

CATALOGI CODICUM GRAECORUM
LUCIS OPE REIMPRESSI

CONSILIUM EDENTIUM

Alphonse Dain (Paris)

Milton Anastos (Washington) Aubrey Diller (Bloomington/Ind.) Ivan Dujčev
(Sofija) Alexander Elian (București) Willi Göber (Berlin) François Halkin
(Bruxelles) Carsten Høeg (København) Herbert Hunger (Wien) Johannes
Irmischer (Berlin) Kazimierz Kumaniecki (Warszawa) Elpidio Mioni (Padova)
Gyula Morávesik (Budapest) Theodore D. Moschonas (Alexandrie) Linos Politis
(Thessaloniki) Marcel Richard (Paris) Stig Y. Rudberg (Uppsala) Antonín Salač†
(Praha) Ihor Ševčenko (New York) Alexander Turyn (Urbana/Ill.)

COLLEGIUM RECOGNOSCENTIUM BEROLINENSE

Willi Göber Johannes Irmischer Fridolf Kudlien Franz Paschke
Eberhard Rechenberg Christa Samberger Kurt Treu

LIPSIAE MCMLXI

ZENTRAL-ANTIQUARIAT DER DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK

ANGELO MARIA BANDINI

CATALOGUS CODICUM MANUSCRIPTORUM
BIBLIOTHECAE MEDICEAE LAURENTIANAE

accedunt

SUPPLEMENTA TRIA

AB E. ROSTAGNO ET N. FESTA CONGESTA

neque non

ADDITAMENTUM

EX INVENTARIIS BIBLIOTHECAE LAURENTIANAE
DEPROMPTUM

accuravit

FRIDOLF KUDLIEN

VOLUMEN PRIMUM

LIPSIAE MCMLXI

ZENTRAL-ANTIQUARIAT DER DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK

Ap. B. 12422 ✓

12422 ✓

Mit Unterstützung des Akademie-Verlages, Berlin W 8, Leipziger Straße 3-4
herausgegeben

vom Zentral-Antiquariat der DDR

Copyright 1961 by Zentral-Antiquariat der DDR

Alle Rechte vorbehalten

Ag 730/03/61/DDR

Satz: IV/2/14 · VEB Werkdruck Gräfenhainichen · 1593

Druck: III/29/2 · F. Ullmann KG, Zwickau

Einband: H. Sperling, Leipzig

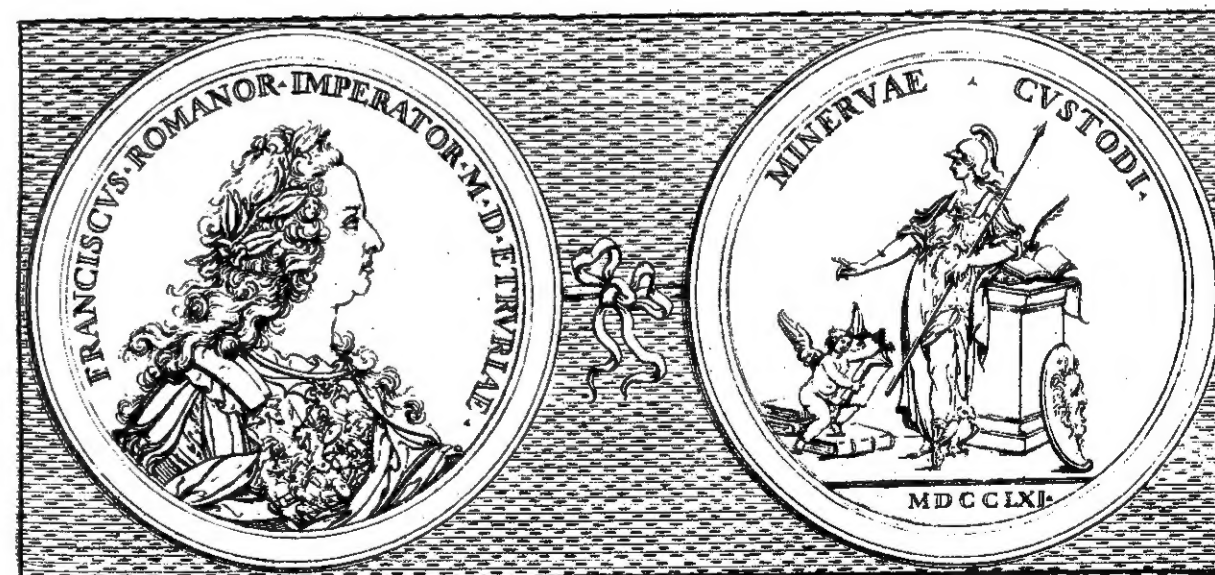
Printed in Germany

ES 7 M

C A T A L O G V S
CODICVM MANVSRIPTORVM
BIBLIOTHECAE MEDICEAE LAVRENTIANAE
VARIA CONTINENS OPERA
GRAECORVM PATRVM
SVB AVSPICIIS
FRANCISCI IMP
SEMPER AVGVSTI
ANG. MAR. BANDINIVS I. V. D.
EIVSDEM BIBLIOTHECAE REGIVS PRAEFECTVS
J. A. RECENSIT, ILLVSTRAVIT, EDIDIT. *Fessler.*

*In eo cuiusvis Codicis accurata descriptio & Operum singulorum notitia datur, Vetusiorum
specimina exhibentur, edita suppleantur & emendantur.*

PLVRA ADCECVNT ANECDOTA, PLERAQVE LATINE REDDITA.

FLORENTIAE TYPIS CAESAREIS
ANNO CIO. IO. CC. LXIII.

PRAESIDIBVS ADVENTIBVS.

*Opus ab ipso Authore Cl. pro exili XII Aureorum pretio
Possessori transmissum Anno MDCCXCV.*

IMPERATORI. CAESARI^{III}
FRANCISCO
PIO. FELICI. INVICTO
VICTORI. AC. TRIVMPHATORI. SEMPER. AVG.
PATRI. PATRIAE

ANG. MAR. BANDINIUS
DIVTVERNAM FELICITATEM ET IMPERIUM

Ici vix potest, FRANCISCE IMPERATOR,
ex quo non hominum consilio, sed
divino prorsus munere nobis datum
est, habere TE IN MAGNUM ETRU-
RIAEE DUCEM, felicitatis scilicet nostrae, cum publicae, tum
privatae adsertorem; dici vix, inquam, potest, quantum
mi-

mihi caelitus consultum esse gavisus sum, qui recens vacare litteris institueram, quum ad reliquas animi dotes, quae in Te mira quadam consensione praecellerent, ea quoque adcederet in studia bonarum artium propensa benignitas, atque effusum ingenium, ut ab eo regi ac gubernari Etruria merito gloriaretur, qui & sapientissimus existeret, ac diligeret sapientiae cultores. Huius quidem indolis TVAE munificentissimae participem me esse voluisti, statim ac duodecim ab hinc annis, ex Iurisconsultorum ludo recenter egressus, prima illa ingenii mei molimina AVGVSTISSIMO NOMINI Tvo nuncupare sum ausus; tunc enim MAIESTATEM TVAM demittere non es dedignatus, excipiendo serena fronte exiguitatem scribendi meam, Florentinae Litteraturae Specimen exhibentem, ut siquid ulterius, vel operosius a me susciperetur laboris, id omne liberalitati, indulgentiaeque TVAE adceptum referrem. Verum ad hanc usque diem nonnulla licet prodierint non exigua industriae meae monumenta, quibus devinctissimi animi mei sensus Viris Principibus probare conatus sum; nullum tamen adgredi potuit virium mearum imbecillitas, quod ea argumenti dignitate, ac magnitudine praestaret, ut sine piaculo, inscribi MAIESTATI TVAE posse censerem.

Dum tamen haereret animus meus, res pro voto cecidit, AVGVSTISSIME CAESAR. Quum enim ageretur annis proxime praetervectis de celeberrimae Laurentianae TVAE Bibliothecae Praefecto designando, effusissimam beneficentiam TVAM nova clementiae adcessione mihi contigit experiri. Providentia siquidem Tva factum est, ut amplissimo muneri ipse praeficerer, licet immeritus, ut hoc pacto nec obsequendi TIBI, nec vacandi litteris deesse umquam mihi posset occasio.

Dinocrates ille non obscuri nominis architectus, Herculeo sese habitu ius dicenti obtulit Alexandro, quumque illi cogitationes, & formas, tanto illo Rege dignas, Artho videlicet montem, statuae virilis imagine repraesentandum proposuisset, ingentibus hisce ausis Regiam commendationem fuisse adeptum, memoriae proditum est.

Idem mihi in praesens usuventurum speravi, OPTIME CAESAR, si tot tantisque in me conlatis immortalibus be-

neficiis devinctus, pro leonis pelle, ingenuam indolem, pro clava, non obscurum ingenium, pro corona populea, non incelebrem doctrinae mediocritatem, pro vastae illius molis compositione, omnigenae eruditionis Volumina, MAIESTATI TVAE in publicum proferenda obrullem. Continent haec quidquid in eadem Bibliotheca Tva delitescit, exactissimam videlicet cuiusvis Codicis recensionem; quod quidem magni moliminis opus a viris clarissimis iam pridem fuerat frustra tentatum, & aliqua ex parte, mancum licet ac mutilum, mendisque turpissimis obsitum, in vulgus proditum. Quod si nunc tandem ex inglorio pulvere excitantur innumerabilium ferme scriptorum nomina; iique, locupletissimo hoc Bibliothecae TVAE Laurentianae conscripto Catalogo, ad vitam quodammodo revocantur, ut expressam nobis, virtutis & doctrinae, qua inter suos olim inclaruerunt, imaginem repraesentent, TIBI UNI, PROVIDENTISSIME CAESAR, gratiae immortales sunt referendae, qui hoc Musarum domicilium ab ergastulo, ab oblivione, a tenebris vindicasti; utque nitori suo & integritati restituerentur rarissimi ac pretiosissimi illi Codices, additis insuper quadringentis aliis manuscriptis Voluminibus, imperast; ac denique restituta, & aucta Regii ibidem Praefecti pristina dignitate, quae senescente Mediceae Gentis Imperio, omnino defecerat, pretiosissimam hanc litterariam gazam eruditis omnibus patefecisti.

In quo quidem MAIORVM TVORVM LOTHARINGIAE DVCVM summa in Christianam Rempublicam merita mirabiliter aemularis, per quos instauratis Christianorum rebus in Asia, iactisque Regni Hierosolymorum fundamentis, non Latina modo eruditio ad Asiaticas gentes, sed & Asiatica quoque ad Latinas uberrime promanavit. Ac profecto non modo bonas artes in Etruria Tva revocandas curasti, reseratis publicae commoditati locupletissimis Bibliothecis, Magliabechiana, Marucelliana, & Palatina; sed Orientalis quoque sapientiae divitias, Tvo iussu edito iam ab anno MDCCXLII. Bibliothecae Palatinae, ac Laurentianae Orientalium Manuscriptorum Catalogo, ad Latinos homines traduxisti. Quin & privatam TIBI librorum suppellectilem diligentissime comparasti, eamque una cum omnium gentium

veteris & recentioris aevi Numis a Te undique conquisitis, GENIO Tvo AVGVSTISSIMO dedicasti. Historiae praeterea Naturalis incremento inserviens, Viridarium Botanicum selectissimum excolis, ibique Flores, & Plantas, Pisces, Aves, Quadrupedes enutris, aliaque id genus a remotissimis mundi plagis, effusis sumtibus deportata; Physices experimenta, Coetus Academicos, Picturam, Musicen, Sculpturam, Chemiam, quarum & artium magistros haud paucos, eosque celeberrimos convocasti, praecipuo favore prosequeris. Nulla quidem re ingenia hominum, aequae, ac Principum munificentia favoreque adtolluntur illustriaque fiunt; quos inter quum tacita quaedam naturalisque societas intercedat, ut alter alteri lucem, & splendorem adferre videatur; hinc fit, ut dum sibi mutuo inserviunt, & gloria Principibus, & doctis auctoritas concilietur; quorum monumentis nihil perennius, nihil ad nominis claritatem efficacius, nihil iis adcommodatius, qui posteritatis memoria ducuntur.

Ecquod dari firmitus potest Imperium, GLORIOSISSIME CAESAR, ecquod evolutis temporibus diuturnius occurreret, iis, quae per iustitiae, & aequitatis officia, cum benivolentia & caritate fuerunt administrata? Quis TVAM in agendo industriam, in consultando perspicacitatem, in providendo consilium, in perficiendo celeritatem satis suspiciat atque commendet? Quis Te ad publica commoda curanda, ad civium quietem tuendam, ad eliminanda iurgia, ad instituenda iudicia, ad firmandum Orthodoxae Religionis cultum, vigilantior, praestantior, propensior umquam fuit? Non enim eorum, qui gentibus olim constituti sunt moderatores, ac Principes, imperium ad vitam tantummodo hominum regendam tuendamque pertinere es arbitratus; sed & qua ratione bona caelitus hominibus concessa, subiectis populis quam recte honesteque dispertirentur, Imperatoria sollicitudine, ac providentia dignum putasti.

Aether profecto rerum femina demittit, terra excipit fovetque, ac nutriendo educat, ut haec ventis, illa imbribus vegetantia, alia calore firmata, omnium rerum copiam ubertatemque mortalibus suppeditent; nec solum haec, quae sensu carentia, terrae foetu producantur, sed

ani-

animalia ipsa ad vitam hominum sustentandam procreantur. His tamen tot tantisque muneribus atque bonis, quae Deus effusa liberalitate nobis elargitur, non est utendi recta facultas sine moderatione, & iustitia imperantis. Iustitia enim quum distributionis sit finis, distributio vero Principis munus; Princeps profecto imago Dei est, ad effigiem similitudinemque divinae Providentiae efformata, quae terras omnes vegetantium ubertate foecundat, quae ventis in universas oras ferentibus maria permoveret, quae ubique solum nunc hoc, nunc illud, vel deiectis imbribus, vel fluviorum adlutione emollit, quae venas siccis fontibus elicit, ac subiecto per occulta fluido perennat.

Hoc Tv propemodum modo, PROVIDENTISSIME CAESAR, quotidie cogitas domesticos & familiares muneribus exornare, inopes sublevare, populos adlicere, adlectos beneficentia retinere, retentos plurimis amplissimisque beneficiis devincire. Ecquid commemorem publicas vias, non in hac urbe solum, sed etiam in tota Etruria factas & stratas, Labronis Portus pomoeria secus mare prolata, aedificia ibidem, mercatorum praesertim commodis, excitata, Nosocomia instaurata, Thermas in agro Pisano magnificentissimas, quae superbas Romanorum Imperatorum moles aemulari videantur, patefactas, artes vel revocatas, vel inventas, foedera cum barbaris percussa regibus, naves conducticias, quae merces ultro citroque advehant, Africo, Americo, atque Indico mari concreditas, insalubres campos sterilesque purgatos, & culturae redditos?

Quae quum ita sint, mirari non subit, quod Caelum ipsum MAIESTATEM TVAM, ac DOMVM AVSTRIACAM fortunatissima Prole foecundaverit, ut iam non modo Romano Imperio in seram posteritatem suffectura videatur, sed aliarum quoque gentium spem, & expectationem commoveat. Praesta interim, INVICTISSIME CAESAR, pro eo quod suscepisti pro universis litteris patrocinio, ut Tvo iam tentata faustissimo omine Laurentianae Bibliothecae Codicum evulgatio progrediatur, ac perficiatur, Tvoque nobilitatum NOMINE circumferri modo gloriatur Volumen hoc Graecis Sanctorum Patrum Codicibus destinatum, ut

Eu-

Europeae non modo , sed & barbarae quoque gentes potentissimum Regum vindicasse sentiant sui nominis adfertorem.

DEVM OPTIMUM MAXIMUM EFFVSIS PRECIBVS ORO ATQVE OBTESTOR, VT SALVVM TE ATQVE INCOLVMEM AD IMPERI, AD ETRVRIAE, AD LITTERARVM FELICITATEM QVAM DIVTISSIME SERVET, HOC PRAESERTIM DIFFICILLIMO TEMPORE, QVO VNIVERSI PROSPICIUNT, ET SENTIUNT, SALVTEM FLORENTINI POPVLI A SALVTE TVA, ET AVSTRIACAE DOMVS INCOLVMITATE POTISSIMUM PENDERE.

Dabam Florentiae ex Caesarea Bibliotheca Laurentiana
Kal. Sept. A. R. S. CIO. 13. CC. LVII.

invenit, et sine archetipo &

NON ALIENA ME O PRESSIPEDE

ad vivum incidit Leonardus de Fratibz 1762.

ANG. MAR. BANDINIVS I.V.D.
 SACROSANCTAE BASILICAE LAVRENTIANAE CANONICVS
 MEDICEAE BIBLIOTHECAE REGIVS PRAEFECTVS ETC
 ANNO AETATIS SVAE XXXV.

Joseph Menaburg del.

Carolus Gregory fecit.

LECTORI BENEVOLO

ANGELVS MAR. BANDINIVS.

Onarum litterarum studiis maximum iam inde incrementum adcessisse, ex quo praestantissimi seculi XV. viri, MEDICAE potissimum Gentis favore, ad veteres membranas, & manu exaratos codices volutandos, eosque ab interitu, & oblivione studiosissime vindicandos, animum adpulerunt, nemo est qui non videat. Omnis enim eruditio quum ab antiquis hauriatur scriptoribus, praeclare de Litteraria mereri videntur Republica, qui ad nos tam uberes sapientiae fontes, puros nitidosque derivant. Heinc factum profecto est, ut tot antiqui Scriptores antea situ ac vetustate squalentes, vel omnino perdit, in lucem publicam protracti, aut pristinae integritati fuerint restituti; heinc tot commoda humano generi conservando, artibus amplificandis, reique agrariae augendae necessaria, divina, ut ita dicam, hominum ingenia revolutis temporibus excogitarunt.

Florente siquidem litteris Graecia, pari modo Statuaria, Architectonica, Pictura, Musica, ac reliquae artes mirifice excultae sunt. Ad Romanos inde Orbis dominatores traductae, incultam prius gentem, omnium elegantiarum floribus exornarunt. Sequioris aevi incuria, sive potius humanarum rerum vicissitudine, prostratis litteris, cetera quoque iis coniuncta disciplinarum omnium ornamenta, decem ferme seculis interierant; quum MEDICAE FAMILIA, cui ideo immortales gratiae sunt referendae, omnium antiquorum sapientiam, maxime vero Graecam, immensis paullatim sumptibus, ac laboribus e tenebris in publicam protraxit lucem, ope potissimum AMBROSII Camaldulensium Generalis¹, POGGI, LEONARDI ARRETINI, NICOLAI NICCOLI, MARSILI FICINI, FRANCISCI PHILELPHI, CHRISTOPHORI LANDINI, ANGELI POLITIANI, aliorumque vi-

b

ro-

(1) Vid. Clar. LAUR. MERVIS in AMBROSII Camald. Generalis Epistolas Praefationem, Nor. typis Caesareis MDCCLIX. fol. ubi de orto, & progressu Litterarum Florentinarum luculentissime edisserit.

rorum ea aetate doctissimorum; quorum nomina aeternitati consecrata, numquam diuturna obliterabit vetustas. Quod ut facilius MEDICEI HEROES adsequerentur, maximam in eo curam impenderunt, ut manuscripti Codices, veluti omnigenae eruditionis thesauri, non Latini modo, ac vernacula lingua conscripti, sed & Hebraici, Syriaci, Arabes, ac Graeci praecipue, ex monachorum Bibliothecis, & ex ipso senescente Orientis imperio, in proprias aedes, tamquam in tutissimum Musarum sacrarium reponerentur¹.

Itaque COSMI potissimum Patriae Patris, ac LAVRENTI MEDICEI magnificis sumtibus quinque conditae sunt Bibliothecae.² Omnium princeps Domestica dicebatur; in qua, ut numeris omnibus absolutissima redderetur, primo omnes illos Codices, qui temporis notiam praeferebant, quique illius aetatem non excedunt, COSMVS Patriae Pater studiose congeffit. Hos inter adnumerandi sunt ii, quos CHRISTOPHORVS BONDELONTES³ e Graecia Florentiam advexit, anno circiter MCCCXIX. quique adventu Graecorum Patrum ad Florentinum Concilium hic delati sunt. Nec minus alios, quos AMBROSIVS Camaldulensis, LEONARDVS ARRETINVS, NICOLAUS NICCOLVS,⁴ alii-

(1) Confule BERNARD ORICELLAR. de Bello Italico edit. Londinensis A. MDCCXXXIII. 4. p. 52.

(2) COSMVS, & LAVRENTIVS, IOANNIS filii, atque unanimis fratres Bibliothecam in agro Mugellano Anno circiter MCCCXXX. excitant, una cum Coenobio, & Ecclesia, in loco dicto *Il Bosco a Frati*, in quo degunt Fratres Ordinis S. FRANCISCI, qui Observantius nuncupantur. Sed quod plerumque evenire solet, ex tot optimis illis Codicibus duodecim tantum superant detruncti, maleque adfecti, quorum integumentis MEDICEA adhuc insignia, in lamina ex aurichalco, perforatis pilis adfixa sunt. Occurrit deinde *Veneranda Bibliotheca*, quae a Cosmo, dum Venetiis exularet in Coenobio S. GEORGI Maioris Monachorum S. BENEDICTI excitata fuit, ut habet GEORGIVS VASARIUS *Vite de' Fiori* Tom. I. Part. II. p. 340. ubi de MICHELOCTIO agit architecto, qui aedificii formam delineaverat. Huius quoque nihil aliud, praeter inscriptionem, superest, quam nobis FORTVNATVS OLMO in Annalibus eiusdem Ordinis MSS. servavit, & est eiusmodi:

SOCIETATI MEDICEAE
APVD DEVM
FRATRES ET STUDIOSI OMNES
LINGVIS ANIMISQVE
FAVERE TENEMVR
QVOD SVA IMPENSA
LOCVM BIBLIOTHECAE
OMNI CVLTV ET ORNATV
IOANNE LANFREDINO SOCIO
FACIENDVM CVRAVIT

Laudatus OLMO, qui aedificium ipsum inspexerat, haec memoriae prodidit: Aedificio circumstantibus interius MEDICEORVM insignia: vidimusque ipsi ad nostra usque tempora consistentem mirabilem instructuram, omni arte erectam, auro selto, iaculis, parietibus, varia pictura fabrefactis sculpis, atque ornata omni splendore; quae universa deinde anno MDCCIV. ANTONIO ZAPPALO rei Coenobii moderante, augustiora futura, ad interitum usque eversa fuere. Verum haec antea SANSONIVS memoriae prodiderat in Venetiarum descriptione italico idiomate Anno MDLXXXI. p. 82. Non è punto inferiore a qualsivoglia altra della Città (di Venezia), la Libreria di questi Monaci: la quale fu fabbricata da Cosimo de' MEDICI, quando fu confinato a Venezia dalla sua Repubblica, dove si veggono le insegne delle palte &c. Idem etiam in Opusculo, cui titulus, *Ritratti d' uomini illustri di Casa Medici*, refert SCIPIO AMMIRATVS his verbis: Mostrò Cosimo infino nell' esilio la grandezza dell' animo suo, perciocchè menato seco a Venezia MICHELOCTIO, chiaro, e famoso scultore, e architetto di quei tempi, gli fece fare a sue spese nel donastiero di S. Giorgio Maggiore, luogo de' monaci di S. GIUSTINA una bellissima libreria, la quale non solo ornò di muraglie, e di simili cose a tal mestiere appartenenti, ma di molti, & ottimi libri la riempì, &c. Sed in novo Coenobii edificio, utinam pietosissimis peperissent Codicibus, quos perhibent miserrime perisse. His accedit MARCIANA, Florentiae in Coenobio D. MARCI, teste eodem VASARIO p. 343 curante item MICHELOCTIO, Anno MCCCXVI. incepta, quatuor annis ad finem deducta, optimis, plurimisque libris referta, quom LXIV. Pluteis instructa fuerit. Huius adhuc nonaginti & amplius Codices, ibidem religiosissime custodiuntur; funestis licet huius Coenobii vicibus, ac praecipue in tumultu HIERONYMI SAVONAROLAE, militum direptionem perpepsi, non pauci alio immigraverint. Vltimo denique loco reponenda est *Fesulana Bibliotheca* a Cosmo pretiosissimis instructa Codicibus in Coenobio S. BARTOLOMAEI ad Fesulei Montis radices a Cosmo aedificata. Huius quidem adseruatur adhuc Catalogus, ea aetate in nitidissima exaratus membrana in 4. foliis XXII. cum hoc titulo.

VOLUMEN. IN. QVO. SERIES. BIBLIOTHECAE
DIGESTA. CONTINETVR. QVAM. MAGNIFICI. COSMAE. LIBERALITAS. ATQ. RELIGIO. AD. EXCITANDOS. AD. VIRTUTEM. ANIMOS. ATQVE. AD. INGENIA. LITTERIS. ILLVSTRANDA. CANONICIS. REGVLARIBVS. IN. ABBATIA. FESVLANA. SINGVLARI. MVNERE. DONAVIT.

Vtinam his COSMAE votis respondissent, qui postmodum subsequuti sunt Religiosi viri. Codices enim, quod maxime dolendum, ex antiqua sede exturbati inferius in conclave, quod Capitulum dicitur non delitescerent, avulsis plerumque auro minioque egregiis, quibus exornabantur picturis. Ceterum ut in Catalogo notantur, ferme omnes superant, scilicetque mecum ipse miratus sum, Cosmo I. Magno Thesaurum Ducis, quum amplificandae MEDICEAE Bibliothecae cupiditate, pretiosissimos quoque Codices ex quorundam coenobiorum carceribus in illam adportari iussisset, hanc delitescerent thesaurum minime innotuisse. Translata huc quoque sunt duo rotunda marmorea monumenta, caeruleis foliis exornata, & in parietibus inserta, in quibus haec habentur:

COSMVS
MEDICES QVAN
TVM OMNES AVAE AE
TATIS AVCTORITATE ET
DIVITIIS TANTVM PRVDENTIA ET PIETATE SVPERAVIT
VNDE NON MINVS PATRIAE
DECORIS ET GLORIAE QVAM
ILLA SIBI DIGNITATIS ET GRATIAE AFFERRE VISVS EST
CANONICI
RE. DE.

AB
ORTV SALVAT
ORIS MCCCCLXII TO
TAM HANC CVM OMNI
SVO ORNATV ET SVPELLEC
TILE MOLEM DEVICTA MONTIS
NATVRA COSMVS MEDICES P.
PP. CANONICIS REG. PROPRIIS
VMPTIBVS A FVNDAMENTIS
EREXIT QVOD IPSI AD GRATIA
NIMI TESTIMONIUM HIS LIT
TERIS POSTERIS MAN
DAVERE.

(3) CHRISTOPHORVS RAYNERI filius de BONDELONTIVS Presbyter Florentinus, quo ad comparanda Graeca Volumina, praeter ceteros utebatur COSMVS, Anno MCCCXXII. Archipelagi insulas descripsit ad IORDANVM Cardinalem de VRSINIS. In Cod. Chartac. MEDICEAE huius Biblioth. Pl. VII. Cod. XXX. in 8. qui continet S. Gregorii Nysseni expositiorem in Cantica Cantorum, legitur ad calcem: Anno Domini MCCCXXV. v. mensis Maii apud Castellum Belvedere insulae Cretae a quodam Catalogo emi istum librum pperis IX. Presbyter CHRISTOPHORVS de BONDELONTIVS de Florentia scholaris in Graecis scientiis.

(4) De his CL. LAVR. MEHVS in cit. opere multa scitu digna in lucem profert.

aliique viri doctissimi collegerant, sibi paullatim COSMVS MEDICES comparavit. Nec omittendi Codices ferme quinquaginta Gentis SASSETAE, qui quum anno MCCCCLXIX. notentur, vix dubitandum, & hos in COSMI potestatem devenisse. POGGI etiam Codices, qui anno, ut plurimum, MCCCCLIII. conscripti sunt, quosque in Gallico, & Germanico itinere ipse comparaverat, IOANNI COSMI filio venditi, in MEDICEAM Bibliothecam commigrarunt. Accedunt & ii, qui COLVCCI PIERI SALVTATI fuerant, anno MCCCCLX. distincti, qui postmodum, IOANNE immatura morte sublato, a COSMO itidem recepti sunt.

Praeterea incredibilem excellentissimorum scriptorum numerum aluit¹, ut ab iisdem continuo vetusti Codices, quos sibi acquirere datum non erat, exscriberentur; iique MEDICEO stemmate, quod multis pilis, diversimode dispositis constat, accuratissime distinguuntur. COSMO satis praerepto, A. MCCCCLXIV. PETRVS filius in patris hereditatem successit. Fuerat hic elegantioribus literis ab IOANNE ARGYROPILO, ac MARSILIO FIGINO mirabiliter institutus; eiusque curae & impensis sexaginta, & amplius Codices debemus, & quidem eleganti supra quam dici possit scriptura exaratos, litterisque auro minioque depictis exornatos; ut regiam prorsus magnificentiam, sumtusque excedere videantur. PETRI vero Codices ex ipso suae gentis stemmate dignoscuntur, in quo maior pila, antea rubra, aureis tribus liliis eidem intersertis, in caeruleam est versa. Quod quidem insigne Regum Francorum LVDVICO XI. ut ferunt, A. MCCCCLXV. adeptum referentes, eius filii, nepotesque, & duo Pontifices Maximi, LEO X. & CLEMENS VII. omnesque Magni Etruriae Duces deinceps usurparunt.

Successit post PETRI obitum LAVRENTIVS filius A. MCCCCLXIX. qui amore erga litteras, maiores suos, unicos ingeniorum, ac verae virtutis aestimatores, longe superavit². Iste enim, ut ad eas conservandas, alendas, magisque amplificandas necessaria pararentur subsidia, bis IOANNEM LASCAREM ad BAIASZETEM Turcarum Imperatorem Byzantium Legatum misit, ut tuto Graeca conquirere posset volumina, Florentiamque transferret³. „Ducenta nuperrime (verba sunt LASCARIS⁴) antiquorum volumina e Graecia, & finitimis regionibus collecta in hanc praeclarissimam Civitatem, magna diligentia & sumtibus transferenda curaverat: inter quae non minus quam octoginta Opera, hac tempestate incognita; nonnulla etiam, quorum vel auctorum nomen ignorabatur, iamdiu neglecta; siquidem τὰ χελεῖνα νῦν, Poeta ait, ab interitu sunt recuperata „ Quae quidem verba de postremo LASCARIS in Graeciam itinere sunt accipienda. Hos tamen pretiosissimos Codices videre LAVRENTIO datum non est, qui anno MCCCXCII. aetatis suae XLIV. fato cecit; ideoque, dum in extremis ageret, vocatis ad se PICO, & POLITIANO, ipsum perquam humaniter dixisse ferunt: „Vellem distulisset me saltem mors haec ad eum diem, quo vestram plane Bibliothecam absolvissem⁵. „ Ex quibus etiam innuimus LAVRENTIVM, non tantum sibi, quam aliis, ac publicae utilitati, hanc librariam supellectilem comparasse. Idem praeterea laudabilem illam consuetudinem locupletandi manuscriptos Codices gemmis nummisque veteribus, COSMI, PETRIQUE MEDICEORVM Procerum aevo inveciam, supra quam dici potest, auxit. Qui enim Codices, eo iubente, conscripti sunt, vetustis hisce antiquitatis reliquiis exornati, praeter MEDICEVM stemma, vel folia, vel ramos praeferebant, vel fasces Lauri, adiecto emblemate SEMPER⁶. Denique, teste AMBROSIO incliti Camaldulensium Ordinis Generali⁷, LAVRENTII eiusdem summa diligentia effectum est, ut ex iniustissimi possessoris, (nempe Cardinalis VRSINI) indignis manibus res pretiosissimae, vetusti nimirum Codices, inter quos TERTVLIANVS & PLAVTVS, arte mirabili eriperentur.

b 2

Si-

(1) Ex multis, qui in MEDICES exscribendis Codicibus operam impenderunt, hi praecipue occurrunt, IOANNES ROSIVS Crescentis presbyter, CHRISTOPHORVS BONDELONTIVS, GEORGIVS TRIBIZIVS Graecus sacerdos, IACOBVS MACARIUS Venetus, PETRVS FEIVS, IOANNES THESSALVS SCVTARIOTA, BARTHOLOMAEVS COMPARIIVS, BERNARDVS, BARTHOLOMAEVS, NICOLAUS MELETIVS, GREGORIUS cognomento LONGVS, LEONTIVS, EUTHYMIUS, STRATEGIVS presbyter, ALEX. a VERRAZZANO, GEMINIVS, SINIBALDVVS, SIGISVNDVS CANTINIUS, GYEMOL MARTIVS, ANT. presbyter, GROS. de Pineto, IO. BYRKARDVS Argentinenis, GERARDVS IO. DEL CIRIAGIO, POGGIUS, ANGELVS POLITIANVS, THEODORVS GAZA, FRANC. PHILELPHVS, alique, de quibus a nobis suis in locis agendum erit.

(2) Socios suorum studiorum adhibuit MARSILIVM FIGINVM, CHRISTOPHORVM LANDINVM, ANG. POLITIANVM, IO. PICVM MIRANDVLANVM, & alios non paucos, quos in propriis aedibus albat.

(3) IOVIVS in Elogio LASCARIS N. XXXI. Vide Praef. Nic. ANGELI Bucinensis, PLAVTI Comedii Flor. A. MDXXII. 8. praemissam.

(4) In Praef. Anthologiae ad PETRVM LAVR. filium MEDICEM impressionis Florentinae litteris capitalibus A. MCCCXIV. in 4. cuius ornatissimum exemplar in membrana adseruatur in MEDICEA Biblioth. Pl. XXXI. Cod. XXXIII.

(5) Haec verba adferuntur a POLITIANO in Epistola ad IACOBVM ANTIQVARIVM, Epistolar. eiusdem Lib. IV. Ep. II. edition. Lugdun. apud Gryphum MDXXXV. 8.

(6) Haec ad LAVRENTIAM LAVRVM semper virentem referenda sunt; de quo quidem LAVRENTII Magnifici symbolo lege carmina IO. BAPT. MADALI, quae anno MDXX. cum variorum Poetarum carminibus impressa fuere, p. 78.

(7) Ep. data Florentiae postridie Nonas Iulii ad NICOLAVM NICCOLVM Lib. VIII. Ep. II. edit. Flor.

Signa, quae LAVRENTI obitum caelitus praecesserant¹, magnum aliquod infortunium portendere mortalibus visa sunt, ut exitus comprobavit. Adventu siquidem CAROLI VIII. Francorum Regis, maxima in Italia calamitas exorta est. Hereditas ac MEDICEAE familiae dignitas PETRO cesserat, inter LAVRENTI filios natu maiori, sed adolescenti admodum, & inexperto; insolentis ingenii, exultantisque fortunae blandimentis adlecto; qui quum CAROLI partibus adhaesisset, sua sponte ei tradidit arces Pisarum, Fani Feroniae, ac Sergiani², quae Florentino parebant imperio. Quare a Supremo deiectus Magistratu, exsul Bononiam primum, moxque Venetias se contulit. CAROLVS vero, instructis copiis, cunctis Civitatis ordinibus, & sacerdotibus singulari supplicationis genere obviam procedentibus, equo invehens Florentiam paludatus ingreditur, & MEDICEIS in aedibus splendide excipitur. Heinc MEDICEAE Bibliothecae lacrymabile fatum, quod laudatus ORICELLARIUS bis persequitur verbis: „³ Heic me studium caritasque litterarum antiquitatis admonet, ut non possim non deplorare inter subitas fundatissimae familiae ruinas MEDICEAM Bibliothecam, insignesque thesauros, quorum pars a Gallis, pars a paucis e nostris, rem turpissimam honesta specie praetendentibus, furacissime subrepta sunt, intimis abditisque locis aedium, ubi illi reconditi fuerant, perscrutatis: quae sic ornatae exstiter, ut vel splendidissimae urbi ornamento forent. Erant sane thesauri veteres pacis diuturnae, regiaeque opulentiae ornamenta, undique toto orbe congesta. Nam quum iam pridem gens MEDICEA floreret omnibus copiis, terra marique cuncta exquirere, dum sibi Graecarum, Latinarumque litterarum monumenta, toreumata, gemmas, margaritas aliaque huiusmodi opere naturae simul & antiquo opificio conspicua compararent... Testantur itidem Aristotelis Graeci interpretes, ceterique vetustissimi scriptores, quos LAVRENTIVS, ut erueret ex intima Graecia, penetrabilibusque Turcarum Regis, misit IANVM LASCAREM Graecum hominem, & ab Imperatoribus ipsis ortum, qui cum popularibus facile conciliata gratia praestitit, quod ante eum nemo; praestruitque aditum ad eruenda cetera eiusdem generis, quae inter spolia capta de Graecis adservantur, ni mors acerba LAVRENTIVM praeripisset. Haec omnia magno conquesta studio, summisque parta opibus, & ad multum aevi in deliciis habita, quibus nihil nobilius, nihil Florentiae quod magis visendum putaretur, uno puncto temporis in praedam cessere. Tanta Gallorum avaritia, perfidiaque nostrorum fuit. „ Huc usque ORICELLARIUS. Sed tamen infaustis hisce vicibus non tota MEDICVM Bibliotheca direpta fuit⁴. Militum siquidem animos, auri argentique sacra fames potius, quam cupiditas librorum exagitat. PETRI aedes pretiosissimis refertae thesauris abunde omnium aviditatem explere potuerunt.

Verum non multo post, anno nimirum MCCCXCVI. qui supererant Codices ad hastam distracti sunt⁵. Quum enim Florentina Respublica, PETRI MEDICEI bonis fisco addictis, libros quoque immensis plane sumtibus a Magnifico LAVRENTIO comparatos vendere constituisset, (magnis quippe quaerendae pecuniae necessitatibus premebatur) ne tam pretiosa volumina ad exteras gentes abirent, cum Monachis Dominicis S. MARCI, penes quos maior ipsorum pars servabatur, transacta res est. Qua quidem occasione, & alios MEDICEAE Bibliothecae dispersos Codices recuperandi curam habuisse Rempublicam, praeter cetera, patet potissimum ex ipsius Epistola ad IOANNEM LASCAREM conscripta, quae est huiusmodi:

Ioanni Lascari Graeco.

„ Rivedendo noi il numero delli libri Greci, e Latini per alcuna occorrentia che rimangono della heredità di Lorenzo de Medici, che sono in Santo Marco e altrove, troviamo mancare alcuni volumi in Greco specialmente, libri di importantia e di valuta: & perchè intendiamo che voi ne havesti alcuni da Santo Marco, e d'altrove, de' quali siamo certi, che renderete buono conto: però vorremo, che all'havuta di questa ne dessi pieno avviso dove sono e chi gli ha, e dove gli possiamo totalmente ritrovare, e così scriviamo a Girolacchino Gnascioni nostro Imbasciadore appresso la Maestà Cristianissima, che sia con voi, e habbi, e intendi da voi il tutto dove siano delli libri, che siamo certi lo farete, non havendo ricevuto da questa Città, e Si-

(1) Lege memoratum Ep. POLIV. sub finem.

(2) ORICELLARIUS de bello Italico edit. Londin. MCCCXXIII. pag. 40. seqq.

(3) Pag. 52.

(4) Direptam fuisse a GALLIS MEDICEAM Bibliothecam negant auctores Historiae Regiae Parisiensis Bibliothecae Tom. I. Catalogi impressorum praemissae Parisiis MCCCXXIX. pag. XIX.

auctoritate fulti FERDINANDI LEOPOLDI del MIGLIORE, qui desinente Seculo XVI. vixit. Id tamen BERNARDI ORICELLARI, scriptoris synchroni, auctoritate refellitur.

(5) Omnes Bibliothecae vices fuisse persequitur synchronus historicus Dominicae familiae S. MARCI Monachus.

(6) Exstat in Cod. membr. Epp. Reip. Flor. ad Principes ab anno MCCCXC. ad MCCCXCVII. apud Io. BAPT. DRIVM.

Signoria, se non sempre honore e beneficio; che oltre che farete cosa ragionevole, ne sarà gratissima. Ex Palatio nostro die XVI. Februarii MCCCXCVI. „ Cuius quidem generis aliae exstant Epistolae ad FRANC. GVALTEROTTVM, ut Graecos redderet Codices exaratae; adeo ut doctorum constans hominum opinio fuerit, ne tertiam quidem MEDICEORVM Codicum partem nostris temporibus superesse. Sed ad Monachos S. MARCI revertamur, qui quum soluto trium florenorum millium pretio, omnes PETRI libros a Florentina comparassent Republica, non ea, qua par erat custodia tam pretiosa cimelia servare studuerunt. In Historia siquidem PETRI MARCI PARENTI, quae Ms. legitur in Florentinis Bibliothecis, haec ad annum MCCCXCVII. de HIERONYMO SAVONAROLA scripta sunt: „ Etiam de' Libri di PIERO de' MEDICI, i quali nella Libreria di S. MARCO in buona parte si riducono, fece parte a Cardinali, per cui mezzo dalle scomuniche, e altri processi contro gli si difendeva. Tanta forza avevano in Firenze le sue arti. „ Itaque ad A. usque MCCCXC. diem VIII. Maii in ipsorum potestate fuerunt eiusmodi Codices, quo ob praedicti Fr. HIERONYMI SAVONAROLAE tumultum, Florentini Senatus iussu inde sublatis, in Palatium publicum demigrarunt. Postea vero, anno scilicet MD. ab iisdem Monachis recepti, tandem anno MDVIII. quum Coenobium magno aere alieno premeretur, IOANNI Cardinali MEDICEO venditi¹, Romam advehi sunt.

Quamdiu vero Romae MEDICEA Bibliotheca subsisteret, nos prorsus latet. Illud certum est, sub IOANNE Card. deinde LEONE X. P. M. in Urbe propriis in aedibus existisse, eique LVCIVM PARMENIVM GENESIVM praefuisse². Heinc eam FRANCISCVS ALBERTINVS Florentinus in Libro III. de Mirabilibus novae & veteris Urbis Romae³, his verbis commemorat: „ Est praeterea in aedibus Reveren. Io. de MEDICIS Flor. primarii Diaconi Cardinalis Bibliotheca pulcherrima; codices cuius, Magnificus LAVRENTIVS, pater eius ex Graecia Florentiam transferendos curavit. „ PHILIPPVS itidem BERGOLDVS iunior in Praefatione ad TACITVM noviter inventum, ac Romae evulgatum A. MDXV. haec memoriae prodidit: „ Norant [scilicet bonae artes & studia litterarum] Bibliothecam MEDICEAM, quae difficillimis Italiae temporibus parem cum reliqua Domus tuae fortuna senferat calamitatem, a te extorre, ac perquam modicis fortunis, pecuniarum magna vi recuperatam.

Post LEONIS X. obitum A. MDXXI. Kal. Decembribus, ad universae Ecclesiae regimen HADRIANVS VI. evectus est, quo satis praerepto XVIII. Kal. Octobris anni MDXXIII. protractis aliquandiu comitiis, conspiratione iuniorum, IULIVS Cardinalis MEDICEVS, sibi CLEMENTIS VII. nomine adscito, aequo ne an iniquo Florentinae Reip. fidere, suspectus est XIII. Kal. Dec. eiusdem anni. Decreverat IULIVS, LEONE X. e vivis erepto, MEDICEAM Bibliothecam, Florentiam adportare, ut in Laurentiana reponeretur Basilica⁴: quapropter MICHAEL ANGELO BONARROTAE, architecto omnium facile principi, munus statim iniunxit, ut aedificium numeris omnibus absolutum, ad pretiosissimam hanc litterariam gazam religiosissime custodiendam excitaret⁵.

Ac profecto singulare opus, atque, ut ita dicam architecturae potius miraculum excogitavit BONARROTA, sive structurae ordinem, aut petrarum opificium, seu pavimen-

(1) Ita rem narrat memoratus historicus S. MARCI Monachus; licet ex libro Ms. Fr. FRANCISCI MAR. GONDI in Archivo S. Mariae Novellae, in quo rationes accepti & expensi continentur, aliter appareat: legitur enim: MDX. Reverendissimo Cardinali di S. Pietro ad Vincula di dare per infino a di 29. d' Aprile MDVIII. ducati 2652. 7. 8. che tanti el fa buoni per una libreria, che furono casse 32. che fu di Lorenzo de' Medici: come più a pieno appare contratto per Ser Filippo di S. Miniato Notario della Camera sotto detto di colle conditioni, che la si dice, & come per uno ricordo in questo. In fine vero eiusdem Libri haec alia adnotantur: Ricordo come l'anno MDVIII. & a di 29. d' Aprile, come io Fra Francesco Maria Gondi, & come Procuratore de' Frati, Capitolo, & Convento di S. Marco vendei al Reverendissimo Cardinale di S. Piero in Vincula una libreria, che fu casse 32. che fu de' Medici per ducati 2652. 7. 8. rogato ut supra &c. Postea subiicit: Nota come la detta Libreria in fatto venne in mano & al detto Cardinale de' Medici, & lui come a vero debitore, e dallui si traggono e denari. Ex his colligitur, dictam Bibliothecam Cardinali FRANCISCI ROBOREO nepoti ex sorore IULII II. titulo S. PETRI ad Vincula fuisse venditam, & post eius obitum, IOANNI Cardinali MEDICEO cessione. Nisi suspicari velimus, Cardialem MEDICEVM, quo facilius maiorum suorum Bibliothecam recuperaret, nomen Cardinalis FRANCISCI, cuius magna utebatur consuetudine, in emtionis instrumento praetulisse.

(2) In Cod. chartac. Epigrammatum Latinor. eiusdem Genesii, Biblioth. Magliab. Class. VII. N. 530. subscribitur: LAVRENTIVS PARMENIVS GENESIVS Sanctitatis suae Bibliothecae custos. Ita etiam subscribitur in Cod. XLIII. Plut. XXXV. MEDICEAE Bibliothecae.

(3) Romae apud Iacobum MAZZOCHIVM A. MDX. 8.

(4) Id tamen, ut ex libris Capituli Laurentiani eruitur, incidit in A. MDXXVII. prid. Kal. Iunias; primusque hanc vultu reducem Bibliothecam a MEDICEIS aedibus huc advectam excepit IOANNES BAPTISTA ex filiis IOANNIS vulgo FIEGJOVANNI, quum esset Laurentinae Basilicae Anabites. VI. LEONIS X. & CLEMENTIS VII. familiaritate, ac mensa dignus habitus: acrius, & secretorum particeps, plurimisque aliis Romanae Ecclesiae auctus muneribus. Verum quum multis implicitus esset occupationibus, A. MDXXIX. MEDICEORVM Codicum curam cessit PHILIPPO MELIORI, qui VARCHIO teste Histor. Flor. Lib. XI. a blattis tuncque, ac muribus fordidos pulvere Codices vindicavit. Ille vero Io. Baptista FIEGJOVANNVS e vivis ereptus est IV. Kal. Quintil. A. MDXLIV.

(5) Vid. ASCAN. CONDIVIVM in vita Mich. ANG. BONARROTAE p. 31. §. XL. edit. Florent. A. MDCCXVI. fol. IAC. NARDIVM Histor. Lib. VII. p. 129. edit. Lugdun. In Codice vero Ms. Biblioth. Strozianae GGG. p. 273. praeter alias expensas, in singulos menses, Architecto, aliisque artificibus solutas, haec legitur: 1523 A Michelangelo Bonarroti per sua provvisione di mesi 23. scudi 1150. quae quidem summa totum illud tempus XXIII. mensium, inter LEONIS X. & CLEMENTIS VII. Pontificatum interpositum comprehendit.

(2) In Cod. chartac. Epigrammatum Latinor. eiusdem Genesii, Biblioth. Magliab. Class. VII. N. 530. subscribitur: LAV-

mentum¹, aut laqueare², seu fenestras³, aut Pluteorum formam⁴, in singulis ferme diversam perpendamus. Bibliothecae longitudo brachia exaequat Florentina octuaginta: latitudo decem & octo cum tribus ex quatuor alterius brachii partibus: altitudo quatuordecim ac fere dimidium. Pavimentum Pluteis intermedium, sex ferme brachia latum: quod arcae superest Pluteis contegitur. Hi quadraginta quatuor in quilibet parte numerantur, quorum omnium primus & ultimus bisfrontes sunt. Initium habent ab illo, qui est ultimus, a latere ingredientium sinistro. Hic igitur octuagesimus octavus, integer olim Pluteorum numerus, ad nonagesimum secundum hactenus crevit FRANCISCI CAESARIS SEMPER AVGVSTI, MAGNI ETRVRIAE DVCS munificentia, qui novum excitari iussit conclave, ut in eo Gaddiani potissimum Codices sexcenti & amplius ex rarioribus reponerentur⁵.

Sed ad CLEMENTEM VII. revertamur, qui MEDICEAE Bibliothecae conservationi sedulo prospiciens, Pontificias litteras dedit XVIII. Kal. Dec. anno MDXXXII. quibus Coenobium S. IOANNIS BAPTISTAE DE ACERETA, & Prioratum S. BARNABAE DE GAMVNDIO in Faventina dioecesi, illorumque fructus, redditus, & proventus Capitulo D. LAURENTI univit, & incorporavit; ut primum ex fructibus, redditibus, & proventus Mensae Capitularis huiusmodi, recta, sedilia, libri, & omnia alia dictae Bibliothecae necessaria similiter manutenerentur. Statuit praeterea, ut duo Custodes, quorum unus e Canonico, alter e Capellanorum numero esset, a Capitulo singulis annis eligendi, soluto ipsis stipendio, Codicibus conservandis praefessent⁷.

Itaque inceptum a CLEMENTE Pont. Max. aedificium, ad finem deduxit COSMVS I. Magnus Etruriae Dux; cuius quidem rei bene gestae memoriam ne longa obliteraret vetustas, tres in marmore inscriptiones sunt posita. Prima erectionem innuit, ac supra portam, qua aditus in ipsam patet apposta, sequens⁸.

D E O
PRAESIDIBVSQVE FAMILIAE DIVI
CLEMENS VII. MEDICES
PONT. MAX.
LIBRIS OPT. STUDIO MAIORVM
ET SVO VNDIQ. CONQVISITIS
BIBLIOTHECAM
AD ORNAMENTVM PATRIAE AC
CIVIVM SVOR. VTILITATEM
D. D.

Binae vero aliae dedicationem innuunt, eaeque similes, auratis insculptae litterae supra utriusque portae, qua interius aedificium respiciunt, collocatae, ita habent

B I B L I O T H E C A M H A N C
COS. MED. TVSCORVM
MAGNVS DVX I.
P E R F I C I E N D A M C V R A V I T
AN. DNI. MDLXXI. III. ID. IVN.

Verum non modo Bibliothecam COSMVS absolvit, aditumque studiosis hominibus patefecit,

(1) Opifex pavimenti fuit NICOLAUS dictus IL TRIBOLO, teste VASARIO P. III. p. 741. & 412. qui illud tessellato opere, ex lateribus albis, & rubris, mirifica quidem arte composuit. Hic quam lepide castigaverit Abbatem NVRSIANVM Valisimirofiae Monachum admirabili huius Bibliothecae opificio insuludantem, legi potest in prima Coenarum ANT. FRANC. GRAZIANI, vulgo il LASCA, nuperae editionis Londinensis.

(2) Laquearis opifex fuerunt ANTONIVS vocatus il CANOTA, & TASSVS, ut refert VASARIUS in vita M. A. BONARROTAE P. III. p. 743.

(3) Non compactae sunt fenestrae vitris in fornace coloratis; sed in crytalli quadratis lamis, floridi, vivique colores, tenaci glutinae inmixto, in adversa parte elegantissime dispositi sunt. Picturae genus illud est, quod *Cryptica*, vulgo *Grottesca* nuncupatur, eo quod in Romanis cryptis adinventum, iis temporibus in lucem protracta, sive in usum revocata, vel in melius redacta, communi plausu excepta fuerit. Vid.

VASARIUM in vita MORTI Feretrensis P. III. Vol. II. p. 223. seq. & p. 276. seq.

(4) Artifices Pluteorum memorantur BAPTISTA del CINQUE, & CIAPINVS. Plutei sunt ex nucuo ligno, anaglyphorum opere solido, in exteriori prospectu affabre iuxta BONARROTAE modulos exornati. Confule VASARIUM T. III. p. 398.

(5) Nostra potissimum cura effectum est, ne haec pretiosissima Codicum librorumque congeries distraheretur. Ipsi enim e tenebris creptae, iam iamque fugienti, ut manus paulo ante iniceretur, eoque publicae retraheretur utilitati, curavimus. Pars huius rarissimae Bibliothecae in MEDICEAM, pars in MAGLIABECHIANAM invecita est.

(6) Exstat in Bullario Laurentiani Capituli, & in Bibliotheca apographum.

(7) De horum Custodum officio agit Caput XXII. Constitutionum insignis Collegatae Ecclesiae S. LAURENTI Florentiae apud Pignorum MDCLVII. 4.

cit; sed etiam ex aliis Etruriae Italiaeque Bibliothecis Codices non paucos in ipsam intulit. Hinc eo potissimum tempore numisma illud percussum fuisse crediderim, quod ab IOANNE PODI BALDOVINETTO Patricio Florentino adservatur. In parte ipsius anteriori COSMI bustum inspicitur, adscriptis litteris, COSMVS. MED. FLOREN. ET. SENAR. DVX. II. In aversa vero MEDICEAE Bibliothecae ianua sistitur, apertis referta Codicibus, adiectoque lemmate, PVBLICAE. VTILITATI. PETRVS VICTORIVS primus editor Librorum IV. PORPHYRI Philosphi περί ἀρχαίων ἐμφύλων, quos e MEDICEAE Bibliothecae Codice XV. Plut. LXXX. exscripserat, in fronte libri, in lucem emissi A. MDXLVIII. bunc eundem numum adposuit. Ac revera inter varias, multiplicesque (ut FRANC. TAVRELLI verbis utar³) COSMI actiones, quas Europa fere tota devenerata est, in postremis illa habenda non est, qua universum litteratorum coetum sibi arctissime devinxit; praemiis primo, quod gentilicium illi erat, & infra paucis interiectis, Quod vero selectorum librorum thesauri, usque a magno illo COSMO seniore in haec sua tempora summa diligentia, maximo sumtu & diversis orbis partibus in vestram MEDICEAM Bibliothecam convelli, tuo munere nunc edantur; hoc proprium tuum agnoscimus, hoc tibi uni acceptum ferimus. Tu relictas a maioribus tuis opes non finis despectas, atque inutiles armariis cancellisque conclusas delitescere, aut vix paucorum non dicam usui, sed adspectibus patere expositas; verum illas, & quidem maximas sinu effundis. Itaque quod ii coeperunt, tu perfecisti; quod mente agitarunt, tu confirmasti. Ab eodem COSMO renovatam cecinit Laurentianam Bibliothecam non obscuri nominis vates SEBASTIANVS SANLEOLINVS⁴. Neque id poetice magis, quam vere dictum crediderit, qui rariores insignioresque huius Bibliothecae Codices ab eo comparatos noverit; ut suis locis ex Catalogo nostro patebit, & litterae ipsae testantur, quas pro Codicibus conquirendis Pinnas, Atriaeque Episcopus GVIDIVS, COSMI Principis nomine, sollicitus exaravit⁵. Simili modo ab ANTONIO EPARCHO Graeco homine, cui a MARCELLO II. & PIO V. demandata provincia fuerat, Graecos per totam Graeciam comparandi Codices, ut in Vaticanam inferrentur, nonnullos coemerat COSMVS⁶. Ad Hebraicos vero Codices interpretandos lego in litteris datis ad Cardinalem PACECHVM Civitatem III. eid. Februarii A. MDLXVII. centum aureorum stipendio ab eodem COSMO, VENTVRAM quemdam Iudaeum Perusinum, qui tunc Mantuae morabatur, Florentiam fuisse conductum.

Nec qui subsequuti sunt Magni Etruriae Duces Laurentianam locupletandi Bibliothecam, curam omnino abiecerunt. Hos inter memorare lubet FRANCISCVM I. M. E. D. a quo plurimis ipsam auctam fuisse Codicibus testantur PETRVS ANGELIVS BARGAEVS, & LAURENTIVS IACOMINIVS TEBALDVCCIUS in Orationibus eiusdem Principis parentalibus, ac PETRVS ipse VICTORIVS in Praefatione Aristotelis. Eius exemplo FERDINANDVS itidem Primus, M. E. D. operam buc quoque suam transtulit, quod fusc depraeclat ROBERTVS TITIVS Burgenfis. IVLIANVS vero GIRALDIVS, & IACOBVS SOLDANIVS⁷ in funebribus itidem Orationibus Florentiae editis opportune commemorant, a Magno illo Duce HIERONYMV, & IOANNEM BAPTISTAM VECCHIETOS, Orientalium linguarum peritissimos, stipendio conductos, missosque ad veteres per Orientem Codices conquirendos. COSMO quoque III. suum debet incrementum Bibliotheca; in hac enim Codices nonnullos, in iisque Sinicos aliquot sibi datos muneri reponi mandavit.

Sed, ut unde discessimus, revertamur, absoluta ac reaserata feliciter MEDICEAE Bibliotheca, eidem BACCIVM BALDINIVM archiatrum suum, Physicum & Philosophum praestantissimum COSMVS praefecit; quo in munere subsequuti sunt BACCIVS VALORIVS, Eques ac Senator Florentinus, IOANNES RONDINELLIVS, Patri-

(1) Prae reliquis, MATTHIAS LVPI, NVCCI filii de S. GEMINIANO, quod oppidum in Etruria est, iuriconsulti, eodemque in oppido canonici ac poetae laureati, amplissimum manuscriptorum thesaurum, in MEDICEAM intulit COSMVS. Vid. LAVR. MERVIS in Vita AMBRASII p. cccxxix. Alios obtinuit Codices ex Septimana ordinis Cisterciensis, ex Melanis ac Romanis Bibliothecis.

(2) Hunc habet titulum: Porphyrii Philosphi de non necandis ad epulandum animantibus Lib. IV. Eiusdem selectae brevifque sententiae duces ad intelligentiam rerum, quae mente noscuntur. Michaelis Ephefi scholia in IV. Libros Aristotelis de partibus animantium e Medicea Bibliotheca. Florentiae in officina Bernardi Lucifae MDCLXXVIII. in fol.

(3) In Dedicatione Pandectarum ad COSMVM I. M. E. D. Florentiae in officina LAVR. TORRENTINI, MDLIII. fol.

(4) Cosmianorum Actionum Lib. II. Flor. MDCLXXVIII. 4.

(5) Harum nonnullae exstant in Cod. nostro XC. PL. XCII. Ex una ad Cardinalem DE MONTE, qui fuit deinde IVLIUS III. P. M. data IX. Kal. Febr. A. MDCLVII. patet Medicei VERGILI, omnium antiquissimum exemplar ab eodem Cardinale COSMVS MEDICEVM obtinuisse.

(6) Id patet ex EPARCHI ad Card. SIRLETVM Epistola data v. Eid. Iulii MDCLVIII. quam in annotationibus suis ad Epistolam IULII POGGIANI edidit Romae MDCLVI. Vol. II. pag. 312. Hieron. LAGOMARSINIVS S. I.

(7) ALPHONSVS BORELLVS in Ep. Nuncupatoria ad COSMVM III. tunc Etruriae Principem, editioni APOLLONII PERGAE praemissa, ordine quoque suo Duces Mediceos commemorat, quibus Laurentianae Bibliothecae cura cordi fuit.

cins Flor. ALEXANDER MEDICES, VITALIS filius, HORATIVS ORICELLARIUS, Equitum D. STEPHANI Prior; qui tamen raro Bibliothecam invisere consueverunt, tum quod ab aulicis plerumque curis distrabentur, tum quod ibi reconditos verae sapientiae fontes vix leviter attigissent. Heinc duobus illis Custodibus, de quibus dictum est supra, a Laurentiano Capitulo quotannis ex praescripto CLEMENTIS VII. Pont. Max. eligendis tradi coepta est. Verum hi quoque Ecclesiae sacris addicti quum essent, rarissime, ac tantummodo ut eruditis advenis morem gererent, augustum hoc musarum sacrarium adibant. Providentia tandem CLEMENTISSIMI CAESARIS FRANCISCI Romanorum Imperatoris semper Augusti, Magnique Etruriae Ducis factum est, ut tam insignis pretiosissimorum Codicum congeries ab angustiis, quibus premebatur erepta in propatulo collocaretur. Ille siquidem post LXX. & amplius annos, ex quo MEDICEI Bibliothecarii munus a Magno Etruriae Duce nemini collatum fuerat, ANT. MAR. BISCIONIVM, Laurentianae Ecclesiae sacerdotem, ea dignitate decoravit; quippe qui in Tuscanicis Codicibus volutandis, aut exscribendis non mediocre veterum membranarum notitiam fuerat adeptus. Nos huic successimus, licet immeriti, A. MDCCLVII. plurimis ab Augustissimo Imperatore nostro FRANCISCO privilegiis¹ aucti, ne vacandi litteris deesse nobis ulla unquam posset occasio.

Et haec satis de MEDICEAE Bibliothecae origine, & incrementis dicta sint: nunc ad operis nostri institutum eruditus patefaciendum gradum faciamus. Ac primo quidem commemorandi occurrunt, qui in nostris vel recensendis, vel illustrandis, vel publica luce donandis Codicibus studium operamque suam contulerunt. Omnium primus ANTONIVS AVGVSTINVS fuit, Archiepiscopus postea Tarraconensis, incomparabilis quidem vir, qui anno circiter MDCXIII. Codices ferme omnes ad ius Civile & Canonicum pertinentes diligenter excussit, ac singulorum accuratissimas revisiones, vel initio, vel in fine voluminis adposuit². Accedit eadem aetate PETRVS VICTORIVS, Patricius, ac Senator Florentinus, cuius merita in perpendendis CICERONIS & ARISTOTELIS Codicibus, necnon ineditis Graecis Auctoribus in lucem proferendis, satis superque persequuti sumus in eius Vita editioni Epistolarum ad claros Italos, ac Germanos, quas tribus voluminibus Anno MDCCLIX. seq. in turbam dedimus, praemissa. Per haec ferme tempora anonymus ille titulum Codicum exteriorem, qualiscumque sit, in pagellis exaravit, quas iuxta Pluteorum ordinem Romano numero distinctorum, sicut hactenus exstant, in ipsorum prospectu anteriori adfixit, quo facilius Codices ibi coacervatim in catenis positi, illius indiculi ope, manibus efflagitantium praesto essent: quae quidem pagellae, erroribus licet foedissimis refertae, tanti tamen habitae sunt, ut eas omnes Anno MDCXLI. HENRICVS ERNSTIVS sub FERDINANDO II. M. E. D.³ in lucem dederit, cum hoc titulo: „Catalogus Librorum refertissimae Bibliothecae MEDICEAE, quae adservatur Florentiae in Coenobio S. LAURENTII editus ab HENRICO ERNSTIO I. V. D. & Academiae Soranae Professore ordinario, Amstelodami

(1) Vt qui in hoc munere obeundo subsequenter, certo sciunt, quae regii Bibliothecarii sint iura, quique proveniunt; adferimus haec duo Caesaris diplomata nobis, successoribusque nostris benigne concessa, quae in Bibliotheca, & in Laurentiani Capituli Archivo adservantur.

Vuole SVA MAESTA' IMPERIALE, che il suo Regio Bibliothecario della Libreria Laurenziana, quando accaderà che sia prescelto dal Clero di S. LORENZO, e che similmente il Condiutore del predetto Bibliothecario, quando la MAESTA' SVA si compiacca destinarlo, e prescelgerlo dal predetto Clero, venghino sempre considerati nelle Distribuzioni Corali come attualmente impiegati in servizio della Chiesa, e della MAESTA' SVA a forma del Cap. 37 della Costituzione di detta Collegiata, e nel modo che è stato praticato col Canonico BISCIONI, e suoi Condiutori. Vuole altresì, che il predetto Regio Bibliothecario continui ad avere una chiave privata della predetta Libreria nel modo che teneva il Canonico BISCIONI, e goda pacificamente di tutte le facoltà attribuite al medesimo, e suoi antecessori, talchè niuno possa avere accesso alla predetta Libreria senza la sua presenza o intelligenza, e i Custodi Capitolari non possino introdurre persone estranee senza consenso del Bibliothecario, e si debbino uniformare in tutto a per tutto alle di lui istruzioni. E per la pulizia della Libreria, e per le spese che occorreranno per il di lei mantenimento, per sopperire ogni questione che potessi insorgere, il Bibliothecario suddetto dovrà ogni sei mesi presentarle la nota al Consiglio di Reggenza corredata colle opportune giustificazioni, che da questo saranno dati gli ordini al Capitolo per il pagamento a forma di quanto esso è obbligato. E il Luogotenente, e Operai della Chiesa di S. LORENZO diano immediatamente gli

ordini opportuni per l'esecuzione. Dato in Reggenza li sei Marzo mille settecento sessanta.

MARCHESE BOTTA ADORNO.

ROBERTO PANDOLFINI.

Il Canonico BANDINI Regio Bibliothecario della Libreria Laurenziana, e similmente il Condiutore del predetto Bibliothecario per quando sarà destinato deve godere di tutte le Distribuzioni Corali, diurne, e notturne, ordinarie, e straordinarie, niuna assatto eccettuata, e tanto decorse, che da decorrere, senza la minima difficoltà, perchè debbono considerarsi come sempre, e in ogni tempo impiegati in servizio della Chiesa, e della MAESTA' SVA, come spiegano abbastanza i Motuproprii spediti per il detto Canonico BANDINI, e per il Canonico BISCIONI suo Antecessore, come porta la natura delle loro incumbenze, e delle studi, che debbono professare, che non restano circoscritti nè da ore, nè da luogo, e come è stato deciso ed eseguito nelle simili controversie indebitamente suscitate contro il Canonico BISCIONI, e che non si debbono in oggi risvegliare. E il Luogotenente, e Operai della Chiesa di San LORENZO diano gli ordini opportuni, perchè senza ulterior replica siano dagli Uffiziali del Capitolo eseguiti in ogni parte detti Motuproprii, non ostante. Dato in Reggenza li ventisei Giugno mille settecento sessanta.

MARCHESE BOTTA ADORNO.

R. PANDOLFINI.

(2) Id in nostro de Politianis Pandectis Commentario animadvertimus Librum A. MDCCLXI. in 4.

(3) Id ex Praef. eruitur pag. 7.

mi apud Ioannem Iansonium MDCXLI. 8. ¹ ERNSTII vestigiis insistent, Theologicos notaverat THEOPHILVS SPIZELIVS².

Non multo accuratiores in retexendo, cursim nec sine vaculis, indice fuerunt, XII. Kal. Sept. A. MDLXXXIX. IO. RONDINELLIVS, & BACCIVS VALORIVS, qui non singulorum modo Pluteorum Codices alphabetice, sed etiam facultatum distinctionem enumerarunt, Volumine membr. in folio pag. 46. cum hoc titulo „Huius Bibliothecae libri in hunc ordinem dispositi sunt, ut a dextris sursum versus incipiendo a primo Pluteo, usque ad XXVII. libri de Theologia hoc ordine digesti sint, ut primo Ebraei: deinde Graeci: postea vero Latini: ultimo autem Etrusca volumina reposita sint. A XXVIII. usque ad XXX. Mathematica. A XXXI. usque ad XXXIV. Poetica. A XXXV. usque ad LX. Humaniora. Deinde a LXI. usque ad LXX. Historica. A LXXI. usque ad LXXII. Logica. A LXXIII. usque ad LXXV. Medica. Philosophica vero a LXXVI. usque ad LXXVII. Et omnia haec volumina eodem ordine, quo Theologica, disposita sunt, & iuxta seriem Alphabeti. At in ultimo Pluteo, qui LXXXVIII. repositi sunt plures libri Ebraei de variis facultatibus. Hunc autem ideò titulum adtulimus, ut unusquisque intelligere possit, quae sit Codicum huius Bibliothecae series, ac dispositio, hactenus servata; quaeque, licet undequaque claudicans, servanda tamen necessario est in posterum, ne tot scriptoribus, a quibus passim citantur, ordine ipsorum mutato, tenebrae offundantur.

Vinam tamen quam iis sedem primitus destinaverunt, in ea postmodum manere passi fuissent; nec qui deinceps sequuti sunt Bibliothecae Praefecti, & Custodes magis magisque turbassent. Haud ea certe tanta Codicum materialiumque confusio, qualem ex Catalogo nostro unusquisque deprehendet, evenisset. IO. RONDINELLIVS nimis innox actus religione, nonnullos Codices e Pluteis in armarium quoddam detruxit, quod nuper sublatum fuit, ut nova aedicula ad Gudianos Codices adservandos construeretur³. Quo quidem in loco iuxta BONARROTAE modulum triangulare aedificandum erat receptaculum, ut spatium ad id a sapientissimo relictum architecto, profanos in usus, superiorum temporum incuria ab iis, qui proxime inbabitant, redactum incredibili Bibliothecae damno fuisset. LAELIVS TAVRELLIVS, qui apud COSMVM I. supremis fungebatur honoribus, Politianae habuit Pandectas, quum novam Codicis Palatini editionem moliretur, quae postmodum humanarum rerum vicibus distractae, a nobis repertae tandem sunt, ac MEDICEAE Bibliothecae restituae⁴. CVRTIVS PICHENA, a FERDINANDO I. M. E. D. cuius a secretis munere fungebatur, veniam obtinuit, ut ad suum illustrandum TACITVM. Laurentianos Codices non paucos domum suam adportaret⁵. Id ipsum concessum est ANTONIO POSSEVINO, qui Catalogum Mediceorum Codicum sibi confecit, ediditque ad calcem Apparatus sacri A. MDCV. aliquanto meliorem, quam ERNSTIVS, teste FABRICIO in Epistola Prodomo Historiae Litterariae Cl. LAMBECH praemissa. Hinc factum arbitramur, ut, nonnullis Codicibus ab impia manu sublati, aliis deperditis, aliis ignavia, aut inscitia hominum male locatis, anno MDCXX. PHILIPPVS FONTANA huius Ecclesiae Canonicus, & Bibliothecae Custos, a Laurentiano Capitulo constitutus, novum Indiculum, qui pagellis constat LXVI. ex eo, quem BACCIVS VALORIVS, ac RONDINELLIVS reliquerant, minus prudens refrinxerit, ut saltem celebriores Codices ad manus essent efflagitantium⁶. NICOLAUS quoque BRUNETTVS, & BARPTOLMAEVVS MASELLIVS, Laurentiani iidem Custodes, mutilos, pessimeque adfectos Codices invenientes, detruncatorum LX. Codicum indiculum contexuerunt⁷. REGALIS vero PIERACCINIVS Bargaeus Custos, & sacerdos eiusdem Ecclesiae, qui A. MDCXLII. primus, discrimine linguarum, max materialium, uti RONDINELLIVS egerat, distinctos Codices in Catalogum suum elegantius conscriptum paginis 75. in 4. redegit, tres indiculos alphabetico ordine elucubrat⁸ est, in quorum primo Latinos & Italicos, in secundo Graecos, in tertio Orientales conclusit.

Per id quoque tempus, anno videlicet MDCXL. Florentiam advenit LVCAS HOLSTENIVS⁸, & quum hanc non sine animi sui admiratione Bibliothecam perlustraret, de-

(1) Hunc Catalogum ex pagellis Pluteorum, non Codicum inspectione fuisse compositum animadvertit H. MEIBOMIVS ad Voeltz introductionem.

(2) Sac. Bibliothecae III. Arcan. recte. Augustae Vindelic. A. MDCLXIII. p. 82.

(3) Huius aedificae descriptio legitur in Ephemerid. Litterar. Florentinis Anno MDCCLVI. N. 35.

(4) Consulite quae hac de re praefati sumus in citato nostro de Politianis Pandectis Commentario.

(5) Editio TACITI ex CVRTII PICHENAE recensione omnium optima est Francofurtensis apud CLAUDIVM MARNIVM MDCVII. Imitatur (ait) praecipue industria mea duobus exemplaribus Florentiae in inclita MEDICEA Bibliotheca adservatis.

(6) Exstat Cod. xciiv. Pl. xcii. sup.

(7) Cod. LXXX. Pl. xcii. sup.

(8) Vid. eius Epistolas ad Io. BAPT. DONIVM a nobis editas in calce Commentarior. de vita eiusdem DONI pag. 63.

deque praestantioribus Codicibus, praecipue Graecanicis, iudicium ferret, pauca quaedam in schedis adnotavit, quas LEOPOLDO MEDICEO Etruriae Principi dono dedit¹. Tanti ingenii viro, non minor in aestimandis Laurentianis Codicibus successit, Danorum doctissimus, WILLELMVS LANGIVS, qui A. MDCLII. qua erat Orientalium linguarum cognitione instructissimus, Orientales tantum, Graecosque Codices recevit². Verum dum ille uno ictu oculi tentat omnia percurrere, multa praetermisit. & in nonnullis aliquando ob exteriores Codicum titulos deceptum, passim in nostro conficiendo Catalogo adnotavimus. Ex hisce posterioribus forte ille fuit excerptus, quem NICOLAUS HEINSIVS, favente LEOPOLDO MEDICEO Etruriae Principe, CHRISTINAE Augustae, Suecorum Reginae, dum Florentiae degeret anno MDCLII muneris dare se tradidit Epistola DCLIX & DCLXX. Tom. V. edit. Burm. Quod vero ad Orientales Codices attinet, PETRVS BENED. MARONITA, Arabice AMBARACHIVS, in Pisano Aibeneo publicus sacrarum litterarum Professor, a COSMA III. perhonorifice exceptus A. MDCLXXXV. multa de Orientalibus Codicibus notatu digna scripta reliquit in Cod. LXXVII. Plut. XCII. Paulo post, anno videlicet MDCLXXXVI. Florentiam venit IOANNES MABILLONIVS, cui iussu COSMAE III. MAGLIABECHIO duce, rejerata est Bibliotheca, datusque amanuensis, ad ea describenda, quibus opus haberet³. Mox vero longe maiora praestitit Benedictini Ordinis decus, & ornamentum, BERNARDVS DE MONTFAUCON, qui A. MDCCI. duobus mensibus, Martio, & Aprili, omnes a Pluteo I. ad LXX. scrutatus est Codices. Huic iussu item COSMAE III. cui Diarium Italicum inscripsit, Laurentianus Catalogus in Galliam transmissus, editusque ab eodem est Parisiis A. MDCCXXXIX. Tom. I. p. 239. Bibliothecae Bibliothecarum. Qua in re operam illi suam impenderant, ANT. MAR. SALVINIVS, in Florentino Aibeneo Graecarum Litterarum Professor ad memoriam posteritatis insignis, & FRANC. MAR. DVCCIVS Bibliothecae custos optime meritis, qui SALVINIO in Graecis praecunte, Catalogum, omnium, qui antea prodierant, locupletissimum concinnavit. Verum incredibile dictu est, quot praestantissimorum scriptorum opuscula praetermiserint, quot, titulo decepti, qui vel in fronte, vel in tergo adpositus erat, falso inscripserint, quot denique illorum oculos effugerint, dum qua Codicum mutilatione, qua titulorum omissione non animadverta, plura interdum opera, quae ad diversos pertinebant auctores, uni eademque adiudicarent. Addas etiam non pauca, quae intus, aut in singulis latebant rerum, & doctrinae argumenta, ab ipsis vel penitus omissa, vel levissime fuisse repraesentata.

Multa ab IACOBO TOLLIO excerpta, plurima ab ANTONIO COCCHIO Mugellano, aeternae memoriae viro. Hic postremus celeberrimam Chirurgicorum collectionem evulgare iam coeperat; veterumque Codicum omnium ad Medicinam pertinentium quotquot haec adservantur, iam ab annis MDCCXXI. XXII. & XXVII. recensiones, nonnullorum etiam scripturae specimina, & ab impressis variantes lectiones sibi descriplerat, ut ipse fatetur in Praefatione NICETAE⁴. Neque his contentus, plures subinde insigniores consulit Codices, puta A. MDCCXXXI. HORATI Codicem I. Plut. XXXIV. quem FRANCISCI PETRARCHAE fuisse ferunt, PHILONIS, DIODORI SICULI, Georgicorum VERGILI, Rei Rusticae scriptorum. Quin etiam A. MDCCXXXII. delinquevit, acrique iussu incidi specimen scripturae vetustissimi Codicis VERGILI Plut. XXXIX. & Epigrammatis ibi autographi ASTERI Consulit. Hunc vero optimum omnium, quotquot exstant VERGILI Codicem, CL. PETRVS FRANCISCVS FOGGINIVS, Vaticanae Bibliothecae custos, & amicus meus, publico bono descripsit A. MDCCXLI. Tullianus Codices integro decennio evoluit, accurateque recensuit HIERONYMVS LAGOMARSINIVS S. I. quos caliginosa nocte, non sine litterariae reipublicae damno, premit. Voluit & celeberrimus IO. LAMIVS optime de Laurentianis mereri Codicibus, quorum recensiones, vel editiones in plurimis suis operibus, Eruditorumque Deliciis, ubi sese ei occasio obtulit, in vulgus prodidit. Adiungendus amplissimus Apameensis Archiepiscopus, STEPHANVS EVODIVS ASSEMANVS, qui Palatinae Bibliothecae conscripto Florentiae Orientalium Codicum Catalogo, & A. MDCCXLII. splendidissime edito, Codices tantummodo XIX. insignibres Plutei I. & XLIV. duxit adiungendos. LAURENTIVS MEHVS, Litterariae Florentinorum historiae solertiissimus indagator, multa ex MEDICEA Bibliotheca deprompsit, cuiusmodi sunt Epistolae LEONARDI ARRETINI, LINI COLVCCI PIERI SALVTATI, FRANC.

(1) Apographum habet Cod. LXXVII. Plut. XCII. sup. Has tamen edidit Regiomonti A. MDCCXV. MICH. LILIENTHAL Tom. I. Select. Historic. & Litterar. cum hoc titulo: LVCAS HOLSTENI de libris optimis, & maximam partem ineditis Bibliothecae MEDICEAE iudicium &c.

(2) HOTTINGERVS ait longe praefari Indicem, quem edidit

ERNSTIVS. illumque p. 136. laudavit Epistola in Prodomo Litterar. PETRI LAMBECH, Lipsiae MDCCX. IO. ALB. FABRICIVS.

(3) Multos haec dies investigandis, describendisque Codicibus se impendisse ait p. 165. Musei Italici.

(4) Praemissa Graecorum veterum SORANI, & ORIBASII Chirurgicis libris Florentiae typis Caesareis A. MDCCXLIV. fol.

FRANC. PETRARCHAE, AMBROSI Generalis Camaldulensium, LEONARDI DATHI; CYRIACI ANCONITANI Itinerarium, Vitae DANTIS, BOCCACCI, PETRARCHAE, ac Magnifici LAURENTI, Epistola LAPPI de CASTIGLIONCHIO, cum appendice documentorum veterum, de discordiis Florentinorum BENEDICTI COLVCCI Pistoriensis opusculum, aliaque huius generis ab eodem, laudabili consilio nuperis annis vulgata¹.

Nunc de ANTONIO MARIA BISCIONIO, qui Anno MDCCXLII. regius Bibliothecarius, post HORATIVM ORICELLARIUM renunciatus est primus, verba faciamus. Fuerat hic inter Laurentianos clericos educatus; quumque ipsi pluries Bibliothecae Custodis officio pro Laurentiano Capitulo fungi obtigisset, in illa plures annos insumpsit. Vir autem Tuscenicis potissimum scriptoribus illustrandis deditus, nonnullos ex iis typis evulgavit, alios adnotationibus locupletavit, alios pristinae restituit integritati. Quin etiam integrum BOCCACCI Decameronomem; bis, eadem ferme litterarum forma, versuumque intervallo, ut amicorum genio indulgeret, improbo prorsus labore, descripsit. Quum vero, mortuo DVCCIO, in rem suam, soluto pretio eius schedas transfuisset, statim de toto edendo Catalogo cogitavit, ac priorum XVI. Pluteorum recensiones, speciminis loco publicandas anno MDCCXXIV. Londinum misit. Verum non multo post consilium mutare coactus est; quum eundem prorsus Catalogum a DVCCIO, SALVINIO, ut diximus, duce concinnatum, a BERNARDO MONTFAUCONIO Parisiis in publicam proferri lucem audisset². Tandem Laurentianae Bibliothecae Regius Praefectus renunciatus est, uti mox innuimus, VII Kal. Novembris A. MDCCXLI. Qua nova auctus dignitate ad uberius concinnandum Catalogum animum convergit; utque tantum onus alacriter adgrederetur, multa illi ab Augustissimo CAESARE conlata sunt beneficia; quibus veluti stimulis expergefactus, primum Orientales Codices illustrandos suscepit, qui sunt CCXIV. Verum quum manum operi admoventi septuagesimus quintus aetatis annus ageretur, ac deinde per quinque annos admodum esset cunctatus, imperfectum opus reliquit. Provinciam igitur Orientales Codices recensendi P. FRANCISCO RIZZONIO in Vaticana Bibliotheca scriptori optime merito demandaverat³, qui summa fide ac diligentia praestitit, quod ante ipsum nemo, quum in ipsorum recensionibus fuerit vel minima consecutus. Graecorum vero Codicum describendorum curam iniunxerat ROMULO CIRYLLO MARTINIO, presbytero Florentino, suo in Bibliotheca adiutori, iuveni Graecarum litterarum, ac criticae cognitione, librariaeque antiquitatis usu non leviter instructo. Res quae bene coepta fuerat, & ad totum usque Pluteum IV. unde Graecorum Mss. series incipit, continuata, postremis BISCIONI temporibus fuit variis de causis interrupta. Quum enim simultates quaedam inter eos obortae essent, munus tandem abdicare coactus MARTINIVS, alio⁴ secessit, & in eius locum successit PETRVS ANDREAS IVLIANELLVS, presbyter iidem Florentinus, qui paucis post mensibus, BISCIONIO e vivis sublato, Regii Bibliothecarii interini, ut vocant, vires sustinuit, & Orientalium Codicum volumen, quod prudenti consilio, BISCIONIO superstiti, MARTINIVS cunctando, edere recusaverat, voluit ipse in publicum protrudere, additis insuper Graecorum Codicum Pl. IV. adumbrationibus, quas laudatus MARTINIVS pro secundo Catalogi volumine studiose congesserat.

Nobis itaque ab Optimo CAESARE MEDICEAE Bibliothecae cura delata, statim serio cogitare coepimus, qua ratione tam arduum opus, & aleae plenum periculosa eordiremur, & ad optatum finem perduceremus. Maximam autem spem animo conceperamus, quum in Prolegomenis Orientalium Codicum Catalogo ab editore praemissis, legissemus, totum Laurentianae Bibliothecae Catalogum fuisse a BISCIONIO exaratum. Vix tamen ea volutare coepimus volumina, quae post eius obitum, in MEDICEAM

C 2

in-

(1) Commemorandi etiam sunt BERGALDVS. IO. BAPT. DOMINVS, VOSSIVS, CORIVS CRONOVIVS, VIDIVS, HEINSIVS, ROBERTELLVS, LANGERMANNS, Auctores Aetorum SS. quae Antiquariae evulgantur, EMERCVS BIGOTIVS, ANT. MAGLIABECHIVS, ANT. MAR. SALVINIVS, ALEX. POLITES, THOMAS BONAVENTURI, GORIVS, DRACKENBORCHIVS, CARACCIOLVS, IOANNES BOTTARIIVS, LYCHNIVS, ANG. MAR. RICCVS, IO. THEOPHILVS KOBERVVS, HAYERCAMPS, DORVILLIVS, QVENDORPVS, qui aut MEDICEOS Codices contulerat, aut opuscula inedita exscripsit. Et quoniam de iis, qui Codices vel contulerant, vel exscripsit mentio incidit: quot & quam diversi essent in Verbe Florentia Codicum scriptores, investigatores, possessores, ex Epistolis AMBROSI Camaldulensium Generalis Florentiae nuper editis, magis piter. Iis quos supra pag. XI. in notis nominavimus, adiungendi quoque sunt, PETRVS GENNINIVS Flor. IOANNES PETRI de Scia, NICOLAUS CHIANIGIANI, CIVIS, & Grammaticus Pisanae. ANT. SINIBALDVS, MARIANVS IOANNES BONIN-

CONTRIVS, huius Basilicae Canonicus, FR. LEONARDVS VBERTIVS, PHILIPPVS vulgo NANNIS SACCI de Pistorio, PTOLEMAEVS Lucensis. ANT. MARII filius, CIVIS, & Notarius Flor. IO. ARRETIVS, BERNARDVS FRANCISCI de AMBRA, BENEDICTVS ANDRAE GINI, LAUR. BENVENUTI, PAVLVVS DVCCI TOSI Pisanae, BARPTOLEMAEVS VESPEVCCIVS, DOMINICVS P. scienfis, ANGELVS DONATVS, IACOBVS TRAVERSAGNVS, HIERONYMVS MARTINVS, MARVS DE CASTRO Bononiensis, Vmbrosae Vallis modiculus, IVLIANVS ANDRAE Emporiensis, M. NICOLAUS VISANVS.

(2) Prodit Parisiis A. MDCCXXXIX. in Bibliotheca Bibliothecarum Tom. I. p. 239. seqq.

(3) Id patet ex Epistolicis utriusque commercio, immo ex autographo totius Operis, quod in Bibliotheca adservatur Pl. XCII.

(4) Videlicet in Graeciam, ubi perquam honorifice exceptus est.

inferri IULIANELLVS curaverat, quum animadvertimus, nihil aliud ea continere praeter Indicem MEDICEORVM Codicum a laudato DVCCIO exaratum, & a celeberrimo editum MONTFACONIO, ut per se quisque ex utriusque collatione dignoscere potest; schedas vero, indiculosque, ab aliis qui praecesserant, quosque supra recensuimus, variis perscriptos temporibus, nihil operi nostro adiumenti fore adlaturos: quum praeter nonnullorum operum titulos, ac saepe corruptos, qui se facili negotio Codices volutantibus offerunt, vix quidquam aliud praesefereant. Hac igitur spe deiecti, totum de integro Opus adgredi, necessarium duximus; quumque, Orientalium Codicum, quorum maiorem partem primi tres Bibliothecae Plutei complectuntur, recensionibus publica iam luce donatis, Graeci Patres, atque Ecclesiastici Scriptores consequerentur; nos, Pluteorum ordine servato, eos primo hoc nostro Volumine comprehendendos existimavimus; additis etiam in fine, Plutei XV. Codicibus, cum Orientalibus male coniunctis, tum quia non paucis erroribus scatere ipsorum descriptiones comperimus, tum etiam ut tota Graecorum Codicum, ut plurimum Ecclesiasticorum, series, quotquot in VIII. continuis Pluteis potissimum exstant, IV. nimirum, V. VI. VII. VIII. IX. X. & XI. unico Volumine contenta in vulgus prodiret.

Verum in tanta praefidiorum inopia, in hac ingenii nostri & facultatis egestate, ardua profecto res videbatur, vota litteratorum omnium explere, ac longo annorum intervallo alte reconditos Graecorum thesauros quasi in profundissimis latebris eruere, & in eruditorum conspectum, deteriso squalore producere: deficiebat vel prospecta operis mole animus. Sed deficientem erexit, beinc Ecclesiasticae laudis incrementum, beinc publicae utilitatis studium, beinc exterorum desideria atque consilia. Animos tandem adflavit, vires, ingenium, doctrinam addidit FRANCISCI IMPERATORIS, Clementissimi Principis, nobis ad humani generis solatium caelitus dati favor ac patrocinium, quo tuti ac securi, nostraeque imbecillitatis omnino immemores, alacri laetoque animo manum excutiendis MEDICEIS Codicibus admovimus; attentisque oculis perlectis, eorum Catalogum, quam fieri potest, diligentissime conficere adgressi sumus, confectumque, nullis parcentes sumtibus, typis evulgare, ut quot, & quanta eis occulerentur litterariae divitiae, omnibus certo tandem constaret. Qua quidem in re PETRI LAMBECK, & BERNARDI MONTFACONI, virorum doctissimorum, conatus laboresque perutiles, nobis imitandos proposuimus, ut nihil ultra ad MEDICEORVM Codicum notitiam desiderari videatur.

Nec parum fuit laboris in eo, quod multoties tituli Codicum exteriores, aliud indicant, ac sint opera, quae intus continentur; aliquando alii pro aliis sunt adscripti, aliquando omnino omitti, aliquando a veris toto caelo aberrantes repositi, unde efficitur saepe, ut tempus in re nullius fere momenti teratur. Nam quum liber aperitur, ac titulo consonus non adparet, tunc datur dubitandi causa, quam ut plurimum rationi consentaneam exitus comprobavit. Nos igitur, quo minus in rebus supervacaneis immoremur, neque eadem fere in uniuscuiusque Codicis descriptione repetamus, indiculorum ab aliis conscriptorum nulla habita ratione, post antiquum titulum tegumento Codicis adfixum, quicumque sit, [cui, si spurius omnino fuerit, atque erroneus, genuinum statim verumque subicimus] ad enumerationem operum in eo contentorum, devenimus: in quo peragendo singula Codicis folia excutimus, quaeque in iis habentur vel minima, ut epistolas, prologos, carmina, sententias, sive eiusdem, sive diversi scriptoris, integra fide describimus, adposito cuiuscumque opusculi auctore, & exscripto, prout iacet in Codice, titulo, initio, ac fine, prolixiore aliquando eorum operum, quae inedita visa sunt, quod maxime in eruditorum cuiusvis generis commodum cessurum esse putavimus. Instituta deinde cum editis comparatione, lectionis, aut dispositionis varietatem, & quae nondum typis vulgata comperimus, adferre, placuit, quibus novae Sanctorum Patrum, atque illustrium Scriptorum editiones exornari quam maxime poterunt. Neque a nobis omisum est supposita a genuinis discernere, alia inter dubia recensere, alia suis auctoribus vindicare, corrupta emendare, foedata restituere, male digesta, in ordinem redigere; quibus omnibus conficiendis, quam immensus labor, quanta aleae, quanti discriminis negotique plenus, nobis fuerit subeundus, indicent ii, qui in tractandis veterum membranarum diu nocturneque insudaverint. Vix enim dici potest, quantum laboris, taediumque ad languorem usque pertulerimus in Codicibus aliquot recensendis, partim mutilis, partim semiustis, partim madore putrefactis, teneisque ferme consumtis; sive in ipsis integris, ubi nullus, ut plurimum, rerum index, nulla Capitulorum summa occurrit, ex-

pla.

plorandis, enucleandisque, sive tandem in expedienda multiplici, ambigua, intricata scribendi forma, sive in litteris vetustate ipsa caducis, atque oculorum aciem fugientibus, indagandis. Adde spiritus, & accentus, librorum oscitantia & incuria, saepius omisso, vel male praefixos: adde praeteritas numerorum notas, vel folia a librariis transposita, ac male locata, atque huiusmodi vitia, quae legendi, atque intelligendi negotium quam difficillimum effecere. Codices nostros cum variis characterum specimenibus diligenter consulimus, ut ex simili litterarum forma, cuiusque Codicis aetatem statueremus, quorum specimen in tabulis aeri incisus descripsimus. Qui autem temporis notam praeferebant, ii praesto nobis fuerunt, ut de ceteris, scripturionis anno destitutis, iudicium pronunciaremus. Si quae vero alia a primo calligrafo, aut ab aliis subsequenterum temporum lectoribus notatu digna, sive in fronte, sive ad calcem, sive in marginibus, seu in ima pagellarum ora scripta fuerunt, ea suis locis integra fide commemoravimus. Ornamenta etiam Codicum, picturas, icones, characteris elegantiam, & varietatem, tum quot constaret foliis, qui in membranarum, qui in papyro, & qui in bombyce essent exarati, qui vel initio, vel fine mutili, qui temporis iniuria detriti, qui foedati, aut iniqua manu abscissi, vel abradi, qui ab imperito bibliopego male compacti, distincte notavimus, unde eorum statum vel bonum, vel malum, qui legerit intelligere statim possit.

Anecdota opera non pauca in hoc volumine passim habentur, quorum ut aliquam lector uno veluti ictu oculi notitiam adsequi possit, placuit ea iuxta paginarum ordinem breviter recensere. Occurrit igitur

I. pag. 17. col. 2. Praefatio NICOLAI MYZANI, Archiepiscopi Cypri, in Catenam SS. PP. in prophetam ESAIAM ab ipso contextam.

II. Versus iambici in laudem IV. Prophetarum maiorum cum Latina versione, in ESAIAM pag. 19. col. 2. in HIEREMIAM pag. 20. col. 2. in EZECHIELEM pag. 21. col. 1. in DANIELEM pag. ead. col. 2. in eumque HIPPOLYTI Episcopi Romae scholia.

III. pag. 24. col. 1. EVGENI Carmen iambicum in plantam quamdam Panbormitanam Νύμφην dictam: eiusdemque aliud in laudem GVILIELMI Regis. p. 27. col. 2.

IV. pag. 25. col. 2. IOANNIS Hydruntini regii Grammatici in Parmam a FRIDERICO Imp. subiugatam iambici versus.

V. pag. 26. col. 1. GEORGI Chartophylacis Callipolitani de Roma FRIDERICO Imp. eboiam procedente versus iambici: eiusdemque alii in Parmam rebellem.

VI. pag. 29. col. 1. GABRIEL fabulae XX. tetraetichis totidem comprehensae.

VII. pag. 34. col. 2. seq. Fragmenta SS. PP. ATHANASI, ORIGENIS, CLEMENTIS Alexandrini, NILI, & HIPPOLYTI in Psalmos.

VIII. pag. 50. col. 2. Anonymi versus iambici in S. DIONYSIVM Areopagitam; itemque in eiusdem librum de Divinis Nominibus versus heroici Gr. & Lat. p. 57. col. 2.

IX. pag. 63. AMMIANI cuiusdam Praefatio, seu Epistola nuncupatoria heroicis versibus conscripta ad MARGIANVM Imperatorem, APOLLINARI Psalmorum Metaphrasi praemissa, eiusdemque primi tantum psalmi metrica versio.

X. pag. 65. col. 1. IOANNIS GEOMETRAE novem Canticorum, quae in sacris leguntur litteris, Paraphrasis iambicis carminibus expressa. Primum est Israelitarum superato mari Rubro, & PHARAONE interemto. II. MOYSIS iterum decalogum scribentis. III. ANNAE matris SAMVELIS. IV. HABACVCI V. ESAIAE. VI. IONAE. VII. & VIII. Trium puerorum. IX. Beatae MARIAE Virginis.

XI. pag. 76. col. 1. Synodica diiudicatio Patriarchae CPolitani D. IOANNIS de diversis Capitibus ad Monasteria pertinentibus, eorum scilicet donationibus, & alienationibus. Ita enim re melius perpena Constitutionis titulum Latine duximus reddendum.

XII. p. 81. col. 2. THEOD. BALSAMONIS Epilogus in Nomocanonem versibus iambicis.

XIII. pag. 85. col. 1. ARSENI Monembasiae Archiepiscopi Graecum Carmen ad CLEMENTEM VII. Pont. Max. Epistolae instar Nuncupatoriae, vetustissimo Codici Evangeliarum continenti praemissum, cui respondet Latina fortasse eiusdem interpretatio.

XIV. pag. 93. col. 1. Index argumentorum, quae in uberrimo Volumine, omnia Christianae Religionis praecepta e SS. PP. ac scripturarum sacrarum auctoritate explicata continente pertractantur, Capitibus LXIII comprehensus.

XV. pag. 105. col. 1. Anonymi τῶν χρυσῶν, Carmina aurea iambica, in quibus admonitiones valde utiles de humanae vitae brevitate, divitiarum, honorumque contentu aliisque de rebus ad vitam bene instituendam necessariis, non sine aliquot exemplis in sacris litteris petitis, continentur. His addebat Latina interpretatio identidem etiam metrica.

XVI.

XVI. pag. 110. col. 2. THEODORETI *Quaestiones quaedam adversus Iudaeos*.
XVII. pag. 115. col. 1. *Senarii versus in EVTHYMI ZIGABENI Panopliam Dogmaticam cum Latina litterali versione*, & scholiis quibusdam interlinearibus, quae nos ad marginem apposuimus.

XVIII. pag. 128. col. 2. *Epistola a TIBERIO fortasse diacono, ac fraternitate ad CYRILLUM Archiepiscopum Alexandrinum conscripta*, eiusque dogmaticarum quaestionum solutionibus praemissa.

XIX. pag. 130. col. 1. *Synaxarium omnium quae in reliquis Graecis huius Bibliothecae Codicibus reperiantur, plenissimum, a mense Septembri incipiens, & in Augusto desinens, ex vetustissimo Codice XVIII. Plut. VI. Catenam SS. PP. in IV. sacrosancta Evangelia exhibente descriptum*. Tam pag. 135. col. 2. *Iambici duodecim versus in IV. Evangelistas ex eodem Codice Graece & Latine*.

XX. pag. 140. col. 1. *Specimen satis longam Epistolae MANVELIS CHRYSOLORAE ad PALLANTEM STROZZAM, ONYPHRI filium, de morte fratris consolatoriae*.

XXI. pag. 143. col. 2. *Anonymi scholia in XXXII. PLATONIS Dialogos, ex quibus duo tantum proferuntur, nimirum in EVTHYPHRONEM, & in III. Librum de Republica*.

XXII. pag. 144. col. 1. seq. *HERODIANI tria Opuscula Grammaticalia, primum de Nomine, secundum de Verbo, tertium de aliis generice ad artem Grammaticam pertinentibus inscriptum*. Nos brevitatis gratia, primum tantummodo in lucem damus.

XXIII. pag. 154. col. 1. *Aliud Synaxarium a superiori identidem discrepans*.

XXIV. pag. 166. col. 1. *Imperatoris IUSTINIANI Epistola ad eos, qui THEODORVM, & eius dogmata, Epistolam IBAE dictam, ac THEODORETI libros contra Catholicam Fidem, scriptis propugnabant, cum Latina IOANNIS DOMINICI STRATICO, Dominicanae Familiae Monachi, interpretatione*.

XXV. pag. 203. col. 2. *Definitiones variae de Angelis, de Anima, & eius potentiis, tum de quatuor elementis, de triplici lege, de centum denariis, ac denique iambici versus XII. τὰς δεκάτρες τοπίας, dies Domini festos comprehendentes, quibus omnibus Latina accedit interpretatio*.

XXVI. pag. 208. col. 2. *Anonymi versus in quasdam GREGORI Nazianzeni Orationes, quae habentur in vetustissimo Codice VII. Plut. VII. omnes Latine redditi*.

XXVII. pag. 219. col. 1. *Pars Poëmatis heroici eiusdem D. GREGORI Theologi, quod inscribitur τὰ ἀντίπρτα, nimirum ARCANA, in eius octavo Carmine, quod est de Testamentis, & Adventu CHRISTI, inter versus, Αἰὲν ὑπερχομένοισιν, & Ἐσπέρην λέγον, x. l. ubi sensus in editione Billiana videtur interruptus, inferenda, Graece & Latine*.

XXVIII. pag. 228. col. 1. *EVDOKIAE AVGVSTAE fragmentum Poëmatis item heroici in laudem SS. CYPRIANI, & IUSTINAE MM. cui visum quoque est Latinam, itemque metricam versionem adicere, & argumentum e PHOTII Bibliotheca petita praepone-re. Graeca ex antiquissimo Codice X. Plut. VII. non solum minuti implicatique, sed etiam paene evanidi characteris non sine maxima difficultate eruimus*.

XXIX. pag. 242. col. 1. *Tetrasticha iambica LI. totidem D. GREGORI Nazianzeni Orationibus, quae in Codice XII. Plut. VII. Sec. XV. continentur, instar argumenti praemissa, auctore fortasse NILO eiusdem Codicis exscriptore, cuius in fine legitur subscriptio. His etiam Latina adiecta est, quandoque metrica, interpretatio*.

XXX. p. 279. col. 1. *S. IO. CHRYSOSTOMI, Archiepiscopi CPolitani, Homilia in Poenitentiam Ninivitarum. Graeca suppeditavit Codex XXVI. Plut. VII. Sec. XI. Latinam vero versionem F. GAVDIOSVS IAGEMAN, Augustinianae Familiae Lector*.

XXXI. pag. 287. col. 1. *GEORGI SCHOLARI, sive GENNADI, CPolitani Patriarchae, ad Imperatorem Trapezuntis D. IOANNEM COMNENVM Epistola, eius Libro II. de Processione Spiritus Sancti adversus Latinos, praemissa*.

XXXII. pag. 299. col. 1. *ANASTASI presbyteri Sinaitae Sermo III. in quo declarat, quare duos in illud dictum, ad imaginem, & similitudinem Dei, Sermones conscripserit, & unde initium duxerit disputatio de operationibus, & voluntatibus in CHRISTO &c. cum Latina interpretatione, quam nobis laudatus Dominicanae Familiae Monachus IO. DOMINICVS STRATICO perhumaniter adornavit*.

XXXIII. pag. 312. col. 1. *ANTONI MARIAE SALVINI in XXXVI. D. GREGORI Nazianzeni Epigrammata versiones metricae Latinae*.

XXXIV. pag. 315. col. 1. *Olateuchi in Capita divisio, ex Cod. XXXVII. Plut. V.*

XXXV. pag. 320. col. 1. *Formula abiurationis Athinganorum*.

XXXVI.

(1) Dodecastichon tamen iambicum comperimus postea editum ab Allatio in Libro de Dominicis, ac hebdomadibus Graecorum in calce Operis de Consensu Eccles. Occid. & Orient. pag. 1045.

XXXVI. pag. 342. col. 1. *Prooemium IOANNIS CANTACVZENI, praemissum eius Sermonibus antirrheticis contra BARLAAM, ACINDYVM, & alios haereticos conscriptis; Pag. vero 349 iambicum Carmen in auctoris laudem Gr. & Lat. Virumque damus ex Codice VIII. Plut. VIII. Sec. XIV. in quo quidem describendo Codice fate-mur, in eum nos errorem prolapsos, quo anica LVCAS HOLSTINIUS, vir alioquin doctissimus, deceptus fuerat, dum Opus hoc CANTACVZENI adversus PALAMAM scriptum cum illo adseruimus. Errori quippe ansam dederat Codicis XVI. Plut. V. extima inscriptio, quae, uti aliae serme sexcentae, ab ostitanti quodam adiecta, minus vere ita habet: Χριστόδωλος λόγος εἰς Παλαμᾶν αἰρετικόν, Christoduli Sermo contra Palamam haereticum. Hunc igitur errorem ita retractamus. Quod ad Codicem XVI. Plut. V. pertinet, nulla externi tituli ratio habenda, novusque illi substituendus, nimirum, Ἰωάννης Κυπρισσιώτης εἰς Παλαμᾶν αἰρετικόν λόγος ἀντιρρητικὸς, Ioannis Cyparissiotae contra Palamam haereticum Sermones, seu libri antirrhethici; quemadmodum interior docet inscriptio in fronte operis apposta, quae licet paene deleta, tamen ex nonnullis litterarum vestigiis deprehenditur ita legenda, Τὸ Κυπρισσιώτη εἰς Παλ. πῖος. Multa enim IOANNEM CYPARISSIOTAM, nihil CANTACVZENVM contra PALAMAM scripsisse, auctor est LABBEVS, WARTHONVS, OVDINVS, FABRICIVS, & NATALIS ALEXANDER; imo Palamiticae sectae acerrimum defensorem fautoremque fuisse CANTACVZENVM, praeter alios tradit ALLATIVS de Consensu utriusq. Eccles. Lib. II. Cap. XVII. § II. pag. 830. Titulo igitur externo Codicis restituto sequitur, ut ea quae nos in ipso revisionis initio de CANTACVZENO proferimus, CYPARISSIOTAE sint referenda, quae vero in fine subiungimus, ea tamquam alieno loco posita, reiciantur, vel ad Codicem VIII. Plut. VIII. vel ad Codicem IX. Plut. IX. ubi germana ipsius CANTACVZENI opera recensentur. Ad Codicem praeterea VIII. Plut. VIII. quod attinet, monemus, PALAMAE nomen, quod in ipso paene descriptionis limine, pag. 342. legitur, expungendum esse, una cum duobus postremis versibus notae secundae in ead. pag. ubi dicitur „Opus hoc Cantacuzeni contra Palamam ignotum Fabricio fuit &c.“*

XXXVII. pag. 374. col. 2. *IOANNIS cuiusdam Oeconomi, & Diaconi Ecclesiae Hadrianopolitanae Carmen Politicum in laudem IOANNIS PALAELOGI Imp. cum argumento, seu synopsi praefixa*.

XXXVIII. pag. 390. col. 2. *Versiculi quidam ex vetustissimo Codice III. Plut. IX. IOANNIS SCHOLASTICI Scalam continente, Graece & Latine*.

XXXIX. pag. 430. col. 1. *Anonymi versus iambici CLXXI. in laudem BASILI Imperatoris, ex quibus tamen, brevitatis causa, quatuordecim tantum proferimus*.

XL. pag. 434. col. 2. *THESSALONICI Mesopotamitae cuiusdam iambicum Carmen in NICETAE CHONIATAE Thesaurum Orthodoxae Fidei, & in partem posteriorem Historiae Byzantinae, quae duo continentur in maximae molis Codice XXIV. Plut. IX. Sec. XIII.*

XLI. pag. 446. col. 2. *NICEPHORI CALLISTI XANTHOPVLI Oratio Encomiastica in S. MARIAM MAGDALENAM*.

XLII. pag. 460. col. 1. *S. BASILI Sermo de Synisactis, seu subintroductis*.

XLIII. pag. 464. col. 1. *Alia vetus quorundam sacrorum Bibliorum veteris Testamenti in Capita divisio ex Codice I. Plut. V. Sec. circiter XI. desumpta*.

XLIV. pag. 466. col. 1. *Anonymi brevis Tractatus de quatuor Fuminibus e Paradiso exeuntibus*.

XIV. pag. 499. col. 1. *Iambici versus Anonymi in laudem THEODORETI*.

XLVI. pag. 516. col. 2. *IGNATI Diaconi CPolitani Praecepta moralia versibus iambicis XXIV. expressa, ex Codice IX. Plut. XI. Sec. XI.*

XLVII. pag. 536. col. 1. *BASILII Minimi Caesariensis Epistola ad CONSTANTINVM PORPHYROGENITVM, eius & aliorum SS. PP. Commentariis in XIV. D. GREGORI Nazianzeni Orationes praemissa*.

XLVIII. pag. 547. col. 2. *ARSENI Monembasiae Archiepiscopi ad LEONEM X. Pont. Max. Epistola Nuncupatoria, eius Violariae Compositioni praefixa*.

Praeter ea, quae haecenus enumeravimus, alia etiam Epigrammata, poëmatia, ἀποστάγματα veterum scriptorum, quae commode heic locum habere poterant, ne diutius cum tineis blattisque pugnarent, edi curavimus. Etsi vero interdum nostra minus contenti, amicorum quoque operam implorare studuerimus, ne quid, veluti ἀνέκδοτον aut

(1) Vide huius Codicis descriptionem, quam exhibet Cl. IOANNES LAMIVS in Praefat. ad Tom. II. Part. II. Delic. Erudit. pag. xxiv.

(2) Huius quoque Codicis exactam historiam persequitur lu-

datus LAMIVS loc. cit. pag. xli. (3) Habentur etiam in Codice XVIII. Plut. IX. sed auctoris nomine destituti.

aut. procuderemus, aut innueremus, quod iam publici iuris esset; audacis tamen esset adfirmare, in tanta praesertim Opusculorum segete, nihil omnino diligentiam nostram effugisse. Tam multa enim duobus abhinc seculis in tota Europa praelis commissa fuerunt, ut omnium adsequi notitiam difficillimum videatur. In iis vero operibus, quae incerta visa sunt, diligentiam adhibuimus, ut ordine alphabetico singulorum auctorum nomina, eorumque opera, quae in illis citantur, improbo sane labore perlegeremus.

Habes iam, benevole Lector, paucis rationem, qua in tractandis Ecclesiasticis Medicis Bibliothecae Codicibus uti sumus. Idem praestabimus in Astronomicis, Poëticis, Philologicis, Oratoriis, & Historicis, qui subsequuntur, postea vero Medicis, Chirurgicis, Nomicis, quibus iuxta Pluteorum ordinem Graeca Collectio concluditur. Illud unum a te petimus, ne iudicium de improbo hoc opere antea pronuncies, quam pagellas aliquot criticis etiam oculis percurreris. Pro certo enim habemus te, quum immanem quem sustinimus laborem animo & cogitatione perceperis, humaniter etiam, & benevole, si quid in tanta rerum multitudine, & varietate peccatum fuerit, condonaturum. Et quidem non semel manum de tabula sustulissimus operis magnitudine, ac difficultate perterriti, nisi nobis auxiliatrices manus totis viribus porrexisset ANTONIVS SARTIVS, familiaris noster, ac studiorum indefessus adiutor, qui pro eo, quo pollet ingenii acumine, incredibile dictu est, quantum in Libraria Graecorum antiquitate diiudicanda quatuor annis profecerit. Ex multis enim, quos ad Medicos Codices volutandos, qua praemiis, qua pollicitationibus incassum adleximus, ille unus nostrae expectationi respondit, & adhaerens laboris, ac molestiarum comes fuit, qua in exscribendis veterum monumentis, qua in explicandis scriptorum intricatissimis notis, qua denique in typographi innumeris, ut ita dicam, erroribus castigandis.

Prima Tabula, a LEONARDO FRATI, Florentino pictore, magni ingenii viro, delineata, & aeri ad vivum expressa, me Operis auctorem repraesentat, meumque in Bibliotheca adiutorem optime meritum, ANTONIVM SARTIVM.

Alteram, quam IOSEPH MENABONIVS delineavit, & CAROLVS GREGORIUS vir celeberrimus sculpsit, Etruriam in folio, suis, quibus postea usa est vestibus, corona, sceptro decoratam exhibet. Captivam illam, ac supplicem excipit Graeciam, quam pone sequuntur HOMERVS, PLATO, & ARISTOTELES, Graeco more induti, barbati, ac sua quisque opera in manibus gestantes, vel indicantes, quorum memoria ab hominum mentibus paene oblitterata, sub COSMO, ac LAVRENTIO MEDICEIS revixit. Adstant igitur a dextris COSMVS MEDICEVS, publico decreto PATRIAE PATER, a sinistris, eius nepos LAVRENTIVS Magnificus, qui rem diu deliberatam videntur transigere, scilicet ut Graeci extorres in propriis aedibus, quae retro adsurgunt, exciperentur, ac magnificis sumatibus alerentur. Suis autem stipantur Platonicis MEDICEI Heroes, MARSI- LIO FICINO, ANGELO POLITIANO, PICO MIRANDVLANO, AMBROSIO TRAVERSARIO, Camaldulensium Ordinis Generali. Alius in Tabula videtur a fama Numisma efferris Augustissimi CAESARIS FRANCISCI, Magni Ducis Etruriae, cum epigrapha, NON DEFICIT ALTER AVREVS, qui MEDICEIS Principibus extinctis, ditissimae huius Bibliothecae, & totius Graeciae ruinis eratae, ac regis vere impensis collectae auctoribus, bonarum artium tutelam in se suscipere non est dedignatus, mibique ut litterarias eiusdem divitias, uberrimo hoc conscripto Catalogo, omnibus patefacere, clementer indulget.

Haec de Catalogo nostro praefari visum est. Quoniam vero in tanta rerum sylva, tamque vario operum argumento vix caveri potuit, ne quid scriptoris diligentiae elaberetur, idcirco in calce Voluminis nonnulla emendabimus, alias posteriores curas in finem huius Graecae Bibliothecae reuocantes, cuius impressionem numquam intermittemus, ut quam citissime in lucem prodeat. Vale.

LABOR OMNIA VINCIT
IMPROBUS.

Bl-

(1) Horum illustrium virorum effigies ex Codicibus huius Bibliothecae delineatae sunt.

(2) Exprimatur Medicea Bibliotheca in Tabula aerea in fronte huius Praefationis praemissa.

(3) Vide ANDREAE ASVLANI Epistolam Dedicatorem ad

CLEMENTEM VII. Pont. Tom. I. Operum GALENI. Vide Epistolam item Nuncupatoriam ad MICHAELM ANG. BONARROTAM typographi MICHAELIS TRAMEZZINI, Romae Triumphanti FLAVI BLONDI praemissam, quae prodit Venetiis A. MDXXXIX.

BIBLIOTHECAE

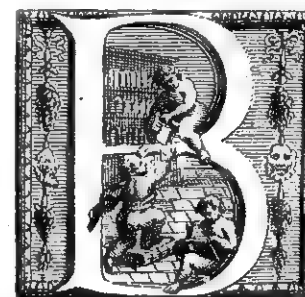
MEDICEAE LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLUTEVS V.

CONTINENS GRAECOS CODICES MSS. XXXVIII ET
DVOS IMPRESSOS, GRAECVM VNVM, LATINVM ALTERVM.

C O D E X I.

B I B A I A . B I B L I A .

Biblicus Tomus antiquissimus, continens Ostateuchum, Regum Libros IV. Paralipomenon Libros II. Esdrae II. Neemiam, & primum Maccabaeorum initio mutilum: quo excepto, reliquorum librorum

tionem Graecis litteris in fine paginarum adnotata desiderari duo postrema folia quaternionis NA. totum NE. & NE'.

Codex Graecus membranaceus Ms. insignis in folio maximo Sec. XI. binis columnis, inter quas unius pollicis spatium relinquatur, exaratus, accentibus, ac ipsis diligentissime instructus, optimeque servatus. Constat foliis 434.

KANONEΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

CANONES VARI.

Scilicet.

Collectio Sacrorum Canonum cum expositione Zonarae, Balsamoni, & anonymi.

I. pag. 1. Π'ναξ ἀκριβὴς τῶν παρὰ τὴν πατριάρχην Φωτίου συγγραμμάτων δεκαπενταεσάρων τίτλων. Tabula accurata XIV titulorum a Patriarcha Phorio compositorum. Tituli autem singuli in Capita dividuntur, quae vide in Iustelli Bibliorh. Iuris Canonici Veteris Paris. mdcxli. fol. Tom. II. a pag. 796. ad pag. 812. cum quibus concordat Codex, excepto Titulo XI, cuius Capita XV. numerantur propter bis repetitum numerum XI. In fine Tabulae, summa omnium simul Capitum ita est adnotata, κεφάλαια σκη. Capita CCXXXVIII. revera tamen sunt CCXXXVIII. Pag. 3. b. haec inscriptio legitur: Ε'κοιμήθη ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Τορνόβου Ἰγνάτιος ἐν τῇ ἀγίᾳ μονῇ τῇ προδρόμῳ τῆς Καλαμῆτας κατὰ τὸ 5708. Obiit sanctissimus Metropoli- ta Tornobii Ignatius in sancto monasterio Praecursoris Calametae Anno 6972. (Christi mccccxliiv.) Ex quo colligitur, Codicem hunc fortasse ex iis esse, qui a Lascare ex Asia huc ad- vecti fuerunt.

II. pag. 5. Στίχοι ἡρωικοὶ τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρ-

initium ac finis concordat cum vulgata secundum LXX. editione G. L. Paris. per Claudium Sonnum mdcxxviii. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 893. Quae notatu digna, haec sunt: In fine Libri primi Regum repetit initium sequentis a verbis, & ἐγένετο, usque ad τῶν τῶν Ἀμαλὴ. In fine Neemiae legitur: πολλοὶ σὺν Θεῷ ὁ Ἐσδρας. Explicit cum Deo Esdras: ex quo patet, Neemiae Librum cum secundo Esdrae coniungi: quod Capitum etiam, seu versuum numeratio marginalis ostendit; sub una enim eademque numerorum serie, quorum ultimus est πα'. LXXXI. uterque comprehenditur. Similem quoque numerationem exhibet Liber I. Esdrae, qui Capita, seu versus continet 99. CIX. Argumenta rerum in sacro Textu expositarum, litteris uncialibus, ac vere quadratis, partim etiam Sinico more deorsum versus in margine exarata, vide inferius ad calcem Plutei IX. pag. 464. seqq. ubi singula in medium proferuntur. Liber primus Maccabaeorum p. 427. incipit a verbis . . . . τῆς ἐξ αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς, & λ. quae sunt Cap. XI. vers. 33. cit. edit. Tom. II. p. 850. quem quidem defectum recentior Graecus animadvertens, in calce paginae antecedentis adscripsit: λείπει πολλά φύλλα, desunt multa folia, nimirum XVIII. quum enim Codex quaternionibus constet, quorum singuli octo continent folia, patet ex ipsorum numera-

COD. II

τριάρχη Θεωπύλου μεγάλης Ἀντιοχείας, ἡ πα-
σης ἀνατολῆς, κυρὸ Θεόδωρος τῷ Βαλσαμῶν χά-
ριν τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης ἐξηγήσεως τῷ Νο-
μοκανόνι τῆς ἐκ δὴλῆναι ἐν τῇ παρόσῃ βίβλῳ.
*Versus heroici SS. Patriarchae Theopolis ma-
gnae Antiochiae, & totius Orientis, Domini
Theodori Balsamonis, ob interpretationem ab
ipso factam in Nomocanonem, & in hoc libro
expositam.* Inc.

Ἀς ἔρεε ὡς πολὺ φῶτος ἀφελγὺς ὅματα νυκτός.
Def. Σωτήριον ψυχῆς. ταύτης γὰρ πέρι θρηνεῖ.
Sunt versus LXXII. editi ante Photii in No-
mocanonem Praefationem loc. cit. p. 788.

III. pag. ead. b. Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων
κανόνων τῶν τε ἀγίων καὶ πανευφύμων ἀποστό-
λων, καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμένην συνόδων, ἀλλὰ
μὴν καὶ τῶν τοπικῶν, ἡτοι μερικῶν, καὶ τῶν λοι-
πῶν ἀγίων πατέρων· πρὸς δὲ καὶ δόλῳσις τῶν
ἐνεργούντων, καὶ μὴ ἐνεργούντων νόμων, τῶν ἀνα-
ταττομένων ἐν τοῖς δέκα πρὸς τοῖς τέσσασι τί-
τλοις τοῖς κατ' ἀρχὴν τῶν κανόνων κειμένοις, πο-
νηθεῖσα κατὰ πρόβατον βασιλικὴν καὶ πατριαρχι-
κὴν Θεοδώρῳ τῷ εὐτελεῖ διακόνῳ τῆς ἀγιοτάτης
τῷ Θεῷ μεγάλης ἐκκλησίας, νομοφύλακι, χαρ-
τοφύλακι, καὶ πρώτῳ τῶν Βλαχερνῶν τῷ Βαλσα-
μῶν, τῷ μετὰ χρόνους τινὰς γενομένῳ καὶ πα-
τριάρχῃ Θεωπύλῳ μεγάλης Ἀντιοχείας καὶ πά-
σης Ἀνατολῆς. *Expositio sacrorum divinarum-
que Canonum sanctorum & celebratissimorum
Apostolorum, & sacrorum generalium, atque
etiam provincialium, sive particularium Con-
ciliorum, reliquorumque SS. PP. insuper &
declaratio efficacium atque inefficacium legum
in quatuordecim ante Canones positis Titulis
collocatarum; elaborata iussu Imperatorio, &
Patriarchali, a Theodoro Balsamone, humili
sanctissimae Dei magnae Ecclesiae Diacono,
Nomophylace, Chartophylace, & Praefecto
Blachernarum, qui etiam post aliquot annos
Theopolis, sive magnae Antiochiae, totius-
que Orientis Patriarcha factus est.* Sequitur
Praefatio, cuius initium: Παιδεύετε τοὺς ἡγ-
μένους ὑμῶν, κ. λ. Finis: ὡσαύτως ἀποκύημα.
Tum Photii Nomocanon, sive Legum Im-
peratoriarum, & Ecclesiasticorum Canonum
Concordia in Titulos XIV. distributa; cum
Theodori Balsamonis scholiis, singulis Ca-
pitibus, in quae Tituli dividuntur, subie-
ctis. Primus Titulus est Περὶ θεολογίας καὶ
ἀρθοδόξου πίστεως, καὶ κανόνων, καὶ χειροτονιῶν.
*De Theologia & orthodoxa fide, & canonibus,
& consecrationibus.* Continet Capita xxxviii.

IV. pag. 14. b. Titulus II. Περὶ ποιήσεως
ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ ἱερῶν σκευῶν καὶ ἀναθημάτων,
καὶ περὶ κληρικῶν παρὰ γνῶμην ἐπισκόπων ἀνι-
στῶντων συστασίδια. *De exstructionibus Eccle-
siarum, sacris vasis, & donariis, & de cle-
ricis contra voluntatem Episcoporum altaria
erigentibus.* Continet Capita III.

V. p. 21. b. Tit. III. Περὶ εὐχῶν καὶ ψαλ-
μῶν καὶ ἀναγνώσεως καὶ ἀναφορᾶς καὶ κοινωνίας καὶ
φορεσίας καὶ σαργίας ἀναγνώσεων, ψαλμῶν καὶ
ὑμνῶν. *De precibus, cantu, lectione, obla-
tione, communionem, vestitu, & ministerio le-
ctorum, cantorum, & ministrorum.* Conti-
net XXII. Capita.

VI. p. 22. Tit. IV. Περὶ κατηχημένων, καὶ
τῷ ἀγίῳ βαπτίσματος. *De Catechumenis, &
sacro baptismo.* Continet XVII. Capita.

VII. pag. 24. Tit. V. Περὶ τῶν καταφρο-
νούντων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ συνάξεων καὶ μνημῶν, καὶ
τῶν ἐδιδόντων ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ περὶ ἀγαθῶν, *De
contemptoribus Ecclesiarum, coetuum, & com-
memorationum, deque comedentibus in Ecclesia,
& de agapis.* Continet Capita III.

VIII. pag. ead. b. Tit. VI. Περὶ καρποφο-
ρίας. *De fructuum oblatione.* Continet Capi-
ta III.

IX. pag. ead. Tit. VII. Περὶ νηστίας καὶ τῆς
τεσσαρακοστῆς καὶ τῷ πᾶσχα καὶ τῆς πεντηκοστῆς καὶ
κυριακῆς καὶ σαββάτου καὶ γονυκλισίας. *De ie-
iunio, quadragesima, paschate, pentecoste,
dominica, sabbato & genuflexione.* Continet
Capita V.

X. p. 26. Tit. VIII. Περὶ παροικούντων, καὶ
τῶς διάγουσιν ἐπίσκοποι καὶ κληρικοί, καὶ περὶ
ἀποδημίας αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν κατ' ἔτος συν-
όδων καὶ διδασκαλίας καὶ ξενοδοχίας, καὶ συστατικῶν καὶ
εἰρηνικῶν ἐπιστολῶν, καὶ τοῖς πράττειν ἰδιωτικῶν
ἢ δημόσια πράγματα, καὶ τῶς οἱ κληρικοί ἀλλή-
λους τιμῶσι. *De parochiis, & quomodo vive-
re debeant Episcopi & clerici, de peregrina-
tione eorum, de annuis synodis, doctrina, ho-
spitalitate, commendatitiis, & pacificis litte-
ris, quasque privatas seu publicas res gerant,
& quemadmodum clerici se invicem colant.*
Continet Capita XIX.

XI. pag. 30. Tit. IX. Περὶ ἀμαρτημάτων καὶ
δικῶν ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, καὶ ἀφορισμῶν καὶ
καταρίσεως καὶ μετανοίας, καὶ τοῖς ἀμαρτήματα ἢ
χειροθεσία λύει. *De peccatis, accusationibus,
excommunicatione, depositione, & poenitentia
Episcoporum & clericorum quaeque peccata ma-
nuum impositio tollat.* Continet Capita XXXIX.

XII. pag. 43. b. Tit. X. Περὶ διοικήσεως ἐκ-
κλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ
ἐπισκόπου. *De administratione rerum ecclesia-
sticarum, & de rebus propriis Episcopi.* Con-
tinet Capita VIII.

XIII. pag. 45. Tit. XI. Περὶ μονασιῶν καὶ
μοναχῶν. *De monasteriis & monachis.* Con-
tinet Capita XVI.

XIV. pag. 47. b. Tit. XII. Περὶ αἰρετικῶν
καὶ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων. *De Haereticis Iudaeis,
& Paganis.* Continet Capita XVIII.

XV. pag. 50. Tit. XIII. Περὶ λαϊκῶν. *De
laicis.* Continet Capita XLI.

XVI. pag. 61. b. Tit. XIV. Περὶ πάντων
ἀνθρώπων κοινῶς. *De omnibus hominibus pro-
miscue.* Continet Cap. VII. Haec autem
omnia a §. III. haecenus recensita habes
loc. cit. a pag. 813. ad pag. 1138.

XVII. pag. ead. Αἱ ἐν τοῖς νομίμοις κείμε-
ναι Ἰταλικαὶ λέξεις κατὰ σοῦχρον. *Voces Ita-
licae, (scilicet Latinae) quae in Legibus
inveniuntur iuxta alphabetum.* Inc. Αὐτῶν,
ἀπὲλ, μὴ γένοιτο. Ἀδελφίους, λειτουργία.
Αὐδίντες, προσκυρομένους. Def. ὡς τὰ τῷ λί-
βερ σατυλίσθῃ. τατέσιν ὁ ἐπὶ ὄρῳ ἐλευθερίας
πταίων, ὡς ἐλεύθερος τιμαρτεῖται.

XVIII. p. 63. Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων
κα-

κανόνων τῶν τε ἀγίων καὶ πανσέπτων ἀποστόλων, καὶ
τῶν ἱερῶν καὶ οἰκουμένην συνόδων, ἀλλὰ μὴν καὶ
τῶν μερικῶν, ἡτοι τοπικῶν, καὶ τῶν λοιπῶν
ἀγίων πατέρων, πονηθεῖσα τοῖς μακαριωτάτοις καὶ
σοφωτάτοις ἐκείνοις ἀνδράσι, τῷ ἰε μοναχῷ Ἰωάν-
νῃ τῷ καὶ πρότερον γενομένῳ δρυγγαρίῳ τῆς Βί-
γλας καὶ πρωτασκηρίτης, καὶ μετ' ἱκανὸς ὕστερον
χρόνους καὶ τῷ θεοφιλεστάτῳ διακόνῳ τῆς ἀγιοτά-
της τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας νομοφύλα-
κι, χαρτοφύλακι, καὶ πρώτῳ τῶν Βλαχερνῶν
τῷ Βαλσαμῶν κυρὸ Θεόδωρῳ, τῷ μετὰ χρό-
νους τινὰς γενομένῳ καὶ πατριάρχῃ Θεωπύλῳ με-
γάλης Ἀντιοχείας, καὶ πάσης Ἀνατολῆς. *Expositio
sacrorum divinarumque Canonum sanctorum
& maxime venerabilium Apostolorum,
sacrorumque & oecumenicorum Conciliorum,
nec non particularium, seu localium, cetero-
rumque SS. PP. elaborata a beatissimis sa-
pientissimisque illis viris Iohanne (Zonara)
monacho, qui fuit olim magnus Drungarius
Viglae, & primus a secretis, ac deinde post
aliquod temporis spatium a Domino Theodoro
Balsamone, Deodilectissimo Diacono sanctissi-
mae Dei magnae Ecclesiae, Nomophylace,
Chartophylace, & Praefecto Blachernarum,
qui etiam post aliquot annos Theopolis, ma-
gnae scilicet Antiochiae, & totius Orientis
Patriarcha factus est.* Ac primo quidem
Κανόνες τῶν ἱερῶν καὶ θείων ἀποστόλων τῶν. Ca-
nones sacrorum & divinarum Apostolorum
LXXXV. quibus singulis adponitur expositio
Zonarae, Balsamonis, & interdum alia ano-
nymi. Praecedunt Πρόλογος τῷ Ζωνάρᾳ, Pro-
logus Zonarae. Inc. Ἡ δόλῳσις τῶν λόγων
σου φῶτισι καὶ συνετίσι νηπίους. Def. ἵνα μὴ
δὲ ἀνηκούσαν κατακριθῶν. Canon I. inc. Ἐπί-
σκοπος χειροτονισθῶ, κ. λ. Interpretatio Zo-
narae inc. Νῦν μὲν χειροτονία καλεῖται, κ.
λ. Balsamonis inc. Ὁ ἀποστολικὸς οὗτος κα-
νὼν, κ. λ. Ultimus Canon def. καὶ αἱ Πρά-
ξεις ἡμῶν τῶν ἀποστόλων. Interpretatio Zo-
narae def. ἐπὶ τὴν ἀποστόλων τοῦ Θεολόγου.
Balsamonis def. ἡμῶς ἀνάγοντα. Tum alia
eiusdem Zonarae, cuius finis est: ἐγκυρια-
σῶν ἐκτός. Habentur G. & L. in Pandectis Ca-
nonum Guilielmi Beveregii Oxonii e Thea-
tro Sheldoniano mdcxxii. fol. Tom. I. a p.
1. ad p. 57 Prologus autem Zonarae legitur
in Prolegomenis ad dictum Tom. §. XXII.

XIX. p. 82. Τῶν συνοδικῶν ἔργων ἀρχὴ κα-
λῶν. *Heinc synodorum Canonum initium.*
Ἐρμηνεία τῶν κανόνων τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμένης
πρώτης συνόδου. *Expositio Canonum sanctae &
oecumenicae primae synodi.* In margine ve-
ro superiori scriptum est: Ἀπὸ τῆς ἀναλή-
ψεως τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἕως τῆς πρώτης συνόδου ἔτη τι'. *Ab as-
sumptione Domini, Dei & Salvatoris nostri Ie-
su Christi usque ad primam synodum anni
CCCXVIII.* Zonarae Prologus inc. Ἡ ἀγία καὶ
οἰκουμένη πρώτη σύνοδος. Def. ἐξεφωνήθησαν.
Deinde ἀρχὴ τῆς πρώτης καὶ οἰκουμένης συνόδου.
Κανόνες α'. *Principium primae & oecumenicae
synodi.* Canones XX Primus inc. Εἰ τις ἐν
τάτῃ. Interpretatio Zonarae inc. Διέφοροι

κανόνες. Balsamonis inc. Οἱ ἀποστολικοὶ καὶ
θεῖοι κανόνες. Def. καὶ μετὰ τὸ πατριαρχεῦσαι,
διὰ τὴν ἐποψίαν τῷ ἐπικινδύνῳ ἀποτελεσματος
τῆς ἱατρίας. Ultimus Canon def. ἀποδίδονται
τῷ Θεῷ. Interpretatio Zonarae def. θερμο-
θετεῖ. Balsamonis def. ἐφ' ὃν ἐξεφωνήθησαν
Loc. cit. a pag. 58. ad pag. 84.

XX. pag. 90. b. Κανόνες τῆς ἀγίας καὶ οἰκου-
μένης δευτέρας συνόδου, ἡς προσεβήχον ὁ μέ-
γας ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος ὁ σοφός, καὶ ἐν ἀγίοις
Γρηγόριος ὁ Νύσσης, καὶ ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος
Ἰκονίης. Σύνοδος οἰκουμένης δευτέρα. Κανόνες η'.
*Canones sanctae & oecumenicae II. synodi,
cui praefuerunt magnus in Theologia Grego-
rius sapiens, & S. Gregorius Nyssenus, &
S. Amphilocheus Iconiensis. Synodus oecume-
nica secunda. Canones VIII.* In marg. sup.
Ἀπὸ τῆς πρώτης συνόδου ἕως τῆς δευτέρας ἔτη
ἐξήκοντα. *A prima synodo usque ad secundam
anni LX.* Praefatio inc. Ἡ ἀγία καὶ οἰκουμένη
δεύτερα σύνοδος. Def. ὑποτεταγμένους κανό-
νας. Canon I. inc. Ὁρίσαν οἱ ἐν Κωνσταντι-
νουπόλει. Sola interpretatio Zonarae inc. Κα-
τὰ Μακεδονίαν. Ultimus Canon, qui tamen
est VII. (nam VIII. desit) def. ἐ τότε αὐ-
τῆς βαπτίζομεν. Interpretatio Zonarae def.
εἰτα βαπτίζονται. Balsamonis def. πάλιν βα-
πτίζονται. Ibid. a pag. 85. ad p. 98.

XXI. pag. 94. b. Κανόνες τῆς ἀγίας καὶ οἰ-
κουμένης τρίτης συνόδου. *Canones sanctae &
oecumenicae III. synodi.* In marg. sup. Ἀπὸ
τῆς δευτέρας συνόδου ἕως τῆς τρίτης ἔτη πενή-
κοντα. *A secunda synodo usque ad tertiam
anni L.* Praefatio inc. Ἡ τρίτη ἀγία καὶ οἰ-
κουμένη σύνοδος. Def. παρὰ τῶν ἀγίων πατέ-
ρων. Canon I. inc. Ἐπειδὴ ἔχρη. Interpretatio
Zonarae inc. Τῶν ἱερῶν πατέρων. Bal-
samonis inc. Τῷ Νεσφίῳ κατὰρθεύοντος. Ca-
non ultimus, qui est VIII. def. καὶ οἰκουμένη
συνόδῳ. Interpr. Zonarae def. ἀκυρὸς ἔσται.
Balsamonis def. τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Sequi-
tur Ἐπιστολὴ τῆς αὐτῆς ἐν Ἐφέσῳ ἀγίας συν-
όδου πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ εὐαγγέλιον συνόδον περὶ
Εὐσαφίᾳ τῷ γενομένῳ αὐτῶν μητροπολίτῃ. *Epi-
stola eiusdem S. Ephesinae synodi ad sacram
in Pamphylia synodum de Eusaphio, qui fuit
eorum Metropolitae.* Inc. Μετὰ βουλῆς. Def.
τῇ ἱερᾷ συνόδῳ. Interpr. Zonarae inc. Ὁ
Εὐσαφίος, οὗ μέμνηται. Def. Ἀλεξανδρείας.
Balsamonis inc. Παμφυλία ἐστίν. Def. Ἀλε-
ξανδρείας. Ibid. a pag. 99. ad pag. 110.

XXII. p. 98. b. Κανόνες τῆς ἀγίας καὶ οἰκου-
μένης τετάρτης συνόδου. Κανόνες λ'. *Canones
sanctae & oecumenicae IV. synodi. Canones
XXX.* In marg. sup. Ἀπὸ τῆς τρίτης συνόδου
ἕως τῆς δ' ἔτη δέκα. *A tertia synodo usque ad
quartam anni X.* Praefatio inc. Ἡ ἀγία καὶ
οἰκουμένη τετάρτη σύνοδος. Def. ὑποτεταγμέ-
νους. Canon I. inc. Τὰς ὑπὸ τῶν ἀγίων. Interpr.
Zonarae inc. Καὶ αἱ οἰκουμένη. Balsamonis inc.
Ἐδικαίωσαν οἱ πατέρες. Ultimus
Canon def. καταπιστευθήσονται. Interpr. Zo-
narae def. σωτηρίαν ὁρῶσαι. Balsamonis def.
τὴν τότε ἐρμηνείαν. Ibid. a p. 111. ad p. 149.

XXIII. p. 109. b. Περὶ τῆς ε' συνόδου. *De V.
A 2 syn-*

synodo. In marg. sup. ἀπὸ δὲ τῆς τετάρτης συνόδου ἕως τῆς πέμπτης ἐστὶ ῥ'. *A quarta synodo usque ad V. anni C. Zonarae Praef. inc.* Ἡ πέμπτη σύνοδος ἢ ἐξέτετο. Nullos habet Canones. Ibid. pag. 150.

XXIV. p. ead. Περὶ τῆς ἑκτῆς συνόδου. *De VI. synodo.* Zonarae Praef. inc. Ἡ ἑκτὴ σύνοδος γέγονεν ἐν ταύτῃ. Def. εὐδὲ αὕτη μὲν τοῖς ἡ σύνοδος κανόνας ἐξέτετο. Ibid. pag. 151.

XXV. pag. ead. Περὶ τῆς λεγομένης ἑκτῆς συνόδου τῆς ἐν τῷ Τρέλλῳ. *De synodo sexta dicta in Trullo.* Zonarae Praef. inc. Διὸ τοῦ δευτέρου. Def. συνηριθμίσθη ἑκταῖα. Tum alius titulus: Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρέλλῳ τῇ βασιλικῇ παλατίᾳ συνελευμένων ἁγίων πατέρων ἐπὶ Γεσινιανῷ τῷ εὐσεβεστάτῃ καὶ φιλοχρίστῃ ἡμῶν βασιλεῖ. Κανόνες ββ'. *Canones SS. PP. qui in Trullo Imperialis Palatii CPoli convenerunt, tempore Iustiniani religiosissimi & Christianissimi nostri Imperatoris. Canones CII.* Praecedunt Προσφωνηματικὸς (subintelligit λόγος) τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβεστάτον βασιλέα, ὃ ἰστέταξεν τοὺς ἐπ' αὐτῶν ἐκτεθέντας κανόνας. *Adlocutio ipsius S. synodi ad religiosissimum Imperatorem, cui subiecerunt Canones ab ipsis expositos.* Inscribitur: Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Γεσινιανῷ, κ. λ. Inc. Τῆς ἀρχιεπισκοπῆς. Def. τὴν ἀπὸλαυσιν. Zonarae interpr. inc. Ἡ γραφὴ αὕτη. Balsamonis inc. Ἀπὸ τῆς παρόντος. Canon I. inc. Τάξις ἀρίστη. Anonymi scholium inc. Κῆρυξ ἐστὶν ἐπὶ καταφωρισμῶν τῆς τῶν εἰκονομάχων κακουργίας, κ. λ. Vltimus Canon def. ἐκδιδάσκει βασιλείας. Interpr. Zonarae def. τελεώτερον τὸν Θεόν. Balsamonis def. ἐν τῷ τρίτῳ κανόνι αὐτοῦ. Ibid. a p. 151. ad p. 283.

XXVI. p. 145. Κανόνες τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμένης ἐβδόμης συνόδου. *Canones sanctae & oecumenicae VII. synodi.* In marg. sup. Ἀπὸ δὲ τῆς ἑκτῆς συνόδου ἕως τῆς ἐβδόμης ἐστὶ μβ'. γέγονε δὲ ἐν ἔτει 553. τῆς α' ἰνδ. *A sexta vero synodo ad septimam anni CXXII. facta autem est anno 553. (Christi DLXXVIII.) Indict. XI.* Zonarae Praefatio inc. Ἡ ἐβδόμη καὶ οἰκουμένη σύνοδος. Def. οἱ καὶ εἰσὶν ἔτοι. Canon I. inc. Τότε τὴν ἱερατικὴν. Interpr. Zonarae inc. Ἐν τῇ θεοπνευστῇ γραφῇ. Balsamonis inc. Μαρτύρια λέγονται. Vltimus Canon, qui est XXII. def. ὥς τῆς χρείας κατεπειγμένης, μόνον εἶναι μετ' εὐλαβείας. Zonarae interpr. def. τὴν διαγωγὴν ποιεῖσθαι. Balsamonis def. τῆς ἐν τῷ Τρέλλῳ. Ibid. a pag. 284. ad pag. 330.

XXVII. p. 159. b. Ἐπιστολὴ Ταρασίου τοῦ ἀγιοτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, νέας Εὐρώμης, πρὸς Ἀδριανὸν τὸν πάπαν τῆς πρεσβυτέρης Εὐρώμης, περὶ τῷ μὴ ἐπὶ χρήμασι γίνεσθαι τὰς χειροτονίας. *Epistola Tarasii sanctissimi Patriarchae CPolis, novae Romae, ad Adrianum Papam Romae veteris, de non faciendis perunis ordinationibus.* Inc. Πολυμερῶς. Def. ἀναιδέωντες. Zonarae expositio inc. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀπεστάλη. Def. κατακρίσας ἄξιοι. Balsamonis inc. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη κατεσκευά-

σθη. Def. ἐκ τοῦ Σοφρονίου. Beveregii Tom. II. a pag. 184. ad pag. 188. ubi solum Balsamonis scholium.

XXVIII. p. 161. b. Κανόνες τῆς ἁγίας πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συστάσεως. Κανόνες ιζ'. *Canones sanctae primae & secundae synodi in templo SS. Apostolorum congregatae. Canones XVII.* Zonarae Praef. inc. Ἡ σύνοδος αὕτη ἐπιγράφεται ὕμνος. Balsamonis inc. Τινὲς τὴν ἐπιγραφὴν. Canon I. inc. Πρῶγμα σεμνόν. Interpr. Zonarae inc. Ὁ κανὼν ὕμνος. Balsamonis inc. Ἐν τῷ ζ' κανόνι τῆς ζ' συνόδου. Vltimus Canon def. ἀποπληρῶν. Interpr. Zonarae def. ὁμοίως διατάχεται. Balsamonis def. τὸ πᾶν ἐπέχουσιν. Tom. I. a pag. 331. ad pag. 359.

XXIX. pag. 171. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ καὶ ἐπωνύμῳ ναῷ τῆς τῷ Θεῷ λόγου σοφίας συστάσεως, καὶ τὴν ἐβδόμην καὶ οἰκουμένην σύνοδον ἐπιβεβαιώσας, πᾶσαν δὲ σχηματικὴν καὶ αἰρετικὴν πλῆρην ἀπελασάσης. Κανόνες τρεῖς. *Canones editi a sancta synodo, quae in celebri templo, cui nomen a vera Dei sapientia inditum, habita est, & oecumenicam VII. synodum confirmavit, omnemque schismaticum & haereticum errorem expulit. Canones tres.* Primus Canon inc. Ὁρίσιν ἡ ἁγία σύνοδος. Zonarae interpr. inc. Μὴ διαφέρεσθαι. Balsamonis inc. Τινὲς κατακρινόμενοι. Vltimus def. ἀνάθεμα ἔστω. Zonarae interpr. def. αὐτὸς ἐαυτὸν ποιεῖ. Balsamonis def. ἀναίδειαν. Ibid. a p. 360. ad pag. 364.

XXX. p. 172. b. Ἡ ἐν Καρχηδὸνι γενομένη σύνοδος, ἥς ἐξήρχεν ὁ μέγας Κυπριανός, καὶ ἱερόμαρτος ἐπίσκοπος ὢν Καρχηδόνος. *Synodus Carthaginensis, cui praefuit magnus Cyprianus & sanctus martyr, qui erat Carthaginensis Episcopus.* Prima Zonarae Praefatio inc. Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεστέρῃ ἐστὶ. πρωτεύει γὰρ τῶν ἄλλων. Altera Balsamonis inc. Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεστέρῃ ἐστὶ. γέγονε γὰρ. Canon unicus, seu Epistola inc. Ἐν κοινοβουλίᾳ. Def. καὶ ἀληθείας. Interpr. Zonarae inc. Αὕτη ἡ ἐπιστολή. Balsamonis inc. Ἐν τῷ προοίμῳ γέγραπται. Sequuntur deinde sententiae Episcoporum in Concilio congregatorum: quibus breve aliud Zonarae subiicitur scholium, cuius finis est: ἀλλὰ κατὰ σύναψιν ἐγγράφησαν. Ibid. a pag. 365. ad pag. 374.

XXXI. pag. 176. Κανόνες τῆς ἐν Ἀγκύρῃ συνόδου. Κανόνες κα'. *Canones synodi Ancyrae. Canones XXV.* Zonarae Praef. inc. Πρώτη πασῶν. Def. εἰσὶν ἔτοι. Canon I. inc. Πρεσβύτερος. Zonarae interpr. inc. Τῶν ἱεροκρυφάντων. Balsamonis inc. Κατὰ τὸν καιρὸν. Vltimus Canon def. βαθμῆς. Zonarae interpr. def. τὸ ἐπιτίμιον. Balsamonis def. μὴ δυνάμενοι. Ibid. a pag. 375. ad pag. 401.

XXXII. p. 183. b. Κανόνες τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου ιε'. *Canones synodi Neocaesariensis XV.* Zonarae Praef. inc. Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ. Def. εἰσὶν ἔτοι. Canon I. inc. Πρε-

σβή-

σβύτερος. Zonarae interpr. inc. Ἐὰν γάμον. Balsamonis inc. Ὁ ἀποστολικός. Vltimus Canon def. τῶν Πράξεων. Zonarae solius interpr. def. ἐκ ἀναγκαῖον. Ibid. a pag. 402. ad pag. 414.

XXXIII. pag. 187. Κανόνες τῆς ἐν Γάγγρᾳ συνόδου ιη'. *Canones Gangrenae synodi XVIII.* (sunt tamen revera XXI.) Praefatio inc. Ἡ ἐν Γάγγρᾳ τῇ μητροπόλει. Def. τῆς παρόσης συνόδου. Canon I. inc. Εἰ τις τὸν γάμον. Zonarae solius scholium inc. Θεὸν δὲ μέγας ἀπόστολος, κ. λ. Vltimus Canon def. γίνεσθαι εὐχόμεθα. Scholium Zonarae simul & Balsamonis def. λόγοις αὐτοῦ. Ibid. a pag. 415. ad pag. 427.

XXXIV. p. 190. Κανόνες τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας συνόδου κα'. *Antiochenae synodi in Syria Canones XXV.* Praefatio inc. Δύο γεγονάσιν. Def. εἰσὶν ἔτοι. Canon I. inc. Πάντας τοὺς τολμῶντας. Zonarae schol. inc. Φασὶν οἱ τῆς συνόδου ταύτης. Balsamonis inc. Περὶ τῆς ἐορτῆς. Vltimus Canon def. τῆς ἁγίας συνόδου. Zonarae schol. def. ἡ κυρία. Balsamonis def. διοικεῖσθαι. Ibid. a pag. 429. ad pag. 452.

XXXV. p. 196. b. Κανόνες τῆς ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Καταταγῆς Φρυγίας συγκροτηθείσης συνόδου, πολλῶν ἐν αὐτῇ μακαρίων πατέρων συναθροισθέντων ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσίας. Κανόνες ε'. *Canones synodi Laodiceae, quae est urbs Phrygiae Capatiana, convocatae, multis in ipsa beatis Patribus ex variis Asiae provincis congregatis. Canones LX.* Canon I. inc. Περὶ τῶ δειν. Zonarae schol. inc. Εἰ καὶ ἐκ κεκώλυται. Balsamonis inc. Οἱ δευτερογενέστες. Vltimus Canon def. πρὸς Τιμόθεον δύο. Zonarae solius scholium def. καὶ διάστροφον. Ibid. a pag. 453. (per errorem 553.) ad pag. 481.

XXXVI. pag. 203. b. Κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου κα'. *Sardicensis synodi Canones XXI.* Praef. inc. Ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος. Def. εἰσὶν ἔτοι. Canon I. inc. Ὁ θεὸς ἐπίσκοπος. Zonarae schol. inc. Ἐκαστος τῶν ἐν τῇ συνόδῳ, κ. λ. Balsamonis inc. Περὶ τῶν μεταβαλλόντων. Vltimus Canon def. ὁρίζεσθαι καὶ τῶτο. Zonarae schol. def. τῆς ἀξίας αὐτῶ. Balsamonis def. ἀλλοτρίων ἐπισκόπων. Ibid. a pag. 482. ad pag. 508.

XXXVII. pag. 213. Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγένη συνόδου. *Canones synodi Carthaginensis, qui sunt CXXXVIII.* Praefatio inc. Ἡ ἐν Καρθαγένη σύνοδος. Def. τῶν σελλόντων αὐτῆς. Hanc sequuntur quaedam pauca de Piceno, Italiae regione, ac de octo Africae partibus, quae in Beveregio desiderantur. Tum Actio prima, cuius initium: Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπε. Μετὰ τὴν ὁρίσθησαν ἡμέραν. Loc. cit. pag. 509. Canon I. inc. Ὡς τὰ ἐν τῇ Νικαίᾳ συνόδῳ. Zonarae interpr. inc. Ὁ δὲ λέγει Αὐρήλιος. Balsamonis inc. Ἀναγνωσθέντος. Ibid. pag. 514. Vltimus Canon inc. Ἀρχεται πρὸς τὴν ἐν Ἀφρικῇ σύνοδον, κ. λ. def. τιμωράται ἀδελφοί, qui nihil aliud est, quam Cyrilli Alexandrini ad Afri-

canam Synodum Epistola. Ibid. pag. 673. Sequitur deinde Atrici CPolitani ad eandem synodum Epistola, & alia synodi ad Caelestinum Romae Papam, ac tandem Acta CPoli de Agapio, & Bagadio, omnia cum scholiis Zonarae, & Balsamonis, quorum finis est: βασιλεύοντος τῷ μικρῷ Θεοδοσίῳ. Ibid. a p. 674. ad p. 680. Quae heic unico paragrapho comprehendimus, in quatuor divisa reperies in Cod. XL. huius Plutei p. 73. qui sunt xx. xxi. xxi. & xxi. ubi tamen sola Zonarae ἐρμηνεία legitur.

XXXVIII. pag. 267. b. Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Βασιλείδην ἐπίσκοπον ἐρωτήσαντα περὶ διαφόρων κεφαλαίων, πρὸς δὲ διὰ τῆς παρόσης ἐπιστολῆς ὁ Διονύσιος ἀποκρίσεις ἐποίησεν, αἱ καὶ ὡς κανόνες ἐδείχθησαν. *Dionysii Archiepiscopi Alexandrini ad Basilidem Episcopum, qui ipsum de diversis Capitibus interrogaverat: ad quae praesenti Epistola Dionysius responsiones dedit, quae tamquam Canones sunt receptae.* Inscribitur: Διονύσιος Βασιλείδῃ, κ. λ. Inc. Ἀπέστειλές μοι, πιστότατε, καὶ λογιστάτῃ μου ἡβ. Def. τῷ κυρίῳ εὐχομαι. In Canones autem IV. divisa est. Zonarae interpr. inc. Πρὸς τὸ ἐρώτημα. Def. ἔγραψε πρὸς Ἀμμέν μονάζοντα. Balsamonis inc. Ἐπισκόπου τινος ἐρωτήσαντος. Def. ἐπιστολὴν πρὸς Ἀμμέν μονάζοντα. His vero duobus praecedat aliud Anonymi scholium de Dionysio, & Basilide, cuius initium: ἴστέον, ὅτι γέγονε μὲν ὁ μακάριος Διονύσιος οὗτος ἀκριβοῦς ὁριγένης. Hoc excepto, reliqua habentur loc. cit. Tom. II. a pag. 1. ad pag. 7.

XXXIX. pag. 270. b. Τῷ ἁγίῳ Πέτρῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας καὶ μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτοῦ λόγῳ. Περὶ τῶν ἐν καιροῖς διωγμοῦ παραπεπτωκότων, εἰτα μετανοησάντων. *S. Petri Archiepiscopi Alexandrini & martyris Canones (XV.) adlati in eius Sermone de Poenitentia. De iis qui tempore persecutionis lapsi sunt, ac deinde poenitentiam egerunt.* Canon I. inc. Ἐπεὶ τέταρτον ἦδη πᾶσχα. Zonarae scholium inc. Διαίρεσις ποιεῖται. Balsamonis inc. Οἱ παρόντες κανόνες. Vltimus Canon def. ἐν ταύτῃ παρελήφθαι. Zonarae schol. def. μέχρι τῆς πεντηκοστῆς. Balsamonis def. κανὼν διατάσσεται. Ibid. a pag. 8. ad pag. 23.

XL. pag. 275. b. Ἐπιστολὴ κανονικὴ τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργῆ περὶ τῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ εἰδωλῶντα φάγοντων, ἢ ἐ' ὑπερὰ τινα πλημμελησάντων. *Epistola Canonica S. Gregorii Archiepiscopi Neocaesareae Thaumaturgi de iis, qui in captivitate idolothyta comederant, & alia quaedam peccata commiserant.* Continet Canones XI. Primus inc. Οὐ τὰ βρώματα. Zonarae schol. inc. Βαρβάρων ἐπελόντων. Balsamonis inc. Ἐρωτηθεὶς ὁ ἅγιος. Vltimus Canon def. τῶν ἀγιασμάτων. Solius Balsamonis schol. def. θεραπεῖαν ἀνέστησε. Ibid. a pag. 24. ad pag. 35.

XLI. pag. 280. Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐπιστολὴ πρὸς Ἀμμέν μονάζοντα. *S. Athanasii Epi-*

scopi

flora ad Ammum monachum. Inc. Πάντα μὲν καλὰ. Def. εἰς τὰς αἰδύας, ἀμήν. Zonarae ἑρμηνεία inc. Εἰρωτεύει ὁ μέγας. Def. λίαν ἡλῆθες. Balsamonis inc. Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην. Def. ἐντυγχάντω τῷ Ζωναρᾷ. Ibid. a pag. 36. ad pag. 41.

XLII. pag. 282. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς λθ' ἐορταστικῆς ἐπιστολῆς. *Eiusdem ex XXIX. festali Epistola*. Inc. Ἀλλ' ἐπειδὴ. Def. τοὺς ἀνεκράτες. Zonarae schol. inc. Ἐνταῦθα ὁ μέγας Ἀθανάσιος. Def. εἰς τὸν τελευταῖον καγὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Balsamonis inc. Ὁ τελευταῖος ἀποστολικὸς κανὼν. Def. γραφέντα. Ibid. pag. 42. ubi Zonarae interpretatio, & quidem longiuscula desideratur.

XLIII. pag. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ρουφινιανόν. *Eiusdem Epistola ad Rufinianum*. Inc. Σὺ μὲν τὰ ὑφ' ἡμετέρων. Def. ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύουσι σε. Zonarae schol. inc. Οὐ περὶ τῶν εἰδώλων θυσάντων. Def. ὁρίζεσθαι τίςιν, ἢ τὰ λοιπὰ. Balsamonis inc. Περὶ τῶν εἰδωλόθυτα φερόντων. Def. κατεξέτασσε δέονται. Ibid. pag. 44.

XLIV. pag. 283. b. Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ πατρὶς Βασιλείῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρείας Καππαδοκίας πρὸς τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον Ἰκονίου τῆς μητροπόλεως Φρυγίας. *Sauit ac magis Patri Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae ad S. Amphilochoium Episcopum Iconii Metropolis Phrygiae*. Epistolae tres, complectentes Canones LXXXV. Prima continens Canones XVI. inc. Ἀνοήτω φησὶν. Def. διαπορεύεται ἢ αὐτὰ τρίβους θαλάσσης. Secunda pag. 292. continens Canones XXXIV. inc. Ἡρώτησε ἡμεῖς περὶ βιάνορος τῷ πρεσβυτέρῳ. Def. ὡς τῆς ἀνεμμένης πορείας ἀιρετώτερα. Tertia pag. 303. b. Canones complectitur XXXV. & inc. Τὸ κατὰ τὴν κληρικὴν. Def. περισώσασθαι. Zonarae interpr. inc. Πολλὰς ταπεινοφροσύνης. Def. ἢ ἐκ τῆς αἰωνίου κολάσεως, quae tamen ultima in edit. Balsamoni tribuuntur, Balsamonis inc. Μετὰ τὸ προοιμιάσασθαι. Def. ἀκοινωνησὶα παντελεῖ κατακρίνονται. Ibid. a pag. 47. ad pag. 137. (per errorem 367.). In Codice alia interdum admiscetur anonymi scholia, quorum primum ita inc. Τῷ πληρώματος τῆς ἐκκλησίας, κατὰ φησι Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Εἰφείμιον ἐπιστολῇ, ἢ τῇ πρὸς Κολασσαεῖς, Χριστὸς ἐστίν, κ. λ. quod pertinet ad primum Epistolae primae Canonem.

XLV. pag. 312. Τῷ αὐτῷ ἐξ ἐτέρης πρὸς τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον ἐπιστολῆς περὶ βρωμάτων διαφορᾶς. *Eiusdem ex alia Epistola ad B. Amphilochoium de ciborum differentia*. Inc. Τοῖς δὲ κομφοῖς. Def. δὲ ἡνέμησεν. Vnicum Zonarae schol. inc. Οἱ Εὐκρατίται. Def. ὁ δὲ γευσάμενος ἐκ βίας ἐκ ἡνέμησεν. Ibid. pag. 168. (per errorem 368.).

XLVI. pag. ead. Τῷ αὐτῷ πρὸς Διδώρον ἐπίσκοπον Ταρσῶ περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν ἀγομένων εἰς γάμον. *Eiusdem ad Diodorum Episcopum Tarfi de iis, qui duas sorores in matrimonium duxerant*, Epistola duos continens Canones, quorum enumeratio in editione

cum superioribus coniungitur. Primus. Canon inc. Ἀφίκεται εἰς ἡμᾶς. Def. τὴν ἐντυγχάνοντας. Hunc praecedit scholion breve anonymi, quod inc. Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, κ. λ. Balsamoni tributum in editione pag. 139. (per errorem 319.) Consequitur aliud Zonarae, cuius initium: Ἀνατρέψαι. Finis: ἀναγινώσκοντας, Balsamoni itidem l. c. tributum. Alter Canon inc. Πρῶτον μὲν. Def. ἐναπομένειν. Zonarae scholion valde longum inc. Προκαταστήσας τὸν λόγον. Def. ἐκεῖ ἐναπομένειν, quod deest in edito. Balsamonis inc. Ἡ πρὸς Διδώρον. Def. ἢ χρησιμώτατα.

XLVII. pag. 314. Τῷ αὐτῷ πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον, ὡς τε χωρισθῆναι αὐτὸν τοῦ συναίκε γυναικός. *Eiusdem ad Gregorium presbyterum, ut separaretur a muliercula, cum qua habitabat*. Inc. Ἐνέτυχόν σε. Def. γενήσονται. Zonarae schol. inc. Γρηγόριος τις πρεσβύτερος. Def. ἢ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης καγὼν τρίτος. Balsamonis inc. Καὶ ταῦτα μὲν ἔστω. Def. γυναικὸς συνοικίᾳ. Ibid. pag. 142. (per errorem 322.) sub unius Balsamonis nomine.

XLVIII. pag. 315. Τοῦ αὐτοῦ χωρεπισκόποις, ὡς μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτῶν ὑπερήλας παρὰ τὴν κανόνα. *Eiusdem ad Gregorium presbyterum, ut separaretur a muliercula, cum qua habitabat*. Inc. Ἐνέτυχόν σε. Def. γενήσονται. Zonarae schol. inc. Αἰτιάται ὁ μέγας. Def. ἐπέχειν τὴν χωρεπισκόπους φησὶν. Deest in edito. Balsamonis inc. Τίνας ἦσαν. Def. δοκιμασίαν αὐτῶν. Ibid. pag. 144. (per errorem 374.)

XLIX. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν ὑφ' ἐαυτῶν (lege ἐαυτὸν) ἐπισκόπου, ὡς μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήμασιν. *Eiusdem ad Episcopos sibi subiectos, ne propter pecunias ordinentur*. Inc. Τὸ τῷ πρᾶγμα. Def. κληθήσονται. Zonarae schol. inc. Πρὸς τὴν οἰκίαν ἐπισκόπου. Def. τιμὴ αἵματος ἔσονται ἢ κληθήσονται. Deest in edito. Balsamonis inc. Πῶς κολάζονται. Def. τιμὴ αἵματος ἔσονται. Ibid. pag. 145. (per errorem 375.)

L. pag. 316. Τῷ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κζ' κεφαλαίου τῶν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος πρὸς τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον γεγραμμένων. *Eiusdem ex XXVII. Capite eorum, quae de S. Spiritu ad B. Amphilochoium scripta sunt*. Inc. Τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Def. εἰσφερομένην. Primum scholion est anonymi, cuius initium: Ἰστέον, ὅτι ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ Χρυσοστόμος ἐν τῷ εἰδ' λόγῳ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς, κ. λ. Alterum Zonarae, quod inc. Περὶ τῶν ἐξ ἀγράφου παραδόσεως ἔχων. Def. κηρύσσει ἐν γράμμασι. Deest in edito. Tertium item Zonarae inc. Ἐν μὲν τοῖς προλαβούσιν. Def. εἰς τὸ τῆς πίστεως μυστήριον. Loc. cit. pag. 147. (per errorem 377.) Balsamoni tributum.

LI. pag. 317. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κδ' κεφαλαίου τῆς αὐτῆς πραγματείας. *Eiusdem ex XXIX. Capite eiusdem Operis*. Inc. Πρὸς γε μὴν. Def. τὸ αἰδέσθαι ἔχοντα. Zonarae schol. inc. Ἐπὶ κατασκευάζει ὁ ἅγιος. Def. τοῖς δόγμασιν. Ibid. pag. 149. (per errorem 379.) Balsamoni tributum.

LII.

LII. pag. 318. Ἐπιστολὴ κανονικὴ τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης πρὸς τὸν ἅγιον Ἀθηναῖον ἐπίσκοπον Μελιτινῆς. *Epistola Canonica S. Gregorii Episcopi Nysseni ad S. Letoium Episcopum Melitens*, Canones VIII. comprehendens. Inc. Ἐν καὶ τῷτο. Def. τῆς σῆς μεγαλοφύας ἢ. Zonarae interpr. inc. Ἐν καιρῷ τῆς τῷ πάσχᾳ ἐορτῆς. Def. ἀναστῆναι τὴν ἀδικίαν. Ibid. a pag. 151. (per errorem 381.) ad pag. 164. ubi tamen scholia Balsamonis nomen praefecerunt.

LIII. pag. 323. b. Ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέῳ τῷ ἁγίῳ ἐπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας ἐνός τῶν πρ' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθέντων, γενόμεναι πρὸς τὰς προσενηχθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις παρὰ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν. *Responsa Canonica Timothei SS. Episc. Alexandriae, unius ex CL. SS. PP. CPoli congregatis, facta ad interrogationes illi propositas ab Episcopis & Clericis*. Inc. Ἐν παιδίῳ κατηχούμενον. Def. οἱ δὲ ἐ μείζονος. Primum scholion est anonymi, quod inc. Ἰστέον, ὅτι μετὰ διόδωρον τὸν μέγαν ἰδ' Ἀλεξανδρείας γενόμενον ἐπίσκοπον οἶδε ἐπισκοπήσαν, κ. λ. Varios enumerat Alexandrinae Ecclesiae Episcopos, deest autem in edito. Ἐρμηνεία vero Balsamonis (huic enim adscribitur l. c. pag. 165. licet in Codice nullum nomen adpositum sit) inc. Ἡρώτηθη. Def. ἢ τελευταῖας.

LIV. p. 325. Θεοφίλῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας προσφώνησι τῶν Θεοφανίων ἐπιστάτων ἐν κυριακῇ. *Theophili Archiep. Alexandrini Edictum, quum SS. Theophrasia in die Dominico instarent*. Inc. Καὶ τὸ ἴδιον. Def. ἐνταῦθα. Ibid. pag. 170.

LV. pag. ead. Τῷ αὐτοῦ ἱερομνηστήρῳ, ὅπερ ἔλαβεν Ἀμὼν διὰ τὴν Λυκῶ. *Eiusdem Commemitorium, quod accepit Ammon propter Lyco*. Continet Canones X. Primus inc. Περὶ τῶν κοινωνησάντων. Vltimus def. ἰδιοποιεῖσθαι. Ἀφίλ-ἀργυρον γὰρ εἶναι δεῖ τὸν λειτουργὸν τῷ Θεῷ. Scholia inc. Περὶ βίβου. Def. τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Ibid. pag. 170. ubi nomen Balsamonis praefecerunt.

LVI. pag. 326. Τῷ αὐτοῦ Ἀφρυγγίῳ περὶ τῶν λεγομένων καθάρων. *Eiusdem Aphrygio de iis qui dicuntur Cathari*. Inc. Δεδήλωκέ μοι. Def. ἀντίκειται. Schol. inc. Περὶ τῶν Ναυατιανῶν. Def. τῆς πρώτης συνέδου. Ibid. p. 174. (per errorem 374.)

LVII. pag. ead. b. Τῷ αὐτοῦ Ἀγαθῷ ἐπισκόπῳ. *Eiusdem Agathe Episcopo*. Inc. Ἀἰνοῦν. Def. τιθέναι δύνασαι. Scholion inc. Μάξιμὸς τις. Def. ἢ τὸ κατεπεῖγον. Ibid.

LVIII. pag. ead. Τῷ αὐτοῦ Μηνᾷ ἐπισκόπῳ. *Eiusdem Menae Episcopo*. Inc. Νέμιμον πᾶν. Def. συναγεσθαι. Scholion inc. Γυναῖκά τινα. Def. ἐν τοῖς ὕμνοις. Ibid. p. 175.

LIX. pag. ead. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Κυρίλλῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας πρὸς Διδώρον Ἀντιόχεια. *S. P. N. Cyrilli Archiep. Alexandrini ad Diodorum Antiochenum Epistola*, Canones continens III. Primus inc. Ἐκαστα τῶν καδ' ἡμᾶς, cuius scholion inc. Τὸ προει-

μιον. Vltimus def. ἐν κυρίῳ προσαγορεύει. Huic duplex ἑρμηνεία, prima Balsamonis inc. Ὅρα πρῶτον μὲν. Def. κατὰ τὴν παραίτησιν. Deest in edito. Altera Zonarae inc. Καὶ παραίτησις. Def. νοηθήσεται. Haec loc. cit. p. 177. Balsamoni tribuitur.

LX. pag. 327. b. Τοῦ αὐτοῦ τοῖς κατὰ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν ἐπισκόποις. *Eiusdem Episcopis, qui sunt in Libya & Pentapoli*, Epistola, Canones continens IV. Primus inc. Παντός. Vltimus def. τοῖς τῆς ἐκκλησίας θεσμοῖς. Scholium unicum inc. Τὸ ἀκοινωνητόν. Def. ἐπιτιμωμένον. Ibid. pag. 178.

LXI. pag. 328. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίῳ τοῦ Θεολόγου ἐκ τῶν ἐμμέτρων αὐτοῦ ποιημάτων περὶ τῷ τίνα χρὴ ἀναγινώσκεσθαι ἐκ βιβλίου τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας γραφῆς. *S. P. N. Gregorii Theologi ex eius metricis poematibus, quinam libri legendi sint veteris ac novi Testamenti*. Inc. Ὅφρα δὴ. Def. ἐκ ἐν γυνύσιαις. Balsamonis ἑρμηνεία inc. Ἰνὰ δὲ μή. Def. ἀλλὰ νόθον. Ibid.

LXII. pag. ead. b. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἀμφιλόχιῳ ἐπισκόπῳ Ἰκονίου ἐκ τῶν πρὸς Σέλευκον ἰάμβων περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. *S. P. N. Amphilochoii Episcopi Iconii ex iambis ad Seleucum de eodem argumento*. Inc. Πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνο. Def. θεοπνεύτων γραφῶν. Ibid. pag. 179.

LXIII. pag. ead. Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ Γενναδίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς σὺν αὐτῷ ἁγίας συνέδου πρὸς ἅπαντας τὰς ἐπιστάτους μητροπολίτας, καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ρώμης. *Encyclica Epistola Gennadii Patriarchae CPolitani, & sanctae cum eo congregatae synodi ad omnes SS. Metropolitanos, & ad Patram Romae*. Inc. Ὁ δεσπότης ἡμῶν. Def. Θεοφιλέστατε ἀδελφεῖ. Sequuntur subscriptiones ipsius Gennadii, & aliorum quatuor Episcoporum, tum haec: ὑπέγραψαν δὲ καὶ οἱ οὔ. quorum omnium nomina vide apud Leunclaviu Iuris Graec. Rom. Lib. III. pag. 189. Huic Epistolae pars, a verbis nimirum κἀλλιστα ἐκ λίαν εὐσεβῆ, κ. λ. tamquam Balsamonis scholium proponitur tum in Bevereg. l. c. p. 181. tum etiam in Collect. Canonum Paris. mdcxx. cum Balsamonis Commentariis. Omnia tamen ad eandem Epistolam pertinere, innuitur ex nostro Codice, & opinatus est etiam Leuncl. loc. cit. p. 188.

LXIV. p. 329. Ἐκ τῆς πρὸς τὴν Νικοπολί-
τας ἐπιστολῆς τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖ. *Ex Epist. Basilii Magni ad Nicopolitas*. Inc. Ἡ ἐπιστολὴ. Def. αἵματος τῆς. In Bevereg. l. c. p. 183.

LXV. pag. ead. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Νικηφόρῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁμολογητῆ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τέτου συντάξεων, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων πατέρων κανόνες περὶ διαφόρων κεφαλαίων. *S. P. N. Nicephori Archiep. CPolitani, Confessoris ex eius Ecclesiasticis Constitutionibus, & cum eo SS. Patrum Canones (LXV.) de diversis Capisibus*. Inc. Τὰς ἐκκλησίας τὰς ἐκτὸς αἱρετικῶν. Def. ἐ μετὰ τὸ γεύσασθαι βρώσεως. Nulla subiici-

tur

tur interpretatio. Diversi sunt ab iis, qui adferuntur Tom. VII. Concilior. Labbaei edit. Paris. MDCLIV. p. 1297.

LXVI. pag. 330. b. Τὸ μακαριώτατον μητροπολίτην Ἡρακλείου κυρὸν Νικήταν ἀποκριθεὶς πρὸς τὴν Κωνσταντίνον ἐπίσκοπον περὶ τῶν ἡρωτή-
θη παρ' αὐτοῦ. *Beatiſſimi Metropolitae Hera-
cleensis D. Niceae responsa ad quemdam Con-
stantinum Episcopum ad ea, de quibus fue-
rat ab ipso interrogatus.* Inc. Τὸς εἰς δευτε-
ρον συνοικέσιον ἐρχομένους. Def. διὰ τὰς γυνεῖς.
In Leuncl. l. c. Lib. V. pag. 310. Sed inter
quartam, & quintam Quaestionem, Co-
dex alias quinque inferit cum suis respon-
sionibus, quae defunt in edito: quemad-
modum etiam post finem adlatum alii quin-
decim versus sequuntur.

LXVII. pag. 331. Εἴτερον κεφάλαιον κανο-
νικὸν τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γωάννῳ ἀρχιε-
πισκότῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ. *Al-
terum Caput Canonicum S. P. N. Io. Chry-
sostomi Archiep. CPolitani.* Inc. Οὐ γὰρ ἀπλῶς.
Def. γέννηται ἡ σπουδή. Ibid. Lib. III. p. 186.

LXVIII. pag. ead. b. Περὶ μνηστῆρας, &
ἐστὶ ἄλλῃ ἐκεῖ γάμους καὶ μνηστῆρας διαφορὰ
εἰς σύστασιν τῷ θεμίτῳ & ἐξωμένῳ. *De sponsa-
libus, & quod nihil est discriminis inter na-
ptias & sponsalia in hoc, ut licite iusque
contrabantur.* Inc. Μηνὶ Ἀπριλίῳ καὶ ἡμέρῃ
δ'. ἰδ. δ'. ἔτος, εἴκοστ'. προκαθήμενῳ Γωάννῳ, κ.
λ. Εἰ καὶ μὴ προδήλως. Def. καὶ ἐξωμένῳ καὶ θε-
μίτῳ. Ibid. pag. 211.

LXIX. pag. ead. Εἴτερα συνοδικὰ σημεῖω-
σις περὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου, καὶ αὐτὴ περὶ μνη-
στῆρας. *Alia synodica significatio de eodem Ca-
pite, & haec de sponsalibus.* Inc. Μηνὶ Μαρ-
τίῳ 9'. ἰδ. δ'. ἔτος, εἴκοστ'. προκαθήμενῳ Γωάν-
νῳ, κ. λ. Τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ. Def. ἐξωμένῳ ἡρώ-
τησαν. Ibid. p. 212. In Codice alii novem versus
sequuntur.

LXX. pag. 332. Μηνὶ Μαρτίῳ, ἰδ. ιε'.
ἔτους 57'. Τῷ βήνῃ τοῦ κυροπαλάτου καὶ
μεγάλου δρουγγαρίου τῆς Βίγλας κυρὸν Γωάν-
νον τοῦ Θρακησίου, ἐφ' ᾧ καὶ λύσις ἐξεφωνή-
θη τοῦ βασιλέως κυρὸν Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ
τὴν προγεγονῆσαν παρ' αὐτοῦ νεαρὰν περὶ τοῦ
γάμου ἐπικυρούσα, καὶ ἄλυστον μένειν ἐπιτάττουσα
τὴν μεθ' ἱερολογίας προβαίνουσαν μνηστῆραν. *Men-
se Martio, Indiſt. XV. Anno 6600. (Christi
MCCII.) Suggestio Curopalati magnique
Drungarii Viglae D. Ioannis Thracessii, in
quam responsus pronunciatum est ab Impera-
tore D. Alexio Comneno, Novellam ab se
prius editam de nuptiis confirmans, utque
sponsalia precibus sacris intervenientibus con-
tracta, indiremta maneant, praecipiens.* Inc.
Δεσποτά μου ἄγιοι, μνηστῆρας γάμων. Def. δι'
ἐρωτήτων γραμμάτων. Ibid. Lib. II. a pag.
132. ad pag. 138. ubi Imperatoris Rescrip-
tum ab Ioannis Thracessii Relatione divi-
sum est. In Codice alia pauca sequuntur.

LXXI. pag. 333. b. Τοῦ βασιλέως κυρὸν
Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου νεαρὰ δευτέρα
νομοθεσία περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν φονευόντων, δεχομένη
μὲν αὐτὴς κατὰ συμπάθειαν παρὰ δύναμιν τῆς

πρώτης, ἀντιφύγιον δὲ καὶ περιουσίας ἐκπύσει κα-
ταδικάζουσα. *Imperatoris D. Constantini Por-
phyrogenetae de iis, qui sponte caedes com-
mittunt nova lex altera, recipiens quidem eos
ex misericordia, praeter sententiam prioris,
exilio tamen perpetuo & bonorum publicatione
mulians.* Inc. Ταῦτα νομοθεσίων προσηρμήμεθα νῦν.
Def. τὴν μνήμην βίον αἰρεῖσθαι κατανακάζεσθαι.
Ibid. p. 111. quinque versus in fine longior.

LXXII. p. ead. Sequuntur excerpta quae-
dam de Episcopis ex Libro Basilicarum Con-
stitutionum tertio: tum alia pauca de co-
gnationis gradibus, ac de dote, ita breviter,
ut unde fuerint desumpta, expiscari mini-
me licuerit.

LXXIII. pag. 334. b. Τὸ μακαριώτατον καὶ
ἀγιωτάτον ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας κυρὸν Δημη-
τρίῳ τῷ Χωματηνοῦ περὶ βαζμῶν συγγενείας.
*Beatiſſimi & sanctissimi Archiep. Bulgariae
D. Demetrii Chomatani de gradibus cognatio-
nis.* Inc. Ο' μὲν λόγος, ἐν ἡγήσῳ. Def. εὐα-
ρεστημάτων αὐτῶν, ᾧ πρέπει, κ. λ. In Leuncl.
l. c. Lib. V. pag. 311. In Codice subditur
Tabula diversos cognationis gradus, prohi-
bitos, ac non prohibitos repraesentans.

LXXIV. pag. 336. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κων-
σταντίνον ἀρχιεπίσκοπον τῆς μητροπόλεως Δυρρα-
χίου τὸν Καβασίαν ἀποκριθεὶς. *Eiusdem ad Con-
stantinum Cabasilam Archiepiscopum Metropo-
lis Dyrrhachii responsa.* Inc. Ὑπακοὴ καὶ δυνος,
εἴτερον δειλία. Def. οἱ τὰ περὶ τῶν κοινῶν συν-
διασκεψόμενοι. Ibid. a pag. 316. ad p. 323.
ubi sunt tantummodo Quaestiones IV.

LXXV. pag. 340. Κωνσταντίνου ἀρχιεπισκό-
που Δυρραχίου τοῦ Καβασίαν ἐρωτήσεως πρὸς τὸν
ἐπίσκοπον Κίτρου κύριον Γωάννην. *Constantini
Cabasilae Archiepiscopi Dyrrhachii Interroga-
tiones ad Episcopum Cetri Dominum Ioan-
nem, cum suis responsionibus.* Sunt autem
numero XXV. Inc. Εἰ συμβῇ ἱερουργῆσαι μη-
τροπολίτην, κ. λ. Def. εἰ καὶ ἐπὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων νομοθεσιῶν τὸ κράτος ἐκτελέγητο. Ibid. a
pag. 323. ad pag. 335. ubi sunt tantummo-
do Quaestiones XVI.

LXXVI. pag. 346. Γωάννῳ μοναχῷ τοῦ Ζω-
ναρά, τοῦ γεγονότος μεγάλου Δρουγγαρίου τῆς
Βίγλας καὶ πρωτασκηρῆτις λόγος πρὸς τὴν φυσικὴν
τῆς γυνῆς ἐκροὴν μίσμα ἡγούμενος, καὶ ἐκλύου-
σας τὰς παθόντας σπέρματος ἐκκρίσιν, οὐ μόνον τῆς
ἀγίας τῶν θεῶν μυστηρίων μετέχειν μεταλήψεως,
ἀλλὰ καὶ τῶν θεῶν θείων θίγειν εἰσένωσιν διὰ τὴν αὐ-
τὴν αἰτίαν Ioannis Zonarae monachi, magni
quondam Drungarii Viglae & primi a se-
cretis Oratio ad eos, qui naturalem seminis
fluxum immunditiam existimant, prohibentque
eos, qui eiusmodi seminis egestionem patiun-
tur, non solum sacrae divinatorum mysteriorum
susceptionis participes fieri, sed tangere
etiam sacras imagines ob eandem causam.
Inc. Μὴ γίνῃ δίκαιος πολὺ. Def. ἐπενέγκῃ τὴν
ἐπιτίμησιν. Ibid. pag. 351.

LXXVII. p. 349. Ἀναστασίου πατριάρχου Θε-
σσαλονίκης, καὶ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας ἐκθέσεως σύντομος
τῆς ὁρθοδόξης πίστεως. *Anastasi Patriarchae An-
tioceni, & Cyrilli Alexandrini brevis expositio.*

tio orthodoxae fidei. Inc. Ποίας θρησκείας εἰ
ἀνθρώποι; Χριστιανὸς εἰμὶ. Def. διαμένει δὲ
κατὰ τὰς ἐποποιήσεις ἡτοὶ τὰ πρόσωπα. Graece
edidit versionemque Latinam addidit Theo-
dorus Beza Genevae MDLXX. 8. una cum li-
bris V. Athanasii de Trinitate, libris Basi-
lii contra Eunomium &c. Vid. Fabric. l. cit.
Lib. V. c. 27. T. VIII. p. 588.

LXXVIII. p. 349. b. Τόμος Σισινίου πατριάρχου
περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν δύο ἀδελφούς ἐξαδέλφους
δύο. Σισίνιος ἐλέω Θεῷ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταν-
τινουπόλεως Ρώμης νέας. *Tomus Sisinii Patriar-
chae, quod non liceat duobus fratribus ducere
duas consobrinas. Sisinii Dei misericordia
Archiepiscopus Constantinopolis Novae Romae.*
Inc. Καὶ ἱατρὸς ἐκεῖνος. Def. κατὰ τὴν καὶ τοῦ
Φεβρουαρίου μηνὸς, τῆς ἰνδικ. ἐν ἔτει τῷ 596'.
Exstat in Leunclavii Iure Graeco-Rom. lib.
III. p. 197.

LXXIX. p. 351. Ἰσὸν τῆς ἐκτεθείσης συνοδι-
κῆς ψήφου ἐπὶ Μιχαὴλ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ οἰκουμε-
νικῷ πατριάρχῳ, παρὰ Νικήταν τῷ δισωτάτῳ πρω-
τοσυλλέλλῳ καὶ χαρτοφύλακῳ τῆς μεγάλης ἐκ-
κλησίας κατὰ τὸ 596' ἔτος, τῆς ἰνδικ. περὶ
τοῦ μὴ γίνεσθαι γάμον ἐξ ὁμοῦ βαδμοῦ. *Exem-
plum editae Synodicae Constitutionis sub Michae-
le sanctissimo & oecumenico Patriarcha, a Ni-
ceae sanctissimo Protosyncello, & Chastophylae
magnae Ecclesiae anno 6565. indiſt. 5.
de non faciendis nuptiis in septimo gradu.* Inc.
Ἀνήμενος ἐρώτατε. Def. ἑβραϊσθῶν, ἐπεδόθη,
μηνὶ, καὶ ἰνδ. τοῖς προγεγραμμένοις. Exstat in
Leunclav. l. c. Lib. III. p. 206.

LXXX. p. 352. Νεολάου τῷ ἀγιωτάτῳ ἡμῶν
δεσπότῃ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῳ ἐν τῷ Θωμάτῃ
τη, καὶ Γωάννῳ τῷ μεγάλῳ Δρουγγαρίῳ τῆς Βίγλας,
καὶ Γεωργίῳ πρωτοπρεσβυτέρῳ τῷ Μαργγάνῃ, καὶ Γωάν-
νῳ πρωτοπρεσβυτέρῳ τῷ Σολομῶντος Ἀποκριθεὶς πρὸς
τὸν μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως Βασιλείου. *Ni-
colai sanctissimi Domini nostri & oecumenici
Patriarchae in Thomaite, & Ioannis magni
Praefecti Vigilum, & Georgii Protoproedri
Mangane, & Ioannis Protoproedri Salomo-
nis, Responsiones ad Metropolitam Philppopo-
lis Basilium.* Inc. Προέβητο ὁ θεοφιλέστατος. Def.
ἐπιζητεῖν. Ibid. Altera ἡρωτήθησαν. Def. προ-
σεσημασμένοι. Vid. Leuncl. l. c. Lib. III. p. 215.

LXXXI. Ibid. Σημείωμα συνοδικὸν ἐπὶ τῆς
Βασιλείας Κομνηνῷ κυρίῳ Μανυῇλ, πατριάρχῳ ἐν-
τος Λυκαῶν κ. τ. λ. περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι γάμον
ἐξ ὁμοῦ βαδμῶ ἐξ αἱμάτων. *Significatio synodi-
ca sub Imperio Domini Manuelis Comneni, &
sub Patriarcha Luca &c. de non faciendis nu-
ptiis septimi gradus cognationis.* Inc. Εὐσεβ-
χως ὁ σφάτατος Σολομῶν. Def. καὶ ἐπὶ οὐδ' ἀπὸ
τῶ τῶν κεκάλυται. Vid. Leunclav. l. c. Lib.
III. p. 217.

LXXXII. p. 353. Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν κυρίῳ
Νικηφόρῳ, καὶ χαρτοφύλακῳ πρὸς τινὰ μοναχὸν
Θεοδόσιον καὶ ἑγκλείσον Κορίνθῳ, περιεχόντων λύσιν
τινῶν ζητημάτων. *Ex Epistolis Domini Nice-
phori, & Chastophylactis ad quemdam mo-
nachum Theodosium & inclusum Corinthi, con-
tinentibus solutionem quarundam quaestionum.*
Inc. Περὶ τῶν ἡρώτησας τίμῃ πᾶτες. Def.

ἴνα μὴ λάθῃς βλάβας πολλὰς. Sunt plura excer-
pta, quam in Leuncl. L. V. p. 341. Vid. Ortho-
doxogr. A. MDLV. p. 936. & A. MDLXIX. p. 74.
& ad calcem Philastrii, Basil. MDXXXIX. 8. p.
404. seq. & in quibusdam Biblioth. Patrum
editionibus, ut Lugdun. T. XII. p. 547.

LXXXIII. p. 355. Τὸ γεγονὸς σημεῖωμα παρὰ
τῷ αἰοδίμῳ βασιλέως κυρίῳ Ἰσαακίῳ τῷ Ἀγ-
γέλιῳ εἰς τὸ ἀποκρίσθαι τὰς τῶν ὑποψηφίων
ἐπισκόπων χαμετὰς κατὰ τὴν καὶ τῷ σεπτεμβρίῳ
μηνὶ, δ' ἡμέρῃ, ἰνδικ. 5'. *Subnotatio facta a ce-
lestri Imperatore Domino Isaacio Angelo, ut
tondeantur electorum Episcoporum uxores.* XX.
Septembris, feria IV. indiſtione V. Inc. Ἡ ἔννο-
μος, τῷ βασιλέως ἀπόφασις. Def. ἦσαν δὲ τῷ
βήματι τῆς βασιλείας μετὰ τῶν τότε συνεδρι-
ζόντες ἀρχιερεῖς ὁ Καισαρείας, ὁ Εἰφέσου, ὁ Κυζι-
κου, καὶ ἕτεροι ἐν ὀλίγοις. Exstat in Tomo I. lu-
ris Graeco-Romani Leunclavii Lib. II. p. 175.

LXXXIV. p. 356. Νεαρὰ τῷ ἀειμνήστῳ βασι-
λέως, κυρίῳ Ἀλεξίῳ τῷ Κομνηνῷ ἡ περὶ τῆς μνη-
στῆρας, ἐκτεθείσα κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα, τῆς 7'
ἰνδικ. τῷ 596'. δευτέρῃ ἔτος. *Novella memoran-
di Imperatoris, Domini Alexii Comneni de
sponsalibus, edita mense Iulio, Indiſtione VII.
6590. anno secundo.* Inc. Ἡ μὲν παλαιὰ, καὶ
πρεσβυτέρα νομοθεσία. Def. τῆς ἀνιερῆς κατεργα-
ζόμενοι συναναστροφῆς. Exstat ibid. p. 126.

LXXXV. p. 357. Τῷ μητροπολίτῃ Κρήτης
κυρίῳ Ἐλίῳ ἀποκριθεὶς πρὸς τινὰ μοναχὸν Διονύ-
σιον περὶ διαφορῶν αὐτῷ ἐρωτήσεων. *Metropoli-
tae Cretensis Domini Eliae Responsiones ad
quemdam Dionysium monachum de diversis
eius interrogationibus.* Inc. Τὸ μὲν ἀσθενὲς τῆς
ἐμῆς διανοίας, καὶ ἀπορον, πνευματικῶς ἀδελφέ. Def.
τὸ μὲν δυνεῖν συναίνειν διὰ τὴν ἀνυβότητα. Vid.
Leunclav. l. c. Lib. V. p. 335.

LXXXVI. p. 358. b. Ἀναφορὰ τινὸς μονα-
χοῦ γέροντος Καππαδόκης Βασιλείῳ τῷ νόμῳ πρὸς
τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης ἐκεῖνον κύριον Νι-
κήταν. *Anaphora, seu Responsum monachi se-
nis cuiusdam Cappadocis, nomine Basilii ad
metropolitam Thessalonicensem Dominum illum
Niketam.* Inc. Δέσποτά μου ἄγιοι. Def. καὶ ἔως
ἔσω ἀνέυθνος ἡ ὑπογραφή, ὁ μητροπολίτης Θεσα-
λονίκης Νικήτας. Vid. Leunclav. l. c. p. 344.

LXXXVII. p. 359. Ἐρωτήσας τινῶν μοναχῶν
ἐξω τῆς πόλεως ἀσκημένων, καὶ ἀποκριθεὶς ἐπ' αὐ-
ταῖς γενόμεναι παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει
ἀγίας συνόδου, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῷ ἀγιωτάτῳ πα-
τριάρχῳ κυρίῳ Νικολάῳ, βασιλεύοντος τῷ αἰοδίμῳ
βασιλέως κυρίῳ Ἀλεξίῳ τῷ Κομνηνῷ, ἂφ' οὗ καὶ
ἐρμηνεῖται ἐξεφωνήθησαν παρὰ τῷ πατριάρχῳ Ἀν-
τιοχείας κυρίῳ Θεοδώρῳ τῷ Βαλσαμῶν. *Interro-
gationes quorundam monachorum extra Urbem
degentium, & Responsiones ad ipsos factae a
sancta Constantinopolitana Synodo, tempore
sanctissimi Domini Patriarchae Nicolai, re-
gnante glorioso Imperatore Domino Alexio Com-
neno, quibus adiunctae sunt interpretationes
Domini Theodori Balsamonis Patriarchae An-
tioceni.* Inc. Εἰ καὶ καὶ μοναχὸν εἰσεῖναι εἰς τὸ
ἅγιον θυσιαστήριον. Def. ὅπερ οὐ βέλεται ὁ ἅγιος.
Vid. Beveregium l. c. T. II. Part. I.

LXXXVIII. p. 360. b. Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα
B

παρὰ τὴν Πάπαν Ρώμης κυρίως Ἀδριανὸν πρὸς τὸν ἀγιώ-
τατον Ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης κύριον Βασί-
λειον τὸν Ἀχρίδην. Ἀδριανὸς ἐπίσκοπος δὺλος
δύλων Θεῷ τῷ σεβασμίῳ ἀδελφῷ τῷ Θεσσαλονι-
κίῳ Ἀρχιεπισκόπῳ ἀπασάντων καὶ ἀποστολικῇ εὐ-
λογίᾳ. *Epistola missa ab Adriano Romano Pa-
pa ad sanctissimum Archiepiscopum Thessalonice-
censem Dominum Basilium Achridenum. A-
drianus Episcopus servus servorum Dei vene-
rabili fratri Thessalonicensi Archiepiscopo salu-
tem et apostolicam benedictionem.* Inc. Ἐξέτα
διὰ τὴν ἀρχαίαν πολέμειν τὴν φθίνου. Def. διὰ τῶν σῶν
Γραφῶν θέλωμεν ἡμῖν δηλώσασθαι. Vid. T. XXVII.
Concilio. edit. Regiae ad A. C. mcliv.

LXXXIX. p. 361. Ἀντιγραφὴ τοῦ ἀρχιε-
πισκόπου Θεσσαλονίκης κυρίου Βασιλείου τῷ Ἀχρί-
δην πρὸς τὸν Πάπαν Ρώμης κύριον Ἀδριανόν.
*Responsum Archiepiscopi Thessalonicensis Do-
mini Basilii Achrideni ad Papam Romanum
Dominum Adrianum.* Inc. Ἀνέγνωμέν σου τὴν
ἐπιστολὴν ἀγιώτατε πάπα. Def. ἡ τῷ δεσποτικῷ
θελήματι οἱ δῦλοι ὁμολογούμενοι. Est in Leuncl.
Iure Graeco Romano p. 307. & apud Alla-
tium de Consensu p. 658.

XC. p. 362. Ἐρωτήσεις τῷ Θεοφιλεστάτῳ ἐπι-
σκόπῳ Βελλῆς μετὰ λύσεων συνοδικῶν τῶν ἱερωτά-
των μητροπολίτου Δυρραχίου Ρωμανῷ, καὶ ἱερωτάτων
τῶν ἀδελφῶν, τῷ Καίσαρειας Καππαδοκίας Μη-
τροφάνῳ, τῷ Σάρδεων Ἀνδρονίκῳ, τῷ Φιλαδελ-
φείας Φωκῇ, τῷ Ποντοκρακείας Νικηφόρῳ, τῷ
Σμύρνης Γεωργίῳ, καὶ Μ. Θύμῳ Μιχαήλ. *Inter-
rogationes Deo dilectissimi Episcopi Bellae,
cum synodici solutionibus Romani sanctissimi
Metropolitae Dyrrachii, et sanctissimorum eius
fratrum Metrophani Caesareae Cappadociae,
Andronici Sardes, Phocae Philadelphiae, Nice-
phori Heracleae Ponti, Georgii Smyrnae, et
Michaelis Methymnes.* Inc. Τινες τῶν οἰκείων γυ-
ναϊκῶν. Def. καὶ τὴν κηρίνην πρᾶσινην σφραγίδα.
Vid. Leunclav. l. c. Lib. III. p. 238.

XCI. Ibid. Ὁρὸς τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δε-
σπότη τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Μανυῆλ
κ. τ. λ. καὶ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, τῷ Καίσαρειας
Καππαδοκίας Μητροφάνῳ, τῷ Σάρδεων καὶ ἐξάρχῳ
πάσης Λυδίας Ἀνδρονίκῳ, τῷ Φιλαδελφείας, καὶ τὸν
τόπον ἐπέχοντος τῷ Συρακῆς, Φωκῇ, τῷ Πον-
τοκρακείας, καὶ τόπον ἐπέχοντος τῷ Κλαυδιωπόλεως,
Νικηφόρῳ, τῷ Σμύρνης, Γεωργίῳ, τοῦ Δυρραχίου
Ρωμανῷ, καὶ τῷ Μεθύμῳ Μιχαήλ. *Definitio
sanctissimi Domini nostri oecumenici Patriar-
chae, Domini Manuelis et c. et sacratissimo-
rum Episcoporum, Metrophani Caesareae Cap-
padociae, Andronici Sardes et exarchae totius
Lydiae, Phocae Philadelphiae et Locum tenen-
tis Syracusae, Nicephori Heracleae Ponti et
locum tenentis Claudiopolis, Georgii Smyrnae,
Romani Dyrrachii, et Michaelis Methymnes.*
Inc. Ὁ ἐν σώμασιν αἱ ψυχαί, τοῦτ' ἐν πρᾶγ-
μασιν οἱ καιροί. Def. καὶ τὴν κηρίνην πρᾶσι-
νην σφραγίδα. Vid. Leuncl. Lib. III. p. 240.

XCII. p. 363. Ἐρωτήσεις τινος [Δυρραχίτου
μεγάλου Σακελλαρίου] περὶ γάμου τοῦδε, εἰ ἐπι-
τέτραπται πρὸς τὸν Θεσσαλονίκης Βασίλειον τὰ
δε τῷ βαθμῷ ἔχουσιν ὅτις. *Interrogatio cuius-
dam [magni Sacellarii Dyrrachii] de quibus-*

*dam nuptiis. si debeant permitti, ad Basilium
Thessalonicae. Gradus autem cognationis ita se
habent.* Inc. Ὁ Πετρακὴς ἐγέννησε τὴν Ἀρχόντισ-
σαν, καὶ τὴν καλὴν ὁμομητρίαν. Def. καὶ τὰ παρόν-
τα λάβουσι λύσιν. Vid. Leuncl. Lib. V. p. 309.

XCH. p. 365. Τῷ πατριάρχῳ κυρίῳ Ἀλε-
ξίῳ περὶ γάμου. *Domini Alexii Patriarchae de
nuptiis.* Inc. Προκαθήμεν Ἀλεξίῳ τῷ ἀγιωτά-
τῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῳ ἐν τοῖς δεξιῶις μέ-
ρεσι τῶν κατηγουμένων, συνεδριάζοντων αὐτῷ
ἱερωτάτων ἀρχιερέων Νικολάῳ Ἀγκύρας, Κων-
σταντίνῳ Πατρῶν, Λαυρεντίῳ Δυρραχίου, καὶ Κωνσταν-
τίνῳ Χωνῶν. παρισταμένων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων.
παρέσει Γεωργίου Κυβερνήτου, καὶ ἐξ Εὐρίπῃ ὁρῶ-
μενος, καὶ τοιοῦδε προβάλλετο πρόβλημα. Γεώρ-
γιος Φησὶ καὶ Νικόλαος ἀδελφοί. Συγάτηρ Γεωρ-
γίου μὲν Θεοδότῃ, Ἐλένη δὲ Νικολάῳ, καὶ αὐτὸς
πατὴρ Θεοδότῃ μὲν καὶ Δημήτριος, Ἐλένης δὲ Βα-
σίλειος, Δημήτριος δὲ Συγάτηρ Θεοδότῃ τῷ Βασι-
λεῖ πρὸς γάμον συνεζύγη κ. τ. λ. Def. Θεοδότῃ.
V. Leuncl. Lib. III. p. 204. Adnectuntur Στε-
φοί τῷ Ψελλῷ πρὸς τὸν Βασίλειον κύριον Μιχαήλ.
Inc. Αἱ ἐξ ἀδελφῶν παῖδες οἷς. Def. ἡμέραις σαυ-
ρωσίμοις. Adcedunt synodales responsiones de
translationibus Episc. Inc. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει.
Def. πρότερον ἐγγενέσι. Vid. Leuncl. l. c. p. 293.

XCIV. p. 366. Σιγίλλιον τῷ παναγιωτάτῳ
καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῳ κυρίῳ Γερμανῷ ἐπὶ τοῖς
παραλαυρίοις τῶν πατριαρχικῶν μονῶν τίνι ἂν
διαφέρειν ὀφείλουσι, γεγενῆς κατὰ μῆνα Ἰάννου
τῆς ἐ' Ἰνδικτιῶνος, καὶ κατασφραγίσαντος τοῦ
ἱερῆς χαρτοφυλακίου *Sigillum sanctissimi et oec-
umenici Patriarchae Domini Germani de pa-
ralauris Patriarchalium monasteriorum, ad
quem pertinere debeant, factum mense Iunio,
V. Indiction. et insinuatum secreto sacri Char-
tophyllacii, ubi agitur de Patriarchalibus Stan-
topregiis.* Inc. Τὰ περὶ τῶν πατριαρχικῶν σαυ-
ρωπηγίων. Def. ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ γράμματι ταῦ-
τα. Γερμανὸς ἑλὼν Θεῷ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταν-
τινουπόλεως, νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρ-
χος. Ἐτερον τὸ αὐτῷ. *Alterum eiusdem.* Inc.
Τὰ κατὰ συναγωγὴν λαβόντα σύμπληξιν. Def.
ὅσα μὴ ἐπὶ σαυρωπηγίοις πατριαρχικοῖς εἰλήφασιν
τὴν ἀνέγερσιν. Vid. Ius Orientale Edmundi
Bonifidii A. mclxxiii. 8. & Ius Graec.
Rom. Leunclavii p. 235. 237.

XCV. p. 367. Περί τῶν τῆς συγγενείας βαδ-
μῶν ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ τῶν ἱεστίων. *De gra-
dibus cognationis ex tertio Libro Institutionum,
cum Tabula in fine.* Inc. Ἡ συγγένεια
γενικὴν ἐστὶν ὄνομα. Def. κατὰ τὸ παρὸν τῆς κα-
ταγραφῆς σχῆμα. Sequitur ipsum Schema gra-
duum cognationis Graecum, quod fidelissime
delineatum, & aeri incisum exhibetur a Nesle-
lio Tom. V. Biblioth. Caesar. Vindob. p. 52.

XCVI. p. 368. Ἐρωτήσεις κανονικαὶ τῷ ἀγιω-
τάτῳ Ἀλεξανδρείας πατριάρχῳ κυρίῳ Μάρκῳ, καὶ
ἀποκρίσεις ἐπ' αὐταῖς τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῳ
Ἀντιοχείας κυρίῳ Θεόδωρῳ τῷ Βαλσαμῶν. *Inter-
rogationes Canonicae sanctissimi Patriarchae
Alexandriae Domini Marci, et Responsiones
ad ipsas sanctissimi Patriarchae Antiochiae Do-
mini Theodori Balsamoni.* Inc. Ὁ μὲν Θεόκλητος
καὶ προφήτης Μωσῆς. Def. ἕκαστος γὰρ ταῖς οἰ-
κείαις.

κείαις σειράις, κατὰ τὸν εἰπόντα, συσφίγγεται.
Vid. Ius Orientale Bonifidii Lib. III. p. 237.
& 300. & Graec. Rom. Leuncl. Lib. V. p. 362.

XCVII. p. 377. Κεφάλαια κατ' ἐκλογὴν τῷ
Μωσαϊκῷ παραγγέλματα. *Capita selecta Legis
Mosaicae.* Sunt haec L. Primum est Peri-
krimatos καὶ δικαιοσύνης. Secundum Peri τῶν ἐν
ταῖς λαθίναις πλάξιν γραφέντων δέκα λόγων.
Quadragesimum nonum est Peri μαρτύρων καὶ
ψευδομαρτύρων. Quinquagesimum Peri φαρμά-
κων, ἐγγαστριμύθων, καὶ ἐπανοιδῶν. Citantur au-
tem in margine *Leuiticus, Numeri, Deute-
ronomium, Exodus, Codex, Institutiones, et
Basilicus, seu Basilicae Constitutiones.* Inc.
Οὐ παραλήξῃ ἀκοὴν ματαίαν. Def. καὶ τότε νο-
μίμως τιμωρεῖσθαι. Hanc Eclogem Graece,
& Latine cum notis edidit Cotelerius ex
Cod. Ms. Bibliothecae Regiae Paris. T. I.
Monument. Ecclesiae Graecae.

XCVIII. p. 380. Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις
διάφοροι γενομένης παρὰ διαφορῶν ἀρχιερέων πρὸς
τὸν χαρτοφυλάκα κύριον Νικήταν τὸν γεγενῆς
ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης. *Interrogationes et
Responsiones variae factae a diversis Episcopis
ad Dominum Nicetam Chortophylacem Archie-
piscopum Thessalonicae.* Inc. Εἴπερ εἶδες ἐν τῇ
αὐτῇ καὶ μὴ ἱερουργίᾳ. Def. ἀπολύτως λαμβάνει
τὸν πρῶτον ἐκείνης ἐξ ἀδελφῶν. Vid. Leunclav.
l. c. Lib. V. p. 346.

IC. p. 381. b. Τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου
Ἀντιοχείας κυρίου Θεόδωρου τοῦ Βαλσαμῶν ἐπι-
στολὴ πεμφθεῖσα πρὸς τὴν Ἀντιοχείαν χάριν τῶν
ὀφειλουμένων τελεῖσθαι νησιῶν ἐκάστῳ ἔτει. *Sanctissi-
mi Patriarchae Antiocheni Domini Theodo-
ri Balsamoni Epistola missa ad Antiochenos
de ieiuniis, quae peragi debent singulis an-
nis.* Inc. Ἐνεῖνοι διδάσκουσι περὶ νησιῶν θεά-
ρεσσά διδασκαλία. Def. μὴ συνθροπάζετε πά-
ρεμν. Vid. Monum. Eccles. Graec. Cotelerii
T. II. p. 492. & 514.

C. p. 384. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπίλογος εἰς τὸ Νο-
μοκάνον διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκόπου *Eiusdem Epilogus
in Nomocanonem versibus iambis.* Inc. Τὴν Μω-
σαϊκὴν ἀναμετρίαν πλάττει. Def. Ἀπὸ γένεσιν,
μὴ μάταιον γονυκλίτες. Non invenio hos versus
in Beveregii Pandectis, neque in Iure Graec.
Rom. Leuncl. nec in Iustelli Biblioth. Canonica.

CI. p. eadem. Τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῳ κυρίῳ
(Βαλσαμῶν) περὶ τῆς κατὰ τὴν καθέδραν τάξεως
τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων, καθὼς ἐν
τῷ χαρτοφυλακίῳ ἐπαναγράφονται. *Sanctissimi
Patriarchae Domini Theodori Balsamoni de
ordine tenendo in sedibus a Metropolitanis et
Archiepiscopis, iuxta eorum descriptionem, quae
est in chartophylacio.* Inc. Ἐδεῖ τὰς πόλεις αἱ
τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης. Def. δὲξῃ ἀνθρώπων κατα-
κοσμεῖ καὶ ἀποσεμνύνει. Exstat in Leunclavio
Lib. III. p. 243. sed auctoris nomen non prae-
fessert; convenit tamen cum nostro Codice.

CII. Ibidem Αἱ μητροπόλεις *Metropoles.* Hae
sunt LXXX. Prima est Ἡ Καίσαρεια. Ultima
Ἡ Ἀτάλεια. Ibid.

CIII. p. 385 Ἀρχιεπισκοπαί. *Archiepisco-
patas.* Hi sunt XXXIX. Primus est Ἡ Βυζών.
Ultimus τὰ Μέτραχα. Ibid.

CIV. p. 385. b. Succedunt quaedam alia
ad Ius Canonicum pertinentia, anepigrapha
Decreta, in quorum altero nominantur infra-
scripti Archiepiscopi, ὁ Ἡρακλείας, ὁ Ἀγκύ-
ρας, ὁ Σάρδεων, ὁ Χαλκηδόνος, ὁ Πισσιδίας, ὁ
Ἀπαμείας, ὁ Κρήτης, ὁ Δυδιμοτείχων, ὁ Φιλιπ-
πηπόλεως, ὁ Χερσῶνος, ὁ Προικονήσου, ὁ Χίου, ὁ
Βερείας, ὁ Ἀχέραντος, ὁ Περγάμου, ὁ Βυζίνης, ὁ
Μεσσηνίας, ὁ Δέρκου, ὁ Καρπάθου. Sed quae non
pertinent ad collectionem Canonum.

CV. p. 387. Demum in fine legitur haec
Conclusio, & Elogium. Αὐτὴ ἡ β' βλος ἐστὶ
φανμασία καὶ ἐξαίρετος, ἔχει δὲ τὰς Κανόνας τῶν
ἀγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἀγίων ἐπὶ τὰ οἰκουμενικῶν
συνοδῶν, ἐνὲ δὲ (sic) ἐξηγημένοι παρὰ τὴν τοῦ
σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Ζωνάρῃ, καὶ παρὰ τὴν
κυρίως Βαλσαμῶν τῷ χρηματίσαντος πατριάρχου
τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας, ἔχει δὲ καὶ τὰς νεώτερας
τῶν Βασιλέων καὶ τὰς νόμους αὐτῶν, καὶ ἄλλα πλεί-
στα ἀναγκαῖα ζητήματα. *Hic Liber eximius est
et mirabilis; continet autem Canones sancto-
rum Apostolorum, et sanctarum septem oec-
umenicarum synodorum, quas sunt interpre-
tati sapientissimus et eloquentissimus Dominus
Zonara, et Dominus Balsamon electus Patriar-
cha magnae Antiochiae; continet autem et No-
vellas Imperatorum, eorumque leges, et alias
multas necessarias quaestiones.*

Tantam Opusculorum segetem, nimis
operosum esse cum editionibus conferre ne-
mo non videt; quare si quis velit, consulat
Ius Graeco-Romanum Io. Leunclavii Fran-
cof. mclxvi. Gulielmi Beveregii Synodicon
Oxon. mclxxii. Enimundi Bonifidii Ius O-
rientale apud H. Stephanum mclxxiii. quod
mihi Florentiae reperire non contigit. H.
Iustelli Bibliothecam Canonicam Paris. mclxvi.
Basilicas Constitutiones Caroli Annibalis Fa-
brotti Paris. mclxvii. Cotelerium, Labbe-
um, aliosque, qui aut Photii, Zonarae, &
Balsamoni collectiones ediderunt, aut alio-
rum, qui ab istis adferuntur Patrum ope-
ra protulerunt, quae ope nostri Codicis lo-
cupletari maxime possent.

Cod. Graec. membran. MS. Sec. XIV. mi-
nuto caractere, binis columnis in fol. con-
stat foliis 387. & in prima eiusdem pag. Lu-
cas Holstenius propria manu adscripsit, Io.
Zonarae ex Theodoro Balsamone in Cano-
nes. Ant. quoque Augustinus sua manu in-
diculum addidit, quum olim Florentiae de-
geret, ac in hac omnium nobilissima Biblio-
theca Graecorum omnium Iurisperitorum
Epitomes diligentissime perlustraret, illustra-
vitque accuratissimis Indicibus Ἰδία Χεῖρ in
fronte nonnullorum descriptis. Hos eisdem
Codices laudat & commendat idem Augu-
stinus in Libro IV. Emendationum & Opinio-
num Cap. III. circa finem, & ibi agit de Sy-
nopsi legum Michaelis Pselli versibus con-
scripta.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΛΟΓΟΙ
CLEMENTIS SERMONES

Titulus ita restituendus

Clementis Stromata, & alia.

COD. III. I. Pag. I. **L**ibri I. Stromatum deest principium. Inc. Ἰνα ὑπὸ χειρὶ ἀναγι-
νώσκῃς αὐτὰς. Definit Liber VIII. τοῦ αὐτοῦ
διατείνει δύναμιν παύσειν. Singulorum libro-
rum principium, & finem heic, pro more,
adnotare supervacaneum duximus, quum
ex hoc unico, insigni, & antiquissimo Co-
dice Petrus Victorius Clementis Alexandrini
Stromata Graece primum protulerit, cum
alio eiusdem Scriptoris operibus, conlato
ad Protrepticum, & Paedagogum etiam Ro-
dolphi Pii, Carpenfis Antistitis Codice. Epi-
stolam Nuncupatoriam Victorius praemisit
[quae recula est Libro II. Epistolarum eius-
dem Victorii ad Viros Claros p. 38.] ad
Marcellum S. Crucis Card. Cervinum, post-
ea per XXII. dies Summum Pontificem,
cuius heic verba sunt proferenda: *Vitam
reliqua huius sancti Viri opera, eruditissimi-
que ingenii monumenta conservata forent:
nam plura ipsum scripsisse, & a Graecis me-
moriae proditum est, & ab Hieronymo, qui
in recensendis sanctarum litterarum auctori-
bus, huius quoque vitam, ac scripta summis
cum hominis laudibus loco posuit: non inutilia
namque & illa fuissent. Nos certe, quae po-
tuimus conlegimus, & non sine cura quoque
aliqua nostra diligentiaque castigata, formis
imprimenda dedimus. Nam Stromatum (ita
enim VIII. libri ab ipso ob varietatem lectio-
nis vocantur) unicum tantum illud exemplar
habuimus, quod in MEDICEA BIBLIOTHECA cu-
stoditur. Ac revera Stromatum Codices, prae-
ter Medicum, & quo Florentina profuxit
editio, vix usquam existere adfirmat Mon-
tesalconius in Diario Italico p. 64. ubi ex-
cerpta proluxa ex Clementis Stromatis in
Codice bombycino sec. XIV. Venetiis apud
Ant. Capellum Venetum Patricium vidisse
se refert, una cum nonnullis ex Protrepti-
co, ac Paedagogo; iisque propemodum rem
persequitur verbis: Stromatum Codices rarissi-
mi omnium sunt, non diu est, quod aestima-
bant ex litteratis bene multi vel ipsum, ad
cuius fidem edita primum Stromata fuere,
amissum, periisse. At Florentiae reperi. Cla-
romontanus recens Codex, cuius Nourrius
in Apparatu ad Biblioth. Max. Veter. Pa-
trum Lugduni editam, ubi agitur de Scri-
ptoribus I. & II. Seculi, & de operibus
Clementis Alexandrini p. 896. meminit, &
Mediceo descriptus videtur, neque alio,
quam Florentino usi sunt interpretes uterque,
Kyriacus Strozza, & Gentianus Hervetus.
Ceterum Florentina editio, quae in nitidif-
sima pergamena impressa, in publica adser-*

vatur Magliabechiana Bibliotheca, hunc
praefert titulum ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝ-
ΔΡΕΩΣ ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΑΠΑΝΤΑ *Ex Bi-
bliotheca Medicea*. In fine legitur: *Cudebat
Laurentius Torrentinus cum Iulii III. Pont.
Max. Caroli V. Imperatoris, Henrici Gallo-
rum Regis II. Cosmi Medicis Florent. Ducis
II. Privilegiis m. d. l. in fol. Anno poste-
riore Latine prodit Alexandrinus Clemens,
opera Gentiani Herveti Aurelii, nitidissimis
typis eiusdem Torrentini, ad Rodolphum
Carpensem S. R. E. tit. Sanctae Mariae
trans Tyberim amplissimum Cardinalem,
Ep. data Romae prid. Kal. Ian. MDL. in qua
haec habentur: Cuius (scilicet Clementis)
Stromata quidem & Paedagogus ex MEDICEA
BIBLIOTHECA, ea suppeditante clarissimo, virtu-
tisque & doctrinae amantissimo Principe, Co-
smo Florentinae Duce, in apertum prodire &c.*

Libris VIII Stromatum Epistola ad ipsum
Cosmum I. Medicum M. E. D. praemittit-
tur eiusdem Gentiani Herveti nomine, in
qua haec habentur: *Quum Clementis Alexan-
drini Stromatum octo libri, varia & multi-
plici eruditione referti, & tua Bibliotheca ex-
promti, & a tuo typographo Graece in lucem
editi, a me Latine essent versi, Clariss. Prin-
ceps, non committendum putavi, ut quum isti
in studioforum manus propediem essent ventu-
ri, nescirent cuinam hunc thesaurum eos
ferre adceptum oporteret. Huius itaque Cle-
mentis, quae quidem exstant opera, maximo
tuo beneficio in lucem nuper edita, quum La-
tine reddidisset, & pulcherrimis typis in pu-
blicum edenda Florentiam misisset, hoc divi-
num Stromatum opus faustissimis tuis auspiciis
emittendum esse censui. Quod quidem ut fa-
cerem eo libentius sum adductus, quod quum
Petrus Victorius, vir egregie doctus, Marcello
Cervino Card. S. Crucis, viro imprimis pio
& docto, in cuius sum clientela, quum Pro-
trepticum Clementis benigne suppeditasset, om-
nia eius opera dedicavit, ab officio meo non
alienum fore duxi, si haec Stromata felici
tuo nomini consecrans, testatum relinquerem,
quam sit bonis omnibus gratum, & immorta-
li laude celebratum, hoc tuum doctrinae stu-
dium, & ad bonas provehendas artes & di-
sciplinas inexhausta liberalitas &c. Data est
Epistola pridie Nonas Iulii Anno MDLI.*

Et haec de insigni hoc opere dicta suffi-
ciant, de quo si quis plura scire cupiat, adeat
clariss. Io. Alberti Fabricii Bibliothecam
Graecam Lib. V. Cap. I. Tom. V. p. 102.
Vid. etiam, quae nos in Vita eiusdem Vi-
torii diximus, praemisit editioni Epp. Cla-
ror. Itolor. & Germanor. quam nos curavi-
mus Florentiae A. MDCCCLIX. Tom. I. p. XLII.
II. p. 358. Εἰς τὸν Θεόδωρον ἃ τῆς ἀνατολι-
κῆς καλεμένης διδασκαλίας κατὰ τὴν Οὐαλεντί-
νου χροῖον ἐπιτομαί. *Excerpta ex libris Theodo-
ti de doctrina, quae vocatur Orientalis ex
Valentini sententia*. Inc. Πάτερ φησὶ παρατί-
θεσθαι σοὶ εἰς χεῖρας τὸ πνεῦμα μου. Def. εἰς
& ἐπιθυμῶσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

Haec

ΨΑΛΤΕΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΔ.

PSALTERIVM DAVID.

I. p. 1. **P**salterium secundum pervetustam COD. V.

Ecclesiae Graecae consuetudi-
nem, divisum in viginti Sectiones, quae κα-
θίσματα, sive sessiones, vocantur, & certum
numerus Psalmorum cum subiectis aliis qui-
busdam sacris precibus continet. Primum
quidem καθίσμα continet Psalmos 8. a 1.
ad 8. Secundum a 9. ad 16. Tertium a
17. ad 23. Quartum a 24. ad 31. Quintum
a 32. ad 36. Sextum a 37. ad 45. Septimum
a 46. ad 54. Octavum a 55. ad 63. Nonum
a 64. ad 69. Decimum a 70. ad 76. Vnde-
cimum a 77. ad 84. Duodecimum a 85. ad
90. Decimumtertium a 91. ad 100. Deci-
mum quartum a 101. ad 104. Decimum
quintum a 105. ad 108. Decimum sextum a
109. ad 117. Decimum septimum a 118. qui
est Ps. Beati immaculati, quo unico comple-
tur illud καθίσμα, ob prolixitatem. Deci-
mum octavum a 119. ad 131. Decimum no-
num a 132. ad 142. Vigessimus reliquos ad
150. Singula ista καθίσματα dividuntur in tres
partes, quae hymno illo, Gloria Patri, &
Filio &c. terminantur, aliter ac fit in Ec-
clesia Latina, quae dictum hymnum post
psalmos singulos recitat. Dividitur pariter
decimum septimum καθίσμα in tres partes, &
earum singulae eodem hymno concluduntur.
Meminit huius divisionis Psalterii Theodorus
Balsamo pag. 835. editionis Parisiensis G. L.
Anni MDCXX. fol. ad XVII. Canonem Conci-
lii Laodiceni, qui etiam tradit, Psalmos uno
contextu ex antiqua traditione legi solitos.
Quum vero populus molestia adficeretur,
& laboris pertaesus, nullam eorum curam
gereret, statuisse Patres Concilii, non esse
una serie, sed per intervalla legendos, ut
aliquantulum populus adquiesceret. Vid. Du
Cangium in Glossario ad Scriptores mediae
& inf. Graecit. V. ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ, & Io.
Meursium in Glossario Graeco-Barbaro, ubi
vim vocis καθίσμα perpendit. Consule
etiam Leonis Allatii Opusculum de Libris
Ecclesiasticis Graecorum pag. 54. & 55. edit.
Paris. A. MDCLVI. 4. Praeterea observatione
dignum est, hunc Codicem εἰρηρῶς, sive
cum versiculorum distinctione scriptum esse:
de quibus agit clariss. Montesalconius
Palaeogr. Graec. Lib. I. Primus Psalmus, qui
incipit Μακάριος ἄνθρωπος, in quindecim versicu-
los; postremus, scilicet Psalmus cxi. Αἰνεῖτε
τὸν Κύριον, in undecim dividitur. Haec illa
vetus distinctio per versus, sive per κῶλα,
& κόμματα erat, qua ad faciliorem lectio-
nem utebantur antiqui, ita ut singulas pe-
riodi sectiones a linea ducerent, easque ple-
rumque ad calcem operum enumerarent.
Initiales vero litterae, ut & inscriptiones sin-
gulorum Psalmorum, vel in fronte, vel in
calce Codicis adpositae, rubeis coloribus di-

Haec excerpta Graece sine versione ex
Florentino exemplari, Graeco-Latinae Cle-
mentis editioni adiuncta, varias locorum
Sacrae Scripturae explicationes Gnosticas, &
Valentinianas continet. In his Theodotus
Byzantinus Coriarius, a Victore Romano
Pontifice damnatus, saepius citatur; mentio fit
& Basilidis, & Valentini, & Valentiniano-
rum, & pag. 799. adferuntur verba, quae
Christus dixerit ad Salomen, μέχρι τότε εἶ-
ναι θάνατον, ἄχρις ἂν αἱ γυναῖκες τίττωσιν,
quae ex Evangelio secundum Aegyptios pe-
tita esse constat, ex Clementis III. Stromat-
um pag. 445. 452. Franciscus Combesius
haec Latine transtulit, sed veritus est edere,
ut ait Tom. I. Auctarii novissimi, ob hae-
reses & errores Gnosticos, qui in illis con-
tinentur. At Combesii Latinam versionem,
una cum Graeco textu, suis auctam observa-
tionibus, in turbam dedit Fabricius in Biblioth.
Graeca Lib. V. C. I. Tom. V. pag. 134.

III. p. 374. b. Εἰς τὸν προφητικὸν ἐκλογαί.
Selecta Prophetarum. Inc. Οἱ ἄμφω τὸν Σε-
δράχ. Def. ἃ γὰρ μάρτυς γίνεται τοῦ ἐν μὴ
διωχθῆναι. Οὐδὲ δίκαιος φαίνεται, ἐν μὴ ἀδικη-
θεῖς, μὴ ἀνταδικῆσθαι. ἃ δὲ μὴ ἀνέξιναος...

Haec excerpta posteriora, saniora sunt
prioribus, sed in Graeco-Latinis Clementis
editionibus itidem Graece ex Codice nostro
exstant, atque in fine mutila. Ceterum cum
notis Franc. Combesii leguntur Graece, &
Latine in Auctario ipsius novissimo ad Bi-
bliothecam Patrum, Paris. MDCCXXII. fol. In his
subinde refellit Clemens (illum enim au-
dorem non dubitat clariss. Fabricius loco
citato Lib. V. Cap. I. Vol. V. p. 108.)
errores Heracleonis, Tatiani, Hermoge-
nis: plura etiam refert ex Apocryphis He-
nochii, & Apocalypsi, atque κηρύγματι Pe-
tri, ex Hermae etiam Pastoris Lib. II. Man-
dato V. Dogmatum vero haereticorum ex-
positionem utilem esse disputat §. 29.

Has Eclogas esse partem Hypotyposeon
Clementis Alexandrini, non absurde conii-
ciunt viri doctissimi. Haud omittendum ta-
men est, easdem ab Acacio, & Damasceno, ut
e locis pluribus a Fabricio l. c. descriptis pater,
habitas fuisse pro octavo Stromatum libro.

Cod. Graec. membranac. optim. praestan-
tiss. in 4. Sec. XI. constat fol. 385. cuius
specimen damus Tab. I. num. I.

BIBLIA SACRA.

COD. IV. **B**iblia Sacra vulgatae editionis, Sixti V.
Pont. Max. iussu recognita, atque edita.

Hoc nitidissimum Bibliorum volumen vul-
gatum fuit, adveniente Clemente VIII. Sum-
mo Pontifice, cuius praemittitur constitutio,
data die IX. Novembris MDCCII. et praefatio
Roberti Card. Bellarmini nondum Cardina-
lis, ipso opus curante. Vid. Iac. de Long. Bi-
blioth. Sacra Tom. I. Cap. IV.

Codex Latinus impressus Romae ex ty-
pographia Apostolica Vaticana Anno MDCCII.
in fol. pag. 1143.

distinguuntur. Sequitur pag. 247. Psalmus in David extra numerum, cum eodem titulo, qui legitur in editione LXX. idiographus dictus eo, quod privata, non publica auctoritate sit receptus. Hunc vero cum amplissimis observationibus recudit clariss Fabricius in Biblioth. Graec. T. XIV. p. 160.

II. p. 248. Veteris, & Novi Testamenti Cantica Sacra, duo Moyses, Exodi Cap. XV. Α'σμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως. *Cantemus Domini, gloriose*, & Deuteronomii Cap. XXXII. Πρόσεχε ὕμνῳ, καὶ λαλήσω. *Attende caelum, & loquar*. Canticum Annae matris Samuelis Lib. I. Regum Cap. II. Ε'σερώθῃ ἡ καρδία μου ἐν Κυρίῳ. *Confirmatum est cor meum in Domino*. Habacuc Prophetæ Cap. III. Κύριε ἐισακήκουσά τὴν ἀκρόν σου. *Domine audi vi auditum tuum*. Esaiæ, Ε'κ νεκρῶν ὀρθρίξει τὸ πνεῦμα μου πρὸς σὺν ὁ Θεός. *De nocte vigilat spiritus meus ad te Deus*. Iona, Ε'βόησα ἐν θάλασσά μου. *Exclamavi in pressura mea*. Trium puerorum Danielis Cap. III. Εὐλογητὸς εἶ Κύριε. *Benedictus es Domine*. Post sequuntur Cantica Novi Testamenti, videlicet Beatissimæ Virginis Deiparae, & Zachariae patris S. Io. Baptistæ ex Cap. I. Evangelii S. Lucae.

III. p. 268. b. legitur Προσευχὴ Σιμεὼν τῷ προσβυτέρῳ ἐν τῷ κατὰ Λύκαν ἐυαγγελίῳ. Νῦν ἀπολύεις. *Nunc dimittis*. Ibid. Προσευχὴ Ε'ζεκίου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, Esaiæ Cap. XXXVI. Ε'γὼ εἶπα. *Ego dixi*. Pag. 270. b. Προσευχὴ Μανασσῆ βασιλέως τῶν Ἰουδαίων. Κύριε παντοκράτωρ. *Domine omnipotens*. Pag. 272. b. Hymnus matutinus, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ. *Gloria in excelsis Deo*, qui longior est nostro. Ε'κ τῷ κατὰ Ματθαίου ἐυαγγελίῳ. Μακάριοι οἱ πτωχοὶ. *Beati pauperes*. Symbolum Fidei, & aliae preces, quarum postrema pag. 278. b. S. Io. Chrysostomi nomen praeferret, & incipit Εὐχαριστῆμεν ὑπὲρ πάντων τῶν εὐεργεσιῶν σου.

IV. p. 280. Δεῦτε προσερχώμεθα καὶ αὐτοῖς τοῖς εὐφρόνοις. Στίχος δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων. Βασιλεῦ ἡράνιε. Τρισάγιο. Παναγία Τριάς. Πάτερ ἡμῶν. Τροπάριον κατανυκτικόν. Ἡμέρᾳ α' τῇ κυριακῇ ἐσπέρᾳ. *Liber precum & orationum in festis. Initium orationum sanctorum. Rex Caelestis. Trisagium. Sanctissima Trinitas. Pater noster. Troparium nocturnum. Prima die in dominicis vespertis*. Incipit Ο' τὶ τὸ πένθος. Desinit καὶ πολυέλεος. Qui plura de huiusmodi Trisagiis, ac Tropariis videre cupiat, adeat clariss. Io. Meursium l. c. Io. Suiceri Thesaurum Ecclesiasticum Tom. II. & Ducangium l. c. V. ΤΡΟΠΑΡΙΟΝ.

V. p. 314. Ὁρολόγιον σὺν Θεῷ περιέχον τὴν ἀπόσταν ἀκολουθίαν. Ἀρχὴ τῆς μεσονυκτίου. Στίχος. Τὸ βασιλεῦ ἡράνιε. Τὸ Τρισάγιον. Τὸ παναγία Τριάς. Τὸ πάτερ ἡμῶν, καὶ λέγε τὰ τροπάρια ταῦτα ἡμέρᾳ α'. *Horologium cum Deo continens orationem acoluthiam. Initium nocturnarum precum. Rex Caelestis. Trisagium. Sanctissima Trinitas. Pater noster; et dic haec troparia prima die*. Vocatur autem

Horologium liber Ecclesiasticus Graecorum, eo quod horas diurnas & officia, nec non memoria, & alia huiusmodi contineat, Latini *Diurnum* dicerent. Incipit Τῆς κλήσεως καὶ τοῦ ὕπνου.

VI. p. 320. Ε'τέρον μεσονυκτικὸν τὸ σαββάτου καὶ τῆς κυριακῆς. Τὸ τρισάγιον. Τὸ παναγία Τριάς. Τὸ πάτερ ἡμῶν. *Aliud mesonictium Sabbati, & Dominicae*. Est officium Ecclesiasticum, quod ex psalmis, hymnis, aliisque precibus media nocte perficiebatur. Vid. Goarium ad Eucholog. pag. 33. Tum describuntur initia orationum, & psalmodiarum, quae dicenda sunt, longo ordine Inc. Τὸ λίθον σφραγισθέντος. Pag. 324. Μεσώριον τῆς α' ὥρας. *Mesorium primae horae*. Inc. Δέσποτα Θεὲ πάτερ. Pag. 328. Μεσώριον τῆς γ' ὥρας. *Mesorium tertiae horae*. Inc. Κύριε ὁ τὸ πανάγιον σου. Μεσώριον τῆς ε' ὥρας. *Mesorium VI. horae*. Inc. Η' τὸ σῶματός σου. Pag. 330. Μεσώριον δύο ὁρίων δ' ὥρας. *Mesorium nonae horae*. Inc. Ε'ν μέσῳ δύο ληθῶν. Μεσώριον post primam, tertiam, sextam, & nonam, a Graecis decantantur, eaque describuntur in Horologio edit. Venetae. A. MDCXXV. Pag. 331. Ἀρχὴ τῆς ἐσπερινῆς. Inc. Φῶς Ἰλαρόν. Pag. 332. b. Ἀρχὴ τῶν ἀποδείπνων. Inc. Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

VII. Sequitur denique pag. 336. Εὐχὴ τῷ ἁγίῳ Ε'φραίμ εἰς τὴν μεγάλην μετάνοιαν. Inc. Κύριε καὶ δέσποτα, & aliae anonymorum precationum ad Christum Dominum, & ad Virginem, ad omnes Angelos, & Sanctos, numero septem.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XI. constat foliis 341. sed a fol. 280 usque ad finem est ab alia manu, sed tamen antiqua suppletus. Huius specimen damus Tab. I. num. 11.

ΣΥΝΑΓΟΓΗ ΕΠΗΓΗΤΩΝ ΕΙΣ ΗΣΑΙΑΝ.

COLLECTIO EXPOSITIVUM ESAIAE.

I. **C**Yrilli Alexandrini Archiepiscopi, qui cod. vi. vivere desit Anno Christi ccccxliv. in Esaiam Prophetam Libri quinque eleganter & emendate scripti. Divisus quidem in fine dicitur totus Codex in quinque Libros, sed in principio deest totus primus Liber, & secundi Tomus primus, & secundi, nescio an non & aliqua terti pars, quia in fronte non est inscriptus Tomus tertius. Incipit enim a primis verbis Cap. xvii. Prophetæ Τὸ ῥῆμα κατὰ Δαμάσκον. *Vaticinium contra Damascum*. Quod incidit in editione Operum Cyrilli Paris. A. MDCXXXVIII. in Tomo II. p. 262. Commentarii hoc initium: Γέγονε μὲν ἀλκιμωτάτη καὶ ἐπιστημονοτάτη πόλις ἡ Δαμασκηνῶν, δυσσεβὴς δὲ καὶ θεομάχος, καὶ τῶν ὅτι μάλιστα κατεσφύγμενων παρὰ γε τῷ παναγίῳ Θεῷ. Desinit καὶ τὸς τῆς εὐσεβείας κεκαρποφόρηκε (in Paris. ed. κεκάτηκε) τρόπος.

II. Quartus Tomus a pag. 12. usque ad pag. 31. in

31. in editione Paris. a pag. 281. usque ad pag. 314. incipit a Cap. XI. X. Ὁμοίως Αἰγυπτίου. Inc. Praefatiuncula, quae deest in editione Ε'πιστῆναι δὲ τὸν νόον τῷ ῥητῷ. Def. αὐτοῖς τὴν βουλὴν τὴν οἰκίαν κατέστειλεν. Tum Interpretatio incipit Τίνα δὴ τρόπον ἡ τῶν Αἰγυπτίων. Def. ἐποίησε δὲ μᾶλλον αὐτοῖς τὰ ἐξ ὀργῆς καὶ δικῆς.

III. Quintus Tomus a pag. 31. usque ad 50. in Paris. ed. a pag. 314. usque ad pag. 348. incipit a cap. XXII. Τὸ δράμα (vulg. ῥῆμα) τῆς φεραγγος Σιών. Τὴν τῶν Αἰγυπτίων Α'σσυρίων τε καὶ Ἰδουμαίων ἄλλωσιν προσηγορευκὼς ὁ προφήτης. Def. κατασημαίνειν εἶκοι τὴν ἀνατροπὴν.

IV. Liber tertius sic inscribitur Κυρίλλου Α'λεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Η'σαίαν βιβλίον γ', τοιοῦτο εἶ τῇ γ' τῆς τέταρτος ἐβδομάδος. *Cyrilli Alexandrini in prophetam Esaiam liber tertius, tomus quinque, tertia quatuor hebdomadae*. Primus Tomus a pag. 50. b. usque ad 74. in edit. Paris. a pag. 349. usque ad pag. 392. incipit a Cap. XXV. Κύριε ὁ Θεός μου δοξάσω καὶ ὑμνήσω τὸ ὄνομα σου. κ. λ. Interpretatio incipit Ε'ν μὲν τῷ τετελεσμένῳ βιβλίῳ μαρκεῖ τῷ προφῆτῃ γέγονε λόγος. Def. δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τὸς αἰῶνας ἀμήν.

V. Secundus Tomus a pag. 74. b. usque ad 98. incipit a vers. 9. Cap. XXVIII. Οἱ ἀπογεγαλαπτισμένοι ἀπὸ γάλακτος; in edit. Paris. a fol. 392. usque ad fol. 432. Interpretatio incipit Κατέλξε μετὰ ἡμῖν ὁ πρῶτος λόγος. Def. τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τὸς αἰῶνας ἀμήν.

VI. Tertius Tomus a pag. 98. usque ad 122. incipit a vers. 27. Cap. XXX. Ἰδὲ τὸ ὄνομα κυρίου διὰ χρόνου ἔρχεται πολλῶν; in edit. Paris. a pag. 433. usque ad pag. 476. Interpretatio incipit Ε'πταπλάσιον ἔσομαι τοῦ ἡλίου τὸ φῶς τοῖς εἰς Χριστὸν πιστεύουσιν. Def. ἐν παντὶ πάντῃ καὶ πάντως ἐσόμενοι καλῶ.

VII. Quartus Tomus a pag. 122. usque ad 142. in edit. Paris. a pag. 476. usque ad pag. 511. orditur a Cap. XXXVI. Καὶ ἐγένετο τὸ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἔτει κ. λ. Interpretatio incipit Ε'ναργῆς μετὰ ἅπασιν τοῖς φιλομαθεστέροις τῆς ἰστορίας ὁ λόγος. Def. ἀδικήσεν ἂν ἂν. Tomus quintus editionis Parisiensis heic deest.

VIII. Quartus Liber inscribitur: Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Α'λεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Η'σαίαν, βιβλίον δ' Cyrilli Archiepiscopi Alexandriae in prophetam Esaiam liber quartus. Primus Tomus a pag. 142. usque ad 162. in edit. Paris. a pag. 541. usque ad pag. 579. Praefatio incipit Ε'πέφηνεν ἡμῖν Θεός ὃν κύριος κατὰ τὰς γραφάς. Tomus inc. a vers. 6. Cap. XLII. Ε'γὼ κύριος ὁ Θεός ἐκάλεσα σέ κ. λ. quum contra editio Paris. incipiat in sequentibus Γράψατε τῷ κυρίῳ ἡμῶν καιρὸν. Def. καὶ ἐν τῇ τῶν ἀπολέκτων μοίρα κειμένης.

IX Sermo secundus (vocatur λόγος) a pag. 162. b. usque ad 183. in edit. Paris. a pag. 579. usque ad pag. 617. incipit a vers. 2. Cap. XLIV. Οὕτως λέγει κύριος ὁ Θεός (ὁ Θεός deest in Paris. ed.) ὁ ποιήσας κ. λ. Interpre-

tatio incipit Ημερότητα δὲ πάλιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλεται. Def. εἰς τὸς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν.

X. Sermo tertius a pag. 183. b. usque ad 199. b. in edit. Paris. a pag. 617. usque ad pag. 645. incipit a vers. 18. Cap. XLVI. Οὕτως λέγει κύριος ὁ ποιήσας. Interpretatio incipit Προανακηρύξας τὴν ἡφίξιν τῶ πάντων ἡμῶν σωτήρος. In princip. pag. 184. b. in marg. ad verba ὑποκρινόμενοι δὲ, vetus manus ita scripsit: *hic aliquid desideratur*. Et sane video, praeter morem nostri, verba vers. 20. 21. 22. Cap. XLVI. usque ad illa ἐγὼ εἶμι ὁ Θεός heic esse omissa. Def. τὸ δριμύ τῆς λύπης ἐδέχοντο.

XI. Quartus Tomus adnotatus non est, sed pag. 192. ad verba vers. 5. Cap. XLVII. κάθιστον κατανενυγμένη in margine haec adscripsit docta quaedam manus: *hic videtur deficere de tertio & quarto*. Cuius quidem coniecturae rationem non adsequor. Immo, vero initio Libri quarti oblitus est scriba addere nomen Tomi primi, ut heic, vel alio loco Tomi quarti. Itaque tertius, vel si vis, quartus Tomus etiam in citata editione p. 691. absolvitur ὅτι ἐν Χριστῷ καθαργείται. Haec, & quae sequuntur cum Parisiensis editione conveniunt.

XII. Quintus Sermo a pag. 199. b. usque ad 217. b. initium sumit ab his verbis, Ε'γὼ δὲ ἐκ ἀπειθῶ ὅδε ἀντιλέγω, κ. λ. Textus Græcus heic alius est, quam qui in editis sequitur; unde caput, & versum addere non possumus. Interpretatio incipit Διὰ τῶν ἡδὴ προαναγενομένων εἰπὼν προεξητασμένων. Def. εἰς τὸ ὑποκρίσθαι θέλειν εὐκόλως ταῖς ἐαυτῶν ἀνομίαις καὶ θεωρίσσει βουλῇ.

XIII. Quintus Liber, cuius initium incidit in pag. 217. b. inscribitur Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Α'λεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Η'σαίαν βιβλίον δ', τοιοῦτο ἔξ. *Cyrilli Archiepiscopi Alexandriae in Esaiam prophetam liber quintus, tomus sex*. Primus Tomus ab ead. pag. 217. b. usque ad 234. b. incipit a Cap. LII. Ε'ξεγείρω, ἐξεγείρω Σιών, κ. λ. Interpretatio incipit Σιών τε καὶ Ἱερουσαλὴμ ἀνέκω ἐν τῷ τοῖς μὴ πόλεις ἀπλῶς τὰς ἐκ λῆθων ἐξηγεμένους. Desinit ἐπὶ ἀμαρτίας αὐτῶν παρεδόθη.

XIV. Secundus Tomus a pag. 234. b. usque ad 251. b. incipit a Cap. LIV. Εὐφράνῃτε σείρα, ἡ δὲ τίκτησα. Interpretatio incipit Τίνα δὴ τρόπον τὸν τίμιον ὑπὲρ ἡμῶν ὑπέμεινε σαρῶν. Def. ἐκλείπει γὰρ ἡμῖν ἡ παρ' αὐτῷ χάρις, κατ' ἄδυνα καιρὸν ἡ τρόπον.

XV. Tertius Tomus a pag. 251. b. usque ad 269. incipit a Cap. LVII. Τάδε λέγει κύριος, φυλάσσεσθε κρίσιν. Interpretatio incipit Περὶ τῆς τῶν ἐθνῶν κλήσεως τῆς διὰ τίσεως. Def. παρ' ὃν ἐμάθομεν τὰ τῆς εἰς Θεὸν τε καὶ ἀδελφῶς ἀγάπης ἔργα πληρῶν.

XVI. Quartus Tomus a pag. 269. usque ad 289. incipit a vers. 8. Cap. LVIII. Τότε ῥαγησέται πρῶτον τὸ φῶς σου. Interpretatio inc. Εἰ καθαρῶς φησὶ νηεύσεως καὶ διεσπινγμένης τὰς χεῖρας ἀποδείξεως τῷ Θεῷ. Def. ἐ δόξασται ἔσθαι ἐτέρῳ, ποιῶντι τὸς καρπὸς αὐτῆς.

XVII. Quintus Tomus a pag. 289. usque ad

ad 308. incipit a vers. 18. Cap. LX. Καὶ ἡ ἀκροασις ἐστὶν ἀδινία ἐν τῇ γῇ σου. Interpretatio incipit καὶ πολὺ γε τὸ εἶδος ὁ λόγος ἔχει. Def. ὅταν ἐπλάτυναι τὴν καρδίαν μου.

XVIII. Sextus Tomus a pag. 308. usque ad finem, incipit medio vers. 4. Cap. LXIV. Ἰδὺν σου ὡργισθε, καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν. Interpretatio incipit Ἐδοξε τοῖς τῶν ἐξηγητῶν καὶ ἐτέρων ἔννοιαν τοῖς προκειμένοις προσβαλεῖν. Def. ἡμεῖς δὲ τῶν πάντων ἀπαλλάξαι Χριστὸς, δι' ἃ καὶ μετ' οὗ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς συνάγῃ πνεύματι, εἰς τὴν αἰώναν τῶν αἰώνων ἀμήν. Mox totum Volumen his clauditur: Κυρίαρχον ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν βιβλία ε' τόμοι ἔξ. Καὶ τετέλεσται ἡ παρῶσα βιβλος τῶν εἰς τὸν Ἡσαΐαν. Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini in prophetam Esaiam Libri quinque, Tomi sex. Et absolutum est praesens Volumen Expositionum in Esaiam. Illos sex Tomos non de singulis libris, sed de ultimo intelligi debere, conspectus docet. Sed nunc de reliquis adcuratius videamus. Observandum igitur est, Cyrillum singulas periodos Prophetiae ordine persequi, nec quemquam locum intantum relinquere, ita ut, proposita aliqua prophetiae particula, semper subiiciat interpretationem suam, illam quidem plerumque satis longam, non vagam tamen, sed conciniam, sibi que instantem, folique Prophetiae inhaerentem. Interpretem fere diceret pro concione, quodam quasi sermone, exponentem divina oracula. Prophetiae contextus heic adlatus, saepissime ab edito Ar. Montani differt. Confirmet Cap. XVII. varietas vers. 1. Codex noster τὸ pro τῷτο. 3. λοιπὸν καὶ σύρων. 5. ἀσχετῶν. 6. λόγος αὐτῆς καταλειφθεῖ. 7. ὁ ἀνθρώπος. 8. post δάκτυλοι αὐτῶν inferuntur ἀλλ' ἐστὶν πεποιθότες ἐπὶ τὸν ἄγγιον τῷ Ἰσραὴλ, quae tamen in sequentibus, in quibus hic versus repetitur, omituntur. Post dēndr. additur αὐτῶν. 9. καταλειμμένοι αἱ πόλεις σου, καὶ ἐγκατελείπον. 10. ἐγκατελείψεις, τῷ Θεῷ. 11. ἡ ἄνθρωπος. 12. ταρμαχθήσεθε. νῦν pro ἡχος. 13. καταφερομένοι. bis αὐτῶν pro duplici αὐτῆς. ἀχῦρα λιμνῶντων pro ὁρίων λεκιμωμένων. καταιγὶς φέρουσα. 14. τῶν ὑμῶν προνομευμένων, καὶ πληρονομία τῶν ὑμῶν κληρονομησάντων. Ipse Codex paucis hisque perexiguus lucunis interruptus est, & integrior altero, quem servat Abbatia Florentina: quod discimus ex iis verbis, quae primae paginae ultimi folii in margine nostri Codicis sunt adscripta: ὡς ὅδε ἔχει τὸ βιβλίον τῆς ἀββατίας Φλωρεντίας, nempe usque ad illa nostri τιςάσεται γράφων ὁ πάνσοφος Παῦλος. Ceterum in hisce Commentariis litterae auctor insitit, nec allegorias sedatur. Multa iis esse addita, quae non sunt Cyrilli, scripsit quidem Possenus in Apparatu, sed nullam rationem adfert, quae sit alicuius momenti. Hoc vero opus Latine, curante Laurentio Hunfredo Anglo, prodiit anno MDLXII. Elisabethae Angliae Reginae inscriptum, & in edi-

tione operum Cyrilli Basil. MDLXVI. in fol. recensum fuit, ac Graeca recognovit Aubertus ex Cod. Vaticano Regio, & qui duos priores tantum continebat. Quare quum nemo vetustissimos nostros Codices consuluerit, posset aliquis novam absolutissimam editionem, ope istorum Codicum, adornare.

Codex Graec. membr. Ms. antiq. Sec. XI. in fol. max. constat fol. 325.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΤΑ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ
ΣΤΑΛΕΓΕΙΣΩΝ ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΚΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΦΩΝΗΣ.

CONSTRUCTIO DITIONVM IVXTA
ORDINEM ALPHABETI CONLE-
CTARVM EX DIVERSIS LIBRIS
VTRIVSQUE SACRAE VOCIS.

I. pag. 1. **I**nscribitur Σύνταξις λέξεων κατὰ COD. VII.

ἡν βιβλίον ἐκτελέσει τῆς θείας φωνῆς καὶ αὐτῆς δὴν τῆς συντάξεως καὶ πλῆθους πάντων νεοσχημένων. *Conlectio vocum secundum alphabetum, congestarum ex diversis libris utriusque divini sermonis, & ipsius profani ordine & multitudine valde exornata.* Adferamus initium:

Ἀπτοί. ὁ ἀποσπείλατος, παρὰ τὸ ἀπτο, & ἀπτος ὁ ὅς ἐστιν ἀπταίτα. ἢ ὁ ἀπρῶτος, ἢ ὁ ἄγαν ἀπτόμενος, ἐπιτάσσει τῷ ἄ.

Ἀττος ὁ ἀβλαβής, αὐτὴ γὰρ ἡ βλάβη. ἢ καὶ ὁ χαλεπὸς καὶ ὁ βλαβερός. ἐπιτάσσει τῷ ἄ ὅτις μέγας, ἢ παρὰ τὸ ἄω, τὸ βλάπτω. ἄσω αὐτοὺ καὶ αὐτοὺ.

Ἀσχετος, ὁ ἀκράτητος, ἀπὸ τῆς σχῆς, σχήσω, ἔσχηκα, ἔσχημαι, ἔσχηται, σχηθεῖ, & ἄσχετος, καὶ πλεονασμῷ τῷ ἄ, ἄσχετος.

Ἀβυκτον, μέλαν, ἀβλαβής.

Ἀγῆς, ἀβραμῶν, ἰσχυρὸν. ἄγω γὰρ τὸ κλῶ, ἄγες καὶ μετὰ τῆς ἐρητικῆς, ἀγῆς.

Ἀλίον, τὸ ἄτακτον καὶ ἀκρατὲς, ἀπὸ τῆς ἀλῶ, τὸ κρατῶ, καὶ ἐρητῆς τῷ ἄ ἀλίον.

Finis pag. 404

ὡφισμένος, βραδύως γινόμενος.

ὡλίση, ἐβράδυνεν.

ὡφωνηκός, ὡφωνησάντος δὲ μικρόν.

ὡ σχετισκόν καὶ ὡ κλητικόν.

Graece, & Latine heic dabimus, quae p. 404. nostri Codicis scriba in calce adiecit: Ἀντεγράφη ἀπὸ πρωτοτύπου πάντων ἐσφαλμένων μὲν, παλαιῶν δὲ. Ἐτεῖ γὰρ ε = ν ἐ γέγραπται ἐπὶ τέλους εἶχεν, νῦν ἐξακισχιλίου ε = π β' ὄντος. Τὸν δ' ἀνθέντην καὶ συντακτὴν τῷ ἔργῳ ἐκ ἐξεγέ-
νετο μάλιστα. Ἡ γὰρ ἐπιγραφή τῷ βιβλίῳ ἡδε-
νός ἐμμένοντο. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ὑποβλεφάμεν
ἐνεγέγραπτο ἐνθροῖς καὶ τῷ μέλανος μεζῶσι
γράμμασιν Ἀντωνία. Τίτος δὲ καὶ πῶθεν καὶ κατὰ
τίνα χρόνον ἔδαμψε. Τὸ μὲν ἐν βιβλίῳ πλου-
σιον ἐν καὶ θείων καὶ παλαιῶν λέξεων τιμητέον, καὶ
ἀσπαστέον. Τὸν δ' ἀνθέντην αὐτῷ τοῖς θέλεισιν
ἐξέσω ἐρευνᾶν. Descriptus est hic liber ab
exemplari, illo quidem valde mendoso, ve-
tusto tamen. Anno enim sexies millesimo
odlingentesimo quinquagesimo quinto scriptus
esse ferebatur in fine, cum annus nunc sit
6982.

6982. *Auctorem vero & conlectorem operis cognoscere non licuit. Libri enim inscriptio nullius mentionem faciebat. At in prima pagina scriptum erat rubris & nigris maioribus litteris, Antonii; cuius vero, & unde, & quo tempore, nihil omnino. Codicem igitur locupletem & divinis dictionibus, colere & amplecti convenit. Auctorem vero ipsius, qui velis, inquirat.*

Haec ille. Ceterum inter Lexica inedita recensetur a Fabricio Tom. X. p. 52. & in multis exstat Bibliothecis, praecipue in Monacensi Electoris Bavariae, & Dresdensi Regia, in cuius Codice adcepimus conlectorem adpellari Georgium Hieromonachum, qui hoc opus ex Suida excerpserit. Multa de hoc Lexico egregia profert Montefalconius in Biblioth. Coislina P. I. p. 238. qui consulendus. Illud Willelmus Langius, qui & ipse indiculum Mediceae Bibliothecae conscribavit S. Maximo adtribuit.

Exstat etiam Venetiis in Bibliotheca Card. Bessarionis, ut colligitur ex Catalogo eiusdem Biblioth. ab Ant. M. Zanetto, & Ant. Bongiovannio edito Venet. A. MDCCXI. fol. Part. I. p. 257.

Interim multa offendimus, quae docta, exquisita, pulchra sunt, & haec facile, nonnulla levia, frivola, & inepta suo nitore defendunt. Veterum auctorum editorum, ac deperditorum saepe fit mentio, eorumque, & ceterorum multa exponuntur.

II. p. 405. Adiunctum est nostro aliud Lexicon quinque foliis comprehensum, sed nullo auctore, nullo titulo adscripto, omnique ordinis experts. En eius initium: Οὐράζειν παρέχειν. Κύδεος ἡμεῖς, δόξης ἰσοδύναμις. Εὐομεῖν, τοῖς μετέπειτα κ. λ.

III. p. 411. Tertium idemque ultimum est integrum, & tribus foliis, quamvis nullo ordine, complectitur Δικῶν καὶ κατηγοριῶν ὀνόματα. Inc. Ἡ περὶ κοινῆς ἀδικήματος ἀγωγῆς δημοσίας, ὁμοῦ καὶ ἰδιωτικῆς εἰσαγγελίας κατωμαζεται. Desinit καὶ τῷτο ἐξὶν ὁποῦν τὸ ἐν ταῖς τῶν σοφιστῶν διατριβαῖς μελετῶμεν, τὸ τῶν ἀγράφων ἀδικημάτων. Dignum editione Opusculum, cuius aliud habemus exemplar Pl. IX. Cod. 27.

Cod. Graec. chartac. Ms. in quarto minori, minute quidem, sed perspicue exaratus Sec. XV. constat fol. 413.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΕΙΣ ΗΣΑΙΑΝ

CYRILLI EXPOSITIO SVPER
SS. PROPHETAS.

Titulus ira restituendus.

COD. VII. I. pag. 1. **Σ**υναγωγή ἐξηγησέων εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν ἐκ διαφόρων ἀγίων πατέρων καὶ διδασκάλων συλλεχθεῖσα παρὰ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κύπρου, κυρῷ Νικολᾷ τῷ Μουσῶν, τῷ μεγάλῳ βυσιλέως προδεδωρῷ. *Conlectio expositionum in prophetam Esaiam e diversis sanctis Patribus & Doctoribus confecta ab Ar-*

chiepiscopo Cypri, Domino Nicolao Muzan, magni Regis Protheoro. Animadvertendum primo est incautum & oscitantem hominem, qui voluminis tegmento nomen auctoris inscripsit, pro Nicolao posuisse Cyrillum, eo quod interiorem voluminis inscriptionem perperam legerit, ubi habetur τῷ ἀρχιεπισκόπῳ κυρῷ Νικολᾷ, καὶ τ. λ. κυρῷ enim honoris titulum, pro ipso nomine adcepit, & τῷ Κυρίλλῳ contractum exilimavit. Pag. eadem haec praefatio sequitur: Ἀρχομένους ἡμῶν τῆς διασώσεως τῶν τῷ προφῆτῃ Ἡσαΐᾳ ἡμεῶν εὐχεσθαι χρῆ, λαβεῖν τὸ τῆς σοφίας καὶ τὸ τῆς γνώσεως καὶ τὸ τῆς διδασκαλίας χάρισμα, ὥς τε πάντα ὁμῶς συνδραμόντα τῷ ἡγεμόνι κυρίῳ ἡμῶν ἐντυπῶσαι τὴν πάσης τῆς προφητευσμένης ἀληθείας μόρφωσιν. Ἐπὶ δὲ τῷ μὲν λόγῳ τῆς γνώσεως χρεῖα πρὸς τὸ θεωρεῖν τὸ πνεύματος τὰ ἀπὸρρήτα· τῷ δὲ λόγῳ τῆς σοφίας πρὸς τὸ κατὰσχευᾶσαι καὶ ἐξεργάσασθαι τὰ συνεστραμμένους ἐν βραχυλογίαῖς ἐκδεδομένα. Ἰδίον γὰρ τῆς σοφίας τὸ ἐκτείνειν λόγον. Ἐξέτινα γὰρ φησὶ λόγος καὶ οὐ προαίχεται. Ἐπειτα τῷ τῆς διδασκαλίας χάρισματος εἰς οἰκοδομὴν τῶν ἀκούων. Ἰστέον γὰρ πρὸ πάντων, ὡς χρὴ ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ὠρμημένους ἐπὶ Θεῷ τὰ ἐναντιούμενα ὅσον ἐπὶ τῇ λέξει ὁμολογεῖν, μὴ νοεῖν. οἷον κατὰ τὰς κοινὰς προλήψεις ἐστὶ τὴν θείαν φύσιν ἀγαθὴν καὶ ἀβρῆτον καὶ δίκαιαν ὁμολογεῖν. Ἐὰν γὰρ ὀργιζόμενον ἢ λυπημένον ἢ μεταμελόμενον ἢ μὴ κατ' ἀξίαν τινὲς χρώμενον ἢ γραφῇ λέγει, ζητεῖν προσήκει τὸ τῆς λέξεως βύλημα, καὶ μεριμνᾶν, τίνα τρόπον ἀποκαταστήσαι δυναθῶμεν, ὅχι δὲ ἀνατρέπειν τὰς ἀξιολόγους περὶ Θεοῦ ὑπολήψεις, καὶ ὅπως ἀπροσκόπως ἐντενυόμεθα ταῖς γραφαῖς, ἀπὸ μὲν τῶν εὐληπτῶν ὠφελόμενοι, ἐκ δὲ τῶν ἀσαφειστέρων μὴ βλαπτόμενοι. Ἐὰν δὲ τις ἐγκυλῇ τῇ θείᾳ γραφῇ, ὡς ὁ διδασκαλικὸς, ἀδὲ ἐνεργητικὸς τῶν ὠφελείων δυναμένων, καταμανθάνει πᾶσαν τὴν τῶν ἀνθρώπων διακρίσιν. καὶ ἐν τοῖς πνευματικῶς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὑποδεεστέροις καὶ τοῖς κατὰ τὸν βίον πράγμασιν· ὅτι τοῖς μὲν ἀλόγοις εὐκόλον τὴν πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμὴν τροφῆς αὐτομάτως, καὶ σκέψιν αὐτοφύκῃ καὶ τὰ ἐκ τριχῶν καὶ πτερῶν ἐνδύματα, καὶ τὰ σύμπαντα οἰκονομεῖσα δύναμις ἐχαρίσατο. Τῶν δὲ ἀνθρώπων γυμνὴν παραγαγῶσα λόγον ἔδωκεν ἀντὶ πάντων, δι' ἃ αἰτε ποριστικῇ συνήσαν τέχναι, οἰκοδομικῇ, ὑφαντικῇ, γεωργικῇ, χαλκευτικῇ, τὸ τοῖς σώμασιν ἐνδόν ἀναπληρώσεως τῆς ψυχῆς τῇ παρουσίᾳ τῷ λόγῳ· ὥστε γὰρ ἐν τέτοις ὅχι βασκαίνων ἡμῶν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμῶν παραπλησίως τὰς ἀλόγους συναπογεννηθῆναι πάντα ὁ δημιουργὸς ἡμῶν οὐ συνεχώρησεν, ἀλλὰ τὴν ἔδειαν τῶν ἀναγκαίων γυμνάσιον ἡμῶν τῆς διανοίας ἐμμελῆσεν. ὅτω καὶ τὴν ἐν ταῖς γραφαῖς ἀσαφείαν ἐπ' ὠφελείᾳ τῷ νῦ διεγείρειν αὐτῷ τὴν ἐνέργειαν ἐπετέθεικε. Πρῶτον μὲν, ἵνα τέτοις ἐνασχολούμενος τῶν χειρῶν ἀφέληται. Ἐπειτα, ὅτι τὰ πόνον κτηθέντα μᾶλλον πῶς ἀγαπάτε καὶ τὰ διὰ μακρῶν προσγεγόμενα μακρῶς τε παραμένει. ὧν δὲ ῥαδία ἡ κτήσις, οὐ περιστάσεως ἢ ἀπόλαυσις. εὐκαταφρόνητος γὰρ ἡ τῶν προχείρων παρουσία, καὶ ἀδελφῶς φυλακῆς ἀξιωμένη τοῖς ἔχουσιν. Διὰ τῷτο καὶ ἡ τῶν ὀνείρων φύ-

φύσιν ἀσφαλὲς καὶ πλαγία, καὶ ἡδὲ μικρὰς δεομένης τῆς ἐκ τῆς νῦν ἐντρεχέας. Καὶ πολλὰ συγγένεια πρὸς τὰ ἐκ τῶν ὀνείρων αἰνιγμάτων τοῖς κατ' ἐπίκριψιν ἐν τῇ γραφῇ δηλούμενοι· ὅθεν καὶ Ἰωσήφ καὶ Δανιὴλ τῶ προφητικῷ χαρίσματι τὰ ὀνείρατα διεγίνωσκον, ἐπειδὴ οὐκ αὐτάρκῃ τὰ τῶν ἐνοίων πρὸς τὴν γῆραν τῆς ἀληθείας. Πρὸς δὲ τούτοις χρεία τῆς ἐν τῷ βίῳ καθαρότητος, ὥστε καὶ πρὸς τὴν τῆς ἡθικῆς ἀρετῆς ἐπιτηδεύειν τὸ ἐν ταῖς γραφαῖς κεκαλυμμένον διαγνώσθαι. Χρεία δὲ πρὸς τὴν καθαρότητα τῆς βίης ἡ ἐν ταῖς γραφαῖς διατριβή, ἵνα τὸ σεμνοπρεπὲς καὶ μουσικὸν τῶν θεῶν λόγιον ἐκ τῆς συνεχῆς μελέτης ἐντυπωθῇ ἐν τῇ ψυχῇ. Οὔτι δὲ βίβλιν δεῖται ἡ τῶν θεῶν λόγιον μελέτη, συνίστησιν ὁ Μωσῆς βίβλος, ὅς ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τεσσαρακονταετηρίδι ἐπαυδαῖν τὰ Αἰγυπτίων. Ἐπὶ δὲ τῇ δευτέρᾳ τεσσαρακονταετηρίδι ἐπὶ προφάσει τὴν ποιμαίνειν εἰς τὰς ἐρημίας ἀναχωρήσας τῇ θεωρίᾳ τῶν ὄντων ἐπεσχόλα, καὶ ὅτω λεπτόν τῆς τῷ Θεῷ ἐπιφανείας ἀξιώσεις μετὰ τὴν τεσσαρακονταετηρίδα ἔκων ὑπὸ τῆς φιλικῆς θεωρίας τῷ Θεῷ ἐπὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπιμελείαν κατηνέχθη, καὶ ἡδὲ τότε διενεχθεὶς τῷ πρακτικῷ παρέμενε βίβλιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐποπτικὸν ἐπανέειπε πολλὰ καὶ εἰς τὴν Αἰγυπτίαν εἰδωλομανίαν ὅπως ὑπενέχθη τὰ πλήρη· τῷ Θεῷ συνόντος τὰ ἀνδρὲς ἐν τῷ ὄρει· τοῖς δὲ τῇ καὶ ὁ ἡλίας, τὸν τῶν ἀνθρώπων ἔχλον διδράσκων, ἡ ἐπὶ τὰς ἐρημίας φιλοχωρῶν. Εἰ ποῦν τοῖς ἀγίοις μετὰ πάσης εὐσεβείας τῷ ἡγεμονικῷ ἐπονέτο τῆς ἀληθείας ἡ ζήτησις, πῶς οὐκ ἀλόγως τὴν καρπὸς τῶν μυρίων καμάτων ἀνευ τινὸς πραγματείας ἐπιζητεῖν; Τῇ γὰρ καὶ ἡλίας μετ' ὅσον ἀναχωρήσας καὶ ἡσυχίας, καὶ καμάντις, ἰδεῖν Θεὸν ἠξιώθη. Inde a pag. 1. b. usque ad pag. 4. testimonia adferuntur quorundam Patrum de Esaiam propheta, quorum exordia mox dabimus. Et Theodoretus quidem ita incipit: Τῆς μὲν τοῖς προφητικῆς συνδύμης τὰ μὲν ἐστὶ σαφῆ, καὶ γυμνὴν ἔχοντα τὴν διάνοιαν, τὰ δὲ τροπικῶς εἰρημένον καὶ ἐρμηνείας δεόμενα. Ἀπαντες (A verbo ἅπαντες inc. praef. in edit. Paris. G. L. Oper. Theod. An. MDCCXII. T. II. p. 1.) μὲν γὰρ οἱ θεσπέσιοι προφήται οὐ μόνον τὰ τῷ Ἰσραὴλ κ. λ. Def. ἢν ὑπεμείναν τῆς κατὰ τὸ δεσπότην μανίας εἰσπραττόμενοι δίκαις. Sed in edit. cit. sunt alii quinque versus, quibus Praefatio absolvitur. Sequitur einde pag. 2. Basilii Praefatio, cuius initium: Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ χρόνους γέγονεν ὁ προφήτης, ἐν οἷς ἐπλεόνασεν ἡ κακία, κ. λ. Finis: ἐκείνων τῶν κατ' ἰστορίαν λεγομένων, καὶ τῶ μουσικῷ συγκαταπεπλεγμένων (In Cod. IX. eiusdem Plutei legitur συγκαταπεπλεγμένων.) Hoc, fragmentum esse Praefationis Basilii, quae occurrit in edit. Paris. G. L. eius Operum A. MDCCXII. T. I. p. 383. §. VIII. versus finem, tandem deprehendimus. Cyrilli hoc initium est: Ἀσυνφάνης γὰρ αἰ τῶν ἀγίων προφῆτων ὁ λόγος. Finis: οὐκ ἡμοιολογῶντες τὴς τῆς αὐτῆς συγγραφῆς ποιῆται λόγους. Adest in edit. G. L. Parisiensis Operum S. Cyrilli An. MDCCXXXIII. Tom. II. p. 1. Pag. 3. Chrysostomi inc. Τὸ προφῆτη δὲ τῷ

τῷ τὸ ἐξαίρετον μάλα μὲν καὶ αὐτόθεν ἐστὶν ἰδεῖν. Def. ἄρξασθαι τῶν προοιμίων. Exstat inter Opera S. Io. Chrysostomi editionis Parisiensis A. MDCCXVIII. T. VI. pag. 1.

Sequuntur pag. 4. explicationes ipsae. Eorum, qui ab initio ad finem usque Esaiam inlustrarunt nomina, sunt quae sequuntur: Basilii Caesareensis, Theodoretus, Cyrillus, Nazianzenus, Chrysostomus, Eusebius Caesareensis, Theodorus Heracleae, cuius haec sunt pag. 21. b. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Ἰσραὴλ αὐτὸν οὐκ ἔγνω, καὶ ὁ λαὸς αὐτὸν οὐ συνῆκε, τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν σπέρμα, ὁ ἀποστολικὸς χορὸς, συνῆκε τε αὐτὸν καὶ ἐπέγνω (Cod. ἐπέγνω.) εἰκότως ἀφορίζεται τῷ πλήθει. Ἀποστολὴ γὰρ τὸ νομίζειν τοὺς ἀποστόλους τῶν ἀσεβῶν σπέρματα λέγεσθαι, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐλέγετο, σπέρμα πονηρὸν, ὃς ἄνομοι. Πρέπει δὲ τῶν προφητῶν σπέρμα αὐτὸς εἶναι ἡγεῖσθαι. Deinceps Eusebius Emesenus, Athanasius, Theodorus Mopsuestiae, Ilidorus Pelusiota, Gregorius Nyssenus, Dionysius, qui pag. 177. b. locum de Seraphinis ita declarat: Ἀὐτὴ τοίνυν ἡ τῶν Σεραφίμ διακόσμησις, ἡ κύκλος Θεοῦ καὶ περὶ Θεοῦ ἀρέσας ἐσηκία, καὶ ἀπλῶς καὶ ἀκαταλήτως περιχορήνυσσα τὴν αἰώνιον αὐτῷ γνῶσιν, κατὰ τὴν ὑπεράγαν, ὡς ἐν ἀγγέλοις αἰετὶ κίνητον ἵδρυσιν. Severus, Ἀντιόχεια, & Maximus, qui pag. 36. b. haec adfert ex LXV. capite eorum, quae ad Thalassium scripsit: Κατὰ τοίνυν τὴν πνευματικὴν θεωρίαν, τὸ μὲν σάββατον, τελεία παθῶν ἐστὶν ἀπραξία, καὶ τῆς περὶ τὰ πεποιημένα καθολικῆς τῆς νου πνευματικῆς κινήσεως καὶ πρὸς τὸ θεῖον τελεία διάβασις κ. λ. Adduntur postea & alia ex Sermone de Novilunio. Nec raro ad marginem adferuntur horum interpretum libri, unde explicationes sint haustae. Lacunas quidem paucissimas observavimus; sed contextus Graecus Vaticanus passim ab edito differt, qui exstat in Bibliis Ariae Montani. Quamobrem & is, & novi Foederis loca, quae saepissime haec adferuntur, non sine magna rei litterariae utilitate, cum vulgaribus editionibus componi possent. Ceterum haec egregia conlectio enarrationum, quamvis integra, & satis spissa sit, complectitur tantum prima sexdecim capita Prophetarum. Desinit enim in Cap. XVII. a quo initium sumit Codex VI. de quo supra p. 14. Maioris tamen faciendae vel propterea est, quod pleraque harum expositionum numquam antea lucem viderunt; ut animadvertit Nic. Holstenius in schedis quibusdam Mss. quae apud nos adferuntur in hunc ferme modum, Nicolai Archiepiscopi Cypri Catena expositionum in Esaiam. Opus praeclarum, in quo multum exstant fragmenta SS. PP. quorum opera intercederunt, De ea non agit Fabricius in Biblioth. Graeca Lib. V. Cap. 42. T. X. p. 295. ubi pauca quidem de Nicolao Muzano subnotavit. Fuit autem Cypri Archiepiscopus, & abdicato munere, Cosmidii Coenobium secessit, ubi quum xxxvii. annos privatam vitam egisset, regiae eiusdem Urbis Pontifex factus est, mense Decembri A. MCLXVI.

A. MCLXVII. ciste Cosma II. Patriarcha, Manuele Comneno imperante. Vid. Leunclavium Lib. IV. Iuris Graeco-Rom. de Translationibus Episcoporum p. 295. Catalogum eorumdem Patriarcharum, & lo. Cinnamum Hist. pag. 47. At, ubi arduum subire munus coepit, omnium ora in ipsum commota fuisse, tradit Cinnamus, Byzantinam sedem ab eo iniuste occupari clamantium, ceu sacerdotium antehac cum Ecclesia, quam nactus erat, deposuisset. Qui audacter primum se de cedere noluit; abdicata mox dignitate, ad vitam privatam rediit, ut videre est apud Mich. Le Quien in Oriente Christiano Paris. MDCCXL. Tom. I. p. 268. & Tom. II. pag. 1051. Vid. etiam Bandurium ad Antiquitates Constantinopol. pag. 919. 920. Eius Synodicon, quomodo sacramenta ministrari debeant, citat Nic. Comnenus p. 310. Praenot. Mystagog. Et aliud, ne Laici testes sint contra Clericum, p. 285. & 245. Hunc Muzanum testatur Bassamo ad Can. 63. Trullanum, quum in vitam S. Paraceves a fabulatore quodam inepte, & inficete scriptam incidisset, eam flammis tradidisse, atque Diacono cuidam rectius scribendam iniunxisse.

Ceterum nulla est apud Caveum, & Oudinum, ut alios omitam, operis plane ignoti mentio. Sed neque Nicolaus hic Archiepiscopus, ullibi apud eos memoratur.

Cod. Graec. membranac. Ms. maximae magnitudinis Sec. XII. constat fol. 353. cuius specimen damus Tab. I. N. III.

ΛΑΤΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ Δ. ΜΕΙΖΟΥΣ
ΠΡΟΦΗΤΑΣ.

CATENA IN IV. MAIOR. PROPH.

COD. IX. Complectitur hic praestantissimus Codex integrum contextum quatuor Prophetarum maiorum, & in eisdem adnotationes multorum Patrum, & clarorum virorum, quorum nomina ad Prophetas singulos adferemus. Primum locum Esaiam obtinet.

I. pag. 1. praecedunt duobus primis foliis Praefationes, uncialibus litteris exaratae, Basilii Caesareensis, Cyrilli Alexandrini, & Theodoretus, singulis paginis in tres columnas divisae. Et Basilii quidem praefatio, una & dimidia fere columna auctior illa est, quae praemittitur octavo Codici huius Plutei. Incipit: Τὸ ἅγιον Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας εἰς τὸν Ἰσραὴλ καὶ αὐτόθεν λαπτή. Ἐπειδὴ κατὰ χρόνους γέγονεν ὁ προφήτης κ. λ. Def. ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν συγκεχοσμένον ἔχουσαι ἀπὸ τῶν τῆς ἀμαρτίας σπύλων οὐκ ἔτι. Post verba καὶ τῷ μουσικῷ συγκαταπεπλεγμένων, in quibus desinit VIII. Codicis praefatio, ita in hoc persequitur: Ὅρῳσι δὲ οἱ προφῆται· ὅτι τὰ μέλλοντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν παρόντων τὰ λανθάνοντα καὶ ἀδηλα lacuna Codicis ἡ δὲ ὀνείρων πρόγνωσις, ὡς οἰωνὸν φησὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Δανιὴλ ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας. Πῶς

ἐν καὶ Φαραὼ καὶ Ναβυχοδονόσορ; ὅτι περὶ τῶν κοσμικῶν καταστάσεων τὴς κρατύντας εἶδει προβλέπειν, ἵνα πιστεύεται. Πῶς δὲ καὶ Βαλαάμ προφητεύει καὶ Καϊάφας; Ὅτι κἀκεῖνοι τὴς πειθόμενης εἰχλὸν, ὁ μὲν ὡς ἀρχιερεὺς, ὁ δὲ ὡς μάντις. Οὐ γὰρ ψυχῆς καθαρότης ἐνταύθα, ἡδὲ διὰ ὑγείαν νῦν ἐνορῶντος Θεοῦ, καὶ τὴν ἐκείθεν δύναμιν σπῶντος, ἀλλὰ οἰκονομικῶς ἐν αὐτοῖς ὁ λόγος, ὁ κατὰ τὴν ἀξίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸν καιρὸν. Πῶς προφῆτευον αἱ καθαραὶ καὶ διαυγεῖς ψυχαί, οἶονεὶ κάτοπτρα γινόμεναι τῆς θείας ἐνεργείας, τὴν ἑμφασιν τρανὴν καὶ ἀσύγχυτον, καὶ ἡδὲ ἐπιβολομένην ἐκ τῶν παθῶν τῆς σαρκὸς ἐπεδείκνυντο; πᾶσι μὲν γὰρ πάρεσι τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἀλλὰ τοῖς μὲν καθαρεύουσι τῶν παθῶν, τὴν ἰδίαν ἐμφανίζει δύναμιν, ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν συγκεχοσμένον ἔχουσιν ἀπὸ τῶν τῆς ἀμαρτίας σπύλων οὐκ ἔτι. Quae quidem Praefationis pars occurrit, sed diversa admodum, & brevior inter Opera Basilii G. L. Paris. edition. A. MDCCXXI. T. I. p. 380. a numero 4 ad 5.

II. Ibid. b. Τὸ ἁγιοτάτων Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν Ἰσραὴλ προσίμιον. Sanctissimi Cyrilli Archiepiscopi Alexandriae in Esaiam prooemium. Eius initium hoc est: Ἀσυνφάνης μὲν αἰ τῶν ἀγίων προφητῶν ὁ λόγος. Def. συγγραφῆς ποιῆται λόγους. Convenit cum edito inter opera G. L. Cyrilli Paris. A. MDCCXXXVIII. T. II. p. 1.

III. p. 2. b. Θεοδώριτος ἐπὶθεσις τῆς Ἰσραὴλ προφητείας. Theodoretus argumentum Esaiiae Propheciae. Inc. Ἀπαντες οἱ θεσπέσιοι προφῆται ὁ μόνον τὰ τῷ Ἰσραὴλ συμβεβημένα προηγόρευσαν. Def. πλὴν καὶ τούτοις φροντῶν τῆς συντομίας εἰς δύναμιν. Concordat cum edit. in G. L. operib. Paris. A. MDCCXLII. T. II. p. 1.

IV. p. 3. b. Leguntur litteris quadratis & aureis scripti Nicetae, cuius meminit Montefalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. Cap. VIII. p. 104. sed per errorem ait, exstare hunc Codicem in Plut. IV. hi senarii versus:

Ἡ τῶν προφητῶν ἀρετὴς Ἰσραὴλ,
Τὸν νῦν καθαρίσει ἀνθρακὶς φλογὸς ξένης,
Καὶ δὴ τὸ μέλλον ὡς ἐνεῶς προβλέπων,
Χριστὸς διενόησε τὴν παρυσίαν,
Πρώτῃν προηγόρευσε τῶν χριστοκτόνων,
Πίσιν προεῖπε τῶν πρὶν ἔξωθεν νόμου,
Καὶ παντὶ κόσμῳ τὴν παλιρροίαν βίαν.
Πρῶτος φθόνῳ δὲ, καὶ πόλιν λαχὼν μένειν,
Ῥῆσιν ἀέλοιπεν εἰς ὕψιν ἐν βίῳ,
Ἀσπερ Νικήτας, ὃν εἴποις κοίτων ἔχει,
Ἐν ὠραῖσιν συντέθεικεν ἐνθάδε
Εἰς πίστιν ἐνδειγμα, καὶ ψυχῆς λύτρον.
Propheciarum apex Esaias,
Mente purgatus a carbone flammae alienae,
Futurique ut iam imminentis providus,
Christi significavit praesentiam,
Casumque praedixit Chridicidarum,
Fidem praenunciavit ante a lege alienorum,
Totique mundo vitae restitutionem.
Dissectus autem invidia, polique sorte donatus,
Dista reliquit vitam adiuturam,
Quae Nicetas, quem coronae sedes habet,
Haec concinne composuit
In fidei documentum, animaeque lyrium.

Auctor istorum Carminum est fortasse Nicetas ille Heracleensis, Ecclesiae Constanti-nopol. Diaconus & magister, heinc Archiepiscopus Serrarius in Macedonia prima, ac demum Heracleae Ponti in Thracia Metro-polita, qui floruit Anno Christi circiter mxxvii. aetate Theophylasti Bulgarorum Episcopi (cuius ad eum Epistolae ferun-tur) quique etiam Catenas in varios S. Scripturas libros, ac praecipue in Episto-las Pauli (apud nos Pl. IV. Cod. I. & Plut. IX. Cod. X.) & in Matthaeum Evangeli-stam concinnavit, ut notat Fabricius, cui ignota fuit haec nostra in IV. Prophetas Maiores Catena, Biblioth. Graec. Lib. V. C. 5. Tom. VI. p. 431. & Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. p. 765.

Adnotationum auctores sunt septem, Ba-silius Caesareensis, Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus, Theodorus Heracleota, Eu-sebius Caesareensis, Severus, & qui rarissi-me occurrit Chrysostomus. Earum autem hoc est initium: Τὸν παρ' ἡμῶν αἰσθητῶν τὸ ἐμμεγέστην τὴν κατάληψιν ἔχον. Def. pag. 123. ἥ ἐς ἡμεῖς ἀνωθείμεν εὐχαρὶς καὶ προσβέ-l-ais πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν.

V. p. 124. Τὸ ἅγιον Ἰωάννη ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ ἐπὶ τὸν Ἱερε-μίαν. Sancti Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in Hieremiam. Prae-fatio in quindecim columnas, tribus paginis dividitur. Incipit vero λεκτέον τις ἡ προφη-τεία, καὶ πότε ἤρξατο, καὶ πότε πέπαιται, καὶ τίς τὴν ἐνεκεν ἔλαβε, καὶ τί λαβεῖν ἐστὶν ἐκ ταύτης εἰς τὸν βίον ὠφέλιμον. Προφητεία τοίνυν τὸ λέ-γειν. Def. μετὰ ταῦτα παιδύεται παρ' αὐτῆς. Atque haec quidem praefatio desumpta for-tasse fuit ab expositione in Hieremiam, Chry-sostomo adscripta, quam passim in Bibliothe-cis existare ait Montefalconius in nupera editione Operum Chrysostomi Paris. An. mcccxviii. seq. Tom. VI. p. 157. cuius apo-graphum ex Bavarica Bibliotheca sibi descri-ptum, ne luce quidem, ne dum tanto au-ctore dignum opusculum, sed nugas me-ras, & quisquillas existimavit, ideoque con-sulto praetermisit in memorata editione. Vide etiam Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 15. T. VII. p. 644. Einde legitur vita Prophetae ἀδίσποτος, cuius initium: Ἱερεμίας ὅς ἐστιν Χελκίω τῷ ἱερέως, ἦν ἐξ ἀναθῶν κ. λ. Def. ὅπως γέννηται κοινῶς Μωϋσέως. Pag. 128. Tabula heic adiecta, optimeque servata, repraesentat Hieremiam prophetam oracu-la divinitus adipientem. Verba in titulo imaginem ambiente, quam aere incisam ex-hibemus Tab. II. haec sunt: Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν ὃ λογιοῦσται ἕτερος πρὸς αὐτὸν. Ἐξέ-υ-ρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπισήμης καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακώβ τῷ παιδί αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἡγαγμένῳ αὐ-τῷ. Μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανέσχετο. Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσταγμάτων τῷ Θεῷ καὶ νόμος ὑπάρχων εἰς αἰῶνα. Hic Deus noster non aliter existimabi-tur ab eo. Invenit omnem rationem scientiae,

eamque Iacobo tradidit eius filio, & Israeli, dilecto eius. Post illa in mundo visus, iterum inter homines versatus est. Hic liber est praece-ptorum divinarum, & lex, quae manet in aeter-num. Pag. 129. hi senarii occurrunt, quos etiam aere delineatos Tab. I. N. VII. damus.

Θρηῶν προφήτα καὶ μετακλαῖον πόλιν
Πέπαιτο λοιπὸν τὴν φῶν πεπλημένην,
Ὁ μὴτρε ἔδωκεν γαστρε ἡγιασμένην,
Καὶ μὴ πτοηθῆς εἰς ἔθνη τεθειμένος,
Ὡς εἰς ἀπειθεῖς πρὶν κελευσθεῖς ἐκτρέχειν,
Ἀλλ' ἐξαναστὰς, ἄρον ὀφθαλμοὺς κύκλω,
Θρηῶν ἐταῖρον διακρύνει τὴν πλημυρίαν,
Ἐπείπερ ὃ τέθνηκας, ἀλλὰ ζῆς ἄνω.
Καὶ βλεψὼν ἔθνη, τὰ πρὶν ἐκτὸς, ἐν νόμῳ,
Τῶν Σιών τε, τὸς ὑπερτίμους, πόλιν,
Καὶ χαῖρε τῶν σὼν εἰς τελείωσιν λόγων,
Οὗς τῇδε συντίθησιν εὐσεβὲς νόος.
Deflere propheta lacrymisque prosequi urbem
Defne iam caedibus pienam,
Qui matris in utero es consecratus,
Nec verearis quum inter gentes locatus fueris,
Te tamquam ad infidos esse iussu adcedere,
Quin potius surgas, leva oculos in circuitu,
Lamentationum & lacrymarum copia omitta,
Siquidem non mortuus es, sed sursum vivis.
Quin gentes adspicias antea externas, nunc
legi subiectas,
Sionis filios praestantes in pulverem redactos.
Laetare tandem perfectioni tuorum sermonum,
Quos pia mens heic composuit.

Versum septimum quamvis ad Codicis fidem repraesentavimus, tamen sic conver-timus, quasi primum scriptum fuerit Θρη-ῶν ἐταῖρον διακρύνει τὴν πλημυρίαν. Heinc a pag. 130. usque ad 222. Hieremiae con-textus Graecus in duas, vel tres co-lumnas paullo maiores singulis paginis di-viditur, adnotationibus quidem eadem ratio-ne, atque in Esaia dispositis, sed paucio-ribus. Primum & maximum locum occu-pant Chrysostomi expositiones: ceterarum auctores Severus Antiochenus, Olympiodo-rus, Isidorus Pelusiota, Theodoretus, Vi-ctor presbyter, Eusebius Caesareensis, ἀνε-τίγραφος, & Cyrillus, quarum initium: Τὸ μὲν ὄνομα Ἱερεμίας, ὡς καὶ ἡ εἰβλος φησὶ, κ. λ. Finis: τὴν δεξιὰν λήφεται χάσιν. Observan-dum est p. 204. tria folia fuisse in ora Codicis recisa, ubi adscripta erat sancti alicu-ius Patris Catena, unde haec recens manus iure adnotavit: O factum male! delere no-men Patris fortasse arcani.

VI. p. 223. sequitur Θεοδώρου ἐπισκόπου Κύρου. Theodreti Episcopi Cyri, nempe Prae-fatio in Ezechielem. Inc. Ὁ μακάριος Ἰε-zekiel ὁ προφήτης ἤρξατο τῆς προφητείας ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακείμ τῷ καὶ ἔχοντι. In editione operum Praefatio est amplior: nostra vero incipit tantum a verbis οὗτος ὁ προφήτης, ut videre est Oper. Theodo-reti T. II. pag. 302. Def. τὴν οἰκοδομίαν ἐς ἄλ-λα μύρια. In citata editione absolvitur post alios quinque versus. Alteram eiusdem pa-ginam ambit alia vita Ezechielis ab eadem ma-

manu, sed paullo post scripta, cuius ini-tium: Ἰεζεκιὴλ ὅς ἐστιν Βυζή ἦν ἐξ ἀριῶν ἐκ τῶν ἱερέων, κ. λ. Finis: ἐξ ὧν δὴ καὶ ἀνῆλθεν. Pag. 224. Σχόλια εἰς τὴν τῷ Ἰεζεκιήλ ὄρασιν. Scho-lia in Ezechielis visionem. Inc. Δείκνυσσι τῷ προφῆτῃ διὰ τῆς ὀπτασίας κ. λ. Def. πρὸς δὲ τὰς αἰὼν δυνάμεις διὰ τῆς ψυχῆς. Auctores Scholiorum sunt Polychronius, Apollinaris, Origenes, Theodoretus, & Cyrillus Alexan-drinus. Pag. 225. b. eiusdemodi, quales in su-perioribus iam bis vidimus versus, aureis characteribus leguntur, quos heic subiecimus.

Ψυχῆς τὸ λαμπρὸν ἐκ τῶ φαιδρὸν καρδίας,
Ἰεζεκιήλ τῶν ὑπὲρ λόγον λόγων
Κατηξίωσε, καὶ θαυμάτων ξένων.
Θεὸν γὰρ εἶδεν, ὡς ἐφικτὸν προσβλέπειν,
Καὶ τῶν Χερουβιμ ἐκπεπαιδευταί γέναν,
Στάσιν, φόβον, κίνησιν, ἔλλαμψιν, λόγους,
Σαφῶς ἐβλεψε τῆς αἰὼν λειτουργίας.
Ὁ δὲν καθαρθεὶς καὶ διδαχθεὶς προβλέπειν,
Οὕτω σαφῶς ἔδειξεν εἶδέναι τέλος
Τῶν πραγμάτων πᾶν, ὡς γράφειν καὶ τὰ μέτρα
Τῶν εἰς ἐπεὶ τακτισμάτων ἐν τοῖς λόγοις,
Ὅς ὡς κοσμεῖ κοσμία ψυχὴ πόθῳ.
Mentis splendore & puritate cordis
Ezechiel, ineffabilibus sermonibus
Dignus habitus est & novis visionibus.
Deum enim vidit tamquam adaccessibilem visu.
Et Cherubimorum faciem edoctus est;
Statum, timorem, motum, splendorem, ser-mones,
Clare adspexit coelestis ministerii.
Heinc mundatus & doctus qui praevideat
Tam clare ostendit se nosse finem
Omnem rerum, ut etiam describeret modos
Futurorum consiliorum in sermonibus,
Quos heic docta mens illustravit labore.

Nonnullis horum carminum verbis, quae nobis corrupta, vel obscura visa sunt, eam interpretationem subiecimus, quae clarior ef-ficeret, ac sensui adcommodatior. Contextum ta-men maiora, quam nostrum pariat in statu-tum, tentaturis, integrum, atque intactum ser-vavimus. Sequitur a pag. 226. usque ad 305. integer contextus Graecus Ezechielis, adnota-tionibus eadem ratione ut supra, adiectis. Earum auctores sunt Origenes, Polychronius, Theodorus, Apollinaris, Severus, Cyrillus Alexandrinus. Incipiunt: Ὁ Ἰεζεκιήλ τύ-πον φέρει κατὰ πολλὰ τῷ Χριστῷ κ. λ. Desi-nunt in interiore margine scriptae: κατὰ νό-μον φησὶ τὴν περιτομὴν ἰδεῖσθαι, in exte-riore: μετὰ τῷ πατρὶ δόξα. Animadvertendum est, Scholia in hunc Prophetam pauciora occurrere, quam in superioribus, deinde quaedam videri recentiora, quamvis ab ea-dem manu adiecta; itidemque illis, quae sunt circa finem, auctoris nullum nomen esse adscriptum.

VII. pag. 306. b. Danieli hi versus au-reis characteribus praefiguntur:

Ἀφ' ὧν καὶ ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τῷ Θεῷ λόγους,
Ὁ πῶς ἐπ' αὐτὸν τὰς πεποιοῦσας εἴφειν
Πᾶσιν καλοῖς εἶσθεν ἐν γε τῷ τάφῳ.
Ὡς καὶ Δανιὴλ, ὁ προφῆτῶν τερπνότης,

Εἴφως πεφηνῶς Περσικῶν στρατευμάτων,
Ὡς ἀιχμαλωτὸς ἡγμένος τε πρὸς ξένην
Ἡμεῖς μὲν γῆν, τὸν Θεὸν δ' εὗρεν πάλιν.
Καὶ πρῶτον ἦν μὲν τῶν ἀναστάντων φίλος,
Τὸ μέλλον αὐτοῖς τῶν χρόνων ἦδει τέλος,
Θῆρας χαλινῶν, προβλέπων καὶ τοῖς ὑπνοῖς,
Καλῶς δ' ἀμείψας τῶν αἰῶν τὰ τῶν κάτω,
Εἴσεις λέλοιπεν, ὧν πάρεσιν ἐκβάσεις.
Ineffabilis est Dei providentia,
Vt in eum qui speraverint coronare
Omnibus bonis consueverit, vel in ipso se-pulcro.

Sicut & Daniel Prophetarum voluptas,
Ensem effugit Persarum exercitus,
Captivus abductus ad alienigenam
Pertransiit terram, Deum autem rursus
invenit.
Fuit adprime Regibus amicus,
Quod futurum, & temporum nosset finem.
Feras refruens, praevidens & in somniis,
Gloriose immutans superioribus inferiora,
Sermones reliquit, quorum heic adsunt ex-positiones.

Mox pag. 307. & seqq. vita Danielis Pro-phetae ἀδίσποτος. Inc. Δανιήλ ἦν ἐκ βεδουὼν τῆς ἀνωτέρας φυλῆς Ἰούδα. Def. φόνος ἔσται τῷ Βελίαρ ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Pag. 308. b. Con-textus Graecus Danielis, & notae usque ad finem incipiunt: Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι κ. λ. Def. in interiori margine scri-ptae: τὰ λοιπὰ ἅπαντα ποιῆσαι παρεσκεύασε: in exteriore: ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Earum primum paucae, mox per maximam partem plurimae, ultimis duobus foliis sunt nullae. Auctores nominantur Hippolytus Romae Episcopus, Chrysostomus, Ammo-nius, Theodoretus, Polychronius, Eudo-xius Philosophus; sed plerisque scholiis, quae sunt circa finem, nullum nomen au-ctoris adpositum est. Vt vero ex hac uber-rima Scriptorum segete, unum saltem pro specimine seligamus, eia ipsius Hippolyti scholia aliquot eruditus hominibus propona-mus. Itaque haec ab prima Prophetae ver-ba adnotavit, rubris litteris textui respon-dentibus distincta.

A. Ι Π Π Ο Λ Τ Τ Ο Τ

Ἐπισκόπου Ρώμης.

Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι βασι-λεὺς ὧν τῷ Ἰούδα, καὶ ὑπὸ Ναβουχοδονόσορ αἰχ-μαλωτισθεὶς λαμβάνει τὴν Συσάνναν θυγατέρα Χελκίε τῷ ἱερέως τῷ εὐρόντος τὸ βιβλίον τοῦ νόμου ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἠνίκα Ἰωσίας ὁ βασι-λεὺς ἐκέλευσε καθαρίσαι τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Ταύτης δὲ ἀδελφῆς ὁ προφῆτης γράφεται Ἱερε-μίας ὃς ἄμα τοῖς ἐπιλοιποῖς μετὰ τὴν γενομέ-νην τῷ λαῷ ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσίαν ἀπηνέ-χθη εἰς Αἰγύπτου, & παρῆλθε ἐν τῷ φθινοῦ, κα-κεῖ προφητεύων ἀποβόληθεις ὑπ' αὐτῶν ἀνῆλθεν. Τῷ αὐτῷ Β. Πῶς αἰχμαλωτὸς ὑπάρχωντες καὶ ὑπὸ βασιλεὺς Βαβυλωνίους γενόμενοι ἐδύναντο συνέρ-χεσθαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς αὐτεξέσται. Δεῖ νοεῖν, ὅτι μετῴκησεν αὐτὸς Ναβουχοδονόσορ Φιλανθρωπῶς, ἐπεχρήσατο καὶ ἐπέτρεψεν ὁμοῦ συνερχομένους πάν-τα τὰ κατὰ τὸν νόμον πράττειν.

Τὴ αὐτὴ Γ. Τὸ δὲ προσκαρτέρουν, δηλοῖ, ὅτι διὰ τὸ τιμᾶσθαι αὐτὸν παρὰ τῶν ἱεραίων. ἢ ἀφίσταντο τοῦ οἴκου καὶ ἀφίσταντο νομικοί. Τὴ αὐτοῦ Η. Πρὸς τινὰ ἀνεβόησας, ἀλλ' ἢ πρὸς τὸν Θεὸν, ὡς Ἡσαΐας λέγει, τότε βοήσεις, καὶ ὁ Θεὸς εἰσακούσεται σου.

Τὴ αὐτὴ Η. Οἱ γὰρ ἄνθρωποι ἐκ παύονται κατ' ἡμῶν βοῶντες, αἶρε ἐκ τῆς γῆς τὴς τοιαύτης, οὐ γὰρ κατ' ἡμῶν αὐτὰς ζῆν.

Τὴ αὐτὴ Κ. Ἦνα καὶ ἐν τῷ ᾠδαται αὐτῆς, τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας τὸν κόρον τελέσωσι, διὰ τοι τοῦτο καὶ ἀναστάντες οἱ βέλγιοι ἔθνη καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς.

Τὴ αὐτὴ Λ. Ἐξέρπει εἰς τὸν Θεόν, ὅτι συνειδὼς εἶχε κατὰ τὸν ἑλπίαν δὲ δειλιῶσα τὸν θάνατον, καὶ μαρτυρίαν ἐφ' ἧς αὐτὴ προσξένει τὸ πρᾶγμα.

Τὴ αὐτὴ Μ. Δεῖ ἐν ἡμῶν ἐν παντὶ πιάγματι ἐδραῖε γινόμενης μὴ λόγους ψεύδεσι προσέχειν, μηδὲ προσώποις ἀρχόντων εὐκόλως συναρπαζόμενης πείθεσθαι, ἢ μὴ προσηκόντως λέγῃσι, γινώσκοντας ὅτι λόγον ἔχοντες δύναι τῷ Θεῷ, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ σιωπῶντας, καὶ τὸ ἀκριβὲς τῆς πίστεως ἐπιζητῶντας εὐαρέσκει ὑπάρχειν τῷ Θεῷ.

Τὴ αὐτὴ Ν. Ὅσοι γὰρ ἐπιμαλύνται αὐτὸν ἐκ κατὰρᾶς καρδίας τῶν ὁ Θεὸς ὑπακούει, ὅσοι δὲ ἐν δόλῳ καὶ ὑποκρίσει, ἀποσπέρφει τὸ πρῶτον αὐτὸ ἀπ' αὐτῶν.

Iam de singulis Prophetis satis praefatus sumus, nunc quae ad omnes referri possunt, generatim nonnulla perpendamus. Primum igitur ingenue fatemur, nos sedula conlatione instituta, exiguum, & nullum fere discrimen editi & scripti contextus prophetici deprehendere potuisse. Prologi singulorum Prophetarum litteris aureis & fere quadratis exhibentur. Ipse contextus Graecus Prophetarum plerumque in duas, nonnumquam in tres columnas, in singulis paginis, est divisus, & maioribus scriptus litteris. Initiales omnes singulorum Prophetarum capitum, ut etiam expositorum, aureae sunt. Liquore siquidem aureo utebantur Graeci frequentius, quam Latini. Etenim innumeri propemodum Codices habentur, ubi non titulos modo, verum etiam paginas integras, ut in nostro Codice, auro elegantissime descriptas observes: inter quos multi alii occurrent in hac nostra insigni Laeurentiana Bibliotheca, tabulis praestantissimis auro, varioque colore depictis instructi, quibus res textu enunciatae exprimuntur. Exstat in regia Parisensi Bibliotheca Codex Graecus num. 618. hoc titulo Περὶ χρυσογραμμίας, ubi stylo Graeco vulgari, & infimae aetatis, docetur, quo pacto liquor ille aureus ad scriptiorem sit conficiendus. Item apud Lambecium Biblioth. Caes. Lib. VII. pag. 95. memoratur Codex inscriptus Κατασκευὴ τῆς χρυσογραφίας, Apparatus ad scriptiorem auream, eodem, ut videtur, quo regius argumento. Vid. plura apud Montefalconium in Palaeogr. Lib. I. C. I. p. 5. sed ad Codicem revertamur. Cinctus est supra, a dextra, & infra expositionibus, quarum interdum & duo sunt

ordines, qui quidem eiusdem sunt scriptoris, qui totum Codicem exaravit, sed temporis diversi; quoniam ea series, quae extremam marginis partem ambit, pallidior atramento, & caractere, illo quidem minutiore, nec diverso tamen, adparet. Itaque haec scholia ab eodem potius librario addita, quam ab alio addita fuisse crediderim. Eorum auctores rubro atramento in margine indicati ipsa scholia invicem discernunt. Deinde passim margini adscripta sunt librorum nomina, ex quibus desumuntur annotationes. Recentiori quoque Graeco debemus notulas, variasque lectiones margini saepe adscriptas, quas tamen passim oscitanter bibliopagus recidit. Plura omittimus, quae valde commendare possunt hunc ineditum, integrum, elegantissimum & prorsus egregium, & omnibus bonis & laudibus cumulatifimum Codicem, & ut Lucas Holstenius in Schedis suis Mss. ait, plane admirandum ob antiquitatem, & elegantiam. Magis enim volumus, & optamus, & hortamur, ut doctus aliquis, & laboris patiens, si non apud nos, saltem apud exterarum gentes, huius pretiosissimi Codicis editionem cum sua immortalitate coniungendam existimet. Interea nos eruditum orbem hac expectatione erectum, his votis incensum, contentum esse iubemus nonnullis Codicis speciminibus, quae Tab. I. N. III. IV. V. VI. VII. ab artifice proponi curavimus. Denique de hoc eodem Codice P. Alexander Baroetius S. I. in Catalogo Bibliothecae Scorialensis, edito per Balthasarem Corderium S. I. in fronte interpretationis suae, sive versionis S. Cyrilli in Hieremiam, Antuerpiae A. MDCLVIII. in 8 ita loquitur: *Catenae in Prophetas maiores, ac minores plures sunt in diversis Codicibus, sed nulla, quae adcedat ad praestantiam illius, quae adservatur in Bibliotheca Magni Ducis Florentinae, praefertim in Prophetas Maiores, duobus maximis Codicibus vetustissimis, atque integerrimis, caractere rotundo quadrato in membrana, e quibus fortasse descripti ii Codices, qui adservantur in Bibliotheca Bavariae, sed non adeo vetusti, nec integri.* Praeterea nullam alibi tam insignis Catenae mentionem invenio, ne in Fabricio quidem, qui tamen, quae est hominis eruditio, omnes Catenarum Scriptores, Catenas omnes editas, atque ineditas, quae ad eius pervenire notitiam, sedulo evolvit. Vnam tantum in Prophetas Maiores, & Minores ex Montefalconio commemorat, atque exstat Ms. Parisiensis in Cod. Regio bombycino Sec. XIII. olim Mediceo, in qua etiam nonnullorum Scriptorum nomina, ex quibus nostra contexta sunt, occurrunt. Vid. Catalog. Biblioth. Regiae Paris. A. MDCCXL. T. II. p. 25.

Cod. Graec. membranac. Ms. maximae magnitudinis Sec. XI. constat fol. 336.

ΕΠΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

CARMINA ET ORATIONES THEOLOGICAE DIVERSAE

Orationes & Carmina diversorum plerumque inedita.

COD. X. I. pag. 1. EVdoxiae Augustae Centonis

Homeric fragmentum initio mutilum, angulis inferioribus situ & vetustate sublati, cum scholiis interlinearibus. Incipit a versu: Ὅς χρυσὸν φίλῳ ἀνδρὶ ἐδέξατο τιμῆντα. Def. in illo: Ὅς ἐστὶν Ἰησοῦς ἐναργέλιον δέ...

II. p. 5. b. Opusculum sine auctore, initio, & fine, cum scholiis marginalibus, continens martyrium S. Agathae V. & M. Inc. Μὴ δήμευσιν ἐννοήσωμεν, μὴ βήμασι παραστήσωμεν. Def. ἱερὸν καὶ δρῶνυμον.

III. p. 6. Eic τὴν παρθενομάρτυρα τῇ Χριστῷ Λακίαν ὑπέμνημα βράχισον Ἰωάννη τῷ Τζέτζη. In *Virginem Christi martyrem Luciam, brevisissimum Commentarius Ioannis Tzetzae*, cum scholiis marginalibus, sed plerisque vetustate sublati. Inc. Ἀλλὰ μὲν ἄλλοις ἀβρόντοται θάλασσαι. Def. ὡς Σιλωὰμ πολυμυθία πηγάζουσα θαύματα. Floruit Auctor A. C. MCXIII. Vid. Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 42. Tom. X. p. 245.

IV. p. 10. Eiusdem versiculi in S. Luciam martyrem, quorum initium Πῆργι δὲ Σικελίῃ τε, καὶ Ἰταλίῃ βασιλεύοντι. Prima vox huius versus est valde corrupta; ut etiam ultimi pene omnes, quas ideo adscribere heic minime potuimus.

V. p. 20. b. Τοῦ αὐτοῦ μαρτύριον τῆς ἁγίας Λακίας. Eiusdem martyrium S. Luciae. Inc. Τῆς ἐνδόξου & ἀθληφόρου μάρτυρος Ἀγάθης. Def. νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τὴς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. De his Carminibus nihil inveni apud Fabricium I. c.

VI. p. 25. Στίχοι ἱαμβικοί Ἰωάννη τῷ γεωμέτρῃ εἰς τὸ μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος τῇ Χριστῷ Παντελεήμονος. Versiculi iambici Ioannis Geometrae in martyrium sancti magnique martyris Christi Panteleemonis. Inc. Σκῆπτρα κρατῆντος δυσσεβέσιν τε πάλοι. Def. Θεῷ δὲ δόξα δεσπότῃ πάντων πρέπει. De his nihil occurrit apud Fabricium I. c. Lib. V. C. 16. Tom. VII. p. 715. qui tamen plura alia Ioannis Geometrae carmina memorat. Hic Geometra saepius adlegatur in Catenis Graecis in Lucam, ut & in Catena aurea Thomae Aquinatis. Combefiso in Bibl. Concionatoria ante annos DC. vel DCC. vixisse videtur.

VII. p. 47. b. Γεωργία διακόνου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Πησιδίῳ εἰχοὶ ἱαμβοί. Georgii Pifidae Diaconi Constantinopolitani versus iambici. Inc. Ὅ παντὸς ἔργου καὶ θεογονολόγου. Est scilicet poema illud, cui titulus *Opus sex dierum*, quod exstat inter Poetas Veteres Lectii T. II. p. 241. sed in nostro Codice plures versus scriptor heic einde omisit.

In edito enim sunt versus 1880. & in Cod. 1427. Ultimus versus, qui cum editione congruit est qui sequitur 1782.

Ετοιμος οἶνος ἐξ ἀδύλων βοτρυών.

In Cod. adcedunt hi quinque mendosi versus, qui desiderantur in laudata editione:

Δόξα δὲ πάντων τῷ Θεῷ καὶ δεσπότῃ

Τῷ ζῶντι, καὶ μένοντι εἰς αἰὲν πρέπει.

Ἀμήν, ἀμήν γένοιτο τῷ ἐν τοῖς παῶσι

Χρόνοις τὸ καὶ γ' ἐτοισι τοῖς ἀμετρίτοις

Εἴθε δὲ τοῖς ἀναξίοις ἡμῶν ἐν πᾶσι χαίροισι.

Pifides vero circa A. C. DCCXXX. floruit, eumque nonnulli perperam adciunt pro Georgio Pifida, qui sub IX. Seculi finem ex Chartophylace Constantinopolitano factus est Archiepiscopus Nicomedensis. Vid. Fabric. I. c. Tom. VII. p. 691.

VIII. p. 84. Εἰδήσεις περὶ τῆς Σαμαρείας. De urbe Samaria narratio Anonymi. Inc. Σαλμανάσαρ ὁ τῶν Χαλδαίων βασιλεὺς. Def. ὃ καὶ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὴς αἰῶνας, ἀμήν.

IX. p. 98. Eic τὴν προσευχὴν, In *Orationem Dominicam* Sermones quatuor, hoc est, explicationes, in quatuor Sermones divisa, non sine multis scholiis margini adiectis. I. Sermo inc. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς ὕρανσι. Ὅτε προσήγεν ὁ μέγας Μωσῆς τῇ κατὰ τὸ ὄρος μουσχωγίᾳ τὸν Ἰσραηλίτην λαόν. Def. ἀποκαταστήσει σε τῇ θρανίᾳ πατρίδῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ὃ καὶ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὴς αἰῶνας, ἀμήν.

II. Sermo pag. 107. b. inc. Ὅ τὴν σκίαν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν περιέχων νόμος. Def. παρὰ τῷ σωτήρι ἰσοδουκνυμένων φωνῆς. ὃ καὶ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὴς αἰῶνας, ἀμήν.

III. Sermo p. 117. inc. Ἡκούσα τινὲς ἱατρικῆς τεχνικῆς περὶ τῆς κατὰ τὴν ὑγίειαν ἕξεως φυσιολογίας. Def. καὶ ταῦτα πάντα προστεθῆνται ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ὃ καὶ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὴς αἰῶνας, ἀμήν.

IV. Sermo p. 129. inc. Ἡλθε προῖον ὁ λόγος ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀρετῆς τὸ ἀντίστοιχον. Def. ἔβουθεῖται μεν χάριτι Χριστῷ, ὅτι αὐτὴ ἡ δύναμις, & ἡ δόξα εἰς τὴς αἰῶνας, ἀμήν.

Nihil in praefens de horum Sermonum auctore succurrit Non me tamen latet, ■ Bellarmino in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis Labbaeo itidem, & ab editoribus Bibliothecae veterum Patrum editionis Colonienfis A. MDCCXXVIII. Germano Patriarchae Constantinopolitano, qui vixit A. DCCXX. adtribui theoriam rerum Ecclesiasticarum, & expositionem orationis Dominicae ex theoria ista verbotenus desumptam. Vtrum illius sit haec nostra, inquirant alii.

X. p. 140. Eic Μελέτιον τὸν ἐπίσκοπον κοιμηθέντα. In *Meletium Episcopum dormientem*. Libellus ἀθέσποτος. Inc. Ἡῤῥησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποστόλων. Def. νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τὴς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Circa finem in margine adscripta sunt quaedam scholia vetustate valde corrupta.

XI. Sequuntur deinde p. 149. Eugenii Carmina senaria, clariss. Fabricio ignota, quorum inscriptiones, & initia singillatim adferemus. Τῷ κυρίῳ Εὐγενίῳ ὅταν ἐσθίῃς εἰς τὴν φου-

φουλάνη. *Domini Eugenii quam fuit in castris.* Inc. Τὸ τῆς τύχης ἄτακτον ὁ ζωὴς δρόμος.

XII. p. 152. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ φιλαργυρίας. *Eiusdem de pecuniae cupiditate.* Inc. Τὸς ἐθικῶς σπεύδοντας ὁρᾷ κανόνι.

XIII. p. 153. b. Τὸ αὐτὸ περὶ γαστριμαργίας. *Eiusdem de voracitate.* Inc. Τί σοι δοκεῖ βέλτερος γαστέρος πέρι.

XIV. p. 154. b. Τὸ αὐτὸ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de virginitate.* Inc. Οὐσὶς τετραπλῆς πράξεως τῶν παρθένων.

XV. p. 156. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ ἀγάπης. *Eiusdem de charitate.* Inc. Εἴπερ τίς ἐστὶ πίστις ἐν τῶν δογμάτων.

XVI. p. 157. b. Τὸ αὐτὸ περὶ γλωσσολογίας. *Eiusdem de linguae pocumento.* Inc. Ἡ δημιουργὸς τῶν ὄλων μοναρχία.

XVII. p. 159. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φθόνου. *Eiusdem de Invidia.* Inc. Οὔτως ἀνεβλάσθησε τοῖς βροτοῖς πόνος.

XVIII. p. 160. b. Τὸ αὐτὸ περὶ μῶμου. *Eiusdem de livore.* Inc. Κἄν τῶν μεγίστων προβόλων τῆς κακίας.

XIX. p. 161. b. Τὸ αὐτὸ εἰς ἀσκήτην. *Eiusdem in Ascetam.* Inc. Οὔ πρὶν διώκτης, νῦν δὲ μύστης τῷ λόγῳ.

XX. p. 163. b. Τοῦ αὐτοῦ. *Eiusdem.* Carmen sine inscriptione, in quo describit planctum Panormitanam, quam Nymphenon vocabant. Atque hoc quidem totum heic describendum putavimus.

Τὸν δελφικὸν μὲν ἐδραφεσέφη τρίπυρ, Τὸν χρηματιστὴν λοξίον τῶν θεσφάτων, Τὰς τῷ Δίδω δρῶας τε τὰς προσηγόρους, Ὡς περ τροφὸς πέφυκε Δωδώνης πέδον, Μῦθοι προηγόρευσαν Ἑλλήνων πάλοι, Μεσσοὶ τεράτων τοικίλων τεφνότες. Ἐγὼ δ' ὑπερ νῦν πρῆξέμην διαγράψαι, Οὐ πλάσμα καινόν, ἢ ἀκυσμα τύγχανον, Οὐ φθαλμοφανὴ τὴν κατάληψιν νέμει. Εἰσι παρ' ἡμῖν ἐν Πανορμῷ τῇ πόλει Πλείστον φυτῶν δένδρων τε καρπίμων γένη, Καὶ παντοδαπῶν ἀνθέων πολυχρόων. Ἀλλ' ἔντι παράδοξον αὐτῶν ἐξέφυ, Ἐύσομον, εὐχρην, τερπνότης τῆς θίαις, Συνηρεφὸς κύκλωθεν φύλλοις τριείχοις, Τοῖς μὲν μέσοις λαχῶσι βαφὴς πορφύραν, Τοῖς δ' ἔνδοις ἐμφαίνουσιν εἶδος χρυσεῖο Τοῖς θύραθεν δὲ χλωρότης ἐφιδάσκει Κάλυξιν, ὥσπερ ἔστι τῶν ἐσωτέρων. Μικρὸ τίς ἂν δόξειεν ἐν τῶν χρωμάτων Ἀλλήν τιν' ἵριν δρᾶν ἱεργαμένην. Καλοῦμεν αὐτὸ Νύμφερον κοινῷ λόγῳ, Ἵσως λαβὼν τὴν κλήσιν ἐκ ἀπεικδῶς Νυμφῶν πρὸς αὐτῶν· ἢ γὰρ ὑδάτων δίχνα Ἐπειρεόντων εἰσελεῖ ζῆν ἐκ ἑνι. Τ' ὅρ δόμον λέλαχε ἢ τροφὸν ὕδωρ, Γλυκὺ, δειδὲς, ἐκ ἐπικλυζόν μάλα, Οὐ δὲ χρόνιζον, τῷ φυτῷ γὰρ ἡ φύσις Τέχνη καὶ γένηθε προσφάτω ῥέφ. Τίθει δὲ κάτω τὸν πολύτριτον πόδα, Γ' ὅτ' ἐ τὸ φίλον ἐξανιμάται πῦμα, Αἰσθητικὴν οἶον δὲ δύναμιν φέρον, Πρὸς τὰς κινήσεις ἀφωρᾷ τῷ φωσφῶρι Τοῖς ἡλίῳ νεύμασι πάντῃ συντρέχει,

Ὡς τις θεράπων τῇ βάσει τῷ δεσπότῃ, Καὶ κατ' ἐκείνης τὰς ἐλιγμῶς συσφῶν Συναπτόμεναι ἢ δύνει δευκρότι. Μεσσηνῶντι συναγίσσῃ τὴν κάραν. Ἐωδιναῖς μὲν μειδίᾳ φωταυγίας, Ἀναπετῶν τὰ φύλλα χειλέων δίκην. Κλείει δὲ ταῦτα συγκύσας πρὸς ἐσπέραν, Ἡοῦς δὲ θάττον τὴν ὑπὲρ γαῖαν δίκην Διαδραμάσης πηγᾶς κραιπνοῖς πτίλοις, Τ' πεισδύει τὸ νῆμα μέχρη πυθμένος, Χωρεῖν ἔνθεν ὁ στένει περαιτέρω. Ἀντιτυπῶντος δώματος βαρυτέρω. Ἡ γὰρ ἂν ἐκ ἔλῃ καὶ πρὶν θάψιν, Πρὶν ἐξανύσαι κυκλικῆς φορᾶς δρόμον. Ἀλλ' ὅτ' ὕδωρ τὴν νύσσαν αὐτίκα σφῶν, Τῆς ἀντολῆς ὕμνα καταλαμβάνει, Καὶ συναγίσσῃ ἡλιακῆς ἀκτίσιν, Ὡφθῇ διαυέσματος ἡδὲ ἡμέρας, Κἄν εἰς ὕδωρ βληθῇ δὲ τμηθὲν ῥιζοθῇ, Πολὺν χρόνον δίσκιν εὐθαλῆς μένον, Τῷ συντερινῷ συμπιπτόμενον σκότῳ, Φάει δὲ χαῖρον ἢ πλάτυνον τὸ εἶμα.

XXI. p. 165. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem in imaginem Christi.* Inc. Καὶ χρῶμα χρυσεῖον παμμάκαρ σοι ἐ εἶμα.

XXII. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν. *Eiusdem in sacramentum mensam.* Inc. Ἰδὲ τράπεζα ἢ τροφὴ προκειμένη.

XXIII. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν σταυρώσιν. *Eiusdem in crucifixionem.* Inc. Καὶ φυτὸν ἄλλο καζορῶν πάρεστί μοι.

XXIV. p. 165. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς κοιμητήριον τῶν μονάχων τῆς Μάνδρας. *Eiusdem in coemeterium monachorum Mandrae.* Inc. Δεῦρο προφῆτα τὸν τόπον περισκεπέ.

XXV. p. 166. *Eiusdem* paucula quaedam carmina sine inscriptione, quibus laudat nescio quam puellam. Inc. Ἀλλήν σεβὼν νοητὴν ἄλλην λαβίδα κόρη.

XXVI. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς εἰκόνα τῆς Θεοτόκου φλεχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πυρός. *Eiusdem in imaginem Deiparae igne combustam.* Inc. Τὸ πῦρ προσελθὼν σὺ σεβασμῷ τύτῳ.

XXVII. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ ψόγος μύσας. *Muscae vituperium.* Inc. Κομψὸς τις ἀνὴρ τῶν πάλαι λογογράφων. Ex eo conlegimus hunc fuisse Panormitanum quemdam poetam, qui seculo fortasse XII. vixit; de eoque nihil ait Fabricius in Biblioth. Graec. Habemus infra alios eiusdem Eugenii versus.

XXVIII. pag. 167. Στίχοι τοῦ κυρίου Ρογερίου τοῦ Τ'δρυντηνῆ πρὸς τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντα κύριον Εὐγένιον. *Versus (senarii) Rogerii Hydruntini ad nobilissimum Praefectum Dominum Eugenium.* Inc. Ἐγγων σε φῶς, ἔγγων σε ἐ μόνω κλέει.

XXIX. p. 168. Τοῦ κυρίου Εὐγενίου πρὸς τὴν πλατοπαρόχον. *Domini Eugenii in aliquem divitem Parochum dytichon:*

Οὐκ οἶδεν ἢ σὴ χεῖρ μύειν τις δακτύλους, Δωρημάτων ῥῆς ἐστὶ ἔχρη λημμάτων.

XXX. pag. ead. Νικόλαον Τ'δρυντηνῆ εἰς τοῦ Χριστοῦ. *Nicolai Hydruntini versus in Christum.* Inc. Ἀδὰμ παλαιὸς ἐκ ἐξύου θρόνον φέρει.

(1) Deest aliquid, forte.

XXXI.

XXXI. pag. ead. Στίχοι Νικόλαου Τ'δρυντηνῆ τοῦ κυρίου Εὐγενίου εἰς τὴν ἁγίαν Βαρβάραν. *Versus Nicolai Hydruntini filii Maiistri Ioannis in sanctam Barbaram.* Inc. Πατὴρ ἀπηνῆς δυσσεβῆς, ἢ κακόνους.

XXXII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον. *Eiusdem in sanctum Nicolaum.* Inc. Οὐδεὶς τὰ βᾶθη τῶν ἀπείρων θαυμάτων. Nicolaus, Hydruntinus patria, a quibusdam Magister Hydruntiae dictus, claruit sub Alexio IV. Angelo Anno circiter mcc. Quum Benedictus Cardinalis ab Innocentio Papa III. ad componendam unionem orientalem inter, ac occidentalem Ecclesiam missus esset; Nicolaus noster, ut in libris suis ipse testatur, interpretis functus officio est in omnibus disputationibus, quae cum Constantinopoli, tum Thessalonicae, & Athenis habebantur. Vnde utriusque linguae peritum fuisse constat, de cuius operibus agunt Guilielmus Caveus, Casim. Oudinus de Script. Ecclesiast. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 42. T. X. p. 293. sed nullam de his Carminibus ab ipsis factam mentionem comperimus.

XXXIII. pag. ead. Στίχοι τῷ κυρίῳ Εὐγενίῳ πρὸς τὸν ἱερεῖα καλὸν τῷ Βρενθῶσι. *Versus Domini Eugenii ad sacerdotem pulcrum Briendum.* Inc. Οὐκ ἀλόγως σε φίλον εἶπον οἱ λόγοι.

XXXIV. p. 168. b. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸν ἱερεῖα. *Eiusdem ad Sacerdotem.* Inc. Οὐ χρὴ τοι σὴν τὸν θυτῆρα καλέσαι.

XXXV. p. 169. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερεῖα. *Eiusdem ad Sacerdotem.* Inc. Κἄν τοῖς παρακμάσαι μακρῷ τῷ χρόνῳ.

XXXVI. p. 170. Τὸ αὐτὸ περὶ διαβολῆς. *Eiusdem de calumnia.* Inc. Ὡς πρῶτον ἔσχον τὸν τῶν κακῶν ὄλον.

XXXVII. p. 172. Τοῦ αὐτοῦ περὶ βασιλείας. *Eiusdem de regno.* Inc. Τῆς πρωτοπλάστου τῶν γενναίων δυάδος.

XXXVIII. p. 173. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς. *Eiusdem de ira.* Inc. Ἀλλοι μὲν ἄλλα τῶν παθῶν τῶν τοικίλων.

XXXIX. p. 75. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ εὐδυσωπῆτος. *Eiusdem de bono maloque visu.* Inc. Σοφοὶς ἀληθῶς ἡκρίβωται τοῖς πάλοι.

XL. pag. 177. Τῆς σοφωτάτης πορφυρογενεῖας καὶ Κομνήνης κυρίας Ἀννης Καισαρίσσης εἰς τὸν Χριστόν. *Annae Comnenae &c. Versus in Christum.* Inc. Ὡς τῶς ἀναρχὸν ὄντα τὴν φύσιν λόγῳ. De his Fabricius non loquitur l. c. qui Lib. V. Cap. 5. Tom. VI. p. 390. plura de Anna Comnena Porphyrogenita, & Caesarissa profert. Fuit Io. Comneni soror, & Alexii Comneni Imp. & Irenes filia, nata A. C. mccccxiii. atque exlincto ante nuptias, qui ipsi desponsatus fuerat Constantino Duga, uxor Nicephori Bryennii Caes. A. C. mccccxvii. e vivis erepti. Exstat eius opus Alexiados, de quo a nobis agendum erit in recensione Codicis Medicei Pl. LXX. num. II.

XLI. p. 177. b. Στίχοι Νικόλαου Τ'δρυντηνῆ τοῦ κυρίου Εὐγενίου εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον. *Versus Nicolai Hydruntini filii mai-*

stri Ioannis Hydruntini in S. Petrum. Inc. Νέρον ἀπηνῆς τὸν κορυφαῖον Πέτρον. Neque hos, neque insequentes versus memoravit Fabricius l. c. At Lib. V. Cap. 8. Tom. VII. p. 100 exstare ait in Bibliotheca Regis Galliae Cod. 2813. eius Ms. Dialogum cum Iudaeo. XLII. p. 178. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον. *Eiusdem in S. Nicolaum.* Inc. Πληρὴς πέφυκε γῆ, θάλαττα, ἢ πόλος.

XLIII. ead. pag. Ἰωάννη Τ'δρυντηνῆ βασιλικῆ γραμματικῇ, κατὰ τῆς Πάρμας εἰχοῖ ἱαμβικοί. *Ioannis Hydruntini regii grammatici, in Parmam subiugatam a Friderico Imperatore versus Iambici.* Est Fridericus II, Imp. de quo vid. clariss. Muratorum in Annalib. Italic. T. VII. pag. 274 seqq. Ἡ τις ἐστὶ χώρα ἐπιφανέστατη τῆς Ἰταλίας καὶ παραλόγῳ θράσει ἢ συνεργίᾳ παπαδικῇ ἢ τῶν αὐτῶ τοποτηρητῶν ἀποστήσασα. Ὁ αὐτοκρατωρ βασιλεὺς Φρειδερίκος αὐτὴν ἐπαρκαλίσσει, κτίσας χώραν ἀντικρὺ αὐτῆς, ὅσον σταδίᾳ ἐνός διάστημα, λεγομένην Βεκτόρια, ἥτοι ἡ νίκη παρόντος τῷ ῥηθέντος Ἰωάννου τοῦτους ἐξέχετο αὐτῶρι, ἢ πρὸς τὸν ἵον αὐτῷ ἐκείθεν τέτρε ἀπέσειλιν.

Στίχοι

Τῷ πάλαμι πάλαις καθιδρυμένην Πάλαμον ἔπαιε τις ὠνέμακεν εὐθεως. Ἀρχὴ γὰρ ἢ σὴ πηλὸς, ἢ λὺς, σαπρίῳ, Οἷς ἐμπαιγέσσα βάρυν ὁ πέφυκε σοι, Μεταβολὴ δὲ πάλιν ἀμεταβόλε Πάρμαν πόλιν λέγει σε μέχρη μὲν τίνες. Ἐπεὶ δὲ νῦν κάκισα κατεπηγμένη Νοσεῖς νόσον τάλαινα τῆς ἀπιστίας, Νωτερησάντων σε σὺν οἰκητόρων, Βουλαις ἀνάγνοις ἀθέων ἀνέμων Ἀνδρῶν τρυφῶν Φαινακισμῶς εἰδότην. Ἐλευθέρα πρὶν, ἄρτι δόλη τυγχάνεις, Λείπει δὲ σοι τί χάρην ἀντιμιδίας, Ἐκ τῆς Φρικώδους δεξιάς βασιλέως, Ἡν τινὰ παρόργισας ἀδίσκω τρόπῳ, Ἡν τῷ καταχῶσαι σε τῇ πρὶν ἐλπί, Ἐξ ἧς ἀνήχθης σὺν βροτῶν παντοπερίεξ Δίνας λαβόντων ὥντερ ἐπράξαν μάτην. Huius Poetae noticia desideratur in Fabricio loc. cit.

XLIV. p. 178. b. Ὡς αὐτελεῖς Ἀρχιεπίσκοπος πόλεως Τ'δρυντῆς τὰ ἱστοταγμένα ἐπικυρῶ. *Ratio commoda. Archiepiscopus Hydruntinus. mandata confirmo.* Litterae sunt commendatitiae. Inc. Ἐπειδήπερ θεμιτόν ἐστι τὸ τῷ δεσπότῃ ἡμῶν Def. τὸ παρὲν αὐτῷ συστατικὸν σημεῖωμα πεποιήκαμεν τῇ οἰκιοχείρῳ ἐπιγραφῇ, ἢ τῇ συνηθεῖ ἡμετέρῃ σφραγίδι, κηροσφραγισθὲν ἐ ἀπαδοθὲν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν αὐτῷ ἢ βεβαίαν πίσωσιν, γραφὴν Πέτρο ἱερέως τῷ τῆς ὕφ' ἡμῶς ἐκκλησίας σκευοφύλακος, μὴν Ἀλγυσφ εἰς τὴν λ' τῷ σφς' τῆς ἰνδικτ. i. Praesentem ipsi epistolam commendatitiam composuimus, manusque nostrae subscriptione & solito nostro signo cerae impresso, ad securitatem eius, & firmandam fidei dedimus, scriptam a Petro sacerdote scevophylace nostrae Ecclesiae, die XXX. Augusti A. M. 6706. (Christi mccc.) indik. decima.

XLV. p. 179. b. Τὸ κυρίῳ Γεωργίῳ τοῦ χαρτοφύλακος Καλλιπόλεως εἰχοῖ ἱαμβικοί περὶ Ρώμης, D

ὡς διηλίσθη πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Φρειδερίκον.
Domini Georgii Chastophylacis Callipolitani, versus iambici de Roma Friderico Imperatori obviam procedenti, de quibus nihil invenit apud Fabricium.

Ρώμη κρατίστης ἐκπεσούσα φεῦ τύχης,
Μετὰ σαναγμῶν ἀποδύρεται τάδε,
Α'φ' οὗ περ ἡ τάλαινα τὴν μοναρχίαν
Καὶ τὴν κρατίστην ἐκλάπην σκηπτρχίαν,
Καίσαρας ἐκπέμψασα τῇ τρισολβίᾳ,
Εἰς ἀδελφικὸν ἐνράπην ἀναρχίαν,
Σίνει μὲν γὰρ, σίνει με τὰ τῶν σινάτων,
Καὶ πρὸς θυγὸν κλίνει με ταλαιπωρίας.
Οἶμοι τί δράσω; τίς γένωμαι; πῶ φύγω.
Τίς ῥύσεται με τῆς πικρᾶς τυραννίδος;
Τίς λαμπρυνεῖ με τὴν ἀπομαρωμένην;
Τίς φωτεῖ δὲ τὴν κατεζοφωμένην;
Οὐκ ἔστι οὐδεὶς, μέλαινα κατεσάδην,
Καὶ τὰς χρυσαιγὰς ἀπεκάρην βοσρύχους.
Ἡ' πρὶν ἀπασφάπτουσα ταῖς ἀγχαίαις,
Καίσαρας ἤχην, βασιλεῖς, καὶ σατράπας,
Καὶ πᾶσαν ἄλλην ὑπερῶγον ἀξίαν.
Δι' ὧν ἀπείχεσθαι πᾶν ἐμοὶ τὸν αὐχένα,
Καὶ κράτος ἦν μοι κατὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν.
Ἀλλ' ὁ κραταῖος καὶ τρισευδαίμων ἀναξ
Φρυκτωρικός, τὸ θαῦμα τῆς οἰκουμένης,
Οὐ χάλκεον τὸ τόξον, οὐ πρηνὴ βέλος,
Δι' οὗ διαμπερὲς τὰς ἐναντίας φλέγει,
Ὡς καθυπεργεῖ γῆν, θάλασσαν, καὶ πόλιν,
Τὴν δέξαν ἰθύνοντι τῷ Φρυκτωρὶ ὤμῳ,
Αὐτὸς κατιδὼν τὴν ἐμὴν ἀτυχίαν,
Προσαρμόσοι μοι τὴν πάλαι σκηπτρχίαν
Καὶ καινέει με ταῖς πρὶν εὐτερίαις.
Φωναὶ γὰρ αὐτῷ, καὶ κρότοι τῶν ἀρμάτων,
Καὶ τῆς ὑπὲρ νῦν, ἡ λόγον ἐκστράτας
Ἡ' χύσιν ἤδη κατὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν.
Αἱ δ' ἀσπραπαὶ φαίνουσιν ἐξ ὑψωμάτων,
Τὰς ἀντιπάλους ἀπαλείφουσαι κόρας.
Τίς ὁ τρόμος γὰρ τῆς τόσῃς στρατηγίας;
Τίς ὁ κλόνος δὲ τῆς ξένης ναυμαχίας;
Τ'φ' ὧν δονεῖται καὶ ερριβέται πᾶς τόπος,
Καὶ πρὸς πέταυρον τῶν κάτω σκηνωμάτων.
Πρὸς δ' αὖθις ὕψος τῶν ἀνω σφαιρωμάτων
Τῆς ὀπλιτικῆς καταγοπληκτικῆς
Καὶ βαρυχοῦς ἱππογαυροφλυγίας
Φάνει τὸ καινὸν καὶ ξένον τῶν κρυμάτων.
Οὐκ ἔστιν ἄλλο πλὴν θεότμητον δράμα
Τῆς βασιλικῆς καὶ ξένης παντευχίας,
Ὡς τὴν κατὰ τὴν αὐτῆς διαγράψει.
Πρὸς ἡμέραν θείη με τῶν πάλαι χρόνων,
Καὶ τὰς καπλήδους καὶ φονευτὰς ἐξάρη,
Καὶ τὰς ἀπειθεῖς ἐν μέσῃ ναιέτας.
Καὶ δέυρ' ἔγ' ἰσχύον ἀνάντων κλέος,
Καὶ τοῖς πάλαι κρότοις με καὶ κόμπους εἴφε,
Κόσμοι τ' ἐπ' ἀλγῆς τὰς ἐμὰς ὥρας.
Ἐν ταῖς ὑπὲρ νῦν σαῖς τύχαις σεφιδόρε
Ἡ' τῷ Θεῷ σκηνὴ τὴν ἐμὴν κατοικίαν,
Δι' ἣν κατήλθε μὴ λιπὼν πόλιν πλάτος,
Ὁ τεκτονίσας τῇδε πανυπερσέφως,
Καὶ πορφυρώσας τῷ σεβασμῷ λύθρῳ,
Ὅν περ παρέσχε λύτρον εἰς σωτηρίαν,
Σύμβουλον ὥσπερ τὸν Δαβὶδ κεκτημένη.
Δὸς τῷ βασιλεῖ τῶν ὅλων ὑψιμέδον.
Τὸ κρίμα τῆς σῆς εὐδουκίας λέγει.
Κράτουν αὐτὴ τὸ κράτος, μονοκράτωρ,

Καὶ ψιδύρισον ἀνυποκρίτους λόγους
Σωτηριωδῶν ἐνθῶν βαλεωμάτων
Εἰς τὴν ἀκατάμαχον αὐτὴν καρδίαν.
Ὡς τὴν δικαίαν τὴν ἀνέγκλητον δίκην.
Ἐπικυρῶν μοι δόγματι ψηφιδόρῳ,
Τὴν ἣν περ εἶχον εὐγάληνον αἰθρίαν.
Ναὶ φῶς τρισανγῆς, καὶ χάρις τρισόλβιος,
Τ'φωσον αὐτὸν ὑπὲρ ἅπαντα κέδρον,
Τὸν, εἴ τις ἄρχειν πῶς δοκεῖ περ' ἐν εἴῳ.
Τρόπῳ αὐτῷ πᾶν δλιέριον γένος.
Γίνα τε πάντα τῷ κρατῶντι γῆς ὅλης
Δόξα, κράτος, καύχημα, νίκη, καὶ εἴφος,
Ζωὴ, πνοή, χεῖρ, ἔδρα, βάσις, καὶ θρόνος.
Τ'φωσον, βάθος, πλάτος τε, μήκος χαρίτων.
Ὡς περ τὸν εὐχάριστον ὕμνον ἐξάδω.
Ἀποσκορακίσαντι πανυπερσέφως
Τὸς κερματίζας ὁ κακὸς σιτέμπορος
Ἐκ τῶν ἐμῶν πόρῳθεν ἀφιδρυμάτων,
Ἀντισέφως μὲν, χρυσομιμήτως δ' ὅμως.
Ὡς εὐγε τῷδε τῆς τόσῃς παρρησίας
Ὡς ὑπέρευγε τῆς δικαιοκρίσιας,
Τῷ φραγγελλίῳ τῆς πάσης ἐξουσίας,
Ἐν οἷς τιμωρεῖ τὰς κακίστας ἐργάτας.
Τῶν ψυχοβλαβῶν καὶ βδελυρῶν ὀνίων.
Αἰτῶ δὲ τῷδε τὸ φιλεῦσθαι γὰρ κράτος
Μωσαϊκῇ χάριτι καθεσπλησμένον,
Θεῖον δὲ μάλλον ἐμπειρησμένον σθένος,
Καὶ τὸν τιν' ἄλλον ἀπὸν θεογόνον.
Ἐμοὶ προσερεῖν καὶ παρέχει καὶ χρίσαι
Ταῖς οἰκοῦν λαμπρόντος φωτοχυσίας
Μὴ ταῖς ἀμυδραῖς καὶ παρενθίτοις ὁδοῖς,
Μὴ δοξομανῇ καὶ βέοντα τῷ θράσει.
Καὶ γῆν θροῦντα καὶ δονῶντα τῷ κλόνῳ.
Καὶ κατακομπάζοντος τῷ σπῆτι κράτους,
Εἰρηνικὸν δὲ καὶ γαλήνιον πλέον,
Εὐθυδρομῶντα τῷ δεσπότη κατ' ἴχνος.
Ναὶ καὶ χαρίετ καὶ παρέξει καὶ χρίσει,
Νυμφοσολῶν με κατὰ παῦλον ὡς θῆμις.
Ὡς βασιλεῖς οἴκῳ δῶρα καὶ φέρος.
Καὶ κράτος εἴη πρὸς μακράων χρόνων.
Ὁ λῶν ὅλων ὁ ὑπερβλῖον φόνον,
Φέρον προσάγει τῷ τρισολβίῳ κράτει,
Λόγον ταπεινὸς οἰκτικῆς χαρτοφύλαξ.
XLVI. p. 182. Ἀναλὶ νῦν πρὸς τὸν μαῖστρον
Ἰωάννην. *Adloquitur magistrum Ioannem.*
Σὺ γὰρ ἐλκὼν μουσικῶν θεμάτων
Ἰωάννης τὸ θαῦμα τῶν ἀναιδέων,
Ὁ πρωτονοτάριος ἡ ξένη φύσις
Εἰς ἔργον ἐξάγαγε τὴν σιχηρλίαν,
Ἡμῖν προσήνῃ τὸν κρατῶντα δεικνύων.
XLVII. pag. ead. Τῷ αὐτῷ κυρίῳ Γεωργίῳ
πρὸς Ἰωάννην τὸν Βατάκον (sic videtur nomen
corruptum legendum) ἔλθοντα εἰς τὴν Καλ-
λίπολιν. *Eiusdem Domini Georgii ad Ioannem
Batacum, cum Callipolim veniret.* Inc. Ὡς
ἡλιακὸν ὡς ὑπερλαμπρὸν φάος.
XLVIII. p. 183. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν Θεότο-
κον. *Eiusdem in Dei matrem.* Inc. Αὐτὸς ἐκεί-
νους τοὺς πανομήτους ἴδας.
IL. ead. pag. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν ἀγίαν ὁμο-
λογητήν. *Eiusdem in sanctos Confessores.* Inc.
Ἡ κλήσις ἔργον τῆς ὁμῶν καρτερίας.
L. p. 183. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν τινα νε-
ον τεθνηκότα υἱὸν τοῦ Δομεσικοῦ Καλλιπόλεως.
Eiusdem versus in aliquem invenem mortuum,
filium

(1) Sic se-
re, nam ne-
xus erat dif-
ficillimus.

filium Domestici Callipolitani. Inc. Ἐχθαίρο-
ραὶ σε καὶ μυσάττομαι βίε.

LI. p. 185. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν ἅγιον Α'μ-
φιδόχον. *Eiusdem versus ad sanctum Amphilo-
chium.* Inc. Α'ν κύνας ἀργῆς ἀν τάχα ῥηνάτας.

LII. pag. ead. Α'λλοι τῷ αὐτῷ πρὸς τὸν αὐ-
τὸν ἅγιον. *Alii eiusdem ad eundem sanctum.*
Inc. Θραυστομῶν κύνα σε βλοσυρὸν λέγει.

LIII. pag. 185. b. Στίχοι Ἰωάννου Γράσου
βασιλικῇ νοτῇ (sic) ἐπὶ τῷ, καὶ ποιήσεις πάν-
τα κατὰ τὸν τύπον τὸν δευχθέντα σοι. *Versus
Ioannis Grassi regii notarii super illud: Et
age perficies omnia ad normam eorum, quae
tibi sunt ostensa.* Inc. Τύπον τυπεῖ μοι τῆς
σκῆς πάλαι τύπος.

LIV. pag. eadem Γεωργίῳ τῷ χαρτοφύλα-
κῳ. *Georgii Chastophylacis.* Inc. Ἡ' παῦλα
παῦλα τῶν κακίστων δογμάτων.

LV. pag. eadem Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν
πύλιν τοῦ τῆς ἐπισκοπῆς οἴκου Καλλιπόλεως.
*Eiusdem versus in quendam ianuam Episco-
pali domus Callipolis.* Inc. Μὴ κλειθεῖα δὴ
μοι, μὴ μοχλῆς ἐπινόει.

LVI. pag. 186. Τῷ αὐτῷ πρὸς τινὰς ἱερεῖς
βιατικῶς διαρρήξαντας τὰς πύλας τῆς ἐκκλησίας
αὐτοῦ διὰ προσέγγματος τοῦ ἐπισκόπου. *Eiusdem
ad quosdam violentos sacerdotes, qui portas
templi eius perfringebant iussu Episcopi.* Inc.
Τὸ ληστρικὸν σύστημα τῶν ἀλαστόρων.

LVII. pag. 186. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν κατὰ
τῆς Πάρμας. *Eiusdem versus in Parmam re-
bellem.* Id incidit in A. C. mcccxlvi. Vid.
Murator. l. c.

Ἡν ἔρα τῆς σῆς ἔργον ἀποστασίας
Μεταβαλεῖν τὴν κλήσιν εἰς τὴν ἀντίον,
Πῶς ἐξετράπη ἐν παλαμνίας τύχῃ;
Πῶς ἐξ ἀδίσκων ἡ τάλαινα, πταισμάτων
Ἀντὶ παλάμης πέλας σοι μετεγρέφῃ;
Τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἔσχατον διαρτίας.
Καὶ νῦν ἅπαντα τῶν βροτῶν πανυπερμία
Πατεῖ σε μὴ ἀθέουσαν ἀντισχεῖν ὅλος.
Πάλμοντε δυσφύρῳ ἐν ψυχῇ φέρετε.
Καὶ καρδιωγῶν, ὡς ξένης στρατηγίας
Καὶ παγκρατικῆς ἀνυπερβλήτου τύχης,
Τῆς τοῦ κρατοῦντος εὐσεβῆς φρυκτωρίας.

LVIII. pag. eadem Τῷ αὐτῷ εἰς εἰκόνα τῆς
Θεοτόκου καυθίσσης ὑπὸ πυρὸς. *Eiusdem in
imaginem matris Dei igne combustam.* Inc.
Τὸ δαλκὶν πῦρ ἐξ ἀναίδεος ματίας.

LIX. pag. 187. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν γνωμι-
κοί. *Eiusdem versus gnomice.* Inc. Α'ν ἡρεμῇ
νοῦς ἀνδριάζων ἐν ζάλῃ. Nihil apud Fabricium.

LX. ead. pag. Τῷ κυρίῳ Ἰωάννῳ Γράσσῳ εἰ-
ς τὸν ἅγιον Εὐστάθιον *Domini Ioannis
Grassi versus in sanctum Eustathium.* Inc.
Φθέγγουσιν ἰδὼν τὴν ἔλφον συζύγαν.

LI. ead. pag. Τῷ αὐτῷ Ἡ'θοποιᾷ· μελέτη
παθητικῆς τίνας ἀν εἴτη λόγους Ἐκάβῃ κειμένης
τῆς Τροίας. *Eiusdem Ethopoeia: exercitatio
pathetica, quae dicere potuerit Hecuba, Tro-
ia iacente.* Inc. Οἶα μὲν οἶα δυστυχῆς ἐγὼ πάθον.

LXII. p. 188. b. Ἰωάννῳ εἰς τὸν ἅγιον Α'ν-
τόνιον. *Ioannis in sanctum Antonium.*

Τῇ πραότητι σὺ μάκαρ ἐχθροῦ πάσας
Τὰς μὲν φάλαγγας ἔδρασας πολυτλόχους.
Nihil aliud inveni de Io. Grassio apud Fa-

brium, praeter haec Lib. V. Cap. 41.
Tom. X. p. 133. *Ioannes Grassus, Neftarii
Abbatis Casulensis discipulus.*

LXIII. ead. pag. Στίχοι Εὐγενίου Φιλοσόφου
ἀνεψιοῦ βασιλεῖος τοῦ Α'μοῦρ πρὸς τὸν ἐνδοξό-
τατον τροπαιοῦχον ἱῆγα Γεωργίον. *Versus Eu-
genii philosophi, ad gloriosissimum triumphato-
rem Vilelmum Regem.* Nihil de auctore
carminum apud Fabricium. Hic est fortasse
Guilielmus II. Siciliae Rex, qui obiit A. C.
mclxxxix. Vid. Murator. l. c. p. 66. Camil-
ium Peregrinum in Histor. Princ. Longobar-
dorum Neapoli mdcclm. 4 Tom. IV. p. 115.

Πάντων κρατῶσαν σὴν σεφιδόρον κάραν,
Τὸ πᾶν κατιδὼν σοὶ κλίνει τὸν αὐχένα.
Ἰππερεῖ σοι γῆ, θάλασσα, καὶ πόλις,
Α'εὶ τρίβον πλὴν ἰθύνοντα καὶ χρόνον.
Εἴκωσι ταῦτα καὶ θέλοντι σοὶ μόνον,
Παραβλέπειν σοὶ πρῶτα γὰρ δεδοικῶτα,
Ἡ' περ Θεὸς τέτευχεν, ἦν Θεὸς θέλει.
Α'μβλύνεται φῶς ἡλίου σαῖς ἀντίαι,
Καὶ δῶσιν αἰτῶν ὑποχωρεῖ σὴ θῆξ.
Τῇ νυκτὶ προσπέφουγεν αἰσχύνῃς χάριν,
Α'νέσπερον βλέπων σε λαμπρὸν Φωσφόρον.
Σὸν οὐρανὸν μήκισον ὕψος ὁ φθάσει.
Κάτωθεν ὥσπερ ἀτενίζει σοὶ τρέχων.
Α'νὼ γὰρ αὐτὸς τοῖς κάτω μετρημῶσιν
Γῆν ἐρανώσας, ῥῆξ κράτις, σὺ θρόνῳ.
Ἡ' παγκρατικῇ σοὶ δαλαγωγεῖται τύχη.
Αἰδωμένη σε τὸ κράτος, μονοκράτωρ.
Α'μύλλαν ἱεῖς ἀρετῇ καὶ τῇ φύσει.
Ἐκατέρων μέλημα σοὶ πάντων πλέον.
Α'μφοῖν σκοπὸς μέρος τί κοσμεῖν ἐκ μέρους.
Πρὸς σὴν σολὴν γὰρ ὅχ' ἱκανὴ θατέρω.
Τὴν ἔνδον εὐπρέπειαν ἡ πρώτη φέρεται.
Ἡ' δευτέρα δὲ τῆς θύρας ἐργάτις
Ἐν σοὶ κενῶσι τὴν ἐπιστήμην ὕλην,
Χωρητικῆς ἔχοντι τῶν καλῶν τρόπων.
Τὸν πλῆτον αὐτῶν ἀρχικῶς ἐπεσπᾶσω.
Οὕτω πενιχρὰς ἀπέδειξας ἀπὸρος,
Ὡς μηδὲν εὐρεῖν τοῖς βροτοῖς διατέμειν.
Τὰ πατέρων βέλτεσσιν, τὰ σὰ βελτίῳ.
Βασιλικὴν τὴν ῥίζαν ἔσχες ὑψόθεν.
Α'λλ' ὁ κλάδος νένευκε τῆς ῥίζης πρόσω.
Μέγα τι λαβὼν κρεῖττον ἀντιπαρέχεις.
Κλέος γονεῖς σοὶ, μετὶ αὐτοῖς σὺ κλέος.
Λοιπὸν νικῶσιν, ἀλλὰ σὺ κατεσάδης
Τῆς νικητῆς πατέρων νικηφόρων.
Οὐδεὶς ἀμοῖρος σοὶ πόθῳ καὶ σοὶ φέβῳ.
Πᾶς εὐφρονῶν ποθεῖ σε, πᾶς ἐχθρὸς τρέμει,
Α'ριστον ὄντα τῆς δίκης ζυγοστάτην,
Δι' ἧς ἕκαστος τυγχάνει τῶν ἀξίων.
Σὲ βασιλεῖς φρίττουν, ἐθῶν σατράπας,
Ὅντι τὸν λείοντα σαφῶς εἰδότες,
Πήνωσιν τότε καὶ βρυχηθῶσι τῷ κλόνῳ,
Ὁ'ρη κατασέφουεν τι τῆς ἀδικίας.
Σὴς ἰσχύος ζωγράφος ἡ δέξια σου,
Ἐργῶν βεβαίως, καὶ προκηρύττει φάτις.
Σὴ κλήσις ἄρκει καὶ μόνῃ θρυλλομένη.
Τρόπαιον ἱεῖς ἐν μέσσοις ἐναντίας.
Πρὸ τῷ γυμνοῦσθαι πρὸς μάχας τὸ σὸν εἶφος,
Ε'φθῇ φερίσειν ἀντικειμένων πόλεις.
Ταῖς ἐκ δόρατος ἀσπραπαῖς σοὶ μακρόθεν
Πίπτει μαχητῆς, καὶ σκεδάσσεται φάλαγγ.
Τίς τὴν ἀπειλὴν καρτερεῖ τῷ σοὶ βέλῳ,
Πρὸ τῆς βολῆς βάλλοντος ἀνδρῶν καρδίας.
D 2 T 2

Τὸ φρικτὸν αὐτὸ τῆς διανοίας πτόον,
Τί μὴ λικμήσειν οἶδεν ἡριβωμένως.
Οὐδ' αὖ φουρργὸς πύργος εἰρήνης φύλαξ,
Οὐ πυρσοφὸς γὰρ ἔσται ὁρθοδόξος.
Πιστὸς ποδηγὺν ἀπλανοῦ ποδηγίῃ.
Οὐ σὴν γαλήνην εὖρον ἀντὶ λιμένος
Οἱ ναυαγέστες ἐν κύμασι τῷ βίῳ.
Τίμῃ κέκλειται θύρα σῆς εὐσπλαγχνίας,
Τὰς προσέχοντες πάντας εἰσδεδεγμένη.
Οὐδέ τί σὺ ἐθαύμα τῆς οἰκνείας;
Οὐδ' εὖλος ἢ κ' ἔρεσμα τῆς ἐκκλησίας;
Οὐ τὰς ἀμίκτους συμβάσεις σὺ μιγνύεις;
Οὐδ' αὖ καθίσας ἄρνα σύνδειπνον λύκῳ;
Καὶ βῆν σύμενον θηρίοι ἀνημέροισι,
Εἰς ἐν συνάφῃς ποικιλοθρόων φύλιν,
Καὶ συμβιβάζας πανσόφῳ προμηδείῃ,
Καὶ σὺ φρενὸν ἔβυστος ἢ κενυμένη.
Σὺ μέτρον ὧρδν, σὺ τύπος τῶν πραγμάτων,
Ὅρος σοφίας καὶ ναῦν πάσης τέχνης,
Δι' ὃν κατεσκευάσας ἀλύχης ὄλεος,
Ζωὴ διαίσειν καὶ μόνῃ τῶν ἐμπνύων,
Καὶ φύσιν αὐτὴν βυθίζας παροτρύνει.
Εὔθεον μυστήριον κτισμάτων τὰς ἰδέας
Τὸν Μίτων ἐξέτασας. Ἰχθυὸς ἢ κ' ἔχει
Οὐδέ τίς ἐκεῖνος σοφὸς ἀνακτόροιο τόπος.
Ὅλλυσι χρίσιν ἀψόβοιο προσεγγίσας.
Ἀκὼν ἐπαίνει μῶμος ἐκείνῃ μένει,
Μεταδιδάχθεις εὖ λέγειν καὶ μὴ ψέγειν,
Λήξετε β' ὡμὴ ἐ πόλις Κωνσταντίνης.
Σιγάτε καὶ παύσασθε τῶν πάλαι κρῖτων.
Καίσαρες ἐκπέμφασα μακρὰν ἐν σκότει,
Σβέννυσιν ὕμῶν τὸν λύχνον, καὶ τὸν τύπον
Τὸ σικελικὸν ἐξαντεῖλαν σέλας.
Γίνωσκε σαυτὸν, Μακεδὼν, τόπον δίδου.
Ἰδὲ τί κρείττον, εἴργε καὶ ἀκυσίως.
Εὔγγωνιζέ, Κύρε, μὴ φανῇς πένης
Κάλλει, δυνάμει, καὶ λόγῳ, καὶ πρακτέῳ,
Ἡρώσε ἐμπρέψαντες ἔσωσαν μύθῳ.
Εἰς ἐπὶ πάντας ἐξόχως ὑπερφέρον,
Εἰς ἐπὶ πηγὴν χαρίτων ἀννάνων,
Τίς ἔσται αὐτόδμηλος; ἢ καὶ κηρύκων.
Ἀλλ', ὦ βασιλεῦς τρισημίσις τρισημίαν,
Ὁ καταβροντῶν ἀκρόν, φρένα, εἶμα,
Ἀρχὴ εἴφως οὐ, μὴ δόλως σχοίη πέρας,
Ἀπείρος εἴη σὸς χρίνος καὶ σὸν σέβας.
Σοὶ βασιλεῖς οἴσονται δῶρα καὶ φόβος.
Τὸ σὺ γένοντο βήματος παραστάται,
Μιᾶ σε φωνὴ δεσπότην κεκληγότες.
Ὡς σὺ πρέπεις γνώτωσαν ἡ μοναρχία.
LXIV. pag. 190. b. Γ' ἰωάννη Γράσσου Τ' δ' ἡν-
την εἰχοι πεπλάσμενοι. *Ioannis Grassi Hy-*
druntini versus fidi. Inc. Ὁ ἔρως μὲν ἢ δὲ
κροκόπεπλος ἡμέρα.
LXV. p. 191. Στίχοι τῷ Πισιδίῳ πρὸς τινὰ
βασιλεῖον *Versus Pisidae ad quemdam Regem.*
Μελενβαφὲς πέδιλον ἐλίξας πίδα,
Βάψαι ἐρῶν περικλῶν ἐξ αἱμάτων.
LXVI. pag. ead. Στίχοι Νικολάου Τ' δ' ἡν-
την εἰς τὸ ὄρος τῷ Θαβάρ. *Versus Nicolai Hy-*
druntini in montem Thabor. Inc. Τὴν λαμ-
πρότητα τὴν ξένην Θαβάρ βλέπων.
LXVII. pag. ead. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸν ἅγιον
Στέφανον. *Eiusdem ad sanctum Stephanum.*
Inc. Παράνομον σύστημα ἐ μαιφόνον.
LXVIII. pag. ead. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν ἅγιον

Βασίλειον καὶ Γρηγόριον. *Eiusdem in S. Basilium,*
& Gregorium. Inc. Εἰσάρκεις ἦσαν ἔμπνοοι
κατεπλάγης.
LXIX. p. 192. b. Νικηφόρου τῷ ἁγίῳ (sic) εἰς
νέον φιλόσοφον *Nicéphori . . . in iuvenem phi-*
losofum [mortuum.] Nihil apud Fabricium.
Inc. Ἐρῶς, ἔρως, σείρην τε, μῦσα, καὶ χάρις.
LXX. pag. ead. Νικητὴ φιλοσόφῳ εἰς τὸν
Δάφνιν. *Nicetae philosophi in Daphnin.* Ni-
hil apud Fabric. Inc. Γενμήμον πρὶν εὖσα
μαντικῆς Δάφνι.
LXXI. p. 193. εἰχοι Γερμάνου πατριάρχου Κων-
σταντινουπόλεως γεγραμμένοι ἐν τῷ θείῳ ναφ, ἐν-
θα ἦσαν συνηθισμένοι οἱ τ' ἢ ἡ θεοφόροι πατέρες,
πρὸς τὴν θεότοκον ἀμφοῖσι πρὸς τὸν Χριστόν.
Germani Patriarchae Constantinopolitani ver-
sus aeterni Christi, & Mariae. scripti in eo
tempore, ubi coccxviii. divini Patres congregati
fuerunt. Inc. Μῆτερ δακρύεις, τίνοις ἐπὶ μοι χάριν.
LXXII. p. ead. Εἰς τὴν ἁγίαν πατέρα τὴν
εἰς τὴν σύνθεσιν Νικαίας. *In sanctos Patres syn-*
odi Nicaenae. Inc. Ναὶ ναὶ γραφὴς ὡς ἀνί-
δας δις δόμον.
LXXIII. ead. pag. Πρὸς τὸν Ἀρείον. *Ad A-*
rium. Inc. Κύων Μανικὴ καθυλακτῶν δεσπότη.
LXXIV. p. 193. b. Ὡς ἐκ προσώπου τοῦ
ἁγίου Σπυρίδωνος πρὸς τὸν ῥήτορα. *Tamquam e*
persona sancti Spyridonis ad rhetorem. Inc.
Βλέπεις τὸ ποῖον τὸ τρισήλιον βλέπω.
LXXV. ead. pag. Εἰς τὸν θεόλογον Γ' ἰωάν-
νην ἄλλοι. *In theologum Ioannem alii.* Inc.
Τί φης ἀλίου ἔμφρον, ἄρ' ἔχεις ἄγαν. *Floruit*
Germanus Patriarcha Constantinopolit. A.
C. dcccxv. Vid. Fabricium L. V. C. 41. Tom.
X. p. 206. qui nihil de his versibus, sed de aliis
loquitur, qui non occurrunt in Codice.
LXXVI. ead. pag. Στίχοι Νικολάου Τ' δ' ἡν-
την εἰς τὴν ἁγίαν, Ἀνεμπόδιον, Ἀφθόνιον,
Ἀκινδυνον, Ἐλπίδιφρον, Πηγάσιον. *Versus*
Nicolai Hydruntini in sanctos, Anempodis-
sum, Arphobonium, Acindynum, Elpidiphro-
num, & Pegasium. Inc. Σύστημα πεντάριχμον
ἀνδρῶν μαρτύρων.
LXXVII. ead. pag. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν θεότο-
κον εἰχοι. *Eiusdem in Dei matrem versus.*
Inc. Ὡς ὑπερεκτεθῆκα (sic) σὺν φρικτὸν τόκον.
LXXVIII. p. 194. Τὸ αὐτοῦ εἰχοι εἰς τὸν
ἅγιον Θωμᾶν. *Eiusdem versus in sanctum Tho-*
mat. Inc. Ὁ χεῖρα τολμῶν σὴ βαλεῖν Θεὸς λόγος.
LXXIX. ead. pag. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀπο-
τομὴν τῷ Προδρόμῳ. *Eiusdem in Praecursorem*
capite amputatum. Inc. Κόπτεις κεφαλὴν Ἡρώ-
δης τῷ Προδρόμῳ.
LXXX. ead. pag. Τὸ Προδρόμῳ ἀπὸ τῆς γυ-
ναϊκὸς τῷ λογοθέτῳ. *Prodromi ob uxorem Logothe-*
tae. Inc. Τὴν συμφορὰν μὲν μητροπαρθεῖν βλέπεις.
LXXXI. p. 194. b. Στίχοι Νικολάου Τ' δ' ἡν-
την ἢ καὶ Μαίεσιν Γ' ἰωάννη τῷ ἐπὶ τῶν δειξέων εἰς τὴν
θεότοκον. *Versus Nicolai Hydruntini filii maiistri*
Ioannis, magistri libellorum supplic. in Deira-
ram. Inc. Μυθεῖς νοεῖσθαι κοσμοσωτηρίας κήρυον.
LXXXII. pag. 195. Ἐπιγραφὴ εἰς τὸν τά-
φον τῆς γυναικὸς Μαυρικίου Κωνσταντίνου, καὶ εἰς
τὸν ἀνδρᾶ αὐτῆς, καὶ τῶν τέκνων. *Inscriptio se-*
pulchri uxoris Mauricii Constantinii, in ma-
tri-

ritum ipsius, & liberos. Inc. Ἀ' δ' ἐγὼ ἡτρι-
τάλαινα καὶ ἀμφοτέρων βασιλῆων.
LXXXIII. ead. pag. Τὸ Προδρόμῳ εἰχοι εἰς τὴν
ἁγίαν Βαρβάρην. *Prodromi versus in sanctam*
Barbaram. Inc. Ἀ' δ' ἐξ ἀκάνθας εὐφύει τρυ-
γᾶς ῥόδον.
LXXXIV. p. 197. Μύθος. *Fabula de divi-*
te & Lazaro ex Evangelio, sine auctoris no-
mine. Inc. Ἀ' ἡν τὴν πλῆθος ἐξ ὑφασμένων.
LXXXV. p. 198. Προφαίκα quaedam ἐκ τῶ
λόγου τοῦ Γερό. . . . *ex oratione Hiero . . .* Inc.
Πολλὰ κινεῖ ἐκινδύνους μοι παραλυθῆναι τὸ σῶμα.
Def. παρακλῆσις τὸ μέτρον.
LXXXVI. p. 199. Τὸ μητροπολίτη Κέρκυρας
κυρίου Νικολάου. *Metropolitae Corcyrae Domini*
Nicolai, Iambi cum scholiis. Inc. Ψυχὴ διέ-
γνως ὡς τί τῷ εἶναι πλάνη. Def. Δ' ἢ τὰ πάντα
εἶναι περ εἶδον ἄχρη: sed mendosa valde haec
postrema mihi videntur. Fabricius Lib. IV.
Cap. 30. T. IV. p. 413. Ioannis Metropo-
litae Corcyrensis Epigrammata Graeca in
S. Crutem tantum commemorat.
LXXXVII. pag. 203. Τετραστίχα Γαβρίου
γραμματικῆ καὶ Ἑλλήνων. *Tetrasicha Gabriae*
grammatici & ethnici.
Animadvertendum heic est Gabriae, non
Babriae, Fabulas in nostro Codice esse LXXIX.
ex quibus XLIII. editae sunt Graece & La-
tine ab Aldo Manucio, cum Phurnuto, Pa-
laephro, & aliis, Veneris A. m. d. fol. &
a Frobenio Basileae A. m. d. xliii. 8. Tubin-
gae A. m. d. xlii. 8. Reliquas usque ad LIV.
e Codicibus Palatinis addidit Isaacus Nic.
Neveletius in editione Francofurtensi A.
m. d. c. lxx. 8. Hac usi sumus in recensione
nostri Codicis, in quo VI. fabulae defunt
ex editis a Neveletio, reliquae vero mul-
tum ab ipsis diferebant. Itaque superfunt
XX. quae adhuc inter editas desiderantur,
quasque heic in studioforum gratiam, uti
sacit in Codice, proferimus: ex quo etiam
conligitur, istarum fabularum auctorem non
esse Ignatium diaconum, ut suspicatur Fa-
brius Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. 9.
T. I. p. 398 sed Gabriam ipsam, cui, ut
in titulo adnotavimus, tribuuntur. Iam
vero ipsas Gabriae fabulas ineditas profera-
mus, illas quidem eo numero, quem in
mendosissimo Codice obtinent, adnotatas.
Fab. xviii. Ἐν συμφορᾷ μὴ γαστρίσθαι.
Κλοῖψ λύκος πάχισον εἰσορῶν κύνα,
Δήσας ἐν ἐξέθρεψε ποιμὴν τίς ἐφη
Κυνηγὸς ἀλλὰ τὸτο μὴ τάβοι λύκος.
Ἐμοὶ φίλος λιμὸς γὰρ ἢ κολοῖψ κύρος.
xxv. Καταπαίζονται οἱ περὶ τοῖς εἰδόσιν
ἀλαζονεύοντες.
Λέων ὄρος θήρεων. εἰς τί πῃ σπείος
Ὅνος δ' ἐπεισδύς ἄγας ἐνδον ἐπτήεις.
Ἐφ' ὃ καταφύγω καὶ φηρὶ λέων,
Ἀλλ' ἐθρῖναι ἂν μήπερ ἀογκῆμαι μέγα.
xxvi. Φιφρονίμοι ἐκ τεκμηρίων προφῶσι κίνδυνον.
Λέων ἀναλίσκει ἐν σπείει τροφῆς χάριν,
Βιάλλει, θήρας ἰγνένας κατεδίδων.
Μονὴ δ' ἀλώπηξ γέντο μηχανῆς ὑπὲρ
Γ' ἡγενοπόνης ἐξόντων, ἔ δολος.

xxvii. Πρὸς τὸν δι' ὑποκρίσεις ἐνεδρεύοντα.
Λύκον κύνας πληξάσπου ἀχρίσον λίπον.
Τροφῆς δ' ἀμφοῖων ἄρ' ἐλέξε τοιάδε,
Οἷον ποτὶν διψῶντι μοι. τὸ δ' ἀντίφη,
Θοῖνι γενοίμην, εἰ ποτὶν σοὶ προσφέρω.
xxx. Τὸ παρὰ καιρὸν δρώμενον ἐπισφαλές.
Κλῆρον νέος δέδωκεν ἐκτός εἱματός,
Ὡς δ' εἶδε χελιδόνα, καὶ τὴν ἐμπάλιν.
Ταυτὴν δὲ νεκρὰν, ὡς ἔγνω γ', ἐφη,
Τάλαινας αὐτὴ καμὲ προσάπλεσας.
xxxi. Ἡ ἀληθεία καὶ παρὰ πολέμους ἰσχύει.
Κόρυ πλέως ὦν προβάτων γ' ἐφη λύκος,
Ὡς εἴπερ εἴπη τρεῖς ἀληθείας λόγους,
Ἀσινέες ἐκπέμφειν, ὡς δὲ τὴν ἐφη,
Εὐεργέτην εὐρίσκε δυσμενὴ πάλαι.
xxxii. Οἱ τὰ ἰδία ἐπιτηδεύματα καταλιμ-
πάντες δυστυχῶσι.
Γ' ἡν λάρος βίβρωσκε, θνήσκει δ' αὖ τάχει,
Πρὸς ὅνπερ ἐξέφθινεν ἰκτίνος λέγων.
Πέπονθας ὡς δίκαια, δύσηνον κέρα,
Πλωτῶν δάιταιν πτηνὸς γὰρ ὦν μὴ φίλει.
xxxiii. (Ἀνεπίγραφος)
Θήρεων ἄρκτος, ἡδ' ἀλώπηξ, καὶ λέων,
Ἀλλ' οἱ μὲν ἐξέφοντο θήραν ἐκ πόνων.
Κάμην δ' ὡς εὐρίσκε κερδὸν δεσμίαν,
Ἡλθε διαγγέλλουσα ταύτην ὡς ἀνν.
xxxiv. Οἱ κακῆργοι γνωσθέντες ἀνέχονται τῶν
τεχνασμάτων γίνονται.
Ἡ δὲ νομῆς ἐρῶσα κρημνὸν βόσκειτο,
Ταύτη δὲ λύκος, ἐνδὼν τροφῆς ὄλεος,
Εὔφρε λειμῶνα εὐθαλῆ κάτω βλέπειν,
Αὐτὴ δὲ ταύτης μὴ φρονεῖν τροφῆς ἐφη.
xxxvi. Ὅτι ὁ δὲ τοῖς χαροποῖς ἐπαγαλλίσσεται.
Εἴλον σαγήνην ἀνδρες ἐκ βάρους πάλαι,
Ἡσπερ τὸν ὄγκον ἐννοῦντες εὐθύμην,
Λίθων δὲ πλείων εὐρεθέντων δικτύοις,
Τῇ χαρμονῇ σύγκρατον εἰχον τὴν λύπην.
xxxvii. Τινες ἐτέρων μοχλῶντων αὐτοὶ προσ-
ποιῶνται κάμνουν.
Εἴλον βόας ἔμαζαν, ἡ δ' ἦχε μέγα,
Πρὸς ἣν τραφέντες, οἱ δ' ἐφθον ὡς δὲ πη,
Ἡμῶν πονέντων τῷ πολυσέβῳ βάρει,
Αὐτὴ γόμος πέλυσσε κέρρα γὰρ μάτην.
xl. Ἐν κινδύνῳ ἐς ὅτε οἱ ὑπαταὶ σωτήρες
τῶν φίλων εὐρίσκονται.
Εἴλαφος ὡς ἐβλεπεν εἰς ὕδωρ κέρας,
Ἡύχεν κατ' αὐτὴν κερτομέσας τὰς πίδαας,
Λέων δ' ἐπεὶ δῖσκε τάτης, ἡγάπα
Κέρας καυρυβρίζουσα θήρας ὡς πάγην.
xli. Πολλὰ κινεῖ τὰ δονῶντα χαλεπὰ ὠφέλιμα.
Εἴλαφος ἡμίφωτος ἀκταῖς ὡς ἔην,
Πρὸς χερσὶν ἐσκῆπυσεν ὕμματα ἄρτιως,
Θηρῶντας ἐκκλίνουσα, τὴν βάλλει βέλος
Ἀπρόσδοκτον ἐκ θαλάσσης ἔγγισαν.
xlii. Μὴ γελῶν πτώμα τῷ πέλας.
Μῦς ἦγε τίς μὴν ἔργον ἔντ' ἂ
Ὅς χαλκίους ἐλέγοντες ἔσασαν γέλων
Ὁ μῦς δ' ἐτι ζῶν εἶπε, μεσὶ δακρύων,
Ὡς οὐδὲ μὴν δύνασθε καὶν τρέφειν ἔνα.
xliii. Ἀχθονται οἱ τῶν ἰδίων πόνων τὰς δι-
συχνῶντας ὁρῶσι τὸν ἵπτι. . . . ἐπιφερόμενοι.
Νεβρὰν λέων ἔλκοντες ἄρκτος τ' ἐλάφῳ
Ἐκείντο πρὸς γῆν. τοῦτο δ' εὐθὺς ὡς ἔγνω
Ὡμοῖς ἀλώπηξ, οἶσεν ἄρασα κέρα.
Ἡχθονται δ' ἔτσι τῶν πόνων ὑπερέμμενοι.
LIII.

(1) Litte-
rae sunt fere
prioris eva-
ngelicae.
(2) Sic res-
tituo A',
cuius nul-
lum super-
erat vesti-
gium.

(3) Litte-
ra antiqui-
tate evanuit
sed sine du-
bio legen-
dum est A'.
(4) Est
inter Ac-
topicas.

LIII. Οὐ δὲ φιλεῖν τὰς προτιμῶντας τὰς
προσφάτους.

Ποιμὴν ποτ' αἰεὶν ἀγρίαις βρώσιν φέρων,
Κατημέλησεν ὧν περ εἶχεν ἀφρόνως,
Χειμῶνος ὥρα. Καὶ παρῆλθε αἰθρίας,
Φθόρῳ ἐφύγον μὴ πᾶθωσιν ἡμερῶν.

(1) Cod.
contemptus ex
hibet ἡμι-
στις.

LVI. Τῷ προέχοντι μὴ ἔριζε.
Πρὸς τοξικὴν ἤριζε περὶ λοξίας
Α' π' ἀντολῆς ἐπεμψεν εἰς δύσιν βέλος,
Ο' ζεύς δὲ τῶτον εἰς τοσῶτον προφθάσας,
Ε' φη' σφαφεῖς, ὧ τέκνον, εἶπε περ βάλω.

LVII. Τέλη σκοπεῖν, εἰς ἕτως ἐγχειρεῖν.

Πέπτωκε κερδῶ πρὸς βαθυκρημνὸν φρέαρ,
Πρὸς δ' τράγος κᾶτεισι διψῶν ἀσκόπος,
Α' φ' ἔπερ αὐτὴ τῷ βᾶθρῳ σεσωμένη,
Ε' κερτόμηνεν, ὡς ἄνεν παγωνίαν.

LVIII. Κρεῖσσον τῷ σωματικῷ κάλλει τὸ τῆς
ψυχῆς.

Ποικίλασι καυχᾶτο πάρδαλις πάλαι,
Ἡ' περ κατητέλιζε κερδῶ τῷ θράσει,
Ταύτης ἑαυτὴν ἔσαν ἐξεργμένην,
Ο' τι (ἡς) μὴ τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν ποικίλῃ.

LXVI. Διὰ τινὰ φόβον εἰς μείζονα κίνδυνον
ἐμπέπτωσι.

Φεύγουσα θηρίοντα ἔλαφος πάλαι,
Θηρίοις περιπέπτωκεν ἀγριωτάτῳ,
Κταφθεῖς δ' ὡς αὐτὴ, ταυτ' ἔλεξεν σὺν γόῳ
Πῶς ἄνδρα ἐκφεύγουσα θηρεὺς ὠλόμην.

LXVII. Τοῖς μεγίστοις μὴ συνεκτείνεσθαι.

Διὰ τὴν βοὴν πατεῖτο βατράχου τέκος,
Ο' γὰρ δὲ μήτηρ. . . ποθ' τέκος ἔφη,
Φυσθεῖ ἑαυτὴν καὶν φάγῃς ὄλη,
Πρὸς ἔδην αὐτῷ ἐμφορῇ ἔση.

Lacum
Codicis.

LXXXVIII. p. 211. Τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τοῦ
θεολόγου γινώμαι διστάζει. S. Gregorii Theologi
sententiae distichae. Inc. Α'ρχῆς καλῆς κάλλι-
στον εἶναι καὶ τέλος. Def. Ἡ' κατὸν, ἡ δυνερον,
ἡ ἀνόςος χλόη. Exstant confusim in editione
Oper. Paris. A. mdcxi. T. II. p. 153. seq.
sed sub tribus diversis titulis: primum Car-
men inscribitur Τῷ αὐτῷ γινώμικα διστίχα, al-
terum Εἰς βίον, tertium Εἰς τυχὴν καὶ φρόνησιν.

LXXXIX. pag. 214. b. Λέοντος φιλοσόφου
εἰς τραυλὸν μαθητὴν αὐτοῦ. Leonitis philosophi
in balbum discipulum eius. Inc. Ω' τραυλο-
ρήμεν τραυλεπῇ τραυλεγγύῃ.

XC. eadem pag. Μεθόδιῳ πατριάρχῳ. Me-
thodii Patriarchae, duo aenigmata tristichis
iambicis. Inc. Ε'χω τὸν ἐξῆς καὶ τὸ τῷ
τρίτῳ τρίτον. Duo sunt Methodii Patriar-
chae Constantinopolis apud Fabricium Lib.
V. Cap. 1. T. V. p. 259. Primus vixit A.
C. dcccxi. alter A. mcccxl. Vtri tribuendi
sint isti versiculi, omnino ignoro.

XCI. eadem pag. Historiola nescio cuius,
tetrasticho iambico. Inc. Ποῖον πετεινὸν μο-
νοσύλλαβον πέλον.

A pag. 215. usque ad finem fere omnia
pedestri oratione scripta; sed prima sine
titulo & auctore Statuae corporum Chry-
sostomi, Basilii, Cyrilli, Petri, & Pauli, &
aliorum descriptae. Pauca quaedam alia
solutae, & ligatae orationis, sine auctore,
inscriptione, initio, & fine, tam confuse,
& male scripta, ut omnem recensendi co-
natum eludant.

XCII. p. 239. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν
Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης λόγος εἰς τὴν
πάνσεπτον γέννησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.
Beati P. N. Andreae Archiepiscopi Cretensis
Sermo in venerabili nativitate Dei matris. Inc.
Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμῇ. Def. καὶ μακαρίας ἦται
. . . . . mutila sunt ultima. Hic Sermo sub
Germani Patriarchae Constantinopolitani no-
mine G. L. exstat cum Andreae Schotti S.
I. versione in Austriarum Biblioth. Patrum
Paris. Morellianae A. mdcxlv. Tom. XII.
Eundem Allatius de Georgiis p. 312 tri-
buit Georgio Nicomediensi. Codex Regis
Galliae Ms. num. 275 ad Io. Damascenum
refert. His omnibus sententiis praefert Com-
besius testimonium Codicis Mazariniani, a
quo Andreae Cretensi vindicatur (cui nunc
etiam auctoritas nostri Codicis adcedit) &
sub huius nomine cum nova versione sua edi-
dit in Austar. Novo Bibl. Patrum Paris.
mdcxlviii. p. 130. Andreae etiam tribui-
tur in Codicibus Caesareis, de quibus Lam-
becius Lib. IV. p. 88. & Lib. VIII. p. 379.
380. & in Cod. Biblioth. Coislinianae p. 388.

Continetur, ut iam vidimus in hoc egre-
gio Codice pleraque inedita, a Graecis,
qui Siciliam olim incoluerunt, forsitan exa-
rata. In Calabria siquidem, & in aliis
Neapolitani regni regionibus, atque in
Sicilia, ad proxima usque secula Grae-
ca lingua obtinuit; ut non plebeio so-
lum usu, sed etiam Ecclesiastico, in officiis
persolvendis usurparetur, donec Sixti IV.
iussu ac decreto, omnibus, ut Latine fa-
cra facerent, provisum est. Curabat
nempe ipse, ut Graecae linguae usum
iis in locis ex hominum oblitteraret memo-
ria. Haec tamen in plerisque regni
partibus populares Graeco, sed vitiatum
idiomate fabulantur. Itaque hisce in regio-
nibus, innumeri propemodum Graeci Co-
dices exscripti sunt; quorum ingentem nu-
merum vidit, & evoluit Romae Monte-
falconius, ut ipse ait in Palaeographia Lib.
I. Cap. 9. p. 112. in coenobio S. Ba-
sili. Neque audiendos esse statuit illos,
qui nullo, vel saltem modico facto rei ex-
perimento, Codices Graecos in Calabria
scriptos, ceteris minus adcuratos temere
adfirmant. Centum, & quinquaginta ipse
met vidit in memorata Basilianorum Bi-
bliotheca, aliquot exscripsit, omnes evol-
vit, nullosque alibi emendatioris se re-
perisse publice testatus est. Nostri quidem
Codicis, perversitate scripturae, ni fallor
perterriti, pauca, & exilia adnotarunt Hol-
stenius in schedis suis Mss. Langius, Ma-
billonius, alique, qui Mediceae Bibliothecae
indices in vulgus hactenus prodiderunt.

Cod. Graec. chart. Ms. in 4. minori, pes-
sime scriptus Sec. XIV. constat fol. scri-
ptis 246.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ
ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIUS DE CAELESTI
HIERARCHIA.

Dionysii Pseudo-Areopagitae de Caelesti, &
Ecclesiastica Hierarchia, ac de Divinis
Nominibus.

COD. XI. I. pag. 1.

Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἐπισκόπου
Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκο-
πον Ἐφέσου περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας. Dionysii
Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timothe-
um Episcopum Ephesi de Caelesti Hierarchia.
Praecedunt duo Epigrammata:

I. Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον περὶ τῆς οὐρανίας
ἱεραρχίας.

Ἀγγελικῆς σοφίης ἀπαρύγματα πολλὰ κηρύσας,
Α' θρόνους ἀνέσθηναι ἰδεῖν νοσούντετον ἄστρον.
In beatum Dionysium de Caelesti Hierarchia.
Angelicae sapientiae radios multos adsecutus,
Hominibus exhibuisti conspiciendum intelli-
gibile astrum.

Hoc legitur etiam in editione Iunctina Flo-
rentiae A. mdcxvi. 8.

II. Aliud, quod in eadem desideratur
editione in turbam damus:

Οὐρανίων θείων ἱεράρχινα τάγματα μέλψας,
Μορφοφανῶντα τύπων κρύφιον νοὸν εἰς φῶς
ἔλκων,

Ζωσφόρων λογίων θεοτερπεία πυρρὸν ἀνάπτει.
Caelestium chorearum quum sacros, princi-
pesque ordines demulseris.

Typorumque illorum, qui certis formis
conspiciuntur absconditam mentem in lu-
cem produxeris.

Eloquiorum, quae viva sapientia praedita
sunt, facem, vel ipsum Deum delectan-
tem accendis.

Eadem p. 1. b. legitur Πρόλογος, qui inc. Τὴν
μὲν εὐγένειαν κ. λ. tum scholia, quorum initium
est: Ἰστέον ὅτι τινες κ. λ. vulgo adscripta S. Ma-
ximo, qui sec. vixit VII. sub Heraclio Imp.
cuius primus erat a secretis; postea Abbas
Coenobii Chrysopolitani. Ab Arianis adus
in exilium, anno dclxii. ut ferunt marty-
rii coronam adeptus est. Magna polluit eru-
ditionis, & sanctitatis opinione, pluresque
ante ipsum scholia in Dionysium scripsisse
testatur Pearsonius in Vindiciis Epistolae.
Ignatii. C. X. p. 314. Deest in Codice Glof-
sarium Graecum, quod videre est in edi-
tione Iunctina, & in aliis etiam Codicibus.
Repetitur tamen Epigramma supra memo-
ratum, cuius initium est: Ἀγγελικῆς σοφίης,
& argumenta librorum & capitum praemittuntur.
Περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας. De Caele-
sti Hierarchia. Cap. I. inc. Πᾶσα δόσις ἀγα-
θή. Cap. XV. & ultimum def. κρυφιοτήτα
σιγῇ τιμήσαντες. Agitur ibi de ternis Angelo-
rum ordinibus, & Gregorio Nazianzeno
Oratione XXXVIII. & XLII. auctore, egre-
gie, & subtiliter res pertractatur.

II. p. 16. b. Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἐπίσκο-
πος Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ἐφέσου πε-
ρὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Dionysii Areo-
pagitae Episcopi Atheniensis ad Timotheum
Episcopum Ephesi de Ecclesiastica Hierarchia.
In hac de omnibus mysteriis ad Ecclesiasti-
ca negocia pertinentibus doctrina traditur.
Adcedit Epigramma:

Οὐρανὸν ἀστερόεντος ἔφου σέλας, δε μετὰ πότμον
Ζωσφόρων λογίων προλιπὼν θεοφάντορας ὕμνος,
Α' θρώπους ἐδίδαξεν ἰδεῖν Θεὸν αἰὲν ἔνδον.
Caeli rutilantis fuit splendor, qui post mortem
Vitalium sermonum relinquens inclytos hy-
mnos,

Homines dedit videre Deum semper exis-
tentem.

Caput I. inc. Ὅτι μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς. Cap.
V. & ultimum def. προσηνακαλέωσιν σπινθή-
ρας. Animadvertendum est, in hoc Codice
post verba Capitis III. καὶ φθοροποιεῖς ἡδονὰς
pag. 22. b. asteriscum esse, qui ad sex inter-
serta folia refertur, in quibus a pag. nimirum
23. ad pag. usque 29. adiuncta sunt scholia
ad Symbolicam Theologiam, quae desideran-
tur in Corderiana editione, & conveniunt cum
Cod. XXXII. huius Pl. p. 88. iisque sequens
adscriptur titulus: Σχόλια τῷ περὶ συμβολικῆς
θεολογίας. Scholia super libro de Symbolica Theo-
logia; immo in librum de Ecclesiastica Hie-
rarchia, quoniam verba illa Οὐκ ἐξορχήσῃ τὰ
ἄγρια τῶν ἁγίων, quae haec scholia praecedunt,
pertinent ad initium Capitis I. operis de
Ecclesiastica Hierarchia. Itaque mox ad-
latis verbis explicandis tam longa conte-
xitur expositio, cuius initium est: Τετέ-
στιν ὃ πατριωτικῶς καὶ ἀνευλαβῶς. Finis: ὡς περ
οἱ φρενίτιδι διακατεχόμενοι νόσφ. Dionysii
Symbolica Theologia, quae perspicue ab
ipso memoratur Cap. XV. § 6. & alibi
de Caelesti Hierarchia, amplius non exstat.
Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap.
1. Tom. V. p. 7.

III. pag. 38. Τῷ αὐτῷ περὶ θείων ὀνομάτων.
Eiusdem de Divinis Nominibus. Qua ratione
nomina Deo tribuantur, deque SS. Trinita-
te heic edisseritur. Post tabulam Libri, Ca-
put I. inc. Νῦν δὲ ὁ μακάριος μετὰ τὰς θεο-
λογίας. Cap. XIII. & ultimum def. ἡγαγμένον
Θεῷ μεταβήσομαι. Occurrunt scriptoris ano-
nymy brevissima scholia heinc inde adpersa
in ora Codicis, quorum primum in Prolo-
go ad Librum de Caelesti Hierarchia ita se
habet: Ὅτι κατὰ τὰς Ἀποστόλων χρένους
αὐτόνομοι ὡσαν Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι.

Alios etiam habemus in hoc Pluteo Co-
dices huius Pseudo-Areopagitae, de quibus
suis locis inferius agemus, nimirum sub nu-
meris XIII. XIX. XXVI. & XXXII. Dio-
nygium vero istum non esse Pauli discipu-
lum, Atheniensis Areopagi Senatorem, iuxta
Act. 17. 23. 24. sed Apollinaris discipulum,
qui sub Areopagitae nomine scripta sua ex
Plotini, Porphyrii, Iamblichi, & aliorum
Platoniorum operibus contexta ediderit,
iam observarunt viri docti. Neque interest,
quod

quod Timotheo sint inscripta; uti enim notissimus ille S. Apostoli Pauli discipulus fuit, ita recensetur etiam Timotheus alter inter Apollinaris discipulos, a Damaso, Genadio, Augustino, Theodoro Hist. Lib. V. Cap. X. aliisque. Saltem probabilis coniectura videretur, Areopagitae scripta, fuisse potius ab Apollinaristis, vel, ut aliis visum est, ab Eutychiis, quam a Gregorio Magno confecta, quae clariss. Dodwelli suspicio est Lib. de Iure Laicorum Sacerdotali pag. 389. quin ne lecta quidem a Gregorio, licet Homil. XXXIV. in Evangelia, illius dictum memoret, iam Petavius de Angelis p. 107. & Io. Morinus de Sacris Ecclesiae Ordinationibus innuerunt. Graeca vero huius Dionysii scribendi ratio nisi seculi post Christum IV. esse non potest. Vtitur enim, ut exemplum adferam, voce θεολογείν pro divinitatem Christi vindicare, τελειοῦσθαι pro martyrium subire; quas quidem voces ante istud tempus neminem scriptorum usurpasse compertum est. Multarum insuper rerum, quae a primis abhorrebant seculis, in iis sit mentio. Vid. Guiljelmum Caveum p. 142. & Casimir. Oudinum de Scriptoribus Ecclesiasticis T. I. p. 1354. ad A. Ch. DXX. Ceillierum Histoire generale des auteurs Sacres & Ecclesiastiques a Paris MDCCXLVIII. in 4. T. XV. p. 362.

Codex Graecus papyrac. Ms. in fol. maior. Sec. XV. constat foliis 68.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΟΝ
ΕΡΡΑΥΕ ΚΥΡΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ο ΚΥΔΩΝΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΤΟΥ ΚΑΒΑΣΙΛΑ.

DIALOGVS DESTRVENS ORATIO-
NEM A DEMETRIO CYDONES SCRIP-
TAM CONTRA BEATVM THES-
SALONICAE NILVM CABASILAM.

COD. XII.

A Victoris quidem, qui hunc Dialogum, quod sciam, nondum editum scripsit, abrafum est nomen; sed Demetrius fuit Chrysologus, non obscuri nominis seculi XV. philosophus, cuius & alia Opuscula memorantur a Fabricio Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 43. T. X. p. 394. Hic igitur disputat cum Demetrio Cydoniensis Praefule, de Angelis, de processione Spiritus Sancti, deque aliis intricatissimis Theologiae quaestionibus. Quantumvis enim Dialogus inscribatur Θώμας, Νείλος, Κυδώνης, Χρυσόλογος, hoc non eo pertinet, quod Thomas Aquinas, & Nilus Cabasilas simul differant, sed quia in disputando illius partes Demetrius, huius, Chrysologus tuetur. Quum vero & ipse Demetrius Cydoniensis calamum aliquando pro Thoma Aquinate in Nilum Cabasilam strinxisset, hinc disputationis initio, prodicionis insinuat, & petulans veluti puer refellitur, nec sine dedecore tamquam victus dimittitur. At in ipso consi-

der. & victoriae cupiditate, haud inmemor est illius politae dicacitatis, quae validissimos interdum idus retundit, & infirmis argumentis non exiguum robur, nec minimam apud alios fidem conciliat. Hoc etiam artificio consequutus est illud, ut mirifice implicatam disputationis subtilitatem leniverit. Et haec speciminis loco sufficiant; nam ipsius heic aliquam partem proferre, cum alia non sionat, tum illud inprimis, quod omnia ita sunt inter se apta, & connexa, ut si pauca quaedam heine einde exscribantur, vix quemquam eorum, qui legerint, adlicere, Chrysologae vero laudi fortassis & officere possint. Dialogus inc. Χρυσόλογος. Μέγας μὲν τῶν ὁμοφύλων κατ' ἡμῶν πόλεμος ἐστὶν πολὺ τῶν ἀλλογόνων ἰσχυρότερος. Def. ἄλλος ἄλλω χρώμενος εἴποι λόγῳ μᾶλλον ἢ τοῦτο. Non exstat neque memoratur hic Dialogus inter Opuscula aurea theologica de processione Spiritus Sancti, a Petro Arcudio Corcyraeo collecta, & edita Romae A. MDCLXX. in 4. Excerpta tamen nonnulla G. & L. exhibet Leo Allatus in Libro adversus Hottingerum Romae typis propagandae fidei A. MDCLXI. 8. p. 49. 331. 473. Vid. Casim. Oudinum de Scriptorib. Ecclesiast. T. III. ad A. MCCCXX. Codex Graec. chartac. Ms. Sec. XV. in fol. constat fol. 74.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ
ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIVS DE CAELESTI
HIERARCHIA.

Dionysii Pseudo-Areopagitae de Caelesti Hierarchia, de Ecclesiastica Hierarchia, & de Divinis Nominibus, cum expositione S. Maximi, & scholiis Ioannis Philosophi Itali.

I. pag. 1. **P**raecedit Librum de Caelesti Hierarchia S. Maximi Prologus, cuius hoc est initium: Τὴν μὲν εὐγένειαν, τὸ τε περιφανὲς ἐν πλῴτῳ. Def. ὅς τις εἰς τὰς ἐμάς ἐλθεῖν συμβέβηκε χεῖρας.

II. pag. 4. b. Sequuntur scholia, quae vulgo S. Maximo, aut diligentissimo cuidam viro tribuantur a Balthasare Corderio in editione G. L. Operum S. Dionysii Paris. A. MDCLXIV. T. II p. 5. Inc. Ἰστέον ὅς τις τῶν ἔξω φιλοσόφων. Def. καὶ δι' αὐτῶν ὡς ἐφικτόν Θεῷ. Exinde Tabula exhibet Libri capita, quae sunt numero XV. mos enim fuit antiquis scriptoribus, atque interpretibus, suis libris indicem capitum praefigere, ut uno intuitu, quae tractarentur posset lector agnoscere.

III. p. 7. b. Occurrit circulus, Graeco more exornatus, in quo duo leguntur Epigrammata. I. inc. Ἀγγελικὴ σοφίη. II. Οὐρανίων θιάσων; atque haec in recensione Cod. XI. huius Plutei superius protulimus.

IV. pag. 8. Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος περὶ τῆς ὑρανίας ἱεραρχίας.
Κε-

Κεφάλαιον α'. Συμπρεσβυτέρο Τιμοθέο Διονύσιος Πρεσβύτερος de Caelesti Hierarchia Cap. I. Post argumentum Ο'τι πᾶσα θεία ἐλλαμψία, κατὰ ἀγαθότητα ποικίλως εἰς τὰ προνοούμενα προϊέσθαι, μένει ἀπλή, καὶ ἐν τῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐνοποιεῖ τὰ ἐλλαμψούμενα: Divinam omnem illustrationem, secundum bonitatem diversimode ad ea quae providentia reguntur emanantem, manere simplicem: neque hoc solum, verum etiam vivificare ea quae illustrantur. Caput I. inc. Πᾶσα δόσις ἀγαθή. Cap. XV. def. κρυφίσματα σιγῇ τιμῶσιν. Pag. 9. post illa verba Capituli I. καὶ οἰκίως διεσκευασμένην, incipit Commentarius, & quidem ita: Ἐρμηνεία εἰς τὸ πατροπαράδοτον ἐλλαμψίαν. Πατέρας ἐνταῦθα δηλοῖ, τὴν παραδεδομένην αὐτῷ τὸ δόγμα, ὃ μὴν τὴν φυσικὴν, ἐξ Ἑλλήνων γὰρ ἦν, ὡς δηλοῦσιν αἱ τε πράξεις τῶν ἀποστόλων, καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς τὸν ἄγιον Πολύκαρπον ἐπιστολῇ. Νόας δὲ καλεῖται, καὶ οἱ παρ' Ἑλλήνων φιλόσοφοι. Τὰς νοητὰς ἡτοι ἀγγελικὰς δυνάμεις. Ἐπειδὴ τὸ πᾶν νῦν ἐστὶν ἕκαστος αὐτῶν, καὶ τὴν ὑσίαν ἔπαυται νῦν ζῶντα εἰς τὸ εἶδος τὸ ἐαυτοῦ οὐσίαν μένον ἔχει: νῦν δὲ καλεῖται, πρὸς τὸ εὐφρονέτερον τῆς κλήσεως γενομένης. Ἐπειδὴ ἔχρησεν ἀπὸ τοῦ τοῦ, τοῦ τοῦ, τὸ πλῆθυντικὸν δι' οὗ εἶναι, ἀλλὰ διὰ τὴν εὐφροσύνην ὡς ἐξ ἄλλης εὐθείας ἐκκλίνοντες οἱ νῦν. Ἐξ ὧν γὰρ τὸ Α' ττικὸν οὐ φασὶ Ἀριστοφάνει & Σωκράτει, ἀντὶ τοῦ Α' ριστοφάνει & Σωκράτει, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ λέγοντες, καὶ οἱ νῦν, ὡς ἀπὸ τοῦ ὅς νῦν καλεῖται αὐτὸς ἡ γραφὴ τῷ ὀνόματι τῷ, ὡς ἐν Ἡσαΐα. Νῦν μέγας ὁ ἄρχων βασιλευσὶν τῷ, ἐστὶν ὁ διὰ βολος. Κατὰ Γ' ὡς τοῖνυν, νῦν, νῦν, καὶ, οἱ νῦν, ὡς χρεὶς, χρεὶς, καὶ, οἱ χρεὶς, ἰάκη γὰρ ἡ κλήσις, ὑπεράρχιος δὲ ὁ Θεός, ὡς ὑπερπᾶσαν ἀρχὴν καὶ θεαρχεὶς φῶς, ὡς ἀρχὴ τῶν λεγομένων Θεῶν τῷ, ἐστὶν ἀγγέλιον καὶ ἀνθρώπων καὶ δικαίων.

Extrema Commentarii verba sunt ista: ἀπολαύσας τῶν τοῦ Θεοῦ θεωρῶν ἐπιφοιτήσεων, τῷ, ἐστὶν τῶν Θεῶν ἐργαζομένων καὶ ἀποτελεσῶν. Conveniunt cum scholiis S. Maximi editis a Corderio Tom. II. operum Areopag. a pag. 2. ad 54. Plurimas tamen variantes lectiones, & additamenta etiam, quae desiderantur in citata editione, heic observavimus; unde dignus profecto est hic Codex, ut operum S. Dionysii, & scholiorum S. Maximi editio Corderiana cum eo diligenter conferatur. In margine, initio huius libri tantum adscripta sunt scholia Γ' ὡς φιλοσόφῳ τῷ Γ' ὡς φιλοσόφῳ, Ioannis Philosophi Itali. Inc. Διαφέρεται δόσις καὶ δόγμα, κατὰ τὴν κίνησιν καὶ κίνημα, ἡ γὰρ δόσις, ὁλική, καὶ λ. quae tamen ab imperico bibliopecto in compingendo Codice fuerunt recisa, & in Corderiana editione omittuntur. De Io. Italo vid. Nesselium in Catalog. Biblioth. Vindobon. Tom. VI. p. 77.

V. p. 97. b. Τῷ αὐτῷ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Eiusdem de Ecclesiastica Hierarchia. Praemittitur Epigramma, quod etiam in edit. Iunctina adest: Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον, εἰς τὸ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Σύμβολα θεοσεβίων ἱερῶν ἐνοειδέει μύθῳ

Εἰς ἐνικὴν ἀνέλυσας ἐνὸς Φάος μίαν ἀήλυν. In beati Dionysii Librum de Ecclesiastica Hierarchia.

Signa oraculorum sacrorum concordis sermone, In singularem resolvisti unius luminis unam lucem.

Post indicem Capitum, quae sunt VII. aliud legitur Epigramma incipiens: Οὐρανὸν ἀστερόεντος, de quo vide recensionem Cod. XI. Iuperius adlatam p. 31. Miror tamen, omnia haec Epigrammata fuisse praetermissa a Balthasare Corderio in memorata editione. Lambecius Commentar. de Biblioth. Caes. Lib. III. Cod. IL. in recensione Codicis huius Pseudo-areopagitae; in quo nonnulla eiusmodi Epigrammata occurrunt, ipsorum auctorem fuisse S. Maximum arbitrat, de qua quidem re fides sit penes auctorem. Cap. I. inscribitur: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος. Inc. Ο'τι μὲν ἡ κατ' ἡμᾶς ἱεραρχία παίδων ἱερῶν ἱερώταται, καὶ λ. Cap. VII. & ultimum def. τῷ θεῷ πυρὸς προσανακαλύψω σπινθήρας. Quod ad Commentarios in hunc librum pertinet, ii incipiunt post illa Capituli primi verba: καὶ τὰτα μεταδίδωκα τῷ ἐνθέῳ δώρῳ, p. 105. & quidem ita: Ἐρμηνεία. Σὴ (nempe Σημείωσαι) κατὰ Νεστοριανῶν, ὅτι ὁ ἱησὺς νῦν θεαρχικώτατος λέγεται: καὶ ὅτι ἐπὶ Θεῷ λέγεται νῦν. Νῦν δὲ καὶ περὶ ἀγγέλων κατωτέρω φησὶν, ἐν τῇ θεωρίᾳ τῆς τῷ μυστηρίῳ τελετῆς, κατὰ δυνάμιν δὲ λέγει τῶν νοερῶν αὐτῶν ὑσίων, καὶ νοητῶν. ὃ γὰρ κατὰ τὴν ἐαυτοῦ δυνάμιν ὁ ἱησὺς, ἀπειροδύναμος γὰρ ἄτε καὶ Θεός. Τοῦτο δὲ συμπτῶσαι τὴν ἐρμηνείαν, & πῶς τὰς πολλὰς ἐπερὶ τῆς εἰς ἐν ἄγει, ἄνω ἐρῆσεις, καὶ λ. Ipsorum vero postrema p. 202. sunt ista: τὸν ὅλον ἀνθρώπον καλεῖ, τὸν ἐκ τῆς νοερᾶς ψυχῆς ὡς δηλοῖ τὸ ἐν καθαρῷ θεωρίᾳ καὶ ἐπιστήμῃ καὶ σώματι, καὶ ὅτι ὁλικὴν φησι σωτηρίαν τὴν ψυχῆς καὶ σώματος γινωμένην, διὰ τὸ τοῦτο δὲ ταῦτα δεῖ σημειώσασθαι, ἵνα ὅτ' ἂν εἴποι ἐν τοῖς ἐπείροις λόγοις, ὁλικῶς ὑσιωθῇ τὸν ὑπερέσσιον ἱησὺν κατ' ἡμᾶς, νοήσῃ ἐκ ψυχῆς νοερᾶς & σώματος τὴν ἐνανθρώπησιν εἶναι. Discrepant ab editis a Corderio loc. cit. a pag. 55. ad 96.

VI. pag. 203. b. Τῷ αὐτῷ περὶ θεῶν ὀνομάτων. Eiusdem de Divinis Nominibus ad Timotheum. Praemittitur Index Capitum, quae sunt XIII. & Epigramma, ut in editione Iunctina, Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον εἰς τὸ περὶ θεῶν ὀνομάτων.

Εἰς νδον ἀνγλῆντα θεόγραφον χεῖλα βάψας
Κάλλεα ποικίλλεις ἱερώνυμα, καὶ μετὰ πότμον
Ζωοσοφῶς λόγοις κελαδῶν θεοφάντορας ὕμνου.
In mentem fulgidam de Deo scribentia labia
inmergens
Species varie commentaris sacrorum nominum
& post mortem
Vitae doctis sermonibus resonans inclitos
hymnos.

Primum Caput inscribitur: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος. Inc. Νῦν δὲ ὁ μακάριος μετὰ τὰς θεολογικάς. Caput XIII. & ultimum def. ἡγούμενον Θεῷ μεταβήσεται. Scholia & in hunc librum sunt uberrima.
E Inc.

Inc. p. 215. b. Ερμηνεία. Ο'τι σύνταγμα ἐποί-
ησε περὶ θεολογικῶν ἰσοτυπώσεων. Πᾶσα ἀν-
θρώπινη σοφία ἐκ τῶν ἀισθητῶν τὰς πειθανόη-
τας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται. Ἡ γὰρ μεγάλη
τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη τῆς γεωμετρίας τὰς
ἀφορμὰς παραλαμβάνει. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων,
μᾶλλον δὲ ἐπὶ ἀσωμάτων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν οὐ-
σίαν· πῶς ἂν τις λογιστὴς ἐπιστήσκειν ἀνεμνηνέ-
ται, εἰ μὴ μόλις τῷ ἀπρότακτῳ ἀνθεῖ τῷ νοῦ τὴν
περὶ Θεοῦ ἀγνοσίαν, ὅτι ποτὲ ἐς διὰ τῆς εἰλι-
κρινὸς εὐσεβείας ἀλαλήτως συνοεῖν δυνάμενος κ.
λ. Concordant cum editis a pag. 95. usque
ad defectum Codicis. At quum desinat an-
tiqua scriptura p. 309. b. in medio circiter
Capite IV. recens incipit a verbis textus
Dionysii: Α'γε δὴ καὶ ταύτας πάλιν εἰς ἐν συν-
αγαγόντες εἴπωμεν, ὅτι μία τις ἐστὶν ἀπλήθ
δύναμις. κ. λ. Ερμηνεία vero inc. Τὰς γὰρ ἀνω-
θεν ῥηθείας ἐρωτικὰς δύο δυνάμεις, αἷε εἰς ἐν
συναγαγόντες εἴπωμεν, ὅτι μία ἐστὶν ἡ ἀπλήθ
δύναμις, ἡ ἐξ ἐαυτῆς κινήτικῃ, καὶ δι' ἐαυτῆς,
καὶ δι' ἄλλης τινος δυνάμεως. Def. pag. 399.
εἰ δὲ βέλῃ τὴν διαφορὰν εἶδέναι τῆς θεολογικῆς
ἐποτυπώσεως, καὶ τῆς συμβολικῆς θεολογίας, ἀνά-
γνωσι τὸ τρίτον κεφάλαιον τοῦ περὶ μουσικῆς
θεολογίας λόγου, περὶ οὗ καὶ ἡμεῖς Θεοῦ διδόντες,
κατὰ καιρὸν, λέγομεν. Hinc eadem manus Se-
culo circiter XV. haec adnotavit: Λείπει τί
ταύτης τῆς ἐρμηνείας, καὶ οὐχ ἐνῆκαμεν τῶτον
τὸν ἐρμηνείαν· ἐκεῖνος γὰρ δὲ τὸ λοιπὸν τοῦτου
τοῦ βιβλίου ἐρμηνεύει, ἕτερος ἐρμηνεύει ἐστίν. De-
sideratur aliquid huius interpretationis, &
non invenimus qui sit interpret: ille enim
qui reliquum huius libri interpretatus est,
alter est interpret. Ex quam vero in-
terpretatione defectum Codicis suppleve-
rit scriptor, me prorsus later. Dionysii
cuiusdam Alexandrini Commentaria in A-
reopagitam, laudari comperimus ab Io. Cy-
parisiora in libro de Theologia Symbolica,
itemque a Francisco Turriano in defensione
Canonum Apostolorum adversus Magdebur-
genfes Centuriatores Lutetiae A. m. d. lxxxi.
Lib. III. p. 236. t. quietiam in Bibl. nobilis
cuiusdam Veneti existisse manuscripta re-
statur. Haec tamen non Episcopi illius sunt,
qui sub Gallieno Imperatore claruit, sed
longe iunioris Dionysii, Alexandrini Rhe-
toris, ut notatum Edm. Albertino de Eu-
charistia, Darentiae typis Io. Columbii A.
m. d. clv. fol. p. 261. neque diversa a παραδέ-
σσει in Dionysium, quas alii tribuunt Io. Scy-
thopolitano, quasque Maximi Monachi scho-
liis permittas Vilerius in Dissertatione de
Dionysio, quam H. Warchonus edidit ad cal-
cem libri de Scripturis sacrisque vernaculis
p. 299. observavit. Has Latine verterat
Anastasius Bibliothecarius, sed illa versio
intercidit. Vid. Fabric. Lib. V. c. 1. T. V.
p. 5. Habemus etiam ex Catalogo Biblio-
thecae Venetae pag. 81. Codicem CXLIII.
operum Areopagitae cum S. Maximi, &
Germani Patriarchae Constantinopolitani
scholiis, e quorum omnium conlatione, si ef-
ficeret prae manibus erui fortasse posset, cui-

nam haec nostra in Dionysium interpreta-
tionis pars adscribenda esset.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. maiori
Sec. XI. constat fol. 399. cuius specimen da-
mus Tab. I. N. VIII.

ΨΑΛΜΟΙ.

PSALMI.

L. pag. 1. Initio Codicis Lucas Holstenius COD. XIV.

Propria manu titulum adpo-
suit his verbis: *Commentarius in Psalterium*,
incipit autem a LXX. Psalmo, ita ut prior
pars desideretur. Continet itaque Codex
Catenam quorundam Patrum in Psalmos,
quorum nomina in margine per compendia
minio exarata exhibentur. Ii vero sunt
Athanasius, Origenes, Theodoretus, Cy-
rillus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theo-
logus, Basiliius, Dionysius, Chrysostomus,
Eusebius, Didymus, Phyllo, Hefychius. His
etiam adcedunt Clementis, Nili, & Hip-
polyti expositiones, eo pluris faciendae, quo
sunt rariores. Pleraque differunt ab editis,
& aliae non inseruntur in Corderiana Cate-
na in Psalmos, edita Antuerpiae in officina
Plantiniana A. m. d. clvi.

Incipit ipsa Catenae Expositionum tantum
non a Psalmo LXX. ut in fronte Codicis no-
tavit Holstenius, qui numerum Psalmo prae-
fixum male supputavit, sed a LXXVII. qui
in Hebraico contextu est LXXVIII. Praemis-
sum autem est argumentum Athanasii, quod
quum ablit a Corderiana editione, & mul-
tum differat ab edito inter Opera Athanasii
Parisi. edit. A. m. d. c. lxx. Tom. II. pag.
1140. totum heic adscribendum putavimus.

Ψαλμὸς ο' συνέσεως τῷ Α'σάφ.

Ενταῦθα τὰ τῆς Εξόδου, τὰ τῶν Α'ριδμῶν, καὶ
τὰ τοῦ Δευτερονομίου ψάλλει, τὸν δὲ ψαλμὸν
ᾄδει τῷ νέῳ λαῷ, παραινῶν τῷ νόμῳ προσ-
έχειν τῷ εὐαγγελικῷ· τοῦ δὲ παλαιῦ τῶν
Ἰσραηλίων δῆμον κατηγορῶν, ὡς ἀγνώμονες, καὶ
ἀχαριστοὶ τὰς ἐνεργείας ἀμεψάμενοι, παρορ-
μῶν δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τὴν σύνεσιν τῶν ἐπιφερομένων,
συνέσεως τὴν ἐπιγραφὴν ἐποίησατο.

Sequitur alterum Origenis, quod item abest
ab edit. Parisi. A. m. d. c. lxxii. Tom. II. p. 770.
Ὁριγένης. Ταύτης γὰρ δέμεθα εἰς Θῆραν τῆς
προκειμένης διανοίας, ὥστε γινώσκειν τίς ὁ λέγων, &
τίς ὁ λαὸς αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ νόμος ἕτερος ὢν πα-
ρὰ τὸν Μωσέως. Δαβὶδ γὰρ ὅτι ἦν νομοθέτης,
ἵνα λέγῃ προσέχετε τῷ νόμῳ μου, ὃ δὲ ἤμωρτεν
αὐτῷ λέγειν τὰ ῥήματα τοῦ σώματος μου, οὐ
γὰρ οἰκεία, τὰ δὲ τοῦ πνεύματος προέφερε ῥή-
ματα. Ο' μὲν ἔν λέγων, ὁ σωτὴρ ἐστίν, νόμος
δὲ αὐτοῦ, τὸ εὐαγγέλιον, καὶ λαὸς, οἱ χριστι-
ανοί. Τάχα δὲ εἰ μὴ Ματθαῖος εἶπεν ὅτι ἐκ
προσώπων τοῦ σωτῆρος ἐστὶν ὁ ψαλμὸς, ὃν ἂν ἐτόλ-
μησα διὰ τὸ, ὅσα ἠκούσαμεν, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπὶ τὸν
σωτῆρα ἀναγαγείν τὰ γεγραμμένα, νῦν δὲ σώ-
ζω, καὶ ὅτι ὁ σωτὴρ ὁ λέγων ἐστίν, καὶ ὅτι οὐ δι' ὅλου
τοῦ ψαλμοῦ λέγει ὁ σωτὴρ. Ταῦτα μὲν εἰς τὸ κα-
θαίρειν τὸν λαὸν πρόσωπον, κατὰ λέξιν δὲ ἀπέσωμεν.

Sc.

Sequuntur deinde prima Psalmi verba:
Προσέχετε λαὸς μου τῷ νόμῳ μου; & mox sub-
dita scholia Origenis, quae abunde a Corde-
riana Catenā, & ab editione Operum G. L.
Parisi. l. c. Initium est: Νόμος ὅτος τῷ κατὰ
Μωσέα ἐνέχεται τὸ ἐν τῷ προφῆτῃ πνεῦμα ἐν
τῷ ἐννὰτῳ ψαλμῷ, ὅπως ἀναστήσῃ τοῖς ἔθνεσι
νομοθέτην καὶ διαθήσεται διαθήκην καινὴν· κατὰ
Γερεμίαν καὶ ἀλλαχόσε λέγει. Δώσω αὐτοῖς καρ-
δίαν ἑτέραν τῇ φοβείσθαι με, & ὁδὸν ἑτέραν.
Ἡ' ἄθεν ὃν ὁ σωτὴρ καὶ λέγει χριστιανοῖς, τῷ λαῷ
αὐτοῦ τῷ ἐξ ἔθνων, προσέχετε τῷ ἐμῷ νόμῳ τῷ
εὐαγγελικῷ, περὶ ὃ εἴρηται, ὅτι Σιών ἐξελεύ-
σεται νόμος, ἀλλὰ μὴ τῷ τῷ Μωσέως, μηκέτι
σαβατισθῇ, μὴ πάλιν ἄζυμα ποιήσῃτε, μη-
κέτι κατὰ τὰ πρῶτα & παλαιὰ πορεύσῃτε. Ἰδὲ
γίγνετο τὰ πάντα καινὰ, τὰ ἀρχαῖα παρῆλθον,
ὅτι δὲ λαὸς Χριστοῦ τὰ ἔθνη Ζαχαρίας φησὶ κα-
ταφεύονται ἐν ἡμῶν πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον καὶ ἔσο-
νται αὐτῷ εἰς λαόν. His statim succedunt alia
Theodoretī, quae pariter non sunt in Cor-
deriana Catenā, & in editione Operum G.
L. Parisiensis A. m. d. clvi. T. I. p. 703. In-
cipiunt: Ἰσως δὲ καὶ ὁ Δαβὶδ διὰ τὸ δείξαι τοὺς
ἀφιστάμενους Θεῷ, τῶν κακῶν αἰτίας ἐαυτοῖς γι-
νομένους διηγέται τὴν ἐν ἐρήμῳ δυσπιστίαν καὶ ἀντι-
λογίαν τῷ Ἰσραὴλ. Ἐπιτομώτερον δὲ καὶ τὰ θάνα-
τα λέγει, καὶ ὅτι πάντα, οὕτως ἐντάζει, ἀλλὰ
ἀπαρτηρήτως, καὶ ὅσα καὶ ὅπως ἐπὶ νῦν ἤλθεν
αὐτῷ. Οὐ γὰρ ἰσορεῖν αὐτῷ προὔκειτο, ἀλλὰ
σηλιτεύσαι τὴν ἀχαριστίαν τῶν Ἰσραηλίων καὶ ἀρχε-
ταί γε βασιλικῶς εὐθὺς, λαὸν ἐαυτοῦ λέγων,
τίς ὑπὸ τεταγμένους αὐτῷ καὶ κελεύων προσέχειν
τῷ οἰκείῳ νόμῳ, ἡ ταῖς οἰκείαις ὑποδείξεσι κατὰ
Σύμмахον· οἷον γὰρ τίνα νόμον φησὶ, τὴν προ-
κειμένην προσφέρει παραίνεσιν Ἐπεὶ καὶ νόμος ἦν
ἀρχαῖος τὰς τῷ Θεῷ μὴ κρύπτειν εὐεργεσίας,
ἀλλὰ διηγέσθαι τὰς κατ' ἐκαστον τοῖς μετ' αὐ-
τοῦ, ὥστε διαβαίνειν εἰς γενεάς, τῶν ὑπαρξάν-
των ἀγαθῶν τὰς μεμήνας. Haec ad huius Ca-
tenae specimen aliquod proferendum satis
fortasse essent. Sed quum ex interpretibus, a
nobis paullo ante nominatis sint qui nondum
lucem viderint, operae pretium erit, heic
nonnullorum ex istis expositiones describere.

Primus igitur Clemens, forte Alexandrinus,
ad illa eiusdem Psalmi verba Ε'τι τῆς βρώσεως
ἔσμεν ἐν τῷ σώματι αὐτῶν, haec habet p. 11. Φευ-
κτέον τοίνυν ὁλοφαγίαν, λαιμαργίαν, γαστριμαργίαν
ταῦτάς τινι παρὰ χρῆσιν ὅψης ἀμετρίαν, τὴν πε-
ρὶ τὸν λαιμὸν μαρίαν, τὴν περὶ τὴν τροφὴν ἀπο-
λασίαν, καὶ περὶ γαστέρα μαρίαν, ἵνα μὴ τὸν
νῦν ἐγκαταρῶμεν τῇ κοιλίᾳ. Alter est Ni-
lus, qui in eundem locum haec adfert
pag. 14. Μὴ δὲ ὀργὴ ἐφ' ἡμᾶς ἀναβαίη, τὸ
πνεῦμα τῷ ἐξουσιάζοντος τὸ ἀπατηλὸν, τὸ δίκην
προδρόμου ἡ κατασκόπης, ἐκ τῷ σκότει, ἐν ᾧ ἐκρύ-
πτετο εἰς τὴν ψυχὴν ἀνὴρ διὰ τῆς ἐνθυμώσεως.

Iterum pag. 58. b. redit alia Nili inter-
pretatio in illum Psalmi LXXX. versiculum:
Πλάτυνον τὸ σῶμα σου καὶ πληρώσω σὺν τῷ, quae
sequens est: Ο'ταν γὰρ μικρὰ κατὰσπερ χει-
δῶν τὸ σῶμα τῆς διανοίας ἀποξωμεν ἐν αἰσθη-
σει τῆς οἰκείας ἀσθενείας γενόμενοι, ὃ βραδύ-
ναι τῷ κυρίῳ ἡ χάρις τῷ ἐπιφοιτῆσαι ἡμῖν, καὶ

δὴ πληρωμένη τροφὴν ἐπιδίδωσι καθάπερ νεοσσὸς
τῷ κεκρυμμένῳ. Μεταδίδωσι δὲ θείας χάριτος, καὶ
ἀποκαλύπτει μεγάλων μυστηρίων. Καὶ ὡς περ
ὅχι ὁ ἥλιος μερίζει μὲν τὰ τῶν οἰκῶν τὸ φῶς με-
ζόν, τὰ τῶν δὲ ἑλαττον, ἀλλὰ πρὸς τὰς θυρίδας
χάριτος ἡ ἀκτίς λαμβάνει καὶ ὕψος ἐκχέεται, ὅ-
τως ἐπεὶ θυρίδες ἡμῶν τῆς ψυχῆς οἱ λογισμοὶ εἰ-
σιν, ὅταν πλατυτέρως αὐτὰς ἀνοίξῃς, πλείω χα-
ρίσεις τὴν χάριν, ὅταν δὲ στενώσεις τὴν διανοίαν
στενοῖς τὴν χάριν.

Sequitur alius eiusdem psalmi versiculus:
Καὶ ἐκ ἡμεῶν ὁ λαὸς μου τῆς φωνῆς μου, καὶ
Ἰσραὴλ ὁ προσέσχε μοι, & in hunc eiusdem
Nili interpretatio: Ε'γὼ μὲν φησὶν ὁ τῶν τοσού-
των αὐτοῖς χορηγὸς ἀγαθῶν, τὴν ἑλεγον αὐ-
τοῖς, τὸ μὴ εἰδωλολατρεῖν, ἐμὲ δὲ μόνον εἶδέναι
Θεῖον, καὶ ὅτι διεμαρτυράμην, καὶ τοιαῦτα ὑπε-
σχόμενον, τὰ δ' ἐξ αὐτῶν εἰς ἐμὲ, ὅχι ὅμοιον.
Οὐ δὲ ἀξία ὦν ἔτυχον παρ' ἐμοῦ, οὕτως γὰρ ἀκού-
σαι, ὅτε προσχέιν τοῖς ὑπ' ἐμῷ λεγομένοις ἐγέ-
λησαν· τὸ δὲ ἀκούσαι ἐνταῦθα, ὅτι αἰσθηθῆναι
φωνῆς σημαίνει, ὅτι τὸ συνιέναι ὡς τὸ, ὃ ἔχων
ὅσα ἀκούειν ἀκούειν, ἀλλὰ τὸ πεισθῆναι τῷ λό-
γῳ, κατὰ τὸ, ἐκ ἡμεῶν φωνῆς παιδευόντος
με. Ο' ἐστὶν οὐ συγκατετιγμένον ταῖς ἐκείνου πα-
ραίνεσιν. Λαὸν δὲ αὐτῷ καλεῖ τὸς Ἰσραηλῆς,
ἥτοι εἰς εὐνοίαν αὐτὸς διαγέγων, ἡ βαρύνων καὶ
ἐπιτείνων τὸ ἐγκλημα.

Psalmus: Καὶ ἐξαπέσειλα αὐτοῖς κατὰ τὰ ἐπι-
τηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν, πορεύσονται ἐν
τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. Interpretatio: Ε'πει-
δή φησι ταῦτα μὲν ὑποσχόμενον ἐγὼ, & παραί-
νεσιν εἰσέφερον ἑτέρῳ μὴ δελεῦσαι Θεῷ ἔργον καὶ
προσφάτω, δὲ ὅτι ἐστὶ Θεός, αὐτοὶ δὲ τὰ ὅσα
ἐνώφωσαν, τὰτε χάριν ἀπεβαλόμενον αὐτοῖς ἀξίαν
τῶν ἐπιτηδεύματων αὐτῶν τιμωρίαν ἀποδιδόντες.
Α'πειθεῖς γὰρ αὐτοῖς θεασάμενος, τῆς μὲν
ἐμαυτοῦ κηδεμονίας, ἐγύμνωσα· εἴσα δὲ αὐ-
τοῖς τοῖς οἰκείοις φέρεσθαι λογισμοῖς, ὡς ἀνε-
μάττιον & ἀκυβέρνητον σκάφος, παραδόντες αὐτοῖς
ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν τῶν καρδιῶν αὐτῶν.
Ε'πιτηδεύματα γὰρ ἐνταῦθα, τὰ θελήματα εἰ-
ρηται. Εἴωθε δὲ ἡ γραφὴ τὴν συγχώρησιν ἀντὶ
πράξεως λέγειν, ὡς περ ἐν κἀνταῦθα τὸ ἐξαπέ-
σειλα εἴρηται, ἀντὶ τῷ, ἀφῆκα αὐτοῖς κατὰ τὴν
οἰκείαν γνώμην ἅπαντα πράττειν, ὃ γὰρ ἐνέργη-
σα, ἀλλὰ συνεχώρησα, τὰτο δὲ καταλλάττοντός
ἐστὶ τὸν Θεὸν τῆς τῶν ἀμαρτημάτων αἰτίας. Ε'γὼ
μὲν γὰρ φησὶν ἀνετίστροφον μὲνόντων κατωλιγώ-
ρησα αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ ἦν ἐθέλοισιν ὁδὸν πορεύον-
ται τῇ οἰκείᾳ ὁρμῇ στρατηγόμενοι.

Psalmus: Εἰ ὁ λαὸς μου ἠκουσέ μου Ἰσραὴλ ταῖς
ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδεὶ ἂν τὸς
ἐχθρὸς αὐτῶν ἐταπεινώσῃ, καὶ ἐπὶ τῷς θλίβοντας
αὐτοῖς, ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρα μου. Interpretatio:
Εἰ τῶν ἐμῶν φησὶν ἠκούσαν ἡνέσχεοντο παραινέ-
σεων, καὶ ταῖς ἐμαυτοῖς ἐπέειπθον ἐντολαῖς, ῥαδίως
ἂν αὐτῶν κατέλυσαν τὰς ἐχθρὰς· τὸ γὰρ ἐν τῷ
μηδεὶ, τὴν εὐκολίαν δηλοῖ, καὶ τὸ ἄνευ καμᾶτος,
ἡ ὅτι δι' εὐτελῶν ἂν αὐτοῖς ἡμυνάμεν ὡς τὸν
Φαραῶ, διὰ ζωφίων, εἰς ἐνδείξιν τῆς θείας
δυνάμεως.

Psalmus: Οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ, καὶ
ἔσαι ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Interpretatio:
Ε'γὼ μὲν φησὶ ταῦτα ἂν ἐπραξα κατὰ τῶν
ἐχθρῶν

ἐχθρῶν τῶ λαῷ μου, εἰ ἐπέσθην μοι, νῦν δὲ ἀνέκοι γενόμενοι, καὶ ψευδόμενοι τὰς γεγεννημένας συνήκας. Εἶπον γὰρ πάντα ὅσα εἶπε κύριος ὁ Θεός, ποιήσωμεν καὶ ἀκούσωμεθα, αὐτοὶ αὐτοὺς ἐχθρὸς τῷ Θεῷ κατέστησαν ταῦτα τοὶ καὶ τῆς ἀσεβείας ἐπιτιμίας τὸν ἀνὴρα δέξονται ὀλέθρον. Ἐστὶ γὰρ ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. ταῦτέ-σιν αἱ συμφοραὶ, καιρὸν γὰρ τὰς συμφορὰς, καὶ Σύροι, καὶ Ἑβραῖοι πολλοὶ δὲ καὶ παρ' ἡμῶν ἀποκαλῶσιν, ὡς εἰσαφύερον ἔλεγεν ὡς ὃν ἐψεύσαντο τῷ κυρίῳ, οὐ δὲ ποτε συμφορῶν ἀπαλλαγῇσονται. Ἡ καιρὸν νόμι μοι, τὸν τῆς καταδίκης αὐτῶν ἔτος δὲ ἐστὶν ὁ τῷ μέλλοντος αἰῶνος. Τί δὲ δηλοῖ τὸ ἐψεύσαντο, ὡς περ ὅταν ἀγρὸς εὐφορήσῃ προδοκῇ, ἀκαρπὸς εὐρεθῇ, λέγομεν ὁ ἀγρὸς ἐψεύσατο, καὶ γὰρ ἐκδέδωκε τοσούτον καρπὸν, ὅσον προσδοκῶμεν, καὶ πάλιν φάμεν, ἐψεύσατο τὸ ἔργον αὐτῆς ἡ ἐλαιο, ἔτω γούσι καὶ ἐπὶ τῷ Ἰσραὴλ. προσδοκῶντες γὰρ ὅτι πάντῃ τῇ καὶ πάντως τῆς εἰς Θεὸν εὐσεβείας ἀποδώσει τὸν καρπὸν, ἐκ τῶν ἐναντίων γεγένηται πονηροί.

Psalms. Καὶ ἐψώμisen αὐτὸς ἐκ σέματος πυρὸς. **Interpr.** Πυρὸς μὲν ὁ σῖτος λέγεται. Στάρι δὲ αὐτὸ τὸ λεπτότερον ἐκ λιπαρτέρων ἄλλων, εἴτεν ἡ σερμαδαίς, ἀνίσταται δὲ διὰ τούτου τὸ μάννα, καὶ τὰς Ἑβραῖοις ἐψώμisen ὡς ἐκ σέματος πυρὸς, ἡ καὶ τὰς ἐν Παλαιστίνῃ καρπῶν, κατὰ τὸ ἐν τῇ ὁδῇ Μωϋσέως, καὶ ἐψώμisen αὐτὸς γενήματα ἀγρῶν.

Tertius est Hippolytus Episcopus Romae, cuius enarrationis in Psalmos fragmentum profert clariss. Fabricius in editione novissima G. L. oper. Hippolyti Hamburgi mdcxcvii. fol. qui etiam p. 81. reliqua eiusdem Patris fragmenta Commentariorum in Psalmos se darurum promiserat; at quum spe inedito- rum, quae maxime expectaverat ex Caesareis, Gallicis, Anglicis, & Italicis Bibliothecis destitutus fuisset, quod alta mente conceperat, exsequi minime potuit. Nos igitur, ut hac in parte eruditus hominibus morem geramus, antiquissimi scriptoris fragmenta ex hac optima Catena excerpta in publicum perferamus. Itaque ad illa exaptesileven eis αὐτὴς κυνομένην Psalmi LXXVII haec habet pag. 22. Ὡς περ δὲ διὰ τῆς ἀτακτοτέρας διαίτης φθοροποιὸς τις χυμὸς καὶ χολώσις ἐν τοῖς σπλάγχνοις συνίσταται. ὅν ὁ ἱατρὸς διὰ τῆς τέχνης εἰς ἔμετον ἐφελκόμενος ὅν ἂν ἐκ αἰτίας γένοιτο τῇ αὐτῇ ἐντοιῆσαι τῷ σώματι τὸν νοσῶντα χυμὸν, ἀλλ' ἐποίησε μὲν τῆς τροφῆς ἀταξία. Βίε δὲ τὸ ἐμφανὲς ἦγαγεν ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη. Οὕτως καὶ περὶ Θεοῦ γίνεσθαι λέγεται τοῖς μοχθηροῖς τὴν προαίρεσιν, ἡ ἀλλοτρίῃ ἀναπόδοσις εὐλογον ἂν εἴη ἐξ μὲν αὐτῶν νοεῖν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας τὰ τοιαῦτα λαμβάνειν πᾶσι. Τῷ γὰρ ἀναμαρτήτως βεβιωκότι καὶ σκότος ἐστὶν ἐκώληξ, καὶ γένετα, οὐ πῦρ, οὐκ ἄλλο τι τῶν φθορῶν ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων ὡς οὐδὲ τοῖς Ἑβραίοις αἱ Αἰγύπτια πληγαί, οἱ λεπτοὶ σκινίπτες ἐκείνοι, οἱ τοῖς ἀφανέσι ἀγλύνοντες δῆγμασιν, ἡ ὀδυνηρῶς διὰ τῷ δῆγματος ἐμφωμένη τῷ σώματι κυνομένη. Οἱ ἀνοθεὶς πρηστῆρες τοῖς τ. c. χαλάζης λίθοις συγκαταπίπτοντες, ἡ ὡς τῶν ἀνιδῶν καταφθειρομένη γεωπονία, ὁ

μελαινόμενος ἀνὴρ, τὰ ἄλλα. Πρόκειται δὲ τῷ Θεῷ γεωργεῖν μὲν τὴν ἀληθινὴν ἀμπελον, ἀποκτεῖναι δὲ τὴν Αἰγύπτιαν. Φειδόμενος τῶν μελλόντων ἐσθίειν σαφυλὴν χολῆς, καὶ πίνειν θυμὸν ἀσπίδων ἀνίστον. Ἀναίρεται δὲ καὶ συκαμίνος Αἰγύπτια, οὐ μὴν ἐκεῖνη ἐφ' ἣν ἀναβαίνει Ζακχαρίας, ἵνα δυνηθῇ ἰδεῖν μὲν τὸν κύριον. Καὶ διαφθεῖρονται καρπεῖ Αἰγύπτιοι, ἔργα σαρκὸς, οὐ μὲν ὁ τῷ πνεύματος καρπὸς, ἀγάπη, χάρις, εἰρήνη.

Deinde alius Psalmi versiculus: Καὶ παρεδῶκεν εἰς χάλαζαν τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν τῷ πυρὶ. In quem idem Hippolytus suam interpretationem prosequitur his verbis: Ὁ δὲ Σύμμαχος τῷ ἐκδόντος λοιμῷ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν οἰωνοῖς. Ἀδράν γὰρ δεξιμένα τελευτήν, θοῖν τῷ σαρκωδῶν ὀνείδων ἐγένοντο. Κατὰ δὲ τὰς ἐβδόμηκοντα οὐ τῷτο λέγει, ὅτι ἰδία μὲν ἡ χάλαζα τὰ κτήνη ἀνῆρει, ἰδία δὲ τὸ πῦρ, τὴν ἄλλην ὑπαρξίν, ἀλλ' ὅτι χάλαζα μετὰ πυρὸς παραδότης καταφερομένη, πρὸ πάντων μὲν τὴν ἀμπελον ἀπενέκρυ καὶ τὰς συκαμίνους, ὡς μὴ δυραμένης ὅλως ἀντισχεῖν τῇ πρώτῃ προσβολῇ. Εἶτα τὰ κτήνη ὅσα ἐν τοῖς πεδίοις ἐνέμοντο, ἐπειτα δὲ πᾶσαν βοτάνην καὶ πᾶν φυτὸν, τὸ ἐν τῇ χαλάζῃ πῦρ ἐπέβηκετο, καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα τερασίων, πυρὶς ἐν ὕδατι τρέχοντος καὶ διαπλεκόμενης Διέτρεχε γὰρ φησὶ, τὸ πῦρ ἐν τῇ χαλάζῃ, ἦν δὲ ἡ χάλαζα καὶ τὸ πῦρ φλογίζον ἐν τῇ χαλάζῃ. Ἦν γὰρ πᾶν πλῆθος καλεῖ ὁ Δαβὶδ, τὰ κτήνη ἐκ τῶν καρπῶν τῶν φυτῶν. Χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι εἰ καὶ πᾶσαν βοτάνην καὶ πᾶν ζῴον ἡ χάλαζα διαφθείρει ἰσθύνεται, ἀλλ' ὅν ὑπελείπετο τίνα καὶ μετὰ τὴν πυρίπλοκον χάλαζαν, ἐπελθὼσα κατέφαγεν ἡ αἰρίς, περὶ ἧς εἴρηται, ὅτι κατέδειται πᾶσαν βοτάνην, καὶ πᾶν τὸν καρπὸν τῶν ζῴων, ὃν ἐπελείπετο ἡ χάλαζα, κατὰ δὲ θεωρίαν, ἔστι τινὰ κτήνη Χριστῷ καὶ ἐστὶ τινὰ Αἰγυπτίων, δύναται μὲν τοῖς τὰ ποτὲ ἀλλοτρία γενέσθαι αὐτῷ κτήματα, ὡς τὰ λαβάν τῷ Ἰακώβ, καὶ ἀνάπαλιν, τὸν γούν προβάτων ὅσα Ἰακώβ ἀπεδοκίμασεν, ἐχαρίσατο τῷ Ἠσαῦ. Ὁ γούν μήποτε ἐκ τῆς ποίμνης εὐρισκόμενος Ἰησοῦ ὅταν πέμπηται δῶρα τῷ Ἠσαῦ ἐκλεγῇ καὶ ὡς ἀδόκιμος καὶ ἀνάξιος τῷ πνευματικῷ Ἰακώβ, ἐκπεμφθῇ πρὸς τὸν Ἠσαῦ. Κτήνη Χριστῷ οἱ ἀπλόεροι, δὲ σάζει ὁ Θεὸς κατὰ τὸ, ἀνθρώπου καὶ κτήνης σώζεις κύριε, κτήνη Αἰγυπτίων, οἱ ἀλογίκα τῇ ἀθέτῃ διδασκαλίᾳ συγκατατιθέμενοι, καὶ χαλαζῶνται, καὶ Αἰγύπτιοι μὲν ὅσα ἔχουσιν τῷ πυρὶ παραδίδονται. Ἀβραάμ δὲ τὰ ἰσχυρόντα τῷ Ἰσραὴλ ἔδωκεν.

Sequitur alius eiusdem Psalmi versiculus: Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτὸς ὄργην θυμῷ αὐτῷ, θυμὸν καὶ ὄργην ἐκθλίψιν, ἀποσολὴν δὲ ἀγέλων πονηρῶν.

Inde eiusdem Hippolyti interpretatio: Θυμὸν καὶ ὄργην καὶ θλίψιν, τὰς πικρὰς τιμωρίας ἐπέλασεν. Ὁ γὰρ Θεὸς ἀπαθῆς, καὶ θυμὸν μὲν νοήσεις τὰς ἡτῶν κολαζέσας, ὄργην δὲ τὰς μάλλον, θλίψιν δὲ, τὰς ἐπὶ, ἀγγέλους δὲ πονηροῦς, τὰς τῆς ὄργης ὑπεργὰς, ἕτε φῶσι τῷτο ὄντας, ἕτε προαίρεσι, ἀλλὰ διὰ τὸ εἰς τοιαῦτα διακονῆσαι, καὶ πόνους καὶ δόρυα ἐνεργῆσαι, πονηρὰς ἀναμαρτήτους, ὡς πρὸς τὴν τῶν πασχόντων διάθεσιν, καθὼς καὶ ἡμεῖς πονηρὰ ἢ τῆς κρίσεως λέγε-ται.

ται, ὡς ἀναγκῶν καὶ πόνων τοῖς ἀμαρτωλοῖς γέ-μυστα. Τοιοῦτον καὶ τὸ παρὰ τῷ Ἠσαΐα. Ἐγὼ κύριος ποιῶν εἰρήνην καὶ κτίζων κακὰ ἵνα εἴπῃ καὶ εἰρηνέειν ἔδω, καὶ πολεμείσθαι συγχωρῶν.

Definit Catena in Psalmo CXII. qui in Hebraico contextu est CXIII. & inscribitur: Ἀλληλούια μὲν. Huic praecit argumen- tum Eusebii, quod incipit p. 427. Ἐν τῷ τῷ διδάσκειται ὁ λαὸς ὁ νέος. Def. κατὰ τὸ αἰνεῖ-τε δῶλοι κύριον.

Primus Psalmi versiculus: Αἰνεῖτε παῖδες κύριον κ. λ. in quem interpretatio Chryso- stomi ita incipit: Πολλοὶ ἐν ταῖς γραφαῖς τῶν αἰῶν τῶν ὁ λόγος. Οὐ γὰρ τὸ τυχεῖν πρᾶγ-μα ἐστίν. Concordat cum editione Operum Chrysostomi G. L. Parisiensis A. mdcxxvii. T. V. p. 287.

Ultimus tandem eiusdem psalmi versicu- lus: Ὁ κατοικίζων σεῖραν ἐν ὁκρῷ μητέρα ἐπὶ τέκνοις ἐυφραίνομένην, habet interpretationem Theodoretii, cuius hoc est initium p. 432. & deest in editione G. L. operum Theodo- retii Parisiensis mdcxlii. T. I. p. 861. Ἐνταῦθα μετίζον ἡμεῖς τὴν τῷ Θεῷ δύναμιν μεταβάλλον- τοις ὁ πρᾶγματα μόνον ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ φύσεις, ὡς καὶ σεῖραν ποιῆσαι μητέρα. κ. λ. Finis vero: ἡ τὰ ἀθάνατα τέκνα προσφορῶσα διὰ τῷ πνεύ-ματος. Σεῖρα δὲ τῇ σωφροσύνῃ ἐπὶ τῷ προ-φῆτῳ ὀνομασμένη. In fine manu, ut videtur, non satis antiqua legitur: μνήστην κύριε τοῦ δόλου ἀναξίῃ Ἰωάννου. *Memento Domine servi tui indigni Iohannis.* Scriptor in calce cru- cem rubeis lineis efformavit, litteris cir- cumadscriptis H APA XAPA. De more apud veteres scriptores lineis, vel litteris cru- cem in Codicibus repraesentandi, multa pro- fert egregia Cl. Iac. Gresserus Tom. I. de S. Cruce Lib. II. Cap. XVI. & XIX.

Non opus est ut plura addamus. Sequi- tur enim haec interpretatio rationem cete- rarum, quae ex Patribus Ecclesiae conge- stae sunt, Catenarum. Auctores autem a nobis nominati facile commendant praestan- tiam huius tam insignis Confectionis. Do- lendum tamen est, multis in locis SS. Pa- trum nomina, a quorum operibus tam in- signem habemus Catenam, a nimium pro- perante scriptore fuisse praetermissa. Cete- rum & aliae in Psalmos Catenae Mss. memo- rantur in Catalogis Bibliothecae Regis Gal- lorum Parisiensis mdcxli. T. II. p. 26. seqq. Regii Taurinensis Athenaei Cod. LXXIX. p. 173. & Cod. CCXX p. 311. Coislinia- nae Part. I. p. 57. seqq. Venetae Cardina- lis Bessarionis, Ambrosianae Mediolanensis Car. N. p. 451. Vid. T. II. Operum G. L. S. Athanasii editionis Paris. A. mdcxcviii. p. 1006. at in iis desunt nonnulli Patres, quo- rum nomina habentur in nostra. Praeterea alia adeo ab editis ut plurimum differunt, ut sit minime dubitandum, quin expositio Patrum Graecorum in Psalmos Corderii, ope huius Codicis Fabricio, & aliis omnino ignoti, & alterius, de quo inferius nobis erit agendum Plut. VI. Cod. III. quibus caruit, uberrimo spicilegio possit augeri.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. maiori Sec. XII. constat fol. 433. cuius specimen damus Tab. I. N. IX.

ΚΥΡΙΑΛΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ.

CYRILLVS IN GENESIM.

Cyrilli Alexandriae Archiepiscopi Glaphyra, seu scita Commentaria in loca selecta Pentateuchi.

I. p. 1. **IN** Genesim liber I. Inc. Ἐρευνᾷ. COD. XV. τε τὰς γραφὰς τοῖς Ἰουδαίοις δι- μοις. Post pag. 8. occurrunt folia XVII. re- centiori manu suppleta. Libri III. IV. V. VI. & VII. adamussim convenient cum editione G. L. Parisiensis A. mdcxxviii. unde singulorum principium, & finem ad- dere praetermittimus. Liber igitur VII. & ultimus def. εἶτε σωφρονοῦμεν ὑμῖν. Εὐγγε- λίζετο γὰρ ἔχοντες ἐκ τῶν Ἰουδαίων, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, δι' ὃ καὶ μεθ' οὗ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ δόξα σὺν ἀγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

II. p. 203. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐξοδον. *Eiusdem in Exodum, Libri tres.* I. lib. I. inc. Ἀπρὶ καὶ μόλις τὸ ἐπὶ τῇ γενέσει βιβλίον. Def. Lib. III. δεδαπανήκαμεν γὰρ εἰς τὸ τὸν τε ἱνα- τον καὶ δέκατον λόγον. Et additur: Τέλος τῇ μακαρίῃ Κυρίλλῳ εἰς τὴν Ἐξοδον. Convenient hi quoque cum editione Parisiensis, nisi quod in Codice deest Libri II. Caput ultimum, quod in citata editione occurrit Tom. I. p. 296. & inscribitur: Περὶ τῶν διὰ Μωϋσέως γεγονότων τριῶν σημείων. *De tribus a Moyse patris signis.*

III. p. 306. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ Λευιτικὸν βί- βλος. *Eiusdem in Leviticum liber.* Inc. Ὁ μὲν τῶν ὅλων Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν. Def. ὁ νόμος τῷ Χριστῷ μυήριον, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος σὺν ἀγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ- νων, ἀμήν. In editione Paris. I. c. p. 343.

IV. pag. 341. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Αριθμοῦ. *Eiusdem in Numeros.* Inc. Ἀπὸ τῆς ἀγροῦ ἐπὶ Χριστῷ τὴν γλῶσσαν. Def. τὸ ἐπ' αὐτῷ λα- λῆται μυήριον, καὶ αὐτῷ κάμψαι πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ, ὅτι κύ-ριος Ἰησοῦς ὁ Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς, ἀμήν. Ibidem pag. 377.

V. pag. 377. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Δευτερονό- μιον βιβλος. *Eiusdem in Deuteronomium liber.* Inc. Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας. Def. καὶ εἰς πᾶσαν εἰδὴσιν ἀρετῆς παι- δαγωγῆκεν ὁ Χριστός, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα &c. In fine legitur pag. 400. Τέ-λος τῶν παρὰ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἀρχιεπι- σκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκδοθέντων εἰς τὴν Γένεσιν, καὶ Ἐξοδον, ὡς τοῦ Δευτερονομίου. Deinde in averla eiusdem paginae parte haec alia suc- cedunt, manu tamen recentiori: Εἰσὶν ἐν τῷ-δε τῷ βιβλίῳ εἰς τὴν Γένεσιν ἐπὶ τὰ λόγους ἑκάστος αὐτῶν περιέχων πραγματικὰν περὶ πολλῶν ὑπο- θέσεων. Ἐπειτα περὶ Ἐξοδῶν, καὶ αὐτὸς εἰς λόγους τρεῖς.

τρεῖς θανμασίως κ' ὡς ἐν ἐξηγέμενος· εἴτα Λευιτικὸν· καὶ μετὰ τούτους Ἀριθμοὶ· κ' εἰς τὸ τέλος Δευτερονόμιον. Ἀπὲρ γὰρ λέγομεν ἡμεῖς λόγους, λέγονται παρὰ τῶν διδασκάλων βιβλία. Ταῦτα πάντα ἔλαβον τὴν λύσιν κ' σαφήνιαν παρὰ τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας. Ἐστὶ δὲ ἡ παρῶσα βίβλος Γαλακτιῶνος Τάχα Γερομονάχου. Sunt in hoc libro Sermones septem in Genesim. Vnusquisque eorum continet translationem multarum quae-
stionum. Deinde de Exodo, & ipse in tres sermones mirabiliter, & quantum fieri potest expressus: tum Leviticus, & post hos Numeri: demum Deuteronomium. Qui igitur a nobis Sermones vocantur, a magistris libri dicuntur. Hi omnes solutionem, & illustrationem a S. Patre nostro Cyrillo Archiepiscopo Alexandriae adceperunt. Praefens hic liber est Galactionis Tacha Hieromonachi.

Cod. Graec. membran. Ms. opt. in 4. Sec. XII. constat fol. 399.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΠΑΛΑΜΑΝ ΑΙΡΕΤΙΚΟΝ.

CHRISTODULI SERMO CONTRA PALAMAM HAERETICVM.

COD. XVI. C. Continet primo loco Christoduli Monachi, hoc est Ioannis Cantacuzeni librum contra Palamam, in quinque Sectiones divisum. Auctoris quidem nomen, & Libri inscriptio non adiecta sunt: docta tamen manus ita in fronte adnotavit, quemadmodum nos posuimus.

I. p. 1. Primae Sectioni, quae IX. capita continet, titulus est sequens: Τίς ἢ τοῦ λόγου κατασκευή. Quenam sit orationis dispositio. Incipit: Ἡ μὲν ἀρχὴ τοῦ λόγου, πολλὴν τινὰ ἐπαγγελίαν προτίθεται κ. λ. Def. τὰ τ' ἄνω κάτω, τὰ τε κάτω τιθεῖσιν ἄνω.

II. p. 43. b. Περὶ τῆς μίαν εἶναι κ' μόνην φύσιν ἁπλῆς ἐπὶ Θεῷ. De eo, quod una & sola natura non creata, sit in Deo. Huic orationi, quemadmodum & reliquis sequentibus, praemissus est index argumentorum, quibus ea constat VIII. capitum. Incipit: Δοκεῖ μοι μηκέτι πλείονων ἡμᾶς δεῖσθαι κ. λ. Def. ταύτην μόνην ἁπλῆς ὑπερσώτως εἶναι θεῖαν φύσιν.

III. p. 71. Οὔτι διαφέρει κατ' ἀντίφασιν αἱ δύο φύσεις τῆς Θεοῦ, ἢ κοινῇ δηλαδὴ ὁσία, καὶ ἡ κατ' ὑπόστασιν ἀνευρεθεῖσα ὁσία. Quod comparative differant duae naturae Dei, scilicet communis essentia, & essentia secundum hypostasim considerata. X. habet capita, quorum hoc est initium: Οὕτω μὲν ἐν ἀνευρηκῶς τὴν ὁμωνυμίαν τῶν θεῶν φύσεων κ. λ. Finis: σύμπαν ἀπελευνεται νόσημα βλασφημίας.

IV. p. 100. Περὶ τῆς ταύτης εἶναι κ' ἐν, κ' ἀδιαιρέτου, τὴν ἑμφύτου κ' ὑπέρθεον δύναμιν, κ' ἐνέργειαν τῆς Θεοῦ τῇ ἑαυτῇ ὁσίᾳ. De eo, quod idem & unum, & minime differens sit, ingenta & divina potestas, & efficacia Dei cum eius essentia Haec oratio quoque in X. capita distributa, incipit: Ἐπεὶ

δὲ κατὰ τούτο τὸ μέρος καλῶς ᾤετο τὴν διασκευὴν αὐτῇ προκεχωρημένην κ. λ. Def. μυρίων ὄντων κ' ἄλλων τῶν πρὸς αὐτὰ ἰαυῖα τεινόντων.

V. denique Sectioni p. 157. haec praefigitur inscriptio: Περὶ τῆς ὅτι μόνος ἦμῖν κ' τριάς τὸ λατρευόμενον ἐστὶν ἄνωθεν, ὑπέτι δὲ μετ' αὐτὴν, κ' πληθὺς ἀνεξερίσμητον ἀκτίσεων. De eo, quod monas & trias nobis, superna sit culta, non amplius autem praeter illam, infinita multitudo naturarum non creatarum. XII. capitibus haec constat, & incipit: Οἱ μὲν περὶ τῶν τριῶν σημαινόμενων τῆς θείας φύσεως κ. λ. Def. ὑπὲρ ἧς κ' ἡμῖν ὁ σύμπας διήνυσται λόγος, ἦγε δόξα κ' μὴν εἰς τὴν αἰώναν, ἀμήν. Litterae in hoc opere subinde sunt a recentiori manu correctae, & atramento obductae. Observavimus quoque heinc & einc Dionysii, & Io. Damasceni, Iaro Athanasii, & Basilii testimonia adferri; margini vero unam & alteram notulam variae vel lectionis, vel explicationis esse adpersam. Mentio incidit tantum de hoc Mediceo Codice apud Casimirum Oudinum in Commentario de Scrip-
toribus Ecclesiasticis T. III. ad Annum Ch. mccc. p. 981 qui tamen omnino silet de his, quae sequuntur, & in eodem volumine habentur.

VI. p. 204. Eiusdem Sermo de discrimine divinae naturae & operationis, in tres Sectiones divisus; liceat enim nobis coniectura adductis eum ita inscribere, quum nullus titulus sit additus. Prima Sectio incipit: Ἀπὸ τίνος ἐπαγγελίᾳ ἢ γραφῇ ἄλλης τούτο λαβόντες, ὧ νῦν παρόντες, πιστεύειν εἰς διαφορὰν ὁσίας κ' θείας ἐνεργείας παραλήφατε κ. λ. Def. οὐσίας διαφορὰν κ' ἐνεργείας ἐπὶ Θεῷ προσβεβύσαντας. Secunda pag. 210. b. inc. Ἐπαύξοντες δ' ὑμεῖς μετὰ τῆς ἐξουσίας. Def. ἄλλο περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ συνεισάγουσα ὑπάρξεως. Tertia p. 218. inc. Ἀλλὰ τὶ τὰ μετὰ ταῦτα. Def. εἰ μὴτε κ' τὰ ἀσεβήματα δι' ἐκείνων ἔσχον, τῆς τε ἀντιστροφῆς κ' ὧν ἔτσι πιστεύειν εἰλοντο.

Circa medium Codicem recentiori manu fortasse cuiusdam possessoris fere analphabeta sunt adscripta quaedam in tribus lineis intellectu maxime difficilia. In secunda tamen linea haec fortasse ex nonnullis litterarum ductibus erui possunt: Τίτην ἡ... τῷ Χριστῷ ἡμέρη τετράδη ἡ... νυκτὶ κ' τρις ὥρας ἢ γυνὴ τὸν πρῶτον μου παῖδα, ὃν ἐκάλεσε μὲν τῷ ὀνόματι Μαρῖον. Peperit... in Christo die quarta noctu ad tres horas primum meum filium uxor, quem vocavit nomine Marium. In tertia vero τίτην... (erat heic nomen fortasse proprium) τῷ Χριστῷ ἢ γυνὴ τὸν δεύτερον μου παῖδα, ὃν ἐκάλεσε μὲν Μαντηλῆνα. Peperit... in Christo uxor secundum meum filium, qui vocatus est Μαντηλῆνα. Mos erat apud veteres Codicum possessores, vel scriptores similia memoratu digna in prima, vel in ultima pagina adscribere, cuius rei alia exempla in Codd. nostrae Bibliothecae alias occurrent. Sed omnium luculentissimum illud est, quod legitur in Diario Italico Montefalconii edito Parisiis A. mccc. pag.

219. atque exstat in calce Codicis XII. seculi membranacei Bibliothecae Basiliano-
rum Romae, in quo Nomocanon Doxopatri-
tris, iussu Imperatoris Comneni edictum, continetur; atque est huiusmodi:

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον μῆνα εἰς τὴν ἡ. τῇ ἀγίᾳ κ' μεγάλῃ τρίτῃ, ὥρα θ'. ἰνδιπλ. ζ'. ἔτει ς ψ μ β'. ἐγεννήθη ἡ θυγάτηρ ἐμοῦ συνάτορος τῆς κριτ', ἢ ἐν τῇ ἀγίᾳ βαπτίσματα ὀνομασθεῖσα Ἀλφά-
ξαν, βασιλεύοντος ἡμῶν τῷ θεοσέπτῳ μεγάλῳ βασιλεὺς κ' αυτοκράτορος Ῥωμαίων, & αἰεὶ Ἀν-
γέστου Φρεδερικου, δεκάτῳ τετάρτῳ χρόνῳ τῆς αὐτῆς βασιλείας, βασιλεύοντος δὲ Σικελίας τρια-
κωσῷ ἐβδόμῳ, Ἱερουσαλὴμ δὲ ἐννάτῳ.

Κατὰ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα εἰς τὴν ἡ. ἡμέρᾳ τρίτῃ πρὸς ἑσπέραν ἰνδιπλ. θ'. ἔτει ς ψ μ δ' ἢ σύ-
ζυγος ἐμοῦ συνάτορος τῆς κριτ' κυρὰ Γεαζρίας ἐγέννησε παιδίον δεύτερον ἄρσεν, ὅπερ ὀνομάσα-
μεν Μιχαὴλ, ὑπὲρ ἧς μεγάλη χαρὰ παρ' ἡμῖν ἐγε-
γόνει· οὕτω δὲ βασιλείας ἐσπέρως καταλαβούσης, ἢ προφῆθειας μοι σύζυγος τὸ πνεῦμα τῷ κυρίῳ παρέδωκε, κ' ἡμέρᾳ τετάρτῃ τῆς ἡμέρας μὴνδος εἰς τὴν ἡ' ἐντερίως ἐτάφη ἐν τῷ πανσέπτῳ ναφ' τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς ἀχειρποίητου, κα-
ταλείψασα τὰ ἡμέτερα δύο παμφίλτατά μοι τέκνα, τὴν Ἀλφάξαν κ' τὸν Μιχαὴλ οἷς ὁ Θεὸς δόμῃ προκοπὴν κ' αὐξήσιν, ἐκείνη δὲ ἄρσιν ἁμαρτιῶν κ' ἀνάπαυσιν ἐν τοῖς τῶν δικαίων χο-
ροῖς. Hoc est:

Decima octava mensis Aprilis die, quae erat sancta & magna feria tertia, hora no-
na, indictione septima, anno 6742. (hoc est Christi mcccxxiv.) nata est filia mihi Se-
natori iudicii, quae in sacro baptismo nun-
cipata est Alphaxan; imperante nobis reli-
gio & magno Imperatore Romanorum &
semper Augusto Frederico, quarto decimo
anno eius imperii, regnante eodem ipso in
Sicilia anno trigesimo septimo, in Ierusalem
nono.

Mensis Septembris decima-octava, feria tertia
ad vespem, indictione nona, anno 6744.
(Christi mcccxxvi.) contux mea, Senatoris
iudicii, Domna Guazris secundum filium pe-
perit masculum, quem nominavimus Michae-
lem Haec magna nobis laetitiae causa; quum-
que nondum atra vespere esset, memorata
uxor mea spiritum Deo reddidit, & feria
quarta, quae praedicti mensis decima-nona
erat, honorabili sepulturae data est in vene-
rabili templo sanctissimae Deiparae, ἀχειρ-
ποίητου, id est, nulla manu, sed divinitus ef-
fectae, relictis mihi dilectissimis duobus filiis,
Alphazan scilicet puella, & Micbaele, quae
Deus profectum & incrementum, ipsi vero
uxori remissionem peccatorum, & requiem in
sanctorum choris, dederit.

Qui legi debeat vox κριτ' non perspectum
mihi. Bratque hard dubie tribunal, in quo
Senator erat qui haec scripsit, cuiusque no-
men tacetur. Heic vides Arabica nomina in
sacro baptismo inposita, cuiusmodi sunt
Gonazris & Alphazan, quia non diu Arabes
Sicilia pulsi, linguae suae nonnullas voces
& nomina propria Siculis communicaverant.

Hic itaque codex, aut eius apographum, Constantinopoli in Siciliam adlatum est, & memorati Senatoris fuit.

VIII. p. 228. Agmen claudunt eiusdem Hymni in Verbum Dei VIII. Primus E'κ τῶν περὶ τῆς ὕλης λόγων. Ex sermonibus de materia. Inc. Εὐλογον μὲν ἂν ἦν, κ' σφόδρα προσήκον, εἰ τὸν ἅπαντα διήγον εἶαν πρὸς ἅπαντα ἀποβλέ-
πων, κ' μελέτην ἐξ ἐκάστου τῶν ὁραμένων ποιέ-
μενος, πρὸς σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν ἀνατρέχειν ἐπειρώμεν Θεόν· οὕτω γὰρ ἂν περιφανῶς ἔσχον εἰπεῖν, ὃ δὲ θαλὸς σε ἠδολεσχεῖ ἐν τοῖς δικαιο-
μασί σου. Def. συνεξομώσασθαι με τοῖς κατ' αὐτὴν ἁσπαύσι κ' βέουσιν.

IX. p. 233. Secundus E'κ τῶν περὶ τῆς φύσεως λόγων. Ex sermonibus de generatione. Inc. Ἀλλ' ἡ σὴ δημιουργία κύριε κ. λ. Def. καὶ πρὸς τὸ δὲ τι γίνεσθαι ὁρίζει.

X. p. 238. Tertius E'κ τῶν περὶ τῆς ἐνύλης εἶδους λόγων. Ex sermonibus de materiali spe-
cie. Inc. Τί δ' ὃ λόγος Θεοῦ, κ. λ. Def. εἰς ἡμῶν τὸ τότε συντέλειαν.

XI. p. 243. b. Quartus E'κ τῶν περὶ τῆς φύσεως λόγων. Ex sermonibus de natura. Inc. Ἡ δὲ σὴ κοσμοποιὸς δύναμις. κ. λ. Def. ἀμε-
τάπτωτος διήγγελλται Φερδός.

XII. p. 249. Quintus E'κ τῶν περὶ τῆς κινήσεως λόγων. Ex sermonibus de motu. Inc. Ἀρχὴν δ' εἶναι κινήσεως κ' ἡρεμίας τὴν φύσιν. Def. ἡμεῖς προχειρισάμενοι θεωρούμεν.

XIII. p. 258. Sextus E'κ τῶν περὶ τῶν φυσικῶν ἔξεων λόγων. Ex sermonibus de naturalibus habitibus. Inc. Τούτων τὸν τρόπον τῆς κινήσεως. Def. τὰς ὁμνῆς σοὶ συνερανίζόμενοι.

XIV. p. 262. Septimus E'κ τῶν περὶ τῆς τέπης λόγων. Ex sermonibus de loco. Inc. Αὐτόθεν ἂν ἐν μετὰ τὴν τῶν φυσικῶν ἔξεων θεωρίαν. κ. λ. Def. λίαν ἰθαυμασώτης λόγος Θεῷ.

XV. p. 269. Octavus denique E'κ τῶν περὶ τοῦ χρόνου λόγων. Ex sermonibus de tempore. Inc. Μετὰ τὴν τῆς τέπης θεωρίαν κ. λ. Def. περισσο-
τέραν δὲ τὴν τιμὴν.

Hi quidem Hymni subriles sunt, docti, & solidissimis rationibus elaborati. Nihil prorsus de his, neque de aliis, quae in hoc Codice continentur invenimus apud Fabricium in Io. Cantacuzeno Biblioth. Graec. Lib. V. C. 5. T. VI. p. 469. Fuit autem iste Io. Cantacuzenus Imperator, litteris humanioribus, perinde ac sacris egregie excultus: prudentia in rebus gerendis, reique militaris peritia, & animi virtute conspicuus. Cessit Imperio, & in Manganozum se abdidit Coenobio, Ioasaphi nomine adscito. In hoc quidem recessu diu vitam produxisse ferunt, ad diem scilicet XX. Novembris Anni mcccxc. In recensione Codicis VIII. Pl. VIII. aliud spissum Cantacuzeni opus occurret, contra Barlaamum, Acyndinum, & Palaman, quod idem esse, ac illud, de quo nunc egimus, perperam in schedis suis Mss. adnotavit Holstenius. In Cod. III. Plutei LXXX. adservatur Paraphrasis Ethnicorum Nicomachicorum Aristotelis, in cuius fine Lib. VI. scriptum est, librum fa-
ctum

sum fuisse sumtibus piffimi, & Christo amici Imperatoris nostri Iosaph Monachi Cantacuzeni anno 6872. (Christi mcccclxiv.) mensis Martii XXIV. indit. V. quam subscriptionem memorat Montefalconius in Palaeographia Graeca Lib. I. Cap. 7. p. 71. nosque uti iacet in Codice adferemus suo loco.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. minor. Sec. XIV. constat fol. 279.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIUM DAVIDICUM.

COD. XVII. I. p. 1. **E**ΤΥΧΗ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Oratio in D. nostrum Iesum Christum. Inc. Εὐχαριστῶμεν σοι κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν. Def. εἰ σὲ ἡμεῖς πάντα ἡ κτίσις εἰς τὸς αἰῶνας, ἀμήν.

II. p. 5. b. Εὐχὴ εἰς τὴν Παρθένου Θεοτόκου. Oratio in Virginem Dei Genitricem. Inc. Παρθένε θέσποινα Θεοτόκε ἡ τὸν Θεὸν λόγον. Def. τὴν παναγίαν Τριάδα πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ ἡ εἰς τὸς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν.

III. p. 10. Εὐχὴ ἑτέρα. Alia Oratio. Inc. Κύριε εἰ τι ἡμᾶρτον. Def. καὶ ζωοποιῶς πνεύματι, νῦν ἡ ἀεὶ, κ. λ. ut supra.

IV. p. 11. b. Occurrit calamo delineata figura Davidis sedentis in sella, regio ornata, qui librum apertum manu tenet, adscriptis ex utroque la ere verbis: ὁ προφήτης Δαβὶδ. Propheeta David.

V. p. 12. Psalterium Davidicum, in quo singulis cathismatibus consuetae preces, hymni, & orationes adponuntur: cui etiam adcedit Psalmus CLI. idiographus.

VI. p. 82. b. In calce post titulum Psalmi L. in quo rubricatis litteris legitur, prophetam Nathanum venisse ad Davidem, postquam ingressus fuerat ad Bersabeam Vriae uxorem, calamo item delineata exhibetur tabula, in cuius uno latere est David in genua procumbens, ac demisso pene in terram vultu ance prophetam Nathanum periturus veniam; in altero vero Angelus ipse adpareret, qui gladium e vagina extrahit. Alia similis figura occurrit p. 126. b. post Psalmum LXXVI. cum inscriptione: προφήτης Μωϋσῆς, propheeta Moyses, qui Hebraicis indutus vestibus stat, & in manibus amphoram tenet.

VII. p. 137. b. Sequuntur deinde Prophetarum Cantica, & in fine p. 259. b. haec minio est adposita inscriptio: Τελευτῶ κατὰ τὴν ἐκ τῆς Μαρτίου μηνὸς, ἔτος 5710. Nempe completum est XVII. mensis Martii, An. 6911. (Christi mccccxi.) Quoniam haec est prima scriptoris nota, quae nobis occurrit in recensione Codicum huius Plutei, observandum nobis est cum claris, Montefalconio Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 4. calligraphos in fine Codicum exemplarium, quasdam plerumque notas, scribare nomen, annum, mensem, diem, indictionem, nonnumquam etiam horam, qua completa descriptio fuit, indicantes adponere consuevisse, easque minio persaepe exaratas, maximeque postremis Impe-

rii seculis: plurima item alia memoratu digna, Ecclesiarum, Monasteriorum locorum, & Bibliothecarum nomina adscripsisse, ut ex plurimis exemplis nostrorum Codicum einde eruamus, utque egregie ostendit laudatus Montefalconius l. c. Lib. I. Cap. 6.

P. 260. b. Occurrit cum epigrapho Γω. Α' γ. ὁ Χρυσόστομος. S. Ioan. Chrysostomus, qui stat habitu pontificali circumamictus. Sinistra manu volumen habet, dextera vero benedictionem impertitur Officia vero, canones & orationes, quae in hoc volumine inferuntur heic eo libentius describam, quod in Goarii Euchologio non legantur.

VIII. p. 261. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ' τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ. Mensis eiusdem III. [Officium] B. Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani. Inc. Σὲ τὸν μέγαν ἀρχιερέα. Def. ἡ ἀπόλυσις.

IX. pag. 285. Μηνὶ Νοεμβρίῳ. Τῷ αὐτῷ μηνὶ κ' ἡ σύναξις τῶν ἁσωμάτων. Μηνὶ Νοεμβρί. Mensis eiusdem XX. solemnitas incorporeorum. Inc. Τριστὴν ἡμέτητος. Def. τὸ μέγα ἔλεος.

X. p. 296. b. Τῷ αὐτῷ μηνὶ κ' ἡ σύναξις τῶ ἀρχιερατῆρος Μιχαὴλ. Mensis eiusdem XX. Solemnitas Archiepiscopi Michaelis. Inc. Μιχαὴλ ὁ διαπρεπέντος. Def. χάριτος ἀξιοῦνται.

XI. p. 299. Μηνὶ Μαΐῳ. Τῷ αὐτῷ μηνὶ κ' ἡ μετάστασις τῷ Θεολόγῳ, ἡ ἐναγγελιστῇ Ἰωάννου παρθένου τῷ ἐπιστηθίῳ. Μηνὶ Μαΐῳ. Mensis eiusdem XXVI. translatio Theologi, & Evangelistae Ioannis virginis, qui supra pectus Domini recubuit. Inc. Ὁ θεατὴς τῶν ἀρρήτων. Def. δοξολογία. Vid. Suicerum in Thef. Eccles. v. ἐπιστήθιος.

XII. p. 315. Τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῳ Εὐχαριστῶν κανὼν εἰς τὸν ἴδιον ἄγγελον. S. Ioannis Eucharistiarum canon in Angelum Custodem peculiarem. Inc. Τὸν ἀγρυπνὸν φύλακα. Def. ἡ δοξάζεται.

XIII. p. 324. b. Κανὼν θρηνητικὸς εἰς ψυχῶν βαγόντας, πόνημα τῷ Ἀνδρέῳ Κρήτῃ τῷ ἱεροσολυμίτῃ. Canon lamentabilis in agentes animam, opus Andreae Cretensis Hierosolymitani. Inc. Δεῦτε συνάχθητε. Def. ἀνακαλέσεται με.

XIV. p. 330. Ἀκολουθία τῆς ἀνατίσεως. Officium B. Mariae Acatistae, h. e. incolumitatem constituentis: hoc enim nomine vocata fuit ob victoriam, adversus Chosroae legatum Sarbarum sub Heraclio relatum. Inc. Βελὴν προαιώνιον. Def. ἀλληλουία. Vid. Suicer. l. c. v. ἀκάτιστος.

XV. p. 348. b. Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ἰσχυροῦσαν Θεοτόκον. Canon paracleticus in Deiparam. Inc. Πολλοὶ συνεχόμενοι πειρασμοί. Def. σαρὶ κήρυγμα.

XVI. p. 351. b. Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Canon paracleticus in Iesum Christum Dominum nostrum. Inc. Ἐπὶ τὴν σὴν καταφύγω λόγῳ. Def. Παρθένε ἀγνή.

XVII. p. 357. Ἀκολουθία ἱερότης εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ποιηθεῖσα παρὰ Κοσμᾶ μονάχου τῷ Κυπαρισσιώτῃ. Officium simplex in Iesum Christum Dominum nostrum, elaboratum a Cos-

a Cosma monacho Cyparissota. Inc. Ἰησοῦ γλυκώτατε ψυχῆς. Def. τὸς σὲ γεραίροντας.

XVIII. p. 369. Ἀκολουθία ἱερότης εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν ἐπὶ πολυμάρτητῳ ψυχῆς, ἡ ἀπεγνωσμένη. Officium simplex in Iesum Christum Dominum nostrum, pro anima peccatrice, & emendationis desperatae. Inc. Οἰκτεῖρόν με δέσποτα. Def. ἐναντίον.

XIX. pag. 381. b. Μηνὶ Μαρτίῳ κ'. Ὁ ἐναγγελιστὴς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης Θεοτόκου, καὶ ἀεὶ παρθένου Μαρίας. Μηνὶ Μαρτίῳ 25. Annuntiatio sanctissimae Dominae Deiparae, & semper Virginis Mariae. Inc. Ἀπεσάλη. Def. ἡμῶν δόξασαι.

XX. pag. 399. Ἀνακομιδὴ τῷ λειψάνῳ τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου. Recuperatio, seu reportatio reliquiae sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi, Archiepiscopi Constantinopolitani. Inc. Ἀνακομιδὴ. Def. ἔχε πρὸς τὸν Θεόν.

XXI. p. 407. Μηνὶ Νοεμβρίῳ. Ἀκολουθία τῶν ἁγίων λαυματοργῶν ἀναργύρων Κοσμᾶ, ἡ Δαμιανῶ. Μηνὶ Νοεμβρί. Officium sanctorum miraculis clarorum, pauperum Cosmae, & Damiani. Inc. Ὁ λην ἀποδέμενοι. Def. τέλος.

XXII. p. 415. Ἀκολουθία τῷ ἁγίῳ ἐνδόξῳ μεγαλομάρτυρι, ἡ τροπαιοφόρῳ Γεωργίῳ. Officium sancti gloriosi magni martyris, & tropaeophori Georgii. Inc. Ὁ γένναλον. Def. ψυχῆς ἡμῶν.

Nihil, ut iam animadverti, in Euchologio a Goario edito ex his, quae in hoc Codice continentur, occurrit.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 8. maiori, decem primis foliis membranaceis, Sec. XIV. Constat fol. 424.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΔΑΔ.

PSALTERIUM DAVID.

COD. XVII. I. p. 1. **Δ**Αβὶδ προφήτου ἡ βασιλέως μέλος.

Davidis Propheetae, & Regis Carmina. Incipiunt a Psalmo I. & desinunt in Psalmo CXLIV.

II. p. 238. Cantica Prophetarum. Incipiunt a Cantico Aggaei: Αἰνεῖ ἡ ψυχὴ με, & desinunt in Cantico Zachariae Propheetae: Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεός. In fine legitur: Τῷ συντελεσθῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις.

Codex Graec. membr. Ms. Sec. XI. aliquibus in locis recentiori manu suppletus, scilicet a pag. 1. ad pag. 29. tum p. 44. 51. 66. 142. 143. 152. & 188. denique a pag. 233. usque ad ultimam, quae est 257.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ.

DIONYSIUS AREOPAGITA.

COD. XIX. I. p. 1. **D**ionysii Opera editis initio & fine plane consentanea, nempe Prologus, Index Librorum, & Capitulum, Liber de Divinis Nominibus cum luculentis scholiis margini adscriptis, quae tamen medio Cap. quarto desinunt, Liber

de Caelesti, & Ecclesiastica Hierarchia, de Mystica Theologia, & Epistolae X. Desiderantur tamen Epigrammata, quae in aliis Codicibus observavimus. Scholiorum specimen damus excerptum ex initio Capitis I. de Divinis Nominibus. Schol. a. Γνώσεως πραγματεία τετινῆται τῷ πατρί, οἶονεῖ προσεισαγωγή τις καὶ προσευχὴ σοιχεῖσθης τῶν περὶ Θεῖ ἐν ἰατρ γραφαῖς παραδεδομένων. Ἡ τοὶ ἐπίμνησις, ἡ τις κατὰ ἀκολουθίαν ἡ παρὰ αὐτῷ ἐπιδραματεύθῃ.

Schol. b. Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πιθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται. ἡ γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη τῆς γεωμετρίας τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει, ἐπὶ δὲ τῶν ἁσωμάτων, μᾶλλον δὲ ἡ ὑπερασσωμάτων, ἡ ὑπὲρ πάντων ὁρίων πῶς ἐν τῇ λογικῇ ἐπισήσει-εν ἀνερμηνεύτως, εἰ μὴ μόλις τῷ ἀκροτάτῳ ἀνθεῖ τῷ νῦ τὴν περὶ Θεῖ ἀγνωσίαν ὅτι ποτὲ ἐστὶ διὰ τῆς εἰλικρινεῖς εὐσεβεῖας εὐλαχῆτως συννοεῖν δυνάμεως.

II. pag. 115. Gregorii Nazianzeni Sermones XXXV. Primus: Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς αὐτοῦ, ἡ αὐτῇ ἐπανόδῳ ἐκείθεν μετὰ τὴν τῷ πρεσβυτέρῳ χειροτονίαν, ἐν ᾗ καὶ τὸ τῆς ἱεροσύνης ἐπάγγελμα, ἡ ὅπου δὲ εἶναι τὸν ἐπίσκοπον. Apologeticus suae in Pontum fugae, & reditus, postea quam presbyter fuisset consecratus, in quo & quae professio sit sacerdotii, & qualem esse deceat Episcopum. Inc. Ἡ ττήμαι, ἡ τὴν ἡτταν ὁμολογῶ. Def. εἰς τὸς αἰῶνας, ἀμήν.

Exstant hi Sermones in edit. G. L. eius operum Parisi apud Claud. Morellum A. mdcix. T. I. p. 1. Sunt etiam nonnulla scholia adpersa, in quibus variae lectiones, & explicationes vel compendiosae scripturae, vel ipsarum sententiarum adferuntur. Adscribamus aliquid, quoniam, quod sciam, nondum lucem adspexerunt. Ὁ λόγος δικανικὸς, τὸ δὲ εἶδος τῆς σοφιστικῆς τέλειον ἀπὸ προσώ-πυ ἡ πράγματος. Τῶτον εἶπε τὸν λόγον ὅτε ἐπανήλθεν ἀπὸ τῆς Πόντου, διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι τὸν πρεσβύτερον. χειροτονήσῃς γὰρ πρῶτον ἀνεχώρησεν ὑπὸ εὐλαβείας ἐπὶ τὸν Πόντον. ἔνθα τοπρῶν ἐμύνασεν, εἰτα ἐπανελθὼν ἀπελο-γίσσατο. In Catalogo Biblioth. Coislinae P. I. pag. 118 memoratur a Montefalconio Cod. LII continens Gregorii Nazianzeni Orationes XVII. cum scholiis ab editis Latinis omnino diversis. Fabricius vero l. c. Lib. V. Cap. 13. Tom. VII. p. 538. eorum, qui Nazianzeni scripta Commentariis illustrarunt, catalogum exhibet.

II. p. 130. Πρὸς τὸς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, ἡ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον. Ad eos, qui ipsum quum primum invitassent, ob-oviam non ieverunt, posteaquam presbyter factus esset. Inc. Πῶς βραδεῖς ἐπὶ τὸν ἡμέτερον λόγον. Def. εἰς τὸς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 46.

III. pag. 131. b. Ἐπιτάφιος εἰς Καίσαριον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Sepulcralis in Caesarium fratrem eius. Inc. Οἷοδέ με ἴσως, ὦ φίλοι Def. εἰς τὸς αἰῶνας, ἀμήν. Ib. p. 160.

IV. pag. 137. b. Ἐπιτάφιος εἰς τὴν ἀδελ-φὴν αὐτοῦ Γοργονίαν. Sepulcralis in sororem eius Gorgoniam. Inc. Ἀδελφὴν ἐπαινῶν, τὰ οἰκεία

είκεια. Def. eis tās aiōnas, amēn. Ibid. p. 176.
V. pag. 142. Εἰρηνικὸς πρῶτος ἐπὶ τῇ ἐνώσει
τῶν μοναζόντων. *De Pace sermo primus ob recon-*
ciliationem monachorum. Inc. Δύει μου τὴν
γλῶσσαν ἢ προθυμίαν, καὶ περιφρονῶ τὸν ἀνδράπι-
νον νόμον. Def. ἔσαι μεθ' ἡμῶν τῆς πάντα νοῦν
ὑπερεχέσης ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, amēn.
Ibid. p. 190.

VI. pag. 147. Εἰρηνικὸς δεύτερος ἐπὶ τῇ αὐ-
τῇ ὑπόθεσι. *Secundus de Pace eiusdem ar-*
gumenti. Inc. Θερμὸς ὁ ζήλος, πρῶτον τὸ πνεῦμα.
Def. ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn. Ibid. p. 205.

VII. pag. 150. Εἰρηνικὸς τρίτος, λεχθεὶς
ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ
φιλονεικίᾳ, περὶ ἐπισκόπων τινῶν διερχόντων
πρὸς ἀλλήλους. *Tertius de Pace, habitus Con-*
stantinopoli super populi contentione ob ali-
quos Episcopos invicem litigantes. Inc. Εἰρή-
νη φίλη, τὸ γλυκὺ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα. Def.
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn.
Ibid. p. 213.

VIII. p. 153. b. Α' πολογητικὸς εἰς τὸν ἐαυ-
τοῦ πατέρα, καὶ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, ἡνίκα
ἐπίσκοπος Σασιμῶν χειροτονήθη ἡμελλεν. *Apo-*
logeticus ad eius patrem, et ad magnum Basi-
lium, quum Episcopus Sasimorum consecrandus
erat. Inc. Πάλιν ἐπ' ἐμὲ χρίσμα καὶ πνεῦμα. Def.
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, amēn. Ibid. p. 142.

IX. pag. 154. b. Α' πολογητικὸς εἰς τὸν ἐαυ-
τοῦ πατέρα, καὶ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, ἡνίκα
ἐπίσκοπος Σασιμῶν ἐχειροτονήθη. *Apologeticus*
ad eius patrem, et magnum Basilium, quum
Episcopus Sasimorum consecratur. Inc. Οὐδὲν
ἰσχυρότερον γήρας. Def. εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn.
Ibid. p. 134.

X. p. g. 155. b. Εἰς τὸν ἐαυτοῦ πατέρα, ἡνίκα
ἐπέτρεψεν αὐτὸν φροντίζειν τῆς ἐν Ναζιανζῷ ἐκ-
κλησίας. *Ad patrem eius, quum ipse commiste-*
ret Ecclesiae Nazanzanae curam. Inc. Τὸ εὐ-
μα με ἡνοῖξα καὶ ἐίλωσα πνεῦμα. Def. εἰς τοὺς
αἰῶνας, amēn. Ibid. p. 145.

XI. pag. 156. b. Εἰσιτάξις εἰς τὸν ἐαυτοῦ
πατέρα, ἐν ᾧ καὶ εἰς Νόναν τὴν μητέρα
παρὰ μυσθία· εἰρηται δὲ ἐπὶ παρούσῃ τῷ μεγάλῳ
Βασίλειῳ. *Sepulchralis in patrem eius, et con-*
solatio matris Nonnae: habita est praesente Ba-
silio magno. Inc. Αὐθροῦπε τῷ Θεῷ ἐπεὶ θε-
ραπον. D. f. Ἀνθρώποι προπέμποντες. Ib. p. 286.

XII. pag. 167. Α' λόγος πρὸς τοὺς πολιτευομέ-
νους ἀγωνιῶντας, καὶ τὸ ἀρχόντα ὀργιζόμενον. *Ser-*
mo ad cives gravi timore percussos, et prae-
fectum irascentem. Inc. Τὴν κοιλίαν με. Def.
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, amēn. Ibid. p. 265.

XIII. pag. 169. Εἰς Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον
Α' λεξανδρείας ἐξορισθέντα διὰ τὴν πίσιν, καὶ ἐπ'-
ανελθόντα μετὰ τριετὴ χρόνον. *In Heronem*
philosophum Alexandrinum ob fidem exulem,
et post triennium reduentem. Inc. Τὸν φιλόσο-
φον ἐπαίνεσθαι. Def. νῦν τε καὶ ὕστερον ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας,
amēn. Ibid. p. 409.

XIV. pag. 173. Εἰς τὸν κατὰ πλὴν τῶν ἀπ'
Αἰγύπτου ἐπισκόπων ἐν Κωνσταντινουπόλει ῥηθείς.
Sermo in navigationem Episcoporum Aegypti,
Constantinopoli habitus. Inc. Τὰς ἀπ' Αἰγύπτου

προσφθιγγόμεναι. Fin. ἔς πολλὰ καὶ δέκνεται τῆς
γραφῆς· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn.
Ibid. p. 424.

XV. pag. 175. Περὶ δόγματος καὶ καταστά-
σεως ἐπισκόπων σχεδιασθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει.
Sermo de dogmate et constitutione Episcoporum,
ex tempore habitus Constantinopoli. Inc. Ο' ταν-
ῖδω τὴν νῦν γλῶσσαν. Def. τῷ Θεῷ ἡμῶν,
ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn. Ib. p. 486.

XVI. pag. 177. b. Περὶ θεολογίας *De Theo-*
logia. Inc. Ε'πειδὴ ἀνεκαθάρσαμεν τῷ λόγῳ τὸν
θεολόγον. Def. εἰπεῖν ὑπὲρ πάντων. Ibid. p.
536 sed in editione est secundus de theologia.

XVII. p. 184. Περὶ θεολογίας λόγος β'. πρὸς
Εὐνομιανδρ, καὶ περὶ θεολογίας προδιόλεξε. *De*
Theologia sermo secundus, contra Eunomianum,
et de theologia proluso. Inc. Πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ
κομψὺς ὁ λόγος. Def. ἐν αὐτῷ Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ
κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn.
Hic in citata editione est primus de theo-
logia p. 529.

XVIII. pag. 186. Περὶ τοῦ λόγου πρῶτος.
De filio sermo primus. Inc. Α' μὲν ὃν εἶποι
τις ἀν. Def. εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn. In edi-
tione p. 561. est tertius de theologia.

XIX. pag. 190. b. Περὶ τοῦ λόγου δεύτερος.
De filio sermo secundus. Inc. Ε'πειδὴ σοὶ τὰς
μὲν ἐν τῶν λογισμῶν εἰσόδους. Def. ὁ αὐτὸς
πνευματικὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn. In editione
est quartus de theologia p. 577.

XX. pag. 195. Α' λόγος περὶ τοῦ ἁγίου πνεύμα-
τος. *Sermo de Spiritu sancto.* Inc. Ο' μὲν δὴ
περὶ τοῦ ἁγίου λόγος. Def. τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς
αἰῶνας, amēn. Ibid. p. 593. qui quintus est,
et postremus de theologia.

XXI. pag. 201. b. Κατὰ Α'ρειανῶν, καὶ εἰς ἐαυ-
τόν. *Adversus Arianos, et de se ipso.* Inc.
Πῶς τότε εἰσιν οἱ τὴν πένιν ἡμῶν ὀνειδίζοντες.
Def. ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn. Ibid. p. 431.

XXII. pag. 205. b. Εἰς ἐαυτὸν ἐξ ἀγροῦ
ἐπιστάντα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *De se ipso*
ex agro rediit, postea, quae a Maximo per-
petrata fuerant. Inc. Ε'πὶ οὐρανὸν ὕμνος ὡς τέκνα, καὶ
ἀντεποθέμενον. Def. δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς
αἰῶνας, amēn. Ibid. p. 472.

XXIII. pag. 211. Περὶ τῆς ἐν ταῖς διαλέξε-
σιν εὐταξίας. *De moderatione in disputationi-*
bis servanda. Inc. Ε'πειδὴ συνεληλύθατε προ-
θύμως. Def. ὃ πάντα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn.
Ibid. p. 442.

XXIV. p. 219. Εἰς ἐαυτὸν, καὶ πρὸς τοὺς ἀ-
γοντας ἐπιθυμῶν αὐτὸν τῆς κατὰ τὸν Κωνσταντι-
νουπόλεως. *De se ipso, et ad eos, qui dicebant*
eum affectare sedem Constantinopolitanam. Inc.
Ε'γὼ θανατώσω, τί ποτὲ εἰς. Def. ὃ ἡ δόξα,
τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn. Ibid. p. 464.

XXV. p. 222. b. Πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτε-
ρον ἐπισκόπῳ πρώτῃ θεολογικῇ τάτῃ. *Ad Cleodonium*
preshyterum Episcopo I. maxime theologica. Inc.
Βυλόμεθα μαθεῖν, τίς ἡ καινοτομία περὶ τὴν ἐκ-
κλησίαν. Def. ἰσχὺν λαμβάνοντος. Ibid. p. 737.

XXVI. p. 226. Πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπισκόπῳ δευ-
τέρῃ. *Ad eundem Episcopo II.* Inc. Ε'πειδὴ
πολλοὶ προσελθόντες τῇ σὴ εὐλαθείᾳ. Def. παν-
τάπασι τὴν ὁμόνοιαν. Ibid. p. 745.

XXVII.

XXVII. pag. 227. b. Πρὸς Νεκτάριον Κων-
σταντινουπόλεως ἐπίσκοπον. *Ad Nectarium Con-*
stantinopolitanum Episcopum. Inc. Ε'παιε τὴν
παύσαν ζῶν. Def. αὐτῶν κατισχύσει. Ibid.
p. 721. sed in Cod. sequitur notula quaedam.

XXVIII. p. 228. b. Κατὰ Ἰουλιανὸν σκλητευ-
τικὸν, καὶ κατὰ Ἑλλήνων λόγος πρῶτος. *In Iulia-*
num, et Paganos Invectiva prima. Inc.
Α'κύσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Def. τῆς
ἡμετέρας ἀρετῆς, καὶ παιδείσεως, οἷς καὶ τὸ μὴ
προσβιβῆναι. Sed heic quaedam pauca desunt.
Ibid. pag. 49.

XXIX. p. 257. Κατὰ Ἰουλιανὸν σκλητευτικὸν β'.
In Iulianum altera. Inc. Οὗτος μὲν δὴ τῶν ἡμῶν
λόγων ὁ πρῶτος. Def. ἵνα μὴ τὰ ὅμοια δράσαν-
τες, τῶν ἰσῶν καὶ ἀντιτύχουσιν. Ibid. p. 109.

XXX. pag. 267. Εἰς τὸ ῥητὸν τῷ εὐαγγε-
λίῳ, ὅτι ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὴν λόγον τότε.
In dictum illud Evangelii, quum consummasset
Iesus hos sermones. Inc. Ο' τὴς ἀλλεῖς προσέ-
μενος Ἰησοῦς, καὶ αὐτὸς σαγηνεύει. Def. ἐν αὐτῷ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
αἰῶνας, amēn. Ibid. p. 496.

XXXI. pag. 273. Εἰς τὴν χειροτονίαν Δοαρῶν
Ὀμιλία ἐκδοχέισα Εὐλαλίῳ ἐπισκόπῳ. *Homilia*
habita in electione Eulalii, Doarensium Episcopi.
Inc. Δέξασθε τὸν ἡμέτερον λόγον. Def. βασι-
λειον ἱερᾶς ταύτης, ἐν Χριστῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δό-
ξα εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn. Ibid. p. 494.

XXXII. pag. 274. Πρὸς παρθένον παραινети-
κός. *Ad Virginem adhortatio.* Inc. Παρθέ-
νη ὡς Χριστὸς, δόξα καὶ σε τὸν υἱοῦ σου. Def. Ἰδὴ-
τε, καὶ μιγῆτε τοῖς ἁγίοις μυστηρίοις. Scripta est
numeris metro solutis ad imitationem Syra-
cusi Poetae. In editione Parisiensis exstat
Tom II. pag. 299. inter carmina.

XXXIII. p. 275. Sequitur sine ulla in-
scriptione Hymnus, sive Precatio ad Chri-
stum pro quiete, & somno nocturno. Initium:
Ὁ καὶ νῦν εὐλογούμενος Χριστέ μου, λόγος Θεός, ὡς
ἐκ φωτὸς ἀνάρχῳ, καὶ πνεύματος ταμίας, τριτοῦ
φωτὸς εἰς μίαν δόξαν ἀδοξομένου, δεῖ λυσας τὸ
σκότος, δεῖ ὑπέστησαι τὸ φῶς. Fin. σὺν σοὶ δὲ
κατ' εὐσεβείας ἐνοίας ἐταξέτω, μηδέ τι τῶν ἡν-
παρῶν ἡμέρας νῦν ἐλέγξῃ, μὴ δὲ παύσῃ νυκτὸς
ἐνύπνια θροεῖται, νδὲ καὶ σώματος δίχα σοὶ Θεῷ
προσλαβέτω, πατρὶ, καὶ ἡμῶν, καὶ ἁγίῳ πνεύματι
εἰς τοὺς αἰῶνας, amēn. Non legitur in editione
G. L. operum Parisiensis, A. mdcix.

XXXIV. Ibid. Μεταφράσις εἰς τὸν Ε'κκλη-
σιαστικόν. *Metaphrasis in Ecclesiasten,* quam ta-
men plerique Gregorio Neocaesariensi tri-
bunt, nec heic quidem expressis verbis Na-
zianzeno ascribitur. Inc. Τάδε λέγει Σαλο-
μὸν ὁ τῷ Δαβὶδ βασιλεὺς καὶ προφήτῃ υἱός. Def.
ἀγαθὸν τε δμῶ, καὶ φαῦλον. Ibid. T. I. p. 749.

XXXV. p. 283. Πρὸς Εὐαγγρίον. *Ad Eva-*
grium. Inc. Στάθου σε θανατώσω καὶ λίαν ἐκ-
πλήττωμαι. Def. δίκαιον ὡς τὸν λόγον. Ibid. p. 717.

XXXVI. p. 284. b. Σημασία εἰς τὸν Γεζε-
κίην. *Brevis expositio Ezechielis prophetae.*
Inc. Νομίζομεν τὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸ λογικόν.
Def. Γεζεκιὴλ δόλος γεγενῆσθαι πρότερον Γερε-
μίην. Ibid. p. 723.

XXXVII. pag. 285. Εἰς μάρτυρας, καὶ κατ

Α'ρειανῶν. *In martyres, et adversus Arianos.*
Inc. Τί τοσούτων εἰσιν εἰπεῖν, ὅσον τοῖς ὀφθαλμοῖς
πάρει βλέπειν. Def. ὁ ἡ τοῖς ἀγαθοῖς ἐδωδίμοις
πλήθευσα τράπεζα. Ibid. exstat tantum Latine
p. 725. De singulis hisce Sermonibus egre-
gie, ut solet, edidit Casimirus Oudinus ad
A. C. cccxxx. in Commentario de Scri-
ptorib. Ecclesiast. T. I. p. 613. Eadem ma-
nus, cui totum Codicem debemus, in fine
subscripsit: Έτος ς Ϟ λ ς hoc est, anno
mundi 6839. (Christi mcccxxxi.) Certe
compendiosa eius scriptura vix aliud secu-
lum prodit.

Cod. Graec. papirac. in 4. maiori Sec.
XIV. constat foliis scriptis 286.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ.

DICTIONARIUM ECCLESIASTICVM.

I. p. 1. C. Oninet hic Codex Lexicon COD. XX

facilius lectores de hoc insigni monumento
iudicare possint, age ascribamur initium:

Α' βελ, ἀτμὴ, ἢ πένθος, ἢ σχολιασμα.
Α' βδύλλυτον, ταπεινόν.
Α' βρίζεσθαι, καλλωπίζεσθαι.
Α' βλαβρίδια, ἀτελέστατα, τὰ ἐντρίμματα, μὴ
ἔχοντα ζῆλον.

Α' γη ἢ κλάσις τῷ ξίφει.
Sed quoniam nonnulla in anteriore tantum
parte paginae primae heinc & inde vetu-
stare corrupta sunt, earum potius vorum
specimen aliquod adferamus, quae a secun-
da alphabeti littera ordiuntur.

Βαβαλ, θανασιζόν ἐπὶ ῥήματι.
Βάβαξ, ὁ λάφυρος, ἢ ὁ βακχευόμενος.
Βάβει, βράζει, λέγει.
Βάβρων, θεμελίον.
Βαβυδίνης, ἐν βάθει τὰ μέμματα ἐχέσης.
Βαβυλόνισιν, σιτοφόροις πεδίοις.
Βαβυλῶντις, εὐγλώττης, εὐλογίμης.
Βαβυ, τὴν ὑπὸν βόβυ (sic) τὸν πύγωνα.
Βαίνειν, βαδίζειν, περιπατεῖν.
Βαίον, ὀλίγον μικρόν.
Βακχεύονται, μαινόμενοι, ὀργόμενοι, μεθύσκ-
μενοι.

Βαβυδς, ἑσπία, ἑσπία, ἢ καμπτής.
Βάβρον, ἐν ᾧ ἐστὶ βαίνειν, ἢ βῆμα, ἢ θεμέλιος, ἢ
κλίνη. Λέγεται ὁ βάβρον θηλυκὸν· ἐπὶ βᾶ-
βρον, ἐπὶ βάσειος ἀκλῆος, ὁ ἀποστερημέ-
νος τὸ αἰδοῖον· μέγας μὲν ἀνῆλτος καὶ γυναι-
κίδης.

Βαλανεῖον, τὸ λουτρὸν.
Βακχεύσασαν, ὀρχομένην, πλανομένην, ἐξε-
σηκῶν.

Βακχευθεῖσα, ἐξεσηκῶν, ἐξηχευμένη.
Βαλλάντιον παρὰ τὸ βάλλειν, ἔστι δὲ βαβυδς
τὸ βαλλάντιον, (sic) ὁ καὶ φόλλοις, δινάριον
ῤ. (f. notat ῤωμαίων.)
Βάπτισμα, ἐν ᾧ βάλλεται ἡ γυνή πίπτει τὰ
πταίσματα.

Βάλιος, ἵππος τῷ Α'χιλλεῶς.
Βαλλαντιοτύπος, κλέπτῃς.
Βάτραχος, ὁ βοὴν τραχέαν ἔχων.
F 2

Βάλ-

βάλλεται, σή (f. notat σημαίνει) τὸ ζεύ-
ζεται βολὴν γὰρ κυρίως ἢ ἀπὸ τῆς τῶν περ-
πομένη.

Γασανίζειν, ἐξετάζειν,
Βαλάδες, δεσποτήρια.

Βαλμύς, σῆθος.

Βαλαί, [sic] βαλμύς, ἢ βάσις, ἢ καρπὸς,
λέγεται δὲ, καὶ ἡ πρώτη ἔξοδος (f. πρώτη ἔξο-
δος) τῶν δρομῶν.

Βαμβάινη, διςάζει, τρέμει τοῖς ποσὶ, καὶ ἀση-
μένως φέγγεται.

Βάναυσοι, αἱ διὰ χειρὶν μάχῃσαι τέχναι.

Βάναυσος παρὰ τὸ τέχνη τῆς διὰ πυρὸς ἐργα-
ζόμενος (sic) βάναυσος γὰρ ἡ κάμινος.

Βαρηγυμεί, λυπηταὶ ὀλιγορέ (sic).

Βάραθρον, ὕργμα, χάσμα, χάος.

Βάρις, πλοία, πύργοι, σοαί, τείχη σφέρον.

Sed his adcedat & nostra sententia, si
quis fortasse sit futurus, qui putet, nobis
facilius esse iudicium ex toto Codice, quam
ceteris ex aliqua eius particula. Multa igitur
observavimus, non modo ab exquisita,
rara, antiqua, & integra graecitate petita,
sed etiam a vulgari, senescente, novata, infir-
ma, barbara, imo a latinitate ipsa; quae
quidem omnia litterarum studiosis gratissima
esse debent. Non negarim tamen trita quae-
dam, & valde obvia heinc & eincde occur-
rere. Sed tantum abest, ut ea auctoritati
huius Codicis obliant, ut potius eum bonum
esse testentur. Quemadmodum enim non
nisi aurum, ac nobile metallum conrumpe-
re solent homines, sic bonis quoque aucto-
ribus suas ineptias olim intrudebant ii, qui
suae ipsorum auctoritati diffiderent. Nec
ignota est librorum oscitantia, & in
amplificandis Codicibus debitorum quaestui
comparando studium. Ceterum hoc Lexicon
mendis licet scatens, integrum est, & lacu-
narum, quod vidimus, expers.

II. p. 149. Sequitur aliud Lexidion paginae
unius cum dimidio, ita inscriptum: Ἀρ-
χή συν Θεῷ τῶν λέξεων τῆς Ὀκτατεύχου. Pro-
ponamus initium:

Ἀνεξωπύρην, ἀνεκτέστω τὴν ψυχὴν.

Ἀνευέστω παρεμβύθη.

Ἀρεῖον, καλὸν, ἐπιχαρὴ καχαριτωμένον.

Ἀναφερεῖς, οἱ ἀνέχοντες, οἱ ἀναβαρύνοντες.

III. p. 150. b. Eincde aliud subcedit unius
paginae nullo ordine congestum, cuius ti-
tulus: Λέξεις τῶν Βασιλέων.

Incipit: Ἀναφί, βασιλῶν, καὶ ἐξέτασεν αὐ-
τὸν εἰς τὰς ναὺς τυτέσιν ἐν τὰς ἑδρας.

Ἐδραφίλευσάτο δι' ἡμᾶς φροντίζει περὶ ἡμῶν.

Agmen claudunt Λέξεις τῶν ἐκατὸν πενήκοντα
ψαλμῶν: quae si integrae forent, tam nobis ad-
ceptae esse deberent, quam nunc dolendum
est, vix unam paginam superesse, quae comple-
ctitur tantum primas quadraginta voces in-
cipientes a littera prima, secunda & quar-
ta. Nam quod mirandum, nullum a gam-
ma incipiens vocabulum heic adnotatum est.
Ipsarum primae sunt:

Ἀλληλεῖα, ἀνεῖτε τὸν ὄντα, ἦτοι τὸν κύριον.

Ἀῖνον, ἔπαινον ὕμνον.

Μακάριος, ὁ πάντοτε ἐν ἀγαθοῖς ὢν.

Vltimae: Δέσειεν, διεχώρησεν, παρήγ γεῖλεν
Quae sequuntur, omnia sunt ablata.

Hoc Lexicon, quod putat esse S. C. rilli,
aut S. Maximi, antiquum & optimum adpel-
lat Holstenius in Sch. Cl. Fabricius Biblioth.
Graec. Lib. IV. C. 36. T. IV. p. 569. de eodem
haec habet: *Glossarii Biblicis Graecis, quae in
celebrioribus Bibliothecis Europae complura Mss.
existere dixi, ad censendum etiam venit Diction-
arium Ecclesiasticum optimae notae in Bi-
bliotheca Medicea, quod laudat Alex. Morus
in notis ad 2. Tim. I. 6. & Matth. I. 19.*
Nescio, an diversum a Stephani, antiqui
glossographi (eiusdem Grammatici opinor, qui
in Dionysii Thracis τέχνας scripsit) expositio-
ne Mss. ἐνδιαθέτων γραφῶν, quae adlegatur
ab Io. Pearsonio Praef. ad LXX. Interpretes,
sed fuerunt praeterea, qui doctorum etiam,
& Ecclesiasticorum ac Theologorum Graecorum
scripsit, si qui singulari genere usi fuissent,
glossariis eiusmodi insisterent. Talis ἐρ-
μηνεία λέξεων, litterarum ordine concinnata,
praefigitur primae editioni Graecae operum,
quae sub Dionysii Areopagitae, Florentiae
apud Iunctam A. M. XVI. in 8. nomine circum-
feruntur.

Cod. Graec. membranac. Ms. ineditus in
4. Sec. XII. bene scriptus, & servatus.
Constat foliis scriptis 151.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ.

PSALTERIUM.

I. p. 1. Psalterium Graecum CL. Psal-
morum, quod tam mendose
conscriptum est, & in orthographia, & in
syntaxi, & in litteris, quae inter se mini-
me conveniunt, ut nihil utilitatis eius le-
ctio adferre posse videatur. Illud sane ani-
madversione dignum est, Graecam scriptu-
ram multum ad Hebraicam adcedere, ut
in prima pagina Lucas Holstenius rubeis
litteris adnotavit.

II. p. 80. b. Adcedit Oratio ad beatam
Virginem, deinde psalmus idiographus in
David, & extra numerum, quando mono-
machiam iniit cum Goliath, demum Can-
ticum Moysis, & alia nullius prorsus mo-
menti. Pag. 83. b. in fine mendosissima in-
scriptio adposita est; quae tamen alia manu
ibidem conrecta ita subiicitur. Ἐγράφη τὸ πα-
ρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἀδελφοῦ Βερνάρδου μοναχοῦ τῆς
ἀγίας πατρὸς ἡμῶν Δομνίου, ἡν Βαρθολομαίου Βαρλο-
λίου τῆς Φλορεντίας. Scriptus est praefens li-
ber manu fratris Bernardi Monachi sancti pa-
tris nostri Dominici, filii Bartholomaei Bar-
tolini Florentiae.

III. p. 84. Sequitur Psalterium Hebrai-
cum, licet non mendose, tamen haud dili-
genter, & exacte ab eadem manu exaratum.

Meminit huius Codicis Montefalconius
in Palaeogr. Graeca Lib. I. p. 91. & Iacobus
Le Long, cum aliis huius Plutei Codicibus
Psal-

Psalterium continentibus, in Bibliotheca Sa-
era Parisiis MDCCLXIII. T. I. p. 163. sed ambo
scriptorem Codicis perperam vocant Ber-
nardum Monachum Dominicanum, filium
Bartholomaei Bartolici de Florentia.

Cod. partim Graec. partim Hebraicus
membran. Ms. in 4. Sec. XV. constat fol. 119.

ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ.

CONLECTIO CANONVM ECCLESIASTICORVM.

I. O. Scholastici Constantinopolitani Patriar-
chae conlectio Canonum, & Nomocanon,
in titulos L. & aliae aliorum Ecclesiasticae
constitutiones. In prima voluminis pagina
Antonius Augustinus haec adnotavit, Ex
Theodoro Balsamone [nam id ei nomen alio
huius Bibliothecae Cod. tribuitur] νομοκά-
νων: id est constitutarum Concilii legum,
sive de divinis rebus Canonum conlectio.
Haec, hoc ordine confecta est. Initio ad
Capita quinquaginta sub compendio, qui-
buscumque Canonibus quae lata sunt, re-
feruntur: nempe ex Apostolorum LXXXV.
& Patrum, scilicet, ex synodo Nicaena,
Ancyra, Neocaesaria, Sardices, Gan-
grae, Antiochena, Laodicensa, Phrygiae,
Byzantina, Ephesina, Chalcedonensis: Ba-
silii quoque. Haec autem constant ex prae-
missis indicibus, tum Conciliorum, tum Ti-
tularum. Ad horum Canonum normam,
de divinis rebus, Codice, nec non Novel-
lis Iustiniani lata, sub compendio, locis in-
dicatis, adferuntur. His deinde subiicitur
ex eisdem Novellis eruta quaedam epitome
de nonnullis Ecclesiasticae dioecesis Capituli-
bus. Demum singillatim proponuntur supe-
riores habiti conventus, hoc tamen ordine,
subque compendio: Byzantium Concilium
primum, deinde Nicaenum, Carthagenen-
se, Africanum: quae subsequuntur epitomae
Apostolicorum Canonum, Nicaeni, Byzan-
tini, Ephesini, Chalcedonensis, Trulliani,
Ancyra, Neocaesaria, Sardices, Gan-
grae, Antiocheni, Laodicensi, Basilii item.
Adtexuntur his Epistolae quaedam Basilii,
Gregorii, Theophili, Petri martyris, Atha-
nasii: Responsa Canonica Timothei, nonnul-
la Cyrilli, item de septem synodis: praeter-
ea Sisinii, Leonis Caesaris de Nuptiis:
item ex Proclo, Victorio, Photio.

Huc usque Augustinus. Nos singula nunc or-
dine persequamur. Et primum animadverti-
mus, non recte Augustinum de auctore huius
Canonicae Conlectiois iudicasse, quae non
ad Theodorum Balsamonem pertinet, sed ad
Ioannem Scholasticum, Constantinopolita-
num Patriarcham, ut mox videbimus. Co-
dex itaque hunc praefert titulum:

I. pag. 1. Συναγωγή κανόνων ἐκκλησιαστικῶν
εἰς πενήκοντα τίτλους διηρημένων. Conlectio
Canonum Ecclesiasticorum in L. titulos divi-

forum, quae sane constat non nisi excerptis
Canonum cum Apostolicorum, tum Conci-
liorum, & Patristicorum, videlicet Synodi
Nicaenae, Ancyrae, Neocaesariensis,
Sardicae, Gangrae, Antiochenae, Lao-
dicensae in Phrygia, Byzantinae, Ephesinae,
Chalcedonensis, & Basilii. Iam accuratius
de singulis agemus. Eadem pag. occurrit
Praefatio, cuius initium: Οἱ τῆς μεγάλης Θεῆς
καὶ σωτῆρος ἡμῶν. Finis: ἀλλὰ καὶ λίαν εὐσύνωπτος
τοῖς ἐντυχάνειν ἐθέλουσιν. Atque haec eadem
praemittitur Conlectio Canonum Io. An-
tiocheni, quae habetur in Bibliotheca Iuris
Canonici Veteris Iustelli Tom. II. pag. 499.
Pag. 2. b. Ἡ τάξις τῶν συνόδων. Ordo Syn-
odorum, ubi enarratur locus & tempus,
quo habitae sunt, atque etiam numerus Pa-
trum, & Canonum. Inc. Οἱ μὲν ἄγιοι τοῦ
κυρίου μαθηταί, καὶ ἀπόστολοι. Def. Εἰσὶ δὲ καὶ
τῆς μεγάλης Βασιλείας κανόνες τὸν ἀριθμὸν ξη'.
Pag. 3. Τίτλων κατὰ τὰς. Titularum [scilicet
quinquaginta] dispositio: hoc est argu-
menta. Ibid. pag. 501. seqq. Pag. 7. le-
quantur ipsi Canones sub singulos titulos suo
ordine digesti, & brevissime expositi. Inc.
Τίτλος πρώτος. Τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου καὶ
τῶν κανόνων τῆς ἐκείνης τοῖς πατράρχαις ἐν
τῶν κανόνων τιμῆς. v. l. Titulus primus. Con-
cilii Neocaesariensis Canon VII. De constituto
Patriarchis a Canonibus dignitate etc. Def. Ti-
tulus L. τῆς Θεῆς καὶ σωτῆρος ἡμῶν, μεθ' οὗ αὐτῶν
τῶν δὲ πάντων Θεῶν καὶ πατρὶ συν ἀγίῳ πνεύματι
ἡ δόξα, νῦν καὶ αἰ, καὶ εἰς τὴν αἰ, v. l. Leguntur
in calce hi versus Iambi, qui absint ab
edit. Iustelli.

Στίχοι Γαμβίκοι.

Ἐληφαν ὡς κανόνων τίτλοι τέλος,

Ἀποστολικῶν ἅμα καὶ τῶν πατέρων.

Inde sequitur Caput Canonicum de prohibi-
tis nuptiis, quod item quum ablit a praedicta
Iustelli edirione, descriptum subiecimus. Ἰστέον
ὅτι τὰς κεκαλυμμένες γάμους περὶ τῶν θεῶν κανόνων
πρὸς τὸ μὴ εὐλογεῖσθαι ἀπὸ τῶν ἰδ' τῶν Νοεμβρίου
μηνὸς ἄχρι τῆς ὀκταμήνης τῶν ἀγίων θεοφανίων,
τετέλεσται τὴν τεσσαρκασὴν ἡλὴν τῶν Χριστῶ γεν-
νῶν, καὶ ὥς τῆς ὀκταμήνης τῶν φωτῶν, καὶ ἀπὸ
τῆς κυριακῆς τοῦ ἀσώτου ὥς τῆς ὀκταμήνου
τῆς σωτηρίας ἐγέρσεως Χριστοῦ τῆς Θεῆς ἡμῶν. Οἱμοί-
ως καὶ τρεῖς ἐβδομάδας πρὶν τῆς ἐορτῆς τῶν γε-
νεθλίων τῆς προδρόμου μέχρι δὲ καὶ δι' ἑλίου τοῦ
Γεννίου μηνὸς ταύτας τηρεῖν ἔξεσιν. Οὔτι καὶ ἀπὸ
τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς Αὐγούστου μηνὸς, μέχρι τῆς
16' ἢ τὴν ὑπερένδοξον κοίμησιν ἐορτάζομεν τῆς δε-
σποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τὰς
δὲ ἄλλας καιρὸς ἀκωλύτως ὁ γαμεῖν θέλων εὐλο-
γίαν περὶ τῆς ἀγίας τῆς Θεῆς ἐκκλησίας λαμβαν-
νέτω· τῶτο δὲ καθάλα περὶ τῶν ἀγίων θεοφώρων
πατέρων κεκλεύεται.

II. p. 60. Adcedit eiusdem Ioannis Schola-
stici Nomocanon. Inc. Τὰ συνάδοντα νόμιμα τῶν
προκειμένων κανόνων. Πρόλογος τῆς α' τίτλου. Εἰς
δόξαν τῆς μεγάλης Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, v. l. Def. κατὰ κανόνα διατίθενται μεθ' αὐ-
λαία. Et additur: Τέλος τῶν τίτλων τῶν συναδόν-
των νομίμων τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κανόνι τῆς νεο-
ρῆς

ρὰς διατάξεις. *Finis Titulorum Constitutionum concordantium cum Ecclesiasticis Canonibus novellae Constitutionis.* Vid. Iustelli Biblioth. Iuris Canonici Veteris T. II. p. 603.

III. pag. 76. b. Εἴτερά κεφάλαια ἐκκλησιαστικὰ τῆς αὐτῆς νεαρῆς διατάξεως, περὶ τῶ σκοπεύσθαι πρότερον τὸν βίον τῷ εἰς ἐπισκοπὴν ἀγομένῳ. *Alia Capitula* (quae Conlector loco quinquagesimi Tituli adiunxit) ipsius Ecclesiasticarum Constitutionis Novellae, de eo, quod primum vita spectanda sit eius, qui Episcopus eligendus est. Inc. Θεσπίζομεν τοῖνυν τοῖς θεῖοις διὰ πάντων ἐπόμενοι κανόνιν. Def. καὶ εἰς τὴν ἀπάντων γνῶσιν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδαν πῶλιν προτιθεμένων ἀγγέλῳ. Et statim subditur: Τέλος τῶν κεφαλαίων ἐν τῶν νεαρῶν διατάξεων τῶν περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, Γωάννη ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ ἀπὸ Σχολαστικῶν. *Finis Capitulum ex novellis Constitutionibus de Ecclesiastica dioecesi, Ioannis Scholastici, Archiepiscopi Constantinopolitani.* Ita definit etiam in edit. cit. p. 672. Addita est Conlectoris adnotatio de dispositione Canonum hanc observata, quae incipit: Γένον ἐστὶν ἡμεῖς τῶν ἀγίων, καὶ οἰκουμένων ζ' συνόδων. Atque haec occurrit in calce Nomocanonis eiusdem Io. Antiocheni. Vid. Iustell. p. 660. Ioannes igitur ex Scholastico, & Presbytero Antiocheno, Constantinopolitanus Patriarcha, ab A. DLXV. ad A. DLXXVII. priorum Conciliorum Canones in veteri Codice Ecclesiae universae sparsim diffusos, in hos L. titulos, non servato temporis ordine, nec serie, aut numero; sed singulos ex similibus Canonibus, & ad eandem rem, & materiam pertinentibus titulos, cum Canonibus integris contexit. Idem composuit etiam Nomocanonem, seu Concordantiam Canonum Ecclesiae cum legibus civilibus, quam Nic. Alemani notis ad Procopii Histor. Arcanam pag. 110. testatur in Bibliotheca Vaticana fervari, & Beveregius p. 128. notis ad synodiceum, in Bodleiana. Vtrumque opus, quod haec etiam habetur, ex Mss. Codicibus erutum, editum est T. II. Biblioth. Iuris Canonici Veteris p. 499 & 603. cum eruditissima Praefatione Christophori Iustelli apud Ludovicum Billaine in fol. Paris. A. MDCLXI. Plura de hac collectione vide apud Lambecium Commentar. Part. I. p. 55. 56 & 66.

IV. pag. 83. b. Πῶς δὲ τὸν κανόνων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρόδῳ τοῦ βασιλικῆς παλατίου συνελθόντων μακαρίων πατέρων ἐπὶ Γουστίνιανῳ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως. *Tabula cum Deo Canonum Constantinopolitani in Trullo Imperatoris Palatii Statutorum a beatis patribus sub Iustiniano piissimo Imperatore.* Sunt Canones CIII. Primus pag. 86. inc. Τάξις ἀρίστη πάντων ἀρχομένων λόγων. Ultimus def. καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐπαυρῆς τὴν ἀπόλαυσιν, cum ipsis subscriptionibus Iustiniani Imperatoris, & quinque maiorum Orientis Episcoporum, & novae Iustinianopolis. Exstant inter Concilia Labbaeanae Collectionis Venet. A. MDCCXXVIII. Tom. VII. p.

1339. sed adferuntur ibi tantum Canones CII. V. pag. 110. Indice singulis praemisso exhibentur Canones aliarum Synodorum, videlicet Nicaenae, & Carthaginensis. Ac Nicaenae quidem Canones, qui sunt XXVI. cum ipsa inscriptione ita incipiunt: Κανόνες οὖν Θεῶ τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων συνελθόντων τὸ β', ἔτος 325'. Κανὼν α'. Οὔτι δὲ τῶς θεῖος κανὼνας κατὰ πάντα φυλάττεσθαι. Τοῖς τὴν ἱερατικὴν λαχῶσιν ἀξίαν, καὶ λ. Canones cum Deo Patrum Nicaeae convenientium secundo, A. M. 6296. (Chr. DCCLXXXVIII.) Canon primus. Quod divini Canones accurate, & omnino sint observandi. Sacerdotalem dignitatem adscipientibus &c. Def. καὶ μερισμῶν τὴν ἐκκλησίαν ἐκπέδασαν ῥύσασθαι.

VI. p. 116. Carthaginensis synodi Canones numero LXXX. ii quidem per compendium relati, hunc habent titulum: Κανόνες τῶν ἐν Καρχαγένῃ συνελθόντων σιζ' μακαρίων πατέρων ἐπὶ τῆς βασιλείας Οὐριού, καὶ Θεοδοσίου τῷ μικρῷ. Canones CCXVII. beatorum Patrum, qui Carthagine convenerunt sub imperio Honorii, & Theodosii iunioris. Horum primus inc. Οὐδὲν τῆς τριάδος διάφορον. Ultimus def. τερπύτο καὶ αὐτὸς τῆς ἐτέρων ὁμοίας.

VII. pag. 120. His subcedunt Africanarum quatuor alii, item in summam redacti, quorum primus inc. Βί κατέλυσιν ἐπισκοπον ἐπίσκοποι. Quartus def. τὰ ἐπιτραπέντα τοῖς κατὰ Νικαίαν ἄπασιν ἄνθρωποις.

VIII. p. 120. b. Reliquorum Canonum sunt pariter tantum epitomae, nempe Apostolicorum, Nicaenorum, Byzantinorum, Ephesinorum, Chalcedonenium, Trullanorum, Ancyranorum, Neocaesareensium, Sardicensium, Gangranorum, Antiochenorum, Laodicensium; item Basilii Magni ex duabus epistolis Canonicis epitome duplex. Atque horum quidem omnium initium est: Δύο ἡ τρεῖς ἐπίσκοποι. Finis: τὴν οἰκίαν φυλάξιν. Videntur haec desumpta ex eiusdem Io. Scholastici Nomocanone I. c.

IX. pag. 137. b. Adnectuntur haec, quae etiam occurrunt in Cod. II. & XL. huius Plutei. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀγίου Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις Αἰφιλόχῳ ἐπίσκοπον τῷ Γενούῳ περὶ κανόνων. *Epistola Sancti Basilii Episcopi Caesareae Cappadociae ad beatum Amphilo- chium Iconiensem de Canonibus.* Inc. Αὐτῶ φησὶν, ἐπερωτήσαντι σοφίας. Def. in Can. XVI. καὶ αὐτὸς ἐν ἑρῆσει τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

X. pag. 143. Τοῦ αὐτοῦ περὶ κανόνων ἐπιστολὴ β' πρὸς Αἰφιλόχῳ ἐπίσκοπον Γενούῳ. *Eiusdem Canonica Epistola II. ad Amphilo- chium Episcopum Iconiensem.* Inc. Πάλαι πρὸς τὰς παρὰ τῆς εὐλαβείας. Def. εἰ δεκτός ἐστιν εἰς τὸν κλήρον, ac postea subditur: καὶ καθεξῆς ἅπαντα τὰ κεφάλαια τῆς ἐπιστολῆς ἀγγεγραπται ἐν τοῖς τίτλοις.

XI. p. 143. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ κανόνων ἐπιστολὴ γ'. *Eiusdem de Canonibus Epistola III.* Inc. Αὐτὸ δὲ μακρὰς ἐπανελάδων, ἐγενόμην γὰρ μέχρι τῷ Πόντῃ ἐκκλησιαστικῶν ἐνεκα χρεῖων. Def.

Def. τὸ κατὰ τὴν κληρικὴν ἀδιορίστω, & postea subiungitur: Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐν τοῖς τίτλοις σὺν τοῖς λοιποῖς κεφαλαίοις τῆς ἐπιστολῆς.

XII. pag. 144. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν ὑφ' ἐαυτοῦ ἐπισκοπῆς, ὥστε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρέμασι. *Eiusdem ad Episcopos sibi subiectos, ne pecuniis ordinent.* Inc. Τὸ τὰ πρᾶγματος ἀποποιεῖ. Def. Αἰνελοῦμαι κληθῆσθαι.

XIII. pag. 144. b. Τὸ αὐτὸ χωρετισκόπου, ὥστε μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτῶ ἐπιμήτερος παρὰ τὴν κανόνα. *Eiusdem provincialis Episcopi, ne obsequio eo fiant ministri contra Canones.* Inc. Πᾶν με λυπεῖ ὅτι ἐπιτελοῦσιν αὐτῶν. Def. γνῶμης εἰς ὑπερησίαν παραδεχθεῖς.

XIV. p. 145. b. Τὸ αὐτὸ ἐπιστολὴ πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον, ὥστε χωρισθῆναι αὐτὸν τῷ συνοίκῳ γυναικί. *Eiusdem Epistola ad Gregorium presbyterum, ut separaretur a muliere, cum qua habitat.* Inc. Εὐτυχὸν σε τοῖς γράμμασι. Def. κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν γενήσονται.

XV. p. 146. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις Λητίον ἐπίσκοπον Μελητίνης. *Epistola S. Gregorii Nysseni Episcopi ad beatum Letitium Melitenensem Episcopum.* Inc. Οὐ καὶ τοῦτο τῶν εἰς τὴν ἀγίαν ἐκκλησίαν. Def. καὶ μικρότερον τῆς σῆς μεγαλοφύας ἡ.

XVI. pag. 152. Θεοφίλου τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Αἰλεξανδρείας, τῶν ἀγίων θεοφανῶν ἐπιστάτων ἐν κυριακῇ, προσφώνησις. *Theophili sanctissimi Archiepiscopi Alexandrini adlocutio, quam Theophania die Dominico infaret.* Inc. Καὶ τὸ ἔδος, καὶ τὸ πρέπον. Def. συναχθῶμεν τοῖνυν ἀπὸ ὧρας 9' ἐνταῦθα.

XVII. pag. eadem. Τὸ αὐτὸ ὑπομνηστικὸν, ὅποτε ἔλαβεν Αἰμὼν διὰ τὴν Λυκίαν. Περὶ τῶν κοινωνησάντων τοῖς Ἀρειανοῖς, καὶ μέχρι νῦν τὰς ἐκκλησίας κατεχόντων. *Eiusdem Hypomnestica, quam duxit Ammon Lycionem. De iis qui cum Ariani communicant, & adhuc templa tenent.* Inc. Περὶ βίσε καταστάσεις. Def. εἰ τὸν λειτουργὸν τῷ Θεῷ.

XVIII. pag. 153. Τὸ αὐτὸ Αἰφύγγῳ περὶ τῶν λεγομένων καθάρων. *Eiusdem ad Arhyngium, de Catharis ita dictis.* Inc. Δεδήλωκέ μοι ἡ σὴ εὐλάβεια. Def. ἡ μὴδὲν τῶτοι ἀντίκειμαι.

XIX. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ Αἰγάθῳ ἐπισκόπῳ. *Eiusdem ad Agathum Episcopum.* Inc. Νόμιμον πρᾶγμα πεποιήκασι. Def. μετὰ τῶν ἄλλων συνάγεσθαι.

XX. p. 153. b. Τὸ ἀγίου Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Αἰλεξανδρείας ἡ μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτοῦ λόγῳ. *Sancti Petri Archiepiscopi Alexandrini, & martyris Canones adlati in eius sermone de Poenitentia.* Inc. Εἴπε τοῖνυν τέταρτον ἡμέραν. Def. εἰδὲ γόνυτα κλίνειν παρελθόμενον.

XXI. p. 154. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν καυνοικῆ τοῦ ἀγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας τῷ θαυματουργῷ, περὶ τῶν ἐν τῇ καταδρομῇ τῶν βαρβάρων εἰδωλῶντα φερόντων, καὶ ἑτέρα τινὰ πλημμελησάντων. *Epistola Canonica Sancti Gregorii Episcopi Neocaesariensis Thaumaturgi de iis, qui in incurfione barbarorum idolothyta comedunt, vel alia eiusmodi committunt.* Inc.

Οὐ τὰ βρώματα ἡμεῖς βαρεῖ ἱερὲ πάπα. Def. ἡ ὀνύματι καλῶσιν ἀπαιτοῦντας.

XXII. pag. 156. Τοῦ ἀγίου Αἰθανασίου ἀρχιεπισκόπου Αἰλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Αἰμὼν μονάζοντα περὶ γονορροίας. *Sancti Athanasii Archiepiscopi Alexandrini ad Ammonem monachum de gonorrhoea, vel seminis fluxus patiente.* Inc. Πάντα μὲν καλὰ, καὶ καθαρὰ τὰ τοῦ Θεοῦ ποιήματα. Def. ἀββᾶ γὰρ ταύτην κατέχευε, καὶ ἀπάλευτον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' ἡ τῷ πατρὶ δόξα, κράτος, σὺν τῷ ἀγίῳ πνεύματι, καὶ λ.

XXIII. pag. 158. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς λγ' ἐορταστικῆς ἐπιστολῆς. *Eiusdem ex XXXIX. festiva Epistola.* Inc. Αὐτὸς ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν αἰρετικῶν. Def. ἐκ τούτου τῆς ἀκραιφνείας.

XXIV. p. 159. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Αἰντιόχῳ Δούκᾳ ἐρώτησις. *Eiusdem ex Epistola ad Antiochum Duce quaesitio.* Inc. Εἰς καταλειφθεῖς ἄνθρωπος. Def. τοῖς αἰρετικοῖς, ἡ οὐ. Et subiicitur statim responsio, cuius initium: Βί πολλοὶ ἐχθαλῶσι. Finis: ἐπὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ κοινωνίας χρὴ λογίζονται.

XXV. pag. eadem. Περὶ μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ. *De mysteriis Christi.* Inc. Πάσῃ δυνάμει φυλαξόμεθα. Def. καθὼς φησὶ ὁ θεὸς ἀπόστολος.

XXVI. p. 159. b. Τοῦ ἀγίου Βασιλείου πρὸς Καισαρείαν Πατρικίον περὶ κοινωνίας. *Sancti Basilii ad Caesarium Patricium de Communione.* Inc. Καὶ τὸ κοινωνεῖν δὲ καὶ ἐκείνην ἡμέραν. Def. εἴτε πολλὰς μερίδας ὁμοῦ.

XXVII. p. 160. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀσκητικῶν, κεφαλαίων τριζ'. *Eiusdem Asceticorum Capitulum CCCXLVII.* Inc. Ὡς περὶ ἑδὲν κοινὸν σκεῦος. Def. ἡ οἶκον ἐν καιρῷ εὐδέτηρ.

XXVIII. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ παραγγελία πρὸς τὴν ἱερεῖα. *Eiusdem praeceptio ad sacerdotes.* Inc. Πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ βλέπε τὴν διακονίαν. Def. καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντας σου.

XXIX. pag. 160. b. Αἰποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέου τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Αἰλεξανδρείας ἐνδὲς ἡν' ἀγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς τὰς προσερχομένας αὐτῷ ἐπερωτήσεις παρὰ τινῶν ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν. *Responsiones Canonicae Timothei sanctissimi Archiepiscopi Alexandrini unius ex CL. sanctis Patribus Constantinopoli congregatis ad interrogaciones ipsi propositas a quibusdam Episcopis, & Clericis.* Inc. Εἰς πᾶν παῖδιν κατηχόμενον. Def. τί ἀποκρίνασθαι εἰς ἐνρίσκω.

XXX pag. 162. Τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Αἰλεξανδρείας ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς κανόνες τρεῖς. *Beati Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini ex Epistola ad Domnum Canones tres.* Inc. Κύριλλος Δόμνον, ἕκαστα τῶν καθ' ἡμᾶς. Def. τὰς δὲ τῆς παραιτήσεως λιβέλλας.

XXXI. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ τοῖς κατὰ Λυβίαν, καὶ Πεντάπολιν ἐπισκόποις. *Eiusdem ad Africanos, & Pentapolens Episcopos.* Inc. Παντὸς τοῦ χριστιανῆ, καὶ ἀναγκαῖον. Def. ὅμως ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσταγοῦνται.

XXXII p. 163. Τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐκ τῶν ἐπιλύσεων τῶν δογματικῶν ζητημάτων ἐπιζητηθέντων περὶ Τιβερίου διακόνου, καὶ τῆς ἀδελ-

ἀδελφότητος. *Eiusdem beati Cyrilli ex dogmaticis solutionibus propositis de Tiberio diacono, & fraternitate.* Inc. Ὅτι τὴν εὐχαρίστησαν, ἐν μόναις χρί. Def. καὶ τελειῶσαι παρὰ Χριστοῦ.

XXXIII. p. 163. b. Περὶ προνομίων τῶ ἀγιοτάτῃ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως. *De prerogativis sanctissimi throni Constantinopolitani, ex Chalcedonenfis Concilii Canonibus.* Inc. Εἰ τις πρὸς τὸν τῆς ἐπαρχίας μητροπολίτης ἐπίσκοπον. Def. τὸν ὁσιώτατον αὐτῆς πατριάρχην. Vid. Beveregium I. c. T. I. p. 198.

XXXIV. p. 164. b. Τὴ μακαρίῃ Κυρίλλῳ διατάξις καὶ ἐπιφανίῳ τῶ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς εὐδαίμονος πόλεως, καὶ οἰκουμένης πατριάρχῃ. *B Cyrilli Constitutio XXIV. ad Episcopatum sanctissimum Archiepiscopum beatae Civitatis, & oecumenico Patriarchae.* Inc. Πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Def. καὶ τοῖς ἑστέον αὐτῆς πάσαις ἀκολουθεῖν.

XXXV. pag. eadem. Περὶ τῶν ἀγίων καὶ οἰκουμένων ζ' συνόδων. *De sanctis & oecumenicis VII. Conciliis, totidem sectionibus.* Inc. Πρώτη σύνοδος γέγονεν οἰκουμένη ἐν Νικαίᾳ. Def. δόξα, τιμὴ, κράτος νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Videntur haec excerpta ex Photii Patriarchae Constantinopolitani Synopsi historica septem Conciliorum generalium, edita ab Henrico Canisio Part. I. Tom. V. Antiquae Lektionis p. 183. Vid. Lambecium Lib. III. Comment. pag. 161. Neiffelium Tom. I. p. 117. & in Pandectis Beveregii.

XXXVI. p. 168. E'κ τῶν πρακτικῶν τῆς α' οἰκουμένης συνόδου. *Ex actis primi Concilii oecumenici.* Inc. Πέπρακται δὲ ἕτως τὰ δόξαντα πάσι. Def. οἱ διεφώνοντες πρὸς ἀλλήλους. Haec suis locis habentur in Pandectis Canonum Beveregii, & in Iustelli Iuris Canonici Veteris Bibliotheca.

XXXVII. p. 168. b. Τόμος ἐκτελεσθεὶς παρὰ τῆς Σισινίου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, περὶ τῶν τὰς ἐξαδελφὰς λαμβανόντων ἀδελφῶν. *Tomus propositus a Sisinio, Patriarcha Constantinopolitano, de fratribus consobrinis ducentibus.* Inc. Ὅτι πρὸς τὸν ἡμέτερον πόλεμον ἔνζωνος μαχητῆς. Def. Θεόδωρος βόινων (sic) καὶ Κωνσταντῖνος συγκύβητος. Integer hic tomus legitur in Iure Graeco-Romano Leunclavii T. I. pag. 197.

XXXVIII. p. 169. b. E'κ τοῦ β' τίτλου τῆς νεαρᾶς διατάξεως Λέοντος, καὶ Κωνσταντίνου τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, κεφ β'. περὶ γάμων ἐπιτετραμμένων καὶ κεκολυμένων. *Ex titulo secundo Novellae Constitutionis Leonis, & Constantini priorum Imperatorum caput secundum, de matrimoniis concessis, & prohibitis.* Inc. Κεκόλυνται δὲ, ὅσοι ἐκ τῆς ἀγίας. Def. βαλὴ καὶ γνώμη κρατεῖται. Habet Leunclavius in Iure Graeco Romano Tom. II. p. 101.

XXXIX. pag. 170. Ὅτι ἔδει σιωπᾶν καὶ ἰποστέλλεσθαι τοῖς ἀντιλέγουσι τῇ ἀληθείᾳ, ἢ γὰρ τῇ εὐσεβείᾳ· καὶ οὖν οἱ δὴ ποτε βαλμὴ τύχοιεν εἶναι τὰς ἀντιλέγοντας, εἰ δὲ λίαν εἰσὶ τῶν εὐτελῶν καὶ ἀπείρων, πῶς δὲ οἱ ἀντεχόμενοι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. *Quod non par sit obmutescere*

& cedere obpugnantibus veritatem, scilicet pietatem: cuiuscumque dignitatis sint obpugnantibus, etiam si valde viles, & pauperes, fidem sunt defensores rectae fidei. Inc. Τῆς ἀγίας οἰκουμένης ἐ' συνόδου. Def. τῆς ἀσεβείας ζηζανίων. Hoc Caput desumptum fortasse est ex actis Concilii Constantinopol. II. generalis V.

XL. pag. 170. b. E'κ τῆς ἐπιστολῆς Περικλῆ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας. *Ex epistola Procli Archiepiscopi Constantinopolitani ad Ioannem Antiochiae Episcopum.* Inc. Ὅτι ἡλ' ἐκεῖνος, ὁ τῶ χρόνῳ καμῶν. Def. ἐκ ἐκτελέρησεν ἐπιπλήξει. Haec Epistola de causa Theodori Mopsuesteni, & Ibae Edesseni Episcopi Latine tantum servata est in Actis quintae synodi Constantinopolitanae, Conlatione V. & VII. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 28. Tom. VIII. p. 606.

XLI. pag. eadem. E'κ τῆς ἐπιστολῆς Βίκτωρος τοῦ Καρδαγενήσιον ἐπισκόπου πρὸς Θεόδωρον πάπαν Ρώμης. *Ex epistola Victoris Cardaginensium Episcopi ad Theodorum Romae papam.* Inc. Ἡμεῖς γὰρ οἱ ἐλάχιστοι τοῦ κυρίου διακυβεροῦντες. Def. τῶ φανερωθῶντων ἀντιπίπτειν μολύσματι. Integra haec Epistola legitur in editione Veneta Conciliorum Labbaei Tom. VII. p. 155.

XLII. p. 171. Περὶ ἐγκληματικῶν καὶ κληρικῶν παρατηρήσεων ἐμφανέσας τὸν τε τίτλον καὶ τὰς χροῖας τοῦ ἀμαρτήματος. *Criminalium Canonum brevis expositio, ostendens titulum, & tempora peccati.* Inc. Ὁ χειροτονῶν ὑπερόρια καταλείπει. T. γ'. Def. Ὁ τυμβωρύχος ἐστὶν ἰ', τίτλος δ' αὐτοῦ. Nihil aliud in hoc indiculo, quam paenae canonicae nonnullis iniunctae criminibus, exhibetur.

XLIII. p. 171. b. Φωτῖν ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως κανονικὰ διατάξεις περὶ διαφόρων ἐγκλημάτων. *Photii, Archiepiscopi Constantinopolitani, Canonicae Constitutiones super diversis criminibus.* Inc. Πάντα τὰ τῆς ἀρχιερατικῆς ὑμῶν τελειότητος. Def. πολλὰ ῥοπή ἀδωσέως βραβεύεται τέτων τοῦ μή. Haec quilibet, vel nobis tacentibus, videt quaedam, scilicet chartam, deesse in fine. Sunt tamen editae in Auctario quinquae aliarum de rebus in Iure Canonico Orientalium dubiis Epistolarum, post eiusdem Photii Epistolae cxxlviii. ex versione, & cum notis Ricardi Montacutii G. L. Londini mdccli. Cetera bene servata, & margini sunt scholia passim adspersa, nonnullis etiam variis lectionibus admixtis.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. eleganter, & emendate scriptus. Constat foliis 175.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIUM DAVID.

I. pag. 1. **C**ontinet totum Psalterium Graecum cum CL. psalmorum, cui statim subedit psalmus idiographus.

II. p. 99.

II. p. 99. Sequuntur, ut in aliis, Prophetarum Carmina, quorum primum Μωϋσέως. *Moyfis.* Inc. Α'σμεν τῷ κυρίῳ, καὶ λ. Vltimum, Προσευχὴ Συμεὼν πρεσβυτέρου ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. *Oratio Simeonis senis ex Ecclesia Catholica.* Inc. Νῦν ἀπολύεις, καὶ λ.

III. p. 108. b. Adcedunt, ὧς ἐκτελέρησεν. *Hymnus matutinus.* Inc. Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ. Pag. 109. Μακαρισμοὶ ἐκ τῆς κατὰ Ματθαῖον ἀγίας εὐαγγελίας. *Beatitudines ex sancto Evangelio secundum Matthaeum.* Inc. Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, καὶ λ. Pag. ead. b. Σύμβολον ἀγίου ἐκτελέρησεν περὶ τῶν ἀγίων πατέρων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ Θεῷ. *Sanctum Symbolum expositum a sanctis Patribus in Ecclesia Dei.* Inc. Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, καὶ λ. Pag. 110. Διδασκαλία τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐκ τῆς κατὰ . . . . ἀγίας εὐαγγελίας. *Doctrina Domini nostri Iesu Christi ex sancto Evangelio secundum . . . . (supple Matthaeum.)* Inc. Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς ἑρνεοῖς, καὶ λ. Continet tantum Orationem Dominicam. Eadem pag. ὧς ἐκτελέρησεν. *Hymnus vespertinus.* Inc. Φῶς ἱλαρὸν, καὶ λ. Ead. pag. Τυτικὰ τῆς ἀγίας τῷ Θεῷ ἐκκλησίας τὰ κατὰ συνήθειαν ἡμεριζόμενα. *Typica sanctae Ecclesiae Dei iuxta consuetum ordinem accurate disposita.* Quid vero sit τυτικὰ, multiplici eruditione Iacobus Goarius exposuit in Euchologio pag. 28. 107. 158. edit. Venet. Anni mdcxxx. In nostro tamen Codice sub hac inscriptione nihil aliud continetur, quam brevissima Oratio ad Iesum Christum, quae inc. Ὁ μοι γεννητῆς ἦς, καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ λ. Pag. ead. b. ὧς ἐκτελέρησεν. *Hymnus Cherubicus.* Inc. Οἱ τὰ Χερουβὶμ μουσικῶς, καὶ λ. Pag. ead. b. ὧς ἐκτελέρησεν. *Hymnus absolutionis.* Inc. Πληρωθῆτω τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, καὶ λ. Ibidem. ὧς ἐκτελέρησεν. *Hymnus matutinus.* Inc. Πρῶτος inc. Νῦν αἱ δυνάμεις, καὶ λ. Alter inc. Εὐχαριστῶ σοι Χριστέ ὁ Θεός. Tercius inc. Τὸ δέσπνυ σε τῷ μουσικῷ. Def. κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, ἀλληλουῖα.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. ineuntis, cum initialibus singulorum versuum, & inscriptionibus psalmorum rubricatis, cuius prima pagina, continens priores duos psalmos, alia manu, sed recentiori exarata est. Constat foliis scriptis 110.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΛΟΓΟΙ

CLEMENTIS SERMONES.

Titulus ita restituendus.

COD. XXIV. I. p. 1. **C**lementis Alexandrini Paedagogi Libri III. cum notulis quibusdam marginalibus incerti auctoris. Praecedunt litteris maioribus Tabula primi Libri in Cap. XIII. tributi. Caput I. Lib. I. inc. Τριῶν γὰρ τοι τέτων περὶ τὸν ἀνθρώπον ὄντων ἡδῶν. καὶ λ. Desinit Lib. III. αἶνον ἀναπέμψαι κυρίῳ. Libri dividuntur in Capita, & singulis Capitibus praemittuntur argumenta.

II. p. 240. Litteris item maioribus legitur: Ὁ μὲν τῷ σωτήρι Χριστῷ, τῷ ἀγίῳ Κλήμεντος. *Hymnus Christi Servatoris, S. Clementis.* Inc. Στόμιον πόλων ἀδῶν. Def. ὧς λαμψεν ὁμῶς Θεὸν εἰρήνης.

III. p. 241. b. Versus incerti in Clementis Paedagogum. Inc. Σοὶ τὸν δε καὶ γὰρ παιδαγωγὸν προσφέρω. Def. Πάτερ παρὰ σοῦ, καὶ καλὸν βίβη τέλος. Haec omnia inter opera Clementis Alexandrini Florentiae edita a Victorio, qui hoc eodem Codice usus est, leguntur. Vide quae supra p. 12. a nobis dicta sunt in recensione Cod. III. huius Plutei, quibus adde clarissimi Montefalconii sententiam de eodem Codice Stromatum Clementis, de quo in Bibliotheca Bibliothecarum T. I. pag. 234. haec ait: *Clementis Alexandrini Stromata Graece X. seculi.* Hic Codex unicus & praestantissimus est, omniumque rarissimus. Olim puto fuisse apud Basilitanos Messanenenses Monachos; nam in veteri quodam Catalogo illorum, Clementis Stromata Graece habentur, in recentiore autem non comparere. Omisit tamen Victorius Scholia quaedam caractere ligato, & currenti ab eodem scriptore Codicis in ora libri heinc inde adiecta, quorum primum est pag. 9. b. ad Cap. 4. Lib. I. prope finem. Πιστωσάμενος τὸν λόγον ὡς ἀδιάφορον, ἀνὴρ καὶ γυνὴ πρὸς ἀρετῆς ἐργασίαν, ἀμφω γὰρ ἀνθρώποι ἀνομάζονται. ὧν δὲ κοινὸν ὄνομα, τούτων καὶ ἡ πράξις κοινὴ καὶ ἀπὸ Μενάνδρου τῷ ποιητῇ τὴν πρῶτην αὐτῆς καταδήσασθαι, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλοις, καὶ Θηλέως, κοινῶς Ἀττικῶς τὸ παιδικὸν κατηγορεῖται, πιστεύεται τὸν λόγον, καὶ ἀπ' αὐτῆς τῷ Κυρίῳ, πρὸ βαπτίσματος, ὡς ἀρτία τὴν αὐτῆς πρὸς ἀποκαλύψαντος. ἐν οἷς ἀνδρες καὶ γυναῖκες καταλαμβάνονται. Alterum p. 10. b. ad Caput V. Ὅτι το ὡσαννὰ, ὡς ἐ δόξα, καὶ αἶνος, Ἑλλάδι δύναται φωνῇ. Tertium p. ead. Ὅτι κοινῶς, ἡ ἀντιμασίξει· μὴ ὡς γὰρ ἡ μάξιξ. Quartum p. 11. Οὐχ ὡς ἔχει τὸ εὐαγγέλιον, τὴν γὰρ γενεὰν ταύτην λέγει τίτι δμοιωσώ, καὶ ἐπιφέρει τὴν τῶν ἀγοραίων παίδων περιβολὴν. Pag. vero 12. b. ad illa eiusdem Capituli V. verba: Ἐρχεται σοι δίκαιος, πρᾶξις καὶ σωζων, καὶ αὐτὸς πρᾶξις, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ἰσοζύγιον, καὶ πῶλον νέον, καὶ λ. idem calligraphus, ut ostenderet consensum textus Clementis cum quadam Arethae Archiepiscopi Caesareensis interpretatione, desumpta fortasse ex eius insigni in Apocalypsim opere inscripto: Συλλογὴ ἐξηγήσεων ἐκ διαφόρων ἀγίων ἀνδρῶν εἰς τὴν Ἰωάννου τῷ ἡγαπημένῳ καὶ εὐαγγελιστῇ Ἀποκάλυψιν, sequens ipsius scholion in ora libri descriptis, quod quum longiusculum sit, quippe integras trium paginarum oras, tam superiores, quam inferiores, & externas completens, initium tantum, ac finem adnotandum duximus. Incipit igitur hoc pacto:

Α'ρεθᾶ ἀρχιεπισκόπου.

Δεσμένον πρὸς ἀμπελὸν τὸν πῶλον αὐτοῦ, καὶ τῇ ἐλαίᾳ τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ.

Πῶλον τὸν νέον λαὸν τῆς κατὰ Χριστὸν πολιτείας καλεῖ· ἀμπελὸν τὴν ἀπὸ τῆς Μωϋσέως νομοθεσίας, καὶ τῆς ἐκείθεν φυτοκομίας ἐπὶ μέγα

γα θεωρίας, ἐπὶ ἡμέραν φρατρίαν, κ. λ. Def. ἔστ' ἡν σωτήριον τροφὴν καταμνησκόμενοι, ἐκείνου τάδε, ὃ βρώμα, ὃ πόμα, ὃ τὸ πατρικὸν θελήματος εὐαρεστέται τελειώσει. Atque haec de huiusmodi marginalibus scholiis dicta sufficiant: nunc ad alia properemus.

In fine singulorum Librorum, titulus repetitur, utque exemplo utar, in fine Libri I. Paedagogi ita legitur: ΚΑΛΗΜΕΝΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΤΩΝ ΕΙΣ ΤΡΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ. Clementis Paedagogi trium librorum primus. Postea subiungitur ibid. p. 76. b. Libri II. titulus hoc pacto: ΤΑ ΕΝ ΤΩ Β. ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α. ΠΩΣ ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΤΡΟΦΑΣ ΑΝΑΣΤΡΕΠΤΕΘΝ. hoc est: Eorum, quae in secundo Libro Paedagogi continentur Caput primum, quomodo cibis utendum sit.

Notae calligraphorum in margine adnotantur, videlicet p. 81. & alibi P pro ὡραίων, speciosum, sive elegans: pag. 42. b. & alibi Cμ. pro σημειώσαι, observare: pag. 85.

b. P pro χρύσειον, aureum.

In duobus ultimis foliis, iam memorata carmina exercitationis, & animi causa unciali caractere descripsit amanuensis. Qui quidem character uncialis hoc circiter tempore desit. A IX. enim seculo nullum se vidisse Codicem unciali caractere descriptum, exceptis libris choralibus, Montefalconius fatetur Palaeogr. Graec. Lib. IV. p. 76 qui similem huic Codicem Bibliothecae Regiae Parisiensis describit, & specimen characteris exhibet aere incisum, ferme eisdem seculi.

Cod. Graec. membran. Ms. opt. in 4. maiori, Sec. XI. Constat fol. 242.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIUM DAVID.

Cod. XXV. Psalterium Davidicum, cui adnexa sunt varia Cantica sacra; nempe duo Moyſis in Exodo, & Deuteronomio, Canticum Annae matris Samuelis, Habacuc Propetae, Eliae Propetae Ε'κ νουκὲς κ. λ. Ionae Propetae, trium puerorum apud Daniele, Beatae Virginis Deiparae, & Zachariae patris S. Ioannis Baptistae. In fine haec adnotata sunt: Τῷ συντελεσθῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. Ὅσπερ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν πατρίδα, ὃ οἱ ἡμετέροις εὐρεῖν καλὸν λοιμὸν, ἔγω καὶ οἱ γράφοντες ἰδεῖν βιβλίον τέλους. Ἐτελειώθη τὸ παρὸν ψαλτήριον διὰ χειρὸς καμῶ, χωρικῶ μαθητῆ, ἐπονομαζομένου Γεωργίου, τῇ δὲ κλήσει Φλαμέγγυ. Καὶ τοι γὰρ ἀναγινώσκωνται, εὐχεσθῶ μοι διὰ τὸν κύριον, καὶ διὰ τῆς ἀγνοίας μου, ὅτι χωρικός, ὃ ἀπαίδευτος γραμματικῆς εἰμί. Deo perfectiori bonarum rerum gratia. Sicut peregrini videre patriam, & ii qui plurimum in mari versati sunt, tutum invenire portum laetantur, sic & scriptores, libri finem videre. Finitum est praesens Psalterium mea manu, qui rusticus discipulus sum, nomine

Georgius, cognomine vero Flamengus vocor. Itaque qui legerint, precetur pro me Dominum, & parcat meae ignorantiae, quod rusticus, & grammatices imperius sum, memores. Hanc subscriptionem alia statim excipit, quam fortasse ex antiquiori Codice, unde hoc profuxit exemplar, poster amanuensis descripsit. Ea vero est quae sequitur: Ἐτελειώθη δὲ τὸ παρὸν ψαλτήριον ἐν ἔτει ςξπ', ἐν μηνὶ Γ' αὐτῷ εἰς τὰς (sic) ια', ἡμέραν γ', ὥραν ιγ' τῆς ἡμέρας. Δόξα τῷ Θεῷ, τῷ δόντι τὴν ἀρχὴν, ὃ δόντι ὃ τὸ τέλος, δόξα σοι ὁ Θεός, δόξα νῦν σοι Θεός. Absolutum vero est praesens Psalterium anno Mundi 6680. [Christi MCLXXII.] mense Iulio, die XI. feria III. hora XIII. diei. Laus Deo, danti initium, danti etiam finem. Laus tibi Deus, laus nunc tibi Deus.

Codex Graec. chartac. Ms. in 8. Sec. XV. Constat fol. 226.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΘΕΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

DIONYSIVS DE SACRIS NOMINIBVS.

Cod. XXV. Dionysii Pseudo-Areopagitae Libri de Divinis Nominibus, de Caelesti, & Ecclesiastica Hierarchia, & Epistolae X. cum scholiis Andreae cuiusdam.

I. p. 1. Praemissum est hoc Epigramma: Ἐγὼ, Διονύσιος, τολμῶ καὶ λέγειν, ὅς ἐκ ἐπλάσθη ἐν γυναικὶ κοιλίᾳ, Ἀλλ' ἀγγέλοις μάστιγα συντεταγμένους, Ἀνδρῶν ἡλθες ἐκ πύλου φύσει ξένῃ, Βροτοῖς ἀπαγγέλλουσα πάντα πρὸς μέρος Τὰ τῶν ἄλλων ταγμάτων ὅπως ἔχει. Οὕτω γινώσκεις τὰς ἀλλὰς φύσεις, Οὕτω θεωρεῖς ἐνθέως θεωρίας, Οὕτω φανεροῖς τὰς φύσεις τῶν ἀγγέλων, Οὕτω τὸ μείζον, ἄγχιλος σὺ τὴν φύσιν. Ego, Dionysius, audeo & haec dicere, Quod non formatus es in mulieris alvo, Sed cum Angelis mirum in modum ordinatus, De sursum venisti e caelo nova natura, Hominibus adnuntians omnia ordine, Quae caelestis militiae sunt, ut se habeant. Sic cognoscis materia expertes substantias, Sic specularis divinas visiones, Sic manifestas naturas Angelorum, Sic quod maius est, esse te Angelum natura.

Bad. pag. sequitur: Πρόλογος εἰς τὸν ἄγιον Διονύσιον. Prologus in sanctum Dionysium. Inc. Τὴν μὲν εὐγένειαν, τότε περιφανέ. Def. οὗς εἰς τὰς ἐμὰς ἰλθεῖν συμβέβηκε χεῖρας.

Pag. 4. b. post Indicem Caputum XIII. quae libro de Divinis Nominibus continentur, legitur Epigramma: Εἰς νόον αὐγλήεντα, κ. λ. de quo vid. superius pag. 33. Pag. 5. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ε'φ' ἑσού περὶ θείων ὀνομάτων. Dionysii Areopagitae Episcopi Atheniensis ad Timotheum Episcopum de Divinis Nominibus, cum scholiis. Primi Capituli inscriptio: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμόθεῳ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος. Inc. Νῦν δὲ ὁ μακάριος, κ. λ. Post primos tres versus subiiciuntur scholia An-

Andreae cuiusdam, quae valde spissa sunt, ac singulis propemodum Dionysii textus periodis interfecta. Rubeus color, quo sunt ista exarata, adeo multis in locis evanuit, ut vix perlegi possint. Haec tamen eadem ferme sunt, atque scholia S. Maximi typis vulgata; ac in expositione primae Epistolae ad Caium eadem manu adscribitur Μαζέριου. Simillimum omnino huic nostro habemus Codicem in Regia Taurinensi Bibliotheca Tom. II. p. 487. Sed eia scholiorum initium profertur: Ἀνδρῶν ἐξήγησις. Σημειώσαι, ὅτι ἐτέρᾳ πρότερον πραγματεία πεπνυγμένη τῷ μακαριώτατῳ πατρὶ τέτρω· οἷον εἰς προεισαγωγή τις καὶ προθεωρία σοικειώδης τῶν περὶ Θεῶ ἐν ταῖς γραφαῖς σποράδην εἰρημένων· ἥτοι ἐπιμνησίς, ἥ τις κατὰ ἀκαλυψίαν, ἢ παρῶσα αὐτῷ ἐπραγματεύθη. Deinde ad illa Dionysii verba: Εἰς δὲ καὶ νῦν ἡμῖν ὁ τῶν λογίων θεσμός, κ. λ. alia haec scholia adponuntur: Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πειθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἔραν ζεται. Ἡ γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη, τῆς γεωμετρίας τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει· ἐπὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων, καὶ ὑπὲρ πάσαν φύσιν, πῶς ἂν τις λογικῶς ἐπισήσκειν μάστιγ' ἀπρόσβλητον ἄνθρωπον τῷ νῷ, τὴν περὶ Θεῶ ἀγνοσίαν ὁπότε εἰς, διὰ τῆς εἰλικρινὸς εὐσεβείας ἀλαλήτως συννοεῖν δοῦναι. Haec fere similia habentur in Cod. XIX. sup. p. 41. Vltimum huius libri Caput definit: ἐπὶ δὲ τὴν συμβολικὴν θεολογίαν ἡγουμένη Θεῷ μεταβήσομαι.

II. p. 131. Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμόθεῳ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος, περὶ τῆς θείας ἱεραρχίας. Consecratorum Timotheo Dionysius Sacerdos de Caelesti Hierarchia. Praecedit Index Capitulum, quae numerantur XV & Epigramma in magnum Dionysium: Ἀγγελικῆς σοφίης κ. λ. de quo pag. 31. cui statim caractere valde congruo ac mendoso subscriptum est: αὐτῷ μὲν Ἀπριλίῳ, ἡμέρᾳ ιε', ἰνδικτιῶνι ιγ', ἐτέλησα τὸ παρὸν βιβλίον τῷ κερ σάμματος Ρ' ὁδωβᾶ ἐγὼ Γεωργίος ὁ Παπαδόπουλος. mccccxx. mense Aprilis, die XV indictione XIII. absolvi praesentem libellum Domini Stemmatis Rodobae ego Georgius Papadopolus. De hoc scriptore meminit Montefalconius in Palaeographia Graeca Lib. I. Cap. 7. p. 76. Cap. I. inscribitur: Ὅτι πᾶσα θεία ἔλλαμψις κατὰ ἀγαθότητα τοικίῳι κ. λ. Inc. Πῶς δόσεις ἀγαθὴν καὶ πᾶν δώρημα τέλειον. Vltimum definit: τῷ θεῷ πύρρος ἀνασταλέωσιν σπινθήρας. Huius libri scholia partim sunt ipsi textui interfecta, partim margini adscripta, quorum prima duo ad ipsam Libri inscriptionem pertinentia haec adferimus. Primum est: Τὸ συμπρεσβύτερος ἔνομα, καὶ τὸν ἐπίσκοπον δηλοῖ, ὡς καὶ ἐν ταῖς πράξεσι δηλοῦται, ἔνθα ἐν τῇ Ἀσίᾳ συντάσσεται ταῖς ἐκκλησίαις ὁ Παῦλος. Alterum: Ἐπεὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἱεραρχίαν ἔχει, καλεῖ ἱεράρχας τὰς ἐπισκόπους. Haec eadem scholia, sed uberiora, occurrunt etiam in Cod. XXXII. huius Pl. p. 190. quare ex illo videntur desumpta.

III. p. 224. b. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ε'φ' ἑσού, περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Dionysii Areopagitae Episcopi Atheniensis ad Timotheum

Episcopum Ephesi de Ecclesiastica Hierarchia. Sequitur Index Capitulum, quae sunt V. & hoc Epigramma in magnum Dionysium, Καὶ νόον αὐγλήεντα λίπες, καὶ γνῶσιν ἐόντων, Νύκτα δ' ἄμβροσιν, τὴν ὃ θέμις ἐξονομῆναι. Et mentem fulgidam reliquisti, & scientiam exsistentium, Per noctem immortalem, quam nefas est nominare.

Cap. I. Περὶ μουσικῆς θεολογίας. De musica Theologia. Inc. Τρίαις ὑπερέσσει, καὶ ὑπερέγαθε. Vltimum def. ἡ ὑπεροχὴ τῷ πάντων ἀπλῶς ἀπολελυμένῳ καὶ ἐπέκεινα τῶν ὅλων. Primum scholium in hunc librum hoc est: Τὰ ἀπλά, καὶ ἀπόλυτα φησὶ, τὰ δίχα συμβόλων νομμένα, καὶ ἐποπτευόμενα, ὡς ἔχουσιν, ὃ μὴν παραβολικῶς, τῇ τέσει, οὐ κατὰ ἀνάπτυξιν ὀνομάτων, ἢ συμβόλων λεγόμενα· ἀλλὰ τῇ ἐκ πάντων τῶν νοημάτων ἀπολυτοῦ, καὶ τῶν νοήσεων ἀποπαύσει συναγόμενα. Ἡν τινα, ἀνεργησίαν τῆς τῷ νοεῖ κινήσεως, ἐν μὲν τοῖς προτεροῦ ἀνοησίαν ἐκάλεσαν, ἐνταῦθα δὲ σκοτεινότητα, & ἀόρατον. Vltimum vero: Τὰ ὄντα ἦσαν τὰ κτίσματα, ὑπὲρ τὴν αὐτῶν φύσιν ἐκταθῆναι ἰατὴ νοήσεων ὃ δύναται· εἰκότως ἂν εἰς αὐτὸν βλέποντα, ἀγνοεῖν τὴν θείαν φύσιν καθ' ὃ αὐτὴ εἰσιν, οὕτως ἂν καὶ ἡ θεία φύσις εἰς αὐτὴν βλέπασα, ὅτι οὐδὲν ἐν αὐτῇ εἶναι τὰ ὄντα, κατὰ τὴν τῆς θείας αὐτῶν λόγον τῷτο γὰρ ἐδήλωσαν εἰπὼν, εἰ ὄντα εἰσιν. Ἐπειδὴ ὑπὲρ πάντα τὰ ὄντα, καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι κέντηται ὑπερσώσις· ἐτέρῳ γὰρ ἂν καὶ εἰς αὐτὴν τὸν Θεὸν ἀγνοεῖν τὰ αὐτὰ κτίσματα.

IV. p. 234. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου διὰφοροι. Dionysii Areopagitae Epistolae diversae, in quibus nihil memoratu dignum invenies, nisi forte cuiusdam historiola de eclipsi passionis Dominicae adrideat, quam Dionysius Heliopoli Aegyptiorum se vidisse tradit in Ep. ad Polycarpum. Sequitur Index eorum, ad quos mittuntur. Epistola I. inscribitur: Τίτῳ ἱεράρχῃ ἐρωτήσαντι δι' ἐπισκόπου, τίς ὁ τῆς σοφίας οἶκος, τίς ὁ κρατὴρ, καὶ τίνα τὰ βρώματα αὐτοῦ, καὶ τὰ πόματα Ἐπιστολὴ α'. Ad Titum Episcopum, petentem per epistolam, quae sit sapientiae domus, qui crater, qui cibus, qui potus. Epistola I. Inc. Ὅ μὲν ἱερός Τιμόθεος, ὃ καλὸς τίς. Def. ταῖς ἰσὺν λογίων ἱερῶν παραδόσεσι καὶ ἀληθείαις.

V. p. 244. Γ' ὡάννη θεολόγῳ, ἀποστόλῳ, καὶ εὐαγγελιστῇ περιορισθέντι κατὰ Πάτριον τὴν νῆσον. Ἐπιστολὴ β'. Ad Ioannem Theologum, Apostolum & Evangelistam relegatum in Patrum insulam. Epistola II. Inc. Προσαγορεύω σε τὴν ἱερὰν ψυχὴν. Def. καὶ τοῖς μετὰ σε, παραδώσεις.

VI. p. 245. b. Δημοφίλῳ θεραπευτῇ, περὶ ιδιοπραγίας, καὶ χρηστότητος. Ἐπιστολὴ γ'. Ad Demophilum Monachum de propria operatione, ac clementia. Epistola III. Inc. Αἱ τῶν Ἑβραίων ἱστορίαι φασὶν, ὃ γενναῖε Δημοφίλε. Def. πικρὸν ἀληθὲς εἶναι.

VII. p. 257. Γαίῳ θεραπευτῇ. Ἐπιστολὴ δ'. Ad Caium Monachum. Epistola IV. Inc. Τὸ σκότος, ἀφανὲς γίνεται. Def. ὑπὲρ πάντα τὰ γνωσόμενα.

VIII. p. 258. Τῷ αὐτῷ Γαίῳ. Ἐπιστολὴ ε'. G 2 Ad

Ad eundem Caium. Epistola V. Inc. Πῶς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Def. καὶ τῶν μιμημένων, καὶ μετεχόντων.

IX. p. 259. Τῷ αὐτῷ Γαίῳ. Ἐπιστολὴ 5. *Ad eundem Caium. Epistola VI.* Inc. Ἐξαιφνης ἐστὶ τὸ παρ' ἐλπίδα. Def. καὶ νοόμενον ἄγνωστον.

X. p. ead. b. Τῷ αὐτῷ Γαίῳ. Ἐπιστολὴ 5. *Ad eundem Caium. Epistola VII.* Inc. Πῶς φησὶ Γρηγόριος ὁ πάντων ἐπέκεινα. Def. ἡμῖν πεπολιτευμένους.

XI. p. 261. b. Δωροθέῳ λειτουργῷ. Ἐπιστολὴ 6. *Ad Dorotheum Ministrum. Epistola VIII.* Inc. Ὁ θεὸς γνῶστος ἐστὶ. Def. πάντων ἀγίων ὢν.

XII. p. 262. Σωσιπάτρῳ ἱερεῖ. Ἐπιστολὴ 7. *Ad Sossipatrum sacerdotem. Epistola IX.* Inc. Μη τῷτο διὰ νύκην. Def. ἀνεξέλεγκτα τὰ λεγόμενα.

XIII. p. ead. b. Πολυκάρπῳ ἱερεῖ. Ἐπιστολὴ 8. *Ad Polycarpum sacerdotem. Epistola X.* Inc. Ἐγὼ μὲν, ὅς οἶδα. Def. τῆς θρησκείας ἡμῶν ἀλήθειαν. Quae quidem Epistolae, aequae ac superiora omnia, scholiis sunt amplissimis refertae, atque illustratae.

In fine Codicis haec notata sunt: Ἐγραψεν διὰ χειρὸς Νικολάου τῷ Μέλντος ἐπὶ ἔτους 6856 [Christi mcccclviii.] indictione prima, die XXIX. Ianuarii.

Inquirant alii, quis ille sit Andreas, qui textui Pseudo-Areopagitae suas expositiones inferuit, quas illis S. Maximi simillimas esse deprehendimus, quum nihil neque de auctore, neque de ipsis scholiis apud Fabricium, & alios operum Areopagitae illustratores occurrat. Meminit huius Codicis Montefalconius in Palaeographia Graec. Lib. I. pag. 71.

Codex Graecus chartaceus MS. in 4. Sec. XIV. bene scriptus. Constat fol. 267.

ΑΛΤΙΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΩΒ

CATENA IN IOB.

Codex hic continet egregiam Commentariorum Catenam in Librum Iob, ac primo quidem argumenta, seu hypotheses Anonymi, Olympiodori, Polychronii, & Iuliani Alexandrini, deinde vero Commentarium perpetuum, seu Catenam ex multis Patribus contextam, nimirum Olympiodoro Diacono, Polychronio, Iuliano, Basilio Caesareensi, Ioanne Chrysostomo, Evagrio, Dionysio Areopagita, Gregorio Theologo, Theodoro Mopsvesteno, Didymo, Origene, Clemente, Apollinario, Theophilo Alex. Theodoro Heracleensi, Severo Antiocheno, Cyrillo, Nilo ex Asceticis, Methodio, Aquila, Symmacho, Theodotione, & aliis fortasse, quorum nomina primum tuncis conrosa, deinde ab oscitante bibliopecto in compingendo Codice recifa, ultimam cladem subierunt, quod & de alia simili Catena in Iob, de qua inferius, contigit. Concordat in multis cum Catena Nicetae in Iob edita a Patric. Iunio Londini A mdcxxxvii. fol. Sed plures adfunt Patres in nostra; & eadem expositiones non semper iidem adscribuntur auctoribus.

Liber est acephalus, & ex hisce verbis exordium sumit pag. 1. Ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, quae sunt verba Olympiodori protheoriae, quam sequitur hypothefis in Iob eiusdem Olympiodori, Polychronii, & Iuliani Alexandrini.

Pag. 3. b. Ὁλυμπιόδωρος διακόνος προθεωρία καὶ παλαιῶν πρώτων. *Olympiodori Diaconi protheoria Capitis primi.* Inc. Ὁνομα τῷ δικαίῳ, καὶ χόραν φησὶν ἡ γραφή, προπογράφει τὸ κάλλος αὐτοῦ τῆς ψυχῆς, προσοφαιζομένη τὸν ἀκροατὴν, κ. λ. Tum Basilii Caesareensis, Chrysostomi, aliorumque subcedunt perpetuae interpretationes usque ad Codicis calcem, quarum postrema est Olympiodori, quae ita definit: τοιαῦτα τὰ τε πρώτα, & τὰ ὑστερα τῆς κατὰ τὸν Ἰωβ παραγωγίας· καὶ ὅπως ἡμῖν ἡ βίβλος ἀνεπτύχεται. Βίβλος ἔστιν οὗ εἰκαστικῶς μάλλον ἢ καταληπτικῶς τὴν ἐρμηνείαν ἐποισσάμεθα, ὅτε πρώτοι, ὅτε μόνοι τῷτο πεπνυμένοι, ἀλλὰ σχεδὸν μετὰ πάντων τῶν εἰς τὴν βίβλον ταύτην καταδεμένων ἐξηγησιν, ὃ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν.

Iob vero ipse non definit, ut in Hebraeo & Latino Codice, sed haec habet in fine cum commentario eorumdem Patrum, cuius novissima verba retulimus. En igitur lobi appendix; en quoque adnexa interpretatio.

P. 208. Libri Iob appendix: Γέγραπται δὲ, αὐτὸν πάλιν ἀναστήσεσθαι μετ' ὧν ὁ κύριος ἀνίστησιν.

Interpretatio: Ἡ τοῖ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, ἡ ἐν τῷ καιρῷ τῷ σωρῷ. τὸ δὲ, πάλιν, πρόκειται ἀντὶ τῷ, μετὰ τὴν ἐν τῷ πάθῳ ἀνάστασιν· ἀναστήσεται δὲ μετὰ Νῶε καὶ Δανιὴλ, οἳ καὶ συναριθμῶνται παρὰ τῷ Γεζεινὴλ.

Appendix: Οὗτος ἐρμηνεύεται ἐκ τῆς Συριακῆς βίβλου.

Interpretatio: Συριακὴν νῦν, τὴν Ἑβραϊκὴν διὰ δὲ καλεῖται, διὰ τὸ γειννάζειν ταύτην τῇ τῶν Σύρων, καὶ εἰκοσιδύο σελήνᾳ ἔχειν, καθάπερ οἱ Ἑβραῖοι· καὶ Συρίαν δὲ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ Σύρος οἱ πολλοὶ τῆς Παλαιστίνης ἀνομάζουσιν, ὡς Ἡρόδοτος λέγει, περιτέμνονται δὲ Ἰνδοί, καὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Ἀραβες, & οἱ ἐν Παλαιστίνῃ Σύροι.

Appendix: Ἐν μὲν γῇ κατοικῶν τῇ Αὐσίτιδι, ἐπὶ τοῖς ὀρίοις τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Ἀραβίας.

Interpretatio: Ἐντεῦθεν δὴλον, ὅτι ἡ Αὐσίτις γῆ, ἐν μεθόρῳ κεῖται τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Ἀραβίας, καὶ ὅτι Ἰδουμαῖος ἦν ὁ δίκαιος. Μᾶλλον ἂν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, καὶ τὸ μνημεῖον τῷ Ἀνδρείῳ Ἰωβ φαίνεται, καὶ ἡ τῆς κοπρίας παλαιότητα, ἐν ᾗ τὸς λαμπρὸς ἀνεδήξατο σεφάνης, καὶ τὰς δι' ἔτος τιμὰς αὐτῷ ἄγουσι οἱ ἐπιχώριοι, ὡς ἐκείθεν ἡμῖν ἀφικόμενοι τινὲς τῶν ἀδελφῶν ἐξηγήσαντο· τὴν δὲ Αὐσίτιδα χώραν, οἱ μὲν τὴν τῇ Σιών εἶναι ἔφησαν, οἱ δὲ τὴν Ἰδουμαίαν, ἄλλοι δὲ, ἐν μέσῳ τινὰ κειμένην τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Ἀραβίας· ἕτεροι δὲ αὐτὴν τὴν Ἀραβίαν, ἐν ᾗ καὶ τὸ μνημεῖον τῷ δικαίῳ κεῖται.

Appendix: Προϋπήρχε δὲ αὐτῷ ὄνομα Ἰωβὰβ.

Interpretatio: Τὰς μετανομασίας ἐπὶ τῶν ἁγίων εὐρίσκομεν γινόμενας, ὡς ἐπὶ τῷ Ἀβραάμ, τῷ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὡς τε σημειῶν καὶ τῷ τῆς τῷ Ἰωβ ἀρετῆς ἢ τῷ ὀνόματος μετάθεσις.

Αρ-

Appendix: Ἀρβίων δὲ γυναῖκα Ἀραβίαν, γενεὴν ἣν, ὡς ὄνομα Ἐννών.

Interpretatio: Ἐπειδὴ τῆς παλαιᾶς τῷ Ἰωβ ἀνομασίας ἐμνήσθη, καλῶς καὶ τῆς αὐτῆς γυναικὸς ἐμνήσθη τῆς Ἀραβίως, ἐξ ἧς γέγονεν αὐτῷ ὁ Ἐννών, εἴτε εἰς τῶν πρώτων παίδων, εἴτε καὶ τῶν δευτέρων. Σεβήρη. Τάχα δὲ ὅς ἦν εἰκὸς ἂν δίκαιον, ἐκείνην μετασχεῖν τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἀδελφῶν ὀλιγορήσασαν, καὶ κατενεγκεῖν ἐκ τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς τῆς καρτερίας πειραδείσαν τὸν ἀδελφὴν.

Appendix: Ἡν δὲ αὐτὸς πατὴρ μὲν Ζαρὰ, τὸν Ἡσαὺ ἦν ὧς, μητὴρ δὲ Βασίλως, ὡς τε εἶναι αὐτὸν πέμπτον ἀπὸ Ἀβραάμ.

Interpretatio: Κεῖται ἡ γενεαλογία ἐν Παλαιστομῆναι· ἀπὸ γὰρ Ἀβραάμ ὁ Ἰσαὰκ, ἐκ δὲ τούτου Ἡσαὺ, ἐξ οὗ Ραγνὰ· ἀπὸ δὲ τούτου Ζαρὰ, ὁ τῷ Ἰωβ πατὴρ· πέμπτος ἔστι ἀπὸ Ἀβραάμ ὁ Ἰωβ, μὴ συναριθμουμένη, δηλονότι, τῷ Ἀβραάμ, ὅτε καὶ λέγομεν αὐτὸν πρὸ νόμου τυγχάνειν· ὁ γὰρ Μωσὴς ἔκτος ἀπὸ Ἀβραάμ εὐρίσκεται ὡς, Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ, Ἰακώβ, Λευὶ, Καθὼ, Ἀβραάμ (sic) Μωσὴς πατὴρ. Ἰουδαῖοι. Ἐστὶ μὲν τοι Ζαρὰ πάλιν τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Βασίλως τῆς Ἀραβίας, ἡ νῦν καλουμένη Βόστρα ἐπ' αὐτοῖς δὲ αὐταὶ τῶν γενεαμένων τὴν θεσπίσαν Ἰσὺ. Χρυσόστομος. Πλὴν ὅτε ἦν λάμπων ὥς ὁ δίκαιος, ἐπὶ ἐν Αἰγύπτῳ ἦσαν Ἰουδαῖοι, καὶ ἐμελλον ἀνιέναι λαόν· ὡς εἶγε ἐβόλοντο, ὃ μικρὸν εὐρισκόν ἐμπύρηνμα εὐσεβείας, ἂν γὰρ εἰς τὴν ἡν λαθεῖν. εἰ γὰρ ἔτι, καὶ νῦν δείκνυται τὰ λείψανα, πολλῶν μᾶλλον τῷ ἐδοίχῃ ἂν, νεαρῶν ὅλων τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ μέγεθος τῶν συμβεβηκότων, καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀραβίᾳ πάντες ἂν ἔγνωσαν.

Appendix: Καὶ ὅτι οἱ βασιλεῖς, οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδῶμ, ἦσαν καὶ αὐτοὶ ἥρτες χόρας.

Interpretatio: Ὁλυμπιόδωρος. Οὕτω πάλιν ἐν Παραλειπομέναις εὐρήσεις, ὡς τε ὅταν λέγῃ περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦμην ἐν μέσῳ αὐτῶν ὡς βασιλεὺς ἐν μονοζωνίᾳ, ἡ ὅτι καὶ πρὸ τῆς βασιλείας διὰ τὴν ἀρετὴν, ὡς βασιλεὺς ἐτιμᾶτο· ἡ τὸ ὡς ὅμοιωματικῶς εἴρηται, ἀλλ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ὅτι βασιλεὺς ἐτύγχανεν.

Appendix: Πρώτος Βαλὰν ὁ τῷ Βῶρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτῆς Δεναβὰ.

Interpretatio: Τὸ αὐτὸ. Διαδεξάμενος δὲ τὸν Βαλὰν εἰς τὴν βασιλείαν, ὅς ἐξήλωσεν αὐτὸν τῆς ἀσεβείας, ἀλλὰ τὸν Ἀβραάμ τῆς πίστεως· καὶ σημεῖωσαι, ὅτι ὅς ἐστι ὅτος ὁ ἐκπορευόμενος τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῷ Βεελφεγὼρ· ἐκείνος μὲν γὰρ ὁ τοῦ Σεφῶρ εἴρηται, ὡς ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς εὐρήσεις· ὅτος δὲ ὁ τῷ Βῶρ, ὡς ἐν τῇ Γενέσει κεῖται· καὶ ἐκείνος μὲν τῆς Μωάβ βασιλεὺς, ὅτος δὲ τῆς Ἐδῶμ.

Appendix: Μετὰ δὲ Βαλὰν, Ἰωβὰβ ὁ καλούμενος Ἰωβ· μετὰ δὲ τούτον, Ἀσὴμ ὁ ὑπερῶν ἡγεμὼν, ἐκ τῆς Θαυμανιτιδὸς χόρας· μετὰ δὲ τούτον, Ἀδὰδ ὁ βασιλεὺς Μαδιὰμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Γεθαῖμ.

Interpretatio: Λέγει τὸς ἡγεμῶνας τῆς χόρας, καὶ τὰ ὀνόματα, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ τὰς πράξεις πρὸς σεφεσίαν τῶν προσώπων παράστασις· ἡ δὲ Γεθαῖμ, πόλις ἐστὶ Φοινίκων.

Appendix: Οἱ δὲ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν φίλοι, Ἐλιφὰς τῶν Ἡσαὺ ὧν, Θαυμανῶν βασιλεὺς.

Interpretatio: Ὁ δὲ Θεοδοτίων, ὧς, ἐξέδωκεν Ἰωσαφάτ.

Appendix: Βαλὰν, ὁ Σαυχαῖον τύραννος. Interpretatio: Πάλιν ὁ Θεοδοτίων, ὧς Ἀμμόν τῷ Χαβὼρ.

Appendix: Σωφῶρ, ὁ Μιναιὼν βασιλεὺς.

Interpretatio: Ἐναγρίμ. Τῷ Ἐλιφὰς ἦν ὧς ὁ Σωφῶρ, καὶ Ἀμαλὴν, ἐκ παλλακίδος αὐτοῦ γεννηθεῖς· ὁ δὲ Ἐλιφὰς, καὶ ὁ Σωφῶρ γεγόνασι μαθηταὶ τοῦ Ἰακώβ, ὁ δὲ Ἀμαλὴν τῷ Ἡσαὺ. Ὁλυμπιόδ. Καλῶς δὲ πάλιν τῶν φίλων ἐμνημόνευσεν ὁ λόγος, μονοζωνίᾳ λέγων, ἐπὶ τῶν περιφανῶν τοῦτων, καὶ ἀπαργαγμάτων προσώπων γέγονε τὰ κατὰ τὸν Ἰωβ· ἐπὶ γὰρ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σαθίζεται πᾶν βῆμα. Φησὶν ἡ θεία γραφή· Φαίνεται δὲ ὁ Ἐλιφὰς μὴ συμπαράγοντος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν Ἰωβ μετὰ τῶν τριῶν φίλων, ἀλλ' ἐν τῷ πρατυχόντος παρῆναι, καὶ εὐρεῖν τὸν μὲν Ἰωβ ἐν τῷ πάθῳ συνεχόμενον τὸς δὲ τρεῖς φίλους παρακατημένους αὐτῷ, καὶ διαλεγόμενος, καὶ διὰ τὴν τῷ πάθῳ ὑπερβολὴν, συγκαθέσθαι αὐτοῖς, ἐπακρωμένους αὐτῶν, καὶ λοιπὸν ἐπαπορησάντων τῶν φίλων αὐτὸν τῆς διαλέξεως ἀντιχεσθαι ὑπερον· οἷα δὲ συμβαίνει διαλέξεως γενομένης, ἱσθαὶ τὴν παρίοντα, καὶ ἀκούειν τῶν λεγομένων, καὶ τινὰς αὐτῶν λόγους εἰσαγαγόντας ἀντιχεσθαι τῆς διαλέξεως· τάχα δὲ οἱ μὲν φίλοι διασπαρτάδιαν, ὁ δὲ Ἐλιφὰς διὰ τὴν παραγέγονεν ὅταν ἂν ἐμνημόνευσεν ἡ γραφή τῆς αὐτῆς ἀφίξεως ἐρμηνεύεται ὁ δὲ Ἐλιφὰς, ὅς ἐστι ἀκούων, ἢ, ὧς ἐκφαίνεται τοιαῦτα, κ. λ. Sequuntur quae superius retulimus, quum finem Commentatioium dedimus Vid. cit. Nicetae Catenam p. 612. Ex iisdem ferme Patribus concinnata Catenae adfervabatur olim in Bibliotheca Scholasticensi, teste Alexandro Baroetio S. I. in Indice Mss. edito Antuerpiae A. mdcxlviii. Aliae adfunt in Iobum Mss. Catenae, ut in Bibliotheca Regis Galliae, Coisliniana, Vindobonensi, & Veneta. Vid. Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. p. 737. ubi de Catenis in Iob.

Codex Graec. chartaceus Ms. in 4. Seculi XIV. ineunctis, multis in locis situ, & vetustate deletus, & mutilus. Constat foliis 210.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΔ.

PSALTERIUM DAVID.

Psalterium Graecum Venetiis in aedibus Aldi Manutii inpressum sine anni nota in 4. Editum tamen fuisse circa annum mccccxcv. crediderim: siquidem Aldus, ut ipse testatur in Praefatione Stephani Byzantini, libros Graecos primum inpressit, scilicet Aristotelis Opera, bello in Italia ingruente, nempe anno mccccxciv. Vid. Le Long Biblioth. Sacr. T. I. Cap. 3. p. 198. I. pag. 1. b. Praecedat Graeca Iustini Decadysi Praefatio, quae inc. Ἀλλοι μὲν ἄλλα τῶν παρ' ἑλλήσι σοφῶν τε καὶ διδασκάλων.

II. p. 3. Incipit Psalterium, & ad Psalmos notantur καθίσματα in Ecclesia Graeca, dum illi decantantur, usu recepta.

III.

III. p. 70. b. Nempe post primam Psalterii partem leguntur maioribus, ac rubris characteribus Στίχοι εἰς τὸν θεῖον Δαβ δ. Inc. Σίγησον Ὁρφεύ, ῥίψον Ἐρμὴ τὴν λύραν.

IV. p. 136. Sequitur Psalmus idiographus, cui statim subiiciuntur Cantica Sacrae Scripturae, Moyſis duplex, alterum ex Exod. XV alterum ex Deuter. XXXII. Priori praemissus versus Ἀρδὴν βουθίσας Φαραὼν Μωσὴς λέγει, posteriori Νόμου γραφέντος αὐδῆς φῶδὴ Μωσέως. Annae matris Samuelis, quod titulum habet: Θεὸν γεννᾷς σεῖρα τίς τῆς ξένου. ex I. Sam. 2. Habacuci, Τὴν τὴν λόγῳ κέ-
νωσιν Ἀβραὰμ φράσον, Prophetarum Habac. III. Eſaiae, Ἡσαΐα πρόφῃταις, εὐχὴ τὸ πλεον. XXVI. 9. Ieq. Ioniae, Ἐν θυρῶ ἐκράυγασεν Ἰωνᾶς λέγων, Cap. II. Hoc quidem loco inter Cantica S. Scripturae omisit Aldus Hymnum Ezechiae, Regis Iuda ex Eſaiae XXXVIII. Einde occurrunt tria trium puerorum, Ἀἶνος φλόγα σβέννυσι τῶν τριῶν παιδῶν, ex Dan. III. Mariae, Ἀἰνεσις ἀγνῆς μητροπαρθένου κόρης Denique & Zachariae, patris Ioannis, Προσευχὴ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου, ex Luc. I.

V. p. 149. Extremam paginam hi claudunt versus:

Δαβὶδ μελωδὴ μουσικῆς ἀποκρύφω,
Σὺ μὲν δὲ αὐτῶν, καὶ θανὼν ζῆς τῶν λόγων.
Ἡμῖν δὲ τὴν σὴν ἐμμελὴ δίδως λύραν,
Ἡς ἐσὶν εὐρεῖν ἐμμελὴ τὰ πρακτέα.
Καὶ γὰρ δὲ αὐτῆς μουσικῆς κινημένης
Διώνεται μὲν ἐμπαθῆς πᾶσα φθίσις.
Ἐλαύνεται δὲ δυσχερὲς ἅπας πᾶνος.
Συτέλλεται δὲ συμφορῶν ἀπληστία.
Κοιμίζεται δὲ γνωστικῆς ἄλμης κλύδων.
Στηρίζεται δὲ τῶν παθῶν ἡ σερότης.
Καὶ τερπεται μὲν τῆς ψυχῆς ἡ σεμνότης.
Ἐλέγχεται δὲ τῶν σατὰν ἡ φευδότης.
Ἐν τῇ νοητῇ τῶν μελῶν εὐρυθμία.
Ὅς τίς τοσαύτην εὐρεῖν ἀνθρώπων χάριν,
Εἰ μὴ σὺ τὴν πρέπουσαν ἀνθρώποις χάριν.

Cod. Graecus chartaceus editus in 4. ἐν ἑνείκῃς ἐν οἰκείῃ Ἀλφὰ τῷ Μανυτί. Titulos habet Psalmorum, primasque versuum litteras minio passim notatas. Constat fol. 149a.

TA ΠΑΡΑ ΤΙΝΟΣ ΑἴΘΗΘΕΝΤΑ ΠΑΤΙΟΤ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΤΩ
ΜΑΚΑΡΙΩ ΘΕΟΔΩΡΙΤΩ.

CAPITA QVAEDAM SACRAE SCRIP-
TVRAE DE QVIBVS INTERROGA-
VIT QVIDAM HYPATVS
THEODORETVM.

Titulus ita inmutandus.

Theodoret, & Athanasii Opera varia.

COD.
XXIX.

I. pag. 1. Τὸ Μακάριον Θεοδώριτον ἐπισκόπου Κυρῶ εἰς τὰ ἀπορὰ τῆς θείας γραφῆς κατ' ἐκλογὴν. Beati Theodoret Episcopi Cyrenensis in dubia quaedam selecta Scripturae sanctae. Praecedat Tabula Operis Theo-

doreti, cui titulus: *Expositiones in Osa-
teuchum ad Hyratium*, & quidem ita: *Τὰ παρὰ τινος αἰτηθέντα Ἱππατίου κεφάλαια τῆς
θείας γραφῆς τῷ μακαρίῳ Θεοδώριτῳ. Γένεσις.* Exinde pag. 12 Προοίμιον πρὸς τὸν αἰτή-
σαντα Ἱππατίου τῷ μακαρίῳ Θεοδώριτῳ. Initium
est: Καὶ ἄλλοι μὲν φιλομαθεῖς ἄνδρες. Finis: *ἡμεῖς γὰρ ἀρχὴ καὶ προοίμιον τῆς θεοπνεύστου γρα-
φῆς.* Pag. ead. b. *Εἰς τὴν Γένεσιν. In Genesim.* Primum Caput huiusce Operis inscribitur: *Τί δήποτε μὴ προτέταχεν τῆς τῶν ὁλῶν δημιουργίας
θεολογίαν ὁ συγγραφεύς.* Inc. *Μετρεῖν
εἴωθε τοῖς παιδευομένοις ἡ θεία γραφὴ τὰ μα-
θήματα.* Ultimum definit: *ἀλλὰ τῷ ἰσχυρῇ τῇ
γαμικῇ διατήρησεν ὁμιλίαν.* Finis desideratur: *definit enim Codex in secunda Interroga-
tione εἰς τὴν Ροδὴν, in verbis, quae mox re-
tulimus, quaeque occurrunt in edit. Parisi.* Operum Theodoret A. MDCXIII. Tom. I. p. 226 ideoque nostri Codicis amanuensis duo vacua reliquit folia.

Hoc opus scripsit Theodoretus precibus Hypatii, quem φίλατον, καὶ ἐρασμιώτατον παιδῶν adpellat. Graece edidit Io. Picus ex mendolo Asulani Codice, in quo primam, & secundam quaestionem ait se ex Oecumenii Catena subplevisse, Parisiis MDLVIIL. 4. Latine eodem Pico interprete prodit ibidem MDLXIII. quae versio existat & in Latinis Operum Theodoret editionibus, & a Sirmondo servata est, qui e Codice Regio longe meliori, plura restituit.

II. p. 138 Τῷ ἁγίῳ Ἀθανασίῳ πατριάρχῳ Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα, περὶ πλείων, καὶ ἀναγκαῶν ζητημάτων, τῶν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἀπορριμμένων, καὶ παρα πάντων Χριστιανῶν γινώσκουσιν ὀφειλομένων. Sancti Athanasii Patriarchae Alexandrini ad Antiochum Principem, de multis, & necessariis quaestionibus in divina Scriptura controversis, quas nemo Christianus ignorare debet. Prima Quaestio inc. Πιστεύσαντες, καὶ βαπτισθέντες εἰς τριάδα ὁμοούσιον. Definit in quaestione CXXXVII. circa finem, quae occurrit in editione Parisi. A. MDCXVIII. T. II. p. 304. in verbis καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης καρδίας αὐτῶν· πρόδηλον δὲ ὅτι ἡ ἡ... Deest enim in Codice nostro unum folium. Ex his quaestionibus, XL. Latine vertit, notisque suis instructas edidit Io. Reuclinus Hagenoae MDXIX. & alii deinceps. Consulendi prae reliquis Lambec. Bibliothecae Vindob. Lib. III. p. 97. & Lib. V. p. 229. Caveus, Oudin, Fabricius II. cc. qui Librum hunc ψευδεπίγραφον dicunt, quod Chrysostomus, Climacus, Maximus, Nicephorus, & alii in eo citentur.

III. p. 170. Theodoret Philotheus, five Historia Religiosa XXX. sanctorum Ascetarum cum prologo, cuius haec est inscriptio: Πρόλογος τῆς φιλοθεῖας ἱστορίας, ἡ ἀσκητικῆς πολιτείας Θεοδώριτου. Prologus religiosae historiae, seu monasticae conversationis Theodoret. Initium: Τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν, καὶ τῆς ἀρετῆς ἀδελφῶν, καλὸν μὲν ἰδεῖν τὰς ἀγῶνας. Finis: ἄρξομαι

μαί II τῆς διηγέσεως ἐνδεὲς ἔλῶν. Deinde primum Caput Γάκωρος, inc. Μωϋσῆς ὁ θεὸς το-
μοῖτης, ὁ τῆς θαλάττης τὸν πυθμένα γυνώ-
σας. Ultimum, Περὶ Δομνίνας, def. μετ' ἡ
τῷ πατρὶ ἡ δόξα, σὺν ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰ,
καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν, ut videre est
Tom. III. cit. edit. pag. 763. seq. Virorum
feminarumque ascetarum XXX. elogia con-
tinet, ex quibus X. quum librum hunc
scriberet, erant adhuc superstites, exarata
circa annum Christi ccccxlii. Latine ver-
tit, ediditque Ioach. Camerarius Basileae
A. MDXXIX. fol. & Gentianus Hervetus Parisi.
A. MDLVI. 4. & Florentiae A. MDLXX. muta-
toque titulo Φιλόθεος in Θεοφιλέος. Quamvis
autem utrumque adiectivum φιλόθεος, & θεο-
φιλέος eiusdem significationis, & tam femini-
ni, quam masculini generis sit, rectius ta-
men haec Historia adpellatur Φιλόθεος, quia
Theodoretus ipse eam sic inscripsit, ut
conligitur ex eiusdem Historia Ecclesiastica,
ubi eam aliquoties citat, & eundem in
Codicibus etiam titulum praefert. Graece
ante Sirmondi editionem non prodierat.

IV. p. 275. b. Τῷ αὐτῷ μακαρίῳ Θεοδώριτῳ
περὶ τῆς θείας ἀγάπης. Eiusdem beati Theo-
doret de divina dilectione, cuius vi sancti
viri, & ascetae tot, & tanta fortiter sub-
sistuerunt. Inc. Ἡμεῖς μὲν οἱ τῆς ἀρετῆς ἀδελ-
φαί. Def. μετ' ἡ τῷ πατρὶ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας
τῶν αἰῶνων, ἀμήν. Vid. cit. edit. Oper. Theo-
doret Tom. IV. p. 680. Separatim cum ver-
sione, notis, & variis lectionibus vulgavit
Gerar. Vossius Tungrensis Rom. MDLXXX. 4.

Codex Graec chartac. Ms. in fol. mino-
ri Sec. xv. Constat fol. 286.

ΤΑ ΑἴΘΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ
ΑΝΟΝΤΜΟΤ.

PSALTERIVM CVM EXPOSITIONE
INCERTI AVCTORIS

COD. XIX

Continet hic Codex incerti auctoris, si-
ve, quod Holstenius in prima adscripta
pagina, Athanasii Commentarium in cunctos
Psalmos Davidis. Quam recte hoc, deinceps
videbimus. Ne vacarent paginae quaedam,
quae supererant in principio, & fine libri, in iis
nova manus, neque admodum elegans tracta-
tulum quemdam quasi summarium omnium
Psalmorum, qui tamen utrobique mutilus
adparet, ac valde mendosus, & scholia
nonnulla in Psalmos adiecit. Dabimus ta-
men huiusce tractatuli initium. Λέγω τὴν
μετὰ τὸ βάπτισμα γινόμενῃ, ἐκ τῆς μεγαλο-
φυνίας τῆς εὐαγγελίας... ταῖς ψυχαῖς τῶν ἡδὴ
τελειωμένων παραδοσιν βροντὴ ἀνομάζεται, κ. λ. Finis vero continuationis, quae septem ulti-
mas Codicis paginas complectitur, est qui
sequitur: καὶ μὴ χωρισθείη τῆς μερίδος τῶν σω-
ζομένων διακονομένων ἐν πίσει τελειωμένων τὴν
ἐμπλῶ (sic) τοῦ κυρίου, ᾧ ἡ δόξα. quoad
nobis ex pessima huiusce recentioris manus
scriptura conligere licuit. Quod vero in

hisce vacuis initio, & fine paginis fuerit
adpositus, id non eius praestantiae esse
arbitror referendum, sed potius ipsius ar-
gumenti similitudini, quum in ipso quo-
que de psalmorum agatur expositione, id
quod in aliis etiam Codicibus usuenire
comperimus. Sed ad ipsam Psalmodum ex-
positionem, quae singulis eorumdem ver-
sibus subiicitur progrediamur, ubi primo
est animadvertendum, auctorem suis inter-
pretationibus saepissime & aliorum diver-
sas sententias addidisse, in primis Athana-
sii, quem nominatim plerumque protulit.
Quo ductus argumento Holstenius in fronte
Codicis hanc expositionem Athanasio tri-
buit. Id vero est, quod valde dubito. Nam
etsi sedulo consulimus Opera Athanasii,
& initium expos. in Psalmos sub eius nomine
editae a Nic. Antonellio, nunc S. R. E. do-
ctissimo Cardinali, quin & Corderii Catenam
in Psalmos, tamen nihil invenimus minus re-
cte dictum esse, quam istud: ut facile adpare-
at, haec scholia potius Catenam plurium in-
terpretum esse, quorum princeps sit Athana-
sius. Margini heinc & inde diversi, ut vide-
tur, auctoris scholia, non tantum ab eadem ma-
nu, quae in principio Codicis, & in fine ad-
lata summaria exscripsit, sed ab alia quo-
que, vel potius duabus diversis sunt adpersa,
quorum plurima nullum auctoris no-
men praefecerunt, nonnulla S. Ioannis Chry-
sostomi. Ea autem non adeo contemnenda
esse, declarant pag. 45. ad illa Psalm V.
Τάφος ἀνεργαμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν ταῖς γλώσσαις
αὐτῶν ἐδολύσαν· ἵος ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη
αὐτῶν, ὡς τὸ σῆμα ἄρξαι, καὶ πυρίαις γέμει,
haec verba nescio cuius auctoris: Καὶ ἔτοις ἐσι-
χοι κατὰ τὰς Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ κείμενον τάττον-
ται. Sed ut ceteri liberius iudicent, cuinam
haec Catena tribui debeat, adferenda sunt ver-
ba primae paginae, unde Psalterii fit exordium.

I. pag. 14. Ψαλτήριον ἐρμηνευτὸν εἰς Θεὸν
μέλος τῷ προφήτῳ καὶ μελωδῷ Δαβὶδ, ἀλληλῳία.
Μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν.
Ἐρμηνεία αὐτῷ. Ἀσεβεῖς φασὶν εἶναι τὴν εἰδω-
λοπάτραν, τὴν μὴ εἰδῶσαν, τὴν δὲ φῶσει Θεοῦ,
τοῖς λόγοις καὶ ἔργοις, τὴν τῆς ἡν αὐτῷ δόξης
ἀνάπτουσαν ἀσεβεῖς. Μακάριος δὲ ὅστις ἐκ τῆς
ἡν πυρίαις ἐνηλιμμένος. Καὶ ἐν ὁδῷ ἀμαρτω-
λῶν ὡς ἔση. Ἐρμηνεία. Ὅτι ὁ Λὼτ καὶ πάν-
τες οἱ ποιῶντες ὡσαύτως. Ἐνέργοις ἐν πίσει ἐν
βίῳ, ἡ μὲν προφητεία πληρῶται εἰς τὸν Ἰωσήφ,
ὅτι ἐν συμπαράγινεται τοῖς Ἰουδαίοις ἡνίκα κατὰ
Χριστὸν ἐβουλεύσαντο. Τὸ δὲ ἴδιον τῷ λόγῳ μακα-
ρίζει πάντα ἄνθρωπον τὸν μὴ συνεδριάζοντα, ἡ
συνευδοκῶντα τοῖς κακοβούλοις, ἡ ἀτάκτως περι-
πατοῦσιν. Ἐν ἄλλῳ. Καὶ τινι τῷ Χριστῷ μάλλον
ἀρμόσαι ταῦτα δύνηται, ἔτος γὰρ ἀληθῶς, καὶ
μόνος μακάριος, ὃν ὁ Παῦλος μακάριον καὶ μόνον
δυνασὴν Θεοῦ καὶ βασιλέα βασιλέων προηγόρευεν
(lege προσηγόρευεν.) Μακάριος μόνος ταλα-
μισμὺς ὑπάρχων ἀλλοτρίως, ἀμαρτίαν γὰρ οὐκ
ἐλογίσατο, οὐκ ἐπραξεν, ἄλλῃ δὲ τὸν πρᾶττον-
τα ἰωκερίνατο. Καὶ ἔτι αὐτῷ τῷ πορευθῆναι,
μηδὲ εἶναι, μηδὲ καθίσαι μετὰ τῶν ἀσεβῶν, ἡ
ἀμαρ-

ἀμαρτωλῶν, ἢ παρανομῶν σώζεται. Def. ἐγὼ δὲ σπασάμενος τὴν παρ' αὐτῷ μάχαιραν ἀπεκεφάλισα αὐτὸν, καὶ ἦρα ὄνειδος ἐξ ὧν Ἰσραὴλ.

II. p. 272. Sequuntur Odae ex libris sacris depromptae. 1. Moysis in Exodo. 2. in Deuteronomio. 3. Annae, matris Samuelis, preces. 4. Ode Habacuci prophetae. 5. Esaiiae prophetae. 6. Preces Ioniae. 7. Historia trium adolescentum. 8. Ode eorumdem. 9. Mariae Virginis. 10. Preces Ezechiae prophetae. 11. Manasse. Haec omnia sine scholiis. 12. Interpretatio orationis Dominicae. Inc. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς ὕψουσιν. Πάτερ λέγεις ἡμῶν τὸν Θεόν, καλῶς λέγεις, ἐστὶ γὰρ πατήρ, καὶ ποιητὴς πάντων ἡμῶν. Def. ἀλλὰ σκέπασον ἡμᾶς ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου, ὅτι σὺ εἶς βασιλεῖα, καὶ ἡ δύναμις, καὶ λ. Saepe observavimus, cum aliis psalmorum Codicibus, tum Apollinaris Psalms has odas, & preces esse subiectas.

III. p. 285. Haec excipit Tabula Paschalis eiusdem manus, quae Psalmodum Commentarium exaravit, cum Calendario XII. annorum ad finem scripto, quod in totidem distinctum circulis, cuiuslibet anni festi in quolibet circulo exhibet. Ultimus est Anni 6521. quo Pascha incidit in diem V. Aprilis. Sequitur continuatio Summarii, initio Codicis praemissi, de quo supra. Scriptus est Codex, ut animadvertit Willelmus Langius in Catalog. Biblioth. Mediceae circa annum Christi mxxii.

Codex Graec. membran. Ms. in 4. Sec. XII. Constat fol. 292.

ΕΠΗ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΣΤΩΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

CARMINA MIRACVLORVM DOMINI
NOSTRI IESV CHRISTI.

Titulum ita restituimus.

Eudociae Augustae Centones Homericæ de
miraculis Christi servatoris.

COD.
XXXI.

I. pag. 1. Inc. Τὸν δ' ἄλχος ἀμφεχούθῃ θυ-
μοφθόρον, ὃν δ' ἄρ' ἔτ' ἔλλῃ.
Einde post XVIII. versum sequitur Caput
Περὶ τῆς προσελύσεως τῶν χωλῶν, καὶ τυφλῶν.
Cuius primus versus: Ὡς εἰπὼν, τὴν μὲν λί-
πεν αὐτοῦ· βῆ δὲ μετ' ἄλλους. Ultimum Caput
est Περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἑκατοντάρχου. Vi-
timus versus est: Ἀ'χύνονται· μετὰ δὲ σφί πα-
τήρ κτε δάκρυα λείβων. Qui quidem versus
occurrit inter Eudociae Homericos Cento-
nes, quos G. & L. exhibet Auctar. Biblioth.
Veterum Patrum per Margarinum de la Bi-
gne, Parisius A. mdcxxiv. Tom. VIII.
quem statim excipit primus nostri Codicis
versus, iam relatus, & incidit in pag. 115.
cit. edit. Ex quibus innuere facile possumus
Codicem fuisse male compactum, quum ulti-
mae illius paginae, primae esse debuissent.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. Sec.

XIV. initio, & sine mutilus. Constat fol.
scriptis 26.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIUS DE CAELESTI
HIERARCHIA.

I. p. 1. Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἐπισκόπος
Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον
πὸν περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας. Dionysii Areo-
pagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum E-
piscopum de Caelesti Hierarchia. Praemittit-
tur Tabula Caputum XV. tum vulgatum
Epigramma: Ἀγγελικῆς σοφίης καὶ λ. & inscrip-
tio: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ, καὶ λ. de-
mum initium Libri: Πᾶσα δόσις ἀγαθῇ, καὶ λ.
Finis κρυφίστην σιγῇ τιμήσαντες, ut in edi-
tio contextu. Omissus tamen Prologus, &
in fine Libri additum est Epigramma: Οὐ-
ρανίων θιάσων, καὶ λ. quod iam alibi protuli-
mus. Scholia heinc & einde in margine ad-
ponuntur, pauciora tamen illis, quae sunt
in XIII. & XXVI. Codice huius Plutei.

II. p. 28. b. Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἐπισκόπος
Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ τῆς
ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Dionysii Areopagitae
Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum
de Ecclesiastica Hierarchia. Praecedat Epi-
gramma Σύμβολα Θεσπεσίων, καὶ λ. quod in
fine libri repetitur, Index Caputum VII.
tum aliud Epigramma Οὐρανῷ ἄσπερ... valde
corruptum, & mutilum. Initium Libri,
ac finis cum edito conveniunt; verum in
progressu confusus est, ac mirifice pertur-
batus Codex. Primo enim pag. 84. secun-
dum caput in his definit verbis editi con-
textus μυστηρίων αὐτῷ μεταδίδωσι κοινωνίας; &
mox novum incipit a verbis illa sequenti-
bus, Ἀλλ' εὖγε ὅτι ταύτης ἐμνήσθημεν, καὶ λ.
& inscribitur: Περὶ τῶν ἐν τῇ συνάξει τελευ-
μένων. De illis, qui in congregatione sunt
initiati; duciturque ad initium usque capi-
tis mox sequentis, quod in editis exempla-
ribus tertium est; ibique his absolvitur ver-
bis: ἱεραρχικῶς θεωρίας ἀναχρησόμεθα. Heic
vero definit in medio post illa: τὴν πρόσω-
πον δὲ καὶ πολυταδεστάτην ἀλλοίωσιν. Adduntur
tamen haec: Ἀάθος γέγονε· διὸ ὁ ἀναγιγνώσκων
ὡς ἐρβαστο φύλλον ζ' ὥς οὐ εὖρη λέγον ἔτος, καὶ τὰς
ὁλλυμένας ἐφ' ὁμοιοποιεῖς ἡδονάς. Error fuit: idcir-
co lector transfiliat folium septimum, donec
ista reperiat. Sequuntur pag. 88. Σχόλια τῷ
περὶ συμβολικῆς θεολογίας λόγῳ. Scholia sa-
per libro de symbolica Theologia; immo ve-
ro super praecedente libro de Ecclesiastica
Hierarchia, quae quum incipiant: Οὐκ ἐξο-
χίστη

III. p. 76. b. Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἐπισκόπος
Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ τῆς
ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Dionysii Areopagitae
Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum
de Ecclesiastica Hierarchia. Praecedat Epi-
gramma Σύμβολα Θεσπεσίων, καὶ λ. quod in
fine libri repetitur, Index Caputum VII.
tum aliud Epigramma Οὐρανῷ ἄσπερ... valde
corruptum, & mutilum. Initium Libri,
ac finis cum edito conveniunt; verum in
progressu confusus est, ac mirifice pertur-
batus Codex. Primo enim pag. 84. secun-
dum caput in his definit verbis editi con-
textus μυστηρίων αὐτῷ μεταδίδωσι κοινωνίας; &
mox novum incipit a verbis illa sequenti-
bus, Ἀλλ' εὖγε ὅτι ταύτης ἐμνήσθημεν, καὶ λ.
& inscribitur: Περὶ τῶν ἐν τῇ συνάξει τελευ-
μένων. De illis, qui in congregatione sunt
initiati; duciturque ad initium usque capi-
tis mox sequentis, quod in editis exempla-
ribus tertium est; ibique his absolvitur ver-
bis: ἱεραρχικῶς θεωρίας ἀναχρησόμεθα. Heic
vero definit in medio post illa: τὴν πρόσω-
πον δὲ καὶ πολυταδεστάτην ἀλλοίωσιν. Adduntur
tamen haec: Ἀάθος γέγονε· διὸ ὁ ἀναγιγνώσκων
ὡς ἐρβαστο φύλλον ζ' ὥς οὐ εὖρη λέγον ἔτος, καὶ τὰς
ὁλλυμένας ἐφ' ὁμοιοποιεῖς ἡδονάς. Error fuit: idcir-
co lector transfiliat folium septimum, donec
ista reperiat. Sequuntur pag. 88. Σχόλια τῷ
περὶ συμβολικῆς θεολογίας λόγῳ. Scholia sa-
per libro de symbolica Theologia; immo ve-
ro super praecedente libro de Ecclesiastica
Hierarchia, quae quum incipiant: Οὐκ ἐξο-
χίστη

COD.
XXXII.

χρῆσι τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Ταῦτα οὐ παρρησι-
δῶς, καὶ ἀνευλαβῶς ποιήσεις πᾶσι τοῖς ἀνέροις
καταφανῆ γέλωτος ἀφορμὴν ποιούμενοι τὰ θεία,
καὶ μυστικά, καὶ λ. quae conveniunt cum iis,
quae leguntur in Cod. XI. huius Plut. p.
24. satis patet, verba illa: Οὐκ ἐξοχίστη τὰ
ἅγια τῶν ἁγίων, quae illis explicantur scho-
liis, paullo post initium primi Capitis li-
belli de Ecclesiastica Hierarchia reperiri, ut
iam supra observavimus pag. 31. Huius au-
tem Capitis, itemque secundi, tertii, &
quarti non totus quidem contextus cum
omnibus, & singulis verbis adfertur, ut in
editis exemplaribus, sed tantum uniuscu-
iusque istorum Caputum difficiliores formu-
lae, & vocabula suo ordine adscribuntur,
& explicantur. Post quartum autem Caput
maior exstat in Codice perturbatio. Nam
quod in editionibus ordine quintum est, &
inscribitur: Περὶ τῶν ἱερατικῶν τελειώσεων, inci-
pitque: Θεομὸς ἐν ἑσέσι, καὶ λ. non heic suo in
locoprehendimus; sed potius illud, quod
in vulgatis sextum, quintum est in Codice,
& inscribitur: Μυστήριον ἱερατικῶν τελειώσεων,
eademque ratione, qua superiora quatuor
capita pertractantur. Itaque sextum nunc est
in Codice, quod in editionibus septimum,
videlicet Περὶ μοναχικῆς τελειώσεως, nec se-
cus, ac relata iam quinque capita, propo-
nuntur. Einde iterum adfertur Caput quar-
tum, quintum, sextum, septimum vero ter-
tio, reliqua quidem cum suis inscriptioni-
bus; utriusque vero septimi prius inscriptum
est pag. 111. Περὶ τῶν ἐπὶ τοῖς νεοκτισμένοις
τελειώσεων, posterius autem p. 112. eo titu-
lo, quem in vulgatis praefert. Quartum
exordium Capitis p. 99. usque ad illa πρὸς
πᾶσαν σχεδὸν ἱεραρχικὴν τελειουργίαν, inte-
gris & cohaerentibus adscriptum est verbis;
eique, ut exordiis quinti, sexti, & septimi po-
sterioris, mox θεωρία quaedam, sive explica-
tio subicitur, quae usque ad verba ipsius
Capitis τελειωτικὴν εὐταξίαν διαιρημένην per-
ducitur. Illic enim una in serie, sine ullo
numero, inscriptione, & explicatione, in-
tegrum adiungitur illud, quod iuxta ordi-
nem editionum, quintum est. Quintum au-
tem Codicis, sextum est editorum. eiusque
integra verba ab initio, usque ad ἱερατικὴν
ταγμάτων ἀποτελεσθέντα heic adfunt. Sextum
est Codicis p. 109. b. quod septimum edi-
torum. Hoc aequae a primis verbis ad il-
la τῶν θεαρχικῶν μυστηρίων adfertur. Verum
haec inter, & mox sequentia, interiecta est
vox θεωρία rubris scripta litteris, post quam
nihilominus continuatur textus, usque ad
θεαρχικῆς ἀκτίνας αὐγᾶς, quibus absolutis in-
cipit in Codice Caput VII. prius, quod
inibi inscribitur: Περὶ τῶν ἐπὶ νεοκτισμένοις τε-
λειώσεων. At istum titulum nil aliud sub-
sequitur, nisi integra continuatio Capitis
VI. usque ad finem: nec ulla ei addita
est explicatio, perinde nec Capiti VII.
posteriori, quod in editis octavum est; id-
que omnibus, & singulis suis verbis ab ini-
tio ad finem in Codice profertur.

In fine Libri, pag. nimirum 117. praeter
editum epigramma, quod incipit: Σύμβολα
θεσπεσίων καὶ λ. superius relatum, addedit
hoc alterum, quod sciam, ineditum:

Μυστικὴν τελετὴν ἱερόγραφον σύμβολα λέξας,
καὶ εἰς εὐκρινέας ζήτησις διαπείρασες αὐλῆς.
Μυστικῆς initiationis sacra symbola enarrasti,
Et ordines puros divinae aulae exposuisti.

IV. pag. ead. Subsequitur statim: Τῷ αὐ-
τῷ λόγῳ δ' περὶ μυστικῆς θεολογίας. Eiusdem
Libellus quartus de Mystica Theologia, &
epigramma, quod non occurrit in editis:

Εἰκόνας οὐρανίων τελετῶν, ἱερὸν τε θεωρῶν
ἡμετέρων, Χριστὸς Διονύσιος ἔφρασε μύσῃς,
ὅς ποτ' Ἀθηνῶν κατ' ἀρήϊον ἦρμενος ὄχθον,
Ἀντὶ δυνασπολῆς, ἱερὸν μετεκείαζε Παῦλον.
Imagines caelestium mysteriorum, sacrorum-
que videns

Νοστήρων, Χριστὸς Διονύσιος exposuit sacerdos,
Qui olim quum sederet in Atheniensium
Areopago

Pro iustitia, sanctum frequentavit Paulum.
Tum recensio V. Caputum, quibus Libellus
constat, quae statim excipit epigramma καὶ
τὸν αἰγλήεντα λίπες καὶ λ. de quo supra p. 51.
Cap. I. inc. Τριὰς ὑπερῆσι καὶ λ. Ultimum
def. καὶ ἐπέκεινα τῶν ὅλων Heic quoque no-
vum aliud Epigramma occurrit, nempe:

Εἰς γνώφον αἰγλήεντα πολλῶν ἐνοιδέος ἀρχῆς,
Ἀπλανέος σοφῆς μέτρα βιηγορίας ἀναφαίνεις.
Peneirans in caliginem radiantem unici
principii,

Doces sapientem rationem non fallacis theo-
logiae.

V. pag. 120. Τῷ αὐτῷ ἐπιστολῇ διάφοροι
δέκα. Eiusdem Epistolae diversae decem.
Sequitur index eorum, ad quos mittuntur,
qui perinde, ut Epistolae ipsae, nihil ab
edito diversusprehenditur.

VI. p. 135. Incipiunt Scholia, CLXXIV.
capitibus comprehensa, & primo quidem in
Librum de Divinis Nominibus. Capita porro
ipsa, Graecis distincta numeris in ora Cod ad-
notatis, totidem ipsius Dionysii textus mar-
gini adpositis adamussim respondent. Scho-
liis vero praemittuntur hi hexametri, nec
ipsi, quod meminerim, in lucem prolati:

Ὡς πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλοσε μέλ-
πειν;

Πῶς λόγος ὑμνήσει σε; σὺ γὰρ λόγῳ ὀδὲν ῥητὸς,
Μῦθος ἐὼν ἀφραγος, ἐπεὶ τέκος, δοξα λαλεῖται.
Πῶς λόγος ἀθήσει σε; σὺ γὰρ νόμῳ ὀδὲν ληπτὸς,
Μῦθος ἐὼν ἀγνώστος, ἐπεὶ τέκος, δοξα νοεῖται.
Πάντα σε καλέοντα, καὶ ἡ καλέοντα λιγαίνει.
Πάντα σε καλέοντα, καὶ ἡ καλέοντα γεραίρει.
Συνὸς γὰρ τε πόθοι, ξυνὰ δ' ὀδῖνες ἀπάντων
Ἀμφὶ σε· σοὶ δὲ τὰ πάντα προσεύχεται, εἰς
σὲ δὲ πάντα

Σύνθεμα σὸν καλέοντα λαλεῖ σιγῶμενον ὕμνον.
Σοὶ ἐνὶ πάντα μένει, σὺ δ' ἀθήρως πάντα θοάζεις,
καὶ πάντων τέλος ἐστί καὶ εἰς καὶ πάντα ὑπάρχεις,
Ὀὐχ ἐν ἐὼν, ὅτι πάντα πολὺλλογε πῶς σε καλέσω
Τὸν μόνον ἀκλήϊστον, ὑπερφανέας δὲ καλύπτρας
Τίς νόος ὑρανίδης εἰσδύσεται; Ἰλαος εἶπες,
Ὡς πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλοσε μέλπειν;
H O omni-

O omnibus maior, quid enim aliud canere fas est?
 At quomodo vox te celebrabis? tu enim nulla voce exprimi potes.
 Qui solus sis ineffabilis, quomodo quaecumque eloquuntur crearis.
 Quomodo sermo te comprehendet? tu enim nullo templo comprehensibilis es.
 Qui solus ignotus sis, esse quaecumque intelligunt effeceris.
 Omnia te loquentia, & non loquentia praedicant.
 Omnia te animata, & inanimata honorant.
 Omnium enim commune desiderium, & communis cura
 Est de te: tibi supplicanti omnia: in te autem omnia
 Tuas quum norint leges, mutum hymnum effantur.
 Cuncta in te consistunt, te plena omnia moventur.
 Tu omnium finis es, unusque & omnia es,
 Non unum, non omnia es. Quomodo igitur multis nominibus praedice te vocabo
 Solum nominari nescium? caelestia arcana,
 Quae mens caelestis ingreditur? Propitius esto
 O maior omnibus, quid enim fas est aliud canere?

Scholia ipsa, pleraque S. Maximi, incipiunt: Πᾶσα ἀνθρωπίνη σοφία ἐν τῶν αἰσθητῶν τὰς πιθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται κ. λ. Def. pag. 182. b. ὅτι πάντων ὀνομάτων σεπτότατον, ἡ ἀγαθότης, διὸ καὶ πρῶτος τῷ Θεῷ ἀφιέρεται, statimque in eadem linea haec sequitur subscriptio: ἡμεῖς. Σεπτέμβριον ἂν χεῖρ γέγραφον ἀναξίου Θεοῦ. A. M. 6863. (Christi MCCCCLV.) Septembris die XXX. manus indigne Thyti scripsit. Scholia haec valde corrupta sunt, & exoleta, non secus ac ea, quae habentur post octo folia, in Librum de Caelesti Hierarchia, quae quidem mox debuerant sequi, quum in alium Dionysii Librum fuerint conscripta: cum his tamen continuata capitum serie cohaerent.

VII. Sed p. 183 medius interiectus est Prologus in S. Dionysium, qui sub S. Maximi nomine circumfertur, atque incipit: Τὴν μὲν εὐγένειαν, τότε περιφανὲς κ. λ. Def. eis ἡμεῖς ἐλθεῖν συμβέβηκε χεῖρας.

VIII. p. 185 b. Alia proponitur distributio Libri de Divinis Nominibus in C. Capita.

IX. p. 187. b. Leguntur Scholia, quae sunt in citata editione Iunctina, quorum initium: Ἰστοῖον ὅς τινες τῶν ἔξω φιλοσόφων, καὶ μάλιστα Πρόκλος θεωρήμασι πολλάνισ, κ. λ. Finis: ταῖς θεολογικαῖς ὑποτυπώσεσι τάδε καὶ τάδε.

X. pag. 189. Sex in Dionysium epigrammata repetuntur, quae partim Iuncta olim, partim nos ipsi in turbam dedimus, videlicet: I. Ἀγγελικῶν κ. λ. II. Εἰς νέον αἰγλήεντα κ. λ. III. Εἰς γνῶφον αἰγλήεντα κ. λ. IV. Σύμβολα Θεοπεσιῶν κ. λ. V. Μυστιόλου τελεστής κ. λ. VI. Εἰκόνας οὐρανίων κ. λ.

XI. pag. ead. b. Adscripta sunt diversa mensium apud Romanos, Aegyptios, Graecos, & Hebraeos nomina, iisque subiecta

quaedam veluti brevis ipsorum explicatio.

XII. pag. 190. Redunt scholia in totum Librum de Caelesti Hierarchia, quae capitum serie cum superioribus in Librum de Divinis Nominibus, ut supra innuimus, cohaerent, ac perinde ut illa Graecis numeris textui respondentibus distinguuntur. Initium est: Πρεσβύτερος. Σημειώσαι, ὅτι τὸ τῷ πρεσβυτέρῳ ὄνομα, καὶ τὸν ἐπίσκοπον δηλοῖ, κ. λ. En finem: ταῖς τῶν θεῶν ἐργαζομένων καὶ ἀποτελεσθῶν.

XIII. p. 203. Alia occurrit scholiorum pars in Librum de Ecclesiastica Hierarchia, hoc addito amanuensis monito: Ζήτει τὰ σχόλια τῷ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας λόγῳ γεγραμμένα μετὰ φύλλα γ'. τῷ μυστηρίῳ συνάξεως κεφαλαίῳ γ'. τῷ αὐτῷ λόγῳ. Quae scholia scripta in Librum de Ecclesiastica Hierarchia post iria folia de Myserio Sacrae Coenae in capite tertio eiusdem Libri. Ac revera priorem ipsorum partem, quam sub falso titulo scholiorum in Librum de Symbolica Theologia pag. 88 exhiberi iam adnotavimus, cum hac posteriori componentes, animadvertimus numerorum marginalium seriem recte continuari: nam ultimus illius, huius primo respondet. Haec autem ita incipiunt: Ἀλλ' ὁδεῖς αὐτῶν ἐλθὼ μετὰ τὴν τῶν δαιμόνων ἀπόπτωσιν φησὶ. Τέτο γὰρ ὅδε παρὰ τὰς θεῖας γραφὰς ἀγνοῦμεν, quae fortasse ad VI, huius Libri Caput pertinent. Desinunt vero: πάντα γὰρ ταῦτα δεύτερα αὐτῷ, ἐξ αὐτοῦ προνοητικῶν ἐκφοιτήσαντα ὅθεν ἐστὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ.

XIV. Pag. 208. b. Scholia in Epistolas incipiunt: Ἐπιβάλλω Γάρον τοῦτον εἶναι ὃ τὴν τρίτην ἐπιστολὴν ἔγραψεν ὁ θεϊκώτατος Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. Def. μετὰ βραχὺ δὲ ὅτε ἀνακληθῇ καὶ κατὰ πρόσωπον ἀλλήλοις ἐνταξόμεθα. ἡμεῖς...

XV. pag. 217. Polycratis, Archiepiscopi Ephesini, ex Epistola ad Victorem Archiepiscopum Romae fragmentum, quod iam, uti & fragmentum Clementis, Presbyteri Alexandrini, & Philonis, existant in editione Iunctina eo ordine, quo in nostro Codice leguntur: nisi quod in hoc post vocem ὀνομάζεσθαι, in qua definit editio, subiciuntur ista: Τοῦ δὲ μακαρίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου μέμνηται Δυνάμεις ὁ Εὐαγγελιστὴς ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων, καὶ Διονύσιος ἐπίσκοπος Κορίνθου ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ὁ μακάριος Πολύκαρπος ἐν τῇ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν Ἀθηνῶν ἐπιστολῇ, καὶ Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ. In fine legitur rubris characteribus: Τὸ βιβλίον τοῦτο ἱερέος Μανυῆλ. Ἰστέ liber est sacerdotis Manuelis.

Cod. Graec. chartac. Ms. Sec. XV. in 4. Foliis constat 220.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIUM DAVID.

I. p. 1. Psalterium integrum CL. psalmodum, cui additur psalmus idio-

II.

ΔΑΒΙΔ ΜΕΛΟΣ.

DAVID PSALTERIUM.

I. p. 1. ΔΑΒΙΔ προφήτου, καὶ βασιλέως μέλος. COD. David Prophetarum, & Regis Car. XXXIV. men. Scilicet Psalterium CL. psalmodum, cui subnectitur psalmus idiographus, & consueti Prophetarum Cantica, quae absolvuntur in illo Zachariae: Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ, κ. λ. ut in Cod. XXXIII. Cod. Graec. papirac. MS. in 8. Sec. XIII. Constat fol. 166.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΑΑΟΥ ΠΕΡΙ ΤΡΙΑΔΟΣ.

SANCTI CYRILLI DE TRINITATE.

Scilicet S. Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini Dialogi VII. de sancta & consubstantiali Trinitate, & nonnulla alia.

I. p. 1. ΤΟΥ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Πρόλογος. Sancti Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini Prologus. Inc. Ἀνσπεκτικὰ μὲν κοινῇ τὰ περὶ Θεοῦ, καὶ τοῖς ἁγίοις ἐξησκημένως καὶ ἀρτίως ἔχουσιν. Def. καὶ τὴν τῷ παντὶ βιβλίῳ σύνταξιν τε καὶ δύναμιν, ἐρῶμεθα σε ἐν κυρίῳ εὐχομαι ἀγαπητέ. Pag. 1. b. Post Tabulam, quae septem Dialogorum argumenta continet, primus sequitur Dialogus cum hoc titulo: Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἑρμιαν πρεσβύτερον, κατὰ πεῦσιν, & ἀπόκρισιν, ὅτι ὁμοούσιος τε καὶ συναΐδιος τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ ὁ Υἱὸς Ἀδελφός πρῶτος. B. Patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini ad Hermiam presbyterum, per interrogationem, & responsum, quod consubstantialis & coaeternus Deo & Patri sit Filius, Sermo I. Inc. Τὴν ἰερὴν ἡμῶν Ἑρμιαν. Septimus & ultimus def. συντετάχεται δὲ αὐτῷ τῷ ἡμῶν, δι' ὃ, καὶ μεθ' ὃ τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ ὁ υἱὸς ὁμοούσιος καὶ συναΐδιος τῷ ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Concordant hi dialogi initio & fine cum vulgatis in editione operum Cyrilli Paris. A. MDCXXXVIII. Tom. V. Part. I. p. 383.

II. pag. 138. Ως ἐν κεφαλαίοις τὰ ἐγκείμενα τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῆς ἁγίας Πνεύματος, μετὰ προσθήκης ἐτέρων ἐνοίων. Capita argumentorum, quae continentur in Dialogo de Spiritu sancto, cum additione aliarum animadversionum. Inc. Εἰ τὸ δύνασθαι ποιεῖν. Def. πῶς δὲ ναοὶ Θεοῦ χρηματίζονται, ἡμεῖς τὸ πνεῦμα λαβόντες, εἴπερ ὅτι ἐστὶ Θεὸς, κατὰ τὴν τινῶν ἀβυσσόν. Exstant I. c. p. 660.

III. p. 146. Τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆς μονογενεῆς (sic) καὶ ὅτι Χριστὸς εἰς καὶ κύριος, κατὰ τὰς γραφὰς· κείται δὲ ὁ λόγος ἑβδόμος [forte ὄγδος] ἐν τοῖς πρὸς Ἑρμιαν. S. Cyrilli de Incarnatione Unigeniti, & quod Christus sit unus, ac Dominus, secundum Scripturas. Adponitur autem Dialogus septimus ad Hermiam, Inc. Ἀρὰ σοὶ δοκεῖ συμμε-

H 2

II. p. 140. Cantica Prophetarum, Trium Puerorum, ac B. Mariae Virginis.

III. p. 154. b. Εὐχὴ παρακλητικὴ εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Oratio supplex in sanctissimam Deiparam. Inc. Ἀσπὶς, ἀμύλωντε, ἄφθορε, ἀχραντε, θεόνημφε δέσποινα. Def. καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀναρχῷ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ, καὶ ζωοποιῷ πνεύματι νῦν καὶ αἰ, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν. Brevis hac oratione expleta, aliae leguntur multae, post cathismata, trisagia, & troparia recitandae. Plurimae sic inscribuntur: Τὸ κύριε ἐλέησον μετὰ καὶ τὰς εὐχὰς, vel Ἐτέρα εὐχὴ, inter quas nonnullae Gregorii Theologi, Damasceni, & aliorum nomen praefereunt. Vicima ipsarum est, Λέοντος τῷ σοφῷ Leonis sapientis, & inc. Παρθένη δέσποινα Θεοτόκε, ἡ τὸν Θεὸν λόγον κατὰ σάρκα γενήσασα, οἶδα μὲν οἶδα. Def. ἔνθα πάντων ἐστὶν εὐφραίνοντων ἡ κατοικία, ἀμήν.

IV. p. 196. Γενναδίου πατριάρχου τῷ Σχολαρίῳ οἱ ὁμολοιοὶ τῆς ἀκολουθίας τῷ ἡμερονεκτίῳ ψαλμοῖ, ἐτέθησαν ἐνταῦθα τῶν εὐχῶν μόνων ἐκλογαίων. Gennadii Patriarchae Scholarii ceteri Psalmi, qui in diurno, & nocturno recitantur officio heic sunt adpositi cum selectis sanctorum precibus. Adest etiam Prooemium, cuius initium: Ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, τὸ ἔθος τὸ περὶ ταῦτα. Finis: τὸ ψαλτήριον ἄπαν καὶ ἡμέραν εὐλογησέαι. Officium inc. Δόξα σοι κύριε δημιουργε ἡμῶν καὶ Θεέ. Def. οἱ δὲ ὑπερέφανοι καὶ γλωσσώδεις, ἐπὶ τῆς γῆς καὶ κατευθυνθήσονται.

V. p. 216. b. Εὐχὴ ἐν τῷ μέλλειν κατακλίνεσθαι. Brevis oratio dicenda, quum dormitum situr. Inc. Ἐπὶ τὰς δέσποινας Θεομήτορας, δευεῖδά σου. Def. τῷ σεναγμῷ τῷ πένθητός σου, μὴ ἐπιλάθῃ εἰς τέλος.

VI. p. 217. b. Εὐχὰς συλλεχθεῖσαι ἀπὸ τῆς θεῖας γραφῆς, τὰ πλεῖστα δὲ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἑφραίμ, τοῖς βυζαντινοῖς πολέμοις τὴν ἐαυτῶν πρὸς τὰ πάθη, καὶ τὰς ἡδονὰς ἐγκειμένην προαίρεσιν. Πένθος τῇ β' ἐστέρας.

Orationes conleidae a sacra scriptura, ut plurimum a sancto Ephraem, pro iis qui volunt bellum gerere adversus suam ad prava desideria, & ad voluptates propensionem.

Planctus in feria secunda ad vespertas. Inc. Δέξαι δέησιν ἡμῶν καὶ ἀναστήριε σῶματος. Def. καὶ προσκύνησιν ἀνατίπομεν τῷ πατρὶ, καὶ τῷ ἡμῶν. λ. Hanc orationem sequuntur aliae in hebdomada usque ad dominicam diem recitandae, quarum ultimae initium est: Ως ἐνώπιον κυρίου τὸ φοβεῖσθαι σὺ βήματος. Finis: ὡσεύμενος δόξα σοι.

VII. p. 261. Ἀκολουθία τῆς ἐνυπνίας μου. Officium, quando quis expurgatur. Inc. Ως ὁ ἄσπυτος ὑδὸς ἦλθον καὶ γὰρ οἱ κτήριον. Def. πάλιν ὑπεσκελίσθην, ὁ τάλας τὸν νοῦν. Denique sic definit Codex: Ζήτει αὐτὰς ὅστις εἰς το τέλος τῆ ἐνάτου καθίσματος τοῦ ψαλτηρίου. Quae has retro in fine novi cathismatis psalterii.

Codex Graecus, partim membranaceus, partim chartaceus Ms. in 8. quoad Psalterium Sec. XII. quoad preces Sec. XV. Constat fol. scriptis 261.

μετρησθαι καὶ ἐκπεποιησθαι. Def. ἔτι ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, καὶ ζωὴ αἰώνιος, καὶ δι' αὐτὴν τε, καὶ σὺν αὐτῇ, τῷ Θεῷ, καὶ Πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat l. c. p. 678.

IV. p. 165. Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς ἐν πνεύματι, καὶ ἀληθείᾳ προσκυνήσεως, καὶ λατρείας πρὸς Παλλάδιον, κατὰ πείσιν, καὶ ἀπόκρισιν. Eiusdem de adoratione, & cultu in spiritu & veritate ad Palladium, per interrogationem & responsum, Liber primus tantum. Inc. Ποῖ δὲ καὶ πόθεν ἔρεσθαι μὲν δεῖ. Def. ὁ σύμπαξ ἡμῖν διήρτισται λόγος. Est in cit. edit. T. I. pag. 1. In fine legitur: Τέλος τοῦ πρώτου βιβλίου. Finis primi Libri.

Cod. Graec. papirac. Ms. in 4. maiori Sec. XIV. Constat fol. 180.

ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ. COMPENDIUM SYNODORVM.

Titulus ita restituendus.

Nicolai Sacerdotis Hydruntini, vel, ut in hoc legitur Codice, Tarentini, & alia aliorum opuscula.

COD. I. p. 1. XXXVI.

Νικολάου ἱερέως τῷ Ταραντίνῳ λόγος κατὰ τὴν χλευαζόντων τὴν Γραικὸν ἔκθεσιν τῶν ἐπιτιθεμένων ἐσφάνων ταῖς νυμφευομέναις, καὶ περὶ τῆς γενομένης συνάξεως ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ἀγίᾳ νυκτὶ τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως. Nicolai sacerdotis Tarentini sermo in eos qui irident Graecos propter illos, qui coronas imponunt desponsatis, & de Synaxi quae fit extra templum in sancta nocte resurrectionis Domini nostri Iesu Christi. Incipit: Ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφην, ὡς ἐπὶ παντὶ πλάτῃ, φησὶν ὁ Δαβὶδ. Def. ὁ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος αἰμα πατρὶ καὶ ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Nonnulla de hoc Nicolao sacerdote Tarentino, quem tamen Caveus, & Oudin in Comment. de Scripturibus Ecclesiasticis Hydruntinum appellant, iam delibavimus in recensione Cod. X. huius Plurei pag. 25. Claruit sub Alexio IV. Angelo A. circiter mcc. & interpretis officio functus est, quum Innocentius Papa III. Benedictum Card. ad componenda Orientalis, & Occidentalis Ecclesiae dissidia Oratorem misisset, ut luculentius ex ipsis verbis infra eruamus. Hunc nonnulli Codices μαγίστρου Ἰδρύσεως, magistrum Hydrussae appellant. Scripsit plura per modum dialogi contra Latinos; sed tria eiusdem Commentaria, adhuc inedita, quae in nostro Codice habentur, aliquo fuerunt in pretio, ibique etiam Latine leguntur, fortasse ab eodem auctore conversa. Neminem latere arbitror iam ab eo tempore summorum Pontificum studia in unione Graecorum procuranda, quae sequiori aevo, tot obnoxia vicibus fuit. Primum Nicolai syntagma est De processione Spiritus Sancti in quo multa de synodis, & argumenta Hugonis Aetheriani contra

Graecos de eodem argumento adfert, quibus respondere conatur. Secundum De pane coenae sacrae; fermentatum scilicet a Christo discipulis fuisse praebitum. Tertium De ieiunio Latinorum in Sabbato; non esse Missam perfectam in Quadragesima celebrandam. In Cod. de quo Leo Allatius loquitur in egregio Opere De Ecclesiae Occidentalis, atque Orientalis perpetua consensione Lib. II. Cap. XIII. p. 706. edit. Colon. Agripp. apud Iodoc. Kalcovium mdciii. haec in fine ipsius Commentariorum legatur Carmina:

Τρισὴ μὲν ἦδε τῶν ἑμῶν συνταγμάτων
Βιβλος, πέφυκε τοῖς θέλουσιν εἰδέναι,
Πόνημα τῶνδ' οὖν κοινὸν ἐν διαλόγοις.
Ὡς ἡ μία μὲν σπουδαμάνειας πέλει,
Ἀλλὰ δὲ πάλιν κατ' ἑκάστην ἔτι.
Εὐχετὸ λοιπὸν ἀναγινώσκων ὁ πᾶς
Τῷ Νικολάῳ συντεταχότι τάδε,
Ὅτι πατρί ἐστιν ἡ πόλις Τῶνδ' ἑμῶν.
Triplex est hic meorum Commentariorum
Liber, ut sciant quibus id volupe fuerit.
Labor meus communis in forma Dialogi.
Quorum unus studii coniecturalis,
Alter adversus Iudaeos certamen init.
Quicumque itaque legeris, bona precate
Nicolao, qui haec composuit,
Cui patria est Civitas Hydruntinorum.

His praemissis iam singula nostri Codicis Capita percurramus.

II. pag. 4. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τῆς μὴ ξηρασθαι τὸ γένιον. Eiusdem de barba non radenda. Inc. Αὐτὴ ἡ παράδοσις ὅτι παρὰ Πέτρου τὸ μαγάλον, καὶ τὸν ἀποστόλων κορυφαίον. Def. παραστῶ τὸ ὑμέτερον πῦρ καθάρτον μέσον ἐνύλον καὶ αὐλόν.

III. pag. 6. Ποίημα Γεωργίου μητροπολίτου Κερκύρας περὶ πυρὸς καθάρτου. Opus Georgii metropolitanis Corcyrae de igne purgatorio. Inc. Ἀρχὴ σημειώσεως πρὸς ἅπαν, κ. λ. Def. δυσπειθῶς ἀκούοντες καὶ τὰς ἀκοῆς ἀποφράττοντες. An id eidem Nicolao Tarentino sit potius tribuendum, quam Georgio Corcyrensi prorsus ignoro, quoniam Leo Allatius l. c. animadvertit, multa ex scriptorum incuria, quae ad Nicolaum pertinent, Georgio perperam adiudicari.

IV. pag. 8. Heinc aliam adversus Latinos disputationem de notis illis Graecis inter, ac Latinos controversiis Nicolaus instituit. Singulae divisa sunt paginae in duas columnas, quarum una Graecum contextum, altera Latinam versionem aequae antiquam exhibet. Huic operi multa veterum Graecorum Patrum fragmenta, quaedam etiam Latinorum auctor inseruit, quae singula nunc ordine persequemur. Primum igitur mutilus initio & sine tractatus de barba occurrit, adposita Latina versione, in quo barbam tot quaestionibus agitatum, Apostolorum traditione, & Anacleti Papae, qui Heracleae in Thracia natalem duxit, sanctorum Canonum, & Magni Basilii auctoritate vindicat. Huius autem fragmenti hoc est initium: Καὶ νῦν ἐστὶ γραφή, ὥσπερ τὸ μὴ ξηρασθαι τὸν πώγωνα, κ. λ.

V. Post-

V. Postea vero alia deesse videntur folia, quoniam pag. 9. occurrit sine ulla inscriptione, & initio prima pars Commentariorum eiusdem Nicolai sacerdotis Tarentini, vel ut aliis lubet, Hydruntini, quae ita inc. Καὶ γὰρ ὁρατὼν τε πάντων καὶ ἀοράτων, κ. λ. ut nos ex sedula Codicis recensione deprehendimus. Nam pag. 14. b. haec, quae praedicto Nicolao opus acephalum vindicant, leguntur verba: Φέρε λοιπὸν τὴν διάλογον ἐκ συλλογισμῶν τῶν παρὰ τῶν θεῶν, καὶ φιλοσόφων ἀνδρῶν καλῶς συντεθέντων συλλέξαντες, εἰς μέσον προβάμεν, καὶ ἡ μάλα ἐνωτισθῆμεν παρὰ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων ὁ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀθήναις σοφωτάτων, καὶ ἱερῶν ἀνδρῶν, τῶν μετὰ τὸ κυρίου Βενεδικτοῦ Καρδηνάριου, καὶ τοποτηρητῆ τῶνδε προκαθήμενῶν Ἰῆς Ῥώμης προέδρου Ἰννοκεντίου τῷ τρίτῳ διαλεχθέντων συναγραφάμεθα, ἐν μνήμῃ θέμενοι ταῦτα, καὶ τινὰ τῇ παραγγελίᾳ ἐκείνῃ ἐν λατινικῇ καὶ ἐλληνικῇ μετεφράσαμεν γλώττῃς, καὶ γὰρ τότε διεμνηνεύετο ἀναμεταξὺ Γραικῶν, καὶ Λατίνων ὑπερχόμεν. Latina autem versio, aequae antiqua, & eiusdem fortasse, ut diximus, auctoris, prout in Codice legitur est sequens: Eia ergo disputationem ex syllogismis, qui a divinis, & philosophis viris bene compositi sunt colligentes, in medio proponamus, & ea etiam quae audivimus ab illis, qui erant in Thessalonicam, (sic) & regale urbium, nec non sed & in Athenis, sapientissimis, & sacris viris, qui cum domino Benedicto Cardinali & legato tunc existentis Romani Pontificis Innocentii tertii disputaverunt, conscripsimus, in memoria ea ponentes, quae praecepto illius in Latinicam de Graeca divulgavimus linguam; tunc etenim interpretes inter Graecos, & Latinos exidebamus. In hac igitur I. parte acerrime disputatur Graecum inter & Latinum de controversiis quibusdam utriusque Ecclesiae opinionibus, praesertim vero de processione Spiritus sancti, quam Graecus homo, ex Cyrillo, Augustino, & Hieronymo tuetur. Multa quoque sunt ex omni temporum petita memoria, quae legentem maxime oblectent. Adferuntur primo nonnulla p. 23. b. περὶ τῆς ἐ' συνόδου, ἥ τις ἐγένετο ἐν Κωνσταντινουπόλει. De quinta synodo, quae facta fuit Constantinopoli a CLXV. Patribus simul congregatis, regnante magno Iustiniano, cuius initium: Ἡ δὲ πέμπτη συνόδος γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Fin. ἐπικύρωσε τὰς προειρημένας συνόδους. Item alia pag. 24. περὶ τῆς ἑκτῆς συνόδου, ἥ τις ἐγένετο καὶ αὐτὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει. De sexta synodo, quae facta fuit & ipsa Constantinopoli a CLXX sanctis Patribus sub Constantino, patre Iustiniani Imperatoris. Inc. Ἡ ἑκτὴ συνόδος ἐγένετο πάλιν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Def. κατέστη ἡ ἀγία συνόδος ἐν Χαλκηδόνι. Adcedit pag. 27. quoddam Opusculum de processione Spiritus sancti, cum hoc titulo cynabari scripto: Ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῶν ἐλέγχων. Initium cum Deo argumentorum, nempe LXIII. & plurimum. Inc. Ὁμολογῶμεν, ὅτι ἡ ὅλη θεο-

της. Def. εἰς ἐν Θεὸς ἐν τρισὶ, καὶ τὰ τρία ἐν, ὡς φημὲν. In his autem multa esse desumpta ex Nicolao Methonenfi, & ex Georgio Corcyrensi iam adnotavit Allatius. Georgius vero florebat sub Emmanuele, & Alexandro III. ad minus XL. ante Nicolaum annis. Adiungitur p. 67 Τὸ ἀγίῳ Γρηγορίῳ Νύσσης περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. Sancti Gregorii Nysseni de sancta Trinitate. Inc. Ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐστὶ γνώμη, καὶ τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς. Def. τοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα πολυπραγμανοῦντας ἀπείργων φησὶ. Pag. 70. b. Τὸ ἀγίῳ Ἰσίδωρῳ, S. Isidori, scilicet Confessio Fidei, unius paginae. Inc. Πιστεύειν ἅπαντας δεῖ, ὡς ὁμοούσιος τῷ πατρὶ ὁ μονογενὴς υἱός. Def. ὡς ἐν κεφαλαίῳ ταῦτα διδασκάντες διδάσκουμεν. Pag. 71 quaedam excerpta ἐκ τῶν συνοδικῶν τῶν ἀγίων Σωφρονίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων. Ex synodiciis sancti Sophronii Patriarchae Hierosolymitani. Inc. Χρὴ πάντα χριστιανὸν πιστεύειν εἰς ἕνα Θεόν. Def. ὁ πολυπραγμόνων ἐκπίπτει Θεοῦ. Adferuntur etiam pag. 71. b. Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνῶν περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. Sancti Ioannis Damasceni de sancta Trinitate. Inc. Πιστεύομεν εἰς πατέρα, κ. λ. Def. οὐτε μὴν ἐκ τῆς πνεύματος. Pag. 73. b. Τὸ ἀγίῳ Θεοδώρῳ τοῦ Στουδίτου Sancti Theodori Studitae. Inc. Τὸν ἐκ πατρὸς καὶ πνεύματος δοξάζομεν. Def. καὶ ὁμοούσιον αὐτῷ ἀγίῳ πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Huius primi Libri fragmenta exhibet Leo Allatius adversus Hottingerum Cap. XIX. p. 421. De Consensu Lib. II. Cap. XLII. §. IV.

VI. p. 79. Τοῦ αὐτοῦ δευτέρου συντάγματος. Eiusdem (nempe Nicolai Tarentini) II. synagmā, περὶ θείας κοινωνίας, ἐν ᾗ καὶ ἀπὸ δεξιῆς σαφῶς ἐκ τῶν θεῶν γραφῶν, ὅτι ἐκζητοῦντες ἀρτοῦ τῆς ἐκκλησίας παρεδόθη παρὰ τῶν ἀποστόλων προσφερόμεναι, ὡς καὶ μέχρι τῆς ἀγίας Γρηγορίου τῆς διαλόγου, τῆς Ῥώμης προσφερέτο ἐκκλησίᾳ. Γράφει δὲ καὶ τὴν περὶ τούτου ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένην διάλεξιν, καὶ πῶς ἀντειπεῖν ἐκ ἡβουλήθησαν οἱ Λατίνους, ἀλλὰ καὶ μάλλον ἐπήνεσαν τὸν θεῶν ἀρτον ἐκζητοῦν, καὶ ὅτι εὐρεθείσης, καὶ μερίδος ἐκείνης τῆς ἀρτοῦ, ὅν ὁ Χριστὸς ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐν τῷ τῷ μεγάλῳ παλατίῳ σκευοφυλακίῳ, πᾶσα πρόφασις ἤρθη ἐκ μέσου. Inc. Κοινωνικὸν μὲν ζῶον ὁ ἀνθρώπος καὶ τῆς ἰδίας φύσεως, κ. λ. Def. τὴν ἐν πατρὶ, καὶ ἡμῶν καὶ ἀγίῳ πνεύματι τριάδα ὑπάρχουσαν κέντηται, ἥ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησις, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Huius item secundi Libri fragmenta idem Allatius exhibet de Consensu loc. cit. & adversus Hottingerum Cap. III. pag. 13. Ex qua secunda sectione alia haec duximus exscribenda, quae habentur pag. 87. b. Ὁ σπερ καὶ ὁ ῥηθεὶς ἱερεὺς Βενεδικτός, δε τοῦ πάπα Ῥώμης Ἰννοκεντίου τῷ τρίτῳ τοποτηρητῆς ἵν ποτε, καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰσαίετο διὰ τινων πραγμάτων τῶν ἀναμεταξὺ Γραικῶν, καὶ Λατίνων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσφρασαντων, οἷς καὶ συνέβη περὶ τῆς ἐκζήτησης, καὶ ἀζύμου ἀρτοῦ λόγον γενέσθαι, ὥστε ἐγὼ ἐρμηνεύω, ὡς ἔφθην εἰπὼν, ἐχρημάτισον. Ἀλλ' ὁ ῥηθεὶς Καρδηνάριος, ὁδὲ πρὸς βρα-
χὺ

χρὶ τι ἀποκρίνεσθαι περὶ τῶ τοῦτο ζητήματος ἡβουλήθη, καὶ τοὶ λόγιοι οὗ, καὶ τῇ θεῇ ἐντε-
θραμμενος γράφῃ, ἀλλ' ὅδε ἐξω σοφίας ἀποδείξει
ποῦ ἦν ἀλλὰ καὶ ταῖς τῆς διαλεκτικῆς ἀποδείξεσιν
ἐτοιμώτατος. . . . ἐν τούτῳ μὴ μοι ἔλεγε γένοι-
το κατὰ τῆς θεῆας μυσαγωγίας γλώσσαν κινήσαι.
Sicut & dictus dominus Benedictus, qui do-
mini Papae Romani Innocentii tertii Legatus
olim exiens, & in Constantinopolim missus pro
quibusdam negociis, quae inter Graecos, & La-
tinos in Ecclesia agitabantur. Factum est autem,
ut etiam de fermentato & azymo pane iniretur
sermo, cuius ego interpres, ut iam dixi, ex-
citeram. Sed praedictus Cardinalis, nec bre-
viter aliquid respondere de tali quaestione
voluit, & quamvis sapiens, atque divina nu-
tritus scriptura, nec ea quae extranea di-
citur discipula expers esset, sed & in diale-
cticis demonstrationibus promptissimus, tamen
absit a me dicebat, ut contra divinum myste-
rium linguam promoverem &c.

VII. pag. 102. Τὸ αὐτοῦ τρίτον σύνταγμα
περὶ τῆς τῶν Λατίνων ἐν σαββάτῳ νηστείας, καὶ
περὶ τοῦ ὅτι ἐν τεσσαρακοστῇ γενέσθαι μυ-
σαγωγίαν, ὡς ἐκ τῶν θεῶν κανόνων ἡ ἀπόδειξις
πίστυκεν, ἐπὶ δὲ καὶ περὶ γάμων ἱερῶν. Eiusdem
(scilicet Nicolai Sacerdotis Tarentini) ter-
tium synagma de Latinorum in sabbato ieiunio,
& quod in quadragesima non debeat fieri sa-
crum missae officium. ut & divinis canonibus de-
monstratio sit, itemque de matrimonii Sacer-
dotum. Inc. H' πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, κα-
θὼς φησιν ὁ ἀπόστολος. Def. νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς
τὸς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Additur: Τέλος
σὺν Θεῷ τῆς βίβλου τῆς ἀναμεταξὺ Γραικῶν, καὶ
Λατίνων διαλέξεως. Finis cum Deo libri con-
loquii Graecos inter, ac Latinos instituti.
Citur ab Allatioloco proxime memorato.

VIII. pag. 112. b. Τὸ αὐτὸ περὶ τῶν ἁγίων
εἰκόνων. Eiusdem libellus de sanctis imagini-
bus. Inc. Εἰπερ τῶν ἑτερογενῶν, καὶ ἑτεροφυῶν.
Def. αὐτῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

IX. pag. 115. Τὸ αὐτὸ περὶ τῶν, ὅτι ἐν δὲ
γυναικας εἰσάγειν ἐν θυσιαστηρίῳ, καθὼς οἱ Λα-
τῖνοι ποιεῖσιν. Eiusdem libellus, quod non deceat
mulieres introducere in sacrarium quemad-
modum Latini faciunt. En initium: Τὸ πα-
τέρων ὅρια μεταβῆναι ἀγέμετον πάντῃ, καὶ ἀτα-
κτον πέφυκε. Finis: καὶ ταῦτα οἰκείοις ὀφθαλ-
μοῖς ἐν ῥώμῃ ὄντες ἐθεασάμεθα. Hic quoque
desinit Latina versio.

X. p. 118. Novum occurrit opusculum sine
inscriptione, in quo etiam ipsa de azy-
mis controversia perpenditur, quod ita in-
cipit: Οὐ γὰρ ἄζυμον ἔλαβεν ὁ κύριος ἡμῶν
Ἰησοῦς Χριστός, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε, κ. λ. &
ad paginam usque 123. progreditur, ubi
ita desinit: νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, ἀμήν.

XI. p. 123. Illud excipit Τὸ ἁγιωτάτω πα-
τριάρχῃ Ἱεροσολύμων κυρίῳ Ἰωάννῃ λόγος περὶ τῶν
ἁζύμων, ὃν συνέγραψεν περὶ τῆς διαλέξεως, ἣν
πρὸς τὸν φιλόσοφον Λατίνον ἐποίησατο ἐν Ἱερο-
σολύμοις. Sanctissimi Patriarchae Hierosoly-
morum Domini Ioannis Sermo de azymis,

quem conscripsi circa conloquium, quod habuit
cum philosopho Latino Hierosolymis. Inc. Τὸν
πολύποδα φασὶ τοὺς παρὰπαν μὴ χαίρειν τῷ
Πόντῳ, κ. λ. Def. αὐτὸ τὸ μονογενὲς υἱὸν, καὶ
τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἀμήν. De Io. Hierosoly-
morum Patriarcha vide Nesselium in Cata-
logo Bibliothecae Caesareae Vind. T. I. p. 242.
N. VI. qui hunc ipsum sermonem recenset.

XII. p. 131. Adiungitur ἐκ τῶν συνοδικῶν
τῶ πατρὸς ἡμῶν Σαφρονίου, πατριάρχῃ Ἱεροσο-
λύμων, ὃν ἔπεμψεν ἐν Ῥώμῃ Excerptum aliud
ex synodici beati patris nostri Saphronii, Pa-
triarchae Hierosolymitani, quod Romam misit.
Huius hoc est initium: Χρὶ πάντα χριστιανὸν
ὁμολογεῖν καρδίᾳ, καὶ στόματι, κ. λ. Def. καὶ
πάντας τοὺς τὰ αὐτῶν φρονήσαντας, καὶ φρονήσαντας.
In plerisque Codicibus haec Epistola Ser-
gio Patriarchae Constantinopol. inscribi-
tur. Latine exstat, non integra tamen,
apud Baronium Tom. VIII. ad A. DCXXXIII.
num. ix. seq. ubi testatur, in alio Codice,
non Sergio, sed Honorio Papae inscri-
bi. Graece, & Latine exhibetur integra
in Actis VI. Synodi, habitae adversus Mo-
notheitas Constantinopoli A. C. DCXXX.
Act. XI. Tom. III. edit. Binianae pag. 113.
132. In hac synodica legitur proluxa illa
enumeratio haereticorum, quam Fabricius
dedit Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. II.
Tom. VII. p. 483. Vid. Le-Quien Oriens
Christian. T. III. p. 264. seqq.

XIII. p. 133. b. Anonymi Περί τῆς ἐν
σάρκι οικονομίας τῆς ἐνδο τῆς ἁγίας Τριάδος Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ τῆς καὶ τῆς Θεῆς, καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ. De assumptione humanae naturae per unum
sanctae Trinitatis facta, Iesum Christum filium
Dei, & Dominum nati ut Iesum Christum.
Inc. Πιστεύω εἰς ἕνα τῆς ἁγίας. & ὁμοουσίῃ, καὶ
ἀδιαίρετῃ τριάδι Def. τῆς ὁρθοδόξου τῶν χρι-
στιανῶν ὑπάρχοντος πίστεως. Quis sit auctor
huius opusculi me prorsus latet.

XIV. Tria tandem ultima huius Codicis
folia occupant excerpta τῶ ἁγίου Γρηγορίου
τοῦ Θεολόγου ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ περὶ ἡοῦ.
Sancti Gregorii Theologi ex secundo Sermone
de Filio. Inc. Ἐγενήθη μὲν, ἀλλὰ καὶ γεγέννη-
ται ἐκ γυναικὸς μὲν, ἀλλ' ἐκ παρθένης. Def.
οἱ ἐν τῷ οἴκῳ εὐφραίνονται. Sed mancus est
in fine hic sermo. Integrum vide in Tom.
I. Operum edition. Paris. A. MDCIX. p. 577.
Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec.
XIII. Constat fol. scriptis 136.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIVM DAVID.

Titulus ita conrigendus.

Apollinari Psalmodum Davidis, & Ioannis
Geometrae Odorum metaphrasis.

I. pag. 1. A Pollinari metaphrasi Episto-
la quaedam nuncupatoria
praemittitur, qua Marciano consilium suum
ac diligentiam in convertendis Psalmis ad-
hi-

hibitam anonymus auctor exponit. Haec ne-
que in edit. Apollinari Parisiensis A. MDLXXX.
8. neque in Append. ad Bibliothecam Grae-
cam Veterum Patrum in fol. Parisiis A.
MDCXIV. T. VIII. p. 163. quam sedulo con-
sultimus, occurrit: quare huc totam descri-
bendam duximus. Ea igitur praefixo titulo: Εἰς
τὴν μετὰφρασιν τοῦ ψαλμῆρος προφητείας, est sequens.

(1) ὁμοῦ Ε' λπομαι ἀθανάτοιο Θεῷ κεκορυμένους εἶναι
Σοὶ χάριν ἀντὶ πόνων φορέειν, καὶ κέρδος ἐπ' ἔργῳ
καὶ τυφλὸς γεγραῖς, δοκέειν φάος ἄλλο κομίζειν,
Μαρκιανὲ πλουτήντι· τί γὰρ νύτοι ἔκρεπεν ἄλλο,
ἢ τὸ μὴ εὐρέμεναι σθένος ἄξιον; ὃ γὰρ ἐφέμῃς
Σεῖο, πάτερ, λαβόμεν· ἐθέλω δὲ τοι ἥπιος εἶναι
Εἰς ἀγαθὸν σπεύδοντι· ἵς δ' ἡδίων ἢ μερίμναις
Σῆσιν ἐπ' ἀντίπτουσι· νόον φιλόμολον ἐγείρειν,
Μεμνηθῆναι δ' ἐπέων ὧν φέγγεας, τοῖα πιφάσκων;
Οὕτως ἐχέφροσύνῃ μεμελημένους ἄλλο τι ῥέζειν
Ὡφελειν, ἢ ψυχὴν ἀρεταῖς μεροπείδα φέρειν.
Τοῦτο δ' ἄρα πρῶτον· ὅδε πόρεν ἀνδράσιν ἔργον,
Ἀνδράσιν οἷσι Θεὸς μελέται, καὶ δόξα Θεοῦ,
Τῆνεά μοι βάζοντι φίλων ἐπιμαίει· μύθων.
Οἱ δ' ὅτι Δαβὶδ μὲν ἀγαλλέος ἦδεα μέτροις
Ἐβραίοις ἱκέτας, & ἐκμελῶν ἐτίετο
Θεσπεσίον τὸ πρὸς Θεὸν· ὅθεν φόρον ὠκεανοῦτο.
Μέλπετο, καὶ μελίσσειν· ἀτὰρ μετ' Ἀ' χαλῖδα γῆρυν
Αὐδὸς ἀμειβομένων. κατὰ μὲν χάρις ἐφίλο μέτρων·
Μῦθοι δ' ὅδε μένουσιν ἐτήνηται ὃ γὰρ αἰοῖδης,
Ἀλλ' ἐπέων Πτολεμαῖος ἐέλετο· ἔνθεν Ἀ' χαῖοι
Μείζονα μὲν φρονέσκον ἐπὶ σφετέρῃσιν αἰδαῖς.
Ἡμετέρας δ' ὃ πάμπαν ἐθάμβεον, ἀλλ' ἐπεὶ ἔργων
Εὐδοκίης ἐκάλυψεν ὅλην χθόνα, ὃδὲ τι νεῖκος,
Οὐδ' ἔρις ἐν λαοῖσιν ἀναιμάκτοις τε θυγαῖς
Πασσούδῃ βασιλῆα Χριστὸν καλοῦσι πόλιος.
Τῶν μὲν ἕα φθινύειν ἕνα καὶ δύο· τοῖς ἁπάντεσιν
Εἰσέτι δουλεύει θεοσεύειν ἐρατεινῇς.
Ἡμεῖς δ' ὅς ἐκ ἐπέοικε, τὰ περ πρῶτεροι λίπον ἄνδρες,
Ἐκμελῶν μέτροισιν ἐνέσμεν· ἔσδὲ μελίσχρην
Δαβὶδ βασιλῆος ἀγείρομεν αὐδὸς αἰοῖδῃ.
Ἐξ ἀτόχου ἐπέεσσιν, ἵνα γνῶσι καὶ ἄλλοι,
Γλώσσ' ὅτι παντοῖα Χριστὸν βασιλῆα βοήθει.
Καί μιν πασούδῃ γυνάσσεται ἱθὺς γαίης,
Οὐδ' ὁ σκυτοτόμος τὸ, λέγων ἐφεύσατο Παῦλος
Οὐκ ἔπεισεν ὡς πρὸς Θεὸν Δαβίδος ἀμύμων,
Πνεύματι θεσπίζων, Αἰγύπτιον δὲ λαὸν φάτο·
Πρῶτα δικαιοσύνης ἱετήν ἔμεν, εἰπέτε χεῖρας
Αἰθίοπας πρώτισιν ἐρέξατο βασιλῆα.
Τῆνεα νῦν κέλομαι σε πολλὴν πρώτισιν ἰόντα,
Ε' σθλῆς Μαρκιανοῦ παραιφασίῃσι πιθῆσαι.
Πὰρ γὰρ ἐμοὶ πρῶτον περ μολὼν χθόνα Κωνσταντίνου,
Ἡ' θεα καὶ λαὸν τ' ἐδάς, & ἐπάσσο σίτη.
Ἐννεπες αὐτὸν ἐγὼ πυθόμεν πολυκερδέϊ μίθῳ
Οἶα δὲ σοὶ σῆλην δοκίων ἐρικυδέα τεύχειν
Ἀ' τὶ παραιφασίης ἀγαθῆς κλυτὸν αἶον αἰείδω.
Οὐδὲ τε καὶ μέγα χαῖρε Θεὸς δὲ τοι ὁ δαβὶδ δῶν
Σῆς σοφίης, καὶ τῆτο πάτερ κειμήλιον ἔσω,
Μαρκιανὲ πινυθῆσιν ἰω' εὐχολῆσι μεμνηδῆς,
Ὅς μετὰ παρθένην, λιγυρὴν ἡσπάταλο μολετῇ
Γήρας εὐφύμοιο συνέμπορον αἶν ἐλέσσαι.
Καὶ γὰρ ἐποπτεύων βασιλῆα θάυματα θυμῷ,
Πάντα μὲν ἢ θεῖς ἐστίν, ἐθάμβεον ἔξοχα δ' ἄλλων
Πνεύματος ἀρχάντοιο μέγα σθένος, ὃ πρὶν ἰόντερ
Τίετ καὶ γενετήριον πανέκλειον, ἵσα τὲ ῥέζον
Κάρτεϊ πανθενέϊ, καὶ ὁμῶς θρόνον ἀμφιπολεῖον
Καὶ γέρας ἐν τρισῇσι μῆς θεότητος ὅσων παῖς.

Τίεος ἑρανόθεν μετ' ἀνάσσειν ἔλτο θεοῦ.
Ὁ' φρα κεν ἀλλόγλωσσον ὄλητ' ἀλλόθροον αὐδῆν.
Τὴν, πρὶν ὑπερβασίῃ μερόπων συνέχευεν ἀλλήρων
Εἰς ἕνα τιμήντα πάλιν μετὰ δεσμὸν ἐλάσῃ,
Εὐδοκίης· καὶ γλώσσα πάλιν νόμοιο γέννηται.
Ἐλάσῃς δ' ἐξαπίνης προφανὲν φλογερῆσιν ἁμοῖον,
Ἀντιθέων πυρόεν κεφαλῇς ὑπερέζετε φωτῶν.
Χριστὸν ὑποδρησῆρας ἀριστοπνοῖο διδάσκων
Γλωσσῶν ἀφραδέων πυκινὸν θρόνον· ἔνθεν ἄκων
Πάρβοι χαλκοκορυφαὶ ἄμ' ἐπποδάμοις Ἐλαμίταις
Καὶ Μηδῶν κλυτὰ φύλα· καὶ οἱ περὶ ναιετάουσι
Μεσσατίνῳ ποταμῶν, καὶ Καππαδόκειαν ἄρραν
Πόντον Ἰνδαίων· καὶ ὅλην Ἀσιήτιδα γαίην.
Οἱ Φρυγίην ἐνέμοντα, καὶ οἱ Πάμφυλον ἔδεθλον,
Οἱ τ' ἔχον Αἰγύπτον σαχυνηκόμον· οἷτε Κυρήνην,
Οἱ τ' ἐράτην Λιβύην, Φιλοπείμονιον ἀμφενέμονιο,
Οἱ τ' ἐξ Αὐσονίης γενεῆς μεταδημιοὶ ἦσαν.
Ἐ' θνα δ' Ἐβραίων, καὶ ὅσοι σφέας ἀμφοτεράδε
Οἱ τ' ἔλαχον Κρήτην ἐκατόμπολιν· οἱ τε γενέθλης,
Ἀ' ῥαββίης καλόντο βαδύγλωσσοι γεγραῖς.
Θεσπεσίον αἰέσκον ἐαῖς γλώσσης ἐρετῶν,
Ἀ' σφίσιν ἀπρόφάτως ἀδάμνοτες ἵαχον ἄνδρες.
Πάσης γὰρ τῶν φθόγγων ἐπέδραμεν ἄντυγα γαίης
Καὶ μύθων ἐπ' ἀνέστη ἐν κατὰ πείρατ' ἀρῆρας
Εἰσέκον ἐσχατῶν ἀψορῶν ὠκεανοῦτο.
Παρθενικῆς ἀλόχευτον ἐπ' ὀδίνεσι λοχίην
Καὶ γόνον αὐτογενεῖον, ἀτερ βορῶν ὕμεναιών
Καὶ λόγον ἐν λαγόνεσσι γυναικῶν ἡ Θεοῦ,
Καὶ Θεὸν ἀνδρομῆ προφανέη ψυδῇ μορφῇ
Καὶ βορὸν ἀθανάτοιο βίην γενετήριος ἔχοντα,
Καὶ νέκυν ἐν νεύεσι, καὶ ὃ θανάτοιο δαμέντα
Δούρατι τ' ἐτίθεντα, & ὃν εἴξαντα σιδήρῳ
Μνημεῖα τ' ἐνεσιθέντα, καὶ ἐκπεράσαντα βερβέρων
Παντοῖα ἀἰδαο βίην, λύσαντά τε νεύεσι
Κοιρανίης συγροῖο παλαιγενέος θανέοιο,
Καὶ Θεὸν ἐν θνητοῖς, καὶ ἐν ἑρανῶν ἀλγιστοῦτος.
Ἀ' ὅσων γεγραῖτα καὶ ἐλγόντα Θεοῦ
Ἀ' ἁλλὰ παλινδρόσοισιν ἐλευσόμενον σφηνέουσιν.
Ὡς μιν ἰωὲρ νεφέλης ἱερῆς, πάρος εἶδον ἰόντα
Ἐ' γαίης γενετήν δὲ τὸν, οὐκ ἀπέετα τοκήος
Κυκλόθεν εἰσαίεσαι ὑπερβασίῃ ἀλεγιῆς.
Ὡν τ' ὅφρις ἀβρανέων μερόπων νόον ὑπεροπτεύσας
Ψευδαλέων λελαθντο θεῶν ἐδίδαξε, καὶ αἷτης
Μαχλάδος ἦτα μάλισσιν, βορῶν περισσινάτο φύλον
Μοῦνου δ' ἀθανάτοιο θεῖ καὶ χαριῶτο πίσει
Τίεα, καὶ γενετήρα μέγαν, καὶ πνεῦμα φασίνων
Εἰν ἐνὶ κρυφαῖντες, ἀτερμάντοισι λιθῆσι
Τῆνεα δὴ καὶ γλώσσαν ἱκῶναι, καὶ γὰρ ἐτύχθη
Ἐ' καλαχῆς θεότικτος· ἐνδο δ' ἐξ ὧντο λόχοιο
Παντοῖα μεροπῆς ὁμῶς & γλώσσα, καὶ αἰοῖδῃ.
Ἀ' θάνατον βασιλῆα πολύλλιτον ὕμνωλεῖσαι
Μαρκιανὸς πονέσκον· ἐγὼ δὲ οἱ ἦνυσσιν βουλήν,
Χριστὸν αἰεὶ ζῶντα λαχὼν ἐπαρωγὸν αἰοῖδης.

In Codice Barocciano XXV. qui nostro
fere similis est, sed meioris, desinit enim in
versu XII. Psal. CXLVIII. Mariano cuidam
haec eadem praefatio inscribitur, adeo ut
Catalogi eiusdem Bibliothecae auctor pu-
taverit ipsum Marianum esse oratorem, cuius
mentio incidit apud Ammianum Lib. XXX.
quod falsum omnino. Quod vero haec Epi-
stola Apollinario adiudicanda nullo modo sit,
ex eo eruitur, quod in ipsa agitur de metri-
ca Psalmodum versione iam per universum
orbem vulgata Eudociae Augustae, quam
mul-

Σὺν Ἰσραὴλ τρεῖς ἢ τρεῖς πρέσβεις δέχου,
οἷς καὶ προεῖπες σπέρμα πληθύναι τόσον
Ψάμμον θαλάσσης, ὥστερ ἄστρα τῷ πάλῳ.
Δι' ὧν βασιλεὺς ἐσμὲν ἡπορημένοι,
Σμικροὶ, ταπεινοὶ, δυσουχοὶ, ἀποσμένοι,
Εἴθνη τὰ παντὸς, γῆς ὅλης ὑβρισμένοι.
Μάστιξι πολλὰς οἷα ταῖς ἀμαρτίαις.
Οὐκ ἔστιν ἄρχων, ὃ προφῆτης ἔδεδίκε,
Πιμὴν, δικαστὴς, ἱερεὺς, στρατηγέτης,
Οὐ θυμίαμα, προσφορά, ἔθυσια,
Οὐ ναὸς, ὃ δὲ βωμὸς ὡς τε καὶ θυσαί.
Κάρπωμα δεκτὸν, καὶ γόνυ κλίνει κάτω,
καὶ τὸν σὸν οἶκτον ἐλκύσαι παραυτίκα.
Ἀλλ' αὐτὸ πολλῶν ταῦτα θυμάτων δέχου
Ψυχὴν ταπεινὴν πνεῦμα συντετριμμένον,
Πηγάς ῥέουσας δακρύων ἐξ ὀμμάτων,
Τύρῳ καθώστερ μυριάδας, καὶ τράγων.
Σπαιρόντας ἀρνὺς, πίονας μὲσυχες νέες.
Οὕτω παρ' ἡμῶν τὰς ἀναιμίας θυσίας
Ὡς τερπνὰ δῶρα, καὶ δέχου, καὶ προσδέχου.
Οὐ γὰρ καλύψει τὸ πρόσωπον αἰσχύνῃ
τῶν σοὶ τὸ θάρρος εἰς αἰὲν τεθεικότων.
καὶ νῦν ποθῶμεν, καὶ κεκολλημένῃ σοι,
καὶ φίρσομένῃ σε, καὶ θέας ἡρημένους.
Τῆς σῆς ὑπισθεν, ὥστερ ἐκτεπληγμένοι
δρυμεῖς ἐρασαί σοι βοῶμεν ἐκ βάθους.
Μὴ δὴ παρόψῃ, μὴ καταίσχυνης λάτρας,
δράσον μεθ' ἡμῶν οἷα χρηστὸς τῇ φύσει,
Πρῶτος, προσηγὴς, ἴλεως, οἶκτι γέμων,
Θαυμαστὸς ἰσχυρὸν, δόξαν ἡμφιεσμένος.
Μισατραπήν τοις κακουργοῖς ἡ δίκη,
τὴν ἐντροπὴν λάβοιεν οἱ τολμηταί.
Λήθοιτο δεινὰ, δαίνε τὰς ἐργασμένους,
Λήθοιτο τὸ πρόσωπον αὐτῶν αἰσχύνῃ,
Πάσης πίσειεν ἐκ δυναστείας βίας,
καὶ συντριβείη πᾶν τὸ τῆς ῥώμης κράτος.
Γνώτωσαν ὡς σὺ κύριος Θεὸς μόνος,
Θεὸς κραταῖος γῆς ὅλης, δόξης ὅλης.
οἱ τρεῖς μὲν ὕτως εὐσεβεῖς νεανίαι.
οἱ δ' ἐμβάλλοντες εἰς κάμινον τὰς νέες,
βάλλοντες ὡς ἐλίπον οἱ περ τὴν φλόγα
εἰς ὕψος ἥρον ἐπτάκις πυργωμένον,
Εἰς ἐπτά πηχῶν ἕβρεμα τὸ πῦρ μέγα.
Ἡ φλόξ ἐχέτο, καὶ διέτρεχε κύκλῳ,
φλέγει δὲ πάντας ὥστερ εὐρε, καὶ κύκλῳ
δεινὰ τυράνῳ δημίῳς ὑπηρέτας,
καὶ συγκατῆλθε τῷ Θεῷ παραστάτης.
Ὅστις ῥιπίζει τὴν κάμινον κυκλῶδεν
Φαῖδρος ῥιπίζει τοῖς νέοις εἰς τὴν φλόγα,
Ὅς ἐκτινάσσει τῆς καμίνου τὴν φλόγα,
Μίσον δὲ πνεῦμα τῆς καμίνου πνεῖ δρόσον,
Ψυχὸν τὸ τερπνὸν, καὶ σύριζον ἡρέμα.
τὸ πῦρ μεριόθεν φῶς παρέχει τοῖς νέοις,
τὸ καυστικὸν δὲ τοῖς ἀνάψαι μόνους,
Συνεῖχεν ὡς θάλαμος ἡδὺς τὰς νέες.
Εἴφλεξεν ἄδεν οὐ παρενώχλησέ τι,
Δεσμός ἐκασθεν· οὐκ ἐκασθεν δὲ τρίχας.
τότε κρατύντες εὐσεβῶς οἱ τρεῖς ἄμα
Μετὰ τὴν γλώσσην, καὶ μετὰ προθυμίαν
Πλέκοντες ἦσαν αἶνον, ὕμνον, εὐλόγον,
Εἶχον χορείαν, ἡδὸν εὐχαριστίαν.
καὶ ταῦτα τερπνῶν ἐξεφώνων χειλέων.
Ὡς εὐλογητὸς, ὡς ὑμνητὸς, ὡς μέγας
Θεὸς κραταῖος, κύριος παντοκράτωρ,
Θεὸς παλαιὸς τῶν πάλαι γεννητόρων,
Τ' ψηλὸς, ὕψος πάντος αἰώνων ἄνω.

Οὐ κλήσεις εἰς ἄπειρον αἰώνων τέλος
Νικῶσα δόξαν, ὕμνον, ὕψος, καὶ χρόνον.
Ὡς εὐλογητὸς ἐν θρόνῳ τῷ σὺ κλέεις
τ' πῦρ μέγας πᾶν ὕμνον, ὕψος, καὶ χρόνον.
Βλέπων ἄνωθεν τῆς ἀβύσσου πᾶν βάθος,
Θρόνους χειρὶ ἐγκαθήμενος φλέγων.
Ὡς εὐλογητὸς, ὡς ὑμνητὸς, ὡς μέγας,
Ὅν εὐλογῶσιν οὐρανοὶ, γῆ, καὶ νῆες.

Ως ΔΗΘ.

Τ' ἄνους τῶν σοφῶν νέων, αὐθις καὶ ῥῆθ.
τὰ κτιστὰ τῶν κτίσαντα Χριστὸν εὐλόγει.

Τ' ψῦτε, δοξάζετε μέχρι τερμάτων
Πόλος Θεῷ νέες τε τὸν Θεῷ λόγον
Ἀγαν τὸ ῥεῦσιν, πᾶσα τῶν ἄνω φύσις
Τ' ψῦτε) ἄστρων, σελήνης κάλλος, ἡλίου φῶς.
Τ' ψῦτε) πᾶν πνεῦμα, καὶ πᾶς ὁμοῖος, καὶ πᾶσα δρό-
σος.

Τ' ψῦτε) καύσων, ψύχος, πῦρ, καῦμα, φλογ-
μος ἡλίου.

Τ' ψῦτε) φῶς καὶ σκότος, νύξ, ἡδὺ φέγγος, ἡμέρα.
Τ' ψῦτε) πᾶν κρεῖον, κεραυνὸς χιόνες πᾶσαι, μέση. (1) in marg.
τῶν γλῶσσ.

Τ' ψῦτε) ὄρη, λόφοι, γῆ πᾶσα, πᾶσα γῆς φύσις.
Τ' ψῦτε) πηγάς, θάλασσας, τῆς ὕδατος πᾶν θηρίον.

Τ' ψῦτε) τὰ περὶ τὰ πτερωτὰ, πᾶν γῆς θηρίον.
Τ' ψῦτε) οἱ βροτῶν ἄνθρωποι, Ἰσραὴλ ἅπας.

Τ' ψῦτε) θῦται, προφῆται, λάτραι καὶ νεωκόροι.
Τ' ψῦτε) ψυχὰς δικαίων, αἰνοῦν τὸν κρείττω.

Τ' ψῦτε) οἱ ζῶντες ἄγγελοι, οἱ ταπεινοὶ καρδίας.
Τ' ψῦτε) Ἀναβία τε, Μισαήλ, Ἀζαρία.

Τ' ψῦτε) εἰσὶν προφῆται, μαρτύρων, ἀποστόλων
Τ' ψῦτε) τὸν φῶντα, τὸν φεῖντα πνεῦμα τὰ ἱερά.

Εἰς κύριος, σέβομεν ἐν, καὶ τὸ κράτος,
Νῦν, καὶ πρὶν εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν.

Ως ΔΗΘ.

Ὡδὴ θεάνδρου μετροπαρθένου κήρης.

Ψυχὴ σέμνυνε δεσπότην, τὸ πνεῦμα με
Ἀγαλλία, χόρευσεν, χαῖρε, καὶ κρότει.

Εἴπειτα καὶ γὰρ κύριος πρὸς τὴν λάτριν,
καὶ τὴν ταπεινὴν ἔρεν εἰς ὕψος μέγα.

τίθειναι θαῦμα τῆς ὅλης οἰκουμένης.
Ἰδοὺ κλεῖζει πᾶν γένος με, πᾶν ἔθνος.

Μέγιστά μοι δέδρακε, καὶ κρείττω λόγῳ.
Ἡ δόξα, κλήσεις, οἶκτος, οὐκ ἔχων ὀρόν.

Εἴδειν ἡμῖν τὸ κράτος βραχιόνων.
Εἶλε δυνάμεις ἐκ θρόνων, καὶ τὰς κάτω

Τ' ψῶσεν ἐκ γῆς· ἐξέπλησε γαστέρας
Λιμῶν τακείας, ἐξέτιξε τὴν ὕβριν.

τοῦ παιδὸς ἀντίληψις Ἰσραὴλ ἔφου.
Καθὼς προεῖπε τοῖς παλαιῶς πατράσι,

Πρὶν Ἀβραάμ τε, καὶ σεμνοῖς Ἀβραμίδαις.
In fine additur hic versus:

Ψαλτῆρος, ὡδὸν τ' ἐνθέων τέρμα φθάσας.
Terminum adsigni psalterii, & odarum divi-

nam.

Vbi adnotandum est, primum solam Oda-
rum paraphrasim heic exhiberi, nullo pro-
saico contextu adiecto; tum quae nos mar-
gini adiecimus, ea in Codice pariter refer-
ri, ita tamen, ut confectiones ne sint, an
variae lectiones dignosci nequeat: denique
repetitionem vocis Τ' ψῦτε in VIII. Canticō,
licet abundet in versu, nos tamen lectioni Co-
dicis adhaerentes, minime omittendam putasse.

Cod. Graecus chartac. Ms. in 12. Sec. XV.
bene exaratus, & servatus. Constat fol. 336.
B.

B I B L I A.

B I B L I A.

Tomus Biblicus continens Pentateuchum, &
Libros Iosue, Iudicum, & Ruth.

CO D. I. pag. 2. GENESIS. Inc. Εἰς
ἀρχὴν ἐποίησεν ὁ Θεός. Def. καὶ
ἐθηκεν αὐτὸν ἐν τῇ σοφῇ Αἰγύπτῳ. Divisus est
hic Liber in CXLVIII. Capita.

II. pag. 69. EXODVS. Inc.
Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Def. ἐν
πάσαις ταῖς ἀναζηταῖς αὐτῶν. Dividitur Li-
ber in LXXXIV. Capita.

III. pag. 124. LEVITIKON. LEVITI-
CVS. Inc. καὶ ἀνεκάλεσε Μωϋσῆς, καὶ ἐλάλη-
σε κύριος αὐτῷ. Def. πρὸς τὰς ἡμέρας Ἰσραὴλ ἐν
τῇ ὄρει Σινᾶ. Habet Capita LXII.

IV. pag. 165. b. APIOMOI. NVMERI.
Inc. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῇ ἐρη-
μῳ. Def. ἐπὶ τῷ Ἰορδάνῳ κατὰ Ἰεριχώ. Con-
tinet Cap. LXI.

V. pag. 223. ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ. DEV-
TERONOMIVM. Inc. Οὗτοι οἱ λόγοι, οἱ
ἐλάλησε Μωϋσῆς. Def. καὶ ἐποίησε ἐναντὶ πάντων
Ἰσραὴλ. Habet Cap. LXIX.

VI. pag. 269. ΙΗΣΟΥΣ. IESVS. Inc. καὶ
ἐγένετο μετὰ τὴν τελευταίην Μωϋσῆ. Def. καὶ κα-
τεκυρίευσεν αὐτῶν ἡτὴν θύνα καὶ ὁκτῶ. In Capi-
ta tributus est XXVIII.

VII. pag. 302. KPTAI. IVDICES. Inc.
καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευταίην Ἰησοῦ. Def. ἀνὴρ
τὸ εὐθεῖ ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίησε. Partitur
in Capita XXXIII.

VIII. pag. 335. ΡΟΥΘ. RVTH. Inc.
καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τῇ καθεῖν τὰς κρι-
τάς. Def. καὶ Ὁβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί. καὶ
Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ. Nulla heic Ca-
pitum divisio adparet.

Praecedat Librum Geneseos antiqua in-
signis pictura fundo aureo, quae in quin-
que divisa loculamenta, mundi opificium
repraesentat. In primo, & secundo, Divi-
nus artifex, excelso refidens throno, adscri-
pta voce φῶς, lucem extensa excitat manu,
ipsique adstant chori Angelorum, cum alis,
ac nimbis capiti circumductis. In tertio
loculamento adparet divisio aquae a terra,
additis vocibus superius ὕδατα, & inferius
ἄστρες. In quarto, caeli, adiectis litteris
οὐρανός. In quinto, terra omnis, montibus,
vallibus, sylvis, arboribus, herbis, flori-
busque distincta. Deinde pag. 2. b. post illa
verba Cap. I. καὶ ἐγένετο πρῶτον, ἡμέρα τέταρ-
τη, alia item elegans pictura, Firmamen-
tum cum Sole, & Luna complectitur. Pag.
3. duobus aliis loculamentis, altero mare
cum piscibus, & caelum cum avibus, altero
terram cum animantibus repraesentante,
perficitur opus sex dierum, ut in memo-
raro Cap. I. Geneseos, v. 31. Pag. 4. sequi-
tur creatio hominis, ac faeminae, in quos
anima per radios quosdam a manu inmit-
titur, quae superne ex Firmamento pro-

tenditur. Atque haec omnia ad Cap. II.
Geneseos pertinent. Quo quidem in loco
animadvertendum est nihil frequentius in
sacris litteris usurpari ad declarandum Dei
praesidium, auxilium, ac refugium, quam
dexteram eius super nos extensam, per
quam nimirum, non solum liberari nos
a malis, sed etiam in hoc mortalis vitae
cursu salutaria omnia beneficia ab ipso bo-
norum omnium largitore in humanum ge-
nus derivari comperimus. Hinc Regius
Psalmes: *Dextera manus tuae protexit me.*
Ad impetrandum hoc salutare beneficium
cantari, vel recitari solebat Psalmus XC.
*Qui habitas in adiutorio Altissimi, in pro-
tectione Dei caeli commorabitur.* Quae quum
nota sint omnibus, & ab aliis verbis ampli-
simis pertractata, praetermittimus. Pagina
sexta tota est depicta, & in superiori parte
Adam, atque Evae voluptates in Paradiso,
quibus omnia parent animantia, in inferio-
ri vero mala, quae ob eorum lapsum in
mortales intruerunt, delineata sunt. Ambo
primum humi iacentes exhibentur. Evae
deinde erectae, malefuadus ac versipellis
serpens tortuosis amplexibus circumvolutus
auribus obstitit, ut vetitum decerpit po-
mum, iamque ad arborem una properantes,
degustant. Hinc factum fuit, ut demisso vul-
tu, nuditatis suae sero conscii, & iam labori-
bus, aerumnisque tota cum posteritate ad-
dicti, inrevocabili a Deo lata sententia, *In
sudore vultus tui vesteris pane tuo*, e Para-
diso eiicerentur, cuius ante portam imago
Cherubim conlocatur. Interim infelicissimi
nostri parentes secus flumen, quod amoen-
tissimam illam regionem interfuit, inlata
sibi malorum incommoda deplorant. De
primo mundi opificio, ac supervenientibus
ex comestione vetiti pomi aerumnis mul-
ta, ac praeclara congestit Thomas Cren-
nius in Fasciculis Exercitationum Philolo-
gico-Historicarum Lugduni Batav. mdcxcviii.
Tom. II. 8. Aurum in fundo positum to-
tas paginas occupat; huic superinducti va-
rii colores fuerunt, qui aevi diuturnitate
multis in locis adeo evanuerunt, ut vix tan-
tillum antiquae delineationis vestigium su-
perfit. Ceterum Codex hic est praestantis-
simus, aureisque litteris passim, non sin-
gulorum tantum librorum, sed cuiuscunque
etiam capitis, ac sectionis initio exornatur.
Aureae quoque sunt capitum inscriptiones,
quae in superioribus paginarum marginibus
ubique adponuntur. Animadvertimus prae-
terea illius contextum a vulgata lectione
edita Lutetiae Paris. An. mdcxcviii. quam
in eius recensione prae manibus habuimus,
identidem discrepare. Finis libri Ruth Grae-
cam crucem in ultima efformat pagina: de
qua quidem veterum scriptorum consue-
tudo cruces in principio, vel in fine
codicum efformandi, vide Gretserum Oper.
Tom. III. edit. Ratisbon. A. mdcxxxiv.
pag. 110. seqq. ubi hac super re, quam-
plu.

plura egregia, ac lectu digna congestit.
Codex Graec. membran. Ms. in fol. ni-
tidissimus, Sec. XI. Constat fol. 379.

ΔΑΒΙΔ ΜΕΛΟΣ.

DAVID CARMEN.

cod. I. pag. 1. ΔΑΒΙΔ Προφήτης, ἡ βασιλεὺς με-
λος. David Prophetae & Re-
gis carmen. Inc. a Psalmo I. Μακάριος ἄνθρωπος,
κ. λ. & def. in Psalmo. CLI. idiographo:
Μακάριος ἦμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου, κ. λ.

II. pag. 211. Cantica Prophetarum, ut
in aliis Codicibus. Incipiunt a Cantico Moy-
sis: Ἀκούμεν τὸ κυριόν, & desinunt in illo Eze-
chiae Regis Iudae: Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει
τῶν ἡμερῶν μου.

Cod. Graec. membr. Ms. Sec. XI. in 12.
nitidissimus, cum argumentis Psalmorum, &
in initialibus cuiuscumque Psalmi, ac versus,
litteris aureis. Constat fol. 231.

KANONEΣ EKKΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

CANONES ECCLESIASTICI DIVER-
SORVM.

cod. XL. Initio Codicis Antonius Augustinus haec
propria manu adnotavit, „ Ioannis Zo-
narae Monachi collectio LV. Canonum
Apostolorum, & VII. Conciliorum genera-
lium; tum perquam multorum particula-
rium, sive provincialium; Sanctorum item
Patrum & horum omnium interpretationum.
Quibus interunt nonnulla Cyrilli, Diony-
sii, Petri, Gregorii Canonicae, Athanasii,
Magni Basilii, Gregorii Nysseni, Cyrilli ad
Domnum, Gregorii Theologi, Gennadii,
Synodicae διάγνωσις τῶν ἀγιοτάτων πατριάρχων
Κωνσταντινουπόλεως κυρίως Γ'ω. περί μονασιῶν &c.
Illic de praecipuis Ecclesiasticis Capitulis περί
ἐνώσεως τῆς ἐκκλησίας. Item de Nuptiis, &
Epistola quaedam Theodori τοῦ Βαλααμῶν.
Praeterea nonnulla τῆς βασιλείας κυρίως Γ'ωάν-
νου τῆς Δύνα. Item κυρίως Γερμανοῦ. Αἰώντος.
Quibus coniungitur quidam tractatus Sisi-
nii, maxime de his quae pertinent πρὸς τὸν
γάμον, valde diffusus, cum tabella graduum
cognitionis. Michaelis Antipathi iudicis At-
ticatorae compendium ad Hexabiblon, cuius
capita praemonstrat index. Subscribuntur
ad haec quaedam Novellae Leontis Roma-
ni presbyteri, Porphyrogennetae, Alexii
Comneni, Michaelis Patriarchae de vetitis
nuptiis &c. Iustiniani περί ἐκκλησιᾶς. Dictiona-
rium, quo Latina iuris verba Graecis
explicantur. „ Ita Episcopus Ilerdensis Anr.
Augustinus. Nunc nos singula ordine per-
sequamur.

I. pag. 1 Praecedat Graecus Index eorum,
quae in hoc Codice continentur, qui qui-
dem novem paginas occupat.

II. pag. 10. Volumen ipsum sic inscribitur:
Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν κανόνων τῶν τε ἀγίων

Ἀποστόλων, ἡ τῶν οἰκουμένων συνόδων, ἀλλὰ
μὴν ἔ τῶν τοπικῶν, ἦτοι, μερικῶν, ἡ τῶν λοι-
πῶν ἀγίων πατέρων, ποιηθείσα τῷ μοναχῷ Γ'ω-
άννῃ τῷ Ζωνάρῃ, τῷ γεγονότι μεγάλῳ Δρυγ-
γάρῳ τῆς Βιγλας, ἡ Πρωτοσημῆτις. Expositio
sanctorum Canonum, tam sanctorum Apostolo-
rum, quam universalium Conciliorum: sed &
topiconum, videlicet, particularium, & reli-
quorum sanctorum Patrum, elaborata a Mona-
cho Ioanne Zonara, magno Drungario Viglae,
& Primo a secretis. Praefatio incipit: Ἡ
δήλωσις τῶν λόγων σε φαιεῖ. Def. ἵνα μὴ δι'
ἀνηκούτων κατακριθῶ. Proponuntur mox Cano-
nes Apostolici, qui a p. 10. usque ad 29. b.
progrediuntur, LXXXV. capitibus compre-
hensi, quorum singulis subiicitur interpreta-
tio, cum hoc titulo: Κανόνες τῶν ἀγίων Ἀπο-
στόλων. Canones sanctorum Apostolorum. Primus
Canon, Πῶς οἱ ἐπίσκοποι χειροτονῶσιν ἐπίσκοπον.
Quot Episcopi Episcopum consecrent. Inc. Ἐπί-
σκοπος χειροτονείτω ἑὸν ἐπίσκοπον δύο ἢ τρι-
ῶν. Ultimus definit: πατέρας ἐγκριμένους ἐκ-
τός. His succedit apocryphorum librorum ve-
teris ac novi Testamenti notitia. Inc. Ἀδάμ,
Ἐνώχ. Def. εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. De
horum Canonum auctore, vide apud Lab-
bacum Tom. I. Concil. edit. Paris. G. L.
A. MDCLXXI. fol. pag. 25. & seqq. item in
Corelierii editione Paris. G. L. Operum San-
ctorum Patrum, qui temporibus Apostolicis
floruerunt, Barnabae, Clementis, Hermiae,
Ignatii, & Polycarpi, pag. 126. & 375. nec
non in Francisci Turriani Prooemio, Scholiis,
& Observationibus ad S. Clementis Apostoli-
carum Constitutionum Libros octo. Huc e-
tiam pertinent Io. Zonarae & Theodori Bal-
lamonis Syntagmata Canonum, cum eorum
Commentariis Graecis, Paris. A. MDCLXXI.
& MDCLXXII. G. L. duobus Tomis in fol. edita:
quae tamen ob varios Graecorum errores cau-
te legenda sunt; nosque eadem pervolvimus,
& cum recensione hac nostra contulimus in
Biblioth. Riccardiana, nec quoad nobis in-
notuerit, Florentiae alibi publice exstant.

III. pag. 30. Περί τῆς ἀγίας ἡ οἰκουμένης
πρώτης συνόδου. De sancto, & universali Con-
cilio primo, Canones XX. adiecta cuique
expositione. Praefatio est historica, enar-
rans tempus, Episcopos, & acta huius Con-
cilii, id quod in omnibus fit. Praefationis
initium: Ἡ ἀγία ἡ οἰκουμένη πρώτη σύνο-
δος γέγονε βασιλευσάντος τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ.
Finis: περί ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως κανόνες
ἐξεφωνήθησαν. Canon primus inscribitur: Τί-
νες τῶν εὐνόχων εἰς ἱερσύνην δεκταί, ἡ τίνας
ἀπόβλητοι. Quinam eunuchi ad sacerdotium
apti, vel minus. Inc. Εἰ τις ἐν νόμῳ ἑὸν ἰα-
τρῶν χειρουργήσῃ. Ultimus def. ὁ παρὼν κα-
νὼν τηρεῖσθαι παρὰ πάντων θεσμοτελεῖ. Vide
Tom. II. cit. edit. Concil. a pag. 1. usque
ad 410. & cit. Io. Zonarae syntagma p. 47.

IV. pag. 39. Περί τῆς ἀγίας, ἡ οἰκουμένης
δευτέρας συνόδου. De sancto & universali Con-
cilio secundo, Canones VII. cum suis inter-
pretationibus. Brevissima praefatio incipit:
Ἡ ἀγία

Ἡ ἀγία, ἡ οἰκουμένης δευτέρα σύνοδος γέγο-
νεν ἐπὶ βασιλείᾳ Θεοδοσίου. Def. καὶ τὰς ὑπο-
ταγμένους κανόνες. Canon primus Περί τῆς
φυλάττεσθαι τὴν παραδοθεῖσαν πίσιν ἐν τῇ κα-
τὰ Νίκαιαν πρώτῃ συνόδῳ, καὶ περὶ αἰρέσεων.
De custodienda fide Nicaeae in primo Concilio
tradita, & de sectis. Inc. Ὅρισαν οἱ ἐν Κων-
σταντινουπόλει συνεληγότες ἄγιοι πατέρες. Definit
ultimus: ἡ τὸ κατ' ἡμᾶς μὲνται θεῖον μυστή-
ριον, εἴτα βαπτίζονται. Vid. T. II. cit. Lab-
baei edit. a pag. 911. usque ad 978. & cit.
Io. Zonarae syntagma p. 67.

V. p. 44. b. Κανόνες τῆς ἀγίας ἡ οἰκουμένης
τρίτης συνόδου. Canones sancti & universa-
lis Concilii tertii, qui sunt VIII. Praefatio
incipit: Ἡ τρίτη ἀγία ἡ οἰκουμένης σύνοδος
γένονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τῷ μικροῦ.
Def. ὅς ἡ καθ' ἡμέραν παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων.
Canon primus, Ὅτι οἱ ἐναντιωθέντες τῇ συνό-
δῳ ταύτῃ ἑὸν καθαρῶς ἐγένοντο. Quod ii,
qui adversabantur huic Concilio, subiecti erant
excommunicationi. Inc. Ἐπειδὴ ἐχρὴν ἡ τὰς ἀπο-
λειφθῆναι. Ultimus def. παρὰ τὰ ὅσα ὁρισμέ-
να ἄκυρος ἔσται. Vid. in cit. Labb. edit. T.
III. a pag. 1. usque ad p. 1257. sed praeser-
tim p. 445. 690. 801. & seqq. Huic VIII.
Canonum subnectitur Ἐπιστολή τῆς αὐτῆς ἐν Ἐφέ-
σῳ ἀγίας συνόδου, πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ εὐαγγ-
εῖαν, περὶ Εὐσεβίου τῷ γενομένου αὐτῶν μη-
τροπολίτου. Epistola eiusdem sanctae Ephe-
sinae synodi ad sacram Pamphyliae synodum,
de Eustathio, qui fuit eorum Metropolitanus.
Inc. Μετὰ βουλῆς πάντα τοῖσι. Def. Πῶς
ἀρχιεπισκόπος Ἀλεξανδρείας. Exstat una cum
Canonibus superioribus in cit. syntagmate
Io. Zonarae p. 77.

VI. pag. 51. Κανόνες τῆς ἀγίας τετάρτης συν-
όδου, ἡ οἰκουμένης. Canones sancti & uni-
versalis Concilii quarti, qui sunt XXX. Prae-
fatio incipit: Ἡ ἀγία ἡ οἰκουμένης τετάρτη
σύνοδος. Def. ἐξέδωκε δὲ ἡ κανὼν τῆς ὑποτε-
ταγμένης. Canon primus Περί τῆς κρατεῖν τῆς
κανόνος τῶν πρὸ ταύτης συνόδων. De eo, quod
Canones Conciliorum ante hoc habiturum, va-
leant. Inc. Τὰς ὑπὸ τῶν ἀγίων πατέρων κατ'
ἐκείνην. Ultimus def. τὴν οἰκίαν σωτηρίαν
ἀποδοῦναι. Sunt in cit. Io. Zonarae syntagmate
p. 92. Vid. T. IV. cit. edit. Labbaei p. 1.
usque ad 1007. sed praecipue pag. 77. & 775.

VII. pag. 66. b. Quinti & sexti Concilii
praeter Praefationes nihil. Quinti Prae-
fatio incipit: Ἡ πέμπτη σύνοδος γέγονεν ἐπὶ
Γεωργίου βασιλέως. Def. κανόνες δὲ ἡ τοιαύ-
τη σύνοδος ἐκ ἐξέδωκε. Sexti incipit: Καὶ ἡ
ἑκτὴ σύνοδος γέγονεν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλείᾳ τῶν
πόλεων. Def. ὅδε αὕτη μέντοι ἡ σύνοδος κανόνες
ἐξέδωκε. Ita etiam in Io. Zonarae syntagma-
te pag. 123.

VIII. pag. 67. Περί τῆς λεγομένης ἑπτα-
σύνόδου. De Concilio sexto sic dicto, Canones CII.
cum suis interpretationibus. Praefatio inci-
pit: Αἰὶ τὴν δευτέραν Γεωργίου τῷ ἱεροτάτῳ.
Def. ἡ τῆς αὐτῆς ἐτυχε κλήσεως. Mox subi-
ciuntur Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ
Τράλλῳ τῷ παλατίῳ συνεληγόντων ἀγίων πατέ-
ρων ἐπὶ Γεωργίου τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡ φιλοχρίστῳ
ἡμῶν βασιλέως. Canones sanctorum Patrum
Constantinopoli in Trullo palatii sub Iustinia-
no piissimo Christiane amantissimo Imperatore nostro
congregatorum. Praemittitur Προσφωνηματικὸς
τῆς ἀγίας ταύτης συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβεστάτον
βασιλέα, ὃς ἐπέταξαν τὰς ἐπ' αὐτῶν ἐκτελεῖν.
τὰς κανόνες. Huius sancti Concilii ad piissi-
mum Imperatorem, cui Canones ab ipsis con-
ditos subiecerunt, adlocutio. Cuius initium:
Τῷ εὐσεβεστάτῳ, ἡ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Γεωργίῳ.
Fin. καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐν ἡμεῖς τὴν
ἀπὸλαυσιν. Huic quoque subiecta est inter-
pretatio. Canon primus Περί τῆς φυλάττε-
σθαι τὴν πίσιν τὴν ὑπὸ τῶν θεῶν Ἀποστόλων
παραδοθεῖσαν, ἔ τῶν ἀγίων πατέρων. De cu-
stodienda fide a divinis Apostolis, & sanctis
Patribus tradita. Inc. Τάξις ἀρίστη πάντες
ἀρχομένους, ἡ λόγος, ἡ πράγματι. Ultimus
def. τὴν ἀριότητα παραδοθέντων τύπων ὑπερβαῖν
τῇ συνηθείᾳ ἐδίδαξε. Vid. T. VI. cit. edit.
Concil. a pag. 1123. ad 1204. & a pag.
1316. usque ad 1324. item in syntagmate
Canonum Io. Zonarae pag. 124. & seqq.
sed in Cod. desunt quatuor ultimi versus.

IX. pag. 108. Κανόνες τῆς ἀγίας ἡ οἰκουμένης
ἑβδόμης συνόδου. Canones sancti & oecumenici
Concilii septimi, qui sunt XXII. cum suis
expositionibus. Praefatio inc. Ἡ ἑβδόμη οἰ-
κουμένης σύνοδος γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Κων-
σταντίνου, ἡ Εἰρήνης. Def. ὅπερ εἶσιν ἔσται. Ca-
non primus Περί τῆς κανόνος ἀπαρτα-
λέυτος, ἡ βεβαίως διατηρεῖσθαι. De Canonibus
inlaesibilibus & firmis servandis. Inc. Τοῖς τὴν
ἱερὰν λαχόντες. Definit ultimus: καὶ σω-
φρονῶν αὐτὸς τὴν διαγωγὴν ποιείσθαι. Vid.
Labb. Tom. VII. a pag. 1. usque ad pag.
936. sed praecipue pag. 593. & 629. & in
cit. Io. Zonarae syntagm. p. 220.

X. pag. 121. Ἐπιστολή Ταράσι τῷ ἀγιωτά-
τῳ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης,
πρὸς Ἀδριανὸν τὸν πᾶσαν τὴν πρεσβυτέρα Ρώ-
μης, περὶ τῆς μὴ ἐπὶ χρέμασι γίνεσθαι τὰς χει-
ροτονίας. Epistola Tarasii, sanctissimi Patriar-
chae Constantinopolitani novae Romae, ad
Adrianum Papam veteris Romae, de non fa-
ciendis pecunia ordinationibus. Incipit: Πο-
λυμερῶς, ἡ πολυτρόπως, εὐαγγελικῶς, ἀποστολι-
κῶς τε, ἡ πατρικῶς. Def. ἐπὶ τῇ τῶν χρημά-
των δόσει. Exstat in Leuncl. Iure Graec. Rom.
Lib. III. pag. 190. Vid. huius Catalogi pag.
5. N. XXVII. cit. Io. Zonarae syntagm. pag.
264. & Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V.
Cap. 41. T. X. p. 219. Ad hanc Epistolam
pertinet subiectus Canon Apostolicus, qui
inc. Εἰ τις ἐπίσκοπος. Def. ὡς Σίμων ὁ Μάγος,
& locus ex Actis Apostolorum de Simone
Mago, qui inc. Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων, & alius ex
IV. Libro Regum de Naamane. Inc. Καὶ
ἐπέσπερε Νεεμάν, itemque Basilii ex inter-
pretatione in Esaiam, cuius initium: Νό-
μον ἔδωκεν εἰς βοήθειαν. Fin. ἀλλὰ φυλάξῃ
ἀξίαν τῶν δεδομένων. Eiusdem Basilii locus ex
Epistola superioris argumenti ad Episco-
pos sibi subiectos, qui incipit: Νομίζετε μὴ
ἁμαρ-

ἀμαρτάνειν, τῷ μὴ ἅμα προσλαμβάνειν. Def. ἐπιτελεῖν ἅγια μυστήρια. Excerpta etiam varia. 1. Ex vita S. Io. Chrysostomi, quorum initium: Προσῆλθεν δὲ τῆς μαρτυρίας. Fin. μετ' ἄργυριον ἐμαρτυροῦντο. 2. Ex Canonibus Concilii Chalcedonenfis, quae incipiunt: Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιῆσαιτο. Def. εἰ δὲ λαϊκός, ἢ καὶ μονάζων, ἀναθεματίζεται. 3. Εἰς τῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς Γενναδίου τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς αὐτοῦ συνόδου. Ex encyclica epistola Gennadii sanctissimi Patriarchae Constantinopolitani, & Concilii eo cum congregati. Inc. Εἰς τοῖνυν καὶ ἐστὶν ἀποκρίσεις. Def. δελεῦν, καὶ μαμνῶ. 4. Εἰς τῶν κανόνων τῆς ἁγίας ἐκκλησίας συνόδου. Ex Canonibus sancti Concilii sexti, cum interpretatione; quorum exordium: Τὸς ἐπὶ χρήμασι χειροτονούμενοι. Fin. τῆς αὐτῆς εἰς κατακρίσεως ἄξιοι, quae omnia excerpta sunt ex integris singulorum Canonis Constitutionibus, & ad pag. usque 124. b. progrediuntur. Exstant & in cit. Io. Zonarae syntagm. p. 266.

XI. pag. 124. b. Σύνοδος ἐτέρα. II σύνοδος αὕτη ἐπιγράφεται ὕτως. Ἡ ἁγία, καὶ μεγάλη πρώτη, καὶ δευτέρα σύνοδος ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συστάσα ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῶν ἁγίων, καὶ πανευφύμων Ἀποστόλων. Aliud Concilium. Hoc Concilium sic inscribitur: Sanctum, & magnum Concilium primum & secundum Constantinopolit in templo maxime venerabili sanctorum, & gloriosissimorum Apostolorum congregatum. Canones continet XVII. cum suis interpretationibus Praefatio inc. Ἀπορεῖν τοῖνυν ποιεῖ τὰς τῶν ἐπιγραφῶν ἀναγινώσκοντες. Def. ὅτε καὶ οἱ ὑποταγμένοι κανόνες ἐξεφωνήσαν. Sequuntur deinde Κανόνες τῆς τοιαύτης ἁγίας πρωτεύουσας συνόδου. Canones huius ipsius sancti Concilii primosecundi. Canon primus inc. Πράγμα σεμνὸν ὅτι, καὶ τίμιον. Ultimus def. ὁμοίως διατάσσεται. Vid. plura de hoc pseudo-Concilio, iidemque Canonibus in cit. Canonum syntagmate Io. Zonarae p. 238. seqq. Theod. Balsamonis p. 549. seqq. & Tom. VIII. cit. edit. Labbaeanae p. 735. & 736 & a p. 1511. usque ad p. 1524.

XII. pag. 135. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν τῷ περιώνυμῳ ναῷ, καὶ ἐπὶ ὀνόματι τῆς τοῦ Θεοῦ λόγου Σοφίας συστάσεως, καὶ τὴν ἐβδόμην, καὶ οἰκουμένην σύνοδον ἐπιβεβαιώσεως, πᾶσαν δὲ σχισματικὴν, καὶ αἰρετικὴν πλάην ἀπελασάσης. Canones expositi a sancto Concilio in celeberrimo templo, cui nomen a vera Dei sapientia inditum, coacti, ubi septimum & universale Concilium confirmatum, & omnis sectarius error reiectus est. Sunt numero III. cum suis interpretationibus. Primus Canon inc. Ὁρῶμεν ἡ ἁγία σύνοδος ὅς τε εἰ τις τῶν ἐξ Ἑβραίων κληρικῶν. Ultimus def. καὶ ἀνάθημα ἐκείνου αὐτοῦ ἐαυτὸν ποιεῖ. Vid. Zonarae syntagm. p. 260. seqq. Balsamonis pag. 583. seqq. & T. VIII. cit. Concil. edit. p. 1525. & 1526. & T. IX. a p. 324. usque ad p. 331.

XIII. pag. 136. b. Ἡ ἐν Καρχηδὸνι γενομένη σύνοδος, καὶ ἐξήρχεν ὁ μέγας Κυπριανός, καὶ ἱερὸς

μαρτυρὸς ἐπίσκοπος ὢν Καρχηδόνος. Concilium Carthaginense sub Cypriano Episcopo Carthaginiensi habitum. Praefatio incipit: Αὕτη ἡ σύνοδος πᾶσιν τῶν συνόδων προγενέστερα ἐστὶ. Def. τὴν ἐπιστολὴν ταύτην. Mox Epistola ipsa Cypriani, quae inc. Εἰς κοινὸν οὐλὴν ὄντες ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Def. ἐνότητάς τε, καὶ πίστεως καὶ ἀληθείας, cui succedit interpretatio. Eius pag. 139. adlocutio eiusdem, quae inc. Κυπριανὸς εἶπεν, Ἡκούσατε ἀγαπητοὶ συνεπίσκοποι. Def. τὴν πρῶτην ἐξετάσειν, καὶ δοκιμάζειν. Huic subiiciuntur sententiae ab Episcopis Carthagine congregatis pronunciatæ, quarum initium: Κακίλλιος Λιβέρτος εἶπεν, ὅτι βαπτισμα ἐν μόνῃ τῇ ἐκκλησίᾳ. Finis: ἀλλὰ καὶ κατ' ἐπιτομὴν ἐγράψουσιν. Vide Acta, & Canones huius Concilii apud Io. Zonaram p. 271. apud Balsamonem p. 587. & in Veneta Concil. edit. T. I. p. 761. & seqq.

XIV. pag. 143. b. Κανόνες τῆς ἐν Ἀγκύρῃ συστάσεως συνόδου. Canones Concilii Ancyran, numero XXV. cum suis interpretationibus. Praefatio inc. Πρώτη τῶν μερικῶν συνόδων. Def. βασιλεύοντος Αὐρηλιανῆ, cui subditur item interpretatio. Canon primus inc. Πρεσβύτεροι τῆς ἐπισκοπίας, εἰτα ἀναπαλαίσαντες. Ultimus def. καὶ διὰ τὸ τοῦ βαρύτερου ὁριῶν τὸ ἐπιτίμιον. Vid. cit. Concil. edit. Tom. I. a pag. 1455. ad 1480. & Zonarae syntagm. p. 285.

XV. pag. 151. Κανόνες τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου. Canones Concilii Neocaesariensis XV. cum interpretatione. Praefatio inc. Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ τῇ κατὰ Πόντον συστάσα σύνοδος. Def. οἱ τινὲς εἰσιν ὅτι. Canon primus inc. Πρεσβύτεροι ἐὰν γῆμῃ τῆς τάξεως αὐτῶν μετατίθενται. Ultimus def. τὰ αὐτὰ ἐν, καὶ πάλιν λέγειν, ἢ γράφειν ἐν ἀναγκαίῳ. Vid. cit. edit. Concil. T. I. pag. 1480. seqq. & cit. syntagma Zonarae pag. 302.

XVI. pag. 154. b. Κανόνες τῆς ἐν Γάγγρῃ συνόδου. Canones Concilii Gangran XIX. Praefatio inc. Ἡ ἐν τῇ Γάγγρῃ τῇ μητροπόλει τῶν Παφλαγονίων. Def. τῶν οἰκείων δεξῶν ἀναθεματίζειν. Primus Canon inc. Εἴ τις τὴν γάμον μέμφοιτο. Ultimus def. ἐν διαφόροις λόγοις αὐτῶν. Vid. p. 5. Num. XXXIII. huius Catalogi, Concil. T. II. p. 414. seqq. & cit. Zonarae syntagm. p. 310. in quo tamen Canones sunt XXI.

XVII. pag. 158. b. Κανόνες τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας συνόδου. Canones Concilii Antiocheni in Syria, XXV. cum interpretatione. Praefatio inc. Δύο γεγονῶσιν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας σύνοδοι. Def. καὶ κανόνες ἐξέτετο, οἱ τινὲς εἰσιν ὅτι. Primus Canon inc. Πάντας τοὺς τολμῶντας παραλύειν τὸν ὄρον. Ultimus def. δοκιμαζέσθαι, ἐξεταζέσθαι, καὶ κυρέσθαι. Vid. p. 5. N. XXXIV. huius Catalogi, T. II. Concil. p. 559. & cit. Zonarae syntagm. pag. 321.

XVIII. pag. 165. b. Κανόνες τῆς ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Πακιστιανῆς Φρυγίας συγκροτηθείσης συνόδου, πολλῶν ἐν αὐτῇ πατέρων μακαρίων συναθροισθέντων ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσίας. Canones Concilii Laodiceae in Pacatiana Phrygia coacti, multis in eo beatis Patribus con-

gre-

gregatis ex diversis Praefecturis Asiae. Canones sunt LX. cum suis interpretationibus. Absit Praefatio. Canon primus inc. Περί τῶ, δεῖν κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν κανόνα τὰς ἐλευθέρως, καὶ νομίμως συναθροίνεσθαι. Ultimus def. παρ' ἐγγραπτά τινα, καὶ διάφορα. Vid. Pandectas Canonum Beveregii T. I. p. 453. Concil. T. I. p. 1495. & cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 336.

XIX. pag. 175. Κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου. Canones Concilii Sardicensis XXI. Praefatio incipit: Ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος Κωνσταντίνου τῷ καὶ τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ. Def. εἰς ἐκκλησιαστικὴν ἀφορμὴν κατὰ τὴν οἰκίαν, ὅπως εἶδον ὅτι. Canon primus inc. Ὁ ὁσιος ἐπίσκοπος πόλεως Καρδούβης εἶπεν. Ultimus def. τὸν δὲ μὴ ὅτι ποιεῖν, ἐκτίπτειν ἡς ἀξίας αὐτῶν. Apud Bevereg. l. c. pag. 482. Vide Concil. T. II. pag. 623. & cit. Syntag. Io. Zonarae pag. 362.

XX. p. 186. Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγένης συνόδου. Canones Concilii Carthaginensis CXXXIX. Praefatio inc. Ἡ ἐν Καρθαγένης σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος ἐν μὲν τῇ πρεσβυτέρῳ Ρώμῃ Ὁσιρίου. Def. ἐπειτα τὰ ἐν ταῖς συνόδοις τῆς Ἀφρικῆς νομοθετηθέντα τοῖς παρῶσι πεπραγμένοις ἐντιθέμενα γινώσκονται. Canon primus incipit: Αὐρήλιος εἶπε. Ταῦτα ὅπως παρ' ἡμῶν ἔχονται. Ultimus def. καὶ μὴ κατὰ τινων λέγουσιν, καὶ ἐλέγξαι δὲ δύναται. Apud Beveregium l. c. pag. 509. Vid. Concil. T. II. pag. 1576. & cit. Zonarae Syntagm. p. 385. ubi haec sunt ultima interpretationis Zonarae ad Canonem CXLVII. & ultimum huius Concilii; nam qui in Codice numerantur CXXXIX. Canones, in edito ad numerum CXLVII. protrahuntur. Sed haec ipsa ultima, scriptoris errore, occurrunt pag. 234. a. quum deberent adponi pag. 233. b. & contra Epistolae Cyrilli Alexandrini, & Attici Constantinopolitani pag. 233. b. sunt, quae pag. 234. a. scribi debuerant. Istarum Epistolarum altera ad Episcopos Carthagine congregatos, inc. Τὰ γραφέντα παρὰ τῆς ὁμετέρας. Def. ἐπιτελείσθαι τῇ ἐπιστολῇ ἐν δικτύῳ. Altera ad Episcopos Africanos, inc. Διὰ τοῦ τέκνου ἡμῶν Μαρκέλλου τοῦ ὑποδιακόνου ὑμῶν. Def. εὐχασθαι καταξίωσαι, cui subditur initium symboli Nicaeni, Πιστεύομεν εἰς ἓνα Θεὸν κ. λ. Exstant ambae in cit. Io. Zonarae Syntagm. pag. 520. quae per errorem typographi est 506. sed illa ultima Canonis CXXXIX. verba, quae retulimus statim excipit.

XXI. pag. 234. Εἰς τὴν τῆς συνόδου ταύτης πρὸς Βονιφάτιον τὸν πάπα Ρώμης. Epistola superius synodi ad Bonifacium Romanum Papam, cum interpretatione, & in margine adscribitur Κανὼν μ'. Inc. Εἰπειδὴ τῷ κυρίῳ ἤρεσεν. Def. Γραικὸν δὲ Εὐβλίον ἦγον Ἑλληνικῆς διαλέκτου ἐχ' εὐρωμεν. Exstat in Cod. Canonum Ecclesiae Afric. T. II. Venet. edit. Concil. p. 1356. & in cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 515.

XXII. pag. 236. Εἰς τὴν τῆς συνόδου ταύτης πρὸς Κελεστίνον τὸν πάπα Ρώμης. Epistola Concilii Africani ad Caelestinum Pa-

pam Romae. Inscribitur: Δεσπότη ἀδελφῷ Κελεστίνῳ ἀγαπητῷ, καὶ τιμιωτάτῳ οἱ ἐν τῇ ἐν Καρχηδὸνι συνόδῳ. Domino dilectissimo, & honorabili fratri Caelestino synodus Carthaginensis. Inc. Εἰς πάσῃ τῇ συνόδῳ τῆς Καρχηδόνος οἱ εὐρεθέντες ἡνὸχμεθα. Def. ὡς ἐφικτὸν κατανοῆσαι αὐτόν. Vid. Tom. II. Concilior. edition. Venet. p. 1363. Exstat in cit. Io. Zonarae Syntagmate pag. 521.

XXIII. pag. 238. Εἰς τῶν πρᾶχθέντων ὁσωνυμῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, περὶ Ἀ' γαπίου, καὶ Βαγαδίου, ἐκατέρω ἀντεχόμενοι τῆς ἐπισκοπῆς Βόσρων. Ex monumentis aetorum Constantinopolitani de Agapio, & Bagadio, utroque Episcopatum Bostrensem usurpante. In Indice Operi praemisso appellatur Megadii. Addita quoque est interpretatio. Inc. Εἰς τῷ φωτισμῷ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγιωτάτης ἐκκλησίας. Def. καὶ τὰ ἐπ' ἐξηγήσει αὐτὰ γεγραμμένα. Exstat in Pandectis Canonum Beveregii Tom. I. p. 678. & apud Leunclav. l. c. Lib. IV. p. 247. & in cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 525.

XXIV. p. 239. Εἰς τὴν τῆς μακαρίου Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Βασιλεῖδην ἐπίσκοπον ἐρωτήσαντα περὶ διαφορῶν κεφαλαίων, πρὸς δὲ διὰ τῆς ἐπιστολῆς ὁ Διονύσιος ἀποκρίσεις ἐποιήσατο, αἱ καὶ ὡς κανόνες ἐδέχθησαν. Epistola beati Dionysii, Archiepiscopi Alexandrini, ad Basilidem Episcopum, quaerentem de diversis capitulis, ad quae Dionysius per epistolam responsa dedit, quae quoque veluti Canones sunt recepti, cum interpretatione Theod. Balsamonis. Inc. Εἰπέριλάς μοι πιστάτε, & λογίωτατε καὶ με. Def. πλατῶς ἔγραψε πρὸς Ἀ' μὲν μονάζοντα. Vid. Fabric. T. V. p. 263. Est in Theodori Balsamonis Canonum Syntagmate pag. 879.

XXV. pag. 241. b. Τῷ ἁγίῳ Πέτρῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας, καὶ μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτοῦ λόγῳ, περὶ τῶν ἐν καιροῖς διαγωγῶν παραπεπτωκότων, εἰτα μετανοησάντων. S. Petri Alexandriae Archiepiscopi, & Martyris Canones propostii in Sermone eius de Poenitentia super iis, qui temporibus persecutionum lapsi erant, & postea resipuerant. Canones sunt XIV. cum interpretationibus. Primus inc. Εἴτε τίτартιν ἡδη πᾶσχα ἐπικατελήφθαι τὸν διαγωγόν. Ultimus def. καίνενοι τοῖς ὁμολογηταῖς σωαριθμῶν. Scripti fuerunt A. C. cccvi. & cum Io. Zonarae, & Balsamonis scholiis Parisiis primum a Frontone Ducaeo, deinde Oxoniae a Guil. Beveregio Tom. II. magni Synodici G. & L. vulgati sunt. Conferendus Tillemontius Tom. V. p. 450. seqq. Lambecius de Biblioth. Caesar. Lib. VIII. pag. 414. Labbaeana Concil. editio T. I. p. 955. & Balsamonis Syntagma p. 887. in quo tamen sunt Canones XV.

XXVI. pag. 248. Τῷ αὐτῷ ἐκ τῶ λόγου τῷ εἰς τὸ πᾶσχα. Eiusdem (aliud Excerptum) ex Sermone de Paschate. Inc. Οὐκ ἐγκαλέσει τις ἡμῶν παρατηρημένοις. Def. ἐν ᾗ ὁδὸ γόνυα κλίνειν παρελήφθαμεν, cui subditur item interpretatio.

K

pre-

pretatio. Diatribam de Paschate, Chronico Alexandrino, sive Paschali praefixam, & a Petavio pridem Graece in Vranologio editam, non Petro huic Alexandrino, sed longe iuniori scriptori seculi desinentis VI. tribuendam esse, iam viri doctissimi adnotarunt.

XXVII. pag. 248. b. Επιστολή κανονική του Αγίου Γρηγορίου τῷ Θαυματουργῷ περὶ τῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ εὐδολόγηται φερόντων, ἡ καὶ ἑτέρα τινα πλημμελησάντων. S. Gregorii Thaumaturgi Epistola Canonica de iis, qui in captivitate, idololatria comederant, & alia quaedam peccata commiserant. Continet XII. Canones cum interpretatione. Inc. Οὐ τὰ βρώματα βαρεῖ ἱερὲ πάπα. Def. ἡ μὴ ἀποδίδου αὐτὰ ἀμάρτιαν. Vid. Balsamonis Syntagm. p. 902. ubi tamen undecim tantum Canones referuntur. Non conveniunt autem extrema Codicis cum editis, nam ultimum Canonum summam tantum habet Codex, eorumque etiam aliquem sua destitutum interpretatione, quae uberius aliquanto in dicto Syntagmate pertractantur. Vid. etiam edit. Concil. Paris. T. I. p. 837.

XXVIII. pag. 251. b. Τὴν ἁγίαν Ἀθανασίαν περὶ Ἀμύμων μονάζοντα. S. Athanasii ad Ammonem Monachum Epistola Canonica, cum interpretatione. Epistola inc. Πάντα μὲν καλὰ, καὶ καθάρὰ τὰ τοῦ Θεοῦ ποιήματα. Def. ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ τῷ Χριστῷ. Interpretatio inc. Εὐρωτηθεὶς ὁ μέγας ἕως πατέρ. Def. εἰ μὴ τις εἴη λανθάνων. Finis in edito non respondet; quum in hoc brevissima sit interpretatio, quae in Codice longe uberius adfertur. Vid. Labb. T. II. p. 1703. & Balsamon. Syntagm. p. 916.

XXIX. pag. 254. b. Τὴν αὐτὴν ἐκ τῆς αὐτῆς ἐκδοτικῆς ἐπιστολῆς. Eiusdem ex XXXIX. epistola de festis fragmentum cum interpretatione Epistola inc. Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν αἰρετικῶν. Def. ἐκ τῆς τῆς ἀνεραίας. Interpretatio inc. Εὐταυθα ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἀπαρίμνησιν ποιεῖται. Def. τελευταῖον κανὼνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Finis Codicis non convenit cum edito, quum & heic longius in illo, quam in hoc producat interpretatio. Vid. Balsamon. Syntagm. p. 920.

XXX. p. 256. Τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν περὶ Ρουφινιανὸν ἐπισκόπον. Eiusdem Epistola ad Rufinianum Episcopum, cum interpretatione. Inc. Σὺ μὲν τὰ ἡφ' ἡγαπημένῳ. Def. τὴν ἐν Νικαίᾳ ὁρισθεῖσαν πίστιν, καὶ τὰ λοιπὰ. Vid. Balsamonis Syntagma p. 923 in quo duodecim circiter versus longior est interpretatio, & Concil. edit. loc. cit. p. 1711.

XXXI. pag. 257. Τὴν ἁγίαν Βασίλειον ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας περὶ τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον Ἰκονίου τῆς μητροπόλεως Φρυγίας. S. Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae ad S. Amphilochoium Iconii, metropolitae Phrygiae, Episcopum. Inc. Ἀνοήτω, φῶσιν, ἐπερωτήσαντι. Def. μετὰ μὲν τοὶ διασέξων. Haec Epistola continet Canones L. addita fere singulis interpretatione.

XXXII. pag. 273. Τὴν αὐτὴν περὶ τὸν αὐτὸν

ἐπιστολὴν κανονικὴν. Eiusdem ad eundem Epistolae canonica, cum interpretatione. Inc. Τὸ κατὰ τὴν κληρικὴν ἀδιορίστων οἱ κανόνες ἐξέθεντο. Def. τῆς αἰωνίου κρίσεως περιστάσεως. Habet Canones XXXIV. qui cum superioribus serie continuantur.

XXXIII. pag. 277. b. Τὴν αὐτὴν περὶ αὐτὸν ἐξ ἑτέρας ἐπιστολῆς περὶ διαφορᾶς βρωμάτων. Καρὼν πῆ. Eiusdem ad eundem ex alia Epistola de differentia ciborum. Canon LXXXV. Inc. Τοῖς δὲ κομφοῖς ἡγρησμένοι. Def. ὁ δὲ γευσάμενος ἐκ βίας ἐκ ἡνέμωσεν. Vid. Balsamonis Syntagma p. 925. ubi adamussim omnia respondent, & Labbaeanam edit. l. cit. p. 1715.

XXXIV. pag. eadem. Τὴν αὐτὴν περὶ Διδώρον νῦν ἐπισκόπον Ταρσῶ, περὶ τῷ μὴ γαρμῆν β' ἀδελφός. Eiusdem ad Didorum nunc Episcopum Tarfi, de non ducendis duabus sororibus cum interpretatione. Inc. Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐμνήσθη ὁ ἅγιος. Def. ἀλλ' ὅτι ἐτολμήθη ἐκεῖ ἐναπομείναι. Vid. cit. Balsamonis Syntagma pag. 1017. & Labbaeanam edit. l. cit. p. 1759.

XXXV. pag. 281. Τὴν αὐτὴν περὶ Γρηγόριον πρεσβύτερον, ὃς τε χωρισθῆναι αὐτὸν τῷ συνοίκῳ γυναικὶ Eiusdem ad Gregorium presbyterum, ut a muliercula, cum qua habitabat, separaretur, cum interpretatione. Hic titulus diversus est in Bibl. Caes. Catal. P. V. p. 108. Epistola inc. Εὐέντυχόν σου τοῖς γράμμασι. Def. ἐκκήρυκτο κατὰ πάσαν ἐκκλησίαν γενήσονται. Interpretatio inc. Γρηγόριος τις πρεσβύτερος. Def. καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ τῷ β'. i. ἡ. Exstat G. L. in memorato Balsamonis Syntagmate pag. 1022. in quo tamen finis discrepat, nam heic uberius explicantur, quae strictim tantum in Codice adtinguntur. Vide etiam edit. Concil. Labbaeanam loc. cit. pag. 1765.

XXXVI. pag. 281. b. Τὴν αὐτὴν χωρεπισκοποιεῖ, ὥς τε μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτοῦ ὑπηρέτας. Eiusdem Chorepiscopis, ne absque eo fiant Ministri, cum interpretatione. Epistola inc. Πάντα με λυπεῖ ὅτι ἐπιλελοιπάσαι. Def. εἰς ἐσθνησίαν παραδεχθεῖς. Interpretatio inc. Αἰτιᾶται ὁ μέγας Βασίλειος. Def. Ἀποστόλων ἐπέχειν φησὶν. Differt finis ab edito. Vid. cit. Balsamonis locum pag. 1026. & Labbaei l. cit. pag. 1767.

XXXVII. pag. 282. b. Τὴν αὐτὴν περὶ τοῦ ὁφ' ἐκτὸν ἐπισκόπου, ὥς τε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήματι. Eiusdem ad Episcopos ipsi subditos, ne pecuniis ordinent, cum interpretatione. Inc. Τὸ τῷ πράγματι ἄτοπον, περὶ ἡ γράφω. Def. τιμὴ ἀλματος ἔσονται, καὶ κληθήσονται. Vid. Balsamon. loc. cit. pag. 1028. & Labbaeum loc. cit. p. 1769.

XXXVIII. pag. 283. b. Τὴν αὐτὴν ἐκ τῆς κζ' κεφαλῆς τῶν περὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, πρὸς τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον γεγραμμένων. Eiusdem ex XXVII. Capite eorum, quae de Spiritu Sancto ad beatum Amphilochoium scripta sunt, cum interpretatione. Inc. Τὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ φυλάττομεν δογματῶν. Def. δυναμένη εἰς τὴν πίστιν μυστήριον. Vid. Balsamon. loc. cit. p. 1029. & Labbaeum loc. cit. p. 1771.

XXXIX.

XXXIX. pag. 285. b. Τὴν αὐτὴν ἐκ τῆς κζ' κεφαλῆς τῆς αὐτῆς πραγματείας. Eiusdem ex XXIX. Capite eiusdem Operis, cum interpretatione. Inc. Πρὸς γὰρ μὴν τὸ ἀμάρτυρον, καὶ ἄγραφον εἶναι. Def. ἔγω, ὃς ἡ ἀρχαῖος τοῖς δόγμασιν. In Balsamon. Syntag. l. c. p. 1034.

XL. pag. 286. Τὴν ἐν ἁγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης ἐπιστολὴν κανονικὴν πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Λητῶν ἐπίσκοπον Μελιτίνης. Beati patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni Epistola Canonica ad beatum Letoium Melitines Episcopum. Inc. Εὐ καὶ τὸ τοῦ τῶν εἰς τὴν ἁγίαν ἰορτὴν συντελεσάντων. Def. ὃς μὴ βελομένην ἀνασείλαι τὴν ἀδικίαν. Continet Canones VIII. cum suis interpretationibus. Vid. Balsamon. loc. cit. p. 1036. & Labbaeum l. cit. p. 1775.

XLI. p. 294. b. Ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέου τῷ ἀγιοτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας ἐνδὲ τῶν πρ'. ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθέντων, πρὸς τὰς προσερχομένας αὐτῷ πύσεις παρὰ τινων ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν. Responsiones Canonicae Timothei sanctissimi Episcopi Alexandrini, unius ex CL. sanctis Patribus Constantinopoli congregatis, ad interrogationes ipsi propositas a quibusdam Episcopis & Clericis. Incipiunt: Εὐ παίδων κατηχούμενων ὡς ἐτῶν. Def. τοῖς δὲ ἐκ μεζόνος, καὶ τελευταίας. Sunt XVIII. ac fere singulis sua est interpretatio. Vid. Balsamon. loc. cit. pag. 1059. & Labbaeum l. c. pag. 1791.

XLII. pag. 297. b. Θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφώνησις τῶν Θεοφανίων ἐκδοτῶν ἐν κυριακῇ. Theophili Archiepiscopi Alexandrini Edictum, quum Theophania in die dominica inslant. Inc. Καὶ τὸ ἔδος, καὶ τὸ πρέπον ἡμῶν. Def. συναχθῶμεν τοῖς ἀπὸ ὧρας θ'. ἐνταυθα. Exstant haec, & quae sequuntur omnia eiusdem Theophili in memorato Balsamonis Syntagmate pag. 1067. & in Concilio Labb. l. c. p. 1797.

XLIII. pag. 298. Τὴν αὐτὴν ὑπομνηστικὴν, ὅπερ ἔλαβεν Ἀμύμων διὰ τὴν Λυκῶν. Eiusdem Commemoratorium, quod adcepit Ammon propter Lyconeum. Canones habet X. cum interpretatione. Inc. Περὶ τῶν κοινωνησάντων τοῖς Ἀρειανῶσι. Def. ἀφιλάργυρον γὰρ εἶναι δεῖ τὸν λειτουργῶν τῷ Θεῷ. Non convenit finis cum edito, nam in Codice ultimus Canon interpretationem nullam habet.

XLIV. pag. 300. Τὴν αὐτὴν Ἀφ' . . . περὶ τῶν λεγομένων Καθάρων. Eiusdem. . . . . de Catharis sic dictis, cum interpretatione. Inc. Δεδήλωκέ μοι ἡ ἀεὶ εὐλάβεια. Def. ἐστὶ τῆς πρώτης συνόδου.

XLV. pag. ead. b. Τὴν αὐτὴν Ἀγάθῳ ἐπισκόπῳ. Eiusdem ad Agathum Episcopum, cum interpretatione. Inc. Ἀγνοῶν τὴν τῆς ἐκκλησίας νόμον. Def. ἡ τὸ κατεπεῖγον.

XLVI. pag. 301. Τὴν αὐτὴν Μηνῶ ἐπισκόπῳ. Eiusdem ad Menam Episcopum, cum interpretatione. Inc. Νόμιμον πρᾶγμα πεποιήσασιν. Def. καὶ εὐσέβει ἐν τοῖς ἡμίονοις.

XLVII. p. eadem. Τὴν ἐν ἁγίοις πατράσι ἡμῶν

Κυρίλλῳ Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπῳ πρὸς Δόμον. Κυρίλλος Δόμων. Beati Cyrilli Alexandrini Epistola ad Domnum. Cyrillus Domno, cum interpretatione. Inc. Εὐ κατὰ τὸν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων. Def. περὶ τῶν παρωπιμένων μάλαν εἰρήσθαι νοηθήσεται. Exstat una cum sequenti Epistola inter Opera S. Cyrilli P. II. Tom. V. edit. Paris. A. MDCCXXVIII. in fol. p. 209. seq. in dicto Balsamonis Syntagmate p. 1076. & apud Labbaeum T. III. p. 1487.

XLVIII. pag. 303. Τὴν αὐτὴν τοῖς κατὰ Δαβὺν, & Πεντάπολιν ἐπισκόποις. Eiusdem Epistola ad Episcopos, qui sunt in Libya, & Pentapoli, cum interpretatione. Inc. Πάντες χρησίμου, καὶ ἀναγκαῖου. Def. τῆς κατηχούμενης, ἡ τῆς ἐπιτετιμήμενης. Ibid.

XLIX. pag. ead. b. Τὴν ἐν ἁγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ ἐκ τῶν ἐπὶ τῷ τῷ, ποῖα χρὴ βιβλία ἀναγινώσκεισθαι. Beati Patris nostri Gregorii Theologi ex versibus de libris legendis.

Inc. Οὐ φράδε μὴ εἰλησὶ νέον κλέπτειν βιβλοισιν. Def. εἰ τι δὲ τῶν ἐκτὸς ἐκ ἐν γνησίαις.

Sunt in cit. Balsamon. Syntagm. p. 1081. in Pandectis Canonum Beveregii Tom. II. p. 178. & inter Opera eiusdem Gregorii edit. Paris. A. MDCCXI. fol. Tom. II. p. 98. ubi Carmen, ex quo fragmentum istud fuit desumptum, incipit: Θεοῖς ἐν λογίοισιν ἀεὶ κ. λ.

L. pag. 304. Τοῦ ἁγίου Ἀμφιλοχίου ἐκ τῶν πρὸς Σέλευκον ἱερέων περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. Beati Amphilochoii ex versibus iambis ad Seleucum de eodem argumento.

Inc. Πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνο προσμαρτυρεῖ μάστιγ' αἰ. Def. Κανὼν ἂν εἴη τῶν θεοπνευστων γραφῶν. Vid. eiusdem Opera G. L. edit. Paris. A. MDCCXIV. fol. pag. 130. & 134. Lib. IV. Lambeck. Comment. pag. 8. & 9. & cit. Syntagma Balsamon. p. 1082.

LI. pag. ead. b. Εὐγκάλιος ἐπιστολὴ Γενναδίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, & τῆς συν αὐτῷ συνόδου πρὸς ἄπαντας τὴν δυνάμει μητροπολίτας, καὶ πρὸς τὸν πάπα Ρώμης. Gennadii Patriarchae Constantinopolitani, & synodi eo cum congregatae Epistola encyclica ad omnes sanctissimos metropolitae, & Papam Romanum. Inscribitur: Τῷ Θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ τῷ δὲ Γεννάδιῳ, καὶ ἡ ἐν τῇ βασιλευσῶσιν Κωνσταντινουπόλει, καὶ Ρώμῃ, ἁγία σύνοδος. Dei amantissimo Communitro Gennadius, & sancta synodus in regia urbe Constantinopoleos, nova Roma, congregata. Huius initium: Ο' δεσπότης ἡμῶν, καὶ Θεός, καὶ σωτὴρ Ἰησοῦς, ἐγχειρίσας τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς τοῦ εὐαγγελίου τὸ κήρυγμα, κ. λ. Def. ἐβρωμένος ἐν κυρίῳ ὑπερευχεῖ ἡμῶν, Θεοφιλέστατε ἀδελφέ. Tum sequitur ipsius Gennadii, & Ioannis Episcopi Heraclensis, cum reliquis subscriptio. Vid. memoratum Balsamonis Syntagma pag. 1084. & Concil. edit. Paris. T. IV. p. 1025. subscriptiones vero octoginta unam huic Epistolae subiunctas vide apud Lambeck. Lib. VIII. Commentarior. pag. 421.

LII. pag. 306. Εὐ τῆς πρὸς τὸς Νικοπολίτας K 2 ἐπι-

(1) Ita in Codice, editio vero habet ἀφ' ἡμῶν, nempe expositio.

ἐπιστολῇ τῇ μεγάλῃ Βασιλεῖ. *Excerpta Epistolae Basilii Magni ad Nicopolitas*. Inc. Ἐπιστολὴ διαλέγεται περὶ τῷ ὑπομένειν. Def. ἡμεῖς ἀγῶσι ἀπὸ τῷ αἵματος τέτῳ. Vid. cit. Syntagma p. 1087.

LIII. pag. 307. Συνοδικὴ διάγνωσις τῷ ἀγιοτάτῳ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως κυρίῳ Γεωργίῳ περὶ μοναστηριακῶν κεφαλαίων, καὶ ἐκδόσεων, καὶ ποιήσεων, μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἡμέρᾳ ἑκτῇ, προαβημένῃ Γεωργίῳ τῷ ἀγιοτάτῳ ἡμῶν δεσπότη, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, ἐν τοῖς δεξιῷ κατηχημένοις τῷ πατριάρχῃ κυρίῳ Ἀλεξίῳ, συνεδριάζοντων αὐτῷ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, τῷ Εὐφίῳ, τοῦ Ἀμάτας, τῷ Καρίῳ, τῷ Ρόδῳ, τῷ Λαρίῳ, τῷ Σερβῳ, τῷ Εὐχαΐτῳ, τῷ Ἱεραπόλεως, τοῦ Ρωσίου, τοῦ Χωνῶν, τοῦ Κωλονείας, τοῦ Λεοντοπόλεως, τῷ Ἀραδιοπόλεως, τῷ Μαρωνείας, τῷ Παρίῳ, τῷ Λευκάδος, τῷ Πηδάχτης, παριστάμενων καὶ δεσποτικῶν ἀρχόντων. *Synodica diiudicatio sanctissimi Constantinopolitani Patriarchae Domini Ioannis de rebus, quae ad Monasteria pertinent, de expensis, & operibus, mensis Novembris die sexta, praesidente Ioanne sanctissimo nostro Domino, & universali Patriarcha, dextram catechumenorum tenente Patriarcha D. Alexio, adfidentibus ei reverendissimis Archiepiscopis, Episcopis, Amates, Cariae, Rhodi, Larissae, Serrarium, Buchaitarum, Hierapolis, Rossiae, Chonorum, Coloniae, Leonopolis, Arcadiopolis, Maroneae, Paris, Leucadis, Pedachthes, adstantibus etiam Imperatoris Praefectis*. Ἀνέγκειν ὁ ἀποικισμένος μητροπολίτης Κυζίκου τῷ κρατίῳ, καὶ θεοσίπτῳ ἡμῶν Αὐτοκράτορι περὶ τῆς ἐκδόσεως χρημάτων, ὅ καλῶς, ὅδε κατὰ τὸ συμφέρον τῇ κατ' αὐτὸν ἀγιοτάτῃ ἐκκλησίᾳ προβεβηκώς, καὶ μοναστηρίων δορυθύντων προσώποις τισὶ, καὶ ταῦτα τῆς ἐκκλησίας πάντῃ ἐνδεὲς ἔχουσιν, καὶ περὶ αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα. Καὶ μὲν τοὺς λῦσις προσκυνητῇ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ὑπομνήσει ἐνεχράρχηται τάδε ἡτοιμασμένα. Περὶ τούτων ἀνέφερε τῷ ἀγιοτάτῳ με δεσπότη, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, καὶ τῇ ἱερᾷ, καὶ θεῇ συνόδῳ, καὶ εἰς ὅσον ἂν παρ' ἐκείνων οἰκονομηθῇ, ἵνα συνεργήσῃ παντοίως ἡ βασιλεία με.

Καὶ ἐπεὶ οὕτως παρυσίασας εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς συνέδριον ὁ νῦν ἱερωτάτος μητροπολίτης τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας Κωνσταντίνος τὴν περὶ τῶν δορυθύντων μοναστηρίων ζήτησιν πρότερον εἰς μέσον προτείθει, λέγων, ὅτι ὁ πρὸ τοῦ δορυθύντος τῆς τῶν Κυζικηνῶν ἐκκλησίας ἀρχιερατεῶν μοναστήρια διάφορα ὡς τὰ δίκαια τῆς μητροπόλεως ἀρχιερεὶν τελευτὰ ἐδωρήσατο πρὸς τινάς. Καὶ νῦν οἱ μὲν χαρισικαίριος προσδίδει ὅ καὶ ὀλίγας ἐκείθεν ἀναλέγονται ἀπὸ τῆς ἐλαϊῶν, καὶ ἐτέρων. Ἡ ἐκκλησία δὲ τῆς μητροπόλεως πάντῃ ἀπὸ τῆς ἔχουσα κινδυνεύει τελεῖαν παθεῖν ἐρήμωσιν, ὥς τὸ κατὰ καιρὸς ἀρχιερεὺς μὴ ἔχοντος εὐπορίαν, ὅθεν ἂν ἡ τῆς ἐκκλησίας ἀνδρώσις γένηται, καὶ ἡ περὶ τὴν δεύσαν ταύτης φωταΐαν, συνήθειαν, δοξολογίαν δαπάνη, ὥς μὴδὲ αὐτῇ τοῦ μητροπολίτου τὴν τῶν ἀναγκαίων χορηγίαν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐραυρίζεσθαι δυναμένη, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὴν ἀπορῦντος τὴν τῶν ἐτησίων τελεσμάτων καταβολήν. Ταῦτα λέγων ἐξήτει τὴν ἡμετέραν γνώμην, περὶ ὧν διηγείται λαβεῖν ἔγγραφον, ὥς ἂν οὕτω

τῆς δικαίας τύχῃ βοηθείας τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ. Λοιπὸν διασκοπεύσας περὶ τούτου ἡ μετρίότης ἡμῶν μετὰ τῶν συνεδριάζοντων αὐτῇ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, ὁ νῦν πρῶτος τὴν τοιαύτην ζήτησιν εἰς δοκιμασίαν πεσεῖν διέγνωμεν, ἀλλὰ πολλῷ πρότερον συνοδικῶς περὶ τοιοῦτοτρόπων ὑποθέσεων γίνεσθαι διατυπώσεις, καὶ μέντοι ὁ ἀνεγνώσθησαν συνοδικαὶ διασκέψεις, καὶ οἰκονομίαι εἰς ἐπεὶ οὐκ ἐπὶ τῷ ἀγιοτάτῳ, καὶ αὐτοῖς πατριάρχῃ κυρίῳ Ἀλεξίῳ ἐκφωνηθεῖσα, καὶ περὶ ἄλλων μὲν διαλαμβάνουσα διαφόρων κεφαλαίων, περὶ δὲ μοναστηρίων ταῦτα πρὸς ἔπος περιέχουσα.

Ἀλλὰ καὶ ἐπισκοποὶ, ὅσοι δωρεᾷς μητροπολιτῶν κατέχουσιν μοναστήρια, καὶ ἐτυχῇ τὰς μὲν μητροπόλεις ἐνδοῦναι, καὶ ἀπορεῖν εὐθνησεῖσθαι καὶ εὐπορεῖν τὰς ἐπισκοπὰς δικαίως τὰς δωρεὰς ἀντιστρέψαι, καὶ τῶν φροντιστηρίων ὑπεκένῳσι τὰς μητροπόλεις, ὥς ἂν μικρόν τι ἐντεῦθεν ἡ σύγκληρος αὐτῶν παραμυθῆται ἐνοχωρία, ὡσαύτως καὶ πρόσωπα ἕτερα. Καὶ πάλιν ἑτέρα διατύπωσις συνοδικῶς ἐκτεθείσα ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀγιοτάτῳ πατριάρχῃ, μετὰ τῶν ἄλλων τάδε φησὶν. Ἐπεὶ δὲ καὶ μοναστηρίων ἐκδοκίμων διὰ δωρεῶν οἱ ἱερωτάτοι ἀδελφοὶ ἀνῆγγελλον, καὶ συλλειτουργοὶ, ὥς ἐπιβλαβὲς πρὸς ταῦτα διατεθέντες οἱ τὰς δωρεὰς εἰληφότες εἰς ἔσχατον αὐτὰ συνήλασαν ἀφανισμόν τὰς τέτων προσδίδει· οἱ καὶ μετακομίζοντες, καὶ γυνὰ τῶν οἰκείων ἐόντες ἐκδοῦναι ἕτεροι δὲ καὶ εἰς κοσμικὰ τελείως μεταμειβόμενοι καὶ ταῦτα, τῆς τέτων μοναχῶν πάσῃ ἐνδείᾳ, καὶ ἐνοχωρία μεταναστεύσαι ἐκείθεν καταναγκάσαντες· ἐξέσαι αὐτοὺς τῆς τοιούτης εὐθύνης κατὰ πᾶσαν ἄδειαν εἰς ὅτι ἂν εὐρεθεῖεν τὰ μοναστήρια, καινοτομίσαντες τε καὶ βλάψαντες, εἴτα καὶ τοῖς δικαίως τῶν μητροπολιτῶν ἀνασώζειν. Ἐπ' ἐξουσίας τῆς κακῆς αὐτῶν φροντιστικῆς μετ' ὕβρεως ἐξ αὐτῶν ἀπελάσαντες. Εἰ δὲ τι τυχὼν ἔχοιεν πρὸς ταῦτα εὐλογον προτείνειν οἱ τέτων προνοηταί, μὴ κοσμικοῖς προσίτωσαν δικαστηρίοις. Ἐπεὶ ἐκκλησίαις παντὸς δικαίῳ ἐαυτοῖς, ἀλλὰ τῇ κατ' ἡμᾶς ἱερᾷ προσφοιτάτωσαν συνόδῳ, καὶ τῆς ἐνδεχομένης οὐκ ἀμοιρήσονται δικαιοσύνης· ἀνατίνας δὲ καὶ ἀνεγκλήτους, καὶ διὰ μόνην ἐπήρειαν, ὁδὸν τιθεόμενοι τῶν ἱερωτάτων μητροπολιτῶν, καὶ λοιπῶν ἀρχιερέων χαριστικῶν ἐξωθεῖν τῆς μονῆς, εἰμὴ τις ἀναξίως ἐαυτοῦ βόλοιτο πολιτεύεσθαι, καὶ τὴν ἀδικίαν ἀσπάζεσθαι. Εἰ δὲ τίνα τῶν μοναστηρίων τύπον εἶχον ἐκ παλαιῶν συνεισφορᾶν συνεισφέρειν ταῖς μητροπόλεσιν, εἴτε ἐπὶ μονοπροσώποις ἀπειθήσειν, εἴτε καὶ ἄλλαχθ, καὶ ἐτυχῇ ταῦτα παρὰ τὸ εἶδος ὑπερον ἀνατεθῆναι τισὶ, τὴν εἰσφορὰν διορίζουσα παρέχειν ταῖς μητροπόλεσιν, ἢ πλησιαισμὸν ἐν ταῦταις ἔχει, καὶ ἀνακοίνωσιν, καὶ ἐκ ἀπεχαρίστη πρὸς τέτοις τισὶν εἰς δωρεὰς ἐκδίδουσαι προσώπων, ὅ καὶ εὐδοκῶμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ἐδόθη, ἀκύριος εἶναι, καὶ ἀνισχύριος τὰς δωρεὰς βολόμεθα, καὶ τὰ φροντιστήρια αὐτῶν ἀντιστρέφουσιν πρὸς τὰς μητροπόλεις, ἢ ἐπισκοπὰς. Τὰ γὰρ μήκοθεν, καὶ ἰδιοπερίορις δωρεῖσθαι, καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν ἀγίοις πατράσι καλῶς ἔδοξε, καὶ ἡμεῖς τὰ δὲ γε οἷον ἐνδιαίτηματα τῶν μητροπολιτῶν, καὶ ἐπισκόπων ἐπερείσματα, καὶ συγκροτήματα τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν οὐδαμῶς, οὐδὲ ἡ ἡμῶν τοῦτο παραδέχεται μετρίότης τὸ σύνολον. Ὡς ἂν οὕτως εἶχον τὰ ἀναγνωσθέντα, καὶ οἰκονομηθέντα

συ-

συνοδικῶς παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν ἀγιοτάτων ἀρχιερέων, καὶ ἡ μετρίότης ἡμῶν ἅμα τοῖς συνεδριάζουσιν ταύτῃ ἱερωτάτοις ἀρχιερεῦσι, τὰ τῶν πατέρων ὅρα παρακινεῖν ἀδίκον, καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δεσμῶν ἀλλότριον κρίναται, τὰ διοριζόμενα τῇ κατὰ συνοδικῶς, καὶ κατὰ τὴν δοθείσαν ἀπὸ Θεοῦ τοῖς ἀρχιερεῦσι κανονικῇ ἐξουσίᾳ τῷ δικαίῳ τῆς ἐκείνων δοκιμασίας δεσμῷ καθυπαχθέντα μένειν ἐπ' ἀσφαλῆς διατετύπωσεν ἐπὶ ταῖς ἀλλοδαῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις, καὶ ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ μητροπόλει. Κυζίκῃ· καὶ ὅσα τῶν μοναστηρίων μοναχῶν ἔκ ἔχουσιν, ἀλλὰ κοσμικὰ γεγονόσι καταγόνια τῶν χαριστικῶν τὰς εἰσόδους σφετερίζουμένων ἀναπαλέσσεται πάντως ὁ μητροπολίτης κατὰ τὰ εὐλογον· ἀλλὰ καὶ ὅσα ταῖς μητροπόλεσιν ἐγγιζόντα· οἷον ὑπερείσματα, καὶ ἐνδιαίτηματα τέτων ἀρχιερέων ἐτύγχανον, καὶ ταῦτα εἰκότως πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἀναδοθήσεται, διὰ τὸ κεκαλυμμέναι εἶναι τὰς ἐπ' αὐτῇ δωρεὰς· τὰ δ' ἄλλα πάλιν ἀναλήφεται ὁ μητροπολίτης, διὰ τὸ τῆς κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας ἀπορον, καὶ ἀπρόσοδον κατὰ τὴν δύναμιν τῆς προαναπεφωνημένης συνοδικῆς δοκιμασίας, ἥτις βοηθεῖ ταῖς ἀπόροις μητροπόλεσι, τὰ δωρηθέντα ἐπισκοπαῖς, ἢ καὶ προσάποις μοναστήρια ἐπαναλαμβάνειν διὰ τὴν ἐπισυμβῆσαν ἐς ὑπερον ἀπορίαν. Πάντως γὰρ ἀδικόν ἐστι, καὶ ὁρθεῖς ἀλλότριον κρίσας, τὴν μὲν τῶν μοναστηρίων προσδίδει κέρδος ἀλλοτρίων γίνεσθαι, καὶ παρὰ τὸ εὐαγχεῖς ἄντικρυς παρὰ κοσμικῶν σφετερίζεσθαι προσώπων· αὐτὴν δὲ τὴν ἀγιοτάτην ἐκκλησίαν, ὅφ' ἦν ὡς ἐπὶ μητέρα τετάχθαι τὰ τῶν μοναστηρίων ἐκτήρια ὁ παλαιός, καὶ κανονικῶς δεσμῶς διοριζόμενα, θύσκειν οἷον εἰπεῖν τῇ τελείᾳ καταπτώσει, καὶ διὰ τὴν ἀπορίαν προχωρεῖν εἰς ἐρήμωσιν. Εἰ γὰρ ἡ τῆς οἰκονομίας, καὶ διεσπασμένη ἔχον ὁφείλουσα τῶν μοναστηρίων, ἢ μητροπόλεος δὲ πάντως ἐστὶν ἐκ μέσου γένεσθαι διὰ τὴν ἐρήμωσιν, ὡς τίνι ἐπισκόπῳ, καὶ διοικητῇ ταχθήσεται τὰ μοναστήρια. Πῶς δὲ οὐ δικαίον τῷ κατὰ χώραν ἀρχιερεῖ τῷ τὴν πρόνοιαν τῶν μοναχικῶν πραγμάτων ἀπὸ τῆς τῶν θεῶν κανόνος διαπαγῆς ἔχοντι καὶ μὲν, καὶ τὴν τῶν ψυχικῶν ἀρρώστων θεραπείαν, τὰ πρὸς χρεῖαν χορηγεῖσθαι ἐκείθεν; εἰ γε ἀλλαχόθεν διὰ τὴν ἐπισυμβῆσαν περίσσειαν ἀπύριος ἔχει, καὶ ἐνδεὲς. Εἰ γὰρ οἱ τῆς πολιτείας νόμοι τὰς μητέρας, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν τὴν γονεὺς ἀπύριος ἔχοντας παρὰ τῶν τέκνων, καὶ μὴ βελομένους τὰ πρὸς χρεῖαν πορίζεσθαι διακελεύονται, πῶς οὐ τῆς ἐκκλησιαστικῆς, καὶ φιλαλήλῃ διακρίσεως ἄξιον, ταῖς ἐκκλησίαις τῶν μητροπολιτῶν, καὶ τοῖς λαχῶσι ποιμαίνειν ἐν αὐταῖς, συγκροτεῖν τὰ μοναστήρια ὑποτάχθαι ταῦταις, καὶ πρὸς γε τοῖς ἄλλοις, καὶ κατ' αὐτὰ τέτοις τὰ βοηθεῖν τῇ ἀπορίᾳ τῶν μητροπόλεων ἐκ τῆς οἰκίας εὐπορίας; Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐκδόσεις ἀπηνήτων τῇ ἐκκλησίᾳ διαφερόντων ἀσυντελῶς, καὶ τὸ ὅλον εἰπεῖν ἐπιβλαβὲς προβεβηκέναι ἔλεγεν ὁ μητροπολίτης, καὶ ἐξήτει, καὶ περὶ τούτου τὴν ἡμετέραν γνώμην ἡμεῖς οὐκ ἀφ' ἐαυτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἀγίων πατέρων ἱερᾶς θεσμοθεσίας τὴν ἀνατροπὴν διορίζουσα τῶν παρὰ τὴν κανονικὴν ἀρίθειαν προβεβηκῶν ἐκδόσεων· διαρρήδην γὰρ ἐκβῶσιν οἱ ἱεῖς πατέρες λέγοντες· Εἴ τις ἐπίσκοπος εὐρεθῇ, ἢ ἡγούμενος ἐκ τῶν αὐτεργίων τῷ ἐπισκοπεῖν, ἢ τῷ μοναστηρίου

ἐκποιούμενος εἰς ἀρχοντικὴν χεῖρα, ἢ ἑτέρῳ προσώπῳ ἐκδίδει, ἄκυρον εἶναι τὴν ἐκδοσιν κατὰ τὸν κανόνα τῶν ἀγίων ἀποστόλων τὸν λέγοντα· πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὁ ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν φροντίδα, καὶ διοικεῖτω αὐτὰ, ὡς τὸ Θεὸς ἐφορῶντος, μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ σφετερίζεσθαι τι ἐξ αὐτῶν, ἢ συγγενέσιν, ἢ ἰδίοις τὰ Θεοῦ χαρίζεσθαι. Εἰ δὲ πένητες εἶεν, ἐπιχωρηγεῖτω ὡς πένησιν· ἀλλὰ μὴ προφάσει τέτων τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀπεμπολεῖται. Εἰ δὲ προφασίζονται ζημίαν ἐμποιεῖν, καὶ μὴ δὲ πρὸς ὕψιν τυγχάνειν τὸ ἀγρόν· μὴ δὲ ὅτω τοῖς κατὰ τόπον ἀρχιερεῖν ἐκδίδουσι τὸν τόπον, ἀλλὰ κληρικῶς, ἢ γεωργοῖς. Εἰ δὲ πονηρὰ πανουργία χρεῖσται, καὶ ἐκ τῆς κληρικῆς, ἢ τῆς γεωργικῆς ἀνῆσται ἀρχὴν τὸν ἀγρόν, καὶ ὅπως ἄκυρον εἶναι τὴν πράξιν, καὶ ἀποκαθίστασθαι ἐν τῷ ἐπισκοπεῖν, ἢ τῷ μοναστηρίῳ· καὶ ἐπίσκοπος, ἢ ἡγούμενος τέτοις ποῖον ἐκδιωχθῆτω, ὁ μὲν ἐπίσκοπος, τῷ ἐπισκοπεῖν, ὁ δὲ ἡγούμενος, τοῦ μοναστηρίου, ὡς διασκορπίζοντες κακῶς, καὶ οὐ συνήγαγον κατὰ γῆν τὸν τοιοῦτον θεῖον, καὶ πατρικὸν διορισμόν, καὶ ἡ ἡμῶν μετρίότης ἅμα τῇ συνεδριάζουσῃ ἱερᾷ συνόδῳ διατυποῖ· τὰ ἀπὸ αὐτεργίων προσδίδει ἔχοντα ἀκίνητα, καὶ προσώποις ἐκδοθέντα τισιν, οὐ γεωργοῖς, ὅδε κληρικῶς, ἐπαναλεῖν πάλιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἐκδόσεων ἀνατροπόμενων· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ὅπως μὴ συνευδοκῶνται τοῖς αὐτεργίῳις συναριθμώμενα, μένειν τὰς ἐκδόσεις· εἴγε καὶ συναινέσει κληρικῶν προβεβηκῶς, καὶ μὴ προφανῶς εἰς βλάβην, καὶ ζημίαν μεγίστην τῆς ἐκκλησίας ὁρῶσι, καὶ ἡ ὑπὲρ τὸ διπλάσιον νόμιμον περιγραφὴ ταύτας ἀνατρέπει δύναται· τινικαὶ τα γὰρ ὡς τῇ ἐκδεδοκῶτος μητροπολίτου χαρίζεσθαι δοκῶντος μᾶλλον τὰ ἐκκλησιαστικὰ τοῖς ἐκλαμβανόμενοις. Οὐ μέντοι γε τὰς ἐκδόσεις ἀδέκτους εἶναι παντάπασι, ὡς καὶ νόμοις ἐναντιούμενοις, καὶ τῇ τῶν κανόνων εὐθύτητι. Ἡ μὲν οὖν ἡμετέρα γνώμη τοιαύτη, καὶ ὅτω περὶ τῶν τοιοῦτων ἀρχιερατικῶς, καὶ εὐσεβῶς διορίζεσθαι, καὶ οἰκονομεῖν τεταρβήκαμεν· καὶ ὡς καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἀγιοτάτοι ἀρχιερεῖς δεδοκιμασμέναι τε καὶ διορίσαντο· ὁ δὲ εὐσεβεστάτος ἡμῶν βασιλεὺς, ὡς τῆς τῶν ἐκκλησιῶν φροντίδων συστάσει πλέον μᾶλλον, ἢ τὸν ἀέρα πνέων, οἰκονομήσει πάντως ἐπανασωθῆναι καὶ ταῖς ἐκκλησίαις τὰ ὑπ' αὐταῖς πρότερον τελευτὰ σεμνεῖα, καὶ λοιπὰ ἀκίνητα, δι' ἃς ἐρήκαμεν αἰτίας κατὰ τὸ δέξαν τῷ κράτει αὐτῷ δικάσιν τε καὶ εὐλογον. Hanc Constitutionem ideo totam proutimus, quia deesse comperimus in Leunclavio, apud quem tamen Lib. II. pag. 141. Editum Alexii Comneni legitur de allatis in monasteria bonis, & aliis Ecclesiasticis iuribus; quemadmodum etiam Lib. IV. p. 256. altera additury synodalis Constitutio Patriarchae Alexii de iis, qui per donationem monasteria consequuntur, & de aliis quibusdam necessariis Ecclesiasticis causis, quae ad Metropoles, Archiepiscopatus, & Episcopatus pertinent.

LIV. pag. 310. Διάταξις νομικὴ περὶ δευτερογαμίας. *Constitutio legalis de secundis nuptiis*. Inc. Τίμιον εἶναι τὸν γάμον, Def. τοῦ τῆς παρθενίας σεφάνου. Exponitur in hoc capite, honorabiles esse nuptias, & inviolabi-

bi.

bilem thalamum Scripturam sanctam testari, idque de primis tantum nuptiis pronuntiari. Vnam enim esse legalem viri cum muliere coniunctionem adfirmasse Beatum Gregorium Nyssenum in III. Cap. Ep. eius canonicae, in quo & argumenta exponit, quibus probare conatur viro unam mulierem dari a Deo auxiliatricem, & mulieri unum aptari caput. Non adest in Leuncl.

LV. pag. 311. Συνδική διάγνωσις τῶ ἀγιωτάτου πατριάρχου κυρίου Ἀλεξίου περὶ διαφορῶν ἐκκλησιαστικῶν κεφαλαίων. *Synodica decisio sanctissimi Patriarchae Domini Alexii de diversis Ecclesiasticis capitibus.* Inc. Τῶν ἱερῶν, καὶ ἁγίων κανόνων ἐκείνων. Def. ἐπεδόθη μητροπολιτῶν. Μηνὶ Γαυναρίου, ἰνδικτιῶνι ια'. ἔτους 594 α'. Exitat in Leuncl. Lib. IV. p. 250. & in cit. Zonarae Syntagmate p. 786.

LVI. pag. 315. β. Εὐκείνη, ἣτοι ἀνάμνησις τῆς γενομένης τῆς ἐκκλησίας ἐνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνῳ καὶ Ρωμανῷ, τῷ μὲν βασιλεύοντι, τῷ δὲ τῷ τῇ καὶ τῷ βασιλοπάτορι ἀξιωματικῇ διαπρέποντος. *Expositio, sive admonitio de unione Ecclesiae facta sub Constantino & Romano, quorum ille tunc imperabat, hic ea dignitate fulgebat, quod imperatoris pater audiret.* Inc. Ο κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ Θεὸς τοῦ εἰναι μαθηταίς, καὶ ἀποστόλοις. Def. μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῶ ἐβδόμῳ ἔτους. Subnectitur scholion p. 317. β. quod inc. Ἀλλὰ τὰ μὲν ὡς δεδήλωται. Def. καὶ πάντων οἱ ἐξ αἰῶνος εὐαρεσούμενοι ὡρθεῖ ἀγίων, ἀμὴν. Vid. Leuncl. Lib. II. a p. 104. ad 109. a quo Codex circa finem differt, utpote novem circiter verbis auctior.

LVII. pag. 318. β. Γ. Ἰσον τῆς ἐκτεθείσης συνδικῆς ψήφου ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ ἀγιωτάτου, καὶ οἰκουμένου πατριάρχου παρὰ Νικήτα τῷ ὁσιωτάτῳ πρωτοσυγκέλλῳ, καὶ χαρτοφύλακῳ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κατὰ 595' ἔτος, τῆς ε' ἰνδικτιῶνος. *Exemplum editae synodicae sententiae sub Michaelis sanctissimo, & universali Patriarcha, a Niceta sanctissimo protosyncello, & chartophylace magnae Ecclesiae A. M. 6560. (Christi MLVI.) indictione quinta.* Inc. Ἀνέγκαις ὁ ἱερότατος πρὸς τὴν ἡμετέραν μετρίβηται. Def. ἐκπεπόμενον ἐγγράφως, ut in Leuncl. Lib. III. p. 210. quibus tamen in Cod. haec alia pauca subnectuntur: Εὐ δὲ καὶ πλείονα τέτω τῷ ποριμωτάτῳ ἐξευρίσκων τῆς φύσεως ὡραίῳ τῆς εὐσεβείας σεφάνῳ τὰ περὶ τῶν γάμων ζητηθέντα ὡραίον, καὶ ἔως ὡραιωτάτην πάντως τὴν νομικὴν ἀναδείξει ὑπέδειν. Vid. p. 9. huius Catalogi N. LXXIX.

LVIII. p. 321 Πιστάκιον πατριαρχικὸν ἐκτεθέν παρὰ Γεωργίου χαρτοφύλακος, τῷ τῷ Γεωργίου, (sic) περὶ τῆς δις ἐκαδέσφῃ τῆς ἰδίας μητρὸς συναφθέντος, καὶ τῶν ὀφειλόντων δοθῆναι αὐτῷ ἐπιτιμίων. *Breve patriarchale, expositum a Ioanne chartophylace, Ionopoli filio, de quodam, qui matris suae consobrinam uxorem duxerat, deque poenis illi inrogandis.* Inc. Λαμπρόδιος υἱός, ὁ ἀπὸ τῆς κατὰ σέ ἐνορίας Χρυσόπολεως. Def. καὶ μόνῳ ἐν αὐτῷ. Exitat in lute Graec. Rom.

Leuncl. Lib. IV. p. 291. apud quem Πιστάκιον πατριαρχικὸν, *Breve Patriarchale* vertitur, quum melius *Breve Patriarchale* conveniat. Non me latet eadem notione usurpari τὸ brevis: sed in his videndum, quid Ecclesiasticae consuetudini sit accommodatius.

LIX. pag. ead. β. Περί τινος ἀρμυραμένου τῷ ἰδίῳ ἡμῶν γάμον θυγατέρα τινος ὑπερβύτου παρὰ γνῶμην τοῦ πατρὸς αὐτῆς. *De quodam, qui suo filio per nuptias coniunxit filiamfamilias alterius, sine patris eius consensu.* Inc. Ἐτέρος τὸ ἐπώνυμον Βαρβυλάς ἀπὸ Ἐλαδός. Def. κατὰ τὴν τῶν νόμων περίληψιν. Vid. Leuncl. Lib. III. p. 205.

LX. pag. 322. β. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίου Θεοδώρου τῷ Βαλαμῶν, χάριν τῶν ὀφειλουσῶν τελεῖσθαι νηστειῶν ἐκάστῳ ἔτους, πρὸς τοὺς Ἀντιοχείας πεμφθεῖσα. *Epistola sanctissimi Patriarchae Antiocheni Domini Theodori Balsamonis, de ieiuniis, quae peragi debent per singulos annos, missa ad Antiochenos.* Inc. Ἐκεῖνοι διδάσκουσιν περὶ νηστειῶν. Def. μὴ συνθροπάζετε ἑαυτοὺς. Primum Graeco, & Latine edidit Io. Bapt. Cotelierius T. II. Monument. Eccles. Graecae p. 492. Paris. MDCLXXXI. 4.

LXI. pag. 329. β. Ἐρωτήσεις τῶ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυρίου Μάρκου, ἐ ἀποκρίσεις ἐπ' αὐταῖς τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας, κυρίου Θεοδώρου τοῦ Βαλαμῶν. *Interrogationes sanctissimi Patriarchae Alexandrini Domini Marci, & responsiones Patriarchae Antiocheni, Domini Theodori Balsamonis.* Inc. Ο' μὲν θεοπάτωρ, καὶ προφήτης Δαβὶδ ἐρώτησον. Def. κατὰ τὴν εἰπόντα συγγίγνεται. In versione, quae a Leunclavio I. c. Lib. V. pag. 362. adfertur, multa reprehendit Iac. Gretserus Op. T. XVII. p. 16. edition. Ratisbonensis.

LXII. pag. 351. β. Τὸ γεγονός σημεῖωμα παρὰ τῷ αὐδίῳ βασιλεὺς κυρίου Ἰωάννου τοῦ Ἀγγέλου εἰς τὸ ἀποκρίσθαι τὰς τῶν ὑποφύων ἀρχιερέων γαμετίας. Κατὰ τὴν α' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, δ' ἡμέρας, ἰνδικτιῶνι ε'. *Edictum gloriosi Imperatoris Domini Isaaci Angeli, ut condeantur electorum pontificum uxores, publicatum die XX. mensis Septembris, feria quarta, indictione quinta.* Inc. Ἡ ἑνομις τοῦ βασιλέως ἀπόφασις. Def. συνεδριάζοντες ἀρχιερεῖς, ὁ Καίσαρ, ὁ Ἐφέσιος, ὁ Κυζίκιος, (in his definit Leuncl. Lib. II. p. 176. in Cod. vero sequuntur) ὁ Σιδεός, ὁ Ἀμασειας, ὁ Νεοκαισαρείας, ὁ Καρίας, ὁ Λαοδικείας, ὁ Γκονίου, ὁ Συλαίου, ὁ Γεραπόλεως, ὁ Εὐχάϊτων, ὁ Κερμασούντος, ὁ Ἀβίδου, ὁ Λαρίσης, ὁ Κορίνθου, ὁ Μηθύμνης, ὁ Περονεξίας, ὁ Προκονήσου, ὁ Ἡρακλήης, ὁ Λευκάδος, ὁ Ναξιαυζῆς, ὁ Γαρδίκης, (sic) & ἑτεροι.

LXIII. pag. 352. β. Χρυσόβελλον τῷ αὐδίῳ βασιλεὺς κυρίου Ἰωάννου τῷ Δέκῳ περὶ τῶ μὴ διαρπάζειν τὰ τῶ ἐπισκοπείῳ μετὰ θάνατον τῶ ἐπισκόπου. *Aurea bulla laudati Imperatoris Domini Ioannis Ducae de non diripiendis Episcopis.*

scopatus bonis pass mortem Episcopi. Inc. Ἐσονται οἱ Λεῦται ἡμεῖς, τῷ ἱεροφάντῃ Μωσῇ. Def. καὶ θεοτρόβλητον ὑπεσημηνάτο κράτος. In Leuncl. loc. cit.

LXIV. pag. 353. β. Τόμος τῶ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμένου πατριάρχου κυρίου Γεωργίου εἰς τὸ αὐτό. *Tomus sanctissimi & universalis Patriarchae Domini Germani super eadem re, cum interpretatione.* Inc. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Def. χαρισθείης ἡμῖν θεοφιλέστατε πάτερ. Subditur ἐρμηνεία, cuius initium: Οὗτος ὁ Εὐσέβιος ὁ λεγόμενος. Finis: ἐπανεσώτατο ὁ πατριάρχης τῷ μαρτυράτῳ. Non adest in Leuncl.

LXV. pag. 356. β. Ἐπιστολὴ τῶ ἀγίου Ἀθανασίου πᾶσι Ρώμης, καὶ λεγομένη ἐκκλησιαστικῇ, πρὸς Φλαβιανόν. *Sanctissimi Leonis Papae Romani Epistola, quae appellatur Columna fidei, ad Flavianum.* Inc. Ἀναγνόντες τὰ γράμματα τῆς σῆς ἀγάπης, ἀπερ ὅτω βραδυτῆτα γεγενῆσθαι θαυμάζομεν. Def. ὁ Θεὸς ἡρώμενον σε διαφυλάξει ἀδελφεὶ θεοφιλέστατε. Vid. edit. Concil. Paris. T. IV. p. 343.

LXVI. pag. 362. Εἰς τὴν ἐπ' ὀλίγον τῷ αὐτῷ ἐπιστολῇ σφραγισμένην ἢ τῇ τῷ Χρυσῷ ποιμνῇ ἀδοκίματον, ἣν αἰμομυξίαν τὴν πυρὸς δίκην πυρπολῶσαν τὰ σύμπαντα. ἦτε Θεὸς χάριτι καλονοῦν, & νομίμως συνοδικῶς ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀντιμετῶν κατὰ τὴν ἐκκλῆσαν πρώτην τῆς ἐκτεθείσης δεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἐν ἔτει τῷ 595'. Σισίνιος ἐλὼν Θεῷ ἀρχιεπισκοπῶς Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμένους πατριάρχης. *In illegitima matrimonia, ad mundi perniciem iam gregi Christi iulata, hoc est sanguinis commixtionem, instar ignis cuncta devastantem; quae Dei gratia canonice & legitime per synodos impedita, & abrogata est primo vicennio instantis decimae indictionis, anno mundi 6505. (Christi cxxxvii.) Sissinius misericordia Dei Archiepiscopus Constantinopolis, novae Romae, & universalis Patriarcha.* Inc. Καὶ ἱατρὸς ἐκείνος ἰδίαν, καὶ πολλὰς ἀλίας πῆλεσεν. Def. εἰς ἐσθέρην τῶν ἐσομένων ἐναπετίθη. κατὰ τὴν ἐκκλῆσαν πρώτην τῷ Φεβρουαρίῳ μηνὸς τῆς δεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἐν ἔτει τῷ 595'. Vid. Leunclavium I. c. Lib. III. p. 197.

LXVII. pag. 366. β. Ἐκείσε κανόνων τοῦ αὐτοῦ, καὶ τῶν ὀπ' αὐτὸν ἀγιωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων. *Expositio canonum eiusdem, & sanctissimorum Metropolitanorum, & Archiepiscoporum, et subditorum.* Inc. Ἡμεῖς ἐφ' ἑκατὸν διασκεψάμενοι. Def. τοῖς ἀναγεγραμμένοις. Nihil de hac Canonum expositione Le Quienius in Oriente Christ. p. 257. scriptum reliquit, neque Fabric. I. c. lib. V. c. 45. T. X. p. 545.

LXVIII. pag. 368. Ἐξ ἐπιστολῆς τῶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Ἀλεξίου πρὸς Θεοφάνην Θεσσαλονίκης. *Ex Epistola Patriarchae Constantinopolitani Domini Alexii ad Theophanem Thessalonicae.* Inc. Συγγενεῖς συγγενεῖς μητρὶ ἀρπάσαι. Def. εἴτε παρῶσαν οἱ γονεῖς, εἴτε μή. Non est in Leunclavio. Summa est, quod cognato sponfam cognati vi adripiente,

si non corrupti fuerint, nullum sit impedimentum, quia nuptias contrahant; in vero corrupti, minime nuptiae fieri possint. Lege enim iungi possunt, qui sunt in octavo gradu, minime vero qui in septimo.

LXIX. pag. 369. Ἐξ ἐπιστολῆς πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Μιχαὴλ. *Ex Epistola Patriarchae Constantinopolitani Domini Michaelis.* Inc. Ἐπὶ τῶν ἐκ τῷ αὐτῷ γένους. Def. ὅπερ καὶ ὁ πολιτικὸς ἀπεργεῖ νόμος. Vid. Leuncl. Lib. IV. p. 264.

LXX. ead. pag. Ἐξ ἐτέρης τοῦ αὐτοῦ. *Ex alia eiusdem.* Inc. Ο' ἱερεὺς γνῶς τὴν σύνοικον μοιχευθεῖσαν. Def. εἰς μοναχήριον, ἐν ᾧ ἀποκαρτεῖται. Ibid. p. 263.

LXXI. pag. eadem. Ἐκ τῶ συνοδικῶ τῶν ἰωάννου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. *Ex synodico tomo Ioannis Patriarchae Constantinopolitani.* Inc. Εἰ καὶ προδήλως περὶ μνηστίας. Def. τῶν ἐδὲ τὴν ἐκκλῆσαν. Quid simile pertractatur in Leunclavio Lib. III. p. 211.

LXXII. pag. ead. β. Ἐκδοσις Ἰωάννου τῶ μακαριωτάτου χαρτοφύλακος. *Edictio Ioannis beatisissimi chartophylacis.* Inc. Μηνὶ Ἀπριλίῳ ἐβδόμῃ, ἰνδικτιῶνος ἔκτης, ἔτους 596'. προκαθήμενου Ἀλεξίου. Def. τὸν θεοφιλέστατον Ἀθηνῶν καὶ σύγκελλον. Adest in Leunclavio I. c. Lib. III. p. 204. ubi praeterea schema septimi gradus cognationis adponitur, quod in Codice desideratur.

LXXIII. pag. 370. Βιβλίον τῶν βασιλικῶν καὶ τίτλος καὶ περὶ κεκολυμένων γάμων. *Libellus Basilicorum XXVIII. titulus XXII. de prohibitis matrimoniis.* Inc. Ἡ συγγένεια νόμα ἐστὶ γενικὴν. Def. καταλαβεῖν τὴν βαθμῶν. Est in Basilicis Tom. IV. pag. 281. ibique adfertur sub titulo V. de Nuptiis prohibitis, & definit Codex in supra adlatis verbis, quae in citata editione occurrunt p. 284. ac ferme hoc caput convenit cum eo, quod iam retulimus supra Cod. II. pag. 10. N. XCIV.

LXXIV. pag. 371. Φωτίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως. *Photii sanctissimi Patriarchae Constantinopolitani.* Inc. Πάντα τῆς ὑμῶν ἀρχιερατικῆς. Def. τῆς βεβηλώσεως ἐκ τῆς μεταστροφῆς. Sunt quinque Photii epistolae, de quibus vide Cod. XXII. huius Plurci N. XLIII. p. 48.

LXXV. pag. 375. β. Περί τῶν γαμικῶν συναλλαγμάτων. *De commutationibus matrimonio coepris.* Inc. Ἡ συγγένεια, κοινὴν εἶναι νόμα. Def. ἡ τῶν γαμικῶν συναλλαγμάτων ἀπάντων διάταξις. Hoc Caput defunctum fortasse est ex Basilicis, non secus, ac illud supra adlatum N. LXXIII.

LXXVI. pag. 378. Περί συγγενείας, καὶ γαμικῶν συναλλαγμάτων. *De affinitate & commutationibus matrimonio natis.* Inc. Ἡ συγγένεια γενικὴν νόμα ἐστὶ. Def. διὰ πολλὰ τὰ γυναικεία ἀρρώστια ἐκ ἀνδρῶν. Hoc argumentum, quod occurrit etiam in Leunclavio Lib. VIII. p. 519. sed breviter pertractatum, in XIV. Capita distributum exhibet Codex, suo unicuique diversorum adfinitatis graduum schemate adposito.

LXXVII. pag. 382. Ερώτημα προτεθέν ἐπὶ Ἀλεξίου τῷ ἀγιωτάτῳ, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῳ, συνεδριάζοντων αὐτῷ Θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν, Νικήτα Ἀγχιούρας, Κωνσταντίνου Πατρῶν, Λαυρεντίου Δυρραχίου, καὶ Κωνσταντίνου Χωνῶν. *Quaestio* (de gradibus adfinitatis) *proposita sub Alexio sanctissimo & universali Patriarcha, adfidentibus ei amantissimis Dei metropolitibus, Niceta Ancyrano, Constantino Patraurum, Laurentio Dyrrhachii, & Constantino Chonorum.* Inc. Παρέση Γωάννης Κυβερκείσιος ἐξ Εὐρίπου. Def. πρὸς Λέοντα τὸν Θεοφιλέστατον μητροπολίτην Ἀθηνῶν, καὶ σύγκελλον. Huc usque etiam in Leuncl. Lib. III. p. 204. In Codice vero alia multa subnectuntur eiusdem argumenti, & eiusdem fortasse Patriarchae, quorum initium: Πολλὰς μὲν ἐπὶ τῷ τῶν ἁγίων ἐκείνων θανάτῳ. Finis: καὶ τὸ ἐξ ἑαυτοῦ αὐτῶ ἐπίλεγε.

LXXVIII. pag. 389. Περὶ γάμων γνῶμη συνοδική. *De matrimoniis decretum synodale.* Inc. Εἰς τὸς νόμους γάμων συνοδικῶν τῶν θυγατρὶ τῷ διεξαδέλφῳ αὐτοῦ. Def. ἀπὸ τῷ τόμῳ κεκάλυται. Non inveni in Leunclavio I. c. Agitur ibi de discrimine, quod intercedit septimum inter, & octavum cognationis gradum: numerantur autem gradus in hunc ferme modum, me genuit Paulus, illum Marcus, & hunc Petrus, ecce tres gradus ex tribus generationibus.

LXXIX. pag. ead. b. Τίτλος ζ'. *Tituli septimi.* Inc. Εἰ μέντοιγε ἀπὸ τῶ ἀγίου βαπτίσματος. Def. αἱ ψυχὰς αὐτῶν συνάπτονται.

LXXX. pag. 390. Exhibetur *Schema graduum cognationis*, diligentissime descriptum, quod concordat cum alio, de quo supra pag. 10. N. XCV.

LXXXI. pag. 391. Ποίημα Μιχαὴλ ἀνθυπάτου, καὶ κριτοῦ τοῦ Ἀτταλειώτου. *Opus Michaelis proconsulis, & iudicis Attalioe.* Praecedit Prooemium, cuius initium: Μέλλων, ὡς δεύετε βασιλεῦ, κατὰ τὸ ἐπιτετραμμένον σοι. Finis: καὶ ἔστιν ἡ ἐπιγραφὴ ὕμῳ. Tum index *Titulorum*, quorum primus: Περὶ κατασκευῆς ἀνθρώπων, καὶ διαίρεσως προσώπων, & πραγμάτων, καὶ ποιότητος αὐτῶν. *De statu hominum, & divisione personarum, & rerum, & earum qualitate.* Vitimus: Περὶ διανομῆς νόμων, καὶ περὶ βημάτων σημασίας, καὶ περὶ διαφορῶν κανόνων, καὶ περὶ δειξέων βασιλεῖ προσφερομένων. *De iustitia legis, & verborum significatione, ac de diversis Canonibus, precibusque regi convenientibus.* Quos tamen non eodem modo dividi, ac pertractari animadvertimus, ac editos a Leunclavio in Tom. II. Iuris Graec. Romani a pag. 1. usque ad pag. 79. ac praecipue circa finem; post enim verba: καὶ κρατεῖ νῦν τοῦτο, καὶ πολιτεύεται, καὶ πράττεται, quae sunt ultima Attaliae Synopses, in Codice pag. 433. b. alia quaedam subnectuntur, quae inc. Ο' δὲ κύριος Ρωμανὸς ἐκεῖνος ὁ πρεσβύτερος ἐνομοθέτησεν, ἵνα οἱ δυνατοὶ κοσμητοὶ τῶν καὶ ἐκκλησιαστικοί. Def. κωλύονται γὰρ δύο ἀδελφοὶ λαμβάνειν πρὸς μίαν

(1) Ita corr. supra p. 10. N. XCII.

ἐξαδέλφῳ, ὡσαύτως καὶ θείαν, καὶ ἀνεψιάν. His autem pertractantur tituli: Περὶ τῶ μὴ δύνασθαι δυνατὸν ἀγοράζειν εἰς χωρίον, ἢ ἀγρῶν ἀνακοινώσεις. Περὶ προτιμήσεως Περὶ στρατιωτικῶν τοπίων. Περὶ φονευτῶν τῶν προσφενγόντων εἰς τὴν τῷ Θεῷ μεγάλην ἐκκλησίαν. Περὶ δικαιοσύνης νόμου, κ. λ. qui est ultimus supra relatus.

LXXXII. pag. 430. b. Sequuntur quaedam Novellae, ac primum Neapoli τῷ βασιλεῶς κυρίου Ρωμανὸς περὶ προτιμήσεως Μετὰ β' χρόνων τῆς αὐτῆς βασιλείας, αὐτὴ ἐξετέθη πρώτη πασῶν τῶν νεαρῶν, μηνὶ Ἀπριλίῳ, ἔτους 594. *Novella prima Imperatoris Domini Romani de praerogativa Post duos annos imperii eius, haec proposita est prima omnium Novellarum, mense Aprili, A. M. 6430.* (Christi 643.) Inc. Παλαὶς νόμος ἐστὶ μὴ δένα κωλύσθαι μήτε παρὰ συγγενῶν. Def. κατὰ τοσούτον ἡ ἐκποίησις ἀναιρεῖται. Haec Novella I. Romano seniori ab Cuiacio lib. V. de Feudis p. 229. adscribitur. Exstat cum Ioannis Leunclavii versione, qui tredecim Constitutiones Constantini, primus vulgavit, ad calcem ἐκλογῆς βασιλικῶν Basil. MDLXXV. fol. & in Iure Graec. Rom. T. II. p. 139. & in editione operum Constantini Porphyrogeniti Graece, & Latine vulgata ab Io. Meurzio, Lugd. Batav. MDCCVII. 8. p. 175. & paulum immutatis verbis pag. 184. eiusdem Novellae Epitome ex Mich. Attaliata p. 190.

LXXXIII. p. 438. H' νεαρὰ τοῦ βασιλεῶς κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ περὶ τοῦ ἐντος τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν τοῦ τριμήνου παραγέσθαι τῆς μαρτυρίας, ὑπαγορευθεῖσα παρὰ τῷ Σολομῶντι. *Novella Imperatoris Domini Alexii Comneni, ut intra quinque, & decem dies trimestris spatii testes producantur, a Solomone dictata.* Inc. Πολλὰ μὲν δικαστήρια ἀπὸ μέσον Ἀ'ννης. Def. ἐπὶ τῇ συστάσει τοῦ πρωτηρίου ἐγγράφου. Succedit *Exemplum latae sententiae*, cuius initium: Ε'πειπερ Ἀ'ννα, ἡ τῷ τελευτήσαντος, κ. λ. Finis: παρὰ τῷ μεγάλῳ Δρυγγαρίῳ ἀκριβέστερον τηρηθῆσονται. Huc usque etiam in Leunclav. Tom. II. a p. 179. ad p. 184. In Codice vero haec pauca subiunguntur: Ο' ἐμπρησμοὶ καὶ καταλλάσσει τὸν χρεώσῃ τῷ δανείῳ. Ο' ποιήσαι χειρόγραφον ὡς πενήκοντα λίτρας χρυσίου ὀφείλει τριῶν μαρτύρων ὑπογραφαὶ ἐνλάττειν. ἄλλως γὰρ ἢ χρὴ τὸ τοῖς τοῖς ἐρῶσθαι χειρόγραφον τὰ δὲ αὐτὰ, καὶ περὶ ἀποδείξεως ὡς πενήκοντα λίτρας νομοθετεῖ.

LXXXIV. pag. 441. b. Ψήφος τοῦ πατριάρχου κυρίου Μιχαὴλ περὶ γάμου κεκωλυμένου. *Sententia Patriarchae Domini Michaelis de matrimonio prohibito.* Inc. Ἀ'ν'κοον ἡ μετρίότης ἡμῶν. Def. ἀναπαυσάμενη κυρία Σισινία τῷ πατριάρχῳ. Leuncl. T. I. Lib. IV. pag. 263.

LXXXV. pag. 442. Ψήφος τῷ πατριάρχῳ κυρίου Μιχαὴλ περὶ γυναικὸς ἱερέως μοιχευθῆσας. *Sententia Patriarchae Domini Michaelis de uxore sacerdotis moecha.* Inc. Γωάννης ἕως ἱερεὺς ὁ τὴν παρῶσαν γραφὴν ἐπιδιδύς σοι. Def. προσενέγκη, καὶ ἀποκαρῇ. Differt multum ab edita a Leunclavio loc. cit.

LXXXVI.

(2) Sic in Codice, in Leuncl. vero Ἀ'ν'κωμένῳ.

LXXXVI. pag. eadem. Κρίσις συνοδικὴ ἐπὶ τῷ κυρίῳ Ἀλεξίῳ τοῦ πατριάρχῳ περὶ γάμων, μηνὶ Ἀπριλίῳ 13. ἰνδικτιῶνος 5. ἔτους 594. προκαθημένου Ἀλεξίου τοῦ ἀγιωτάτου, καὶ οἰκουμένης πατριάρχῳ ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τῶν κατηχουμένων, συνεδριάζοντων αὐτῷ Θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν, Νικήτα Ἀγχιούρας, Κωνσταντίνου Πατρῶν, Λαυρεντίου Δυρραχίου, καὶ Κωνσταντίνου Χωνῶν. *Iudicium synodicum sub Domino Alexio Patriarcha de matrimoniis, mensis Aprilis die XVII. indictione VI. A. M. 6436.* [Christi 1437.] *praesidente Alexio, sanctissimo, & oecumenico Patriarcha ad dexteram partem catechumenorum, adfidentibus ipsi piissimis metropolitibus, Niceta Ancyrae, Constantino Patraurum, Laurentio Dyrrhachii, & Constantino Chonorum.* Inc. Παρέση Γωάννης Κυβερκείσιος ὁ ἐξ Εὐρίπου κ. λ. & concordat cum superiori quaestione sub eodem Patriarcha Alexio proposita N. LXXVII. usque ad illa verba: πρὸς Λέοντα τὸν Θεοφιλέστατον μητροπολίτην Ἀθηνῶν, καὶ σύγκελλον: post quae, in eadem linea sequitur: Περὶ δαπανημάτων. *De expensis.* Inc. Τῶν δαπανημάτων, τὰ μὲν δι' ἀναγκαίαν γίνεται χρεῖαν. Def. καὶ τῆς τῶν νεαρῶν συλλογῆς τῆς. Haec ultima sunt mutila. Vide Leuncl. Lib. III. p. 204.

LXXXVII. pag. ead. b. Neapoli Γουσινιάνος (sic) περὶ ἐκκλησίᾳ κυ'. *Novella Iustiniani de appellatione CXXIII.* Inc. Εἰ τις κατὰ τινος, ἢ πληροῦ. Def. ἀναφύρεσθαι τε καὶ γυμνάζεσθαι. Haec est pars Capituli XXI. Novellae CXXIII. Quae quidem Novella, ut plurimum inscribitur: *De sanctissimis Episcopis, & Deo amabilibus, & reverendissimis Clericis, & Monachis.* In Indice titulorum Novellarum Iustiniani Constitutionum, quem Cuiacius in principio suarum in eisdem Expositionum adposuit, hunc praefert titulum: *De Episcopis & Clericis.* In editione vero Capituli: Περὶ ἐκκλησιαστικῶν διαφορῶν κεφάλαιον. Quare titulum supra adlatum περὶ ἐκκλησίᾳ, an Caput tantum XXI. non ad integram Novellam referendum esse nemo non videt.

LXXXVIII. pag. 443. Ἀπὸ τοῦ ε' τίτλου τοῦ κ' βιβλίου τῶν βασιλικῶν, κεφάλαιον β'. *A quinto titulo Libri XXV. Basilicorum, Caput secundum.* Inc. Ο' γενικὴν ἐποδήκη ἔχων. Def. εἰς μόνον τὸ πρῶτον προτιμῶμαι σου. Exstat in Basilic. T. IV. p. 58.

LXXXIX. pag. eadem. Ἀπὸ τοῦ πρώτου τίτλου τῷ κ' βιβλίῳ, κεφάλαιον ρέ'. *A primo titulo Libri XXIX. Caput CXV.* Inc. Νομοθετεῖ ἡ διάταξις ὕμῳ. Def. ἡ δὲ ἀπαίτησις μήτε. Exstat in Basilic. T. IV. Cap. CXIX. p. 542. & definit in med. pag. 544.

XC. pag. 446. Αἱ λέξεις τῶδε τῷ βιβλίῳ κατὰ ἀλφάβητον. *Diffiones* (Latinae nimirum in Nomocanone & Basilicis receptae) *huius Libri, litterarum ordine.* Inc. Ἀ'κίωρ, ὁ ἐνάγων. Ἀντικίωρ, ἀντιγραφεύς. Ἀ'εσμήματα, ἡ διατιμημένη. Ἀ'δουκεντίκια, ἐπιμερδεῖς. Ἀ'δνατικοί, τὸ τῶν ἀνιόρων ἐξ ἀρρέων γόνος. Ἀ'δυτεύσας, εἰσερχόμενος, ἢ ἐμβατεύων. Ἀ'δίτινος εἰσόδος. Ἀ'νιάλιον λέγατον, ἐτήσιον λέγατον, ἢ

γρηθησίον καταβολή. Ἀ'διφάνευτον, ἀδιενδίκητον. Ἀ'δρεπόνσιον, εἰς ἀπόκρισιν τινά. Ἀ'δναμίαν, κατ' ὄνματος διέρχεσθαι. Ἀ'υδιτόριον, ἀκροάσιμον, ἢ ἀκροατήριον. Ἀ'ντικισεμπορίβους, τὴν παλαιὰς καίρας.

Βινεράβηλεμ, τὸ σεμνότερον. Βυλαμπάρης, ὁ κατὰ θέλησιν τῶν δύο μερῶν ἔσθῃ τῷ δικαστήρι διδόμενος ὕρκος. Βονογραζία, καλὴ ἀγάπη. Βοναφίδε, τῇ καλῇ πίσει. Βελιανίω, ὕμνος ἔτω καλόμενος. Βενεφίκιον, πᾶν δῶρημα, καὶ εὐεργέτημα. Βρέβιον, ἡ κατ' ἐπιτομὴν γραφή, ἢ γυνή σύντομος γραφή. Βρεβίω γὰρ κατὰ Λατίνους τὸ τέμνω, καὶ βρεβίτα ἡ συντομία, κ. λ. Earum ultimae sunt, quae a littera φ incipiunt, nimirum: Φίσκος, ὁ δημόσιος. Φάκτα, τὰ γινόμενα, καὶ πραττόμενα, ἢ γυνὴ τῶν τῶν πράγματός. Φισκοῦσθαι, δημοσιεύσθαι. Φιδεκομίστριον, τῇ πίσει. Φαμήλια, λαβὴ. Φιδεράτος, ὁ μογος. His aliae subcedunt eiusmodi voces nullo ordine, earumque explicationes. Inc. Ἀ'νευ ἐκταρί, ἄνευ τῷ ἐκτῇ τῆς λίτρας, ὃ ἐστὶ τῶν ἰσ' νομισμάτων. Def. χώρα δὲ αὐτῇ ἐπὶ φθειρομένων, ἢ ἐναλλασσομένων πραγμάτων. Quid simile habetur in Bibl. Caesar. Vindobon. apud Nesselium Tom. V. p. 53. num. 31.

Quum secundi, atque huius ultimi Codicis recensio protrahi nimirum necesse fuisset, si tum textus, tum interpretationis initium, ac finem adnotare separatim voluissimus, brevitati consulentes, ibi tantum duximus hac utendum maiori diligentia, ubi Codicem discrepare ab editionibusprehendimus. Quod si plenior adhuc curiam, magisque enucleata probetur recensio, quum in sequentibus Plutei aliae eiusmodi obcurrant Canonum Collectiones, nulla brevitatis habita ratione, singula nos invicem seiuncta duros pollicemur. Interim monitum volumus lectorem, voci ἐκδόσεων, quam supra p. 76. N. LIII. Lacine reddidimus de expensis, melius de alienationibus convenire.

Codex Graecus chartaceus Ms in fol. Sec. XIV. perspicuus scriptus, & optime servatus. Constat fol. scriptis 448

Ne tota haec pagina vacua supersit, non iniucundum erudito lectori fore censuimus, heic Theodori Balsamonis versiculos quosdam inferere, quos in recensione Codicis II. huius Plutei §. C. p. 11. tantum innuimus, quum neque in eiusdem Syntagmate Canonum, neque in Guilielmi Beveregii Pandectis Canonum, nec denique in Henrici Iustelli Bibliotheca Iuris Canonici Veteris habeantur, eoque libentius id facimus, quod ita sunt per compendia conscripti, ac vetustate iam evanescentes, ut luce donatos ab interitu pene vindicare illos videamur.

Τῷ Βαλαμῶντος ἐπίλογος εἰς τὸν νομοκανόνα διὰ στίχων ἰαμβίων.

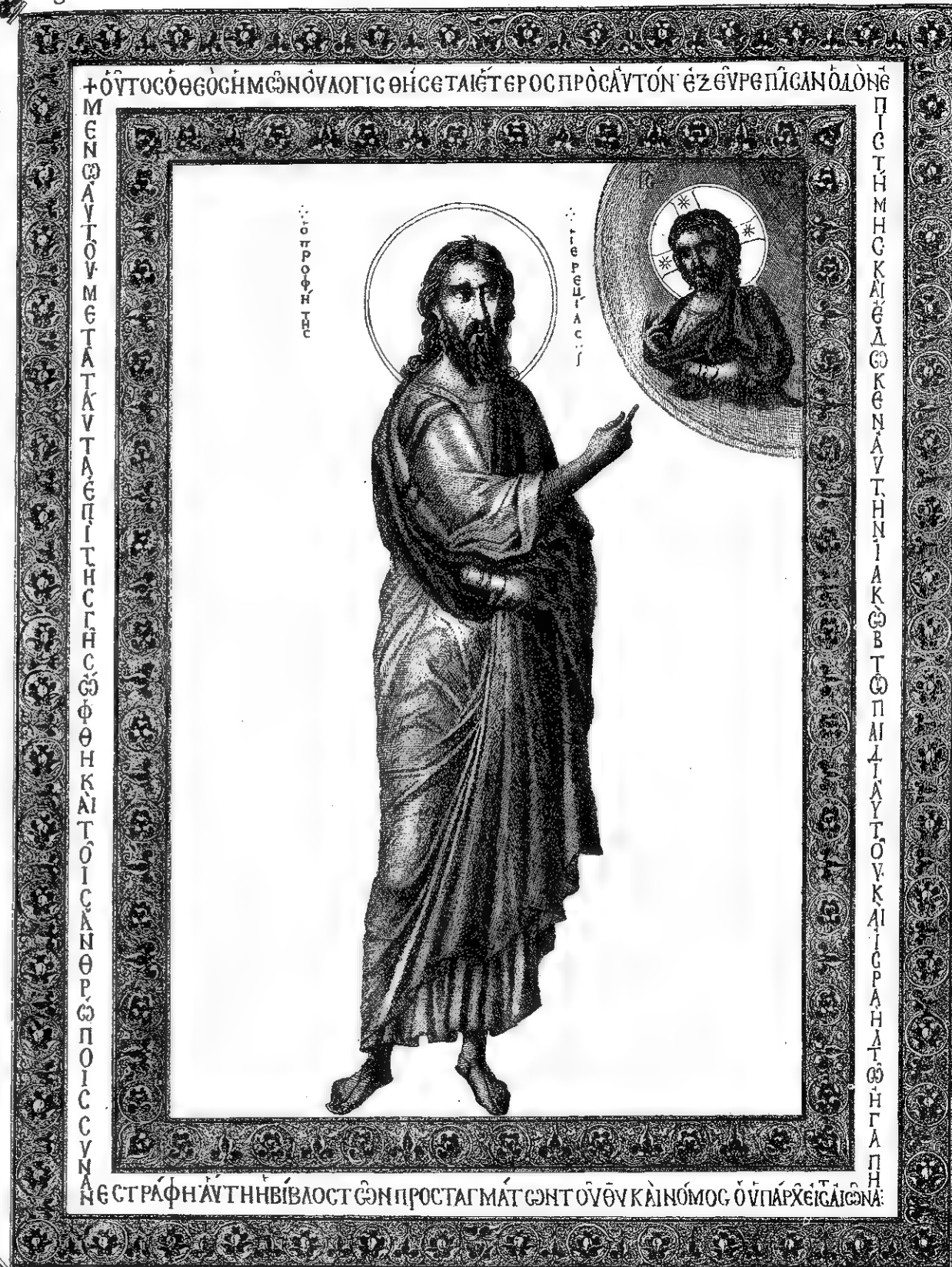
Balsamonis epilogus in Nomocanonem versibus iambis.

Τὴν Μωσαϊκὴν ἀναμετρήσας πλάνην
Ε'ρημοβατῶν εἰς ἀνιμωπραξίας
Ε'πὶ χρόνους δις εἴκοσι, ἢ καὶ πλέον,
L

Γά-

BIBLIOTHECAE

MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

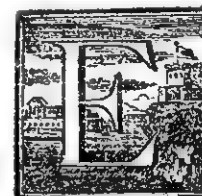
PLVTEVS VI.

CONTINENS GRAECOS CODICES MANVSRIPTOS XXXIV.

PRAETER VNVM SYRIACVM ET EDITVM.

C O D E X I.

E V A N G E L I A.

Vangelium sanctum Domini nostri Iesu Christi, conscriptum a quatuor Evangelistis sanctis, idest, Mattheo, Marco, Luca, & Iohanne. Romae in typographia Medicea characteribus Arabicis A. MDCX.

Cod. impr. in charta caerul. fol. cum figuris, Constat pag. 368.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

E V A N G E L I A.

Codex hic venerandae vetustatis, Evangeliarium continet cum accentibus, notisque musicis cynnabari delineatis, quibus nimirum Graeci in sacris persolvendis, ad varias vocum inflexiones indicandas utebantur; unde non abs re docti cuiusdam manus in prima adscripsit pagina: *Liber cantus Ecclesiastici*, de quo uberrime pertractarunt Martinus Crusius in Turco-Graecia p. 197. Wolphangus Gudlingius ad Eustratii Ioannidis Zialowschi delineationem Ecclesiae Graecae, editam Norimbergae A. MDCLXXXI. 8. Leo Allatius in duabus Dissertationibus de Libris Ecclesiasticis Graecorum, Parisiis MDCXLIV. 4. & clariss. Montefalconius Palaeogr. Graecae Lib. III. Cap. ult. p. 260. & Lib. V. Cap. III.

Quum vero in hoc Pluteo quamplures Evangeliorum Codices occurrant, quorum meminit Iac. le Long in Biblioth. Sacra T. I. & clariss. Io. Lamius in Libro de Eruditione Apostolorum editionis Florentinae A. MDCCXXXVIII. 8. Cap. XIII. Sect. I. §. II. III. IV. V. & VI. quaedam de prisca Evangelii lectione, ab Ecclesia Graeca recepta, ad huius, & aliorum Codicum illustrationem obiter adtingam. Differt igitur hic liber, quem *Εὐαγγέλιον* vocant, a quatuor Evan-

geliis, quod haec continuatam historiae seriem, neque alterius interruptam verbis continerent: ille vero ea omnia quidem haberet, sed in certas divisa partes, & sectiones, quas Graeci *τμήματα*, *μέρη*, *περίκοπες*, *ἀναγνώσεις*, *ἀναγνώσματα*, Latini *Lectiones* vocant, ad singulorum dierum, ac praecipue festorum, usum adcommodata, modo unius, modo alterius Evangelistae contextu, quandoque etiam pluribus in locis prout opus erat, interposito; ita tamen, ut Evangelicam seriem non prorsus interromperent. Exceptis enim quibusdam solemnibus festis, quae peculiare sibi adfiscerent Evangelium, in reliquis anni diebus ita illud partiri consueverant, ut unius prius Evangelistae contextum in memata dividerent diebusque aptarent; postmodum alterius continuarent, donec omnia absolvent, diebusque Dominicis ab Evangelii scriptore nomen imponerent. Dicebant enim: *ἡ πρώτη κυριακή τοῦ Ματθαίου*, *ἡ δευτέρα τοῦ Ματθαίου*, *prima Dominica Matthaei*, *secunda Matthaei*; & sic de ceteris, ut egregie edocet Leo Allatius in Dissert. I. de Libris Ecclesiast. Graec. ex qua etiam habemus totum Ioannis contextum, septem integris hebdomadibus perlegi, quae a magna Paschatis Dominica, tribus exceptis diebus, numerentur; Matthaei a feria secunda post Dominicam Pentecostes, ad subsequentem Parasceven Exaltationis diem festum, absolviue hebdomadibus septem & decem: harum undecim, singulis diebus Matthaei lectionem continuari, a duodecima, quinque tantum diebus Marci lectionem adsumi, sabbatis, & Dominicis Matthaei restitui, usque ad hebdomadem decimam & septimam; dummodo haec postrema inter Paschale tempus incideret; sin minus, non legi: Lucae Evangelium a feria secunda, quae Dominicam post Exaltationem excipit, & integris hebdomadibus duodecim continuari; ab initio deci-

decimae tertiae, Marci percurri in reliquis diebus, sed sabbatis & Dominicis. Lucae; Marci tandem inter Matthaei, & Lucae resumi; quod vero superest, sabbatis & Dominicis Quadragesimae absolvi. Idipsum aperte innuit Theophanes initio Homiliae V. pag. 27. ubi haec ait: Οὕτω γὰρ ἀνωθεν οἱ πατέρες ἐπενοήσαντο, ὥς ἐκφωνεῖσθαι μὲν τὸ κατὰ Ἰωάννην ἀπ' αὐτῆς τῆς λαμπρᾶς ἀναστάσεως, μέχρι τῆς ἑορτῆς, κατ' ἣν ἡ τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐορτάζεται καθόδοις· ὃ δὲ θεὸς Ματθαῖος ἐυνέγραψεν ἐκείθεν ἀρχόμενον τῷ τέλει τῷ ἐνιαυτοῦ συγκαταλήγειν· τὸ δ' ἐντεῦθεν μυσαρωγέϊσθαι τὴν ἐκκλησίαν ὑπὸ τῷ μεγάλῳ Λυκά, μετέντος τῶν νηστειῶν τοῦ καιροῦ Μάρκου τῷ Θεοκλήρῳ. Plura hac super re doctissimus Suicerus congescit in Thesaur. Ecclesiastico V. Εὐαγγέλιον, ad quem eruditum lectorem remittimus.

Quoniam vero frequens in multis N. T. aliisque sacris Codicibus, huius praesertim Plutei, sit mentio τῶν εἰχῶν, idest versuum, ac Capitum, aliquid etiam circa hanc εἰχομετρίαν adtingendum existimo. Graecis mos erat antiquitus per εἰχῶν, seu versiculos, orationis partes distinguere: εἰχῶν autem non integram designabat periodum; sed eam partem, licet perquam minimam, ubi iam sensus aliquis, quamvis imperfectus, & inchoatus esse videbatur; adeo ut in una periodo tres, quatuor, immo quinque, sex, aut plures εἰχοι numerarentur, aliquando plures, interdum, uti ratio postulabat, pauciores. Horum exempla prope innumera sunt in libris praesertim Biblicis Mss. dummodo vetustatem redoleant, ut egregie ostendit clariss. Bernardus Montefalconius in Palaeogr. Graeca Lib. I. p. 28. qui etiam Codicem Bibliothecae nostrae memorat, Gregorii Theologi Opera continentem, de quo inferius, ubi versuum numerus in fine cuiusque Orationis adnotatur.

Apostolos, & Evangelistas absque ulla Capitum distinctionibus sua edidisse scripta, una est omnium eruditorum opinio; at quo tempore, quibusve auctoribus in libros N. T. investita sit huiusmodi partitio, non satis liquet. Antiquissimam certe Sacrorum librorum divisionem esse illam, quam post Ammonium Alexandrinum Eusebius Caesariensis ad Evangelistarum conciliationem, ope quorundam Canonum excogitavit, quae etiam habetur in celeberrimo Codice Syriaco Seculi VI. huius Bibliothecae Plut. I. N. LVI. recte notat diligentissimus Ecclesiasticarum scrutator antiquitatum Morinus Lib. II. Exercitationum Biblicar. Exercit. XVII. Cap. III. id modo concedat, fieri potuisse, ut Eusebii quoque temporibus aliae tam Evangeliorum, quam reliquorum N. ac V. T. librorum partitiones ab aliis Patribus privatum in usum adinventae fuerint, atque adhibitae. Quam enim nullae sacri textus divisiones ab eiusdem auctoribus profuissent, Ioannes Croius animadvertit in Libro Observationum Ecclesiasticarum.

Cap. VII. liberum unicuique fuisse, eam sequi, aut edere partitionem, quae sacro textui convenientior, sibi que commodior videretur. Hinc autem factum arbitratur, ut ex pluribus, quae olim fuerunt sacrorum librorum divisionibus, aliae quidem sequiori aevo obsoleverint, aliae perpetuo in usu apud Graecos vigerint, illae nempe, quae accuratiores ceteris utilioresque videbantur, aut quas insignioris alicuius Ecclesiae auctoritas, usufque probasset.

Evangeliorum divisio cum Titulis, & Capitibus Eusebianis, utpote Alexandrinae Ecclesiae usu comprobata, ceterisque commodior, quam in omnes fere Graecorum Codices fuisset investita, totius Ecclesiae Graecae paulatim communis quodammodo evasit. Epiphanius in Ancorato Cap. I. & Caesarius Gregorii Nazianzeni frater Dialogo I. Interrog. XXXIX. Evangelii tribuunt Capita mclxii. Vnde patet ea aetate receptam Eusebii divisionem fuisse, Canonibus ab eodem inventis adcommodatam. Sed Titulorum apud ipsos nulla mentio, de quibus tamen loquitur posteriorum longe temporum scriptor Suidas, dum inquit: Τίτλος διαφέρει κεφαλῆαι, καὶ ὁ μὲν Ματθαῖος ἔχει τίτλους ἐξ'. κεφαλῆαι πέντε ὁ δὲ Μάρκος τίτλους μὴ'. κεφαλῆαι δέ'. (lege δέ'). ὁ δὲ Λυκάς τίτλους πρ'. κεφαλῆαι τ μ η'. [lege τ μ β'.] ὁ δὲ Ἰωάννης τίτλους ιη'. κεφαλῆαι σβ'. Titulus differt a Capitulo: & Matthaeus quidem titulos habet LXVIII. capitula CCCLV. Marcus habet titulos XLIX. capitula CCXXXVI. Lucas titulos LXXXIII. capitula CCCXLII. Ioannes titulos XVIII. capitula CCXXXII. Haec Suidae distinctio, ut laudatus inquit Morinus, nil aliud est, quam Eusebiana distinctio, modo Titulos excipias, commemoratio. Quod autem Alexandrinae Ecclesiae auctoritate Tituli Eusebiani Capitulis superadditi fuerint, conici etiam potest ex Anglicano vetustissimo Codice, qui Alexandrinae Ecclesiae olim usibus inserviebat, quique deinde a Cyrillo Lucari Patriarcha, Carolo II. Angliae Regi datus est muneri, ut ex Ioannis Ernesti Grabii Praefatione Cap. I. §. 5. editionis eiusdem Codicis praemissa Oxonii mdcxvii. fol. videre per se quisque potest.

Post primam hanc Evangeliorum divisionem antiquus scriptor, cuius nomen ignoramus, Paulli Apostoli Epistolas digessit in Capita, eisdemque Titulos adiecit, Arcadio IV. & Honorio III. Cos. hoc est A. C. cccxcvi. Colligimus haec omnia ex Euthalio Sulcensi Episcopo in Praefatione ad Paulli Epistolas Cap. II. Ipse etiam Euthalios, qui floruit, non A. C. cccxcvi. ut ait Guilielmus Cave in Libro de Scriptoribus Ecclesiasticis, sed A. cccclviii. operam suam contulit in Paulli Epistolis versibus distinguendis, vitamque suam ultra A. cccxc. produxisset, ex eo conicimus, quod lucubrationes suas Athanasio iuniori, Alexandrino Episcopo, inscripserit, qui eo anno sacer-

cris infulis decoratus fuit. Nec Prologum unum in Paulli Epistolas, & in Apostolorum Actus Commentaria tantum exaravit; sed illas quidem, quomodo Diaconi munere fungeretur, hos vero una cum Catholicis Epistolis, sacerdotii iam auctus dignitate, Lectionibus, Capitibus, ac versiculis distinxit, argumentis, Capitulorum indicibus, atque catalogis auctoritatum Sacrae Scripturae, quae in ipsis laudantur, illustravit. Horum omnium partem primus edidit Franciscus Card. Ximenius in celebri Complutensi Bibliorum editione. Laurentius autem Zacagnius in Collectaneis Monumentorum Ecclesiae Graecae, Romae mdcic. 4. integrum Euthalii opus protulit, egregieque de eo praefatus est. His praemissis, ad Codicis recensionem progrediamur, in quo non est quaerendus ille ordo, qui in vulgatis hodie obinet exemplaribus. Nam ab Ioanne orditur, incipitque pag. 1. Εὐ ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, quem sequitur mox Matthaeus p. 45. ita: Εἶπεν ὁ κύριος, ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἐνδὲ τῶν μικρῶν τούτων. Tum Marcus p. 103. b. Εὐ ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας. Denique Lucas pag. 134. b. Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, Ἡρώδης ὁ τετράρχης, κ. λ. cui iterum p. 194. aliae ex Marco pericopae succedunt, eo nimirum ordine, quem supra fufius explicuimus. Has lectiones, anni feriis, Dominicisque adcommodatas, quae ad p. usque 296. b. progrediuntur, excipiunt illae, quae diebus aliis Deo, Sanctisque eius dicatis, a Septembri usque ad Augustum occurrentibus recitabantur, hinc inde ab Evangelistis desumptae: quae fere omnia cum edit. Veneta A. mdc. apud heredes Christophori Zanetti fol. quam & in huius, & in aliorum Evangeliorum recensione consulimus concordant. Vid. Allat-

ΤΩ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩ ΚΑΙ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩ ΚΥΡΙΩ ΚΥΡΙΩ ΗΜΕΤΕΡΩ ΚΥΡΙΩ ΚΑΛΗΜΕΝΤΙ Ζ' ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΚΡΩ ΑΡΧΙΕΡΕΙ ΑΡ. ΣΕΝΙΟΣ Ο ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΕΝ ΚΥΡΙΩ ΧΑΙΡΕΙΝ ΠΑΝΤΟΤΕ.

(2) Sic in A. ὁ δὲ μὲν ἄλλα τοῖς φίλοις φέρεται δῶρα, ὡς οἶον λῆθων ἑλλαμψίν, αὐγὴν μαργάρων, χρυσὸν καθαρὸν, ἀργυρὸν, πέπλων χάρην, ἅ' πραγμάτων κίνησις, ἢ δῶρα φέρει, ἢ κλῶψ ἀφανής, ἢ τυραννὶς ἀρπάζει. Τάχα δὲ καὶ σὺ εὐτελὲς ἐφερπύσαι, τὰ τῆς ὕλης εὐνοσμία βοσκομένησται. Εἰ γὰρ δὲ φωνᾷς τοῦ Θεοῦ προσκομίζω

tium l. c. Io. Suicerum in Thesaur. Ecclesiast. V. Περιεργία, & clariss. Card. Ios. Mar. Thomasi in Praefat. ad Sectiones Veteres Sacrorum Bibliorum nuperae edit. T. I. Romae mdcclvii. 4. Ex his constat, volumen hoc templorum usibus olim inservisse; ideoque etiam summo paginarum margini feriarum, ac dierum dominicalium, quibus unaquaeque pericopa legenda est, numerum adscriptum fuisse. Lucae autem initio adduntur praeterea haec verba, ἦτοι τὰ νέτα ἔτος, vel novi anni, quae quid sibi velint, ex quadam scriptoris nota eius Evangelio praemissa p. 134. b. dignosci potest. Ea sic habet: Δέον γινώσκειν, ὅτι ἀρχεται ὁ Λυκάς ἀναγινώσκεισθαι ἀπὸ τῆς κυριακῆς μετὰ τὴν ὕψωσιν· τότε γὰρ καὶ ἡ σημερία γίνεται, ὃ καλεῖται νέον ἔτος. Sciendum est, initium Lucae praelegendi fieri a Dominica post Exaltationem. Tunc enim quotidianum officium sit, quod vocatur novus annus. Sed tertiam partem huius Codicis a p. 213. usque ad finem, multo recentiori manus debemus, & in eius scriptura accentus, & interpunctionem ad hodiernam rationem esse formatam animadvertimus. In fine Graeco more scriptor adiecit: Εὐ ταῖς εὐχαῖς σε μέμνησθαι μοι πάτερ τῷ εὐτελεῖς ἱερέως Γεωργίου τοῦ Μαρκοῦ, καὶ ἀμαρτωλοῦ. In tuis precibus pater memora mei vilis sacerdotis Georgii Longi, & peccatoris. De hoc Georgio Longo, qui Sec. circiter XV. floruit, consulendus Montefalconius Palaeogr. Graec. L. I. C. VIII. Hunc tam nitidum, ac bene servatum Codicem Clementi VII. P. M. Arsenius Monembasiae Archiepiscopus, Carmine Graeco in fronte Codicis, ab eodem, ut videtur, exarato, adiecta item e regione Latina versione, dedit muneri; quod nos, Homericum more, in studioforum gratiam haec subiciendum putavimus.

SANCTISSIMO AC BEATISSIMO DOMINO D. NOSTRO DOMINO CLEMENTI VII. S. R. ET CATHOLICAE ECCLESIAE SUMMO PONT. ARSENIUS MONEMBASIAE ARCHIEPISCOPVS IN DOMINO GAVDERE SEMPER.

Alius quidem alia amicis dona fert. [tarum, Videlicet lapidum nitorem, fulgorem margarinarum purum, argentum, vestimentorum gratiam. Quae rerum motio, vel invidiae opus, (tiam, Vel fur obscurus, vel tyrannis rapiet. Forte autem & tinea minuta adrepens, Materiae ornamenta depascetur. Ego vero Dei voces adporto

Κλη-

(1) Arsenius filius Michaelis Apostoli Byzantini, de quo vide Fabricium in Biblioth. Graeca Lib. V. Cap. 41. Tom. X. p. 222. natus est in Creta insula, quo se exsul a Graecia suus receperat pater. De eius Violaria Compositione, seu Lexico Philologico, aut Alphabetica Sylloge Phrasium, Sententiarum, Proverbiorum, Historiarum, Fabularum &c. e Graecis hausta scriptoribus agemus in recensione Cod. XXVI. Plut. IV. in calce huius voluminis Scholia Graeca in VII. Euripidis Tragoedias collegit, caque Graece edita Venetiis mxxxi. 8. Paulo III. Pontifici consecravit, Epistola, quaeclarum plena, in qua & Graecum gentem, seque potissimum contemni fremit. Μεχρὸς Αἰωνοῦ Χριστιανῶν, ἀμφοτέρων δὲ τῶν ταλαιπώρων Γραικῶν . . . ἡμεῖς δὲ δύνωμεν Μεγαρίταις. Iam quantum decimum annum meliorem fortunam frustra expectasse se apud Leonem X.

exposulat. Ταῦτα δὲ καὶ τοιαῦτα ἐν Ῥώμῃ περικαλλέως ἔτος ὄμοι τὰν γονυπέτων ἰσχυρῶς αὐτὸν παρηγορεῖται παρηγορεῖται ὁμοῦ γοητῶν. Ὅς αὐτῶν τοῖς συγχιδίς, προσηύδα τὰ χαρῶναι προσέταξε, ἥτις ἐς τὸδε μὲν περὶ. Addit etiam non fore iniquum, si in tantum Cardinalium numerum unus etiam, vel alter Graecus cooptetur: καὶ τοιγὰ οὐκ ἀποκτεῖν ἢ ἢ ἢ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταῖς τοῖς παρὸνταῖς ἐνδεδυμένους τῶν Καρδινάλιων. Anno proximo mxxxi. ē vivis ereptus est, ut observat Lambecius Lib. VII. p. 236. seq. A Latinorum quum faret partibus, Graecis suis invisus maxime fuit, ut narrat Manuel Malaxus in Turco-Graecia Lib. II. p. 146. Eius Syntagma Logicum MSS. in Bibliotheca Caesarea Vindobonensi, Apophthegmata, aliaeque eius ingenii monumenta memorat Fabricius l. c. p. 491. M Vol. VIII. p. 838.

Κλήμεντι Ρώμης τῷ παναγιωτάτῳ
Οἰκουμένικῳ πατρὶ, καὶ διδασκάλῳ
Ἐκκλησιῶν ὧς τε, καὶ τῆς ἐσπέρας,
Οὐ, παντάνασσα, παρθενομήτορ, κόρη,
Παῖς, τράπεζα, ῥάβδος, λυχνία, κλίμαξ,
Κλίμη, κιβωτὴ, νεφέλη, λαβίς, θρόνος,
Δείξον φοβερὸν πᾶσι τοῖς ἐναντίοις,
Καὶ νόμοι παῖς, ἐμπύκλα τράπεζά τε,
Στηρίζε ῥάβδος, λυχνία φωτίζει τε,
Ἀνάγε κλίμαξ, ἀνάπαυέ τε κλίμη,
Τήρει κιβωτὴ, νεφέλη λάμπρυνέ τε,
Λαβίς τε προσλαμβάνει, καὶ τίμα θρόνος,
Τὸ σταυρικὸν σημαντρον ὡς ἄρως τάχος,
Ἀκινδύνῳ φάλαγγι τῷ βασιλείῳ,
Τὴν πᾶσαν ἐμπλήσειε τροπαίων χθόνα,
Πόλεις τ' ἀνασώσειε τὰς Ἐλληνίδας,
Γραικῶν τ' ἀνακτήσειε τὴν Ἐκκλησίαν,
Τέλος τελοῦσαν, οἱ μοι, τοῖς ὁλοθίοις,
Καὶ θυσίαν ἄμωμον ἐν Ρώμῃ νέα
Ἀναπέμψειε τῷ Θεανθρώπῳ Λόγῳ.
Ναὶ παντάνασσα, καὶ παντοκράτορ Λόγε,
Κόγω παρείην τῶν ὑπηρετῶντων εἰς,
Ὅ πλείστα πάσχων τῆς ἐνώσεως ὑπερ.
Θεὸς δὲ φωνᾷ οὐ δ' ὁ πᾶς κρύψει χέρονος,
Αἰ τῆδε τῇ πυκνίδι προσφύως κείται,
Ἡν ἀνεδέμην σοὶ μακαριώτατε,
Ἀποσβέλων τε τῷ κορυφασιώτατῳ,
Κόσμος ὅπως ἢ τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ
Κεῖναι, συνάμα τοῖς λοιποῖς κειμηλίοις,
Καὶ χροῦνται αὐτῇ, ποιμένος λειτουργῶντος,
Εὐαγγελικῶν ῥημάτων οἱ κήρυκες.
Γραικὸς γὰρ ἐστὶ τάξις, Ἰταλὸς δ' ἄμα
Εὐαγγελίζειν, σὺ γε θυσιάζοντος
Ἀναίμακτόν τε, καὶ ἱερὰν θυσίαν.
Ἐστὶ δὲ κήπος, καὶ τρυφὴ τὸ βιβλίον,
Ἐν ᾧ τὸ φυτὸν τῆς Φθορᾶς ἀπεψύγη.
Παίνεται γὰρ ἐκ ῥοῆς τετρασβύς,
Ζωὴς ὕδωρ, καὶ ξύλον ἐν μέσῳ φέρον,
Δί' ὃν ὁ καρπὸς τῆς ἀρᾶς ἀνετράπη.
Τῷτο κραταῖοι τοῖς μονασταῖς τὸν βίον,
Οἱ τὴν ἑαυτῶν ἐξαμείβοντες φύσιν,
Χωρῶσιν εἰς πύρ, εἰς τροχὸς ἀποσβύσας,
Εἰς ῥοήν θαλασσῶν, εἰς τελευταία ἐξίτη.
Στόμοι γὰρ αὐτὰς ἡ χάρις τῷ πνεύματος.
Τῷτο κραταῖοι τοῖς μονασταῖς τὸν βίον,
Καὶ τὴν φύσιν κάμνουν εὐδὲς ῥωννύει.
Καὶ θαυματουργὸς, τὴν νοσούντας δεικνύει.
Ἐχόν δὲ καὶ σάλπιγγος ἐνθάδε κτύπον,
Νεκρὰς ἀτεχνῶς ἐξεγείρει καρδίας,
Τί χερὶ τὰ λοιπὰ νῦν κατὰ μέρος λέγειν;
Τῷτο προελθὼν τῷ Θεῷ, καὶ δεσπότῃ,
Τὴν ἐρανὴς κλειομένηται ὑπὸν οἰκῇ μοι.
Ἐνθα προχωρῶν ἐκ Φθορᾶς, καὶ σαπρίας,
Θεὸς κατὰρξας ἐν μετέξει γίγνομαι.
Τῷ ποιμενάρχῃ τοῖον κομίζει δῶρον
Ταπεινὸς Ἀρσένιος, εὐτελής θ', ὅμως
Πειθήνιος, πιστὸς τε τῆς ἐκκλησίας,
Ἡ τὴν ἱερὰν βίβλον ἀφιέρωσα,
Ἡ τ' ἀπόλυτα τῶν ἀδελφῶν ἐμφράττει
Στόματα, χρωμένηγε σωσινοῖς λόγοις.
Ἀλλ', ὦ πρόεδρε, κοινὴν προσάτα Ρώμης,
Πρὸ τῆς ὕλης τὸ φίλτρον ἡδέως δέχου,
Καὶ τὰς ἀμοιβὰς θαυματοειδῆς δίδου.
Διδάσκαλοι γὰρ εὐτυχεῖτε τὸν δεσπότην,
Ὅς λαμβάνει καὶ χήρας λεπτὰ, καὶ μύρον.

(1) Superscriptum est τριχάς.

Clementi Romae sanctissimo
Terrarum orbis parenti, & magistro
Ecclesiarum Orientis, Occidentisque,
Quem, omnium Regina, virgo mater, puella,
Cubile, mensa, scipio, candelabrum, scala,
Stratum, arca, nubes, forceps, sedes,
Ostende terribilem omnibus adversariis,
Et orna cubile, satia mensa,
Firma scipio, candelabrum illumina,
Subsolle scala, refocilla stratum,
Arca serua, nubes illustra,
Forceps adprehende, & honora sedes:
Crucis signum ut volo celerius
Cum impericlitanti agmine imperatoris
Omnem impleat trophaeis terram,
Vrbesque Graias reuiuiscere faciat,
Graecorumque recuperet Ecclesiam,
Tributum inponentem, bei mihi, perdisis,
Et sacrificium immaculatum in Roma nouo
Insitaret Deo, atque Homini Verbo. (Verbum,
Vtinam omnium Regina, utinam omnipotens
Et ego adsem administrantium unus,
Plurima passus pro Vnitate.
At Dei voces neque omne subprimet tempus,
Quae hoc codice commode insunt,
Quem dedicavi tibi Beatissime,
Apostolorumque supremo,
Ornamentum ut sit sacrae mensae
Illius, simul cum reliquis thesauris,
Et ipso utantur, Pastore sacra celebrante
Evangelicorum verborum praecones.
Graece enim est ritus, Italiceque simul
Evangelium pronunciare, te libante
Incruentum, sacrumque sacrificium.
Est vero hortus & delitiae liber,
In quo planta corruptionis clanguit.
Inpinguatur enim ex fluxu quaterni oris,
Vitae laetitem lignumque in medio ferens,
Per quae fructus execrationis everfus est.
Hoc coronat Martyrum choros,
Qui sua ipsorum natura mutata,
Procedunt in ignem; in rotas converfles,
In fluxum marium, in finales gladios;
Acuit enim ipsos gratia spiritus.
Hoc confirmat Monachis vitam,
Et naturam laborantem statim roborat. (reddis.
Et miraculorum efflores, turbo conreptos
Habens autem & tubae divinae sonum,
Mortua vere excitat corda.
Quid oportet reliqua per partes dicere?
Hoc procedens a Deo Dominoque,
Caelos clausos aperuit mihi. (dine,
Inde progrediens ex corruptione, & putre-
Deus purus in participatione suo.
Supremo Pastori tale donum adfert
Humilis Arsenius, exiguusque, tamen
Obediens, fidelisque Ecclesiae,
Cui sacrum librum consecravi,
Quae impudentia impiorum obliuat
Ora, salutaribus usa verbis.
Verum, o Praefes, communis Antistes Romae,
Prae materia, amoris exhibitionem benigne
Et retributiones copiosiores redde. (amplectere,
Magistrum enim adsequutus es Dominum,
Qui accipit & viduae minuta, & unguentum,
Ms-

Μετρῶν τὰ μικρὰ πρὸς τόπον τῶν φερόντων.
Καὶ ὥς πρὸς γῆρας με τὸν σὺν οἰκίτην,
Ἐπεὶ σοὶ εἶμι, καὶ σιγῶ, σὸς, καὶ γράφω,
Σὸς εἶμι ἀλγῶν, σὸς δὲ καὶ χαίρων πάλιν.
Τί γὰρ τὸ μακρὸν τῆς βραδυτῆτος νέφος,
Ἡ' λῆε, ταῖς σαῖς ἐγγυρρίζει λαμπάσιν;
In calce horum Senariorum legitur etiam sequens Tetraſtichon Graecum, cui item =
regione Latina versio respondet.

Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν αὐτὸν.
Παινῶ, πρόεδρε, καὶ φανεῖν ἵσως θέλων,
Πρὸς τὴν ἀμολγὴν τῆς χρυσῆς θηλῆς βλέπω.
Εἰ δ' ἀργυροῦν δῆπυσεν ἐξοίσαις γάλα,
Θρέψει με δὴ καὶ τῷτο. Μὴ μέλλε πλέον.
Codex Graecus membranaceus MS. in fol. usque ad pag. 213. Sec. XI. exinde usque
ad finem Sec. XIV. Constat foliis 341.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΤΙΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΨΑΛΜΟΥΣ.

EVSEBII COMMENTARIUS
IN PSALMOS.

Titulus ita corrigendus.

Diverſorum SS. Patrum Catena in Psalmos
Davidis, & in Cantica Prophetarum.

PRaemittuntur huic in Psalmos Catenae
nonnulla SS. Patrum Excerpta ad eam-
dem rem pertinentia, quorum singula or-
dine recensēbimus, ac primo quidem.

I. pag. 1. Τοῦ ἁγίου Εἰπιφανίου περὶ τῶν ἐ-
ρδομήκωντα ἑρμηνευτῶν, καὶ τῶν παρερμηνευσάντων.
Sancti Epiphani de septuaginta interpreti-
bus, & de iis, qui prave interpretati sunt. Inc.
Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος, ὁ ἐπικληθεὶς Φιλάδελφος,
βιβλοδύνας καταστήσας ἐπὶ τῆς πόλεως Ἀλεξαν-
δρείας ἐν τῷ ἀρχιεῳ (1. Βρυχίῳ) καλυμένῳ,
κλίμα δὲ ἐστὶ τῆς αὐτῆς πόλεως, ἐνεχείρισεν Δη-
μητρίῳ τινὶ Φαλαρεῖ τὴν αὐτὴν βιβλοθήκην,
συντάξας συναγαγεῖν τὰς πανταχοῦ βίβλους ποι-
ητῶν τε καὶ λογογράφων. Συναγομένῳ δὲ τῶν
βιβλίων ὡς μυριάδων πέντε, καὶ τεσσαρῶν χιλιά-
δων, τότε ἀποστέλλει ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς ἐν
Ἱεροσολύμοις ἐπιστολὴν, καὶ τράπεζαν χρυσὴν τα-
λάκτων ἑ διὰ λιβάνων ἔσαν, ἀντὶ τῆς τραπέζης τῆς
ληφθείσης ἀπὸ τοῦ ἁγίου τόπου τῶν Ἱεροσολύμων,
αἰτησάμενος ἀποσταλῆναι αὐτῷ πᾶσαν γραφὴν
τῶν Ἑβραίων, καὶ λ. Def. ὅπως τὰ ἔνθεν, καὶ
ἐνθεν ἐλέγχοι. Nil aliud est eiusmodi opuscu-
lum, quam quaedam veluti epitome eo-
rum, quae ipsemet Epiphanius de variis
Interpretibus in Libro de Ponderibus, &
Mensuris memoriae prodidit. Fallitur ta-
men, ubi ait Symmachum sacram vertisse
Scripturam ante Theodotionem, ut animad-
vertit clariss. Montefalconius in Praelimina-
ribus ad Hexapla Origenis Cap. III. edit.
Parif. A. mdcxiii. Tom. I. p. 51. seqq.
qui p. 86. hoc ipsum Epiphani anecdoton ex
duobus X. Seculi Codicibus, Regio nempe,
& Vaticano in lucem protulit. Vtrum au-
tem revera ab ipso Epiphanio, an ab alio
haec epitome fuerit concinnata, non ita
facile iudicamus.

II. pag. 3. b. Αἱ ἐκδόσεις τῆς ἱερᾶς γραφῆς
ἀπὸ τῆς Ἑβραϊκῆς εἰς τὸ Ἑλληνικόν. Editiones sa-

Metiens exigua ad desiderium ferentium.
Et serua in senectā me tuum famulum,
Quoniam tuus sum, & si taceo, & si scribo,
Tuus sum dolens, tuus & gaudens rursum.
Cur igitur longa tarditatis nebula,
O sol, tuis immoratur lampadibus?

Eiusdem ad eundem.

Efurio Praeful, & comedere fortasse volens,
Ad mulſtram aureae papillae respicio.
Quod si & argenteum utique lac emisieris,
Nutriet me id quoque. Ne ultra cunctare.

crae Scripturae ex Hebraico in Graecum con-
verſae auctore anonymo. Differitur heic de
praecipuis Graecis versionibus Veteris Testa-
menti, LXXII. Interpretum, Aquilae Pontici,
Symmachi Samaritani, Theodotionis Ephesii,
Anonymi cuiusdam, Luciani presbyteri An-
tiocheni, & martyris, de versione sub Ale-
xandro Mammacae Augustae filio, Nicopoli
inventā, de aliis denique rebus, ad ipsos Psal-
mos pertinentibus, de quibus consule Ioan-
nis Morini Bleſensis Praefationem in editio-
nem Graecolatīnam Parisiensem versionis
LXX. Interpretum, & Ioannis Wovveri
Syntagma de Graeca, & Latina, sacrorum
Bibliorum interpretatione. Inc. α'. Ἡ τῶν
οβ'. Οὗτοι Ἑβραῖοι ὄντες, ἐξελέγησαν ἀπὸ ἐκάστης
φυλῆς ἑξ, καὶ ἡρμήνευσαν τὴν θεῖαν γραφὴν ἐπὶ
Πτολεμαίῳ τῷ Φιλάδελφῳ, πρὸ τῶν ἑνναυτῶν τῆς
Χριστοῦ γεννήσεως. β'. Ἡ τῆς Ἀκύλα. Οὗτοι ἀπὸ
Σινάπης τοῦ Πόντου ὑπάρχον, Ἑλλήνων, ἐβαπτίσθη
ἐν Ἱεροσολύμοις· εἰτα τὸν Χριστιανισμὸν ἀδεύησας,
καὶ τοῖς Ἰουδαίοις συνδραμὸν, ἡρμήνευσεν τὴν θεῖαν
γραφὴν, καὶ λ. Def. τὴν πάντα εἰς ῥμ' περι-
γράφει. Videntur haec ex S. Athanasii, Ar-
chiepiscopi Alexandrini, Synopsi sacrae Scri-
pturae desumpta, ubi de septem diversis
veteris Testamenti interpretationibus, & Grae-
cis editionibus agitur. Discrepant autem
multis in locis, ac praecipue in fine, ab eius
edit. Parisiensi A. mdcxviii. T. II. p. 103.

III. pag. 4. Sequitur sine ullo titulo aliud
de eodem argumento Excerptum, quod
Origenis esse comperimus. Inc. Διὰ τῆς ἐπι-
γραμμῆς ψαλμοῦς εἰς τὸ τέλος. Def. καὶ
σὺ ἐπισήσεις. Illud edidit, clarissimum Gal-
liae decus, Bernardus Montefalconius in Prae-
fatione ad Hexapla Origenis loc. cit. pag. 78.

IV. p. 5. b. Εὐσεβίου εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν
ψαλμῶν, ἑρμηνεία τινῶν κατ' ἐπιτομήν. Euse-
bii in Inscriptiones psalmorum, interpretatio
quarundam compendii more descripta. Inc.
Ἐκατὸν πενήκοντα τυγχάνουσιν οἱ ψαλμοί. Def.
ἀντὶ δὲ αὐτοῦ τὸ αἰ. Haec, & quae sequun-
tur Eusebio adscripta, leguntur ante eius
Commentaria in Psalmos, quae typis pro-
dierunt in Collectione Nova Patrum, &
Scriptorum Graecorum, cura, & studio
Bernardi de Montfaucon Parif. mdcvii.
Tom. I. pag. 1. seqq.

V. pag.

(1) Ita in Codice: in Synopsi vero Athanasii inferius citata habetur διακρίσις τριάντα.

V. pag. 6. Τοῦ αὐτοῦ ἐπὶθεσις. *Eiusdem Hypothesis*. Inc. Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἡδε ἂν εἴη ἡ διαίρεσις. Def. ὃ μὴν δηλοῖται τίνος εἰσίν.

VI. Eadem pag. 6. Τοῦ αὐτοῦ ὑποθέσεις εἰς τὰς ψαλμούς. *Eiusdem argumenta in psalmos*. Inc. α'. προτροπὴ θεοσεβείας, καὶ ἀποτροπὴ τῷ ἐναντίῳ. Def. ῥ'. παρακλήσεις ὕμνου καθολικῆς. Has hypotheses, Latine argumenta in Psalmos, post Card. Thomasium G. & L. simul edidit A. MDCCVI. vir aeternae memoriae Bernardus de Montfaucon loco proxime citato, & Eusebio Caesareensi referendas esse conligit Praeliminar. Cap. I. N. VI. quod Eusebii stylum ubique spirent, quodque in prima Catena Regia X. exarata Seculo, Eusebii nomen adpareat. Graece etiam ex antiquissimo Ms. Codice Angliae Io. Ernesius Grabe Oxonii A. MDCCIX. Tom. ultimo Prolegom. Cap. I. editionis τῶν ὁ. in vulgus protulit.

VII. pag. 9. Τῶν ᾠδῶν. *Odorum*. Scilicet argumenta in quaedam Cantica sacrae Scripturae, quae suo loco adferemus.

VIII. pag. eadem. Adtexitur sine ullo titulo Dissertatiuncula auctoris mihi plane ignoti, *De generibus argumentorum in psalmos*. Inc. Γ' εἶδον ὡς ἡ καθόλου τῶν ψαλμῶν ὑπόθεσις εἰς ταῦτα διήρηται τὰ μέρη, εἰς τὸ ἡθικόν, καὶ τὸ δογματικόν. Ἄλλα τὸ ἡθικόν πάλιν τομὴν ἔχει ταύτην. Τινες μὲν γὰρ τῶν ψαλμῶν τὸ ἐκάστῳ ἡθὺς ἐπανορθῶσι, τινες δὲ τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων μόνον, τινες δὲ καὶ κοινῶς πάντας ἀνθρώπους. Πάλιν τὸ δογματικόν διήρηται εἰς δύο. Τινες μὲν γὰρ ψαλμοὶ πρὸς τὴν αὐτόματα νομίζονται τὰ ἔθνη, ἕτεροι δὲ πρὸς τὴν ἀπρονόητα λέγοντας. Ὁ μὲν γὰρ αὐτόματα δογματίζων, εὐκρίτως, καὶ ἀπρονόητα ἐπολαμβάνει· ὁ δὲ τὰ ἀπρονόητα λέγων, οὐ πάντως καὶ αὐτόματα λέγει, κ. λ. Def. τὸ διάψαλμά ἐστιν ἡ προσώπου ἐναλλαγή, ἡ διανοίας μεταβολή, ἡ μέλους ὑπαλλαγή.

IX. p. 10. Ἐπιγραφαὶ καὶ ἀρχαὶ τῶν ῥ' ψαλμῶν. *Inscriptiones & initia CL. psalmorum*, iuxta LXX. Interpretes. Inc. Α' κατὰ τὴν ὁ' τῶν ψαλμῶν προγραφὰ τὰ πολλὰ τῇ κατ' Ἑβραίων ἐκδοχῇ συμφωνοῦσιν. Ἀνεπίγραφοι

α'. Μανάριος ἀνὴρ, ὃς ἐκ ἐπορεύθη ἐν βελῇ ἀσεβῶν, καὶ ἐν ὁδῷ ἀμαρτωλῶν, κ. λ.

β'. Ἰνατὶ ἐφύλαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς, κ. λ.

Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ, ὅτε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπου Α'βεσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

γ'. Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανάσανται ἐπ' ἐμέ, κ. λ. Def.

ῥν'. Ἀλληλεῖα. Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν, κ. λ. His adiungitur etiam psalmi CLI. idiographi & extra numerum inscriptio, & initium: Ἀλληλεῖα. Οὗτος ὁ ψαλμὸς ἰδιόγραφος τοῦ Δαβὶδ, καὶ ἔξωθεν τῷ ἀριθμῷ, ὅτε ἐμονομάχησε πρὸς τὸν Γολιάθ.

ῥνα'. Μικρὸς ἦμιν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μιν, καὶ νεώτερος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ, κ. λ.

X. pag. 14. Ὁ. Ἐπιγραφὰ καὶ ἀρχαὶ τῶν ᾠδῶν. *Inscriptiones & initia Canticorum*, numero XIV. Primum inscribitur: Ὡδὴ Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ, βιβλίῳ δευτέρῳ τῆς Ὀκτατεύχου.

Inc. Α' ἴσμεν τὸν κύριον, ἐνδόξως γὰρ δεδόξαται, ἵππον καὶ ἀναβάτην, κ. λ. XIV. & ultimum inscribitur: Προσευχὴ Συμεὼν τῷ πρεσβυτέρου εἰς τὸ κατὰ Λακὰν ἅγιον εὐαγγέλιον. Inc. Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου δέσποτα κατὰ τὸ ἥμῃ σου. His adnectitur numero XV. notatus Ὑμνος ἐωθινός. *Hymnus matutinus*. Inc. Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

XI. pag. 15. Γ' ὡσέπερ ἐκ τῆς Γ' τομῆς καὶ κεφαλαίου ῥη'. Ὅτι τὰ μνημονεύμενα ἐν ταῖς γραφαῖς βιβλίου, ὡς ἔντα, καὶ εὐρίσκόμενα δέ. Excerptum ex *Iosephi* (Christiani) *Hypomnestico*, Capite CLVIII. *Quinam sint Libri in Scripturis memorati, ac se exhiberent, sed nusquam reperuntur*. Inc. Νάθαν, καὶ Α'δ-δὼ, καὶ Α'χὰ καὶ Σιλωνίτη, καὶ Σεμεεθ, καὶ Ἰηοὺ ἐν τῇ βίβλῳ τῶν Βασιλείων γέγραπται εἶναι βιβλία· προφῆται δὲ ἑταί εἰσιν, οἱ γεγράφασι περὶ ὧν προσήτευσαν, καὶ ἔχ' εὐρίσκονται. Def. ἐν δὲ μόνον ἐπιγινώσκωμεν εὐρίσκεισθαι. Hoc Caput ediderat Lambecius Lib. III. Biblioth. Vindob. p. 33. & Godfridus Olearius Observat. in Matthaeum p. 73. Dederat etiam Latine Wolfgangus Musculus ad calcem Synopsos Scripturae S. Athanasii, & Graece Io. Christoph. Wolfius T. II. Bibl. Hebraeae pag. 212. ubi de libris in Hebraeo Codice citatis, sed non exstantibus disputat. Illud exhibuit quoque Io. Albertus Fabricius cum Lambecii versione in Codice Pseudepigrapho p. 912. ac demum integrum Iosephi Hypomnesticum in calce Tom. II. Codicis eiusdem impressi Hamburgi A. MDCCXII. 8. p. 247.

XII. pag. ead. b. Εὐσεβίου εἰς τὴν ψαλμῶν. *Eusebii in psalmos*. Inc. Ὁ μὲν ψαλμὸς ἔοικεν ἀπὸ τῆς ψαλμῆς παρὰ τὸν ἑαυτοῦ ἀντιγράψαι· λέγεται δὲ ψαλμῆς, ὅργανόν τι μυσικὸν παρὰ τὴν κιθάραν διαλλάττον τῷ σχήματι, ἐν ᾧ τὴν ἀνακρουμένην ᾠδὴν, ψαλμὸν προσαγορεύεσθαι, ᾠδὴν δὲ εἶναι, κ. λ. Def. τὸ δ' αὐτὸ εὐρεῖται γεγεννημένον ἐν τοῖς προφήταις. Vid. cit. Conlektionem Novam Graecorum Patrum Montefalconii Tom. I. p. 6. seqq.

XIII. p. 16. Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἡδε ἂν εἴη ἡ διαίρεσις, ὡς τὰ ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων, αὐτὸ τε τὸ Ἑβραϊκὸν περιέχει. *Dissertatio de libri psalmorum divisione, secundum adnotationem exemplaria, & Hebraicum contextum, sine nomine auctoris*. Inc. Εἰς τοῖς οἱ μὲν πάντες ἐκατοντηντήκοντα, καὶ εἰς· ἡ δὲ διαίρεσις αὐτῶν, ἡ μὲν κατ' αὐτὸ τὸ Ἑβραϊκόν, ἵνα πρότερον δηλώσωμεν, ἔστιν ἡδε· ἀνεπίγραφοι καὶ ἐπιγεγραμμένοι ρλβ'. τῶν δὲ ἐπιγεγραμμένων διαίρεσις ἡδε· τοῦ μὲν Δαβὶδ ὀγ'. τῶν δὲ ἡν Κορὲ ἰα'. τοῦ Α'σάφ ἰβ'. Αἰθὰμ, τοῦ Ἰσραηλίου, εἰς, Σολομῶνος β'. Μωσέως εἰς, ὧν τὸ ἀλληλεῖα ἰε'. οἱ ἐπιγεγραφεὶς μὲν ἔχουσιν, καὶ δηλοῖται δὲ τίνος εἰσὶν ἰζ'. εἰσὶ δὲ ἀνεπίγραφοι μὲν οἶδε, κ. λ. Def. εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμοῦ ὁ ξβ'. ὁμοῦ πάντες οἱ ψαλμοὶ ρνα'. Haec disceptatio contracta videtur ex uberiori, quam Divus Athanasius exhibet in Synopsi sacrae Scripturae Operum Tom. II. p. 150.

XIV.

(1) In edit. Hypomnestici Hambutg. inferius cit. pag. 247. est Caput CXX.

XIV. pag. 17. b. Ὅπως ἀναχθεῖς τῆς βίβλου εἰς ἱεροσολίμην συνέστη τὸ ψαλμῆριον. *Quomodo Arca Hierosolymam relata Psalterium compositum sit*, Authore anonymo. Inc. Ἀνάγκη ἔχοντες, ἀγαπητοὶ, δεῖξαι, τίς ἡ δύναμις τῶν ψαλμῶν, καὶ ἐνός ψαλμοῦ κλωμένου πρὸς ἀπάτην ψυχῆς, ὅδε πλάνης αἰρέσεως καινῆς νομιζομένης. Def. οἱ πάντες ἡσυχίαν, ἦγον ὑπατασόμενοι καὶ εἰρηνικῶ πνεύματι κατηρτισμένοι, ὑπεφώνον δὲ ἀκολούθως τῷ ψάλλοντι, εἰς ὕμνον Θεῷ λέγοντες ἀλληλεῖα. Nihil de auctore huius, & insequentium capitum, sedula facta perquisitione in Graecorum Patrum operibus, quae consulimus, compertum a nobis est.

XV. pag. 18. Anonymi fragmentum Περι τῆς Ἀλληλουῖας. *De Alleluia*. Inc. Ὁ σὴ ἐκ τῆς Ἑβραϊδὸς φωνῆς εἰς τὴν Ἑλληνίδα μετατιθεμένου, αἰνέσωμεν τῷ ἔντι Θεῷ· πάντες ἐν ὑπὴκοῇ ἐγίνοντο. Def. μακάριοι, ὧν ἀφίγησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἀμαρτίαι· μακάριος ἀνὴρ, ᾧ ὁ μὴ λογίζεται κύριος ἀμαρτίαν.

XVI. pag. 19. b. Anonymi item fragmentum Περι τῶν ἀναβαθμῶν. *De Psalmis graduum*. Inc. Πάλιν ἑτέρα προγραφὴ, Ψαλμοὶ τῶν ἀναβαθμῶν. Τί δὲ βέλεται λέγειν ποίων ἀναβαθμῶν; μὴ τῶν τῷ ἁγιάσματι τῶν διὰ λίθων ἀποδομημένων. Def. φησὶ γὰρ οὕτως, Μακάριος ἀνὴρ, ὃς ἐκ ἐπορεύθη ἐν βελῇ ἀσεβῶν, καὶ τὰ ἔξω, καὶ Ἰνατὶ ἐφύλαξαν ἔθνη, καὶ τὰ ἔξω.

XVII. pag. 21. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Μαρκελλίνον προοίμιον εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν ψαλμῶν. *Sancti Patris nostri Athanasii Archiepiscopi Alexandrini ad Marcellinum Prooemium in Psalmorum interpretationem*. Inc. Ἀγαπαί σε τῆς ἐν Χριστῷ προαιρέσεως, φίλε Μαρκελλίνε, καὶ γὰρ καὶ τὸν παρόντα πειρασμόν. Def. λαλήσαντες ἀνδρες ἄγιοι. Hanc ad Marcellinum Epistolam veluti εισαγωγὴν, propriis in Psalmos Commentariis Athanasius praemisisse traditur a Concilio Nicaeno II. Tom. VII. Concilior. Labbaei pag. 878. quod vix credendum, si cum Montefalconio Operum Athanasii Tom. I. Part. II. p. 981. animadvertamus, nil in ea occurrere, quod Praefationis indolem sapiat, aut cum Tillemontio Tom. VIII. Histor. Eccles. p. 257. dicamus, eam esse fragmentum Tractatus in Evangelii verba Matth. XII. 32. *Quicumque dixerit verbum contra filium hominis*. Verum, utcumque se res habeat, inficiari non possumus, Divinarum Scripturarum studiosos consuevisse haud longe ab Athanasii aetate, illam Psalmorum libro praeponere, ut conligitur ex Cassiodoro Instit. Divin. Litterar. Cap. IV. eius usum commendante, & ex antiquissimis Catenis Mss. in Psalmos VII. vel VIII. Seculi, in quibus legitur, ac praecipue ex Alexandrino Angliae Codice, IV. desinente Seculo exarato, si Grabeo fides habenda est. Corderius eam etiam vulgaverat A. MDCLIII. Tom. I. Catenae Graec. Patrum, sed initio mutilam. Integram exhibet Montefalconius Operum Athanasii Tom. II. p. 982. ac doctissimus S. R. E.

Cardinalis Antonellus ante eiusdem Athanasii Commentaria in Psalmos Romae evulgata A. MDCCXVI. fol.

XVIII. pag. 32. b. Τὸ ἅγιον Γρηγόριον Νύσσης, ὅτι ἀνακόλυθος τῇ ζωῇ τῷ Δαβὶδ ἡ τῶν ψαλμῶν ἀκολουθία. *Sancti Gregorii Nysseni disputatio, quod res gestae & vita Davidis non fuerunt eo ordine peractae, quo Psalmi ordinati sunt*. Inc. Ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτὸ ἂν τις εὐκρίτως ἐπιζητήσκειν, τί δήποτε τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς ἱστορίας. Def. ἡλλάξω τῆς περὶ τὰ φαινόμενα προσπαθείας τὴν τῶν ἀοράτων ἐπιθυμίαν, ἐν τῷ ἐφεξῆς ἄλλον τρόπον νομῶ. Vid. Operum Gregorii Nysseni Tom. I. pag. 324. Paris. per Aegid. Morell. A. MDCCXXVIII.

XIX. pag. 34. b. Συλλογαὶ ἀπὸ βιβλίου διεφθόρτος ὑποβρυχίῳ γεγονότος τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγόριῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν. *Fragmenta Gregorii Nysseni in Inscriptiones Psalmorum ex Libro ab aquis corrupto*. Inc. Χρὴ τοῖσιν τὸν μέλλοντα πρὸς ἀρετὴν βλέπειν, πρότερον μὲν διακρίναι τῷ λόγῳ τὸν βίον τὸν τε ἀρετῶν, καὶ τὸν ὑπαίτιον, ἰδίῳ ἐκότερον γνωρίσασιν, ὡς ἂν ἀσύγχυτος ὁ λόγος εἴη, μηδενὶ τῶν κοινωνούντων ἐπιστολόμενος· σημεῖα δὲ τῆς ἐκατέρου τούτων ἰδιότητος. Def. διὰ τίνος τῶν εὐφραυνόντων ἡμῶν τὴν αἰσθησιν γλυκαίνόμενον.

XX. pag. 35. b. Τὰ αὐτὰ ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν ἐπιγραφῶν τῶν ψαλμῶν. *Eiusdem ex interpretatione super Psalmorum Inscriptiones*. Inc. Καίριος ἂν εἴη κατανοῆσαι, πῶς διὰ τῆς θεωρηθείσης ταύτης τεχνολογίας, πᾶσα προηταί ἡμῖν ἡ διὰ τῶν ψαλμῶν διδασκαλία, τῆς τε κακίας ἀπεργασίας, καὶ πρὸς ἀρετὴν ἐφελομένη. Πρῶτον τοῖσιν, ἐκ γὰρ τῶν τελευταίων ἀρχόμεθα, τῆς ἐξετάσεως σκοπήσωμεν τὴν ἐπινόαν, δι' ἣς ἔσται σκληρὰν τε, καὶ σύντονον ἔσαν τὴν κατ' ἀρετὴν πολιτείαν, τὴν τε τῶν μυστηρίων αἰνιγματώδη διδασκαλίαν. Def. πρὸς τὰ πάθη κατόκησιν, τὴν ἐπ' ἐλπίδι τῆς τοῦ Θεοῦ μετουσίαν κατορθωμένην. Occurrunt haec duo Capita in Gregorii Nysseni Tractatu 'priori in Psalmorum Inscriptiones, Operum Tom. I. Cap. II. & III. p. 259. seqq. cit. edit.

XXI. pag. 38. b. Γ' ὡσέπερ ἐκ τῆς Γ' τομῆς καὶ κεφ. ρ'. τίνα ἐστὶ τὰ τῷ Δαβὶδ πεπραγμένα, καὶ εἰς αὐτὸν ἄξια θαύματος πραχθέντα πρὸς τὴν τέλει. *Iosephi ex Hypomnestici Capite C. quae sint gesta a Davide, & quae in ipsum admiratione digna admissa in fine*. Inc. Πᾶσαι αὐτοῦ συγγραφὴν ἐφ' ἐκάστῳ τῶν συμπεπληγμένων δι' ὕμνων συνεγράψατο, καὶ τὸν ἅπαντα βίον αὐτοῦ, Θεὸν ὕμνων διετέλει, καὶ ψαλμῆριον δὲ μυσικὸν ὄργανον εἶχεν ἐν τοῦτο· χορὸς δὲ ἔχουσε ψαλτῶδες, τὸ Λευιτικὸν γένος ἅπαν, κ. λ. Def. κατέλεξε γὰρ καὶ τῶν Σαλομῶν παλαδὸς τὴν βασιλείαν. Est fragmentum Capituli LXXIII. Lib. IV. Hypomnestici, editi a Fabricio in Volumine altero Codicis Pseudepigraphi Veteris Test. Hamburgi MDCCXI. 8. p. 168. seqq.

XXII. pag. eadem. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης εἰς τὸ διάψαλμα. *Beati Patris nostri Gregorii Nysseni Epistolae*. M

(1) In editione est 27. LXXIII.

scopi in diapsalma. Inc. Χρὴ δὲ μὴδὲ τὸ διά-
ψαλμα παραδραμεῖν ἀγένητον· τοῖς μὲν ἔν τῃ
ἡμῶν μεταβολῇ τῇ νοήματος, κ. λ. Def. τὸ δὲ
διάψαλμα παρὰ τῶν ἑρμηνευσάντων ὀνομάσθη
διάψαλμα. Vid. cit. Nysseni edition. T. I.
pag. 329.

XXIII. pag. 39. b. Ἰππολύτης ἐπισκόπος Ρώ-
μης ὑπόθεσις διηγήσεως εἰς τὰς ψαλμοὺς. Hip-
polyti Episcopi Romae argumentum enarratio-
ni in Psalmos praemissum. Ἡ βίβλος τῶν ψαλ-
μῶν καινὴν διδασκαλίαν περιέχει μετὰ τὴν Μω-
σέως νομοθεσίαν· ὅτι δευτέρα μετὰ τὴν Μω-
σέως γραφὴν διδασκαλικὴ βίβλος τυγχάνει. Με-
τὰ γοῦν τὴν Μωσέως, κ. Ἰησοῦ τελευταίαν, κ. με-
τὰ τὴν Κριτικὴν Δαβὶδ γενόμενος, ὥσαντι τῷ σω-
τήρι αὐτοῦ χρηματίζεται πατὴρ καταξιώθεις, και-
νὸν τρόπον τὸν τῆς ψαλμωδίας πρῶτος Ἐβραίοις
παρέδωκε, δι' ἧς ἀναίρει μὲν τὰ παρὰ Μωσὴν περὶ
θυσιῶν νενομισθέντα, καινὸν δὲ τὸν δι' ὕμνων,
καὶ ἀλλαγαμῶν τρόπον τῆς τοῦ Θεοῦ λατρίας
εἰσάγει, καὶ ἄλλα δὲ πλεῖστα τῶν Μωσέως νό-
μων ἐπαναβεβηκότα, δι' ὧν αὐτοῦ τῆς πραγ-
ματικῆς διδασκείας. Huc pertinent verba Fa-
bricii Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 17.
Tom. VII. pag. 749. Praeter Catenas Mss.
in Psalmos, supra memoratas, exstant aliae
etiam in aliis Bibliothecis, ut Florentina,
ex qua Alex. Morus ad Hebr. X. 5. adfert
Hippolyti Episcopi ὑπόθεσιν ἐξηγήσεως εἰς τοὺς
ψαλμοὺς. Et Lib. V. Cap. I. Tom. V. pag.
209. ubi de Hippolyto loquitur: Eic τοὺς
ψαλμοὺς meminit Hieron & Niceph. Fragmenta
apud Theodoritum Dialog. I. & II. & au-
thorem Catenaes in Psalmos, quae Mss. in Bi-
bliotheca Medicea. Idem in editione G. L.
Operum Hippolyti p. 81. AAMOTΣ. Sunt
procul dubio hae syllabae, ultimae vocis ψαλ-
μῶς syllabae, in quos Hippolytus Commenta-
rios exaraverat, ut patet ex Eusebio, &
Hieronymo. Hoc etiam colligi potest ex frag-
mento alibi memorato, quod exstat in Biblio-
theca Florentina, ubi legitur Collatio inter
Pentateuchum Moysi, & Pentateuchum Psal-
morum, qui a Davide fuerunt instituti, &
compositi, ut cultus iste per cantus, & lau-
des, locum occuparet cultus Musicae, qui per
sacrificia sub veteri lege solebat administrari.
Et mox pag. 267. In Psalmos: ita laterculus
marmoreus scriptorum S. Hippolyti. Vid.
supra pag. 81. Hieronymus, & ex eo Hono-
rius, ac Preculfus, de Psalmis Nicephorus
Περὶ ψαλμῶν. Ἰππολύτης ἐπισκόπος Ρώμης ὑπό-
θεσις διηγήσεως εἰς τὰς ψαλμοὺς. Hippolyti Epi-
scopi Romae argumentum enarrationi in Psal-
mos praemissum. E Ms. Clariss. Viri Tb. Ga-
lei Ἡ βίβλος τῶν ψαλμῶν, κ. λ. (sequitur Hip-
polyti locus supra adlatus). Hunc locum, sed
minus integrum, minusque emendatum pro-
duxit Stephanus le Moyne Notis ad Varia
Sacra p. 977. laudans Hippolyti Librum in-
editum in Psalmos, qui exstat Florentiae in
Bibliotheca Laurentiana. Non tamen Hip-
polyti liber integer in iam dicta Bibliotheca su-
perest, sed fragmenta eius quaedam occurrunt
in Catena inedita in Psalmos, quam thesau-

rus ille librarius manu exaratum adseruat, e
qua eundem locum, sed isidem minus emen-
date produxit Alex. Morus in Notis ad No-
vum Foedus, ad Hebr. X. 5. Hic autem Alex.
Morus apud Genevenses Graecae linguae
Professor, in Italiam iter suscepit, plures
versavit Mediceae Bibliothecae Codices,
parumque abfuit, ne moreretur Florentiae.

XXIV. His praemissis ad Patrum in Psalmos
interpretationem progrediamur. Primus p.
40. est Eusebius Caesareensis, qui ita suas in
primum Psalmum expositiones orditur: Μα-
καριότητος μὲν κατὰ φύσιν ἅπαντες ἀρεγόμεθα,
ἀλλ' ἐπειπερ ἀγνωστοὺς τινὲς ἐν τῇ σωματικῇ
ἀγαθῇ ταύτην εἶναι νομίζουσιν, εἰκότως ἐντεῦ-
θεν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑμνῳδίας πεποιήται περὶ τοῦ
μακαρίου τέλους, διδάσκων τὸν ἀρετῆς ἐπιβαίον-
τα, ὥς δὲ σπανίων τῶν τότε κατορθύντων, ἕνα
μόνον ὑπέθετο. Οὗ δὲ σωτὴρ ἡμῶν πλείους ποι-
ῶν μακαρίους, πληθυντικῶς τὸς μακαρισμοὺς προσ-
φέρειται. Πρῶτος δὲ αὐτοῖς ἂν εἴη μακαριζόμε-
νος· διὸ κ. ἐπ' αὐτὸν ἀνοίσει τις τὸν παρόντα
ψαλμὸν, ὅτε γενόμενον ἄνδρα τῆς νόμφης αὐτοῦ
ἐκκλησίαν· ὅθεν ὁ ἀνὴρ σὺν τῷ Θεῷ ἀρκείται
παρ' Ἐβραίων. Differt aliquantum a Com-
mentariis Eusebii in Psalmos editis a Mon-
tefalconio T. I. p. 9. Novae Collection. Pa-
trum. Diversarum lectionum, quae in Vete-
rum Catenis occurrunt, rationem indicat
Richardus Simon Histoire Critique du Nou-
veau Testament, a Rotterdam chez Reinier
Leers mdcxciii. 4. Cap. XXX. p. 423. his
verbis: Le défaut, qui regne généralement
dans ces chaînes, est que les compilateurs y
abregent pour l'ordinaire les paroles des Au-
teurs, dont ils produisent les extraits, & qu'ils
substituent même quelquefois d'autres mots en
leur place. Ils se contentent souvent d'apporter
le sens, ne faisant aucun scrupule de changer
les anciennes expressions en d'autres plus clai-
res, & qui sont plus nouvelles.

Secundus ead. pag. est Basilius Magnus,
cui haec adscribuntur: Τὸ μακάριον ὄνομα τῆς
κατ' ἀρετὴν πολιτείας ὑπάρχει καρπὸς. Ὡς περ γὰρ
ἕκαστος τῶν κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδευμάτων εἰς τι
τέλος ἀφορᾷ, οἷον ἡ στρατιωτικὴ εἰς τρέπαια, &
ιατρικὴ εἰς ὑγίειαν, ὕτω κ. ἡ τῆς ἀρετῆς ἐπι-
σὴμη καρπὸν ἔχει, κ. τέλος τὸν Θεόν· μακαρι-
σμός. Μηδεὶς δὲ τῷ μακαρισμῷ τάττω ἐσερχόμενος
τὰς γυναῖκας νομίζειται. Συμπεριλαμβάνει γὰρ τοῖς
ἀνδράσι κ. τὰς γυναῖκας, κατὰ τὸ εἶναι τὸν ἄν-
δρα κεφαλὴν τῆς γυναίκος. Οὐχ' ἀπλῶς δὲ πρῶ-
τον ὁδὸν, εἴτα εἰσεως, εἴτα κλιθέρας ἐμνημόνευ-
σεν, ἀλλ' εἰδὼς ἀκριβῶς, ὥς κίνησιν μὲν πρῶτον
ὁ λογισμὸς ὑπομένει, εἴτα εἰσὶν, εἴτα ἐδραίωνειν,
παραινέει, μήτε τῷ νῷ δέξασθαι δυσσεβῆ τινα ἔνοι-
αν, μήτε ἐπὶ πράξειν ὁδεύσαι παράνομον· ἀσβεστεὶς δὲ
φίλον τῇ θεῇ γραφῇ καλεῖν τὸς ἀδελφούς, ἡ το-
λιδεῖαν θρησκείαν· ἀμαρτωλὸς δὲ, τὸς πα-
ρανομίαν συζῶντας, & βίον διεφθαρμένον ἀσπαζο-
μένους· λοιμὸς δὲ, τὸς μὴ μόνον σφᾶς αὐτοὺς λυ-
μαινόμενους, ἀλλὰ κ. ἐτέροις τῆς λύμης μεταδι-
δόντας, κατὰ τὴν τῆς λοιμικῆς νόσου μετάδοσιν.
Διὸ φεύγειν ὁ λόγος παρακλεῖσθαι τὰ τέτων
συνέδρια. Huic interpretationi licet adscri-
ba-

batur in Codice nomen Basili, comperimus
tamen Theodoro esse adiudicandam, ut pa-
tet ex eius Operum editione Parisiensis An-
ni mdcxlii. Tom. I. pag. 399. quamvis
aliqua identidem varietas intercedat.

In eundem primum Psalmi versiculum ad-
textitur etiam haec Asterii brevis interpre-
tatio: Διδασκαλίας γὰρ ἡ καθέδρα κατὰ τὸ,
ἐπὶ τῆς καθέδρας Μωσέως. Quae cum mul-
tis aliis sequentibus in Catena Patrum in
Psalmos a Corderio edita adfertur, ac mi-
rum quod, & quam egregiis, nostri Codi-
cis ope, interpretationibus posset augeri.
Nomina interpretum sunt Anastasius, A-
pollinarius, Aretha Episcopus, Arsenius, Aste-
rius, Athanasius, Basilius, Cyrillus, Diodorus,
Dionysius, Eusebius Caesareensis, Gregorius
Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hely-
chius presbyter, Hieronymus, Ioannes
Chrysostomus, Ἰσοβί* (sic) Isidorus Pelusio-
ta, S. Maximus, Olympiodorus, Origenes,
cuius scholia ex parte paullo recentius ad-
cessisse videtur, Severus Antiochenus,
Theodoretus, Theodorus Antiochenus,
Theodotion, & alii fortasse; etenim non
raro contextui subscripta sunt sine auctoris
nomine scholia; quod potissimum circa Psal-
teri sinem factum fuisse comperimus. Quod
vero peculiare est nostri Codicis, psalmi
sunt in versus divisi, plerumque ad ordi-
nem exergasticon, quibus constat fere omnes
psalmos esse conscriptos. Haec tamen enu-
meratio saepe quidem, sed non ubique ho-
diernae respondet. Observavimus etiam
heinc & einde varias quasdam lectiones, &
correctiones non nimis antiquas.

XXV. pag. 244. b. Sequuntur Cantica
Prophetarum, quorum primum inscribitur:
Ὀδὴ Μωσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ. Canticum Moysi
in Exodo. Inc. Ἀσμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ
δεδοξασαι, κ. λ.

Interpretationum in Cantica hoc est ini-
tium: Ὀδὴ Μωσέως. Ὀδὴ ἐστὶν ὅσα θεωρίας
ἔχεται φιλοῦς, κ. θεολογίας. Ὀδὴ ἐστὶ φωνὴ ἐμ-
μελὲς ἀποδομένη ἐκκρινόμενος, χωρὶς ἐνηχήσεως
ἔργων. Ταύτην πρῶτην ἦσαν τὴν ὁδὴν οἱ Ἰσραὴλ
ἀβρόχῳ ποδὶ τὴν ἐρυθρὰν διαπεράσαντες θάλασσαν,
κ. αὐτοῖς ἄρμασι, κ. ἵπποις τὰς διώκοντας
Αἰγυπτίους καταποντιζομένους, κ. ὑποβρυχίους
γεγονότας θρασυμένους, οὐκ ἀμπωτὴν τινα, καὶ
παλλήριον περὶ τὸν τόπον γινομένην παρατηρη-
σάμενοι (ὥς φασιν οἱ τοῖς εἰδόλοις προσετηκότες,
& τῇ διανοίᾳ ἐμματαίζοντες· ταύτην γὰρ μά-
λισα, εἰ ἢν ἀληθῶς, πρόγε τέτων ἡδεῖσαν ἂν
Αἰγυπτίους, ὥς μάλλον γειννάζοντες, κ. προσο-
κῶντες τοῖς τόποις·) ἀλλὰ τὴν ἁμαχὸν τῷ Θεῷ δύ-
ναμιν ἀγωνιζομένην, καὶ ὑπερασπίζουσαν αὐτῶν
θρασυμένους. Καὶ πάλιν. Κέχρηται δὲ ὁ μὲν τῶν
ἀνδρῶν χορὸς ἡγεμόνι τῷ Μωσῇ· ὁ δὲ τῶν γυ-
ναικῶν, τῇ τότε ἀδελφῇ Μαρὶμ ἀνακρουμένη τὸ
τύμπανον, ὅπερ ἐστὶ νεκρωσάσα τὰ μέλη τὰ ἐαυ-
τῆς δι' ἐγκρατείας· ζῶον γὰρ νεκροῦ δέρμα τὸ
τύμπανον· τὸν αὐτὸν δὲ ὕμνον ἀμφότεροι ᾄδουσιν
οἱ χοροὶ, ἀντίφωνον ἀναπέμποντες ἁρμονίαν, καὶ
ἑμφωνήτες. Huc usque nullius interpretis

nomen in margine adparet, sed auctor esse
Basilius ex Corderii Catena Tom. III. pag.
853. deprehenditur. Quae vero sequun-
tur, ea Eusebio Caesareensi, cuius nomen
e regione fuit adpositum, adscribuntur:
Ἀσμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως, κ. λ. Ὀδὴ ἐστὶν ἡ ἐν
δόγμασιν ὁδοῖς θεολογία, ἣν αὐτὴ κατ' ἐαυτὴν
ἡ τῆς τελείης ψυχῆς μεμελέτηκεν ἀναπέμπειν τῷ
Θεῷ. Haec tamen Eusebius. Anonymi vero
sunt ista: Ὀδὴ, αἶνος, ὕμνος, ἡδυφωνία, μουσικ-
γία. Μωσέως, Μωσῆς ἡμῶν ψαλμῶν· ἑκα-
λεῖτο δὲ παρ' Αἰγυπτίων ὁ Μωσῆς Μενετήμ,
τετέστι ἀνθρώπος Θεοῦ. Haec excipit Cy-
rilli sequens interpretatio: Ἀσμεν τῷ κυρίῳ.
Τεθαυματούργηκε γὰρ χρησίμως ὁ τῶν ὅλων Θεός.
Καὶ τοιγε γὰρ πλείεσθαι τὰ ὅσα & λίαν ἀξιοθαύ-
μαστα παραδείξαι αὐτοῖς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ σημεῖα,
προσετιθεὶς φιλοτίμως, τὸ κ. αὐτῆς διάντην θαλάτ-
της δύνασθαι τὰς ἐπ' αὐτοῦ γεγονότας, ἵν' εὖ
βεβηκότα λοιπὸν, κ. ἐρηρυσμένον ἐν αὐτῷ ἔχοιεν
νῦν, κ. δὴ πιστεύοιεν, ὥς οὐ κατ' ἕνα τῶν ψευ-
δυνάμων ἐστὶ θεὸς, ἦγεν ἀνθρώπων εὐρημα τέ-
χνης, ἀλλ' ὅτι τῶν ὅλων ἐπαρχῶν κύριος, ὥς ὑπὸ
πόδας κελύβει κειμένη τῇ κτίσει, καὶ ὅπερ ἂν
ἔλοιτο κατορθῶν, εὐκόλως διαπεραίνονται. His aliae
SS. Patrum ἐρμηνεῖαι succedunt, quarum
multae in praedicta Catena desiderantur.

Secundum pag. 246. Ὀδὴ Μωσέως ἐν τῷ
Δευτερονόμιῳ. Canticum Moysi in Deutero-
nomio. Inc. Πέρεσθε ὑμῶν, κ. λαλήσω κ. λ.

Tertium pag. 250. b. Προσευχὴ Ἀννης μητέ-
ρος Σαμουὴλ. Oratio Annae matris Samuelis.
Inc. Ἐσπερώθῃ ἡ καρδία μου ἐν κυρίῳ, κ. λ.

Quartum pag. 251. b. Ὀδὴ Ἀμβανὴμ προ-
φήτου. Canticum Habacuc Prophetae. Inc. Κύ-
ριε εἰσακήκου τὴν ἀκοήν σου, κ. λ.

Quintum pag. 254. Ὀδὴ Ἡσαΐου τοῦ προφή-
του. Canticum Esaias prophetae. Inc. Ἐκ νυνὶ
ἀρδρὶζει τὸ πνεῦμά μου πρὸς σε ὁ Θεός, κ. λ.

Sextum pag. 255. Προσευχὴ Ἰωνᾶ τοῦ προ-
φήτου. Oratio Ioniae Prophetiae. Inc. Ἐβόησα
ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν Θεόν μου, κ. λ.

Septimum pag. 256. Προσευχὴ τῶν τριῶν
παίδων. Oratio trium puerorum. Inc. Εὐλογη-
τὸς εἰ κύριε ὁ Θεός τῶν πατέρων ἡμῶν, κ. λ.

Octavum pag. 258. b. Ὀδὴ τῶν ἁγίων τριῶν
παίδων. Canticum sanctorum trium puerorum.
Inc. Εὐλογητὸς εἰ κύριε ὁ Θεός τῶν πατέρων
ἡμῶν, κ. λ.

Nonum pag. ead. Τῶν ἁγίων τριῶν
παίδων. Hymnus sanctorum trium puerorum.
Inc. Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύ-
ριον, κ. λ. In hoc Canticum praeter alias alio-
rum SS. Patrum interpretationes, Hippo-
lyti etiam addedit, qui versiculum Εὐλογεῖ-
τε ὅσοι καὶ ταπεινοί, κ. λ. ita interpreta-
tur: Θευμάσαι δὲ εἰσιν, ἀγαπητοί, τὰ ὑπὸ τῶν
τριῶν παίδων ἐν τῇ καμίνῳ λελεγχμένα, πῶς οὐδὲν
παρέλιπον τῶν ἐκτισμένων, ἵνα μὴ ὡς ἐλεῦθε-
ρον, ἢ αὐτεξέσιον νομισθῇ· ἀλλὰ συμπεριλαβέντες,
κ. ὀνομάσαντες τὰ ἐπεράνια, κ. τὰ ἐπίγεια, καὶ
τὰ καταχθόνια, πάντα δοῦλα ἔδειξαν εἶναι τοῦ
Θεοῦ, τοῦ πάντα διὰ τοῦ λόγου κτίσαντος, ἵνα
μὴ τις καυχῆσθαι, ὥς ἀγνῶντίν τι, ἢ ἀναρχον
εἶναι τῶν κτισμάτων· Heic definit Hippolyti
M 2 in-

interpretatio in edit. Corderiana loco proxime citato p. 951. sed in Codice ita prosequitur: Οἱ οἱ, καὶ ταπεινοί. Ὑμεῖς γὰρ, καὶ σιωπῶντες τὴν εὐλογίαν ἔχετε τῷ βίῳ λαλοῦντες τῷ καθάρῳ. Et fortasse, quum nullius nomen adpareat, ad eundem etiam pertinent alia quaedam pauca in sequentem versiculum: Εὐλογεῖτε Ἀναβία, Ἀζαρία, καὶ λ. adlata, quae ita habent: Δεῦρο λοιπὸν, καὶ αὐτοὶ μετὰ πάσης τῆς κτίσεως εὐλογεῖτε τὸν κύριον τὸν ῥυσάμενον ὑμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τῆς πυρὸς· ὑμῶν γὰρ ὁ ὕμνος τῆς ἀγγέλου ἐξέτισε, καὶ τὴν οἰκουμένην ἐφωταγώγησεν.

Decimum pag. 259. b. Ὡδὴ τῆς Θεοτόκου Μαρίας ἐν τῷ ἀνθίσαι τῷ Ἀγγέλῳ. *Canticum Dei genitricis Mariae, quum audiret Angelum.* Inc. Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, καὶ λ.

Vndecimum pag. 260. Προσευχὴ Ζαχαρίου ἐκ τῆς κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου. *Canticum Zachariae ex Evangelio secundum Lucam.* Inc. Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ, καὶ λ.

Duodecimum pag. 261. Προσευχὴ Συμεὼν ἐκ τῆς κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου. *Canticum Symonis ex Evangelio secundum Lucam.* Inc. Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου δέσποτα, καὶ λ.

Decimumtertium pag. ead. b. Προσευχὴ Ἐζεκίου. *Oratio Ezechiae.* Inc. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν μου, καὶ λ.

Decimumquartum & ultimum pag. 262. b. Προσευχὴ Μανασσῆ. *Oratio Manassae.* Inc. Κύριε παντοκράτωρ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ λ. Haec etiam uberimis sunt scholiis Sanctorum Patrum referta, quorum nomina Basilii, Cyrilli, Eudoxii philosophus, Eusebii Caesarensis, Gregorii Nysseni, Helychii, Hippolyti, Ioannes Chrysostomus, Nicolaus presbyter, Polychronius, Severus, Theodoretus, Theodorus Heraclensis, Victor, &c.

In fine tandem pag. 263. b. sine ulla inscriptione legitur *Hymnus matris*, cuius initium: Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ λ. cui subnectuntur alii versiculi ex psalmis heinc inde desumpti, & instar precum in unum coniecti, quorum omnium finis est: ἄγιος ὁ Θεός, ἄγιος ἰσχυρός, ἄγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.

Vide quae de Mss. Catenis in Psalmos iam diximus in recensione Cod. XIV. Plut. V. p. 37. Nostras si vidisset Io. Chrysostomus Wolfius, non ita libere pronuntiasset in sua de Catenis Patrum Mss. Exercitatione edita Witebergae MDCCXII. pag. 18. seq. & 21, a Corderiana non adeo multum eiufmodi Catenas differre.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. maiori, diligentissime scriptus Sec. XI. Constat fol. 263. cuius specimen damus Tab. III. n. I. & II.

(1) Memoratur hic egregius Codex in Schedis MSS. Bibliothecae a Luca Holstenio, quem perperam Nicolaum nuncupavit supra pag. 18. §. 1.

(2) In Prolegomenis ad Opera S. Ephraem Syri editionis Romanae A. MDCCXXII. T. 1. p. CXXIV. n. 221, adferuntur frag-

EPHRAEMII TON ΘΕΙΩΝ ΕΝΤΟΛΩΝ.

EXPOSITIONES SACRORVM PRAECEPTORVM.

Scilicet

Sanctorum Patrum, & Conciliorum explanationes in Praecepta D. N. Iesu Christi.

FVit hic praestantissimus Codex olim Arlenii cuiusdam; vox enim Arlenii in calce primae paginae adscribitur.

I. pag. 1. Praecedit Index argumentorum, quorum plurima sub singulis comprehenduntur Capitibus. Capita porro sunt LXIII. in quibus non modo Servatoris nostri, sed totidem fere dixerim Ecclesiastica, & Canonica praecepta, in primis quae ad Coenobia pertinent, uberrime declarantur. Quamobrem, etsi nomen lateat Conlectoris, Monachum tamen fuisse quemdam non inopere conligimus. Quae enim, ut exemplo utar, Capite IV. pag. 19. adtexuit de ratione coniugatos in Coenobia recipiendi, ac de opibus comparandis, Cap. V. pag. 28. de admissione servorum in Ordinem Monasticum, Cap. XLVII. pag. 224. b. de arte medica a Monachis exercenda, Cap. XLVIII. pag. 228. de eunuchis item inter Monachos cooptandis, Cap. LX. pag. 313. b. de victu Monachorum. Cap. LXIII. pag. 321. de electione, & depositione Clericorum; tot denique adlatae Monachorum historiae, eorum alium, quaequo, sapiunt auctorem! Similes huic Codices habet Bibliotheca Taurinensis Athenaei, & Coisliniana, ut ex earum pater Catalogis pag. 303. & p. 189. unde Prologum, qui non occurrit in hoc Codice, edidit Montefalconius, qui coniecturam nostram magis magisque confirmat. Constat enim ex eo, Monachum in monte, cui nomen Maurus, degentem, sub Constantino Duca, occasione iniunctionis Turcarum adrepta, ex Scripturis sanctisque Patribus volumen hoc congestisse, ut omnium instar esset, ac quisque uno in Codice contenta omnia Christianae religionis praecepta, quae sparsim reperiiebantur ad manus habere posset. Ad id fortasse ductus exemplo fuit Antiochi cuiusdam, Monachi Laurae Sancti Sabae, qui simili ferme occasione Pandectem sanctae Scripturae CXXX. distinctam capitibus adornaverat, de qua vid. Lambec. Commentar. de Biblioth. Caes. Lib. III. p. 138. Sed ut de operis praestantia melius iudicare per se quisque possit, totum indicem studiosis proponere non iniucundum putamus, praesertim quum haec tota nostri Exemplaris collectio pluribus comprehen-

menta bene multa, desumpta ex opere Pauli Monachi, & funditoris Coenobii Beatae Mariae Evergetidis, cui titulus *Conlectio Sacrarum Praeceptorum* Cod. Palat. 258. Videndum an idem auctor sit operis, de quo haec agimus.

datur Capitibus, quam quae Codicibus Coislinianae, ac Taurinensis Bibliothecae mox memoratis exhibeatur, ubi in XXXVIII. tantum dividitur Capita.

A. ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

β'. Προοίμιον τῆς βίβλου τῶν ἐρμηνειῶν τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ κυρίου, ἔχον ἐν ἐπιτομῇ τὴν ὅλην πραγματείαν τοῦ βιβλίου· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἀγωνεῖν ἡμᾶς τὰς θείας γραφάς, ἐμπέτομεν εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου, καὶ τῇ ἀπειλείᾳ παραδιδόμεθα· καὶ ὅτι οἱ παρὰ τὸ θέλημα τῶν θείων γραφῶν εἰς ἀπηγορευμένας πράξεις τισὶν ὑποτασσόμενοι προφάσει ὑποκοφῆς, καὶ ἐκκοπῆς ψυχῶν, τῷ διαβόλῳ, καὶ τοῖς ἐν πόλεσι δημοσίοις παρεκκλίνονται, οὐκ ἐκφεύχονται δὲ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ, οὗτοι οἱ ὑπακούοντες, ὅτε οἱ ἐπιτάττονται, ἀλλ' ἕκαστος δώσει δίκας κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ.

γ'. Ἐρμηνεία τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἐν ἐπιτομῇ, ἐκ τε τοῦ Χρυσόστομου, καὶ ἐτέρων διαφόρων πατέρων κεφάλαια συντείνοντα εἰς τὰς αὐτὰς ἐρμηνείας· καὶ ὅτι ἡ διὰ τὴν ἀρετὴν πάσων κακῶς παρὰ τῶν ἀνθρώπων οὗτος μακαριστός, ὁ δὲ δι' αὐτὸ τὸ κακὸν πάσων πανάθλιος· καὶ ὅτι ὁ δυνατὸν τὸν ἐν ἀρετῇ ζῶντα παρὰ πάντων ἀκρίβει καλῶς· καὶ ὅτι οἱ θέλοντες παρὰ πάντων ἐπαίνους, οὗτοι πᾶσιν ἀρεσκέει σπουδάζουσιν· καὶ ὅτι ἐκ τούτου γνωρίζεται ὁ ψευδοδιδάσκαλος, καὶ ὁ ψευδοπροφήτης ἐκ τοῦ μὴ διδάσκειν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτοῦ καρδίας πρὸς τὰς ἐνάσεις ἐπιθυμίας.

δ'. Περὶ ἀποταγῆς· καὶ ὅτι κακὸν ἡ ἐπιβλαβὴς ὁμολογία, ἡ κρείσσον ἐστὶ διαχωρίζεται τῶν τοιούτων· καὶ ὅτι ἐπικινδύνει ἀποκρίνει τὰς γυναῖκα, καὶ τέκνα ἔχοντας, ἡ ἄλλως πῶς ἀδιαφόρως τοῦτο ποιεῖν, καὶ πῶς χρὴ πάντας τὰς τοιούτους δέχεσθαι ἐν μοναστηρίοις· καὶ ὅτι μέγαν κίνδυνον ἔχει, καὶ ὁ διδοὺς, καὶ ὁ λαμβάνων, καὶ ὁ συνευδοκῶν διὰ χρημάτων τὰς εἰσοδάς γίνεσθαι παρὰ τὸ ταῖς θείαις δοκοῦν γραφαῖς· καὶ ὅτι κεχωρημένοι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἡ τῆς τοῦ κυρίου ἀγάπης ἡλωστρωμένοι ἐσιν, ὁ ἔχων ὅτι οὐκ ἴδιον ἐν μοναστηρίοις· καὶ πῶς χρὴ οἰκονομεῖν τὰς αὐτοῖς διαφέροντας, καὶ ὅπως εἰς τὸ τάγμα τῶν μοναχῶν ἔρχονται· καὶ ὅτι τὴν μοναχικὴν πολιτείαν, ἄλλως πῶς οἱ πατέρες οὐ δέχονται, εἰ μὴ κατὰ τὴν νομοθεσίαν τῶν ἀσκητικῶν τοῦ μεγάλου βασιλείου.

ε'. Περὶ ἀποταγῆς δούλων· καὶ ὅτι οἱ τὰς τοιούτους δεχόμενοι ἀδιακρίτως, καὶ παρὰ τὰς θείας γραφάς, ἡ παρὰ γνώμην τῶν ἰδίων δεσποτῶν ἀποκρίνεται, τῆς κοινωνίας χωρίζονται, καὶ ἀναζητιάζονται παρὰ τῶν θείων κανόνων, οἱ δὲ δούλοι κατὰ τὰς ἐξώθεν νόμους ἀναδύονται, ἐὰν μὴ τὴν ἀσκήσιν, ἡ τὴν ἀκριβὴν πολιτείαν τῶν ἁγίων μετέρχονται.

ς'. Περὶ τῶν ἀναχωρούντων ἀπὸ ἀδελφότητος· καὶ ὅτι ὁ διὰ γαρικὴν ἀνάπαυσιν, ἡ διὰ προκοπὴν κοσμητικὴν ἀπὸ ἀδελφότητος ἀναχωρῶν, λίαν ἀτίμητος ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ἀρετῆς τοῦ ἐπαγγέλματος· καὶ ὅτι οἱ θείοι κανόνες τὰς τοιούτους, καὶ τὰς ἀναδεχομένους αὐτὰς, τῆς κοινωνίας χωρίζουσιν· ὅτι οἱ διὰ τὸν Θεὸν ἄλλοτε ἀλλοχού ἐλπίσμενοι, καὶ ἀναχωρῶντες ἐπαινετοί, καὶ οὐ χωρίζονται τῆς ἀδελφότητος, ὅτι οἰκονομίας πληροῦν.

ζ'. Περὶ διαφορᾶς σκανδάλων· καὶ ὅτι τὸν ποιῶντα ἐντολὴν Θεοῦ, ἡ παραδόσεις ἁγίων πατέρων, οὐ χρὴ τὴν πρᾶξιν καταλιμπάνειν διὰ τὰς σκανδαλισμένους· καὶ ὅτι ἡ εἰρήνη, καὶ ἡ εὐχὴ τὸν ἄξιον μὴ εὐρύσσει, ἐπιστρέφει πάλιν πρὸς τὸν ἀποσέλλοντα ταῦτα, ὅτε καὶ ἡ κατὰ ἐπιστρέφει πάλιν ἐπὶ τὸν ἀδίκως σκανδαλισθέντα, καὶ καταρῶμενον.

η'. Περὶ διδασκάλων διαφορᾶς· καὶ ὅτι φοβερὸν τὸ κρίμα τοῦ διδασκάλου, ἐὰν παρὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ διδάσκῃ· καὶ ὅτι πείθεσθαι τούτοις δεῖ ἐκ τῶν θείων γραφῶν διδάσκουσιν.

θ'. Περὶ διαφορᾶς ὀργῆς, ἡ θυμοῦ εὐλόγου καὶ ἡ ἀλόγου· καὶ ὅτι οὐ πάντοτε συμφέρει τὸ μὴ ὀργίζεσθαι, ἀλλ' ὅταν ὁ καιρὸς καλῇ. Πολλὰ γὰρ προφάσεις πρᾶξις ἐμπέτομεν εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου καὶ χωρίζομεθα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, πότε δὲ τὰς δικαίως θυμῷ χρώμενοι τῷ πρέποντος ἔξω παρευόμεθα.

ι'. Περὶ λοιδορίας, καὶ παντοίας ὑβρεως, καὶ ἀργολογίας· καὶ ὅτι οὐ μόνον διὰ φθόνου, καὶ πορνείας, καὶ μοιχείας εἰς γέννησιν ἐμπεσοῦμεθα, ἀλλὰ καὶ διὰ λοιδορίας, καὶ τὰς παρ' ἡμῶν φαινομένης εὐτελεῖς ὑβρεως, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἴση ἡ κόλασις· καὶ ὅτι ἕνεκεν τοῦ ἐκδικεῖν ἑαυτὸν, ἡ ἐπὶ μηδενὶ προσήκοντι, οὐ δεῖ λοιδορεῖν, ἡ ὑβρίζειν τινὰ, ἀλλ' ἔτι καὶ τοῦτο διαφορὰ κατὰ καὶ τῷ δικαίῳ θυμῷ· καὶ ὅτι ὁ ἀπλῶς χλευάζων τινὰ, τῆς κοινωνίας χωρίζεται.

ια'. Περὶ τοῦ διαλλάττεσθαι τῷ πλησίον, καὶ διὰ πολλῶν τρόπων ποιεῖσθαι τὰς καταλλαγὰς· καὶ ὅτι τὸ κατὰ Θεὸν λυπεῖν τινὰ, σωτηρίας ἐστὶ πρόβλεπον, καὶ ἀνέγκλητος ἐστὶν ὁ λυπησας, ὁ δὲ λυπηθεὶς ἀπολογησάσθαι χρεώσεται, καὶ διορθώσασθαι.

ιβ'. Περὶ συγκатаθέσεως τῆς πορνείας, καὶ τῶν ἰδιωμάτων αὐτῆς· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἀναιδῶς βλέπειν γυναῖκα, καὶ συνδιατασθαι αὐτὰς, καὶ ἐκ πολλῶν ἐτέρων αἰτιῶν ἐπέρχονται ἡμῶν τὰ πάθη· καὶ ὅτι ἐνθάδε ἐπίσκοπος, ἡ μοναχὸς διάγει ἐκονίζομενος, ἡ οἰκεία ἐπισκεπτόμενος πράγματα, οὐ χρὴ παρῆναι γυναῖκα, ἀλλ' οὐδὲ εἰς καπηλείον εἰσέλαι τάτους ἐντέταται χωρὶς τινὸς ἀνάγκης, ἡ θεωρείας, καὶ ἱπποδρομίας σχολάζειν· καὶ ὅτι οἱ λαϊκοὶ παίζοντες, ἡ ὀρχοῦμενοι ἐν ταῖς μνήμασι τῶν ἁγίων, τῆς τῶν Χριστιανῶν χωρίζονται τάξεως.

ιγ'. Περὶ μοιχείας, καὶ πορνείας· καὶ ὅτι οὐκ ἀκινδύνον ἐστὶν ἀνδρὶ χωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς αὐτοῦ συμβίβου ἐκτὸς λόγου πορνείας· καὶ ὅτι ὁ μὲν ἀνὴρ πορνευομένην γυναῖκα ἀπολύει, ἐὰν δὲ μὴ ἀπολύσῃ, ὑποβάλλεται τῷ ἐγκλημάτι, ἡ δὲ γυνὴ πορνεύουσα ἀνδρα οὐκ ἀπολύει, ἀλλὰ χρὴ τὰς παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐπερχομένας σωματικές θλίψεις ὑποφέρειν· καὶ ὅτι ὁ κληρικὸς τοιούτῳ τινὶ ἐγκλημάτι περιπεσὼν καθαίρεται, καὶ οὐκ ἔτι ἔχει ἀνάκλησιν· καὶ ὅτι αἱ πρὸς ἀνάγκην φθοραὶ, ἀνεύθυντοι εἰσὶ· καὶ ὅτι οὐ δεῖ Χριστιανὸς ἐπιγαμβρεύειν πρὸς αἰρετικούς· καὶ ὅτι τὸς ἀρπάζοντας γυναῖκας οἱ θείοι νόμοι ἀφορίζουσιν, οἱ δὲ συνευδοκούντες εἰ μὲν κληρικοὶ εἴεν καθαίρονται, εἰ δὲ λαϊκοὶ ἀφορίζονται.

ιδ'. Περὶ ὀρκου, καὶ διαφορᾶς ψεύδους· καὶ ὅτι ὀρκου παράβασις, καὶ ψεύδος κατὰ δικαίον λόγον γί-

χρεώσαι· εἰς τὸν ὑπερέχοντα τῶν διδόντων· καὶ ὅτι
ἐκ ἐξουσίας τοῖς μοναχοῖς, ἢ τοῖς κατὰ κώ-
σμον κληρικοῖς σχολάζειν ὅπως τοῖς τῷ κόσμῳ
πραγμασίῃς ἢ παντελὺς κτήματα· καὶ ὅτι οἱ θεοὶ
κανόνες ἐπιτιμῶσι τοῖς φροντισαῖς τῶν τοιούτων,
ἐπιμένοντας δὲ τῇ ἀπαθείᾳ κατὰ τὴν φύσιν.

λζ'. Οἱ δὲ κατηγορεῖν τινῶν, ἔνεκεν τῆς
ἀναγκαίας πρὸς τὸ ζῆν χρείας, καὶ πρὸς τὴν λέ-
γοντας, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ διδασκαλοὶ παραβαίνου-
σι τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ ἔχειν αὐτοὺς με-
τὰ πάσης ἀκριβείας τὰ χρεώδη τοῦ σώματος· καὶ
τὸ τὸ πρὶν ἐνδύμα χρεῖαν οὐκ ἐπὶ διαίτης,
καὶ φρεσίας τῶν πρεπόντων μοναχοῖς, καὶ ἡγμέ-
νοισι ἱερεῦσι τε καὶ ἀρχιερεῦσι· καὶ ὅτι ἡ χρεὶς τῆς
τοιούτου ἱματίου ἐξαλάτωσθαι, καὶ ἄλλα μὲν
ἔχειν πρὸς ἐνδείξιν ἀπαντῆς, ἀλλὰ δὲ οἱ κατὰ
ζωμῆς, ἀλλὰ κοινῇ, καὶ εὐτελεῖ τολῇ πάντῃ
κεχρησθῆναι, καὶ μὴτε ἐσχηματισμένῃ, μὴτε πα-
ρὰ τὴν ἀναγκαίαν χρεῖαν πολυτίμῳ παρεκτὸς
τῆς ἱερατικῆς· καὶ ὅτι τοιαύτας τροφὰς, καὶ ἐνδύ-
ματα χρὴ ἔχειν τὸν χριστιανὸν, οἷα κατὰ τὸν τό-
πον, ἐν ᾧ παροικεῖ τὸ κοινὸν τῷ λαῷ, καὶ οἱ πτω-
χοὶ πάντες κατὰ τὸ ἐκάστου ἐπάγγελμα, ἐσθί-
σι τε καὶ ἐνδύνονται, καὶ ὅτι ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ
κυρίου ἡμᾶς ἐδίδαξεν.

λη'. Περὶ πλούτου, καὶ πενίας, καὶ πῶς δὴ γνω-
ρίσμεν τὰ τοιαῦτα, εἰ ἐκ Θεοῦ εἰσιν, ἢ ἐκ
ἐνεργείας τοῦ ἀντικειμένου· καὶ ὅτι ὁ ἐκ ἀδικίας πλῆ-
τος ἢ καὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα μὲν τοῖς
κατὰ κόσμον γνωρίζονται, τοῖς δὲ τὸν μοναχικὸν
βίον μετιόντων ἀνάρμοστον εἶναι ἐκ τῶν διακρι-
σεῖς· τῶν γὰρ τοιούτων ἡ ἐπαγγελία τὴν τε-
λείαν πτωχείαν, καὶ ἀκημοσύνην ἐπαγγέλλε-
ται ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς.

λθ'. Περὶ τοῦ μὴ ἀκριτῶς κρίνειν τὸν πλησίον,
καθὼς οἱ ὑποκριταί, Φαρισαῖοι, καὶ γραμματεῖς
Καὶ γὰρ μετὰ τὸν κακὸν ὄντες ἐκείνοι,
ἐπ' ἐλαχίστοις ἦσαν σφοδροὶ ἐξετάσαι κατὰ τῶν
ἐτέρων, ἀλλ' ὅτε τις καθάρει τῶν κακῶν, τό-
τε δὲ κρίνειν τὸν ὑπ' αὐτὸν μέντοι, οὐ μὴν τοὺς
ἔξωθεν· καὶ ὅτι κακῶς νοοῦνται τινες τὸ ἡτὸν
τῷ κυρίῳ ἐμπορευόμενοι δὲ τὰ χρήματα διὰ τῶν
ἀνοήτων, καὶ ἐπισχημάτων μετανοῶν, λέγουσιν, ὅτι
οὐ δὲ κρίνειν τινὰ, καὶ τοῖς αἰρετικοῖς ἐκ τούτου
συναρτίμιοι γίνονται.

μ'. Οἱ δὲ κρίνειν τὸν ἑαυτοῦ εἴτε δικαίως,
ἢ ἀδίκως, ἢ ἐξετάζειν αὐτὸς· εἴτι γὰρ σφαλῶσι
κρίθησεται παρὰ τὸ Θεῶν, καὶ ἐλεγχθήσεται, καὶ
ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ ὅτι ὑπὸ
τῷ μείζονος ἱερέως καὶ ὅτι ὁ μὴ κατ' ἀξίαν διά-
γων, ἢ καὶ ἱερεὺς· καὶ ὅτι ὁ χρεὶς σκανδαλίζε-
σθαι περὶ τὰ τελευτάμενα διὰ τὴν φλυασιότητα τῶν
ἱερέων· καὶ ὅτι ἡ πάντας χειροτονεῖ ὁ Θεός, διὰ
πάντων δὲ ἐνεργεῖ, διὰ τὸ σωθῆναι τὸν λαόν·
καὶ ὅτι ἐκ τῆ προσελίξεως ἡμᾶς καταφρονεῖν τῶν
ἱερέων, καταφρονέμεν καὶ τοῦ Θεοῦ.

μα'. Περὶ προχειρίσεως ἐξουσιῶν, καὶ ὅτι ὁ πᾶ-
σας μὲν τὰς ἐξουσίας προχειρίζεται ὁ Θεός, διὰ
πασῶν δὲ ἐνεργειῶν· καὶ ὅτι προχειρίζεται πολ-
λάκις καὶ ἀναξίως ὁ Θεός, καὶ οἱ μὲν ἀξιοί, ὡς
ἀξιοὶ προχειρίζονται, οἱ δὲ ἀνάξιοι πρὸς παιδείαν
πάλιν τῶν ἀμαρτανόντων· καὶ ὅτι τῷ αὐτῷ τρό-
πῳ κατὰ δικαίαν κρίσιν Θεοῦ παραδιδόμεθα ἐν
τοῖς ἔθνεσι, καὶ περὶ διαφορὰς τρόπων ἐγκατα-
λείψεως· καὶ ὅτι οὐδὲ τῶν αὐτῶ ἀνακτόρων, καὶ
ἀναθημάτων φέρεται ὁ Θεός.

μβ'. Περὶ θείων κριμάτων· καὶ ὅτι οὐδεὶς ταῦ-
τα ἀποφυγεῖν δύναται, καὶ ὅτι ὁ κύριος ἀπεφῆ-
κεν λέγων, ὅτι ἐν ᾧ κρίματι κρίνετε, κριθήσε-
σθε· καὶ ὅτι πάντα ὁ Θεός ἐφαρῶ, καὶ δόξα πρὸς
καίρον μακροθυμεῖν, καὶ μὴ ἐκτελέσθαι.

μγ'. Περὶ τῶν ποιούντων κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ·
καὶ ὅτι ὁ δὲ βλέπειν εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐκ τῶν
τῶν ἀγίων ἔχειν τὴν πρᾶξιν, ἀλλ' εἰς πί-
σιν ὁρᾶν, καὶ ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν Θεοῦ· καὶ
ὅτι πολλοὶ τῶν πιστῶν ἐξώλη βίον ἔχοντες, ση-
μεῖα καὶ τέρατα ἐτέλεσαν, καὶ ἐπιτελεῖσι, καὶ ἀπο-
καλύπτουσιν, καὶ προφητείας ἐλάλουν, πλανῶντες,
καὶ πλανώμενοι· σκοπὸς γὰρ τούτου τῶν δαιμόνων,
ἵνα διὰ τῶν σημείων ἀποπλανήσῃ πολλοί, ὅπως
ταῖς πονηραῖς αὐτῶν πράξεσιν ἀκολουθήσῃ, καὶ
αἰρετικοὶ δὲ πολλὰς τῶν αὐτῶν τρόπων σημεία
ἐπιτελοῦσιν, ὡς παρὰ τῶν δαιμόνων ἐνεργούμενοι
διὰ τὸ συστῆσαι τὴν ἐαυτῶν αἵρεσιν· ἀλλὰ καὶ
πιστὸν, ἢ ἀπίστον ἐν ἀσκήσει σωματικῇ ὑπερβαλ-
λόμεν, ἢ ἐν ἐρήμῳ κατοικῶντα, ἢ γραφῶν
ἐπιστήμην πολλὴν ἔχοντα, ἢ αὐτοσχέδιον συν-
τάττοντα τὰς γραφὰς, μὴ ταύτας πρῶτον εἰδὲ-
τα, ἢ σὺμμά τινος χρόνῳ πολλῷ μὴ διαφθαρὲν, ἢ
ἕτερον τι τοιοῦτον, οὐ χρὴ πλανᾶσθαι, καὶ νομί-
ζειν τὰς ἀγίας. Εἰ γὰρ μὴ προσηλάσῃ ἐν
αὐτοῖς ὁρῶμεναι αἱ τῶν ἐντολῶν τῷ κυρίῳ ἐργα-
σίαι, καὶ αἱ δωρεαὶ τοῦ πνεύματος αἱ παρὰ τῷ
ἀποστόλῳ ἀπηριθμημέναι, καὶ παντάπασιν μισήσῃ
τὴν κενὴν δόξαν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὑπὸ δαιμό-
νων ἐνεργουμένη, ἢ παραχωροῦνται οἷς οἶδε Θεὸς
κρίμασιν.

μδ'. Οἱ καλὸν, καὶ εὐκατάδεκτον τῷ Θεῷ τὸ
ἐργάζεσθαι· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι,
πολλοὶ εἰς πλῆθος ἀμαρτημάτων ἐκκλίνουσι, καὶ
εἰς διαφόρους εἰσιν ὅτε αἰετοῖς· καὶ ὅτι χρὴ ἐξα-
κριβοῦν τοῦτο, μὴπως γένῃται ἡμῖν πρόφασις ἀ-
μαρτίας διὰ τὸ παρὰ τὸ θέλημα τῶν γραφῶν
τῷ μετέρχεσθαι καὶ ὅτι ὁ δυνάμενος, καὶ μὴ
ἐργαζόμενος, ὡς πλεονέκτης κρίνεται παρὰ τῷ
Θεῷ· καὶ ὅτι καὶ οἱ διδασκαλοὶ, καὶ οἱ προσεῳτες,
καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ πνευματικοῦ ἔρ-
γου, καὶ αἰσθητοῦ ἔκτονται συντείνοντες εἰς θεο-
σίβειαν. Εἰπερ δὲ διπλοῦς ὁ ἀνθρώπος αἰσθη-
τός τε, καὶ νοητός, καὶ χρὴ τὴν αὐτὴν ἐργασίαν εἶ-
ναι διπλῆν.

με'. Περὶ, οἷα τέχνη τῷ ἐπαγγέλματι τῶν
μοναχῶν ἀρμόζει· καὶ ὅτι ταῦτα τῶν μοναχῶν
ἀρμόζει ἐργάζεσθαι, ὅσα μὴτε τῇ τετυτωμένῃ
τῶν ὁρῶν ψαλμῶδι, ἢ τῇ εὐχῇ, μὴτ' ὅπως τῇ
κατὰ Θεὸν λατρίᾳ ἐμποδίζουσι, κατὰγοντα εἰς
ἐλάττωμά τι ψυχικόν.

μς'. Πῶς χρὴ τινὰ πωλεῖν, καὶ ἀγοράζειν, ἵνα
μὴ προσκέρσῃ Θεῷ· καὶ ὅτι τῷτο ἴδιον χριστιανῶν,
τὸ ζημιῶσθαι μάλλον, ἢ ζημιῶν ἐν ταῖς πραγ-
ματικαῖς· καὶ ὅτι τὸς ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς πραγ-
ματικαῖς ποιοῦντας, ἢ μοναχῶν, ἢ λαϊκῶν, οἱ θεοὶ
κανόνες τῆς κοινωνίας ἀφορίζουσιν, ὡσαύτως καὶ
τὰς γινόμενας πανηγύρεις μετὰ πραγματειῶν ἐν
ταῖς τῶν ἀγίων μνηταῖς κολύουσιν οἱ θεοφύροι
πατέρες· καὶ ὅτι χάριν καταλύουσιν, καὶ προσευχῇ,
καὶ ἀναγνώσεως τῶν θείων γραφῶν, καὶ ὑπομνήσεως,
καὶ ζήλῳ τῶν ἀγίων συνάγονται οἱ χριστιανοί, οὐ
μὲντοι διὰ τινος ἐπιτηδεύσεως, καὶ ἀγορασίας.

μζ'. Περὶ, οἷα τέχνη τοῖς κατὰ κόσμον ἀρμό-
ζει.

ζουσι· καὶ ὅτι ἡ ἱατρικὴ τέχνη, καὶ ἐν τοῖς κοσμι-
κοῖς, καὶ ἐν τοῖς μοναχοῖς ἐκ ἐξουσίας ἀπόβλητος, καὶ
πῶς δὲ αὐτῇ χρᾶσθαι· καὶ ὅτι τινες προφάσει
τῆς ἱατρικῆς μετέρχονται τὰς ἐπαυδὰς, καὶ τὰ λε-
γόμενα φυλακτήρια, καὶ τὰ ὅμοια τούτων· καὶ ὅτι
τινὲς ἀρκετοὶ, καὶ ἕτερα ζῶα περιάγουσιν ἐπὶ παι-
διᾷ, ὡς ἐπιστρέφοντας μὲν, καὶ μετανοήσαντας πρὸς
χρόνον χωρίζουσι τῆς κοινωνίας, ἐμμένοντας δὲ τῆς
τῶν χριστιανῶν χωρίζουσι πίσεως.

μη'. Περὶ εὐνύχων διαφορᾶς· καὶ πόθεν τῷτο
ἐλαβε τὴν ἀρχήν· ἐτι δὲ καὶ περὶ τινῶν κατὰ
φύσιν αὐτοῖς προσδόντων, καὶ πότε δύναται γε-
νέσθαι κληρικῶν· καὶ ὅτι ἐκ ἀπαλλάττονται τοῦ
πάθους τῆς πορνείας, ἀλλὰ χειρόνως πολεμῶνται·
καὶ ὅτι οἱ κληρικοὶ τινες εὐνεχίζοντες καθαιρέν-
ται, οἱ δὲ λαϊκοὶ τῆς κοινωνίας ἀφορίζονται.

μθ'. Περὶ ταπεινώσεως· καὶ ὅτι ὁ τὸς γινόμενος
ταπεινὸς ἔνεκεν τινὸς ὑπερήφους ὁ κύριος μακαρί-
ζει, ἀλλὰ τὸς ἐκόντας, καὶ τρέμοντας τὰ λόγια
τοῦ Θεοῦ· καὶ ποῖαν ταπεινοφροσύνην ὁ λόγος δι-
δάσκει· καὶ ὅτι ὅσον ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος ἐν τῇ ἀμε-
λείᾳ, ἐπὶ ταύτῃ ἐπιβῆναι ὁ δύναται, διό τι ἢ οὐ
οἶδε τί παρ' αὐτῷ ζητεῖ ὁ Θεός· καὶ ὡς τελείως
μέγα φρονεῖ, ἐτι μὴν καὶ περὶ πένθους, καὶ πρᾶ-
ντος, καὶ δικαιοσύνης, καὶ ποῖος λέγεται καὶ πα-
ρὰ τῇ καρδίᾳ· καὶ ὅτι τῶν μὲν τελείων ἐστὶ τὸ
εἰρηνεύειν τὸς μαχομένους, τῶν δὲ ἀσθενεσέων,
τὸ, τὴν ἰδίαν καρδίαν, καὶ τὴν τῶν αὐτοῖς κατὰ
Θεὸν ἀγαπήσαν.

ν'. Οἱ τὰς τῇ κυρίῳ ἐντολὰς προτιμᾶν δεῖ,
ἐν δευτέρῳ δὲ τὰς τῶν ἀνθρώπων παραδόσεις· καὶ
ὅτι οἱ τὰς ἐντολὰς τῷ κυρίῳ μὴ φυλάττοντες,
σχολάζοντες δὲ εἰς τὰς τῶν πατέρων διδασκα-
λίας, καὶ αὐτὰ τῷτο κατὰ ἀνθρωπαρέσκειαν
ἐργάζονται· ἐτι καὶ περὶ διακρίσεων ἐκ διαφόρων
γραφῶν συνεισμένων, περὶ ἱσοφύσεων τῶν ἐχ-
σῶν μὲν κατὰ τὴν λέξιν ἐν νόμῳ, διπλᾶς δὲ καὶ
τριπλᾶς τὰς ὑπακοῆς, οἷον ἡ ὑπακοή, καὶ τὸ
θέλημα, ἡ ἀπλότης, καὶ ἡ φρόνησις, καὶ ἡ ἀκακία,
ταῦτα πάντα διπλᾶς ἔχουσι τὰς διαφορὰς, ἡγοῦν
σαρκινῇ, καὶ πνευματικῇ· ἐτι δὲ καὶ περὶ δικαιο-
σύνης, καὶ ἀγιότητος, καὶ πῶς τὸς ἔχοντας ταῦ-
τα γνωρίσμεν.

να'. Περὶ μετανοίας ἐκ τῶν θείων γραφῶν
μαρτυρία· καὶ πῶς δὲ ἐξαγορεύειν, καὶ με-
τανοεῖν.

νβ'. Ἰσοδείγματα περὶ μετανοίας, καὶ ἐξαγο-
ρεύσεως· καὶ ὅτι ὁ χρὴ τὰς κατὰ ἀνάγκην γινο-
μένας, ἢ κατὰ οἰκονομίαν τινὰ πρόσκαιρον ἐξα-
γορεύσει, καὶ συγχωρήσει ἀμαρτιῶν, πάντοτε
ταύτας εἰς μαρτυρίαν προφέρειν, ἀλλ' ὅταν πᾶ-
σιν τοιούτοις ἐπέλθῃ καιρός· καὶ ὅτι τὸ μὴ δόλως
δέχεσθαι μετάνοιαν, ἢ πάλιν ἀλόγως φιλανθρω-
πεύεσθαι, καὶ ἀνεῖν ἐντολῆς τινος, ἢ καρπῶν με-
τανοίας, ἢ παρὰ τὰ παραδοθέντα παρὰ τῶν θεί-
ων πατέρων συγχωρεῖν ἀμαρτίας, ἀμφότερα εἰς
αἵρεσεις ἐκκλίνουσιν, τὸ μὲν εἰς τὴν τῶν Νουα-
τιανῶν, τὸ δὲ εἰς τὴν τῶν πεφουσμένων Μασ-
σαλιανῶν.

νγ'. Πῶς χρὴ μεταλαμβάνειν τῶν θείων μυ-
σηρίων· καὶ ὅτι φοβερὸν λίαν, καὶ ἐπικίνδυνον εἶναι
τὸ ἀναξίως μεταλαμβάνειν· καὶ ὅτι ὁ ἀναξίως με-
ταλαμβάνων, ὡς τὸ Σατανᾶ καταπαίζεται,
ὡς περὶ καὶ ὁ τῆς κοινωνίας ἐαυτὸν μακρύνων.

νδ'. Οἱ φοβεῖν, καὶ ἐπικίνδυνον εἶναι τοῖς ἀσθε-
νέσι κατὰ ψυχὴν δέχεσθαι τινὰς ἐξαγορεύσεις· καὶ
ὅτι καὶ αὐτὸς τὸς δυνατοὺς, καὶ πνευματικῶς κα-
τασπᾶ τὸ τοιοῦτον εἰς πτώσιν· καὶ περὶ διαφορᾶς
τῆς τοιαύτης ἀναδοχῆς· καὶ πῶς ταῦτα μετέρχε-
σθαι χρὴ.

νε'. Οἱ τὴν χρεὶν ἀνεῖν ἱερέως τινὰ δέχεσθαι ἐξα-
γορεύσεις· καὶ ὅτι ἀμελῶς ὅτος τῷ λαῷ καθαιρεί-
ται· καὶ ὅτι ὁ δὲ ἀπογινώσκων τῶν μαθητευο-
μένων.

νς'. Περὶ ἐπιτιμίων, καὶ ἀφορισμῶν τῶν παρὰ
τῶν ἱερέων διδόμενων· καὶ ὅτι τὰ παρὰ τέτων δε-
δεμένα εὐλόγως καὶ λύονται ὑπὸ ἑτέρῳ, εἰ μὴ τε-
λευτήσῃ ὁ δῆσας αὐτόν· καὶ ὅτι ἡ παράλογος ἐπι-
τίμησις ὁ δέεται παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ὡς καὶ ὁ
μέγας Διονύσιος ὑπερνημάτισε, καὶ ἕτεροι πλείο-
νες· καὶ ποῖαι εἰσιν εὐλογοί, καὶ παράλογοι ἐπιτι-
μήσεις· καὶ ὅτι εἰ καὶ ὁ δέεται παρὰ τῷ Θεῷ τὰ
παραλόγως ἐπιτιμηθέντα, ἀλλ' ἐν ᾧ ἐκδικεῖται
ἐαυτὸν ὀφείλει ὁ παράλογος ἐπιτιμηθεὶς, καὶ τῇ
τοιαύτῃ προφάσει καταφρονεῖν, καὶ ἀλαζονικῶς
πρὸς τὸς ἐπιτιμῶντας διακείσθαι, ἀλλὰ μετὰ
πάσης παρακαλεῖν ταπεινότητος, καὶ εἰ ὁ δύνα-
ται τῷ τῷ τρόπῳ ἀνῡσαι τι, προσερχέσθαι
τοῖς μείζονσι ἱερεῦσι, καὶ ὅπως παρ' αὐτῶν ἐκδι-
κείσθαι κατὰ τὸν ἐν Σαρδικῇ τεσσαρεσκαίδεκατον
κανόνα· καὶ ὅτι ὁ παρὰ τὸ θέλημα τῷ Θεῷ ἐπι-
τιμῶν καταδικάζεται.

νζ'. Περὶ ἑορτῶν, καὶ νηστειῶν, καὶ γονυκλισιῶν
τῶν κεκωλυμένων γίνεσθαι· καὶ ὅτι ἐπικίνδυνον εἶναι
τὸ καταφρονεῖν τῶν τοιούτων· καὶ γὰρ ἀφορίζου-
νται, καὶ ἀναθεματίζονται, καὶ τοῖς αἰρετικοῖς συν-
αριθμῶνται παρὰ τῶν θείων κανόνων οἱ δίχῃ εὐ-
λόγου αἰτίας τέτων καταφρονῶντες· καὶ διὰ τὴν
πρὸς ἀνατολὰς ὁρῶντες εὐχόμεθα.

νη'. Ἑρμηνεία συντεθείσα ἐκ τῶν θείων γρα-
φῶν περὶ τῶν ἑορτῶν· ὅτι ἡ ἔνεκεν τρυφῆς, καὶ
ἀργίας παρεδόθησαν, ἀλλὰ πρὸς διόρθωσιν, καὶ
ὠφέλειαν ψυχῶν· καὶ περὶ τῶν ἔξω τῷ σώματι
μολυσμῶν, ἢτοι περὶ βεύσεως, καὶ τῶν τοιούτων.

νθ'. Διάκρισις, ἢτοι ἑρμηνεία ἐκ τῶν θείων
γραφῶν συντεθείσα, πῶς τῷ τρόπῳ, καὶ πότε χρὴ
τὰς παραδεδομένας νηστειὰς εἰς τὸ κοινὸν προφά-
σει ἀπαντῆς πατέρων, καὶ ἀδελφῶν καταλύειν· καὶ
ὅτι οἱ τὰς παραδεδομένας νηστειὰς διὰ πνεύματος
ἀγίου καταλύοντες χωρὶς εὐλόγου αἰτίας, ἢ ἀναγ-
καίᾳ τινὲς πρᾶγματος, συγκατανοοῦσι ταῖς αἰρέ-
σεσι τῶν Μασσαλιανῶν.

ξ'. Περὶ βρώματων, καὶ πομάτων τοῖς μοναχοῖς
πρεπόντων, τοῖς τε ἀναχωρηταῖς, καὶ τοῖς ἐν συμ-
βόλοις· καὶ ὅτι ἄρτος, καὶ ἄλλας ἐστὶν ἡ βασιλικὴ ὁδὸς
τῆς τρυφῆς· καὶ ὅτι αἱ διὰ τῶν ἀρτυμάτων παρὰ
τὸ δέον τροφαὶ ἀπόβλητοι εἰσι· καὶ ὅτι φύσει ἡ
τῶν ἀνθρώπων τροφή παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ὠρίσθη,
οἷα καὶ τοῖς ζώοις, ὁ χόρτος τῆς γῆς δηλοῦντι, καὶ
τὰ σπέρματα· καὶ ὅτι καιροῦ ποτὲ εὐλόγου συμ-
πεσόντος, εἰς δόξαν Θεοῦ μεταλαμβάνειν χρὴ
τὸν βυλόμενον ἀπὸ πάντων ὅσα τοῖς μοναχοῖς
ἀφώρισται.

ξβ'. Περὶ βρώσεως, καὶ πόσεως τῶν ἐν τοῖς κοι-
νοβίοις διαγόντων, ἐτι δὲ καὶ περὶ ἀναχωρητῶν· καὶ
ὅτι ὁ δὲ γογγύζειν ἔνεκεν βρώσεως, ἢ ἀποσχί-
ζεσθαι τῆς τραπέζης τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἕτερα ἐπι-
ζητεῖν τὰ ἡδύτερα, καὶ εὐχρηστότερα· καὶ ὅτι ἄρ-
τος, καὶ σπέρματα ἐκπληρώσει τὴν χρεῖαν τοῦ
σώματος, καὶ ὕδωρ τὴν δίψαν τῷ ὑγιαίνοντι· καὶ
ὅτι

ἔτι καὶ ποτὲ εὐλόγῳ συμπέσοντος, εἰς δόξαν Θεοῦ μεταλαμβάνειν τὸν βεβηλωμένον τυρῶ, & ὡς, καὶ ἰχθύος, καὶ τῶν τοιούτων, καὶ ὅσα τοῖς μοναχοῖς ἀφ' ὧν εἰσι.

Ἐγ'. Περὶ βρώσεως, καὶ πόσεως τῶν κατὰ νόμον βιωτικῶν, καὶ πῶς δεῖ τρέφεσθαι χριστιανούς, καὶ ὅτι σπέρματα, καὶ χλόη ἐξ ἀρχῆς ἐνομοθέτησεν ὁ Θεὸς τῆς ἀνθρώπου ἐσθίειν, καὶ ὅτι ἡ πρεσβυγία, καὶ ἡ αἰνιτισμὸς μετὰ τὸν κατακλυσμόν ἐπεισῆλθε τῷ βίῳ, καὶ τοῖς κατὰ νόμον ἐν καιρῷ ἀναγκαίῳ οὐδὲ ταῦτα ἀπέβλητα.

Ἐγ'. Περὶ χειροτονίας, καὶ καθαιρέσεως κληρικῶν, καὶ ὅτι οἱ παρὰ τὰς ὁρίσμενους χρόνους χειροτονούμενοι καθαιρῶνται, καὶ ὁ κύριος σχολάζων, καὶ μέγας κληρικὸς καθαιρεῖται, ὁ δὲ λαὸς ἀφ' ὧν ἐξέρχεται, καὶ ὅτι ὁ ἀπὸ τῆς ἀρχιερωσύνης εἰς τὴν μοναχικὴν τάξιν ἐλθὼν, οὐκ ἐστὶ ἱερατεύει, καὶ περὶ διαφορῶν ὑποθέσεων, καὶ ὅτι ἐν πνεύμα ἐνέργησεν εἰς τὰς τοπικὰς, καὶ εἰς τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους, καὶ χρὴ ἕως αἰῶνος τῆς χριστιανότητος τοὺς αὐτῶν φυλάττειν κανόνας.

II. Post pag. 5. Caput primum ita incipit, praelixio rubris litteris titulo: Ἐρμηνεία τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λόγος διαλαμβάνων περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ βιβλίου. Αὕτη ἡ βίβλος τὰς τῷ κυρίῳ μὲν ἐντολὰς, καὶ τὰς τῶν ἐρμηνεῶν περιέχει, συναρμολογούμεναι δὲ ταῦται, καὶ ἐξαιρουμένης ὁμοίως, καὶ τὰς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας συμπεριείληφεν, ἕκαστον ἐκ πατέρων λαμβάνων τὴν ἀφορμὴν κεφαλαιῶν φέρουσα, καὶ ὡς περὶ τῆς χρυσόπλοκου σχοῖνος διὰ λίσθων, καὶ μαργαρίτων τιμίων ἐξυφασμένη. Vitium def. Tois de Philomathesi πολλά καὶ ἄλλα πολλαχῶς ἐξεῖν ἐφύρεται. In ultima tandem ora paginae, fugientibus ferme litteris haec scripta sunt:

Ὡς περὶ ξένοι χαίρουσι πατρίδα ἐμβλέψαι,
Ὡς καὶ οἱ γράφοντες βιβλίον τέλος.
Sicut peregrini gaudent patriam inspicere,
Ita et scribentes libelli finem.

Quoniam vero Sanctorum Patrum, ac Conciliorum auctoritate totum conflatum est opus, iuvat Patrum nomina, quorum in ea adducuntur enarrationes, una cum ipsorum operibus, prout in Codice iacent, alphabetico ordine singillatim adferre, simulque Concilia, & alia loca, unde petita sunt testimonia, haec adnotare.

Patres sunt.

Agatho p. 35. b.

Alexander. ἐκ τῶν ἐρωτήσεων πρὸς τὸν μέγαν Εὐσέβιον Ἀλεξανδρείας pag. 134. 194. b.

Ammonius presbyter. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν πράξεων. pag. 22.

Anastasio Sinaita pag. 7. b. 33. b. 34. b. 40. 62. b. 85. 96. b. 97. 99. b. 140. 178. b. 179. b. 206. 250. 261. 282. 310. ἐκ τῆς ἐξόδ. pag. 283.

Athanasius Alexandrinus saepissime. ἐκ τῶν ἀποκρίσεων. p. 142. b. ἐκ τῶν συνταγμάτων. pag. 280. b.

Basilus. ἐκ τῶν ἀσκητικῶν saepissime. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. pag. 18. b. ἐκ τῶν ἐπιτιμίων. p. 23. ἐκ τῶν κανό-

νων. p. 59. b. & alibi. ἐκ τῶν ἡθικῶν. p. 88. b. 117. 310. ἐκ τῶν ἡθικῶν εἰς τὸν ἰδ' ψαλμόν. p. 62. ἡθικῶν περὶ τοῦ μὴ ἀνυμνεῖν. p. 62. ἐκ τῶν ἡθικῶν εἰς τὸν ἰδ' ψαλμόν. p. 63. ἐκ τῶν παροιμιῶν. p. 75. ἐκ τῆς προφῆτου Ὠσηέ. p. 75. b. κατὰ Ματθαῖον. pag. 83. b. ἐκ τῶν Πράξεων. p. ead. πρὸς Χίλωνα τὸν αὐτὸν μαθητὴν. p. 92. b. 170. b. ἐκ τῆς περὶ τοκίζοντων λόγου. p. 95. b. ἐκ τῆς κατὰ πλεονεκτέωντων λόγου. p. 99. εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου. p. 101. ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον Θεολόγον ἐπιστολῆς. pag. 117. 128. b. 175. b. 309. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ πρώτου ψαλμοῦ. p. 128. πρὸς τὸν Νεοκαισαρείταις κληρικόν. p. 129. πρὸς τὸν ὅψ' αὐτοῦ ἐπισκόπου. p. 164. b. ἐκ τῆς περὶ περδενίας λόγου. p. 218. b. p. 239. b. post citationem Asceticorum Basilii adnectuntur haec alia fortasse eiusdem, περὶ γενήματος. p. ead. περὶ ἀπλότητος. p. ead. περὶ φρονήσεως. p. 240. b. ἐκ τοῦ, πρὸς σε αὐτὸν μήποτε γένηται ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀνδρόν. p. 245. ἐκ τῆς πρὸς τὸν ποιμένα λόγου. p. 271. ἐκ τῆς περὶ ξενιτείας λόγου. p. ead. ἐκ τῆς περὶ νηστείας λόγου. p. 281. b. πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. p. 287. b. ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον ἐπιστολῆς περὶ τοῦ μὴ ἀγνοεῖν τὸν κύριον τὴν ἡμέραν τοῦ τέλους, καὶ ὡραν.

Barfanuphius p. 20. b. & alibi saepissime. πρὸς ἡσυχάζοντα. pag. 40. b. ἐτέρᾳ ἀδελφοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν μέγαν γέροντα ἐρώτησι. pag. ead. πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀνδρονίκον. p. 306.

Carpatrius pag. 171. 242.

Cassianus pag. 45.

Chrysostomus Ioannes p. 116. & alibi saepissime. ἐκ τῶν κατὰ Ματθαῖον. p. 16. b. 19. b. 33. 34. & seqq. ἐκ τῆς περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγου. p. 17. ἐκ τῆς εἰς τὸν Σαῦλ. p. 18. ἐκ τῶν πρὸς Κολοσσαίους. pag. ead. & 109. b. 226. b. ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς. p. 18. b. 38. 46. 82. 163. 175. 214. ἐκ τῆς πρὸς Εὐφροσύνης ἐπιστολῆς. p. 19. b. 38. 48. b. 78. 138. 245. 311. ἐκ τῶν κατὰ Ἰωάννην. p. 19. b. 30. 38. 53. 100. 137. 210. b. 232. 245. ἐκ τῆς πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολῆς. p. 28. 137. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον ἐπιστολῆς. pag. 28. b. 46. 114. 163. b. 228. ἐκ τῶν μαργαρίτων. p. 37. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς. p. 37. b. 111. b. 138. 311. ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολῆς. pag. 38. 136. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν πράξεων. p. 38. 44. 167. 173. b. 214. ἐκ τῶν περὶ ἱερουσῶνης. p. 38. b. 274. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς. p. 38. b. 47. b. 58. b. 78. 90. 100. b. 109. b. 179. 310. b. ἐκ τοῦ ε' λόγου κατὰ Ἰουδαίους. p. 40. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν ψαλμῶν. p. 43. b. 117. ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς. pag. 47. b. 162. b. ἐκ τῶν κατὰ Λουκᾶν. p. 48. b. 149. ἐκ τῶν ἀνδριάντων. p. 50. 62. ἐκ τῆς περὶ σωφροσύνης λόγου. p. 54. b. ἐκ τῆς λόγου, ποίας δεῖ ἀγεσθαι γυναῖκας. p. 58. ἐκ τῆς λόγου τοῦ εἰς τὸ, γυνὴ δέσεται νόμῳ, ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. p. 58. b. ἐκ τῆς περὶ μοναζόντων. pag. ead. εἰς ἐντολὴν δ'. ἥρα τὸ περιεῖν καὶ πληροῦμα τῷ νόμῳ. pag. 61. b. ἐκ τῆς πρὸς Εὐβραίους ἐπιστολῆς. p. 97. 117. ἐκ τῶν κατηγοριῶν. p. 105. ἀπὸ ἐτέρου βιβλίου. p. 116. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ πρώτου

τέρ

τέρ ἡμῶν. p. 132. b. εἰς τὸν ζ' ψαλμόν. p. 136. ἐκ τῆς παραβολῆς τοῦ πλουτοῦ. p. 136. b. περὶ τελείας ἀγάπης. p. 137. ἐκ τῆς λόγου τοῦ, πάντες παρασημασμένοι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ. p. 137. b. ἐκ τῶν περὶ φύσεως νόμων. p. 139. b. ἐκ τῆς πρὸς Εὐφροσύνης ἐπιστολῆς. p. 140. b. 310. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον α' ἐπιστολῆς. p. 162. ἐκ τῶν κατὰ Ματθαῖον, τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν ἡ ἐκκλησία κέντηται πρόσθον. p. 173. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον β' ἐπιστολῆς. p. 186. b. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α' ἐπιστολῆς. pag. 188. 241. cui subdi- cur, περὶ λύπης, περὶ μετρίότητος, περὶ δικαίου, περὶ δόξης, περὶ ἀμεμπτοῦ, περὶ ἀνιδιαντίας. ἐκ τῆς ὑπομνήματος τῶν ψαλμῶν. p. 196. b. ἐκ τῆς ἐξαήμερας. p. 214. b. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς β'. p. 224. b. 250. b. 309. b. ἐκ τῆς κατὰ Ἰουδαίους λόγου. p. 226. b. μακάριοι οἱ πεινῶντες. p. 231. ἐκ τῶν ἀναβαθμῶν. p. 245. b. εἰς τὸν μακάριον Φιλογόνιον πρὸς ε' ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. p. 247. b. εἰς Θεόδωρον ἐπισκόπον. p. 248. ἐκ τῆς εἰς προδοσίαν Ἰούδα. p. 258. b. ἐκ τῆς ἐν τῇ μεγάλῃ ε' ῥηθέντος λόγου. p. 267. b. ἀπὸ ἐτέρου λόγου. ib. εἰς τὸν μαργαρίτην. p. 275. b. ἐκ τῆς εἰς τὸν πλάσιον, καὶ τὸν Λάζαρον λόγου. p. 298. b. ἐκ τῆς δ' λόγου τοῦ περὶ εἰ. . . . p. 309. b. ἐκ τῆς λόγου τοῦ, ὅτι τὸν αὐτὸν μὴ ἀδικεῖντα ἀδελφὸς παραβλάσκει δύναται. p. ead.

Clemens Rom. p. 84. b. 108. b. 123. 186.

Climacus saepissime a p. 19. ἐκ τῶν σχολίων. p. 41. b. 53. b. ἐκ τοῦ περὶ ἀρχῆς λόγου. p. 45. ἐκ τῆς περὶ ἀγνείας. p. 59. ἐκ τῆς περὶ ὑπακοῆς. pag. 80. b. 81. 128. 146. ἐκ τῶν τῶν ποιμένων. pag. 111. ἐκ τῆς περὶ διακρίσεως λόγου. p. 114. ἐκ τῆς περὶ ἡσυχίας λόγου. pag. 121. ἐκ τῆς περὶ προσευχῆς λόγου. p. 121. b. ἐκ τῆς περὶ ἀγγελοποιίας. p. ead. πρὸς τὸν ποιμένα. p. 135. 273. ἐκ τῆς περὶ μετανοίας λόγου. p. 143. b. ἐκ τῆς περὶ μνήμης θανάτου. p. ead. ἐκ τῆς περὶ κενοδοξίας λόγου. p. 146. b. ἐκ τῆς περὶ γαστριμαργίας λόγου. p. 146. b. 299. 306. ἐκ τῆς περὶ ἐνυπνίων. p. 201. ἐκ τῆς περὶ διακρίσεως εὐδαιμονίας λόγου. p. 232. ἀπὸ ἐτέρου βιβλίου. p. 253.

Cyrillus Alexandrinus p. 273. b. ἐκ τῆς κανονικῆς ἐπιστολῆς πρὸς Δόμον. p. 316.

Cyrillus Hierosolymitanus p. 263. b.

Damasceus Ioannes p. 261. b. 267. b. ἐκ τῶν κατὰ αἰρέσεων. p. 13. b. κατὰ τῆς αἰρέσεως τῶν Μασσαλιανῶν. p. 212. 266.

Diadochus p. 41. b. 65. b. 89. 149. b. πρὸς γέροντα pag. 66.

Dionysius Areopagita p. 261. περὶ τῶν ἐν πίσει κεκοιμημένων τελευτῶν. p. 135. b. σχολ. ἐκ τῆς πρὸς Δημόφιλον τὸν θεραπευτὴν ἐπιστολῆς. p. 189. b. ἀντίθεσις ἐκ Δημοφίλου. p. ead. ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. p. 276. b.

Dorotheus p. 41. b. 46. b. 64. 80. b. 147. 230. b. 306. b. πρὸς τὸν κελλάριον. pag. 71. περὶ τῶν ἁγίων νησιῶν. p. 284. b.

Ephraem Syrus pag. 26. h. & deinceps saepissime.

Epiphanius pag. 228. ἐκ τῶν κατὰ αἰρέσεις τῶν λεγομένων ἀποστολικῶν, καὶ ἀποτακτικῶν. p. 27. b. ἐκ τῶν παναρίων. p. 142. b. 178. 191. b. 211. 233. b. 281. ἐκ τῆς βιβλίου τοῦ περὶ πίσεως λόγου. p. 178. b. 281.

Evagrius p. 40. b.

Eusebius Pamphilus p. 193. 239.

Gennadius Constantinopolitanus, & Synodus cum eo congregata.

Ἐκ τῆς Γερουτικῆς p. 22. & seqq. saepissime. ἐκ τῶν παναρίων τῶν περὶ πίσεως λόγου. p. 203. ἐκ τῆς Γερουτικῆς Λαυσαικῆς. p. 207. b.

Gregorius Nazianzenus p. 229. 245. 266. ἐκ τῶν ἀπολογητικῶν. p. 30. b. ἐκ τῶν ἐπιστολῶν. p. 44. b. ἐκ τῆς ἐπιταφίᾳ εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. p. 97. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωαννοῦ. p. 100. ἐκ τοῦ ἐπιταφίᾳ εἰς τὸν Βασίλειον. p. 177. b. ἐκ τοῦ εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν λόγου. p. 298. b. Gregorius Nyssenus p. 73. b. 86. ἐκ τῶν ἐρμηνειῶν τῶν πάτερ ἡμῶν. p. 119. 179. b. ἐκ τῆς πρὸς Ληττίαν κανονικῆς ἐπιστολῆς. p. 180.

Gregorius Thaumaturgus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 59. b. 179. b. ἐκ τῶν κανονικῶν ἐπιστολῶν περὶ τῶν ἐν καταδρομῇ τῶν βαρβάρων εἰδωλοφάγων σάντων. p. 311. b.

Ex Dialogis Gregorii, & Petri pag. 36. 139. b. 141. 143. & alibi saepe.

Ignacius p. 281. b. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Πολύκαρπον ἐπίσκοπον Σμύρνης. p. 28.

Isaac Syrus p. 85. 90. & alibi. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Ἀββᾶν Συμεῶν. p. 203. b.

Isaias sanctus p. 89. 146. 149. & alibi. ἀπὸ τοῦ ἐτέρου βιβλίου. p. 172. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην. p. 177. ἐκ τῆς κατὰ Ματθαῖον. p. ead. Isidorus p. 19. 229. 247. 267. b. ἐκ τῆς πρὸς Εὐσέβιον ἐπίσκοπον ἐπιστολῆς. p. 101. κατὰ ἐπιστολῶν. p. 167. περὶ τῆς τριήμερας τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως. p. 284.

Macarius p. 115. 149. b. 207. 299. ἐκ τῶν περὶ τῶν οἰομένων ἐξ ἔργων δικαιοῦσθαι. p. 142. b.

Marcianus Bethleemita pag. 49. 54. 267. 258. b.

Marcus pag. 34. b. 66.

Maximus p. 87. b. 92. 108. & alibi. ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν. p. 8. 34. b. 47. b. 134. b. 177. ἐκ τῶν κεφαλαίων. p. 141. b.

Methodius Patriarcha Constantinopolitanus. ἐκ τῶν ἀφορισμῶν τῶν Συναδικῶν μοναχῶν. p. 174. 190. διδάσκει περὶ τῶν ἀρνησασμένων διαφόρων τρόποις, καὶ ἡλικίαις. p. 322. b.

Nicephorus Archiepiscopus Constantinopolitanus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 282.

Nilus Monachus pag. 19. 46. b. 170. b. & alibi. ἐκ τῆς βίβλου τῶν ἁγίων Ἀββᾶδων τῶν ἐν Παῖδου τελευτῶντων. p. 305.

Petrus Alexandrinus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 131. 133. b. 281. b.

Philo p. 244. b.

Ποιμένος τοῦ ἁγίου. p. 41. b.

Studita p. 71. b. ἐκ τῆς διαθήκης. p. 27. b. 177. b. πρὸς ἡγούμενον. p. 55. b. ἐκ τῆς κατηχήσεως τῆς παρασκευῆς τῆς ἀποκρίσεως. p. 299. b. ἐκ τῆς παρασκευῆς τῆς τυροφάγου. pag. ead. τῇ παρασκευῇ τῆς α' ἐβδομάδος. p. 283. περὶ τῆς ἐν βρώμασι, καὶ πόμασι ποιότητος, καὶ ποσότητος p. 289. b. & adnectitur ἐκ τῶν τυπικῶν τοῦ ἁγίου ὅροι περὶ τῆς ἐν βρώμασι, καὶ πόμασι ποιότητος. pag. 290. περὶ τῶν διακονητῶν. p. 291. ἐκ τῶν κατηχήσεων. p. 312.

Simeon Thaumaturgus. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς

N 2

τινα

(1) Ita in Codice, sed supplenda est vox ἀποκρισεως, & pro δ' readenda est numerica nota ε'.

τινα τῶν ἐκλεισθῶν. p. 34. ἐκ τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας. p. 144.
 Tarasius. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Ἀδριανὸν Πάπ. p. 163. b.
 Theodoretus pag. 8. 13. b. 110. b. 247. 268. b. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ προφήτου Ὠσηέ. p. 64. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν ψαλμῶν. p. 70. b. 141. ἐκ τῶν ἀποκρίσεων. p. 171. ἐκ τῶν παλαιῶν. p. 179. b. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς παλαιᾶς. p. 310.
 Theophilus Archiepisc. Alexandriae. p. 300.
 Timotheus Alexandrinus. ἐκ τῶν κανονικῶν ἀποκρίσεων. p. 60. 270. b. 282. 295. 317. 319.
 Praeterea adferuntur fragmenta.
 Ex Lege politica. p. 28. 31. & alibi saepe.
 Ex Constitutionibus Apostolicis. p. 171. 210. 244. b. 280.
 Ex Canonibus Apostolicis. p. 28. b. 43. & alias saepissime.
 Ἐκ τῆς διατάξεως τῆς ἀγίας Παύλου. p. 40. b.
 Ex Constitutionibus App. Petri & Pauli. p. 280. 298.
 Concilia haec memorantur.
 Ancyranum p. 60. 227. b. 315. b. 317. b.
 Antiochenum p. 276. 313. b. 316. b.
 Chalcedonense p. 56. b. 64. b. 164. 173. b. & alibi.
 Carthaginense p. 31. 57. 109. 205. b. 317.
 Constantinopolitanum in templo SS. Apostolorum pag. 21. b. 23. 31. 43. 72. b. & deinde saepe.
 Gangrense p. 27. b. 28. b. 130. 178. b. & alibi.
 Laodicense p. 56. b. 57. 60. 107. 109. 129. b. & alibi.
 Neocaesariense p. 52. 59. b. 61. 313. b. 317.
 Nicaenum I. pag. 287. b.
 Nicaenum II. pag. 31. 42. b. 55. b. 61. 101. b. & alibi.
 Sardicense p. 313. 314. b.
 I. Synodus pag. 316. 318. b.
 VI. Synodus pag. 24. b. 27. b. 33. 42. b. 56. b. & deinceps saepissime.
 VII. Synodus p. 21. 56. b. 313. 316. b. 320. b. cui subnectitur: ἐκ τῆς ἀ' λόγου, ὅτι δεῖ τὴν θείαν κανόνα κατὰ πάντων φυλάσσεσθαι.
 Ἐρῶτησις περὶ τῶν ἐν ταῖς συνόδοις πρᾶγμα-
 τῶν. pag. 223.
 Ἐκ τῆς αἰρέσεως τῶν Μωσαϊανῶν, ἢ Εὐχι-
 τῶν. p. 27. b. 95. b. 130. 203. b.
 Ἀπὸ ἐνός τῶν συναξαρίων. p. 284.
 Ἐκ τῶν Λαυραϊκῶν (nempe ex Historia
 Lausiaca.)
 Ἐκ τῆς πατερικῆς τῆς Λειμωναρίας. p. 278. b.
 Ἐκ τῆς πατερικῆς τοῦ Λαυραϊκοῦ p. 281. b.
 Ἐκ τῶν τυπικῶν τῶν ἀρχαίων μοναστηρίων. p.
 298. b.
 Ἐκ τοῦ χρονικοῦ. p. 205. b.
 Ex Nomocanone Isidori, (νησευτοῦ).
 p. 60. b. 229. 265. b. 272. b. 288.
 Ex Nomocanone S. Basilii. τὸ αὐτὸ ἐκ
 νησευτῆς λέγεται. p. 42. b.
 Vitae Sanctorum.
 Antonii pag. 143. b. 204. & postea subdi-
 tur: ἐτέρη.
 Basilianophii pag. 81.

Charitonis pag. 123.
 Danielis Stylitae pag. 131. b.
 Epiphanius pag. 103. b. 104. ἀπὸ ἐτέρου βιβλίου.
 Ioannicii pag. 271. b.
 Ioannis Chrysostomi pag. 166. 177. b.
 Ioannis Eleemosynarii pag. 95. b. 102. b.
 112. b. 144. b. 165. 263. 277. b.
 Ioannis Hesychastae p. 132.
 Macarii pag. 269. 143. b.
 Marcelli, μονῆς τῶν ἀκοιμήτων. p. 218. b.
 Nicolai pag. 281. b.
 Pachomii p. 38. b. 47. b. 78. b. 85. & alibi.
 Pauli pag. 147. b. 170. b.
 Philemonis pag. 118.
 Sabae pag. 25. 178.
 Simeonis Thaumaturgi p. 283. 304. b.
 Stephani τοῦ νέου a pag. 219. ad 222.
 Theodori τοῦ ἡγιασμένου. p. 258. b. 283.
 Theodosii τῆς Ἰδεοῦ. pag. 149. b.
 Ex martyrio S. Anastasii. p. 89.
 Ex martyrio S. Eugenii. p. 161.
 Libri vero S. Scripturae, quorum loca
 aut citantur, aut explicantur, sunt.
 Exodus p. 191. & subditur: τῆς ἀγίας Βα-
 σιλίας. Deuteronomium p. 132. 192. Leviti-
 cus p. 192. 244. b. Numeri pag. 73. 244. b.
 IV. Regum p. 166. b. Malachias p. 100.
 Ieremias p. 35. b. Isaias p. 192. 299. b. Epi-
 stola Ioannis Evangelistae p. 106. b. Actus
 Apostolorum p. 40. b. 166. b. Sirach p. 35.
 b. 179. Salomon p. ead.
 Codex Graec. membranac. Ms. in fol.
 Sec. XIV. Constat fol. 331.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗΝ.

EVANGELIA SECVNDVM MAT- THAEVM ET IOANNEM.

Titulus ita restituendus.

Diversorum SS. Patrum Catena in Matthae-
 um, Ioannem, & Lucam, & in VII. Epi-
 stolas Catholicas, quibus adcedunt Theodo-
 reti Quaestiones in Genesim.

I. pag. 1. **C**ommentarius in Matthaeum
 expositio Capitis VI. Vers. I. Evangeli-
 stae in his verbis: μαθηταί, ὅτι τὸν ἐπι-
 σιον προσέθηκεν, ἢ τὸτο πάλιν τὸ σήμερον, ὡς
 περ ἐν ἡ ἐνταῦθα ποιῶν· ὁ γὰρ εἶπεν, μὴ με-
 ριμνήσητε μόνον, ἀλλὰ προσέθηκεν περὶ τῆς αὐ-
 ριον· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς, ταῦτα, ἢ
 τάλαιπωρία ἢ συντριβή. Def. in Cap. XXVIII.
 διὰ τὸτο οὖν ἀγωνισώμεθα τῶν αἰώνιων ἀπο-
 λαύσαι ἀγαθῶν, χάριτι, ἢ οἰκτιρμοῖς, ἢ φι-
 λανθρωπίας τῆς πατρὸς, ἢ τῆς ἡμῶν, ἢ τοῦ ἀγίου
 πνεύματος τῆς ἀληθείας ὅτι ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ.
 Singulis plerumque Evangelistae verbis sub-
 iicitur expositio, quae licet initio Codicis
 recenti manu Chrysostomo tantum adscriba-
 tur; & diversis tamen videtur conflata Pa-
 tribus, praecipue vero ex epitome Homi-
 lia-

liarum Chrysostomi, cuius plura haec ein-
 de fragmenta observavimus, ac prae reli-
 quis pag. 73. quae paucis mutatis, cum nu-
 pera concordant eius Operum edit. Parisiensis
 Tom. VII. p. 827. Pag. vero Codicis 68.
 maioribus litteris in calce paginae nomen
 τῆς Πηλυσίου ἀδaret. Commentarios in hunc
 primum Evangelistam claudit disquisitione de
 tempore Dominicae Resurrectionis inter
 Matthaum, & Marcum ad illa Evangelii
 verba Capit. XXVIII. *Vespere autem Sab-
 bati &c.* quae nullius auctoris nomen prae-
 sefert, sed nos, multa adhibita diligentia,
 tandem comperimus, eam esse Caesareensis
 Eusebii, incipitque: Πᾶς μὲν παρὰ τῷ Ματ-
 θαίῳ ὅψι σαββάτων φαίνεται ἐγγεγεμένως ὁ σω-
 τὴρ, παρὰ δὲ τῷ Μάρκῳ πρὸς μὲν τῶν σαββά-
 των; τὸ ὅψι σαββάτων, μὴ τὴν ἐσπερινὴν ἡμέραν
 νομίσαι, τὴν μετὰ ἡλίου δυσμῶν λέγεσθαι, κ. λ.
 Def. ὅτις ἢ ὁ δεσπότης συντομώτερον ἀναστὰς
 ἢ ὡπλίσθητο, παρὰ πάντων εἰκότως προσκυνηθή-
 σεται. Pag. 76. b. Sequitur eiusdem Eusebii
 fragmentum alterum de Angelis ad monu-
 mentum visis, quod inc. Πᾶς παρὰ μὲν τῷ Ματ-
 θαίῳ ἢ Μαγδαληνῇ Μαρίας μετὰ τῆς ὁμιλίας
 ἐωρακέναι ἑκτὸς τῆς μνήματος ἐπιμαρτυρήσαντος τῷ
 αἰῶνι ἕνα μόνον ἄγγελον εἶρηται. Def. ὅτις
 πάντων ὁ νεανίσκος, ἢ πρὸ τέτυ, ἢ τῶν παρὰ
 τῷ Δαυὶ οἱ δύο εἰσω τῆς μνήματος. Haec duo
 fragmenta occurrunt etiam in Cod. XXXIII.
 huius Plutei, de quo inferius, sed ipsorum
 primum multo brevius est in illo, quam in
 hoc. Edidit utrumque Combesius in Aucta-
 rio Novo Paris. mdcxlviii. fol. T. I. p. 781.
 783. unum quod ex Ambrosii Mediolanen-
 sis, Monachi Casinatis versione, teste Sixto
 Senensi in Bibliotheca Sancta V. Eusebii,
 existat in illud ὅψι σαββάτων, Sero Sabbato-
 rum. Alterum περὶ τῶν ἐν μνημαίῳ ἀγγέλων,
 de Angelis ad monumentum visis. Voluerat
 haec quoque Holstenius proferre, teste Lam-
 becio l. c. Tom. I. p. 112. at morte prae-
 ceptus omisit. In Bibliotheca Veneta Card.
 Bessarionis, ut ex eius Catalogo eruitur p. 259.
 hoc idem Codicis nostri opusculum tali in-
 scribitur titulo: Περὶ τῆς δοκίμης διαφωνίας
 τῶν εὐαγγελιστῶν ἐν τῇ ἀναστάσει τῆς κυρίας, καὶ
 Θεοῦ ἡμῶν.

II. pag. 77. b. Maioribus litteris cynnabari
 exaratis, in ornatissimo auro, variisque co-
 loribus loculo insequens adponitur titulus:
 Τῶ ἐκ ἀγίων πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννη τῷ Χρυσόστομῳ
 ἡμῶν εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. Εὐ-
 λόγησον δέσποτα. Sancti Patris nostri Ioannis
 Chrysostomi interpretatio in Evangelium se-
 cundum Ioannem. *Benedic Domine.* Inc. Τίνας
 ἔνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν ἀπὸ τῆς οἰκονο-
 μίας ἀρξαμένον. Def. ἐπιτύχουμεν τῶν αἰώνιων
 ἀγαθῶν, χάριτι ἢ φιλανθρωπίας τῆς κυρίας ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Videtur & iste Commen-
 tarius in Ioannem, ut plurimum ex Homi-
 liis Chrysostomi desumptus; verba enim τί-
 νος ἔνεκεν, κ. λ. habentur in eiusdem Homi-
 lia IV. in Ioannem cit. edit. Paris. Tom. VIII.
 p. 26. Aliorum tamen Interpretum scholia

nonnulla sunt intermissa, ac praecipue sub
 finem, ubi pag. 137. b. ad Ioannis Cap.
 XIX. duo adferuntur excerpta Hesychii
 presbyteri Hierosolymitani, quorum pri-
 mum inc. Τίνας ἔνεκεν ὁ μὲν Μάρκος τρίτην
 ἡμέραν λέγει τὸν Χριστὸν σαυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰωάν-
 νης ἑκτὴν; Μάρκος μὲν τὴν ἡμέραν τῆς ἀποφά-
 σεως τῆς σαυρῆς σαφῶς, ἢ ἀναμφιβόλως ἐκτίθε-
 ται, κ. λ. Secundum pag. 138. inc. Τίνας χά-
 ριν ὁ μὲν Ἰωάννης βαπτίσαι τὸν σαυρὸν αὐτῷ ἰσο-
 μεῖ τὸν κύριον, οἱ δὲ λοιποὶ εὐαγγελισταί, κ. λ. qui-
 bus iterum succedit Chrysostomus. Tan-
 dem Commentarios claudit (ut ipsius Co-
 dicis verba referantur) τῆς Πηλυσίου ἐπιστολῆς
 Φηβί. *Pelusiotaes Epistola* sic. quam non au-
 sim adfirmare an sit inter editas, nec ne,
 quum numerus in Codice notatus, in edi-
 tione G. L. Parisiensis Epistolarum Pelusio-
 tae A. mdcxxx. fol. minime occurrat, ac
 praeterea verba, quibus illa praecurrit in-
 scriptio, nempe Ὡς περὶ ἡμῶν εὐκαλον φέρε-
 γασθαι, κ. λ. usque ad finem, sint revera
 extrema Commentariorum Chrysostomi in
 hunc Evangelistam, ut ex eius edit. constet
 loc. cit. cui adscribuntur etiam in Codice
 XXXIII. similem Catenam continente. In
 calce tamen paginae haec sunt adnotata:
 Τέλος ἐλήφην τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου ἑρ-
 μηνεία. *Explicit interpretatio Evangelii se-
 cundum Ioannem.*

III. pag. 145. Sequitur Commentarius in
 Lucam item acephalus, fortasse eo quod
 ipsi aliqua praeiret antiqua pictura, qua de-
 inde a male feriatis hominibus ayulsa, Com-
 mentarii quoque initium deperit. Incipit
 enim: Πᾶλον δὲ τὸν ἐξ ἰσραὴλ ἀνομάζει λαόν, ὡς
 ἀδάμαστον ὄντα, ἢ πολλοδύμνητον ἐσχηκότα· τῆ-
 το γὰρ ἢ ὁ κύριος ἠνέκατο τοῖς ἀποστόλοις προσ-
 τεταχώς εἰς τὴν κατέναντι κόμην ἀπελθεῖν, ἢ
 λῦσαι τὴν ὕπνῃ τὴν δεδομένην, καὶ τὸν ταύτης
 πῶλον. Def. ἢ λύσαντα τὴν φθορὰν, τὸν ἀνα-
 ληφθέντα, ἢ μετὰ τὸτο ἤγοντα μετὰ δόξης πολ-
 λῆς ἐπὶ τὰ κρίνει ζῶντας ἢ νεκρῶς, ἢ ἀποδοῦναι
 ἐκάστη κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, δι' ὃ, ἢ μετ' ὃ
 τῷ Θεῷ, κ. λ. Adferuntur haec quaedam ex-
 cerpta ex Athanasio, & Isidoro Pelusiota.
 Athanasii fragmentum p. 147. b. inc. Οὐχ
 ἀπλῶς δὲ τὸ γεννώμενον φησι πρὸς τὴν παρθένον
 ὁ ἄγγελος. Def. ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ
 εἶναι εἰς ἀρχόντα ἐν τῷ Ἰσραὴλ. Athanasio suc-
 cedit Isidorus p. 150. b. cum hoc titulo:
 Τῆς Πηλυσίου ἐπιστολῆς μὴ. *Isidori Pelusiotaes
 Ep. XLVIII.* Inc. Διατί εἶπεν ὁ εὐαγγελιστὴς
 τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον; ὅδε γὰρ ἄλ-
 λον ἔσχευ υἱὸν ἢ παναγία Θεοτόκος, ἢ ἀειπαρ-
 γένος, κ. λ. De Catenis in Lucam consule
 Fabricium l. c. Lib. V. Cap. 17. Tom.
 VII. pag. 775.

IV. pag. 180. b. Catena quorundam In-
 terpretum in VII. Epistolas Canonicas, in
 fine mutila, cui titulus, litteris, ut supra
 uncialibus, ac rubricatis adpositus: Περὶ
 ἰσομοιῆς, ἢ πίσεως ἀδιακρίτου, ἢ περὶ ταπεινο-
 φροσύνης πρὸς τὰς πλυσίας. Τὸ δὲ ἴσον ἰσότητος
 ἐπιστολῆς. *De patientia, & fide inreprehensi-*
bili.

bili, & humilitate erga divites. Argumentum Epistolae Iacobi. Inc. Επειδὴ αὐτὸς Ἰακώβος ταύτην γράφει τοῖς ἀπὸ τῶν δώδεκα φυλῶν διασπαρείσιν, & πιστεύουσιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, γράφει δὲ διδασκαλικὴν τὴν ἐπιστολὴν διδάσκων περὶ διαφορᾶς πειρασμῶν, κ. λ. Desinit in his verbis Epistolae Iudae: Ἰὺδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ἀδελφός δὲ Ἰακώβου τοῖς ἐν Θεῷ πατράσιν ἡγιασμένοις, & Ἰησοῦ Χριστοῦ τετηρημένοις κλητοῖς. Εἴλεος ὑμῖν, εἰρήνη, καὶ ἀγάπη πλεονεύειν. Ἀγαπήτοι, πᾶσαν σπουδὴν ποίω... quae sunt extrema paginae 231. quum reliqua desiderantur. His succedunt Quaestiones in Genesim, de quibus infra. Tractantur ex hisce Epistolis selecta tantum loca. Ex sanctis vero Patribus in primis memorantur Gregorius Nyssenus, Cyrillus, Theodoretus Cyri, Dionysius, Severus Antiochenus Archiepiscopus, cuius adferuntur multa excerpta ex Epistolis adversus Phocium proferentia, ad Andronicum Coenobiarchen, ad Cononem Silentiarium &c. Theodorus Heracleensis, Theodorus alter, Eusebius, Basilus, Pastor, Hefychius, Didymus, Apollinaris, Severianus Gabalorum Episcopus, Chrysostomus, Ammonius presbyter, Ephraem Syrus &c. Non absimilem Catenam servari in Collegio novo Oxonii testatur Fabricius Biblioth. Graec. Tom. VII. p. 790. aliasque item haberi in Bibliotheca Regis Galliae, ex eiusdem Catalogo adparet Parisiis edito A. MDCCXL. fol. Tom. II. pag. 28. seqq.

V. pag. 240. Quaestiones in Genesim, initio ac fine mutilae, quas licet auctoris nomine destitutas, Theodoretum tamen esse deprehendimus. Erant olim, ut ex numeris marginalibus adparet, XCVII. & fortasse plures, quarum nunc priores undecim desunt omnino, duodecimae tantum supersunt extrema, quae sunt: ἀκριβέστερον παρὰ τῶν τῶν ἱερῶν ἡγούμενων τέχνην· ὅτι & τὰ δοκῶντα εἶναι δηλητήρια, πᾶσιν ἐστὶν ἱατήρια· κεραινώμενα γὰρ ἐτέραις βοτάναις ἀλεξήματα γίνονται, & ὑγιεινὰ παρεκτικά. Sequitur Quaestio XIII. in edit. Operum Theodoretum Parisiensis A. MDCCXII. fol. XIV. quae sic inscribitur: Τῶν φωστῶν δημιουργηθέντων, τί γέγονε τὸ πρότερον φῶς; Luminaribus creatis, quid factum est de priori luce? Inc. Οἱ δὲ σκότεινός Θεός, & ἐκ μὴ ὄντων ποιεῖ, κ. λ. Desinit in Quaestione XCVII. in editione XCVI. cuius ultima verba, quae legantur in Codice sunt: & γὰρ ἐκεῖνοι ἡσυχία τὸν Θεὸν ἰλεοῦντο, & Ἀβὲλ, & Εὐὺχ, & Νῶε, καὶ Μελλισεδεκ, & Ἀβραάμ. Haec incidunt in cit. edit. Tom. I. p. 67. in Codice vero sunt extrema pag. 239. b. Vbi animadvertendum est, duos ultimos Codicis quaterniones praepostere fuisse compactos.

Codex Graecus membranaceus ms. in fol. Sec. XII. sat bene scriptus, atque servatus, II illud excipias, quaedam in prima & ultima pagina, iam vetustate consumpta esse, ac fugientia. Constat foliis 251. cuius specimen damus Tab. III. N. V.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΤΗΣ.

EVSEBIUS DE PRAEPARATIONE EVANGELICA.

Continet hic nitidissimus Codex Eusebii Pamphili Praeparationem Evangelicam in XV. digestam Libros, quos ordine recensentibus.

I. prima pagina auro variisque coloribus elegantissime depicta cum Mediceo stemmate, exhibet Libri I. tabulam rubris exarata litteris. Constat haec Capitibus XI. quorum primum est: Τίς ἡ τῆς εὐαγγελικῆς ὑποθέσεως ἐπαγγελία. Quid illud sit, quod Evangelicae materiae ratio pollicetur. Inc. Τὸν Χριστιανισμόν, ὃ τί ποτὲ ἐστίν, ἡγούμενος τοῖς οὐκ εἰδῶσι παραστήσασθαι διὰ τῆς προκειμένης πραγματείας τὴν εὐαγγελικὴν ἀποδείξιν περιέξειν ἐπαγγελουμένην. Vltimum Ἐπιτομὴ τῆς Φοινίκων ἀρχαιολογούμενης θεολογίας, & περὶ τῶν ταύτην συγγραμμάτων, καὶ ὅτι δικαίως αὐτῆς κατεπύδαται. Epitome antiquae Phoenicium Theologiae, ac de iis, quae secundum ipsam scripta sunt, & quod ab ipsa iure merito recefferimus. Def. τοιαύτη μὲν ἐν ἡ Φοινίκων θεολογία· ὧρα δὲ μεταβάλλει καὶ τὰ Αἰγυπτίων ἐπιθεωρεῖται.

Animadvertendum heic est, post illa verba Capitis primi: ἀλλὰ πανταχόθεν ἐξ ἀπάντων ἐξῆν, πρὸς τὸν τῶν ὅλων Θεὸν παρορμῶν ἦκειν, σπεύδειν τε, & πάσῃ προθυμίᾳ ψυχῆς τὸ δῶρον ὑποδέχεσθαι, Ἐλλήνας ὁμοῦ, & Βαρβάρους, ἄνδρας... quae in Codice ultima sunt primae paginae, in sequenti nonnulla alia continuari, quae, quo pertineant, nondum comperimus. Ea vero sunt: τὸ μάλισα ἀπλῶν, & αἰὲν ἐν ἐνεργείᾳ· μάλισα γὰρ νοητὸν τῆτο, τῷ τε μάλισα εἶναι αἰὲν ἐν ἐνεργείᾳ & τὸ τῇ αὐτῇ φύσει τὸ ἀπλῶν νοητὸν. Καὶ γὰρ τὰ ἐν τοῖς συνήτοις τότε εἰσὶ νοητὰ, ὅταν ὁ νοῦς αὐτὰ χωρὶς τῶν ἐν οἷς ἐστὶ· & ὥσπερ ἀπλᾶ αὐτὰ ἐνεργῇται, αὐτὴ δὲ ἡ κινητικὴ τῶ πάντων δυνάμει, μάλισα αὐτῇ νοητῇ, ἀλλὰ μὴν & μάλισα ὁρεκτῇ. Μάλισα γὰρ τὸ ὁρεκτὸν τῇ αὐτοῦ φύσει, τὸ τῇ αὐτῇ φύσει καλὸν μάλισα, τοιαῦτον δὲ τῆτο· τὸ γὰρ καλὸν ἐν τῷ εἶδει μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ὕλῃ· ἐν γὰρ τῷ ποιοῦντι μᾶλλον ἢ ἐν τῷ πάσχοντι· καὶ ἐστὶ πάσχον μὲν τὸ δυνάμει τι ὄν, ποιοῦν δὲ τὸ ἐνεργεῖν ὄν, καὶ ἐν τῷ ὁρισμένῳ μᾶλλον ἢ ἐν τῷ ἀόριστῳ, ἐν τῷ εἶδει σὺ καλὸν μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ὕλῃ, καὶ ἐν εἶδει τῷ ἐν οὐσίᾳ μᾶλλον ἢ ἐν τινὶ τῶν γενῶν. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τ' ἄλλα ἐστίν, & τῶν ἐν οὐσίᾳ τὸ μάλισα ὄν & ἀπλῶν, & ἁμοῖον τοῦ δυνάμει καλὸν μάλισα, τοιαύτη δὲ ἔστι δέδεικται ἢ προειρημένη φύσις, κυρίως ἄρα & πρῶτως αὐτῇ ὁρεκτῇ τε & νοητῇ.

Sequitur deinde novum Caput, numero secundo notatum, & inscriptum: Περὶ χρώματος τινά. Inc. Τὸ χρῶμα ὁρίσασθαι Ἀριστοτέλης πέρας τὸ ὁρισμένον διαφανοῦς, ἢ διαφανές, τὸ γὰρ σώματος καθέσθαι μὲν σῶμα, πέρας ἐπιφάνεια, καθέσθαι δὲ διαφανές χρῶμα. Διδ καὶ ἄμα

ἄμα ἐστὶ τὸ χρῶμα τῇ ἐπιφανείᾳ· ἐπεὶ γὰρ πάντες σώματος πέρας, ἐπιφάνεια, & τὸ διαφανές δὲ σῶμα ἐστὶ, κ. λ.

Huic item alia succedunt Capita, quorum titulos exhibemus, ut unusquisque, uno intuitu qua de re in istis agatur, agnoscat. II vero sunt:

γ'. Τῶν εἰσὶν οἱ ὁρισμοί.

δ'. Σχόλιον ἐν διαλόγῳ περὶ τῶ, εἰ πάντα γίνοντο καθ' εἰμαρμένην, ἀναρρεῖσθαι τὸ δυνατόν τε & ἐνδεχόμενον.

ε'. Διατί ἡ αὔξησης κατὰ τὸ εἶδος μόνον, ἀλλ' ὅχι καὶ κατὰ τὴν ὕλην.

ς'. Πῶς εἰ μᾶλλον τὸ ὕδωρ ὕδωρ κατὰ τὸ ψυχρόν, οὐ κατὰ τὸ ὑγρόν, ἢ μὲν εἰς τὸ θερμὸν αὐτοῦ ἐκ τῆ ψυχρῆ μεταβολῇ οὐ φθίρει αὐτὸ. ἢ δὲ ἐκ τῆ ὑγρῆ εἰς τὸ θερμὸν φθείρει.

ζ'. Πῶς ἐκ ἐναντία τὸ τε μέγα καὶ τὸ μικρόν, εἴγε εἰς ἐναντία μὲν ἢ μεταβολῇ, τὸ δ' αὐξόμενον καὶ μειόμενον εἰς ταῦτα μεταβάλλει.

η'. Πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὸ εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ, ὥς ἐν ὑποκειμένῳ.

Post huius Capitis verba &c. ἐν ἐποκειμένῳ αὐτῷ ὅτι πρὸς τὸ, quae sunt ultima pag. 9. b. iterum Eusebii textus adparet: nam paginae decimae initium fit a verbis καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην οὐχ ὁμόφωνον πάντας ἔχει τὴν διάλεκτον, κ. λ. quae sunt Capitis VII. habenturque pag. 21. edit. Colonienfis A. MDCLXXXVIII. fol. qua in huius Codicis recensione usi sumus. Reliqua deinceps usque ad finem Libri, mirifice cum ipsa editione concordant.

Hoc fragmentum, quod nihil ad Evangelicam Eusebii Praeparationem pertinet, quum ex aliquo potius Peripatetico philosopho desumptum videatur, quomodo fuerit in huic primum Eusebii Librum intrusum, me prorsus latet, nisi bibliopecti incuria id accidisse velimus, qui quum duos praenibis haberet Codices compingendos, utroque membranaceos, eiusdemque magnitudinis, & ab eodem scriptore exaratos, similitudine deceptus (quae profecto talis est, ut ipsarum etiam numerus linearum par habeatur) unum pro alio quaternionem adreptum colligaverit; nam quod magis dolendum est, nusquam in toto Codice, cuius singulas evolvimus paginas, quae heic sunt omissa, reperire nobis contigit, quare aut deperditus omnino est hic quaternio, aut in alium Codicem insertus.

II. pag. 10. Sequuntur rubris caracteribus descripta Libri secundi (quemadmodum etiam reliquorum omnium qui sequuntur, Librorum) Capita XI. quorum primum est: Ἐπιτομὴ τῆς Αἰγυπτίων θεολογίας, καὶ ὡς εἰς Ἐλλήνας μετακαρτίσθη. Theologiae Aegyptiorum Epitoma, & quemadmodum ad Graecos inde transferit. Vltimum: Περὶ τῆς κατὰ Ῥωμαίους θεολογίας. De Romanorum Theologia. Haec Caput in Codice divisio licet ab ea discrepet, quae est in editione citata, quippe tribus auctorior, in libri tamen progressu cum ipsa mirifice concordat, quod & de reliquis

etiam intelligendum est. Praecedat Prooemium, cuius initium: Τὰ μὲν δὲ τῆς Φοινίκων. Finis: ἰσορεῖ γὰρ ταῦτα πρὸς λέξιν. Primum Caput inc. Φασὶ τοῖνυν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὅλων γένεσιν. Vltimum def. τὰ αὐτῶν οἰκεία καταμάρζωμεν. Ibid. p. 43.

III. Liber pag. 37. tabulam praefert in Capita distributam XIV. quorum primum est: Περὶ τῆς Ἑλλήνων φυσικῶν θεολογίας. De Naturali Graecorum Theologia. Inc. Οἷτι μὲν ἐν ἡ παλαιὰ φυσιολογία. Vltimum est: Οἷτι δαιμονικῆς ἐνεργείας πάντα τὰ τοιαῦτα τυγχάνει. Haec omnia daemoneum arti ac praestigiiis assignanda esse. Def. καὶ πρὸς ταῦτ' οὐν ἐτέραν λόγῳ ἀρχὴν ἀναλαμβάνοντες ὑπαντήσωμεν. Ib. pag. 81.

IV. Liber pag. 58. b. Capitis constat XXIV. quorum index praecurrit. Primum Caput, quod prooemii loco est, inscribitur: Προοίμιον περὶ τῶν κατὰ πόλεις χρηστηρίων, καὶ ὧν μάλιστα διατεθρύλληται τὰ μαντεῖα ἐν παραδόξοις δαιμόνων ἐπιφανείαις, τίνι τε λόγῳ, & τῶν κατεφρονήσασιν. Prooemium de diversarum urbium Oraculis, iisque maxime, quorum praeceteris responsa celebrantur, daemoneibus inexpressata sese forma ostenduntibus, quaque ratione permoti, ea quoque spreverimus. Inc. Τὸ τρίτον εἶδος τῆς πολυθῆς πλάνης, κ. λ. Vltimum: Περὶ τῶν πονηρῶν δαιμόνων, & τίνες πόλεις αὐτῶν οἱ ἀρχόντες. De improbis daemoneibus, & quinam sint eorum principes. Def. φέρεται μᾶλλον διὰ πλείονων κρατύνωμεν. Ibid. pag. 128.

V. Liber pag. 79. b. Capitis constat XXXIV. quorum primum inscribitur: Οἷτι περὶ τῶ, πονηρῶν δαιμόνων εἶναι παρὰ τοῖς ἔξῃσι μαντεῖα & χρηστηρία· & ὡς καθήρηται πάντα, & ἐκλείπει μετὰ τὴν τῶ σωτήρος ἡμῶν εὐαγγελικῆς διδασκαλίας. Quod populi vaticinia & oracula, improborum daemoneum propria fuerint: quae omnia post Evangelicam Servatoris nostri doctrinam subacta defecerint. Inc. Ἰκανὰ μὲν & τὰ παρατεθέντα συζητᾶν ἦν. Vltimum: Οἷτι & τὴν ἀψυχὸν ὕλην σβείβειν προσέτατον. Illos etiam iussisse, ut materia inanimata coleretur. Def. οἷτι περὶ τῶν δηλωμένων χρηστηρίων ὑποπτεῖται λόγος. Ibid. p. 176.

VI. Liber p. 102. b. Tabula, ac Prooemio praecedente, Capita continet XI. quorum primum inscribitur: Οἷτι & ἀδοκῶσι οἱ δαίμονες ἐν τοῖς χρηστηρίοις μαντεύεσθαι, ἀπὸ τῆς τῶν ἄστρον φορᾶς, ὁμοίως ἀνθρώποις σοχάζονται. Quae divinare videantur daemones in oraculis, ea perinde atque homines, ex astrorum illos motu conicere. Inc. Αἷ γὰρ λέγουσιν οἱ θεοὶ, οἷτι περὶ τὰ μεμοισμαμένα γινώσκοντες λέγουσιν. Vltimum Ὡς & ἀπὸ τῆς τῶν θείων γραφῶν ἐξηγήσεως, ἐκ τῶν ὀριγένης. Divinarum quoque Scripturarum auctoritate idem effici, ex Originis scriptis. Def. διὰ μόνης τῆς σωτηρίου εὐαγγελικῆς εὐράμεθα διδασκαλίας. Ibid. p. 235. ubi notandum, VIII. Caput brevissimo titulo praefixo: Οἷτι περὶ αὐτῶ ἀπὸ τῶν Διοφειδιανῶ τοῦ περιπατητικοῦ, incipere a verbis: Πρὸς Χρυσίππον ἄμα μὲν βυλόμενον, κ. λ. quae

quae in editione adhuc in ipso Capitis titulo includuntur.

VII. Libro pag. 129. b. Index praecedat Capitulum XIX. quorum primum loco prooemii inscriptum: Τὰ περὶ τῶν ἀνέκδοτων Ἑβραίων βίβλιν, ἡ δὲ εὐλόγως τὰς ἐνθους αὐτῶν γραφὰς τῶν πατρῶν λόγων προετίμηται. *Vetustissimorum Hebraeorum inscriptura; & iure nos sacras eorum litteras patriis monumentis praetulisse.* Inc. Ἑβραίων περὶ λοιπὸν, ἡ τῆς κατ' αὐτοὺς φιλοσοφίας τε καὶ εὐσεβείας. Ultimum: Ὅτι μὴ ἀγνῆτος ἡ ὕλη, μὴδὲ κακῶν αἰτίων. *Materiam nec ortu carere, nec malorum causam esse.* Def. ὅπως δὲ τῶν ἀντικειμένων ἐχόντων, τὸ μὴ εἶναι τὴν ὕλην δεικνύται. Ταῦτα ἡ δὲ προδηλωθεὶς συγγραφεὺς μεταβατὶν δ' ἐπὶ τὸν ὅγδον ἀγῶνα τὴν λόγῳ. Ibid. p. 297. a quo tamen, ut unusquisque videt, aliquantum differt Codex in fine Libri.

VIII. Liber pag. 150. Capitibus XIII. constat, ut ex tabula eruitur Libro praefixa. Horum primum, quod inscribitur: Προοίμιον, περὶ τῆς κατὰ Μωσέα θεοσεβείας πολιτεύματος. *Prooemium, de piis Mosaeicae Reipublicae institutis.* Inc. Τὴς βίβλιν τῶν παλαιῶν Ἑβραίων. Ultimum inscriptum: Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς προνοίας Θεοῦ διοικεῖσθαι τὸν κόσμον. *Ex eodem, (nempe Philone) Divinae providentiae consilio mundum gubernari.* Def. ἡ ἐπὶ τὰς τῶν ἔξω ἀνθρώπων περὶ τῶν αὐτῶν μαρτυρίας. Ibid. pag. 347.

IX. Libri pag. 172. Capita numerantur XLI. quorum primum inscribitur: Ὅπως τῶν παρ' Ἑλλήσι λογογράφῳ τοῦ Ἰουδαίου ἔγγραφοι ἐποιοῦνται. *Quam multi e Graecis scriptoribus Iudaici populi mentionem fecerint.* Inc. Καὶ τῆς τῶν παρ' Ἑβραίων ἀγῶν ἀποδοχῆς δὲ ἀσυνλογίως ἡμῖν. Ultimum: τὰ αὐτὰ περὶ τῆς Βαβυλωνίας κτίσεως. *Ex eodem (nempe Abydeno) de Babylonis aedificatione.* Def. ἐπὶ τὴν λείψανον αὐτοὶ μετασχηματίζοντες ἐπαγγέλλαν. Ibid. pag. 401.

X. Liber pag. 196 Capita XIV. continet, quorum primum inscribitur: Ὅς παρὰ Βαρβάρων εἰς Ἑλλήνας τὰ σεμνὰ τῶν μαθημάτων παρήλας, καὶ περὶ τῆς Ἑβραίων ἀρχαιότητος. *Eximias quasque disciplinas a Barbaris ad Graecos traductas esse, ac de antiquitate Hebraeorum.* Inc. Τίσι ποτὲ λόγοις τὴν κατ' Ἑβραίων φιλοσοφίαν τῆς Ἑλληνικῆς προετίμηκαμεν. Ultimum Ὅς ἀπάσης τῆς παρ' Ἑβραίοις ἱστορίας νεώτεροι τυγχάνουσι τῶν παρ' Ἑλλήσι φιλοσόφων οἱ χρόνοι. *Univerſa Hebraeorum historia recentiorum fuisse Graecorum philosophorum aetatem.* Def. τὰ Ἑβραίων λόγια τιμῶν διανοηθέντα. Ibid. p. 459.

XI. Libri pag. 216. Capita recensentur XXXIII. praeter Prooemium, cuius initium: Ὅ μιν δὲ τὴ μετὰ χεῖρας προέγῳ, κ. λ. Primum Caput inscribitur: Ὅς ἡ κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφία τῇ κατ' Ἑβραίους ἐν τοῖς ἀναγκαίοις τοῖς ἐπικολούθησεν. *Platonis philosophiam in iis, quae omnium maxime necessaria sunt, cum illa Hebraeorum convenire.* Inc. Εἰς τρία διελόντος μέρη τὴ Πλάτωνος τὸν πάντα τῆς φιλοσο-

φίας λόγον. Ultimum inscriptum: Ὅς ἡ τὰ περὶ τῆς μετὰ θάνατον κρίσεως, ὁμοίως Ἑβραίοις ὁ Πλάτων ἐσσεῖσθαι πιστεύει. *De iudicio, quod mortem excipiat, Platonem Hebraeis adfinitasse.* Def. ἐπὶ τὸ δωδέκατον, τῆς Εὐαγγελικῆς Προπαρσκευῆς μεταβήσομαι σύγγραμμα. Ibid. pag. 506.

XII. Liber p. 245. in Capita dividitur LII. quorum primum ita inscribitur: Ὅτι κατὰ Πλάτωνα τοῖς εἰσαγομένοις ὁρθῶς Ἑβραίων παιδὲς ἀπερίεργον τὴν τῶν μαθημάτων πείσιν, διὰ τὸ ἀτελεῖς αὐτῶν παρεδίδουσαν. *Hebraeos, etiam consentiente Platone, quos instituebant, eos recte fide quadam disciplinatum, quae, quod imperfectiores adhuc essent, nihil exquireret, informatos voluisse.* Inc. Εἰ μὲν τοίνυν ὁρθῶς, εἰ μὴ, τίς ἐπιτιμᾷ, κ. λ. nam quae pauca in edit cit. praecedunt his verbis, in Codice prooemii loco, relato primi Capitis titulo praeponuntur. Ultimum est: Ὅπως περὶ τῆς προνοίας τῆς παντὸς τὸν Θεὸν διέχει. *Quemadmodum idem ipse (nimirum Plato) Deum universi curam gerere philosophetur.* Def. μὴδὲ εὐλόγως αὐτὸς ἡ τῆς προσηγορίας ἀξιώσειεν. Ibid. pag. 570.

XIII. Liber pag. 274. b. Capitibus constat XXII. quibus praecurrit Prooemium, cuius initium est: Ἐπειδὴ πέφνηεν ἐν τοῖς περὶ τῆς συγγραφῆς. Primum Caput inscribitur: Ὅπως ὁ Πλάτων τῆς Ἑλληνικῆς θεολογίας ἀπέλεγε τὴν ἀτοπίαν. *Ex Timaeo.* Inc. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων δαιμόνων εἰπεῖν τε ἡ γνῶναι τὴν γένεσιν. Ultimum: Περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνα φωνῶν ὅρων, ὡς ἀξίον ὄντων τῆς μεγαλονοίας αὐτοῦ, οἷς τοῦ Μωσέως ἀντιπαράστητον. *De legibus Platonis ad caedes pertinentibus, magna illa hominis mente indignis: quibus cum Mosi leges committendae.* Def. καὶ τὰς γὰρ ἄλλας αἰρέσεις τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιδεικνύσας φιλοσοφίας. Ibid. pag. 637.

XIV. Liber pag. 305 Capita complectitur XXV. quorum primum inscribitur: Προοίμιον, περὶ τῆς ὑποθέσεως. *Prooemium, quo Libri argumentum explicatur.* Inc. Ὅσα μὲν εἰπεῖν τε ἡ ἀκούσαι, ἀμφὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφίας. Ultimum: Ὅτι δὲ ἐπίτονον τῶ Θεῷ τὸ ἐργάζεσθαι. *Operum suorum molitionem Deo laboriosam ac molestam non esse.* Def. τὸν ἐξ ἡμῶν ἀπολογισμὸν παράσχοιμεν τοῖς φιλεγκλήμοσι. Ibid. p. 715.

XV. & ultimus Liber p. 331. Capita continet LVIII. ut ex ipsorum tabula adparet. Primum Caput est: Προοίμιον, περὶ ἀπάσης τῆς ὑποθέσεως. *Prooemium, quo totius Operis argumentum explicatur.* Inc. Τὴν πολυτέλειαν ἔχοντων ἀπάντων πλάτων. Ultimum est: Ὅτι ἡ τῶν Ἑλλήνων ὁ σοφώτατος Σωκράτης τὰς ἐπὶ τῇ τῶν προειρημένων φυσιολογίᾳ μεγάλα φουσώτας, μωραίνοντας ἀπεδείκνυνεν, ὡς περὶ ἀρχαίας τῆς βίβλιν, & ἀκατάληπτα κατατρίβοντες. *Ipsam quoque Socratem, Graecorum olim sapientissimum, eorum qui rerum eiusmodi physilogia sapienter insolecerent, vel hoc nomine*

ue-

vecordes & insanos ostendisse, quod in rebus ab omni vitae fructu vacuis, suaque facultate superioribus, studium operamque contulerent. Def. οὐκ καὶ τὸν βίον ἀκόλουθον τῷ παρ' αὐτοῖς παρέχοντι νόμῳ. Ibid. pag. 785.

In fine ultimae paginae, eiusdem scriptoris manu haec adposita sunt rubris litteris: Ἐτελείωθη ἐν μηνὶ Γενάρῳ ἔτει σ. *Absolutus est mense Iunio A. M. 6000. (hoc est Christi ccccxcii.)* quae subscriptio tachigraphi in-

Ἐπὶ χρυσοῦ.

Ἐγὼ εἰ φίλῳ, ἡ πρὸ τῶνδε τῶν λόγων, Μάλλον δὲ πεισθῶν ὡς φιλοσοφίας. Νεκρὸν γὰρ ἐστὶν ἀκριβὲς εἰκασμένη, ὅ μὴ λόγῳ πρόποντι κοσμῶν τὴν φύσιν, Προὔθηκά σοι βέλτερε, γυμνὸν τὸν βίον, Ὅς ἂν διδασχῇς τὰς νέας ὑποκρίσεις, Καὶ μὴ παραχθῇς ὑπὸ τῆς ἀπειρίας, Ὅσπερ μίμνε φέβηρον εἰ βλέπει βρέφος, Καὶ νῦν δὲ τοῦτ' ὅ χρυσὸν πάχων πάθος. Κἄν αὐτὰς ὑπόχαλκος εὐρέτης φίλος, Καὶ κατὰ τὴν δύσοισον ἐτμήθης μέλος, Πληγὴς ἐφ' ἡμᾶς δυσμενὲς γλάττης βέλαι, Πάλιν παραινῶ μὴ περιχαίνειν κάτω, Μὴ ζῆν κυνηδόν, μὴ ῥοφῆς τὸ πᾶν θέλε. Εἰ γὰρ ἔχεις βέλιμον ἢ ἔχεις κόρον. Πρὶν ἂν πίνης κυλικίδος ἐμπύρων πότων, Καὶ τῶν περιττῶν ἐκφορεῖς τὴν κοπρίαν, Ἡ κατασπατῇ, ἡ ῥοφῇ ἐπὶ κλίσης, Ἐμὼν τὰ κοινὰ τῇ σροφῇ τῶν ἐλπίδων. Ἡ ἡ προληφθεὶς δυσυχῶς τῆς ἐβδόμης Πρὸς τὴν ἀκατάλυτον ἀχθῆς ὁγδόην, Ἡ ν' ἐσχάτην κρίσιμον εὐρὴν δακρύσει, Ἐπεὶ γαλήνην τὸν κριτὴν ἡ δεικνύει. Δεῖ γὰρ εἰ αὐτὴν ἀποδημήσαντά σε Ποιῶν ἐπασχεῖν αὐτὴ τὸν πεπραγμένον. Ὅ τις ὁ βαθεῖς, ἡ φορηθῶν κάρος; Τ' ὅς ἡ θανάτων ἡ σκοπεῖς τὸ συμφέρον. Καθεύδοντες γὰρ ὡς τῆς ἀπλησίας, Καὶ νυκτομαχεῖν ἀξιοῦμεν τὴν φύσιν. Τὸ τῆς ὕλης ἄριστον ἡ γνοηκότες. Τὶ τὸτο ποιεῖς; ἢ καὶ τί δ' ἔγω βλέπεις; Ἀλλ' ἀμβλυοπεῖς ἐν σαφεὶ μεσημβρίᾳ, Τὰ κρυπτά σου βλέφαρα μὴ παρατρίβων; Ὅ χρυσὸς ὡχρὸς ἐστὶν ἀγῶν τῷ φθόνῳ. Καὶ γὰρ ἐπ' αὐτὸν ὡς βαρὺς ἔρπει δράκων Τὴν τοῦ χρόνου κίνησιν ἀντισυερέων, Τ' ὅς ἡ τὸν ἰὸν τῆς φθορᾶς ἀναπτύει. Καὶ σὺ παρ' αὐτῷ προσδοκᾷ τὰ βελτίω, Τὸ τῆς τύχης εἰδωλὸν αἰσχυρῶς φαιδρύνων; Ὁφθαλμὸς γῆς, ἡ λυγρῶς, πῶς τὰδε βλέπεις; Πλὴν εἰ μὲν ὡς παῖς εὐμενῇ τοῦτον κρίνεις, Μικροψύχῳ γὰρ ἐστὶν ἀνδρὸς ἡ κρίσις. Τὶ δὴτα παθῶν, ἡ καλῶν δρᾶς τὸν φίλον; Στρεβλεῖς γὰρ αὐτὸν ἐγκρατῶς, ἡ συμπνίγεις. Κἄν αὐτὸς ὡς ἄλλοις εἰς ἄλλους τρέχῃ, Τῆς σῆς φυλακῆς τὰς λαβὰς ἀνατρέπων. Εἰ δ' αὖ πονηρὸν τοῦτο γὰρ ὄντως κρίσεις, Τί τὸν φονεὺν ἡ συγγίς, ἡδ' ἐκκλίνεις, Οὐδὲ πρὸς αἰκτράς θάττον ὡδεῖς γαστέρας; Ὅς ἀνέχεσθαι μᾶλλον τι κερδαίνειν μέγα. Ἀνθρώποις, κατὰμαθε τὴν κοινὴν φύσιν Ἐν τῶν πρὸς ἀπόδειξιν ὑποκειμένων,

curia, qui millenario numero centenarium addere oblitus est, mutila est iudicanda. Nostri enim Codicis scriptura seculum sapit XV.

Ultimo tandem loco sequuntur anonymi versus senarii, forte inediti, quum in multis, quas evolimus Graecorum Poetarum collectionibus non occurrerint; ac propterea digni, qui in studiosorum gratiam heic subiciantur.

Carmina Aurea.

Te diligens plusquam valeat os dicere,
Ac dolens etiam ob ingentem vim amoris,
Qui mortuo prorsus est adsimilis,
Si res, ut sunt, & ut decet, non exprimit,
Nudam, & bone, tibi vitam contemplandam obtuli,
Vt sana sic figmenta posses discernere,
Nec te male expertum pericula frangerent,
Vt pavidus si larvas infans videt,
Quum adhuc aureo labores morbo.
At quamvis ipse fictus deprehendaris amicus, (ris,
Et tamquam male cohaerens membrum a nobis abscinda-
Linguae cruento vulneratus spiculo,
Rursus te moneo, ne circum terrenis inhies,
Ne vivas ut canis, & exhaustire velis omnia.
Si forte enim esuris, statim baud eris satur.
Nisi ante biberis calicem amaris plenum laboribus,
Et supervacaneum alvi pondus eiecero,
Vel corrumparis, & conspurcabis lectum,
Atque ita omnes meae spes inversae concident;
Vel misere praeventus septima
Ad insuperabilem iraberis octavam,
Quam ultimam sentiens decretoriam flebis,
Quia serenum tibi iudicem non ostendet.
Necesse est enim te illuc proficisci,
Et poenas illic de factis recipere.
O quam gravis, & quam turbidus tuus est sopor!
Per quem morti proximus, quid deceat, non vides.
Dormimus enim, quamvis inexpleriles,
Et pro nobis noctu pugnare credimus naturam,
Quam res sit infida, ignorantes.
Quid hoc agis? cur tale non vides malum?
Caecutiens, dum Phoebus est altissimus;
Caecus nec atteris tuas iam palpebras?
Pallidum est aurum quasi dolens invidia:
Haec enim in ipsum, ut gravis serpens inrepat,
Qui se intorquens cursum accelerat,
Et venenum corruptionis expuit,
Simplex ab ipso & aequiora postulas,
Fati impium numen decorant turpiter?
O sol, oculus terrae, quomodo haec vides?
At si tu, ut puer, aurum quid benignum iudicas;
(Vere enim pusillanimiti viri hoc est iudicium.)
Cur igitur male non bene amicum excipis?
Nam ipsum valide torques, & strangulas,
Quamvis, ut teneri nescium, ad alios currat,
Ansae custoditae frangens tuae.
Si autem hoc esse malum reapse iudicas,
Cur interfectorem non odisti, ac fugis,
Statim nec ad ventres nefandos proiciis?
Vt sufferas maiora lucrari magis.
Homo, precor, iam discite naturam omnium
Ex rebus istis, quae valent ostendere,
O

Kal

Καὶ ῥίπον εἰς γῆν τὸν διάκονον τύπον.
 Ὅρας τὰ φυτὰ, πῶς μὲν ἤβη, καὶ βρύει,
 Μετὰ χρόνον δὲ τινα γηρᾷ, καὶ φθίνει;
 Τοῦτ' αὐτὸ καὶ σὺν ἐσιν, ὡς οἶδας, πάθος.
 Καὶ νῦν μὲν ἀνθίεις, ἀλλ' ἀπανθήσεις πάλιν,
 Τῆς τοῦ τελευτῆς ἀντενεχθέντος ψυχῆς.
 Δέδοικα γὰρ ἔγωγε τὴν ἀκαρπίαν.
 Ἡ γὰρ ἀπειλὴ τῆς τομῆς με συγχέει.
 Γνωστὴν σεαυτὸν, ἴδε τὸν ῥῶν τῷ χρόνῳ,
 Τῆς ἡδονῆς τὸ νέκταρ ὅψι γούν φύγει.
 Καὶ γὰρ ὀδυνῶν προξενεῖ σοι τιμρίαν.
 Ἐὼς τίνος χροῖματα, καὶ λειτουργίαι,
 Τάχα δὲ καὶ κτήματα, καὶ παραινίαι,
 Μέχρι τίνος κβλακὲς ἐκλύουσὶ σε;
 Γενεὸν δανεισθῆς, τῷ Θεῷ δὲ τὸν βίον.
 Ὁ φειλέτης γὰρ ἐστὶ, καὶ χρεωλύτης,
 Καὶ σοὶ δανεισθῆς, καὶν δοῇς μὴ λαμβάνειν,
 Κατοφθαλμῶν τῆς ψυχῆς σου τὸ χρέος.
 Πλὴν ἴδε κοινὴ τῶνδε τῶν ὄντων φύσις.
 Τὸν σὺν πρὸς αὐτὴν ἐκ ἀπαιτήσεως χρέος.
 Πάντως καὶν ἀλλοτῆς, καὶν φιλόψυχος ἔχης,
 Οἰχίσσεται γὰρ εἰς τὸ πῦρ ἡ θερμότης,
 Τὸ ξηρὸν εἰς γῆν, εἰς ὕδωρ ἡ ψυχρότης,
 Ἀἷρ δ' ἐπ' αὐτὸν καὶ τὸ βρεθὲν ἀρπάζει.
 Καίση δὲ νεκρὸς ὑπὸ γυνότις ὀστέοις.
 Ὁ νῦν περιττός, καὶ κατεβλακυσμένος,
 Ὁφείσῃ δὲ τοῦ τέαντος ἐκρηγῆσθαι.
 Τί πῦρ ἐν ὀργῇ κατὰ τοῦ πέλας πνέει,
 Τί δὲ βρυχηθῆναι αὐθαδῶς ὑποκρίνη,
 Καὶ τῇ λεοντῇ τῆς τιμῆς ἐναδρύνῃ,
 Αἰλῦρος, ἡ τίθηκος, ἡ θῶς τυγχάνων,
 Ἡ μὲν ἀποσπῶν τὰς χρυσὰς πάντων ψυχὰς,
 Καὶ ζῶν ἀτερπῇ καὶ φιλῶν περὶ βίον;
 Τί δ' ὡς φάγοις πάρδαλις ὑπὸ δρᾶ βλέπει,
 Καὶ δεινοπαθεῖς, καὶ λαρυγγίζει μάτην,
 Ἀντικρὺς ἡμίγυμνος σεμνὴ κοχλία,
 Μάλλον δὲ γούψ' ἀνωθεν ἀρπάζων κρέα,
 Πλὴν ἤτε νεβρῶν, ἤτε περδίκων πάλιν,
 Ἀνδρῶν δὲ παπᾶν δυσυχῶν, καὶ σωφρόνων;
 Πλάσιος εἰ, δέδωκε τὴν τότε φλόγα.
 Τίς γὰρ ἀναψύξει σε διψῶντα δρόσος,
 Εἰ μὴ σὺ τὴν πένητας ἐνθάδε θρέψεις;
 Σύνες τίς ὁ πλάσας σε καὶ μεταπλάσας;
 Ἐπειπερ εἰς χροῖν ἐκπεσὼν συνετρίβης;
 Ἡ τίς χάριν σὺν καὶ Θεῷ, καὶ σαρκίον,
 Καὶ τίς πεποιθὼς, καὶ παθὼν μείνας δίχα,
 Παθὼν ἀμυγῇ, καὶ φθορᾷ ἰδεῖξέ σε;
 Ταῦτα σκόπει βέλτερος σωφρόνως ἔχων,
 Καὶ μηκέτι θάυμαζε τὴν ἀμετρίαν.
 Τὰ γὰρ ἔτι μέλλοντα μὴ σχόντι βλέπειν,
 Ὁ τῆς τελευτῆς ἀγνωστὸς σοι χρόνος.
 Ὁ σπερ τὸ νῦν πῦρ οὐδὲ μετρίως φλέγει,
 Πυρὶ γὰρ εἰκὼν ἐσιν, οὐ πῦρ τὴν φύσιν,
 Οὕτω θεατὰ καὶ τὸ πῦρ τὸ καμφάγον.
 Ὁ θυμὸς ἐξέκαυσε τυράννου βρέμων,
 Τοῖς τῶν νέων σώμασιν εὐρέθῃ δρόσος,
 Ἀπόκρυφον πῦρ ζωγραφῶν πρὶν ἄλλο τι.
 Ὡς ἂν διδάχῃς τὸν Θεὸν πῦρ καὶ δρόσος,
 Εἰς τὴν βλάτον πῦρ, εἰς δὲ τὸν πόκον δρόσος.
 Μὴ διδάσῃς μάστιγι τὸν τύπον βλέπων.
 Μὴ γὰρ ὅλως ἔφαζε κηδὺν παρθεῖν
 Σαρκὸς μετασχόν, καὶ Θεὸς μείνας πάλιν.
 Ἐσήκασιν δὲ τῆς φλογὸς ζῶντες μέσον,
 Καὶ τεττίγων ἄδουσιν οἱ παῖδες τρέπον.
 Σιτοῦμενοι γὰρ τῆς ἐνεχθείσης δρόσου,

Et mitte vanas in solum superbias.
Vides plantas ut virent, & pullulant,
Et post aliquod tempus senescunt, & cadunt?
Haec eadem ipsa te manet, ut nosti, infirmitas.
Et nunc flores quidem, defloresces iterum,
Cum mortis te frigus occupaverit.
Fructus tamen nullos adesse tunc vereor;
Illa enim excisionis me terret comminatio.
Cognosce te, & cognosce fluxum temporis,
Et suave tandem gaudii neclat fuge;
Fert scilicet tristem dolorum copiam.
Quousque tandem, quaeq, munera, & bona,
Aurique copia, & furor dementiae,
Quousque te omnes blandientes dividunt?
Sis foenerator; da tuam vitam Deo;
Est namque debitor, fidemque liberat,
Tuusque foenerator, quamvis non videaris accipere,
Sibi devorans animae tuae debitum.
Natura sed, gentes quae in unum colligit,
Debes quod illi, non reposcet debitum?
Quamvis semper doleas, & vitam ames,
Abibit in ignem, qui tibi inest calor,
Siccum in terram, in aquam frigidum,
Et aer humidum & fluxum abripiei.
Tu vero mortuus iacebis sub nudis ossibus,
Qui nunc nimia torpes pinguedine,
Et serpens tuae superbiae distrumetur.
Cur ignem iratus contra proximum spiras,
Et rugitus feroces videris emitte,
Et leonina pelle indutus insolestis,
Quum felis ipse, aut sis lupus, vel simia,
Vel aureas mus omnium vorans animas,
Vivasque iniucunde & ames vitam?
Cur vorax ut pardalis torve circum tueris,
Et imaginosum pateris, & clamas inaniter,
Vere horrida, atque nuda limax insolens,
Aut vultur e summo auferens carnem polo,
Non binulorum, sive perdicum tamen,
Sed seu virorum pauperum, & temperantium!
Dives es, time futuram flammam.
Quo enim rore refrigeraberis tunc sitiens,
Si tu pauperes heic non alueris?
Cognosce quis te finxerit, & refinxerit,
Quandoquidem in pulverem es reversurus;
Vel quis tui gratia Deus una simul & coro.
Quis (inquam) passus, quamvis passioni non subditus,
Offendit te futurum passionibus & corruptione liberum.
Haec considera sobrie te gerens,
Neque amplius de immensitate obstupestas.
Nam quae sunt futura, non licet videre,
Et ignoratur, quae sit finis temporis.
Sicut ignis, quo nunc utimur, non urit modice,
Nam ignis est imago, non ignis natura,
Sic contemplare ignem devorantem omnia.
Accendit olim hunc mens Tyranni fervida,
Sed ros puellis factus est gaudentibus,
Arcanum ignem indicans, quam quid aliud;
Ut intelligas Deum esse ignem & rorem,
Ignem in rubo, & in vellere rorem.
Nec multum distabis a vero, si typum perpendas;
Nam utrum omnino non combussit Virginis
Qui particeps carnis Deus semper manet.
In medio flammarum vivi steterunt,
Et cicadarum more caneant pueri;
Nam enutriti super inducto rore,

Ως

Ὡς ἐν θέρει σέγουσι τὴν δεῦρο ζέειν.
 Περίγασιν δ' ἐν τῇ βοῇ πεταυμένοι.
 Τὴν γὰρ σιωπὴν ζωγραφῶσι τὸν τύπον,
 Τῶν πραγμάτων πόρρωθεν ἠχούτων μόνον.
 Ὡς πῶς τὸ πῦρ ἦν τοῖς δορυκτῆσι δρόσος,
 Οὗς ἀγγέλου πτέρυγες ἐφρούρου περὶ;
 Ἐνδον γὰρ ὁμβρήσαντες ἀγνείας δρόσον,
 Τὸν ἐκτὸς ἐκ ἐπὶ τῆς ἀκμαῖον βρόμον.
 Ἡ πού θερμὸν πῦρ φάγει παῖδας φλέγον,
 Τροφῆς βυταρῆς καὶ παθῶν ὑπερτέρους;
 Πυρὶς ποταμὸν Δανιὴλ πάλας βλέπων,
 Ποταμὸν ἐξέβλυζε θερμῶν δακρύων.
 Νῦν δὲ δροσιδὲν πῦρ ὑπ' ἀγγέλου βλέπων
 Φαιδρύνεται μὲν, καὶ προεῖν ἴσως θέλει
 Τοὺς παῖδας ἀδρῶν εἰς τὸ πῦρ ζῶντας πάλιν.
 Ἡ γὰρ συναιχμαλώτος ὑψώθη τύχη,
 Τὴν πυρφόρον σβέσασα τοῖς Πέρσαις πλάνην.
 Σιγᾷ δὲ λαλοῦν ἐκδίδους τὸ βιβλίον,
 Ὁ πραγμάτων πρόγνωσιν ἀρήτων φέρει.
 Πλὴν πάντως καινὰ, καὶ τὸ μὲν πῦρ οὐ φλέγει,
 Θῆρες δὲ πῦρ πνέοντες ἐξ ἀσπίδας
 Τὸν τῶν ὀρεκτῶν ἀνδρα τιμῶσι ζέει.
 Φιμοὶ γὰρ αὐτῶν ἡ προσευχὴ τὸ θράσος,
 Τὴν ἰσχὺν ἀμβλύνοσα τῶν παριδμίων.
 Ἀλλ' εἰσφέρουσι τινα καὶ λειτουργίαν,
 Λείχοντες αὐτοῦ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κύνιν,
 Καὶ βυπτικῶν σέγοντες ἐν γλώτταις πόνον.
 Ἀλλ' ἄλλοι οὖν ἐσθῆς τῶν σκύμων μέσαν
 Ὁ πρεσβυτικὸς καὶ πρὸ τῆς ἡλικίας.
 Αἰδήμονας γὰρ τὴν ἀνιδόσους βλέπει,
 Καὶ τῇ εἰσέσει γίγαντος ἐμφαίνει δρόμον.
 Ὡς πῶς ἐναργεῖς ἡ γραφικὴ δεικνύει
 Τὴν παντοδαπὴν τῆς ἀληθείας τύπον,
 Καὶ ἐν ἔχει κίνησιν, ἡ φθάνει γράφει;
 Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XV. nitidissimus, atque optime servatus. Constat foliis scriptis 357.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ Α ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ
 ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

EVANGELIA QVAE DIVERSIS
 DIEBUS LEGVNTVR.

COD. VII.

Continentur hoc Codice perquam nitido
 & eleganti Evangelia, quae Domini-
 cis, aliisque festis diebus infra annum oc-
 currentibus in Ecclesia Graeca legebantur,
 perspicuo ac paene unciali caractere de-
 scripta. Pauciores igitur in hoc sunt peri-
 copae, sive sectiones Evangelicae, quam
 in secundo huius Plutei Codice, de quo su-
 pra pag. 85. in ipso enim singulis totius an-
 ni diebus sua erat lectio destinata. In qui-
 busdam paginis, quae vacuae initio Codicis
 supererant recentior manus Lectionem E-
 vangeliū Ioannis adscripsit, desumptam ex
 Cap. X. vers. 10. & XVII. vers. 18. quae
 inc. Εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὰς ἐκκλησίας πρὸς
 αὐτὸν Γεδδαίους. Des. Ἰνα ἡ ἀγάπη, ἡν ἡγάπη-
 σάς με ἐν αὐτοῖς ἡ, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.

I. Einde p. 3. incipiunt Pericopae Domi-
 nicales, aliorumque Festorum, quae nos
 Mobilia adpellamus, quorum initium fit a
 magno reviviscentis Christi claroque die.
 Titulus enim aureus, atque elegantissima

Locis exustionem, ut illae aestatis tempore, ferebant.
Stabant inquam firmi cessantes a clamoribus;
Ipsa enim silentio typum indicabant,
Longe resonantibus factis tantummodo.
O quomodo ignis captivis factus est ros,
Quos alae circum custodiebant Angeli!
Intus enim imbuti puritatis rore,
Externum non timebant ignis fremitum.
Quinam liceat igni urenti pueros absumere,
Vili non indigentes cibo, & passionibus liberos?
Ignis torrentem Daniel quondam videns,
Torrentem effudit e calidis lacrymis.
Nunc inrigatam flammam ab Angelo videns,
Lactatur quidem, & plaudere forsam velit
Pueros videns in igne viventes iterum;
Sibi enim communis captivitatis fors est exsiliata,
Quae Perfarum superstitionis ignem exstinxit.
Tacet autem tradens loquentem librum,
Qui rerum arcanam praenotionem continet.
At vere omnia nova: & ignis non urit,
Et ferae ignem spirantes ex inedia
Res mira! sibi proiectum virum colunt.
Mulcet enim oratio earum feritatem,
Vim infringens faucum imminuentium.
Quid? quod etiam quoddam pietatis officium reddunt,
Bene lambentes pedum eius pulverem,
Et abstergendi laborem suis ferentes linguis?
Sic fortis inter horridas bestis feras,
Iam mente, quamvis non adhuc annis, senex.
Mites enim, qui truces erant, factos videt,
Et stando cursum gigantis aequat.
O quam aperte scriptura demonstrat,
Quae sint ubique veritatis symbola,
Quamvis & lingua, & motu careat scriptio!

exornatus pictura, ita habet: Τῇ ἀγίᾳ καὶ με-
 γάλῃ κυριακῇ τῇ Πάσχᾳ *Sancta ac magna*
Dominica Paschae. Cuius Lectio ab Evan-
 gelii Ioannis initio petita, alio item aureo
 titulo adposito, Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην,
*Evangelium secundum Ioannem, inc. Εἰς ἀρ-
 χὴν ἡν ὁ λόγος, καὶ λ. Huius Evangelistae tre-
 decim adferuntur membra, septem nimi-
 rum infra octavam Paschatis, sex vero re-
 liqua, totidem sequentibus Dominicis, usque
 ad Pentecosten inclusive, perlegenda; se-
 cundae enim, quam Graeci τῶν μυροφόρων
 adpellant, Lectio Evangelica ex Marco de-
 sumitur; quae vero binae in Adscensionis
 Dominicae die festo recitantur, earum al-
 tera ad matutinum item ex Marco, altera
 ad Missam ex Luca depromitur. Ultima
 igitur Ioannis des. ὁ ἀπολυθὼν ἐμοὶ καὶ μὴ περι-
 πατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
 Quo in loco adnotare libet, Dominicas
 quinque, quae a Paschate Resurrectionis ad
 Adscensionem intercedunt, non, quemad-
 modum apud Latinos numeris, nimirum
 I. II. III. IV. &c. indicantur, ita etiam in
 nostro Codice nuncupari; sed ab Evangelica
 historia, quae in ipsarum unaquaque legi-
 tur, nomen sortiri. Hinc post primam, nempe
 κυριακὴν τῇ ἀντιπάσχᾳ, apud nos *Domi-
 nica in Albis*, secunda dicitur κυριακὴ τῶν
 μυρο-
 2*

(1) Ita in hoc Codice, in aliis tamen est secunda; Graeci enim ipsam etiam Dominicam Paschatis in annunciatione ponunt.

μυροφόρων, nempe *sanctarum mulierum unguenta ferentium*, tertia τοῦ παραλύτου, *paralytici*, quarta τῆς Σαμαρείτιδος, *Samaritanae*, quinta τῆς τυφλῆς, *caeci*. Sexta vero, quam nos Dominicam infra Octavam Adscensionis dicimus, vocatur ibi τῶν ἁγίων πατέρων, nempe *Sanctorum Patrum* trecentorum decem & octo Deiferorum, qui Nicaeae conveniunt.

II. p. 37. b. Ioannem excipit Matthaeus, eiusque legendi initium fit a feria secunda post missionem Spiritus Sancti. Prima eiusdem pericopa ita inc. Εἰπεν ὁ κύριος, ὁράτε, μὴ καταφρονήσῃτε ἐνδὲ τῶν μικρῶν τούτων, κ. λ. Hanc aliae sexdecim consequuntur, totidem sequentibus Dominicis adcommodatae, quarum postrema def. ὁ ἔχων ὕψος ἀκούειν, ἀκούει.

III. Tertius est Lucas pag. 61. a quo novus annus orditur. Huius Lectiones numerantur septem, ac decem, quibus itidem totidem respondent Dominicae. Prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐξῆς ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ. Ultima def. ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔστος νεκρός ἢ, & ἀνέζησας, & ἀπολωλὸς ἦν, καὶ ὑψώθη. His duae succedunt Matthaei, altera pro Dominica, quam illi vocant τῆς ἀπόμενῃ, nos Sexagesimam, altera pro Dominica τῆς τυροφάγῃ, quae nobis est Quinquagesima.

IV. pag. 86. b. Quarto loco Marcus, unde suas hauriunt pericopas Evangelicas τῶν νηστειῶν Dominicae, prima & ultima exceptis; illius enim ex Ioanne, huius, quae τῶν βαπτισμῶν dicitur, altera ad Marutinum ex Matthaeo, altera ad Missam item ex Ioanne depromitur, ex quo suum etiam praecedenti sabbato τοῦ Λαζάρου petitur Evangelium. Matthaeus tandem seriae quintae ac sabbati maioris hebdomadae pericopas suppeditat. Harum omnium prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελεῖσθαι εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ultima def. καὶ ἰδὼν ἐγὼ μετ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ὥστε τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ἀμήν.

V. Sequuntur a pag. 115. b. usque ad finem aliae Lectiones heinc einde ab Evangelistis delectae, festisque diebus, quae infra anni circulum occurrunt, quaeque apud Graecos peculiari quodam ritu colebantur, adcommodatae, earumque initium ducitur a mense Septembri; adponitur enim titulus: Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου. Mense Septembri, die prima, initium indictionis. Huius diei Lectio ex Evangelio Lucae ita inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ναζαρέτ, κ. λ. Ultima est, quae die xxix. Augusti eis τὴν λειτουργίαν τῆς ἀποτομῆς τῆς τιμῆς Προδρόμου, ad Missam Decollationis venerabilis Praecursoris, ex Evangelio Marci recitabatur. Ea inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦκουσεν Ἡρώδης, κ. λ. Def. καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

In fine Codicis ne vacuae aliquae superessent paginae, ab eadem manu recentiori, de qua supra, adiecta fuit alia Lectio Evange-

lii Ioannis ex Cap. VI. vers. 38. usque ad 55. cuius initium: Εἰπεν ὁ κύριος πρὸς τὴν ἐκκλησίαν πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους· τὸ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ἐστὶν ἵνα πάντες ἀκούσωσιν αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Post haec, alii tres versus nescio quo auctore fuerant adscripti, sed litura deinde obducti, omnino perierunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XII. optimus ac bene servatus. Constant foliis scriptis 180.

ANONYMOT EΞΗΓΗΣΕΙΣ ΕἰΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

EXPOSITIO EPISTOLARVM D. PAVLLI INCERTI AVCTORIS.

Titulus ita immutandus.

Theophylacti, Achridis in Bulgaria Archiepiscopi, Commentarius in aliquot D. Pauli Epistolas, Theodoresi Quaestiones in Otheuchum cum suis solutionibus, & Cyrilli aliorumque Collectanea in Pentateuchum &c.

I. pag. 1. Liber est ἀνέφαλος. Theophylacti enim Commentarius, quem integrum habemus inferius Plur. XI. Cod. VII. & alibi, in hoc Codice incipit ab explicando Versu XIII. primi Capituli Epistolae ad Philippenfes missae, in hisce verbis: Εἰκοὶ ἦν αὐτῆς μαθόντας, ὅτι δέδοται, δορυβεσθῆναι, ὥς τῷ κηρύγματος ἐκκοπτομένῳ, κ. λ. Def. μάλιστα δὲ τοῖς ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ κακοπαθούσιν ἀπολαύσωμεν τοῦ πλέθους τῆς χρηστότητος αὐτοῦ. ὃ ἡ δόξα, κ. λ. In fine huius Epistolae: Ἐγράφη ἀπὸ Ρώμης διὰ Ἐπαφροδίτου. Στίχοι σθ'. Scripta est a Roma per Ephroditum. Versus CCVII.

II. pag. 15. Τῷ περὶ τῆς πρὸς Κολοσσαίης ἐπιστολῆς. Hypothesis Epistolae ad Colossenses, quam esse Euthalii, Episcopi Sulcensis, patet ex Collectaneis Monumentorum Ecclesiae Graecae Laur. Zacagni Romae mdcxcviii. 4. p. 648. & ex Catena Oecumenii edita Veronae mdcxxii. fol. p. 685. Inc. Ταύτην ἀπὸ Ρώμης ἐπιστέλλει, ὃς ἐκ τῶν μετ' αὐτοῦ. Def. & τὴν ἐν Λαοδικείᾳ εἰς αὐτὴν ἀναγνωσθῆναι. Capita huius Epistolae, itidem Euthalii, sunt XI. Primum: Εὐχαριστία ὑπὲρ Κολοσσαίων οἰκονομούντων Θεῷ ἐν ἐλπίδι. Gratiarum actio de Colossensibus, qui Deo in futurorum bonorum spem conciliati fuerant. Undecimum: Τὰ πρὸς τὴν ἀλλοτρίαν ἐμφρόνως οἰκονομούντων. Nonnulla de prudentia, atque certa ratione, qua adversus alienos a fide nos gerere debemus, cuius licet ob Codicem oscitante a bibliopecto recisum, vix ullum super sit in praefixa tabula vestigium, ex singulis tamen Capitibus margini iterum adiectis, ita habere deprehendimus, idemque in aliquibus Codicibus cum praecedenti coniungitur, ita ut in ipsis X. tantum numerentur. Sequitur

ταὺς Ἐπιστολὰς πρὸς Κολοσσαίης. Epistola ad Colossenses. Tum aliud argumentum Theophylacti (quod & in aliis sequentibus omnibus observamus) cuius initium: Πάσαι μὲν αἱ ἐπιστολαὶ Παύλου ἔγγραφοι, μάλιστα δὲ αἱ δεδεμέναι αὐτοῦ περιέμεναι. Finis: καὶ δὴ πάντα δεόμενα διορθώσεως ἐκίνησε τὸν ἀπόστολον πρὸς τὸ γράψαι ταύτην τὴν ἐπιστολήν. Inde Epistolae initium: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ. Quibus verbis statim Commentarius subiicitur, singulis paene Apostolici textus versiculis interiectus. Inc. Εὐθύς ἐν ἀρχῇ κατὰ τὴν ἀρχὴν τὸ δόγμα αὐτῶν. ὃ γὰρ ἀγγέλων ἀπόστολος, ἀλλὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ θέλημα Θεοῦ τὸ ἐκείνου εἶναι ἀπόστολον. Def. τὸ πολὺ πάχος τῶν ἀμαρτιῶν ἐκπέτευσαι, εἰς δόξαν πατρὸς, ἡοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Κολοσσαίης ἐγράφη ἀπὸ Ρώμης διὰ Τυχικοῦ & Ὀνησιμου. Στίχοι σθ'. Ad Colossenses scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum. Versus CCVIII.

III. pag. 34. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὴ πρώτη. Ad Thessalonicenses Epistola prima. Desunt Hypothesis, & Capicum Tabula, ideoque ab eadem manu in suprema paginae ora, sequens monitum adpositum fuit: Ζήτει τὴν ἐπιστολήν καὶ τὰ κεφάλαια τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ταύτης ἐπιστολῆς ἐν τῷ τέλει τοῦ β'. (Ἐ. βιβλίῳ) Quaere Hypothesin (nempe Euthalianam, de qua supra; Theophylacti enim singulis praecedat argumentum) & Capita huius ad Thessalonicenses Epistolae in fine libri. Capita porro quamvis heic desint, tamen suo loco in progressu Epistolae reponuntur in margine, eorumque primum est: Ἐπαίνοιο Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀξίοις τῶν ἀποστόλων ἀγῶσιν. Thessalonicensium laudatio ob certamina Apostolorum digna, quae subierant. Cuius quidem Capituli verba a malefariata bibliopecti manu semirecisa, ex aliorum Codicum simili inscriptione coniecimus. Ultimum, quod septimum est, Εὐχὴ περὶ ἁγίου πνεύματος, ψυχῆς, καὶ σώματος. Precatio ad Deum de sanctificatione spiritus, animae, & corporis fidelium. Epistola inc. Παῦλος, καὶ Σιλβανός, καὶ Τιμόθεος. Commentarius inc. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφων, αὐτῷ συντάττει & τὸν Τιμόθεον. Ἐφεσίους δὲ ἐπιστέλλων ὃς ἔγω ποιῶ, κ. λ. Quae quidem prima verba, una cum sequentibus, non sane multis, argumenti loco sunt. Def. καὶ ἡμεῖς προουροίμεθα ἀπὸ πάσης ὁδοῦ πονηρῆς, ἵνα καὶ πρὸς δόξαν ζήσωμεν τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, κ. λ. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι ργγ'. Ad Thessalonicenses prima scripta est ab Athenis. Versus CXIII.

IV. pag. 44. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. Ad Thessalonicenses II. Haec quoque, & quae sequuntur omnes D. Pauli Epistolae Hypothesi carent Euthaliana, Capicumque syl-labo, idemque propterea monitum amanuens legitur: Ζήτει καὶ ταύτης, κ. λ. ut supra. Capita quidem fuerunt in margine suo loco reposita; sed quorundam ex ipsis vestigia

tantum supersunt, reliqua ob defectum Codicis perierunt. Argumentum Theophylacti inc. Δευτέραν πρὸς Θεσσαλονικεῖς ποιεῖται ἐπιστολήν ὁ μακάριος Παῦλος· διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν προέγραψεν αὐτοῖς ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. Def. δι' ὃν ἐπιγινώσκονται τὰς γενήσιας αὐτῆς ἐπιστολάς. Epistola inc. Παῦλος, καὶ Σιλβανός, καὶ Τιμόθεος, κ. λ. Commentarii initium: Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔτος ἤρξατο· ὅσα οὖν ἐκείσε εἰρηται ἡμῖν, παράλαβε καὶ ἐνταῦθα. Finis: ἵπῳ τῆς χάριτος φρουρηθῆμεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ προσλαβομένῳ ἡμᾶς, καὶ προσταγαγόντος τῷ πατρὶ ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ὃ πρέπει πᾶσι δόξα, τιμὴ καὶ κράτος, κ. λ. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι ρς'. Ad Thessalonicenses altera scripta est ab Athenis. Versus CVI.

V. pag. 51. b. II. ἐρμηνεία τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς. Explanatio primae ad Timotheum Epistolae. Inc. Τῶν τῶ Παύλῳ μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν, καὶ ἔτα τι εὐδοκίμος, καὶ Παῦλος προσέτινός, κ. λ. quae quidem usque ad verba: ὅσα ἡ πρὸς τὴν μαθητιάν, ἀλλ' ὅσα διδασκάλῳ πρόειπε, instar sunt argumenti. In de initium Epistolae: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν. Commentarius inc. Ἐπειδὴ μέλλει νομοθετεῖν τῷ Τιμόθεῳ ἀξιώσεις τὸν λόγον ποιῶν, αὐτὸν ἀπόστολον ἀνακηρύττει. Def. καὶ παρ' αὐτῆς ἐδεξάμεθα ἀγαθὰ, μὴ ἀποκλύντες, ἀλλὰ συντηροῦντες ταῦτα δι' αὐτῆς, καὶ δόξάζοντες Χριστὸν τὸν τῶν χαρισμάτων δοτῆρα σὺν πατρὶ, καὶ πνεύματι, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Huius Epistolae Capita sunt XVIII. & suo loco in margine adscribuntur. Primum fortasse, ut alia multa, recisum excidit. Secundum: Περί τῆς αὐτοῦ ἐκλογῆς εἰς εὐαγγελιστὴν ἐν δώκτῃ κατὰ χάριν. De sua per gratiam Dei ex persecutore Ecclesiae in Evangelistam electione. Ultimum: Πλαστὸν ὁδηγία ἐπὶ τὴν ὁδὸν ζωῆς. Divinum ad veram vitam deductio. In fine: Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς. Στίχοι σν'. Ad Timotheum prima scripta est a Laodicea, quae est metropolis Phrygiae Pacatiana. Versus CCL.

VI. pag. 68. Τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς. Secundae ad Timotheum Epistolae, nempe Commentarius, cuius pars est argumentum brevissimum, quod inc. Τί δήποτε καὶ δευτέραν ἐπιστέλλει τῷ Τιμόθεῳ ἐπιστολήν, εἰπεν ἐν τῇ προτέρᾳ. Def. πρὸς γὰρ τῷ τέλει ἦδη ἦν. Epistolae initium: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κ. λ. Commentarius inc. Εὐθύς ἐκ τοῦ προοιμίου διανέσκειν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν· μὴ γὰρ μοι τὰς ἐνταῦθα κινδύνους εἴπῃς φησὶν. Def. οὕτω γὰρ τῆς ἐκείνης προνοίας διὰ πάντων ἐπιτελεῖται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Huius Epistolae Capicum, quorquor ipsa fuerint, primum tantum & quartum impiam bibliopecti manum effugere potuerunt. Illud inscribitur: Ἐπαίνοιο τῆς πρὸς Τιμόθεον πίστεως, καὶ προτροπῇ ἑωμονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι. ἐν ᾧ καὶ αὐτός, φησι, διακαρτερῇ πάσων. Timothei fidem laudat, eumque hortatur ad perseverandum, quemadmodum

dum decet Dei gratiam, in qua se etiam, dum pro Christo patitur, confirmari adserit. Hoc Perī tēs eis Χριστὸν πίστεως, καὶ ἰσωμονίης ἐπ' ἐλπίδι τιμῆς δικαίας. *De fide in Christum, & tolerantia in adversis ob iusti hominis spem.* In fine: Πρὸς Τιμόθεον δευτέρω, τῆς Εὐφροσύνης ἐκκλησίας ἐπίσκοπον χειροτονήσαντα, ἐγγραφὴ ἀπὸ Ρώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι. Στίχοι ροβ'. *Secunda ad Timotheum, Episcoporum Ecclesiae Episcopum ordinatum, scripta est a Roma, quum secundo sifteretur Paulus Caesari Neroni. Versus CLXXII.*

VII. pag. 79. b. Πρὸς Τίτον ἐπιστολή. *Ad Titum Epistola.* Argumentum Theophylacti inc. Τὸν Παῦλον συνόντων δοκιμώτατος ὁ Τίτος ὢν, ἐπίσκοπος τε τῆς Κρήτης μεγίστης ὕψος δι' αὐτὸν τὸτο καχειροτονήτο. Def. ὁ τοιοῦτος γὰρ ὁ δέσπας πολλῶν λόγων, ἀλλ' οἷον ἰσωμονήσεως τινος. *Epistolae initium:* Παῦλος δούλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Commentarius inc.* Ἀδιαφόρως ταῦτα τίθησι, ποτὲ μὲν δούλον Χριστοῦ, ἀπόστολον δὲ Θεοῦ, νῦν δὲ τὸ ἀνάπαλιν· ὁ δέσπας γὰρ οἷδε διαφορὰν μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ. Def. καὶ φησὶν καὶ ψυχῆς ἡμῶν, καὶ σώματος ἐν ἀγίῳ πνεύματι, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Τίτον τῆς Κρήτης ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονήσαντα, ἐγγραφὴ ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας. Στίχοι ηζ'. *Ad Titum Cretensium Ecclesiae primum Episcopum ordinatum, scripta est a Nicopolis Macedoniae. Versus XCVII.* Huius Epistolae, quemadmodum & sequentis, nulla adparent Capita, quippe quae eidem fortasse calamitati, ac superiora, fuerunt obnoxia.

VIII. pag. 86. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem.* Praemittitur argumentum, cuius initium: Οὔτε δούλειαν, ὅτε δεσποτεῖαν ὁ Χριστὸς προσέστας αὐτῷ ἀποβάλλεται. Finis: Τίς οὖν ἐσὶν ὁ ἀπαξιῶν ταύτην ταῖς λοιπαῖς συναριθμεῖν τοσαύτης ὠφελείας γέμευσαν. *Epistola inc.* Παῦλος δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Commentarius:* Εὐθείως ἐκ προοιμίου παιδεύει τὸν δεσπότην, μὴ ἐπασιγχεῖσθαι τὸν δούλον σύνδουλον νῦν γενοῦντα. Def. καὶ δι' ἡμᾶς δούλους φανέντος Χριστοῦ τῷ ἀληθινῷ Θεοῦ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Φιλήμονα ἐγγραφὴ ἀπὸ Ρώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Οὔνησιμου οἰκίτου. Στίχοι λζ'. *Ad Philemonem scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum servum. Versus XXXVII.*

IX. pag. 89. Πρὸς Εὐβραίους. *Ad Hebraeos.* Heic quoque ad marginem idem monitum, quod superius vidimus, amanuensis adposuit, Ζήτει τὴν ὑπόθεσιν, κ. λ. Argumentum Theophylacti inc. Εἰδὼν μὲν ἀπόστολος ἦν ὁ μακάριος Παῦλος, κατὰ δὴ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους φησὶν. Def. εἶτα εἰς Ρώμην ἦλθεν αὐθις, ὅτε καὶ ὑπὸ Νέρωνος ἀνηρέθη. *Epistolae initium:* Πολυμερῶς, & πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς ἀκλήσας, κ. λ. *Commentarius inc.* Εἰπεὶ δὲ ταλαιπωρούμενοι ὑπὸ τῶν κακῶν ἡγοῦντο ἑαυτοὺς ἐγκαταλελειμμένους ὑπὸ Θεοῦ, καὶ ὅχι ὡς τὰς πατήρας αὐτῶν παρ' ἐκείνους ἐπιμελείας ἀξιούμενους,

κ. λ. Def. ἔχειν ταύτην ἀνελάττωτον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν· ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ εὐεργέτῃ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, μετ' ὃ τῷ πατρὶ δόξα ἄρα τῷ ἀγίῳ πνεύματι, νῦν, κ. λ. In fine: Πρὸς Εὐβραίους ἐγγραφὴ ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου. Στίχοι ψν'. *Ad Hebraeos scripta est ab Italia per Timotheum. Versus DCCCL.* Subiicitur Hypothesis Euthaliana in hanc Epist. & Caputum Tabula. Hypothesis, cuius magna pars veritate consumpta deperit, inc. Ταύτην ἐπιστάλει ἀπὸ Ἰταλίας· ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. Εἰπεὶ δὲ οἱ Γουδαῖοι ἐνίσταντο τῷ νόμῳ, καὶ ταῖς σκιαῖς, διὰ τοῦτο ὁ ἀπόστολος. Def. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα γνωρίζουσιν ἡμῖν, αὐτοῦ τυγχάνειν τὴν ἐπιστολήν, ὡς καὶ ἡ ἀνάγνωσις αὕτη προῖσα διδάσκει. *Capita Epistolae sunt XXII.* quorum primum: Θεολογία Χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς, καὶ ἐξουσία τῶν πάντων μετὰ τῆς καθάρσεως τῶν ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν. *Doctrina de Christo, cui data est Patris gloria, omniumque rerum dominatio, cum potestate peccata expiandi, quae perperantur in terris, unde in caelestem gloriam adscendit.* Vigesimo primum: Περὶ τῆς μὴ σωματικῶς ζῆν κατὰ νόμον, ἀλλὰ πνευματικῶς κατὰ Χριστὸν ἐν ἀρετῇ. *Quod iuxta legem carnaliter vitam degere non debeamus; sed spiritualiter secundum Christum cum virtute.* Nam ultimum pessima Codicis compactura, nova charta obductum ex oculis aufugit. Nec praeterendum est, superiorum Hypotheses Epistolarum, Caputumque Tabulas, quas in fine libri quaerendas scriptor monuerat, ut supra innuimus, aut eius incuria omittas, aut, quod verisimilius est, nonnullis abscissis paginis (nam quae sequuntur, a diversa videntur manu exarata) omnino fuisse deperditas. Theophylacti Commentarii, quos excusos videre nobis nondum contigit, in Epistolas D. Pauli cum Latina versione Philippi Montani prodierunt Londini typis Regii A. MDCXXXVI. fol. de quibus consulenda est Richardi Simonis Histoire Critique des principaux Commentateurs du Nouveau Testament. A Rotterdam chez Rainier Leers MDCXCIII. Tom. II. Cap. XXVIII. p. 390.

X. pag. 143. in cuius margine inferiori nomen Α'ρλενίου legitur, Codicis fortasse possessorem indicans, sequuntur, ut a recentissima manu supernotatum est, Theodoretum Quaesiones quaedam cum suis solutionibus, adversus Iudaeos, quae quum absint ab edit. eius Operum Paris. A. MDCXLI. fol. heic, prout iacent in Codice subiiciendae visae sunt. Hunc vero titulum praeferunt: Εἰρωτήσεις κατὰ Γουδαίων μετὰ καὶ χερσεμάτων λύσεων. *Quaestiones adversus Iudaeos cum elegantissimis solutionibus.* Τὸ κατασκευασμένον ἐκ διαφόρων νημάτων καὶ χρωμάτων ὕφασμα, κίβδηλον ὁ νομοθέτης ὀνομάζων, πῶς τὴν τῷ μαρτυρίῳ σκητὴν τοῖς τοιούτοις ἐπιπλήμασι κελεύει καλύπτεσθαι;

Χωρὶς τὰ θεῖα τῶν ἀνθρώπων, ἐνθέν τοι τὸ μὲν ἐκάλεισε κίβδηλον, ἵνα διὰ τῆς τοιαύτης κα-

κατεγνώσμενης προσηγορίας ἐξορίσθαι τὴν ἐν τοῖς ἀνθρώποις περιπλήμασι ποικιλίαν καὶ πολυτέλειαν & χλιδὴν. Εἰπεὶ δὲ ἡ σκητὴ τῷ μαρτυρίῳ, τύπος ἦν τῷ συμπαντος κόσμου, καταδόμωσεν αὐτὴν ἐπὶ καὶ διαφόροις χρώμασι, συμβολικοῖς τῶν τῷ κόσμῳ στοιχείων· τῷ μὲν κοκκοσαφὲς τὸ πῦρ αἰνιττομένη· τῷ δὲ ὑακινθίνῳ τὸν αἶρα· τῆς δὲ πορφύρας τὸ ὕδωρ· τὸ γὰρ τρέφει τὸν κόχλον· τοῦ δὲ βυσσίνου τὴν γῆν· ἐκείθεν γὰρ ἡ βύσσος. Εἰ δέ τις εἴποι, τοιούτοις χρώμασι περιανθίζεσθαι τὴν σκητὴν καὶ τὴν ἱερατικὴν στολήν, ἐρῶμεν, ὅτι θεῖα καὶ αὕτη πάντως· ἡ καὶ ἄλλως ἐνταῦθα σύμβολον ἢ ποικιλίαν τῶν χρωμάτων, τῆς ποικιλίας τῶν ἀρετῶν, ἣν ὁ ἱερεὺς πρὸ πάντων ὀφείλει περιβεβλησθαι, καὶ ἵνα τὸ τῆς στολῆς ἐξάλλατον, ἐξαλλάττουσαν αὐτῷ περιποιήσας & τὴν περὶ τῷ πλήθει τιμὴν.

Εἰν σαφὲς μὴδὲν ἐργάζεσθαι διορισμένοι, πῶς τοῖς ἱερεῦσι ἐφίκετο ἐξουσιοδοτεῖν καὶ σφραγιάζειν, καὶ κρεατομεῖν, καὶ πάντα τὰ τῆς θυσίας ἐργάζεσθαι; Οἱ περὶ τῷ σαββάτῳ νόμος, ἵνα τὰ πολλὰ παρῶμεν, ἀπῆγε μὲν τῆς βιωτικῆς ἐργασίας, μετῆγε δὲ ἐπὶ τὴν πνευματικὴν ἵνα καὶ γοῦν ἐν τῷ σαββάτῳ σχολάζοντες ἀπὸ τῶν βιωτικῶν ἐκείνοι, & τῶν πνευματικῶν ἐκ μέρους ἀντέχωνται· πνευματικὸν δὲ καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ λατρεία καὶ ἡ περιτομή σφραγὶς οὖσα θεῖα, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, πᾶσα θεοφιλες πράξις. Διὸ καὶ ὁ Χριστὸς ἐν σαββάτῳ θεραπεύων τὴν κάμνονταν, τὸν τοῦ σαββάτου νόμον ὃν ἔλεγε.

Εἰν λίθων τμητῶν μὴ κατασκευάζεσθαι θυσιαστήριον προστάξας, ὅτι μεμνάνται διὰ τὸ ἐγχειρίδιον, πῶς ἐγχειρίδιον καὶ τὰς ἱεργίας, καὶ τὴν περιτομὴν τελεσιουργεῖσθαι νομοθετήκεν;

Ὡς περ ἀνωτέρω βέβηλον ἐκάλεισε τὸ ποικιλόχρουν ἰδιωτικὸν ὕφασμα, ὃ παρὰ τὴν τῶν χρωμάτων φύσιν, ἀλλ' ἀποτρέπων, ὡς εἴρηται, τὴν πολυτέλειαν διὰ τῆς τοιαύτης προσηγορίας, ἔτω καὶ ταῦτα μαρτυρῶντες εἴρηκε τὰς τμητὰς λίθους, οὗ περὶ τὴν τῷ τεμέντος αὐτῆς ἐγχειρίδιον φύσιν· καὶ γὰρ ἐγχειρίδιον ἐχρῶντο καὶ οἱ τὰ εἶδρα τῆς σκηνῆς τεκταινόμενοι, καὶ οἱ τὸν χρυσόν, & τὸν ἀργυρόν, καὶ τὸν χαλκὸν ἐργαζόμενοι· ἀλλ' ἔτερον διὰ τῆς κατασκευῆς. Εἰπεὶ γὰρ ἐμελλόν ἔτι τε σαρὰκοντα διατρίβειν ἐν τῇ ἐρήμῳ, συνεχῶς ἀπαίροντες & τὰς τόπας ἀμείβοντες, ἀπαγορεύει οἰκοδομεῖν ἐκ λίθων τμητῶν θυσιαστήριον, ἵνα μὴ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ἀπειληφῶν, ὑπερον ἐν τοῖς θυσιαστήρις τέτοις οἱ πλησιόχωροι τῶν δαιμόνων θυσίας ἐπιτελεσθῶσι. Τὸ μὲν γὰρ ἐξ αὐτοφῶν λίθων, ἡ γῆ κατασκευαζόμενον εὐδαίμονον, τὸ δ' ἐκ λίθων τμητῶν οἰκοδομώμενον, μοιμώτερον.

Τὸν μὲν ἀπτόμενον νεκροῦ τινος ἀκάθαρτον ἡγεῖτο· καθάρσεσθαι δὲ τῶτον ἐβόλετο δι' αἵματος, ἡ ἁποδοῦ θύματος, ὃ πρῶτος ὁ καθάρων ἱερεὺς ἐνέκρη & ἥπτετο. Καὶ ταῦτα μυσικὰ καὶ συμβολικὰ· τὸ μὲν νεκρὸν σῶμα, τῆς νεκρῆς ἀμαρτίας τῆς δυσώδους τε καὶ σαπρᾶς. Προσώζεσαν γὰρ, φησι, καὶ ἐσάφησαν οἱ μύλωνες μὴ ὅς ὁ ἀπτόμενος, ἀκάθαρτος πάντως· τὸ δὲ τῷ θύματος αἵματι, τοῦ θεῖου αἵματος, ὃ τὴν πίστιν χριστομένης πάσης ἀμαρτίας ἀποκαθαίρει· καὶ ἡ σποδὸς δὲ τῆς δαμάλσεως, αὕτις τύπος ἦν τῆς δεσπο-

τικῆς σαρκὸς. Γῆ μὲν γὰρ ἡ σποδὸς κατακεκαυμένη· γῆνις δὲ καὶ αὕτη· καταπεφλεγμένη τῷ πυρὶ τῆς θεότητος ἐξ αὐτῆς ἐνώσεως δαπανήσαντι πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν, νοτίδα τῆς ἀμαρτίας· καὶ ὥσπερ ἡ δαμάλις ἀδάμαστος ζυγῷ, ἔτω & αὕτη ἀδάμαστος ζυγῷ ἀμαρτίας.

Τὸν μὲν ἀρτιγενεὶς λέπρα τὸ σῶμα σιζόμενον, καὶ μήπω διαφθαρέντα πᾶσαν τὴν ἐπιφάνειαν, ἀκάθαρτον καὶ μιᾶρὸν ἀποφαίνει· τὸν δὲ κατ' ὅλην τοῦ σώματος λελεπρωμένον, καὶ βδελυκτὸν ἤδη γεγενημένον, καθάρων λέγει καὶ τῆς συναγωγῆς ἀξίον.

Φιλανθρωπίας ὁ μὲς καὶ ἔτος νόμος. Τὸν μὲν γὰρ ἐκ μέρους λεπρὸν ἀποκρίνει τῶν ἄλλων, ὡς ἐλπίδα καθάρσεως ἔχοντα, καὶ ταύτην παρηγορούμενον, τὸν δὲ δολέπρον ἤδη γενομένον κελεύει λοιπὸν ἀναμίγνυσθαι τοῖς ἄλλοις, ὡς ἀπηλπιόβητα τέλειον, ἐν τῷ παραμυθούμενος αὐτὸν, ἵνα μὴ περὶ πάντα τὸν βίον κεχωρισμένος, διπλὴν ἔχη τιμωρίαν, τὴν τε τῆς λέπρας καὶ τὴν τῷ χωρισμοῦ· καθάρων δὲ τὸν τοιοῦτον κέκληκεν, οὐχ ὡς ὕγιες ἔχοντα τὸ σῶμα, ἀλλ' ὡς μηκέτι τοῖς ἀπτόμενους αὐτοῦ μιαινόντα κατὰ τὸν νόμον. Εἰπεὶ δὲ σύμβολον ἀμαρτίας ἡ λέπρα, δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι τὸν μὲν ἐκ μέρους ἡμαρτηκότα καὶ προσδοκίαν καθάρσεως ἔχοντα, προσήκον ἀφορίζει· τὸν δὲ διὰ τὴν καθόλου λέπραν τῆς ψυχῆς ἀπογόνυτα, τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας τέλειον, προσέειπαι καὶ περιέπειν, καὶ ἔτω τὴν ἐκ τῆς ἀπογνώσεως ἀθυμίαν ἐξορίζειν τῆς διανοίας αὐτοῦ.

Οὐκ ἐξῆν τινι τῶν ἀπάντων περὶ τὴν σκητὴν πρῶτερον, καὶ τὸν ναὸν ὑπερον ἀλλαχθῶς τοῦ θυσιάζειν. Πῶς ὅν ὁ μὲν Σαμὴλ τὴν σκητὴν λίπῶν ἐπήξατο θυσιαστήριον· ὁ δὲ Ἡλίας τὸν ναὸν ἀφελὲς βωμὸν ἀνήγειρε;

Τὸ λαὸν τὸ πρῶτον εἰς εἰδωλομανίαν ἐπιστάμενος ὁ Θεός, ἐνὶ τόπῳ τὴν θεῖαν περιώρισε λατρείαν· τοῖς μὲν τοῖς θεοῖς ἀνδράσι, καὶ τὸν τῷ νόμῳ σκοπῶν εἰδέειν, ἅπας τόπος εἰς τὴν τῷ Θεοῦ λατρείαν ἀνείτο. Εἰνθέν τοι καὶ προσηκόμενος ὁ Θεὸς τὰς τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν θυσίας, οὐ μόνον ἀνεγκλήτως αὐτὰς ἀπέδειξεν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐνταῦθεν ἐθαυμάσας, & ἐδόξασε. Καὶ ἄλλως δὲ προσέτιπωσαν ἔτοι τὴν ἐσομένην ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας τῷ Θεῷ, τῶν χριστιανῶν λατρείαν.

Ἡ τῆς ὅλης συναγωγῆς τριπλὴν ἔσχεον ἀκαθαρσίαν, ὡς ὅν μέρους, ὡς ὅσον νεκροῦ, ὡς ὕργανον φόνου. Πῶς ἐν Ναζαρεθ τῷ Σαμὴλ ὄντι, καὶ νόμων φύλακι, καθάρων παρέσχεον ὕδωρ διψήσαντι; Εἰπήγαγε μὲν ὕδωρ, ὡς ὁ παντοδύναμος Θεὸς ἐπέταξε· καθάρων δὲ τοῦτο ἦν, ὡς θεοδόχον, & θαυμασιώμενον διὰ καὶ μὴδὲν διαβάσας ἀπαρτηρητῶς ἔπιεν, ὃ πρὸς τὴν βλύσανσαν σιμωγὴν βλέψας, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐλῶσαι κελεύσαντα Θεόν, τὸν καθάρων τὰς ἀκαθάρτους, καὶ διδόντα προχέειν καθάρει, καὶ πότιμα λόγων ἡμῶν· πᾶν γὰρ ὃ δίδωσιν ὁ Θεός, καθάρων καὶ ἄγιον.

Σαμὴλ μὲν χερσὶν ἱεραῖς τὸν Ἀ' γὰρ ἀπέσφαξε, καὶ πρὸ αὐτοῦ φινεῖς τὸν Ἰσραηλῆτην τῇ Μανδιάντιδι συνδιαδρατίσαι, ἐπαθλὸν τῷ διπλῷ φόβῳ τὴν αἰώνιον ἱερωσύνην ἡνέγκαστο, καὶ πρὸ τῆς πάλαι ἐπὶ τῆς μοσχοποιίας οἱ Λευῖται τρισχιλίους συγγενεῖς ἑαυτῶν ἀποκτείναντες, κηλομήνησαν· ὁ δὲ βασιλεὺς Δαβὶδ ἀνάγκην ἔχων πολέμοις ὀμι-

λεῖν

(1) In editis habetur in ἰσλίδι ζωῆς. At in Cryptoferratensi, & Vrbinate Codicibus, & corrupte in alio Vaticano,

& Palatino legitur, ut in nostro Codice in ἰσλίδι τῆς ζωῆς.

(2) Quid simile huic Capiti pertractatur ab eodem Theodoro in c. 1. Tom. I. pag. 99. Quaecl. XLIV. in Exodum.

(3) Ita incipit eiusdem Theodoretus Quaecl. XVI. in Exodum loc. cit. p. 126. sed reliqua non conveniunt.

λεῖν, καὶ τὰς χεῖρας αἰμάττειν, ἐκωλύθη δὲ τὴν αἰτίαν ταύτην τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀναστῆσαι ναὸν.

Σαμεὴλ μὲν, καὶ Φινεὺς, καὶ οἱ Λευῖται τὰς ἐαυτῶν χεῖρας τῷ Θεῷ χρησάντες, τῆς δικαίας ὁργῆς αὐτοῦ γεγόναντι ὑπηρετοῦν, καὶ τῷ μὲν ἀπλῶς λογιζομένῳ φόνον δεδρακέναι δοκῶσι· τῷ δὲ συνετώτερον συζητομένῳ, σωτηρίαν μάστιγα πάνδημον κηρύττοντες, ἔτω τὴν θείαν ὁργὴν, καὶ τὸν κατὰ τὴν λαὸν φερόμενον ἔλεον ἀποτρέψαντες, εἰ δεῖξαντες, ὡς ἐς ποτε, καὶ φόνος ἐπαινετός, καὶ κλάσις ἐλέως τιμιωτέρα. Δαβὶδ δὲ τὸν μέγαν ἀνέστηλεν ὁ Θεὸς, προσηυμένον οικοδομῆσαι τὸν εἰρημένον ναὸν, μάστιγα μὲν εἰς ἀναστροφήν τῶν τῆς φόνου ἐργαζομένων· ἔπειτα δὲ, καὶ διὰ τὸν ἐξ αὐτοῦ κατὰ σάρκα τεχνησόμενον υἱὸν αὐτοῦ καὶ βασιλέα Χριστὸν, ὃς ἔμελλεν ἀναστῆσαι ναὸν ἐαυτοῦ περιβόητον ἐκ τῆς ἀγίας παρθένης· οὐ σὺ γὰρ, Φινεὺς, οικοδομήσεις μοι οἶκον ὅτι αἵματα πολλὰ ἐδέχθης ἐναντίον μου, ἀλλ' ἰδὲ ὅς τίς τίς σοι· ἔτος ἔσαι ἀνὴρ ἀναπαύσεως, καὶ ἔτος οικοδομήσεις μοι οἶκον, καὶ ἔτος ἔσαι μοι εἰς υἱόν, καὶ γὰρ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα. Ὅτι δὲ ταῦτα τὸν ἐκ Δαβὶδ ἐνανθρωπήσαντα υἱὸν αὐτοῦ προσηύκετο, μάρτυς ὁ θεὸς ἀπόστολος λέγων· Τίνι δὲ ποτε τῶν ἀγγέλων εἶπεν, ὅς τις ἐστὶν υἱός μου, καὶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· καὶ αὐτὸς ἔσαι μοι εἰς υἱόν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐφείχης δὲ τούτου γνώριμον· οὐχ ἦκιστα δὲ, καὶ ἀπὸ τῆς τὸν Δαβὶδ ὑπερὸν ἐν τῇ ἁλώσει· Ὅρνα τὰ ἱερωσάειν εἶπας· θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ προσωγαγεῖν ἐπ' αὐτὴν θυσίαν εὐπρόσδεκτον, ἐξελωθέντος αὐτοῦ τῷ Θεῷ, καὶ τὴν τοῦ λαοῦ θυσίαν ἐπισπῶντος. Ὅ μὲν τοὶ Σαὺλ φιλανθρωπεύσαντες περὶ τὸν ἐλαχίστον βασιλέα τῶν Ἀμαλκιτῶν Ἀ'γαγ, ἐξέπεσε τῆς ἐαυτοῦ βασιλείας, ἔχων ὡς ἀπλῶς φιλανθρωπεύσαντος, ἀλλ' ὡς παρὰ τὸν θεὸν προσάγαγας, καὶ ζωογονήσας, ὃν ὁ Θεὸς ἐκέλευσε θανατωθῆναι· μὴ συνιδὼν ὅτι πᾶσα ἀνθρωπίνη φιλανθρωπία πρὸς τὴν τῷ Θεῷ φιλανθρωπίαν, ὡς μία σκῆπη πρὸς ἄλλαν τὴν θάλασσαν, καὶ ὅτι τῷ Θεῷ κελεύοντος, ἔπειτα καὶ ἡ μὴ μόνον, μηδὲν πολυπραγμονοῦντας. Αὐτὸς γὰρ πάντα σὺν λόγῳ πράττων, οἶδε τὸν λόγον ἐκείνου πράγματος. Διὸ καὶ ὁ προφήτης εἶρηκε πρὸς αὐτόν· Ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐξουδένωσαι σε κύριος, τοῦ μὴ εἶναι σε βασιλέα ἐν Ἰσραὴλ· Ἐντεῦθεν ἐπιλυθῆσεται σοι, καὶ τὸ κατὰ τὸν Ἀ'χαάβ, ὃς περιποιήσαντες τὸν υἱὸν Ἀ'δερ βασιλέα Συρίας, μισθὸν φιλανθρωπίας ὁμοίως ἐνομήσαντο τὴν ἐκπτωσιν τῆς βασιλείας καὶ τῆς ζωῆς.

Τὰ μὲν ἑλπίσταιν ὅσα νόμος νεκρῶν ἐδίδκου ἀνάγκη· κατὰ δὲ τοῖς πεπλησιακόσι νεκροῖς ζῶν ἐχαρίζοντο.

Ἀ'καθάρτα μὴν ἐδίδκου, ὡς ὅσα νεκροῦ, διὰ τὸν νόμον τῶν νεκρῶν, ζῶν δὲ τοῖς ψαύσαι νεκροῖς παρῶν, ὡς ὅσα ἀγία. Εἰ γὰρ καὶ νεκρὸς ταῦτα ἦν, ἀλλὰ καὶ ἀγία, καὶ ἔτω σοι περὶ τούτων καὶ τῶν τοιούτων διαίρουσι, οὐδὲν ἄπορον ἀπαντήσεται. Videndum an revera haec contra Iudaeos quaestiones, ac solutiones, sint Opusculum illud Theodoretī deperditum adversus Iudaeos, cuius meminit Ep. CXIII. CXVI. & CXLV. Vide Oudinum de Scriptoribus Ecclesiasticis Tom. I. edit. Francof. A. MDCCXXII. ubi agit de eius Operibus, quorum

folia memoria superest, qui Cap. XI. §. IV. p. 1125. haec addit: Scio non nemini visum, Demonstrationem adversus Iudaeos, quae inter Basilii Seleucienfis Sermones legitur, hoc ipsum esse Opus, quod Theodoretus se contra Iudaeos composuisse tradit. Nos tamen ex utriusque inita collatione falsum id esse deprehendimus.

XI. pag. 144. b. Sequuntur haec alia fortasse eiusdem Theodoretī, titulo cynabari scripto: Ἀναγωγὰὶ σύντομοι εἰς τὰς πρὸ τῆς νόμου λαμβαντάς. Breves institutiones anagogicae in sanctos viros qui ante legem clauerunt. Eius τὸν Ἀ'βελ. Ὁς ὁρῶς, καὶ εὐλαβήσας ἔξαυτὸν ταῖς ἀρεταῖς προσφέρει τῷ Θεῷ τὰ τῆς ψυχῆς κατὰ θεωρίαν κινήματα, γέγονεν Ἀ'βελ, ἔχων τὸν Θεὸν ἐπιβλέποντα ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ.

Εἰς τὸν Ἐνὼς. Ὁ εἰς Θεὸν ἐλπίζων καὶ τῶτον εὐθὺς ἐπικαλούμενος εἰς βοήθειαν, καὶ ὡς Θεὸς φίλον πολιτευόμενος γέγονεν ἄλλος Ἐνὼς.

Εἰς τὸν Ἐνῶχ. Ὁ διὰ πράξεως εὐαρεστήσας Θεῷ, καὶ διὰ θεωρίαν πρὸς τὸν νοητὸν ὕψος μεταβῆς τὸν νοῦν, ἄλλος ἐστὶν Ἐνῶχ, παρὰ μηδὲν τῶν ἀνελθόντων βουλομένων εὐρισκόμενος.

Εἰς τὸν Νῶε. Ὁ κατασκευάσας τὴν ἐαυτοῦ πολιτείαν, πανταχόθεν ἡσθαλισμένην τῷ θεῷ φόβῳ, καὶ ὑπεράνω τῶν παθῶν φερόμενος, ἄλλος ἐστὶν Νῶε, φεύγων τὴν μέλλουσαν ὁργὴν τῷ Θεῷ.

Εἰς τὸν Ἀ'βραάμ. Ὁ καθάπερ γῆν, καὶ συγγενίαν, καὶ οἶκον πατρικὸν καταλιπὼν τὴν πρὸς σάρκα σχέσιν, καὶ τὴν πρὸς τὰ αἰσθητὰ, καὶ τὴν πρὸς τὸν κόσμον, καὶ ἔτω πρὸς τὴν γῆν τῆς γνώσεως ἀφικόμενος, καὶ μυστικῶς διδόντας αὐτὴν εἰς μῆκος, καὶ πλάτος, ἡς μήκος μὲν, ἡ ἐγγυρόσας περὶ Θεοῦ γνώσεις· πλάτος δὲ, ἡ περὶ τῶν ἀσωμάτων δυνάμεων, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμῶν καὶ ἀγῶνι, προτιμήσας τὸν Θεὸν τῆς ἐαυτοῦ φύσεως, ἄλλος γέγονεν Ἀ'βραάμ.

Εἰς τὸν Ἰσαάκ. Ὁ ἀμετάβατον ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἔχων τὴν ἔξιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως, ἄλλος ἐστὶν Ἰσαάκ. Μῆκος γὰρ Ἰσαάκ ἀναγέγραπται μὴ μεταβῆς ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας τῷ Ἀ'βραάμ καὶ τῷ Ἰακώβ μεταβάντων.

Εἰς τὸν Ἰακώβ. Ὁ τῆς ὑλικῆς δασυτήτος καθάρως, καὶ διὰ τοῦτο λείος, καὶ τῇ τῶν ἐμφύων δερμάτων ἐπιθήσει. Λέγω δὲ τῇ περὶ τὴν σάρκα τραχύτητι τοῦ κατὰ Θεὸν βίου, τὴν κατὰ τοῦ φρονήματος τῆς σαρκὸς περὶ Θεοῦ κομισάμενος δυνάμειαν, καὶ φόβῳ τῆς τῶν παθῶν ἐπαναστάσεως μεταβῆς εἰς χαρὰν τὴν φυσικὴν φημι θεωρίαν. Ἰακώβ ἐστὶν νῆος, λαβὼν ὡς μὲν δύο γυναῖκας ἀδελφὰς ἀλλήλων, τὴν ἔξιν τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν ἔξιν τῆς γνώσεως· ὡς δὲ δύο τούτων παιδείας τὰς τούτων ἐνερθείας, ἀφ' ὧν ἀπαῶν ἔξιν γεννᾷ τὴν διαφύρον περὶ τῶν ὅρων λόγον.

XII. p. 145. Item haec alia, rubricato titulo praefixo: Ἀναγωγὴ τῶν κατὰ τὸν νομικὸν ἀρχιερέα. Institutio moralis de iis, quae ad summum Sacerdotem pertinent. Ὁ πνευματικὸς νομοθέτης, ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπογυμνῶν τὸν σωματικὸν προκατακλυσμὸν τὸν νόμον, καὶ εἰς τὸ ἐμφανὲς ἄγων τὰ τῶν τύπων αἰνίγματα, πρῶτον μὲν οὐχ ἕνα μόνον εἰς ὁμιλίαν ἄγει Θεὸς, ἀλλὰ πᾶσι κατὰ τὸ ἴσον τὴν ἔξιν ταύ-

ταύτην χαρίζεται, κοινὴν προδίδε τοῖς βελομένοις τῆς τοιαύτης ἱεροσύνης τὴν χάριν. Ἐπειτα δὲ οὐκ ἄλλοτρίῳ κόσμῳ τῶν ἐκ βαφῆς κινῶν, καὶ ὑφαντικῆς περιεργίας ἐξευρημένων σοφίζεται τὸ τῷ ἱερέως κάλλος, ἀλλ' οἰκεῖον αὐτῷ καὶ συμφορῇ περιβάλλει τὸν κόσμον. Ἀντὶ γὰρ τῆς τοιαύτης ἀλουργίδος, ταῖς τῶν ἀρετῶν χάρισι περιανδρίζει τὸ εὖθις, καὶ γῆιν χρυσῶν, ἀλλ' ἀκαράτω, καὶ κατὰ συνέσει τὸ τῆς καρδίας ἐξωραΐζων κάλλος· ἐναρμόζει δὲ τῇ μίτρᾳ ταύτῃ. Καθάπερ τινὰς αὐγὰς πολυτελῶν λίθων, τὰς τῶν ἀγίων ἐντολῶν λαμπηδόνες, περισκελίσαι δὲ κατασφαλίζεται τὸ μετὰ τὴν κοιλίαν μέρος, ἥτοι τῷ τῆς σωφροσύνης περιβάλλῳ· ἀπαρτήσας δὲ τῶν κρασπέδων τὰ βίβη, τὰς νοητὰς ῥοίσκους, καὶ τὰ ἄνθη, καὶ τὰς κώδωνας. Ταῦτα δὲ εἰσι τὰ πρόδηλα τῆς κατ' ἀρετὴν πολιτείας· ὡς ἂν ἐπίσημος ἡ κατὰ τὴν ζῶν ταύτην πορεία γένοιτο· ἀντὶ μὲν τῶν κωδῶν τὸν εὐχρον τῆς πίστεως λόγον· ἀντὶ δὲ τῶν ἄνθων, τὴν ἐλπίδα τῆς μελλούσης τερπνότητος· ἀντὶ δὲ τῶν ῥοίσκων, τὴν προσδοκίαν τῆς ἀποκειμένης τῶν ἀγαθῶν ἐτομασίας, τῷ συπινοτέρῳ βίῳ πεκαλυμμένην, ἔτω παράγει ἐπὶ τὸ τῷ ἱερῷ ἐνδύτατον, τὸ κρυπτόν ταμείον τῆς διανοίας, τὸ ἄδυτον τῇ κακίᾳ, καὶ ἀνεπίβατον τοῖς πονηροῖς λογισμοῖς. Κοσμεῖ δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ πετάλων χρυσῶν γραμμάτων τύπον ἐσθμηνόμενος, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Θεὸν ἐντυπῶν τῷ ἡγεμονικῷ λογισμῷ. Μύρον δὲ κατασκευάζει τῆς κόμης, τὸ περὶ τῆς ψυχῆς ἔνδοξον κυρψόμενον· ὅμοια δὲ καὶ ἱερεῖον αὐτὸν ἐαυτὸν τῷ Θεῷ προσάγειν παρασκευάζει, διὰ τῆς μουσικῆς ἱερουργίας, τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς νεκρῶντα τῇ μαχαίρᾳ τῆς πνεύματος.

XIII. pag. ead. Τῶν ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ θείᾳ γραφῇ ζητημένων λύσεις ἐπενεχθεῖσαι παρὰ Θεοδωρίτῃ τῷ ἐπισκόπῳ Κύρου, καὶ λοιπῶν πατέρων. Solutiones Quaestionum de antiqua & divina Scriptura, expositae a Theodoro Episcopo Cyri, & ab aliis Patribus. Ac primo quidem ex Geneleos Libro inc. Τί δήποτε μὴ προτέταχεν τῆς τῶν ὅλων δημιουργίας θεολογίαν ὁ συγγραφεὺς; Μετρεῖν εἰσθε ταῖς παιδευομένοις ἡ θεία γραφὴ τὰ μαθήματα, καὶ λ. Def. ἐγὼ δὲ Θεὸς, καὶ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Existant omnes in cit. Theodoretī edit. Tom. I. a pag. 3. ad pag. 77. ubi tamen desiderantur pauca quaedam, quae in Codice nostro ultimam Quaestionem excipiunt. Ea vero sunt eiusmodi: Ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῶν μὴ ἐρεῖσαι τὰ ἡπατὰ μου. Ἐπὶ τῇ συναγωγῇ αὐτῶν μὴ πλησιάζειν, μὴ ἐπιστηριχθεῖν ἡ ἐπιστομία μου. Ἐκ τῶν ἡπατῶν γὰρ λέγεσθαι ὁμασθῆναι τὸ ἐπιστομικὸν, ἥτοι, ἐπὶ τῇ συγκινήσει αὐτῶν τῇ κατὰ τὸν Σικιμιτῶν ἐκ ἀπεπαύθη, ἐκ εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου.

Ὅσπερ ὁ Ἰσαάκ εὐλόγησε τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ τινὰς τῶν υἱῶν, διατὶ μὴ καὶ ὁ Ἀ'βραάμ εὐλόγησε τὸν Ἰσαάκ; Ἰσως διότι προσαχθεῖς ἱερεῖον Θεῷ, γέγονεν ἐντεῦθεν εὐλογημένος; περὶ καὶ ἐρρήθη τὸ, ἐν Ἰσαάκ κληθήσεται σοι ὀνέμα.

XIV. pag. 175. b. Τῆς Ἐξόδου. Exodi. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, χυδαῖοι ἐγένοντο; Οὐχ ὡς τινες νοησάσιν ὕβριστικῶς αὐτὸ τεθεῖκεν. Def. δεύτερον γὰρ ἦν ἔτος μετὰ τὴν τῆς θαλάσσης ἀπαλλαγὴν.

In hisce verbis definit citata editio p. 114. in Codice vero alia pauca sequuntur, nimium: Καὶ δώσει μετὰ ἀξιώματος, μετὰ εὐχαριστίας, καὶ μετὰ ἀξιώσεως, καὶ δέσεως.

Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν δάσσει τὴν εἰσφορὰν κυρίῳ. Ἐπίσκεψιν λέγει, τὴν ἐκ Θεοῦ μάστιγα· ἐπισκέψομαι γὰρ, φησιν, ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν. Χρὴ τοῖνυν τὸν ἐκφεύγοντα τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην, κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ, δίδδναι αὐτῷ ὑπὲρ τῆς ἐαυτοῦ σωτηρίας δῶρα.

XV. pag. 188. b. Λευιτικόν. Leviticum. Inc. Τίνος ἕνεκεν τὰς θυσίας προσέταξεν ὁ Θεὸς προσφέρειν; Πολλὰ μὲν ἦν εἰρηται. Def. τὰ μέντοι ἀνατεθειμένα τῷ Θεῷ προσέταξε μὴ λυτῆσθαι. Ibid. p. 114.

XVI. pag. 197. b. Τῶν Ἀριθμῶν. Numerorum. Inc. Διατὶ προσέταξεν ὁ Θεὸς ἀριθμηθῆναι τὸν λαόν; Ἰνα τῆς οἰκείας ἐπαγγελίας δείξῃ τὸ ἀληθές. Def. κατὰ τὸ ἀνθρώπινον καὶ βασιλεὺς ὁ Χριστός. Ibid. p. 141. Adnotare hoc loco volumus initium Codicis XIX. huius Plutei, qui inter alia, Theodoretī Quaestiones in Ostateuchum continet, & quidem initio mutilas, fieri a verbis: Ἐπειδὴ πᾶσαν τὴν Λευὴν τὴν φυλὴν, καὶ λ. quae sunt prima solutionis ad Quaestionem Numerorum, quae inscribitur: Τίνος ἕνεκα προσέταξεν ὁ Θεὸς ἀριθμηθῆναι τοῦ λαοῦ τὰ πρωτότοκα; quae in hoc Codice incidit in p. 198. in edit. vero cit. p. 142.

XVII. pag. 206. b. Δευτερονόμιον. Deuteronomium. Inc. Διατὶ τὸ πέμπτον βιβλίον τοῦ νομοθέτου Δευτερονόμιον ἐκλήθη; Def. καὶ ἀκούσθαι καὶ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. Ibid. p. 166.

XVIII. pag. 216. Καθάραια εἰς τὸν Ἰησοῦν τῷ Ναυῷ. Carita in Iesum Navo. Inc. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευταίαν Μωϋσῆ δόξαν κυρίου, εἶπε κύριος. Def. ὁκτωκαιδεκαετὶ χρόνῳ περιώρισε τὴν θαλάσσαν. Ibid. p. 194.

XIX. pag. 210. b. Τῶν Κριτῶν. Iudicum. Inc. Διατὶ Κριταὶ τὸ βιβλίον ὠνόμασαι; Ὅσπερ τῶν βασιλεῶν ἡ βίβλος πολλὰ μὲν ἔχει καὶ διάφορα διηγήματα. Def. καὶ τὴν ἀριπαγὴν ἐπενόησαν. Ibid. p. 208.

XX. pag. 226. Τῆς Ρουθ. Ruth. Inc. Τί δήποτε τὸ κατὰ τὴν Ρουθ συναγρ. φη διηγήματα; Πρῶτον διὰ τὸν δεσπότην Χριστὸν, καὶ λ. Def. κατὰ δὲ τὴν ἀλήθειαν, τὴν τῆς οἰκονομίας σωτηρίαν. Ibid. p. 224.

XXI. p. 227. b. Τῆς πρώτης τῶν βασιλειῶν. Libri primi Regnorum. Praecedat Quaestio-nibus in hunc Librum Prologus, cuius initium: Ἐπειδὴ τῆς θείας χάριτος, καὶ λ. Finis: παραλειφθέντα διδάσκουσιν. Incipit prima Quaestio: Ὁ Σαμουὴλ ἱερεὺς ἦν, ἡ Λευίτης; Τρίων ὁ Λευὶ γεγέννηται· παῖδων πατήρ. Def. ἀλλὰ μίαν τὰς β' πεποίηκεν. Ibid. p. 229.

XXII. p. 238. Τῆς δευτέρας τῶν βασιλειῶν. Secundi Libri Regnorum. Inc. Τίνες ἐπιμέμφοι τῷ Δαβὶδ, ὡς πεφανεκτόν τὸν μεμνηνύκατον τὸν θάνατον τῷ Σαούλ. Θαυμάζειν, ἀλλ' ὡς ψέγειν. Def. ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις. Ibid. p. 262. ubi tamen post decem alios versus definit ultimae Quaestio-nis solutio.

XXIII. pag. 250. b. Τῆς τρίτης βίβλου τῶν βασιλειῶν. Tertiū Libri Regnorum. Inc. Τίνες

επολαμβάνουσιν, ἀλλήλῃσι τὸν Νάθαν, ὡς μὴ κληθέντα εἰς τὸ συσίτιον, καὶ τούτου χάριν παρασκευάσαι τὴν Βερσαβὲν τὰ γεγενημένα μνηύσαι τῷ βασιλεῖ. Αὐνοήτως ἄγαν τήνδε τὴν ὑποψίαν ἐσχίσκασιν. Def. τούτο δὲ ἦν κεχρωσμένον τῷ αἵματι. Ibid. p. 296.

XXIV. pag. 263. Τῆς τετάρτης βίβλου τῶν βασιλειῶν. *Quartii Libri Regnorum*. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, ἡγήτησε Μωάβ ἐν Ἰσραὴλ; Δασμὸν ἔφερον οἱ Μωαβῖται τῷ Ἀ'χαάβ. Def. πάλιν αὐτὸν ἐλευθερίας ἡξίωσεν. Ibid. p. 335.

XXV. pag. 271. b. Τῆς πρώτης τῶν Παραλειπομένων. *Primi Paralipomenon*. Inc. Τῆς βίβλου τῶν Παραλειπομένων. Def. βίβλος εἶχον συγγεγραμμένης. Ibid. pag. 362.

XXVI. p. 275. b. Εἰς τὴν δευτέραν τῶν Παραλειπομένων. *In secundum Paralipomenon*. Inc. Ἡ δευτέρα βίβλος διδάσκει. Def. ἡ δὲ ταπεινὴ ἐκ τὸν ὑψωθήσεται. Ibid. p. 372. sed in nostro Codice deest folium in fine, ut bene heic adnotavit docta quaedam manus, quae nos remittit ad Cod. XIX. huius Plutei, de quo supra.

XXVII. p. 283. Sequuntur S. Cyrilli, & aliorum, ut nos comperimus, Collectanea in Pentateuchum, acephala, quoniam auctororum nomina cum prima exciderunt charta, & primo quidem in Genesim. Inc. φαινόμενοι σχήμασι λόγοι τῶν γεγενημένων; quae verba pertinent ad primum Caput Expositionum in Genesim, & incidunt in Tom. VI. Operum Cyrilli Paris. MDCXXXVIII. pag. 1. Def. ἐπισκιαζούσης τὴν λαμπρότητα τῆς θεωρίας τῶν νοημάτων.

XXVIII. p. 291. b. Τῆς Λευιτικῆς. *Ex Levitico*. Post titulum: Περὶ θυσιῶν, *De Sacrificiis*, inc. Οὐχ ἡδεται ζωοφύταις ὁ Θεός. Def. τὴν ἀκρίβειαν παραλύων. Ibid. p. 26.

XXIX. p. 292. b. Τῆς βίβλου τῶν Ἀριθμῶν. *Ex Libro Numerorum*. Brevissimum praebet argumentum, cuius initium: Ε'κλεύσθησαν Μούσῃς καὶ Ἀαρὼν εἰς παράταξιν καὶ πόλεμον ἐπισκέψασθαι. Incipit Expositio: Πᾶς γὰρ ὑπερβᾷ τὴν παιδικὴν ἀσθένειαν, κ. λ. Def. τὸν ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις ἕκον ἐισδεδεγμένον. Ibid. p. 30.

XXX. p. 295. b. Τῆς βίβλου τῆς Δευτερονομίας. *Ex Libro Deuteronomii*. Argumentum item brevissimum inc. Ε'κλέυσεν ὁ νόμος Ε'βραῖους μὲν παῖδας, καὶ παιδίσκας. Commentarius vero: Παντὶ πρακτικῷ παιδί διμοφύλῃ, καὶ παιδίσκῃ δίκην, κ. λ. Def. μεταλαμβάνομεν οἱ πιστοὶ χρησίμως τὴν καρπὴ τῆς Μωσαϊκῆς νομοθεσίας. Ibid. pag. 38.

XXXI. pag. 299. b. Ε'κ τῆς βίβλου Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. *Ex Libro Iesus Nave*. Inc. Γαβαὼ μὲν ἐστὶν ὁ ὑψηλὸς νότος· φάραγξ δὲ, ἡ τῷ θανάτῳ ταπεινωθεῖσα σάραξ. Def. λέγω δὴ τὴν δεκτικὴν τῶν θείων μυστηρίων γνῶσιν. Ibid. p. 48.

XXXII. p. 300. Τῆς πρώτης τῶν βασιλειῶν. Περὶ Σαὺλ καὶ Δαβὶδ. *Ex primo Libro Regnorum*. *De Saule, & Davide*. Inc. Ο' παλαῖος νόμος κατὰ μόνον τὸ γράμμα λαμβανόμενος. Def. ὡς δὴ τινὰ Θεὸν, ἐπερωτᾷ ἀνεχόμενος. Ibid. p. 49.

XXXIII. p. ead. Τῆς δευτέρας τῶν βασιλειῶν. Περὶ Δαβὶδ καὶ Α'βεσσαλώμ. *Ex secundo Libro Regnorum*. *De Davide, & Absalone*. Inc.

Δαβὶδ μὲν ὁ πρακτικὸς νότος, Α'βεσσαλώμ δὲ ἡ οὐκ-σις. Def. καὶ ἀποκαταλλάττων ἡμᾶς. Ibid. p. 50.

XXXIV. p. 302. b. Τῆς τρίτης τῶν βασιλειῶν. Εἰς τὸν Ἡλῖαν, καὶ εἰς τὴν Σαραφτίαν. *Ex tertio Regnorum*. *De Elia, & Sarephitana vidua*. Inc. Πᾶσα ψυχὴ χρεύσασα ἀρετῆς καὶ γνώσεως. Def. ἐν τῇ ἔξει τῶν ἀρετῶν. Ibid. p. 56.

XXXV. pag. 303. Τῆς τετάρτης τῶν βασιλειῶν. Περὶ τοῦ κατὰ τὸν Ε'λισσαίου, καὶ διόφου. *Ex quarto Libro Regnorum*. *De Elissaeo, & eius curru*. Inc. Τὸ ὑπερβῶν, καὶ ὁ διόφρος. Def. τὴν δὲ τῶν ἀρετῶν ζωὴν ὑποδέχεται. Ibid. p. 56.

XXXVI. p. 304. Τῆς δευτέρας τῶν Παραλειπομένων. Περὶ Ο'ζίας. *Ex Libro secundo Paralipomenon*. *De Ozia*. Inc. Καὶ ἐκδόκησεν Ο'ζίας πύργον ἐν Ἱερουσαλὴμ. Def. ταῖς καὶ τὰς ἀνω δυνάμει τῇ ὑπεροχῇ τῆς ὑπερβολῆς. Ibid. a p. 57. ad 70.

XXXVII. pag. 309. Ε'κ τῆς βίβλου Ε'σδρα. Περὶ Ζοροβάβελ. *Ex Libro Esdrae*. *De Zorobabele*. Argumentum brevissimum inc. Καὶ ὅτε ἐξῆλθεν ὁ νεανίσκος. Inc. interpretatio: Ο' Ζοροβάβελ σπορὰ συγχύσεως, κ. λ. Def. οἱ τῶν προσημμένων τωσάνων παῶν προσημότες. Ibid. p. 70. Post haec verba, sex circiter versuum spatium interiecto, Graeculi cuiusdam adnectitur notula de quibusdam populorum Magistratibus, quae ita se habet: Ο'τι παρὰ μὲν Ἀθηναίοις ἐδίκαζον οἱ Ε'φοροί· παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις τὰ τέλη· παρὰ δὲ τοῖς Σπαρτιαταῖς οἱ Ε'λανοδίκαι· παρὰ δ' Αἰγυπτίοις οἱ Φυλοβασίλεις· παρὰ δ' ἄλλοις ἔθνεσιν αἱ Καμηφόροι, ἡ αἱ ἱέρειαι· παρὰ δ' Ε'βραίοις οἱ καλέμενοι Κριταὶ πρότερον, εἰδ' ὕστερον οἱ Βασίλεις, ὧν ἀρχὴ μὲν ἦν ὁ Σαὺλ, τελευτὴ δὲ ὁ Σεδεκίας.

Cod. Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. situ ac vetustate male habitus. Accessit etiam bibliotegei incuria, qui dum eius vulneribus mederi voluit, nova potius inflixit. Constat fol. 311.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ.

EVSEBIUS DE PRAEPARATIONE EVANGELICA.

I. IN prima superiori pagina adscriptum COD. IX.

Est Διωδῶρος (sic), quod fortasse nomen est possessoris. Tum primi Libri Capitum tabula rubris exarata litteris, quae una cum sequentibus omnibus ita cum iis, quae in Codice VI. huius Plutei continentur, conveniunt (modo illud excipias, quod in eo bibliotegei incuria contigisse supra adnotavimus pag. 103.) ut initio tantum, ac fine totius Operis adlato, quod instituti nostri ratio postulat satis superque fecisse videamur. Incipit igitur Liber I. Τὸν χριστιανισμὸν, ὃ τί ποτέ ἐστιν, ἡγούμενος τοῖς ἔκ ἐκείνου παρασπασθῆναι διὰ τῆς προκειμένης πραγματείας, κ. λ. Liber XV. & ultimus def. ἔχῃ καὶ τὸν βίον ἀκόλουθον τῷ παρ' αὐτοῖς παρεχόμεν νόμῳ, ἀμήν. His sequens adiicitur subscriptio: Τέλος τῆς Εὐαγγελικῆς Προπαρασκευῆς. Ε'τελειώθη

ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, ἡνδικτιῶν 18'. ἔτει 508β'. *Finis Evangelicae Praeparationis. Absolutum est mense Septembri, indictione XII. Anno 6852. (Christi MCCCCLIV.)*

Vltimo tandem loco leguntur senarii versus, iidem quos in superioris Codicis recensione iam protulimus, quosque sequens claudit iambus:

Χειρὼν ἐμῶν πόνημα κατεργασμένον.

Manuum mearum opus absolutum.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIV. Constat fol. 329.

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΠΑΝΟΠΛΙΑ.

EVTHYMI PANOPLIA DOGMATICA.

I. pag. 1. Nitio in laudem operis senarii cod -

I quidam versus praemittuntur, cum interlinearibus aliquot interpretationibus, rubro caractere exaratis, quos ex pessima scriptura erutos integra fide, una cum scholiis, prout iacent in Codice, in turbam damus, adiecta etiam e regione Latina litterali versione.

Euthymii monachi Zigabenti

Programma huius Libri Dogmatum.

Alexii inventum, & dulcis labor,
Roma qui pie regnat in nova,
Claraque splendet virtutum luce.
Vtilissimum opus, fidei robur,
Columna triumphans de erroneis opinionibus,
Collectio brevis rectae fidei,
Animadversio terrificans & pudore confundens
A recta fide apostatas, (tricus)
Divinum promptuarium ex instrumentis me-
Quae destrunt moenia dogmatum
Deo exosorum, populumque seducensium,
Fons pellucidus divinorum praeceptorum,
Flumen profecto sanctorum dogmatum,
Submergens funditus & praecipitans
Male sentientium profanas haereseis (dogmata
Terribilis telorum pharetra, perimentium
Syllogismorum laqueus, ac funda (neis)
His qui Dei sunt lumen, ignis autem extra-
Tuba inimicis terrorem incutiens,
Panoplia eos, qui hanc adhibuerunt, sapiens,
Armatura mactans impios. (nitas)
At tu, Vnitas ter fulgens, rursusque Tri-
Vna lux, summae divinitatis emittens ful-
Solem custodi Regum. (gura)
Artificem tanti tutaminis,
Et deinde hanc Lunam imperii
Pulchram adiutricem a Deo ei coniunctam,
Et amabilem purpurae Luciferam. (venem)
Pulcherrimum florem, Dominum nostrum in-
Pacifcam concordiam in vita ei tribuens,
Vitamque longam & a malis liberam,
Et finem sapienter perfectum,
Totam domum servans, omnes coronans desuper
Splendore immortalis indutos,
Vt voluit Imperator diademate redimitus,
Vt scripto iussit ut mihi praecepit;
Festinus ego confeci hanc Panopliam.
Qui igitur haec legitis, iudices libri,
Amplificimini, & extollite laudibus
Sapientem magnumque Imperatorem;
Haec enim omnis & soli gratia.
Si enim licet vere loqui,
Artificiosum opus. Cadat invidia.

Ios completitur. Titulorum primi Libri index est sequens:

Τὸν δύο βιβλίων τῆς Δογματικῆς Πανοπ-
P 2 πλίας,

- (1) ὁ συν-Εὐθυμίου μοναχῆ τὸ Ζιγαβεντῆ
- (2) πρόγραμμα βίβλου τῆςδε τῆς τῶν δογμάτων.
- (3) Ἀλεξίου φρόντισμα, καὶ γλυκὺς πόνος,
- (4) Ρώμης βασιλεύοντος εὐσεβῶς νέας,
- (5) Καὶ Φαίδρον ἐκλάμποντος ἀρετῶν σέλας.
- (6) Κοινοφελὲς σύνταγμα, πίστεως κράτος,
- (7) Στήλη θριαμβεύουσα τῆς νίκης λόγος,
- (8) Α'θροισις εὐσύννοπος ὁδοδοξίας,
- (9) Ε'λεγχος ἐντρέπων τε καὶ κατασχύνων
- (10) Τῆς ἀληθείας πίστεως ἀποσάτας,
- (11) Θεῶν ταμείον ὁργάνων τῶν ἐμμετρῶν,
- (12) Α'πὲρ κατασφύσει τείχη δογμάτων
- (13) Θεωμισμένων τε καὶ λαοπλάνων,
- (14) Πηγὴ διαυγὴς ἐνθῶν διδαγμάτων,
- (15) Ποταμὸς αὐτόχρημα σαρπτῶν δογμάτων,
- (16) Α'ρδην κατακλύζων τε ὁ σῶρων κάτω
- (17) Τῶν κακοδόξων τὰς βεβήλας αἰρέσεις,
- (18) Φρικτὴ βελὼν φαρέτρα, δογματοκτόνων
- (19) Τῶν συλλογισμῶν πλεκτάνη καὶ σφενδόνη,
- (20) Τοῖς τῷ Θεῷ φῶς, πῦρ δὲ τοῖς ἀλλοτρίοις,
- (21) Σάλπιγξ καταπλήττουσα τῆς ἐναντίας,
- (22) Πανοπλία φράττουσα τῆς κεχηρμένης,
- (23) Παντευχία σφάττουσα τῆς γεηλάτης.
- (24) Α'λλ' ὁ μόνος τρίφωνος, καὶ τριὰς πάλιν,
- (25) Ε'ν φῶς, ἀπασφάττουσα τῆς θεαρχίας,
- (26) Τὸν ἥλιον φύλαττε τῶν ἀνακτόρων,
- (27) Τὸν μηχανουργὸν τῆς τοσαύτης ἰσχύος,
- (28) Ε'πίτα τήνδε τὴν σελήνην τῆς κράτους
- (29) Καλὴν βοήθην ἐκ Θεοῦ συνημμένην,
- (30) Καὶ τὸν ποθεῖν πορφύρας ἐσφάδρον
- (31) Κάλλιν ἄνθος, δεσπότην ἡμῶν νέον,
- (32) Εἰρηνικὴν σύμπνοιαν ἐν βίῳ νέμων,
- (33) Ζωὴν τε μακρὰν καὶ κακῶν ἐλευθερίαν,
- (34) Καὶ τὴν τελευτὴν ἐμφρόνως τελευμένην,
- (35) Πανοικὴν σώζων, παγγενὴν σέφον ἄνω
- (36) Μαργαρυγὴν ἀφύατον ἡμψισμένους.
- (37) Ὡς ἡδύκησεν ὁ κρατῶν σεφειφόρος,
- (38) Ὡς ἐγγράφως ὤρισεν, ὡς ἔδειξέ μοι,
- (39) Στεύσας κατεσκευάσας τὴν Πανοπλίαν,
- (40) Ταῦτ' ἐν μαθόντες οἱ (sic) κριταὶ τῆς βιβλίας
- (41) Στέργοιτε καὶ βάλλοιτε ταῖς εὐφημίαις
- (42) Τὸν ἀγγίζον τε καὶ μέγαν βασιλέα
- (43) Τέτρω γὰρ ἡ σύμπασα ὁ μόνος χάρις.
- (44) Εἰ γὰρ προσήκει τὴν ἀλήθειαν λέγειν,
- (45) Εὐμήχανον τὸ χρέμα. Πιπτέτω φθόνος.

Sequitur eadem pagina post adlata Carmina initium Operis, quod in duos dividitur libros. Primus XI, alter XIII. Titu-

πλίας, τὸ πρῶτον. Τίτλος τοῦ βιβλίου ια'. Προοίμιον καὶ Εὐαγγελίον· ἐστὶ κατὰ τὸν αὐτὸν. Κατὰ τὸν ἑλληνικὸν τὸν ἄλλον· ἐστὶ κατὰ τὸν αὐτὸν. Τίτλος α'. Συλλογιστικὴ ἀπόδειξις, ὅτι εἰς ἐξ Θεοῦ, καὶ ὅτι καὶ λόγον ἔχει ὁμοούσιον ἐαυτῷ, καὶ πνεῦμα ὁμοίως, ἀπὲρ εἰσὶν ὁ Τίς, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

β'. Περὶ Πατρὸς, Τίς, καὶ ἁγίου Πνεύματος διακεκριμένη ἅμα ἐνωμένη θεολογία.

γ'. Περὶ Θεοῦ, κοινῶς, ἥτοι περὶ θεότητος. Διὰ δὲ, ὅτι ὁ Θεὸς εἰπὼν, ἡ θεότης, ἡ τὸ θεῖον ἀπλῶς καὶ ἀπροσδιορίτως, τὰς τρεῖς ὑποστάσεις τῆς μιᾶς θεότητος ἐνέφηνε τῇ μιᾷ τούτων προσωποποιήσας.

δ'. Περὶ τοῦ ἀκατάληπτου εἶναι τὴν θεῖαν φύσιν.

ε'. Περὶ θεωνομίας.

ς'. Περὶ τῆς θεῖας δημιουργίας.

ζ'. Περὶ τῆς θεῖας ἐνανθρωπήσεως.

η'. Κατὰ Εὐραίων.

θ'. Κατὰ Σίμωνος τοῦ Σαμαρείου, καὶ Μαρκίου τοῦ Πανίκοῦ, καὶ τῶν Πέρσων Μάνιους, καὶ τῶν Μανιχαίων.

ι'. Κατὰ Σαβελλίτου.

ια'. Κατὰ Ἀρειανῶν τε, καὶ Εὐνομιανῶν. Prooemium inc. καὶ πάντα μὲν τὰ κατορθώματα τῷ μεγίστῳ καὶ θεοφύῳ κυβερνήτῃ βασιλεῖς ἡμῶν Ἀλεξίῳ. Def. ἐπεὶ δὲ ἀπεσπενδαμένοις τὸ ἀλλότριο, φέρε κατὰ τὴν φύσιν τὸ ἡμέτερον. Primum Titulus pag. 2. b. inc. Τῷ Νύκτι ἐκ τῆς κατηχητικῆς λόγῳ. Οὔταν πρὸς τινὰ τῶν ἑλλήνων ζώντων ἡ διάλεξις ἦ, κ. λ. Undecimus def. ἐν αὐτῷ γὰρ εἰσι πάντες οἱ θεσμοὶ τῆς σοφίας, καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκριφοι. Χριστὸς παρέσχε τοῖς ἡμῶς πνεοῖς τέλος. Postea rubris characteribus haec subscripta sunt: Ἀνθρώπου τούτου λόγῳ τὸ πᾶν ἄκουε, τὸν Θεὸν φοβέ, τὰς ἐντολάς αὐτοῦ φύλαττε, ὅτι τὸ πᾶν ἀνθρώπων, ἐστὶ σύμπαν τὸ ποίημα αὐτοῦ. ὁ Θεὸς εἰς κρίσιν, ἐν παντὶ παρεωραμένῳ, ἔδωκε τὴν ἀγάπην ἡμῶν, εἴτε πονηρῶν.

II. p. 102. Sequitur Index Titulorum Libri secundi in hunc ferme modum:

Τῆς Δογματικῆς Πανοπισίας τοῦ δευτέρου. Τίτλος ιγ'. Τίτλος α'. Περὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι. Παρά τιτλος κατὰ τὸν τῆς παλαιᾶς Εὐαγγελίας, ὅτι ἐκ Πατρὸς μόνον ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ' ὅχι καὶ ἐκ τοῦ Τίς ιβ'.

Τίτλος β'. Κατὰ Ἀπολιναρίου. ιγ'.

Τίτλος γ'. Κατὰ Νεστοριανῶν. ιδ'.

Τίτλος δ'. Κατὰ τὸν λεγόμενον μίαν φύσιν εἶναι τὸν Χριστὸν σύνθετον· ἐλ γὰρ καὶ ὕψιστος ἐπὶ βύτρυχες καὶ διοσκῶν τῶν Μονοφυσитῶν ἡ ἀίρεσις ἡμῶν, ἀλλ' ἦσαν τινὲς καὶ πρότερον οἱ τοῦ πονηροῦ τέτυκτο δόγματος τὰ σπέρματα καταβάλλοντες. ιε'.

Τίτλος ε'. Κατὰ Ἀφάρτοδοκῶν τῶν ἀπὸ Γαλιανῶν τῶν Ἀλικαρνασέως, καὶ Γαϊανῶν τῶν Ἀλεξανδρείας. ις'.

Τίτλος ς'. Κατὰ Θεοπασχίτων. ιζ'.

Τίτλος ζ'. Κατὰ Μονοθελητῶν, Σεργίου, Πύρρου, Παύλου, γεγονότων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι τῆς αὐτῶν συμμορίας, καὶ ταύτης δὲ τῆς αἵρεσεως· θεοσυγῆς Σέβηρος παρέσχε πάλαι τὰς ἀφορμὰς. ιη'.

Τίτλος η'. Κατὰ Εἰκονομάχων. ιθ'.

(1) Imperium ille administrare corpi A. m. lxxxi. Vid. Bandurium Numisma. Imp. Romanor. Paris m. ccxviii. Tom. II. p. 754 qui summum regnum, Alexii aetate, diu penes eius matrem fuisse tradit. Postquam ea in Monasterium Panteporae fecerit, Imperator Irenae uxori se totum tradidit, quae quum

Τίτλος θ'. Κατὰ Ἀρμενίων. κ'.

Τίτλος ι'. Κατὰ τὸν λεγόμενον Παυλικιανῶν. κα'.

Τίτλος ια'. Κατὰ Μαροαλιανῶν. κβ'.

Τίτλος ιβ'. Κατὰ Βογομίλων. κγ'.

Τίτλος ιγ'. Κατὰ Σαρακηνῶν· οἱ καλῶνται Γ-σμανλῖται μὲν, ὡς ἀπὸ τοῦ Γ-σμανλῖ καταγόμενοι· ἵος δὲ ἦν ὁτος Ἀβραάμ, γεννηθεὶς αὐτῷ ἐξ Ἀ'γαρ τῆς παιδείας Σάρρας. Ἀ'γαρηνοὶ δὲ ἀπὸ Ἀ'γαρ τῆς μητρὸς Ἰσραήλ. Σαρακηνοὶ δὲ ἀπὸ τοῦ τῆν Ἀ'γαρ εἰπεῖν πρὸς τὸν Ἀ'γγελον, ὅτε ἀπελαθίσαι παρὰ τῆς κυρίας αὐτῆς, ὥδευσεν κατὰ τὴν ἔρημον ἐπιφερομένη τὸν Ἰσραήλ· ὅτι Σάρρα κενὴ με ἀπέλυσεν, ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν.

Παρά τιτλος Φωτίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τῆς πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἀρχόντα Βουλγαρίας ἐπιστολῆς, περὶ τῶν ἁγίων ἐπὶ τὰ οὐρανοῦ συνόδων.

Libri secundi Cap. I. adscripto primum titulo: Περὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, De Spiritu Sancto; tum sacri Scriptoris nomine, ac loco, ex quo huius primi Tituli explicatio exorditur: nempe, Τῷ μεγάλῳ Ἀθανασίῳ ἐκ τῆς λόγῳ τῷ περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπ' φανείας τοῦ Χριστοῦ, inc. Οὔταν λέγῃ ὁ κύριος ἐν τῷ Ἡ'α'α'· Τίς ἐγέννησα καὶ ὕψιστος. Cap. XIII. Κατὰ Σαρακηνῶν, Contra Saracenos, def. τίς δὲ ὄνσις τῷ γένει τότε πληθυνόμενῳ, καὶ τῆς θεῖας εὐμενείας ἀποτυχάνοντι, καὶ ἀλλοτριωμένῳ Θεοῦ. Sequitur Παρά τιτλος Φωτίου, κ. λ. Summa Tractatum Photii, κ. λ. cuius initium: Ἡ πρώτη καὶ οὐκ ἐκμενικὴ συνοδος. Finis: τιμὴ καὶ ἐρασμιότης τῷ . . . Reliqua mutilato Codice desiderantur.

Auctor vero huius operis Euthymius Zigabenus, sive, ut in aliis Codicibus, Zigadenus, monachus in Coenobio Deiparae τῆς περιβλήτου Constantinopoli, ipsi Alexio Comneno, A. C. m. cxviii. satis erepto, adhuc superstitis erat. De eo videnda Anna Comnena in Alexiade Lib. XV. & ex recentioribus Allatius Lib. II. Cap. X. §. V. de Consensu utriusque Ecclesiae, Caveus, Oudinys II. cc. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 11. Tom. VII. p. 460. Hanc vero Panopliam adversus omnis generis haereticos, iussu eiusdem Alexii Comneni ex Patrum scriptis contexuit, & in plures divisit Titulos. Latine vertit Petrus Franc. Zinus Veronensis, Venet. m. d. l. v. fol. Lugd. m. d. l. vi. 8. Paris. m. d. l. xxx. 8. & Tom. IX. Biblioth. Patrum Lugd. m. d. l. xxvii. Loca quaedam Graece produxit Petavius Theolog. Dogmat. Tom. I. multis in locis, Cotelerius in Notis ad Tom. I. Monument. Eccles. Graec. & Allatius adversus Hottingerum p. 417. Exstat Ms in Bodleiana, Caesarea Vindobonensi, in Regia Parisiensi, & in Collegio Iesuitarum Parisiensi. Vid. plura apud Fabricium loc. cit. qui editionem huius operis Graecam Anni m. d. cc. commemorat, Scriptorumque catalogum, e quibus compositum fuit, in medium profert.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIV. mutilus in fine. Constat foliis 181.

ΕΤΑΓ-

Annae natu maximae filiae impensius faveret, Nicephorum Bryennium Imperatorem destinaverat; sed Alexio aegrotante, Ioannes eius filius, eo non invito, Imperium occupavit. Vixit defuit Alexius xviii. Kal. Septemb. A. m. cxviii.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XI. Continet quatuor Evangelia elegantissime scripta, quibus, excepto Ioannis Evangelio, praecedit Index Capitum, rubro characterē exaratus, quae deinde ad marginem cuiuscunque Evangelistae repetuntur.

I. pag. 1. Matthaeus dividitur in Capita LXVIII. quorum primum est: Περὶ τῶν μαθόντων. Ultimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. Inc. Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Def. ἔως τῆς συντελείας τοῦ αἵματος, ἀμήν.

II. pag. 73. Marcus habet Capita XLVIII. quorum primum: Περὶ τῷ δαιμονιζόμενῳ. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. Inc. Ἀρχὴ τῆς εὐαγγελίας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Def. διὰ τῶν ἐπακουσθέντων σημείων, ἀμήν.

III. pag. 120. Lucas Capitibus constat LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα. Inc. Ἐπειδή πολλοὶ ἐπ' ἐκείνησαν. Def. καὶ εὐλογῶντες τὸν Θεόν, ἀμήν.

Huic Evangelio rubris litteris subnotatus est annus descriptionis eius hisce verbis: Γέγονε, ὅτι τὸ κατὰ Λευκῶν εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δεκάπεντε τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. Sciendum, quod Evangelium secundum Lucam editum est anno XV. post Christi Ascensionem. Hanc subscriptionem sequitur Epigramma in Lucam item cynnabari exaratum.

Λευκὸς ὁ Χριστὸς φέρωντος μυστογράφος, Τὸ θεῖον εὐαγγέλιον εὐ ἐκκεκρίτως Γράφας, βροτοῖς ὕψιστος, ὡς μέγα κλέος. Lucas Christi praestantissimus mysteriorum scriptor. Divinum Evangelium qui bene, ac ponderatice Scripsit, ut magnum lumen, visus est mortalibus.

IV. pag. 181. Omisita, ut diximus, tabula incipit Evangelium secundum Ioannem: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. Def. τὰ γραφόμενα βιβλία, ἀμήν. Capita in margine descripta numerantur XV. II. quorum primum: Περὶ τῷ ἐν Κανᾷ γάμῳ. Postremum: Περὶ τῷ Παραλήτῳ. Heic animadvertendum est scriptorem, quum adgressus esset sectionum Eusebianarum numeros in margine collocare, in CXXXVII. Evangelii secundum Matthaeum sectione desinisse.

Cod. Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. elegantissimus, & nitidissimus. Constat fol. 222.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΟΝΑΣΤΟΥΣ ΑΙΤΗΣΑΝΤΑΣ.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΟΝΑΣΤΟΥΣ ΑΙΤΗΣΑΝΤΑΣ.

Titulus inscribendus.

Epiphanius Eleutheropolitae Monachi, & Archiepiscopi Cypri Opera aliquot, & Excerpta ex variis Patribus de Fide.

I. pag. 1. Continet primo Codex synopsin Anchoratus S. Epiphanius, cuius initium: Οἱ θεοὶ ἔσονται καὶ μέγας πατήρ ἡμῶν Ἐπιφάνιος ἀπὸ Ἐλευθεροπόλεως. Finis: ἐπεὶ ἔρχηται δὲ ταῦτα ἐν ἡμεῖς ἐνενηκοστῷ Οὐαλεντιανῶν, καὶ Οὐάλεντος, καὶ Γρατιανῶν. Exstat Tom. II. eius Operum p. 1. editionis Coloniae A. m. d. c. l. x. x. x. ii.

II. pag. eadem sequitur Epistola sic inscripta: Ἐπιστολὴ γραφείσα ἀπὸ Παμφυλίας ἐκ πόλεως Σιεδρών ἐκ τῶν περὶ Ταρσίνων, καὶ Ματιδίων, καὶ ἄλλων πρεσβυτέρων, πρὸς τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον, περὶ πίστεως αἰτησάντων Πατρὸς, καὶ Τίς, καὶ ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἄλλων μερῶν τῆς αὐτῆς πίστεως. Epistola scripta ex Pamphylia ex oppido Siedrion, a Tarasino, & Matidion, & aliis presbyteris ad sanctum Epiphanium, quem de fide sciscitanti sunt Paris, & Filii, & Spiritus Sancti, aliisque Fidei Capitibus. Inscribitur: Τῷ κυρίῳ θεοτιμῆτῳ ἐπισκόπῳ Ἐπιφάνιῳ, Ματιδίου, καὶ Ταρσίνου, καὶ νεοῖς πρεσβυτέροις τῆς ἐν Σιεδρίῳ καθολικῆς ἐκκλησίας, ἐν κυρίῳ χαίρειν. Domino apud Deum honoratissimo, & Episcopo Epiphanio Matidius & Tarasinus, & novi presbyteri Catholicae Ecclesiae, quae est in Siedrion oppido, salutem in Domino. Inc. Ποιῶντος ὁ ἐχθρὸς τῶν ἀνθρώπων διάβολος εἰώθε ταράττειν. Def. διὰ τῶν ἁγίων προσευχῶν σου κατασχευήθηνας. Εὐχόμενος τιμωτάτε. Ibid. p. 2.

III. pag. ead. b. adiuncta est alia Epistola cum hoc titulo: Ἐπιστολὴ ἐτέρῃ γραφείσα παρὰ Παλλადίου, τῆς αὐτῆς πόλεως Σιεδρίῳ πολιτευομένη, καὶ ἀποκαλεῖται πρὸς τὸν αὐτὸν Ἐπιφάνιον, αἰτήσαντος καὶ αὐτὸς περὶ τῶν αὐτῶν. Epistola altera scripta a Palladio, eadem Siedrion urbem gubernante, & ad eandem sanctum Epiphanium missa, qua idem ab eo postulatur. Inscribitur: Τῷ θεοτιμῆτῳ ἐπισκόπῳ Ἐπιφάνιῳ, Παλλάδιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. A Deo multum honorato Epiphanio Episcopo, Domino meo spiritali, Palladius in Domino salutem. Inc. Οἱ τὴν μεγάλην, καὶ εὐρύχωρον διακρίνοντες θάλασσαν. Def. καὶ τὸν Θεόν ἐν πάσι δοξαζήσαντες. Ibid. p. 3.

IV. pag. 2. Succedit Epiphanius ad eandem responsum, quod universam Fidei doctrinam complectitur. Titulus est: Ἀντεπιστολὴ πεμφθεῖσα πρὸς αὐτὸς παρὰ τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου, ἡ τις καὶ πᾶσαν τὴν περὶ τῆς θεῖας πίστεως διδασκα-

λίσαν

(1) In cit. elia. Ταρσίνου.

λίαν, ἣν ἠτήσαντο, ἐν ἐαυτῇ διαλαμβάνει. *Sancti Epiphani resposio ad eos missa, quae quidem omnem Fidei doctrinam, quod illi posularant, exponit.* Inscrubitur: Τοῖς κυρίοις, καὶ τιμιωτάτοις μου ἀδελφοῖς, καὶ πρεσβυτέροις, Ματιδίω καὶ Ταρσίω (sic) καὶ Νυμερίω, καὶ λοιποῖς πᾶσι τοῖς σὺν ἡμῖν, καὶ τοῖς ποθεινοτάτοις τέκνοις ἡμῶν, Παλλαδίω, καὶ Σεβηρίω τοῖς τὸν ἀγαθὸν ζῆλον ἐζηλωκόσι, κ. λ. Inc. Ἡ δὴ μὲν ἐν μακαρίσταις ἐν ἐαυτῶν, ποθεινότεροι, ὅτι γε μὴ ὄντες ἱκανοὶ πρὸς τὴν τῶν ἁγίων, καὶ σπουδαίων, καὶ ζῆλον Θεοῦ ἀνειλημμένων, καὶ ἐνάρετον πολιτείαν, καταξιόμεθα ἰσὺ τῶν αὐτῶν ὑποτύπτεσθαι, τὸν νῦν, διεγείρειν τε, καὶ παρῆσαν εἰς τὸ χρῆσιμον, κ. λ. Legitur in cit. edit. p. 5. ipsique titulus est: *Anchora, sive expositio Fidei Catholicae adversus LXXX. haereses breviter adferri, scriptaque ad Tarsium, Matidium, Numerium, aliosque presbyteros, & Monachos Suedris Pamphyliae degentes, & ad Palladium & Severinum Anno Christi CCCLXXIII.* Constat in Codice Capitibus CXVIII. quibus Panarii pars eiusdem Epiphani adnectitur, quod integrum vide in citata Operum editione Tom. I. p. 1. Adcedunt alia, videlicet pag. 91. Libri pars ipsi Epiphano vulgo adscripti de Mensuris & Ponderibus, pag. 93. Interpretatio nominum Hebraicorum, quam inter inedita Fabricius reponit Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 2. Tom. VII. p. 430. ac denique pag. 94. iterum aliquid occurrit de Mensuris; sed hoc vix accuratorem licet expositionem adferre, quoniam cuncta ita sunt inter se connexa, & suis destituta titulis, ut nec initium, nec finem uniuscuiusque libelli facile reperimus. Ultima superiorum operum verba, quae Graecam exhibent crucem, ita desinunt pag. 96. b. πρὸς εὐφρανίαν ἐχαρίζοντο· ὃ ἐρμηνεύεται συνημμένον, ἢ συνεγραμμένον. Suntque ultima opusculi de Ponderibus & Mensuris, ut patet ex citata Epiphani Operum editione Tom. II. pag. 184. Clauduntur vero omnia hoc versiculo:

Εὐθάρδε τέρμα, καὶ Θεῷ νέμω χάριν.

Heic finis, & Deo do gratiam.

Ex uberrimis scholiis, quae totum marginem ambiunt, praesertim in Expositionem Fidei Catholicae, unum selegimus minus vetustate corruptum (nam pleraque vel tineis corrota, vel ab imperito bibliopogo in refarciendo Codice rescissa perierunt) ut quanti facienda sint, lector intelligat. Igitur pag. 15. b. ad Cap. XL. ita Scholiastes in margine adnotavit: Ὅτι τὸν τριτάτον ὕμνον οἱ ἄγγελοι ἀκαταπαύτως δοξολογῶντες τὸ θεούσιον τῆς ἁγίας Τριάδος δηλοῦσιν· Ἀγίος γὰρ, Ἀγίος, Ἀγίος, τριτὸς ἐπιφωνῶντες, τὴν ὁμοσιότητα, καὶ τὸ ὁμοδύναμον δηλοῦσιν. Εἰ γὰρ καὶ τριπλάζουσι τὸ Ἀγίος, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ λέγουσι προσώποις τὸτο μερίζοντες. Διὰ δὲ τὸ Ἀγίος τὸ διδωσιν ἡμῖν νοεῖν, ὅτι εἰς Θεὸς Ἀγίος, τὰ τρία πρόσωπα τὰ ἅγια· ὃ γὰρ λέγουσι, Φῆσιν, Ἀγίοι, ἵνα μὴ πολυθεΐαν εἰσάξωσι· τὸ γὰρ μερί-

(1) In edit. ineditis dicta, in Codice ἐρμηνεύεται.

ζειν ἐνικῶς τὸ Ἀγίος, τριτὸς δὲ λέγειν, τοῖς τριῶν προσώποις, Πατρός, καὶ Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος, ἐπιφέρει τὴν δόξαν. Τὸ δὲ ἐνίζειν τὸ Ἀγίος καὶ ἐν πρώτῳ, ὁμοσιότητα, καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν, ἐ δύνανται κηρύττεσθαι· εἰ γὰρ καὶ τρεῖς αἱ φωναί, ἀλλ' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ δηλοῦσι.

V. pag. 96. Sequuntur plurima Cyrilli Alexandrini Fragmenta, in quibus agitur de Articulis Fidei, ac praecipue de Spiritu Sancto, ex eius Commentariis in Ioannem fere omnia desumpta, suisque praedicta titulis, sed quum vetustate ita ipsi evanuerint, ut aegre perlegi possint, initium tantum ac finem omnium simul adferemus. Incipiunt igitur: Οὐκ οὖν ἐπὶ μὲν τῶν ἁλλων ἀπάντων ἀληθῆς ἔσται λόγος, κ. λ. & progrediuntur usque ad pag. 105. ubi ita des. πῶς ἐκ ἂν εἴη κατὰ φύσιν Θεός, τὸ τῆς θείας φύσεως λαμπρὸν ἀξίωμα περιειλημμένον φυσικῶς, καὶ τῶν ἱερῶν κατεξουσιάζον... reliqua corrodit tineae.

VI. pag. 105. Occurrunt eiusdem Cyrilli Anathematismi duodecim, ita quidem digesti, ut eorum quilibet subiectam habeat Cyrilli Explanationem, Theodoret Reprehensionem, ac rursus Cyrilli Defensionem, seu Responsum. Titulus est: Κυρίλλου πρὸς τὰ παρὰ Θεοδώριτον εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν ἐξ κεφαλαίων. Cyrilli adversus ea, quae contra XII. Anathematismorum Capita a Theodoret dicta sunt. Titulo subditur Epistola ita inscripta: Κύριλλος τῷ εὐλαβεστάτῳ, καὶ ποθεινοτάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ Εὐδοτίῳ ἐν κυρίῳ χαίρειν. Religiosissima, & desideratissima fratri, & comministro Euxorpio, Cyrillus in Domino salutem. Inc. Εὐέντυχον τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας ἀρτίως ἐπεσπασμένοις, τεθαύμακα τε τὴν διάθεσιν, καὶ τῆς ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ τὸ γνήσιον, κ. λ. Des. ἔσται γὰρ τὸ χρῆμα, ὡς ὀμαι, τοῖς ἐντυχάνουσιν ἐκ ἀσυντελέε εἰς ὄνησιν. Exstat haec inter Oper. Cyrilli T. VI. pag. 200. praefixa eius adversus Theodoretum Responsum. Huic vero Codex adnectit in eadem linea etiam Praefationem, quae legitur loc. cit. p. 145. ante eiusdem in Anathematismos Explanationes, quaeque incipit a verbis: Πάντα ἐνώπια τοῖς συνίσι, καὶ ὁρῶν τοῖς εὐρίσκουσιν γινώσκιν, κ. λ. ac desinit in iis, quae mox retulimus. Sequitur Anathematismus primus, cuius initium: Εἴ τις ἐχ ὁμολογῇ, Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουήλ, κ. λ. Tum Explanationis, quae inc. Οἱ μακάριοι πατέρες, οἱ κατὰ καιρὸς ἐν τῇ Νικαίων πόλει συναγερμένοι, κ. λ. Deinde Theodoret Reprehensio² inc. Λίαν ἡλγιστον, τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἐντυχῶν, ὡς ἀπέσειλας, κ. λ. quod quidem est initium Epistolae ipsius Theodoret ad Ioannem Antiochenum Episcopum, eiusdem Reprehensionibus praecedunt, quae legitur tum loc. cit. p. 198. tum etiam inter Opera Theodoret T. IV. pag. 706. quaeque in Codice una cum prima coniungitur accusatione, cuius initium fit a verbis: Ἡμεῖς ὅσοι ταῖς εὐαγγελικαῖς ἀπολυθούμεν διδασκαλίαις, ὃ σάρκα φύσει γεγονέναι, ὃδ' εἰς σάρκα μετεβληθῆναι τὸν

(2) In edit. ἀναθεματισμῶν nuncupata, in Codice μείμνηται.

τὸν Θεὸν λόγον φανέν, κ. λ. Quarto loco Cyrilli adversus Theodoret impugnationem Defensio, sive Responsum¹. Inc. Πλείστην ὄσιν πεπονήμεθα τὴν καταβολὴν τῶν ὁμολογῶν ἐκ ἀνεχομένων Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουήλ, καὶ μὴ ὅτι Θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος, κ. λ. Des. εἴτα πῶς ἐκ ἐρυθρίᾳ, τοῖς παρ' ἡμῶν γεγονόσιν ἐπιπλήττων λόγοις; Et hoc ordine Anathematismi reliqui pertractantur usque ad undecimum, in quo praeter Oppositionem Theodoret, adfertur altera Episcoporum Orientalium in ipsum Caput XI. quae inc. Ἰδίαν γενέσθαι τὴν θεσποτικὴν σάρκα, κ. λ. habeturque in cit. Cyrilli Tom. VI. p. 190. Ambae tamen in Codice Theodoret adscribuntur. Binas quoque Cyrilli Responiones exhibet, quarum prima Orientalium, altera Theodoret respondet Reprehensioni. Duodecimus quoque ita pertractatur, sed unicam tantum Cyrilli defensionem habet, eam nimirum, qua Orientalibus Episcopis respondet; cuius ultima verba sunt: Ὡς γεραφῆναι αὐτοῖς, τὴν τῷ σωτήρι τὴν ἡμῶν ἐντολήν· διεμένοντες γὰρ λέγοντες· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

VII. pag. 127. Οὐαλλεριανὸς ἐπισκοπὴ Γαλνί. Valeriani Episcopi Iconii Fragmentum, quod ita habet: Εἰ μὴ γὰρ ἐκείνο ἐγεννήθη σαρκικῶς, ἐκ ἂν οὐ ἐγεννήθη πνευματικῶς. Εἰ μὴ ἐκείνο ἠνέχετο τῆς τῷ δέλῳ μορφῆς, ἐκ ἂν οὐ τὴν δόξαν τῆς ὑποστάσεως ἐκεκράναι. Δηλοῖ δὲ κἀνταῦθα τὸ σαρκικῶς τὸ κατὰ σάρκα, κατὰ-περ ἀμέλει τὸ θεϊκῶς τὸ κατὰ θεότητα. In Ephesino Concilio sedit, & subscripsit Valerianus Iconii Episcopus. Huic, ut & Amphilocho Sides iniuncta a Patribus provincia est in Messalianos haereticos inquirendi. Mandatum Latine exstat Tom. III. Concil. Labb. p. 809.

VIII. pag. ead. b. Τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας. Beati Athanasii Episcopi Alexandrini Fragmenta tria. Primum, quod brevissimum est ita habet. Ὁ Θεὸς καὶ γεννωμένης τῆς σαρκὸς ἐκ τῆς Θεοτόκου Μαρίας, αὐτὸς λέγεται γεγεννηθῆναι ὁ τοῖς ἀγγέλοις γένεσιν εἰς τὸ εἶναι παρέχων, ἵνα τὴν ἡμῶν εἰς ἐαυτὸν μετέσθῃ γέννησιν. Alterum inc. Καὶ ἐδεῖ-κνυτο, ὅτι μὴ φαντασίᾳ, ἀλλ' ἀληθῶς ἦν ἔχων σῶμα, κ. λ. Tertium inc. Εἴ τις μὲν ἀπαθῆς ὁμολογούμενος ἡ τῷ Θεῷ λόγῳ φύσις, κ. λ. Des. γνώριζε δικαίῳ, καὶ προσοδῇ τὸ δέχεσθαι.

IX. pag. 128. Τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἰεζεκιήλ. Sancti Cyrilli ex Commentariis in Ezechielem pro-phetam. Excerpta duo brevissima. Primum inc. Ἡ μὲν γὰρ ἐστὶ Θεός, καὶ ἐκ Θεοῦ κατὰ φύσιν ὁ υἱός. Alterum inc. Δέχεται μὲν γὰρ, ὡς ἄνθρωπος παρὰ τοῦ πατρὸς. Des. ἀλλ' ἐφ' ἅπαντας ἀπλῶς τοῦ διὰ τίσεως καλουμένου. Haec Commentaria inter Cyrilli scripta inedita reponit Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. cap. 27. T. VIII. p. 590.

X. pag. ead. b. Τῷ αὐτῷ ἀπὸ λόγου γὰρ Θεοσαυρῶν. Eiusdem ex Sermone XXXIII. The-

saurosum Fragmenta alia, quorum initium: Ἐπιστέλλει τισὶν ὁ Παῦλος· ὅμοιος δὲ ἐκ ἐσῆ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴτερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Finis: ὃδὲν ἐπικτήτων ἔχον τὸδ' ὅπερ ἐστὶ κατὰ τὴν τῶν ἐτεροδόξων ἀβυλίαν.

XI. pag. 131. Alia succedunt fragmenta ex eiusdem Cyrilli variis desumpta operibus, in quibus agitur praecipue de Spiritu Sancto, quorum initium ac finem, ne nostra nimium protrahatur recensio, praetermitteremus, loca tantum, unde fuerint excerpta, iisdem prorsus verbis, eodemque ordine, quo iacent in Codice, in medium proferentes, nimirum: Εἰ καὶ τῷ πρώτῳ τῶν περὶ τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ λατρείας τόμῳ. pag. 131. 140. b. περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. pag. 131. b. ἐκ τῆς πρὸς Νεσδρίον ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τῆς β' λόγου, ἡ ἡ ἀρχὴ, Ἀ' ἢ ἐκ ἀληθῆς εἰπεῖν, ὡς Ἐρμείας. p. 132. ἐκ τῆς γ' λόγου, ἡ ἡ ἀρχὴ, Ἀ' ἢ ἔρμειας. pag. ead. b. ἐκ τῆς δ' λόγου, ἡ ἡ ἀρχὴ, Εἰεν, ἐκ παντὸς ἡμῖν. ibid. ἐκ τῆς ε' λόγου, ἡ ἡ ἀρχὴ, Ἰσότητος μὲν οἶμαι περὶ. p. 133. b. ἐκ τῆς ζ' λόγου, ἡ ἡ ἀρχὴ, Ἰδντων ἀγαθόν. p. 135. ἐκ τῶν Θεσαυρῶν. p. 139. b. 140. b. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίον. p. 139. b. εἰς τὸ, πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὐ εἴνεκεν ἔχρισέ με. p. 140. b. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῆς ἁγίας συμβόλων. p. 141. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας μετὰ τὴν ὕψιν. ib. ἐκ τῆς προσφωνητικῆς λόγου τῆς πρὸς τὸν εὐλαβεστάτον βασιλέα Θεοδοσίον περὶ τῆς ὁρθῆς πίστεως εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἡ ἡ ἀρχὴ, τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας. p. ead. b. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπίσκοπον Μελητινῆς, ἡ ἡ ἀρχὴ, Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἡ πρόσρησις. pag. 142. Horum omnium, quae a pagina 131. usque ad pag. 143. progrediuntur, initium est: Ἀ' ἢ ἐν ψυχῇ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ θεῖον ἐγένετο πνεῦμα. Finis: πρόσευτε τὴν παρὰ σοι ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

XII. pag. 143. Τῷ Ἀθανασίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας: ἐκ τῆς λόγου τῆς περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆς Θεοῦ λόγου, καὶ τῆς διὰ σώματος πρὸς ἡμᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ, ἡ ἡ ἀρχὴ, Αὐτάρκως ἐν τοῖς πρὸς τῶν ἐκ πολλῶν ὀλίγα. κ. λ. Athanasii Archiepiscopi Alexandriae Fragmentum ex Oratione de humana natura a Verbo adsumta, & de eius per corpus ad nos adventu, cuius initium &c. Inc. Ἀλλὰ πρὸς τὴν τῶν γραφῶν ἔρευναν καὶ γινώσκιν ἀληθῆ. Des. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Vid. hunc integrum Sermonem inter Opera Athanasii Paris. edit. A. MDCXCVIII. T. I. p. 47.

XIII. pag. eadem. Τῷ αὐτῷ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Σεραπίωνα ἐπίσκοπον. Eiusdem ex Epistola ad Serapionem Episcopum Fragmenta duo. Primum inc. Πρὸς δὲ τὰς περὶ τοῦ πνεύματος ἀπατηθέντας. Des. ἀλλοτριᾶν, καὶ ἐτεροειδῆ φύσιν. Alterum inc. Ἡ γὰρ ἁγία καὶ μακαρία Τριάς ἀδιαίρετος. Des. ὃ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσι. Integra haec Epistola legitur Oper. T. I. P. II. p. 647.

XIV. pag. ead. b. Τῷ αὐτῷ ἐκ τῆς κατὰ Ἀρε-

(1) In edit. ἀπολογία, in Codice ὁμολογία, & ἀπὸ τῆς πνεύματος nuncupata. (2) In edit. γεγραμμένον.

Α'ρειανῶν λόγῳ πρώτῳ. *Eiusdem ex primo Ser-mone contra Arianos Fragmentum*. Inc. Τό-
νον ἐστὶ μετόχος ὁ υἱὸς εἰπεῖν ἡμᾶς ἀνάγκη, κ. λ.
quibus p. 144. b. sequuntur alia ἐκ τῶ λόγου
τῷ περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τῷ Θεῷ λόγῳ.
ἔ. p. 145. ἐκ τῆς α' ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Σεραπίωνα.

XV. pag. 147. Τοῦ αὐτοῦ ἀντίγραφον, ὃ
ἔγραψε Λιβερῖον ἀρχιεπισκόπου Ρώμης, ὅτι τέ-
λειον ἀνθρώπων ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς λόγος ὑπὲρ τῆς
ἡμετέρας σωτηρίας. *Eiusdem Rescriptum ad Libe-
rium Romae Archiepiscopum: Quod perfectum
hominem Deus Verbum adsumserit propter salu-
tem nostram*. Inc. Εἰς Θεὸς ἀθάνατος, ἀβραάμ,
ἀβηλὰφης. Def. αὐτοῦ μεταβαλλομένου εἰς ἀφθαρ-
σίαν, καὶ ἀθανασίαν ὑπὸ τῷ Θεῷ, ἀμήν. Legitur
inter spuria Athanasii Oper. Tom. II. p. 664.
licet per errorem notetur numero 668.

XVI. pag. ead. b. Τῷ τρισμακαριώτατῳ Λι-
βερῖον ἀρχιεπισκόπου Ρώμης ἐπιστολὴ πρὸς τὸν
θεοφιλέστατον Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλε-
ξανδρείας, ὅτι τέλειον ἀνθρώπων ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς
λόγος. *Beatisimi Liberii Archiepiscopi Romae
Epistola ad Deo dilectissimum Athanasium Ar-
chiepiscopum Alexandriae, quod Deus Ver-
bum perfectum hominem adsumserit*. Inc.
Ἐσὶν ἐν ἡ ὁμολογία, ἐπιπέθῃτέ μοι Ἀθανάσιε.
Def. καὶ Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου κατὰ τὰ εὐαγ-
γέλια, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. Praemittitur A-
thanasii Epistolae mox relatae loc. cit.

XVII. pag. 148. Alia item eiusdem Atha-
nasii Fragmenta varia, quorum tituli ita
vetustate consumti sunt, ut vix ullum am-
plius litterarum vestigium adpareat. Haec
usque ad pag. 157. progrediuntur, eorum-
que finis est: ἀεὶ ἰσχυρῶς αὐτοῖς τῷ ἐαυτῶν δόγ-
ματος, ἔσται μάρτυς.

XVIII. p. 157. Sequuntur quaedam S. Ba-
silii Magni Fragmenta excerpta ἐκ τῶ λόγου τῷ
πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν περὶ διαφορᾶς οὐ-
σίας καὶ ὑποστάσεως. p. cit. ἐκ τοῦ λόγου β' πρὸς
Εὐνόμιον περὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι. pag. 158.
ἐκ τῷ πρὸς Ἀμφιλόχιον λόγῳ περὶ τῷ ἁγίῳ
πνεύματι. p. 167. b. 175. 176. 180. & ali-
bi saepe. ἐκ τῷ περὶ πίστεως λόγῳ, ἔ. ἡ ἀρχὴ,
Θεὸς τῷ ἁγιάστῃ χάριτι. pag. 171. b. ἐκ τῆς εἰς
τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐξηγήσεως. p. 173.
ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως, ἣν ἔγραψε μὲν αὐ-
τὸς, ὑπέγραψε δὲ Εὐστάθιος ὁ Σεβαστίας ἐπί-
σκοπος, ἥ. ἡ ἀρχὴ, Τὸς ἡ προληφθέντας ἐτέρῃ
πίστεως ὁμολογία. pag. ead. b. ἐκ τῆς ἐρμηνείας
τοῦ λβ' ψαλμοῦ. ibid. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς προ-
κατασκευῆς περὶ τοῦ, ὁμοούσιον εἶναι τὸν υἱὸν
τῷ πατρὶ, ἥ. ἡ ἀρχὴ, Ὅσον ἡνίασεν ἡμᾶς
πρότερον φήμη, κ. λ. pag. 174. b. ἐκ τῆς ἐπι-
στολῆς τῆς περὶ τῷ, μὴ δεῖν τρεῖς Θεὸς καταγ-
γέλλειν, ἥ. ἡ ἀρχὴ, Μεγάλη παράκλησις ψυ-
χαίς διὰ τὸ πιστεῖσθαι, κ. λ. ibid.

XIX. pag. 177. Sequuntur Fragmenta alia
satis multa ex Gregorii Theologi operibus ex-
cerpta; cuius nomen profecto nullibi adparet,
quum in suprema fortasse paginae ora descri-
ptum, una cum primi fragmenti titulo, mi-
serissime fuerit a bibliopecto, nova charta su-
perinducta sublatum. Sed ipsius tamen esse,
quae sequuntur, satis manifeste docent. Frag-

menta igitur sunt ἐκ τῷ περὶ ἡμῶν λόγῳ πρώτῳ p.
177. b. 187. b. ἐκ τῷ εἰρημικῷ λόγῳ δευτέρῳ. p.
178. b. 186. ἐκ τῷ εἰρημικῷ λόγῳ πρώτῳ. p. 179.
186 ἐκ τῷ περὶ τῷ αἵνῳ πνεύματος λόγῳ. p. 180.
ἐκ τῷ λόγῳ τῷ περὶ δογματικῶν καὶ καταστάσεως
ἐπισκόπων. pag. 181. b. 186. ἐκ τῷ εἰρημικῷ
γ' λόγῳ. p. 182. ἐκ τῷ πρὸς τὴς καλέσαντας
ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ γε-
νέσθαι πρεσβύτερον. p. 183. ἐκ τῷ περὶ τῆς ἐν
διαλέξειν εὐταξίας λόγῳ. ibid. ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς
πρὸς Κληδόνιον ἐπιστολῆς. pag. ead. b. ἐκ τῶν
περὶ τῷ πνεύματι ἐπὶ. pag. 184. ἐκ τῷ εἰς
τὸν κατὰ πλὴν τῶν Αἰγυπτίων λόγῳ. ib. ἐκ τῆς
ἐπιστολῆς πρὸς τὸν μέγαν Βασίλειον. ibid. ἐκ τῷ
ἐπιταφίῳ λόγῳ τῷ μεγάλῳ Βασίλειῳ. p. 185. b.
ἐκ τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὸ ῥητὸν τῷ εὐαγγελίῳ. ἔ. ἡ
ἀρχὴ, Ὅ τὸν αἰεὶ, κ. λ. pag. 186. ἐκ τοῦ
κατὰ Γελαίου λόγῳ α'. ibid. ἐκ τῷ λόγῳ τοῦ
πρὸς Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον. ibid. ἐκ τοῦ β'
λόγῳ τῷ εἰς ἐαυτὸν, ἔ. ἡ ἀρχὴ, Ἐγὼ θαυμάζω
τί ποτέ ἐσιν. pag. 187. ἐκ τῷ περὶ ἡμῶν λόγῳ
δευτέρῳ. pag. ead. b. ἐκ τῷ λόγῳ τῷ πρὸς Γρη-
γόριον τὸν Νύσσης, ἔ. ἡ ἀρχὴ, Φίλοι πιστέ. ibid.

XX. pag. 188 Gregorii tandem Nysseni
Fragmenta recensenda occurrunt. Ea vero
sunt ἐκ τῷ κατ' Εὐνόμιον πρώτῳ λόγῳ. pag. cit.
& 189. & 190. ἀπὸ βιβλίου τῆς θεογνωσίας. p.
188 ἐκ τῷ λόγῳ τοῦ πρὸς Εὐστάθιον περὶ τῆς
ἁγίας Τριάδος, κατὰ τὸν Πνευματομάχων. ibid.
ἐκ τῷ λόγῳ τοῦ πρὸς Ἀβελάκιον περὶ τῷ μὴ οἶε-
σθαι λέγειν τρεῖς θεοί. ibid. & pag. 190. ἐκ
τοῦ εἰς τὸν ἁγίον μάρτυρα Στέφανον ἐγκωμίου.
p. 189. ἐκ τοῦ γ' λόγῳ τῆς ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸ
πάτερ ἡμῶν, ἔ. ἡ ἀρχὴ, Ὅ τὴν σκῆν τῶν. ibid.
ἐκ τοῦ β' τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ.
pag. 190. ἐκ τοῦ κατ' Εὐνόμιον δευτέρῳ λό-
γῳ. pag. ead. b. & alia fortasse aliunde de-
sumta; nam indicare omnia, propter titulo-
rum fugientes, ac paene extinctas litteras,
minime licuit.

XXI. pag. 192. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν
Γεωργίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυ-
σοστόμου Ὁμιλία περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. *San-
cti Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepi-
scopi Constantinopolitani Homilia de Spiritu San-
cto*. Inc. Χρὲς ἡμῶν, ὃ φιλόχρηστοι, ἡ τοῦ ἁγίου,
καὶ προσκυνητοῦ πνεύματος ἐπιφοίτησι. Def. καὶ ἡ
προσκύνησις ἡμᾶς τῷ πατρὶ, ἔ. τῷ παναγίῳ, καὶ
ζωοποιῶ πνεύματι, νῦν, καὶ αἰ, κ. λ. Exstat
Tom. III. pag. 797. inter spuria nuperae
edition. Paris.

XXII. pag. 200. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐρμη-
νείας τῆς εἰς τὸν ἁγίον ἀπόστολον, ἔ. εὐαγγελί-
σῃν Ἰωάννην ἀπὸ λόγου α'. ἔ. ἡ ἀρχὴ, Ἐργον
ἡμῶν δεῖ, κ. λ. *Eiusdem ex interpretatione in
sanctum Apostolum, & Evangelium Ioannem
a Ser-mone LXXV. cuius initium*: Ἐργον
ἡμῶν δεῖ, κ. λ. Fragmentum. Inc. Διατί δε εἰ-
πεν, ἐρωτήσω τὸν πατέρα. καὶ ἄλλον παράκλητον
δώσει ὑμῖν. Hoc sequuntur alia eiusdem ge-
neris Excerpta, quorum pleraque sunt ex
citata in Ioannem interpretatione selecta,
nonnulla etiam aliunde; sed eorum tituli ob
evanescentes litteras, oculorum aciem peni-
tus effugiunt.

XXIII.

XXIII. pag. 205. Τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Δα-
μασκηνῶ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ, Ὅ τ' ἀκατάληπτον
τὸ θεῖον, ἔ. ἡ ἀρχὴ, Θεὸν εἶδεις ἑώρακε, κ. λ.
*Sancti Ioannis Damasceni ex Ser-mone, Quod
Deus comprehendi non potest, cuius initium &c.*
Inc. Μακρὰν γὰρ τῆς θείας φύσεως φθόγγος. Pertin-
et ad primum Caput Operis de Fide Ortho-
doxa. Cui subcedunt alia diversorum Ser-
monum fragmenta, quae sunt: ἐκ τῷ λόγῳ ζ'
περὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ἔ. ἡ ἀρχὴ, Δεῖ δὲ τὸν λό-
γον, κ. λ. p. ead. ἐκ τῷ γ' λόγῳ, ἔ. ἡ ἀρχὴ.
Τὸ θεῖον ἀκατάληπτον, κ. λ. p. 208. b. ἐκ τῷ ιδ'
λόγῳ, ἔ. ἡ ἀρχὴ, Τόπος ἐστὶ σωματικὸς, κ. λ.
ibid. ἐκ τοῦ ξζ' λόγου, ἔ. ἡ ἀρχὴ, Ἀγγελος
γὰρ κυρίου, κ. λ. pag. 209. quorum finis est:
ἀπαρχὴν τοῦ ἡμετέρου φερέματος.

XXIV. pag. 210. Sequuntur alia unius
paginae, quae unde desumpta fuerint non li-
quet; quum & auctoris nomen in superiori
margine fortasse adpositum bibliopectus reci-
derit, & eorum titulos longa aetas consum-
ferit. Initium est: Ἐστὶ μὲν γὰρ ἄλογον, καὶ
σκαιὸν τὸ τῇ μὴ δοῦναι. Finis: εὐαγγέλιον ἐκείνη
τῶν θεαρχικῶν ὑποστάσεων.

XXV. pag. 211. Τῷ ἁγίῳ Θεοδώρῳ Κύρου
ἐκ τῷ κεφαλαίῳ τῷ ε' βιβλίου περὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματος. *S. Theodoretii Episcopi Cyri, ex
Libri V. Capite de Spiritu Sancto*. Inc. Τὸ
πνεῦμα τοῖνυν τὸ ἁγίον ἐκ τῷ Θεῷ, καὶ πατρὶ
ἔχειν. Def. διαίρεσιν ἐκείνη ἰδίᾳ καθὼς βέλεται.
Exstat Tom. IV. edit. Paris. A. mdcxlii.
p. 257. & est Cap. III. Lib. V. Haereticarum
Fabularum.

XXVI. pag. ead. Τῷ αὐτῷ ἐκ τοῦ β' λόγου
τῆς βίβλου, ἥ. ἡ ἐπιγραφή, Ἐλληνικὴν πάλην.
*Eiusdem ex secundo Ser-mone Operis, cui ti-
tulus, Graecorum affectiones*. Inc. Εἰ τοῖνυν
φαρὲν εἶναι τι ἀγέννητον καὶ ἀναίτιον. Def. καὶ
κατ' αὐτὸ πιστεύμενον. Ibid. pag. 504.

XXVII. pag. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐκ-
κλησιαστικῆς ἱστορίας, λόγος α'. *Eiusdem ex Hi-
storia Ecclesiastica, Sermo I*. Inc. Τὸ μὲν γὰρ
μεταξὺ. Def. τὴν τοιαύτην ὁσίαν.

XXVIII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἐν τῇ
Εὐφρατιᾷ, ἔ. Ὀσροηνῇ, καὶ Συρίᾳ, καὶ Φοινίκῃ, καὶ
Κιλικίᾳ μονάζοντας, ἥ. ἡ ἀρχὴ, Ὅσον τὴν ἐν ἡμῶν
παρόντι καιρῷ τῆς ἐκκλησίας κατάστασιν. *Eius-
dem ex Epistola ad Monachos Euphratesiacae, Of-
roenae, Syriae, Phoenices, & Ciliciae, cuius
principium &c.* Inc. Βλασφημεῖ δὲ καὶ εἰς τὸ
ἁγίον πνεῦμα. Def. ἀληθῶς ἔγγονα πονηρότερα.
Inter inedita recensetur a Fabricio l. c. Lib.
V. Cap. 2. T. VII. p. 449. Adservatur in
Codice Bibliothecae Caesareae Vindob. te-
ste Lambecio Lib. III. p. 96.

XXIX. pag. ead. Τῷ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς
Γεωργίον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας. *Eiusdem Epi-
stola ad Ioannem Episcopum Antiochenum*. Inc. Ὅ πάντα σοφῶς προτανεύων Θεός, καὶ τῆς
ἡμετέρας προμηθεύμενος ὁμολογίας. Def. καὶ τὸν
ἀπὸ τῆς φθόγγος εἰς ἡμᾶς ἀρμονίας μετάρρη-
θμίζοντα. Eandem e Codice Vaticano edi-
dit Allatii, qui pro supposita habet in Vin-
diciis Synodi Ephesinae & Cyrilli, Romae

mdclxi. 8. p. 137. & ex alio Codice Cote-
lerius Tom. I. Monumentor. Eccles. Grae-
cae, Paris. mdcxxvii. 4. p. 48.

XXX. pag. 213. Alia adiunt fragmenta
incerti auctoris; nam huius nomen item a bi-
bliopecto recisum nullibi adparet. Horum ti-
tuli, quos ut etiam superiorum, saepe divi-
nando potuimus eruere, sunt ἐκ τῶν πεύσεων,
ἔ. ἀποκρίσεων. p. cit. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῆς εἰς
τὴν λυχρίαν. p. cit. b. ἐκ τῶν αὐτοῦ εἰς τὴν
θεωρίαν τῆς λυχρίας σχολείων. ibid. ἐκ τῆς πρὸς
Πύρρον τὸν πρεσβύτερον ἐπιστολῆς. pag. 214.
Quod quidem ultimum, num ad eundem
pertineat, ad quem superiora, adfirmare
non audemus, quum in altera incidat pagina,
cui fortasse novum auctoris nomen erat ad-
scriptum. Initium istorum est: Τὸν τοῦ νῦν
ἀγιοτάτου πάπᾳ συνοδικῶν, καὶ ἐκ τῶν τοσούτοις ὅσοις
γεγράφατε κεφαλαίους. Finis: καὶ ζῶν ὑπερβύ-
σαν, ὅσιωδὲς συνπαρχύσαν τὸ πνεῦμα τὸ ἁγίον.

XXXI. pag. 215. Τῷ μακαρίῳ τοῦ Νικηφό-
ρου τοῦ Βλεμμίδου ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν . . . . .
. . . . . *Beati Nicephori Blem-
midae fragmentum ex . . . .*

Inc. Τὰ περὶ τὴν Ἐφεσον ἀπράκτως τῇ κατὰ
σκοπὸν ἡμᾶς ὑποδέχεται. Def. ἔτι τι τῶν ἁλ-
λων δηλωτικῶν ἐν εἰῇ τοῦ, τὸν υἱὸν ἀρχὴν ὕλως
εἶναι τοῦ πνεύματος. Desumptum fortasse hoc
fragmentum Nicephori Blemmidae, qui
floruit A. Ch. mclv. ex eius Libris duobus
de Spiritu Sancto, quos laudat Manuel Ca-
leca Lib. IV. contra Graecos. Proderunt
G. & L. ad calcem Tom. XIII. Annalium
ab Rainaldo editi cum Allatii versione A.
mdclvi. fol. & in eiusdem Allatii Graecia
Orthodoxa Tom. I. p. 1. In editis prior ho-
rum Librorum Iacobo Bulgariae Archiepi-
scopo, posterior Imperatori Lascari inscri-
ptus est.

XXXII. pag. 218. Ἐκ τῆς βίβλου Ἀναστα-
σίου μοναχοῦ τοῦ ἁγίου ὄντος Σινᾶ ἀπὸ κεφαλαίου
πρώτου. *Ex Libro Anastasii Monachi Sinaitae
Capite I*. Inc. Εἰδέναι μὲν τοι γε πρὸ πάντων
χρὴ, ὥς ἡ παράδοσις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.
Def. καὶ καθυπερβύσαν τὴν Ἐλληνικὴν σοφίαν.
Hoc excipiunt alia plurima ex diversis eius-
dem Libri Capitibus desumpta, usque ad p.
227. ubi ita desinunt: τὴν ἐνανθρώπησιν τὴν
ἐκ παρῆναι τοῦ Θεοῦ λόγῳ ἀνέμενα ἔ. ἀνατρέ-
ποντα. Quae quidem omnia ex Anastasii Si-
naitae Opere sunt excerpta, cui titulus,
Ὁδηγὸς, seu *Dux Vitae*, adversus Acephalos,
Severianos, & Theodosianos, unam in Chri-
sto naturam tantum admittentes, quod Iac.
Gretserus Graece, & Latine edidit In-
golfstadii A. mdcvi. 4.

XXXIII. pag. 228. Τοῦ μακαρίου Ἀττικίου
ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολὴ πρὸς τὸν
μακαριώτατον Κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξαν-
δρείας, περιέχουσα, ὥς γινώσκῃ τοῦ βασιλέως προ-
σχηγία τοῦ τρισμακαρίστου Γεωργίου ταῖς μουσικαῖς
δέλτοις ἐγγράφῃ. *Beati Attici Episcopi Constan-
tinopolitani Epistola ad beatissimum Cyrillum
Archiepiscopum Alexandriae, continens, quo-*
mo-

(1) In edit. Paris. A. mdcxiii. fol. Tom. I. p. 204. est
Cap. XLVI. citati Operis de Fide Orthodoxa.

(2) Ita est evanida scriptio, ut omnem legentium conatum
eludat.

modo Imperatoris voluntate nomen Beatissimi Ioannis mysticis tabulis fuerit inscriptum. Inc. Περιπεπρωμεν ος μη προημεδα, και ερρεγει αναγκαζόμενα. Def. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγὼ τε, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν. Exstat inter Epist. Cyrilli Operum Tom. V. Part. II. p. 201.

XXXIV. pag. 229. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Ἀττικὸν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. Sancti Cyrilli ad Atticum de eodem argumento. Inc. Τοῖς παρὰ τῆς σῆς Θεοφιλείας ἐπεσταλμένοις ἐντυχῶν. Def. μᾶλλον δὲ τῆς ἐκκλησίας θεσμός. Haec quoque Epistola legitur inter Opera Cyrilli loc. cit. p. 204.

XXXV. pag. 230. b. Ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως τοῦ ἁγίου Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, ἣν ἀπέστειλε πρὸς τὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμένην ἐ' σύνοδον. Ex Confessione Fidei sancti Sophronii Hierosolymitani, quam misit ad sanctam & oecumenicam sextam synodum. Inc. Πιστὺν τοίνυν, μακάριοι, καθάπερ ἀρχὴν πεπίστευκα. Def. καὶ μονάδα ἐν τριάδι δοξάζομεν. Legitur in Actis Concilii Constantinopolitani III. Aet. XI. & est pars Epistolae eiusdem Sophronii, Sergio Cypolitano Patriarchae inscriptae, Labaeanae Concil. editionis Tom. VII. p. 887.

XXXVI. pag. 231. Ἐκ τῆς ἀποσταλείσης ὁμολογίας τοῦ μακαρίου Ἀγαθῶνος πᾶπα Ρώμης πρὸς τὴν αὐτὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμένην ἐ' σύνοδον, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα, ἣν ὑπέγραψαν καὶ ἑπὶσκοποι τῆς ἀποστολικῆς θρόνου τῆς παλαιᾶς Ρώμης, καὶ ἡ ἀρχὴ, Πάντων τῶν ἀγαθῶν ἐλπίς ὑπάρχων γνωρίζεται. Ex Confessione beati Agathonis Papae Romani missa ad eandem sanctam & oecumenicam sextam synodum, & ad Imperatorem, quam subscripserunt CXXIV. Episcopi apostolici throni veteris Romae, cuius initium &c. Inc. Ο' ἦεν ὁ λόγος ὁ εἶος ἡμῶν μεριμνῶν ἐς πεπληρωμένους. Def. ἡ τις πάντα ἔκτισε, & διακρατεῖ. Legitur ib. Aet. IV. p. 707, sed deest Graeca Epistolae inscriptio, quam modo adtulimus; Latina autem CXXV. Episcopus habet.

XXXVII. pag. ead. Ἐκ τῆς α' βιβλίου τοῦ ἁγίου Εὐφράμ τοῦ Σύρου ἀπὸ κεφαλαίου η', οὗ ἡ ἀρχὴ, Παραίτου συγκάτισμα ἀνδρῶν αἰρετικῶν, καὶ φιληθῶν. Ex I. Libro S. Ephraem Syri (de Virtute) ex Capite VIII. cuius principium est &c. Inc. Ἐκ τῶν εἰσὶν οἱ λέγοντες, φέγωμεν καὶ πῶμεν. Def. ὅπως ὑγιαίνοντες τῇ πίστει καὶ τῇ πράξει τέλειον καρπὸν ἀποδόμεν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὃ δόξα εἰς τὸς αἰῶνας, ἀμήν. Exstat in eius Operum editione Romana A. MDCCXXXII. Tom. I. p. 224.

XXXVIII. pag. ead. b. Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος ἐκθεσις πίστεως περὶ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας, ἥτοι περὶ Τριάδος. Iustini philosophi & martyris expositio fidei de recta confessione, vel de Trinitate. Inc. Γνωὸς τὸν κατὰ Ἰουδαίων, καὶ Ἑλλήνων λέξαντες ἔλεγχον. Def. καὶ χορηγὸν τῆς ἀνωτάτω βασιλείας. Haec Expositio Reatae Confessionis, quae Iustino tribuitur, adfertur inter eiusdem Opera spuria editionis Venetae A. MDCCXLVII. fol. p. 450.

XXXIX. pag. 237. b. Ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς καθολικῆς πίστεως, ἣν ἀπέστειλε Δάμασος πᾶσι Ρώμης πρὸς Παυλίον ἐπίσκοπον, καὶ πρὸς

τὴς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους, κ. λ. Ex confessione Catholicae fidei, quam misit Damasus Papa Romae ad Paullinum Episcopum, & Orientales Episcopos &c. Latine legitur haec Epistola in Concilio Labbaei cit. edit. Venetae Tom. II. p. 1014. Graece in Cod. Regio 2951. Praeter adlatam Confessionis inscriptionem, fragmenti huius initium nullum damus, nam reliqua pauca, quae supersunt in Codice, ita sunt partim vetustate consumpta, partim ab imperito bibliopogo ita male habita, ut nihil expiscari aliud valeamus. Id unum adfirmare posse videmur, Codicem in fine mutilum esse.

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4. Sec. XIV. cui maxima ubique vulnera a tineis sunt illata. Constat foliis 237.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

Continet hic Codex quatuor Evangelia, COD. XIII.

Actus Apostolorum, & Epistolas cum Paullinas, tum Catholicas; quae omnia in margine habent adpositas ἀρχολογίας, cuiuslibet diei pericopas indicantes, quae in ipso contextu invicem separantur, rubris adiectis vocibus, unde incipiunt, ἀρχή, ubi desinunt, τέλος. Pericopis vero suis item in margine numerus responder, ita ut Matthaei numerentur CXVI. Marci LXXI. Lucae CXIV. Ioannis LXVII. &c. Sed singulorum recensionem adgrediamur.

I. pag. 1. Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἄγιον εὐαγγέλιον. Sanctum Evangelium secundum Matthaeum, nullo Capitulorum indice praemisso, quae tamen ex eorum marginali numeratione LXVIII. esse deprehenduntur. Inc. Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Def. ὡς τῆς συντελείας τῆς αἰῶνος, ἀμήν. In fine rubris subiicitur litteris: Τέλος τῆς κατὰ Ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου. Στίχοι βχ'. Finis sancti Evangelii secundum Mattheum. Versus MMDC. His annis, quo scriptum fuit, adexitur ita: Ἐξεδόθη τῷ αὐτῷ τῷ τῷ μετὰ χρόνους ἡ' τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως. Editum est ab ipso hoc Evangelium annis VIII. post Christi Adscensionem.

II. pag. 45. Τὸ κατὰ Μάρκον ἄγιον εὐαγγέλιον. Sanctum Evangelium secundum Marcum. Praecedat Tabula Capitulorum XLVIII. quorum primum: Περὶ τῆς δαιμονιζομένης. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου, & haec adnotatio: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐσηγορεύθη ὑπὸ Πέτρου ἐν Ρώμῃ· ἐποίησάτο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς προφητικῆς λόγου τῆς ἐξ ὕψους ἐπιόντος τῷ Ἰησοῦ, τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τῆς εὐαγγελίου δηλῶν. Sciendum est, quod Evangelium secundum Marcum praedicatum fuit Romae a Petro; initium autem fecit a prophetico sermone caelitus in Isaiam immisso, ut caelestem Evangelii imaginem ostenderet. Tum haec Carmina:

Ὅσα περὶ Χριστοῦ Σπηγόρος ἔθηκε Πέτρος, Κηρύσσων ἐδίδαξεν ἀπὸ σοφῶν ἐριτίμων, Ἐνθάδε Μάρκος ἄγειρε, καὶ ἐν σελεύσει ἔθηκε. Τῆκεν καὶ μερόπτεον Εὐάγγελος ἄλλος ἐδείχθη. Quae-

Quaecumque de Christo deiloquus gentibus Petrus

Praedicans, tradidit ore pretioso, Haec Marcus collegit, mandavitque chartis; Unde & mortalibus Evangelista aliter exhibitus est.

Incipit Evangelium: Ἀρχὴ τῆς εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Θεοῦ, ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις. Def. καὶ τὸν λόγον βεβαιῶντος διὰ τῶν ἐπακολουθῶντων σημείων, ἀμήν. Subditur: Τέλος τῆς κατὰ Μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου. Στίχοι ρχ'. Finis sancti Evangelii secundum Marcum. Versus MDC. Ἐξεδόθη τῷ τῷ μετὰ χρόνους ἡ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. Editum est hoc Evangelium annis X. post Christi Adscensionem.

III. pag. 74. Τὸ κατὰ Λουκᾶν ἄγιον εὐαγγέλιον. Sanctum Evangelium secundum Lucam. Praecedat Tabula Capitulorum LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ τῆς Κλεόπα, & haec adnotatio: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐσηγορεύθη ὑπὸ Παύλου ἐν Ρώμῃ· ἔτε δὲ ἱερατικῶς χαρμηλῶς ὑπάρχων ἀπὸ Ζαχαρίου τῆς ἱερέως θυμῶντος ἤρξατο. Sciendum est, quod Evangelium secundum Lucam praedicatum fuit Romae a Paulo; & quod sacerdotali charactere esset insignitus, a Zacharia sacerdote hostias offerente fecit initium. Adiunguntur haec Carmina:

Λουκᾶς ἡπίθδυρος ἀνεσώρις ἐπίτρωρ, Ἀ' θανάτου Χριστοῦ γένος, καὶ θεσκελα ἔργα Ἀ' τρεκέως κατέλεξε, καὶ ὡς θάνεν ἄμμε σαώσας; Καὶ πάλιν ἐν Ἰουδαίῳ θορῶν, μερόπτεον ἐδείχθη, Ἐ' ἦεν δ' ἑρατὴν ὑπερ ἀντυγα πατρὶ φαάνθη. Lucas placidus medicae artis peritus, Immortalis Christi genus; & divina opera Fideliter descripsit, utque is pro nostra salute mortuus sit; Ac deinceps ex sepulcro redux, mortalibus apparuerit; Hinc supra caeleste culmen sublatus, patri se exhibuerit.

Hoc Epigramma ab Allatio quoque editum est in Dissert. I. de Libris Eccles. Graecor. pag. 29. sed apud eum pro ἐπίτρωρ est ἐπιβήτωρ, pro ἐδείχθη, ἐμίχθη. Evangelium inc. Ἐπειδὴ τὸ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν. Def. καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνῶντες, & εὐλογῶντες τὸν Θεόν, ἀμήν. In fine: Τέλος τῆς κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου. Στίχοι βω'. Finis sancti Evangelii secundum Lucam. Versus MMDC. Ἐξεδόθη τῷ τῷ μετὰ χρόνους ἡ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. Editum est hoc Evangelium anno XV. post Christi Adscensionem.

IV. pag. 120. Τὸ κατὰ Ἰωάννην ἄγιον εὐαγγέλιον. Sanctum Evangelium secundum Ioannem. Praecedat Tabula Capitulorum XVIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἐν Κανᾷ γάμου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος, & haec adnotatio: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανῶς ἐσηγορεύθη ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Πάτρῳ καὶ ἡσῶ· διηγέται δὲ τὴν ἐπὶ τῷ πατρὶ ἡγεμονικὴν, καὶ πρακτικὴν, καὶ ἐνδοξον τοῦ Χριστοῦ γενεάν. Sciendum est,

dum est, Evangelium Ioannis praedicatum fuisse Traiani temporibus ab Ioanne in insula Patmos; narrat autem ordinatam a Patre, aeternam, gloriosamque Christi generationem. Tum succedunt sequentes versiculi:

Βραυτήεις θεόφρωνος Ἰωάννης πανάριστος, Πρωτόκοον' σοφίης, ὑπεράρχιον εὔρετο ἀρχὴν, Πρωτοφανὴ γενετῆρα Θεοῦ Θεόν, αὐτογενέθλον· Ἐ' ἦεν ἐλεθροπτικῶν αἰρεσῶν ἡμβλυνε φρένα. Tonus deiloquus Ioannes longe optimus Primogenitum sapientiae, supra principium invenit principium, Primo visum genitorem Dei Deum, per se, & ex se ipso genitum; Hinc exitium sectarum perbrinxit mentem.

Evangelium ipsum inc. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, & ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν. Def. ὅδε αὐτὸν οἶμαι τὸν νόστον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία, ἀμήν. Subiungitur: Τέλος τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου. Ἐξεδόθη τῷ τῷ μετὰ χρόνους ἡ' τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως. Στίχοι ετ'. Finis sancti Evangelii secundum Ioannem Editum est anno XXXII. post Christi Adscensionem. Versus MMCCC. De stichometria biblicorum tam Veteris, quam Novi Testamenti, quae non eadem in omnibus est Codicibus, egregie, ut solet, edisserit Riccardus Simon Histoire Critique du Nouveau Testament Chap. XXXII. Tom. III. p. 423.

V. pag. 152. Πράξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Acta sanctorum Apostolorum. Inc. Τὸν μετὰ πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ὃ Θεοφιλε. Def. pag. 194. b. καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάσης παρήσας ἀκωλύτως. Marginales numeri, quibus distinguuntur, quique totidem pericopis in margine item superiore adnotatis respondent, (quod & de sequentium epistolarum sectionibus intelligi volumus) sunt LIII.

VI. pag. 196. Παῦλος Ἀποστόλος πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή. Pauli Apostoli ad Romanos Epistola. Praecedat Hypothesis, quae licet auctoris nomen non praefereat, tamen Euthalii Episcopi Sulcensis esse comperimus ex Collectaneis Monumentorum Ecclesiae Graecae Laur. Zacagni p. 570. Huius initium est: Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Κορίνθου, μήπω μὲν ἑωρακὸς Ρωμαίους. Finis: εἰτα παραμηνετικὸς λόγος εἰς τὰ ἡδὴ διδάξας τελειοῦ τὴν ἐπιστολήν. Incipit Epistola: Παῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, καλῆς ἀπίστοις, ἀφορισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ. Def. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. In edito septem alii versus supersunt. Subscriptum est: Ἡ πρὸς Ρωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου. Ad Romanos Epistola scripta est a Corintho per Phoebe Diaconissam. Divisa est in XLVII. sectiones, & omittuntur εἰς τὸν in hac, tum in sequentibus omnibus Epistolis.

VII. pag. 211. b. Ἡ πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐπιστολή. Prima ad Corinthios Epistola. Praecedat Hypothesis item Euthalii (loc. cit. p. 589.) cuius initium: Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης. Def.

in illo numerentur tantum CCCLXVIII. Ad calcem igitur Evangeliorum subiiciuntur *ἄρχοτέλειαι*, nempe absolutissimus Index Lectionum Evangelicarum, quas tum Dominicus, tum singulis hebdomadarum diebus in Ecclesia Graeca recitari mos erat, initio, & sine diligenter adnotatis. Initium vero fit a magna Paschatis Dominica. Has excipit Menologium, altera nimirum accuratissima earum pericoparum Tabula, quae festis diebus apud Graecos praecipuo quodam ritu celebrari solitis legebantur, a Mense Septembri ad Augustum pertingens; cuius in fine legitur: Τέλος σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ μηνολογίου, ἀμήν. μνηΐ. Σεπτέμβριος. Finis cum Deo Sancto Menologii, amen. mccccxviii. Septembris. Quae quidem Menologii recentius adiecti epocha est; Evangeliorum enim scriptura multo est antiquior. De huiusmodi vero rebus uberissime pertractarunt Leo Allatius in Dissertationibus de Libris Ecclesiasticis, Graecorum, & clariis. Iosephus Assemanus Biblioth. Vaticanae Praefectus, Tom. VI. Kalendariorum Ecclesiae universae, Romae MDCCLV in 4. p. 564. seqq.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. Constat foliis 349.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

COD. X. I. pag. 1. **P**raecedat Evangelio Matthaei, Eusebii Epistola in fine mutila ad Carpianum, edita a Roberto Stephano in ntidissima illa N. T. editione, quae prodit Parisiis A. MDL. fol. ex Regia Bibliotheca, & a Fabricio loc. cit. Lib. V. Cap. 4. Tom. VI. pag. 97. Inscribitur: Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπῆτῳ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν. Euseb. us Carpiano fratri charissimo in Domino salutem. Inc. Αἰμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὴς φιλοπορίαν καὶ σπουδὴν εἰσηγιώχετο. Def. ἀφ' ἐκείνου τῶν εὐαγγελίων ἀριθμὸς τις παρά... Reliqua desunt. Praecesserat ita etiam Prologus in hunc primum Evangelistam; nam quum singulae huius Codicis paginae in duas sint columnas divisa, huius primae unica tantum legitur exarata, alia, cui verustas magnum fortasse damnum inulerat, refecata, novam bibliopagus membranam suffecit. Sequitur igitur Evangelium, cuius in calce legitur: Τέλος εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. Στίχοι βχ. Finis. Evangelium secundum Matthaeum. Versus MMDCC.

II. pag. 23. b. Evangelio Marci praecurrit primo Prologus, qui inc. Διατί τὸ εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον καλεῖται; Επειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρου, καὶ συνέκδημος Παύλου. Def. ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγέλωσι τοῖς μαθηταῖς. Secundo Miracula Christi ab hoc Evangelista narrata, hoc titulo adiecto: Τὰ δὲ σημεῖα καὶ ἐξηγῆται καὶ αὐτὸς ἐξὶ ταῦτα. Signa vero, quae & ipse narrat sunt haec. Inc. Ἐν Καφαρναῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἔχοντά τινα

πνεῦμα ἀνάστατον ἐκαθήρισε λόγῳ. Def. καὶ τὸ σῶμα ἡγέρθη ἐν τριημέρῳ. Tertio index Capitulum XLVIII. nihil a superiorum Codicum indicibus diversus. Sequitur Evangelium ipsum, cui nulla subiecta est stichometria.

III. p. 35. b. Prologus in Lucam inc. Διατί κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον καλεῖται; Επειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, καὶ λ. Def. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλέπόντων τῶν μαθητῶν. Signorum Christi ab ipso narratorum enumeratione inc. Ἐν Ναζαρέτ ἡθελήσεν αὐτὸν κατακρημνίσαι. Def. καὶ ἡγέρθη τὸ σῶμα ἐν τριημέρῳ καὶ ἀνελήφθη. Tabula Capitulum LXXXIII. cum superioribus omnino concordat. Huic item Evangelio, quemadmodum & sequenti stichometria nulla subiecta est.

IV. p. 57. Ioannem nullus neque Prologus, neque index praecedit, sed figura tantum calamo a recentiori manu delineata, Evangelistam sedentem, scribebantemque repraesentans. Singula vero Evangelia, Eusebiana sectionum numeris in margine adpositis distinguuntur, & Matthaei quidem sunt CCCLV. Marci CCXXXVI. Lucae CCCXLII. & Ioannis CCXXXII.

Codex Graecus membr. anaceus Ms. in 4. minori, Sec. XIII. Constat foliis 72.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

I. pag. 1. **E**xhibet quatuor Evangelia elegantissime scripta, quorum singulis Capitulum tabula, nonnullis etiam Hypothesis praecedit. Pericopas quoque ab eadem manu margini adiectas habet, ut in Codice XIII. animadvertimus, quae patet ne sint numero iis, quae in memorato Codice continentur, quum ipsarum marginalis numeratio in Evangelio Matthaei desideretur, iudicare non possumus. Capitulum certe tabulae cum iis concordant Codicis XIV. de quo supra, praeter tabulam Lucae, quae uno minor est Capite. Eusebiana vero sectiones ab alius aliquantulum discrepant inam Matthaei numerantur CCCLV. Marci CCXLI. Lucae CCCXLV. & Ioannis CCXXXII.

II. pag. 96. b. Ante Evangelium Marci legitur Hypothesis, cuius initium: Κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐπιγράφεται, ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρου καὶ συνέκδημος Παύλου, καὶ λ. Finis: ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγέλωσι τοῖς μαθηταῖς, καὶ ὅτι ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, καὶ ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκαθίσεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, quae quidem longior est Hypothesi Cod. XV. superioris. In fine legitur: Τέλος τῶ κατὰ Μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου. ἔχει δὲ τὸ αὐτὸ ἅγιον εὐαγγέλιον τίτλους μὴ. κεφάλαια σλζ. καὶ εἰχες [nota numerica desideratur]. Finis sancti Evangelii secundum Marcum. Habet autem hoc sanctum Evangelium titulos XLVIII. capitula CCXXXVI. & versiculos...

III.

(1) In edit. Fabr. c. συναγωγῆς.

ΝΤΕΣΕΝΟΤ ΔΙΑΦΟΡΑ.

NYSSENI VARIA.

Titulum ita restituimus.

Gregorii Nysseni contra Eunomium Orationes XII. & Cyrilli Alexandrini Anathematismi XII. & alia quaedam.

III. pag. 163. Hypothesis in Evangelium Lucae, quae perperam a scriptore ante mox adlata in Marcum verba adposita est, inc. Κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐπιγράφεται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, καὶ λ. Def. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλέπόντων τῶν μαθητῶν. Evangelio adiecta sunt haec: Τέλος τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου, οὗ οἱ εἰχοι βω'. ἐκδοθέντος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἁγίου Λουκᾶ μετὰ χρόνου ἑ' τῆς Χριστῷ ἀναλήψεως. Finis sancti Evangelii secundum Lucam, cuius versus MMDCCC. quod fuit editum ab ipso sancto Luca anno XV. post Christi Ascensionem.

IV. pag. 266. Ioannem, cui praeter Tabulam Capitulum nulla praecit Hypothesis, haec excipit: Τέλος τῶ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου. ἐγγράφη δὲ παρὰ τῷ αὐτῷ ἀποστόλῳ μετὰ χρόνου τριάκοντα δύο τῆς τῷ Χριστῷ ἀναλήψεως, ἔχον τίτλους δ'. [sic] κεφάλαια σλβ'. καὶ εἰχες... Finis sancti Evangelii secundum Ioannem. Scriptum autem fuit ab ipso Apostolo anno XXXII. post Christi Ascensionem, habens titulos XIX. capita CCXXXII. & versiculos... Succedunt εἰχοι εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν θεολόγον, Versus in sanctum Ioannem Theologum, quorum initium: Βροντήεις θεόφωνος, καὶ λ. quos vide superius in recensione Cod. XIII. huius Plutei pag. 123. N. IV. Agmen claudit Συναξάριον σὺν Θεῷ ἐν ἐπιτόμῳ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἐκλογαδίου πρὸς τὸ συντόμως εὐρίσκων ἐκείνης ἡμέρας εὐαγγέλιον. Synaxarium cum Deo in epitome iuxta officium descriptionis Eclogadii ad inveniendā breviter cuiuscumque diei Evangelia. Δ' ἔχοντες ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς ἕως τῆς Ν'. καὶ εὐαγγελιζόμενος ὁ ἅγιος Ἰωάννης, & ἀπὸ τῆς Ν' ἕως πρώτης Σεπτεμβρίου ὁ ἅγιος Ματθαῖος, καὶ ἀπὸ πρώτης Σεπτεμβρίου ἕως τῆς σαββάτου τῆς τυροφάγου ὁ ἅγιος Λουκᾶς, & ἀπὸ τῆς σαββάτου τῆς τυροφάγου μέχρι τοῦ σαββάτου τῶν βαΐων, ἦτοι τῆς Λαζάρου, ὁ ἅγιος Μάρκος. Τὰς δὲ δεσποτικὰς ἑορτὰς, καὶ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας τῶν ἁγίων οἱ ἀμφοτέροι, ὡς ἡ τοῦ συναξαρίου περιέχει ἀπογραφὴ. Incipiens a magna Dominica usque ad Pentecosten, & evangelizans sanctus Ioannes, & a Pentecoste usque ad primam Septembris sanctus Mattheus, & a prima Septembris usque ad sabbatum Quinquagesimae sanctus Lucas, & a sabbato Quinquagesimae usque ad sabbatum ante Dominicam Palmarum, seu Lazari, sanctus Marcus. Dominicas autem festivitates, & gloriosos dies sanctorum utrique, sicut Synaxarii exhibet descriptio. Legitur in fine: Πόντος Βασιλεὺς, & Θεοῦ λόγα λόγοι. Βασιλίου labor, & Dei Verbi sermones.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori, Sec. XII. Constat foliis 341.

V. pag. ead. Primus Liber, seu Oratio contra Eunomium hunc praefert titulum: Τῶν ἐκδοθέντων παρὰ Εὐνομίου δύο λόγων μετὰ τὴν κοίμησιν τῷ ἁγίῳ Βασιλείῳ, ἀντιρρήτικος εἰς τὸν πρότερον. Primi ex duobus, quos post dormitionem S. Basilii Eunomius edidit Sermones, confutatio. Inc. Οὐκ ἦν, ὡς εἶπεν, τὸ πάντας ἐθέλειν εὐεργετῆν. Def. ἐν μηδενὶ τὴν ἁγίαν Τριάδα πρὸς ἐαυτὴν ἀσυμφώνως ἔχειν.

VI. pag. 66. b. Secunda Oratio inc. Ἡ τῶν

(1) Hunc Basilium, de quo flet Montefalconius, puto esse Codicis calligraphum.

I. pag. 1. **P**raecedunt Capitulum recensio- nes singularum Gregorii contra Eunomium Orationum a secunda usque ad duodecimam; nam primae recensio ipsi Orationis initio praefigitur, ita tamen, ut interserta legatur Epistola Gregorii ad Petrum fratrem, & huius ad illum responsio, ut mox videbimus. Id autem statim lectori ex primis hisce Codicis verbis innotescet: Χρὴ γινώσκειν, ὅτι τοῦ κατ' Εὐνομίου πρώτου λόγου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπιστολῶν Νύσσης ἡ ὑπόθεσις, ἦτοι τὰ μα' κεφάλαια προεγράφησαν πρότερον παρὰ τῶν ταῦτα ἐκδομένων, καὶ ἐτέθησαν μετὰ τὴν Εὐνομίου ἐκδοσιν τῶν δὲ λοιπῶν ἰα' λόγων ἡ ὑπόθεσις οὖν παρ' ἡμῶν ἐκτετέτα, ἐγγράφη ἐνταῦθα. Sciendum est, quod primi Sermonis sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni contra Eunomium hypothesis, seu XLI. Capita scripta sunt prius ab iis qui haec exposuerunt, ac posita sunt post Eunomii Expositionem; reliquorum vero XI. Sermonum hypothesis nunc a nobis exposita, hec scripta est.

II. pag. 4. Recensio Capitulum succedit Εὐνομίου ἐκδοσιν, Eunomii Expositio, cuius initium: Τῷ Θεῷ, καὶ σωτήρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ κατὰ δικαίαν κρίσιν φησάντος ὁμολογεῖν ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς τῆς ὁμολογούντας αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπαρνεῖσθαι τὴν ἀρνημένης αὐτὸν. Finis: κατ' ἡμῶν οἱ συνοφάντηντες, καὶ διαβάλλοντες, ὧν τὸ κρίμα ἐνδοκίον ἐστίν.

III. pag. 6. b. Epistolarum, quae Tabulam Capitulum Libri I. contra Eunomium, & Librum ipsum interiacent, prima sic inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπιστολῶν Νύσσης ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ. Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni ad Petrum fratrem suum Epistola. Inc. Μόλις ἐπιτυχὼν βραχείας σχολῆς. Def. ἡμῶς μὴ ἐμπαιρησιάζεσθαι τῇ ἀληθείᾳ.

IV. pag. 7. b. Altera inscribitur: Τῷ Θεοσεβέστῳ ἀδελφῷ Γρηγορίῳ Πέτρος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Religiosissimo fratri Gregorio, Petrus in Domino salutem. Inc. Ἐντυχὼν τοῖς γράμμασι τῆς οὐσιότητος σου. Def. σαφῶς ἐπιδείκνυσιν. Εἴπωσο.

V. pag. ead. Primus Liber, seu Oratio contra Eunomium hunc praefert titulum: Τῶν ἐκδοθέντων παρὰ Εὐνομίου δύο λόγων μετὰ τὴν κοίμησιν τῷ ἁγίῳ Βασιλείῳ, ἀντιρρήτικος εἰς τὸν πρότερον. Primi ex duobus, quos post dormitionem S. Basilii Eunomius edidit Sermones, confutatio. Inc. Οὐκ ἦν, ὡς εἶπεν, τὸ πάντας ἐθέλειν εὐεργετῆν. Def. ἐν μηδενὶ τὴν ἁγίαν Τριάδα πρὸς ἐαυτὴν ἀσυμφώνως ἔχειν.

VI. pag. 66. b. Secunda Oratio inc. Ἡ τῶν

πὺν Χριστιανῶν πίσις. Def. ἔτε οἱ τὰ ἐκείνου ἀνοήτως θανατοῦντες· ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

VII. pag. 96. b. Tertia inc. Εἰ τῷ νομίμῳ ἀθλοῦντι, τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι πόνων ὅρος ἐστίν. Def. τῷτοις περὶ τῶν προτεθέντων ἀρεσθησόμεθα.

VIII. pag. 111. b. Quarta inc. Καίρος δ' ἐν εἴῃ καὶ τὴν περὶ τὴν γεννήματος φυσιολογίαν. Def. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τοσῦτον.

IX. pag. 130. Quinta inc. Περὶ δὲ τῆς Πέτρῃ τῷ ἀποστόλῃ φωνῆς. Def. ὀνομάζεται δὲ Χρῆστος, καὶ κύριος, καὶ ὡς εἰρήκαμεν. Sed in editione Parisiensis Operum S. Gregorii Nysseni, Anni mdcxxxviii. in fol. Tom. II. p. 572. quam in huius recensione Codicis prae manibus habuimus, per errorem haec item Oratio rursus inscribitur IV. & ita continuatur usque ad IX. quae VIII. nuncupatur. Itaque omisso numero nono, reliquae deinceps tres recte procedunt.

X. pag. 136. Sexta inc. Αἰσθάνομαι πέρα τῷ δέοντος, κ. λ. Def. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τοσῦτον.

XI. pag. 141. b. Septima inc. Ἐπεὶ δὲ φησι τὴν κύριον λέγειν, κ. λ. Def. διὰ τῶν ὀνομάτων ἐνδείκνυται.

XII. pag. 146. b. Octava inc. Τὰ μὲν ἐν ἰσχυρᾷ τῶν ἑνὸς τοιαῦτα. Def. καὶ πάντα ὅσα ἐν τῷ πατρικῷ θεωρεῖται κἀκῶ.

XIII. pag. 153. b. Nona inc. Αἰσθάνομαι τὴν ὑψηλότεραν μετέρχεται λόγους. Def. τὴν βλασφημίαν ἐλέγχουσα.

XIV. pag. 158. b. Decima inc. Αἰσθάνομαι τὴν προκειμένην ἐχόμεθα. Def. μὴ εἶναι ὅ ἐστι φύσιν ἢ ἔχει.

XV. pag. 164. b. Undecima inc. Αἰσθάνομαι τὸ πρὸς τὸ φερέειν τοῦ λόγου. Def. τί ἂν ἄλλο κυρίως, καὶ ἢ ἀντίχριστος λέγεται;

XVI. pag. 170. Duodecima inc. Αἰσθάνομαι τὸ ἐν τοῦ ἀκολούθῳ. Def. πρὸς δὲ τὸ κωμῶσαι τὴν ἀμαθίαν τῶν ἀπειθεύτων, παντελῶς ἐστὶν ἀνεπιτήδειον, ac deinde subditur: Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης κατὰ Εὐνομίου τέλος *Sancti Gregorii Episcopi Nysseni adversus Eunomium finis*. In citata vero editione, ubi praeter Eunomii ἔκθεσιν, omnes hae Orationes habentur a pag. 265. usque ad pag. 713. sequitur huius Orationis XII. pars altera, quae abest in nostro Codice.

XVII. pag. 175. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία περὶ τῆς ἐξαήμερου. *Eiusdem Apologia in Hexaemeron*. Inc. Τί ταῦτα ποιεῖς, ὡ ἄνθρωπε τῷ Θεῷ; Def. κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ Θεοῦ, ὃ πρέπει δέξαι, καὶ κρᾶτος, κ. λ. Vid. cit. edit. Tom. I. pag. 1.

XVIII. pag. 189. Τοῦ αὐτοῦ, πῶς τρία πρόσωπα λέγοντες ἐν τῇ θεότητι, ὃ φαμέν τρεῖς Θεοὺς, πρὸς τὴν Εὐαγγελίαν, ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐνομένων. *Eiusdem, quomodo tres personas statuunt in Deitate, non dicimus tres Deos, adversus Graecos, ex communibus notionibus*. Inc. Εἰ τὸ Θεὸς ὄνομα προσώπου δηλωτικὸν ὑπάρχει. Def. εἰ καὶ ἐν τρισὶ προσώποις, ἵγουν ἰσοστάσει θεωρεῖται Πατὴρ, καὶ Υἱός, καὶ ἅγιος Πνεῦματος. Vid. cit. Operum edit. T. II. p. 82.

(1) Deest Ei in edit.

XIX. pag. 192. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ἐν τῇ πατρίδι περὶ πίστεως. *Eiusdem Epistola ad cives suos de Fide*. Inc. Πολλὰ καὶ ἐθαύμασα, τί ποτε πρὸς ἡμᾶς πεπρόθυμα. Def. ἐπειδὴ λέγεται καὶ ὁ ἄνθρωπος Θεός, ὡς τὸ ἐγὼ εἶπον θεός. . . . Reliqua desunt. Hanc Epistolam, quae neque in citata Operum Gregorii Nysseni editione occurrit, nec a Fabricio memoratur, quum in Codice XXXV. sequentis Plutei integram habeamus, tum illam edere in vulgus totam constituimus. Interim animadvertendum est in Codice nonnullas paginas deesse; etenim, ut ex Montefalconii schedis Ms. eruitur, hanc Epistolam excipere statim debebat eiusdem Gregorii Sermo in ea verba: *Hic est Filius meus dilectus &c.* qui nusquam adparet, una cum potiori memoratae Epistolae parte, ab impia manu sublatus. Hunc porro Sermone inter opera deperdita Nysseni idem refert Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 20. Tom. VIII. pag. 165.

XX. pag. 193. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὴν τολμῶνται συνηγορεῖν, ὡς ὁρθῶς ἔχουσι τοῖς Νεστορίου δόγμασι. *Sancti patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini adversus eos qui dicunt, recte habere Nestorii placita*. Inc. Οἱ τῷ παναγίῳ Θεῷ τὴν ἐαυτῶν διάνοιαν παραστήσαντες. Def. κερδανόμεν γὰρ ἔσω τῆς ἁπλῆς σωστικῆς τῷ βραβεῖον ἐν Χριστῷ δι' οὗ, καὶ μεθ' οὗ Θεῷ, κ. λ. Exstat Operum Cyrilli Tom. VI. a p. 157. ad p. 200. ubi titulum praefert: *Ἀπολογία Κυρίλλου πρὸς τὸν δώδεκα κεφαλαίων, πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἐπισκόπους. Apologeticus pro duodecim capitulis, adversus Orientales Episcopos*. Animadvertendum haec est, quae in editione dicitur ἀντίφρασις τῶν ἀνατολικῶν, in Codice μὲντοι dici αἰρετικῶν, & quae ibi ἀπολογία Κυρίλλου, haec ἀπολογία ὁρθοδόξου nuncupari. In margine vero e regione tituli mox relati ab eadem manu adscriptum fuit κατ' Ἀνδρέαν, & quidem recte; nomine enim Orientalium Episcoporum obiectiones ad XII. Cyrilli Capita scripserat Andreas Samolatenus.

XXI. pag. 206. b. Sequuntur Cyrilli solutiones Dogmaticarum Quaestionum, praemissa Epistola, cui titulus: *Ἀξίως ἐπιδοθεῖσα τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ πιστῷ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας παρὰ τῆς ἀδελφότητος. Supplicatio tradita S. Cyrillo fidei Archiepiscopo, vero Dei servo, S. Cyrillo Archiepiscopo Alexandrino a fraternitate*. Quae quoniam in citata editione desideratur, eius loco Cyrilli ad Calosyrium Epistola praefixa, subiiciendam haec totam duximus. Ea vero sequens est: Ἦν μὲν εὐ ἔχειν ἡμᾶς ἡσυχάζοντας, εἰ καὶ τι κατ' ὁρμήν ἴσως τῶν πτωδευμένων, ὅθεν δὲ ἤττον κἀκεῖθεν ἀποδημοῦντας, ἡμᾶς αὐτοὺς ὠφελεῖσθαι νομίζομεν διὰ τὴν σὴν μόνον θέαν, καὶ μάλα κερδανόμεν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ εὐματὸς σου τὴν εὐσέβειαν διδασκόμενοι. Τὸ μὲν γὰρ καὶ πῶς ἡμεῖς κατὰ τὴν ἀναγιγνώσκουσαν τὰς βίβλους, καὶ τὰ πονήματα τῆς

(2) In edit. κέρδος.

σῆς ὁσιότητος, καλὸν ἡμᾶς καὶ ὠφελίμον, καὶ εἰς τὰ πρόσω φέρον τοὺς προσέχοντας· τὸ δ' ἐξ αὐτῶν θείαν χάριν, καὶ πνευματικὴν γλυκύτητα πηγάζοντων χειλέων τὴν διδασκαλίαν ἀρδεύειν, βεβαιότερον ἡμᾶς, καὶ ζωτικώτερον ἐπαρχει. Ἦν κομμεν τοῖνυν αὐθις διὰ τὴν εἰς σὲ, & τὴν εὐσέβειαν ἐπιθυμίαν, προκοπὴν δ' ἡμετέραν ἡμᾶς, καὶ ἐτέρων διόρθωσιν. Δεξιόμενοι γὰρ πρόσθεν ἐκ τῶν σὴν ἁγίων χειρῶν τὴν περὶ τῶν κατ' ἡμᾶς ὁρθῶν δογμάτων ζητήσιν ἐπιλύουσαν βίβλον, οὐκ ὀλίγη τὴν ὄψιν ἀπηνεγκάμεθα. Ἦν μὲν γὰρ γέγονεν εἰς βεβαίωσιν ὁ λόγος, ἐτέροις δὲ εἰς διόρθωσιν· ὀλίγοι δ' εἰσὶν οἱ μὴ προσελθόντες τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ, ὧν ἐνεφράγη τὰ εὐματὰ· ἀλλ' οἱ τῆς Ἀβελιανῆς χάριτος κακῶς πρὸς ἀλλήλους διατετιθέμενοι, δογματικῶν ἔνεκα τινῶν ζητημάτων εἰς τοσῦτον μανίας ἤλασαν, ὡς καὶ καθαιρέσεις, καὶ ἀναθεματισμοὶ κατ' ἀλλήλων ὀρίζουν, καὶ διαγωγὰς πρὸς ἀλλήλους φέρουν, καὶ διαπραγμάτευμα, καὶ μὴτ' ἐπισκόποις, μὴτε πατράσιν εἰκὴν τοῖς αὐτοῖς, μὴτε μὴν τοῖς παρ' ἡμῶν, μὴτ' ἄλλοις τισὶν ἁγίων παραχωρεῖν, τὸ μέγιστον μέτρον γνώσεως ἡξίωσαι· ἔτω κατακράτος ἡ σατανικὴ ἀκαταστασία πᾶσι τῆς θείας εὐρίνης αὐτῆς ἐξηχμαλώτισε. Πρὸς τούτοις αὐθις & τῶν Αἰγυπτίων τινῶν δὲ ὁρθῶς φρονεῖν περὶ Θεοῦ δεδιδαγμένοι, τὴν αὐτὴν ἐκείνοις νοσοῦντες μανίαν, τοῖς ἴσοις τῆς πλεονεξίας στυγνὰς καὶ ἀλλήλων προσφέρονται, ἀλλὰ θεοῦθεν μέρος ἐκείνου νυγνέτες πρὸς τὴν ἐν Παλαιστίνῃ ἀγίους ἡσασιν, καὶ τούτοις τὰς ζητούμενας πύσεις προσήγαγον. Ἦν μὲν γὰρ τὴν ἐαυτῶν μετρήσαντες δύναμιν ἐκρίναμεν μὴ δεῖν ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ τῶν ὁρίζουν, μὴτε μὴν ἰκανῶς ἔχειν τὸν περὶ τῶν τοιούτων ἐξετάσεων ἀποδοῦναι λόγον. Μαθόντες τοῖνυν οἱ προσηρημένοι παρῆναι πρὸς τὴν σὴν ἡμᾶς ἔχειν ὁσιότητα, ἐξελεγκόμεθα διὰ τῆς ἡμῶν βραχυότητος πέραν δέξασθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους μαχίας τὸν τῆς ὑμετέρας διδασκαλίας λόγον· συναινεσάντων ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ἁγίων πατέρων, αὐθαίρετοι τὴν παράκλησιν ἐδεξάμεθα, αὐτοῖς μάλλον, ἢ ἐκείνοις χαρίζομενοι, τῷ καὶ αὐτῶν τῶν ὕψων ἀπολαύσαι, καὶ παρόντι συνεφραδύναι, καὶ λόγῳ ζῶντι, καὶ ἐ γράμματι δι' ἐτέρων πεμπόμενοι, καὶ πλέον τὴν ἐπιθυμίαν ἐξέπτοντι. Ἦν πᾶσαι τοῖνυν τὴν ἀφίξιν ὃ μετρίως χαίροντες, ὅπως καὶ δι' ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων, ἢ μὲν πρὸς ἀλλήλους συγκροτοῦσι, καταδύνται μάχην. Διὰ δὲ τῆς ὑγιαίνουσας σου διδασκαλίας ἢ τοῦ Χριστοῦ εἰρήνη αὐτοῖς τε καὶ ἡμῖν, ὡς τάχιστα βραβεύειν, εἴτ' ἀπὸ τῶν ἡμῶν διὰ φίλων ἡσυχίαν, εἴτε μενόντων διὰ τὴν ἀγάπην, καὶ συγκρότησιν, καὶ τὴν ἐκ τῶν πρὸς ἡμᾶς, καὶ τὰ γραφισόμενα πεμπόντων εὐκαιρότερον· ἀλλ' αὐτοὶ, πάτερ ἀγιάτα, γνησίως ἡμᾶς ὁρᾶν μὴ παραιτοῦ πατρὸς σπλάγχνα, καὶ εἰς ἡμᾶς διασώζον. Οὕτω γὰρ, ὡς οἶμαι, καὶ ἀπολογίας δεήσομεν, παρῆναι μετέχοντες μετὰ αἰδοῦς διὰ Θεοῦ χάριν, καὶ τὴν σὴν χρηστότητα, ἢ καὶ πλατυνθῆναι ἡμῖν αὐτοῖς ἰσορροπίας τῆς ἡμετέρας γνησιότητος ἀπαιτούμεν, καὶ τοῦτο μετὰ σωφροσύνης. Οὕτω γὰρ γ' ἂν γένοιτο καὶ ἡμᾶς τῶν ἀμοιβαίων τῶς τυγχάνειν, καὶ τὴν σὴν ὁσιότητα, καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ εἰκότα πράττουσαν εὐγνωμοῦν, ἢν πλέον ὁ τῶν ὅλων σωτὴρ ἀποδέχεται, καὶ εἰς ἡμᾶς τῆς ἐλαχίστης κατὰ τὴν

αὐτοῦ μίμησιν καταγομένην οὐ βίας ἀνάγκη, ἀλλ' ἀγάπῃ γνησιότητι, καὶ τοῦτο δῶρον αὐτῷ προσφύουσαν. Εἴτι δὲ τὰ ζητούμενα τὰ ὑποταγμένα. Deinde subiungitur: *Ἰα μὲν κεφάλαια ἐνέκειντο τῇ ἀξιώσει· ἀλλ' ἵνα μὴ διὰ ταῦτα ἐγγράψωμεν, συνεξέξωμεν ἕκαστον κεφάλαιον ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ. Succedunt deinde ipsae Quaestionum solutiones, quae quidem pauciores sunt, quam in citata editione, nempe XX. tantum, quum in ea XXVIII. numerentur; praeterea non eundem ordinem obtinent, nam post primam & secundam, quae cum editis concordant, tertia in Codice, quinta est in editione, 4. VI. 5. VII. 6. VIII. Inde nova sit enumeratio, & quae prima est in Codice, est XVIII. in editione, 2. XIX. 3. XIV. 4. XX. 5. XXI. 6. XV. 7. X. 8. XXII. 9. III. 10. XII. 11. XI. 12. XXIII. 13. IV. 14. XVII. Primae Quaestioni praefigitur hic titulus: *Πρῶτον κεφάλαιον ἐπιλύσεως δογματικῶν ζητημάτων προτεθέντων τῷ ἁγιοτάτῳ Κυρίλλῳ. Primum Caput solutionis Dogmaticarum Quaestionum propositarum sanctissimo Cyrillo*. Incipit Quaestio: *Εἰ ὁ ἐπὶ πάντων Θεὸς χεῖρας, πῶς δὲ ὁφθαλμοῖς, ὅτ' αὖτε καὶ πτέρυγας ἔχειν ὑπὸ τῆς θείας γραφῆς ὀνομαζόμενος, κ. λ. Solutio inc. Οἱ φρονεῖν ὄντες ἐν καλῷ. Ultimae quaestioni, cui titulus: *Πρὸς τὴν λέγοντας, πῶς ἀσώματος ὄντες οἱ δαίμονες, κ. λ. solutio inc. Ἰδόντες οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. Fortasse post sextam solutionem, quae absolvitur pag. 209. b. aliquid doest, quum in sequenti pagina incipiat nova solutio, nullum habens titulum, qui alius semper praefigitur, & ab hac nova numerorum series ordiatur. Hic liber inscribitur in cit. editione Paris. Tom. VI. pag. 363. Κατὰ Ἀνθροπομορφιστῶν. Contra Anthropomorphitas. Cotelio in Notis ad Monumenta Ecclesiae Graecae Tom. III. p. 557. teste, in aliis Codicibus alium habet titulum: *Ἐπιλύσεις δογματικῶν ζητημάτων ἐπιτεθέντων παρὰ Τιβερίου διακόνου, καὶ τῆς ἀδελφότητος, vel Ἐπιλύσεις τῶν προσενηχθέντων πεύσεων παρὰ Τιβερίου διακόνου, & τῶν ἀδελφῶν, vel denique Κυρίλλῳ πρὸς Τιβερίον*.***

XXII. pag. 214. b. Ἐπιστολὴ τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας πρὸς Καλοσύριον ἐπισκόπον Ἀρσενότιον, κατὰ τῶν λεγόντων, ἀνθροπομορφον εἶναι τὸ θεῖον. *Sancti Cyrilli Episcopi Alexandrini Epistola ad Calosyrium Episcopum Arsenoitem, adversus eos, qui Deum anthropomorphum statuunt*. Inc. Ἀφικόμενοι τινες ἀπὸ τῶν ὅρων τῷ Καλαμῶντος. Def. Ἐρῶσθαι σε ἐν κυρίῳ εὐχομαι, ἀγαπητέ, καὶ ποθεινότε. Haec Epistola, uti mox admonuimus, in edit. citata Dogmaticarum Quaestionum solutionibus praemittitur, & inscribitur: *Adversus Anthropomorphitas liber unus*. De Calosyrio Episcopo Arsenoite vid. Oudinum l. c. Tom. I. p. 1046.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. minuto, sed perspicuo caractere. Constat foliis scriptis 215. cuius specimen

R

ΕΤΑΓ-

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XVII. Antiquissimus hic, praestantissimusque Codex tum ob ea, quae nondum vulgata praefert, tum ob ea, quae vel edita, non satis nota sunt, optat profecto, atque exigit, ut distincta singularum partium descriptio in vulgus prodeat; idque eo libentius praestamus, quod permulta ad Graecam litteraturam spectantia, quae forte, qui de huius pertractarunt, non viderint, continet certe ac praeclara. Quae quidem omnia, quasi prolegomena sunt quaedam iis, qui sequuntur in quatuor Evangelistas, Matthaum, Marcum, Lucam, & Iohannem ineditis Commentariis.

L. p. ergo prima legitur Ε'κλογάδιν (sic) τῶν δ' εὐαγγελιστῶν διὰ τε τῆς ἀρχῆς, καὶ τοῦ τέλους τὴν περιτοπὴν ἐκείνῃ εὐαγγελιστῶν, ἅμα δὲ καὶ τὴν τῶν κεφαλαιῶν παρασημειώσιν ἀκριβῶς διαγορεύον· περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἀγίας πύσχα, τελειῶν ἐν τῷ μηνολογίῳ. *Eclogadium quatuor Evangelistarum, in quo diligenter exponitur a principio ad finem cuiuscumque Evangelistae pericopa, simulque Capitulum adnotationis. Incipit autem a S. Paschate, desinens in Menologio.*

II. p. 5 Συναξάριν σὺν Θεῷ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίου μέχρι μηνὸς Αὐγούστου. *Synaxarium cum Deo, incipiens a mense Septembris usque ad mensem Augusti; quod quum reliquorum omnium, quae in aliis huius Plutei Codicibus legantur, plenissimum sit subiiciendum heic duximus.*

Μὴν Σεπτέμβριος.

α'. Ἀρχὴ τῆς ἰνδίκης, καὶ τῶν ὁσίων πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν.

β'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Μάρκου.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς Θεοτόκου.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Ἰωάννου καὶ Παύλου.

γ'. Τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου.

δ'. Τοῦ ἀγίου Βαβύλου.

ε'. Τῆς προφῆτης Ζαχαρίου.

ς'. Τοῦ ἀγίου Εὐδοξίου.

ζ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Σώζοντος.

Εἰς τὸν ὄρθρον τῆς Θεοτόκου.

Εἰς τὴν παννυχίδα τῆς Θεοτόκου.

η'. Τὸ γενέσιον τῆς Θεοτόκου.

θ'. Ἰωακὴμ, καὶ Ἀννης.

ι'. Εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίου ξύλου.

ια'. Εἰς τὴν προσκύνησιν.

ιβ'. Εἰς τὴν προσκύνησιν, καὶ τοῦ ἀγίου Αὐτομόμου.

Τῆς προσκυρήσεως.

ιγ'. Εἰς τὴν προσκύνησιν.

Σάββατον πρὸ τῆς ὑψώσεως.

Κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως.

ιδ'. Εἰς τὴν παννυχίδα τῆς ὑψώσεως.

Σάββατον μετὰ τὴν ὑψώσιν.

Κυριακὴ μετὰ τὴν ὑψώσιν.

ιε'. Ἡ ε' σύνοδος, καὶ τῶν ἀγίων μαρτύρων Ἀκακίου, καὶ Νικήτα.

ισ'. Τῆς ἀγίας Εὐφροσύνης.

ιζ'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Εὐλαμπίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιη'. Τῆς ἀγίας Θεοδόρης.

ιθ'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Τροφίμου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κ'. Τῆς ἀγίας Εὐσταθίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κα'. Τῆς ἀγίας ἀποστόλου Κασσίου.

κβ'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Φωκῆς.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς προφῆτης Ἰωνᾶ.

κγ'. Ἡ σύλληψις τῆς Προδρόμου.

κδ'. Τῆς ἀγίας Θεόκλειας.

κε'. Τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης, καὶ τῆς λήξεως τῆς κάμπης.

κς'. Ἡ μετέστας τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

κζ'. Τῆς ἀγίας Καλλιστῆτος.

κη'. Τῆς ὁσίας Χαρίτωνος.

κθ'. Τῆς ὁσίας Κυριακῆς.

λ'. Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.

Μὴν Οκτώβριος.

α'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Ἀνάνιου.

Τῇ αὐτῇ τῆς ἀγίας Δομνίνης, καὶ Ρωμανοῦ.

β'. Τῆς ἀγίας Κυριακῆς, καὶ Ἰουστίνης.

γ'. Τοῦ ἀγίου Διονυσίου.

δ'. Τῆς ἀγίας ἀποστόλου Ἰεροβόλου.

ε'. Τῆς ἀγίας Χαρίτιδος.

ς'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.

ζ'. Τῶν ἀγίων Σεργίου, καὶ Βάκχου.

η'. Τῆς ὁσίας Πλαγίας.

θ'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀλφαίου.

ι'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Εὐλαμπίου, καὶ Εὐλαμπίας.

ια'. Ἡ ὁρθοδοξία τῆς ε' συνόδου.

ιβ'. Τῶν ἀγίων Πέτρου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιγ'. Τῶν ἀγίων Κάρπου, καὶ Παύλου.

ιδ'. Τῶν ἀγίων Ναζαρίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιε'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Λουκιανοῦ.

ισ'. Τοῦ ἀγίου Λουγγίνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιζ'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Ἰσιδώρου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιη'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Λουκᾶ.

ιθ'. Τοῦ ἀγίου Μάκκωνος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Ἀρτεμίου.

κα'. Τῆς ὁσίας Ἰλαρίωνος.

κβ'. Τῆς ἀγίας Ἀβερκίου.

κγ'. Τῆς ἀγίας ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ Θεοῦ.

κδ'. Τοῦ ἀγίου Ἀρέθα, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κε'. Τῶν ἀγίων Νοταρίων.

κς'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Δημητρίου.

κζ'. Τῆς ἀγίας Ἀρτεμιδώρας, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κη'. Τῆς ἀγίας Στεφάνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κθ'. Τῆς ὁσίας Ἀβραμίου.

λ'. Τῆς ἀγίας Κυριακῆς πατριάρχου.

λα'. Τῆς ἀγίας ἀποστόλου Στάχυος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Νοέμβριος.

α'. Τῶν ἀγίων ἀναργύρων.

β'. Τῆς ἀγίας Ἀκινδύνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

γ'. Τοῦ ἀγίου Ἀκελίμου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

δ'. Τῆς ἀγίας Θεοδότης.

ε'. Τῶν ἀγίων Γαλακτίωνος, καὶ Ἐπιστήμης.

ς'. Τοῦ ἀγίου Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ.

ζ'. Τῶν ἀγίων λγ' μαρτύρων.

η'. Τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

θ'. Τοῦ

θ'. Τοῦ ἀγίου Τιμοθέου, καὶ Μαύρας.

ι'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Ὁρέστου.

ια'. Τοῦ ἀγίου Μηνᾶ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιβ'. Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.

ιγ'. Τοῦ Χρυσοστόμου.

ιδ'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Φιλίππου.

ιε'. Τῶν ἀγίων ὁμολογητῶν.

ισ'. Τῆς ἀγίας ἀποστόλου Ματθαίου.

ιζ'. Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ.

ιη'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Πλάτωνος, καὶ Ρωμανοῦ.

ιθ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Νεοφύτου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κ'. Τοῦ ἀγίου Μαξίμου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κα'. Τῶν ἁγίων τῶν ἁγίων.

κβ'. Τῆς ἀγίας Κικιλίας.

κγ'. Τοῦ ἀγίου Ἀμφιλοχίου.

κδ'. Τῆς ἀγίας Γρηγορίου τῆς Ἀκράγαντος.

κε'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Κλήμεντος, καὶ Πέτρου.

κς'. Τοῦ ὁσίου Ἀλυπίου.

κζ'. Τοῦ ἀγίου Ἰακώβου τῆς Πέρσης.

κη'. Τοῦ ἀγίου Βερνάρτου.

κθ'. Τῆς ὁσίας Θεοδότου.

λ'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου.

Μὴν Δεκέμβριος.

α'. Τῆς ἀγίας προφῆτης Ναὺμ.

ς'. Τοῦ προφῆτη Ἀμβραχάμ.

γ'. Τοῦ προφῆτη Σοφονίας.

δ'. Τῆς ἀγίας Βαρβάρας.

ε'. Τοῦ ὁσίου Σάββα.

ς'. Τοῦ ἀγίου Νικολάου.

ζ'. Τοῦ ὁσίου Ἀμβροσίου.

η'. Τοῦ ὁσίου Σωφρονίου ἐπισκόπου Κύπρου.

θ'. Ἡ σύλληψις τῆς ἀγίας Ἀννης.

ι'. Τοῦ ὁσίου Ἀμφιλοχίου.

ια'. Τοῦ ὁσίου Δανιὴλ τοῦ Στυλίου.

ιβ'. Τοῦ ὁσίου Σπυρίδωνος.

ιγ'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Εὐστατίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιδ'. Τῶν ἀγίων Φιλήμονος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ισ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Εὐλεφρίου.

ις'. Τοῦ προφῆτη Ἀγγαίου.

ιζ'. Τῶν ἀγίων γ' παιδῶν, καὶ Δανιὴλ.

ιη'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Σεβαστιανῶν.

ιθ'. Τοῦ ἀγίου Πέτρου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κ'. Τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου.

κα'. Τῆς ἀγίας Ἰουλιανῆς.

κβ'. Τῆς ἀγίας Ἀναστασίας.

κγ'. Τῶν ἀγίων ι' τῶν ἐν Κρήτῃ.

Σάββατον τῶν ἀγίων πατέρων.

Κυριακὴ τῶν ἀγίων πατέρων.

κδ'. Εἰς τὴν παραμονὴν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως.

κε'. Εἰς τὸν ὄρθρον.

Εἰς τὴν λειτουργίαν.

κς'. Τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

κζ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Στεφάνου.

κη'. Τῶν ἀγίων διμυρίων, καὶ Στεφάνου τοῦ νέου.

Σάββατον μετὰ τὴν Χριστοῦ γέννησιν.

Κυριακὴ μετὰ τὴν Χριστοῦ γέννησιν.

κθ'. Τῶν ἀγίων ἡγίων.

λ'. Τοῦ ὁσίου Μαρκελλοῦ.

λα'. Τοῦ ἀγίου Βερνάρτου.

Μὴν Ἰαννουάριος.

α'. Εἰς τὴν περιτομὴν, καὶ τοῦ ἀγίου Βασιλίου.

β'. Τοῦ ἀγίου Σιλβέστρου.

γ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Γορδίου.

δ'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Ζωσίμου.

Σάββατον πρὸ τῶν φώτων.

Κυριακὴ πρὸ τῶν φώτων.

ε'. Εἰς τὴν παραμονὴν τῶν φώτων.

Εἰς τὸν ὄρθρον.

ς'. Εἰς τὴν λειτουργίαν.

ζ'. Τῆς Προδρόμου.

Σάββατον μετὰ τὰ φῶτα.

Κυριακὴ μετὰ τὰ φῶτα.

η'. Τῆς ἀγίας Ἰππολύτης Ρώμης.

θ'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Πολυεύκτης.

ι'. Τῆς ἀγίας Γρηγορίου Νύσσης.

ια'. Τῆς ὁσίας Θεοδοσίας.

ιβ'. Τῆς ὁσίας Στεφάνου.

ιγ'. Τῆς ἀγίας Εὐφύμης, καὶ Στρατονίκης.

ιδ'. Τῶν ἀγίων Ἀββάδων τῶν ἐν τῇ Ραίθῃ.

ιε'. Τῆς ὁσίας Ἰωάννου τῆς πτωχῆς.

ισ'. Τῆς τιμίας ἀλύσεως τῆς ἀγίας Πέτρου.

ιζ'. Τῆς ἀγίας Ἀντωνίας.

ιη'. Τῆς ἀγίας Ἀθανασίας, καὶ Κυρίλλου.

ιθ'. Τῆς ὁσίας Μαναρίου.

κ'. Τῆς ὁσίας Εὐθυμίου.

κα'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Νεοφύτου.

κβ'. Τοῦ ἀγίου Τιμοθέου.

κγ'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Κλήμεντος, καὶ Ἀγναγγέλου.

κδ'. Τῆς ὁσίας Ξένης.

κε'. Γρηγορίου τῆς Θεολόγου.

κς'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Ἀγερίας, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κζ'. Ἡ ἐπάνοδος τῆς Χρυσοστόμου.

κη'. Τοῦ ὁσίου Β'φραίου.

κθ'. Τῆς ἀγίας Ἰγνατίου.

λ'. Τῆς ὁσίας Εὐεφώντος.

λα'. Τῆς ἀγίας Κύρης, καὶ Ἰωάννου.

Μὴν Φεβρουάριος.

α'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Τρύφωνος.

β'. Εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τῆς ὁρθῆς.

Εἰς τὴν λειτουργίαν.

γ'. Τῆς δικαίης Συμεῶν.

δ'. Τῆς ὁσίας Ἰσιδώρου τοῦ Πηλεσιώτου.

ε'. Τῆς ἀγίας Ἀγάθης.

ς'. Nullius fit mentio.

ζ'. Τῆς ἀγίας Παρθενίου.

η'. Nullius fit mentio.

θ'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Νικηφόρου.

ι'. Τῆς ἀγίας Χαλαράμπους.

ια'. Τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Βλασίου.

ιβ'. Τοῦ ἀγίου Μελετίου.

ιγ'. Τοῦ ὁσίου Μαρτινιανῶν.

ιδ'. Τοῦ ὁσίου Αὐξεντίου.

- κς. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Πατίης, καὶ τῶν σὺν αὐτῇ.
 κζ. Τῆς ἁγίας Περφύρας.
 κη. Τῆς ὁσίας καὶ ἐμολογητῆς Βασιλείας.
 Μὴν Μάρτιος.
 α. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐδοκίας.
 γ. Τῆς ἁγίας Βασιλίσκου.
 δ. Τῆς ὁσίας Η' συχίας.
 ε. Τῆς ἁγίας Κόνωνος.
 ς. Τῶν ἁγίων μετ' μαρτύρων.
 ζ. Τῶν ἁγίων ζ' τῶν ἐν Χερσῶν ἐπισκεπτῶν.
 η. Τῆς ὁσίας Θεοδωλάντης.
 θ. Τῶν ἁγίων μ.
 ι. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Κοδράτης.
 ια. Τῆς ἁγίας Σωφρονίου πατριάρχου.
 ιβ. Τῆς ἁγίας Θεοφάνους.
 ιγ. Τῆς ἁγίας Σαβίνου.
 ιδ. Τῆς σεισμῆς.
 ιε. Τῆς ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ Α' λεξίς.
 ις. Τῆς ἁγίας Κυρίλλου ἱεροσολύμων.
 ιζ. Τῶν ἁγίων Χρυσανθε καὶ Δαρείας.
 ιη. Τῆς ἁγίας ἱερομάρτυρος Βασιλείας.
 κ. Ο εὐαγγελιστὴς τῆς Θεοτόκου.
 Εἰς τὴν λειτουργίαν.
 κς. Τῆς ἁγίας Ματρώνας.
 λ. Τοῦ ἁγίου Γωάννου τῆς Κλίμακος.
 Μὴν Α' πρίλλιος.
 α. Τῆς ὁσίας Μαρίας.
 β. Τῶν ἁγίων Α' μφίανθ, καὶ Ε' δεσίς.
 γ. Τῆς ἁγίας Θεοδώρας, καὶ τῶν σὺν αὐτῇ.
 δ. Τῆς ἁγίας Εὐτυχίας πατριάρχου.
 ε. Τῆς ἁγίας Ρουφίνου.
 η. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ρούφου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
 ι. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Τερентίας.
 ια. Τῆς ἁγίας Α' ντίπας.
 ις. Τῆς ἁγίας Α' γάπης, καὶ τῶν σὺν αὐτῇ.
 ιη. Τῆς ἁγίας Γαλάτης.
 κβ. Τοῦ ὁσίας Θεοδώρου Σικώτου.
 κγ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Γεωργίας.
 κδ. Τῆς ἁγίας ἀποστόλου Μάρκου.
 κς. Τῆς ἁγίας ἱερομάρτυρος Βασιλείου.
 κζ. Τῆς ἁγίας Συμεὼν τῆς συγγενεῖς τῷ Κυρίῳ.
 λ. Τῆς ἁγίας Γαλάτης τῆς ἀδελφῆς Θεῶ.
 Μὴν Μάιος.
 α. Τῆς ἁγίας προφῆτου ἱερεμίας.
 β. Τῆς ἁγίας Α' θανάσις.
 γ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Τιμοθέου.
 δ. Τοῦ δικαίου Γάβ.
 η. Τῆς ἁγίας Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
 ζ. Τῆς αὐτῆς ἡμέρας μάρτυρος Α' κακίου.
 θ. Τῆς προφῆτου Η' σάβου.
 ι. Τῆς αὐτῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Χριστοφόρου.
 ια. Τῆς ἀποστόλου Σίμωνος.
 ιβ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Μανίου.
 ιγ. Τῆς ὁσίας Ε' πιδανίου, καὶ Γερμανοῦ.
 ιδ. Τῆς ἁγίας ἱστορῆου καὶ Π' χωμίου.
 ις. Τῆς ἁγίας προφῆτου Ζαχαρίου.
 ιθ. Τοῦ ἁγίου Πατριάρχου.
 κ. Τοῦ ἁγίου Θελελαίου.
 κβ. Τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου, καὶ Ε' λένης.
 κγ. Τοῦ ἁγίου Βασιλίσκου.
 κδ. Τοῦ ὁσίας Συμεὼν τοῦ θανατασοῦ ὄρους.
 κς. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Γάδα.
 κζ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Ε' λαδίου.

- κθ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Θεοδοσίας.
 λα. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρόνικου.
 Μὴν Ἰούνιος.
 α. Τοῦ ἁγίου Γουζίνου.
 β. Τοῦ ἁγίου Νικηφόρου πατριάρχου.
 γ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λουκιανῶ.
 δ. Τοῦ ἁγίου Μητροφάνους.
 ε. Τῆς ἁγίας Δωροθέου.
 ζ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Θεοδότου.
 η. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου Εὐχαΐτου.
 ια. Τῶν ἀποστόλων Βαρθολομαίου, καὶ Βαρνάβα.
 ιβ. Τοῦ ὁσίας Ο' νουφρίου.
 ιγ. Τῆς ἁγίας Α' κυλίνης.
 ιδ. Τοῦ ἁγίου προφῆτου Ε' λιασαίου.
 ις. Τοῦ ἁγίου Τύχωνος.
 ιζ. Τοῦ ἁγίου Μανουήλ, καὶ τῶν σὺν αὐτῇ.
 ιη. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λεοντίου.
 ιθ. Τοῦ ἁγίου Ζωσίμου.
 κ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γουλιανῶ.
 κβ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Εὐταβίου.
 κγ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Α' γριππίνης.
 κδ. Τῆς γενέσεως τοῦ Προδρόμου.
 κς. Τῆς ἁγίας Φεβρωνίας.
 κζ. Τοῦ ὁσίας Σαμψών.
 κη. Τῆς ἁγίας Κύρου, καὶ Γωάννου.
 κθ. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου, καὶ Παύλου.
 λ. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων.
 Μὴν Ἰούλιος.
 α. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων.
 β. Τῆς τιμίας ἐσθῆτος.
 γ. Τοῦ ὁσίας Ἀνδρέου Κρήτης.
 δ. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φουρτουνάτου.
 η. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Προκοπίου.
 θ. Τοῦ ἁγίου Παγκρατίου.
 ι. Τῶν ἁγίων μετ' μαρτύρων.
 ια. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφροσύνης.
 ιβ. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἀκύλα καὶ σι (superscripta littera μ)
 ις. Τῆς ἁγίας Κυρίλλου, καὶ Ρουλίττης.
 ιζ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Α' ηνογίνης.
 ιη. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Μαρίας.
 ιθ. Τοῦ ἁγίου Αιμιλιανῶ.
 ις. Τοῦ ὁσίας Δίου, καὶ Μαρίας.
 κ. Τοῦ ἁγίου Η' λίου.
 κβ. Τῆς ἁγίας Συμεὼν τῆς Σάλης.
 κγ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Φωκῆς.
 κδ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Τροφίμου.
 κς. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Χριστίνης.
 κζ. Η' κοίμησης τῆς ἁγίας Α' ννης.
 κη. Τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.
 κθ. Τῶν ἀποστόλων Προχόρου, καὶ Νικάνωρος.
 λα. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Καλλινίκου.
 λ. Τῶν ἁγίων Σίλα, καὶ Σιλουανῶ.
 Μὴν Αὐγύστης.
 α. Τῶν Μανικαβαίων.
 β. Τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Στεφάνου.
 γ. Τῆς αὐτῆς ἡμέρας τῶν ἁγίων ἐπὶ τὰ παῖδας τῶν ἐν Ε' φέσφ.
 δ. Τοῦ ὁσίας πατρὸς ἡμῶν Δαλμάτου.
 ε. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐδοκίας.
 ς. Τοῦ ἁγίου Εὐσργίνου.
 ζ. Η' μεταμόρφωσης εἰς τὸν ὄρθρον.
 Εἰς τὴν λειτουργίαν.
 η. Τῆς ἁγίας Αιμιλιανῆς.

ζ. Τοῦ

- θ. Τῆς ἁγίας ἀποστόλου Ματθαίου.
 ι. Τῆς ἁγίας Λαυρεντίας.
 ιβ. Τῶν ἁγίων Φωτίου, καὶ Α' νικήτου.
 ιγ. Τῆς ὁσίας Μαξίμου.
 ιδ. Τῆς παναγίας. Εἰς ὄρθρον.
 Εἰς τὴν λειτουργίαν.
 ις. Τῆς ἁγίας Διομήδους.
 ιζ. Τῆς ἁγίας Μύρωνος.
 ιη. Τῆς ἁγίας Φλόρου, καὶ Λαύρου.
 ιθ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Α' νδρέου.
 κ. Τῆς ἁγίας Θεοδωλάντης.
 κβ. Τῆς ἁγίας Ακουρίου.
 κγ. Τῆς ἁγίας Α' γαθονίκου.
 κδ. Α' ποστόλου Τίτου.
 κς. Μάρτυρος Α' νδρόνικου.
 κζ. Τῆς ὁσίας Ποιμένους.
 κη. Τῆς ἁγίας Μωϋσῆ.
 κθ. Η' ἀποτομῇ τῆς Προδρόμου.
 λα. Τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Qui plura scire cupiat de huiusmodi Graecorum Menologiis, seu Calendariis, adeat eruditissimum Commentarium Leonis Allatii de Libris Ecclesiasticis Graecorum, recusum ab Ioanne Alberto Fabricio Hamburgi mdcxxii. Biblioth. Graecae T. V. Nicolaum Carminum Falconium Archiepiscopus Ecclesiae S. Severinae in Observationibus ad Capponianas Ruthenas Tabulas Romae mdcclv. fol. & Clarissimi Iosephi Simonis Asemanni Kalendaria Ecclesiae Univerſae &c. Romae mdcclv. in 4. T. V. & VI.

III. pag. 9. Sequitur ἡ πρόθεσις καὶ τῶν εὐαγγελιστῶν συμφωνίας. Hypothesis Canonum Concordiae Evangelistarum. Inc. Εὐαγγελιστῶν Καρπινῶν ἀγαπητῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ χαίρειν. Α' μωνίος μὲν δ' Α' λεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκοὶ φιλοπονήσαν. Def. παραπλήσια λέγοντας αὐτὸς εὐρήσεις. Ε' ἴσως ἐν κυρίῳ. Quae quidem tota rubris, ac maioribus descripta litteris, rubris item duobus circulis comprehenditur.

IV. pag. 10. Hanc excipiunt Canones ipsi concordiae, & harmoniae Evangelistarum pictis item rubro colore localamentis, quae sunt septemdecim, inclusi. Hi Canones, praemissa eadem Hypothesi, seu ad Carpinum Epistola, praefiguntur Graece quibusdam N. T. editionibus, ut Erasmi, Roberti Stephani, Anni mdi. & aliis.

V. pag. 14. b. Sequitur recentiori manu exarata Ἀπόδειξις, πῶς ἐγένετο ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἱερεὺς περὶ αὐτῶν γὰρ φησὶν ὁ προφῆτης Δαβὶδ, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχisedech. Demonstratio, quomodo factus sit Christus filius dei sacerdos: de ipso enim dicit propheta David, Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech. Inc. Πολλοὶ γὰρ τὸτο ἀγνοοῦσιν. Τῶν ἡν παρ' Εβραίων εἰς τὸ ἱερατεῖον αὐτῶν. Def. καὶ ἐν τῇ τῶν πεισθέντων. Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχisedech.

VI. pag. 19. Adcedit rubris item, & maioribus litteris exarata ἡ πρόθεσις τῆς κατὰ Ματθαίου εὐαγγελίου. Argumentum in Evan-

gelium secundum Matthaeum. Inc. Κατὰ Ματθαίου εὐαγγέλιον ἐπιγράφεται. Def. ὡς τῆς συντελείας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Eadem Hypothesis legitur in Catena Graecor. Patrum in Matthaeum edita a Petro Possino Tolosae mdcxlviii.

VII. pag. ead. b. Τοῦ κατὰ Ματθαίου εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια. Capita Evangelii secundum Matthaeum, quae sunt sexaginta octo, quorum primum: Περὶ τῶν Μάγων. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

Praemititur cuilibet Evangelio recentiori manu, eadem nimirum, cui mox relatum de Christo Demonstrationem debemus, Evangelistae brevis notitia, quae quidem quoad Matthaeum ita incipit: Τέσσαρες μὲν εἰσιν οἱ εὐαγγελισταί· τέτων δὲ οἱ μὲν δύο Ματθαῖος, καὶ Ἰωάννης ἦσαν ἐν τῇ χορῇ τῶν ἰσθ. Def. νῦν δὲ ὁ παρέλειψεν οὗτος, ἔγραψεν ἐνέπνοος, καὶ διὰ τὸτο δοκῶσιν ἐν τισὶν ἀλλάττειν, καὶ ταῦτα μὲν ἔως. Succedit ipsa Matthaei imago vivis coloribus elegantissime expressa, quae cogitantem Apostolum, sedentemque repraesentat, eius nomine adscripto.

VIII. pag. 18. Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαίου. Evangelium secundum Matthaeum. Inc. Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Αβραάμ. Commentarius, qui totum undequaque marginem implet, inc. Βίβλος γενέσεως ἐστὶ τοῦ γενομένου ἐν σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα· διδὼν καὶ ἐπὶ πάντων τὸ ἐγέννησε λέγεται· ἡ δὲ Χριστὸς γενέσθαι, ὅχι ὁδὸς ἐστὶν ἐν τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι, ὡς οἰοῦνται τινες ἐπ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ὁδὸς ἀπὸ τοῦ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχοντος ἐπὶ τὸ ἀναλαβεῖν τὴν τοῦ δόλου μορφὴν. Hoc anonymi veteris scriptoris fragmentum in Matthaei Cap. i. ad calcem Catenae Patrum Graecorum in Matthaeum coniecit Petrus Possinus Tolosae mdcxlviii. pag. 386. Definuit Commentarius: ἐπειδὴ γὰρ ἀποστόλων αὐτοὺς μαθητεύειν πάντα τὰ ἔθνη. μετὰ ἐδόκει τὸ ἐπ' ἰσχυρὰ ἐπαύρον αὐτῶν τὸ φρόνημα, ἵνα μὴ διαπορηθῶσιν, ὡς ὁ δυνάμενοι τοῦτο ποιῆσαι, εἴπεν τοῦτο.

IX. pag. 90. b. ἡ πρόθεσις εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον. Hypothesis in Evangelium secundum Marcum. Inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγράφεται, ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος, καὶ λ. Def. ἵνα καὶ αὐτὰ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς. Cui succedit Index Capitum XLVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. Convenit cum Graecor. Patrum Catena in Marcum, conlectore eodem Petro Possino, Romae typis Barberinis mdcxliiii. pag. 1.

X. pag. 91. b. Brevis historia huius Evangelistae inc. Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον μετὰ δέκα ἔτη τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως συνεγράφη ἐν Ρώμῃ. Ἦν μὲν γὰρ ἔτος ὁ Μάρκος, Πέτρου μαθητῆς. Def. ἀρχεται ἐν ὁ Μάρκος τοῦ εὐαγγελίου ἀπὸ τῆς τοῦ προδρόμου διαγωγῆς, καὶ ἐνδείξεως, ὅτι ἐν τῇ φωνῇ. Deest haec in cit. Catena.

Inde ipsius imago aeque ac superior elegans, & ornata, quam excipit pag. 94. Εὐαγγ-

Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. *Evangelium secundum Marcum*. Inc. Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. *Commentarius vero inc.* Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν υἱὸν τῆς βροτῆς, συνταξάντων ἰσομνημάτων, ὀλίγων εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν, ὁ δὲ ὅλος, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησαμένου, συνείδον τὰ κατὰ μέρος, καὶ σποράδην εἰς αὐτὸ εἰρημένα παρὰ τῶν διδασκάλων συναγαγεῖν, καὶ σύντομον ἐρημνείαν συντάξαι. Haec porro sunt verba Victoris Antiocheni relata a Petro Lambecio Bibliothecae Caesareae Lib. III. pag. 59. idque confirmatur ex inscriptione Cod. XXIII. Bibl. Coislinae. atque ex Catena Graecorum Patrum in Marcum, conlectore atque interprete Petro Possino S. I. loc. cit. p. 4. Def. καλῶς δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπάγειν τὴν μαθητὰς φησὶν ὁ ἄγγελος τὸν κύριον εἰρηκέναι, καὶ αὐτὸν ὑψεῖται, ἀπαλλάττων κινδύνων καὶ πραγμάτων τῆς μαθητὰς, ὥστε μὴ τὸν φόβον διανοχλεῖν τῇ πίσει· τὸ δὲ κατ' ἐξαιρέτον καὶ τῷ Πέτρῳ εἰπεῖν, σημαίνει αὐταῖς, ὡς ὅτι ἡ ἀρνησις ἀπώσατο, ἀλλ' ἡ μετάνοια πάλιν αὐτὸν προσελάβετο, καὶ τοῖς ἀποστόλοις ἐποίησεν ἀρίθμιον. Deinde quadam nota margini adiecta, quae ad aliam similem verbis καὶ ὁδὸν ὁδὸν εἰπον· ἐφορῶντο γὰρ, adpositam refertur, haec alia subnectuntur: Παρὰ πλείους ἀντιγράφοις ἐκείναι ταῦτα ἐπὶ φερόμενα ἐν τῷ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίῳ, ὡς νόθα νομισάντες αὐτὰ τινες εἶναι· ἡμεῖς δὲ ἐξ ἀκριβοῦς ἀντιγράφων, ὡς ἐν πλείοσι εὐρόντες αὐτὰ, κατὰ τὸ Παλαισιναιὸν εὐαγγέλιον Μάρκου, ὡς ἔχει ἡ ἀλήθεια, συντεθεικάμεν καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐπιφερομένην δεσποτικὴν ἀνάστασιν, μετὰ τὸ ἐφορῶντο γὰρ. Haec Collectoris nota in cit. Catena desideratur, ubi tamen Commentarius ipse longius aliquanto protrahitur.

XI. p. 136. Ἐπιθέσεις εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον. *Argumentum in Evangelium secundum Lucam*. Inc. Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητῆς Πέτρου. Def. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλεπόντων τῶν μαθητῶν. Sequitur index Capitulum LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα. Tum brevis ipsius Evangelistae notitia, quae Theophylacti Catena in IV. Evangelia praemittitur, editae Romae MDCLII. fol. pag. 207. inc. Λουκᾶς ὁ θεῖος, Ἀντιοχείης μὲν ἦν, ἱατρὸς δὲ, καὶ τὴν ἔξω σοφίαν πολὺς. Def. δε καὶ ἄξιος τῷ ὄντι ἐστὶν ἀκούειν τῶ εὐαγγελίου. Cui succedit eiusdem pictura, superioribus duabus elegantia & ornatu nihil inferior. Einde p. 139. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. *Evangelium secundum Lucam*. Inc. Ἐπειδὴ περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι, κ. λ. *Commentarius inc.* Ἐπειδὴ ὑπέρογκον ἦν τὸ ἐπιχειρήματα, ἀνθρώπων ὅσα Θεῷ διδασκαλίαν, καὶ ῥήματα συγγράφειν, εἰκότως ἀπολογεῖται ἐν τῷ προοίμῳ. Ὅσπερ δὲ τῷ παλαιῷ λαῷ πολλοὶ προφητείας ἐπηγγέλλοντο, ἀλλὰ τῶν τινες μὲν ἦσαν ψευδοπροφῆται, τινες δὲ ἀληθῶς προφῆται, καὶ ἦν χάρισμα διάκρισις πνευμάτων, ἀφ' ἧς ἐκρίνετο

(1) Ita in Cod. in libro vero Cl. Io. Lami de Eruditione Apostolorum p. 225. habetur τῶν.

ἀληθῆς προφῆτης, καὶ ψευδοπροφῆτης, οὕτω καὶ νῦν ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ τὰ εὐαγγέλια πολλὰ ἠθέλησαν γράφειν, ἀλλ' οἱ δόκιμοι τραπέζονται οὐ πάντα εὖ κρίνιν, ἀλλὰ τινα αὐτῶν ἐξελέξαντο, τὰ καὶ ἐπεχείρησαν λεληθῆσαν ἔχει κατηγόριαν τῶν χωρὶς χαρίσματος ἐλθόντων ἐπὶ τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων. Ματθαῖος γὰρ οὐκ ἐπεχείρησεν, ἀλλ' ἔγραψεν ἐξ ἀγίου κινούμενος πνεύματος, ὁμοίως καὶ Μάρκος, καὶ Ἰωάννης, παραπλησίως δὲ ὁ Λουκᾶς, κ. λ. Hoc Commentariorum in Lucam initium ex Tito Bostrogum Episcopo desumptum est. Def. διὰ τὸ σύνθηρον γενέσθαι τῇ θεότητι τῆς αἰδίου τριάδος. Οὕτω δὲ καὶ ἐλεῖσται ὁ τῷ Θεῷ, καὶ ἀνθρώπῳ ὡς κρῖναι πᾶν γένος ἀνθρώπων, καὶ ἀποδοῦναι ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

XII. pag. 208. Ἐπιθέσεις εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. *Hypothesis in Evangelium secundum Iohannem*. Inc. Κατὰ Ἰωάννην τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Γαβριὴλ τῷ Ζεβεδαίου. Def. τὸ μὲν ἐν, ὅτε ἤρξατο κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον· τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ πέποιθεν. Succedit Index Capitulum XVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυρίου σώματος. Et ipsius Evangelistae notitia, quae ita incipit: Τῷ πνεύματος δυνάμει ἐν ἀδενείᾳ τελειῖται, καθὰ γέγραπται, καὶ πιστεύομεν· ἐν ἀδενείᾳ δὲ ὁ σώματος, ἀλλὰ δὴ καὶ λόγος, καὶ σοφίας ἐν γλώττῃ κειμένης. Καὶ τὸτο δὴλον ἐκ πολλῶν μὲν, καὶ ἄλλων, μέλεις δὲ ἐκ τῶν περὶ τὸν μέγαν θεολόγον, καὶ ἀδελφὸν Χριστοῦ ἐν χάριτι ὁρῶμεν. Οὗτος γὰρ ἀλιεύς μὲν πατρὸς υἱὸς ἦν· τὴν αὐτὴν δὲ τέχνην τῷ πατρὶ μεταχειρίζομενος, ὁ μόνον ἀμαθὴς ἦν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἰουδαϊκῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ πάντῃ ἀγράμματος, καθὰ δὴ καὶ ὁ Λουκᾶς ἐν ταῖς πράξεσιν ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ. Καὶ γὰρ δὴ καὶ ἡ πατρὶς αὐτοῦ εὐτελέστη ὁ ἄσκητος, ὡς χωρὶς εἶναι ὁ λογικῆς, ἀλλ' ἀλιευτικῆς τέχνης, κ. λ. Def. μακάριοι γὰρ, φησὶν, οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὁρῶνται· ἦν δὲ ἄρα καὶ συγγενὴς τοῦ κυρίου, καὶ πῶς ἀκυσον. Hic idem Prologus habetur etiam in aliis Codicibus Mss. huius Bibliothecae, ut patebit inferius, & typis excusus est in Theophylacti Bulgariae Archiepiscopi in IV. Evangelia Commentariis, p. 379. Immo & alii, qui singulis praefiguntur Evangelii Prologi, ipsius sunt Theophylacti, ut ex editione Novi Testamenti, Parisiensis, curante Roberto Stephano, in qua sub illius nomine exhibentur, eruitur. Sed quum hae Theophylacti Enarrationes, nonnisi compendia quaedam sint earum, quas uberius Chrysostomus, aliique scripserunt, & edidit, ut Tituli Commentariorum Theophylacti produnt; & in Ioannem ex ipso hausta Chrysostomo dicantur verba illa ex Theophylacto producta, non tam eius, quam Chrysostomi habenda sunt, ut ex iis patet, quae ex Chrysostomo proferuntur a Clariss. Ioanne Lamio in Lib. de Erud. Apost. pag. 566. Sequitur deinde Evangelistae imago eodem, quo superiores reliquae,

(2) Additur in ed. cit. διότι τινες.
(3) Ed. εὐτελέστη.

artificio, elegantiaque depicta: cum p. 211. Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. *Evangelium secundum Iohannem*. Inc. Ἐν ἀρχῇ ἦ ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν. *Commentarius inc.* Οὗτος ὁ εὐαγγελιστὴς πατρίδος μὲν ἦν, ἦτος καὶ μὲς εὐτελῆς ἀπὸ Βηθσαιδᾶ τῆς Γαλιλαίας, πατρὸς δὲ ἀλιεύς, καὶ πένητος, παιδείας δ' ἐν τῇ ἔξωθεν, ὅδ' ὅτι ἐν μετῇ. Οὗτος ὁ εὐαγγελιστὴς ὁ ἀλιεύς, καὶ ἰδιώτης ἰδιωτεῖαν τὴν ἐσχάτην, ὁ γράμματα μὴ εἶδως, μήτε πρότερον, μήδ' ὕστερον μετὰ τὸ συγγενέσθαι Χριστῷ, ταύτην φθέγγεται τὴν συγγραφὴν τὸν αἰδίου τῷ Θεῷ λόγον, συναιδίων εἶναι λέγων τῷ γεγεννηκότι. Quae quidem Evangelistam potius, quam Evangelium ipsum respiciunt, cuius explanatio videtur, ex iis, quae sequuntur ordiri: Ὅσον δύναται, τὸ ἐν ἀρχῇ τὸ ἦν· εἰ γὰρ ἐν ἀρχῇ ἦν, τότε ὅτε ἦν· διατετό φησιν, ὁ λόγος, καὶ ὅτι ὁ λόγος, ἵνα μὴ τῇ προσηγορίᾳ τῷ υἱοῦ ἐπεισέλθῃ τισὶν ἡ τῷ πάθῳ ἔνοια· ἐπειδὴ τὰ παρ' ἡμῖν γεννῶντα, ἐμπροσθὲς γεννᾷ· λόγος δὲ ἐκλήθη, ἵνα δεχθῇ, ὅτι ἐν τῷ νῦν προήχθη· ὅτι εἰκὼν τῷ γεννήσαντος, ὥσπερ καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος, ὅλην ἀπεικονίζει τὴν τῷ νῦν γένεσιν. Def. κατὰ μέρος δὲ ὕψ' ἐτέρου ἀγνοῦν τοῦ πρώτου τοῦ ἑωσθεν, ὁ μὲρος τῆς τῷ εὐαγγελίου γραφῆς γινόμενον, διὰ πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος, καὶ ἡ συνήθεια φέρεσθαι παρεσκευάσεν. Deest historia adulterae mulieris, ita tamen ut desideretur versiculus ultimus Cap. VII. & toti undecim versus Cap. VIII. qui quidem versiculi, in plurimis Graecis, Latinisque exemplaribus, S. Hieronymi aeo non legebantur, ut ex ipsius verbis patet Lib. II. contra Pelagium Cap. VI. In *Evangelio secundum Iohannem in multis Graecis, & Latinis Codicibus non invenitur de adultera muliere &c.* Immo neque plerique veteres Graeci Patres eisdem legerunt; & ex tribus & viginti interpretibus, qui in Catena Graeca adferuntur, nemo illos explicuit, neque de iisdem vel Origenes, vel S. Chrysostomus, vel Nonnus, vel alii verba fecerunt. Testis est Maldonatus, ex omnibus Graecis exemplaribus, quae ipse consuluit, nullum se invenisse, quod hanc habuerit historiam, praeter unum, Leontii Commentarios complectens, ubi Leontius ipse de illa ne verbum quidem facit; in Graeco autem textu, obelis, vel asteriscis signata est, adeo ut genuina esse minime videatur. Millius plures alios retulit Codices, in quibus hi versus desiderantur. Eisdem Armenii ex Bibliis suis prorsus expunxerunt, & Syrus in Polyglottis Parisiensibus, & Londinensibus non legit, non secus ac vetus Gothica Viphilae Versio. In quibusdam veteribus Graecis Mss. occurrunt ii quidem, sed alibi, nimirum, vel in fine Capituli XXI. S. Lucae, vel in fine Evangelii S. Ioannis: in compluribus vero a textu peculiaribus distinguuntur notis, in aliis in ora libri adponuntur, vel minoribus exprimuntur characteribus. Euthymius, qui incunat Seculo XII. vivebat, hos explicat versus in Commentariis suis; verum testa-

tur, illos in melioribus Codicibus vel deesse, vel obelo esse notatos; quod fidem adstruit, ait ille, eos huc obrepisse, & adiectos fuisse. In LX. Chrysostomi in Ioannem Homilia, Latina quidem versio loquitur de muliere adultera, sed Graecus textus ne verbum quidem, ea solum referens, quae Pharisei e Salvatore quacsiunt, utrum liceret viro quacumque ex causa uxori suae dare libellum repudii. Vid. Matthaum XIX. 3. Hanc vero quacsiionem erudite prae reliquis explicare conatur Clariss. Augustinus Calmetius in Commentario ad Novi Testamenti libros, Operum editionis Augustae Vindelic. A. MDCCXXXV. Tom. VII. p. 731. Vide etiam Riccardum Simonem *Histoire Critique du Nouveau Testament* Tom. III. p. 148.

Vt constat ex nota adiecta in fine Evangelii Ioannis, quae exstat in Cod. XX. Biblioth. Coislinae, olim Seguerianae, ubi Commentarius ille fere cum hoc nostro convenit, horum scholiorum auctores sunt, Anastasius Antiochenus, Apollinarius, Athanasius Alexandrinus, Basilus Magnus, Cyrillus Episcopus Alexandrinus, Cyrillus Hierosolymitanus, Didymus Caecus, Epiphanius Cypri, Eusebius, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Ioannes Chrysostomus Constantinopolitanus, Isidorus, Methodius Patrensis, Origenes, Severus, Theodorus Heracleotes, Theodorus Mopsuestenus, Theophilus, Titus Bostrensis, Victor, alique multi, quorum nomina se non reperisse calligraphus profertur.

Argumenta Capitulum, quorum Indices cuilibet Evangelio praecurrebant, ut observavimus, sunt etiam vel in superiore, vel in inferiore libri margine suo loco cynnabari exarata; quemadmodum etiam in ipso margine Eusebianarum sectionum numeri adpositi, quorum summa in Matthaео est CCCLV. in Marco CCXXXIII. in Luca CCCXLII. in Ioanne CCXXXII. In ultima tandem Codicis pagina hi duodecim versus Iambi rubris item characteribus sunt adscripti.

Εἰς τὰς δ' Εὐαγγελιστάς.

Εὐαγγελιστῶν τῶν θεοπνευστῶν λόγους, τόμοις διαιρεθέντας εὐεπιμέλεις, καὶ τῇδε βίβλῳ τεχνικῶς ἡρμωμένους, Ἀ' πᾶς ἀκούων, καὶ τρυφῶν κατ' ἡμέραν Ἐξῶσιν ὡς τὸς ἰσπεκφωμένους, λεόντιον θαύμαζε τῆς εὐθυμίας Σπύδασμα πολλοῖς ἐπὶ πρὶν ἐσπαδασμένον, καὶ σπαδάσαντα συντόνους προθυμίας, καὶ καλλιγραφησάντα κόσμοις ποιήλοισι, τοῖς μὲν ἐνέζκειν τὸς ὁρῶντας ὡς ἔχει, τοῖς τῷ Θεῷ δὲ ῥήμασι ψυχотρῆφοις Εὐεργετὴν ἅπαντας ἀκροωμένους.

In quatuor Evangelistas.

Evangelistarum divinitus inspiratos sermones, Sectionibus divisos facile accessibilibus, Et huic libro artifice aptatos, Omnis qui audis, & frueris quotidie

Ad-

(1) Desunt etiam in Syro celeberrimo Codice Mediceae huius Bibliothecae A. C. MDCLX. exarato.

nem XXI. eiusdem Libri pertinent, eorumque primum sex circiter versuum, cuius inscriptio est eis tñν Ε'ξοδον, in Exodum, inc. Ε'πιτηρητέον ὅτι τὸν ἀριθμὸν ἐβδόμηκον-
τα, κ. λ. Alterum quatuor versuum, inc. Φασὶ τοῦτους τοὺς δύο κατὰ ταπεινοφροσύνην, κ. λ. Def. διὰ καὶ ὁ Θεὸς ἐπανεπιύστατο ἐπ' αὐτέας.

Diodori plurima; sed reliquis omisiss, unum aut alterum in medium proferemus, quoniam, teste Fabricio Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 24. Tom. VIII. p. 362. praecipuus eius labor fuit, quo plerisque sacrae Scripturae Libros interpretando imitatus est Eusebium Emesenum; atque ipse praecivit Ioanni Chrysostomo, ac Theodoro Mopsuesteno, ita ut sensum litteralem, & historiam potius, quam ex recepto apud plerisque alios illis temporibus more allegorias sectaretur. Primum igitur illud esto pag. 52. b. quo secundam Libri primi Regnorum Quaestionem ita interpretatur: Οὐδαμῶς φαίνεται ὁ Θεὸς προσέλαβε δύο γυναῖκας ἔχειν, ἢ πρὸς ταῖς γυναῖξιν παλινῶς, ἢ ὅπως κεχρησθῇ παλινῶς, συγχωρεῖ δὲ τοῖς ἔχουσιν τὸ τῆς πορνείας ἀναίσχυντον ἐμβάλλον. Ε'πειδὴ γὰρ ἔπω τότε τὸ κατὰ σάρκα ζῆν ἀπηγορεύετο, τυτέσι τὸ τυφλῶν τὴν ἀντιόχον δὲ καὶ συγχωρήσας, ἵνα μὴ συνεχῶς μοσχοποιῶσι πόρῳ τὴ μεθύειν, καὶ παίζου, καὶ τὴν πολυθείαν μισήσας. Τὸτο δὲ τῆς μὲν πλάνης μικρὸν πῶς ἀνήκει τὰς προφάσεις, καὶ τῇ εὐσεβείᾳ τὸν νῦν ἐπέταττεν, ἡγρὶν δὲ καὶ ἀνῆλθε τὰ τῆς ἐπιθυμίας ἰσχυροκρήματα, τοῦ εὐλαφροτέρου κακοῦ, τυτέσι τῆς ἀμαρτίας τὸ χεῖρον, λέγω δὲ τὴν ἀσεβείαν ἀναίρων, οἷα παῖδας τῶν σωματικῶν ἡδῶν ὅσα μέσα πῶς εἰσι, καὶ παρὰ τὴν χρωμένης, ἢ εἰς κακὰ, ἢ εἰς καλὰ συγχωρεῖ μερικῶς ἀπολαύειν διαφύλαττων εἰς εὐσεβείαν, ἵνα ταύτην παιδεύειν ὁ νῦν τὴν ἀρχὴν, καὶ τῷ νόμῳ τῷ Θεοῦ συνῆδεται μελετήσας, ὕστερον ποτε, καὶ τὴν ἐνοικήσανσαν τῇ σαρκὶ διὰ τῆς τυφλῆς ἀμαρτίας ἀποστείλῃται τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ, ἢ φησιν ὁ ἀπόστολος. Alterum pag. 77. Libri Regnorum secundi Quaestioni XLII. subiectum, ita habet: Εἰ ἐν τῷ ζήλω τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ Ἰάδα ὁ Σαὺλ τὴν Γαβαωνίτιαν ἀνελὼν ἐπεχείρησε, μετ' ὧν συνήκας ἐποίησας Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, ὁ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ Σαὺλ ἀνῆλθεν οἱ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ γεγεννημένοι, τίνος ἕνεκεν ἔχαι φυλακὴ εἰσιν ἐν αἰτίαις, ἀλλ' οἱ μὴδὲν ἡδονηκότες δίκην δεδώκασι; τὸτο γὰρ ἄδικον, πλὴν εἰ μὴ τις εἴποι Σαὺλ βασιλεὺς ὄντα δυνατῶς ἔχειν ἀντιστῆναι τοῖς Ἰσραηλίταις, καὶ τῇ φυλῇ Ἰάδα, καὶ μὴ λῦσαι τὰς συνήκας τῶν πατέρων τὰς πρὸς τὴν Γαβαωνίτιαν. Ε'γὼ δὲ προσθείμεν ἂν τέτοις τὸ, τοῦ Θεοῦ οἰκονομίαν εἶναι τὸ γένος τοῦ Σαὺλ ἀναλωθῆναι ἅπαν, ὅσον ὕποπτευέτο ποτε ἀντιποιεῖσθαι τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, διὰ τε τοῦτο ἐπαναστήσας τῷ Δαβὶδ, καὶ τοῖς τέττα παισίν· τὸ δὲ ἐξηλίανσιν αὐτὸς οἱ Γαβαωνίται ἐναντίον κυρίου ἐν τῷ ὄρει, ἀντὶ τοῦ τὴν ἀναίρεσίντας ἐκ ἔδαφον, ἀλλ' εἴσαν ὑπὸ τὸν ἥλιον κείσθαι, ὁ ἐξελύθησαν, φασὶ, καὶ ἐλαβεν αὐτὸς Δὴν ὅς ἐστι Ἰωὴ τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων· πάντως τοῦ βέλεται

λέγειν, ὅτι τὰς ὑπὸ τὸν ἥλιον τεθνήκας λαβὼν ὁ γίγας ἀνέλετο, ἐκκελευμένος ἦν ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς φλογός. Alia praeterea eiusdem occurrunt excerpta pag. 39 54. b. 55. b. 57. b. 58. b. 61. b. 69. b. omnia fere ad Regnorum Libros pertinentia.

Isidori unum, pag. 43. b. ad calcem XXVII. Iudicum Quaestionis positum, & est eius Epistola LXXXII. cuius initium: Οἱ τὴν πορνείαν Βενιαμὴν ἀναβάτες, κ. λ. Finis: λαμπρὰν τὴν νίκην εἰργάσαντο.

Septuaginta interpretum, tria, eaque brevissima in Libros Regnorum, pag. nimirum 58. 100. & 145. quorum priorum nomen etiam Theodotionis adiungitur.

Symmachi duo, alterum pag. 61. b. alterum pag. 145. b. item in Libros Regnorum.

Theodori demum quatuor, pag. 56. 57. b. 58. 61. b. Quaestionibus primi Regnorum sextae, septimae, ac decimae subiecta.

His adcedunt quoque nonnulla eiusdem scriptoris scholia, ita tamen cum ipso Theodoretii contextu coniuncta, ut ab ipso, nisi mens advertatur, non ita facile discerni possint. Exemplo sit, quod XXXVI. Quaestionem (in edit. XLI.) Libri tertii Regnorum consequitur, ubi haec ait: Ε'ν τῷ Ε'ξαπλῷ, καὶ τοῖς ἀκριβετέροις τῶν ἀντιγράφων, καὶ μετὰ τὴν βασιλείαν, καὶ μετὰ τὴν κατασκευὴν τῶν θαλάσων κείται ἡ κατὰ παιδίον ἀπόφρασις. Initio vero sequentis hoc aliud adiungitur: Ἰσείον, ὅτι τὰ περὶ Σαμαίης τοῦ Ε'λαμίτη ἐν τισὶ μὲν τῶν ἀπλῶν ἀντιγράφων κείται, ἐν τῷ Ε'ξαπλῷ δὲ οὐ φέρεται.

XI. pag. 173. Insignis huius Codicis quasi Corollarium est, Ἀνδρὶν ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου, καὶ εὐαγγελιστοῦ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου πρόλογος. Andreas Archiepiscopi Caesareae Cappadociae in Apocalypsin sancti Iohannis & Evangelistae Iohannis Theologi prologus. Post inscriptionem, Τῷ κυρίῳ μὲν ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ, Domino meo fratri & communiuitro, inc. Πολλὰς αἰτηθεῖς ὑπὸ πολλῶν, κ. λ. Def. pag. 174. b. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τὰς λόγους τῆς προφητείας. In margine huius postremae paginae, item ab eodem scriptore Codicis haec notula fuit adiecta: Σημειώσαι, ὅτι καὶ ἐν τῇ λθ' ἐορταστικῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐν τοῖς κανονικομένοις βιβλίοις συνήθιζται ἡ Ἀποκάλυψις. Notandum, quod in XXXIX. Fethali Epistola S. Athanasii, inter Canonicos libros adnumeratur Apocalypsis. Ceterum Andream Caesareae Cappadocum Archiepiscopum, de quo multa Caveus, Oudin, & Fabricius proferunt, seculo post Christum IX. vixisse ferunt. Primus eius Commentarium in Apocalypsin sancti Iohannis, Latine tantum vulgavit Theodorus Peltanus S. I. Ingolstadtii A. MDLXXIV. in 4. mox etiam prodiit G. L. in Bibliotheca Veterum Patrum Paris. A. MDCLIV. pag. 1529. & in Lugdunensi T. V. p. 590.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol.

fol. minori Sec. XI. initio & fine mutilus. Constat fol. 174.

MANOTHAOTΣ ΕΡΓΑ ΔΙΑΦΟΡΑ.

MANVELIS CHRYSOLORAE
OPERA VARIA.

Scilicet

Manuelis Chrysolonae Epistolae IV. Gregorii
Theologi Orationes III. & alia.

I. pag. 1. EXhibetur τῷ Χρυσολῳρᾷ σύγκρισις παλαιᾶς, καὶ νέας Ρώμης.

Manuelis Chrysolonae comparatio antiquae & novae Romae, per Epistolam, quum Romae esset, ad Ioannem Palaeologum, Graecorum Imperatorem, missam instituta; quod quidem sub Bonifacio IX Pontifice contigisse, Petrus Lambecius Commentar. de Biblioth. Vindob. Lib. VI. p. 276. animadvertit. Digna vero tanto viro comparatio! quamvis enim notae illas Urbis laudes proferat, tamen mirifica, qua pollet, orationis elegantia ac copia efficit, ut antiquissimis rebus quaedam quasi novitas, admiratio cognitae ac fere deccitae accedat. Itaque illud facile consequitur, hodiernam Urbem veteri, non tam novorum operum accessione, quam religione loci praefereendam videri. Sed praefatus Codicem perpendamus. Incipit igitur comparatio: Ἀῖρε βασιλεῦ, καὶ μὲν εἶδε διὰ πολλῶν πρὸς τὸ σὺν κράτος ἀνευγεῖν, ἐν ἀλλοῖς γέγραφα. Def. τὰ νῦν δὲ ἀνάσχει μὲν τῆς πολυλογίας, βασιλεῦ. Hanc Epistolam Holstenius alteri Geographici Syntagmatis parti inferere constituerat, Petro Lambecio teste loc. cit. Lib. I. pag. 114. qui eandem Graece, & Latine, una cum aliis duabus, iisque brevioribus eiusdem argumenti ad Ioannem, & Demetrium Chrysolonae Epistolis, in Parisiensi Georgii Codini Excerptorum de Antiquit. Constantinopolis edit. A. MDCLV. fol. in medium protulit. Recusae fuerunt etiam inter Byzantinae Historiae Scriptores editionis Venetae Tom. XVIII. p. 81. Latine hanc ipsam Romae, & Constantinopolis comparisonem Franciscum Aleardum Veronensem A. MCCCCLXIV. convertisse Mabillonius testatur Musaei Ital. Tom. I. p. 98. Vid. plura de Chrysolonae apud Christian. Frid. Boernerum in Libro de Doctis

Hominiibus Graecis, Lipsiae MDCCCL. 8. pag. 1. seqq.

II. pag. 19. b. Sequitur altera eiusdem Epistola, Romae itidem scripta, cum hoc titulo: Μαννὴλ Χρυσολῳρᾷ Ἰωάννῃ Χρυσολῳρᾷ χαίρειν. Manuel Chrysolonae Ioanni Chrysolonae bene valere. Inc. Ε'μοὶ τε ἡδὼν ἐμελλεν ἡ Ρώμη φαίνεσθαι. Def. ἐκδέχομαι δὲ καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ἡδὴ διὰ πολλῶν. Ὑγιαίνε. Exstat & haec inter Byzant. Hist. script. Tom. cit. p. 97.

III. pag. 21. Tertia eiusdem Epistola ita est inscripta: Μαννὴλ Χρυσολῳρᾷ Δημητρίῳ Χρυσολῳρᾷ ἀνδρῶν ἀρίστῳ, καὶ περιφανέστατῳ χαίρειν. Manuel Chrysolonae Demetrio Chrysolonae, omnium optimo, ac ornatissimo bene valere. Inc. Ἀῖρα δύνασαι πειθεῖσθαι περὶ ἐμοῦ, Def. μᾶλλον θαυμάζειν το, καὶ περιπλεόνους ποιέσθαι. Ὑγιαίνε. In hac Epistola, Romae itidem data, se multum vetustis statuis delectari significat. Edita est l. c. p. 98.

IV. pag. 23. Epistola Themistoclis ad Chrysippum, quem proposita cornicis fabula, alieni splumas amittentis, cohortatur, ut corporis, & opum studium ad meliorem sui partem, animum videlicet excolendum, transferat. Inc. Ε'πειδὴ σωφροσύνης παρὰ τῷ μύθῳ τετίμηται. Def. θνητὰ καὶ πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ἡμετέρα. Longe recentius Commentum hanc esse Epistolam sub nomine Themistoclis ad Chrysippum, quadragesimam inter Epp. Theophrasti Simocatae, iam animadvertit Fabricius Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. 10. Tom. I. p. 430.

V. pag. ead. b. Hanc excipit exiguum quoddam fragmentum hoc praefixo titulo: Φιλομαγέστατον ζῶον, Discendi cupidissimum animal. In quo quidam Nicius, Hermagori filius, elephantis docilitate proposita, illius exemplo, ut ad bonam frugem se recipiat commoneatur. Inc. Φησὶ τὸν ἐλέφαντα. Def. τῇ σὴ γὰρ κακίᾳ τὰς ἐκείνου ἀρετὰς καθυβρίζει.

VI. pag. 24. Quarta tandem occurrit Manuelis Chrysolonae Epistola, cui titulus: Πρὸς Πάλλαντα ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῷ ἰδίῳ ἀδελφοῦ Μαννὴλ παραμυθητικὸς Ad Pallantem de morte sui fratris, Manuelis consolatoria. Quae quidem Epistola docta, disertae, elegans, atque ex intimis philosophiae adytis deducta est; & quoad nobis multa adhibita diligentia innotuerit, inedita adhuc in Bibliothecae pluteis delitescit. Eam ideo totam in vulgus dare constitueramus, sed quum nimis prolixa sit, nihilque ad historiam amplificandam conferat, mutato consilio eius

S 2

tan-

(1) Quam Franc. Philadelphus sibi matrimonio iunxit Theodoram Chrysoloniam, eam non Manuelis nostri, ut bene molli, de quibus vide Boernerum l. c. p. 19. Iovii fide in elogio Philoph. p. 30. perperam tradiderunt, sed huius Ioannis Chrysolonae, Manuelis adfinis, filiam fuisse patet. Ipse enim Philophus Epp. Lib. XI Ep. LII. p. 82. & Lib. XXXVII. Ep. II. p. 261. b. focerum suum Ioannem Chrysolonam, equitem auratum, & eruditissimum virum appellat. Se autem in ipsius domum Constantinopoli fuisse receptum, Graecarum litterarum doctissimum ab ipso eruditum, cum filia eius Theodora matrimonium iniisset, eandemque anno circiter MCCCXXVII. sexdecim tunc annos natam, in Italiam secum deduxisse testatur Epp. Lib. I. Ep. II. & IV. p. 1.

(2) Praeter Ioannem, de quo iam diximus, Demetrium quoque Chrysolonam, qui in aula Manuelis Imp. summa floruit auctoritate, adfinitate coniunctum habuit Manuel Chrysolonae. Vid. Rob. Gerium in Appendice ad Guil. Cave Hist. Lit. p. 519. seqq. Fabricium Biblioth. Graec. Tom. X. p. 394. Hodiernum de Graecis Illustribus linguae Graecae Instauratoribus Lib. I. Cap. II. p. 54.

(3) Pallas Strozza, Onuphrii filius, Manuelem in Graecis litteris audierat. V. de quae ex Vita eiusdem Strozzae a Vespasiano Florentino conscripta iam protulimus Specim. Litterat. Florent. Tom. I. pag. 71. seqq.

tantum initium specimen loco proferimus.

Μανηλ Χρυσολωρᾶς Πάλλαντι Ονοφρίῳ, τὸ συμβεβηκὸς γενναίως φέρειν.

Ἐπεὶ δὲ πᾶς βίος ἡμῶν ἐν ἡδονῇ ἔστι λύπη δια-
κρίνεται, καὶ ἐκ ἑστέρας οὐδὲν καὶ εὐρεῖν,
ἐν δὲ μὴ χαίρομεν, ἢ ἀλγύμεν· καὶ γὰρ καὶ τὸ
ἐλπίζειν, ἢ φοβεῖσθαι κατὰ τὸν χρόνον μόνον ἐκεί-
νων διαφέρει φιλήντων, ἂν ἀληθῶς εἴη, καὶ τὸ ἐν
εἶναι βυλλομένων, ἀλλήλοις συνήδεσθαι, καὶ συλλυ-
πεῖσθαι. Ἐπὶ δὲ ἐπεὶ τὸ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν,
ἢ λυπεῖσθαι φιλίαν ποιεῖ, ἀνάγκη τὸτο δῆπου
καὶ παρέπεσθαι ἐκείνῃ. Τὸ μὲν ἐν ἐν πᾶσι, καὶ
τοῖς μικροτάτοις ἀπλῶς τὸτο γίνεσθαι, ἢ βρα-
χύτης, καὶ ἡ διαφορὰ τῶν αἰσθησέων παραιρεῖται·
ὑπερὶ καὶ ἐπὶ τῇ αὐτῇ σώματος, κατὰ διαφέρει τὸ-
πως γινώσκοντες ἀμυδρῶς ἀνίας, ἢ ἡδονῆς συμβαίνει.
Ἐν δὲ τοῖς μέιστοις, καὶ κυριωτέροις, ὥσπερ ἐν
ἐκείνῳ, ἀδύνατον μὴ συνδιατρίψασθαι τὴν κατὰ
φιλίαν ἡνωμένους.

Δυσὸν τοίνυν, ὡς εἶπον, ἡδονῆς καὶ λύπης κοι-
νωίας, ὥσπερ τινῶν ἀναγκαίων γνωρισμάτων τῇ
φιλίᾳ παρεπομένων, ἐπὶ καὶ τὸτο θεωρεῖται· ὅτι
τῆς μὲν σφόδρως ἡδονῆς ἐκ ἀνάγκη μόνον παρῆ-
δης τοῖς φίλοις συναπολαύειν, ἀλλὰ καὶ συμπράτ-
τειν δίκαιον, ὥπως ἐκείνοις παραμένει καὶ μὴ πα-
ρῶσαν δὲ, ὥπως αὐτοῖς ἐγγίνεται, προσεῖσθαι.
Τῆς λύπης δὲ ἐκείνοις κοινωνήσας παρῖσθαι δί-
καιον, αὐτὸς τε καὶ ἡμεῖς ταύτης κατὰ τὸ δυνα-
τὸν αὐεῖν. Ἀλλὰ τὸ μὲν συνήδεσθαι, ἢ συλλυ-
πεῖσθαι καὶ συναλγεῖν, αἰσθημένοις μόνον τῇ ἡδονῇ,
ἢ ἀναιρῆ, ἀναγκαίως καὶ αὐτομάτως ἐπὶ τῆς κα-
τὰ τὴν φύσιν συμπαιδείας γίνεται, καὶ διὰ τοῦ-
το παντὸς ἂν εἴη. Τὸ δ' αὐτῶν, ἢ ἄλλως παρα-
μυθεῖσθαι, τὸτο ἡδὴ λόγῳ καὶ λογισμῶν καὶ μετρίῳ
δεῖται· μάστιγα δὲ μὴδὲ τὰ τῆς συμφορᾶς μέ-
τρια τύχη.

Ἐγὼ τοίνυν κατὰ τὴν τῶν φιλήντων νόμον
συγχαίρων σοι πρότερον τοῦ τοιοῦτον ἀδελφὸν
ἔχειν, καὶ ταύτην τὴν ωφέλειαν καὶ ἡδονὴν εὐχόμε-
νός σοι τηρεῖσθαι παρὰ τοῦ Θεοῦ, νῦν ἀκούσας
αὐτὸν τεθνήσκει, εὐθύς μὲν ἐπὶ τῆς ἀνοχῆς πλη-
γῆς, ἔπαυον καὶ τὴν τῶν φίλων καὶ οἰκείων,
εἰς δολοφονίαν καὶ δάκρυα παραχρήμα ἐξηνέχθην.
Ἐπειτα λογισόμενος περὶ τῆς συμφορᾶς, οὐκ
ἀφαιρέσειν ἀνίας τὸν λογισμὸν εὕρισκον, ἀλλὰ
προσθήκην. Εἰσέει γὰρ με, καὶ τὸ σὸν μόνον, ἀλ-
λὰ καὶ τὸ τῶν γονέων πάθος, καὶ ἐκ αὐτῶν ἀναγ-
κάζομαι φιλεῖν, καὶ δι' αὐτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ
σέ. Εὐεθυμέμην ἔν, τίνα μὲν ἐκείνους ψυχὴν
ἔχειν εἶδος, τίνα δὲ σε, τὰς μὲν τοιοῦτον εἶδον,
σὲ δὲ ἀδελφὸν τοιοῦτον ἀποβαλόντας· καὶ σὲ δὲ
εὐεθυμέμην, καὶ διὰ τὸν τελευτηκῶτα μόνον ἀλ-
γεῖν μέλλοντα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ τῶν
γεννησαμένων λύπην. Ἐπὶ δὲ πρὸς τοῦτο ἐλογι-
ζόμενος, ἐκείνῳ μὲν κάλλος καὶ νεότης καὶ ἀρετὴν,
τάτων δὲ πολιτὴν ἡδὴ καὶ γῆρας καὶ φιλοσοφίαν,
καὶ τὸ ἐπὶ δυσὶν ἀγκύραις, σοὶ τε καὶ ἐκείνῳ πρότε-
ρον αὐτῶν ὁρμῶντας, νῦν ἐπὶ σοὶ μόνῳ σαλεύειν·
ὥς τε μὴ μόνον ἐπ' ἐκείνῳ κόπτεσθαι, ἀλλὰ καὶ
περὶ σοὶ τοῦ λοιποῦ τρέμειν· ταῦτα δὲ σε αὐτῶς

(1) Quamplures eiusdem Chrysolorae Epistolae, ad illustres viros datas, existat Mss. in celeberrimis Italiae bibliothecis testatur Boernerus l. c. p. 22. (cui tamen ignota fuit haec, ad Stroziam exarata) ac praecipue in Vindobonensi (Vid. Dan. Nef. feli Catalog. Biblioth. Caes. P. IV. p. 131.) in Lugduno-Batava ex Bonaventurae Vulcanii Legati (Vid. Catalog. Biblioth. Lugd. Batav. p. 344. 345. 349.) & alibi, ut ex Biblioth. Biblioth. Mon-

δρῶντα, ἀνίσταται· ὥς τε σοὶ πολλὰ χόδον τὸ τέ-
θος, καὶ τὴν κατὰ φύσιν ἐγείρεσθαι, κ. λ.

VII. p. 48. Gregorii Theologi Oratio pri-
ma de Pace, sive ad Monachos reconcilian-
dos post silentium Sermo. Haec quidem in-
scriptio, & auctoris nomen initio deest, un-
de nec nos Graece adtulimus: sed tamen
ita esse inscribendum docent verba fini sub-
iecta: Τέλος τοῦ εἰρηνικοῦ πρώτου λόγου ἐπὶ τῇ
ἐνώσει τῶν μοναζόντων, μετὰ τὴν σιωπὴν, ὑπὸ
παρεσίᾳ τοῦ πατρὸς. Inc. Δύει με τὴν γλῶτ-
ταν ἡ προθυμία. Def. ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται
μεθ' ἡμῶν τῆς πάντα νοῦν ὑπερχέουσης, ἐν Χριστῷ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

VIII. pag. 60. Τοῦ αὐτοῦ Gregorii τοῦ Θεο-
λόγου εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰρή-
νησάμεθα οἱ ὁρθόδοξοι, εἰρηνικὸς δεύτερος. Δογμα-
τικὸς περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. Eiusdem Grego-
rii Theologi in consensum, quem post seditionem
invenimus orthodoxi, alter Sermo de Pace.
Dogmaticus de Sancta Trinitate. Inc. Θεοῦ
ὁ ζῆλος, πρὸς τὸ πνεῦμα. Def. νῦν τε καὶ ὑπε-
ρον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

IX. pag. 67. Εἰρηνικὸς τρίτος, λεχθεὶς ἐν
Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενόμενῃ τῷ λαῷ φιλο-
νεκίᾳ ἐπὶ ἐπισκόπων τινῶν διαλχθέντων πρὸς
ἀλλήλους. Tertius de Pace Sermo, habitus
Constantinopoli super contentione populi ob Epi-
scopos quosdam inter se disputantes. Inc. Εἰ-
ρήνη φίλη τὸ γλυκὺ πρᾶγμα καὶ ὄνομα. Def. νῦν
τε καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Vid. Operum Gregorii
Theologi Tom. I. p. 190. 205. & 213.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4.
Sec. XV. Constat foliis scriptis 76.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

Pericopas continet Evangelicas, Domini-
cis, & Festis diebus, prout in Eccle-
sia Graeca cantari solent, adcommo-
datas, cum musicis notis interlinearibus, & adcen-
tibus, quos vix necesse fuerit addere, nisi
illorum amplecti sententiam velimus, qui
ipsos dicunt ad syllabas non quidem cantan-
das, nec tamen simpliciter legendas, sed
modulandas, in primis in templis, & scho-
lis adhibitos fuisse, ita ut illae maio-
res notae musicae, hae minores sint, quem-
admodum & duplex est in Ebraico Codice
adcentuum genus, sive musicarum notarum.
Incipiunt, ut in aliis Codicibus observavi-
mus, ab Evangelio Ioannis, cui praefixus
titulus cynnabari scriptus, & aureo circum-
datus ornamento, ita habet: Τῇ ἁγίᾳ καὶ με-
γάλῃ κυριακῇ τοῦ Πάσχα εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάν-
νην. Sancta & magna Dominica Paschatis
Evangelium secundum Ioannem. Primae Le-

tesalconii cruitur Tom. I. p. 200. 235. 266. &c. Nic. Comne-
nus Papadopolus in Historia Gymnasii Patavini p. 16, mentio-
nem facit Epistolae Chrysolorae a Michael Margunio edi-
tatum Anno MDLXXX. at quum neque hic, neque alibi, ac praeci-
pue in Romanis bibliothecis, litteris ad amicos datis, reperire
ipsas poterimus, an haec ad Palantheum Stroziam inter eas
adnumeretur, prout ignoramus.

Bionis initium: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ.
Vbi animadvertendum est initio huius E-
vangeli cum in hoc, tum in II. & XXXI.
huius Plutei Codd. legi, καὶ χωρὶς αὐτῶ ἐγένε-
το ἡδὲ ἐν δὲ γέγονεν. Ex hoc Evangelista le-
ctiones desumuntur singulis legendae feriis,
atque Dominicis, a Paschate ad Pentecosten
occurrentibus, tribus tantum diebus exce-
ptis, nempe feria tertia post Pascha, Do-
minica tertia, ac die Ascensionis, quibus
aliunde Evangelicae lectiones suppeditan-
tur. Haec prima Evangelicarum pericopa-
rum pars clauditur unica Matthaei lectio-
ne, feria secunda post Pentecosten recitan-
da, cuius ultima verba sunt: ἐκεῖ εἰμι ἐν
μέσῳ αὐτῶν.

II. pag. 59. Secunda Evangeliorum pars
ex Matthaeo tota desumitur, titulumque
eodem, ac superior caractere & ornatu
praeferret: Σάββατον α' μετὰ τὴν Πεντηκοστήν,
εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. Sabbato primo
post Pentecosten, Evangelium secundum Ma-
thaeum. Et ex hoc Evangelista tres ac tri-
ginta pericopae adferuntur, septem ac de-
cem totidem sabbatis, sexdecim vero toti-
dem Dominicis post Pentecosten numeratis
legendae. Prima igitur inc. Εἰπεν ὁ κύριος,
τῷ αἰτηνῇ σε δίδω, κ. λ. Ultima def. ἐν ᾧ ὁ
ὕψος τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

III. pag. 88. Sequitur tertia pars perico-
parum, quas Lucas Evangelista suppeditat,
eodem ordine, quo superiores Matthaei,
dispositas, sabbatis nimirum, ac Dominicis
tantum adcommoatas. Harum prima, ad-
dito titulo, Σάββατον πρῶτον, εὐαγγέλιον κα-
τὰ Λουκᾶν. Sabbatum primum, Evangelium
secundum Lucam, inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν
ὁ Ἰησοῦς εἰς Καπερναῦν, κ. λ. numeranturque
triginta quinque, quibus in fine quatuor ex
Matthaeo subnectuntur, prima pro Dominica
XVII. quam vocant τῆς Χαναναίας, altera
pro Dominica τῆς Ἀποκρίτου, reliquae duae
pro sabbato ac Dominica τῆς τυροφάγῃς re-
citandae, quarum postrema, huic tertiae se-
ctioni finem imponens, def. ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ
καρδία ὑμῶν.

IV. pag. 123. Quarta denique Evangeli-
carum lectionum pars a Marco initium su-
mit, eique titulus praepositus: Σάββατον α'
τῶν νηστειῶν, καὶ μνήμη τῆς ἁγίας μάρτυρος Θεοδώ-
ρου, εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. Sabbato primo
ieiuniorum, & commemoratio sancti martyris
Theodori, Evangelium secundum Marcum.
Novem sunt huius Evangelistae pericopae,
quarum prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύε-
το ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι, κ. λ. Nona, quae
Dominicae quintae τῶν νηστειῶν destinatur,
desinit: καὶ δεῦνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ
πολλῶν. Huic succedit Ioannes, Evangelia
sabbati τῆς Λαζάρου, ac Dominicae τῶν βαλίων
suppeditans. Tum maioris hebdomadae fe-
ria secunda, tertia, quarta, & quinta suas
ex Matthaeo pericopas desumunt, quibus
duo τῶ νηστειῶν ἀναγνώσματα ex Ioanne ad-
iiciuntur. Haec duodecim quae vocantur

τῶν ἁγίων παθῶν (nimirum Dominicae pas-
sionis) Evangelia excipiunt, quinque ex Io-
anne, quatuor ex Matthaeo, duo ex Mar-
co, unum ex Luca depromptum. Et haec
quidem omnia ad feriam quintam maioris
hebdomadae pertinent. Succedit ἁγία παρα-
σκευή, eique Evangelicae lectiones quinque
adsignantur. Primas quatuor, totidem diei
horis respondentes, nimirum Primae, Ter-
tiae, Sextae, & Nonae, quatuor praebent
Evangelistae, quintam Vesperis destinatam
Matthaeus, idem, qui binas etiam sabbato
sancto suppeditans, quartae lectionis ita fi-
nem facit: καὶ ἰδὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας
τὰς ἡμέρας ὥς τῆς συντελείας τοῦ αἵωνος, ἀμήν.

V. pag. 207. Sequitur Menologium, nem-
pe Evangelia diebus aliis Deo, Sanctisque
eius dicatis adcommoatas, a prima Septem-
bris ad ultimam Augusti ordine disposita.
Prima lectio, cui titulus praestitit, Μηνὶ Σε-
πτεμβρίῳ α'. ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκης, καὶ μνήμη Συμεὼν
τῷ Στυλῆτι, εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν, Mense
Septembri, die prima, initium indictionis, &
commemoratio sancti Simeonis Stylitae, Evan-
gelium secundum Lucam, inc. Τῷ καιρῷ ἐκεί-
νῳ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ναζαρέτ, κ. λ. Vi-
tima hunc titulum habet: Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'.
εἰς τὰ καταθέσια τῆς τιμῆς ζωῆς εὐαγγέλιον
κατὰ Λουκᾶν. Mense eodem (nempe Augusto)
die XXXI. in depositionem venerabilis cinguli
(sanctissimae Deiparae) Evangelium secun-
dum Lucam. Quae quidem lectio quum ea-
dem sit, atque illa, quae legitur octava
Septembris εἰς τὸν ὄρθρον, haec omittitur.
Huius enim Codicis solemne est, ubi eadem
lectio rursus occurrat, breviter gratia lo-
cum, ubi primum adlata fuerit, tantummo-
do designare. Ultima erant Evangelia ἐωθινὰ
ἀναστάσιμα undecim, ea nimirum, quae ex
universa historia Resurrectionis Christi, prout
a quatuor simul Evangelistis comprehendit-
ur, deducta, singula singulis Dominicis
diei maturinis legebantur. Sed ex hisce
duo tantum supersunt, & tertiū initium,
reliqua mutilato fortasse Codice perierunt.
Character uncialis, oblongus & erectus est,
nec reclinatus ad dexteram, vel sinistram;
cuius quidem specimen damus Tab. III. n.
VIII. Accentus & spiritus plerumque negli-
guntur, quia non diu erat, quum in vul-
garibus libris adscribi coeperant.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
maiori quadrato Sec. IX. eleganter, & un-
cialibus litteris scriptus. Constat fol. 261.

EUSEBIOS KATA PHILOSTRATOU

EUSEBIUS CONTRA PHILOSTRATUM.

Titulus ita reddendus.

Eusebii contra Hieroclem; Anonymi super scribendis Epistolis, Orationibus, & Versibus Institutio, Philosophiae Compendium, & in plurimos Platonis Libros Scholia; Hierodiani de Orationis partium declinatione; Phrynichi Atticarum vocum, & nominum delectus.

COD. I. pag. I. E' τοσβίον τῷ Παμφίλῳ πρὸς τὰ ΧΧΙΙ.

Ἰσὼδ Φιλοστράτου εἰς Ἀπολλωνίου, διὰ τὴν Γερουσίαν παραληφθεῖσαν αὐτῷ τε καὶ τοῦ Χριστοῦ σύγκρισιν. Φύλλα κζ'. Eusebii Pamphili contra Hieroclem, qui ex Philostrati historia comparavit Apollonium Salvatore nostro Iesu Christo. Folia XXVII. Inc. Ἀ' ἔν ᾧ φιλότιμος καὶ κεινὸς σε τῷ συγγράφῳ ἄξιον ἀποθανεῖν, καὶ τῷ ἡμετέρῳ σωτήρι τε καὶ διδασκάλῳ τὸν Τυανέα συγκρίνων παρεδοξολογεί; κ. λ. Def. pag. 27. ὡς ταυτὶ τὰ συγγράμματα σοφιστικῶς ἀναπεπλάσμενα; ὃ πλέον ἐλέγχω, ἔδεικναι τ' ἀνδρὶ διαβολῆς, παρὰ τοῖς ἑνὶ ἔχουσιν ἔμοιγε δοκεῖ περιέχειν. In fine: Τέλος σὺν Θεῷ τῷ παρόντος λόγῳ. Finis cum Deo praesentis Sermonis. Exstat in calce Librorum X. de Demonstratione Evangelica edit. Colon An. MDCLXXXVIII. fol. pag. 511. Hierocles auctor Diocletiano fuit, ut Christianes insectaretur, teste Lactantio de Mortibus persecutorum Cap. XVI. & Libros duos ad Christianos scripsit, ut idem refert Lib. V. Cap. II. Institut. Divinar. quibus praeter alia ostendere voluit, Apollonium vel paria cum Christo, vel etiam maiora fecisse. Primus hunc Eusebii Librum Graece edidit Aldus cum Philostrati Apollonio Ven. MDII. fol. Latine vertit Zenobius Acciaiolus Flor. Ordinis Praedicatorum, praemissa ad Laur. Medicem Epistola, quae versio saepius iunctim inter Eusebii Opera, ad calcem Librorum de Evangelica Praeparatione recusa est. Pagina vero sequenti Codicis scriba haec de se memoriae prodidit: Μετεγράφησαν τὰ παρόντα Γράμματα, ἧτοι Ἰῶ Εὐσεβίου Παμφίλου, ἐν Οὐνετίαις διὰ χειρὸς ἐμῆς Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ρώσου τῷ Κρητῷ, χιλιοσῶ τετρακοσιοσῶ ἐνενηκοσῶ πρώτῳ, μὴνδε Ἀπριλίου εἰκοσῇ τρίτῃ. Praesentia scripta, nempe Eusebii Pamphili, Venetiis manumea presbyteri Ioannis Rosi Cretenfis exarata sunt Anno mccccxci. mensis Aprilis die XXIII.

II. p. 29. Anonymi Εἰσαγωγὴ περὶ λογογραφίας, ἐπιστολῶν, καὶ εἰχῶν, καὶ ἄρχῃ. Institutio super Orationibus, Epistolis, & Versibus scribendis, cuius initium. Inc. Πᾶσα λόγου ἰδέα ἐκ μερῶν ὁκτὼ σύγκειται, ἐννοίας, λέξεως, σχήματος, μεθόδου, κώλων, συνήκης, ἀναπαύσεως, καὶ ῥοθμῶ, περὶ ὧν μᾶθους μὲν ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν βιβλίῳ τῷ Ἐρμογένης πλατύτερον, καὶ σοφώτερον.

Εἰσαγωγὰ δὲ διδάσκον σε, ὡς ἐγγυρεῖ, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν σήμερον τιμωμένην λογογραφίαν.

Περὶ ἐννοίας.

Εἴννοια τοίνυν ἐστὶ παντὸς λόγου, ἢ ῥητορικῆς, ἢ φιλοσοφίας· ῥητορικὴν λέγω τὴν σαφῆ, καὶ κοινὴν, φιλόσοφον τὴν σοφὴν, ἔπιμνην, καὶ περὶ Θεοῦ, καὶ Θεῶν πραγμάτων, καὶ φυσικῶν, ἡτοι περὶ σοικείων, ἢ ζωδιῶν, ἢ φυτῶν, καὶ τῶν τοιούτων διαλαμβάνουσιν. Ῥητορικὴ ἔν ἐστιν ἡ τοιαύτη· Πρόκειται ἡμῖν τοῖς Βυζαντίοις ζήτησις τυχρὴν, εἰ δὲ ὀρύξαι τὸν ἱσθμὸν τὸν ἐν τῷ δεῖνι τόπῳ Ἰῶν Ρωμίων; Ο' συμβαλεῖται ἔν, ὅτι δὲ ὀρύξαι, προσγείης πάντως τὸτο κεφάλαιον, Περὶ τῆς ὀρύξεως· κεφάλαια γὰρ τὰ τοιαῦτα ἢ ῥητορικῇ ὀνομάζει, εἴποι ἕως, κ. λ. Def. Ο' τι δὲ ἀμφοτέρω ἔχειν τὴν περίουον, καὶ εὐρυθμὸν εἶναι, καὶ συνεσραμμένην, καὶ πρὸς τοῖς τὸ σύντομον. In fine: Τέλος τῶν περὶ λογογραφίας εἰσαγωγῶν, καὶ ἐπιστολῶν, καὶ εἰχῶν. Finis institutio-nis super scribendis Orationibus, Epistolis, & Versibus. Auctor valde recens est; memorat enim praeter alios plurimos Pfellum, Byzantinum fuisse, ex ipsius verbis conicias, quae initio Institutionis mox retulimus, πρόκειται ἡμῖν τοῖς Βυζαντίοις. Nihilominus doctus est, & nisi editus sit, quod me prorsus later, publica dignum luce existimarem.

III. pag. 51. Anonymi Συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας. Philosophiae compendium. Inde alius statim titulus: Σύνοψις τῆς λογικῆς πραγματείας. Synopsis dialecticae facultatis. Inc. Ὡς περ οἱ ἀναγινώσκοντες πρώτον μὲν τὰ σοικεῖα μανθάνουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν σοικείων εἰς τὰς συλλαβὰς μεταβαίνουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν συλλαβῶν εἰς τὰς λέξεις μετέρχονται, ἕως οἱ τῆς φιλοσοφίας μετιόντες τὸ ὅργανον, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων τὰς κατηγορίας παιδεύονται, ἀπὸ δὲ τῶν ἐπὶ τὸ περὶ ἐρμηνείας χωρεῖσιν, ἀπὸ δὲ τῆς περὶ ἐρμηνείας ἐπὶ τὰ σχήματα φέρονται. Οἰοῦν γὰρ τινὰ σοικεῖα, αἱ δὲ καὶ κατηγορίαι εἶσιν, ἀπλᾶί τινες εἶναι φωναὶ καὶ διεξεργασταί, καὶ μόνον καὶ ἑαυτὰς θεωρεῖσθαι ἢ ὁσίᾳ, τὸ ποσόν, τὸ ποῖον, τὸ πρὸς τι, τὸ πᾶ, τὸ πότε, τὸ ποιεῖν, τὸ πάσχειν, τὸ κείσθαι, τὸ ἔχειν, ἔ τὰ ὑπ' αὐτὰ τε ὄντα, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ὑποδιαιρέμενα, ὅσον, τὸ σῶμα, τὸ ἀσώματον, τὰ ἔμφυχον, τὸ ἀψυχον, τὸ αἰσθητὸν, τὸ ἀναισθητον, τὸ ζῶον, τὸ ζώοφυτον, τὸ λογικόν, τὸ ἄλογον, τὸ θνητὸν, τὸ ἀθάνατον, ὁ ἀνθρωπος, ὁ ἵππος, ὁ βῆς, καὶ τὰ λοιπὰ εἶδη. Ὅσα τε ἐπὶ τὴν ὁσίαν, καὶ ὅσα ὑπὸ τὰς λοιπὰς τῶν κατηγοριῶν ἀναφαίνεται, μυρία τε ὄντα τῷ πλήθει, εἰ καὶ μὴ ἀπειρα, ἀλλὰ δυσεξέμετα· ταῦτα μὲν γὰρ ἀπλᾶί φωναὶ, καὶ φάσεις, ἔ ὅροι προσγορεύονται, ἀπλᾶί μὲν φωναὶ, ὡς ἀσύνδετοι, φάσεις δὲ, ὡς μέρη καταφάσεων, ἢ ἀποφάσεων, κ. λ. Def. pag. 83. Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν μετὰ τὴν συλλογιστικῆς κειμένων συλλογισμῶν, ὡσαύτως εὐρήσεις, καὶ τῶν ἐπὶ τῶν περὶ τὸ διαλεκτικῶν εἶδος ἐνησηκμένων τὸ ἰσχυρότατον, ἐρωτησις, ἀντίφασις, καὶ τῷ ἐναντίῳ τῆς ἀποκρίσεως ἐκ τῶν λημμάτων κατασκευῇ. Εἰ μὲν τὸ ἀληθὲς τῆς ἀντιφάσεως μέρος, ὁ ἀποκρινόμενος εἴποι, δι' ἐτέρων ἀπατηλῶν λημμάτων εἰς ψεῦδος ἐκ-

φύρα· εἰ δὲ τὸ ψεῦδες, αὐτὸθεν διὰ τῆς εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆς διελέγχουσα.

Ε' πῖλος.

Ε' χεῖς ἰδὲ ἔ πάντα τὰ εἶδη τῶν συλλογισμῶν, ἀληθῶν τε καὶ ψευδῶν ἐν ἐπιτόμῳ, τὰ ὑποδείγματα εἰς συνασπισμὸν μὲν τῷ ἀληθῆς, ἀποτροπὴν δὲ τῷ ψεύδῃ.

Ε' χεῖς τῆς ὅλης ὁργανικῆς φιλοσοφίας εὐσύντοπον τὴν παράδοσιν. Εὐτεῦθεν καὶ ἀριθμῶν ἀναλογίαι, καὶ μελῶν συμφωνίαι, καὶ μεγεθῶν συμμετρίαι, ἔ αἱ τῶν πλανητῶν ἀστέρων ἐφήμεροι διάσεις, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἐπὶ ἡμῖν πᾶσαι, καὶ τεχνικαὶ μεθοδεῖαι ἀπλανῶς τοῖς παλαιοῖς ἐξευρέθησαν. Ὡς οἱ γε τῆς περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὀρημμένοι χωρὶς, πείραν μὲν πάντως, ἐπιστήμην δ' ὃ πάντως σὺν ἀσφαλείᾳ ἐκτήσαντο· ὁ δὲ εὐτεῦθεν ὡς ἐκ τινος ὀρημητῆρος κινούμενος, ὀλίγον μὲν πρώτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα θρανῷ σηρίζει κάρην, καὶ ἐπὶ χθονὶ ποδὸς ἴχνος, ταῖς τῶν λογισμῶν ἀπλανέσι, καὶ ἀναγκαστικαῖς ὁδηγίαις οἷς τε ὦν, ἐπιστήμην πᾶσαν, καὶ τέχνην ἱχνυλατῇ. Τέλος. Huic quoque Libro idem Ioannes Rosus subscriptionem sequentem subiecit: Μετεγράφησαν ἔ ταῦτα διὰ χειρὸς ἐμῆς Ἰωάννου ἱερέως Ρώσου τοῦ Κρητῷ, χιλιοσῶ τετρακοσιοσῶ ἐνενηκοσῶ πρώτῳ, μὴνδε Ἰουλίου ἐβδόμῃ, Οὐνετίαις. Exarata sunt etiam haec manumea Ioannis sacerdotis Rosi Cretenfis, anno mccccxci. mensis Iulii die vii. Venetiis.

IV. pag. 85. Sequuntur item Anonymi Scholia in XXXII. Platonis Libros, quorum titulos eodem ordine, quo iacent in Codice, in medium duximus proferendos. II vero sunt, α'. Τὰ εἰς Εὐθύφρονα σχόλαια. β'. Τὰ εἰς τὴν Σωκράτους ἀπολογίαν. γ'. Τὰ εἰς τὸν Κρίτωνα. δ'. Τὰ εἰς τὸν Φαῖδωνα. His autem Icholiis quum praemittatur Epigramma, sententiam Panaetii Stoici, quem frustra dialogum hunc Platonī abiudicasse tradunt, eleganter refellens, illud heic subicere placuit, licet addit in Anthologia Cap. XLIV. p. 94.

Εἰ μὲ Πλάτων ὁ γράψῃ, δῶν ἐγένοντο Πλάτωνος.

Σωκρατικῶν ὁρῶν ἀνθεα πάντα φέρω.

Ἀλλὰ νόθον μ' ἐτέλεσε Παναίτιος· ὅς ῥ' ἐτέλεσε καὶ ψυχὴν Σπητῆν, καὶ μὲ νόθον τέλειται.

Si me Plato non scripsit, duo fuerunt Platones, Socraticorum colloquiorum flores omnes fero.

Sed corruptum me fecit Panaetius. Qui sane ausus est

Et animam mortalem, & me notum facere.

ε'. Τὰ εἰς τὸν Κρατύλον. ζ'. Τὰ εἰς τὸν Θεαίτητον. ζ'. Τὰ εἰς τὸν Σοφιστῆν. η'. Τὰ εἰς τὸν Πολιτικόν. θ'. Τὰ εἰς τὸν Παρμενίδην. ι'. Τὰ εἰς τὸν Φίληβον. ια'. Τὰ εἰς τὸ Σμπόσιον. ιβ'. Τὰ εἰς τὸν Φαῖδρον. ιγ'. Τὰ εἰς τὸν Ἀλκιβιάδην. ιδ'. Τὰ εἰς τὸν β' Ἀλκιβιάδην. ιε'. Τὰ εἰς τὸν Ἰππαρχον. ις'. Τὰ εἰς τὰς Ἐρασμάς. ιζ'. Τὰ εἰς τὸν Θεάγην. ιη'. Τὰ εἰς τὸν Χαρμίδην. ιθ'. Τὰ εἰς τὸν Λάχνητα. κ'. Τὰ εἰς τὸν Λύσιον. κα'. Τὰ εἰς τὸν Εὐθύδημον. κβ'. Τὰ εἰς τὸν Πρωταγόραν. κγ'. Τὰ εἰς τὸν Γοργίαν. κδ'. Τὰ εἰς τὸν Μένωνα. κε'. Τὰ εἰς τὸν μείζονα Ἰππικόν. κς'. Τὰ εἰς τὸν Ἐλάτωνα. κζ'. Τὰ εἰς τὸν Ἰωνα. κη'. Τὰ εἰς τὸν Μενέξενον. κθ'. Τὰ

εἰς τὸν Κλειτοφῶντα. λ'. Τὰ εἰς τὴν α' πολιτείαν. λα'. Τὰ εἰς τὴν δευτέραν πολιτείαν. λβ'. Τὰ εἰς τὴν τρίτην πολιτείαν.

Quis istorum Icholiorum auctor sit, omnino ignoramus; quum nihil lucis adferat magnus Fabricius in Platone Biblioth. Graecae Lib. III. C. 3. Tom. II. p. 63 Olympiodorum Platonicum Damascio iuniorum tantum commemorat, cuius Commentarios in quosdam Platonis Dialogos Mss. exstare refert: alios tamen habet Bibliotheca Veneta. Quare non iniucundum eruditio lectori fore putamus, primi saltem, & ultimi Capitis scholia (speciminis loco proferre; omnia licet integra in nupera Platonis operum editione, quam Batavi parant, brevi in lucem proditura sint.

Α'. Εἰς τὸν Εὐθύφρονα.

α'. Δίκη. Η' ἑστὶν ἰδιωτικὴν ἀδίκημα.

Γραφή. Η' ὑπὲρ δημοσίων.

ζ'. Πιτθεύς. Δῆμος Αἰγυθίδος Ἀθήνησιν, ἐξ οὗ οὗτος.

γ'. Ἀτεχνῶς. Πανταῶς, ἀπλῶς, ἢ καθάπερ ἰσχυρῶς, ἢ τελῶς. Οἱ δὲ ἐν ἴσῳ τῶνόντι, καὶ ἀληθεῖς. Οἱ δὲ δηλῶτος παράπαν, καὶ καθόλου κατ' ἀλήθειαν.

δ'. Α' φ' ἐστὶν. Ε' πὶ τῶν ἐν δυνάμει γινόμενων, καὶ πρώτης ἀδικούντων τοὺς οἰκείους· ἐπεὶ ἔθος ἦν τῇ ἐρίᾳ πρώτη τῶν ἄλλων θεῶν θύειν· φέρεται δὲ τις καὶ περὶ αὐτῆς μῦθος τοιοῦτος. Μετὰ γὰρ τὸ καταλυθῆναι τὴν τῶν Τιτάνων ἀρχὴν, φασὶ τὸν Δία τὴν βασιλείαν παραλαβόντα ἐπιτρέψαι τῇ ἐρίᾳ, λαβεῖν ὅτι ἂν βέλοιο· τὴν δὲ τὴν παρθεναίαν αἰτήσασθαι καὶ τὰς ἀπαρχὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλως. Α' φ' ἐστὶν. Μετενήνεται δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τὰ ἱερὰ δρωμένων· ἔθος γὰρ ἦν τῇ ἐρίᾳ τὰς ἀπαρχὰς ποιεῖσθαι· ἢ ἀφ' ἐρίας, ἡτοι ἀπὸ τῶν οἰκειοτάτων· ἐρία γὰρ ἡ οἰκία.

ε'. Πελάτης. Πελάτης, ὁ ἀντιστροφῶν, καὶ ὑπηρετῶν, καὶ προσπελάζων ἀπὸ τῆς πέλας, ἡτοι ἐγγυς ἐκαλεῖτο, ὁ δὲ ἔνδειον προσίων, μίσθιος δὲ ὁ ὑπηρετῶν.

ς'. Εξηγητῆς. Τῷ τὰς νόμους ἐξηγούμενος.

ζ'. Αὐτοσχεδιάζοντα. Ε' κ' τὴν αὐτομάτῃ καὶ προχείρῃ λέγοντα χωρὶς αἰτίας.

η'. Λάχε. Κλήρῳ γὰρ εἰσῆγον τὰς δίκας δι' εὐταξίαν.

θ'. Σχολῆς. Ε' πὶ τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς λεγομένης εὐκαιρίας.

ι'. Ἰ'να δέος. Ἰ'να γε δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς, ἐπὶ τῶν κατὰ φόβον ἐπιεικῶν εἴρηται δὲ ἐκ τῶν εἰσὶν κυπίων. Ζῆνα δὲ τὸν βέξαντα, ἔ δε τὰδε πάντ' ἐφύτευσεν, οὐκ ἐθέλειν εἰκεῖν· ἴν γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς.

ια'. Χαμαί. Οὐ μὴ χαμαὶ πῆσιν ἐπὶ τῶν διακενῆς ἄδεν λεγόντων, ἀλλ' ἐπιτυγχανόντων.

Λβ'. ΤΑ Εἰς τὴν ΤΡΙΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ.

α'. Τί δὲ δῆ. Ο' τι δὲ τὸς φύλακας πέντων φοβερῶν ἀνηκέστες εἶναι, εἰ μέλλοιεν ἀνδρεῖοι καθίστασθαι.

β'. Ἐνέρις. Ἐνέρις, νεκρὸς ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ἔρᾳ, ὅ ἐστιν ἡ γῆ, κείσθαι. Ἀλίβαντας δὲ τῶν ἐν ἡδῇ εἶναι μυθεύονται διὰ τὴν τῆς λιβάντος ἀμεθεσίαν τῶν νεκρῶν.

γ'. Σχολῆ ἂν. Ἀντὶ τῆς ὑδαμῶς· ἀπὸ κοινοῦ

νὴ δὲ τὸ σχολῇ ἂν ἐαυτὸν ἐπιτλήσειεν, ὃ μόνον φησὶ τὴν ἄλλαν ὃ κωλύσει, ἄλλα καὶ ἐαυτὸν.

δ'. Φιλογέλωτος. Οὔτι φιλογέλωτος οὐδεὶς εἶναι.

ε'. Ἰππογέλωτος. Ταῦτα πρὸς τὸν Ἀδείμαντον ὁ Σωκράτης λέγει, τῇ συνήθει χρώμενος εἰρωνείᾳ.

ς'. Ἀλγέσιον. Οὔτι ἀλγέσιον χρή περὶ πολ-
λοῦ παιεῖσθαι αὐτὸς.

ζ'. Τί δαὶ σωφροσύνης. Οὔτι καὶ σωφροσύνης δεήσει αὐτοῖς.

V. pag. 146 Calligraphus quamdam recensionem facit opusculorum, quae ipse descripsit, hisce verbis:

Μεταγράψαν δὲ ταῦτα Οὐγενίαν, Θεῶν χάρις, ἦτοι,

α'. Εὐσεβίᾳ τῇ Παμφίλῳ πρὸς τὰ ὑπὸ Φιλο-
στράτου.

β'. Νικηφόρῳ Γρηγορᾷ ἐξηγήσεις εἰς τὸν περὶ
ἐνυπνίων.

γ'. Ἀγρίῳ Ἀλντοῦ Ἀγτιοχέως περὶ ἀνθολο-
γίων.

δ'. Φρυνίχῳ ἐκλογαὶ Ἀττικῶν ῥημάτων, καὶ
ὀνομάτων.

ε'. Ἀθηναγόρῳ Ἀθηναίῳ περὶ ἀναστάσεως,

ς'. Ἡρωδιανῷ κατὰ κλίσει πάντες τοῦ λόγου
μερῶν.

ζ'. Φρυνέτι κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν θεωρίαν.

η'. Εἰσαγωγή περὶ λογογραφίας, ἐπιστολῶν,
καὶ σίχων.

θ'. Συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας.

ι'. Καὶ τὰ εἰς τὸν Εὐθύφρονα σχόλαια.

Α'ναλώμασι μὲν τὸ μέγιστον κυρίως ἡμετέρου
κυρίου Λαυρεντίου διμεδίτζε, διὰ χειρὸς δὲ ἐμοῦ
Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ρώσου τῷ Κρητῷ, ἀναγ-
μῆδος Ἰαλλίου εἰκοσῆ.

Transcripta autem haec sunt Venetiis, Deo
gratias, nempe.

1. Eusebii Pamphili contra Philostratum.

2. Nicephori Gregorae Enarratio in Librum
Sinellii de Insomniis.

3. Aetii Aletis Antiocheni de Florilegiis.

4. Phrynichi Eclogae Atticarum vocum &
nominum.

5. Athenagorae Atheniensis de Resurrectione.

6. Herodiani circa declinationem omni-
um Orationis partium.

7. Phrynici Consideratio Pagana.

8. Institutio super scribendis Orationibus,
Epistolis, & Versibus.

9. Compendium Philosophiae.

10. Et in Euthyphronem (immo in plurima
Platonis Opera) scholia. Summis quidem
maximi Domini nostri, Domini Laurentii de
Medicis, manu vero mea Ioannis Rosi Creten-
sis presbyteri A. mccccxci. mensis Iulii die xx.

VI. pag. 147. Sequuntur Herodiani tria
Opuscula Grammaticalia, quae quum in
Cornucopia, seu Horto Adonidis edit. Al-
dinae Venetae A. mccccxvi. ubi similia
quaedam sub eiusdem auctoris nomine per-
tractantur, non occurrant, digna quidem
essent, quae in lucem prodirent. Sed quum
eruditorum aequae curiositati satisfacere, ac
brevitatis fines ultra quam par sit, non
praetergredi velimus, primum tantum ex-

hibebimus, ex quo de reliquis etiam quid
fatiendum sit facile conicietur. Hoc igitur
inscribitur: Ἡρωδιανὸς τῶν ζητημένων κατὰ κλί-
σει πάντες τῷ λόγῳ μερῶν. Herodiani quae-
dam circa declinationem omnium orationis par-
tium. Πολλῶν σφαλμάτων κατὰ κλίσει δοτικῆς
πτώσεως, καὶ τῷ ὀνόματι, καὶ τῶν μὲν λεγόντων
ταῖς συγγενέσιν, τῶν δὲ τοῖς συγγενέσιν, ἀναγ-
καῖον εἶπεν ὅσα κλιτέον. Οὐτε ἐν συγγενέσιν,
ἐπεὶ μὴ εἴσιν ἡ ὀνομαστικὴ ὁ συγγενὴς· μόνον γὰρ
τὰ διὰ τῆς εὐ διφθόγγου ἐκφερόμενα ἐπὶ τῆς
ὀνομαστικῆς. ταῦτα τηρεῖται τὴν εὐ διφθόγγον καὶ
ἐπὶ τῆς δοτικῆς, οἷον, ὁ ἰππεύς, τοῖς ἰππεύσι,
καὶ ὁ ἀριστεύς, τοῖς ἀριστεύσιν. Ἐνταῦθα δὲ ἔκ-
κειται συγγενέως, διὰ τὸ ὅτι συγγενέσιν, ἡ συγ-
γενέσι· μόνον γὰρ αἱ ἀπὸ τῶν εἰς μὴ λεγόντων
ῥημάτων μετοχαὶ διὰ τῆς εἰ κλίνονται, οἷον, τί-
θημι, τοῖς τίθεσσι, συνίεμι, ταῖς συνίεσιν· ὅτε
ἐν τοῖς συγγενέσιν· ὁ γὰρ εἴςιν ἀπὸ ῥήματος,
ὥστε τίθημι, τοῖς τίθεσσι. Μόνον ἄρα κλιτέον
ταῖς συγγενέσι, λόγῳ τοιούτῳ· ὅσα τῶν ὀνομάτων
εἰς σύνθετα, παρ' ἑτέρου ὄνομα συγκείμενα, τὴν
αὐτὴν ἔχει κλίσει, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ ἑτέρωθεν.
Τοιούτων εἰς ἡ τὸ συγγενὴ παρὰ τὸ γένος συγ-
κείμενον, ὥστε ἀπὸ τῆς γένους ἡ πληθυντικὴ δο-
τικὴ τοῖς γένεσι γίνεται, ὅτε καὶ ὁ ἀπὸ ὁ συγγε-
νὴς τοῖς συγγενέσιν.

Εἴτι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὸ θηλυκὸν τὴν
εὐγενίδα, καὶ συγγενίδα, δέον, ὥστε ὁ εὐγενὴς,
καὶ ἡ εὐγενὴς, καὶ ὁ συγγενὴς, καὶ ἡ συγγενὴς· κοι-
νὸν δὲ τὸ ὄνομα, ὥστε ὁ εὐτυχὴς, καὶ ἡ
εὐτυχὴς, τὴν εὐτυχίαν, καὶ τὴν εὐτυχίαν, ὁ τὴν εὐ-
τυχίδα· ὁ δὲ ἄρα ὅτε τὴν εὐγενίδα, ὅτε τὴν συγ-
γενίδα, ἀλλὰ μόνον τὴν εὐγενίαν, καὶ συγγενίαν,
καθάπερ καὶ τὸ ἀρσενικόν, ὡς περὶ καὶ μέλανδρος,
κρωβύλη τῇ μητρὶ πεῖθω, καὶ γάμει τὴν συγγενή.

Ὁμοίως ἀμαρτάνουσιν οἱ τὰ ἡμίση λέγοντες,
δέον τὰ ἡμίση, λόγῳ τοιούτῳ· τὰ τριγενῆ τῶν
ὀνομάτων ἐπὶ τῶν ὑπετέρων διαιρεῖται, οἷον, οἱ
γλυκεῖς, αἱ γλυκεῖαι, τὰ γλυκέα, καὶ οἱ ὀξέες,
αἱ ὀξέαι, τὰ ὀξέα ὅτε καὶ οἱ ἡμίση, αἱ
ἡμίση, τὰ ἡμίση, καὶ τὸ ἐνικὸν τῶν ἡμίση, ὡς
τὸ ὀξέος, καὶ τὸ γλυκέος. Ἀμαρτάνουσιν ἐν οἱ
λέγοντες τὸ ἡμίση, καὶ τὰ ἡμίση, δέον λέ-
γειν τὰ ἡμίση, καὶ τὸ ἡμίση.

Εἴσιν οἱ σφάλλονται περὶ τὴν γενικὴν, λέ-
γοντες τῆς ἑξῆς, καὶ τῆς γεφύρας, δέον διὰ τῆς
α τῆς ἑξῆς, καὶ τῆς γεφύρας, λόγῳ τοιούτῳ.
Πάντα ὅσα τῷ ρ παραλήγεται ὀνόματα, φυλάτ-
τει τὸ α ἐπὶ πᾶσιν τῶν πτώσεων, οἷον, εἰσάρα,
σφαίρας, ἐτέρας, ἑτέρας, ὅτε καὶ ἑξῆς, ἑξ-
σρας, καὶ γέφυρας, γεφύρας. Συμβέβηκε καὶ ἐπὶ
τῆς διὰ καθαρῶ τῷ α ἐκφερόμενα· καὶ γὰρ ταῦτα
φυλάττει τὸ α ἐπὶ πᾶσιν τῶν πτώσεων, οἷον,
μῆδεια, μῆδειας, δθενέβοια, σθενέβοιας. Τὰ δὲ
μήτε διὰ τῆς α ἐκφερόμενα καθαρῶ, μήτε τῷ ρ
παραληγόμενα, ἀλλὰ ἄλλω τινὶ συμφώνῳ, πάν-
τως τρέπεται εἰς τὸ η, οἷον, μέλισσα, μελιτῆς,
γαλάκτος. Τούτων δὲ ὅτε ἐχόντων, ζητεῖται
πῶς ἡ λήδα διὰ τῆς α κλίνεται, καίτοι ὅτε διὰ
καθαρῶ τῷ α ἐκφέρεται, οὐτε τῷ ρ παραλήγε-
ται, ἀλλὰ τῷ δ· πῶς ἐν ἐφύλαξε τὸ α τῆς λή-
δας; λέγομεν ἐν, ὅτι ἐκτείνεται ἡ τελευταία
συλλαβὴ τῆς λήδας· πάντα δὲ τὰ ἐπὶ τῆς τε-
λευταίας συλλαβῆς ἐκτείνεμενα, πάντα φυλάτ-
τει

τει τὸ α, ὅπως συμφώνῳ ἂν παραλήγεται, οἷον,
φιλομήλα, φιλομήλας.

Εἴτι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὴν ταμία, δέον
τὴν ταμίαν· μόνον γὰρ τὰ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς
εἰς ας λήγοντα, ἢ εἰς ρας, πάντως τὴν γενι-
κὴν εἰς οὐ τρέπει, οἷον, μειδίαι, μειδίον, διαγέ-
ρας, διαγέρω, ὅτε καὶ ἄρα καὶ ταμία, ταμίον.

Εἴσιν οἱ σφάλλονται τὴν γενικὴν, λέγοντες τὴν
νοῦς, καὶ τὴν βοῦς, δέον τὴν νοῦ, καὶ τὴν βοῦ· ὁ γὰρ
ἐστὶν ὁμοία τῷ βοῦς, τὴν βοῦς, καὶ τῷ πῶς, τὴν πο-
δός· ὅθεν ἐν σφάλλονται, ἐστὶν ὁ λόγος τοιούτος·
ὅσα τῶν ὀνομάτων διαιρεῖται ἐπιδέχεται ἐν τῇ
ὀνομαστικῇ, ταῦτα ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν οὐκ
εἴτι διαιρεῖται, οἷον, νοῦς διαιρεῖται, νόος γὰρ
ἐστὶ, καὶ ὁ βοῦς, βοῦς γὰρ· ὁ καὶ ταῦτα πάντα ἐπὶ
τῶν ἄλλων πτώσεων ἐκείτι διαιρεῖται, ἀλλὰ
συστάσσεται, οἷον, ὁ νοῦς, τὴν νοῦ, ὁ βοῦς, τὴν βοῦ·
ὁ δὲ βοῦς, ἐπεὶ μὴ δύναται ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς
διαίρεσθαι, ὁ βοῦς γὰρ ὁ λέγεται, διὰ τὸ
ἐπὶ τῶν ἄλλων πτώσεων διαίρεται· ὁ πῶς γὰρ
μὴδὲν ἐστὶ, διὰ τὸ ἐπὶ τῶν ἄλλων διαιρεῖται
πτώσεων, τὴν ποδός, καὶ τὴν ποδί.

Εἴτι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες, νῆσις εἰμὶ· λέ-
γειν ἐν δέον, νῆσις· συμβαίνει γὰρ ὁμοίον τῷ
νῆσις ὁ κλάσσις, καὶ ἀπὸ τῆς νῆσις τὸ κλάσις, μὴ-
ως ἐν ὁ νῆσις· κοινὸν γὰρ τῷνομα, λόγῳ δὲ τῷ
τῷ. Πρῶτος μὲν ἐκ εἰς ὁμοίος ἐκείνῳ, ὡς ἀπὸ
τῆς νῆσις, νῆσις· νῆσις γὰρ ἐκ εἰς. Εἴτι ἂν
ἦν καὶ ὁ νῆσις ἡ τοιαύτη χηρὴς ἦν· μόνον γὰρ ὁ
νῆσις οἱ Ἀττικοὶ λέγουσι· καὶ ὁμοίως δὲ εἴπων,
νῆσις ἀμνησῆς, εἰδείν ὅτι νῆσις ἐστὶν· εἰ γὰρ
ἦν νῆσις, εἴπεν ἂν νῆσις, τὸ μέτρον ἐγχωρήσει.

Ζητεῖται πότερ ἂν ποτε εἰ αὐτῇ, καλεῖται πε-
ρισπωμένης, ἢ βαρυτόνης· οἱ μὲν ἀξίως καλεῖται καὶ
περισπῶν, αὐτῇ, ὡς αὐτῇ, καὶ αὐτῇ· λέγομεν δὲ
ὅτι ὁ δύναται· οὐδὲ γὰρ τὸ ῥημά ἐστὶν αὐτῇ·
λέγομεν ἐν, ὅτι τρία ταῦτα ὁμοίως λέγεται, αὐ-
τῇ, καὶ βλάτῃ, καὶ ἀνθῇ, ἐπεὶ παρεσχημάτισται
αὐτοῖς αὐτῇ, βλάτῃ, ἀνθῇ· τὸν αὐτὸν
ἐν ἔχει καὶ ταῦτα τόνον, ὁ περισπωμένης, ἀλλὰ
ἀναβιβασμένης, αὐτῇ, βλάτῃ, ἀνθῇ.

Ὁμοίως πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες ἀπὸ τῆς ἀνθῆς
τὴν γενικὴν τῶν πληθυντικῶν τῶν ἀνθῶν, ὡς βέ-
λη, τῶν βελῶν, καὶ τὰ γένη, τῶν γενῶν· ἀλλὰ
τὸ μὲν ἄλλα περισπῶνται ὁμολογούμενης, τὰ δὲ
ἀνθῆς ἐκείτι τὸν ἀνθῶν, ἐπεὶ δὲ ἄλλο τι ἐμφαί-
νει, οἷον, ἀνθ' ὧν ἔδωκε, ἀνθ' ὧν ἔγραψας·
ὅθεν τὸ μόνον διαιρεῖται τῶν ἀνθῶν, ὡς καὶ
εἰ καλαὶ κέχρηται.

Ὁμοίως σφάλλονται περὶ τὴν γενικὴν πτώσει
τῷ Ὀλυμπιονίκῳ, καὶ τοῦ Πολυνείκου, ὅτι μὴ
ὁμοίως κλίνεται, ἀλλ' ὁ μὲν Πολυνείκης μετὰ τῷ
σ, ὁ δὲ Ὀλυμπιονίκης ἀνεῖ τῷ σ Ὀλυμπιονίκης· λέ-
γομεν ἐν ὁμοίᾳ εἶναι τῷ σύνθετα, καὶ ἀμφοτέρω,
οὐ μὴν ὁμοίως σύγκειται, ὡς τὸ νεῖκος, τὸ νεί-
κος, ὅτε Πολυνείκης, Πολυνείκης· ὁ δὲ Ὀλυμ-
πιονίκης ἐκείτι παρ' ἑτέρου ὄνομα σύγκειται,
ἀλλ' ἀπὸ θηλυκῶν, τὴν νίκην· ὅθεν ἐκείτι προσ-
λαμβάνεται ἐπὶ τῆς γενικῆς τῷ σ. Πῶς ἐν οὐχ
τῷ περὶ δὲ λέγομεν τὴν γενικὴν, ἀλλ' ἀνεῖ τοῦ σ
τῷ περὶ δὲ, καίτοι τὸ εἶδος, τοῦ εἶδους λέγομεν;
Φαίνεται ἐν ὅτι εἰ καὶ παρ' οὐδέτερον μάλιστα σύγ-
κείται τὸ εἶδος, ὅμως οὐ προσλαμβάνεται τὸ σ,
ἐπεὶ δὲ τύπον ἔχει πατρωνυμικοῦ τῷ περὶ δὲ, ὡς
Ἀτρείδης, καὶ Πηλεΐδης. Ὡς περὶ ἐν τὰ πατρωνυ-
Τ

μικὰ πάντα ἐπὶ τῆς γενικῆς ἀνεῖ τῷ σ κλίνε-
ται, ὅτε καὶ τὸ τῷ τύπον ἔχον πατρωνυμικῶν, ὡς
Ἀτρείδης, Ἀτρείδης, καὶ Πηλεΐδης, Πηλεΐδης.

Ἀμαρτάνουσιν οἱ γράφοντες νῆσις διὰ δύο
σς, ὡς θάλασσα, καὶ μέλισσα· μόνον γὰρ ταῦτα
διότι μεταβάλλονται, οἷον, μέλιττα· ὁ δὲ μὴ
δύναται μεταβάλλεσθαι, εἰς δύο ττ, δηλονότι,
οὐδὲ διὰ τῶν δύο σς γραπτέον, ὥστε καὶ Ὀδυσ-
σεύς, δηλονότι, ὅτι ἔχει ἐκφώνησιν καὶ τῶν
δύο σς, γράφεται καὶ διὰ τῶν ἐτέρων.

Ζητεῖται, πῶς γραπτέον τὸ Σμύρνα, ἐπειδὴ
πολλοὶ ἀμαρτάνουσιν, γράφοντες διὰ τῶν ζ· οὐδέ-
ποτε γὰρ πρὸ τῶν μ τὸ ζ γραπτέον δι' αἰτίας
τοιαύτης· διπλὴν γὰρ ἐν τῷ ζ, καὶ συνεδρὸς ἐκ
δύο συμφώνων, τὴν τε σ, καὶ τὴν δ, οὐ δύναται
μετὰ τῷ μ πίπτειν· τρία γὰρ σύμφωνα ὁμοῦ
πάτεσθαι ὁ δύναται, εἰ μὴ ἄρα μετὰ τῷ ρ, ὁ
ἔχει τινὰ πλείονα οἰκειότητα πρὸς τὰ φωνήεντα,
οἷον, βάντρον· τὸ δὲ ελεγγίς ἢ α σύμφωνα
ἔχει ἀνεῖ τῷ ρ.

Ζητεῖται, πῶς σχῆμα μὲν λέγομεν χωρὶς τῆς
σχῆς δὲ οὐ λέγεται, καὶ ἄρα ἀνεῖ τῷ ι. Λέ-
γομεν ἐν, ὅτι οὐδὲ μονοσύλλαβον ὄνομα εἶναι δύ-
ναται ἀπὸ δύο συμφώνων πρῶτον ἀρχόμενον ὅθεν
σχῆς, ὅτε σχῆς μονοσύλλαβος, ἀλλὰ μετὰ τῷ ι
ισχῆς, καὶ ισχῆς.

Πῶς ἐν γὰρ λέγομεν, καὶ κλίσι, καὶ κλίσι μο-
νοσύλλαβος, καίτοι ταῦτα ἀπὸ δύο συμφώνων
ἀρχεται; λέγομεν ἐν, οὐκ ἀπὸ πρῶτον συμφώνων
ἀρχεται ταῦτα, ὡς ἔφαμεν, συνεχίζεται δὲ αὐ-
τοῖς πάντως τὴν τῶν ὕψων καὶ ἀμεταβάλλων, οἷον,
τῷ μὲν γὰρ τὸ ρ, τῷ δὲ κλίσι τὸ λ. Δοκεῖ
δὲ ἀντιπίπτειν τῷ κανὼν τὸ πτώξ· τὸ γὰρ
φασί, καὶ μονοσύλλαβον εἶναι, καὶ ἀπὸ πρῶτον ἀρ-
χεται συμφώνων, τὴν τε π, καὶ τὴν τ. λέγομεν
ἐν πρὸς τῷ τ, ὅτι ἐκ εἴςιν ὅτ' αὐτὸ μονοσύλλα-
βον, ἀλλὰ συνήρηται ἀπὸ τοῦ διφθόγγου τοῦ
πτώξ· εἴρηται δὲ παρὰ τὸ πτωξῆσαι.

Εἴτι δὲ ἀντιπίπτει πολλὰ, οἷον, σφῆξ, φθῆρ,
φθῆρ· διατῶτον ἀμεινον λέγειν τὰ ἀπὸ τῷ σ, καὶ
τῷ χ ἀρχόμενα μονοσύλλαβα μὴ δύνασθαι εἶναι,
ἀλλὰ προσλαμβάνει τὸ ι, οἷον, ισχῆς.

Εἴτι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὴν δοτικὴν ταῖς
χειρσὶ, δέον ἀνεῖ τῷ ι ταῖς χειρσὶ λέγειν, καίτοι
τῆς ἄλλης ἀπώσεως κλίσεως τοῦ ὀνόματος τὴν δι-
φθόγγον ἐχέσθαι, οἷον, ἡ χεῖρ, τῆς χεῖρος, τῇ
χερὶ, τὴν χεῖρα, καὶ τῶν θηκῶν ὁμοίως, καὶ τῶν
πληθυντικῶν ἐχόντων τὴν διφθόγγον, διὰ τῆς ε
μόνης κλίνεται ταῖς χειρσὶν ἡ δοτικὴ πληθυντι-
κὴ, μόνον γὰρ ἐκείτι ἔχει τὴν διφθόγγον. λέγο-
μεν δὲ, ὅτι αἱ μὲν ἄλλαι πτώσεις ἐφύλαξαν
τὴν εἰ διφθόγγον διὰ τὸ φωνῆς ἐπιφέρεισθαι τὸ
ρ, χεῖρ, χεῖρα, καὶ χεῖρ· ἐνταῦθα δὲ συμ-
φώνως ἐπιφερομένη τοῦ σ, οὐκέτι ἡ διφθόγγος
ἔμεινε χειρσὶν, ἀλλ' ἀφερέσθαι τῷ ι ἐρήθη
χειρσὶν. Ἀντίκειται τῷ κανὼν μόνον τὸ φθῆρ-
σιν, ὅτι καὶ τῷ σ ἐπιφερομένη, ἡ διφθόγγος ἔμει-
νε· μόνον ἐν ῥητέον ταῖς χειρσὶν.

Εἴτι πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες ὕγεια τρισυλλά-
βως, δέον ὕγεια τετρασυλλάβως· μόνον γὰρ ὅ-
τως οἱ ἀρχαῖοι εἰρήνασι.

Εἴτι πλημμελοῦσιν οἱ διαίρωντες τὸ μῦα, ὅτε
τρισυλλάβον· δεῖ γὰρ ἀμφοτέρω συνκτεῖν λόγῳ
τοιούτῳ· ὅτι τὸ ι μετὰ τῷ π ταττόμενον οὐδέπο-
τε διαίρεται, οὐδὲ χαρίζεται κατ' αὐτὸ, ἀλλὰ
τὰ

τὸ ὑποκρινόμενον, καὶ γίνεται μία διφθόγγος ἢ 4· οὐκ ἔστιν αἴτιμα μὲν τρισύλλαβον, καὶ ἔρπει, μὴ δὲ, καὶ ὡς δισσύλλαβον.

Ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες Ἀ'πελλῆς, καὶ Ε'ρμῆς, καὶ Ἀ'τελλῆ, ἢ Ε'ρμῆ τὴν αἰτιατικὴν, δέον μετὰ τῆς τὸν Ἀ'πελλῆν, τὸν Ε'ρμῆν, τὴν δὲ γενικὴν χωρὶς τῆς τὸν Ἀ'πελλῆ, καὶ τῆς Ε'ρμῆς λόγῳ τοιούτῳ· ὅτι πάντα τὰ εἰς ἡς λήγοντα ἀρσενικά δισσύλλαβα τε καὶ τρισύλλαβα, μόνον κύρια ἔσονται, ἐπὶ μὲν τῆς γενικῆς ἀποβάλλει τὸ σ, οἶον, Ε'ρμῆς, Ε'ρμῆ, Ἀ'τελλῆς, Ἀ'τελλῆ, ἐπὶ δὲ τῆς αἰτιατικῆς προσλήφεται τὸ ν, οἶον, τὸν Ε'ρμῆν, τὸν Ἀ'πελλῆν, τὸν εὐτυχῆ μὲν τοι, καὶ τὸν εὐγενῆ χωρὶς τῆς ν· σύνθετα γὰρ εἰς καὶ πάντα κύρια· μόνως ἄρα ἐρμῆν τὸν Ἀ'πελλῆν, καὶ τὸν Ε'ρμῆν, τὸν Ἀ'τελλῆ, καὶ τὸν Ε'ρμῆ.

Ε'τι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες Φακὴν πρίασθαι, ἢ Φακὴν σπείρειν, δέον λέγειν Φάκκε· ὅτι γὰρ καλεῖται ὡμὸν τὸ σπείριον, ὡς εὐπολὶς τῇ νῦν καταδέχεται τὴν Φάκκε· τὸ δὲ ἐφθον μόνως ῥητέον, Φακὴν ῥοφήσονται.

Παραπλησίως ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὰς ὀρυγας, δέον συσέλλαιεν λόγῳ τοιούτῳ· ὅν γὰρ αἱ ὀνομαστικαὶ συσσελλόμεναι ἔχουσιν τὸ δίχρονον, τῶν καὶ αἰτιατικῶν συσσελλόμεναι, οἶον, ὄνυξ, ὄνυξιν, ὄνυχας· ὅτι ἄρα καὶ τὸ ὄρυξ, ὄρυγας, καὶ πέρδις, πέρδικας, καὶ ἀραψ, ἀραψας, συσσελλόμεναι ῥητὸν.

Ὁμοίως σφάλλονται οἱ λέγοντες πινακίς, καὶ κεραμὶς ἐκτεταμένως, δέον συσσελλόμεναι λόγῳ τοιούτῳ· πάντα ὅσα παρ' ὀνομαζέμενα γέγονε θηλυκά, εἰς ἡς λήγοντα, συσέλλονται, οἶον, θύρα, θυρίς, πίναξ, πινακίς, κεραμὶς, κεραμὶς, πύξος, πυξίς. Μόνως ἔν ἐρμῆν συσσελλόμεναι πινακίδα, κεραμίδα, ὡς πυξίδα, καὶ θυρίδα, ὁμοίως ἐρμῆν καὶ κεραμίδα συσσελλόμεναι.

Ζητεῖται, πῶς χρὴ λέγειν, ἱερεῖα προπαροξυτόνως, ἢ ἱερεῖα παροξυτόνως· ἔνιοι μὲν γὰρ ἀξιοῦσιν, ὡς Ὀδυσσεύς, Ὀδυσσεῖα, καὶ Ἀχιλλεύς, Ἀχιλλεῖα, καὶ ἱερεῖς, ἱερεῖα· ὅς ὁρῶντες τὸ γὰρ ἕτερον ὀφείλει τόνον ἔχειν, ῥηματικὸν γὰρ εἶναι· καὶ ὡς περ ἀπὸ τῆς ἀριστέως ἀριστεῖα, καὶ ἱατρεύω, ἱατρεία, οὕτως καὶ ἀπὸ τῆς ἱερεύω ἱερεῖα. Πρὸς τούτῳ φασιν, ὅτι τὸ ἔργον ἐμφαίνοντες, ὡς ἀπὸ ἀριστείας, καὶ ἱατρείας. Ἐάν ἔν, φησιν, εἰπωμεν ἱερεῖα, τὸ ἔργον ἐμφαίνοντες, ὡς τὴν γυναῖκα· πρὸς τούτῳ λέγομεν, ὅτι ἐτέρως λέγεται τὸ ἔργον, ἱερωσύνη· ὡς τὴν γυναῖκα, ἱερεῖαν ἐρμῆν παροξυτόνως.

Ζητεῖται, πῶς τῶν διὰ τῆς εὐδιφθόγγου προπαροξυτόνως ὀνομάτων φυλακτῶν τὴν εὐδιφθόγγον ἐπὶ τῆς δοτικῆς, οἶον, ὁ ἀριστεύς, τοῖς ἀριστεύουσιν, ὁ ἱππεύς, τοῖς ἱππεύουσιν, ὁ Σιμωνίδης ἐπεγραψέν, ἐπὶ τοῖς δρομέσι, δέον τοῖς δρομέουσιν, ὡς ἀριστεύς, ἢ ἱππεύς, οὕτως καὶ δρομέως. Λέγομεν ἔν, ὅτι οὐ πρὸς τὴν ὀρθὴν ἀπείδεν ὁ δρομέως, ἐπεὶ πάντως ἂν εἴπε τοῖς δρομέουσιν, ἀλλὰ μόνως εἰς τὴν πληθυντικὴν ἀπείδεν, οἶον, δέξαι, τοῖς ὀξέσι, καὶ οἱ ταχείς, τοῖς ταχείσι, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς οἱ δρομεῖς, ἐπεγράψαι τοῖς δρομέσι, δέον τοῖς δρομέουσιν, ὡς ἱππεύουσιν.

Ε'τι πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες τρέγλα, καὶ κίχλα, καὶ ὀμίχλα, δέον λέγειν διὰ τῆς ἡ τρέγλα, καὶ κίχλη, καὶ ὀμίχλη· οὐδὲν γὰρ ὄνομα θηλυκὸν τῷ λ παραληγόμενον εἰς α, ἀλλ' εἰ· η, ὡς περ πύλη, πύλης, κρυβύλη, κρυβύλης, ἀρβύλη, ἀρβύλης· ὅτι ἐρμῆν καὶ ταῦτα.

Τὰ εἰς αὐτὴν λήγοντα ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς πληθυντικῆς, ταῦτα ἐπὶ τῆς γενικῆς περισπᾶται, οἶον, Πέρσαι, Περσῶν, καὶ τα παραπλησία πληθυντικῶν, ξέναι, ξένων, φίλαι, φίλων· εἰς γὰρ τριγενῆ, ὁ ξένος, ἡ ξένη, καὶ τὸ ξένον, ὁ φίλος, ἡ φίλη, καὶ τὸ φίλον. Πᾶς οὖν πόρνος, περισπᾶται, καίτοι ἢ αὐτὸ τριγενὲς ἐστίν, ὁ πόρνος, ἡ πόρνη, καὶ τὸ πόρνον μεράκιον· Λέγομεν ἔν, τούτῳ περισπᾶται πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς ἀφ' ἑνός, καὶ πρὸς τὸ νοεῖσθαι, ὅτι περὶ θηλυῶν ὁ λόγος, ὅς ἀρρέων τῶν πόρνων.

Ζητεῖται τὸ πῶς πῶς κλίνεται; Φαμέν ἔν, ὅτι ἀκολουθῶν τῷ μέθρ, μέθρως, μέθρῳ, καὶ πῶς, πῶως, τῶν. Τῶν δὲ ὅπως ἔχοντες, ζητεῖται, πῶς ὁ ποιητὴς τὴν ὀνομαστικὴν εἴπε πῶς μετ' οἶον, ὡς καὶ τὸ μέθρ· οὐκ εἰ μὲν τοι ἐπὶ τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς ἐφύλαξε τὸ ν μόνον, οὐδὲ εἴπε καὶ πῶως, καὶ ταῦτα τῷ μέθρ χωρῆντος, ἀλλ' εἴπε καὶ πῶως καλὰ. Φαμέν ἔν, ὅτι ἀφ' ἐτέρως εὐθείας πεποίηκε τὴν αἰτιατικὴν, ἀπὸ τῆς πῶας, ὡς τὸ κῶας, Πάρθ' ἐτίθει, δείκνυν τε μέγα, καὶ κῶας ἐπ' αὐτόν. Ὅσπερ ἔν ἀπὸ τῆς κῶας ὀνομαστικῆς ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ γίνεται, εἴτα κατὰ διαίρεσιν κῶας, καὶ παρ' αὐτῶν κῶας καλὰ, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς πῶας γίνεται πῶς, εἴτα κατὰ συνήθη διαίρεσιν αὐτῶν ὡς πῶς ἔφη, καὶ πῶας μῆλων.

VII. pag. 152. b. Sequitur τοῦ αὐτοῦ περὶ ῥήματος, ἢ ἡ ἀρχή. Eiusdem de Verbo, cuius initium, inc. Ε'τι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες ζέχνα, καὶ πέφνα, δέον διὰ καθαρῶς τοῦ ε λῶγῳ τοιούτῳ. Τριῶν ὅντων διπλῶν ζ, ξ, ψ, πάντα τὰ ἀπὸ τίνος τῶν ἀρχόντων, οἶον, ζῶ, ξηραίνω, ψύχω, ταῦτα ἀπὸ τῆς παρακειμένης ἀποβάλλοντα τὸ διπλὸν σφίχον, ἀπὸ τῆς ἀρχεται, οἶον, ἀπὸ τῆς ζέχνα, τῆς ξέφνα, ἀπὸ τῆς ψύχω, διὰ καθαρῶς τῆς ε. Ὅσπερ δὲ ταῦτα ἀπὸ διπλῶν ἀρχόμενα, ἀποβάλλει τὸ διπλὸν ἐπὶ τῆς παρακειμένης, καὶ διὰ καθαρῶς τῆς ε κμῆρεται, οὕτως καὶ τὰ ἀπὸ σφίχων συναφῶν ἀρχόμενα, ὡς περ τὸ πύσω ἀπὸ τῆς π, καὶ τῆς τ ἀρξάμενον, καὶ λ. Def. Α'πέδρην ἐγὼ τὸ πρῶτον πρόσωπον· ὅχι ἀπέδρην, καὶ ἀπέδραμεν ἡμεῖς τὸ πληθυντικόν, ὡς καὶ Σοφοκλῆς, ἀλλ' ὅτε γὰρ δὴ τὸ σὺν ὅμ' ἀπέδρην.

VIII. p. 156. Sequuntur τὰ αὐτῶν ἕτερα τεχνικά, ὡς ἡ ἀρχή. Eiusdem alia de arte, quorum initium, inc. Τὸ πρὶν, ἡ μετὰ ἰσοστατικῶς συντάσσεται νομῆναι ἔξωθεν τῆς ἂν, ἢ μετὰ ἀπαρεμφάτου, νομῆναι τῆς ἡ, οἶον, πρὶν γένηται, ἢ πρὶν ἂν γένηται, ἢ πρὶν γενέσθαι, καὶ πρὶν ἡ γενέσθαι. Ὅσπερ τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων λαμβάνεται, ὅτι καὶ τὸ αὐτοῦ ἐτίρημα καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν, τῶ ἐνταῦθα, καὶ αὐτόθι, καὶ ἐκεῖ. Ἐνταῦθα μὲν, ὡς τὸ, οἶον ἐμὲ φθίσεσθαι ἀπ' Ἀργεὸς ἰσποβάτοιο, αὐτῶ ἐν Τροίῃ. Αὐτόθι δὲ, ὡς τὸ ἐκεῖ δὲ, ὡς τὸ, τοῖδ' ἄρα πάντες ἀπαυτῶθι εἶατο σιγῇ.

Αἱ ἐπεκτάσεις τριχῶς προφέρονται, ἢ διὰ τῆς μόνου, ὡς τὸ ἄνω, καὶ ἐκείνου, ἢ διὰ τῆς χι, ὡς τὸ ναίχι, καὶ ἔχι, ἢ ἔχε.

Αὐταὶ δὲ ἢ ἀμφοτέρω τῶν Ἀ'ττικῶν εἰσιν, ἢ ποιητικῶς διὰ τῆς φι ὡς τὸ βίφφι, καὶ ὅχεςφι, καὶ λ. Def. τὸ δ' ἀντὶ τῆς οὕτως τῆς ἀναφορικῆς· τὴ μὴ γε-

γένηται πρόθεν ἢ ἀντὶ, ὅδ' ἔν. Tum solita amanuensis subscriptio: Μετεγράφησαν καὶ ταῦτα Οὐνετίαις παρ' ἐμοῦ Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ρ'ώου τῷ Κρητῶς, μηνὸς Ἰαννίου ἰ. Transscripta etiam haec sunt Venetiis a me Ioanne Roso presbytero Cretensi, A. mccccxc. mensis Iunii die x.

IX. pag. 171. Φρονίχου ἐκλογὴ Ἀ'ττικῶν ῥημάτων, καὶ ὀνομάτων. Phrynichi selectio Atticarum vocum, et nominum. Praeedit Atticorum Epistola ad Cornelianum, cuius initium: Τὴν τε ἄλλην σε παιδείαν θαυμάζων. Finis: ὡς τὸ αἰσχρὸν τοῦ καλοῦ προτιθέναι. Ε'ρρωστο. Liber primus inc. Ἐκοντὴν ἢ χρὴ λέγειν, ἀλλ' ἐξελοντὴν.

Ὅτι δὲν ἀνευ τοῦ σ μηδέποτε εἴπε, ὅτι σθεν δέ.

Ἰκασία, καὶ τούτῳ ἀδοκίμον, ἰκασία δέ. Ἰ'πόδειγμα, οὐδὲ τούτῳ ὁρῶς λέγεται, παράδειγμα δέ. Def. Συμπλεκτικὸν τετρασύλλαβον οὐ χρὴ λέγειν, ἀλλὰ σύμπτικον. Subditurque rubris characteribus: Τάδε φυλακτῶν τις βελτίων, καὶ δοκιμώτατος εἴη ἂν.

X. pag. 182. Liber secundus, adscripto titulo, τῷ αὐτοῦ τμήμα δεύτερον, Eiusdem sectio altera, inc. Ἀντίρρησιν μὴ λέγε, ἀντιλογίαν δέ.

Βασίλισσα, Ἀ'λκαῖον φασὶ τὴν κομμοδοποιῶν, καὶ Ἀριστοτέλην ἐν τοῖς Ὁμήρῳ ἀπορήμασιν εἰρηκέναι. Σὺ δὲ βασιλικὴς ἐπιστολῆς ἀποφανθεὶς ἀνάλογον τῇ αὐτῇ παρασκευῇ, γενικώτατον ἡμῶν ἐκδομίας μάρτυρα, τὸν συγγραφέαν τὸν κατὰ Νεέρας, δε διὰ τῆς τῶ ἄλλα ὑποπτεύου μη εἶναι Δημοσθένους, καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀδοκίμων ὀνομάτων. Τοῖς πλείοσι οὖν περὶ τῶν βασιλείων, ἢ βασιλίδων λέγομεν· οὕτως γὰρ διακρίνειν δεδωκεν ἂν τότε καλὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν. Def. Ἀ'λέγειν, ὡς οἱ παλαιοὶ, ἐγκρατεύεσθαι, ἢ μὴ ἀκρατεύεσθαι.

Αἰχμαλωτιοδύναμις τῶν· ὅτι ἀδοκίμον, ὡς μὴ δὲ μένανδρον αὐτῶς χρῆσθαι. Διαλύων ἔν λέγε, αἰχμαλωτὸς γενέσθαι. Tandem in fine Codicis idem Scriba, ut alias, subiunxit: Μετεγράφησαν καὶ τὰ παρὸντα τῆς Φρονίχου ἐκλογῆς διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ρ'ώου Κρητῶς τὸ γένος, μηνὸς Ἰαννίου πρώτῃ, Οὐνετίαις. Transscriptae sunt etiam hae Phrynichi Eclogae manu mea Ioannis Rosi Cretensis presbyteri A. mccccxi. Iunii die prima, Venetiis.

Pauca heic de Phrynicho Arabio, Sophista Bithyno, delibanda sunt, quoniam inter vocum Atticarum collectores, qui iam publice editi exstant antiquissimus est. Vixit igitur, M. Antonino & Commodio eius filio imperantibus, eiusque hanc ἐκλογὴν Ἀ'ττικῶν ῥημάτων, καὶ ὀνομάτων Corneliano inscriptam habemus. Cornelianum vero rhetorem, & Imperatorum Antonini, & Veri, vel Commodi ab Epistolis fuisse docet Phrynichus in βασιλίσσα, & in τὰ πρόσωπα, ubi eum laudat, tamquam καθάρων, καὶ ἀρχαίων ῥητορῶν. Vide plura apud Cl. Fabricium Biblioth. Graecae Lib. IV. Cap. 34. Tom. IV. pag. 520. Primus hanc Phrynichi συλλα-

γῆν in turbam dedit Zacharias Calliergius Cretensis, Romae A. mdcxvii. 8. atque hanc ordine alphabetico digestam habui prae manibus & Biblioth. amplissimi Ducis Salviati, quem honoris, & amicitiae causa nomino. Calliergium sequutus Franciscus Afulanus, Lexico suo illam adiecit una cum Thoma Magistro, Moschopulo, Ammonio, aliisque, apud Aldum Venetiis mdcxiv. fol.

In his editionibus litterarum ordine procedit Phrynichi collectio, in nullos partitur libros, minusque plena est, ac perfecta, ut ex specimine, quod protulimus eruere per se quisque potest, neque in ea occurrunt quae ex Phrynicho prodidit Stephanus Ε'ρρωστο in voce Α'θήναι. Vberiore deinde editionem ex Ms. Codice dedit Petrus Io. Nunnescius, quamvis nec in illa loci a Stephano allati vestigium appareat. Svidas autem opus Phrynichi memorans, ait, eum Ἀ'ττικιστὴν, sive περὶ Ἀ'ττικῶν ὀνομάτων duos libros conscripsisse, ut etiam ex nostro Codice apparet; certe in editis Svidae Codicibus duplex tantum librorum Phrynichi numerus existat, quum in Ms. Phrynichi, quod Nunnescius sequutus est, distinctum fuerit in libros tres, tertio tamen libro non integro, sed exigua tantum illius parte superstita. Addidit porro non Latinam modo versionem Nunnescius, sed notas quoque eruditae. Cum doctissimis denique Davidis Hoeschellii Additamentis prodiit Phrynichus Augustae Vindelicorum A. mdc. 4. & nuper Traiecti ad Rhenum mcccxxix. 4.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XV. nitidissimus, & bene servatus, si illud excipias, quod alia quaedam, quae initio Codicis conlocata fuerant, mala manus substituit. Constat foliis scriptis 190.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

Continet hic Codex IV. Evangelia mi-cod. nuto quidem, sed perspicuo caractere X XII. re conscripta. Praecedunt aliqui Canones Eusebii, aureis exarati litteris, aureisque tribus inclusi loculamentis; priores enim rescripti fuerunt. His succedunt eiusdem Epistola ad Carpianum, auro itidem tota descripta. Initio cuiuscumque Evangelii, imago Evangelistae affabre delineata, optimeque servata praecurrit. Aliae praeterea picturae paene innumerae, quibus res in Evangeliiis narratae exhibentur, ipsi textui interferuntur, ut nullam ferme paginam pictura vacuam, plerasque etiam duabus, vel tribus instructas reperias. Nonnullarum ex ipsis, quum & vetustissimae sint, & ad historiam illustrandam conferant, specimen datus paullo inferius. Quod vero ad Ioannis Evangelistae imaginem spectat, is ita exhibetur, ut distantis instar sit, & amanuensis quidam iunior verba excipiat, & scribat: T 2 quod

quod optime convenit senescenti Ioannis aetati, qua eum, aliorum Evangelii iam pridem editis, sua litteris consignasse tradunt. Ceterum imagines Evangelistarum nostri Codicis, & aliorum quorundam huius Plutei non multum differunt ab iis, quas videre est in Codice Coisliniano XX. apud Montefalconium, qui & Ioannis imaginem repraesentat Bibliothecae Coislin. Par. I. pag. 64. Similes quoque sunt in Codice Theologico XXVIII. Biblioth. Caes. Lib. III. Comment. P. Lambecii, quarum exhibet specimen Lib. II. Cap. VII. & in primis Ioannis Evangelistae, & Prochori iunioris, quorum alter distantis instar, alter scribentis, nominibus appositis, exprimitur; quare eundem Prochorum esse & huius Codicis amanuensem putamus, licet nomina adscripta non sint. Confirmatur id ex imaginibus Evangelistarum Codicis membranacei X. Seculi continentis Evangelia, Bibliothecae sanctae Mariae, cuius meminit Montefalconius Diar. Italic. Cap. XXV. Ibi enim Ioannes distans depingitur Evangelium suum Prochoro discipulo, appposito ad utramque figuram nomine proprio, Ἰωάννης, Πρόχορος. Vid. clariss. Lamium de Erud. Apostol. Cap. XIII. §. IV. pag. 228. Sed ad nostrum revertamur, de quo plura alia sunt adnotanda: ac primo quidem omnes Evangeliorum inscriptiones aureis ac maioribus litteris exaratas, ornato satis elegantiori undequaque contineri, cum cuilibet Evangelio, primo excepto, auream praemitti Caput tabulam, quae postea suo loco in marginibus repetuntur. Hae porro tabulae cum aliis aliorum Codicum, quos recensuimus, concordant, praeter ultimam, quae Ioanni Capita tantum XVII. tribuit. Aureus etiam Eusebianarum sectionum numerus margini est adiectus, quarum Matthaeus habet CCCLV. Marcus CCXXXVII. Lucas CCCXLII. Ioannes CCXXXII. Duobus vero tantum annis descriptionis adiungitur in fine, Marco nimirum, & Lucae. Illius subscriptio est eiusmodi: Ἰστέον, ὅτι μετὰ χρόνου δέκα τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν νεκρῶν ἀναστάσεως, & εἰς οὐρανὸς ἀναλήψεως ἐγράφη τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον. Sciendum est, quod annis X. post Domini nostri, ac Dei Iesu Christi a mortuis resurrectionem, & in caelos ascensionem scriptum fuit sanctum Evangelium secundum Marcum. Simillima prorsus, numero annorum excepto, Evangelio Lucae notula apponitur. Vide de hoc Codice Blanchinium Evangel. Quadr. P. II. Vol. II. p. 597. & Gorium in Epist. ad Blanchinium ibid. relata pag. 573.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. elegantissime scriptus, & admodum ornatus. Constat foliis scriptis 212. cuius specimen damus Tab. III. N. IX.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ

EVANGELIA.

Continet hic Codex IV. Evangelia integra, Ecclesiasticis usibus accommodata, ideoque pericopis recentiori manu distincta, quae & in margine dierum, & hebdomadarum numeros appofuit, & in fine synaxarium, & menologium adiecit. Synaxario hic praecedit titulus minio descriptus: Δήλωσις διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν, καὶ τὴν τῶν εὐαγγελιστῶν διαδοχὴν, πότεν τε ἀρχονται, καὶ πῶς καταλήγουσιν ἐβδομάδες τοῦ ἔτους. Ἰστέον, ὅτι ἀναγινώσκεται τὸ ἔθος τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου ἐν ἐβδομάσιν ὅλαις ἐπὶ τὰς ἀριθμημέναις ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα, χωρὶς τινῶν ἡμερῶν τριῶν. Declaratio comprehendens temporis Evangeliorum lectionem, & Evangelistarum continuationem, undeque incipiunt, & ubi desinunt hebdomades totius anni. Sciendum est, perlegi textum sancti Evangelii secundum Ioannem septem integris hebdomadibus a magna Paschae Dominica numeratis, tribus diebus exceptis. Ab eadem quoque manu Eusebiana Capita sunt adscripta, quae in Matthaeo sunt CCCLIX. in Marco CCXXXVII. in Luca CCCXLII. in Ioanne CCXXXII. Huic Evangelio subiuncta sunt tria Epigrammata, hoc titulo:

Ἐπίγραμμα τριπλὸν τετράστιχον.
 Ἀΰλος ὢν, ἄρρητος, ἄγνωστος λόγος,
 Καὶ σωματώδης, & διδάσκεται λόγῳ,
 Καὶ γινώσκιν ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ἀξίᾳ· λόγῳ,
 Ὡς περὶ τοῦ τε καὶ θαυμάσιου λόγου.
 Epigramma tribus tetrasiticis.
 Tibiae instar, ineffabile, & ignotum Verbum,
 Et animatur, & traditur Verbo,
 Et imbut dignos intelligentia Verbi,
 Verbi natura superioris & divini.
 Λόγος πεφυκὼς ζῶν, ἴσος Θεῷ φύσει,
 Λόγος πανευαγγέλιος τε, καὶ φρικτὸς φύσει,
 Ὡς πρὸς λόγον συνῆλθε τῇ βροτῶν φύσει,
 Λόγῳ καθάρων καὶ Θεοῦ δοτῶν φύσιν.
 Verbum vivum, Deo par natura,
 Verbum persanctum, & horrendum natura,
 Supra rationem adiunxit se mortalium naturae,
 Verboque Dei mortalem naturam purgavit.

Εὐαγγελιστὰς τέτταρες θεηγέροι,
 Εὐαγγελιστὰς τρισσοφώτους οὐσίας,
 Εὐαγγελιστὰς τοῦ θεοῦ ἡρώδης λόγῳ,
 Εὐαγγελιστὰς ταῦτ' ἀνῆγγελλον σαφῶς.
 Evangelistae quatuor deiloqui,
 Evangelistae trifulgidae essentiae,
 Evangelistae Verbi, quod Deus & homo est,
 Evangelistae haec annuntiaverunt manifeste.

In postrema pagina alia manu adscribitur dies, in quo Pascha incidebat per IV. annos, nimirum ab A. C. mcccxxix. usque ad xxxii.

Codex Graec. membr. Ms. in 8. Sec. XIII. primis duobus foliis, & ultimis quatuordecim a recentiori manu, Sec. nempe XIV. exaratus. Constat foliis 224.

ΕΤΑΓ-

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

Continet IV. Evangelia, quae praecedunt exactissimum Synaxarium, seu ratio illa legendi iuxta ordinem hebdomadam in Ecclesia Graeca per annum, cum suis ἀρχοτελείαις, hoc titulo praecedente minio descripto: Συναξάριον συν Θεῷ τῷ τετραευαγγελίου, ἀπὸ τε τῆς ἀρχῆς τοῦ χρόνου ἕως τέλους, κατὰ τὴν ἐκάστη εὐαγγελιστῶν περικοπὴν καὶ σύνταξιν, καὶ ὥς καὶ πότε ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι ἕκαστος ἐν ἑκάστῳ ἀριθμῷ. Synaxarium cum Deo quadruplicis Evangelii, ab initio anni usque ad finem, iuxta singulorum Evangelistarum sectionem & ordinem, & quomodo, & quando unusquisque legi debeat, breviter accurateque descriptum. Synaxario Menologium adnectitur, sed ita exaratum, ut cuiuslibet mensis diebus, non quidem omnibus, ut in Cod. XVIII. animadvertimus, sua adsignetur Evangelii Lectio, nulla tamen Sanctorum facta mentione, praeter sollemniora quaedam festa, puta Exaltationis S. Crucis, Natalis Domini, Luminum, &c. in quorum pervigiliis etiam Horae diurnae, I. scilicet, III. VI. & IX. suam habent pericopam Evangelicam. In margine cuiuslibet Evangelistae numerus sectionum Eusebianaarum est adscriptus. Primus habet Capita CCCLV. secundus CCXXXIII. tertius CCCXXXIX. quartus CCXXXII. Praeter ea rerum quoque Capita, de quibus agitur, sunt ibidem appofita, & quidem aliis aliorum Codicum numero similia, licet eorum Tabula non nisi Ioannis Evangelio fuerit praefixa, cui insuper, quemadmodum etiam Lucae, Hypothesis praecedit, quodque in aliis etiam Codicibus observavimus, cuilibet annus descriptionis est additus, praeterquam Evangelio Marci. Matthaeus vero habet etiam stichometriam, eiusque versus numerantur βχ'. mmdc.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. Constat foliis 228.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΣ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ.

THEOPHYLACTI IN SANCTVM IESV CHRISTI EVANGELIVM.

Continet hic Codex IV. Evangelia cum Theophylacti Commentariis, quibus Praefatio praecit in hunc ferme modum.

I. pag. 1. Τὸ μακάριον Θεοφύλακτον ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας ἐξήγγισεν εἰς τὸ θεῖον καὶ ἅγιον εὐαγγέλιον. Beati Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae Enarratio in divinum, & sanctum Evangelium. Inc. Οἱ μὲν πρὸ τοῦ νόμου ἐκείνοι θεοὶ ἄνθρωποι, ὃ δὲ διὰ γραμμάτων καὶ βιβλίων ἐδιδάσκοντες. Def. μὴ γὰρ ἐκπομπάσαμεν ἡμεῖς ἐπὶ τῇ κτήσει τέτων τῶν ἀγαθῶν, ἢ ἐξ ἰδίων κατορ-

ισμάτων ταῦτα ἐλάβομεν, ἀλλὰ χάριτι καὶ φιλοπρωπῶν Θεοῦ τηλικύτων ἀγαθῶν ἡξιώθημεν. Sequitur Hypothesis in Matthaeum, cuius initium: Κατὰ Ματθαῖον. Τέσσαρες μὲν εἰσιν οἱ εὐαγγελιστῶν· τέτων δὲ εἰ μὲν δύο, Ματθαῖος καὶ Ἰωάννης, ἦσαν ἐκ τοῦ χοροῦ τῶν δώδεκα, καὶ λ. Finis: καὶ διατῆτο δοκῶν ἐν τισὶ διαλλάττειν· καὶ ταῦτα μὲν ὥς· ἀρξώμεθα δὲ ἡδὴ τὸ ὕψος. Eadem Hypothesis, sive argumenta singulis Evangelistis praefixa, adnotavimus etiam supra in recensione Codicis XVIII. huius Plutei. Pag. 2. incipiunt Commentarii, & quidem in Matthaeum ita: Βίβλος γενέσεως. Τίνος ἕνεκεν ἐκ εἰπεν, βρασις, ἢ λόγος, ὥς περ οἱ προφῆται; Εἰσὶν γὰρ ὥς περ προεγγραφοί, βρασις ἢν εἶδεν Ἡσαΐας, καὶ, ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἡσαΐαν. Τίνος ἕνεκεν, ζῆτεῖς μαθεῖν; Διότι οἱ μὲν προφῆται πρὸς σκληροκαρδίας διελέγοντο καὶ ἀπειθεῖς, καὶ διατῆτο ἔλεγον, ὅτι βρασις εἰς θεῖα, καὶ ὅτι λόγος εἰς ἐκ Θεοῦ, καὶ λ. Def. εὐχαριστήσαντες ἐν τῷ κυρίῳ τῷ ἐνταῦθα συνόντι ἡμῖν, καὶ πᾶν ἀγαθὸν χορηγῶντι, καὶ πάλιν συνεστωμένοι τὸ τελευταῖον μετὰ τὴν συντέλειαν, συντελέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἐξήγγισιν· αὐτῷ γὰρ πρέπει πᾶσα εὐχαριστία καὶ δόξα & τιμὴ, καὶ λ.

II. pag. 91. Commentarii in Marcum, Hypothesis praecedente, cuius initium: Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον μετὰ δέκα ἔτη τῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως συνεγράφη ἐν Ρώμῃ. Finis: ἀρχεται ἐν ὁ Μάρκος τοῦ εὐαγγελίου ἀπὸ τῆς τοῦ Προδρόμου διαγωγῆς καὶ ἐνδείξεως· ἡμεῖς δὲ τί φησιν. Inc. Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου, καὶ λ. Ἰωάννην τὸν τελευταῖον τῶν προφητῶν, ἀρχὴν εἶναι τοῦ εὐαγγελίου τὸ ἴδιον τοῦ Θεοῦ φησὶ· τὸ γὰρ τέλος τῆς παλαιᾶς, ἀρχὴ τῆς νέας διαθήκης. Ἡ δὲ μαρτυρία ἡ περὶ τοῦ Προδρόμου ἀπὸ δύο προφητῶν ἐλήφθη. Τοῦ μὲν γὰρ Μαλακίου ἐστὶ τὸ, ἰδὲ ἐγὼ ἀποστείλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. Def. ὡς ἂν τέλειτοι παρασταίμεν σοι συνεργοῦντι ἡμῖν ἐν πᾶσιν ἔργοις τε καὶ λόγοις· ὅτι σοὶ πρέπει ἡ δὲ λόγων καὶ ἔργων δόξα, ἀμήν.

III. pag. 137. Commentarius in Lucam, praecedente item brevi Hypothesis, cuius initium: Λυκάς ὁ θεῖος, Ἀντιόχειος μὲν ἦν, ἱατρὸς δὲ & τὴν ἔξω σοφίαν πολὺς. Finis: ὅς ἐστι ἀξίος τῷ ὄντι ἐστὶν ἀκρίβει τῷ ἁγίῳ εὐαγγελίῳ. Inc. Ἐπειδήπερ πολλοὶ, καὶ λ. Τίνες ἦσαν οἱ πολλοὶ ὅτι οἱ ἐπεχειρήσαντες; ψευδαπόστολοι. Πολλοὶ γὰρ συνεγράψαντο εὐαγγέλια δὴθεν· οἷον εἰς τὸ κατ' Αἰγυπτίους, καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον τῶν ἱβ'. οἱ τοῖστοι ἂν ἐπεχειρήσαν μόνον, ὃ μὲν τοι ἐτελείωσαν. Def. ὡς μνηστὰς καὶ ἡμεῖς γενόμενοι. ἐν τῷ ἱερῷ βίῳ διαπαντὸς εἰήμεν αἰνοῦντες διὰ τῆς τοῦ βίου, & εὐλογοῦντες τὸν Θεόν· δόξα γὰρ Θεῷ, καὶ εὐλογία ὁ ἱερὸς καὶ ἐνάρετος βίος, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, καὶ λ. Vetusissimum horum in Marcum, & Lucam Commentariorum exemplar, ipso, ut videtur, Theophylacti aeo exaratum, servat Bibliotheca Caesarea Vindob. Vid. Nesselii Catalogum Tom. I. p. 172. Cod. XC.

IV. pag. 243. Commentarium in Ioannem praecedente item Hypothesis, & hi quatuor versiculi:

ΕΥ-

Εὐαγγέλιον ἐξήγημα τῆ Βουλγαρίας
Εὐαγγελίων τῶν κατὰ Ἰωάννην,
ὁ πατὴρ ἢν Εὐσία, καὶ βίος λόγος,
Θεὸς δὲ κληρὸς, καὶ τὰς Βουλγαρίας.
Capitulum fucilis Commentarius Bulgariae
In Evangelia secundum Iohannem.
Cui patrii erat Eusia², & uita sermones,
Divina autem fors, & sepulcrum Bulgaria.

Hypothesis inc. Τὸ πνεύματος ἡ δύναμις ἐν
ἀδανεῖα τελειῖται, κατὰ καὶ γέγραπται, καὶ πι-
στέωμεν, κ. λ. Def. μόνος γὰρ ἔτος ἀναφαίνε-
ται ἔχων τρεῖς μητέρας, τὴν φυσικὴν τὴν Σα-
λώμην, τὴν βροντὴν, ἥος γὰρ βροντῆς διὰ τὴν
τοῦ εὐαγγελίου μεγαλοφώνίαν, τὴν θεοτόκον,
ὅθεν γὰρ, φησιν, ἡ μήτηρ σα. Haec Hypothe-
sis quatuordecim circiter versus longior est,
quam in XVIII. huius Plutei Codice. Com-
mentarius inc. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ.
Ὅτι ἐν προοίμιοις εἶπον, τοῦτο πάλιν ἐρῶ,
ὅτι τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν τὴν κάτω γέννησιν
τῆ κυρίας, τὴν ἀνατροπὴν, τὴν αὐξάνειν πλατέως
ἀφηγησάμενον, ἔτος ἐκείνα παρατρέχει, ὡς αὐ-
τῶν τοῖς συμμαχῆται αὐτοῦ ἠθένητα, κ. λ.
Def. ἂ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ὄντες ὁ δυνάμεθα χω-
ρῆσαι, καὶ τελειωθῶμεν ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ ἀγα-
πήσαντι ἡμᾶς διὰ τοῦ ἡγαπημένου αὐτοῦ μαθη-
τοῦ, φωτίσαντι ἡμᾶς ἐν τῇ θεολογίᾳ, καὶ ἐπι-
γνώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος, ὃ ἡ δόξα, καὶ λ. Subiiciuntur deinde
hi quinque versus iambici:

Νέαν Ἐδὲμ νόμιζε τήνδε τὴν βίβλον
Μερισμὸν εἰς τέσσαρας ἀρχὰς λαμβάνειν
Εὐαγγελιστῶν τὰς θεοπνεύτους λόγους,
Ἐξ ἧς ποταμὸς γνώσεως εἰς ἑκέρων,
Τοῦ πνεύματος γὰρ ἔστιν ἡ χάρις μία.
Novam Edem puta hunc libellum
Partitionem in quatuor principia accipere
Evangelistarum divinitus inspiratos sermones,
Ex quo flumen scientiae unum effluens,
Spiritus enim est gratia una.

Theophylactus Achridis in Bulgaria Archie-
piscopus A. C. MXX. clarus, haec in qua-
tuor Evangelistae Commentaria e Chrysos-
tomo, aliisque antiquis scriptoribus in com-
pendium redegit. Decipi enim eos, qui ex
solo Chrysostomo contexta putant, docet
Rich. Simon Lib. III. Hist. Critic. Novi Te-
stamenti Cap. XXVIII. Latine vertit Io. Oe-
colampadius, Coloniae MDXXVI. MDXLI. 8.
& MDCC. 4. qui ut Codice hinc inde mi-
nus integro, sic etiam aliquibus locis in-
tegiore est usus, quam qui Graecam edi-
tionem curarunt Romae A. MDLII. fol. de quo
vide Fabr. l. c. Lib. V. C. 5. T. VI. p. 287. Si-
monius vero l. c. p. 401. observat Parisienses,
qui G. & L. haec Commentaria ediderunt Pa-
risi. A. MDCCXXI. fol. cum versione Oecolam-
padii, nullos Mss. Codices consultasse, va-
riasque lectiones, non adeo multas, ad cal-
cem adiectas, ex Oecolampadii versione
sumsisse; ideoque posset Codicibus Medi-
ceis, Vindobonensibus, regiae Parisiensis
Bibliothecae, aliisque, de quibus agit Oudin-
us de Scriptor. Eccles. Tom. II. p. 709.
editio longe melior prodire.

(1) Scilicet Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae.

V pag. 357. b. Sequitur sine auctoris no-
mine Sermo quidam, in quo de Plalmis
XV. Gradualibus agitur, ita inscriptus:
Πρὸς τὰς ἐρεμύτας ὁ λόγος. *Ad interregantes*
Sermo. Inc. Τί ἐστὶ τὸ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς
γεγραμμένον ἁγίῳ πνεύματι ἐνοιδεῖ αἰτία πάντα
ἔχεται εἰρηνοβραβεύτως· ἦν τέον ἂν πρότερον δια-
τί φδὴ τῶν ἀναβαθμῶν, καὶ οἱ πεντεκαίδεκα
ψαλμοὶ ἐπεγράφησαν, κ. λ. Def. ἔνῃ μὲν καὶ
ἔτερος τε φιλοσοφῆσαι περὶ τοῦ ἐνοειδούς· ἄλλ'
ἀρετὴ ταῦτα.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec.
XIV. Constat foliis 359.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

CONTINET hic Codex integrum Novum
Testamentum, nisi quod mutilum est
in fine Iohannis Evangelium, & deest Apo-
calypsis. Quum male compactus fuerit, di-
vina sunt Evangelia, & inter Evangelia
Marci, & Lucae inserta sunt, Actus Apo-
stolorum, Epistolae Catholicae & Paulinae,
quae sunt XIV. Sed singula eo ordine, quo
iacent in Codice, persequamur.

I. pag. 1. Praecedat amplissimus index
pericoparum feriarum, ac Dominicalium,
quae postea etiam in marginibus, in ipso
contextu rursus adnotatae leguntur; unde
constat & hunc Ecclesiasticis usibus inser-
visse. Indici, vel Synaxario declaratio quae-
dam praestit brevis & accurata, rectam
ipsarum legendarum rationem edocens, cui
titulus: Δήλωσις διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου
τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν, καὶ τὴν τῶν εὐαγγε-
λιστῶν διαδοχὴν, πόθεν τε ἀρχονται, καὶ τοῦ κα-
ταλήγουσιν. *Declaratio comprehendens Evange-*
liorum de tempore lectionem, & Evangelista-
rum successionem, undeque incipiunt, & ubi de-
finiunt. Synaxario succedit Menologium, seu
Calendarium a Septembri incipiens cum
hoc titulo: Ἀρχὴ τοῦ μηνολογίου, ἥτοι τῶν ἑορ-
τασίων ἡμερῶν, Initium Menologii, sive festo-
rum dierum; quod infra integrum proferemus.

II. pag. 9. Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἄγιον εὐαγ-
γέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Mat-*
thaeum, cum Tabula Capitulorum LXVIII.
quorum primum est, Περὶ τῶν μάγων. Ulti-
mum, Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυ-
ρίου. Consequitur hoc Epigramma:

Ματθαῖος τόδε ἔργον ἀριστοτέλειοις τελώνη,
Ὅς τόνον ἔφρασε θεῖον ἀπειρογάρμοιο γυναικὶς,
Ἡ τέκεν ἄσπορον ἦν, ὃν ὁ χάδεν ἄνδρος εὐρύς,
Χριστὸν αἰεὶ ζῶντα θεόν, βροτῶν αὐτὸν ἔδντα.
Matthaei hoc opus optime laborantis publicani,
Qui fetum enarravit divinum coniugii in-
expertae feminae,
Quae peperit non genitum (ab Homine) fi-
lium, quem non capit caelum latum,
Christum semper viventem Deum, & simul
mortalem.

III. pag. 65. Τὸ κατὰ Μάρκον ἄγιον εὐαγ-
γέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Mar-*
cum

(2) Oudin. de Script. Eccles. Tom. II. pag. 708. ipsum patriam
Constantinopolitanam fuisse tradit.

cum. Praeest Tabula Capitulorum XLVIII. quo-
rum primum est: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου, ul-
timum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυ-
ρίου. In fine Evangelii annus eius scriptio-
nis adnotatus fuit hisce verbis: Τέλος τοῦ
κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου, ὅπερ ἐξεδόθη μετὰ
χρόνου δέκα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. *Finis*
Evangelii secundum Marcum, quod editum
est anno X. post Christi Ascensionem.

IV. pag. 100. Occurrit Index Capitulorum
LXXXIII. Evangelii S. Lucae, quorum pri-
mum est: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Ultimum: Περ-
ὶ τοῦ Κλεόπα. Quem statim subsequi debue-
rat ipsum Evangelium, sed bibliopēgi incur-
ria, qui male Codicem compegit, interse-
runtur Actus Apostolorum, & Epistolae Ca-
tholicae ac Paulinae, ut supra innuimus. Ad-
dibus vero praecedat aliud Synaxarium,
item a mense Septembri incipiens, cui se-
quens titulus: Συναξάριον περιέχον τοῦ μηνολογίου
τὰ ἐν ταῖς ἁγίαις λειτουργίαις ἀποστόλων, καὶ
εὐαγγελία. *Synaxarium, sive missale, conti-*
neat Calendarium ea, quae ad Apostolos perti-
nent, & Evangelia in sanctis Missis celebra-
nda. Inter pag. 107. & 108. alius Index Ca-
pitulorum Evangelii S. Matthaei est insertus,
cum superiori prorsus conveniens. Pag. 108.
succedit recensio Lectionum, & Evangelio-
rum, quae leguntur per septem hebdoma-
das a Paschate incipiendo: habet enim ti-
tulum: Τῇ ἀρχῇ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ Πάσχα,
ἑβδομάς α'. Sancta & magna Paschatis. Do-
minica, hebdomada prima. Lectiones ex A-
ctibus Apostolorum, Evangelia vero ex Io-
anne sunt desumpta. Pag. 109. alia similis
recensio Lectionum, & Evangeliorum, quae
per XXXVI. hebdomadas legi solent. Le-
ctiones ex Epistolis Paulinis & Catholicis,
Evangelia ex Matthaeo, Marco, & Luca
sunt excerpta. Hanc seriem sequens excipit
titulus: Ἀρχὴ τῶν ἑβδομάδων τῶν ἐπιστολῶν τοῦ
ἁγίου Παύλου, ὃν ἀποτίναται ἡ πρὸς Ῥωμαίους·
ἑβδομάς α'. Initium hebdomadarum, in quibus
Epistolae D. Pauli leguntur, quarum ordo
incipit ab Epistola ad Romanos: hebdomada I.
Animadvertendum est, ex hac Epistolarum,
& Evangeliorum recensione ad Ecclesiasticos
uius accommodata, eam partem, quae pe-
ricoparum Evangelicarum seriem comple-
ctitur, nescio quo fato, fere totam esse de-
letam.

V. pag. 116. Ληκὰ εὐαγγελιστοῦ πράξεις
τῶν ἁγίων ἀποστόλων. *Luciae Evangelistae Actus*
sanctorum Apostolorum. Inc. Τὸν μὲν πρῶτον
λόγον. Def. μετὰ πάσης παρηΐας ἀκωλύτως,
ἀμήν. In margine adnotatus est lectionum,
& hebdomadarum numerus, cum eo, qui
in praemisso Indice exhibetur, mirifice con-
veniens; quod monium volumus etiam de
reliquis, quae in hoc Codice continentur,
tum Epistolis, tum Evangeliiis.

VI. pag. 180. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου
ἐπιστολὴ καθολικὴ. *Sancti Apostoli Iacobi Epi-*
stola Catholica. Inc. Ἰακώβος Θεοῦ. Def. πλὴ-
θος ἀμαρτιῶν. Praecedunt & huic, & sequen-

tibus Epistolis Catholicis Hypotheses, quas
quum similes iis XIII. huius Plutei Codici-
cis deprehenderimus, ac propterea Euthalio
itidem adiudicandas, iis omiffis, Capita tan-
tum, quorum unaquaeque praeceditur Indi-
ce, adnotabimus. Huius igitur Capita sunt
IX. quorum primum est: Περὶ ὑπομονῆς, καὶ
πίστεως ἀδιακρίτου, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς
πλησίους· ἐν ᾧ περὶ τῆς ἐν ἡμῖν πυρώσεως¹, καὶ
τῶν ἐξ αὐτῆς παθῶν, ὅτι ὁ παρὰ Θεοῦ τὸ ἀν-
τίον· εἴ τι γὰρ ἀγαθὸν ἔμην, παρ' αὐτοῦ. *De*
tolerantia, & fide nihil haesitante, & de hu-
mitate a divitibus servanda. Vbi de tenta-
tione, quae in nobis est, & de passionibus ex
ipsa ortum habentibus, quod nempe earum
caussa Deus non sit; siquid enim boni facimus,
id totum ab ipso est. Ultimum: Ὅτι διακονη-
τέον τῇ τοῦ πλησίον σωτηρίᾳ. Quod inservien-
dum est fratrum salutem. Cui subscriptum est:
Πρὸς Ἑβραίους ἐγγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ τοῦ
ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου. Ad Hebraeos scripta
est ab Italia per sanctum Apostolum Iacobum.

VII. pag. 187. Πέτρα ἐπιστολὴ καθολικὴ α'.
Petri Epistola Catholica I. Inc. Πέτρος ἀπόστο-
λος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Def. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν.
Capita numerantur VIII. quorum primum:
Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀναγεννήσεως, καὶ περὶ ὑπο-
μονῆς πειρασμῶν, & περὶ σωτηριώδους πίστεως προ-
κατηγγελεμένης ὑπὸ τῶν προφητῶν. *De regene-*
ratione in Christo, & in mundi adversis tole-
rantia, deque salutari fide, quae praenun-
tiata est a prophetis. Ultimum: Εὐχὴ ὑπὲρ
τελειώσεως τῶν πιστευόντων. Precatio ad De-
um pro fidelium perfectione. Epistolae sub-
iungitur: Ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης, εἰχων διακονίαν
λας. Scripta est a Roma, versuum CCXXXVI.

VIII. pag. 194. Πέτρα καθολικὴ ἐπιστολὴ β'.
Petri Catholica Epistola II. Inc. Συμεὼν Πέ-
τρος. Def. καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος, ἀμήν. Primum
Caput est: Περὶ κλήσεως τῆς ἐν πίσει, ἔργοις
βεβαιωμένης τοῖς τῆς ἀρετῆς, ἐλπίδι τῶν μελλόν-
των ἀγαθῶν. *De vocatione per fidem, bonis*
operibus, futurorum spe bonorum confirmata.
Ultimum, quod est quartum, Ἐπαναλήψις
περὶ κακίας ἀνθρώπων αἰρετικῶν· ἐν ᾧ, ὅτι αἰφνι-
δίως ἔξει ὁ Χριστὸς ἐπὶ συντελείᾳ τοῦδε τοῦ
αἰῶνος, ὅς τε δεῖν εὐτρεπίζεσθαι πάσῃ ἀρετῇ.
Repetitio de haereticorum pravitate. Vbi dici-
tur, Christum ex improvviso venturum in con-
summatione huius seculi, ideoque oportere,
ut omni viriute instructi sint.

IX. pag. 199. b. Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπι-
στολὴ καθολικὴ α'. *Iohannis Evangelistae Episto-*
la Catholica I. Indice Capitulorum VII. prae-
unte, quorum primum est: Εὐαγγελικὴ θεο-
λογία Χριστοῦ· ἐν ᾧ περὶ ἐξομολογήσεως, & προσ-
οχῆς εἰς τὸ μὴ ἀμαρτάνειν. Evangelica theolo-
gia Christi. Vbi de confessione peccatorum, &
de cura a nobis adhibenda, ne peccemus. Se-
ptimum: Περὶ ἀντιλήψεως τοῦ ἀμαρτάνον-
τος ἀδελφοῦ διὰ προσευχῆς, καὶ περὶ τοῦ μὴ
ἀμαρτάνειν· ἐν ᾧ περὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σε-
βάσματος. De ope fratri peccanti per oratio-
nem ferenda, & de non peccando Vbi etiam
quod a cultu daemonum cavere debeamus.
Inc.

(1) In edit. Laur. Zacagni Monument. Eccl. Graec. A. MDCCVIII. habetur πυρώσις.

Inc. Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς. Def. ἀπὸ τῶν εἰδώλων, ἀμήν. In fine: Ἰωάννη τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ πρώτη ἐγγράφη ἀπὸ Ε' φέου, εἰχὼν διακοσίον οὐδ'. *Ioannis Evangelistae Epistola prima scripta est ab Ephebo, versuum CCLXXIV.* Inter pag. 205. & 206. defuncta tria folia; nam quum in fine pag. 205. incipiat Hypothesis in secundam Ioannis Catholicam Epistolam, in sequenti pagina occurrunt extrema Hypothesis in Epistolam Iudae cum indice Capitum IV. &c. Haec tamen tria folia per errorem alibi fuerunt a bibliopego conlocata; nam unum inter pag. 48. & 50. insertum in Evangelio Matthaei, alia duo inter pag. 116. & 119. sub initium Actuum Apostolorum reperies, quae si suo reponantur loco, omnia inter se convenient. Nos tamen Codicis numerationem sequemur.

X. p. 49. Ἰωάννη καθολικὴ ἐπιστολὴ β'. *Ioannis Catholica Epistola II.* Inc. Ὁ πρεσβύτερος Εὐαγγελιστῆς. Def. τῆς ἀδελφῆς σου τῆς Εὐαγγελιστῆς, ἀμήν. Στίχων λ'. *Versuum XXX.* Primum huius Epistolae Caput est: Μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ ὁρῶν βίην ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ διὰ πίστεως εὐσεβεῖς ἀμεταδύει. Post prooemium, de vitae integritate in dilectione Dei, per veram fidem immutabili. Vltimum, quod est tertium: Εὐαγγελιστῆς παρασταίας αὐτῶ ἐπ' ἐλπίδι πρὸς ὠφέλειαν. Promissio sui, uti sperat adventus ad eorum utilitatem.

XI. pag. 117. β'. Ἰωάννη καθολικὴ τρίτη ἐπιστολὴ. *Ioannis Catholica Epistola tertia.* Inc. Ὁ πρεσβύτερος Γαβριὴλ τῷ ἀγαπητῷ. Def. ἀσπάζου τὴν φίλιν κατ' ὄνομα. Στίχων λβ'. *Versuum XXXII.* Primum Caput inscribitur: Εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως, καὶ εὐχαριστία ἐφ' ὁμολογίᾳ φιλοξενίας τῶν ἀδελφῶν διὰ Χριστόν. *Precatio ad Deum pro Cui perfectione, & congratulatio de testimonio sibi reddito de eius hospitalitate erga fratres peregre agentes, propter Christum.* Quartum est: Περί ἀφίξεως αὐτῶ πρὸς αὐτὰς ἐν τάχει ἐπ' ὠφέλειαν. *De suo ad ipsos adventu quam primum futuro ad eorum utilitatem.*

XII. pag. 206. Καθολικὴ ἐπιστολὴ Ἰῦδα τοῦ ἀποστόλου *Catholica Epistola Iudae Apostoli.* Inc. Ἰῦδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος. Def. κράτος καὶ ἐξουσία νῦν, καὶ εἰς πάντας τὰς αἰώνας, ἀμήν. Huius item Epistolae Capita sunt IV. quorum primum: Περί προσοχῆς τῆς εἰς Χριστόν πίστεως διὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀσελγῶν ἀνδρῶν· ἐν ᾧ π. ρ. μελλόντες αὐτῶν κολάσεως καθ' ὁμοίωσιν τῶν πάλαι ἀμαρτωλῶν τε καὶ πονηρῶν. *De Christiana fide sedulo custodienda propter impiorum & lascivorum hominum adventum. Vbi de futuro eorumdem supplicio, ad illius similitudinem, quod antiquorum peccatis ac pravitatibus illatum est.* Vltimum: Εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἀγιασμόν, καὶ παρρησίαν καθάρων σὺν δοξολογίᾳ Θεοῦ. *Precatio ad Deum pro iisdem, ut sancti fiant, & ea de re fiducia cum Dei glorificatione.* In fine: Τέλος τῶν ἀγίων ζ' καθολικῶν ἐπιστο-

λῶν. *Finis sanctarum VII. Catholicarum Epistolarum.*

XIII. pag. 208. β'. Incipiunt Epistolae Paulinae, quae cum vulgata editione ita concordant, ut singularum initium, & finem hic adferre supervacaneum duxerimus. Praecedunt ipsis Hypotheses, & Capitum, seu sectionum Tabulae. Quoad Hypotheses, praeter primam in Epistolam ad Romanos, quae a nostro abest Codice, una cum dimidia parte praemissae Capitum Tabulae, abscisso nimirum folio, reliquae eadem prorsus sunt, atque illae, quas in citata recensione Codicis XIII. huius Plutei singillatim protulimus: quare ne lectorem frustra detineamus, & his quoque recensendis supersederemus. Tabulae vero singulis Epistolis praefixae hunc praefeserunt Capitum numerum. Epistola ad Romanos habet Capita XX. quorum decimum (nam priora novem, uti supra monuimus, intercederunt) est: Περί τῆς ὑπὸ νόμου κατακρίσεως διὰ τὴν ἀμαρτίαν. *De condemnatione, quae propter peccatum erat sub lege.* Vltimum: Περί τῆς λειτουργίας αὐτοῦ τῆς ἐν ἀνατολῇ, καὶ δύσει. *De ministerio ipsius (nempe Pauli) in Orientis & Occidentis regionibus.* Prima ad Corinthios XVI. quorum primum p. 231. est: Περί πλειόνων καὶ διαφόρων ἢ ἐπιστολῇ διόρθωσιν ἔχουσα τῶν Κορινθίους ἡμαρτημένων, μετὰ τὸ προοίμιον. *Multa atque varia, in quibus erraverant Corinthii, haec Epistola corrigit, post prooemium.* Vltimum: Περί τῆς εἰς δόξαν, καὶ δυνάμιν ἀλλαγῆς. *De mutatione in gloriam, atque virtutem per corporum resurrectionem.* Secunda ad Corinthios X. quorum primum pag. 253. b. est: Εὐχαριστία πρὸς Θεοῦ βοηθείας, ἢ πεποιθήναι φησί. *Gratiarum actio de divino auxilio, in quo ait se fuisse confisum.* Vltimum: Διήγησις τῶν ἰδίων πόνων, καὶ προθέσεως, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ χάριτος, πρὸς τὸ μὴ τοῖς ἐπιπλάσεως προσβέσθαι Κορινθίους· ἐν ᾧ ἀντεξέτασις αὐτοῦ πρὸς ἐκείνους· ἔλεγχος ἐκείνων· περὶ αὐτῶ τὸ ἐπίπονον παρὰ Θεοῦ τίμιον, τὸ ὠφελίμως αὐτὸν τρέφον. *Paulus se prope τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ παρυσίαν. Enumeratio suorum laborum, deque animi sui proposito, ac de gratia, qua praeditus erat, ne Corinthii fictitiis fallacibusque rebus abduci se sinerent. In quo se cum illis comparat, eosque redarguit. De laboribus suis, de gratia, quam consecutus est apud Deum. De quotidiano victu suis sibi manibus, dum eorum saluti consulit, comparato. Praeparatio ad futurum eius adventum.* Ad Galatas XIII. quorum primum pag. 268. b. est: Μετὰ τὸ προοίμιον, διήγησις τῆς αὐτοῦ μεταβάσεως ἀπὸ Ἰουδαϊσμοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν. *Post prooemium narrat quomodo per revelationem a Iudaismo ad Christi fidem accesserit.* Vltimum: Ἀποτροπὴ ἀπὸ τῶν ἐλκύντων ἐπὶ τὴν περιτομήν, καὶ προτροπὴ πρὸς νέαν ζωὴν τὴν ὑπὸ τὸ πνεῦμα. *Avocatio ab iis qui circumcidere cogunt,*

cogunt, & exhortatio ad novum vitae genus, quae sub spiritu ducitur. Ad Ephesios X. primum pag. 277. Περί τῆς ἐν Χριστῷ ἐκλογῆς ἡμῶν, καὶ εἰσαγωγῆς, & τελειώσεως. *Quod Christus nos elegerit, fidei initiaverit, & in ipsa perfectos effecerit.* Vltimum: Εὐ χάριτι ὁσπασίως περὶ τῆς κατὰ Χριστόν δυνάμεως. *De Christi virtute, quam armaturae nomine designat.* Ad Philippenses VII. quorum primum pag. 285. b. est: Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς Φιλιππησίων ἀρετῆς, & εὐχὴ τελειώσεως. *Gratiarum actio de Philippensium virtute, ac precatio pro ipsorum perfectione.* Vltimum: Ἀποδοχὴ τῆς ἀποσταλείσης αὐτῷ διακονίας. *Collegas sibi transmissas, se recepisse significat.* Ad Colossenses X. primum pag. 291. b. est: Εὐχαριστία ὑπὲρ Κολοσσαίων οἰκειωθέντων Θεῷ ἐπ' ἐλπίδι. *Gratiarum actio de Colossensibus, Deo in futurorum bonorum spem conciliatis.* Vltimum: Τὰ πρὸς οἰκείους ὁμονοητικῶς· ἐν ᾧ τὰ πρὸς ἀλλοτρίους ἐμφρόνως οἰκονομικῶς. *Varia ad familiares pertinentia, concordiae inter ipsos fovendae accommodata.* In quo nonnulla de prudentia, atque certa ratione, qua adversus alienos a fide nos gerere debemus. Prima ad Thessalonicenses VI. quorum primum pag. 297. b. est: Εὐχαριστία Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀξίοις τῶν ἀποστόλων ἀγῶσιν. *Pater αὐτῶν, καὶ χαρὰ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ μέριμνα, ὡς αὐτοὶ τελειωθῆεν.* *Thessalonicensium laudatio ob eorum certamina Apostolis digna.* Summ de ipsis desiderium, gaudiumque significat, quantamque insuper de ipsorum perfectione sollicitudinem habeat. Vltimum: Εὐχὴ περὶ ἀγιασμοῦ πνεύματος, ψυχῆς, καὶ σώματος. *Precatio ad Deum de sanctificatione spiritus, animae, & corporis.* Secunda ad Thessalonicenses VI. quorum primum pag. 303. Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς Θεσσαλονικέων πίστεως, καὶ ἀγάπης, & ὑπομονῆς, ἐπὶ τιμῇ αὐτῶν, καὶ κολάσει τῶν θλιβόντων· καὶ εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως αὐτῶν εἰς δόξαν ἐπὶ δόξῃ Χριστοῦ. *Gratiarum actio de Thessalonicensium fide, charitate, ac patientia, ob eorumdem honorem, & persecutorum punitionem.* Item precatio pro ipsorum gloriosa perfectione ad Christi gloriam. Vltimum: Προτροπὴ ἐργασίας, & παρατήσεως τῶν ἀργῶν, καὶ περιέργων. Εὐχὴ περὶ εἰρήνης τῆς παρὰ Θεοῦ. *Hortatio ad manuum laborem, & ad otiosos, atque curiosos evitandos.* Precatio pro pace obtinenda, quae a Deo est. Prima ad Timotheum XVI. quorum primum pag. 307. Περί τῆς εἰς ἀγάπην Θεοῦ ὁδηγίας τὴν ἀπροσδεῖ νομικῆς ἀνάγκης. *De fidelibus ad Dei charitatem adducendis, absque veteris legis praecepta observandi necessitate.* Vltimum: Πλασίον ὁδηγία ἐπὶ τὴν ὄντως ζωὴν. *Divitum ad veram vitam deductio.* Secunda ad Timotheum IX. quorum primum pag. 313. b. est: Εὐχαριστία Τιμοθέῳ πίστεως, & προτροπὴ ὑπομονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς, φησι, διακατερεῖ πάσχω. *Timothei fidem laudat, eumque hortatur ad perseverandum, quemadmodum deceat Dei gratiam, in qua se etiam, dum*

pro Christo patitur, confirmari adferit. Vltimum: Περί τῆς αὐτοῦ μελλόντος ἀναλύσεως ἐν δόξῃ αἰώνιᾳ. *De futura sui corporis ad aeternam gloriam resolutione.* Ad Titum VI. quorum primum pag. 319. est: Περί διδασκαλῶν ἐπιτηδεύων εἰς διακονίαν, καὶ ἐλεγχῶν ἀπειθῶν. *De doctaribus ad ministerium, & contumacium redargutionem idoneis.* Vltimum: Παραίνεσις περὶ τοῦ ἐκκλίνειν τὰς ἐριστικὰς ζητήσεις. *Admonitio de seditiosis quaestionibus evitandis.* Ad Philemonem II. quorum alterum p. 322. Εὐχαριστία Φιλήμονος, καὶ εὐχαριστία ὑπὲρ αὐτοῦ. *Laudat Philemonem, ac pro ipso gratias Deo agit.* Alterum: Σώσεως Ὀνησίμου Φυγάδος οἰκίῳ, καὶ παράκλησις ὑπὲρ αὐτοῦ σωθέντος διὰ πίστεως. *Commendat Onesimum fugitivum servum, eique salutem per fidem adeptο, apud Dominum patrocinatur.* Ad Hebraeos denique XXII. quorum primum pag. 325. Θεολογία Χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς, καὶ ἐξουσίᾳ τῶν πάντων μετὰ τῆς καθάρσεως τῶν ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν. *Doctrina de Christo, cui data est Patris gloria, omniumque rerum dominatio, quam potestate peccata expiandi, quae perpetrantur in terris, unde in caelestem gloriam ascendit.* Vltimum: Εὐχὴ πρὸς Θεόν περὶ τῆς εἰς ἀρετὴν ἀγωγῆς, & οἰκονομίας. *Precatio ad Deum, ut ad virtutem instituantur, & recte gubernentur.* Vbi animadvertendum est, huic ultimae Epistolae Hypothesin, & Prologum esse praemissum, quae tamen duo sub uno Hypothesis nomine in memorato Codice XIII. comprehenduntur. Praeterea unicuique Epistolae subscriptus est locus, unde scripta est, & numerus versuum. Quoad primum convenit cum memorato Codice, si Epistolam ad Philippenses, II. ad Thessalonicenses, & ad Philemonem excipias, quibus ille nullam subscriptionem apposuit, hic autem ita habet: Πρὸς Φιλιππησίους ἐγγράφη ἀπὸ Ρώμης δι' Εὐπαφροδίτου. *Ad Philippenses scripta est a Roma per Ephrophoditum.* Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β' ἐγγράφη ἀπὸ Α' θηνῶν. *Ad Thessalonicenses II. scripta est ab Athenis.* Πρὸς Φιλήμονα ἐγγράφη ἀπὸ Ρώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκίῳ. *Ad Philemonem scripta est a Roma per Onesimum servum.* Stichometria vero, quae nulla in illo erat, in hoc sequens est. Prima Epistola Paulina est εἰχὼν τλκ'. *Versuum dcccxx. II. ωσ'. dcccclxx. III. φη'. dxc. IV. σγγ'. cccxiii. V. τιβ'. cccxii. VI. σθ'. ccviii. VII. σθ'. ccviii. VIII. ργγ'. cxciii. IX. ρς'. cvi. X. σλ'. cccxx. XI. ρββ'. cixxii. XII. ηζ'. xcvi. XIII. λζ'. xxxvii. XIV. ἐπτακασίων τριῶν. dccxi.*

XIV. pag. 343. Aliud Synaxarium occurrit cum quadam veluti praefatione, cuius hic titulus: Πρόλογος σὺν Θεῷ τοῦ συναξαρίου τοῦ ὅλου χρόνου. *Prologus cum Deo Synaxarii totius anni.* Inc. Δεῖ εἶδέναι, ὅτι δι' ἕνα τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀναγιγνώσκεται τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον οὕτως. Α' ῥχεται ἀπὸ τοῦ Πάσχα τὸ κατὰ Ἰωάννην ἔργον εὐαγγέλιον, καὶ λ. Def. ἀναγιγνώσκεται ὁ ἅγιος

(1) In cit. edit. αὐτότροπος.

(2) In cit. edit. Caput hoc in duo dividitur.

(3) In edit. μεταστάσις.

(4) In edit. πνεύματι.

(1) In cit. edit. hoc primum Caput in duo divisum est.

(1) Etiam hoc Caput in edit. cit. in duo dividitur.

ὁ ἅγιος Μάρκος. Sequitur deinde Synaxarium ipsum Evangelicarum pericoparum, quae per anni hebdomadas legi solent. Huic succedit pag. 346. aliud Menologium, dies sanctorum festos comprehendens, cui titulus: Ἐκλογάδιον σὺν Θεῷ τῶν ἐπισημοτέρων ἁγίων τῶ ὅλῳ ἐνιαυτῷ. *Delectus compendiarium cum Deo insigniorum Sanctorum totius anni.* Incipit a mense Septembri, quemadmodum superiora. Interferta tamen sunt duo folia, quae partem Epistolarum Paulinarum Synaxarii continent. Menologium excipit nova Capitum Evangelii S. Matthaei tabula, rubris characteribus exarata, ac supra memoratae simillima, cui tabula quaedam Paschalis adnectitur, ita tamen fugientibus descripta litteris, ut legi vix possit.

XV. pag. 353. Τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Lucam.* Huius Capitum Indicem superius require. Epistolis Catholicis per errorem bibliopegi praemissum. Huic annus scriptio est subnotatus his verbis: Τέλος τῷ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον, ὅπερ ἐξεδόθη μετὰ χρόνου ἐπὶ τῆς τῷ Χριστῷ ἀναλήψεως. *Finis sancti Evangelii secundum Lucam, quod editum est annis XV. post Christi Adsoensionem.*

XVI. p. 413. Τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Iohannem.* Praecedat Tabula Capitum XVIII. quorum primum est: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου. Ultimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Hoc Evangelium mutilum est in fine, definit enim in hisce verbis: Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας ὃν μαθητὴς τῷ Ἰησοῦ κεκρυμ. . . . quae sunt prope finem Cap. XIX. vulgatae editionis. Quum duo in hoc Codice Menologia, uti suo loco monuimus, contineantur, ipsorum primum, cuius inscriptionem dedimus supra pag. 150. N. 1. exhibere placuit, utpote ap illo, quod in recensione Codicis XVIII. huius Plutei protulimus pag. 130. identidem discrepans; huc autem reiecit, ne eorum, quae recensenda multa, ac diversa occutiebant seriem interrumpere. Illud igitur sequens est:

Μὴν Σεπτέμβριος.

α'. Ἀρχὴ τῆς ἰνδίκης, καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στουλίτου.

β'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος, καὶ τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.

γ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου.

δ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βαβύλα.

ε'. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ζαχαρίου τοῦ πατρὸς τοῦ Προδρόμου.

ς'. Τοῦ ἀρχιεπισκόπου Μιχαὴλ ἐν ταῖς Χάναις (τῆς Φρυγίας.)

η'. Τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

θ'. Τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Ἰωακείμ, καὶ Ἀννης.

Σάββατον πρὸ τῆς ὑψώσεως.

Κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως.

ιγ'. Τὰ ἐγκαίνια τῆς ναὸς τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως.

ιδ'. Π' ὑψώσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ.

Σάββατον μετὰ τὴν ὑψώσιν.

Κυριακὴ μετὰ τὴν ὑψώσιν.

ιε'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Νικήτα.

ισ'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Εὐφροσύνης.

κ'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Εὐστάθιου.

κγ'. Ἡ σύλληψις τοῦ τιμίου Προδρόμου.

κδ'. Τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης.

κε'. Ἡ μετάστασις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

κη'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Χαρίτωνος.

λ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.

Μὴν Ὀκτώβριος.

α'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνανία, καὶ τοῦ ὁσίου Ρωμανοῦ.

β'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κυπριανοῦ, καὶ Γεωργίου.

γ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου.

ς'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.

ζ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Σερίμ, καὶ Βάκχου.

ις'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λαγγίνου τοῦ ἐκατοντάρχου.

ιη'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

κ'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου.

κα'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰλαρίωνος τοῦ μεγάλου.

κβ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀβερκίου.

κγ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ.

κδ'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀρέθα, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων νοταρίων Μαρκεανοῦ, καὶ Μαρτυρίου.

κε'. Τοῦ ὁσίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, καὶ ἀνάμνησις τοῦ μεγάλου σεισμοῦ.

Μὴν Νοέμβριος.

α'. Τῶν ἁγίων ἀναγύρων Κοσμᾶ, καὶ Δαμιανῶ.

β'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀκινδύνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ς'. Τῶν ἁγίων Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ.

η'. Ἡ σύναξις τῶν ἀσωμάτων.

ιβ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.

ιγ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου.

ιδ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου.

ις'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου.

ιζ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ.

κα'. Ἡ εἰσοδος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

κε'. Τῶν ἁγίων ἱερομαρτύρων Κλήμεντος Ρώμης, καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας.

κζ'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.

κη'. Τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος Στεφάνου τοῦ νέου.

λ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου Ἀνδρέου.

Μὴν Δεκεμβριος.

δ'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας.

ε'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα.

ς'. Τῶν ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου.

θ'. Ἡ σύλληψις τῆς ἁγίας Ἀννης.

ιβ'. Τῶν ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Στυρίδωνος.

ιγ'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Εὐκρατίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιζ'.

Μὴν Μάιος.

β'. Τῶν ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου.

η'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

κα'. Τῶν ἁγίων βασιλέων καὶ ἱσαποστόλων Κωνσταντίνου, καὶ Ελένης.

κδ'. Τοῦ ὁσίου Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει, καὶ Ἡ' εὐρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.

Μὴν Ἰούνιος.

η'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου.

ιζ'. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Βαρβόλομαϊ, καὶ Βαρνάβα.

κδ'. Τὸ γενέσιον τῆς τιμίας Προδρόμου.

κζ'. Τῶν ὁσίων πατρὸς ἡμῶν Σαμψὼν τοῦ Ξενοδόχου, καὶ Ἡ' ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τῶν ἁγίων Κύρου, καὶ Ἰωάννου.

κδ'. Τῶν ἁγίων, καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου, καὶ Παύλου.

λ'. Ἡ σύναξις τῶν ἁγίων ἱβ' ἀποστόλων.

Μὴν Ἰούλιος.

α'. Τῶν ἁγίων ἀναγύρων Κοσμᾶ, καὶ Δαμιανῶ.

ς'. Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας εἰσότητος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

η'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Προκοπίου.

ια'. Τῆς ἁγίας μεγάλης μάρτυρος Εὐφροσύνης.

ις'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Κηρύκου Γαυλίττης.

ις'. Τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν ταῖς ε' συνόδοις.

ιζ'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Μαρίας.

κ'. Τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων προφῆτων Ἠλίου.

κβ'. Τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς.

κε'. Τῆς ἁγίας Ἀννης τῆς μητρὸς τῆς Θεοτόκου.

κζ'. Τῶν ἁγίων μεγαλομάρτυρων Παντελεήμονος.

λ'. Τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Εὐδοκίμου.

Μὴν Αὐγустος.

α'. Τῶν ἁγίων Μανναβαίων.

β'. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου.

ς'. Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ις'. Ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

ις'. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν ἁγίων μανδηλίων.

κδ'. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Βαρβόλομαϊ, καὶ Τίτου.

κδ'. Ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.

λα'. Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Εὐαγγέλια εἰς μνήμας διαφόρων ἁγίων.

Εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Εἰς ἐγκαίνια ναοῦ. Εἰς ἀσωμάτως. Εἰς τὸν Πρόδρομον. Εἰς προφήτας. Εἰς ἀποστόλους. Εἰς μάρτυρας. Εἰς ἑνα μάρτυρα. Εἰς γυναῖκας μάρτυρας. Εἰς ἱεράρχας.

Εἰς ἱερομάρτυρας. Εἰς ὁσίους. Εἰς ὁσιομάρτυρας. Εἰς ὁσίας γυναῖκας. Εἰς σχήμα. Εἰς ἀσθενεῖς. Εἰς κοιμηθέντας. Εἰς σεισμὸν. Εἰς ἐμπρησμόν. Εἰς ἀνομβρίαν. Εἰς ἐπιδρομὴν ἐθνῶν. Εἰς ἐπινίκια βασιλείων. Εἰς ἐξομολογούμενων. Εἰς πᾶσαν αἵτησιν.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XII. minuto quidem, sed perspicua characteribus exaratus. Constat foliis 452.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

COD.
XXVIII

Continet quatuor Evangelia integra, quibus singulis, excepto Matthaei, praefixae sunt imagines Evangelistarum elegantissimae, & optime servatae.

I. pag. 1. Initium sumitur a Matthaeo, cui nullus praemittitur Index Capitum.

II. pag. 119. Evangelio Marci praecedit Index Capitum XLVII. quorum primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Ultimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.

III. pag. 199. b. Praecedit Lucae Hypothesis, cuius initium: Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, ὁ καὶ χειροτονηθεὶς συνέκδημος Παύλου. Finis: βλέποντων τῶν μαθητῶν. Tum Tabula Capitum LXXXIV. Primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Ultimum: Περὶ τοῦ Κλεόπα.

IV. pag. 338. Hypothesis in Evangelium secundum Ioannem inc. Κατὰ Ἰωάννην τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου τῷ Ζεβεδαίου, κ. λ. Def. τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ πέπονθεν. Succedit index Capitum XVIII. Primum: Περὶ τῆς ἐν Κανᾷ γάμου. Ultimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τῆς κυριακῆς σώματος. Praemittuntur Marco, Lucae, & Ioanni Epigrammata, quae supra in recensione Cod. XIII. huius Plutei p. 122 seq. protulimus Ioannis tamen est uno versu mutilum. Apponuntur praeterea unicuique Evangelio Eusebianarum sectionum numeri, quae in Matthaeo sunt CCCLV. In Marco CCXXXIV. In Luca CCCXLIII. In Ioanne CCXXXII.

V. pag. 439. Oratiuncula ad D. N. Iesum Christum inc. Ἀμήν, Κόριέ μου, ἰσχυροῦ τυχεῖν τῆς σωτηρίας. Def. καὶ τῆς ἀχράντης σου μητρος, ἀμήν, καὶ γένητό μοι. In fine: εἰληθε τέλος δέλτος ἡ τεῖς Ἰακώβου μνησὶ καὶ ἰνδ. γ. ἐν ἔτη (sic), ψψγ. Finem accepit hic liber mense Julio die XXVIII. indictione XIII. anno 6793. (Chr. mcccxxxv.) Memorat hunc Codicem Monsfalcon. Palaeogr. Graec. Lib. I. Cap. VII. pag. 66.

Cod. Graec. membranac. Ms. optimus in 8. Sec. XIII. Constat fol. scriptis 439.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

COD.
XXIX.

Continet integra quatuor Evangelia, quibus singulis argumenta praemittuntur, & argumentis adtexitur annus inscriptionis, nonnullis etiam stichometria.

I. pag. 1. Quae Matthaeo praecurrit Hypothesis, eam non tam ad ipsum, quam ad omnes Evangelistas pertinere, ipsa docet inscriptio quae ita habet: Ἐρμηνεία εἰς τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια. Interpretatio in quatuor Evangelia. Inc. Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ματθαίου ἄγιον εὐαγγέλιον Ἐβραϊδὶ διαλέκτῳ γράφειν ἔσται

αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐξεδόθη, ἐρμηνεύθη δὲ ὑπὸ Ἰωάννου, κ. λ. Def. ἔνθα ἐστὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως ἡ πολιτεία, καὶ δόξα τῷ ἐξ ἀρχῆς ἐτοιμάσαντι, & προκαταγγέλλαντι περὶ τούτων Θεῷ, καὶ νῦν πληρῶσαντι, καὶ πληρῶντι, ἀμήν. Hypothesis confirmatur subscriptio: Τὸ κατὰ Ματθαίου ἄγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπὸ αὐτοῦ μετὰ χρόνου ὁκτώ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀναλήψεως. Στίχοι βχ'. Sanctum Evangelium secundum Mattheum editum est ab ipso annis VIII. post Dei Ascensionem. Versus MMDC.

II. pag. 52. Hypothesis in Marcum inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρου, κ. λ. Def. ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγείλωσαι τοῖς μαθηταῖς, καὶ ὅτι ἐφάνη Μάρκῳ τῇ Μαγδαληνῇ, καὶ ἀνελήθη εἰς τὸν ἕραν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. Hypothesis subnectuntur haec: Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου. Στίχοι αχ'. Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπεργραφῆται ὑπὸ τοῦ Πέτρου ἐν Ῥώμῃ· ἐπορεύσατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς προφητικῆς λέγου, τὸ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τῷ Ἰσάϊ τὴν περὶ τὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου· ἐξεδόθη μετὰ χρόνου ἰ' τῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναλήψεως. Versionem dedimus supra p. 122.

III. pag. 85. Hypothesis in Lucam hoc est initium: Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, κ. λ. Finis: βλέποντων τῶν μαθητῶν. Adiungitur: Ἐγράφη δὲ μετὰ χρόνου δέκα καὶ πέντε τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως, ἔχον εἶχεν βω'. Scriptum est autem annis quindecim post Christi Ascensionem, habens versus mmdccc.

IV. pag. 140. Hypothesis in Ioannem hic praecurrit titulus: Τὸ θέμισ τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐκδοθέντος μετὰ χρόνου αβ' τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως. Hypothesis Evangelii secundum Ioannem editi anno XXXII. post Christi Ascensionem. Inc. Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην ἄγιον εὐαγγέλιον ἐν τοῖς Τραϊανοῦ ὑπεργραφῆται ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Πάτρῳ τῇ νήσῳ· διηγείται δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ἡγεμονικὴν, καὶ πρακτικὴν, καὶ ἐνδοξὸν τοῦ Χριστοῦ γενεάν. Κατὰ Ἰωάννην δὲ τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου τοῦ Ζεβεδαίου, κ. λ. Def. τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ πέπονθεν. In fine huius Evangelii adfertur etiam historia inscriptionis eius, auctore anonymo, cuius initium: Οὗτος ὁ θεολόγος Ἰωάννης ὁ ἐξαρχὸς τῶν εὐαγγελιστῶν, ὁ πλείων πάντων ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἐπὶ τὸ ἐξῆς τοῦ Θεοῦ ἀνακεκλιμένος, ὁ ἐκείθεν ὡς ἐξ ἀενάου πηγῆς τὰ μυστήρια ἀρρῶμενος, κ. λ. Finis: ἕνα σκοπὸν ἔχων σὺν τοῖς ἄλλοις εὐαγγελισταῖς διδάξαι, ὅτι ἐκ ταύτης τῆς καταστάσεως ἐπὶ τὴν μέλλουσαν διαφορὰν προσήν ἀφορᾶν πᾶσα ἡ θεόπνευστος παλαιὰ τε καὶ καινὴ διαθήκη. Tandem haec scriptoris legitur notula: Τέλος εἰληφέν ἡ δέλτος αὐτῇ, ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν. Δόξα σοι ὁ Θεὸς, ὅτι ἐφθασα, & εἶδον τὸ τέλος τοῦ βιβλίου.

In margine singulorum Evangeliorum duplex quaedam numerorum series fuit apposta, rubris altera, altera nigris litteris exarata. Prima rerum profecto Capita, de quibus agitur, indicat, & cum vulgata editio-

ne

ne penitus concordat. Secunda fortasse Pericopas, quae in Evangelio Matthaei sunt CXVI. in Marci LXXI. in Lucae CXIV. & in Ioannis LXVII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. minori Sec. XII. Constat fol. 180.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

COD.
XXX.

Continet quatuor integra Evangelia, quorum unicuique, excepto Matthaeo, Index Capitum praecurrit, nihil ab aliis aliorum Codicum diversus; Marco vero, & Lucae etiam Hypothesis, huius quidem similis omnino Codici superiori, illius vero longe discrepans; nam quum duas veluti partes habeat, prima inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Μάρκος μαθητὴς ὢν Πέτρου, κ. λ. Def. ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγείλωσαι τοῖς μαθηταῖς. Altera inc. Μετὰ Ματθαίου ἐν Μάρκῳ ὁ εὐαγγελιστὴς συγγραφήν ποιεῖται· ἐκαλεῖτο δὲ ὁ Ἰωάννης, ὅς ἐστι ὁ υἱὸς τοῦ Μαρίας, ἡς τις ἀποστόλος δεξιόμενος ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ, κ. λ. Def. ἐκκλησίας τε πρώτον ἐπ' αὐτῆς Ἀλεξανδρείας ἰδρυσάμενος, καὶ τὰς ἱερὰς λειτουργίας ποιῶμενος, τὸς πρὸς τὸ μεσημβρινὸν κλήματι, τὸν εὐσεβῆ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως λέγου κατηχήσας ἐφάπτεται. Praeter Hypotheses tam hisce, quam Ioanni adiectae sunt notulae, quas alibi etiam attulimus. Prima est: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπεργραφῆται ὑπὸ Πέτρου ἐν Ῥώμῃ, ἐπορεύσατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς προφητικῆς λέγου τοῦ ἐξ ὕψους ἐπιόντος Ἰσάϊ τὸν περὶ τὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου δεικνύς. Secunda: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ὑπεργραφῆται ὑπὸ τοῦ Παύλου ἐν Ῥώμῃ, ὅτε δὲ ἱερaticὸν χαρακτήρος ὑπάρχων ἀπὸ Ζαχαρίου τοῦ ἱερέως θυμωδῶς ἤρξατο. Tertia: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανοῦ ὑπεργραφῆται ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Πάτρῳ τῇ νήσῳ, διηγείται δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ἡγεμονικὴν, καὶ πρακτικὴν, καὶ ἐνδοξὸν τοῦ Χριστοῦ γενεάν. Eusebianae Sectiones Matthaei sunt CCCLV. Marci CCXXXVI. Lucae CCCXLVIII. Ioannis CCXXXII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XII. minuto quidem, sed perspicuo caractere exaratus. Constat fol. 200.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

COD.
XXXI.

Continet Evangelicum Synaxarium, elegantius & uncialibus litteris exaratum, scriptura, & ordine Codici XXI. huius Plutei simillimum.

I. pag. 1. Primae Sectioni, Ioannis pericopas a Paschate ad Pentecosten singulis diebus, tribus exceptis, legendas complectenti, haec praefigitur inscriptio: Τῇ ἀγίᾳ μεγάλῃ κυριακῇ εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. Sancta ma-

gna Dominica Evangelium secundum Ioannem. Inc. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Definit unica Matthaei lectione, ad feriam secundam post Pentecosten pertinente, cuius ultima verba sunt: ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

II. pag. 53. Sequuntur eclogae Evangelicae Matthaei XXXIII. sabbatis ac Dominicis tantum legendae post Pentecosten numeratis. Inscrubuntur: Σάββατον α'. εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαίου. Sabbatum primum, Evangelium secundum Mattheum. Prima inc. Εἰπεν ὁ κύριος τῷ αἰτῶντι σε δίδου, κ. λ. Ultima def. ἐν ᾧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Cuius prima tantum, ac postrema verba adferuntur in Codice, nam quum pars sit longioris pericopae illius, quae feria tertia maioris hebdomadae legebatur, illuc lectorem remittit, quod & alibi passim fieri animadvertimus.

III. pag. 77. Tertia pericoparum series ex Luca desumitur. Sunt autem XXXV. sabbatis item, ac Dominicis tantum accommodatae. Quatuor insuper ex Matthaeo adiunguntur, prima pro Dominica XVI. τῆς Χαναναίας dicta, altera pro Dominica τῆς ἀποκρίσεως, reliquae duae pro sabbato, ac Dominica τῆς τυροφάγου. Harum inscriptio ita habet: Σάββατον α'. εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. Sabbatum primum, Evangelium secundum Lucam. Prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἤλθεν ὁ Ἰησοῦς, κ. λ. Ultima def. ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

IV. pag. 107. Quartae sectionis initium fit ab Evangelio Marci, adiecto titulo: Σάββατον α' τῶν νηστειῶν, καὶ τῷ ἀγίῳ μάρτυρι Θεοδώρῳ, εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. Sabbatum primum ieiuniorum, & sancti martyris Theodori, Evangelium secundum Marcum, cuius IX. tantum numerantur lectiones, usque ad Dominicam V. Quadragesimae inclusive. Ioanni enim suam debet pericopam Dominica prima; legitur enim in Codice: Κυριακὴ α' τῶν νηστειῶν, μνήμη τῶν ἀγίων προφητῶν Μωσίου, καὶ Ἀαρὼν, ἐκ τῆς κατὰ Ἰωάννην. Dominica prima ieiuniorum, festum sanctorum prophetarum Moysis, & Aaron, ex Evangelio secundum Ioannem. Quae deinde sabbato τῆς Λαζάρου, Dominica τῆς βασιλοφῆρας, ac reliquis maioris hebdomadae diebus recitantur Evangelia, quum eodem prorsus ordine exhibeantur in hoc Codice, quem in XXI. obtinebant, ne frustra detineamus lectorem, peculiarem haec recensionem ipsorum omitimus, initium tantum, ac finem totius sectionis adferentes. Prima igitur pericopa inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς, κ. λ. Ultima def. ἕως τῆς συντελείας τῶ αἰῶνος, ἀμήν.

V. pag. 174. Sequuntur tandem pericopae Evangeliorum iuxta ordinem mensium dispositae, hoc est ab initio Septembris, usque ad Augustum. Graeca inscriptio est eiusmodi: Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. ἀρχὴ τῆς ἰνδ. καὶ τῆς δόλου Συμεῶνος, εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. Mense Septembri die prima, initium indictionis, & sancti Simeonis, Evangelium secundum Lucam. Menologii quoque initium, ac finis

(1) Haec in Cod. XXI. huius Plutei erat XVII.

finis cum memorato Cod. XXI. concordat, cui tandem succedunt XI. Evangelia ἀναστάσιμα ἐσθινά, & ἀκολουθεῖται εἰς διαφορὰς ἡμέρας, nimirum εἰς ἐγκαίνια ναῦ, κ. λ. Ultima lectio inscripta, εἰς ἀσθενῶντας ἐπὶ ζ' προσβυτέρων, ex Evangelio Marci depromitur.

Toti Codici musicae notae sunt adscriptae; quo docemur, ipsum olim templis Graecorum infervisse. Reliqua scripturae ratio melius ex addito specimine cognoscetur. Id unum monuisse sufficiat, singulas quatuor Evangeliorum inscriptiones, quas superius retulimus, itemque aliam, menologio praecedentem, aureo caractere descriptas esse, aureoque ornamento circumdatas.

Cod. Graec. membr. Ms. optimus in fol. min. Sec. IX. uncialibus litteris exaratus. Constat foliis 226. cuius specimen damus Tab. III. N. VI.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

COD. I. pag. 1. Praemissus est Eusebii ad Cyprianum Prologus, itidemque Tabulae Evangelistarum Harmonicae IX. auro, variisque coloribus eleganter exornatae, quales in XIV. huius Plutei Codice exhibentur, ubi tamen X. numerabantur. Succedunt hinc pag. 7. binae, eaeque breves de Christo, ac Deipara historiolae, a recentiori Graeco, ac rudi, parum diligenter emendataeque descriptae, quas nos in meliorem formam redactas heic subiicimus. Prima est veluti quaedam Christi Ethopoeia, ita enim habet: Ο' τῷ Χριστῷ, κ' Θεοῦ χαρμακτὴρ ἦτος ἦν, εὐήλικος, σύνφορος, εὐόφθαλμος, εὐχρηστος, γενεάδα ἔχων μελαίνην, σιτήχρους, τὸ ἦθος αὐτῷ κατὰ τὴν μητέρα, μικροδάκτυλος, εὐφρωνος, ἡδυλόγος, ἡσυχος, μακρόθυμος, ἀνεξίκακος, κ' τὰ λοιπὰ τῶν ἀρετῶν. *Character Christi Dei nostri hic fuit bona statura, brevibus superciliis, pulcris oculis, expeditus, nigra barba, panis colore, moribus maternis, parvis digitis, bona voce, suaviloquus, quietus, longanimis, malorum patiens, & ceteris virtutibus praeditus.* Altera Deiparae aetatem describit, nimirum: Ε'ξῆσεν τῇ ἀνθρωπότητι ἡ ἀγία Θεοτόκος ἔτη νβ'. ἐν τῷ ναῷ κυρίου ἔτη ιδ'. κ' ἐν τῷ οἴκῳ Γωσήφ μηνες δ'. καὶ εὐαγγελιστὴς κ' ἔτεκεν τὸν κύριον, ὁμῶς ἔτη ιε'. κ' ἔξῆσεν ἐπὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῷ Χριστῷ ἔτη λγ'. κ' μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἔτη ια' ἐν τῷ οἴκῳ Γωάννη τῷ εὐαγγελιστοῦ, ὁμοῦ ἔτη νθ'. καὶ μετέτις εἰς ἀράνας εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Γησὼν Χριστόν. *Vixit in humanis S. Deipara A. lxx. in templo Domini A. xiv. in domo Ioseph menses iv. & annuntiata fuit, & peperit Dominum, simul A. xv. & post Christi incarnationem A. xxi. in domo Io. Evangelistae, annos simul lxx. & assumpta est in caelos ad Dominum nostrum Iesum Christum.*

Sequuntur inde duae effigies, Moysis

nimirum, & Christi. Illius epigraphe sequens est: Ο' τὸ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη. *Quod lex per Moysen data est* Huius vero: Η' χάρις, κ' ἡ ἀλήθεια διὰ Γησὼ Χριστοῦ ἐγένετο. *Gratia & veritas per Iesum Christum genita est.* Haec postrema symbolicas etiam imagines Evangelistarum exhibet, quibus deinde a recentiori manu nomen ipsorum fuit adiectum; Angelo nimirum Ματθαῖος, Ταυρο Λουκάς, Aquilae Μάρκος, Leoni Γωάννης, quorum etiam picturae singulis Evangelistiis praefiguntur, vetustate tamen praeter primam ferme evanidae. Ioannes Prochoro Evangelium distans exhibetur, caeruleis litteris adscripto ipsorum nomine: Ο' ἄγιος Γωάννης ὁ Θεολόγος, Ο' ἄγιος Πρόχορος. Matthaeo Capita Eusebiana adsignantur CCCLIX. Marco CCXXXIII. Lucae CCCXLII. Ioanni CCXXXIII. Evangelio Lucae praepositur declaratio brevis de ratione eius Evangelistae pericoparum legendarum, item a recentiori Graeco non satis perito exarata. Inc. Χρὴ γινώσκων, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μηνδε Σεπτεμβρίου, κ. λ. Capita quoque rerum, de quibus agitur, summo margine describuntur, nec ab aliis superiorum Codicum discrepant.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XI. minuto caractere. Constat foliis 163.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ ΑΝΟΝΙΜΟΥ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ CVM EXPOSITIONE INCERTI AVCTORIS.

Continet hic praestantissimus Codex IV. Evangelia cum uberrima plurimorum Patrum catena. Sed contextus, & scholia initio carent. Ille enim a Cap. III. 7. Matthaei incipit ex hisce verbis pag. 1. Σαδδουκαίων (cuius vocis primae duae syllabae a recentiori manu additae fuerunt) ἐρχομένου ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτῷ, κ. λ. Scholia vero incipiunt: ἐκ τῶν λίγων τέτων κ' τὰ ἐξῆς. Τίς φασιν περὶ τῶν ἐθνῶν ταῦτα λέγειν· λίθους αὐτὸς μεταφορικῶς καλῶν. Ε'γὼ δὲ εἰ ἑτέραν ἐνοίαν τὸ εἰρημένον ἔχειν φημι, ὅτι μὴ νομίζετε, φησὶν, ὅτι ἂν ὑμεῖς ἀπολεῖσθαι ἀπαιδὰ ποιήσεται τὸν πατριάρχην. Τῷ γὰρ Θεῷ δυνατόν, κ' ἀπὸ λίθων ἀνθρώπους αὐτῷ δύναι, ὥσπερ εἰ πρόην· τὴν γὰρ ὁμοίαν ἦν τὸ ἀπὸ τῆς μητρὸς τῆς Σάρβας προελθεῖν παιδίον, κ. λ. quae quom nullo auctoris nomine sint notata, cuinam tribuenda sint ignoramus. Primus igitur interpres, cuius nomen occurrat est Basilus, qui eadem pag. ad illa verba eiusdem Capituli III. 11. Ε'γὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι, κ. λ. hanc adfert interpretationem: Τὸ τῷ Χριστῷ βάπτισμα τὴν ἐν τῇ κρίσει δοκιμασίαν λέγει· τὸ δὲ ἐν πνεύματι ἀγίῳ τὴν ἐν πυρίναις γλώσσαις τῷ πνεύματι ἐσομένην ἐπὶ τὴν ἀποδόλου ἐπιφοίτησιν. Huac excipit Ioannes Chrysostomus (ita enim ex litteris id. margini adiectis iuvat conicere) cuius ista sunt: Διὰ ταύτων

τῶν τῷ βαπτισμῷ τῆς δωρεᾶς ἐμφαίνει ἀγίασμον, κ' ἀπολύτρωσιν, κ' ὑποθεσίαν, κ' ἀδελφότητα, καὶ τῇ ἐπεξηγήσει τὴν πυρὸς πάλιν τὸ σφοδρότερον, κ' ἀνάθεκτον τῆς χάριτος ἐνδείκνυται. Succedit deinde Theodorus Heracleensis, Cyrillus, iterum Ioannes Chrysostomus, & alii, quorum nomina inferius recensibimus. Interim animadvertendum est, quae ex Ioannis Chrysostomi Homiliis adducuntur expositiones, eas mirifice concordare cum Catena, de qua in Cod. V. huius Plutei supra pag. 100. meminimus. Def. ὥσπερ ἂν τοῖς ἐν ἀμαρτήμασι φοβερά, καὶ ὡς περ καταδικαίς. Διατῆτο ἐν ἀγωνισμῷ τὴν αἰώνιον ἀπολαύσαι ἀγαθῶν, χάριτι εἰ φιλανθρωπία, κ' οἰκτιρμοῖς τῷ πατρὶ εἰ τῷ ἡμῶν κ' τοῦ ἀγίου πνεύματος τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φ' ἡ δόξα, κ. λ. Quibus additur: Τέλος τῶν ἐρμηνειῶν τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. *Finis interpretationum sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi*: quibus verbis videtur indicare, Commentarios hosce Ioanni Chrysostomo esse praecipue adscribendos, sed uti vidimus, multae praeterea variorum Patrum expositiones interseruntur, ita tamen, ut Ioannis primo, aliorum deinde scholia adferantur. Quod videre est etiam hoc loco, nam Chrysostomi verbis mox relatis, adiunguntur alia quaedam brevissima Theodori Mopsvesteni, Cyrilli Alexandrini, Severi Antiocheni & Origenis, cuius ista sunt: προσεκυνήσαντες, οὐ προσκυνήσαντο· οἱ δὲ μὴ προσκυνήσαντες, κ' ἐδίεσαν, εἴτε δὲ Θωμᾶς ἔστιν, εἴτε Φίλιππος.

Adnotantur nonnulla Severi Archiepiscopi Antiocheni, Eusebii Pamphili, aliorumque fragmenta super iis verbis Cap. XXVIII. ὁψὲ σαββάτων, κ. λ. Primum Severi valde longum inc. Τὸ δὲ, ὁψὲ σαββάτων, εἰ τὴν ἐσπεραν τὴν μετὰ τὴν ἐν σαββάτῳ δύσιν τοῦ ἡλίου δηλοῖ· εἰ γὰρ ἐνικῶς εἶπεν, ὁψὲ σαββάτου, ἀλλὰ πληθυντικῶς, ὁψὲ σαββάτων, κ. λ. Def. τοῦ Θεοῦ βεληθέντος διὰ πολλῶν τρόπων πεισάσθαι τὸ ἄπιστον θαῦμα τῆς ἀναστάσεως, εἰ τὸ τῶν ἄλλων μὴ λεχθέν ἕτερος ἐξόρυσεν εὐαγγελιστῆς, πῶς ἐκ ἔστιν ἡ διήγησις καθαρά, κ' ἐλευθέρα πάσης βλάβης; Edidit hoc Opusculum Montefalconius in Bibl. Coisliniana pag. 68. ex Cod. XXIII. qui similem proorsus Catenam videtur continere, eique titulum adiecit: Severi Archiepiscopi Antiocheni concordantia Evangelistarum circa ea, quae in sepulchro Domini contigerunt. *Item de sabbatis, & de varietate Exemplarium S. Marci Evangelistae.* Secundum in eadem verba est Eusebii Pamphili, cuius initium: Πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ὁψὲ σαββάτων φαίνεται ἐγγεγερμένος ὁ σωτὴρ, παρὰ δὲ τῷ Μάρκῳ πρὸς τὴν μὴ τοῦ σαββάτου; Τὸ ὁψὲ σαββάτων μὴ τὴν ἐσπερινὴν ὥραν νομίσαι τις τὴν μετὰ ἡλίου δύσιν λέγεσθαι, κ. λ. Finis: Ἔτω γὰρ τῶν παρὰ τοῖς τέσσαρσιν εὐαγγελισταῖς ἀναγεγραμμένων θεωρῶς ἐγένετο ἡ Μαγδαληνὴ, διὰ κ' παρὰ τοῖς πᾶσιν ἐμνημονεύθη. Tertium item eiusdem Eusebii, de Angelis ad monumentum visis, inc. Πῶς παρὰ τῷ Ματθαίῳ ἡ Μαγδαληνὴ Μα-

ρία μετὰ τῆς ὁμωνύμου ἐωρακεῖται ἐκτὸς τοῦ μνηματος ἐπικαθήμενον τῷ λίθῳ ἑνα μόνον ἄγγελον εἶρηται, κ. λ. Def. ὕπερος πάντων ὁ νεανίσκος, κ' πρὸ τῶν εἰ τῶν παρὰ τῷ Λευκῷ οἱ δύο, οἱ εἰσω τοῦ μνηματος. Haec duo Eusebii fragmenta occurrunt etiam in Codice V. supra memorato, sed primum multo longius; ibi enim verbis τοῖς πᾶσιν ἐμνημονεύθη, adnectuntur alia, quae inc. Λίαν θαυμάζω, κ' ἐπλήττομαι τὴν ἀνοίαν τῶν ζητούντων, δι' ἣν αἰτίαν ὁ Χριστὸς πρὸ τῶν τριῶν ἡμερῶν ἀνέστη· εἰ μὲν γὰρ φασιν αὐτὸν μὴ δ' ὅλως ἐγγεγέρθαι, κ. λ. Def. ἔτι εἰ δὲ δεσπότης συντομώτερον ἀναστὰς ὑπέσχετο, παρὰ πάντων εἰκότως προσκυνήσεται. Quae num ad ipsum Eusebium pertineant, quum nullibi editionem, quacum ista conferrem, reperire potuerim, adfirmare certe non ausim. In hunc ipsum Evangelii locum brevissimae aliae aliorum SS. Patrum expositiones adferuntur, Hefychii nimirum presbyteri Hierosolymitani, & Isidori Pelusiota &c. Claudii Commentarios in hunc Evangelistam: Ε'ρμηνεία τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου ἐν ἐπιτομῇ. Ε'γγραφή δὲ τὸ εὐαγγέλιον ἐκείνο εἰς τὸ πατριάρχιον ἐπὶ Σεργίῳ τῷ πατριάρχῳ. *Interpretatio Evangelii secundum Mattheum in epitome. Scriptum est autem Evangelium illud in Patriarchio, sive Patriarchalibus aedibus sub Sergio Patriarcha.* Quae quidem ipsius librarii nota habenda est, non enim alius heic intelligi potest, quam Sergius II. qui sub finem Seculi X. & initium XI. Constantinopolitanam sedem tenuit. Haec eadem nota legitur etiam in memorato Cod. XXIII. Bibl. Coislin. pag. 67. Inc. Χρὴ νοεῖν ὅτι τὴν μητέρα ὡς ἀπὸ τῆς Λευιτικῆς ἔσαν ἀρρενοὶ πρόσωπα τίθησιν ἐν τάξει τέσσαρες κ' δεκάτη πρόσωπα, κ. λ. Def. Περὶ τῆς αἰμορροῦσης. Αὕτη πλυσία ἔσα καὶ ἰαθεῖσα ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῇ ἡλεκτρικῶν ἀνέστησε σήλην τῷ κυρίῳ, ἐνδεῖσα τῇ χειρὶ αὐτῇ καὶ δακτύλιον ἐκτυποῦντα καρκίνον μετὰ γὰρ τῆς αἰμορροῦσης, κ' τοιοῦτος πάθος εἶχεν, ὡς ἐν ἱστορίαις φέρεται. Continet haec interpretatio, unius tantum paginae spatio comprehensa, traditiones, & explicationes quasdam vocum singularium in Evangeliiis, ut καθράντης, δηνάρια, φυλακήρια, &c.

II. pag. 73. Sequuntur Commentarii in Evangelium Marci, quibus praestitit Prologus hoc titulo adiecto: Βίκτορος προσβυτέρου Ἀντιοχείας ἐρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον. *Victoris presbyteri Antiocheni interpretatio in Evangelium secundum Marcum.* Inc. Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, κ' εἰς τὸ κατὰ Γωάννην τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομνήματα, ὀλίγων δὲ εἰς τὸ κατὰ Λευκῶν, ὅθεν δὲ ὅλος, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησάμενα· ἐπεὶ μὴ δὲ μέχει τήμερον ἀκήκοα, εἰ ταύτης πολυπραγμονήσας παρὰ τῶν σπαθῶν ποιμένων τὰ τῶν ἀρχαιοτέρων συνάγειν πονήματα, συνέιδον τὰ κατὰ μέρος, κ' σποράδην εἰς αὐτὰ εἰρημένα, κ. λ. Def. κ' ταύτην αἰτίαν γενέσθαι τῆς τῷ λεγομένου κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου ἱραφῆς. Haec Victoris praefatio existat in

in Catena Graecorum Patrum in Evangelium Marci, collectore Possino S. I. Romae MDCLXXIII. p. 4. Initium Commentariorum: Μάρκος ὁ εὐαγγελιστὴς ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ πνεύματος τοῦ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο. Τὸ μὲν γὰρ, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τὴν παρὰ τοῦ Ἐξουίου ἱστορίαν ἀναγγέλλεται· τὸ δὲ, ἰδὼ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, καὶ τὰ ἐξῆς, ὑπὸ Μαλαχίᾳ εἴρηται. Ἐπιτεμὼν δὲ ὁ εὐαγγελιστὴς, ὡς ὑπὸ Ἡσαΐου εἰρημέας τὰς δύο χρήσεις παρέθηκεν· τὴν δὲ ὁμοίαν ἐπιτομὴν πεποιήται καὶ ἐπὶ τῷ, ἰδὼ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, καὶ τὰ ἐξῆς, παρασιωπήσας τὸ προκείμενον, ἔμπροσθεν σου, ὡς Ὀριγένης ἐν ἑκτῷ τόμῳ τῶν εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξηγητικῶν φησι, δύο προφητείας εἰρημένας ἐν διαφόροις τόποις ὑπὸ δύο προφητῶν εἰς ἐν συναγαγὼν πεποίηκε, καθὼς γέγραπται ἐν Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ, ἰδὼ ἐγὼ ἀποστέλλω, καὶ τὰ ἐξῆς, κ. λ. Finis: ἄλλος δὲ φησιν, ὅτι οὐ παρέσαν τοῖς ἐν τῇ ἀναστάσει γενομένοις οἱ εὐαγγελισταί, δὴλον ἐντεῦθεν, ὡς ἂν ἕκαστος ἐν τούτῳ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα συμβάντων ὑπήκουσε τῶν γεγονόντων ἀπλυσικώτερον τὴν ἐκτίθειν ἐποιήσατο, τῆς γείρας τοῦτο χάριτος συγχωρήσας, ὥστε φανῆναι τὸ ἀπερίεργον αὐτῶν τοῦ τῆς ἀναστάσεως θαύματος, καὶ τῶν λοιπῶν δὲ δογμάτων συμφώνως ὑπὸ πάντων κηρυττομένων. Hos Commentarios, quum nullius auctoris nomine distincti sint, ad unum Victorem pertinere arbitror, cuius nomen tantum, uti vidimus, initio fuerat appositum. Huic etiam adiudicat Montefalconius loc. cit. Cod. XX. p. 64. & Cod. XXIII. pag. 67. Clauduntur Epistola Dionysii Archiepiscopi Alexandrini, qui anno Christi cclxv. obiit, cuius haec est incipit: Διούσιος Βασιλίδης τῷ ἁγίωτάτῳ μου ἡμῶν, καὶ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ, καὶ θεοπροπῇ ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Dionysius Basilidi sanctissimo meo filio & fratri, & consecratosi & Deo digno in Domino salutem.* Inc. Ἐπειδὴ μοι, πιστότατε, καὶ λογικώτατε ἡμῶν, πυνθανόμενος καθ' ἣν ὥραν ἀπονησίζεσθαι δεῖ τῇ τοῦ πάσχα περιόδῳ. Τινὰς μὲν γὰρ τῶν ἀδελφῶν λέγειν φησὶν, ὅτι χρὴ τῷτο ποιεῖν πρὸς τὴν ἀλεκτοροφωνίαν, κ. λ. Def. ἐκ οἷμαι τὴν ἰσὴν ἀγῶσιν αὐτοὺς πεποιθῆναι τοῖς τὰς πλείονας ἡμέρας προσηκηκόσι. Ταῦτα μὲν ἔν, ὡς φρονῶ, καὶ συμβουλεύω, περὶ τούτων ἔγραψα. Haec Epistola exstat Graece & Latine in Theodori Balsamonis Syntagmate Canonum Paris. A. MDCCXX. in fol. cui accedit eiusdem Balsamonis ἑρμηνεία, sive expositio Graeca, pag. 879. seqq. Edita quoque fuit a Beve-regio in Synodico, Tom. II. P. I. p. 1.

III. pag. 117. Commentariorum in Lucam initium sit a Chrysostomo, cuius primum haec feluci prooemii loco adferuntur: Εὐαγγέλιον καλοῖτ' ἂν ἐκ ἐπειδὴ βέβαια, καὶ ἀκίνητα μόνον ἐσὶν ἀγαθὰ, καὶ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν ἡμετέραν, ἀλλ' ὅτι καὶ μετ' εὐκολίας ἀπάσης ἡμῖν ἐδόθη. Οὐδὲ γὰρ πονήσαντες, καὶ ἰδρώσαντες, ἀλλ' ἀγαπηθέντες παρὰ τοῦ Θεοῦ μόνον, ἐλάβομεν ἅπερ ἐλάβομεν, κ. λ. Sequitur deinde Titus Boftrensis Episcopus,

& Origenes, quibus haec adscribuntur: Τὸ ἐπεχείρησαν ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, ὅτι χωρὶς χάρισματος ἤλθον εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων τινες· χρὴ ποιεῖν. Ματθαῖος γὰρ ἐκ ἐπεχείρησεν, ἀλλ' ἔγραψεν ἀπὸ ἁγίου πνεύματος· ὁμοίως καὶ Μάρκος, καὶ Ἰωάννης, παραπλησίως δὲ καὶ Λυκάς· τὸ μέντοι ἐπιγεγραμμένον κατ' Αἰγυπτίους εὐαγγέλιον, & τὸ ἐπιγεγραμμένον τῶν δώδεκα εὐαγγέλιον οἱ συγγράψαντες ἐπεχείρησαν· πολλὰ δὲ & ἕτερα φέρονται, ἀλλὰ τὰ τέσσαρα μόνον ἢ τῷ Χριστῷ ἐκκλησίᾳ προσδέχεται. πεπληροφορημένων δὲ λέγει, ὡς ἐκ ἀπλῶς τῷ λόγῳ παραδιδόμενων, ὅδε ψιλῇ τῇ πίσει παρελημμένων, ἀλλὰ περὶ ὧν ἐν πληροφωρίᾳ γέγονεν αὐτοῖς παρηκολούθηκας τοῖς ἔργοις, αὐτόπτας δὲ & ὑπηρετας καλεῖ τὰς ἀγίας ἀποστόλους. Adlatis deinde aliis auctoris anepigraphi scholiis iterum redit Ioannes Chrysostomus, cuius expositionis in ea Capituli I. verba, καὶ φοβῶ Ζαχαρία, κ. λ. hoc est initium: Ποία δὲ αὕτη ἀκολουθία, ὅτι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ παρακαλῶντο; τῷ Ζαχαρίᾳ, καὶ ὑπὲρ ἀμαρτημάτων δεομένη, καὶ συγγνώμην αἰτῶντος τοῖς συνδέλοις, εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν τὸν ἄγγελον, καὶ φοβῶ, εἰσκησὺς γὰρ ἡ δέσσις σου, καὶ τὸ ἀνοσθῆναι ἀπὸ δειξιν ποιεῖται, τὸ τεχθῆσθαι αὐτῷ παῖδα τὸν Ἰωάννην, καὶ μάλα εἰκότως, κ. λ. Commentariorum in hunc tertium Evangelistam haec sunt extrema: Ἡξεῖ δὲ, ἡξεῖ κατὰ καιρὸς ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς, μετὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ παραλήφεται ἡμᾶς μεθ' ἑαυτοῦ. Δοξολογήσωμεν τοίνυν αὐτὸν τὸν ἐνανθρωπίσαντα δι' ἡμᾶς Θεὸν λόγον, τὸν ἐκ σίως παθόντα σαρκί, καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, καὶ λύσαντα τὴν φθορὰν, τὸν ἀναληφθέντα, καὶ μετὰ τοῦτο ἔχοντα μετὰ δόξης πολλῆς ἐπὶ τὸ κρῖναι ζῶντας, & νεκροὺς, καὶ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· δι' ἧ καὶ μεθ' ἧ τῷ Θεῷ, κ. λ. Concordant cum Cod. V. modo illud excipias, praeter Chrysostomi expositiones, quae ibi vel unice, vel paucis aliorum interpretum scholiis intermixtae adferebantur, in hoc plurima alia SS. Patrum exhiberi fragmenta. In fine subditur: ἐπληρώθη ἡ ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Λυκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου, ὁμοῦ κεφάλαια σν. *Completa est interpretatio sancti Evangelii secundum Lucam, simul sunt Capita CCL.* nempe expositionum, quarum unicuique Graecus numerus adiectus est, Evangelico textui respondens.

IV. pag. 187. Commentariis item in Ioannem praecedit Prologus, & quidem Ioannis Chrysostomi; titulus enim adscriptus ita habet: Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. *Sancti Ioannis Chrysostomi interpretatio in Evangelium secundum Ioannem.* Inc. Εἰ μὲν Ἰωάννης ἡμῖν ἔμελλε διαλέγεσθαι, & τὰ αὐτοῦ εἶπεν, ἀναγκαῖον ἦν καὶ γένος αὐτοῦ, καὶ πατρίδα εἰπεῖν, καὶ ἀνατροπὴν. Ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἔτος, ἀλλ' ὁ Θεὸς δι' αὐτοῦ φθέγγεται, περιττὸν ἐστὶ ταῦτα ἀναζητεῖν, κ. λ. Def. δε τοῦτο ἀκούσαι εὐδίας ἐπὶ τὴν τοῦ παρόντος ἔδραμε συγγραφῇ, ἀνατρέπων τὴν τῶν ψευδοδιδασκάλων ψευδοδοξίαν. Tum ab eodem Ioanne incipiunt Commentarii, cuius est Quaestio: Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων

εὐαγγ-

εὐαγγελιστῶν ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀρξαμένων, τοῦτο μὲν ἐκ ἑραχέι μετὰ ταῦτα ἤρξατο εἰπὼν, καὶ ὁ λόγος σάρξ ἐγένετο, τὰ δὲ ἄλλα πάντα παραδραμὼν, τὴν σύλληψιν, τὸν τόκον, τὴν ἀνατροπὴν, τὴν αὐξήσιν, εὐθὺς περὶ τῆς αἰδίου γενήσεως ἡμῖν διαλέγεται; Hanc excipit responsio: Ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι εὐαγγελισταὶ τὸ πλεῖον ἐν τοῖς κατὰ σάρκα διατρέψαντες λόγοις, δεῖος ἦν πολλὰς χαμαιπετεῖς ἄντας μὴδὲν ὑψηλότερου τῶν ἀνθρώπων προσόντων ἐνοῦσαι περὶ τοῦ μονογενοῦς ἡοῦ τοῦ Θεοῦ, κ. λ. Sequuntur Cyrillus, Ammonius, Origenes, &c. Chrysostomi item sunt extrema Commentariorum in hunc Evangelistam, nimirum: Ὡς περὶ γὰρ ἡμῖν εὐκόλον φθέγγεσθαι, οὕτω τῷ δεσπότη Χριστῷ, μέλλον δὲ πολλὰ ῥῶον ποιεῖν ἅπαν εἰργάζετο· ἥρκει γὰρ θελήσαι μόνον, καὶ πάντα ἐποίητο. Προσέχωμεν τοίνυν ἀκριβῶς τοῖς εἰρημένους, καὶ μὴ διαλείψωμεν ἀναπήσομεντες αὐτὰ, καὶ διερευνώμενοι. Α' πὸ γὰρ τῆς συνεχῆς ἐντεύξεως τὸν βίον ἑαυτῶν ἐκκαθάσαι δυνασόμεθα, ἵνα καὶ διὰ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς, & διὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας τελειωθῆντες ἐπιτύχωμεν τὴν αἰωνίον ἀγαθὴν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' ἧ τῷ πατρὶ, κ. λ. Ita definit etiam Commentarius in Ioannem in Codice V. memorato, cum hoc tamen discrimine, quod ibi haec ultima Pelusiorae adscribuntur; verbis enim, Ὡς περὶ γὰρ ἡμῖν, κ. λ. a littera maiori incipientibus, titulus apponitur. Τῷ Πηλουσίῳ ἐπιστολὴ φψ'. quae tamen Chrysostomi esse revera comperimus, habenturque in fine eius Commentariorum in hunc Evangelistam.

Scholorum igitur auctores memorantur Ammonius presbyter, Anastasius, ἀνεπίγραφος, Apollinarius, Basilus, Clemens, Cyrillus Alexandrinus, Didymus, Dionysius Alexandrinus, Epiphanius Cypri, Eusebius Caesareensis, Eusebius Pamphylus, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Helychius presbyter Hierosolymitanus, Ioannes Chrysostomus, Iosippus, Irenaeus, Lugdunensis, Ildorus Pelusiora, Maximus, Origenes, Severus Antiochenus, cuius hi libri passim numerantur, ἐν ὑπανοῇ, καὶ ἐπιστολῇ τῆς πρὸς Καισαρίαν, ἐν τῇ πρὸς Ἀναστασίαν ὑπάτην ἐπιστολῇ, ἐν τοῦ πρὸς Ἰουλιανὸν συντάγματι, ἐν τῇ πρὸς Σέργιον ἐπιστολῇ, ἐν τῇ πρὸς Μάγναν ἐπιστολῇ, & Ἀπολογητικῇ, Theodorus Heracleae, Theodorus Mopsuestenus, Titus Boftrensis, & Victor presbyter Antiochenus. Non absimilis Catena videtur ea, quae recensetur in Bibliotheca Veneta Card. Bessarionis Cod. XXVII. pag. 23. quamvis in nostra plures, quam in illa Patres adferantur.

Evangelii singulis numeris Eusebianarum Sectionum margini est appositus, Matthaei nimirum CCCLVII. Marci CCXLI. Lucae CCCXLII. (quamvis in ultima numerorum nota αββ, amanuensis errore, exciderit pro τ) Ioannis denique CCXXXII. Stichometriam etiam, praeter Matthaeum, reliqui habent in fine adnotatam. Marcus

numerat versus MDC. Lucas MMDCCC. Ioannes MMCCC. cuius etiam scribentis imago exstat ante Evangelium depicta. Nullus Caputum index Evangelis praecurrit, ea tamen suo loco in margine adscribuntur, & cum aliis Codicum superiorum concordant. Ioannis tantum tria ultima comparant, reliquis vetustate iam deletis; quemadmodum etiam scholiorum in hunc postremum Evangelistam ea pars, quae superiori margini proxima est, in nonnullis paginis partim aevi diuturnitate, partim possessorum incuria ita iam evanuit, ut omnem legentium conatum eludat. In ultima tandem pagina, alia SS. Patrum scholia ab eadem manu fuerunt adiecta, quorum tamen ob litteras proflus evanidas, neque initium, neque finem licet expiscari. Ex Patribus nominantur Cyrillus, Theodorus Mopsuestenus, Polycrates διάδοχος ἐπίσκοπος Ἐφέσου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Βίκτορα τὸν διάδοχον ἀρχιεπίσκοπον Ἐφέσου, Ildorus, & Abucara Theodorus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI haud paucis in locis a manu Seculi XV. correctus, cuius praeterea sex foliis heinc einde sublati, totidem membranaceae paginae suffectae fuerunt, consilio fortasse ea, quae perierant supplendi. Constat foliis scriptis 263.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

I. pag. 1. Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. E. COD. *am cum expositione variorum; nempe est Catena Patrum in IV. Evangelia, omnino illi simillima, de qua diximus in recensione Codicis XVIII. huius Plutei pag. 130. ut ex initio, & fine Commentariorum in singula Evangelia, quem heic protulimus, videre est. Incipit igitur: Βίβλος τῆς γενέσεως ἐστὶ τῷ γενομένῳ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα, κ. λ. Def. ἵνα μὴ διαπορηθῶσιν, ὡς ὁ δυνάμενος τοῦτο ποιῆσαι, εἴπε τῷτο. Capita, seu sectiones iuxta Eusebii Harmoniam Evangelicam sunt CCCLV. eaque numeris marginalibus ad singulos Evangelistas adiectis indicantur. Capita vero rerum contentarum, quorum tamen nullus Index praecedit, sunt LXVIII. Primum est: Περὶ τῶν Μάγων. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.*

II. p. 77. Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. *Evangelium secundum Marcum.* Catena inc. Πολύων εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν ὡν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομήματα. Def. καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐπιφερομένην δεσποτικὴν ἀνάστασιν, μετὰ τὸ ἐφοβῆναι γὰρ. Capita pro Harmonia Evangelica sunt CCXXXIII. Capita vero rerum, quorum praecedit Index rubris characteribus descriptus, sunt XLVIII. Primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.

X

xu-

κρυφ. Praecurrunt item Evangelio, minio exarata, primum Eusebii Hypothesis, eadem, quae est in memorato Codice XVIII huius Plutei; tum duo Epigrammata in laudem huius Evangelistae. Primum, Ὅσα περὶ Χριστοῦ, κ. λ. vide supra in recensione Cod. XIII. huius Plutei p. 122. N. II. Alterum ita habet:

Πέτρου μνήμης τοῖς ἀπορήτοις λόγοις
Τὴν τῷ Θεῷ κένωσιν εἰς βροτῶν φύσιν,
Ἐν ἣ τὸ διπλὸν ὄν θεάνθρωπος φέρει,
Ταύτην κατέζηε συντίθησι πανσόφως
Ὁ δευτέρου Μάρκος ἐν θεογράφῳ.
Περὶ ἰνστιτούς sublimibus praeceptis
De Dei conversione in mortalium naturam,
In qua duplum, is, qui simul Deus, & homo est.
Eadem mox declarat sapientissime
Secundus Marcus in divinis litteris.

III. p. 127. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. *Evangelium secundum Lucam*. Incipit Catena: Ἐπειδὴ ὑπέρογκον ἦν τὸ ἐπιχείρημα ἄνθρωπον ὄντα Θεοῦ διδασκαλίαν, κ. λ. Def. κ. ἀποδοῦναι ἐκείνῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Numerus Eusebii sectionum est CCCXLII. Rerum vero Capita, praemisso Indici respondentia, sunt LXXXIII. Primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπας, Legitur heic historia sudoris sanguinei, & angelicae apparitionis Cap. XXII. v. 43. 44. Praecedunt Evangelio Eusebii Hypothesis item, ut in dicto Codice XVIII. Epigramma, & Heroelegia rubricatis litteris exarata:

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Λουκᾶν.

Τρίτος δὲ Λουκᾶς ῥητορεύει μελίζωνας
Τοῦ μέλους ἡμῶν μετριωθέντος λόγου
Τὴν παιδικὴν αὐξήσιν, εἴτα κ. μέσσην,
Καὶ τὴν τελείαν τῆς ζωῆς χάριν·
Παῦλον γὰρ ἔσχεν τεχνικὸν παιδοτρίβην.

Epigramma in sanctum Lucam.

Tertius autem Lucas eloquitur grandius
Continuati in nostram mensuram Verbi,
Puerile augmentum, & deinde mediam,
& perfectam Deificationis gratiam: (rem,
Paulum enim habuit artificiosum praeceptor-

Ηρωελεγεῖα.
Λουκᾶς ἡπίθυμος, κ. λ. Vide reliqua superius in Cod. XIII. pag. 123. N. III.

IV. p. 205. Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. *Evangelium secundum Iohannem*. Incipit Catena: Οὗτος ὁ εὐαγγελιστὴς πατρίδος μὲν ἦν ἡτοί καμὲς εὐτελοῦς ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας. Def. διὰ πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος, κ. ἡ συνήθεια φερεσθαι παρεσκευάσεν. Numerus Eusebianarum sectionum est CCXXXII. Capita rerum in margine tantum descripta sunt XVIII. Primum: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Praecedit etiam huic, ut in memorato Cod. XVIII. Eusebii Hypothesis. Deest historia adulterae in sectione LXXXVI. ita ut desideretur ultimus versus Capitis VII. & totius undecim Cap. VIII.

V pag. 264. Eadem manu haec leguntur: Πολλὰ εἰσιν αἰτίαι τοῦ ταπεινὰ φθέγγεσθαι περὶ αὐτοῦ τὸν Χριστόν· τὸ μὴ ἀγένητον αὐτὸν νομιζέσθαι· τὸ μὴ ἀντίθεον τὸ σῶμα περιβεβλη-

σθαι· τὸ ἀδένει τῶν ἀκύντων· τὸ διδάσκειν τὰς ἀνθρώπους μετρίᾳ· κ. μὴδὲν περὶ αὐτῶν λέγειν μέγα. Τοῦ δὲ ὑψηλὰ φθέγγεσθαι, μὴν ἂν εὐροί τις αἰτίαν, τὸ μέγεθος τῆς ζήτησιν αὐτοῦ φύσεως. *Multae causae sunt, cur humilia de se ipso Christus sonet; ne ingenuus ipse putaretur, nec tamquam Deus carne circumamicti: audientium imbecillitas: ut homines moderatos esse doceret, & nihil de se ipsis magnum dicere: alio autem loquendi, unam tantum inveniat quis causam, divinae ipsius naturae magnitudinem.*

VI. p. 265. In fine sequitur, quod in quibusdam Evangelistariis in principio apponitur, Εὐλογάδιν (sic) τῷ δ' Εὐαγγελιστῶν διὰ τῆς ἀρχῆς, κ. τῆς τέλους τὴν περιτοπὴν ἐκείνου Εὐαγγελιστοῦ, ἅμα δὲ κ. τὴν τῶν κεφαλῶν παρασημείωσιν ἀκριβῶς διαγορεύον· περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῷ ἁγίῳ πᾶσχα, τελειοῦν ἐν τῷ μηνολογίῳ. Ordo autem ipsorum sequens est: Evangelia primum Iohannis, exceptis tribus diebus, per septem hebdomadas a Paschate ad Pentecosten; deinde a feria secunda post Pentecosten, usque ad Dominicam nominam, Evangelia secundum Matthaeum; a Dominica nona ad decimam septimam Evangelia secundum Marcum in reliquis hebdomadae diebus, sabbatis, & Dominicis, Evangelia secundum Matthaeum; a Dominica prima novi anni, τῷ νέον ἔτους, usque ad Dominicam τῆς τυροφαγίας, Evangelia secundum Lucam, Deinde Evangelia heic einde excerpta a pervigiliis primae hebdomadis ieiuniorum usque ad Dominicam τῶν βαίων, seu Palmarum, Evangelia magnae hebdomadis, Evangelia τῶν ἁγίων πατρῶν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, Εὐαγγέλια ἀναστάσιμα ἐωθινὰ, Ἀναγνώσματα εἰς διαφύλαξιν ἡμέρας, εἰς ἐγκαίνια τῷ ναῷ, εἰς ἄσωμάτους, εἰς προφήτας, εἰς ἀποστόλους, εἰς ἱερομάρτυρας, εἰς μάρτυρας, κ. λ. H s omnibus succedit, nimirum p. 271. b. rubris litteris, Συναξάριον (sic) τὸν Θεὸν ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίου μέχρι μηνὸς Αὐγύστου ἔλν. *Synaxarium cum Deo incipiens a mense Septembri usque ad totum mensem Augusti.* Nos vero quum bina iam integra Menologia protulerimus, ex Cod. XVIII. p. 130. & ex Cod. XXVII. pag. 154. huius tantummodo eos dies in fine Plutei adferemus, qui vel in ipsis reticentur, vel in hoc alterius Sancti nomen praefulerunt, adiectis etiam nonnullis, quae ex Codd. XIV. & XXIV. Menologiis item ab aliis diversa decerpimus.

VII. pag. 277. Tandem diversa manu, & atramento legitur subscriptio quaedam multis in locis abrasa, cuius ea tantum vix eruere potuimus, quae sequuntur: Ἀνετέθη ἐν . . . . τὸ παρὸν τετραεὺς ἀγγέλων . . . . τῷ μηνὶ Μαΐῳ, τῇ ἡ' ἰνδ. ἔτους . . . . χάριν μνήμης τῶν αὐτοῦ συγγενῶν, ὡς κ. τὰ ὀνόματά εἰσι ταῦτα. Μνήστητι κύριε τὴν ψυχὴν τῷ δούλῳ σου Νικήτα, καὶ ματρὶνι αἰ. . . . ἀλεξί. . . . κ. ἀνάπαυσον αὐτὸς. *Dicatus est. . . . praesens quatuor Evangeliorum li-*

ber

ber . . . . mense Maio, indictione VIII. anni . . . . in memoriam eius cognatorum, quorum & nomina sunt haec. *Memento Domine animae seroi tui Nicetae & matronae . . . . Alexii . . . . & dona eis requiem.*

Deinde manu adhuc recentiori legitur: *Liber Monasterii S. Salvatoris de Septimo Ordinis Cisterciensis, quod situm est in agro Florentino septimo circiter ab urbe lapide.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. cuius picturae quaedam antiquissimae, quae Evangeliorum Matthaei, & Marci titulis ornamento erant, ab impia manu rescissae, una cum ipso Evangelico contextu in averfa pagina descripto miserrime exciderunt. Constat foliis 277.

Excerpta ex quorundam huius Plutei Codicum Menologiis, in quibus, quum diversa aetate conscripta sint, aliquod a superius editis discrimen apparet.

Ex Menologio Cod. XXXIV.

Μὴν Σεπτέμβριος.

α'. Τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης, κ. λ.

Τῇ αὐτῇ τῷ ἁγίῳ Σαβίνῳ.

Μὴν Νοέμβριος.

ζ'. Τῶν ἁγίων λγ' μαρτύρων τῶν ἐν Μελιτηνῇ. ια'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Μηνᾶ, κ. τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Ἰαννουάριος.

ιβ'. Τῷ ἁγίῳ Τιμοθέῳ, & Ἀναστασίῳ.

Μὴν Φεβρουάριος.

ιβ'. Τῷ ἁγίῳ Μελετίῳ, κ. Πλωτ. (f Πλωτάρχῳ)

κα'. Τῷ ὁσίῳ Τιμοθέῳ, κ. Εὐσταθίῳ.

Μὴν Μάρτιος.

κ'. Τῷ ὁσίῳ Θεοφυλάκτῳ Νικομηδείας.

Μὴν Ἀπρίλιος.

β'. Τῶν ἁγίων Ἀμφία, κ. Εὐδοκίας.

δ'. Τῶν ἁγίων Θεοδότῳ, & Ἀγαθάποδος.

ζ'. Τῷ ἁγίῳ Ρωφίῳ διακόνῳ.

η'. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἡρωδίου, κ. τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Μάιος.

β'. Τῷ ἁγίῳ Ἀθανασίῳ, κ. Κυρίλλῳ.

θ'. Τῷ προφήτῳ Ἡσαΐῳ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου, κ. τῷ ὁσίῳ Ἀρσενίου ἀπολοῦζια μία.

ιδ'. Τῷ ἁγίῳ κιδ. (f. ιςιδ. nempe Ἰσιδώρῳ,) κ. Παχωμίῳ.

Μὴν Ἰούνιος.

γ'. Τῷ ἁγίῳ μάρτυρῳ Λουκιανῷ.

ιδ'. Τῷ ἁγίῳ προφήτῳ Ἐλισσαίῳ, κ. Μεθοδίῳ πατριάρχῳ.

ιβ'. Τῷ ἁγίῳ Ζωσίμῳ, κ. ἀποστόλῳ Τροφίμῳ. Μὴν Ἰούλιος.

κα'. Τῷ ἁγίῳ Συμεὼν τῷ διὰ Χριστὸν σαλῶ.

κς'. Τῷ ὁσίῳ Ἰωάννῳ τῷ Παλαιολαυρίτῳ.

Μὴν Αὐγύστος.

κα'. Τῷ ἁγίῳ Λουκίῳ, κ. Βάσῳ.

κς'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀδριανοῦ, καὶ Ναταλίας.

κη'. Τῷ ὁσίῳ Μωσῇ τοῦ Αἰθίοπος.

Ex Menologio Cod. XIV.

Μὴν Σεπτέμβριος.

ς'. Τῷ ἀρχαγγέλῳ Μιχαήλ.

Νοέμβριος.

δ'. Τῷ ὁσίῳ πατρὶς Ἰωαννικίῳ.

ιβ'. Τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ Φιλήμονος.

κε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Κλήμεντος, καὶ Ἀγαθαγγέλου.

Δεκέμβριος.

ι'. Τῷ ἁγίῳ μάρτυρῳ Μηνᾶ, κ. τῶν σὺν αὐτῷ.

Ἰαννουάριος.

δ'. Τῶν ἁγίων ὁ ἀποστόλων.

λ'. Τῶν τριῶν ἱεραρχῶν, Βασίλειῳ, Γρηγορίῳ, καὶ Χρυσόστομῳ.

Φεβρουάριος.

ς'. Τῷ ἁγίῳ Βασίλειῳ.

ιη'. Τῷ ἁγίῳ μεγάλῳ Θεοδώρῳ τῷ Τύρωνος.

Μάρτιος.

κς'. Τῷ ἀρχαγγέλῳ Γαβριήλ.

Μάιος.

κε'. Ἡ τρίτη εὐρεσις τῆς κεφαλῆς τῷ Προδρόμῳ, Ἰάννῳ.

ιβ'. Τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ Ἰάκω.

Ἰούλιος.

λα'. Τῷ ἁγίῳ Εὐδοκίῳ.

Αὐγύστος.

κ'. Τῷ ἁγίῳ προφήτῳ Σαμυήλ.

Ex Menologio Cod. XXIV.

Μὴν Νοέμβριος.

δ'. Ἰωαννικίῳ.

Μὴν Δεκέμβριος.

ς'. Μάρτυρος Μηνᾶ.

Μὴν Ἰαννουάριος.

δ'. Ἀποστόλων ἐβδομήκοντα.

ιδ'. Πατέρων τῶν ἐν Σινᾷ.

Μὴν Μάρτιος.

κς'. Ἡ σύναξις τῶν ἀρχαγγέλων.

Μὴν Μάιος.

ιε'. Ἀχιλλίῳ.

κε'. Ἡ τρίτη εὐρεσις κεφαλῆς τῷ Προδρόμῳ.

Μὴν Ἰούνιος.

ιβ'. Ἀποστόλων Ἰάκω.

Μὴν Αὐγύστος.

ις'. Τῷ ἁγίῳ μανδηλίῳ.

Specimen Picturarum Cod. XXIII. Plut. VI. ex paginis 63. b. et 162. b.

I. μακροχρόνιος ὁ θεὸς ὁ ποιῶν ὁ ἐκείνους ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ μακροχρόνιον ταῦτ' ἐν αἰμοῦσιν
ἐκ τῶν τούτων τῶν ἀρχῶν τῶν ἐμῶν ἡ πόλις ἢ ἡ μακροχρόνιος διδασκὶς τῶν ἐκ τούτων ὡς παρ' ἐπὶ τῶν

Textus eiusdem Cod. III.

Textus Cod. XVIII. Sec. X.

II. **Μ** + βίβλος + ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ μακροχρόνιον ταῦτ' ἐν αἰμοῦσιν
ἀκ' ἀριστοῦ ἀνὴρ. ὅς οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς
ἐν τῷ σπλάχνῳ. καὶ ἐν τῷ ὄντι
ἀμαρτωλῶν οὐκ ἔστι. καὶ ἐπὶ καθ' ἑκάστην
δραμῶν τοῦ ὄντος ἐκείνου

III. **Ε**ΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ
ΜΑΤΘΑΙΟΥ
Ἰησοῦ υἱοῦ δαβὶδ. ἡ οὐρανίου
καὶ τοῦ ἀνθρώπου. ἀνθρώπου. ἡ οὐρανίου
ἰσαακ. ἰσαακ δὲ ἡ οὐρανίου
καὶ ἡ οὐρανίου. ἡ οὐρανίου. ἡ οὐρανίου

Expositio in IV. Evang. eiusdem Cod. XVIII.

IV. **Β** Ἰησοῦ υἱοῦ δαβὶδ. ἡ οὐρανίου καὶ τοῦ ἀνθρώπου. ἀνθρώπου. ἡ οὐρανίου
καὶ ἡ οὐρανίου. ἡ οὐρανίου. ἡ οὐρανίου

Evangelium Cod. XXXI. Sec. IX.

Expositio in Evang. Cod. V. Sec. XI.

VI. **Ε**Ν ΑΡΧῇ ἦν ὁ λόγος
καὶ ὁ λόγος
ἦν πρὸς τὸν θεόν.
καὶ ὁ λόγος
ὄντος ἦν ἐν ἀρχῇ
πρὸς τὸν θεόν. καὶ
τὰ πάντα ἐγένετο
ἐν αὐτῷ.

V. **Ε**Ν ΑΡΧῇ ἦν ὁ λόγος
καὶ ὁ λόγος
ἦν πρὸς τὸν θεόν.
καὶ ὁ λόγος
ὄντος ἦν ἐν ἀρχῇ
πρὸς τὸν θεόν. καὶ
τὰ πάντα ἐγένετο
ἐν αὐτῷ.

Gregor. Nyssenus Cod. XVII. Sec. XI.

VII. τοῦ ἐκείνου τοῦ ἐκείνου τοῦ ἐκείνου
πρὸς τὸν θεόν. καὶ ὁ λόγος
ὄντος ἦν ἐν ἀρχῇ
πρὸς τὸν θεόν. καὶ
τὰ πάντα ἐγένετο
ἐν αὐτῷ.

Aliud Evangelium Cod. XXI. Sec. IX.

IV. Evangelia Cod. XXIII. Sec. XI.

VIII. **Ε**ΠΕΝΘΙΣΤΩ
ΑΙ ΤΟΥΝΤΙΣ
ΔΙΔΟΥΚΑΙ ΤΟΝ
ΦΕΛΟΝ ΤΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΔΑΝΕΙΣ ΤΑΙΣ
ΑΠΟΣΤΡΑΦΗΣ.

IX. **Ε**ΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΚΑΤΑ
ΜΑΤΘΑΙΟΥ
Ἰησοῦ υἱοῦ δαβὶδ. ἡ οὐρανίου
καὶ τοῦ ἀνθρώπου. ἀνθρώπου. ἡ οὐρανίου
ἰσαακ. ἰσαακ δὲ ἡ οὐρανίου
καὶ ἡ οὐρανίου. ἡ οὐρανίου. ἡ οὐρανίου

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLVTEVS VII.
CONTINENS GRAECOS CODICES
MANVSRIPTOS XXXV.

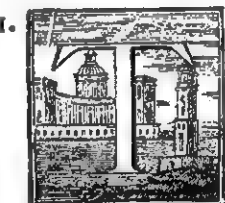
C O D E X I.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΥΣΣΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΓΡΑΦΗΝ ΤΩΝ ΨΑΛΜΩΝ.
GREGORII EPISCOPI NYSSAE INTERPRETATIO
INSCRIPTIONIS PSALMORVM.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Nysseni, Iustiniani Imperatoris, Anastasii Sinaitae, Basilii Seleuciensis, &
Asterii Episcopi Amaseae Opera varia. Accedit Anonymi Disputatio adversus
Iudaeos; quorum omnium Catalogum Latine, recens quaedam manus
in prima pagina adscripsit.

cod. I. I. pag. I.

Gregorii Episcopi Nysseni interpretatio brevis
in inscriptionem Psalmorum. Inc. Εἰδεξάμεν
σε τὸ ἐπιτάγμα μετὰ προθυμίας πάσης, ὡ ἀν-
θρώπε τῷ Θεῷ, κ. λ. quod est initium Prooe-
mii ad amicum quemdam, quod in Codice
ita cum ipso Opere coniungitur, ut inter
ultima Prooemii verba, ἐντεῦθεν τῆς θεω-
ρίας, & prima Tractatus, Τέλος τῷ κατ' ἀρε-
τὴν βίῳ, κ. λ. ne virgula quidem interce-
dat. Def. ἄσσομαι, λέγει, τῇ δυνάμει σε, καὶ
ἀγαλλιᾶσθαι τῷ πρῶτῳ τῷ ἑλεός σου. Exstat in
eius Operum edit. Paris. Anni MDCXXXVIII.
Tom. I. a pag. 257. ad p. 367. in duas par-
tes distributa. In Codice vero nulla non
modo Tractatus, sed ne Caput quidem
partitio appareret.

II. pag. 71. Τῷ αὐτῷ περὶ ψυχῆς ἀνθρώπου,
ὁ λεγόμενος λόγος τὰ Μακρίνια. Eiusdem de
Hominis Anima dialogus, qui Macrinia in-
scribitur. Inc. Εἰπεὶ δὲ τῷ ἀνθρώπινῳ βίῳ πρὸς Ἰὺν
Θεὸν μετῴσῃ ὁ πολλὸς ἐν ἁγίοις Βασίλειος, κ. λ.
Def. Ἐτὴ εἰκόνι αὐτῷ ἢ τίς ἐστιν ἡ ἀνθρωπίνη
φύσις. In cit. edit. Tom. III. a pag. 181.
ad pag. 260. ubi inscribitur: Περὶ ψυχῆς, καὶ
ἀναστάσεως. De anima, & resurrectione.

III. pag. 111. Διάλεκτις κατὰ Ἰουδαίων. Dif-

putatio adversus Iudaeos. Inc. Εἰπιτηρήσωμεν,
ἀδελφοί, τὰς Μωσαϊκὰς βίβλους, καὶ δείξωμεν ἐν
αὐταῖς τῷ Ἰουδαίῳ σαφῶς χρησιμοδοτῆντα μὲν
παλαι τοῖς ἱεροῖς, καὶ θείοις ἀνδράσιν τὸν κύριον
ἡμῶν, ὃ σωτὴρα Χριστὸν, θεολογούμενον δὲ, καὶ
προαγορευόμενον δηλαδὴ καὶ Θεόν. Καὶ γὰρ ἐν
τῇ Γενέσει τῶν ἰσὺ τῷ μεγάλῳ Μωσῷ ἰσορη-
γόντων, ὁ θεοπέσιος Ἰακώβ τοῖς ἀμφοτέρωθεν αὐ-
τῷ γυναιξίν Αἰμὰ, καὶ Ραχὴλ ὡς Φησιν. ἰ καὶ Gen. Cap.
ειπὼν μοι ὁ ἄγγελος τῷ Θεῷ κατ' ὕπνον. Γα- XXXI. v.
κώβ. Εἰ γὰρ δὲ εἶπα· τί ἐστίν; Καὶ εἶπεν· ἀνά- 11.
βλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἴδε τὰς τράχους,
& τὰς κρήνας ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρίβρατα, καὶ
τὰς αἰγὰς διαλέκους, καὶ ποικίλους, καὶ σκοδοειδέας
φαντὰς, κ. λ. Def. ἵνα μὴ τῇ προσδιωρισμένῃ
τάτῳ ἀπαριθμήσει ληπτὸν ὀρισμένως ἐγκυρια-
σμένη τοῖς πᾶσι τῷ παρόντος κείμεν τὸ τέλος,
ὅπερ ἔοικεν ἀλυσιτελεῖς, καὶ ἀσύμφορον. Ec haec
protulisse speciminis loco sufficiat, ut per-
quirere per se quisque possit huius spissi,
ac docti operis auctorem, & ad quem illo-
rum pertineat, quorum contra Iudaeos scri-
pta deperdita clariss. Fabricius recenset Bi-
blioth. Graec. Lib. V. Cap. 8. Tom. VII. p.
96. ubi catalogum exhibet scriptorum, qui
pro veritate Religionis Christianae calumum
adripuerunt. Vide etiam eiusdem egregium
opus, cui titulus Deleasus argumentorum,
& syllabus scriptorum, qui adversus Atheos,
veritatem religionis Christianae asseruerunt.
Hamburgi MDCXXXV. 4. Cap. II & III.

IV. pag. 269. Ἰνδικτὸν τῷ εὐσεβεστάτῳ βασι-
λεῖς Ἰουστινιανῷ τὴν τῆς ὁρθῆς πίστεως περίεχον
ἁμο-

δολογίαν, ἢ ἀνασκευὴν τῶν μαχομένων αἵρέσεων τῇ καθολικῇ τῇ Θεῷ ἐκκλησίᾳ. *Edictum piissimi Imperatoris Iustiniani continens confessionem rectae Fidei, & everfionem haeresum pugnantium contra Catholicam Dei Ecclesiam.* Inc. Εἰδότες, ὡς ὁδὸν ὅπως θεραπεύει τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν, ὡς τὸ ἐν, ἢ τὸ αὐτὸ φρονεῖν, κ. λ. Def. ἢ τῶν ὑπ' αὐτῷ ἀπατωμένων, ἢ ἀπασησμένων τῷ μεγάλῳ Θεῷ, ἢ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Graece & Latine legitur in Chronico Paschali, sive Alexandrino pag 344. edit. Cangii, cum veteri versione, quam solam ediderat Crabbius, Surius, & Nicolinus. Dedit etiam, servato veteri Interprete, G. L. Leunclavius in Iure Graeco-Romano p. 521. In hac Confessione Iustinianus p. 293. adfert loca Cyrilli Alexandrini ex Epistola I. & II. ad Successum, ex Cap. XIII. Scholiorum, ex Commentariis in Leviticum, Gregorii Theologi ex Lib. I. de Filio ad Cleodonium, & ex Lib II. de Filio: tum Basilii ex IV. contra Eunomium, & Gregorii Nysseni ex IV. contra eundem scripto. Laudat etiam Athanasii Librum, quo Dionysium Alexandrinum alienum fuisse ab Arian

Γράμματα ὑμῶν ἐδεξάμεθα, ἅπερ ἀναγινώσκοντες ἐθουμάσαμεν ὑμᾶς μὴ ἐνοήσαντας τὴν τοῦ κυρίου διδασκαλίαν λέγοντες, „ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶτος εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ. „ ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἐπερφημεύετε ἀρθύνετε, ὡς πάντας τοὺς ἱερεῖς τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἐξουθενώσαί, καὶ μόνους ὑμᾶς αὐτοὺς ἐκ πάντων δικαιοῦσαι, καθάπερ ἐκεῖνος ὁ Φαρισαῖος, ὃς οὐδὲ τὸν τελῶνην κατακρίνας ἐδικαιώθη· καὶ ἐνὸς ἡλίτζομεν ὑμᾶς ὅμοια τοῖς λοιποῖς ἱερεῦσι φρονεῖν, ἡρώμεν παρελπίδας ἐκεῖνα ὑμᾶς ἐκδικοῦντας τὰ καὶ τῷ Θεῷ, καὶ τῇ ὁρθῇ πίστει ἐναντιούμενα, καὶ ὅμως τοιαύτην ἀσέβειαν ἐκδικοῦντας, ἵσους ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι τοῖς ἀποστόλοις ὑπελάβετε λέγοντες, μὴ ὀφείλειεν τινὰ ὡς ἀγροίκους ὑμᾶς ὀνειδίζειν· ἐπειδὴ καὶ ὁ Θεὸς ἀγροίκους προέταξεν κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον. Καὶ ἡμεῖς μὲν εἰ καὶ ἀγροίκους, ὡς λέγεται, ὑμᾶς ἐκαλέσαμεν, διατοῦτο ὅμως εἴπομεν, ἐπειδὴ ἀγνοοῦντες τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τε, καὶ παράδοσιν, καὶ τὴν ὁρθόδοξον πίσιν, τοιαύτην ἀσέβειαν ἐκδικεῖται· τοὺς ἀποστόλους δὲ, οὓς ὑμεῖς ἀγροίκους καλεῖτε, ὁ Θεὸς ἐπελέξατο ἐαυτῷ, καὶ τοῦ ἰδίου πνεύματος, καὶ χάριτος, καὶ σοφίας ἐπλήρωσε, καὶ οὕτως αὐτοὺς ἀπέκλειεν, ἵνα τὰ ἔθνη τὰ τὸν Θεὸν ἀγνοοῦντα πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν ὁδηγήσων· ὅθεν καὶ αὐτοῖς μόνοις τοῖς ἀποστόλοις εἶπεν, „ ὑμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τοῦ κόσμου, „ Φανεροὶ τοίνυν ἔσε, καθάπερ ὁ ἀπόστολος εἶπεν, „ μὴ νοῦντες, μήτε ἀ λέγετε, μήτε περὶ τίνων διαβεβαίωθε, „ ὅτι ἐτολμήσατε καὶ τοῖς ἀποστόλοις ἐαυτοὺς ἐξισῶσαι, καὶ τοὺς πατρίάρχας καὶ πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐνυβρίζαι· τοσοῦτον δὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατὰσιν οὐκ ἐφύλαξατε, ὅτι τὸ ἐν μη-

sententia ostendit: atque inter Historiae Ecclesiasticae scriptores cum Sozomeno, Socrate, & Theodoro Helychium reponit, ubi praeterea memorat, quae Augustinus ad Bonifacium de haereticis etiam post mortem anathemati subiiciendis memoriae tradidit.

V. pag. 286. b. Ἰσὸν ἐπιστολῆς ἀντιγραφείσης παρὰ τῷ εὐσεβεστάτῃ, ἢ χριστιανικωτάτῃ βασιλεῶς Ἰουστινιανῷ πρὸς τινὰς γράψαντας, ἢ ἐκδικήσαντας Θεόδωρον τὸν δυνάστη, καὶ τὰ αὐτῷ πονηρὰ δόγματα, ἢ τὴν λεγομένην Ἰβὰ ἐπιστολὴν, ἢ τὰ συγγράμματα Θεοδώρου τὰ κατὰ τῆς ὁρθῆς πίστεως γεγραμμένα. *Exemplar Epistolae a piissimo, atque Christianissimo Imperatore Iustiniano perscriptae adversus nonnullos, impium Theodorum, atque iniqua eius dogmata, & Epistolam Ibae dictam, nec non Theodori libros contra Catholicam fidem, scriptis propugnantes.* Quae quidem Epistola, quum omnibus adhuc ignota, latuerit, plurimumque rei Ecclesiasticae promovendae conferrat, nunc addita Latina versione, quam eleganter confecit clariss. Dominicanae Familiae Monachus Io. Dominicus Stratico, in lucem prodit.

Litteras vestras accepimus, quas quum legemur, vehementer mirati sumus, vos minime ad eam Dominicam institutionem advertentes animum, qua dictum est „ Discite a me quia mitis sum, & humilis corde, „ in id fastigii esse sublatos, ut nibili faciendos universos Ecclesiae Dei Antistites indicetis, vos autem solum prae ceteris iustitiam consequutos esse arbitramini; eius propterea Pharisei similes, qui iustificatus non est, quod publicanum condemnasset iniquitatis. Quumque vos haud ab ceteris sacerdotibus dissimilia sapienter sentire speravimus, inopinato invenimus, dogmata a vobis cum Deo rectaeque fide eius pugnantia sustineri, simulque eiusmodi impietatem omni conatu defendentes, id vobis praesidio sumere, quod Apostolis pares vos esse iactetis, neque fas esse, ut a quopiam imperitiae, atque ruditis reprehendimini, propterea quod Deus etiam ipse rudibus, atque agrebibus hominibus mandaverit Evangelii sui praedicationem. Ac nos quidem, quum agrebēs vos nominaremus, ea usi sumus loquendi ratione; propterea quod Ecclesiasticas regulas, atque traditiones negligentes, ipsiusque orthodoxae Fidei imperiti, eam impietatem propugnaretis. Apostolos namque, quos vobis agrebēs appellare libuit, sibi praecelegit Deus, spiritusque suo, atque sapientia replevit, eaque ratione praeparatos misit, ut gentibus, quae ignorant Deum, duces essent ad semitam veritatis. Itaque Apostolis ipse unice dictum est „ Vos estis lux mundi „ lucidi ergo estote, quemadmodum ipsis iterum subiectum est a Domino „ Nolite cogitare, neque quid loquamini, neque qua de re laturi sitis testimonium „ Ausi autem estis vosmetipsos Apostolis comparare, omnesque sacerdotes iniuria laceffere non estis veriti, atque adeo a vobis neglectae sunt Ec-

δὸν χρόνον γενόμενον ὑπὸ χριστιανῶν ἐτολμήσατε ποιῆσαι. Πάντων γὰρ τῶν μακαριωτάτων πατριάρχων τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐνωσιν ἐχόντων, ἔδελε ἐαυτὸν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐχώρισεν, εἰ μὴ φανερῶς αἰρετικῇ μαρίᾳ κατείχετο· ὅπερ ὑμεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος ποιεῖν ἐπαυδάσατε· ἀλλ' εἰ καὶ τούτο γέγονεν παρ' ὑμῶν, ὅμως ἡμεῖς ὃ παυόμεθα πάν, ὃ, τι οὖν πρὸς ἐπανόρθωσιν ὑμετέρων καὶ ποιούντες, καὶ γράφοντες.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἐγράψατε λέγοντες, διατοῦτο ἡμᾶς σπουδὴν ποιήσασθαι τὰ τρία ταῦτα κεφάλαια καταδικάζειναι, τούτοις Θεόδωρον μετὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων, καὶ τὴν λεγομένην Ἰβὰ ἐπιστολὴν, καὶ τὰ Θεοδώρου συγγράμματα, ἵνα τὰ θέλημα πληρωθῇ τῶν ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐαυτοὺς χωρισάντων, γινώσκετε, ὅτι ἡμεῖς οὐ δι' ἐκείνας ἐποιήσαμεν τούτο, ἀλλὰ πρὸς τὸν μὲν διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν προειρημένων κεφαλαίων, ἵπταται δὲ, ὅτι τινες τὸ Νεστορίου ὄνομα σιωπᾶν προσποιούμενοι διὰ τῶν προειρημένων, αὐτὸν Νεσθόριον, καὶ τὴν κακοδοσίαν αὐτοῦ εἰσαγαγεῖν ἐπεχείρουν, τὴν ἀσέβειαν τῶν κεφαλαίων τούτων τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσάπτουσι. Διατοῦτο ἡμεῖς, εἰ καὶ φανερὰ ἦν ἡ τῶν αὐτῶν κεφαλαίων ἀσέβεια, ὅμως ἠρωτήσαμεν τοὺς ἱερεῖς τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, τί περὶ τούτων φρονοῦσιν· οἱ τινες δεῖξαι βουλόμενοι, ὅτι τὴν τοιαύτην ἀσέβειαν ἡ καθολικὴ ἐκκλησία οὐδὲ ἔσχε ποτὲ, οὐδὲ ἔχει, καταδικάσαν καὶ αὐτοὺς τὴν τοιαύτην δουλοβσίαν, ἐξαρχῆς ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων καταδικασμένην· οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας μεχωρισμένοι, περὶ τῶν κεφαλαίων λόγον τινὰ ποιοῦνται, εἰδότες ὅτι ταῦτα οὐδεὶς δύναται χριστιανῷ προσηγορίαν ἔχων ἐκδικεῖν, ἀλλὰ τῷ ὄρω ἐναντιοῦνται τῆς ἀγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, τῇ περὶ τῆς πίστεως προνεχθέντι πρὸς κατάκρισιν Νεστορίου, καὶ Εὐτυχοῦς, καὶ τῆς αὐτῶν ἀπιστίας. Οἱ γὰρ τοῖς ὁρθοῖς τῆς ἐκκλησίας ἐναντιούμενοι δόγμασιν, ἐπιθυμοῦσιν μάλλον τὰ μνημονεύμενα ἀσεβῆ κεφάλαια ἐκδικεῖν τὴν ἀγίαν τὴν Θεοῦ ἐκκλησίαν, ἵνα διὰ ταύτης τῆς προφάσεως τοὺς ἀπλουτέρους ἀπατήσωσι, καὶ τὸν χριστιανὸν λαὸν τῆς ἐκκλησίας χωρίσωσι.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε δύο, εἰ δὲ τὴν ἀσέβειαν ἐκείνην περιέχειν ἐπιστολὴν, ἢ μὲν, ὅτι ὁρθῶς, ὡς λέγεται, κατὰ Ἀπολλινάριον ἠγώμισατο, ἔττερον δὲ, ὅτι καὶ εἰ ἔδοξεν ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον διασύρειν, ὅμως τῆτον τὸν στίλον τῆς ὕβρεως ἐν τῷ τῆς ἐπιστολῆς ἀνέτρεψε τέλος, καὶ διατοῦτο λέγεται, ὀφείλειεν τὴν αὐτὴν ἀσέβειαν ἐπιστολὴν ὁρθόδοξον κρίνεσθαι, δῆλοι καὶ δεσνῆκατε, ὅτι οὔτε τὸ ὕψος, οὔτε τὴν δύναμιν ἔγνωτε τῆς αὐτῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς· κατὰ Ἀπολλινάριον γὰρ ὁδὸν περιέχει, ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον Ἀπολλινάριον καλεῖ· καὶ οὐδὲ ἐν τῇ τέλει ἡ αὐτὴ ἀσέβεια ἐπι-

Ecclesiasticas sanctiones, ut id moliri, per summam audaciam, institueritis, quod nulla umquam Christianae religionis aetate fieri a quoriam tentatum est. Beatissimis videlicet Patriarchis mutuam traditionem omni tempore inviolatam vicissim custodientibus, nemo umquam, nisi qui palam haeretica vesania captus esset, Ecclesiam schismate divisi, quod vos impraesentiarum, ut fieret, curavistis. Cui quidem malo quod patrare aggressi estis, ut ipsi medeamur, vehementi flagramus desiderio, qui nimium opere, ac scriptis id unum contendimus, ut resipiscatis.

Itaque quum in hanc sententiam scripseritis, a nobis diligenter curatum esse, ut tria haec Capitula, Theodorus scilicet cum scriptis suis, Epistola, quae Ibae dicitur, Theodori quoque pariter scripta condemnarentur, hoc animo, ut voluntati nostrae fieret satis, quod incredibili cupiditate incenderemur, ut a Catholica separarentur Ecclesia: cognoscite, id minime a nobis eorum causa factum fuisse, sed primo quidem, quod graviter commoti essemus eorum Capitulum impietate, post autem, quia non defuerant, qui, suppresso Nestorii nomine, Nestorii tamen studentes partibus, erroneam eius fidem inducere niterentur, Ecclesiaeque tribuere non vererentur eorum Capitulum impietatem. Quamquam igitur Capitulum iniquitas manifeste pateret, tamen nibilo secius Ecclesiae Dei antistites in unum congregatos interrogavimus, quid de his decernerent esse sentiendum; qui quum perspicuo testimonio ostendere vellent eiusmodi errores, neque Ecclesiae probari, neque ullo umquam tempore probatos esse; eam impietatem initio a sanctis Patribus praedamnata suo omnes suffragio rursus proscripserunt. Qui porro ob trium Capitulum definitionem ab Ecclesia divisi sunt, ii tacent omniuno; plane namque intelligunt, minime posse haec ab eo, qui Christianus nominetur defendi: ceterum aperte sanctae Chalcedonenſi Synodo adversantur, quae Fidei doctrinam definiit in Nestorii, Eutychetis, errorumque ab ipsis invecorum condemnationem. Qui vero rectis Ecclesiae dogmatibus adversantur, omni contentione nituntur, ut praefata tria iniqua Capita, seu ab Ecclesia Dei admissa sustineri iudicentur, ut hac videlicet ratione, simpliciores decipiant, populusque Christianus schismate dividatur.

Itaque quum duo potissimum [si omnia, quae in impiis illis litteris continentur, contrahantur in pauca] scripseritis: alterum nempe, recte inibi contra Apollinarium disputatum esse, alterum vero, Epistolae scriptorem, etsi videatur S. Cyrillum principio iniuria laceffere, hanc tamen irrogatae ab se iniuriae labem circa finem depulisse, quapropter operae pretium esse, ut impia ea Epistola Catholica esse iudicetur: hoc primum pro certo habetote, vos neque verborum contextum, neque sententiarum vim illius impiae Epistolae percepisse. Non enim adversus Apollinarium concludit, sed sanctum Cyrillum ipsum Apollinariſis adnumerat, atque tantum abest

πος ἐκ τῆς τῶν Ἀφρων χάρας ἐν τῇ πε-
ρί τοῦ συμβόλου ἐκτίσει ταῦτα λέγει „
Εἰπέ καὶ σὺ Ἀμβροσίῳ προφήτῃ μαρτυ-
ρῶν περὶ τοῦ Χριστοῦ. Κύριε, φησὶν, εἰς-
ακήνω τὴν ἀκοήν σου, καὶ ἐφοβήην·
κατενόησα τὰ ἔργα σου, ὁ Θεός, καὶ
ἐξέστην. „ Ποῖα ἔργα τῷ Θεῷ οὗτος θαυμά-
σαι ἐξέστη; μὴ τί τὴν κτίσιν τῷ κόσμῳ;
μὴ γένοιτο· ἀλλ' ἀκουσον πρὸς τί ἐξέστη.
Εἰς μέσῳ, φησὶ, δύο ζώων γνωσθήσῃ τὰ
ἔργα σου, ὅτι σὺ ὁ Θεός λόγος σὰρξ ἐγέν-
ου· ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ· τίς ὢν
μέχρι τίνος κατέβη; ἐκτεῖναι με πεποιή-
κας, ὅτι ὁ λόγος, δι' ἃ τὰ πάντα ἐγέν-
ετο, ἐν φάτιν ἐτέθη. „ Τὰ ὅμοια δὲ καὶ
ὁ ἐν ἀγίοις Λέων πάσας Ρώμας ἐν τῇ
πρὸς Φλαβιανὸν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταν-
τινουπόλεως ἐπιστολῇ οὕτως εἶπεν „ Οὐ παθή-
σῃ οὐκ ἀπηξίωσε παθῆναι εἶναι ἀνθρώπος,
ὃ ὁ ἀθάνατος νόμος ὑποκείσθαι θανάτῳ. „
Καὶ ταῦτα μὲν αἱ τε θείαι γραφαί, καὶ
οἱ ἅγιοι πατέρες εἰρήκασιν· ὅσον δὲ πρὸς
τοῦ ὑμετέρου λόγου κατηγορίας εἰσὶν ἄξιοι,
ὡς σύγχυσιν τῆς σαρκὸς, καὶ τῆς θεότη-
τος εἰσάγοντες· ἐπειδὴ αὐτὸν τὸν Θεὸν
λόγον ἀνθρώπου γεγενῆσθαι εἰρήκασιν· ὅτι
καὶ τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον λέγον-
τα αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἀνθρώπου γε-
γένῃαι σύγχυσιν εἰσάγειν διὰ τούτων τῶν
ῥημάτων εἰρήκατε. Ὅτι δὲ ὁ τὴν ἐπιστολὴν
γράφας τῇ Θεοδώρῳ κατεχόμενος μανίᾳ ἡρ-
νήσατο τὸν Θεὸν λόγον ἀνθρώπου γεγενῆσθαι,
ἐξ αὐτῶν δεῖξωμεν τῶν κατὰ Ἀπολλινάριου
τοῦ ἁσεβούς τῷ αὐτῷ αἰρετικῷ Θεοδώρῳ
γραφέντων. Εἰς γὰρ τῷ τετάρτῳ λόγῳ
γράφει οὕτως „ Δεδωκέναι σοι τίνος τῶν
ὑμετέρων εἶπας τὰ ἃ ἂν ποτε δοθέντα
παρὰ τίνος τῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀντέχε-
σθαι δόξης ἐσπεδακτόων. Ἐπυνθανόμεθα γὰρ
εἰ τὸν λόγον ὁμολογούσιν ἀνθρώπου γεγε-
νῆσθαι εἰπὼν ἐπήγαγε ἐδίδωσαν. Καὶ τίς
ἂν ἔχων νοῦν ἀνθρώπου εἴποι τὸν Θεὸν γε-
γενῆσθαι λόγον, ὡς ὑμεῖς φάτε, εἰ μὴ ἄρα
τὴν αὐτὴν ὑμῖν πρότερον νοήσασιν ἄνοιαν;
ὑμεῖς γὰρ εἰληφέναι ἀνθρώπου τὸν Θεὸν
λόγον, καὶ σφόδρα φάμεν, γεγενῆσθαι δὲ
ἀνθρώπου κατ' ὑμᾶς, ἃ ἂν ποτε εἰπεῖν
ἀνασχοίμεθα. „

Ἀποδείχοντες τοίνυν διὰ τῶν εἰρημένων
Θεοδώρῳ σύμφωνον εἶναι τὴν ἀσέβειαν τῆς
ἐπιστολῆς τῇ αἰρετικῇ ἐκείνου μανίᾳ, πῶς
ὁ δικαίως πᾶς τὴν ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν
σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα Θεὸν λόγον,
ὁμοίως καὶ Θεόδωρον, καὶ τὴν εἰρημένην ἀσε-
βῇ ἐπιστολὴν καταδικάζει; Ἐπειδὴ δὲ ἀπαι-
νεῖται τὴν ἀσεβῇ ἐπιστολὴν περιέχουσαν, ὅτι
ὁ λέγων αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι,
καὶ ἐνανθρωπίσαι, τὴν διαφοράν ἀναιρεῖ τοῦ
ναοῦ, καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν τῷ ναῷ, γι-
νώσκετε, ὅτι διαφορὰν μὲν τῶν φύσεων, ἐξ
ἧς ὁ εἰς Χριστὸς ὁ κύριος, καὶ Θεός ἡ-
μῶν συνετέθη, ὁρῶς ἡ ἀγία τοῦ Θεοῦ
ἐκκλησία κηρύττει· διαφορὰν δὲ τοῦ ναοῦ,
καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ ἔδειξεν τῶν ἁγίων
πατέρων ἐδίδαξαν, ἀλλὰ μόνοι οἱ ἁσεβεῖς Ne-

canæ cuiusdam civitatis Episcopus, in Expo-
sitione Symboli differit in hunc modum „ Pro-
tulit tibi Habacuc Propheta de Christo testi-
monium, Domine, inquit, audiui auditi-
onem tuam, & timui; intellexi opera tua,
Deus, & exravi. Quænam opera Dei hic
admiratus exravi? Num mundi creationem?
Nequaquam. Cur autem exravaveris, accipe.
In medio, inquit, duorum animalium co-
gnoscentur opera tua. Deus, quoniam tu
Deus Verbum caro factum in medio duorum
animalium innotescas. Qualis quum esses,
usque quo descendisti! obstupescere me fecisti,
quoniam Verbum, per quem facta sunt omnia,
in præsepe natus es. „ Horum similia sanctus
Leo Romanus Pontifex habet in Epistola ad
Flavianum Archiepiscopum Constantinopolita-
num. „ Impassibilis, inquit, Deus non de-
dignatus est esse homo passibilis, & immor-
talis mortis legibus subiacere. „

In hanc igitur sententiam Divinæ li-
teræ, sanctique Patres loquuntur, vestra
scilicet sententia castigandi, tamquam car-
nis, divinitatisque confusionem inducentes,
quum ipsi quoque Dei Verbum hominem fa-
ctum esse diserte pronuncient, eadem pror-
sus ratione, qua Cyrillum aientem, ipsum
Dei Verbum hominem factum esse, quasi con-
fusionis hoc aiendi modo invecorem, tradu-
xistis. Ceterum Epistolæ illius auctorem, Theo-
dori deliramentis captum, negasse Deum Ver-
bum hominem factum esse fateri, ex his
manifeste conclusimus, quæ ab ipso ad hæ-
reticum Theodorum contra impium Apollina-
rium scripta sunt. Hæc quippe in quarto Ser-
mone scribis „ Dixisti quosdam ex nostris
nonnulla sentire, quæ nunquam iis pro-
bata sunt, qui Ecclesiasticis dogmatibus ad-
hæerere student. Quum enim ab iis scisci-
tati essemus, num Dei Verbum hominem fa-
ctum esse faterentur, affirmans protulere
responsum. Quis autem mentis compos Deum
Verbum factum esse dixerit, ut a vobis propo-
ni solet, nisi qui primum dementiæ vestrae
morbo sit affectus? Nam porro Deum hominem
assumpsisse constanter fatemur, ceterum homi-
nem factum esse, quemadmodum exprimere vobis
consuetum est, nulla ratione dici toleramus. „

Quum itaque ex iis, quæ ad Theodorum
scribis, ostendat cum huiusce deliramentis Epi-
stolæ impietatem egregie convenire, quomodo
non quisque iustus, cuius sit in Dei Verbo in-
carnato homineque facto locata spes, Theodo-
rum, unaque impiam simul Epistolam conde-
mnabit? Quum autem id vehementer probetis,
quod in execrabili ea Epistola traditur, do-
ctrinam nimirum, qua Verbum Deus incarnatus
homineque factus dicitur, discrimen inter tem-
plum, atque in templo inhabitantem sustollere,
cognoscite, naturarum diversitatem, ex qui-
bus unicus Christus Deus, atque Salvator no-
ster constituitur, recte ab sancta Dei Ecclesia
praedicari, ceterum templi hoc, atque in ipsa
inhabitantis discrimen a nemine umquam san-
ctorum Patrum fuisse propositum, sed ab impiis

lat. cap.
IV. pag. 307.
ed. Paris.
1614.

ἐπίσκοποι, ὁ Θεόδωρος εἰρήκασιν, δύο ἐντεῦθε πρόσ-
ωπα εἰσάγειν βυλόμενοι. Καὶ γὰρ αἱ θείαι
γραφαί, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες τῇ τοῦ να-
οῦ ὀνομασίᾳ κέχρηται, ἀλλὰ τὸ σῶμα τοῦ
μονογενοῦς ἡοῦ τῷ Θεῷ σημαίνοντες τὸτο λέ-
γουσι, καὶ ὡς εἶπεν ὁ εὐαγγελιστὴς „ αὐτὸς
δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τῷ σώματος αὐτοῦ. „
Οὐδεὶς γὰρ τῷ ἑνὶ προσώπῳ τῷ Χριστῷ
διαφορὰν πρὸς ἑαυτὸ εἶναι φησιν, ὡς ἄλ-
λον ἐν ἄλλῳ εἶναι, ἀλλὰ τῶν φύσεων μί-
νον, ἐξ ἧς ὁ εἰς Χριστὸς ἀσυγχύτως, καὶ
ἀδιαίρετως ἀποτετέλεσθη.

Καὶ ὑμεῖς τοίνυν τὴν τῆς ἐπιστολῆς ἐκ-
δικῶντες ἀσέβειαν, τῆς ἀρνημένης αὐτὸν τὸν
Θεὸν λόγον ἀνθρώπου γεγενῆσθαι, πρόδηλοι
κατηγορεῖσθε δύο πρόσωπα εἰσάγοντες, καὶ
ταῦτα νοῦντες περὶ τοῦ Χριστοῦ ὡς ψιλὸν ἄν-
θρώπου· ὅπερ ὁ ἀπίστος εἶπεν διὰ τῆς πι-
στεως „ ὅτι ὑμεῖς νῦν Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ
πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν „ ὡς κα-
τὰ τὴν ὑμετέραν πλάνην μηδεμίαν εἶναι δια-
φορὰν μεταξὺ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῷ
Χριστῷ, καὶ ἡμῶν αὐτῶν Θεόδωρος ὁ αἰρε-
τικὸς, ὁ διδάσκαλος τῆ γραφάντος τὴν ἐπι-
στολὴν, ἐν τῷ τρίτῳ κατὰ Ἀπολλινάριου λό-
γῳ παράφρονῶν ταῦτα ὡς ἐκ προσώπου τοῦ
Χριστοῦ λέγει „ Εἴ γὰρ μὲν, ὃν ὁρᾶτε δύνα-
μαι μὲν παθεῖν ἄδεν κατὰ τὴν οἰκείαν φύ-
σιν, ἄτε ἀνθρώπος ὢν· ἐργάζομαι δὲ, ἐπει-
δὴ ἐν ἐμοὶ καὶ ὁ πατὴρ ἅπαντα ποιεῖ. Ἐπειδὴ
γὰρ ἐγὼ τε, φησὶν, ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ
ἐν ἐμοί, Θεός δὲ λόγος ἐν ἐμοί ὁ τῷ Θεῷ
μονογενὴς, δῆλον, ὅτι καὶ πα-
τὴρ σὺν αὐτῷ ἐν ἐμοὶ τε μένων, καὶ τὰ
ἔργα ποιεῖν. Καὶ θαυμάζον γε ἄδεν ἐπὶ τῷ
Χριστῷ τοῦτο νομίζεις, σαφὲς αὐτῷ περὶ
τῶν λοιπῶν λέγοντος ἀνθρώπων, ὁ ἀγαπῶν
με τὸν λόγον με τηρήσει, καὶ ὁ πατὴρ
μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευ-
σόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτοῦ ποιήσομεν. Εἰ
γὰρ παρ' ἐκάστῳ τῶν τοιούτων ὁ τε πατὴρ,
καὶ ὁ υἱὸς τὴν μονὴν ποιεῖνται, τί θαυμάζον,
εἰ ἐν τῷ κατὰ σάρκα δεσπότῃ Χριστῷ ἁμ-
φω κατὰ ταῦτα νομίζονται μένειν, τῆς κα-
τὰ τὴν οὐσίαν κοινωνίας προσμεμένης, ὡς εἰ-
κὸς, καὶ τὴν τῆς μονῆς κοινωνίαν; „ Τοῦτων
τοίνυν ἔτω παρὰ τοῦ ἁσεβούς Θεοδώρου εἰ-
ρημένων, ὁ θαυμάζον, εἴπερ ὁ ἐκπεσὼν τοῦ
Θεοῦ τῇ ἀσεβείᾳ συνεzeugμένην ἔχει καὶ
μωρίαν, καὶ ὡς περὶ τῶν ἁσεβῶν ὁ προφή-
της Ἡσαΐας λέγει „ Οὐ μωρὸς μωρὰ λαλή-
σει, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει. „
Οὐ γὰρ τὸν πατέρα, καὶ τὸν υἱὸν οὕτω μέ-
νειν ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ ὡς καὶ ἐν τοῖς λοι-
ποῖς ἀνθρώποις διίσχυρίζομενος, καὶ μὴ ὁμο-
λογῶν τὸν Χριστὸν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον
σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, πῶς λέγει
Χριστὸν κατὰ σάρκα; Οἱ γὰρ ἅγιοι πατέ-
ρες ὁμολογούντες τὸν Χριστὸν εἶναι τὸν Θεὸν
λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, ὅτ-
αν τι περὶ αὐτοῦ ταπεινὸν λέγῳσιν, ὁρ-
ῶς ἐπάγουσι τὸ κατὰ σάρκα. Ἀλλ' εἰ καὶ
προσέκηεν ἡ τοῦ Θεοδώρου ἐκδικούσας, καὶ

solum Theodoro, atque Nestorio excogitatum,
quod duas exinde personas inducere decrevis-
sent. Quod si quandoque Divinae litterae,
sanctique Ecclesiae Patres hac quoque templi
translatitia usi sunt appellatione, id tamen,
ut significarent tantum unigeniti Filii Dei cor-
pus, adhibuere, eo prorsus modo, quo de ipso
inquit Evangelista „ Ipse autem loquebatur
de templo corporis sui. „ Nemo porro haec in
unica Christi persona invexit discrimina, quasi
alia in alia sit, verum distinctionem tantum
naturarum admiserunt, ex quibus unus Chri-
stus perficitur, non commixtionem passus, ne-
que divisionem.

Vos itaque illius Epistolae impietatem defen-
dentes, qua Deum Verbum hominem factum
esse negatur, manifesto duplicis in Christo ad-
missae personae redarguimini, atque hoc mo-
do de Christo, tamquam puro homine deliria
docentes, in eadem de ipso sententiam loqui-
mini, qua de credentibus dictum est ab Apo-
stolo „ quoniam templum Dei estis vos, & Dei
Spiritus inhabitat in vobis „ ita ut, si erro-
ris vestri habenda sit ratio, nullum iam su-
per sit nos homines inter, Christumque, disci-
men iuxta id, quod Theodorus haereticus, illius
Epistolae scriptoris magister, in tertio adver-
sus Apollinarium Sermone, Christum de se ipso
loquentem introducens hoc modo, inepte com-
mentus est „ Ego quidem, quem prospicitis, ni-
hil facere possum secundum meam naturam,
quum homo sim: operor autem, quoniam in
me manens Pater cuncta operatur: enimvero,
inquit, & ego in Patre, & pater in me,
Deus autem Verbum unigenitum in me est:
certum est, quod & Pater cum ipso in me ma-
net, & opera facit. Et non est mirandum de
Christo haec existimari, quum evidenter ipse
de ceteris hominibus dicat: qui diligit me ser-

monem meum servabit, & Pater meus diligit
eum, & ad eum veniemus, & mansionem
apud eum faciemus. Si enim apud unum-
quemque eiusmodi hominum, & Pater & Fi-
lius mansionem faciunt, quid mirum, si in Do-
mino secundum carnem Christo, ambo simul
putentur manere, communionem eorum se-
cundum substantiam, communionem quoque
mansionis fortasse suscipiente? „ His igitur in
hunc modum ab impio Theodoro propositis,
mirum esse minime debet, quod a Deo excidens
impietati desipientiam adiunxerit, quemadmo-
dum de impiis prophetica Isaiae praefert sen-
tentia „ Vir insipiens stulta loquetur, & cor
eius fatua cogitabit. „ Quisquis enim Patrem,
& Filium sic in Christo, quemadmodum & in
reliquis hominibus manere affirmat, Deumque
Verbum Christum incarnatum, hominemque
factum esse non confitetur, quomodo potest
Christum ipsum secundum carnem nominare?
Sancti quippe Patres Christum Deum Verbum
esse incarnatum, atque hominem factum con-
fiterent, si quidpiam de ipso humile proferunt,
recte id secundum carnem ei convenire subii-
ciunt. Ceterum aequum videbatur Theodori
propugnatores, vel hac exsuperanti blasphemia

Ioan. II. 21.

Ad Cor. III.
16.

In fragm.
rel. in Conc.
Constantino-
politano II.
T. III. Coll.
Labbe. p. 17.

Io. XIV. 23.

Isaiae
XXXII. 6.

ἐκ ταύτης αὐτοῦ τῆς καθ' ὑπερβολὴν βλασφημίας τὴν τότε ἐκκλίνειν διατρέχειαν. Ἀλλ' οὐδὲν διὰ τὴν τούτων ἀναίδειαν, καὶ ἄλλας αὐτοῦ βλασφημίας προαγάγωμεν, δι' ὧν δύο εἰσάγει πρόσωπα. Μεμφόμενος γὰρ τὰς λέγοντας, ὅτι ὁ Θεὸς λόγος ὁ πρὸ αἰώνων γέγονεν ἐκ' ἐσχάτων ἀνθρώπων, οὕτω λέγει ἐν τῇ κατὰ Ἀπολιναρίου τετάρτῃ λόγῳ. « Ὁ πρὸ αἰώνων, Φησὶν, γέγονεν ἐκ' ἐσχάτων » πάλιν ὡς τινὼν δεδοκῶτων, καὶ τοῦτο λέγων, ἡδεὺς ἂν τῶν εὐσεβεῖν ἐσπαυκῶτων ταύτην ἐλομένου νοήσαι τὴν ἀνοίαν, ὡς τε τὸν πρὸ αἰώνων εἰπεῖν ἐκ' ἐσχάτων γεγενῆσθαι. « Καὶ μεθ' ἕτερα » Οὐκοῦν τοῖς ὑμετέροις ἐπόμενοι νόμοις, καὶ τὴν ἰσὺν τῆς σῆς ἀρχινοίας νομοθετουμένην ἀντιστοφῶν, μᾶλλον δὲ καταστροφῶν δεξάμενοι, φέρε δὴ πάντα εἰς ταῦτον συγχέωμεν, καὶ μηδεμίαν λοιπὴν ἐξω διακρίσις, μὴ Θεοῦ μορφῆς, μὴ δέλου μορφῆς, μὴ ναοῦ λεγόμενης, μὴ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν τῷ ναῷ, μὴ τοῦ λυθέντος μὴ τοῦ ἐγείραντος, μὴ τοῦ τελειωθέντος ἐν πάθει, μὴ τοῦ τελειώσαντος, μὴ τοῦ μνημονευθέντος, μὴ τοῦ μνημονεύσαντος, μὴ τοῦ ἐπισκεφθέντος, μὴ τοῦ ἐπισκεψαμένου, μὴ τοῦ βραχὺ παρ' ἀγγέλους ἐλαττωθέντος, μὴ τοῦ ἐλαττώσαντος, μὴ τοῦ δέξαι καὶ τιμῆ πεφωδέντος, μὴ τοῦ σεφανώσαντος, μὴ τοῦ κατασάντος ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ, μὴ τοῦ καταστήσαντος, μὴ τοῦ λαβόντος αὐτὰ ἐν ἰσοταγῇ, μὴ τοῦ δόντος τὴν ὑποταγήν. « Ἐν τούτων τοίνυν τῶν ἀσεβῶν Θεοδώρου ῥημάτων, καὶ τῆς οὕτως αὐτοῦ προφανοῦς βλασφημίας ἐρυδίσσων οἱ ἀντιπαινούμενοι αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς. Το γὰρ ἀναίδως καὶ πολλὰς ἄλλων εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν λέγειν αὐτὸν, καὶ τὸ μὲν εὐεργετῆντα, τὸν δὲ εὐεργετούμενον, καὶ τὸν μὲν σώσαντα, τὸν δὲ σωθέντα, φανερώς ἀρνείται τὴν διὰ τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προσγενομένην ἡμῖν σωτηρίαν. Ὁ γὰρ παρ' ἄλλων εὐεργεσίαν λαβὼν, ἥτοι σωθεὶς, ἑτέρους πῶς δύναται σώζειν; Οἱ τοίνυν τὸν ταῦτα βλασφημῶντα ἐκδικῶντες, τίνος οἴονται σώμα καὶ αἷμα λαμβάνειν; τοῦ εὐεργετηθέντος, ἢ τοῦ εὐεργετήσαντος; ἀλλ' εἰ μὲν τοῦ εὐεργετηθέντος Θεοῦ λόγου, πῶς τοῦτο λέγουσιν μὴ ὁμολογῶντες αὐτὸν σαρκωθῆναι, & ἐνανθρωπήσαι; εἰ δὲ τοῦ εὐεργετηθέντος, ματαία αὐτῶν ἢ ἐλπίς ἀνθρωπολατρείαν πρεσβεύοντων, ὅτι ἐσεβάζθησαν, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα.

Ἡμεῖς δὲ πάντες οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, ἕνα τε ὄντα τῆς ἁγίας Τριάδος ὁμολογῶντες, αὐτοῦ καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὸ αἷμα δεχόμεθα εἰς ἄφσιν ἀμαρτιῶν, καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, καθὼς καὶ αὐτὸς ὁ κύριος λέγει. « Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἢ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶ βρώσις, καὶ τὸ

commotos ab ipso impietate recedere: attamen, ut ipsum refellatur imprudentia, reliquas quoque eius blasphemias proferemus in medium, quibus duplicem Christi personam inducit. Insinuans itaque eos, qui Deum Verbum ante secula genitum, in novissimo hominem factum esse proficiunt, in quarto contra Apollinarium Libro haec scribit. « Hoc quod ante secula erat, in novissimis dicit factum esse temporibus, utpote quibusdam hoc conscientibus, quum nemo ex his, qui pietatis curam habent ipsum se patiatur morbum habere demetiae, ut dicat, cum qui est ante secula, in novissimo factum esse. » Et post pauca subdit. « Vestras igitur leges sequentes, & a tua sapientia constitutam obversionem, imo magis subversionem suscipientes, age simul omnia confundamus, & nulla iam sit discretio, nec Dei formae, nec servi formae, nec templi summi, nec eius qui in templo habitavit, nec eius qui solutus est, nec eius, qui suscitavit, nec eius qui perfectus est in passionibus, nec eius qui perfectus, nec eius qui memor factus est, nec eius qui visitatus est, nec eius qui visitavit, nec eius, qui paulominus ab Angelis minoratus est, nec eius qui minoravit, nec eius, qui gloria, & honore coronatus est, nec eius, qui coronavit, nec eius, qui constitutus est super opera manuum Dei, nec eius qui constituit, nec eius, qui ad sublevationem haec accepit, nec eius, qui dedit sublevationem. » Ex quibus impiis Theodori verbis, patentique blasphemiarum genere effectum est, ut pudore afficerentur omnes, qui ipsi, impiaeque illi Epistolae adversabantur. Namque crebro, & imprudenter aliud esse Dei Verbum inquires, alium autem Christum, alium qui beneficium suscipit, alium qui contulit, alium qui salvat, alium qui salvatur, aperte salutem inprociatur partem nobis per magnum Deum, & Salvatorem nostrum Iesum Christum. Quomodo enim salvos facere posset reliquos is, qui non secus ac ceteri beneficium percepit salutis, atque salvatus est? Cuiusnam igitur corpus & sanguinem sumere se existimant qui haec blasphemantem defendunt? Eius ne qui beneficium contulit, an eius qui suscepit? Quod si Verbi Dei beneficium conferentis capere se Sacramenta responderint, quomodo id dicunt, quum ipsum incarnatum, & hominem factum esse minime confiteantur? Sin autem eius, cui beneficium collatum est dixerint, stulta est ergo eorum spes, qui hominem cultu venerantur, quoniam creaturam

super Creatore coluerunt, & adoraverunt. »

Nos autem omnes, qui Catholicae Ecclesiae sumus, Dei Verbum incarnatum, & hominem factum, unam ex sanctae Trinitatis personis esse consentientes, corpus eius, & sanguinem sumimus in remissionem peccatorum, & in vitam aeternam: quemadmodum docuit nos ipse Dominus dicens. « Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die: caro enim mea vere est cibus, & sanguis meus

αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἡμέρᾳ μένει, καὶ γὰρ ἐν αὐτῇ καθὼς ἀπέσειλιν με ὁ ζῶν πατήρ, καὶ γὰρ ζῶ διὰ τοῦ πατέρα, & ὁ τρώγων με κακίανος ζήσει δι' ἡμέρας. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω καὶ πιστεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν.

Πόσον δὲ ψεύδους ἐστὶν κακίανος μεσόν, ὅπερ τῇ μνημονευθείσῃ ἀσεβεῖ ἐπιστολῇ περιέχεται περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου; Συκοφαντεῖ γὰρ αὐτὸν, ὡς μίαν φύσιν τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ ἐν τούτοις λέγοντα τοῖς κεφαλαίοις, καὶ διατοῦτ' πάσης ἀσεβείας πεπληρωμένον τὰ αὐτὰ κεφάλαια λέγει. ὅπερ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος πανέρως ἐμνήνευσται λέγων, μὴ διὰ τὰ δώδεκα κεφάλαια ἐν τῇ ἐπιστολῇ εἰρησθαι, ὅτι ταῦτα πάσης ἀσεβείας πεπληρωμένοι, ἀλλ' ὅτι εἴρηται μίαν εἶναι φύσιν θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος. ὅπερ προφανὲς ψεύδος ἐστὶν. Ὁ γὰρ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἔτε ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ συγγράμμασι, οὔτε ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἢ τινι τὰ δώδεκα κεφάλαια ὑποτίτταται, ἀλλ' οὐδὲ ἐν αὐτοῖς τοῖς κεφαλαίοις μίαν φύσιν θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος δείκνυται εἰρηκώς, ἀλλὰ μίαν ὑπόστασιν, ἥτοι πρόσωπον τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ εἶναι διδάσκει. ὅπερ καὶ ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία κηρύττει, καὶ πάντες οἱ πατέρες ἐδίδαξαν, ἀναθεματίζοντες τοὺς μίαν φύσιν τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ λέγοντας. Ἄλλο γὰρ ἐστὶ φύσις, καὶ ἄλλο ὑπόστασις, ἥτοι πρόσωπον καὶ ἡ μὲν φύσις τὰ κοινὰ, καὶ γενικὰ κατὰ πάντων προσώπων κατηγορούμενον σημαίνει, ἡ ὑπόστασις δὲ, ἥτοι πρόσωπον τὸ ἰδιὸν δείκνυσι. πρόσωπον γὰρ ἐν ἄλλῳ προσώπῳ οὐκ ἐπιφωρεῖται. Ὅτι δὲ ἡ μυστὰ ἐπιστολὴ περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου λέγει, ὡς πάσης ἀσεβείας πεπληρωμένη, ἔξεστιν ὑμῖν ἐκ τῶν ἐφεξῆς τῆς αὐτῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς τοῦτο εὖρεῖν. ἐν οἷς φανερώς εἰπεν τὰ αὐτὰ δώδεκα κεφάλαια ἐναντία εἶναι τῇ ὀρθῇ πίστει. Ἐπειδὴ δὲ μὲμφεται ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστολὴ ἡ λεγομένη Ἰβὰ τὸν ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, ὡς φωνῶν διαφορὰν ἀπαρνούμενον, γινώσκете, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ καὶ ὁ γράψας τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολήν, καὶ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος ψεύδεται. Ἐν πάσι γὰρ τοῖς ἰδίῳι λόγοις ὁ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διδάσκων, φωνῶν λέγει διαφορὰν, καὶ τὰς μὲν ὑψηλὰς κατὰ τὴν θεότητα αὐτῆς, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ, πάσαις δὲ ὅμως ἐξ ἑνός, καὶ περὶ ἑνός, καὶ τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου εἰρησθαι. Ἀπαγορεύει δὲ ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ προσώπῳ διανέμεσθαι ταῦτα. Ἀλλὰ ἀνεμφιβόλος ὑμεῖς δύο προσώποις διανέμειν θέλοντες τὰς φωνὰς, διατοῦτο λέγεται τὸν ἐν ἁγίοις Κυρίλλου φωνῶν διαφορὰν ἀπαρνήσασθαι. Ἐπειδὴ δὲ βουλόμενος ὑμᾶς ἀπατήσαι καὶ ἐν τούτῳ ὁ διδάσκαλος ὑμῶν εἶπεν, τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιστολήν τὴν λεγομένην Ἰβὰ τῆς

meus vere est potus: qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in eo. Sicut misit me vivens Pater, & ego vivo propter Patrem, & qui manducat me, & ipse vivet propter me. Atque haec quidem credimus, & confitemur.

Quanti quoque mendacii plenum est id, quod in memorata impia Epistola de duodecim sancti Cyrilli Capitibus continetur! Calumniatur namque Cyrillum ipsum, quod unam divinitatis, humanitatisque naturam in Christo, in praefatis Capitibus admiserit, indeque scaterere ea Capita concludit omni iniquitate, quod ipsum callide ab praeceptore vestro expositum est, dicente, non ut ipsi iniuria fieret, ea vocata fuisse universae impietatis plena, sed quoniam ibi unam esse docetur divinitatis, humanitatisque naturam. Id autem putidum est patensque mendacium. Nullibi enim demonstratur, Cyrillum, neque in ea Epistola, quae duodecim Capitula complectitur, neque in eorum Capitum aliquo, neque in ceteris quibuslibet libris suis unam divinitatis, humanitatisque naturam dixisse, quum contra discrete doceat, unam esse in Christo divinitatis, humanitatisque hypostasim, sive personam, quod sancta Dei proficitur Ecclesia, universique Patres perpetuo docuere, anaibema in eos dicentes, qui unam divinitatis, humanitatisque naturam esse in Christo dicerent; aliud quippe natura est, aliud hypostasis, sive persona. Natura videlicet communiter, atque genericè de quavis persona praedicatur, persona autem, sive hypostasis exprimit proprietatem, quomobrem una persona minime in altera consideratur. Quoniam autem in improba ea Epistola de duodecim sancti Cyrilli Capitibus dicitur, ipsa esse iniquitatis plena, id quam falsum sit ex ipsa Epistolae serie pervestigare licebit, illaque perquirere, in quibus duodecim ea Capita affirmat cum recta fide pugnare. Quum autem impia ea Epistola, quae ibae dicitur, negati appellationum discriminis sanctum Cyrillum accuset, sciatis, circa hoc ipsum quoque non modo Epistolae illius scriptorem, verum magistrum quoque vestrum esse mentitum. Enimvero quocumque in Sermonem suo sanctus Cyrillus de Iesu Christo Domino nostro sermonem instituit, appellationum, sive denominationum discrimen hoc docet, & sublimes quidem dicendi rationes ipsi secundum divinitatem, humiles autem, & demissas secundum humanitatem convenire, omnes tamen ex uno, atque de uno incarnato Deo Verbo praedicari. Vetat autem Cyrillus, ne eiusmodi denominationes alii, & alii personae divisim tribuantur. Vos autem procul dubio duplici seiunctim personae eiusmodi appellationes tribuere volentes, Cyrillum ideo appellationum discriminis sustulisse calumniastis. Quum enim circa hoc quoque vos in errorem inducere sibi proposuisset in animo magister vester, itaque commentus esset eam, quae ibae dicitur Epistolam adversus Apollinarii impietatem fuisse perscriptam, expedire proindeque, ut orthodoxa indicaretur, animad-

Ἀπολιναρίου ἀσεβείας καταγράφειν, καὶ δια-
τάτο ἀφείλειν αὐτὴν ὁρθόδοξον νομίζεσθαι, εἰ
δέναι ὑμᾶς χρὴ, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἐφεύ-
στατο· οὐτε γὰρ κατὰ Ἀπολιναρίου, καθάπερ
ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, γέγραπται· ὅμως δὲ εἰ
καὶ κατ' ὑμᾶς τοῦτο ἦν ἀληθές, οὐ διατοῦτο
ἡλευθεροῦτο τῆς κατακρίσεως ἢ αὐτὴ ἐτίσο-
λή· καὶ γὰρ εἰ τις αἰρετικὸς εἴπῃ κατὰ αἰ-
ρετικοῦ, ὃ διατάτο αὐτὸς ὁρθόδοξος δείκνυ-
ται. Καὶ Ἀρείου γὰρ κατὰ Σαβελλίου εἰ-
πεν, καὶ Ἀπολιναρίου κατὰ Ἀρείου, καὶ
Εὐτυχίου κατὰ Νεστορίου· καὶ καὶ τὰ μά-
λιστα διαφόρῳ πλάνῃ πάντες οὗτοι κατεῖχον-
το, ὅμως ἡδὲ αὐτῶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀν-
τιρήσεως ὁρθόδοξος κρίνεται, ἀλλ' ὁμοίως πάν-
τες ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καταδικά-
ζονται· καὶ ἐκ τούτου δὲ φανερὸν ἐστὶν ὅτι τὴν
μνημονευθεῖσαν ἀσεβῆ γράφας ἐπιστολὴν δύο
πρόσωπα εἰσάγων, ὅτι εἶπεν, πῶς δυνατόν
ληφθῆναι τὸν ἐν ἀρχῇ λόγον ἐπὶ τοῦ ναοῦ
τῷ ἐκ Μαρίας γεννηθέντι; = δι' ὧν ῥημάτων
δείκνυται φανερόν, ὅτι ὁ τὸν Θεὸν λόγον
σαρκωθῆναι, καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας
παρθένου Μαρίας λέγει, ἀλλὰ ψιλὸν ἀνθρώπον
τὸν Χριστόν, ὃν ναὸν ἀποκαλεῖ. Ὅτι δὲ καὶ
ταύτην τὴν ἀσεβείαν ἐκ τῆς Θεοδώρου διδα-
σκαλίας ἔλαβεν ὁ τὴν μυσταρὶν ἐκείνην γράφας
ἐπιστολὴν, δῆλον ἐξ ὧν ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ
κατὰ Ἀπολιναρίου τοῦ αἰρετικῆς ὁ αὐτὸς ἀσε-
βῆς Θεόδωρος ἔγραψεν λέγων οὕτως, „ Ἀλλ'
ὅγε Θεὸς καὶ ἐκ Θεοῦ, καὶ ὁμοούσιος τῷ πα-
τρὶ, τῷ μὲν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέντι,
ὃ θαυμάσιος, καὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος
κατὰ τὰς θείας διαπλάσσειν γραφάς, καὶ
τὴν γε σύστασιν ἐπὶ τῆς γυναικείας δεξαμένῳ
γαστρὶ, ἐνὴν, ὡς· εἰκόσ, ἐπειδὴ ἅμα τῷ δια-
πλασθῆναι, καὶ τὸ εἶναι Θεοῦ ναὸς εἰλήφει,
ὃ μὴν τὸν Θεὸν γεγενῆσθαι ἡγητέον ἡμῖν ἐκ
τῆς παρθένου, εἰ μὴ ἅρα ταυτὸν ἡγητέον
ἡμῖν, τό τε γεννηθῆναι, καὶ τὸ ἐν τῷ γεννη-
θέντι, τὸν ναὸν, καὶ τὸν ἐν τῷ ναῷ Θεὸν
λόγον, ὃ μὴν ἡδὲ κατὰ τὴν σὴν φωνὴν ἀπο-
φαντεῖον πάντῃ τὸν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέν-
τα Θεὸν εἶναι ἐκ Θεοῦ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ.
Εἰ γὰρ ὡς ἀνθρώπος ἐστίν, ὡς Φῆς, ἀναλη-
φθεὶς ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς παρθένου, Θεὸς δὲ
σαρκωθείς, πῶς ὁ γεννηθεὶς Θεὸς ἐκ Θεοῦ,
καὶ ὁμοούσιος λέγοιτο ἢ τῷ πατρὶ, τῆς
σαρκὸς ὃ δυνάμενος ταύτην προσέσθαι τὴν φω-
νὴν; Ἐστὶν μὲν γὰρ ἀνόητος τὸ τὸν Θεὸν ἐκ τῆς
παρθένου γεγενῆσθαι λέγειν· ἴστω γὰρ ἡδὲν ἕτερόν
εἶναι, ἢ ἐκ σπέρματος αὐτὸν λέγειν Δαβὶδ ἐκ
τῆς ὑσίας τῆς παρθένου τετεκμηνένον, ἢ ἐν αὐτῇ
διαπλασθένον· ἐπεὶ γε τὸ ἐκ σπέρματος Δα-
βὶδ, ὃ ἐκ τῆς ὑσίας τῆς παρθένου συζῶν ἐν τῇ
μητρὶ γαστρὶ, καὶ ἡ ἡ ἁγίου πνεύματος διαπλα-
σθέν δυνάμει, γεγενῆσθαι φημεν ἐκ τῆς παρθένου. „

Οὕτω τοίνυν βλασφημῶντος Θεοδώρου, ὃ πολ-
λάκις διαβεβαιωμένον μὴ δυνατόν εἶναι τὸν Θεὸν
ἐκ Θεοῦ ὃ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, σαρκωθῆναι
ἢ τεχθῆναι ἐκ τῆς παρθένου, ἐπειδὴ ἡδὲ ἡ σὰρξ
ὁμοούσιος ἐστὶ τῷ πατρὶ, πῶς ὡς ἐρυθρίωσιν οἱ
τὸν τοιοῦτον αἰρετικὸν ἐκδικῶντες, ὅς τις τῶτο
μὲν ταῖς θείαις γραφαῖς, τοῦτο δὲ καὶ τοῖς
ἁγίοις πατράσιν ἐναντία μυσταρὶς ἐξέλετο; ὁπό-

vertatis oportet, eo quoque loci mentitum pa-
titer esse: non enim, ut superius indicavimus,
adversus Apollinarium scripta est. Ceterum,
etiam si, ut vobis placet, id ipsum pro vero
concedatur, non propterea ipsa immunitis cen-
senda erit ab condemnationis iudicio; non e-
nim ideo haereticus quispiam fit orthodoxus,
propterea quod adversus alium haereticum dis-
putaverit. Namque Arrius etiam adversus
Sabellium differuit, & adversus Arrium Apo-
linarius, & Eutyches contra Nestorium; &
quamquam diversis potissimum erroribus adhae-
rerent universi, nemo tamen ex ipsis, mu-
tuationum eiusmodi concertationum causa, or-
thodoxus est habitus, sed omnes pari omni-
no ratione ab Ecclesia condemnantur. Ex
hoc porro perspicuum est, memoratae Epi-
stolae scriptorem duplicem personam inducere,
quod dixerit „ Quomodo fieri potest,
ut Verbum ab initio de templo acceperit,
quod ex Maria genitum est? „ Quibus ver-
bis exprimitur evidenter, se minime confite-
ri Verbum Deum incarnatum esse, ac de
sancta Virgine natum, sed purum hominem
Christum, quem templi vocabulo designat. Con-
stat pariter dilucide, hanc quoque impie-
tatem ab improbo Epistolae scriptore haustam
esse ex Theodori doctrina, si cum iis, quae
Theodorus ipse in tertio adversus haereticum A-
pollinarium Libro scribit, conferatur. „ At
enim, inquit, Deus, & ex Deo consubstan-
tialis patri, & is idem, qui ex Virgine natus
erat, o mirande, & qui per Spiritum San-
ctum, secundum divinas Scripturas plasma-
tus est, & in muliebri ventre accepit con-
fessionem, inerat forsit, quia mox, ut plas-
matus est & ut templum Dei esset accepit,
non tamen existimandum est Deum ex Vir-
gine natum esse, nisi forte idem existimandum
nobis est, & quod natum est, & quod est in
nato templo, & qui in templo est Deus Ver-
bum, non tamen, nec secundum tuam vocem
pronunciandum est omnino, ex Virgine Deum
natum esse, & ex Deo consubstantiali Patri.
Nam si non homo est, sicut dicis, assamius,
qui natus est ex Virgine, Deus vero incarna-
tus, quomodo qui natus est Deus ex Deo, &
consubstantialis dicitur Patri, carne non po-
tente hanc vocem suscipere? Nam est quidem
dementia dicere Deum ex Virgine natum esse.
Hoc enim nihil aliud est, quam ex semine
eum dicere David, & de substantia Virginis
genitum, & in ipsa plasmatum; quia quod
ex semine David, & de substantia Virginis est
in materno ventre confitit, & sancti Spiritus
plasmatum virtute, natum fuisse dicimus ex
Virgine. „

Sic itaque blasphemante Theodoro, atque sac-
pe saepius argumentis decernantur minime fieri
posse Deum de Deo, Patrique consubstantiali
incarnari, & ex Virgine nasci, quum caro
Patri consubstantialis esse non possit, quomodo
pudore maximo eius haeretici patroni non af-
ficiuntur, qui hoc sacris litteris contrarium,
id cum sanctorum Patrum traditione pugnant

in-

τε δῆλον πάσῃ καθέστηκεν, ὡς ἀπαρχῆς, ἐξ ὧν περ
ὁ Θεὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐθεμελίωσεν ἐν τῇ ὁ-
ρῇ ὁμολογίας, πάντες οἱ τῷ Θεῷ ἱερεῖς ἐκ-
ρεῖσαν τὸν Θεὸν λόγον τὸν ἐκ Θεοῦ σαρκωθῆ-
ναι ἐκ τῆς ἁγίας ἢ ἐνδόξου παρθένου Μα-
ρίας, σαρκὶ ἐψυχωμένη ψυχῇ λογικῇ καὶ νοε-
ρῇ, καὶ ἐνανθρωπήσαι, καὶ ἐξ αὐτῆς τε-
χθῆναι· καὶ οὕτω διδάσκοντες, οὐδὲ τροπὴν
τῆς θεότητος εἰς σάρκα εἰσάγαγον, ἡδὲ διὰ
τὴν σάρκα ὁμοούσιον αὐτὸν εἶναι τῷ πατρὶ
ἀπαρνήσαντο, καθὼς Θεόδωρος ληρεῖ, ἀλλ'
ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον, καὶ Θεὸν ἡμῶν
Ἰησοῦν Χριστόν, κατὰ μὲν τὴν θεότητα ὁμο-
σίον εἶναι τῷ πατρὶ, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρω-
πότητα τὸν αὐτὸν ὁμοούσιον ἡμῖν εἶναι ἐδί-
δαξαν.

Πάλιν δὲ ἐν τῷ προλεχθέντι λόγῳ ὁ δυσ-
σεβῆς Θεόδωρος βλασφημῶν, καὶ ταῦτα λέ-
γει, „ Ἀλλ' ἔχ ἡ θεία φύσις ἐκ παρθένου
γεγεννηται· γεγεννηται δὲ ἐκ τῆς παρθένου
ὁ ἐκ τῆς ὑσίας τῆς παρθένου συζῶν· ἔχ ὁ
Θεὸς λόγος ἐκ τῆς Μαρίας γεγεννηται· γε-
γεννηται δὲ ἐκ Μαρίας ὁ ἐκ σπέρματος Δα-
βὶδ· ἔχ ὁ Θεὸς λόγος ἐκ γυναικὸς γεγεν-
νηται· γεγεννηται δὲ ἐκ γυναικὸς ὁ τῇ τῷ
ἁγίῳ πνεύματος δυνάμει διαπλασθεὶς ἐν αὐ-
τῇ· ἔκ ἐκ μήτρας τέτεκεται ὁ ὁμοούσιος τῷ
πατρὶ· ἀμήτωρ γὰρ ἦτος κατὰ τὴν τοῦ μα-
καρίου Παύλου φωνήν· ἀλλ' ὁ ἐν ὑστέροις και-
ροῖς ἐν τῇ μητρὶ γαστρὶ τῇ τοῦ ἁγίου
πνεύματος δυνάμει διαπλασθεὶς, ὅτε ἢ ἀπά-
τωρ διατάτο λεγόμενος. „ Καὶ ταῦτα μὲν
ὁ ἀσεβῆς Θεόδωρος παραλογιζόμενος τὴν περὶ
τούτου διδασκαλίαν τοῦ ἀποστόλου λέγοντος ἐν
τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ περὶ τοῦ κυρίου
οὕτως, „ Πρῶτον μὲν ἐρμηνεύμενος βασιλεὺς δι-
καισύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς σαλῆς,
ὃ ἐστὶ βασιλεὺς εἰρήνης, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ,
ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζω-
ῆς τέλος ἔχων. „ Τῷ γὰρ ἀποστόλου περὶ
ἐνδὲς, καὶ τοῦ αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπάτωρ, ἀμή-
τωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μή-
τε ζωῆς τέλος ἔχων, ὁ δασιβῆς Θεόδωρος ἄλ-
λον λέγει ἀπάτωρ, ἢ ἄλλον ἀμήτωρ. Ἀλ-
λὰ διελέγομεν τὴν τῶν οὕτω φρονούντων
ἀσεβείαν, καὶ ἐκ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων
διδασκαλίας. Λέγει γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγό-
ριος ὁ Ναζιανζοῦ ἐπίσκοπος ἐν τῷ περὶ τῶν
θεοφανῶν λόγῳ οὕτως, „ Τίς οὐ προσκυρεῖ
τὸν ἀπαρχῆς; τίς ὃ δοξάζει τὸν τελευταῖον;
Πάλιν τὸ σκότος λύεται, πάλιν τὸ φῶς ὑφί-
σεται, πάλιν Αἴγυπτος σκότῳ κολάζεται,
πάλιν Ἰσραὴλ εὐφῶ φωτίζεται· ὁ λαὸς ὁ
κατήμενος ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας ἰδέτω φῶς
μέγα τῆς ἐπιγνώσεως· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθε,
καὶ γέγονε τὰ πάντα καινὰ· τὸ γράμμα
ἰσχωρεῖ, τὸ πνεῦμα παρῆναιζεται· αἱ σκῆαι
παρatreχουσιν, ἡ ἀλήθεια ἐπεισέρχεται· ὁ
Μελχισεδεκ συνάγεται· ὁ ἀμήτωρ, ἀπάτωρ
γίνεται, ἀμήτωρ τὸ πρότερον, ἀπάτωρ τὸ
δεύτερον· νόμοι φύσεως καταλύονται· πληρω-
θῆναι δεῖ τὸν ἄνω κόσμον· Χριστὸς κελεύει,
μὴ ἀντιτείνωμεν. „ Πρὸς τοῦτους δὲ καὶ ὁ ἐν
ἁγίοις Πρόκλος ὁ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως

invexerit, in quibus scilicet certissimum est uni-
cuique, Deum ab initio Ecclesiam suam in
recta confessione constituisse? Univerſi enim Dei
sacerdotes praedicarunt Deum Verbum, Deum de
Deo, ex sancta, atque gloriosa Maria Virgine
natum, & incarnatum esse, carnemque anima
rationali & intellectualem vivificatam assum-
psisse, & hominem factum esse, atque de ipsa
Virgine natum: idque docentes, neque con-
versionem divinitatis in humanitatem invexe-
runt, neque ipsum secundum carnem Patri con-
substantialem esse commenti sunt, prout Theo-
dorus ineptit, sed unicum, & eundem Domi-
num, & Deum nostrum Iesum Christum, se-
cundum divinitatem Patri consubstantialem
esse, nobis autem secundum humanitatem esse
consubstantialem docuerunt.

Rurſus autem impius Theodorus in praefa-
to Sermone haec quoque blasphematur „ Non
autem Divina natura ex Virgine nata est, sed
natus est ex Virgine, qui ex substantia Vir-
ginis constat: non Deus Verbum ex Maria
natus est: natus est autem ex Maria, qui ex
semine est David. Non Deus Verbum ex mu-
liere natus est, sed natus est ex muliere, qui
ex virtute Spiritus Sancti plasmatus est in ea:
non ex Matre natus est consubstantialis Patri,
sine Matre enim est, secundum beati Pauli
vocem, sed qui in posterioribus temporibus in
materno ventre Sancti Spiritus virtute plasma-
tus est, sine Patre propterea dictus. „ Haec
impius Theodorus, pervertens doctrinam Apo-
stoli in Epistola ad Hebraeos de Christo Do-
mino dicentis „ Primo quidem interpretatus
est Rex iustitiae: deinde vero etiam Rex Sa-
lem, quod est Rex pacis, sine Patre, sine Ma-
tre, sine genealogia, neque initium dierum
habens, neque vivendi finem. „ Quum enim
Apostolus de uno eodemque dicat „ sine Pa-
tre, sine Matre, sine genealogia, neque ini-
tium dierum habens, neque vivendi finem „
impius ipse Theodorus alterum sine Patre
ab altero sine Matre discernit. Ceterum ex
sanctorum quoque Patrum doctrina eiusmodi
desipientium impietatem demonstramus. San-
ctus enim Gregorius Nazianzi Episcopus in
eo Sermone, qui de sanctis Theophrastis,
sive de Christi Nativitate inscribitur, haec ha-
bet „ Quis eum, qui a principio est non ado-
ret? quis novissimum non laudet, ac celebret?
Solvuntur iterum tenebrae, rurſus creatur
lux; iterum tenebris vexatur Aegyptius, rur-
sus Israel per columnam illuminatur. Po-
pulus qui in tenebris sedet, magnam co-
gnitionis lucem inspicit: vetera praeterie-
runt, ecce facta sunt omnia nova. Littera
cedit: spiritus superat: umbræ praeter-
eunt: veritas ingreditur: Melchisedech col-
ligitur: qui sine Matre erat, sine Patre fit,
prius quidem sine Matre, post autem sine
Patre. Naturae leges obvertuntur: supre-
mum mundum impleri oportet: Christus iu-
bet, ne obſistamus. „ Horum similia habet
S. Proclus Constantinopolitanus Episcopus in
Sermone suo de S. Deipara „ Qui natura,

in-

ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὴν Θεοτόκον οὕτω λέγει· Ὁ ὢν κατὰ φύσιν ἀπαθής, γέγονε δι' οἷον πολυπαθής· οὐκ ἐκ προκοπῆς γέγονε Θεός· ὁ Χριστός μὴ γένοιτο, ἀλλὰ δι' οἷον γέγονεν ἄνθρωπος ὁ Θεός, ὃ πιστεύομεν· ἐκ ἀνθρώπων ἀποθεωθέντα κηρύττομεν, ἀλλὰ Θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογοῦμεν· τὴν οἰκίαν δούλην ἐπεγράψατο μήτέρα ὁ κατ' οὐσίαν ἀμήτωρ, καὶ κατ' οἰκονομίαν ἀπάτωρ. Ἐπεὶ πῶς ὁ αὐτὸς κατὰ Παῦλον ἀμήτωρ, καὶ ἀπάτωρ; εἰ ψιλὸς ἄνθρωπος, οὐκ ἀμήτωρ, ἔχει γὰρ μητέρα· εἰ γυνὴς Θεός, οὐκ ἀπάτωρ, ἔχει γὰρ πατέρα· νῦν δὲ ὁ αὐτὸς ἀμήτωρ, ὡς πλάτης, ἀπάτωρ, ὡς πλάσμα. Καὶ ὁ ἐν ἀγίοις δὲ Αὐγουστίνος ἐν τῷ περὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ συμβόλου λόγῳ οὕτω λέγει· Πιστεύομεν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰησοῦν τὴν Χριστὸν γεννηθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ τῆς παρθένου Μαρίας. Διὰ ταύτην τὴν γέννησιν, ὃ ἀπίστε, ἐκπλήττει; μὴ πίστευε εἰ μόνον ἄνθρωπος ἦν ὁ γεννηθείς, εἰ δὲ Θεὸς ἄνθρωπος ἦν, ἐξῆς ἡθέλησεν ἐγγενῆσθαι· ἐπειδὴ ὡς ἡθέλησεν ἐγγενῆσθαι· ἐκείνο θαύμασον μάλ· λον, ὅτι ὁ λόγος ἔλαβεν σάρκα, καὶ οὐκ ἐπάρχη εἰς σάρκα· ὅτι μένων Θεός, γέγονεν ἄνθρωπος. Πλὴν τί θαυμάζεις, ὅτι ἡ γεννή· σασα, τὸν Ἰδιὸν ἐγέννησεν κτίσιν, ὅτι τὸ ποίημα τὸν ποιητὴν ἐγέννησεν; Οὕτως ἡβου· λήθη ὁ ὕψιστος γεννηθῆναι ταπεινός, ἵνα ἐν αὐτῇ τῇ ταπεινώσει ἐπιδείξηται τὴν μεγα· λυτήτα. »

Καὶ ταῦτα μὲν οἱ ἄγιοι πατέρες. Ὅτι δὲ καὶ αἱ γέται γραφαί, αἱ ἡκολούθησαν οἱ ἄγιοι πατέρες, αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας παρθέ· νου Μαρίας, καὶ ἐνανθρωπήσαι διδάσκουσιν, δη· λον ὑπάρχει. Λέγει γὰρ πρῶτον ὁ προφήτης Ἡσαΐας, Ἰδὲ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανὴλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. » Εἶτα καὶ Δαβὶδ ὁ προφήτης λέγει ἐν τῷ ἐκατοστῷ ἑκτῷ ψαλμῷ, Ἀπέ· σπειλεν τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ ἰάσατο αὐ· τούς, καὶ ἰβρύσατο αὐτοὺς ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἄγιος ἀπίστολος Παῦ· λος οὕτω λέγει, Ὅτε δὲ ἤλθε τὸ πλή· ρωμα αὐτῶν καίρων, ἐξαπέσπειλεν ὁ Θεός τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τὴς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν νόθεσίαν ἀπολάβωμεν. Τῶτων τοί· νον οὕτως ἐχόντων, τίς οὕτω μαίνεται, ὥς τε τολμήσῃ εἰπεῖν, ὅτι ἄνθρωπος ἦν ἐν τοῖς ἄνθρωποις, καὶ ὑπὸ νόμον; Οἱ ἄνθρωποι γὰρ πρὸ τῆς τοῦ λόγου σαρκώσεως ὑπὸ νόμον ἦ· σαν· ἀλλ' αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος, ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ μὴ ὢν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' αὐτὸς δεδοκὼς τὸν νόμον, ἀπεσάλη παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐκ γυναικὸς γενόμενος, γέ· γονεν ὑπὸ νόμον, ἵνα ἡμᾶς τοὺς ὑπὸ νό· μον ἐξαγοράσῃ, καὶ τὴν νόθεσίαν ἀπολάβωμεν.

Εἰ τοίνυν, ὡς γράφας τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν, καὶ ὁ αἰρετικὸς Θεόδωρος μαίνομαι, οὐκ ἦν ἀλλοῦδ' ἐκ κυρίου υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ τεχθεὶς ἐκ γυναικὸς, πῶς ἡδύνατο ἡμῖν νόθεσίαν δώ·

inquit, impassibilis est. factus est per ca· lamitates, multis subiectus passionibus: non ex progressu factus est Deus, quominus Chri· stus fieret, sed per misericordiam Deus fa· ctus est homo, in quem credimus: non ho· minem deificatum praedicamus, sed De· um incarnatum confitemur: ancillam suam sibi Matrem delegit, qui natura sine Ma· tre est, & dispensatione sine Patre. Quo· modo enim ipse, iuxta Paulli sententiam sine Patre, & sine Matre est? Si purus homo, non sine Matre; Matrem enim habet: sin autem nudus Deus, non sine Patre; Patrem quippe habet: est itaque idem ipse Matris expert, ut creator, carens autem Patre, ut creatura. » Sanctus etiam Augustinus in Sermonem de Expositi· one Symboli haec habet, Credimus in Filium eius Iesum Christum, natum de Spiritu Sancto, & ex Maria Virgine. Cur, infidelis, hanc nati· vitatem perturbas? Ne credas vel solum homi· nem esse, qui natus est, vel si Deus homo erat, deinceps nasci voluisse: nam quemadmodum ipse voluit, sic natus est Illud potius mirare, quod Verbum caro factum est, & non est con· versum in carnem, quodque manens Deus, fa· ctus est homo. Sed quid mirare. eam quae genuit proprium genuisse factorem, creatu· ramque suum creatorem protulisse? Sic voluit altissimus famulus nasci, ut suam in ipsa humilitate magnificentiam ostende· ret. »

Et haec quidem a SS Patribus disputan· tur. Sed baud perspicuum est minus Di· vinas litteras, quas secuti sunt sancti Ec· clesiae Patres, idipsum docere, nimirum De· um Verbum incarnatum, & ex sancta Maria Virgine natum, & hominem factum esse. Ac primo Isaias Propheta, Ecce, inquit, Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur no· men eius Emmanuel, quod est interpretatum, nobiscum Deus. » Rursus David Propheta Psalmo centesimo sexto canit, Misi Ver· bum suum & sanavit eos, & eripuit eos de interitionibus eorum. » Apostolus pariter Paullus, Quando autem, inquit, venit plenitudo temporis, misi Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret, ut ado· ptionem filiorum reciperemus. » Quae quum ita se habeant, quis adeo despiciet, ut dice· re audeat hominem quempiam in caelis fuisse, ipsumque missum esse, ut ex muliere, atque sub lege nasceretur? Etenim ho· mines quidem ante Incarnationem sub le· ge erant: at ipse Deus Verbum, Unigeni· tus Dei filius, qui non subiiciebatur legi, sed erat ipse Legislator, missus est a Pa· tre, & factus ex muliere, factus est sub lege, ut nos qui sub lege eramus redi· meret, ut adoptionem filiorum reciperem· us.

Si itaque is qui ex muliere natus est, vere excellenterque non foret Dei filius, quemadmodum impiae illius Epistolae scri· ptor, haereticusque Theodorus inepte conten· dunt,

ρῆσασθαι; Πρὸς τούτοις περιέχεται ἐν τῇ αὐ· τῇ ἀσεβῇ ἐπιστολῇ, ὅτι τὸ, ἡλαττώσας αὐ· τὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, οὐκ ἐστὶ δυνα· τὸν περὶ τῆς Θεότητος τοῦ μονογενὸς ῥηθῆναι· ὑπερ καὶ ἡμεῖς, ὡς ὁρῶμεν ῥηθῆναι, προτεθήκατε λέγοντες, ὅτι περὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἔχ' τοῦ Θεοῦ λόγῳ τοῦ σαρκωθέντος τῷτο δύνα· ται λέγεσθαι. Ὅτι δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀσε· βειαν παρὰ Θεοδώρου τοῦ αἰρετικοῦ διδαχθεῖς ὁ τὴν ἐπιστολὴν γράψας τὰ τοιαῦτα ἐβλασφή· μησε, φανερὸν ποιήσομεν ἐκ τῶν τῷ αὐτῷ Θεόδωρῳ εἰρημένων ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῷ κατὰ Ἀπολλινάριον. Ἐχει δὲ οὕτως, Τὸν δὲ ἄνθρωπον, περὶ ἃ ταῦτα φησὶ ὁ ἀσφύτης, σαφῶς ὁ μακάριος δὲ Παῦλος, τὸν ἐπὶ τῷ μονογενεῖ εἰλημμένῳ ἄνθρωπον εἶναι· εἰ· ρηκὼς γὰρ, ὅτι διεμαρτύρατο δὲ πού τις λέ· γων, τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μνησθήσῃ αὐτῷ, ἡ ὕψος ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτη αὐτόν; Ἡλάτ· τωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐσεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἐπά· γει· τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἡλατ· τωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τὸ θανάτου δόξῃ, καὶ τιμῇ ἐσεφάνωμένον· σα· φῶς δεικνύς, ὅτι Ἰησοῦς ἄνθρωπος, περὶ οὗ ὁ μακάριος φησὶ Δαβὶδ ἐκπληττόμενος, ὅτι ἡ Δεία φύσις, ἣν ἔσχε τότε αὐτοῦ ποιήσασθαι μνήμην, καὶ δὴ καὶ ἐπισκέψατο ἀξιώσασθαι οἰκίας· βραχὺ μὲν τι παρὰ τοὺς ἀγγέ· λους αὐτὸν ἡλαττώσας τὸ γεύσασθαι ποιῆ· σαι θανάτου· δόξῃ δὲ αὐτόν, καὶ τιμῇ πᾶ· σι περιβαλεῖν, ὥς τε καὶ κύριον ἀποφῆ· ναι τῶν ἀπάντων διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν συ· ναφείας. Καὶ πάλιν ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῷ ὁγ· δόῳ ψαλμοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ῥητοῦ ὁ αὐτὸς ἀσεβὴς Θεόδωρος οὕτω λέγει, Διακοῦτο τοί· νυν τὴν μὲν διαφορὰν τοῦ τε Θεοῦ λόγου, καὶ τοῦ ἀναληφθέντος ἀνθρώπου· τοσαύτην ἡμῖν δεικνύσιν ὁ ψαλμὸς· διηρημένα δὲ ταῦ· τα ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ εὐρίσκειται, τοῦ μὲν κυρίου ἐφ' αὐτὸν λαμβάνοντος τὰ πρό· τερα τοῦ ψαλμοῦ, ἐν οἷς ποιητὴν τε αὐτὸν εἶναι φησὶ τῆς κτίσεως, καὶ ἐξηρμένῳ ἔχειν ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν τὴν μεγαλοπρέπειαν, καὶ τεθαυμασθῆναι ἐν πάσῃ τῇ γῇ· τοῦ δὲ ἀποστόλου τὰ δεύτερα τὰ περὶ τοῦ ἀνθρώ· που τῆς τοσαύτης εὐεργεσίας καταβιβέντος, ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ λαμβάνοντος, πῶς ὁ πρὸς ὅ· λον, ὅτι ἕτερον μὲν ἡμᾶς ἡ Δεία γραφὴ δι· δάσκει σαφῶς εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, ἕτερον δὲ τὸν ἄνθρωπον, πολλὴν τε αὐτῶν οὖσαν δείκνυ· σιν ἡμῖν τὴν διαφορὰν; Ὁ μὲν γὰρ μνημο· νεύει, ὁ δὲ τῆς μνήμης καταβιβάζεται· καὶ ὁ μὲν ἐπισκέπτεται, ὁ δὲ καὶ ταύτης καταβι· βόμενος μακαρίζεται· καὶ ὁ μὲν εὐεργετῶν ἡλατ· τοῖ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, ὁ δὲ εὐεργε· τεῖται καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἡλαττώσει· καὶ ὁ μὲν δόξῃ, καὶ τιμῇ σεφάνωσται, ὁ δὲ σεφάνω· ται, καὶ ἐπὶ τούτοις μακαρίζεται· καὶ ὁ μὲν κατέστη αὐτὸν ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα τῶν χει· ρῶν αὐτοῦ, καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὁ δὲ κατηξιώθη τὸ δεσπό· ζειν τούτων, ὃν πρότερον οὐ εἶχε τὴν ἐξουσίαν. »

Quomodo potuisset nobis filiorum ado· ptionem elargiri? Praeterea in execrabili ea Epistola continetur, illud Psalmi, Minuisti eum paullo minus ab Angelis, minime adse· mari posse de Unigeniti Divinitate dictum es· se: quod vos, seu Catholice pronuntiatur pariter proposuistis, aientes homini, non au· tem Verbo incarnato: id iribui posse. Hanc autem similiter impietatem ab haeretico Theo· doro edoctum Epistolae Scripsorem, eiusmodi protulisse blasphemiam, perspicuum a nobis fiet ex iis, quae ipsemet Theodorus differt in quarto adversus Apollinarium Libro, Ha· minem, inquit, de quo Prophecia loquitur, manifeste beatus indicat Paullus eum esse, qui ab Unigenito assumptus est; inquit enim testimonium de ipso esse prolatum ab eo, qui dixit, Quid est homo quod memor es eius, aut filius hominis, quia consideras eum? Mi· nuisti eum paullo minus ab Angelis, glo· ria, & honore coronasti eum; & constituisti eum super opera manuum tuarum; Omnia subieciisti sub pedibus eius, sic pergit: Mi· noratum vero paullo minus ab Angelis vide· mus Iesum, propter passionem mortis gloria, & honore coronatum: evidenter declarans Iesum eum hominem esse, de quo sanctus lo· quitur David supore adfectus, quod Divinae quam habebat naturae ibi mentio facta ef· fet, & quod propria ipsum dignatus esset visitatione: minoratum vero paullo minus ab Angelis, quia mortem erat gustaturus, gloria porro, & honore circumdari, ita at Dominus etiam constitueretur universorum, ob suam cum ipso coniunctionem. » Et ite· rum in expositione octavi Psalmi de eodem prolato, impius idem Theodorus haec habet, Ideo ergo differentiam quidem Dei Ver· bi, & ab ipso recepti hominis totam nobis ostendit hic psalmus. Divisa vero haec in novo Testamento reperiuntur; Domino qui· dem in se accipiente primordia psalmi, in quibus factorem eum dicit esse Creatu· ram, & elevatam habere super caelos ma· gnificentiam, & mirificari in omni terra; Apostolo autem reliqua, quae de homine sunt, qui beneficium meritis est, de Iesu ac· cipiente, quomodo non manifestum, quod al· terum quidem Divina Scriptura docet e· videnter esse Deum Verbum, alterum vero hominem, & multam eorum nobis esse osten· dis differentiam. Nam iste quidem memo· rat, ille autem memoriam committeretur; iste quidem visitat, alter autem visitatio· nem eam committeretur, beatusque dicitur; & iste quidem beneficium dando minuit paullo minus ab Angelis, ille autem & per ealem minutionem beneficium accipit; & iste quidem gloria, & honore coronat, alter autem coronatur, & propterea bea· tus dicitur; & iste quidem constituit ipsum super omnia opera manuum eius, omnia· que subiecit sub pedibus eius, alter autem meritis est dominari eis, quarum antea non habebat potestatem. »

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ἀρεθὴς Θεόδωρος, καὶ ἡ μεταρῶς ἐκείνη ἐπιστολὴ βλασφημῶσι, φανερώς λέγοντες ἄλλαν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Χριστόν· οἷς καὶ ὑμεῖς ἀκολουθῶντες γεγραφέκατε, ὅτι τὸ, ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλου, περὶ ἀνθρώπου, καὶ ὁ περὶ τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ λόγος εἰρηται· καὶ τοι ἔχρησεν ὑμᾶς νοεῖν, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἐλάττωσεν ἐπὶ τῶν ἀγγέλων, ἀλλὰ τὸτο εἰρηται διὰ τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ· Θεὸς γὰρ ὢν, ἡξίωσεν ἄνθρωπος γενέσθαι τῇ ἡμετέρᾳ συγκαταβαίνων ἀσθενείᾳ· ὅπερ καὶ ὁ ἀπόστολος ὑμᾶς διδάσκει λέγων, „Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλου ἡλάττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δέξαι καὶ τιμὴν ἐσεφανερωμένον.“ Εἰ τοίνυν, ὡς ὑμεῖς λέγετε, ἄλλος ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ βραχύ τι παρ' ἀγγέλου ἡλάττωμένος, καὶ ἄλλος ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος ὁ μὴ ἐλάττωσας, ἀναμφιβόλως ὁ Χριστὸς ψιλὸς ἐστὶν ἄνθρωπος, ὁ τὸ πάθος ὑπομείνας, ὥς καὶ ὑμᾶς καὶ τὸν ἀπόστολον ψευδίζονται λέγοντα, „Εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσαύρωσαν.“ Τίς γὰρ ἐστὶν ὁ κύριος τῆς δόξης, εἰ μὴ ὁ Θεὸς λόγος ὁ σαρκωθείς; ὃν οἱ Ἰουδαῖοι Θεὸν εἶναι ἀγνοῦντες ἔλεγον, „διατὶ σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν;“ „Ὅπερ καὶ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος διὰ τῆς πονηρίας ταύτης ἐρμηνεύει τοῖς Ἰουδαίοις μᾶλλον ἀκολουθήσας, κατέναντι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐλάλησας.

Πρὸς δὲ βεβαιώσιν τῶν ὑμετέρων λόγων προσεθήκατε τοῖς κεφαλαίοις ὑμῶν λέγοντες, τὸ εἰρημένον παρὰ τοῦ ἀποστόλου, „ὅς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἐκένωσεν ἑαυτὸν, μορφὴν δούλου λαβὼν,“ συναρῶν τῇ ὑμετέρᾳ ἐρμηνείᾳ, καὶ μὴ περὶ τοῦ Θεοῦ λόγου σαρκωθέντος, ἀλλὰ περὶ ἀνθρώπου μόνον εἰρησθῆναι. Ἀλλ' εἰ καὶ ὑμεῖς τῇ τῶν αἰρετικῶν καὶ ἐν τούτῳ ἀκολουθῶντες πλάνῃ, περὶ ἀνθρώπου τὸν ἀπόστολον εἰρηκέναι διαβεβαιώσατε, ὅτι ἐκένωσεν ἑαυτὸν· ὅμως πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις δηλὸν ἐστὶν, ὅτι ὁ ἀπόστολος αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἑαυτὸν κενώσαι φησιν· ἐπειδὴ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, ταῦτέστι ἐν τῇ θεῇ φύσει, ἡξίωσε μορφὴν δούλου λαβεῖν· ἡ δὲ μορφὴ τῆς δούλου τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν σημαίνει, ἣν ἐν τῇ γαστρὶ τῆς παρθένου, καὶ ἐξ αὐτῆς τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει ὁ Θεὸς λόγος ἦνωσε, καὶ ἐν προδιαπλασθέντι ἀνθρώπῳ ἠνώθη, καθάπερ ἡ Νεστορία, καὶ Θεόδωρος παραδέδωκεν ἀσέβεια τοῖς ἀκολουθῶσιν αὐτοῖς. Νεστόριος μὲν γὰρ λέγει, „ὅτι ὁ Θεὸς λόγος συνῆν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐκ Μαρίας τεχθέντι.“ Θεόδωρος δὲ λέγει, „ἐνῆν ὡς εἰκὸς τῷ τεχθέντι.“

Ὅτι δὲ περὶ τοῦ Θεοῦ λόγου τῆς σαρκωθέντος εἰρηται τὸ, ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλου, καὶ ἐκένωσεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν, καὶ ἐξ ἄλλων ἡμαρτων τῷ ἀποστόλου διδασκόμεθα οὕτω λέγοντος, „Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσε πλάσιος ὢν, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνῃ πτωχείᾳ πλατῶσμεν.“ Τίς τοίνυν τολμήσει λέγειν, ὅτι ἄνθρωπος πλάσιος ἦν, καὶ ἐπτώχευσεν, ἵνα ἡμεῖς πλατῶσῃ; Ἐπειδὴ δὲ λέγετε, ὅτι εἰ

Haecenus impius Theodorus, similiter atque execrabilis Epistola, blasphemans aperte aliud Dei Verbum esse, alium vero Christum, quos vos secuti, pariter scripsistis locum illum, „Minuisti eum paullo minus ab Angelis,“ de homine, minime autem de Deo Verbo incarnato esse prolatum. Oportebat autem, ut intelligeretis omnem hominem Angelis esse minorem, sed id de Unigenito Dei Filio dictum esse, qui Deus existens dignatus est homo fieri, nostram sibi coniungens infirmitatem, quod docet ipse Apostolus dicens, „Minoratum paullo minus ab Angelis videmus Iesum, per passionem mortis gloria, & honore coronatum.“ Si itaque, ut vestra est sententia, alius est Iesus paullo minus ab Angelis minoratus, aliud autem Dei Verbum non minoratum, proculdubio purus homo est, qui passionem sustinuit, Christus, mendaxque adeo sit a vobis Apostolus dicens, „Si cognovissent, numquam Dominum gloriae crucifixissent.“ Quis enim Dominus est gloriae, nisi Deus Verbum incarnatum, quem Iudaei Deum esse negantes increpabant, „Cur tu homo quum sis, facis te ipsum Deum?“ Quod ipsum etiam praeceptor vester, Iudaeos impia ea interpretatione secutus, pariter contra Deum commentus est.

Vi vero sententias praedictas argumentis confirmaretis, dictum illud Apostoli Capicibus vestris proposuistis, „Qui quum in forma Dei esset, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens,“ egregie cum expositione vestra convenire, ac non de Verbo Deo incarnato, sed de puro homine solum ibi esse sermonem. Ac quamquam vos circa id etiam scilicet haereticorum errorem, de homine contendatis locum esse Apostolum dicentem, quod semetipsum exinanivit; nihil tamen secius exploratum Catholicis omnibus est, Apostolum de ipso Deo Verbo sui ipsius exinanitionem docere. Quoniam quum in forma Dei esset, in divina scilicet natura, dignatus est formam servi accipere; forma porro servi humanam naturam significat, quam ex Virgineo utero, atque ex propria subsistentia Deus Verbum sibi perfecit, & non prius plasmato homini extrinsecus adiecit, quemadmodum impia Nestorii Theodorique disciplina tradidit sectatoribus eorum. Inquit enim Nestorius Dei Verbum esse simul cum eo homine, qui ex Maria editus est: Theodorus autem, quod ei ex Maria edito increat, ut simile, pronunciat.

Quod autem de Deo Verbo incarnato dictum sit illud, „Minuisti eum paullo minus ab Angelis,“ atque „Exinanivit semetipsum formam servi accipiens,“ alio Apostoli loco docemur de ipso dicentis, „Cognoscite gratiam Domini nostri Iesu Christi, quoniam quum dives esset, propter nos egenus factus est, ut nos eius inopia divites essemus.“ Quis autem dicere audeat hominem divitem fuisse, & egenum factum esse, ut nos locupletaret? Quumque rursus dicatis, eum qui de incarnato Deo

τις εἶπη περὶ τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ λόγου τῆς μονογενεῖς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅτι αὐτὸς ἡλαττώθη, ἡ ἐκένωθη, τροπὴν τῆς θείας φύσεως ποιεῖ κατὰ τὴν Ἀπολλινარიῶ ἀσέβειαν, ἡ παρὰ τὴν εἰσάγει τὴν δευτέραν κατὰ τὴν Ἀρείου μανίαν, ἀρμάζει πρὸς ὑμᾶς τὸν εὐαγγελικὸν ἐκείνον λόγον εἰπεῖν, „πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ ἐπιστάμενοι.“ Τί γὰρ εἰπεῖν ἔχετε περὶ τοῦ ἡγμένου ἰσὺ τοῦ κυρίου, ὅτι ὁδεῖς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν ἄραν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ ἄραν καταβῆκε, ὁ ἦος τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ ἄραν. „Μὴ ἄνθρωπον λέγεται καταβεβηκέναι ἐκ τοῦ ἄραν· ἀλλὰ πρόδηλον, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἐκένωσεν ἑαυτὸν ἐκ τῶν ἄραν καταβῆκεν, καὶ σαρκώθηκε ἀπὸ τῆς ἁγίας Θεοτόκου, καὶ αἰταρῶντος Μαρίας, καὶ ἐνανθρωπήσας, καὶ τεχθεὶς ἐξ αὐτῆς· καὶ ὁ καταβὰς αὐτὸς ἐς καὶ ὁ ἀναβὰς, καὶ αὐτοῦ λέγεται ἡ ἐλάττωσις, καὶ ἡ κένωσις διὰ τὴν κατὰ βῆσιν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν ἄλλῳ τόπῳ εἶπεν ὁ κύριος ἐν τοῖς εὐαγγελίοις, „ὅτι ὁ πατήρ μου μέγας μου ἐστὶ,“ μὴ ἄρα ἀνθρώπον τινα περὶ αὐτοῦ ταῦτα εἰρηκέναι νομίζετε, καὶ ἐχθὶ τὸν Θεὸν λόγον τὸν ἐνανθρωπήσαντα· ἀλλὰ φανερόν ἐστιν, ὅτι ὁ εἰπὼν, ὁ πατήρ μου μέγας μου ἐστὶν, αὐτὸς εἶπεν, ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμέν. „ἀλλ' ἐν μὲν τῷ εἰπεῖν, ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμέν, τὴν ἰσότητά, ἣν αὐτὸς ἔχει πρὸς τὸν πατέρα κατὰ τὴν θεϊαν φύσιν δηλοῖ· ἐν δὲ τῷ λέγειν τὸν αὐτὸν, ὁ πατήρ μου μέγας μου ἐστὶ, τὴν δι' ἡμᾶς οἰκονομικῶς γενομένην ἐλάττωσιν δηλοῖ· ἐκότερον δὲ, καὶ ἡ ἰσότης, καὶ ἡ ἐλάττωσις περὶ ἐνός, καὶ τῷ αὐτῷ κυρίῳ, καὶ Θεῷ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ταῦτέστι τῷ Θεῷ λόγῳ τῷ σαρκωθέντος λέγεται.

Καὶ Ἀρειανοὶ μὲν πονηρῶς διανοίᾳ ἐκ τῶν ταπεινῶν ἡμαρτων ὑποθέσιν εἶναι τὸν πατὴρ τὸν υἱὸν ἀρῶνται, καὶ διατῆτο ἐλάττωσα αὐτὸν εἶναι διαβεβαιώσιν· ὑμεῖς δὲ μὴ θέλοντες περὶ τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ λόγου τὰ ταπεινὰ δέξασθαι, ἄλλο πρόσωπον τῇ τριάδι εἰσάγετε κατὰ τὴν Θεοδώρου, καὶ Νεστορίου δυσέβειαν. Ἀλλ' ἡμεῖς καὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰ ταπεινὰ περὶ ἐνός, καὶ τῷ αὐτῷ Θεῷ λόγῳ τῷ σαρκωθέντος, τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ λέγοντες, οὔτε σύγχυσιν, οὔτε διαιρέσιν τῶν φύσεων εἰσάγομεν, ἐξ ὧν τὴν μίαν σύνθετον ὑπόστασιν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογούμεν, οὔτε δὲ τέταρτον πρόσωπον ἐπισάγομεν τῇ ἁγίᾳ τριάδι.

Ὅτι δὲ περὶ τοῦ μονογενεῖς Θεοῦ λόγου σαρκωθέντος, κατὰ προείρηται, τὸ ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλου, γέγραπται, καὶ οἱ ἄγιοι πατέρες, καὶ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας, οἱ τὰς ἁγίας γραφὰς ἐρμηνεύσαντες, ἐδίδαξαν ἡμᾶς· καὶ ὁ ἐν ἁγίοις μὲν Κύριδος ἐν τῇ πρὸς τὰς βασιλίδας ἐπιστολῇ ὕμνος εἶπε, „Πῶς ἐν ἡλάττωται παρὰ τὴν ἀγγέλου ὁ παρ' αὐτῶν προσκυνούμενος; ἀλλ' ἐστὶ σαφὲς ὁ πρόφασις· κατὰ τὸ γὰρ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις, καὶ τὸ ἀπονήσκειν πε-

Deo Verbo, Unigenitoque Dei Filio adfirmet minoratum esse ipsum atque exinanitum, conversionem Divinae Naturae inducere iuxta Apollinarii impietatem, vel secundum Arii eriozem Divinitatem possibilem facere, egregie adversus vos quadrat Evangelica sententia dicens, „Erratis nescientes scripturas, neque virtutem Dei.“ Quid enim vobis supererit, ut dicatis de eo quod dictum est a Domino, „Nemo ascendit in caelum, nisi qui descendit de caelo, filius hominis,“ qui est in caelo? „Non hominem dicit de caelo descendisse, sed evidentissime adstruit Deum Verbum eum esse, qui semetipsum exinanivit, qui descendit de caelo, & incarnatus est ex sancta Deipara semperque Virgine Maria, & homo factus est, & ex ipsa natus; & is qui descendit, ille idem est, qui ascendit, cui ob descensionem exinanitio, minoratioque tribuuntur.

Dicente etiam alibi quoque Domino in Evangelis, „Pater maior me est,“ ne cogitis ibi hominem quempiam, non autem Deum hominem factum, eo modo de se fuisse locutum. Evidentissimum quippe est, eundem ipsum qui dixit „Pater maior me est,“ dixisse pariter, „Ego & Pater unum sumus.“ Quo enim loci ait, „Ego & Pater unum sumus,“ aequalitatem Divinae Naturae, quam cum Patre habet, designat: quo autem illud „Pater maior me est,“ profert, minorationem suam propter nos, sua dispensatione faciam, ostendit. Vtrumque scilicet, aequalitas, atque minoratio, de uno, atque eodem Domino nostro Iesu Christo, hoc est de incarnato Dei Verbo, dictum est.

Atque Ariani quidem erronea opinione ex eiusmodi loquendi demissis modis Filium Patri consubstantialem esse inficiantur, a iunique propterea esse ipsum Patre minorem: vos autem facite renuentes, humilia haec dicta de incarnato Dei Verbo esse intelligenda, novam invehitis in Trinitate personam, Theodori, Nestorii quoque probantes impietatem: nos vero humiles, haud secus atque sublimes sententias de uno eodemque Deo Verbo incarnato, ac Domino nostro Iesu Christo exponentes, confusionem, divisionemque pariter vitamus naturarum, ex quibus unicam Dei, ac Domini nostri Iesu Christi constitui subsistentiam confitemur, neque quartam inducimus personam Sanctae Trinitatis.

Verum sancti quoque Patres, atque Ecclesiae Doctores, sacras exponentes litteras, eum locum „Minuisti eum paullo minus ab Angelis,“ iuxta ea quae superius disputata sunt, de Unigenito Deo Verbo incarnato dictum esse docuerunt. Sanctus enim Cyrillus in Epistola ad Reginas haec habet „Quomodo igitur Angelis est minoratus, qui ab ipsis adoratur? Sed evidens est responsio Seder enim in humanitatis conditione, & corpore, quod mori posset assumpto, in eo veluti proprio

I. ad Cor. Cap. II. B.

Ioh. X. 33.

Ad Philipp. II. 7.

II. ad Cor. Cap. VII. 9.

Matth. XXII. 29.

Ioh. III.

12.

Ioh. XII.

29.

Ibid. X. 39.

Edit. Paris.

1638. Tom.

V. Part. II.

pag. 133.

Θυμὸς σῶμα λαβὼν, ἰδίαν τε αὐτὸ ποιησάμενος, ἐν αὐτῷ πέποιθεν ἑκόν, καὶ ταῖς ἀνωτάτω δόξαις ἐφανεύεται διὰ τὸ πάθος, ὡς δὲ αὐτὸ καταργήσας τὸν θάνατον, καὶ ἀπεκτονὸν ἀποφύνας τὴν φθορὰν, ἄτε δὴ καὶ ὑπάρχων ἀφθαρσία καὶ ζωὴ. Ὅταν οὖν ἰησοῦν ὀνομάζῃ, καὶ ἡλαττωσάτω λέγει παρὰ τῆς ἀγγέλου αὐτὸν, ὡς ἀνθρώπου ἀναμέρους καὶ ἰδίου, ἀλλ' αὐτὸν νοοῦμεν τὸν μονογενῆ παραχρῶροντα τῷ προῦχεν οικονομικῶς τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις ὅτι κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος ὁ τῆς ἐκείνων ὑπεροχῆς ἡττώμενος· τὰ δὲ τῆς ὑπεροχῆς τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις, ὅτι καὶ ἔξω σαρκὸς, καὶ τοῦ τεθνῶσαι κρείττους εἶσι, γεγονότος ἐν ταῖς αὐτῶν καὶ διὰ τὴν ἐκείνων κένωσιν. Ἀλλ' ὁ βραχὺ παρ' ἀγγέλου ἡλαττωμένος διὰ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον, ἐν ὑπεροχῇ θεότητος ὢν, προσκυνεῖται παρ' αὐτῶν, καὶ ἐνιδρύεται θάκοις, οὐς περιεῖχον ἐκεῖνοι δοξολογῶντες αἰεὶ, καὶ τῶν δυνάμεων αὐτὸν ὀνομάζοντες κύριον. Ὅτι δὲ καὶ ἡ κένωσις αὐτοῦ τῷ Θεῷ λόγῳ σαρκωθέντος ἐστίν, ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις Κύριλλος ἐν τοῖς πρὸς τὰς ἀντιρήσεις Θεοδορίτου γραφεῖσιν, ὡς ἐποίησεν ὁ αὐτὸς Θεοδόριτος κατὰ τοῦ τετάρτου αὐτοῦ κεφαλαίου οὕτω λέγει, Ὅτι μὲν σμικρὰ τῷ ἐκ τοῦ Θεοῦ φύντι λόγῳ πάντα ἐστὶ τὰ ἀνθρώπινα, φαίην ἂν βανὸν δίχα παυτός. Ζητῶ δὲ τὴν κένωσιν, τίς ἂν γενεσθῇ νοῦτο, καὶ τίς ὁ τοῦτο παθὼν ἐκουσίως; Εἰ μὲν γὰρ, ὡς αὐτοὶ φασιν, ἡ τοῦ δούλου μορφή, ἦτοι, τὸ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ πῶς, ἢ τίνα μεκένωται τρόπον, εἰ προσελήθην παρὰ Θεῷ; εἰ δὲ αὐτὸς ὁ ἐν μορφῇ, καὶ ἰσότητι τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων λόγος, ἑαυτὸν κενῶσαι λέγεται, πῶς δὴ πάλιν, ἢ τίνα τρόπον μεκένωται, εἰ παραιτοῖτο τὴν κένωσιν; κένωσις δὲ τῷ Θεῷ λόγῳ, παθεῖν ἢ εἰδότες τὴν τροπὴν, τὸ δράσαι τι καὶ εἰπεῖν τῶν ἀνθρώπων, διὰ τὴν πρὸς σάρκα σύνοδον οικονομικὴν. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις Κύριλλος ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ κατὰ Νεστοριανῶν οὕτω λέγει, Ἀρ' οὖν ὁ θεσπέσιος Παῦλος πεφαινόμηνε τοῦδε ἡγιασμένου διὰ τῆς πίστεως, ἐναργέστατα λέγων περὶ τοῦ μονογενεῖς, ὅτι πλάσιος ὢν ἐπώχευσε δι' ἡμᾶς; μὴ γένοιτο· ἀληθεύει γὰρ πάντως τῆς ἀληθείας ὁ κήρυξ· ἀλλὰ γὰρ τίς ὁ πλάσιος ἐστίν, καὶ τίνα τρόπον ἐπώχευσε; βασιανίζτω καὶ νῦν ὁ λόγος ἡμῶν· εἰ μὲν γὰρ, καθὰ καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν αὐτοὶ τεταρσῆκασιν, ἄνθρωπος ἀνελήφθῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ, πῶς ἐπώχευσε ὁ ἀναληφθεὶς, καὶ τοῖς ὑπὲρ φύσιν ἁγιώμασιν ἐκλελυμένους; Δεδόξασαι γὰρ, ἢ εἰ μὴ τῷ ἐστὶν ἀληθές, διαβεβλήσεται παρ' αὐτῶν ἡ ἀνάληψις, ὡς κατακομίσασα πρὸς τὸ μέτρον, καὶ πρὸς γὰρ τὸ δυσκλεῖστον τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον· ἀλλ' ὥδε φρονεῖν ἀπληγῆ· οὐκ ἔστιν ἐπώχευσε ὁ ἀναληφθεὶς· λείπεται τοῖνυν εἰπεῖν, ὅτι γέγονεν ἐν πτωχείᾳ τῇ κατ' ἡμᾶς ὁ πλούσιος, ὡς Θεός. Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῶν θεοφανῶν οὕτω λέγει, Προελθὼν δὲ Θεὸς μετὰ τῆς προσλήψεως, ἐν ἐκ δύο τῶν ἐναντίων, σαρκὸς,

prio spontaneam mortem sustinuit, & suprema gloria propter passionem coronatur, quod per ipsam aboleverit mortem, & sustulerit corruptionem, existens ipse vita, & incorruptio. Quando itaque Iesum nominat, non ibi hominem seorsum, & singulariter acceptum intelligimus, sed ipsum Filium Dei Unigenitum secundum dispensationem sanctis Angelis dignitate cedentem; is enim vere factus est homo, qui excellentiae illorum cedere praedicatur. Sublimitas autem sanctorum Angelorum est extra carnem esse, mortique minime subiaci: utrisque vero, voluntaria exinanitione, subiectus fuit Filius; & qui parum ab Angelis minuitur, propter humanitatis scilicet conditionem, in sublimitate Deitatis existens, ab ipsis adoratur, & in throni sedes, circa quos stant Angeli, glorificantes semper, ipsumque Dominum virtutum incessanter proclamantes. De eadem rursus exinanitione ad incarnatum Deum Verbum pertinente constat ex eodem Cyrillo in Libro adversus confutationes Theodoretii, ad confutationem Theodoretii contra quartam eius Capitulum, Quod parva, inquit, sint omnia humana Verbo ex Deo nato, absque mora, quin haeream, dixero. Quaero autem cuiusnam esse putetur exinanitio, & quis hanc voluntarie tulerit? Etenim, si, quemadmodum illi dicunt, forma servi, vel quod est ex semine David; quomodo, vel quo pacto exinanitum est, si a Deo assumptum est? Si autem ipsum Verbum, quod in forma, & aequalitate Dei & Patris existit, se ipsum exinanivisse dicitur; quomodo, vel quo pacto exinanitum est, si refutavit exinanitionem? Exinanitio autem Deo Verbo, versionem potius nescio, est facere, ac dicere quiddam humanum propter dispensationem ad carnem conventum. Iterum sanctus Cyrillus in eodem Libro contra Nestorianos haec habet, Numquid igitur divinus Paullus fide sanctificatus seduxit, perspicue de Unigenito dicens, Quum esset dives, egenus propter nos effectus est? Absit. Vera namque omnino loquitur veritatis praeco. Sed quisnam est dives, & quomodo factus est egenus? Etiam nunc sermo noster examinet; siquidem quemadmodum sentire, ac proloqui aucti sunt ipsi, homo assumptus est a Deo, quomodo pauper factus est, is qui assumptus est, dignitatem super naturam effulgens? nam glorificatus est, vel si hoc nequaquam verum est, derogabitur ab eis assumptioni, quod eum ad ignobiliorem, atque minorem deduxerit humanitatis conditionem. Id porro absurdum est cogitare: non igitur egenus factus est, assumptus. Reliquum est ergo ut dicamus in paupertate nostra factum esse eum, qui tamquam Deus, dives erat.

Similiter S. Gregorius Theologus in Sermone de Christi Natali haec habet, Progreffus autem Deus cum humanitate, unum ex duobus inter se contrariis, carne nimirum

καὶ πνεύματος, ὃν τὸ μὲν ἐδέωκε, τὸ δὲ ἐδέωκεν· ὃ τῆς καινῆς μέσεως, ὃ τῆς παραδόξου κρᾶσεως· ὃ ὢν γίνεται, καὶ ὁ ἄκτιστος κτιστάται, καὶ ὁ ἀχώρητος χωρεῖται διὰ μέσης ψυχῆς νοεῖς μεσιτεύοντες θεότητι, & σαρκὸς παχύτητι, & ὁ πλατίζων πτωχεύει· πτωχεύει γὰρ τὴν ἐμὴν κάθαρσιν, ἐν ἧν πλεονήσω τὴν αὐτοῦ θεότητα· καὶ ὁ πλήρης κενούται· κενούται γὰρ τῆς ἐαυτοῦ δόξης ἐπὶ μικρὸν, ἐν ἧν τῆς ἐκείνου μεταλάβω πληρώσεως.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Ἀθανάσιος ἐρημικεύων τὰ τῷ ἀποστόλῃ ῥητὰ λέγοντος, ὅς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἐκένωσεν ἑαυτὸν, μορφὴν δούλου λαβὼν, οὕτω λέγει, Τί τοῦτε λευκότερον, & ἀποδεικτικώτερον γένοιτο ἂν; ὁ γὰρ ἐξ ἐλαττόνων βελτίων γέγονεν, ἀλλὰ μάλλον Θεὸς ὑπάρχων, τοῦ δούλου μορφὴν ἔλαβε, & ἐν τῷ λαβεῖν ἢ ἐξελτιώθη, ἀλλ' ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν. Καὶ μετ' ὀλίγον, Τί δὲ τῷ ἐστίν, ἢ τὸν ἐν μορφῇ Θεοῦ ὄντα, & εὐγενῆ πατρός ἦν ταπεινώσαι ἑαυτὸν, & δούλον ἀνδ' ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν γενέσθαι; Καὶ μετ' ὀλίγον, Ὁ γὰρ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ λέγεται, ὅτι ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπυράνιος, διὰ τὸ ἐξ οὐρανοῦ καταβιβῆναι τὸν λόγον.

Ἀλλὰ & ὁ ἐν ἀγίοις Γρηγόριος ὁ ἐπίσκοπος Νύκκης κατὰ Εὐνομίαν ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ οὕτω λέγει, Ταῦτα περὶ τὸν ἑαυραμένον ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν· & διατῆτο ὑπερυψύμενος κατὰ τὸ ἡμέτερον τῆς δυνάμεως μέτρον ἢ ἀπολήγομεν, ὅτι ὁ μηδὲν χωρητὸς διὰ τὴν ἀφρασίαν αὐτοῦ, & ἀπρόσιτον μεγαλιότητα, πλὴν ἐαυτοῦ, & τῷ πατρὶ, καὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ, ὅπως & πρὸς κοινωνίαν τῆς ἀσθενείας ἡμῶν καταλθεῖν ἠδυνήθη· οἱ δὲ ταύτην ἀπέδειξεν τῆς κατὰ τὴν φύσιν ἀλλοτριότητος τῷ ἡμῶν πρὸς τὸν πατέρα ποιούται, τὸ διὰ σαρκὸς, καὶ σαυροῦ φανερωθῆναι τὸν κύριον· ὡς τῆς μὲν τῷ πατρὶ φύσεως καθαρῶς ἐν ἀπαθείᾳ διαμενέσης, & μηδὲν τρόπον τὴν πρὸς τὸ πάθος κοινωνίαν ἀναδέχασθαι δυναμένης, τῷ δὲ ἡμῶν διὰ τὸ πρὸς τὸ ταπεινότερον παρηλλαγθῆναι τὴν φύσιν, πρὸς σαρκὸς τε καὶ θανάτου πείραν ἢ ἀδυνατῆτος ἐλθεῖν. Καὶ μετ' ἑτέρου, Διατῆτο γὰρ & τῷ κυρίῳ τῆς δόξης ὁ σαυρὸς λέγεται, καὶ πάντα γλώσσα ἐξομολογεῖται, ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς. Εἰ δὲ χρὴ & τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν διελεῖν τρόπον, σκεψόμεθα τί τὸ ἀπόβησκον, & τί τὸ κατάλυον τὸν θάνατον, & ἢ τὸ ἀνακαινόμενον, & τί τὸ κενύμενον· κενύται μὲν γὰρ ἡ θεότης, ἵνα χωρητὴ τῇ ἀνθρωπίνῃ γένηται φύσει· ἀνακαινύται δὲ τὸ ἀνθρώπινον διὰ τῆς πρὸς τὸ θεῖον ἀνακράσεως θεῖον γινόμενον.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων πατέρων τεθήκαμεν, ἵνα ταῦτα κατανοήτες γινώγητε, ὡς τὰ παρ' ἡμῶν προτεθειμένα, & Ἀρειανοὶ, & Νεστοριανοὶ κατὰ τὸ κυρίον, & Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς λέγουσιν ἀσεβῶς. Οἱ μὲν γὰρ Ἀρειανοὶ στυβάζοντες τὸν ἦν κτίσμα, & ἀλλότριον τῆς πατρικῆς δόξης ἀποδείξαι, & τὸ πάθος, & τὰ ἄλλα τὰ τα-

rum, & spiritu, quorum alterum deificavit, alterum deificatum est. O novam mixtionem! o admirandam temperationem? Qui est, fit; qui creatus non est, creatur: qui nullo loco contineri potest, per interventum animae spiritualis, inter divinitatem, & carnis crassitiam medius continetur. Qui locupletes alios dat, paupertate adficitur: carnis enim meae paupertatem sumit, ut ego divinitatis illius divitias consequar. Et qui plenus est, exinanitur: sua enim gloria ad breve tempus exinanitur, ut ego plenitudinis ipsius particeps efficiar.

Sed sanctus etiam Athanasius exponens ea Apostoli verba, qui quum in forma Dei esset, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens, haec scribit, Quid hoc clarius, aut probatius esse poterit? Non enim ex deteriore melior factus est, sed potius, quum Deus esset, servi speciem adsumsit, neque in adsumendo melioratus est, sed humiliavit semetipsum. Et post pauca, Quid hoc est autem, quam eum, qui in forma Dei esset nobilisque Patris filius, humiliasse semetipsum, & servum pro nobis factum esse? Rursusque post pauca, Verbum enim caro factum est, diciturque propterea hic homo de caelo caelestis, quia Verbum ipsum de caelo descendit.

Sanctus pariter Gregorius Nyssenus in tertio adversus Eunomium Libro disserit in hunc modum, Haec ipsi de Crucifixo credidimus: itaque iuxta propriae virtutis mensuram ipsum extollere non cessamus, quod scilicet ob ineffabilem, inaccessibleque magnificentiam suam indivisus a Patre etiam, & a Spiritu Sancto ad nostrae infirmitatis communionem advenire potuerit: illi autem, id argumentum esse naturae extraneitatis Filii a Patre constitunt: apparuisse nimirum aientes Dominum per carnem, & crucem, ita ut paterna natura in impassibilitate permanente, nullaque ratione passionis communionem suscipere possenti, Filius, transformata in humilissimam naturam, per carnem, & mortem minime incipax passionis adveniret. Et post alia, subdit, Idcirco enim & Domini gloriae Crux dicitur, & omnis lingua Dominum Iesum Christum in gloria Dei Patris esse confiteatur. Namque si cetera etiam eodem modo dividere oporteat, quis sis ille qui mortuus est prospiciemus: quis, qui mortem dissoluerit: & quid renovatum, quid autem exinanitum. Exinanitur quippe divinitas, ut humanitatis suscipiendae capax fiat; humanitas autem propter commixtionem divinitatis divina effecta renovatur.

Atque haec nos quidem ex sanctorum Patrum doctrina proposuimus, ut ea percipientes intelligatis, quae constituta a vobis sunt, ea ipsa ab Arianis, atque Nestorianis adversus Dominum nostrum Iesum Christum impie sustineri. Ariani scilicet Filium creaturam esse, atque extraneum a paterna substantia demonstare conati, passionem eius, ceteraque humili-

πεινὰ τῇ θεότητι αὐτῇ μόνῃ ἐπάγουσιν· οἱ δὲ Νεστοριανοὶ δύο ἦν εἰσάγειν βεβημένοι, κενωρισμένως λέγουσι τὸν Θεὸν λόγον, ὃ κενωρισμένως τὸν Χριστὸν υἱὸν ἀνθρώπου, καὶ μόνῃ τῷ ἀνθρώπῳ τὰ ταπεινὰ ἀποπέμψαν. Ἀλλ' ὅχι ὅτι οἱ ἅγιοι πατέρες διδάσκουσιν· ὅδε γὰρ διὰ τὰ ταπεινὰ τροπὴν λέγουσι τῆς τῷ ἡμῶν θεότητος, ὅδε διὰ τὰ ὑψηλὰ διαίρεσι τὴν ἀνθρώπινην τῆς θεότητος, ἀλλὰ τῷ ἐνδὲ, ὃ τῷ αὐτῷ μονογενεῖ Θεῷ λόγῳ σεσαρκωμένῳ, καὶ ζωανθρωπήσαντος, καὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰ ταπεινὰ εἶναι παραδιδόσιν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ τοῖς ὑμετέροις ἐκτεθείκατε κεφαλαίοις ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς, ὅτι καλῶς εἶπε δύο φύσεις, μίαν ἐξουσίαν, ἢν πρόσωπον, καὶ ἐν τούτῳ τὴν ποιητὴν τοῦ γράψαντος τὴν ἐπιστολὴν διελέγξομεν. Ὁ γὰρ μὴ ὁμολογῶν, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος σαρκωθείς ἐκ τῆς παρθένου ἐκγονώθηκε, τίνος τὰς δύο φύσεις λέγει; Ἀλλὰ πρόδηλον, ὅτι ἀντὶ προσώπων τὰς δύο φύσεις λαμβάνει, κατὰ Νεστόριον, καὶ Θεόδωρον, ὅς ἐπαινεῖ ἡ ἀσεβὴς αὐτῇ ἐπιστολῇ. Εἰ γὰρ καὶ ἐν πρόσωπον, καὶ ἕνα ἦν δοκεῖ λέγειν ἡ ἐπιστολὴ, τὸτο καὶ Θεόδωρος, καὶ Νεστόριος λέγουσι, τὸν Χριστὸν ἀνθρώπου μόνον λέγοντες ἐπέχειν τὸ πρόσωπον τῷ Θεῷ λόγῳ, καὶ ἔχειν τὴν ἁξίαν ἐκ τὴν τιμὴν τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ τὴν χάριν τῆς ὑποστάσεως, καὶ εἰς τόπον αὐτοῦ προσκυνεῖσθαι, καὶ διατοῦτο ὑποκρίνονται λέγειν ἕνα ἦν, καὶ ἐν πρόσωπον τοῦ λόγου, καὶ τοῦ Χριστοῦ, κοινωνοῦντες μόνῃ τῷ ὀνόματι τῆς ὑπόστατος· τοῦτο δὲ δεικνύται φανερώς ἐκ τοῦ λέγειν τὴν ἐπιστολὴν τῶν δύο φύσεων μίαν ἐξουσίαν, ὡς καὶ ὑμεῖς ἐγράφατε· μία γὰρ ἐξουσία οὐκ ἐπὶ διαφόρων φύσεων, ἀλλ' ἐπὶ διαφόρων λέγεται προσώπων, ὑπερ ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος ὁμολογούμεν. Ὅθεν καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἀνεθεμάτισαν τὰς λέγοντας κατὰ δύναμιν, ἢ ἁξίαν, ἢ αὐθεντίαν, ἢ σχῆσιν, ἢ τιμὴν ἠνωσθαι τῷ λόγῳ τὸν ἀνθρώπου, καὶ μὴ ὁμολογεῖντες κατὰ ὑπόστασιν τῶν δύο φύσεων τὴν ἕνωσιν γεγενῆσθαι. Ὅπως δὲ καὶ τοῦτο ὁρῶς εἰρημένον τοῖς ἁγίοις πατέρεσι περὶ διαφορὰς τῶν δύο φύσεων, οἱ τὰ Νεστορίῳ δοξάζοντες, ὧν τῆς ἀπιστίας ἀρχηγός ἐστι Θεόδωρος, ἀσεβῶς ἐκλαμβάνουσι, τὰς φύσεις ἀντὶ προσώπων λέγοντες, καὶ προσώπων κατὰ σχῆσιν ἕνωσιν πρεσβεύοντες, ἐν πρόσωπον ὑποκρίνονται λέγειν, αὐτὸς ὁ ἀσεβὴς Θεόδωρος δεικνύσιν ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῶν κατὰ Ἀπολινάριου τοῦ αἰρετικοῦ γράφων οὕτως· Ἀυτάρκως δὴ τὸ διάφορον τῶν φύσεων ἡμῶν ὑποδείκνυσιν διὰ τέτων· εἶγε τὸν μὲν ἐκπλήττεται, ὡς δι' ὑπερβολὴν φιλανθρωπίας ἐλόμενον, μνήμην τε καὶ ἐπίσκεψιν ποιήσασθαι τοῦ οὕτως εὐτελοῦς· τὸν δὲ μακαρίστῳ ἡγείται, ὡς τοιούτων ἡξιωμένον. Ἀλλὰ γὰρ οὕτω μὲν τὴν τε διαίρεσιν τῶν φύσεων ποιεῖται, καὶ μὴν καὶ τὴν διαφορὰν τῆς τε τῷ λαβόντος φύσεως, καὶ τῆς τοῦ ληφθέντος ἡμῶν ὑποδείκνυσιν ἡ θεία γραφή· φροντίζουσα δὲ τοῦ καὶ τὴν ἕνωσιν ἡμῶν

lia soli tribuunt divinitati: Nestoriani contra, qui duos inebere filios nitantur, separatim Deum Verbum, separatimque purum hominem proficiunt, quaeque ad humilitatem pertinent passionis, solo homini adiudicanda esse discernunt. Verum non haec a sanctis Patribus docemur; neque enim ex his, quae demisse dicta sunt divinitatis Filii conversationem admittunt, quemadmodum neque ex sublimibus divinitatem dividunt ab humanitate, sed de uno, eodemque Deo Verbo incarnato, homineque factio iam sublimia, quam humilia dicta esse tradiderunt.

Quum autem in vestris iisdem Capitulis hoc adieceritis etiam, ex eadem haustum Epistola, recte ibi duas naturas, unicam autem personam, unicam potestatem dici, circa id ipsum quoque illius scriptoris impietatem operae pretium erit detegere. Qui enim non confitetur Deum Verbum incarnatum ex Maria Virgine, & hominem factum esse, cuiusnam dicit duas esse naturas? Sed patet ipsum duas naturas loco personarum admittente, Nestorii, Theodorigue sensu, quos summis laudibus execrabilis ea extollit Epistola. Si enim unicam personam, unicamque Filium indicare videtur Epistola, hac loquendi ratione usi sunt Nestorius etiam, & Theodorus, aientes Christum purum hominem superhabere Dei Verbi personam, habereque Dei Verbi honorem, atque dignitatem, gratiamque adoptionis praeterea, atque eius loco adorari; quamobrem se unicum Filium, unicamque Christi personam dicere simulant, solo convenientes filiationis nomine: quod manifeste ex sententiarum modo, qui in Epistola adhibetur, colligitur, quo dicitur duplicis naturae unicam esse potestatem, quemadmodum pariter vos ipsi scriptis. Unica nempe potestas non de diversis naturis, sed de diversis personis dicitur, quod etiam in sancta Trinitate agnoscimus, atque confitemur. Quamobrem SS. Patres anathema dixerunt iis, qui affirmarent hominem Deo Verbo unitum esse secundum potentiam, vel potestatem, vel habitum, vel dignitatem; neque unionem factam esse in duplicis naturae unica subsistentia faterentur. Quemadmodum quod pariter recte dictum a sanctis Patribus est de duplicis naturae discrimine, id Nestorii sectatores, Theodoro infidelitatis duce, sibi adsumunt, naturas loco personarum nominantes, & personarum habitualem unionem venerantes, ut unam simul personam se dicere. Impius ipse id offendit Theodorus, in quarto adversus Apollinarium haereticum sermone haec scribens. Satis profecto nobis naturarum discrimen ostenditur per haec, quae proposita sunt; de illo siquidem obfuscatur, quod per benignitatis superabundantiam ita induitur, ut sic summi hominis memoria, & visitatio fieret; hunc vero, veluti talibus dignatum, beatissimum existimat. Id ipsum autem naturarum distinctionem offendit: quod quidem sumentis summi naturae discrimen divina ipsa nobis ostendit scriptura

ὑποδείκνυσιν, ἡ τῷ ληφέντῃ πρὸς τὸν λαβόντα προγγέγονε, λέγει πολλάκις κατ' ἐνωσιν τὰ ἐκότερα τῶν φύσεων ἰδιαζόντως προσόντα, ὡς ἂν τὴν πρὸς τὸν λαβόντα ἕνωσιν τῷ ληφθέντῳ ἡμῶν παραδηλώσειεν. ὅσα τε τέτρη ἐκ τῆς πρὸς ἐκείνον γέγονε συναφείας.

Ἀποδείξαντες τοίνυν τὸν δυσσεβῆ Θεόδωρον τὰς φύσεις ἀντὶ προσώπων λέγοντα, ἐτι μείζονα προαγγάμεν αὐτοῦ βλασφημίαν διελέγχουσιν αὐτὸν, ποίαν λέγει τὴν ἕνωσιν πρὸς κατακρίσιν τῶν ἐκδικούντων αὐτόν. Ἐν γὰρ τῷ περὶ ἐνανθρωπήσεως ὁγδόῳ λόγῳ οὕτω λέγει, Πρόδηλον, ὅτι ὡς τὸ τῆς ἐνώσεως ἐφαρμόζει· διὰ γὰρ ταύτης συναχθεῖσαι αἱ φύσεις, ἐν πρόσωπον κατὰ τὴν ἕνωσιν ἀπετέλεσαν· ὡς τε ὅπερ ὁ κύριος ἐπὶ τῷ οὐκίτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία, εἵπομεν ἂν καὶ ἡμεῖς εὐκότως κατὰ τὸν τῆς ἐνώσεως λόγον, ὡς τε οὐκίτι εἰσὶ δύο πρόσωπα, ἀλλ' ἐν, δηλονότι τῶν φύσεων διακεκριμένων. Ὅσπερ γὰρ ἐκεῖ οὐ λυμαίνεται τῷ ἀριθμῷ τῆς δυάδος τὸ μίαν λέγεσθαι τὴν σάρκα, πρόδηλον γὰρ κατὰ μίαν λέγεται· οὕτω κατὰ τὴν ἕνωσιν αὐτῶν φύσεων διαφορὰν τοῦ προσώπου ἡ ἕνωσις. Ὅταν μὲν γὰρ τὰς φύσεις διακρίνωμεν, τελείαν τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ λόγου φαρμὴν, καὶ τέλειον τὸ πρόσωπον, οὐδὲ γὰρ ἀπρόσωτον εἶναι ὑπόστασιν εἰπεῖν, τελείαν δὲ καὶ τὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν, καὶ τὸ πρόσωπον ὁμοίως. Ὅταν μὲντοι ἐπὶ τὴν συνάφειαν εἰδωμεν, ἐν πρόσωπον τότε φαρμὴν. Ταῦτα ἡμεῖς, εἰ καὶ φρικτὸν εἶναι λέγειν Χριστιανοῖς, ὅμως διὰ τὴν μακρίαν τῶν ἐκδικούντων Θεόδωρον, καὶ τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν προαγγαλὴν ἠναγκάσθημεν, ἵνα τὸν Θεὸν ἡμῶν παρακαλοῦντες γενέσθαι, δι' ὧν ἀπάντων ἀποδείκνυται, ὅτι πάσης τῆς Θεοδώρου ἀσεβείας μετὰ εἶναι ἡ κατάρτος ἐκείνη ἐπιστολή.

Καὶ ταῦτα μὲν ἅπαντα ἀπεκρινάμεθα πρὸς τὰ τῷ ὑμετέρῳ κεφαλαίῳ περιεχόμενα, δι' ὧν ἐποινάσασθε τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν ἐκδικήσαι, καὶ διὰ ταύτην τὴν Θεόδωρον, καὶ Νεστορίῳ κακοδοξίαν ἀνασώσασθαι, ὧν τὴν ἀσέβειαν ἡ αὐτὴ ἐπιστολή ἐπαινεῖ. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ τῆς μνημονεύσεως ἀσεβῶς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Μάριν τὸν αἰρετικὸν γεγραμμένης παραλειπίτε, καὶ οὐκ ἐτολήκατε ταῦτα τοῖς ὑμετέροις κεφαλαίοις ἐνθεῖναι, ἵνα μὴ ἐκ τέτων τὴν ἐξ ὑμῶν ἐκδικημένην ἀσέβειαν ὁ παρ' ὑμῶν τῶν Χριστιανῶν μάχη λαβὲ, ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν εἶναι καὶ ταῦτα διὰ βραχείων φανερώσαι· περίηται γὰρ τοῖς παρ' ὑμῶν παραλειμμένοις ἡμῶς τῆς ἀσεβῶς ἐκείνης ἐπιστολῆς. Ὅτι Κύριλλος τὰς ἀκούας πάντων τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐν τῇ κατ' Ἐφέσον συνόδῳ συνεληφέντων, τῷ φαρμάκῳ τῷ τηρῶντι τὰς ὀφθαλμοὺς τῶν σοφῶν κατέσχεν· εἴρε δὲ ἀφορμὴν ἐκ τοῦ κατὰ Νεστορίου μίσους· καὶ ὅτι κατέλειπε τῆς ἐπισκοπῆς Νεστόριον ἢ ἐν Ἐφέσῳ σύνοδος, κρίσεως, καὶ ζητήσεως μὴ γενομένης. Καὶ τῶν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ περιέχεται, Ὅτι

prima. Indicare quippe eam unitatem volens, quae ad id quod sumtum est pertinet, dicit per unitatem, sive unionem utriusque naturas sibi fecisse proprias; ita ut, atque eius qui erat, atque summi, ac eius qui summius est nobis ostenderit unitatem, quae ex facta cum ipso coniunctione processit.

Quum itaque demonstratum luculenter sit, impium Theodorum naturae nomen pro persona usurpasse, deteriore adhuc eius blasphemiam proferamus in medium, qua docetur, quid ipse unitatis nomine intelligat, ut plenius condemnentur eius patrocinatores. In octavo igitur sermone de incarnatione haec scribit. Constat autem quid unitatis importetur: per hanc enim coalescentes naturae unicam personam unitate perficiunt; ita ut, quemadmodum de masculo, & foemina Dominus inquit, eos non iam duos, sed unam carnem esse, similiter etiam, unitatis ratione, non iam duae, sed unica sit persona, constanter semper distinctione naturarum. Quemadmodum enim ibi numeri non tollitur duplicitas, quod una caro dicatur; liquet enim quemadmodum una dicatur, eodem pariter modo minime naturae aufert discrimen, unitas ipsa personae. Quum porro naturas discernimus, perfectam Dei Verbi naturam profitemur, perfectamque personam; non enim hypothesis dici absque persona potest, perfectam pariter humanam naturam, personamque similiter. Quum autem in harum copulationem, sive coniunctionem animam intendimus, unicam tunc esse personam praedicamus. Haec nos, quamquam dictu Christianis horribilia, producere in medium coacti sumus ex Theodori, imptaeque Epistolae patronorum infamia, propitium nobis Deum fieri postulantes, quibus tamen demonstratum est, universa Theodoriana impietate execrabilem eam Epistolam esse referentiam.

Et haec quidem respondimus ad ea, quae in vestro Capitulum Libro continebantur, quibus impiam praefatam Epistolam vindicare nitebamini, pravaeque propterea Theodori, Nestoriique insinuationes sententias, quorum praefata Epistola commendat impietatem. Quoniam vero permulta in memorata impia Epistola ad Marim haereticum scripta praeteritis, neque ausi estis ea vestris Capitulis inferere, ne forte ex iis etiam Christianus populus, quanta a vobis propugnaretur impietas intelligeret, necessarium esse iudicavimus, haec quoque pauca ostendere. In ea enim Epistolae parte, quae praetermissa a vobis est, habetur. Cyrillum aures omnium Episcoporum Ephesum convenientium medicamine quodam obtinuisse; in caecanti sapientium oculos obtinuisse; in Nestorium praconcepto: nullaque infusa disquisitione & iudicio Nestorium ab Ephesina synodo, sede sua fuisse deturbatum. Pari-
ter in eadem Epistola habetur. Duodecim ea Capitula ab Cyrillo conscripta, quamquam

Exstat in
Codic. Chalc.
Paris. II. 454.
X. Labb.
Codic. ed.
Paris. 1733.
Tom. IV. p. 174.

τὰ δώδεκα κεφάλαια τὰ παρὰ Κυρίλλου γρα-
φέντα, ἐναντία ὄντα τῆς ὁρθῆς πίστεως, προ-
έθηκαν οἱ ἐν Ἐφέσῳ συναχθέντες ἐπίσκοποι,
καὶ ἐβεβαίωσαν, καὶ συνήνεσαν αὐτοῖς, ὡς τῇ
ὁρθῇ πίστει συνάδουσιν· καὶ ὅτι Νεστωρίος ἐπει-
δὴ ἔμισετο ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει, καὶ παρὰ τῶν
πρώτων αὐτοῦ, ὑποσέφαι ἐκείνῳ ἡθύνθη.·
Καὶ διὰ πάντων ὁ γράψας τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ
ἐπιστολὴν, οὐ μόνον τὴν αἰρετικὸν ἐκδικεῖ
καὶ ἐπαινεῖ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀρθοδόξους λέ-
γει. Περὶ γὰρ τοῦ μακαρίου Ραββίου τοῦ
Ἐδέσσοις ἐπισκόπου, ἀνδρὸς ἐν ἐπισκόποις ἐπι-
σήμου, ὃ τὸ μνημα θαύματα ποιεῖ μέχρι
τῆς σήμερον, οὕτω φησὶν ἐν τῇ αὐτῇ ἀσε-
βεῖ ἐπιστολῇ, „Ὅτι ὁ τύραννος τῆς ἡμετέρας
πόλεως, ὃν οὐδὲ αὐτοὶ ἀγνοοῖ, προφάσει
τῆς πίστεως οὐ μόνον τὴν συζώντα αὐτῷ
διώκει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡδὴ πάσαι πρὸς τὸν
κύριον ἀπελθόντας· ὃν εἰς ἐξιν ὁ μακάριος
Θεόδωρος, ὁ κήρυξ τῆς ἀληθείας, καὶ διδά-
σκαλος τῆς ἐκκλησίας, ὃς ὁ μόνον ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ ζωῇ τῆς αἰρετικῆς ἐκολάφισε διὰ τῆς
οἰκίας πίστεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον
ἄλλα πνευματικὰ τοῖς ἰδίοις βιβλίοις, τοῖς
τῆς ἐκκλησίας τέκνοις κατέλειψεν· ὡς καὶ ἡ
σὴ εὐλογία μετ' αὐτοῦ λαλήσασα γινώσκει,
καὶ ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ συγγραφεύων ἐπίστυ-
σε· τοῦτον ἐδόλμυσεν ὁ πάντα τολμῶν ἐπ'
ἐκκλησίας φανερώς ἀναθεματίσαι.· „Καὶ πάλιν
περιέχεται τῇ αὐτῇ ἀσεβεῖ ἐπιστολῇ πρὸς
ὑβρίν τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου „Ὅτι ἡ καρ-
δίᾳ τοῦ Αἰγυπτίου ἐμαλάχθη, καὶ χωρὶς
συνύστεως τῇ ὁρθῇ πίστει συνήνεσε· καὶ ὅτι
ἀτάκτως κατὰ τῶν ζώντων, καὶ τῶν τε-
λευτησάντων ὁρμήσαντες, ἐν αἰσχύνῃ εἰσιν,
ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀπολογούμενοι πταισμάτων, ἢ
ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτῶν διδασκαλίᾳ διδά-
σκοντες· καὶ ὅτι χρὴ ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν,
καὶ εἰς τὸν ἐνοικῶντα ἐν αὐτῷ.· „Καὶ ταῦτα
μὲν ἐγκείμενα τῇ μνημονεύσει ἐπιστολῇ φανερὰ
ὑμῖν ἐσπυδάσαμεν καταστήται, ἵνα καὶ ὕτως
ὁφθαλμοῖς, ποτὲ τὰ ὀρθὰ ἐπιλεγόμενοι ἀναχωρήσητε
ταύτης τῆς κακοδοξίας.

Τοσαύτη δὲ ἐστὶν ἡ τῆς μυσαρῆς ἐπιστολῆς ἀσε-
βεια, ὅτι ὅδὲ ὑμεῖς ἐτολμήσατε πάντα, ὡς
εἴρηται, τὰ περιεχόμενα αὐτῇ τοῖς παρ' ὑμῶν
πεμφθεῖσι κεφαλαίοις ἐνδείναι εἰ καὶ τίνα ἐξ
αὐτῶν διετραμμένῃ ἐννοίᾳ ἐρμηνεύειν ἐπειράξη-
τε. Τίς γὰρ χριστιανὸς δύναται συναριθμεῖ-
σθαι μὴ λέγων ἀσεβῆ τὴν ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ
τοιαῦται, ἢ τοσαῦται περιέχονται βλασφη-
μίαι; Ὅ γὰρ τὴν ἐπιστολὴν ἐκδικῶν, τὴν τὸν
ἅγιον Κύριλλον αἰρετικὸν καλέσαν, καὶ τὴν ἐν
Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον ἐμβάλλουσιν, φανε-
ρῶς Νεστωρίον, καὶ τὴν αὐτοῦ ἀσέβειαν δέχε-
ται, ὃν ἡ αὐτῇ ἐπιστολῇ λέγει διχα κρίσεως
καὶ ζητήσεως καταδικασθῆναι, καὶ ὃ διὰ τὰ
δύγματα, ἀλλὰ διὰ τὸ μῖσος τῶν πολιτῶν
εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὴ ὑποσέφαι· καὶ ὁ μόνον
εἰς τὸτο ἀμαρτάνει ὁ τὴν ἀσεβῆ ἐπι-
στολὴν ἐκδικῶν, ἀλλὰ καὶ Καίσινον τὸν πᾶ-
σαν καταδικάζει τὸν εἰπόντα περὶ Κυρίλ-
λου, ὅτι ἡ πίστις Κυρίλλου, ἡμετέρα πίστις
ἐστὶ· καὶ ὁ τὰ δώδεκα κεφάλαια τοῦ ἐν
ἁγίοις Κυρίλλου, ἐναντία τῇ ὁρθῇ πίστει λέ-
γει.

cum recta fide pugnarent, ab Ephestinae syn-
odi Episcopis proposita fuisse atque con-
firmata, illisque eos, tamquam verae fi-
dei consonantibus consensisse; atque Nesto-
rium, propterea quod odio haberetur a ci-
vitate sua, primariisque civibus eius, il-
luc minime potuisse reverti. „Atque hoc
modo nefariae illius Epistolae scriptor, non
modo haereticos tueretur, ac laudat, sed Ca-
tholicos etiam nominare non veretur. De
beato namque Rabbula, Edessenorum Episco-
po, eximiae pietatis Amisibio, cuius ad se-
pulcrum ad haec usque tempora mirabilia
patrantur, hoc modo in impia illa sua E-
pistola scribit „Tyrannus nostrae civitatis,
quem tu etiam ipse non ignoras, qui oc-
casionem fidei, non solum cum eo viventes
persequitur, sed etiam eos, qui dudum ad
Dominum abierunt: quorum unus est bea-
tus Theodorus, praedicator veritatis, & do-
ctor Ecclesiae, qui non solum vivens haere-
ticos per propriam fidem percussit, sed etiam
post mortem arma spiritalia in libris suis re-
liquit Ecclesiae filiis, sicut & tua reve-
rentia, cum eo collocuta, cognovit, & his,
quae ab eo scripta sunt praebuit fidem. Hunc ausus est, qui omnia audet, ab Ec-
clesia anathematizare. „Rursusque in san-
cti Cyrilli contumeliam, haec ipsa in exse-
crabili ea Epistola continentur „Cor Aegy-
ptii emollitum est, & sine vexatione rectae
fidei assensitum est: & inordinate contra
vivos, & mortuos irruentes in confusione
sunt, satisfaciunt pro delictis suis, &
contraria priori suae doctrinae docentes; &
quod oporteat confiteri in templum, atque
inhabitatum in eo. „Atque haec quidem
in memorata Epistola sparsim interiecta, ma-
nifeste vobis ob oculos ponere conati sumus,
ut, etsi fero, quandoque tamen, recta cogi-
tantes a pravis iis opinionationibus, errori-
busque discedatis.

Tanta porro sceleratae illius Epistolae est
impietas, ut neque vos ipsi ausi sitis, ut di-
citur, universa, quae ipsa complectitur, in
Capitulis, quae misistis, proponere; quamquam
nonnulla perversa explicatione interpretari
tentaveritis. Quis enim Christianis erit adnu-
merandus, qui eam impiam non dicat, quae
tot, tantasque continet blasphemias? Quisquis
enim eius Epistolae defensionem suscipit, in
qua S. Cyrillus haereticus appellatur, pri-
maque Ephestina relictus synodus, hic mani-
feste haec a Nestorii partibus, eiusque adhae-
ret impietati: quem ipsa Epistola sine inquisi-
tione, iudicioque damnatum fuisse fateatur
quidem, sed non dogmatum causa, verum
civium odio ad Ecclesiam non esse revertum:
atque non peccati reus est modo ob hanc causam,
qui eius Epistolae tueretur partes, verum
quia Caelestium quoque Papam condemnat,
de Cyrillo dicentem, Cyrilli fidem, nostram
fidem esse. Ac pariter, qui duodecim ea san-
cti Cyrilli Capita cum recta fide pugnare con-

γων ἐπαρξεν, ὃ μόνον αὐτὸν τὸν ἐν ἁγίοις
Κυρίλλον, καὶ τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ Καί-
σινον, καὶ τὴν πρώτῃ ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον
κατακρίνει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύ-
νοδον καταδικάζει, τὴν πατέρα, καὶ διδάσκα-
λον ἰδίον Κύριλλον ἐπιγραφάμενην· ὁπότε καὶ
λέοντα τὸν ἐν ἁγίοις πᾶσαν Ρώμης ὁμοίως
καταδικάζει, ὃς πρὸς τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύ-
νοδον γράφων, εἶπε περὶ τῶν δώδεκα κεφα-
λαίων τῇ ἐν ἁγίοις Κυρίλλῳ „Οἱ ἄνθρωποι οἱ προε-
νεχθέντες κατὰ Νεστωρίον παρὰ Κυρίλλῳ τῇ τῆς
ἁγίας μνήμης ἐν βεβαίᾳ μενέσσαν.·

Πᾶσις δὲ ἀσεβείας πεπληρωμένη ἡ μυσαρῆς
ἐπιστολὴ, ἐν μόνον τῶν ἀληθῶν ἀποκρύψαι ἐκ-
λοχουσιν, ὅτι ἀπὸ ὀρθοδόξων καὶ ἁγίων ἀν-
θρώπων Θεόδωρος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ μετὰ
θάνατον ἀνεθεματίσθη, ἐν ἀσεβῇ Θεόδωρον
διδάσκαλον τῆς ἐκκλησίας, καὶ κήρυκα τῆς
ἀληθείας καλεῖ ἡ αὐτῇ ἀσεβῆς ἐπιστολὴ, τὸν
ὑπὲρ πάντας τῆς αἰρετικῆς βλασφημίας· οὐ
τινος τῶν βλασφημιῶν μέρος ἐλάττω δι-
έτερας ὑμῖν ἐπιστολῆς ἐπ' αὐτῶν ὑμῖν τῶν ἡ-
μάτων ἡδὴ ἐφανέρωσαμεν, ἀποδείξαντες, καὶ
τί οἱ ἅγιοι πατέρες, Κύριλλος, καὶ Πρόκλος;
καὶ Ραββόυλας κατὰ Θεόδωρον, καὶ τῶν
ἀσεβῶν αὐτοῦ λόγων ἔγραψαν, κατακρίναντες
αὐτὸν μετὰ τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας. Τοιαῦται
γὰρ αἱ Θεόδωρου βλασφημίαι εἰσιν, ὅτι οὐ-
δὲ ὑμεῖς ἐτολμήσατε ταύτας ἐκδικῆσαι, εἰ
καὶ τὸν ἐκδόμενον αὐτὰς ἐκδικεῖτε, φανερὰ
ὄντος, ὅτι ἴδετε τὰ κακὰ κατακρίνων, τὸν
ἐκδόμενον αὐτὰ ἐκδικεῖ, πλὴν εἰ μὴ ἐκείνον
τὸν μετανοήσαντα, καὶ τῆς ἰδίας ἀποσάντα
πλάνης, καὶ ταῦτα καταδικάσαντα. Ταῖς δὲ
ἄλλαις ὑβρεσι ταῖς ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ κατὰ
τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλῳ ρηθείαις πρόσκειται
κακεῖνο, ὅτι ἀναισχύνως αὐτὸς ἐν ἁγίοις Κυρίλ-
λῳ ἐστὶ, καὶ ὅτι μεταμελήσει ἐναντία τῇ
πρώτῃ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἐξέμετο· ἐξ ὧν ὁ
τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην γράψας δείκνυται πᾶ-
σις ἀνοίας μεσδὲ. Ποῦ γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις
Κυρίλλος ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτοῦ διδασκα-
λίᾳ ἐξέμετο, ἢ μετενόησεν; ἢ πῶς ἢ ἐν
Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος πατέρα τοῦτον ἐπ-
εγράφετο, εἰ μετεμελήθη; κατὰ τῇ ἐπι-
στολῇ περιέχεται; Ὅ γὰρ μετανοῶν οὐ τοῖς
διδασκαλοῖς συναριθμεῖται, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πλά-
της ὑποσέφας δεκτικὸς ἐστὶ.

Τέλος δὲ τὸ αὐτῆς ὁ γράψας τὴν ἐπι-
στολὴν ἐπαίσατο λέγων „Ὅτι δεῖ ὁμολο-
γεῖν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικῶντα
ἐν τῷ ναῷ.· „Ἐκ τούτων δὲ ὅσον ἡμεῖς εἰς
τὴν ἀσέβειαν τῆς ἐπιστολῆς, ἢ τοῖς ἐκδικῶ-
ντας αὐτὴν, πᾶσα ἡ ὁρθὴ πίστις ἀνατρέ-
πεται. Ἡ γὰρ καθολικὴ ἐκκλησία ἕνα κύ-
ριον Ἰησοῦν Χριστὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ
ὁμολογεῖ, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ναὸν, ἢ εἰς τὸν
ἐνοικῶντα ἐν τῷ ναῷ πιστεύει, ἢ ὁμολογεῖν
διδάσκει· ὅθεν καὶ τοῖς τοῦ ἁγίου ἀξιου-
μένοις βαπτίσματος παραδίδεται ὁμολογεῖν ὃ
πιστεύειν εἰς ἕνα πατέρα παντοκράτορα, καὶ
εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ
τὸν μονογενῆ, ἢ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, οὐ

contendit, is non sanctum Cyrillum modo, at-
que beatae memoriae Caelestinum, primam-
que Ephestinam synodum damnat, sed adversus
quoque sanctum Chalcedonensem Concilium iudi-
cium fert, quod Cyrillum scriptis Patrem ef-
se sibi, atque Doctorem declaravit; atque
insuper adversus sanctum Leonem Romanorum
Pontificem, qui ad Chalcedonensem Concilium
scribens de duodecim sancti Cyrilli Capitulis
haec habet „Definitiones adversus Nestorium
a sanctae recordationis Cyrillo propositae in
toto perstiterunt.·

Quamquam vero omnis plena sit iniquita-
tis execrabilis ea Epistola, unam tamen mi-
nime celare potuit veritatem; Theodoro sci-
licet post mortem etiam a piis, orthodoxisque
hominibus fuisse dictum anathema, & ab Ec-
clesia reiectum esse, quem Theodorum omnium,
qui haecenus existerent, haereticorum maxime
blasphemum, impia illa Epistola Ecclesiae ma-
gistrum vocat, praeconeque veritatis, cu-
ius blasphemiarum exiguum partem altera
iam vobis Epistola exposuimus: verbis namque
S. Cyrilli, Procli, ac Rabbuli, quid ipsi
contra Theodorum scripserint, offendimus, at-
que quemadmodum eum, impiamque eius do-
ctrinam, atque iniquitatem condemnaverint.
Eiusmodi autem sunt Theodori blasphemiae,
ut neque vos ipsi, qui Theodorum eas propo-
nentem tuemini, illas propugnare ausi sitis:
quum tamen constet, a nemine, qui impieta-
tem iudicio suo proscripserit, defendi posse
eiusdem impietatis patronum, nisi is fortas-
se ab errore receperit primum, atque resi-
puerit, atque illa condemnaverit, quae olim
impie docuisset. Ad ceteras autem contume-
lias adversus sanctum Cyrillum ea in Epistola
iectatas adicitur etiam, turpiter egisse Cyril-
lum; adeo ut eorum poenitens, quae docuisset
pridem, adversam illis doctrinam proposue-
rit. Exinde vero Epistolae Scriptor insaniissi-
mus esse proditur. Quo namque loci doctrinam
adstruxit Cyrillus cum sua priore pugnantem?
quo poenituit? vel quomodo fieri potuit, ut a
sancta Chalcedonensi synodo sancti Patris
adnumeraretur, si, quemadmodum narrat E-
pistola, prioris eum suae doctrinae poenituis-
set? Qui enim ab errore revertitur ad sani-
tatem, non inter Doctores adscribitur, sed ve-
luti ab errore conversus est excipiendus.

Hoc denique modo Epistolam Scriptor con-
cludit „Confiteri, ac credere oportet in tem-
plum, & eum qui in templo inhabitat.· „
Quo ex loco, quantum ad impietatem Episto-
lae spectat, eiusque patronos, universa sub-
vertitur recta fides. Catholica quippe Eccle-
sia unicum Dominum Iesum Christum Filium
Dei Unigenitum confitetur, neque uspiam doc-
cet credendum esse in templum, eiusque inha-
bitatorem, aut haec confiteri oportere; quem-
admodum ad sancti baptismatis gratiam ad-
missis tradit, ut confiteantur & credant in
unum Deum Patrem omnipotentem, & in
unum Dominum Iesum Christum Filium Dei
Unigenitum, & in Spiritum Sanctum, non in
duos

μὴν εἰς δύο ἡμετέρας, ἢ δύο Χριστοὺς· ὅπερ ἡ πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην ἐπιστολὴ δηλοῖ. λέγουσα χρῆ-
ναι ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ναὸν
κλῆτον ἐν τῷ ναῷ, ἢ ἐκ τούτου τέταρτον πρὸς
ωπον τῇ ἁγίᾳ Τριάδι ἐπιστάμενα.

Εἰς τούτων τοίνυν ἀπάντων δίδεσθαι, ὅτι
ἀλλοτρίως ἐστὶ τῆς ὁρθοδόξου πίστεως ὁ τὴν προει-
ρημένην ἀσέβει ἐπιστολὴν ἐπαινῶν, ἢ ἐκδικῶν.
Εἴπειδ' ὁ λέγετε, ὡς ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος
διατοῦτο παρὰ τῶν Ἀνατολικῶν ἐδέχθη, ὅτι
τὰ ἴδια κεφάλαια ἡμῶν ἐκδικῶν, οὐ θαυμάζομεν
ὑμᾶς, ὅτι καὶ ἐν τοῖς πεμφθεῖσι παρ' ὑμῶν
κεφαλαίοις οὕτως ἡπατήθητε, οἱ καὶ αὐτὰ τὰ
ἐν τῇ κατ' Εἰσόδου πρώτῃ συνόδῳ γεγραμμέ-
να ἡγνοήκατε. Καὶ γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Καί-
σαρος, ὁ ἐν Εἰσόδῳ πρώτη σύνοδος, καὶ ὁ
ἐν ἁγίοις Λέων, καὶ ὁ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία
σύνοδος αὐτὰ κατ' αὐτὰ τὰ κεφάλαια τὰ ἐν
ἁγίοις Κυρίλλου ἐδέξαντο, ἐβεβαίωσαν,
καὶ ὑπερέβησαν τούτων ἐρμηνείαν ἐξήγησαν· ἡ γὰρ
ἐρμηνεία οὐ διὰ τοῦτο ὁρθοδόξως ἐγένετο, ἀλ-
λὰ διὰ τῆς αἰρετικῆς, οἱ Νεστόριον ἐκδικῶν-
τες, τοῖς μνημονευθεῖσι κεφαλαίοις ἀντέλε-
γον. Ὡς γὰρ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι τὰ ἁγία
εὐαγγέλια, οὐτε ὁ ἀπόστολος, οὐτε αἱ λοιπαὶ
θεῖαι γραφαὶ δεκταὶ εἰσιν, εἰ μὴ ὅτι οἱ ἁ-
γιοὶ πατέρες ταύτας ἡμῶν ἐκδικῶν. Εὐφραίν-
ετε λέγοντες, ὅτι οἱ Ἀνατολικοὶ οἱ Νε-
στόριον ἐκδικῶντες ἐδέξαντο τὸν ἐν ἁγίοις Κύ-
ριλλον τὰ ἴδια κεφάλαια ἐρμηνεύοντα· ἐν τῷ
ἐναντίῳ γὰρ ἡ ἀποστολικὴ καθεδρὰ Πόλεως, καὶ
Κύριλλος ὁ ἐν ἁγίοις τοῦτο Ἀνατολικὸς ἐπι-
σκόπος κατακρίναντας Νεστόριον, καὶ τὴν αὐτοῦ
ἀσέβειαν, εἰς κοινωνίαν ἐδέξαντο ὡς καὶ ὁ ἐν
ἁγίοις πάππας Ρώμης Εὐσέβιος γράφων μετὰ τῆς
ἰδίας συνόδου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον,
καὶ τὸς καμῶντες ἐπαινῶν τῆς αὐτοῦ τοῦτο ὑπὲρ
τῆς ἐνώσεως γενομένου μεταξὺ ἁλλων οὕτως
εἶπεν, «Εὐαγγελιστὸν πρὸς ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί,
πρὸς ἡμᾶς, Φημι, ὃς τὴν νόσον κοινῇ σπου-
δῇ ἀποδιώξαντες τῆς τῶν ψυχῶν ἐφροντίσαμεν
θεραπεΐας.», καὶ πάλιν, «Εὐφραίνου, ἀδελ-
φοί ἀγαπῆτε, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ συναχθέν-
των τῶν ἀδελφῶν νικήτης ἀγαλλίῳ. Εἰς τῇ
ἡ ἐκκλησίᾳ ὡς ἀπέλαβεν. Εἰ γὰρ μηδὲν τῶν
μικρῶν ἀπολέσθαι θέλομεν, πόσω μάλλον δεῖ
χαίρειν ἡμᾶς ἐπὶ τῇ ὑγιείᾳ τῶν ἡγμένων;
ἀνεγνωμένην πόσῃ χαρᾷ παρέρχεται ἐν πρὸς τὸν
ἀνακομισθέν, καὶ διατοῦτο ἐννοεῖν ὀφείλομεν,
πόσον ἐπαινοῦν ἔχει τοσούτους ποιμένας συγκα-
λέσασθαι· ἐν ἐκάστῳ ἀγέλας θεωρεῖται, ὅς τις
ἐνδοῦ ἐνταῦθα τὸ πρᾶγμα ζητεῖται, ὅσκις
πράττεται περὶ τῆς ὑγιείας τῶν πολλῶν.»,
καὶ πάλιν, «Χαίρομεν ἐπὶ τῷ καλεῖσθαι τὸν
τῆς Ἀντιοχείας ἐκκλησίας ἱερέα παρὰ τῆς σῆς
ἀγιοσύνης ἡδὴ νῦν εὐλαβέστατον ἄνδρα καὶ κύριον·
καὶ εἰκότως καλεῖται κύριος, ἐπειδὴ τὸν κοινὸν κύ-
ριον ἐπέγνω, δε τὸ τῆς σαρκώσεως αὐτοῦ μυστή-
ριον ὁρθοδόξως φωνῇ μετ' ἡμῶν ὁμολογεῖ.», καὶ
πάλιν, «Εὐκαταί εἰσι διαπαντός αἱ θλί-
ψεις τῷ τὴν πίσιν κηρύσσοντι· καὶ γὰρ τοῦ
τοῖς μετὰ μακαρισμῶν πλάσιος μισθοῦ ἐν τοῖς
ἐρανοῖς ἡτοιμασθαι, οἷς ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης
ὑψρεῖ, διωγμῶς, καὶ πᾶν κακὸν προσέτα-
ται ὑπομένειν. Ἐπείμεινας τὸ ψεῦδος, ἵνα

duos Filios, vel in duos Christos; prout Epi-
stola ad Marim Persam discrete statuit esse
credendum templi, atque in ipso inhabitantis
fidei proposita; quo fit, ut quarta Sanctae
Trinitatis persona constituitur.

Demonstratum est itaque his omnibus, prae-
fatae execrabilis Epistolae patronos, atque
laudatores ab orthodoxa Fide omnino alienos
esse iudicandos. Ceterum, quia sanctum Cy-
rillum idcirco ab Orientalibus esse receptum
dicitis, propterea quod sua illa Capita in-
terpretatus sit, minime miramur, vos in ve-
stris ad nos missis Capitibus similiter esse de-
ceptos, quum videlicet acta quoque prioris
Ephesinae synodi ignorare videamini. Nam-
que sanctus Caesarius, et prima Ephesina
synodus, et S. Leo, et ipsum quoque S.
Chalcedonense Concilium, ea S. Cyrilli Ca-
pitula exceperunt, suoque suffragio confirma-
runt, nullamque eorum expositionem umquam
quaesiverunt. Explicatio enim adhibita est non
Catholicorum gratia, sed propter haereticos,
qui Nestorii partibus addicti memorata Capi-
ta oppugnabant. Ut enim vos ipsi fatemini,
neque sancta Evangelia, neque Apostolos,
nec reliquae divinae litterae perciperentur
satis, nisi essent a sanctis Patribus explana-
tae. Ceterum in vos ipsos argumenta confusio-
nis congeritis atentes, tunc ab Orientis Nestorii
propugnatoribus receptum esse Cyrillum, quum
sua Capitula exposuisset. Contra namque A-
postolica Romana Sedes, atque Cyrillus in
suam communionem admiserunt Episcopos, qui
in Nestorium sententiam dixerant, eiusque
impietatem condemnauerant. Itaque sanctus
ipse Romanus Pontifex Xystus, cum Concilio
suo ad S. Cyrillum scribens, laboresque ab eo
pro Ecclesiae unitate susceptos laudans, inter
cetera haec habet, «Ad nos reversi sunt
fratres, ad nos, inquam, qui morbum communi-
catis, et studio persequentes, animarum curavimus san-
tatem.», Et post pauca, «Exsulta, frater charis-
sime, et ad nos recolletis fratribus victor
exsulta. Quaecebat Ecclesiae, quos recepit
Nam si neminem perire volumus de pusillis,
quanto magis gaudere nos oportet sanitate
revertorum! Legimus quantum gaudii una ovis
reportata praeestiterit, et idcirco intelligendum
est, quid laudis habeat tantos revocasse pasto-
res. Greges aspiciuntur in singulis, nec unius
heic causa tractatur, quoties agitur de sa-
nitate multorum.», Et rursus, «Gaudeo, in-
quit, Antiochenae Ecclesiae sacerdotem vo-
cari iam a sanctitate tua venerabilem vi-
rum, et Dominum: et merito vocatur Do-
minus, qui communem Dominum recognovit,
qui incarnationis eius mysterium voce Catho-
lica nobiscum confitetur.», Et iterum, «
Votivae, ait, sunt semper molestiae fidei
praedicanti; his namque cum beatitudi-
ne copiosa merces paratur in caelo, qui-
bus propter iustitiam maledictiones, perse-
cutiones, et omne malum praecipitur sus-
tinere. Passus es falsitatem, ut videlicet
faceres veritatem; et ideo nunc insultan-

Exstat Latine
in tantum in
eis. Conc. e-
dit. Tom. III.
p. 1690 et
c. Opus
Cyrilli. edit.
Tom. V. p. II.
p. 172.

καὶσαι ποιήσας τὴν ἀλήθειαν· καὶ διατέτο νῦν
κατεπαύσασθαι χρὴ τῷ ψεύδει, ἐπειδὴ μη-
δεὶς ἀπώλετο τῇ ἀληθείᾳ.», καὶ πάλιν, «
Ταῦτα πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν ἢ μετ' ἐμοῦ
ἁγία ἀδελφότης ἀντέγραψεν, ἀποδεχομένη τῆς
σῆς ἐν ἁπασιν, καὶ βεβαίως καμάτους, οἱ τι-
νες βαρεῖς, ἢ πικροὶ οὐ γεγόνασιν, ἐπειδὴ ὑπὲρ
ἐκείνου κατεβλήθησαν, οὐ τις τὸ ἐλαφρὸν
φορτίον, καὶ τὸν χρηστὸν ζυγὸν βαρύνον.»,

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐν ἁγίοις Εὐσέβιος πρὸς
τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον περὶ τῶν Ἀνατολικῶν
ἐγράψεν. Εἴπειδ' ὁ δὲ ἀσυνέτως καὶ τούτο εἰ-
ρήκατε, ὅτι ἐλάττει τὴν ὑπόληψιν τῆς ἁγίας
ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἢ κατὰ κρίσιν τῆς ἀσέβειας
πρὸς Μάριν ἐπιστολῆς, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς ποῖον λό-
γον τούτο ὑπερέβαινε γράφειν. Μὴ ἄρα νο-
μίζετε τὴν ἐκείνην τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι
συνόδου ὁμοίον τι τῆς ἀσέβειας περιέχειν ἐπι-
στολῆς· ἀλλὰ μὴ γένοιτο χριστιανὸν τούτο εἰ-
πεῖν. Κατανοήσατε γὰρ, ὅτι πάντα τὰ ἐν
τῇ ἀσέβει ἐκείνῃ ἐπιστολῇ, καὶ τοῖς Θεοδώρῳ
συγγράμμασι περιεχόμενα, ἐναντία εἰσὶ τῷ
ὄρω τῆς κατὰ Χαλκηδόναν συνόδου τῷ περὶ τῆς
πίστεως δεδομένῳ. Θεόδωρος γὰρ, καὶ ἡ ἐπιστο-
λὴ ἄλλων λέγουσιν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ
ἄλλον τὸν Χριστόν· ἢ δὲ ἁγία κατὰ Χαλκη-
δόνα σύνοδος ἕνα λέγει τὸν κύριον ἡμῶν Ἰη-
σοῦν Χριστόν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ
ἀτρέπτως ἐνανθρωπήσαντα. Ἡ ἐπιστολὴ, καὶ Θεό-
δωρος οὐχ ὁμολογεῖ τὸν Θεὸν λόγον σαρκω-
θῆναι ἐκ τῆς ἁγίας ἐνδόξου Θεοτόκου, καὶ
ἀεὶ παρῆναι Μαρίας, καὶ τεχθῆναι ἐξ αὐτῆς,
καὶ διατῆτο ἀρνηταὶ Θεοτόκου εἶναι τὴν ἁ-
γίαν παρῆναι Μαρίας· οἱ δὲ ἁγιοὶ πατέρες
οἱ ἐν Χαλκηδόνι συλεθῆντες συνοδικῶς, Θεο-
τόκου εἶναι τὴν ἁγίαν παρῆναι Μαρίας ὁμο-
λόγησαν. Θεόδωρος ὁ ἀσέβης, καὶ ἡ ἀνώνυμος
ἐπιστολὴ δύο πρόσωπα λέγοντες, κατὰ σχετι-
κὴν ἔννοιαν ἢ τὸ πρόσωπον ἀνατλάττειν· ἢ
σύνοδος δὲ τῶν δύο φύσεων τὴν κατ' ὑπόστα-
σιν ἔννοιαν λέγουσα, ἐν κηρύττει πρόσωπον,
ἡτοι μίαν ὑπόστασιν Χριστοῦ τοῦ μονογενῆ Θεοῦ
λόγου. Πάλιν ἡ ἀσέβης ἐκείνη ἐπιστολὴ κατα-
δικάζει τὴν ἐν Εἰσόδῳ πρώτην σύνοδον, καὶ
τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, καὶ ἀσέβῃ τα αὐτοῦ
κεφάλαια ὀνομάζει, Νεστόριον δὲ, καὶ Θεόδωρον
ἐκδικεῖ καὶ ἐπαινεῖ· ἢ δὲ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος
διὰ πάντων ἀκολούθει τῇ αὐτῇ πρώτῃ ἐν Εἰ-
σόδῳ συνόδῳ, καὶ πατέρα, καὶ διδάσκαλον Κύ-
ριλλον ἐπιγράφει, καὶ τὴν συνοδικὴν αὐτῇ
ἐπιστολῇ, ἐν ἣ τὰ δώδεκα κεφάλαια ὑποτέ-
ταται, βεβαίως, Νεστόριον δὲ τὸν ἀσέβῃ κα-
τακρίνει, καὶ πρὸς τούτοις τὸ Ἰουδαϊκὸν σύμ-
βολον τὸ ὑπὸ Θεοδώρῳ συμπεπρασμένον, τὸ
καὶ ἐν τῇ κατ' Εἰσόδου πρώτῃ συνόδῳ κατα-
κριθὲν, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ
μετὰ ταῦτα προκομισθέν, μετὰ τῷ γράψαντος
αὐτὸ παραπληρώως καταδικάζεται.

Ταῦτα δὲ ἐν τοῖς ὁρισθεῖσιν ἢ ἁγία ἐν
Χαλκηδόνι σύνοδος ἐξήγετο, ἐκ ἀνιζυρᾶς τι
περὶ τὴν ὁρθόδοξον πίσιν, ἀλλὰ διὰ πάντων
ἀκολουθῶσα τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως, ἣν ὁ κύ-
ριος διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐδωρήσατο, καὶ
οἱ ἁγιοὶ ἀπόστολοι ἐκήρυξαν, καὶ οἱ τριακῶσι
ἔτη, καὶ ὅτι ἁγιοὶ πατέρες παραδεδώκασι

dum est falsitati, quia nullus perire po-
tuit veritati. „ Ac denique „ Haec, in-
quit, ad venerationem tuam fraternitas
mecum sancta scribit, probans tuos in o-
mnibus, et confirmans labores, qui ta-
men graves, aut amari esse non potue-
runt, quia huic impensum sunt, cuius onus
leve, et iugum suave portamus.»,

Haec ad S. Cyrillum de Orientalibus S.
Xystus. Sed quum sulte admodum protule-
ritis pariter, ea Epistolae, quae ad Marim
Persam inscribitur damnatione laedi sancti
Chalcedonensis Concilii definitionem, quaeri-
mus, quae tandem ratione commoti id scri-
bere sustinueritis? Non itaque putetis, san-
ctae Chalcedonensis synodi doctrinam quidpiam
eorum, quae in impia Epistola continentur
simile completi; id enim dicere Christianum
non est. Quinimmo scitote ea omnia, quae
in eadem Epistola, Theodorique Libris hiben-
tur, cum sanctae Fidei definitione, a Chalce-
donensi Concilio tradita, omnino pugnare.
Epistola enim, ac Theodorus alium esse Deum
Verbum, alium Christum statuunt: sancta au-
tem Chalcedonensis synodus, unicum agnoscit
Dominum nostrum Iesum Christum Deum Ver-
bum incarnatum, et absque sui mutatione
hominem factum. Epistola, atque Theodorus
Dei Verbum ex sancta atque gloriosa Deipa-
ra, ac semper Virgine Maria carnem assum-
pisse, ac ex ipsa natum esse non consentiunt;
quare etiam sanctissimam Virginem Mariam
insciantur Deiparam esse: sancti vero Patres
in Chalcedonensi Concilio congregati, sanctissi-
mam Mariam Deiparam confessi sunt. Impius
Theodorus, atque anonyma Epistola ad-
mittentes personas, unicam tamen personam
per habitalem unionem profiteri se simulant:
synodus autem duplicis naturae hypostaticam
esse unionem adfirmans, unicam personam prae-
dicat sive potius unicam substantiam Christi
Unigeniti Verbi Dei. Rursus ea Epistola prio-
rem Ephesinam synodum, ac sanctum Cyrillum
damnat, cuius etiam Capitula impia vocat.
Nestorium autem, et Theodorum vindicat, ac
laudat: Chalcedonensis vero synodus in omni-
bus Ephesinam priorem synodum sequitur,
Cyrillum Patris, Doctorisque titulis ornat,
synodicamque illius Epistolam, cui duodecim
ea subnexa sunt Capitula, confirmat. Nesto-
rium damnat, atque ad haec Iudaicum sym-
bolum a Theodoro consarcinatum, quod olim
etiam in prima Ephesina synodo damnatum
fuerat, et post ea, quae superius recensui-
mus in eadem sancta Chalcedonensi synodo
prolatum fuerat, similiter execratur, atque
cum auctore suo anathematizat.

Haec itaque definitionibus sanctae Chalce-
donensis synodi constituta sunt; nec obscurum
quidpiam prolocuta est circa fidem synodus,
verum ubique, et in omnibus eam sectata est
confessionem Fidei, a Domino benigne con-
cessam per Apostolos suos, quam sancti prae-
dicarunt Apostoli, quam sancti trecenti octo-

τῇ τῷ Θεῷ ἐκκλησίᾳ, καὶ οἱ ἑκατὸν πενή-
κοντα πατέρες ἐβεβαίωσαν, σαφηνίσαντες τὰ
περὶ τῆς θεότητος τοῦ ἁγίου πνεύματος. Ταύ-
τη δὲ καὶ οἱ ἐν Ε'φέσῳ τὸ πρῶτον συνα-
χθέντες ἅγιοι πατέρες ἠκολούθησαν· ἡ δὲ ἐν
Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος, καὶ ἀνεθεμάτισε τὴν
ὑπερὸν σύμβολον, ἢ ἐκδεσιν πίσεως παραδι-
δόντας, παρὰ τὸ ὑπὸ τῶν τριακοσίων δέκα,
καὶ ὁκτὼ ἁγίων πατέρων παραδοξέν.

Οὕτω τοίνυν τῆς ἀληθείας ἐχούσης, ὅψε
γούν κατανοήσατε, τίς ὁρῶς τὴν ἁγίαν ἐν
Χαλκηδόνι σύνοδον ἐκδικεῖ; πότερον ὁ δε-
κνύων, ὅτι τοῖς εἰρημένοις ἁγίοις πατράσιν ἀπο-
λαύσασα πάντα ὁρῶς ἐξέζητο, ἢ ὁ τὴν
ἀσεβείαν τῶν αἰρετικῶν λόγους προσάπτειν στυ-
γάζων αὐτῇ; Τοῦτο γὰρ καθαρὰ συνειδήσει,
καὶ ὁρῶς σκοπῶ δεχομένους τὴν ἐν Ε'φέσῳ
πρώτην σύνοδον, καὶ τοὺς ἁγίους πατέρας Καί-
λεσιον, Κύριλλον, καὶ Λέοντα, καὶ τὸν ὄρον
τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, ἀδύνατον εἶναι δι-
χασθαι μετὰ τούτων καὶ τὴν πρὸς Μάριν μυ-
σαρὰν ἐπιστολὴν, τὴν κατὰ πάντα τοῖς
ἐναντιομένῃν. Τίς γὰρ τοὺς διδασκάλους τῆς
ἐκκλησίας, καὶ τοὺς τὰ ἐναντία διδάσκοντας,
ἢ τοὺς ὁρῶδίκους, καὶ τὴν αἰρετικὴν, ἢ τοὺς
καταδικάσαντας, καὶ τὴν κατακριθέντας ὁμοῦ
δύναται δέξασθαι; Ἰ'να δὲ τελειότερον τὰ διὰ
Ἰ'βαν, καὶ Θεοδορίου κεννημένα γνῶτε, ἀ-
ναγκαῖον ἐνομίσαμεν καὶ ταῦτα ὑμῖν φανε-
ρῶσαι.

Γινώσκετε τοίνυν, ὅτι κατὰ διαφορὰς και-
ροὺς διὰ τὴν ἀσέβειαν Θεοδορίου, καὶ Νεστορίου
τὴν αὐτῇ ἐπιστολῇ περιεχομένην, καὶ διὰ τὰς
ὑβρεῖς τὰς κατὰ τὴν ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ
τῶν αὐτοῦ κεφαλαίων λεχθείσας, κατηγορη-
θέντος Ἰ'βαν παρὰ Θεοδορίῳ τῷ τῆς εὐσεβοῦς
λήξεως βασιλεῖ, καὶ παρὰ Πρόκλῳ τῷ ἐν ἁγίοις
ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ παρὰ
διαφόροις Ἀντιοχείας ἀρχιεπισκόποις, τελευ-
τάων παρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως, καὶ Φλαβιαν-
οῦ μετὰ Πρόκλον τὸν ἐν ἁγίοις ἀρχιεπισκόπου
Κωνσταντινουπόλεως γενομένου, ἀπενεμήθη ἡ κινε-
μένη δίκη κατὰ τοῦ αὐτοῦ Ἰ'βαν Φωτίῳ ἐπι-
σκόπῳ Τύρῳ, καὶ Εὐσταθίῳ ἐπισκόπῳ Βηρυτοῦ·
παρ' οὗ περὶ τῆς πίσεως κατηγορήθη ὁ αὐ-
τός Ἰ'βαν, καὶ περὶ ὑβρεων κατὰ τὴν ἐν ἁγίοις
Κυρίλλου γενομένων· ἐκεῖνος δὲ ἀπολογούμε-
νος ἀπεκρίνατο, μηδὲν ὑβρισκὼν μετὰ τὴν
ἔκδοσιν τὴν γενομένην μετὰ τῶν Ἀνατολι-
κῶν, καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου εἰπεῖν, ἢ γρά-
ψαι κατ' αὐτοῦ· ἢ δὲ μυστράν αὐτῇ ἐπιστολῇ
ἢ προκομισθεῖσα παρὰ τῶν κατηγορῶν αὐτοῦ
δηλοῖ, ὅτι μετὰ τὴν ἔκδοσιν γέγραπται.

Δείκνυται τοίνυν Ἰ'βαν ἐκ τῆς οἰκείας κα-
ταθέσεως τὴν μνημονευθεῖσαν ἐπιστολὴν ἀπαρ-
νούμενος· ὅθεν οἱ προειρημένοι ἐπίσκοποι ὁρῶν-
τες τὴν ἀσέβειαν τῆς ἐπιστολῆς, εἰ καὶ Ἰ'βαν
οὐχ ὁμολόγησε ταύτην ἰδίαν εἶναι, ὅμως ψή-
φον ἐξήνεγκαν διὰ πάντων ἐναντίαν τῇ ἀσε-
βείᾳ τῇ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ περιεχομένην.
Διευτύσαν γὰρ ὥς τε Ἰ'βαν ἀναθεματίζου-
μεν Νεστόριον, καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ δόγμα-
τα, καὶ τοὺς ἐκδικούντας αὐτὸν, ἄτερ ἢ ἀσε-
βῆς ἐπιστολῇ ἐκδικεῖ· δέξασθαι δὲ ἐπίσης τῶν

*decim Patres Dei Ecclesiae tradiderunt, quam
centium, et quinquaginta Patres itidem de
Spiritus Sancti divinitate dogmata deciaran-
tes confirmaverunt. Hanc secuti sunt sancti
Patres Ephesum convenientes primum: hanc
amplexata est sancta Chalcedonis synodus, quae
anathemate feruit, quicumque aliud symbo-
lum traderet, sive iudei expositionem, prae-
ter eam, quae ab sanctis trecentis, et octo-
decim Patribus tradita est.*

*Quae quum ita se habeant, sero tandem
cognoscite, uter rectius sanctam Chalcedo-
nensem taceatur synodum; is ne, qui eam
praefatos SS. Patres fideliter secutam, re-
cte universa definitisse contendit; an is, qui
ei tribuere nititur impios loquendi modos
haereticorum? Fieri namque minime potest,
ut qui puras primae Ephesinae synodi san-
ctiones, catholicasque voces admittunt, qui-
que SS. PP. Caesarium, Cyrillum, Leo-
nem, ac Chalcedonensis synodi definitionem
recipiunt, ii sceleratam quoque ad Marim
Epistolam, cum iis, quae percussimus omni-
no pugnantem, admittant. Quis enim Eccle-
siae Magistros, atque contraria docentes, vel
orthodoxos simul, atque haereticos, vel con-
demnatos uno cum condemnantibus valeat am-
plexi? Ceterum, ut plenius ea, quae a Theo-
doreto, et Iba turbata sunt intelligatis, haec
alia quoque vobis exponere operae pretium
existimavimus.*

*Noveritis itaque, quod quum diversis tem-
poribus accusatus esset Ibas apud piissimae
recordationis regem Theodosium, ob Nestoria-
nam, Theodorianamque impietatem in sua ea
Epistola contentam, ac propter contumelias in
sanctum Cyrillum, eiusque Capitula prola-
tas, et apud Proclum sanctum Constantinopo-
leos Archiepiscopum, atque apud complures
Antiochiae Archiepiscopos; novissime autem
ab eodem Rege, ac Flaviano, qui Proclo in
Constantinopolitana sede successor successus fuit,
iudicio adversus eundem Ibam ferendo Pho-
tius Tyri, et Eustathius Beryti Episcopi de-
lecti sunt: a quibus de fide sua reprehensus Ibas,
deque iniuriis in sanctum Cyrillum iactatis,
quum sibi defensionis daretur locus, negavit
quidpiam ab se in sanctum Cyrillum contu-
meliose dictum, vel scriptum esse, post recon-
ciliationem inter Orientales, sanctumque Cy-
rillum ipsum constitutam: verum criminosa
ea Epistola ab accusatoribus producta, palam
eam post reconciliationem, conscriptam fuisse
demonstratum est.*

*Ibas igitur ex suamet eadem depositione
memoratam Epistolam omnino tepidissime co-
gnoscitur: quomobrem praeclaudaci Episcopi
impietatem Epistolae considerantes, etiam si
Ibas eam ab se editam esse minime constiteret,
tamen per per omnia suffragium proculere
adversus impietatem, quam Epistola complecte-
batur. Censuerunt quippe ab Iba anathematizari
Nestorium cum impiis dogmatibus suis,
quae in iniqua Epistola colligebantur; excipi
autem trecentorum, atque octodecim Patrum
fidem*

τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων, καὶ τὴν
ἐν Ε'φέσῳ πρώτην σύνοδον, ὡς ἀπὸ ἁγίου
πνεύματος συναχθεῖσαν, καθ' ὁμοιότητα τῶν τρια-
κοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων· ἦν ἰνα ἐν
Ε'φέσῳ σύνοδον μετ' αὐτοῦ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυ-
ρίλλου, καὶ τὸν δώδεκα αὐτοῦ κεφαλαίων ἐνυ-
βρίζει ἡ αὐτῇ ἀσεβὴς ἐπιστολή.

Τὰ τοίνυν παρὰ τῶν δικαστῶν κεννημένα μὴ
πληρώσας Ἰ'βαν, τῆς ἐπισκοπῆς καθήρεθαι, καὶ
μετὰ ταῦτα συνήχθη ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία
σύνοδος, ἐν ᾗ ἔδωκε ἐκλήθῃ Ἰ'βαν, οὐδὲ ὡς
ἐπίσκοπος παραγέγων, Νόννου ἡδὴ εἰς τόπον
αὐτοῦ χειροτονηθέντος, τῷ καὶ κληθέντος ἐν τῇ
ἁγίᾳ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ. Ἀλλὰ μετὰ τὸν
ὄρον τὸν περὶ τῆς πίσεως δεδομένον, εἰσελθὼν
ὁ μνημονευθεὶς Ἰ'βαν, ἔζησε τὴν περὶ αὐ-
τοῦ ἐπιστολὴν ζητηθῆναι, δι' ἣν τῆς ἐπισκο-
πῆς καθήρεθαι. καὶ προέκρινε τὴν προειρημέ-
νην ψήφον Φωτίου, καὶ Εὐσταθίου· ἡ ἀναγνω-
σθεῖσης, εἰσελθόντες καὶ οἱ τούτου κατηγοροί,
προέκριναν τὰ ἐν Τύρῳ πεπραγμένα, ἐν οἷς
περιέχετο ἡ αὐτῇ ἀσεβὴς ἐπιστολή· ἡ ἀνα-
γνωθείσης, εἰδὼς Ἰ'βαν, ὡς εἰ ὁμολόγησεν
ταύτην ἰδίαν εἶναι, διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτῆς
κατεδικάζετο, ἐγκόνας τὴν τῶν πεπραγμένων
ἀνάγκην, οὕτως εἶπε·, Κελεύσατε ἀναγνῶναι
τὰ γράμματα τῶν κληρικῶν Ε'δέσσης, ἵνα ἐξ
αὐτῶν μάθῃτε, ὅτι ἀλλοτρίος εἰμι τῶν ἐπα-
χθέντων μοι. καὶ ἀναγνωσθέντων αὐτῶν, κατα-
νοήσαντες οἱ ἐπίσκοποι τὴν ψήφον Φωτίου καὶ
Εὐσταθίου, καὶ τὴν κατὰ Ἰ'βαν γενομένην
κατηγορίαν, ἀτήτησαν αὐτὸν τὰ παρὰ Φω-
τίου, καὶ Εὐσταθίου κεννημένα πληρώσαι, καὶ
δέξασθαι τὸν ὄρον. ὃν ἡ αὐτῇ ἁγία σύ-
νοδος ἐξεφώνησε, καὶ ὑπογράψαι ἐν αὐτῇ·
δι' οὗ καὶ τὴν πρώτην ἐν Ε'φέσῳ σύνοδον,
καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ τὴν αὐτοῦ
διδασκαλίαν ἐδέξατο· ἄτερ ἅπαντα, ὡς εἰ-
ρήκαμεν, ἢ μυστράν ἐκείνῃ ἐνυβρίζει ἐπιστο-
λῇ· δι' ὧν ἀποδείκνυται πάντα ταῦτα τὴν
ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἐπὶ κατακρίσει,
καὶ ἀνατροπῇ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιστολῆς
Ἰ'βαν παρασκευάζει τοῖς. Θαυμάζομεν τοί-
νυν ὑμᾶς, ὅτι τὴν μυστράν ἐκείνην ἐπιστο-
λὴν ἐκδικεῖτε, ἢ οὐδὲ αὐτὸς Ἰ'βαν ἡ ἐν
Τύρῳ, ἢ καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ ἁγίᾳ
κατὰ Χαλκηδὼνα συνόδῳ ἐτόλμησεν ἰδίαν
εἰπεῖν, ἢ ἐκδικεῖσαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς γράμ-
μασι τῶν κληρικῶν Ε'δέσσης, καὶ τῇ ψή-
φῳ Φωτίου καὶ Εὐσταθίου ἐχρήσατο πρὸς τὸ
ἀποφυγεῖν τὴν περὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς
κατ' αὐτοῦ γενομένην κατηγορίαν.

Πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις ἔπασσε τοῖς κακῶς
παρ' ὑμῶν ἐρμηνευθεῖσαι, καὶ τὴν Εὐνομίου δι-
αλαλίαν τὴν περὶ Ἰ'βαν γενομένην πρὸς ψευ-
δῇ ἐννοίᾳ μετηγάγετε, διαβεβαίμενοι τὴν
διαλαλίαν Εὐνομίου ὑπὲρ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστο-
λῆς γεγεννηθῆναι. Λέγεται γὰρ περιέχειν τὴν
αὐτὴν διαλαλίαν, ὅτι ἐν τοῖς ἀνωτέροις τῆς
ἐπιστολῆς ὑβρίσας Ἰ'βαν τὸν ἐν ἁγίοις Κύ-
ρίλλου, ἐν τοῖς τελευταίοις αὐτὸν ἐπηνορ-
γώσατο· ὅπως δὴλόν ἐστι τὴν Εὐνομίου
διλαλίαν, οὐ περὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης

*fidem oportere. prioremque Ephesinam syno-
dum, seu in Spiritu Sancto congregatam, eo-
dem modo, atque eam, quae ex trecentis iis-
dem, atque octodecim sanctis Patribus consti-
tis; quom Ephesinam synodum, una cum san-
cto Cyrillo, duodecimque Capitulis eius ea
impia Epistola contumelias lecebat.*

*Quum porro ab Iba minime persisteretur
ea, quae fuerant ab ludicibus constituta, ipse
ab Episcopatu deiectus est, atque interea san-
cta Chalcedonensis synodus coacta, ad quam
neque vocatus est Ibas, neque ut Episcopus
interfuit. Nonno iam in eius locum per ma-
nuum impositionem subrogato, qui etiam ad
sanctam eandem Chalcedonis synodum advo-
catus fuerat. Perfectis autem iis, quae cir-
ca Fidem constituenda fuerant, adveniens Ibas
postulavit, de substitutione sibi facta causam
agitari, qua ab Episcopatu deiecebatur, prae-
fatumque Photii Eustathiique suffragium in
medium protulit; quod quum legeretur, ad-
venientes pariter, accusatores eius, acta Tyri
produxerunt. In quibus etiam impia Episto-
la continebatur. Haec legi similiter coepit,
cognoscens Ibas ob eius impietatem condemnan-
dum se omnino fore, si suam esse fateretur.
actorum interpellans lectionem, sic locutus est,
Clericorum Edessenorum litteras legi iuvete,
ut, quam alienus ab iis sim, quorum insinua-
tor, cognoscatis. Quum haec pariter lecta
essent, considerantes Episcopi Photii, Eusta-
thiique suffragium, atque institutam adversus
Ibam accusationem, constituere rursus ab ipso
impleri oportere, quae Photius, atque Eu-
stathius indicaverant, ac suscipi definitionem,
quam ipsa sancta synodus conclamavit, ipsi-
que subscribi; qua quidem definitione, et
primam Ephesinam synodum, et sanctum Cy-
rillum complexa fuerat, eiusque doctrinam:
quae omnia, ut animadvertimus, in nefaria
ea Epistola ludibriis contemnebantur. His
autem manifeste docemur, sanctam ipsam
Chalcedonensem synodum disposuisse, ut ea
omnia ab Iba fierent, ad impiae saepius me-
moratae Epistolae everfionem, atque condemna-
tionem. Miramur igitur vos adhuc iniquae
ei Epistolae patrocinari, quam neque Ibas
ipse, vel Tyri, vel post ea, quae ibi acta
sunt, in sancta Chalcedonensi synodo suam au-
sus appellare, neque sustinere; quin potius
Cleri Edesseni litteris, Photiique, atque Eu-
stathii suffragio usus est, ut institutam ad-
versum se, ob impiam illam Epistolam, decli-
naret accusationem.*

*Ad cetera porro omnia pessime a vobis ex-
posita adiecit etiam, ut Eunomii divulgatio-
nem de Iba factam mendaci intelligentia per-
verteretis, adfirmantes eam Eunomii divulga-
tionem super impia ea Epistola institutam ef-
se. Fertur enim haec in ipsa contineri: quod
quum in priore Epistolae parte Ibas sanctum Cy-
rillum iniuriis proscidisset, circa finem tamen
se ipsum corrigendo emendaverit; quum ta-
men manifestum sit Eunomii eam declamatio-
nem minime ad impiam eam Epistolam perti-
nere,*

ἐπιστολῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς καταθέσεως Ἰβας
τῆς ἐν Τύρῳ γενομένης παρὰ Φωτίου, καὶ
Εὐσεβίου εἰρησθῆναι. Ἐν γὰρ τοῖς παρ' αὐτοῖς
πεπραγμένοις φανερώς Ἰβας ὁμολόγησεν, ὡς
καὶ ἀνωτέρω εἰρηκαμέν, πρὸ τούτου μὲν μετὰ
τῶν ἄλλων Ἀνατολικῶν ἐπισκόπων ὑβρίσαι τὸν
ἐν ἁγίοις Κύριλλον, ὅτε μεταξὺ αὐτῶν διχό-
νοια ἦν· μετὰ δὲ τὴν ἔνωσιν τὴν μεταξὺ
αὐτῶν γενομένην, μηδὲν ὑβρισκὸν εἰπεῖν κα-
τὰ τὴν ἐν ἁγίοις Κυρίλλου· ἐξ ἧς ὁμολογίας
εὐρίσκων Εὐνόμιος Ἰβαν, πρῶτον μὲν ὑβρίσαν-
τα τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, μετὰ ταῦτα δὲ
ἀπολογούμενον, καὶ λέγοντα, ὅτι μετὰ τὴν
ἔνωσιν ἔθεν ὑβρισκὸν κατὰ τοῦ ἐν ἁγίοις εἰ-
πε Κυρίλλου, τὴν μνημονευθεῖσαν ἐποίησε
διαλαλίαν. Ὅτι δὲ ἡ προειρημένη ἀσεβὴς ἐπι-
στολή, ἡ λεγομένη Ἰβας, πάσης ἀσεβείας, καὶ
τῶν κατὰ Κυρίλλου ὑβρεων ἀπὸ ἀρχῆς ἕως
τέλους πεπληρωται, ὕδενι ἀμφισβῆται· ἀλλ'
ἔχει λόγον τὸ πιστεῦσαι, ὅτι Εὐνόμιος
τὰ πρῶτα μὲν διέβαλε τῆς ἐπιστολῆς, ὡς κα-
κὰ, τὰ τελευταῖα δὲ χεῖρα ὄντα ἐπήνεσεν.
Οὐδεὶς γὰρ εὐφροκῶν ἀποδέχεται τὸν ἐπὶ ἐνός,
καὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ὁμοῦ τὸν αὐτὸν
ἐπαινοῦντα καὶ ψέγοντα. Εἰ τις τοίνυν τὴν
Εὐνομίου διαλαλίαν τολμήσῃ λέγειν μὴ τῇ
Ἰβας καταθέσει τῇ ἐν Τύρῳ γενομένη, ἀλλὰ
τῇ ὕψει συνάδει τῆς μνημονευθείσης ἀσεβοῦς
ἐπιστολῆς, τὴν τῆς ἀληθείας ἀκολουθίαν ὁ
φωλάττει, ἀλλ' ὡς αἰρετικὸς ὕβριν τοῖς πα-
τράσι προσάπτειν σπουδάζει.

Καὶ εἰς τοῦτο δὲ ἰθαυμάσμεν, ὅτι γρά-
ψαι ὑπεμείνατε, τὰ κεφάλαια μὲν τοῦ ἐν
ἁγίοις Κυρίλλου σκοτεινὰ εἶναι· τὴν δὲ ἀσε-
βῆ ἐπιστολὴν, ὡς τοῦ ἁγίου πνεύματος μεσῶ
ζήτος ἀποδεχθεῖσαν ἐπηνέεσθε· καὶ φανερόν
ἐστίν, ὅτι ταῦτα τὰ ῥήματα ὡς ἐξ ἁγίου
πνεύματος, ἀλλ' ἐξ ἐνεργείας τοῦ πονηροῦ
πνεύματος προηγάγετε, ὅτι τοὺς μὲν πατέ-
ρας, καὶ διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας σκοτει-
νοὺς ἐκάλεισθε, τὴν δὲ κακοδοξίαν τῆς ἐπι-
στολῆς μετὰ βλασφημίας ἐπηνέεσθε· ὕδεν κα-
λῶς ἀρμόζει καὶ ὑμῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς
τὰ παραπλήσια ὑμῖν περὶ τῶν ἁγίων πατέ-
ρων φρονέσι, τὸ παρὰ τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ
ἀποστόλου ῥῆξεν περὶ τῶν κακῶς νοούντων τὰς
ἐπιστολάς τοῦ ἁγίου Παύλου, ὅτι ταῦτα οἱ
ἀμαρτῆς, καὶ ἀσέβητοι ἐρεβλούσιν, ὡς ὁ
πᾶς λοιπὸς γράφας, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν
ἀπώλειαν. Ὅτω τοίνυν ὁ ὑμῖν κακῶς νοῶ-
σι σκοτεινὰ εἶναι δοκεῖ τὰ παρὰ τῶν τῆς
ἐκκλησίας διδασκάλων, καὶ τῶν θεῶν γρα-
φῶν ἐκτεθειμένα. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ
Ἰβας, καὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιστολῆς ἕτω
παρακολυθήσονται ἐν τισι βιβλίοις εὐρίσκονται.

Εἰδέναι δὲ ὑμᾶς χρὴ, ὅτι τὰ πεπραγμέ-
να, ἐν οἷς ἡ ἀσεβὴς ἐκείνη ἐπιστολή περιέ-
χεται, ἔχ' ὡς ἐστὶν τοῖς αὐθεντικοῖς, οἱ
οἱ ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν, ὧν καὶ τὰ ἰσότυ-
πα αὐθεντικά, ἐν τῇ ἀγιοτάτῃ ἐκκλη-
σίᾳ Ρώμης, καὶ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει,
καὶ ἐν τῇ θείᾳ ἡμῶν παλατίᾳ παραδεδώκεται.
Ἐπεὶ τοίνυν δέονται πανταχόθεν πάσης

nere, sed de subrogatione, quae Tyri Ibae
facta fuerat per Photium, & Eusebium, in
ea sermonem institui. In actis enim apud
ipsos manifeste fassus est Ibas, quemad-
modum etiam superius indicavimus, se an-
te haec cum reliquis Orientis Episcopis san-
ctum Cyrillum iniuriis adfuisse, quum scili-
cet ipsorum eiusque dispar esset sententia:
post autem, unione inter ipsos perfecta, ni-
hil omnino ab se iniuriosum in sanctum Cy-
rillum fuisse prolatum; ex qua Ibae confes-
sione, Eunomius Ibam primum in sanctum Cy-
rillum iniurias congerentem reprensens, post
autem resipiscientem, aientemque abs se nihil
omnino, post constitutam unionem, adversus
sanctum Cyrillum fuisse prolatum, memora-
tam perfecit declamationem. Nemini porro du-
bium esse potest, indicatam impiam Epistolam,
Ibae tributam, ab initio ad extremum omni
iniquitate, atque in sanctum Cyrillum contu-
melia scaterere, neque causae quidquam est,
ut credatur, Eunomium priores Epistolae par-
tes, tamquam pravas traduxisse, reliquas ve-
ro, quae peiores sunt, laudibus efferre voluisse.
Nemo enim cordatus probat eum, qui unius
eiusdemque ac similis rei simul laudator sit,
idemque vituperator. Quisquis igitur Euno-
mii declamationem non ad Ibae subrogationem
Tyri factam, verum ad impiae memoratae
Epistolae contextum pertinere, quisquis, in-
quam, id dicere audeat, is minime veritati
obsequitur, verum, veluti haereticus, Patribus
iniuriam adferre nititur.

Atque id etiam mirati sumus, quod scribe-
re veriti minime fuisset, sancti Cyrilli Capita
obscura esse; eamque impiam Epistolam, tam-
quam Spiritu Sancto adstante clarescentem
laudaveritis. Manifestum est siquidem, verba
haec non Spiritus Sancti virtute, sed maligni
spiritus im- ei a vobis esse prolata, quum Pa-
tres, Ecclesiaeque magistros obscuritatis red-
argueritis, Epistolae autem illius malitiam,
blasphemiasque laudibus extuleritis. Quamob-
rem recte convenit nobis, ceterisque omnibus
familia de sanctis Ecclesiae Patribus sentienti-
bus, illud a Petro Apostolo de iis dictum, qui
Epistolas sancti Pauli perverse intelligebant
„ Quod has indocti, atque instabiles deprava-
vant, ut & ceteras scripturas, ad suam ipso-
rum perditionem. „ Sic itaque vobis etiam
prave intelligentibus ea, quae ab Ecclesiae
magistris tradita sunt, atque ex divinis
litteris hausta, obscura esse videntur. At-
que haec quidem de Iba, atque impia illa
Epistola in aliquibus libris perscrutata re-
periuntur.

Namque operae pretium est, ut sciatis,
acta ea, in quibus impia illa continetur Epi-
stola, minime compleri in authenticis iis, qui-
bus Episcopi subscripserunt, quorum authen-
tica exemplaria in sanctissima Romana Eccle-
sia, & in Constantinopolitica, atque etiam in
sacro nostro Palatio servata sunt. Quoniam
igitur undique manifestum est, impiam eam
Epi-

ἀσεβείας πεπληρωμένη ἢ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστο-
λή, καὶ ἐναντία οὖσα τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπὸ τῆς
ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, οἱ ταύτην λέ-
γοντες δεδέχθαι ὑπὸ τῆς ἁγίας ἐν Χαλ-
κηδόνι συνόδου, ὃ μόνον τὴν οἰκίαν κακο-
δοξίαν σπουδάζουσιν ἐκδικεῖν, ἀλλὰ καὶ
ὑβρίν τῇ αὐτῇ ἁγίᾳ συνόδῳ προσάπτειν.
Τὰ γὰρ δεχθέντα, καὶ βεβαιωθέντα παρὰ
τῆς μνημονευθείσης ἁγίας συνόδου, ὀνομασί ἐν
τῷ παρ' αὐτῆς δεδομένῳ περὶ τῆς πίστεως
δρῶν περιέχεται.

Γινώσκουν δὲ ὑμᾶς βουλόμεθα, ὅτι καὶ
Θεοδώριτος, ἐπειδὴ κατὰ τὸν δώδεκα κεφα-
λαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἔγραψε, Νε-
στόριον, καὶ τὴν αὐτοῦ κακοδοξίαν ἐκδικῶν,
μετὰ τὸν ὅρον τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συν-
όδου συνωδήσῃ, πρῶτον μὲν ἀναθεματίσαι
Νεστόριον, καὶ τὴν ἀσέβειαν τὴν αὐτοῦ, καὶ
ὁμολογήσαι θεοτέκνον τὴν ἁγίαν ἑνδοξὸν καὶ
παρθένον Μαρίαν, καὶ οὕτως ἐδέχθη. Ὅθεν
καὶ Ἰβας, καὶ Θεοδώριτος ἔχ' ὡς διδασκαλοὶ,
καὶ πατέρες, ἀλλ' ὡς μετανοήσαντες, καὶ ἀνα-
θεματίζοντες τὴν κακοδοξίαν, ὑπὲρ ἧς κατη-
γορήθησαν, καὶ δεξιόμενοι τὸν ὅρον τῆς ἐν Χαλ-
κηδόνι συνόδου, καὶ ὑπογράφαντες ἐν αὐτῇ,
ἐδέχθησαν· ἐπειδὴ ἔθος ἐστὶν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκ-
κλησίᾳ ἅπαντας τοὺς αἰρετικούς τῆς οἰκίας
πλάνης ἀναχωρήσαντας, καὶ πρὸς τὴν ὁρθόδοξον
ἐπανίσταντας τίσειν, δεχθῆναι εἰς κοινωνίαν, ὃ
μὴν ὡς διδασκάλους τοῖς πατράσι συναριθμεῖ-
σθαι. Ὅθεν καὶ τοὺς ἄλλους Ἀνατολικούς ἐπι-
σκόπους, οἱ τινες Νεστόριον ἐκδικούντες ἀντι-
πὸν τῇ πρώτῃ ἐν Εὐφείῳ συνόδῳ, καὶ τῷ
ἐν ἁγίοις Κυρίλλῳ, ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα Νε-
στόριον, καὶ τὴν κακοδοξίαν ἀνεθεματίσαν τὴν
αὐτοῦ, ἐδέξατο ὁ κατὰ Ρώμην ἀποστολικὸς
θρόνος, καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος, καὶ δια-
λύτο καὶ ἡ ἁγία ἡμετέρα ἐκκλησία δέχεται αὐτοὺς.

Καὶ τοῦτο δὲ ὑμᾶς εἶδέναι βουλόμεθα, ὅτι
ὁ μόνον Ἰβας, καὶ Θεοδώριτος διὰ τὸ ἀν-
τειπεῖν τοῖς δώδεκα κεφαλαίοις τοῦ ἐν ἁγίοις
Κυρίλλου ἐξεβλήθησαν τῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλὰ
καὶ Δόμνος ὁ Ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπος δι-
κτὸ κατεδικάσθη, ὡς γράφας ὁφείλει μόνον
σιωπῆσθαι τὰ αὐτὰ δώδεκα κεφάλαια·
ἦν τινα κατάκρισιν κατὰ Δόμνον γενομένην,
καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἡ ἐν Χαλκηδόνι σύν-
δος ἐδέξατο τε καὶ ἐβεβαίωσεν. Ὅτι δὲ τῷ-
το ἀληθὲς ἐστίν, καὶ αὐτοὶ Θεοδώριτος πρὸς
Ἰωάννην τὸν Γερμανικῆς ἐπίσκοπον μαρτυρεῖ
γράφων οὕτω, „ Τί δήποτε καὶ προφανῶς
ψεύδονται, καὶ φασὶ μνησίαν γεγενῆσθαι
περὶ δόγμα καυνομένου; διὰ τοῖς φόνους,
καὶ γοντείαις ἐξηλάθην ἐγώ; ὃ δὲ εἶνα τίνας
μοιχείας ἐτόλμας; τοῖους ὃ δὲ εἶνα διώρυξ
τάφους; δὴλόν ἐστι καὶ τοῖς βασιβάρους, παρα-
καλῶ, ὡς δογματῶν χάριν καί με, καὶ τοὺς
ἄλλους ἐξήλασαν. Καὶ γὰρ τὸν κύριον Δόμνον,
ὡς τὰ κεφάλαια μὴ δεξιόμενον καθεῖλαν οἱ
βέλαιτοι, πανεύφημα ταῦτα καλέσαντες, καὶ
ἐμμένειν τοῖς τοῖς ὁμολογῆσαντες. Ἐγὼ γὰρ αὐ-
τῶν τὰς καταθέσεις ἀνέγνω· ἐμὲ δὲ ὡς τῆς
αἰρέσεως ἑταίρον ἀπεκηρύχθη. „ Ἐκ τούτων
τοίνυν δέονται, ὅτι διὰ τὰ κεφάλαια τοῦ
ἐν ἁγίοις Κυρίλλου τὰ κατὰ Νεστόριον προ-

Epistolam omni iniquitate refertam esse, san-
ctisque sacrae Chalcedonenfis synodi definitio-
nibus adversari, reliquum est, ut qui dixe-
runt ipsam in sancta Chalcedonenfis synodo con-
tineri, ii non modo propriam tutari malitiam
omni conatu eniti censeantur, verum insignem
quoque sancto Concilio faciant iniuriam. Quae-
cumque enim approbata, atque confirmata a
memorata sancta synodo sunt, ea omnia nomi-
natim in fidei definitione ab ipsa tradita con-
tinentur.

Volumus autem vobis simul constare, Theo-
doretum quoque, postquam adversus duodecim
sancti Cyrilli Capita calumiam perstrinxisset,
Nestorium, eiusque pravitatem defendens,
post sanctae synodi definitionem id habuisse in
mandatis, primo quidem ut anathematizaret
Nestorium, sanctamque, & gloriosam semper
Virginem Mariam Deipavam confiteretur, &
idipsum exsequutus est. Quare Ibas pariter,
atque Theodoretus, non veluti Magistri, aut
Patres, sed ut poenitentes, & perniciosas sen-
tentias detestantes, de quibus fuerant accusa-
ti, atque definitionem Chalcedonenfis synodi
amplexi, ipsique subforibentes, in ea recepti
sunt; quum in Ecclesia Catholica sit in more
positum, haereticos, qui proprium exsecratur
errorem, ad orthodoxamque fidem reverterian-
tur, suscipi in communionem, non autem ve-
luti Magistros Patribus connumerari. Itaque
alios etiam Orientales Episcopos, quorum qui-
dam a Nestorii partibus stantes, priori Ephe-
sinae synodo sanctaeque Cyrillo contraxerant,
quum postea anathema dixissent Nestorio, per-
versaeque ipsius sententiae. Apostolica Roma-
na Sedes, sanctusque Cyrillus in communionem
receperunt, atque propterea ab sancta Dei Ec-
clesia suscepti intelliguntur.

Id autem a vobis etiam animadverti cupi-
mus, non Ibam tantum, & Theodoretum ob
oppugnata duodecim ea sancti Cyrilli Capita
fuisse ab Episcopatu deiectos, verum Dominum
quoque Antiochensem Archiepiscopum conde-
mnationis subisse iudicium, propterea quod scri-
psisset expedire, ut duodecim ea Capita silen-
tio premerentur; quod iudicium in Dominum
institutum, synodus Chalcedonenfis, eo quoque
vivis sublato, probavit, atque confirmavit.
Haec porro verissima esse, atque ita, quem-
admodum a nobis exposita sunt, se habere, ipse-
met Theodoretus testatur in Epistola ad Ioan-
nem Germanicae Episcopum haec scribens, „
Quid autem etiam aperte mentiantur, ac di-
cunt, nullum doctrinae fuciam esse innovatio-
nem? propter quas caedes igitur, sive praesti-
gia expulsus ego sum? quatenam adulteria
perpetravisti quispiam? quatenam quis sepul-
cra perfodisti? sed notum ipsis quoque bar-
baris est, atque perspicuum, me, ceterasque
dogmatum causas fuisse deiectos. Enimvero do-
minum Dominum, tamquam Capitula non
admittentem deposuerunt, ea omni laude di-
gna optimi illi vocantes, seque in bis ad-
quiescere profitentes. Me autem, qui ipsorum
constitutiones legerem, ut haereseos principem
ab-

τεθέντα, καὶ Δόμνος, καὶ αὐτὸς Θεόδωρος, καὶ Ἰβας, καὶ ἄλλοι τινες ἐξεβλήθησαν· καὶ Θεόδωρον μὲν, καὶ Ἰβαν μεταμεληθέντας, καὶ δεξαμένους τὰ μνημονεύοντα κεφάλαια, καὶ ἄλλα, δι' ἃ ἐξεβλήθησαν, ἡ ἀγία σύνοδος ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἐδίδετο· οἱ ἄλλοι δὲ οἱ μὴ μεταμεληθέντες οὐκ ἐδέχθησαν· ἡ δὲ Δόμνου κατάκρισις, καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐβεβαίωθη.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε, ὅτι τὰς Θεόδωρου βλασφημίας τὰς παρ' ἡμῶν πεμφθείσας ὑμῖν ἀναθεματίζετε, εἴ τινας ἂν ὦσιν, αὐτὸν δὲ Θεόδωρον ἡμφεβιάτε ἀναθεματίζειν διὰ τὸ ἡδὴ προτελευτῆσαι αὐτὸν ἐν τῇ κοινῇ, ὡς λέγεται, τῶν ἐκκλησιῶν, γινώσκετε, ὅτι οἱ λέγοντες μὴ ἐξόν εἶναι Θεόδωρον ἀναθεματίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἐπισκόποις συναριθμείσθαι, ἐπειδὴ ἐν τῇ κοινῇ, καθὼς εἰρήκατε, τῆς ἐκκλησίας ἐτελεύτησεν, ὁφείλουσι καὶ Ἰούδαν τοῖς ἀποστόλοις συναριθμεῖν τὸν, ὡς ἐνέμισε, λαβόντα τὸν γινώσκοντα τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων Θεὸν, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων μαθητῶν κοινῶς δεξαμένον ἀπ' αὐτοῦ· ὅσον γὰρ ἦκεν εἰς τοὺς ταῦτα λέγοντας, μέμφεως εἰσὶν ἄξιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι· οἱ μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον ψήφον κατ' αὐτοῦ προαγγέλλοντες, κατακρίναντες αὐτοῦ, καὶ εἰς τόπον αὐτοῦ ἄλλον ἀντισταγόντες. Καὶ πάλιν ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἀγίοις εὐαγγελίοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀποστόλων ἀναγινώσκεται, μὴ ἄρα ἐκ τούτου ἡ ὡς ἀπόστολος δέχεται, ἡ τῆς κατακρίσεως τῆ ἀναθέματος ὡφείλει ἐλευθερωθῆναι. Κατανοεῖτε τοῖνον, ὅτι ἐκεῖνος τελευτᾷ ἐν τῇ κοινῇ τῶν ἐκκλησιῶν, ὃ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν μέχρι τέλους τῆς οἰκίας ζωῆς φυλάξας.

Καὶ γὰρ εἰ καὶ Μανιχαῖος, ἢ Ἀρειανὸς, ἢ Νεστοριανὸς, ἢ Εὐτυχιανιστὴς, ἢ ἄλλος οἷος ἂν αἰρετικὸς, ἢ Ἑλληνικῇ μανίᾳ κρατούμενος λάθῃ κοινῶν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ οὕτω τελευτήσῃ, καὶ μετὰ θάνατον ἡ ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, ἢ κατ' ἕτερον τρόπον αἰρετικὸς εἶναι φανῇ· ὅμως οὐκ ἐκ τούτου ἡ ὀρθόδοξος βλάπτεται πίστις, ἢ ἐκεῖνος ἐλευθεροῦται τῆς κατακρίσεως, εἰ ἐν τῇ εἰρήνῃ τῶν ἐκκλησιῶν λέγεται τελευτῆσαι· καὶ γενικῶς ὁ δόγμα τῶν αἰρετικῶν θάνατος ἐκ τῆς περὶ τῆς καθολικῆς αὐτοῦ κατακρίσεως ἐλευθεροῖ· μᾶλλον μὲν ὅν διατρεῖτο καταδικάζει, ὅτι ζῶν καὶ μετεμελήθη.

Ὅτι δὲ οἱ αἰρετικοὶ οἱ ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν μὴ μεταμεληθέντες, καὶ μετὰ θάνατον κατεκρίθησαν, ἐκ πολλῶν δείκνυνται· καὶ Εὐνόμιος γὰρ, καὶ Ἀπολινάριος, καὶ Βόνωσος, καὶ ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις Οὐαλεντίνος, Βασίλειδος, Μαρκίων, καὶ Κήρινθος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ ζωῇ μὴ ἀναθεματισθέντες, μετὰ θάνατον κατεκρίθησαν, καὶ ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀναθεματίζονται, ἐπειδὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ πλάνῃ ἐτελεύτησαν· ὥσπερ οἱ ἐν τῇ ἰδίᾳ ζωῇ ἀδίκως κατακρίθεντες, μετὰ θάνατον ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας

abdicarunt. „ Ex quibus aperte colligitur ob sancti Cyrilli Capiti adversus Nestoriam proposita, & Dominum, & Theodoretum ipsum, & Ibam, & nonnullos praeterea deturbatos sedibus suis fuisse; ac Theodoretum quidem, & Ibam rescipientes, atque memorata Capitula probantes, ac reliqua omnia, quorum causa suis pulsi sedibus fuerant, a sancta Chalcedonensi synodo fuisse receptos: minime vero eos, qui non rescipuerant: Domini vero condemnationem etiam post mortem eius fuisse confirmatam.

Quum autem scripseritis pariter excorari vos eas Theodori blasphemias, quas ad vos ipse transmisimus, cuiuscumque illae sint; Theodoro porro anathema dicere dubitatis, quod iam ipse sit in Ecclesiarum, ut dicitur, communione praemortuus: scitote eum, qui dixerit minime Theodorum anathematizari licere, sed Episcopis esse adnumerandum ob eam causam, quod, ut adseruistis, in Ecclesiae communione decesserit, eum pariter & Iudam posse in Apostolorum numerum adscribere, qui latens, & notus solum perscrutanti humana secreta Deo, fuit ab ipso cum ceteris Discipulis ad communionem admissus; nam iuxta id, quod sentire haec aientes videntur, digni reprehensione sunt Apostoli quoque, qui post mortem eius suffragio aduersus ipsam laio, eum condemnauerunt, aliumque in locum eius substituerunt. Praeterea, quum nomen ipsius in sacris Evangelis legatur inter ceteros Apostolos, non tamen idcirco, vel ut Apostolus recipitur, vel exinde anathematis iudicio potuit liberari. Sic igitur habete, eum in Ecclesiarum communione decedere, qui fidem Catholicam ad mortem usque illibatam custodierit.

Enimvero, si Manichaeus quispiam, vel Arianus, sive Nestorianus, vel Eutychianus, aut alius cuiuscumque generis haereticus, vel Graecorum insania capius, Ecclesiae communicans vixerit, atque hoc modo decesserit, post mortem autem, vel ex scriptis eius, vel alia quavis ratione haereticus fuisse deprehendatur, nihil tamen Catholica fides detrimenti capit, neque ipse propterea a condemnatione liberatur, quod in Ecclesiarum pace dicatur decessisse: ac revera nequaquam interitus haereticos a condemnationis iudicio, quod peruersa eorum commiserata est opinatio, liberat, quinimo potius, vel ob hoc ipsum, quod viuentes non rescipuerint, iustius condemnantur.

Multis autem id ipsum confirmari potest exemplis, haereticos videlicet, qui dum viverent, ad sanitatem reuerſi non sunt, post mortem fuisse condemnatos. Euanomius enim, & Apollinarius, & Bonosus, ac superioribus temporibus Valentinus, Basilides, Marcion, & Cerinthus, alique permulti, qui anathematibus, dum viverent, subiecti non fuerant, post mortem damnati sunt, atque ab Ecclesia Catholica anathematizantur, propterea quod in suis erroribus vita functi sunt; quemadmodum e contra ii, qui iniuste damnationis pas-

si fue-

ἀνεκλήθησαν, τῷ τῆς ἰουάννης, καὶ Φλαβιανὸς οἱ ἐν ἀγίοις ἀρχιεπίσκοποι Κωνσταντινουπόλεως· κατὰ γὰρ τὴν ὑμετέραν ἔνοian χρὴ τοὺς αἰρετικούς ἐν τῇ οἰκίᾳ πλάνῃ τελευτῆσθαι, καὶ ἐλευθερωθῆναι, τοὺς δὲ ὀρθόδοξους τοὺς ἀδίκως κατακρίθεντας, μὴ ἀνακαλεῖσθαι μετὰ τὸν θάνατον· ὅπερ πάσης ἀσεβείας πεπληρωτάι.

Ὅτι δὲ ἐκκλησιαστικῇ ἐστὶ παράδοσις τοὺς αἰρετικούς καὶ μετὰ θάνατον καταδικάζεσθαι, καὶ ἀναθεματίζεσθαι, φανερόν μὲν ἐκ τούτων ἐποίησamen· πλὴν ὅμως καὶ ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἀγίων ἀποστόλων τούτο δείκνυται· λέγοντες γὰρ προσέκειν ἰσὺρ ἀναπαύσεως τῶν τελευτῶντων ἐλεημοσύνας παρέχεσθαι, ὅπως ἐπάγουσι „ Ταῦτα δὲ περὶ τῶν εὐσεβῶν λέγομεν· περὶ δὲ τῶν ἀσεβῶν, ἐν τῷ τοῦ κόσμου δῶ πένθει, ἔθεν ὁνείσει αὐτῶν· ὃ γὰρ περίοντι ἐναντίον ἦν τὸ ἥτιον, δῆλον, ὅτι καὶ μετασάντι. „ Ὅποτε τοῖνον οἱ ἀπόστολοι περὶ τὸν εὐσεβῶν οὕτω διέτυψαν, τίς εἴποι χρεῖναι μετὰ θάνατον τοὺς αἰρετικούς, ἢ αὐτὸν μάλιστα Θεόδωρον τῆς κατακρίσεως τῆ ἀναθέματος ἐλευθερωθῆναι, ὅν τινα οἱ ἄγιοι πατέρες, ὡς χεῖρονα Ἰουδαίων, καὶ Ἑλλήνων, καὶ Σοδομητῶν, καὶ πάντων τῶν αἰρετικῶν βλασφημίσαντα, τέτοις συνήρμησαν, καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀσεβείας κατέμειναν;

Ὅτι δὲ καὶ μετὰ θάνατον τοὺς αἰρετικούς, ὡς προείπομεν, ἀναθεματίζεσθαι δεῖ, καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Αὐγουστίνος ἐπίσκοπος ἐκ τῆς τῶν Ἀφρῶν χώρας οὕτω λέγει ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Βονιφάτιον γεγραμμένῃ „ Ὅπως καὶ ἀληθῆ, ἢ δυνατόν δευχθῆναι τὰ παρ' αὐτῶν ἀντιτεθέντα Καικιλιανῶ, καὶ ὅμιν, καὶ ἀποθανόντα ἂν αὐτὸν ἀναθεματίζομεν· ἀλλ' ὅμως τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, ἢ τις ὅ ταῖς ἐν φιλονεικίᾳ δόξαις μεταβάλλεται, ἀλλὰ ταῖς θείαις μαρτυρίαις βεβαιεῖται, δι' οὗον δῆποτε ἀνθρώπων καταλείπειν οὐκ ὀφείλομεν. „

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐν ἀγίοις Αὐγουστίνος. Ὅμως ὁ μόνον τοὺς εἰς πίσιν ἀμαρτάνοντας μετὰ θάνατον οἱ ἄγιοι πατέρες ἀναθεματίζουσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισκόπους, τοὺς ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτῶν βουλήσῃ, ἢ ἐξ ἀδιαθέτου αἰρετικοῖς συγγενέσιν, ἢ ἐξωτικοῖς καταλιμπάνοντας. Τῆς γὰρ ἐν Ἀφρικῇ συνόδου ὁγδοηκοσθε. πρῶτος κανὼν οὕτω λέγει „ Πάλιν ὑπόστη, εἴ τις ἐπίσκοπος κληρονόμος ἐξωτικῶς τῆς ἰδίας συγγενείας, ἢ αἰρετικῶς, καὶ ἰδίως συγγενεῖς, ἢ Ἑλλήνας προτιμῆσει τῆς ἐκκλησίας, καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζεσθαι, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν τοῦ Θεοῦ ἱερῶν μὴ ἀναγινωσκέσθαι, καὶ ἂν ἐξαιρεῖται τῆς κατακρίσεως, εἰ ἀδιάθετος τελευτήσῃ· ἐπειδὴ ἔχρη αὐτὸν ἐπίσκοπον γενόμενον μηδαμῶς ἀναβάλλεσθαι τὴν τῆς ἰδίας ἐκείνης διοίκησιν, ἀρμόδιαν τῷ οἰκίᾳ ἐπαγγέλματι. „ Εἰ τοῖνον, καθὼς ὁ ἐκκλησιαστικὸς ὅριος κανὼν, ἰσὺρ ἰδίως οἱ ἐπίσκοποι περιουσίας μὴ ὀρθῶς διοικήσεως, καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζονται, πόσω μᾶλλον ἀναθεματίζεσθαι ὀφείλον οἱ εἰς

se fuerant iudicium, Flavianus videlicet, atque Ioannes, sancti Constantinopolis Archiepiscopi, post mortem sunt ab ipsa Catholica Ecclesia restituti. Vestro porro iudicio haereticos, qui propriis inhaerentes erroribus decesserint, damnatione liberari opus est: Catholicos autem iniuste iudicatos, minime post mortem revocari ad Ecclesiae pacem: quod quanta plenum sit iniquitate, vix dici potest.

Quibus exemplis perspicue ostendimus, Ecclesiae esse traditione sancitum, haereticos post mortem quoque iudicari posse, atque anathematibus condemnari. Ceterum ulterius adhuc id ipsum ex sanctorum Apostolorum Constitutionibus demonstratur validius: quo namque loci constituunt utiles esse pro mortuorum requie eleemosynarum oblationes, sic prosequuntur „ Id autem de piis hominibus dicimus: de impiis enim etiam si universa mundi substantia pro ipsis pauperibus distribuatur, non eis quidquam proderit: cui enim superstiti divina adversabantur, certum est etiam amoto non esse profutura. „ Apostoli igitur hoc modo circa pios, qui decesserint homines, definiunt, quis statueret audeat, haereticos post mortem, potissimum vero Theodorum ipsum, a condemnatione liberos esse oportere, quem sancti Patres, veluti Iudaeis, Graecis, atque Sodomitis deterius blasphemantem, ipsis connumerarunt, atque una cum impietate sua condemnauerunt?

Ceterum haereticos post mortem quoque, ut superius constitimus, esse damnandos, sanctus etiam Augustinus Africanus cuiusdam Urbis Episcopus in Epistola ad Bonifacium disserere tradit „ Quamvis, inquit, & si vera Tom. II. O-
perum edit.
Planib. p.
60. Ep. L.

Haec Augustinus. Similiter autem non modo permultos, qui adversus fidem erraverant, mortuos anathematizavit Ecclesia, & sancti Patres, sed Episcopus etiam, qui vel in ultima sua voluntate, vel ab intestato haereticis consanguineis, vel etiam extraneis sua bona reliquisset. Obiagesmus enim primus Africanus synodi Canon haec habet „ Item constitutum est, ut si quis Episcopus haereticos extraneos a consanguinitate sua, vel haereticos etiam consanguineos, aut Paganos Ecclesiae praetulerit, etiam post mortem ei dicatur anathema, & nomen eius inter sacerdotes Dei non computetur; nec excusationi illi locus sit, quod intestatus decesserit, quia utique debuit factus Episcopus, rei suae ordinationem, congruam suae professioni, nequaquam in aliud tempus differre. „ Si itaque, quemadmodum Ecclesiastico eo Canone definitum est, post mortem quoque anathemate feruntur Episcopi ob divitias ipsas haud recte distributas, quanto iustius excommunicationi subiiciendi erunt

B b

αὐτὸν τὸν Θεὸν ἀμαρτάνοντες, τῆς ἀγίας γραφῆς λεγούσης, „Εἴαν ἄνθρωπος εἰς ἄνθρωπον ἀμαρτῇ, ἢ προσεύχεται περὶ αὐτοῦ· εἰ δὲ εἰς Θεὸν τις ἀμαρτῇ, τίς προσεύχεται περὶ αὐτοῦ; „

Ἀποδείξαντες δὲ, ὅτι ἐν τοῖς προλαβούσι χρόνοις ὁρίσθη παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων χρῆναι καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζεσθαι τοὺς εἴτε εἰς πίσιν, εἴτε εἰς κανόνας ἀμαρτήσαντας, ἀναγκαῖον εἶναι συνείδμεν καὶ τὰ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις γενόμενα πᾶσι δὴ κατὰ τὴν πίσιν, πρὸς ἀναίρεσιν πάσης ἀφορμῆς τῶν τοῦ προφανοῦς αἱρετικῶς, καὶ τὴν τοῦ τῶν ἀσέβειαν ἐκδικούντων. Λαυρέντιον γὰρ, καὶ Διόσκορον, τοὺς ἐν διαφόροις χρόνοις τὴν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἱερωσύνην ὑφάρπασαντας, εἰ καὶ μὴ εἰς πίσιν ἡμάρτον, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ κατὰ περιδρομὴν ἐσπούδασαν τῆς ἐπισκοπῆς ἐπιλαβέσθαι, μετὰ θάνατον ὁ ἀποστολικὸς θρόνος κατέκρινε, καὶ ἀνεθεματίσεν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ὑμετέροις προσεήκατε γράμμασιν, ὅτι ἐάν τις τὸν αἱρεσιάρχην ἀναθεματίσῃ, ἔειπεν κατακρίνων, καὶ τοὺς τὰ ὅμοια φρονούντας αὐτῷ, συμπεριλαμβάνει πάντας τῆς ὅτε δήποτε ταῦτα φρονήσαντας· καὶ διατοῦτο, ἐπειδὴ Παῦλον τὸν Σαμοσατίαν, καὶ Φώτιον, ἔδωκον, καὶ Νεστόριον ἀναθεματίζετε, καὶ ὀφείλετε καὶ Θεόδωρον τὸν τὰ ὅμοια ἐκείνοις φρονήσαντα ὀνομασθὶ ἀναθεματίσας· γινώσκετε, ὅτι πρῶτον μὲν ἐκεῖνοι δίχα ὀνόματος ἀναθεματίζονται, οἱ κατὰ πλάνην ἀπολυθήσαντες τοῖς αἱρεσιάρχοις, καὶ μὴν οἱ ἄλλοις ἀπατήσαντες. Τοὺς γὰρ ἀρχηγούς τῶν αἱρέσεων καὶ ὀνομαστῇ ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἀναθεματίζει. Θεόδωρος δὲ ὁ μόνον διδάσκαλος ἦν τῆς Νεστορίου δυσσεβείας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς διὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἠπάτησεν. Ὡς περὶ γὰρ οἱ ὁρθοὶ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι διὰ τῶν οἰκείων ἐκθέσεων γνωρίζονται, καὶ ἐπαινοῦνται, ὥτα καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου πάντες οἱ τῆς κακοδοξίας ἀρχηγοὶ διὰ τῶν ἰδίων ἀσεβῶν συγγραμμάτων ἐλέγχονται, καὶ ἀναθεματίζονται. Ὅποτε τοίνυν Θεόδωρος, καὶ αἱρεσιάρχης γέγονε, καὶ ἀναριθμήτους βλασφημίας ἐν τοῖς οἰκείοις βιβλίοις ἐξέμεσεν, ὅθεν μὲν ἔχετε δικαίαν ἀφορμὴν πρὸς τὸ παραιτήσασθαι τὸν κατ' αὐτοῦ ἀναθεματισμὸν.

Περὶ δὲ τῆς ἐκθέσεως τῆς πίστεως, ἣν τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν ἐνεθήκατε, εἰ καὶ πολλὰ εἴχομεν μέμψασθαι, ἀλλ' οὖν ὅμως διὰ τὴν ὑμετέραν ἀγνοίαν, ἔκλυτον τοῦτο παραλείπειν τῶς δεῖν ἐνομίσαμεν· ἐν τισὶ γὰρ ἀνασφαλῶς ἐγράψατε· ἐν τισὶ ῥήματα τεθήκατε, μὴδὲ ταῖς θείαις γραφαῖς, μὴδὲ τοῖς ἀγίοις πατράσιν ἐγνωσμένα· ἐν ἄλλοις δὲ τοῖς διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας τὸ γε εἰς ὑμᾶς ἦσαν κατεδικάσασθε· πρὸς τοῦτο δὲ καὶ τινὰ εἰς τὴν ὁρθόδοξον συντίνοντα πίσιν παρελείψατε. Ὅθεν χρὴ ὑμᾶς κατὰ τὴν παραίνεσιν τῶν ἀγίων πατέρων ἢ γινώσκοντας λαλεῖν, ἢ ἀγνοοῦντας σιωπᾶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπισημμένων διδάσκεισθαι.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε ἡμῖν, πῶς ὀφείλομεν

erunt, qui in Deum ipsum peccaverunt, dicente Scriptura „ Si homo in hominem peccaverit, eris qui pro ipso oret; si autem in Deum deliquerit, quis orabit pro eo? „

Quum autem ostenderimus fuisse praeiis temporibus a sanctis Ecclesiae Patribus lege sancitum, post mortem etiam, eos qui vel contra fidem, vel adversus Ecclesiae Canones erraverint, anathematizari oportere; necessarium pariter esse prospicimus, ea quoque, quae nostra hac aetate facta sunt omnibus manifesta constituere, ut omnis tollatur contradictio, quae a profanorum haereticorum, ipsorumque impietatis patrocinatoribus possit excitari. Laurentium namque, & Dioscorum, qui diversis temporibus Apostolici throni sanctitatem subripuerant, quamquam nihil in fide peccassent, ob id ipsum tamen, quod per ambages Episcopatum suscipere conati fuerant, visa iam sanctos Apostolica indicavit sedes, atque condemnavit.

Verum quum in vestris Litteris id etiam adieceritis: si quis haereticum anathematizaverit, & in ipsum sententiam ferens „ omnes quoque cum ipso sentientes „ adiunxerit, cum illos omnes complecti, qui quavis ratione id ipsum, quod damnatur, probaverint: itaque quum Paullum Samosatensem, & Photium, & Nestorium, & Bonosum condemnaveritis, minime opus esse, ut Theodorum quoque eadem cum ipsis sentientem nominatim condemnatis: scitote, primo quidem illos suppresso nomine anathematizari, qui haeresum auctores sunt in errore secuti, ceteros autem minime deceperunt. At vero haeresum duces, & magistros Ecclesia nominatim anathematizat. Theodorus porro non modo Nestorii magister exhibuit, verum etiam impiis scriptis suis permultos induxit in errorem. Etenim, quemadmodum recti Ecclesiae Doctores ex propriis doctrinis agnoscuntur, atque propter ipsas commendantur, ita e contra perversarum sententiarum auctores ex propriis ipsorum litteris redarguuntur, atque anathematizantur. Quum igitur Theodorus, & haeresiarches exhiberetur, & innumeras prope blasphemias in suis libris protulerit, nihil vobis superest causae, cur anathema in ipsum dicere detrectetis.

Circa Fidei vero expositionem, quam vestris Litteris inseruistis, eisi multa sint, de quibus nobis vobiscum esset conquerendum, nihil tamen minus id totum ignorantiae, simplicitatisque condonari oportere existimavimus. Alicubi namque versute scriptis: alicubi verbis usi estis, neque in sacris Litteris, neque a sanctis Ecclesiae Patribus umquam adhibitis: alibi Ecclesiae Doctores ipsos, iuxta quod vobis visum est, condemnastis, atque adhuc quemdam ad orthodoxam fidem omnino pertinentem silentio praeteriistis. Quapropter oportet vos, iuxta sanctorum Patrum admonitionem, vel scientes loqui, vel si ignari estis, tacere, atque a doctis & scientibus erudiri.

Iam vero quum scripseritis, quemadmodum Aegy.

τοῖς Αἰγυπτίοις ἀποκρίνασθαι, θαυμάζομεν ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν, καὶ Θεόδωρον, καὶ Νεστόριον, καὶ τὴν κακοδοξίαν τὴν αὐτὴν ἐκδικούντες, ἡμῖν παραίνειν ἐπιχειρεῖτε, τὶ ὀφείλομεν ἄλλοις ἐναντίοις τῆς ἐκκλησίας ἀποκρίνασθαι. Εἰ γὰρ τις τοῖς παρ' ὑμῶν γραφεῖσι συναινέσει, οὐδὲν ἕτερον παραινεῖ τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ Θεόδωρον, καὶ Νεστόριον τοὺς αἱρετικὸν δέξασθαι, καὶ πάντας τοὺς ἀγίους πατέρας καταδικάσαι, τοὺς κατακρίναντας ἐκείνους τε καὶ τὴν αὐτῶν ἀπίστιαν, καὶ πρὸς τοῦτο· ἐξ ἑτέρας πλάνης εἰς ἄλλην ἐμπεσεῖν· ὅποτε ἡμῖν ἐγράψατε ἀποκρίνασθαι τοῖς ἐναντίοις τῆς ἐκκλησίας, καλὴν, καὶ ὁρθόδοξον εἶναι τὴν μυστῶν ἐκείνην ἐπιστολὴν.

Συνδράστε τοίνυν πρῶτον μὲν ὑμᾶς αὐτὸς διορθώσασθαι, καὶ ὅπως ἄλλους διδάξαι· εἰ τις γὰρ ἢ Θεόδωρον, ἢ τὴν λεγομένην Ἰβὰ ἐπιστολὴν, ἢ τὰ Θεοδορίτου συγγράμματα τὰ κατὰ τῆς ὁρθῆς πίστεως ἐντεθέντα ἐκδικεῖ, τοῖς αἱρετικοῖς αὐτὸν συναριθμῶν, ἀλλότριον αὐτὸν ποιεῖ τῆς καλῶς ἐκκλησίας· ἢς κεφαλὴ εἰς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὃς τινος ὑμᾶς αὐτοὺς χωρίζετε, τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν, καὶ Θεόδωρον ἐκδικοῦντες· καὶ διατοῦτο προσκύνει ὑμᾶς τῆς ἀσεβείας τῆς ἐπιστολῆς, καὶ τοῦ ἐκδικεῖν Θεόδωρον τὸν οὕτω προφανῆ αἱρετικὸν ἀποσχέσθαι. Εἰ γὰρ ὁ ἄγιος ἀπόστολος Παῦλος καλῶς, τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ ἰδίου ὀνόματος, τοῦτο δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων καλεῖσθαι τινα, καὶ ἐπιτιμᾶ τοῖς λέγουσιν, „ ἐγὼ μὲν . . .

Defuncti pauca.

VI. p. 310. Ἀναστάσιος πρεσβύτερος τῷ ἐν τῷ Σινῇ ὄρει, περὶ τοῦ κατ' εἰκόνα, καὶ κατ' ὁμοίωσιν τῆς τῷ ἀνθρώπῳ ἰσθῶ Θεοῦ κατασκευῆς. *Anastasi presbyteri montis Sina, de hominis creatione a Deo, ad imaginem & similitudinem suam.* Inc. Οἱ τὴν αὐτῶν ἀπλάνος τοῦ προσώπου θεότητος ὁρατότητα κατανοεῖν βουλόμενοι. Def. γέγονε μεταδοτικὸς τῆς αὐτοῦ εἰκόνας· τῷ Θεῷ ἡ δόξα, κ. λ. In tria huius opusculi loca adferuntur brevia quaedam scholia manu aequae antiqua, & fortasse eadem, cui totum Codicem debemus, exarata. Primum in illa verba, ὅθεν καὶ εἰς ἰδέσθαι, καὶ θαυμάσαι, κ. λ. ita habet: Οὐκ ἄγνοον ὁ ἐξηγητὴς, ὅτι ὁ Α' δᾶμ, καὶ ἡ Εὐα εἰς Χριστὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν λαμβάνονται, ἐξηγῆται τοῦτο. Alterum paullo inferius hoc est: Ἰστέον, ὅτι τὰς τῶν ἐξηγητῶν τὴν φωνὴν τοῦ κυρίου τὴν φάσκουσαν, τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πότεν ἔρχεται, ἢ πότε ἰσάγει, περὶ τῆς ψυχῆς ἐφαντάσθησαν. Tertium denique sequens est: Καὶ ὁ Α'ριστοτέλης ὅτω λέγει τὸ, ὁ ἀνθρώπος ἀνθρώπου γενεᾷ μὴ προὑπαρχούσης τῆς ψυχῆς, καὶ ἡμεῖς τοιαύτης δόξης ἐσμέν. Graece & Latine prodiit sub eius nomine ad calcem Philocaliae Origenis, curante Io. Tarino Paris. mdcxv. 4. a p. 561. ad p. 589. & inter Opera Nysseni edic. Paris. Anni mdcxv.

Aegyptiis respondere debeamus, miramur quidem, vos scilicet, qui impiam eam Epistolam, Theodorum, Nestorium, perversasque eorum sententias defenderitis, nunc commonere nos instituisse, quid sit a nobis, aliis Ecclesiae hostibus respondendum. Siquidem si ea, quae scripta a vobis sunt, quis consideraverit, nihil aliud Aegyptios hortabitur, quam ut Nestorium, Theodorumque haereticos suscipiant, universosque sanctos Patres reiiciant, qui ipsos, eorumque infidelitatem condemnaverunt: atque adeo ex uno in alium incidant errorem; quum ad nos scribentes, ut hostibus Ecclesiae responderemus, abominabilem eam Epistolam orthodoxam appellare non dubitaveritis.

Nitimini itaque primum vosmetipsos corrigere, post autem ceteros docere: si quis enim vel Theodorum, vel dictam Ibae Epistolam, vel Theodoretum scripta adversus rectam fidem proposita defendit, haereticis is adnumeratur, & ab Ecclesia Catholica alienus efficitur; cuius caput est Unigenitus Dei Filius, Deus & Dominus noster Iesus Christus, ab cuius Ecclesia impia ea Epistola separatur, & Theodori patrocinatores. Itaque expedit vobis ab impiae illius Epistolae, Theodori quoque defensione cessare. Si enim Paullus Apostolus prohibet aliquid suo, aliquid ceterorum Apostolorum nomine vocari, eosque obiurgat, qui dicebant „ Ego sum Pauli, ego autem Cerebae, &c. „

T. I. p. 854. & A. mdcxxviii. T. II. p. 22. Vid. Tillemontium T. IX. Memor. p. 605. & 741.

VII. p. 317. Τὸ αὐτοῦ ἀπολούθως εἰς τὸ κατ' εἰκόνα, ἔκδοσις, ὅτι δι' ὅθεν ἕτερον ἐποίησε τὸν ἀνθρώπον ὁ Θεὸς σύνθετον ἐκ θνητῆς, καὶ ἀθανάτου φύσεως, εἰ μὴ εἰς τύπον καὶ εἰκόνα τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ συνθέσεως τῷ Χριστῷ. Eiusdem item in illud, ad imaginem, ubi demonstratur, nullam aliam ob causam, hominem ex mortali & immortali natura Deum composuisse, nisi ut figura & imago esset Christi carne induti, eiusque compositionis. Inc. Ὁ μῦθος τοῖς νοετοῖς ὁμοῦ καὶ προφητικοῖς, ὡσανεὶ πλησίον αὐτοῦ παρόντα τὸν Χριστὸν ὄρων, ὁ θεοπάτωρ Δαβὶδ, καὶ ἐκπληττόμενος τὸν τῆς αὐτοῦ ἐνανθρωπήσεως λόγον, τὴν χεῖρα πρὸς αὐτὸν ἐκτείνων βοᾷ, κ. λ. Def. αὐτὸν δὲ ὀνόμασε ποιμένα, τιθοῦντα τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν προβάτων· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. In margine huius etiam Homiliae brevia quaedam scholia sunt adscripta; in calce vero maioribus subscriptum est litteris: Ζῆτει τὸ σχόλιον τῷ β' λόγῳ εἰς τὸ πλήρωμα τῷ βιβλίῳ. Quare scholium secundi Sermonis in complemento libri (nempe in fine Codicis, ut infra innuimus.) Exstat item in cit. Origenis Philocalia a pag. 589. ad 605. ubi tamen duas B b 2 cir-

circiter paginas longior est; post enim verba ὑπὲρ τῶν προβάτων sequuntur alia, quorum initium: Καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ δὲ μᾶλλον τὸ καθ' ἡμᾶς δεικνύται, κ. λ. Videtur autem cum superiori, quae ibidem inscribitur *Liber*, ita coniungi, ut alteram veluti eiusdem partem constituat.

VIII. p. 321. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀκολούθως λόγος γ'. Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ δηλοῖ ὁ ἐξηγητὴς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αὐτῷ οἱ δύο λόγοι εἰς τὸ κατ' εἰκόνα πεπύκνῃται· φανεροὶ δὲ καὶ τὴν αἰτίαν, τὸ πῶθεν τὴν ἀρχὴν ἔσχευεν ἡ περὶ ἐνεργειῶν, καὶ θελημάτων κινήσεως· εἰδ' ὅπως ἐξ ἧς δεικνύται, τίνες μὲν εὐσεβεῖς, τίνες δὲ ἀκαθάρτοι ταῦτα ἐν Χριστῷ δογματίζουσιν. *Eiusdem Sermo III. consequens. Hoc Sermone declarat interpret causam, quare duos sermones in illud dictum ad imaginem conscripserit. Idemque ostendit causam, unde initium duxerit disputatio de facultatibus, & voluntatibus (in Christo.) Deinde docet, quinam pie, vel minus recte ista in Christo esse docuerint.* Inc. Γατρῶν ἐχέφρονες. Def. ποιῆσαι πειράσομαι. Haec porro Homilia, quae adhuc, quoad nobis compertum sit, delituit, digna profecto est, quae in gratiam studiosorum Ecclesiasticae eruditionis publica luce donetur; sed ne huius primi Codicis tot, tamque egregia complectentis Opera nimium protrahatur recensio, in huius calce Plutei, iuvante Deo, pro illius coronide prodibit.

IX. p. 332. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν ἔκτον ψαλμὸν. *Eiusdem in sextum Psalmum.* Inc. Πρέψαν ἀρχὴν εὐκρινέως μετανοίας ὑπόθεσιν τῶν νηστειῶν περιέχει· ἢ ἐν τῷ ἔκτῳ ψαλμῷ τὸ ἀγίου πνεύματος παραίνεσις. Def. καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιοῦμεν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπία τῷ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. *Vulgavit hanc Orationem Henricus Canisius Tom. I. p. 502. Lektion. Antiquarum edit. Amstelodam. A. MDCCXXV. Duplicem vero edidit Combessius Auctarii Novi Paris A. MDCLVIII. Tom. I. p. 908. & 943. ex duobus Regiis Codicibus; quum enim inter se hi plurimum discrepant, unius tantum exemplar exhibendo, alterius variis lectionibus excipiendis imparem fore marginem est arbitratus. Ego tamen binas in illum Psalmum enarrationes confecisse crediderim Anastasium, & prout tempus postulabat, ac memoria suggererat, verba, vel etiam integras sententias, aut omisisse, vel immutasse. Vtraque tamen ipsarum differunt valde ab ea, quae in nostro legitur Codice.*

X. p. 342. b. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείᾳ ἐπισκόπῳ Σελευκίᾳ λόγος εἰς τὸ, Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ὕδαν, καὶ τὴν γῆν. *Sancti patris nostri Basilii Episcopi Seleuciensis Sermo in illud: In principio creavit Deus caelum & terram.* Inc. Ἀπ᾽ αὐτῶν μὲν ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἀρετῆς ἀγωνιστήριον πρόκειται. Def. αὐτῶν δὲ τὸ χρέος ὑμῶν ἀποτίσσειν συνεργήσαντες τῆς χάριτος ἐν Χριστῷ, κ. λ. *Editus est Graece tantum hic Sermo cum*

reliquis sequentibus Lugduni Batav. in bibliopolio H. Commelini A. MDCXVI. in 8. qua nos editio in recensendo Codice usum. Hic igitur primus exstat p. 1. seqq.

XI. p. 345. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν Ἀδάμ. *Eiusdem in Adamum.* Inc. Ὡς περ οἱ τὰς τῶν βασιλέων ἀποβλέποντες εἰκόνας. Def. καὶ ὁ βαλὼν καταβλήσεται, χάριτι αὐτοῦ τῷ Χριστῷ, κ. λ. *In cit. edit. p. 9.*

XII. p. 348. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν Ἀδάμ β'. *Eiusdem in Adamum Sermo II.* Inc. Οἷδα χρεώσῃ ἐμαυτὸν ὑμῖν τῆς κατὰ τὸν Ἀδάμ διδασκαλίας. Def. οἱ ἐχθροὶ σε ὑποπτόδιον τῶν ποδῶν σου· ὡς ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 18.*

XIII. pag. 352. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν Κάιν, καὶ Ἀβελ. *Eiusdem in Cain & Abel.* Inc. Πάλλιν ἡμᾶς ὁ τῆς διδασκαλίας νόμος. Def. τὰς ἐαυτῶν ψυχὰς προτενέγκωμεν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. pag. 29.*

XIV. p. 355. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν Νῶε. *Eiusdem in Noam.* Inc. Ὅσος ἐνέσι Θεῷ πρὸς μὲν δικαιοσύνην πόθος. Def. ποίους ἔργοις τὸ θεῖον δοξάζεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 40.*

XV. p. 358. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν Νῶε β'. *Eiusdem in Noam Sermo II.* Inc. Οὐτε τὴν ὑμετέραν ἀκοήν. Def. ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτὸν πρὸς με, καὶ ζῆν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 48.*

XVI. p. 362. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν Ἀβραάμ. *Eiusdem in Abrahamum.* Inc. Ἐν φιλοφρονίᾳ & πνευματικῷ θεάτρῳ, τὰ τῷ φιλοφρονίᾳ. Def. καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτὸν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. pag. 60.*

XVII. p. 365. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν Ἰωσήφ. *Eiusdem in Ioseph.* Inc. Τοῖς μὲν τὰ μακρὰ πελάγη διαπερῶσιν. Def. τῶν ἐπορευομένων ἀγαθῶν ἀξιοῦμεν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. *Ibid. p. 70.*

XVIII. p. 369. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Μωϋσῆ. *Eiusdem in Moysen.* Inc. Πολλὰ τὰ πρὸς ἡμῶν κινεῖντα τῷ Θεῷ. Def. καὶ τὰ ἐπὶ σε ἀκαταλείψουσιν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 80.*

XIX. pag. 372. b. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰσραὴλ. *Eiusdem in sanctum Eliam.* Inc. Τὸν μὲν μακάριον ἐκείνον καὶ μέγαν Ἰσραὴλ. Def. τῷ μῶλωπι αὐτῷ ἡμεῖς ἰαθήμεν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. pag. 90.*

XX. p. 375. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν Ἰωνᾶν. *Eiusdem in Ionam.* Inc. Ἀπ᾽ αὐτῶν μὲν ὁ τῆς κτίσεως κόσμος, τῆς θείας φιλανθρωπίας εἰκὼν ἐστίν. Def. καὶ πεφορτισμένοι, καὶ ἀναπαύσω ὑμᾶς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 99.*

XXI. p. 379. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Ἰωνᾶν β'. *Eiusdem in ipsum Ionam Sermo II.* Inc. Οἱ τὰς τῶν φρεάτων πηγὰς ἐκκαθαίροντες. Def. ἵνα τὰς πάντας ἐλεήσῃ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 110.*

XXII. p. 382. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν κατὰ τὸν Δαβὶδ ἱστορίαν. *Eiusdem in historiam Davidis.* Inc. Ἄλλοι μὲν ἄλλων τεχνῶν παιδεύται τοῖς ἀνθρώποις καθεζονται. Def. ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπύουσιν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 119.*

XXIII. p. 385. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Δαβὶδ. *Eiusdem in ipsum Davidem.* Inc. Οὐτε τὸν πελάγεος ἀψάμενον πλωτήρα τὴν ἡσυχίαν ἔχειν ἀκινδύνον. Def. καὶ εὐρίσσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 128.*

XXIV.

XXIV. p. 389. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Δαβὶδ. *Eiusdem in ipsum Davidem.* Inc. Ὅταν εὐρὴ τῆς ἀκοῆς προθυμίαν ἡ χάρις. Def. καὶ βρέχει ἐπὶ ἀγαθῶν, καὶ πονηρῶν αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. pag. 139.*

XXV. p. 392. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν αὐτὸν Δαβὶδ. *Eiusdem in ipsum Davidem.* Inc. Ἐπειδὴ τῶν τῷ Δαβὶδ κατορθωμάτων. Def. κύριος ἀφείλε τὸ ἀνδράγαθόν σου· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. pag. 149.*

XXVI. p. 396. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν Ἡρωδιάδα. *Eiusdem in Herodiadem.* Inc. Τὴν τῆς Ἡρωδιάδος ὀρχήσιν ἡ τῶν εὐαγγελίων σήμερον ἡμῖν σηλιτεύει φωνή. Def. τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἀπολαύσωμεν σὺν Χριστῷ· ὡς ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 160.*

XXVII. p. 399. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐκατόνταρχον. *Eiusdem in Centurionem.* Inc. Ἡ τῶν εὐαγγελίων σάλπιγξ, τὸ πνευματικὸν ἀρτίως ἀντηχῆσασα μέλος. Def. ὡς ἐπίστευσας γεννηθήτω σοι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. pag. 169.*

XXVIII. p. 402. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν Χαναανίαν. *Eiusdem in Chananaceam.* Inc. Ἡν ἄρα καὶ συμφορὰ μεγίστη εὐφροσύνης ἰσώθησιν. Def. γεννηθήτω ὑμῖν ὡς θέλετε· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 177.*

XXIX. p. 405. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν χωλὸν τὸν ἐπὶ τὴν ὥραιαν πόλιν καθημένον. *Eiusdem in claudum sedentem ad portam speciosam.* Inc. Οἱ μὲν τὰς μικρὰς ταύτας. Def. χορηγὸν προσκυνησώμεν Χριστῷ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 185.*

XXX. p. 407. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, Συνέπλεον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδὼ χειμῶν ἐγένετο μέγας, καὶ τὰ ἐξῆς. *Eiusdem in illud, Navigabant una cum Iesu discipuli, & erat tempestas magna &c.* Inc. Οἱ μὲν τῇ πτῆσει, καὶ τῇ φύσει τὸν ἄερα τέμνοντες. Def. ἔθες ἐστίν ὁ ἦος τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. pag. 193.*

XXXI. p. 409. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν δαιμονιώνα. *Eiusdem in daemoniacum.* Inc. Πολλοὶ μὲν αἱ παρὰ τῶν δαιμόνων κατ' ἀνθρώπων ἐπιβουλαί. Def. σὺ κύριε βοηθός ἡμῶν, καὶ σωτῆς αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 199.*

XXXII. p. 412. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, Εἰπέ ἴνα οἱ δύο υἱοὶ με καθίσωσιν, εἰς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἰς ἐκ εὐωνύμων σου. *Eiusdem in illud: Dic ut sedent hi duo filii mei, unus a dextris, & aliter a sinistris tuis.* Inc. Ἡ μὲν ἐπ' ἀνθρώπων κατ' ἀνθρώπων γινόμενὴ παράταξις. Def. τῆς τῶν ὁρατῶν βασιλείας ἀξιοῦμεν ἐν Χριστῷ· ὡς ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 207.*

XXXIII. p. 415. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; *Eiusdem in illud: Quem dicunt homines esse filium hominis?* Inc. Μωϋσῆς μὲν ὁ τῶν Ἑβραίων παιδεύτης. Def. δεῖ εἶναι Ἰησοῦς Χριστός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 215.*

XXXIV. p. 418. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. *Eiusdem in illud: Ego sum pastor bonus.* Inc. Ἡ δὲ μὲν τι χεῖμα ποιμὴν τοῖς ὄρεσι νέμων. Def. καθὼς ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 225.*

XXXV. p. 421. Τῷ αὐτῷ εἰς τὰ δόρυμια. *Eiusdem in Olympia.* Inc. Καὶ τερπνὸς παρα-

τρέχων ὁ χρόνος. Def. ἡ ἐκλήθημεν ἐν Χριστῷ· ὡς ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 233.*

XXXVI. p. 423. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, Ἐὰν μὴ στραφῇτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, ὃ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ὁρατῶν. *Eiusdem in illud: Nisi converſi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum caelorum.* Inc. Πολλὰς σωτηρίας ὁδοῦς ὁ δεσπότης Θεός. Def. καὶ ὁ ταπεινὸν ἑαυτὸν ὕψωσέναι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 240.*

XXXVII. p. 427. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ πεφορτισμένοι, καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. *Eiusdem in illud: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Inc. Οἱ μὲν ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν πολεμίων στρατοπέδον. Def. δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ ἀναπαύσω ὑμᾶς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 249.*

XXXVIII. p. 429. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλλεῖς ἀνθρώπων. *Eiusdem in illud: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum.* Inc. Οἱ σοφοὶ τῶν ἱατρῶν, τότε πλέον ἐγείρουσι. Def. δεῦτε ὀπίσω με, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλλεῖς ἀνθρώπων· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 255.*

XXXIX. p. 431. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται εἰς χεῖρας πρεσβυτέρων, & γραμματέων, & τὰ ἐξῆς. *Eiusdem in illud: Ecce adſcendimus Hierosolymam, & filius hominis tradetur in manus seniorum, & Scribarum, &c.* Inc. Ἀλλεῖ μὲν τῆς γλώττης τὴν ἀγωνίαν ἡ τῶν ἀκροατῶν φιληκούσα. Def. ἔτω γὰρ δι' ἐμὲ παθόντες, σὺν ἐμοὶ βασιλεύσετε αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 262.*

XL. p. 435. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, Πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμὲ τὸ ποτήριον τούτο. *Eiusdem in illud: Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste.* Inc. Σάλπιγξ μὲν πολεμικὸν ἠχῆσασα μέλος. Def. πῶς σε ἤδη τὸ κέντρον; ἐν ᾧ, ὡς ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 272.*

XLI. p. 437. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τραφέντας πεντακισχιλίους. *Eiusdem de quinque millibus nutritis quinque panibus.* Inc. Ἐπαιῶ μὲν ὑμῶν τῆς φιληκούσας τὸν πόθον. Def. τίς ὁ τὴν τροφὴν διδὼς πάσης σαρκὸς αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 280.*

XLII. p. 440. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος. ἢ ἕτερον προσδοκώμεν; *Eiusdem in illud: Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* Inc. Ὅταν εἰς τὸν τῆς ἐκκλησίας ἀποβλέψω λειμῶνα. Def. καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτὸν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 286.*

XLIII. p. 442. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν τελώνην, καὶ τὸν Φαρισαῖον. *Eiusdem in Publicanum, & Pharisaicum.* Inc. Γατρὸς ἀφαρμάκευτος ὁ δεσπότης Χριστός. Def. ὅτι αὐτῶν ἐστίν ἡ βασιλεία τῶν ὁρατῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 292.*

XLIV. p. 445. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ δύο τυφλούς. *Eiusdem in duos caecos Evangelii.* Inc. Οἱ πρὸς λειμῶνα πολυανθὴ τῆς ὁφθαλμοῦ ἀφίεντες. Def. ὅπως αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. *Ibid. p. 300.* ubi animadvertendum est, quae in editione pag. 304. punctis interpositis, tamquam

quam mutila distinguuntur, ea in Codice tamquam integra continuari, nisi huiusce defectus indicium, lineolam esse quamdam, margini adiectam velimus. Hic Sermo ultimus est in Codice, cui tamen in editione cit. alii novem succedunt.

XLV. p. 447. Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἀγρίῳ ἐπισκόπῳ Ἀμασείας Ὁμιλία ἐκ τῆ κατὰ Λαζάρου εὐαγγελίου, εἰς τὸν πλῆσιον, καὶ εἰς τὸν Λάζαρον. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Asterii Amasae Episcopi Homilia in locum Evangelii secundum Lucam* (XVI. 19.) *de divite & Lazaro. Benedic Domine.* Inc. Οὐ τοῖς ἀποστατικοῖς, ἔδωκεν ὁ δόγματι καὶ μόνον θεσπίσματος, ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ σωτὴρ παιδεύει τὰς ἀνθρώπους. Def. ἀλλὰ τὰ ἀμαρτήματα ὑμῶν διδάσκον ἀνάμμεσον ὑμῶν, καὶ ἀνάμμεσον τὸ Θεῷ. Laudat primum, ut ineditam hanc Homiliam Philippus Rubenius Lib. II. Cap. I. Electorum, ubi locum de Christo non pingendo, ex ea adfert. Deinde vero ipsam una cum sequentibus publica luce donavit Antuerpiae ex officina Plantiniana mdcxv. 4. p. 1. seqq.

XLVI. p. 452. b. Τὸ αὐτὸ Ὁμιλία ἐκ τῆ κατὰ Λαζάρου εὐαγγελίου εἰς τὸν οἰκονομὸν τῆς ἀδικίας. *Eiusdem Homilia in locum Evangelii secundum Lucam* (XVI. 1.) *de oeconomio iniquitatis.* Inc. Πολλὰκις ὑμῖν εἶπον διαλεγόμενος, ὅτι πεπασμένη τις, καὶ ψευδὴς ἐννοία τοῖς ἀνθρώποις ἐμπεύσασα. Def. ὁμοίως καὶ τὸ ἀγαθὸν ἔργον λεχθήσεται μαρτυρεῖν τῷ κατορθώματι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ. Ibid. p. 17.

XLVII. p. 457. Τὸ αὐτὸ κατὰ πλεονεξίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem adversus avaritiam. Benedic Domine.* Inc. Ἄνδρες Χριστιανοί, καὶ κλήσεως ἐπερανίῳ μέτοχοι. Def. καὶ πρὸς γε κόφινον τῶν λειψάνων τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν ἡ δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 31.

XLVIII. p. 464. Τὸ αὐτοῦ λόγος κατηγορικὸς τῆς εὐσεβείας τῶν Καλανδίων. *Eiusdem Sermo in festum Calendarum, scilicet adversus Nationes, ineptias, ac superstitiones Calendis Ianuariis ea aetate fieri solitas.* Inc. Δύο κατ' αὐτὸν εὐρεῖται συνέδραμον ἐπὶ τῆς χθονὸς τε καὶ τῆς ἐνέσεως ἡμέρας. Def. ἡμεῖς τοῖνυν ἕως τῆς τῆς σήμερον τὸν λόγον, δόξαν ἀναπέμφωμεν τῷ σωτῆρι. Ibid. p. 51.

IL. p. 467. Τὸ αὐτὸ Ὁμιλία ἐκ τῆ κατὰ Ματθαίου εὐαγγελίου, εἰς τὸ, Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν. *Eiusdem Homilia in locum Evangelii secundum Mattheum* (XIX. 3.) *An liceat homini dimittere uxorem suam ob quamlibet causam.* Inc. Καλὴ συνωρίς τῶν δύο τῶν ἡμερῶν τοῖς Χριστιανοῖς καὶ φιλοπόνοις τυγχάνει. Def. αὐτοὶ τὸν ἴδιον τρόπον διδάσκαλον τῶν συνοίκων ποιείτωσαν, ἵν' ἔχωσιν ἀγαθὸν ἀφ' ἐξίας τὸν ζῆλον. Ibid. pag. 61. Has quinque Asterii Amasae, Metropolis Ponti, Episcopi, qui Seculo IV. scripsit, Homilias hactenus memoratas primus Graece ex Codice Cardinalis Afcanii Columbae edidit Ioannes Brantius, Philippo Rubenio interprete, Antuerpiae A. mdcxv. in 4. Reculae postea fuerunt Graece & Latine in Auctario Ducaea-

no Paris. mdcxv. Tom. II. p. 563. & in Bibliotheca Patrum Paris. mdcxlv. Tom. XIII. sed ope Codicum, quos in Sirmundo Ducaeus acceperat, accuratius recensitae: tum Latine in Bibliotheca Patrum Colon. mdcxviii. Tom. IV. Rubenii versionem ita Combesius interpolavit, ut novam veluti adornasse videatur.

L. In extrema Codicis pagina scholia quaedam occurrunt item antiquissima, & eiusdem manus, quae superius in Anastasii Homiliis relata margini adscripserat. Titulum habent: Σχόλια τῆ β' λόγου, *Scholia secundum Sermonis*, Anastasii nimirum Sinaitae, cuius in calce adiectum monitum retulimus supra pag. 195. N. VII. Inc. Παρεβλέ τι τῶν ἐξηγητῶν, καὶ ἐλέγεν, ὅτι ποτὲ φιλολογῶντος αὐτοῦ τὴν ἱερὰν γραφὴν ἐγένετο ἐξαίφνης, ὥστε διανοιχθῆναι αὐτὸς τὰς νοερὰς ὀφθαλμοὺς, καὶ λ. Def. ἐκατέρω φύσει Χριστῷ ἀδιαίρετως τὰ ἴδια ἀπονέμωμεν. In averfa pagina scriptum est: Μιχαὴλ ἱερεῖς . . . καὶ λ. . .

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. cuius scriptura accentibus saepe, ac spiritibus destituta est, ut videre est ex specimine, quod damus Tab. IV. N. I. Constat foliis 472.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΥΤΟΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ
ΕΛΥΤΟΤ ΒΙΟΝ

D. GREGORII THEOLOGI IN SE
IPSVM ET VITAM SVAM.

Titulus ita restituendus.

S. Gregorii Nazianzeni, & Amphilochoi Iconiensis Carmina Iambica; Nemesii Traicatus de Natura Hominis; Theodoretii Curatio Graecarum affectionum.

I. pag. 1. ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΕΣ ΗΜΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΥΤΟΤ ΒΙΟΝ, ΓΑΜΒΟΙ. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi in seipsum, & vitam suam, Iambi* mcmxlv.

Inc. Τὸ τῆς λόγου βάλημα τῶν ἐμῶν κακῶν. Def. ἡς νῦν ἀμυδρὰς ταῖς σιατὶς ὑψόμεθα. Exstant Tom. II. Operum Nazianzeni edit. Billianae Parisiensis A. mdcxi. a pag. 1. ad pag. 31. qua nos in recensendis huius sancti Patris Operibus, quae in hoc Pluteo plurima occurrunt, usi sumus. Hoc itaque Carmen quinque versus longius ibi esseprehendimus.

II. pag. 38. b. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΔΡΟΙ ΠΑΧΥΜΕΡΕΙΣ. *Eiusdem Definitiones minus exactae*, versibus Iambicis cclxiv. expressae.

Inc. Θεὸς μὲν ἐστὶν ὁσιώ, πρῶτον καλόν. Def. ταῦτ' ἐστὶν ἡμῖν ἐκτύπως ὁρίσματα. Exstant ibid. p. 198 tribus versibus longiores.

III. pag. 43. b. Τὸ αὐτὸ εἰς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τὸς φθονήτας. *Eiusdem de se ipso, & adversus invidios*, Carmen Iambicum versibus constans lxxvii.

Inc.

Inc. Γέρον μὲν εἰμι, καὶ κακῶν πολλῶν ἴδρις. Def. Σὺς εἰμι, καὶ με χεῖροσι εὐροβείν γέλης. Ibid. pag. 187. cui praecedunt in Codice, quemadmodum & in edito quinque versus, distichon nimirum, acrostichon, & tres iambi. IV. p. 45. Τὸ αὐτὸ ἐπιτίμησις κατὰ τοῦ ἀλόγου τῆς ψυχῆς. *Eiusdem increpatio adversus brutam animae partem*, versibus xxxviii. comprehensa.

Inc. Ἐμπνευσα μαινὰς, ὦ τάλανα καρδιά. Def. Σάξων ἑαυτὸν, καὶ σε τὸν εὐδαίμονα. Ibid. p. 196. uno tamen versu longior. V. ead. p. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὰ ἑμμετρα, ἀπολογία τῶ κεχρησθαι τοῖς μέτροις. *Eiusdem in sua carmina Apologia ostendens cur versibus usus sit*, versus cii.

Inc. Πολλὰς ὥρῃ γράφοντας ἐν τῷ νῦν βίῳ. Def. Χωρὶς κολοῦν καὶ ἀετὸν ὑψώματα. Ibid. p. 248. item unico versu longior. In Cod. vero versus lxx. mutilus est.

VI. p. 47. b. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΞΙΜΟΝ. *Eiusdem ad Maximum*, versus lxxv.

Inc. Τί ταῦτα; τολμᾷς καὶ σὺ, Μάξιμε, γραφεῖν; Def. Τίς γὰρ κυνὶ πλέκοι' ἂν, εὐφρονῶν, μάτην. Ibid. p. 249.

VII. p. 49. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ Τὸς ΦΘΟΝΗΤΑΣ. *Eiusdem in invidentes*, versus xxx.

Inc. Δίκη, δικασαί, καὶ νόμοι, καὶ βήματα, Def. Τέτε μὲν ἡμᾶς ἔτις ἐκβάλλει φθόνος. Ibid. p. 251.

VIII. ead. p. b. Τὸ αὐτὸ περὶ προνοίας. *Eiusdem de providentia*, versus cxvi.

Inc. Ἐρροῖεν οἱ τὸ θεῖον ἐξηρημητοί, Def. Ἀλλ' εἰς καλὸν τε καὶ ἀπιδέξιον τέλος. Ibid. p. 188.

IX. p. 51. b. Τὸ αὐτὸ περὶ ἐνανθρωπήσεως Χριστοῦ, καὶ κατὰ Ἀπολιναρίου. *Eiusdem de Incarnatione Christi, & adversus Apollinarium*, versus lxxii.

Inc. Νῦν τὸν μέγιστον ἴσμεν ἀνθρώπου φύσιν. Def. Ἐχρεῖται τὰ τῆδε προσκύνει τὴν τριάδα. Ibid. p. 247. ubi duos versus audior est.

X. p. 53. Τὸ αὐτοῦ ἐνὸδια. *Eiusdem Carmen Itinerarium*, versus xxiv.

Inc. Ἐν σοὶ μὲν ἡμεοῦμεν, ὦ Θεῷ λόγε. Def. Χρηζόντες εὐμενέτε τε, καὶ ἱστέτε τυχεῖν. Edidit lac. Tollius, Itineris Italici p. 98.

XI. p. eadem b. Τὸ αὐτὸ εἰς ἑμαυτὸν. *Eiusdem de se ipso*, heptastichon.

Inc. Ἐξηπάτημαι Χριστὲ με τῷ σοὶ σφῶδρα. Def. Ἐμοὶ τὸ χρηστὸν ἐξαγγελῶμαι μόνω. In cit. Bill. edit. p. 197. sed per errorem typographi est 191.

XII. p. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλα. *Eiusdem alia nempe ad Christum* versus xxi.

Inc. Οἱμοὶ κέκηκα, Χριστέ με, πρὸς βροτῶν. Def. Ἀλλ' ἐν πνέοντες τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν. Ibid. p. ead.

XIII. p. 54. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸς ἀφίλους. *Eiusdem ad non amicos*, heptastichon.

Inc. Οἱ συνδύται, τέθνηκα τῷ φθόνῳ μόγις. Def. Νῦν δ' ἀκέτ' εἰμὶ τῆς μάχης μεταίχμιον. Ibid. p. 251. Ediderat etiam Hoefschelius Lugd. Batav. mdcxi. 8. p. 71.

XIV. p. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλα. *Eiusdem alia*,

nempe *De malis amicis*, pentastichon. Inc. Δεινὸν τὸ πάσχειν ὅταν δὲ καὶ φίλων ὕπο. Def. Ποῖ τις τράπηται; πῶς φύγη κακῶν φορᾶν; Ibid. pag. 182.

XV. p. ead. Τὸ αὐτὸ εἰς εὐγενῆ δύστροπον. *Eiusdem in nobilem male moratum*, vers. xxxi.

Inc. Εἰ σοὶ πείθηκον εἰς λείοντα σκευάσας. Def. Μὴ εὐγένεια, τὸν τρόπον χρῆσθον φέρειν. Ibid. p. 251. sed versus sunt xxxiv.

XVI. p. 55. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἱσομονήν. *Eiusdem de patientia*, vers. ix.

Inc. Οὔταν τιν' εὐρὴς εὐπαθεῖν τῶν κακῶν. Def. Ἰάβ σε ταῦτα πειδέτω νικηφόρος.

Ibid. pag. 181. ubi tamen duo versus desiderantur. Habes vero integrum in Anecdoticis Graecis clar. Muratorii Tom. I. p. 172.

XVII. p. ead. Τὸ αὐτὸ εἰς πενίαν φιλόσοφον. *Eiusdem de philosophica paupertate*, vers. viii.

Inc. Χαίρεις τρυφῶν σὺ τῇ νόσῳ, εἴτ' εὐπορεῖς. Def. Τὸ μὴ νοσῆναι, ἀσθενεστέρῳ δὲ γε.

Ibid. pag. 196.

XVIII. p. ead. Τὸ αὐτὸ εἰς παρθένον. *Eiusdem ad Virginem*, Iambicum versibus xvii. constans.

Inc. Ἀγγεῖς πᾶσι, παρθένη, καὶ τοῖς ὕμνασι. Def. Κοινωνὸν αἵσχυς, καὶ βίον, καὶ ἀγνός ἦ. Μήτε σε Χριστὸς, ὡς διπλὴν ἔξω βάλῃ.

Ibid. p. 182. ubi tamen ultimus hic versus deest. Edidit etiam Hoefschelius l. c.

XIX. p. ead. b. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ἄλλο εἰς αὐτήν. *Eiusdem aliud in eandem*, versus lxxv.

Inc. Καλὸν γάμψω δεδέσθαι, σωφρόνους μόνον. Def. Ταῦτ' ἂν ὀρώσῃ, παρθένη, πείδῃ Θεῷ. Ibid. pag. 175.

XX. p. 56. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἐξ ἐνός ἐλεγεῖν καὶ τριῶν ἱάμβων. *Eiusdem ad suam animam Carmen ex uno pentametro, & tribus iambis constans*, vers. xvii.

Inc. Ἐργον ἔχεις ψυχὴ καὶ μέγα, ἦν ἐθέλοις. Def. Ἐργον ἔχεις ψυχὴ μὴ τι πάθῃς καμᾶτω. Ibid. pag. 176.

XXI. p. 57. Τὸ αὐτὸ ἱκετηρία εἰς Χριστόν. *Eiusdem supplicatio ad Christum*, versus vii.

Inc. Μὴ σὺ λαθόμην, μηδὲ με λάθῃς ἀναξ. Def. Πικρὸν ἀεὶ λόγος τε καὶ νόημασι.

Ibid. pag. 176. Edidit etiam Hoefschelius loc. c. sed duobus versibus mancum.

XXII. p. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii iambi*.

Inc. Οἱμοὶ προσήλθε, Χριστέ με, πάλιν δράκων, καὶ λ. qui sequuntur iambi, quum eodem prorsus ordine progredientur, quem obtinent in cit. edit. Billiana a pag. 176. ad 178. licet titulis, quos ipsa singulis praefigit, destituti, sub unico tantum numero comprehendendos putavimus, usque ad versum:

Ἐκείθεν ἔξεις καὶ τὸν δῦλον ἄρτιον, qui cxxxvi. & ultimus est illius Carminis, quod in editione Δέησις ἐν τῇ νόσῳ, *Precaatio in morbo* inscribitur.

XXIII. pag. 59. b. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸς φθονήτας. *Eiusdem in invidentes*, dodecastichon.

Inc. Εἴ ἔθ' Θεῷ προσήλθον ἐκλιπῶν βίον. Def. Δόξης τύχοιμι Χριστὲ σὺς τῆς ἀφθόνου.

Edidit Hoefschelius p. 87. & Tollius p. 82.

XXIV.

XXIV. p. 60. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii* vers. xii.

Inc. Τρίαι, σάυ με· ἐ πάλιν καλῶ, τρίαί.

Def. Μεγ' ἀντιδοίης· εἰ δὲ μὴ, καὶ τῶν χάρις.
Edidit hoc Carmen Tollius pag. 84. uno tamen versu mutilum.

XXV. p. ead. Τὸ αὐτοῦ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, vers. xii.

Inc. Ποῦ, ποῦ σε, φίλτατ', καὶ ἀρνήσομαι.

Def. Τίς ἐκβοήσῃ γνησίως τὸ σὺν, Τρίαί.
Tollius pag. 90.

XXVI. p. ead. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, vers. xxiv.

Inc. Σίω, ὅδοι πενθῶσι τὸν νόμον λάτρη.

Def. Πολλοὶ λαλεῖν με, Νῆς μέγας, τί χρὴ δρᾶσαι.
Hoc carmen quod in nostro Codice sub uno comprehenditur numero, in duo tributum dodecasticha invenies apud Tollium, & quidem primum p. 90. secundum, quod inc. Φθέγγοις ἀπαντες, λ. p. 84.

XXVII. p. 61. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, vers. xv.

Inc. Οὐ μὲν ἔσ' ἀμαρτίας εἶλεν, ἔτι τις νόμος.

Def. Εἴξω· Θεῷ γὰρ προσλαλῶν ἢ παύσομαι.

Ibid. p. 86. tres tamen ultimi huius Carminis versus proferuntur ab eodem Tollio in fine Carminis xix. cui titulus *In morbum*.

XXVIII. pag. ead. Sequuntur tria dodecasticha, quorum primum inc.

Μετῆλθον ἡλθον ἔρχομαι μίξις μ' ἔχει.
Secundum inc.

Τείχη, πυλῶνες, κλεῖθρα συγκαλείτέ μοι.
Tertium inc.

Δις, οἶδα τῦτο, Φεῦ! δις ἐπτερνισμένος.

Hoc prima duo apud Tollium invenies p. 88. tertium pag. 92.

XXIX. p. 62. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, nempe ad Christum, dodecastichon.

Inc. Τίς ἢ τυραννίς; ἡλθον εἰς βίον, καλῶς.

Def. Εἰ μὴ σὺ εἶην, ἡδίκημαι Χριστὲ με.

In cit. Bill. edit. p. 195.

XXX. pag. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, vers. xx. quorum primus:

Πέπονθα δεινὰ πλεῖστα, καὶ δεινὸν πέρα.

Ultimus:

Ἦν κρείσσον αὐτὸν αἰτιᾶσθαι; Ἀπ. Οὕτως ἔχει.

Hoc versus reperies ibid. pag. 178. sed in tres partes distributos, quarum primae duae inferuntur Θρήνος, *Lamentatio*, tertia Ἦρος νόσμον διαλογισμὸς, *Sermocinatio cum mundo*.

XXXI. p. ead. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ὑπομονήν. *Eiusdem de patientia*, dodecastichon.

Inc. Ἐπεὶ με βάλλεις τῇ νόσῳ πονῶμενον.

Def. Εἰ γὰρ τὸ Φῶς ταῖς τοῦ σκότος πέσον;
Ibid. p. 180.

XXXII. p. ead. Τὸ αὐτὸ καὶ ταῦτα ἐν τῇ νόσῳ. *Eiusdem & haec in morbo*, nimirum heptastichon.

Inc. Πηξὼν με Χριστὲ, ὡς (sic) ἐλύθην σὺς λάβρις.

Def. Εἰ σ' ἐν ζάλῃ προῦδωκα, βαλοῦμην ἔτι.

Ibid. pag. 180. ubi tamen bifariam dividitur.

XXXIII. p. ead. *Eiusdem precatio ad Christum*, vers. vii.

Inc. Τοῦ μὲν τι λέξαι, ὦ μάκαρ, τὸ σῶμά σοι.

Def. Τί δεῖ πάλιν κακῶν τε, καὶ καθαρῶν;

Ibid. p. 181. & est pars longioris Carminis, quod inc.

Τέθνηκα, τῷδε τῷ ταλαιπῶρῳ βίῳ.

XXXIV. p. 63. *Eiusdem in morbum* Carmen versibus constans xvi. tredecim videlicet tristichis, & duobus tetrastichis.

Inc. Ἦν, ἦν, ὅτ' ἦνθ' ἄλλα νῦν εἰμ' ἀπλῶς.

Def. Δέχου με, σῶτερ· πλὴν καθάρσις ἐνδεής.

Habes hos versus apud Tollium a pag. 100. ad pag. 104. praeter tetrastichon, quod inc.

Φεῦ καὶ κρίσιν δέδοικα, καὶ ποῦ δύναιτο,

editum ab Hoefschelio pag. 98. & in edit. Bill. extrema pag. 252.

XXXV. p. 64. Sequuntur alia duo tristicha ad Christum, quorum primum inc.

Πάλιν προσῆλθεν ὁ δράκων, σὺ δρᾶσσομαι.

Alt. inc. Ζῶ, καὶ τέθνηκα· τίς σοφός; συγκρινέτω.

Adfunt ambo apud Billium p. mox citata.

XXXVI. p. ead. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν.

Eiusdem in vitae exitum, dodecastichon.

Inc. Παρῆλθον ἀνθρ, καίρις ἡγγικεν θέρους.

Def. Παλινδρομήσαι σὴ ποδηγίᾳ μάκαρ.

Ibid. pag. 179.

XXXVII. p. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, vers. vii.

Inc. Τέθνηκα τῷδε τῷ ταλαιπῶρῳ βίῳ.

Def. Ἐγὼ δὲ χαίρων ὕψομαι τὸν δεσπότην.

Ibid. pag. 181. & sunt initium Carminis inscripti, Προσευχὴ εἰς Χριστόν. *Oratio ad Christum*.

XXXVIII. p. ead. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀναχώρησιν. *Eiusdem in secessionem a mundo*, dodecastichon.

Inc. Ἀλλοὶ μὲν εὐπλόησι τῶν Θεῶν φίλων.

Def. Τί χρὴ παθεῖν με μὴ τυχόντ' ἀμφοῖν φίλων;

Hoc Carmen ibid. pag. 181. fere duplo longius occurrit.

XXXIX. p. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, nempe heptastichon, cuius inscriptio:

Τὸ αὐτὸ παραίνεσις. *Eiusdem admonitio*.

Inc. Κόσμον πόριζε τῷ παρόντι τὸν μέγαν.

Def. Θεὸς καλεῖ. σπεύδωμεν ἐπτερωμένοι.

Ibid. pag. 180.

XL. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, vers. xi.

Inc. Σκευάζε σάντον ὡς τάχος πρὸς ἑρᾶν.

Def. Σκοπεῖτε, καὶ τρέμειτε λαὸν ποιμένες.

Huius hendecastichi primos quatuor versus invenies ibid. p. 252. reliquos septem pag. 197. quae per errorem est 191.

XLI. p. 65. Τὸ αὐτὸ εἰς Σηγάντιον ἐρημίτην ἔχοντα πηγὴν ἔνθα διέτριβε. *Eiusdem ad Sigantium Eremitam, habentem fontem, ubi morabatur*, vers. ix.

Inc. Χαίρων μὲν ἡλθον, ὡς πόθεν σβέσω φλόγα.

Def. Λαβὼν τι καὶ δὲ τῶν Θεῶν νοημάτων.

Ibid. p. 180.

XLII. pag. ead. Τὸ αὐτὸ Θαύματα Ἡλίου.

Eiusdem Miracula Eliae, vers. xix.

Inc. Τοσαῦτα θαύμαθ' Ἡλίου τὴν θεοβίτην.

Def. Ἦν γαίρην, ἐγγὺς συντεθέντων ὁσίων.

Ibid. p. 204. In Cod. tamen bipertitum Carmen est, cuius secunda pars incipit a versu Ἰορδάνην διήλθε μελωτὴ τέμων, ut nimirum Eliae res gestas ab Eliae sequebatur.

XLIII. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιγράμμα εἰς τὸ

τὸ μαρτύριον Ἡλίου τὸ καλόμενον Χηρεῖον. *Eiusdem Epigramma in Templum Eliae, quod Chereion appellabatur*, xii. versibus constans, quorum primus:

Αὐτῇ, ξέν', ἐς' ἀρετὰ τῆς Σιδωνίας.

Def. Ἐγένετο μήτηρ αὐδὲς ὠδίνων δίχρα.

Ibid. p. 95.

XLIV. p. 66. Τὸ αὐτὸ κατὰ τυμβωρύχων.

Eiusdem in sepulcrorum effossos, vers. lxxiv.

Inc. Ἐπεὶ σε νεύρων ἐντὸς εἰσεδέξατο.

Def. Τὰ πάντα' ἀνατὰ· χρυσὸς ἐκ πάντων ῥέει.

Ibid. a pag. 202. ad pag. 204. sed duobus versibus longius Carmen est.

XLV. pag. 67. b. Τὸ αὐτὸ γινώμαι διςχοί.

Eiusdem sententiae distichae, nempe distichis iambis lxxv. expositae.

Inc. Ἀρχὴ καλῆς κάλλιστον εἶναι καὶ τέλος.

Def. Ἦν καπνὸν, ἢ νεῖρον, ἢ ἀνθος χλόης.

Ibid. a p. 153. usque a p. 156. ubi sententiae distichae desinunt in vers.

Οἱ πρὸς τὰ θεῶτα τῷ βίῳ μεμνηότες, qui est cxiv. reliqui versus titulum habent, Εἰς βίον, *De vita humana*, & inc.

Τρόχος τίς ἐστὶν ἀσάτως πεπηγμένος, κ. λ.

XLVI. p. 70. Τὸ αὐτὸ περὶ ἐπισκοπῶν.

Eiusdem adversus Episcopos, Carmen versibus constans dcccxxix.

Inc. Ἰσως μὲν ἔχρην ὡς κακόμενον φέρειν.

Def. Πάλιν θανάτου ἢ φθόνου συνέχεται.

Edidit Tollius a pag. 4. ad 72. sex tamen versibus longius.

XLVII. pag. 86. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ θυμοῦ.

Eiusdem adversus iram, vers. dxxlv.

Inc. Θυμῷ χολοῦμαι τῷ συνοίκῳ δαίμονι.

Def. Καὶ ὅτα δήτω τοῖς λόγοις ὡς περὶ λόγον.

In cit. Bill. edit. a pag. 229. ad 237. sunt tamen vers. dxxlv.

XLVIII. p. 96. b. Τὸ αὐτὸ κατὰ πλεθόντων.

Eiusdem adversus opum amantias, vers. cccxxvi.

Inc. Φεῦ Φεῦ ὅσον γέμισσιν οἱ πακοὶ κακῶν!

Def. Μόνον Θεὸν σέβοντες, ἐν γινώσκωμεν.

Ibid. a p. 237. ad 243. versus tamen sunt cccxxix.

XLIX. p. 103. Τοῦ αὐτοῦ σύγκρισις βίον.

Eiusdem comparatio vitarum, versibus constans ccli.

Inc. Κρίναις ἂν ἦμιν ὦ ξένη· κρίσις δὲ τίς;

Def. Οὕτως ἂν ἦμιν ἀσφαλὲς εἴη βίος.

Ibid. a pag. 220. ad 224. quatuor tamen versibus auctior.

L. p. 108. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ταπεινοφροσύνης, σωφροσύνης, καὶ ἐγκρατείας. *Eiusdem de humilitate, prudentia, & temperantia*, vers. dcccxciv.

Inc. Πολλῶν ἀκού καὶ λέγομαι μὴ μάτην.

Def. Ὡς ἂν τύχῃσι πλείονος παρρησίας.

Ibid. a p. 204. ad 220. ubi sunt vers. dcccxcvi.

LI. pag. 125. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑμαυτὸν.

Eiusdem de se ipso.

Inc. Λέγουσιν οἱ μισοῦντες, κ. λ.

Def. Τοῖς σοῖς θρόνοις γενόμεν.

Edidit Tollius p. 74. ubi numerantur versus civ. in Codice vero instar solutae orationis sunt exarati, ideoque in margine legitur: Τῦτο μέτρον ἀδιάφορον ἔστιν.

LII. p. 127. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὴν ἐκαστὴ ψυχὴν ἡμίμβοι. *Eiusdem ad animam suam*, iemiam-bi lxxii.

Inc. Τί σοι θέλεις γενέσθαι.

Def. Ἐς αἰθέρα προτέρω.

Hoc anacreonticum Carmen in edit. Billiana pag. 182. in qua tres versus auctius est, cum sequenti coniungitur.

LIII. pag. ead. b. Πρὸς τὸ σῶμα, *Ad corpus*, versus eiusdem metri cvi.

Inc. Σὺ δ' εἰπέ μοι κένισον.

Def. Μὴ σὺν κακῷ μεγίστη.

Ibid. a p. 183. ad 185.

LIV. p. 128. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι εἰς ἑμαυτὸν.

Eiusdem alii de se ipso, qui sunt cccxv. (in edit. cccxiv.)

Inc. Ἦν πολλὰ πολλὰ γίνεται.

Def. Μόνη γὰρ ἀπλότης.

Ibid. a p. 243. ad 246.

LV. p. 130. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παλαιοφροσύνας διάλογος. *Eiusdem adversus frequenter iurantes Dialogus*.

Inc. Ὅρκα τί χεῖρον; ἔδεν, ὡς ἐμὲ λόγος.

Def. Ἀμὴν γένοιτο.

Ibid. a pag. 224. ad 229. sed in Cod. instar solutae orationis est conscriptus, nec ulla sermocinantium nomina apparent.

LVI. p. 134. Τοῦ αὐτοῦ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de Virginitate*, vers. cc.

Inc. Παρθεὺς νόμφη Χριστῷ.

Def. Τοῖς ἀνω μυστηρίοις.

Ibidem p. 299. ubi sunt versus c. etenim bini quique Codicis versus unum in editione consistunt.

LVII. p. 136. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁ ἑσπερινός, ἦτοι πρὸς τῷ τέλει εἰρημένοι. *Eiusdem hymnus vespertinus, sive versus in fine diei dicendi*, vers. l.

Inc. Σὺ εἰ νῦν εὐλογοῦμεν.

Def. Ὡς τιμὴ, δόξα, κράτος

Εἰς τὴν αἰῶνα, ἀμήν.

Non leguntur in Bill. edit. ut notavimus supra p. 43. N. XXXIII. sed apud Tollium p. 96.

LVIII. p. ead. Sequuntur alii versus xiv. sine titulo, sed sunt in *Diabolum*.

Inc. Ἀπάσων, ἄρπασων ἀφδιτέ με.

Def. Πήματα πάντα' ἐλάων.

Hos quoque edidit Tollius p. 100.

LIX. p. 137. Τὸ αὐτὸ ὁ ἑσπερινός. *Eiusdem Hymnus lyricus metro*, versibus constans li.

Inc. Σὺ τὸν ἀφδιτον μονάρχη.

Def. Ἀχρὶς αἰῶνας ἀμέτρητος.

In edit. Bill. p. 185.

LX. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀγνείας σώματος διὰ λυρικῶν. *Eiusdem de castitate corporis lyricus metro*, vers. x.

Inc. Ἀμετὴ πᾶσα δικαιοσύνη.

Def. Ἰνὰ μείζονων τύχαιτε.

Ibid. p. 252.

LXI. pag. ead. Ἀμφιλοχίᾳ ἐπισκόπου Ἰκονίᾳ ἐπιστολὴ πρὸς Σέλευκον, ὡς δὲ τινες, τοῦ Θεολόγου καὶ αὐτοῦ. *Amphilochii Iconiensis Episcopi Epistola ad Seleucum, vel, ut quidam putant, eiusdem Theologi*, versus cccxi.

Inc. Χαίρειν κελεύω τὸν καλὸν τε καὶ γαλῶν.

Def.

C c

D. Αἰεὶ γὰρ σε τέκος τριάδος φίλον εὐχομαι εἶναι. Ibid. a. p. 190. ad 195.

LXII. p. 144. Νεμεσίῳ ἐπισκόπῳ, ὃς τινὲς Φασιν Κυρηναίῳ, περὶ φύσεως ἀνθρώπου λόγος κεφαλαιώδης. *Nemesii Episcopi, ut quidam aiunt, Cyrenes, de Natura Hominis Sermo in capita divisus*. Caput primum inc. Τὸν ἀνθρώπον ἐκ ψυχῆς νοερᾶς, καὶ σώματος ἄριστα κατεσκευασμένον, καὶ ἔγω καλῶς, ὥς ἐκ ἐνεδέχεται καλῶς ἄλλως γενέσθαι, κ. λ. Vltimum. Περὶ τῶ τίνων ἐστὶ πρόνοια, def. διὰ γὰρ πλεονεξίαν ἕχῃ διὰ τὸ συμφέρον ἐκείνοις ἀφείλοντο. Totus hic Tractatus, qui in xxxviii. Capita, siue, ut in Codice legitur, λόγους, divisus est, plurimis abundat marginalibus scholiis. In Nicasi Ellebodi editione huius Operis G. L. Antuerpiae A. MDLXV. typis Plantiniana 8. impressa, ut & in magna Bibliotheca Veterum Patrum Morelliana G. L. Paris. A. MDCLIV. T. XII. a. p. 708, ad p. 804. constat Capitibus XLIV. In Cod. vero LXVIII. Biblioth. Caesar. ut ex Nesselii Catalogo eruitur Tom. I. p. 151. occurrunt tantum Capita xli. quorum ultimum inscribitur: Διὰ ποίαν αἰτίαν αὐτεξέσσοι γεγόναμεν. Quem quidem titulum noster Capiti praefigit xxxvi. ita ut in pauciora quidem Capita tributum, completum tamen Opusculum hic exhibere Codex videatur.

LXIII. p. 288. Θεωδωρίῳ θεραπευτικῇ Ἑλληνικῶν παθημάτων. *Theodoretii Curatio Graecarum affectionum*. In Libros XII. distributa Prologus inc. Πολλάκις μοι τῶν τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας ἐξηγημένων. Def. ἀλλ' ἐκ τῶν εὐ εἰρημένων τὸ κέρδος νομίσασθαι. Liber primus inscriptus, Περὶ πίστεως, *De Fide*, inc. Ἰατρικὴ θεραπεία, ἐστὶ μὲν περὶ καὶ σώματος, ἐστὶ δ' αἵμα καὶ ψυχῆς. Vltimus, Περὶ πρακτικῆς ἀρετῆς, *De virtute activa*, def. τὸ ἀλεξίκακον ἡμῶν κατεσκευασα φάρμακον. In hisce Libris multae sunt marginales castigationes, a Graeca manu paullo recentiori adiectae. Exstant in editione Oper. Theodor. Paris. A. MDCLII. Tom. IV. p. 461.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. xv. Constat foliis scriptis 419.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

Cod. III. Continet hic Codex Gregorii Theologi Orationes xvi. quarum series est sequens.

I. pag. 1. inscribitur: Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτητα. *S. patris nostri Gregorii Theologi in Pascha, & tarditatem*. Quum plerique huius Platei Codices Gregorii Nazianzeni Orationes complectantur, brevitate gratia cum in hoc, tum in sequentibus recensendis visum nobis est, titulos tantum singularum exhibere, initio, ac sine praetermissis, quum praesertim ibi identidem aliquod, heic fere nullum ab edito discrimen

appareat. Exstat igitur haec prima Oratio in Parisiensi Operum editione Anni MDCLX. Tom. I. pag. 673.

II. p. 3. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in S. Pascha, Domine benedic*. Exstat ibid. p. 676.

III. p. 24. b. Εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν. Κύριε εὐλόγησον. *In novam Dominicam. Domine benedic*. Ibid. p. 697.

IV. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστήν. *Eiusdem in Pentecosten*. Ibid. p. 705.

V. p. 42. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Μακκαβαίων. *Eiusdem in Maccabaeorum laudem*. Ibid. p. 397.

VI. pag. 51. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μελείας ἡμέραν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in S. Cyprianum, quum postmodum festi eius in urbem ex agro redisset. Domine benedic*. Ibid. p. 274.

VII. p. 62. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξιστῆν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de suis Sermonibus, & in tributorum exaequationem. Domine benedic*. Ibid. p. 149.

VIII. p. 71. b. Εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν. *In sanctam Christi Nativitatem*. Ibid. pag. 613.

IX. p. 82. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio funebris in magnum Basilium. Domine benedic*. Ibid. p. 318. Subsequantur in Codice quatuor versiculi, quibus, ut in aliis concludebatur Oratio, quique deinde abrahi sunt.

X. p. 137. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. *Eiusdem Oratio in sanctam Christi Apparitionem*. Ibid. p. 624.

XI. p. 149. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio in sanctum Baptisma. Domine benedic*. Ibid. pag. 637.

XII. p. 182. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου ἐπιστάτην μετὰ τὴν χειροτονίαν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem ad Gregorium fratrem Basilii, quum postquam Episcopus creatus fuerat, venisset*. Ibid. p. 136.

XIII. p. 187. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. *Eiusdem in laudem Magni Athanasii*. Ibid. p. 373.

XIV. p. 207. b. Τῷ αὐτῷ συντακτικῶς εἰς τὴν τῶν ἐκατὸν πενήκοντα ἐπισκόπων παρασίαν, λεχθεὶς ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας. *Eiusdem Oratio valedictoria, habita in praesentia centum quinquaginta Episcoporum in templo sanctae Anastasiae, in synodo Constantinopolitana A. C. CCCLXXXI. qua, ut sedis Constantinopol. cura se abdicare liceret, impetravit*. Ibid. p. 510.

XV. p. 224. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πτωχοτροφίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de amore pauperum. Domine benedic*. Ibid. p. 239.

XVI. p. 248. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. Ὁρῶμεν γὰρ γενόμενοι ἐχαλαρώθησαν οἱ καρποὶ συμμορίας λεγομένης Τιβερινῆς· ἐν ᾗ κείτῃ ἡ κόμη Ἀριανζῶ, ἀφ' ἧς ὠρμάτο, οὗ τοίνυν πατὴρ ἐνοῶν διὰ

διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἀμαρτίας συμβῆναι τοῦτο, εἰώπα· ὁ δὲ ἦδη παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ προτρέπει αὐτὸν φθίγγεσθαι πρὸς τὸν λαόν. *Eiusdem in patrem tacentem ob plagam grandinis. Quum enim maturae essent fruges Tiberinae regionis, in qua natalis ipsius Ariantzi pagus situs erat, grandine percussae fuerant. Quam calamitatem quum pater ob populi scelera accidisse cognosceret, tacebat; filius autem, plebe suadente, in medium prodicens, patrem cohortatur, ut verba ad populum faciat*. Ibid. pag. 224.

In fine Codicis haec legitur subscriptio ab eadem manu exarata: Ἰδρῶτι πολλῷ, καὶ πόνῳ συσχεθέντι μόγις εὗρομεν τὸ ἡδύτατον τέλος. Χριστὲ μου σῶσον τὸν ἀνησυχῶντα τὴν δέλτον ταύτην. *Sudore laboreque multo effuso, dulcissimum vix invenire licet finem. Christe mi suero eum, qui hunc librum adeptus est*.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XI. Constat foliis scriptis 261.

TOT ΑΓΙΟΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΥΣΣΗΣ ΕΡΓΑ

D. GREGORII EPISCOPI NYSSAE OPERA.

Scilicet

De Homini Opificio Liber unicus, Apologia in Hexaemeron, adversus Apollinarem Antirrheticus, & alia nonnulla,

Cod. IV. I. p. 1. Prooemium occurrit in Librum

de Opificio Homini ad Petrum fratrem (ita enim inscribitur in G. L. eius Operum editione Parisiensi Anni MDCCXXVIII. fol. T. I. p. 44.) hoc titulo insignitum: Τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης, ἀδελφῷ τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖ, εἰς τὸν ἀνθρώπου θεωρίαν. *Sancti Gregorii Episcopi Nysseni, Magni Basilii fratris, in hominem Theoria*. Inc. Εἰ ταῖς διὰ χρημάτων τιμαῖς. Def. ἐν ὀλίγῳ τῶν καθ' ἕκαστον ἐπιχειρημάτων εἰδέναι τὴν δύναμιν. Pag. 3. sequitur Index Capitum huius Libri, quae sunt xxx. praemissa etiam huic, sequenti inscriptione: Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια ἐμφυλίσσοφα περὶ τῆς τῷ ἀνθρώπῳ κτίσεως, καὶ περὶ τῆς τοῦ κόσμου δημιουργίας, ἅπερ ἦν λειψύμενα τῇ Ἐξαιρέτῃ, ἣν προσέριπεν ὁ μακάριος καὶ μέγας Βασίλειος. *Eiusdem Capita philosophica de hominis structura, ac de mundi creatione, quae praetermissa erant in Hexaemero, de quo antea differuerat beatus ac magnus Basilus*. Recensionem istorum Capitum succedit alius Indiculus reliquorum Operum, quae in Codice continentur, quem nos consulto omittimus, singula iuxta Codicis paginas recensaturi. Pag. 5. Caput primum inscribitur: Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης, ἀδελφῷ τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖ, εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευὴν· ἐν ᾗ τίς ἐστι μερικὴ περὶ τῷ κόσμῳ φυσιογνωσία, καὶ τίς ἀβροτέρα διήγησις περὶ τῶν προγεγονότων τῆς τῷ ἀνθρώπῳ γενέσεως. *Κεφάλαιον α' Gregorii Episcopi Nysseni, Magni Basilii fratris, de hominis opificio,*

ubi de mundo praecipue differitur, iucundeque ea quae hominis ortum praecessere, commemorantur. *Caput I. Inc. Αὐτῇ ἡ βίβλος γενέσεως ὕμνον, καὶ γῆς, φησὶν ἡ γραφή*. Vltimum, quod inscribitur, Θεωρία τις ἱατρικῶς περὶ τῆς τῷ σώματι ἡμῶν κατασκευῆς δι' ὀλίγων, *Humani corporis structurae quaedam altius ex ipsa medicina breviter repetita contemplatio*, def. ὅτι ποιῶμεν ἀνθρώπον κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν ἡμετέραν· ὃ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Conveniunt omnia cum cit. edit. a pag. 44. ad 138. nisi quod ea quae in editione, prima sunt Capituli decimi, nempe Οὕτω τοίνυν, κ. λ. usque ad verba τὸ εἶμα κατέλειπον, Codex facit extrema Capituli noni, initiumque decimi a verbis illa sequentibus desumit. Idem fit in fine Capituli xv. cui primi tres versus sequentis Capituli adnectuntur. Contra vero in fine Capituli xxviii. Huius enim ultimos quinque versus in sequens Caput reicit, cuius initium fit a verbis: Μηδ' αὖ πάλιν, κ. λ. In calce Operis legitur: Τῷ συντελεσῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. *Deo bonorum operum perfectiori gratia*.

II. p. 77. Τῷ αὐτῷ, ὅτι τρεῖς τῆς λογικῆς φύσεως εἰσὶ καταπαύσεις. *Eiusdem demonstratio, rationalis naturae tres esse requies*. Haec una cum iis, quae sequuntur usque ad numerum IX. quum non occurrant in memorata Parisiensi editione, heic G. L. subiicienda curavimus; licet auctorem esse Nyssenum vix credamus.

Η' μὲν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀσώματον λαχὼσα ζῶν, ἣν ἀγγελικὴν ὀνομάζομεν· ἡ δὲ πρὸς τὴν σάρκα συμπλεγμένη, ἣν ἀνθρωπίνην φημὲν· ἡ δὲ διὰ θανάτου τῶν σαρκῶν ἀπολυμένη, ὅπερ ἐν ψυχῇ θεωρεῖται. *Haec quidem incorpoream ab initio sortita est vitam, quam Angelicam appellamus; illa vero carni coniuncta fuit, quam dicimus humanam; haec vero per mortem carnibus dissolvitur, quod in animabus cernitur*.

Α' γὰρ ἐστὶν ἐστὶα νοερά, ἀεικίνητος, αὐτεξέστος, ἀσώματος, Θεῷ λειτουργῶσα, κατὰ χάριν ἐν τῇ φύσει τὸ ἀθάνατον λαβύσα· ἡ δὲ ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸν ὅρον, μένος δὲ κτίσεως ἐπίσταται. *Angelus est substantia intellectualis, semper se movens, libera, incorporea, Deo ministrans, quae per gratiam in natura immortalitatem sortita est; huius vero substantiae formam, & definitionem solus creator nescit*.

Α' γὰρ ἐστὶν ἐστὶα νοερά, μᾶλλον δὲ νοῦς ὅλος δι' ὅλην ἀσώματος, λειτουργεῖ Θεῷ πρὸς τινὰς χρεῖας, καὶ ὑπαρεστίς, ὧν δέτῃται τὸ θνητὸν γένος χειροτονούμενον. *Angelus est substantia intellectualis, potius vero mens omnimode incorporea, quae Deo ministrat in aliquibus usibus, & ministeriis, quorum indiget mortale genus electum*.

Α' γὰρ ἐστὶν ἐστὶα λειτουργικὴ, ἀναγγέλλουσα τοῖς ἀξίοις τὴν τῷ δεσπότην βουλὴν. *Angelus est substantia ministrans, nunciansque dignis voluntatem Domini*.

Α' γὰρ ἐστὶν ἐστὶα φύσις αὐλός, πρώτη κτίσις καὶ ἀν-

(1) Plura de hoc Nemesii incertae aetatis Scriptoris opusculo Vide apud Lambecium Lib. IV. Comment. pag. 182. & apud Fabricium B. G. Lib. V. Cap. 14. Tom. VII. p. 549.

Angelus est substantia immaterialis, primaque creatura.

Τὸ ἄγγελος ὄνομα ἔστι τὴν ὁσίαν αὐτῆς, ἢ τὴν ὑπαρξίν τῆς αὐτοῦ φύσεως δηλοῖ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀναγγελικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, καὶ διακονίας, τὴν ἄγγελον ὀνομασίαν ἔχουσα. *Angeli nomen, non essentiam eius, sed substantiam suae naturae significat, sed ex eiusdem officio, et ministerio nunciationis, angeli nomen habuit.*

Ψυχὴ ἐστὶν ὁσία λεπτὴ, αἰθερῶς, καὶ ἀσχημάτιστος, εἰκὼν Θεοῦ, καὶ τύπος. *Anima est substantia tenuis, immaterialis, nulla donata figura, imago Dei, et forma.*

Ψυχὴ ἐστὶν ὁσία ἀσώματος, νοερὰ, σώματος πολιτευομένη, ζωῆς παραιτία. *Anima est substantia incorporea intellectualis, in corporibus vivens, vitae origo.*

Ψυχὴ ἐστὶν ὁσία ζῶσα, νοερὰ, σώματι ὀργανικῷ, καὶ αἰσθητικῷ δυνάμει ζωτικῷ, καὶ τῶν αἰσθητικῶν ἀντιληπτικῷ δι' ἐαυτῆς ἐνίστα, ὥστε ἀν' ἡ δεικτικὴ τῶν συνήκειν φύσις. *Anima est substantia vivens, intellectualis, corpori organico, et sensitivo vim vitalem, et sensibilibus susceptivam per seipsam immittens, donec capax eorum constituit natura.*

Ψυχὴ ἐστὶ πνεῦμα αὐτοκίνητον ἔχον ἐν ἐαυτῷ τὴν, καὶ αἰσθῆσιν, καὶ λόγον. *Anima est spiritus per se mobilis, habens in seipso mentem, sensum, et rationem.*

Ψυχὴ ἐστὶν ἐντελέχεια σώματος φυσικοῦ ὀργάνου, ζωῆς δυνάμει ἔχοντος. *Anima est perfectio corporis naturalis, quod habet vim vitae.*

III. p. 78. Τὴ αὐτῆς, ὅτι τῆς ψυχῆς δυνάμει εἰσὶ πέντε, νῦν, διάνοια, δόξα, φαντασία, αἰσθήσις. *Eiusdem, quod animae potentiae sunt quinque; mens, intellectus, opinio, phantasia, sensus.*

Νῦν ἐστὶ νοερὰ αἰσθησις τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν δύναται αὐτοπτικῶς ὁρᾶν τὰ πράγματα, καὶ διὰ τὴν ζήτησιν. *Mens est intellectualis sensus animae, quo potest per se videre res, quin de ipsis inquirat.*

Διάνοια.

Διάνοια ἐστὶ δυνάμει τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν μετὰ συλλογισμῶν δύναται γινώσκειν τὰ πράγματα διὰ καὶ λέγεται διάνοια παρὰ τὸ ὁδόν τινα διανύειν.

Intellectus.

Intellectus est vis animae, qua ratiocinando potest cognoscere res, ideoque diánoia dicitur, quia quandam veluti viam perficit.

Δόξα.

Δόξα ἐστὶ δυνάμει τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν ἀνευ αἰτίας γινώσκει τὰ πράγματα.

Opinio.

Opinio est potentia animae, qua sine causa cognoscit res.

Phantasia.

Phantasia ἐστὶ δυνάμει τῆς ἀλόγου ψυχῆς.

Phantasia.

Phantasia est potentia irrationalis animae.

Αἰσθήσις.

Αἰσθήσις ἐστὶ δυνάμει τῆς ψυχῆς ἀντιληπτικῇ πρὸς ὅλως.

Sensus.

Sensus est vis animae, susceptiva materialium.

IV. p. ead. Τὴ αὐτοῦ, ὅτι ἐν τέσσαρσιν ἀρεταῖς ἐνεθρονίσθη ὁ ἱερωτάτος νῦν. *Eiusdem, quod mens sacratissima inter quatuor virtutes, veluti in throno collocata sit.*

Εἰς φρονήσει, ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρείᾳ, ἐν σωφροσύνῃ. *In prudentia, iustitia, fortitudine, temperantia.*

V. p. ead. b. Τὴ αὐτοῦ, στοιχεῖα δὲ εἰσὶ τέσσαρα, πῦρ, ἀήρ, γῆ, ὕδωρ. *Eiusdem, Elementa vero sunt quatuor, ignis, aer, terra, aqua.*

Εἰκαστον δὲ τῶν ἔχει δύο ποιότητες. Τὸ πῦρ, θερμὸν καὶ ξηρὸν· ὁ ἀήρ, θερμὸς καὶ ὑγρὸς· ἡ γῆ, ξηρὰ καὶ ψυχρὰ· τὸ ὕδωρ, ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν. Τὰ δὲ γινόμενα γίνονται, τὰ μὲν κατ' εὐδοκίαν, τὰ δὲ κατ' οἰκονομίαν, τὰ δὲ κατὰ συγχώρησιν. *Vnumquodque vero istorum duas habet qualitates. Ignis calidus est et siccus. Aer calidus et humidus. Terra arida est et frigida. Aqua humida et frigida. Quae vero sunt, efficiuntur, partim quidem voluntate, partim vero oeconomia, partim denique concessione.*

Τριῶν ἐστὶ τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς μέρος, θυμικόν, ἐπιθυμητικόν, λογικόν. *Tres sunt animae partes, quae passione efficiuntur, irascibilis, concupiscibilis, et rationalis.*

VI. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ τριῶν δὲ ὁ νόμος. *Eiusdem triplex lex.*

Φυσικὴ, γραπτὴ, καὶ ὁ ἐν χάριτι πνευματικῆς. *Naturalis, scripta, et spiritualis in gratia.*

VII. pag. ead. Τὴ αὐτοῦ, περὶ τῶν ἐκατὼν δηνარიῶν. *Eiusdem de centum denariis.*

Δεῖ γινώσκειν, ὅτι περὶ λεπτὰ καλοῦνται τὰ ἀσάκια, ἡ γυν, οἱ ὀβολοὶ· ἐξήκοντα δὲ ἀσάκια ἰσῆρχον τὸ δηνάριον· ἐκατὼν δὲ δηνარიῶν ὑπέρχον ὁ ἀργυρὸς· καὶ πέπραται ὁ κύριος εἰς τριάκοντα ἀργύρια· καὶ τινὰ συνάγονται εἰς τρισχίλια δηνάρια, γενόμενα ἐν χρυσίῳ, νομίσματα ἐκατόν. *Oportet cognoscere, quod minuti vocantur asses, videlicet oboli; sexaginta autem asses constituunt unum denarium; centium vero denaria formant unum argenteum, et dominus triginta argenteis venditus est: quae computantur idem, ac tria millia denariorum, redacta vero in aureum, numismata centum.*

VIII. pag. 79. Τοῦ αὐτοῦ εἰχοὶ ἱαμβικοί. *Eiusdem versus iambici, qui itidem in citata editione desiderantur.*

Ὁ θάυμα· γαστήρ ἀσπιδὸς συλλαμβάνει·
Θεὸς βροτοῖς δὲ τίκεται παρ' ἐλπίδα,
καὶ πρὸς αὐτὸς ἐγκαλίζεται βρέφος.
Βαπτίζεται δὲ μηδαμῶς ἔχων ῥύπον.
καὶ φῶς μαθηταῖς ἐν θαλάρῃ φανερὸς βρῦει.
Φθόρῳ ἀνίστη τὸν τεταρτάτον φίλον,
καὶ παῖδες εὐφραίνονται τῶν τοῖς κλάδοις.
σταυρῷ τε ἵνῃσκει, προσπαγείας ἐκυσίως,
ἀνίσταται μὲν κόσμον ἐξ ἁδὸς φέρων.
Εἰσέρχεται δὲ τῶν θυρῶν νεκλεισμένων,
καὶ γῆθεν ἀρθεὶς πατρικὴν πρὸς ἐξίαν,
Γλωσσῶν ἐν εἰδεί τὸ παράκλητον νέμει.

O mi-

O miraculum! venter sine semine concipit. Deus vero mortalibus paritur praeter spem, Et senex ipse vocatur infans.

Baptizatur autem nequaquam habens sordes, Et lumen discipulis in Thabor apparensemanat. E morte resuscitatur quatuoriduanum amicum, Et pueri benedicunt ei ramis.

In cruce autem moritur, adfixus sponte. Resurgit quidem, mundum ex Inferno ferens, Ingreditur vero portis clausis,

Et e terra elevatus patriam ad domum, Linguarum in forma Paracletum distribuit.

IX. p. 80. Τὴ αὐτοῦ πρὸς Πέτρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀπολογία περὶ τῆς ἑξαήμερας. *Eiusdem ad Petrum fratrem Explicatio apologetica in Hexaemeron. Inc. Ti ταῦτα ποιεῖς, ὁ ἄνθρωπε τῷ Θεῷ; κατατολμᾷς ἡμᾶς τῶν ἀπολήτων ἐγκυλευμένους. Def. κατὰ τὴν ὑπόληψιν τοῦ Θεοῦ· ὃ πρέπει ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, κα. Exstat in cit. edit. Tom. I. p. 1.*

X. pag. 116. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὰ Ἀπολλινάριον ἀντιρρητικῶς. *Eiusdem Antirrheticus adversus Apollinarianum. Inc. Prooemium: Καλὸν ἂν γένοιτο προοίμιον ἡμῖν τῷ λόγῳ. Def. τὸ ἀποκεκρυμμένον τῇ τοῦ προβάτου δορᾷ. Subsequitur sine alio titulo, imo in eadem linea ipse Tractatus, cuius initium: Οὐκοῦν ἐξετάσωμεν τί ἡμῖν ἡ Ἀπολλινάριος τῷ Σύμῳ διδασκαλία ἐβλάψεν. Finis: ἐφ' ἐαυτῶν, καὶ πρὸ τῆς ἐξετάσεως ἔχει τῆς ἀπορίας τὸν ἑλεγχον. Quibus item solita subscriptio adiecta: Συντελεστὴ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. Inligne hoc Opus a Leontio Byzantino in variis scriptis, a Ioanne Damasceno & Euthymio, nec non in Actis sextae Synodi Aethiopiae x laudatum, memoratumque a Nicephoro xi. 19. Histor. primus ex Codice Vaticano dcc. circiter annorum, vulgavit cum versione sua, notisque Laurentius Zacagnius in Collectaneis Monumentorum Veterum Ecclesiae Graecae, Romae mdcxcviii. 4. a p. 123. ad 287. qui in Prolegomenis § XVIII. quamplura de eodem Opere egregia profert. Vide etiam Fabric. Biblioth. Graecae Tom. VIII. Cap. 20. Lib. V. p. 162.*

In ultima tandem pagina sequens notula ipsius Scriptoris manu exarata fuit, quam non adfert. Montefalconius Palaeograph. Graec. Lib. I. Cap. VII. in quo de notis ac nominibus Calligraphorum agit: *Εἴτε μετεγράφη καὶ τὸ παρὸν βιβλίον τῷ ἐν ἀγίοις πατρί τοῦ μεγίστου κυρίου ἡμετέρου κυρίου Λαυρεντίου Διμεδίτζε, διὰ χειρὸς δὲ καμζὺ Γωάννου ἱερέως Ρώμας τοῦ Κρητῆς, ἔπει ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως χιλιοσῶ τετρακοσιοσῶ ὀγδοηκοσῶ ἐννάτῳ, μηνὸς Γαννουαρίου εἰκοσῇ ἐν Ρώμῃ. Hac usque transscriptus est etiam praefatus libellus sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni, sumtibus quidem maximi Domini nostri Domini*

(1) Titulus ἐκωνόμης Ναζιανζῆς exstat etiam alias in Codd. Quamvis autem hic error adeo sit antiquus, ut non solum Rufinus Histor. Eccles. Lib. II. cap. 9. Socrates Lib. III. Cap. 35. Sozomenus Lib. VI. Cap. 17. & Suidas in Lexico sub voce Γρηγόριος, verum etiam ipse Hieronymus in Libro de Scriptor. Eccles. Cap. 17. S. Gregorium Nazianzenum appellet Episcopum Urbis Nazianzi in Cappadocia: ipse tamen

Laurentii de Medicis, manu vero mea Ioannis Rhozi Sacerdotis Cretenensis, anno a Christi Nativitate mccccxxxix. Mensis Ianuarii die xx. Romae.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XV. perspicue diligenterque exaratus, ac bene servatus. Folis scriptis constat 182.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΕΙΣ ΠΑΣΧΑ

GREGORII NAZIANZENI SERMONES IN PASCHA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Orationes XXV. quibus accedit explicatio fabularum, quarum meminit in Oratione in S. Basilium, et Vita eiusdem Gregorii.

Pagina prima Tabulam exhibet Orationum, quae sunt numero xxv. hoc titulo aureis litteris exarato: *Γρηγόριος τοῦ θεολόγου βιβλίον ε'. Gregorii Theologi Liber II. Orationes vero hoc ordine procedunt.*

I. pag. 2. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζῆς τοῦ θεολόγου εἰς πᾶσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Beati patris nostri Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi in Pascha, et in tarditatem Exstat in cit. Parisiensis Oper. edit. Tom. I. p. 673.*

II. pag. 4. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικῆς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἐνεκεν, καὶ αὐτῆς ἐπανόδου ἐκείθεν διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν· ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱερουσύνης ἐπάγγελμα, καὶ ὅποιον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον. *Eiusdem Apologeticus, in quo causas exponit, ob quas in Pontum fugerit, posteaquam Presbyter ordinatus fuisset, ac rursus Nazianzum redierit, in quo quae Sacerdotis professio sit, docet, et qualem Episcopum esse oporteat. Ibid. p. 1.*

III. pag. 35. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν καλῶσαντα ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντα μετὰ τὸν πρεσβύτερον, ἐν τῷ πάγχυ. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum adieverant, nec venerant, postquam presbyter factus fuisset, in Paschate. Ibid. pag. 46.*

IV. pag. 38. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Καισάρειαν τὸν ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in Caesarium fratrem Oratio funebris. Ibid. p. 160.*

V. pag. 54. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀδελφὴν Γοργονίαν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem sororis Gorgoniae Oratio funebris. Ibid. p. 176.*

VI. p. 66. Τῷ αὐτοῦ εἰρηνικὸς α' ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν μοναζόντων. *Eiusdem de pace I. post reconciliationem Monachorum. Ibid. p. 190.*

VII. pag. 79. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς β' εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰσὶν ἐποησάμεθα οἱ ὁμόδοχοι. *Eiusdem de pace Oratio II. in unio-*

S. Gregorius in scriptis suis expressè reclamationem, & publice testatur, se nunquam fuisse ordinatum Episcopum Nazianzi sed tantummodo Patrem suum, tamquam Episcopum iam senio confectum, in administranda illius urbis Ecclesia ad breve tempus adiuvisse. Qua de re vide sis plura apud Card. Baronium Annal. Eccles. Tom. IV. A. cccxxi. 169. pag. 304. 305. & 331. edition. Plantin.

unionem, quam post seditionem fecimus unanimis. Ibid. p. 205.

VIII. pag. 86. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν αὐτῆς πατέρα Γρηγόριον, συμπαρόντος αὐτῷ Βασιλείῳ, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασιμῶν. Eiusdem Apologeticus ad patrem suum Gregorium, praesente Basilio Magno, quum Episcopus Sasmorum ordinatus est. Ibid. pag. 142.

IX. pag. 90. Τὸ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὴν αὐτὴν μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. Eiusdem Apologeticus ad eosdem (scilicet ad patrem, & Basilium) post reditum ex fuga. Ibid. p. 134.

X. pag. 92. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείῳ ἐπιστάνα μετὰ τὴν χειροτονίαν. Eiusdem ad Gregorium fratrem Basilii, quum postquam Episcopus creatus fuerat, venisset. Ibid. p. 136.

XI. pag. 96. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν, καὶ τὸν γέροντα. Eiusdem de se ipso, & ad senem (nempe patrem) quum ei curam Ecclesiae Nazianzenae commississet. Ibid. p. 145.

XII. pag. 100. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis. Ibid. p. 224.

XIII. pag. 113. b. Τὸ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν πατέρα, ἐπὶ παρασίῳ Βασιλείῳ. Eiusdem Oratio funebris in patrem, habita praesente Basilio. Ibid. p. 286.

XIV. pag. 140. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὴν λόγῳ, & εἰς τὸν ἐξισωτὴν. Eiusdem de suis Sermonibus, & in exaequationem. Ibid. p. 149.

XV. pag. 149. Τὸ αὐτοῦ πρὸς τὴν πολιτευομένην ἀγωνιῶντα, & τὸν ἀρχόντα ὀργιζόμενον. Eiusdem ad cives gravi timore percussos, & Praefectum irascentem. Ibid. p. 265.

XVI. pag. 156. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Βασιλείον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. Eiusdem Oratio funebris in laudem Basilii, Caesareae Cappadociae Episcopi. Ibid. p. 316.

XVII. pag. 207. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. Eiusdem de amore pauperum. Ibid. pag. 239.

XVIII. pag. 230. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. Eiusdem in laudem Aibanastii Episcopi Alexandrini. Ibid. pag. 373.

XIX. pag. 251. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντα μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. Eiusdem in Cyprianum, quum postridie festi eius in urbem ex agro redisset. Ibid. p. 274.

XX. pag. 261. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Μακκαβαίων. Eiusdem in Maccabaeorum laudem. Ibid. p. 397.

XXI. pag. 271. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντα. Eiusdem Oratio in laudem Heronis philosophi, ab exilio reversi. Ibid. p. 409.

(1) Exstat quidem haec Enarratio, quam Nonno Panopolitae tribuit Oudinus De Scripturis Ecclesiasticis. Tom. I. pag. 647. 930. edition. Francofurtensis A. m. dccc. xxi. in Gregorii Nazianzenii editione Parisina Billiana Tom. II. p. 768 sed Latine tantum, & quidem mutila, atque interpolate. Nonnus igitur, ut ferunt, scripsit scholia, seu Commentaria in IV. Orationes sancti Gregorii Nazianzenii, in duas nempe Invektivas in Iulianum, quas cum scholiis Graecis, & eiusdem

XXII. p. 283. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κατὰ πλὴν εἰς τὰς ἀπ' Αἰγύπτου ἐπιδημῶντας. Eiusdem in navigationem, & appulsum Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto. Ibid. p. 424.

XXIII. pag. 289. Τοῦ αὐτοῦ περὶ δόγματος & καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθείς. Eiusdem de dogmate, & constitutione Episcoporum Oratio extemporanea. Ibid. p. 486.

XXIV. pag. 296. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομίαν ἐκ προδιόλεξις, ἢ ὅτι ὁ πάντος τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. Eiusdem adversus Eunomianos disputationis praefidium, sive quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Deo disputare. Ibid. p. 529.

XXV. pag. 302. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. Eiusdem de Theologia. Ibid. p. 536.

XXVI. Sequitur pag. 322. b. Ἐξήγησις ἐσπορίων τῶν ἐν τῷ εἰς Βασιλείον ἐπιτάφίῳ. Enarratio historiarum, quarum (S. Gregorius Naz.) meminit in Oratione funebris in laudem S. Basilii. Inc. Οἱ τῶν ἔξω σοφιστῶν τε καὶ ῥήτορες, βυλόμενοι τὸν ἐγκωμιαζόμενον παρ' αὐτῶν εὐγενέστατον δεῖξαι, κ. λ. Def. χαλκὸν ἔχων πολὺν καὶ ἀξιοθαύμαστον θάλαμον.

XXVII. pag. 328. b. Βίος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου. Vita S. Gregorii Theologi. Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὡ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πᾶν, ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος. Def. σὴ γὰρ ἐστὶν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνή, καὶ Θεὸς λέγουσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν. Auctor Gregorius presbyter, Nazianzenus, ut in Ms. quodam Codice notatur, alumnus. Latine prodiit ex Billii versione, ac praemittitur G. L. Nazianzenii Operibus. Primus e Graeco inconcinne Anastasius transtulerat quidam anno post Christum natum dccc. Vid. Fabric. l. c. Lib. V. Cap. 32. Tom. IX. p. 82.

In fine legitur haec notula: Comprò lo ditto libro in romanya a m. dccc. lxxxvii. del mese de dicembre lo ditto libro ne a carse ccc. xl.

Codex Graecus membran. Ms. in folio Sec. XI. nitidissime scriptus optimeque servatus, si illud excipias, duas tantum paginas in toto Codice fuisse a recentiori manu suppletas. Omnes Sermonum titulos auro exaratos, aureisque ornamentis circumductos exhibet. Constat foliis scriptis 354. cuius specimen damus Tab. IV. N. II.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

GREGORII THEOLOGI SERMONES.

Præcedunt in primis duabus paginis excerpta quaedam ex Commentariis S. Ioannis Chrysostomi in Epistolas D. Pauli, & ex eiusdem Chrysostomi vita, scripta a Palladio, auctore anonymo. Primis hic titulus praeit: Τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς πρὸς Κο-

Nonni collectione historiarum profanarum edidit scilicet Richardus Montacucius, Aetionae m. dccc. Graece in 4. quibus suas etiam notas, & variantes lectiones adiecit; itemque in eodem in S. Basilium Magnum, & Luminum festum, seu Christi Baptismum, quae Graece adhuc delitescunt in nostris Codicibus, de quibus infra, ut etiam in Regia Galliarum Bibliotheca; Billio teste, in Imperatoria Viennensi, & alibi.

ρονδίου πρὸς τὴν ἐπιστολὴν. Ioannis Chrysostomi ex Epistola I. ad Corinthios. Inc. Ἐρώτησις. Τί-νος ἐνεκεν ὁ Ἀβραάμ ἐπλάττει, ὁ δὲ Ἰακώβ ἀρ-του ἐδεῖτο, ἔχι δίκαιος, & ἕτος ἦν. Def. εἰς τὸν τῷ πυρὶ ἀπενεχθήσονται ποταμὸν. Secunda, quorum titulus est, Παλλάδιον ἐκ τοῦ βίου τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ τοῦ Χρυσοστόμου, Palladii ex vita S. Ioannis Chrysostomi, inc. Οὕτω δὲ πάν-τοτε εἰσιν αἱ τῶν κακῶν ἀνθρώπων ἁμαρτίαι εὐ-μερίαι. Def. οὐδὲν εἰσενέγκαντες εἰς τὸν κόσμον, οὐδὲ ἐξενεγκέιν τι δυνάμεθα. Sequitur in aver-
fata pagina Index Orationum XVI. quae in Codice continentur, quaeque eodem prorsus ordine procedunt, atque in Cod. III. huius Plutei, nimirum.

I. pag. 3. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα, & εἰς τὴν βραδυτητα. Εὐλόγησον πάτερ. S. patris nostri Gregorii Theologi Sermo in S. Pascha, & in iardiatem. Benedic Pater. Exstat Operum T. I. p. 673. cit. edit.

II. p. 5. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. Εὐλόγησον πάτερ. Eiusdem in S. Pascha. Benedic Pater. Ibid. p. 676.

III. p. 22. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν νέαν κυριακήν, & εἰς τὸ ἔαρ, & εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα. Eiusdem in novam Dominicam, & in ver, & in S. martyrem Mamantem. Ibid. p. 697.

IV. p. 18. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστήν, & εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Eiusdem in Pentecostem & in Spiritum Sanctum. Ibid. pag. 705.

V. p. 38. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Μακκαβαίων. Eiusdem in Maccabaeorum laudem. Ibid. p. 397.

VI. p. 47. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανόν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντα μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. Eiusdem in laudem martyris Cypriani, quum postridie festi eius in urbem ex agro redisset. Ibid. p. 274.

VII. p. 57. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν λόγῳ, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν. Eiusdem de suis sermonibus, & in exaequationem tributorum Iulianum. Ibid. p. 149.

VIII. p. 64. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Χριστὴ γέννησιν. Eiusdem in Christi nativitatem. Mutila est heinc inde haec oratio, cuius etiam finis desideratur, ob unius paginae defectum, quacum, sequentis etiam initium deperit. Definit igitur in verbis: καὶ ὡς ὁσος τὴν φάτην τῷ κυρίῳ αὐτοῦ· εἰτε .... quae incidunt in cit. edit. p. 623. v. 5.

IX. p. 73. Sequitur Oratio funebris in laudem Basilii Magni, initio mutila; incipit enim a verbis .... νακας (supple πινάκας) ταύτην ἂν ὕψελον μόνον, ὡς λόγῳ κρείττονα, κ. λ. quae sunt sub initium memoratae Orationis loc. cit. p. 316.

X. pag. 115. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα. Eiusdem in sancta Lumina. Ibid. p. 624.

XI. p. 124. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. Eiusdem in sanctum Baptisma. Ibid. pag. 637.

XII. pag. 151. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείῳ ἐπιστάνα μετὰ τὴν χειροτονίαν. Eiusdem in sanctum Gre-

gorium, fratrem Basilii, quum postquam Episcopus creatus fuerat venisset. Ibid. pag. 156.

XIII. p. 156. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. Eiusdem Oratio funebris in laudem Magni Aibanastii Archiepiscopi Alexandriae. Ibid. pag. 373.

XIV. pag. 174. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὴν τῶν ἐκατὸν πενήκοντα ἐπισκόπων παρεσίαν. Eiusdem Oratio Apologetica in praesentia c. Episcoporum habita. Ibid. p. 510.

XV. pag. 189. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. Eiusdem de pauperum amore. Ibid. p. 265.

XVI. p. 211. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. Eiusdem ad Patrem tacentem ob plagam grandinis. Ibid. p. 224. Inter hanc Orationem, & sequentem eiusdem D. Gregorii γνωμολογίαν τετράστιχον hic titulus iacet: Τοῦ μακαρίου Συμεὼν τοῦ Λογοθέτου, καὶ μεταφραστοῦ Θρηνοῖ κατὰ ἀλφάβητον, ἐκάστη εἰς ἓν ἔννοιαν ἀπαρτίζοντος. Beati Symeonis Logothetae, & metaphrastrae lamentationes iuxta ordinem alphabeti, quolibet versu sententiam absolvente. Sed praeter titulum nil aliud adparet.

XVII. pag. 224. Τοῦ αὐτοῦ τετράστιχα ἐξ ἱάμβων, ἐρμηνευθέντα ἀπὸ Φωνῆς Νικήτα Φιλοσόφου τοῦ καὶ Δαβὶδ· ὡς ἡ ἐπιγραφή διὰ εἰχῶν ἡρωλεγειών. Eiusdem (nempe Gregorii) Tetraistica iambica, cum interpretatione Nicetae Davidis philosophi. Horum vero epigraphae versibus heroelegis comprehenditur.

Ἐπιγραφή.
Γρηγορίῳ πένθος εἶμι, τετραστιχὴν δὲ φυλάσσω,
Γρόμαις πνευματικαῖς, μνημόσυνον σοφίης.

Ἐρμηνεία.
Γρηγορίῳ ποίημά εἰμι, φυλάσσω δὲ τὸ τετρά-
στιχον δι' ἱάμβων, βίῳ καταλιπὸν μνημόσυνον σοφίης.

Succedunt deinde ipsa Tetraistica, quae sunt LIX. cum sua interpretatione. Tetraistichum primum:

Πράξιν προτιμήσεις, ἢ θεωρίαν;
Ὅψις, τελείων ἔργον, ἢ δὲ πλείονων.
Ἀμφοῦ μὲν εἰσι δεξιά τε καὶ φίλαι.

Σὺ δὲ, πρὸς ἡν πίθουκας, ἐκτείνῃς πλέον.
Interpretatio: Ἀμφοῦ μὲν εἰσιν, ἥτε θεωρία & πράξις, ἐπαινέται καὶ φίλαι· ἕκαστος δὲ, πρὸς ἡν ἐκτείνεται, ταύτην ἐπέσθω.

Ultimum Tetraistichon:
Πέρας λόγῳ, διωχὴ τις ἄρνησις Θεοῦ,
Ἐργῳ, λόγῳ τε· μὴ κλαπῆς περισκόπῃ.
Ἀεὶ διώκη λαθροῖς παλαίσμασι,
Μήπως δευρῆς ἐσχάτων καθαρσίῳ.

Interpretatio: Το συμβουλευτικὸν τοῦ λόγου συμπέρασμα διττὴν σοὶ προσέχειν τὴν ἀσφάλειαν· ὡς ἐπεὶ αἰεὶ διώκη ὡς τοῦ ἐναντίου λαθροῖς παλαίσμασι, ὀφείλεις μὴ παρακλαπῆναι μήτε ἔργῳ, μήτε λόγῳ· καὶ γὰρ κατ' ἄμφο ἀρτίσθαι σοὶ συμβαίνει τὸ θεῖον. Δεῖ ἂν σε ἀσφαλῶς βιοτεύειν, ἵνα μὴ δευρῆς τῆς διὰ τῶν θαυμάτων κατωδύνῃ καθάρσεως. Haec Gnomologia habetur cit. edit. Tom II. pag. 156. Commentarius vero Nicetae Latinus ibid. p. 1406. His

His quaedam pauca succedunt ex Evangelio Lucae Cap. VI. v. 17.

Denique, ne ultimae quatuor paginae vacuae superessent, recentior manus, eadem nimirum, quae in primis duobus foliis praedicta ex Io. Chrysostomi Commentariis excerpta descriperat, aliis eiusmodi excerptis eisdem explevit, quorum hoc est initium: *Εκ τῆς Παροιμίας. Ex Proverbiis. Ποιῶν δικαιοσύνην, & ἀληθεύειν, ἀρετὴν παρὰ κυρίῳ μᾶλλον, ἢ χρυσίον, κ. λ. Finis: καὶ οὕτως προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν, καὶ τὸ καθέλου μὴ βλάπτουσιν.*

Amplissima sunt in hoc Codice scholia marginalia, quorum multa in dies partim evanescunt, partim tineis corrota depereunt. Nos tamen unum ab interitu vindicantes, haec pro reliquorum specimine sublicimus. Pag. igitur 10. b. ad illa verba II. Orationis de Paschate, προσελθὼν δὲ μετὰ τῆς προσλήψεως, κ. λ. haec leguntur in margine: *Εἰπὼν δὲ ὁ ἁγίος Γρηγόριος, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπέχρησε προσλαβὼν σάρκα, καὶ ὅτι μετὰ τῆς προσλήψεως γεννηθεὶς, εἰς ἔσιν ἦτο, & ὁ δὲ οὗτος, θαυμάζει, καὶ οὖν εἰς ἐκπληξιν ἐμπεσὼν ἐπαπορεῖ, πότερον ἐκράθησαν, ἢ ἐμίγησαν αἱ φύσεις αἱ συνδεδραμηκῆσαι· εἰ μὲν γὰρ ἐκράθησαν, ἐξ ἀνάγκης καὶ σύγχυσις ἦπαρ, ὡς τὰ κεραυνώμενα, οἷον οἶνος, καὶ ὕδωρ· εἰ δὲ μόνον ἐμίγησαν, ἔδει καὶ διαμεσθῆναι ποτὲ ταύτας ἐνεργείας· αὐτὴ γὰρ φύσις τῶν μιγνυμένων, ὡς σίτη καὶ κριθή· ἀλλὰ μὴν οὕτως συνέχθησαν, & ἀδιαίρετοι μεμενῆκασιν ἅπαρ συνελθούσαι, τὴν ἐαυτῶν. Διαφορὰν μετὰ τὴν συνδρομὴν σώζεσθαι. Καὶνὴ τοίνυν γέγονε, καὶ ἐκστατικὴ, ἥτε κρῆσις ἢ ἐν τῷ ἐν Χριστῷ, καὶ ἡ μίξις τῶν ἐναντίων δύο φύσεων· διατοῦτο μὴ δυνάμενος ὁ Θεολόγος ἡ μίξις μόνον εἰπεῖν, ἢ κρῆσιν ἀπλῶς, ἀμφοτέρως ἀναγκαίως παρέλαβε, καὶ μετὰ προσδιορισμὸν· τὴν μὲν γὰρ εἶπε καὶνὴν, τὴν δὲ παράδοξον· καὶ γὰρ ἡ μίξις ἐνταῦθα τὸ μὲν ἀσύγχυτον ἔχει, τὸ δὲ διαίρετον οὐκ ἔχει· ὁ περ καὶνὸν ἔστιν· καὶ ἡ κρῆσις τὸ μὲν ἀδιαίρετον ἔχει, τὸ δὲ συγκεχυμένον οὐκ ἔχει· ὁ καὶ παράδοξον. Ἐκότερον δὲ ἐκότερον προσκείμενον, ἡ μίξις, φησὶ, καὶ ἡ κρῆσις, τὴν τοῦ δόγματος σῶζει ἀκρίβειαν.*

Codex Graecus chartae. Ms. in 4. maiori, Sec. XIV. multis in locis situ, & venustate consumtus. Constat fol. 234.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

GREGORII NAZIANZENI VARIA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Orationes.

Exhibet prima huius Codicis pagina Orationum Tabulam, & quoniam temporis diuturnitate evanescebat, a recentiori Graeco tota fuit in anteriori folio descripta, numero etiam paginarum, in quibus unaquaqueque incidit, adnotato. In eadem etiam Graeculus alter, fortasse Codicis possessor, quaedam pauca de octo partibus

orationis adiunxit. Tertius denique scriptor versiculos quosdam singulis Orationibus praefixit, quos, ne quid lectorem fraudemus, edendos censuimus. Sed Orationum seriem persequamur.

I. p. 2. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ λόγος· ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς. Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nazianzeni Oratio apologetica suae in Pontum fugae. In cit. edit. pag. 1. Huic versiculus praecedit:

Ἐκράθε πρῶτον ταῦτα, καὶ ἔρχου ἱερατεύων. Haec primum discite, & postea sacerdotii munus obire poteris.

II. p. 30. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανδρὸν προδιδάξας, ἢ ὅτι ἐ πάντως τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. Eiusdem adversus Eunomianos disputationis praeludium, sive quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Deo disputare. Ibid. p. 529. & est I. de Theologia. Versiculi in hanc Orationem scripti ita habent:

Θεοῦ καλὸν μὲν πάντοτε μνήμην ἔχειν, Καίριον δὲ τακτὸν, τοῦ θεηγόρου μάθε.

Bonum quidem est Dei semper memoriam habere.

Tempus autem proprium, a Theologo discite.

III. p. 35. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. Eiusdem de Theologia. Ibid. p. 536. & est II. de Theologia. Versiculi quidem & huic praecedebant Sermoni, sed deleti fuerunt.

IV. p. 50. Tῆς αὐτῆς περὶ τοῦ λόγου πρώτος. Eiusdem de Filio Oratio prima. Ibid. p. 561. & est III. de Theologia. Versiculus est:

Τὸν ἦν ἐτράνωσαν ὁ πρῶτος λόγος.

Filius planum fecit prima Oratio.

V. p. 59. b. Tῆς αὐτοῦ περὶ τοῦ λόγου δεύτερος. Eiusdem de Filio Oratio secunda. Ibid. p. 577. & est IV. de Theologia. Quatuor hanc versus praecurrunt, duos habet margo superior, duos inferior. Primi sunt:

Ὁ δεύτερος τὰ θεῖα τῆς γραφῆς βάθη,

Ὁ δὲ τρίτος τὸ πνεῦμα πατρὸς, καὶ λόγος.

Alter divina scripturae arcana,

Tertia autem spiritum Patris, & Verbi.

Secundi:

Βάθη γραφῆς δίδωσιν ἡμῖν, ὡς ἔχει,

Ὁ θεὸς ἔπος δεύτερος νοεῖν λόγος.

Arcana Scripturae dat nobis, ut potest,

Divina haec altera intelligere Oratio.

VI. p. 59. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Eiusdem de Spiritu Sancto. Ibid. p. 593. & est V. & postrema de Theologia. Versus sunt isti:

Τὸ πνεῦματος κῆρυγμα γνῶσεως βάθη,

Αὐτὸς λαβεῖν δηλῶσιν, ὁ κεκρυμμένος.

Hinc spiritus scientiae profunditates,

Quas dat accipere iis, qui manifestant, non occultant.

VII. p. 82. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας, καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων. Eiusdem de Theologia, & de constitutione Episcoporum. Ibid. pag. 486. Hos habet versiculos:

Ποθεὶς γενέσθαι γνήσιος θεηγόρου,

Λόγους μαθητεύσθαι τῷ θεηγόρῳ.

Ex-

Expetis fieri legitimus Theologus,

Sermones discite Theologi.

VIII. pag. 88. b. Tῆς αὐτοῦ πρὸς Ἀριανούς, καὶ εἰς ἐαυτὸν. Eiusdem ad Arianos, & de se ipso. Ibid. p. 431. Versus praemissi sunt isti:

Τρόπος γένος δέκνυσθαι, ὁ γένος τρόπος,

Καὶ χροῖς τὸν ἐκ γῆς, & πνοὴ τὴν εἰκόνα.

Mores genus demonstrant, non genus mores,

Et pulvis eum, qui ex terra est, & spiritus imaginem.

IX. p. 96. Tῆς αὐτοῦ εἰς ἐαυτὸν, καὶ πρὸς τὴν λέγοντας ἐπιθυμεῖν αὐτὸν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως. Eiusdem de se ipso, & ad eos, qui ipsum Cathedram Constantinopolitanae adflectere dicebant. Ibid. p. 464. Nulli praecedunt versus.

X. p. 102. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐάγριον μοναχὸν περὶ θεότητος. Eiusdem ad Evagrium monachum de Divinitate. Ibid. p. 717. Versiculus praecurrit:

Κἀνταῦθα τρανοὶ δόγμα τῷ θεῷ Ἀβγ.

Et heic planum facit dogma divini Verbi.

XI. p. 105. Tῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν καλέσαντας ἐν ἀρχῇ, & μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸν προσβύτερον ἐν τῷ πάσχῃ. Eiusdem ad eos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant postquam presbyter factus fuisset in Paschate. Ibid. p. 46. En versiculum:

Καθάρτεται μὲν, ἀλλὰ μετρίως φίλων.

Mordet quidem, sed modeste amicos.

XII. p. 107. Tῆς αὐτοῦ εἰς Καίσαριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. Eiusdem in laudem Caesarii fratris Oratio funebris. Ibid. p. 160. Praecedit distichon:

Εἰς ἀρετὴν παράκλησις ἀδελφὸς Γρηγορίῳ

Καίσαρος μεγάλῃ, τῷ μεγάλῳ δὲ μέγας.

Ad virtutem exhortatio frater Gregorii

Caesarius magna, magni magnus.

XIII. p. 119. b. Tῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ἀδελφὴν ἐπιτάφιος. Eiusdem in laudem sororis suae funebris Oratio. Ibid. pag. 176. hoc addito versiculo:

Κανὼν ζυνεύων σωφρόνων Γοργονία.

Norma coniugum prudentum Gorgonia.

XIV. p. 129. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς α' ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν μοναζήτων. Eiusdem de Pace post reconciliationem Monachorum Oratio I. Ibid. p. 190. in quam versiculus:

Εἰρηνικῶν ὁ πρῶτος εἰς Θεὸν πόθος.

Pacificorum primum in Deum desiderium.

XV. p. 139. b. Tῆς αὐτῆς εἰρηνικὸς δεύτερος εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰσὶν ἐποιήσαμεθα οἱ ὁρθόδοξοι. Eiusdem de Pace Oratio secunda in reconciliationem, quam post dissidium iniuvimus orthodoxi. Ibid. p. 205. versiculo appposito:

Ὁ δεύτερος σύνδεσμος ὁρθοδοξίας.

Alterum vinculum rectae sententiae.

XVI. p. 145. Tῆς αὐτοῦ εἰρηνικὸς τρίτος εἰς Ἀμφιλόχιον. Eiusdem de Pace Oratio tertia ad Amphilochem. Ibid. pag. 213. adscripto iambo:

Ὁφείτω τρίτος εἰρήνης λόγος.

Haec tertia ter lucida de pace Oratio.

XVII. p. 152. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν αὐτὴν ἀπο-

λογητικὴν, ἥνικα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σααριμῶν. Eiusdem ad eisdem (nempe Gregorium patrem, & Basilium Magnum) Apologeticus, quem Episcopus Sasimorum creatus est. Ibid. p. 142. Nullus neque in hanc, neque in duas sequentes Orationes versus apparet.

XVIII. p. 154. b. Tῆς αὐτῆς ἀπολογητικὴς εἰς τὴν αὐτὴν μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. Eiusdem Apologeticus ad eisdem post suum ex fuga reditum. Ibid. p. 134.

XIX. p. 156. Tῆς αὐτοῦ εἰς ἐαυτὸν, καὶ εἰς τὸν γέροντα. Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem. Ibid. p. 145.

XX. p. 158. b. Tῆς αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. Eiusdem ad patrem silentem post plagam grandinis. Haec Oratio valde mutila: desinit enim in verbis, ὁ μὲν γὰρ ὥστε ὀλίγον, εὐφράνας..... quae incidunt in cit. edit. pag. 225. paullo post initium Sermonis; quod sequioris aevi Graecus animadvertens, in inferiori margine relatis verbis subscripsit, λέγει πολὺ, deficit multum, totus scilicet quaternio: quem tamen defectum antiquitus in Codice fuisse, id esse indicio potest, quod enumeratio paginarum in extremo margine adnotata, quae antiquitatem sapit, ita continuatur, ac si omnia inter se cohaereant. In hoc eodem margine sequens distichon heroicum legitur:

Γνώμονες ἡμερότητας Γρηγορίῳ τοκῆς,

Γρηγόριος καὶ Νόννα, θεόφρονες Ἀβραμιαῖοι.

Normae mansuetudinis Gregorii parentes,

Gregorius & Nonna, divini Abrahami filii.

Quod ad sequentem potius Orationem, quam ad fragmentum istud arbitror pertinere.

XXI. p. 159. Tῆς αὐτῆς ἐπιτάφιος εἰς τὸν πατέρα ὑπὸ παρυσίᾳ Βασιλείῳ. Eiusdem in laudem patris Oratio funebris, praesente Basilio habita. Ibid. p. 286.

XXII. p. 179. Tῆς αὐτῆς πρὸς τὴν πολιτευομένην Ναζιανζὺ ἀγωνιῶντας, & τὸν ἀρχόντα ὀργιζόμενον. Eiusdem ad Nazianzenos cives gravi timore percussos, & ad Praefectum irascentem. Ibid. pag. 265. hoc versu heroico appposito:

Ἀρχοῖς ἀρχομένοις παραινέσεις εἰς ὑβνοίαν.

Principibus, & subditis adhortatio in concordiam.

XXIII. p. 184. b. Tῆς αὐτῆς εἰς Ἡρόνα τὸν φιλόσοφον Ἀλεξανδρίαν. Eiusdem ad Heronem philosophum Alexandrinum. Ibid. pag. 409. Huic extrema tantum exametri, & unus pentameter praecurrit, nimirum:

..... Ἡρώνας μίμησιν,

Καὶ μετὰ τῆς χλαμύδος τὸν παράδεισον ἔχουσιν.

..... Heronem imitare,

Vt cum chlamyde Paradisum habeas.

XXIV. p. 194. Tῆς αὐτῆς περὶ τῆς εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν. Eiusdem de moderatione in disputationibus servanda. Ibid. pag. 442. hoc disticho iambico appposito:

Λαλῶν, ἐργῶν, δογματίζων, καὶ λέγων

Αἰ μέμνησο τῆςδε τῆς εὐταξίας.

D d

Lo-

Loquens, agens, dogmatizans, & differens, Semper recordare huius moderationis.

XXV. p. 107. b. Eic εαυτὸν ἐξ ἀγοῦ ἐπι-
σῆς μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. De se ipso, quum
post ea, quae a Maximo perpetrata fuerant,
rursum in urbem redisset. Ibid. p. 472. Qua-
tuor haec habet versus, duos in margine su-
periore, duos vero in inferiore. Primi sunt:

Φιλοσόφῳ βίον ἀγνὸν ἀπράγμονα τῆδε βλέπων ἴς

Ἐκτοῖς καὶ θορύβῳ, καὶ κακίῃ ἔσται.

Philosophi vitam putam, placidamque beic

intuens aliquis,

Extra tumultus, & malitiam erit.

Secundi:
Φιλοσοφείν δ' λόγος, καὶ δόγματα θεῖα διδάσκει,
καὶ καλοκράδιῳ ποθεῖν, καὶ ἀντιποθεῖσθαι.
Philosophari Oratio, & dogmata divina docet,
Et desiderare, & vicissim desiderari boneffe.
XXVI. p. 216. Τὸ αὐτὸ ἐπιτετυκὸς πρῶ-
τος κατὰ Ἑλλήνων, καὶ κατὰ Ἑλλανῶν. Eiusdem
Invektiva prima adversus Graecos, & Iulianum.
Ibid. pag. 49. hoc iambico disticho
praecedente:

Στήλη πλάνης, ἡλεγχος ἀρήτυργίας

Ἑλλανῶν, καὶ θεῶν, καὶ δαιμόνων.

Invektiva erroris, reprehensio impietatis

Iuliani, & deorum, & daemonum.

XXVII. p. 253. Secunda in Iulianum
invektiva, quae nullum habet titulum, hos
tamen versus exhibet:

Θεῶν θριαμβοὺς δεύτερος ψευδωνύμων

Ἑλλανῶν συντεταρταρμένων.

Triumphus alter de diis falsis

Cum Iuliano in Tartara deiektis.

Ibid. p. 109.
XXVIII. p. 268. Μετάφρασις εἰς τὸν Ἐκ-
κλησιαστήν. Metaphrasis in Ecclesiasten. Ibid.
p. 749. in quam sequentes versiculi:

Καταφρόνησιν ἡδονῆς πᾶσαν βίῃ,

Ἐκκλησιαστῆς ἐκδιδάσκει μανθάνειν.

Omniem vitae voluptuosae contemptum

Ecclesiastes edocet addiscere.

XXIX. p. 278. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν κατὰ πλὸν τῶν
Αἰγυπτιακῶν ἐπισκόπων. Eiusdem in appulsum,
& navigationem Episcoporum, qui ex Aegypto
profecti sunt. Ibid. p. 424. Versiculi sunt isti:

Κῆνταυθα τοῖς Αἰγυπτίοις

Τὸ τριστὸν ἐν φῶς ὁ γλυκὺς θεηγόρος.

Et beic Aegyptiis

Trinum unumque est lumen dulcis Theologus.

XXX. p. 282. b. Τῷ τιμιωτάτῳ, καὶ θεοφι-
λεστάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συμπρεσβυτέρῳ Ἀλκιδονίῳ
Γρηγόριῳ ἐν κυρίῳ χαίρειν. Perquam honoran-
do, ac Deo charissimo fratri, & consacerdo-
ti Cledonio, Gregorius in Domino gaudere.
Deinde alius titulus: Κατὰ Ἀπολιναρίου πρὸς
Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιστολή. Contra Apolli-
narium ad Cledonium presbyterum Epistola:
qui quidem superiori praecedere debuerat.
Ibid. p. 737. seqq. Versus in hanc Episto-
lam ita habent:

Τῆδε θεηγόρῳ δεκάριθμον ἔχων ἀκτῖνα,

Φωτὶ τελειοτάτῳ πλησιόφωτος ἐγένετο.

Hunc theologiae decuplum habens radium,

Lumine perfectissimo plene fulgidus fit.

XXXI. p. 287. Τὸ αὐτὸ πρὸς Κληδόνιον ἐπι-
στολή δευτέρα. Ad Cledonium Epistola secunda.

Ibid. p. 745. Habet haec trislichon iambicum.

Σαρκώσεως δείκνυσσι σύμβολα βλέπων,

Καὶ πάντα Χριστὸν πλὴν ἀμαρτίας δίχα

Ἀνθρώπων ὁφθῆναι τε, καὶ Θεὸν λόγον.

Incarnationis ostendit symbola videns,

Et omnia factum Christum, sed citra peccatum,

Hominem apparuisse, & Deum Verbum.

XXXII. p. 289. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθέ-
νον παραινέτικος. Eiusdem ad Virginem exhor-
tatio. Exstat inter Carmina Tom. II. cit. edit.

p. 299. sed in Codice instar solutae oratio-
nis scripta est, eique adiunctus Hymnus

vespertinus, qui incipit: Σὲ καὶ νῦν εὐλογοῦ-

μεν, Χριστέ μου. Def. καὶ ἡψὲ ἀγία πνεύματι

εἰς τὴν αἰώναν, ἀμήν. Hunc vero edidit Grae-
ce Brunellus p. 51. & utraque lingua Iac.

Tollius p. 96. His omnibus praecedunt ver-
siculi tres:

Γάμος μὲν ἀγνὸν, τίμιον δὲ παρθένα·

Τὸ νυθέτημα πᾶσιν ἀνθρώποις πρέπον,

Καὶ τῇ πόλει, μάστιγα καὶ σεφιδόροις. (nitas:

Nuptiae quidem purae, pretiosa autem virgi-

Admonitio omnibus hominibus convenit,

Et civitati, maxime & sacerdotibus.

XXXIII. & ultima p. 290. b. εἰς Σημασία εἰς

τὸν Γεζεκιήλ. Significatio in Ezechielem. Tom.

I. p. 723. hoc disticho iambico adiecto:

Ζητημάτων ἐνταῦθα πᾶν τὸ ποικίλον,

Ὡς ἔχον ὄντων ἐγγεγραμμένων νδεις.

Quaestionum beic omne varium genus,

Quod intus latet scriptum, mense comprehendit.

Multas habet hic Codex marginales no-
tulas, & scholia manus non ita recentis,

sed ita propere, ac per compendia con-
scripta, ut ea difficulter perlegere quis pos-

sint; ea praefertim, quae ad Orationem pri-
mam de Filio pertinent; quum enim ista

prae ceteris eiusmodi abundet scholiis, tota

marginalia spatia ita sunt referta, ut neque

initium, neque singularum adnotationum

finem expiscari valeamus. Nos tamen unum,

aut alterum ex Oratione I. selectum in tur-
bam damus.

Primum scholium p. 6 b. in illa verba, &

φύσει μόνον κατασπειρόμενον, καὶ ἴτα habet: Τὰ

μὲν γὰρ σπέρματα τῶν ἀγαθῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς

εἰσι φύσει· ἡ δὲ αὐτῶν κατὰ προαίρεσιν γί-
νεται· ἂν τὸ μὲν ἔχειν αὐτὰ φυσικῶς, ἐκ

τῷ Θεῷ ἐστίν· τὸ δὲ αὐξάνειν αὐτὰ προαιρε-
τικῶς, ἐν ἡμῖν· σεφανόμεθα δὲ τοῖς προαιρετικαῖς

ἀγαθοῖς, & τοῖς φυσικοῖς.

Alterum p. 11. in verba, καὶ τῆς τελευταί-
ας ἀναπλάσεως conscriptum, sequens est: Πε-

ρὶ τῆς πλάσεως τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ τῆς ἀναστάσεως·

πῶς τὸ διαλυθὲν, καὶ φθαρὲν σῶμα ἔχει φύσιν

ἀνίστασθαι; καὶ πῶς τοῦτο γνωρίζει ἡ ψυχὴ αὐ-

τῆ; τύπων δὲ τῶν παλαιῶν; δηλονότι τῆς Ἑ-

δαϊκῆς λατρίας, & ἀληθινῆς, τῆς νέας δηλαδὴ καὶ

χριστιανικῆς, καὶ διαθηκῶν τῶν δύο.

In postrema Codicis pagina, quae tineis,

ac vetustate iam paene consumpta est, haec

leguntur: Ἡ παρῶσα βίβλος ἀνετίθη τῇ σε-

βασμῇ μονασῇ τῷ Κωφῷ κυρίως λεγομένῃ παρὰ

τῷ

τῷ πανευγενεστάτῳ δεσπότη κυρίῳ Κωνσταντίνῳ Κο-
μνῆνι τῷ Λαοκάρῃ... ὁλοφύχως οἱ ἐντυγχά-
νοντες. Praefatus liber dicatus est venerabili
Monasterio Copbi, quod proprie vocant, a nobili-
ssimo despotā domino Constantino Commeno La-
scare... toto animo legentes.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
Sec. XII. Constat foliis scriptis 291.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩ-
ΣΤΗΝΗΣ.

GREGORII THEOLOGI DE SACER-
DOTIO.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes XLV. ac Vita,
quibus accedit Fabularum, de quibus ab
ipso in nonnullis Sermonibus mentio
fit, explicatio.

COD.
VIII.

I. pag. 1. O Ratio prima inscribitur: Τῷ
ἀγίῳ Γρηγόριῳ τῷ Θεολόγῳ
ἀπολογητικὸς, καὶ περὶ ἱερῶν ὡς, ὅτε ἀπὸ Πόν-
του ἐπανήκεν, διὰ τὸ μὴ καταδέσασθαι τὸν πρε-
σβύτερον, εἰτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο. Sancti
Gregorii Theologi Apologeticus, ac de Sacer-
dotio, habitus quum redisset a Ponto, eo quod
noluisset accipere sacerdotium, deinde reversus
se defendit. Inc. Ἡ ἡμεῖς, καὶ τὴν ἡμέραν. Def. ὅμῃ
& ποιμένες, ἐν Χριστῷ, καὶ ἴ. In cit. edit. T. I.
p. 1. Quum sollempne sit huic Codici in fine
singulorum Sermonum titulos repetere, ac
stichometriam apponere, illis omisiss, hanc
tantum innotemus. Huius igitur Orationis
sunt στιχοὶ αὐτοῦ. Versus mccccxcvi.

II. p. 20. Τὸ αὐτὸ εἰς αὐτὸν, καὶ τὸν πατέ-
ρα, ἡνίκα ἐπέτρεψεν αὐτῷ φροντίζειν τῆς Να-
ζιανζῆ ἐκκλησίας. Εἰς τὸ τέλος μόνον ἔχει δόγ-
μα, ὅτι Θεὸς καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Eius-
dem de se ipso & ad patrem, quum ei curam
Nazianzenae Ecclesiae commisset. In fine
unum habet dogma, quod & Spiritus Sanctus
fit Deus. Inc. Τὸ σῶμα μου ἡνοῖσα. Def. ἡμέ-
μενοι τῆς χάριτος, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, καὶ ἴ. Ibid.
pag. 145. Στίχοι ρ'. Versus ci.

III. p. 22 Τὸ αὐτὸ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυ-
τῷ πατέρα, συμπαραόντος αὐτῷ Βασιλείῳ, ἡνίκα
ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. Ναζιανζῆ γὰρ ὁ
πατὴρ αὐτοῦ ἦν, καὶ αὐτὸς ἤρξεν μετὰ θάνατον
τῆς τῷ πατρὶ ἐκκλησίας, μάλλον ἔτι καὶ περιόν-
τος τοῦ πατρὸς. Εἰς ἄλλῳ εἰ. Eiusdem Apologe-
ticus ad patrem suum, praesente Basilio Ma-
gno, quum Episcopus Sasimorum creatus esset.
ipse autem, patre mortuo, vel potius adhuc
superstite, Ecclesiam eius suscepit. In alio
est V. Inc. Πάλιν ἐπ' ἐμὲ χρίσθη. Def. καὶ ἀρ-
χιποῖμενος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἴ. Ibid. p. 142.
Στίχοι ρη'. Versus cxlviii.

IV. p. 23. b. Τὸ αὐτὸ εἰς ἑαυτὸν, καὶ τὸν
πατέρα, καὶ Βασιλείον μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς
φυγῆς. Οὗτος ὁ λόγος ἐν ἄλλῳ γ'. Eiusdem de

se ipso ad patrem suum, & Basilium, post red-
itum ex fuga. Hic Sermo in alio est. Inc.
Oὐδὲν ἰσχυρότερον γήρως. Def. ἐπ' ἐλπίδι
τῆς δόξης τῷ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ ἴ. Ibid. pag. 134.
Στίχοι ρ'. Versus c.

V. p. 25. Τὸ αὐτὸ εἰς Γρηγόριον ἐπίσκο-
πον Νύσσης ἐπιστάτα μετὰ τὴν χειροτονίαν,
παρόντος Βασιλείου. Οὗτος ὁ λόγος ἐν ἄλλῳ εἰ.
ἡδὲ ὁ λόγος. Eiusdem ad Gregorium Episco-
pum Nyssenum, quum postquam Episcopus crea-
tus fuerat, venisset, praesente Basilio. Hic
Sermo in alio est vi. Moralis Sermo. Inc. Φί-
λε πιστὲ ὅτι ἐστίν. Def. ἐποφθεῖσθαι ἐν Χριστῷ,
καὶ ἴ. Ibid. p. 136. Στίχοι σέ'. Versus ccv.

VI. p. 27. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὴν καλέσαντας
ἐν ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸν πρεσβύ-
τερον. Εἰς ἄλλῳ δ. Eiusdem ad eos, qui ipsum
primum acciverant, nec venerant, postquam
presbyter factus fuisset. In alio est iv. Inc.
Πῶς βραδεῖς ἐπὶ τὸν ἡμέτερον λόγον. Def. εἰς
τὴν ἐκείθεν ἐξέτασιν, ἐν Χριστῷ, καὶ ἴ. Ibid. p.
46. Στίχοι ρβ'. Versus cxliii.

VII. p. 28. b. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὸς λόγους, καὶ
εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἑλλανῶν. Οὐδὲν ἔχει δογμα-
τικόν, ἀλλ' ἡθικόν. Eiusdem de suis Sermoni-
bus, & ad Iulianum tributum exaequatore. Nihil
habet dogmaticum, sed morale. Inc. Τίς
ἡ τυραννίς. Def. καὶ λαμπρότητα· ὅτι αὐτῷ ἡ
δόξα, καὶ ἴ. Ibid. p. 149. Στίχοι υζ'. Versus
ccccxvii.

VIII. p. 33. b. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸς πολιτευ-
ομένους Ναζιανζῆ ἀγωνιῶντας, καὶ τὸν ἀρχόντα
ὀργιζόμενον, ἰσὺ παρυσίᾳ τοῦ πατρὸς. Ὁ λόγος ἡθι-
κός. Eiusdem ad Nazianzenos ciues gravi iu-
more perculsos, & Praefectum irascentem,
praesente patre. Totus moralis. Inc. Τὴν κοι-
λίαν μου, καὶ ἴ. Def. καὶ τὸν ἐκείθεν ἀνεκτατέ-
ρων, ἐν Χριστῷ, καὶ ἴ. Ibid. p. 265. Στίχοι τλε'.
Versus cccxxxv.

IX. p. 37. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν πληγὴν τῆς
χαλάρης, καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ δι' αὐτῆς σιωπῶν-
τα. Εἰς ἡθικὸν δογματικὰ ὀλίγα, & θεολογικά.
Eiusdem in plagam grandinis, & ad patrem
suum propter ipsam iacentem. Habet pauca
dogmatica, non theologica. Inc. Τί λῦετε
τάξις. Def. ἡμεῖς τε καὶ τὰ ἡμέτερα, ἐν Χριστῷ,
καὶ ἴ. Ibid. p. 224. Στίχοι χς'. Versus dcccxvi.

X. p. 44. Τὸ αὐτὸ εἰς Καισάριον τὸν ἴδιον
ἀδελφὸν ἐπιτάφιος, περιόντων τῶν γονέων. Οὐ-
δὲν ἔχει δογματικόν. Eiusdem funebri in lau-
dem Caesaris fratris sui Oratio, superstitibus
parentibus. Nihil habet dogmaticum. Inc.
Οἰσεδέ με ἴσως, καὶ ἴ. Def. ζῶν τὴν μακαρίω-
ν τε καὶ μακαρίων, τὴν ἐν Χριστῷ, καὶ ἴ. Ibid. p.
160. Στίχοι ψη'. Versus dcccxviii.

XI. p. 52. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν
Γοργονίαν ἐπιτάφιος, ἐββῆν ἐν Ἀριανζῷ τῆς
Καππαδοκίας, ἀφ' ἧς καὶ ὁρμῶντο, ἐν ἧ κατέ-
κιντο. Eiusdem funebri Oratio in laudem
sororis suae Gorgoniae, dicta Arrianzi Cap-
padociae, unde provenierant, & ubi ia-
cent. Inc. Ἀδελφὴν ἐπαίνων, καὶ ἴ. Def. καὶ
κατοικούντες, ἐν Χριστῷ, καὶ ἴ. Ibid. pag. 176.
Στίχοι φεζ'. Versus dclxix.

D d 2

XII.

(1) Heic fortasse Scriptoris erat nomen, quod deinde abrafum fuit.

XII. p. 58. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἴδιον πατέρα, παρόντος Βασιλείου. *Eiusdem funebris in laudem patris sui Oratio, praesentis Basilii Magno. Inc. Ἀνδρῶν τε Θεῶ, κ. λ. Def. ἀνθρώπων ἀνθρώποι πέμποντες. Ibid. p. 286. Στίχοι ἀσλῆ. Versus mccccxviii.*

XIII. p. 71. Τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν μοναζόντων μετὰ τὴν σιωπὴν, ὑπὸ παρουσίᾳ τοῦ πατρὸς, εἰρηνικῶς α'. Εἰς τὴν τέλει περὶ Τριάδος. *Eiusdem super reconciliatione monachorum, post silentium, Oratio prima de pace, habita praesentis patre. In fine de Trinitate. Inc. Λύει μὲ τὴν γλῶτταν, κ. λ. Def. τῆς πάντα γυν ὑπερεχέσας, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 190. Στίχοι χκϛ. Versus dcccxv.*

XIV. p. 78. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰσὶν ἐποιεσάμεθα οἱ ὀρθόδοξοι, εἰρηνικῶς β'. δογματικῶς περὶ Τριάδος. *Eiusdem in reconciliationem, quam post dissidium inivimus orthodoxi, Oratio secunda de Pace, dogmatica de Trinitate. Inc. Θεμελιὸς ὁ ζῆλος, κ. λ. Def. νῦν τε ἡ ὕψερ, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 205. Στίχοι τμβ'. Versus cccxlii.*

XV. p. 81. b. Τῷ αὐτῷ εἰρηνικῶς γ'. λαχθεὶς ἐν Κωνσταντινὺς ἐπὶ τῇ γενόμενῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ, ἐπὶ ἐπισκόπων τινῶν διηλεχθέντων πρὸς ἀλλήλους. Οὐδὲν ἔχει δογματικόν. *Eiusdem de Pace Oratio III. habita Constantinopoli, super contentione populi propter quosdam Episcopos inter se disceptantes. Nihil habet dogmaticum. Inc. Εἰρήνη φίλη, κ. λ. Def. ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 213. Στίχοι υλῆ. Versus cccccxxviii.*

XVI. p. 85. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος, ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. Ὁ ἅγιος δογματικῶς. *Eiusdem Oratio in Salvatoris Nativitatem, habita Constantinopoli. Tota dogmatica. Inc. Χριστὸς γεννᾶται, κ. λ. Def. τοῖς δεσμοῖς τῆς σαρκὸς, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 613. Στίχοι υνϛ. Versus cccclv.*

XVII. p. 91. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὰ ἅγια φῶτα· ἡ οὗτος δογματικῶς, ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. *Eiusdem in sancta Lumina; & haec dogmatica, habita Constantinopoli. Inc. Πάριν Ἰησοῦς ὁ ἡμῶς. Def. ἐκ μιᾶς τῆς θεότητος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 614. Στίχοι φν'. Versus dl.*

XVIII. p. 97. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ βάπτισμα λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Baptisma Oratio secunda. Inc. Χρῆς τῇ λαμπρῇ, κ. λ. Def. ἡ οἱ μανθάνοντες, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 637. Στίχοι ρυθ'. Versus mccccxix.*

XIX. p. 111. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ πάσχα, ἡ εἰς τὴν βραδυτῆτα, λόγος α'. *Eiusdem in Pascha, & in tarditatem, Oratio II. Inc. Ἀναστάσεως ἡμέρα. Def. εἰς τὴν ἐκείθεν ἀνάπαυσιν· ὡς ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 673. Στίχοι ρν'. Versus cl.*

XX. p. 112. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ ἅγιον πᾶσχα, ἡ εἰς τὴν βραδυτῆτα, λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Pascha, & in tarditatem, Oratio II. Inc. Εἰς τῆς φυλακῆς μ. Def. ἡ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ὅτι σὺ πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 676. Στίχοι ωπγ'. Versus dccccxxiii.*

XXI. p. 122. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν καὶνὴν κυρια-

κὴν, ἡ εἰς τὸ ἔαρ, ἡ εἰς τὸν μάρτυρα Μάρκον τῇ γὰρ νέᾳ κυριακῇ ἐπιτελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐν Καισαρείᾳ· ἡ περὶ ἐγκαινίων. Οὐδὲν ἔχει δογματικόν. *Eiusdem in novam Dominicam, & in ver, & in martyrem Marcum; nova enim Dominica celebratur eius commemoratio Caesarea. Et de Encainiis. Nihil habet dogmaticum. Inc. Ἐγκαινία τιμᾶσθαι, κ. λ. Def. βίον παραπεμφθεῖμεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 697. Στίχοι σφε'. Versus cccxv.*

XXII. p. 125. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστήν, ἡ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. *Eiusdem in Pentecosten, & in Spiritum Sanctum, habita Constantinopoli. Continet dogmatica. Inc. Περὶ τῆς ἐορτῆς, κ. λ. Def. ἡ ἀγαλλιάσει· μεθ' ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 705. Στίχοι υπα'. Versus cccclxxxi.*

XXIII. p. 130. Τῷ αὐτῷ περὶ τῆς ἐν διαλέξει εὐταξίας, ἡ ὅτι ἡ παντὸς ἀνθρώπου, ὁ δὲ παντὸς καιρὸς τὸ διαλέγεσθαι περὶ θεότητος, ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. *Eiusdem de moderatione in disputationibus servanda, & quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Divinitate disputare, Oratio dicta Constantinopoli. Inc. Ἐπειδὴ συνεληλύθατε. Def. ἀληθείας ἡ θεωρίας, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 442. Στίχοι ωια'. Versus dcccxi.*

XXIV. p. 138. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀρειανὸς, ἡ εἰς ἐαυτὸν, ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. *Eiusdem adversus Arianos, ac de seipso, Oratio dicta Constantinopoli. Inc. Πῶς πῶς εἰσὶν οἱ τὴν πενίαν, κ. λ. Def. φθάσαμεν ἡ ἡμεῖς, ἐν αὐτῷ, κ. λ. Ibid. p. 431. Στίχοι υμ'. Versus ccccl.*

XXV. p. 142. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανὸς, ἡ περὶ θεολογίας προδιάλεξις. *Eiusdem adversus Eunomianos, & disputationis de Theologia praeludium. Inc. Πρὸς τὴν ἐν λόγῳ κομψόν. Def. ἴσως τελεώτερον, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 529. & est I. de Theologia. Στίχοι σι'. Versus ccx. In fine huius primae partis Orationum, amanuensis vitam Gregorii, ab eius discipulo Gregorio conscriptam, una cum nonnullis Carminibus adiecit; quae omnia, ne Orationum seriem interrumpamus, in finem duximus reicienda.*

XXVI. p. 159 Prima huius secundae partis Oratio, cuius titulus uncialibus litteris, variisque coloribus depictis: Τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Ναζιανζοῦ τοῦ θεολόγου περὶ τοῦ λόγου α'. *Sancti Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi de Filio, Oratio I. Inc. Ἀ' μὲν ἐν εἰποι τις ἂν. Def. τῶν ποθεμένων, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 561 & est III. de Theologia. Στίχοι φμ'. Versus dxc.*

XXVII. p. 165. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ λόγου β'. *Eiusdem de Filio, Oratio II. Inc. Ἐπειδὴ σοὶ τὰς μὲν, κ. λ. Def. ὁ αὐτὸς πνευματικῶς, ἡ εἰς τὴν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. pag. 577. & est IV. de Theologia. Στίχοι φ'. Versus d.*

XXVIII. p. 171. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. *Eiusdem de Spiritu Sancto, Oratio habita Con-*

Constantinopoli. Inc. Ὁ μὲν δὲ περὶ τοῦ τοῦ, κ. λ. Def. θεότητά τε καὶ δύναμιν· ὅτι αὐτῷ πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 593. & est V. & postrema de Theologia. Στίχοι φοε'. Versus dcccxxv.

XXIX. p. 179. b. Τῷ αὐτῷ περὶ θεολογίας ἡ καταστάσις ἐπισκόπων, λόγος α' ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. *Eiusdem de Theologia, & constitutione Episcoporum, Oratio I. dicta Constantinopoli. Inc. Ὁ ταν ἴδω τὴν νῦν γλωσσάριαν. Def. εἰ θίμης τῶτο εἰπεῖν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 486. Στίχοι τα'. Versus cccci.*

XXX. p. 182. b. Τῷ αὐτῷ περὶ θεολογίας λόγος β' ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. *Eiusdem de Theologia, Oratio II. dicta Constantinopoli. Inc. Ἐπειδὴ ἀνεκαθήραμεν. Def. ὁκνῶ γὰρ εἰπεῖν, ὡς ἅπαντα. Ibid. p. 536. Στίχοι φιδ'. Versus dlxx.*

XXXI. p. 191. b. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸν κατάπλυν τῶν Αἰγυπτίων ἐπισκόπων, ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. *Eiusdem in appulsum, & navigationem Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto, Oratio dicta Constantinopoli. Inc. Τοῖς ἐξ Αἰγύπτου προσφθίγγομαι. Def. δέκνυται τῆς γραφῆς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 424. Στίχοι υδ'. Versus lc.*

XXXII. p. 194. b. Τῷ αὐτῷ περὶ φιλοπτεχίας. *Eiusdem de pauperum amore. Inc. Ἀνδρες ἀδελφοί, ἡ συμπλήντες. Def. εἰς τὰς αἰώνους σὺν ἡμῶς, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 239. Στίχοι αιζ'. Versus mxxvii.*

XXXIII. p. 205. Τῷ αὐτῷ πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον κατὰ Ἀπολινάριον λόγος α'. *Eiusdem ad Cledonium presbyterum adversus Apollinarium Oratio I. Inc. Ἐπειδὴ πολλοὶ προσεβίβητε. Def. παντάπασιν τὴν ὁμολογίαν. Ibid. p. 745. ubi tamen est Epistola II. Στίχοι ρ'. Versus c.*

XXXIV. p. 206. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Κληδόνιον λόγος β'. *Eiusdem ad eundem Cledonium Oratio II. Inscribitur: Τῷ τιμωτάτῳ, ἡ θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ ἡ συμπρεσβυτέρῳ Κληδόνιῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Perquam honorando, ac Deo charissimo fratri, & consecratori Cledonio, Gregorius in Domino gaudere. Inc. Βόλουμαι μαθεῖν, τίς ἡ καινοτομία. Def. νομῶν ἡ ἰσχύς λαμβάνοντος. Ibid. p. 737. ubi est Epist. I. Στίχοι τμ'. Versus cccxi.*

XXXV. p. 209. b. Τῷ αὐτῷ εἰς ἐαυτὸν, ἡ πρὸς τὴν λέγονται ἐπιθυμεῖν αὐτὸς τῆς καθήκους Κωνσταντινὺς. *Eiusdem de se ipso, & adversus eos, qui dicebant ipsum adesse Cathedram Constantinopolitanam, Oratio habita Constantinopoli. Inc. Ἐγὼ θανμάζω, τί ποτὲ ἐσιν. Def. τοῦτο ὑμεῖς εὐαγγελίζομαι, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 464. Στίχοι τλγ'. Versus cccccxiii.*

XXXVI. p. 213. Τῷ αὐτῷ εἰς ἐαυτὸν ἐξ ἀγρῆς ἐτίσας μετὰ κατὰ Μάξιμον, ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. *Eiusdem de se ipso, quum postea, quae a Maximo perpetrata fuerant, rure in urbem redisset, Oratio dicta Constantinopoli. Inc. Ἐτόθουν ὑμᾶς, ὡς τέκνα. Def. διὰ βίον καὶ θεωρίας ὡς πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 472. Στίχοι φηγ'. Versus dxxii.*

XXXVII. p. 218. Τῷ αὐτῷ εἰς Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον Ἀλεξανδρεῖα, ἐξορισθέντα διὰ τὴν πίστιν, ἡ ἐπανελθόντα μετὰ τετραετῆς (sic) χρόνον. *Eiusdem in laudem Heronis philosophi Alexandrini, ob fidem in exilium missi, ac post quadriennium reversi. Inc. Τὸν φιλόσοφον ἐπανέσσομαι. Def. νῦν τε ἡ ὕψερ, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 409. Στίχοι φεθ'. Versus dlxxix.*

XXXVIII. pag. 223. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν μάρτυρα, ἐξ ἀγρῆς ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνήμης ἡμέραν. *Eiusdem in laudem Cypriani martyris, quum post die festi eius in urbem ex agro redisset. Inc. Μικροῦ Κυπριανὸς, κ. λ. Def. τέλειος τελείως, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 274. Στίχοι υφέ'. Versus cccccxcv.*

XXXIX. pag. 228. Τῷ αὐτῷ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας ἐπιτάφιος, ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. *Eiusdem in laudem Athanasii Episcopi Alexandrini Oratio funebris, habita Constantinopoli. Inc. Ἀθανάσιον ἐπαινῶν. Def. καὶ μέγα ἡ τὸ αἰτέμενον, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 373. Στίχοι μεξϛ. Versus mclxi.*

XL. p. 237. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν Μακκαβαίους, ἐρρήθη ἐν Κωνσταντινὺς. *Eiusdem in Macchabaeos, Oratio dicta Constantinopoli. Inc. Τί δὲ οἱ Μακκαβαῖοι; Def. δοξάζων ἡ δοξαζόμενος, ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 397. Στίχοι υλ'. Versus cccccxxx.*

XLI. p. 241. Τῷ αὐτῷ συντακτικῶς εἰς τὴν τῶν ἐκατὸν πενήντα ἐπισκόπων παρουσίαν, ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας λαχθεὶς. *Eiusdem Oratio Valedictoria in praesentia cl. Episcoporum, in templo S. Anastasiae habita. Inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα, κ. λ. Def. μέμνηθε μὲ τῶν λησασμῶν ἡ χάρις τῷ κυρίῳ, κ. λ. Ibid. p. 510. Στίχοι ψλβ'. Versus dcccxxii.*

XLII. p. 248. b. Τῷ αὐτῷ ἐπιτάφιος εἰς Βασίλειον τὸν μέγαν, ἐρρήθη ἐν Καισαρείᾳ. *Eiusdem funebris Oratio in laudem Basilii Magni, dicta Caesareae. Inc. Ἐμμελλεν ἄρα. Def. ἐπαίνε τοῖς λόγοις ἄξιον. Ibid. p. 316. Στίχοι βφ'. Versus mmd.*

XLIII. pag. 271. Τῷ αὐτῷ κατὰ Γελαίου βασιλέως ἐκκλησιαστικῶς λόγος πρῶτος. *Eiusdem in Iulianum Imperatorem Oratio prior inveciva. Inc. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Def. μεγαλονοίας ἐλπίζοντες ἄξιον. Ibid. p. 49. Στίχοι βυνῆ. Versus mccccclviii.*

XLIV. p. 296. Τῷ αὐτῷ κατὰ τὸ αὐτοῦ Γελαίου ἐκκλησιαστικῶς λόγος δεύτερος. *Eiusdem in eundem Iulianum Oratio inveciva secunda. Inc. Οὗτος μὲν δὲ τῶν ἐμῶν λόγων. Def. τῶν ἰσῶν ἡ ἀντιτύχωσιν. Ibid. p. 109. Στίχοι αμβ'. Versus mclii.*

XLV. & ultima pag. 306. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ ῥητὸν τῷ εὐαγγελίῳ. *Eiusdem in dictum Evangelium. Inc. Ὁ τῆς ἀλείψε προσέδοτος. Definit pag. 310. b. in verbis: ἔτι καὶ νῦν λατρεύετε τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίστην· ἡ κτίσις τὸ πνεῦμα . . . quae sunt initio pag 507. cit. edit. Reliqua una cum sequentibus aliis Orationibus, saltem usque ad quinquagesimam (nam quum bifariam diviso Codice, pri-*

primae parti, uti vidimus, quinque ac viginti Orationes destinasset, totidem in secundam reiecit scriptor non inepte coniecti potest) omnino defunct, uno fortasse, vel altero quaternione rescisso. Sequitur igitur in Codice Fabularum, quae in nonnullis suis Orationibus a Theologo memorantur, explicatio; sed nos ut aliorum Codicum morem sequamur, Vitam Orationibus subiicientium, quae superius omisimus, heic restituentes, Vitam primum recensebimus.

XLVI. Haec igitur pag. 145. b. praefixo titulo, Βίος τῷ ἁγίῳ πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ, συγγράμματα ὑπὸ Γρηγορίου πρεσβυτέρου, Vita sancti patris nostri Gregorii Theologi a Gregorio presbytero conscripta, inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὁ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πᾶν, ὁ τῆς θεολογίας ἐπὶ πάντων, εἰς τὴν πνευματικὴν πανδαίσιαν τῶν λόγων. Def. σὴ γὰρ ἐστὶν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνή, ἡ Θεὸς λέγουσα φίλον εἶσαι τὸ κατὰ δύναμιν. Legitur G. L. initio Tom. I. cit. edit. Hicce verbis sequens subiicitur clausula: Τριῶς μόνως δίδω πονέοντι τὴν πολυλάβον ἀρωγὴν. Trinus & unus Deus da laboranti tuum perbeatum auxilium. Vitae vero Inscriptionem, quam in fine repetit scriptor (quod in reliquis omnibus fieri supra monuimus) hi versus praecedunt, maioribus exarati litteris:

Νικολάου δὲ, Χριστὲ, παύλαν τοῖς πόνοις,
Λύσιν τε πάντων, ὦν τέτευχα, πημάτων,
Καὶ πᾶσι τῇδε τοῖς πόθῳ τ' ἐλευθώσιν
Βίβλῳ πελώρῃ τῷ λίαν θελόγῳ
Γνώσιν πορίζειν, καὶ χάριν σὴν λαμβάνειν.
Nicolai da, Christe, quietem laboribus,
Et veniam cunctis, quae patravi malis;
Et omnibus, qui desiderio illecebi accedunt
Ad hunc librum, qui est magni Theologi,
Scientiam acquirere, & gratiam tuam accipere.

Sequitur deinde, ut diximus, ipsa Inscriptio, Βίος τοῦ ἁγίου, κ. λ. quam initio retulimus, & hanc sequentes excipiunt versus:

Ὁ βίβλος
Βίβλος πρὸς δόγματῶν θεολόγων,
Γ' ὅμων πέλουσα, καὶ ἀριστος, εἰ γέμισ.
Βράβευσον, εἰ βάλει, με πᾶσιν ἀφθόνως.
Λαβὼν ὅμως βίβλον ἀντιχειρίαν,
Οὕτως ἄρεξον τοῖς ἄτερ ζῶσι φθόνῳ.
Συκαὶ γὰρ εἰσι τῶν λιτύντων σοφίᾳ.

Liber

Liber praecurro dogmatum theologicorum,
Doctus existens, optimusque quantum par est.
Praebe, si vis, me omnibus abunde.
Accipiens tamen librum prae manibus,
Sic porrigere viventibus sine invidia;
Importuni enim sunt potentium sapientiae.

Ο' κτήτωρ.

Ε' θελῃς εὖ με τοῖς τοῖς θεοφύτοις
Γ' περφερὴς πέλουσα κοσμίως λόγοις,
Σεπτῇ διαμπαῖ βίβλε παμφαιδέτη.
Ταύτη προχείρως ὦν ἐφῃσαι δόγματῶν
Ρ' ὅβδην ὑπάρξω, καὶ τίσω φθόνῳ ἄτερ
Ἀπρὶς λιτύνειν εὐδοῖ, εἰ βίβλον λάβω,
Τιμὴν ταλαντεύσας σε τοῦ εὐδύμου

Γ' ὅν, ὅπως σέ μοι τίσῃσιν εὖ μάλα.
Ο' ὅτως γὰρ ὅπως εἰ δρᾶσω, κατὰ ἔφῃς,
Στρίφῃ διώξω τῶν φθορεόντων νόας.

Possessor

Delectasti bene me a Deo profectis
Vere praecellens tuis sermonibus,
Sanctis undequaque Liber lucidissime.
At ego facilis, quae dixisti dogmata,
Largusque custodiam, & tribuam abunde
Enixe petentibus statim, si librum accepero,
Honorem rependens tuae promissioni
Parem, ut te mihi magno habeant in pretio.
Ita enim vere si fecero, ut tu dixisti,
Turmas fugabo corrumpentium mentes.

Succedunt his alii versus Elegi nullo adiecto titulo, nimirum:

Τ' ψιμῶν μέλας, ἥτος ἀφθίτε γεννήτωρ,
Καὶ πνεῦμ' ἰσχυρὸν, εἰσγε Θεός, τὰ τρία,
Ο'ς τῆς ἡμετέρας ταμίης φύτλης ἐπέβργας,
Καὶ σοφίης πάροχος, εὐρύθυμος τε λόγῳ,
Γρηγορίῳ μεγάλῳ λιτῇσι τεῦ ἱερῆος,
Οὐ χάρις ἐκ χειλῶν πρὸς γένηται οἷα μέλι,
Καὶ τε νοήματος ἐν κραδίῳ βάθος ἀπλετον ἴσχει,
Πᾶσι δ' ἐν χυθόνῳ νόμα σέιο τρανοί,
Ἀ' ζυγα Νικολάου ἀρητῆρα δειλήμοσιν ἐν πα-
θήσει λυγρῶς τειρόμενον ἐνδυκῆος σῶζε, σὴν ἐπα-
ρήγων οἷα χέρα πανσθενεία κρατερὴν τε· καὶ γὰρ
ἐντεῦθε πόθῳ εὐφρονα τήδε βίβλον.

Altiregnans beate, Filii incorrupti genitor,
Spiritusque aequalis gloriae, unus Deus,
& Trinitas.

Qui nostri custos generis fuisti, (montis,
Et sapientiae es dator, & numerosi ser-
Gregorii magni precibus, tui sacerdotis,
Cuius gratia e labiis fluit, ut mel,
Et intelligentiae in corde profunditatem
immensam habet, (explicat,

Omnibus autem terrestribus nomen tuum
Coelibem Nicolaum sacerdotem, vilibus af-
fectibus vehementer dissentium, sollicite ser-
va, veluti extollens super eum tuam manum
omnipotentem & fortem; quandoquidem mul-
to affectu hunc sapientem librum digessit.

Redeunt alia Carmina Iambica.

Εὐγνώστε πάτερ, εὐσθενὴς σῶτερ μόνε,
Γ' περφερὴς πέλει γὰρ ὕψος ἀπλήτου·
Σέλας τριφύτων σε μονώτατον κράτος,
Τριτῶν, θυμὸν με σφόδρα τηρῶν, ὡς Τόβητ,
Ρ' ὅβδῳσον πρὸς σέ βῶν, ὡς παντοκράτωρ,
Ἀ' κραιφνὲς οἰκείωσον, αἶρων ὡς Αἴα,
Τήρησον εὐσύννοπτα τὸν νῦν, ὡς Σαφάκτ,
Γ' λὺν καθάριον, ἵν' τέλειος ἐμμένῃ,
Ο'ν τῇδε θέσαι ἡ τὸν ἡμῶν ἦτο
Σοφὴ τὰ θεῖα σωσιναῖς τοῖς εὐκταῖς.
Pater inclyte, potens salvator unice,
Qui nempe supereminet altitudini immensae;
Splendor trifulgidus, tui maxime unica po-
tentia,

Trina, animum meum valde custodiens, ut
Tobiam,

Artum me facile tibi concilia, o Omnipotens,
Purumque tibi adiunge, convertens instar
Liae,

Serva, tu qui cuncta vides, mentem, tam-
quam Saphat.

Pur-

Purgans a caeno, ut perfecta maneat:
Quam ita constituere velis, cum huius sit,
Cuius sapientis divini labores salutaribus
precibus coniunguntur.
Quae vero sequuntur Iambica Carmina
circulo sunt inclusa.

Στρίχοι

Βροντῶν τὰ θεῖα τῇ βοῇ τῶν δόγματῶν
Ἡ' χῆσας ὄντως τὴν ἐπ' ἄραν, μάκαρ,
Καὶ πάσας ἀπρὸς μαρᾶνας τὰς αἰρέσεις,
Τὸν κόσμον ἐσῆρξας ἐν τοῖς σοῖς λόγοις.
Πηγὴν ἀληθεῖος παγχρύσων λόγων βλάσας,
Ο' λην κατάρδεις τὴν ὑφήλιον, μάκαρ,
Θύρας δ' ἀνοίγων τοῖς βροτοῖς σωτηρίας
Εἰς ἄραν τὸν κόσμον ἐκπέμπεις ἕλον.
Ἡ' στραφῇς αἰγλή τῇ φαινῇ σε βίῳ,
Καὶ φαιδρύνεις τὸν κόσμον ἔργοις καὶ λόγοις.
Λαβὼν δὲ τὰς κλεῖς καὶ αὐτὸς, ὡς Πέτρος νέος,
Φύλαξ ὑπάρχεις τῆς πάσης ἐκκλησίας.
Τριῶς μόνως, ὁ Θεός, ἴλασθ' μοι τῷ ζῆσαντι.

Versus

Tonans divina clamore dogmatum
Insomniasti vere illa sub caelo, o beate.
Et omnibus radicibus extirpatis haeresibus,
Mundum confirmasti tuis sermonibus.
Fonte perenni aurocorum sermonum effuso,
Omnem quae sub sole est terram irrigas beate,
Ianus autem aperiens mortalibus salutis,
Ad caelum mundum transfers universum.
Coruscasti splendore tuae lucidae vitae,
Et illustras mundum factis & verbis.
Sumtis autem clavibus ipse, ut Petrus novus,
Custas existis universae Ecclesiae.

Trinitas Unitas, Deus, propitius esto mihi
qui librum hunc expoliavi.

Huc usque circulo inclusa sunt. Quae
sequuntur Elegiaca, valde tamen mendola,
paginae extremum occupant.

Εὐμαρῆος βίβλε με πάσης ἀλόγῳ λυμιαίνε,
Γ' πτία ῥύβδην μιθάρνια πῆματά με.
Τευκρία βίβλε Νικολάου δμῶα ἀχρεῖον ὄντα
Γ' χάνας ἀμπλακίης ἑλβιον ἐργάζε τόν.
Σκέδασας αὐτομάτως ἔωλα πορῶν ἀπρὶς ἄρδην,
Τέλματα πάμπαν ἀφαίρων πονεῖντι ἄκρω,
Ο' λειον εὐσύννοπτον πνεύματος σέθεν θεῖο
Σκόπιαν ἐμφαίνων ἄρτιον ἀλκιμότητην,
Ρ' ὅβδῳσον ὡς κατ' ἀνώτατα πάντων, πύλινος ἀμμων,
Ἀ' λ' ἀνὰ τῆς δέ με ταμφοτίας ἐλλογίμῳ.
Facile tibi erit, me ab omni brutali peste libe-
rare,
Sed valde supina sunt mercenaria mea car-
mina.

Auctorem huius libri Nicolaum inutilem ser-
Ab errore divertens tu beatum effice,
Quum sponte dissipaveris marcidum prae-
benti mordicus,
Caenum omne auferens laboranti in extremis,
Navem a longe conspicuam spiritus divi-
ni, qui a te est.

Speculum nobis praebens perfectum, & prae-
validum,

Trabe me per omnium altissima, sacerdos no-
ster,

Sed ope lucis tuae eximiae.

Nullam huius Scriptoris mentionem facit

Montefalconius in Palaeograph. Graeca; cu-
iuldam tamen Nicolai Scribae meminit pag.
57. Seculo XI. clari (quo circiter tempore
scriptus est etiam noster Codex) qui No-
mocanonem in Regia Bibliotheca existen-
tem exaravit.

His igitur, quae superius a nobis omissa
fuerant restitutis, nunc reliqua Codicis pro-
sequamur.

XLVII. p. 311. Συναγωγή & ἐξήγησις ὡς ἐμνή-
σθη ἱστορίων ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὰ φῶ-
τα λόγῳ, ὃ ἡ ἀρχὴ, Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς. Ἰστο-
ρία α'. Collectio, & explicatio historiarum,
quarum meminit sanctus Gregorius in Sermo-
ne in sancta Lumina, cuius initium, Πάλιν
Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς. Historia prima. Loc. Τὸν Δία
οἱ δὴθεν θεολόγοι τῶν Ἑλλήνων ἐκ Κρόνου λέγουσι
γεννηθῆναι, καὶ γεννηθέντα περισσώθηναι τοῦσδε.
Ο' Κρόνος τῇ Ρ' ἐμ γενόμενος συνοικεῖ ἄνω ἐτι-
κτεν αὐτῇ παιδίᾳ, αὐτὸς λαμβάνων κατέτινεν,
κ. λ. Sunt Fabulae XXIV, quarum ultima
def. καὶ τινὰ τῶν ἱχθύων γένη, ἐξ ἀλόγῳ τι-
μῆς ἀτιμῆαν ἑαυτοῖς ποριζόμενοι.

XLVIII. p. 313. b. Συναγωγή καὶ ἐξήγησις ὡς ἐμνή-
σθη ἱστορίων ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς Βα-
σίλειον τὸν μέγαν ἐπιτομῇ. Collectio & expli-
catio fabularum, de quibus meminit sanctus
Gregorius in Oratione funebri in laudem Ba-
silii Magni. Historia prima inc. Οἱ τῶν ἔξω
ῥήτορες τε καὶ σοφισταί, βελόμενοι, ἐ τὸν ἐγκω-
μιαζόμενον παρ' αὐτῶν εὐγενέστατον δεῖξαι. XX.
& ultima def. μικρὸν πρόελθε ἀπὸ τῆς πόλεως,
καὶ θέσται τὴν καὶνὴν πόλιν, καὶ τὰ ἐξῆς.

IL. p. 3. b. Συναγωγή καὶ ἐξήγησις ὡς ἐμνή-
σθη ἱστορίων ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ α' κα-
τὰ Ἰωάννην σηλητευτικῷ λόγῳ. Collectio, &
declaratio fabularum, quarum meminit san-
ctus Gregorius in prima Oratione in quaestiva in
Iulianum. Praecedat quaedam veluti Hypo-
thesis, Orationis titulum declarans, cuius
initium: Οἱ λόγος ὁ σηλητευτικὸς, ψόγος ἐστὶ
τῶν Ἰωάννην πεπραγμένων. Def. καὶ ἡ μὲν ὑπό-
θεσις ἐστὶν αὕτη, Historia prima inc. Περὶ δὲ
τῶν ἱστορίων, ὡς οἶον τε διὰ βραχυτάτων ἐπιμνη-
σθῆμεθα. LXXXI. & ultima definit paullo
post initium in verbis, ἔνεκεν τῇ Α' χιλιάδῃ,
ἵνα ζητήσωσιν τὸν Α' χιλιάδῃ... reliqua defunct
iterum mutilato Codice; quae tamen habes
integra in Codice XII. huius Plutei inferius.
Vide quae supra diximus in recensione Cod.
V. pag. 206. N. XXVI.

Quum plurimis aequae antiquis Scholiis
in margine appositis omnes fere huius Co-
dicis Orationes sint adscriptae, operae pre-
tium duximus nonnulla ex iis excerpere,
lectorique exhibere, ut quanti facienda sint,
iudicare possit.

Ex prima igitur Oratione speciminis loco
ista sunt quae temporis diuturnitate fere
evanuerunt:

Primum scholion instar Hypothesis, ita
habet: Τῶτον εἶπε τὸν λόγον, ὅτε ἐπανήλθεν
ἀπὸ τῆς Πόντου, διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι τὸν
πρεσβύτερον· χειροτονήσας γὰρ πρεσβύτερος ἀνε-
χώρησεν ὑπὸ εὐλαβείας ἐπὶ τὸν Πόντον, ἔνθα
πρῶτον

πρώην ἐμδοναζεν· εἰτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο.
Secundum ad verba ὑπετάγην τῷ κυρίῳ,
κ. λ. pertinens: Εὐφραζάμην, αὐθαδιασάμην,
ἐτραχηλίασα πρὸς βίαν καμπτόμενος τὴν ζεύγλην
ἀπεσεσάμην, ἀλλ' ὑπετάγην τῷ κυρίῳ, κ. λ.

Tertium pag. 2. b. verba, ἐπ' αὐτὸν ἦδη
τὸν κολοφῶνα τῷ λόγῳ, κ. λ. ita interpreta-
tur: Κολοφῶνα τὸ ἀκρότατον, κ. τὸ κεφάλαιον
ἀπὸ τοιαύτης ἱστορίας· Κολοφῶνιοι καταστάσαντες
εἰλθον εἰς Σμύρναν, κ. συνήκυσαν τοῖς Σμυρναίοις·
εἰτα τῶν Σμυρναίων ἐξελεθόντων εἰς πόλεμον,
κλείσαντες οἱ Κολοφῶνιοι τὰς πύλας τῆς Σμύρ-
νης, ὃ προσεδέξαντο αὐτοί. Μετὰ ταῦτα ἔδοξεν
τῶν Σμυρναίων λαβεῖν τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ ἀπ-
αναχωρῆσαι τῆς πόλεως τῆς ἰδίας· ἔμειναν ὅν
οἱ Κολοφῶνιοι, ἔχοντες τὴν Σμύρναν. Ἐπειδὴ ὅν
οἱ Κολοφῶνιοι δύο πόλεις εἶχον, τὴν τε Κολο-
φῶνα, κ. τὴν Σμύρναν, κ. ἐν τῷ περὶ τινος βυ-
λεῦσθαι, ὅπου ἂν προσέθεντο, τὴν ἐκράτει, ὥς
δύο ψήφους τιθέντων αὐτῶν, διὰ τὸτο κολοφῶ-
να λέγουσι τὸ ἀκρότατον κεφάλαιον.

Codex Graecus membranaceus Ms. in
folio min. Sec. XI. Constat foliis 326.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΟΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

APOCALYPSIS IOANNIS THEOLOGI.

IX. Codex hic continet incerti auctoris, non
tamen antiqui, in Apocalypsin D. Io-
annis amplissimam interpretationem. Nam
singulas persequitur periodos, idque pluri-
bus, quam saepe necesse est verbis. Inci-
pit: Ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ ἀποκάλυψις ἣν προ-
αγορευμένη, ἥτις ἀναμεταξὺ τῶν ἐτέρων βι-
βλίων τῆς ἀγίας γραφῆς οφείλει ἀναγινώσκεισθαι,
κ. νοεῖσθαι ἐκ πολλοῦ τοῦ σκοποῦ, κ. εὐλαβεῖσθαι,
κ. τὸτο δι' αἰτίων τριῶν. Πρώτη δὲ αἰτία ἐστὶν
αὕτη· ἐπειδὴ πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου τάδε
φασίν· Μακάριοι οἱ ἀναγινώσκοντες, κ. οἱ ἀκούοντες
τῆς λόγου τῆς προφητείας. Τοῦτο δὲ ὃ γέγρα-
πται ἐν ὑδὲν ἐτέρῳ βιβλίῳ τῆς ἀγίας γραφῆς,
κ. λ. Adtingit tamen interdum Historiam
Ecclesiasticam; nec contemnenda de quib-
usdam ignotis haeresibus prodit, cuiusmo-
di illa sunt pag. 137. de Maistro Ioanne
Aeglyrae, quae heic adferimus: Ὅθεν εἰς
τὸ μέρος τῆς Αἰγλυτέρας ὑπῆρχε τις μέγας δι-
δάσκαλος ἐν Θεολογίᾳ ἐπιστάτης, κ. βέκτωρ με-
γάλης ἐπαρχίας, δε ἤρξατο ἀΐρεσιν λέγων, ὅτι
ὅτι ἐστὶν ἀληθινὸν τὸ σῶμα τῷ Χριστῷ ἐκεῖνο τὸ
ἀγιαζόμενον ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης, κ. ἐτέρας
πλείστας αἱρέσεις ἐδίδασκε, ποιήσας, κ. πείσας
πολλὰς πρὸς ταύτην τὴν αἵρεσιν πλανᾶσθαι· κ.
πολλοὶ τῶν ἀρχόντων τῆς βασιλείας ἐκείνης κατ-
είχοντο διὰ τῆς διδαχῆς ἐκείνης τοῦ αἱρετικοῦ.
Οὗτος δ' αἱρετικὸς εἶχεν ὄνομα μάλιστα Ἰωάννης
τῆς Αἰγλυτέρας δε ἀπέθανε κακῶς, κατὰ τὴν κοι-
νὴν ποιοῦσιν οἱ αἱρετικοί. Ὅθεν προσκαλεσάμε-
νος πάντα τὸν λαὸν εἰς τὸ κήρυγμα αὐτοῦ, κ.
βυλάμενος βεβαιῶσαι ταύτην τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ,
εὐθὺς μετὰ τὸ ἀνελθεῖν ὅπου ἡβήλετο διδάξαι,
καὶ ἀρξαμένης κηρύξαι, πρὸ τοῦ λαλήσαι ἐγένετο
τὸ σῶμα αὐτοῦ διάσπορον, ἐπιστρέψας ὅπισθον εἰς
τὰ ὅτα αὐτοῦ, ἀπολέσας τὴν λαλίαν, κ. μετὰ

μικρὸν ἀπέθανε. Ταῦτα δὲ λέγω, ἵνα μὴ καὶ
ἡμεῖς ἐλθόμεν πρὸς ταύτην τὴν αἵρεσιν, ὅτι δ'
δαίμων ὃ παύεται ἀεὶ προδίδει τὰς αἱρέσεις αὐ-
τοῦ ἐν τῇ πίσει τῇ χριστιανικῇ, κ. λ. Subinde
etiam non parum curiosum se exhibet, sic-
ut pag. 147. in notatione vocis ἀββαδδῶν,
quam cum Hebraeis, Graecis, & Latinis
aeque usitatam esse dixit, mox rationem
subiungit, cur a Ioanne adhibita fuerit, his
verbis: Περὶ τούτου τοῦ ἀγγέλου φησὶν ἡ ἀγία
γραφὴ. Ὅ· πῶς ἡ βασιλεία ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων
τοῦ ἰσὺ τῆς ὑπερηφάνειας, δε ἔχει ὄνομα Ἐβραϊ-
στὶ ἀββαδδῶν· τοσοῦτόν ἐστιν εἰπεῖν ἀββαδδῶν,
ὡς εἰπεῖν εἰς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν, ἀπολλύων,
ἐξολοθρευτὴς δὲ ἐν τῷ Λατινικῷ ὅπως ὁμοίως.
Οὕτως ἐν ταῦτα τὰ τρία ὀνόματά ἐστιν ἐν πράγ-
μα· ἀλλὰ εἰσὶν ἐν γλώσσαις τρισὶν διασελλόμε-
να. Οὕτως ὅν ἔγραψεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἐν ταύ-
ταις ταῖς τρισὶν γλώσσαις, ὅτι διὰ τούτων τῶν
τριῶν γλωσσῶν ἀρχαῖότατα ἐσερῶτο ἡ ἐκκλησία
τοῦ Χριστοῦ. Pag. 315. Antichristus ipse est
concilium Apostolorum Antichristi.

Et si vero subinde observavimus incredibi-
lem quamdam diligentiam extricandi vatici-
niorum annos, menses, & hebdomadas, nihi-
lominus tamen multa bene & accurate ab
eo sunt dicta, ut nobis quidem minime de-
cipi posse videatur, qui ex hoc Codice
speret se aurum esse collecturum. Def. Οὕ-
τως εἰ δ' ἅγιος Ἰωάννης ἐπόμενος φησὶν, ἀμήν·
Ἐστὶ δὲ λόγος Ἐβραϊστὶ, σημαίνει δὲ, ἀληθὺς
ταύτης, ἀληθινὰ εἰσι πάντα ὅσα εἰσὶν ἐν τῷδε
τῷ βιβλίῳ γεγραμμένα· ἡ δὲ ἀλήθεια ὑδέποτε
ἐκλείπει· διὸ τι λέγει ὁ Δαβὶδ· ἡ ἀλήθεια τοῦ
κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ἡ δὲ ἀλήθεια πρώτη
ἐστὶ τὸ ἀκρον ἀγαθόν, αὐτὸς δ' Θεός· ὁ δὲ Θεὸς
διὰ τῆς αὐτοῦ ἀληθείας, κ. χάριτος ἀξιώσει κ.
ἡμᾶς, ἵνα εὐρεθώμεν γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ
τῆς ζωῆς τῆς αἰωνίου, κ. πάροικοι, κ. πολῖται τῆς
ἀγίας Σιών τῆς ἀνωθεν Ἱερουσαλὴμ, ἐν Χριστῷ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. mi-
nori Seculi XV. textum Evangelistae ru-
bro charactere descriptum exhibens. Con-
stat fol. 363.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΗ.

GREGORII THEOLOGI CARMINA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Carmina, Nonni Pano-
politae Paraphrasis in Evangelium Ioan-
nis, & Eudociae Augustae fragmen-
tum Poëmatis de Martyrio SS.
Cypriani, & Iulianae.

EX hoc antiquissimo, ac praestantissimo co-
dice multa ea Gregorii Nazianzeni
poëmata, quae antea in Billiana editione
desiderabantur, Iacobus Tollius edidit in-
ter Insignia Itineris Italici Traiecti ad
Rhenum per Franc. Halmam MDCCVI. 4.
multa alia Lud. Ant. Muratorius, viz ae-

ternae memoriae, Antonii Mariae Salvini
opera diligenti, ac fideli usus, in publicam
lucem protraxit Tom. I. Anecdotor. Grae-
cor. Mediolani MDCCXVII. in 4. &c. Nos igi-
tur, ut quam exactissimam huius Codicis
recensionem institueremus, ante oculos ha-
buimus Billianam Gregorii Poëmatum edi-
tionem, & ea quae Tollius ipse, ac Mura-
torius collegerunt; unde & nos etiam huius
sancti Patris alia ab interitu monumenta
vindicare non immerito gloriamur.

I. pag. 1. Τοῦ ἀγιοτάτου Γρηγορίου τῷ Θεολό-
γῳ προοίμιον ἐν σχήματι (deest εὐχὴ), ἐν ᾧ
φιλοσοφεῖ περὶ ὅλων τῶν ἐν τῷ βίῳ· διηγέται
δὲ σχεδὸν τὰ, ὅν παρὰ πᾶσαν αὐτῷ τὴν ζῶην
πεπειράται δι' ἐπὶ τῶν. Sanctissimi Gregorii Theo-
logi Prooemium adinſar orationis, in qua
philosophatur de omnibus, quae in praesenti
vita nobis accidere solent; ea autem fere
narrat, quorum usum in tota vita sua ha-
buit, versibus heroicis DCXXXV.

Ι. Χριστὸς ἀναξ δε ἀγναὶς πῶς ἀειρομένης παλάμης.
Def. Γηθόνον ὕμνοι σε διηνεκῶσι γεραίρειν.
Existat in cit. editione Billiana Tom. II. a
pag. 31. ad pag. 42.

II. pag. 8. b. Τοῦ αὐτοῦ παρθενίας ἑκαῖνος.
Eiusdem laus virginitalis, versibus heroi-
cis DCXXXVI. in editis DCXXXI.

Inc. Παρθενίην σεφάνοις ἀναδύσμεν ἡμεῖροις.
Def. Τὴν δ' ἑλέρην λαῶν· κῶδος δὲ τὴν κ. τὴν μέγιστον.
Ibid. a pag. 42. ad 55. In Cod. una pagina
deest paullo post initium.

III. pag. 15. Τοῦ αὐτοῦ ὑποθήκαι παρθένοιο.
Eiusdem praeciperia ad virgines, versibus he-
roicis LXXIII.

Inc. Νίην μὲν δὴ σελο, κ. δε μέλα σαρκοῦ ἐταῖρος.
Def. Ἐσάμηνος θεότητος ἐν τελέσει τελείης.
Ibid. a p. 55. ad p. 68.

IV. pag. 22. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐν κοι-
νοβίῳ μοναχίᾳ. Eiusdem ad monachos in coe-
nobio degentes, versibus heroicis XV.

Inc. Εἰ μὲν δὴ πλεόνεσσιν ὁμῶν βίον αἰνήσαιεν.
Def. Δυσμενέος τε πάλης κ. πτώματος ὑλομένιοιο.
Ibid. p. 105.

V. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐαυτὸν. Eiusdem
de se ipso, Carmen elegiacum versuum CCC.

I. Δύσμορος οἶα πάθον; τίς μοι γῶος ἀξίος ἔσται;
Def. Κύδεος ὑρανίῳ μοῖραν ἔχοιμι ἀναξ.
Ibid. a p. 68. ad 73.

VI. pag. 26. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐαυτὸν μετὰ
τὴν ἐπάνοδον. Eiusdem de se ipso, postquam
rediit (ad patrem) Carmen heroicum ver-
suum CIV.

Inc. Πολλὰν Χριστὸν ἀνακτα καποῖς μοῖων μελά-
λοισιν.

Def. Τὸν νόσον ἐλατῆρα, καποῖς ἀχέσσει παλαίειν.
Ibid. a p. 73. ad 75.

VII. pag. 27 Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπου.
Eiusdem ad Episcopos, elegiacum Carmen
versuum CVIII.

I. Ζωγράφος ἐστὶν ἄριστος, δε ἐν πινάκῳ χαράσσει.
Def. Εἰ δὲ χερσὶν ἔρα, τηλθεῖν ὕατ' ἔχειν.

Ibid. pag. 79.
VIII. p. 28. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐτελείας
τῷ ὁμοῦ ἀνθρώπῳ. Eiusdem de utilitate exter-

ni hominis, Carmen heroicum versuum LX.

Inc. Ἡ' θελον ἢ πέλεια τανύπτερος, ἢ χελιδὼν.
Def. Τοῖς ἀμφαφῶντες, ἐπ' ἀλλήλοισιν ἵοικεν.
Ibid. p. 75. sub titulo tamen diverso.

IX. pag. 29. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐαυτὸν, κ. τὰς
κακοπαθείας. Eiusdem de se ipso, & de suis
aerumnis, threnus versibus epicis XXXI.

Inc. Γαῖα φίλη, κ. πόντε, πάτρη πέδον, ἀλλο-
δαπῆς τε.

Def. Τριστοὶ ἐν φάεσσιν ἐνδε μέγαλοιο Θεοῦ.
Ibid. pag. 76.

X. p. ead. b. Τῷ αὐτῷ εἰς ἐαυτὸν. Eiusdem
ad se ipsum per quaestiones & responsiones
versus heroici item XXXI.

Inc. Πῶς δὲ λόγος πτερβέντες; ἢ ἡράπῃ νεβηλος.
Def. Σοὶ δ' ἄρ' ἀναψύξαιμι εἶον, κ. κῆδε' ἀμεί-
ψας. Ibid. p. 77.

XI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν
Ἀναστασίαν, ἣν αὐτοὶ ἐπηξάμεθα ἐν Κωνσταντι-
νουπόλει. Eiusdem in Anastasiae Templum, quod
ipse exequitus Constantinopoli, Carmen elegia-
cum versuum CIV.

Inc. Εὐδὸν δὴ γλυκὺν ὕπνον, Ἀναστασίαν δὲ τ'
ὑνειρος.

Def. Τῆς ποτὲ μιν φθονερῆς ὑσφισεν ἀδρανίῃ.
Ibid. p. 78.

XII. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. Eius-
dem ad Episcopos, Carmen heroicum ver-
suum CCXXII.

Inc. Ὁ' θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερῆς.
Def. Τῆμος ὕτ' ἐν χεῖρεσσιν Θεῷ ζυγὸν ὀρθοῖοιο.
Ibid. a p. 81. ad 85.

XIII. p. 33. Τῷ αὐτῷ εἰς ἐπισκόπους. Eiusdem
ad Episcopos, Carmen elegiacum versuum
CCXXI.

Inc. Ὁ' θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερῆς.
Def. Καππαδοκῶν Χριστῷ πάντ' ἀποδυσάμενον.
Ibid. p. 85.

XIV. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φύσεως ἀν-
θρώπου. Eiusdem de humana natura, Car-
men elegiacum versuum CCXXXI.

I. Χθὺζὸν ἐμοῖς ἀχέσσει ἱερῶν ὁδὸς ἀπ' ἄλλων.
Def. Κῆρ ἄχρ' ἰσχύων μαρναμένιοιο νόου.
Ibid. p. 86.

XV. pag. 35. Τῷ αὐτοῦ περὶ εὐτελείας τῷ
ὁμοῦ ἀνθρώπῳ, ἐλεγεία. Eiusdem de externi
hominis utilitate, Elegia, versuum CLXIV.

Inc. Τίς γενόμην; τίς δ' εἰμὶ; τί τ' ἔσομαι ὃ
μετὰ θνήσκῃ;

Def. Πνίκα εἰ φθονερῶν ἀφθονος εὐξομ' ὕπερ.
Ibid. p. 88.

XVI. p. 36. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τῶν
παρόντων μεταιότητος. Eiusdem de rerum praes-
entium vanitate, Elegia versuum XL.

Inc. Τίς, πῶθεν ἐς βίον ἤλθον; ἐπεὶ δὲ με γαῖα
καθέξει.

Def. Κόσμον ἀμειβομένους ἀχθεα πάντα φέρειν.
Ibid. p. 90.

XVII. p. 37. Τῷ αὐτοῦ διαφθὼν βίον μακα-
ρισμοί. Eiusdem in diverso vitae statu beatitu-
dines, Elegia versuum LXXVI.

Inc. Ὁ' λβίος, δε τίς ἔρμον ἔχει βίον, ὃδ' ἐπίμικτον.
Def. Ἀλλὰ τίς ὑράνιον. Γρηγορίου νόμον.

Ibid. pag. 91.
XVIII. p. ead. b. Τῷ αὐτῷ ὅρκῳ βίῳ, ἡρωελε-
γεία.

γεία. *Eiusdem de iuramentis, quae sunt in vita, Heroelegia, versuum xxx.*

Inc. Ὁ μὲν τὸν λόγον αὐτὸν, ὃς μοι Θεὸς ἐστὶ μέγιστος.

Def. Εὖ τέλος ἐκείνου, ἀφ' οὗ σέο χάρις. Ibid. p. 92.

XIX. p. 38. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τῆς σαρκὸς, ἡρωελεγία. *Eiusdem adversus carnem, Heroelegia, versuum l.*

Inc. Σάρε δ' ὁλοῦ, Βελίαο κακὸς φρονος οἶμα κελαινόν. Def. Οἰδματὸς ἡμετέρη, ἢ σάλας αἵψα πέσοι.

Ibid. p. 93.

XX. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν πονηρίαν. *Eiusdem adversus Diabolum, versus epici xx.*

Inc. Ἡ' λυθες, ὃ κακοεργὴ, νοήματα σέο γινώσκω. Def. Εὐσεβείων, ἡχόν τε διηγεέσθην ἐν ὕμνοις.

Ibid. p. 94.

XXI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν πονηρίαν. *Eiusdem adversus Diabolum, Elegia versuum xxiv.*

Inc. Φεύγ' ἀπ' ἐμῆς κραδίης, δολομήχανε, Φεύγε τάχιστα.

Def. Χαίρε μογηροφῆρε, Φείδεο τῶν μετ' ἐμέ. Ibid. p. 94. sed in Codice bifariam divisa est.

XXII. p. 39. *Eiusdem de fragilitate humanae naturae, Elegia xxviii, distichis constans.*

Inc. Κόσμε φίλ', ὃ φίλε πάντα, τί μ' ὥς τροχὸς ἀμφιέλικτος.

Def. Τῆδε βίη ζωὴ λῦσιν ἔχει βίβην.

Ibid. p. 95. ubi tamen in tria dodecasticha divisim invenies, quorum ultimum, quod inc. Εἴ γ' ὅτι ἀγών, κ. λ. est pag. 98. Monitum heic volumus lectorem, ubi nullus Graecus apponitur titulus, in Codice illum desesse, nosque propterea Latinum tantum attulisse.

XXIII. pag. ead. b. Τὸ αὐτοῦ ἐπιστρεπτική πρὸς Θεὸν νοουθεσία. *Eiusdem adhortatio sui ipsius, ut ad Deum mentem convertat, versibus epici xvi.*

Inc. Πῇ σε φέρων Χριστοῦ, κ. λ. Ibid. p. 94.

XXIV. p. ead. *Eiusdem ad animam suam, Epigramma trium distichorum.*

Inc. Θυμὲ βλάψον ἄνω, κ. λ. Ibid. pag. 95.

XXV. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum, aliud Epigramma vi. versuum.*

Inc. Ἀλλοι μὲν χρυσὸν, κ. λ. editum a Muratorio Anecdotorum Graecorum T. I. pag. 137.

XXVI. pag. ead. *Eiusdem de Dei desiderio, Elegia versuum xxiv.*

Inc. Μητὲρ ἐμὴ τί μ' ἐτικτε, κ. λ. Apud Billium loc. cit. p. 95.

XXVII. p. 40. *Eiusdem pro anima sua, versus epici xxxvi.*

Inc. Πολλὰ κίς ἡμετέρετα, κ. λ. Ibid. pag. 96.

In Cod. tamen in tria dodecasticha tributi sunt.

XXVIII. p. ead. b. *Eiusdem Lucius, elegis viii.*

Inc. Ὀἱμοὶ ἐγὼν, ὅτι δὴ με, κ. λ. Ib. p. 95.

XXIX. pag. ead. *Eiusdem alius Lucius, elegis xii.*

Inc. Ἀλ' αὖ τῶν παθῶν, κ. λ.

Def. Οἷχες' Ἀναστασίη, λήγε κ' ἀμπλακίη.

XXX. pag. ead. *Eiusdem alius Lucius, elegis viii.*

Inc. Ἀλ' αὖ δάκρυά μοι καταείβεται, κ. λ.

Def. Ἡ' τὸ δίδω, θυμῷ τλήμωνι πάντα φέρειν. Hoc Epigramma, quod loc. cit. p. 97. cum superiori coniungitur, in nostro Codice, sequenti disticho est auctius:

Τέτρωμαι πολλοῖσι κακοῖσι κ' ἄλγεσι σαρκὸς. Σοὶ δὲ Χριστὲ χάρις, ὃς με πυροῖς πείθεις.

XXXI. p. ead. *Eiusdem Lamentationes, versibus epici vii.*

Inc. Μὴ τις ἐμοῖς παθήσει κ' ἄλγεσιν, κ. λ. Apud Murator. loc. cit. pag. 216.

XXXII. pag. ead. *Eiusdem de pugna carnis, & spiritus, dodecastichon elegiacum.*

Inc. Οὐλβιος ὃς τις ἄσπαρνον ἔχει βίον, κ. λ. Apud Billium p. 180.

XXXIII. p. ead. *Eiusdem Carmen supplex, versibus heroicis xxiv.*

Inc. Χριστὲ φάος μερόπων, κ. λ. Ibid. pag. 97.

XXXIV. p. 41. *Eiusdem epigramma, & epitome vitae, dodecastichon elegiacum contenta.*

Inc. Χριστὲ ἀναξ, τί με σαρκὸς ἐν ἄρκυσι, κ. λ. Ibid. p. 97.

XXXV. pag. ead. *Eiusdem adversus Diabolum, tetrastichon.*

Inc. Φεύγ' ἀπὸ τῆς γραμμῆς, κ. λ. Ibid. p. 98.

XXXVI. p. ead. Τὸ αὐτοῦ περὶ τῶν ὄσων ἐνδιαγίων. *Eiusdem de inspiratis libris, quot sunt, versus partim heroici, partim iambici xxxix.*

Inc. Θεοῖς ἐν λογιῶσιν ἀεὶ γλώσση τε νόος τε. Def. Εἴ τι δὲ τέτων ἐκτός, ὃκ ἐν γνησίῳ.

Ibid. p. 98.

XXXVII. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς δεκαπλήγης. *Eiusdem de decem plagis, dodecastichon elegiacum.*

Inc. Μάστιγας Αἰγύπτου κακὸς φρονος, κ. λ. Ibid. p. 99.

XXXVIII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς δεκαπλήγης τῶν νόμων. *Eiusdem de Legis decalogo, versus heroici x.*

Inc. Τὺς δὲ νόμους ἐχάραξε, κ. λ. Ibid.

XXXIX. p. 42. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πατριάρχων. *Eiusdem de Patriarchis, versus heroici v.*

Inc. Δώδεκα δ' ἐξ Ἰακώβ, κ. λ. Ibid.

XL. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἰβ' μαθητῶν. *Eiusdem de XII. Discipulis, versus heroici v.*

Inc. Δώδεκα δ' αὖ Χριστοῦ, κ. λ. Ibid.

XLI. p. ead. Τὸ αὐτοῦ περὶ γενεαλογίας τοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem de Christi genealogia, Carmen heroicum versuum cii.*

Inc. Ματθαῖος πόθεν εἶπε μέγας, Λουκᾶς τε φέριος.

Def. Τ' ἑσπας δὲ δακτύλους πατὴρ Χριστοῦ, Γωσφ.

Ib. a p. 99. ad 101. In Cod. tamen in duo Carmina divisum, quorum alterum inc. a versu Εἴ μ' ἔστι μὲν γενεὴν Λουκᾶς μέγας ἡγάγε μύθον.

XLII. p. 43. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ τὰ θαύματα κατὰ Ματθαῖον. *Eiusdem, miracula Christi secundum Matthaeum, versibus elegis xxxviii.*

Inc. Ματθεῖος βιβλίοις τὰ θαύματα, ὅππῃς ἔρεξε.

Def. Αὐτὸς εἰσὶ φίλοις ἐν Γαλιλαίᾳ ἐφάνη.

Ibid. p. 101.

XLIII.

XLIII. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ, Παραβολαί. *Eiusdem, Parabolae Christi secundum Matthaeum, item versibus elegiacis xviii.*

Inc. Εἰ δ' ἄγε κ' σκοτίων, κ. λ. Ibid. p. 102.

XLIV. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, Θαύματα κατὰ Γεωργίου. *Eiusdem, Miracula secundum Georgium, versibus heroicis xi.*

Inc. Παῦρα δ' Ἰωάννη, κ. λ. Ibid.

XLV. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Λουκᾶν. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Lucam, versibus elegiacis xx.*

Inc. Λουκᾶν δ' ἄλλα διέπειτ' Θεοῦ, κ. λ. Ibid.

XLVI. p. 44. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν παροιμιῶν, ὧν ὁ Λουκᾶς ἐμνημονεύει. *Eiusdem de parabolis, de quibus meminit Lucas, versus iambi xxi.*

Inc. Παροιμιῶν δὲ Λουκᾶς, κ. λ. Ibid. p. 103.

XLVII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Μάρκον. *Eiusdem, Christi miracula secundum Marcum, versibus heroicis xvii.*

Inc. Μάρκος δ' Ἀδωνίου Θεοῦ, κ. λ. Ibid.

XLVIII. p. ead. b. Τὸ αὐτοῦ παραβολαί. *Eiusdem parabolae, versibus septem, quinque hexametris, & duobus pentametris.*

Inc. Τόσα Χριστοῦ ἔρεξε μέγας, κ. λ. Edit. has Muratorius loc. cit. p. 215.

XLIX. p. ead. Τὸ αὐτοῦ παραβολαί. *Eiusdem parabolae, nempe quatuor Evangelistarum, versibus heroicis cvi.*

Inc. Δεῖδω μὴ βιβλίοιο θεμελίον ἐν ψαμάθοισιν.

Def. Μηδὲ δίκην ἵσχυμι πικρὴν, κ' αἰσχος ἔχοιμι.

In cit. Bill. edit. a p. 103. ad 105.

L. pag. 45. b. *Eiusdem Arcana, heroicis versibus cccxxii comprehensa.*

Inc. Οἰδαμεν ὡς σχεδίσαι μακρὸν πλὸν ἐκτερώμεν.

Def. Εὐνὸν δ' ἀνθρώποις σαμβύροτον ἔπλετο λυτὸν.

Ibid. a p. 161. ad 174. ubi tamen in viii. dividuntur Carmina, quorum versus simul coniuncti, ac supputati numerum reddunt cccxxii. Itaque in nostro lx. versibus longiora sunt, quos, singulorum diligentissima recensione inita, comperimus interiectos esse inter versus αὐτῶν ἐπερχομένων, & Εἰβραίων ἱερὸν, κ. λ. Carminis viii. edit. cit. p. 173.

ubi sensus revera interruptus erat. Hos igitur, quum inter alia Gregorii Carmina non occurrerint, in lucem proferendos existimavimus.

Οἱ δὲ Θεοὶ προσέειπον, ὃ δ' ἔσπετο ἀφραδίῃσιν.

Ὡς ποτε κ' λαφ' κενόφρονι πικρὸς Ἀπὼν,

Μίσχον δ' ἐξάνηκε μέσσω πυρὸς, ὕβριν ἐλέγχων.

Ἄλλος δ' ἄλλον ἔτευξε θεὸν νέον ἡμετέροισιν,

Ἰλάσμε νῦν, τέχνη δ' ἄρ' ἐφωμάρτησεν ἀλιτρή,

Καὶ πλάσας κακὸς χαλκός· ὃ δὲ χρόνος αἰσχος ἐπῆλθεν,

Πλάσματος ἔζηεσσι, & εἰλαπίνῃσιν ἀέζων·

Παῦροι μὲν διάλυξαν, ὅσοις νόος ἦεν ἀμύντωρ,

Οἱ θεὸν εὐδὲν ἔειπον, ὃ μὴ νόος ἔδρακεν οἶος·

Οἱ πλεονες δὲ ἐπεσσαν δῆθεν ἐπισπόμενοι φάεσσιν.

Ὅφρα μὲν ἦν κακίης δρόμος ὀλίγος, ὅφρα δ' ἔμοιγε,

Καὶ νόμος ἡγεμόνευεν, ὃς ἀγραφὸς ἔδον ἔχειο,

Εὐδὲν τ' ἦδ' ἐκαστοῦ διὰ κριτοῦς αὐτοδιδάκτος.

Αὐτὰρ ἐπεὶ κόλποι τε κ' εὐρέα πείρατα γαίης

Πλήθεν ἀτασθαλίης, ὕβριν δ' ἐξεξέσεν ἰλὺς,

Καὶ πολλοῖσι παρὸ παιδούμασι πλάσμα δαμασθέν,

Γλώσσαις τεμνομένησι κ' ὕδασι πυρὸς τ' ὕμφοις,

Οὐκ ἔδρακεν πρώτης κακίης ἀπόδεσμα τινάσαι,

Ἀλλ' αἰεὶ κρατεροῖσιν ἐνάμμασιν εἴχετο σαρκὸς,

Μαχλοσύνας τε μέθοις τε κ' εἰδωλοῖσι μεμνηλῶς.

Δὴ τότε μητιέτα λόγῳ τότε θαῦμα μέγιστον

Μασσῆς θεράποντος ἀγαλλέος ἐν παλάμῃσι

Λαδὼν· ἀπ' Αἰγύπτου Θεὸς βατὴρ ἦγε πορείης

Θαύμασι σὺν μεγάλοις ἰνάσσετο δ' ἔθνεα πάντα,

Εἰρχομένη τὴν πρὸς θεὸν πυρὸς σῦλος ἡγεμόνευεν,

Καὶ νεφέλης ἔλκοντες ἀσημάντα δι' ἐρήμης.

Καὶ ποτ' ἐρημαίοισιν ἐν ἔρεσι θαῦμα μέγιστον.

Οὐρανὸν καταβάς νεφέλης ὑπὸ κεύθεσιν ἀγνῆς,

Ἀγνοτάτῳ θεράποντι, μόνος ἐυνέμενος οἶον,

Ἀστροπῇ, σάλπιγγι, τινάγμασι λαδὼν ἔργων

Δώκε νόμον, πλάξαι δὲ χαράξατο ἀμφοτέρωθεν,

Κρυπτόν τ' ἀμφαδίον τε ὅσον σθένη λαδὸς ἀτείρης,

Ὡς μιν ἀποτμήσει νόμων, ἐθνῶν τε κακίτων.

Ὡς δὲ πατὴρ ὁ παῖδες ὑπὸ παλάμῃσιν ἐλαφραίς

Γ' ὅντων ἀπαλοῖο ποδὸς νεοπηγῆς ταρσὸν

Βαῖδον μὲν πρῶτισιν ἀπὸ χθονὸς ὑψὸς ἀείρων,

Μεῖλιχα παπαρίζων, κ' ὕμφοις θάρσας δαμάζων,

Αὐτὰρ ἔπειτ' εἰργων μιν, ἐπ' ἵχνει δ' ἵχνος ὑφίλων

Πρόθεν ἄγει, δακτύλῳ δρόμον κ' ἔθματα παῖδος.

Ὡς κ' Χριστὸς ἀναξ νομῶν βροτῶν ἀφραδέοντα

Εἰδὼλα πρώτιστον ἐκάς ἐλάει· τὰς δὲ θυλάδας

Μέλλει μὲν ἔμπεδ' ἑασσε, νόμος γὰρ μὲν ἐντὸς ἔθηκεν,

Μαλθαῶσιν κακότητα· τὸ δ' ὕστατον ὅδε θυλάκι

Στήσαν ἔτ', ἀλλ' ὑπέβηκεν ἀπαξ λαοῦ δαμνέοντος.

Καὶ με νόμος, κληρὸν ἰν' ἐπίτροπος ὡς ἐφύλασσαν,

Παῖδι πατρὸς μεγάλῳ· χρόνος δ' ὅτε παῖδες

ἐπῆλθεν,

Εἴξεν ἐκὼν, κληρὸν δ' ὑποδέξατο ἥος ἄριστος,

Ὡς δὲ Θεὸς· πείθει γὰρ ἔχει Θεὸς, ὃς ἐλεμεῖναι.

Οἷσιν ἐφημερίοισι βίη δ' ἀγέρας ἐμοὶ γέ.

Καὶ γὰρ τίς παθῶν ἐπιτάττορος ἔχ' ἄμα πάντα

Λυτὰ φέροι παθέσει; πόθ' ἴδ' ἄλλο δὲ νόσφ' ἄσπετον

Δῶκε φιλοφρονέων ὡς κ' μογέοντα· σάδσαι

Φαρμάκων τερπνοῖσιν ἀρείονα μήδεσι τέχνης.

Ὡς δ' ὅτε λαοδόμος τις ἐπ' ἡμέρι κύκλον ἐγείρων

Λαίνοισιν ἐξοῖσιν ἐπιρρεπέσσι λίσσοισιν

Νέρος πρὸτον ὀχθαίς ἐρείσας, τῶν δ' ἄρ' ἐπειλὰ

Λαῶν ἄγει κατ' ὑπερθε, κύκλῳ δ' ἐπὶ κύκλον ἐ-

λίσσει,

Αὐτὰρ ἐπὶ δὴ δόξῃ, τὸ μὲν βάλαν ἐκτός ἐρεῖσμα,

Κύκλος δ' ἔμπεδός ἐστι περίγραφος ἡμέρι γυμνῷ·

Ὡς νόμος ἦεν ἔρεῖσμα τελειότεροιο νόμοιο.

Sic Dii allocuti sunt; ille autem stultus sequebatur.

Sic quondam dementi populo fidelis Aaron

Quum vitulum in medio igne extraxit, flagitium redarguens,

Alius alium sibi novum constituit Deum domesticum.

Inde autem mentis fissio, ars impia subsecuta est,

Et argentum mali causa: tempus autem probrum probro addidit,

Figmentis adiunctis, suffimentis, & epulis.

Pauci quidem indoluerunt, quibus mens fuit integra,

Nihil praeter Deum, quem sola mens videt, secuti.

Ecce 2 Plu-

Plures autem turpiter lapsi, in errorem adducti sunt.
Ac tum quidem breve illis ad malum iter, ut & mihi fuisset.
Quippe lex erat dux, quae non scripta in-
tus manebat,
Bonum malumque distinguere per se docta.
Verum, quum qua patent late confinia terrae
Totum esset plenum impietatis, & ad sum-
mam contumeliam limus aestuasset:
Quamvis ideo multis flagellis castigatus er-
ror idololatriae,
Linguarum divisione, aquis, & igneis im-
bribus,
Noluit primae impietatis vinculum excutere,
At semper detinebatur forti compede carnis,
Impudicitis, caedibus, & idolis deditus.
Tum vero sapientis Ducis datum est mira-
culum.
In Mosis gloriosi servi dextera
Populum ex Aegypti Deus eduxit itinere
Maxima inter portenta: exterruebantur au-
tem omnes gentes.
Eo incedente, ignis columna praecedebat,
Et nubis, populum per devia ductum.
Quin etiam in solitariis montibus maximum
factum miraculum.
Caetius descendens Deus in recessu purae
nubis,
Purissimo servo, solus cognitus soli,
Fulgurum, tubarum, tonitruum fragore po-
pulum arcens,
Dedit legem, & in tabulis scripsit utrimque,
Occulta faciens manifesta ad indomiti popu-
li caput,
Vt eum a peruersis gentibus & legibus ab-
scinderet.
Sicuti autem pater filium levi sub dextera
Dirigit, teneri pedis recens formatam plan-
tam
Parum quidem primum a terra in altum
levans,
Et blandis vocibus, & oculorum nutibus fi-
duciam inspirans:
Post autem ipsum excitat, & gradum post
gradum retrahens
Ante ad se adducit, & simulat gressum &
cursum pueri:
Ita etiam rex Christus insipientem morta-
lem nutriens,
Idola primum reiecit, & libamina
Quae erat reieciurus, reliquit, sed legi sub-
iecit,
Emolliens malitiam, Postremo autem ne li-
bamina quidem
Steterunt, sed cessere populo semel domito.
Et me lex, ut quamdam hereditatem ser-
vat tutor,
Servavit Filio magni Patris. Quando au-
tem venit tempus Filii,
Sponte cessit, & hereditatem iniiit optimus
filius;
Illi autem Deus: Deus enim suadere, non
compellere habet.
Ac vis quidem nullam nobis parabat mer-
cedem.

Ecquis enim passionibus deditus non omnia
simul,
Quae passionis sunt, secum ferat? sed in-
firmitati succurrens
Quid aliud dedit misericors Deus, volens
homines salvari,
Proinde admiscens meliora benigno artis con-
silio.
Sicuti autem architectus in aërem arcum
extruens
Lapidum ex sculptis lapidibus invicem in-
clinatis,
Subtus primum fulcimentum intendit, ac
deinde
Desuper marmor inducit, arcum vero arcui
superponit:
Et cum haec ligata sunt inter se, fulcimen-
tum illud proicit,
Arcus autem stat in aëre nudo firmiter
extructus;
Ita lex fuit perfectioris legis fulcimentum.
Li. p. 53. b. Eiusdem de Incarnatione, Epi-
gramma elegiacum xiv. versibus constans.
Inc. Νήπιος δὲ τις ἀνακτα θεῷ λόγον αἰὲν ἔδωκε.
Def. Γράμματ' ἐμῇ γραφίδι, ἢ μέλαν ἔδεν ἔχει.
Edidit Muratorius loc. cit. p. 211. uno ta-
men disticho longius.
LII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν ταῖς νη-
στείαις σιωπῇ. Eiusdem de silentio, quod ieiunii
tempore coluit, Elegia versuum cxx.
Inc. Ἰσχεο γὰρ δόξα φιλῇ, σὺ δέ μοι γραφίς
ἐγραφε σιγῇ.
Def. Ἡμετέρης σιγῆς μνημόσυνον λαλῶν.
In cit. Bill. edit. a p. 128. ad 131.
LIII. p. 55. Τὸ αὐτοῦ ὕμνος εἰς Χριστὸν με-
τὰ τὴν σιωπῇ. Eiusdem hymnus ad Christum
post silentium, versibus elegis lxi.
Inc. Χριστὲ ἀναξ, σε πρῶτον ἐπεὶ λόγον ἤερί δῶκα.
Def. Πῆλξ & μεγάλῳ πνεύματι, ἦν ἐθέλη.
Ibid. p. 131.
LIV. p. ead. Eiusdem de bello, quod mo-
vens daemones, Carmen heroico iambicum
versibus constans xxxii.
Inc. Εἰ μὴ γλώσσῃς ἔδωκα λάλον, & χεῖλεσσι σιγῇ.
Def. Σὺ δὲ τὰς ἀναιμίας θυσίας πέμπειν αἶ.
Edidit Muratorius loc. cit. p. 175.
LV. p. 57. Τοῦ αὐτοῦ ἐνδύα. Eiusdem pro-
fecturi precatio ad Christum, versibus hero-
icis xxx.
I. Χριστὲ ἀναξ, δε πάντα πέλεις σοῖσιν μερόπρασιν.
Def. Εἰς δὲ μόνῃν ἔλθοιμι μόνῳ τέλει εὐσεβέεσσι.
In cit. Billi edit. p. 127. tribus versibus
longior.
LVI. p. ead. Eiusdem alia similis precatio
ad Christum Servatorem, versibus heroicis vii.
Inc. Οὐκ ἔς' ἂν ποδὶς σέο, κ. λ. Edidit Mu-
ratorius loc. cit. p. 169.
LVII. p. ead. Eiusdem in idem argumentum,
Epigramma elegiacum vi. versuum.
Inc. Οἷς πυρὶ & νεφέλῃ σφατὸν, κ. λ. Idem
loc. cit. pag. 170. Hoc epigramma, anepi-
graphi sequuntur tres illi versus hero-
ici, quos deesse mox adnotavimus in fine
Carminis,
Χριστὲ ἀναξ, δε πάντα πέλεις, κ. λ.
LVIII.

LVIII. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἑλλήνιον
τὸν ἐξισωτήν. Eiusdem ad Hellenium exaequa-
torem, Elegia versibus constans cccxvi.
Inc. Δίζηαι μὲν ἐμὸν μῦθον σθένος ἀκέρ' ἔδωκεν.
Def. Οὗτος δὲ κ' Μόρμυ κρείσσονα μέτρα φέρων.
In cit. Billi edit. a pag. 106. ad 111.
LIX. p. 61. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἰουλιανὸν τὸν
ἐξισωτήν. Eiusdem ad Iulianum exaequatorem,
versus elegi xxx.
Inc. Οὐ μὲν διψάδα γαλῶν ἐπέκλυσεν, ὅς μιν
ἔδωκεν.
Def. Χεῖρα Θεοῦ φέρειν τοῖς ἀτάφοις νέκυσι.
Ibid. p. 111.
LX. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ παρὰ Νικοβούλου
πρὸς τὸν πατέρα. Eiusdem ad Nicobulum pa-
trem, Nicobuli filii nomine, Carmen hero-
icum versuum ccviii.
Inc. Ω' πάτερ, εἰ μ' ἔφυσας, βαίη χάρις ἢ
γὰρ ἀπάντων.
Def. Ἀλλὰ κ' ἀθανάτων ψυχῶν γενέτας καλέ-
σαιμι. Ibid. a pag. 112. ad 115.
LXI. p. 63. b. Τοῦ αὐτοῦ παρὰ πατρὸς Νι-
κοβέλου πρὸς τὸν υἱόν. Eiusdem ad Nicobulum
filium, Nicobuli patris nomine, Carmen he-
roicum versuum cclxxxii.
Inc. Τέκνον ἐμὸν, μύθους ποθέων, ποθέεις τὰ
φέριστα.
Def. Ω' τέκος ἀμροτάτοιο καλῶ πρὸς τέλος
ἵκτομαι. Ibid. a p. 115. ad 120.
LXII. p. 66. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Βιταλιανὸν
παρὰ τὸν υἱόν. Eiusdem ad Vitalianum filiorum
nomine, versus heroici cccii.
Inc. Ω' πάτερ, ὅν περ ἐμοίγε θεὸς θεὸν ἐν-
θάδ' ἔδωκεν.
Def. Δάκρυα πατρὸς ἔχοιμεν ἐς ὕπερον εὐμα-
νέοντος. Ibid. a p. 120. ad 126.
LXIII. p. 70. Eiusdem ad Nemesium Iu-
risconsultum, ut desinat idola colere, Carmen
heroicum versuum cccxxxiv.
Inc. Οἶμα δίκης μύθων τε, Νεμεσίω δε τοπάρχει.
Def. Ως νῦν ἡμετέρησι, σὺν ἡμετέροισι γρα-
φεῖς. Ibid. a p. 140. ad 146.
LXIV. p. 73. b. Τὸ αὐτοῦ κατὰ γυναῖκων καλ-
λωπιζομένων. Eiusdem adversus mulieres am-
bitiosas sese adornantes, & excolentes, ver-
sus elegi cccxxxiv.
Inc. Μὴ κεφαλῇς πυργῶ τε νόθοις πλακάμεισι
γυναικας.
Def. Δεῦρ' ἴθ' ὅσοις φίλον, κάλλει τερψόμε-
νοι. Ibid. a p. 147. ad 152.
LXV. p. 77. Eiusdem ad Olympiadem vir-
ginem nubilem, Carmen paraeneticum ver-
suum cxi.
Inc. Τέκνον ἐμὸν, τὸ δὲ τοι πέμπτηριον ἐσθλὸν
δπάζω.
Def. Ωἱ περ δὴ γενόμεθα, κ' ὃ ἤμετις ἔδεν
ἀδελφεῖν. Ibid. pag. 132.
LXVI. p. 78. b. Eiusdem in idem argu-
mentum, Epigramma vi. versuum.
Inc. Εἴ σοί τι χρῆσθον καταφαίνεται, κ. λ. a
Muratorio editum loc. cit. p. 201.
LXVII. p. ead. Eiusdem de virtute humana
ad seipsam, Carmen heroicum versuum cxi.
Inc. Τὴν ἀρετὴν ποθέω μὲν, ἀτὰρ τὸ δὲ μ' ἐκ
ἐδίδαξεν.

Def. Αὐθέντος σκίδοντος ἐν ἡματι τῷδε βίοιο.
Apud Billium p. 135. sed in Codice in duo
dividitur Carmina, & duobus versibus est au-
ctius; nam inter versus Βαίη φέρι, & Ως τε
ῥόος, inseruntur sequentes:
Σπεύδει σὺν μεγάλῳ Θεῷ χερὶ θερμὸν ἔρωτα
Τῆς ἀρετῆς φρονέων, κακίης δέ τε νῦτα διώκων.
LXVIII. pag. 80. Eiusdem de se ipso post
reditum ex urbe Constantinopolitana, elegi
versus lxi.
Inc. Ἐρχομαι ἐκ βιότοιο λιπὼν μέγα, κ. λ.
Def. Στήσομ' ὡς τερ τεκνὼν λισόμενος τριάδα.
Ibid. p. 134.
LXIX. p. ead. b. Eiusdem ad Diabolum in
μορβό, elegi versus cxviii.
Inc. Ἡ' αὐθες αὐθις ἐμοίγε, δολόπλοκε, ὡς ἐνόησε.
Def. Τῇμε Χριστὲ φέροις σὺν λάτρειν, ὡς ἐθέλεις.
Ibid. pag. 138. In Codice vero subnectuntur
his duo Epigrammata sine titulo, a Mura-
torio edita loc. cit. l. p. 179. inc. Εἴ τις ἐὼν
κακίης, κ. λ. ll. p. 183. inc. Εἴσω τις νοσερὸς, κ. λ.
LXX. p. 82. Eiusdem de Incarnatione ad-
versus Apollinarium, versibus iambici lxxiv.
Inc. Νῦν τὴν μέγιστον ἴσμεν ἀνδρώπῃ φύσιν.
Def. Ἐχει τὰ τῆδε προσκύνει τὴν τριάδα.
In cit. Bill. edit. p. 247.
LXXI. pag. 83. Eiusdem de Providentia,
iambici versus cxvi.
Inc. Ἐβροῖεν οἱ τὸ θεῖον ἐξηρνημένοι.
Def. Ἀλλ' εἰς καλὸν τε κἀπιδίδειν τέλος.
Ibid. p. 188.
LXXII. p. 84. Eiusdem Definitiones minus
exactae, versibus iambicis cclxvii.
Inc. Θεὸς μὲν ἐστὶν ὁσία, πρῶτον καλὸν.
Def. Τὰ δ' ἐστὶν ἡμῖν ἐκτύπως ὁρισμένα.
Ibid. p. 198.
LXXIII. p. 87. Eiusdem de virtute, Car-
men iambicum versuum dcccxiv.
Inc. Θεὸς τὸ πάντων αἴτιον, πρῶτον καλὸν.
Def. Ως ἂν τύχοιο πλείονος παρρησίας.
Ibid. p. 204. seqq. ubi tamen auctius est ver-
sus cclxxxiii. noster enim incipit a versu
cclxxxiv. qui incidit loc. cit. p. 207.
LXXIV. p. 95. b. Eiusdem Gnomologia,
tetraſtichis lxx. iambicis expressa.
Inc. Πρᾶξιν προτιμήσεις, ἢ θεωρίαν;
Def. Μή πως δευδῆς ἐσχάτων καθαρσιῶν.
Ibid. pag. 156. seq.
LXXV. p. 98. Eiusdem Monossica secun-
dum ordinem alphabeti, vers. xxiv. iambici.
Inc. Ἀρχὴν ἀπάντων κ' τέλος ποιεῖ Θεὸν.
Def. καὶ σωθήσεται. Ibid. p. 186.
LXXVI. pag. ead. Eiusdem de pudicitia,
versus iambici lxx.
Inc. Καλὸν γὰρ δεδίδωαι, σωφρόνως μόνον.
Def. Ταῦτ' ἂν ὀρώσα, παρθένη, πείθε Θεῷ.
Ibid. p. 175.
LXXVII. pag. ead. b. Eiusdem ad virgi-
nem, versus iambici xviii.
Inc. Ἀγγεῖ πᾶσι, παρθένη, κ' τοῖς ἡμασι.
Def. Μήτε σε Χριστὸς ὡς διπλὴν ἔξω βάλλῃ.
Qui quidem versus deest in edit. cit. p. 182.
a Muratorio additus loc. cit. p. 194. Vtro-
bique tamen desideratur sequens:
Φεύγειν ἐχιδναὶ καὶ συνείσταντι φρένας,
in.

in Eupraxios, Οὐδὲ μὲν ἐν πυράτοις, p. 168.

XCVIII. pag. ead. *Eiusdem de Heliae miraculis*, Carmen iambicum versuum xxx.

Inc. Τοσαῦτα θαύμαζ' Ἡλίου τὸ θεοβίτου.

Def. Ἡ γείρεν, ἐγγυὲς συντεθέντων ὁσίων.

In edit. Bill. p. 204.

XCIX. pag. 128. *Eiusdem in Sigantium eremitam*, iambici versus ix.

Inc. Χαίρων μὲν ἦλθον. Ibid. pag. 180.

C. p. ead. *Eiusdem in secessionem a mundo*, dodecastichon iambicum.

Inc. Ἀλλοὶ μὲν εὐπλόουσι, κ. λ.

Def. Μὴ τυχόντ' ἀμφοῖν φίλοι. Ibid. p. 181. ubi decem versibus Carmen auctius.

CI. p. ead. *Eiusdem lamentatio ad Christum*, heptastichon iambicum.

Inc. Οἶμοι σενῶμαι, κ. λ. Ibid. p. 178.

CII. p. ead. *b. Eiusdem ad Deum*, aliud heptastichon.

Inc. Εἴ γ' ὦ τραπέζης, κ. λ. Ibid. p. 197.

CIII. p. ead. *Eiusdem lamentatio alia ad Christum*, versibus iambicis vii.

Inc. Οἶμοι σενῶμαι, κ. λ. Ibid. p. 178.

CIV. p. ead. *Eiusdem paraeneticum*, heptastichon iambicum.

Inc. Κόσμον πύριξε τῷ παρόντι. Ibid. p. 180. cui succedunt alii iv. iambici, quorum initium: Μηδὲν περισὸν ἀλλὰ, κ. λ. quos reperies ibid. p. 181.

CV. p. ead. *Eiusdem Oratio ad Christum*, versibus iambicis xii.

Inc. Εἰπίστα κλύων, κ. λ. cui succedit alia item similis Oratio versibus vii. Inc. Τολμῶ φράσαι τι. Ibid. p. 176. ubi tamen ex hisce duobus Carminibus unum tantum dodecastichon fit.

CVI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν νόσον. *Eiusdem in morbum*, dodecastichon.

Inc. Νοσῶ νοσῶ μὲν. Ibid. pag. 178.

CVII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν φθονῶν. *Eiusdem in invidentes*, dodecastichon.

Inc. Εἴ εἰ θεῶ προσήλθον. Graece edidit Hoëschelius Lugd. Bat. mdcxv. p. 87.

CVIII. p. 130. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Τρῖς, σάν με, κ. λ. Apud Tollium p. 84.

CIX. p. ead. *Eiusdem ad plebem Anastasiae*, dodecastichon.

Inc. Ποθῶ, ποθῶ σε. Ibid. p. 90.

CX. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Σιών ὁδοὶ μὲν. Ibid. p. ead.

CXI. p. ead. *Eiusdem in invidos*, dodecastichon.

Inc. Φθέγγοισθ' ἄπαντες. Ibid. pag. 84.

CXII. p. ead. *b. Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Οὐ μ' εἴ' ἀμαρτίας. Ibid. p. 86.

CXIII. p. ead. *Eiusdem de se ipso*, tristichon iambicum.

Inc. Τρῖς λαλοῦτο. Def. παύσομαι. Edidit Muratorius p. 173.

CXIV. pag. ead. *Eiusdem in invidos*, dodecastichon iambicum.

Inc. Μετῆλθον, ἦλθον. Apud Tollium p. 88.

CXV. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon iambicum.

Inc. Τείχη, πυλῶνες. Ibid. pag. 88.

CXVI. pag. ead. *Eiusdem ad Christum in morbo*, heptastichon iambicum.

Inc. Πῆξόν με Χριστέ. Def. βαλοῦμαι ἐτι.

In edit. Bill. Paris. p. 180. ubi tamen in duo divisum Carmina.

CXVII. p. 131. *Eiusdem alia precatio ad Christum*, versibus iambicis vii.

Inc. Τολμῶ μ' λέξαι. Def. εἰ καθαρῶν.

Ibid. p. 181. pars est Carminis, quod inc. Τέθνηκα, τῶδε, κ. λ.

CXVIII. pag. ead. *Eiusdem ad Diabolum*, heptastichon.

Inc. Οὗτος πόσον παίζεις με εἰ κακοὶ πόσον.

Def. Οἶνε τοῦν εἰ πέισομαι. Ibid. p. 178. pars est iambici Carminis, quod inc. Ἡ λῆδε μὲν ἦλθε, κ. λ.

CXIX. p. ead. *Eiusdem in morbum*, tristichon tredecim, & unum tetraastichon, quorum primum

Inc. Ἡ γ', ἦν, ὅτ' ἦνθεν· ἀλλὰ νῦν εἰμ' ἄχλοος.

Vlt. def. Δέχου με σῶτερ' μὴ πρὸς τὴν εἰκόνα, quae ultima sic corriguntur in marg. πλὴν καθαρῶς ἐνδεῆς. Exstant apud Tollium a p. 100. ad 104. Inter haec tamen inseritur tetraastichon, Θεὺ εἰ κρίσιν δέδοικα, quod edidit Hoëschelius p. 98.

CXX. pag. ead. *b. Eiusdem ad Christum*, alia tristicha duo. Primum inc. Πάλιν προσήλθον. Def. ἐχθρὸς ἀρπάγη, & est prima pars heptastichi, quod incidit in cit. edit.

Paris. p. 252. cuius altera pars, quae inc. Θεὺ εἰ κρίσιν, κ. λ. inter tristicha Tolliana mox allata interiacebat. Secundum inc. Ζῷ καὶ τέθνηκα. Ibid. p. 252.

CXXI. pag. ead. *Eiusdem in Diabolum*, heptasticha tria. Primum inc. Πόσον παίζεις δὴ με, κ. λ. Def. τόνδε νῦν εἰ πέισομαι. Est secunda pars iambici Carminis, quod ibid.

pag. 178. inc. Ἡ λῆδε μὲν ἦλθε, & paucis initio immutatis idem est, atque illud, quod superius adnotavimus N. cxviii. & incipiebat: Οὗτος πόσον, κ. λ. Secundum inc. Ἡ λῆδε μὲν ἦλθε. Def. παρασκήνη. Est prima dicti Carminis pars. Tertium inc. Ἀπὸ τῆς ἀπειλῆς δυσμενέ. Def. λιθάζομαι. Ibid. p. 178.

CXXII. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, alia duo heptasticha iambica. Primum inc. Μὴ σε λαοῖμαι. Def. εἰ νοήμασιν. Secundum inc. Οἶμοι προσήλθε, Χριστέ μου. Def. λησὴν ἐκ ξύλων. Ibid. pag. 176. ubi tamen secundum Carmen uno versu est auctius.

CXXIII. p. 132. *Eiusdem ad animam suam*, pentametri quinque duodecim iambicis senariis interiecti.

Inc. Εἴργον ἔχεις ψυχὴ, καὶ μέγα, ἦν ἐθέλεις. Def. μὴ τί πάθος παύω. Ibid. p. 176.

CXXIV. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, iambici versus ix.

Inc. Εἰζημιώμαι, Χριστέ. Def. καὶ εἴσεις βλάβην. Ibid. pag. 177. ubi in duo dividuntur Carmina. Succedit in idem argumentum tristichon, Πάλιν προσήλθεν ὁ δράκων, κ. λ. Ibid.

CXXV.

CXXV. pag. ead. *Eiusdem alia diversi argumenti heptasticha*, quorum I. in Diabolum inc. Καὶ τοῦτο τῆς σῆς, ὃ κάκιζε. II. in eundem inc. Θεὸν βοῶ. III. ad animam suam inc. Ποὶ θυμὸν βαίνεις. IV. lamentatio ad Christum inc. Εἰ μοι πανήγως. V. ad eundem inc. Καὶνόν, καὶνόν. VI. item ad eundem inc. Εἰκὼν κενῆται, κ. λ. & est octastichon. Ib. p. 177 VII. precatio matutinae inc. Ο' ἄρτος δίδωμι. VIII. precatio vespertinae inc. Εἴψενάμην σε. Ibid. p. 176.

CXXVI. p. 133 *Eiusdem in vitae exitum*, dodecastichon. Inc. Παρήλθεν ἄνθρ, καὶρός.

Def. τῇ ποδηγίᾳ μάκαρ. Ibid. p. 179.

CXXVII. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, heptastichon. Inc. Τέθνηκα τῶδε τῷ ταλαπτόρῳ βίῳ. Def. τὸν δεσπότην. Pars est prima Carminis ita incipientis, ib. p. 181. cuius altera partem superius recensuimus N. CXVII.

CXXVIII. p. ead. *Eiusdem sermocinatio cum mundo*, versibus iambicis xii. Inc. Δικάζομαι σοι. Def. ὅπως ἔχει. Ibid. p. 179.

CXXIX. p. ead. *Eiusdem in invidentes*, Carmen iambicum versuum xxxiii.

Inc. Δίκη, δικασαί, καὶ νόμοι, εἰ βήματα.

Def. Τότῃ μὲν ἡμᾶς ἔτις ἐμβάλλει φθόνος. Ibid. p. 251.

CXXX. p. ead. *b. Eiusdem ad Christum*, iambici versus xxi. Inc. Οἶμοι κέκυμαι. Def. τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν. In cit. edit. Paris. p. 197. sed per errorem typographi est 191.

CXXXI. p. ead. *Eiusdem ad eos, qui per speciem amicitiae eum secundo fefellerunt*, dodecastichon iambicum. Inc. Δὶς, οἶδα τῷτο, Θεὺ. Def. πῶς τόσους ἐλαύνομαι; Ibid. p. 197 Latine tantum; Graece vero & Latine apud Tollium p. 92.

CXXXII. pag. ead. *Eiusdem ad Christum*, dodecastichon. Inc. Τίς ἡ τυραννίς; Def. ἡδίκημαι, Χριστέ μου. Ibid. p. 195.

CXXXIII. pag. 134. *Eiusdem heptasticha duo iambica*. Primum de se ipso, inc. Εἴηπάτημαι, Χριστέ μου. Ibid. p. 197. Secundum ad non amicos, inc. Οἱ συνήθηται, τέθνηκα τῷ φθόνῳ μόγις. Ibid. p. 251.

CXXXIV. p. ead. *Eiusdem de malis amicis*, pentastichon iambicum. Inc. Δεινὸν τὸ πάσχειν. Ibid. p. 182.

CXXXV. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, pentastichon, & tristichon iambicum. Illud inc. Πέπονθα δεινὸν πλείστα. Hoc inc. Φίλοι, πολῖται. Ib. p. 178.

CXXXVI. p. ead. *Eiusdem de patientia*, dodecastichon iambicum. Inc. Εἴπε με βέβαλεις. Def. τὸ σέβεις πόσον. Ibid. p. 180.

CXXXVII. p. ead. *Eiusdem ad Maximum Cynicum*, iambici xlv.

Inc. Τὶ λαῖλα; λαλῶς εἰ σὺ, Μάξιμε, γράφειν;

Def. Τίς γὰρ καὶ πλέκοιτ' ἂν εὐφρονῶν μάχη; Ibid. p. 249.

CXXXVIII. p. 135. Τὰ αὐτὰ εἰς αὐτὸν, & τὸν αὐτοῦ βίον. *Eiusdem de se ipso*, & de vita sua, versus iambici mccccl.

Inc. Τὸ τῷ λόγῳ βέβηκα τὸν ἐμὸν κακὸν.

Def. Ἡ γὰρ νῦν ἀμυδρῶς ταῖς σκιαῖς ὑψώμεθα. Ibid. a pag. 1. ad pag. 31.

CXXXIX. pag. 154. *b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν, & περὶ ἐπισκόπων. Eiusdem in se ipsum*, ac de Episcopis, iambicum Carmen versuum dcccxxxvi.

Inc. Γ' ὥς μὲν ἐχρὴν ὡς κακούμενον φέρειν.

Def. Πάλιν θανάσης, ἡ φθόνος συνέρχεται. Edidit Tollius loc. cit. a pag. 4. ad p. 72.

CXL. p. 163. Τὰ αὐτὰ πρὸς τὴν τὰ ἑμμετρα γράφοντας. *Eiusdem ad eos, qui carmina scribunt*, iambicum Carmen versuum ciii.

Inc. Πολλὰς ὁρῶ γράφοντας ἐν τῷ νῦν βίῳ.

Def. Χωρὶς κολοῖν κ' ἀετῶν ὑψώματα. In cit. edit. Paris. p. 248.

CXLI. p. 164. Τὰ αὐτὰ εἰς αὐτὸν. *Eiusdem de se ipso*, iambicum Carmen versuum cxxv. cui praemittitur declaratio quaedam de ratione iambica carmina conficiendi. Inc. Ἡ πολλὰ πολλὰ γίνεται. Def. Μόνη γὰρ ἀπλότης. Ibid. a p. 243. ad 24. Praemittitur & in Cod declaratio quaedam huius generis carminum conficiendi.

CXLII. p. 165. Τὰ αὐτὰ περὶ παρθένας. *Eiusdem de virginitate*, iambicum Carmen versuum cc. Inc. Παρθένη νόμφη Χριστῷ. Def. Τότ' ἀνω μυστηρίοις. Ibid. pag. 299 ubi tamen sunt tantummodo centum, quum singuli editionis versus in duos dividantur in Codice.

CXLIII. p. ead. *b. Τὰ αὐτὰ ὕμνος ἐσπερινός Eiusdem hymnus vespertinus*, versuum l. Inc. Σὺ εἰ νῦν εὐλογῶμεν. Def. Εἰς τὴν αἰώναν, ἀμήν. Apud Tollium p. 96.

CXLIV. p. ead. *Eiusdem morientis*, tristichon. Inc. Ἀγγελοὶ αἰγλήντες. Def. ἀλλ' ἰσρήα. Ibid. p. 194.

CXLV. pag. 166. Gregorii Nazianzeni Carmina excipit Νόννη παράφρασις εἰς Ἰωάννην. Nonni paraphrasis in Iannem, versibus hexametris.

Inc. Ἀχρονὸς ἦν, ἀκλήχλος, ἐν ἀρρήτῳ λόγος ἀρχῇ. Concordat cum editione Nonni Friderici Sylburgi anni mxcvi. a versu primo, usque ad versum 1469.

Καὶ φρασὶς Ἑβραίων πάλιν ἔννεπε λαοὺς ἀκύνων, qui incidit in cit. edit. p. 107. Ioannis Cap. VIII. Reliqua defunt. Interim lectorem monemus, identidem Codicem ab edit. differre; cuius rei exemplo sit quaedam editi versus mc. p. 80. lacuna, quam ita ex nostro Codice supplemus:

Ζῶς γὰρ πέλεν· εἰδὰρ ἐτήτυμον ἡμέτερη σάρξ. Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. minuto, & complicato caractere conscriptus, primis duobus foliis recentiori manu, Seculi nimirum XV. suppletis, mutilus in fine. Constat foliis 188. cuius specimen damus Tab. IV. N. IV.

Inter versum vero 692. & 693. a Codicis nimirum pag. 172. b. ad 181. interiecta sunt 8. folia, fragmentum Heroici poematis Eudociae Augustae in laudem SS. Cypriani, & Iustinae mm. continentia, quae fortasse ipsi Paraphrasi praeerant olim, huc deinde a bibliopego per errorem in refaciendo Codice inserta. Indicio est numeratio in extremis adiecta paginis; nam quum

F f Gre-

Gregorii Carmina desinant in pag. 163. sequens, a qua Nonni Panopolitae Paraphrasis incipit, numero 174. designatur, qui licet deletus sit, eius tamen antiqua quaedam vestigia supersunt. Sed antequam Poëma ipsum proferamus, pauca de Eudocia praefari libeat. Fuit igitur Leontii Sophistae, & Philosophi Atheniensis filia, ab eoque in omni doctrinarum genere, mirifice exculta. Anno ccccxxi. aetatis suae xx. quum Theodosio Imperatori nupsisset, Christianam amplexa fidem, ab Attico Constantinopolitano Episcopo salutari lavacro refecta est, qui eam pro Athenaide Eudociam nominavit¹. Anno ccccxxxii. a Theodosio renuntiatur Augusta, qui eam ob singularem pudicitiam, & egregiam formam, plurimum dilexit, usque ad annum ccccxlvi. quo violatae fidei, & adamari nimium Paulini exleyissima quidem causa² Imperatoris in suspicionem venit. Quare Eudocia suae conscia integritatis, secessit Hierosolymam, ubi Ecclesiis aedificandis, ornandis, ac pauperibus sublevandis per multos annos incubuit. Tandem, ut vult Caveus³ in mariti gratiam rediit, quocum deinceps pacifice vixit. Illo tamen morte sublato, Palaestinam repetens, quod supererat vitae, pio otio dicavit, ibique A. cccclx. imperante Marciano diem ultimum clausit, ut habet Sixtus Senensis Lib. IV. Biblioth. Sanctae p. 227. Parisiensis edition. A. MDCX. Quumque teste Evagrio Scholastico Lib. I. Historiae Ecclesiasticae Capp. XX. XXI. XXII. muros Hierosolymitanae urbis instaurasset, templum splendore, ac pulchritudine eximium, primo omnium Diacono, ac Martyri Stephano aedificasset, in eo postmodum deposita est. In poetica facultate reliquos suae aetatis poetas longe superavit; scripsitque Graece poemata plura, quorum stylum mirifice Photius depingit. Ea vero sunt:

I. *Centones Homerici*, de quibus videndus Oudinus l. c. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. VII. Tom. I. p. 357. Exstant Gr. & Lat. in Collectione Poëtarum Christianorum Bigneana Parisiis MDCXXIV. pag. 95. Immane quantum errat Aubertus Miraeus Auctar. p. 307. qui hos Centones Eudociae Augustae, Constantini XII. cognomento Ducae, qui obiit A. MLXVII. uxori tribuit.

II. *Metaphrasis Odaeucbi heroico Carmine condita*, Libris VIII.

III. *Metaphrasis Prophetiarum Zachariae, & Danielis*. In his metaphrasisibus sacrum textum *κατὰ πείδας* expressisse Eudociam, nihil addendo, nil mutando testatur Photius; adeo ut pro legitimis sacrorum librorum versionibus haberi possent.

IV. *Poëma Heroicum in victoriam a Theodosio marito ex Persis reportatam*; cuius meminit Socrates Lib. VII. Cap. 21.

V. *Historia B. Cypriani martyris, & Iu-*

stinae virginis Libris III. heroico carmine conscriptis comprehensa. Huius itaque Poëmatis partem non exiguam, in medio Poëmate Nonni Panopolitae in Evangelium S. Matthaei intersertam, ab interitu vindicare nobis datum est. Incredibilem adhibuimus diligentiam, non modo, ut tam insigne Eudociae monumentum ex antiquissimo Codice minutis & evanidis plerumque litteris exarato, erueremus; sed etiam ut illud Latinis musis redderemus (qua quidem in re tot tantisque difficultatibus obfita, nobis praesto fuit optimus, ac praestantissimus Iuvenis, Antonius Sartijs, familiaris noster, ac studiorum adiutor) nostra haec tentamina aliis expolienda relinquentes, quibus maius suppetit otium, ac mitiores sunt musae. Interea nos tam pretiosum Eudociae de Divo Cypriano monumentum, omnium primi, aeterno litterariae Reip. bono, in lucem proferre gloriamur; ipsiusque Poëmatis, cuius maxima libri primi & secundi pars interit, tertium vero totum longa abstulit aetas, argumento sint, quae Photius Cyprianus Patriarcha in sua Biblioth. Cod. CLXXXIV. memoriae prodidit.

Praeter ea, quae de S. Cypriani vita, & martyrio habemus apud Theodoricum Ruinart in actis Martyrum, possunt & alia multa proferri, quae de eius laudibus S. Patres conscripserunt. Prae omnibus in eo laudando excelluit S. Augustinus, qui Sermones quinque ad Populum Carthaginensem habuit novae editionis Serm. cccix. seqq. Homilias duas de eo edidit S. Maximus Taurinensis Tom. V. Biblioth. Patrum edit. Colon. unam Petrus Chrysologus. De eodem egregium habuit Sermonem S. Fulgentius Ruspensis Episcopus. Nec praetereundus Graecos inter Patres Gregorius Nazianzenus. Verum in eius de S. Cypriano oratione illud est incommodum, quod Magnum Cyprianum Carthaginensem Episcopum cum nostro Cypriano, qui ex mago Christianus factus, cum Iustina Virgine, quam beneficiis frustra corrumpere tentaverat, martyrium Nicomediae sub Diocletiano subiisse fertur. In eundem scopulum impigisse videtur Prudentius in hymno de S. Cypriano, & Eudocia Augusta, ut ex Photii testimonio, & ex hoc ipso Poëmate videre est. Sed prius Photium ipsum audiamus, qui loc. cit. haec habet.

Hoc ipso item volumine continebantur, simili versuum forma conscripti, libri tres in laudem B. Cypriani martyris: offendebantque vel ipsa carmina, ut liberi matrem solent, hunc quoque Augustae partum esse legitimum. Primus horum liber res B. Iustinae martyris persequitur, ut in Christianorum illa numerum adoptata, parentes quoque suos ab idolorum ad veri Dei cultum transtulerit: utque amore quidam eius captus, frustra illa sollicitate, ad Cypri-

num magicis deditum artibus se contulerit, rogans perditae amanti succurrat, ac puellam si bi obsequentem reddat. Addit Cyprianum omnes magicarum artis rationes incassum tentantem, violentissimos quoque, ac perniciosissimos daemones oppugnandae virginis castitati immisisse: hos vero pudore suffusos, videlicet sacrosanctae crucis signo, reiectos fuisse, ut ex illis ipsis cognoritur. Quare propensum suum in improbos illos spiritus animum deposuisse, omnesque adeo magicos libros flammis tradidisse. Christiana denique fide imbutum, mox etiam baptizatum esse, ac templi ianitorum constitutum. Quin & charismatum dona a Deo accepisse, itaque morbis alios, alios daemonibus liberasse, donec tandem Archiepiscopi quoque dignitate ornaretur. Et haec quidem liber habet primus. Secundus deinde, dum a capite paullo altius res Cypriani arcescit, ipsiusmet narratorem inducit, suum iam inde a pueritia in idola studium, cultumque daemonum, & discendae magicarum artis cupiditatem, atque conatum. Quoniam debinc alia de herbarum variarum stirpium, atque animantium natura didicerit, utque varia etiam daemonum ludibria viderit. Quomodo item Athenis Argos, indeque in Phrygiam profectus, daemonibus ubique sacrificis constitutus fuerit, ac multam magicarum artis exercitationem collegerit. Pergit adhaec narrare, ut in Aegyptum eorundem causa venerit, atque ad Indos accesserit, quaeque ibi inopinata, & valde absurda, cum alia, tum simulacra viderit atque observarit. Addit se, quum tricesimum iam aetatis annum attingeret, ad Chaldaeos venisse, eorumque litteris institutum, Astrologiam accurate perdidicisse, quaeque alia cognitu digna apud illos viderentur. Omnia tandem haec vidisse refutata, quando stulto, seu potius animis pernicioso labore hisce artibus impenso, a Iustina martyre repulsus est. Commemoratur item haec nonnulla, quibus alium se ipse interdum magicis artibus exhibuit, aliosque interdum transformavit: utque a daemonum cultu discedens, cacodaemonem minitantem, & ad desperationem usque territantem senserit, ac quomodo horum sit metu liberatus, quum in pium virum incidisset, cui Timotheo nomen. Quomodo praeterea Antiochia apud frequens auditorium narraverit, nefanda multa se, ac prodigiosa effecisse, quibus homines ita decipiebat, ut pro Deo ipsum haberent. Lacrymis itaque ac lacu genas ob haec humectantem, ex memoria improborum facinorum in salutis desperationem iterum delapsurum fuisse. Vix Eusebius quidam optimus ad pietatem & poenitentiam dux, sacrae scripturae alloquiis, sacrisque narrationibus, desperationis nebulam dissipans, clarae spei radiis eum illustrasset, & in domum suam deductum cibum capere iussisset, trium dierum inedia iam maceratum. Refert item, ut in sacrum ab illo templum fuerit adductus. & suae ipse manu coram multitudine magicarum artis suae libros allatos flammis tradiderit, ac bo-

na insuper sua pauperibus distribuerit, atque ad Christianorum inde coetum aggregatus sit. Eusebius autem hic, ait, sacerdotii dignitate exornatus erat. Accedit quomodo Aglaïdas, gravis ille Iustinae proci, quum voti compos factus non esset, bona quoque fortunae pauperibus omnia erogaverit, & daemonibus tamquam deceptoribus nuncio remisso, Christianis sese sacris addixerit: in quo secundi libri finis est.

Tertius denique martyrium complectitur B. Cypriani, & clarae virginis Iustinae, qui Diocletiano & Maximino Romae imperantibus, morte testimonium dixerunt Fidei. Vna enim ad martyrii lauream abrepti sunt: Cyprianus quidem ex patria & urbe Antiochia, cuius etiam archiepiscopatum post Anthimum administravit: Iustina vero Damasco: ibi enim illa, postquam Antiochia migravit (quae & ipsa virginis patria erat) palam Christum professi est. His ita captis, quum impius ille hominis sermonibus nihil moveretur, vinculis in sublime rapti latera raduntur; haec autem boum nervis caeditur. Verum ubi nihil illi de constantia remittere tyranno videntur, in custodiam eos seorsum reductos compingit. Vnde post evocatos, quum verbis frustra tentasset, in aeream sartagine (pice, adipe, ac cera in eadem simul mistis, multoque igne accenso) martyres Dei coniecit. Ibi quum athletae illi fortiter in cruciatibus perdurarent, ac potius velut in rore Deum, quod tormentis superiores evassent, laeti laudarent, Aibanastus quidam miser, daemonum sacerdos, B. Cypriano antea per familiaris, & affessor tum forte iudicis tormenta inferentis, mentis caecitate correptus, ausus est, Deos suos familiares invocans, in ignem quoque ingredi, sed dum miraculum extenuare nititur, si & ipse sine noxa ibidem perduraret, magis illud auxit. Confestim enim ab igne absumptus in cinerem versus est. Haesitans ergo iudex, decrevit martyres ad Diocletianum mittere, & ad eum, tum quae pertulissent tormenta, tum quemadmodum poenis essent omnibus superiores, perscribere. Quae quum Imperator Nicomediae intellexisset, praecipit, martyres ad vicinum urbi flumen, cui Gallo nomen, capite truncari. Cum his, & eadem ipsa hora Theodistus martyrii palmam accepit, pietatis suae hoc solo dato indicio, quod martyrem Christi salutasset. Reliquias istorum Sanctorum nautae quidam Roma eo nuper delati, quibus & Theodistus martyr usus fuerat familiariter, clam custodibus abstulerunt, Romamque vexerant, ubi & pulcrum ipsis templum Claudii foro proximum excitatum, opera Rufinae pia matronae, quae generis stirpem a Claudio Imperatore repebat. Et haec quidem libro tertio.

Ex hac Photii Synopsi, quae totum Eudociae Poëma complectitur, intelligere licebit unicuique, unde fragmentum hoc a nobis prolatum, initium ducat, & ubi desinat. Sed ipsum Poëma aggrediamur.

(1) Vid. Socrat. Histor. Eccles. Lib. VII. C. XXI.

(2) Confule Oudinum de Scriptorib. Ecclesiast. Tom. I ad

A. cccc. p. 1263.

(3) In Histor. Scriptor. Ecclesiast. ad A. ccccxi.

Πάντας δ' ἡγήσας κεν ἀταρτηρῶς ἀπέπεμπεν,
 ὧς Χριστὸν μόνον μνηστὴν θεμένη τὸν ἀνακτα.
 Ὅς δὲ λέων συναγείρας ἀνακτορίας κατὰ θώκος
 Πρὸς βασιλῆα ἐθέλησεν ἀγαυὴν παῖδα μίμναι.
 5 Ὅσους ἐσπεύοντο δ' αὐτῇ αἰπὺ βόησαν.
 Πάντες δ' ἐν θαλάμῳ σὺν τεύχεσιν ἐπεύοντο,
 Τεύξαν δ' Ἀγλαΐδα νεήλυδας εἰς αἶσαν.
 Αὐτὸς δ' ἐν κραδίῳ φέρων ὅλον ἔνδον ἔρωτα,
 Πληγεί, εὐτε μύωπι λαθὼν, πηχύνετο κύρην.
 10 Ἡ δ' αἶψα Χριστὸν κρατερὴν σφρηγίδα τέλεσεν,
 Ρίψεν δ' ὑπτιον εἶδαρ ἀναιδέα, χερσὶ δ' ἔδρυψε
 Μορφὴν Ἀγλαΐδαο, καὶ ἀλοκῆς γε παρείας,
 Ρήξεν δ' εἴματα καλὰ, ὅλοις δ' ἀπέδειξε γέλωτα,
 Θέκλει ἀντιθέης τὸν ὅμον δρόμον ἐκτελέεσα.
 15 Καὶ τὰ μὲν ὡς ῥέξασα Θεοῦ πάλιν ἤλθεν ἐς οἶκον.
 Αὐτὰρ ὁ χυόμενος κακοεργέα λίωτο φῶτα,
 Δυσχερῆς μαγίης ὑποθήμονα Κυπριανὸν γε,
 Καὶ οἱ ὑποσχόμενος δοῖα χρυσοῖο τάλαντα,
 Λαμπροῦ τ' ἀργυρίου, ὅπως πείσειεν ἀνάγκη
 20 Παρθένον ἐκ ἐθέλσαν ἐτινεῦσαι φιλότῃ,
 Οὐ δαδῶς Χριστοῦ κρατερὸν μένος ἀκαμάτοιο.
 Οἰκτεῖρας δὲ μάγος θυρὸν βροτῶν, ἐξ ἐπακοῆς
 Κίκλησκεν χαλεπὸν κακοεργέα δαίμονα ῥίμφα.
 Ἀπτερέως δ' ἐλθὼν, τί μ' ἔφη καλέεις; ἀγύρευε.
 25 Ὅς δ' ἔφατ', αἰνῶς μοι κύρης μίση Γαλιλαίης
 Ἡττορ ἔρω ἐδάμασσε· σὺ δ' ἔννεπε, εἰ τέ μιν αὐτὸς
 Λεητορίαν δόμεναι κρατέεις; αἰνῶς ποτὲ γάρ.
 Ἀφρων δ' ἀντίπαλος δώσειν κατένευσεν ἀελπτα.
 Κυπριανὸς δ' αὖθις γε παλαμναῖον προσέειπεν·
 30 Ὅννεπέ μοι τὰ ἔργα, ὅπως φρεσὶ γάρβος ἔχοιμι.
 Ὅς δ' ἔφατ', Ἀγγελικὴν εἰχλὴν πάρος ἦα φέριστος,
 Ἀλλὰ γ' ἐμῷ γενετήρι πεπιθμένος, ἔλλιπ' ἀνακτα
 Ἐπταπόλιν σφαιρῆς τὸν ὑπέρτατον· ὅσα δ' ἔρεξα
 Εἰδήσεις· ἐρῶ δὲ. Πόλυ καζαροῖο θήμεναι
 35 Ταῦτάς ἐμῇ κακίῃ γε διάνδιχα θήκατα ῥέξας,
 Καὶ εἶφος ὑρανίων ναετῶν ἐς γαῖαν ἔριψα.
 Μητέρα δ' αὖ μερόπων πάλιν ἤπαφον Εὐαν, ἀνάγκη
 Νοσφισάμην δ' Ἀδάμον πολυγηθῆς ἐκ παραδείσου,
 Καὶ Καῖν παλάμην γνωστοκτόνον αὐτὸς ἔτευξα,
 40 Αἰματὶ γαῖαν ἔδυσσα· ἀκανθώδην δ' ἀναθάλλει
 Καρπὸν ἀεικέλιον μερόπων γένει εἶναι· ἔμετο.
 Ἐχθρὰ Θεῷ συνάγειρα θεήματα, καὶ κλοπίας δὲ
 Εὐνάς ἐγὼν ἐτέλεσσα· σεβίζεσθαι δ' ἀμενηνὰ
 Εἰδῶλα βράττον νέον ἤπαφον, ἡδὲ θυλάς
 45 Ἀνθρώπους ῥέζειν βλοσυρῷ κατεμήνυσσα ταύρῳ.
 Αὐτὸς καὶ κρατέοντα Θεῷ Λόγον, ἦδ' ἀναρχον,
 Ἐν σκόλοπι ταύσαι μαλερῷ σοβαρὲς ὀρόβυρα.
 Ἀΐσα συγκλονέω, καὶ τείχεα κάββαλον αἰπά·
 Πολλὰς δ' ἐξ ἔριδος θαλάμους ἐδόνησα χορεύσας.
 50 Ἀλλὰ γε δὴ τὰδε πάντα κακὰ καὶ ἀπείρονα τεύχεα
 Πῶς τῆςδ' ἡγήσας μεγαλόφρονος ἔδ' ἀπείρονα τεύχεα
 Κυπριανὸς δ' ἔνεπεν κακοτερπεῖ δαίμονι λυγρῷ,
 Τήνδε λαβὼν βοτάνην κύκλω θαλάμῳ κατὰδυσσον
 Κέρως αἰδέσιδος· ἀτὰρ ὕστατος ἔσομαι αὐτὸς,
 55 Καὶ νόον ἐνθήσω κραδίῳ πατρώϊον αὐτῇ.
 Ἡ δὲ σοὶ ἐλδομένη μάλα πείσεται ἔμπερ ὄνειρον.
 Παρθένος ἡγήσας δὲ τὸτ' εἶδος ἔχου· ἐπὶ γαίης
 Ὡρῇ νυκτελὴν τριτάτῃ μέλπει Θεὸν ἦν.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ πρᾶπιδων μέσσον πελεμίζετο κύρη,
 60 Ἐν φρεσὶν ἦσι νόησεν ἀτασθαλίην κακοεργῆ

Omnes at iuvenes didis dimisit acerbis,
 Christum induta Ducem, soli cui nupserat illa.
 Hic vero magnam templi ad subsellia turbam
 Cogit, vique bonam tentat violare puellam.
 5 Quotquot erant illi comites, ad sidera voces
 Tollere, & armati thalamis prorumpere cuncti,
 Aglaidaeque novam confestim pellere gentem.
 At miser inclusum servans in pectore amorem,
 Percussus, tamquam caeco latitaret, amatae
 Virginis amplexus petiit; quae protinus almae
 10 Signa crucis faciens, audientem turpia longe
 Proiecit iuvenem resupinum, aptoque comantes
 Crine genas manibus foedans vultumque, decoras
 Abscidit vestes, cunctorumque ora resolvoit
 In risus, Theclae divina exempla sequuta.
 15 Haec ubi facta, Dei rursus secessit in aedes.
 His super accensus, pravum, magicaque potentem
 Advocat arte virum, Cyprianum nomine, supplex,
 Binaque promittens auri, argenticque talenta
 Hortatur, carae reuuentia corda puellae
 20 Cogit flagrantem tandem concedere amori.
 Ignorans, Christi virtus quam nescia frangi.
 Tunc magus Aglaidae sortem miseratus iniquam,
 Evocat adiutum tenebrosum daemona cantu.
 Adveniens subito, Quid vis? ait ille, profare.
 25 Cui magus haec: Nostrum Galilaeae virginis ardens
 Vicis peccatus amor, namque est mihi magna cupido.
 Dic, tibi num liceat, thalamis banc tradere nostris
 Annui huic daemon temere insperata daturum.
 At magus haec contra sceleratum, Nunc tua, dixit,
 30 Facta doce, nostrae ut subeant fiducia menti.
 Tunc ille: Angelicae fueram prius ipse cohortis
 Optimus; inde mei genitoris iussa sequutus,
 Regem, qui caeli septem supereminet orbes,
 Deservi quae tunc egi nosces modo, singula namque
 35 Promere fert animus. Puri fundamenta caeli
 In partes discissa duas me auctore maligno,
 Atque cohors superum in terram deiecta colonum.
 Inde meis rursus decepta est fraudibus Eva
 Primiparens, laetisque procul migrare viretis
 40 Iussus Adam, dextraque Cain mactatus Abelus:
 Caede madet tellus; hinc duos horrida sentes
 Me propter, vilesque homini parit undique fructus.
 Ipse inimica Deo spectacula taetra coegi,
 Et furtiva toris alienis semina fudi.
 45 Vanaque mortales colerent idola recentes,
 Ac torvo ferrent Tauro libamina, suasi,
 Consiliis egique meis: Verbumque supremum,
 Aeternam sobolem, dira trabe figere adesti.
 Per me commotaeque urbes, eversaue celsa
 50 Moenia, muliorumque toros discordia gaudens
 Turbavit: totque ipse malis, aliisque peractis
 Millibus, audacem dubitem captare puellam?
 Tum monstri magus haec tristisque malisque fruens,
 Hoc cape gramen, ait, circumspice adsperge cubile
 Virginis intactae, veniensque novissimus ipse
 55 Initiam patrios ima in praecordia sensus;
 Illa tibi multum optanti per somnia cedes.
 Virgo bonum interea, quum tertia noctis adest
 Hora, Deum, terrae vultum demissa, canebat.
 Quum subito concussa gravi praecordia motu
 60 Sensit, nequitiamque mali semivilla gerentem
 Igne

ἡμιτόμως προθεῖσαν ὀφρεῖς πυρὶ γάττον ἀνακτα
 ἔγωγε, τὸν ποθέσκεν, ἀτὰρ σημήνατο χερσὶ
 Σταυρῷ πᾶν δέμας· αἶψα γεγωνήσασα δ' εἶπεν·
 Πάντων δεσπότης, Θεὲ κύδιμε, παιδὸς ἀχράντη
 65 Ἰησοῦ Χριστοῦ γενέτωρ, δεσποτάρηντα
 Αἰνοπέλωρον ὄφιν ζωφεροῖς ἐπέδρασε ἐν αὐλαίς,
 Ὅς δὲ πέδους ζώγρησεν, ὅλοις κύδις ἐσάσας,
 Ὅς πόλον ἀσερβέντα ταυνοσάμενος σέο χερσὶ,
 70 Ἰὴν δὲ μέσον χάος νοτίους νότοις ἐρείσας,
 Ὅ φλογερὰς δαΐδας πόλοις τιτάνος ὄπασας,
 Μηδὲν ἀργεννὴν δὲ βοδύρα, νυκτὶ τέλεσας,
 Ὅ βροτῶν ἀνδρῶν τε γὰρ μορφῇ τεύξας πανόμοιον,
 Ὅν παραδείσου καλῆς κορέσασθαι ἀνωγας,
 75 Εὐδένδροιο πέδῳ λιαοθέντα πάλιν αὐτὸς
 Διζήμενος ἐσάσας ἀναξ ἐλεήμονι θυμῷ,
 Κεῖν δὲ σκόλοπι πληγὴν τῷ ἐξέκασσο,
 Χριστὸν ἐπωνυμίῃ πάντ' ἄλγιστα τῷδε καθήρας·
 Τῷδε γὰρ εἵνεκα πᾶσα φείνεται ἀνδροφόρος γῆ,
 80 Οὐρανὸς ἐκτεταμένος, ἀτὰρ χθὼν ἡρείσεται,
 Τὰτα δὲ προχέονται· ὅλη δὲ σε μόνον ἀνακτα
 Βαλβίε παντομέδοντα ἐπίσεται· ἐλθε, σάωσον
 Σὴ κρατερῇ βυλῇ δμῶν σέο, μηδὲ με δεινὸς
 Μῶμος νικήσῃ· σὺ γὰρ χέριν, ἀφ' ὧς τοι ἐργῆ,
 85 Ἡνέκως μενέμεν ἐθέλω μάλα παρθένης ἀγνῆ.
 Κηρόθι γὰρ σε φέρισε λίην ἀγάπαζον, Ἰησοῦ,
 Δέσποτά μευ πολύαινε· σὺ γὰρ πυρσὸν φλεγέθοντα
 Σέο ποτὲς πύρσευσας, ἐμῷ δ' ἐνεθήκαο θυμῷ.
 Τῷ νῦν μήποτε σὺν δμῶν δαμάσῃς ὑπὸ χερσὶ
 90 Ἀντιβίῃ, συγεροῖο, ἀδελφίῃ, ἀντιθέῳ,
 Μηδὲ παρέξελθῇ με μάκαρ σέο Δέσποτ' ἐσθῆς,
 Ἀλλ' ἀπάλαυτ' ἀλάτῃ, συνθήμονα, αἰνοσοφισήν.
 Ὅς ἡ μὲν τὰ ἔκαστα πειρασνομένη, ἐδὼ αἶψα
 Σάμα Θεῷ σφρηγίδι κεκορυθμένη, βδελυρωπὸν
 95 Αὐτίκα δαίμονα σέῳ ἐν ἐπωνυμίῃ Χριστοῦ,
 Καὶ τὸν μὲν προήκεν ἀτίμητον μάλα πάγχυ.
 Ὅς δὲ σὺν αἰσχεῖ πολλῶν ἔβη κατενώπα μάγοιο.
 Δαίμονα Κυπριανὸς δ' εἰρώτες, πῶς πέλει αὐτῇ,
 Ἡν σοὶ ἐγὼ κελόμην δεῦρ' ἀξέμεν ὅττι τάχιστα;
 100 Ἐννεπε δ' ἀντίπαλος σάμα πάντα· μήτι μετ' ἄλλα
 Ἡ γὰρ ἐγὼ φοβερὸν περιδείδια σῆμα νοήσας.
 Μειδῆσας δὲ μάγος, χαλεποῖς ἐργοῖσι πεποιθὼς,
 Κίκλησκεν πάλιν ἄλλον ἀταρτηρὸν βελίπερον.
 Κυπριανὸς δ' ἀγύρευε, μάδον καὶ σέο ἀνωγνῆ,
 105 Καὶ τῶδ' αὖ καυδότης· ὅθεν γενέτης μ' ἀνέπεμπε
 Σὺν ἀχέῳ ἐπαρωγόν· ὁ δ' αἶψα μάγος κεχαρῶς
 Ἐννεπε, τῇ τὰδε δαίμον, ὅλον δὴ παρθένης ἀγνῆς
 Φαμάκῳ ἐγκυατάδυσσον· ἐγὼ δ' ὀπίθεν σέο βαίνω,
 Πείσειν δ' αἶψ' ὀίω μιν. ὁ δ' ὤχετο. Σεπτοσάτῃ δὲ
 110 Παρθένης αἰδοῖν νυκτὸς κατὰ μέσσην ἀνακτι
 Εὐχολὴν ἀνέπεμπε, τὰδε ἐκ σωματῶν προίεσα·
 Μεσσητὴν κατὰ νύκτα ἐμῶν λεχέων ἀνορύσας
 Ἐξέρπειν κύδις ἀμαρτάδας, ὥσπερ ἔτευξα,
 Εὐδύνῃ κατενώπα τῆς, κρίσεως δὲ τ' ἀληθῆς,
 115 Ὅ κρατέων γενετῶν, ἐλεητύος ἀφθονος δωτήρ.
 Αἰθερίων νομοδῶτα, καὶ ὑρανίων ἐπικυρε,
 Ὅν γαίῃ τροφῆς, καὶ ἀντιθέῳ ὁλοοῖο
 Ὅς μένος αἰχλῆος ὄλεσας γενέτω· Ἀΐσα δὲ
 Δεξάμενος ἱστῆν ὥσπερ μεγάλην ἐκατόμβην·
 120 Ὅς Βῆλον κατέρριψας, ἐπὶ τε δράκοντα κατέκτανε,
 Καὶ διὰ σὺν θεράποντος εὐσεβέως Δανιήλ
 Περσῶν ἔθνεα πάντα τῶν γεγόνητα διδάξας·
 Ὅς διὰ τηλυγέτω Χριστοῦ σέο παιδὸς ἅπαντα

igne supercilia agnovit. Regem illico tota
 Mente petens, votiisque vocans, membra omnia signo
 Munit illa crucis, clamansque his ora resolvit:
 Summe Deus, qui cuncta regis, quo intacta parente
 65 Edita progenies, Christus, qui in Tartara missum
 Horrendum obscura religasti sede draconem,
 Humanumque genus servasti compede rupto,
 Qui manibus caelum stellis ardentibus aptum
 Extendens, mediam super humida tergora terram
 Firmasti, qui Solis equis ignita dedisti
 70 Lumina, noctivagae formans iuga candida Lunae:
 Quo satus, atque tua donatus imagine quondam,
 Et paradisiaco satiari dulciter hortu
 Iussus homo, quique huic horrendi fraude colubri
 Decepto, arboribusque sata regione fugato
 75 Ferre iterum voluisti animo miserante salutem,
 Illius atque tuo sanasti vulnera ligno,
 Propellens cunctos Christi cognomine morbos.
 Quem propter genitrix hominum comparuit omnis
 Tellus, extensum est caelum, firmataque terra,
 80 Undaeque effusae: at solum te cuncta prementem
 Imperio noscunt rerum fundamenta Regem.
 Adsis, atque tuam famulam tueare potenti
 Consilio, ne me vincat derisor iniquus;
 Incorruptorum nam te, faber aene, iuvante,
 Virgineum cupio aeternum servare pudorem.
 85 Scilicet ex animo dilexi te, optime Iesu,
 Ac multum celebrande Deus: namque ignea amoris
 Flamma tui succensa, meoque est indita cordi.
 Ne famulam, ne quaeso, tuam adversantis, iniqui
 Daemonis invisa subigi ditione, tuamque
 90 Permittas umquam legem violare, beate:
 Sed nunc tolle vagum, mendacem, foeda loquentem.
 Haec ubi dicta dedit, divino protinus ipsa
 Armavit corpus signo, Christi que vocato
 Nomine, deformem visu, turpemque fugavit,
 95 Ac penitus spretum proiecit daemona longe.
 Ille autem multo suffusus corda pudore
 Adstitit ante magum, quaerentique, est ubi virgo,
 Quam te hic adiutum iussi deducere? clare
 Cuncta docens, ait, Vltius ne quaere; tremendum
 100 Namque videns signum tremui formidine totus.
 Subrissi, rursusque alium Cyprianus iniquum
 Daemona, Thessalica confusus in arte vocavit.
 Adfuit hic, iussusque tuos, & inertia novi
 Corda, ait, alterius; meque hic pater ipse dolenti
 105 Ferre tibi auxilium misit. Nec plura loquuto
 Sic magus exfultans: Haec iam medicamina, daemon,
 Accipe, & intactae totas line virginis aedes.
 Ipse sequar, primisque, reor, congressibus illam
 Seducam. His dictis abiit mandata facessens.
 110 Nox erat, & Regi veneranda puella supremo
 Mittebat de more preces, sic ora resolvens:
 Corripui corpus media de nocte cubili,
 Iustitiam ante tuam, Rex inclyte, iudiciumque
 Verum, cuncta meae fassura piacula vitae.
 115 O qui cuncta creata regis, miseraris abunde,
 Aetheris leges ponis, caelestia firmas,
 Quem metuunt tellus, quo vindice turpiter olim
 Totius sobolis cecidit furor impius: Abrae
 Cai dilocata, boumque instar fuit hostia centum:
 120 Per quem deiectus Belus, serpensque peremptus;
 Edocuit cunctos Daniel tua Numina Persas;
 Quique per unigenam Christum, recto ordine cuncta
 Dis-

- Εὐδωκίᾳ, καὶ ἐν χερσὶ φέγγος ἀναψας·
 125 Ὅς νέκυας μετὰ πότμον ὑπὸ τροπῶν ἐς φάος ἦλθας,
 Λίσσομαι ἄναξ σέο, μή με κακοῖς ἐπιβήμεν' ἐάσῃς.
 Ἀλλὰ γ' ἔμετ' οὐλαῖον ἀναξ δέμας αἰὲν ἀπύμων,
 Δαῖδά τε παρθενίης γὰρ παράσχεο μοι ζέουσιν,
 Ὄφρα σὺν ἡμετέρῳ μνηστῶ νυμφῶνα κατείδω.
 130 Χριστῶ, συνθεσίᾳ δ' ἀποτίσσομαι ὥσπερ ὑπέστην.
 Αὐτοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ, γέρας δ' ἅμα κῦδεϊ, ἀμύν.
 Ὅς ἢ μὲν τὰ ἑκαστὰ λιτάζετο, αὐτὰρ ὁ δαίμων
 Εἶνεν ἀγνυονίης σὺν ἀίσχῃ Φεῦγε κατηφής,
 Εἴθ' ὅν δ' ἄντι μάγοιο παρίστατο. Κυπριανὸς δὲ
 135 Εἶρετο, ἔννεπε, δαίμον, ὅποι πέλει ἦν κελόμην σε
 Ἀΐξιν παρθενηνὴν; ὁ δ' ἀμείβετο, ἢ μάλα δὴ με
 Νίκησεν κρατερῶς σημήιον, ὅττι δέδορκα
 Φρικτὸν ἄδην πάντεσσιν, ὑπέρβιον, ἔχ' ὑποεικτάν.
 Αὐτὰρ ὁ Κυπριανὸς κάλεσε κρατερώτερον ἄλλον,
 140 Ὅς πάντων ἦναος, καὶ ἡ γενέτης μελαμπῶν.
 Τῷ δ' ἔφατ', Οὐτιδανὸς σὺ πέλων ὑπείβας ἀφαιρέ;
 Ὅς δὲ γὰρ θαρσαλέως ἀπαμείβετο, Ἀρτι κομίζω
 Κεῖνὴν παρθενηνὴν σοι, ἐτοιμώτατος δὲ μάλ' ἔστω.
 Κυπριανὸς δ' ἀπάμειπτο, ἐμοὶ σημήιον εἰπέ,
 145 Ὅττι τελευτάμενος νίκης ἔντοσθε γένηαι.
 Ὅς δ' ἔφατο, Πρῶτον κλονέω μέλεα πυρετοῖσιν·
 Αὐτὰρ ἐπεὶ μετὰ ἔκτον ἐγὼν ἡμῶν πάλι κείνῃ
 Θαμβήσας κατὰ κύματα ἐτοιμώτατ' ἔσθ' ἀγνοῶ.
 Καὶ ῥ' ἐλθὼν ἀσφύηλος ἐπίστας παρθένην ἄγνῃ,
 150 Παρθενηκῆς ἐτέρης εἶδος, καὶ εἰμαστ' ὅμοιος,
 Ἐν λεχέεσσι καὶ ὄψῃ, δόλῳ δ' ἀνευέικατο μῦθον.
 Ἡλθον ἐγὼ μετὰ σέο ἀπ' αὐτῆς τῆσδε κεν ἡοῦς
 Παρθενίῃ ἐρατῇ ἐπιτερπομένη, ἐπεὶ ἡ με
 Χρῆς ἀναξ προΐηλεν, ὅπως κέ με ὦδε τελέωσθαι.
 155 Ἀλλὰ, φίλῃ, τόδε λέξον ἐμοὶ, πόσον ἐστὶν ἔπαυλον
 Παρθενίης ἐρατῆς, καὶ μῖθος ὅσος τετάνυσται;
 Καὶ γὰρ δὴ σ' ὁρῶ ἀλιβάντεσσιν εἰκελον ὦδε
 Αὐσαλέης βιοτῆς, ὃ ἀνικητοτάτω τραπέζῃ.
 Παρθένης αἰδοίῃ δ' ἀπαμείβετο. Οὐτιδανὸν μὲν
 160 Ἀσλοδέτῃμα πέλει, μέλινον δὲ τ' ἐμὸς δὲ ὀπιδεῖ,
 Αὐτὸς δ' αἰσουλόμενις ἔφη, Οὐ παρθένης ἦεν
 Ἐν παραδεισιώδῃ δαμπτῶ Εὐῇ σὺν Ἀδάμῳ·
 Ἀλλ' ἐπεὶ ὑπατίοις χρόνοις μίχθη λεχέεσσι
 Πρωτογόνῃ Ἀδάμῳ, παῖδων μήτηρ ἀνδείχθη,
 165 Ἐνθεν σπέρμηνεν γενεὴν πάντων μεροπῶν,
 Εἰδὼ δὲ πάντ' ἔμαθεν. Τότε δὴ τότ' ἔμελλεν ἰῆσθαι
 Δαίμονι πειδομένη θυρῶν ἔκτοσθε γενέσθαι.
 Γηθῆσας δ' ὁ ἄλλαστος ἔβη παῖδος πάρος ἔξω.
 Ἡ δ' ὥς ἐν ἐκὼν δόλον δολοφρονος ἐχθροῦ,
 170 Ἀψ' ἐπὶ εὐχάλῃν νόον ἔτραπεν, ὅν δέμας αἶψα
 Σταυρῶ σημήνασα, ἀπὸ σομάτων δὲ τ' ἀήτην
 Πέμψας' ἐλέγχισον βαρὺ δαίμονα ὥσεν ἀπ' οἴκου.
 Τυτθὸν δ' ἀμπνεύσασα ἀπὸ κλόνης, ὦδ' ἀγόρευεν,
 Ἀθανάτῳ χάριν, οἶδα, πυροῦσα δὲ νοῦσος ἀπέσβη.
 175 Εὐχόμενῃ δ' ἔφατο, Χρῆς κρατέων, γέρας σέο,
 Σῶμα' ἐμὸν ἐκπερήνησον ὑποτρόφον σε, φέρισε,
 Καὶ πάλι, σὴ μ' ἐλάειρε θεμισυῖ· δὲς τε δὲ κῦδος
 Οὐνομα σὺν Φορέειν. Κατηφίῳ δὲ μάλ' ἦλθεν
 Ἀντίθεος κατενώπα μάγῃ τετιμημένος αἰνῶς.
 180 Τὸν δὲ τε Κυπριανὸς τότ' ἀνείδους βάλε μῦθοις,
 Μὴ ἔρα καὶ σὺ νέης ἐλικώπιδος ἔτρεσας ὄμμα;
 Ἀλλὰ γὰρ λέξον ἰδὼν κύρης σθένος οἷον ἔνεστιν.
 Ἐννεπε δ' ἀντίβιος, Μὴ μ' εἴρεο, μὴδὲ μετάλλα.
 Οὐ δύναμ' ἐξερέειν σημήιον οἷον ἐσεῖδον,
 185 Δείλαιος τρομέων δ' ἀναχωσάμενος φύγον αἶψα.
 Εἰ δὲ μαθεῖν ἐθέλεις, αὐτὸς μέγαν ὄρκον ὁμοῖον.
 Κυπριανὸς δ' ἀπάμειπτο καὶ εἶρετο, Πόσον ὁμόσων
 Ὄρκον; ὁ δ' αὖτ' ἀπάμειπτο, Ἐμὼν μενέων κατὰ πάντων,

Disponens, terram replesti luce, novaeque
 Mortua post obitum revocasti corpora in auras, 125
 Rex, oro, ne me ulla finas in crimina labi,
 Sed corpus sine labe meum tuearis in omne
 Tempus, virginique facem largire pudoris
 Ardentem, ut thalamus sponso comes addita Christo
 Invisam, pepigi quondam quae foedera servans. 130
 Gloria namque illi simul est, honor, atque potestas.
 Has ubi virgo preces emiserat, illico daemon
 Ausugit maestas, fastu cogente pudorem,
 Et ventiens stetit ante magum, frustra puellam
 Quaerenti, acutum quam duci iussit illuc, 135
 Pauca refert: Et me quae vidi signa potenter
 Vicerunt certe, nimium signa horrida cunctis,
 Quis est exsuperans, et nescia cedere virtus.
 Tunc alium, cui vis maior, quemque omnia monstra
 Nigra oculis regemque timent, patremque, vocavit 140
 Daemona, Tuque, inquit, cessisti vilis, inersque?
 Ille autem audacter: Per me deducta puella
 Mox aderit, fac tantum animo sis ipse parato,
 Tunc Cyprianus ait, Quaeso, mihi detege signum,
 Quod dein perficiens capies optata trophaea. 145
 Qui retulit: Primum quassabo febribus artus
 Virginis, inde dies ubi sexta advenierit, illam
 Atonitam noctu reddam, ducamque paratam.
 Nec plura. Intactam vilis stetit ante puellam,
 Alterius referens vestes, ac virginis ora, 150
 Conseditque toro, ficto sic ore loquutus:
 Tecum ego ab Eoa veni regione profecta,
 Virginitate fruens blanda; me misit et ipse
 Christus, ut efficiar sic perfecta magistrat. 155
 Sed pro virgineo certantem, cara, pudore,
 Dic mihi, quae muneant praemia, quantaque merces.
 Nam video gelidis tua membra simillima functis,
 Squallida vita tibi est, nec non parcissima mensa.
 Candida tunc contra virgo, Certaminis, inquit,
 Exiguus labor est, merces tamen ampla sequitur. 160
 Impia sed medians daemon, Cum coniuge, dixit,
 Haud certe virgo in laetis suis Eva viretis.
 Verum postremis thalamo coniuncta diebus
 Adam primigeni, natorum proclita mater,
 Inde omnem genuit proprio de semine gentem, 165
 Novit et omne bonum. Tunc iam, tunc virgo volebat
 Spiritui credens efferre e limine gressus.
 At laetus daemon cursu praeverit euntem.
 Quae simul infestas inimici comperit artes,
 Intenditque animum precibus, signoque salutis 170
 Membra tegens subito, spiransque ex ore furorem
 Multis affectum probis sede expulit hostem.
 Ast ubi mota parum requierunt pectora, dixit,
 Aeterno grates, novi, morbusque recessit
 Igneus. Inde preces fundens, Tua munera, quaeso, 175
 Clamabat, transfige tuo mea membra timore,
 Christe potens, nostrique tua de lege misertus,
 Ferre tuum semper fac glorier, optime, nomen.
 At magus abiecto redeuntem daemona vultu,
 Et graviter maestum, dictis obiurgat acerbis: 180
 Tene etiam pulcras adspexit tuique puellae?
 Sed quae illi virtus, quum videris ipse, facere.
 Cui daemon, Ne quaere, inquit, ne scire labora.
 Qualia perspexi non possum dicere signa.
 Territus aufugi subito, timidusque recessi. 185
 Quod si scire tamen cupias, mihi dicito magnum
 Ipse sacramentum. Quod dicam? retulit ille.
 Tunc daemon, Iura per quae mihi cumque potestas

- ὧν περ ἔχω κρατέω τε. ὁ δ' ὡς κλύων εὐθὺς ἔρρωσε,
 190 Μήποτε δὴ προλιπεῖν τὸν ἀγνόντα. Καὶ τότ' ἔειπε
 Θαρσύνε, Χριστοῦ ταυνοδύτης σκολαστῆς
 Σοφηγίδα παπτήνας τρομέων φύγον. Ὅς δὲ προσήδα,
 Εἰς ἄγε μοι, κρείσσων γὰρ ὑπάρχει σέο μάλ' αὐτός;
 ἔννεπε δ' ἀντίπαλος, Κλύε μου, καὶ ἀληθῆς λέξω.
 195 Ὅσα γὰρ ἐνθάδε ἄρμες ἀλιτρασύνης ὑπὸ λυγρῆς
 Ρέξωμεν, μέροτας τε βροτῶς ἀπάτης διδόντες,
 Ἐς ἐπεικτὸν ἄπασιν ἀτὰρ βιοτῶν ἐς ἐκείνην
 Γναμπτὴν χαλκότητες πέλει ὄργανον, αὐτὸ πυρῶδεν
 Κεῖται ἐν μέσοισιν· ἀτὰρ χερδὸν ἦν τις ἀμάρτοι,
 200 Ἀγγελοῦ ἢ βροτῶς, σὺν ταυτῷ ἀγγελιωταί
 Χριστοῦ σταυραπαγοῦς ἐπὶ βήματος ὧκα φέρουσι.
 Κυπριανὸς δ' ἀγόρευεν, Ἀγ' ἐκδορε, ἐς Φιλίην γὰρ
 Ἐρχομαι ἀπτερώς, καὶ μοι τάχος ἀνδάν'. ἐρῶ δὲ
 Σταυροχάρη ποθέειν, μήπως τλαίην τὰ ἡμοῖα.
 205 Εἰδεχθῆς δ' ἀπάμειπτο, Ὁμοσάμενος μέγαν ὄρκον
 Παρθενίῃ δ' ἀλέγει; ὁ δ' ἀνείρετο, Ἐννεπ', ἄλαστορ,
 Οὐκ οἶα σοὶ δημοσίῃν νῦν αὐτός; ὁ δ' εἶπεν,
 Ἐς κρατερὰς τὰς ἐμὰς δυνάμεις. Ἀπάμειπτο μάγος δὲ,
 Ὅτε σε, ἔτε τὰ περιδείδια, ἔχθιδε, ἔργα.
 210 Νυκτὶ γὰρ ἀτρεχίην τῷδ' ἔμμελλον ἐν σέο πᾶσαν
 Εἶνενα παρθενηκῆς ἀράων ἀγνῶν τε λιτάων,
 Καὶ σταυροῦ σφεδανόσθ'· σὺ γὰρ μάλα ἐστὶ ἀναλκις.
 Τῷ νῦν ἐν βεθέεσσι ἐρατῇ σφρηγίδι κραταίην
 Θήσω ἐγὼ, τήν περ τε μέγα κρείσσειν ἔειπες.
 215 Σὴν Φιλίην δ' ἀγέρῃς ἀπειπάμενος σέο βολάας.
 Ὅς δ' ὡς ἐν τὰδ' ἔειπε, γέρας Χριστῶ πόρεν εὐθύ,
 Δαίμονα δ' αἰὼν ἔλασεν, ἀπέρχεο καλῶς, λέξας,
 Δίζημα γὰρ Χριστῶν· ὁ δ' αἰσχιστος κίεν αἶψα.
 Κυπριανὸς δὲ λαβὼν βίβλους μαγικάς κατέβηκεν
 220 Ὡς μοι σισβατοῖς νέων ἀγέμεν ποτὶ οἶκον
 Ἀχράντοιο Θεοῦ, καὶ δ' αὐτὸς ἐφίσπετο τὰς δα.
 Πὰρ ποτὶ δὲ προπάροιθε πρὸς θεῖον ἱερὸς
 Ἀνθίμῳ ἀντίκω, τὰδε οἱ φάτο· Ἀθανάτοιο
 Οὐρανίῳ θεράπων στρατῷ Χριστοῦ προβέβηκα
 225 Βύβλων ἐγκαταλέξαι ἐμὸν κέαρ. Ὅς δὲ χολώδετο
 Ἐννεπεν οἱ, Κακώτητα τήν ἀπέρχου ὀπίσσω·
 Οὐ σοὶ γ' ἀρεῖν ἐστὶν ἀφ' ἡμέων ἐκτόσθ' ἐόντα
 Ἐρθεῖν εἰς βίβλους; ἀνακτορίων δὲ τ' ἀλεύω.
 Καὶ γὰρ παστομέδοντος ἀήτητος πέλει ἰσχύς.
 230 Κυπριανὸς δ' ἀπάμειπτο, Κάγω φρεσὶν ἦσαν ἀνέγνω
 Ὡς Χριστοῦ δύναμις κρατερὴ πέλει, ἠδὲ μερίχη.
 Τῇδε γὰρ ἐν νυκτὶ κέρη σεπτῇ κατέπεμψα
 Δαίμονας ἀντιθέους, ὅπως ἀπάτης ἐνὶ δεσμοῖς
 Θηρήσωσι νόον κρατερὸφρονος ἡγήσεια.
 235 Ἡ δὲ μαδοῦσα νόον, εὐχῇ, σφρηγίδι τε Χριστοῦ
 Νίκησε κρατερῶς, νῦν δ' ἀνσχεο, καὶ δ' ἐλέησον,
 Αἰδόμενος δ' ἐκείνην σέο, δέχυσσο φέρτατε φωτῶν
 Βίβλους, ἔνθεν ἐγὼ κακὰ μυρία τεύχων ἀλιτροῦς,
 Καὶ πυρὶ τάσθ' ἀμάθων, ἐμὴν ψυχὴν ἐλαίρων.
 240 Πιστοῖς δ' ἀρητῇ βίβλους λάβε, φλέξε δὲ πάσας,
 Κεῖνον δ' εὐλογέων ἀγαναῖς μύθοις ἀπέπεμπε,
 Πυνὴ παραφάμενος σηκοῖς Θεῷ ἐγκαταδύνειν.
 Κυπριανὸς δ' ἀφορρὸς ἦν ἐν ἐς δόμον αὐτοῦ,
 Ρέξας εἴτε νόον μορφᾷ βρετῶν ἀμνηνῶν.
 245 Πᾶσαν δὲ ῥοφῆρην νυκτὶ πεπλήγετο σῶμα,
 Καὶ φάτο, Πᾶς δ' ἐν ἐγὼ Χριστῷ βλεφάροισι φανείην
 Τόσσα κακὰ ρέξας; πῶς δ' ἐν Θεῷ εὐλογέοιμι
 Ἡμετέροις σομάτεσι, δι' ὧν ἐτέρως ἀγέρῃς,
 Δαίμονας ἐλομένους ἐν ἐμοῖς καλέων σομάτεσιν;
 250 Καὶ τέφρην κεδάσας κατὰ γῆν, Θεοῦ ἦτεον οἶκτον
 Σιγαλέως κατὰ γαῖαν, ἐπεὶ τρέμειν μέγ' αὔραι.

Imperiumque datum. Simul hoc magus auribus hausit,
 Iuravit numquam se velle abscedere ab ipso. 190
 Tunc daemon fidens, Extensi robore Christi
 Visa meis oculis trepidantem signa fugarunt:
 Quaerentique mago, num Christus fortior illo,
 Respondit, Dum vera loquar, tu percipe mente. 195
 Quae nos heic gerimus, nostro deceptus ut astu
 Mortalis tristi subdatur crimine, cunctis
 Ista patent: vita sed abentum in illa. Et aduncum
 Est instrumentum quoddam, quod sistitur ardens
 In medio: cum si quis (homo, sive angelus) 200
 Quid minimum peccet, mox nuncia turba per ipsum
 Ante thronum ducit suspensi robore Christi.
 Tunc Cyprianus ait, Procul esto, in foedera Christi
 Festinare lubet (celeres nam diligo motus) 205
 Et cruce gaudentem, patiar ne talia, amare.
 Cui monstrum, Quae mox iurasti maxima, dixit,
 Nunc violare paras? At quae tibi, (retulit ille) 210
 Impie, iuravi? Per quae mihi cumque potestas
 Imperiumque datum, respondit daemon. At ille,
 Nec te, nec tua facta, inquit, scelerate, pavefco.
 Nocte ista siquidem vera ex te noscere cuncta 215
 Virginis intactae licuit per vota precesque,
 Terrificamque crucem: nullo nam robore polles.
 Nunc etiam, quibus imperium, te iudice, magnum,
 Ipse meis ponam signacula fortia membris.
 Iamque tuus mihi sordet amor, tuaque ipse recuso 220
 Consilia. Haec, fatus, Christo perfolvit honores,
 Eiciensque malum, procul hinc, procul aufuge, dixit,
 Nam Christi quaero. Subitoque nefarius ivit.
 Tunc magicae libros Cyprianus colligit artis,
 Et iuvenum validis intacti ad Numinis aedem 225
 Dat gestare humeris, sequitur quos cominus ipse.
 Obvius inde pedes prosternitur ante sacros
 Praefulus Anthimio, sic illum voce precatus:
 Servus in aeterni supremique agmine Christi
 Iam mea proposui conscribere corda libello. 230
 Iratus tunc ille, Tuam procul eripe, dixit,
 Nequitiam; longe a nobis quaecumque parasti,
 Non tibi visa satis? Sacros ne accede penates.
 Namque invicta Dei virtus est cuncta regentis. 235
 Tunc Cyprianus ait, Nostrae quoque noscere menti
 Sorte datum, quod magna Dei sit firmaque virtus.
 Ipse etenim exacta venerandam nocte puellam
 Pluribus impetii monstris, si forte doloso
 Magnanimam illius captarent compede mentem.
 Sed precibus, validoque crucis signo omnia vici 240
 Virgo potens animi. Nunc me iucare misertus,
 Et veniam oranti tribuens, hos, accipe libros,
 Optime terrigenum, quos tot mala perditus egi,
 Atque meam miserans animam, da proinus igni.
 Credidit, et libros capiens exussit ad unum 245
 Antistes, cum fausta precans, illumque frequenter
 Templa Dei properare monens, placido ore remisit.
 Tunc proprias gressus referens Cyprianus ad aedes
 Vanaeque contrivit divinum simulacra, suumque
 Tota nocte gravi ferit sub verbera corpus, 250
 Haec fatus: Christi ante oculos quo denique passus
 Tot scelerum reus accedam, nostroque Tonantis
 Ore canam laudes, reliquis quo damna paravi,
 Et tantum Stygias pedes in vota vocavi?
 Hinc cinerem spargis, veniamque a Numine poscit 255
 Stratus humi tacitusque, times nam tollere vocem.
 Can-

(1) Quum in Conversione Latina, quae refertur Tom. III. The-
 sauri Novi Anecdotorum Martene, II. Dutand pag. 1621. utroque

modo legatur, nos metri gratia pro Anthimo Anthimium reddi-
 dimus.

Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥοδόπηχυν ἐπήλυθεν ἀργέτις ἥως
 Σαββατικῆς μεγάλης, τότε δὴ πέλε πᾶσι θαλεῖν.
 Ὡς δὲ καὶ αὐτὸς ἔβαινε Θεὸς μέγαλοις νήλοις
 255 Σαπτήν εἰς ἄγυριν, πωλεύμενος νύχτο τοιαύτην.
 Δέσποτα, εἰ θεράπων τέος ἀξίος ἔμμεν' ὦν,
 Δίς με τέτοις μεγάροις ἰδύτα γὰρ μύθον ἀκούσαι
 Ἐν γραφικῶν βιβλίων εἰς κληδονὰ εὐ μάλα ἐσθλὴν.
 260 Ὡς δ' ὡς ἐν ἐπὶ βήλων ἔβη νῆα, ἔννεπε Δαβὶδ
 Δίος ἱερωτάτης, Ὁ ρα κύνει, μὴδὲ μεθήσῃς.
 Ὡς κρατέων, μὴδ' αὖ με λαβὼν τηλὴν σέο τεύχεος.
 Αὐτίς δὲ προφάτωρ ὦσ' ἔμελλε μέγας τὰδ' ἔειπεν
 Ἐν ὕμνῳ. Εἰ δ' ἄγε μὴ πᾶσι ἔοικε. Αὐτὰρ ὁ αὖθις
 Δαυὶδ ἀγέρους, Προέειχον ὕμνῳτ' ἐμεῖο
 265 Ὁ ρ' ἔφρα φασγάνῳ νυκτὶς Ζοφερῆς ἐλατῆρα,
 Ὁ ρ' ἔφρα γὰρ θεοτέρῳ σέο ῥήμασιν ἔσπομαι αἰέν.
 Ἡσάκας δ' ἐτέρωθεν, Φόβος σέο μήποτ' ἀπαυρῇ
 Θυμὸν, τέκνον ἐμὸν, καὶ ὅν φιλέω Γαυβῶν,
 Ὁ ν πάντων κατέλεξα περικτιόνων πρόμον ἄλλων.
 270 Παῦλος δ' ὅδ' ἀγέρους θεηγόρος, Αὐτὸς ἀνάσσει
 Ἡμέας ἐπρίματο Χριστὸς δυσπεμφίλῳ ἀρχῇ
 Ἐν προτέρῃς θείαις. Πάλιν δ' ἔννεπεν ὅδ' ὑποφύτης
 Δαβὶδ ἀριστοῦρος, Τίς δ' ἂν Θεὸς ἐξερεῖναι
 Ἀθανάτου δύναμιν, καὶ ἡσασιν ἐν σπῶσι
 275 Ἰμνὸς παντομέδοντας; Ἐπειτα δὲ τεύχεος ἀνακτοῦ
 Θεοτέρων ἐπέων, μετέπειτα δὲ ἀρτήρης
 Παρθενίῃ· ἀτὰρ αὐτὴ κατηχηθεὶς λόγους ἀνδρῶν,
 Ἐξίτε ἐκ νηοῦ Θεὸς βροτοὶ ἡμιτέλειται.
 Κυπριανὸς δ' ἄγαντος θύκοις ἔτι ἦτο σφωπῇ.
 280 Ἀσέριος δὲ τίς ἦε διάκτορος, δε φάτο τῷδε,
 Ἐξίτε κοίραν ἡμετέρων. Τὸν δ' ἔβ' ἀπαμειπτο,
 Σταυροπαγῆς Χριστὸς θεράπων πέλω ἔκτοδ' αὖ με
 Σεύεις; Τῷ δ' ἐνέειπε διάκτορος, Ἀλλ' ἔτι σὺ γὰρ
 Οὐ πλήρως τελέτεις δῶλος κρατεροῦ Θεοῦ.
 285 Αὐτὸς δ' αὖθις ἔειπε, Θεὸς ζωὴ πέλει αἰέν,
 Ὁς τις ἐλεγχίσει κακοδαίμονας οἷος ἔδειξε,
 Σῶσε δὲ παρθενικὴν, καὶ ἐμὴν κραδίην ἐλευθέρῃ,
 Ἐκτοδὶ τῶνδε δόμων καὶ μοι θέμις ἐστὶν ἐκείνῃ.
 Εἰ μὴ πίστεως ἐνθεὶς ἐγὼ Χριστοῦ γενόμεν.
 290 Ταῦτα μαζὼν δὲ Θεὸς Ζάκωρος τάχος ἤλθ' ἱερῇ
 Ἀγγέλλων. Ὁ δ' ἔπειτα καλέσασατο, ὡς δ' ἐπεφύκει
 Κυπριανῷ πολέας ἐς ἀταρτήρας φάτο μύθας,
 Εἰρωτῶν ὅς ἔοργεν· ἀτὰρ τῶν εὐχόμενός γε
 Ἐργα Θεοῦ δόνησεν, ὅσα περὶ κόσμον ἔτευξε.
 295 Καὶ τότε δὴ θείοις λοστοτοῖς ἄγνων ἔτευξε.
 Ἡδὲ δ' οὐδ' ἀπὸ γέντ' αἰπυβοῆς πολυσέπτων
 Βιβλίων χριστοφάνων· ἀτὰρ εἰκάδι πεμπταίῃ τε
 Μείων τυττότερος τε διακτορὶς τετέλεστο.
 Καὶ θυρωρὸς ἔχεν σεπτῇ ἅμα μυσιπολεῖν.
 300 Ἡματα πεντήκοντα δ' ὅτ' ἤλυθεν, ἄξιος αἰψά
 Γέντο διακτορὶς· ἀτὰρ κρατερός ἐδάμαζεν
 Ἀντιθέων γὰρ φάλαγγας ἀναιδέων ἀπαλάμωνων,
 Καὶ νέσας συγερὰς μελίων ἀποήλασεν ἀνδρῶν,
 Ἡδὲ καὶ πολέας Χριστοῦ ἐς πόσον ἤγεν
 305 Εἰδῶλον κακόπιστον ἀναινομένον ἀλάσων.
 Ἀλλ' ὅτε λυκάβας τέλος ἔλλαβεν, ἔλλαχε θῶκαν
 Ἀρητήρας ἴσον· δέκα δ' ἐξείης ἐνιαυτοῦ
 Μίμνεσκον διέπων κλισίῳ τότε δημογέροντος.
 Καὶ τότε δὴ μακαρίστως ἐπίσκοπος Ἀνθίμιος ἦν
 310 Ἰρῆας κίχλησκε περικτιόνων ἅμα πάντας,
 Λέξας δ' ὅσ' ἀγορῇ Χριστὸς πέλεν αἵσιμα πάντα,
 Εἰσέτι κόσμον ὄρων κλισίῃ πόρε Κυπριανῷ γὰρ
 Αὐτὰρ δὴ μετὰ βαδὼν ἐς θρανὸν Ἀνθίμιος ἐλθὼν
 Ποίμνην, ἥς πρόμος ἦεν ἀγαυὸς πάρεστο φωτί.
 315 Αὐτὰρ ὁ Κυπριανὸς διέπων Θεὸς ἀγλαὸν οἶκον
 Παρθενικὴν ὑπέδεκτο διακτορὶσφι γερήρας,
 Et

Candida iamque aderat roseis Aurora lacertis,
 Magna resurgentis referens sollempnia Christi,
 Quum magni simul ipse Dei novus afflata venit
 In sacrum cactum, doctusque ita voce precatus:
 255 Si, Deus omnipotens, mereor tuus esse minister,
 Da, precor, ex sacris libris tua templa petentem
 Accipere auguriis oracula plena secundis.
 At ubi prima sacri ventum est ad limina templi,
 260 Isacides ait, Omnipotens, me respice, neu me
 Desituas, latitante tuo procul ore repellas.
 Tum magnus, sacroque adflatus numine vates
 Ocas, Agedum servus iam non erit, inquit.
 Atque iterum David: Mea lumina matutinam
 Praevenere iubar, quo noctis opaca fugantur,
 265 Ut divina sequar tempus tua dicta per omne.
 At alibi Esaias, Animum non auferat, inquit,
 Formido, mi nate, tuum, & quem diligo Iacob,
 Finitimisque ducem selegi ex omnibus unum.
 Divinus sic Paullus ait: Nos ipse prioris
 270 Rex Christus solvit maledictio legis acerbo.
 Rursus & ipse Dei interpret, citbaraeque peritus
 Concinit Isacides: Aeterni robora Regis
 Quis canat, atque aures hominum quis cuncta regentis
 275 Carminibus repleat? Tum post recitata supremi
 Carmina sacra Dei, nec non de more peractos
 Presbyteri monitus, vox est audita virorum,
 Nondum perfecti divino abscedite templo.
 At humilis Cyprianus adhuc quum scamna teneret
 Ore silens, quidam, Sacris te proripe iectis,
 280 Nuncius Atherius dixit, Cyprianus at illi,
 Mene exire iubet extensi robore Christi
 Servitio additum? Sed nondum, restitit ille,
 Perfecta summo famularis mente Tonanti.
 Cui Cyprianus ait, Vivit Deus omne per aevum,
 285 Daemonas opprobrio dignos qui prodidit unus,
 Atque meam miserans animam, servavit Iustam,
 Haud mihi fas efferre isto de limine gressum,
 Ni prius alma Fides Christi me reddat alumnum.
 Haec simul aeditus didicit, celer omnia sacro
 290 Nunciat Anthimio. Cyprianum hic advocat, uique
 Par erat, austero multa ore profatur ad illum,
 Quae fecit quaerens; tum fundens vota parumper,
 Quae Deus in mundo gessit, cuncta ordine pandis,
 295 Lustravitque virum sacra baptismatis unda.
 Octavoque die sacros perlegit in aede
 Libros Christiologos: viginti, & quinque peractis
 Iste pusillus adhuc sacris minimusque dicatus
 Ordinibus, portasque habuit, curamque sacrorum.
 300 Quinquagena dies ubi venerat illico munus
 Exercere suum dignus fuit; inde potenter
 Spirituum domus tectas vilesque phalanges,
 Humanoque graves pepulit de corpore morbos,
 Atque adeo Christi multos in ovile reduxit,
 305 Qui caecam vanamque fidem renuere Deorum.
 Iamque anno vertiente parem Cyprianus adeptus
 Presbyteri sedem; spatiumque decenne ministri
 Munere defungens folio senioris adhaesi.
 Tunc bonus Anthimius Praeful, vereque beatus
 Omnes finitima ascitos regione coegit
 310 Presbyteros, Christi quoque choro digna omnia fatus,
 Vivus adhuc, propriae Cypriano sedis honorem
 Sponte dedit: tum regna petens caelestia, sancto
 Cuius erat custos, homini commisit ovile.
 Hinc divina regens Cyprianus templa puellam
 315 Excepit, sacroque Ministrae ornavit bonore,
 Et

Οὐδ' ἔτι μιν καλέσκειν ἴδεν, ἀλλ' ὀδυρμένην
 Ἰουδαν ἄμωρον, ὅλων δὲ τε μητέρα ἦκεν
 Κερῶν ἀταλῶν Χριστὸς μεγάλων θεραπαίνων.
 320 Πολλὰς δ' ἐκώσας δυσπεπείσας αἰνοσιθρήσκας,
 Παρθένους Χριστὸν ποθέειν, μογέων ἐκόμιζεν
 322 Εἰς ἀγέλην μεδέοντος, δε αἰὲν ἔχει γέρας, ἀμύν.

ΠΕΡΙ ΑΓΙΟΥ ΚΤΙΡΙΑΝΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΗ.

Ὁ ποῖος δὲ Χριστὸς πολυμνηστὸς μέμνηται
 Πίστις μουσιπλὸς, θαλεροῖς ἐμῇ δακρυόσιν
 Λέουσατε, ὅρα μάρτυρε πόθεν τόσον ἐστὶ μοι ἄλγος,
 Καὶ σάφα οἶδ' ὅτι ἴσα, ἀληθῆς μυθόμας γάρ.
 5 Ἡ δ' ὅσοι τέρεσθε ἀεικύνειν εἰδώλοισιν
 Πεύθεσθ', ἐξενέπω γὰρ ἐγὼν ἀπατήλια τῶνδε.
 Οὐδὲ γὰρ, ὅτ' ἑτέρῃς τις ἐν ἀνθρώποις ἐμὸς
 Ἐπλετο δούληρος, καὶ δαίμονιν ὠμάρεσεν,
 Οὔτε δὲ μαφιδίον εἰδῶλον ἔσκεν ὀνηδός,
 10 Οὐδ' ὅτ' εἰς μαθεῖν, ὅτ' αὖ μένος ἐστὶν ἐκείνῳ.
 Οἷος ἐκείτος ἔφυν Κυπριανός, ὃν ποτε κῆρον
 Ἡμέτερος τοκέες ὄρων δόσαν Ἀπόλλωνι.
 Εἰσέτι νηπίαχος δὲ τ' ἐὼν μάθον ὄργια θυρῶς
 Νηδυπόροιο δακρυότος, ἔτας δ' ἐπὶ ἔσδομον ἐλθὼν
 15 Μιδραῖω φάεθοντι πάλιν μετέπειτα τελέσθην.
 Ὡς ἐὼν εὐγενέων δὲ τ' Ἀθηναίων πόλιν αἰτήν.
 Καὶ καί τις γενόμεν δὲ, ἐπεὶ τότε ἦσαν ἐμὸς
 Πατράσι, οἳ μ' ἔτεκον, δεικνύειν ἐπιβὰς λυκάβαντι
 Διότι δάδας ἀνέψω, λόγος δ' ἀργεννὸν ἰστέον
 20 Πάνθος· Ἀθηναίης δ' ἦτις πόλιν ἐστὶν ἐς ἄκρην
 Ρέξα δραπετεύειν τελέτῃ· Ζάκωρος δὲ τελεσθεῖς
 Ἡλθον ἐς Οὐλύμπιον νῆπος, τότε δὲ καλέσκειν
 Ἀγνώτες μακάρων ἀμνηστῶν εἶναι ἔδεσθον.
 Ἐνθα τῶν ἐπέων ἦχον, καὶ δῶπον ἄκρον·
 25 Λέουσα πῶας πρέμους τε, ὅσον θαμβήσαι ὀπωπῇ.
 Ἀσπερ ἐπεσκέπτεον γὰρ μάτην κακοδαίμονες αἰνοί.
 Ἐνθα ὅρα κατὶδον, καὶ ἀμειβομένους δὲ τ' αἰήτας,
 Αὐτὸς δ' ἡματα πολλὰ, τὰ περ τινες ἔδον ἀνιγροῖ
 Φαντασίῃν τεύχοντες ἀπηνέες ἀντιπάλαμοι.
 30 Καὶ χορὸν εἰσιδόντων μέγ' ἀναδέα μελοποιέων γὰρ,
 Ἀλλὰς δ' αὐτ' ἐς ἑμίλον ἀρχία ἔργα τελεῦντας,
 Ἀλλων δ' αὐτὴ λόγους, καὶ κέρτομα ἦδ' αἶδον,
 Ἡδὲ τε ἀτυζόμενος· ἐνθα ἔδρακον ὅσα θεῶν
 Καὶ μακάρων εἴφη· αὐτὴ γὰρ ἐμῖνον ἔγωγε.
 35 Ἡματα τεσσαράκοντα, & ἀλλ' ἐπὶ τοῖσι δὲ τ' αὐτῶ.
 Ἐνθα δὲ ἐσέλλονται & τ' ἐκ κρατερῶν βασιλείων
 Πνεύματα ἡρόφοιτα ποτὶ χθόνα ἔγνεα πάντα
 Ρέζειν ὅσ' ἐθέλουσιν ἀεικέα οἷα κῆκισι.
 Ἡν δὲ μοι ἐκ δένδρων θαλερῶν δαίς ἀροπτήτης
 40 Δυσμένη φάεθοντος. Ἐπὶ τέμπλον δεικνύον τε
 Ἐλθὼν εἰς ἔτος αὐτὸς ὅλων πνοιῶν τε θεῶν τε
 Ἡα διδασκόμενος γὰρ παρ' ἀνδρῶν ἱεροφαντῶν
 Ἐπὶ κέρ', ἔργατά γ' ὅσα ἀθέμοις δαίμοσιν εἰσιν.
 Καὶ γὰρ ἐμὰ γλίσχοντο γοεῖς, ὅπως καὶ μάθοιμι
 45 Ὅσα περ ἐν γαίῃ τε καὶ ἡρὶ ἐστὶ καὶ ἄλμῃ,
 Οὐ μόνον ὅσα πέλας κατὰ φθορὰν ἀνθρώποις,
 Ἀλλ' ὅσα ἐς θαλερῆς ποιῆς πέλει εὐπρέμους τε
 Φυτάλλης, ὅσα τ' ἀνδρῶν ἀκινδύτερον περὶ σῶμα
 Εἰσέτται, καὶ ὅσα κακῶν ἀντιπάλαμος
 50 Εὐρεν δὲ τῶνδε γῆς ἀρχὸς, ὅφρις αἰολομήτης,
 Εἰς ἔριν ἀθανάτου βελὴν μεδέοντος ἀτίζων.

(1) In huius secundi Libri versione adornanda ita nos gessimus, ut lectionem Codicis sequuti, ab ea quoque, quoad fieri potuit, non discesserimus, quam exhibet S. Cypriani Confessio Graeco-Latina edita in fine eius Operum edit. Paris. A. MDCCLXVI. fol. pag. 295. sequentem vel ipsam, vel ei quam simillimam praefatam habuisse

Et veteri Iustae mutato nomine, dixit
 Iustinam intactam, cunctisque praefesse tenellis
 Ancillis voluit Christo famulantibus unam.
 Tum multos etiam, quibus vana infederat alta
 320 Memie superstitia. Christi servavit amore
 Succensos, multumque ferens in ovile reduxit
 Supremi, cui semper bonos & gloria, Regis. 322

DE S. CYPRIANO LIBER II.

O quibus est multo celebrati carmine Christi
 Sacra Fides curae, lacrymas quas fundo recentes
 Cernite, ne tanti lateat vos causa doloris:
 Cuncta licet (nam vera loquor) scio cognita vobis.
 Quotquot & idolis animum oblectatis iniquis,
 5 Accipite, ipsorum referam quas carmine fraudes.
 Haud etenim, baud homines inter fuit alter inani
 Religionis magis captus, vel vana sequutus
 Fictorum simulacra deum, vel qualis in illis,
 Quantaque vis, vero potuit comprehendere sensu.
 10 Sum Cyprianus ego, quem paene in luminis auras
 Emisum Phoebo donum vovete parentes.
 Inde puellus adhuc, didici sacra caetra draconis
 Nedyperi: tum me, vix septima vertitur aetas,
 Mithraeo rursus Phoebo post talia sacrum
 15 Nobilis excipiant sublimes Palladis arces,
 Civibus annumerantque suis: ita namque parentes,
 Unde satus, voluere mei: Cererique decennis
 Accendi taedas, & lustrum Virginis album
 Sustinui: atque alta residentis in urbe peregrini
 20 Palladis angustos ritus: & munus adeptus
 Aeditui, vanos perhibent ubi degere divos
 Ignarae gentes, conscendi culmen Olympi.
 Verborum heic sonitus audivi, & murmura quaedam
 Graminaque truncosque, oculis mira omnia, vidi,
 25 Daemones incautum quae servant omnia turpes.
 Heic horas, ventosque sibi ordine succedentes
 Inspexi, variosque dies, quos nempe maligni
 Immanesque hostes falsa sub imagine mentem
 Ludificant. Caetum heic lasciva voce canentum,
 30 Miscentesque alios inter se praelia vidi,
 Quisque dolis gaudent, quique in convicia proni,
 Quisque metus miscent: heic & quascumque dearum
 Adspexi, divumque acies: ibi namque moratus,
 Dum bisseua quater Phoebi lux orbe refulsit,
 35 Hinc velut e quadam mittuntur regi in orbem
 Spirituum aetiae turmae, ut mortalibus aegris
 Iniciant quaecumque velint indigna malorum.
 Tunc mihi erant tenerae plantarum fercula frondes
 Sole sub occiduo. Necdum tria lustra peregrini
 40 Quum vim spirituumque omnem, divumque docebar
 A mystis septem, quibus turpia sacra parebant,
 Quotquot & illicitum spectent ad daemona curae.
 Scilicet optabant me discere cuncta parentes,
 Quae tellus, atque aura capis, pelagusque profundum:
 45 Nec tantum quaecumque hominum corruptio gignit,
 Sed tenera ex herba quotquot, cultisque viretis
 Existunt, circaeque hominis languentia membra
 Versantur: quot dira etiam male noxius hostis,
 50 Consilii varii serpens, qui huic praesidet orbi.
 Repperit, aeterni spernens decreta Tonantis.

G g

Hinc

Eudocia, dum Poëma conficeret, censenda sit, ita utrumque Opus conferenti convenire inter se omnia, paucis exceptis, videntur. Ex hac igitur Confessione nonnulla interdum loca adferimus, ut interpretationem nostram quorundam versuum, qui alium fortasse sensum praefere prima fronte videantur, probare possimus.

Εὐθεν ἐς ἱππόβοτον θαλερὸν γενόμεν κατὰ Ἀργούς,
 Ἡ' δὲ Τιβωνιάδος ἐροτὴ λευχέμονος Ἡ'ς,
 Μύσης δ' αὖ γενόμεν, κ' αὐτόθι ἥρος ἄλφω
 55 Ἡδὲ πολυτύχοιο πόλιν κ' ἴσαν ἄνικα,
 Συγγενίης δ' ὑδάτων, κ' εὐφρόβοιο ἀρέρης,
 Ἡδ' αὖθις δροσερὸν νωμάτων εἰς ἥρα δῖον.
 Ἡλίδος ἄχρ' ἔβην, κ' Ταυροπόλιν Κελαδεινῆς
 Εὐν Σπάρτη δ' εἰδὼν βρέτας ἔβριμον, ὄφρα δαίην
 60 Τ' ἰομενὴ πολυμορφον ἄγαν φύσιν, ἥδ' ἐμὲταλλα,
 Ψήφους τε, γραφίδας τε, ἥρας δὲ τε κόσμω,
 Γραιώδεις μύθους τε. Ἀτὰρ Φρυγίης χθόνα βαίνων
 Μαντιπλόος γενόμεν πινυτός μάλ' ἐκ πραιπιδῶν δὲ
 Ἡ' πατος ὅσα πέλασιν ἐγὼν ἐδάην κατὰ μέσων.
 65 Εὐκ Σκυθίων δ' αἰώνες, σήματα ἠχύνετα,
 Ἡδ' ἄρα ἔξω καμπτὰς ἐπὶ τοῖσι πορείας,
 Κληδόνας αἰζήτων, τοὶ κεν τὰ ἔπειθ' ὀρώσι,
 Βομβῆς δροατέων σαινίδων, πετρῶν δὲ γ' ὀρώσι,
 Φωνῆς δ' ἐκ τύμβων πρόταλαι κατατεθνηῶτων,
 70 Δέπον δ' αὖ θυρῶν, παλμῆς βροτέων μελεδωνῶν,
 Οὔκως δ' αἰματόεντας, ὅσοι μέλας χραίνουσιν,
 Εὐτε δὲ μυρμήκων βρώμῃ κατὰ ἄψα βαίνει·
 Καὶ μύθων ὄψεις, κ' ἀριθμῶς αὐτ' ἐπέων γε,
 Καὶ σαρκεὶς ὀρατὴς γε πόντος, σήλας φύσιος δὲ.
 75 Οὔκως δ' ὅσοι ἔασιν ἀληθῆς, ἥδ' ἐκ νηὶ,
 Ἡδ' ἐκ ὅσα πέλασιν ἐναντία μῆδεα φωτῶν.
 Οὐδ' ἐπὶ με χθονίων πρῆξις λάθειν ἡρώων τε,
 Καὶ βυθίων, ἢ φάσμα πολύτροπον, ἢ κρύφιος νῆς,
 Οὐδ' ὀλοῖς, ἢδ' αὖ πολυμέρμος, ἢδ' ἐκ τεχνῆς,
 80 Εἴως ἡπεδανὸς ἀπάτης, κ' αἰσινλοερῶν,
 Καὶ τοῖων πάντων ὅσ' ἐπὶ χθονὶ τῇδ' ἔσιν.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ μετὰ ταῦτα εἰκοσὶ λυκάβαντος
 Εὐντὸς ἔβην, τότε δὴ Ζοφερῶν ἀνδρῶν ποτὶ γαίαν
 Αἰγύπτου ἰκόμεν, κ' Μέμφιδος ὕδας ἔτεμον,
 85 Πειρήθην κ' ἐκείσε ὅσον βροτῶν ἐκ εἰκόν·
 Ὡς χθονίοισι πέλασιν ὀμβρῖα, πῶς δὲ καλεῖνται
 Πνεύματ' ἀπὸ τροπα, ποῖων δ' ἄσρων ἰμείρουν,
 Καὶ ἡμίσιον δ' ἡπειτα, κ' ἔργμασι πῶς δὲ φέρονται,
 Πῶς δὲ τ' ἀμειδιέντα φυλάττειν ζόφον αὐτῶν,
 90 Πνεύματα δ' οἷα γε τοῖσιν ἐναντία ἥδ' ὅσοι ἀρχοὶ
 Αἰνοτάτω Εὐρέβοιο ἄμ' ἀντιθέων περ ἔσιν·
 Ἡδ' ὅπως ψυχῶν κ' σώμασιν εἰκελοὶ εἰσιν
 Κτηνῶν κ' νεπιδῶν, κ' ὅσ' αὐτοῖσι μέμνην,
 Ἡδ' ὅσα κεν ἐξέσσι· ταχὺς δρόμος, εἰδήσις τε,
 95 Μνημοσύνη, τάρβος, τέχνη δολερῇ, πόθος ἔχρη,
 Κρυπταδὴ λήθην πολίων, κ' ἔργματα δῆμω,
 Καὶ ὅσα εἰκελοὶ τοῖσιν. Ἐκεῖ δ' ἔγνω τρέμον αἴης,
 Οὔβρων δ' ὑετίων γένεσιν κ' δέπον ὁμοῖως,
 Οἰδμά τε γῆς πόντος τε, μιμήματα ἥδ' ἀληθῆ
 100 Ἀθανάτω σοφίης ἰνδάμματα αἰὲν ἐόντα.
 Κεῖθι μεγασθενέων κ' μηκεδανῶν μεροπῶν
 Ψυχῆς εἰσενόησα γιγάντων αἰνοπελώρων,
 Αἰνὰ πειζομένους εἰσω ζόφω ἡρβέντος,
 Φάσματι δ' οἷα μόνον γαῖην κατὰ νῶτα φερούσας,
 105 Ἡδ' ἄνδρ' ἑαυτὰν ἄνδρ' ὅμων δῶρα φέρει.
 Εἶδον δαιμονίης ὄψεως, σκολιῶν τε δρακόντων,
 Πικρὰ δ' ἀήμαθ', ἄπερ χθονίοις εἰς οἶτον ἔσιν·
 Εὐθεν ἐπ' ἀνθρώποισιν ἰάλλουσιν περιφοῖται
 Μυρία δαίμονες αἰνὰ περισπέρχοντες ἐς ὕλην.
 110 Καὶ χθόνα μοχλίζουσιν ἐγὼν ἐπὶ δαίμονος εἶδον,
 Μῆδ' ἐπ' ἐφεξομένην ἐπὶ ὕδατος ἀσφύοντος
 Εἶνεν ἀναφορέων βάσεων δ' ὦν μοιρήσατο.
 Εὐφάσα κ' χάρην, ὅσ' ἀμείβον ἀντιπάλαμνοι,
 Ἡ' ὑπερ ὅφιν κατ' ἔριν θείῃ μένεος περ ἔτευξεν

(1) In dicta editione pag. 297. legitur: ἡ μὲν ὕλη σύγκρισις, ὁ δὲ δαίμων, κ. λ.
 (2) Ead. pag. 297. ἀχρὶ τῆς τῶν γραφῶν μεταφορῆς μαχαλῶν, κ.

Hinc me dives opum, nutrixque habet Argos equorum
 (Tum forte Aurorae fiebant sacra nitenti)
 Illic mysta iterum factus, quatenam aëris, atque
 Multiplicis caeli conflans concordia, novi,
 Quae cum fecunda sit aquae cognatio terra,
 Nec non cum puro pluvialis aëre roris.
 Elidis hinc terram veni, atque illustre Dianae
 Tauropolae signum vidi Lacedaemone, ut inde
 Materiae multas variasque addiscere formas,
 Atque metallorum species, lapidumque, notasque,
 60 Atque characteres, commentaque anilia possem.
 Tum Phrygiam veniens, factusque ibi doctus aruspex,
 Ex extis, medio fierent quae in pectore, novi:
 Anguria e Scythiae populis, aviumque sonoras
 Edidici voces, flexosque per aëra gyros,
 65 Patidicas invonumque, vident si postera, voces;
 Quos sonitus pariter petrae, quos ligna, diuque
 Mortua quas tumulis emittant corpora voces,
 Oïa quos strepitus; queis curis palpitet intus.
 Fibra; cruentati foedent qui membra tumores,
 70 Vi cum verrucae serpunt per viscera edaces:
 Tum quos verba babeant numeros, quae vincula sermo,
 Quos caro visibiles, physicos monumenta, labores;
 Quae vero iurata animo, periuria quaeque,
 75 Confilia atque hominum quae sint inimica quietis.
 Me nihil in terra latuit, caeloque, marique:
 Non varium monstrum, non abdita, sive dolosa
 Mens, non arte valens, multisque obnoxia curis.
 Quid quod & invalidas fraudes, & facta nefanda,
 80 Cunctaque cognovi, quae bis sunt aequalia terris?
 Iamque aderat nobis prolix haec vicinus ab ortu
 Annus, quum populo colitur quae terra nigranti,
 Aegyptum peregrinus, inveni Memphidis oram.
 Illic tentavi humanas superantia vires,
 85 Quae cum terrenis cognatio, spirituumque
 Averruncorum quatenam sint nomina, queisque
 Legibus, ac rebus, queis delectentur & astris,
 Vi fugiant, tristesque habitent caligine densa,
 Quaeque his spirituum species contraria; quotque
 90 Sint Erebi reges squallentis, semideique;
 Vi iumentorum referant simul, atque natantum
 Corporaque atque animas; quae cura exerceat illos,
 Quaeque gerant; velox cursus, doctrina, memorque
 95 Mens animi, pavor, ars fallax, vestigia plantae,
 Multorumque latens oblitio, factaque turbae,
 Quaeque his aequa. Illic novi terraeque tremorem,
 Nimbofaeque ortum pluviae, pariterque fragorem,
 Et terrae pontique aestus; imitantia veras
 Aeterni formas Verbi, semperque manentes.
 100 Illic corporibus magnis, magnoque potentum
 Robore vidi animas, immania monstra! gigantum,
 Aëris obscura graviter caligine pressas,
 Et specie tantum gestantes tergoque terram,
 105 Qualis ligna ferens humeris sub mole fatiscit.
 Haec cum daemonibus communio visa draconum,
 Haec & amarities, terrenis noxia rebus;
 Vnde ope materiae hic illuc sine lege vagantes
 Daemones immittunt nostrae mala plurima genti.
 110 Haec ego vexatam pariter sub daemone terram
 Adspexi, instabili numquam tamen aequoremersam:
 Hanc etenim validae firmant fundamenta basis.
 Inde locum veni, varie mutantur ubi boïes,
 Divino iratus quem robore condidit anguis

Pra-

τῶν τοῦτον ἀνθρώπων.
 (3) Ibid. p. 300. ἔδωκεν ἐν χόρῳ, ὅτι αἱ ἰδέαι τῶν μεταμορφώσεων
 τοῖς δαίμονι γίνονται, κ. λ.

Εἰς σκολιὴν καλὴν κατὰ βίωτον μεροπῶν,
 Εἰς ὅν πνεύματα πολλὰ πονοῦντ' ἰσοθεύοντες
 Ἀνδράσι δυσεβίην χαμαὶ ἐρχομένοισι φέροντα.
 Καὶ μὴν κατὰ ἐνὸν κακῶν ἐντροχὸν κατὰ νεῖκος
 115 Εὐλόγητ' ἐξαπίνης ἀντ' εὐσεβέος μεροπῆος.
 120 Μάργος δ' αὖ πινυτῶν, κ' ἰσχυρῶν ὁλοῦς φῶς·
 Οὐχ ὅσον δὲ τ' ἐκεῖ, ἢ κεκριμένον πρᾶγος ἐστίν.
 Εὐθ' εἰδὼν ψεύδους πολυδαίδαλον εἶδος ἀτερπές.
 Μαχλοσύνης τρίτυπον δὲ κακογραφίης ἔχεν εἶδος,
 Αἱματόεν, περίκρυτον, ἀφρῶν κ' ἡπατὶ ἴσον.
 125 Μήνιδος αὐτ' εἰδὼν τύπον πτερβέντα, ἀνιγρὸν,
 Τρυχῶν, θυμῶντα. Ἀτὰρ δόλον αὐτὴ δέδοικα
 Συνεχέει, κρύφιος, δολερῶς ἐπὶ πᾶσι κομῶντα.
 Μίσους δ' αὖ εἰδὼν μορφὴν συγερὴν, ἀλαωπῆν·
 Εἰς δ' ὅπῃ κεν κορυφῆς γλῆνας πίσιρας κεν ἔχασκεν
 130 Φευγοῦσας φάσας περιλαμπρῶς ἀγλαὴν ὕμνα·
 Μυρία ἐκ κεφαλῆς δ' αὐτῶν πόδες ἤρηντο,
 Μῆνοι σμερδαλέοι· νηδὺς δ' ἢ κ' ἢ ἐν ἐκείνῳ,
 Νηλῆς γὰρ τε πέλει, κ' ἀτερ σπλάγγχοιο παλεύει.
 Ζήλος, κ' φθόνος αἶνός, ὁμοῖοι ἀλλήλοισιν,
 135 Ἀλλὰ γε δὴ φθόνος ἔλος ἄμω γλῶσσαι φέροι ἴσιν.
 Δυσροπῆν δ' εἰδὼν λεπτὴν μάλα, εὐτ' ἀλίβαντα,
 Οἷθαλμους πολέας δὲ τ' ἔχεν, γλῆνας δὲ τ' οἷσας,
 Εὐσυνέτην πρὸς ἄμυναν αἰετὸν νόον, αὐτὰρ ἀπληστον.
 Μορφὴν δαίμονος εἶδον· ἔχεν δ' ἐφύπερθε κάρηνον
 140 Στενωπὸν, ταναῶν τε δῶα δ' αὐτῶν σάματ' ἦεν.
 Εὐν μὲν ἐπὶ στήθεσσι, τὸ δ' αὖ ἕτερον κατὰ νῶτα,
 Γαῖην δαιτύμενα στήθεσιν, πέτρας τε βαρεῖας,
 Πενάων κ' σάρκας ἄδην κακότητι τετηκώς.
 Οἷον δ' αὖ φιλότρητα ἔγνων ἴδον, ἀρπαλέον μὲν,
 145 Καὶ δέμας ὄψιν ἔχεν, φαίης δρεπᾶν κακορῶσαι,
 Καὶ γλῆνας βλεφάρων αἰετὶ λήγυσσαι ἔχεν.
 Εὐμορφῆν δὲ γ' ἔμω κατὰ χθαμαλῇ, ταχύρευστον,
 Οἷον δ' ἐλπίδα πᾶσαν ἐπωμάδιον φέρε φέρτον.
 Ἡλεμέα μορφὴν δ' εἰδὼν· ἀγαθὴν δ' ἔχε θυμὸν,
 150 Σάρκα τε πιαλῆν, λευκώσας δ' ἢ ἔσαν αὐτῶν.
 Εἰδῶν δ' ἐνὸν λατρεῖν ὑψιπότητον,
 Εὐν κορυφῇ δ' ἐφύπερθε ἔχε πτέρυγας δύο πυκνὰς·
 Ἡ δ' ὄψεως πάντας μὲν ἐπισκεπτάμεν, αὐτὰρ ἔτι
 Οὐδὲ ἔω μελέων σκέπας ἔσθην ποιήσασθαι.
 155 Εὐθ' ἴδον ἀλλοτρίοισιν ἰσοκρίσεως βαρὺ δαίμα,
 Λεπτάλεον μὲν ὅλον, σέμνα δ' ἔχεν εὐρώεντα,
 Κρύβδην τηκόμενον, ἀνεμύφθορον, εὐτε δαίζον.
 Ἡδὲ παραφροσύνης μορφὴν εἶδον· δύο δ' αὐτῇ
 Ἡσαν ὁμοῦ φύσεις, ἀνδρὸς νέος, ἥδ' ὀνυχίς,
 160 Γυνὸν, ἀναδείξας ἐντὸς, ἀλκῆς τ' ἀπένευσε.
 Καὶ προπετὴ εἶδον δυσδαίμονα, δε ταναῶν γε
 Γλῶσσαν ἔχεν πάντων μελέων πολὺν μέγιστον πᾶν γυ·
 Μάργον δ' αὐτ' εἰδὼν, κεφαλῇ δ' ἔχεν ἴσα κάρσιον,
 Ψυχὴν χαυνωτέτην, ἐκπυσα δὲ πάντα τελευτᾶν.
 165 Πάντων δ' αὖ χαλεπῶν καὶ πρᾶγος εἰσενόησα,
 Εἶδος ὅπερ φορέοντες ἀεικέλιοι κατὰ κόσμον
 Νέουσιν· ἐλόμενοι κακοδαίμονες αἰνοπέλωροι,
 Πέντε καὶ ἐξήκοντα, κ' ἄλλοι τρεῖς ἑκατὸν γε
 Δαίμονες ἀργαλέων παθῶν, οἳ κεν κρατέουσιν.
 170 Καὶ κενδοξίης, ἀρετῆς δ' ἰδμὴν μέγ' ὄνειδος,
 Αὐτὸς δ' αὖ σοφίης τε, δικαιοσύνης τε ματαίης,
 Εὐθ' ἄρ' Εὐλήνῃ σοφίης ἀνδραὶ πλαυόσιν·
 Εἰκόνα γὰρ τις ὄρε, κ' ἀληθείᾳ φύγε πᾶμπαν·

(1) Ita legitur in Codice, sed quomodo haec descriptio in Fortu-
 nam quadret, non video. Melius habet citata editio pag. 300. ἴδον
 ἀνδρῶν, species ἀνδρῶν.

(2) Haec descriptio Tristitiae adscribitur loc. cit. Legitur enim
 ἴδον ἡγεμόντος ἐν ὅλῳ τὸ σῶμα ἔχει κατὰ τὴν ἀρετὴν, καὶ τὰς κῆρας
 τῶν σφραγῶν ἔχει συνδεδεμένους εἰς ἐκείνην: Speciem tristitiae totum cor-
 pus aequum habentem insitit falcis, & pupillas oculorum fuscantissimas.

Pravam contra hominum vitam laetamque malorum. 115
 Spirituum heic multus labor est, ut ad impia gentes
 Quaeque irabant terris simili de stirpe profectas.
 Illic cognovi, quatenam ratione malorum
 Conscius adversus sanctum vestigia ponas.
 Prudenti insipiens, iusto concurrat iniquus. 120
 Nulla ibi iudicii forma est, vis nullaque legum.
 Haec variam, ingratiamque gerunt Mendacia formam.
 Exhibet at speciem malepicta Libido triforem,
 Sanguineam, ambustam, spumaeque atque hepatis insar.
 125 Irae etiam species pennis celer, aspera, iridis,
 Effera visa mibi: tum fraudis forma cohaerens,
 Occulta, & verbis semper fecunda dolosis.
 Haec mibi caeca Odii sese obtulit, atraque forma,
 Quatuor aversa frontis cui parte pupillae,
 130 Lucis vitantes radium, qui cuncta setenas;
 Mille autem summo tolluntur vertice plantae,
 Terribiles tantum visu: tum ventre carebat,
 Sola etenim feritas illud sine viscere pascit.
 Invidiae Zeliue pares tetrastaeque figurae;
 135 Dira tamen primae, falcisque similissima lingua;
 Nequitiam haec macie confectam, ut corpore fundum,
 Conspexi: huic oculi plures, ac tela pupillae,
 Semper & exagitat mentem vindicta, nec explet.
 Fortunae formam vidi, cui desuper arctum
 140 Oblongumque caput, duplexque erat oris hiatus,
 Alter pectus habet, post terga recluditur alter,
 Duram ambo comedunt terram, atque immania saxa:
 Carnibus atque inbians, occulta sibi liquefcit.
 Rursus opum, illa quidem furax, mibi visa Cupido:
 145 Corpus acutum habuit, falcem spectare putares;
 Claudebatque oculos languentibus usque pupillis.
 Haec mibi Mercatura etiam vilisque, celerque,
 Spemque omnem gestans aurum, seu pondus, in armis:
 Ac Levitas visa est, mibi quae praedisa mente,
 150 Carne quidem pinguis, verum caret ossibus albis.
 Novi Idolorum Cultum, sublime volantiem,
 Nam binas capiti densas superaddidit alas;
 Quique videbatur pennis involvere cunctos,
 Nulla suis poterat tamen addere tegmina membris.
 155 Novi & Hypocritae variumque, gravemque timorem,
 Quae tota exilis, spatiosum pectus habebat,
 Quod tamen occulte morbus vitabat iniquus,
 Vi quae evanescunt vento disiecta per auras.
 Haec quoque visa vires annis, & duplice constans
 Femineoque marique simul Dementia sexu,
 160 Nuda, pudore carens, atque omnis roboris experta.
 Audacem vidi, cui forma miserrima, longam
 Namque habet, & reliquo maiorem corpore linguam.
 Stultum etiam vidi, capitis cui multa gravedo,
 Mollitiesque animi, nil occultare valentis.
 165 Spiritum est alium didici tunc ipse laborem:
 Qua forma induit, tristes, & damna ferentes
 Circumcuncti totum saevi cacodaemones orbem:
 Omnes tercentum, sexdeni & quinque fuere
 Daemones affectu fortes, virtute potentes.
 170 Haec novi, quam sit turpis, probrofaque virtus,
 Iustitia atque decus, nec non sapientia vana;
 Quae homines fallunt Graecorum dogmate: nam quis
 Vera fugit, sola contentus imagine rerum.

G S 2

Omnia

115, in ut desistere videantur. In notis vero subiicitur, pro γρηγορέως
 legendum videtur γρηγορέως, vel γρηγορέως.

(3) Ead. pag. 300. ἴδον ἡγεμόντος, κεφαλῇ ἔχει κατὰ τὴν ἀρετὴν, καὶ τὰς κῆρας
 τῶν σφραγῶν ἔχει συνδεδεμένους εἰς ἐκείνην.

(4) Ead. pag. 300. ἴδον ἡγεμόντος, καὶ τὰς κῆρας ἔχει συνδεδεμένους
 εἰς ἐκείνην, καὶ τὰς κῆρας ἔχει συνδεδεμένους εἰς ἐκείνην, κ. λ.

ὧς σιγὴ ἐστὶν ἅπαντα, κόνις τ' ἀχρήστει αἰεὶ.
 175 Εἴ γὰρ τοῖσιν ἅπαντα ἐνεργεῖται κακότητες
 Εἴ γε πλάνην πολέων. Ἀλλ' ὁ θέμις ἐστὶ μοι αὐτῷ
 Τεύχεϊν ἄσπετα βύβλα· πολὺν ἀπο τούτῳ ἀγορεύσας
 Δυσσεβίην κεν ἐμὴν ὕμνῳ μετὰ πᾶσιν ἔειπον.
 180 Ἀλλ' ἔτι καὶ τὰδ' ἐρῶ. Ὅτε δὴ τριακονταετῆρος
 Ἡδὴ φῶς γενέσθην, κυανῶν μερόπων λίπον ἕδας,
 Χαλδαίων δ' ἐκὼν γε παλαιγενέων πόλιν ἀνδρῶν,
 Καὶ μάλ' ἐπισπέρχων, δρόμον αἰθέρος ὄφρα δαίην,
 Ὅν κ' αὐτοὶ φασὶν ἔτοι ἐπὶ Φλογεροῦ πυρὸς εἶναι,
 Τάτων δὲ κριτοὶ ἄνδρες ἐπὶ φάος νόεσιν.
 185 Εὐθὺς ἐγὼν ἐδάην ἄσπερον φύσιν ἀλλοπρόσταλλον,
 Εὐτέ τις ἐκ καλύκων βοτάνην δρέψεται ἄπειρον,
 Ἀσπράς τε φάλαγγας ἐειδομένας πολέμοισιν.
 Αὐτοὶ συγγενίας καὶ δώματα δεῖξαν ἐκάσθι,
 Ἡδ' ἄρα τῶν Φιλίην, αὐτὰρ βρώμην τε, πόσιν τε,
 190 Καὶ νερὴν Φιλότῃ τελοσκομένην ἐπὶ φωτὶ.
 Αὐτοὶ μοῖρας δεῖξαν ἐμοὶ πόδα ἀργυρέντος
 Πέντε καὶ ἐξήκοντα, καὶ ἄλλον τρις ἐκατόν γε.
 Ἡδ' ἐπεὶ αὐτοῖσιν ὁρατὴ φύσεως συνέριφος,²
 Καὶ σκηψὶν τολύπειον, ἀγῶ δ' ἐπίθοντο καὶ αὐτοὶ,
 195 Μῆτιν δὲ πρῶφαινον ἀπ' αὐτῶν καὶ πόρον οἶον,
 Κεῦθοντα³ κρυφίῳ πολυμέμερον αἶεν ἀνωγὴν,
 Εἴ δὲ θυποτόλῳν μελιγμματα μόνον ἔχοντα.
 Ἀλλὰ δὲ καὶ αἶνσι, καὶ ἀσπονδῶν ἀλέγχεσιν,
 Ἀλλὰ μόνον φάος τοῖσιν μέλει εὐρέντος.
 200 Ἀλλὰ καὶ ὡς ἐσίδον, Ζοφερὴς δ' εἴνεκα βυλῆς
 Βαῖνον περὶόμενοι, ὅπως φάος μεταδῶσιν
 Ἀσπράσιν δ' φάειντος κεραυνόμενοι κατὰ βαῖν.
 Θάμβος ἔχεν δὲ με πᾶμπαν, ἐπεὶ μεσάτῃ ἐδωσάμην,
 Ὅττι κεν ἡρώεος Ζοφεροῦ δαίμοιο μέμνην.
 205 Καὶ θέμιδας δ' αὐτῶν μεγάλως θάμβησα νόησας,
 Ὅσπερ μεσάτιον θέντ' ἀλλήλοισιν ἔσεσθαι,
 Ὅρκους πιστοτάτους γε Φυλακόμενοι κατὰ θυμόν.
 Κεῖθι καὶ εὐσεβίην, Φιλίην δ' ἄμμι, καὶ ταχυτήτες,
 Καὶ μήτις σφεδανῆ, ὅφρ' ἀλλήλοισι μιγεῖν.
 210 Ἡδ' ὅττι κατὰ δαίμονα κακοῦρα φῆς ὡσημῶν.
 Καὶ πινυτὲς γὰρ ἔτευξεν, ἀπ' ἡρώος εἰρύσας ἄσπερα,
 Γλώσσαν δ' εὐεπίης, γαίης ἀπὸ φυτοκόμοιο,
 Ἐκ δὲ γε νεοτέρων, δολομήχανα πάντα διδάξας.
 Εὐθὺς βαλβίδα κόσμου ὅλην κατέρυε ἐπιθήσας,
 215 Καὶ φύσιος λελάσσεσθαι ἄτερ⁴ Θεῷ εὐσεβέοντος.
 Κωτίλλων γὰρ ἅπαντα ἐς ἐμπορίην κατέθηκε,
 Πάντα δὲ γε σκεδάσας ἀλίτης κρατεῖ ἐπὶ γαίην.
 Αὐτῷ μοι πείθεσθ' ὅτι δαίμονα ἔδρακον αὐτὸν,
 Λοιβῶς καὶ θυσιῶς μελιγμματος πολέμοιο.
 220 Πείθεσθ' ὅτι καὶ αὐτὸν ἰδὼν ἐπέσει προσηύδων,
 Καὶ Φιλίῳ ἐπέων κείνῳ κλύον· ἐν δὲ με πᾶσιν
 Ἡδ' ὅττι προσέειπε καλὸν φύσει, ὥσπερ Ἰαμβρὴν,
 Μύσῃν δὲ κρατερὴν, κείνῳ ἀντάξιον ἔργων.
 Καὶ δὴ μοι κατένευσεν ἄγαν κόσμοιο τελευτῆσαι
 225 Αὐτῷ συμπονέοντα, ἐπεὶ βιοτῆς ἴδεν ἔργα.
 Εὐθὺς κυδνίαν με κακῶν εἴφος ἐγγυάλιξε
 Λυπερὸν δαιμονίων, καὶ ἐκθρόσκοντι ἔειπεν.
 Κυπριανέ, κρατερός τις ἔφες βροτῶν· ἐκ δὲ κατ' ἐδρῆς
 Ἀνδρῶν πρῶσπεμψεν· θάμβος δ' ὁρώσῃ παρέσχεν,
 230 Εὐθὺς ὁμῶς γεραροὶ με τίον κείνῳ μάλα πάντες.
 Μαρφῆν δὲ χρυσῷ ἰνδάλλετο ἀνθεμέντι⁵,
 Μαρμαρυγῇ γληνῶν κομόων· κορυφῇ δὲ τ' ἔπειτα
 Στέμματ' ἔχων πλοχμοῖσιν ἀρηρότα καὶ λιθάδεσιν,

(1) Ibid. pag. 301. καὶ συνεκίς τοῖς ἐπὶ φάτος ἀνδράσις οὐκ ἔστιν.

(2) Totum hunc locum valde obfcurum, a vers. 191. ad vers. 200. hūc verbis pertractat editio pag. 301. ὅτι μοι διέλαστο αἶ-
 δμα τῶσπις τριακοσίαις ἐξοικιστάταις, καὶ φύσιν ἑκάσθῃ ἔχοντα κοινῶν
 ἀνθρώπων ὕλης, καὶ συμβολῆς χρημάτων τῇ τῷ ἀρχόντος διαταγῇ, καὶ

Omnia sic umbrae cinerique aequantur inani;
 Omnia namque istis patrantur crimina rebus
 Multorum in fraudem. Sed non licet omnia longo
 Carmine complecti. De multis pauca recensens,
 Impia vos omnes docui mea crimina. At illud
 Fabor adhaec. Ter dena virum me fecerat aestas,
 Littora quum linquens nigris habitata colonis,
 Chaldaeam veni, clarorum stirpe virorum
 Insignem quondam, ut cursum scirem aetheris omnem.
 Quem gens illa quidem consistere in igne fatetur,
 At res quae melius noscunt, in luce reponunt.
 Inde ego naturae astrorum discrimina novi
 (Ut qui e folliculis decerpere noverit verbas)
 Sidereisque acies, belli simulacra gerentes;
 Quae cuiusque domus, quae sit cognatio, quodque
 Foedus amicitiae, quinam potiusque cibisque,
 Et rationales coitus in luce peracti.
 Ipsi etiam nitidi docuerunt segmina caeli,
 Quorum ego tercentum, quinque et sex dena notavi.
 Res erat humanas circa labor omnibus unus,
 Hinc et opus glomerare, durisque facessere iussa,
 Consiliumque, omnemque operis praetendere finem
 Intenti, toto celabant addita iussa
 Pedore, deque sacris tantum placamina habebant.
 Alii alii baud parent, libamina nullaue curant,
 Gaudentes tantum spatiosi lumine caeli.
 Vidi etiam, quare tenebrarum adduxerit ipsos
 Consilium, stellas, nullo quae lumine fulgent,
 Sensim participes infusae reddere lucis.
 Tum furor incessit magnus, tenebrosa malorum
 Agmina spirituum gazas curare videntem.
 Nec minus obstupui leges et foedera noscens
 Mutua, quae statuunt ipsorum quemque teneri,
 Omnia servantes animo iurata fidei.
 Haec amor, haec pietas, haec festinatio, et acre
 Mentis consilium, ut quam dux, rectorque coegit,
 Illius veniant pravae in consortia fraudis.
 Namque caros reddidit, puro si ex aere in illos
 Insufflet, si frugifera e tellure, desertos,
 Si tandem Stygiis, fraudes informat ad omnes.
 Naturae, mundique dehinc consilia cuncta
 Invadit, cultuque Dei seducit aperte.
 Omnia in emporio per fraudem namque locavit,
 Cunctaque dispergens terrae dominatur iniquus.
 Ipsum quin etiam, mihi credite, daemonia vidi,
 Multis demulcens sacris, libamine multo.
 Credite, nec vidi tantum, sed et eius amicos
 Audivi, retulique sonos: praecque omnibus ille
 Ingenuum iuvenem, atque alium me appellat iam.
 Ac fortem myiham, dignumque laboribus eius. (breve,
 Quin et curarum socio, post cognita vitae
 Gesta meae, regnum mihi totius annuit orbis.
 Me decorans ergo, caecam commisit, et atram
 Spirituum turbam, atque abeunti talia dixit:
 Vere animo, Cypriane, vales; meque inde cathedra
 Deduxit surgens: mirari cuncta videntes,
 Illius et proceres magno me prosequi bonore.
 Ast erat huic species auri florentis adinftar,
 Luce pupillarum radians: capitisque corona
 Crinibus intexta, et claris ornata lapillis,

Quae

παρρησιασμένα τῶν βαλὼν τοῖς κοῖταις, καὶ κρύπτουσα μοῖσιν ἐντολὰν, καὶ
 παιδίσκῃ λόγῳ πραγματικῶς τοῖς ἐκ θυσιῶν, καὶ σκεδῶν τοῖς δὲ πᾶσι
 συμβόλαια, ἀλλὰ διὰ τὸν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὴν βελὴν τῶν φάτος.

(3) Subintelligo πνέματα.

(4) Ms. habet ἀτάρ.

(5) Ibid. pag. 301. ἢ δὲ τὸ αἶμα αὐτῶν ὡς ἄσπερα χρυσῇ, κ. λ.

ὧς σέλας ἀγλαίῃ κείνῃ κατεκόσμεε χώρην.
 235 Κόσμος δ' εἴματ' ὁμοῖος· ἀτὰρ σφεδρῆς χθονὶ σείε.
 Κόσμος δὲ κλισίων πολέας ἔσσαν ἀσπιδιώταις,
 Μορφῶς ἐς ἕδας ἔχοντες, ἀρηρότες εὐτε φάλαγγες.
 Ἀσπράτων κατὰ κείνο πέδον, Θεὸς ὡς ἐν Ὀλύμπῳ,
 Τετρεσὶ ταμφορίων, Φυτοκομῆν δ' ἐπαέξων,
 240 Πᾶσιν δ' οἷσπερ ἔτευξε Θεὸς πανομοῖα τεύχων,
 Ἀθανάτῃ κρατέοντι ἐριδμαίων ἀγίοις τε.
 Εὐθὺς γὰρ δόκεεν νόον ἀνδρῶν ἡπεροπεύειν,
 Ὅς δὲ μάλ' ἡπεδαυδὸς κενὸν σιόοντα τελεῖων,
 Ἐκ τῷ δαιμονίῳ μορφῇ πέλεται πανάξιος.
 245 Καὶ γὰρ τὸ τοῦ μέμνην ἀνικελίοισιν, ἐρᾶσθαι,
 Καὶ μετὰ δὴ σαρκοῦ τελεῖν μένος. Ἐμπεδον ὥσπερ
 Ταῦτα δέοι, λοιβῇ καὶ κνίσῃ πάντα δίδουσι.
 Ἐξ ἱερῶν καπνῶν γὰρ ἐς ἡέρα πυλὸν ἰόντα
 Αἰ σικαὶ ἐξέρχονται Ζοφεροῖς εἰρύσσαι,
 250 Ὅν δέμας ἀμφιέσσαντ', ἄτε φάρεα δαιδαλέοντα,
 Ἡδ' ὡς εἶρα καλὰ, λινόε τε λεπτὸν ἄωτον.
 Νηὸν δ' ὑφορβῶν σκυοειδέα φάσματα πολλὰ
 Ἀντὶ δ' ἀληθείης τὸν δ' ἡέρα δύντες ἔχουσιν.
 Τῶνεκα καὶ μύρμηκος ἐκεῖ χρήσει γε θυλήης,
 255 Ἀλλὰ γε καὶ ὕδωρ, πέσκη δ' ἄμμι, ἡδὲ τε καρπῶς
 Αἰτίσει, καὶ πάντ' ὅσα φέρει γαῖα τήνῃ.
 Ὅφρα γε φαντασίῃ μὲν μερόπτεσι φασίην.
 Ἡδ' ὅτε τεχνάτων μορφῶς κατὰ θυμὸν ὁρώμεν,
 Καὶ ἀλλοίῃ δ' αὐτοῖσι δοκίμεν δ' παρεῖσι.
 260 Τὸς καὶ ἀντιπάλαιος ἐν ἀναμάσσει εἶδος
 Μυσιπύλων· τὸ κεν οἷσι πρόσω πᾶσιν ἀμφιτίθῃται,
 Μορφῶς τ' εἰδῶν, οἷσιν σθένος ἔσται ἔνεσιν.
 Ὅμβρον μὲν χεῦν δῆθεν πολλὴν, ἀδὲ τ' ἀληθῆ,
 Πυρκαϊὴν τελέων χιόνος κρυερῆς πανομοῖον,
 265 Ἰχθυὸν δ' εὐτε διδῶν ὁρώμεν μόνον, ὅτι πᾶσαδαι,
 Χρυσόν τ' αἰγλήεντα κακῆς πενίης συντρέξον.
 Ἀλλὰ καὶ ὕληντα μιμνήσκοντες ἔργα, τελεῖται
 Ἀσπρά, καὶ θαλάμους, καὶ εὐδένδρους πλαταμώντας,
 Καὶ ἄσπερα σιόοντα, καὶ ἡ βροτῶν ἔτρεφε πάτην,
 270 Ρήγεα δ' ἀνθεμένοντα, τάπερ βροτοὶ ἐκτελέουσιν,
 Δαίμοσιν αἰμοβόροις σκυοειδέα πάντα φέροντα.
 Τὸς καὶ νυκτιπόροι ἡδὲ κνώσασιν ὁρώμεν.
 Ἀλλὰ πολυπλανέος τὰς δαίμονος ἀντιθέων τε,
 Καὶ δισσεβῶν μερόπων ἔργων τὸς μαροδρῆσκων.
 275 Ἀλλὰ γε τίποτε παρ' ὅ, ὅτι βυλόμενος τρομέσθαι
 Οὐρανίονα Θεόν, δεδαυδὸς κρυεροῦ δράκοντος
 Ἰσχυρὸν νεοροτάτην, καὶ ἀγνοήσις κενότητας,
 Κεῖθι μοι ἐξ ὁφρὸν γυάλου; κῆρης ἀγίης γὰρ
 Εἴ γων παρθενομῆς ἀπὸ σαπτοτάτης κεν ἴσσης,
 280 Δαίμονες ὡς μάλα πᾶγχυ ἀνάλαιδες ὡς πέλασιν.
 Πᾶρ γὰρ τῇδε δέδορκα περισσόντος, Φολιδωτὸν,
 Ἀσπράτα Φυσιόωντα, πελώριον, αἰνοδράκοντα,
 Ἀλλ' ὅδ' ὡς κώνωτος ἔχεν μένος ἐτιδανόο.
 Εἴ γων παρθενομῆς ἀπὸ σεμνοτάτης τὸν ἀντακτα
 285 Εὐχόμενον μάλα πολλὰ, ἀληθῆ δ' ἔποτε³ δρώοντα.
 Ἀλλὰ τῶσιν κεν ἔφιν μὲν ποσὶ κάββαλε κῆρη.
 Ὡς πόποι, ὁ κρείων δὲ πολυπλανέων εἰδῶν
 Θηλυτέρης θυρεῶν ἀπεχάζετο ἐνδοθὶ βαίνειν,
 Ἐκπᾶλως τρομέων· δὲ φάσμασι τοσαυτοῖσιν
 290 Κεκλόμενος, τὰ θυρεῖτρα βαλεῖν ἂν ἴσχυσε κῆρης.
 Ὅς πάντων δοκῶν κρατεῖν ὑπεδάμνατο κῆρη.
 Ὅς γαίην κλονέειν ἐθέλων ὑποείχε γυναικί.
 Ὅς πολυμέμερον ἦτορ ἔχων δ' κάββαλε κῆρη.
 Ὅς Ζαβόροιο λέοντος ὁμῶς βωρεῖν γε νομίζων,
 295 Καὶ πάντας φοβέειν, κώνωψ ἄτε ἐν προδρόμοις

Quae totum fulgore locum replebat: amictus
 Par ornatus erat: seque illo terra movente
 Contremuit: multi folio, velut apta caterva,
 Scutiferi adstabant, et humi fixa ora tenentes.
 Ille locum illustrans totum, seu Numen Olympo,
 Sideribus fulgens, terrae vim frugibus indens,
 Omniaque effingens divinâ condita dextrâ,
 240 Cum superis, summoque audet contendere Rege.
 Hinc etenim putat humanas illudere mentes,
 Sed vanas potius producit debiles umbras,
 Ex quo spirituum species dissolvitur omnis.
 (Scilicet id curat vilissima turba, videri,
 Corporeaue suas sub imagine promere vires.)
 Firmiter ut vero liget haec, libamina praesent
 Nidoreque: etenim e sacris qui multus in auras
 It vapor, hunc umbrae prensantque trabuntque sibique
 250 Circumdant, multo seu pallia texta labore,
 Aut pulcras lanas, aut tenuia vellera lini;
 Multaque sublimes divum referentia sedes
 Pro veris simulacra gerunt, solo aëre cinctae.
 Propterea formicae etiam libaminis illic
 Indiget, atque undas, fructusque, et vellera lanæ
 255 Postulat, et quaevis alim: tellure creantur,
 Ve species tantum vanas mortalibus edat.
 Ac veluti functorum animo simulacra videntes,
 Interdum adfari longinquos voce videmur,
 Sic etiam e sacris sibi formas exprimit hostis
 260 Rebus, easque suis satagit circumdare cunctis,
 Atque Idolorum, quæ vis est nulla, figuris.
 Hinc multos fundit, fidos tamen, aethere nimbos,
 Quaeque nives referunt gelidas, incendia miscet,
 Quosque oculis videas pisces, non gutture gustes
 265 Dat, nitidumque aurum sed cui comes improba egestas.
 Materie solidos imitans sed et ipse labores,
 Oppidaque, et phalamos, et confita littora plantis
 Efficit, umbriferumque nemus, patriosque penates,
 Quaeque homines formant, diversi strata coloris,
 270 Omnia sanguivori fingunt quæ daemonibus umbris.
 Talia conspiciunt pressi gravitate soporis
 Noctivagi: verum peragit vaser omnia daemon,
 Genisque inimica Deo, cultuque obstricta nefando.
 Quid tamen haec doleo, quum iam caeleste vereri
 275 Ipse volens animo Numen, dirique draconis
 Infrahas vires, fastumque edoctus inanem,
 Vique tamen tenebris iaceam demersus in imis?
 Ipse etenim novi veneranda ex virgine Iussa,
 Nullam daemonibus virtutem prorsus inesse;
 280 Squamigerumque, ipsa vidi monstrante, sagacem,
 Grandia spirantem, immanem, horrendumque draco-
 At nedum culeis monstrantem robora vilis. (nem,
 Quin etiam, dum multa mihi promitteret olim
 Tartareus princeps, ducit fido ore loquutum
 285 Virgo, quæ tantum pede contudit una colubrum.
 Papae! Idolorum fallacia monstra gubernans
 Virginis abstinuit clausos penetrare penates,
 Mirifice trepidans: qui tantis imperat umbris,
 Virginis angustum baud potuit perfringere limen:
 290 Qui cunctis dare iura putat, femella subegit:
 Qui terram quassare solet, sub virgine cessit:
 Multa movet qui corde, puellae est viribus impar:
 Qui putat horribilis mugire leonis adinftar,
 295 Et cunctos terrere, culex velut ante puellas

Lu-

(1) Ibid. pag. 301. οὕτω καὶ ὁ δαίμων τῶν ἀφαιρούμενων αὐτῶν τῶν
 μορφῶν ἀντιπυλόμενος, ἰσχυρὸς τε, καὶ τοῖς αὐτοῖς περιεσθῆναι, κ. λ.

(2) In Cod. δυσσεβῶν.

(3) Ms. habet δρώοντα.

Παίξετο θηλυτέρη. Περσὼν δὲ γὰρ λίπον ἔδασ
 Εἴως Ἀντιοχουπόλεως ἱ Συρίας μέγα ἔστυ.
 Θαύματα πολλὰ τελέων τέχνης μαγικῆς ὑπὸ δεινῆς,
 Τοῖς μὲν ἔρωτος ἄκος παρέχων, τοῖς δὲ φθόνου αὐτὸς,
 300 Καὶ ζήλου συγερῶ, κακίης δ' ἥσ' ἀπὸ μέρμελεν.
 Εἴδα τις Ἀγλαΐδης ἐρατὸς μάλα λισσόμενός με,
 Εὐτ' ἄλλοι πολλὰς, γενάζετο εἵνεκα κέρης
 Τύχης ἱεσίνης, ὅπως φιλότῳ μίγῃ.
 Εἴθεν ἐμοὶ δαίμων ἦ πρώτως ἀπατήλως ὤφθη.
 305 Καὶ γὰρ ὅσων σιχέων ἦρχον, περὶ παρθένον ἀγνήν
 Ἥλθον ἀλλοιδεῖσαι, ἀνήνυτο ὡς ἐνέοντο.
 Ἀλλὰ καὶ Ἀγλαΐδην ἐπαμύνορα δειξέειν ἔειπον
 Πίστις παρθευικῆς, ἥδ' ἀδρανεία μιν ἔθηκεν.
 Πολλὰς δ' Ἀγλαΐδας αὐτῆς νύκτας ἔχοντος,
 310 Μαγγανίας δ' ἐμέθεν, ὅς νείκεα ἀντιβίβω,
 Εἴτ' ἐπὶ ἐσδομάδας, καὶ ἄλλας τρεῖς μετὰ ταύτας
 Δαιμονίης γε φάλαγγος ἀγὼς σὺν εἰσὶν ὀπηδοῖς
 Ἡλῦθε παρθευικῆς ἐναντίβιον πελεμίζων.
 Οὐ γὰρ μὲνον ἔως νέον Ἀγλαΐδην ἐδάμαζεν,
 315 Ἀλλ' ἄρα καὶ κραδίης ἐμέθεν ψαύσεν μενεαίνων.
 Θάμβος δ' ἦν ὁράων τόσσων εἴχας ἀντιπαλάμνων
 Κέρης δαιμονίων εὐχῶν ὕπο, σὺν τε δράκοντι.
 Οὐδὲ γὰρ ἡμέτερον Ἰβελίαν πόθον εἶχε χαράξαι,
 Καίπερ πολλὰ μάλ' αἰνὰ κατ' ἡμῶν πελεμίζας.
 320 Τῷδε γὰρ ὧδ' ἔρευν, εἰ σοὶ τόσσον κράτος ἐστὶ,
 Λωφῆσαι ἔως πρᾶπιδων ἀπὸ ἡμετέρων,
 Ὅφρα καὶ μαψιδίως τόσ' ἄλγεα μῆτι πάθωμεν.
 Καὶ δὴ μευ κλύοντες ἔφη ἀετὶ ἡ μεδόντι
 Μαχλοσύνης ῥέζειν ἄπαρ ἔννεπον· δε δ' ἐτέλεσε
 325 Πολλὰ μάλ', ὅδε τι τῶνδε παροίτερον ἦνυσεν ἔργον.
 Δεῖξε δὲ κοιρανίων, σθεναρτέρη δὲτι φύσις γε
 Ἀνδρομένη τέλειται πάντων συγερῶν Βελιήρων.
 Ἀλλὰ φύσιν ἀνέρος κεν ὅτ' ἀκμάζουσιν ἐφεύροι,
 Δὴ τότε δὴ μεγάλα φρονέων βρενθύεται ἦτορ,
 330 Οὐκ ἐνὶ δὴ μερόπων ὁρῶν βιοτήσιον ἄνθος,
 Ἀλλ' αὐτῶ σφετέρῳ ἐπὶ κάρτει κῆδος ἀνάπτει.
 Εὐτέ τις ἡπεθανός, καὶ ἀμφιγύνης πολεμίζει
 Ἰππῶ ἐφεζόμενος εὐ εἰδότες θούριδος ἀλκῆς,
 Αὐτῶ οἱ μέγα κῆδος ἐπαρτήσας μάλα χαίρει.
 335 Ἀρχομένοις νέοις γὰρ ὅταν φιλότῳ ἐπαίξῃ,
 Εὐτε πυρὸς φλογερῶ σφειδανότερος ἀτμὸς ἀέρῃ.
 Ἦν δ' αὖ μοι μέγατον καὶ ἀντιβίων μέγα νείκος,
 Αὐτοὶ δ' ἀλλήλοισιν ἐπὶ δὴρὸν πολέμιζον.
 Καὶ τότε ἀπαρτήροισιν ἐγὼν ἐπέεσι δράκοντα
 340 Εἴνεπον· ὅτι γε θάσσον ἔδον ἀπολεῖ μέγα κῆδος.
 Ὅς δ' ἐπ' ἀναυδὸς ἔμιμνεν ἔην ὁρῶν κακότητα.
 Πολλὰ δὲ μιν κλονέων μεγάλ' ἦπυσεν· δε δὲ ἔκκλος
 Ἡλῖε γινώσκων ὅς μετὸν σθένος, ἥδ' ἀμενηνός.
 Καὶ ποτὲ τοῖον ἔτευξε, τὸν Ἀγλαΐδην ἀπατήσας,
 345 Ἡ γὰρ παρθευικῆς, καὶ αἶψα δόλος γε φαάνθη.
 Οὐ γὰρ ἱεσίνης σερπτῆς μελέεσσιν ἔθηκεν.
 Εἴθεν ἐγὼ τὰ ἔκαστα μαθὼν συγέειπον ὅφιν γε.
 Δὴ τότε καὶ ψογερῶν μερόπων ἀρχὸν μεταβάλλει,
 Κάλλος ὅμοιον ἔχοντα σάφρονος ἱεσίνης.
 350 Ὅς δ' ἦλθ' Ἀγλαΐδα μάλα σχεδὸν, εἶπε γεγηθὼς,
 Χρύσειον εὐ μὲν κάλλος ἱεσίνης περιπέσσει.
 Ὅς δ' ὀνόμηνε κέρην, δαίμων φύγεν ὀνόμ' ἀκῆσας,
 Καὶ νῦν κεν Ἀγλαΐδης τρομέων, τάχος ὤλεσε θυμόν.

(1) Quae heic innuuntur tantum Cypriani apud Antiochenos magicae operationes, eas pluribus verbis persequitur editio pag. 305.

(2) Ms. πρώτος.

(3) Aglaidae nimirum, & Cypriani. Ita vero legitur pag. 308. ἀλλ' οὐδὲ τὸν ἐπιδυμῶν ἡμῶν τριώνυμον ἡδονῶν δὲ διάβολος, καίπερ πολλὰς πυρασθεῖς ἐπιτηδύσας.

Luditur oñiolum. Persarum at littora linguens.
 Antiochi Syriae magnam proficiscor ad urbem:
 Multa ubi patriavi magicas miranda per artes,
 His zeli tribuens, illis medicamen amoris,
 Invidiaeque aliis, & quae caro curat iniqua.
 300 Heic proci Aglaidas quidam (quae plurima turba)
 Accessu supplex, cuiusdam captus amore,
 Nomine Iustinae, thalamo banc sibi iungier, orans.
 Daemonis hinc primum nobis innotuit astus.
 Irruit in castam nam tunc Hispana puellam
 305 Tota cohors, cui iura dabam, sed inanibus ausis
 Versa retro. Aglaidae patronum ostendit incertum
 Virginis alma fides, & inanes reddidit ausus.
 At vigil Aglaidas multas perducere noctes,
 Multa ego dum magice tento, cum daemone multa
 310 Considens: tandem hebdomadis bis quinque peractis
 Cum sociis cunctis Stygiae dux ipse phalangis
 Venit virgineo moturus praelia cordi.
 [Scilicet haud solum Aglaidam subiecit ephebum,
 Sed nostra iratus tetigit quoque corda Cupido]
 315 Mirum erat Inferni tantas spectare catervas
 Virginis edomitas votis, unaque draconem.
 Haud etenim nostrum potuit depellere amorem;
 Nil quamvis Belial in nos liquisset inausum.
 At tibi (sic aggressus ego) si tanta potestas,
 320 Fac amor e nostris abscedat, quaeso, medullis,
 Ne tantos frustra cogamur ferre dolores.
 Tunc Aquilam, Veneri qui praesidet, omnia dicta
 Me coram complere iubet: tentavis at ille
 325 Multa quidem, sed nil optato sine peregit.
 Hinc patuit, monstrante Deo, plus omnibus unam
 Inferni monstros naturam posse virilem:
 At si quando hominem florentem viribus ille
 Inveniat, tunc magna movens in corde superbit,
 330 Haud illum humanae florem ratus esse iuventae.
 Deque suo tantum tribuit sibi robore fumam.
 Vi forti qui vestus equo, bellique perito
 Bella gerat, mutilus tamen ipse, & claudus utrinque,
 Atque sibi magnum tribuens exfullet honorem.
 335 Namque ubi crescentes iuvenes fax carpit amoris,
 Ceu vapor ardentis vehemens attollitur ignis.
 Sed mihi cum Stygiis bellum fuit hostibus acre,
 Matuaque inter se miscebant praelia dudum.
 Tunc ego probrosa compellans voce draconem,
 340 En tua magna, inquam, subito ceu fumus in auras
 Fama peris. Propriam cernens obtinuit ille
 Nequitiam. Magnis implens clamoribus auras,
 Instabam misero, qui se virtute minorem
 Agnoscebat, tacitus convicia cuncta ferebat.
 345 Dein tale aggressus facinus, si fallere posset
 Aglaidam tentans, vanam pulcrumque puellam
 Illi deduxit: subito at comparuit astus:
 Nam nullos Iustae referebat virginis artus.
 Haec ego cuncta videns, serpenti dira precabar.
 Tunc pravorum hominum regem, sapientem habentem
 Iustinae similem formam, transmittit ad illum:
 350 Qui laetus, propius venienti talia dixit:
 Salve, Iustinae celebris forma aurea, salve.
 Nec plura: audito Iustinae nomine fugit
 Daemon, & Aglaidae mens protinus excidit omnis.
 Ipse

(4) Quum heic Aquilae nomine fornicationis daemonem indigitare videatur Eudocia, masculino genere effertendum in versione Latina existimavimus.

(5) Ms. δὲν ἱεσίνης.

(6) Ms. μέγας.

Ὁ φίλοι, αὐτὸς ἐγὼγε τελειομένησι παρήμην
 355 Τῇσι κακοῖσι φέρον, ἐγὼ κούρης πόθον οἶδα
 Εἴς Θεὸν ὑψιμέδοντα, ἀναλκίην τε δράκοντος,
 Δόχῃσιν σὺν κέρῳ καταδύμενος, ἔποτ' ἰαύω.
 Παρθευικῆς παρῶντι, γυνὴ δ' ἐξ ἀνδρὸς ἐτύχθη,
 Καὶ πτερβείας ὅρως ὥς δ' ἐν προδόμοισιν ἔβαινον,
 360 Φόβῳ μὲν ὤχετ' αἶσαν, ἔταρ πάλιν αὐτὸς ἔμμενον
 Κυπριανὸς μαγίῃσι πεπιθμένος ἐτιδανῶσιν.
 Οἶδα τὸν Ἀγλαΐδην τεύξας πετεῖνδον ἐγὼγε.
 Τ' ὤψε δ' ἐν τέλει κέρης ἔλθων ἐκάθητο.
 Ὅς δ' ἀπὸ φωτοφόροιο θυρῆς σερπτῆ βάλεν ὄμμα
 365 Παρθευικῆς, κείνη μὲν εὐπτερον ὤλεσεν ἄρην.
 Αὐτὸς δὲ πτόμοιο πύλας ἡμελλε κίχῃσαι,
 Κάμμορος ἐσθλός, εὐτ' ὄρυσεν ἄκρον ἐπ' αὐτὸν,
 Εἰ μὴ τόνδ' ἐλέησε καλὴ κέρη πινυτῶφρον,
 370 Ἡ καὶ παρφασίην ἀγαθὴν μυθήσατο τῷδε.
 Ὅφρα μετ' ἡσυχίης τρομέων Θεὸν οἶκαδε μίμω.
 Εἴ δ' αὐτὸν προδόμοιο τάχος χάξασθαι ἀνάγει.
 Οὐ νῦνος δ' ἔκ, ὅς ἄλλος, ἀνιερὸν δὲ τι ἄλλο
 Δάμνατο παρθευικῆς· ὅς γὰρ κακὰ μυρία τῇδε
 375 Ὄρως κακοῖσι δαίμων· τοκέες δ' ἄρ' ἐκείνης,
 Ἰητρῶν βίβοιο παραιφάμενων τέλος εἶναι,
 Μύροντ' ἡ δ' ἀγόμενον, ἐμοὶ φίλοι καὶ γενετήρες,
 Οὕτω μάρτυρην ἐστὶ τέλος θανάτοιο ἐπισπείν,
 380 Ἀλλ' ἄλλος κραδίης γε πάρεσθαι μοι, καὶ μελέων δὲ,
 Εὐτε δ' ἀπ' ἡρόφιν πυρὸς ἀτμὸς τις ἐπελθὼν
 Σμύχῃ ἐμείο δέμας· καὶ ἄλλα δὲ πῶλ' ἐπὶ τοῖσιν
 Παρθένοι ἡγήσαιο κατ' ἄψα χεῖρας ἄμμε·
 385 Ἡ δὲ γε Χριστοφῶρ σαυρὸν κατενῆρατο κείνῃ
 Ἰα πολυπλανέος κακοδαίμονος ἀντιπαλάμνω.
 Ἀλλ' ὅτε οἱ γενετήρας ἐπισπῆσας κακὰ ἔργα,
 390 Πῶσα μὲν κτείνας, καὶ βουκόλια, καὶ ὄρησας,
 Αἶψα δὲ παρθευικῆς κείνων παρῶντι νύμφῃ,
 Μὴ ἀχθῶσθ' ἐπὶ τοῖσιν, ἐπὶ τυττοῖς δὲ γάνυσθαι,
 Ὅττι κεν εὐλογέοντος ἀκηράτης ἔσπετα εἶναι.
 395 Μνηστὴρ κέρης γὰρ ὀμώλακος καὶ λάθων αἶνος,
 Αἰζῶν δ' ἐκείλεον ὅσον τάχος ἐγγυαλίξαι
 Παρθευικῆς ἀροῖσιν ἀληθέειν· ἀλλὰ νεήνις
 Σταυρὸν Χριστοφῶρ σθένος ἐκ τοκέων νόον ἦκεν.
 400 Ἀλλ' ὅτε καὶ δῆμον μαλερὸν λοιμὸν κατέπεμψε.
 Δαίμων, καὶ χερσὶν γὰρ περιεπύκνωσεν ἔθηκεν,
 405 Μὴ πρὶν λωφῆσαι κῆτος ἀσχετον, ἀχρεῖ ἱεσίνην
 Εἰς λέχος Ἀγλαΐδης ἀγάγοι τάχος, ἡ θέμις ἐστίν.
 Ἀλλὰ βῶν δῆμον, Χρῆσθ' κατέπαυσε γέρας
 Εὐχολῆς ἀσκήσας, καὶ ἀσπὸς ἦλασε λοιμὸν.
 410 Εἴθεν τειρηνθέντες ὅσοι πάλιν ἀμφινέμονται,
 400 Χρῆσθ' μὲν κῆδαινον, ἐμοὶ λάβῃν δ' ἐπέχεον.
 Ὅς κείνης πόλεως ὀλοφύδιον ἀνδρὰ πέλοντα·
 Εἰπάλλω δὲ με πάντες ἀπέσυγον· αὐτὰρ ἐγὼγε
 415 Ἡ ἰὸν αἰδόμενος τῆς, πολυήτας ἔμ' ἄμφο.
 Τ' ἔσπετον δ' ὁρῶν σαυρὸν μένος ὅσα ἔργα,
 405 Εἴν φρεσὶ τῷτο νύμφῃ, κακῶ δὲ τε δαίμονι φάσκον·
 Ὄμμοι ὀλοφύδιον ἔρως, ὅλων δωτῆρ ἀφελῶν,
 Δυσσεβείας γυμνασίων, ψυχὴν τί μεν ὧδ' ἀπάτησας,
 Οὐτιδανός ἐκ ἀπικῶν ἔδον, ὥς οἶδα καὶ αὐτὸς;
 410 Εἰ γὰρ σε κρατερῶς μὲνον σκῆθ' ὧδε δαμάζει
 Ἀγλαΐδης Θεοῖο, τί ῥέζειν ὀπτόταν ἔλθοι;
 Εἰ Χρῆσθ' κλῆρον τρομέεις, τότε τίποτε τελευτῆς,
 Εὐτε τὰς πρῆξις, καὶ ὅλα ἔργα μετέλθοι;
 415 Εἰ σκόλοπος θείῃ σε μένος τόσσον γε χαλῆπτοι,
 Αὐτοῦ κεν παρῶντος ὅπῃ εἴθην ἔχνη δῆσαι;
 Εἰ σφρηγῆς σε ἔλαλκεν, ἄρ' ἐκ παλάμης τόνδ' ἔκεινε
 Πῶς δύνασαι κρατερῆς μέροτος ῥύσασθαι ἀνάγκης;
 Οὐδὲ γὰρ, οὐδὲ φάλαγγα τόσῃν λάχες, ὥς κεν ἀμύναι.
 Ἀρτί· πολυπλανέος τέχνης σὺ εἰμ' ἐπίτρωρ.

Ipse ego, dum fierent molimina talia fraudum,
 Ipse aderam, socii; mihi virginis ardor in alia
 355 Regnantem Dominum, atque ignavia visa draconis.
 Namque ibam adstanti iunctus, par ferre coactus
 Dedecus, & vigiles curas, nunc femina factus,
 Nunc volucris: sed prima domus vix limina inibam,
 360 Ficta recedebat species, Cyprianus & ipse
 Rursus eram, vana magiae confusus in arte.
 Aglaidam vidi, quum nostra protinus ales
 Factus ope, in summa consedit virginis aede;
 Ipsaque per nitidam speciem veneranda fenestram
 365 Perdidit obitu pennatam virgo volucrum.
 Mortis tunc adytum fuerat visurus apertum
 Infelix, veluti celsis stans ales in auris,
 Ni prudens, ac pulcra illum miserrata fuisset
 370 Virgo, bonis hominem monuit quae vocibus usa,
 Vi placidus maneatque domi, timeatque Tonantem;
 Nec mora, vestibulo gressus educere iussit.
 Nulli illam morbi, nulli domuere dolores,
 Non quaevis adversa: malis nam millibus illam
 375 Perfidus impetii daemon: maestique parentes,
 Quum medici vitae canerent accedere finem,
 Lugebant. Caris contra genitoribus illa,
 Nondum fatalem mihi fas attingere mortis
 380 Finem; sed quidam cordis, non corporis angit
 Me dolor, ac veluti vapor igneus aere missus,
 Hic mea membra cremat. Nova nos tunc addere primis
 Multa malis, castaeque artus cruciari puellae.
 Omnia Christifero signo tamen illa dolos,
 Atque reluctantis contundere tela draconis.
 385 Acumen tunc ipse novis vexare parentes
 Virginis, occidens mulos, armenta, gregesque.
 At illos dictis hortari nata benignis,
 Talibus baud doleant, tenui sed sorte fruuntur,
 Nam bene mox dicente Deo satis ampla futura.
 390 Virginis interea haud latuit gravis ira propinquos,
 Iusseruntque omnes iuveni cito tradere corpus
 Virgineum vera in connubia: sed Cruce, Christum
 Quae excepit, vires animo addidit illa parentum.
 Tum vero immittens populo contagia daemon
 395 Finitimis responsa dedit, non ante furentem
 Posse iram exstingui, donec Iustina trabatur
 Illico in Aglaidae thalamum: sic postere iura.
 Sed populi voces sanctis ancilla Tonantis
 Sedavit precibus, pestemque ex urbe fugavit.
 400 Talibus edocsi cives ad sidera Christum
 Tollébant, ac me cuncti velut illius urbis
 Exitium probris cumulabant millibus unum,
 Dirisque urgebant odiis: hinc ora pudore
 405 Suffusus, simul adfines, civesque verebar.
 Ipse crucis tandem vires, portentaque cernens,
 Idque animo versans, his adfor daemona dictis:
 Hec fasale genus, tantum largior iniqui,
 Nequitiae baratrum, cur menti ficta dedisti
 410 Verba meae, imbellem te nostens ipse, pigrumque?
 Si te immortalis vincit tam fortiter umbra
 Sola Dei, quidnam facies, quum veneris ipse?
 Si Christi metuis nomen, quo denique pacto
 Sustineas ipsum, tua quum mala puniet acta?
 415 Si potis est sancti ligni te frangere virtus,
 Adventante ipso, tua ubi vestigia figes?
 Si te signa fugant, poteris tunc quomodo forti
 Illius dextra captas educere gentes?
 Haud etenim, haud tibi tanta cohors, qua obsistere posses,
 Obtigit. Errorum plenas iam funditus artes,
 Et

Καὶ σὺ φαντασίην μὲν ἐπίσταμαι, οἶδά σε νοῦν.
 420 Μαψίδιον δὲ μόνον καὶ ἐπημέλιον σὺ δῶρον.
 Οὐτε τῇ βουλῇ παρῇ, ἢ μήτις ἀρίστη.
 Ἀτρεκέδ' ἔδ' ἐν ἐσιν, ὅπερ Θεὸς ἅντα τελεῖται.
 Φάσμα δ' εἰς μόνον, καὶ ἀχλύϊ πάντα ἔκτα.
 Ὡς αἰσῶς ἡμετέρην κραδίην, καὶ ἐλπίδα πάμπαν,
 425 Καὶ λογικῶν πραπίδων πολυμέμερον ἡλκας ἐσόν.
 Αὐτὰρ ἐμὴν βιοτήν κακὴν κατεδάψας δεινῇ,
 Καὶ φύσιν, ἥνπερ ἐγὼ λάχον, ὥλεσας ἐγμαιοῖσι.
 Ἡλίκον ἐκπύγλωσ φρένας ἐκ σέο ἡπεροπυγεί.
 Ἀφρων, ὃ δισσεβὴς γενόμεν, σοὶ πάντ' ὥσπερ εἶπας.
 430 Μαψίδιος σοφίην δὲ μάθον, προτέρων δὲ τε βύβλας.
 Σοὶ δ' ἐπιπειθόμενος σερόμην κτεάνων τε καὶ ὕλκων.
 Σὺν πλάτῃ τοκέων δὲ καὶ ἀσθματος εὖνιν ἔθικας.
 Εἰ πτωχοὶ δὲ τόσα, ὃ κτεάνων φάγον ἄνδρες,
 Ὅσα διώλεσας αὐτὸς, ἀθέσμιε, νῦν τάχα τυτθὸν
 435 Εὐμενέτην Θεὸν εἶχον ἐπ' ἐλπωρῇσιν ἐμῇσιν.
 Οἶμοι τίπτε με τόσον ἐλυμήνω, κακοεργεῖ;
 Αἰνῶς τρύχομαι, ὥς ἀνίατα πείραθ' ὀρώμαι.
 Καὶ γὰρ δὴ νεκρὸς ἦν, δοκῆσθ' ἐν βίῳ.
 Πολλὸν δὲ κτεάνων ὠνησάμενος μάλα τύμβον,
 440 Πυθμένας ἄδ' ἔσθ' ἡμέσιν θανάτοιο πέρησα.
 Ἀλλὰ γέ μοι θέμις ἐστὶ Θεὸς θεράποντας ἀγαθὸς
 Διοσεύς, αὐτὰρ ὁμῶς καὶ εὐσεβείας μάλα φῶτας,
 Ὅφρ' ἐλέω οἴκῳ τε τύχῳ σπεττῇ δ' ἐπὶ παιδὶ
 Γ' ἡνία πισοτάτης μάλα Γ' ἐστίνης γε κύσταιμι,
 445 Ὅπως ἂν βιοτῆς ἐμῆθεν περὶ καλὰ νοήσοι.
 Φεῦγε Σατὰν δολομήτ', ἀθέσμιε, αἰνοτύραννε,
 Ἀτρεκίην συγέων, καὶ εὐσεβίην ἀφαιρῶν.
 Ὅς δὲ χολωσάμενος κρατερῶς κτανεῖν με ἐπόρυσεν,
 Πειρήθ' δ' ὅσον αὐτῷ ἦν ὀνέος, αὐτὸν δ' ἄλκιμα
 450 Ἐκ φάρυγγος με λαβὼν, ὥς δ' ἀκέραιος ἐπὶ παρῇ μοι,
 Οὐδέτι μιν θάνατον φυγέειν δόκεον, καὶ ἀλύξαι.
 Πισοτάτης κῆρας σημήϊον ἐς νόον ἔμην
 Σταυρὸς παμφανόωντος ἐπὶ ἡλυσθεν, ὅπερ ἐνίκα,
 Ἐφρασα δ' εὐχόμενος, κυδρῆς μεδέων Θεὸς κῆρας,
 455 Ἐλθ', ἐπαλέξῃσιν καὶ αὐτὴν χεῖρα τάνυσσας,
 Καὶ τύπον ἱερὸν ἐμῶς μελέεσσιν ἔθικας.
 Αὐτὰρ ὃ φεῦγε ὑπὸ σφιν ἄτ' ἐχθρῶσιν τις δίδως,
 Ἡπείλει χαλεπῶς δ' ἔγχεος κραδῶν κατ' ἐμεῖο.
 Καὶ τότ' ἐγὼ Χριστὸν λαβὼν σφρηγίδος ἐμῇν,
 460 Θάρσυνος ἦν μάστιγας, βῶτον θάμνα καὶ Θεὸν αὐτόν.
 Δὴ τότ' ἀλαστήρας προσέφωες θῆρ κακὸς βέλους
 Καζόμενος Χριστὸς σε πολὺ λυγρὸς ἔτι σώσει
 Ἡμετέρης παλάμης κεν, ἐπεὶ συγείει δισσεβῆας.
 Ἀρτί δὲ τυτθὸν ἀρήγει, ὅπως μετόπισθε δόλω γε
 465 Πότμῳ λευγαλέῳ σε παραπλάγξας ἀπολέσῃ.
 Εὐτε δὲ καλλείψῃ σε, τότ' εἴσθαι οἶά σε ῥέξω.
 Σὺ κράτος ἔμην ἀμερσας, ἐμὸς Χριστὸς γὰρ ὀπηδῶς
 Οὐδέχ' ἐνδονέως δῶο δ' ὥλεσας, ὡ κακὸς δαίμων,
 Πρώτῳ μὲν ἡμετέρην φίλιν καὶ αὐτὸς δὲ τε σωτὴρ
 470 Οὐ πάντως ὀνίησιν. Ἐγὼ δὲ τε τῶνδ' ἐσκακῶν
 Μύθων, αἰνοτάτως περιδείδιον, ὅττι με τοῖσι
 Ἡλεμῶς ἐπέεσσιν ἀταρτηροῖσι προσήδα.
 Ἐνθ' ὑμῖν, φίλοι ἄνδρες, ὅσοι ἐσθον ἴσε ἐμεῖο,
 Φημι ἐμὴν λυπρὴν βιοτήν, ὅφρ' εἰσαρῶντες
 475 Τεύξαιτ' ἐλθμοσύνην, καὶ ἐνέπειτ' εἰ μοι ἐνεσθῇ
 Χριστὸν μετὰ τῷ, εἰ ἐμὸς αἰὼς μετανοίῃ,
 Ἡδ' ἐπαλεξήσῃ μοι, ὅπως φύγω αἰνὰ κλέυθρα,
 Ὡς ἐδάμην τὸ πάρος. Πληθὺς δ' εἴως δ' ἔχε σιγὴν,
 479 Ὅψ' ἐμὸς δὲ μοί τις εἴπειε διαπρύσιον γε βούσας.

Ei fides teneo species, te expertus inierem.
Tu quidquid nobis largiris, inane fugaxque. 420
Haud tibi consilium certum, baud sententia recta;
Veraque nulla, Deum contra quae, stulte, laboras,
Sed tantum spectra, ac tenebris aequalia cuncta.
Per te cor periit nostrum, spesque excidit omnis,
Atque in mente gravis curarum concita moles. 425
Tu mihi nequitia vitam discindere prava;
Tu mihi naturam pessumdare fraudibus ausus.
Hec nimium incautam mentem malus abstulit error.
Impius, & stultus, tibi cedens omnia, fastus.
Doctrinam frustra didici, librosque priorum. 430
In te confusus, carui gazisque, bonisque;
Cumque opibus patriis, animae quoque parva ruina.
O utinam quae in te perierunt, perside, multa,
Haec ego pauperibus potius vescenda dedissem:
Fortē meis faustum votis modo Numen haberem. 435
Hei mihi! cur me adeo laesisti, pessime? magno
Conficior maerore, videns nescire medelam
Vulnera; nam rebar, quum vere mortuus essem,
Vivere, divitiisque parans mihi busta profusus,
Nec barathrum cernens, ipsum me morte peremi. 440
Sed mihi iam Christi famulos orare fideles,
Atque pios homines certum est, si forte malorum
Obtineam veniam: fidaeque accedere supplices
Iustinae, sanctis atque oscula figere plantis,
Ut mihi vivendi rationem cures bonestam. 445
Vade Satan fallax, exlex, & dire tyranne,
Aufuge, contempstor veri, pietatis & osor.
Tunc rabidus, mortemque minans in me irruit ille,
Viribus & quantis polles, me perdere tentat
Faucibus arripiens: aderat mihi nemo, nec ulla 450
Iam mortem vitare fuga me posse putabam:
Quum mentem subire meam fulgentia sanctae
Signa crucis, quae vincebat fidissima virgo,
Clamavique precans: Cluae Deus alma puellae,
Adsis, adfer opem: atque extendens illico dextram 455
Signa meis posui confidens ligna membris.
Tunc daemon retro fugit, velut acta sagitta,
Effuditque minas, atque in me spicula torfit.
At ego tunc Christi repletus robore signi
Audebam magis, atque magis, Numenque vocabam. 460
Tunc malefusa dolens emisit bellua tales
Ore sonos: Non te Christus vel multa precantem
Nostris eripiet manibus: namque odit iniquos.
Nunc paulisper opem tibi fert, ut postea fraude
Te circumducens fato male perdat acerbo. 465
Quum te desituer, quid agam tunc ipse videbis,
Imperii spreto nostri: me quippe sequutos
Haud recipit Christus: gemina tum denique flebis
Clade miser, mea perdidideris quum foedera, & ipse 470
Haud ultra Christus te iuverit. Haec ego dicta
Aure bibens, totus rigni formidine; namque
Addens probra minis, tumido responderat ore.
En vobis, gemitis nostros qui scitis, iniquae
Explicui vitae iam tempora, ut illa videntes 475
Vos tangat pietas, socii: vos dicite, Christum
An placare queam, meque audiat ipse dolentem;
Detque mihi horrendas, quae ante infestare novi,
Deseruisse vias. Heic omnis turba flebat,
Dum quidam clara tandem sic voce loquutus. 479

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

cod. xi. Continet hic vetustissimus Codex XVI. Gregorii Nazianzeni Orationes, & quidem hoc ordine.

I. p. 1. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου λόγος εἰς τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτήτα. Sancti patris nostri Gregorii Theologi Sermo in Pascha, & in tarditatem. Exstat in toties cit. edit. T. I. p. 673.

II. p. 3. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα β'. Eiusdem in sanctum Pascha Sermo II. lb. p. 676.

III. p. 22. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν. Eiusdem in novam Dominicam Sermo. Ibid. p. 697.

IV. p. 28. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Μακκαβαίων. Eiusdem in sanctos Maccabaeos. Ibid. p. 397.

V. p. 37. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανόν, ἐξ ἀγρῶ ἐπανήκοιτος μετὰ μίαν τῆς μνηστείας ἡμέραν. Eiusdem in martyrem Cyprianum, quum postbridie festi eius ex agro rediisset. Ibid. pag. 274.

VI. p. 47. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστήν. Eiusdem in Pentecosten. Ibid. pag. 705.

VII. pag. 58. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν βασιλεῖα, ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. Eiusdem in Gregorium fratrem Basilii, quum postquam Episcopus ordinatus fuerat, venisset. Ibid. p. 136.

VIII. p. 62. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης, καὶ εἰς τὸν πατέρα αὐτῷ σιωπῶντα ὅμοιοι γὰρ γενόμενοι ἐχαλαζώθησαν οἱ καρποί. Ὁ τοῖνον πατὴρ ἐνοῶν διὰ τὰς τῷ λαῷ ἀμαρτίας συμβῆναι τῆτο, ἐσίωπα. ὁ δὲ ἔτι παρὰ πληγῆς ἐπὶ τῷ λαῷ προτρέπει αὐτόν, φθόνῳ ἔσθαι πρὸς τὸν λαόν. Eiusdem in plagam grandinis, & ad patrem tacentem. Fruges enim iam maturae, grandine percussae fuerant. Hoc igitur ob populi peccata accidisse pater animadvertens, tacebat; filius vero, suadente plebe, patrem cohortatur, ut verba ad populum faciat. Ibid. p. 224.

IX. p. 76. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. Eiusdem de suis sermonibus, & in exaequatores. Ibid. p. 149.

X. p. 85. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια θεοφάνεια. Eiusdem in sanctam Christi Nativitatem. Ibid. p. 613.

XI. p. 95. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα. Eiusdem in sancta Lumina. Ibid. p. 624.

XII. p. 108. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. Eiusdem in sanctum Baptisma. Ibid. p. 637.

XIII. p. 142. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς βασιλεῖον ἐπισκοπὸν Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. Eiusdem Oratio funebris in Basilium Caesareae Cappadociae Episcopum. Ibid. p. 316.

XIV. p. 197. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ἐκατὸν πενήκοντα ἐπισκόπων παρουσίαν. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Oratio habita in praesentia cl. Episcoporum. Domine benedic. lb. p. 510.

XV. p. 215. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπισκοπὸν Ἀλεξανδρείας. Eiusdem in Athanasium Episcopum Alexandriae. Ibid. p. 373.

XVI. p. 237. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπρωχίας. Eiusdem de pauperum amore. Ibid. pag. 239. Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. perspicui, ac uncialis ferme characteris, cuius omnes Orationes praeter primam, initio recentiori manu suppletam, aureis sunt titulis exornatae. Constat fol. 263.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

Gregorii Theologi Orationes, & alia Opuscula. Nonni Explicatio fabularum, quarum meminit in nonnullis Orationibus idem Theologus.

IN prima pagina sequentes versus heroi. cod. xp. ei occurrunt, qui videntur in Christi sepulchrum exarati:

Ἐνθα Θεοῦ γόνος Χριστὸς μέγας ἐκτερείσθη.
 Ἀλλὰ δόμους πλῆθος ἀφ' ἑαυτοῦ ἐξαπατάει,
 Ἐγρεῖ ἐπικραλίδος, ἀνὰ τ' ἔδραμ' εἰς γενεήν.
 Hic magnus Dei filius Christus adservatus fuit;
 Sed ille domibus Erebi tenebrosos devassatis,
 Fortiter surrexit, & ad Genitorem sursum ascendit.

Εἰς τὸν αὐτὸν τάφον.
 Λάας ἐφ' ἑποτέ Χριστὸς ἐν γλυφίδεσσιν ἰαύσας,
 Καὶ κύμα λυσσέντα τυφώα ποσὶ πατήσας,
 Θῶκον ἐς ἱερὸν πατρίων ἀφ' ἑσθ' ἡλθεν.
 In idem sepulchrum.

Hic ille est lapis incisus, e quo Christus, quum obdormisset, Et rabidum canem Typhoeum pedibus calcasset,
 Ad paternum immortale solum ascendit.

In secunda pagina occurrit accuratissimus Index Orationum, quae in Codice continentur, earum titulos, & initia complectens, illos cinnabari, haec atramento exarata. Huic est titulus: Πίναξ ἀριθμὸς τῆς παρὰ τοῦ ποντίφους Tabula accurata praesentis libelli. In fine huius tabulae, tres descripti sunt circuli, in quibus character quidem minuto, sed satis perspicuo, lectorem monet calligraphus, quid sibi velint notulae quaedam, a scriptoribus in librorum margine ad indicanda loca, peculiare aliquid ac notatum dignum continentia, apponi solitae, quaeque in hoc Codice saepissime apparent; quarum prima Solem quodammodo exhibet, secunda Stellulam, tertia litteris Ω, quarta C.

exprimitur. Primae vim ita explicat: Τὸ ἥλιον τῆτο σημεῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ πατὴρ περὶ θεολογίας διαλέγεται, διὰ τὸ, ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς τὸν Θεὸν ἐνομάζεσθαι. Hoc solare signum in iis ponitur locis, in quibus de Theologia Pater disputat, quia sol iustitiae in Divinis scripturis Deus appellatur. Secundae vero: Ὁ ἀστέρις ἔσθ' ἐτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ θεολόγος περὶ τῆς ἐκείνου οἰκονομίας τοῦ μεγάλου καὶ Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν.

(1) Ita Ms. pro κατεδάψας, 2 κατεδάπτει.

(2) Ms. ὅς ἐστι.

(3) Ms. ὅτι.

ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διαλέγεται, διὰ τὸν φανέντα τοῖς μάγοις θεῖον ἄστέρα. *Hic asteriscus ponitur iis in locis, in quibus de adventu in carne magni Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi Theologus loquitur: idque ob divinam stellam, quae Magis apparuit. Tertiae hic: Τὸ σημεῖον τὸτο τὸ ὥρατον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ἡ φράσις πεκαλλόπιστα, ἢ τὸ νόημα ἐξήνδισται, ἢ ἡ ἀμφότερα ὑπεραίρεται. Hoc signum, quod significat speciosum, ponitur in iis locis, in quibus dictio ornatè procedit, aut sententia lepida, aut utrumque sublime est. Quartae tandem notulae haec adfertur explicatio: Τὸ σημεῖον τὸτο τέτακται, ἐν οἷς χωρίοις εὐρίσκεται ξένον τι, ἢ κατὰ δῶγμα, ἢ κατὰ ἰσορίαν, ἢ κατὰ φράσιν, ἢ κατὰ τι τοιούτων ὀφέλλον σημειωθῆναι τῷ ἀναγινώσκοντι. Signum hoc ponitur, ubi reperitur aliquid singulare, aut secundum doctrinam, aut secundum historiam, aut secundum phrasin, aut secundum quid simile, quod debeat a lectore adnotari. De his notulis aliquid etiam supra delibavimus in recensione Cod. xxiv. Plut. V, pag. 50.*

I. p. 3. Prima Oratio inscribitur: Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Θεολόγῳ λόγος εἰς τὸ ἔγιον πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi Oratio in sanctum Pascha, & in tarditatem. Inc. Ἀναστάσεως ἡμέρα. Def. εἰς τὴν ἐκείθεν ἀνάπαυσιν ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In edit. cit. Tom. I. p. 673. Huic Orationi, quemadmodum & reliquis sequentibus, quatuor iambici versus praecurrunt, ab eodem ut arbitror Codicis scriptore rubris exarati litteris, quos addita Latina versio, aliquando ad animum sublevandum metrica, publica donandos luce censuimus. En primi:*

Εἰ ζῇ τὰ νεκρὰ τῆς θορᾶς ἐφθαρμένῃς,
Εἴδειε Χριστὸς ἐν ταφῇ ἀνηγμένους.
Εἰ ζῇ δὲ καὶ νῦν εἰς ψυχὴν ἡμῶν λόγων,
Οὐ Γρηγόριος νῦν εὐφρῶς ἂν δεικνύοι.
*Si vivant vincti morte qui sunt mortui,
Ostendit sepulcro Christus resurgens.
Si autem vivat mens in animam sermonum veniens,
Gregorii mens satis belle demonstrat.*

II. p. 4. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἔνεκεν, καὶ αὐδῆς ἐπανόδου ἐκείθεν, διὰ τὴν τῷ πρεσβυτέρῳ χειροτονίαν· ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱεροσύνης ἐπάγγελμα, καὶ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον. *Eiusdem Apologeticus suae in Pontum fugae, posteaquam presbyter ordinatus fuisset, suiue Nazianzum reditus: in quo quae sacerdotis professio sit, & qualem Episcopum esse oporteat. Initium, & finem reliquarum Orationum adferre superfedebimus, in quam editionis paginam incidant, tantum, brevitatis gratia, indicantes. Haec igitur exstat l. c. p. 1. Versus huic praevii sunt:*

Τὸν ἄστικόν θόρυβον ἢ ἐγγὺν, πᾶτερ,
Εἰς Πόντον ἐκώλειε, ἀλλ' ἕως ἡμεῖς πάλιν,
Εκείθεν ἡμῖν ἄλβον ἢ Φαῦλον φέρων,
Τὸν νῦν κριτικὸν τῶν ἐπισκόπων λόγον.
*Graves in urbe non ferens turbas, Pater,
Recedis in Pontum, redis sed denuo;
Illinc opes, non vile quidpiam, ferens,
Sermonem, Episcopi statum qui iudicet.*

III. p. 27. Τῷ αὐτῷ πρὸς τὴν καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας ἐν τῷ πάσχα. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant in Paschate. Ibid. pag. 48. En versus:*

Τὰς εἰς τὰ καλὰ βλαπτικὰς ὑποθέσεις
Σοφῶς ἀναιρεῖς, τίςδε συνθεῖς τὸς λόγους,
Καὶ μακροσύνῃ πάντας ἀξίως, πᾶτερ,
Τὸς ὁξέως τρέχοντας εἰς ταῦτα κρίνεις.
*Rebus bonis adversa semper murmura
Docte refellis, interimque disputas,
Dignumque censet maximis vitum bonis,
Si curris anxie oris ad tui sonum.*

IV. p. 28. b. Τῷ αὐτῷ ἐπιτάφιος εἰς Καίσαριον τὸν ἴδιον ἀδελφόν. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Caesaris fratris sui. Ibid. p. 160. Versus sunt isti:*

Οὐ ζῶν ἀδελφὸς τὸν θανόντα δακρύων,
Τὸν νῦν μονῶδῃ καὶ τελευτήσας λόγον·
Εὐκότεροι δ' ἐν τῷ Θεῷ ζῶσι πλέον,
Ἀλλ' αὖτε κρύπτως γράφοντες ἀλλήλοις πάλιν.
*Vivens in orbe mortuum frater gemis,
Fundique lacrymas, loqui quum desinit.
Vtrique iunctim sed magis vivunt Deo,
Scribuntque laudis aequa carmina invicem.*

V. p. 37. b. Τῷ αὐτῷ ἐπιτάφιος εἰς τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Γοργονίαν. *Eiusdem Oratio funebris in laudem sororis suae Gorgoniae. Ibid. pag. 176. Hi sunt versus:*

Καὶ Γοργονίᾳ κεκμήνη τῇ συγγένῳ
Τὸ Γρηγόριον σὺν προσλαλεῖ, πᾶτερ, εἶμα.
Πλὴν τῷτο καινὸν, εἴγε μὴ γᾶττον πάλιν
Πρὸς αὐτὸν ἐξέκλυεν ἡ σύμπνοια λόγον.
*Etiā Gorgoniam, fratri quae iuncta iacet,
Tuum, Gregori Pater, os adloquitur.
At quid hoc novi est? illa = contra statim
Tuo consentiens apparuit sermoni.*

VI. p. 45. Τῷ αὐτῷ εἰρηνικὸς πρὸς ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν μοναζόντων. *Eiusdem Oratio prima de pace post reconciliationem monachorum. Ibid. p. 190.*

Εἴλασε μὲν τὴν γλῶτταν ἡ προθυμία,
Ἦν' ὥστε δ' εὐδῆς τῶν μοναζῶν τὴν εἰσιν
Τὰ τῷ λόγῳ σφίγματα τῷ προκαίμενῳ,
Μήπερ τι δεινὸν καὶ τὸ πᾶν ἔθνος πάδῃ.
*Linguam resolvit mentis alacritas,
Statimque divisos monachorum animos re-*

*vinxerunt
Propositi sermonis vincula;
Ne quid malorum omnis dein caetus ferat.*

VII. pag. 52. b. Τῷ αὐτῷ εἰρηνικὸς β' εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰσιν ἐποιήσαμεθα οἱ διὰδοχοί. *Eiusdem de Pace Oratio II. in concordiam, quam post seditionem unanimes ini-*

vimus. Ibid. p. 205.

Γδδ

(1) Ex Catalogo Biblioth. Caes. Cl. Neffeli T. I. p. 156. Cod. Lxxiv. habemus Philen Epigrammata iambica, sive hypotheses, in omnes S. Nazianzeni Orationes composuisse.

ad patrem tacentem ob plagam grandinis. Ibid. p. 224.

Οὐρανὸς· ἡ χάλαζα βίβεισα βρύχει,
Πλὴν τὸν μὲν ἐκ γῆς πάντα καρπὸν συντρίβει.
Ποιεῖ δὲ τὸν νῦν αἰθεροδρόμον λόγον
Πληγῆς πονηρᾶς ἀντιφάρμακον πόαν.
*Nimboso ab axe grando iacta mittitur,
Omnemque terrae dira fructum conterit.
At verba habet sursum pater volantis,
Totidem veluti isti grandini remedia.*

XIII. p. 73. Τῷ αὐτῷ ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα· ἐν ᾧ καὶ εἰς Νόνναν μητέρα παραμυθητικὸς· εἴρηται δὲ ὑπὸ παρασίτῳ Βασιλεῖ, εἰς ὃν καὶ τὸ προοίμιον ποιεῖται τὸ λόγῳ. *Eiusdem Oratio partim funebris in laudem patris sui mortui, partim consolatoria ad matrem Nonnam, habita praesentis Basilii, ad quem & principium Orationis spectat. Ib. p. 286.*

Εἰ σὺ μὲν ἦεις, καὶ σπορεύς, ἐν δακρύοις,
Λόγος δὲ τὸν φύσαντα μὴ θνήσκων, πᾶτερ,
Τί τῷτο ποιεῖς; ἀλλὰ πῶς φησι, ξένη,
Μητρὸς ποθεινῆς ἀμβλυῶ βρέμον πάθος;
*Si tu es filius, & pater est, quem luges,
Et scriptum est, non mori patrem Pater,
Quid tale agis? Sed quomodo, bespes, at?
Matris dilectae acerbum dolorem levem?*

XIV. p. 88. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν εἰσὶν καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰωλιανόν. *Eiusdem de suis sermonibus, & ad Iulianum tributorum exae-*

quationem. Ibid. p. 149.
Τὸν ἐξισωτὴν τῶν βασιλείων φέρων
Οὐ Γρηγόριος νῦν δεξιᾷ τῷ λόγῳ,
Καὶ τὴν φόβῳ τήνῃ μετριώτερος
Εὐσπλαγγχίας πλάσιγγας αὐτῷ ῥυθμίσας.
*Eum, tributa qui exigit regalia,
Dignatur hoc sermone Pastor alloqui
Ponens tributi mitiora pondera,
Clementiaque regulam illi dirigit.*

XV. p. 93. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς τὴν πολιτευομένην ἀγωνιῶντα, καὶ τὸν ἀρχόντα ὀργιζόμενον. *Eiusdem ad cives suos gravi timore percul-*

fos, & ad praefectum irascentem. Ib. p. 265.
Ἀρχόντες ἀργῇ, δέσμα τοῖς ἔχλοισ μέγα,
Μεῖζον δὲ καινὸν, εἴ τι ἐκ τῶτο εἴσας.
Γρηγόριος γὰρ εὐφρῶς τὰτα βλάπτων
Εὐκότερον ἔσας τὸν λόγον μέσον.
*Acerba Regis ira, civium timor,
Malumque maius, turba si quae nascitur
Tum Pastor aequa mente cuncta respicit,
Mediasque voces inter illos protulit.*

XVI. p. 98. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἀρχιεπίσκοπον Καίσαρειας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Basilii Magni Archiepiscopi Caesareae Cappadociae. Ibid. p. 316.*

Ζῆς μάλα σεμνὸς καὶ τελευτήσας, μάκαρ·
Οὐ σύνομος γὰρ αὐδῆς ἐψύχασέ σε
Μονοδίας ἐντεχνον ἰσχὺν ἐγχεας,
Ὡς πνεῦμα καὶ φῶς τῇ σκίᾳ τῷ λειψάνῳ.
*Vivis satis belle, quamvis mortuus, o beate,
Tuas enim cognatus te fusciasit ierum
Orationis miram vim effundens. (neri.
Quae fuit lux & spiritus in umbra iacenti ci-*

Praecedat in Codice huic Orationi sequens brevissima hypothesis: Οὐ προκείμενος οὗτος
H h z

Γδδ συνελθὼν εἰς δημοφθγγος βάσει
Τὸ χρίζον ἀντίφθεγμα τῆς ἐκκλησίας.
Οὐ Γρηγόριος νῦν τὸν σοφὸν τῶτον λόγον
Εἰρηνικὸν σύνδεσμον αὐτῇ δεικνύει.
*En convenit, parique voce concinis
Heistera iam sedata turba Ecclesiae,
Paterque vocis docta paucis munera,
Eique iutae vincla pacis detegit.*

VIII. p. 57. Τῷ αὐτῷ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα Γρηγόριον, συμπαρόντος αὐτῷ Βασιλείου, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασιμῶν. *Eiusdem Apologeticus ad patrem suum Gregorium, praesente Basilio Magno, quum Episcopus Sastimorum creatus est. Ibid. p. 142.*

Γδδ πατὴρ καὶ τέκνον, ἰδὲ καὶ λόγος
Ἦδ' αὖτε πρὸς αὐτὸν, ὥσπερ ἐν τόκῳ τέκος·
Εἴχην γὰρ ἀμφοῖν τὴν γονὴν τὴν σαρκίην,
Καὶ τὴν λογικὴν προσλαβὼν εὐτεχνίαν.
*En filius, paterque, dulcis in quoque
Vox ad patrem, germen velus de germine.
Decebat ambos carneo cum semine,
Et spiritu pares habere filios.*

IX. p. 59. Τῷ αὐτῷ ἀπολογητικὸς εἰς τὴν αὐτῆς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eisdem post reditum ex fuga. Ibid. p. 134.*

Οὐ δραπέτης ἔσας θάρρυντος λόγων,
Καὶ τὴν δικαστὴς τῆς φυγῆς οὐκ ἐκκλίνας·
Μεῖναι γὰρ ἐκ τῆς τῶν σοφῶν ταύτην λύραν,
Καὶ τὴν δυσχερεῖς τῇ πολιτείᾳ ψάφους.
*Qui fugerat servus stat audacter loquens,
Suae nec ora iudicis fugae times;
Manere enim haud decebat hanc doctam lyram,
Et turbidos in urbe clamorum sonos.*

X. p. 60. Τῷ αὐτῷ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφόν Βασιλείου ἐπιστάτη μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem ad Gregorium Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset. Ibid. p. 136.*

Εἴδειε Γρηγόριος ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ
Τὴν τῷ φίλῳ πρέπυσαν εἰς φίλον σχίσιν·
Τῷ γὰρ ἀδελφῷ τῷ Βασιλείῳ τάδε
Σοφῶς δι' αὐτὸν ὡς τροφὴν καταρτίει.
*Demonstrat hisce disputans sermonibus
Sodalis affectum decentem in alterum.
Haec enim Basilii fratris in gratiam
Sua sapientia, ut lectos cibos parat.*

XI. p. 63. Τῷ αὐτῷ εἰς ἑαυτὸν, καὶ εἰς τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem. Ibid. p. 145.*

Λαλεῖ πρὸς ἑνὸς ὁ σπορεύς πλὴν ἀγράφως,
Λαλεῖ δὲ καὶ παῖς τῷ σπορεῖ πλὴν ἐγγράφως,
Καὶ γίνεσθαι δὴ κρᾶσι ἀμφοῖν τις ξένῃ,
Λόγῳ σιωπῇ, καὶ σιγῇ αὐδῆς λόγος.
*Loquitur filio sine scripto genitor,
Loquitur scriptis genitori filius.
Inde ex utroque fit quaedam nova commixtio,
Taciti sermonis, & loquacis silentii.*

In calce huius Orationis quaedam a scriptore adiecta fuerunt, quae eiusdem videntur praeferre argumentum. Inc. Εἴκειν ἔτος ὁ λόγος εἰρησθῆναι. Def. ὡς ξένοι τὴν προσάσιον κατεδέξαμεθα.

XII. p. 65. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem*

λόγος μετὰ τὴν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐκδημίαν
τῷ Θεολόγῳ ἐν τῷ τάφῳ τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ
ἐξέφωνεν· διὰ ἐπιτάφιος ὠνομάσθη. Quae qui-
dem una est ex plurimis marginalibus no-
tulis, iis quidem non adspersandis, quibus
scripsit totum fere Codicem adpersit.

XVII. p. 125. Τὸ αὐτοῦ περὶ φιλοπρωχίας.
Eiusdem de pauperum amore. Ibid. p. 239.

Τράπεζαν ἀβρὰν καὶ πρυτανεῖον μέγα,
Τὸν δεῦρο σαφῶς ὀργανοῖς, πάτερ, λόγον,
Καὶ τοῖς φίλοις πένυσιν αὐτὸν ἐκδίδως,
Οἷς δὲ συναγγεῖν ἀξιοῖς τὴν εὐπρέπεια.
Convivium lautum, prytaneumque par,
Verba haec habens diserta construis, Pater,
Ipsamque caris nunc egenis dividis,
Quae condolare credis aequum divites.

XVIII. p. 136. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν μέγαν
Αἰγύπτιον. Eiusdem in Magnum Aitbanasium.
Ibid. p. 373.

Αἰγύπτιος, τάχα καὶ Ζῆς, καὶ Πυθίας,
Ὡς ὃ παρελθὼν τὸν βραχὺν τῶτον χρόνον·
Αἰγύπτιον γὰρ πανταχῶς σε δεικνύων
Ὁ Γρηγόριος νῦν τόνδε σοὶ πνεῖ τον λόγον.
Aitbanas, f. r. e vivis, & spiras adhuc, (sus;
Tamquam hoc breve tempus non praetergref-
Nam immortalem te ubique ostendens,
Talem tibi fundis sermonem Gregorius.
Hypothesis inc. Ὁ παρὼν λόγος καθαρὸν ἐστὶν
ἐγκωμιον. Des. Ἰππὸν κοσμήσας.

XIX. p. 146. b. Τὸ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν,
ἐξ ἀγρῶ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν ἡμέραν.
Eiusdem in S. Cyprianum, quum postredie
fessis eius ex agro redisset. Ibid. pag. 274.

Ὁ Κυπριανὸς πρὶν μὲν ἢν γόης μέγας,
Εὐσεβερὸν δὲ τῷ Θεῷ μέλιτων ἔνυκτος.
Ταύτης δὲ τῆς χάριτος ὡς ἔχων κέρον,
Καὶ μαρτυρικὸν δεικνύται ἥμαρ ζέον.
Cyprianus primum fuit praefigurator maxi-
mus.

Dein factus est Deo sacerdos optimus.
Cuius gratiae nesciens habere modum,
Sei, sum dedit hostiam urentem in testima-
nium.

Veribus succedit hypothesis, cuius initium:
Αὐτῶν Ναζιανζῶ. Finis: ἐγκώμιον προσεφώ-
νητον.

XX. p. 151. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀγίαν
Μακαβαίαν. Eiusdem in sanctos Maccabaeos.
Ibid. pag. 397.

Εὐσεβὲς Γρηγόριος ἐν τῷ νῦν λόγῳ,
Πᾶς δύναται νῦν ζωγραφεῖν πάντα χροῶ·
Μικρὴ γὰρ αὐτὴ ἐν ἡρακωμένῳ βλέπω
Τὴν παντοδραπὴν τῷ Θεῷ σεφανίτας.
Demonstrat hisce suavis dilis Pater,
Qui possit omnes mens colores pingere;
Parum enim abest, quin videam ut carbo-
nes accensos,

Hos omnes a Deo coronatos heroas.

XXI. p. 156. Τὸ αὐτὸ εἰς Ἡρόνην τὸν φι-
λόσοφον. Eiusdem in Heronem philosophum.
Ibid. pag. 409.

Αὐτῶν ἐξόριστον ἀθήσας, μάκαρ,
Εἰς τὴν κατ' αὐτὸν εὐτυχῶς ἀνηγμένον
Εἰς τὸ λόγῳ μάρτυρα μικρὸ δεικνύει,
Καὶ ζηλότυπον τινὰ τοῖς ἄλλοις ἴσον.

Exterminatum intuens virum, beate,
Redactum ad hunc per se statum feliciter,
Ostendens hoc Sermonem pacem martyrem,
Quemque aemulatur ceteri tradis modum.

XXII. p. 162. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν κατὰ πλὴν
πρὸς τὸς ἀπ' Αἰγύπτου ἀπαντήσαντας (in marg.
ἐπισημασμένας.) Eiusdem in appulsum, &
navigationem Episcoporum, qui profecti sunt
ab Aegypto. Ibid. pag. 424.

Ὁ μὲν Σολομὼν ἐν νύτῳ βασιλίδαν,
Σὺ δ' ἀνδρὸς ὅστις χύματι γλώττης, πάτερ,
Αἰτεῖν ἐσμὸν εὐσεβῶν Αἰγυπτίων,
Τὰ τῶν λόγων κρέματα θαυμάζοντά σοι.
Reginam ex Austro sibi accipit Salomon,
Tu vero, Pater, linguae ubertate retrahis
Immensam urbem priorum ex Aegypto,
Obdurefcentem ad tuae vocis sonum.

XXIII. p. 165. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ δογματικῶν,
καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθεῖς. Eiusdem
de dogmatibus, & constitutione Episcoporum
Oratio extemporanea Ibid. pag. 486.

Καὶ δογματικῶς, καὶ Θεῷ ἡμῶν γίνῃ,
Καὶ παιδαγωγίᾳ τῶν ἐπισκόπων, πάτερ·
Πολλὰς γὰρ ἂν ἔβλεπον αὐτὸς ἡ κτίσις,
Εἰ μὴ σὺ τὰς πρέποντας ἡκρίβως νόμις.
Et dogma praefiribis, Deique orator es,
Et institutor sis Episcopi, Pater;
Multos enim ex ipsis corrupisset mundus,
Nisi tu iustas praescripisses leges.

XXIV. p. 169. Τὸ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιαν
προδιὰ λέγει, ἡ δὲ εἰς πάντας περὶ Θεῷ διαλέγε-
σθαι, ἡ πάντοτε. Eiusdem adversus Eunomia-
nos disputationis proeludium, vel quod non
sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis
de Deo disputare. Ibid. pag. 529. & est pri-
ma de Theologia.

Εἰς πλὴν Εὐνομιαν ἡ σὴ σφοδρότης,
Καὶ τὸς ἀπ' αὐτῆς πάντας οἰκτρὸς δεικνύει·
Εἴργεις γὰρ αὐτὴς δογματικῶς ἀφρόνως,
Καὶ τὴν ἀναιδέα ψαλμικῶς ἀγχείς γνάθως.
Percussit Eunomium tuae vis eloquentiae,
Omnesque eius affectus miseros esse demon-
strat;

Nam insana eorum dogmata refellis,
Es impudentes maxillas, ut est in Psalmis,
constringis.

XXV. p. 172. Τὸ αὐτὸ περὶ Θεολογίας.
Eiusdem de Theologia. Ibid. p. 536. & est
secunda de Theologia.

Αὐτῶν, ὃ κατὰ τὸν, ὃ πάτερ, λέγεις·
Θεὸς γὰρ ἐν σοὶ, καὶ Θεὸς πλάκας φέρεις,
Καὶ δημαγωγίᾳ εὐφρῶς καὶ κοσμίως,
Εἰς πλὴν, ἀσθεῖς μουσικῶς αὐρας γνῶσθαι.
Caestria, non terrestria loqueris, Pater;
Deus enim in te est, Deique tabulas geris,
Et d. d. e ornateque gentes instruis,
Involutus aurae mysticae caligine.

XXVI. p. 183. Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς λόγος
πρὸς τὸς ἀπ' Αἰγύπτου ἀπαντήσαντας (in marg.
ἐπισημασμένας.) Eiusdem de Filio, Oratio prima. Ibid.
pag. 561. & est tertia de Theologia.

Τὴν τῷ λόγῳ γέννησιν ἡμῶν δεικνύων
Καὶ γνωσιμαχίᾳ, καὶ καλεῖς, πάτερ, ζῆνα·
Πρὸς γὰρ ἀπαθὴ καὶ ῥοῆς ὑπερτέραν
Τίς ἂν ὄλως πρὸς βλάψαν γενναῖον τέκος;
Verbi generationem nobis ostendens

Et

Et tecum pugnas, & ad aliena recarris,
Pater;
De re enim, quae nec passioni, nec corruptio-
ni subiacet.

Quis unquam iustum valeat problema edere?
XXVII. p. 190. Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς λόγος
β'. Eiusdem de Filio, Oratio II. Ibid. p. 577.
& est quarta de Theologia.

Πάλιν τὸν τῶν δογματικῶν τῇ κτίσει,
Καὶ τεκνοποιεῖς πᾶσαν αὐτῇ τὴν φύσιν·
Καὶ γὰρ ὁ πατὴρ ἀσφαλῆ σε δεικνύει,
Τὸ πνεύματος λαλῶντος, καὶ γράφει, πάτερ.
Rursus de Filio dogma doces creaturas,
Et in eo totam naturam efficit Filium;
Nam Pater ostendit esse certa,
Spiritu loquente, quae scribis, Pater.

XXVIII. p. 196. Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς ἀγίας
πνεύματος. Eiusdem de Spiritu Sancto. Ibid.
pag. 593. & est V. & ultima de Theologia.

Εἰς πλὴν μὲν ἂν φληναφῶς εἰς ὕδωρ, πάτερ,
Σὺ δ' εἰς τὸ σεπτὸν εὐφρῶς πνεῦμα γράφεις·
Καὶ γὰρ εἰ αὐτῷ ζωγραφῶ, καὶ δεικνύει
Κυρὸν ἄπερ φῆς, μὴ φύῃ νόθοις σίβας.
Graecus nugator in aquam scribat, Pater.
In Spiritum erudita scribis tu sacram.
Nam in se ille pingit, indicatque comprobans,
Quae dicis, indole haud dari cultum nobis.

XXIX. p. 205. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸ γενέ-
σθαι τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. Eiusdem in Nativitatem Domini, Dei,
ac Salvatoris nostri Iesu Christi. Ib. p. 613.

Αὐτῶν τε συστάσει τις εὐσεβίας μόνον,
Καὶ μὴδὲν ἀμφίβαλλε τὸ πρᾶγμα βλέπων.
Τὴν γὰρ φύσιν ἡμεῖς ὁ κτίσις λόγος
Σαρκὸς μετασχὼν, καὶ Θεὸς μέινει πάλιν.
Compesce membra homo unicum credens De-
um,
Et nihil dubites, quum rem ipsam videas.
Naturae enim coniunxit creator Verbum,
Carnis quidem particeps, & tamen manens
Deus.

XXX. p. 212. Τὸ αὐτὸ εἰς τὰ ἅγια φῶτα.
Eiusdem in sancta Lumina. Ibid. p. 624.

Γυμνὸν θεωρῶν τὸν Θεόν, καὶ δεσπότην,
Αὐτῶν τε, γυμνώσθαι παθὼν, καὶ δράμε·
Ὁ γὰρ ποταμὸς τὸ προκείμενον λόγῳ
Παντὸς μολυσμῶ τὰς ψυχὰς ἀποπλύνει.
Dominum videns, Deumque nudo corpore,
Nudare passionibus, venique homo;
Nam flumen istud, ore quod sancto effluit,
Mundae malis mentes virorum ab omnibus.

XXXI. p. 216. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα.
Eiusdem in sanctum Baptisma. Ibid. p. 637.

Ἰδὲ πάλιν βάπτισμα, καὶ φῶτος χάρις,
Δις γὰρ σε πεισθεῖς πρὸς τὸ καλὸν ὁρῶν.
Σὺ γὰρ πάλιν πλύνῃς, καὶ φῶς εἰσδέχῃ.
Καὶ τοῖς ἰσοχραίνουσι μὴ χροῦ πρακτέοις.
Baptisma denuo, atque lucis fusio,
Te enim secundum ad pulcra, credens, excito;
Ergo lavare rursus, & lucem excipe,
Nec sordidus utare mentis actibus.

XXXII. p. 233. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸ ἅγιον
πάσχα. Eiusdem in sanctum Pascha. Ib. p. 676.
Εἰς πνευστικὴν ἰδὲ τοῖς θανάτοις δευτέρα,
Νομμάτων ἔχουσα καὶ τέχνης βάθος·

Παρεῖχε γὰρ δὴ τὴν Εὐαγγελίαν τρίτην
Ὁ Γρηγόριος νῦν τῇ σικίᾳ πεπαιγμένης.
En altera est concessa vita mortuis,
Opus profundae mentis, atque dexterarum;
Nam tertiam Elisaei praecitavit,
Eo quod umbra cessaverit, Gregorius.
XXXIII. p. 243. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν κατὰ
τὴν κυριακὴν. Eiusdem in novam Dominicam.
Ibid. pag. 697.

Μάρμας ἀμολγαῖς εὐπαθῶν πρὶν δορεῶν,
Πανηγυρικῶς δεῦρο θηλάζει κρότους,
Καὶ τὸ χρόνον δεικνύει τὴν βασιλίδαν,
Ὡς πάσχα καινὸν, καὶ ψυχῶν ἑρμῶν.
Laetas Mamas mulgebat ante capreas,
Nunc debitos plausus, honoresque accipit,
Annique principem esse monstra hunc diem,
Qui Pascha, verque provebat nobis novum.

Animadvertendum est, quaedam circa ini-
tium Orationis omissa, in eius calce re-
stituta ab eadem manu fuisse.

XXXIV. p. 247. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγίαν
Πεντηκοστήν. Eiusdem in sanctam Pentecosten.
Ibid. p. 705.

Αὐτῶν δὲ ὁ νυνὶ συντεθεῖς, πάτερ, λόγος
Τὸ πανσόφῳ πνεύματος ἐγράφη δίχα·
Καὶ γὰρ ἕνα κρίνει σε τῶν ἀποστόλων
Γλώττης ἔξινος πνέοντα πυρφόρον μένος.
Non iste certe Sermo bene digestus, Pater,
Sine ope sapientissimi Spiritus scriptus fuit;
Vnum enim te declarat ex Apostolis
Igream vim spirantem ore mirabili.

XXXV. p. 252. Τὸ αὐτὸ περὶ εὐταξίας τῆς
ἐν ταῖς διαλέξεσι, καὶ ὅτι ὁ πάντοτε ἀνδρώπῳ, ὁ
δὲ πάντοτε καιρῷ τὸ διαλέγεσθαι περὶ Θεοῦ. E-
iusdem de moderatione in disputationibus ser-
vanda: & quod non sit cuiusvis hominis, nec
cuiusvis temporis de Deo disputare. Ib. p. 442.

Τὴν ἐκ λόγων ἀμύλλαν, ὡς χρὴ, σεμνύνων,
Εὐταξίας δόγματα δεσπάζεις, πάτερ·
Τὸ κόσμιον γὰρ πανταχῶς φίλον τῆς,
Καὶ τὴν ἐπιπρέπουσαν εὐαρμοσίαν.
In disputationibus, ut decet, gravitatem ser-
vans,

Moderationis leges statuis, Pater;
Vbi enim eam petis modestiam,
Et bene convenientem rebus aequitatem.
XXXVI. p. 261. Τὸ αὐτὸ κατὰ Ἀρειανὸν
& εἰς αὐτόν. Eiusdem adversus Arianos, &
de se ipso. Ibid. p. 431.

Αἰρειανοὶ τεφρῶσθε ληθύντες μάτην,
Τὴν γὰρ ὑμῶν ἐφλεξε κακοδοξίαν.
Ὁ Γρηγόριος νῦν ἀδρανὲς βλῆς τρέπον,
Ὁς κεραυνὸς εὐρ-θῆς τοῖς ἐκφύλοις.
Tabete Ariani, qui inepta funditis,
Nam vestram adusit impiam sententiam,
Vt levem stipulam Gregorius,
Qui vebemens est fulmen contra extraneos.
XXXVII. p. 266. Τὸ αὐτὸ εἰρηνικῶς τρίτος
λεχθεῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενεομένη τῷ
λαῷ φιλονεικίᾳ περὶ ἐπισκόπων τινῶν διαλεχθέν-
των πρὸς ἀλλήλους. Eiusdem de Pace Oratio
tertia, habita Constantinopoli, quum ob mu-
tuam quorundam Episcoporum contentionem,
plebs CP. in partes divisa, discordiae mor-
bo laboraret. Ibid. p. 213.

Iδὲ

Ἰδὲ τρίτον τίσιν εἰρήνης λόγον
 Ἡ δὲ διηγεῖται σφενδόνη τὴν δεσπότιν.
 Δι' ἧς τὸν ἐχθρὸν τῶν ψυχῶν κατασχύνει
 Λύσσει πᾶν βυειδὸς ὀρθοδοξίας.
 En tertium proponit Sermone pacis
 Volubilis funda Despotae,
 Cuius vi acta, hostem animarum pudore suf-
 fundit,
 Recte sentientem ab omni opprobrio libe-
 rans.

XXXVIII. pag. 271. Ἐπιστολὴ πρώτη πρὸς
 Κληδόνιον πρεσβύτερον κατὰ Ἀπολιναρίου. Ἐπι-
 stola prima ad Cleodonium presbyterum ad-
 versus Apollinarium. Inscr. Τῷ τιμιωτάτῳ &
 θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ & συμπρεσβυτέρῳ Κληδο-
 νίῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Perquam ho-
 norando, ac Deo carissimo fratri, & con-
 sacerdoti Cleodonio, Gregorius in Domino gau-
 dere. Ibid. p. 737.

Λάμβανε Κληδόνιε τὰς θείας πλάνας,
 Ἀς σοὶ Θεὸς πέποιθεν ἐγγεγραμμένας
 Τῷ δημιουργῷ τοῖς ἔργοις τῶν δακτύλων.
 Τῶν γὰρ παλαιῶν ἦν τὸν ἄδεν ἐνθάδε.
 Sume manu, Cleodoni, divinas tabulas,
 Quas tibi misit Deus, ab eo scriptas,
 Qui res creavit opere digitorum suorum;
 Nil enim novi in novo, quod non sit in ve-
 teri Testamento.

XXXIX. p. 274. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κλη-
 δόνιον δευτέρῃ ἐπιστολῇ. Eiusdem ad Cleodonium
 Epistola secunda. Ibid. p. 745.

Καὶ δευτέρῃ δέδεξο βραγχεὶς ὑψέθεν
 Τας δογματικὰς ἀσραπαὶς φρίδας τίως,
 Βέλτετε Κληδόνιε· καὶ γὰρ ὁ γράφων
 Εὐχεται μετ' ἀκμῆς γνωστὴν ἱερωσύνην.
 Excipe etiam secunda ex alto fulmina,
 Qui nuper dogmata borruisti fulgura,
 Optime Cleodoni: nam qui scribit,
 Magna cum vi effundit caelestes imbres.

XL. p. 276. b. Τῷ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, &
 πρὸς τὴν λέγοντα αὐτὸν ἐπιστομὴν τῆς καθέδρας
 Κωνσταντινουπόλεως. Eiusdem de se ipso, & ad
 eos, qui ipsum Cathedram Constantinopolita-
 nam adesse dicebant. Ibid. p. 464.

Ἐπισκοπὴς ἔργον σε πᾶς τις ἂν λέγοι,
 Τῆς δὲ ταπεινῆς, ἀλλὰ τῆς ὑπερτάτης.
 Καὶ γὰρ κατ' αὐτῶν ἐν λόγοις τῶν ἀφρόνων
 Ἀνῶθεν, δὲ κατωθεν ὠπλισθῆς, μάκαρ.
 Episcopatum te desiderare vel omnes dicant,
 Nec infimum quidem, sed sublimissimum.
 Sed tu contra insipientium sermones,
 Arma expedi caelestia, non terrestria, o Beate,
 XLI p. 280. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, ἐξ ἀγρῶ
 ἐπιστάνα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. Eiusdem de se
 ipso, quum post ea, quae a Maximo perpetrata
 fuerant, rursus in urbem rediisset. Ibid.
 pag. 472.

Ἀτῆς δὴν σὺ κἄν ἐπ' ἀγρῷ τι γράφοις,
 Οὐ γὰρ τόποι κρίνουν τὰς φύσεις, πάτερ.
 Οὐκοῦν σεαυτῷ προσλαλεῖς καὶ τοῖς φίλοις
 Τὸν πραγμάτων γέμοντα φανίζων βίον.
 Atque ibi omnis terra, quomodo rure scribas,
 Non enim ex locis dignoscuntur naturae.
 Igitur tecum ibi, cumque tuis conversaris
 amicis,

Plenam negotiis vitam fastidiens.
 XLII. p. 286. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ἐπί-
 σκοπῶν παρυσίαν. Eiusdem Oratio in praesentia
 cl. Episcoporum habita. Ibid. p. 510.
 Ἐπισκοπικὴν σεμνύνων παρυσίαν,
 Τὴν τῶν λόγων τράπεζαν εἰς μέσον τίθης.
 Καὶ γὰρ ἀγαθὸς ἐσιάτωρ εὐρέθης,
 Τὸ δογματικὸν, πάτερ, ἐκχέας πόμα.
 Episcoporum venerans praesentiam,
 Sermone grato lautam eis mensam instruis;
 Vere autem bonus convivator fuisti,
 Qui dogmatum, Pater, ingessisti pocula.

XLIII. p. 294. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουλιανὸν
 ἐκκλησιαστικὸς πρῶτος, & κατὰ Ἑλλήνων. Eiusdem
 contra Iulianum Invektiva prior, & adversus
 Ethnicos. Ibid. pag. 49.

Πολλοὶ μὲν εἰ σὺ πανταχῶς νικᾷς, πάτερ,
 Μόνον δὲ τῷ νῦν ἀκριβοῦς ἦν τῶν μένεις.
 Ἐχθρὸν γὰρ εἰς ἐν συνδραμῇ πάντα σῶμα,
 Καὶ τὸν συνητὸν τῷ Θεῷ καθυβρίσας.
 Vere multum ubique victor existis, Pater,
 In hoc tamen uno nunc longe minor es te ipso.
 Oportebat enim, ut omnes in unum linguae
 concurrerent.

Et Deo odiosum virum onerarent iniuriis.
 XLIV. p. 321. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουλιανὸν ἐκ-
 κλησιαστικὸς β'. & κατὰ Ἑλλήνων. Eiusdem in
 Iulianum Invektiva secunda, & contra Ethni-
 cos. Ibid. p. 109.

Ἰουλιανὸς ἐγκαλυπτέτω τρέμων,
 Καὶ δευτέρῃ γὰρ ἔσχεν ἰδὲ καιρίαν,
 Ὡς τοξότῃ βέλλοντος εὐστόχῳ ῥύμη
 Σοῦ, πάτερ, αὐτόν. Εἶδε δὲ τρίτην ἔδω.
 Tremens se abscondat Iulianus:
 En alteram excipit lethalem sagittam,
 More sagittarii, impetente redā
 Te, Pater, ipsum. Vinam & certiam iactas.

XLV. p. 333. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἥντιν τῷ
 εὐαγγελίῳ τὸ, Ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς λόγους
 τούτους, μετήνεν ἐκεῖθεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
 ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τῆς Ἰερου-
 σάλης. Eiusdem in dictum illud Evangelii, Quum
 consummasset Iesus hos sermones &c. Ib. p. 496.

Εὐαγγελικὰς δεῦρο θαλάσας βλέπων
 Χαλᾶς τὸν ἀπλὴν τῆς σαφηνείας βόλον,
 Ζωγρῶν δὲ τὸν νῦν τῶν ἀπορήτων, πάτερ,
 Τοὺς οὖν ἐρασάς ἐσιᾶς φιλοφρόνως.
 Evangelicum prope intuens mare,
 Iacis in illud clarae explanationis retia;
 Et mentes recreans arcanis, Pater,
 Tuos amicos convivaris dulciter.

XLVI. p. 339. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεκτάριον
 ἐπισκοπὸν Κωνσταντινουπόλεως. Eiusdem ad Ne-
 ctarium Episcopum Constantinopolitanum.

Στήριζε, Νεκτάριε, τὴν ἐκκλησίαν,
 Καὶ τὰ σίφη λίπαινε μὴ βόσκον μάτην.
 Ὁ Γρηγόριος γὰρ τοῦ Θεοῦ νοῦς ἐνθάδε
 Σοφῶς διασπᾷ τὰς βαρεῖς ταύτης λύκας.
 Adfis, Nectarie, ad firmitatem Ecclesiae,
 Relinque turbas Pastor non inutilis:
 Quandoquidem Gregorii mens edocia a Deo
 Sapienter dispergit infestos lupos Ecclesiae.

Oratio inc. Εἰκοὶ τὴν παρῶσαν ζῶν. Def.
 διὰ τῆς παρήσας αὐτῶν κατισχύσει. Εἰρημένον
 σε καὶ ὑπερευχόμενον ἡμῶν, ὁ Χριστὸς χαρίσαστο
 ταῖς

ταῖς αὐτοῦ ἐκκλησίαις τὸν κοινὸν προσάτην τῶν
 ἐκκλησιῶν. Quae quidem ultima verba post
 κατισχύσει defunt in cit. edit. p. 723.

XLVII. p. 340. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν χειροτο-
 νίαν Δοσίων. Eiusdem Oratio habita in ecclio-
 ne Eulalii Doatensium Episcopi. Ibid. p. 494.
 Θεσαυρὸν, Εὐλάλιε, δογμάτων βλέπων,
 Ἀρταζε μὴ ψήγματα & βόλους μόνον.
 Γρηγόριος γὰρ μὴ φθονῶν σοὶ τῆς τύχης
 Σοφῶδον εἰσένεγκεν αὐτὸν ἐνθάδε.
 Dogmatum thesaurum, Eulali, videns,
 Noliamenta, & frustra tantum carpere;
 Tuae enim non invidens fortunae Gregorius,
 In acerbum hic congestit sapientiam.

XLVIII. pag. 341. Τοῦ αὐτοῦ εἰς παρθένον
 παρναυτικὴν. Eiusdem ad Virginem exhortatio.
 Καλὸν μὲν ἀπλῶς πᾶσα γυνὴ παρθένος,
 Ἀλλ' ἢν ἂν αὐτὸς ἐμμελῶς ἀπαρτίσῃς,
 Ἐχέει τι πασῶν τῶν ἀδιδάκτων πλεόν,
 Ὡς νυμφαγωγὴ τῶν ψυχῶν τῶν ἀφθόνων.
 Certe quid praestans omnis virgo femina,
 Sed quam omnibus numeris absolutam red-
 didisti,

Ceteris illitteratis quid maius habet,
 O animarum incorruptarum ad sponsum de-
 ductor.

Inc. Παρθένη νύμφη Χριστοῦ. Def. Ἰδῆτε, καὶ
 μνηστὲς τοῖς ἄνω μυστηρίοις. Exstat inter Car-
 mina cit. edit. T. II. p. 299. In Codice ta-
 men licet adinstar solutae orationis scripta
 sit, tamen singuli versus punctis interpositis
 invicem distinguuntur.

IL. p. 342. b. Τῷ αὐτῷ πρὸς Εὐάγγριον μο-
 νάζοντα περὶ θεότητος, τινὰ τῶν ἀντιγράφων τῷ
 Νύκτι. Eiusdem ad Evagrium Monachum de
 Divinitate, quaedam ex exemplaribus Nyf-
 seni.

Εὐάγγριε θήραμα τῷ Γρηγόριῳ,
 Θεῶν γὰρ ἀμφίβληστρον ἐνθάδε πλέκων
 Ἀφώνον ἰχθύν τόνδε μικροῦ δεικνύου
 Τὴν τῶν λόγων δύναμιν ἐκπεπληγμένον.
 Evagrium piscatus est Gregorius;
 Nam dum divina hic nectit retia,
 Illum paze mutum piscem esse demonstrat
 Inretitum sermonum potentia.

Oratio inc. Σφόδρα σε θαυμάζω. Def. δίκαιον
 φῆναι λόγον. Tom. I. p. 717.

L. p. 344. Τῷ αὐτῷ σημασία εἰς τὸν Γεζε-
 κιήλ. Eiusdem Significatio in Ezechielem.
 Γεζεκιήλ τὰς ἀποκρύφους λόγους
 Ἡ γὰρ εἰς φῶς, ὥστε εἰς ὄφρον σέλας,
 Μήτε τι καὶ πρόσκομμα τοῖς ἄλλοις φέροι
 Τὸ γρίφον αὐτοῦ καὶ σιωπᾶς γέμον, πάτερ.
 Ezechielis arcanos sermones
 In lucem adduxisti, velut in diluculum,
 Ne iam fiat umquam aliis offendiculum
 Aenigmaticum, umbrisque plenus eius ser-
 mo, Pater.

Oratio inc. Νομίζομεν τὸν ἄνθρωπον. Def.
 πρότερον Ἰερεμίῃ. Ibid. p. 723.

LI. p. 345. Τῷ αὐτοῦ μεταφράσις εἰς Ἑκ-
 κλησιαστικὴν. Eiusdem metaphrasis in Ecclesiasten.
 Ἐκκλησιαστικὴς μᾶλλον αὐτὸς εὐρέθης
 Ὁ δημιουργὸς τῶν ὑπὲρ νοῦν δογμάτων
 Συνήγαγε γὰρ πᾶσαν ἀνθρώπων φύσιν,

Ὡς ἄλλος Ὀρφεὺς τεχνικῆς γλώττης μέλει.
 Tu potius Ecclesiastes dicaris,
 Sublimium facunde doctor dogmatum,
 Qui quicunque sunt homines in unum con-
 traxisti,
 Ut alter Orpheus, artificiosae linguae dulce-
 dine.

Oratio inc. Τάδε λέγει Σολομών. Def. ἀγαθῶν
 τε ὁμοῦ καὶ φαύλων. Ibid. p. 749. sed in Co-
 dice paginarum 352. & 353. praepostera
 est collocatio, quod recentior quidam Grae-
 cus monicum lectorem voluit: quare nos
 rectum scripturae ordinem prosequemur.

LII. & ultima pag. 353. Τοῦ αὐτοῦ εἰς μάρ-
 τυράς, & κατὰ Ἀρειανῶν. Eiusdem in laudem
 martyrum, & adversus Arianos. Inc. Τί
 τοσοῦτόν ἐστιν εἰπεῖν. Def. καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἰδο-
 ῖμοις πλήθυσσα τράπεζα. Ibid. p. 725. sed
 tantum Latine. In Codice huic extremæ
 Orationi nulli versus praecurrunt; eos ta-
 men additurus amanuensis, vacuum inter
 Orationis titulum, & initium reliquit locum.
 Huic tandem subiicitur pag. 352. b. Εὐχὴ
 τῷ αὐτῷ. Eiusdem precatio, cuius initium:
 Σε καὶ νῦν εὐλογοῦμεν, Χριστέ μου. Finis: σοὶ
 τῷ Θεῷ προσλαλείτω, τῷ πατρὶ καὶ ὑῖ, καὶ
 πνεύματι ἁγίῳ.

LIII. pag. 354. Orationes excipit Bice
 τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκό-
 που Κωνσταντινουπόλεως τοῦ θεολόγου συγγραφεὶς
 παρὰ Γρηγορίου μαθητοῦ αὐτοῦ. Vita beati pa-
 tris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantino-
 politani Theologi, ab eius discipulo Gregorio
 conscripta. Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὡς ἄνδρες,
 Γρηγόριος ὁ πᾶν ὁ τῆς θεολογίας ἐπὶ πάντας.
 Def. σὴ γὰρ ἐστὶν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνή, καὶ Θεῷ
 λέγουσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν· ὅτι αὐτῷ
 πρέπει πᾶσα δόξα, καὶ λ. Vid. supra recensio-
 nem Cod. V. huius Plutei p. 206. § XXVII.

LIV. p. 370. Subnectuntur ultimo tan-
 dem loco Collectiones Fabularum, quarum
 meminit Divus Gregorius in nonnullis Ora-
 tionibus. Occurrunt primo, quae in Ora-
 tione in laudem Basilii Magni continentur,
 quibus titulus: Αἱ περιεχόμεναι ἐν τῷ εἰς τὸν
 μέγαν Βασίλειον ἐπιταφίῳ Ἑλληνικαὶ ἱστορίαι.
 Historiae Graecae, quae in funebri in Ma-
 gnum Basilium Oratione continentur. Sunt
 autem xx. Prima est Περὶ τῶν Πελοποννησίων &
 Κεαρπονησίων, & τῶν σὺν αὐτοῖς ὀνομάτων. Ipsius
 explanatio inc. Οἱ τῶν ἔξω ῥητορῶν τε καὶ σοφί-
 σται βυλόμενοι τὸν ἐγκωμιαζόμενον παρ' αὐτῶν
 εὐγενέστατον δεῖξαι, καὶ λ. Vigesima est Περὶ τοῦ
 τάφου Μανσώλου τοῦ Καρέ. Eius explanatio
 def. περὶ δὲ τοῦ Κολοσσῆ λέγει τοῦ ἀνακειμένου
 ἐν Ρόδῳ, ὅτι μέγιστός ἐστιν ἀνδρῶν, χαλκὸν ἔχων
 πολλόν, καὶ ἀξιοζύμαστον ἔχων θάλαμα.

LV. p. 373. Αἱ ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα λόγων
 ἱστορίαι. Historiae, quae in Sermonem in sancto
 Lumina continentur. Sunt xxiv. Prima est
 Περὶ τῆς γονῆς τοῦ Διὸς. De Iovis genitura,
 ad ea Orationis verba, Οὐ Διὸς ταῦτα γο-
 ναὶ, καὶ λ. pertinens, cuius explicatio sequens
 est: Οἱ ἀνθρώποι θεολόγοι τῶν Ἑλλήνων ἐκ Κρόνου
 καὶ Ρέας λέγουσι γεγενῆσθαι τὸν Δία, περιωδη-
 ναὶ δὲ τρέφει τοιῷδε. Ὁ Κρόνος τῇ Ρέᾳ γενό-
 με-

μενος, κ. λ. xxiv. est Historia de Nilo, cuius explanatio def. τοπάλοι δὲ τιμῶντες αὐτὸν, & τὴν αἰτίαν αὐτῷ προσάπτοντες τῆς τῶν καρπῶν εὐφορίας ἀντὶ τοῦ Θεοῦ ἐώρταζον ἐν ἀνδρογύνοις ἀκολασίαις.

LVI. p. 376. Αἱ ἐν τῷ κατὰ Ἰουλιανὸν συλλειτουργικῇ α' λόγῳ ἱστορίαι. *Historiae in prima comita Iulianum Invectiva Oratione consentae.* Numerantur autem xcvi. quibus item, ut in Cod. VIII. huius Plutei, praecedit Hypothesis quaedam, titulum. Orationis declarans, cuius initium: Ο' λόγος ὁ σηλειτουργικός, ψόγος ἐστὶ τῶν Ἰουλιανῶν πεπραγμένων. Finis: καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις ἐστὶν αὕτη. Περὶ δὲ τῶν ἱστοριῶν ὡς οἶόν τε διὰ βραχυτάτων ἐπιμνησθησόμεθα; quae quidem verba in memorato Codice VIII. initio primae historiae apponuntur. In hoc vero prima Fabula ita inc. Ταῦτα μὲν παιζέτωσαν παρ' ἐκείνοις Ἐμπεδοκλείς καὶ Ἀρίστατοι, καὶ Ἐμπεδοκτίμοι, καὶ Τροφῶνιοι. Ο' μὲν Ἐμπεδοκλῆς ἕως Σικελιώτης ἦν τὸ γένος, κ. λ. xcvi. Fabula, quae est Περὶ τοῦ ἐπὶ δῖαιταν λιπαρὴν τρέχειν τὸν Δία. *De Iove, an accuratam habuerit vivendi rationem.* Def. Ζεὺς γὰρ ὅς ὡκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπίας, Χθίζετο ἔβη μετὰ δαίτα.

LVII. pag. 390. Ὁσαύτως ἐν τῷ β' λόγῳ. *Similiter in secundo Sermonem;* nimirum similibus earum, quae in secunda contra Iulianum Invectiva memorantur, Fabularum explicatio. Eae vero sunt xxv. Prima est Περὶ τοῦ σεφάνου Ἀριάδνης, & τοῦ Βερνίκης πλοκάμης, κ. λ. *De Corona Arianae, & de Berenices coma,* κ. λ. Huius explanatio inc. Ἀριάδνη θυγάτηρ ὑπὲρ ἤρα Μίνωος τοῦ Κρητῶν βασιλέως, κ. λ. Vltimae, Περὶ τοῦ Ὁρίωνος, *de Orione,* def. οἱ ἐν Θεοῖς ἐλεήσαντες αὐτὸν δι' ἄστρον ὑπερωγράφησαν ἐν τῷ ἄραφ' μετὰ τῷ Σκορπίῳ. Vide de hisce Fabulis, quae supra diximus in recensione Cod. V. huius Plutei pag. 206. in not.

Quinam fuerit Codicis huius scriptor ex verliculo patet, in fine apposto:

Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Νεῖλα πόνος.

Dei donum, & Nili labor.

Plurimis hic Codex abundat marginalibus notulis, sive animadversionibus ab eodem amanuensi minutiori charactere descriptis, quas num ex aliquo Scholiaste defumtas huc transtulerit, an ex se ipso confecerit, quum non ita facile statuere possimus, aliorum iudicio nonnullas ex hisce subiiciemus, ut unusquisque de ipsis arbitrio suo pronunciare possit. Scholiorum igitur, quae in primam Orationem, in sanctum Pascha & in tarditatem inscriptam contexuit, primum est: Φαίνεται ὅτις ὁ λόγος πρὸ τῆς μεγάλης ἀπολογητικοῦ εἰρημένος αὐτῷ, ὅτε πρεσβύτερος χειροτο-

νήσεις, καὶ θυγῶν εἰς Πόντον ἐπανήλθεν. Ἐνδέχεται γὰρ τοῦτον μὲν αὐτὸν εἰς τὸ πάσχα εἰσελθόντα, σύντομον εἰρηκεῖναι· ἐκείνους δὲ μετὰ τοῦτον ἐν κοινοτέρῃ καὶ ἐπιτηδειοτέρῃ συνάζει, μὴ ἐχῆσθαι ἰδίαν ὑπόθεσιν κατεπεύγουσαν, καὶ εἰς ἐαυτὴν τὸν λόγον περιέλασαν, καθάπερ ἡ τοῦ πάτχα. Ἐπίσκεψαι δὲ μήποτε ἐκείνους μὲν ἰδίᾳ συγγράφας μόνον ἐξέδωκε, τοῦτον δὲ καὶ ἐπ' ἐκκλησίας ἐξεφώνησεν.

Secundum ad illa verba, καὶ ὑπὲρ τίνος Χριστὸς ἀπέθανε, κ. λ. ita habet: Ο' κορυφαῖος Πέτρος φησὶν, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῶν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμῶν. Γέγονε γὰρ, ὁ σωτὴρ ὑπογραμμῶς τοῖς ἀνθρώποις, τυτόμενος αὐτοῖς, καὶ λαμβάνων ἀπαθῶς τὰ νοήματα τοῦ κόσμου τούτου· τὸ ἔν γενόμεθα ὡς Χριστὸς, ἐπεὶ & Χριστὸς ὡς ἡμεῖς, ἔτω νοητόν, γενόμεθα καθάροι & ἀπαθῆς, ἐπεὶ Χριστὸς ταπεινώσας ἐαυτὸν καὶ συγκαταβάς ἡμῶν, μετέμηνεν, ὅπερ ἡν, καθαρὸς, καὶ ἀπαθῆς· ἀμαρτίαν γὰρ ἔκ ἐποίησε, μὴδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ σῶματι αὐτοῦ.

Tertium ad illas voces τὸν ἀρχιερέα, τὸν κληροδότην, est sequens: Τὸν ἀρχιερέα ἐνταῦθα νοητόν λέγειν αὐτὸν τὸν γέροντα, καθάπερ καὶ κληροδότην καὶ πολιάν· ναὶν δὲ, τὴν ἐκκλησίαν, ἣν αὐτὸς ὠκοδόμησε· ἐαυτὸν δὲ τὸν κληροδόμην, καὶ τὴν νεότητα, καὶ τὴν λόγους.

Quartum denique pertinet ad verba τὴν ἐκύβιον, κ. λ. & sic habet: Ἐαυτὸν λέγει· ἔ-τε γὰρ ἡ μήτηρ ἐπηγγέλτο, ὡς τε Θεῷ τὸν πρωτότοκον ἀναστήναι.

Iamdudum iste Codex in Latinas manus devenit; aliquot enim in margine Latinae notulae non magni quidem momenti apparent, quippe quae loca plerumque sacrae scripturae, quibus in suis Orationibus utitur Theologus, indigent. Interdum etiam aliquis profani Scriptoris adferuntur sententiae, quae cum Gregorianis convenire videantur. Utque exemplo utar, ad illa Orationis XLi. verba: Ἐπεὶ μὴδὲ νευρὰ φέρει τὸ σύντομον αἰετίνον, κ. λ. p. 282. b. in margine adscriptum fuit sequens Ovidii distichon: *Arcus & arma tuae tibi sint imitanda Dianae: Si numquam cesses tendere, mollis eris.* Nec tantum marginales, sed etiam interlineares cum Graecas, tum Latinas interpretationes praefert, ut satis constet, non imperitis manibus Codicem hunc fuisse versatum.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. Constat foliis 394.

GRH-

(1) Nihil huius Codicis scribae meminit Montefalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 109. ipsumque non exploratae acutis esse ait. Nos tamen sedula litterarum habita inspectione affirmare possumus Seculo ineunte XV. Codicem fuisse conscriptum, eundemque tortasse Nilum esse, atque illum, cuius diligentiae Chrysothomi in Paullum Codicem item hombycinum debemus, Bibliothecae Caesareae, de quo Lambecius Lib. IV. p. 84. quique in huc haec habet: Τῇ τῷ Θεῷ χάριτι ἐτίδωκα ἴσως παντὶ δέ-

μον Νίλος ἱερομόναχος τῷδε τὴν βίβλον κατὰ τὸ ἔτος 877. v. l. Dei gratia perfecti ego miserimus Nilus hieromonachus hunc librum anno 893 (Chr. mcccxciii) Alim habemus antiquiorem Nilum, scriptorem Codicis exii. Bibliothecae Constantinianae, in quo collectio Moralium ex operibus S. Io Chrysostomi, & aliorum continetur. Huic tamen subscribitur annus 687 Chr. mcccxcix. April. xii. feria iv. Vid. Montefalk. Catalog. pag. 186.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

Titulus ita refingendus.

Gregorii Nazianzeni Orationes XVI. cum uberrimo Commentario, non cuiusdam Theologiae, ut perperam in prima adscriptum est pagina, sed Nicetae Heracleensis Metropolitae.

COD. XIII.

I. p. 1. Praecedit τῇ ἱερωτάτῃ μητροπολίτῃ Ἡρακλείας κυρὸς Νικήτα τῷ Σερίῳ εἰς τὴν λόγους τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐξηγήσεις. *Sacratissimi Metropolitae Heracleae Domini Nicetae Serrarum in Orationes sancti patris nostri, Archiepiscopi Constantinopolitani Gregorii Theologi Expositio.* Inc. Ἀ'κον χειροτονήσεις ὁ θεὸς Γρηγόριος. Def. ὁ μέγας οὗτος θεολόγος πατὴρ ἐρμηνεύει. Deinde additur haec adnotatio: Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι πᾶς λόγος σύγκειται ἐκ προτάσεως, κατασκευῆς, ἀξιώσεως, καὶ διηγέσεως. Hoc paviter scire oportet, omnem nempe sermonem exordio, divisione, iudicio, & narratione consistere descripta:

Θεοῦ γινώσκων ὁρθοδόξως οὐσίαν

Χριστιανὸς λέγατον ἐν Γρηγορίῳ.

Dei cognoscere orthodoxe substantiam

Christianis legatum ex Gregorio.

Oratio prima pag. 1. b. inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ θεολόγου λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτάτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi, Archiepiscopi Constantinopolitani Oratio in sanctum Pascha, & in tarditatem.* Oper. Tom. I. p. 673. Commentarius vero, qui singulis quatuor, vel quinque Gregorii textus versibus subiicitur, ita inc. Ἐπειδὴ, φησιν, ἀνασάσεως ἡμεῖς ἐσὶ, καὶ ἡν πρὸς ὑμᾶς ἐπεδήμησα, καὶ ἤλθον, ὃ Ναζιανζίται· πρὸς ἐκείνους γὰρ ταῦτα προσφωνεῖ ὁ θεός, καὶ ἱερὸς τῷ ὄντι θεολόγος ἀνὴρ· αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν, ὡς ἀγαθὸν δέχομαι σύμβουλον. Def. τὸτο δὲ ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ἔλαβεν· εἶρηκε γὰρ ὁ Χριστὸς πρὸς τὸν πατέρα περὶ τῶν μαθητῶν· τήρησον αὐτὸς ἐν τῷ ὄνματί σου, ἵνα ὡσιν ἐν. Inter hanc, & sequentem orationem ita scriptum est: Λόγος ἀπολογητικὸς κατὰ σχολὴν συνταχθεὶς παρὰ τοῦ θεολόγου. *Oratio apologetica per otium a Theologo composita.*

II. p. 8. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. *Eiusdem sermo in sanctum Pascha.* Ibid. p. 676. Haec Oratio praeter Commentarium, habet etiam sequentem Hypothesin, quam utpote breviusculam referre totam lubuit. Ἰ'πόθεσις τῇ παρόντος λόγου τοῦ ἐπὶ τῆς φυλα-

κῆς μὴ σήσεσθαι. Λόγος δεύτερος. *Hypothesis praesentis Sermonis, qui incipit ἐπὶ τῆς φυλακῆς μ. Sermo secundus.* Τοῦτον τὸν λόγον μεμελετημένως ἐξέδωκεν ὁ πατὴρ ἐν Ἀριανῶν, (correct. deinde fuit Ναζιανζῶ) προγονικῶ αὐτοῦ κτήματι, πολλοῖς ὕστερον ἔτεσι τοῦ προτέρου λόγου, μετὰ τὴν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐξέλευσιν, καὶ τὴν τῆς πατριαρχίας ἀπόθεσιν. Πολλῶν γὰρ σκανδαλιζομένων ἐπὶ τῇ τοῦ Θεοῦ μακροθυμίᾳ, πῶς συγχωρεῖ τὸς μὲν χρῆσθαι ἀνιδῶναι, τὸς δὲ πονηρὸς εὐπραγεῖν, & κατὰ μικρὸν ἐξ διλογίας εἰς ἀπόγνωσιν ὀλισθῆσαι κινδυνεύοντων, καὶ πρὸς ἀπιστίαν ἀνασάσεως, καὶ κρίσεως, καὶ ἀνταποδόσεως καταφερομένων, καιρὸν εὐθετον εὐρόν, τὴν ἐορτὴν τῆς ἀνασάσεως, τὴν παρούσαν ποιεῖται διδασκαλίαν, τὰς σαλευσμένους γλώσσας αὐτῶν τῷ λόγῳ τῆς ἀνασάσεως ἐδράζων, & πληροφώραν ἐντελῆ παρέχόμενος, καὶ ἅμα πανηγυρίζων, καὶ ἀνυμνῶν τῆς ἐορτῆς τὴν χάριν, καὶ δύναμιν, καὶ ἀναγωγικώτερον τῷ γράμματι τῆς παλαιᾶς νομοθεσίας τὸ πνεῦμα τῆς νέας συγκιρρῶν, καὶ τὸ κατ' ἑκάστον ἐξηγούμενον τῶν παρ' Ἑβραίοις μυσηρίων τῆς ἐορτῆς. *Commentarius inc.* Ἀ'ββακὴμ ὁ προφήτης ἐώρα πολλὰς σκανδαλιζομένους ἐπὶ τῇ προνοίᾳ τοῦ Θεοῦ, πῶς παρορᾷ τὴν ἀσεβείαν, καὶ κατὰφρονήταν, καὶ ἀδίκην καταφραττομένην τῶν δικαίων, καὶ τῶν ἀσθενεσέων, καὶ οἷον ἀλλήλων καταφρονήσαντας ἀδύρῳ τε καὶ ἀπλήρῳ σῶματι. Def. ἔλαβε δὲ τὴν χρῆσιν ταύτην ἐκ τοῦ Ἡσαΐου λέγοντος ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀνενηχθήσονται ὄρα δεικτὰ ἐπὶ τὸ θυσιάζειν μὴ.

III. pag. 61. Τῇ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάρμαντα. *Eiusdem in novam Dominicam, & in martyrem Marmantem.* Ibid. p. 697. Hypothesis inc. Τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας καὶ ἔτος ὁ λόγος ἐστὶ. Def. ἐν ἡ πάντα καινὰ μέλλουσι γίνεσθαι. *Commentarius inc.* Ἐ'γκαίνια ἐπὶ ναοῦ μὲν, ἡ πρώτη καθιέρωσις, ἀρτί ἀπαρτισθέντος· ἐπὶ οἴκου δὲ, ἡ πρώτη τῷ οἰκοδομηθέντος ἐνοικησις· ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος ἐγκαίνια, ἡ διὰ τῆς ἀνασάσεως παλιγγενεσία, καὶ πρὸς ἀφθαρσίαν μετασχηματισμός. Def. καὶ ἔτος εἰς τὸν καινὸν ἐκείνου βίον ἀπέλθωμεν· ἔ' γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, καὶ φιλανθρώπιᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ.

IV. pag. 82. Τῇ αὐτοῦ Λόγος δ' εἰς τὴν ἁγίαν Ν. *Eiusdem Oratio IV. in sanctam Pentecosten.* Hypothesis brevissima inc. Πανηγυρικὴν ἰδέαν καὶ ἔτος ὁ λόγος ὑπισχέται. *Commentarius inc.* Μετριοφρονῶν ὁ θεολόγος, ὡς εἰώθεν πολλάκις ποιεῖν, βραχέα ὀνομάζει τὰ ἐαυτοῦ, & μέλλει περὶ τῆς ἐορτῆς εἰπεῖν. Def. ἐν αὐτῷ τῷ ἐνυποστάτῳ λόγῳ Χριστῷ, ὅς ἐστιν ἡ τῶν δικαίων ἀληθινή ἐορτή, & ἀγαλλίασις.

V. p. 119. Τῇ αὐτοῦ λόγος ε' εἰς τὴν ἁγίαν Μανναβαίαν. *Eiusdem Oratio V. in sanctos Maccabaeos.* Ibid. p. 397. Praecedit Hypothesis, cuius initium: Ἐν ταῖς Μανναβαϊκαῖς βίβλοις. Finis: ὅτι ἐκ τῆς δηλωθέντος Μανναβαίου κατήγον τὸ γένος. *Commentarius inc.*

I i

E'η-

(1) Nicetas Settonius, dictus aliquando Byzantinus, aliquando Philocephus, nunc Serrarum Episcopus, nunc denique Heracleensis in Thracia Archiepiscopus, Seculo XI. desinente claruit, scriptisque haec Commentaria in Nazianzeni Orationes VI. IX. XV. XVIII. XX. XXI. XXII. XXIII. XXVIII. XXXI. XL.

XLII. XLIII. XLIV. quae Latine tantum exstant a Billio edita, quae quidem versio aliquantulum a nostro discrepat textu. Graece Mss. supersunt etiam in pluribus Caesariae Vindobonensis Bibliothecae Codicibus.

Εξήτειτο παρὰ πολλοῖς, εἰ ἐν μάρτυσι τακτέον τὰς Μακκαβαίους· ὅχι ὑπὲρ Χριστοῦ γὰρ, Φασί, τὸ αἷμα ἐξεχέον, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ νόμου, καὶ τῶν ἐν τῷ νόμῳ γραμμάτων. Def. ἀλλ' ἡ τις δοξαζούσας με δοξάσω, καὶ ὁ ἐξυψένων με ἀτιμωθήσεται, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ.

VI. p. 140. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος ε' εἰς τὸν ἄγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανόν. *Eiusdem Oratio VI. in sacrosanctum martyrem Cyrianum*. Ibid. p. 274. Hypothesis inc. Α'νότερος Ναζιανζοῦ ὅρος ἐστὶ βασιλικὸν. Def. τὸ παρὸν εἰς αὐτὸν ἐγκώμιον προσεφώνη. Commentarius item inc. Παρ' ὀλίγον, φησὶ, παρήλθεν ἂν ὁ μέγας Κυπριανὸς ἀνεγκωμιάσας, ὃ φεῦ τῆς ζημίας, ἣν ἐμέλλομεν πάσχειν. Def. καὶ τελείως αὐτῆς μεταλλάξοιμεν, τέλειον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εὐρεθέντες· ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ.

VII. p. 159. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν λόγου, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. Α'νυγινώσκειται δὲ πρὸ ἡμερῶν β' τῆς Χριστοῦ γεννήσεως· λόγος δ'. *Eiusdem de suis Sermonibus, & ad exaequationem*. Legitur autem duos dies ante Christi nativitatem *Oratio VII*. Ibid. p. 149. Hypothesis praecedat, cuius initium: Τισὶ μὲν δοκεῖ δικαιοκτὸν εἶναι. Finis: καὶ τῶν δημοσίων φόρων διορθωτήν. Commentarius inc. Τίς ἡ ἰσοσύνη, φησὶ, τυραννὶς, ὃ βία· ἢ ἐγὼ παρ' ὁμῶν τυραννέμαι, ὅχι ἐκ μίσους, ἀλλ' ἐξ ἀγάπης. Def. ἐκτελώμεν Θεῷ τὰς ὑμῶν, θεωροῦντες τὴν μίαν δόξαν τῆς ἀγίας τριάδος· ὅτι αὐτῇ πρέπει δόξα, κ. λ.

VIII. p. 176. b. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν λόγος η'. *Eiusdem in Christi nativitate Oratio VIII*. Ibid. p. 613. Hypothesis brevissima inc. Τὸν παρόντα πανηγυρικὸν λόγον, κ. λ. Commentarii vero initium: Τὸ Χριστός, ὄνομα κυρίου μὲν τὸ συναμφοτέρον σημαίνει, Θεὸν ὁμῶς, καὶ ἄνθρωπον. Finis: ἐξ Ἱερεμίου δὲ τοῦτο λέγοντος, τοῦ ταπεινώσαι ὑπὸ τῆς πόδας αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς· ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

IX. p. 201. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος ἔννατος ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. *Eiusdem Oratio IX. sepulchralis in magnam Basilium*. Inc. Ε'μελλεν ἄρα. Finis vero nullus apparet: nam quum longa admodum sit oratio, brevitatis gratia scriptor prima tantum & ultima seditionum, in quas Commentarius adfertur, verba describit; quare postrema particula contextus ita habet, Δεῦρο δὲ περιεστέον μοι πᾶς ὁ ἐκείνου χορὸς μέχρι τέλους. Hypothesis item brevissima inc. Ο' προκείμενος ὅτος λόγος, κ. λ. Commentarius inc. Παθαινομένης, καὶ ἀπολοφρομένης διαθήσεως τὸ, ἐμελλεν ἄρα· τυτέστιν ὅτι ἀπέκειτο ἄρα καὶ τοῦτο. Def. τίς γνήσιος φίλος ἐπαίνεσαι· ἐὰν ἄρα εὐρεθῶ ἔχων ἐπαίνῃ τι ἄξιον. Subditurque: Τέλος τοῦ δ' λόγου τοῦ ἐπιταφίου τοῦ ἁγίου Βασιλείου. Finis noni Sermonis sepulchralis sancti Basilii.

X. p. 276. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος δέκατος εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *Eiusdem Oratio X. in sancta Lumina*. Ibid. p. 624. Praecedentis Hypothesis initium hoc est: Πανηγυρικός ὅτος ὁ λόγος. Finis vero: καθαρίσιν τὴν διὰ τοῦ βαπτίσματος. Commentarius inc. Διὰ τοῦ, πάλιν,

συνάπτει ὁ θεολόγος τὸν παρόντα λόγον τῷ προλαβόντι λόγῳ τῶν γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ. Def. ἡ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἑλλαμψὶν τῶν τριῶν προσώπων τῆς μιᾶς θεότητος νῦν ὑποδείξασθε, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ.

XI. pag. 305. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ια' εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem Oratio XI. in sanctum Baptisma*. Ibid. p. 637. Hypothesis nulla est. Commentarius vero inc. Χῆς, φησὶ, τὰ φῶτα ἐωρτάσαμεν· καὶ γὰρ ἔπρεπε χαρῆναι ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν. Def. ἡ ἀξιοθεύμεν καὶ ἡμεῖς οἱ ταῦτα διδάσκοντες, καὶ ὑμεῖς οἱ μαθητάνοντες, ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ.

XII. p. 368. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐπιστάτη μετὰ τὴν τῆς χειροτονίας ἡμέραν. *Eiusdem Oratio (XII.) in Gregorium magni Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset, item sine Hypothesis*. Ibid. p. 136. Commentarii initium: Α'πὸ γνώμης τὸ προείμιον· φησὶ γὰρ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιράχ, φίλου πιστοῦ ὅχι ἐστὶ ἀντάλλαγμα, ὃ ἐκ ἐστὶν ἐσθμὸς τῆς καλλοῦς αὐτοῦ. Finis: ἢ θεωρήσαντες ἐν δικαιοσύνῃ, τυτέστιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν.

XIII. pag. 377. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore*. Ibid. p. 239. Hypothesis praecedat, cuius initium: Συμβουλευτικὸς μὲν ὁ παρὼν λόγος. Finis: ἐξ ἀντιθέσεως ἐμπειτικῶς εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Commentarius inc. Οἰκείως τὴν ἀκροατὴν ἀδελφόν ἐνόμασε, ὃ συμπένητας, ἵνα καὶ ἀπὸ τῶν προσηγοριῶν τούτων ἐλκύσῃ αὐτὸς εἰς συμπάθειαν τῶν νοσούντων. Def. ἢ ὅταν ἐκλήπῃτε, δέξονται ὑμεῖς εἰς τὰς αἰώνιους σκηνάς.

XIV. p. 418. Λόγος ιγ' εἰς τὸν μέγαν Α'θανάσιον. *Sermo XIII.* (fortasse quod hic una cum sequenti praecedere debuerat superiorem *De amore pauperum*, qui aliorum quoque Codicum ordo est) in *magnam Athanasium*. Ibid. pag. 373. Hypothesis initium: Ο' παρὼν λόγος καθαρὸν ἐστὶν ἐγκώμιον. Finis: πρὸς κύριον ἐξεδήμησιν. Commentarius inc. Α'πὸ συλλογισμοῦ τὸ προείμιον. Εἰ γὰρ ὁ Α'θανάσιος εἶχε τὴν ἀρετὴν. Def. ἡ πρόσλαβίς με, καὶ εἴσπον μετὰ σοῦ, καὶ ἡ μέγα τοῦτο αἰτῶ.

XV. p. 455. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρ' πενήτην ἐπισκόπων παρυσίαν λόγος ιδ'. *Eiusdem Oratio XIV. habita coram CL. Episcopis*. Ibid. pag. 510. Praecedat Prooemium, cuius initium: Οἱ ἐκατὸν πενήτην ἐπίσκοποι κελεύσει τοῦ μεγάλου τοῦ Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως. Finis: τῶν ὁρῶν αὐτῷ τετραγμένον, ἀρχεται ὅτως. Commentarius inc. Πᾶς, φησὶν, ἐπίσκοπος, δοκεῖ ὑμῖν τὰ κατ' ἐμὲ, ὡς οἱ πόδες ὠραῖοι μὲν. Def. τὸ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεὶς δευτέρας ἐπιστολῆς ἀποτελεῦσιον· ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ.

XVI. p. 493. Λόγος ις' εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλᾶζης. *Oratio XVI. in patrem tacentem ob plagam grandinis*. Ibid. p. 224. Hypothesis initium: Οὗτος ὁ λόγος εἰρηται τῷ ἁγίῳ. Finis: καὶ ἂν τῆς συνήθους ἀμοιβῆς θεολογίας. Commentarius inc. Διὰ τὴν, φησὶ, καταλύετε τὴν ἐπαίνεμένην τάξιν; ἥτις

ἥτις ἐστὶ τὸ, τὰς νέας παραχωρεῖν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ τὰς παῖδας τοῖς πατράσι. Def. ἢ τοῖς θεοῖς θησαυροῖς ἐναποθησόμεθα διὰ τὴν προσταγῆν, ὃ ἡμεῖς καὶ τὰ ἡμέτερα προσάγοντες τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

In extrema pagina, quae temporis diuturnitate, & possessorum incuria, partim deleta, partim etiam tincis corrota est, quaedam legitur subscriptio, cuius quae coniectura expiscari potuimus, haec damus: Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίῳ τῷ θεολόγῳ τῶν ἀναγινωσκόμενων μετὰ καὶ τῆς ἐρμηνείας αὐτῶν ὑμῖν γραπτὰ διὰ χειρὸς Θεωμᾶ μοναχῆ καὶ ἱερέως τῷ ..... εὐχεσθὲ μοι διὰ τὸν κύριον οἱ ἀναγινώσκοντες. S. patris nostri Gregorii Theologi quae leguntur opera cum ipsorum expositione, scripta vobis manu Thomae monachi & sacerdotis ..... qui legis hunc librum, orate Dominum pro me. De hoc Thoma Codicis scriba nihil in Palaeographia Graeca Montisfalconii scriptum invenies. Cui subicitur haec alia:

Ὅσπερ ἔνοις χαίρουσιν εἰδεῖν πατρίδα, οὕτω καὶ οἱ γράφοντες τέλος βιβλίου. *Vi peregrini laetantur videre patriam, Ita & scribentes finem libelli.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XI. eiusdem ferme scripturae cum Codice VIII. Plut. V. Huius primae 43. paginae a recentiori manu suppletur sunt. Constat pag. 522.

IOANNES Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΙΕΡΟΣΤΗΝΗΣ.

IOANNES CHRYSOSTOMVS DE SACERDOTIO.

cod. XIV.

I. pag. 1. Praecedat Πίναξ ἀκριβὴς τῶ παρόντος βιβλίου. *Tabula accurata praesentis libelli*, nempe exhibens inscriptiones & initia sex Librorum de Sacerdotio, qui in hoc Codice continentur. Inc. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ πρὸς Βασίλειον ἐταῖρον περὶ ἱερωσύνης, καὶ ὅποιον εἶναι δεῖ τὸν ἱερέα, λόγος πρῶτος, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ε'μοὶ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο φίλοι. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantino-politani ad Basilium sodalem de Sacerdotio, & qualis debeat esse Sacerdos, Sermo primus, cuius initium, &c.* Pag. 2 sequitur Index Capicum Libri I. quae quum ab iis differant, quae habentur in edit. Paris. A. mcccxxviii, seqq. fol. Tom. I. pag. 362. haec duximus transcribenda. Ita vero habent:

Τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ. Ὅτι γνησιωτάτη, καὶ ἀληθεστάτη ἡ ἐμοῦ καὶ τοῦ Βασιλείου φιλία.

Ὅτι πάντα σχεδὸν ἴσα ἐμοὶ καὶ τῷ Βασίλειῳ.

Ὅτι πολὺ ὑπερήσασμεν ἐκείνῃ καὶ τῷ χρόνῳ ἐλθεῖναι, καὶ τοῖς ἔργοις ἐλόμενοι τὸν μοναχικὸν βίον.

Ὅτι σχεδὸν καὶ αὐτὴν τὴν μητέρα καὶ ἐαυτὴν καταλείψαι καὶ Βασιλείῳ συνοικεῖν πείθειν πειρωμένην παρείδαμεν.

Ε'λεγχός τις σεμνὸς πρὸς ἡμᾶς τῆς μητρὸς καὶ παρὰ κλησίε.

Ὅτι ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὠφελείας, καὶ τοῦ ἡμετέρου συνειδέτος ἀπατήσας Βασιλείον προηλόμμεθα.

Ὅτι λίαν ἐκείνῃ ἐπὶ τῷ ἀχθόμενῳ καὶ οὐ τοσοῦτον τὰ πρὸς ἐαυτὴν, ὅσον τὰ πρὸς τὴν ψηφισαμένην ἐγκαλοῦντος, ἡμεῖς τῆς ἀπολογίας ἀντεχόμεθα.

Ὅτι τὸ ἀπατᾶν ἐστὶν ὅτε ὁ μόνον θεμιτὸν, ἀλλὰ ὃ ἀναγκαῖον, καὶ πάντῃ ὠφέλιμον· ὃ δὲ καὶ ῥηδὶως ἀποδείκνυται.

Primus Liber inscribitur: Τοῦ θεοῦ Ἰωάννου τοῦ τῷ ὄντι Χρυσόστομος ἀπολογία πρὸς τὴν ἐγκαλοῦντας αὐτὸν φεύγειν τὴν ἱερωσύνην, ἢ περὶ ἱερωσύνης τῶν εἰς τὴν διαλόγον τὸν εὐκτὸς ἐπικληθέντων μαργαριτῶν δ' α'. *Divi Ioannis, qui revera Chrysostomus appellari potest apologia, ad eos, qui ipsum accusabant, eo quod sacerdotii dignitatem fugerat, vel de Sacerdotio, operis in sex dialogos divisi, qui iure merito totidem margaritae appellantur, Liber I.* Inc. Ε'μοὶ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο φίλοι, γνήσιοι τε καὶ ἀληθεῖς. Def. κατὰ μέγαν τὸν καὶ ἀπατηθέντα εἰργάσατο.

II. p. 32. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς, ἢ περὶ ἱερωσύνης διάλογος β'. *Eiusdem Apologeticus, sive de Sacerdotio Dialogus secundus*, cui praecedat Tabula Capicum VIII. quae cum editis concordant. Inc. Ὅτι μὲν ἐν ἐστὶ καὶ ἐπὶ καλῷ. Def. πολὺ δὲ ἀμφοτέρων τὸ μέτρον. Exstat loc. cit. p. 371.

III. pag. 63. Τοῦ αὐτοῦ διάλογος γ'. *Eiusdem Dialogus III. in XI Capita divisus*, quorum Index praecurrit. Inc. Τῆς μὲν οὖν ὑβρεως ἐνεγεν τῆς εἰς τὴν τετιμηκέναι. Def. ταύτην ἐφύγομεν τὴν φυγὴν. Ibid. p. 380.

IV. p. 135. b. Τοῦ αὐτοῦ διάλογος δ'. *Eiusdem Dialogus IV. praefixo item indice Capicum IX.* Inc. Ταῦτα ὁ Βασίλειος ἀνέσας, καὶ μικρὰ ἐπισχών. Def. καὶ ἐν ταῖς ἀλλοτρίαις φιλοσοφεῖν συμφοραῖς. Ibid. p. 401.

V. p. 174. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἱερωσύνης λόγος ε'. *Eiusdem de Sacerdotio Liber V.* Praeit Tabula Cap. VIII. Inc. Ὅσπερ μὲν ἐμπειρίας τῷ διδασκάλῳ δεῖ. Def. μὴ ἐπὶ τῶν πραγμάτων γενόμενος αὐτὸν; Ibid. p. 415.

VI. p. 187. Τὸ αὐτοῦ περὶ ἱερωσύνης λόγος ς'. *Eiusdem de Sacerdotio Liber VI.* cuius Capita numerantur XIII. Inc. Καὶ τὰ μὲν ἐνταῦθα τοιαῦτα, οἷα περ ἦκυσας. Def. εἰς τὴν αἰώνιον σε δέξασθαι σκηνὴν. Ibid. p. 421.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XIV. multis in locis recentiori manu suppletus, nimirum a pag. 138. ad I i 2

144

(1) Basilium hunc, quocum in his libris Chrysostomus conloquitur, Caesariensem alii, alii Seleucianensem, alii Rhabanensem, vel Sybii Episcopum intelligunt. Est qui credit in Aetis Eruditorum Lipsiae Tom. V. Supplem. p. 306. fictum esse Basilii

nomen, ibique Evagrium Episcopum Antiochenum latere. De Ms. Graeco Codice huius Operis Caesariensis Bibliothecae consulendus Lambecius Commentar. Lib. II. p. 787.

144. a 152. ad 163. a 171. ad 199. a 207. ad 218. & a 226. usque ad finem. Constat fol. 229.

IOANNOT TOY XPTCOCETOMOT OMILIA,
D. IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIA.

Titulus ita corrigendus.

S. Io. Chrysostomi Homilia valde mutila: & variae sententiarum Collectiones, inter quas Georgidii Monachi Florilegium.

cod. xv. l. p. 1. **C**hrystostomi Homilia hunc praefert titulum: Τὰ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννη ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου Ομιλία εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας, καὶ ὅτι χρήσιμον πανταχὺ φέβος, καὶ ὅτι πένθος γέλωτος λυσιτελέσσει· καὶ εἰς τὴν ῥῆσιν τὴν λέγουσαν, Ἐπίγνωθι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίων διαβαίνει· καὶ ὅτι τοῦ φανεροῦ τὸ δεικνύει χεῖρον. Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Homilia in calamitatem Antiochie; utilem ubique timorem esse, luctumque visu utiliore; & in illud dictum, Agnosce quod in medio laqueorum pertransis; & quod peius iurare, quam occidere. Inc. Ἐδεῖ καὶ τῆμερον, καὶ τῷ προτέρῳ σαββάτῳ τὸν περὶ νηθείας κινῆσαι λόγον. Def. πάντων ἀποσησόμεθα τῶν δεινῶν, παρὰ μέγιστον κίνδυνον γυναικὸς· μάλλον δὲ ὕχλ' . . . . . reliqua defuncta mutilato Codice. Exstat haec Homilia nuperrimae eius Operum editionis Tom. II. pag. 151. seqq. Ultima autem ipsius verba mox relata incidunt in pag. 156. v. 13. Huius item Orationis fragmenti alia defuncta paullo post initium ob unius paginae defectum.

II. pag. 8. Sequitur sententiarum, seu definitionum Collectio ἀνεπίγραφος, & ἀκρόφαλος. Erant olim numero cxvi. quarum priores quadraginta memorata Codicis iactura perierunt. Quadragesima igitur prima est sequens: Πίστις ἐστὶν ἐνδιάθετος πρὸς τὸν πιστευόμενον πειθὺ τοῦ πιστεύοντος· ἢ καὶ ἄλλως. Πίστις ἐστὶν ἀπεριεργὸς πειθὺ τοῦ πιστεύοντος περὶ τῆς τῶν πιστευομένων ἀποδείξεως κρείττων. Ultima haec est: Χριστιανισμός ἐστι δόγμα τῶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκ θεοποιῶν συγκείμενον ἐντολῶν, αἱ τὸν κατορθύνει κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν ἀπεργάζονται Θεοῦ· αὐτῷ ἢ δόξα, καὶ τὸ κράτος, κ. λ.

III. pag. 25. Haec excipit uberrimum Florilegium diversarum sententiarum, ex antiquis auctoribus cum sacris, tum profanis excerptarum, cui praefatio brevis praecurrit, eique titulus: Γνωμαὶ συλλεγέσαις ὑπὸ κυρίου μονάζοντος τοῦ Γεωργιδίου. Sententiae collectae a Domino Monacho Georgidio. Ἰδὼν τὸ κάλλος ὡς τῶν γεγραμμένων ὡραίων, ὡς θαυ-

(1) Γεωργιδίου μοναχοῦ ἡρωμένου ἱεροῦ συλλογίσαντος ἐκ τῆς θείας γραφῆς, καὶ ἀγίων πατέρων, καὶ τῶν ἑξω δασκαλῶν, memoratur ab Allitio de Georgidis p. 427 qui testatur in alio Codice inscribi γρηγορίου συλλογίσαντος ὑπὸ Ἰωάννη μονάζοντος τῷ καὶ Γεωργιδίῳ.

μασθὲν, ὡς γνώσιν γέμον, ἀνεμποδίστως προσλάβω, χρῶ πρόφρονος· νοῦν γὰρ πιαίνειν εἰς καλὴν ὁδηγίαν νόμος διδάσκει, καὶ πρὸ τῶ νόμου φύσις. Ὅθεν προσήκειν ὡς μέλι γλυκασιμάτων ὑπερφανέως τῶν τῆδε λαμβάνειν μέγα. Adferuntur deinde sententiae ipsae, & quidem ordine alphabetico dispositae, quarum primae e Basilio Magno desumptae ita habent: Ἀρῶν ἀνθρώπων δῶρον ὁ θάνατος· ἡμεῖς γὰρ ἐξ ὧν ἐμελλε πράττειν κακῶν.

Ἀγαθὸν περὶ ἀδελφῶν ἂν γένοιτο φθόνος. Ἀδύνατον ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει μὴ εἶναι ἐν τοῖς παθῶν, ἢ μικρὸν, ἢ μέγιστον.

Ἀργία, κακουργίας ἀρχὴ, κ. λ. Ultima tres, quae Leoni tribuuntur, hae sunt: Ὅσπερ οἱ ἐν εὐδία πλέοντες, κατὰ πόρε τὸν χειμῶνα ἔχουσιν ἔτοιμα, ὅπως οἱ εὐτυχία φρονούντες, καὶ τὰ πρὸς τὴν αὐτοχίαν ἐτοιμάζουσι βοηθήματα.

Ὡς εἴκοις, ῥέπομεν ἐπὶ τὰ ἔνδοξα μέλλον, καὶ ἐπίπονα τυγχάνη, ἢ ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ αὐστηρά ἐστι εἰς σεμνὰ.

Ὁμολογῆται παρὰ πάνσιν, φαῦλον ὑπάρχειν τὴν κακίαν, νόσον ὅσαν ψυχῆς, ἀμην.

IV. p. 103. b. Tertia sententiarum accedit Collectio in Cap. LXXII. distributa, quorum singulorum titulos eodem, quo sunt in Codice ordine exhibemus. α'. Περί βίης ἀρετῆς, καὶ κακίας. pag. 103. b. β'. Περί φρονήσεως, καὶ βουλῆς. p. 109. Desideratur huius II. Capituli finis, & initium III. quod videtur inscriptum fuisse Περί ἀγνείας καὶ σωφροσύνης, ob unius, aut alterius paginae defectum. δ'. Περί ἀνδρείας, καὶ ἰσχύος. p. 110. b. ε'. Περί δικαιοσύνης. p. 114. b. ε'. Περί φίλων, καὶ φιλαδελφίας. p. 117. b. ζ'. Περί ἐλεημοσύνης. p. 126. η'. Περί εὐεργεσίας, καὶ χάριτος. p. 129. b. θ'. Περί ἀρχῆς, καὶ ἐξουσίας. p. 133. i. Περί ψόγου καὶ διαβολῆς. p. 138. iα'. Περί κολακείας. p. 141. b. ιβ'. Περί πλάττειν, καὶ πενίας, καὶ φιλαργυρίας. p. 145. ιγ'. Περί αὐταρκείας. p. 152. ιδ'. Περί προσευχῆς. p. 153. b. ιε'. Περί διδασχῆς, καὶ λόγων. p. 156. ις'. Περί νηθείας. p. 158. ιζ'. Περί παιδείας, & φιλοσοφίας. p. 159. b. ιη'. Περί εὐτυχίας, καὶ δυστυχίας. p. 163. ιθ'. Περί ὀργῆς, καὶ θυμοῦ. p. 165. b. Desideratur pars huius Capituli propter unius, aut fortasse plurium paginarum defectum in Codice. κ'. Περί σιωπῆς, & ἀπορήτων. p. 166. b. κα'. Περί πολυπραγμοσύνης, καὶ ἡσυχίας. p. 168. κβ'. Περί πλεονεξίας. p. 170. κγ'. Περί τιμῆς γονέων, καὶ φιλοτεκνίας. p. 171. b. κδ'. Περί φόβου. p. 172. b. κε'. Περί τῶν ταχέως μεταβαλλομένων, καὶ περὶ μετανοίας. p. 174. κς'. Περί ἀμαρτίας, καὶ ἐξαγορεύσεως. p. 176. κζ'. Περί ἀπρασίας, καὶ γαστριμαργίας. p. 178. b. κη'. Περί λύπης, καὶ ἀθυρίας. p. 181. κθ'. Περί ὕπνου. p. 183. λ'. Περί μέθης. p. 185. λα'. Περί παρήσιας, καὶ τῶ ἐλέγχου. p. 187. b. λβ'. Περί φιλοπονίας. p. 189. b. λγ'. Περί ὕρκου. p. 191. λδ'. Περί κενοδοξίας. p. 192. b. λε'. Περί ἀληθείας, καὶ ψεύ-

κατὰ σοφίας. Servat etiam hanc collectionem Bibliotheca Regia Parisiensis N. mcmvi. et ex Tom. I. p. 226. Catalogi conicimus.

ψεύδους. p. 194. b. Hoc item caput abscissa pagina mutilum est. λς'. Περί θανάτου. p. 195. λζ'. Περί εἰρήνης, καὶ πολέμου. p. 198. λη'. Περί ἐλπίδος. p. 199. b. λθ'. Περί γυναικῶν. p. 201. μ'. Περί ἀντιλογίας, καὶ ὁρασιμότητος, καὶ ἔριδος. p. 203. μα'. Περί γήρας, καὶ νεότητος. p. 205. μβ'. Περί ὑπομονῆς, καὶ μακροθυμίας. p. 207. b. μγ'. Περί ἐπαίνου. p. 209. b. μδ'. Περί κάλλους. p. 211. με'. Περί τῆς μελλούσης κρίσεως. p. 213. μς'. Περί δόξης. p. 215. μζ'. Περί γλωσσολογίας. p. 216. b. μη'. Περί προνοίας. p. 219. μθ'. Περί ταπεινοφροσύνης. p. 221. ν'. Περί ἡμετέρας. p. ead. b. να'. Περί πίστεως. p. 223. b. νβ'. Περί μνήμης. p. 224. νγ'. Περί ψυχῆς. p. 226. νδ'. Περί φθόνου. p. 227. νε'. Περί ἐκείνου, καὶ ἀκείνου. p. 229. κς'. Περί τοῦ γινώσκειν σεαυτὸν. p. 230. νζ'. Περί χρηστότητος. p. 231. νη'. Περί νόμου. p. 232. νθ'. Περί λογισμοῦ. p. 233. ξ'. Περί ἀφροσύνης. p. 234. ξα'. Περί ἀσωτίας. p. 235. ξβ'. Περί συνηθείας, καὶ ἔθους. p. 236. b. ξγ'. Περί εὐγενείας, καὶ δυσγενείας. p. 237. b. ξδ'. Περί γέλωτος. pag. 239. ξε'. Περί ἐνυπνίων. pag. 240. ξς'. Περί ἀκακίας. p. 241. ξζ'. Περί βίης ἀνομαλίας. p. 242. b. ξη'. Περί τοῦ, ὅτι δὲ τιμῶν ἀρετῶν, καὶ κολάζειν κακίαν. p. 245. ξθ'. Περί τοῦ, εὐκόλος ἡ κακία, καὶ δυσπρόσιτος ἡ ἀρετή. p. 247. θ'. Περί φιλαυτίας. p. 248. θα'. Περί τοῦ, ὅτι ἐκ δὲ τῶ πλείονος ἄριστον. p. 249. θβ'. Περί τῶν ἡσυχάζοντων, καὶ ἐν βίῳ διαγινόντων. p. 250. b. His aliud accedit Caput inscriptum, Περί πειρασμῶν, De tentationibus, p. 251. cui nullus ad marginem numerus est adiectus, eo quod fortasse ad superiorem Collectionem non pertineat. Ac profecto in Collectione quadam, quae inscribitur, Sententiarum, seu Capitulorum, Theologicorum praecipue, ex sacris, & profanis libris Tomi III. per Antonium, & Maximum Monachos olim collecti &c Tiguri per Christophorum Froschoverum mdcxvi. ubi haec ultima Collectio sub Maximi nomine exhibetur, paucioribus tamen testimoniis, ac diutius contexta, quam in nostro Codice, hoc Caput una cum superiori lxxi. non apparet, definit enim in lxxi. Nulla item in hoc testimonia adferuntur. Inc. Ὅτι οἱ πειρασμοὶ κατὰ πέντε τρόπους ἐπάγονται. Def. ὅτε γὰρ ἀκριτὸν τι παρὰ Θεοῦ, ἢ ἀσύμφορον. Tum interpretatio brevis in 24. vers. Cap. II. Ecclesiasticae, cui titulus: Πῶς νοητέον τὰ, ἐκ ἐστὶν ἐν ἀνθρώποις εἰ μὴ δε φάγεται, καὶ πίεται, καὶ δε-ξαι τὴ ψυχὴν αὐτοῦ ἀγαθὸν ἐν μάχῃ αὐτοῦ. Quomodo intelligendum est illud &c. Inc. Οὐ σαρκικῶς ἐστὶν, & πίνειν προσήκει ὁ ἔκκλησιαστής. Def. ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς με τοῦ ἐν τοῖς ἀνθρώποις. Tandem pauca quaedam ex Io. Chrysostomo in illud effatum, Ὅτι ὁδὸν δύσκολον ἐπέταξεν ὁ Θεός. Quod nihil difficile iussit Deus. Inc. Οὐ δύνασαι τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ ἀραι. Def. ἀλλ' ὁ ἐν ἀφθονίᾳ τῶν ἀπολαύσεων ἐγκαταλείπει τοῖς δεινοῖς. Τέλος.

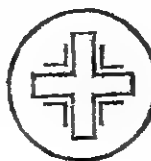
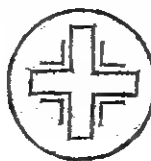
Vt autem, quanti faciendae sint eiusmodi Collectiones lector conicere possit, Auctorum etiam, quorum testimoniis eae con-

gestae sunt, & concinnatae, Catalogum alphabetico more contextum subicere placuit, id interim monentes, ita collectorem hanc ultimam pertractasse, ut sacros prius, deinde profanos Scriptores in singula, quae reculimus, Capita coniceret, primum ubique locum Evangelicae tribuens veritati, secundum Apostolo, tum Salomoni, Sirach, Basilio Magno, Gregorio Theologo, aliisque prout res postulabat, tandem profanorum sententias exponens. Sed ad ipsorum recensionem progrediamur. Aeschylus pag. 187. Aesopus pag. 37. b. 40. b. 46. 57. 60. b. 62. b. 159. 212. b. 218. b. Agapetus p. 137. Agatho p. 136. Alexander p. 125. b. 153. 168. 207. 216. 250. b. Alexander rex p. 112. Ambacius p. 78. Amphipolis p. 192. Amphilocheus p. 55. Anacharsis p. 167. Anaxagoras p. 198. Antigonos pag. 136. 125. ubi additur rex. Antiochus p. 46. Antiphanes p. 109. 171. b. Antisthenes p. 137. b. 143. b. 180. b. Aphthonius p. 62. 70. 78. 99. Apollonius p. 150. b. 166. 215. 218. b. Apollonius p. 65. b. 103. b. 109. 126. 129. b. 133. 138. 141. b. 145. 152. 153. b. 156. 159. b. 163. & alibi. Archimedes p. 190. b. Aristippus p. 54. 140. 169. b. Aristonymus p. 151. 189. 244. b. Aristophanes p. 199. Aristoteles p. 33. 82. 91. b. 96. b. 109. 113. b. 122. 134. b. 148. 155. b. 167. b. 178. 189. 194. 196. 204. b. 216. 228. b. Athanasius p. 38. Babrias p. 32. b. 37. 58. 62. b. 66. b. 89. b. 90. Basilii Magnus p. 25. b. 35. b. 36. 43. b. 56. 60. 62. b. 73. b. 81. 88. 94. 104. 109. b. 127. 130. 133. b. 138. b. 141. b. 145. b. 152. b. 156. b. 158. b. & alibi. Bias p. 107. b. 110. 129. 155. b. 174. 197. b. Carcinus p. 190. Cato p. 123. b. 131. b. 135. 150. b. 180. 205. Chaeremon p. 137. Charicles p. 31. 62. b. 36. b. 79. 110. b. 129. b. 182. 201. 225. b. 237. b. Chariton p. 167. b. Chilo p. 231. Cleanthes p. 140. b. 161. b. Clemens p. 86. b. 105. b. 130. 142. b. 160. b. 184. 202. 221. b. 226. b. 230. b. 234. 241. Cleostratus p. 186. b. Clitarchus p. 107. 123. 135. 150. b. 157. Coriscus p. 113. b. Crates p. 143. b. 180. b. Cratistus p. 235. Crato p. 151. Critias p. 124. 249. Cypselus p. 165. 211. 236. (scribitur autem modo κύπελος, modo κύπελλος) Cyrillus p. 61. 76. 87. 106. 169. b. 217. b. Cyrus p. 125. 135. b. David p. 68. b. Demades p. 223. b. Demetrius Phalereus p. 110. Democrates p. 61. Democritus p. 30. b. 43. b. 57. 70. b. 91. b. 107. b. 110. 112. 122. b. 129. 130. b. 134. b. 137. b. 139. b. 148. 157. 161. 164. b. 180. 182. b. 184. b. 189. 197. 207. b. & alibi. E'κ τοῦ Δημοκρίτου ἐγχειριδίου p. 190. b. Demonax p. 107. b. 123. b. 124. 139. b. 157. b. 182. b. 218. Demosthenes p. 107. 110. 129. 132. b. 138. 140. 143. b. 161. 169. b. 178. 190. b. 199. 221. 250. Didymus p. 106. 146. b. 173. b. 177. b. 220. 223. Diogenes p. 108. 135. b. 143. 149. 159. 180. b. 186.

186. 193. b. 196. b. 202. b. 206. b. 212. 236. 238. 245. 248. 249. b. Dion Romanus p. 121. b. 244. 246. Dionysius p. 167. 214. b. E'κ τῶν πατέρων p. 106. Ephraem p. 220. Epicharmus p. 176. Epictetus p. 250. Epictetus p. 124. 136. 144. 153. 155. b. 159. 165. 180. b. 182. b. 186. b. 187. b. 189. 197. 218. b. 225. b. 237. b. Epicurus p. 124. 132. b. 155. b. 197. 242. b. Eteocles p. 212. b. Evagrius p. 29. b. 57. 70. b. 83. b. 120. b. 169. 176. 186. 193. b. Eumenes p. 137. Euripides p. 108. 122. b. 135. 150. 159. 171. b. 172. 174. 183. 197. 199. 205. Eusebius p. 150. b. 154. 189. b. 192. Favorinus p. 143. b. 151. 165. 178. b. 206. b. Galenus p. 91. b. Gennadius p. 76. Georgius p. 32. 37. b. (scribitur autem Γεωρ.) Glycon p. 209. b. 218. b. Gregorius p. 65. 76. 82. b. 89. 89. b. Gregorius Nyssenus p. 105. 120. b. 128. b. 146. b. 155. b. 179. b. 183. b. 193. b. 198. b. 200. b. 204. 206. 209. 214. 222. b. 232. 238. 244. Gregorius Theologus p. 27. 32. 40. b. 55. b. 57. b. 58. b. 63. b. 66. 69. 75. 83. 87. 91. b. 96. 97. b. 101. 111. b. 127. 134. 138. b. 142. 146. 154. & alibi. Heraclitus p. 132. b. 216. b. Hermippus p. 30. E'κ τῶν πατέρων pag. 189. Hieron Siculus rex p. 158. 161. b. 165. b. 223. Hippocrates p. 59. b. 62. b. 78. Hippothoon p. 245. Hyperides p. 108. b. Iezechiel p. 54. b. Ignatius p. 210. b. 15. p. 62. 68. b. 75. b. 85. 89. 95. 96. 98. b. Ioannes Chrysostomus p. 28. b. 36. b. 46. 53. 54. 55. 58. 62. 65. 72. b. 79. 85. 87. 95. 103. 104. b. 111. b. 130. 134. 138. b. 146. 152. b. & alibi. Ioannes Climacus p. 28. b. 38. b. 67. 95. 173. b. 179. b. 193. b. 248. Ioannes Monachus, nempe Damascenus pag. 83. 89. 90. 98. b. Ioannes Syrus p. 90. b. Iob pag. 29. b. 60. b. 78. b. 145. b. Iosippus p. 178. Irenaeus ex epist. ad Viatores p. 128. b. Ilias p. 141. b. 246. b. I'σχυρίης p. 238. b. Isidorus p. 30. b. 189. 245. Ilocrates p. 31. 37. b. 40. 44. 56. 64. 67. b. 69. 78. b. 91. b. 95. b. 107. 110. 112. b. 121. 132. b. 134. b. 137. 139. 143. 148. 153. 155. b. 182. b. 189. b. 218. b. & alibi. Lacon p. 108. Leo p. 103. Leonidas p. 112. b. Leucippus p. 40. b. 182. 201. 212. 229. 241. Lindus p. 108. Libanius p. 125. b. Lucianus pag. 90. 141. 151. b. Lycurgus pag. 108. b. Lysander pag. 132. b. Menander p. 37. 93. 112. 123. 126. 132. b. 137. b. 140. b. 150. b. 166. 186. b. 194. 195. 197. 199. 205. 212. b. 235. b. 249. Marcus p. 78. 79. b. Menedemus p. 110. Methodius p. 81. b. Metrodorus p. 209. b. Milesius p. 172. Moschion p. 131. b. 139. b. 150. 157. 169. b. 178. 182. 196. b. 210. b. 240. 242. b. Moyles p. 93. Mufonius p. 113. 137. b. 197. Naum p. 95. b. Nicias p. 190. b. Nicocles p. 125. 223. E'κ τῆς Νικολάου συναγωγῆς. p. 113. 198. Nicostratus p. 218. Nilus p. 38. 93. 105. b. 128. b. 130. b. 147. 153. 155. 163. b. 169. b. 200. b. 206. b. 209. 217. b. 221. b. 234. 242. 244. Olympiodorus p. 89. b. Orgias p. 207. Παροιμίαι p. 35. b. 81. b. 84. Pelopidas p. 140. Pisonianus Dio (scribitur enim πεισωνιανού διωνος) p. 125. b. Philaemon p. 140. 207. Philippides p. 244. b. Philippus p. 136. Philiscus p. 190. b. Philistion p. 132. b. 162. 194. 197. b. 204. b. Philistus p. 227. Philon p. 29. b. 37. b. 60. b. 61. b. 70. b. 82. 93. 105. b. 120. b. 128. b. 130. b. 134. 144. 146. b. 160. 169. 177. b. 180. 184. 190. 204. 205. 214. b. & alibi. Philonis mulier p. 202. b. Philostratus p. 184. b. Philoxenus pag. 203. Phocion pag. 129. 145. 188. b. Φωτ. p. 43. b. 70. Pittacus philosophus pag. 109. 124. b. Plato pag. 32. 62. 72. 85. 135. 160. b. 187. 218. 220. b. 225. 236. 249. 250. Plutarchus p. 95. 106. 120. b. 130. b. 139. 147. 160. b. 164. 167. 171. 178. 180. 182. 186. 188. b. 190. 196. b. 200. b. 206. b. 210. b. 212. 216. 228. b. & alibi. E'κ τῶν Πλατάρχων ἱστορίων. p. 113. b. Polyaeus p. 124. 197. 211. Polychronius p. 30. Posidippus p. 183. Procopius Sophista p. 37. b. 200. b. 207. Proclus p. 94. b. Pyrrhus p. 113. b. Pythagoras p. 57. 108. b. 144. 157. b. 166. b. 178. 184. b. 186. b. 189. 202. b. 209. b. 218. b. 234. Rheginus p. 140. b. Romylus p. 125. Salomon p. 30. b. 33. ubi additur περὶ τοῦ μὴ ἀκαίρως διαβεβαίον. 40. b. 43. 53. 60. 61. 65. b. 76. b. 81. b. 87. 93. 96. 97. b. 99. 103. b. 109. 126. 129. b. 133. b. 138. 141. b. 152. b. 154. 156. b. 158. & alibi. Samuel proph. p. 31. Secundus p. 202. b. Serapion p. 251. Serenus p. 169. b. Severianus p. 174. Sextus p. 38. 54. b. 68. b. 76. b. 85. b. 95. 98. b. 103. 124. b. 132. b. 167. 198. 202. 247. ubi additur Sophista. Simonides p. 151. b. 168. Sirach p. 29. b. 37. 60. b. 83. b. 85. b. 96. 99. 103. 104. 109. 126. 129. b. 133. b. 138. 152. b. 154. 156. b. 158. 159. b. 163. b. & alibi. Socrates p. 107. 112. 122. 139. b. 149. b. 153. 161. 164. b. 167. b. 181. 182. 189. b. 197. b. 201. 204. b. 212. b. 218. 220. b. 221. b. 244. b. 246. b. 249. 250. Solon p. 93. 135. b. 161. b. 202. 206. b. 209. Sophocles p. 110. 187. b. 197. b. Softratus p. 124. Σωτρίωνος ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς. p. 144. b. Theocritus p. 161. b. Theognis p. 108. 151. 181. Theopemptus p. 182. b. 220. b. 238. b. 242. b. Theophilus p. 69. Theophrastus p. 178. b. 216. b. Theophylactus p. 30. Timon p. 125. Trophilus p. 223. Xanthus p. 110. b. Xenocrates p. 188. b. Xenophanes p. 236. Zaleucus p. 214. b. Zeno p. 178. b. 238. b.

Codex Graec. membr. Ms. in 4. min. Sec. XI. cuius undecim postremae paginae manu Sec. XV. suppletæ. Constat fol. 252.

IOAN-

IOANNOT TOY DAMASKHNOT EKDOΣIE
THE OPΘOΔOYOT ΠICTEΩC.

IOANNIS DAMASCENI TRADITIO
ORTHODOXAE FIDEI.

COD.
XVI.

I. p. 1. Continet hic Codex Ioannis Damasceni Capita Philosophica, & Theologica; ac primo quidem occurrit Index Caputum Dogmaticorum, hac inscriptione praeunte: Γωάννη τῷ Δαμασκηνῷ ἐκδοσις ἀκριβοῦς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ioannis Damasceni expositio Fidei orthodoxae. Capita sunt C. prout etiam exhibentur in editione eius Operum G. L. Paris. fol. A. mcccxi. curante Michaelae Le Quien Tom. I. p. 120. quam in recensione totum huius, cum XXIII. Codicis huius Plutei prae manibus habuimus. Huic tamen Indici statim succedunt Opera Philosophica, Capitibus, ut ex numeris marginalibus eruitur, lxxviii. comprehensa, quae totidem sunt in citata editione. Praecedit Epistola, τῷ δισιωτάτῳ, ἡ θεοτιμήτῳ Κοσμῷ, ἀγιωτάτῳ ἐπισκότῳ τῷ Μαίμα, Γωάννη μοναχῷ. Religiosissimo, & venerabili in Deo Cosmae, sanctissimo Episcopo Maiumae, Ioannes Monachus. Inc. Τὸ μὲν γεννῶν τῆς διανοίας, κ. λ. Def. τὴν τῶν εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτον. Primum deinde Caput Περὶ γνώσεως, De cognitione, inc. Οὐδὲν τῆς γνώσεως ἐστὶ τιμιώτερον, κ. λ. Quartum Caput Περὶ ὄντος, δόξης τε ἡ συμβεβηκότος, De ente, substantia & accidente, cum eo, quod in cit. edit. primo loco ponitur, penitus concordat. Sextum item Caput pag. 12. b. Περὶ διαίρεσεως, De divisione, tale est in Cod. quale iuxta uberiorem Damasceni Dialecticam loc. cit. exhibetur, quemadmodum ix. & x. p. 17. b. Nono deerat titulus in contextu, quippe in eadem linea cum octavo cohaerenti; additus tamen fuit in margine ab eadem manu, ita: Περὶ τῶν ε' φωνῶν, περὶ γένους. De quinque vocibus, de Genere. Decimum sextum editionis Caput Περὶ συνωνύμων, & ὁμωνύμων κατηγορίας, De univoca & aequivoca praedicatione, in duo dividitur in Codice, quorum postremo, quod incipit p. 25. Δεῖ δὲ γινώσκειν, ὅτι τὸ ὁπωσδήποτε διὰ τὸ λέγεται, κ. λ. titulus Περὶ ὑποκειμένου, De subiecto, est appositus, itemque numerus xvii. Itaque Caput sequens, in editione xvii. in Codice est xviii. inferibiturque, Περὶ τῆς ἐν τῷ τί ἐστι, ἡ τῆς ἐν τῷ ποῦ ἐστι κατηγορίας. De praedicationibus in quid est, & in quale quid est: quod ab edito valde discrepat, eoque multo est brevius; quare quum incidat etiam inferius in vetustiore Codice huius Plutei, sub numero xxiiii. in eius recensione totum proferemus; cum illo enim penitus concordat. Pag. 29. in Cap. xxxii. (in edit. xxxi.) a verbis Ομοιότης, εἰ & δοκεῖ, κ. λ. usque ad finem, quae sunt clausa parenthesi, omnia defunt in Codice. Pag. 32. b. in Cap. item

xl. (in edit. xxxix.) extrema, parenthesi pariter inclusa, desiderantur in Codice. Pag. 35. b. Caput xlvii. in quo divisio substantiae adfertur, Codex cum superiori coniungit, illique titulum praefigit, Διαίρεσις τοῦ ὄντος ἡ τῆς δόξης. Divisio entis, & substantiae. Schema vero nostrum differt aliquantum ab edito, cuius ea quae sequuntur usque ad verba ὅπερ ἐστὶ φύσις, ἡ μορφή, καὶ δόξα, κ. λ. ead. pag. defunt item in Codice: deinde usque ad verba φύσιν ἀπὸ φύσεως, cum edito conveniunt. Post haec aliam Codex adfert substantiae divisionem ita digestam:

εἰς σῶμα	καὶ ἀσώματον
εἰς ἔμφυχον	καὶ ἄψυχον
	Τὸ ἔμφυχον
εἰς αἰσθητικὸν ζῶον	καὶ ἀναισθητικὸν ζῶον.
	Φυτὸν, ἡ φυτὸν. (sic)
	Τὸ ζῶον
εἰς λογικόν,	καὶ ἄλογον
	Τὸ λογικόν
εἰς θνητὸν,	καὶ ἀθάνατον
	Τὸ θνητὸν
εἰς ἀνθρώπον, βῆν, κύνα, ἡ τὰ τοιαῦτα	
	Ὁ ἀνθρώπος
εἰς Πέτρον, Παῦλον, ἡ τὰς λοιπὰς κατὰ μέρος ἀνθρώπους.	

Hinc novum Caput constituit, nempe xlviii. adiecto titulo, Ὅτι τινὲς εἰσιν ἄτομα, ἡ ὑποστάσεις, ἡ πρόσωπα. Qualia sunt individua, hypostases, & personae, & a verbis eiusdem Capitis, quod in edito est xlvii. mox sequentibus initium sumit, nempe, Τί μὲν ἐστὶν δόξα, ἡ φύσις, ἡ μορφή, εἴρηται, κ. λ. & usque ad finem recte atque ordine procedit. Pag. 40. in Capite li. (in edit. l.) defunt primum, quae ibidem lineolis inclusa reperies, tum ultima, a vocibus Σχέσις δὲ λέγεται, κ. λ. Pag. 52. b. Caput lxxvi. (in edit. lxxv.) suo numero, & inscriptione caret, & nisi a linea inciperet, cum superiore coniunctum diceret. Titulus tantum margini est adiectus, Ὅπως τί ἐστιν; Quid sit definitio? In hoc item Capite, a verbis ἀδολεσχία ἐστὶν, κ. λ. usque ad ἔννοσις γίνεται, quae sunt propterea in edit. lineolis clausa, in Codice desiderantur, quemadmodum etiam huius ipsius paragraphi extrema, parenthesi item distincta. Pag. 54. b. Caput lxxvi. & lxxvii. in Codice facta est inversio. Prius enim illud occurrit, quod inc. Φιλοσοφία ἐστὶν, κ. λ. cui etiam adnectit lxxvii. quod in editis inferibitur, Περὶ τῶν τεσσάρων διαλεκτικῶν μεθόδων, De methodis quatuor Dialecticis; deinde illud, cuius initium: Χρὴ γινώσκειν, κ. λ. Vltimum igitur Caput est lxxviii. quod in editione extra numerum est, & inc. Στοιχεῖόν ἐστι, κ. λ. definit autem διὰ νεύρων σκευασμένη.

II. pag. 59. Sequuntur Capita Theologica C. hac inscriptione apposita: Γωάννη τῷ Δαμασκηνῷ ἐκδοσις ἀκριβοῦς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ioannis Damasceni accurata expositio Fidei orthodoxae. Primum est, quod inferibitur: Ὁ

ἀνα-

ἀνατάληπτον τὸ θεῖον, καὶ ὅτι οὐδεὶς ζῆ-
τεῖν, κ. λ. inc. Θεὸν ὁδεῖς εὐρακε πόποτε. In
Cap. V. deest ultimus versus, πρὸς δὲ ἡ φυ-
σικὴ ἀνάγκη μονάδα εἶναι δυνάδες ἀρχῆν. Sextum
inscribitur, Περὶ λόγου Θεοῦ, De verbo Dei.
In fine Capituli IX. ea ponit, quae sunt pri-
ma Capituli sequentis, usque ad voces Διακ-
ριμένως δὲ, κ. λ. ex quibus initium sumitur no-
vi Capituli. Caput XII. cui titulus in edit.
Περὶ τῶν αὐτῶν, De iisdem rebus, in Cod-
ice inscribitur quidem, Ἐπεὶ περὶ τῶν αὐτῶν,
Adhuc de iisdem rebus, sed nullo numero
designatur; itaque Capitulum numeratio in
posterum discrepabit ab edito. Caput se-
quens, quod citata editio adiecitium ap-
pellat, nulloque propterea numero designat,
in nostro Codice desideratur, Pag. 96. b.
Caput xxi. (in edit. xxi.) definit in ver-
bis, τὰ δὲ ἄνω θεμέλια. Reliqua usque ad fi-
nem desunt; quemadmodum etiam Caput
torum, Περὶ πελάγων, De Maribus, Item p. 99.
Capitis xxii. (in edit. xxiv.) postrema
verba parenthesi inclusa, absunt. Pag. 108.
b. Cap. xxix. (in edit. xxx.) his, quae
sequuntur, auctius est: Τὸ δὲ μὴ περὶ τοῦ
λόγου ἐστὶ τὸ θρησκευτικόν, ἢ γεννητικόν, ἢ σφυγ-
μικόν. Καλεῖται δὲ αὐξητικὸν μὲν, τὸ θρησκευτικόν,
ἢ γεννητικόν· ζωτικὸν δὲ, τὸ σφυγμικόν· τὸ μὲν
ἐν θρησκευτικῷ δυνάμει εἰσι τέσσαρες, ἐκτικὴ, ἢ ἑλ-
κυσια τὴν τροφήν· ἐκτικὴ, ἢ κατὰ χυμὸν τὴν τρο-
φήν, ἢ μὴ εἶσα αὐτὴν εὐθέως ἐκκρίνηται· ἀλλοι-
ωτικὴ, ἢ ἀλλοιοῦσα τὴν τροφήν εἰς τὴν χυμὸν
ἀποκριτικὴ, ἢ τὸ περίττωμα διὰ τοῦ ἀφαιρέματος
ἐκκρίνουσα, ἢ ἐκβάλλουσα. Χρὴ δὲ εἶδεναι, ὅτι
τῶν κατὰ τῶν ζώων δυνάμεων αἱ μὲν εἰσι ψυχι-
καί, αἱ δὲ φυσικαί, αἱ δὲ ζωτικαί. Καὶ ψυχι-
καὶ μὲν, αἱ κατὰ προαίρεσιν, ἢ γὰρ ἢ κατὰ ὁρμήν
κίνησις, ἢ ἡ αἰσθησις· τῆς δὲ κατὰ ὁρμήν κινή-
σεως ἐστὶ, τὸ τε κατὰ τὸν τρόπον μεταβατικῶν, ἢ κι-
νητικῶν ὅλον τοῦ σώματος, ἢ φωνητικῶν, καὶ
ἀναπνευστικῶν· ἐν ἡμῖν γὰρ ἐστὶ ποιῆσαι ταῦτα,
ἢ μὴ ποιῆσαι. Φυσικαὶ δὲ, ἢ ζωτικαί, αἱ προ-
αίρετοι· ἢ ψυχικαὶ μὲν, ἢ θρησκευτικῇ, ἢ αὐξη-
τικῇ, ἢ σπερματικῇ· ζωτικαὶ δὲ, σφυγμικῇ·
αὗται γὰρ ἢ θελόντων, ἢ μὴ θελόντων ἐνεργοῦσι.
Pag. 127. in calce Capituli xiv. (in edit.
xlv.) sequens Schema descriptum est ab
eadem manu.

Δαδ

Νάβιν	Σολομὸντα
Λεὺι	Μάτθαι
Μελχὶ Βαρπάνθηρα	Μελχὶ Γαβὼς
Βαρπάνθηρ	
Γωαχέιμ	Γωσὶφ.
Θεοτάκος.	

Tum alia schemata planetarum periodos,
Zodiaci signa, Lunaeque varias eclipses ex-
hibentia. Caput extra numerum, quod in
editione medium est inter l. l. & l. l. p.
217 & inscribitur, Πρὸς τὴν ἐρωτῶντας, κ. λ.
totum deest in Codice. Pag. 175. in fine
Cap. lxxviii. (in edit. lxxix.) desunt verba,
τοιοῦτον δὲ ἐστὶ, ἢ τὸ γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κα-
τάρα. Pag. 184. b. inter Caput lxxxi. &

lxxxii. sequens Caput inferitur: Πρὸς τοὺς
ἐρωτῶντας, εἰ ὑπὸ τὸ συνεχὲς ποσὸν ἀναγονται,
ἢ ὑπὸ τὸ διωρισμένον αἱ δύο φύσεις. Ad inper-
rogantes, utrum ad quantitatem continuam, vel
discretam duae referantur naturae. Αἱ τοῦ
κυρίου φύσεις, ἕτε ἐν σώματι εἰσιν, ἕτε ἐπιφάνεια,
ἕτε γραμμή, ἢ τόπος, ἢ χρόνος, ἢ αὐτὸ τὸ συν-
εχὲς ποσὸν ἀναχθῶσι· ταῦτα γὰρ εἰσι τὰ συν-
εχῶς ἀριθμώμενα· ἦνται δὲ αἱ τοῦ κυρίου φύ-
σεις ἀσυνχύτως κατὰ ὑπόθεσιν, ἢ διήρηται
ἀδιαίρετως, λόγῳ ἢ τρόπῳ τῆς διαφορᾶς· καὶ
ὡς μὲν τρόπῳ ἦνται, ὡς ἀριθμούνται· οὐ γὰρ
λέγομεν δύο ὑποθέσεις εἶναι τὰς φύσεις τοῦ
Χριστοῦ, ἢ δύο κατὰ τὴν ὑπόθεσιν· ὃ δὲ τρόπῳ
ἀδιαίρετως διήρηται, ἀριθμούνται· δύο γὰρ εἰ-
σι φύσεις λόγῳ, ἢ τρόπῳ τῆς διαφορᾶς· ἡνωμέ-
ναι γὰρ κατὰ ὑπόθεσιν, ἢ ἐν ἀλλήλαις περιχω-
ρῶσαι, ἀσυνχύτως ἦνται, τὴν εἰς ἀλλήλας
μεταβολὴν ἢ δεξιόμεναι, τὴν οἰκίαν ἐκάστη φύσι-
κὴν διαφορὰν ἢ μετὰ τὴν ἕνωσιν διασώζονται·
τὸ γὰρ κτιστὸν μετέμνηκε κτιστὸν, ἢ τὸ ἄκτιστον
ἄκτιστον· τῷ τρόπῳ τοῖνυν τῆς διαφορᾶς, ἢ μέ-
νῳ ἀριθμώμενα, ὑπὸ τὸ διωρισμένον ποσὸν ἀνα-
χθίσκονται· ἀδύνατον γὰρ τὰ κατὰ μὴδὲν διαφέ-
ροντα ἀριθμῶνται· καὶ ὃ δὲ διαφέρει, κατὰ
ταῦτα ἢ ἀριθμούνται, ὅλον, ὃ Πάτερ, καὶ ὃ
Παῦλος· καὶ ὃ μὲν ἦνται, ὡς ἀριθμούνται·
τῷ λόγῳ γὰρ τῆς ὁσίας ἐνέμενοι, δύο φύσεις
ἂν εἰσιν, ὅδε λέγονται κατὰ ὑπόθεσιν δὲ διαφέ-
ροντες, δύο ὑποθέσεις λέγονται, ὡς τε ἡ διαφο-
ρὰ αἰτία τοῦ ἀριθμοῦ. Quod Caput quum suo
adnotetur numero, rursus numeratio Capi-
tulum concordat cum edito, quemadmodum
etiam reliqua omnia usque ad finem Ope-
ris.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. mi-
nori Sec. XIV. Foliis constat 230.

ΤΟΤ ΑΒΒΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΟΓΟΣ ΑΣΚΗΤΙΚΟΣ
ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΣΙΝΑ ΟΡΕΙ ΜΟΝΑΧΩΝ.

ΙΩΑΝΝΙΣ ΑΒΒΑΤΙΣ ΣΕΡΜΟ ΕΞΕ-
ΡΕΙΣΤΟΡΙΣ ΜΟΝΑΧΩΝ
QVI SVNT IN MONTE SINA.

Scilicet

Ioannis Scholastici Vita, Scala, & Sermo
ad Pastorem.

I. p. 1. **L**iber est acephalus; incipit enim
a fragmento Epistolae Abba-
tis Ioannis, Praefecti Coenobii Raithuni, ad
Abbatem Ioannem, Praefectum Montis Si-
na, Scalae auctorem, cuius prima verba
sunt: ἱερὰ κεφαλὴ ὄντως, ὅτι ἀλλότρια ἡμῶν
ταῦτα· ἀλλ' ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς βλεπόμενον, κ.
λ. ultima vero: ἀνοδὸν πρὸς τὸν Θεὸν ἐπαυ-
ξίεν. Εἰρηώσο. Hanc Epistolam integram ha-
bemus infra in aliis Codicibus.

II. p. ead. b. Sequitur Ioannis Climaci Epi-
stola, qua superiori respondet ita inscripta:
Ἐπιστολὴ τῷ Ἀββᾷ Ἰωάννῳ τῷ..... πρὸς
Ἰωάννην ἡγούμενον τῆς Ραῖθου. Πλάκας πνευ-
ματικά. Ἰωάννης Ἰωάννη χαίρειν. Epistola Ab-
ba-

COD.
XVII.

batis Ioannis..... ad Ioannem Praefectum
Coenobii Raithuni. Tabulae spirituales. Ioan-
nes Ioanni salvere. Inc. Α'πεδεξάμην ὡς πρέ-
πουσαν τῷ σεμνῷ, κ. λ. Def. ἀλλὰ παῖδες
προδέσσω ὁ Θεὸς τὴν μισθὸν ἀποδίδωσιν.

III. pag. 3. b. Δανιὴλ μοναχὸς Ραῖθου εἰς
βίον τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ ἐπὶ τῇ Σχολαστι-
κῇ. Danielis monachi Raithuni in vitam Ab-
batis Ioannis cognomento Scholastici. Inc. Ε'-
σκόπησεν ὁ κύριος ἀρίστως μάλα, κ. λ. Def. μὴ ἀπιστώ-
μεν τοῖς δράμασι. Haec est pars tantum Pro-
logi, quae in Raderi edit. Paris. A. mdcxxxiii.
Scalae graduum indicem consequitur, habe-
turque in fine Introductionis ad Ioannis Sca-
lam.

IV. pag. 4. b. Βίος ἐν ἐπιτομῇ τοῦ Ἀββᾶ
Ἰωάννου, τοῦ ἡγούμενου τοῦ ἀγίου ὄρους Σινᾶ, τοῦ
ἐπὶ τῇ Σχολαστικῇ τοῦ ἐν ἀγίοις ὡς ἀληθῶς.
Vita compendio conscripta Abbatis Ioannis, An-
tistitis sancti montis Sina, cognomento Schola-
stici, vere sancti. Inc. Τὸ μὲν τίς ἢ ἐνεκα-
μένη τὸν γεννάδα, ἢ ἐκτρέψασα, κ. λ. Def.
θεωρητικὰ περιεχόμενα σημεῖα, λέγοντα τάδε.
Hanc Vitam, utpote aliquantisper diversam
ab ea, quam Raderus edidit, una cum
Prologo Latine tantum protulerunt Bollan-
distae, qui Tom. III. Die xxx. Martii pag.
835. haec habent: Matthaeus Raderus ex
variis Mss. edidit Graeco-Latinam, nos eam-
dem descriptimus ex Mss. Codicibus antiquis
Florentinis Magni Ducis Etruriae, qui adser-
vantur in Bibliotheca Medicea Pluteo VII. N.
xvii. & xx. & consulimus cum translatione
Raderi. Alios etiam praestantiores eiusdem
Climaci Codices infra habemus.

V. p. 10. b. Sequitur ipsa Ioannis Scala, cui
Prologus, & Index graduum triginta praece-
dunt. Prologi initium est: Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ
τῆς ζωῆς, κ. λ. Finis: διδάσκει εὖ μάλα σα-
φῶς. Primus Scalae gradus est Περὶ τῆς τοῦ
ματαίῳ βίου ἀποταγῆς, ἢ ἀναχωρήσεως. Ulti-
mus Περὶ ἀγάπης, ἐν ᾧ ἢ περὶ ἀπλότητος, καὶ
πίστεως, ἢ λαμπρότητος, ἢ θεολογίας ποσῶς.
Primus gradus inscribitur: Λόγος ἀσκητικὸς
τῷ Ἀββᾷ Ἰωάννῳ, ἡγούμενῳ τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει
μοναχῶν. Sermo asceticus Abbatis Ioannis,
monachorum in monte Sina Praefecti. Inc.
Τὸ ἀγαθὸν, ἢ ὑπεραγαθόν, ἢ παναγαθὸν ἡμῶν
Θεὸς ἢ βασιλεὺς. Reliquorum graduum titu-
los, initium, ac finem, quum parum ab
iis, qui in memorato Codice xx. exhiben-
tur, differant, consulto praetermittimus,
in illo singillarim omnia recensaturi. Ultimi
igitur gradus finis sequens est: Ἐπεὶ ἡ ἀγά-
πη ἐστὶν ὁ Θεός, ὃ ὕμνος, ὃ κράτος, ὃ σθένος,
ἢ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἐνεσι, ἢ ἦν, καὶ
ἔστι εἰς ἀορίστους αἰῶνας φῶς, ἀμὴν. Huic subii-

citur nova eorumdem Scalae graduum Ta-
bula, sed inverso ordine digesta.

VI. pag. 272. Extremum locum obtinet
eiusdem Ioannis ad Pastorem Seimo, qui
exstat item in editione Raderi p. 463. Inc. Ἐν
μὲν τῇ κάτω βίβλῳ, κ. λ. Def. ἢ δὲ ἀγαπῇ
ἐστὶν ὁ Θεός· αὐτῷ ἢ δόξα, κ. λ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec.
XIV. Constat foliis 295.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΗ.

GREGORII THEOLOGICI CARMINA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Carmina Heroica, &
Elegiaca cum perpetua paraphrasi.

I. pag. 1. **C**haracteribus maioribus totius
Codicis epigraphae adscribi-
tur: Ἐπὶ τὰ θεῖα τὰ σοφὰ θεολόγη. Carmi-
na divina sapientis Theologi. Sequitur dein-
de primum Carmen heroicum verulium
dcxxxv. eodem ferme praefixo titulo, quem
supra attulimus in recensione Cod. X. pag.
217. nimirum: Τὸ ἀγιοτάτω Γρηγορίῳ τῷ Θεο-
λόγῳ προοίμιον ἐν σχήματι εὐχῆς ἐν ᾧ φιλοσο-
φεῖ περὶ ὧν τῶν ἐν τῷ βίῳ, ἢ διηγείται
σχεδὸν τὰ, ὅπερ παρὰ πᾶσαν αὐτὴν τὴν ζωὴν
πεπείραται.

Inc. Χρὶς ἀναξ, ὃς ἀγναῖς ποτ' ἀειρομέναις
παλάμῃσι.

Def. Γηθόσυνον ὕμνοι σε διηνεκέσσιν γεραίρειν.
Exstat in edit. Operum Paris. Tom. II. a
p. 31. ad 42. In Codice nostro singulae pa-
ginae in duas columnas sunt divisaе, qua-
rum altera Gregorii Carmina, altera Ano-
nymy paraphrasim, unicuique versui re-
spondentem continet. Incipit igitur:

Χρὶς βασιλεῦ, ὃς τῷ καθαρῶς ποτε νοουφι-
ζομένῃς χερσὶ

Σταυροειδῶς τῷ Μωσέως ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ σου
ἰωρήτε δόλῳ

Εἰς φυγὴν ἐτρέψας τοῦ Ἀ'μολῆν τὴν ὀλεθρίαν
δύναμιν, ὃς τις τεταμέναις

Ταῖς χερσὶν ἐν τῷ βοθρῷ τῷ Δανιὴλ τὰ φο-
βερά τῶν λεόντων

Στόματα, ἢ τὰς φοβεράς τῶν ὀνύχων συν-
έδρας ἐξύτηας, κ. λ.

Def. χαίροντα δοξολογίαις σε αἰώνιους τιμῶν.
II. pag. 42. b. Τῷ αὐτῷ παρθενίας ἑπαινος.
Eiusdem in laudem virginittatis, Carmen he-
roicum versibus constans dcxxxvi.

Inc. Παρθενίην σεφάνοις ἀναδύσσομεν ἡμετέροισιν.

Def. Τὴν δ' ἐτέρην λαίη· κύδος δὲ τε ἢ τὸ μέ-
γιστον. Ibid. a pag. 42. ad 55 Paraphr. inc.
Τὴν παρθενίαν σεφάνοις ἀναδύσσομεν τοῖς ἡμε-
τέροις. Def. Τὴν δὲ ἄλλην τῇ ἀριστερᾷ δόξα δὲ
καὶ

(1) Cuiam interpretationes istae tribuendae sint omnino igno-
ramus. Videndus Biblioth. Caesariae Vindobonensis Codex
Theologic. Graec. cit. in quo continentur anonymi cuiusdam
auctoris Paraphrasae triginta tres in Carmina S. Gregorii Na-
zianzenii totidem, quarum prima inscribitur, atque incipit:
Παρθενίαν α' ἐπαύειν παρθένους. H' μὲν δὲ ἴσιν ἐν παρθενίᾳ
σφῆς, κ. λ. quae in Codice nostro occurrit pag. 93. b. Quamvis
aliqua subindo varietas intercedat, tamen eundem esse aucto-
rem, ac Codicis Vindobonensis suspicari licet. Ceterum quod
ad ipsum metaphoram attinet, nihil certi affirmare audeat Cl.
Lambecius Lib. IV. Commentar. p. 17. cui tamen videtur,

cas esse adscribendas Ioanni Zonaras, qui non solum Nazian-
zeni Tetraeticha, verum etiam alia non pauca partium eiusdem,
partim diversis generis antiqua Monumenta commentariis illo-
stravit, III habet idem Lambecius Lib. III. Comment. p. 39. &
247. Verum alii ipsas adscribunt Nicetae cuidam, alias dicto David
Philosopho, cuius Commentarius in S. Gregorii Nazianzenii Tet-
raeticha, & Monastica ab Hercule Phaello Presbytero Imolenfi
Latine versus, & Imolae A. mdcxxxviii. in 8. apud Laurentium
Giannottum editus est, ut ipsemet Quidinus animadvertit. De
Scriptor. Eccles. Tom. I. p. 645.

καὶ αὐτὴ μεγίστη. Inter p. 66. & 67. unum folium deerat in Codice, quindecim versus continens; quare isti in margine postea adiecti, sua sunt paraphrasi destituti.

III. pag. 93. b. Τὸ αὐτὸ ὑποθήκαι παρθέναις. *Eiusdem praecepta ad virgines*, Carmen heroicum versibus constans decem.

Inc. Νη μὲν δὴ σέο: καὶ ὅς μάλα σαρκὸς εἶλαίρος.

Def. Ἰσαμένης θεότητος ἐν τελευταῖς τελείας. Ibid. a pag. 55. ad 68. Paraphr. inc. Ἡ μὲν νίκη σου τῆς παρθέναις, καὶ ὅς τις πάντων τῆς σαρκὸς φίλος. Def. Ἰσαμένης τῆς θεότητος ἐν τοῖς τελευταῖς τελείας.

IV. p. 141. b. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὴν κοινοβίαν μοναχῶν. *Eiusdem ad Coenobitas*, versus heroicis xv.

Inc. Εἰ μὲν δὴ πλεόνεσσιν ὁμὸν βίον αἰνέσαιεν.

Def. Δυσμενέος τε πάλης, ἐπὶ τῶμας ἐλομένοιο. Ibid. pag. 105. Paraphr. inc. Εἰ μὲν δὴ πλείεσσιν τὴν αὐτὴν ζῶν καταδέχαιτο. Def. Καὶ ἔχθρῶς πάλης καὶ πτώσεως δλεθρίας.

V. p. 142. b. Sequuntur sine ullo titulo *Parabolae IV. Evangelistarum*.

Inc. Δεῖδω μὴ βιώταιο θεμελίον ἐν ψαμάθοισι.

Def. Καὶ σίτοιο δοτήρα, βίῃ σερρεῖο φέρειον. Hoc Carmen in edito pag. 103. versus heroicorum cxi. in Codice folis versibus xxxi. constat, iisque mirum in modum perturbatis, & cum superioribus ita coniunctis, ut unum idemque opus videatur. Paraphr. inc. Φοβέμαι μὴ τῆς ζωῆς τὸν θεμέλιον ἐν ταῖς ψαμάθοις. Def. Καὶ ἄρτε δότην χορηγόν, βίῃ σκληρῇ ἀγαθὸν ἐλάττειον.

VI. pag. 144. Τὸ αὐτὸ εἰς ἐαυτὸν. *Eiusdem de se ipso*, versus Elegi cccii.

Inc. Δύσμορος οἷα πάθον: τίς μοι γόος ἄξιός ἐστι;

Def. Κύδεις ὑβρίων μοῖραν ἀγοίμι ἀναξ. Ibid. p. 68. seqq. Paraphr. inc. Ὁ δύσυχος οἷα παθόν: τίς μοι θρήνος ἄξιός γενήσεται; Def. Δόξης ὑβρίων μερίδα ἀγοίμι, ὡς βασιλεῦ.

VII. pag. 166. Τὸ αὐτὸ εἰς ἐαυτὸν μετὰ τὴν ἐπὶ ἀνδρῶν. *Eiusdem de se ipso post reditum*, Carmen heroicum versibus constans cxi.

Inc. Πολλὰκι Χριστὸν ἀνακτα κακοῖς μογέων μεγάλοισιν.

Def. Τὸν νόσον ἐλατῆρα, κακοῖς ἀχέουσι παλαίειν. Ibid. pag. 73. Paraphr. inc. Πολλὰκι τὸν Χριστὸν τὸν βασιλέα κακοῖς μοχθῶν μεγάλαις. Def. Τὸν τῶν νόσων ἀπελάττην κακοῖς πάθεσιν ὅσοις κάμνειν μάχεσθαι.

VIII. p. 173. Τὸ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiusdem ad Episcopos*, Carmen elegiacum versibus constans cxi.

Inc. Ζωγράφος ἐστὶν ἄριστος, ὅς ἐν πινάξεσι χαράσσει.

Def. Εἰ δὲ χειρότερος, τηλόθεν ἔατ' ἔχειν. Ibid. p. 79. Paraphr. inc. Ζωγράφος γραφεύς ἐστιν ἄριστος, ὅς τις ἐν πινάξει γράφει. Def. Εἰ δὲ ἐλάττωτος, πόρρωθεν τὰ ὦτα ἔχειν.

IX. pag. 179. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐτελείας τῶ ἐκτὸς ἀνθρώπου. *Eiusdem de externi hominis vilitate*, versus heroicis lxi.

Inc. Ἡ τέλον ἢ πέλεια τανύπτερος, ἢ χελιδὼν. Def. Τοῖς ἀμφαφῶντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ἵεν.

Ibid. p. 75. Paraphr. inc. Ἡ τέλον ἢ περιεργὰ ταχύπτερος, ἢ χελιδὼν. Def. Τοῖς τοῖς ψηλαφῶντες ἐπ' ἀλλήλοισιν πορεύονται.

X. p. 183. Τὸ αὐτὸ εἰς ἐαυτὸν, καὶ τὰς κακοπαθείας. *Eiusdem de se ipso, & de suis acceptionibus*, Carmen heroicum versus xxxi.

Inc. Γαῖα φίλη, καὶ πόντος, πατὴρ πέδον, ἀλλοδαπὴς τε.

Def. Τριστοῖς ἐν φάσεσιν ἐνὸς μεγάλου Θεοῦ.

Ibid. p. 76. Paraphr. inc. Ὁ γῆ φιλέατη, καὶ ἡλάσσει, τῆς πατρίδος τὸ ἔδαφος, καὶ τῆς ἀλλοτρίας. Def. Τρισὶν ἐν φάσεσιν ἐνὸς μεγάλου Θεοῦ.

XI. pag. 185. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐαυτὸν. *Eiusdem de se ipso*, versus heroicis item xxxi.

Inc. Πῶς δὲ λόγοι πτερόεντες; ἐς ἡμέρα ποῦ νεότητος.

Def. Σοὶ δ' ἄρ' ἀναψύξαιμι βίον, καὶ κῆδ' ἀμείψαι.

Ibid. p. 77. Paraphr. inc. Πῶς δὲ οἱ λόγοι οἱ ταχεῖς; εἰς τὸν αἶρα πῶς τῆς νεότητος. Def. Σοὶ δὲ ἐπαναπαύσαιμι τὸν βίον, καὶ τὰ κακὰ παρελθόν, ἢ ἀλλάξαι.

XII. p. 187. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἐκκλησίαν Ἀναστασίας, ἣν αὐτοὶ ἐπηξάμεθα ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem in Ecclesiam S. Anastasiae, quam ipsi ereximus Constantinopoli*, Carmen elegiacum versus cxi.

Inc. Εὐδὸν δὴ γλυκὺν ὕπνον, Ἀναστασίαν δὲ τ' ὄνειρος.

Def. Τῆς ποτὲ μιν φθονερῆς νόσφισεν ἀδρανίης.

Ib. p. 78. Paraphr. inc. Ἐκάθεν δὴ ἡδὺν ὕπνον τὴν Ἀναστασίαν δὲ ὄνειρος. Def. Ἡ τινὲς ποτὲ αὐτὸν ἢ φθονερὰ ἀπεχώρισεν ἀσθένεια.

XIII. pag. 194. Τὸ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiusdem ad Episcopos*, Carmen heroicum versus cxxvii.

Inc. Ὁ θυσιᾶς πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερεῖς.

Def. Τῆμος, ὅτ' ἐν χεῖρεσσι Θεῷ ζυγὸν ὀρθόδικοιο. Ibid. a pag. 81. ad 85. Paraphr. inc. Ὁ θυσιᾶς πέμποντες τὰς δίχα αἵματος ἱερεῖς. Def. Τότε, ὅτε ἐν ταῖς χερσὶ τῷ Θεῷ τὸ τάλαντον τῷ ὀρθῷ τῇ δίκῃ.

XIV. pag. 208. b. Τὸ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiusdem ad Episcopos*, elegi versus cxxvi.

Inc. Ὁ θυσιᾶς πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερεῖς.

Def. Καππαδοκῶν Χριστὸν πάντ' ἀποδυσάμενον.

Ibid. p. 85. Paraphr. inc. Ὁ θυσιᾶς πέμποντες δίχα αἵματος ἱερεῖς ἐπίσκοποι. Def. Τῶν Καππαδοκῶν τῷ Χριστῷ πάντα ἀποδυσάμενον, ἀγωνισάμενον.

XV. p. 210. Τὸ αὐτὸ περὶ φύσεως ἀνθρωπίνης. *Eiusdem de Natura Humana*, Carmen elegiacum versibus constans cxi.

Inc. Χθίζον ἐμοῖς ἀχέουσι τετρυμένους οἷος ἀπ' ἄλλων.

Def. Ἀδὼν ἢν ἀλιτροῖσιν κακίαις ἔμμεναι (quae vox a recentiori manu addita fuit) Hic versus incidit in cit. edit. pag. 87. & adnectitur in eadem versus serie sequens Elegia, quae inscribitur *De externi hominis vilitate*, & praesentium rerum vanitate, incipiens a versu cxxvii.

Αἰφωδίας λοχόοντας ἀβύσσον ὕμνα φέροντας, qui incidit in pag. 90. eiusdem edit.

Def. Τὴν ἡμέραν καὶ φθονερῶν ἀφρονος εὐξομαι.

Pa-

Paraphr. inc. Χθὲς ταῖς ἐμαῖς λύπαις καταπεπονημένος μόνος ἀπὸ τῶν ἄλλων. Def. Τότε καὶ τῶν φθονερῶν μὴ φθονῶν ὑπερεῖξομαι.

XVI. p. 220. b. Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς τῶν παρόντων ματαιότητος. *Eiusdem de praesentium rerum vanitate*, versus elegi xi.

Inc. Τίς, πόθεν ἐς βίον ἦλθον; ἐπεὶ δὲ με γαῖα καθέξει.

Def. Κόσμον ἀμειβομένους, ἀχθεα πάντα φέρειν. Ibid. pag. 90. Paraphr. inc. Τίς, καὶ πόθεν εἰς τὸν βίον ἦλθον; ἐπεὶ δὲ με ἡ γῆ κρατήσει. Def. Τὸν κόσμον παρερχομένους, διαδεχόμενους, τὰ βάρη πάντα βαρύνει.

XVII. p. 223. Τὸ αὐτὸ διαφόρων βίων μακαρισμῶν. *Eiusdem in diverso vitae statu beatitudines*, Carmen elegiacum versus lxi.

Inc. Ὁ ἄριστος, ὅς τις ἔρμην ἔχει βίον, οὐδ' ἐπιμύκτον.

Def. Ἀλλὰ τις ὑβρίων, Γρηγορίου νόμοις.

Ibid. p. 91. Paraphr. inc. Εὐδαίμων, ὅς τις μεμονωμένος ἔχει βίον, οὐδ' ἐπιμετριμένον. Def. Ἀλλὰ τις τῶν ὑβρίων τοῦ Γρηγορίου ταῖς νομοθεσίαις.

XVIII. pag. 227. Τὸ αὐτὸ ὅροι βίῃ. *Eiusdem iuramenta vitae*, elegiacis versibus xxx.

Inc. Ὁ μῶσα τὸν λόγον αὐτὸν, ὃ μοι Θεὸς ἐξέμεγιστος.

Def. Εἰς τέλος ἰκοίμην, ἀφθίτε σέο χάρις.

Ibid. pag. 92. Paraphr. inc. Ὁ μῶσα τὸν λόγον αὐτὸν, ὅς τις μοι Θεὸς ἐξέμεγιστος. Def. Εἰς τέλος παραγενοίμην, ἀφθάρτε, σὴ ἡ χάρις.

XIX. pag. 229. Τὸ αὐτὸ κατὰ τῆς σαρκὸς. *Eiusdem adversus carnem*, Carmen elegiacum versus l.

Inc. Σαρξ ὅλη, βελία κακὸφρονος οἶμα καλαιόν.

Def. Οἰδματος ἡμετέρου, καὶ σάλος αἵματος.

Ibid. p. 93. Paraphr. inc. Ὁ σαρξ ὁλεθρία τῷ βελίῳ τῷ κακὸφρονος ἔταρμα μέλαν. Def. Κύματος τοῦ ἡμετέρου, καὶ ζάλη εὐθὺς ἀποπέσοι.

XX. p. 231. Τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν ποιεῖν. *Eiusdem adversus Diabolum*, versus heroicis cxi.

Inc. Ἡ λυθὲς, ὡς κακοεργεῖ νόημα σέο γινώσκω.

Def. Εὐσεβέων, ἡχὸν τε διηγεσέων ἐν ὕμνοις.

Ibid. p. 94. Paraphr. inc. Ἡ λυθὲς, ὡς κακοεργεῖ τὰ νοήματά σου ἐπιγινώσκω. Def. Τῶν εὐσεβῶν, καὶ τὸν ἡχὸν αἰώνιος ἐν ὕμνοις.

XXI. p. 234. b. Τὸ αὐτὸ ἐπιστροφικὴ πρὸς νεωτερίαν. *Eiusdem cohortatio ad se ipsum*, ut ad Deum mentem convertat, versus heroicis xvi.

Inc. Πῶς σε φέρων Χριστοῦ, καὶ λ. Def. μιχθήσεται οὐρανόισιν. Ibid. p. 94. Paraphr. inc. Πῶς σε φέρων τῷ Χριστῷ, καὶ λ. Def. μιχθήσεται τοῖς ὑβρίοις.

XXII. p. 235. b. Τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν ποιεῖν. *Eiusdem adversus Diabolum*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Φεῦγ' ἀπ' ἐμῆς πραδίας, καὶ λ. Def. εὐαγὲς ἐμὸν τὸ κλέος. Est dimidium Carminis, quod ibidem legitur sub eodem titulo. Paraphr. inc. Φεῦγε ἀπὸ τῆς ἐμῆς καρδίας. Def. ὁ εὐαγὲς ἐμὸς ὁ δόξα.

Def. Ἡ λήθης νέφος ἐστὶν ἐμὰς φρένας ἀμφικαλύπτοι. Ibid. p. 97. & est dimidium Carminis, quod incipit: Χριστὲ φάος μερόπων, καὶ λ. cuius altera pars, tamquam novum Carmen, sequenti numero xxxii. recensetur.

Paraphr. inc. Ὁ Χριστὲ βασιλεῦ, διατρί με τῆς σαρκὸς ἐν τοῖς δικτύοις τούτοις ἐνέδησας; Def. Ἡ λήθης νέφος ἀγαθὸν τὰς ἐμὰς διανοίας περικαλύπτει.

XXXII.

XXIII. 236. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, octastichon nimirum elegiacum.

Inc. Ὀἱμοὶ ἐγὼν, καὶ λ. Def. ἐς ὑβρίων. Ibid. p. 95. Paraphr. inc. Ὀἱμοὶ ἐγὼν, καὶ λ. Def. ἐς τὴν ὑβρίαν.

XXIV. p. 237. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, hexastichon elegiacum.

Inc. Θυμὲ βλέψον. Def. ἐστὶν ἀρεϊότερον. Ibid. Paraphr. inc. Ὁ ψυχὴ πρόσεχε. Def. ἐστὶν βέλιον.

XXV. p. ead. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Ἀλλήλων μὲν ἐγὼ τε, καὶ λ. Def. σὴν τ' ἀγαποφροσύνην. Ibid. Paraphr. inc. Ἀλλήλων μὲν καὶ ἐγὼ, καὶ λ. Def. καὶ τὴν σὴν φρόνητα.

XXVI. p. 238. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Μῆτερ ἐμὴ, τί μ' ἔτικτες, ἐπεὶ πολύμοχθον ἔτικτες.

Def. Ἀεὶ σὺν χαλεποῖς πῆμασι γηθόσυνος.

Ibid. ubi tamen hoc cum sequenti dodecasticho adinstar unius Carminis coniungitur. Paraphr. inc. Ὁ μῆτερ ἐμὴ, διατρί με ἐγέννησας, ἐπεὶ πολύμοχθον ἐγέννησας. Def. Καταλείψω σὺν ταῖς χαλεπαῖς βλάβαις χαίρων.

XXVII. p. 239. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Μῆτερ ἐμὴ, τί μ' ἔτικτες, ἐπεὶ Θεὸν οὕτως νοῶμαι.

Def. Μηκέθ' ὑπὸ σκιερῆς κρυπτόμενον νεφέλης.

Paraphr. inc. Ὁ μῆτερ ἐμὴ, διατρί με ἐγέννησας, ἐπεὶ τὸν Θεὸν οὕτως κατανοῶμαι. Def. Μηκέθ' ὑπὸ σκιερῆς κρυπτόμενον νεφέλης.

XXVIII. p. 239. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon heroicum.

Inc. Πολλὰκις ἱμερόντα νηὶ θαλάμοισι προβέβαι.

Def. Δάκρυ, δάκρυ, ἀλιτρε, τί σοι μόνον ἐστὶν ὄνειρος. Ibid. pag. 96. ubi tamen hoc cum sequentibus duobus dodecastichis sub uno tantum numero coniungitur. Paraphr. inc. Πλείεσταις ἐπιθυμητικὸν νεωτέρα ἐν τοῖς οἴκοις προβαλοῦσα. Def. Κλαῖε, κλαῖε, ὡς ἄδινος, ὅπερ σοι μόνον ἐστὶν ὄφλημα.

XXIX. pag. 240. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon.

Inc. Αεὶ σὺν θαλάσσις τε. Def. πλάσιγγα Θεοῦ. Paraphr. inc. Καταλείψω μὲν τὰς εὐωχίας. Def. δίκην ζυγὸν τῷ Θεῷ.

XXX. p. 241. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon.

Inc. Ὀἱμοὶ ἐγὼν, τί πάθω. Def. Χριστὲ σώσον. Paraphr. inc. Ὀἱμοὶ ἐγὼν, τί ποιήσω. Def. Χριστὲ σώσον.

XXXI. pag. 242. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon heroicum.

Inc. Χριστὲ ἀναξ, τί με σαρκὸς ἐν ἄρμυσι ταῖσδ' ἐνέδησας;

Def. Ἡ λήθης νέφος ἐστὶν ἐμὰς φρένας ἀμφικαλύπτοι. Ibid. p. 97. & est dimidium Carminis, quod incipit: Χριστὲ φάος μερόπων, καὶ λ. cuius altera pars, tamquam novum Carmen, sequenti numero xxxii. recensetur.

Paraphr. inc. Ὁ Χριστὲ βασιλεῦ, διατρί με τῆς σαρκὸς ἐν τοῖς δικτύοις τούτοις ἐνέδησας; Def. Ἡ λήθης νέφος ἀγαθὸν τὰς ἐμὰς διανοίας περικαλύπτει.

XXXII.

K k 2

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ
ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΝΟΝΙΜΟΥ.

INTERROGATIONES ET RESPON-
SIONES DE REBUS SACRIS IN-
CERTI AUCTORIS.

Titulus innovandus.

Diversorum Opuscula sacra, & profana.

COD. XIX. I. pag. 1. IN summo margine a recentio-

ri manu Latinus hic titulus legitur adscriptus: *Dubitationes, & responsiones in rebus sacris*. Prima Quaestio sequens est: Εἰ πῶς τῶν τῶν ἡρώων ἡ πορεία, καὶ οἱ ἐν-υπνιασμοὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ γίνονται; Responsum vero inc. Καθὼς οἱ πατέρες φασιν, ἐν τῷ πρώτῳ μὲν, εἰ ἡ φυσικὴ κίνησις πλεονάζει ἐν πολυφαγίᾳ, καὶ πολυποσίᾳ, & πολυπνίᾳ, καὶ ἀργίᾳ, κ. λ. Sunt quatuor tantum Quaestiones, quibus singulis sua subicitur solutio, quarum ultima def. δυσωποῦντες τὴν γνώ-σικατέραν, συγγνώμην διδοῦντας ἀναπληρῶν τὰ ἡμῶν ὑπερήματα. Auctor anonymus.

II. pag. 7. Sequuntur quaedam de Poenitentia & Confessione, partim ex sacra Scriptura, partim ex nonnullis SS. Patribus excerpta, nimirum S. Cyrillo, Clemente, & Ioanne Chrysostomo, quorum omnium initium est: Εἰπὼν Ἰάκωβ, δεικνύμενος Θάμαρ, ἡ ἐγὼ εἰ ἐγενετο. & δίδωκε αὐτῇ Σιλὼν τὸν υἱόν μου, & εἰ προσέθετο ἔτι τὴν γνώμην αὐτῇ. Finis: ὅτι ἡλάρττωσά σε, Πέτρε, τῆς χάριτος, ὅτι καὶ ἡ σκιά σου ἰσχύει ἔχει τὰς ἀδελφάς, & σὺ δὲ αἰ-μα, καὶ σιμικίνθια διὰ τοῦ φυλακίζου τὰς δαίμονας, καὶ ἡ ἀφ' ἧς χεῖρ σου τὸν ἐκ γεννητῆς χυλὸν πρὸς δρόμον ἄγει. Auctore anonymo.

III. p. 20. Occurrunt Nicetae Stethati Cen-
turiae tres, hoc titulo appposito: Τοῦ ταπεινοῦ Νικήτα μοναχοῦ & πρεσβυτέρου τῆς εὐαγγελιστικῆς μο-
νῆς τῶν Στουδίων, τοῦ Στηθάτου, πρώτου πρακτικῶν κεφαλαίων ἐκατοντάς. *Hamilis Nicetae Monachi & Presbyteri celeberrimi Monasterii Studitarum, cognomine Stethati (sive Pefforati) Capitulum asceticorum Centuria prima*. Prae-
cedit Argumentum, cuius initium: Τέσ-
σαρας οἰομαι τὰς αἰτίας ἐν Τριάδι τελείας τῶν ἀρετῶν. Def. εἰ κέρυψα τὴν ἀλήθειαν σου, καὶ τὸ ἔλεός σου ἀπ' ἐμοῦ, ἡ ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς. Prima Centuria inc. Ἀρχὴ τοῦ κατὰ Θεὸν βίου, ἡ καθόλου τοῦ κόσμου φυγή. Def. παρ' ὃ ὅτι ἐν κατὰ τὸν λόγον παραλλαγῇ, καὶ τροπῇ

(1) Hic autem est ille Nicetas Stethatus, Monachus Studita, qui Michaelis Cerularii Patriarchae Constantinopolitani aucto-
ritatem & exemplum secutus, adversus Romanam Ecclesiam scripsit librum schismaticum de Processione Spiritus Sancti ex solo Patre, de Azymis, de Ieiunio Sabbati, & de Nuptiis Sacerdotum; quem ipse respiciens postea adamnavit, & Imp-
Constantinus Monomachus, Humberto Cardinale, ceterisque Apo-
stolicis Sedis Legatis hortantibus, publice comburi iussit. Vid.
Baronium Annal. Eccles. Tom. XI. A. M. IV. num. 20. 21.
Leon. Allat. um de Eccles. Occident. & Orient. perpetua Con-
fessione Lib. II. Cap. IX. §. 6. Similem huic nostro Codicem
habet Biblioth. Caesarea Vindob. de quo vide Nesselium Tom. I.
pag. 185.

(2) Nihil de hoc Opusculo ab aliis dictum est. In Veneta
Bibliotheca eiusdem, ut videtur Scriptoris, de quo eadem in ex-

ἀποστασία. Pag. 38. Δευτέρῃ ἐκατοντῇ περὶ
τῆς τοῦ νοῦς καθάρσεως. *Secunda Centuria de
mentis exortatione*. Inc. Ἀρχὴ μὲν ἀγάπης
Θεοῦ, τῶν ὁρμῶν, καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἡ
καταφρόνησις. Def. ἐν τισὶ πάσχει κατὰ τὰς
δυσκόους τῶν γυναικῶν. Pag. 38. Τρίτῃ ἐκατον-
τῇ κεφαλαίων περὶ ἀγάπης, καὶ τελειώσεως βίου.
*Tertia Capitulum Centuria de caritate, &
perfectione vitae*. Inc. Νοῦς ἀπαθείς ἐστιν ὁ
Θεὸς ὑπὲρ πάντα νοῦν καὶ πᾶσαν ἀπάθειαν.
Def. καὶ ἐν μιᾷ δοξαζομένη φύσει, καὶ βασιλείᾳ,
καὶ δυνάμει θεότητος, ἡ τὸ κράτος εἰς τὴν αἰῶ-
να, ἀμήν.

IV. pag. 49. Has Centurias excipiunt
quaedam sine titulo, in quibus agitur de
bonis animi, corporis &c. quorum initium:
Τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ἐστὶν ἐν ψυχῇ, τὰ δὲ ἐν
σώματι, τὰ δὲ ἐκτὸς. Finis: εἰ δὲ πνεύματι
τὰς πράξεις τῶ σώματος θανατῶτε, ζήσεσθε.
Auctore anonymo.

V. p. 51. Succedit Hierothei hieromona-
chi contra Latinos Dialogus inter Lucam &
Nephonem, ubi expositio quasi mathematica
cabalistica de mysterio Sanctissimae Tri-
nitatis, & quidem hoc titulo: Τῶ τιμωτάτῃ,
& σοφωτάτῃ, καὶ ἐλλογιμωτάτῃ, καὶ κήρυκε τῆς
ἀληθείας, ἱερομονάχῃ κυρίῳ Γεροθέῃ Οὐιλία κα-
τὰ Λατίνων, διαλογικῶν φέρουσα τὸν χαρακτήρα,
ἀντιθέτως ἔχουσα, τὸν τε Λευκᾶν καὶ τὸν Νήφω-
να. *Maxime venerabilis, sapientis, & fa-
cundi praeconis veritatis, hieromonachi Do-
mini Hierothei Homilia contra Latinos, spe-
ciem dialogi ferens, adversarios habens Lu-
cam & Nephonem*. Inc. Τίσι ἀφρονες καὶ οὐ
συνετοὶ σοφοὶ εἰσι τὴν κακοποιήσαι, τὸ δὲ καλὸν
ποιῆσαι ἐκ εἰδούτων, ἱερεμίας λέγει τρανότατα.
Def. μωρὸν ἡγούμεθα, καὶ τυφλὸν, καὶ πάσης κα-
τακρίσεως ἄξιον.

VI. pag. 65. Μελέτη δογματικῇ πᾶν ὠφέ-
λιμος τοῦ ἀγίου Μαξίμου. Θεότῃς ἐπὶ τῆς
θεότητος. *Vtilissima Exercitatio Dogmatica S.
Maximi. In divinitate divinitas*. Inc. Μίαν
φύσιν ὁμολογεῖ, τὸ δ' εἶναι τρεῖς ἰσοστάσεις ἀρ-
νεῖται. Def. τὸ γὰρ εἰδούτων ἀνυποστάτου πράγ-
ματος ἐκτύπωση, καὶ ἀναπλασμός ἐστιν, ἡ δὲ εἰ-
κὼν ἀληθινὴ πλάσματος ὁμοίωσις.

VII. p. 66. Τῷ μακαρίῳ Εὐλογίῳ ἐπισκόπῳ Ἀλε-
ξανδρείας ἐκ τῶν περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος, καὶ περὶ τῆς
θείας οἰκονομίας, ὡς ἡ ἀρχὴ. Ἐν ἀρχῇ πρὸ αἰώνων
ἦν ὁ Θεός, Πατερβολαί. *Beati Eulogii Episcopi
Alexandrini ex libris de Sancta Trinitate,
ac de divina dispensatione, quorum initium*,
Ἐν ἀρχῇ, κ. λ. *Excerpta*. Inc. Οἱ ἄνθρωποι
ἐκτίσθη μίμημα, καὶ ὑπόδειγμα τῆς θεότητος, καὶ

stat Sermo contra calumniatores eius, adfirmantes ipsam geome-
tricis lineis Divinitatis naturam efformasse, Patremque dixisse
Spiritus Sancti Patrem, pariterque Filium eiusdem Spiritus
Sancti Patrem. Eiusdem aliud Opus Michaeli Commeno Palaeo-
logo nuncupatum, in quo ostendere conatur ex solo Patre pro-
cedere Filium, & Spiritum Sanctum, vide in Catalog. Bibl. Vene-
tae p. 85. 86. Non audemus adfirmare, quod idem unusque sit, ac
Hierotheus Monachus, cuius Collectionem Canonum laudat
Nic. Commenus Praenot. Myllagog. pag. 188. 241. 262. Ista
gogem in Climaci Scalae MS. in Biblioth. Caesarea Vindob.
memorat Lambec. Lib. IV. pag. 192. & Allatius de Confessione
Lib. II. Cap. XVIII. pag. 871. Diagramma de processione Spi-
ritus Sancti, Inc. Εἰ ὅτι ὁ Θεὸς τῶν πρὸς τὴν ἐξ ἡμῶν, & con-
fusa sine ordine moles.

ἀσάρτα κτίσεως. Def. καὶ ὁδὸς εἰς δύο πρόσωπα
τὸν Χριστὸν μερίζομεν· ἡ γὰρ ἦν διπρόσωπος ὁ
Χριστός· πᾶς γὰρ διπρόσωπος δόλος ἐστίν. Nihil
de his habet Fabricius in verbo Eulogius
Alexandr. Papa.

VIII. pag. 67. Νικήτα χαρτοφύλακος
τοῦ Νικαέως, κατὰ τοῖους καιροὺς, καὶ διὰ
τῶν αἰτίας ἐσχίσθη ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας Κων-
σταντινουπόλεως ἡ Ῥωμαίων ἐκκλησία. *Nicetae
Chartophylacis Nicaeni Dissertatio, quo tem-
pore, & quas ob causas a Constantinopoli-
tana Ecclesia secesserit Latina*. Inc. Πρῶτον
ἐπὶ Γρατιανῷ βασιλεῶς διὰ Παυλίνον τὸν τῶν
Εὐσαδριῶν ἀρχηγόν. Def. περὶ τῶν Λατινικῶν
αἰτιαμάτων τῆς κοινωνίας αὐτῶν τελείως ἀπερρί-
γη ἡ ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν ἱερῶν
διπτύχων αὐτῆς ἀπηλείφθη ὁ πάπας. Hoc Opu-
sculum ineditum, in quo quatuordecim
schismata referuntur, citatur ab Allatio de
Consensu Ecclesiae p. 477. & de Synodo
Photiana pag. 203. ubi decimum quartum
schisma numeratur Photianum; memoratur
etiam a Fabricio l. c. Tom. VI. p. 432.
Exstat in Biblioth. Reg. Galliae N. mcccxxxiii.

IX. pag. 68. Νικήτα τῷ Σείδῃ περὶ τῶ, τὴν
δεσποτικὴν ἀνάσσειν εἰκοστῇ πέμπτῃ Μαρτίου
γενεθῆαι, ἐκ τῶ λόγῳ αὐτοῦ τῷ περὶ τῶν ἀζύ-
μων. *Nicetae Sidenis de celebranda in die
xxv. Martii Resurrectione Dominica, ex eius
Sermonibus de Azymis*. Inc. Ἐτοίς ἦν φελλᾶ ἀπὸ
κτίσεως κόσμου, ὅτε τὸ ἐκείνου πάθος ὁ κύριος
κατεδέξατο. Def. πῶθεν γὰρ παρέλαβον ταῦτα
Λατίνοι, ἡ δεξιότατος, ἡ μεταδιδαχθήσαν. Nicetae
Seidum Latinoque hominem, ex cuius
opere fragmenta adfert Allatius contra Hot-
tingerum pag. 591. & de Consensu pag.
209. 211. 214. 476. 1111. seq. Theodori
Prodromi aequalem fuisse, hoc est Seculo
circiter XII. vixisse notat p. 630.

X. pag. 69. Ἐπιστολὴ Ἰπποκράτους πρὸς Προ-
λεμῶν βασιλέα Αἰγύπτου. *Hippocratis Epi-
stola ad Ptolemaeum Aegypti Regem*. Inc.
Ἐπιμελόμενοι τῆς σῆς υἱείας, ὁ βασιλεῦ, καὶ
αὐτῆς φροντίδος θέμενοι, τὰ κράτιστα τῶν εἰς
δίαίταν τοῖς σώμασι καθηκόντων ἐποθέσθαι σοι
ἀκριβῶς κατανοήσαντες, κ. λ. Def. ἐφ' ἀπάντων δὲ
τῶν τοιούτων σημείων, τοῖς μὲν νηπίοις ἡπίως & τὰς
θεραπείαις προσαγγέιν, τοῖς δὲ μετέωροις ἐνεργεσ-
ται. Vid. Lambec. Lib. VI. Part. II. p. 96. 124.

XI. p. 70. Sequitur enumeratio virtutum
praecipuarum, numero XII. cum hisce duo-
bus versiculis eἰς τὴν ἀγάπην, in caritatem:

Τῶν ἀρετῶν εἰληφας ἐσχάτην θέσιν,
Ὅς ἔλα πασῶν δεσμός σου καὶ μόνη.

Virtutum acceperis ultimam positionem.

Virtute quae omnium vinculum est vel sola.

His succedunt τοῦ Θεολόγου ἐκ τῶν ἐπὶ
Gregorii Theologi ex eius Carminibus, quae
de veris, & germanis scripturae libris in-
scribuntur, nonnulli versus, quorum primus,

Ὅφρα δὲ μὴ ζήνησι νόον κλέπτῃσι βιβλίοις.

Ultimus: Εἴ τι δὲ τῶν ἐκτὸς, ὅτι ἐν γυνήσιν.

Exstant in citata toties Billiana editione

(1) In edit. πῶτος καιροῦ.
(2) Epistolae duae sub Hippocratis nomine de fanitate tuen-
da, una ad Antiochum Regem, altera ad Moeenatem, Latine
tantum ex versione Largii Designatiani, Marcello Empyrico

Tom. II. p. 98. & sunt pars Carminis, quod
inc. Θεοῖς ἐν λογίοις.

XII. p. ead. b. Ἐρμηνεία εἰς τὸ, Κύριε Ἰησοῦ
Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν ἐλέησον ἡμᾶς, ἀμήν. In-
terpretatio in illud, Domine Iesu Christe
Deus miserere nobis, amen. Auctore
anonymo. Inc. Οἱ βραχὺς ἔστος σίχως δογμά-
των γέμει, & ἐλέγχων αἰρέων. Κύριε, τῆς θεί-
ας φύσεως τὸτο δηλοτικόν. Def. ἀμήν, ὅ ἐστι
γένοιτο, δι' εὐχῆς τὰ εἰρημένα ἐπικυρῶν.

XIII. p. ead. Sequitur brevissima inter-
pretatio in illa verba: Ἡ παναγία παρθένος
καὶ θεοτόκος, γεννήσασα, ἐμμενεν ὅπερ ἦν. Tum
quid voces Maria, & Anna significant, item
paucis ostenditur. Auctore anonymo.

XIV. pag. ead. Ἐρμηνεία εἰς τὸ, Ἰδὼ γὰρ
ἐν ἀνομίαις συνεληφθῆν, & ἐν ἀμαρτίαις ἐκίστη-
σέ με ἡ μήτηρ μου. Interpretatio in illud Da-
vidis, Ecce in iniquitatibus conceptus sum,
& in peccatis concepit me mater mea, au-
ctore anonymo. Inc. Τὸτο περὶ τῆς γεννήσεως
τῷ εἰπόντος τινὲς νενομίσασιν. Def. ἐκ ἐγὼ καὶ
ἡ ἐμὴ προαίρεσις.

XV. p. 71. Ἐρμηνεία εἰς τὸ, Ἐγὼ εἶπα ἐν
τῇ ἐκείνῃ μου, πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης. Inter-
pretatio in illud Davidis, Ego dixi in ex-
cessu meo, Omnis homo mendax. Auctor
anonymus. Inc. Καὶ εἰπερ ἄνθρωπος, καὶ ὁ λέ-
γων ψεύστης ἦρα. Def. καὶ ἐκ τῷ ἐναντίῳ· ἐγὼ
εἶπα ἐν τῇ εὐθυμίᾳ μου.

XVI. p. ead. Στεφάνῳ μοναχῷ περὶ τῶν
ἀγίων μυστηρίων τὰ καίρια. *Stephani Monachi
de sacris mysteriis tempestiva*. Inc. Οἱ Θεοὶ
λόγος ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει τὴν ἡμετέραν προσ-
λαβόμενος φύσιν, γέγονεν ἡμῶν προστιτὸς ὁ ἀπρό-
σitos. Def. ἄλλα μὲν εἶναι τὸν κύριον, ἄλλα
δὲ τὴν παρακειμένην τροπὴν πλὴν .....
mancus est in fine tractatus. Nihil de eo
apud Fabricium.

XVII. pag. ead. b. Τῷ Κυρίῳ τῷ Στίλβῃ.
*Stilbae Cyziceni Fragmentum, seu in Habacu-
c Propheeta expositio brevis*. Inc. Ἡ τετάρ-
τη φάσις ἡ τῷ Ἀβραάμ προδήλωσεν τὴν πρ-
την παρυσίαν τῷ Χριστῷ προφητεύει. Def. καὶ ὅτι
συνήψεν, ὡς μεσίας ταῦτα πολέμοις ἴσως, καὶ
τισιν ἔχει διδάσκειν. Nihil item apud Fa-
brium.

XVIII. p. 72. Ἐρμηνεία τῷ πάτερ ἡμῶν. In
Orationem Dominicam interpretatio, auctore
anonymo. Inc. Τότε πατήρ ἡμῶν ὁ Θεός χρη-
ματίζει, ὅτε διὰ τῆς τῷ πνεύματος ἐπιφοιτήσεως,
τῆς ὑποστάσεως τῷ Χριστῷ ἀξιοθώμεν. Def. διὰ τὴν
ἀσθενείαν τῆς σαρκὸς ἐκκλίνει τῶν πειρασμῶν
αἰτέμεθα.

XIX. p. ead. b. Ἐτέρα ἔρμηνεία εἰς τὸ πᾶ-
τερ ἡμῶν. *Altera in Oracionem Dominicam
interpretatio*, auctore anonymo. Inc. Πατέρα
λέγεις, ἄνθρωπε, τὸν Θεόν, καλῶς λέγεις· ἐστὶ γὰρ
πάντων. Def. ὅτι ὡς ἡ μεγαλοσύνη σου, ἔτω
καὶ τὸ ἔλεός σου πάτερ παντοκράτορ, quae qui-
dem per errorem calligraphi pag. 73. scri-
pta fuit, quum pag. 72. b. debuisset. Adne-
cuntur huic item sine auctore τὰ ἐπὶ τῷ πνεύματι
τῆς

praefigi solent, & Hippocratis nomen falso praefecerunt. Vide
Io. Rhodium ad Scribonium Largum p. 11.

(3) Psalm. 115.

τῆς ἀρετῆς, καὶ τὰ τῆς κακίας, *serpent spiritus virtutis, & vitii*, cum Συγχώρησι πνευματικῆς πατρὸς, *Absolutio Patris spiritualis*, cuius initium: Οὗτος ὁ ἄγιος, ἡ τὴν ἐλευσὶν πηγὴ. Def. ἡ πάντων τῶν ἀγίων, ἀμὴν.

XX. pag. 72. b. quaedam occurrunt interpretationes in Epistola ad Corinthios II. Cap. XII. ac prima quidem in verba versus 2. Οἶδα ἄνθρωπον πρὸ ἐτῶν ιδ'. *Vidi hominem ante annos quatuordecim*, auctore anonymo, quae ita inc. Οὗτε πτωχὸν τῶν ἀποκαλύψεων μέμνηται, κ. λ. Ultima in illa vers. 6. Φεῖδομαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ, κ. λ. Def. εἰ τὰς ἀποκαλύψεις ἐφάνη.

XXI. p. 73 b. Aliae pariter interpretationes in Epistola ad Romanos Cap. XIII. v. 11. Nūν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, κ. λ. *Nunc enim propior est nostra salus &c.* auctore anonymo. Inc. Ἐπειδὴ εἶδες ἡν ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς πίστεως, κ. λ. Def. διὰ τὸ δεῖν ἐν τῷ ἔργῳ ζῆσαι.

XXII. p. ead. Οἰμολογία τῆς τῷ πατριάρχῃ Γρηγορίῳ πίστεως, ἀναγκασθεὶς διαβαλλόμενος (sic). *Professio fidei Patriarchae Gregorii*, quam propter calumnias edere coactus est. Inc. Μη ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει, φησὶ, τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρότερον ἢ γνῶ τί ποιεῖ. Def. ταῖς ἀτελεστέτοις βασιάνοις τὰς τῆς χριστιανοκατηγορίας εὐθύναις ὑφέξων εἰς αἰῶνα τὸν ἄπαντα.

XXIII. p. 75. Συμεὼν μαγίστηρ κ. φιλοσόφος Σὴς τῷ Ἀντιστοχίῳ προοίμιον περὶ τροφῶν δυνάμεως κατὰ σοφίαν. *Simeonis magistri & philosophi Seth Antiocheni Prooemium de nutrimento faculiate iuxta ordinem alphabeti*. Praecedat ad Michaellem Ducam Imperatorem Praefatio operis, quae quum multum differat ab edita Basileae anno MDXXXVIII. 8. heic tota referenda est: Πολλῶν κ. λογίων, ὧς μέγιστε βασιλεῦ, ἔχ. Ἐλλήνων μόνον, ἀλλὰ καὶ Περσῶν, κ. Ἀγαρηνῶν, κ. Ἰνδῶν, περὶ τροφῶν δυνάμεως συγγραμμένων, ἃ ἐπὶ τινῶν μὲν πέρῃ τῷ δέοντος τὸν λόγον προαγαγόντων, ἕνα δὲ ἢ πάντῃ ἀμνημονεύετα καταλιπόντων, ἡ μνήμη ἀμυδρὰς ἀξιοσάντων, δεῖν φήσῃ ἐξ ἀπάντων τὰ κάλλιστα, κ. τῆς ἀληθείας ἐχόμενα ἐρανίσασθαι, ἀναγκαίαις οὖσι τῆς τοιαύτης πραγματείας, ὥς τὰ μέγιστα πρὸς τὴν τῆς υγιείας συντήρησιν λυσιτελέσης, ἥς ὅθεν τῶν βιωτικῶν τιμιώτερον. Ἐπει δὲ τινες τῶν τροφῶν, ἄλλως μὲν ἢ κοινῇ συνήθεια νῦν ὀνομάζει, ἄλλως δὲ ἢ τῶν παλαιῶν ἱερῶν, τοῖς κατωτέροις τε καὶ γνωριμωτέροις τῶν ὀνομάτων χρῆσθαι διὰ τὸ πᾶσι δῆλα τυγχάνειν· προσπλέξω δὲ τῷ λόγῳ κ. τὰ περὶ τῶν συνήθων συντομώτερον, ἀρτυμάτων τε καὶ ἀρωμάτων, κ. τῶν γνωρίμων πάντων. (quae quidem extrema, a voce ἀρτυμάτων, κ. λ. a recentiori manu fuerunt adiecta) Sequitur deinde Operis Caput I. unius pag. nam inscribitur, *Στοιχεῖον τὸ α'*. quod incipit: Ἡ ἐκ τῶν ἄρτων (haec item verba recentius in margine sunt adscripta) τροφὴ διαφέρει τε-

(1) Forte est Gregorii Mammiae Melisseni, Imperatorum Ioannis & Constantini Palaeologorum a consensionibus, quique ex hieromonacho, atque protosyncello Patriarcha Constantinopol. ab A. MCCCXLV. usque ad illud tempus, quo Urbis excidium imminere autumans, abdicatione sacro munere in Italiam A.

τραχῶς, παρὰ τε τὴν τῶτων ὕλην, ἢ παρὰ τὸν σίτον, ἢ κ. πρὸς τὴν τούτων ἐργασίαν, καὶ τὰ πῦρ, ἐν ᾧ ἔφονται. Def. ἡ τῶν λιθίων, δὲ ἡν ἔχει ἡ σερμίδαλις γλισχρότητα. Hoc abest a citata editione, in qua initium Operis fit a Capite sequenti περὶ ἀρνίου, *De agno*, & inc. Τὰ τῶν ἀρνίων κρέα συμμέτρως μὲν ἐστὶ ἱερμά· περιττωματικὴν δὲ ἔχει ὑγρότητα, κ. λ. Ultimum Caput, quod inscribitur, περὶ ὠτίδων, *De avibus tardis*, sequens est: Ἡ ὠτίδων σὰρξ μεταξύ ἐστὶ τῆς τῶν χηνῶν, κ. τῶν γερανῶν· καὶ τὰ περὶ ταύτης ἐκ τῆς περὶ ἐκείνων λόγου διαγνωσθήσεται.

XXIV. p. 115. b. Sequuntur eiusdem Capita quaedam ex eius Opere, quod Σύνοψις κ. ἀπάντισμα φυσικῶν τε κ. φιλοσοφῶν δογματικῶν, *Compendium & flores naturalium, & philosophorum placitorum*, inscribitur, in quinque digestum Libros, decerpit, diverso tamen ordine disposita, quam legantur in Codice Bibliothecae Regiae Parisiensis numero MCCXXXI. de quo vid. Fabric. loc. cit. Lib. V. Cap. 42. Tom. X. pag. 322. Quod ut clarius appareat, singulorum Capitulorum titulos exhibemus. Occurrunt itaque primo, nullo prooemio appposito, Capita περὶ δόξης, περὶ γεύσεως, κ. ἀφίης περὶ τοῦ. *De odoratu. De gustu & tactu. De mente*, quae, ut ex memorato Codice eruitur, ad eius Librum IV. pertinent. Tum περὶ τῆς πτώσεως αἰτίας τῶν ὄντων, κ. τῆς ἀπ' αὐτῆς διοικήσεως ἐνταῦθα προνοίας. *De prima rerum causa, & quae ab ea oritur heic providentia*, quo unico Capite totus V. Liber comprehenditur. Hoc excipiunt nonnulla Libri III. Capita, nimirum, περὶ τῶν ἐν ἀρανῷ νοουμένων κύκλων. Τίς ἢ τῶν ἀστέρων ὕψια. περὶ σχήματος ἀστέρων. περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς. Πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες. Πῶς γίνονται οἱ δ' καιροί. περὶ μεγέθους κ. σχήματος ἡλίου. περὶ τῆς τῷ ἡλίῳ ἐκλείψεως. περὶ ὕψιας κ. φωτισμῶν σελήνης. κ. σχήματος περὶ ἐκλείψεως τῆς σελήνης. *De iis, qui in caelo intelliguntur cyclici. Quae astrorum sit essentia. De astrorum figuris. De stellarum latione. Unde lumen accipiant stellae. Quomodo fiant quatuor tempestates. De magnitudine, & figura Solis. De defectu Solis. De essentia, illuminatione, & figura Lunae. De defectu Lunae. Redeunt nunc alia Libri IV. Capita, nimirum, περὶ ὕλης. περὶ εἶδους. περὶ φύσεως. περὶ τόπων. περὶ χρόνου. *De Materia. De Forma. De Natura. De Loco. De Tempore*. Haec excipit Liber I. in duo divisus Capita, quorum primum est, περὶ τῷ εἶναι τὴν γῆν σφαιροειδῆ. *Terram esse rotundam*. Alterum, περὶ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς. *De magnitudine terrae*. Sed primum, praeterquam quod nullum titulum habet, initio quoque mutilum videtur; incipit enim a verbis, ἐν πελάγει πρῶτον τὰ ἱεῖα ὄρωμεν, τῶν λοιπῶν τῷ*

MCCCLII. commigravit, ac Romae postea sepultus est. Vid. Fabric. B. G. Lib. V. Cap. 43. Tom. X. p. 381.

(2) Vixit sub Constantino Duca, quem ab A. MXXI. ad MXXVIII. praefuisse constat.

πλοῖον μερῶν ἀφανῶν ἡμῖν τυγχάνοντων. *His succedunt*, περὶ τῶν μεταξὺ τῆς γῆς, κ. τοῦ οὐρανοῦ στοιχείων, κ. τῶν περὶ ταῦτα παθῶν. περὶ ἀέρος, & πυρὸς, κ. νεφῶν, κ. ὑετῶν, κ. ἀστραπῶν, κ. βροντῶν. περὶ σεισμῶν. περὶ κομήτων. περὶ ἀνέμων. περὶ ἱρίδων. περὶ ἄλκωνος. *De elementis, quae inier Terram, & Caelum sunt, & eorum adfectionibus. De aëre, & igne, & nebulis, & imbribus, & fulgoribus, & tonitruis. De terraemotibus. De cometa. De venio. De iride. De balone, sive area*. Quae totum Librum II. constituunt. Tandem Liber III. occurrat, ita etiam in Codice adnotatus, & inscriptus, περὶ τῶν ἀρανίων σωμάτων. *De corporibus caelestibus*. Huius Libri Capita sunt περὶ κόσμου. περὶ σχήματος ἀρανῶ. Εἰ ἐμφυχός ὁ κόσμος, κ. προνοία διοικήμενος. Εἰ ἀφθαρτός ὁ κόσμος. Εἰ τρέφεται ὁ ἀρανός. περὶ τάξεως τοῦ κόσμου. *De mundo. De figura caeli. An mundus animatus sit, & providentia gubernetur. An mundus sit incorruptibilis. An caelum nutritur. De ordine mundi*. Et haec quidem partem tantum Libri III. constituunt; alia enim ipsius Capita superius fuerant pertractata.

XXV. p. 137. b. Πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον βασιλέα. *Ad Constantinum Porphyrogenetum Imperatorem*, de morbis, & eorum cura Tractatus, auctore forte eodem Setho. Praecedat brevissimum Prooemium, in quo Operis totius distributionem proponit. Inc. Τὰς προσαχθείσας ἐπιτομὰς παρὰ τῆς σῆς γεύσεως ἐκ Θεοῦ αὐτοκράτορος, κ. λ. Def. διὰ τὸ ἐκείσε ἰδρύσθαι τὸ ἱερὸν τῆς λογικῆς ψυχῆς. Initium primi Capituli, cui titulus, περὶ ἱερῶν τριχῶν, *De capillis defluentibus*, est: Ἀπορροῖσιν αἱ τρίχες ἀραιότητι τῆς δερμάτος, κ. λ. Totius vero Operis finis sequens est: κ. λεπιδόειδε, κ. τριχοειδεῖς εἰσὶν αἱ ἰσοςάσεις τῶν οὐρῶν. Nihil apud Fabricium.

XXVII. p. 202. Θεραπευτικαὶ ἰατρεῖαι συντεθείσας παρὰ διαφόρων ἰατρῶν κατὰ τὴν ἐκτεθείσαν ἀκολουσίαν τῷ Ζήνωνος. *Medicamina composita a variis medicis secundum rationem Zenonis*. Cap. I. Πρὸς ὅδῳ τάνον κεφαλῆς, *Pro acerbis dolore capitis*, inc. Κιστὸν ξηράνας, ἢ κ. χλωρὸν κοπανίσας ἐμβρεχε εἰς ἑλαιον, ὀφονίῳ δὲ συνήσας χρίε τὸ μέτωπον, κ. τὰς προτάφους ἄλλως. Ultimum, quod inscribitur, Κοινὰ βοηθήματα πρὸς τὰς τῶν ἰοβόλων πληγὰς, *Communia remedia in plagas a veneno inlatas*, def. ὡς κερὸν τὸ πάχος ἔχειν ἐπιτιθεμένη.

XXVII. p. 222. Διοκλέης ἐπιστολὴ προφυλακτικὴ. *Dioclis Epistola praeservatoria*, seu de morborum praesigiis, & extemporaneis remediis ad Antigonom Regem. Inc. Διοκλῆς Ἀντιγόνο βασιλεῖ. Ἐπειδὴ σοὶ συμβαίνει μυσικωτάτῳ πάντων βασιλέων. Def. εἰσὶ δὲ κ. εἰς τροπὰς χειμερινὰς ἡμέραι με'. Exstat ea G. & L. in fine Syllogarum Physicarum Mich. Naundri, Lipsiae typis Abrahami Lambergii A. MDXCI. 4.

XXVIII. p. 224. b. περὶ σαγμῶν, κ. μέτρων. *De ponderibus & mensuris*, tum humidorum,

tum aridorum, auctore Galeno. Inc. Οὗτος ὁ ἄριστος βάρει. Def. ἄπειρος ἐστὶ κατὰ τὴν διαφορὰν. Vid. Stephani Thes. Graecae ling. T. IV. p. 214.

XXIX. p. 226. Sequuntur remedia quaedam πρὸς σρόφον κοιλίας, πρὸς πόνους κοιλίας, πρὸς αἰμορραγίαν, κ. λ. quorum initium: Νίτρον ὀπτήσαι θέρμε μέγεθος. Finis: κ. ἐπιβρέχων ὄξος ἐπάνω χρῶ. Auctore anonymo.

XXX. p. 226. b. Προγνωστικὸν ἀρρώστου, κ. πρὸς τὸ μὴ ἐκλυσθαι πρὸς τὸ γυνῶναι, ὁ ἀρρώστος ζήσεται, ἢ ὁ. *Prognosticum de aegrotis, ne quis laboratur in dignoscendo, utrum vixerit aegrotus, ne ne*. Σύμην λαβὼν κατὰμαξον τὸ πρόσωπον, καὶ τὰς πόδας τῷ ἀρρώστῳ, κ. βάλε κοινὴ φαγεῖν, καὶ εἰ μὲν φάγη, ζήσεται ὁ ἀσθενὴς, εἰ δὲ μὴ, οὐ ζήσεται. Succedunt huic alia duo prognostica.

XXXI. p. ead. Πρὸς τὸ μὴ ἀλιγυρεῖν ἀσθενῆ εἰς τὸ λυτρὸν. *De infirmo non negligendo in balneo*. Inc. Ἐλαίαν κολυμβάδω λαβέτω, κ. λ. def. κ. κούμενον παύει τὸν βήχα. Auctore anon.

XXXII. p. ead. Ἀλειμμα τῆς... Ζοῆς τῆς βασιλείας. *Vnguentum... Zoes reginae*. Inc. Δέχεται... Φοινίκια πατητὰ, δαμάσκηνα λιπαρὰ, κ. λ. Def. τὰ θερμὰ ἔχοντα κρᾶσιν, κ. νεάζοντα. Auctore anonymo.

XXXIII. pag. 227. b. περὶ κινήσεως, καὶ ἀναπαύσεως. *De motu, & quiete*. Inc. Ἡ κίνησις ἢ σύμμετρος, ὁφέλιμος τοῖς σώμασιν. Def. κ. ἐσθίετω τὰς ὀπώρας ψυχραντικὰς. Sine auctore.

XXXIV. p. 218. περὶ συμμετρου βρώσεως, κ. πόσεως, κ. ὕπνου, κ. ἐγρηγόρεως. *De parimensura cibi, & potus, somni, & vigiliarum*. Inc. Τὰ ἐσθίμενα βρώματα πεπαινόνται εἰς τρεῖς τόπους ἐν τῷ σώματι, κ. λ. Def. γίνονται αὐτῶν βάρος εἰς τὰ ἐνδοθεν μέρη, κ. βλάβη μεγίστη. Auctor anonymus.

XXXV. p. 230. περὶ κυβερνήσεως ἐγκύου, κ. πῶς ἐν αὐτῇ ἐμβρύον. *De moderamine gravidarum, & embryonis*, item sine auctoris nomine. Inc. Ὅταν συλλαβῇ γυνὴ ἐν γαστρὶ, κ. γέννηται αὐτῇ ἀνορεξία βρώσεως, κ. ὀρέγεται τῶν ἐσχαρῶν βρωμάτων, κ. λ. Def. μετὰ ζιγγυρίβεως, ἢ λιβάνου, ἢ μόσχου, καὶ ὁσφραίνεσθω εὐρανος, ἢ κώσῳ, κ. τῶν τοιούτων ὁμοίων.

XXXVI. p. 231. b. περὶ εὐνοσμίης τῷ σώματι. *De ornatu corporis*, item incerti auctoris. Inc. Ὅταν αἱ τρίχες ἐκπύττωσιν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, χρὴ ἀλείφειν αὐτὴν, κ. λ. Def. κ. μετέπειτα ἀλειψὼν τὸ σῶμα αὐτοῦ ῥαδίνου ἐλαίου σὺν ὕξει μεμιγμένῳ.

XXXVII. p. 232. περὶ δυνάμεως τροφῶν, κ. διαφορᾶς γεύσεων. *De viribus ciborum, & de discrimine saporum*. Inc. Αἱ γεύσεις τῶν βρωμάτων διαίρεται εἰς ἡ'. εἰς γλυκεῖαν, κ. πικρὰν, κ. ἀλμυρὰν, κ. δριμύτην, κ. λιπαρὰν, κ. εὐπικτικὴν, κ. τὴν μὴ ἔχουσαν ἔσθησιν, κ. τὴν τίμωσαν, κ. λ. Def. ἀρμόδους δὲ τοῖς ἔχουσι τὴν κρᾶσιν τῶν σωμάτων ἱερμῶν, κ. ξηρῶν. Huic succedunt alia de praeparatione Iuleppi ex saccharo, & melle, de carnibus, de lacte, de butyro, de piscibus, de aromatibus, ac de oris, & cordis mor-

(1) Constantinus Porphyrogenetus filius fuit Michaelis Ducis supra memorati, de quo vid. Bandurium Numism. Imperat. Romanos Tom. II. p. 752.

morbis; quorum omnium initium est: τὸ καταστατὸν, ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ἀπαλύνει τὸ ζῆθος, καὶ τὸν τραχὺλόν, κ. λ. Finis: καὶ ἐρυθρία μι- κρὰ, καὶ κρέατα πρὸς βαρύνει. Nullum auctoris nomen.

XXXVIII. p. 239. Σύνοψις τῶν περὶ ἁρῶν. *Compendium de urinis*. Inc. Οὐδὲν καθαρὸν, καὶ νέφος ἐπάνωθεν θάνατον σημαίνει, εἰ δὲ ἔχει κάτω ὑπόστασιν, καὶ ἐπάνω νέφος, μακρὰν νόσον σημαίνει, κ. λ. Def. τὸ δὲ μέλαν ὑπόξανθον πάσχειν τὰ νεύρα σημαίνει. Auctor anonymus.

XXXIX. pag. ead. b. Succedunt variae Zulabi praepraeparationes, ac primo quidem ex rosus. Inc. Ρῶδα λίτρ. δ'. ἐπίχυσον ὕδωρ ζέον εἰς χύτρον ἐπάνω τῶν ῥόδων, κ. λ. Def. ἔτον ἀπαφρισμὸν δέχου. Auctore anonymo.

XL. pag. 242. Γερὰ Γαληνῶ. *Arcana Galeni*, nempe remedia contra diversos morbos. Inc. Κολοκυθίδος ἐντερώνιας, κ. λ. Def. καὶ εἰς λυτὰ, φθίρονται, καὶ ἐξολοθρευθῆ- σονται. Inferitur etiam Opusculum eidem Galeno tributum de Appellatione partium hominis, cuius initium pag. 254. sequens est: Κεφαλῆς τὸ μὲν πᾶν κύτος, μέρος ἂν λέ- γοιτο τοῦ ὅλου σώματος, κ. λ.

XLI. p. 267. Ἀντιβαλλόμενα τοῦ Γαληνῶ. *Succedanea Galeni*, nempe res, quarum in compositionibus pharmaceuticis una pro al- tera commutari potest. Inc. Ἀντὶ ἀκανθίου σπέρματος λυχνίς, κ. λ. Def. ἀντὶ σαφίδος φοίνικος συριακῆ σάρξ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. varia manu exaratus, lectuque diffi- cillimus. Constat foliis 168.

IOANNOT TOT ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΞ.

IOANNIS SCHOLASTICI CLIMAX.

COD. XX.

IN prima Codicis pagina, quae vacua su- pererat, hos duos iambos in laudem o- peris recens Graeculus apposuit:

Κλίμαξ ἄνω φέρουσα τὴν ἐναρέτην,
Εἴς ἡς κάτω πίπτουσιν ἄφρονες ἄνθρωποι.

Scala sursum ferens virtute praeditos,
Ex qua deorsum cadunt insipientes soli.

Tum praeterea notulam istam: Ἡ παρῶσα βίβλος ἐξωνήθη παρ' ἐμὲ Λέοντος μαγιστροβερ- χου τῷ τουμαρχοπαύλῳ, τιμῆς νομισμάτων χρυ- σῶν παλαιῶν τεσσαρῶν πρὸς τῷ ἡμίσει. Prae- fatus liber emtus est a me Leone, vestuario- rum officinae Praefecto Turmarchopolo, pretio nummorum antiquorum quatuor, cum dimidio.

I. p. 1. Occurrit initio Prologus, a Radero editus in sua Isagoge, Ioanni Scalae prae- missa, Paris. MDCXXXIII. fol. Inc. Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς ἀπογραφῆναι ἐν ἡμετέροις τὰ ἐκ- τῶν ὀνόματα τρέχουσι, κ. λ. Def. ἡς ἡ πρώτη βαρβάρων διδάσκει εὐ μάλα σαφῶς. Huic sub- necitur Tabula triginta graduum, quibus Scala constat, sive totidem virtutum, quibus

paratur in caelum adscensus; & huic alia eiusdem Prologi pars, cuius initium: Εὐκρί- πησεν ὅπως ἀρίστως μάλα ὁ τὴν ἰσάριδμον ἡμῶν τῆς τῷ Χριστῷ κατὰ σάρκα ἡλικίας ἀνάβασιν τεκμηρί- μενος. Finis: τὸ ὁρῶντες τὴν κόπην, μὴ ἀπιστώ- μεν τοῖς δράμασιν Quae quidem ultima verba quum in angulum desinant acutum, binos ex utroque latere versus habent ab eodem Co- dicis amanuense descriptos. Ii sunt:

Πόνος κόπης ἀμείψων ἐξ ἀμπερίας,
Οἱ γὰρ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν,
Φεύγειν μοναχὰς τὴν ἄξει συλλόγους,
Ποθεῖν δὲ μάλλον τὴν ἐρημικὴν θέλει.
Labore molestias commutans ex peccatis
(*Labores enim parit fortitudinem*)
Fugere monasticos viros in urbe collectos,
Et desiderare potius eremiticos cura.

II. p. 3. Vita ipsa succedit hunc titulum praeferebens: Βίος ἐν ἐπιτομῇ τῷ Α' β' α' Ἰωάν- νη τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἀγίῳ ὄντι τῷ Σινᾷ, τῷ ἐπί- κλην Σχολαστικῷ, τῷ ἐν ἀγίοις ἀληθῶς. *Vita compendio conscripta Abbatis Ioannis*, Prae- fecti sancti montis Sina, cognomento Schola- stici viri vere sancti. Inc. Τὸ μὲν τίς ἡ ἐνεγκαιμένη τὸν γεννάδα, καὶ ἐκδύσασα. Def. περιεχέουσα ἐρηγίματα λέγοντα τάδε. Hanc quoque Raderus edidit in cit. Isagoge. Pag. 6. Quidam verius sequuntur, hoc titulo praecedente: Δανιὴλ μοναχὸς ταπεινὸς Ρ' αὐτῶν εἰς τὸν βίον τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ τῷ ἐπίκλῃν Σχο- λαστικῷ. *Danielis humilis monachi Rhaithuni in vitam beati Ioannis cognomento Scholastici.* Versus hi sunt:

Πεπειράμαι κυροῦν ἐν βραχείῳ πλεῖστα·
Ρῆτορι γὰρ καλὸς συντομία ἔπει.
Ρητρεῦσέν σου ὡς ἔφης τὰς ἐκφράσεις
Χωλὰς, τὸ πῶς νοῦντες εἰπεῖν ἂν ἔχω,
Ἡμεῖς μὲν πε, ἡ ἐκδύσασα πάλιν.
Α'λλ' ὡς πατὴρ σύγγνωθι φιλάτοιο τέκνοιο·
Θαυρεῖν γὰρ ἔστιν, ὃ κακίειν τὸτ' οὐ.
In paucis plurima exprimere conatus sum;
Eloquentiae enim candidatis probatur in nar- ratione brevitatis.

Orationum tuarum, ut vocas, descriptiones Mutilas, dicere non possum, quomodo exco- gitanter

Mutaverimus alicubi, vel contra secuerimus. Sed tu, ut pater ignosce carissimis filiis;
Fiducia enim est, te id non improbatum.

Horum versuum primi duo, tamquam quid profaicum, Vitam a Radero editam claudunt.

III. pag. ead. b. legitur Epistola Ioannis Scalae auctoris, ad alterum Ioannem Coc- nobii Praefectum Rhaithuni, ita inscripta: Ἰωάννης Ἰωάννη χαίρειν. *Ioannes Ioanni gaude- re, cui respondent in margine, Πλάκες πνευματικαί, Tabulae spirituales.* Inc. Α'πε- δεξάμην ὡς πρέπεσάν τῷ σεμνῷ σου καὶ ἀπαθῆ- βίῳ. Def. ὁ Θεὸς τὴν μισθὸν ἀποδίδωσι. Exstat in cit. Isagoge. In fine legitur: Πρόλογος τῷ

(1) Hoc vitae compendium, ut libro Ioannis praefigeretur, mox ab eiusdem bitu scripsit Daniel monachus Rhaithunus, cuius rogatu Climacus Scalae Faradisi conscripserat. De Rhaithu vicino monasterio versus Rubrum mare, egerunt Bollandistae xiv. Ianuarii, quo die coluntur xliii. martyres, huius Cuenobii monachi.

(2) Ita ob eruditionem apud Latinos Scholastici appellati Prudentius, Ambrosius, Hilarius, Beda, & inter Canonicos uni alicui doctissimo, plerumque Scholastici nomen imponitur, & apud Graecos quamplurimi hoc nomine ob eruditionem iusti- gati referuntur a Radero in Isagoge ad Climacum Cap. 2.

τῷ λόγῳ, ὃ ἡ ἐπωνυμία, πλάκες πνευματικαί, τε- τελεσται. *Prologus Sermonis, cuius titulus, Tabulae spirituales, completus est.*

IV. p. 7. b. Sequitur Scala ipsa, cuius primus gradus, λόγος, hunc habet titulum: Τῷ Α' β' α' Ἰωάννῃ, τῷ ἡγουμένῳ τῶν ἐν τῷ ὄρει Σινᾷ μοναχῶν, λόγος ἀσκητικὸς περὶ τῆς τῷ μα- ταιῶ βίῃ ἀποταγῆς, καὶ ἀναχωρήσεως. *Abbas Ioannis, monachorum in monte Sina Praefectus, Liber asceticus de abdicatione vitae secularis, ac de vita solitaria.* Inc. Τῷ ἀγαθῷ, καὶ ὑπεραγῶν, ἐπαναγῶν ἡμῶν Θεῷ, καὶ βασιλείᾳ. Def. καὶ πᾶσιν πόθῳ, καὶ σπουδῇ σπουδῇ, ἐκ ἐπαύσα- το· ὁ ἐπιβεβηκὼς, μὴ σραφεῖς εἰς τὰ ὀπίσω. Notandum heic, nostri Codicis lectionem ab editione Raderi saepissime discrepantem nos invenisse, ac propterea quae in cuiuslibet gradus initio, ac fine tum ipsa confe- rendis discrimina occurrerent, in calce pa- ginarum subiecisse; id enim Codicis vetusta- ti deberi non immerito sumus arbitrati.

Secundus gradus pag. 13. b. Περί ἀπρο- παθείας. *De exuendis adfessionibus.* Inc. Ο' ἐν ἀληθείᾳ τὸν κύριον ἀγαπήσας. Def. ἐν τῷ λι- μένι ναυαγήσαντας. Δευτέρα ἀνάβασις· ὁ τρέχων μὴ τὴν σύζυγον, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Λὼτ μιμνήμενος φεύγει.

Tertius gradus p. 16. Περί ξενιτείας. *De hospitalitate.* Inc. Ξενιτεία ἐστὶ κατὰλειψις ἀνε- πίστερος πάντων. Def. καὶ ταῦτα ἐν δαίμονιν. Ο' τρίτος Τριάδος ἰσάριδος δρόμος· ὁ ἐπιβε- βηκὼς μὴ περιβλέψῃ δεξιὰ, ἢ ἀριστερά. Hic gradus, sive Sermo, ut etiam in editione Raderi, in duo Capita dividitur, quorum postremum inscribitur: Περί ἐνυπνίων ἀκολυ- θούντων εἰσαγωγικοῦς. *De insomniis, quae fugam seculi sequi solent.*

Quartus gradus p. 20. Περί τῆς μακαρίας καὶ ἀειμνήστῃ ὑπακοῆς. *De beata semperque lau- danda, seu memoranda obedientia.* Inc. Πρὸς τὴν πύκτας ἡμῶν λοιπὸν, καὶ τοῦ Χριστοῦ ἀγλη- τὰς. Def. ὁ μὲν γὰρ προλαβὼν ὑπακοῆς, ὁ δὲ ἄτερος τῆς μετανοίας.

Quintus gradus p. 45. Περί μετανοίας με- μερμημένης, καὶ ἀληθῶς ἐνεργούσης. *De accurata vereque efficaci poenitentia.* Inc. Μετάνοιά ἐστιν ἀνάκλησις βαπτίσματος. Def. καὶ Θεὸς ἐν τῇ ἀναστάσει τῆς μεμερμημένης μετανοίας, ἀμὴν Πέμ- πτον βαρβάρων ἀνὴλθες ὁ μετανοήσας· τὰς γὰρ πέντε αἰσθησεις ἐκάθηρας δι' αὐτῆς, καὶ τὴν ἀκρί- σιον τιμωρίαν, καὶ κλάσιν διὰ τῆς αὐτοπροαιρέ- τῃ ἐκφυγῶν.

Sextus gradus p. 53. b. Περί μνήμης θανά- τῳ. *De memoria mortis.* Inc. Παντὸς λόγου προηγείται ἐννοία. Def. μελέτην θανάτου. Ε'κτη ἀνάβασις· ὁ ἀναβὰς οὐ μὴ λοιπὸν ἀμαρτήσῃ ποτὶ· ὑπερμνησκὼς τὰ ἔσχατά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἀμαρτήσῃ.

Septimus gradus p. 56. b. Περί τοῦ χαρο- ποιοῦ πένθους. *De luctu qui gaudium creat.* Inc. Πένθος κατὰ Θεὸν ἐστὶ σκυθρωπότης ψυχῆς

(1) In edit. Raderi ἀλλὰ τὸν Λὼτ μιμνήμενος φεύγει.
(2) δι' αὐτῆς.
(3) ἀμαρτήσῃ.
(4) deest ἄς.
(5) αὐτεῖται.
(6) ἐνφρονέων ἀντιπῆ, οἶμαι, μὴ ἐν μίσῳ.

ἐνὸς καρδίας διάθεσις. Def. διότι ἀδικολογῶς ὁ πεπενθήκαμεν. Βάσις ἐβδόμη· ὁ ἀξιώσεις καὶ ἐμοὶ βοηθήτω· αὐτὸς γὰρ ἡδὴ βεβούνηται, ὡς ὁ διὰ τοῦ ἐβδόμου βαθμοῦ τὰς τοῦ αἰῶνος τέτα κηλί-δας ἀπονηλάμενος.

Octavus gradus p. 64. b. Περί ἀοργησίας, καὶ τρυφότητος. *De victoria irae, & mansuetu- dine.* Inc. Ὁ σπερ ὕδατος ἐν φλογὶ κατὰ μικρὸν προσθημένῳ, τελείως ἡ φλόξ ἀποσβέννυται. Def. ἐν ἰδίῳ καιρῷ αὐτὴν ἐρωτήσατε. Ε'ν ὀγδῶ τινὲς βαρβάρῳ ὁ τῆς ἀοργησίας κεῖται σέφανος, καὶ ὁ μὲν ἐκ φύσεως τοῦτον περιλείμενος, ἴσως ὁ περι- κείται ἕτερον, ὁ δὲ ἐξ ἰδρώτων, τὴν ὀκτὴ εἰς ἅπαν νενίκηκεν.

Nonus gradus pag. 68. b. Περί μνησικακί-ας. *De abolenda iniuriarum memoria.* Inc. Αἱ μὲν ὀσῖαι ἀρεταί, τῇ τοῦ Ἰακώβ κλίμακῃ παροίκουσιν. Def. τῶν πνευματικῶν ἀνδρῶν ἐπε- κτείνεσθαι. Βαθμὸς ἑννάτος ὁ κτησάμενος, παρ- ῆσις λοιπὸν τὴν λύσιν τῶν πταισμάτων ζη- τεῖται παρὰ τοῦ σωτῆρος Θεοῦ.

Decimus gradus p. 70. Περί κατακαλιᾶς. *De detractioe.* Inc. Οὐδεὶς τῶν εὐ φρονούντων ἀν- τίποι, οἶμαι, ἐκ μίσους καὶ μνησικακίας. Def. Πολλὰς γὰρ καὶ αὐτοὶ πεπλάνηται. Ἀνάβα- σις δεκάτη· ἡν ὁ νικήσας, ἀγάπῃς ἐργάτης ἡ πένθους.

Vndecimus gradus p. 72. Περί πολυλοφίας, καὶ σιωπῆς. *De loquacitate, & silentio.* Inc. Εἴρηται μὲν ἡμῖν βραχέως ἐν τοῖς φθάσιν. Def. ὅμως ἀκρατὲς δαμάσκει. Βαθμὸς ἐνδέκατος· ὁ νικήσας πλῆθος κακῶν ὅφ' ἐν περιέκοψεν.

Duodecimus gradus p. 73. Περί ψεύδους. *De mendacio.* Inc. Γέννημα μὲν σιδήρου, καὶ λίθου πυρ. Def. ὁ δυνήσεται ψεύσασθαι. Ἀνάβασις δωδεκά- τη· ὁ ἐπιβεβηκὼς βίβαν τῶν καλῶν κέντηται.

Decimus tertius gradus p. 74. Περί ἀκηδίας. *Deacedio, seu acedia.* Inc. Εἰς καὶ οὗτος πολ- λάκις τῶν τῆς πολυλογίας κλάδων. Def. τίς δὲ ὁ τετονὴς προσευχῇ, αὐτὴν ἐρωτήσατε. Νίκη, ὅ ἡν ὄντως ὁ κτησάμενος ἐν παντὶ δοκίμος καθε- σθῆκε καλῶ.

Decimus quartus gradus p. 75. b. Περί τῆς παμφήμι¹⁰, καὶ δεσποίνης πονηρίας γαστρός. *De fastoso, & mala ventris domina gula.* Inc. Μέλλοντες περὶ γαστρός λόγους. Def. πάντως ἡ- δύνασθαι ζητοῦσιν. Ἀνδρεία νίκη· ὁ ἰσχύσας, δῆλος πρὸς ἀπάθειαν καὶ σωφροσύνην ἀκροτάτην ἐπειγόμενος.

Decimus quintus gradus p. 80. Περί ἀφθάρ- τῃ ἐν φθαρτοῖς ἐκ καμάτων, καὶ ἰδρώτων ἀγνείας, καὶ σωφροσύνης. *De incorrupta a corruptis mor- talibus per labores, & sudores comparata castitate, & temperantia.* Inc. Ἀγνεία ἐστὶν ἀσωμάτου φύσεως κείωσις. Def. ἐμοῦ τὴν κεφαλὴν ἀπέκοψας Ε'παθλον, ὃ ἐν σαρκὶ ὄν, καὶ τοῦτο εἰληφὼς ἀπέθανε, καὶ ἀνέστη, καὶ τῆς μελλούσης ἀφθαρσίας τὸ προοίμιον ἡδὴ ἀπ' ἐντεῦθεν ἐγνώ- ρισεν. Huius gradus deest in hoc Codice Prooemium, quod inc. Ἐκέσαμεν τῆς μαινάν- dos, κ. λ. Def. ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος, quod L 12 ex-

(7) πένθος καθεῖναι.
(8) βαθμὸν ἰνδίκων.
(9) τρισεκαδικὴ νίκη.
(10) παμφήμις, γρῆσι omnibus.
(11) ποτεκαδικὸς ἱσχυρὸς.

existat in omnibus aliis recentioribus Codd. & in cir. edit. Raderi.

Decimus sextus gradus p. 92. *Peri akthmosynēs. De paupertate ad caelum properante, in quo & de avaritia.* Inc. Πλείστοι ὅσοι τῶν σοφῶν διδασκάλων πεφύκασι. Def. ἐμοὶ καὶ τοῖς σὺν ἐμοὶ Πάλη, ἣν δὲ νικήσας, ἡ ἀγάπην κέκτηται, ἡ μέριμναν περιέκοψεν.

Decimus septimus gradus p. 92. *b. Peri akthmosynēs. De paupertate ad caelum properante.* Inc. Αὐκθυμοσύνη ἐστὶ φροντίδων ἀπέχθεια. Def. εἰσαγωγικῶν γὰρ τὰ τοιαῦτα νοσήματα. Αἱ γὰρ οὐκ ἐκ τῆς ἀναισθησίας, πρὸς οὐρανὸν αὐτῶς ὁδοιορεῖ.

Decimus octavus gradus p. 94. *Peri anaisathias, eip' ἂν νεκρώσῃς ψυχῆς, καὶ θανάτῳ νοδὸς πρὸ θανάτου σώματος. De insensibili mentis stupore, seu duritie & morte animae ante mortem corporis.* Inc. Αἰσθησιάζει, καὶ ἐπὶ σωμάτων καὶ ἐπὶ πνευμάτων ἐστίν. Def. ὃ μὴ μενίσσῃς εἰς τὸν αἰῶνα. *Peri tēs ligōdēs anaisathias.*

Decimus nonus gradus p. 96. *Peri hypnou, καὶ προσευχῆς, καὶ τῆς ἐν συνοδίᾳ ψαλμοδίας. De somno, precibus, & in publico convulsiu psalmorum cantu.* Inc. Ἦνως ἐστὶ φύσεως ποσὶς σύστασις. Def. προσευχὴ δὲ παράστασις, σπουδὴν, καὶ ἀγάπην πρὸς Θεὸν μοναχῶν μοναχῶν.

Vigésimus gradus p. 97. *Peri agrypnias somnatiōis, pōs³ deit taūten metienai. De vigiliis corporis, quomodo hae sint exercendae.* Inc. Τότε ἐπὶ γῆς βασιλεύουσιν. Def. καὶ ἀπιστίας θυγάτηρ δειλία. In aliis recentioribus post haec verba additur: Βαθμὸς κ'. ὁ τῶν εἰληφῶς φῶς ἔλλαμψεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Vigésimus primus gradus p. 98. *b. Peri deilias. De timiditate.* Inc. Δειλία ἐστὶ νηπιώδης ἥδως ἐν γηραιότητι² κενωδόξῃ ψυχῇ. Def. συμπροσεύχασθαι γὰρ ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν φύλαξ ἐλήλυθεν. Hic gradus in edit. cit. inc. a verbis: Εἰ μὲν ἐν κοινοβίοις, καὶ λ. quae sunt quatuor circiter versus ante finem gradus superioris, illique titulus praefigitur: *Peri tēs anandrou deilias. De effeminata timiditate.*

Vigésimus secundus gradus p. 99. *b. Peri kenodoxias⁶. De vanagloria.* Inc. Τινὲς μὲν ἰδιαιτέρῳ τάξει λόγων⁷. Def. τὴν πάντων τῶν κακῶν ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν. In cit. edit. post haec verba, alia pauca subiiciuntur, quae inc. O' tēs νόου ταύτης ἐκτὸς, καὶ λ.

Vigésimus tertius gradus p. 104. *Peri hyperphanias⁸. De Superbia.* Inc. Ἦπερ φανία ἐστὶ Θεοῦ ἀρρησις, δαιμόνων εὐρημα. Def. καὶ ἄβυσσον ταπεινώσεως. Βαθμὸς εἰκοστὸς δεύτερος (sic, sed in aliis, sicut & in edit. vocatur Βαθμὸς κγ'.) ὁ ἀναβεβηκὼς ἴσχυσεν, εἴπερ ἄρα & ἀναβεβηκέναι δεδύνεται.

Vigésimus quartus gradus pag. 107. *Peri tōn anekphrasōn logismōn tēs blasphemias. De*

inexplicabilibus blasphemiae cogitationibus. Inc. Χαλεπὴς ῥίζης, καὶ μητρὸς χαλεπώτατος ἀπόγονος εἶναι. Def. ἐμοὶ διηγέσαστο εὐχαριστῶν τὸν Θεόν⁹. Hic gradus in edit. tamquam pars superioris, nullo numero notatur. Hinc igitur ista graduum numeratio ab edito discrepare incipit: quod parvi interesse arbitror; re enim integra, quosdam tantum gradus in duos, vel plures scriba subdivisit.

Vigésimus quintus gradus p. 109. *b. Peri protētos, καὶ ἀπλότητος, καὶ ἀκακίας, καὶ πονηρίας¹⁰. De lenitate seu mansuetudine, simplicitate, innocentia, & malitia.* Inc. Προτρέχει μὲν τῷ ἡλίῳ τὸ πρωῒνον φῶς. Def. καὶ ὁ τῶν ποιῶν εὐρήσεις σωτηρίαν, καὶ εὐθύτητα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἀμήν.

Vigésimus sextus gradus pag. 111. *b. Peri tēs tōn pathōn apōleias tēs ὑψίστης ταπεινοφροσύνης ἀοράτῳ αἰσθῆται. De perditrice omnium virtutis aliiissima humilitate, incorporeo sensui insita.* Inc. O' ἀγάπης κυρίως κυρίως, καὶ ταπεινοφροσύνης. Def. ὥς ὁ Θεὸς ἐκ τῆς αὐτῆς ἡ δόξα εἰς τὸς αἰῶνας, ἀμήν. Πηγὴ μὲν μήτηρ ἄβυσσος καθίσταται, διακρίσεις δὲ πηγὴ ταπεινώσεως.

Vigésimus septimus gradus p. 120. *Peri diakrīseōs logismōn, καὶ pathōn, καὶ ἀρετῶν. De discretionē cogitationum, virtutum, & virtutum.* Inc. Διακρίσεις ἐστὶν ἐν τοῖς μὲν εἰσαγομένοις. Def. μήπως γέννηται ἡ ἐσχάτη πλάνη ψυχῆς ὡς τὴν πρώτην πτώσιν τῷ σώματι, καὶ εἰκότως. In edit. alii quatuor versiculi sequuntur.

Vigésimus octavus gradus pag. 133. *Peri diakrīseōs eūdiankritō. De discreta discretionē.* Inc. O' ἂν τρέπον ἐπιποθεῖ ἡ ἑλαφὸς φλεγόμενη τὰ νήματα. Def. διὸ σκοπεῖν ὄντως τὸ πρόβλημα. Hic quoque in edit. alii quatuor versiculi subsequuntur. Gradus vero iste una cum superiori & sequenti coniunctus, sub eodem numero XXVI. comprehenditur.

Vigésimus nonus gradus pag. 143. *inscriptus, Tō autē Αἰββά Ἰωάννη τῷ Σιναίῳ ἱερεὶ ἀνακεφαλαιώσας ἐν ἐπιτομῇ τῶν προειρημένων αὐτῷ λόγων. Eiusdem Abbatis Ioannis Sinaitae, graduum superiorum brevis & per summas enumeratio, inc. Πίστις βεβαία, ἀποταγῆς μήτηρ.* Def. ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὕψονται· αὐτῶν ἡ δόξα εἰς τὸς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν.

Trigésimus gradus, qui in edit. est XXVII. p. 147. *Peri tēs ierās sōmatos, καὶ ψυχῆς ἡσυχίας. De sacra corporis & animae quiete.* Inc. Ἡμεῖς ὡς περ ἀεὶ ὠνήσιμοι τινες τῶν ἀνοσίων παθῶν. Def. τρισμκάριος ὁ μέλιων, ἄγγελος ὁ καταλαβών. Cui adiungitur nullo numero marginali adiecto sequens titulus: *Peri diaforās καὶ diakrīseōs ἡσυχιών. De differentia & discrimine religiosae solitudinis.* Inc. Εἰς (καὶ τὸτο πᾶσι γινώσκον). Hoc initium differt ab

(1) In edit. tantum *Peri philargurias.*

(2) Προσευχῆς δὲ παράστασις σπουδὴν... ὅτι μοναχῶν. Ἐπαινετὸν ἔργον, ὁ κτηνόμενος καὶ Θεῷ πλησιάζει, καὶ δαίμονας θραπτίζει.

(3) Πᾶς δὲ ταύτης γέννηται ἡ τῷ πνεύματι, καὶ πᾶς, καὶ λ. quomodo per eas fiat vigiliis spiritus, & quomodo etc.

(4) Βασιλεύουσιν.

(5) γηραιότητι.

(6) *Peri tēs πολυμῆρους καὶ λ. De multiformi vanos.*

(7) καὶ λόγῳ.

(8) *Peri tēs ἀκακίας διαφθορίας, ἡ δὲ καὶ περὶ ἀκαθάρτων λογισμῶν τῆς βλασφημίας. De acerbula, seu sulta sapientia: in quo gradu simul de impiis blasphemiae cogitationibus tractatur.*

(9) τῷ Χριστῷ. Νίκων τοῦ πάδους ὁ εὐλαφὴς ἀπόστολος ὑπερηφανίας.

(10) πονηρίας συννοεῖται, καὶ ἡ φονία. Malitia non ab ἡσυχία insita, sed vitio vel vitio partii.

ab aliis. Codd. Def. ἑκαστος δὲ λοιπὸν ἐλεπέται, ὡς ποῖα καθήκοντα ἔσται.

Trigésimus primus gradus p. 150. *b. inscribitur: Εἰσονται οἱ ἑσχατοὶ πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἑσχατοὶ. Εἰσονται οἱ πρῶτοι ἑσχατοὶ, καὶ οἱ ἑσχατοὶ πρῶτοι. Erunt novissimi primi, & primi novissimi. Erunt primi novissimi, & novissimi primi.* Inc. Αἱ μὲν ἐπὶ τῆς ἐβδόμης, τῶν νῦν εἰσὶν ἐργασίαι. Def. τίς ἔγνω τοῦν ἀνδρά-πυ ἡσυχαστὴ σώματι καὶ πνεύματι. Κράτος βασιλεὺς πλῆθος καὶ πλῆθος· κράτος δὲ ἡσυχαστῆ προσευχῆς πλῆθος. Hic gradus in edit. ita est cum superiori coniunctus, ut quae hic sunt tituli loco, ibi contextus ipsius pars sint.

Trigésimus secundus gradus, in edit. XXVIII. p. 156. *b. Peri tēs ierās, & μὴδὲ τῶν ἀρετῶν μακαρίας προσευχῆς, & περὶ τῆς ἐν αὐτῇ νοε-ρᾶς, καὶ αἰσθητῆς παραστάσεως. De sacra, & virtutum procreatrice beata Oratione, & de mentis, & corporis in illa praesentia.* Inc. Προσευχὴ ἐστὶ κατὰ μὲν τὴν αὐτῆς ποιότητα. Def. καὶ διδόντα εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ, καὶ εὐλογούντα ἐν δικαίῳ, ἀμήν.

Trigésimus tertius gradus p. 163. *Peri tē itigeiēs θρανῶν, τῆς θεωρητικῆς ἀπαθείας, καὶ τελειότητος, καὶ ἀναστάσεως ψυχῆς περὶ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως. De caelo ierretiri, & imitatrice Dei, animi tranquillitate, & perfectione, & resurrectione animae ante generalem resurrectionem.* Inc. Ἰδὲ λοιπὸν καὶ ἡμεῖς οἱ τεθέντες ἐν ἀκμῇ ἀγνοίας. Def. & γινώσκω, ὅτι ἐγὼ εἰμι Θεός, καὶ ἡ ἀπάθεια· αὐτῶν ἡ δόξα εἰς τὸς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν. In edit. alii sex versiculi supersunt.

Ultimus gradus, nullo tamen numero notatus p. 165. *Peri τοῦ συνδέσμου τῆς ἐναρέτης τριάδος ἐν ἀρεταῖς. De vinculo trium virtutum (Fidei nempe, Spei, & Caritatis) Inc. Νυνὶ δὲ λοιπὸν, μετὰ πάντα τὰ προειρημένα. Def. εἴπερ ἡ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὃ κράτος, ὃ σθένος, ὃ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἰτίον ἐνεσι, καὶ ἡν, & ἔστι εἰς ἀόριστον αἰῶνα φῶς¹, ἀμήν. Haec excipit Scala quaedam calamo delineata in triginta gradus distincta, quibus singulis totidem respondent virtutes, sed inverso ordine dispositae; quod quidem ita esse debet: nam quum iuxta auctoris mentem ex una ad aliam ascendendo via paretur ad caelos, sequitur, ut quam primo loco recensuimus, ea primum quoque, qui est infimus in Scala, gradum obtineat, quam vero postremo, ea ultimo etiam gradu, qui supremus est, respondeat.*

V. p. 169. *b. Agmen claudit eius Sermo ad Pastorem, hoc titulo appposito: Tō Αἰββά Ἰωάννη τῷ ἡγούμενῳ τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει μοναχῶν πρὸς τὸν ποιμένα. Abbatis Ioannis monachorum in Monte Sina Praefecti ad Pastorem.* Inc. Εὐ τῇ μὲν κάτω βίβλῳ ἔγραψέ σε, θεοπέσι. Def. ἐνωθεῖς τῇ ἀγάπῃ· ἡ δὲ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεός· αὐτῶν ἡ δόξα εἰς τὸς αἰῶνας, ἀμήν. Existat in edit. Raderi p. 463. apud quem in Capp. XV. dividitur.

(1) Haec vox deest in edit. in qua ultimus hic gradus, nempe xxx. in duas partes dividitur, quarum ultimae hic praefigitur Titulus: Προσευχὴ ἐκείνη, καὶ ἰσοδύναμος τῶν διὰ πλάτους

His omnibus mendosissima subscribitur notula recentioris Graeculi, prorsus anaphabeti, qua Deum ut sibi propitius sit, deprecatur. Hanc vero, quum nihil praefereat novi, consulto praetermittimus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. Constat fol. 184. Cuius specimen damus Tab. IV. N. III.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

DIVI IGNATII EPISTOLAE.

Titulus ita corrigendus.

Divi Ignatii Epistolae Interpolatae XI. Polycarpi una, & Hippolyti de consummatione Mundi, & Antichristo, & de secundo adventu D. N. Iesu Christi Oratio.

I. p. 1. **P**ost titulum rubro caractere exaratum, Tō ἀγίῳ ἱερομάρτυρι Γγνατίῳ τῷ Θεοφόρῳ ἐπιστολαί, Sacrosancti martyris Theophori Ignatii Epistolae, hanc exhibet Codex primae Epistolae inscriptionem: Πρὸς Τραλλησίους ἐπιστολὴ δευτέρα. Ad Trallesios Epistola II. Hic unius fere paginae lacuna intercedit, mancam initio Epistolam innuens, quae revera incipit a verbis, Ὡς καὶ αὐτῶν ἐν πράξει. ἐν ᾧ καταλύεται ὁ ἄρχων τῷ αἰῶνι τῶν αἰῶνων, καὶ λ. quae incidunt in media p. 895. T II. edit. Paril. mdcxxii. Operum SS. Patrum, qui temporibus Apostolorum floruerunt, qua nos in hac recensione usi sumus. Def. ἐν ᾧ εὐμεγέθειαν ἄνωμοι· ὀναίμην ὡς ἐν κυρίῳ.

II. p. 6. *b. Tō αὐτοῦ πρὸς Μαγνησίους ἐπιστολὴ τρίτη. Eiusdem ad Magnesium Epistola III. inscribitur: Ἰγνατίος ὁ καὶ Θεοφόρος ἡ εὐλογημένη ἐν χάριτι Θεοῦ πατρὸς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ σωτήρι, ἐν ᾧ ἀσπάζομαι τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἔσαν ἐν Μαινησίᾳ τῇ πρὸς Μεάνδρῳ (in edit. Μαγνήδρῳ) καὶ εὐχομαι ἐν Θεῷ πατρὶ, καὶ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ πλεῖστα χαίρειν ὡς εἰς. Inc. Γινώσκω ὡς ἐν τῷ πολυεύτακτον τῆς κατὰ Θεὸν ἀγάπης. Def. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ δια γελήματος Θεοῦ. Existat loc. cit. p. 808.*

III. p. 12. *b. Tō αὐτῷ πρὸς τὸν ἐν Ταρσῷ ἐπιστολὴ δ'. Eiusdem ad Tarsenses Epistola IV. inscribitur: Ἰγνατίος ὁ καὶ Θεοφόρος τῇ σεσωσμένῃ ἐν Χριστῷ ἐκκλησίᾳ ἀξιεπαίνετῳ. (in edit. ἀξιεπαίνῳ) καὶ ἀξιομνημονεῖσθαι, ἀξιαγαπητῷ (in edit. καὶ ἀξιαγ.). τῇ ἔσῃ ἐν Ταρσῷ, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πληθυνθεῖς διαπαντός. Inc. Ἀπὸ Συρίας μέχρι Ρώμης θρησιμαχῶ. Def. καὶ ἐμὲ μὴ ἐπιλάθῃς. ὁ κύριος μετ' ἡμῶν. Ibid. p. 924.*

IV. p. 15. *Tō αὐτῷ πρὸς Φιλίππησιους πρὸς βαπτισματος, ἐπιστολὴ πέμπτη. Eiusdem ad Philippenses de Baptismo Epistola V. inscribitur: Ἰγνατίος ὁ καὶ Θεοφόρος ἐκκλησίᾳ Θεοῦ ἐλεημένη, ἐν πίστει καὶ ὑπομονῇ καὶ ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ τῇ ἔσῃ.*

εἰρημίων. Brevis adhortatio, qua omnia supra latius dicta, comprehenduntur.

ἔση ἐν Φιλίπποις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πτωχῶν. Inc. Μνηστέμενοι τῆς ἀγάπης ὑμῶν, ἣ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης. Def. ἐνδυναμέμενοι ἐν τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ibid. p. 934.

V. pag. 21. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Φιλαδέλφους ἐπιστολὴ ζ'. *Eiusdem ad Philadelphenses Epistola VI.* Inscriptionis initium: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος ἐκκλησίᾳ Θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Finis: ἐξουθενήσαντες δυνάμεις Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. Epistola inc. Θεοφύλακτος ὑμῶν τὸν ἐπίσκοπον. Def. ἔρρωσθε ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν, ἐν ἀγίῳ πνεύματι. Ibid. p. 904.

VI. p. 28. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Σμύρνης ἐπιστολὴ ζ'. *Eiusdem ad Smyrnaeos Epistola VII.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος, κ. λ. Inc. Δοξάζω τὸν Θεὸν ὃς πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Def. ἡ σοφία Θεοῦ ἐν ἱεροῖς. Ibid. pag. 911.

VII. p. 34. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Πολύκαρπον ἐπίσκοπον Σμύρνης ἐπιστολὴ η'. *Eiusdem ad Polycarpum Episcopum Smyrnaeum Epistola VIII.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ὁ καὶ μάρτυς Ἰησοῦ Χριστοῦ (in edit. Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος) Πολύκαρπον ἐπίσκοπον, κ. λ. Inc. Ἀποδεχόμενος σου τὴν ἐν Θεῷ γνώμην ἡδρασμένην. Def. ἀσπάζομαι Ἀλκην τὸ παθόντων μοι ὄνομα, ἀμήν. Ἡ χάρις Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ εἴη μεθ' ὑμῶν. Ἐρρωσθε ἐν κυρίῳ. Ibid. pag. 876. sed aliquantulum in fine diversa.

VIII. p. 37. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀντιοχείας ἐπιστολὴ θ'. *Eiusdem ad Antiochenos Epistola IX.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος ἐκκλησίᾳ ἐλεημένη, κ. λ. Inc. Βλαφρά μοι, ἡ κοῦφα τὰ δεσμά ὁ κύριος πεποίηκε. Def. πεφωτισμένοι τῷ ἀγίῳ πνεύματι. Ibid. p. 927.

IX. p. 40. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἡρώνα διάκονον Ἀντιοχείας ἐπιστολὴ ι'. *Eiusdem ad Heronem Diaconum Antiochie Epistola X.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος τῷ Θεοφιλεῖ, καὶ ποθεινῷ Χριστοφύλῳ γνησίῳ τέκνῳ, κ. λ. (in edit. ποθεινῷ τέκνῳ, σεμνῷ τέκνῳ, Χριστοφύλῳ, πνευμαλοφύλῳ, γνησίῳ τέκνῳ, κ. λ.) Inc. Παρκαλῶ σε ἐν Θεῷ προσθῆναι (in edit. προσθεῖναι) τῷ δρόμῳ σου. Def. καὶ προσεύχου, ἵνα τελειώθῃ. Ibid. p. 931.

X. p. 43. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἐφεσίους ια'. *Eiusdem ad Ephesios Epistola XI.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν μεγάλῃ Θεοῦ πατρὸς πληρώματι (in edit. ἡ πληρώματι) τῇ καὶ προωρισμένῃ, κ. λ. Inc. Ἀποδεξάμενος (in edit. Ἀπεδεξάμενος) ὑμῶν ἐν Θεῷ τὸ πολυπόθητον ὄνομα. Def. τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν ἐν πνεύματι ἀγίῳ. Ἐρρωσθε, ἀμήν. Ἡ χάρις Ἰγνάντιος Ἐφεσίοις. Ibid. p. 879.

XI. p. 52. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴ ιβ'. *Eiusdem ad Romanos Epistola XII.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος τῇ ἐλεημένῃ (in edit. ἡλεημένη) ἐν μεγαλειότητι ὑψίστου Θεοῦ πατρὸς, καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, ἐκκλησίᾳ ἡγιασμένη, κ. λ. Inc. Ἐπεὶ εὐξάμενος (in edit. ἔπαιξάμενος) τῷ Θεῷ, ἐπέτυχον ἰδεῖν ὑμῶν. Def. Ἐρρωσθε εἰς τέλος,

ἐν ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ibid. pag. 900. His subiungitur: Τέλος τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνάντιος τῷ Θεοφύλῳ, πατριάρχῃ Θεωπόλει τῆς Ἀντιοχείας. Finis Epistolae sacrosancti martyris Ignatii Theophori, Patriarchae Theopolis Antiochie.

XII. p. 56. b. Τῷ ἀγίῳ Πολύκαρπῳ ἐπισκόπῳ Σμύρνης, ὁ ἱερομάρτυρος, πρὸς Φιλαππησίους ἐπιστολὴ. *Sancti Polycarpi Episcopi Smyrnae & sacri martyris, ad Philippenses Epistola.* Inscriptio: Πολύκαρπος, ὁ οὖν αὐτῷ πρεσβύτερος, κ. λ. Inc. Συνεχάρην ὑμῖν μεγάλως ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Def. ὁ κύριος τῆς δόξης καὶ πάσης χάριτος μετὰ τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἀμήν. Ibid. p. 1007. sed mutila, definit enim in verbis, ὃ δι' ἡμᾶς ὑπὸ . . . quae incidunt in extrema Codicis pag. 59. b.

XIII. pag. 76. Τοῦ μακαριωτάτου Ἰππολύτου ἐπισκόπου, ὁ μάρτυρος, λόγος περὶ τῆς συνταλείας τοῦ κόσμου, καὶ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου, καὶ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Beatissimi Hippolyti Episcopi, & martyris, Oratio de consummatione mundi, ac de Antichristo, & secundo adventu Domini nostri Iesu Christi.* Inc. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ μακάριοι προφῆται, ὁφθαλμοὶ ἡμῶν γεγονόσιν, τῶν ἀποκρύφῳ τὴν δόξαν ἡμῖν ἐμφανίζονται. Def. σὺν τῷ ἀναρχῷ αὐτοῦ πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι νῦν, καὶ ἀεὶ, κ. λ. Exstat in Appendice ad eius Opera G. L. Hamburg. fol. A. mdcxcvi. curante Io. Alberto Fabricio, pag. 4.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XV. quoad Hippolyti Orationem a diversa manu, licet eiusdem aevi, exaratus. Constat foliis scriptis 101.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΡΑΔΥΤΗΤΑ.

GREGORII THEOLOGI SERMO IN PASCHA ET IN TARDITATEM.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes LH. ac Vita.

I. pag. 1. **P**ost Latinum Orationum Indicem, prima Oratio sequentem titulum praefert aureis, ac maioribus litteris exaratum, aureoque ornamento inclusum: Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου λόγος εἰς τὸ Πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi Oratio in Pascha, & in tarditatem.* Exstat in eius Operum cit. edit. Paris. Tom. I. p. 673.

II. p. 2. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς Πόντον φυγῆς ἐνεκεν καὶ αὐτῆς ἐπανόδου διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν, ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱεροσύνης μέγεθος. *Eiusdem apologeticus suae in Pontum fugae, & iterum reditus, propter ordinationem in presbyterum, in quo agitur de magnitudine sacerdotii.* Ibid. p. 1.

III. p. 31. Πρὸς τὰς καλέσοντας ἐν τῇ ἀρχῇ

τοῦ πρεσβυτέρου, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας ἐν τῷ πάσχα. *Ad eos qui ipsum acciverant in principio sui presbyterii, neque postea in die Paschatis accesserant.* Ibid. p. 46.

IV. p. 33. Τῷ αὐτῷ εἰς Καισάρειαν τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Caesaris fratris Oratio funebris.* Ibid. p. 160.

V. p. 43. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν ἀδελφὴν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem sororis Oratio funebris.* Ibid. p. 176.

VI. p. 51. b. Τῷ αὐτῷ εἰρηνικὸς α'. *Eiusdem de Pace Oratio prima; recentiori autem manu additum fuit, ἐλέγχῃ ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν μοναζόντων ὑπὸ παρυσίᾳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, dicta post reconciliationem monachorum, praesente ipsius patre.* Ibid. p. 190.

VII. p. 60. b. Τῷ αὐτῷ εἰρηνικὸς β' εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰρήνην ἐποιήσαμεθα οἱ ὁμόδοχοι. *Eiusdem de Pace Oratio II. in concordiam, quam post seditionem unanimes iniimus.* Ibid. p. 205.

VIII. p. 65. Τῷ αὐτῷ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν αὐτοῦ πατέρα Γρηγόριον, συμπρόντος αὐτῷ Βασιλείῳ, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασιμῶν-Ναζιανζοῦ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦν, ἥς καὶ αὐτὸς ἤρξεν μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς ἐκκλησίας, μάλ-λον δὲ καὶ ἐπὶ περιόντοις τῷ πατρὶ. *Eiusdem Apologeticus in patrem suum Gregorium habitus praesente Basilio Magno, postquam Sasmorum Episcopus creatus fuit Nazianzi enim erat pater eius, cuius Ecclesiae regimen suscepit post mortem patris, vel potius ipso adhuc superstiti.* Ibid. p. 142.

IX. pag. 67. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸς αὐτὸς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eosdem post reditum ex fuga.* Ibid. p. 134.

X. pag. 68. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείῳ ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem ad Gregorium Basilii fratrem, quum postredie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset.* Ibid. p. 136.

XI. p. 71. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν, καὶ τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem.* Ibid. p. 145.

XII. p. 74. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. *Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224.

XIII. p. 82. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν αὐτοῦ πατέρα ὑπὸ παρυσίᾳ Βασιλείῳ. *Eiusdem in laudem patris sui funebris Oratio, praesente Basilio Magno habita.* Ibid. p. 286.

XIV. p. 100. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem de suis sermonibus, & in tributorum exaequationem.* Ibid. p. 149.

XV. p. 106. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸς πολιτευομένους ἀγωνιῶντας, καὶ τὸν ἀρχόντα ἐργιζόμενον. *Eiusdem ad cives suos gravi timore perculsos, & ad Praefectum irascentem.* Ibid. p. 265.

XVI. p. 111. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Βασιλείον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Basilii Episcopi Caesareae*

Cappadociae funebris Oratio. Ibid. p. 316.

XVII. p. 144. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πτωχοτροφίας. *Eiusdem de pauperibus alendis.* Ibid. p. 239.

XVIII. p. 159. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Athanasii Episcopi Alexandrini funebris Oratio.* Ibid. p. 373.

XIX. pag. 172. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν μάρτυρα, ἔξ ἀγροῦ ἐπανήκοτος μετὰ μίαν ἡμέραν. *Eiusdem in laudem Cypriani martyris, quum postredie festi eius ex agro redisset.* Ibid. p. 274.

XX. p. 179. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeos.* Ibid. p. 397.

XXI. p. 185. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντα. *Eiusdem in laudem Heronis philosophi, ab exilio reversi.* Ibid. p. 409.

XXII. pag. 193. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κατὰ πλεονεξίαν εἰς τὰς ἀπ' Αἰγύπτου ἐπιδημήσαντας. *Eiusdem in appulsum, & navigationem Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto, Oratio habita in portu.* Ibid. p. 424.

XXIII. p. 197. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ δογμα-
των, καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθείς. *Eiusdem de Dogmatibus, ac de constitutione Episcoporum extemporaneus Sermo.* Ib. p. 486.

XXIV. p. 201. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομίαν προδιόλεξις, ἥ ὅτι ὁ πάντως τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι ἢ πάντως. *Eiusdem adversus Eunomianos pracludium, vel quod non sit cuiusque hominis, vel temporis de Deo disputare.* Ibid. p. 529.

XXV. p. 205. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. *Eiusdem de Theologia.* Ibid. pag. 536. & est II. de Theologia.

XXVI. p. 219. Τῷ αὐτοῦ περὶ τοῦ Θεοῦ α'. *Eiusdem de Filio Oratio I.* Ibid. p. 561. & est III. de Theologia.

XXVII. p. 227. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ Θεοῦ β'. *Eiusdem de Filio II.* Ibid. p. 577. & est IV. de Theologia.

XXVIII. p. 236. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος. *Eiusdem de Spiritu Sancto.* Ibid. p. 591. & est V. & postrema de Theologia.

XXIX. p. 247. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ Θεοφάνεια. *Eiusdem in Christi apparitionem.* Ibid. pag. 613.

XXX. p. 254. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ φῶτα. *Eiusdem in sancta Lumina.* Ibid. p. 624.

XXXI. p. 261. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα. *Eiusdem in sanctum Baptisma.* Ib. p. 637.

XXXII. pag. 282. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἄγιον Πάσχα. *Eiusdem in sanctum Pascha.* Ib. p. 676.

XXXIII. p. 294. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν. *Eiusdem in novam Dominicam.* Ibid. p. 697. Quaedam paullo post initium huius Orationis omissa, nimirum a verbis Καὶ τί δεῖ μοι πλειόνων ἐγκαινίων, κ. λ. usque ad illa καὶ Θεῷ πλησιάζοντες inclusive, ad ipsius calcem reddita fuerunt, hac marginali notula, ubi incidit defectus, ab eodem scriptore Codicis adiecta: Ἐν πολλοῖς τῶν ἀν-

(1) Bellarminus in libro de Scriptor. Eccles. ex Hieronymi Opusculo eiusdem argumenti monet, pro Heronis nomine, substitui debere Maximi, quod tamen in ultima Gregorii Na-

zianzeni editione observatum non est. Vide etiam Oudina de Scriptor. Eccles. Tom. I. p. 627.

ἀντιγράφων, ἢ ἑτέρα τινα διὰ μέσου κείμενα εὐ-
ρομεν, ἐνθα τὸ σημεῖον ὅρις τὸτο (heic signum
quoddam obeli formam referens adscribitur,
alteri in textu appposito respondens) ἄπερ
ἐδοξεν ἡμῖν ἢ μὴ εἶναι τῶ πατρὶ, ἢ μὴ
εἶναι ἀνθρώπου· ὅμως ἡ ταῦτα πρὸς ἀκριβὴ τῶν
ἐντυγχάνοντων γνώσειν ἐπὶ τέλος τῆ λόγου γρα-
φῆς συνειδόμεν, ὁβέλους τοῖς ἀπερφαίνουσι ῥη-
τοῖς παραθέμενοι. In multis exemplaribus & alia
quaedam in medio posita invenimus, ubi hoc
signum vides, quae quidem videbantur nobis
vel non esse Patris, vel genuina non esse.
Tamen & haec ad perfectam legentium cog-
nitionem, in fine Sermonis scribenda exi-
stimavimus, virgulas videlicet rectas dissenta-
neis verbis apponentes. Vbi vero omissa resti-
tuit, haec alia in margine leguntur: Ἐχρει δὲ τὰ
ἐν τῷ λόγῳ εἰς τὴν νέαν κυριακὴν, ὡς ἐν παρενθήκῃ
φερόμενα, καὶ ἄλλα ἀνωτέρω ἢ ἐν αὐτῷ ἐπιτί-
πως κείμενα παράδειξις δηλοῖ ὅτως. Haec quo-
que habentur in Sermone in novam Domini-
cam veluti in quadam appendice relata, quem-
admodum superius in ipso opportune posita adie-
ctio ita ostendit.

XXXIV. p. 299. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκο-
στὴν. *Eiusdem in Pentecosten.* Ibid. p. 705.

XXXV. p. 306. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀρειανὸν,
ἢ εἰς αὐτὸν. *Eiusdem adversus Arianos, ac
de se ipso.* Ibid. p. 431.

XXXVI. p. 312. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς γ' εἰς
Ἀμφιλόνηον. *Eiusdem de Pace Oratio III.
in Amphilonicum.* Ibid. p. 213.

XXXVII. p. 318. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς εὐ-
ταξίας τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν. *Eiusdem de mo-
deratione in disputationibus servanda.* Ibid.
pag. 442.

XXXVIII. pag. 330. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν
ἐξ ἄγρου ἐπιστάμετα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *Eius-
dem de se ipso, quum posset, quae a Maximo
perpetrata fuerant, rure in urbem redisset.*
Ibid. p. 472.

XXXIX. p. 337. h. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν, ἢ
πρὸς τὴν λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμῶν τῆς καθέδρας
Κωνσταντινουπόλεως. *Eiusdem de se ipso, &
adversus eos, qui dicebant, ipsum adflecta-
re Cathedram Constantinopolitanam.* Ibid. p.
464.

XL. p. 342. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν πν' ἐ-
πισκόπων παρυσίαν. *Eiusdem Oratio in prae-
sentia CL. Episcoporum habita.* Ibid. p. 510.

XLII. p. 352. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κληδόνιον
πρεσβύτερον ἐπισκόλῃ α'. *Eiusdem ad Cledonium
presbyterum Epistola I.* Inscribitur: Τῷ τι-
μιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ, & συμπρεσβυτέρῳ
Κληδόνιῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Perquam
honorando, ac Deo carissimo & confacerdoti
Cledonio, Gregorius in Domino gaudere. Ibid.
pag. 737.

XLIII. p. 357. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κληδόνιον
πρεσβύτερον ἐπισκόλῃ β'. *Eiusdem ad Cledonium
presbyterum Epistola II.* Ibid. p. 745.

XLIII. p. 360. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεκτάριον
ἐπισκόπον Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόλῃ. *Eiusdem
ad Nectarium Episcopum Constantinopolitanum
Epistola.* Ibid. p. 721.

XLIV. p. 361. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἑλλήνων,
ἢ κατὰ Ἰουλιανῶν. *Eiusdem adversus Ethnicos,
& Iulianum.* Ibid. p. 49.

XLV. p. 396. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουλιανῶν ση-
λιτευτικὸς β'. *Eiusdem in Iulianum invectiva
II.* Ibid. p. 109.

XLVI. p. 411. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητόν τοῦ
εὐαγγελίου. *Eiusdem in dictum Evangelii Ib.*
p. 496.

XLVII. p. 418. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν χει-
ροτονίαν Δααρῶν ἐνδοθεῖσα Εὐλαλίῃ ἐπισκόπῳ.
*Eiusdem Oratio habita in electione Eulalii Do-
censis Episcopi.* Ibid. p. 494.

XLVIII. p. 420. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθένον
παραινέτικος. *Eiusdem ad Virginem exhortatio.*
Tom. II. p. 299. inter Carmina. Haec in
Codice quamvis instar solutae orationis sit
exarata, tamen unius versus ab altero divi-
sionem interposita puncta significant. Huic
item nullo titulo succedunt alia Carmina,
eodem modo perscripta, quorum initium:
Σὲ ἡ νυνεὺλογοῦμεν, κ. λ. Finis: πατρί, ἢ υἱῷ,
καὶ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τὴν αἰῶνα, ἀμήν. Edi-
dit haec Graece Brunellus pag. 51. utraque
autem lingua Iacobus Tollius p. 96.

IL. p. 421. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐάγριον μο-
ναχὸν περὶ θεότητος. *Eiusdem ad Evagrium
monachum de Divinitate.* Tom. I. p. 717.

L. p. 424. Τοῦ αὐτοῦ σημασία εἰς τὴν ἱεζε-
κίηλ. *Eiusdem significatio in Ezechielem.* Ibid.
p. 723. sed ultima huius Orationis, una cum
duabus sequentibus a manu multo recentio-
ri, seculi nimirum XV. sunt exarata, &, ut
opinor, a Codice XII. huius Plurei descri-
pta; id enim tetraclichon iambicum Meta-
phrasi praefixum dubitare non sinit.

LI. p. 425. Τοῦ αὐτοῦ μετάφρασις εἰς τὴν
Ἑκκλησιαστικὴν. *Eiusdem metaphrasis in Ecclesia-
sten.*

Ἑκκλησιαστικὴ μᾶλλον αὐτὸς κήρυξεν
Ὁ δὲ μακάριος τῶν ὑπὲρ νοῦν δογματῶν.
Συνήγαγε γὰρ πᾶσαν ἀνθρώπων φύσιν,
ὅς ἄλλος Ὁρφεὺς τεχνικῆς γλώττης μέλει.
Ecclesiastes potius ipse inventus es
Institutor supernaturalium dogmatum;
Congregasti enim omnem hominum naturam,
Sicut alter Orpheus artificiosae linguae cantu.

Ibid. pag. 749. Huic iterum adnectitur pre-
cativuncula illa versibus conscripta, de qua
supra N. XLVIII. praecedente titulo: Εὐχὴ
τῷ αὐτῷ. *Precatio ipsius.* Inc. Σὲ ἡ νυν Χρι-
στὲ με. Def. εἰς τὴν αἰῶνα τῶν αἰώνων, ἀμήν.

LII. p. 435. Τὸ αὐτοῦ εἰς μάρτυρας, ἢ κατὰ
Ἀρειανῶν. *Eiusdem in martyres, & adversus
Arianos.* Ibid. p. 725. sed Latina tantum le-
gitur.

LIII. pag. 438. Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πα-
τρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντι-
νουπόλεως τοῦ θεολόγου. *Vita sancti patris no-
stri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani
Theologi.* Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμεῖς, ὡ ἄνδρες,
Γρηγόριος. Def. καὶ Θεὸς λέγουσα φίλον εἶναι
τὸ κατὰ δύναμιν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα,
κ. λ. Hanc vitam diversa manus, licet anti-
qua (XI. enim seculum sapit) descripsit, cu-

cuius postremae quinque paginae a recenti
Graeco, de quo supra N. L. suppletæ, &
a memorato Codice exaratae sunt.

Hic etiam Codex, perinde ac superiores
alii, quos recensuimus, marginalibus scho-
liis est adpersus, aliis ab eodem scriptore
Codicis minuitiori charactere conscriptis,
aliis vero recentioribus. Vtrorumque danda
specimina. Ex primis illud esto, quod pag.
11. b. ad illa verba Orationis II. καὶ οἰκο-
νομεῖν ἐν κρίσει τὴν ἀλήθειαν, κ. λ. pertinet,
& est sequens: Τὸ οἰκονομεῖν ἐν κρίσει τὴν ἀλή-
θειαν τῶν δογματῶν· ὅπερ ὁδὸν ἐστὶ ἕτερον, ἢ πῇ
μὲν αὐτὴν κρύπτειν, πῇ δὲ αὐτὴν φανεροῦν, ἢ
τῷτο κατὰ τὸ μᾶλλον, ἢ ἥττον, πρὸς τὸ τῶν
ἀκούοντων ἐπιτήδειον τε ἢ πρόσφορον· ὡς ὑποκα-
τιῶν ἐπεξεργασικώτερον φησὶν ὁ διδάσκαλος. Τά-
τω συνάφει τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο, ὅπως ἡμεῖς
λογιζόμεθα ἀνθρώπος, ὡς ἱσθητότας Χριστοῦ, καὶ
οἰκονομεῖν μυστηρίῳ Θεοῦ.

Ex secundis vero illud, quod in Oratio-
ne xx. in Maccabaeos inscripta occurrit p.
180. b. ad eiusdem verba, ἢ γὰρ πῶς καὶ
τριβὴν ἐνεποιεῖ τοῖς πάσιν, pertinet, & ita
habet: Τριβὴν, φησὶν, ἐνεποιεῖ τοῖς πάσιν οὐ
μόνον αἱ ποικίλαι βάσανοι, ἀλλ' οἱ πολυειδέες τῷ
Ἀντίχῳ λόγοι, ποτὲ μὲν ὑβρίζοντες, ποτὲ δὲ
ἀπειλάς κατατρέφει αὐτοὺς τειρωμένους, ποτὲ δὲ
θωπείας καταγοητεύοντες, ἀλλὰ καὶ τῶν παιδῶν
αἱ πρὸς αὐτὸν ἀποκρίσεις μετὰ τῷ σοφῷ, ποτὲ
ἢ τὸ γενναῖον ἐμφαίνουσιν, ὡς τε ἐὰν τις ὁμοῦ
συναγάγῃ ἅπαντα τὰ τῶν ἄλλων καλὰ, μικρὰ
δόξουσιν εἶναι πρὸς τὴν τέλει ἐνστασιν, καὶ γεν-
ναίτητα· μικρὰ δὲ πάλιν ἢ καρτερία τῶν ἄλ-
λων, πρὸς τὴν τοῦτων σοφίαν καὶ σύνεσιν· οἱ
γὰρ αὐτοὶ μόνον ἀμφοτέρω ἤδισαν, ἢ πάσχειν
καρτερῶς, ἢ φιλοσοφῶς ἀποκρίνεσθαι πρὸς τὰς
ἀπειλάς, ἃς ὁ ἄρχων προὔτεινετο· ὧν ἀδενδὸς ἡ-
τήθησαν, ὅτε οἱ παῖδες, ὅτε ἡ μήτηρ, ἀλλ' αὐ-
τῇ ἢ μάχισα ὑπεράνω πάντων αὐτῶν ἦτοσα, ἢ
τῷ φίλτρῳ τῶν τέκνων τὸν ὑπὲρ εὐσεβείας θυ-
μὸν κεράσασα, τοῖς παισὶν ἐπαπλήθην ἐκασίως
ἐπὶ τὴν πυρὰν ὁμήσασα, ἢ μετὰ λαμπρῶν τῶν
ἱπταφίων. Hoc unum est ex iis, quibus haec
Oratio prae reliquis referta est, totum enim
marginem undequaque ambiunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
Sec. XI. Constat foliis scriptis 458.

IOANNOΣ ΤΟΤ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ.

IOANNIS DAMASCENI DOGMATICA.

COD
XXIII.

I. p. 1. Post Tabulam eorum, quae con-
tinentur in hoc Codice, nem-
pe Capitulorum Philosophicorum, ac Dogma-
ticorum¹, in fine tamen mutilam, ob unius
fortasse paginae iacturam, sequitur nuncu-
patoria Epistola cum hoc titulo: Τῷ ἁγίῳ
τάτῳ ἢ θεοτιμῆτῳ πατρὶ Κοσμᾷ ἐπισκόπῳ τῷ

Μαίμῳ Ἰωάννης ἐλάχιτος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *San-
ctissimo & honorabili in Deo Patri Cosmae
Episcopo Maiumae Ioannes minimus in Do-
mino salvere.* Inc. Τὸ μὲν ζεῖν τῆς διανοίας,
ἢ τὸ ἀπορῶν τῆς γλώττης τῆς ἐμαυτοῦ ἐπιστάμε-
νος. Def. ἢ λαμβάνοντες τὸ ὁμήκον, τὴν τῶν
εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτε. Quae quidem in
editione Operum Damasceni Paris. fol. A.
mcccxi. curante Michael Le Quien Tom.
I. p. 123. memorato Indici postponitur. Tum
Liber Philosophicus in Capita distributus
lxx. licet amanuensis errore, qui nume-
rum omisit xxxviii. in Capite designat lxxix.
Pag. 5. primum Libri Caput, Περὶ γνώσεως,
De Cognitione, inc. Οὐδὲν τῆς γνώσεως ἐστὶ τι-
μιώτερον· ἢ γὰρ γνώσις φῶς ἐστὶ ψυχῆς λογικῆς.
Pag. 29. Cap. XVI. Περὶ συννόμου, ἢ ὁμωνό-
μου κατηγορίας, De univoca, & aequivoca
praedicatione, in duo dividitur, & verbis, Τὸ
ὑποκείμενον διῶκε λέγεται, praefigitur titu-
lus, Περὶ ὑποκειμένου, De subiecto. Itaque le-
quens Caput, quod in editione citata XVII.
est, in Codice est XVIII. & inscribitur, Περὶ
τῆς ἐν τῷ τί ἐστὶ, ἢ τῆς ἐν τῷ ποῖον τί ἐστὶ
κατηγορίας. De praedicationibus in quid est,
& in quale quid est. Quod quum multo
brevius sit, quam in edito, ab eoque lon-
ge diversum, proferre totum heic libuit.
Ἐν τῷ τί μὲν ἐστὶ κατηγορία ἐστὶν, ἢ τῶν γενῶν
κατὰ τῶν εἰδῶν αὐτῶν κατηγορία, τυτέστιν ἢ τῇ
τί ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον σημαίνουσα, ἢ τῶν εἰδῶν
δὲ, κατὰ τῶν ἀτόμων αὐτῶν ἐρωτώμενοι γὰρ τί
ἐστὶν ἄνθρωπος, λέγομεν, ζῶον· ἢ ἐρωτώμενοι τί
ἐστὶ Πέτρος, λέγομεν, ἄνθρωπος. Ἡ δὲ ἐν τῷ
ποῖον τί ἐστὶ κατηγορία ἐστὶν, ἢ τῶν διαφορῶν κα-
τὰ τῶν εἰδῶν, οἷς ἐνυπαρχοῦσι, ἢ τῶν συμβεβη-
κότων κατὰ τῶν ἀτόμων, οἷς ἐνυπαρχοῦσι, τυ-
τέστιν ἢ τὸ ποῖον τί ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον σημαίνου-
σα· ἐρωτώμενοι γὰρ ὅποιον ζῶον ὁ ἄνθρωπος,
φωμέν, λογικὸν, θνητόν· τὸ δὲ λογικὸν, καὶ τὸ
θνητόν, διαφοραὶ εἰσιν ἐσιώδεις. Πάλιν ἐρωτώ-
μενοι, ὅποιος ἄνθρωπος ἐστὶν ὁ Πέτρος, φωμέν,
μακρὸς, τυχόν, ἢ καλοβδὸς, ἢ σιμὸς, ἢ γρυπὸς.
Τὸ δὲ διατί ἐστὶ σημαίνει τὸ τέλος, ἡγῶν τὴν
αἰτίαν, δι' ἣν τὸ ζητούμενον γέγονεν· ἐρωτώμε-
νοι γὰρ διατί κλίμῃ, φωμέν, διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων
ἀνάπαυσιν. Pag. 35. b. Cap. XXXII. (in edito
XXXI.) inscriptum Περὶ ὁμωνόμου, De aequi-
vocis, definit in verbis: ἢ ἐρωτήσις γέγονεν

Quae sequuntur huius Capituli in editione,
cuncta desunt in Codice. Item pag. 39. b.
Cap. XL. (in edit. XXXIX.) quae sunt
parenthesi inclusa, in nostro desideran-
tur. In Cap. XLVII. pag. 44. b. post divi-
sionem substantiae, quae definit, εἰσὶν ἄτομα,
& ὑποστάσεις, ἢ πρόσωπα, quaeque in Codice
cum superiore Capite coniungitur, contra
in edit. novum Caput constituit, ea quae
sequuntur a voce, Ἐστὶν ἐν ἡ ἐσσία, usque ad
τὴν ἁγίαν πατέρα, Codex habet ad margi-
nem apposita ad instar notularum. Quae
vero his succedunt, quum aliquantulum dis-
cre-

(1) In his Capitulis Philosophicis, sive Dialecticis, quibus E-
pistola praestit ad Cosmam Maiumae iam Episcopum, adeoque
scripta post A. C. dccxliii. Porphyrium de quinque vocibus,
& logica Aristotelis scripta secutus est Damascenus. Horum

Compendium in antiquis editionibus, ex versione fortasse Bure-
gundionis Pisani latine pro ierat. Vid. Fabric. Biblioth. Graec.
Lib. V. Cap. xxx. Tom. VIII. p. 779

crepent a manuscripto, huius ipsius lectionem qualis sit putavimus exhibendam. Ita igitur habet Codex: *Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὰ μέ-
σον τῆ γενικωτάτης γένους, ἡτοι τῆς ὁσίας, καὶ
τῆ εἰδικωτάτης εἰδους, ἡτοι τῆ ἀνθρώπου, γένῃ καὶ
εἰδῇ λέγονται ὑπάλληλα· λέγονται δὲ ἐσιώδεις,
καὶ φυσικαὶ διαφοραὶ, ἐ ποιότητες, διαιρετικαὶ τῶν
ἐπάνω, καὶ συστατικαὶ τῶν ὑποκάτω, καὶ εἰδοποιοὶ
τῶν εἰδικωτάτων εἰδῶν, συνιστάσαι αὐτὰ, καὶ
διαίρουσαι φύσιν ἀπὸ φύσεως. Hinc tamquam
novum Caput, numero XLVIII. notatum, reliqua
leguntur, quorum initium: *Τί μὲν
ἐν ἐσιν ὁσία, καὶ φύσις, & usque ad finem
Capitis deinceps recte procedunt. Pag. 65.
b. In titulo Cap. LXIV. (in edit. LXIII.)
in Cod. vox ἀποφάνσεως desideratur. Pag.
67. b. Extremis verbis Capitis LXV. (in
edit. LXIV.) Codex adnectit prima Capi-
tis sequentis, usque ad verba, Ὅρος ἐσιν, εἰς δὲ
ἀναλύεται, κ. λ. & ex hisce novi Capitis, nem-
pe LXVI. fit exordium, & quidem titulo
ab edito diverso: nam pro Ποικίλοι ὄροι, ha-
bet, *Τί ἐσιν ὄρος*. Def. autem in verbis, αὕτη
δὲ λέγεται ψιλή ἐπίνοια. Quae sequuntur in
editione a vocibus *Α'δολοσχία ἐσιν*, ad vo-
ces *δέκα εἶναι τὰς σχέσεις*, quae parenthe-
si reperiens inclusa, cuncta desunt in Co-
dice, qui a verbis ista sequentibus, *Ε'νωσις
λέγεται* (ad marg. γίνεταί) κατὰ διαφόρους
τρόπους, Capitis LXVII. initium constituit,
apposita inscriptione, *Ὁσαυδὸς ἡ ἔνωσις, Ὁμο-
τιπλεξ σὺν ἑνί, & recte usque ad ultima
Capitis progreditur, τοιαύτην γὰρ ἔχει φύσιν
τὰ νητά. Post haec sequentium Caputum
transpositio fit in Codice pag. 71. Prius
enim ponitur Caput LXVIII. inscriptum,
Ὅρισμοὶ τῆς φιλοσοφίας, *Definitiones philoso-
phiae*, quod inc. *Φιλοσοφία ἐστὶ γνῶσις, κ. λ.*
Def. εἰ δὲ ἐστὶ τὸ κρινόμενον, ἀθάνατος ἄρα ἡ
ψυχή. nam quae duo sunt in editione distin-
cta Capita, quorum postremo, *Περὶ τῶν λεο-
σάρων διαλεκτικῶν μεθόδων*, inscriptio praepo-
nitur, in Codice unum tantum constituunt.
Deinde Caput LXIX. inscriptum, *Περὶ τῆς
καθ' ὑπόθεσιν ἐνώσεως, De unione secundum
hypothesin*, quod inc. *Χρὴ γινώσκειν*. Def.
ἀσύγκυτον τε καὶ ἄτρεπτον. Vltimum Codicis
Caput est LXX. & inscribitur, *Α'νάγκη ἐστὶ
βίαις αἰτίαις, Necessitas violentiae causa est*.
Inc. *Στοιχεῖόν ἐστι*. Def. διὰ νεύρων ἐκνευσάμε-
νη. Cum edito concordat, nisi quod nume-
ro adnotatur LXX. id quod in illo prorsus
omittitur. Tandem subiungitur: *Τέλος τῶν
φιλοσόφων τοῦ ἀγιοτάτου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκην-
ου. Finis Philosophicorum sanctissimi Ioannis
Damasцени.****

II. pag. 77. Τὸ αὐτὸ μακαρίν Ἰωάννου τοῦ
Δαμασκηνοῦ ἐκδοσις ἀκριβὲς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.
Eiusdem beati Ioannis Damasceni expositio ac-

(1) Capitibus centum, non quatuor libris fuisse hoc opus a
Damascono tributum ex Mss. Graecorum Codd. inspectione Lam-
becius, & Lequinius testantur. Noster tamen Codex habet Ca-
pita CIII. Nec illa divisio in vetustis obtinet Burgundionis
Pisan. versionibus, nisi forte altera, recentiorque manu & atra-
mento in marginalibus quorundam oris adnotata. Vestigia di-
stinct onis in IV. libris iam apud S. Thomam Aquinatem de-
prehenduntur, qui latina versione usus est. Quapropter existi-

*curata Fidei oribodoxae, unico tantum Libro
comprehensa, quum e contra in edit. cit.
in IV. Libros distinguatur. Capita comple-
ditur CIII. quorum primum inscribitur:
Ὅτι ἀκατάληκτον τὸ θεῖον, καὶ ὅτι ὁ δὲ ζῆ-
τεῖν, καὶ περιεργάζεσθαι τὰ μὴ παραδεδομένα
ἡμῖν ἐκ τῶν ἀγίων προφητῶν, καὶ ἀποστόλων,
καὶ εὐαγγελιστῶν. Deum comprehendendi non pos-
se, nec ea, quae a sanctis Prophetis, Aposto-
lis, & Evangelistis tradita non sunt, curio-
sius inquirenda esse. Inc. Θεὸν ὁδεῖς ἐώρακε
πώποτε ὁ μονογενὴς υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλον
(in edit. ἐν τοῖς κόλοις) τῷ πατρὶ, αὐτὸς
ἐξηγήσατο. In fine Cap. IV. pag. 82. b. illa
ultima verba, καὶ φῶς, ὅτι ἐκ ἐστὶ σκότος, in
Codice desunt, quemadmodum in Codice
XVI. Titulus Capitis VIII. pag. 85. b. dif-
fert ab edito; nam ita habet: *Περὶ τῆς ἀγίας
τριάδος διακεκριμένης, καὶ ἡνωμένης θεολογίας. De
Sancta Trinitate Sermo, distinctas esse perso-
nas, ostendens, unam esse essentiam. Cap.
XIII. pag. 100. inscriptum, Ε'στὶ περὶ θεῶν
ὀνομάτων ἀκριβέστερον, Adhuc de divinis nomi-
nibus accuratius*, quod in editione, tam-
quam adiectitium, nullum habet numerum,
in nostro suum obtinet in Caputum serie
locum, suoque numero adnotatur; quare
non omnino verum existimamus, quod in
notula huic Capiti praemissa monet Le-
Quien, non reperiri videlicet istud in Codicibus
vetustioribus, sed in paucis quibusdam
recentissimae notae. Noster enim Codex Se-
culum saltem XII. praefert. Deinceps
igitur Caputum numeratio cum edito mi-
nime conveniet; quod semel satis sit mo-
nuisse. Inter Caput XVIII. *Περὶ Διαβόλου,
καὶ Δαιμόνων, De Diabolo, & Daemonibus*,
& XIX. *Περὶ κτίσεως ὁρατῆς, De visibili crea-
tura*, in cit. edit. p. 160. Codex noster in-
ferit ultima novem ac decem huius Dogmati-
ci Tractatus Capita, quorum primum p.
113. b. est, *Περὶ πίστεως, καὶ βαπτίσματος, De
Fide, & Baptismo*, & incidit in pag. 259.
Inc. Ὁμολογούμεν δὲ ἐν βάπτισμα, κ. λ. p. 136.
Titulus Cap. XXVII. quod propter adno-
tatam transpositionem in edit. est LXXXIX.
habet: *Περὶ τῶν ἀγίων εἰκόνων. De sacris ima-
ginibus*. Pag. 148. Cap. XXX. quod in edit.
est XCII. & inscribitur: *Ὅτι ἐκ ἐστὶ τῶν κα-
λῶν αἰτίων ὁ Θεός, Deum auctorem malorum
non esse*, suo caret titulo. Pag. 182. Cap.
XLII. in edit. XXII. *Περὶ ἀέρος, καὶ ἀνέμων,
De aëre & ventis*, definit in verbis τὰ δὲ
ἄνω, θερμά. Reliqua *Α'νεμοὶ πνέουσιν, κ. λ.*
usque ad finem Capitis desunt in Codice.
Caput inscriptum *Περὶ πελάγων, De mari-
bus, sive aequoribus*, quod Le-Quinius extra
numerorum seriem collocat, in nostro pag.
185. b. perinde ac reliqua Capita, numerat-
li*

mo. (inquit Lequinius,) eiusmodi partitionem a Latinis excogi-
tata, intraducendam fuisse ad instar quatuor librorum Petri
Lombardi. Nam ut inter Latinos Scholasticos Petrus hic, Ma-
gister sententiarum, tot alii praecivit, ita primus fuisse Damas-
conum inter Graecos Ecclesiae Doctores dignoscitur, qui plenius
subtiliusque universam Theologiae systema ordinare fuit com-
plexus. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 30. Tom.
VIII. p. 786.

li nota ad marginem apposita, designatur,
& est XLIV. Pag. 188. b. In fine Cap. XLV.
in edit. XXIV. quae sunt parenthesi inclu-
sa, desiderantur in Codice, quemadmodum
& ultima Cap. LI. pag. 196. b. in edit.
XXX. nempe, *ἐπὶ τῶν φυλαττάντων κατὰ φύσιν
τὴν αἰσίαν τάξιν*. Caput extra numerum,
quod inter LII. & LIII. interiacet in edit.
pag. 217. & inscribitur, *Πρὸς τὴν ἐρωτῶντας,
εἰ ἐκ τῶν συνεχῶς ποσὸν ἀνάγονται, ἢ ὑπὸ τὸ
διωρισμένον, αἱ δύο φύσεις, Ad eos qui scisci-
santur, utrum ad continuam quantitatem,
vel ad discretam, duae referantur naturae*,
ultimum est in Codice, & numero CIII.
adnotatur. In reliquis nullum aliud discrimen
animadvertimus. In fine additur: *Τέ-
λος τῶν δογματικῶν καὶ φιλοσοφικῶν τῶν ἀγιοτάτων Ἰω-
άννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Finis Capitulorum Dogma-
ticorum sanctissimi Ioannis Damasceni.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12.
Seculi XII. minute quidem, sed perspicue,
accurateque exaratus. Constat foliis 282.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

COD.
XXIV.

I. pag. 1. Praefertur Index Orationum
XVI. rubris litteris exaratus; cum pag. 2. duo tristicha heroica in
Sepulcrum Domini eadem, quae in Cod. XII.
huius Plutei legebantur. Heic tamen post
eiusmodi titulum, additur nomen, ut vide-
tur, *Κωνσταντῖνος*, quod auctoremne versuum,
an libri possessorem, an quid aliud in-
digitet, incertum. Pag. 3. b. Decora, atque
elegans nobis sese offert Gregorii effigies,
quae fundo aureo delineata, eum Pontifi-
fici indutum vestibus, adstantem, libel-
lumque evolventem exhibet. Pag. 4. Prima
occurrit Oratio hunc titulum praefere-
ns: *Τὴν ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκο-
που Κωνσταντινουπόλεως τὸ θεολόγιον εἰς τὸ Πάσχα
καὶ εἰς τὴν βασιλευσάντα λόγος α'.* Sancti patris
nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopoli-
tani Theologi in Pascha & in tarditatem
Oratio I. Exstat in edit. toties cit. Tom. I.
pag. 673.

II pag. 6. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸ ἄγιον Πάσχα
λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Pascha Oratio
II.* Ibid. p. 676

III. p. 14. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν καινὴν νο-
μικὴν λόγος γ'. *Eiusdem in novam Domini-
cam Oratio III.* Ibid. p. 697.

IV. p. 31. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγίαν Πεντηκο-
στὴν λόγος δ'. *Eiusdem in sanctam Pentecosten
Oratio IV.* Ibid. p. 705.

V. p. 41. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν Μωκκαβαίων
λόγος ε'. *Eiusdem in Maccabaeos Oratio V.*
Ibid. p. 397.

VI. p. 51. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν ἄγιον ἱερομάρ-
τυρα Κυπριανόν, ἐξ ἀγρῶ ἐπαυκίνολος μετὰ μίαν
τῆς μηνὸς ἡμέραν, λόγος ς'. *Eiusdem in lau-*

*dem sacrosancti martyris Cypriani, quam po-
stridie festi eius ex agro reduisset, Oratio VI.*
Ibid. p. 274.

VII. p. 62. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν λόγος ζ'. *Eiusdem de suis dermo-
nibus, & in tributorum exaequationem Iulia-
num Oratio VII.* Ibid. p. 149. Huius ultima
Orationis verba Graecam crucem reprae-
sentant, de qua alias egimus.

VIII. pag. 72. Τὸ αὐτὸ εἰς τὰ ἔγια Θεο-
φάνια λόγος η'. *Eiusdem in sanctam Dei ap-
aritionem Oratio VIII.* Ibid. p. 613.

IX. pag. 82. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Βασι-
λειον ἐπιτάφιος λόγος θ'. *Eiusdem in magnum
Basilium Funeris Oratio IX.* Ibid. p. 316.

X. p. 135. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὰ φῶτα λόγος
ι'. *Eiusdem in sancta Lumina Oratio X.* Ibid.
pag. 624.

XI. p. 147. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸ βάπτισμα
λόγος ια'. *Eiusdem in sanctum Baptisma Ora-
tio XI.* Ibid. pag. 637. Duobus quaternio-
nibus in Codice praepostere compactis, pars
huius Orationis in sequentem recidit. Quae
igitur inter paginas 169. & 170. desse ti-
bi videbuntur, ea inter pag. 177. & 186.
inserta reperies.

XII. p. 173. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν
ἀδελφὸν Βασιλείου, ἐπιστάτη μετὰ τὴν χειροτο-
νίαν, λόγος ιβ'. *Eiusdem ad Gregorium Basilii
fratrem, quum postridie illius diei, quo Epi-
scopus creatus fuerat, venisset, Oratio XII.*
Ibid. p. 136.

XIII. p. 186. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν μέγαν Ἀθα-
νάσιον λόγος ιγ'. *Eiusdem in magnum Atha-
nasium Oratio XIII.* Ibid. p. 373.

XIV. p. 207. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν τῶν ἐν
ἐπισκόπων παρουσίαν ὁ συντακτικὸς λόγος ιδ'.
*Eiusdem Oratio XIV. valedictoria in praesen-
tia CL. Episcoporum habita.* Ib. p. 510.

XV. p. 224. b. Τὸ αὐτὸ περὶ φιλοπτώχιας
λόγος ιε'. *Eiusdem de pauperum amore Oratio
XV.* Ibid. p. 239.

XVI. p. 250. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν ἐαυτοῦ πατρί-
ρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης λό-
γος ις'. *Eiusdem ad patrem suum iacentem ob-
plagam grandinis Oratio XVI.* Ib. p. 224.
Rara sunt in Codice marginalia scholia, ea-
que ut plurimum cinnabari exarata, quo-
rum quae in anteriori parte paginae quar-
tae fuerunt conscripta, fere sunt evanida,
quae vero in posteriori, adhuc integra super-
sunt; ea speciminis loco exhibemus.

Primum pertinens ad illa Orationis pri-
mae verba, *κυστήριον, καὶ συνεισέρχομαι, κ. λ.* ita
habet: *Ἡ τῶν Χριστῶ γεννῶν ἐορτὴ ἔχρησέ με ἱε-
ρεῖα, καὶ διάκονον· ἐν τῇ τῶν φάτων ἐορτῇ ὑπεχώ-
ρησα μετὰ τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα συνεισέρχομαι
νῦν, ἵνα δῶξέν με συνήψωζε.*

Secundum ad illa, *πλάσεν ἄγαθόν, κ. λ.*
sequens est: *ἡ βαπτιστὴν· καὶ ὥσπερ εἰ δημιουργὸν
τοῦ καινοῦ πλάσματος, ἡ δημιουργὸν τῶν κατὰ
Θεὸν γενομένων, καὶ ὁ μόνον καινοποιούντα, καὶ
διαπλάττοντα τὸν τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἀνθρώπον,*
M m 2 αλ-

(1) Vide supra pag. 241.

(2) Cur Archiep. Constantinopol. dicitur Gregorius, vid. Rit-

teresh. Lect. 5. Lib. II. C. II. & XII. Laus. de Dionysio Areop.
p. 11. 169.

ἀλλὰ ὁ διδάσκαλος, ὡς συντηρητικὸν τῆς τοιαύτης γενόμενης αὐτοῖς διαπλάσεως, ἢ τὸ μὲν πλάσῃ, ἐπὶ τῶν ἡθῶν ἀκασόμεθα, καὶ τῶν ἀρετῶν· τὸ δὲ διδάσκαλον ἐπὶ τῶν δογμάτων, καὶ τῇ θεωρητικῇ πάντος τῆς σοφίας μέρεος.

In penultima Codicis pagina Crux fuit depicta rubro viridique colore, addita epigraphe IC XC NIKA. tum paullo inferius ab imperito quodam ac recentiori Graeco adnotata fuerunt quaedam de septem beatitudinibus.

In ultima tandem pagina haec scriptoris notitia apparet, rubro perspicuoque characterē descripta: Ἐγράφη ἡ βίβλος αὕτη τοῦ Θεολόγου μηνὶ Ἀπριλλίῳ ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαίδεκάτης, ἔτος ἐξακισχιλίου πεντακοσιοσὺ ἐνενηκοσὶ ἐνάτῃ, χειρὶ Εὐθύμῃ μοναχοῦ ἀμαρτωλοῦ τοῦ Εἰφιλίνου· ἡ ταῖς πολλαῖς ἀμαρτίαις ἡλεων γενέσθαι τὸν φιλάνθρωπον ἡμῶν κύριον καὶ Θεὸν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, οἱ ἀναγινώσκοντες εὐχασθαι μὴ ἀνίσταται· δὴ δὲ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ἀφέναι τῶν πταισμάτων ἡμῶν, ἀμήν. Scriptus est hic liber Theologi, mense Aprili, Indict. XIV. Anno 6599. (Chr. MDCI.) manu Euthymii monachi peccatoris Xiphilini; cuius multis peccatis ut propitius sit clemens Dominus & Deus noster Iesus Christus, precari qui legistis ne segnes fueritis. Det autem & vobis ipse remissionem delictorum vestrorum, amen. Hanc subscriptionem adfert clariss. Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 54.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XI. Constat fol. 265.

TOT AGIOT ΓΡΗΓΟΡΙΟΤ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ.

D. GREGORII MARTYRIUM.

COD.
XXV.

I. p. 1. Praeedit fragmentum Sermonis anonymi de inventione Capituli S. Ioannis Baptistae; huic enim, quum initio mutilus esset, recentior quidam Graecus sequentem titulum iam fere evanidum in superiori primae paginae ora praeposuit: Εὐρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τῆ προδρόμου. Εὐλόγησον πάτερ. Inventio venerabilis Capituli Praeursoris. Benedic pater. Prima huius fragmenti verba, quae perlegi possint (nam priores septem versus ita temporis iniuria corrupti sunt, ut oculorum aciem penitus effugiant) sunt quae sequuntur: τυπτηθεὶς ἐπὶ τὰ γόνατα ἐκάμψην βλας, καὶ ἔκ ἡδυνήθην, καὶ λ. Ex-trema vero: Εὐρέθη δὲ μηνὶ Φεβρουαρίῳ εἰκάδι τετάρτῃ τοῦ ἑπτακοσιοσὺ ἐξηκοσὺ τρίτῃ ἔτους, ἰνδικτιῶνος ἑκτῆς, βασιλευντων Οὐαλεντιανῶν, καὶ Μυριανῶν τῶν εὐσεβῶν δούλων τοῦ Χριστοῦ· ὅπως πάντες μετανοήσαντες, καὶ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ φυλάξαντες, δοξάζωμεν τὸ ὄνομα τῷ πατρί, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ λ. Agitur heic de secunda inventione Capituli S. Ioannis Baptistae, quae incidit in diem xxiv. Febr. A. DCCCLXIII. Quae quidem historiola diversa videtur ab ea, quae adfertur a Carolo Dufresnio Domino Du-Cange in libello, cui titulus: *Traite Historique du Chef de S. Jean Baptiste*. Paris MDCCLXV. 4. pag. 215. seqq. Vid. etiam

Atha Sanctorum Tom. IV. Iunii pag. 728.

II. pag. 3. b. Succedit Vita S. Gregorii Armeni, & quidem hunc praeferebat titulum: Πρόλογος Ἀγαθαγγέλου, ἐν οἷς καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου. Κύριε εὐλόγησον. Prologus Agathangelii, ubi & martyrium sancti Gregorii. Domine benedic. Inc. Οἱ τῇ ἐπιθυμίᾳ ἐν πελάγεσιν ὁδοιποροῦντες ἐκδιδόντες, καὶ πρὸς τὴν κινδύνους τῶν κυμάτων ἐπειγόμενοι. Def. ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα αὐτοὶ πρὸς τὸν δημιουργὸν οὕτω φθγγόμενοι εἴπωσι, κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν σὺ εἶ, καὶ αὐτὸς εἶπῃ, λαὸς μου ὑμεῖς ἐστέ· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὸς αἰῶνας, ἀμήν. Tum a recentiori manu subiectum fuit: Τέλος τῆ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τῆς μεγάλῃς Ἀρμενίας. Finis martyrii sancti Gregorii magnae Armeniae. Haec Vita est amplissima, sunt enim inserta quaedam alia, quorum inscriptio p. 47. b. Εντεῦθεν τὰ κατὰ τὰς ἁγίας γυναῖκας. Heic ea habentur, quae ad sanctas mulieres pertinent. Inc. Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς. Ἐξήλθον αὐτῇ γυναῖκα Διοκλητιανὸς ὁ Καῖσαρ πρὸς γάμον κοινωνίαν, καὶ λ. Tum Epistola, quae inc. Πάλαι ἀποκλύμενοι ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ἀμαρτιῶν ἐσκοτώθημεν, καὶ λ. Aliam Gregorii vitam recenset Fabricius Lib. V. Cap. 32. T. IX. p. 81. cuius initium cum nostra minime convenit. Incipit enim: Τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς εἰς Πάρθους διαλυθείσης. Ait autem exstare Latine apud Lipomannum Tom. VI. & Surium XXX. Septembris. Graece vero Ms. apud Lambec. VIII. p. 246.

III. p. 136. Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης εἰς τὸν βίον, καὶ εἰς τὰ θαύματα τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας τοῦ Θαυματουργοῦ. Κύριε εὐλόγησον. Gregorii Episcopi Nysseni de vita, & miraculis sancti Gregorii Episcopi Neocaesareae Thaumaturgi. Domine benedic. Inc. Οἱ μὲν σκοπὸς εἰς ἔσιν, τοῦ τε ἡμετέρου λόγου, καὶ τοῦ παρόντος συνλόγου. Def. τοῖς γεγραμμένοις οὐ προσεδήκαμεν. Exstat inter Opera Nysseni edit. Paris. A. MDCXXXVIII. Tom. III. p. 534. In fine huius vitae legitur precatio quaedam ad Gregorium, non eiusdem Codicis scriptoris, sed fere synchroni.

IV. pag. 197. Πολιτεία τῶν ἁγίων πατέρων Μητροφάνους, καὶ Ἀλεξάνδρου· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ βίος τῷ εὐσεβοῦς Κωνσταντίνῳ γενόμενῳ βασιλεῖ. Εὐλόγησον πάτερ. Atha sanctorum patrum Metrophanis & Alexandri, ubi & vita Constantini Pii Imperatoris. Benedic pater. Inc. Ἐνεακαίδεκάτῃ ἔτει τῆς Διοκλητιανοῦ βασιλείας, τῆς δὲ τοῦ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίας πέμπτου καὶ τριακοσιοσὺ ἔτους. Def. καὶ τὴν ἐπιπευθεῖσαν αὐτῷ πόλιν ἐκ τῆς τῶν λύκων ἐπιδρομῆς διαφυλάξας, εἰς τὴν ἐπαράνιον μετέστη πολιτείαν, εἰκοσι μὲν καὶ τρία ἔτη ἐν τῇ ἐπισκοπῇ διατελέσας, καὶ λ. Reliqua pauca ita sunt evanida, ut perlegi nequeant, nec iudicari possit mutila ne sint, an integra; mutila tamen esse putamus. Scriptor coevum se profitetur. Confer Photii Bibliothecam Cod. cclvi. sed et Tillemontium Tom. VII. p. 657. Co-

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XII. Constat fol. 230.

TOT EN AGIOIS ΓΡΗΓΟΡΙΟΤ NAZIANZOT EIS TO GENEΘAION TOT IHSOT XPISTOT.

DIVI GREGORII NAZIANZENI IN GENEALOGIAM IESV CHRISTI.

Titulus ita corrigendus.

SS. Gregorii Nazianzeni, Basilii Magni, Gregorii Nysseni, Io. Chrysostomi, Amphilo-chii, Athanasii, Anastasii Synaitae, Pamphili Monachi, Ephraem Syri, Leontii, Epiphani, Stephani, Procli varia.

COD.
XXVI.

Initio Codicis scriptum est litteris Longobardis antiquissimis: Indictione duodecima Amalfi factus est terremoto magnus qui atterravit totam Amalfim. Dies erat vice-sima secunda Decembris, imo sacra ante ter-ti . . . . .

Praecedunt duo Indices, alter Latinus, alter Graecus, Operum, quae in hoc Codice continentur.

I. p. 4. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κύριε εὐλόγησον. Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi in Nativitatem Servatoris nostri Iesu Christi. Domine benedic. Inc. Χριστὸς γεννᾶται, δοξάζετε. Def. ὅσων ἐφικτὸν τοῖς δεσμοῖς τῆς σαρκὸς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ. Exstat Tom. I. Operum G. L. edit. Paris. A. MDCIX. p. 613. Subscriptum est in Codice, Eἰς τὰ γενέθλια εἴχοι υἱέ. In Nativitatem versus cccclv.

II. p. 9. b. Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Sancti Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae in Nativitatem Domini nostri Iesu Christi Sermo Inc. Χριστοῦ γέννησις ἡ μὲν οἰκία, καὶ πρώτη. Def. ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κρᾶτος, καὶ λ. Exstat in edit. Paris. eius Operum A. MDCXXI. fol. Tom. II. p. 595.

III. p. 14. b. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον, καὶ πρωτομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Στέφανον. Sancti Gregorii Episcopi Nysseni Oratio panegyrica in sanctum protomartyrem Christi Stephanum. Inc. Ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολουθία. Def. εἰς καθάρσιν τῶν ἀντιδίκων, εἰς δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, καὶ λ. Exstat inter eius Opera edit. Paris. Aegidii Morelli MDCXXVIII. fol. Tom. III. p. 354.

IV. pag. 21. b. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐπιτάφιος εἰς Βασίλειον τὸν μέγαν. Κύριε εὐλόγησον. Sancti Gregorii Theologi Funebris Oratio in laudem Basilii Magni. Domine benedic. Inc. Ἐμὲλλον ἄρα πολλὰς ἡμῖν. Def. εἰ καὶ τι παρέχομεν ἐπαίνῳ τοῖς λόγοις ἅξιον. (deest in Cod. conclusio ἐν Χριστῷ, καὶ λ.) Exstat loc. cit. pag. 316.

V. p. 60. Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου εἰς τὸν βίον, καὶ τὰ θαύματα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. Εὐλόγησον πάτερ. Amphilo-chii Episcopi Iconiensis in vitam, & miracula sancti patris nostri Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae. Benedic pater. Inc. Ἀγαπητοὶ, ἐκ ἡν ἀπεικὸς εὐγνώμονες ὑμεῖς τῇ τῷ πατρί ἐπισυνάγεσιν ἀποβιώσει. Def. ἡ χάρις τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ ἡ πρεσβεία τῷ ὁσίου πατρί ἡμῶν Βασιλείῳ διαφυλάξαι πάντας ἡμᾶς, ἀμήν. Exstat inter Opera Amphilo-chii Iconiensis, Methodii Patrensis, & Andreae Cretensis edit. Paris. A. MDCXLIV. fol. a pag. 155. ad 225. Sed quum in eius recensione maxime differre Codicis lectionem ab edito deprehenderimus, non inutile futurum arbitrati sumus, singulorum huius Historiae Capicum, prout in Codice distinguuntur, eorum saltem, quibus inscriptio praefigitur, initium, ac finem exhibere.

Primum igitur p. 62. b. est, Περὶ τοῦ Ἐβραίου τοῦ θεωρήσαντος τὸ μυστήριον τῆς δωρεᾶς. De Hebraeo, qui speculatus est mysterium donationis. Inc. Τῆς μέντοι θείας λειτουργίας ἐπιτελεμένης. Def. πεπιτευκτάς τῷ κυρίῳ.

Secundum p. 64. Περὶ τῆς γυναῖκος τῆς χρεωσμένης τὰ δημόσια. De muliere, quae condempnata est vigilia. Inc. Ἐξερχομένη δὲ αὐτῇ πρὸς αἴσιον. Def. εἴ τι ὠφελεῖ διασῶς ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ.

Tertium p. 69. Περὶ Ἰουλιανῆς τῆς παραβάτης. De Iuliano praevaricatore. Inc. Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν Ἰουλιανὸς ὁ ἑχθρὸς βασιλεὺς. Def. Ἐβραίων τε καὶ Ἑλλήνων προσήνεγκε τῷ Χριστῷ. Heic ex duobus Capitis, quae sunt in edit. sic unum in Codice.

Quartum p. 71. b. Περὶ τῆς Οὐάλεντος, καὶ τῶν Ἀρειανῶν. De Valente, & Ariani. Inc. Τινὲς δὲ τῶν καταλειφθέντων Ἑλλήνων οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ Ἀρειανῶν. Def. ἀπονέμων τῷ ἱερῷ Χριστῷ.

Quintum p. 72. b. Περὶ τῆς ἀρνησάμενης ἑγγραφῆς τὸν Χριστόν. De eo, qui scripturam Christum negavit. Inc. Ἑλλὰδιδος δὲ δ. ἐν δόξῃ τῇ μνήμῃ αὐτόπτης, ὁ ὑπὲρ τῆς γενόμενης τῶν παρ' αὐτοῦ ἐπιτελεσθέντων θαυμάτων. Def. ἀσιγήτῳ ἑσμάτι δοξάζοντα, καὶ αἰνῶντα τὸν Θεόν, ἀμήν.

Sextum p. 76. Περὶ Ἀναστασίου τοῦ πρεσβυτέρου. De Anastasio presbytero. Inc. Δηγήσατό μοι καὶ τοῦτο ὁ προφήτης Δαβίδος· Ἑλλὰδιδος. Def. εἰς τὴν αὐτῶν πόλιν, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν, ἀμήν.

Septimum p. 77. b. Περὶ τοῦ Σύρου Ἐφραίμ. De Ephraem Syro. Inc. Δύο ἴππων δευδρόμων παραξάντων ὕδατα πολλὰ, κατὰ φθισιν ὁ θεὸς Ἀμβραχὰμ, δῆγησιν (ab hac voce incipit Caput in editione.) Def. ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκασαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Octavum p. 79. b. Περὶ τῶν Ἀρειανῶν. De Ariani. Inc. Μετὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὠφεινὴν Οὐάλεντος τοῦ θεοσυνοῦς, θεοῦ γεγονότος τοῦ ἀποσάτε Ἰουλιανῶν. Def. καὶ οὕτω παρεδόθη τῷ αἰωνίῳ πυρὶ, εἰς αἰῶνα αἰῶνος κολασθησόμενος. Post in edit. sequitur Caput, Περὶ τοῦ γενομένου θαύ-

οὐκ εἰς ἀπὸγνωσιν ἔτισεν, ἀλλ' εἰς μετάνοιαν ἔδρασεν· καὶ ὅτι θάρσεν περὶ τῆς σωτηρίας οὐκ ἔχουσα, θεραπεύειν καὶ καταλλάττειν τὸν Θεὸν ἐπιχειρεῖ. Τίνα δὲ ὑπὲρ τῶν καταλλαγῶν τὰ πραττόμενα ἦν; εἰρηγὰς μὲν ἐν μέρει· δεῖ δὲ τὸν πάντα λόγον ὑμῖν ἀποδοῦναι· ἐκέρυξαν γὰρ νηυσίαν, καὶ ἐνέδυσαν τὸν σάκκον ἀπὸ μίκρου αὐτῶν καὶ ἔως μεγάλου αὐτῶν. Ὁ ξένου θαύματος, φοβεροῦ μὲν ἀνθρώποις, ἀγγέλοις δὲ ποσειδῶ. Ἐνδόσόν μοι τὰς πολλὰς μυριάδας ἐκείνας ἀνδρῶν ὁμοῦ καὶ γυναικῶν καὶ παίδων σκευοφορούσας, καὶ εἰς ταῦτ' ἀσυνήθισμέναις, ἐπιτηδεύματα πάντα καὶ πράξεις πάσας ἀνθρωπίνης ἀργούσας, καὶ ἔργον μὲν οὐδὲν παρ' οὐδενὸς οὐδαμοῦ τελοῦμενον, οἰμογῆν δὲ ὁμοῦ πάντων καὶ θόρυβον, καὶ βοὴν εἰς οὐρανὸν πεμπομένην. Ἐνδόσον δεσποτῶν καὶ δούλων ἀνομαλίαν ἐκβεβλημένην, ἀρχόντων ἑ ἀρχαίων, βασιλέως μετὰ τῷ ἴσῳ σχήματος παρόντα τοῖς πληθεσι, καὶ καθάπερ πολιτικὴν τινα παράταξιν τὴν λειτουργίαν τάττοντα τῷ Θεῷ. Ἡ γὰρ γινώσκουσα, ὁ λόγος πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐκείνῃ τῷ θρόνῳ αὐτῷ, καὶ ἐξεδύσατο τὴν σολὴν αὐτῇ, καὶ περιβάλετο σάκκον, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ σποδῷ. Ὁ σοφὸς βασιλεὺς, ἐξάρχει τῆς μετανόιας αὐτοῦ, ὥς τὴν πόλιν πᾶσαν σπουδαιοτέρην ποιῆσαι. Τίς γὰρ ἤμελλεν ἔτι μαλακίζεσθαι, τὸν βασιλέα ὁρῶν αὐτὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἀγωνιζόμενον; Τὰ τραύματα τῆς ἀλουργίδος θεραπεύει διὰ τῷ σάκκῳ· τὰς ἀμαρτίας τῷ θρόνῳ διὰ τῆς ἐπὶ σποδῷ καθέδρας ἐκπλύνει· τὴν νόσον τῆς ὑπερηφάνειας τῷ ταπεινῷ τῷ σχήματος ἐξισοῦται· τῇ νηυσὶ τῇ ἔλκῃ τῆς τρυφῆς φαρμακεύει· καὶ δείξας ταῦτα διὰ τῶν ἔργων πρὸς τὴν ἴσῃ σπουδὴν πάντας διὰ κηρύγματος ἐγείρει. Ἐκέρυξεν γὰρ, φησὶ, παρὰ τῷ βασιλεῷ, οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, καὶ οἱ βόες, καὶ τὰ πρὸβατα μὴ γευσάσθωσαν μηδὲν, μηδὲ νεμέσθωσαν, καὶ ὕδωρ μὴ πίωσιν. Καὶ τὸν βασιλέως νομοθεσία· ἀσπίτιαν τοῖς ἀβύσσοις ὡς ἱατρὸς ἐπιτάττει· μάλλον δὲ τὰς ἀποστολικὰς μίμηται διδασκαλίας εὐσεβῆς νηστείας ὁ τρυφῆς νομοθέτης, καὶ τοῖς ἀνθρώποις κοινωνεῖν τὰ ἀλογα φάσκει κελεύει, διὰ τῆς ἀναμαρτήτης φύσεως εἰς αἶκτον μείζονα τὸν Θεὸν ἐπισπόμενος. Καὶ περιβάλλοντο σάκκους, φησὶν, οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη. Ὁ παρατάξας οὐρανίας, ὁ φάλαγγος τῷ διαβόλῳ φρικτῆς. Ἰσῆκει θρηῶν ὁ διάβολος ὁρῶν αὐτῇ τὴν στρατείαν πανδημὴν πρὸς τὸν Θεὸν μεταστᾶσαν καὶ πολεμῶσαν τοῖς δαίμοσιν· εἶτα ταύτην τὴν μάχην καὶ παῖδες, καὶ γυναῖκες, νήπια μετὰ ἀνδρῶν ἡγωνίζοντο· ἡδὴ δὲ ἡ τῶν κτηνῶν φύσις σύμμαχος εἰς τὴν παράταξιν παρελήφθη. Καὶ ἴδεν καινὸν ὁ διάβολος θεῶν· βοσκήματα δικαιοσύνης συνεισφέροντα ἀνθρώποις, καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν κεκτημένων νηστεύοντα· οἱ ἄνθρωποι, καὶ οἱ βόες, καὶ τὰ κτήνη μὴ γευσάσθωσαν μηδὲν, μήτε νεμέσθωσαν. Τὰ τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς σύμβολα ῥίψας, τὴν τῶν ἱερέων μετέλαβε τάξιν. Ἰσῆκει δημηγορῶν, καὶ φιλοσοφεῖν τὸς Νινευίτας παιδεύων. Δείνα, φησὶν, ὦ φίλοι, τὰ περισσῶτα κακὰ. Τὴν οἰκωμένην χειρωσάμενοι πᾶσαν, ὡς πονηροὶ ζεία

uitas praedicationi fidem adhibens spem non abiecerit, imo ad poenitentiam citato quasi cursu properaverit, & quoniam quo salutis suae fiduciam in isto collocaret, non habebat, colere, & reconciliare Deum conaretur. Quae vero opera pro ista reconciliatione intercesserunt? dictum quidem iam fuit ex parte: oportet autem omnimodam vobis rationem reddere: praedicaverunt enim ieiunium, & a minore ad maximum usque, sacco sese induerunt. O novum prodigium, terribile hominibus, Angelis vero desiderabile! Animo metum perpende innumeram virorum, mulierum & puerorum, qui sacco induti sunt, multitudinem, qui ob eundem finem congregati omnibus studiis ac humanis negotiis abstinent, & a quovum nemine operis quidquam perficitur; eiulatum omnium simul, & strepitum, & clamorem ad caelos missum; eliminatam dominos inter ac servos, principes inter ac subditos disparitatem confidens: intueri Regem pari habitu interfesse multitudini, & ministerium Dei publicum tamquam civilem aciem instruere. Appropinquavit enim, inquit, sermo ad regem, & surrexit a folio suo, & abiecit vestimentum suum, & indutus est sacco, & sedit in cinere. O Regem sapientem! Das ipse initium poenitentiae, ut totam civitatem reddat alacriorem. Quis enim ignovus adhibet foret; qui regem ipsum pro sua salute luctori intueretur? Ille vestis purpureae vulnibus sacco medetur: peccata regalis solii eluit in cinere sedendo: morbum superbiae humilitate habitus, ieiunio deliciarum ulcera sanat: atque haec omnia opere ipso demonstrans singulos ad eadem studia praeconis voce excitat. Editum est enim, inquit, a Rege: homines & iumenta & boves & pecora non gustent quidquam, neque pascantur, & aquam non bibant. Nova legislatio Regis! ieiunium velut medicus infirmis imponit: imo vero magis Apostolicas institutiones imitatur delicatus ille pii ieiunii legislator: nam illud brutis etiam commune esse iubet cum hominibus, ut mediante natura sceleris incapaci, maiorem Dei commiserationem attrahat. Et induti sunt saccis, inquit, & homines, & iumenta. O caelestem aciem! orphalangem diabolo horribilem! Stetit diabolus plorans, quum exercitum suum videret ad Deum omnino conversum, & cum daemonibus configentem: quandoquidem istanc pugnam, & pueri & mulieres, & infantes cum viris aggredebantur: imo & ipsa iumentorum natura, ut commilitaretur, in aciem admissa fuit. Vidit profecto novum diabolus spectaculum: vidit armenta conferre hominibus infirmitatem, & pro dominorum salute ieiunare: homines, & boves, & iumenta non gustent quidquam, neque pascantur. Rex insignia principatus abiiciens, in ordinem sacerdotum transibat. Stabat verba ad populum faciens, & Ninivitas vero sapientiae amore imbuens. Gratia sunt, ait, ea mala, quae nos, o amici, circumstant. Qui terram habitabilem tu-

φήφω φθειρέμεθα, καὶ βασιλεύοντες πάντων ἀνθρώπων, ὡς φαυλότεροι πάντων ξένοι θανάτου καταδικάζομεν τρόφῳ, καὶ τῶν ἄλλων πάντων μακαρισθέντες, πάντων εἶναι δέξομεν ἀλλοτέρῳ, καὶ μῦθος ἐσόμεθα τῷ βίῳ παντὶ, καὶ διήγημα τῆς προτέρας λαμπρότητος, οὔτε λαθεῖν συγχωρούσης τὰ ἡμέτερα κακὰ. Πολλοὺς, ὁ Νινευίται, πολέμους νικήσαντες, γενναίωτερον ὅν ὑπὲρ τῆς οἰκίας ἀγωνισόμεθα σωτηρίας· πάλαι μὲν γὰρ ὅπως ἐτέρων γενόμεθα κύριοι, πάντα ἐπράττομεν, νῦν δὲ ἄλλον ἡμῖν τὸ μὴ μετὰ γυναικῶν, καὶ παίδων ἄρδην ἀπολέσθαι. Πρὸς ἐπανάστασιν ξένης πολέμου ξένως ἀγωνισόμεθα· τοξεύσωμεν τὸν οὐρανὸν ὑμῶν δόξαι· ἀκοντίζωμεν ἀντὶ δολοφονίας ἐκείνης ψαλμῶν· προσευχαίς τὸν Θεὸν σφενδονήσωμεν· δάκρυσιν ἀπαύσοι αὐτοῦ τὸν θυμὸν ἐκμειλίζομεν· τὸν πονηρὸν πρᾶξων τὴν φάλαγγα ῥήξωμεν· τὰ τῆς κακίας ὀχυρώματα καταβάλωμεν· μετ' ὅπλων ἀρετῆς μαχησόμεθα· θώρακα δικαιοσύνης βέλος οὐ τιτρώσκει· ἀσπίδα πίστεως κεραυνὸς οὐ δύναται φλέξει· περιεφθαλαίαν ἐλπίδος συντρίψαι ὁ Θεὸς οὐκ ἀνέχεται· ἡ ἀνομήν ὀργὴν χιτῶνα σφροσύνης οὐ σχίζει· ἀπειλὴ καταστροφῆς ἐξομολογήσεως τεῖχος καθελεῖν ἂν ἰσχύει· ἀπόφασις ἀπαλείας μετάνοιαν σπουδαίαν ἰδοῦσα ὡς καπνὸς εὐδὲς διαλύεται· ἂν οὕτως, ὦ φίλοι, καὶ μετὰ τοιούτων πολεμήσωμεν ὅπλων, ὥστε τῆς γῆς, ἔγω καὶ τῷ ὄρατι κρατήσομεν. Θάρσειτε, Νινευίται, θάρσειτε, φιλόφρωντος βασιλεὺς ἡμῖν πολεμεῖ· ἀνικητὰς μόνον, τὰς αὐτῇ πολεμίας ῥίψας εὐθεὶς τὴν ὀργὴν εὐεργέτης γίνεται τῶν ἐχθρῶν.

Τοιούτοις μὲν παρακλητικοῖς λόγοις ὁ βασιλεὺς εἰς μετάνοιαν τὸν λαὸν ἠρέθιζε· Νινευίται δὲ παρόντως ἐξετέλουν τὰ κελεύμενα· περιέβαλον γὰρ, φησὶ, σάκκους οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐβόων ἐκτενῶς πρὸς τὸν Θεόν. Οὐχ ὁ μὲν λόγος ἦν πρόχειρος, ὁ λογισμὸς δὲ μετέωρος· οὐχ ἡ μὲν γλῶσσα ἐφθίγγετο, ἡ δὲ διάνοια ἐρέμβετο· ὅχ ἡ φωνὴ προσφέρετο, ἡ γνώμη δὲ παρεφέρετο· ἀλλὰ συντεταμένως ἐκότερα τὸν Θεὸν ἐκινεῖ. Νῦν ἐπιούσα, καὶ τὸν φόβον αὐξοῦσα τὸν μὲν ὕμνον ἐδίωκε, σπουδαιότερον δὲ τὸν ὕμνον ἀνέπεμπεν. Ἡμέρα πάλιν ζοφερὴν δεικνύουσα τὸν ἔρανον, καὶ ἀσφατεῖς ἀπαύσοις καὶ ἐρονταῖς κτυπεμένη εἰς τρόμον ἐξάειον καὶ βοὴν μεγίστην πάντας ἐκείνη. Ἡ γὰρ σειομένη κλύον πολλὴν εἰργάζετο ταῖς ψυχαῖς. Τὰ νήπια πάντα τοῖς κλάζοντες ἰσὺ δέους προσέχοντα τῶν μητέρων, καὶ ταῖς ἀγκάλαις κλαυθμυρίζοντα ἄφατον ἔποιε θρήνον καὶ ὀδυρμὸν τοῖς ἑσῶσι. Ἀγγέλαι βοῶν καὶ προβάτων, καὶ θρέμματα πάντα νομῆς, καὶ ὕδατων κωλυμένα, καὶ διάφορον φωνὴν ἀφίεντα, εἰς κλαυθμὸν καὶ ἀδαμαντίνης ἐκίνοι ψυχὰς. Πανταχόθεν δὲ τῆς ἀπειλῆς ὁ Θεὸς ταρᾶστοντος, ἂν ἡνέχοντο τὴν ἐλπίδα τὴν χρηστὴν ἀπορίψαι. Τίς οἶδε γὰρ, φησὶν, εἰ μετανοήσει ὁ Θεός, καὶ ἀποσπῇ ἀπὸ ὀργῆς θυμὸν αὐτῷ, καὶ ἂν ἀπολώμεθα; Ἐν βαρυτάτῃ τοῖνυν καρδίᾳ πρὸς τὸν Θεὸν ἀνέβδον· βασιλεῦ, ζωὴς κύριος ὁ θάνατος, ἡμεῖς μὲν ἡς ἡττίλῃσας ἀποφάσεως ἄξιοι, καὶ δίκην τὴν ἐκείνην ὀφείλομεν, σὲ τὸν ἀληθινὸν Θε-

um nostra devicimus, tamquam ignavi Divino iudicio perimus, cunctisque imperantes hominibus, novo mortis genere condemnatur velut omnium vilissimi; atque prae ceteris quondam beati, omnium miserrimi videbimur. & fabula omni viventi erimus & fama evidentiae maioris, quam quae concessura sit, nostra mala latere. Nunc ergo, Ninivites, qui multa devicimus bella, generosius pro salute propria cersemus; enimvero ut alios ditioni nostrae subiceremus, quem olim lapidem non movimus? modo autem cum coniugibus, & prole non simul perire, praemium erit nostri certaminis. Insurgente itaque novo belli genere, nova ratione pugnemus: laudum praecordia caelum versus iaculemur: psalmorum cantus pro hostis illuc vibremus: Deum precibus quasi funda impetamus: indefessis lacrymis animum eius emolliamus: fracto malorum operum agmine munimenta malitiae destruiamus, & virtutis armis luctemur. Thoracem iustitiae telum non vulnerat: fidei scutum nullo potest comburi fulmine: spei galeam conteri Deus non sinit: loricae temperantiae superam ira non scindit: comminatio demolitionis non valet diruere murum confessionis. Sententia perditionis sollemnem quum viderit poenitentiam, tamquam fumus illico dissolvitur. Si hoc pacto, amici, & eiusmodi armis pugnaverimus, uti terra, sic & caelo potiemur. Adeste animo, Ninivites, adeste; nam qui nos impugnat, rex est hominum amantissimus, qui non nisi contumaces debellat hostes: ac facile reconciliatus, beneficus fit inimicis.

Adhortatoria eiusmodi oratione Rex populum stimulabat ad poenitentiam; Ninivites vero alacriter iussu obtemperabant. Induerunt enim, ait, saccos & homines, & iumenta, & clamaverunt impense ad Deum. Nondum oratio erat in promptu, & cogitatio in sublimi versabatur: lingua nondum pronuntiabat, mens autem agitabatur: vox non proferebatur, & mens ad Deum efferebatur: immo vero utraque iuncto conatu Deum precabantur. Nox ingruens & adaugens timorem fugabat somnum, & alacriorem hymnum reddebat. Dies caliginosum denuo caelum ostendens, atque continuo fulgure & tonitru perstrepsens fatalem omnibus tremorem movebat, & summum clamorem. Terrae motus summo opere animos concutiebat. Infantes ad sinum maternum prae timore currentes, & vagientes in ulnis ineffabilem spectantibus plangulum caussabant, ac eiulatum. Boum & ovium greges, atque omne pecus, pascuis & aquis destituta, variis vocibus, vel adamantino animo fletum ciebant. Quamquam vero comminatio & pavor turbarent omnia, ut spem bonam abicerent, nulla ratione adigi poterant. Quis enim scit, ait, si convertatur Deus, & revertatur a furore irae suae, & non peribimus? Verum ex imo cordis ad Deum clamabant: Rex, vitae dominus & mortis, nos quidem, quam comminatus es, sententia digni sumus, & cuiusvis poenae reos nos effecimus, te non agnoscentes verum Deum, & perditam

ον ἀγνοήσαντες, καὶ διεφθαρμένοι ζήσαντες βίον. Αὐτοὶ δὲ τῷ πελάγει τῶν σὺν οἰκτιρῶν κεχρημένοι παύσαν τὴν κατ' ἡμῶν τιμωρίαν· νίκησον τὸ μέσον δίκαιον ἀγαθότητι, τὴν δὲ ἡμῶν ἀγνωμοσύνην φιλανθρωπία· εἰ μὲν ἐξαίφνης ἐπήγαγε τὴν πληγὴν, λόγος τὰ τῆς κολάσεως εἶχε, καὶ ἀλλοτρίους ὄντας καὶ φάλους ἀπέκτενες· νῦν δὲ προθεσμίαν διὰ χρηστότητα δούς, ἂν μεταβλήθεις φονεύσης, οὐκ ἀλλοτρίους, ἀλλὰ τοὺς πολλοὺς. Ἀσέβωντας ἐφύλαξας, καὶ νῦν φθέρεις πιστοὺς γινόμενους· πονηροὺς ἀντας διέσωσας, καὶ ἀγαθὲρ γυντας νῦν ἀναιρεῖς· εἰδώλοισι ἀνακειμένην τὴν πόλιν ἠύχηςας, καὶ βασιλῖδα πεποιήσας, καὶ καταστρέφεις σὴν γενομένην; ἢ εἰδότες σε διὰ σὺ τὴν οἰκουμενὴν ἐκράτησamen, καὶ προσκυνοῦντές σε νῦν καὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς ἐκβαλλόμεθα; Τὸ σὺ, βασιλεῦ, δυνάμει φείσῃ, μὴ Νινευίταις ἀπαιτῶν δίκας, φευκτὴν ὡς ἀνόνητον τὴν εὐσέβειαν ποιήσης· μὴ δίκαιος ἡμᾶς κολάζων τῆς μετανοίας τοῖς ἀνθρώποις κλείσης τὴν θύραν. Εἰ μὲν γὰρ νομοθετοῦ, καὶ διδασκάλων τυχόντες εἰς πολλὴν κακίαν προήλασamen, ἀπαραιτήτως διάφθεiron, ἵκετεύουσι συγγνώμης μὴ μετάδωκε, χαλεπωτέρην ἢς ἠπειλήσας ἐπάγαγε δίκην· εἰ δὲ οὐ μαθόντες, οὐδὲ παιδευθέντες ἐν φανολότητι, καὶ ἀσεβείᾳ διετελέμεν, μὴ τοσούτον ἔλαθρον, βασιλεῦ, τῆς ἀγνοίας ἡμῶν καταψηφίσῃ. Κατακλισμῷ τοῦ ἀνθρώπου διεφθέρεις πάλαι δίκαιος, διδάσκοντι γὰρ οὐ προσεῖχον τῷ Νῶε· πρόειπας τὴν ἀπώλειαν, καὶ τὴν ἀμαρτίαν οὐκ ἔφυγον. Σοδομίτας εὐλόγως ἀνέπρησας, δέξασθαι γὰρ τὸ Ἄδωτα συμβουλίας οὐκ ἠθέλησαν. Αἰγύπτιοι καταπέδησαν εἰκότως μετα τὸ Φαραῶ, Μωσέως γὰρ διδάσκοντος οὐκ ἐπείθοντο πληγέμεν πολλὰς, καὶ τῆς σῆς δεξιᾶς πείραν λαβόντες. Ἡ παρά τινος ἀντεπεῖν ἐτολμήσομεν; Ἐνὰ νῦν μόνον ἀπέσειλας πρὸς ἡμᾶς, οὐδὲ τῶτον διδασκαλον, ἀλλὰ καὶ κακῶν μηνυτήν, καὶ πεισύναντες πανδημί τὴν σὴν λατρείαν τιμῶμεν. Προθεσμίαν ἡμῖν μικρὰν δέδωκας, καὶ μεταβολὴν ἐν αὐτῇ μεγίστην ἐδείξamen. Ἀπώλειαν ἡμῖν κηρυχθείσης τὸ σὺν φιλάνθρωπον οὐκ ἀπέγνωμεν. Τὸ προφῆτου τὴν καταστροφὴν καταγγείλαντος εἰς τὸ σὺν ἡλπίσαμεν ἕως. Μὴ ψεύσῃς ἡμῶν, ἀγαθὲ, τὰς ἐλπίδας. Μὴ παύσῃς γλώττας ἀνυμνεῖν σου τὴν χρηστότητα βουλομένης. Μὴ ἀποκτείνῃς ἀνδρας κηρύξαι σε τὴν ἀγαθότητα πάντα σπεύδοντας. Μὴ κολύσῃς ἡμᾶς διδασκάλους τοῖς ἡμετέροις πᾶσιν εὐσεβείας γενέσθαι. Μὴ διαμείνῃς ὀργιζόμενος ὁμοίως πρὸς τοὺς οὐκέτι τοῖς αὐτοῖς διαμείναντες. Ἡλλάγημεν ἡμεῖς, διαλλαχθῇ σὺ. Στήσον τὴν ὀργὴν, ὥσπερ τὴν πλάνην ἡμεῖς. Παύσον τὴν τιμωρίαν αὐτοῖς, ὥσπερ ἡμεῖς τὴν κακίαν. Ἐξεπαίδευσας ἡμᾶς ἱκανῶς τῷ φόβῳ, δὲ καιρὸν λοιπὸν ἡμῖν τὸ περὶ σε φίλτρον ἐνδείξασθαι. Φείσῃς θρημμάτων διὰ λιμὸν μυκόμενων. Φείσῃς παίδων ἀναμαρτήτων ἐπὶ κλαυθμοῦ πνιγόμενων. Φείσῃς νηπίων ἄρων ἐπὶ νηθείας ἐκκελυμένων. Μὴ συνδιαφθέρῃς τοὺς ἀναιτίους τοῖς αἰτίοις. Οἰκτείρησον μὴ

vitam agentes. Tu vero mari misericordiae tuae usus, poenam tolle contra nos eandem: vince obstantem iustitiam bonitate, nostram iniquitatem clementia. Si enim repentina nobis plagam instigare voluisses, sermo ille tuus supplicio ipso fuisset coniunctus, nosque quum abduc a te alieni essemus ac impii, neci dedisses; iam vero quum tempus definitum in bonum nobis usum concesseris, si conversos occideris, non alienos perdis, sed tuos. Quum impii essemus, nos protexisti, et eosdem, qui ad fidem rediimus, consumes? A bonis moribus alienos servasti, et bene operantes e medio tolles? Adauxisti civitatem idolis addictam, et reginam ceterarum urbium constitutisti, et ditioni tuae nunc deditam evertes? Terram quum te ignorarem, adiuvante te, devicimus, nunc ipsa etiam tuam terra, quum te adoremus, eiiciemur? Nomini tuo Rex parce, ne quum a Ninivitis supplicia poposceris, pietatem rei inutilis adinstur fugiendam reddas; ne iustam nobis poenam infligens, ianuam poenitentiae hominibus praecludas. Equidem si leges latorem et magistros fortius ulterius in malitia progressi fuerimus, ruina nos destruas inexorabili, nec veniam supplicibus concedas, immo graviores ipsa, quam comminatus es, poenam inducas: verum si non intelligentes, neque edociti in malitia et impietate perstiterimus, nostram iniquitatem ne tantae, o Rex, damnaveris ruinae. Perdidisti non immerito olim diluvio homines, Nos enim docenti praebere aures noluerunt: praenuntiasti eis interitum, a peccato autem non abstinuerunt. Merito Sodomitae incendio concremasti, suscipere enim Loti consilia renuerunt. Submersi sunt simili ratione cum Pharaone Aegyptii, Mos enim docenti fidem non habuerunt, saepenumero licet percussi, tuamque dexteram experti. Nos vero num contradicere aliqua in re ausi sumus? Modo unicum nobis, neque hunc magistrum, sed malorum potius indicem misisti; plenam nihilominus fidem ipsi praebuimus, tuumque cultum rebus omnibus potiores habemus. Spatium (poenitentiae) idque exiguum nobis concessisti, et summam in eo mutationem ostendimus. Pernicie nostra praekonis voce denuntiata, tuum, quo genus humanum amplecteris, amorem agnovimus. Propheta subversionem nuntians, in tua misericordia nostram collocavimus fiduciam. Noli, optime, spem nostram reddere inanem, neque linguas cohibere tuam beneficentiam celebraturas. Noli committere, ut neci tradas viros, qui bonitatis tuae referre praecordia omni conatu ambimus, neque impedias, quominus iis omnibus, qui aliquo pacto nobis sunt coniuncti, magistri famus pietatis. Noli in eadem contra nos ira persistere, qui rebus iisdem non amplius immoramur. Nos mutati sumus, mutare et tu. Siste iram, sicut nos cohibuimus errorem. Fac cessare poenam, sicut refracuimus malitiam. Satis edocisti nos timore, da ut futurum tempus suaviora tui amoris incitamenta nobis offerat. Parce armentis a fame mugientibus. Parce innocuis pueris plan-

Αἰ

τέραι γὰρ διὰ τὴν σὴν ὀργὴν τοῖς φιλάστοις οὐ παρεχούσαι· ἠρνήσαντο γονεῖς ἐκείνους ἐλέειν, ἵνα τὸ σὺν ἔλεος ἐπισπᾶσυνται. Πάντες ἀνθρώποι τοῖς αὐτοῖς, οἷς καὶ ἡμεῖς, ἀνέχονται πονηρέμασιν· ἂν ἡμᾶς μετανοήσας μὴ διέξῃ, τοῦ κόσμου πάντες τὰς ἐλπίδας ἐξέκοψας. Τοιούτοις παρὰ τὰς ἀρχὰς, ὡς εἶπε, Νινευίται λόγοις ἐχρῶντο· ἦν δὲ καὶ τὰ ἔργα τοῖς λόγοις ἐφάμιλλα, νηθεία, σάκκος, ἐκτενὴς προσευχή, δάκρυα, πονηρίας φυγή. Ἀνεβόησαν γὰρ, φησὶ, πρὸς τὸν Θεὸν ἐκτενῶς, καὶ ἀπέσπευσεν ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρίας, καὶ ἀπὸ τῆς ἀδικίας τῆς ἐν χερσὶν αὐτῶν. Ἀτίτοιται τῆς φιλοσοφίας ἀπὸ τῶν ἄρων αὐτῶν τῆς φιλοσοφίας, καὶ τὴν κορωνίδα τῆς ἀρετῆς κρηπίδα ποιοῦνται τῆς ἀρετῆς· πᾶν γὰρ ὅ τι κάλλιστον ἔργον, καὶ Θεῷ προσφιλέστατον, τὸτο ἕκαστος ἐπιτηδεύετο. Ἰδὼν πόλεμον οὐράνιον κατ' αὐτῶν ἐγειρόμενον, καὶ ὠχρώσαν ἔργοις ἀγαθοῖς ἑαυτοὺς, ὥσπερ τέττονος. Ἐνεδύσαντο ἱανμασὴν πυρὸς παντοπλίαν τοῦ σάκκου· Ἀντέταξαν κάτωθεν εὐχὰς, καὶ δεήσεις τοῖς ἐνωθεν κεραυνοῖς φερόμενοις. Τῷ πατάγῳ τῶν βροντῶν τὸν ἦχον τῆς ὑμνῳδίας ἀντίεσχον. Νηθεία πύργος αὐτοῖς γέγονεν ἐναργής. Κρυνοῖς δακρύων τὴν τῶν ἀμαρτημάτων ἔσβεσαν φάλαγγα. Φίλους ἐποιήσαντο τοῖς ἐχθροῖς, ἵνα τὸν Θεὸν ἑαυτοῖς καταλλάξωσιν. Ἀφῆκαν αὐτοὶ τὴν ὀργὴν τοῖς λελυπημένοις, ἵνα τὴν κατ' αὐτῶν ὀργὴν παύσωσι τῷ δεσπότῳ. Ὁ φλημῶν κάτω γραμματεῖον διέρρηξαν, ἵνα τῆς ἀνωθεν ἐπταισμένων ἀφέσεως τύχωσιν. Ἐδῶκαν δούλους ἐλευθερίαν, ἵνα λάβωσιν αὐτοὶ τῆς τιμωρίας ἐλευθερίαν. Προσέθηκαν τὰς κτήσεις τοῖς ἐνδεέσι, ἵνα κτήσωνται βεβαίως τὰς ἰδίας οὐσίας. Τρυφὴν ῥίψαντες, ἐγκράτειαν μετεδίδωκαν. Ἀκολασίαν φύγοντες, σωφροσύνην ἠσπάζοντο. Ἀξιοματῶν ὄγκον μισήσαντες, εἰς ταπεινὸν καὶ πενθήρην σχῆμα ἅπαντες μετεσκεύασθαι. Ὀνίων, καὶ συμβολαίων, καὶ πάντων ἔργων σχολάσαντες τὸν Θεὸν ἐξηράπτεον. Οἱ κακῆργοι τὰς λύσεις οὐδεὶς ἀναγκάζοντος ὁμολόγουν. Οἱ δικασαὶ τοὺς ὁμολογούντας οὐκ ἐπράττοντο δίκας. Οἱ τεθνεώτες τῷ βίῳ πάντες ὁμολόγουν. Ὁ πλῆθος ἀφύλακτος ἔρριπτο, καὶ ὁ κλέπτης οὐδαμῶς ἐφαίνετο. Χρυσὸς τοῖς ἐνδεέσι ἐχορηγεῖτο, καὶ τὴν κτήσιν ἕκαστος ὡς ζημίαν ἔφυγεν. Ἐν μόνον ἐσπουδάζετο πᾶσιν ἡ σωτηρία. Εἰς δρόμος καὶ πλουσίαι, καὶ πένησι, ὁ περὶ τῆς ζωῆς προύκειτο φόβος· πᾶν δὲ τὸ μὴ εἰς τὸτο φέρον, ὡς ἀνόνητον καὶ φάλλον ἐκβέβλητο. Ἀθῆλος ἦν ἡ σωτηρία, καὶ ὡς ὁμολογουμένη παρ' αὐτοῖς ἐσπουδάζετο. Οὐκ εἶχον θάρρειν τῷ τέλει τῆς μετανοίας, καὶ ὡς ζησόμενοι πάντως ἀγαθῆς πάσης ἐπεμελῶντο πράξεως. Ὁ φιλοσόφῳ βαρβάρῳ· ὁ σοφῶν ἀπαιδευτῶν. Ἐγνώσαν ἀδιδάκτως τὰ δέοντα, ἀνευ νομοθέτου μετεβιβάζοντο, ἀνευ διδασκάλων ἐσωφρονίσθησαν, ἐκ τῆς ἐσχάτης κακίας εἰς τὴν οὐράνιον πολιτείαν ἀνέδραμον. Αὐτῇ ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τῷ ὕψιστον. Εἰς ὕμνος ἀπειλῆς, καὶ μυρίων ἀγαθῶν φορὰν ἐβλάστησαν

tu suffocatis, immaturis infantibus prae ieiunio deficientibus. Noli cum impiis perdere innocentes. Misericordia te subeat matrum, quae ut te sibi iratum reconcilient, dilectissimae proli lac non praebent. Huic denegant parentes misericordiam, ut tuam sibi attrabant. Quis hominum eadem, quam nos admisimus, detinetur malitia; unde si nostra non reconciliatus fueris poenitentia, totius mundi spem praecidisti. In primordiis (poenitentiae) talibus fortasse sermonibus Ninivites utebantur; opera autem, ieiunium, saccus, oratio continua, lacrymae, peccati fuga, verbis erant consona. Clamaverunt enim, ait, impense ad Dominum, et reversus est quisque a via sua mala, et ab iniustitia, quae in manibus eorum erat. Sapientiam ab ipso suo culmine attingunt, et apicem virtutis basim eiusdem constituunt: quodcumque enim optimum Deoque gratissimum opus foret, ei quisque studebat. Viderunt bellum caelitus sibi illatum, atque seipsos quasi murum operibus suis communiverunt. Induerunt se saccis, miris profecto armis. Fulminibus de caelo missis vota et preces in terra opposuerunt. Contra tonitruum frageres hymnodiae sonum statuerunt. Ieiunium fuit eis conspicua turris. Lacrymarum fontibus exstinxerunt peccatorum multitudinem. Inimicos sibi amicitia devinxerunt, ut Deum sibi reconciliarent: quam in offensores fovebant, iram deposuerunt, ut eam, qua Dominus in eos erat accensus, sedarent. Libellum debitorum diruperunt in terra, ut remissionem peccatorum in supernis adsequerentur. Servis dederunt libertatem, ut ipsi liberationem supplicii obtinerent. Bona pauperibus erogarunt, ut in tuto collocarent propriarum rerum possessionem. Voluptati renuntiantes, continentiam sequebantur; fugientes luxuriam, temperantiam amplectebantur. A fastu dignitatum alieni omnes cum habitu humili, ac lugubri figuram aliam induerunt. Venditionibus, passis, et quocumque negotio superfedentes non nisi Deo serviebant. Improbi ultro sua constabantur latrocinia, neque iudices poenam a consentientibus repetebant. Omnes tamquam in vitae termino constituti constabantur. Divitiae eiiciebantur absque custode, neque fur uspiam comparebas. Aurum suppedisabatur egentibus, et possessionem velut iacturam ipsam quisque fugiebat. Res unica, nimirum salus, omnibus curae erat. Divitibus aequae, ac pauperibus unus erat conatus, vitae scilicet servandae studium prae manibus erat. Omnia autem, quae eo non collimarent, velut vilia et inutilia reiciebantur. Incerta erat salus, et velut extra omnem alcam posita quaerebatur. Non poterant sibi promittere finem poenitentiae, et tamquam ad terminum usque victuri in quodlibet opus bonum curam omnem conferebant. O rudes philosophi! o sapientes indoctos! Ea quae decet, si ne praeceptore cognoverunt, emendati sunt sine legislatore, absque magistro bonis moribus imbuti sunt, ex profundo malitiae in supernam civitatem sursum cucurrerunt. Haec mutatio

N n 2

de-

Νινευίται· ἀνεχονεύθησαν ὡς παλαιοὶ τινες ἀνδριάντες. Μετεσπένθησαν ἐκ τῆς μετανοίας· ἐξ ἁμαρτωλῶν γεγονῆσι δίκαιοι, ἀγγέλοις ἐράσμοι, Θεῷ ποταμοί. Ἐΐψαν σπυριονομένην τὴν πόλιν, καταπίπτουσαν ὡς ὄψωσαν, δονομένην ἐσθίον. Μετεσπένθησαν, καὶ οὐκ ἀντεσπένθησαν· μετεβλήθησαν, καὶ οὐ διεσπένθησαν. Ἰδὲ γὰρ, φησὶν, ὁ Θεὸς τὰ ἔργα αὐτῶν, ὅτι ἀπεσπένθησαν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν πονηρῶν, καὶ μετενόησαν ἐπὶ τῇ κακίᾳ, ἥ ἐλάλησε τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς. Ὁ παραδόξων πραγμάτων· ἀνεδίωκε τὴν δίκην ὁ δικαστὴς, τὴν φονεύσαν ἔλυσεν ψῆφον, καὶ τὴν σώζουσαν ἐψηφίσατο. Μετενόησαν Νινευίται, καὶ μετενόησαν ὁ Θεός, Ἐσχίσεν ἡ μετάνοια τῆς ἀπωλείας τὸ πρόβατον. Διέβησαν ἐκεῖνοι τὴν πονηρίαν, διέβηκεν ὁ Θεὸς τὴν ἀπόφασιν. Ὁ πάντα δυναμένης μετανοίας· ἐπὶ γῆς τελεῖται, καὶ γὰρ ἐν οὐρανοῖς ἀναστρέφει. Οὐτὼ καὶ ἡμεῖς, ὦ φίλοι, μετανοήσωμεν· οὐτὼ νηστεύσωμεν· ἀγαθὰς πράξεις τῇ νηστείᾳ συνζεύξωμεν· πονηρῶν πράξεων ἀπεχώμεθα· τῆς γενένης τὴν ἀπειλὴν φοβηθώμεν· διὰ μετάνοιαν τὴν παρὰ Θεοῦ σωτηρίαν κτησόμεθα. Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

XVII. p. 159. b. Τοῦ μακαρίου Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν τοσαυτὴν μαρτυρίαν. *Beati Basilii Episcopi Caesareae Cappadociae laudatio sanctorum XL. Martyrum.* Inc. Μαρτύρων μνήμη τίς ἂν γένοιτο κύριος τῷ φιλομάρτυρι. Def. τῆς δικαιοσύνης κατεκομήθησαν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Tom. II. pag. 149.

XVIII. pag. 165. b. Μαρτύριον τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων τῶν ἐν Σεβαστείᾳ μαρτυρισάντων. *Martyrium SS. quadraginta Martyrum in Sebaste passorum.* Inc. Κατὰ τὴν καιρὸν Δικινίῃ τοῦ βασιλέως ἦν διωγμὸς μέγας τῶν Χριστιανῶν, καὶ πάντες οἱ εὐσεβεῖς ζῶντες ἐν Χριστῷ. Def. ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων τῶν πιστῶν, εἰς πατέρα, καὶ υἱόν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Haec acta perperam sub Metaphrastae nomine indicat Leo Allatius in Diatribae Symeonum scriptis p. 122. Sunt tamen ex Mss. Venetis Latine reddita a Petro Francisco Zino Veronensi, & ab Aloysio Lipomano Tom. VII. de Vitis SS. vulgata, & a Surio ad ix. Martii translata.

XIX. pag. 171. Ἀναστάσιος τοῦ Σινᾶ ὄρου δμῖλα εἰς τὸν ἔκτον ψαλμόν. *Anastasio Sinaitae Homilia in VI. Psalmum.* Inc. Πρέπουσα ἀρχὴ εἰλικρινοῦς μετανοίας τῶν νηστῶν περιέχει. Def. τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιοθώμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Hanc Homiliam cum versione Philippi Svevzelii S. I. vulgavit Henricus Caninius Tom. III. Lection. Antiquar. p. 87. 122. & Franc. Combessius in Tom. I. Austarii Novi Paris. mdcxlviii. fol. p. 907. qui posteriorem in eundem Psalmum homiliam eruit = Ms. Christianissimi Regis, versionemque illi suam adiunxit.

dexterarum excelsi. Nonnisi unus fuit minatum imber, & Ninivitarum immensam bonorum copiam germinarunt. Denuo conflati sunt velut antiquae quaedam statuae. Poenitentia diversam sortiti sunt formam. Ex peccatoribus facti sunt iusti, amabiles Angelis, Deo desiderabiles. Commotam firmarunt civitatem, collapsam erexerunt, agitatam consolidarunt. Conversi sunt, & non sunt reversi: mutati sunt, & non sunt destruxi. Vidit enim, ait, Deus opera illorum, quia conversi sunt a viis suis malis, & miserius est super malitiam, quam loquutus erat, ut faceret eis. O res admirabilis! Novam talis iudex sententiam, mortis decretum diremit, salutis sententiam edixit. Poenituit Ninivitas, & poenituit Deus. Poenitentia rescidit decretum interitus. Diruperunt ipsi impietatem, & sustulit Deus sententiam. O poenitentiam omnipotentem! Perficitur in terra, & ea quae in caelo sunt, permutat. Talem nos quoque, amici, poenitentiam agamus: eodem modo ieiunemus: bona opera iungamus ieiunio: a pravis operibus abstinemus: inferni comminationem timeamus, & per poenitentiam a Deo salutem consequemur: ipsi gloria & imperium in secula seculorum. Amen.

XX. p. 182. b. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρείας λόγος ἀπερὶ νηστείας ἐκ τῶν ἡθικῶν αὐτοῦ. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Basilii Archiepiscopi Caesareae Sermo I. de Ieiunio ex eius Moralibus. Domine benedic.* Inc. Σαλπίζατε, φησὶν, ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι. Def. ἐν δικαιοκρασίᾳ τῷ Χριστῷ αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Loc. cit. p. 1.

XXI. p. 189. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, πρόσχε σεαυτῷ. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in illud, attende tibi ipsi. Domine benedic.* Inc. Τῷ λόγῳ τὴν χρῆσιν δέδωκεν ἡμῖν. Def. πρόσχε ἐν σεαυτῷ, ἵνα προσέχῃς Θεῷ, ἀμήν. Ibid. p. 16.

XXII. p. 197. Τῷ αὐτῷ, ὅτι ἐκ ἐστὶν αἰτίας τῶν κακῶν ὁ Θεός. *Eiusdem, quod non est Deus auctor malorum.* Inc. Πολλοὶ τῆς διδασκαλίας οἱ τρόποι. Def. τῆς ἀπολαύσεως τῶν καλῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ib. p. 72.

XXIII. p. 206. Παμφίλῳ μοναχοῦ εἰς τοὺς ἡρώικους δέκα. *Pamphili monachi versus heroicis x. in laudem, ut videntur, martyris, cuius vita mox subiicitur.*

Παρθένος ὑπερβοῦσα νόμῳ τε καὶ πάλι σαρκί, Νυμφίῳ ἡμετέρεσι τὴν σὺ ψυχὴν δώκας Μαρτυρίῃν ἐς ἀθλήσιν ὑπὲρ Χριστοῦ τ' ἔρωτος Κέν μεγάλη τε πόλει, τ' ἐν τοῖς Σολύμοις ἱεροῖσιν, ὧς ἐποίησε τέλος πανακράτων ὡς τε λαχοῦσα, Τέρμασι πᾶσιν ἀειζῶσις τε Θεῷ συναγάλλει, ὧς ἡ δόξα εἰς αἰῶνας ὡς πρέπει εἰς αἰῶνας Τῶν αἰώνων πατρὶ καὶ υἱῷ, πνεύματι σὺν τῷ Παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ τέτρῳ καὶ αὐδῇ Πάντων δεσπόζοντι τε καὶ βασιλεῖ σωτῆρι Λευσὼν νομένων τε τερμάτων, ἀμήν. qui ultimus iambus est.

Tu quae virgo revera eras mente & corpore. Mansueto sponso tuam dedisti animam In martyrii certamen pro Christi amore In magna Vrbe, inque sacris Solymis, Per-

Perfectum, ut decebat finem sortita, Deliciarum cum omnibus semper vivis spiritibus, Deoque. Cui gloria, & laus, ut decet in secula seculorum, Patri Filioque, & Spiritui Sanctissimo, & vivificant, iterumque Omnia gubernanti, & Regi Salvatori Visibilium mentium & spirituum, Amen. Nihil apud Caveum, Oudinum, ac Fabricium de hoc Pamphilo Monacho dictum invenies.

XXIV. pag. ead. Παμφίλῳ πτωχοῦ μοναχοῦ πρεσβυτέρῳ ἀγιοπύλῳ τεταγμένῳ δούλῳ τῆς ἁγίας Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἀναστάσεως, ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν Σωτήριδα. *Pamphili pauperis monachi presbyteri sanctae Civitatis ordinari, qui serviendo sacrum munus obibat in templo Resurrectionis Christi Dei nostri, in sanctam Soteridem encomium.* Inc. Φαῖδρά μοι τήμερον πρόκειται τῆς ἁγίας ὑπόθεσις· μία γὰρ προθυμία ἐν ἐκατέρῳ τοῖς μέρεσι τοῖς τῆς αὐτῆς ὑπάρχουσι φάσεως. Def. ὡς καὶ ἡ ταῦτη παρθενομία καὶ μαρτυρία γνωρίζουσιν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Nihil apud Fabricium de S. Soteride occurrit.

XXV. p. 210. b. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστρου εἰς τὸ ἡγνὸν τὸ λῆγον, ἐπίγνωσι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνει, ἐκ τοῦ πεντεκαιδέκατου λόγου τῶν ἀνδριάντων. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, in dictum illud, Considera quod in medio laqueorum ambulas, ex eius Oratione XV. de Statuis.* Inc. Ἐπίγνωσι, φησὶν, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνει· βαβαὶ πόσων τοῦτο ἥμας γίγνεται ἀγαθῶν. Def. καὶ ἀλίσσεται ἡμᾶς ἰδίῳ εἴματι. Est fragmentum Homiliae XV. de Statuis Tom. II. cit. edit. cuius initium incidit in pag. 8. vers. 24. finis vero pag. 158. vers. 6.

XXVI. p. 214. Τῷ αὐτῷ ἐκ τῆς πρώτης λόγου τῶν ἀνδριάντων ἐρμηνείᾳ εἰς τὴν σκανδαλισομένην ἐπὶ ταῖς δυσχεμερίαις τῶν δικαίων, καὶ ταῖς τῶν ἁμαρτωλῶν εὐημερίαις, καὶ τῶν τολμάντων βλασφημεῖν. *Eiusdem ex prima Oratione, quam habuit de Statuis Principum, expositiones quaedam ad eos, qui scandalizantur propter tribulationes iustorum, & felicitates peccatorum, & eorum, qui blasphemare audent.* Inc. Ἀκῶ γὰρ πολλῶν ταῦτα ζητάντων. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμεῖς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Est pars Homiliae primae de Statuis Tom. cit. cuius initium incidit in pag. 8. vers. 24.

XXVII. p. 223. b. Τῷ μακαρίῳ Εὐφράτῳ λόγος περὶ ἀγάπης καὶ μετανοίας, καὶ περὶ συντελείας, καὶ δευτέρως ἐλευθέρως τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. *Beati Ephraem Sermo de dilectione, & poenitentia, de fine mundi, & secundo adventu Domini nostri Iesu Christi.* Inc. Ἀγαπητοί, μηδὲν προτιμησάμεθα πλεον τῆς ἀνυποκρίτου ἀγάπης. Def. ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν, αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Prodiit Graece in edit. Oxoniensi p. 455. Latine per Am-

broisium Camaldulensem Serm. I. edit. Florent. p. 2. & in edit. Rom. Tom. II. p. 209.

XXVIII. p. 232. b. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστρου, εἰς τὸν πειρασμόν. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, de tentatione.* Inc. Ἡ' λῶς μὲν ὑπὲρ γῆς παρακύβηται, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐξ ἐφάρας ἱππεύων. Def. Χριστὸν τὸν Θεόν σὺ προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat Tom. X. p. 733. inter spuria.

XXIX. p. 238. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν ἄσπτον. *Eiusdem in prodigum.* Inc. Ἀεὶ μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν, ἀδελφοί. Def. καὶ βούντες, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν δόματι κυρίου· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Est inter spuria Tom. VIII. p. 33.

XXX. p. 245. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν Σαμαρείαν. *Eiusdem in Samaritanam.* Inc. Σήμερον ὁ Χριστὸς πᾶσιν ἡμῖν τῆς ἀθλῆς τῆς Σαμαρείτιδος ἀνεκήρυξεν. Def. ἀνακληρῶντα, καὶ αὐτὴν κύριον ἀνακηρύττει, ὅτι αὐτῷ τῷ Χριστῷ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 53. inter spuria.

XXXI. p. 251. b. Ἀθανασίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας, εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν. *Albanosi Archiepiscopi Alexandriae, in caecum a nativitate.* Inc. Πολυσπούδατος πᾶσιν ἀνθρώποις. Def. ἀλλ' ἐνταῦθα τὸν λόγον σφραγίσαντες, ἵνα Θεῷ εὐχαριστήσωμεν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Inter eius Opera edition. Paris. A. mdcxcviii. Tom. II. p. 416.

XXXII. p. 260. b. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστρου λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμόν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Sermo in Annunciationem Sanctissimae Deiparae.* Inc. Πάλιν χαρὰς εὐαγγέλιον, πάλιν ἐλευθερίας μηνύματα. Def. ἥς γένοιτο διαπαντὸς ἀπολαύειν ἡμεῖς, χάριτι αὐτῷ τῷ Χριστῷ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat Tom. II. inter spuria p. 797.

XXXIII. pag. 263. b. Τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νεοκαισαρείας Πόντου, εἰς τὸν εὐαγγελισμόν τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς Θεοτόκου. *Sancti Gregorii Episcopi Neocaesareae Ponti, in Annunciationem Sanctae Mariae Deiparae.* Inc. Εὐρὺται μὲν ἀπάσας καὶ ὑμνοῦσι. Def. τῆς τελείας σὺ χάριτος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' ἧς τῷ πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Homiliae quatuor, unam in S. Theophania, & Baptismum Christi, & tres in Annunciationem B. Virginis, Graece ex Ms. Cod. Cryptaeferratae cum versione sua Vossius edidit. Latine eadem ex Vossii versione exhibet Combessius in Bibliotheca Patrum Concionatoria.

XXXIV. pag. 270. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστρου, εἰς τὸν Ἀδάμαν. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, in Lazarum.* Inc. Πᾶσα μὲν ἐνθεὸς διδασκαλία. Def. κατ' ἕκαστον ἔτος ἀνανεύσθαι τὸν λόγον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Exstat Tom. XI. in spuris p. 846.

XXXV. p. 274. b. Λεοντίῳ πρεσβυτέρῳ Ἰε-

ροσολύμων λόγος εἰς τὰ προφωτισματα, καὶ εἰς τὰ εὐαγγέλια, καὶ εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρου. *Leontii Presbyteri Hierosolymitani Sermo in praeparationem ad baptismum, & in diem Palmatum, & in suscitacionem Lazari.* Inc. Ἡ δὴ τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως παρακύπτει τὰ χαρίσματα. Def. Ὡς ἂν ἐν τοῖς ὑψίστοις· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν δόξα καὶ κυρίῳ, Χριστῷ ὁ κύριος καὶ Θεὸς, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων, μεθ' ὃ δόξα, κ. λ. Tom. X. p. 767. inter spuria. Leontio tamen Episcopo Neapoleos in Cypro insula, Seculi VII initio, Mauricio imperante clero, adiudicat clariss. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 2. Tom. VII. p. 452.

XXXVI. p. 280. b. Τοῦ μακαρίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου λόγος εἰς τὰ βαλὰ. *Beati Epirhanii Archiepiscopi Cypri Sermo in diem Palmatum.* Inc. Καίρε σφόδρα θυγάτηρ. Def. οὗτος ὁ τῶν ἄνω, καὶ τῶν κάτω κτίσεων ποιητὴς, Θεὸς κύριος ἡμῶν, καὶ αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Legitur in eius Operum Tom. II. p. 251. cum versione & scholiis D. Confalvi Poncii, qui cum Physiologo ediderat e Codice Bibliothecae Ant. Carassae, Romae MDLXXXVII. 4.

XXXVII. p. 285. Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκὴν, ἀναγινωσκόμενος τῇ μεγάλῃ β'. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Sermo in ficum arefactam, qui legitur magna feria secunda.* Inc. Ὁ φθάλμιος μὲν ὄρων, ἡ δένδρον ἀνδοφρόν. Def. τὸν ἐν αὐτῷ φθαρθέντα Χριστόν· αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. VIII. inter spuria p. 106.

XXXVIII. p. 290. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὰς ἑπτὰ παρθένους. *Eiusdem in X. Virgines.* Inc. Ὁ γὰρ τὸ εὐδαπάνητον τῆς ζωῆς ἐνοήσω. Def. καὶ μὲν ἐν ἡρώεσι ἐτοιμάσω, ὅτι πρέπει σοι δόξα, κ. λ. Ibid. inter spuria p. 45. sed in fine aliquantum discrepat ab edito.

XXXIX. p. 294. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὴν πόρνην, καὶ εἰς τὸ μύρον. *Eiusdem in meretricem, & de unguento.* Inc. Πάντοτε μὲν ὁ Θεὸς, ὡς φιλήνθρωπος καιρὸν εἰς μετάνοιαν. Def. καὶ συγχωρῶν ἁμαρτίας, καὶ σοι πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. inter spuria pag. 49.

XL. pag. 299. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν προδοσίαν τῷ Ἰούδα, καὶ εἰς τὸ Πάσχα, καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν μυσηρίων, καὶ περὶ τοῦ μὴ μυσηρικεῖν. *Eiusdem in proditionem Iudae, in Pascha, in traditionem mysteriorum, & de oblatione iniuriarum.* Inc. Ὁ λόγος ἀνάγκη σήμερον. Def. τῇ τραπέζῃ τῷ Χριστῷ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ πάσα δόξα, κ. λ. Tom. II. p. 376.

XLI. p. 307. Τοῦ ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου ἱερὰς πόλεως λόγος, ὅτι ἐπωφελὲς τινος ἔνεκα, καὶ ἀναγκαίου μυσηρίου, καὶ οὐχ ὡς ἀγνοῶν τὴν ἡμέραν τῆς συντελείας ὁ κύριος, διὰ μὲν Ματθαίου φαίνεται εἰπὼν, περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ ὥρας ὁ δεῖς οἶδεν, ὅδε οἱ ἄγγελοι τῶν ὁράων, εἰ μὴ ὁ πατήρ μὴ μόνος ἐδεδώκαμεν, περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἡ ὥρα οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν ὁράῳ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.

Sanctissimi ac beatissimi Stephani Archiepiscopi sanctae Civitatis Sermo, quod utilis alicuius, & necessarii mysterii causa, non quod revera diem mundi consummationis ignoret Dominus, apparet ex Matthaeo quidem dixisse, diem illam, & horam nullus novit, neque angeli caelorum, nisi pater meus solus: ex Marco vero, diem illam & horam nullus novit, neque angeli in caelo, neque filius, nisi pater. Inc. Πολλοὶ πολλὰς ὑπὸ τῶν διοχλόντων, καὶ τὴν φύσιν ἐπιβολόντων συνωδοῦμενοι παθῶν, ἄλλως ἢ περὶ ἔχει τὰ πράγματα φύσεως. Def. σύν παντὶ τῷ τῆς ἐκκλησίας πληρώματι, νῦν καὶ αἰ, κ. λ. Nihil de hoc Sermonem apud Caveum, Oudinum, Fabricium II. cc. Apud Lequienium Orient. Christian. Tom. III. p. 280. inter Hierosolymitanos Patriarchas, unus tantum memoratur Stephanus, qui post Sophronii mortem usque ad synodum VI. generalem, ad tempus, Ecclesiam Hierosolymitanam vicaria potestate administravit.

XLII. p. 309. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ εἰς τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην παρασκευὴν. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in sanctam & magnam Parasceven.* Inc. Ἐπεὶ τῶν ἱερῶν μυσηρίων ἡ πανήγυρις. Def. εὐσεβῶς κηρύττοντας καὶ λέγοντας, σὺ εἰ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὃ πρέπει δόξα, κ. λ. In Codice Ottoboniano dicitur esse Procli, nec est Chrysostomi, ut in Indice alphabetico Operum Chrysostomi Montefalconius fatetur.

XLIII. p. 310. Πρόκλος ἀρχιεπισκόπος Κωνσταντινουπόλεως λόγος τῇ ἁγίᾳ παρασκευῇ. *Procli Archiepiscopi Constantinopolitani Sermo in sanctam Parasceven.* Inc. Φοβερὰ τῆς σημερινῆς παρατάξεως τὰ μυτήρια. Def. ἀλλ' ἰσχυρὰ μακροθύμως φέρων τὴν τόλμαν, ἵνα λύσῃ τὴν κατάραν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Edidit Vincentius Riccardus, Clericus regularis Theatinus, cum nova versione, & uberrimis animadversionibus Romae MDCCCX. 4. N. xi.

XLIV. pag. 311. Τοῦ ἀγίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθαίας, καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ ἄδῃ τοῦ κυρίου κατάβασιν, μετὰ τὸ σωτήριον πάθος, παραδόξως γεγεννημένην. *Sancti Epirhanii Archiepiscopi Cypri in divinum sepulcrum Domini, & Dei, & servatoris nostri Iesu Christi, & in Ioseph ab Arimathea, & in descensum Domini ad inferos, qui post salutarem eius passionem mirabiliter conigit.* Inc. Τί τοῦτο σήμερον, σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ. Def. ἀλλὰ ἐξ ἄλλα πολλὰ σήματα τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων ἁγίων ἀνέστησε, κηρύττοντα τὴν τῷ δεσπότῃ τριήμερον ἀνάστασιν, ἣν φαιδρῶς οἱ πιστοὶ ὑποδεξόμεθα. Videtur mutilus in fine hic Sermo. Legitur tamen inter eiusdem Epiphani opera dubia Tom. II. p. 259. Recitatur haec homilia magno Sabbato in Ecclesiis Graecorum & Ruforum.

Co.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. correctionibus, & expunctionibus passim abundans. Constat foliis 321.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΧΟΛΑΡΙΟΣ ΠΕΡΙ ΕΚΠΟΡΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

GEORGIUS SCHOLARIUS DE PROCESSIONE SPIRITVS SANCTI.

COD. XXVII.

Georgius Scholarius, sive Gennadius Constantinopolitanus Patriarcha, duos contra Latinos de processione Spiritus Sancti Tomos conscripsit. Primus editus est ante captam Urbem post disputationes cum Pontificio Legato, Episcopo Cortonenſi, aliisque Latinis habitas coram Imperatore Ioanne. Exstat primus Tomus in Bibliotheca Regia Parisiensis N. mmdcccclvi. Alter in hoc legitur Codice, non eodem tempore ac primus exaratus, sed paullo serius missusque ad Ioannem Comnenum Trapezuntinum Imperatorem, cui inscribitur praemissa Epistola, quam heic Graece tantum, brevitate gratia, subiicimus.

I. pag. 1. Libri titulus est: Περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, πρὸς τὴν περὶ ταύτης ἡμῶν διαφερομένην, βιβλίον β'. De Processione Sancti Spiritus ad eos, qui de hac disputantes, a nobis Graecis dissident, Liber II. Epistola vero inscribitur: Τῷ ὑψηλοτάτῳ βασιλεῖ Τραπεζούντης κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ μεγάλῳ Κομνηνῷ Γεώργιῳ δὲ Σχολάρῳ μετ' εὐλαβεστάτης εὐνοίας χαίρειν. Celsissimo Imperatori Trapezuntis Domino Ioanni Magno Comneni Georgius Scholarius cum religiosissima benivolentia gaudere. Τὸ μὲν πρῶτον βιβλίον ἡμῶν ἐπὶ ταῖς μελέταις συντίθεται τῶν πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ἐκείνου ἀγώνων, ὃ πολλὰς ἐπ' αὐτῷ βασιλείᾳ, καὶ τῆς συγκλήτης πάσης τῆς παρ' ἡμῶν, καὶ τῶν ὁμοδοξούντων ἐκείνου παρόντων πάντων σχεδὸν διελέγεσθαι· δε καίτοι σοφὸς ὢν, οὐχ ἡμῶν, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας ἡττων ἐφάνη· ἥδη δὲ καὶ δευτέρῳ σου χάριν συγγέγραπται, βασιλεῦ, εὐσεβέστατε, ποθόντος δέξασθαι παρ' ἡμῶν τι τοιοῦτον. Πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καλοῖς, οἷς ἐκδοσμῆσαι τὴν βασιλικὴν σὺ ψυχὴν, καὶ δὲ αὐτῆς τὴν ἐγκρατευσμένην σοὶ θεῷ ἀρχὴν, λόγων τε ἐρᾶς καὶ τάτων ὅσοι θεοφίλοι, καὶ τοῖς πρὸς τούτους ἔχουσιν εὐμενὲς ἀεὶ καὶ ἴλαρι φαινη, ἅτε δὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιτηδεύματων προελομένοις τὸ βέλτιστον· ὑπερεξηρήσθω δὲ σου τῶν ἀπάντων πλεονεκτημάτων ἡ ἐν τῇ πίστει βεβαιότης, ἥς ἕνεκα τὴν ἡμετέραν ὑθέμεναι, καὶ τῆς ἀξίας πλέον φιλεῖς καὶ τιμᾷ· ὅτι σοὶ δοκῶμεν, τῇ συστάσει τῶν ὁρῶν καὶ πατρῶν δογμάτων, καὶ αὐτοῖς τι λυσιτελεῖν. Σὺ μὲν ὦν, κράτιστε βασιλεῦ, περὶ τοῦ προτέρου βιβλίου μαθὼν ἐκεῖνο πεμφθῆναι σοὶ παρ' ἡμῶν ἀπῆλθες· ἡμεῖς δὲ ἐκεῖνο φιλοτιμωτέρῳ πως ἐξεργασμένον εἰδότες, καὶ πολλὰ τῶν τῇ ἐναντίῳ ἰόντων ἡμῶν καταπαττέμενον, ὀλίγοις ἐκδεδώκαμεν, καὶ τῶν ἐν τῇδε τῇ πόλει· ἄλλων γὰρ ἴσμεν ἔσεσθαι τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ δεήσει φανεῖσθαι πᾶσι· τῷ δὲ σὺ κράτει κελεύοντι, πάντῳ προθύμως ἐμέλλομεν πέμπεσθαι· ἀλλ'

ἐνθυμηθέντες, ὅτι τοῖς βασιλεῦσιν οἱ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, ὅχι ἄλλ' ἢ τῶν τεχνῶν παρασκευάσονται, προσφέρουσι τεχνουργήματα, ἀλλ' ἐξετίμηδες δημιουργήσαντες ἄλλα προσάγουσιν· ἡμῶν δὲ καὶ πόρρωθεν ἐμελεσάτο τι, καὶ δευτέρον σύνταγμα, πολλὰ περιέχον τῶν ἐν τῷ προτέρῳ παραλλοιμένων, προφάσει τῇ βασιλικῇ προτροπῇ δικαίᾳ χρησάμενοι, τὰ τὸ δευτέρον αὐτοσχέδιον σύνταγμα συντομώτερον ἐκείνου πολὺ καὶ σαφέστερον, καὶ τοῖς τῶν διδασκάλων μάλλον ὠφελιμὸν λογίσι, καὶ οἷον εἶναι προσηκόντων τῷ βασιλεῖ, πολλὰ μὲν ἔχοντι πράττειν, σαφέως δὲ καὶ συντόμως ἔχειν ἐθέλοντι τὰς εἰδήσεις. Ὅθεν μὴ μέμψασθαι βύλα, ὅτι σοὶ μὴ τὰ πολυσυχῶς ταῦτα ἐκεῖνο πεπόμφαμεν· ἀλλὰ μάλλον εἰδὼς, σὺ χάριν πόνον ὑποσάντας δευτέρον τῶν, καὶ τῷ σὺ κράτει ὀνόματι τὸ βιβλίον κομῆσαι προσημνέμεν, χρῶ δὲ τούτῳ μετὰ πολλῶν ἄλλων τῆς πρὸς τὸ θεῖον σὺ κράτος εὐνοίας ἡμῶν, καὶ πίστεως ἀκριβεῖ τεκμηρίῳ· ἔγω δὲ μὴδὲ τὸ βιβλίον τούτῳ πᾶσιν οἷς ἂν τύχη κοινόν, ἀλλὰ κειμήλιον ἔγω σοὶ καὶ ἀπόθετον, σὺ μόνον ἐνώπιον ἀνοιγνύμενον, καὶ φαινόμενον, καὶ λαλῶν, καὶ πάλιν κρυπτόμενον. Ἐνέστι γὰρ πολλὰ τῷ σύνταγματι, καὶ δεῖ λαλῶναι τῇ ἡμῶν διαφερομένη. Εἰ ποτε πάλιν μεθ' ἡμῶν συναίρειν λόγον θελήσειαν, μὴ δίδοναι δὲ τὴν δόξαν ἡμῶν ἑτέροις, ἢ ἄλλοις τοῖς τῇ ἡμῶν συμφέροντα, ἔχοντες παραγγελίαν, ὡς οἶσθα, καὶ τῷ πάντῳ μετὰ τῷ καιρῷ πράττειν τὰ κατορθῶν ἐνέστι. Νῦν δὲ ὅδε τὸ ἐκ τῆς ἐτέρας γλώττης φυλάττεσθαι δεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡμετέρων ὅσοι τῆς πατρίδος δόξης καταπαττορήσονται, ἀμαρτίαν μὲν καταγινόντες πολλὴν τῶν ἡμετέρων προγόνων, σαφισματίας δὲ τινῶν ἐξ ἀπειρίας ἐαλωκότες, καὶ ταῦθ' ὡς δὴ τι σέμνον ἔχοντα περιβομβήσαντες ἄνω καὶ κάτω, ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν ἡμετέρων προγόνων, μάλλον δὲ ἐαυτῶν· οὐ γὰρ τὴν ἔννοιαν τῶν ἐκκλησιῶν ἀσπαζόμενοι ταῦτα τολμᾶσι· θαυμάσιον ἂν ἦν, εἰ μόνος αὐτοῖς ὁ τῆς ἐνώσεως ἐνέσπартο πόνος, ἡμεῖς δὲ τῆς εἰρήνης ἐχθροὶ πάντες ἡμεῖς, οἱ μὴ σφίσι πειθόμενοι· ἀλλὰ τὴν ἀνάγκαν κατὰ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας ἱστασθαι βόλονται τὰς ἐν τῇ Φλωρεντίας συνθήκας, ὡς ἴσμεν πάντες ὅπως γεγένησιν, αὐτῶν ἐλεγχόντων τῶν αὐτῶν καταπαττομένων, καὶ βόλονται τῶν τῶν συνθηκῶν μανυσθῶν, καὶ πεισευόμενοι, ὅπερ ἡμῶν αὐτοὶ προσεβόλονται ἀίσχος ἀδίκως καὶ ἀμαρτίαν, Νεσοριανὸς ἀποκαλύντες, ὅτι μὴ πιστεύομεν ἐν τῷ ᾧ τὸ πνεῦμα τὴν ὑπαρξίν ἔχειν, τοῦτα κατὰ πάσης τῆς ἐκκλησίας τῆς θρησκείας ἡμῶν κρατεῖν τὰν ἔπειτα χρόνον· ὅτω δεινὸν τινὲς εἰσι μητρωλοῖαι, καὶ πάντολμοι· διατῆτα δὲ ἡμεῖς αὐτοῖς ἐπὶ προσέχομεν, ὡς τῆς ἐνώσεως ὑπερδυνάμειν, ἀλλὰ μισῶμεν, μάλλον δὲ ἐπαλγόμεν αὐτοῖς, ὡς κίνδυνον, τηλικούτων ἐπαυρημένων, καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν, καὶ τὴν δόξαν τῆς κατ' ἡμῶν ἐκκλησίας ῥιπικονδύνου διασπαράττουσιν· αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς τῇ τῷ Χριστῷ χάριτι τῆς ἀληθείας, καὶ θεοφιλῶς ἐνώσεως τῶν Χριστιανῶν ἐπιθυμηταὶ ὄντες, καὶ σπευδασαί, εἰ ποτε τοιοῦτον τι δυναθῆμεν· Τούτων τοίνυν τὴν ἀμάθειαν, καὶ τὴν προπέθειαν φυλάττεσθαι δεῖ· οἱ γὰρ κατὰ τῶν διδασκάλων ἀφίεντες τὰ βέλη τῆς ἀγροικίας, τί ἔκ ἂν πέμψαιαν κατ' ἡμῶν; τί δ' ἐκ ἂν ἀδικήσαιαν τὰς τε λόγους ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς τὰς

πὺς τέτων πατέρων; Ἐκείνη γὰρ εἰς τῆς προαιρέσεως, ἢς καὶ οἱ κατὰ τῆς ἀληθείας συγγεγραφεῖναι τολμήσαντες. Οἷον γὰρ πολλοί, καὶ κατὰ τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ληρήσαντες· ἀλλ' ὥς μὲν ζῶμεν, γλώττη πρὸς πάντας ἀρκοῦμεν ἀπολογεῖσθαι· καὶ γὰρ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς βιβλίοις κατέγραψαι, ταῦτα, καὶ τέτων πλείων καὶ ἡμέρων πρὸς τὰς ἀντιδοξίας διαλεγόμεθα· οἱ δὲ ἡμῶντες ἀπαντᾶν εὐλόγως, ἄλλον τινὰ τρέπον τὸ συμφέρον αὐτοῖς δοκοῦν πράττειν· τεθυνηκότων δὲ ἡμῶν ποτε τὰ βιβλία ταῦτα λαλήσει. Εἰ δὲ τις ἐρεῖ τι καὶ κατ' αὐτῶν, ἀληθῆ μὲν κατ' ἀληθῶν ἀδυνάτων ἐσιν ἐκείνων εἰπεῖν· τὴν δὲ σοφισμάτων τοῖς νοῦν ἔχουσι δώσει τὰς δίκας, πρὶν ἀποδοῖν τῷ δικαίῳ κριτῇ πάντων. Ἐσονται γὰρ πολλοὶ τῇ τῷ Χριστοῦ χάριτι, καθάπερ καὶ νῦν εἰσιν, οἱ τὴν ἀλήθειαν μετὰ τοῦ κακοπαθεῖν ἀσπαζόμενοι, καὶ μὴ πρὸς τὰ σοφίσματα, καὶ τὴν τῶν προσκαίρων πραγμάτων περὶ ἡμετέρας ἀπάτην· παρὰ τούτοις οὖν ἡ κρίσις τῶν ἡμετέρων λόγων κρίσεται, καὶ ὧν ἔτεροι σοφιστῶνται· ἐγὼ δὲ ἄλλω δικαστῇ νόμοις, καὶ ψήφοις ἐκκρίσσομαι. Τέτων ὅν χάριν μηδὲν τῶν ἐχθρῶν διδόντω τὸ σύνταγμα, ὥς ἂν ἐν τοῖς ζώσιν ἀκῆκε ὄντας ἡμᾶς, ἢ ὥς ἂν μέγας, αὐτὸ παρ' ἡμῶν ἐκόντων καὶ ἄλλοις τισὶ ἐκδοθῇναι.

II. p. 2. Sequitur ipse Liber in IV. sectiones divisus. Prima inscribitur: Τμήμα πρῶτον τῆς βλῆς διαλέξεως προκαταστατικόν. *Sectio prima, proutis disputationis confutans ordinem.* Inc. Ἐπειδὴ τινες τῇ ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ πλέον τῷ εἰκότος πιστεύουσιν ἐν τῇ περὶ τῶν θεῶν ἐρεύγῃ, καὶ τῇ ὁδηγίᾳ τῶν λόγων ἐν τοῖς τῆς πίστεως ἔπονται δόγμασι. Def. καὶ ἡ εἰς σύνδοξος τὰς διαλέξεις ἰὼν ἀποσβλῶν ὠφέλιος, καίτοι γνησίας ἔσας Κλήμεντος, ἀλλ' ὕπερον ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν διαφθαρείσας, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐν τοῖς τῶν ἁγίων λόγοις φωράσας φαίνεται.

III. pag. 9. b. Τμήμα δεύτερον, ὃν παρεξηγοῦνται ῥήσεων οἱ φρονούντες τὸν ἦν ἀρχὴν τῆς τῷ ἁγίῳ πνεύματος ὑποστάσεως ἐξηγητικόν. *Sectio secunda, proutam exponens eorum interpretationem, qui solum principium hypostasios Spiritus S. esse blaterant, & originantur.* Inc. Ἐπειδὴ οἱ φρονούντες, καὶ ὁμολογούντες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς καὶ ἡοῦ ἐκπορεύεσθαι, περὶ αὐτῶν δέξαν ταύτην καὶ ῥήτοις διδασκάλων τινῶν βεβαίουν. Def. ἀλλ' ἀρκοῦσιν ἡμῖν δηλῶσαι τὴν περὶ τῶν ῥήσεων ἐκείνων ἀλήθειαν, αὐτοῦ πάλιν αἰρέσεις τοῦ διδασκάλου, αἱ προεκτεθειμέναι, καὶ ἡ τῶν λόγων πρόθεσις αὐτῶν, ὃ πανταχῶς πολὺ δύναται.

IV. p. 70. Τμήμα τρίτον, ἵων δυτικῶν διδασκάλων προχείριος· καὶ ἀληθῶς πρὸς τὰς Ἀσιανοὺς, καὶ τὸν κοινὸν κανόνα τῆς πίστεως ἐφελευστικόν. *Sectio tertia, quae vere prompteque Occidentales magistros ad Asianos, & communem fidei regulam reducit, & trahit.* Inc. Ἐπεὶ δὲ τελευταῖον ἀντεπαγγεῖ τὰς ῥήσεις τῶν Εὐρωπαϊῶν διδασκάλων, ἀλύκτους δηλονότι, καὶ τῶν τοιούτων, τὸ μὲν ἀξιωμα τῶν διδασκάλων ἐκείνων καθόλου ὃ δὲ νάμεθα παραγράφειν. Def. ἡ μὲλλον εἰπεῖν, ταῖς ἐξ αὐτοῦ τε καὶ τῆς βλῆς θεότητος προκείμεναις χάριτι, ἐπιστρέφει τὴν λογικὴν κρίσιν πρὸς ἑαυτὸ.

V. p. 75. b. Τμήμα τέταρτον, τῆς ἡμετέρας δόξης, ὅτι δόξα κοινὴ τῶν διδασκάλων τῆς πίστεως ἐσιν, ἀποδεικτικόν. *Sectio quarta, qua demonstratur, Graecorum sententiam, quam hodie tenentur, communem esse omnium doctorum fidei sententiam.* Inc. Δὲ ὧν τοῖνυν οἰονται βοηθεῖσθαι τοσούτων ὄντων τῶν ἀξιολογώτερων, καὶ τοιαύτης παρ' ἡμῶν τυχόντων ἐπιστάσεως ἐπλήρης, καὶ δικαίας, καὶ μηδὲν ἐχέσης σοφιστικῆς, ὅδε βίαιον. Def. καὶ τῇ ἀληθινῇ, καὶ γνησίᾳ διδασκαλίᾳ οὐ κατακωλύμεν τε καὶ κατασφάλλισαι, εἰς δόξαν τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ ἡοῦ, καὶ τοῦ παναγίου, καὶ ζωποῦ πνεύματος τῆς μακαρίας τριάδος, ἢ πρὶν πᾶσα δόξα, κ. λ.

VI. Huic Libro succedit a pag. 99 b. usque ad pag. 103. tractatulus anonymi cum hoc titulo, Ἀπορία, *Dubium.* Inc. Ζητῶσιν τινες, εἰ ἐν τῷ δὲ ἡοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ νοῦσιν οἱ ἅγιοι τὸν ἦν τοῦ πνεύματος αἴτιον. Def. καὶ ἔκ ἐκτὸς τοῦ ἡοῦ, καὶ συνεπινοῦμεν τοῦ ἡοῦ, τῷ τε προέγοντι πατρί, καὶ τῷ προῖοντι πνεύματι, καὶ ὅσα ἄλλα ἡμῖν ἀπεδόθη τῇ προθέσει ταύτῃ εὐσεβῇ, καὶ τοῖς διδασκάλοις συνέδοντα νοήματα. Excerpta, seu Eclogae Mathusale, monachi sancti montis Sinai, ex opere Gennadii Constantinopolitani Patriarchae de Processione Spiritus S. ex solo Patre adversus Latinos, Graece exstant in Caesarea Vindobonensi, ut habet Lambecius Lib. VII. p. 111.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XV. Constat fol. 103.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

D. GREGORII THEOLOGI SERMONES.

Præcedit Tabula Orationum XVIII. ^{COD. XXVII.} quae hoc in Volumine continentur, & quidem manu XV. Seculi conscripta, eadem nimirum, quae Codicis defectus identidem occurrentes supplevit.

I. pag. 1. Oratio prima sic inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγος εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτήτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi Oratio in sanctum Pascha, & in tarditatem.* Exstat in edit. praecit. Tom. I. p. 663.

II. p. 3. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Pascha Oratio II.* Ibid. p. 676.

III. p. 25. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα· τῇ γὰρ νέρ κυριακῇ ἐπιτελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐν Καισαρείᾳ. *Eiusdem in novam Dominicam, & in martyrem Mamantem.* Nova enim Dominica celebratur eius commemoratio Caesariae. Ibid. p. 697.

IV. p. 32. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Eiusdem in Pentecosten, & in Spiritum Sanctum.* Ibid. p. 705.

V. p. 44. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα

σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. *Eiusdem ad patrem suum silentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224.

VI. p. 58. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeos.* Ibid. p. 397.

VII. p. 67. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανόν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανηκούσας μετὰ μίας τῆς μείας ἡμέραν. *Eiusdem in laudem sancti martyris Cypriani, quum postidie festi eius ex agro redisset.* Ibid. p. 274.

VIII. p. 77. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ χειροτονηθῆναι πρεσβύτερον. *Eiusdem ad illos, qui ipsum primum acciderant, nec venerant, postquam presbyter creatus fuisset.* Ib. p. 46.

IX. p. 80. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικῆς, καὶ περὶ ἱεροσύνης, ὅτε ἀπὸ τοῦ Πάντου ἐπανήκεν, διὰ τὸ μὴ καταδέχασθαι τὸν πρεσβύτερον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Apologeticus, ac de Sacerdotio, quum ex Ponto rediit, eo quod nolisset accipere presbyteratum.* Domine benedic. Ibid. pag. 1. In hac Oratione sex circiter paginae a recentiori Graeco suppletæ sunt: ultimus praeterea quaternio inverse compactus.

X. p. 121. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸς λόγους, καὶ εἰς τὴν ἐξιστῆν Ἰουλιανόν, συνοικιστὴν αὐτοῦ γενόμενον, καὶ ἐκδικὸν Ναζιανζόν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de suis Sermonibus, & ad tributorem exaequatorem Iulianum, in litterarum studiis sodalem suum, & Nazianzi defensorem factum.* Domine benedic. Ib. p. 149.

XI. p. 130. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ γενέθλιον τῷ κυρίῳ, καὶ Θεῷ, ἐ σωτήριος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem in Nativitatem Domini, Dei, ac Salvatoris nostri Iesu Christi.* Hic tamen titulus totus recenter est additus; ex veteri, cuius pars, una cum adiecto ornamento fortasse recisa perierit, haec tantum superfuerunt: λόγος εἰς τὰ γενέθλια, ἧτοι γενέθλιον. Ib. p. 613.

XII. p. 140. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. *Eiusdem in magnum Basilium Oratio funebris.* Ibid. p. 316.

XIII. p. 195. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φώτα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in sancta Lumina.* Domine benedic. Ibid. p. 624.

XIV. p. 207. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem Oratio in sanctum Baptisma.* Ibid. p. 637.

XV. p. 240. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασίλειον. *Eiusdem ad Gregorium Basilii Magni fratrem.* Ibid. p. 136.

XVI. p. 244. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in laudem Magni Athanasii (Oratio funebris).* Domine benedic. Ibid. p. 373.

XVII. p. 266. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν πρ' ἐπισκόπων παρυσίαν συντακτικῆς. *Eiusdem Oratio valedictoria in praesentia CL. Episcoporum habita.* Ibid. p. 510.

XVIII. & ultima pag. 281. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de pauperum amore.* Domine benedic. Ibid. p. 239. Huius quoque Orationis ultimas sex paginas recentiori manui debemus.

Hic vetustissimus Codex pertinet olim ad Laurentium & Ioannem Petri Francisci de Medicis, ut ex epigrapha constat; ac praeter memoratos defectus, quibus casu fortasse obnoxius fuit, alia etiam vulnera data opera perpessus est; quum enim ornamentorum, quae singulis Orationibus praecerant, pulcritudine quidam illectus ea rescasset, factum est ut & titulos mutilaret, & proximam etiam paginam cultri acumine ita offenderet, ut novis schedulis adhibitis mendandum fuerit.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. Sec. XI. Constat foliis scriptis 302.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΕΡΟΜΝΗΜΟΝΟΣ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ΤΟΝ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΝ.

GEORGII HIEROMNEMONIS PARAPHRASIS IN DIONYSIVM AREOPAGITAM.

Scilicet

Georgii Pachymerae Paraphrasis in S. Dionysii Areopagitae Opera, & Andreae Cretensis in Apocalypsin Commentarius.

I. pag. 1. Præcedit ipsius paraphrae ad ^{COD. XXIX.} Athanasium Patriarcham Alexandrinum Prooemium, cui titulus: Γεωργίου Ιερομνήμονος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ Παχυμέρη παράφρασις εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην ἐκ προτροπῆς τοῦ ἁγιωτάτου παπα, καὶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυροῦ Ἀθανασίου ἐπιδημῆντος τῇ Κωνσταντινὸς πόλει, πρὸς δὲ καὶ τὸ προῖον. Georgii Pachymerae Hieromnemonis sanctissimae Dei magnaeque Ecclesiae Paraphrasis in sacrosanctum martyrem Dionysium Areopagitam ex adhortatione sanctissimi papae & patriarchae Alexandrini Domini Athanasii Constantinopoli commorantis, ad quem quoque Praefatio scripta est. Inc. Ἀνδρωπε τοῦ Θεοῦ, καὶ πιστὴ θρασυλογία. Def. τοῦ δὲ καὶ ἐκ τῆς τῶν παλαιῶν ἐξηγήσεως. Praefationem excipit pag. 4. b. Index Capitum XV. Lib. de Caelesti Hierarchia, & hunc ἐξήγησις τῆς ἐπιγραφῆς, ἐκροστίσις ἐνscriptio, cuius initium: Ἐπειδὴ ἱεραρχίαν ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει. Finis: περὶ ἧς ἰδίᾳ συντάττει βιβλίον ἔτερον. Sequitur deinde pag. 5. b. Dionysii contextus, quem ipsa Pachymerae Paraphrasis satis longa undequaque ambit, id quod & de ceteris, quae sequuntur intelligendum est. Incipit igitur Paraphrasis in hunc Librum: Φησὶν ὁ μέγας Διονύσιος πρὸς τὸν τῶν Ἐφεσίων ἐπίσκοπον Τιμόθεον. Def. καὶ τὴν ἡμετέραν γνῶσιν κρυφίστητα, σιγῇ τιμήσαντες. Exstat haec in nupera Dionysii Opera edit. Venet. A mcccclv. fol. Tom. I. a p. 6. ad pag. 152. quam nos in huius Cod. recensione prae manibus habuimus.

II. p. 53. b. Sequitur eiusdem Paraphrasis in Librum de Divinis Nominibus, praefatus

missa Capitulum XIII. Tabula, & quodam veluti argumento, cuius initium: Τὸ παρὸν βιβλίον ὁ μέγας συντίθησι Διονύσιος. Finis: καὶ ἐξηρημένως τὸ θεῖον ἐστίν. Inc. Nūn δὲ, ὁ μακάριος. Def. περὶ τοῦ καὶ ἡμεῖς, Θεὸς δίδόντος, κατὰ καιρὸν λέξομεν. Ibid. a p. 298. ad 542.

III. pag. 104. b. Paraphrasim in Librum de Ecclesiastica Hierarchia praecedat item Tabula Capitum VII. & argumentum, quod inc. Μετὰ τὴν οὐρανίαν ἱεραρχίαν. Def. τὰ τῆς πίστεως μετὰ πίστεως. Paraphrasis in Cap. I. inc. Ὅτι μὲν καὶ ἡ καδ' ἡμεῖς ἱεραρχία. In Cap. ultimum def. ἀνασκαλεύσω σπινθήρας. Ibid. a pag. 161. ad 282.

IV. pag. 167. Post Tabulam Capitum V. Libri de Mystica Theologia incipit Paraphrasis: Ἐπειδήπερ περὶ μουσικῆς θεολογίας μέλλει διαλαβεῖν. Def. ἀπολελυμένον γὰρ πάντων, καὶ πάντων ἐστὶν ἐπέκεινα. Ibid. a pag. 554. ad 588. ubi tamen initio pauca quaedam prooemii loco leguntur, quae in nostro Codice desiderantur. In calce horum quatuor Librorum suum unicuique Epigramma subscriptum legitur; quae omnia una cum interpretatione Latina in superioribus Dionysii Operum recensionibus protulimus.

V. pag. 172. b. Paraphrasis tandem in decem Dionysii Epistolas inc. Ἐπιβάλλω, Φησὶ τις τῶν παλαιῶν, Γάγον τοῦτον εἶναι. Def. ἦγον εἰς νῆσον ἐξήριτος. In cit. edit. Tom. II. a pag. 241. ad 291.

VI. pag. 193. Sequitur Ἀνδρῆς ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας κυρίῳ μη ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ, Andreae Archiepiscopi Caesariensis Cappadociae Domino meo fratri, & co-ministro, Epistola, eius interpretationi Apocalypsis S. Ioannis, praefationis loco praemissa, Inc. Πολλάκις αὐτῆς ἐκδοὺς πολλῶν ἐξ ἀγάπης μεζόνα τῆς ἐμῆς δυνάμεως, ὥς ἐσχηκόντων ὑπόληψιν, καὶ λ. Def. διὰ τὴν μνήμην τῶν ἀπονεμηθεσομένων τοῖς τε δικαίοις, τοῖς τε ἀμαρτωλοῖς ἀμοιβῶν, καὶ ἀντιδόσεων. Inde contextus ipsius Apocalypsis per particulas, cuius hoc initium: Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, δείξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, τὰ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. Tum Andreae Enarratio, quae inc. Ἀποκάλυψις ἐστὶν ἡ τῶν κρυπτῶν μυστηρίων δηλώσις καταυγαζομένη τοῦ ἡγεμονικοῦ εἴτε διὰ θεῶν ἀνεϊράτων, εἴτε καδ' ὕπαρ ἐκ θεῶν ἐλλάμψεως. Def. Ἰὺδα ἐξομολογήσας καλεῖται δι' ὃ δὴ λένται οἱ δι' ἐξομολογήσεως τῆς πρὸς Χριστὸν τὸν ἐξ Ἰὺδα βλαπήσαντα σωζόμενοι. Ἐκ φυλῆς Ρουβὲν δώδεκα. . . . Mutila est in fine interpretatio.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. Constat fol. scriptis 224.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΑΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ.

GREGORII EXPOSITIO CANTICI CANTICORVM.

I. p. 1. **H**is Nysseni Commentariis praecedit Epistola ad Olympiadem, cum hoc titulo: Ὁλυμπιάδι Γρηγόριος. Πρόλογος τῆς ἐρμηνείας τῶ ἀσματος τῶν ἀσμάτων. Olympiadi Gregorius. Prologus in Commentariis in Canticum Canticorum. Inc. Ἀπεδέξαμεν ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ σε βίῳ. Def. ἡ χάρις τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ μετὰ πάντων ἡμῶν, εἰς τὴν αἰῶνα, καὶ λ. Deinde incipiunt p. 3. ipsi Commentarii in XV. Sermones distributi, qui in editione eius Operum Parisi A. MDCXXXVIII. per Aegidium Morelolum fol. T. I. p. 474. Homiliae nuncupantur. Primus, cui nullus Scripturae sanctae textus praecurrit, inc. Ὅσοι κατὰ τὴν συμβολὴν τῷ Παύλῳ, καὶ λ. Def. καὶ τὰ τραχεῖα εἰς ὁδὸν λαίλας. χάριτι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ, καὶ λ.

II. pag. 9. b. Scripturae textu praecedente, ut in citata edit. exhibetur, & quidem rubro charactere exarato, quod in sequentibus etiam perpetuo servatur, inc. Τῆς ἱερᾶς τῷ μαρτυρίῳ σκηνῆς. Def. ἡ καὶ ἡμεῖς ἀξιοδείκνυμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ.

III. p. 16. b. inc. Ὅσα πρὸ τῆς παρούσης ἀναγνώσεως, καὶ λ. Def. πότιμον τε καὶ σωτήριον γίνεται, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ.

IV. p. 23. b. inc. Φασὶ τὴν τὸ χρυσὸν τεχνικῶς ἐκκαθαίροντας. Def. τὰ κεκρυμμένα μυστήρια τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐν Χριστῷ, καὶ λ.

V. pag. 34. inc. Τὰ νῦν προτεθέντα διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἡμῖν. Def. ποιμαινομένης ὑπὸ τῷ λόγῳ, ἐν Χριστῷ, καὶ λ. ubi monendum est, inter quartum, & quintum Sermonem, totum Scripturae contextum, seu argumenta, tum huius, tum reliquorum, qui sequuntur, Sermonum, fuisse partim cinnabari, partim atramento descripta, ita tamen, ut singula sint invicem divisa, numeroque Sermonis, ad quem pertineant, margini appposito, adnotata. His tamen non obstantibus iterum suo loco sacer repetitur Textus.

VI. pag. 43. inc. Πάλιν τὰ μεγάλα τε καὶ ὑψηλὰ δόγματα. Def. ἐπὶ τῆς μακαρίας κοίτης ἀναπαυόμενον, ἐν Χριστῷ, καὶ λ.

VII. pag. 50. b. inc. Ἐν πολλοῖς ὁ βασιλεὺς Σολομών. Def. διὰ τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντος, καὶ ἐγερθέντος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ λ.

VIII. pag. 61. b. inc. Ὅ τὰς μεγάλας ὁπτασίας διεξελθόν, Def. καὶ εἰς ἔκτασιν τῆς δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν Χριστῷ, καὶ λ. Sacris verbis huic praemissis Sermoni adiungit etiam, quae sequenti tantum praecedere debuerant, ubi tamen iterum, ut in edito, repetuntur.

IX. p. 65. b. inc. Εἰ συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω φρονεῖτε. Def. ἡμέτερον πίνωμεν ὕδωρ, καὶ μὴ ἀλλότριον, ἐν Χριστῷ, καὶ λ.

X. pag. 75. inc. Τῆς νῦν προτεθείσης ἡμῖν τῶν θεῶν ῥητῶν θεωρίας. Def. κατορθύντες τῆς ψυ-

COD.
XXX.

ψυχῆς τὴν ἐγρήγορσιν, ἐν Χριστῷ, καὶ λ.
XI. pag. 80. b. inc. Ἐν καὶ τούτῳ τῶν μεγάλων παραγγελμάτων ἐστὶ τὸ κυρίον. Def. προσλαβόμενα τὸ ἀκαμφίβολου, ἐν Χριστῷ, καὶ λ. Huic quoque Sermonis sacrum Textum addidit illo, qui ad sequentem pertinebat, auctiorem reddidit amanuensis: qui tamen iterum suo loco adfertur.

XII. pag. 86. inc. Οἱ τὴν διαπόντιον ἀποδημίαν κατ' ἐλπίδα πλούτου ἐλλόμενοι. Def. Θεὸς δὲ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, κατὰ τὴν Γαλῶν φωνήν, ὡς πρέπει, καὶ λ.

XIII. p. 91. inc. Ὅ διὰ Μωσέως μὲν νομοθετήσας. Def. ἐπελευσθέντα, χάριτι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ λ.

XIV. p. 96. b. inc. Ὅ τῷ ἀδελφῷ γάλακτι τρέφον τὸ νηπιάζον ἐστὶ τῆς πνευματικῆς ἡλικίας. Def. διὰ τῆς τῷ ἁγίῳ πνεύματος χειραγωγίας, ὡς ἡ δόξα, καὶ λ.

XV. p. 102. b. inc. Ὅ ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου, καὶ Πέτρου μαρτυρηθεῖς εἶναι. Def. ἐν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ κοινωνίᾳ συγκνεμασμένοι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ. Huic Sermonibus sequens addita fuit subscriptio: Ἐτελειώθη ἡ παρούσα βίβλος. μὴν Μαρτίῳ καὶ. ἐν ἔτει σωα. Absolutus est praesens liber mense Martio, die XXI. Anno 6831. (Christi MCCCXXIII.) Hanc adfert subscriptionem Cl. Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 68.

XVI. p. 113. Incipit Catena Sanctorum Patrum in Parabolas Salomonis, & quidem ita, ut textus rubro, Commentarius nigro charactere exhibeatur. Primus interpret occurrat Io. Chrysostomus, qui ad priora huiusce sacri Libri verba, Παροιμίαι Σολομώντος ἡοῦ Δαβὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ, Γνωναὶ σοφίαν καὶ παιδείαν, & νοῆσαι λόγους φρονήσεως, δέξασθαι τε σφοδρὰς λόγων, νοῆσαι δικαιοσύνην ἀληθῆ, καὶ κρίμα κατευθύνειν, καὶ λ. sequentem adfert interpretationem: Ὅ τὴν ψυχικὴν κατὰστασιν αἰδοῦσιν παρὶν τῶν παρόντων, καὶ ἔνοιαν τῶν μελλόντων, ὡς τὰ μὲν παροῦσιν, τὰ δὲ ἀντέχουσιν. Tum paucis textus verbis interiectis, ita prosequitur: Τὸν γὰρ θεῖον λόγον ἀκούσας σοφὸς πᾶς ἄνθρωπος, καὶ ποιῶν αὐτὸς, σοφὸς ὑπάρχων, σοφώτερος γίνεται, κυβερνόμενος, καὶ φερόμενος ἀεὶ ὑπὸ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, καὶ λ. Succedunt deinde Didymus, Olympiodorus, Diodorus, Polychronius, Evagrius, Eusebius, Basilus, Eustathius, Origenes, Apollinarius, Gregorius Theologus, Cyrillus, Epiphanius, & fortasse alii, quorum nomina, vel ab amanuensi (quod ipsorum plerumque vitium est) fuerunt omissa, vel in restaurando Codice una cum refecato margine exciderunt. Ex iis, quorum uberiores adferantur interpretationes, sunt Polychronius, & Io. Chrysostomus. Non absimilem in Proverbia Catenam habes in Caesarea Vindobonensi, de qua vide Lambecium Lib. III. p. 19. Nostrae vero subiiciuntur sequentes versus ad instar politicorum carminum exarati, qui mos seculis barbaricis apud scriptores obtinuit.

Στίχοι ὠφέλιμοι.

Ζωὴν εἰ θέλωμεν εὗρεν τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην, Ζηλώσωμεν τὸν κάματον τῶν θαυμάτων πατέρων, Καὶ πόκοις ἀναλώσωμεν σαρκὸς τὴν εὐσαρκίαν, Τὴν ὀχετὴς ξηράνωμεν τῆς τῶν ὑπογαστρίων, Τῶν ἡδονῶν ἀποχὴν δασμῶν τῶν ἐχρησίμων, Οἰνοφυγίας νέφωσιν σκεδάσωμεν ἐν δίψει, Μὴ χωρίσωμεν γαστρί δασμῶν τῶν ἀναγκαίων Καδ' ἡδυπάθειαν αἰσχρὰν περισσοτέρως ὕλας, Ὡς ἂν γε μὴ τὴν ἄλωνα τὰ πῦρ προσαναλώσῃ, Τὸ σῶμα δὲ μὴ δάσωμεν ἐξαμαρτεῖν τὴν σάρκα, Καθώσπερ φάσκει Σολομὼν ὁ θαυμαστὸς ἐκείνος· Λόγος καὶ γὰρ ἀσύμφορος ἅπαν μολύνει σῶμα.

Versus utiles.

Admirabilem illam invenire vitam si volumus, Dura aemulemur studia admirabilium Patrum, Et laboribus maceremus carnis pinguedinem. Vehicula exsiccemus abdominis, Oblectantium abstinencia tributorum inuulium. Ebrietatis nubila dissipemus feti; Ne tribuamus ventri, praeter necessarium, Turpi voluptate inlecti supervacaneas escas; Ita ut superingessos cibos ne ignis quidem valeat absumere.

Os autem non sinamus in peccatum trahere carnem,

Vi Salomon ille admirabilis ait.

Sermo enim inutilis totum coinquinat corpus.

XVII. pag. 167. Sequitur Caput XXV. Proverbiorum, cuius initium: Αὐταὶ αἱ παροιμίαι Σολομώντος αἱ ἀδιάκριτοι, καὶ ἐγγράφαντο οἱ φίλοι Ἐζέκλι τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, quae verba instar tituli rubro sunt charactere exarata, tum reliqua, ut in vulgata: Δέξα Θεοῦ κρύπτει λόγον· δόξα δὲ βασιλέως τιμὴ πρόβαγμα· ἔρανος ὑψηλός, γῆ δὲ βαρεῖα, καὶ λ. quae cum ipsa concordant usque ad mediam circiter pag. 170. b. ubi Caput definit XXIX. Exinde quoddam apparet discrimen usque ad finem, qui incidit in pag. 172. his verbis: Ὅτι δοὶ ἀνδρῶν πρὸ πρόσωπον αὐτοῦ πορεύονται, καὶ κατορθώσουσιν αὐτῶν αἰδύνα τοῦ αἰῶνος. Subditurque: Τέλος τῶν παροιμιῶν. Finis Proverbiorum.

XVIII. pag. 172. Succedit Ἐκκλησιαστής, Ecclesiastes. Inc. Ἐήματα Ἐκκλησιαστῆς ἡοῦ Δαβὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλὴμ. Def. ἐάν τε ἀγαθόν, καὶ ἐάν τε πονηρὸν, ut in vulgata. In hunc Librum nullius interpretatio apparet.

XIX. p. 179. b. Sequitur Ἡ πανάρετος σοφία τῷ Σολομῶντι. Omnem virtutem docens sapientia Salomonis. Inc. Ἀγαπήσατε δικαιοσύνην οἱ κρίνοντες τὴν γῆν. Def. ὥσπερ οἱ ἐν ψαλτηρίῳ φθόγγοι τὸ ῥυθμὸν τὸ ὄνομα διαλλάσσουσιν. Quae verba paullo ante finem Libri occurrunt in edito contextu.

XX. pag. 193. b. Liber Iob, cuius hic titulus: Πρώτη βίβλος Ἰὺβ. Primus Liber Iob. Huic adiunguntur ista litteris maioribus: Ἰωάννης πέφικε αὕτη βίβλος. Ioannis fuit hic liber. Inc. Ἀνθρώπος τις ἦν ἐν χώρῃ τῇ Αὐσιτιδί, ὃ ὄνομα Ἰὺβ. Def. Βαλδὰδ ὁ Σαυκαίων.

O o 2

καίων

χαίαν τύραννος, Σωφάρ ὁ Μινναίων βασιλεὺς. in hunc Librum, quemadmodum etiam in sequentem, nulla apparet in hoc Codice SS. Patrum Catena; quod falso innuere videtur Monsfalconius, Bibliotheca Bibliothecar. Tom. I. p. 259.

XXI. p. 216. b. Sequitur tandem Ecclesiasticus cum suo Prologo, Capitibus constans L.I. Prologus inc. Πολλὴν καὶ μεγάλαν. Def. τὰ ἔθνη ἐννοῦμαι βίω πιστεύειν. Caput I. inscriptum, Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ Σιράχ, Sapientia Iosue filii Sirach, inc. Πᾶσα σοφία παρὰ κυρίου. Vltimum def. ἐργάσατο τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, καὶ δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, quemadmodum in Graeca versione LXX. licet identidem in nonnullis aliquod occurrat discrimen, ut unius, & alterius Capituli initia conlatione deprehendimus. In fine solita amanuensium subscriptio, quam alias observavimus, compendiaris quibusdam notis adiecta est: Τὸ συντελεσθὲν τῶν καλῶν Θεῷ χάρις, ἀμήν. Perfectiori bonorum operum Deo gratia, amen. In penultimae vero paginae inferiori margine haec legitur notula: Anno Domini mccccxv. v. mensis Maii apud castellum Belvedere insulae Cretae a quodam Caloghero emi istum librum hyperperis viii. presbyter Christophorus Raynerii de Bondelmontibus de Florentia scolaris in graecis scientiis.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 245.

In primae vero paginae posteriori parte annotatiunculam quamdam exercitationis gratia recens Graeculus adscripsit, in qua de fato, de stellis, de aëre quaedam attinguntur nullius prorsus momenti.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΛΟΓΟΣ

GEORGII DIACONI ORATIO

Scilicet.

Georgii Diaconi Metochitae Orationes tres de causis diffidorum Graecos inter, ac Latinos. Accedit Io. Vecchi Patriarchae Constantinopolitani testamentum.

COD. XXXI.

I. p. 1. Γεωργίου διακόνου τῆ Μετοχίτης λόγος διαλαμβάνων τὰ τῆς προβάσεως εἰρήνης μέσον ἀμφοτέρων ἐκκλησιῶν τῆς τε πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ τῆς νέας, καὶ ἡμετέρας, καὶ τὰ παρηκολυγημένα καθεξῆς αὐτῆς πρὸς ἀνατροπὴν. Georgii Diaconi Metochitae Oratio continens concordiam initam inter utramque Ecclesiam, antiquae Romae, & novae ac nobis, & quae deinceps subsequuta sunt ad ipsius eversionem. Inc. Οὐκ οἶδα εἰ καὶ ἀλλοτὲ ποτε ἐς τοσούτον ἐξέταθῃ κακία, καὶ τηλικαύτην καταλλήλιαν ἔσχεν αὐτῇ προσώπων τε καὶ καί-

(1) Cosinus Medicus ad Graeca comparanda volumina usque est praeter ceteros Christophorus Raynerii filius de Bondelmontibus presbyter Florentinus, qui An. mccccxxii. insulas descripsit Archiepiscopi ad Iordanum de Visinis S. R. E. Cardinalem; unde etiam in Marciani exempli termino Cod. chartac. in 8.

ρῶν. Def. δὲ πρὸς τῇ ἐλπίδι, καὶ τὸ ἀδίστακτον ἐπιφέρειν, πρῶτον ἡμῖν, καὶ μόνον, καὶ τελευταίον ἀπλῶς εἰς ἀναψυχὴν.

II. p. 85. Τοῦ αὐτοῦ Γεωργίου διακόνου τοῦ Μετοχίτη λόγος ἀντιρρητικὸς ἐπὶ τῷ τοῦ Κυρίου τμήμα. Eiusdem Georgii diaconi Metochitae Oratio antirrhetica in Georgii Cyprii Patriarchae Tomum. Inc. Οὐ μὲν δὴ διεξοδικώτερος τῶν ἑμῶν λόγων ἔχει περὶ αὐτοῦ, ὥς οἶόν τε ἀποκρίνεται. Def. πρὸς μόνον ἄτε βάσανον ἐκείνην τὴν ὅπῃ περιτροπὴ τοῦ ὁρθῶς μηδαμῶς σταθερῶς ἐναποτείνοντο.

III. p. 130. b. Τοῦ αὐτοῦ Γεωργίου διακόνου τοῦ Μετοχίτη λόγος διαλαμβάνων τὰ κατόπιν τῶν προηγουμένων δύο λόγων ἐπὶ τῇ αὐτῇ υποθέσει λεχθέντα τε καὶ παραχθέντα. Eiusdem Georgii diaconi Metochitae Oratio prosequens ea, quae post praedictas duas Orationes, in eadem materia disputata & gesta sunt. Inc. Ἦν ἡμῖν ἄρα προτεθειμένον τοῦ κατὰ σκοπὸν ὡς ἐνὸν ἐκτερωμένον ἐπὶ τοῖς τῇ ἐκκλησιαστικῇ πραγματείᾳ παρηκολυθηκόσι. Def. τὴ συνειδή-τος ἄτε τοῖς τε τοῦ ὑπὲρ ἡμᾶς γέλοις ἐπὶ τῇ υποθέσει λόγοις, τοῖς τε καὶ ἡμᾶς ἀνθρωπίνους, ἐφειδραζομένους βάσειν ἀρραγέσιν ὡς δίδεσται. In hisce tribus Orationibus de causis diffidorum Graecos inter & Latinos agit Metochita; Georgii Cyprii tomum refellit, & ex sanctorum Patrum auctoritate demonstrare nititur Spiritum Sanctum ex Patre & Filio procedere. Has Orationes, una cum aliis Metochitae Opusculis vidisse se testatur Allatius De Consensu Orient. & Occident. Ecclesiae Lib. II. Cap. XV. N. 9. col. 771. & earundem fragmenta nonnulla exhibet adversus Hottingerum p. 429. 458. & 462. Vid. Oudinum de Scriptor. Eccles. Tom. III. ad A. mccccxx. p. 516. De hoc nihil apud Gesnerum, neque Labbaeum.

IV. p. 186. b. Sequitur ἐπιτελεῦσις διαθήκης τοῦ πατριάρχου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Βένκου. Vltimum testamentum Patriarchae Domini Ioannis Vecchi. Inc. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ἐξορίᾳ καὶ φυλακῇ τὸν ἴδιον καταλύοντες βίον, εἰ καὶ μὴδὲν ἕτερον ἴσως ἔχουσιν, ἐφ' ᾧ ἂν καὶ διαθῶνται. Def. τὴν ἕως θανάτου ἐξορίαν, καὶ φυλακὴν καταδικασθεῖς, οἰκειοχείρως τὴν παρὰ σὺν μου διαθήκην γράψας ὑπέγραψα. Vide integrum hoc Testamentum apud Allatium De Consensu loc. proxime cit. & in Graecia Orthodoxa Tom. I. pag. 375.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. Constat fol. 187.

ΓΡΗ.

haec habentur: Anno Domini mccccxvi. Ego Christophorus presbyter de Bondelmontibus de Florentia emi hunc librum apud villam macri ticchi insulae Cretae hyperperis novem. Vtriusque subscriptiones Cll. Laur. Melius attulit in Vita Ambrosii Tivertini Flor. A. mccccx. fol. p. 378.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ.

GREGORII THEOLOGI SERMO DE DIE PASCHATIS.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes variae.

COD. XXXII.

Continet hic venerandae vetustatis Codex Gregorii Nazianzeni Orationes XVI. quibus omnibus, praeterquam primae (nam eius initium avulsa pagina deperditum recens manus supplevit) elegans pictura aequae antiqua fundo aureo praecurrit, quid in singulis agitur, repraesentans. Inscriptiones etiam aureis characteribus sunt exaratae, earumque nonnullae aureo item ornamento inclusae. Interdum etiam ipsae in fine Sermonum repetuntur. Sed age Orationum seriem prosequamur.

I. pag. 1. Τὸ ἐν ἀγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ λόγος α' εἰς τὸ πᾶσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτητα. Sancti patris nostri Gregorii Theologi Oratio I. in Pascha, & in tarditatem. Oper. Tom. I. p. 672.

II. p. 2. b. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὸ πᾶσχα λόγος β'. Eiusdem in Pascha Oratio II. Ibid. p. 676.

III. p. 14. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος γ' εἰς τὴν καὶνὴν κυριακὴν, καὶ εἰς τὸ ἔαρ, καὶ εἰς τὸν ἄγιον μεγαλομάρτυρα Μάμαντα. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Oratio III. in novam Dominicam, & in ver, & in S. magnum martyrem Mamanem. Domine benedic. Ibid. p. 697.

IV. p. 18. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, καὶ εἰς τὸ ἄγιον πνεῦμα. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Oratio in Pentecostem, & in Sanctum Spiritum Domine benedic. Ib. p. 705.

V. p. 26. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, λόγος ε'. Eiusdem in laudem Magni Athonasii Archiepiscopi Alexandrini, Oratio V. Ibid. p. 373.

VI. p. 40. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Θεολόγῳ λόγος εἰς τὴν Μακαρίαν. Κύριε εὐλόγησον. S. patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi Oratio in Maccahaeos. Domine benedic. Ibid. p. 397.

VII. p. 48. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Ναζιανζοῦ τοῦ Θεολόγου εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς νυκτός ἡμέραν. Κύριε εὐλόγησον. S. patris nostri Gregorii Archiepiscopi Nazianzeni Theologi in sanctum martyrem Cyprianum, quem postmodum festi eius in urbem ex agro rediisset. Domine benedic. Ibid. p. 274.

VIII. p. 56. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν λέγουσαν, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Γυλιανὸν, συμφωτητὴν αὐτῷ γενομένον, καὶ ἐνδίκον Ναζιανζοῦ. ἐγγράφῳ δὲ ἐν τοῖς ἔξω. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem in Sermone, & in Iulianum tributorem exaequatore, condiscipulum suum, & Nazianzi defensorum factum: scripta autem est, quam foris esset. Domine benedic. Ibid. p. 149.

IX. p. 63. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Oratio in Nativitatem Domini nostri Iesu Christi. Domine benedic. Ib. p. 613.

X. p. 70. Τὸ αὐτοῦ λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἐν ἀγίοις πατέρι ἡμῶν, & μέγαν Βασίλειον ἀρχιεπίσκοπον Καισαρείας. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Oratio funebris in laudem S. patris nostri Basilii Magni, Archiepiscopi Caesareae. Domine benedic. Ibid. p. 316.

XI. p. 110. b. Τὸ αὐτῷ εἰς τὰ Φῶτα· ἐρρέθη δὲ καὶ αὐτὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει, λόγος ια'. Eiusdem in Lumina: dicta autem est & haec Constantinopoli, Oratio XI. Ib. p. 624.

XII. p. 120. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα. Eiusdem in Baptisma. Ibid. p. 637.

XIII. pag. 145. Τὸ αὐτῷ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασίλειον ἐπιστάτην μετὰ τὴν χειροτονίαν, λόγος ιγ'. Eiusdem in Gregorium fratrem Basilii, quem postquam ordinatus fuerat venisset, Oratio XIII. Ibid. p. 136.

XIV. p. 149. Τὸ αὐτοῦ λόγος συντακτήριος εἰς τὴν τῶν ἐκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρουσίαν. Eiusdem Oratio valedictoria habita in praesentia CL. Episcoporum. Ibid. p. 510.

XV. p. 162. Τὸ αὐτῷ ὁμιλία περὶ φιλοπτωχίας, ἢ γεννιωτοφίας. Eiusdem homilia de pauperum amore, sive de pauperum nutritione. Ibid. p. 239.

XVI. p. 181. Τοῦ αὐτοῦ διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλᾶς εἰς τὸν πατέρα συνωδόντα. Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis. Ibid. p. 224.

Codex Graecus membran Ms. in 4. Sec. XI. quem optimum, & visu dignum appellat Cl. Monsfalconius in schedis Mss. cuius pagina 47. recent. manu suppleta. Constat foliis 191. cuius specimen damus Tab. IV. N. V.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

GREGORII THEOLOGI VARIA.

I. pag. 1. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ εἰς τὴν λέγουσαν, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν. Κύριε εὐλόγησον. Sancti patris nostri Gregorii Theologi de suis Sermonibus, & in Iulianum tributorem exaequatore. Domine benedic. Tom. I. p. 149.

II. p. 7. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν γέννησιν. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem in sanctam Christi Dei nostri Nativitatem. Domine benedic. Ibid. pag. 613. In hac Oratione deerat pagina, quam deinde recentior Graecus supplevit.

III. p. 14. b. Βίος & πολιτεία τῆς δόξης Μελανίας τῆς Ῥωμαίας. Εὐλόγησον. Vita, & conversatio sanctae Melaniae Romanae (auctore anonymo) Benedic. Inc. Ἦν ἄρα καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν γέννησιν. Κύριε εὐλόγησον. Def. καὶ τὸ φῶς ἐκείνου διηνεκῶς ἀπολαύσαν εἰς δόξαν πατρὸς, καὶ Ἀ. Latine exstat apud Surium xxxi. Ianuarii. Graece habuit Rosweidus. Exstat etiam Ms. in Bibl. Coisliniana pag. 213. Auctor coevum illi se profiteretur.

IV. p. 30. Τὸ ἐν ἀγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Γυλιανὸν, συμφωτητὴν αὐτῷ γενομένον, καὶ ἐνδίκον Ναζιανζοῦ. ἐγγράφῳ δὲ ἐν τοῖς ἔξω. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem in Sermone, & in Iulianum tributorem exaequatore, condiscipulum suum, & Nazianzi defensorum factum: scripta autem est, quam foris esset. Domine benedic. Ibid. p. 149.

IV. p. 30. Τὸ ἐν ἀγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Γυλιανὸν, συμφωτητὴν αὐτῷ γενομένον, καὶ ἐνδίκον Ναζιανζοῦ. ἐγγράφῳ δὲ ἐν τοῖς ἔξω. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem in Sermone, & in Iulianum tributorem exaequatore, condiscipulum suum, & Nazianzi defensorum factum: scripta autem est, quam foris esset. Domine benedic. Ibid. p. 149.

γορίαν τῷ Θεολόγῳ εἰς τὰ ἄγια Θεοφάνεια. Κύριε εὐλόγησον. S. P. N. Gregorii Theologi in sanctam Dei apparitionem Domine benedic. lb. p. 624.

V. p. 37. b. Λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τῆς κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κύριε εὐλόγησον. Oratio in Praesentationem Domini nostri Iesu Christi (Auctore anonymo.) Domine benedic. Inc. Εἶχε μὲν ἡ τῶν γενεθλίων πανήγυρις. Def. ἡ ἰδόντας, ἡ παθόντας τὴν ἄφραστον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Fabricius, qui indicem homiliarum in Christi D. N. vitam exhibet, ac N. III. in ipsius praesentationem in templo, nihil de hac scriptum reliquit Biblioth. Graecae Lib. V. Cap. 32. Tom. IX. p. 87.

VI. pag. 47. Τὸ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸν ἄσπτον. Sancti patris nostri Iohannis Chrysostomi Oratio in filium Prodigum. Inc. Αἰ μὲν τὴν τῷ Θεῷ φιλανθρωπὶαν κηρύττειν ὀφείλομεν. Def. ἐπερανίων σε ἀγαθῶν, ὅτι σοι πρέπει δόξα, κ. λ. Exstat inter spuria Tom. VIII. pag. 33. nuperae Parisiensis editionis. Hanc homiliam, ut alias bene multas Chrysostomo attributas, Severiani esse ex coniectura putavit quispiam. Verum huiusce, quicumque sit, Scriptoris stylus a Severiani dicendi genere longe abhorret; non est enim ita salebrosus, non ita ferreus, non tam excurret extra argumentum, ut Severianus; estque Scriptoris non imperiti. Animadvertendum tamen est, in citata editione multo uberiores esse, quam in nostro Codice, in quo praeter ea, quae in Orationis πρόγρησι, & in fine etiam desiderantur, reliqua mirum quantum ab edita lectione discrepent.

VII. p. 52. b. Τὸ ὅτι πατὴρ ἡμῶν Εὐφραίμ περὶ σωτηρίας ψυχῆς, & τῆς μελλούσης κρίσεως. Κύριε εὐλόγησον. Sancti patris nostri Ephraemi de salute animae, ac de futuro iudicio. Domine benedic. Inc. Ἡ ἀποταγή, ἥν ἐπὶ τῷ ἁγίου βαπτίσματι. Def. αὐτὸς γὰρ εἰς τὸν μετανοούντων Θεόν, ὁ πατήρ, ἡ ἡμεῖς, & τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Idem principium exstat Tom. III. p. 215. editionis Romanae A. MDCCXXII. fol. ubi tamen alium praefert titulum, scilicet De abrenunciatione per interrogationem & responsum. Interrogationes omittuntur in Codice, & post verba οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, quae sunt ultima huius Dialogi in cit. editione, subnectuntur sine ullo titulo, ac sine littera maiori, plurima alia, quae septem integras occupant paginas. Horum initium p. 54. b. est: Εἰς μίαν δὲ κλάσιν ἀπέρχονται πάντες, ἡ διάφοροι εἰς κολάσεις· διάφοροι τῶν κολάσεων τόποι εἰσιν, ὡς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ἠκούσαμεν. Ἐστὶν ὁ σκότος ἐξώτερον δεικνύοντι, ἡ ἄλλο ἐσώτερον· γένενα τῷ πυρὶ, τόπος ἄλλος· βρυγμὸς ὀδόντων, τόπος Ἰδίας· σκώληξ ἀκοίμητος ἐν ἐτέρῳ τόπῳ εἰσιν ἡ λίμνη τῷ πυρὶ, τόπος ἕτερος· ὁ τάρταρος, τόπος Ἰδίας· τὸ ἄσβεστον πῦρ, ἰδίᾳ χώρα· καταχθονία, ἡ ἀπώλεια ἐν ἰδίᾳ τόπῳ· κατώτατα γῆς, ἄλλος τόπος· ἡ δὲ ἐνθα ἀποσπένονται οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἡ πυθμὴν ἔδω τῷ περὶ χαλεπώτερος· ἐν ταύταις ταῖς καλάσεσι κα-

ταμερίζονται οἱ ἐλεενοὶ, ἕκαστος πρὸς ἀναλογίαν τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ, εἴτε σφοδρότερον, εἴτε μαλακώτερον κατὰ τὸ γεγραμμένον, ὅτι σιναίς τῶν αὐτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται, κ. λ. Finis vero est, quem mox retulimus.

VIII. p. 62. Τὸ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννου τῷ Δαμασκηνῷ περὶ ἐν πίσει κεκοιμημένων· ὅπως αἱ ἐσπερ αὐτῶν γινόμεναι λειτουργίαι, καὶ εὐποίαι τέως τὰ μέγιστα ὀφείδωσιν. Sancti patris nostri Iohannis Damasceni de iis, qui in fide obierunt: quod liturgiae, & bona opera, quae pro ipsis fiunt, eos maxime iuvent. Inc. Τὰ τῶν βρωμάτων ἰδέα, ἡ τίμια προτιθέμενα πολλὰς, κ. λ. Def. ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, ἡ φιλανθρωπία τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Inter opera Damasceni Tom. I. p. 584. editionis Parisiensis Mich. Lequien A. MDCCXXII.

IX. p. 72. Τὸ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Βασίλειῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρείας Καππαδοκίας, περὶ νηστίας λόγος πρῶτος. Sancti patris nostri Basilii, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, de Ieiunio Oratio prima Inc. Σαλπίζατέ, φησιν, ἐν νεομενίᾳ σάλπιγγι. Def. ἐν τῇ δικαιοκρίσει τῷ Χριστῷ αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Operum Tom. II. p. 1. edition. Paris. A. MDCCXXI. seqq.

X. p. 79. Νεκταρίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως διήγησις, δι' ἣν αἰτίαν τῷ πρώτῳ σαββάτῳ τῶν ἁγίων νηστῶν ἐορτάζωμεν τὴν μνήμην τῷ ἁγίῳ μεγάλῳ μάρτυρι Θεοδώρῳ, ἡ περὶ ἐλεημοσύνης. Nestarii Archiepiscopi Constantinopolitani Enarratio, quare primo sabbato sanctorum Ieiuniorum celebremus memoriam S. magni martyris Theodori, ac de misericordia. Inc. Ὡς πολλὸν τὸ πλῆθος τῆς χριστιανότητος σε κύριε. Def. καὶ τῶν ἐκείθεν ἀγαθῶν ἐπιτύχουμεν, χάριτι ἡ φιλανθρωπία τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. Nestarius ortu Tarsensis Cilix, e Senatore ac Praetore Constantinopolitano, necdum baptizato, Episcopus Constantinopolitanus A. CCCLXXXI. post Nazianzeni abdicationem constitutus, A. CCCLXXXII. defunctus, successorem habuit Chrysostomum. Vid. Tillemont. Tom. IX. p. 486. Haec eius homilia in Theodorum στρατηλάτην, martyrem, quem primo sancto Ieiunii sabbato Graeci colunt, Latine saepius prodiit, Ioachimo Perionio interprete, & inter homiliae quaedam Chrysostomi Paris. MDLIV. 8. & Tom. V. Lipomanni, & apud Surium IX. Novembris. Graece Ms. exstat in aliis Bibliothecis, ac praecipue in Caesarea Vindobonensi saepius. Vid. Lambecium Lib. IV. p. 97. 124. VIII. p. 86. 231. 349.

XI. p. 85. Βίος τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας τῆς κατὰ τὴν ἐρημὸν ὁσίας ἀσκησάσης, συγγραφὴς παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων. Vita sanctae matris nostrae Mariae Aegyptiacae, quae sanctae in eremo vitam traduxit, scripta a beato Sophronio Archiepiscopo Hierosolymitano. Inc. Μυστήριον βασιλέως κρύπτει καλὸν· τὰ δὲ ἔργα τῷ Θεῷ ἀνακηρύττειν ἐνδοξον. Def. ἡ τῷ τῇ παροῦσαν ἐξήγησιν γραφῇ παραδοθῆναι κελεύσαντι, ἡ τῆς μερίδος αὐτῶν ἀξιώσει σάσεως τε καὶ

ἡ τάξις. Defunt in fine quinque circiter versus. Exstat haec in Bibl. Coisliniana p. 126. 196. 401. & apud Lambec. VIII. pag. 231. Graece e Ms. Mediceo, & Bavar. in calce Aetorum Sanct. T. I. Aprilis die II. Allatius auctorem huius vitae ait esse Sophronium praedictum, sub cuius nomine bis exstat in Coisliniana, & allegatur etiam in Glossario Graecobarbaro Meursii, & Latine ex versione Pauli Diaconi Neapolitani apud Surium ad IX. Aprilis. Id vero negat Papebrochius, qui Mariam illam ad A. C. CCCXXI. revocat. Oratio Manuelis Palaeologi Imperatoris, quae post Mariae huius vitam subiici consuevit, incipit: Ο' λόγος ἔστος ὁ τῆς ὁσίας ἡμῶν τὸν βίον ἄριστα διαζωγραφήσας. Vita Mariae Aegyptiacae a Metaphraste scriptam Graece habuit Rosweidus. Vide Gudii Epistolae p. 278.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XI. Constat fol. 97.

TOT GENNADIOT ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

GENNADII (SEV GEORGII SCHOLARII PATRIARCHAE CONSTANTINOPOL.) DE VIA SALVTIS HOMINVM.

COD. XXXIV.

I. p. 1. Τὸ αἰδεσιμωτάτῳ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως Γενναδίῳ Σχολαρίου βιβλίον σύντομόν τε, ἡ σαφὲς περὶ τινῶν κεφαλαιῶν τῆς ἡμετέρας πίστεως, περὶ ὧν ἡ διὰ λέξεως γέγονε μετὰ Α'μοῦ τῷ Μαχμήτῳ· ὃ ἡ ἐπιγέγραπται, περὶ τῆς ἰδοῦ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Reverendissimi Patriarchae Constantinopolitani Gennadii Scholarii liber brevis, & clarus de aliquibus Capitibus nostrae fidei, de quibus colloquium habitum est cum Amoera Machumeto, & inscriptum fuit: De via salutis hominum. Inc. Ερώτησις. Τί ἐστὶ Θεός; Α'ποκρίσις. Θεὸς ἐστὶν οὐσία ἀθεώρητος, νοερά τε ἡ ἀνεκμήνευτος, κ. λ. Def. τὴν ἀνθρώπου τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας· καὶ οὗτος ὁ Χριστὸς ὁ ὧς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ σάρκα φορῶν· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

II. p. 24. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τινῶν κεφαλαιῶν τῆς ἡμετέρας πίστεως πρὸς τοὺς αὐτῶν βιβλίον δεύτερον. Eiusdem de quibusdam Capitibus nostrae fidei ad eundem liber secundus. Inc. Πιστεύομεν, ὅτι ἐστὶ Θεὸς δημιουργὸς πάντων. Ὁσα εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι. Def. μήτε ἄλλος τις δὲ σωματικῆς ἰδούσης· ὡσαύτως ἡ αἰ ψυχῆ καὶ τὰ σώματα τῶν καλῶς πιστευόντων.

Τέλος δόξα τῷ Θεῷ τῷ ἁγίῳ.

De huiusmodi opusculo haec habet Martinus Crusius in Turco-Graecia Lib. II. Nestiebat quum ederetur is libellus, quis esset ille Gennadius, tamquam si ante MC. annos vixisset, Presbyter Massiliensis; quum nondum esset Mahometes Turca. At nunc ex praesenti historia patet, Gennadium esse, qui post expugnatam a Turcis Urbem Constantinopolim, primus factus sit ibi Patriarcha. Illud edi-

dit Ioannes Braccianus Viennae A. MDXXX. 8. postea Christianus Daumius una cum Hieronymi Theologi Graeci Dialogo de Trinitate, Cygnaeae MDCLXXVII. 8. Latine vero ex Gregorii Hermonymi Spartani versione, Io. Polo de Albo Castro curante, in Haeresiologia Ioannis Heroldi Basil. MDLVI. fol. pag. 797. & in Bibliothecis Patrum. De Codicibus Mss. huius Dialogi vid. Allatii diatribam de Georgiis pag. 402 & Eusebium Renaudotum in Gennadii Operum notitia pag. 83. Oudinum de Scriptorib. Eccles. Tom. III. p. 2494.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. maiori Sec. XV. Constat foliis scriptis 35.

TOT AGIOT ΓΡΗΓΟΡΙΟΤ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΡΓΑ.

D. GREGORII NAZIANZENI, ET ALIORVM OPERA.

I. p. 1. E Xhibetur primo loco Gregorii Nazianzeni Sermo I. de Filio, COD. XXXV.

cum hoc titulo: Τὸ αὐτοῦ περὶ τοῦ λόγου πρῶτος. Eiusdem de Filio Sermo I. quod indicio est, alias olim in hoc Codice praecessisse huius S. Patris Orationes, postea deperditas, idque magis eruitur ex numero XXXIV. in margine appposito, qui fortasse Opusculorum, quae in ipso continebantur, seriem indicabat, nam in editis est XXXV. Verum quidem est, sequiori aevo, ut primo intuitu Orationis auctor emergeret, adiectam fuisse titulo vocem τῷ Θεολόγῳ, quum praesertim prior inscriptio iniuria temporis paene evanisset. Male autem compactum fuisse Codicem ex eo patet, quod numeri marginales, quibus singula distinguuntur Opera, inverso ordine progrediuntur; prius enim maiores, deinde minores occurrunt, quibus si suus restitueretur locus, adhuc tamen Codicis mutilationi, quae initio compareret, non medemur, quum tota numerorum series minime recurat. Minor enim numerus est XXV. desiderantur autem XXX. XXXIII. & a XLVIII. usque ad CVI. qui initio Nemesii Operis de Natura hominis apponitur. Nec moles, quae, si Codex tot deficientibus Capitibus suppleatur, magna nimis cuiquam fortasse videatur, quidquam obest; ex diversa enim manu, qua totum Sophronii opus in Aristotelis de Anima Libros descriptum est, quodque tertiam fere partem Codicis occupat, conicere iure possumus, ex duobus olim Codicibus, unum fuisse postea constatum. His praemissis, ad ea, quae heic continentur, recensenda gradum faciamus. Prima igitur Gregorii Oratio inc. Α' μὲν ὃν εἶποι τις. Def. τῶν ποθημένων, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Exstat in cit. edit. Paris. Tom. I. p. 561. & est III. de Theologia. Plura sunt in hanc Orationem scholia, quemadmodum etiam in sequentes, margini adiecta ab eadem, ut

(1) Is est Georgius Scholarius, de quo consulenda est Eusebii Renaudoti Gennadii Operum notitia apud Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 43. Tom. X. p. 343.

ut videtur manu, quibus omnibus adscribitur nomen τῷ ἁγίῳ Μαξίμῳ¹.

II. p. 12. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς λόγος δευτέρου. *Eiusdem de Filio Sermo II.* Adiectus est margini numerus XXXV. Inc. Ἐπειδὴ σοὶ τὰς μὲν, κ. λ. Def. ὁ αὐτὸς πνευματικῶς, καὶ εἰς τὴν αἰώναν. Ibid. pag. 577. & est IV. de Theologia.

III. p. 24. b. Τῷ αὐτῷ περὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματος. *Eiusdem de Spiritu Sancto*, adiecto item numero marginali XXXVI. Inc. Ὁ μὲν δὲ περὶ τῷ ἁγίῳ. Def. ὁ δυνάμει, ὅτι αὐτῷ πρὸς ἡμᾶς δέξαι, κ. λ. Ibid. pag. 593. & est V. & postrema de Theologia.

IV. pag. 37. b. Sequuntur IV. Dionysii Areopagitae ad Caium therapeutan Epistolae, uberrimis item scholiis marginalibus illustratae, forte S. Maximi. Prima inscribitur: Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Διονυσίῳ τῷ Ἀρεοπαγίτου Γαίῳ θεραπευτῇ ἁ' ἐπιστολή. *Sancti patris nostri Dionysii Areopagitae ad Caium therapeutan Epistola I.* Inc. Τὸ πρῶτον ἀφ' αὐτοῦ γίνεται τῷ φωτὶ. Def. ὡς πᾶν τὰ γινώσκοντα.

V. pag. ead. Τῷ αὐτῷ δευτέρῃ. *Ad eundem secundam.* Inc. Πῶς ὁ πάντων ἐπέκρινται. Def. ὁ τῶν μιμημένων & μετεχόντων.

VI. p. 38. Τῷ αὐτῷ τρίτῃ. *Ad eundem tertiam.* Inc. Ἐξαιφνης ἐστὶ τὸ παρ' ἐλπίδα. Def. ὁ τὸν μόνον ἄγνωστον.

VII. p. ead. Τῷ αὐτῷ τετάρτῃ. *Ad eundem quartam.* Inc. Πῶς φησὶ Ἰησοῦς ὁ πάντων ἐπέκρινται. Def. ἐνέργειαν ἡμῶν πεπολιτευμένους. Conveniunt haec quatuor Epistolae cum edit. Iunct. A. MDXVI.

VIII. p. 40. In media pagina, quae vacua supererat, recentior quidam Graecus ἀνεπιγράψας tractatulum quemdam paucorum versuum scripsit περὶ τῷ εὐρεῖν τε ὁρῶσκοπον, & τὰς λοιπὰς τῷ θέντος τόπῳ ἀπὸ τοῦ κανόνος. *De inveniendis horoscopo, & ceteris terminis hauiis locis a canone.* Inc. Πρῶτα λάβε ὕψωμα ἀπὸ τῷ ἀσφαλῆ. Def. κἀκεῖ γὰρ εἰσιν.

IX. p. 41. Iterum alia Gregorii Opera occurrunt, & primo quidem *Pere theologiae Sermo secundus*, adscripto ad marginem numero XLI. Inc. Ἐπειδὴ ἀνεκδιήραμεν τῷ λόγῳ. Def. ὁκνῶ γὰρ εἰπεῖν, ὡς πᾶν. Exstat loc. cit. p. 536. In hanc item Orationem amplissima scholia in margine fuerunt exarata, quibus S. Maximi nomen est adscriptum.

X. p. 61. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐάγγριον μοναχὸν περὶ θεότητος. *Eiusdem ad Evgrium monachum de Divinitate*, Oratio numero XLII. notata. Inc. Σφόδρα σε καὶ λίαν ἐκπλήττομαι. Def. δικαίον ὡς ἡν λόγον. Ibid. p. 717.

XI. p. ead. b. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Νύκτος περὶ τοῦ, πῶς τρία πρόσ-ωπα λέγοντες ἐν τῇ θεότητι, οὐ φάμεν τρεῖς θεοὺς, πρὸς τὴν Ε' ἄλλην ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐν-

(1) S. Maximus ambigua, seu difficilia loca in Orationibus quibusdam Gregorii Nazianzeni explanavit ad Ioannem Cyzici Episcopum. Meminit horum ἀπὸ τῶν Maximus ipse in Quaestionibus ad Thalassium T. I. p. 87. & Io. Tzetzes Chiland. IX. v. 866 Latine venit circa annum Christi MCCCLXV. Io. Scotus Eringenus, iussu Caroli Calvi. Edidit quidem vir doctiss-

simus S. patris nostri Gregorii Nysseni, quomodo statuentes tres personas in Divinitate, non dicimus tres Deos, adversus Eibnicos ex communibus notionibus. Inc. Εἰ τὸ θεοὺς ὄνομα προσώπων δηλωτικὸν ὑπῆρχε. Def. θεωρεῖται, πατέρες, & ἡμεῖς, καὶ ἁγίῳ πνεύματος. Exstat in eius Operum edit. Paris. G. L. A. MDCXXXVIII. Tom. II. p. 82.

XII. p. 64. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ἐν πατρὶδι περὶ πίστεως. *Eiusdem ad Cives suos Epistola de Fide*, numero XLIV. distincta. Inc. Πολλὰκις ἐθαύμασα τί ποτε πρὸς ἡμᾶς πετόνθατε, καὶ πόθεν τοσούτον ἤττασθε. Def. ἐπιγινώσκοντες τῷ λόγῳ, ἐπειδὴ πᾶν μέτρον ἄριστον, & ἡ παροιμία φησὶ. Hanc Epistolam, quae in hoc Codice Gregorio Nysseno tribuitur, comperimus, non huius, sed Nili Monachi opus esse, ut ex eius Opusculorum edit. Rom. A. MDCXXXIII. eruitur, ubi inscribitur: *Epistola Dogmatica de S. Trinitate ad eos, qui monasticam vitam degunt in patria, dum esset Constantinopoli cum beato Gregorio Nazianzi Episcopo*, & in Capita dividitur XV.

XIII. p. 68. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιστολὴ πρώτη. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi ad Cleodonium presbyterum Epistola prima.* Inscribitur: Τῷ τιμιωτάτῳ, & θεοφιλεστάτῳ συμπρεσβυτέρῳ Κληδονίῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam honorando, ac Deo carissimo consecratos Cleodoni, Gregorius in Domino gaudere.* Inc. Βυλόμεθα μαγεῖν, τίς ἡ κακωτομία. Def. νομὴν & ἰσχὺν λαμβάνοντος. Loc. cit. p. 737.

XIV. p. 70. Τῷ αὐτῷ πρὸς τὸν αὐτὸν Κληδόνιον ἐπιστολὴ δευτέρῃ. *Eiusdem ad eundem Cleodonium Epistola secunda.* Inc. Ἐπειδὴ πολλοὶ προσβύ- τετε. Def. παντάπασιν τὴν ὁμολοίαν. Ibid. p. 745.

XV. p. 71. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Νεκτάριον ἐπιστολῆς κατὰ Ἀπολιναρίου. *Eiusdem ex Epistola ad Nectarium contra Apollinarium* Excerptum. Inc. Πυκνίον μοι ἐν χερσὶν Ἀπο- λινάριον, ἐν ᾧ τὰ κατασκευαζόμενα πᾶσαν αἰρε- τικὴν κακίαν παρέρχεται. Def. τὰ δ' ἄλλα ὅσα προσήκει ταῖς τοιαύταις ἀτοπταῖς μακρὸν ἂν εἴη διεξίναμι. Incidit in pag. 722. loc. cit.

XVI. pag. ead. Ὑσίνῃ φιλοσόφῳ, & μάρ- τυρος ἐκδοσε ὁρθῆς πίστεως, & ὁμολογίας ἐν κε- φαλαίοις εἰκοσι καὶ τρισὶ. . . . *Iustini phi- losophi, & martyris expositio rectae Fidei, & Confessionis, Capitibus XXIII.* . . . . Primum Caput, cuius inscriptio marginalis est, Ὅτι εἰς Θεὸς, & τῶν πάντων αἴτιος, *Quod unus est Deus, & omnium rerum auctor*, inc. Ἐνὰ Θεὸν σέβειν ἡμᾶς αἱ ἑβδαί γραφαὶ διδάσκου- σιν, κ. λ. quod in edit. eius Operum G. L. Ve- neris MDCCLVII. fol. pag. 450. est secundum; Codex enim Prooemio destitutus est. Ulti- mum def. τὸν δι' ἃ τὰ πάντα τὸν ἐν ᾧ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, & ἐσμέν τὸν δι' ἃ τὰς τοιαύτας τῶν

simus Thomas Galeus Maximi ἔκδοσι in Gregorium Nazianze- num, cuique praemissam ad Io. Cyzici Episcopum Epistolam, cum memorata Eringenae versione ad calcem Librorum quin- que ab eodem Eringenae Latine scriptorum περὶ φύσεως μερισμῶ, *De divisione naturae*, Oxonii MDCCLXXI. fol.

τῶν λόγων. . . . Septem circiter versus mutilum est in fine, sicut initia collatione cum cit. edit.prehendimus. Vnicuique vero istorum Capitum, summa est in mar- gine apposita, ac rubro charactere descripta.

XVII. p. 76. Ἀριστοτέλῃ περὶ ἀρετῆς. *Aristotelis de Virtute.* Inc. Ἐπανεστὰ ἐστὶ τὰ κα- λὰ, ψεκτὰ δὲ τὰ αἰσχρὰ. Est fortasse epito- me ex eo collecta; adferuntur enim primo brevissimae quarundam virtutum, ac vi- tionum definitiones, tum earumdem effectus exponuntur. Agmen claudat Ὁρισμὸς γνῶ- μης, *Definitio iudicii*, quae est huiusmodi: Γνώ- μη ἐστὶν ἀπόφασις καθολικὴ, συμβαλὴν τινα & παραίρεσιν ἔχουσα πρὸς τι τῶν ἐν τῷ βίῳ χρησίμων.

XVIII. p. 78. Εὐστράτιῳ Νικαίᾳ περὶ βρον- τῶν, & ἀστρατῆς. *Eustratii Nicaeni de tonitru- bus, & fulgure*. Inc. Περὶ βροντῶν, & ἀστρα- τῆς ἡρώτησας ὅπως γίνονται. Def. ἀλλὰ περὶ τῶν ἐκ νεφους ἐρχομένων πνευμάτων ἀνευ ἐξάφνης.

XIX. p. 86. Sequitur Sophonii in tres Ari- storelis libros de Anima Paraphrasis, licet, ut mox videbimus, recentior Graecus perpe- ram Simplicii Commentarios nuncupaverit. Praecedit Index Capitum trium Librorum. Primus Liber Capita continet XVII. quo- rum primum est: Τὸ πρῶτον προοίμιον, & κοι- νὸν. Ultimum: Ὁς πρῶτον ὄργανον ψυχῇ τὸ ἐν ὀγκοφύλῳ πνεῦμα, & δι' ὃ ἡμψυχα τὰ φυτά. Secundus Liber Capita numerat XXIX quo- rum primum: Ἀνάμνησις ὡς ἐν βραχεὶ τὸν ἐν τῷ πρώτῳ, & προεκρίνεσιν τῶν πρὸς τὸν ὁρισμὸν χρησίμων, ἐν ᾧ διαίρεσις τῶν τε ὄντων, & τί ἐν- τελέχεια, & ποσάχως λέγεται. Ultimum: Δια- φορὰ τῶν αἰσθητικῶς πασχόντων, & εἰδητικῶς πρὸς τὰ ὕλκινα, & ὡς σώματα. Tertius Ca- pita XXXV. quorum primum: Ὅτι ἀνάγκη, εἴπερ ἐκλείπει τις αἰσθησις, & αἰσθητήριον ἡμῶν ἐκλειδομέναι, & ὡς ἐκ ἐστὶν αἰσθησις ἐτέρῃ παρὰ τὰς πέντε. Ultimum: Ἐπίλογος τῆς ὅλης ψυχικῆς πραγματείας. Sequitur prooemium, cui falsus titulus a recentiori manu apposi- tus ita habet: Συμπληκτικὴ ἐξηγησις εἰς τὰς πε- ρὶ ψυχῆς λόγους. *Symplicii in Libros de Anima Expositio.* Inc. Τοῖς τῶν Ἀριστοτελεῶν συνταγ- μῶν ἐξηγηταῖς, ἄλλοις ἄλλως ἐπῆλθε περὰ- ναι τὰ τῆς προήσεως. Def. εἰ δὲ προθυμια- μένοι, καὶ προαιρεθεῖσιν ἡνυσάι τι τοῖς τὰ τοι- αῦτα κρῖνειν καρεῖται ψηφισσάσαι. Prima Se- ctio p. 86. inscribitur: Ἀρχὴ τῆς πρώτης τμή- ματος. *Initium primae Sectionis.* Inc. Ἡ πε- ρὶ ψυχῆς πραγματεία, ἡ μόνον ὅτι καλλίστη, & θειοτάτη. Def. ὁ τῆς μὲν αἰσθητικῆς ἀρχῆς αὕτη χωρίζεται: ὅθεν δὲ ταύτης ἀνευ μετέχει αἰσθησεως. In hac prima sectione deorat olim pag. 89. suppleta deinde, ut in illius fronte dicitur, a Scholario; scriptum est enim ibi: ταῦτα γράμματα τοῦ Σχολαρίου. Fortasse iste est Georgius Scholarius, qui Concilio Florentino interfuit, ut in chartu- la quadam inibi inserta adnotatum inveni- mus. Eidem manui debemus etiam paginam

(1) Eustratius Metropolitae Nicaenus sub Imperatore Alexio Comneno circa annum MXXVI. clarus, cuius etiam Commenta- rius in librum secundum Posteriorum Analyticorum exstat, & prodit Graece Venetiis MDCXXIV. fol. varia scripsit, de quibus

primam Indicis supra memorati. Totum autem hoc Sophonii Opus ab alio scripto- re exaratum est. Pag. 110. b. Ἀρχὴ τῆς δευτέρου τμήματος. *Initium secundae Sectionis.* Inc. Ἐπειδὴ τὰ παραδεδομένα περὶ ψυχῆς παρὰ τῶν ἄλλων ἐφ' ὅσον ἕκαστος ἀπεφώνητο. Def. καὶ τὸ αὐτὸ ἴσχει πάθος, & τὴν κρίσιν τὴν ἐπ' αὐτὸ ἀναλλοίωτον. Pag. 147. b. Ἀρχὴ τῆς τρίτου τμήματος. *Initium tertiae Sectionis.* Inc. Τέ- των ἔτω διαρισμένων ἀνάγκη, εἴπερ ἐκλείπει τις αἰσθησις. Def. ἐκότερον γὰρ ἐκατέρω χωρὶς, & δὲν, ἢ μικρὸν ὄνησεν. Huius Paraphrasis aliud habemus exemplar Plut. LXXXV. Cod. XX. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. III. Cap. 6. Tom. II. p. 129.

XX. p. 183. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Μα- ξίμῳ τῷ ὁμολογητῇ περὶ ψυχῆς, περὶ τῆς, ὅτι ἀσώματος ἐστὶ, πρὸς τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκο- πον Ἰωάννην. *Sancti patris nostri Maximi Con- fessoris de anima, quod nimirum incorporea sit, ad sanctissimum Archiepiscopum Iouannem.* Inc. Τὸ τίμιον τῆς ἡμετέρας ἐπ' ἀρετῇ τελειό- τητος δεξάμενος γράμμα. Def. ὁ χειραγωγῶ- σαι συμπαθεῖ τὸν ὁρθῶς βαλίνειν ἐπιθυμῶντα. Exstat inter eius Opera G. L. edit. Paris. An. MDCCLXXV. fol. Tom. II. p. 238.

XXI. pag. 184. b. Τῷ αὐτῷ πρὸς Ἰορδάνην πρεσβύτερον, περὶ τῆς, & μετὰ θάνατον ἔχειν τὴν ψυχὴν τὴν νοερὰν ἐνέργειαν, καὶ μηδεμίαν ἐξί- σκασθαι φυσικῆς δυνάμεως. *Eiusdem ad Iordanem presbyterum, Animam etiam a morte in- telligere, nec ullam ex facultatibus, quae insunt a natura, amittere.* Inc. Τῇ δευτέρῃ τῷ ἐκείνῳ ἀνύχου μηνός. Def. συχνότερον τῷ λόγῳ τὰ πολλὰ μὲν ἐρεῖδυσαν ὁλισθήματα. Ibid. p. 243. ubi tamen Ioanni, non Iordanī Epi- stola inscribitur.

XXII. p. 186. Sequitur eiusdem S. Maxi- mi Opusculum *De Anima*, cuius prima quaeσtio, τί τὸ καταληπτικὸν τῆς ψυχῆς κρι- τήριον; *Quaenam iudicii facultas sensusque animi quo Anima comprehendatur*, inc. Ἀπαν- τα τὰ ὄντα, ἢ αἰσθησις γνωρίζεται, ἢ νοήσις καταλαμβάνεται. Ultima est, τί πνεῦμα; *Quid spiritus?* Ὁσὶα ἀσχημάτιστος πάσης κινήσεως προηγουμένη. Ibid. p. 195. ubi tamen quae- stionibus quoddam prooemium praecurrit, quod in Codice deest.

XXIII. pag. 187. b. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ περὶ ψυχῆς. *San- cti patris nostri Gregorii Theologi de Anima.* Inc. Τὸν περὶ ψυχῆς λόγον ἐκείλευσας ἡμῖν, ὃ θανμάστις (lacuna est in Cod.) μετ' ἐνεργαῖς ἀποδείξεως διαχαράξασιν ἀποστείλαι, & ταῦτα ἡξίως ποιεῖν, μὴ τὰς τῶν γραφῶν μαρτυρίας χρώμενον, ὅπερ ἐστὶ τε καὶ τοῖς οὐσεβῶς φρονεῖν ἐθέλουσιν ἀληθῆς τυγχάνει διδασκαλία, παντὸς ἀνθρωπίνου λογισμῷ ἀποδεικτικωτέρα. ἔφης γὰρ μὴ πρὸς τὴν ἐαυτοῦ πληροφορίαν ταῦτο ἐπιζητεῖν, πεπαιδευμένην ἤδη ταῖς θείαις προσανέχουσιν γρα- φαῖς, & παραδόσεσι, & μὴ εὐφραῖς ἀνθρωπίνων λόγων δονεῖσθαι τὴν διάνοιαν· ἀλλὰ πρὸς ἀνα-

P p τρῶ- consule Allatium Lib. II. de Consensu Cap. X. pag. 630. & Fabricium l. c. Lib. III. Cap. 6. Tom. II. p. 151. qui tamen nihil de opusculo, cuius modo meminimus memoriae pro- diderunt.

τροπήν τῆς τῶν ἑτεροδόξων γνώμης, οἱ πείθεσθαι ταῖς γραφαῖς ἐκ ἀνέχονται· δεινότητι δὲ περιτρέπουν τὰς ἀνέσεις τῶν τοιούτων λόγων πειρῶνται· διὸ ἐτοίμως ὑποκύβειν, καὶ τῷδε τῷ ἐπιτάγματι προήχθημεν, μηδὲν ὑποσελιόμενοι, ὡς ἄπειροι τῆς τοιαύτης κατασκευῆς τῶν λόγων, ἀλλὰ τῇ σῇ περὶ ἡμᾶς φασήσαντες προνοίᾳ. Καὶ γὰρ οἶδα, ὡς ὁ μὲν καλῶς ἔχειν δοκιμάσεις, ταῦτα εἰς τὸ κοινὸν προτιθέναι· τὰ δὲ ἑλκττον τοῦ δέοντος δοκοῦντα εἰρῆσθαι, ταῦτα παραπέμπεσθαι, καὶ ἀποκρύπτεσθαι, ἐκότερα χάριτι τῇ πρὸς ἡμᾶς, καὶ φιλίας ποιῶν. Ταῦτα ὅν εἶδω μετὰ πάσης παραιοτήσεως ὠρμήην πρὸς τὴν ἐκθεσιν· ποιήσομαι δὲ τὸν λόγον τάξει τινὶ καὶ ἀκολουθίᾳ χρησάμενος, ἥπερ καὶ οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ ἐχρήσαντο πρὸς τὰς ἐπισήμονας ζητεῖν τι ἐξέλοντας. De hoc nihil habet Fabric. in Catalogo eius Operum loc. cit. Lib. V. Cap. 12. Tom. VII. pag. 507. seq. His in eadem pagina sine ullo titulo, nullaque maiori, ut alias solet, littera coniungitur idem S. Maximi libellus de Anima mox relatus, unaque prooemium, ut est in edito; incipit enim: Πρῶτον μὲν ἐν ἀπάντων ὑποθήσομαι. Tantum margini e regione horum verborum adiecta fuerunt rubris characteribus ab eadem manu, quae sequuntur: Τίνα ἀναγκαῖα εἶδέναι περὶ ψυχῆς. Def. ταύτη γὰρ διαφέρει ἐ τῶν αἰσθησέων ἐδείχθη· ἄρα λογικὴ ἢ ψυχὴ. Quae sunt ultima quaestionis, quae inc. Eἰ λογικὴ ἢ ψυχὴ; Num anima sit rationalis? & incipit in cit. edit. Operum S. Maximi pag. 200. nam quae sequuntur in ea brevissimae definitiones, in Codice desiderantur. Animadvertendum praeterea est Codicis lectionem identidem ab edita, in levibus tamen rebus discrepare.

XXIV. p. 189. Sequitur anonymi Tractatus Περί ἀρετῶν καὶ παθῶν ψυχικῶν, καὶ σωματικῶν. De virtutibus & adfectionibus animae & corporis. Inc. Ἰστέον, ὅτι διπλῶς ἐν ὁ ἀνθρώπος, ἢ ἡν ἐκ ψυχῆς συνεστῆκε, καὶ σώματος, διπλῶς ἔχει ἐ τὰς αἰσθήσεις. Def. καὶ μιμηταὶ γενόμενοι τῶν ἀπ' αἰσῶν εὐαρεσθησάντων Χριστῷ. ὅτι αὐτῷ ἐστὶ τὸ ἔλεος, καὶ αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, καὶ προσκύνησις σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, κ. λ.

XXV. p. 196. Νεμεσίῳ ἐπισκόπῳ περὶ φύσεως ἀνθρώπου λόγος κεφαλαιώδης. Nemesii Episcopi (in Phoenicia) de natura hominis Summarius Sermo. Capita continet XLIII. Horum primum, cui relatus Titulus praefigitur, inc. Τὸν ἀνθρώπον ἐκ ψυχῆς νεφέας, καὶ σώματος ἄριστα κατασκευασμένον, καὶ ὅτω καλῶς. Ultimum, quod inscribitur, Περί τῆς τίνων ἐστὶ πρόνοια, def. διὰ γὰρ πλεονεξίαν, ὅχι διὰ τὸ συμφέρον ἐκείνοις ἀφείλοντο, ἀμήν.

XXVI. p. 232. b. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης, ζήτησις περὶ ψυχῆς μετὰ τῆς ἰδίας ἀδελφῆς Μακρίνης. Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni Quaestio de Anima cum Macrina sorore germana. Inc. Εἴπειδ' ἡ τῆς ἀνθρώπου βίη πρὸς Θεὸν μετίσθη, ὁ ποῦς ἐν ἀγίοις βασιλεῖς. Def. καὶ τῇ εἰκόνι αὐ-

(1) In Nicasi Ellebodii editione huius opusculi G. L. A. MBLXV. Antwerpiae typis Plantiniani in 8. ut & in Magna Bibliotheca Veterum Patrum G. L. Parisiensis A. MDLIV. Tom.

τῷ, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀνθρώπινη φύσις. Sed ultima huius Operis pagina in restaurando Codice male fuit compacta, quum eius pars anterior posteriori succedat. Exstat in cit. eius Operum edit. T. III. p. 181. cum hoc tamen titulo: S. P. N. Gregorii Nysseni de Anima & Resurrectione Dialogus, qui Macrina inscribitur.

XXVII. p. 260. Sequitur libellus, in quo astronomica, physica, & metaphysica multa enarrantur, initio, & sine mutilis, & auctoris nomine destitutus. Inc. .... πεφωτισμένον δὲ τὸ ἄνω φανερῶμα· ἐν δὲ ταῖς, κ. λ. Def. πολὺ δὲ τὸ πλάτος ἐστὶ τῶν ψυχῶν, τῶν μὲν πάντῃ ἀλόγων ὄντων. .... Huius Operis unum Caput de planetarum periodis, speciminis loco subiicimus. Incidit autem in pag. 261. & est sequens: Τότε πλάνησι κατὰ ἀναλογίαν τῷ μεγέθει τῶν σφαιρῶν, καὶ τοῦ μέτρου τῶν ἀποστάσεων χρόνους ὀρίσμενος ἀφώρυσεν ὁ Θεὸς τῶν κινήσεων· καὶ ὁ μὲν Κρόνος, ἅτε ὑψηλότερος τῶν ἄλλων, καὶ μείζονα κύκλον περιερχόμενος, διὰ τριάκοντα ἔτίας τὴν ἐαυτοῦ περίοδον ἐκπληροῖ· ὁ δὲ Ζεὺς εὐθὺς μετ' αὐτὸν ὄν, διὰ δώδεκα ἔτίας· ὁ δὲ Ἀ'ρης διὰ δύο, καὶ ἡμίσεος ἐνιαυτῶν· τῷ δὲ Ἡ'λίῳ, καὶ τῷ Ἀ'φροδίτῃ, καὶ τῷ Ἑ'ρμῇ ἰσάδρμος ἡ περίοδος, καὶ ἐνιαύσιος· ἡ δὲ Σελήνῃ διὰ καὶ ἡμερῶν πρὸς τῇ ἡμισείᾳ ἀποκαθίσταται. Εἰ δὲ τις μουσικώτερον ἄποιτο τῶν τοιούτων ἀριθμῶν, τὴν τῷ δημιουργοῦ σοφίαν θαυμάσεται, πῶς ἅπαντες οἱ τῶν συμφωνιῶν λόγοι ἐν τούτοις ἐμφαίνονται, ὁ δὲ πασῶν, ὁ δὲ πέντε, καὶ διὰ τεσσάρων. Huius tamen Operis extrema, nimirum quae habentur a p. 276. usque ad finem, paucis exceptis, concordant fere cum iis, quae in Cod. XIX. huius Plutei N. XXIV. recensuimus; quare eidem auctori, quem ibi innuimus, nimirum Simeoni Setho sunt adscribenda.

In extrema vero pagina post eorum, quae in Codice continentur, Opusculorum Catalogum Italice conscriptum, haec notula adscribitur: 1702. Fu donato questa Libro al Ser. G. D. Cosimo Terzo da Francesco Costa Livornese, portato da lui dall' Isola di S. Irene, detta volgarmente Santorini.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. partim XIII. partim XIV. tineis multis in locis corrosus, & possessorum incuria male habitus. Constat foliis scriptis 286. En tandem tibi, amice lector, datae fidei memores, Anastasii Sinaitae Homiliam, quam superius pag. 196. N. VIII. innuimus tantum, integram modo proferimus. Hanc Latine vertere Graeculus quidam noster susceperat. Verum quum sex mensium intertello, ipso in limine, ut opinor, deiectus, vix quidquam attigisset; urgentibus typographis praesto nobis fuit clariss. Dominicanae Familiae decus, & ornamentum Fr. Dominicus Stratico, iisque usus angustis temporis, in quas praedicti hominis diuturna nos mora coniecerat, XII. diebus, quam heic subiicimus versionem elucubratus est.

ANA-

XII. pag. 708. constat illud Capitibus XLIV. quum e contra in Codice nostro constet Capitibus XLIII.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΣΙΝΑΙ ΟΡΕΙ ΛΟΓΟΣ Γ'.

ANASTASII PRESBYTERI SINAITAE SERMO III.

Εἰς τὴν τῷ λόγῳ δηλοῖ ὁ ἐξηγητὴς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αὐτῷ οἱ δύο λόγοι εἰς τὸ κατ' εἰκόνα πεπρόντηται· φανεροὶ δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τοῦδε τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἡ περὶ ἐνεργειῶν καὶ θελημάτων κίνησις· εἰδ' οὕτως ἐξῆς δεικνύσι, τίνες μὲν εὐσεβεῖς, τίνες δὲ οὐα ὁρθῶς ταῦτα ἐν Χριστῷ δογματίζουσιν.

Hoc Sermone declarat Interpres causam, quare duos Sermones in illud dictum, ad imaginem, conscripserit. Ostendit quoque pariter, quam ob causam, atque unde initium duxerit disputatio de operationibus, atque voluntatibus in Christo: deinde vero proponit, quinam recte, vel secus haec in Christo docuerint.

Ἰ' Ἀτῶν ἐχέφρονες, καὶ σοφῶς γνωμόνων ἐπισήμονες, ἐπὶ τὰς θεραπευτικὰς ὁρμῶντες τῶν νόσων ἐπισήμας, ὃ πρότερον τὰς τῶν ἀλεξιφάρμακων κατασκευὰς ἀπεργάζοντο, ἄχρις ἂν τὰς αἰτιολογίας ὕλας προῖκίζας διαγινώσκας καταμάθωσιν. Ταύτη τοι καὶ οἱ τὰς τῶν αἰρέσεων λοιμώδεις νόσους τε καὶ φθοροποιὺς βλάβας ἀνασέλλειν, καὶ ἐκρίζειν εὐ μάλα βραδίως βουλόμενοι, τὰς προῖκζας αὐτῶν, καὶ οἷον προσημελίως καταβολὰς ἀπορύττοντες, καὶ γυμνοῦντες, καὶ προκατασείοντες, τὴν καὶ εὐμαρῶς, ὡς ἄριστα διαγινώσκοντες, ἄριστα καὶ ἰατρεῖν δύνησονται. Οὐκ εἰσὶ τοίνυν λαλαῖαι, οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀπώσονται αἱ φωναὶ αὐτῶν· ἀλλὰ μὴν καὶ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρι τῆς αἰκουμένης τὰ ἱμάτια αὐτῶν. Εὐκείνων λέγω τῶν πολεμικῶν, Περσικῶν τε καὶ Ῥωμαϊκῶν παρατάξεων, ἡνίκά τον νικητικῶν τράτειον τοῦ σταυροῦ συνεργεῖα Θεοῦ ἐπανήλθε μεθ' Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλὴμ.

Οὗτος δὲ ὁ τῆς Ῥωμαϊκῆς κατ' ἐκείνου καιροῦ σηκποῦχος βασιλεὺς Ἡράκλειος ἐπὶ τὰ Καλδαῖα τε καὶ Περσικὰ μέλεθρα τὰς πορείας ποιοῦμενος κατὰ τὴν Ἀντιοχείαν πόλιν, περιτυγχάνει τινὶ Ἀ'θανασίῳ πατριάρχῃ λεγομένῳ τῆς τῶν Γαλατικῶν μισερραρχίας, δεινῷ τινι ὄντι περὶ λόγους, καὶ κακῶς τῇ τῶν Σύρων ἐμφύτῃ παροργισμῷ. Καὶ κινήσας πρὸς αὐτὸν τὴν περὶ πίστεως τῶν δύο Χριστοῦ φύσεων λόγους, ὁ βασιλεὺς ὑπισχνεῖτο, ὡς εἰ πείσθῃ αὐτῷ, καὶ δέχεται τὴν ἀγίαν σύνοδον Χαλκηδόνας, πατριάρχῃ αὐτὸν καθεστῶν τῆς αὐτῇ ἀγίας καθολικῆς ἐκκλησίας. Εἴτε ἐν ἐν ὑποκρίσει, εἴτε καὶ κατ' ἕτερον τρόπον ὁμῶς ἀδέξια τὴν σύνοδον ὁ Ἀ'θανάσιος, ὁμολογήσας τὰς δύο ἐν Χριστῷ ἡνωμένας φύσεις. Καὶ τῶν σοχηθέντων, ἠρώτησε τὸν βασιλέα περὶ τῆς ἐνεργείας, καὶ τῶν θελημάτων τῶν, πῶς δὲ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ Χριστῷ, διπλᾶ, ἢ μοναδικᾶ; Ὁ γοῦν βασιλεὺς ξενοφωνήσας ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει, ἅτε δὴ ἔπω κατὰ τὴν ἡμετέρεως καιρὸς κινήσει, γράφει πρὸς Μαρτίνον τὸν πάπαν Ῥώμης περὶ τούτου· ὁμοίως καὶ πρὸς Σέργιον τὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ ὁ μὲν πάπας ἐσήμανεν αὐτῷ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀγίων πατέρων, λέγων, ὅτι ἐνθ' αὐτῶν δύο φύσεις γνωρίζονται, κτιστὴ ὁμοῦ τε καὶ ἀκτιστος, ἀνάγκη πᾶσα ἔχειν αὐτὰς καὶ τὰς δύο αὐτῶν φυσικὰς ιδιότητας, λέγω δὴ τὰ θελήματα, καὶ τὰς ἐνεργείας· ὧν γὰρ ἡ θέλησις, καὶ ἡ ἐνέργεια μία, τούτων πάν-

Solent sapientes medici egregieque versati in institutionibus de curatione morborum, baud primum adversus hos praeparata adhibere remedia, quam faeces aegritudinum causas, atque radices prius intenta meditatione pernoverint. Simili prorsus ratione, qui pestiferos haerens morbos, corruptionumque causas errores impedire, atque funditus eradicare facile admodum pleneque voluerint, iis primum radices eorum, cardinumque fundamenta, eruenda sunt, denudanda, ab imoque concutienda: tunc quippe facile, quum ipsos optime cognoverint, eis quoque poterunt egregie mederi. Non igitur nugos, aut inania verba profertimus, quorum non audiantur voces: sed in omnem etiam terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terrae verba eorum. Eorum, inquam, militarium ordinum, Persicarum Romanarumque classium, quum victoriosum Crucis trophaeum Divino adiutorio, cum Heraclio Rege in Hierusalem reversionem est.

Hic scilicet Romani Imperii ea tempestate Moderator Heraclius, quum post Chaldaeos, Persasque superatos iter ad Antiochenorum civitatem institisset, in Athanasium quemdam incidit odibilis Iacobitarum hierarchias patriarcham nuncupatum, hominem sermone promptum, & improbum nativa Syrorum calliditate. Quumque sibi invicem de duplicis Christi naturae fide communicassent sententias, id tandem pollicitus est imperator, si sibi morem gereret, sanctamque Chalcedonensem Synodum suscipere, ipsum eius sanctae Catholicae Ecclesiae patriarcham fore constituturum. Sive igitur simulatione, sive alio quovis modo suscepit Synodum Athanasius, simulque duas in Christo unitas naturas esse confessus est. His ita compositis, ipse de operationibus, & voluntatibus percontatur a Rege, unicam ne tantum, an duplices has pariter in Christo oporteat profiteri. Quaestionis utriusque novitate commotus Rex. (numquam etenim ad nostra haec usque tempora excitata fuerat) de bis ad Martinum scribit Papam Romanum, itidemque ad Sergium Constantinopolis Episcopum. Atque a Papa quidem responsum accipit, quo videlicet sibi significabatur iuxta sanctorum Patrum traditionem, ubi duae esse noscuntur naturae, creata nimirum, atque increata simul, ibi necesse pariter esse, unamquamque naturales suas habere proprietates, duas, inquam, voluntates, atque operationes: quorum nam-

P p 2

τως καὶ ἡ φύσις μία, καὶ οὐ δύο τυγχάνουσι· ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα Μαρτίνου τὰ γράμματα.

Οἱ δὲ Κωνσταντινουπόλεως Σέργιος, ἄτε δὴ Συρογενὴς ὑπάρχων, ὡς δὴ λόγος, καὶ γονέων Γαλαβιτῶν ἔγγονος, τὰ ἐναντία Μαρτίνου ἐπέσελλε πρὸς Ἡράκλειον, μίαν τε Φυσικὴν θέλουν, καὶ ἐνέργειαν ἐν Χριστῷ ὁμολογῆσαι. Δεξιόμενος ὁ βασιλεὺς ἐξ ἀμφοτέρων τὰ γράμματα ἐσκόχθη μᾶλλον τοῖς ὑπὸ Σεργίου γραφεῖσιν· ἅπερ καὶ Ἀθανάσιος ἰσχυρῶς χερσὶν ἀσμένως ἐδέξατο, ὡς κακοῦργος γινώσκων, ὅτι ἐνθα μία ἐνέργεια εἴρηται, ἐκεῖ πάντως καὶ μία φύσις γνωρίζεται. Εἰτα ἀποστέλλεται ὁ πάπας Κύριος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ποιεῖ καὶ τοὺς ὁμοίως καὶ τὴν ὑδροβαφὴν ἐκείνην διὰ Θεοδώρου τοῦ Φαρανίτου ἔκρινεν, μᾶλλον δὲ κένωσιν μίαν, καὶ τοὶ αὐτοὶ γράψαντες ἐν Χριστῷ Φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν. Τῶν δὲ λοιπῶν οὕτω κατὰ τῶν Ἀντιοχείων, καὶ Ἀλεξανδρέων παρακολουθησάντων, εἰς μέγα βυεῖδος ἡ σύνοδος Χαλκηδόνος, καὶ ἡ καθολικὴ περιέπεσεν ἐκκλησία· κατεκαύχοντο γὰρ οἱ τὰ Γαλαβίου ἐν Συρίᾳ φρονούντες, καὶ οἱ τὰ Θεοδοσίου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φασκόντες, ὅτι ὅχι ἡμεῖς τῇ Χαλκηδόνι, ἀλλ' ἡ Χαλκηδὼν μᾶλλον ἡμῶν ἐκοινώνησε, διὰ τῆς μιᾶς ἐνεργείας μίαν ὁμολογήσασα φύσιν Χριστοῦ.

Εἰτα ἀκούσας ταῦτα Ἡράκλειος ἡσχύνθη, καὶ καταλύσαι μὲν τὰ οἰκεία οὐκ ἤθελε, καὶ πάλιν τὸν ὁμοδοξισμὸν οὐχ ὑπέφερε· τό τε δὴ ὡς μέγα τι νομίζων ποιεῖν, ἐκτίθεται τὸ λεγόμενον ἰδικτον τὸ περιέχον μήτε μίαν, μήτε δύο ἐνεργείας ὁμολογεῖν ἐν Χριστῷ· ὅπερ δὴ ἀναγνώντες οἱ τὰ Σεβήρου φρονούντες, ἐπὶ καπηλείων, καὶ βαλανείων διέσπυν τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν λέγοντες· πρῶην μὲν τὰ Νεστορίου φρονούντες οἱ Χαλκηδωνῖται ἀνένηψαν ἐπιστρέψαντες εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἐνώθεντες ἡμῶν διὰ τῆς μιᾶς ἐνεργείας εἰς τὴν μίαν τοῦ Χριστοῦ φύσιν· νῦν δὲ καταγνόντες τοῦ καλῶς ἔχοντος ἀπώλεσαν ἀμφοτέρω, μήτε μίαν, μήτε δύο ἐν Χριστῷ ὁμολογοῦντες.

Ταῦτα δὲ ἀκούσας, καὶ θεωρῶν ὁ τῆς Ρωμαίων πρόεδρος Μαρτίνος, καὶ μὴ φέρον οὕτως αἰσχυρῶς ὄραν ἀνειδιζομένην τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖ ἐν τῇ Ρώμῃ σύνοδον πλείων δόξων ἐπισκόπων, κηρύξας ἐκ πατερικῶν μαρτυριῶν δύο ἀδιαίρετους Χριστοῦ τὰς ἰδιότητας, τούτοις, τὴν θέαν, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην θέλουν αὐτοῦ, καὶ ἐνέργειαν. Εἰτα τελευταῖα Ἡράκλειος ἐξορίζεται Μαρτίνος ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου Ἡράκλειου· καὶ ἵαττον ἀνέστη ὁ ἐρημικὸς Ἀμάλχη τύπτων ἡμᾶς τὸν λαὸν τῷ Χριστῷ.

Εἰκὴν ἦν ἡ πρώτη καὶ φοβερὰ καὶ ἀνίατος τοῦ Ρωμαίου στρατοῦ πτώσις· ἡ κατὰ

namque voluntas, operatioque una est, horum pariter unam omnino, non duplicem censendam esse naturam. Hanc prorsus sententiam Martini litterae complectebantur.

Sergius vero Constantinopolita, qui scilicet ex Syria traxerat genus, atque ex Iacobitis prognatis stirpe derivabat, litteras ad Heraclium dedit in adversam Martino sententiam conscriptas, quibus unam naturalem voluntatem, operationemque in Christo confitebatur. Litteris in hunc quem diximus modum ab utroque acceptis imperator, Sergii potius sententiae adhaerere constituit, quam epistola expresserat, quamque Athanasius gaudio elatus resupinis exceperat manibus, qui scilicet callidus, norat ibi omnino unam naturam intelligi oportere, ubi unica esse operatio diceretur. Cyrus interea Pontifex Alexandriam mittitur, quo loci et ipse similiter per Theodorum Pbaranitem eo unitatis, sive potius inanitatis dogmate inficitur; quare utrique unam hanc naturalem operationem in Christo scriptis propugnant. His igitur in hac postea permanentibus sententia adversus Antiochenos, atque Alexandrinos, in magnam incidit Chalcedonensis Synodus et Catholica Ecclesia vituperationem. Iacobi namque sectatores in Syria, Alexandriaeque Theodosii discipuli in ipsis dedecus gloriabantur aientes non nos Chalcedoni, sed Chalcedonem potius nobiscum convenisse, quae videlicet ob unam Christi operationem unam quoque naturam eius fateatur.

His auditis Heraclius erubuit; ceterum quamquam quae animo proposuerat repudiare nollet, neque tamen ferendum esse contumeliam existimavit. Itaque veluti magnum aliquid facere excogitasset, illud quod edictum nuncupatur publicavit, quo continetur, neque unam deinceps, neque duplicem in Christo fas fore, confiteri operationem. Quod quum ad Severi sectatorum notitiam pervenisset, per cauponas continuo, atque per balnea Catholicam fannis lacerare coeperunt Ecclesiam, in hunc ferme modum dicentes, non ita pridem Nestorii discipulos Chalcedonenses sordide ablutos fuisse conversos ad veritatem, coniunctos nobis in unius Christi naturae fide, ob unam operationem; nunc vero quae recte instituta fuerant condemnantes, utramque sustulisse, quum neque unam iam, neque duplicem in Christo confiteantur.

Haec audiens, animadvertensque Romanorum Antistes Martinus, quum minime pati posset adeo impudenter dedecore adfectam Ecclesiam prospicere, plurimum sanctorum Episcoporum Romae Synodum cogit, in qua ex sanctorum Patrum testimoniis, duas indivisas Christi proprietates, hoc est, Divinam et humanam voluntatem eius, atque operationem palam profiteretur. Post haec decessu Heraclius pellitur exilio Martinus ab Heraclii nepote: statimque surrexit solitarius Amalec nos Christi populum percutiens.

Prima ea fuit terribilis, atque insanabilis Romani exercitus clades: illa, inquam, ad Gal-

τὴν Γαβιθῶν λέγω, καὶ Γερμουχῶν, καὶ τὴν Δαδερῶν αἰμοχυσία, μετ' ἧν αἱ Παλαιστίνων, καὶ Καισαρείων, καὶ Ἱεροσολύμων ἀλώσεις, καὶ ἐμπρήσεις· εἰτα ὁ Αἰγύπτιος Ὀλέθρος, καὶ κατ' ἐξῆς αἱ τῶν μεσογείων, καὶ νήσων, καὶ Ρωμαϊκῆς πάσης αἰχμαλωσίαι, καὶ ἀνιάτοις ἐρημώσεις. Ἀλλ' οὐδ' οὕτως εἰς συναίσθησιν ἦλθον οἱ Ρωμαῖοι ἄρχοντες, καὶ κυριεύοντες· ἀλλὰ δὴ μετασειλάμενοι τοὺς ἐν τῇ Ρωμαίων συνόδῳ διαλάμψαντας, γλωστοτομίαις, καὶ χειροκοπίαις εἰς αὐτοὺς ἐκρήσαντο· τί δέ; καὶ ἡ τούτων ἡμῶν ἐκ Θεοῦ ἀντίδοσις· ἐκείνη ἡ ἐν τῇ Φοινίκῃ μικροῦ δὴν πανταλῆς τοῦ Ρωμαίου στρατοῦ, καὶ τῷ ἐβλῶ ἀπώλεια, καὶ ἡ κατὰ πρόσβασιν πάλιν πάντων τῶν Χριστιανικῶν λαῶν, καὶ τῶν ἐρημώσεων· ἡ τις οὐκ ἐπαύσατο, ἄχρις ἂν ὁ Μαρτίνου δικάτης ἐν Σικελίᾳ ἐσθ' μαχαίρας ἀπέθανεν. Οἱ δὲ οἰκουμένης συνόδῳ τὰς ἀγίας ἐκκλησίας ἤνωσε, θέλαν τε ὁμοῦ, καὶ ἀνθρωπίνην ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν κατὰ τοὺς ἀγίους πατέρας ὁμολογήσας, θέλουν τε καὶ ἐνέργειαν. Ἡ' τις ἰσὶα σύνοδος, ὥσπερ θυσία εὐπρόσδεκτος, καὶ ὡς ἐκεῖνο τὸ τοῦ Ἀβρᾶν θυμιάμα προσδεχθεῖσα παρὰ τῷ Θεῷ ἐπὶ εἰκοσι χρόνους τὸν ἄλθρον τοῦ ἡμετέρου λαοῦ ἔπαυσε, τὴν μάχαιραν τῶν ἐχθρῶν κατ' ἀλλήλων αὐτῶν ἤγαγε, τὰς χώρας ἀνέπαυσε, τὴν θάλατταν πλῆθμον ἔποίησε, τὰς αἰχμαλωσίας διενώλησε, καὶ πάσῃ τῇ Ρωμαϊκῇ ἀνεσιν καὶ παράκλησιν καὶ εἰρήνῃν οὐ μετρίαν τεποίηκεν. Ἀλλὰ δὲ ταῦτα πάντα οἱ ματαιόφρονες οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ συνήκαν, ἐν σκότει διαπορεύονται, ἐπὶ καπηλείων, καὶ βαλανείων, καὶ κορσίων, καὶ ἐταιρίδων ἡμᾶς διασύροντες, καὶ φάσκοντες, ὅτι οἱ δύο θελήματα ἀλγόντες ἐν τῷ Χριστῷ, πάντως τὸ ἐν ἀγαθῷ λέγουσι, τὸ δὲ ἕτερον πανήρην, τὸ ἐν ψεύδει, τὸ δὲ ἕτερον διαβολικόν. Πῶς γὰρ δυνατόν ὁλοῦ λέγειν ἀνθρώπινον θελήμα ἐν Χριστῷ; τὸ ἀποσέλει λέγοντος, ὅτι τὸ θελήμα τῆς σαρκὸς νόμῳ Θεοῦ οὐκ ὑποτάσσεται, καὶ τὸ θελήμα τῆς σαρκὸς ἐχθρὰ εἰς Θεόν, καὶ ἡμῶν ποτε καὶ ἡμεῖς ἀπειθεῖς ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς· τὸ γὰρ θελήμα τῆς σαρκὸς θάνατος.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα οἱ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ κατ' ἡμῶν ὕλακτοῦσιν, ὡς κύνες, καὶ ἵπποι, καὶ ἡμίονοι, οἱ οὐκ ἐστὶ σύνεσις, συνοφαιτούντες ἡμᾶς, ὡς δύο πρόσωπα, καὶ δύο ὑποστάσεις λέγοντας ἐν Χριστῷ, καὶ δύο διόρισμους, καὶ δύο ἐναντίας ἐξουσίας, καὶ ἀρνημένους τὴν θεοτόκον Φωτὴν, καὶ πάντα διπλᾶ, καὶ διηρημένα ἐπὶ αὐτοῦ δογματίζοντας, καὶ δύο ἐνεργείας, ἀγαθὴν τε καὶ ποιήσαν ἐπ' αὐτοῦ καρύττοντας. Δι' ὧν τινὼν φλυαρίων τε καὶ συκοφαντιῶν ἐβλάψαν λαοὺς, ἔσχισαν ἐκκλησίας, ἐτάραξαν χώρας, ἐνύβρισαν τὴν πίσιν, ἱερεῖς ἀπέσχισαν, μονάζοντας ἐπλάκησαν, ἄρχοντας ἐμίαναν, τὰ πάντα ἐσάλευσαν, πᾶσαν πόλιν, πᾶσαν κάμην, πᾶσαν ἐπαρχίαν διωγμοῦ ποιήσαντες, αἰκισμοῦ, ἐτασμοῦ, ἀφορισμοῦ, ἐξορίας, καταδικᾶς, οἷας οὐδὲ Ἀρεῖαναι κατὰ

bitham, et Hiermucham, et Dabemon sanguinis fusio, ad quam Palaestinarum, et Caesareensium, et Hierosolymitarum sequitae sunt capturae, et incensiones. Inde Aegypti perniciēs, post vero continuo Mediterraneorum, et Insularum, et Romaniae universae captivitates, insanabilesque vastationes contigerunt. Verum neque propterea pacem Romani principes et dominatores consensionemque firmarunt; verum captis iis, qui in Romana Synodo effulserant, linguarum sectionibus, manuumque abscissionibus in ipsos animadverterunt. Sed quid? horum nobis a Deo concessa retributio fuit; illa nimirum in Phoenicia totalis pacis Romani exercitus, militariumque ordinum perniciēs, atque in huius accessum pariter omnis Christiani populi locorumque vastatio: quae non prius cessavit, quam Martini persequuntur in Sicilia gladio peremptus est. Huius porro filius Constantinus pius, oecumenica congregata Synodo, sanctas coniunxit Ecclesias, in qua Divina simul, et humana Iesu Christi Dei nostri voluntas, atque potestas communi confessione constituta est. Quae sancta Synodus, veluti acceptabile sacrificium, et ut Aaron illud thymiamma, a Deo excepta, viginti annorum spatio, cessare omnino fecit gentis nostrae perniciem, gladiisque inimicorum in ipsos invicem convertit: civitatibus requiem contulit, placidum fecit mare, sanguinis effusiones valide cohibuit, universaeque Romaniae requiem, relaxationem, consolationem, pacemque incredibilem comparavit. Verum haec sane omnia insipientes non cognoverunt, neque intellexerunt; in tenebris ambulant, atque per cauponas, per balnea, interque muliercularum agmina, et lupanaria nobis calumniantur, aientes, eos qui duas esse in Christo voluntates adfirmant, alteram bonam omnino ponere, alteram iniquam, unam Divinam, alteram vero diabolicam. Qua enim, inquit, ratione fieri potest, ut humana esse in Christo dicatur voluntas, aiente Apostolo, quod voluntas carnis Deo non subicitur, et voluntas carnis inimicitia in Deum, et fuit aliquando etiam nos Deo inobedientes carnis voluntatem facientes: voluntas namque carnis mors est?

Haec, horumque familia adversus nos latrant veritatis hostes, ut canes, et equi, et muli, quibus non est intellectus, calumniant nobis, tamquam duas personas, duasque substantias discernemus in Christo, duplexque item discrimen distinctionis, duasque contrarias potestates; et Theotocon Deiparae vocem negavimus, omniaque diversa, atque distincta statuerimus in ipso, duplicem denique operationem, bonam, et malam in eo constituerimus. Quibus diffusiis, et calumniis maximum intulerunt populis damnum, scisserunt Ecclesias, turbaverunt urbes, iniuria fidem adfecerunt, schismate divisiverunt sacerdotes, deceperunt solitarios, contaminaverunt Principes, omnia concitarunt, in omni urbe, in omni incolatu, principatuque persecutionem commoventes, iniurias, inquisitiones, sententias, exilia, condemnationes, quae-

της ἐκκλησίας, μίσος τε τοιοῦτον πρὸς ἡμᾶς ἔχοντες, οἷον οὔτε πρὸς Ἰουδαίους, ἢ Σαμαρείτας, ἢ Μανιχαίους, ἢ Ἑλληνας, ἢ ἄποστάτας ἔχουσιν· αἰρούμενοι δὲ μᾶλλον συνδυάζειν καὶ συναυλίζεσθαι τοῖς τὰ εἰδωλα προσκυνοῦσιν, ἢ ἡμῖν τοῖς τὰς δύο Χριστοῦ ιδιότητας ἀδιαρέτως λέγουσι, καὶ συνεύχεσθαι μᾶλλον σὺν Ἰουδαίοις ἐκλεγμένοι, ἢ σὺν ἡμῖν τοῖς ὁμολογοῦσιν ἐν Χριστῷ θείαν τε καὶ ἀνθρώπινην ἀδιαρέτως θείαν τε καὶ ἐνέργειαν· μὴ βουλόμενοι τάχα δὲ μήτε δυνάμενοι διακρίναι, τί μὲν ἐστὶ τὸ θεῖον, καὶ ἄκτιστον θείλημα, τί δὲ ἐστὶ τὸ θεόκτιστον καὶ θεόδοτον τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς θείλημα; δι' οὗ θελήματος ἐργάζεται τὸ ἀγαθόν, καὶ εὐάρεστον τοῦ Θεοῦ θείλημα· τί δὲ πάλιν ἐστὶ τὸ σαρκικόν, ἥγουν διαβολικόν καὶ ὑλικόν θείλημα; ὅπερ ὁ θεὸς ἀπέσολος, καὶ πᾶσαι αἱ γραφαὶ διαβάλλονσι, καὶ ἀποβάλλονται.

Ὅτι γὰρ τὴν ἀμαρτίαν πολλὰς σάρκα ὀνομάζει ὁ Παῦλος, ἄκουσον αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομίσουσι, καὶ οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ἀρίσται οὐ δύνανται, καὶ ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθόρον, καὶ ὅτι ἂν κατὰ σάρκα περιπατῇτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν, σάρκα τὴν ἀμαρτίαν ὀνομάζων, ἀλλ' οὐ τὴν φύσιν τῆς ἡμετέρας σαρκὸς· ἐπεὶ εὐρίσκεται τὸν Χριστὸν ἐνυβρίζων τὸν λέγοντα, ὡς ἡλαφίστατά με, καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα, καὶ ὁσέα οὐκ ἔχει, καὶ ὡς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Ὡς τὸ σαρκικόν θείλημα ἀλλότριον, καὶ ξένον τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἅγιοι πατέρες ὀρίζονται, καὶ τὴν σαρκικὴν, καὶ ἐμπαυθὴ τῆς ἀμαρτίας ἐνέργειαν, οὐ τὴν φυσικὴν, οὐ τὴν θεόκτιστον, οὐ τὴν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὑπάρχουσαν, ἡμῶν ἕμωμον, καὶ ἀδιάβλητον φυσικὴν θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν.

Ἀλλ' οἱ ἀληθῶς ὄντως ἰσὺς τῆς ἐνεργείας τοῦ διαβόλου ἐνεργούμενοι, καὶ εἰς τὰς πυρώσεις, καὶ ἐκκαύσεις τῆς σαρκὸς ἐκμαινόμενοι, καὶ ὑπὸ τοῦ σαρκικοῦ θελήματος κατακαμπτόμενοι, καὶ μολυνόμενοι, καὶ βορβορέμενοι, μὴ ἰσχύσαντες διακρίναι, τί μὲν ἐστὶ τὸ ἐπίσταντον καὶ πονηρὸν θείλημα, καὶ ἡ παρὰ φύσιν ἐνέργεια, τί δὲ ἐστὶ τὸ θεόφυτον καὶ θεόδοτον τῆς ψυχῆς λογικόν, καὶ ἐπιθυμητικὸν οὐσιώδες θείλημα, καὶ τί πάλιν ἡ ζωτικὴ αὐτῆς, καὶ συστατικὴ τοῦ σώματος ἐνέργεια, ὡς γνήσιοι τοῦ Μάνεντος μαθηταὶ διαβάλλονσι τὸ τῆς φύσεως τοῦ θεοκτίτου ἀνθρώπου θείλημα, κακίζουσιν ὡς οἱ Μανιχαῖοι τὴν ἡμῶν θεόκτιστον σάρκα, ὑβρίζουσι τὴν ζωοποιὸν θεόδοτον ἡμῶν ἐνέργειαν, μέμφονται τὴν νοερὰν ἡμῶν θεόδοτον ἐπιθυμίαν, δι' ἧς ὀρεγόμενοι τῶν θείων τυγχάνομεν τῆς σωτηρίας, διὰ παντὸς αὐτῶν τοῦ δόγματος τῷ κτίσει προσκρούοντες.

Εἰ δὲ πονηρὸν ἦν τὸ ἔμφυτον τῆς ψυχῆς θείλημα, πῶς φησὶν ὁ Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι τῷ Θεῷ.

quales neque Arriani commoverunt usquam adversus Ecclesiam, tanto nos odio prosequuti, quantum neque adversus Iudaeos, vel Samaritanos, vel Manichaeos, vel Graecos, vel reclusos, sive Apostatas animo conceperunt, commoveri potius, copularique eligentes cum idolorum cultoribus, quam nobiscum, qui indivise Christi proprietates profitemur; & praefidentes cum Iudaeis oratione convenire, quam nobiscum, qui Divinam humanamque indivise in Christo faciemur voluntatem, atque operationem, quam nolint, neque vero possint continuo discernere, quatenus sit Divina, atque increata voluntas, quatenus vero ea sit voluntas, quae a Deo creata est, deoque tributata rationali nostrae naturae, quae videlicet voluntate bonum operamur, atque sanctissima Divina voluntas a nobis adimpletur: quidque rursus carnalis sit, sive diabolica, atque materialis voluntas sit, quam sanctus Apostolus, universaeque Divinae litterae improbant, atque reiciunt.

Quod autem peccatum appelleret Paulus saepe saepius carnem, audi ipsum dicentem, quod caro, & sanguis regnum Dei non possidebunt; & qui in carne sunt, Deo placere non possunt, & qui seminat in carne, de carne etiam metet corruptionem, & si secundum carnem ambulaveritis, futurum est, ut pereatis, carnem peccatum nominans, non autem carnis nostrae naturam: iniuria quippe etiam Christum adficeret dicentem, palpare me, & videre, quia spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videris habere. Ita ut carnalem voluntatem alienam a Christo, extraneamque designationem sancti Ecclesiae Patres, & carnalem, atque peccato subiectam operandi facultatem, non eam, quae naturae est, non eam quae creata a Deo est, non eam quae ad imaginem, & similitudinem Dei nobis concessa est, immaculatam, & irreprehensibilem naturalem voluntatem, atque operationem.

Sed qui vere Diaboli potestate intus agnuntur, & carnis concupiscentiis, & incendiis subiecti manent, subque carnali voluntate deprimuntur, in ipsis contaminati, & obvoluti, quam discernere nequaquam valeant inter superinductam voluntatem & malam, & operationem, quae praeter naturam est, & inter eam, quae a Deo originem sortitur, atque a Deo data est animae, essentialiter rationalem, & desiderii aptam voluntatem: neque quid rursus sit vitalis eius, & subsistens facultas corporis, ut periti Manethis discipuli improbant naturalem a Deo creati hominis voluntatem, atque Manichaei carnem nostram a Deo ipso editam damnant, iniuriaque adficiunt datam a Deo nobis vivificantem operationem, intellectualemque a Deo nobis pariter datam desiderandi facultatem incusant, per quam scilicet elevati Divinam nanciscimur salutationem: hoc scilicet eorum dogmate per omnia ipsum impetunt Creatorem.

Si autem iniqua haec animae voluntas est, quomodo David inquit, quoniam ex voluntate mea confitebor Domino? Quomodo autem omnino

Πῶς γὰρ ἂν ὅλως καὶ δυνήσεται ἡ ψυχὴ θελήσαι τι τῶν θείων, εἰ μὴ ἔχει θείαν λογικὴν; ἢ πῶς νοήσει τι τῶν κρείττωνων καὶ νοερῶν, ἢ ἐνεργήσει, μὴ ἔχουσα ἐνέργειαν νοερὰν; δι' ὧν δύο ιδιοτήτων ἐκείνη σαφῶς ἐν αὐτῇ τὸ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ μόνον ἡμῖν πεπότηνται οἱ προκείμενοι εἰς τὸ κατ' εἰκόνα λόγος, εἰς τὸ δεῖξαι, ὡς ἐν τύπῳ τινὶ καὶ εἰκόνι τῷ ἀνθρώπῳ οὐ μόνον τῶν δύο τοῦ Χριστοῦ οὐσιῶν τὴν προδιατύπωσιν, ἀλλὰ καὶ δύο ἐνεργειῶν καὶ θελημάτων ἀδιαβλήτων, ὡς ἐν τύπῳ τινὶ ἀμυδρῷ προδιαγραφῶν. Καὶ γὰρ τὸ τιμᾶν πατέρα καὶ μητέρα, καὶ ἀδελφούς ἀγαπᾶν, καὶ συγγενεῖαν, φύσεως ἀνθρώπινος φυσικὴν ἐστὶν οὐσιώδες θείλημα, ψυχῆς ἀδιάβλητον· τὸ δὲ καταλείπειν, καὶ ἀρνήσασθαι διὰ Θεοῦ πατέρα, καὶ μητέρα, καὶ ἀδελφούς, ὄντως θείον, καὶ ὑπὲρ φύσιν θείλημα, ἀξίειταινον. Ἰδοὺ δύο θελήματα ἀδιάβλητα, τὸ μὲν φύσει ἀνθρώπινον, τὸ δὲ ὑπὲρ φύσιν καὶ θείον.

Λοιπὸν ὅτε εἶδμεν Ἰησοῦν ὑποτασσόμενον καὶ δουλεύοντα, ὡς φησὶν ὁ Λουκᾶς, τῷ Γωθῷ, καὶ τῇ μητρί, καὶ προσέχοντα, καὶ περιπελεκόμενον, ὡς παιδίον ταῖς ἀγκάλαις, καὶ τοῖς ἀγίοις κόλποις αὐτῆς, μὴ διζῶσης εἰπεῖν θελήματι, καὶ φορῇ τῆς καθ' ἡμᾶς φύσεως ποιοῦντα, καὶ δεικνύντα αὐτὸν ταῦτα, καὶ τέλειον, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἑαυτὸν ἐμφανίζοντα κατὰ πάντα τρόπον, ὡς φησὶν ὁ Παῦλος, διχα μόνος τῆς ἀμαρτίας· ὅταν δὲ πάλιν πρὸς τὴν μητέρα λέγει, τί ἐμοὶ, καὶ σὺ γύναι, καὶ τίς ἐστὶ μου πατήρ, ἢ μήτηρ, εἰ μὴ ὁ ποιῶν τὰ θελήματα τοῦ πέμψαντός με, ἐν ταῦτα παιδεύει ἡμᾶς τὸ θείον, καὶ ὑπὲρ φύσιν θείλημα. Δι' ἡμᾶς γὰρ πάντα ἐποίησεν, καὶ ἔπραττεν ἐν πάσῃ αὐτὸς τέλειος, καὶ προτέλειος, καὶ ἀεὶ πληρὴς ὑπάρχων, νομίζων δὲ μᾶλλον ἀκριβεστέρην ὑπάρχειν τὴν ἐτέραν ἐκδοχὴν τὴν φάσκουσαν, ὅτι διὰ τῆς θελήσεως τῆς λογικῆς, καὶ βουλευτικῆς, καὶ διανοητικῆς τῆς νοερᾶς ψυχῆς τῆς τοῦ δούλου μορφῆς ἐπλήροι ὁ Χριστὸς τὴν ὑπακοήν, καὶ τὸ θείλημα τοῦ πατρὸς, καὶ τὴν ἐντολήν, καὶ τὸ πρόσταγμα, καὶ τὸν νόμον. Διὰ δὲ πάλιν τῆς ζωτικῆς, καὶ ζωοποιῶς θεοσδότου, αὐτῆς λέγω δὴ τῆς ψυχῆς τῆς νοερᾶς ἐνεργείας συνεκράτει, καὶ ἐζωοποίησεν, καὶ ἡύξει τὸ οἰκεῖον σῶμα ὁ Θεὸς λόγος κατὰ τὸν ὅρον καὶ νόμον, ὃν δέδωκε τῇ λογικῇ ψυχῇ ζωοποιεῖν, καὶ συγκρατεῖν, καὶ αὔξειν, καὶ κινεῖν τὴν τῶν σωμάτων φύσιν. Ὅθεν καὶ ψυχὴ δι' ἃδεν ἕτερον εἴρηται, εἰ μὴ ἐκ τοῦ φύχειν, ἥγουν ζωοποιεῖν τὸ σῶμα. Ἐκ τοῦτου καὶ ἀποφύχειν τὸ ἀποθνήσκειν εἴρηται· ὥστε πάλιν τὸ ἀναφύχειν τὸ ζῆν.

Ὡς περ δὲ διττῆς Χριστοῦ φύσεως, ὡσαύτως καὶ θελήσεως εἰκόνας ἐδείξαμεν εἰς τὸν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον σύνθετον ἀνθρώπον· οὕτω πάλιν ὡς ἐν

omnino anima posset Divinum aliquod velie, nisi rationali praestaret voluntate? vel quomodo ad ea, quae optima sunt, & intellectualia posset animum adicere, vel ad ipsa conari, nisi rationalem haberet facultatem? quibus nimirum duabus proprietatibus in ea manifeste exprimitur id, quod est ad imaginem, & similitudinem Dei. Propterea itaque, & hac una de causa duo a nobis praedicti Sermones conscripti sunt in illud, ad imaginem, ut ostenderemus, in homine veluti in figura & imagine quadam, non modo duplicis Christi essentiae imaginem, verum etiam duarum operationum voluntatumque indivisarum exemplar. Verum enimvero patrem, matremque honorare, fratres, atque consanguineos diligere humanae proculdubio naturae naturalis est, essentiae indita, atque ab anima indivisa voluntas: quum patrem ipsum, atque matrem, fratresque propter Deum derelinquere, atque abnegare Divina sit, laude digna voluntas, excendentque naturae conditionem. En itaque duas indivisas voluntates; humanae naturae alteram, alteram super naturam ipsam, atque Divinam.

Ceterum quum Iesum prospicis subditum, & inservientem, ut inquit Lucas, Iosepho, & matri, ipsi accurrentem, & ut puerulum sancti gremii eius complexu circumdatum, ne dubites dicere voluntate, & ingenito nostrae naturae amore haec ab ipso praestari, demonstrarique, seque eum nobis perfecte humanitate consubstantialem offendere omni, ut inquit Paulus, ratione, si unicum exceperis peccatum. Quum rursus autem matri dicit, quid mihi est, & tibi mulier? & quis pater meus est, & mater, nisi is, qui facit voluntatem eius, qui misit me? nobis iis locis Divinam, supernaturalemque suam indicat voluntatem. Omnia quippe propter nos fecit, & operatus est perfectus ipse in omnibus, & summe perfectus, semperque existens in plenitudine, & statuens alteram, quae mox dicta est subiectionem multo esse meliorem, quoniam per rationalem, atque deliberativam voluntatem, & discretivam intellectus animae, quam in forma servi acceperat implevit Christus voluntatem, praecceptum, imperium, & legem patris, atque pariter per vitalem, & vivificantem, a Deo sibi datam, eam, inquam, animae intellectualis facultatem, rexit, vivificavit, auxitque corpus suum Dei Verbum, iis sane limitibus, ac legibus, quae rationali animae sunt a Deo praescriptae, ut informet, vivere faciat, augeat, & moveat corporis ipsius naturam. Quamobrem non alia de causa spiritus dicitur, nisi eo quod corpus vivificet, sive faciat spirare; exindeque pariter mori, non spirare nuncupatur, similiterque vivere, respirare.

Quemadmodum autem duplicis Christi naturae imaginem voluntatisque similiter in proposito ab ipso ad imaginem, & similitudinem suam formato homine demonstravimus, sic pariter

εἰκὼν τινί, καὶ τύπῳ, λέγω, ὁράται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ διττῇ τις ἐνεργείας ἔμφασις εἰς εἰκόνα, καὶ τύπον Χριστοῦ. Καθάρπε γὰρ ἡ αὐτοῦ θεότης ἐνέργει καὶ θεανδρικῶς, ἐνέργει δὲ καὶ θεϊκῶς ἐν οὐρανῷ πρὸ τῆς τοῦ σώματος ἀναλήψεως, ὡς ἀπερίγραπτος, καὶ μὴ περιγραφείσα ἐν τῷ σώματι· οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἡ κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ἀοράτου Θεοῦ λόγου ὑπάρχουσα, ἐνεργεῖ μὲν καὶ ψυχανδρικῶς, τούτοις, σωματοψύχως εἰς τύπον τοῦ θεανδρικῶς Χριστοῦ· ἐνεργεῖ δὲ καὶ ψυχικῶς μόνον, πλεῖστά τινα μὴ συνεργούντος αὐτῇ τοῦ οὐκείου σώματος, εἰς τύπον τοῦ ἀοράτου Θεοῦ λόγου τοῦ πολλὰ ἀοράτως ἐνεργήσαντος, καὶ ἐνεργούντος ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς διὰ τῆς ἀπεριγράπτου αὐτοῦ, καὶ παγκοσμίου, καὶ ὑπερκοσμίου θεϊκῆς ἐνεργείας.

Ἡ οὖν ἀγάπη ἡ πρὸς Θεὸν κατὰ ψυχικὴν καὶ μόνον ἐπιτελεῖται ἐνεργείαν, οὐ χηρῶσα ἐν τούτῳ τῆς συνεργείας τοῦ σώματος· ὁμοίως καὶ ἡ πίσις ψυχικῆς καὶ μόνον ἐνεργείας ἐστὶν ὑπερῆς· ὡσαύτως καὶ ἡ ἐλπίς κατὰ ψυχικὴν καὶ μόνον ἐπιτελεῖται ἐνεργείαν· ὥσπερ καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη δι' ἐνεργείας ψυχικῆς ἐνεργεῖται, καὶ ἐφίσταται, καὶ περιληπτικῶς εἰπεῖν, πᾶσαι αἱ ἀναγκαῖαι, καὶ πνευματικαὶ ἀρεταί, ὧν ῥίζα, καὶ μήτηρ, καὶ θεμέλιος ἐστὶν ἡ καθαρότης τῆς καρδίας, κατὰ τὴν νοερὰν καὶ μόνον τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς ἐνεργείαν ἐπιτελεῖται, οὐ χηρῶσα τοῦ σώματος εἰς τὴν ἐαυτῶν ἐκπλήρωσιν. Ὅθεν καὶ οἱ πληροὶ, καὶ ἀσθενεῖς, καὶ ἀκίνητοι ὄντες τῇ σαρκί, δύναται διὰ τῶν τοιούτων ἀρετῶν τῇ κατὰ ψυχὴν ἐνεργείᾳ εὐαρεσθῆσαι τῷ Θεῷ· καὶ ἐν τῷ ὑπὸν δὲ μάλιστα τῷ καθ' ἡμᾶς δεικνύται τὸ διττὸν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐνεργείας· τὸ γὰρ σώματος ὥσπερ νεκρωμένης, καὶ σχεδὸν ἀνενεργήτους τὰς αἰσθήσεις ἔχοντος, ἡ νοερὰ καὶ λογικὴ τῆς ψυχῆς ἐνεργεία ἀκοιμήτως, καὶ ἀσκήτως τὰ πάντα περιπολεῖ.

Ἐπεὶ πῶς καὶ χωριζομένη τοῦ σώματος ἐν τῷ θανάτῳ συνίσταται ἡ λογικὴ ψυχὴ, εἰ μὴ διὰ τῆς νοερᾶς αὐτῆς, καὶ ζωτικῆς, καὶ ἀειζώου ἐνεργείας; καὶ μάλιστα αἱ τῶν δικαίων ψυχῶν πῶς νῦν Θεὸν αἰνοῦσι; κατὰ ποίαν ἐνεργείαν τὴν παρ' αὐτοῦ εἰσδέχονται ἑλλαμψιν; πῶς ὑπὲρ κόσμου πρεσβεύουσιν; ἕκαστον γὰρ πρὸς τὴν οἰκίαν συγγενεῖαν τὴν ἰδιότητα ἔχει· τὸ μὲν σῶμα ὡς ἐξ ἡμερούσης, καὶ νεκρῶς, καὶ ἀκινήτου, καὶ ἀναίσθητου γῆς ὑφείκει νεκρὸν τε καὶ ἄψυχον, καὶ ἀναίσθητον, καὶ ἀκίνητον, καὶ πάντῃ ἀπρακτὸν ἐν τῷ θανάτῳ γίνεται, κατὰ τὴν θείαν ἀπόφασιν τὴν περὶ τοῦ σώματος πρὸς τὸν Ἀδάμ ῥηθεῖσαν· ὅτι γῆ ἐστὶν, καὶ εἰς γῆν ὡς γῆ ἀπελεύσῃ, ἐξ ἧς καὶ ἐκπλασθῇ. ἡ δὲ ψυχὴ οὐκ ἐκ γῆς γέγονεν, οὐκ ἐξ ἀέρος, οὐκ ἐξ ὑδάτων, οὐκ ἐκ πυρὸς, οὐκ ἐκ φωτός, οὐκ ἐξ ἡλίου, οὐκ ἐκ νεφέλης, οὐδὲ ἐξ ἐτέρας τινος ὑποστάσεως, ἢ ὅσας κτιστὴς ὁρωμένης, ἢ νεο-

riter veluti in imagine quadam, inquam, atque figura prospicitur in homine duplex facultatis vigor secundum typum, & imaginem Christi. Et enim sicut Divinitas eius Theandricae, sive Deiviriliter operabatur, & pariter ante corporis adsumptionem Divinitas etiam operabatur in caelo, ut incircumscripta, neque corporis coërcita limitibus; ita anima quoque ad imaginem, & similitudinem invisibilis Dei Verbi existens, facultatem operationis habet psychandricae, hoc est in corpus vitaliter agentis, quod Theandricae operationis Christi figura exprimitur, & facultatem habet rursus operationis spiritualis tantum, quum ipsa permulta baudquaquam cum proprio simul corpore operetur; quod figura exprimitur Dei invisibilis Verbi, plura invisibiliter operari potentis, facientisque in caelo, & in terra, incircumscripta sua, perfectissimaque, & superexcellenti Divina virtute.

Amor itaque, quo in Deum ferimur, spirituali tantum animae virtute perficitur, quin omnino corporis cooperatione ad hoc egeat. Fides similiter unius tantum spiritualis huius facultatis est vigor: spes eodem quoque modo sola spirituali facultate peragitur: quemadmodum humilis etiam animi demissio per spiritalem facultatem exercetur, atque confisitur, & ut summum dicamus, necessariae omnes, & spirituales virtutes, quarum radix, fundamentum, ac mater est puritas cordis, per solam intellectualem rationalis animi nostri facultatem perficiuntur, quin omnino corpore indigeant, ut ipsarum actus impleantur. Quamobrem et quoque, qui carne tumentes, & infirmi sunt, & immobiles, eiusmodi virtutibus, quae ex animi facultate sunt Deo beneplacentes fieri possunt. Ceterum in somno potissimum nostro duplex haec nostra facultas elegantior ostenditur. Corpore enim habente tunc velut mortuas, ogedique propemodum incapaces sensuum facultates, intellectualis tantum, rationalisque animae actio, nec quietis patiens, nec silentii, omnia administrat.

Quomodo vero etiam separata a corpore per mortem rationalis subsistit anima, praeterquam ob intellectualem sui, vitalemque, atque perpetuo viventem virtutem? Ac istorum animae potissimum quomodo Deum nunc laudibus extollunt? quanam actione lucem ab eo, & claritatem accipiunt? quomodo pro mundo rogant? rem enim sibi cognitam quidlibet proprie respicit, & ad eam tendit. Corpus namque, seu ex stupida, & mortua, & immobili, insensibilique terra formatum, mortuum, animo, sensu, ac motu destitutum, atque actioni cuiusque ineptum fit per mortem, iuxta divinam sententiam adversus corpus in Adamum pronuntiata, „quoniam terra es, & in terram iterum reverteris, eius terrae similem, ex qua etiam plasmatus es. „Anima porro non de terra facta est, non ex aëre, non ex aquis, non ex igne, non ex luce, non ex sole, non ex nubibus, neque ex alia quavis creata ad speciebili substantia, sive natura, vel excogi-

μήνης· ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς ἀχράντου, καὶ ἀιδίου, καὶ ἀκαταλήπτου, καὶ ἀνερμηνεύτου, & ἀοράτου, καὶ ἀσχηματίστου, καὶ ἀθανάτου, καὶ ἀφθάρτου, καὶ ἀψηλαφήτου, καὶ ἀρρέστου, καὶ ἀσμάτου φύσεως τοῦ Θεοῦ τὴν κτίσιν, καὶ τὴν ὑπάρξιν, καὶ τὴν πρῶτον διὰ τοῦ θείου ἐκείνου ἐμφυσήματος ἡ θεοεικὴς, καὶ θεόδοτος, καὶ θεόμοιος, καὶ θεότατος ἡμῶν ψυχὴ ἔσχευ, ὥσπερ ἐκ τινος πηγῆς ζωῆς ζωὴ καὶ ζωοποιὸς προελθοῦσα, καὶ ὡς ἐκ θησαυροῦ φωτὸς λαμπρὸν δημιουργηθεῖσα, καὶ ὡς ἐκ τινος ἀβύσσου αἰδίου ἀρώματος εὐωδίας προὐχὴ διὰ τοῦ θείου εὐματός γεννηθεῖσα, ἐξελθοῦσα, καὶ τῷ Ἀδάμ ἐνοικηθεῖσα· καὶ ὅπως ἀποτολήσας εἶπω, ἐκ τοῦ δημιουργοῦ τῶν πάντων Θεοῦ λόγου ἡ λογικὴ ἡμῶν μετεδίδη ψυχὴ, ἐκ τοῦ ἀχράντου εὐματος εἰς ἡμᾶς ἐμπνευθεῖσα, ἐκ Θεοῦ καρδίας ἡμῶν καρδιωθεῖσα, ἐκ Θεοῦ ψυχῆς ἡμῶν ἐμψυχωθεῖσα, ἐκ Θεοῦ νοδὲ ἡμῶν νοερωθεῖσα· ὅθεν ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀκινήτου διὰ τοῦ εὐματος¹, καὶ τοῦ ἐμφυσήματος τοῦ θείου προελθοῦσα, καὶ γεννηθεῖσα ἀκινήτως ὑπάρχει, καὶ μόνη παρὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὑπάρχει, καὶ προσγορευθεῖσα, ὡς ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ κατὰ χάριν τὰ τῆς θείας φύσεως ἰδιώματα τυπικῶς· λέγω δὴ τὸ ἀκαταλήπτου, τὸ ἀόρατον, τὸ ἀσώματον, τὸ ἀσχηματίστου, τὸ καθάρου, τὸ ἀθάνατον, τὸ αἰώνιον, τὸ ἀφθάρτου, τὸ αὐτεξούσιον, τὸ ἀναμάρτητον, τὸ ζωοποιόν, τὸ σοφιστικόν, τὸ πνευματικόν, τὸ δημιουργητικόν.

Ὅσπερ γὰρ ὁ Θεὸς ἐκ γῆς ἀνθρώπον, οὕτω καὶ ἀνθρώπος ἐκ γυναικὸς κατὰ χάριν δημιουργεῖ ἀνθρώπον· καὶ ὥσπερ ἐπὶ τῆς πρώτης πλάσεως τὸ μὲν σῶμα ἐκ τῆς γῆς ἔσχευ ὁ ἀνθρώπος, τὴν δὲ ψυχὴν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ γεννηθεῖσαν· οὕτω καὶ νῦν τὸ μὲν σῶμα ἐκ τῆς γυναικὸς γῆς καὶ αἵματος συνίσταται, ἡ δὲ ψυχὴ διὰ τῆς σπορᾶς, ὥσπερ διὰ τινος ἐμφυσήματος ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἀρήτως μεταδίδεται. Ἐπὶ μὲν οὖν τῆς τῶν ἀγγέλων, καὶ τῶν Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ δημιουργίας εἰρηται, ὅτι αὐτὰς, τυτέστιν ὁ Θεὸς εἶπε, καὶ ἐγενήθησαν· αὐτὰς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν·, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὄντος, οὐχ οὕτως· ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα διὰ τῶν οἰκείων, καὶ θείων χειρῶν αὐτοῦ ἐπλασεν ὁ Θεός, τὴν δὲ ψυχὴν ὡς ἀόρατον ἐκ τῆς παναράτου αὐτοῦ ψυχῆς διὰ τοῦ ἐμφυσήματος προήγαγε, καὶ ἐποίησε παρ' ἑαυτοῦ, καὶ οὐκ ἐκ τῶν ἐκτὸς ἑαυτοῦ ταύτην ἡμῶν ἐνδείξ, ὡς Γρηγορίῳ δοκεῖ.

Οὐκοῦν εἰ ἐκ σώματος, καὶ πνοῆς Θεοῦ προήλθεν ἡ ψυχὴ, ἐκ πνοῆς Θεοῦ προήλθον, καὶ συμπροήλθον πάντα τὰ τῆς ψυχῆς οὐσιώδη ἰδιώματα, τούτοις, τὸ λογιστικόν, τὸ νοερὸν, τὸ θελητικόν, τὸ ἐνεργητικόν, τὸ ζωοποιόν; ὧν τινων ἀναρριπνέων οὐδὲ ἐστὶν, οὐδὲ γνωρίζεται ψυχῇ λογικῇ· καθάπερ γὰρ τὰ στοιχεῖα συστατικά, καὶ συμπληρωτικά τοῦ σώματος ὑπάρχει, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ διὰ

tabili essentia; verum ex ipsa immaculata, aeterna, incomprehensibili, inexplicabili, invisibili, figurae experte, immortalis, incorruptibili, intacta, defluxum non patiente, incorporeaue Dei natura creationem, subsistentiam, & ortum per Divinum illum adflatum, Deo similis, a Deo data, Deo adfinis, a Deo creata anima nostra habuit, ut ex fonte vitae quodam vita, & vivificans progressa, utque ex lucis thesauro creata fax, utque pariter ex quadam sempiterni aromatis abyssu odoris Divino ex ore respiratio gentis, & egressa, atque in Adam habitatione locata: utque fidenter dicam, ab omnium conditore Dei Verbo rationalis nobis traditus est animus, ex immaculato ipsius ore in nosmetipsos inspiratus, ex Divino corde in nostrum collocatus cor, ex Dei spiritu in nos spiratione diffusus, ex Divina mente nobis intellective concessus; quapropter tamquam ex ipso Deo immobili per Divinum os, Divinamque spirationem, proficiens, & originatus, perpetuo mobilis manet, solusque praeter reliquias omnes creaturas ad imaginem, similitudinemque Divinam existit & denominatur, ut in semetipso figurative per gratiam habens Divinae ipsius naturae proprietates, quod videlicet, inquam, incomprehensibilis sit, invisibilis, corporis experte, figura carens, purus, immortalis, aeternus, incorruptibilis, a se ipso subsistens, peccati labe non pollutus, vivificans, sapiens, spiritualis, operativus.

Quemadmodum namque Deus hominem de terra formavit, sic homo de muliere per gratiam hominem generat; ac sicuti in prima illa formatione sortitus est homo de terra corpus, animum autem ex Deo ipso originatum: ita nunc pariter corpus ex muliere terra sanguinibusque conficitur, animus autem per semen, veluti per quamdam ex homine spirationem, ineffabiliter ex homine traditur. Enimvero de Angelorum, deque Cherubim, & Seraphim opificio dictum est, quia ipse, Deus scilicet, dixit, & facta sunt; ipse mandavit, & creata sunt: „non ita porro de homine, qui est ad Dei imaginem, atque similitudinem editus: verum huius quidem corpus propriis suis Divinis manibus plasmavit Deus: animam autem, ut invisibilem, ex summe invisibili spiritu suo per inspirationem produxit, atque, ut Gregorio visum est, ex semetipso fecit, non autem ex eorum aliquo, quae extra ipsum essent formatae eam nobis contulit Dominus.

Nonne igitur, si Divino ex ore, atque spiritu processit animus, simul etiam cum ipso omnes animi essentialis proprietates processere, rationalis videlicet, intellectiva, volitiva, operativa, vivificansque potestas? quibus nempe sublati, neque amplius est, neque rationalis anima cognoscitur. Quemadmodum enim corpus elementa componunt, atque perficiunt, ita pariter suis dotibus, pro-

(1) Notandum quae deesse superius in Codice monimus, in hoc 11. Anastasii Homiliae pag. 195. sub N. VII. eadem omnino esse, atque ea, quae leguntur hic a verbis pag. 304. superioris, καὶ ἐν τῷ δίσκῳ, καὶ ἄλ. usque ad hanc vocem ἐνοικηθεῖσα, & ea, quae mox subducuntur a verbis καὶ ἐποίησε παρ' ἑαυ-

Q q
τῷ, καὶ ἄλ. usque ad vocem ὁ ἀνθρώπος seq. pag. 306. v. 5.
(2) In marg. litteris maioribus sequens scholium est adscriptum: Εὐρίσκειται γὰρ ἐν τῇ γράφῃ καὶ καρδίαν, καὶ ψυχὴν, & νοῦν, καὶ εἶμα, καὶ ἀκίνητον Θεοῦ.

τῶν οἰκείων ἔξεων, καὶ ἰδιότητων συνίσταται, καὶ γνωρίζεται, καὶ τῶν ἀλόγων, ὡς λογικὴ διακρίνεται· κατὰ γὰρ τὸ νοερὸν, καὶ λογιστικὸν, ἢτοι βουλευτικὸν, καὶ θελητικὸν, καὶ μόνον τῶν ἀλόγων διαφέρει ὁ ἄνθρωπος· σχεδὸν ἐν πᾶσι τοῖς λοιποῖς, καὶ μάστις τοῖς τοῦ σώματος κοινωνικὸς, καὶ ὁμοῖος, καὶ ὁμοούσιος τῶν ἀλόγων καθίσταται· καὶ γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς γῆς ὄντα, ὅθεν καὶ τὸ ἡμέτερον σῶμα γέγονε, καὶ θυμὸν ἔχουσι, καὶ κίνησιν ἔχουσι, καὶ ψυχὴν ἄλογον, καὶ ἀθέλητον ἔχουσι, καὶ ζῶν ἔχουσι, καὶ φωνὴν, καὶ πνοὴν ἔχουσι, καὶ σάρκα, καὶ αἷμα, καὶ χυμὸν, καὶ ὀστέα, καὶ πάντα τὰ ἐν σώματι ἡμῶν ἔχουσι, καὶ μνήμην ἔχουσι, ὡς φησὶν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἰὼβ, καὶ ἔρεξιν ἔχουσι, καὶ πείναν, καὶ δίψαν, καὶ κόπον, καὶ ἰδρώτα, καὶ πάντα τὰ σωματικὰ ἡμῶν ἔχουσι· μόνον δὲ τὸ λογιστικὸν, καὶ νοερὸν, καὶ βουλευτικὸν τῆς ἀθανάτου ἡμῶν ψυχῆς τὸ ἐκ Θεοῦ προελθὼν οὐκ ἔχουσιν.

Ὅρα μοι λοιπὸν τὸ τυφλὸν, καὶ τεπλαγμένον τῶν αἰρετικῶν· πάντα τὰ συγγενῆ ὄντα τῶν ἀλόγων ἀνελεῖται ὁμολογοῦσιν ἐν τῷ Χριστῷ, τυτέσι, σῶμα, ὕλην, φθορὰν, χυμὸν, αἷμα, δάκρυον, πτύσμα, ὀστέα, κόπον, ῥύσιν, πείναν, δίψαν, κόπον, ἰδρώτα, θάνατον, νέκρωσιν, ἅπερ εἰσι κατὰ φύσιν ἀλλοτρία ὄντως, καὶ ἀνάξια Θεῷ, ὡς ἴδια ὄντα κτηνῶν, καὶ θύων, καὶ ἐρπετῶν· τὰ δὲ τῆς νοερᾶς, καὶ ἀθανάτου ψυχῆς ἰδιώματα τὰ κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοῖωσιν Θεοῦ ὑμᾶς ἔχοντα, καὶ ἐκ τοῦ ἀχράντου αὐτοῦ σώματος προελθόντα, καὶ σχεδὸν εἶπεν, συγγενεῖάν τινα Θεοῦ κατὰ χάριν, καὶ ὁμοίωσιν ἔχοντα, ταῦτα ὡς πονηρὰ ὄντα ὁμολογεῖν ἐν Χριστῷ οἱ μισροὶ οὐκ ἀνέχονται· δι' ὧν πᾶσα ἡμῶν, ἢ τῶν ἀνθρώπων φύσις ζωοποιεῖται καὶ σώζεται· ἀναιρουμένη γὰρ τῆς ζωτικῆς, καὶ ζωοποιῶς τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐνεργείας, εὐθέως ὁ ἄνθρωπος θανάτῳ παραπέμπεται, χωρίζομεν τοῦ σώματος τῆς συγκρατούσης, καὶ ζωοποιούσης αὐτὸ ψυχικῆς ἐνεργείας· ἐρριμμένη δὲ πάλιν τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς, καὶ ἀναιρουμένη τῆς θελητικῆς αὐτῆς, καὶ ἐπιθυμητικῆς δυνάμεως, οὐδὲν διαφέρει τῆς ἀλόγου, καὶ ἀδιανοήτου τοῦ ἵππου ψυχῆς.

Πῶς γὰρ ἂν καὶ εὐαρεσθήσῃ τῷ Θεῷ, εἰ μὴ διὰ τῆς θελητικῆς, καὶ ἐνεργητικῆς αὐτῆς κινήσεως, καὶ δυνάμεως; πῶς δὲ ἐτελέσῃ τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα, εἰ μὴ διὰ τοῦ ἐμφύτου αὐτῆς, καὶ οὐσιώδους θελήματος; ὅπερ πολλὰκις ἐν τῇ γραφῇ διαφόροις ὀνόμασιν εὐρίσκωμεν ὀνομαζόμενον, τυτέσι, θέλημα ἀγαθόν, πόθον, ἐπιθυμίαν, ἀγάπην, ἔρωτα. Εἰ δὲ δεῖ καὶ μικρὰς μαρτυρίας ἐνδείξαι, οὐκ ὀκνητέον. Εἴρηται γοῦν, ὅτι ἡ θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιήσει ὁ κύριος ἡμῶν, ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα τοῦ μακαρίου ἀνδρός, καὶ ἐν τῷ τρόπῳ ἐπιποθεῖ ἡ ἑλαφὸς ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιπο-

proprietasque perficitur, et dignoscitur animus, ac tamquam rationalis a brutis discernitur ratione destitutus. Namque intellectui, rationeque solum, vel deliberativa, volitivaque facultate ab animantibus brutis differat homo: in reliquis autem, hisque potissimum, quae corpus spectant, aequalis, similis, consubstantialis quoque brutis ipsis constitutus esse prospicitur: ex eadem quippe terra formata, ex qua nostrum quoque corpus compactum est, et iram habent, et motum habent, et anima rationis voluntatisque experte non carent, et vitam, et vocem, et respirationem habent, et carnem, et sanguinem, et succum, et ossa, et omnia quae in nostris corporibus prospectiuntur, habent, et memoria ipsa, ut apud Iob inquit Dominus, praestant, et appetitus habent, et fami, et siti, et doloribus subiaciuntur, atque sudoribus: omnia denique corporea nostra sunt ipsis aequae communia: hoc uno tamen carens, rationali scilicet, et intellectuali, ac deliberativa animi immortalis nostri a Deo procedentis facultate.

Age nunc vero, amabo, caecitatem et errorem adspice haereticorum, qui omnia nobis cum brutis animantibus communia, quin quidpiam detrahant, in Christo confitentur, corpus scilicet, materiem, corruptionem, succum, sanguinem, lacrymas, sputum, ossa, excrementa, fluores, famem, sitim, dolores, sudores, mortem, interitum, quae natura sua extranea ab eo sunt, Deoque minus digna propterea quod volatilibus, et feris, et serpentibus communia sint: immortalis vero, intellectualisque animae attributiones, quae ad Dei sunt imaginem, atque similitudinem, et ex eius immaculato ore procedentes, et propinodum dicerem, cognitionem quamdam per gratiam cum Deo ipso, et similitudinem habentes; has, inquam, tamquam malas in Christo fateri impij hi non patiuntur: quibus universa nostra, siue humana natura vitam habet, atque servatur. Sublata quippe vitali hac, et vivificante spiritus nostri facultate, deducitur continuo ad mortem homo, corpore nimirum ea virtute animali destituito, qua regitur, atque vivificatur; rursusque si ab animo rationalis eius tollatur vis, volitivaque, atque appetitiva detrahatur potestas, nihil iam erit reliqui, quo ab irrationali, cogitationisque experte equi animo discernatur.

Quomodo porro fieri poterit, ut Deo beneplacens sit, nisi volitiva, operativaque hac sui motione, atque potestate? Quomodo autem Divinam ipsam implere poteris voluntatem, nisi per inditam sibi essentialem voluntatem? Quam voluntatem saepius in sacris litteris variis appellationibus designatam reperimus: dictam scilicet bonam voluntatem, concupiscentiam, desiderium, dilectionem, amorem. Cuius sane rei breve aliquod testimonium referre non pigebit. Dicitur itaque, quod voluntatem timentium se faciet Dominus, et beati hominis voluntatem esse in lege Domini, et quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat ani-

mae ad te Deus, et concupiscit, et deficit anima mea in aera Domini, et concupiscit salutare tuum Domine, De dilectione autem dicitur, Diligam te Domine fortitudo mea, et dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meae, et quomodo dilexi legem tuam Domine, et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, Quomodo igitur diligere Deum poteris animus, qui in se ipso essentia inditam non habeat volendi, diligendi, desiderandi, concupiscendi, amandique naturalem, bonamque potestatem? qua scilicet praestans Ignatius aiebat: Amor meus crucifixus est: quem quidem amorem Dei, Divinamque dilectionem, Dei desiderium, atque concupiscentiam, et voluntatis appetitum ad ipsum qui non habent, hi diabolicam habentes voluntatem, et voluntates carnis suae perficientes, Divinum hoc donum, a Deo creatum, Deique simile intellectuales, a Deoque formati animi nostri, tamquam malum in Christo confiteri recusant, atque vivificantem etiam eius, et consistentem, a Deo spiratam ipsi adimunt facultatem: quibus si destituatur intellectualis animus nosse a Deo datus, Divinaeque ipsius naturae particula, iam neque velle, neque conari ad aliquod poterit Divinorum mandatorum. Si vero intellectualis nosse hic animus bona hoc caret, Deumque imitata voluntate operationeque, quomodo inquit hominibus Deus, si volueritis, et audieritis me, bona terrae comedetis? Quomodo Divinam implebis voluntatem animus, si careat volitiva, atque operativa facultate? Quomodo permixtus est Adam, continuo ac genitus est, operari Divinumque praeceptum custodire?

Αλλὰ παρεστῆκε φύσιν ὁ ἄνθρωπος, καὶ πάντα τὰ τοῦ ἀνθρώπου πάντα, ἐρριπὶς πρὸς ἡμᾶς οἱ αἰρετικοί, καὶ τοῦτο χάριν ἀλλότριον, καὶ ἀνάξιον εἶναι τὸ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ ἀνθρώπινον θέλημα, ἢ ἀνθρωπίνην ἐνεργεσίαν. Οὐχ οὕτως· οὐ γὰρ ὁλοτελὲς τῇ φύσει ἐστὶν ἡ φύσις ἡμῶν, ἢ ἀνθρωπίνην ἐνεργεσίαν εἰς φθορὰν ὁ Ἀδάμ· ἀλλὰ τὸ σῶμα, ὡς ἐκ γῆς καὶ τρεπτῆς φύσεως γεγενῆς, καὶ πλασθέν, τῷ τὴν τροπὴν ἐξ ἀφθαρσίας, καὶ ἀθανασίας ὑπέμεινε, φθαρτὸν, καὶ θνήσκον γενόμενον διὰ τῆς παραβάσεως. Οὕτω γὰρ εἰναι ὁ περιπεσὼν τοῖς λησταῖς, καὶ γενόμενος, ὡς φησὶ τὸ εὐαγγέλιον, ὡς τῶν πληγῶν αὐτῶν ἡμίχλη, οὐ μὲν καὶ ὁλοθνήσκει. Ἡ γὰρ ψυχὴ, ὡς ἐξ ἀθανάτου οὐσίας Θεοῦ, καὶ ἀτρέπτου διὰ τοῦ ἐμφυσιώδους αὐτοῦ ἐκείνου, εἰ καὶ τῇ προσβολῇ τῆς φύλου συγκατεβλήθη, ἀλλ' ὅμως ἔμεινεν ἐν τῇ οἰκείᾳ τῇ κατ' εἰκόνα, καὶ κατ' ὁμοίωσιν Θεοῦ ἀφθαρσίᾳ, καὶ ἀθανασίᾳ, οὐ χρίζουσα οὐσιώδους ἀναπάλλαστος, καθάπερ τὸ σῶμα, ἀλλὰ μόνως λογιστικῆς τινος διορθώσεως, καὶ ἐξομολογήσεως, οὐκ ἀναρρέσεως θελήσεως, ἵνα μὴ νεκρῇ, καὶ ἀνεργήσῃ, ὡς τὰ ἄψυχα, γίνεται.

Ἐπισημῶς οὖν ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος ἐπὶ

anima mea ad te Deus, et concupiscit, et deficit anima mea in aera Domini, et concupiscit salutare tuum Domine, De dilectione autem dicitur, Diligam te Domine fortitudo mea, et dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meae, et quomodo dilexi legem tuam Domine, et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, Quomodo igitur diligere Deum poteris animus, qui in se ipso essentia inditam non habeat volendi, diligendi, desiderandi, concupiscendi, amandique naturalem, bonamque potestatem? qua scilicet praestans Ignatius aiebat: Amor meus crucifixus est: quem quidem amorem Dei, Divinamque dilectionem, Dei desiderium, atque concupiscentiam, et voluntatis appetitum ad ipsum qui non habent, hi diabolicam habentes voluntatem, et voluntates carnis suae perficientes, Divinum hoc donum, a Deo creatum, Deique simile intellectuales, a Deoque formati animi nostri, tamquam malum in Christo confiteri recusant, atque vivificantem etiam eius, et consistentem, a Deo spiratam ipsi adimunt facultatem: quibus si destituatur intellectualis animus nosse a Deo datus, Divinaeque ipsius naturae particula, iam neque velle, neque conari ad aliquod poterit Divinorum mandatorum. Si vero intellectualis nosse hic animus bona hoc caret, Deumque imitata voluntate operationeque, quomodo inquit hominibus Deus, si volueritis, et audieritis me, bona terrae comedetis? Quomodo Divinam implebis voluntatem animus, si careat volitiva, atque operativa facultate? Quomodo permixtus est Adam, continuo ac genitus est, operari Divinumque praeceptum custodire?

Adveniens itaque Dei Verbum, ut Adam

τὸ ἀνακαίνισαι τὸν Ἀδὰμ, τοιαύτην ἑαυτῷ ψυχὴν ἐδημιούργησεν, ὡς ἀπαρχὴς ἐξ ἑαυτοῦ διὰ τοῦ ἐμφυσηματος τῷ Ἀδὰμ μετέδωκεν, ἥ γυν ἐπένευσε κατ' εἰκόνα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ λόγου οὕτως, καὶ κατ' ὁμοίωσιν, ὡς φησὶν ἡ γραφή, κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ὅλην ὠφέλιχυσαν, καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ τὴν ὑπαρξίν ἔχουσιν, κατ' εἰκόνα αὐτοῦ τὴν θέλησιν, κατ' εἰκόνα αὐτῆς τὴν ἐνέργειαν διαγράφουσιν, καθάραν, ἀμωμον, ἀβήτον, ἀναμάρτητον, μὴ δεομένην συσώσεως ἀναπλάσεως, ὡς περ τὸ σῶμα, καὶ τὰ τοῦ σώματος, μὴ χρίζουσιν τῶν ρυτίων μερῶν, καὶ μελῶν ἀλλοίωσιν, καὶ ἀνάκτισιν, μὴ ἔχουσιν θέλησιν ἀφαιρέσεως δεομένην, μὴ ἔχουσιν ἐνέργειαν καταλύσεως χρίζουσιν. Τί γὰρ ἂν ἐ χρίσῃ ρυτίους ἀναπλάσεως, ἢ ἐκ Θεοῦ προελθούσα, καὶ ἐν εἰκόνι Θεοῦ, καὶ ὁμοίωσι ὑπάρχουσα, καὶ μέλεις ἡ παναχράντου τοῦ Θεοῦ λόγῳ ψυχῇ;

Ἡ μὲν γὰρ τοῦ Ἀδὰμ ψυχὴ ἐκ Θεοῦ τὴν ὑπαρξίν διὰ τῆς ἐμφυσηματος ἔσχευ· ἡ δὲ τῆς Ἐμμανουὴλ ψυχὴ ἔνθεον, καὶ σύνθεον, καὶ ἀμύθεον τὴν φύσιν ἔσχευ, ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ σὺν αὐτῷ, καὶ ἐν αὐτῷ καὶ ὑπόστασιν συνώμως ἐν τῇ παναχράντῳ, καὶ θεοδόχῳ μήτρῳ ὑποστάσας· ὡς τε, εἰ μὴ τοιμήρον τὸ λέγειν, εἶπον ἂν, ὅτι ὡς περ πάλαι ὁ Θεὸς λόγος ἐξ ἑαυτοῦ ἀβήτως προήγαγε, καὶ ἔκτισε λογικῆς ψυχῆς οὐσίαν, οὕτω καὶ ἐκ παρθενικῶν λαγώνων εἰς ἑαυτὸν εἰσῆκε. Καὶ ποῖον λοιπὸν μῦθον δύναται ἔχειν οὐσία ἢ ἀπαρχὴς ἐκ Θεοῦ προελθούσα εἰς κτίσιν, καὶ νῦν ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ εἰσοικισθεῖσα, καὶ σύνθεος ὠφέλιχα, καὶ τιμιωτέρα τὴν φύσιν, καὶ τὴν θέλησιν, καὶ τὴν ἐνέργειαν ἔχουσα, ὅσω τότε μὲν χωριστῶς Θεοῦ τὰς ἑαυτῆς δυνάμεις, καὶ ἰδιότητας ἔσχε, νῦν δὲ συναπτὰς Θεοῦ, καὶ εἰσὶν ὁμοιοθέου, καὶ συνθέου τῇ καὶ ὑπόστασιν ἐνώσει; Καὶ τοῦτον οὕτως ἔχοντων, ὅπως πάλιν λέγω γέλως ὁ πλατὺς τῆς τῶν αἱρετικῶν ἀφροσύνης, ὅτι τὰ ἄρτια πᾶσι τῆς κτηνώδους φύσεως τῆς σαρκὸς τῆς τριπίδος, πᾶσι λέγουσιν ἐν Χριστῷ· τὰ δὲ τῆς κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ψυχῆς ἰδιώματα τὰ ἐσιωδῶς μὴ τραπίντα παρμιτοῦνται εἰπεῖν.

Καὶ ὅπως μὴ δόξωσιν ἐξ οἰκείων ἡμῶν ἐννοεῖν, καὶ μύθων πρὸς αὐτοὺς διαλέγεσθαι, φέρο τῇ συνεργίᾳ τοῦ Θεοῦ γραφικῶς τὰς παραστάσεις ποιήσωμεν. Κατακλεισθεῖς ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ὁ Θεὸς Ἰωάννης ὁ περὶ δρόμος, καὶ ἡμᾶς τοῖς νεοῖς προγόνους, ὅτι ὑπὸ Ἡρώδου ἀναιρούμενος ἐν αἵδῃ πορεύεται, ἀποσειλάς δύο τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν ἡρώτησε τὸν Χριστὸν, λέγων, «σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, τουτέστιν, ἐν τῷ αἵδῃ κατερχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;», καὶ ὁ Πέτρος περὶ Χριστοῦ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ καθολικῇ λέγει, «ὅτι προσδοκῶ ἐκέρυξαι καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύματι τοῖς ποτε ἀπειθήσασιν.» ἢν τινα κατάβασιν αὐτὸς ὁ κύριος πρὸς τὸν Ἰωβ προκαταγγέλλει λέγων, «ἦλθες δὲ ἐπὶ τρίβους θαλάσσης, ἐν δὲ ἔχουσιν ἀβύσσου περιεπάτησας; ἀνοίγονται δὲ σοι φόβῳ πύλαι θανάτου, πυλῶν δὲ αἶθρος ἰδόντες σε ἔφριξαν;», Αὕτη δὲ οὖν ἡ

renovaret, talem sibi ipsi condidit animam, qualem ab initio ex se ipso Adae tradiderat per inspirationem, sive eam inspiravit ad Dei Verbi ipsius imaginem existentem, atque ad similitudinem, ut inquit Divinae litterae, ad imaginem scilicet eius totam, ac ad similitudinem eius essentia donatam, ad imaginem eius voluntate, ad imaginem eius facultate designatam, puram, immaculatam, ineffabilem, peccato carentem, essentiae reformatione, ut corpus, non egentem, partium, membrorumque, quae corpus spectant, varietati, et reformationi non subiectam, voluntate interitui subdita carentem, neque suae destructionis habentem potestatem. Quid enim essentiae reformatione indiguisset, quae ex Deo processit, et ad imaginem et similitudinem Dei est, anima praesertim Verbi Dei summe immaculati?

Enimvero Adae anima esse a Deo per inspirationem sortita est: Emmanuel autem anima in Deo, et cum Deo, et Dei similem habuit essentiam, ex ipso, et per ipsum, et cum ipso, et in ipso per hypostasim concorporaliter in immaculato Deique susceptivo utero subsistens; ita ut (et si forte hoc audax dictum sit, dicam tamen) quemadmodum Dei Verbum ineffabiliter olim ex se ipso produxit, creavitque rationalis animae essentiam: ita etiam ex Virgineis semoribus in seipso eam fecerit inhabitare. Quae nam ergo reliqua ei naturae inesse macula potest, quae initio ex Deo creatione procedens, nunc porro in Deo metipso habitaculum habet, cum Deo subsistens, tanto honorabilior nacta voluntatem operationemque, quo tunc quidem a Deo separata suas habuit potentias, atque facultates, nunc vero ex hypostatica unionis Deo ipsi coniunctas, et aliquid alterius similes, atque cum Deo ipso subsistentes? Quae quum ipsa se habeant, ridiculus, rursus inquam, est proculdubio stultitiae haereticorum error, quod passiones animantibus brutis communes corporis et carnis, mutationibus obnoxias in Christo fateantur: animae vero proprietates, quae ad imaginem Dei sunt immutabiles essentia, in ipso dicere recusant.

Atque ne haec nostris sententiis, sermonibusque dicta esse existiment, et contra eos disputata; age Deo adiuvante ex ipsa Scriptura argumenta proferamus. Constitutus in vinculis Divus praecursor Ioannes, oculisque mentis fore prospiciens, ut ab Herode sublatum ad inferos proficisceretur, mittens duos ex discipulis suis, a Christo percontatus est, dicens, Tu es qui venturus es, nempe ad inferos descendurus, an alium expectamus? quemadmodum Petrus quoque in Catholica Epistola sua de Christo inquit, quod in infernum adveniens, et illis qui in carceribus erant spiritibus, incredulis aliquando, praedicavit, quomodo descendit Dominus ipse apud Iob praenunciaverat dicens, Numquid in profundum maris venisti, et in novissimis abyssis decambulasti? Numquid apertae sunt tibi portae mortis, et ianitores inferni te videntes ex-

hor-

κατάβασιν Χριστοῦ ἢ ἐν τῷ αἵδῃ, καὶ ἡ παρουσία, καὶ τὸ κήρυγμα πῶς γέγονε; Θεὸν ὁδεῖς ἐώρακε πῶποτε, ἀλλ' ἔτε ἰδεῖν δύναται· πάλιν τε τὸ πανάγιον σῶμα Χριστοῦ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ ἐν τῷ μνήματι ἔνω ἐπὶ γῆς ἔκειτο. Πῶς ἂν ὁ αἵδῃς ἐσकुλεύθη; ποῖαν μὲρ φῶν οἱ πυλῶν τοῦ αἵδῃς ἰδόντες ἔφριξαν; τίς τὰς ἀπ' αἰῶνος δεσμίους ψυχὰς τῶν κεκοιμημένων ἀνθρώπων ἐπεσκέψατο; πρόδηλον, ὅτι ἡ πανάχατος τῷ δεσπότην Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ Θεῷ ψυχῇ τὰς ὁμοεισὺς αὐτῆς ψυχὰς τὰς λογικὰς ἐπεσκέψατο· αὕτη πρὸς αὐτὰς κατελήλυθε σύνθεος· αὕτη τὸ δεσμοτήριον ἐσकुλεύσεν· αὕτη τὸν τύραννον ἔδησε, καὶ τὰς δεσμίους ἀπέλυσεν, βοήσασα τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἐξέλθετε, ὡς τόπον ἀναπληροῦσα τελείῃ ἀνθρώπῳ τῷ ἐκ ψυχῆς συνεκαμένῳ καὶ σώματι· λογικῶς τε ὡς λογικῇ, καὶ θελητικῶς, καὶ ἐνεργητικῶς ἐν τῷ αἵδῃ κηρύττουσα, καὶ ἐπιτρέπουσα, καὶ σκυλεύουσα· ἡ νοερὰ τὰς νοερὰς ἐπιβλέψασα, ψυχῇ τὰς ψυχὰς, ἡ λογικὴ τὰς λογικὰς, ἡ ζωτικὴ τὰς ζωτικὰς, ἡ ἀθάνατος τὰς ἀθάνατους, ἡ ἐνεργητικὴ τὰς ἐνεργητικὰς, ἡ ἐνθελὴς τὰς θελητικὰς. Πῶς γὰρ ἂν ἐδέξαντο τὸ τῆς ἀγίας ψυχῆς κήρυγμα, εἰ μὴ διὰ τῆς νοερᾶς αὐτῶν λογικῆς θελήσεως; οὐ γὰρ ἀναγκαστικῶς, καὶ ἀκουσίως ἐπίστυσαν, καὶ ἐσώθησαν, οὐδ' ἀπροαιρέτως, ἀλλ' ἐκουσίως καὶ γνώμῃ θελήσεως, καὶ ἐνεργείᾳ συγκαταθέσεως.

Πισοῦται δὲ μὴ τὰ λεγόμενα ὁ τῆς Θεολογίας θεοφθόρος Γρηγόριος, ὅτω πως φάσκων περὶ τῆς ἐν τῷ αἵδῃ τοῦ Χριστοῦ καταβάσεως ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὸ ἅγιον πᾶσχα, «ἐὰν ἐν σαυρῷ Χριστῷ ἀνέρχεται, συνάναλβε· ἐὰν ἐν τῷ αἵδῃ κατέρχεται, συνκάτελβε· ἰδοὺ τὰ ἐκείνῃς μυστήρια, τὴν διπλὴν κατάβασιν· πάντα ἀπλῶς σώζει ἐπιφανεί, ἡ καὶ τὴν πιστεύουσαν;», Ἰδὲ ὁ πᾶσας λέγει Γρηγόριος τὰς ἐν τῷ αἵδῃ ψυχὰς σωθεῖσας, ἀλλὰ μόναι τὰς Χριστῷ πιστευσάσας ἐξ οἰκείας προαιρέσεως καὶ θελήσεως. Πῶς γὰρ καὶ πιστεῦσαι εἶχον χωρὶς λογικῆς θελήσεως, καὶ ἐνεργείας; Ἀνθρώπους μὲν γὰρ τὴν ἐν σαρκὶ, καὶ ψυχῇ ἂν ἐπὶ γῆς ζῶντας, διὰ σαρκὸς ὁ Χριστὸς καὶ ψυχῆς ἐπεσκέψατο, καὶ ἔσωσε, τῷ ὁμοίῳ τῷ ὁμοίῳ ἀνακαταίρων, ὡς Γρηγόριος φησὶ, τοῖς ὁρατοῖς δι' ὁρατῆς φύσεως λαλῶν, καὶ ἐπιδημῶν· ψυχὰς δὲ σωματικῶν ἀπηλλαγμένας διὰ ψυχῆς ἀχράντου σώματος ἀπεσκέψατο ἐπεσκέψατο.

Εἰ δὲ ἀδελφεῖς ἐσὶν ἡ πανάχατος τῷ κυρίου ψυχῇ, πρόδηλον, ὅτι ἀκουσίως διέκριν ἁλόγῳ ὑπετάττετο τῷ Θεῷ λόγῳ, ὡς Ἀπολλινάριος ληρωθεὶς· εἰ ἀδελφεῖς ἦν, εὐδαμον, ὅτι διέκριν τινὲς ἀσέρος, ἢ νεφέλης ἀλογίᾳ, καὶ ἀδιανοήτῳ ἐν τῷ αἵδῃ κατήλυθε, καὶ ὑπὸ τῆς δεσπότης, ὡς περ ἀψυχῶν ὄργανον καὶ ἄλλων ἐλάλει, καὶ ἐκήρυττε, μήτε λόγον ἐνδιάθετον κατὰ τὴν οὐσίαν τῶν ψυχῶν ἔχουσα, μήτε νόστον, μήτε διάνοιαν, μήτε περιγγραπτήν, ἢ ἐκπορευτικὴν ἐνέργειαν, καὶ τοπικὴν μεταστάσιν. Καὶ ποῖα λοιπὸν ἐνεργεία τῷ σώ-

horuerunt? Ipse igitur Christi descensus ad inferos, praesentiaque, ac praedicatio eius, qua ratione facta sunt? Deum nemo vidit umquam, neque videre potest: sanctissimum etiam Christi corpus post mortem super terram iacebat in monumento. Quomodo igitur turbati sunt inferi? qua ratione videntes exhorruerunt inferorum custodes? quis a seculis, vinculis ligatas animas dormientium hominum viderat? Constat autem Domini Dei Iesu Christi summe immaculatam animam sibi consubstantialis animas rationales visitatione sua esse dignatam: ipsa ad illas cum Divinitate descendit: ipsa carceri noxam intulit, atque molestiam: ipsa ligavit tyrannum, vinclosque dissolvit, iis qui in vinculis iacebant proclamans, exite, ut locum sustinens perfecti hominis ex anima, et corpore subsistentis, rationaliter, veluti rationalis, voluntarie, et operative in inferis praedicans et opem ferens, et molestiam inferens, intellectualis intellectuales prospiciens, anima animas, rationalis rationales, vitalis vitales, immortalis immortales, operativa operativas, volens volendi praeditas facultate. Quomodo namque, nisi intellectuali, rationalique sua voluntate ii, qui in inferis erant, sanctae illius animae praedicationem susceperunt? non enim quippe coacte, sive involuntario credere, salvique facti sunt: non temere inconsultoque, verum sponte deliberataque sententia voluntatis, et compositi ipsorum operatione, fidem susceperunt.

Quae porro dicta a me sunt, Theologiae significat ille Gregorius confirmat, de Christi ad inferos descensu, in Sermonem de sancto Paschate haec habens, si in crucem ascendit Christus, simul adscende: si in infernum descendit, descendit simul. Quae illic mysteria sunt cognosce, duplicem nimirum descensum; utrum omnes sine ulla exceptione adventu suo salvos feceris, an et illic eos solum qui crediderunt? Ecce non omnes, ait Gregorius in inferis existentes animas salvas facias, sed eas tantum, quae in Christum propria electione crediderant, atque voluntate. Quomodo vero credere potuissent rationali voluntate, atque operatione destitutas? Homines quippe heic super terram in carne, animaque viventes per carnem, et animam viderat Christus, servavitque, simile per simile repurgans, ut ipse inquit Gregorius, visibilibus visibili in natura loquutus, cum iisque conversatus: animas autem iam a corporibus alienas per immaculatam animam corporis expertem viderat.

Si itaque voluntate caret immaculata Domini anima, sequitur manifeste ipsam necessario irrationalium instar Deo Verbo fuisse subiectam, quemadmodum inepte comminiscitur Apollinarius: rursusque voluntatis expertis si sit, iam consequens palam est ipsam irrationalis fidei, si ve nubes ad inferna descendisse, et sub Divinitate veluti inanimatum, et mutum organum, sese sermonibus, et praedicationi praesistisse, neque interno sermone, sicuti animae essentiae convenit, neque intelligentia, neque cogitatione donatam: circumscripta, procedenti-

que

ματος ἐχωρίσθη, καταλειπούσα αὐτὸ νεκρὸν, καὶ ἄψυχον, καὶ ἀκίνητον, καὶ ἀνενέργητον τὰς τῶν μελῶν κινήσεις, καὶ ἐνεργητικὰς πράξεις ἔχοντα; ποίᾳ ἐνεργείᾳ ἐξεληλυθὺσα ἐκ τῆς δεσμωτηρίου τῆς ἁδου ἐπανήλθεν εἰς τὸ ἴδιον σῶμα; Ἡ γὰρ θεία ἐνέργεια ὡς ἀπερίγραπτος ἔσται, καὶ τὰ πάντα πληρῶσα, ὥστε ἐκ τῆς πνεύματος εἰς τόπον πορεύεται, ὥστε χώραν ἐκ χώρας ἀμείβεται ὥστε ἀφίσταται, καὶ πάλιν τοπικῶς ἐπανέρχεται. Εἰ δὲ ἀφελῆς, καὶ ἀνενέργητος ἦν ἐν τῷ ἁδῇ ἡ κυριακὴ ψυχὴ, πάντως ὅτι καὶ ἀλογίαν, καὶ ἄγνοιαν εἶχε, καὶ εὐρεθήσεται τιμιωτέρα αὐτῆς ἡ ψυχὴ τῆς Σαμουὴλ ἀνελθούσα ἐκ τῆς ἁδου διὰ τινος οἰκουμένην, καὶ λαλήσασα τῷ Σαουλ, καὶ προειπούσα αὐτῷ τὸν αὐρίου θάνατον ἐκ αὐτῆς, καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ. ὅπερ θαύμα ὡς ἐγίνωσκεν, ὥστε προειπεῖν ἡδύνατο, καὶ τινες ὧς νομίζουσιν.

Εὐκαιρὸν δὲ καιρῷ καλῶντος ἐκείνην τὴν τῆς μακαρίας Ἀθανασίας προαγαγεῖν φωνὴν τὴν περὶ τῆς ἀρχαίας ψυχῆς τοῦ κυρίου λέγουσαν ὧς ἔστι ἡ ἀλλ' ὥστε πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἑστῆσαν, καὶ νῦν ἄπρακτοί τε καὶ ἀργαί εἰσιν αἱ τῆς θείας λόγου νοήσεις, ὥστε τῆς κατ' ἰσότητος αὐτῶν ἡνωμένης ψυχῆς λογικῆς εἶναι τὸ μὴ θέλειν αὐτὴν, μήτε βλάσφημι ἀνυπαρξίαν ἀπειλῇ. Ἡκούσατε, οἱ ὄντως ἄλογοι, καὶ ἀνενέργητοι, ὅτι τὸ μὴ θέλειν, μὴδὲ βλάσφημι τὴν νοερὰν τοῦ κυρίου ψυχὴν, ἀνυπαρξίαν τῆς ὁσίας δηλοῖ;

Οὐκ ἔστι, ὥστε ἀκούσῃς τοῦ αὐτοῦ ὁσίως πατρὸς, ἡ ἐτέρω τινος τῶν πατέρων λέγοντος, ὅτι ἡφάνισεν ὁ Χριστὸς τὸ σαρκικὸν θέλημα, καὶ κατηργήσῃ τὰ ἀνθρώπινα θέληματα, καὶ ὅτι χωρὶς ἀνθρώπων λογισμῶν, καὶ σαρκικῶν θελημάτων ὑπῆρχε, καὶ ὅτι παρητήσατο τὴν σαρκικὴν ἐνέργειαν, γινώσκῃ ἀκριβῶς, ὅτι οὐ τὴν κατ' εἰκόνα, καὶ κατ' ὁμοίωσιν αὐτῆς θέλησιν τε, καὶ ἐνέργειαν τῆς νοερᾶς ψυχῆς τῆς ἐκ τῆς ἀρχαίας, καὶ ἀσωμάτου αὐτοῦ σώματος προσελάσῃς ἡφάνισεν, ἡ ἐξήλειψεν, ἡ κατήργησεν. ἐπεὶ εὐρεθήσεται τὰ ὑπ' αὐτῆς γεννηθέντα, καὶ ἐξ αὐτῆς προσελάττοντα καταλύων, καὶ ἀφανίζων, καὶ ἀνατρέπων, ὡς πονηρὰ, καὶ ἀσύμφωνα, καὶ ἀντίδικα αὐτοῦ. λοιπὸν δὲ καὶ εἰς αὐτὸν ἡ αἰτία, καὶ ἡ μέμψις ἀνατρέχει, ὡς πονηρὰν θέλησιν τε καὶ ἐνέργειαν σὺν τῇ ψυχῇ δημιουργήσαντα. Ἀλλ' ἔχ' ὧς μὴ γένοιτο. ὅτι τὸ διαβολικὸν θέλημα, καὶ τὴν σατανικὴν ἐνέργειαν ἐξήλειψε, καὶ ἡφάνισεν ὁ Χριστὸς, ἡν πολλὰς σαρκικὴν ὀνομάζει ἡ θεία γραφή, καὶ ὁ θεὸς ἀπόστολος, καὶ οἱ μακάριοι πατέρες, τὴν ἐκ τῆς εἰσότητος τῆς ἁδου τῆς ἀνθρώπου εἰσοικισθείσαν, καὶ τὴν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν, τὴν ἐκ τῆς εἰσότητος τῆς ἁδου ἡμῶν ἐμπνευσθείσαν. αὐτὴ γὰρ καὶ μὴν ἡ θεοδοτος ἡμῶν θέλησις καὶ ἐνέργεια ἐστὶν αἰτία, καὶ ἐργάτης πάσης τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Θελήματι γὰρ ἐκαστὸς τῆς ψυχῆς εἰς Θεὸν

que operatione, & locali translationis facultate destitutam. Ceterum quam actione a corpore separata est, ipsum mortuum, inanimatum, & immobile relinquens, ipsa privatum etiam motus membrorum facultate, minimeque operativi actus virtute roboratum? Quam actione ex inferni carceribus egressa in proprium corpus rediit? Divina quippe operatio incircumscripita quum sit, omniaque complens, non de loco procedit ad locum, neque de civitate in civitatem pertransit; non recedit, rursus localiter adventura. Itaque si operationis, si voluntatis expertis in inferis Dominica anima fuit, quoniam ratione, intellectioneque omnino destitueretur, dignior ipsa esse iudicabitur Samuelis anima, ex inferis olim per dispensationem regressa, atque cum Saul colloquuta, ipsique in crastino futurum interitum praenunciatis, tum sui, tum filiorum; quod sane Daemon, neque praenosce-re, neque praedicere potuisset, quamquam nonnulli sint, quibus haec magis opinio placuerit.

Opportune autem hic tempus invitat, ut eam Athanasii sententiam in medium proferamus, quae de intacta Dominica anima sic habet: „Iam vero non in saeculis, & nunc actionis expertes, otiosaeque sunt Divini Verbi cogitationes, sibi per hypostasim coniunctae, animae rationalis: constituere namque quod volitione operationeque careat, idem est, atque ipsius non existentiam pronunciare. „Audistis, qui despicitis, rationeque, atque opere destituitur, quemadmodum nolle, neque deliberare intellectualem Dominicam animam, essentialis, sive essentiae eius non substantiam designet?

Itaque, quum vel laudatum sanctum Doctorem, vel alium quempiam ex Patribus audieris aientem, occultasse Christum carnalem voluntatem, humasque non adimplevisse volitiones, substitisseque sine humanis cogitationibus, carnalibusque voluntatibus, humanamque repudiassse operationem, non nisi hoc recte intelligit, non eam, quae ad imaginem & similitudinem eius est voluntatem, atque operationem intellectualem animae, quae ex immaculato, & incorporeo eius ore processit, vel dissimulasse, vel recusasse; quoniam tunc improbus, & reiticiens, & ut mala condemnans, & ab rectitudine diffonsa sibi adversa reperiretur ea, quae ab ipsomet facta fuissent: quamobrem reliquum esset, ut in ipsum querela verteretur, quod malam voluntatem, operationemque una cum anima condidisset: quod absit ut umquam esse dicatur. Eam ergo diabolicam recusavit voluntatem, sive Satanicam operationem repudiavit Christus, quam saepe Divinae litterae carnalem appellant, sanctusque Apostolus, ac beati Patres ex serpentis ore in hominem derivatam esse, in eoque inhabitasse denunciant; non autem eam, quae ad imaginem, & similitudinem Dei est operationem, atque voluntatem, ex Divino ore nobis inspiratam; haec enim unica est a Deo tributa nobis voluntas, atque operatio, universae salutis nostrae causa, & effectrix. Spontanea enim animae volun-

ἐπιστεύσαμεν. θελήματι ἐκαστὸς παρθεναίαν ἐνεργῶμεν. θελήματι ἐκαστὸς ἀσκησὶν τε καὶ χαμευνίαν, καὶ ἀγάπην πράττομεν. θελήματι τὸν πλησίον ἀγαπῶμεν. καὶ ὅπως συντρίβω, πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ καὶ θεταὶ δράσεις, καὶ ἐλλάμψεις, καὶ ἀποκαλύψεις, καὶ προκοπαὶ ἐν τῇ νοερᾷ ἡμῶν θελήσει, καὶ ἐνεργείᾳ τῆς ψυχῆς ἐνεργῶνται ὑπὸ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, καὶ ἐπιτελεῖνται, καὶ προσγίνονται ἡμῖν.

Καὶ εἴρηται μὲν ἡμῖν περὶ τοῦτου διὰ βραχέων ἐν τοῖς ἑμπροσθεῖς, καὶ νῦν δὲ πάλιν πλατυτέρως ἐρῶμεν. δύο τοίνυν ἐντολὰς φησὶν ὁ κύριος, καὶ ὁ ἀπόστολος, ἐν αἷς περιέχεται, καὶ συνδέεται πᾶσα ἐντολή, καὶ ἀρετὴ, ταῦτάς τὸ ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἐαυτόν. „καὶ αἱ δύο αὗται ἐντολαὶ κατὰ ψυχὴν λέγονται, καὶ ἐνεργῶνται. Ἀγάπη γὰρ ἐστίν, ὡς φησὶ Διονύσιος, ἐνωτική, καὶ συναπτική τῆς ψυχῆς διάθεσις πρὸς τὸ ποδοῦμενον. Ὡσαύτως καὶ οἱ μακαρισμοὶ τοῦ κυρίου κατὰ τὴν νοερὰν θέλησιν τε, καὶ ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς ἐπιτελεῖνται. τὸ γὰρ „μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, „ψυχικῇ ἀρετῇ καθέσθην. „ὁμοίως καὶ τὸ „μακάριοι οἱ πένθοντες, „ἐκ ψυχικῆς συναγερτικότητος, καὶ θελήσεως ἐνεργεῖται. κατὰ καὶ τὸ „μακάριοι οἱ πενθεῖς, „καὶ τὸ „μακάριοι οἱ κλαροὶ τῇ καρδίᾳ, „καὶ τὸ „μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί. „Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, ψυχικαὶ ἀρεταί, καὶ ὁ σωματικαὶ τυγχάνουσι. καθάπερ πάλιν κἀκεῖναι, καὶ ὁ κύριος ἀπόστολος ἀπαριθμεῖται λέγων, „ὅτι οἱ καρποὶ τοῦ πνεύματος εἰσιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθοσύνη, καὶ τὰ ἑξῆς, „κατὰ νοερὰν θέλησιν τε καὶ ἐνέργειαν ἐν τῇ ψυχῇ προσγίνονται.

Καὶ ἐπειδὴ διὰ τῆς ἰσότητος καὶ ἡμῶν ἀσυνέτων πτόρονται οἱ τὰς τῆς κυρίας ἀπαρνήμενοι συστατικὰς τῆς ἡμετέρας φύσεως ιδιότητας, λέγω δὴ τὴν ἐσιώδην τῆς ψυχῆς θέλησιν ἀκούοντες, καὶ ἐνέργειαν, ἐροῦμεν σαφῶς τὴν τῶν ἁπλοῶν διακρίσεων, καὶ σαφηνίζοντες δύναμιν. θέλησις ψυχῆς λογικῆς ἐστίν, ὡς προβαχίως καὶ ὁ μέγας Διονύσιος εἴρηκε, „δύναμις λογιστικῇ, καὶ ἐπισυμμητικῇ πρὸς τὸ συνάπτεσθαι τῷ Θεῷ τὴν ψυχὴν, ὑπὸ Θεοῦ ἐσιωδῶς αὐτῇ δεδομένη, δι' ἧς εἰργάζετο, καὶ ἐδούλαττεν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τὰ θεῖα προσάγματα, ἐκ θελήσεως ψυχικῆς εἰς ἐνέργειαν τῶν ἐντολῶν τῷ Θεῷ ἐρχόμενος. „Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῷ Ἀδὰμ. εἴρηται δὲ ἐπὶ Χριστῷ τῷ ἡμῶν Θεῷ, καὶ ὅτι μορφὴν δούλου, ἤγουν οὐσίαν δούλου ἐκουσίως ἔλαβεν. Αὕτη τοίνυν ἡ κατὰ τὸν Χριστὸν μορφή, καὶ ὁσία τῆς δούλου, κατὰ τὴν ἀκούει μορφή δούλου, κατὰ τοῖαν δούλειαν, καὶ ὑποταγήν, καὶ ὑποταγήν; ἀρα κατὰ τὴν δεσποτικὴν θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν, καὶ μορφήν τῷ Θεῷ λόγου ἀπὸ γε τῆς ἀρετῆς μανίας;

Ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τῆς παρακοῆς τῆς πρώ-

luntate in Deum credidimus: spontanea voluntate verginitatem servamus: spontanea voluntate studia, humilitatem, caritatem opere exercemus: voluntate diligimus proximum; utque summam dicam, spirituales omnes Divinaeque visiones, illustrationes, revelationes, atque profectus in intellectuali nostra animi voluntate, atque operatione a Deo perficiuntur in nobis, & operantur, & accedunt.

Ac quamquam de hoc a nobis paucis in praecedentibus dictum sit, nunc iterum expressius dicemus: duo denique esse praecepta, iuxta Domini, Apostolique sententiam, in quibus universa praecepta virtutesque continentur, atque colliguntur, videlicet, „Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & diliges proximum tuum, sicut teipsum, haecque duo ipsa praecepta iuxta animi facultatem proponi, & exerceri. Amor namque, ut Dionysius docet, unitiva est, & coniunctiva animi dispositio ad desideratum obiectum. Sicut etiam Beatitudines quoque Dominicae intellectuali voluntate, animique facultate perficiuntur: quod enim dicitur, „Beati pauperes spiritu, ad animi virtutem pertinet: haud secus pariter, atque illud „Beati qui lugent, ex spiritali hominis parte voluntateque adimpletur: quemadmodum & quae subduntur „Beati mansueti, & beati mundo corde, & beati pacifici. Neque haec sola tantum, verum etiam Fides, Spes, Caritas, spirituales virtutes, minime vero corporeae esse proculdubio iudicantur. Cuius sane generis etiam eae sunt, quas Apostolus ipse gentium enumerat, inquit „fructus Spiritus esse caritatem, gaudium, pacem, longanimitatem, bonitatem, benignitatem, & cetera. Per intellectualem quippe voluntatem, & operationem adsunt praesentes animo.

Quoniam vero equorum, aut mulorum insipientium instar conservantur, qui substantia naturae nostrae proprietates negant in Domino esse: quarum sane nomine voluntatem, operationemque animo essentialiter designant: clarius haec ipsa exponemus, earum interpretando veluti, atque expendendo vim, ac facultatem. Est itaque rationalis animae voluntas, ut per paucis etiam Magnus Dionysius definiit „facultas rationalis, qua desiderio coniungendi nosmetipsos Deo ferimur, a Deo essentialiter animae ipsi donata; per quam operatus est, servavitque primus homo Divina praecepta, ex animali voluntate progressus in operationem Divinorum mandatorum. „Hoc vero ad Adamum spectat. De Christo autem Dei Filio dicitur, quod formam servi, seu servi substantiam sponte suscepit. Ea igitur, quae in Christo fuit forma, sive substantia servi, quodnam habuit servitutis specimen, seu qua servitute, subiectione, actionisque famulatu constituta esse censetur, nisi sub Dominica voluntate & operatione, & forma Dei Verbi, ut ab Arii dementia recedamus?

Verum quoniam per primi hominis inobedien-

τα ἀνθρώπων, ἀμαρτωλοὶ κατέστημεν οἱ ἄνθρωποι, παρακλῶσαντος τοῦ Ἀδὰμ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, τότε χάριν διὰ τῆς οἰκείας αὐτοῦ ὁ Χριστὸς ὑπακούσας δικαίως ἡμᾶς κατέστησεν, ἐν τῇ μορφῇ τοῦ δούλου τέλει τὰς προστάγματα τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐκ ἐφύλαξεν ἀπαρχῆς ὁ δούλος. Ὡς περ γὰρ τὸν θάνατον, ἐν ἐχρεώσκει ὁ δούλος, διὰ τῆς μορφῆς τοῦ δούλου τῆς θνητῆς ἐπλήρωσεν ὁ δεσπότης, ὑπὸ τοῦ γενόμενος μέχρι θανάτου σαυροῦ. οὕτω καὶ τὴν παρακλῆν τοῦ νόμου, καὶ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἣν ἐχρεώσκει ὁ δούλος, ἐν τῇ μορφῇ τοῦ δούλου ἐτέλεσε, καὶ ἀνεπλήρωσεν ὁ δεσπότης. διὸ καὶ ἔλεγεν, ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θελημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θελημα τοῦ πατρὸς, ὃ ἵνα πληρώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον, καὶ ἵνα φυλάξω αὐτοῦ τὰς ἐντολάς. Ταύτην τὴν φυλακὴν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦτο τὸ θελημα τὸ τοῦ πέμψαντος αὐτὸν πατρὸς, κατὰ ποῖον θελημα, μᾶλλον δὲ διὰ ποῖου θελήματος εἰργάσατο ὁ Χριστὸς, ἐὰν μὴ ἔχει ὅλως θελημα νοεῖν ψυχῆς τῆς τοῦ δούλου μορφῆς; κατὰ γὰρ τὴν θεότητα ἐν ἐστὶ δεσποτικὴν, καὶ ἐπιτρεπτικὴν τὸ θελημα τῶν πατρὸς, ὡς τῆς ἡμῶν. Ποῖον ἔν λοιπὸν ἐστὶ τὸ θελημα τοῦ Χριστοῦ τὸ πληρῶσαν τὸ θεῖον θελημα; δῆλον γὰρ, ὅτι ἕτερον ἐστὶ τὸ ἐπιτρεπτικὸν θελημα, ὡς ἕτερον τὸ ὑποτακτικὸν, ὡς ὑπακουσικόν. Εἰ ἔν κατὰ τὴν θεῖαν θέλησιν τὴν ὑποτακτικὴν τελεί, πάντως ὅτι καὶ κατὰ τὴν θεῖαν φύσιν δούλος καὶ ὑποτακτικὸς ὑπάρχει κατὰ τὴν τῶν Ἀρειανῶν μύθον. ὡς εὖτε εὐθέως κατὰ δῆλον ποιῆσαι πειράσονται.

Videtur aliquid deesse.

Quum in hoc Pluteo Codicibus Gregorii Nazianzeni Opera continentibus omnium maxime referto, duo prae ceteris antiquissimis occurrant, eius Carmina exhibentes, X. nimirum, & XVIII. quorum alter XI. alter XII. Seculo ex coniectura Montisfalconii conscriptus fuit; quumque ex iisdem clar. vir Ant. Maria Salvini complura in editione Billiana praetermissa Epigrammata describi curaverit, ac Ludovico Ant. Muratorio communicaverit, in eius Anecdotis Graecis A. MDCCIX. publica luce donata; non ingratum lectori futurum arbitramur, quaedam haec in medium proferre, ab eodem

EPIGRAMMA XVII. pag. 17.

In Liviam.

Vna domus, supra sed templum, infraque sepulcrum,
Templum Martyribus, tumba itidemque Fobris.
Atque hi iam dulci vestiti pulvere; ut o tu
Nunc felix coniux Amphilochoi Libia,
Natorum pulcherque Euphemie: at excipite illos,
O testes veri, qui reliqui superant.

EPIGRAMMA XVIII. pag. 19.

Aliud.

Spirares Libia o natis cum dulcibus auras,
O senii ferres limen ad usque pedem.

(1) In hoc versu Salu. pro πόλις, legis forte πόλιν.

dientiam, & casum peccatores constituti homines fuerant, ideo transgresso Adam Dei praecepta, huius rei causa, propria Christus ipse obedientia nos in iustitiam restituit, in forma servi Dominica exsequutus mandata, quae olim servus ab initio non custodierat. Quemadmodum namque mortem, cui obnoxius factus fuerat servus, per mortalem servi formam sustinuit Dominus, factus obediens usque ad mortem crucis: ita legis quoque, voluntatisque Divinae transgressionem, quam perpetrarat servus, ipse in forma servi reparavit, implevitque Dominus; quomobrem quoque dixit, quia descendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem Patris, & ut impleam opus eius. Hanc videlicet Divinorum mandatorum custodiam, bancque mittentis se Patris voluntatem, secundum quam voluntatem, vel potius per quam voluntatem operatus est Christus, nisi omnino in servi forma intellectualis animi voluntatem habuisset? Secundum Divinitatem quippe unica est Patris, & Filii dominatrix praecipiensque voluntas. Quenam est igitur Christi voluntas, Divinam implens voluntatem? Manifestum est scilicet praecipientem voluntatem a subiecta, & obtemperante discerni oportere. Itaque si secundum Divinam voluntatem perfecit ministerium, consequens nimirum erit, ut secundum Divinam pariter naturam servus & administrator existat, quod Arianorum deliramenta fabulantur. Verum & hoc continuo demonstrare conabor.

Salvinio, dum solutam Muratorii interpretationem perlegeret, qui doctissimi viri mos erat, Latinis itidem versibus expressa, & inter eius Mss. schedas a nobis reperta, adiectis quoque in fine eiusdem variis lectionibus, ac correctionibus, eo paginarum numero, quo in Muratoriana editione exhibentur, distinctis: quod quidem eo consilio facere aggressi sumus, ut, si forte quis eiusdem sancti Patris Opera recudenda suscipiat, nihil, quod ad eorum quam uberrimam concinnandam editionem conferre possit, desideretur.

Nunc & adhuc pulcrum domus te Parca, & acerbam,
Quam clarabat adhuc flore iuventa suo.
Eben vir tuus Amphilocho pro uxore pudica,
Atque proba miserum maestas habet tumulam.

EPIGRAMMA XIX. p. 20.

Aliud.

Hen, ben, quod Libiam quoque pulvis possidet. Illam
Numquam ego mortalem credideram, aspiciens
Formam, mellitos mores, castumque pudorem,
Quis & femineum vicerat illa genus.
Quare te, extinctam hoc tumuli decoravit honore
Natorum trias, & vir tuus Amphilocho.

EPI.

EPIGRAMMA XX. pag. 20. & 21.

In Euphemium.

Sacra dyas fuerant animae duo corpora in una
Sanguine germani, gloria, item sophia,
Filii Amphilochoi Euphemius Amphilochoique,
Cunctis conspicua & sidera Cappadocis.
Torva tuens ambos, vitâ hunc viduavit, & illum
Amphilocho liquit dimidium Invidia.

EPIGRAMMA XXI. pag. 22.

Aliud.

Cantor cantores, & rhetor rhetoras inter,
Et patriae, illorum & qui genuere decus,
Et modo pubescens Euphemius, & modo amores
Involans thalamis, prob dolor! occubuit.
Sortitus tumulum pro virgine; proque Hymenaei
Luce sacra, lucus venit acerba dies.

EPIGRAMMA XXII. pag. 23.

Aliud.

Viginti annorum, ut nemo unam, Euphemius omnem
Ansoniam Musam, atque Hellada pervolitans,
Moribus, ac decore illustris, tellure repositus.
Heu! festina bonos at rapit Invidia!

EPIGRAMMA XXIII. pag. 24.

Aliud.

Reliquiae exiguae generis Euphemius aurei,
Consilio ingenuus, moribus atque fuit,
Mitis, suaviloquus, forma Charitas referebat.
Quare homines inter non fuit ille diu.

EPIGRAMMA XXIV. pag. ead.

Aliud.

Inter nos fulsit, sed parva Euphemius hora;
Fulguris haud longum nam solet esse iubar.
Et sophia, & forma, & simul altâ mente refulsit,
Olim Cappadocis gloria, nunc lacrymae.

EPIGRAMMA XXV. pag. 25.

Aliud.

Quis, cuius? tumulo Amphilochoi est Euphemius hocce,
Cappadocis cunctis iste per ora fuit.
Iste est quem Charites Musis dederunt: Hymenaeus
Ad limen: citior venit at Invidia.

EPIGRAMMA XXVI. pag. 25.

Aliud.

Musarum proles, germen laudabile, amicis
Ver, Charitum auratus nexus amabilius,
E vivis abiens Euphemius, haud tulit eben
In thalamos taedam, quam pius ussit Amor.

(1) Quam velocior est bonorum Invidia, id est Mors.

(2) Pro πάρισμα Salu. legis πάρισμα.

(3) In princ. eis δὲ ἀγαθότατος. hec forte Εὐφρονας, ut pag. 20. Ἀμφιλόχος pro Ἀμφιλόχως. eis δὲ ἀγαθόν. leg. & sonora Volutres. postquam vitam reliquit, leg. quoniam nomen contra loca reliquit divina.

EPIGRAMMA XXVII. pag. 26.

Aliud.

Pierisq; Charites, Quidnam faciemus? imago
Nostrarum manuum haud homines Euphemius inter,
Pierides Charisq;, Quoniam invidia usque scelestâ est,
Tantum habet: nobis sed firma haec foedera sunt,
Mortales inter talis non surgat imago.

EPIGRAMMA XXVIII. pag. 26. & 27.

Aliud.

Vos fontes, fluviiq; & luci, vosque canorae,
Quae e summis ramis dulce sonatis aves,
Quae fertis molles aurarum sibila somnos,
Horti, collectae quos habitant Charites,
Flete: o cara Euphemias! ut te Euphemius ornat,
Qui praclarum obiens nomen habere dedit!
Ille inter iuvenes pulcher, si quis fuit unquam:
Pulcher & inter agros hic ager Elysius.
Collectae idcirco; quoniam vitam ipse reliquit,
Nomen divino liquit itemque loco.

EPIGRAMMA XXIX. pag. 28.

In Amphilochoium.

Corpus & Amphilochoi monumentum insigne petiit,
Ad fortunatos mens abique volans
Omnia coniunctis. librumque, beate parasti,
Caeleste, humanum qui loquiturque genus.
Caram canus humum subiisti, prole relicta,
Quae patribus maior: maius id est homine.

EPIGRAMMA XXX. pag. 29.

Aliud.

Vxori apposuit corpus natisque libenter
Amphilocho, viridi conspicuus senio.
Felix, ingenuus, dicendi robur, & una
Nobilibus, doctis, spes & amica piis,
Praebitor egregius verbi. Iam conspice amici,
Care, tui scriptum, quod tumulo impositum.
O inopi auxilium commune, alataque verba:
Fons, hominum a cuncto exhauste, beate, grege.
Omnia tu extremo liquisti tempore vitae:
Gloria laeta obitum sola sequuta tuum,
Gregorius scripsi, verbi pro munere verbum,
Quod mihi monstrasti, dono tibi, Amphilocho.

EPIGRAMMA XXXI. pag. 30.

Aliud.

Mortuus Amphilocho: periit, si forte relicta
Est homines inter regia Rhetorices.
Et Musis Charites mixtae, praeque omnibus autem
Te Diocæsareon patria cara dolet.

EPIGRAMMA XXXII. pag. 32.

Exiguam oppidulum: est hominem largita verendis
Magnum iudiciis? urbs Diocæsareon
Amphilocho. Exstincto simul est exstincta loquendi
Ignea vis, patriae gloria restiparâ.

R r

EPI.

(4) i. ἀποχρησ.

(5) leg. ἡ 11, i. suaeque. sic Cod. Med.

(6) leg. περίοδος. ἡ δὲ ἰταῖος. i. ecco.

(7) forte ἰουδαίος.

EPIGRAMMA XXXIII. pag. 33.

*Ignea contra hostes dicendi tela ferentem,
Qui melle ingenio dulcior, atque sinu,
Amphilochum teneo patriâ procul exigua scrobs,
Philtatio Amphilochum, Gorgoniaque satum.*

Aliud XXXIV. pag. 34.

*Dicite Rhetorici: connivent labra tacentque
Amphilochi magni, cuius ego tumulus.*

Aliud XXXV. pag. ead.

*Melliti Amphilochi tumulus, qui mente loquendoque
Omnes Cappadocas vincere iam potuit.*

EPIGRAMMA XXXVI. pag. ead.

In Nicomedem.

*Gloria decēsti, Nicomedes, nostra: tuorum
Natorum absoluit quomodo biga dies?
Quae finem templo perpulcro dextraque ponet?
Quae perfecta Deo mens sacra ferre queat?
Te cito permixto caelestibus, almae, beate,
O gens mortalis qualia passa mala!*

EPIGRAMMA XXXVII. pag. 36.

Aliud.

*Et tumulum specta Nicomedis, si didicisti,
Esse hominem, Christo qui pia templa facit;
Ipsa quidem primum: sacrum solemne deinceps
Natorum casta virginitate dedit.
Nil enim habens melius, praestans pater atque sacerdos,
Inde cito & magnae mixtus is est Triadi.*

EPIGRAMMA XXXVIII. pag. 37.

*Postremo aeternae venisti ad munera vitae;
Sed cito sublatus: quae annuit ista dice?
Christus Rex, populo ut Nicomedes iura superne
Tradas, natorum cumque sacra dyade.*

EPIGRAMMA XXXIX. pag. ead.

In Carterium.

*Quo me humi linguens miserum, percare sodalis,
Sic festinus abis, inclyte Carterie?
Quo festinus abis? cui nostra est recta iuventa,
Quum peregre ad mensum verba ego forte dabam.
Qui me incorporene vitae vinxisti: at habes nunc
Qui tibi Rex cunctis Christus amabilior.
Praeclari o Christi fulgur!, munusque inventae,
Egregius vitae rector & usque meae,
Gregorii memor esto, prius quem moribus almis
Finxisti, morum rex pie, Carterie.*

EPIGRAMMA XL. pag. 39.

Aliud.

*O fontes lacrymarum, o genae, sacrisque verendis
Placantes Christi pectora rite manus
Carterii, communi hominum cur sine quiescis?
Cantorem voluit caelicus ille chorus.*

Aliud XLI. pag. 40.

*Mi rapuisti animam, Nicomedes, mē rapuisti
Carterium nobis a pietate parem.*

(1) M. mīra κλός.

Aliud XLII. pag. ead.

*Divorum Xolon campus sacer, ob quod fulcrum
Staurophorum accersens Carterium, retines.*

EPIGRAMMA XLIII. pag. 41.

In Bassum.

*Christo care, ac prae aliis gratissime, Basse,
Grassatrix procul a patria te dextra peremit,
Atque adeo patrio non ponis membra sepulcro:
Verum Cappadocas inter tu magnus haberis, (est;
Et nomen manet usque tuum, quod grande relictum
Et cippi fixi meliores, in quibus exstas.
Hoc tibi Gregorii monumentum, quem peramabas.*

EPIGRAMMA XLIV. pag. 41.

Aliud.

*Tamquam Abraham, Basse, excepisti pectore vestro
Carterium: vester spiritus hunc genuit.
Verum ego, me quomvis teneat cum patre sepulcrum,
A vestro numquam separer ipse iugo,*

XLV. In Philtatium pag. 42.

*Restorem iuvenem magnum populi, sacra magni
Occulto corpus testa ego Philtatii.*

EPIGRAMMA XLVI. pag. ead.

In Eusebium, & Basilissam.

*Heic valde clari Eusebius, Basilissa sti sunt,
Christifera Xolon nobilium pecora,
Nonnae almae sacrum corpus, quicumque sepulcrum
Haec transis, magnis rite precare animis.*

EPIGRAMMA XLVII. pag. 43.

In Helladium.

*Mens erat in caelis tibi semper, neve parumper
In vili plantam figere visus humo.
Ergo cito e terris abiisti; o Helladi amice,
Curat germanos Eulalius cineres.*

EPIGRAMMA XLVIII. pag. 44.

Aliud.

*Canum consilio, tum Christi iudice magnum
Hic locus athlophorum, Helladium teneo.
Nil mirum: similes perpeffus nempe labores
Hostis pugnam contudit invidiam.*

EPIGRAMMA XLIX. pag. 45.

Aliud.

*Vi carnis paulum duxisti luminis auras,
Maiorem vitae partem agis in superis.
Christi ingens decus, Helladie; & si tu cito vincis
Liber, ea accepit praemia iusta labor.*

EPIGRAMMA L. pag. 45.

In Georgium.

*Tu quoque in hoc tumulo situs es, dilecte Georgi,
Fecisti Christo qui sacra multa pie.
Possidet ut vitam tecum commune sepulcrum
Sic Basilissa ingens, corpore, mente soror.*

EPI.

(2) forte inγράψας.

EPIGRAMMA LI. pag. 46.

In Eupraxium.

*Sacri huiusce loci Eupraxion Archiereia
Magna Arianzee terra ego detineo,
Gregorio carum, atque aetate parem, ac synoditam;
Quare ut amicitia, proximus est tumulto.*

EPIGRAMMA LII. pag. 49.

In Caesarium.

*Infelix tumultus. Equidem non ante putavi,
Quod sic extremos conderet ipse prius.
Certe Caesarium genitorum nobile germen
Excepit primos ante. Quid hoc? malum.
Haud causa tumulto danda; ne dicas male.
Invidia fecit. Cur enim posset sene
Iuvenem videre qui foret sapiens magis?*

V. C. Salvinii Lectiones.

Pag. 65. lin. 3. Οὐδὲν Γοργόνιον γαίη &c.
Pag. 83. in notis Πόσιν leg. πόσι.
Pag. 87. lin. 9. nisi sit a λαγχάνω, fabulas for-
titi estis: vel si sit a λήγω, λήξατε μύθων.
Pag. 88. in notis. forte ἡλθε, ἡλθεο vox ni-
bili.
Pag. 92. in not. f. ἄλλως, sed nihil mutandum.
ἄλλος τις, alius quis.
Pag. 93. lin. 4. l. λισσομένη; τότε θαῦμα.
Pag. 95. in not. l. Ληὸς est lacus &c.
Pag. 99. lin. 12. forte τελευτή.
Pag. 100. lin. 1. μορεῶ. Lexicon male; nam

Quum in Mss. Codicibus sacrorum biblio-
rum, maxime vero in Catenis, quidam mar-
ginales numeri occurrant, ipsorum in Capita
distributionem indicantes, quae pro Co-
dicum antiquitate diversa saepe comparet;
quumque a Scriptoris Graecis, qui in
Scripturam Commentaria ediderunt, eiusmodi
divisiones non raro memorentur, non
iniucundum fore existimavimus, eam, quae
in Cod. XXXVII. Plut. V. decimo seculo
conscripso, Octateuchum continente, exhi-
betur Capitulorum distinctio, una cum ipso ti-
tulis, sive argumentis praefixis pro coronide
huius Plutei in medium proferre.

Geneleos itaque divisio sequens est:

α'. Περὶ τῶν δύο Φασήρων.
β'. Περὶ τῶν ἐρπετῶν, & πετεινῶν.
γ'. Περὶ τῆς τῆ ἀνθρώπου ποιήσεως.
δ'. Περὶ τῆς τῆ σαββάτου καταπαύσεως.
ε'. Περὶ τῆς γῆς, & τῆς ἀδὰμ, & τῆς παραδείσου τῆς
ποταμῶ.
ς'. Περὶ τῶν ποταμῶν.
ζ'. Περὶ τῆς ἀδὰμ, & τῆς Εὐας.
η'. Περὶ τῆς τῆ ὕφους ἀπάτης.
θ'. Περὶ τῆς κατάρτας τῆς ὕφους.
ι'. Περὶ τῆς κατάρτας τῆς γυναικὸς, & τῆς ἀδὰμ.
ια'. Περὶ τῶν δερματίνων χιτῶνων.
ιβ'. Περὶ τῆς ἐμβλήσεως τῆς ἀδὰμ ἐκ τῆς παραδείσου.
ιγ'. Τὰ κατὰ ἀδὰμ, & Κάιν, & Ἀβελ.
ιδ'. Περὶ τῆς κατάρτας τῆς Κάιν.
ιε'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τοῦ Κάιν.

exempla sunt τοῦ μορεῶ. potius μορεῶσα.
Pag. 101. in fine, ἀέθην sustineri potest. i. e.
Nonna.
Pag. 102. lin. 2. Et Salvinio, & omnibus.
Pag. 104. lin. 11. Lego ex Codice Mediceo μίξας
— lin. 13. lego ex Cod. Med. μισθός δὲ. λίπεν
βίον ἐν θυέσσει.
Pag. 105. lin. 3. Seiungendum omnino.
Pag. 106. lin. 7. imo ἐγρομένη.
Pag. 111. in dimid. Iam dixerat de vita in prio-
re disticho: nunc de obitu.
— lin. 30. Cod. Med. εὐσεβέως.
Pag. 117. lin. 16. & 17. forte μ' ἀγνὰ ἐσάωσε.
Pag. 118. lin. 14. poena, purgatio, forte chira-
gram intelligit.
Pag. 127. in fine. ὑποκοριστικὰ ἀπὸ τοῦ Γλυκερά,
Σωφρόνη.
Pag. 141. lin. 11. forte ἀπὸ τῶν συμβολῶν, sed
melius τυμβολέται.
— lin. 16. ἡμῖν, ἡμῖν.
Pag. 148. lin. 3. ἐνέει.
— lin. 5. ἐργασίαν, i. ἐργασία.
Pag. 163. lin. 10. Vita, nescio quid sit. f. Vita.
Pag. 174. lin. 6. καταρτίζου. concilieris. λέων.
— in princ. ἄλλος τις. nihil mutandum.
Pag. 183. χρυσῆς. Caesarius alter, i. e. Phila-
grius.
Pag. 190. Linguam. Cod. Med. linguas, le lingue,
le male lingue.
Pag. 204. ἡ βῆ, ἡ βῆ idem.
Pag. 211. Scholiastae. lin. 28. lege ἀμφότερον, i. e.
Deus & Homo.
Pag. 213. lin. 20. Credo Γυγάντιον, nam Σιγάν-
τιον nihil est: & clausula Epigrammatis non al-
ludit.

ις'. Τὰ κατὰ Λάμεχ.
ιζ'. Περὶ τοῦ Σὴθ, & τῆς υἱοῦ αὐτοῦ Ἐνὼς (sic, lege
Ἐνὼχ.)
ιη'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῆς ἀπὸ ἀδὰμ ἕως Νῶε.
ιθ'. Τὰ κατὰ Ἐνὼχ.
κ'. Περὶ τῶν λαβόντων ἑαυτοὺς γυναῖκας ἀπὸ πατρῶν
ὧν ἐξελέξαντο, & περὶ τῶν γιγάντων.
κα'. Πρῶτος χρηματισμὸς πρὸς Νῶε περὶ τῆς κι-
βωτοῦ.
κβ'. Περὶ τῆς κατακλυσμῶ.
κγ'. Περὶ τῆς τῆ κβῆρας ἀποστολῆς.
κδ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Νῶε.
κε'. Περὶ τῆς συστασιμῶς Νῶε, & τῆς ὁλοκαυτώ-
σεως.
κς'. Περὶ τῆς ἐσθίειν πᾶν κρέας μὴ ἐν αἵματι,
& περὶ τῆς ἐκχέοντος αἷμα ἀνθρώπου.
κζ'. Τρίτος χρηματισμὸς περὶ διαθήκης πρὸς Νῶε.
κη'. Τὰ κατὰ τῆς υἱοῦ Νῶε, & περὶ τῆς μέθης αὐτοῦ.
κθ'. Περὶ τῆς κατάρτας τῆς Χαναάν.
λ'. Περὶ τῆς τελευτῆς Νῶε.
λα'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῶν υἱῶν Νῶε.
λβ'. Περὶ τῆς οἰκοδομῆς τῆς πόλεως, & τῆς πύρ-
γους.
λγ'. Περὶ τῆς συγχύσεως τῶν γλωσσῶν.
λδ'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῆς ἀπὸ τῆς Σὴμ ἕως
τοῦ ἀβραάμ.
λε'. Τὰ κατὰ Θάβραν, & τῆς ἐξ αὐτοῦ, & ἐξ ἡ-
γαγεν ἐκ τῆς χώρας τῶν Καλδαίων.
λς'. Πρῶτος χρηματισμὸς πρὸς ἀβραάμ.
λζ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς ἀβραάμ ἐν γῇ
Χαναάν.
λη'. Περὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ καταβάσεως τοῦ ἀβραάμ,
& τῆς κατὰ τὴν Σάρραν, & Φαραῶ.
R 1 2 λθ'.

λθ'. Περὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου ἀναβάσεως τῆς Α'βραάμ, καὶ τὰ κατὰ τὸν Λώτ.
 μ'. Deest, fortasse quod in antecedenti contineretur.
 μα'. Τρίτος χρηματισμὸς πρὸς Α'βραάμ.
 μβ'. Deest.
 μγ'. Περὶ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Λώτ.
 μδ'. Τὰ κατὰ Μελχισεδεκ, καὶ τὸν Α'βραάμ.
 με'. Χρηματισμὸς ἐν ὁράματι πρὸς Α'βραάμ.
 μς'. Τὰ κατὰ Σάρραν, καὶ τὴν Α'γαρ.
 μζ'. Περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τῷ ἀγγέλου τῇ Α'γαρ.
 μη'. Deest.
 μθ'. Διαθήκη πρὸς Α'βραάμ περιτομῆς.
 ν'. Περὶ τῷ ὀνόματι Σάρρας, καὶ ἐπαγγελία περὶ τοῦ Ἰσαάκ.
 να'. Περὶ τῆς περιτομῆς τῆς Α'βραάμ, καὶ πάντων τῶν οἰκείων αὐτῆς.
 νβ'. Περὶ τῆς ὀπτασίας τῆς γενομένης τῷ Α'βραάμ ἐν τῇ δρυὶ τῇ Μαμβρῇ, καὶ περὶ τῆς ξενοδοχίας αὐτοῦ.
 νγ'. Ἐκτος χρηματισμὸς περὶ τῆς ἕξης ἡδὺν Σάρρας.
 νδ'. Περὶ τῷ κυρίῳ, καὶ τῶν β' ἀγγέλων τῶν προπεμπομένων ὑπὸ τοῦ κυρίου.
 νε'. Περὶ τῆς διὰ τῆς δικαίας αἰτήσεως τῆς Α'βραάμ.
 νς'. Περὶ τῶν ἀγγέλων ἐλθόντων εἰς Σόδομα, καὶ περὶ τῆς ξενοδοχίας τῆς Λώτ.
 νζ'. Περὶ τῆς παρανομίας τῶν Σοδομιτῶν, οἱ ἐπατάχθησαν ἀορασίᾳ.
 νη'. Περὶ τῆς καταστροφῆς Σοδόμων τῆς διὰ ἐμπρησμῶν.
 νθ'. Τὰ κατὰ τὸν Λώτ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς.
 ξ'. Περὶ Σάρρας, καὶ τῆς Α'βιμέλεχ.
 ξα'. Περὶ Σάρρας τεκέσθαι τὸν Ἰσαάκ.
 ξβ'. Τὰ κατὰ τὴν Σάρραν, καὶ τὴν Α'γαρ, καὶ τὸν Α'βραάμ διὰ τὸν Ἰσαάκ, καὶ τὸν Ἰσμαήλ.
 ξγ'. Περὶ τῶν λεχθέντων τῇ Α'γαρ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου.
 ξδ'. Διαθήκη τῷ Α'βραάμ πρὸς τὸν Α'βιμέλεχ.
 ξε'. Ἐξέδομος χρησμοῦ περὶ τῆς πειρασμοῦ τῆς διὰ τὸν Ἰσαάκ.
 ξς'. Περὶ ὧν τέτοια Μελχὶ τῷ Ναχώρ.
 ξζ'. Περὶ τῆς τελευταίας Σάρρας.
 ξη'. Περὶ τῆς μνημείου οὗ ἐκτίσθη Α'βραάμ παρὰ τῶν ἡδὺν Χέτ.
 ξθ'. Περὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς παιδὸς τῆς Α'βραάμ τῆς εἰς τὴν Μεσοποταμίαν.
 ς'. Τὰ κατὰ τὸν παῖδα, καὶ τὴν Ρ'εβέκκαν ἐπὶ τῷ Φρέατος.
 ςα'. Τὰ κατὰ τὸν παῖδα εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Λάβαν, καὶ τὴν ἐπ' αὐτὸν αὐτῆς.
 ςβ'. Περὶ Α'βραάμ καὶ Χαττώρας.
 ςγ'. Περὶ Ἰσαάκ, καὶ Ρ'εβέκκας τεκέσθαι τὸν Ἡσαῦ, καὶ τὸν Ἰακώβ.
 ςδ'. Περὶ τῶν πρωτοτόκων τῆς Ἡσαῦ.
 ςε'. Πρῶτος χρηματισμὸς ἐν ὀπτασίᾳ πρὸς Ἰσαάκ ἐν Γεράροις.
 ςς'. Τὰ κατὰ Ἰσαάκ, καὶ Ρ'εβέκκαν, καὶ Ἰδὸν Α'βιμέλεχ.
 ςζ'. Περὶ ἧς ἐσπερε κριθῆς Ἰσαάκ ἐν Γεράροις.
 ςη'. Περὶ τῶν Φυλιστιμῶν ζηλωσάντων τὸν Ἰσαάκ, καὶ περὶ τῶν Φρεάτων ὧν ὤριζεν.
 ςθ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Ἰσαάκ περὶ τοῦ Φρεάτος.
 ζ'. Διαθήκη τῇ Α'βιμέλεχ πρὸς τὸν Ἰσαάκ περὶ τῷ Φρέατος τῷ ὄρκῳ.
 ζα'. Περὶ τῶν γυναικῶν Ἡσαῦ, αἱ ἦσαν ἐρίζουσαι τῷ Ἰσαάκ, καὶ τῇ Ρ'εβέκκα.

πβ'. Περὶ τῆς θήρας τῆς Ἡσαῦ τῆς διὰ τὴν εὐλογίαν.
 πγ'. Περὶ τῆς πτερισμοῦ Ἰακώβ διὰ τὴν εὐλογίαν.
 πδ'. Πρῶτη εὐλογία Ἰακώβ ἀπὸ τῆς Ἡσαῦ.
 πε'. Περὶ τῶν ἐδεσμάτων ὧν ἐποίησεν Ἡσαῦ.
 πς'. Περὶ τῆς ὀργῆς Ἡσαῦ τῆς πρὸς Ἰακώβ.
 πζ'. Δεύτερα εὐλογία τοῦ Ἰακώβ.
 πη'. Περὶ τῆς γυναικὸς τοῦ Ἡσαῦ.
 πθ'. Περὶ τῆς καταβάσεως Ἡσαῦ (sic, sed lege Ἰακώβ) τῆς εἰς Χαρρῶν.
 ι'. Πρῶτος χρηματισμὸς πρὸς Ἰακώβ ἐν ὕπνῳ ἀπὸ τῆς κλίμακος.
 ια'. Περὶ ἧς ἠύξατο εὐχῆς Ἰακώβ, ἐν ᾧ ἐποιήθη ἰόπῳ.
 ιβ'. Τὰ κατὰ Ἰακώβ πορευθέντα πρὸς Λάβαν, καὶ περὶ τοῦ ἀποκυλισθέντος λίθου.
 ιγ'. Τὰ κατὰ Λάβαν, καὶ Ρ'αχὴλ, καὶ Λείαν, καὶ Ἰακώβ.
 ιδ'. Περὶ Λείας συλλαβῆς τὸν Ρ'υβὶμ (sic).
 ιε'. Περὶ Λείας, καὶ Ζελφῆς, καὶ τῆς Ἰακώβ.
 ις'. Περὶ τῶν μανδραγοῶν, ὧν εὗρε Ρ'υβὶμ.
 ιζ'. Περὶ τῆς Ρ'αχὴλ τεκέσθαι τὸν Ἰωσήφ.
 ιη'. Περὶ τῆς Ἰακώβ θελήσαντος ἐπανελθεῖν.
 ιθ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Ἰακώβ περὶ τῆς ἐπανελεύσεως αὐτοῦ.
 ρ'. Περὶ ὧν εἶπεν Ἰακώβ τῇ Ρ'αχὴλ, καὶ Λείᾳ, καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ.
 ρα'. Περὶ τῆς ἐπ' αὐτὸν τοῦ Ἰακώβ πρὸς τὸν Ἰακώβ ἐλθόντων Ρ'αχὴλ τῆς πατρὸς αὐτῆς.
 ρβ'. Περὶ τῆς χρηματισμοῦ τῆς πρὸς Λάβαν περὶ τῆς Ἰακώβ καὶ περὶ τῶν εἰδώλων.
 ργ'. Διαθήκη τῇ Ἰακώβ, καὶ τῇ Λάβαν.
 ρδ'. Περὶ τῆς στήλης, καὶ τῆς βουῆς τῆς μαρτυροῦ.
 ρε'. Περὶ τῆς συναντήσεως τῶν ἀγγέλων τῆς πρὸς Ἰακώβ.
 ρς'. Περὶ τῆς Ἡσαῦ ἐρχομένης εἰς συνάντησιν τῇ Ἰακώβ.
 ρζ'. Περὶ τῆς παλαίσματος μετὰ Ἰακώβ.
 ρη'. Περὶ τῆς συναντήσεως Ἡσαῦ καὶ Ἰακώβ.
 ρθ'. Τὰ κατὰ τὴν Δείνα (sic) τὴν θυγατέρα Ἰακώβ, καὶ Λείας.
 ρι'. Τρίτος χρηματισμὸς πρὸς Ἰακώβ ἐν Σημίμοις περὶ τῆς Βαϊθῆλ, καὶ τῆς ὀφθέντος αὐτῷ Θεοῦ, ὅτε κατέκρυψε τὴν ἀλλοτρίαν θῆραν ὑπὸ τὴν τερέβινθον.
 ρια'. Τέταρτος χρηματισμὸς ἐν ὀπτασίᾳ πρὸς Ἰακώβ.
 ριβ'. Deest.
 ριγ'. Τὰ κατὰ Ρ'υβὶμ, καὶ τὴν Βάλλαν.
 ριδ'. Περὶ τῆς πνευματολογίας Ἰακώβ, καὶ τῆς τελευτῆς Ἰακώβ.
 ριε'. Περὶ τῆς γενεαλογίας Ἡσαῦ, ὡς ἐπορεύθη ἐν γῆς Χαναάν ἀπὸ προσώπου Ἰακώβ.
 ρισ'. Περὶ τῶν βασιλευσάντων ἐν Β'δάμ.
 ριζ'. Τὰ κατὰ Ἰωσήφ, καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ.
 ρη'. Περὶ τῶν ἐνυπνίων Ἰωσήφ.
 ριθ'. Περὶ τοῦ Ἰωσήφ ἀποσελασμένου πρὸς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ.
 ρκα'. Τὰ κατὰ τὸν Ἰάδαν, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Σαῦν.
 ρκα'. Τὰ κατὰ τὴν Θάμαν, καὶ τὴν ἡδὺν Ἰάδα.
 ρκβ'. Τὰ κατὰ τὸν Φαρές, καὶ τὸν Ζαρά.
 ρκγ'. Τὰ περὶ τὸν Ἰωσήφ παραθέντα εἰς Αἴγυπτον.
 ρκδ'. Περὶ τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Αἰγυπτίας.
 ρκε'. Περὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ τῆς σιτοποιῆς.
 ρκς'. Περὶ τῶν γενεθλίων, καὶ τῶν ἐνυπνίων ὧν εἶδε

Φαραώ. καὶ περὶ ὧν ἔλαβεν αὐτὸς ἐ ἀρχιεπισκοπῆς.
 ρκζ'. Τὰ κατὰ Φαραώ, καὶ τὸν Ἰωσήφ διὰ τὰ ἐνυπνια τὰ Φαραώ.
 ρκη'. Περὶ τῶν δραγμάτων τῶν ζ' ἐτῶν τῆς εὐθηνίας.
 ρκθ'. Περὶ Μανασῆ, καὶ Ε'φραΐμ, οἱ ἐγένοντο τῷ Ἰωσήφ πρὸς τὸν λιμὸν.
 ρλ'. Περὶ τῶν ἀρξαμένων ζ' ἐτῶν τοῦ λιμοῦ.
 ρλα'. Τὰ κατὰ τῆς ἀδελφῆς Ἰωσήφ καταβάντας εἰς Αἴγυπτον.
 ρλβ'. Περὶ τῆς ἐπ' αὐτὸν τῶν ἀδελφῶν Ἰωσήφ διὰ τὸν Βενιαμίν.
 ρλγ'. Τὰ κατὰ τῆς ἀδελφῆς Ἰωσήφ καταβάντας εἰς Αἴγυπτον μετὰ τοῦ Βενιαμίν.
 ρλδ'. Τὰ κατὰ τὸν κύνιν τὸν ἀργυροῦν, καὶ τὸν ἀναγνωρισμὸν τοῦ Ἰωσήφ.
 ρλε'. Περὶ τῆς ἐπ' αὐτὸν τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ τῆς διὰ τὸν πατέρα αὐτῶν.
 ρλς'. Περὶ τῆς εἰς Αἴγυπτον καταβάσεως τοῦ Ἰακώβ ἐν ᾧ πέμπτος χρηματισμὸς ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς ἐν τῷ Φρεάτι τοῦ ὄρκου.
 ρλζ'. Γενεαλογία τῶν ἡδὺν Ἰσραὴλ τῶν εἰσελθόντων εἰς Αἴγυπτον ἕκτα Ἰακώβ τῷ πατρὶ αὐτῶν.
 ρλη'. Περὶ τῆς συναντήσεως Ἰωσήφ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.
 ρλθ'. Περὶ τοῦ Ἰακώβ, ὅτε ἔστη ἐναντίον Φαραώ.
 ρμ'. Περὶ τῶν ἄρτων τῶν ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν Αἰγυπτίων.
 ρμα'. Περὶ τῆς κτήσεως τῆς γῆς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τῆς ἀποπεμπτοσύνης τῶν γεννημάτων.
 ρμβ'. Περὶ ὧν ἔζησε ἐ' ἐτῶν Ἰακώβ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ περὶ ὧν εἶπε τῷ Ἰωσήφ, ἵνα μὴ θάψῃ αὐτὸν ἐν αὐτῇ.
 ρμγ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῆς Ε'φραΐμ, καὶ τοῦ Μανασῆ.
 ρμδ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν δύο ἡδὺν Ἰωσήφ.
 ρμε'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν ἑβ' πατριαρχῶν.
 ρμς'. Περὶ τῆς τελευταίας Ἰακώβ.
 ρμζ'. Περὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Ἰακώβ.
 ρμη'. Περὶ τῶν ἐκγόνων τοῦ Ἰωσήφ, καὶ περὶ τῶν ὁσῶν αὐτοῦ καὶ τῆς τελευταίας.

Exodi Capita sunt.

α'. Περὶ τῆς γεννήσεως Μωϋσέως.
 β'. Πρῶτη ὀπτασία πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῷ βάτῳ.
 γ'. Περὶ τῆς συναντήσεως Μωϋσέως, καὶ Α'αρὼν.
 δ'. α' λόγος Μωϋσέως, καὶ Α'αρὼν πρὸς Φαραώ.
 ε'. Περὶ τῶν μασιγωθέντων γραμματέων.
 ς'. Περὶ τῆς ῥάβδου τῆς γραφείας εἰς ὄφιν.
 ζ'. Πρῶτη πληγὴ, μεταβολὴ τῆς ὕδατος εἰς αἷμα.
 η'. Δεύτερα πληγὴ βατράχων.
 θ'. Τρίτη πληγὴ τῶν σκηνῶν.
 ι'. Τέταρτη πληγὴ κυνομήνης.
 ια'. Πέμπτη πληγὴ, θάνατος κτηνῶν.
 ιβ'. Ἑκτὴ πληγὴ, φλυκτιδῆς ἀναζέουσας.
 ιγ'. Ἑβδόμη πληγὴ τῆς χαλάζης.
 ιδ'. Ὀγδόη πληγὴ, ἀκρίς.
 ιε'. Ἐνάτη πληγὴ, σκότος ψιλαφθόν.
 ις'. Δεκάτη πληγὴ ἡ τῶν πρωτοτόκων. Numero destitutum est.
 ιζ'. Περὶ τοῦ πάσχα νόμου.
 ιζ'. Περὶ τῶν ἐπιταχθέντων πρωτοτόκων.

ιη'. Περὶ τῆς ἐξόδου τῶν ἡδὺν Ἰσραὴλ.
 ιθ'. Νόμος τοῦ πάσχα.
 ι'. Περὶ τῶν ἀζύμων.
 ια'. Περὶ τῶν ἀγιαζομένων πρωτοτόκων.
 ιβ'. Περὶ τῶν ὁσῶν Ἰωσήφ.
 ιγ'. Περὶ τοῦ γογγυσμοῦ τῶν ἡδὺν Ἰσραὴλ διὰ τὸ ὕδωρ.
 ιδ'. Περὶ τοῦ μάννα, καὶ τῆς ὀρυγομήτρως.
 ιε'. Περὶ τοῦ ἀγνοεῖν τὴν ἡδὺν Ἰσραὴλ, τί ἐστὶ μάννα.
 ις'. Περὶ τοῦ καταλιπεῖν μάννα εἰς τὸ πρωί.
 ιζ'. Περὶ σαββάτου.
 ιη'. Περὶ τῆς χρυσῆς εἰκόνης (sic).
 ιθ'. Περὶ τῆς παταχθείσης πέτρας ἐν Χωρήβ.
 ι'. Τὰ κατὰ Α'μαλήκ ἐν Ραφιδείν.
 ια'. Περὶ Ἰοθὴρ.
 ιβ'. Διαλαλία τοῦ Θεοῦ πρὸς Μωϋσῆν περὶ τῶν ἡδὺν Ἰσραὴλ.
 ιγ'. Περὶ τῆς τῶν ὁμοφύλων θυλείας πρόσπραγμα.
 ιδ'. Περὶ τῶν ἐλευθέρων εἰς θυλείαν ἐκδομένων.
 ιε'. Πρόσπραγμα περὶ ἀρχῶν.
 ις'. Νόμος περὶ σαββάτου.
 ιζ'. Διατάξεις τοῦ λαβεῖν ἀπαρχὰς εἰς τὴν τῆς σκηνῆς κατασκευὴν.
 ιη'. Περὶ τοῦ κιβωτοῦ ποιῆσαι τοῦ μαρτυρίου.
 ιθ'. Περὶ τοῦ ἰλαστήριου, καὶ τῶν Χερουβίμ.
 ι'. Περὶ τῆς τραπέζης.
 ια'. Περὶ τῆς λυχνίας.
 ιβ'. Περὶ τῶν λύχνων.
 ιγ'. Περὶ τῆς σκηνῆς.
 ιδ'. Περὶ τῶν πέντε αὐλῶν.
 ιε'. Περὶ τοῦ κατακαλύμματος.
 ις'. Περὶ τοῦ κατακαλύμματος.
 ιζ'. Περὶ τῶν μοχλῶν.
 ιη'. Περὶ τοῦ καταπετάσματος.
 ιθ'. Περὶ τοῦ ἐπισπάστρου.
 ι'. Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
 ια'. Περὶ τῆς ἐσχάρας.
 ιβ'. Περὶ τοῦ ἐλαίου τῆς φωτίσεως.
 ιγ'. Deest.
 ιδ'. Περὶ τῆς γλυφῆς τῶν β' σμαράγδων.
 ιε'. Περὶ τοῦ λογιῶ.
 ις'. Περὶ τοῦ ὑποδύτου, καὶ τῶν βόσκων, καὶ τῶν κωδῶνων.
 ιζ'. Περὶ τοῦ χρυσοῦ πετάλου.
 ιη'. Περὶ τῆς κιθάρης, καὶ τῆς ζώνης.
 ιθ'. Περὶ τῆς ἱερατείας Α'αρὼν, καὶ τῶν ἡδὺν αὐτοῦ.
 ι'. Περὶ τῆς τελεώσεως τοῦ θυσιαστηρίου.
 ια'. Περὶ θυσιαστηρίου.
 ιβ'. Deest.
 ιγ'. Περὶ τοῦ λουτήριου.
 ιδ'. Περὶ τοῦ μύρου.
 ιε'. Περὶ τῆς συνθέσεως τοῦ θυμιάματος.
 ις'. Περὶ τῆς ἀναδείξεως Βεσελεήλ.
 ιζ'. Περὶ τῆς τῶν σαββάτων παραφυλακῆς.
 ιη'. Περὶ τῶν πλανῶν διαθήκης, καὶ τῆς μοσχοποιίας.
 ιθ'. Περὶ τῆς δευτέρας κατασκευῆς τῶν πλανῶν.
 ι'. Περὶ ἀρχῶν τῶν εἰς τὴν σκηνὴν ἐπ'...
 ια'. Περὶ τῶν σολῶν τῶν ἱερῶν.
 ιβ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς.
 ιγ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν ἀσπιδισκῶν.
 ιδ'. Περὶ τοῦ ὑποδύτου.

αε'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν κωδῶνων τῶν χρυσῶν, ἑ χιτῶνων, ἑ μίτρας, ἑ περισκελῶν, ἑ ζωνῶν.
 ας'. Περὶ τῆς πετάλων.
 αζ'. Περὶ τῆς σκηνῆς.
 αη'. Περὶ τοῦ καταπετάσματος.
 οβ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῆς αὐτοῦ.
 π'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἱλαστήριου, ἑ τῆς τραπέζης.
 πα'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν σκευῶν τῆς τράπεζης, ἑ τῆς λυχνίας.
 πβ'. Περὶ Βεσελεήλ.
 πγ'. Deest.
 πδ'. Περὶ τῆς θάσεως τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

Leviticus haec numerat Capita.

α'. Περὶ προβάτων, ἑ ἀρνῶν.
 β'. Περὶ πετεινῶν.
 γ'. Περὶ σερμιδάλεως.
 δ'. Περὶ πεμμάτων.
 ε'. Περὶ ἀζύμων.
 ε'. Περὶ θυσιῶν ἀπὸ ἐσχάρων.
 ζ'. Περὶ θυσιῶν πρωτογεννημάτων.
 η'. Περὶ θυσιῶν σωτηρίων.
 θ'. Περὶ θυσιῶν.
 ι'. Περὶ ἀμαρτίας ἱερέων, ἑ τοῦ λαοῦ.
 ια'. Περὶ θυσιῶν συναγωγῆς ἐκ ἀμαρτίας.
 ιβ'. Περὶ θυσιῶν ἀμαρτίας ἀρχόντων.
 ιγ'. Περὶ ψυχῆς μιᾶς ἐκ ἀμαρτίας.
 ιδ'. Περὶ ὀρκισμοῦ.
 ιε'. Περὶ ὅρκων παρατήκης, ἑ τῶν λοιπῶν.
 ις'. Περὶ ὅρκων παρατήκης, ἑ τῶν λοιπῶν.
 ιζ'. Νόμος περὶ ὁλοκαυτώσεως.
 ιη'. Νόμος περὶ τῆς θυσιῶν τῶν ἱερέων.
 ιθ'. Νόμος περὶ θυσιῶν ἀμαρτίας.
 κ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν σῆμα, ἢ αἷμα.
 κα'. Περὶ ἀφαιρέματος τῶν θυσιῶν.
 κβ'. Περὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ χρίσματος.
 κγ'. Περὶ τῆς χρίσεως Ἀαρὼν.
 κδ'. Ἀαρὼν λούεται, χρίεται, ἐνδύεται ὑπὸ Μωϋσέως μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.
 κε'. Ἀρχεται κύριος τῶ Ἀαρὼν μόνος.
 κς'. Περὶ κτηνῶν καθαρῶν, ἑ μὴ καθαρῶν.
 κζ'. Περὶ καθαρισμῶν κτηνῶν.
 κη'. Νόμος περὶ λέπρας.
 κθ'. Περὶ τῆς καθαρῆς ἐκ τῆς λεπροῦ.
 λ'. Περὶ καθαρισμοῦ τοῦ λεπροῦ.
 λα'. Περὶ λέπρας οἰκίας, ἑ καθαρισμοῦ.
 λβ'. Περὶ ῥύσεως γόνυ.
 λγ'. Περὶ τῆς ῥύσεως αἵματι γυναικός.
 λδ'. Περὶ τοῦ μὴ διαφέρειν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου.
 λε'. Deest.
 λς'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν θύειν ἔξω τῆς σκηνῆς.
 λζ'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν ἐσθίειν αἷμα.
 λη'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν θνησιμαῖον.
 λθ'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν ἀτάκτως ποιεῖσθαι τὰς συζυγίας.
 μ'. Ὅτι ἐν τῷ τηρεῖν τὰς ἐντολάς ἅγιοι γίνονται.
 μα'. Περὶ τεθνηκότων ἐφ' οἷς μιάινονται αἱ ἱερεῖς.
 μβ'. Περὶ τῆς ἐκπορευούσης θυγατρὸς τοῦ ἱερέως.
 μγ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν μῶμον ἔχειν τὸν ἱερέα.

μδ'. Deest.
 με'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν μεμωμημένον προσφέρειν.
 μς'. Περὶ τῶν προσφ. .... (f. προσφερομένων ζώων).
 μζ'. Περὶ τῶν σαββάτων.
 μη'. Περὶ τοῦ πάσχα.
 μθ'. Περὶ ἀζύμων.
 ν'. Περὶ ἀρχόντων.
 να'. Περὶ πεντηκοστῆς.
 νβ'. Περὶ μνημοσύνης σαλπίγγων.
 νγ'. Περὶ ἡμέρας ἐξίλασμοῦ.
 νδ'. Περὶ νηστίας.
 νε'. Περὶ ἐορτῆς σκηνῶν.
 νς'. Περὶ τῆς ἐλαίας τοῦ φωτός.
 νζ'. Περὶ ἔργων τῆς προθέσεως.
 νη'. Περὶ λιθοβολίας τῆς κατηρασμένης.
 νθ'. Περὶ ἐβδομαστικοῦ τοῦ σαββατισμοῦ τῆς γῆς.
 ξ'. Περὶ ἰωβηλαίου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφίσεως.
 ξα'. Εὐλογία τοῖς παισὶ τὸν νόμον, ἑ κατὰ τοὺς μὴ ποιοῦσιν.
 ξβ'. Περὶ τῶν κατ' εὐχὴν συντιμωμένων.

Numerorum sequens est divisio.

α'. Περὶ τῆς τῶν Λευιτῶν ἐκλογῆς.
 β'. Περὶ τῶν ἀφορισθέντων ἐκ τῆς παρεμβολῆς.
 γ'. Περὶ τῆς ἐξαγορεύσεως.
 δ'. Περὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐλεγοῦ.
 ε'. Περὶ τῆς κατ' εὐχὴν ἀγνιζομένου.
 ε'. Περὶ τῆς εὐλογίας ἧς εὐλόγησαν οἱ ἱερεῖς.
 ζ'. Περὶ τῆς τῶν ἀρχόντων προσφορῆς.
 η'. Περὶ τῆς λυχνίας, ἑ τῶν λύχνων.
 θ'. Περὶ τῆς ἀγνιζομένης τῶν Λευιτῶν.
 ι'. Περὶ τοῦ χρόνου τῆς λειτουργίας τῶν Λευιτῶν.
 ια'. Περὶ τοῦ πάσχα νόμος.
 ιβ'. Περὶ τῶν σαλπίγγων τῆς σημασίας.
 ιγ'. Περὶ τοῦ γαμβροῦ Μωϋσέως.
 ιδ'. Περὶ ἐμπυριμῶν.
 ιε'. Περὶ τῶν ἐπιθυμησάντων τὰ ἐν Αἰγύπτῳ βρώματα.
 ις'. Περὶ τῶν μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας.
 ιζ'. Περὶ τοῦ γογγυσμοῦ Μαριάμ, ἑ Ἀαρὼν.
 ιη'. Περὶ τῶν κατασκευασμένων τὴν γῆν.
 ιθ'. Περὶ τῶν γογγυσμῶν ὧν τὰ κῶλα ἔπεσαν.
 κ'. Περὶ ὧν ἐλάλησε Μωϋσὴς τῷ λαῷ, ἑ ἐπὶ τὴν γῆν.
 κα'. Περὶ θυσιῶν.
 κς'. Περὶ τοῦ ἀμαρτανότος ἀκυσίας.
 κγ'. Περὶ τοῦ συλλέγοντος ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.
 κδ'. Περὶ τῶν κρασπέδων.
 κε'. Περὶ Κορέ, ἑ Δαθὰν, ἑ Ἀβιράν.
 κς'. Περὶ τῶν ἀγνισθέντων κυρίως.
 κζ'. Περὶ τοῦ ἐξίλασμοῦ Ἀαρὼν ἐν τῇ θραύσει.
 κη'. Περὶ τῆς ἐλασησάσης ῥάβδου τῆς Ἀαρὼν.
 κθ'. Περὶ τῶν διδομένων ἀπαρχῶν τῷ ἱερεῖ.
 λ'. Περὶ τῆς δεκάτης ἧς δεκατ. .... οἱ ἱερεῖς.
 λα'. Περὶ τῆς ..... (f. διασολῆς) τῆς δαμάλεως.
 λβ'. Περὶ ῥαντισμοῦ νόμος.
 λγ'. Περὶ τῆς τελευταίας Μαριάμ.
 λδ'. Περὶ τῆς ὕδατος τῆς ἀντιλογίας.

λε'.

λε'. Περὶ ὧν ἀπέσειλα Μωϋσὴς ἀγγέλων πρὸς βασιλέα Εὐαῖ.
 λς'. Περὶ τῆς τελευταίας Ἀαρὼν.
 λζ'. Περὶ τῆς καταστάσεως Εὐαῖ.
 λη'. Περὶ τῆς ἀποσολῆς τῶν ὀφείων.
 λθ'. Τὰ περὶ ὧν βασιλέα Βασάν.
 μ'. Περὶ Βαλὰκ βασιλέως Μωαβ.
 μα'. Τὰ περὶ Βαλὰκ τὸν μάντιν.
 μβ'. Περὶ τῶν πορευομένων Μωαβ, ἑ τελεσθέντων τῶν Βεελφεγῶν.
 μγ'. Τὰ περὶ Φινεῆς, καὶ Μαδιανίτην.
 μδ'. Περὶ τῶν θυγατέρων Σαλπαὰδ.
 με'. Περὶ τῆς καταστάσεως Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.
 μς'. Περὶ θυσιῶν ἐνδελεχείας.
 μζ'. Περὶ θυσιῶν κατὰ σάββατον.
 μη'. Περὶ κατανομιῶν θυσιῶν. (sic)
 μθ'. Περὶ θυσιῶν τῆς ἐβδομάδος.
 ν'. Περὶ θυσιῶν ἐορτῆς σημασίας.
 να'. Περὶ ὁρισμῶν εὐχῆς.
 νβ'. Περὶ τοῦ πολέμου τῶν Μαδιανιτῶν.
 νγ'. Περὶ τῆς ὁρισμῶν τῶν σκύλων Μαδιάμ.
 νδ'. Περὶ τῆς κληρονομίας τῶν δύο φυλῶν, καὶ ἡμισυ.
 νε'. Περὶ τῶν ἐπαρχῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.
 νς'. Περὶ τῶν ὀφειλόντων ἐξολοθρευθῆναι.
 νζ'. Περὶ τῆς διαμετρήσεως τῆς γῆς.
 νη'. Περὶ τῶν κληρονομήσαντων τὴν γῆν.
 νθ'. Περὶ τῆς μερίδος τῶν Λευιτῶν.
 ξ'. Περὶ τῶν φυγαδευτηρίων.

In Deuteronomio haec recensentur Capita

α'. Περὶ Σὺν βασιλέως Εὐαῖ.
 β'. Περὶ ὧν βασιλέως Βασάν.
 γ'. Περὶ τῶν πόλεων τῶν φυγαδευτηρίων.
 δ'. Ἐπανάληψις τῆς δεκαλόγου.
 ε'. Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν γλυπτὰ, μηδὲ παντὸς ὁμοίωμα.
 ε'. Περὶ δικαιωμάτων, ἑ κριμάτων.
 ζ'. Περὶ τοῦ ἀπαιτημένου φόβου, ἑ ἀγάπης.
 η'. Περὶ τοῦ ἀπαιτουμένου προσάγματος, ἑ τῶν κρίσεων.
 θ'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν ἐν παντὶ τόπῳ θύειν.
 ι'. Περὶ τῆς μὴ ἐγκαταλιπεῖν τὸν Λευίτην.
 ια'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν αἷμα.
 ιβ'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν ἐπακολουθεῖν τοῖς ἔθνεσι.
 ιγ'. Περὶ τοῦ ἐνυπνιαζομένου προφήτου.
 ιδ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν φεῖδασθαι τοῦ ἀποστόμου.
 ιε'. Περὶ τῶν παρανόμων ἀνδρῶν.
 ις'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν φαλάκρωμα ποιεῖν.
 ιζ'. Νόμος περὶ βρωμάτων.
 ιη'. Περὶ δεκατώσεως.
 ιθ'. Περὶ ἀφίσεως.
 κ'. Περὶ ἐνδεοῦς ἀδελφοῦ.
 κα'. Περὶ τῶν προσφερομένων πρωτοτόκων.
 κβ'. Περὶ τῶν ἐορτῶν τῶν νέων.
 κγ'. Περὶ τῆς ἐορτῆς τῶν ἐβδομάδων.
 κδ'. Περὶ τῆς ἐορτῆς τῶν σκηνῶν.
 κε'. Deest.
 κς'. Περὶ τῶν μαρτυρούντων.
 κζ'. Περὶ τῆς καθίσταμένης κριτῆς.
 κη'. Περὶ τῆς καθιστάμενης ἀρχόντος.
 κθ'. Περὶ τῆς μερίδος τῶν Λευιτῶν.
 λ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν καθαιρεῖσθαι, καὶ τὰ λοιπὰ.
 λα'. Περὶ τοῦ ἀνιστάμενου προφήτου.
 λβ'. Περὶ τῶν φυγαδευτηρίων.

λγ'. Περὶ τῆς φονευτοῦ πρόσταγμα.
 λδ'. Περὶ τοῦ μὴ μετακινεῖν ὄρια πατέρων.
 λς'. Περὶ τοῦ ψευδομαρτυροῦντος.
 λζ'. Περὶ τῶν ἐξερχομένων εἰς πόλεμον.
 λη'. Περὶ τῆς νευροκοπεμένης δαμάλεως.
 λθ'. Περὶ τῆς αἰχμαλωτίδος ἐξυρμένης.
 λθ'. Περὶ τῶν δύο γυναικῶν. . . . (reliqua reciso margine perierunt, quod aliis etiam titulis miserrime contigit).
 μ'. Recisum perit.
 μα'. Περὶ τοῦ κρεμωμένου ἐπὶ ξύλου.
 μβ'. Περὶ τοῦ πλανωμένου, ἢ πίπτοντος κτήνους.
 μγ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κοσμεῖσθαι ἀνοικίως.
 μδ'. Περὶ τῆς προφασιστικῆς λόγου προσφερομένου γυναικί.
 με'. Perit. μς'. Deest.
 μζ'. Περὶ τῆς ἐν πεδίῳ ταπεινωμένης.
 μη'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν ἐπιμίγνυσθαι μητρὶ (sic).
 μθ'. Περὶ τῶν μὴ εἰσερχομένων εἰς τὸν οἶκον κυρίου.
 ν'. Περὶ τῆς μὴ εἰσερχομένης εἰς τὸν ἀμνητῆν.
 να'. Περὶ τῆς διδομένης βιβλίου ἀποστάσεως.
 νβ'. Περὶ τοῦ ἐκβαίνοντος εἰς πόλεμον.
 νγ'. Περὶ τοῦ κλέπτοντος ψυχὴν.
 νδ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀρπάζειν ἐνέχυρα.
 νε'. Περὶ τοῦ μὴ ἀποθανεῖν πατέρα ὑπὲρ τέκνων.
 νς'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπανατρυγῆναι.
 νζ'. Περὶ τῆς μασιγυμένης ἀσεβείας.
 νη'. Περὶ τῆς χειροκοπεμένης.
 νθ'. Περὶ μέτρων, ἑ σταθμῶν.
 ξ'. Περὶ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ Ἀμαλὴ.
 ξα'. Περὶ τῶν ἐν τῷ καρμῆλῳ προσφερομένων.
 ξβ'. Περὶ τοῦ δευτέρου ἐπιδεκάτου.
 ξγ'. Περὶ τῶν εὐλογιῶν, ἑ τῶν καταρῶν.
 ξδ'. Περὶ τῆς ἐν Μωαβ διαθήκης.
 ξε'. Ἐντολὴ Μωϋσέως πρὸς Ἀαρὼν.
 ξε'. Ἐντολὴ Μωϋσέως πρὸς τὴν Λευίτιαν.
 ξζ'. Περὶ τῆς φθῆς.
 ξη'. Περὶ τῆς τελευταίας Μωϋσέως.
 ξθ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν φυλῶν.
 Praeedit Libro Iosue haec notula: Γέγον, ὅτι ὁ Μωϋσὴς τὴν πεντάβιβλον ἔγραψε· ταύτην δὲ Ἰησοῦς.

Libri Iosue Capita sunt.

α'. Περὶ τῶν ἀποσπέντων κατασκόπων.
 β'. Τὰ κατὰ τὴν Εὐαῖ.
 γ'. Deest.
 δ'. Περὶ τῶν λεχθέντων πρὸς Ἰησοῦν.
 ε'. Περὶ τῶν δώδεκα λίθων τῶν ἐκ τοῦ Ἰορδάνου.
 ε'. Περὶ ὧν ἔστησαν Ἰησοῦς ἰβ' λίθων.
 ζ'. Περὶ τῆς αὐξήσεως τῆς Ἰησοῦ.
 η'. Περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἰορδάνου.
 θ'. Περὶ τῶν κατακαέντων βασιλέων.
 ι'. Περὶ τῶν μαχαίρων τῶν πετρίνων.
 ια'. Περὶ τῆς πρώτης ἀχθέντος πάσχα.
 ις'. Περὶ τῆς ἀφθέντος τῷ Ἰησοῦ ἀρχιερατηγῶν.
 ιγ'. Περὶ τῶν σαλπίγγων τῶν ἱερέων.
 ιδ'. Περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Γερχώ.
 ιε'. Περὶ τῆς κλοπῆς τῆς Ἀ'χαρ.
 ις'. Περὶ τῶν παταχθέντων διὰ τὸν Ἀ'χαρ.
 ιζ'. Περὶ τῆς ἀναιρέσεως τοῦ Ἀ'χαρ.
 ιη'. Περὶ τῆς ἐκδόσεως θυσιῶν Ἰησοῦ.
 ιθ'. Περὶ τῆς γραφῆς τοῦ Δευτερονομίου.
 κ'. Περὶ τῆς πανηγύριος τῶν Γαβωνιτῶν.

κα'.

BIBLIOTHECAE

MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLVTEVS VIII.

CONTINENS GRAECOS CODICES MANVSCRIPTOS XXX.

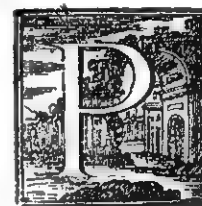
C O D E X I.

TOT EN AGIOIS IOANNOT TOT
XPTEOSTOMOT OMILIAI.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIAE.

Titulus ita corrigendus.

S. Ephraem Syri Sermones LXXVI.

Rimus Sermo pag. 1. nul-
lum praefert titulum,
sed est de Virtutibus, &
Vitiis, & veluti Prologus
in reliquos Sermones; Inc.
Μακαρίζω τὴν ὑμῶν ζωὴν, ὡς
φιλόχριστοι, κ. λ. Def. & διὰ
ἀδιαφορίαν ἐμβαλλόμενον τὸ
συμφώνος ἐκείνου. In
summo huius primae paginae
margine ite-
rum per errorem scriptum est:
N. 1. Ome-
liae sancti Iohannis Criso.

II. pag. 2. Περὶ φόβου Θεοῦ. De timore Dei.
Inc. Μακάριος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὃς ἔχει φό-
βον Θεοῦ ἐν ἑαυτῷ. Def. ἐν πολλοῖς ἐν ἀγαθοῖς
αἵτις γίνεται ὁ φόβος τῷ κυρίῳ τοῖς κατηγμένοις
αὐτόν. Exstat in edit. Romana A. MDCCXXII.
fol. T. I. p. 2.

III. pag. ead. b. Περὶ ἀφοβίας. De illo qui
non habet timorem Dei. Inc. Οὐ μὴ ἔχων τὸν
φόβον τῷ Θεῷ ἐν ἑαυτῷ. Def. τίς ὁ μὴ ταλα-
νίσσῃ τὸν τοῦτον; Ibid. p. 3.

IV. p. 3. Περὶ ἀγάπης. De caritate. Inc.
Μακάριος ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ ἔχων ἀγάπην Θεοῦ.
Def. ἐν τῷ Θεῷ μένει. Ibid.

V. pag. 4. Περὶ τῶν μὴ ἔχόντων ἀγάπην.
De non habentibus caritatem. Inc. Αἴτιος,
ὃς ταλαίπωρος ὁ τῆς ἀγάπης μακρὰν ὑπάρχων.
Def. ὃς ἔκ οἶδεν, ὅτι ἐν σκότει διαπορεύεται.
Ibid. pag. 4.

VI. pag. ead. b. Περὶ μακροθυμίας. De lon-
ganimitate. Inc. Μακάριος ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος, ὃς τις μακροθυμίας ἐκτέτατο. Def. ὃς
τί τῷ ἀθλιώτερον; Ibid. p. 5. ubi tamen in
duos Sermones tribuitur, quorum alter est
de non habente longanimitatem.

VII. pag. 5. Περὶ ὑπομονῆς. De patientia.

Inc. Μακάριος, ἀδελφοί, ὃς τις ὑπομονὴν ἐκτέ-
τατο. Def. ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον, ὃς
προσέσχε μοι. Ibid. p. 6.

VIII. p. 6. Περὶ τῆς μὴ ἔχοντος ὑπομονῆς.
De non habente patientiam. Inc. Αἴτιος δὲ ὃς
ταλαίπωρος ὁ μὴ κτησάμενος ὑπομονὴν. Def.
κτεῖσθε ὑπομονὴν, ἵνα σωθῆτε. Ibid.

IX. pag. ead. b. Περὶ ἀοργησίας. De leni-
tate. Inc. Μακάριος ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ μὴ ἰσ-
χύως ὀργιζόμενος. Def. ὅτι τῷ σώματι, καὶ
τῇ ψυχῇ, ὃς οὐδὲ πάντοτε ἔρρωται. Ib. p. 7.

X. pag. 7. Περὶ ὀχυροχολίας. De proclivitate
ad iram. Inc. Οὐ δὲ τῇ ὀχυροχολίᾳ πάντοτε κρα-
τούμενος. Def. διὸ & προσέχετε ἀπὸ τῆς ὀχυρο-
χολίας. Ibid.

XI. p. ead. b. Περὶ πραότητος. De mansue-
tudine. Inc. Μακάριος ἄνθρωπος ἀληθῶς, ὃς
τρισμακάριος ὁ ἔχων πραότητα. Def. ὁ μακά-
ριος πλῆθος ἡ πραότης, ὅτι παρὰ πάντων δοξά-
ζεται. Ibid. p. 8.

XII. pag. 8. b. Περὶ πονηρίας. De improbita-
te. Inc. Θρησκὴν ἔν, ἀδελφοί, χρὴ, ὃς πειθεῖν ἐπὶ
τῆς μὴ ἔχοντος πραότητος. Def. φυλάξατε ἀπὸ
τῆς πονηρίας. Ibid. p. 9.

XIII. pag. 9. b. Περὶ ἀληθείας. De verita-
te. Inc. Μακάριος δὲ ἐν ἀληθείᾳ τὸν βίον αὐτῷ
ἐρύθμισε. Def. μακάριος ὁ πάντοτε τῇ ἀλη-
θείᾳ δουλεύων. Ibid. pag. 10.

XIV. pag. ead. Περὶ ψεύδους. De menda-
cio. Inc. Αἴτιος δὲ καὶ ταλαίπωρος ὁ παντὶ
ψεύδει ἐνδεδιχαμένος. Def. διὸ προσέχετε, ἀδελ-
φοί, μὴ ἐνδεδιχίξιν ψεύδει. Ibid.

XV. pag. 10. Περὶ ὑπακοῆς. De obedientia.
Inc. Μακάριος δὲ ἐκτέτατο, ὃς ἔσχευεν ὑπακοὴν
ἀληθῆ, ὃς ἀνυπόκριτον. Def. ποιοῦν ἐν ὡς ἀλη-
θῶς οἱ καρποὶ τῆς ὑπακοῆς· διὸ μακάριος ὁ κτη-
σάμενος αὐτήν. Ibid. p. 11.

XVI. pag. ead. b. Περὶ ἀνυποταξίας & γογ-
γυσμῶν. De inobedientia, & murmuratione.
Inc. Ἐπικατάρατος δὲ ὃς ταλαίπωρος, ὃς ὑπα-
κοὴν ἐκτέτατο. Def. μὴ δὲ ἀντιρρορεῖσθαι,
ἢ δικαιολογεῖσθαι ὡς τι πλέον ἐπιστάμενοι. Ibid.

XVII. pag. 11. b. Περὶ τῆς μὴ ἔχοντος ζήλου,
ἢ φθόνου. De non habenda aemulatione, aut in-
vidia. Inc. Μακάριος δὲ φθόνος, ὃς ζήλος ὃς
ὑπετάγη. Def. ἀλλ' ἐν πάσῃ προκοπῇ, ὃς ἀνδρα-
γα-

γαθία τῷ ἐτέρῳ χαίρει ὁ ἀφθονός. Ib. p. 12.

XVIII. pag. 12. Περὶ φθόνου, καὶ ζήλου. De invidia, & aemulatione. Inc. Ὁ δὲ ἐν τέτοις ἐαυτὸν κατατιτρώσκειν ταλαίπωρος. Def. ἵνα μὴ σὺν τῷ διαβόλῳ κατακριθῇ. Ibid. p. 13.

XIX. p. 13. Περὶ τοῦ μὴ εἶναι λαιδωρὸν. Quod convitiatore non esse oporteat. Inc. Μακάριος καὶ τρισμακάριος ὁ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ μὴ βλάψας ἐν λαιδωρίαις ἐτέρων. Def. καὶ πάλιν μακάριος ὁ φυλάξας ἐαυτὸν ἀπὸ τῆς λαιδωρίας. Ibid. p. 14.

XX. pag. ead. b. Περὶ λαιδωρίας καὶ λαιδωρῶν. De maledicentia & maledicis. Inc. Ὁ ἐπὶ λαιδωρία ἐτέρων ὑδόμενος, ὅτος φανερός ἐστιν, ὅτι ἐν οἷς λαιδωρεῖ, ἐν αὐτοῖς ἐάλωκε. Def. ἔχ' ἄρπαγες βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσῃς. Ibid.

XXI. pag. 14. Περὶ ἐγκρατείας. De continentia. Inc. Μακάριος ἀληθὺς, καὶ τρισμακάριος ὁ ἐγκρατεῖαν φυλάξας. Def. ἐπιθυμία τῷ κρείττονος, καὶ φόβος τῷ μέλλοντος αἰῶνος. Ibid. p. 15.

XXII. pag. 15. Περὶ ἀκρασίας. De incontinentia. Inc. Ὁ δὲ ἀκρατὴς, καὶ μὴ ἐγκρατεῖαν ἔχων, ἐν παντὶ ἀτοπήματι βιάσει ἀλίσκεται. Def. ἵνα σὺν Χριστῷ δοξασθῇ. ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 16.

XXIII. p. 17. Εὐλογῶς αὐτῷ, καὶ ἐξομολόγησις. Redargutio sui ipsius, & confessio. Inc. Ἀδελφοί, συμπάθηστέ μοι σπλάγχνα ἔχοντες οἰκτιρῶν. Def. καὶ ἡμεῖς ἐν παραδείσῳ τρυφῶμεν ὅτι σοὶ τῷ παναγίῳ Θεῷ πρέπει δόξα εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 18.

XXIV. p. 22. Πρὸς καθάρσειν ὑπερηφανίας. Ad everfionem superbiae. Inc. Ματαία πᾶσα ἀσκησις, πᾶσα ἐγκράτεια, πᾶσα ὑποταγή, πᾶσα ἀκτιμωσύνη, καὶ πᾶσα πολυμάθεια, ταπεινοφροσύνης ἐστερημένη. Def. μὴ ἔδειξαι ἡμᾶς ὁ κύριος τῆς ἀφθάρτου μερίδος σὺν πᾶσι τοῖς δικαίοις, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 23.

XXV. pag. 27. b. Λόγος κατανυκτικός. Sermo de compunctione animi. Inc. Δεῦτε, ἀγαπητοί, δεῦτε πατέρες, καὶ ἀδελφοί μου τὸ ἐκλεκτὸν ποίμνιον τοῦ πατρὸς. Def. ἡμεῖς δὲ σπουδάσωμεν ἐπιλαβεσθαι τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς μετὰ ἀγγέλων χορείας, τῆς μετὰ Χριστοῦ διαγωγῆς. ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 28.

XXVI. p. 39. b. Τῷ αὐτῷ περὶ μετανοίας. Eiusdem de poenitentia. Inc. Καρπὸς πολυφόρος ἐστὶν ἡ μετάνοια, ἀγαπητοί. Def. τῷ ἑλπί, καὶ τοῖς οἰκτιρῶσι, καὶ φιλανθρωπίᾳ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὃ ἡ δόξα, καὶ λ. T. III. p. 160.

XXVII. pag. 84. Λόγος ἀσκητικός. Sermo asceticus. Inc. Ὁ πόνος τῷ λόγῳ ἀναγκάζει με, ἡ δὲ ἀναξιώτης μου σιωπῶν ἐπιτιμᾷ μοι. Def. καὶ δόξα τῷ ἀνακαινίσαντι ἡμᾶς παναγίῳ πνεύματι, εἰς τὸν σύμπαντας αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. T. I. p. 40.

XXVIII. pag. 111. b. Λόγος ἀσκητικός κατὰ μίμησιν τῶν παροιμιῶν. Sermo asceticus ad imitationem Proverbiorum. Inc. Ὁ πιστεύων εἰς τὸν ἵον τοῦ Θεοῦ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Def. ὅτι τὸ πῦρ αὐτῶν ὁ βεβηθήσεται, καὶ ὁ σκόληξ αὐτῶν ὁ τελευτήσεται. Ibid. a. p. 70. ad p. 111.

XXIX. p. 157. b. Τῷ αὐτῷ πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐμπαθῶς διαγόντων, καὶ τιμὰς ἀπαιτῶντων. Eiusdem ad correctionem eorum, qui animi

adfectu laborant, & honores appetunt. Inc. Ἀγωνισθὲ, ἀδελφοί μου, καὶ φρίττω, καὶ τῇ λύπῃ κατατιτρώσκεισθε. Def. καὶ αὐτὸς εὐφρανῇ ἡμᾶς ἐν τῇ ἀναπαύσει τῆς βασιλείας αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ λ. Ibid. p. 111.

XXX. p. 165. b. Εὐλογῶς αὐτῷ, καὶ ἐξομολόγησις. Redargutio sui ipsius, & confessio. Inc. Ἐν πολλοῖς ὑμῖν, ἀδελφοί, δοκῶν χρησιμεύειν, ὁφείλω καὶ ἐμαυτῷ εἰς ψυχὴν λυσιτελεῖν. Def. καὶ εἰσάγειν εἰς τὴν συναριθμῆσιν τῆς ποίμνης αὐτοῦ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ λ. Ibid. pag. 119.

XXXI. pag. 191. Λόγος περὶ τῶν παθῶν. Sermo de animi adfectionibus. Inc. Θέλω εἰπεῖν ἐνώπιον τῆς δόξης σου, Χριστέ σωτήρ, πᾶσαν πικρότητα ἐμὴν. Def. δόξα πρέπει τῷ σώζοντι ἀμαρτωλὸν ἐν οἰκτιρῶσι. Ibid. p. 144.

XXXII. p. 194. b. Περὶ μετανοίας. De poenitentia. Inc. Ὁ κατελθὼν κύριος ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ πατρὸς, καὶ γενόμενος ἡμῖν ὁδὸς σωτηρίας. Def. πρεσβείαις τῶν ἁγίων τῶν εὐαρεστησάντων σοὶ δόξα τῷ Χριστῷ, ἀμήν. Ibid. p. 148.

XXXIII. p. 200. b. Τῷ αὐτῷ περὶ κατανύξεως. Eiusdem de compunctione. Inc. Δοτὴρ πάντων ἀγαθῶν, καὶ πηγὴ ἱαμάτων, καὶ ἡσυχαστὴς οἰκτιρῶν. σὺ εἰ μόνος ὁ Θεὸς ἀγαθός, καὶ εὐσπλαγχνός. Def. δικαίων καὶ ἁγίων εὐαρεστησάντων σοὶ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 154.

XXXIV. p. 205. Λόγος κατανυκτικός. Sermo de compunctione. Inc. Ἐν μίᾳ τῶν ἡμερῶν ὄρθρου μίαν ἀναστὰς ἐπορεύμεν ἰσὺν σὺν τοῖς δύο ἀδελφοῖς. Def. ὅτι οὐχ ὑπερείδες δάκρυα τοῦ ἀχρεῖος ἀμαρτωλοῦ δόλῳ σου. Ibid. p. 158.

XXXV. p. 208. Λόγος ἑτερος. Sermo alter. Inc. Κατανύγησι, ψυχὴ μου, κατανύγησι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς. Def. δεηθῶμεν ἐν αὐτοῦ, ἵνα ἡμᾶς εἰσαγάγῃ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 161.

XXXVI. p. 212. Λόγος παραινετικός. Sermo parasceticus. Inc. Πρόσεχε σεαυτῷ, ὃ νεότης τοῦ σώματος ἀκησῶν. Def. οὐδέποτε γὰρ ἡγάπησεν ἡμᾶς ὁ μιᾶρος, καὶ ἀκάθαρτος. Ib. p. 167.

XXXVII. p. 213. b. Λόγος εἰς πατέρας τελευτώντας. Sermo in Patres viros sanctos. Inc. Τὴν καρδίαν μου ἀλλοῦ, συμπάθηστέ ἀδελφοί δούλοι εὐλογημένοι. Def. ἰδοὺ γὰρ ἐπὶ θύραις ἔστηκεν ὁ κύριος ποιῆσαι συντέλειαν αἰῶνος τῷ ματαίῳ. Ibid. p. 172.

XXXVIII. pag. 217. Λόγος ἑτερος εἰς πατέρας τελευτώντας. Sermo alter in Patres viros sanctos. Inc. Ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καὶ εὐσήμε. Def. καὶ ἐξ ἐκκλησιῶν τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Ibid. p. 175.

XXXIX. p. 223. b. Τῷ αὐτῷ τετρασύλλαβον. Eiusdem tetrasyllaba. Inc. Νικηθεὶς δὲ κατὰ κράτος ὁ πονηρὸς διάβολος. Def. ἵνα ἔχω κοινωνίαν ἐν τῷ κυρίῳ τῷ ἀσβεστώ. Ibid. p. 181.

XL. p. 224. b. Τῷ αὐτῷ ἐπτασύλλαβον. Eiusdem heptasyllaba. Inc. Εἰδότες ἔν, ἀδελφοί, τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ, ἐαυτοὺς προσέχωμεν. Def. ἵνα ἡτοίμασε Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν αὐτῷ πρέπει ἡ τιμὴ, καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια, τῷ πατρὶ, καὶ λ. Ibid. p. 182.

XLI. p. 225. Περὶ φόβου ψυχῆς. De timore animae. Inc. Ἐγὼ ἔφρατῃ ἀμαρτωλὸς, χαῖνος καὶ

καὶ ῥάθυμος εἰς ἀγῶνα πνευματικόν. Def. τῷ πολυμηντὸς με κατ' ἐκείνην ἡμέραν. ὅτι τῇ ἀγίᾳ τριάδι ἡ δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 183.

XLII. pag. 229. Τῷ αὐτῷ εὐχή. Eiusdem Oratio. Inc. Ἡμάρτον εἰς τὸν ἑρᾶνον, καὶ ἐνώπιόν σου κύριε. Def. ἀλλὰ ἀμαρτωλὸς εἰς μετανοίαν. ὅτι σοὶ πρέπει ἡ δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 187.

XLIII. pag. ead. b. Τῷ αὐτῷ ἐπομνηστικόν. Eiusdem Admonitorium. Inc. Πᾶσαν ὥραν ἐν νῷ ἔχω τὴν ὑπακοήν, ἥν μοι διηγῆσαι, ἀδελφέ. Def. ἵνα ἔτω καὶ εἰς τὸ τέλειον φθάσαι καταξιώσῃς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μετ' ἡ τῷ πατρὶ, καὶ λ. Ibid. p. 188.

XLIV. pag. 235. Τῷ αὐτῷ περὶ ψυχῆς, ὅταν περιέχεται ἐν τῷ ἐχθρῷ, πῶς ὀφείλει μετὰ δακρύων τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι. Eiusdem de anima, quando tentatur ab inimico, quomodo debeat cum lacrymis orare Deum. Inc. Ψυχὴ ἰσχυρίστη προσέρχεται σοι, ἅγιε δεσπότη. Def. καὶ ἴσῃ ἥδε τῷ δεσπότῳ Θεῷ, χάριτι τῷ κυρίῳ, καὶ σωτήρῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὃ ἡ δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 193.

XLV. p. 240. Περὶ κρίσεως, καὶ κατανύξεως. De iudicio & compunctione. Inc. Δεῦτε πάντες ἀδελφοί, ἀκούσατε συμβουλὴν ἐμὴν. Def. ἐλκεσθὲ εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα, καὶ λ. Tom. II. p. 50.

XLVI. pag. 248. absque titulo inc. Ὁ βυλόμενος Θεῷ εὐαρεσθῆσαι, καὶ κληρονομήσει Θεοῦ διὰ τῆς πίστεως γενέσθαι. Def. ἵνα δόκιμοι, καὶ ἀξιοὶ αὐτοῦ εὐρεθῆντες, σωτηρίας αἰωνίου τύχωμεν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ. In aliis Codicibus hic Sermo inscribitur, Περὶ ἐπομνηστικῆς, De poenitentia. Ibid. p. 326. ubi tamen longior aliquanto est in fine.

XLVII. pag. 255. Περὶ μακαρισμῶν, καὶ ταλαπωρῶν. De beatitudinibus, & miseriis. Inc. Μακάριοι οἱ τὸν Θεὸν ἀγαπήσαντες, καὶ διὰ τὴν ἀγάπην αὐτῷ καταφρονῶντες πάντων τῶν γῆινων πραγμάτων. Def. τῷ σωτήρι Χριστῷ προσκυνῆσαι καὶ δοξάσαι σὺν τῷ πατρὶ, καὶ λ. Ib. p. 334.

XLVIII. pag. 256. b. Εὐξομολόγησις, ἥγυν προσευχὴ πρὸς Θεόν. Confessio, seu supplicatio ad Deum. Inc. Ἰασαί με κύριε, καὶ ἰαθήσομαι, ὁ μόνος σοφός, καὶ εὐσπλαγχνός ἱατρός. Def. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων εὐλογητὸς εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Tom. I. pag. 199.

IL. pag. 259. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν δευτέραν παρακοίαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Eiusdem in secundum adventum Domini nostri Iesu Christi. Inc. Προσέλθετε, καὶ δεῦτε, ἰδοὺ φωτὸς, ἀκούσατε τῆς εὐλογημένης φωνῆς. Def. ὅτι σὺ εὐλογημένος εἰ, καὶ δεδοξαμένος εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 167.

L. p. 264. Περὶ πίστεως. De fide. Inc. Ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τὸς ἐαυτοῦ μαθητὰς εἰς τελείαν πίσιν ἀγαγὼν βυλόμενος. Def. τῶν αἰώνων ἀγαθῶν κληρονομοὶ γενόμεθα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ λ. Tom. II. p. 336.

LI. p. 269. Περὶ ἱερωσύνης. De sacerdotio. Inc. Ὁ θάψμα παρὰ δόξαν, ὃ δύναμις ἀβήτης, ὃ φρικτὸν μυστήριον τὸ τῆς ἱερωσύνης. Def. ἀνυμνήσεις τὸν ὕμνον τὸν ἐπινίκιον τῇ ἀγίᾳ τριάδι εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν. Tom. III. p. 1.

LII. p. 274. b. Λόγος εἰς τὸν Ἀντίχριστον. Sermo in Antichristum. Inc. Πῶς ἐγὼ ὁ ἀμαρτωλὸς, μετὰς πλημμελημάτων, δυνηθεὶς ἐξεπεῖν τὰ ἐμοὶ ὑπερόγκαι; Def. δοξάζοντες Πατέρα, καὶ Υἱόν, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Tom. II. p. 222. nonnihil tamen diversa.

LIII. p. 286. b. Τῷ αὐτῷ περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ περὶ ἀγῶνος, καὶ ἀσφαλείας πολλῆς, πρὸς ἀδελφὸν ἐκπεσόντα. Eiusdem de abstinendo a cupiditatibus carnalibus, & de certamine, ac de multa securitate, ad fratrem qui excidit. Inc. Οἱ ἐν τοῖς ἰατρείοις θεραπεύμενοι ἐκ ἐπιχειροῦνται ταῖς ἀλλήλων συμφοραῖς. Def. καὶ ἔρχεται τὸ πρόσσῃμα τὸ φοβερὸν ψυχὴν λαβεῖν τῷ σώματι. Tom. III. p. 64. Hic & sequentes Sermones videntur ab alia manu paullo recentiori exarati.

LIV. pag. 289. b. Τῷ αὐτῷ περὶ ἐγκρατείας, καὶ τῷ μὴ ζηλῶν ἀμαρτωλὸς τὸν καίρῳ προφασισζόμενος, καὶ εἰς τὸν Νῶε. Eiusdem de continentia, & non aemulando peccatores occasiōnem culpanes, & in Noë. Inc. Ἐπειδὴ ἀλλοσκονταί τινες ὑπὸ τῷ κακοτήχνῳ δράκοντος πλανώμενοι. Def. ὁ δίκαιος διεσώθη, οἱ δὲ ἀσεβεῖς κατεκλύσθησαν. Non reperi in cit. edit. G. L.

LV. p. 290. Εἰς τὸν Λὼτ, καὶ περὶ ἀσφαλείας. In Lotum, & de securitate. Inc. Ἐπειδὴ οἱ φιλήδονοι γεγυμνασμένην ἔχοντες τὴν ἐαυτῶν καρδίαν πάσῃ πλεονεξίᾳ. Def. ἔάν δὲ ἐμπιστεύσωμεν τῷ κυρίῳ, σωθῶμεθα ὡς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. Tom. III. p. 237.

LVI. p. 292. b. Εἰς τὸν προφῆτην Δαυὶδ, καὶ εἰς τὸς ἀγίους τρεῖς παῖδας, πρὸς τὸν λέγοντα, ὁ καίρὸς πονηρὸς ἐστὶ, σωθῆναι ὁ δύναται. In Prophetam Danielelem, & in tres sanctos Pueros, ad dicentem, tempus malum est, salvari non possum. Inc. Φέρε δὴ, διασκεψώμεθα τὰ κατὰ τὸν προφῆτην Δαυὶδ, καὶ τὸς ἀγίους παῖδας. Def. μετ' ὧν ὁ κύριος ἀξιώσῃ ἡμᾶς ἔχειν τὴν μερίδα σὺν πᾶσι τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ, ἀμήν. Tom. II. p. 319.

LVII. pag. 294. b. Τῷ αὐτῷ λόγος περὶ μετανοίας. Eiusdem Sermo de poenitentia. Inc. Μὴ ἐν φοβῇ ἔσθωμεν μάταιον φόβον, καὶ φόβον, δεῦν ἐστὶ φόβος. Def. Θεὸς γὰρ ὁ δίκαιος, τίς ὁ κατακρίνων; αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ λ. Tom. III. p. 81.

LVIII. p. 295. b. Εἰς τὸ μὴ θανατῶσαι τὰ πρόσωπα, μηδὲ δολοφονεῖν ἐν τοῖς τερπνοῖς τοῦ βίου, καὶ εἰς τὸν ὀβ' ψαλμὸν. Quod non oporteat personas admirari, neque allici deliciis vitae, & in LXXII. psalmum. Inc. Ἐπειδὴ ὁ ἡμέτερος νῦν εὐλοισθότερος ὑπάρχων βιάσει καταφέρεται πρὸς τὰ τερπνὰ τοῦ βίου. Def. τῷ δὲ παμβασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ, τῷ θανατῶντι, καὶ πάλιν ζωογονῶντι, πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ, προσκυνῆσις, μεγαλοσύνη τε καὶ μεγαλοπρέπεια, νῦν, καὶ λ. Ibid. p. 29.

LIX. pag. 298. Περὶ ὑπομονῆς, καὶ κατανύξεως λόγος παραινετικός. De patientia & compunctione, Sermo parasceticus. Inc. Ὁ πλάσας ἡμᾶς Θεός, ἐπιστάμενος τὴν ἀσθένειαν τῆς διαβολῆς ἡμῶν. Def. ἐν φωτὶ ἀληθινῷ, καὶ ὑπερβαλλούσῃ δόξῃ, εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 86.

matertia in verba: Οὗτος γὰρ ὁ Μελαχισεδὲν βασιλεὺς, κ. λ. inc. Βυλόμενος ὁ Παῦλος τὸ διάφορον δεῖξαι τῆς καινῆς, ἢ τῆς παλαιᾶς. Def. ἡ δυνησόμεθα τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, ἡ τῶν μελόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 120.

XIV. pag. 61. Λόγος ιδ'. *Homilia decimaquarta* in verba: Εἰ μὲν ἐν τελείωσι διὰ τῆς Λευιτικῆς, κ. λ. inc. Εἰ μὲν ἐν τελείωσι διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης, Φησὶν, εἰπὼν περὶ τοῦ Μελαχισεδῆ. Def. τελήσωμεν ἐν τῷ ἀγαθῷ, ἢ τῶν αἰώνων τευξόμεθα ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 128.

XV. p. 66. Λόγος ιε'. *Homilia decimaquinta* in verba: Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, κ. λ. inc. Ἀναμύγνυνσι τὰ ταπεινὰ τοῖς ὑψηλοῖς ὁ Παῦλος αἰεὶ. Def. πάντα πράττωμεν, δι' ὧν δυνησόμεθα τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 139.

XVI. pag. 70. δ. Λόγος ις'. *Homilia decimasexta* in verba: Εἶχε μὲν ἐν καὶ ἡ πρώτη σκηπὴ, κ. λ. inc. Ἐδείξεν ἀπὸ τοῦ ἱερέως, ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης, ἀπὸ τῆς διαθήκης. Def. ἔτω γὰρ δυνησόμεθα ἐ τῆς βασιλείας τῶν ὁράων ἐπιτυχεῖν, ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 148.

XVII. p. 74. Λόγος ιζ'. *Homilia decimasexta prima* in verba: Καὶ διὰ τοῦτο καινῆς διαθήκης μεσίτης, κ. λ. inc. Εἰκοὶς ἦν πολλὰς τῶν ἀσθενέστερον διακρίσεων, ἡ ἀπὸ τοῦ τελευταίου καὶ τῶν Χριστῶν. Def. ἐν ᾧ ἐσόμεθα διηγεσθῆναι, ἡ τῶν αἰώνων ἀπολαύσασθαι ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 157.

XVIII. p. 77. Λόγος ιη'. *Homilia decimasexta secunda* in verba: Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἔργα εἰσῆλθεν ὁ Χριστὸς, κ. λ. inc. Μέγα ἐφρόνουν οἱ ῥαδαῖοι ἐπὶ τῷ ναῷ, ἡ τῇ σκηνῇ. Def. ἵνα τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ὁρώσιν, ἡς γένοιτο ἀπολαύσασθαι πάντας ἡμᾶς, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 164.

XIX. p. 81. δ. Λόγος ιθ'. *Homilia decimasexta tertia* in verba: Ἀνώτερον λέγων, ὅτι θυσιάν, ἡ προσφορὰν, κ. λ. inc. Ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν ἔδειξεν ἀνωφελεῖς τὰς θυσίας. Def. ἵνα τρέφωμεν τὸν Χριστὸν, ἵνα συγκληρονόμοι αὐτοῦ γινώμεθα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 173. Heic, ut unusquisque videt, amanuensis errore binae Homiliae sub uno numero XVIII. comprehenduntur: nos vero Codicis enumerationem licet erroneam, tamen quia cum edita deinceps concordat, sequemur.

XX. pag. 84. δ. Λόγος ιθ'. *Homilia decimasexta quarta* in verba: Ἐχόντες ἔν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἰσοδόν, κ. λ. inc. Ἐχόντες ἔν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἰσοδόν τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον, ἡ ζῶσαν. Δείξας τὸ μέσον τοῦ ἀρχιερέως, ἡ τῶν θυσιῶν, ἡ τῆς σκηνῆς, ἡ τῆς ἐπαγγελίας, ἡ τῆς διαθήκης. Def. ἀλλ' εἰς τὴν εὐδοίαν ἀπάγει λιμένας, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 180.

XXI. pag. 87. Λόγος κ'. *Homilia vigesima* in verba: Ἐκείνως γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν, κ. λ. inc. Τῶν δένδρων ὅσαπερ ἂν φυτευθέντα, ἡ τῆς ἀλλῆς ἐπιμελείας ἀπολαύσαντα. Def. ἵνα ἡ

τῶν ἀποκειμένων αὐτοῖς τύχῃ ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 185.

XXII. p. 91. Λόγος κα'. *Homilia vigesima prima* in verba: Ἀναμνησέσθε τὰς πρότερον ἡμέρας, κ. λ. inc. Οἱ τῶν ἱατρῶν ἄριστοι, ἐπειδὴν βαρύναν δῶσι τομὴν. Def. ἡ πάντων ἀπολαυσόμεθα τῶν ἐπηγγελμένων τοῖς ἀγαθῶσι τὸν Θεὸν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 193.

XXIII. p. 94. δ. Λόγος κβ'. *Homilia vigesima secunda* in verba: Πίσει νοοῦμεν πατηρίσθαι τὴν αἰῶνα, κ. λ. inc. Τὸ τῆς πίσεως, γενναίας ἡ νεανικῆς δέσται ψυχῆς. Def. ταύτην ἐν τὴν πολλὴν σύνεσιν μεταδιώκωμεν, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 201.

XXIV. p. 98. δ. Λόγος κγ'. *Homilia vigesima tertia* in verba: Πίσει χρηματισθεὶς Νῶς περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, κ. λ. inc. Πίσει, φησὶ, χρηματισθεὶς Νῶς· καθάπερ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς αὐτοῦ παρουσίας διαλεγόμενος ἔλεγε. Def. ἵνα τύχωμεν τῶν ὑπερβαίνοντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 210.

XXV. pag. 102. δ. Λόγος κδ'. *Homilia vigesima quarta* in verba: Κατὰ πίσιν ἀπέθανον ἔτσι πάντες, κ. λ. inc. Ἡ πρώτη, ἡ ἡ πᾶσα ἀρετὴ τὸ εἶναι τοῦ κόσμου τέτυ, ἡ παρεπίδημον. Def. ἡ ἀποθήσει ἡμᾶς εἰς τὴν ἀποθήκην, ἡ ἐπιτευξόμεθα πάντων τῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 218.

XXVI. p. 106. δ. Λόγος κε'. *Homilia vigesima quinta* in verba: Πίσει προσεήνοχεν Ἀβραάμ, κ. λ. inc. Μεγάλῃ ὄντως ἡ τίσις τοῦ Ἀβραάμ. Def. δυνησόμεθα ἐξιλεώσασθαι τὸν Θεόν, ἡ τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 226.

XXVII. pag. 110. δ. Λόγος κς'. *Homilia vigesima sexta* in verba: Πίσει ἡ περὶ μελλόντων ὑπόλογον Ἰσαάκ, κ. λ. inc. Πολλοί, φησὶ, προφῆται, ἡ διδάσκαλοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἡ βλέπετε, ἡ ἐκ εἶδον. Def. μὴ δὴ ταῦτα ζητῶμεν, ἀλλ' ἐκείνα, ἵνα ἡ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 235.

XXVIII. p. 115. δ. Λόγος κζ'. *Homilia vigesima septima* in verba: Πίσει πεποίθησε τὸ πάσχα, ἢ τὴν πρόσχυσιν, κ. λ. inc. Πολλὰ μεταξὺ κατασκευάζειν ὁ Παῦλος εἶωθε, καὶ πυκνὸς ἐστὶ τοῖς νοήμασι. Def. ἡ ζῆσαι κατὰ τῷ Θεῷ δοκοῦν, ὥστε ἡ τῶν μελλόντων τυχεῖν ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 245.

XXIX. p. 120. Οἰμολία κη'. *Homilia vigesima octava* in verba: Περιήλθεν ἐν μυλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, κ. λ. inc. Αἰεὶ μὲν, μέλις δὲ ὅταν τῶν ἁγίων ἐννοήσω τὰ κατορθώματα. Def. ἵνα μὴ ἔχωμεν σπῖλον, ἡ ῥυτίδα, ἡ τὴν τοιούτων. ἵνα ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 254.

XXX. p. 127. δ. Οἰμολία κθ'. *Homilia vigesima nona* in verba: Οὕτω μέχρι αἵματος ἀντικατέστητε, κ. λ. inc. Ἐστὶν εἶδη παρακλήσεως δύο,

δύο, ἐναντία πρὸς ἀλλήλα εἶναι δοκούντα. Def. τὴν μὲν ἐν λύμην ταύτην ἐξέλωμεν, ἵνα δυνηθῶμεν τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 270.

XXXI. p. 131. δ. Οἰμολία λ'. *Homilia trigesima* in verba: Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν ἢ δοκεῖ χαρὰς εἶναι, κ. λ. inc. Οἱ τὰ φάρμακα τίνοντες τὰ πικρὰ, ἀνέχονται τινος πρότερον ἀγῆας. Def. ὑπομένωμεν τοῖνυν φέροντες τὰ ἀλλήλων βάρη, ἡ ἐλέγχοντες, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 278.

XXXII. pag. 134. δ. Οἰμολία λα'. *Homilia trigesima prima* in verba: Εἰρήνην διώκετε, κ. λ. inc. Πολλὰ μὲν ἐστὶ τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν χριστιανισμόν. Def. ἐκείνοις μὲν γὰρ τὰ ἐνταῦθα δίδετε, ἀντιλαμβάνετε δὲ τὰ ἔρνια, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 284.

XXXIII. p. 138. δ. Οἰμολία λβ'. *Homilia trigesima secunda* in verba: Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφομένην ὄρει, κ. λ. inc. Ἡ μὲν τὰ κατὰ τὸν ναὸν θαυμαστὰ, ἔργα τῶν ἁγίων. Def. ἀλλὰ ἐ διὰ τῶν ἔργων ἐπιδεικνύμεθα, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 293.

XXXIV. pag. 142. δ. Οἰμολία λγ'. *Homilia trigesima tertia* in verba: Διὰ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, κ. λ. inc. Ὅπερ ἀλαχὲ φησὶ, τὰ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. Def. ἔτω τῷ ἑαυτοῦ ἐπιληψόμεθα, ἔτω τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 301.

XXXV. p. 146. δ. Οἰμολία λδ'. *Homilia trigesima quarta* in verba: Πείθεσθε τοῖς ἡγεμόνοις ὑμῶν, κ. λ. inc. Κακὸν μὲν ἡ ἀναρχία, ἡ πολλῶν ὑπέδουσι συμφορῶν. Def. τῷτο τὸ πῦρ περιβάλλωμεν ἑαυτοὺς, δόξαν ἀναπέμποντες τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 311. In fine legitur: Χριστῷ συνεργῶ, καὶ τελεσθῇ τὸν χάρις.

XXXVI. pag. 150. δ. Sequuntur eiusdem Chrysostomi Homiliae XXIV. in Epistolam beati Pauli ad Ephesios, hypothesis praecedente, cuius initium: Ἡ Ἐφεσὶς ἐστὶ μὲν τῆς Ἀσίας μητρόπολις, ἐτελείτο δὲ τῇ Ἀρτεμίδι. Finis: εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα, ἡ σύσσωμα, ἡ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ. Prima, quae inscribitur, τὴν αὐτὴν εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴν Παύλου ὑπόμνημα, *Eiusdem in Epistolam Pauli ad Ephesios Commentarius*, & est in prima Epistolae verba: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἰδε τὸ, διὰ τῷ πατρὶ δέδωκε· τί ἔν; ἐλάττωμα αὐτὸν ἐροῦμεν; Def. ἵνα μὴ εἰς κρίμα, μὴ δὲ εἰς κατάκριμα γένηται ταῦτα πάντα ἡμῖν, ἀλλ' εἰς ἀπόλαυσιν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Exstat haec una cum sequentibus Homiliis, Tom. XI. cit. edit. pag. 1. seqq.

XXXVII. pag. 155. δ. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία β'. *Eiusdem Homilia II.* in verba: Ἐν ᾧ ἡ ἐκκληρώμενη προορισθέντες, κ. λ. inc. Πανταχῇ τὴν ἄφατον τὴν Θεῷ φιλοφρονίαν ἐκπύδασεν.

Def. ἵνα ἡ τὰ ἄλλα φυγεῖν δυνηθῶμεν κακὰ, ἡ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαθῶσι αὐτοῦ τυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 9.

XXXVIII. p. 159. δ. Τὸ αὐτοῦ Οἰμολία γ'. *Eiusdem Homilia III.* in verba: Διὰ τοῦτο κατὰ ἀνάγκην, κ. λ. inc. Οὐδὲν ἦν ἴσον τῶν σπλάγχων τῶν ἀποστολικῶν. Def. ἔτω γὰρ ἡ αὐτὸν ὅψοσθε ἐκεῖ τὸν Χριστὸν μετὰ παρρησίας, ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 16.

XXXIX. p. 165. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία δ'. *Eiusdem Homilia IV.* in verba: Καὶ ὑμᾶς ὅντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, κ. λ. inc. Ἐστὶ μὲν νεκρῶσι σωματικῇ· ἐστὶ δὲ ἡ ψυχικῇ. Def. ἡ πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐργασίαν ἑαυτοὺς διεγείρωμεν, ἵνα καταξιώθωμεν τυχεῖν τῆς τοσαύτης δόξης ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 25.

XL. p. 170. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία ε'. *Eiusdem Homilia V.* in verba: Διὰ μνημονεύετε, ὅτι ποτὲ ὑμεῖς, κ. λ. inc. Πολλὰ δεικνύσι τοῦ Θεοῦ τὴν φιλοφρονίαν. Def. ἵνα πάντων τῶν σαρκικῶν ἀπαλλαγέντες, δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 32.

XLI. p. 174. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία ς'. *Eiusdem Homilia VI.* in verba: Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίστατο εἰρήνην ὑμῖν, κ. λ. inc. Οὐ δὲ ἐτέρη, φησὶν, ἔπεμψεν, ἀλλὰ δι' ἄλλου τινος ταῦτα ἐμήνυσεν ἡμῖν. Def. ταῦτα γὰρ αἰτία ἡμῖν γίνεται τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 38.

XLII. p. 178. δ. Λόγος ζ'. *Homilia VII.* in verba: Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων, κ. λ. inc. Τὴν εἰς ἱατροὺς ἐρχομένην ὁχλὸν ἀπλῶς ἐκεῖ δὲ πορεύεται. Def. ἵνα μετὰ ἀκριβείας ταύτην κατορθώσαντες τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 45.

XLIII. p. 183. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία η'. *Eiusdem Homilia VIII.* in verba: Παρακαλῶ ὑμᾶς, κ. λ. inc. Διδασκάλων ἐστὶν ἀρετὴ, μὴ τιμῆν, μὴ δὲ δόξαν ζητεῖν. Def. ταῦτα πάντα εἰδότες, χάριν ἀναπέμπομεν ὡς πρὸς πάντων τῷ Θεῷ, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 52.

XLIV. p. 194. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία θ'. *Eiusdem Homilia IX.* in eadem verba: Παρακαλῶ ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Χριστῷ, κ. λ. inc. Ἀπεδείχθη μεγάλη τῆς ἀλλόσεως ἡ ἰσχὺς τοῦ Παύλου. Def. ἐ πρὸ πάντων τὴν ἀγάπην μετὰ ἀκριβείας κατορθώσωμεν, ἵνα καταξιώθωμεν τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 68.

XLV. p. 198. δ. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία ι'. *Eiusdem Homilia X.* in verba: Ἐν σῶμα, ἡ ἐν πνεύμα, κ. λ. inc. Ὅταν ἐπὶ τι μείζον παρακαλῇ ὁ μακάριος Παῦλος. Def. ἵνα καταξιώθωμεν, τοῦ θηρίου τέτυ τοῦ χαλεποῦ, ἐ δεινοτάτου ἀπαλλαγέντες, χάριν ἀναπέμψαι τῷ φιλοφρονίᾳ Θεῷ, κ. λ. Ibid. p. 74.

XLVI. p. 202. δ. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία ια'. *Eiusdem Homilia XI.* in eadem verba: Ἐν σῶμα, ἡ ἐν πνεύμα, καθὼς ἐ ἐκλήθητε, κ. λ. inc. Ἀγάπην ζητεῖ παρ' ἡμῶν ὁ Παῦλος. Def. ἡ τὴν μετατεθέντας ἐπαναγαγεῖν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ Θεῷ, κ. λ. Ibid. p. 80.

XLVII. p. 209. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία ιβ'. *Eiusdem Homilia XII.* in verba: Τοῦτο ἔν λέγω, καὶ

κὴ μαρτύρομαι, κ. λ. inc. Τὸν διδάσκαλον οὐ μόνον συμβαλεῖν, κὴ διδάσκοντα δεῖ. Def. ἀλλὰ κὴ ποιῶντες διδάσκωμεν· ἔτω γὰρ δυνατός· μετὰ τῶν μαρτύρων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιοῦναι ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 89.

XLVIII. pag. 213. Τὴ αὐτῇ Ομιλίᾳ γ'. *Eiusdem Homilia XIII.* in eadem verba: Τὸτο ἐν λέγω, κὴ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, κ. λ. inc. Οὐ πρὸς Ἐφέσιους ταῦτα εἴρηται μόνον, ἀλλὰ κὴ πρὸς ὑμᾶς νῦν λέγεται. Def. τῆς Φιλανθρωπίας ἀπολαύσαι τὴν δεσπότην, κὴ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 95.

IL. p. 218. Τὴ αὐτῇ Ομιλίᾳ ιδ'. *Eiusdem Homilia XIV.* in verba: Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν, κ. λ. inc. Εἰπὼν τὸν παλαῖον ἄνθρωπον καθολικῶς, λοιπὸν αὐτὸν ἐκ ποικίλων κατὰ μέρος. Def. κὴ τειχίσαι ἀσφαλεῖ τειχίῳ, τῷ αὐτῷ φόβῳ, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 103.

L. p. 222. b. Τὴ αὐτῇ Ομιλίᾳ ιε'. *Eiusdem Homilia XV.* in verba: Πᾶσα πικρία, κὴ θυμὸς, κὴ ὀργή, κ. λ. inc. Ὡς περ εἰς σκευὸς ἀκαθάρτων, κὴ ἱμάτιον ἐκ ἄν ποτε ἐαυτὰς καθίσταν τῶν μελισσῶν τὸ γένος. Def. κὴ εἰς τὸν εὐδίων πλεῖστον λιμένα, ὃ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 109.

LI. p. 227. Τὴ αὐτῇ Ομιλίᾳ ις'. *Eiusdem Homilia XVI.* in eadem verba: Πᾶσα πικρία, κὴ θυμὸς, κὴ ὀργή, κ. λ. inc. Οὐκ ἀρκεῖ τῆς κακίας ἀπαλλαγῆναι, εἰ δὲ τῆς βασιλείας τῶν ἁγίων ἐπιτυχεῖν. Def. κὴ κατὰ τὴν μέλλουσαν ἡμέραν τῆς παρ' αὐτῷ τύχῃ συγγνώμης, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 116.

LII. p. 230. Τὴ αὐτῇ Ομιλίᾳ ιζ'. *Eiusdem Homilia XVII.* in verba: Γίνεσθε εἰς ἀλλήλους χριστοί, εὐσεπλαγχοί, κ. λ. inc. Τὰ παρελθόντα τῶν πραγμάτων, πλείονα ἔχει τὴν ἰσχύν. Def. ἵνα ἐκ τῶν βραβεῖων λάβωμεν τῆς ἀνω κλήσεως, οὗ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 121.

LIII. p. 234. Τὴ αὐτῇ Ομιλίᾳ ιη'. *Eiusdem Homilia XVIII.* in verba: Τὸτο γὰρ ἵτε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, κ. λ. inc. Ἦσαν, ὡς ἰούει, τινες ἐπὶ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων. Def. ἵνα διὰ πάντων δόξαν ἀναπέψωμεν τῷ Φιλανθρώπῳ Θεῷ, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 126.

LIV. p. 239. Τὴ αὐτῇ Ομιλίᾳ ιθ'. *Eiusdem Homilia XIX.* in verba: Βλέπετε ὃν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, κ. λ. inc. Ἐπὶ τὴν τῆς πικρίας ἐκκαθαίρει βίβαν, ἔτι τὴν ὑπόθεσιν τῆς ὀργῆς ἐκκρίπτει. Def. κὴ τότε δυνατός· μετὰ τῷ Θεῷ Φιλανθρωπίας ἀξιοῦναι, χάριτι, κὴ οἰκτιρμοῖς τῷ μονογενεῖ αὐτοῦ ἡμᾶς, κ. λ. Ibid. pag. 133.

LV. p. 245. b. Τὴ αὐτῇ Ομιλίᾳ κ'. *Eiusdem Homilia XX.* in verba: Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσασθε, κ. λ. inc. Σοφὸς τις ἀνὴρ πολλὰ ἐν τάξει μακαρισμῶν ἔσθις. Def. κὴ τὸν παρόντα βίον ἅπαντα μετὰ ἀρετῆς διεξελθεῖν, κὴ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τυχεῖν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 142.

LVI. p. 256. Τὴ αὐτῇ Ομιλίᾳ κα'. *Eiusdem Homilia XXI.* in verba: Τὰ τέκνα ὑπα-

κούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν, κ. λ. inc. Κατὰ τὴν τῆς σώματος πλάττων, πρῶτον μὲν τὴν κεφαλὴν, ἔπειτα τὸν αὐχένα, εἶτα τὰς πόδας τῆς γυναικός. Def. δυνατός δὲ ὁ ἀγαθὸς Θεὸς δι' ἐαυτοῦ τὸ ἔργον εἰς τέλος ἀγαγεῖν, ἵνα καταξιοῦνται πάντες τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 158.

LVII. p. 260. b. Τὴ αὐτῇ Ομιλίᾳ κβ'. *Eiusdem Homilia XXII.* in verba: Οἱ δούλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις, κ. λ. inc. Ὡς τε ἐκ ἀνὴρ μόνον, ἔτε γυνή, ἔτε παῖδια. Def. δεδουλωμένοι κὴ ἡμᾶς ἀχειρώμενοι ποιῶσαι ταῖς ἐκείνης πάσας, κὴ τῶν μελλόντων ἡμᾶς ἀξιοῦσαι ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 165.

LVIII. p. 266. Τοῦ αὐτοῦ Ομιλίᾳ κγ'. *Eiusdem Homilia XXIII.* in verba: Στήτε ἐν περιζωσάμενοι, κ. λ. inc. Συντάξας τὸ σρατόπεδον τοῦτο, ἐ διεγείρας αὐτὸν τὴν προθυμίαν. Def. ἵνα δυνατὸς μὲν περιγενέσθαι τῶν ἐχθρῶν, ὡς γένοιτο περιγενέσθαι ἡμᾶς χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 174.

LIX. p. 269. b. Τοῦ αὐτοῦ Ομιλίᾳ κδ'. *Eiusdem Homilia XXIV.* in eadem verba: Στήτε ἐν περιζωσάμενοι τὴν ὁσφύν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, κὴ ἐνδυσάμενοι, κ. λ. inc. Περιζωσάμενοι, φησι, τὴν ὁσφύν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ. Τί ποτε τοῦτό ἐστιν; Def. ἔδεικε ἡμᾶς ἐξαίρεται τῆς κολάσεως, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 179. In fine: Τέλος τῆς πρὸς Ἐφέσιους ἐπιστολῆς.

LX. pag. 276. Sequuntur eiusdem *de incomprehensibili* Sermones V. quorum primus hunc habet titulum maioribus litteris adscriptum: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου περὶ ἀκατάληπτου λόγου α'. S. P. N. Ioannis Chrysostomi, Archiepiscopi CPolitani, de incomprehensibili Sermo I. Inc. Τί τοῦτο; ὁ ποιμὴν ὃ παρῆσι, κὴ τὰ δρέμματα μετὰ πάσης τῆς εὐταξίας ἔστηκε. Def. κὴ ὁλόκληρον ἡμῶν ἐγκατοικῆσαι τὴν εἰρήνην, ἥς γένοιτο διαπαντός ἡμᾶς ἀπολαύειν χάριτι, κ. λ. Exstat Tom. I. cit. edit. pag. 444.

LXI. pag. 281. Τοῦ αὐτοῦ λόγου β'. *Eiusdem Sermo II.* Inc. Φέρε δὴ λοιπὸν πρὸς τοὺς ἀπίστους Ἀνομοίους ἀποδυσώμεθα. Def. ἀπαλλάξαι μὲν αὐτοὺς τῆς πλάνης, κὴ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐπαναγαγεῖν δὲ ἐπὶ τὸ τῆς γνώσεως φῶς, ἵνα πάντες ἡμεῖς ἀποδυμάδον ἐν εὐμαρίᾳ ζώμεν τὸν Θεόν, κὴ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. Ibid. p. 452.

LXII. pag. 287. Τοῦ αὐτοῦ λόγου γ'. *Eiusdem Sermo III.* Inc. Οἱ φιλόπονοι τῶν γεωργῶν ἐπειδὴ ἰδῶσιν δένδρον ἄκαρπον, κὴ ἀνήμερον. Def. κὴ τὸν Θεὸν ἴδω ποιήσαντες, κὴ τῶν ἐνταύθα, κὴ τῶν μελλόντων δυνατὸς τυχεῖν ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 462.

LXIII. pag. 292. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγου δ'. *Eiusdem Sermo IV.* Inc. Ἦρκει μὲν δειξάντα πρῶτον ἀνθρώποις ἀκατάληπτον ὄντα τὸν Θεόν. Def. οὐ δὲ ἐχὶ διπλὰ κὴ τριπλὰ, ἀλλ' ἑκατονταπλασίονα ἀπολήψῃ πάντα, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 471.

LXIV. pag. 298. Τοῦ αὐτοῦ λόγου ε'. *Eiusdem Sermo V.* Inc. Ἐπειδὴν μέλλῃ τις μακρο-

τέρας ὑποθέσει ἀπτεσθαι, κὴ πολλῶν δεομένης λόγων. Def. ἔτω γὰρ δινηκὲς ἀπολαύμεθα χάριτος, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 480.

LXV. pag. 304. Succedit τῇ αὐτῇ πρὸς Ἀνομοίους λόγος α'. *Eiusdem contra Anomoeos Sermo unicus.* Inc. Μίαν ὑμῶν διελέχθημεν ἡμέραν, κὴ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἔτις ὑμᾶς ἐφίλησα. Def. κὴ γαλήνην ἐργάσασθαι, κὴ εἰρήνην πολλὴν τῇ ψυχῇ, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαύειν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 541. ordine VI. de Incomprehensibili.

LXVI. pag. 308. Ultimum locum obtinent Sermones tres ad Stagirium daemoniacum, quorum primus inscribitur: Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ ἱεροσολύμων παρακλητικὸς εἰς τὸν δαιμονιότητα, λόγος α'. Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, & Aposolis paris Oratio adhortatoria ad Daemoniacum, Liber I. Inc. Ἐδεῖ μὲν ἡμᾶς, ὃ φίλτατε πάντων ἡμῶν Σταγείριε, κὴ παρῆναι σοι νῦν, ἐ συνδιαταλαίπωρεσθαι. Def. τὸτο τῆς πολλῆς αὐτοῦ περὶ σὲ φιλοσοφίας, κὴ σπουδῆς σημείον ἐστίν. Exstat Tom. I. cit. edit. pag. 154.

LXVII. pag. 321. b. Παρακλητικὸς, ὅτι ἡ ἀθυρία χαλεπωτέρα καὶ δαιμόνιος, λόγος β'. *Oratio adhortatoria (ad eundem Stagirium) quod tristitia daemone ipso sit gravior, Liber II.* Inc. Ταῦτα μὲν ἡμῶν ὑπὲρ τῆς τῷ Θεῷ προνοίας εἰρήσῃ. Def. εἰς δὲ τὴν ἀνω πόλιν ἐγγραφεύσας, κὴ πάντα μεταοικίσαι τὸν νῦν κελευδέντας ἐμεῖς. Ibid. p. 179.

LXVIII. pag. 336. b. Ἐπὶ περὶ ἀθυρίας πρὸς τὸν αὐτὸν λόγος γ'. *Item de tristitia ad eundem Liber III.* Inc. Ἰκανὰ μὲν ἐν κὴ τὰ εἰρημένα σβῆσαι τῆς ἀθυρίας τὴν φλόγα. Def. ὃ γὰρ μόνον τὸτο κερδαίνει τὸ τὰ παρόντα γενναίως ἐνεργεῖν, ἀλλ' ἐγγυμνασάμενος αὐτοῖς καλῶς, ἐκ πρὸς ἅπαντα λοιπὸν ἀνάλωτος ἔσῃ τὰ τῷ βίῳ λυπηρά. Ibid. p. 204.

Creberrimae sunt in hoc Codice correctiones, partim ab eadem, partim a recentiori manu adscriptae, quae ut plurimum cum editione concordant; nam vetus Codicis lectio, ut ex adlatis singularum Homiliarum initio & fine cognoscere licet, ab ipsa quandoque discrepat. Homiliarum Tituli, quemadmodum & Moralium, quaeque notabiliora occurrunt, litteris maioribus exhibentur. Primae in Epist. ad Hebraeos Homiliae ἡμῶν hunc in margine titulum habet: Ὅτι ὁ δοκῶν ἑλπεῖν ἐπιβυλεύειν πρῶτον αὐτοῖς ἀπολαύει τῆς ἀμαρτίας τηρούμενος. Ultimae: Περὶ εὐχαριστίας Primae in Epist. ad Ephesios Homiliae ἡμῶν sequens est: Ὅτι δὲ ἡμᾶς ἀξίως ὡς εἰληφάμεν δωρεὰν παρὰ τοῦ Θεοῦ πολιτεύεσθαι. Ultimae vero: Τὸ ἡ ἀμαρτία, φθορά ἐστίν· ἐν δὲ τῇ μελλούσῃ ζωῇ λαμβάνει ἀφ' ἧς εἰς τὸ δινηκὲς κολάζεσθαι. In primae paginae ora inferiori legitur: τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν φρυ (super scriptis litteris γν.)

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. cuius sex ultimae paginae manu paullo recentiori suppletæ sunt.

Eius scriptio Codici I. Plutei VII. longe simillima apparet. Constat foliis 353.

TOT EN AGIOIS IOANNOT TOT XPTEOSTOMOT OMIAIAI.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

I. pag. 1. Continet hic Codex Ioannis COD. III.

Chrysostomi Homilias in Genesim LXVII. quarum prima ita inscribitur: Τὴ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου Ομιλία εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Archiep. CPolitani Homilia sub initium sanctae Quadragesimae. Inc. Καίρω, κὴ εὐφραίνομαι ὅρων σήμερον τὴν τῷ Θεῷ ἐκκλησίαν. Def. εὐχαρίστει κὴ προσβίαις τῶν εὐαγγελιστῶν αὐτῷ, χάριτι, κὴ Φιλανθρωπίᾳ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. Exstat haec cum reliquis Tom. IV. cit. edit. pag. 1. seqq. Quum in clausulis Homiliarum mira sit, non in diversis modo, sed in uno etiam eodemque Codice inconstancia, ut eas a scribis potius, quam ab auctore profectas putemus, quum ventum fuerit ad illa solemnia verba, χάριτι, κὴ Φιλανθρωπίᾳ, vel ἥς γένοιτο, κ. λ. reliqua pro lectoris arbitrio supplenda relinquemus.

II. p. 5. Ομιλία ε'. Homilia II. in verba: Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κὴ τὴν γῆν, inc. Πολλῆς σήμερον πληρῆμαι τῆς ἡδονῆς. Def. πολλὴν ἐαυτοῖς προσηγορευθῆναι τὴν παρρησίαν, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 7.

III. p. 10. Ομιλία γ'. εἰς τὰ ἐσθλοῖπα τῷ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν, κ. λ. Homilia III. De iis quae sequuntur haec verba, In principio fecit &c. inc. Θεσαυρὸν τινι προσέοικεν ἡ τῶν Θεῶν γραφῶν ἀνάγνωσις. Def. κὴ ἡμεῖς τῆς ἀθυρίας ἀπαλλαγόμεν, κὴ ὑπὲρ πάντων δόξαν ἀναπέψωμεν τῷ πατρὶ, κ. λ. Ibid. p. 14.

IV. pag. 15. Ομιλία δ'. Homilia IV. in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γεννηθήτω σπέρμα, κ. λ. inc. Ὁρῶν ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὴν μετὰ προθυμίαν κατ' ἐνάσῃ ἡμέρᾳ ἐνταύθα συνέλευσιν. Def. ἵνα μετὰ ἀκριβείας τὸν παρόντα διακρίνομεν βίον, καταξιοῦμεν τῆς αἰωνίου Φιλανθρωπίας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 22.

V. p. 21. b. Ομιλία ε'. Homilia V. in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· συναχθήτω τὸ ὕδωρ, κ. λ. inc. Φέρε κὴ σήμερον ἐκ τῶν τῷ μακαρίῳ Μωϋσέως ἡμάτων. Def. καὶ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσεως ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 32.

VI. pag. 26. Ομιλία ς'. Homilia VI. in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γεννηθήτωσαν φωστῆρες, κ. λ. inc. Βύλομαι τῆς συνήθους ἡμετέρας διδασκαλίας. Def. κὴ τῆς παρὰ τῷ Θεῷ Φιλανθρωπίας ἀπολαύσωμεν, χάριτι, κὴ οἰκτιρμοῖς τῷ μονογενεῖ αὐτοῦ ἡμᾶς, κ. λ. Ibid. pag. 39.

VII. p. 32. b. Ομιλία ζ'. Homilia VII. in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα, κ. λ. inc. Ἰκανῶς χρεὶς καθηψάμεθα τὸν εἰς

εις τας ιπποδρομίας αυτομολησάντων. Def. κ. εν τῷ μέλλοντι θαυμάσιος απολαύσωμεν τῆς παρὰ τῷ Θεῷ φιλοφροσύνης, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 48.

VIII. p. 38. Ομιλία η'. *Homilia VIII.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον, κ. λ. inc. Φέρε κ. σήμερον, ἐπειδὴ μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας ἠγάσαστε χθὲς τὸν παρ' ἡμῶν λεγομένον. Def. κ. καταξιώσωμεν τὸν ἀπορήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 57.

IX. p. 43. Ομιλία θ'. Εἰς τὰ ἀκόλουθα τῷ, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, κ. πρὸς τῆς λέγοντας, διατί τὰ θηρία ἐδημιουργήθη; κ. λ. *Homilia IX.* In ea, quae sequuntur haec verba, Faciamus hominem secundum imaginem nostram: *Quod adversus eos qui dicunt, Cur bestiae factae sunt? etc.* inc. Οἱ φιλότιμοι τῶν γητύνων, ἐπειδὴ ἴδωσι λιπαρὰν, κ. βαρύνειον τὴν ἔρμην. Def. κ. ἐν τῇ μελλούσῃ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ, εὐχαίς κ. περιστάσις τῶν εὐαρεστησάντων αὐτῷ, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 65.

X. p. 47. Ομιλία ι'. *Homilia X.* cuius titulus: Προτροπή πρὸς τῆς ἐρυθριώτας μετὰ τὴν ἐξίσιν παραβάλλειν τῇ συνάξει κατὰ τὴν ἐσπέραν, κ. λ. *Exhortatio ad eos, quos videt post cibum sumunt accedere ad concionem vesperatinam etc.* inc. Εὐάττων ἡμῶν ὁ σύλλογος, κ. βραχὺ τὸ θέατρον τῶν συνδεδραμηκότων. Def. ἀνωμα ποιῆσαι τὰ μηχανήματα, κ. τῆς τῶν ὁρατῶν βασιλείας ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 71.

XI. p. 53. b. Ομιλία ια'. *Homilia XI.* cuius titulus: Οὔτι δὲ πολὺ τῆς ἀρετῆς ποιεῖσθαι λόγον, εἰ μιμεῖσθαι τὴν ἀγίαν, κ. λ. *Quod oportet virtutem magni facere, sanctosque imitari etc.* inc. Οἶδα, ὅτι κατέτινα ὑμῶν τὸν λογισμὸν ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις τοῖς βαρύτεροις νοήμασι. Def. ἐπιτηδεύειν ἐαυτὸς ἀπεργασώμεθα πρὸς τὴν τῷ πνεύματι ὑποδοχὴν, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 82.

XII. p. 59. Ομιλία ιβ'. Εἰς τὰ ἀκόλουθα τῆς κτίσεως· αὕτη ἡ βίβλος γενέσθαι ὁρατὴν τε κ. γῆς, κ. λ. *Homilia XII.* In ea quae sequuntur creationem: Hic est liber generationis caeli, et terrae etc. inc. Φέρε δὴ σήμερον πληρῶσωμεν ἡμῶν τὴν ὑπόσχεσιν. Def. ὥς μὴ ἀναξίους ἐαυτοὺς καταστῆσαι τῶν ἀπορήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 91.

XIII. p. 64. b. Ομιλία ιγ'. *Homilia XIII.* in verba: Καὶ ἐφύτευεν κύριος ὁ Θεὸς παράδεισον, κ. λ. inc. Ὁρῶν ὑμῶν τὸν πόρον τὸν ἀκόρετον, κ. τὴν ἐπιθυμίαν τὴν πολλήν. Def. κ. τὴν κόλασιν διαφυγεῖν τὴν ἀποκειμένην, κ. τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 99.

XIV. p. 68. b. Ομιλία ιδ'. *Homilia XIV.* in verba: Καὶ ἔλαβε κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κ. λ. inc. Πάλιν, εἰ βύλεσθε, κ. σήμερον τῆς ἀκολούθιας τῶν χθὲς εἰρημένων ἀφάμενοι. Def. εἰ κατακτείνωμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς τύτης φιλοφροσύνης, ὧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 106.

XV. p. 74. Ομιλία ιε'. *Homilia XV.* in verba: Τῷ δὲ Ἀδὰμ ὁ χ εὐρέθη βοήθης ὁμοιος αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολλὰς ὑμῶν ἔχω χάριτας.

Def. κ. πολλὰν τὴν ἄνδρυν βοήθην ἐπισπάσασθαι, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαύσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 114.

XVI. p. 79. b. Ομιλία ις'. *Homilia XVI.* in verba: Καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοί, κ. λ. inc. Βέλομαι σήμερον, ἀγαπητοί, ἰησαυρὸν ὑμῶν πνευματικὸν ὑπανοίξαι. Def. κ. εἰς τῆς εὐδίας λιμένας κατακτείναντες τῆς τῷ Θεῷ φιλοφροσύνης, ἐπιτυχεῖν ἀξιώσθηναι τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 123.

XVII. p. 86. Ομιλία ιζ'. *Homilia XVII.* in verba: Καὶ ἦκεσαν τῆς φωνῆς κυρίῃ, κ. λ. inc. Ἰκανῶς, οἶμαι, κατὰ δύναμιν τὴν ἡμετέραν πρὶν τὴν περὶ τῷ ζύλῳ ἐρμηνείαν διεξήλθομεν. Def. εἰ ὁφθαλμοὶ οὐκ εἶδε, κ. οὐκ ἤκουσε, κ. ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 133. Haec Homilia viginti circiter versus sub finem brevior est in Codice, quam in cit. editione.

XVIII. pag. 96. b. Ομιλία ιη'. *Homilia XVIII.* in verba: Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτῆς Εὐά, ὅπερ ἐστὶ ζωῆ, κ. λ. inc. Εἶδετε χθὲς δικαστὴν φιλοφροσύνης; εἶδετε ἐξέτασιν ἀγαθότητος γέμεσαν; Def. κ. τῶν ἀπορήτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 150.

XIX. p. 104. Ομιλία ιθ'. *Homilia XIX.* in verba: Καὶ εἶπε Κάιν πρὸς Ἀβὲλ, κ. λ. inc. Καθάπερ τὰ ἀνίατα τῶν τραυμάτων ὕδρ τοῖς αὐστηροῖς τῶν φαρμάκων εἶκει. Def. κ. τὰ ἀπορήτα ἀγαθὰ, εἰ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς ἡγαπημένον αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 161.

XX. p. 110. Ομιλία κ'. *Homilia XX.* in verba: Εὐξήλας δὲ Κάιν ἀπὸ προσώπου, κ. λ. inc. Φέρε πάλιν τῆς ἀκολούθιας κ. σήμερον τῶν ἀνεγνωσμένων ἀφάμενοι. Def. ἵνα τὴν ἐκείνου πρὸς τὴν σωτηρίαν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 170. Haec quoque pauca quaedam inter voces σωτηρίαν, & ἥς in Codice desiderantur.

XXI. pag. 116. b. Ομιλία κα'. *Homilia XXI.* in verba: Αὕτη ἡ βίβλος γενέσθαι ἄνθρωπον, ἡ ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ, κ. λ. inc. Πολλὰς κ. ἀφαιτοὶς ὁ ἰησαυρὸς, ἀγαπητοί, ἐν τοῖς πρόσφατον ἀναγνωσθένσι. Def. ἵνα εἰς τὴν εὐνοίαν ἐπισπασώμεθα τῷ φιλοφροσύνῃ Θεῷ, κ. τῶν ἀπορήτων ἀγαθῶν ἐπιτυχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 180.

XXII. p. 124. b. Ομιλία κβ'. *Homilia XXII.* in verba: Καὶ ἦν Νῶε ἐτῶν πεντακοσίων, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῆς χθονὸς τῆς τραπέζης ὑμῶν παραθεῖναι βέλομαι σήμερον. Def. κ. τὰς παρὰ τῷ πολεμῷ μηχανὰς διαφυγόντες, τῆς παρὰ τῷ Θεῷ φιλοφροσύνης ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 192.

XXIII. p. 132. b. Ομιλία κγ'. *Homilia XXIII.* in verba: Νῶε δὲ εἶπε χάριν, κ. λ. inc. Εἶδετε ἐν τοῖς ἡμέρῃσι ὅσον τῆς φιλοφροσύνης τῷ Θεῷ τὸ μέγεθος. Def. κ. εὐάρεστοι τῷ Θεῷ γενόμεθα, καθάπερ ὁ δίκαιος οὗτος, κ. τῆς βασιλείας τῶν ὁρατῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 205.

XXIV. p. 139. Ομιλία κδ'. *Homilia XXIV.* in

in verba: Εὐγέννησε δὲ Νῶε τρεῖς υἱοὺς, κ. λ. inc. Οὐ τὰ τυχεῖν ἡμᾶς ἐφέλησε χθὲς ἡ τοῦ δικαίου Νῶε γενεαλογία. Def. κ. τῆς ἐντεῦθεν ἀπολαύσεως μετασχεῖν, εἰ τῶν ἀπορήτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἀξιώσθηναι, ὧν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 216. Initio huius Homiliae in Codice adscriptum est: πάντῳ ὀφείλομεν.

XXV. p. 147. b. Ομιλία κε'. *Homilia XXV.* in verba: Νῶε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, κ. λ. inc. Τῆς ὑποθέσεως βέλομαι πάλιν ἀψαδῶναι. Def. ἵνα τῶν αἰώνων ἀπολαύσωμεν, κ. αἰεὶ μενόντων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 230.

XXVI. p. 156. Ομιλία κς'. *Homilia XXVI.* in verba: Καὶ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῷ Νῶε, κ. λ. inc. Μεγάλη εἰ ἀφαιτοὶς ἐν τοῖς πρόσφατον ἀναγνωσθένσι δεικνύται ἡ τῷ Θεῷ φιλοφροσύνη. Def. κ. τὴν κόλασιν διαφυγεῖν δυνασόμεθα, κ. τῶν ἀπορήτων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 243.

XXVII. pag. 163. b. Ομιλία κς'. *Homilia XXVII.* in verba: Καὶ ὁδομήσεν Νῶε θυσιάστηριον τῷ κυρίῳ, κ. λ. inc. Εἶδετε χθὲς τῷ φιλοφροσύνῃ Θεῷ τὴν ἀγαθότητα. Def. ἵνα εἰ τῶν παρ' αὐτῷ ἀμοιβῶν ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 255.

XXVIII. pag. 172. Ομιλία κη'. *Homilia XXVIII.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Νῶε, εἰ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτῷ λέγων, κ. λ. inc. Τὴν εὐλογίαν εἰς τὸ μέσον προθέτες χθὲς. Def. δυνήσθηναι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν φοβεράν, τῆς παρὰ τῷ Θεῷ φιλοφροσύνης ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 269.

XXIX. p. 178. Ομιλία κθ'. *Homilia XXIX.* in verba: Καὶ ἤρατο Νῶε ἄνθρωπος γεωργός, κ. λ. inc. Πρὸς τὸ τέλος λοιπὸν ἐφθάσαμεν τῆς κατὰ τὸν δικαίου ὑποθέσεως. Def. ἀλλὰ τὴν ἀληθὴ ἐλευθερίαν κησόμενοι, τῶν ἀπορήτων ἀγαθῶν ἐπιτυχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 279.

XXX. p. 187. Ομιλία λ'. *Homilia XXX.* in verba: Καὶ ἦν πάντα ἡ γῆ χεῖλος ὕδατος, κ. λ. inc. Ἰδὲ πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν λοιπὸν τῆς ἀγίας τεσσαρκοῦς. Def. κ. τὸν παρόντα βίον εὐάρεστοι αὐτῷ διανύσωμεν, εἰ ἐν τῷ μέλλοντι φιλοφροσύνης τινος ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 293. Codex relato titulo adiecit etiam Perὶ ἐλεημοσύνης. De Eleemosyna.

XXXI. pag. 193. b. Ομιλία λβ'. *Homilia XXXI.* in verba: Καὶ ἔλαβε Θάβρα τὸν Ἀβραάμ, κ. τὸν Νακὼρ, κ. λ. inc. Πολλὰς ὑμῶν ἔχω τὰς χάριτας. Def. δυνήσθηναι κ. τῶν ἡμαρτημένων ὑμῶν τὸν ῥύπον ἀπαίψασθαι, κ. τῆς παρ' αὐτοῦ φιλοφροσύνης ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 304. Alter titulus Homiliae adiectus in Codice est perὶ ὑπακοῆς, κ. ἐλεημοσύνης. De obedientia, et eleemosyna.

XXXII. p. 200. b. Ομιλία λγ'. *Homilia XXXII.* in verba: Καὶ ὥφθη κύριος τῷ Ἀβραάμ, εἰ εἶπεν αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολλὰς ὁ ἰησαυρὸς, κ. ἀφαιτοὶς, ἀγαπητοί, ἐν τοῖς πρόσφατον ἀναγνωσθένσι. Def. ἵνα κ. τῆς ὑπομονῆς τὸν μισθὸν κομισώμεθα, εἰ τῆς παρ' αὐτῷ φιλοφροσύνης ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 316. Initio Homiliae adscripta est notula: δεῖα τῆς ἀγάπης τὸ κέρδος.

XXXIII. p. 209. b. Ομιλία λδ'. *Homilia XXXIII.* in verba: Ἀβραάμ δὲ ἦν πλείστως σφόδρα, κ. λ. inc. Ὁρῶν ὑμῶν σήμερον τὴν μετὰ προθυμίας ἐνταῦθα συναξιν. Def. ἵνα τῆς αὐτῆς τῷ δικαίῳ εὐνοίας ἀπολαύσωμεν παρὰ τῷ Θεῷ, κ. τῶν ἀπορήτων ἀγαθῶν ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 331.

XXXIV. pag. 214. b. Ομιλία λδ'. *Homilia XXXIV.* in verba: Εἶπε δὲ κύριος τῷ Ἀβραάμ μετὰ τὸ χωρισθῆναι, κ. λ. inc. Κατεμάζετε χθὲς, ἀγαπητοί, τῷ πατριάρχῳ τὴν ὑπερβάλλουσαν ταπεινοφροσύνην; Def. ἵνα κ. τὸν παρόντα βίον ἀλύτως διανύσωμεν, κ. τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἀπολαύσαι καταξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 339. Alter titulus adiectus ita habet: Perὶ πραότητος, κ. ταπεινοφροσύνης, κ. ἐλεημοσύνης. De mansuetudine, humilitate, et elemosyna.

XXXV. p. 220. b. Ομιλία λε'. *Homilia XXXV.* in verba: Εὐγέννησε δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἡ Ἀμαρφά (sic) βασιλέως, κ. λ. inc. Μέγα ἀγαθόν, ἀγαπητοί, τῶν θείων γραφῶν ἡ ἀνάγνωσις. Def. πολλὴν ἐαυτοῖς προαποδώμεθα τὴν παρρησίαν, ἵνα τῶν ἀπορήτων ἀγαθῶν ἀπολαύσαι καταξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 349.

XXXVI. pag. 228. Ομιλία λς'. *Homilia XXXVI.* in verba: Μετὰ δὲ τὰ ἡμέματα ταῦτα, κ. λ. inc. Θεσσαυρὸν τινι προστίκειν ἡ τῶν δικαίων ἀρετῇ. Def. τῶν ἐνταῦθα πόνων τὰς ἀμοιβὰς λαβεῖν καταξιώσθηναι ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 362. In Codice ex hac Homilia deest unum folium, nimirum totum id, quod intercedit inter voces, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω, φησὶν, κ. εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον δὴ εἰς . . . . quae sunt extrema pag. 233. & verba, οὐκ ἀνέβη. Εἶδες πόση τῶν ὑποσχέσεων ἡ ὑπερβολή; κ. λ. quae prima sunt p. 232. nam praeter hunc defectum mira est paginarum hoc loci perturbatio. Posset tamen defectus iste suppleri Codice VII. huius Plutei, qui integram habet Homiliam.

XXXVII. pag. 232. b. Ομιλία λς'. *Homilia XXXVII.* in verba: Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ἔγω ὁ Θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν σε, κ. λ. inc. Μεγάλη τῆς θείας γραφῆς ἡ δύναμις. Def. ἵνα κ. τῆς καλῆς ταύτης διανομῆς μέγαν τὸν μισθὸν κομισθῇ, κ. τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν καταξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 372.

XXXVIII. p. 240. Ομιλία λη'. *Homilia XXXVIII.* in verba: Σάρρα δὲ ἡ γυνὴ Ἀβραάμ, κ. λ. inc. Πάλιν τὰ σήμερον ἀναγνωσθέντα ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν τὴν κατὰ τὸν πατριάρχην. Def. ἵνα ὑπὲρ πάντων θαυμάσιος τὰς ἀμοιβὰς κομισάμενοι, καταξιώσθηναι καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 382.

XXXIX. p. 245. b. Ομιλία λθ'. *Homilia XXXIX.* in verba: Ἦναικα δὲ ἐγένετο, φησὶν, Ἀβραάμ, κ. λ. inc. Εἶδετε, ἀγαπητοί, πῶς ὕδρ ἀργὸν τῶν παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ κειμένων. Def. καταξιώσθηναι εἰς τῆς ἐκείνου κόλας καταστῆσαι, κ. τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 394.

XL. p. 251. Ομιλία μ'. *Homilia XL.* in verba: Καὶ εἶπεν, φησὶν, ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ· Σάρρα ἡ γυνὴ σου, κ. λ. inc. Φέρε τὰ λείψανα τῆς

τῆς χρεστῆς τραπεζῆς ὑμῶν παραδόμεν. Def. ἵνα δυνήσῃμεν μετα παρήσας εἶναι ἐπὶ τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἀπορήτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἀξιοῦνται, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 403.

XLII. p. 255. b. Ομιλία μα'. Homilia XLII. in verba: Ὡς δὲ αὐτὸς ὁ Θεὸς πρὸς τὴν δούλην, κ. λ. inc. Οὐκ ἔστι ἀναδύσασθαι σήμερον πρὸς τὴν τῆς διδασκαλίας ἐξήγησιν. Def. ἵνα πάλιν ἡμῶν διαφυλάττηται, καὶ διὰ τούτων καὶ τῶν ἀπορήτων ἀγαθῶν ἀξιοῦνται δυνήσῃμεν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 410.

XLIII. p. 263. Ομιλία μβ'. Homilia XLIII. in verba: Ἐξαναστάντες δὲ οἱ ἄνδρες, κ. λ. inc. Ἐμάθομεν ἐκ τῶν χηρῶν ἀνεχόμενοι, ἀγαπῶντες, τῇ υπερβολῇ τῆς τοῦ δικαίου φιλοξενίας. Def. καὶ τῆς ἀφύσεως τῶν ἀμαρτημάτων τοῦ ἐν δυνήσῃμεν, καὶ τῶν ἀπορήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 413.

XLIV. p. 271. Ομιλία μγ'. Homilia XLIV. in verba: Ἡλθον δὲ οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἐσπέραι, κ. λ. inc. Καθ' ὅσον λειμὼν τις εὐανθῆς διάφορα, καὶ παρὰ τὴν εὐανθῆς εἰς αὐτὴν δεικνύει. Def. ἵνα καὶ τῷ θησαυρῷ ἐπιτυχῇ δυνήσῃμεν, καὶ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 413.

XLV. p. 279. Ομιλία μδ'. Homilia XLV. in verba: Ὡς ὁρίσας δὲ Ἀβραάμ τὸ πρῶτον, κ. λ. inc. Ἡ κατὰ τὴν Σαμαρείτιν ὑπόθεσις ἱκανὸς χηρῶν ἡμῶν ἐδίδασκεν. Def. καὶ τῶν τῷ διαβόλῳ περιγενόμεθα μηχανημάτων, καὶ καταξιοῦνται τῶν ἀπορήτων ἐκείνων ἀπολαύσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 447.

XLVI. p. 285. Ομιλία με'. Homilia XLVI. in verba: Καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραάμ εἰς γῆν, κ. λ. inc. Χαίρει ὁρῶν ὑμᾶς συντρέχοντες περὶ τὴν ἀκρίβειαν. Def. ἵνα τὸν παρόντα βίον ἀλύτως διανύσωμεν, καὶ ἐκείνων ἐπιτυχῇ δυνήσῃμεν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 456.

XLVII. pag. 291. b. Ομιλία με'. Homilia XLVII. in verba: Τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραάμ, ὅτι θηλάζει παιδίον Σάρρα; κ. λ. inc. Φέρε καὶ σήμερον, ἀγαπῶντες, τὴν ἀκολούθου τῶν χηρῶν εἰρημένων ἀναλαβόντες. Def. ἵνα καὶ τὸν παρόντα βίον ἀλύτως διανύσῃ δυνήσῃμεν, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 466.

XLVIII. pag. 296. Ομιλία με'. Homilia XLVIII. in verba: Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα, κ. λ. inc. Πολλὴ τῶν σήμερον ἀναγνωσθέντων τὸ κέρδος, καὶ ἄφατος ὁ θησαυρὸς. Def. ἵνα καὶ τὰ ἡμαρτημένα ἀπομυθώμεθα, καὶ τῆς παρὰ τῷ Θεῷ φιλανθρωπίας ἀξιοῦνται, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 473.

XLVIII. pag. 301. Ομιλία μν'. Homilia XLVIII. in verba: Ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Χετ πρὸς Ἀβραάμ, κ. λ. inc. Εἰδετε χηρῶν ἀγαπῶντες, τὸ πατριάρχην τὴν ἀνδρείαν; εἰδετε ψυχὴν ἀδάμαντος σφαιρότεραν; Def. ὥστε τῷ Θεῷ ῥοπῆς συγκροτούμενοι, ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαύειν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 480.

IL. p. 308. Ομιλία μν'. Homilia IL. in verba: Αὐταὶ δὲ αἱ γενεαὶ Γαὰρ, κ. λ. inc. Πάλιν ὑμᾶς ἐπὶ τὴν συνήθη τράπεζαν ἀγαγεῖν βέλομαι. Def. ἐὰν γὰρ ἴδῃ κατὰ τὸς ὑπ' αὐτῷ κειμένους νόμους ταύτην ἡμᾶς ποιούμενος, ταχέως ἡμῶν τῶν παρ' αὐτοῦ δωρεῶν χαρίζεται

τὴν φιλοτιμίαν, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 491.

L. p. 311. Ομιλία ν'. Homilia L. in verba: Ἐν γαστρὶ δὲ ἔλαβεν ἡ Ρεβέκκα, κ. λ. inc. Βέλεσθε σήμερον τὰ λείψανα τῶν χηρῶν εἰρημένων ἀποδοῦναι ὑμῶν τῇ ἀγάπῃ; Def. ἵνα τῆς ἐπὶ τέτοις ἀμοιβῆς ἀξιοῦνται παρὰ τῷ φιλανθρωπῶν Θεῷ, ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαύσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 495.

LI. p. 313. b. Ομιλία να'. Homilia LI. in verba: Ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κ. λ. inc. Πάλιν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῶν πρώην ὑμῶν εἰρημένων βύλομαι τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀψασθαι διδασκαλίας. Def. ὅτι γὰρ καὶ τὴν ἄνωθεν ἐπίστασιν ὑμῶν, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 499.

LII. p. 317. b. Ομιλία νβ'. Homilia LII. in verba: Ἐσπερε δέ, φησιν, Γαὰρ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῶν χηρῶν εἰρημένων ἀναγκαῖον ἀποδοῦναι σήμερον τῇ ὑμετέρῃ ἀγάπῃ. Def. πολλὴν ἐπισπάται τὴν ἄνωθεν ῥοπὴν, ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιοῦνται, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 505.

LIII. p. 323. b. Ομιλία νγ'. Homilia LIII. in verba: Ἡ δὲ Ἡσαὺ ἐτὼν τεσσαράκοντα, κ. λ. inc. Φέρε καὶ σήμερον, εἰ δοκεῖ, τὰ ἐξῆς τῶν χηρῶν εἰρημένων ἐπελθόντες. Def. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀθανάτων καὶ ἀπορήτων ἀγαθῶν τὴν ἀπόλαυσιν αὐτῶν διὰ πάντων προξενεῖ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 513.

LIV. p. 327. Ομιλία νδ'. Homilia LIV. in verba: Καλέσας δέ, φησιν, Ρεβέκκα τὸν υἱὸν αὐτῆς, κ. λ. inc. Εἰδετε χηρῶν καὶ τῷ τελῶν τὴν πολλὴν εὐγνωμοσύνην. Def. ἵνα καὶ τῶν ἐνταῦθα, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἀπολαύσαι δυνήσῃμεν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 521.

LV. p. 333. b. Ομιλία νε'. Homilia LV. in verba: Καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Γακὼβ, κ. λ. inc. Γκαὼς ἡμᾶς χηρῶν τὰ προόμια τῆς ἀποδομίας τῆς δικαίας. Def. καὶ δυνήσῃμεν καὶ τὸν παρόντα βίον ἀλύτως διανύσαι, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτυχῇ, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 531.

LVI. p. 338. b. Ομιλία νς'. Homilia LVI. in verba: Εἶπε δὲ Γακὼβ πρὸς Λάβαν ὁ ἀπὸ δὸς μοι, κ. λ. inc. Ἀπὸ τῆς ἀγάπης τῷ Γακὼβ, ἡν περὶ τὴν φαχὴν ἐπεδείξατο. Def. ἀλλὰ τὴν οἰκίαν ἐν ᾧ πασι φιλανθρωπῶν μιμνήσκοντες, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 539.

LVII. p. 345. Ομιλία νζ'. Homilia LVII. in verba: Ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκε ἡ φαχὴ τὸν Γωσὴφ, κ. λ. inc. Τὰ λειπόμενα τῶν χηρῶν εἰρημένων ἀναγκαῖον ἀποδοῦναι σήμερον τῇ ὑμετέρῃ ἀγάπῃ. Def. καὶ τῆς ἀρετῆς πολλὴν ποιούμεθα λόγον. ἵνα καὶ τῶν ἐνταῦθα, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 548.

LVIII. p. 352. Ομιλία νη'. Homilia LVIII. in verba: Καὶ ἀναβλέψας, φησιν, Γακὼβ εἰς τὴν παρεμβολὴν τοῦ παρεμβεβλημένου, κ. λ. inc. Οἶδα, ὅτι κεκήκατε χηρῶν εἰς πολλὴν μῆκος τὴν λόγον προελθόντος ἡμῶν. Def. καὶ πολλὴν ἀπολαύσωμεν τῆς ἄνωθεν χάριτος, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 561.

LIX. p. 357. b. Ομιλία νθ'. Homilia LIX. in verba: Καὶ ἤλθε, φησιν, Γακὼβ εἰς πῶλιν Σακίμων, κ. λ. inc. Εἰδετε χηρῶν καὶ τῷ κοινοῦ τῶν ἀπάντων δεσπότη τὴν ὑπερβάλλουσαν φιλανθρω-

θρωπῶν. Def. καὶ τὴν ἀρετὴν ἐλθόντες, πολλὴν ἐπισπᾶσθαι τὴν ἄνωθεν ῥοπὴν, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 569.

LX. pag. 363. Ομιλία ξ'. Homilia LX. in verba: Καὶ οἰκοδομήσας, φησὶ, θυσιαστήριον, κ. λ. inc. Φέρε καὶ σήμερον, εἰ βέλεσθε, τὴν ἀκολούθου τῶν πρώην ἡμῶν εἰρημένων ἀναλαβόντες. Def. καὶ τῆς παρὰ τῷ Θεῷ ῥοπῆς ἀπολαύσωμεν, καὶ τῶν αἰώνων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 577.

LXI. pag. 366. b. Ομιλία ξα'. Homilia LXI. in verba: Αὐταὶ δέ, φησιν, αἱ γενεαὶ Γακὼβ, κ. λ. inc. Πάλιν ἐπὶ τὴν συνήθη τράπεζαν ὑμᾶς ἀγαγεῖν βέλομαι, καὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν πρώην ἡμῶν εἰρημένων λαβόμενος. Def. καὶ παρασκευάσει τῆς τῶν ὕψων βασιλείας ἀξιοῦνται, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 582.

LXII. p. 372. Ομιλία ξβ'. Homilia LXII. in verba: Καὶ εἶδε, φησιν, Γέδας θυγατέρα ἀνδρῶν, κ. λ. inc. Γκαὼς ἡμᾶς πρῶν ἢ κατὰ τὸν Γωσὴφ ἱστορίαν ἐδίδασκε τοῦ φθόνου τὴν λύμην. Def. καὶ πάντως διαφευξόμεθα καὶ τὰς τῷ διαβόλῳ μηχανὰς, καὶ ἀπολαύσωμεν πολλῆς τῆς ἄνωθεν συμμαχίας, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 591.

LXIII. p. 378. Ομιλία ξγ'. Homilia LXIII. in verba: Καὶ ἐν τῇ γνώσκῃ αὐτῶν, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῶν χηρῶν ἡμῶν εἰρημένων βελομένη σήμερον ἀποδοῦναι τῇ ὑμετέρῃ ἀγάπῃ. Def. καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ ἀναμείνοντες ἀντίληψιν, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 600. In Codice ex hac Homilia desunt duo folia inter pag. 378. & 379. nam post verba, διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων ὕψων... quae sunt ultima pag. 378. b. sequens pagina incipit a verbis, ἐδίδαντο παρὰ τοῦ Γωσὴφ, κ. λ. Illa in cit. edit. occurrunt p. 601. haec initio paginae 604.

LXIV. p. 381. Ομιλία ξδ'. Homilia LXIV. in verba: Ἐξῆλθε δὲ Γωσὴφ ἀπὸ προσώπου Φαραὼ, κ. λ. inc. Βέλεσθε καὶ σήμερον τὴν κατὰ τὸν Γωσὴφ ἱστορίαν ἐπεξέλθωμεν. Def. ἵνα τὴν εὐγνωμοσύνην θεασάμενος, δαψιλεσθῇ τὴν περὶ ἡμᾶς ἐπιδείξας κηδεμονίαν, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 607.

LXV. p. 389. b. Ομιλία ξε'. Homilia LXV. in verba: Καὶ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου, κ. λ. inc. Εἰδετε ἐκ τῶν χηρῶν ἡμῶν εἰρημένων τὴν Γωσὴφ τὴν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἄφατον ἀνελκυσίαν. Def. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς καὶ τὸν παρόντα βίον ἐν ἀρετῇ διαγαγόντας, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτυχῇ ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 620.

LXVI. pag. 394. b. Ομιλία ξς'. Homilia LXVI. in verba: Ἡγγισαν δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ τοῦ ἀποθανεῖν, κ. λ. inc. Φέρε καὶ σήμερον τὸ τέλος ἐπιθῶμεν τῇ κατὰ τὸν Γακὼβ διηγήσει. Def. ἀρεσθόντες τοῖς εἰρημένοις εἰς τὴν ἐξῆς τὴν πρὸς τὴν παῖδας εὐλογίαν ταμειουσόμεθα... Reliqua usque ad finem, una cum initio sequentis Homiliae, abscissa pagina desiderantur.

LXVII. p. 398. Homilia LXVII. titulo, & initio mutila incipit a verbis... ταθέντος τοῦ λόγου τὴν ὑπόθεσιν πᾶσαν εἰς τέλος ἀγαγεῖν ἐκίσχυσαμεν, κ. λ. quae incidunt sub initium Homiliae in cit. edit. pag. 635. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

Codex Graec. membran. Ms. in folio maximo, Sec. XI. diligenter scriptus, primis tribus totidemque ultimis paginis vetustate aliquantum corruptis. Constat foliis 401.

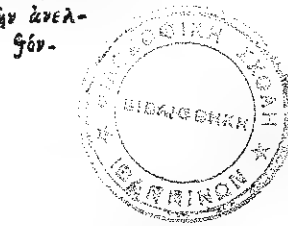
TOT EN AGIOIS IOANNOT TOT XPTISOCTOMOT IPOMNHEMA EIS TON AGION IOANNHN EYAGGELISTHN.

D IOANNIS CHRYSOSTOMI COMMENTARIUM IN D. IOANNEM EVANGELISTAM.

Continet hic Codex ex interpretatione Cod. IV. Ioannis Chrysostomi in sacrosanctum Ioannis Evangelium XLVI. tantum Sermones, five Homilias, quarum ultima est de murmure iudeorum ob ea verba Christi Domini: Ego sum panis, qui de caelo descendi, Cap. VI. vers. 51.

I. p. 1. Exhibet haec uniuscuiusque Homiliae Moralium Tabulam hoc appposito titulo: Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τῶν ἡθικῶν ἢ δυνάμεις ἐν συντόμῳ. S. P. N. Io. Chrysostomi ex interpretatione Evangelii secundum Ioannem, Moralium summa in epitome Huius autem consilii rationem reddidit Scriptor hisce verbis: Ἐπειδὴ ἔχον ἦν τῷ μακαριωτάτῳ Ἰωάννῃ τῷ Χρυσοστόμῳ μετὰ τὸ ἐρμηνεύσαι τὸ παρ' αὐτοῦ προτεθεῖν εὐαγγελικὸν ῥητόν, εἰς ἡθικὰ καταπαύειν τὸν λόγον, ἀναγκαῖον ἐνόμισα, καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἡθικῷ κατὰ πλάτος εἰρημένα ἐν συντόμῳ προτάξαι, ἵνα ἕχῃ δὲ βελλόμενος τὴν δύναμιν τοῦ παντὸς ἡθικοῦ ἀπόνως, καὶ ἐν συντόμῳ εὐρίσκειν. Quandoquidem mos erat beatissimo Ioanni Chrysostomo, ubi primum Evangelica dicta exposuerat, in moralem orationem definire, necessarium duxi quae etibico more suffus ille differuit, ea compendio praemittere, ut posset quicumque voluerit, moralis epilogi vim omnem sine labore, & compendiose reperire. Sequitur Tabula ipsa, ac pag. 2. Ομιλία πρώτη, Homilia prima, adiecto titulo: Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. ἱερόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν ἀπόστολον, καὶ εὐαγγελιστήν. S. P. N. &c. Commentarius in S. Ioannem Apostolum, &c. Evangelistam. Inc. Οἱ τῶν ἀγώνων τῶν ἐξωθεν γενομένων, ὅταν τινὰ γενναῖον ἀθλητὴν, καὶ σεφῶς τὴν ποδὴν ἔκοντα μάχῃσι, συντρέχουσιν ἅπαντες. Def. ἀλλὰ ἀνάγκη πτερωθῆναι εὐθὺς, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀναπτῆναι τὸν ἄνω χῶρον, καὶ τοῖς ἀπείροις ἐντυχεῖν τῶν ἀγαθῶν θησαυροῖς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Vide quae de clausulis Homiliarum delibavimus supra p. 329. N. I. Exstat haec una cum sequentibus, Operum cit. edit. Tom. VIII. p. 1.

II. p. 5. b. Ομιλία β'. Homilia II. in verba: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, inc. Εἰ μὲν Ἰωάννης ἡμῶν ἐμελλε διαλεγεσθαι, καὶ τὰ αὐτὰ πρὸς ἡμᾶς εἰρεῖν, ἀναγκαῖον ἦν καὶ γένος αὐτῶν, καὶ πατρίδα εἰπεῖν, καὶ ἀνατροπὴν. Def. ἵνα πρὸς αὐτὴν ἀνελ-

Σάντες τὴν κορυφὴν τῶν ἀρετῶν, τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 7.

III. p. 10. b. Ομιλία γ'. *Homilia III.* in eadem verba: Εὐ ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, (quemadmodum etiam sequens) inc. Προσοχῆς μὲν ἔνεκεν τῆς περὶ τὴν ἀκρόασις περιττὸν λοιπὸν ὑμῖν παραινεῖν. Def. ὅτω γὰρ δυνασόμεθα τῷ Θεοῦ τὰς νόμους ἀνύσαντες, τυχεῖν ἐκ τῶν ἐνταύθα, κ. λ. Ibid. p. 16.

IV. p. 17. b. Ομιλία δ'. *Homilia IV.* inc. Τοῖς ἀπὸ τῶν παιδῶν εἰσαγομένοις πρὸς τὰ μαθήματα. Def. ὅτω γὰρ ἐκ τῶν παλαιόντων περιγινώμεθα, ἵνα κ. λ. τῶν ἐνταύθα, κ. λ. τῶν ἐπηγγελμένων τύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 26.

V. p. 22. b. Ομιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, inc. Μωϋσῆς μὲν ἀρχόμενος τῆς ἱστορίας, κ. λ. τῆς συγγραφῆς τῆς ἐν τῇ παλαιᾷ. Def. ἐπισπασάμεθα ταύτην τὴν ἀκτῖνα· ὅτω γὰρ κ. λ. τῶν ἐνταύθα, κ. λ. τῶν ἐπηγγελμένων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 34.

VI. p. 27. b. Ομιλία ς'. *Homilia VI.* in verba: Εἰ γένοιτο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, κ. λ. inc. Διαλεχθεὶς περὶ τοῦ Θεοῦ λόγῳ τὰ κατεπείγοντα ἐν προσημίῳ ἡμῶν. Def. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχόντας τῶν εἰρημίων, κ. λ. δόξαν Θεοῦ πάντα πράττειν, ὅ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 42.

VII. p. 29. b. Ομιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Ἡ'ν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, κ. λ. inc. Διὰ τὸτο, ὃ πολυπόγητα τέκνα, κατὰ μέρος ὑμᾶς εἰς ἀπὸ τῶν γραφῶν ἐσιδόμεν νοήμασι. Def. τῶν ἀθανάτων ἐν τοῖς ἀπείροις αἰῶσις τύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 44.

VIII. p. 31. b. Ομιλία η'. *Homilia VIII.* in eadem verba: Ἡ'ν τὸ φῶς, κ. λ. inc. Οὐδὲν κωλύει κ. λ. τῆμερον τῶν αὐτῶν ἀψαθῆαι ἡμῶν. Def. ἀπολαῦσαι μετὰ πολλῆς παρήσιας τῶν ἡτοιμασμένων ἀγαθῶν ἐν τοῖς ἑρανοῖς, τοῖς ὡς χρὴ ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 48.

IX. p. 34. b. Ομιλία θ'. *Homilia IX.* in verba: Εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, κ. λ. inc. Ἀ'ν τῶν προτέρων διαμνημονεύετε νοημάτων. Def. ὅτω γὰρ δυνασόμεθα κ. λ. τὰ ἅλλα μετ' εὐκολίας κατορθῶν, εἰς δόξαν τῷ κυρίῳ, κ. λ. Ibid. p. 52.

X. p. 37. Ομιλία ι'. *Homilia X.* in eadem verba: Εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, κ. λ. inc. Φιλάνθρωπος ὁ Θεός, ἀγαπητὸς, καὶ εὐεργετικὸς πάντα ποιεῖ κ. λ. πραγματεύεται. Def. κ. λ. μετὰ λαμπρῶς ἡκαστος εὐλογεῖ εἰς τὴν κλήσιν ἐκείνην παραγενόμεθα, ἥς ἀπολαῦσαι γένοιτο πάντας ἡμᾶς, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 56.

XI. p. 40. b. Ομιλία ια'. *Homilia XI.* in verba: Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, κ. λ. inc. Μίαν ὑμᾶς ἔπαντας αἰτῆσαι βόλομαι χάριν. Def. ἀλλὰ πολλὰ μᾶλλον διὰ τῶν πραγμάτων, ἵνα κ. λ. τῶν μετὰ ταῦτα τύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 62.

XII. p. 43. Ομιλία ιβ'. *Homilia XII.* in verba: Καὶ ἐθεσάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, κ. λ. inc. Τάχα πέρα τοῦ δέοντος ἐφάνημεν ὑμῖν ἐκχωρεῖς ἢ φορτικοὶ πρόνοι, Def. κ. λ. λαμπρῶν

ποιήσωμεν, ὥς μετὰ παρήσιας ἰδεῖν τὸν κύριον, κ. λ. τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 66.

XIII. p. 46. b. Ομιλία ιγ'. *Homilia XIII.* in verba: Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, κ. λ. inc. Ἀ'ρα μὴ εἰς κενὸν τρέχομεν, κ. λ. κοπιῶμεν; Def. κ. λ. τὸν τῷ πυρὶ ποταμῶν ἐκφυγεῖν, ὃ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγέντας εἰς τὴν τῶν ἑρανῶν ἀνελεῖν βασιλείαν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 71.

XIV. p. 51. Ομιλία ιδ'. *Homilia XIV.* in verba: Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ, κ. λ. inc. Πρῶτον ἐλέγομεν, ὅτι Ἰωάννης τὴν ἀπορίαν αὐτῶν μελλόντων πρὸς ἐαυτὸς ζητεῖν. Def. ἀλλὰ ταῖς δυναμέναις πρὸς τὴν κληρονομίαν εἰσαγαγεῖν ἡμᾶς τῶν ἑρανῶν, τὴν ἡτοιμασμένην τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 78.

XV. p. 55. Ομιλία ιε'. *Homilia XV.* in verba: Θεὸν ὁδεῖς ἐώρακε, κ. λ. inc. Τῶν ὀνομάτων, κ. λ. τῶν ἡμάτων τῶν ἐν ταῖς γραφαῖς κεμένων. Def. κ. λ. ὅθεν ἐπισελθεῖν δύναται τῶν μαθημάτων τῶν πονηρῶν, κ. λ. διαίρετων τὴν τοσαύτην ἔνωση, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 84.

XVI. p. 59. Ομιλία ις'. *Homilia XVI.* in verba: Αὐτὴ γὰρ ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, κ. λ. inc. Δεινὸν ἢ βασκανία, ἀγαπητὴ, δεινόν, κ. λ. ὁλθίριον. Def. εἰς τὴν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονομίαν εἰσάγειν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 89.

XVII. p. 63. b. Ομιλία ιζ'. *Homilia XVII.* in verba: Ταῦτα ἐγένετο ἐν Βηθανίᾳ ἰπέραν τῷ Γορδάνῳ, κ. λ. inc. Μέγα ἀγαθὸν παρήσια, κ. λ. τὸ ἐλευθεροποιεῖν. Def. ἵνα εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ βιώσαντες, κ. λ. αὐτοὶ τῆς μελλούσης ἀπολαύσωμεν δόξης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 96.

XVIII. pag. 68. b. Ομιλία ιη'. *Homilia XVIII.* in verba: Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰσῆκει ὁ Ἰωάννης, κ. λ. inc. Ἐ'αυρὶον πως ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, κ. λ. ἐξύρροτον πρὸς ἀπώλειαν. Def. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς κ. λ. ταύτης κρείνης ἀπαλλαγέντας, πρὸς αὐτὸς τοῦ Ἀβραάμ χωρῆσαι τὴν κόλπον, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 103.

XIX. p. 74. Ομιλία ιθ'. *Homilia XIX.* in verba: Εὐρίσκει ἔτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, κ. λ. inc. Ὁ Θεός παρὰ τὴν ἀρχὴν τοῖς τῶν ἀνθρώπων, κ. λ. ἀφῆκεν εἶναι μόνον. Def. πρὸς τὰ ἴδια, κ. λ. καρδαλέωτερα τρέχωμεν, ἵνα κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 110.

XX. p. 77. Ομιλία κ'. *Homilia XX.* in verba: Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κ. λ. inc. Παντὶ τῷ μεριμνῶντι ἔνεστι περιστῶν, ὃ παροιμιώδης λόγος φησὶ. Def. ὅταν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ὁμολογῇ τὴν ἀξίαν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 115.

XXI. p. 80. b. Ομιλία κα'. *Homilia XXI.* in verba: Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, κ. λ. λέγει αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολλὴς ἡμῖν ἀγαπητοῦ, δεῖ τῆς μερίμνης, πολλῆς τῆς ἀγρυπνίας. Def. ὅκυν ἐνταῦθα μετανοήσωμεν, ὥς τῶν αἰωνίων τυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 119.

XXII. p. 84. b. Ομιλία κβ'. *Homilia XXII.* in verba: Τί ἐμοὶ κ. λ. σοὶ, γύναι; κ. λ. inc. Ἐ'χει μὲν τίνα πόρον τὸ λέγειν, κ. λ. τὸτο ὁ Παῦλος δειλὸν ἔλεγεν. Def. κ. λ. δὴ σοὶ τὰ αἰτήματα

τα τῆς καρδίας σου· ἵνα κ. λ. τῶν ἐνταύθα, κ. λ. τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 125.

XXIII. pag. 88. b. Ομιλία κγ'. *Homilia XXIII.* in verba: Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς, κ. λ. inc. Πολλὸς ὁ διάβολος ἐγκρίται κ. λ. σφοδρός. Def. διὰ μετὰ πολλῆς ταύτην ἐπιδειξόμεθα τῆς θαυμασίας, ὥς ἀπολαῦσαι τῶν ἀπορήτων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 131.

XXIV. pag. 93. Ομιλία κδ'. *Homilia XXIV.* in verba: Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις, κ. λ. inc. Τῶν ἀνθρώπων τῶν τότε, οἱ μὲν τῇ πλάνῃ προσείχοντο, οἱ δὲ τῆς ἀληθείας ἀντείχοντο. Def. κ. λ. εἰς τὸν νομῶνα εἰσελθεῖν, ὃ γένοιτο πάντας ἡμᾶς μετασχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 137.

XXV. p. 97. b. Ομιλία κε'. *Homilia XXV.* in verba: Ἀ'μην, ἀμὴν λέγω σοὶ· ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος, κ. λ. inc. Τὰ παιδία τὰ μικρὰ καὶ ἐκείνην ἡμέραν εἰς διδασκάλους φοιτῶντα. Def. ἵνα μετὰ πολλῆς αὐτὰ ἀπολαύσωμεν τῆς ἀντιδόσεως, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 143.

XXVI. pag. 101. b. Ομιλία κς'. *Homilia XXVI.* in verba: Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σὰρξ ἐστὶ, κ. λ. inc. Μεγάλων ἡμᾶς μυστηρίων κατηξίωσεν ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Def. ἵνα ταπεινὸι τῇ καρδίᾳ γενόμενοι, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἀνάπαυσιν εὐρωμεν τὴν τε παρῶσαν, τὴν τε μέλλουσαν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 148.

XXVII. pag. 105. Ομιλία κς'. *Homilia XXVII.* in verba: Εἰ τὰ ἐπίγια εἶπον ὑμῖν, κ. λ. πιστεύετε, κ. λ. inc. Ὁ πολλὰς εἶπον, τὸτο κ. λ. νῦν ἐρῶ, κ. λ. παύσομαι λέγων. Def. ἀλλ' εἰς τὴν κόλπον Ἀβραάμ ἀπελθεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 153.

XXVIII. pag. 109. Ομιλία κη'. *Homilia XXVIII.* in verba: Οὐ γὰρ ἀπέσειλεν ὁ Θεός τὸν υἱὸν αὐτοῦ, κ. λ. inc. Πολλοὶ τῶν ῥαθυμοτέρων εἰς ἀμαρτημάτων μέγεθος, κ. λ. ὀλιγορίας ὑπερβολῇ. Def. ὅτω γὰρ καὶ ταύτης κρείνης ἐπιτευξόμεθα, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 158.

XXIX. p. 113. Ομιλία κθ'. *Homilia XXIX.* in verba: Εἰξήλθε δὲ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, κ. λ. inc. Οὐδὲν τῆς ἀληθείας φανερώτερον, ὅδε ἰσχυρότερον γένοιτο· ἂν. Def. κ. λ. τὴν μένεσαν, καὶ ἀκίνητον δόξαν ἐπιζητῶμεν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 164.

XXX. p. 117. b. Ομιλία λ'. *Homilia XXX.* in verba: Ὁ ἄνθρωπος ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν, κ. λ. inc. Δεινὸν ὁ τῆς δόξης ἔρος, δεινόν, κ. λ. πολλῶν γέμυστα (sic) ἀκανθῶν, κ. λ. δυσάπλοστα, κ. λ. θηρίων ἀτίθαστον, κ. λ. πολυκέφαλον. Def. ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγέντας, τῆς πνευματικῆς ἔχουσας στυγῆς, καὶ τῶν ἑρανῶν ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 170.

XXXI. p. 121. Ομιλία λα'. *Homilia XXXI.* in verba: Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, κ. λ. inc. Πολὺ τῆς συγκριτέως τὸ κέρδος ἐν ἀπασι δείκνυται πράγματι. Def. ἀλλ' εὐαρεστήσαντας ἡμᾶς τῷ Χριστῷ, τῶν αἰωνίων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 174.

XXXII. pag. 127. b. Ομιλία λβ'. *Homilia XXXII.* in verba: Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, κ. λ. εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πόρος ἐκ τῷ ὕδατος τότε, κ. λ.

inc. Τὰ πνεύματος τὴν χάριν ποτὲ μὲν ἡ γραφὴ πῦρ, ποτὲ δὲ ὕδωρ καλεῖ. Def. καταξιώθηναί τῆς πνευματικῆς θεωρίας, καὶ τῆς μελλούσης δόξης ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 183.

XXXIII. pag. 132. Ομιλία λγ'. *Homilia XXXIII.* in verba: Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι, πίσευσόν μοι, κ. λ. inc. Πανταχῶς πίσεως ἡμῖν δεῖ, ἀγαπητοί, πίσεως, τῆς μητρὸς τῶν ἀγαθῶν. Def. ἵνα κ. λ. ἐνταῦθα μεγάλοι, κ. λ. ἐκεῖ γενόμενοι λαμπροὶ, τῶν αἰωνίων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 189.

XXXIV. pag. 136. Ομιλία λδ'. *Homilia XXXIV.* in verba: Ἀφῆκε τὴν ὕδραν αὐτῆς ἡ γυνὴ, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν θερμότητος δεῖ, κ. λ. στυγῆς διεγρηγμένοις. Def. ἵνα ὅτω ἴσω τὸν Θεὸν ἔχωμεν κατὰ τὴν μέλλουσαν ἡμέραν, κ. λ. πολλῆς ἀπολαύσαι δυνασόμεν συγγνώμης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 195.

XXXV. pag. 140. b. Ομιλία λε'. *Homilia XXXV.* in verba: Ὡς ἐν ἡλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, κ. λ. inc. Οὐδὲν φθόνῳ, κ. λ. βασκανίας χεῖρον, ὅθεν κενοδοξίας χαλεπώτερον. Def. κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτεύξεσθαι ἀγαθῶν, κ. λ. πολλῆς ἀπολαύσεσθαι παρὰ τῷ Θεῷ παρήσιας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 201.

XXXVI. p. 144. b. Ομιλία λς'. *Homilia XXXVI.* in verba: Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημείον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, κ. λ. inc. Καθάπερ ἐν τοῖς μετέλλοις τῷ χρωστί, ὅδε τὴν δραχμὴν φέρεται παρῶν. Def. ὅτω γὰρ τῆς ἀληθείας ἡδονῆς ἀπολαύσομεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 206.

XXXVII. p. 147. b. Ομιλία λς'. *Homilia XXXVII.* in verba: Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· θελεῖς ὑγιὲς γενέσθαι; κ. λ. inc. Μέγα τῶν θείων γραφῶν τὸ κέρδος, κ. λ. διαρκὲς ἢ ἐξ αὐτῶν ὠφέλεια. Def. κ. λ. τῶν παρόντων, κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 211.

XXXVIII. p. 151. Ομιλία λη'. *Homilia XXXVIII.* in verba: Μετὰ ταῦτα εὐρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, κ. λ. inc. Δεινὸν ἢ ἀμαρτία, δεινόν, κ. λ. ψυχῆς λύπη. Def. καὶ τίνα κ. λ. τῆς ψυχῆς ποιησόμεθα λόγον, ἵνα κ. λ. τῶν παρόντων, κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 216.

XXXIX. pag. 158. Ομιλία λς'. *Homilia XXXIX.* in verba: Ὁ πατὴρ μὲν ὁ κρίνει οὐδένα, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς στυγῆς ἐν ἅπασιν, ἀγαπητοί. Def. τὰ παρόντα διαζῶμεν εἰς δέον, ἵνα κ. λ. τὰ μέλλοντα μετ' εὐκολίας λάβωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 225.

XL. p. 166. Ομιλία μ'. *Homilia XL.* in verba: Εἰ ἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, κ. λ. inc. Εἰ τις χώραν μεταλλικὴν ἀνορύττει ἐπιχειροῖ. Def. ὅτω γὰρ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα θεμάτων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 236.

XLI. p. 170. b. Ομιλία μα'. *Homilia XLI.* in verba: Εἰρευνᾶτε τὰς γραφάς, κ. λ. inc. Πολλὴν ποιῶμεθα τῶν πνευματικῶν, ἀγαπητοί, λόγον. Def. καὶ κατὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν τῶν αἰωνίων μετῴμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 242.

XLII. pag. 174. Ομιλία μβ'. *Homilia XLII.* in verba: Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θάλασσης τῆς Γαλιλαίας, κ. λ. inc. Τοῖς δεῖ-

θενοῖς ἀνδράσι μὴ ὁμοίως χωρῶμεν, ἀγαπητοί, ἀλλὰ μαυρῶμεν. Def. ἵνα μετὰ χρηστῆς ἐλπίδος ἀπελθόντες, τύχωμεν τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 247.

XLIII. p. 179. Ομιλία μγ'. *Homilia XLIII.* in verba: Ὡς δὲ ὁψία ἐγένετο, κ. λ. inc. Οὐ γὰρ παρὰ τοῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς σωματικῶς μένον. Def. τὸν ἀληθινὸν πλῆτον ἐλώμεθα, κ. λ. τὴν ἀκριβὴ φιλοσοφίαν, ὥς τυχεῖν τῶν ἐπιτηγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 254.

XLIV. pag. 181. b. Ομιλία μδ'. *Homilia XLIV.* in verba: Ἀπερίσθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, κ. λ. inc. Τὸ προσήνεκόν ἐστιν ὃ πανταχῶς χρῆσιμον. Def. μὴδὲ τῶν παραβέβητων καὶ ἀπερχομένων, ἀλλὰ τῶν μενόντων καὶ ἀκινήτων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 258.

XLV. p. 184. Ομιλία με'. *Homilia XLV.* in verba: Εἴπον ἐν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζόμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; κ. λ. inc. Οὐδὲν γαστριμαργίας χεῖρον, ἢδὲν αἰσχροτέρον. Def. καὶ τῆς ἀπωλείας ταύτης ἀπαλλαγέντες, καταξιώσμεν τῆς βασιλείας τῶν ἁγίων, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 261.

XLVI. pag. 189. b. Ομιλία με'. *Homilia XLVI.* in verba: Εὐλόγησον ἐν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, κ. λ. inc. Ὡς δὲ ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνη αὐτῶν. Def. μὴ διὰ πίστεως μένον, ἀλλὰ ἡ διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 269.

In calce primae paginae b. adscripta sunt ab imperito & recentiori Graeculo nomina quaedam, nimirum, Νικόλας τὸ νομικὸν ὁ ὕψος καλὸν εἶπε (sic) . . . . . Γεώργιος τὸ παπα . . . . . In ultima vero alia nonnulla vetustior manus adiecerat, quibus tamen expunctis, haec tantum supersunt . . . τὸ βιβλίον ἐδόθη παρὰ . . . . .

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. perspicue, ac diligenter scriptus, Homiliarum titulis rubro, ac maiori characteris exaratis instructus, rarissime correctionibus ab eadem manu factis adspersus. Constat foliis 193.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΤΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ
ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΝ.

ΙΟΑΝΝΙΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
COMMENTARIUM IN D.
MATTHAEVM EVANGELI-
STAM.

COD. V.

Continet Ioannis Chrysostomi ex interpretatione in Evangelium secundum Matthaeum Homilias XLV. quarum ultima est in ea verba Cap. XIII. cur loqueretur curbis in parabolis. Praecedit hinc Tabula Moralium uniuscuiusque Homiliae, sed in fine mutila, desinit enim in XLI. Tabulae vero Scriptoris monitum, idem prorsus, quod in Codice superiore protulimus pag. 333. N. I. & inc. Επειδὴ ἔσος ἦν, κ. λ.

I. pag. 2. *Homilia prima* inscribitur: Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννη ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν εὐαγγελιστήν. Προοίμιον. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. Constantinopolitani Commentarius in S. Matthaeum Evangelistam. Prooemium. Inc. Εἶδε μὲν ἡμᾶς μὴδὲ δεῖσθαι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοήθειας. Def. ἡ πρὸς αὐτὸν ἤξεμεν τὸν θρόνον τὸν βασιλικόν, καὶ πάντων ἐπιτευξόμεθα τῶν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Exstat cum sequentibus cit. edit. Tom. VII. pag. 1. seqq.

II. p. 8. Ομιλία β'. *Homilia II.* in verba: Βίβλος γενέσθω Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἀρα μέμνησθε τῆς παραγγελίας, ἥς πρῶτον ἐποίησάμεθα. Def. καὶ ἔτω λαμπρὰ νικητήρια ἀναδυσάμενοι, τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 18.

III. p. 14. Ομιλία γ'. *Homilia III.* in verba: Βίβλος γενέσθω Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἰδὼ τρίτη διάλεξις, καὶ τὰ ἐν προοίμιοις οὐδέπω διελεσάμεθα. Def. καὶ εἰς τὸν γαλήνην ἐκείνην καταπλευσάμεθα, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 32.

IV. pag. 19. b. Ομιλία δ'. *Homilia IV.* in verba: Πᾶσαι ἐν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβὶδ, κ. λ. inc. Εἰς τρεῖς διείλε μερῶς τὰς γενεὰς ἀπάσας. Def. ἔτω γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἔσθω λαμπρότερος, καὶ τῶν μελλόντων ἀπολαύσεις ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 44.

V. pag. 31. b. Ομιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Τὸτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥῆθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου, κ. λ. inc. Πολλῶν ἀκούω λεγόντων, ὅτι παρόντες μὲν, ἡ τῆς ἀκροάσεως ἀπολαύοντες, συσσελλόμεθα. Def. ἐλώμεθα τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ· ἔτω γὰρ καὶ τῶν κἀκείνων τευξόμεθα, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 71.

VI. p. 36. b. Ομιλία ε'. *Homilia VI.* in verba: Τὸ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, κ. λ. inc. Πολλὰς ἡμῖν δεῖ τῆς ἀγρυπνίας, πολλῶν τῶν εὐχῶν. Def. καὶ τῶν κειμένων ἐπαύλων τοῖς κατορθώμασι τέτοις ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 84.

VII. p. 44. b. Ομιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Καὶ συναγαγὼν πάντας τὸς ἀρχιερεῖς, κ. λ. inc. Εἶδες ἅπαντα εἰς ἑλεγχον γινόμενα Ἰουδαίους; Def. ἔτω γὰρ καὶ τῆς παρούσης αἰσχύνης ἀπαλλαγόμεθα, καὶ τὴν μέλλουσαν καρτωσόμεθα ζωὴν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 102.

VIII. p. 50. b. Ομιλία η'. *Homilia VIII.* in verba: Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, κ. λ. inc. Πῶς ἐν φησὶν ὁ Λευῆς, ὅτι ἐπὶ τῆς φάτνης κείμενον ἦν; Def. καὶ πείσομεν συνεφάσασθαι τῶν ἀγώνων ἡμῶν, καὶ τῶν αἰώνιων ἀπολαύσεων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 118.

IX. p. 55. b. Ομιλία θ'. *Homilia IX.* in verba: Τότε ἰδὼν Ἡρώδης, κ. λ. inc. Καὶ μὴν οὐκ ἔχρην θυμωθῆναι, ἀλλὰ φοβηθῆναι, καὶ συσάληναι. Def. ἵνα καὶ ἐνταῦθα ἀσφαλῆ καὶ ἀτάραχον ζήσωμεν βίον, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν θησαυρῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 130.

X. p. 61. b. Ομιλία ι'. *Homilia X.* in verba: Εἰς ταῖς ἡμέρας ἐκείνας παραγίνεται Ἰωάννης, κ. λ. inc. Ποῖαις ἡμέραις ἐκείναις; ἢδὲ γὰρ τότε, ἡνίκα ταῖς ἡν. Def. ἔτω γὰρ καὶ τὰς ἐπιβουλὰς διακρυφόμεθα ῥαδίως, καὶ τῶν ἀκηράτων ἐπι-
τευ-

τευξόμεθα σεφάνων, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 139.

XI. p. 67. b. Ομιλία ια'. *Homilia XI.* in verba: Ἰδὼν δὲ πολλὰς τῶν Φαρισαίων, καὶ Σαδδουκαίων, κ. λ. inc. Πῶς ἐν φησὶν ὁ Χριστὸς, ὅτι οὐκ ἐπίστευσαν Ἰωάννη; ὅτι οὐκ ἦν τοῦτο πιστεύσαι. Def. εἰς ἐκείνην ὁρμίζοντες τὴν πόλιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ τῶν ἀκηράτων ἐπιτυγχόντες σεφάνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 149.

XII. p. 75. Ομιλία ιβ'. *Homilia XII.* in verba: Τάτε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, κ. λ. inc. Μετὰ τῶν δούλων ὁ δεσπότης, μετὰ τῶν ὑποδούλων ὁ κριτὴς ἔρχεται βαπτιστὴς ὁμοῦς. Def. πτερώσωμεν ἑαυτοὺς πρὸς τὸν θρόνον, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 160.

XIII. p. 80. Ομιλία ιγ'. *Homilia XIII.* in verba: Τότε ἀνέστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν ἔρημον, κ. λ. inc. Τότε, πότε; μετὰ τὴν τῷ πνεύματι καθόδον. Def. εἰς ἐκείνο τὸ δικαστήριον ἀπελθόντες, ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπιτηγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 167.

XIV. p. 86. b. Ομιλία ιδ'. *Homilia XIV.* in verba: Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, κ. λ. inc. Τίνας ἐνεκεν ἀναχωρεῖ πάλιν; παιδεύων ἡμᾶς μὴ ὁμοίως χωρεῖν τοῖς πειρασμοῖς. Def. καὶ τῆς προσήκουσας ἀντιλαβέσθαι ἐλευθερίας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 178.

XV. pag. 91. Ομιλία ιε'. *Homilia XV.* in verba: Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν ὄχλυν, κ. λ. inc. Ὅρα τὸ ἀφιλότιμον, καὶ ἀκόμπασον· ὃ γὰρ περιήγεν αὐτὸς μετ' ἑαυτοῦ. Def. τάτε διὰ τὴν μὴ μνησικακεῖν τοῖς πλησίον ἐπιτυγχόντες, τῶν αἰώνιων ἀπολαύσεων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 184.

XVI. p. 103. Ομιλία ις'. *Homilia XVI.* in verba: Μὴ νομίσητε, ὅτι ἤλθον καταλύσαι τὸν νόμον, κ. λ. inc. Τίς γὰρ τῶτο ὠνόμαυσε; ἡ τίς ἐνεκάλεσεν; Def. πρὸς δὲ τὰ ἔμπροσθεν ἐπεντεινόμενοι, διδάσκωμεν ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς αἰῶν κλήσεως, ὃ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 203.

XVII. p. 115. Ομιλία ιζ'. *Homilia XVII.* in verba: Ἡκούσατε, ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· ὃ μοιχεύσεις, κ. λ. inc. Ἀπαρτίσας τοῖνυν τὴν προτέραν ἐντολὴν, καὶ εἰς ἄκραν φιλοσοφίαν αὐτὴν ἐκτείνας. Def. καὶ τὴν ἀλλήν ἀρετὴν μετ' εὐκολίας κατορθώσητε πάσης, καὶ τῶν μελλόντων ἀπολαύσητε ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 222.

XVIII. pag. 122. b. Ομιλία ιη'. *Homilia XVIII.* in verba: Ἡκούσατε, ὅτι ἐρρέθη· ὁφθαλμοὶ ἀντὶ ὁφθαλμῶν, κ. λ. inc. Ὅρα, ὅτι ὃ περὶ ὁφθαλμῶν τὰ πρότερα ἔλεγεν. Def. καὶ μετὰ τῶν δὲ πάντων, καὶ τὰ ἀπέρρητα ἀποληψόμεθα ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 234.

XIX. p. 129. Ομιλία ιθ'. *Homilia XIX.* in verba: Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν, κ. λ. inc. Τὸ τυραννικώτερον πάντων λοιπῶν ἐξορίζεται πάθος, τὴν λύσαν, καὶ τὴν μανίαν. Def. ὁ Θεὸς καὶ φιλήσει, καὶ σεφάνώσει, καὶ τῶν μελλόντων ἡμᾶς ἀγαθῶν ἀξιώσεις πάντων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 244.

XX. p. 139. Ομιλία κ'. *Homilia XX.* in verba: Ὅταν δὲ νησεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, κ. λ. inc. Καλὸν ἐνταῦθα σεναῖν μέγα, καὶ ἀνομιῶσαι πικρὸν. Def. ἵνα ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι, καὶ ὅτε μάλιστα αὐτῶν δε-
V u

μετὰ πάντων ἀπολαύσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 259.

XXI. p. 145. Ομιλία κα'. *Homilia XXI.* in verba: Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίως δελεῦν, κ. λ. inc. Ὅρα, πῶς κατὰ μικρὸν τῶν ὀντων ἀφίστησι. Def. καὶ ὁδὸν προβαίνοντες ἐπ' αὐτὴν ἔλθωμεν τὴν κορυφὴν τῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 268.

XXII. p. 149. Ομιλία κβ'. *Homilia XXII.* in verba: Καταμάζετε τὰ κρίνα τῷ ἄγρῳ πῶς αὐξάνει, κ. λ. inc. Εἰπὼν περὶ τῆς ἀναγκασίας τροφῆς, καὶ δείξας, ὅτι ἢδὲν ὡς ταύτης χρὴ μεριμνᾶν. Def. καὶ τοῦ Θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν ἐκκαλεσόμεθα, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 274.

XXIII. p. 155. Ομιλία κγ'. *Homilia XXIII.* in verba: Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κρίθητε, inc. Τί ἐν; ὃ χρὴ τοῖς ἀμαρτάνουσιν ἐγκαλεῖν; Def. μετὰ πολλῶν τῶν φορτίων φανώμεν, καὶ ἀφάτου τῆς ἐλεημοσύνης πλῆτες, ὃ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 284.

XXIV. p. 165. Ομιλία κδ'. *Homilia XXIV.* in verba: Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε, κύριε, κ. λ. inc. Διὰ τί μὴ εἶπεν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τὸ ἐμόν; Def. ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνταῦθα ἀπολαύσωμεν ἀσφαλείας, καὶ τῆς ἐκεῖ μετασχωμεν δόξης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 299.

XXV. p. 169. b. Ομιλία κε'. *Homilia XXV.* in verba: Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς λόγους ταύτας, κ. λ. inc. Καὶ μὴν ἀκόλουθον ἦν ἀλγεῖν αὐτὸς πρὸς τὸ φορτικὸν τῶν εἰρημέων. Def. ἵνα καὶ τῶν παρόντων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 306.

XXVI. p. 174. Ομιλία κς'. *Homilia XXVI.* in verba: Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς Καπερναῦμ, κ. λ. inc. Ὅ μὲν λατρεῖς καταβάλλοντι ἀπὸ τοῦ ὄρους προσήλθεν. Def. ἵνα καταξιώσμεν εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ζήσαντες τὸν παρόντα βίον, τῆς μελλούσης ἀπολαύσαι ζωῆς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 313.

XXVII. pag. 183. Ομιλία κζ'. *Homilia XXVII.* in verba: Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, κ. λ. inc. Ὅ μὲν Μάρκος καὶ τὸ εὐδώς προσέθηκε, βυλόμενος καὶ τὸν χρόνον δηλώσαι. Def. καὶ τῆς μελλούσης ταχέως ἐπιτευξόμεθα ζωῆς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 326.

XXVIII. pag. 187. b. Ομιλία κη'. *Homilia XXVIII.* in verba: Εὐμβάντι δὲ αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, κ. λ. inc. Ὅ μὲν ἐν Λευαῖς ἀπμολάτων ἑαυτὸν τῷ ἀπαιτηθῆναι τῶν χρόνων τὴν τάξιν. Def. καὶ διαβλέψαντες εἰς αὐτὸν τῆς δικαιοσύνης ἰδεῖν τὸν ἥλιον, καὶ τῶν ἐπιτηγελμένων παρ' αὐτοῦ ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 333.

XXIX. pag. 193. b. Ομιλία κθ'. *Homilia XXIX.* in verba: Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διέπειρασε, κ. λ. inc. Ἰδὼν αὐτὸ πλοῖον ἐνταῦθα τὴν Καπερναῦμ λέγει· ἡ μὲν γὰρ ἦνεγκεν αὐτὸν, ἡ βηθλεὲμ. Def. ἵνα τῆς μακαρίας ἐκείνης ἐπιτύχωμεν ἀξίως, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 342.

XXX. pag. 196. b. Ομιλία λ'. *Homilia XXX.* in verba: Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον, κ. λ. inc. Ποιήσας γὰρ τὸ θαῦμα οὐκ ἐπέμεινε, ἵνα μὴ τὸν ζῆλον ἐξάψῃ πλεον
V u

πλέον δρόμος. Def. ἵνα καὶ τῆς παύσεως, καὶ τῆς μελλούσης ἐπιτύχητε δόξης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 347.

XXXI. pag. 203. Ομιλία λα'. *Homilia XXXI.* in verba: Ταῦτα αὐτοῦ λαλῶντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθόν, κ. λ. inc. Κατέλαβε τὴν λόγους τὸ ἔργον, ὥς πλέον τοὺς Φαρισαίους ἐπισκομιθῆναι. Def. καὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ τοὺς μεγάλους τῆς ὑπομονῆς ἀποληψόμεθα σεφάνους, καὶ τῶν αἰώνων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 356.

XXXII. pag. 208. b. Ομιλία λβ'. *Homilia XXXII.* in verba: Καὶ παράγοντι ἐκείθεν τῷ Γῆσῃ, ἠκολούθησαν αὐτῷ, κ. λ. inc. Τί δήποτε παρέλκει αὐτὸς κρίζοντας; πάλιν ἐνταῦθα παιδεύων ἡμᾶς. Def. καὶ τὴν πονηρὴν ἐπισπασόμεθα ἀπαντὰς εἰς ἀρετὴν, καὶ τῆς μελλούσης ἀπολαυόμεθα ζωῆς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 364.

XXXIII. pag. 217. Ομιλία λγ'. *Homilia XXXIII.* in verba: Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα, κ. λ. inc. Ἐπειδὴ περὶ τῆς ἀναγκῆς τροφῆς ἐποίησαν αὐτοὺς θαρρεῖν. Def. ἵνα καὶ τῶν αἰώνων αὐτῷ δυνήσῃ κοινωῆσθαι σκηνῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 377.

XXXIV. p. 224. b. Ομιλία λδ'. *Homilia XXXIV.* in verba: Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, κ. λ. inc. Εἰπὼν ἐκεῖνα τὰ φοβερά, καὶ φρικτὰ, καὶ ἀδύνατα ἱκανὰ διαλύσαι. Def. ἵνα καὶ ὁ Θεὸς ἐπιθυμήσῃ τὴν κάλλος ἡμῶν, μεταδῶ ἡμῖν τῶν αἰώνων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 388.

XXXV. pag. 230. Ομιλία λε'. *Homilia XXXV.* in verba: Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, κ. λ. inc. Πάλιν τὰ φορτικώτερα τίθησι καὶ μετὰ πολλῆς τῆς περιουσίας. Def. καὶ τὴν ἀπὸ τῆς εὐλογίας, καὶ ἐλεημοσύνης βασιλείαν κληρονομήσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 397.

XXXVI. pag. 236. Ομιλία λς'. *Homilia XXXVI.* in verba: Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Γῆσος διατάσεων, κ. λ. inc. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ἐπεμψεν, ὑπεξήγαγε λοιπὸν ἑαυτὸν. Def. ὅτω γὰρ καὶ γέννησε ἀπαλλαγόμεθα, καὶ τῆς παρὰ τῷ Χριστῷ ἀπολαυόμεθα δόξης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 406.

XXXVII. pag. 240. b. Ομιλία λζ'. *Homilia XXXVII.* in verba: Τῶν δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Γῆσος λέγειν τοῖς ὅχλοις, κ. λ. inc. Τὸ μὲν γὰρ κατὰ τὴν μαθητὰς Γῆσος φωνομένη καλῶς. Def. καὶ τὸν παρόντα μετὰ σωφροσύνης βιωσόμεθα βίον, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 414.

XXXVIII. pag. 247. b. Ομιλία λη'. *Homilia XXXVIII.* in verba: Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Γῆσος εἶπεν, κ. λ. inc. Ὅραε διὰ πόσον αὐτὸς ἐνάγει εἰς τὴν πίσιν; Def. ἵνα καὶ ἐνταῦθα ἀνάπαυσιν εὐρωμεν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, καὶ τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 425.

XXXIX. pag. 251. b. Ομιλία λθ'. *Homilia XXXIX.* in verba: Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Γῆσος τοῖς σάββασι, κ. λ. inc. Ὅ δὲ Λυκάς φησιν ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ· τί δὲ ἐστὶν ἐν δευτεροπρώτῳ; Def. ἵνα τὴν διηγεσθῇ καὶ ἀμαρτάντας λάβωμεν σεφάνους, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 431.

XL. p. 255. Ομιλία μ'. *Homilia XL.* in verba: Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν, κ. λ. inc. Πάλιν ἐν σαββάτῳ θεραπεύει, ὡς ἐρῶν παρὰ τῶν μαθητῶν γεγενημένων, κ. λ. Def. ἵνα τῆς ἔντος δόξης καὶ μετέσης αὐτὸς τύχωμεν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 437.

XLi. p. 259. b. Ομιλία μα'. *Homilia XLi.* in verba: Εἰδὼς δὲ ὁ Γῆσος τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, κ. λ. inc. Καὶ ἤδη τὸ κατ' ἡγόρησαν, ὅτι ἐν τῷ Βεελζεβὺλ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Def. ὅτω γὰρ δυνήσῃμεθα καὶ συγγνώμης ἐπὶ τοῖς πεπλημελημένοις τυχεῖν, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 444.

XLII. pag. 263. b. Ομιλία μβ'. *Homilia XLII.* in verba: Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, κ. λ. inc. Πάλιν ἐτέρως αὐτὸς κατασχίνει, καὶ ὅκ ἀρκεῖται τοῖς προτέροις ἐλέγχους. Def. ἐλώμεθα ἀρετὴν, ἵνα καὶ τῶν παρόντων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 451.

XLIII. pag. 267. b. Ομιλία μγ'. *Homilia XLIII.* in verba: Τότε ἀνεκρίθησαν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, κ. λ. inc. Ἄρα τί γένοιτ' ἂν τέτων ἀνοητότερον καὶ ἀσεβέστερον; Def. πάντως ἐπιληψόμεθα ἀρετῆς, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 458.

XLIV. p. 273. Ομιλία μδ'. *Homilia XLIV.* in verba: Ἐπεὶ δὲ αὐτὸς λαλῶντος τοῖς ὅχλοις; ἰδοὺ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, κ. λ. inc. Ὅπερ πρόηεν ἔλεγον, ὅτι ἀρετῆς ἀπέσχε ἀπαντα περιττά. Def. καὶ τὴν ψυχὴν πάσης ἀπαλλάξαντες ἀφρώσεως, τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 467.

XLV. p. 278. Ομιλία με'. *Homilia XLV.* in verba: Προσελθόντες δὲ οἱ μαθηταί, εἶπον αὐτῷ· διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; κ. λ. inc. Ἀξίον δὲ θανατώσαι τὴν μαθητὰς, πῶς ἐπιθυμοῦντες μαθεῖν. Def. ἐπιδειξόμεθα τινα δαψίλειαν περὶ τῆς δεομένης· ὅτω γὰρ καὶ τῶν ἐνταῦθα, καὶ τῶν ἐκεί ἀπάντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 475.

Scholia in hoc Codice marginalia perquam rara sunt, levissimae momenti; unum est, quod in septima occurrit Homilia sub finem, nimirum: Ἐκ τέττα δέκνεται, ὅτι ἐν Ἀντιοχείᾳ ὧν τὴν λόγους τέττα εἶπε, πρεσβύτερος ὧν ἔτι.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XI. cuius inscriptiones Homiliarum characteribus rubris & maioribus sunt exaratae. Constat foliis 281.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΒΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ.

ΙΩΑΝΝΙΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
INTERPRETATIO EPISTOLAE AD THESSALONICENSES.

Continet hic Codex Io. Chrysostomi Expositiones in quoddam B. Paulli Epistolas, nimirum in Ep. I ad Thess. Homilias

lias XI. in II. ad Thess. Homilias V. In Ep. I. ad Timotheum Homilias XVIII. In Ep. ad Hebraeos Homilias XXXIV. Sed singularum initium, ac finem recensendo perfectumur.

I. pag. 1. Post titulum: Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γῆσος ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ ἐρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐπιστολὴν, S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani interpretatio in I. Ep. ad Thessalonicenses. Ομιλία α'. *Homilia I.* in verba: Παῦλος, καὶ Σιλουανός, καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ, κ. λ. inc. Τί δήποτε Ἐφροσύνη μὲν ἐπισέλλων, καὶ τὸν Τιμόθεον ἔχων μετ' ἑαυτοῦ. Def. καὶ αὐτοὶ ἐχώμεθα τῆς ἀρετῆς, ἵνα δυνήσῃμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν, χάριτι, κ. λ. Existat haec cum sequentibus Tom. XI. cit. edit. p. 425. seqq.

II. pag. 5. b. Τὸ αὐτὸ Ομιλία β'. *Eiusdem Homilia II.* in verba: Αὐτὸς ὁ κύριος, κ. λ. inc. Καθ' ὅσον μύρον εὐδὲς τὴν εὐδοκίαν ἐκ ἐν ἑαυτοῦ συγκλείσαν ἔχει. Def. ἵνα τύχωμεν τῆς βασιλείας τῶν ἁγίων, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 432.

III. p. 11. b. Ομιλία γ'. *Homilia III.* in verba: Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοί, τῶν κόπων ἡμῶν, κ. λ. inc. Τὸν διδάσκαλον ἔδεν ἐπαχθῶς χρὴ ποιεῖν τῶν εἰς σωτηρίαν τῶν μαθητῶν συντελούντων. Def. ἂν ἀπάγωμεν ἑαυτὸς ἐκείνων τῶν περιττῶν, τευξόμεθα τῶν ὑπάρχοντων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 440.

IV. p. 19. b. Ομιλία δ'. *Homilia IV.* in verba: Διὸ καὶ γὰρ μηκέτι σέγων, ἐπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίσιν ὑμῶν, κ. λ. inc. Ζήτημα πρόκειται τήμερον ἡμῖν παρὰ πολλῶν ζητούμενος. Def. εἰ δὲ ἀφροσύνη, ἀπάντων ἐπιτευξόμεθα τῶν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 451.

V. pag. 26. b. Ομιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Λοιπὸν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς, καὶ παρακαλῶμεν ἐν Χριστῷ Γῆσῳ, κ. λ. inc. Ὅταν πρὸς τὰ κατεπεύγοντα σῇ, καὶ πρὸς τὰ ἐν χερσὶ. Def. γένοιτο δὲ τῶν ἐπαυμένων γενομένων ἡμᾶς τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 459.

VI. pag. 31. Ομιλία ς'. *Homilia VI.* in verba: Περὶ γὰρ τῆς φιλαδελφίας ἡ χρεῖαν ἔχομεν γραφεῖν ὑμῖν, κ. λ. inc. Τί δήποτε περὶ σωφροσύνης αὐτοῖς σφοδρῶς διαλεχθεῖτε. Def. τὸν χρόνον μετὰ χαρᾶς πνευματικῆς διάγοντες, καὶ τῶν αἰώνων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 466.

VII. pag. 36. b. Ομιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Οὐ θέλομεν δὲ ἀγνοεῖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων, κ. λ. inc. Πολλὰ τῶν πραγμάτων ἐξ ἀγνοίας ἡμᾶς λυπεῖ μόνης. Def. μετὰ πολλῆς δὲ τῆς ἀσφαλείας, καὶ τῶν ἀποκειμένων τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ἀγαθῶν ἐπιτύχομεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 472.

VIII. p. 40. b. Ομιλία η'. *Homilia VIII.* in verba: Τὸ γὰρ ὑμῶν λέγομεν ἐν λόγῳ κύριος, κ. λ. inc. Οἱ προφῆται μὲν τὸ ἀξίωσι τῶν λεγομένων δεῖξαι βεβημένοι. Def. ἀμὴν τὸ φθάλμιος εἶδε, μήτε ἔσθ' ἡμῶν, μήτε ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπων ἀνέβη, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 477.

IX. p. 46. b. Ομιλία θ'. *Homilia IX.* in verba: Περὶ δὲ τῶν χρόνων, καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, κ. λ. inc. Οὐδὲν ἔτι, ὡς εἶπε, περιεργάζεσθαι, καὶ λίχνον περὶ τῶν ἀφάνων, καὶ τῶν κεκαλυμμένων μάθωσιν. Def. ἵνα ὅπως εὐαρεστήσωμεν τῷ Θεῷ, καὶ ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 485.

X. pag. 54. Ομιλία ι'. *Homilia X.* in verba: Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τὴν κοπιῶντας, κ. λ. inc. Πολλὰς ἀνάγκη τὸν ἄρχοντα μικροψυχῶν ἀφορμὰς ἔχειν. Def. καὶ μηδὲν πλέον ζητεῖτω, ἵνα ὅπως δυνήσῃ τῶν ὄντων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 494.

XI. p. 59. b. Ομιλία ια'. *Homilia XI.* in verba: Το πνεῦμα μὴ σβέννυτε· προφητείας μὴ ἐξυμνεῖτε, κ. λ. inc. Ἀχλὺς τις παχεῖα, ζόφος, καὶ νεφέλη κατακλύεται τῆς γῆς ἀπάσης. Def. ὡς ἐπὶ τῶν δὲ ὑμῶν ἀπέκναιται, καὶ τὰ ἐν τοῖς ὑμῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 502.

In fine subiungitur: Ἐτελείωθη σὺν Θεῷ τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γῆσος ἀρχιεπισκόπου καὶ ἐρμηνεία τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐπιστολῆς τῇ ἀγίᾳ ἀποστόλῃ Παύλῳ ἐν λόγοις ια'. *Aboluta est cum Deo, sancti patris nostri Io. Chrysostomi interpretatio primae ad Thess. Epistolae D. Paulli Apostoli, in Sermonibus XI.*

XII. p. 66. Sequitur Πίναξ τῶν κεφαλαίων τῶν ἡθικῶν τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς. *Tabula Capitum moralium secundae ad Thessalonicenses Epistolae, quae sunt V. totidemque Homiliis respondent. Homilia I. inscribitur: Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ε' ἐπιστολῆς. Argumentum II. ad Thessal. Epistolae. Inc. Εἰπὼν ἐν τῇ προτέρᾳ ἐπιστολῇ, ὅτι εὐχόμεθα νύκτα καὶ ἡμέρας ἰδεῖν ὑμᾶς. Def. ἀπὸ τέτων ἀπάντων κερδαίνομεν, ἵνα δυνήσῃμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 510.*

XIII. p. 69. b. Ομιλία β'. *Homilia II.* in verba: Παῦλος, καὶ Σιλουανός, καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ, κ. λ. inc. Οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων ἀπαντα πράττουσι, καὶ μὴ χαλῶνται. Def. καὶ τὴν ἀρετὴν αἰρώμεθα, καὶ δυνήσῃμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 514.

XIV. pag. 76. Ομιλία γ'. *Homilia III.* in verba: Οἱ τινες δίκην τίσουσιν, ὁλεθρὸν αἰώνιον, κ. λ. inc. Εἰσὶ τινες τῶν ἀνθρώπων, οἱ τὰς ἐλπίδας τὰς χρησὰς ἐκ ἐν τῷ τῶν ἀμαρτημάτων ἀπέχεσθαι ἔχουσιν. Def. καὶ μετὰ πάσης ἀκριβείας τὸν ἑαυτῶν βίον εὐθύνειν, ἵνα δυνήσῃμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 522.

XV. p. 81. Ομιλία δ'. *Homilia IV.* in verba: Καὶ νῦν τὸ κατέχον οὐδαμῶς, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι, κ. λ. inc. Ζητήσεται ἂν τις εἰκότως, τί ποτὲ ἐστὶ τὸ κατέχον. Def. ἵνα γένοιτο μετὰ παρήσας ἀπαντας ἡμᾶς ἰδεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 529.

XVI. p. 87. Ομιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Πισθεὶς δὲ ὁ κύριος, ὅς ἐσθ' ἡμῶν, κ. λ. inc. Οὐτε τὸ πᾶν ταῖς εὐχαῖς τῶν ἁγίων ἐπιτρέψαντας αὐτὸς ἀργεῖν χρὴ. Def. μετὰ πολλῶν

λης της παρήσιας καταβιβάζει ἰδεῖν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, μεθ' ἑ, κ. λ. Ib. p. 536. Adexiuit in Codice conclusio, E'teleiōθη σὺν Θεῷ, κ. λ. superiori, modo numerum Homiliarum excipias, paene consimilis.

XVII. pag. 94. Τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς τῶν ἡθικῶν ἡ δύναμις ἐν κεφαλαίοις ἐν συντόμῳ. *Epistolae ad Timotheum Moraliū summa per Capita breuiter digesta*. Capita porro sunt XVIII. totidem Sermonibus, siue Homiliis respondentia. Moraliū Tabulam excipit Τπέθεσις τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ. *Argumentum Epistolae ad Timotheum Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani*, cuius initium: Τῶν τῷ ἀποστόλῳ μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν, ὃς μαρτυρεῖ μὲν ὁ Λευκῆς. Finitis: ἵνα παραγγείλῃς αὐτοῖς μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν. Hypothesis vero Homilia prima in verba: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ, κ. λ. Inc. Μέγα τὸ τῷ ἀποστόλῳ ἀξίωμα ἦν, μέγα, ὃ θανμαστόν. Def. ὅδε ἐστὶ μέντοι ἀγαθὸς ὢν, σπουδάζει εἶναι κακός· ταῦτα ἔν ζήλωσώμεν τὰ ὅπως ἀγαθὰ, ἵνα κακείνων τύχωμεν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 548.

XVIII. pag. 101. Homilia II. in verba: Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστίν, κ. λ. inc. Οὐδὲν ἔτι λυμάνεται τῷ τῶν ἀνδρῶν γένει, ὥς τὸ φιλίας καταφρονεῖν. Def. ταύτην ἔν μετὰδιδώμεν, ἵνα τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 555.

XIX. pag. 106. Homilia III. in verba: Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. inc. Τὴν ταπεινοφροσύνην πολλὴν μὲν ἔχουσιν κέρως ὁρῶμεν. Def. εἴλω γὰρ, φησιν, ἵνα, ὅπου εἰμι ἐγὼ, ὥς ὁ οἱ μαθηταί μου, ἵνα τὴν δόξαν ὁρῶσι τὴν ἐμὴν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 561.

XX. pag. 110. b. Homilia IV. in verba: Πίστις ὁ λόγος, ὃ πάσης ἀποδοχῆς ἀξίος, κ. λ. inc. Οὕτω μεγάλα εἰσὶν εὐεργεσίαι τῷ Θεῷ, ὃ πάσαν ἀνθρωπίνην ὑπερβαίνεισαι προσδοκίαν. Def. πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλύπτεισθαι εἰς ἡμᾶς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 567.

XXI. pag. 116 Homilia V. in verba: Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθημι σοι, τέκνον Τιμόθεε, κ. λ. inc. Τὸ τῆς διδασκαλίας, ὃ τὸ τῆς ἱερουσύνης ἀξίωμα, μέγα ἐστὶ καὶ θαυμαστόν. Def. ἵνα μὴ γένηται κενὸς ὁ λόπος ἡμῶν· ἔτι γὰρ δυνασόμεθα τῶν βραβείων ἀξιοῦσθαι ἐκείνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 574. Heic in fine pauca quaedam desiderantur in Codice.

XXII. pag. 119. b. Homilia VI. in verba: Παρακαλῶ ἐν πρώτῳ πάντων ποιῆσθαι δεήσεις, κ. λ. inc. Ὡς περ κοινὸς τίς ἐστι πατὴρ τῆς οἰκουμένης ὁ ἱερεὺς. Def. καὶ ὁ εὐχόμενος ὑπὲρ τῷ ἐχθρῷ ὑπὲρ ἑαυτοῦ εὐχεται, ὅχ ὑπὲρ ἐκείνου· καὶ ἔτι δυνασόμεθα τὸ κατόρθωμα τῷτο εἰς ἔργον ἀγαγεῖν, καὶ τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 578.

XXIII. pag. 123. Homilia VII. in verba: Ἰνα ἡμεῖς καὶ ἡσύχιον βίον διαγώμεν, κ. λ. inc. Εἰ τὸς κοινὸς βέλτεται λύεσθαι πολέμους,

καὶ τὰς παραχὰς, καὶ διὰ τῷτο καὶ ὑπὲρ βασιλείων. Def. ἀ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν παρήσίαν προσηύχεται ἡμῖν δυνάσεται, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 583.

XXIV. p. 127. b. Homilia VIII. in verba: Βόλομαι ἐν προσεύχῃ τὰς ἀνδρας ἐν παντὶ τότῳ, κ. λ. inc. Ὁ τῶν προσεύχων, φησιν ὁ Χριστός, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ἰσχυροί. Def. καὶ εἰς δόξαν αὐτῷ ζῆν, ὥς καὶ τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 589.

XXV. pag. 131. Homilia IX. in verba: Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μαρτανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ, κ. λ. inc. Πολλὴν ἀπαιτεῖ τὴν αἰδῶ παρὰ τῶν γυναικῶν ὁ μακάριος Παῦλος. Def. ἔτι πάντα ἔσαι εἰς δόξαν Θεοῦ, ὃ εἰς σωτηρίαν ἡμετέραν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 594.

XXVI. p. 134. b. Homilia X. in verba: Εἰ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλὸν ἔργον ἐπιθυμεῖ, κ. λ. inc. Μέλλων καθίσταται εἰς τὸν περὶ τῆς ἐπισκοπῆς λόγον, δεικνύει καθάπαξ ὅποιον εἶναι χρὴ τὸν ἐπίσκοπον. Def. ὃ ἔχοντα τῆς ἀγαθῆς δόξης ἐπὶ τὸν ὕμνον ἀγάσῃ, ἵνα τῆς τῶν ὁρατῶν βασιλείας ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 598.

XXVII. p. 139. Homilia XI. in verba: Διακόνους ὡσαύτως σμενὲς, μὴ διλόγους, κ. λ. inc. Διαλεγόμενος περὶ ἐπισκόπων, καὶ χαρακτηρισίας αὐτῆς. Def. τῶν ὅπως αἰδεσίμους ποιούντων ἡμᾶς, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 604.

XXVIII. p. 143. Homilia XII. in verba: Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητὸς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς, κ. λ. inc. Ὡς περ οἱ τῆς πίστεως ἐχόμενοι ἐπ' ἀσφαλὲς τῆς ἀγκύρας ἐρρίζωνται. Def. ἔτι γενόμεθα ἀγαθοί, ἵνα καὶ ὡμεν ἀγαθοί, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 609.

XXIX. p. 149. b. Homilia XIII. in verba: Παραγγέλλω ταῦτα, καὶ διδάσκω, κ. λ. inc. Τῶν πραγμάτων τὰ μὲν διδασκαλίας δεῖται, τὰ δὲ ἐπιταγῆς. Def. τὴν ὁδὸν τίκτους καλὴν, τὴν μετὰ ἀγαθὰ ἔχουσαν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 617.

XXX. pag. 156. Homilia XIV. in verba: Εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων, μάστιγα τῶν οἰκείων, κ. λ. inc. Πολλοὶ νομίζουσιν ἀρμεῖν ἑαυτοῖς πρὸς σωτηρίαν, τὴν οἰκείαν ἀρετὴν. Def. διὰ δὲ τῷτο καὶ ἑαυτοὺς λανθάνωμεν, εἰ δυνατόν, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 624.

XXXI. pag. 163. b. Homilia XV. in verba: Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτῶ, κ. λ. inc. Πολὺν ὑπὲρ τῶν χηρῶν ὁ Παῦλος ποιησάμενος λόγον, καὶ χρόνον αὐτῶν διορίζων. Def. ἔτι ἡμᾶς μὴ ἀναξίως δύναται δεικνύειν τῶν μεγάλων αὐτῷ δωρεῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 633.

XXXII. pag. 171. Homilia XVI. in verba: Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ κυρίου, κ. λ. inc. Διαλεχθεὶς περὶ ἐπισκόπων, περὶ διακόνων, ἀνδρῶν, γυναικῶν. Def. καὶ διελθώμεν αὐτῷ μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 642.

XXXIII. p. 175. Homilia XVII. in verba:

ba: Ταῦτα διδάσκω καὶ παρακέλει, κ. λ. inc. Οὐκ αὐθεντίας δεῖ τῷ διδασκάλῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ προσηύχας πολλῆς. Def. τὴν εὐσεβίαν, τὴν δικαιοσύνην, ἵνα ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 647.

XXXIV. pag. 179. Homilia XVIII. in verba: Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, κ. λ. inc. Πάλιν τὸν Θεὸν μαρτυρεῖται. Def. ἀγαπήσωμεν, ὡς δεῖ, τὸν Θεόν, ἵνα καταξιώμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 653. In Codice haec ultima verba desinunt in Graecam Crucem: quibus statim rubris subscripta est litteris sequens notula: Αὕτη ἡ βίβλος περιέχει ἐπιστολὰς τρεῖς, πρὸς Θεολογικῆς πρώτης, καὶ δευτέρας, καὶ πρὸς Τιμόθεον πρώτης. Continet hic liber Epistolae tres, ad Theol. primam & secundam, & ad Timotheum primam. Ex hac subscriptione conicere non sine aliqua ratione possumus, Volumen hoc ex duobus qui olim erant Codicibus, in unum colligatis, fuisse confectum: illa enim verba quemdam libri finem significant. Confirmatur coniectura ex prima quae sequuntur Homiliarum pagina, a diversa manu paullo recentiori exarata, quippe quae quum prima esset Codicis, & fortasse aliqua exornata pictura, aut data opera recisa, aut possessorum incuria male habita, supplenda fuit. Accedit etiam minor linearum numerus, marginisque amplitudo maior, &c. Ceterum scriptura utriusque Codicis ita similis est, ut si non ab eadem manu profecta, eiusdem tamen aetatis iudicanda videatur.

XXXV. pag. 184. Sequuntur igitur ex interpretatione in Epistolam ad Hebraeos, XXXIV. Sermones, siue Homiliae, quarum prima inscribitur: Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννῳ τῷ Χρυσόστομῳ ἐρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Εβραίους πρώτην ἐπιστολήν. S. P. N. Archiep. CPolitani interpretatio in I. Ep. ad Hebraeos. Inde Apostoli textus: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατέραςιν, κ. λ. Incipit Homilia: Ὅντως ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερπερίσευσεν ἡ χάρις. Def. καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ποιὲ μετόχους, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Exstat haec, una cum sequentibus, in cit. edit. Tom. XII. pag. 5. seqq. Quare quum earumdem initia, & fines in Cod. II. huius Plutei pag. 325. a N. II. ad XXXVI. fuerimus singillatim persequuti: hic autem ab ipso aliquibus tantummodo vocibus, ut ex utriusque Codicis Homiliarum conlatione animadvertimus, discrepet, ordine tamen, ac titulis prorsus adsimilis; novam ipsarum recensionem praetermittendam putavimus; ita enim, & improbo prorsus labori parcentes, ac brevitati consulentes ad utiliora properabimus, quod & deinceps, ubi eadem saepius occurrerent, faciendum in animum induximus. Interim annotare sufficiat, huius Codicis lectionem magis ad vulgatam accedere, quam secundi; praeterea moralia in singu-

las paene Homilias margini adiecta in hoc exhiberi, partim ab antiqua, partim a recentiori manu conscripta; notulas quoque nonnullas fuisse heinc inde conspersas, non magni quidem momenti, quarum specimen esto, quae ad Homiliae XXVIII. verba, τί δέποτε τύπος ἦν τῷ Ἰησοῦ τὸ ὄνομα, κ. λ. adfertur pag. 337. b. nimirum: Ὡς περ Ἰησοῦς ὁ τῷ Ναυὶ καὶ ζῶν τύπος ἦν, πολὺ διέσηκε τῷτο, καὶ ἄπνους ὁ τῷ ἡμετέρῳ Ἰησοῦ τύπος, ὅπως καὶ τὸ σίβας· δίδωσι καὶ τὸ ὄνομα γεγραμμένον περιέκειται.

XXXVI. Vltimo loco legitur Πίναξ τῶν κεφαλαίων τῆς ἐρμηνείας τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ ἀποστόλου· περιέχει δὲ λόγους καὶ διὰ κεφαλαίων οβ' ἢ πᾶσα πραγματεία. Tabula Capitum interpretationis Apocalypsis S. Io. Apostoli. Continet autem Sermones XXIV. In Capita LXXII. dividitur omne Commentarium. Praeter Tabulam tamen, quae definit in Capite LXX. nihil aliud occurrit; quare mutilus in fine Codex apparet.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XII. satis diligenter & emendate scriptus. Constat foliis 383.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ.

IOANNES CHRYSOSTOMVS IN GENESIM.

Nimirum Homiliae in Genesim LXVII. COD. VII. licet in Codice, qui nullo numero primam notavit, LXVI. tantum esse videantur. Istarum recensio consulenda superius est in Codice III. huius Plutei p. 329. Nunc ea tantum breviter attingamus, in quibus hunc ab illo discrepantem comperimus. Ab Homilia igitur prima usque ad XVIII. quae in Codice nostro est XVII. praeter crebras vocum variantes lectiones, quae nobis initia tantum, ac fines utriusque Codicis Homiliarum inter se conferentibus (nam integram omnium Codicum collationem iniire, instituti nostri ratio minime paritur) sese obtulerunt, nihil aliud animadversione dignum occurrit. Huius vero Homiliae XVII. & sequentis XVIII. varia est divisio; nam post verba: καὶ διηγεῖται τὸν φόβον αὐτοῦ, καὶ τὴν ὑπόμνησιν παρέχειν δυνάμενος pag. 117. quae in cit. edit. incidunt in pag. 155. sic clauditur Homilia: Μὴ τοίνυν ἐκ παντὸς τρέψα τὴν ἀνέσω, ὃ τὴν ἀδειαν ἐπιζητῶμεν· ἀλλὰ ὃ ἐν ἀνέσει τυγχάνοντες, καὶ ἐν θλίψει γινόμενοι, ὁμοίως τὴν εὐχαριστίαν ἀναπέμπωμεν τῷ θεοπτότῃ, ἵνα τὴν εὐγνωμοσύνην θεασάμενος δαψιλεσέται τὴν περὶ ἡμᾶς ἐπιδείξηται κηδεμονίαν· ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Deinde adiato Scripturae textu: Ἀδὰμ ἢ ἔγνω Εὐάν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, κ. λ. usque ad verba: Κἀν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν, Homilia XVIII. sic exorditur: Σκόπει πότε τῷτο ἐγένετο· μετὰ τὴν παρακοήν, μετὰ τὴν ἐκπτώσιν ἐκ τοῦ παραδείσου, κ. λ. quae sunt

(1) Graeca vox Ὀμιλία, siue λόγος tum heic, tum deinceps, nota ad Timotheum Epistola, omittitur, quippe quae sum-

mo margini adscripta, ab imperito bibliotheco hoc deinceps recte, sublata fuit.

sunt in edit. pag. cit. ac prosequitur usque ad verba: τοῦτον ἐς γνώμης διαφορὰ, καὶ κακίας ὑπερβολή. pag. 121. b. Hic Codex adnectit in eadem linea, quae sequuntur: Καθ' ἃς τὰ ἀνίσταται τῶν τραυμάτων, κ. λ. quae sunt prima verba Homiliae in edit. XIX. Omittitur itaque, ut unusquisque per se videt, in nostro Codice, & ultimum Capitulum Homiliae XVIII. & Scripturae textus, XIX. praefixus. Ex duabus igitur una constata, finis tamen non concordat. Etenim post verba: ἵνα μὴ τοιαύτην τιμωρίαν δέξηται, pag. 127. (in edit. vero 169) ita Homilia XVIII. concluditur in Codice: Διὸ σκεδάζωμεν ἐν τῇ παρ' ἐαυτῶν εἰσφύσει, καὶ τὴν ἄνωθεν κηδεμονίαν ἐφείλομεθα. ἵνα καὶ ἐκ τῆς ἡμετέρας σπουδῆς, καὶ ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ φιλοφρονείας τὰ τῆς ἀρετῆς ἡμῶν κατ' ἐκείνην ἡμέραν ἐπιτείνηται, καὶ πολλὰ ἀπολαύσωμεν τῆς ἀνωθεν χάριτος, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλοφρονείᾳ, κ. λ. Cetera omnia, quae sunt in editione ad hanc Homiliam pertinentia, in Codice desiderantur. Homiliae tandem XIX. (in edit. XX.) hic Scripturae textus praecurrit: Καὶ ἔγνω Κάιν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλαβὴν ἔτεκεν τὸν Ἐνώχ, καὶ ἦν οἰκοδομῶν πόλιν. Deinceps usque ad finem Homiliarum omnia cum Codice III. conveniunt, iis excerptis, quae in illo nonnullis abicissis paginis deficiunt, uti suo loco adnotavimus, quaeque in hoc integra habentur. Ceterum ab editione identidem magis hunc, qua illum recedereprehendimus.

Observavimus insuper, maxime scriptori fuisse in deliciis, ultimis Homiliarum verbis, aut titulis, Graecas cruces efformare. Ad scripturae rationem quod attinet, ea quam maxime ad illam superioris Codicis VI. addedit, primis duabus paginis excerptis, a diversa manu suppletis, & item tribus aliis, ad Homiliam XXIIV. spectantibus, quas papyraceas, tertiae manui debemus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in

(1) Barlaamum hunc Graeci, quandoque Italum, tamquam ex Italia oriundum, quandoque Calabrum, tamquam in ea provincia natum nuncupant. Oritur enim in Urbe Seminaria, ex reliquiis Tauriani clari, & populosa; post Hieracensis Episcopus, scripsit plura adversus Graecos, de quibus consulendus Allatius de Eccles. Occid. & Orient. perpetua Confessione Lib. II. Cap. XVII. Ab eo prima Graecae linguae semina per Italiam iacta sunt. Io. Boccacius Lib. XV. Geneal. Deor. Cap. VI. qui eadem fuit aetate, haec habet: Traho praeterea (in testem scilicet) aliquando Barlaam Basilii Casertensis monachum, Calabrum hominem olim, corpore pusillum, praegrandem tamen scientiam, & Graecis adeo eruditum, ut Imperatorum, & Principum Graecorum, atque doctorum hominum privilegia haberet testantia, neque his temporibus apud Graecos esse, sed nec a multis seculis circa fuisse virum tam insigni, tamque grandi scientia praeditum. Huius quoque monachi mentionem facit Dominicus Aretinus in quinta Fontis sui Parte Lib. I. Ms. in Biblioth. Aedilium Flor. Ecclesiae, in qua prosequitur viros claros virtute, aut vicio. his verbis: Barlaam fuit Calaber, Graecarum litterarum solertissimus exquisitor, & poeticarum fictionum interpres optimus, ideoque Boccacius frequenter eum adducit in testem suarum opinionum. Franc. Petrarcha in libro de ignorantia sui p. 14. edit. Voss. A. m. fol. ait: Es quora ea pars librorum est Platonis, quorum ego his oculis multos vidi, praecipue apud Barlaam Calabrum, modernum Graeciae specimen sapientiae, qui me Latinarum inscium docere Graecas litteras adortus, forsitan profecisset, nisi mihi illum invidisset mors, honestique principis obtinisset, ut solita est. Et in Ep. II. ad Sigismundum Praetorium Lib. IX. Familiar. edition. A. m. fol. 8. sine loco: Barlaamum nostrum mihi mors absulit, & ut verum fatear,

fol. Sec. XII. diligenter exaratus. Constat foliis 490.

TOMOS GEONOS PAPA TOT PATRIARCHOTIOANNOI KAI THS SYNODOI KATA THS TOT BARLAAM KAKODOSEIAS.

TOMVS FACTVS A PATRIARCHA IOANNE ET SYNODO CONTRA FALSAM OPINIONEM BARLAAM.

Continet hic maximae molis Codex Ioannis Cantacuzeni scripta contra Palamam, Barlaam, & Acindynum haereticos, una cum omnibus iis, quae hac super re gesta sunt. Praecedunt omnibus Prooemium, quod quum fere totum sit historicum, exhibendum integrum arbitrati sumus, quod sequens est.

I. pag. 1. Προοίμιον εἰς τοὺς παρὰ τοῦ μοναχοῦ Χριστοδούλου συγγραφέντας λόγους κατὰ τῆς τοῦ Βαρλαάμ, καὶ Ἀκινδύνου αἰρέσεως. Prooemium in Sermones a monacho Christodulo conscriptos contra Barlaami, & Acindyni haereticos. Τὰς τῆς Ρωμανίας ἀρχῆς οἰκάς, Ἀνδρόνικον τὸ τῶν Παλαιολόγων δευτέρου διαχειρίζον λαχόντος θεοῦ, ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς βασιλείας αὐτοῦ, μοναχοὶ τινες ἐκ Καλαβρίας, Βαρλαάμ κληνόμενος, φιλοπονήᾳ χρησάμενος ἐκ παιδὸς, ἀλλὰ καὶ γὰρ τῆς φύσεως συναρμομένης αὐτῷ, παιδείας ὡς τὸ εἶδος μεταλαβὼν ἱκανῶς, ὄργανον μὲν καὶ τινων ἐτέρων Ἀριστοτελικῶν ὑπῆρχε γεγυμνασμένος, τῶν δὲ λοιπῶν μαθημάτων, ὡς ἄλλοις δακτύλοις, ὁ Φασί, γεγευμένος. ἔτι δὲ δόξαν αὐτῷ τῇ πόλει ἀπασῶν μητρὶ τῇ Κωνσταντίνῃ, Φημί, ἐπιχωρίσας, καὶ τῇ ἐξ ἔθους φιλοτιμίᾳ, καὶ καρτερικῇ τῶν πόλεων κἀντωνύθῃ χρησάμενος, δόκιμος καὶ τότε ἐν βραχεὶ διαδείχθη. Τὴν ἐν ἔξω σοφίαν πολλὰς, ὡς εἴρηται, γεγονότας, καθάρσιν ταύτην ἡγεῖτο ψυχῆς, χαλεπὸν ταύτης ἄνευ, ἀδύνατον δὲ μάλλον

illum ego mihi prius absuleram: iacturam meam, dum honori eius consulerem, non adprexi; itaque dum ad Episcopum candentem sublevo, magistrum perdidici, sub quo militare coeperam magnam cum spe. Eadem fere narrat Iannotius Mangetus in vitis Petrarchae, & Boccacii Mss in hac Medicea Biblioth. De hoc clariss. viro pauca verba effuderat Humphredus Hodius de Graecis Illustr. Londini mcccxi. 8. p. 2. atque vero pressum nocte dimiserat Chr. Frideric. Boernerus De d. etis hominibus Graecis, Lipsiae mccc. 8. Plura tamen invenies apud clariss. Io. Hieronymum Gradenburgum in Opusculo Italico de Italica Graecitate Brixiae mcccxi. 8. p. 130. & Laur. Mehus in vita Ambrosii Camaldulensis Generalis pluribus in locis.

(2) In Bibliotheca Coisliniana pag. 155 adferuntur a clariss. Montefalconio argumenta Operum omnium Gregorii Palamae circa A. mcccxi. Archiepiscopi Thessalonicensis, quae in quinque amplissimis illius bibliothecae voluminibus in fol. continentur; videlicet XCIV. XCVIII. XCIX. C. & CI. Illa porro argumenta in quatuor posterioribus Codicibus totam Palamae circa lumen Theoboricum, & lumen Dei doctrinam complectuntur, nec non disceptationes eiusdem contra Acindynum, & Barlaamum adversarios suos. Tota itaque illa in Graecia celeberrima quaestio in his argumentis habetur; ac breviter etiam exponitur ab Allatio in egregio Opere De perpetua Occident. & Orient. Eccles. Confessione Lib. II. Cap. XVI. XVII. In ultimo autem Codice occurrunt argumenta Philothei Patriarchae C. P. circa eandem quaestionem contra Gregoriam, Barlaamum, & Acindynum, nec non synodici tomus tres contra eisdem. Opus hoc Cantacuzeni contra Palamam ignotum Fabricio fuit B. G. Lib. V. Cap. 5. Tom. VI. p. 469. seq.

λον ἐνωθῆναι λέγων Θεῷ. Ἐφασκε γὰρ ὡδίπως συλλογίζομενος, ὅτι εἰ ὁ Θεὸς ἀλήθειά ἐστιν, ἡ δὲ σοφία εὐρετὴς ἀληθείας, ὁ μὴ διὰ ταύτης σπουδασας τῆς ἀληθείας ἐκπεπτωκεν. ὁ δὲ τῆς ἀληθείας ἐκπεπτωκὴς, τὸ Θεῷ ἄρα ἐκπέπτωκεν. ὡς περὶ ὁ ταύτην εἶδὼς, ἔγνω τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὁ εἶδὼς τὴν ἀλήθειαν, τὸν Θεὸν ἔγνω, καὶ μετ' αὐτὸ ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ ἐστὶ. Διὰ τοι τὸτο περὶ τὴν καταργημένην παντὶ σθένει τῶν ἑλλήνων σοφίαν ἐσπύδαζε. τὸ δὲ τῆς ἡσυχίας ὑπερφύεις χρίσμα, καὶ τὴν πρὸς Θεὸν διὰ ταύτης τὴν ἀνάβασιν, ἔχ ὅπως ἐκ ἡσπάζετο, καὶ ἐπῆνε, ἀλλὰ καὶ ἐκωμῶδει, ἐ τὴν βίβλιν ἐλογίζετο περιττήν. χρόνον δ' ὁ μικρὸν τῇ βασιλείᾳ ἐνδιατρίψας, ἐπιτιμὴς τε παρὰ τοῖς βασιλεῦσι κατέστη, καὶ ὅσα διδασκάλῳ τέτῳ ἐχρῶντο, ὅσοι παιδείας ἐρασαί, καὶ λόγων ἐτύγχανον τρόφιμοι. Οὗτος τοίνυν τῆς μοναχικῆς πολιτείας ὡς ἐν προθύροις γενόμενος, εἰς φροντιστήριον ἑαυτοῦ πώποτε κατακλείσας, ἔτυχε ἐ γὰρ ἔτω περιουσίαν, καὶ τόπως ἀμείβων ἐκ τόπων, ἐξαπινάτως καὶ ταύτης διδασκαλος, καὶ τύπος τοῖς ἄλλοις γενέσθαι βεβύλητο ὑποβολῇ μισανθρώπων δαιμόνων. Τί δὲ ποιεῖ; προσωπεῖον ἱσοῦς μαθητῶ συγγίνεται τινι μοναχῷ πρὸ πάντων βραχέως, μὴν δὲ δηλαδὴ, τῷ κοσμηκῶν ἔξω κατασάντι φροντίζον, καὶ τῇ ματαίᾳ τύρβῃ ἀπηλλαγμένην γαρμετῇ γὰρ ἦν συνεικῶν, καὶ παιδίοις διαπυρρύνεται τε τέτῳ, καὶ λόγων περὶ τῶν τῆς ἡσυχίας ἀπαρτήτων αἰτεῖ. Οἱ δ' ὡς περὶ εἰς τὴν καὶ αὐτὸς τὸ κύκλῳ τῶν κορυφαίων Ἀντώνιος, ἡ Ἀρσένιος, ἡ ἑτεροὶς τινος ὅσοι τὴν ἀρετὴν κατ' αὐτὸς, λίαν εὐχόμενοι εἰρημὸν διδάσκει Βαρλαάμ. ὁ διακρίσας ἐκείνους καὶ καταγνῶς, κατὰ τῆς ἡσυχίας, καὶ τῶν αὐτῶν ἀσπασαμένων χωρεῖ, ἀπώλειας εἶναι μᾶλλον, ἢ σωτηρίας φάσκων ταύτην ὁδόν. ἔτι τε μηδεμίαν εἶναι σωτηρίαν ἐλπίδα παντί τῳ παρὰ τὴν εὐαγγελικὴν διαζῶντι διδασκαλίαν, ἵνα τήρησιν τῶν ἐντολῶν δηλονότι. ὡς περὶ ἂν εἰ τὴν ἐναντίαν ἐβλάδιζον τῷ θεῷ εὐαγγελίῳ οἱ τῶν ἡσυχίαν ποδῆσαντες. κατὰ δὲ γε τῶν ἡσυχαστῶν πολλοὶ ἦν λαοὶ ὕβρεσι, μαροταλίας καὶ πλάνης, καὶ τοιαύτῃ ἑτέρα τέτῳ ἀποκαλῶν. Γινώσκον δὲ ἵστο τῷ θεῷ γνησίῳ φεράποντι Γρηγορίῳ τῷ Παλαμῶ ἱερομονάχῳ συγγαγνόντι κατασάν, ὁμολῆσαι πείθει ἱπὸ Βαρλαάμ ἐν συνηθείᾳ, καὶ πρότερον ὄντι. ὁ γεγονότος, παντοῖος τοῖς παραινέσεσιν ἦν συμβαλέων, παρακαλῶν, ὡς ἵπ μέρμερσαι ἀπεχόμενος ἐν οἷς εἶδε, πῶς ὅλως ὑπέσχετο ὡς κέφῳ τινὶ, καὶ χηρὶ μόνῳ λέγων, καὶ λόγων φεῖων καὶ ὑψηλῶν παρὰ τοιοῦτον ἀκούσαι ἡσέχου, ἔχ ὅπως τέτῳ ἔχοντος πείραν, ἀλλ' ὅτι εἰς μόνον ἡσυχῆς εἶδός τοι; ἀλλ' εἰ τι σοι τέτῳ μέλλον ὡσπῆρχεν, ὡ λῶσε, πρότερον ἐχρῶν πολυπραγμονήσαντα, ἀρετῇ ἐκ παιδῶν ἐντεθρονημένος ἄνδρας εὐρεῖσθαι, καὶ πλείστα τοῖς τῆς ἡσυχίας πόντοις ἐνδρωκῶτας, ζητήσαι τε παρ' αὐτοῖς τὸ ποθέμενον καὶ μαθεῖν. Εἰ δὲ δεῖ τὰ λῶδες εἰπεῖν, ὡς παρ' αὐτῶν ἐκείνων τὸ κεφάλαιον εὐδὺς εἶδε ζητῶσαι γινώκει τῶν τελευτῶν, καὶ τοῖς πλείστοις ἀγνωσμένων. ἀλλ' ὡς περὶ σοιχείωσιν τινὰ, καὶ εἰσαγωγῇ τῆς τηλικαύτης πολιτείας εὐράμενον, ἔτω προβαίνειν τοῖς ἐφεξῆς. οὐ μόνον γὰρ τοῖς ἀπειροῖς δυσχερὲς ἡ τῶν τοιούτων γνώσις καθέστηκεν, ἀλλ' ὡς αὐτοῖς τοῖς πολλὰ καμῶσιν ἐφέται εὐχερὲς ἀλ-

λήτως ἐρωτᾶν περὶ γε τῶν τοιούτων, καὶ ἀποκρίσεις δίδουσι. Οἱ γὰρ τοι μέγιστος τῆς ἡσυχίας διδάσκαλος, Ἰσαὰκ ὁ ἱερός, Φημί, τοιαύτας περὶ τέτων διαγορεύει. Μὴ ζητήσης λαβεῖν βελὴν παρὰ τινος μὴ ὄντος ἐν τῇ διαγωγῇ σου, καὶ ἴαν σοφὸς ὑπάρχη. ἐκείνῳ δὲ τῷ ἐπισταμένῳ δοκιμάσαι ἐν ὑπομονῇ τὰ πράγματα τῆς διακρίσεως πρόσελθε. διατῶ γὰρ ἔχ ἑκαστὸς ἐστὶν ἀξιοπίστος τῷ δύναι βελὴν, εἰ μὴ ὅς τις πρώτος τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ ἐκυβέρνησε, καὶ ὁ φοβεῖται τὰς συνοφαντίας, καὶ τὰς κατηγορίας. ἡ πολιτεία γὰρ τῆς διακρίσεως ἐστὶ τὸ ἔργον τῆς καρδίας τὸ γινόμενον ἀπαύτως ἐν τῇ φροντίδι τῆς κρίσεως. Εἰ τοίνυν ἔσται ὁ τηλικῶτος παρ' ἑαυτοῦ ἐτέρῳ ἔξω τῆς τέτων ὄντος διαγωγῆς εἰς τὴν τῶν πρακτικῶν ἐργασίαν διατυπῶσθαι τοῖς τῶν ἡσυχαστικῶν ἐπανηρημένοις βίον παρεγγυᾷ, εἶδε δὴν σοφὸν σε, καὶ αὐτὸν ὄντα μὴ τοιούτῳ ποδῆγῳ πρὸς τὴν τῶν ζητημένων εὐρεσιν χρησασθαι, ἀγνώστῳ παντάπασιν τῶν τοιούτων, καὶ μὴδ' αὐτῷ ὡς εἰπεῖν ἀρῶντι. Εἰ δὲ καὶ παραδείγματι τινι ἀπὸ γε τῆς σῆς ἐπιστήμης χρησασθαι δεῖ, εἴ τις σοι τῶν ἀγροίκων, ὅποσοι πολλοὶ τῇ τῆς γῆς προσανέχουσιν ἐργασίᾳ, τῇ τῶν λαχάνων ἀρδείᾳ, καὶ τῇ δικέλλῃ. χαίρειν εἰπὼν, ἀφ' ὧς σοι προσελθόν, τὰ Πλάτωνος, καὶ Ἀριστοτέλους εὐδὺς ἡρεῖτο παρὰ σὺ μνηθῆναι, ἔτι τε γεωμετρίαν, καὶ περιόδους ἀστέρων, καὶ τὰ λοιπὰ, τί ἂν πρὸς αὐτὸν εἰρήκει, ὡ φίλος; ἐκ ἂν κατεγέλασας αὐτοῦ τῆς ἀβεληνίας; Οὕτως δὲ μοι κατὰ τέτων ἔσο σκοπῶν, ὡς εἰ δεῖ περὶ τῆς ἡσυχίας ὑπερφυοῦς χρίματος, ἀμύητοις τισὶ, καὶ μὴδ' ὅπως σοι εἰδῶσιν ἐντυγχάνειν ἀνθρώποις, καὶ παρ' αὐτῶν ἐθέλειν τυπῶσθαι πρὸς ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀνδράσι σοφοῖς τὰ τοιαῦτα, καὶ πλείστα περὶ τὴν τέτων γνώσιν καμῶσιν. εἰ γὰρ τοι τοῖς τὰ τοιαῦτα δεινοῖς κατὰ πεισθεῖν γε χρὴ, ἐφάμιλλος ἡ ἡσυχία τῇ τῶν ἀγγέλων πολιτείᾳ καθέστηκεν. Εἰ τοίνυν ἔτω τοῦτ' ἔχει, μὴ τοῖς βεβουλευμένοις ἐμμένειν ἀντιβολῶ. μέλλει γὰρ μοι τῶν σῶν, ἀλλ' ἀποσθῆναι τὸ ἀκαίρως σκοποῦ, καὶ πυρὶ ἀποτεφρῶσαι τὰ γεγραμμένα κατὰ τῶν μοναχῶν, ὅπως σοι μὴδ' ἡντιμῶν προσηνέσονται, εἰ μὴ καὶ βλάβος οὐ τὸ τυχεῖν. Τοιαῦτα τῆς θείας ἐκείνης γλώττης διεξελέσθης, ἀσπίς ἦν ὁ Καλαβρός, βύσσα πρὸς ταῦτα τὰ ὡτα. ὅπως γὰρ μετ' ὑποστολῆς, καὶ οἷον ἰσὺ ὀδόντα πρότερον, ἀναίδην ἐλεγετό τε, καὶ ὁ Φασί γυμνῇ κεφαλῇ. τὸ γὰρ τοῦ μαθητοῦ προσωπεῖον, ὁ πρότερον ἑαυτῷ περιέμετο ἀποθέμενος, βλασφημίας τῶν προτέρων ἐκ ἀνεκτοτέρας, εἰ μὴ καὶ χεῖρας κατὰ τῶν ἡσυχαστῶν δειξέη, καὶ καινὴν τινὰ ταύτην ἀτραπὸν σωτηρίας ἔλεγεν αὐτὸς τέμνειν τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ἀποβεκολληθέντας, ὑπὸ τε τῷ κυρίῳ ἀπηγορευμένην αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκείνου μαθητῶν τε καὶ ἀποστόλων. Οὐ ταῦτα δὲ μόνον ἔφασκεν, ἀλλὰ καὶ τὴν τέτων εὐχὴν αἰρεῖται ὅτοι γε Φαῦλη κεκαρμένην ἔλεγεν εἶναι, σὺν δὲ γε τῶν τοις καὶ τὸ ἐν Θωβωρίῳ λάμψαν ὦς ἐν τῷ τοῦ κυρίου προσώπῳ ἄκτιστον ἀποκαλῶντας ὁ μετρίως ἔλεγεν αὐτὸς βλασφημεῖν. ὡς δ' ἔχ ἱκανὸν ὄν τὸ γλῶττη ἀκολάσῃ μόνῃ τὰ τοιαῦτα ἀδολεσχεῖν, καὶ βιβλίον συγμένους κατὰ τε τῷ Παλαμῶ, καὶ τῶν ἡσυχαστῶν τῷ τότε προεστῶτι τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῇ συνόδῳ παρέμετο. Οἱ δὲ πατριάρχ-

τριάρχης τὸ βιβλίον ἀνὰ χεῖρας λαβὼν μετανα-
λείται τὴν μοναχὴν τῇ Θεσσαλονίκῃ ἐπιδιδόντας·
οἱ δ' ἀσμένως πρὸς τὴν βάσανον ἀπαντῶσι. Συνό-
δῳ τοίνυν ἐν τῷ τῆς τῆς Θεῆς Σοφίας τεμένει συλ-
ληροῦσιν, τότε βασιλεὺς αὐτῷ, ὃν ἐφθακότες
εἰρήκαμεν προκαθήμεν, τότε πατριάρχῳ Γωάν-
νῃ, καὶ τῶν ἀρχιερέων· ἀλλὰ καὶ τῶν λαμπρο-
τάτων ἀρχόντων, ἐπὶ τε καὶ τῶν τῆς συγκλήτου
λογάδων, ὅχλῳ τε καὶ ἀλίγῳ, ἐν ἐπηκόῳ πάντων
τὸ τῷ Βαρλαάμ ἀνεγνώσθῃ βιβλίον προκομισθέν·
ἐπὶ τῶν δ' εἰς ὧτα δεξαμένων τὰς βλασφημίας
ἐχ' ὁ τυχὼν ἥρδη ὀρθρὸς· τότε δὲ πεπαισμένοι
ἀπολογία εἰδοῖται καὶ τοῖς μοναχοῖς· βρα-
χεία δ' ἄλλα καὶ τῶν διαλαβόντων ἐπὶ τὸν
Βαρλαάμ, αὐτὸς ἦκεν ἡ τοῦ λόγου διαδοχή· ἐκε-
λευσθῇ γὰρ τῷ μὴ μόνῳ τῷ βιβλίῳ, ἀλλὰ
ἐπὶ τῇ γλώττῃ σημεῖναι τὸ βέλημα τῆς ψυχῆς· ὁ δ'
ἀρχιεὺς τὸν λόγον ἀναλαβὼν, τὰ τε τῷ βιβλίῳ
ἐμπεριφερόμενα πάντα εἰρηκε, καὶ ἕτερ' ἄλλα πρὸς
τούτοις, ἐαυτὸν συνιζῶς· ἔλεγε μὲν δὲ ταῦτα, τὸ
δικαίῳ δ' ἡττάτο πάσαις ψήφοις κακῶς καὶ φρο-
νήσαι, καὶ λαλήσαι ἀπελεγόμενος· ὅπερ ἐκεῖνος
ἐωρακώς, ἀπάντων τῶν συνεδρευόντων ὁρώντων,
μετανοίαν ὑποκρίνεται, ἐκ ἀσμένως προσδέχεται
παρὰ τῆς συνόδου, μετ' εὐφροσύνης ὅτι πλείους,
πάντων ἀπαλλαξάντων ἐπὶ τῇ ὥς γε ᾤοντο τότε
εὐρέσει τῷ ἀδελφῷ. Μετὰ δὲ τούτο ὁ βασιλεὺς ἐν
τῇ ἔτῳ κεκλημένη τῶν ἀδελφῶν ἀπελθὼν μονῇ,
καθεῖσε πυρετῷ λαυροτάτῳ ἐλθὼν, μετὰ τετάρ-
την ἡμέραν ἐξ ἀνδρώπων ἐγένετο, ὑπὸ τῆς νόσου
κατεργασθεὶς, πεντηκαιδέκτῃ ἡμέρᾳ τότε τῷ
Γυνί τῆς ἐκείνης ἰνδικτιῶνος τῷ ἐξακισχιλιοσθῷ
ὀκτακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἐνάτῳ ἔτῳ. Οἱ δὲ Βαρ-
λαάμ εὐρύμα τὸν τῷ βασιλεὺς ποιησάμενος θάνα-
τον, τὴν πολιτείαν περιεπόρει, ἀνδρώπιάν τινα
θύσην προσεταίρισάμενος· τὰ μὲν τῶν ἡσυχαστῶν
καθαίρων ἀπάσῃ δυνάμει, τῆς δ' οἰκείας μελαγ-
χολίας, καὶ ἐμπληξίας ἀνατιμπλάς ἅπαντα· χεῖ-
ρα ἐαυτοῦ καθεκάσθη, καὶ βαρύτερος ταῖς κατὰ
τῆς συνόδου καὶ τῶν μοναχῶν γινόμενος ὕβρεσι
τε καὶ βλασφημίαις· προσκορὴ δὲ γεγονὼς τῶν
τοιούτων, τῆς Κωνσταντίνου ἀπαναστάς ὄχρετο· ἡ δὲ
γε θεία σύνοδος ὁμῶς τῷ τῆς ἐκκλησίας κατηγε-
μῶν Γωάννῃ τῷ ἔτῳ πως ἐπικεκλημένῳ Καλέκῳ,
αἰρῶσιν καταψηφισαμένη τῷ Βαρλαάμ, καὶ τῆς ἐται-
ρίας αὐτοῦ, τόμον ἐκτίθησι κατ' αὐτῶν, ὃς καὶ
πάντα τὰ ἐκεῖνα κατὰ μέρος δηλώσει.

II. p. 2. Prooemium excipit Τόμος γεγο-
νὼς παρὰ τῷ πατριάρχῳ Γωάννῃ, καὶ τῆς συνόδου
κατὰ τῆς τῆς Βαρλαάμ κακοδοξίας, προκαθήμε-
νῳ τῷ βασιλεὺς Ἀνδρόνικῳ τῷ δευτέρῳ Παλαιο-
λόγῳ, ὅποτε τῷ βίῳ περιήν, ἐπὶ τε τῶν λαμ-
προτάτων ἀρχόντων, καὶ τῆς συγκλήτου. *Tomus
editus a Patriarcha Ioanne, & a Synodo,
adversus Barlaami falsam opinionem, praefi-
dente Imperatore Andronico Secundo Palaeo-
logo, dum inter vivos ageret, & insuper cla-
rissimis Magistratibus, & Senatu*. Inc. Ἐπαι-
νετὸς ἀληθῶς ὁ εἰπὼν τὴν ταπεινότητα ἀληθείας
εἶναι ἐπιγνώσκειν· αὐτὴ γὰρ καὶ τῶν οἰκείων μέτρων

(1) Pseudo-Synodus Constantinopolitana habita pro adstruen-
do errore Gregorii Palamae, damnandisque Barlaamo, & Acin-
dyno A. C. MCCCL. sub Io. Cantacuzeno, & Palaeologo Impe-
ratoribus Orientis, legitur Tom. XV. Concilior. editionis Ve-
netae, quae amplissimo integro Volumine, huius optimi
Codicis opus locupletari possit. Vid. Io. Cantacuzeni Hist. By-

ἐπὶ κατάληψις, ἐπὶ αὐτῆς τὴν τε πρὸς Θεὸν
εἰρήνην, καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον καρτέμεδα, κ.
λ. Def. εἰ δὲ καὶ τῆς προθυμίας ἄξιον φθέ-
ξασθαι δοίη Θεός, αὐτῷ πάντως ἂν εἴη, τὸ δο-
τῆρος τῶν ἀγαθῶν, τῷ δίδοναι λόγον τοῖς εὐαγ-
γελιστομένοις ἐν ἀνοίξει τῷ εὐμαρτοῦ ἐπαγγελια-
μένῳ. Quum plures identidem occurrant in
hoc Tomo Episcoporum υπογραφαί, ad
ea, quae contra Barlaami, aliorumque hae-
reticorum falsas doctrinas decernebantur,
confirmanda appositae, ipsorum nomina heic
subiicere volumus, uti illustrandas historias
non parum profutura arbitrati. Prima igitur
subscriptio ita habet:

Γωάννης ἐλέω Θεῷ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντι-
νόπολεως, νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμένης πατριάρχης.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Σαρδένων, ἑξαρχος
πάσης Λυδίας, καὶ ὑπερίτιμος Γρηγόριος.

Οἱ ὑπάρχοντες ταπεινοὶ Γρηγόριος.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Λακεδαιμονίας, καὶ
ὑπερίτιμος Νεῖλος.

Οἱ μητροπολίτης Μαδύτων, ταπεινοὶ Γεωργίος.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Μηθύμνης, καὶ ὑπερί-
τιμος Μαλαχίας.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Βιτζίνης, καὶ ὑπερί-
τιμος Μακάριος, & additur τὸ ἐδόθη κατὰ μὴ-
να Αὐγύστου τῆς θ' ἰνδικτιῶνος τῷ εἰκοστῷ ἔτῳ.

Altera sequens est:

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Κυζίκου ὑπερίτιμος,
καὶ ἑξαρχος πάσης Ἑλλάδος ὄντος Ἀθανασίου.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Φιλαδελφείας Μα-
κάριος.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης παλαιῶν Πατρῶν,
καὶ ὑπερίτιμος Μητροφάνης.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Μηθύμνης, καὶ ὑπερί-
τιμος Μαλαχίας.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Ρωσίου, καὶ ὑπερίτι-
μος Θεόδωλος.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Βέρνης, καὶ ὑπερίτι-
μος Μεθόδιος.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης 2. . . . καὶ ὑπερί-
τιμος Ἡσαΐας.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Διδυμοτόχου, καὶ
ὑπερίτιμος Θεόκλητος.

Tertia est:

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Κυζίκου Ἀθανασίου.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Μαδύτων Γεωργίου.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Ἀλάνιας, καὶ Σωτη-
ριωπόλεως, καὶ ὑπερίτιμος Λαυρέντιος.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Σμύρνης, καὶ ὑπερί-
τιμος Μακάριος.

Inferitur etiam pag. 7. Ἀναφορά ἀρχιερέων
εἰς τὴν βασιλίδαν Ἀννάν τὴν Παλαιολογίναν κα-
τὰ τῷ χρηματίσαντος πατριάρχῳ Γωάννῃ τῷ Κα-
λέκῳ. *Relatio Archiepiscoporum ad Impera-
tricem Annam Palaeologinam contra Ioannem
Calecam, qui vocatus est Patriarcha*. Inc. Κρα-
τίστη, καὶ ἁγία ἡμῶν κυρία καὶ δεσποῖνα. Ἡμεῖς οἱ ἀρ-
χιερεῖς οἱ καθεζόμενοι ἐν τοῖς κελίοις ἡμῶν ἀπο-
κεκλεισμένοι, ὁ Εὐφύσιος, ὁ Κυζίκος, ὁ Ἀλάνιας, ὁ
Χρι-

zant. Lib. IV. c. 23. ubi refert tres diversas Synodos contra
Barlaamum, & Acindynum, eorumque scitatos Constantinopoli
fuisse habitas, totidemque tomos condemnationis contra
eosdem editos. Consulendus etiam Allatius Lib. II. de Occid.
& Orient. Eccles. perpetua Confess. Cap. 16. & 17.

(2) Lacuna est in Codice.

Χριστόδωτος, ὁ Ἀπρω, ὁ Λοπαδίς, δεξάμενοι
παρὰ τῆς χάριτος τῷ παναγίῳ πνεύματι τὸν
τῷ εὐαγγελίῳ ζυγόν, κ. λ. Def. ταῦτα ὡς χρεὸς
ἔχοντες, καὶ ὡς εὐχεται, καὶ ὁλοὶ ἀναφέρομεν, καὶ
διὰ τὸ ἀξιώσεως καὶ οἰκείας ὑπογραφῆς ὑπε-
σημασμένα μὴν Σεπτεμβρίου ἰνδικτ. ιε'. Acce-
dunt subscriptiones, nempe:

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Εὐφύσιος Ματθαῖος.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Κυζίκου Ἀθανασίου.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης πάσης Ἀλάνιας, καὶ
Σωτηριωπόλεως Λαυρέντιος.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Χριστόδωτος Μακάριος.

Οἱ ταπεινοὶ μητροπολίτης Ἀπρω Χαρίτων.

Οἱ ταπεινοὶ ἀρχιεπίσκοπος Λοπαδίου Γερόθεος.

III. p. 11. b. Λόγοι ἀντιρήτικοι παρὰ Χρι-
στόδωτος μοναχῶν συγγραφέντες, τὴν τῆς Θεοῦ
ἐκκλησίαν, ὅπως καὶ τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῳ
φιλοθῶν, καὶ τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Θεσσαλο-
νίκῃς τῷ Παλαμᾷ, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ τῷ κατὰ τῆς
τῷ Βαρλαάμ, καὶ Ἀκινδύνῳ αἰρέσεως γενοῦτος
τόμῳ παρὰ τῆς θείας συνόδου κατατρέχοντος ἀπε-
λέγχοντες, κατ' ἑκαστὸν τῶν ἐναντίων κεφαλαίων
ἐκτιθέμενοι, καὶ τὴν ἀνασκευὴν εὐθὺς ἀντεπάγον-
τες. *Sermones antirrhethici a Christodulo Mo-
nachbo confcripti, eos, qui Ecclesiam Dei, u-*

*naque sanctissimum Patriarcham Philotheum,
sacratissimumque Metropolitanum Thessalonicae
Palamam, cum ipsis autem, & Tomum a san-
cta Synodo contra Barlaami, & Acindyni
haeresim concinnatum impugnanti, refellentes,
singulis adversariorum Capitibus expressis,
suaque iis statim confutatione subiecta. Hunc
Titulum statim excipit: Προθεωρία τῶν ἐν
τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῶν ἐναντίων διαλαβανόμε-
νων. Eorum, quae in primo libro adversario-
rum continentur, praemeditatio. Cuius ini-
tium est: Το πρώτον βιβλίον πρὸς τὰς τῷ Πα-
λαμᾷ παραβάσεις συντίτταται, κ. λ. Finis: ὅτι
ἐστὶν ὁ τῶν ὅχλων, ὡς αὐτοὶ καταφεύδονται.*

Primus Liber, cui titulus, Βιβλίον ποιη-
θὲν κατὰ τῷ Θεσσαλονίκῃ Γρηγορίῳ παρὰ τῆς τῷ
Σατανᾷ συναγωγῆς. Τῶν τῷ Παλαμᾷ παραβά-
σεων λόγος πρῶτος, in quatuor distribuitur
Sermones. Primi Sermonis Capita sunt VI.
quorum primum est: Περὶ εἰρήνης, καὶ ὅπως
ταύτην παρέλυσεν Παλαμᾷς, πρὸς καιρὸν συγχο-
ρηθεῖς, καὶ τίς ἡ τῶν λόγων αἰτία. Inc. Εἰρή-
νη ἐδὲν οἶμαι θεϊότερον, ὥστε καὶ πόλεμος ἐ-
μάχης ὑδὲν χαλεπώτερον, κ. λ. Ultimum: ὅπως
ἐκ τῆς ἐπισυναγωγῆς τῶν τοιούτων λόγων ὁ τῷ
Παλαμᾷ φαντασθεὶς ἀνοήσιος Θεός, δημιουργὸς καὶ
διοικητὴς ἀναφαίνεται πάσης κτίσεως, καὶ τέλος
πάσης μακαριότητος. Def. ὡς ἔγωγε οἶμαι, τὴν
ἀπολογίαν δεδώκαμεν· ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἴωμεν.

IV. p. 25. b. Secundus Sermo VII. Ca-
pita complectitur, quorum primum: ὅπως
Παλαμᾷς σωματικῶς εἰσάγει τὸν ἐαυτοῦ δευτερον
Θεόν. Inc. Πρόδηλον μὲν ἔστι, ὡς ὁ Παλαμᾷς τὸ
σπουδαζόμενον παρ' αὐτοῦ φῶς μὴ εἶναι τὴν τοῦ
Θεοῦ οὐσίαν φήσας, κ. λ. Ultimum: ὅτι οὐ
μόνον μέχρι τῶν τῶν ἀντιθέσεων ἵσταται Πα-
λαμᾷς, ἀλλ' ἔτι κατ' εἶδος τὰ ὄντα, τὰς-
αὐταὶ καὶ διαφοραὶ τῶν δύο τῶν αὐτῶν θεο-

τήτων ἀναπλάττονται. Def. τῷ δὲ πρὸς Παλα-
μᾷς μίσει, καὶ τῶν θεολόγων ἐπιλαμβάνεσθαι.

V. pag. 40. Tertii Sermonis Capita sunt
XXVI. Primi argumentum est: ὅπως ἀρ-
χή τῶν τοῦ Παλαμᾷς δογμάτων, καὶ ὑποβάθρα
πασῶν αὐτοῦ αἰρέσεων ἡ τῶν Μασσαλιανῶν ἐστὶ
δυοτέβεια. Inc. Ὅσα μὲν ἐν ἐγγυμονῶν Παλαμᾷς
καὶ ὁδίων, καὶ τίκτων τὸν νέον προήγαγε Θεὸν, ὃν καὶ
δημιουργὸν εἶναι τῷ παντὶ καταφεύσασθαι,
κ. λ. En argumentum ultimi: Ἰδιόχουσα αἰ-
ρέσις ἐστὶ τῷ Παλαμᾷ τὸ λέγειν ἀνάλογον, ὥς-
περ τὰ ἐν τῷ νόμῳ μυθήρια ἦν τῷ εὐαγγελίῳ,
ἔτω καὶ τὰ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μυθήρια ἦν τῶν αὐ-
τῷ δογμάτων. Def. ὁ δὲ ταῖς ἀπάντων ἐπαρέ-
γωγος ἐνοσίαις ἐπισατῶν, οἷδε καλῶς τὴν ἀληθῆ
τάνδρῳ καὶ ἀπταίσῳ ἐν τοῖς τοιούτοις διάνοιαν.

VI. pag. 75. Quartus Sermo in Capita
X. est distributus. Indici vero Capitem,
totius Sermonis argumentum praemittitur,
quod ita habet: ὅτι παρὰ πᾶσαν χριστιανικὴν
κατάστασιν ἡ τῶν Παλαμητῶν σήμερον ἐκκλησία
συνέστη, περὶ ὃ ζητεῖται δέκα. Primum Caput
est: Τίς ἐστὶν ὁ λόγος τῆς τῷ Θεῷ ἀγίας ἐκκλη-
σίας. Inc. Μετὰ τούτων ὁκτὼ τῶν αἰρέσεων, καὶ
τοιούτης τῆς ἀποστασίας εἰσπηδήσας Παλαμᾷς, κ.
λ. Decimum. Εἰ ἀγία τῷ Θεῷ ἐστὶν ἐκκλησία
ἡ διαθηκῶν κατατολμῶσα, καὶ τῶν θείων ἀνδρῶν
νεκρῶν ἀτάφως ἐρίφθαι παρασκευάζουσα. Def.
διὰ τούτο καὶ τῆς τῷ Χριστῷ μερίδος ἡλωτριώθη-
τε, καὶ ἀθεοὶ κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἀναφανίσθητε.

VII. p. 89. b. Προθεωρία τῶν ἐν τῷ δευτέ-
ρῳ βιβλίῳ διαλαβανόμενων. Inc. Τὸ δευτερον
βιβλίον πρὸς τὴν τῷ Παλαμᾷ τῷ μὲν συντίτα-
ται, κ. λ. Def. ἐκ τῶν ἀπασῶν ὁμοῦ χαλεπω-
τάτην ἀναφανήναι. Secundus hic Liber in
Sermones VIII. distribuitur, quorum pri-
mus Capita continet XIII. Post titulum Ser-
monis, qui sic habet, Τῶν τῷ Παλαμᾷ τῷ
μὲν διακρίσεων, καὶ ἐνώσεων τὸ πρῶτον, Caput
primum inscriptum, Τίς ὁ τῷ λόγῳ σκοπός,
inc. Ὡς ἂν δὲ καὶ δι' ὃν ἐπίστευσας κοινῇ τὴν
πᾶσαν περὶ ἐνώσεως, καὶ διακρίσεως διετέλῃμεν
ἀνδρῶν τῶν τῶν θρησκείαν, κ. λ. Ultimum, Πῶς
ἐκφεύγουσι νομίζουσιν σύνθησιν ἐπὶ Θεῷ διὰ ταύ-
τας τὰς διακρίσεις, καὶ ἐνώσεις, def. ἡμεῖς δὲ
διὰ τὸν Παλαμᾷς μικρὸν οἶσθε, καὶ τὸ πολεμεῖν
τοῖς ἀγίοις.

VII. pag. 101. Secundo Sermoni nullus
Capitum Index praecurrit, quae tamen
IX. esse ex ipsorum marginali numeratione
eruntur. Inferibitur: Τῶν ἐπὶ Θεῷ ὁσίας, καὶ
ἐνεργείας ἐνώσεων, καὶ διακρίσεων τὸ δεύτερον.
Primum Caput est: Περὶ τῶν ἀπλῶς κατα-
σκευαζόντων ἡτῶν τὴν διαφορὰν τῆς θείας ὁσίας,
καὶ ἐνεργείας. Inc. Ἡ' μὲν ἐν σύμπασα τῶν ἀν-
δρῶν τῶν περὶ τὸ θεῖον ἔνωσις, καὶ διακρίσις.
Nonum: Περὶ τῶν ἀναίρετων σύνθησιν ἐπὶ
Θεῷ γίνεσθαι διὰ τὴν τῆς θείας ὁσίας, καὶ ἐνε-
ργείας διαφορὰν. Def. ἀπὸ ἀκοῆς ποιητῆς ὁ φο-
βητισμός.

IX. pag. 106. Tertii Sermonis Capita
sunt XII. quorum primum: ὅτι διακρίσις ἐπὶ
Θεῷ, καὶ ἐνώσις αὐτῇ καὶ μόνῃ ἐστὶν, ἣν παρὰ τῷ
X x με-

(1) Capitem versiones Latinas, ne in incrementum Volumina hoc protrahatur, omittendas exiſtimavimus.

μεγάλη Θεῷ, καὶ σωτὴρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογεῖν παρελάβομεν. Inc. Α' μὲν ἐν ἑτοίμῃ ταυτοφάνειαν ἡμεῖς θεολόγοι εἰς τὴν καινοτάμιαν τῆς πίστεως παρελήφασιν, καὶ λ. Duodecimum: Οὔτι διπλῶς λέγεται ἡ ἐν ἡμῖν παρὰ Θεοῦ σοφία, ἡ ἀγαθότης, ἡ ζωὴ, ἡ δύναμις, ἡ ἐνέργεια. Def. σύνετε δὲ ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ, καὶ μωροὶ, ποτὲ φρονήσατε.

X. pag. 118. Quarti Capita sunt VII. quorum primum est: Τίνα δόξαν ἔσχον περὶ τοῦ πρώτου σημαινόμενου τῆς ἐνεργείας καὶ οἱ ἔξω φιλόσοφοι. Inc. Τῶτον ἔκον τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας ἐνεργείας δεδειγμένους. Vltimum: Πῶς τὸ ἔχειν ἐπὶ Θεῷ λέγεται, καὶ πῶς τὸ εἶναι, καὶ τὸ ἐν, καὶ τὸ Θεὸς ὄνομα. Def. καὶ ζῆν ἡμᾶς ἐν αὐτῷ, καὶ εἶναι, καὶ κινεῖσθαι παρήσσειν.

XI. p. 126. b. Quinti Capita sunt XXIII. Primum: Περί τῶν ἐν τῷ Θεῷ ἀναφορικῶν, καὶ τίνα δὲ ζήτησιν περὶ τῶν πρὸς τὸν Χριστὸν εἶναι τὸ δὲ καὶ τὰ μὲν ἀπολελυμένως τῇ γραφῇ περὶ Θεῷ λέγεται, καὶ λ. Vltimum: Οὔτι μόνῃ ἡ ἐστία τῷ Θεῷ δημιουργοῦ ἐστὶν αἰτία πάντων, καὶ οὔτι μόνῃ ἄκτιστος. Def. ταῦτα δὲ λαμπρῶς ἐν τοῖς πρὶν ἐξηγήσονται, τὸν λόγον ἐπὶ τὰλλα μεταβιβάσωμεν.

XII. pag. 143. Sexto, & septimo nullus Capitum Index praecurrit, quae tamen multa esse ex ipsorum pertractationeprehenduntur. Sextus inscribitur: Εἰς ἑλγος τῆς περὶ τὰ ῥητὰ κακουργίας. Huius Caput primum: Περί τῶν δοκούντων ἀπλῶς θείας οὐσίας, καὶ θείας ἐνεργείας κατασκευάζειν διαφορὰν. Inc. Α'λλ' ὅσα μὲν προσήκειν εἰς ἀπόδειξιν διαλέσθαι, καὶ λ. Vltimum Εἰς τὸ ῥητὸν τὸ λέγον, ἡ θεία ἑλλαμψία καὶ ἐνέργεια, μία ὅσα καὶ ἀπλή, καὶ ἀμέρης. Def. ἡ δὲ μακαρία ἐστία ὁμοίως ἐστὶν ἐν τοῖς Χερυβίμ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τοῖς λίθοις, καὶ τῶν κτισμάτων τοῖς φανολοτάτοις.

XIII. pag. 171. Septimus Sermo hunc titulum praefert: Εἰς ἑλγος τῶν διακρίσεων Primum Caput est: Περί τῆς, τί ἐστὶν διαφορὰ, καὶ ἐτερότης, καὶ ἀνομοιότης; Inc. Εἴπερ τοίνυν ἀπλῶς ἐκτίθενται διαφορὰν θείας οὐσίας, καὶ ἐνεργείας, καὶ λ. Vltimum Εἰς τὴν ἀντίθεσιν τὴν λέγουσαν, ὅτι ἡ τῷ Θεῷ ἐνέργεια, ἡ τε μακαριότης, καὶ τὸ τέλος τῶν ἐφετῶν ἐστὶν ἡ δὲ ἐστία αὐτοῦ ἀπροσπέλαστος πάντι, καὶ ἀνέπαφος ἐν τέτοις διατηρεῖται. Def. τῇ καὶ ἡμεῖς τὴν ὑμῶν καὶ αὐτῆς κακοδοκίαν ἀπελέγχαμεν.

XIV. pag. 183. Sermo octavus inscribitur: Εἰς ἑλγος τῶν ἐνώσεων. Huius Capita sunt XXIV. quorum primum Οὔτι ἐναντία ἑαυτοῖς λέγουσιν, ἐν οἷς ἀδιαίρετον τῆς θείας οὐσίας τὴν ἑαυτῆς τίθενται ἐνέργειαν. Inc. Α'λλ' ἡ μὲν τῶν δύο θεοτήτων κατὰ δαιμονίαν ἀντίθεσιν διαφερά. Vltimum, quod inscribitur Εἰς ἑλγος, def. εἰ δὲ τι παρὰ τοῦτ' ἐλαττον ἀπαντῇ, τῶν γὰρ ἐκ τῆς προτεγουμένης πεπονημένη μὴ ἐκπεσεῖν ἀγαθῶν.

XV. pag. 209. Sequitur Liber tertius, Sermones iisdem octo complectens. Praecedit Προσέωρ, cuius initium: Τὸ τρίτον βιβλίον πρὸς τὰς κατ' ἡμῶν παρὰ τῷ Παλαμῷ περὶ τῶν φώτων ἐπιρρείας ἀπολογεῖσθαι συντίθεται.

Finis: Εἰς τελευτῶν Μακαριανῶν ἀκριβέστατον αὐτῶν εἶναι παρήσσειν. Primus Sermo inscribitur: Εἰς τὸς περὶ τοῦ φωτὸς ζητήμασιν, ἀπολογίῶν πρώτῃ. Qui quidem titulus, reliquis etiam Sermonibus praefigitur. Huius Capita sunt VIII. Primum est: Εἰ ἐνδέχεται δύο καὶ πολλὰ φῶτα ἀληθινὰ εἶναι. Inc. Εἰν ὅσοις μὲν ἦν δυνατὸν Παλαμῆτας ἀπελέγχει ψευδῇ. Vltimum Εἰ μὴ καὶ τὴν ἑσάρκον τῷ Θεῷ λόγῳ οἰκονομίαν ἀνατρέποι Παλαμῆτας, ἐν οἷς ἀνίστησιν, ὅτι φῶς ἐστὶν ἕτερον παρὰ τὴν ἐστία τῷ Θεῷ τὸ φωτίζον τὸν κόσμον. Def. παρὰ τὸ ὅφ' ἀπάντων ἐκ κυριότημενον, καὶ τιμώμενον.

XVI. pag. 215. b. Secundi Sermonis Capita VIII. quorum primum: Εἰ δὲ ἐπισκέψασθαι, τίνα τε ἴδια τῷ φωτὶ τῆς θεοσιότητος τῷ κυρίῳ μεταμορφώσεως, καὶ τίνα ἴδια τῆς φαντασίας, καὶ πλάνης τῷ Παλαμῷ φωτὶ. Inc. Εἴπερ τοίνυν ἀποδείκνυται μόνον τὸν Χριστὸν εἶναι τὸ φῶς, καὶ λ. Vltimum Εἰ ὁρθῶς ἀν' εἴποι Παλαμῆτας, τὸ τοῖς σωματικῶς ὀφθαλμοῖς τῶν μαθητῶν ἰσπεπεσὼν φῶς μὴ εἶναι τῆς ὁρατῆς αὐτῆς θεοφανείας φῶς, ἀλλὰ τῆς νοητῆς αὐτῆς θεότητος. Def. τὸ φῶς εἶναι τῆς μεταμορφώσεως λέγειν.

XVII. pag. 223. b. Tertiū Capita IV. quorum primum Εἰ εἴρηται τινι τῶν θεολόγων, τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι τὸ σωτὴρος τὸ φῶς τῆς θεοσιότητος αὐτῆς μεταμορφώσεως. Inc. Δι' ὅσων μὲν ἐν ἡμῖν τὰς εὐαγγελικὰς ἀναπτύσσων θείας φωνάς. Vltimum Εἰ δυνατὸν ὁρθῶς εἰπεῖν τὸν Παλαμῶν, μὴ εἶναι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ὁρατότητα, ἢν ἠνέδειξεν ὁ Χριστὸς ἐν τῷ ὅρῳ μεταμορφώσεως ἐπὶ τῶν μαθητῶν. Def. καὶ κτιστὸν τὸ θεῖον ἐκεῖνο φῶς οἶσθαι.

XVIII. p. 230. Quarti Sermonis Capita item IV. quorum primum: Εἰ μὴ καὶ ἐν ἰδῶν προειρημένων ἀναφαίνεται φυσικὸν εἶναι τὸ τοῦ καλλοῦ τῆς πρὸ τῆς παρακοῆς τῷ Α'δὰμ ἀνθρωπότητος. Inc. Α'ναφαίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν προειρημένων, καὶ λ. Vltimum Εἰ ὁρθῶς ἀν' εἴποι Παλαμῆτας, μὴ τοιοῦτον εἶναι τὸ φυσικὸν καλλὸς τῷ πρὸ τῆς παρακοῆς ἀνθρώπῳ. Def. καὶ μὴ ὅπου οὐκ ὀφείλει τοῖς ζητημένοις εἰσφέροντα παρῶσαι δικαίως.

XIX. pag. 235. Quinti Sermonis Capita numerantur V. quorum primum Εἰ εἴρηται τινι τῶν θεολόγων εἰς δῆγμα τῆς ἐσομένης τῶν ἀνθρώπων μετὰ δόξης ἐναλλαγῆς ἐν τῇ τῷ Χριστῷ δευτέρῃ παρουσίᾳ τὸ φῶς παραδειχθῆναι τῆς μεταμορφώσεως. Inc. Γίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν φανερόν. Vltimum Εἰ ἐναντιῶται τινι τῶν προειρημένων, ὅτι δόξα λέγεται Θεῷ, καὶ βασιλεία οὐρανῶν, καὶ θεότης τὸ φῶς τῆς καὶ κυρίου μεταμορφώσεως. Def. τῆς ἀληθείας περιγενέσθαι προσδοκῶν φαίητε.

XX. pag. 246. b. Sextus Sermo Capita complectitur XVI. quorum primum: Εἰ ἐκ ἄλλοις αἰρετικοῖς ἐγένετο πρόβασιν τῷ βλασφημεῖν τὸ φῶς τῆς θεοσιότητος τῷ κυρίῳ μεταμορφώσεως. Inc. Ὅσπερ τοίνυν ἡ θεία σάρκωσις τῷ σωτῆρος. Vltimum Εἰ καὶ δι' ἐτέρων θεολογικῶν ἐξηγήσεων ἡ φυσικὴ ὁρατότης, καὶ εὐπρέπεια τῷ ζωαρχικῷ καὶ θεῷ τῷ σωτῆρος ἀνθρωπίνῳ τὸ ἐν θαβωρῇ ὑπὲρ αἰθέρας ἐξ αὐτοῦ λαμπρὰν δεικνύται φῶς. Def. διὰ δὲ τὴν ἀμαρτίαν ὀλέσθαι.

XXI.

XXI. pag. 258. Septimi Capita sunt IX. quorum primum Εἰ εἴρηται τινι τῶν θεολόγων, θαῦμα εἶναι τὸ θεῖον χρῆμα τῆς μεταμορφώσεως. Inc. Ὅς μὲν ἐν τελευτάτα Παλαμῆτας ἐκτετόπισται. Vltimum Εἰ μὴ διὰ τῶν τε καὶ τῆς τῶν προειρημένων ἀνακεφαλαιώσεως εἰς πᾶσαν ἐλάσαι διωσθῆναι εὐρίσκεται Παλαμῆτας. Def. ἀλλὰ ταῦτ' εἰσὶ τὰ τῆς ὑμῶν σοφίας γλαφυρὰ ἀναπλάσματα.

XXII. pag. 266. Octavo Sermonis Capita continentur XIV. quorum primum Εἰ μὴ ἄκτιστον, καὶ ἐκ τῶν τερατευμάτων Παλαμῆτας τὸ ἀνθρώπινον τῷ Χριστῷ. Inc. Αὐτόθεν συναναφαίνεται καὶ τὸν πρὸ τῆς παρακοῆς ἀνθρώπων. Vltimum Εἰ μὴ ὥστερ νοητὸς εἰδωλολάτρης, καὶ νοητὸς εἰκονομάχος, καὶ τὰλλα τῶν αἰρέσεων, οὕτω καὶ Μακαριανὸς πρόδηλός ἐστι Παλαμῆτας, καὶ παντὸς αὐτῷ σπυδάσματος αὐτῇ ἡ αἵρεσις, καὶ ἀρχή, καὶ συμπέρασμα. Def. ἐκεῖνα καὶ γὰρ πρὸς τὸν διον τὰς ὑμῶν φρυγανώδεις ἀποτεφρῶσι μυθολογίας.

XXIII. pag. 277. Sequitur Liber quartus, in quo Sermones tres comprehenduntur. Praecedit Προσέωρ, cuius initium: Τὸ τέταρτον βιβλίον πρὸς τὰς παρὰ τῶν Παλαμητῶν ἐκείναις, καὶ λ. Finis: πρὸς ἀποστασίαν ἐλέγχονται παρήσεισθαι Θεοῦ. Sermo primus Capitibus distinguitur LXXIV. quorum Tabula Sermoni praefixa hunc exhibet titulum: Τὰ περὶ τῆς ἰδῶν Παλαμητῶν ἀποστασίας ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ κατασκευαζόμενα. Primum Caput est Εἰσαγωγή τῶν ἀναγκασιμάτων, καὶ δι' ἡν αἰτίαν ἀπὸ τῶν φώτων ἤρξαντο. Vltimum Α'νακεφαλαίωσις, δι' ἧς ἡμᾶς ἀποκηρύττει, καὶ ὅπως ἡ περὶ ἰδῶν ἀποκήρυξις, εὐχῆς ἡμῖν ἔργον, καὶ οὔτι τέτοις μάλλον ἢ ἀποκήρυξις προσήκει, ὡς ἀποστάσεις τῆς τῶν χριστιανῶν θεοσεβείας. Incipit Sermo: Ὅσα μὲν ἐν σκέψασθαι, περὶ ὧν ὁ καινοτόμος ὅτος παραβίβηκε, καὶ λ. Def. καὶ τὰς εὐσεβεῖς φωνὰς τε καὶ δόξας εἰς τὸναντίον περιτρέπειν ἐπιχειρεῖν.

XXIV. pag. 332. Secundi Sermonis Capita X. numerantur, quorum Tabula praecurrens, titulum superiori similem praefert. Primum est Περί τῆς ἐν ἡμῖν διωσεβείας τῶν, καὶ τῆς τῶν λόγων τάξεως. Vltimum Εἰς τῆς τῆς ἀποστασίας ἀνακηρύξεως, καὶ ἡμῶν πρὸς ἑκαστον ἑλεγχος. Incipit Sermo: Τί ἂν τις εἴποι πρὸς τὰς λοιπὰς τῶν ἀρῶν ἀφορῶν, καὶ λ. Def. καὶ αἰτιατὴ ἐστὶ, καὶ πρὸ τῶν αἰώνων καὶ διαβραχίτης.

XXV. pag. 351. b. Tertius tandem & ultimus Sermo nullo Capitum Indice praeceditur; inscribitur tamen Κατὰ τῆς τῶν Παλαμητῶν ἀποστασίας. Inc. Τὸ ψεῦδος ἐκ ἄλλοθεν μοι δοκεῖ παρμωμάσθαι. Def. ἐπεὶ δὲ θελήσει καθάπερ εἴρηκε θέλει τὸν θάνατον τῷ ἀμαρτωλῷ, ὡς τὸ ἐπιστρέφει καὶ ζῆν αὐτὸν· γένοιτο τοίνυν ὡς κύριε· σὺ γὰρ παντοδύναμος, καὶ φιλένθρωπος εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν.

Distributione totius Operis adlata, nequid lectorem fraudemus, operae pretium duximus, quod & alibi fecisse non poeniter, auctorum nomina, quorum enarrationes passim adferuntur, erucere, & quidem alpha-

betico ordine digesta, singulorum etiam Operibus, iisdem prorsus verbis, quibus in Codice adnotantur, quam maxima potuimus brevitate subiectis. li vero sunt.

Andreas Cretenensis pag. 3. 6. 249. ἐν τῷ τῆς μεταμορφώσεως λόγῳ. pag. 23. b. 28.

Anastasius pag. 112. b. 150. b. 260. b. ἐν τῷ περὶ ἀνεπιγράπτου λόγῳ. pag. 34. b. 102. 373. ἐν τῷ περὶ ἀληθείας ὁρθῶν δογματῶν πρώτῳ. pag. 129. b. 154. ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 220. b. 224. b. 235. b.

Athanasius pag. 4. 63. b. 156. b. ἐκ τοῦ εἰς τὸν εὐαγγελισμόν λόγῳ. pag. 32. a. 32. b. 123. b. 179. b. 345. 368. ἐν τῇ πρὸς Σεραπίωνα ἐπιστολῇ β'. pag. 67. ἐν τῇ πρὸς Ἀρείου διαλέξει. pag. 116. ἐν τῷ ὡς τῆς συνόδου ἀπολογητικῷ. pag. 119. b. 125. b. 139. ἐν τοῖς κατὰ Ἀρειανῶν. pag. 242. ἐν τῷ κατ' αὐτῶν β'. pag. 124. 272. ἐν τῷ κατ' αὐτῶν γ'. pag. 140. ἐν τῇ κατὰ Νικαίαν διαλέξει. pag. 154. ἐν ταῖς πρὸς Ἀντίοχον ἀποκρίσεσι. pag. 159. ἐν τῇ πρὸς Ἀνομόλους διαλέξει. pag. 193. b. 345. b. ἐν τῷ περὶ σαρκώσεως τῷ Χριστῷ λόγῳ. pag. 197. b. ἐν τῷ κατ' Ἀπολιναρίου λόγῳ. pag. ead. ἐν τῷ περὶ τῆς, ὅτι καλῶς εἴρηται τοῖς ἐν Νικαίᾳ πατέρεσιν ἡ λέξις τῷ ὁμολογίῳ, λόγῳ. pag. 201.

Basilii pag. 4. 55. 105. 113. b. 116. b. 117. b. 156. b. 160. 164. 169. ἐν τῇ πρὸς Εὐστάθιον τὸν ἱατρὸν ἐπιστολῇ. pag. 27. 125. 181. b. 187. 365. ἐν τῇ πρὸς Τερέντιον. pag. 193. b. ἐν τῇ πρὸς Καισαρίαν. pag. 200. b. 203. b. ἐν τῇ τῷ μὲν ψαλμῷ ἐξηγήσει. pag. 27. b. 31. 220. b. ἐν τῇ εἰς τὸν λβ' ψαλμὸν ὁμιλίᾳ. pag. 249. b. 272. ἐν τῷ α' τῶν ἀντιρήτικῶν λόγῳ. pag. 34. 122. b. 146. b. 212. 367. ἐν τῷ β' τῶν αὐτῶν. pag. 29. b. 100. b. 112. b. 139. b. 185. 188. b. 206. b. 212. ἐν τῷ γ' τῶν αὐτῶν. pag. 125. ἐν τῷ δ' τῶν αὐτῶν. pag. 67. 93. b. 114. b. 200. b. 201. b. 206. b. 242. 344. b. 375. ἐν τῷ πρὸς Ἀμφιλόχιον χειροτονηθέντα ἐπίσκοπον. pag. 173. 376. ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν κεφαλαίων γ'. pag. 31. b. ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν κεφ. ιδ'. pag. 39. 46. 94. b. ἐν τῷ τῶν περὶ Ἰσοῦ δευτέρῳ. pag. 116. ἐν τῷ περὶ πίστεως. pag. 129. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς λόγῳ, καὶ ἡ ἀρχή, Θεὸς τῷ ἀγαθῷ χάριτι. pag. 259. b. ἐν τῷ α' τῶν συλλογιστικῶν. pag. 156. ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν παροιμιῶν περὶ τῆς ἐν τοῖς οὐδοῖς σοφίας τοῦ Θεοῦ. pag. 159. ἐν τῇ τῆς ἐξαήμερου πρώτου λόγου ἐξηγήσει. pag. 161. b. ἐν τῷ τῆς ἐξαήμερου ἑκτοῦ. pag. 207. b. ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀντιλεγόμενοις. pag. 349. b.

Clemens pag. 137. Κοσμῶς p. 225. ἐν τοῖς ἐπὶ τὴν ἐορτὴν (nempe μεταμορφώσεως) ἡσμασιν. pag. 219. b. ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 226.

Cyrillus Alexandrinus pag. 24. b. 100. b. 120. 124. 125. 164. 200. ἐν τοῖς Θεσσαλονίκαις. pag. 167. ἐν τῷ α' τῶν αὐτῶν λόγῳ. pag. 30. 96. ἐν τῷ τῷ αὐτῷ λόγῳ κεφαλαίῳ β'. pag. 65. b. ἐν τῷ β' τῶν αὐτῶν λόγῳ, κεφ. β'. pag. 149. b. ἐν τῷ ε' τῶν αὐτῶν λόγῳ. pag. 65. 116. 122. 343. b. ἐν τῷ ζ' τῶν αὐτῶν. pag. X x 2

pag. 138. b. ἐν τῷ α' τῶν αὐτῶν. pag. 47. 120. 185. b. ἐν τῷ ιδ' τῶν αὐτῶν. pag. 120. b. ἐν τῷ κ' τῶν αὐτῶν. pag. 152. b. ἐν τῷ λα' τῶν αὐτῶν. pag. 119. ἐν τῷ λβ' τῶν αὐτῶν. pag. 71. b. πρὸς Ἑρμείαν. pag. 52. b. ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν δευτέρῳ. pag. 125. b. ἐν τῷ ε' πρὸς αὐτὸν. pag. 139. b. ἐν τῷ ζ' πρὸς αὐτὸν. pag. 233. b. ἐν τοῖς εἰς τὸν Ἡσαΐαν. pag. 153. b. εἰς τὸ τῷ Ἡσαΐᾳ ῥητὸν, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, κ. λ. pag. 68. ἐν τῷ περὶ ζωῆς. pag. 200. b. ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς γ' συνόδου. pag. ead. ἐν τῇ πρὸς Ἀντιοχείας Ἰωάννην ἐπιστολῇ. pag. 272. b.

Cyrillus Hierosolymitanus ἐν πρώτῃ τῶν ἐαυτοῦ κατηχήσεων. pag. 223. b.

Dionysius pag. 4. 27. b. 28. 31. 54. b. 117. b. 129. b. & alibi saepe, cui fere semper S. Maximi scholia sunt subiecta. ἐν τῷ περὶ μυστικῆς θεολογίας κεφαλ. δευτέρῳ. pag. 20. b. ἐν τῷ περὶ θείων ὀνομάτων κεφαλ. α' πρώτῳ. pag. 157. 170. b. 221. ἐν τῷ κεφαλ. β' περὶ τῶν αὐτῶν. pag. 187. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. δ'. pag. 210. b. 249. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ε'. pag. 59. b. 133. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ζ'. pag. 168. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. θ'. p. 29. 132. b. 170. b. 177. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ια'. pag. 95. b. 167. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ιβ'. pag. 31. b. 116. b. 349. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ιγ'. pag. 30. b. 181. b. 362. b. ἐκ τῆς ὑφανίης ἱεραρχίας. pag. 33. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. α'. pag. 212. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. β'. pag. 261. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. δ'. pag. 375. b. ἐν τῷ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας κεφ. α'. pag. 241. ἐν τῇ τῆς μοναδικῆς τελειώσεως θεωρίᾳ. pag. 262.

Ephraem Syrus ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 219. b. 220. b.

Gregorius Nazianzenus pag. 2. b. 4. 113. b. 117. 142. 160. b. & alibi deinceps. περὶ τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν εὐταξίας. pag. 56. ἐν τῷ περὶ θεολογίας δευτέρῳ. pag. 125. b. 159. ἐν τῷ περὶ τοῦ πρώτου. pag. 143. b. 160. b. 206. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν δευτέρῳ. pag. 152. b. ἐν τῷ τῶν εἰρηνικῶν δευτέρῳ. pag. 154. ἐν τῷ πρὸς Κληρόνιον. pag. 162. b. 327. b. ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα. pag. 193. b. ἐν τοῖς εἰς τὸν μακάριον Ἀθανάσιον ἐγκωμίοις. pag. 196. ἐν τῷ εἰς τὴν Χριστῷ γέννησιν. pag. 225. b. ἐν τῷ μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον. pag. 242. ἐν τῷ λόγῳ, ὃ ἡ ἀρχὴ, ἐπὶ τῆς φυλακῆς μὲν. pag. 367. b.

Gregorius Nyssenus pag. 4. b. 27. 54. b. 112. 116. b. 124. 156. b. 175. b. ἐκ τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὴν μακαρισμῶν. pag. 24. 366. b. ἐν τῷ πρὸς Ἀλέξανδρον λόγῳ. pag. 30. b. 182. 187. 362. 365. ἐν τῷ τῶν ἀντιρήτικῶν πρώτῳ. pag. 156. 195. b. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν β'. pag. 264. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν ιγ'. pag. 120. 346. ἐν τῷ, πῶς ὁ τρεῖς Θεὸς λέγομεν. pag. 125. b. ἐν τῷ πρὸς Ἀρμόνιον. pag. 153. ἐν τῷ κατηχητικῷ. pag. 201. ἐν κεφαλ. α' τῆς εἰς τὴν ἐξαήμερον ἀναπληρώσεως. pag. 206. ἐν τῷ εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικὸν α' λόγῳ. pag. 225. b.

Hierotheus ἐν τοῖς πρώτοις ἐρωτικαῖς αὐτοῦ ὕμνοις. pag. 350. b.

Ioannes Chrysostomus p. 4. b. 124. 160.

170. 198. 208. b. & alibi saepe. μονάζουσιν ἐπιστέλλων. pag. 5. ἐν τῷ περὶ ἀκαταλήπτου α' λόγῳ. pag. 29. b. ἐκ τῆς τῶν κατὰ Ἰωάννην ἐξηγημάτων ὁμιλίας ε'. pag. 124. ἐκ τῆς τῶν κατ' αὐτὸν ὁμιλ. κδ'. pag. 171. b. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. κς'. pag. 228. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. λ'. pag. 29. b. 96. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. λθ'. pag. 124. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. μγ'. pag. 220. b. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. πς'. pag. 43. ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐξηγήσεως. pag. 220. b. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξηγήσεως, ὁμιλ. νς'. pag. 227. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξηγήσεως, ὁμιλ. πβ'. pag. 262. ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 31. 302. b. ἐν τῇ ὁμιλίᾳ δ' τῶν Πράξεων. pag. 52. ἐν τῷ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος λόγῳ. pag. 68. b. ἐν τῷ εἰς τὴν ἀνάληψιν λόγῳ. pag. 160. 258. b. ἐν τῷ εἰς τὸν ἐκπεσόντα Θεόδωρον λόγῳ. pag. 220. b. 225. 227. ἐν τῷ περὶ νηστείας. pag. 225. ἐν τῷ εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν μέγαν Ἰωάννην, ὃ θεολόγον λόγῳ. pag. 264. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῷ μδ' ψαλμῷ. pag. 376. b.

Ioannes Damascenus pag. 3. 34. b. 46. 95. b. 105. 112. b. 113. b. 161. 177. 194. 203. 244. ἐν τῷ τῆς μεταμορφώσεως λόγῳ. pag. 23. b. 28. 222. 325. ἐν τοῖς τῆς μεταμορφώσεως ᾠσμασι. pag. 118. 226. ἐν κεφαλ. α' τῶν θεολογικῶν. pag. 64. b. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. λθ'. pag. 143. b. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. ν'. pag. 73. 257. b. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. νη'. pag. 100.

Ἰωσήφ ἐν τῷ εἰς τὴν ἁγίαν ἄλυσιν τῷ μεγάλῳ Πέτρῳ κανόνι. pag. 220.

Isaac ἐκ τοῦ δ' λόγου τοῦ α' βιβλίου. pag. 18. ἐκ τοῦ λη' λόγου. pag. 19. ἐκ τοῦ π' λόγου. Ibid.

Iustinus pag. 28. 359. b. πρὸς Ἑλληνας. pag. 47. ἐν τῷ καθ' Ἑλλήνων λόγῳ. pag. 116. ἐν τῷ περὶ τῆς ὁρθῆς ὁμολογίας λόγῳ. pag. 153.

Maximus pag. 4. 46. 61. 112. 115. a. 115. b. 117. b. 118. 121. 122. 131. b. 202. b. & alibi deinceps. ἐξηγήσεις εἰς τὸ ῥητὸν τῷ Θεῷ λόγῳ τὸ λέγον, ὅτι ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν, ἀλλ' ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν γινώσκεται ὁ Θεός. pag. 31. b. ἐν τῇ εἰς τὸν Ζαχαρίαν θεωρίᾳ τῇ περὶ τῶν ἐπταλύγων, ὃ τοῦ λαμπαδίου ἐν τῇ ἐξηκοντῇ τρίτῃ τῶν ἐρωτήσεων. pag. 68. ἐκ τῶν περὶ ἀγάπης κεφαλ. α' ἐκατοντάδος α'. κεφαλ. ρ'. pag. 31. b. 191. b. ἐκ τῶν θεολογικῶν κεφαλ. α' ἐκατοντάδος α'. κεφαλ. ος'. pag. 72. ἐκ τῶν αὐτῶν ἐκατοντάδος α'. κεφ. ια'. pag. 214. b. ἐκ τῶν αὐτῶν ἐκατοντάδος δευτέρας, κεφ. ιγ'. pag. 303. b. ἐκ τῶν αὐτῶν ἐκατοντάδος δ'. κεφ. ιγ'. pag. 149. ἐν τῇ τοῦ Μελαχισέδου θεωρίᾳ. pag. 74. ἐν τῷ εἰς τὴν Πύρρον διαλέξει. pag. 94. b.

Ἐκ τῆς βίβλου τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ἐν τῷ Αατρώ. pag. 19.

Τοῦ μεγάλου Πέτρου. pag. 331.

Theodorus Studita ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἐξορίστους ἐπιστολῇ. pag. 242.

Theodorus τοῦ γραπτῆ. pag. 117. b. 151. b. 180. b. 201. b. 202. b. 203. b. 224. 296. 339. b.

Ἐκ τῆς εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα Ἰουλιανὴν λόγου. pag. 19. b.

Ἐκ

Ἐκ τοῦ βίου τῆς δόξης Μαρίας. pag. 19. b.

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου. pag.

22. b.

Ἐκ τῆς Ἀνυσταῖκῃ. pag. 19.

Adferuntur etiam nonnulla ex Synodis testimonia, nimirum

Ἐκ τῆς α' συνόδου. pag. 196.

Ἐκ τῆς ε' συνόδου. pag. 34. b. 117. 364. b.

361.

Ἐκ τῆς ζ' συνόδου. pag. 2. b. 94. b. 151.

152. b. 364. b.

Ἐκ τῆς ἐν Χαλκηδόνι. pag. 2. b.

Ἐκ τῆς ε' τόμῃ τῆς ε' συνόδου. pag. 34. b.

Nec desunt Scripturae sanctae loca, cuius referuntur sententiae, atque auctoritates, nimirum ἐκ τῆς Σοφίας pag. 2. b. ἐκ τῆς Σιράχ. pag. 150. ἐκ τῆς Δαβίδ. pag. 19. ἐκ τῶν Πράξεων. pag. 43. 52. 100. 155. ἐκ τῆς Ἀποστόλου πρὸς Κορινθίους πρώτης. pag. 141. ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας. pag. 112. b. ἐκ τῆς πρὸς Ἑφεσίους. pag. 112. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον. pag. 29. 140. b. ἐκ τῆς τῷ Πέτρῳ ἐπιστολῆς β'. pag. 374. b. ἐκ τῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. pag. 170.

Clauditur totum opus Iambico carmine ab eodem Codicis scriptore exarato, quod sequens est:

Ὁ πρὶν καθαιρῶν ἐπεναντίας εἴποι,
Καὶ πάντας ἔλκων ὑπὸ δεσμὸν δουλείας,
Εὐβουλίας, γνώμης τε καὶ στρατηγίας,
Συνέδρους δὲ κρατοῦντι, καὶ αὐτοκράτωρ,
Νῦν ἤλθε σὺν λόγῳ κραταιῷ καὶ πότῳ,
Θεοῦ κινῶντος αὐτὸν, ὃ ζῇ καὶ γράφει,
Βάλλον, τρέπων φάλαγγας ἐκείνων νέων
Καὶ τοὺς φρονούντων κτίσμα. Φῶς τῆς Τριάδος.
Δώροισι, λόγοισι, ἔργοις τε, καὶ εὐποιίαις
Ἀπαν γένος βρώτειον εὖ, καθὼς εἶδει,
Τρέφων, ἰδύων σὺν Θεῷ ποδηγέτη
Ζῶν παρεῖχες τὴν κατὰ τὴν γῆνιν.
Ἡ δὲ ταύτην παρίδων ὡς ἀγγέλου,
Ζητῶν τὰ θεῖα, καὶ ποθεῖς προσομιῶσαι,
Ψυχῶν ἀδελφὸς σὺν ἡμῶν φαῖνη ξένος,
Τέτοις, κράτεσι, τοῖς λόγοις τοῖς πανσόφοις.
Ἐλαβε πρὶν ὁ Ἰσραὴλ καινὰς πλάκας,
Αἱ πᾶσιν ὑπὲρ τὸν νόμον τε καὶ βάσις.
Ἀλλοῦντος εὐχαῖς Μωσέως ταῖς κρυφαῖς
Ὅρμε ἔσω Σινᾶ Θεῷ. Θαῦμα ξένον,
Ὅρμε θαυμάριον ἐσὺ σαφέντος νό, μέδον,
Εἴ ποτε θεὸς θελήσας ἀεράπτει ξένος,
Εἴ ποτε μυσίας, πῶς ἀναρχὸν ὥρατῃ,
Λαμβάνομεν ταύτην βίβλον, ἄλλας πλάκας.
Ἡμεῖς, ἡμεῖς, ἡμεῖς, ἡμεῖς, ἡμεῖς, ἡμεῖς,
Νικῶν, διδῶν, εὐεργετῶν τὰ σὰ φίλα,
Πάντα τε πράττων, καὶ Θεῷ φίλον βλέπων,
Ψυχὴ μεγάλη, καὶ τρέποις χρηστοῖς πάντῃ.
Ὅς μείον εἰσέπειτ' ἀκρίτως πλειστάκις
Εὐχὰς, χάριν τέτων καὶ γράφει ἐκ πένθους
Εἴ ποτε βίβλος τῇ κεχαριστωμένῃ,
Βασιλέων ἄριστος, δόξα σὺ γένους.

Qui exercebat prius hostes gladio,
Omnesque trahere in servitutis iugum,
Mente, consilio, & militaribus copiis,
Regi regum factus administrer, & Imperator:
Nunc venit cum verbo forti & opere,
Deo ipsum mouente, cui vivit & scribit,
Feriens, fugans phalanges novorum impiorum.

Male credentium Triadis lumen esse creaturam.
Donis, verbis, operibus & beneficiis
Recte totum mortale genus, ut decebat,
Enutrients, dirigensque ad Dei nutum,
Vitam hanc terrenam transigebas.
Sed iam hanc omittam curam solerter
Quaeris divina, ad quae optas accedere,
Et animarum nunc sis novus ductor ad caelum,
His, optime, sapientissimis sermonibus.
Excepit olim Israel novas tabulas,
Quae lex, buxique fuerunt omnibus,
Loquente Moyse arcanis votis ad Deum
Sina super monte. O novum miraculum!
Monte super Thabor te quoque, Imperator,
mente collocato,

In quo Deus volens mirabiliter resplendet,
In quo docet, quomodo id, quod caret prin-
cipio, conspici potuerit,
Nos hunc accipimus librum, alias tabulas.
Audisti, audisti multos olim per annos,
Vincens, donans, beneficiis cumulans tuos di-
lectos filios,
Omniaque faciens, quae Deo gratum est videre,
Anima grandis, idque optimis plane rationibus:
Sed non minus deinceps exaudies saepius
Adpreces, ob haec quae scribis pio adfectu
In hoc libro cunctis gratissimo,
Regum optime, tui generis gloria.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol.
maximo Sec. XIV. Constat foliis scriptis 379.
quem Holstenius in schedis Mss. & Montfau-
conius praestantissimum vocant. Ignotus au-
tem Cl. Fabricio fuit.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩ-
ΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟ-
ΛΗΝ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

D IOANNIS CHRYSOSTOMI
EXPOSITIO IN PRIMAM
EPISTOLAM AD HE-
BRAEOS.

Continet Chrysostomi in Epistolam ad cod. ix.
Hebraeos Homilias XXXIV. quarum
recensionem vide supra pag. 325. Cod. II.
huius Plutei, ubi singularum initia, ac fines
protulimus. Interim adnotare sufficiat, ab
hoc Codice abesse Hypothesim, sive argu-
mentum, quod cum in illo, tum in editio-
ne Homilias praecedat; Moralia autem, quae
in ipso nulla erant, in hoc margini adiecta
exhiberi: identidem etiam huius lectionem
Codicis ab illius discrepare, magisque ad
vulgatam accedere; Epistolae denique tex-
tum, praeter illum, qui primam praecurrit
Homiliam, cinnabari esse conscriptum.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol.
maiori Sec. XIV. Constat foliis 143.

ΙΩΑΝ-

ΙΩΑΝΝΟΙ ΤΟΙ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΙ
ΛΟΓΟΙ ΠΡΟΣ ΙΟΥΔΑΙΟΥΣ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
ORATIONES AD IUDAEOS.

cod. x. I. p. 1. **C**ontinet primo Chrysostomi ad Iudaeos Orationes VI. quarum prima initio mutila, una, ut opinor, pagina sublati, incipit a verbis... άλλωτρίων επιμελήσασθαι· τί δέ ἐστι τὸ νόημα, κ. λ. quae incidunt in edit. cit. Tom. I. p. 588. Def. υπερβαίνοντα πολλὰ τῷ μέτρῳ· οὐ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Hanc consequuntur aliae quinque contra Iudaeos Orationes, quae exstant ibid., a pag. 616. ad pag. 689. nimirum IV. V. VI. VII. & VIII. nam secunda & tertia in Codice desiderantur.

II. pag. 100. Τοῦ αὐτοῦ Χρυσοστόμου ἔπαινος τῶν ἀπαντησάντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· κ. λ. περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς δοξολογίαις· εἰς τὸ, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνῳ ὑψηλοῦ & ἐπηρμένῳ. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Chrysostomi Homilia in laudem eorum, qui comparuerunt in Ecclesia; quaeque moderatio sit servanda in divinis laudibus; item in illud „Vidi Dominum sedentem in throno excelsi & elevato „Domine benedic. Inc. Πολλὴν ὥρδ' τὴν σπυδὴν. Def. βυλόμενοι ἡμᾶς ἐν τέτοις κατασκευαῖς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. VI. p. 95.*

III. pag. 111. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ προφήτου Ἡσαΐα τὸ λέγον· κ. λ. ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὃ ἀπέθανεν Ὁζίας ὁ βασιλεὺς, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνῳ ὑψηλοῦ & ἐπηρμένῳ. Λόγος β'. *Eiusdem Homilia in dictum illud Esaias prophetae „Factum est anno quo mortuus est Ozias Rex, vidi Dominum sedentem in folio excelsi & elevato „Oratio II. Inc. Χαίρω συντρέχοντες ἡμᾶς ὥρδ' πρὸς τὴν ἀκρόασιν· ὥσπερ γὰρ τὸ πινεῖν ἰσχυρῶς ἐστὶν εὐεξίας. Def. ὅριμον φέρωμεν τὸν καρπὸν τῶ ταύτα χαρισμένῳ Θεῷ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 106.*

IV. pag. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πρότην (1. δευτέραν) τῶν Παραλειπομένων τὴν λέγουσαν· ὑψώθη ἡ καρδία Ὁζίου· κ. λ. περὶ ταπεινοφροσύνης· κ. λ. ὅτι χρὴ μὴ θάρσει τὸν ἐνάρτεον· κ. λ. ὅσον κακὸν ἡ ἀπόνοια. Λόγος γ'. *Eiusdem in secundum librum Paralipomenon, ubi dicitur „Elatum est cor Oziae, deque humilitate: tum quod hominem virtute praeditum non oporteat esse confidentem: denique quantum malum sit arrogantia, Homilia III. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεός, κ. λ. ἐπὶ τῆς γενεᾶς τῆς ἡμετέρας ἐβλάστησαν μάρτυρες. Def. ἵνα γένηται ἐν ἡμῖν πυγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἥ γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 111.*

V. pag. 126 Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ προφητικὸν Ἡσαΐα τὸ λέγον· κ. λ. ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, οὗ ἀπέθανεν Ὁζίας ὁ βασιλεὺς· κ. λ. κατὰ τῶν κωλυόντων τὸν γάμον ἔνθεος ἀπάδειξε· ἀπὸ τῶν

τεσσάρων λόγων τῶν περὶ Ὁζίου οὗτος λόγος δ'. *Eiusdem in dictum propheticum Esaias dicentis „Factum est anno, quo mortuus est Ozias Rex „& adversus eos, qui prohibent nuptias demonstratio divina; ex quatuor Sermonibus de Ozia hic Sermo IV. Inc. Λαμπρὸν ἡμῖν τήμερον τὸ θέατρον γέγονεν. Def. ταπεινοφροσύνην ἀσπασόμεθα, τὴν εὐθυίαν δόξαν ἀναπέμφωμεν τῷ Πατρὶ, κ. λ. Ibid. p. 120.*

VI. pag. 137. Τῆ αὐτῆς εἰς τὸ αὐτὸ ῥητὸν τοῦ προφήτου Ἡσαΐα, εἶδον τὸν κύριον· κ. λ. ἀπόδειξις, ὅτι δικαίως ἐλεπρώθη Ὁζίας ἀναξίως θυμιάσας. *Eiusdem in dictum prophetae Esaias „Vidi Dominum „& demonstratio, quod Ozias iure fuerit adfectus lepra, quum praeter dignitatem incensum obtulisset. Oratio V. Inc. Φέρε δὴ σήμερον τοῖς κατὰ τὸν Ὁζίαν δαγυήμασιν. Def. τὴν ἄφροντον φιλανθρωπίαν, ἥ γένοιτο ἡ ἡμᾶς ἀξίως φανῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 131.*

VII. pag. 143. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφίμ. Λόγος ε'. *Eiusdem Homilia in Seraphim. Oratio VI. Inc. Μόλις ποτὶ τὸ κατὰ τὸν Ὁζίαν διεπλεύσαμεν πέλαιος. Def. εἶναι ἔμπροσθεν τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 137.*

VIII. pag. 151. Τῆ αὐτῆς εἰς τὰς σφραγίδας τῶν βιβλίων, & ὅπως προσφέρει ὁ Ἰδὸς τῷ Πατρὶ, κ. λ. ὁ Πατὴρ τῷ Ἰῷ· κ. λ. εἰς τὴν τῷ Σωτῆρι οἰκονομίαν. *Eiusdem de Sigillis librorum, & quomodo Filius Patri, Pater Filio offerat; ac de Servatoris incarnatione. Inc. Μὴ τῆ ψυχῆς ἐφρόδιον εἰς σωτηρίαν. Def. τάξει τὴν συμμετρίαν τιμήσωμεν, κ. λ. Θεῷ δέξαν ἀναπέμφωμεν ὡς, κ. λ. Ibid. p. 403.*

IX. pag. 166. Τῆ αὐτοῦ ἀπόδειξις τῆ χρηστικῆς τῆς περὶ Χριστοῦ, κ. λ. ἔδωκεν, & τῆς ἐκπύσεως Ἰουδαίων προφητείας ἀσφαλεῖς εἶναι. *Eiusdem demonstratio, utilis & percommode factum, ut prophetiae de Christo, gentibus, deque Iudaeorum reprobatione, obscurae essent. Inc. Προφητικὴν ἡμῖν σήμερον παραγγέλλει βύδωμαι τράπεζαν. Def. ἀξίαν κατὰ δύναμιν ἐπεδειξάμεθα πολιτείας, ἵνα κ. λ. τῶν μελλόντων τύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 168.*

X. pag. 179 Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὴν ἀσάφειαν τῆς παλαιᾶς διαθήκης, & εἰς τὴν τῷ Θεῷ φιλανθρωπίαν, κ. λ. περὶ τοῦ μὴ κατηγορεῖν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem, adhuc in obscuritatem veteris Testamenti, & in Dei clementiam; & quod alii alios non debeant accusare. Domine benedic. Inc. Χαίρει μὲν βυκόλος. Def. εἰς τὴν εὐσυνείδητον τῶν ἑραυτῶν εἰσελθεῖν, ἥ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 180.*

XI. pag. 199. Τῆ αὐτοῦ ὁμιλία πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι δαίμονες τὰ ἀνθρώπινα διοικεῖς, & δυσχεραίνοντας ἐπὶ ταῖς τοῦ Θεοῦ καλᾶσσι, κ. λ. σκανδαλιζόμενοι ἐπὶ ταῖς τῶν φάσεων εὐμερείαις, κ. λ. δυσπραγίαις τῶν δικαίων. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Homilia adversus eos, qui dicunt Daemones gubernare res humanas, & Dei punitiones iniquo animo ferunt, atque ob malorum prosperitates „& iustorum adversitates scandalizantur. Domine benedic. Inc. Εἴ γὰρ μὲν*

μὲν ἡπίζον τῇ συνεχείᾳ τῆς διαλέξεως. Def. ἵνα δυνατώμεθα τῆς ὁντως ἀπαλλαγῆσαι κακίας, κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Tom. II. p. 246.

XII. p. 216. Sequuntur de Incomprehensibili Sermones VI. qui quum in Codice II. huius Plutei recensiti fuerint a N. LX. usque ad LXVI. heic brevitatis gratia omittuntur; nam praeter titulos, qui in hoc, editioni prorsus adsumis adferuntur, in reliquis cum ipso concordant.

XIII. pag. 270. Τῆ αὐτῆς πρὸς τὴν ἀπολειφθέντας τῆς συνάξεως· κ. λ. τὸ ὁμοίσιον εἶναι τὸν Ἰδὸν τῷ Πατρὶ ἀποδείξει· καὶ ὅτι τὰ ταπεινὰ εἰρημένα & γεγενημένα παρ' αὐτοῦ, ὃ δὲ ἀδυνατῶν δυνάμεως, ὃδὲ δὲ ἐλάττωσιν ἐγένετο καὶ ἐλέγετο, ἀλλὰ δὲ οἰκονομίας διαφορᾶς· ἀπὸ τοῦ περὶ ἀκαταλήπτου λόγου ζ'. *Eiusdem in eos qui ad synaxim non occurrerunt; & quod Filius Patri sit consubstantialis, demonstratio; quodque ea, quae humiliter ab eo dicta sunt „& facta, non propter imbecillitatem potentiae, vel ut minor censeatur, facta sunt „& dicta, sed propter diversas dispensationis rationes: ex disputatione de incomprehensibili „& consequenter, Oratio VII. Inc. Πάλιν ἱπποδρομίας. Def. ἐπιθυμῶμεν τῶν μελλόντων· ἔτω γὰρ καὶ τῶν ἐνταῦθα, & τῶν ἐκεί πάντων ἐπιτευξάμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. I. p. 501.*

XIV. pag. 283. Τῆ αὐτῆς κατὰ αἰρετικῶν, κ. λ. εἰς τὴν αἴτησιν τῆς μητρὸς τῶν ἱῶν Ζεβεδαίου, Λόγος η'. *Eiusdem contra haereticos, & in petitionem matris filiorum Zebedaei, Oratio VIII. Inc. Χθὲς ἐν τῷ πολέμῳ ἐπαυλῶντες. Def. ἡ γένοιτο μετὰ ἀμειβείας κατορθούντας, τῶν ἐπηγεγμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 513.*

XV. pag. 293. Τῆ αὐτοῦ λόγος πρὸς τοὺς σκανδαλιζόμενους ἐπὶ ταῖς δυσμερείαις ταῖς γινόμεναις, κ. λ. τῇ τῷ λαοῦ, κ. λ. πολλῶν ἱερῶν διώξει, κ. λ. διασπορῇ, κ. λ. περὶ ἀκαταλήπτου, κ. λ. κατὰ Ἰουδαίων. Λόγος θ'. *Eiusdem Liber ad eos qui scandalizati sunt ob adversitates quae contigerunt, popularique, & multorum sacerdotum persecutionem, ac perversionem, & de incomprehensibili „& adversus Iudaeos. Oratio IX. Inc. Γατῶν μὲν παῖδες. Hic Liber dividitur in Capita XXIV. quorum unicuique suus praecedat titulus, sive argumentum. Primum, cui titulus, Ὅτι ἀναγκαῖον εἶπεν τὴν αἰτίαν, ἀφ' ἧς τὸ σκάνδαλον ἐτέχθη, Necessarium esse ut causa dicatur, ex qua scandalum ortum est, Inc. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων ὁ μικρὸν, κ. λ. Ultimum, quod inscribitur, Ὅτι οἱ ταῦτα παρανομήσαντες, καὶ ἐπευθεν ἢ ἢν δίκην διδώσιν, Quod qui haec scelera perpetraverunt, inde quoque iam poenae luere, Def. τὴς ἀγαθῆς τι ποιῆν προαιρούμεναις ταῖς ἀντιδόσεσιν κ. λ. ταῖς ἀμοιβαῖς νικᾷ. Tom. III. pag. 465. seqq. in XXIV. item Capita distributus, omisis tamen Graecis argumentis: quae divisio ab antiquis usque temporibus in Mss. Codicibus observatur. In edito ita clauditur Liber: τὴς ἀγαθῆς τι ποιῆν, ἢ λέγειν προαιρούμεναις . . . . . καὶ ἐπὶ*

δακν· ὧν ἐπιτύχοιμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. perspicue nitideque conscriptus. Constat foliis 341.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΙΩΑΝΝΟΙ ΤΟΙ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΙ ΜΑΚΑΡΙΟΙ ΠΑΤΕΡΟΙ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

EXPOSITIO D. IOANNIS CHRYSOSTOMI IN EPISTOLAM D. PAVLLI AD HEBRAEOS.

Continet Ioannis Chrysostomi Homiliae cod. xi. XXXIV. in Epistolam B. Pauli ad Hebraeos, itemque hypothesim, cuius initium: Ὡραίοις γράφω δ μακάριος Παῦλος, κ. λ. Quum Homiliarum singularum recensionem dederimus supra pag. 325. in Cod. II. huius Plutei; heic tantum admonebimus, inter VIII. & IX. insertam legi Homiliam XVII. quae incipit: Μέγα ἐφρόνουν οἱ Ἰουδαῖοι, κ. λ. quaeque deinde suo loco omittitur. Textus Epistolae rubro & quadrato caractere conscriptus, aureo ornamento decoratur, aurea etiam voce Ὁμιλία margini superiori apposita. Homilia XX. fere tota, atque initium XXI. a diversa, ut videtur manu, valde tamen antiqua suppleta sunt. Margini quoque exhibentur adscripta rubris litteris moralia in singulas Homiliae.

In ultimae tandem Codicis paginae facie anteriori legitur: *Liber Laurentii & Io. Petri Francisci de Medicis*; posteriori vero alia quaedam Graece erant conscripta, antiquos fortasse libri possessores indicantia, sed, iis tractu temporis deletis, haec tantum erere potuimus: τοῦτο ἐν τῇ μνήμῃ τῶν ἡλίων ἀγίων.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. nitidissimus, ac perspicue exaratus. Constat foliis 329.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΙΩΑΝΝΟΙ ΤΟΙ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΙ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙΣ

EXPOSITIO D. IOANNIS CHRYSOSTOMI ET ALIORVM IN EVANGELIA.

Continet hic Codex Catenam SS. Patrum, cod. xii. ac praecipue Io. Chrysostomi in IV. Evangelia. Initio ita Latine scriptum est: *Expositio sancti Iohannis Chrysostomi atque aliorum doctorum super quatuor Evangelistas: Matheum scilicet, Marcum, Lucam, & Iohannem.*

Super Matheum quidem incipit in carta 9.

Super Marcum in carta 181.

Super Lucam in carta 210.

Super Iohannem in carta 274.

Ha-

(1) In edit. cit. legitur: ἀκρίτως τῶν δυνάμεων λογιστῶν, καὶ τεκμήριον μίγνυνται τοῦτο ποιῆσαι τῆς κατὰ θῶν ἡμῶν προσδοκίας, κ. λ.

Habet autem hic liber cartas CCCLXIX. videlicet 369. quas signavi & numeravi die 15. Iunii 1472.

His praecedebant nonnulla alia, quibus deinceps abrafis, recentior quidam vestigiis litterarum inhaerens, hanc lectionem ex parte supplevit: *Iste liber est Conventus sancti Marci de Florentia Ordinis Fratrum Praedicatorum, quem sibi donavit Magnus (f. Laurentius) filius . . . (f. Petri) Cosmae Iobannis de Medicis civis . . . Florentini de anno Domini MCCCCLXXIII.*

Primis quatuor foliis chartaceis quoddam Evangelii αποσπασμάτων diversa manu fuit descriptum, cuius initium est: Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς, κ. λ. Finis: ἀναστροφόμενων αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, μέλλει . . .

Sequitur pag. 5. cuius summo margini adscriptum legitur, Κύριε συγχώρησον τῷ σὺ δούλῳ Βασιλείῳ Ζιζερῖν τῷ . . . . . *Parce Domine servo tuo Basilio Zizerino* . . . . . series Capitum quatuor Evangeliorum, iis paene consimiles, quas in recensione Evangeliorum Plut. VI. protulimus. His quidam veluti prologus accedit, rationes complectens, cur quatuor sint Evangelia, vulgares illas nimirum Graecorum, a quatuor elementis, virtutibus Cardinalibus &c. petitas; cinnabari omnia descripta, quemadmodum etiam Evangelicus textus. Prologi huius initium est: Εἰπέ καὶ τὸν μέγαν κόσμον τὸν ἐξ οὐρανοῦ, κ. λ. Finis: τῇ δὲ γῇ, κ. λ. τῇ δικαιοσύνῃ τὸ κατὰ Ματθαῖον ὡς φυσικωτέραν εἰσάγον διδασκαλίαν. Ante quodlibet Evangelium imago Evangelistae scribentis est, nisi quod Ioannes non scribit, sed dictat amanuensi scribenti, quemadmodum in Codice Bibliothecae Regiae Taugienensis pag. 91. repraesentatur, Matthaeo vero etiam versus nonnulli praecurrunt, nimirum:

Πολλῶν πόνων ἔρανος ἠκριβωμένος·
Οὐδὲν περὶ τὸν, ὅτε λείπον ἐνθάδε·
Τὰ πάντα δ' ὡς Χρῆ, κ. λ. καλῶς ἐσκεμμένα,
Καὶ τι πλεον φέροντα, τολμήσας λέγω·
Χάρει δὲ πᾶσα τῷ σοφῷ Χρυσόστομῳ,
Multorum laborum collectio exaeta:
Nihil superfluum, neque deficiens heic:
Sed omnia, ut oportet, & probe considerata,
Et aliquid plus ferentia, confidens dico.
Gratia vero omnis sapienti Chrysostomo.

Tum haec alia: Εὐαγγελιστὰὶ μὲν συγγραφεῖς τέσσαρες, εὐαγγέλιον δὲ ἓν· οἱ τέσσαρες γὰρ τῷ ἐνὸς Χριστῷ τὴν ἐνανθρώπησιν, καὶ τὰς διδασκαλίας, κ. λ. τὰ θαύματα συνεγράψαντο, κ. λ. συμπαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι μίαν πίσιν εὐαγγελίσαντο, λέγονται δὲ καταχρηστικῶς κ. λ. τέσσαρα εὐαγγέλια τὰ τῶν τεσσάρων συγγραμμάτων διὰ τὸ ἰδιόκληρον ἐκάς συγγραμματος. Evangelistae quidem scriptores quatuor, evangelium vero unum: quatuor enim unius Christi incarnationem, & doctrinas, & miracula conscripserunt, & apostolorum quisque unam fidem ad-

nunciavit. Dicuntur autem abusive etiam quatuor Evangelia, quatuor horum Commentarii, propter proprietatem cuiuslibet Commentarii.

I. pag. 9. Titulus Commentarii in Matthaem praefixus ita habet: Ἑρμηνεία τῷ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίῳ φιλοπόνως ἱερανομήσεια, μάρισα μὲν ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως ἵνα ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῃ τῷ Χρυσόστομῳ, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ διαφόρων ἄλλων πατέρων, συνεισενέγκοντος τινὰ κ. λ. τὴν ταύτην ἱερανομήσεια, ἀμήν. Interpretatio Evangelii secundum Matthaem induit collecta, praecipue quidem ab expositione S. P. N. Io. Chrysostomi, adhuc autem a diversis aliis Patribus, nonnulla etiam conferente qui eam collegit. Amen. Titulum excipit Praefatio, cuius initium: Πρῶτον μὲν ἀγαθὸν ἢ μὴ δεῖσθαι ἡμᾶς τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοήθειας. Finis: ὕπερον δὲ μεθυμνηῖσθαι πρὸς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον. Haec videtur desumpta ex prima Ioannis Chrysostomi in Matthaem Homilia, Tom. VII. pag. 1. Commentarius, & quidem in ipsa inscriptionis verba, Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον, inc. Εἰν ταῖς ἐπιγραφαῖς εὐαγγέλιον οἱ εὐαγγελιστὰὶ τὴν διήγησιν ὠνόμασαν, κ. λ. μαρτυρεῖ Λουκᾶς εἰρηκῶς. Εἰπεὶ δὲ πολλοὶ ἐπεχειρήσαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων. Def. εἴη δὲ ἡμῖν ἀξίως τὸ εὐαγγέλιον κ. λ. δογματίζουσι, κ. λ. πολιτευόμενοι, κ. λ. λελειμμένοι, τυχὲν κ. λ. τῆς διὰ τὸ εὐαγγέλιον ἐπηγγελμένης βασιλείας τοῖς τελείοις, χάριτι τῷ παντελεῖν βασιλεῖ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Quae quidem ultima verba Graecam crucem exhibent.

II. pag. 181. Commentarii in Marcum praecedat titulus: Οἰκίῳς Ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου. Similiter interpretatio Evangelii secundum Marcum. Titulum sequitur Prologus, cuius initium: Μάρκος ὁ εὐαγγελιστὴς, ὅς μὲν γέγονε Μαρίας τῆς δεξιωσαμένης ἐν τῇ αὐτῆς οἰκίᾳ τῆς ἀποστόλου. Finis: ποτὲ δὲ οὐ τηροῦσι τάξιν, σπεύδοντες εἰς μόνον τὸ ἀπαγγέλλειν αὐτά. Commentarius in prima verba, Ἀρχὴ τῷ εὐαγγελίῳ, κ. λ. inc. Εὐαγγέλιον νῦν ὁ Μάρκος, τὴν καὶ τὴν διαθήκην, τὴν νέαν νομοθεσίαν τῷ Χριστῷ κέκλησε· διὰ τὸ ὅτι αὐτὴν ὠνόμασεν, εἰρηται ἐν τῷ προομῷ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου. Def. τὸν λόγον τοῦ κηρύγματος· εἴη δὲ κ. λ. τὸν λόγον τῆς ἡμετέρας διδασκαλίας βεβαιωθῆναι διὰ τὴν ἐπακολουθεῖν ὀφειλόντων σημείων τῆς ἀρετῆς· ἵνα τελείοι εὐρεθῶμεν ἐν τῷ τέλει τῆς ἡμετέρας ζωῆς, χάριτι, κ. λ.

III. pag. 210. Sequuntur Commentarii in Lucam, titulo item superiori simili, ac prologo, seu brevi Evangelistae notitia praecedente. Prologus inc. Οἱ μακάριοι Λουκᾶς Ἀντιόχεις μὲν ἦν τὸ γένος, πᾶσαν δὲ τὴν ἐν λόγοις παιδεύσειν μετεβλῶν. Def. πολλὰ τῶν τοῖς ἄλλοις εὐαγγελισταῖς σεσηπωμένων αὐτὸς ἀπορημονεύσας. Commentarius vero inc. Εὐεβήναι τινὰς ἐπιχειρήσαντας μὲν ἀναγράφειν εὐαγγέλια, πῶρρῳ δὲ τῆς ἀληθείας ἀποπλανηθέντας· ὁ γὰρ περὶ Ματθαῖον κ. λ. Μάρκον φησὶν· ἔτοι γὰρ οὐκ ἐπεχειρήσαν, ἐλὼν ἔγραψαν. Def.

Def. ἥσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ κατὰ τὴν καίρῳ, δηλοῦντι τῶν συνάξεων, ὅτε εἶναι ἐν αὐτῷ ἔξῃ· γένοιτο δὲ κ. λ. ἡμᾶς διαπαντὸς αἰνεῖν, καὶ εὐλογεῖν τὸν Θεόν, καὶ ὅτι εὐρεῖν τέλος τῆς παρούσης ζωῆς ἢ οὐκ ἔστι μακάριον, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

IV. p. 274. Prologus in Ioannem, & quidem rubro caractere totus descriptus, inc. Τίς μὲν ἦν Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς, ἐμάθουεν ἀπὸ τῶν προλαβόντων εὐαγγελιστῶν· ὅτι ἀδελφὸς Γαλιλαῖ, ὅς Ζεβεδαῖος, κ. λ. Βηθσαϊδᾶ, χώρας Γαλιλαίας, τὴν τέχνην ἀλιεύς. Def. συνεγράψατο δὲ τὸ παρὸν εὐαγγέλιον μετὰ τὴν ἄλυσιν Ἱεροσολύμων, πολλοῖς ὕπερον ἔτεσιν. Commentariorum initium in verba, Εἰν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα πολυσήματὸν ἐστίν· ἰδιωτῶς δὲ νῦν σημαίνει τὸ αἰεὶ· ταύτῃ δὲ τῇ ἀρχῇ συσχευθὲν τὸ ἦν, ἀνενηντήον αὐτὴν παντελῶς ἐποίησεν· ὅτι γὰρ ἀναγάγεε σὺ τὸν νῦν, προπαντὶ τὸ ἦν, κ. λ. πανταχῇ προτρέχων ἐκ τῶν τὴν ἔννοιαν εὐρεῖν τινα εἶναι. Finis: κ. λ. ἄλλα μὲν ἐν πολλὰ ἐποίησεν, ὡς πάντα δυνάμενος· ῥᾶδιον γὰρ αὐτῷ τὸ ποιεῖν, ἢ ἡμῖν τὸ λέγειν· μόνον δὲ ἐγράψαντα τὰ πρὸς εὐσέβειαν κ. λ. πρὸς χρησιμώτερα, καὶ ἀναγκαῖα, ἐκείνο τῶν συγγεγραμμένων ἐννουσάντων, ὡς ὁ μὴ τοῖς γραφεῖσι πιστεύων, οὐδὲ τοῖς πλείοσι προσέξει, ὁ δὲ ταῦτα δεξάμενος, ἐτέρων ὁ δεινός· γένοιτο δὲ ἡμᾶς τελείους ἱεραποῦντας τῆς παντελεῖς Τριάδος ἀναφανέντας, ἀγαθῷ τέλει κατακτεῖναι τὸν βίον, ἐν Χριστῷ, κ. λ. In ultima tandem pagina quaedam annotata sunt de Christo, quomodo per omnes gradus ad summum sacerdotium adscenderit. Inc. Λίγεται ὁ Χριστὸς πάντας τῆς ἐκκλησιαστικῆς βασιλείας διελεῖν εὐτάκτως· τὸν τῷ ἀναγνώστῃ μὲν, ὅτε μέσον τῆς συναγωγῆς τὸ βιβλίον Ἡσαΐου τῷ προφῆτῃ λαβὼν ἀνέγνω, κ. λ. Tum alia pauca, quorum initium: Γαλακτοτροφία μὲν προστόκειν ἡ τῆς παιδείας διαθήκη παιδαγωγία· ἐπεὶ δὲ τροφή τῆς καὶ τῆς νομοθεσίας ἡ φιλοσοφία, κ. λ. Finis: ὁ κατὰ τὴν διαθήκην, ἢν διεθέμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν· Tandem hic versiculus:

Σῶσον ὁ Χριστὸς τὸν ταύτην κεντημένον.
Salva Christi eum, qui hunc librum possidet.

In infima vero paginae ora nonnulla sunt ita perverse conscripta, ut aegre potuerimus haec quae sequuntur expiscari: Τὸ εὐτελὲς ἱακ . . . καὶ ἱεραρχήμονος Ἰωάννη τοῦ Χρυσόστομου ἐστὶ τὸ παρὸν εὐαγγέλιον, καὶ οἱ ἐντυγχάνοντες τὸ τοιοῦτον εὐαγγέλιον εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τῆς . . . με αὐθέντῃ. Hic Evangeliorum liber est iac . . . & sacerdotis Ioannis, filii Chrysanthi, vosque qui hoc Evangelium legis, orate pro anima eius, qui sua manu omne scripsit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. cuius margini plura sunt scholia passim adspersa, partim ab eodem Codicis scriba, partim a recentiori. De quo vide Blanchinium Evang. Quadrat. Par. II. Vol. II. pag. 597. & Gor. in Epist. ibid. relat. p. 573. Constat foliis 369.

IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ
ΗΘΙΚΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
MORALIA.

Continet Moralia excerpta ex Homiliis cod. XII.

Chrysostomi in Epistolas D. Pauli Apostoli ad Romanos, ad Hebraeos, ad Titum, ad Philemonem, & in primam, & secundam ad Timotheum. Moraliibus Homiliarum in Epistolam ad Romanos hic titulus praecedat: Ηθικά τῷ ἐν ἀγίοις πατρί ἡμῶν Ἰωάννῳ τοῦ Χρυσόστομου, ὅς ἐχρήσατο ἐπὶ τοῖς τέλεσι τῶν λόγων τῆς πρὸς Ρωμαίους πρώτης ἐπιστολῆς τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ Παύλῳ. Moralia S. P. N. Io. Chrysostomi, quibus in fine Sermonum primae S. Pauli ad Romanos epistolae usus est. Primum vero inferibitur: Περὶ τοῦ διδάσκειν τὴν τε γυναικα, καὶ τὰ παιδιά, κ. λ. τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ πάντας, κ. λ. φίλους, καὶ συγγενεῖς, κ. λ. γείτονας, κ. λ. μὴ προφασίζεσθαι λόγον. Quod uxorem, & liberos, & omnes qui sunt in familia, & amicos, & consanguineos, & vicinos docere oportet, nec verbis tergiversari. Inc. Ζηλώσωμεν ἅπαντες τὸν μέγαν Παῦλον, κ. λ. εἰ μὴ τὴν οἰκουμενὴν, μηδὲ πλείους δουλίας, καὶ ἔθνη, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν ἑαυτοῦ συζητῶν τὴν αὐτοῦ, κ. λ. Def. κατὰ τὸν τῷ Θεῷ φίλον τῶν ἡμῶν ἐπιτηδεύει συζητῶντες, κ. λ. ἐκεῖ τῶν αἰώνιων ἐπιτρέχοντες ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Quae sunt sub finem argumenti Epistolae D. Pauli ad Romanos cit. edit. Tom. IX. pag. 428. Sciendum est enim ita suos Chrysostomum Sermones instituisse, ut post adlaras Scripturarum interpretationes, sive explicationes, in fine Homiliarum populum ad vitam recte instituendam hortaretur, ne scilicet vitiis tabesceret, sed virtutem toto animo, prout res tunc, tempusque postulabat, consectoretur. Ex his igitur sermonibus scriptor, omnia ea parte, quae in exponendis Epistolis versatur, eam tantum selegit, & in hunc librum congeffit, in qua de moribus agitur, suum unicuique titulum apponens: quare tot sunt in hoc Codice Moralia, quot Homiliae; in Epistolam videlicet ad Romanos XXXII. a pag. 1. ad 97. in Epistolam ad Hebraeos XXXIV. a pag. 97. ad 179. ad Titum VI. a pag. 179. ad 191. ad Philemonem III. a p. 191. ad 199. in primam ad Timotheum XVIII. a pag. 199. ad 237. in secundam X. a pag. 237. usque ad finem. Quorum ultimum, cui titulus: Οἱ τὸν αὐτὸν καταφρονῶν διὰ τὸν Θεόν, τὰ τῷ Θεῷ λαμβάνει· ὅτι βίαις ὄντας χρεῖα πρὸς τὴν κτήσιν τῆς ἀρετῆς· πολλὰ γὰρ τὰ κωλύματα, οἶον, γυνή, παῖδες, φροντίδες βιωτικαί, ὧν δεῖ πάντων καταφρονεῖν, καὶ προτιμᾶν τὸν Θεόν, εἴγε κ. λ. αὐτὸς, κ. λ. τῶν ἡμῶν προσήκοντα ὀφελῆσαι σπουδάζομεν. Quod is, qui sua ipsius, propter Deum despiciat, facillime ea, quae Dei sunt accipit. Quod omnes praesentis vitae necessitates, circa possessionem virtutis solum-

Y y

mo-

(1) Videtur tamen nobis fuisse in scriptum Florentinae.

modo versari debent. Multa siquidem sunt, quae hanc impediunt, scilicet uxor, filii, sollicitudines circa ea, quae ad vitam necessaria sunt, quae quidem omnia ita despicere oportet, ut Deum ante omnia honorare possimus, si nos ipsos, nobisque proximis quantum in nobis est adiuuare studuerimus. Def. ἀλλ' ἔσθ' ἐν ἀσφαλείᾳ, τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύων τῶν ἀπορήτων μετ' ἀδείας, ὡς γένοιτο, κ. λ. quae sunt extrema Homiliae X. in Epist. II. ad Timotheum. & incidunt Tom. XI. in fine p. 727. Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. eleganter diligenterque exaratus, optimeque servatus. Constat foliis scriptis 266.

ΤΟΤ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΑΚΩΒΟΥ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

D. IACOBI EPISTOLA.

Scilicet.

D. Iacobi Epistola cum scholiis marginalibus,
& duo Matthaei, & Marci Evangelia
cum Commentario.

ΣΟΦ. XIV. I. p. 1. **O**ccurrit primo Epistola D. Iacobi cum adnotationibus marginalibus sane frequentibus. Sed quum primae sex, aut septem Codicis paginae nescio quo fato margines habeant ita corruptos, ut nullum prorsus scholium in iis adscriptum integrum supersit; hinc, ut aliquod ipsorum specimen eruditius exhibeamus, necesse est unum, aut alterum ex Cap. II. desumere. Primum est ad illa verba vers. 4. καὶ ὁ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, κ. λ. quorum haec adfertur interpretatio: Οὐ διεκρίθητε, ἀντὶ τῷ, τὸ διακριτικὸν ὑμῶν διεφθείρατε, μηδεμίαν συζήτησιν ποιήσαντες, πότερον τιμητέον τὸν πένητα μὲν σπυδαίου δὲ, ἢ τὸν πλούσιον μὲν βέβημον δέ· ἀλλὰ τὸ ἀδιέκριτον ὑμῶν ἢ ἀλόγιστον ὠνηγάγετο ὑμᾶς ἐν πρῶτω λόγῳ τὸν μὲν ἐπαινεῖσαι διὰ τὸν πλῆτον, τὸν δὲ ἀτιμάσαι διὰ τὴν πενίαν. Alterum in verba vers. 5. ἀκούσατε, ἀδελφοί μου, κ. λ. ita habet: Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. Ἐπειδὴ ἡ πενία δυσχερὲς ἐστὶ τοῖς πολλοῖς, καὶ ἀκυστήριον, διὰ τὸ τοῦ εἰπῶν πτωχὺς κόσμῳ, εὐθὺς ἐπήνεγκε πλουσίους· περὶ τί δὲ πλουσίαι; περὶ τὴν πίσιν καὶ ἐν τῇ πίσει· καὶ γὰρ ὅπως ἔχει· τὸ γὰρ περὶ τὸν κόσμον ἀπερίσπαστον τῶν πενήτων, ἐνεργεστέρως αὐτὸς καὶ πρακτικωτέρως τῶν πλουτύντων, ἐπειδὴν προσέλαβον τῇ πίσει, ποιεῖ· διὸ καὶ ὁ κύριος τοιούτους μαθητὰς ἐξελέξατο, οὓς καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἀνέδειξεν, quae quidem duo scholia existant in diversis SS. Patrum Commentariis in VII. Epistolas Catholicas ab Oecumenio collectis Veronae MDCCXII. fol. pag. 122. seqq. Ex hoc item secundo Capite decem circiter versus una cum scholiis desunt in Codice, una abscissa pagina; ea nimium omnia, quae inter verba, πλουσίαι

ἐν πίσει, quae sunt ultima pag. 7. b. & alia . . . ρώσει (supple τηρήσει) πταίσει δὲ ἐν ἐνί, κ. λ. quae sunt prima pag. 8. intercedunt. Ultimum scholium, quod in cit. Oecumenii Catena incidit in pag. 132. est in Cap. IV. vers. 11. μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, κ. λ. quod sequens est: Οἶδε τὴν ἰσχυροφάνειαν ἐξ ὑπεροψίας, καὶ καταλαλεῖ κινεῖν κατὰ τῶν ἐπεικῶν ἐπιγορεύουσιν εἰς παντελὴ ἐξιδύωσιν· τοῦτον δὲ ἀπάγων αὐτὸς διὰ τῶν προκειμένων σωφρονίζειν βύλεται. Textus vero progreditur usque ad verba: ἔπειτα δὲ καὶ ἀφαινεύμεν· ἀντὶ τῷ λε . . . quae sunt initio vers. 35. eiusdem Cap. IV. Reliqua desunt. Pag. 18. b. nonnulla a recentiori manu fuerunt exarata, quorum initium est: ἔστιν ὁ κύριος ἐπιβά . . . τῇ ἀμπ . . . τί παρενοχλεῖς σεαυτὸν ἐπιποδῶν τὰ ἀλλότρια, μὴ ἐαυτὸν ζημιώσης καὶ μετανοήσης. Finis: τότε γὰρ πᾶν νέφος, καὶ πᾶν σκότος τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ἀπελαθήσεται, καὶ πᾶς σόφρος, καὶ πᾶσα . . . Imperfecta videntur in fine; quo autem pertineant nondum comperimus: opinor Graeculum quemdam exercitationis, aut levandi animi gratia ista descripsisse. Quare ad utiliora gradum faciamus.

II. pag. 19. Sequitur Commentarius in Evangelium secundum Matthaeum, & quidem Io. Chrysostomi: titulus enim adscriptus ita habet: Ἑρμηνεία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Inc. Εὐαγγέλιον ἡ παρούσα βίβλος λέγεται, ὅτι κολάσεως ἀναίρεσιν, καὶ ἀμαρτημάτων λύσιν, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἀγαθὸν, καὶ ἀπολύτρωσιν, καὶ υἰοθεσίαν, καὶ κληρονομίαν τῶν ἁερῶν πᾶσιν εὐαγγελίζεται. Βίβλον δὲ γενέσθαι Ἰησοῦ Χριστοῦ τότε χάριν αὐτὴν καλεῖ, εἰ καὶ μὴ μόνον τὴν γέννησιν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος περιέχει· ἐπειδὴ γὰρ πάσης οἰκονομίας τὸ κεφάλαιον τοῦτό ἐστι, καὶ ἀρχὴ, καὶ ῥίζα πάντων ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν. Το δὲ Ἰησοῦς ὄνομα οὐκ ἔστιν Ἑλληνικόν, ἀλλὰ τῇ Ἑβραίων φωνῇ τοῦτο λέγεται, ὃ ἐστὶν εἰς τὴν Ἑλλάδα γλῶτταν ἑρμηνευόμενον σωτὴρ· σωτὴρ δὲ ἀπὸ τοῦ σώσαι τὸν λαὸν αὐτὸς εἰρηται. Τίνος ἕνεκεν οὐκ εἶπεν, ἡοῦ Ἀβραάμ, καὶ τότε ἡοῦ Δαβὶδ, ἀλλὰ πρῶτον εἶπεν ἡοῦ Δαβὶδ, καὶ τότε ἡοῦ Ἀβραάμ; οὐχ ὅτι τινες νομίζουσιν κατωθεν ἄνω βυλόμενος ἐλθεῖν, ἀλλ' ὅτι ἐν τοῖς ἀπάντων σῶμασιν ὁ Δαβὶδ ἦν, ἀπὸ τε τῆς βασιλείας, ἀπὸ τε τοῦ χρόνου· οὐ γὰρ πάλαι ἦν τετελεσμένης, ὥστε ὁ Ἀβραάμ. Διατὸ τοῦ ἦν ἐκ τοῦ γνωριμωτέρως τὴν ἀρχὴν ποιεῖται, καὶ τότε περὶ τὸν πρόγονον τότε τὸν Ἀβραάμ ἀνατρέπει. Def. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσης τῆς ἡμέρας ὥς τῆς συντελείας τοῦ αἵματος. Τὸ δὲ ὥς οὐκ ἔστι νῦν χρονικόν· συνέσι γὰρ τοῖς ἀγίοις καὶ μετὰ τὴν συντέλειαν διηκένως· τὸ δὲ μεθ' ὑμῶν ἀρμυζει πᾶσι τοῖς ἀγίοις· οὐ γὰρ ὥς συντελείας ἔμειναν οἱ μαθηταί· παντὶ γὰρ παραδίδόντι τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν ἀρᾶτως συνέσιν ὁ Χριστός· ὡς Θεὸς γὰρ ἀρᾶτως συνέσι τοῖς πιστοῖς, εἰ καὶ ἀπειναί πως δοκεῖ κατὰ σάρκα. Ἐπειδὴ γὰρ ἀποσέλλων αὐτὸς μαθητεύειν πάντα τὰ ἔθνη, μέγα αὐτοῖς ἐδόκει τὸ ἐπίταγμα, ἐπαίρων αὐτῶν τὸ φρόνημα, ἵνα μὴ διαπορηθῶσιν, ὡς ὁ δυνάμενοι τὸ τοιοῦτον ποιῆσαι, εἶπεν τοῦτο. Horum

Com-

Commentariorum, qui licet uberrimi, contracti tamen sunt ex Ioannis Chrysostomi Homiliis in Matthaeum, primae septem paginae videntur ab alia manu aequae antiqua, exaratae, ita tamen, ut nullum in ipsis Evangelici textus ab interpretatione discrimen appareat; quod secus fit in sequentibus usque ad finem Commentariorum, ubi prius adfertur Evangelii textus, quinto, aut sexto quoque versiculo descriptus, suisque marginalibus lineolis designatus, deinde sua ipsi subiicitur interpretatio. Animadvertendum praeterea heic est, inter paginas 25. & 26. magnum Codicis defectum necessario intercedere; quum enim in p. 26. b. legantur verba Capitis XXIV. Καθήμεν δὲ αὐτῷ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῶν ἐλαίων, κ. λ. in eaque suus adferatur Commentarius; quis puter, septem tantummodo paginarum spatio XXIII. Capitulum superiorum comprehendere posse interpretationem? Cuius rei indicio quoque est vacua pagina inter ipsas inserta. Sed ad Commentarios in Marcum properemus.

III. p. 65. b. Praecedit ipsis primum Tabula Capitulorum XLVIII. deinde Prologus Viatoris Antiocheni presbyteri, cuius initium: Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομνήματα, ὁρίγων δὲ εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν, ὁδόν δὲ ὅπως, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησάμεν, κ. λ. Finis: ἔνθα τὸ εὐαγγέλιον, ὃ δὴ συνεγράψατο κηρύξας, ἐκκλησίας τε πρῶτον ἐπ' αὐτῆς Ἀλεξανδρείας ἰδρυσάμενος, καὶ τὰς ἱερὰς λειτουργίας ποιούμενος, τὴν πρὸς τῶν μεσημβρινῶν κλίματι τὸν εὐσεβῆ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως λόγον κατηχήσας ἐφώτισεν. Commentarius inc. Μάρκος δὲ εὐαγγελιστὴς ἀπὸ τοῦ προφητικῶν πνεύματος τῷ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἀρχὴν ἐποίησατο, ἀρχὴν λέγων τὸ εὐαγγέλιον, καθὼς γέγραπται ἐν Ἠσαΐᾳ τῷ προφῆτῃ, τὴν πτερωτὴν εἰκόνα τῷ εὐαγγελίῳ δεικνύων. Διατοῦτο δὲ καὶ σύντομον, καὶ παρατρέχουσαν τὴν καταγγελίαν πεποιήται· προφητικὸς γὰρ ὁ χαρακτήρ ἔτος, κ. λ. Def. καλῶς δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπάγειν τὰς μαθητὰς φησὶν ὁ ἄγγελος τὸν κύριον εἰρηκέναι, καὶ αὐτὸν ὁφείσθαι, ἀπαλλάττον κινδύνων καὶ πραγμάτων τὰς μαθητὰς, ὥς μὴ τὸν φόβον διανοχλεῖν τῇ πίσει· τὰ δὲ κατελείρεται, καὶ τῷ Πέτρῳ, σημαίνει αὐτῷ, ὡς ὅτι ἡ ἀρῆσις ἀπώσατο, ἀλλ' ἡ μετάνοια πάλιν αὐτὸν προσελάβετο . . . . Paucula desunt, quae vide in Cod. XVIII. Plut. VI. pag. 134. in quo similis in Marcum Commentarius legitur.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. pluribus in locis tuncis miserrime corrosus. Constat foliis scriptis 154. Cuius specimen damus Tab. V. N. I.

ΤΟΤ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΙ ΟΙ ΜΑΡ-
ΤΑΡΙΤΑΙ ΛΕΓΟΝΤΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIAE QVAE MARGA-
RITAE DICVNTVR.

I. pag. 1. **P**raecedit Sermonum XXXIII. cod. xv. Index, cui titulus hoc versiculo expressus:

Ἡ βίβλος ἥδε τέσσαδε τὰς λόγους φέρει.

Hic liber hos continet Sermones.

Post Indicem nonnulla a duabus diversis Graeculis leguntur adscripta, vetustioris sunt ista: Ταῦτα τὰ λογ' σημεῖα τῶν ψήφων κρατῶν ῥαδίαν τῷ ζητῶντι λόγον τὴν εὐρεσιν σχολίης· ἕκαστον γὰρ τέτων ἐν ὅλοις τοῖς περιειλημμένοις ὑμῖσι τῷ λόγῳ παρίσπασται κατὰ τὸ μέσον τῶν δεξιῶν σελίδων πρὸ τῆς γραμμῆς ἀρχῆς. Haec XXXIII. numerorum signa memoria tenens facile quaesitum invenire Sermonem poteris. Quodlibet enim istorum in omnibus heic contentis membranarum Sermoni insertum est in medio uniuscuiusque paginae, quae a dextra parte sit, ante principium scripturae. Cuius etiam hi duo versiculi:

Φίλον ἵππερς ἀνδρα, καὶ τὸ μικρὸν ὡς μέγα,

Ναὶ καὶ μέγιστον καὶ μέγαν ἐν τοῖς λόγοις.

Amicus homini liber, qui licet parvus, est veluti magnus.

Iuro per magnum illum, & maximum virum in arte dicendi (s. Io. Chrysostomum.)

Recentioris vero ita male, & infcite sunt exarata, & quoad eruere potuimus, ita levitia, ac ridicula, ut exscribenda minime visa sint. Pag. 2. post totius Libri epigraphen, Βιβλίον τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν, κ. λ. τὸ λεγόμενον ἀπανθίσματα², Homilia prima inscribitur: Περὶ ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας. De patientia, & longanimitate. Inc. Εἰ βούλεσθε, προθύμεν ὑμῖν εἰς ὑπομονὴν παράκλησιν, κ. λ. Def. ἵνα καὶ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς ἐπαίνων, καὶ μισθῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Existat in cit. edit. Tom. XII. pag. 567. ordine tamen XXII.

II. pag. 23. Περὶ ἐλεημοσύνης. De elemosyna. Inc. Ὁ τῆς ἐλεημοσύνης λόγος, ἀγαπητοί, οὐ πρὸς τὰς πλεοντάς. Def. ἐχόμεθα σφοδρῶς τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας, ἐχόμεθα, ἵνα καὶ τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 583. ordine XXIII.

III. p. 45. b. Περὶ ἀγάπης. De dilectione. Inc. Βυλόμενος ὁ φιλήνθρωπος Θεός. Def. καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἀφρονος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 434. ordine I. sed finis longe diversus.

IV. pag. 64. b. Περὶ διδασκῆς, καὶ νουθεσίας. De doctrina & correptione. Inc. Πρῶτον μὲν ἐγκαλεῖται τοῖς καταλιμπάνουσι τὴν εὐχὴν. Def. καὶ τὸ μὴ τῆς ἐκείνου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ ἐκ-

Y y 2

πε-

(1) Subintellige βιβλίον.

(2) Similia quaedam videtur innuere Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 15. Tom. VII. pag. 654. ubi ait: Ἀπανθίσματα; Flores, sive Excerpta XXXI. ex Chrysostomi Homiliis Graecae & Ms. Moguntino cum Baldu. Etzelii S. I. versione Mogunt.

modum. 4. Novem ex hisce prodierunt Basilae apud Oporinum MDCCXII. 8. cum versione Viti Amerbachii, & Martini Cromeri. Graece existant haec Ἀπανθίσματα Tom. VII. Savil. o pag. 665. ad 935. & cum Etzelii versione Tom. VI. Ducaci.

των τριάδα, ἀλλ' ἰσοστάσεων, ἢ δὲ μονάδα προσώπων, ἀλλὰ θεότητος, κ. λ. Def. αὐτίκα δοξαζέμεντες κατ' ἑμῶν πάντοτε σὺν κυρίῳ ἁγιάσμα. Patres, quorum in hac Disputatione testimonium adferuntur, sunt, Anastasius, Athanasius, Basilus, Cyrillus Hierosolymitanus, Dionysius, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Io. Chrysostomus, Damascenus, Maximus, Philotheus, Theodorus, &c. Interferuntur etiam identidem ipsius Palamae loca, quae ab auctore refelluntur. In fine legitur: Θεῷ τῷ δέδωκε τίλος δόξα. Deo qui finem dedit gloria.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. ita mendis scatens, ut scriptoris imperitiae, & oscitantiae luculentissimum sit argumentum. Constat foliis scriptis 260.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI VARIA.

Scilicet

Io. Chrysostomi, & aliorum varia.

cod. xvii. I. p. 1. **R**ecens Graeculus exscripsit Epistolam, cui titulus: Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῷ ἀδελφῷ Ἰωνάθαν χαίρειν. Rex Alexander fratri Ionathae salutem. Inc. Ἀ' κ' ἡμεῖς περὶ σοῦ. Def. κ' φορεῖν τὰ ἡμῶν. Desumpta est ex Maccabaeorum Lib. I. Cap. X. v. 18. quae in edit. Paris. apud Claudium Sonnium mdcxxviii. fol. incidit in Tom. II. pag. 844.

II. p. ead. b. Ἐπιστολὴ τῷ ἁγίῳ Ἰσίδωρῳ τῷ Πηλουσιώτῃ. *Epistola sancti Isidori Pelusiotae.* Inc. Οἱ μὴ συνιέντες τὴν γνῶμην τὴν ἀποστολικήν, μηδὲ καταπτεύοντες τὸ βάθος τῆς σοφίας, τὸ παρερμηνεύειν τὰ ἀποστολικὰ θεσπίσματα ἀκύνδον ἡγούμενοι. Def. εἰ δ' ἂν πρόσθεν σοὶ αὕτη, μὴ ψεύσῃς τῶν ἀψάδων, περὶ προσεγγίζεις τὴν ὕλην ἐκδιδάσκοντι. Ex adlato Epistolae initio videtur ista esse CCXVI. Lib. III. edit. Venet. Latinae A. mdcxlv. fol. pag. 229. sed finis discrepat.

III. pag. 3. h. Occurrit fragmentum ἐκ τοῦ δόξῃ Μάρκου, ex sancto Marco, cuius initium: Ὅταν μὲν τινα τῶν σοβαρωτέρων ἀμαρτάνοντα ἴδωμεν, ἐλέγξει ἢ τολμῶμεν. Finis: ταῦτα δὲ εἰρήκαμεν, τῶν ἀκοντι παραφερομένων τῆς ἐκείνης ἀμαρτάνοντος ἐξωτέρως. δεῖξαι βουλόμενοι, & πρὸς μετάνοιαν δυσκόλως βέποντας.

IV. pag. 5. Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόμῳ λόγος περὶ παρθένης ἔχων κεφάλαια πδ'. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Liber de Virginitate, habens Capita LXXXIV. sequitur Capitulum index. Caput primum inc. Τὸ τῆς παρθένης καλὸν ἀποστέφοντα μὲν Γεωργίου. Ultimum, quod inscribitur, Ὅτι εἰκότως τῶν αὐτῶν κατορθωμάτων ἔχ' ὁ αὐτὸς κέ-

ται μισθὸς ἡμῖν, κ' τοῖς ἐν τῇ παλαιᾷ, def. ἵνα μὴ μετὰ τὴν ἐνθὺν ἀποδημίαν ἀνόντα ἀποδιδόμεθα. Exstat cit. edit. Tom. I. pag. 268. in totidem quidem Capita distributus; sed istorum Latina tantum marginalis adscriptio.

V. p. 98. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἔχοντες συνεισάκτους παρθένας. *Eiusdem adversus eos, qui apud se habent virgines subintroductas.* Inc. Ἐπὶ μὲν τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων. Def. τῶν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἑραῶν εἰσαγομένων ἀπάντων. Ibid. p. 228. seqq. ubi solita conclusio, χάριτι, κ. λ. relatis verbis adiungitur.

VI. pag. 123. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τῆς μὴ τὰς κανονικὰς συνοικεῖν ἀνδράσιν. *Eiusdem, quod regulares feminae viris cohabitare non debeant.* Inc. Οἱμοι, οἱμοι ψυχῇ. Def. κ' εἰσαν ἐκκαθαίρεσης κηλίδας. Ibid. pag. 248. seqq. ubi item verbis, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. concluditur.

VII. pag. 149. Sequuntur eiusdem Epistolae ad diversos ducentae, quae quum omnes, ordine tamen diverso, editae sint Tom. II. cit. edit. supervacaneum duximus singularum recensionem inire, nonnulla tantum quoad ipsarum titulos innuere satis habentes. Epistola igitur in Codice xvi. inscribitur Θεοφίλῳ διακόνῳ, in edit. ccvi. Θεοδόλῳ διακόνῳ. Epist. xviii. Γαλβίῳ, in edit. ccix. Σαλβίῳ. Epist. xxiv. Κωνσταντίνῳ πρεσβυτέρῳ, in edit. ccxvi. Κωνσταντίνῳ πρεσβυτέρῳ. Epist. xlii. Θεοδόρῳ ἀρχιδιάκονῳ, in edit. ccxxviii. Θεοδόρῳ ἱατρῷ. Epist. lxxiii. Τημητίῳ ἀρχιεπισκόπῳ, in edit. ccxxviii. Τημητίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Epist. cxxx. [in edit. cxlv.] nullum habet titulum, quemadmodum neque cixxxii. (in edit. xcvi.) Epistolaque denique cixxxvi. & cixxxvii. (in edit. cixxxi. & cixxxii.) tituli sunt transpositi; illa enim Βενερίῳ ἐπισκόπῳ Μεδιολάνῳ, haec Ἐπισκόπῳ inscribitur, quod e contra fit in editione.

VIII. pag. 266. b. Ἰωάννου τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἐφέσου λόγος συντεθείς ἐκ διαφόρων κανόνων ἀποστολικῶν τε καὶ συνοδικῶν, καὶ ἐτέρων χρήσεων γραφικῶν, ἀποδεικνύς, ὅτι ὁρθόδοξος τῆς ἐκκλησίας, ἀλόγως ταύτης διίστανται οἱ οὖν ταύτης ἀποσχισθέντες. κ' εἰ μὴ ταύτη ἐνωθῇεν, μεγάλην ἔξωσι τὴν καταδίχυν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἐφ' ᾗ αὐτοὶ τε οὐ βέβηλονται εἰρηνεύειν ὅπως ἐχέσῃς τῆς ἐκκλησίας χάριτι Θεῷ ὁρθόδοξος, κ' ὡς ἐν αἰτίοι πολλοῖς σκανδάλῳ, κ' ἀπωλείας γεγόναι. Κατὰ τῶν κεφάλων, καὶ σχισματικῶν, ἦσαν αὐτοπροσκόπτων. *Ioannis sacratissimi Metropolitae Ephesini Liber compositus ex diversis Canonibus Apostolicis, & Synodicis, aliisque testimoniis sacramentum litterarum, ostendens, quod Ecclesia rectam fidem tenente, sine ratione ab hac dissentiant praesentis temporis schismatici, quique nisi huic uniantur, magnam in die iudicii poenam persolvent, propterea quod nolunt cum Ecclesia, quae Dei gratia in fide confirmatur, reconciliari, & quod multis scandali, & perditionis auctores sunt. Contra Acepbalos, & Schismaticos, scilicet eos, qui sponte in ruit-*

nam sese propellant. Prologi initium est: Ὁ λόγος ὅτος λαλεῖ μὲν ὡς ἐκ προσώπου πάσης τῆς ἐκκλησίας, περᾶται δ' ἀπὸ τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀποδεικνύειν. Finis: τὸτο δὲ καὶ εἰς ἡμεῖς τὸν γὰρ τὸν Θεὸν καταλήξας ἐν σωτῇ τελευτᾷ. Liber inc. Οὐδὲν ἀγάπης ἐν βίῳ ἀνώτερον, κ' ἡδύτερον, κ' ἄδεν εἰρήνης, κ' ὁμονοίας ἐν κόσμῳ λυσιτελέσων, κ' τερατότερον. Def. διὰ τὸν βαπτισμὸν σου, καὶ πρόδρομον, διὰ τὴν ἀγίαν σου ἀποστάσιν, διὰ τὴν ἀγίαν σου μάρτυραν τὰς ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός σου τὸ οἰκεῖον αἷμα ἐκχέαντας, διὰ τὴν ἀγίαν σου προφῆταν, διὰ τὴν ἀγίαν σου πατέρα, κ' πατριάρχην, & διδασκάλους ἡμῶν, οἱ τινες ἕως αἵματος ἡγωνίσαντο, καὶ σφαγῆς εὐαρεστήσαι σοὶ, κ' τῷ σὺ φιλευσπλάγχυν Πατρί, κ' τῷ παρακλήτῳ, κ' ἀγίῳ σου Πνεύματι. Ioannes hic Metropolitae Ephesinus claruit sub Andronico Palaeologo seniore anno mcccxxxiv. Gregorio Cyprio Patriarchae Constantinopolitano acerrimum se adversarium praestitit, de quo multa profert Georgius Pachymeres Historiae suae Lib. II. Cap. III. VI. & seqq. Opus hoc contra schismaticos exstat Ms. in Biblioth. Vinobon. ut ex Lambecio eruimus Lib. V. p. 230. Vid. Caveum De Scriptor. Eccles. Tom. II. p. 329.

IX. pag. 354. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν βασιλεῖς ἰσορία ἐκκλησιαστικῇ. S. P. N. Basilii Historia Ecclesiastica, sive expositio rituum Ecclesiasticorum. Inc. Τί ἐστιν ἐκκλησία; Ἐκκλησία ἐστὶν ναὸς Θεοῦ, τέμενος ἁγίων, οἶκος προσευχῆς, συνάθροισις λαοῦ, σῶμα Χριστοῦ, ὄνομα Θεοῦ, κ. λ. Def. Τὸ ἀμὴν, γένοιτο σημαίνει, οἶκος ἐπισφράγισμα, κ' εὐχὴ ἢ πιστεύω ὡς ἀληθῆς. Est tamen, ut ait Monsfalconius Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 259. d. Germani iunioris Patriarchae Constantinopolitani, circa annum Christi mccciv. defuncti, cui recte etiam, tamquam auctori suo referunt Fronto Ducaeus, & Leo Allatius, quorum primus sub eius nomine G. & L. vulgavit in Biblioth. Patrum Paris. A. mdcxxviii. Tom. II. p. 131. Sub hoc nomine prodit etiam Graece ad calcem Liturgiarum Iacobi, Basilii, & Chrysostomi Paris. mclx. fol. & Latine in Patrum Bibliothecis Paris. mclxxv. Tom. IV. & mclxxxix. Tom. VI. &c. Gentiano Herveto interprete. In aliis Codicibus modo Athanasio, modo Cyrillo Hierosolymitano, vel Alexandrino, modo Chrysostomo perperam tribuitur. In Ms. vero Biblioth. Coislinianae p. 188. nomen praefert Iacobi fratris Domini.

X. p. 366. Τὸ Χρυσόμῳ ἡθικὸν αἶψ'. ἐκ τῆς κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίας, περὶ τῆς τοῦ πληθύνον ἀγάπης. ἐν ᾧ καὶ περὶ ἐπιεικείας καὶ πραότητος, & τῆς μὴ ὑβρίζειν, κ' βασκαίνειν κατὰ τὸτο γὰρ τοῦ διαβόλου εἶδος γινόμεθα, κατ' ἐκεῖνο δὲ τῷ Χριστῷ εἶμα. *Chrysostomi Morale LXXVIII. ex Evangelio secundum Mattheum, de caritate erga proximum; ubi etiam de modestia & mansuetudine, & quod*

a convitiis, & invidia sit abstinendum; per hoc enim os diaboli, per illud autem Christi os efficitur. Inc. Ἀ' κ' ὡς ὡς τὸν τῶν ἡμῶν τῶν τῶν. Def. καὶ ἀπολαύσῃ τῆς βασιλείας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Incidit in cit. edit. Tom. VII. p. 754. v. 37.

XI. p. 368. b. Eiusdem Homilia in verba: Τότε ὑπέσρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, κ. λ. inc. Τότε, φησὶν, ὑπέσρεψαν. Def. ταυτὸν ποιεῖς ὅσον ὁ Κρίν. δέον γὰρ ἀποδέξασθαι. Est prima pars Homiliae III. in Acta Apostolorum. cit. edit. Tom. IX. p. 22. cuius altera pars, nempe Moralis, appposito titulo, Περὶ ἐπισκοπῆς ἐκλογῆς, κ' ἀρετῆς, κ' τῆς πρὸς αὐτὸν φθόνου, De Episcopi vocatione ac virtute, deque in ipsum invidia, incipit a verbis immediate sequentibus: Ὅτι δὲ ἐπὶ προετιμῇ ἡ θυσία τοῦ ἀδελφοῦ, ἐλυπήθη ἡ γυναικὶς, δέον κατανοεῖν, κ. λ. Def. ἀλλὰ πάντα ποιῶμεν εἰς δόξαν Θεοῦ, κ. λ. Ibid. p. 28. v. 31.

XII. pag. 378 Eiusdem alia duo Moralia, alterum ex eius in Acta Apostolorum Commentariis est Ἡθικὸν γ'. περὶ τῆς μήτε ὄρκον ἀπαιτεῖν, μήτε ὀμνύειν. *Morale IX. quod neque petendum sit iuramentum ab alio, neque iurandum sit.* Inc. Μιμησώμεθα τοῖνον τοῦτον κ' ἡμεῖς. Def. ταῦτα φυλάττωμεν, ἵνα κ' τῶν παρόντων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθόν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 76. v. 11. Alterum item ex eiusdem Commentariis est Ἡθικὸν ιβ'. περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. *Morale XII. De non iurando.* Inc. Νοήσατε οἱ ὀμνύοντες κ' ἐπιόρκοντες. Def. ἵνα τὴν ἐντεῦθεν κλάσιν διαφυγόντες, τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ἀξιοθώμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 100. v. 42.

XIII. p. 383. Ἐκείσε πίσεως τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει π' ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων. *Expositio Fidei CL. SS. ac BB. Patrum CPolie congregatorum.* Praecedit symbolum, cuius initium: Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεόν, κ. λ. Tum alius titulus rubrica exaratus: Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμένη συνόδος εἶπεν. *Sancta & universalis synodus dixit.* Expositio tandem inc. Ἡρκεῖ μὲν ἂν εἰς ἐντελὴ τῆς ὁρθοδόξου πίσεως ἐπίγνωσιν τε καὶ βεβαίωσιν. Def. εἰ δὲ μονάζοντες εἶεν, ἢ λαϊκοί, ἀναφερατίζεσθαι αὐτοὺς. Exstat inter Acta Concilii Constantinopolitani III. Generalis VI. Act. XVIII. Labbaeanae Concil. edit. Venet. A. mdcxxix. fol. Tom. VII. pag. 1058. ubi subscriptiones Patrum adferuntur, quorum ne verbum quidem in Codice.

XIV. pag. 386. b. Ἀπὸ τῶν πρακτικῶν τῆς ἑκτῆς συνόδου. *Ex actis sextae Synodi Excerptum.* Inc. Ἐπὶ ἀνεγνώστῃ ἐκ τῆς αὐτοῦ ποδικῆς χρήσεως τῆς ἁγίας Ἰωάννου ἐπισκόπου Σκυθοπόλεως. Def. ὁρᾷς ὅτι ἐνός, & τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύο ὄρμεν τὰς ἐνεργείας τῆς θεότητος αὐτοῦ κ' τῆς ἀνθρωπότητος ἀμερίσως, κ' ἀναλλοιώτως. Hoc testimonium Io. Episcopi Scythopolitani de duabus Christi operationibus exstat inter alia SS. Patrum testimonia adlata in praedicto Concilio Act. X. p. 859. XV.

(1) Io. Diaconus Nomophylax frater Marci metropolitae Ephesi dicitur a Labbaeo in Indice p. 471.

XV pag. 387. Η δὲ τὸν φιλοχρίστου, καὶ εὐσεβεστάτου βασιλέως Κωνσταντίνου, ἀνατεθέν ἐν τῷ τρίτῳ νάρθηκι τῆς ἀγιοτάτης μεγάλης ἐκκλησίας πλησίον τῆς καλυμένης Δικυμβάλου. *Edi dictum Christi amantiss, & piissimi Imperatoris (Flavii) Constantini, propositum in tertio narthece S. magnae Ecclesiae prope aulam, quae Dicymbala vocatur.* Inc. Εὐ δὲ νύκτι τῷ κυρίῳ καὶ δεσποτῇ Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. Στήριγμα, καὶ θεμέλιος ἐκ τῆς ζωῆς ῥοπῆς πεπιστευμένης ἡμῖν Χριστιανικωτάτης πολιτείας κ. λ. DeL. καὶ πρὸς τέτοις ἅπασιν τὴν ἐκ τῆς φοβερῆς καὶ ἀδεκάτου κρίσεως ἐκ ἐκφεύγεται κόλασιν. lb. Aft. XVIII. pag. 1119.

XVI. p. 395. Succedunt nonnulla excerpta ex VII. Synodo, quorum primum inscribitur: Κοσμῶς δ' ὁ Θεοφιλέστατος διάκονος, καὶ κυβερνήσιος λαβὼν ἀνέγνω. Τῷ αὐτῷ ὁσὶν πατρὸς ἡμῶν Νεῖλου πρὸς Ὀλυμπιόδωρον ἐπαρχον. *Cosmas Deo amabilis diaconus & cubuclesius accipiens legit: Eiusdem S. P. N. Nili ad Olympiodorum Praefectum.* Inc. Γράφεις μοι, εἰ ἄρα πεπωδίστατον εἶη, κ. λ. DeL. καὶ ἐξασφαλίσανταί παραινῶ, καὶ παρακαλῶ. Exltas Tom. VIII. cit. Concil. edit. in Actis Concilii Nicaeni II. generalis VII. Aft. IV. pag. 875. Alterius fragmenti admodum longi titulus sequens est pag. 396. Λεοντίῳ ἐπισκόπῳ Νεαπόλεως τῆς Κύπρου, ἐκ τῷ πέμπτῳ λόγῳ ὑπὲρ τῆς Χριστιανῶν ἀπολογίας, καὶ κατὰ Ἰουδαίων, καὶ περὶ εἰκότων τῶν ἀγίων. *Leonitii Episcopi Neapoleos Cypri, ex quinto Sermone pro Christianorum apologia, & contra Iudaeos, ac de imaginibus sanctorum.* Inc. Φέρε δὲ λοιπὸν περὶ τῶν σεπτογράφων εἰκότων ἀπολογίαν ποιήσωμεν. DeL. καὶ τὸν τύπον τῷ σαυρῷ αὐτῷ, καὶ τῆς χαριεντικῆς τῶν ἀγίων αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. lb. p. 883. Tertium, cui titulus pag. 401. b. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλεῖ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς βασιλέα Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην. *S. P. N. Basilii ex epistola ad Imperatorem Iulianum transgressorem.* Inc. Κατὰ τὴν θέσιν ἐπικεκληρωμένην ἡμῖν ἀμάρτητον Χριστιανῶν πίσιν. DeL. ἀλλ' ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησιαῖς ἡμῶν τέτων ἀνασηλουμένων. lbid. pag. 913.

XVII. pag. 402. Excerptum quoddam legitur ex IV. Synodo, nimirum Epistola, cui titulus: Ἀντίγραφον συνοδικῆς γράμματος. *Rescriptum synodicarum litterarum.* Inscrip-tio: Τῷ ὁσιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ καὶ συνλειτεργῷ Δόμνῳ, Πρόκλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Sanctissimo, Deique amantissimo fratri, & comministro Domino, Proclus in Domino salutem.* Initium: Το φιλάλληλον, Θεοφιλέστατε, μέγιστον ἐν τέτῳ τυγχάνει δῶρον, κ. λ. Finis: πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα πλείστα προσάγορεύω. In cit. Conciliorum edit. Tom. IV. pag. 1647.

XVIII. pag. 403. b. Προφωνητικὸς παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβεστάτον καὶ φιλόχριστον βασιλέα Μαρκιανόν. Ὅτι καὶ καινοτομῶν τι κατὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ πίσεως, νῦν δ' ἀγιοτάτος ἀρχιεπίσκοπος Λέων ἐποίησεν τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις ἐπίσκοπον τῆς βασιλίδος

Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανόν, ἀλλὰ τοῖς ἀγίοις πατράσιν ἀκολουθῶν, τοῖς καὶ μετὰ τὴν μεγάλην σύνοδον τὴν ἐν Νικαίᾳ τὰς κατὰ καιρὸν ἀναφύεσας αἵρεσεις ὁμοιοτρόπως ἐλέγξασιν. *Alloquutio sanctae Synodi ad Marcianum piissimum, & amatorem Christi Imperatorem. Quod non innotans aliquid adversus Nicaenam fidem nunc sanctissimus Archiepiscopus Leo scripsit epistolam ad sanctae memoriae Flavianum Constantinopolitanæ regiae urbis Episcopum, sed sanctos Patres sequutus sit, qui & post magnam Synodum Nicaenam haereticos, quae per unumquodque tempus exortae sunt similiter refutaverant.* Inc. Ἦν ἄρα καὶ τὸτο τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἐπάξιον. DeL. ἐκ πολλῶν ὀλίγας παρατεθείκαμεν. lbid. p. 1758.

XIX. pag. 409. Sequuntur Anonymi Excerpta quaedam historica ex Libris ludicum, & Regum, ex Ioanne Chrysostomo, & Ioanne Alexandrino, quorum initium est: Μετὰ δὲ Θεοδόσιον ἐβασίλευσεν Ἀρκάδιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ιγ'. δε τὸν κίονα τὸν ἐξηλόφον ἐσήσας, ἐν αὐτῷ τὸν αὐτοῦ καθίδρυσεν ἀνδριάντα. Finis: καὶ πᾶσαν τὴν πονηρίαν ἀνδρῶν Σικίμων ἐπέσεψεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν κατὰ τὸν λόγον, καὶ τὴν παραβολὴν Ἰωαῆμ υἱοῦ Ἰεροβάβαλ. His accedit rubrica: Οὕτως ἐνδεικτὸς Θεὸς τοὺς ἀδικημένους· γέγραπται γὰρ ἐν δικήσων κύριος.

XX. pag. 414. b. Historia, & Epistolae Abgari toparchae Edesseni ad Iesum, & Iesu ad eundem per Ananiam cursorem. Inc. Η τοῦ κυρίου, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θεϊότης εἰς πάντας ἀνθρώπους τῆς παραδοξοποιῆς δυνάμεως ἐνεκεν βουμένῃ, κυρίως ὅπως καὶ τῶν ἐπ' ἀλλοδαπῆς πορρωτάτων ὄντων τῆς Ἰουδαίας, ὁδῶν καὶ παντοίων παθῶν ἐλπίδι θεραπεύει ἐπηγετο. DeL. ἐκέλευσεν οὖν ὁ Ἀβγαρος τῇ ἑσθῇ συνάξει τῆς πολιτείας αὐτοῦ, καὶ ἀκούσαι τὴν κήρυξιν Θεοδωρίῳ, καὶ μετὰ ταῦτα προσέταξε δοθῆναι αὐτῷ χρυσὸν καὶ ἄσσημον· ὃ δὲ ἐκ ἐδέξατο εἰπὼν· εἰ τὰ ἡμέτερα καταλελοιπάμεν, πῶς τὰ ἀλλότρια ληψόμεθα; Epistolarum vero, quae in hac inferuntur Historia, prima Abgari ad Iesum, inc. Ἦκουσαί μοι τὰ περὶ σοῦ, καὶ τῶν σὺν ἱαμάτων, κ. λ. DeL. πόλις δὲ συμφορὰτὴ μοι ἐστὶ καὶ σεμνὴ, ἥτις ἐξαρκεῖ ἀμφοτέρως. Altera Iesu ad Abgarum ita inc. Μακάριος εἰ πιστεύσας ἐν ἐμοὶ, μὴ ἑωρακώς με. DeL. ἵνα λάσχηται σὺ τὸ πάθος, καὶ ζῶῃ σοι καὶ τοῖς σὺν σοὶ παρὰ σκη-ται, ὃ δὲ καὶ ταῦτα ἐχέτω. Has Epistolas, quae Latine leguntur Tom. XVIII. p. 250. Historiae Byzant. edit. Venetae, quamvis critici inter apocrypha reponant, Ecclesia tamen non proscribit. Vid. Baron. T. I. Annal. Postevinum in Abgaro, Caveum T. I. p. 1.

XXI. p. 417. Quaedam occurrunt de coronatione Imperatoris Graeci, seu Orientalis, quorum initium: Μετὰ τὸ θυμιάσαι τὸν βασιλέα εἰσελθόντα ἐν τῷ ἁγίῳ βήματι, εἰς μὲν τῶν ἀρχιερέων λαμβάνει τὸν ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ σφαιρον. Finis: καὶ ἕως ἐστὶ καὶ ἡ τῷ θεοσταύτου βασιλέως ἐνδοξὸς ἀποκατάστασις. In Tom. XVIII. Historiae Byzantinae agitur de co-

ro-

ronatione Imp. Constantinopolitani, sed diversa est ab iis, quae ibi adferuntur haec enarratio.

XXII. pag. 420. Sequitur aliud Excerptum Morale ex Homilia LII. Io. Chrysostomi in Acta Apostolorum, cuius initium: Τοῖσιν ψυχῇ πτερωθεῖσιν τῷ ἑρανίῳ ἔρωτι, κ. λ. DeL. ἵνα θυμωθῶμεν ἄλυσιν τὸν βίον τῶτον διαγαγεῖν, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. cit. pag. 393. v. 46.

XXIII. pag. 424. Εἰς τῶν τῆς δ' ἀγίας συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι πραχθέντων. Ex actis IV. sanctae Synodi Chalcedonensis, Excerptum satis longum, in quo continentur primum trinae Dioscori κλήσεις, tum eiusdem κατὰ-ρεσις. Prima inc. Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· ἀκούσθην ἐς δὴ λυθῆναι τῷ Θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας Διοσκῶρῳ, κ. λ. DeL. Μενεράτης εἶπεν· εἰς ὡς ἄνθρωπος τὴν οἰκὴν ἡρώμεσε, καὶ παρακαθήμεθα αὐτῷ τρεῖς μῆνας· καὶ ἀπεστάλη τὸ δεύτερον ἕως. Eodem Tom. IV. a media pag. 1254. ad pag. 1259. Secunda inc. Ἡ ἀγία καὶ οἰκουμένη σύνοδος τῷ Θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἀλεξανδρείας Διοσκῶρῳ. Πρῶτον ἰδοὺ τοῖς κρατῶσι τῶν ὄλων. DeL. ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, Φαργιῶν, Λυκιστῶν, καὶ Ἰωάννης διαβάλλετε πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Διοσκῶρον, ἐμφανῆ τὴν τρίτην ταύτην κλήσιν κατασχέουσιν αὐτῷ, ἀδελφί-κως παραμυθῆντες. lbid. a p. 1259. ad p. 1295. sed intermedia multa omittuntur in Codice. Tertia inc. Ἡ ἀγιοτάτη καὶ οἰκουμένη μεγάλη σύνοδος τῷ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Διοσκῶρῳ. Τὰ παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας δηλούμενα, κ. λ. DeL. καὶ τρίτον κανονικῶς κληθέντα, καὶ μὴ ὑπακούσαις θελήσαντα. lbid. a p. 1296. ad pag. 1305. quibus subditur: ἐκαστὸς ἐκαστὸς ἀπαντῆς τὰ αὐτὰ εἰπόντες, τέτοις κατεψηφίσαντο, καὶ ὑπέγραψαν. Sequitur Καταρίσις τεμψθεῖσα παρὰ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμένης συνόδου Διοσκῶρῳ. *Damnatio missa a sancta & universali Synodo, Dioscuro.* Post inscriptionem, Ἡ ἀγία, καὶ μεγάλη, καὶ οἰκουμένη σύνοδος, κ. λ. inc. Γίνωσκε σάκυνδον διὰ τὴν κατὰ τῶν θείων κανόνων ὑπεροψίαν. DeL. καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ ὑπάρχειν ἀλλότριον. Cui subnectuntur aliorum Episcoporum sententiae. lbid. pag. 1348.

XXIV. pag. 441. Haec excipit Ἐπιστολὴ σαλεύσα παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου τῷ μακαριωτάτῳ πάτρι τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντι. *Epistola missa a sancta Synodo (Chalcedonense) ad beatissimum Papam Romanæ Ecclesiae Leonem.* Inscribitur: Ἡ ἀγία μεγάλη καὶ οἰκουμένη σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων, καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῇ Χαλκηδονίᾳ μητροπόλει τῆς Βιθυνίας ἐπαρχίας, τῷ ἀγιοτάτῳ, καὶ μακαριωτάτῳ τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπισκοπῆς Λέοντι, *Sancta magna, & generalis Synodus, quae per Dei gratiam, & sanctionem piissimorum, Christianique amantium nostrorum Imperatorum congregata est in Chalcedonensi metropoli Bithyniae provinciae SS. ac beatissimo Romano Archiepiscopo Leoni.* Inc. Ἐπλήσθη χα-

ρὰς τὸ εὐμα ἡμῶν. DeL. καὶ τῶν παρ' ἡμῶν πραγμάτων βεβαίωσιν τε καὶ συγκρατῆσιν. lbid. p. 1774.

XXV. pag. 444. b. Succedunt Anonymi Ῥήσεις τῶν ἀγίων, *Sententiae sanctorum*, excerptae ex vita S. Io. Chrysostomi, ex eiusdem III. Libro de sacerdotio, & XXXIX. Homilia in Marthaeum, ex Isidoro Pelusiotæ, Anastasio Sinaitæ ἐκ τῆς περὶ τῆς ἀγίας συνάξεως λόγῳ, Dionysio Areopagitæ, & ex S. Maximi scholiis in eundem Dionysium, ex vita S. Ambrosii, ἐκ τῆς παραδόσεως τοῦ ἀγίου Πέτρου πρὸς Κλήμεντα τὸν αὐτῷ μαθητὴν, ex Oratione S. Greg. Theologi in S. Athanasium, &c. Horum omnium initium est: Καὶ τὴν ἐπιθεσαν ἡμεῖς, καὶ τῷ θεῷ παρόντας ἀνδρός. Finis: εἰ δὲ καὶ ἐκείνος προφήτης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ γὰρ καὶ ἐκείνοις ἔδωκε.

XXVI. pag. 449. b. Fragmentum vitae cuiusdam Sancti, qui forte est Βαβύλας, quum inibi nominetur. Inc. Διότι ἐπαυνόμενος, ὅθεν εἰπεῖν ἐξέβηνμεν ταῦτα· τὴν μὲν οὖν ἀπίστευαν συνέσειλεν ὁ μακάριος· τῆς δὲ πίστεως εὐλα βεβήκεις κατέστησεν, ἐκ ἰδιώτης μόνον, ἀλλὰ καὶ στρατιώτης, καὶ στρατηγός, καὶ ὑπάρχος. DeL. τὴν δὲ τῆς ἀμαρτίας τρεφύσας· ἔτω γὰρ πολλοὶ εἰς πᾶν εἶδος ἀμαρτημάτων ἐλγόντες ἔλασαν· ἐπειδὴ τὴν φλόγα ἀρχομένην ἐκ ἐβασσαν.

XXVII. pag. 451. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῶ κατὰ Ἰωάννην ἡγιανέντος πς. Ὅτι δὲ τιμῇ τῆς ἱερείας, καὶ φαῦλοι ὡς τὸν βίον· αὐτοὶ γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν τὸν λόγον διδόντες. *Ioannis Chrysostomi ex Commentariis in Iohannem Morale LXXXVI. Quod sacerdotas colendi sint, etiam si vita sine prava: ipse enim pro nobis rationem reddunt.* Inc. Πάντα τοῖσιν πράττωμεν, κ. λ. DeL. πολλὴν λάβωμεν παρὰ τῷ Θεῷ τὴν ἀμοιβὴν, χάριτι, κ. λ. Tom. VIII. cit. edit. p. 517. v. 26.

XXVIII. pag. 454. Ultimo tandem loco legitur: Παρεβέβληται ἀπὸ τοῦ ἡγίου τῷ ἁγίῳ τῷ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως κυρίῳ Φωτίῳ ταῦτα. *Haec ab oiano Titulo sanctissimi patriarchae Constantinopolitani Domini Photii excerpta sunt.* Τὸ πρὸς τὸν ἅγιον Σίλβεστορον πᾶσαν Ῥώμην θέσπισμα τοῦ μεγάλου βασιλέως, καὶ ἱσαποστόλου Κωνσταντίνου. *Ad sanctum Silvestrum Romae Papam Edictum magni Imperatoris, & Isapostoli Constantinii.* Inc. Διὸν ἐκρίναμεν μετὰ πάντων τῶν σατραπῶν ἡμῶν, κ. λ. DeL. παραδιδάμεν ὅλα τὰ προγεγραμμένα καλῶς εἰς τὸν αἰῶνα διαφυλάττεσθαι. Huius Edicti, seu Donationis a Constantino eidem Silvestro factae, editiones admodum diversae leguntur. Eam, quae in nostro Codice habetur, Theodorus Balsamon exhibet in scholiis ad Photii Nomocanonem tit. VIII. in Biblioth. Canon. Iustelli Tom. II. p. 929. & Labbaeus T. I. cit. edit. Concil. p. 1567. Haec Balsamonis versio una cum altera Matthaei Blastaris edita etiam est a Marquardo Frehero A. mdcx. 4. additis animadversionibus. Alia Graeca versio Constantinii Harmenopuli (ut norat Neffellius P II.

II. Catal. Mss. p. 27.) sed quoad sensum eadem cum illa Balsamonis, exstat in Bibl. Caesarea, & a Lambecio memoratur Lib. V. p. 244. Hanc ipsam in Cod. Regis Christianissimi Graece, & Latine exhibet Iulius Caesar Bulengerus Lib. II. de Imperio Romano Cap. VI. p. 318. & Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 3. Tom. VI. p. 5.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. XIV. optime servatus, ac diligenter exaratus, Constat foliis scriptis 457.

IOANNOT TOT ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΤ
ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS SCHOLASTICI
VARIA.

COD.
XVII.

PRIMA pagina exhibit Tabulam graduum initio mutilam; incipit enim ab undecimo, qui est Περὶ πολυλογίας, καὶ σιωπῆς. Hanc sequitur Βίος ἐν ἐπιτομῇ τῆ μακαρίου Γωάννου, τοῦ καθηγούμενου τῆ ἀγίας Σινᾶ, τῆ λεγομένης Σχολαστικῆς, τῆ καὶ συγγραμμένης τὰς πνευματικὰς ταύτας πλάκας, ἵνα τὴν ἀγίαν κλίμακα. Vita compendio conscripta beati Ioannis, Abbatis sancti montis Sina, cognomento Scholastici, qui & basice spirituales Tabulas conscripsit, sanctam videlicet scalam. Inc. Τίς μὲν ἐστὶν ἡ τῶν θεῶν τῶν ἀνδρῶν πλῆσις ἐνεγκυμένη. Def. ἔσθω δὲ θεωρητικὰ περιεχόμενα διδάγματα. Differt aliquantulum a Raderi editione, tum ab aliis Codicibus de quibus supra. Huius in fine pag. 6. b. legitur sequens calligraphi monitum: Παρακαλῶ τὴν ἐντευξομένην τῇ θεῷ ταύτη, καὶ ἱερὰ βίβλιν, καὶ διὰ θεοσεβείας δεξιότερον τοῖς ἐν αὐτῇ νοήμασιν ἐπιβάλλοντας, καὶ μελέτην ἔμμενον, τὴν ἐνταῦθα ποιούμενος λόγους, μὴ μέμψασθαι μοι τῷ ἀφυσῇ καλλιγράφῳ, εἴ τινα τῶν ἐν αὐτῇ ῥημάτων & ὀνομάτων ὑπέλλαξα· ὃ γὰρ ὡς τι καινότερον αὐτὸς ἐνδείκνυμαι ἐποίησα τῷτο, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι πολλὰ παρὰ τῆς ἀμαθίας τῶν κατὰ καιρὸν γραφόντων παρεποινήθη, καὶ ζήλον & αὐτὸς ἔχων ὑπὲρ τοῦ ἀγίου τῷτο πατρὸς . . . . Videtur mutilum, uno fortasse, aut altero folio rescisso; sequens enim pagina incipit a verbis . . . τὰ παρ' ἡμῶν εἰρημένα· ἀλλ' ἐκεῖ ἐπολαμβάνων, καὶ λ. quae pertinent ad Epistolam Ioannis, cenenobii Rhaithuni Praefidis, ad Ioannem Scalae auctorem, cuius est sequens responsiva Epistola. Def. ὑποδείξειεν. Ἐρῶ σοι ἐν κυρίῳ τιμιώτατε πάτερ.

II. p. 7. Εἰς τὴν ἀμοιβαίαν. Γωάννης Γωάννη χαίρειν. Epistola responsiva. Ioannes Ioanni salvere. Inc. Α' πεδεξάμην, ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ σου βίῳ. Def. ὁ Θεὸς τοῖς μισθοῖς ἀποδίδωσι.

III. pag. 8. b. Scalae titulus sequens est: Λόγος ἀσκητικὸς τῷ Α' β' Γωάννη, τοῦ καθηγούμενου τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ἔρει μοναχῶν, ὃν ἀπέσειλε τῷ Α' β' Γωάννη τῷ καθηγούμενῳ τῆς Παύλου. Sermo asceticus Abbatis Ioannis, Praefidis coenobitarum in monte Sina, quem misit ad Abbatem Ioannem, Praefectum monasterii Rhaithuni.

Primus gradus, sive Sermo Περὶ τῆς τῷ ματαίῳ βίῳ βιαίας ἀποταγῆς, De vanae seu profanae vitae violenta abdicatione, inc. Τὴ ἀγαθῇ. Ultimus def. ὃ τὸ πάντων ἀγαθὸν αὐτίον ἐνεσι, καὶ ἦν, καὶ ἔσται εἰς ἀόριστος αἰῶνας, ἀμήν. Quibus statim tabula iterum triginta virtutum ordine retrogrado dispositarum, cum scalula calamo delineata, & in totidem gradus distincta, subiungitur.

IV. p. 208. b. Τὴ αὐτοῦ λόγος ἰδιαιτάτος πρὸς τὸν ποιμένα, διαλαμβάνων, ποῖον δὲ τὸν προεσῶτα λογικῶν προβάτων ὑπάρχειν. Eiusdem Sermo secretissimus ad Pastorem, declarans qualis debeat esse rationalium ovium praefes. Inc. Εἴν τῇ κάτω μὲν βίβλιν. Def. ἡ δὲ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεός.

VI. p. 218. b. Α'ναφορὰ Παντί Πιλάτῳ, καὶ λ. Relatio Pontii Pilati, &c. Inc. Πιλάτος ὁ τῶν τῆς ἀνατολῆς πόλεων ἄρχων μνηύσει κέρηται. Def. κεφαλὴν αὐτὸς ὁ Πραιφεκτος· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν πρίτει δόξα εἰς τὰς αἰῶνας. Eadem ferme paucis mutatis legas apud Fabricium in Codice apocrypho Novi Testamenti Hamburgi mcccxlvi. Tom. III. pag. 457. ubi inscribitur: Relatio Pilati Praefecti de Iesu Christo Domino Nostro missa ad Tiberium Imperatorem versantem Romae. Ea tamen ibi definit in verbis: ἐκέλευσεν δίσκον ἀγαγεῖν τὸν Πιλάτον. In Codice vero nostro alia sequuntur, quibus ea narrantur, quae Caesarem inter, & Pilatum intercesserunt, postquam ipsum missis militibus ad se vincitum duci iusserit, incipiuntque: Εἰς τὸν τοιγαροῦν τῷ Πιλάτῳ, ὁ Καίσαρ ἐκάθησεν ἐν τότῳ τινί, πλησίον τῷ ναὸ τῶν θεῶν, καὶ λ. & ad ea usque progrediuntur, quae mox tamquam ultima retulimus. Vid. Fabr. in Opere praecit. T. I. p. 214. 298.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat fol. 221.

IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ
ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
IN ACTA APOSTOLO.
RVM.

Inscribendus fuerat.

Catena SS. PP. in Acta Apostolorum, & in Epistolas Pauli, excerpta ad Hebraeos, quae deest.

Horum Commentariorum aliud exemplum. COD. XIX. plar occurrit Plut. IV. Cod. I. qui insuper Epistolas Catholicas continet, quae in hoc Codice non habentur. Catena haec, teste Fabricio loco inferius citato, collecta est ab Oecumenio, qui variorum Patrum commentarios retulit, ac praecipue Io. Chrysostomi, ex quo desumpta fuisse prima Catena verba, adscriptumque idcirco fuit tum in memorato Cod. I. Plut. IV. tum in

in hoc, de quo agimus, Γωάννου τῷ Χρυσόστομο. Sed ex contextu manifeste deprehendimus, Oecumenium, auctoritatibus, & fragmentis SS. PP. uti Basilii, Eusebii, Apollinaris, Isidori, Origenis, & aliorum, hunc Commentarium contexisse. Exstat autem edita haec Oecumenii Catena in Acta Apostolorum, Epistolas Catholicas, & Paulinas una cum Aretae Commentario in Apocalypsin Graece Veronae typis luculentis A. mcccxi. fol. quam edit. tum in huius, tum in aliorum Codicum recensione prae manibus habuimus. Vide plura de Oecumenio apud Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. p. 788.

I. p. 1. Α'ρχὴ σὺν Θεῷ τῶν πράξεων συγγραφεισὶν παρὰ τῷ ἀγίῳ ἀποστόλῳ, καὶ εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ. Incipiunt Deo iuvante Acta Apostolorum conscripta a S. Apostolo, & Evangelista Luca. Primo sistitur τὸ κείμενον συνάβηρι conscriptum, quod tamen suis locis non recitatur, sed innuitur tantum. Succedit ἐρμηνεία, quae ut diximus Io. Chrysostomo tribuitur, quum scribatur ἐρμηνεία Γωάννου τῷ Χρυσόστομῳ. Catena itaque inc. Οὗτος ὁ μακάριος Λουκᾶς μαθητὴς ἦν Παύλου, διὸ καὶ ἐκεῖνος τὰς πράξεις μάλλον ἐγίνωσκε τῶν ἄλλων· περὶ ὧν αὐτὸς ὁ θεοπρίστους Παῦλος λέγει, Λουκᾶς ἐστὶ μόνος μετ' ἐμῶν· καὶ πάλιν πρὸς Κορινθίους· οὗ ἑταῖρος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ λ. Hoc initium valde diversum est ab edito. cit. nec mirum: nam quae ibi fusi pertractantur, in Codice strictius, & cursim attingi saltem quoad haec prima Actuum Capita, deprehendimus. Def. εὐχόμενος δὲ ἡρέατο κηρύσσειν, ἐπιλαβόμενος ἐνεακαιδεκάτῃ ἔτει Τιβερίου Καίσαρος, καὶ τῷ τριακαιδεκάτῳ ἔτει Νέρωνος τελειοῦται, εἴποι τὴν κεφαλὴν ἀποταγῆς. Hic autem finis mire cum edito concordat. Heic notandum, inter pag. 29. & 30. bibliopegi incuria, duos quaterniones male insertos fuisse, partem scholiorum in Epistolam ad Romanos, & ad Corinthios continentes, qui si suo loco reponantur, nimirum post pag. 81. omnia recte convenient.

II. pag. 42. Sequuntur scholia, seu diversorum SS. Patrum Catena in Epistolas Paulinas, quibus fere singulis binae praeiunguntur Hypotheses, Euthalii nimirum, ac Theodoretii. Euthalias recensuimus in Cod. XIII. Plut. VI. pag. 123. a N. VI. ad XX. quare de ipsis deinceps ne verbum quidem. Quae ex Theodoro adferuntur, eas tantum de more recensemus. Epistolae ad Romanos sola Hypothesis Euthalia praecurrit. Commentarius inc. Τὸ ἀπὸ τοῦ γράφειν αἴτιον τῷ κείσθαι αὐτὸ τὸ ὄνομα· διατοῦτο δὲ ἀπὸ Σαύλου εἰς Παῦλον μετετέθη, ἵνα μὴ ἐν τῷτο ἑλαττόν τι ἔχη τῷ κορυφαίῳ Πέτρῳ, καὶ λ. Quae quidem verba in edito. cit. paullo post initium occurrunt, & Photii nomen in margine adscriptum habent; ex quo patet breviores esse, magisque contractos nostri Codicis Commentarios.

Def. θεμέλιον καὶ ὄρον αἰὲς ταύτην ποιεῖν αὐτῷ φίλον. Patres, quorum nomina scholiis hifce interfertur, sunt Basilii & τῆς πρὸς Σαξοπολίτας ἐπιστολῆς, Cyrilli, Dionysii Alexandrinus, Gennadius, Ioannes (nempe Chrysostomus) Isidorus, Oecumenius, Acaicius, Severianus, Theodoretus, Gregorius Nyssenus.

III. pag. 90. Πρὸς Κορινθίους πρώτη. Ad Corinthios I. Theodoretii Hypothesis inc. Ο'ρὼν ὁ δαίμων ἔτω πολὺν ὄρωπον τὴν Κόρινθον, καὶ λ. Def. τῆς ἀπονοίας διορθῆται τὸ πάθος ἐν πρώτοις. Commentarius inc. Εἴ τῷ κλητὸν αὐτὸν καλεῖται διορθῆται αὐτὸς. Def. εἴτα ἐπειδὴ αὐτὸν πολλὰ κατέψατο, νῦν θεραπεύει αὐτὸς. In cit. edit. & in aliis Codicibus adhuc alia quaedam pauca supersunt. Scholiorum auctores sunt Athanasius, Cyrillus, Dionysius, Eusebius, Gennadius, Gregorius, Ioannes, Methodius & τῷ περὶ ἀναστάσεως λόγῳ, Oecumenius, Severianus, Theodoretus, & fortasse alii, quorum nomina videntur a scriptore fuisse praetermissa.

IV. pag. 136. Πρὸς Κορινθίους β'. Ad Corinthios II. Brevissima Theodoretii Hypothesis inc. Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιστολὴν ζητεῖς. Def. ἵνα πλέον ἀποδώσω πρὸς ἀρετὴν. Commentariorum initium: Εἴ τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ πέμψας. Finis: ἐν τῇ ἐπιφοιτήσει τῷ παρακλήτῳ πνεύματι τῷ Θεῷ. In hifce, praeter Ioannem, Oecumenium, & Theodoretum, nullus alius interpret apparet.

V. pag. 180. Πρὸς Γαλάτας. Ad Galatas. Theodoretii Hypothesis inc. Τὸ μὲν προοίμιον καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐπιστολή. Def. ἀλλ' αὐτὸς τῷ Χριστῷ ἦν μαθητὴς. Commentarius vero inc. Εὐχόμενος ἀναίρει τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητὴς. Def. καὶ τῇ ψυχῇ τὴν χάριν ἐπεύχεται γενέσθαι. Interpretes sunt Cyrillus, Gennadius, Ioannes, Oecumenius, Severianus, Theodoretus.

VI. pag. 199. Πρὸς Ἐφεσίους. Ad Ephesios. Hypothesis Theodoretii inc. Η' Ε'φεσος μητρόπολις μὲν ἐστὶ τῆς Ἀσίας. Def. γράφει δὲ ἀπὸ Ῥώμης τὴν ἐπιστολὴν, ἐν δεσμοῖς ὑπαρχῶν. Commentarius inc. Ο'ρα πόσῃ ἦν τότε ἀρετὴ. Def. μάλλον δὲ καὶ ἐκείνην ἐπιδιδύσκει τὴν ἡμέραν ὡφείλει εἶναι. In huius Epistolae interpretatione unius Oecumenii nomen apparet.

VII. pag. 218. b. Πρὸς Φιλιππησίους. Ad Philippenses. Theodoretii Hypothesis inc. Οἱ Φιλιππησίους τῆς Μακεδονίας ἦσαν. Def. διὰ πάντα σφόδρα φίλων αὐτοὺς φαίνεται. Interpretatio inc. Ἐνταῦθα ὡς πρὸς ὁμοτίμους ἐπιστέλλων. Def. τὸ σύνθημα αὐτῶν, εὐχὴ παύει τὴν ἐπιστολὴν καὶ νῦν. Heic quoque solus legitur Oecumenius.

VIII. pag. 234. b. Πρὸς Κολοσσαίους. Ad Colossenses. Theodoretii Hypothesis inc. Εἴ πολλοὶς ὁ ἀπόστολος τὴν πρὸς τὸν Θεόν, & πατέρα θελοῖ μεσιτείαν. Def. τὴν ἐπιστολὴν διορθῆται ὁ Παῦλος. Commentariorum initium: Εἰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος εἰμι, καὶ θέλημα τῷτο τῷ πατρὶ ἐστίν. Finis: Εἴ τῷ ἀντιγράφῳ μὴ εὐρὺν καλῶς τὰς παραγραφὰς τῷ μακαρίῳ Γωάννῳ.

ιν τῆς πρὸς Κολοσσαίς ἐπιστολῆς, συνῆραψα αὐτὰς ὅπως ἡδυνάμην· εἰ ἔν εὐρεθῇ τι ἐν αὐταῖς ἢ κῆρον, ἢ ἐπιλήψιμον, ἴσως δ' ἀναγινώσκων μὲν εἶναι τὸ πταίσμα. Interpretes nominantur Cyrillus, Theodoretus, & Oecumenius, cuius nomen adscriptum habent ea, quae mox retulimus, quaeque magis magisque ipsum Catenae collectorem evincunt.

IX. pag. 245. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. *Ad Thessalonicenses I.* Sola huic Euthalii Hypothesis praecurrit. Scholia inc. Διὰ τὴν οὕτω ἀπόστολον, ὅτε δὲ Χριστὸν. Def. ὅτι δὲ χάρις Χριστοῦ, πάντα τὰ ἀγαθὰ συμπαρομαρτεῖ. Auctores scholiorum occurrunt Basilus, Oecumenius, & Severianus.

X. pag. 258. b. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. *Ad Thessalonicenses II.* Theodoretus Hypothesis inc. Ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔγραψεν. Def. διὰ πάντων ἀληθεῖς τὰς τοῦ κυρίου προφητείας ποιῶν. Commentarius inc. Οὕτως ἐν τῇ πρώτῃ ἤρξατο, ὡς πρὸς χάρις τὰς ἐκεῖ παραγραφάς. Def. πάλιν, ὡς ἔθος αὐτοῦ, εὐχῇ κατέλυσεν τὴν ἐπιστολήν. Gennadius, Oecumenius, & Severianus sunt interpretes.

XI. pag. 266. Πρὸς Τιμόθεον πρώτη. *Ad Timotheum I.* Brevissima Theodoretus Hypothesis inc. Τί δὴ ποτε καὶ ἄλλος μαθητὴς ἔχων δ' Παῦλος, κ. λ. Def. τὰ διδασκάλῳ πρέποντα λοιπὸν. Catena inc. Τὸ αὐτοῦ καὶ νῦν δεικνύσι. Def. καὶ δὲ ἄλλων ἐξ ὧν περὶ τὴν πίσιν ἐναυάγησαν. In cit. edit. alia quaedam pauca subsequuntur. Oecumenius, & Basilus interpretes habet.

XII. pag. 282. Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα. *Ad Timotheum II.* Brevis item Theodoretus Hypothesis inc. Τί δὴ ποτε δευτέραν γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν. Def. ἔτι τῇ φροντίδι τῆς ἐκκλησίας ἐγκεχρονικότε. Comment. inc. Ἀπόστολος εἰμι, φησὶν, ἐπὶ τῇ ἐπαγγελιομένη ζωῇ. Def. ἢ ὥς ἀεὶ χάρισμα ἔχει πνευματικόν. Oecumenius, & Theodoretus in hac Epistola nominantur interpretes.

XIII. pag. 292. b. Πρὸς Τίτον. *Ad Titum.* Brevissima Theodoretus Hypothesis inc. Ὁ Τίτος θαυμαστάς τις ἦν μαθητὴς. Def. μάλλόν ἐστιν. Commentarius inc. Ἀδιαφύρως ταῦτα τίσῃσι. Def. οἷον διὰ τῆς πίστεως. Idem qui superiores, sunt interpretes.

XIV. pag. 297. b. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem.* Theodoretus Hypothesis inc. Ὁ Φιλήμων θαυμαστάς τις ἦν ἀνὴρ. Def. οὐκ ἔδει καταριζομένῳ ταῖς λοιπαῖς. Scholia inc. Εὐδώς ἐκ προομιῶν παιδεύει τὸν δεσπότην. Desinit imperfecte in verbis: ἐνταῦθα δὲ δεικνύειν, ὅτι τῷ δεσπότην συμφέρον βέλτεται μᾶλλον· εἰ γὰρ οὐ, φησὶ, χρεώ... quae incidunt in edit. cit. pag. 795. v. 14. Reliqua defuncto mutilato Codice. Subscriptiones, ut in dicta edit. Veronen. & Stichometria, ut in Codice XXVII. Plut. VI. habent Epistola II. ad Corinthios, ad Colossenses, I. & II. ad Thessalonicenses, & I. ad Timotheum. Subscriptionem tantum Epist. ad Romanos, & ad Timotheum II. Stichometria vero sine subscriptione Epist. ad Ephesios. Reli-

quae carent utraque. Animadvertendum praeterea est, in margine adscripta fuisse cynnabari Capita Epistolarum, & pericopas Lectionum pro tempore iuxta Graecorum ritus in Officio legendarum. Similem fere Catenam in Epistolas Paulinas habemus etiam infra in Codice X. Plut. IX. & in Codd. IV. VI. VII. & XIX. Plut. X. ex quibus ea quae haec defuncto, suppleri commode possent.

Codex Graecus membranaceus. Ms. in 4. Sec. XII. in fine mutilus. Constat foliis 298.

IOANNOT TOT KASSIANOT ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CASSIANI VARIA.

Titulus ita restituendus.

Anastasi Sinaitae quaedam de terminis Theologicis circa mysterium incarnationis. S. Maximi disputatio cum Pyrrho, & alia opuscula. Ioannis Cassiani de VIII. vitiosis cogitationibus Liber.

I. p. 1. **Α**θανάσι (lege Ἀναστασί) τοῦ cod. xx.

ἀγιοτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας ἐκθέσει ἐν ἐπιτομῇ περὶ πίστεως. *Athanasii (corr. Anastasi) SS. Patriarchae Antiocheni brevis expositio Fidei.* Est autem pars operis, quod sub Anastasi monachi Sinaitae, ac deinde Episcopi Antiocheni A. C. DLXI. nomine circumfertur, cui titulus, Ὁδηγός, seu *Viae dux*, contra Acephalos & Severianos; quod quum inter Opera Iac. Gretseri S. I. edit. Ratisbon. Anno MDCCXI. fol. occurrat Tom. XIV. p. 1. seqq. nos in huius Codicis recensione hanc editionem prae manibus habuimus, ut quantum ab eadem discreparet, innueremus. Initium nobis secunda suppeditat pagina (nam primae scriptura prorsus evanuit) ex verbis: καὶ μάλιστα τοῖς ἀπλοῦς τοῖς ἀκούουσιν, κ. λ. quae incidunt in cit. edit. pag. 12. & constituunt partem Capituli I. Def. σύνθετον ἐκ γῆς καὶ ὕδατος, καὶ εὐχερὲς φέρεται. Quae sunt ultima Cap. II. verba, ibid. pag. 37. In progressu tamen huius opusculi, aliqui identidem defectus apparent; ac primo quidem post illa, καθὼς περὶ αὐτοῦ διὰ πλάτους καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς, καὶ ἐν ἐτέροις εἰρήκαμεν, [loc. cit. p. 15.] quibus in Codice subiicitur conclusio, τῷ δὲ Χριστῷ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν, quae sequuntur in edit. usque ad Cap. II. tota in Codice desiderantur, qui statim ad definitiones descendit, hoc ipsis monito praefixo: Ἐνθάδε κεῖται τὸ α. ὅρις δηλοῦται· ἐνθα δὲ πρόκειται τὸ β. τὴν ἐτυμολογίαν δηλοῖ· ὅπου δὲ πάλιν τὸ γ. τὰς τρεῖς σημαίνει· κἀκεῖνο δὲ εἶδεναι χρῆ, ὅτι περ πάν τὸ οἰονὺν ζήτημα, ἢ ἀρώτημα, τρεῖς τινες ἐρωτήσεις, & ἐξετάσεις ἔχει, ὥτως ἀπορρυμένων παρ' ἡμῶν πρὸς τὰς ἀντιδίδως, οἷον. Huius moniti pars altera legitur in editione in fine Capituli I. altera ini-

initio II. cuius totam inscriptionem longiusculam omittit Codex. Sequitur igitur instar tituli rubris, ac maioribus litteris exarata prima Quaestio: Τί Θεός; καὶ κατὰ τί εἰρηται Θεός; καὶ ὅσα ἄλλα νοεῖται Θεός; tum ad ipsam responsio: Καὶ ὅτε μὲν ἐρωτῶμεν λέγοντες, τί ἐστὶ Θεός; κ. λ. quae omnia licet aliquantum diversa, incidunt loc. cit. pag. 17. Concordat deinde in reliquis usque ad Caput, quod inscribitur Περὶ φύσεως, cuius omittuntur in Codice ea omnia, quae leguntur in editione pag. 20. post verba, ὥσπερ εἶπον, ὁσία, καὶ φύσις, καὶ γένος, καὶ μορφή, usque ad finem. Quae vero unica quaestione de *Anima* comprehenduntur ibid. pag. 28. ea Codex in tres dividit partes, titulo singulis adiecto, nimirum Περὶ ψυχῆς, Περὶ νῦ, Περὶ αἰσθήσεως. Aliquod etiam discrimen in sequenti occurrat Capite Περὶ φθαρτῶ, pag. 30. nam quae in editione instar scholii subiiciuntur, ex his Codex novum Caput orditur, titulo appposito Περὶ ἀνθρώπου, eiusque initium est: Τί ἀνθρώπος; καὶ κατὰ τί εἰρηται ἀνθρώπος; Ἀνθρώπος ἐστὶ ζῶον λογικόν, κ. λ. Ex penultimo tandem Capite Περὶ ἐτυμολογίας, plurima praetermittuntur. Ex iis enim omnibus, quae intercedunt inter verba, ἡ διὰ τὸ σάμα φρεσὶν ἀπὸ ῥύπου, & ἰστέον ὅτι καὶ αἱ δύο προσηγορίαι τῷ Χριστῷ, κ. λ. quae duas occupant paginas cit. editionis, duodecim tantum versus habentur in Codice. Harum Quaestionum, seu Definitionum nonnullae leguntur inter S. Maximi Opera Tom. II. edit. Paris. Anni MDCLXXV. fol. pag. 78. Exstant etiam G. L. Tom. II. Operum S. Athanasii; Graece autem tantum in Ms. Codice Bavar. N. CXVI. a quo tamen valde discrepat Athanasii editio, quippe longe illo brevior. His obiter praenotatis, ad alia Codicis progrediamur Opuscula.

II. pag. 42. Sequitur S. Maximi Disputatio cum Pyrrho Monothelita A. C. DCXLV. cui praecedit eiusdem sancti monachi pictura, his senariis a paullo recentiori manu adscriptis:

Τὴν γλώσσαν, ὡς μάχαιραν ἡνομήτην
ἔχων, Μάξιμε, κατατέμνει τὴν πλάην
Μονοθελητῶν εὐσεβῶς τῶν ἀφρόνων,
Οἱ γλώσσαν ἐκτέμνουσι σὴν μεμνηνότες
Μετὰ τομὴν ἄδυσαν ἐν γένει λόγου.

Lingua instar gladii acuminati
Instruitus, Maxime, dissecas errorem
Monothelitarum fortiter insipientium,
Qui linguam tuam exscindunt furore perciti,
Exscisiam illam divinos sonitus edentem.

Disputationis titulus est: Παροσημείωσις τῆς γενομένης ζητήσεως χάριν τῶν κεννημένων περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων, παρούσης Γρηγορίου τοῦ εὐκαλεσθέντος Πατρικίου, & τῶν συνευρεθέντων αὐτῷ δισωτάτων ἐπισκόπων, καὶ λοιπῶν θεοφίλων ἀνδρῶν, παρὰ Πύρρῳ, τῷ γενομένῳ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως, & Μάξιμῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ μοναχῷ, μὴν Γελῶν, ἡνδικτίωνος τρίτης,

Πύρρῳ μὲν συμμαχῶντος τῇ παρεισαχθείσῃ παρ' αὐτοῦ τε, & τῷ πρὸ αὐτοῦ ἐν τῷ Βυζαντίῳ καινοτομίᾳ, ταῦτέσι τῷ ἐνὸς θελήματος· τῷ δὲ συνευρεθέντος τῇ ἀνωθεν εἰς ἡμᾶς ἐλθούσῃ πατρικῇ τε καὶ ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ· διὰ τῶν ῥηθέντων ὑπερφύσεως ἀνδρῶν [φησὶ δὲ Γρηγορίου τῷ ὑπερεφύμῳ Πατρικίῳ] τῶν λεχθέντων ἀνδρῶν ἀλλήλοις προσοφισθέντων· προκατήρξατο τῆς πρὸς Μάξιμον διαλέξεως Πύρρος. *Acta disputationis moiorum causa Ecclesiasticorum dogmatum, coram Gregorio gloriosissimo Patricio, unaque confessione praesentium sanctissimorum Episcoporum, reliquorumque piorum ac nobilium virorum a Pyrrho quondam Patriarcha CPolitano, & Maximo religiosissimo monacho, mense Iulio, indictione III. Pyrrho quidem novum dogma de una voluntate, a se, & a suo Byzantii decessore, Sergio prave introducendum defendente; Maximo autem Patrum doctrinam & Apostolicam, ad nos a principio derivatam tuente: quum videlicet eximii viri (praeclarissimi scilicet Gregorii Patricii) opera, dicti viri in conspectum mutuo venissent. Porro sic Pyrrhus disputationem cum Maximo aggressus est.* Inc. Πύρρος. Τί σοι κακὸν ἐποίησαμεν, κύριε Ἀββᾶ Μάξιμε, κ. λ. Def. ἐνώσας δὲ ἐαυτὸν διὰ τῆς ὁρθοδόξου ὁμολογίας τῇ ἀγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, χάριτι, κ. λ. Exstat in Maximo Combessii edit. Paris. A. MDCLXXV. Tom. II. pag. 159.

III. pag. 107. b. Sequitur eiusdem fragmentum ἀνεπίγραφον unius paginae, cuius initium: Διττὴ ἡ δειλία, ἡ μὲν κατὰ συμπλοκὴν λογισμῶν, ἡ δὲ κατὰ συζήτησιν φύσεως. Finis: ἐκ ἑλλείψεως φυσικῆς ἐνεργείας. Vnde vero fuerit excerptum, quum admodum sit exiguum, expiscari minime posuimus. Agitur autem in eo de duplici metus specie, & videtur ad sequens Caput pertinere.

IV. pag. 108. Τῷ αὐτοῦ περὶ τῆς Πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τούτο. *Eiusdem, de eo quod scriptum est, „Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste.“* Inc. Εἰ τὸ, Πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον, συζήτησις ἑμφασίον ἔχων, κ. λ. Def. διὰ σαρκὸς αὐτοεργήσεως μυστήριον. Ib. p. 32.

V. pag. 111. Ερώτησις πρὸς τὸν Ἀββᾶν Μάξιμον. *Quaestio Abbati Maximo proposita.* Prima quaestionis verba sunt: Ἐπειδὴ Γρηγόριος ὁ Νύκας ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασι φαίνεται, κ. λ. Responsio inc. Τρεῖς ἀποκαταστάσεις οἶδεν ἡ ἐκκλησία. Def. καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκαταστήναι, καὶ... Pauca defuncto, ut ex cit. edit. patet Tom. I. p. 304. ubi Quaestio est XIII.

VI. pag. 112. Εἰς τὴν τὴν ῥν' ἐπιστολῶν παρούσαν συντακτικῆς. *Oratio valedictoria coram CL. Episcopis habita.* Inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα. Def. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ἡμῶν, ἀμήν. Est Oratio XXXII. S. Gregorii Nazianzeni. Operum edit. Paris. apud Claudium Morellum A. MDCLXIX. fol. Tom. I. pag. 510.

VII.

(1) Primus tamen hanc Disputationem Graece in lucem edidit Eminentiss. Card. Baronius in fine Tomi VIII. Annal. Eccles. cum Latina Franc. Turriani interpretatione.

VII. pag. 146. Τὸ δὲ πατρὶς ἡμῶν Μαξιμου τὸ ὁμολογητὴ κεφάλαια δογματικὰ. S. P. N. Maximi Confessoris Capita Dogmatica. Primum inc. Εἰς Θεὸν ἀναρχόν, κ. λ. Vltimum def. ἐλάχιζόν τι ἔ μέτριόν ἐστιν. Sunt Capita C. quae in edit. cit. Tom. I. pag. 461. inscribuntur, ad Theologiam, Deique Filii in carne dispensationem spectantia Capita ducenta, quo numero comprehenduntur etiam alia C. quae sequuntur.

VIII. pag. 178. Τὸ αὐτὸ ἕτερα κεφάλαια ἑκατόν. Eiusdem alia Capita centum, quorum primum inc. Εἰς Θεόν, ὅτι μία θεότης, κ. λ. Vltimum def. τὸ λόγος γεγονὼς κατοικητήριον. Ibid. a p. 484. ad pag. 511. & inscribuntur, Centena iterum Gnostica Capita.

IX. pag. 228. b. Τὸ αὐτὸ ἕτερα κεφάλαια ρ'. Eiusdem alia Capita C. Primum inc. Τὸ κυρίως ἐν ἐκ τῶν μὴ κυρίως ὄντων ὅτι ἐστὶ, μόνον γινώσκεται, ὃ τῇ πρὸς αὐτὰ σχέσει ὅτι ἐστὶ γινώσκόμενον. Vltimum def. τῶν μὴ ὄντων ἐξαφανίζων τὴν γένεσιν. Haec Capita C. eo saltem ordine, quo leguntur in Codice, reperire loc. cit. minime licuit; unum quidem, aut alterum occurrit in prima Centuria eorum, quae ad Theologiam, & Oeconomiam pertinent, deque Virtute ac Vicio inscribuntur, nimirum sextum & septimum in editione, in Codice vero octavum & nonum, cui statim succedit decimum octavum, iis quae interiacent Capitibus praetermissis.

X. pag. 282. Τὸ αὐτὸ κεφάλαια δογματικὰ ιε'. Eiusdem Capita dogmatica XV. Primum inc. Εἰς ἐκ τῶν ὑπεράναρχον, κ. λ. Vltimum def. ὡς τῆς φύσεως περιγραφῆς ζημιωθησώμενα. Sunt prima XV. Capita mox memoratae Centuriae loc. cit. pag. 512.

XI. pag. 293. Τὸ Α' β' β' Κασιανὸν τὸ Ρωμαίου περὶ τῶν τῆς κακίας ὁπὶ λογισμῶν. Abbatiss Cassiani Romani de octo vitiis cogitationibus. Inc. Πρῶν τὸν περὶ τῆς διατυπώσεως τῶν κοινοβίων συντάξαντες λόγον, νῦν πάλιν ἐπὶ τῷ παρόντος ταῖς ὑμετέρας εὐχαῖς θαυμάσαντες. Def. δι' ὃν καὶ τελεία ἀγάπη κατορθύεται χάριτι τοῦ Θεοῦ, ἀμὴν. Octo igitur sunt Capita, I. περὶ γαστριμαργίας, II. περὶ πορνείας, III. περὶ φιλαργυρίας, IV. περὶ ὀργῆς, V. περὶ λύπης, VI. περὶ ἀκηδίας, VII. περὶ κενοδοξίας, VIII. περὶ ὑπερηφανείας. De hac Ioannis Cassiani Graeca versione vide Lambecium Lib. IV. Commentarii. pag. 166. ubi agitur de Cod. CLXV. N. 43.

In ultima Codicis pagina haec a perve-tusta item manu subscripta leguntur: Κύριε βοήθει τὰς ἑχούσας τὸ βιβλίον τῆτο, καὶ συγχώρησον αὐτοῖς ὅσα ἡμαρτον ἐν λόγῳ καὶ ἔργῳ, ὡς φιλόανθρωπος Θεὸς κατὰ ..... Domine adiuva possesores huius libri, & remitte iis, quaecumque dicto factoque commiserint, pro tua benignitate Deus .....

Codex Graecus membran. Ms. in 12. Sec. XII. minuto ac perspicuo caractere, sed valde mendofo exaratus. Constat foliis 347.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΒΒΑ ΙΩΑΝΝΟΥ.

EPISTOLA ABBATIS IOANNIS.

Titulus immutandus.

Ioannis Sinaitae Scala Paradisi cum prolegomenis, & Sermo ad Pastorem.

I. pag. 1. O Curre primo Επιστολή του cod. xxi.

Α' β' β' Γωάννη ἡγουμένου τῆς Ραϊθοῦ πρὸς Ἰωάννην τὸν ἀξιάγαγον τὸ Σινᾶ ὄρεος ἡγούμενον. Epistola Abbatis Ioannis Praefidis coenobii Rhaithuni ad Ioannem virum admirandum asceterio in monte Sina Praefectum. Inscribitur: Τῷ ὑπερφυσικῷ, ἔ ἰσαγγέλω πατρὶ πατέρων, καὶ διδασκάλῳ τῷ ὑπὲρ λίαν, ὃ ἀμαρτωλὸς Ἰωάννης τῆς Ραϊθοῦ ἡγούμενος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Viro sublimissimo, caeliumque aemulo, patri patrum, praestantissimo doctiori, Ioannes peccator Rhaithuni monasterii Antistes in Domino gaudere. Inc. Γινώσκοντες ἡμεῖς οἱ εὐτελεῖς τὴν ἐν κυρίῳ ἀδιάκριτον σου Def. ἀπλαγῇ ἄνοδον πρὸς τὸν Θεὸν πᾶσιν ὑποδείξειεν. Εἴρωσο ἐν κυρίῳ, τιμώτατε πᾶτες. Haec Epistola mutila erat in Cod. XVII. Plur. VII. deerat autem omnino in Cod. XX. eiusdem Plur.

II. p. 2. b. Sequitur in Scalae Prologus, cuius initium: Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ, κ. λ. finis: μὴ ἀπιστοῦμεν τοῖς δράμασιν, inserta triginta graduum tabula, ut in Cod. XX. Plur. VII. pag. 266. §. I. Prologo succedit Vita Ioannis Climaci, a Daniele monacho conscripta, & Epistola, qua superiori Ioannis Rhaithuni responderet: quae omnia vide in dicto Codice XX. §. II. & III. cum quo in omnibus concordat, si illud excipias, ex septem versibus iambis, qui habentur in illo, primos tantummodo duos in hoc exhiberi.

III. pag. 13. b. Scalae tandem hic titulus praecedit: Τὸ Α' β' β' Γωάννη, τὸ ἡγούμενον τῶν ἐν τῷ Σινᾶ ὄρει μοναχῶν, τοῦ ἐπικλήν Σχολαστικῷ, λόγος ἀσκητικὸς, ὃ ἡ ἐπινομήν φωτισμὸς, ὃν καὶ ἀπέστειλε τῷ Α' β' β' Γωάννη ἡγούμενον τῆς Ραϊθοῦ, προτραπέας παρ' αὐτὸ συντάξαι. Abbatiss Ioannis, monachorum montis Sina Praefecti, cognomento Scholastici, Sermo asceticus, cuius titulus Illuminatio, quem Abbatiss Ioanni, Rhaithuni coenobii Praefecti, misit, quem eius hortatu ipsum conscripserat. Inc. Τὸ ἀγαθὸν, καὶ ὑπεραγαθόν, καὶ παναγαθὸν Θεοῦ. Def. τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔστι, ἔ ἦν, καὶ ἔσται, εἰς τὰς ἀόριστες αἰῶνας φῶς, ἀμὴν. νυνὶ δὲ μένει τὰ τρία ταῦτα, πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, μέζων δὲ πάντων ἀγάπη. In calce alius iterum index graduum, sed, ut in aliis Codicibus animadvertimus, inverso ordine dispositus subiungitur.

IV. p. 321. Eiusdem Sermo ad Pastorem. Inc. Εἰς τὴν μὲν κάτω βίβλῳ. Def. ἡ δὲ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεός. αὐτὸς ἡ δόξα, κ. λ. In extrema pagina haec amanuensis legitur subscriptio: Πῶς

Πόνημα ἐλαυνὲ Ματθαίου, καὶ ἀναξίῳ ἱερομονάχῳ. Εἰτελειώθη ἡ παρῶσα ἱερὰ ἔ θεῖα βίβλος μηνὶ Δεκεμβρίῳ καὶ ἰνδικτίωνος ζ'. ἔτους σϞλβ'. Opus miserabilis Matthaei, & indigni hieromonachi. Absolutus est hic sacer, ac divinus liber mense Decembri, die XXV. Indictione VII. Anno 6832. (Christi mcccxxiv.) Hunc innuere Codicem videtur Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. pag. 68. qui tamen legit 6833. (Christi mcccxxv.)

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 347.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS DAMASCENI VARIA.

Nimirum.

Sacra Parallela.

cod. xxi. Praecedit index omnium titulorum sub unaquaque alphabeti littera contentorum, sed initio mutilus; incipit enim a XXII. titulo litterae A, qui est Perī ἀνθρωπογενῶν, καὶ προσποιητῶν καὶ ὑπέλωσ διακειμένων. Hic index, qui primas octo Codicis paginas implet, fere convenit cum illo Codicis Rupefucaldini, quem integrum refert Lequienus in sua Operum Ioannis Damasceni editione G. L. Paris. An. mcccxi. fol. Tom. II. pag. 731. Quae tamen discrimina nobis recententibus sese obtulerunt, adnotare heic lubet.

Στοιχεῖον itaque A titulis XIII. longius est in nostro, quam in illo, qui quidem sunt sequentes, nimirum, inter XLVI. & XLVII. inseritur titulus Perī τῆς αἰδίου θεότητος τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος. Inter LVI. & LVII. titulus Perī ἀσεβῶν ἔ ἀμαρτωλῶν ἀνδρῶν. Inter LVII. & LVIII. Perī ἀναστάσεως καὶ ἡμέρας κρίσεως, καὶ αἰώνιου κολάσεως. Inter LXI. & LXII. Perī ἀρχομένων, ὅτι χρὴ τοῖς ἀρχεῖσιν ὑπέκειναι. Inter LXV. & LXVI. inseruntur duo, nimirum Perī ἀκτημοσύνης, καὶ αὐταρκείας, ἔ ὀλιγοδείας, ἔ Perī ἀπάτης κατὰ οἰκονομίαν γενομένης καὶ ὅτι ἐπαινετὴ, εἰ χωρὶς δόλου. Inter LXVIII. & LXIX. tres, scilicet Perī ἀγνωμονούντων καὶ ἀχαρισούντων, Perī ἀδελφῶν γνησίων, καὶ Perī ἀδελφῶν ἥτοι προσαιτύντων. Inter LXIX. & LXX. alii duo, Perī ἀγγαρείας, καὶ Perī ἀδικῶν αἰτήσεων καὶ ὅτι τὰς ἀδικίας αἰτήσεις ὃ χρὴ πρὸς πέρας ἀγειν. Denique inter LXXI. & LXXII. alii duo inseruntur, videlicet, Perī ἀποταξάμενων, καὶ ἐξ ὑποσερφῆς ἐκείνα πράττοντων. Perī ἀσπασμῶν, ὅτι τὸ μετριάξαι καὶ συμπεριφέρειν, εὐνοίαν προερεῖ.

Στοιχεῖον B duobus item longius, qui inter XI. & XII. inseruntur, suntque Perī βδελυγμάτων, καὶ τῶν λεγομένων θεῶν, καὶ Perī τοῦ βίου τέτυ, ὅτι ἐπίμορτος, καὶ ἐπικινδυνός ἐστι.

Στοιχεῖον Γ quatuor longius, quorum primus inter XI. & XII. insertus, est Perī γυ-

μνασίῳ, καὶ ἀσκήσεως, alii tres XVIII. excipiunt, iique sunt Perī γαστριμαργίας, καὶ κόρου, Perī τῶν φυλαττόντων τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν, καὶ Perī τῶν μὴ φυλαττόντων τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν.

Στοιχεῖον Δ quinque titulis longius. Vnus inter I. & II. positus, est Perī διδασκαλίας, καὶ διδασκάλων. Alter inter VII. & VIII. est Perī διαβολῆς, καὶ τῶν διαβολῆς δεχομένων. Tertius inter XXVII. & XXVIII. est Perī δικαίων καὶ κακῶν, καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν. Quartus inter XXXI. & XXXII. est Perī δικαιολογίας, καὶ τίνες ἐδικαιολογήσαντο πρὸς τὸν Θεόν. Quintus denique inter XLII. & XLIII. est Perī δανείζοντος ἔ δανειζομένου, καὶ περὶ τέκνων.

Στοιχεῖον E sex longius, quorum primus inter XXXII. & XXXIII. est Perī εὐχαρισούντων καὶ εὐγνωμονούντων, καὶ ὅτι δεῖ τὰς εὐεργετίας κηρύσσειν. Alter inter XLV. & XLVI. est Perī εὐθηνίας καὶ εὐπορίας. Quatuor reliqui L. & ultimo titulo subnectuntur: sunt autem Perī εὐδοκίμησης, ὅτι εὐχῆς ἀξίον τὸ κατέρθημα. Perī ἐνδικήσεως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τοῖς ἀδικημένοις γινομένης, ὅτι χρὴ Θεῷ ἐπιτρέπειν τὰ τῆς ἐνδικήσεως. Perī εὐθυνομένων, καὶ δικῶν εἰσπραττομένων, καὶ ὅτι ἂν ἄλλος ἀντὶ ἄλλου εἰσπράττεται. Perī ἐλεγκτῶν.

Στοιχεῖον Z, H, & Θ penitus concordant. Στοιχεῖον I duobus est longius, qui ultimo subiunguntur, suntque Perī ἱαμάτων ὑπὸ κυρίου, ἔ προφητῶν, καὶ ἀποστόλων, καὶ Perī ἱμενούντων, καὶ ὅτι χρὴ τὰς ἱμεσίας τῶν δεομένων προσέειναι.

Στοιχεῖον K uno longius, inter XXI. & XXII. inserto, qui inscribitur, Perī κτηνῶν, καὶ προνοίας αὐτῶν.

Στοιχεῖον Λ item uno longius, qui ultimo excipit, & est Perī λογαμαχούντων, καὶ ἀμφισβητούντων περὶ τὴν πίσιν.

Στοιχεῖον M duobus longius, qui IV. inter & V. inserti ita habent: Perī μεταβατῶν μετερχομένων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Perī μισθωτῶν, ἔ τῶν ἀποσερῶντων μισθός.

Στοιχεῖον N concordat.

Στοιχεῖον O tres titulos complectitur, quorum postremi duo (nam unus tantum in Rupefucaldino existit) inscribuntur Perī ξένων πραγμάτων, καὶ τῶν σπανίως ἐν τισιν εὐρεθέντων. Perī ξένων κολάσεων ἀπὸ Θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις δικαίως ἐπενεχθεισῶν.

Στοιχεῖον O concordat.

Στοιχεῖον Π tribus est longius, qui LV. & ultimo adiciuntur: nimirum, Perī προΐσμενων, ὅτι χρὴ αὐτὰς ἐν σπουδῇ προΐσασθαι. Perī πλήθους, καὶ δόλου πώλεως. Perī τῶν πεποιθῶτων εἰς κενὰ καὶ μάταια, καὶ εἰς τὰς τῶν ἀνθρώπων προσάσεις, καὶ μὴ εἰς Θεὸν τὴν ἐλπίδα ἔχόντων.

Στοιχεῖον P concordat.

Στοιχεῖον Σ uno longius, qui est Perī συναλλαγμάτων, inter II. & III. insertus.

Στοιχεῖον T, T, & Φ concordant.

Στοιχεῖον X uno longius, qui est Perī χαίρεκαίας, καὶ τῶν ἀποδεχομένων τὰ παντὴ, καὶ ἀτιμαζόντων τὸν δίκαιον.

Στοι-

(1) In Cod. Bibloth. Coislin. apud Montemfalconium inscribitur. De octo vitiis Capitulis.

Στοιχεῖα Ψ, & Π concordant.

Atque haec quidem quoad primum titulorum indicem; primum, inquam, nam in progressu alii duo occurrunt, quorum alter omnibus quidem alphabeti litteris constat, sed minorem unicuique titulorum numerum adscribit; alter vero licet in littera M desinat, auctius tamen titulis est unumquodque Στοιχεῖον, praeterea παραπομπὰς quoque, nempe transmissiones titulorum, ubi opus fuerit, exhibet, quae quid sibi velint, vide in cit. Damasceni edit. pag. 280. In tres igitur partes divisa sunt huius Codicis Parallela. Prima pars, quae adlatum indicem immediate consequitur, incipit pag. 9. a Iobi prophetae enarratione, quae sic habet: Αἱ χεῖρες σου ἐπλάσαν με καὶ ἐποίησαν με· μετὰ ταῦτα μεταβαλὼν με ἐπλάσαν, εἰς δὲ γῆν πάλιν ἀποστέφεις· ἢ ὡς ὅπερ γὰρ με ἠμελῆξας· ἐποίησας δὲ με ἴσα τυρῷ, κ. λ. quae pertinent ad primum titulum litterae A, qui est Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου πλάσεως καὶ κατασκευῆς, καὶ ὅσα περὶ ἡμῶν ἐν γραφαῖς ἐμφέρεται. Qui quidem titulus, omnium uberrime pertractatur; duodecim enim integras paginas, & quidem minutissimo, ac supra modum compendioso charactere exaratas, occupant Scripturae, ac SS. Patrum in hunc congestae auctoritates, atque sententiae Desinit in titulo XXVII. eiusdem litterae A, qui est Περὶ ἀποβεβλημένων καὶ ἀπροσδέκτων πραγμάτων παρὰ Θεοῦ. Licet amanuensis errore, numero καὶ fuerit designatus. Huius ultima verba sunt Gregorii Theologi ex prima in Iulianum Invektiva, nimirum, μόνον δὲ θυσίαν τιμῶν, ἢ καθάραι τῷ καθαρωτάτῳ προσφέρουσι χεῖρες, καὶ νῦν ὑψηλὸς τε καὶ ἡγνισμένος, τί θαυμάζον, εἰ μὴδὲ τὴν ἐκείνου τιμὴν προσεδέξατο πονηρῶς τε καὶ μετὰ πονηρίας τῆς διανοίας προσαγομένην. Interim illud animadvertisse non pigeat, hanc primam Parallelorum partem videri cum Rupefucaldino potius, quam cum Vaticano Codice convenire, quorum discrimina Lequienius in suo monito Paralleli praefixo loc. cit. p. 274. obiter adtingit. Etenim praeter memoratam titulorum seriem, illi magis, quam huic consentaneam, leguntur etiam in nostro duo illa Collectoris scholia, a Lequienio ibidem relata; alterum littera A titulo VI. qui est Περὶ ἀνηδον, καὶ ἀνυποτάκτων, & incidit in pag. 29. b. cuius initium: Σχόλιον. Τῶτο καὶ ἡμῖν ἐξ ἡμετέρων συμβέβηκεν ἀμαρτημάτων, κ. λ. alterum eadem littera, titulo XII. Περὶ ἀναρχίας, ὅτι ἐπιβαρύνει καὶ ἐπικίνδυνος, καὶ συγχύσεως αἰτία, & incidit in pag. 36. cuius initium: Σχόλιον. Μάθωμεν διὰ τὸ θεῖον τέτυκται, καὶ τῶν ἐξῆς, τί τὸ αἴτιον τῆς καταλαβύσεως ἡμῶν ἀναρχίας, κ. λ. Quas igitur Lequienius de Parallelorum illius Codicis collectore animadversiones diserte eruditeque loc. cit. congestit, eas huic etiam nostro satis apte accommodari posse non immerito iudicamus. Quod vero paullo infra de nostro hoc Codice pronun-

ciat, ubi ait, In Bibliotheca etiam Medicea perinde exstat Parallelorum Codex ordine alphabetico digestus, Vaticano non in totum ab-similis; sed in quo Patrum sententiae media parte truncatae, non integrae, nec ad longum referuntur. Adduntur insuper hinc inde e scriptoribus profanis symbolae, contra quam sibi Ioannes Damascenus proposuerat, id de secunda Parallelorum parte, de qua mox dicemus, arbitror ipsum adfirmasse. Etenim in hac prima in totum Vaticano ab-similis apparet; utpote in qua praeter potiorum titulorum partem, qui in illo desunt omnino, paucorum reliquorum, qui utrobique pertractantur, enarrationes ac dicta, vel a diversis Patribus desumuntur, vel, si iidem sint Patres, a diversis tamen ipsorum Operibus sunt excerpta, nec ea quidem truncata, sed integra, & ad longum relata, in primis praefertim titulis, quos uberrime pertractatos supra innuimus. Praeterea quas hinc inde e scriptoribus profanis symbolas additas fuisse subiungit, eae heic nullae sunt: praeter enim Philonem, ex profanis neminem reperias. Atque haec quidem quoad primam Partem satis sit adnotasse.

II. pag. 46. Secundae Parti suus item titulorum alphabetico ordine digestorum index praecedit; indici vero sequens titulus: Βίβλος περιέχουσα τὰ τῶν Παρὰλλήλων κεφάλαια ἐκ τῆς θείας γραφῆς συνλεγέντα, καὶ συνηχθέντα κατὰ στοιχεῖον παρὰ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Δαμασκηνῶ. Liber continens Parallelorum capita ex divina Scriptura selecta, & ordine alphabetico disposita a sancto Ioanne Damasceno. Hic index a Rupefucaldino superius citato aliquantum recedit; nam & minorem titulorum numerum, & diversum ordinem in unaquaque littera deprehendimus; nec tamen ad Vaticanum accedit, quem item Lequienius loc. cit. pag. 281. integrum refert; utpote qui nullas titulorum transmissiones, quae in illo sunt, exhibeat. Primus titulus est Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου πλάσεως, & κατασκευῆς, κ. λ. cuius pertractandi initium sic ἐκ τῆς ἐξαήμερας, ex opere sex dierum, hisce verbis: Εἶπεν ὁ Θεός, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ κατ' ὁμοίωσιν, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, κ. λ. Scripturae, ac SS. Patrum loca, ac testimonia in hunc primum titulum congesta, pauciora quidem sunt iis, quae in prima Parte in idem caput adferebantur, plura tamen quam quae habet Vaticanus, apud quem titulus iste ordine est octavus. Ex hac porro littera A, quae iuxta praefixum indicem, titulos complectitur LXIX. quadraginta tres tantum suas habent enarrationes, quorum ultimus est Περὶ τῆς ἀσάτεως, καὶ ἀβεβαιοῦ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καταστάσεως. Succedit hisce pag. 74. Στοιχεῖον N, cuius primus titulus est Περὶ νεότητος, & τῆς νέας ἡλικίας, καὶ ὅσα ἐπεταὶ αὐτῇ. Initium vero sententiarum sit

ex

ex CXVIII. Psalmo, vers. ix. Ἐν τίνι καταστάσει νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; ἐν τῷ φυλάσσει τῆς λόγους σου. Quae vero sequuntur, suis omnino sunt destituta inscriptionibus, ita ut quinam tituli suas habeant enarrationes, qui vero secus, quum praefertim ordinem illum, quem in indice praefixo obtinebant, heic minime servant, non ita facile dignosci queat: nisi incredibilem quamdam diligentiam in singulis perlegendis adhibere velimus: quam provinciam, utpote a nostro instituto alienam, iis demandamus, qui novam huius Operis editionem adornare velint. Quare suspicari etiam possumus, quae superius videntur omissa (nam a XLIII. titulo litterae A ad N fiebat, uti mox vidimus, transgressio) mala Codicis compactione huc fuisse delata. Atque huius quidem bibliopetorum oscitantiae cum multa passim, tum in hoc ipso Codice signa comparent: in prima enim Parallelorum Parte pagina 23. inter 43. & 44. ut lectio sibi constet, reponenda est. Interim operae pretium est animadvertere, plurimas huc profanorum Scriptorum symbolas esse congestas, contra quam sibi Damascenus proposuerat, quorum nomina non inutile putamus in medium proferre; quamvis enim minime nobis sit dubium, quin hic vere Codex sit interpolatus, quod viri docti existimant, gaudendum tamen est, id a valde antiquo Scriptore Heraclii tempore, cruditorum iudicio, fuisse factum, qui multa nobis vetustiorum egregie dicta servaverit. Maius secundae Partis ultima verba sunt ex Aeliano desumpta περὶ ζώων καὶ λόγων κεφ. ix. quae ita habent: ὁ δὲ & ἐφίλα τὸ παιδίον, & ἐφύλαττε, & κείμενον πλησίον ἡδεδότο, & ἐνυζομένην παρέβλεπε, καὶ καθεύδοντος τῇ προσοκίδει τὰς μύνας ἀνεσθίει.

III. pag. 126. Tertiam Parallelorum Partem tertius quoque index praecurrit integris octo paginis comprehensus, qui quidem a littera A usque ad litteram M inclusive progreditur, quarum singulis suae subneSuntur titulorum transmissiones, quibus videri cuidam fortasse possit, aliquam ipsi cum Vaticani Codicis Parallelorum indice similitudinem intercedere: quod tamen secus est: nam & plures titulos ac diverse dispositos, unumquodque στοιχεῖον complectitur, & quorum sequuntur παραπομπὰς, eorum ne unus quidem cum Vaticano concordat. Primus itaque inscribitur: Περὶ τοῦ, ὅτι ἀγγέλος φύλακας ἡμῶν ἐπέτησεν ὁ Θεός. In quem prima enarratio ab Exodo desumitur: Ἰδὲ ἐγὼ ἀποσέλλω τὸν ἀγγέλόν μου πρὸ προσώπου σου, κ. λ. Primis quatuordecim titulis huius primae litterae, suae suae inscriptiones praefixae indici respondent, eoque cum Vaticanis fere consentire deprehendimus, modo diversam numerationem excipias, illudque animadvertas, in nonnullis praeter ea, quae in Vaticano Codice etiam habentur, in nostro alia interdum ex alijs

item SS. Patribus adferri. Post titulum XIV. qui est, Περὶ ἀγωγῆς, καὶ παιδείας, nullae aliae, quemadmodum in secunda Parte mox adnotavimus, apparent Capitum inscriptiones. Desinit Codex in titulo XLIV. primae litterae A, qui iuxta indicem appositum est Περὶ ἀναρχίας, ἣτοι λαὸς μὴ ἔχοντος ποιμένα, & quidem in illo ipso scholio, de quo supra mentio facta est, quodque horum collectorem Parallelorum integro saltem seculo, Damasceno antiquiorem prodit: scholii autem verba, quae post allatum Ozeae locum leguntur, ista sunt: Σχόλιον. Μάθωμεν διὰ τὸ θεῖον τέτυκται, καὶ τὰ ἐξῆς, τί τὸ αἴτιον τῆς καταλαβύσεως ἡμῶν ἀναρχίας, καὶ συγχύσεως, καὶ ὡς ἐκ ἀδίκου ὁ Θεός, ὁ ἐπαφείη ἡμῖν τὴν ἐξ ἐθνῶν καταδυναστείαν· ἐμολύνωμεν γὰρ πρὸς τοὺς ἡμῶν ἀποπήμασι. . . . Reliqua desunt Codice mutilato. In hac etiam tertia Parallelorum Parte, praeter Scripturae sanctae, ac Patrum loca atque sententias, uberrima adferuntur ex Scriptoribus profanis fragmenta; quorum omnium accuratissimum indicem contexere nobis erat in animo; sed quum sacrorum Scriptorum, & nonnullorum etiam ex profanis elenchum exhibuerit iam Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 30. Tom. VIII. pag. 806. nos eorum tantum nomina alphabetico ordine digesta subiiciamus, quorum in illo nulla occurrit mentio. Ii vero sunt:

Astemenes pag. 131. b.
Aelianus pag. 92. 97. b. 104. 106. 109. b.
112. b. 123. 124. 125. b. 144. 146.
Aeschines pag. 101. b. 178.
Aeschylus pag. 79. 99. b. 117. 177. b.
Aesopus pag. 173.
Agatho pag. 74. 161. b.
Agesilaus pag. 149.
Alchmaeon pag. 166. b.
Alexander Rex pag. 118.
Alexis pag. 107. b. 145. b. 172. b.
Anaxagoras pag. 164.
Anaxandrides pag. 144. 168. b.
Anaximenes pag. 111. b.
Antigonius pag. 121. b.
Antiphanes pag. 145. b.
Antiphon pag. 146.
Antisthenes pag. 146. a. 146. b. 147.
154. 173.
Apollodorus pag. 107. b. 172. b. 181.
Apollonius pag. 100. 144. a. 144. b. 187.
Arcefilaus pag. 146.
Archytas pag. 149.
Aristarchus pag. 168. b.
Aristippus pag. 154.
Aristo pag. 122. b. 147. a. 147. b.
Aristobrotus περὶ ψευδ. pag. 111. b.
Aristonymus pag. 122. 147.
Aristophanes pag. 121. b. 143. b.
Aristophon pag. 172. b.
Aristoteles pag. 104. b. 118. 146. a. 146. b.
154. 164. 165. b. 166. 181.
Aristoxenus pag. 149.
Athenodorus pag. 167. b.
A a a

Bac-

Bacchylides pag. 177. *b.*
 Bassus *ἐρμηνεύς* pag. 154. *b.*
 Caianus pag. 168. *b.*
 Caius Caesar pag. 75.
 Callicles pag. 108.
 Chrysippus pag. 91. 108. *b.* 110. 164. *b.*
 166.
 Cleanthes pag. 108. *b.* 146. *b.* 172. 174.
 Clitarchus pag. 171. *b.*
 Crantor pag. 146.
 Crates grammaticus pag. 118. *b.* 181.
 Demades pag. 154. *b.*
 Democrates pag. 146. *b.*
 Democritus p. 79. 94. 100. *a.* 100. *b.* 104.
b. 108. 110. 117. *b.* 122. 147. 161. *b.* 164.
 165. 171. *b.* 172. *b.*
 Demonax pag. 154. 168. *b.*
 Demosthenes p. 100. *a.* 100. *b.* 108. 122.
 146. *a.* 146. *b.* 162. *b.*
 Didymus pag. 169.
 Dio Romanus pag. 75. 99. *b.* 122. 147.
a. 147. *b.*
 Diogenes p. 78. *b.* 100. *b.* 118. 122. 146.
b. 147. 166. *b.* 172. *b.* 173. 179. *b.*
 Diphilus pag. 162. *b.*
 Empedocles pag. 90. *b.* 110. 111. *b.* 145.
 154. *b.* 164. 165. *b.* 166. *b.*
 Epaminondas pag. 118. *b.*
 Epicharmus pag. 99. *b.*
 Epictetus pag. 100. 103. *b.* 107. *b.* 117.
 173. *b.* 174.
 Epicurus pag. 90. *b.* 110. 154. *b.* 164. *a.*
 164. *b.*
 Euclides pag. 146. *b.* 156. *b.* 174.
 Euripides pag. 74. *b.* 79. 99. *b.* 104. *b.*
 108. 116. *b.* 121. *b.* 144. 145. *a.* 145. *b.* 146.
 156. *b.* 161. *b.* 162. *b.* 168. *b.* 172. 177. *b.*
 Eufebius pag. 122. *b.* 173. 174.
 Heraclides pag. 164. *b.* 171.
 Heraclitus pag. 116. *b.*
 Hermippus pag. 118.
 Herodorus pag. 85. *b.* 107. *b.* 108. *b.*
 162. *b.* 179.
 Hesiodus pag. 108. 161. *b.* 168. *b.*
 Hierax pag. 118.
 Hierocles pag. 102. *b.* 156. *b.*
 Hieronymus pag. 149.
 Hippocrates pag. 122.
 Homerus pag. 161. *b.* 162. *b.* 177. *b.*
 Hyperides pag. 147.
 Hypsaeus *ἐκ τῶν ὑποθηκῶν περὶ τοῦ εὐεργε-*
τείου. pag. 144.
 Iamblichus pag. 116. *b.* 118. 144. 146.
 149. 150.
 Iphicrates pag. 154.
 Isocrates pag. 146. *b.* 147. 149.
 Leucippus pag. 110. 164.
 Lycius pag. 100. *b.*
 Lycon pag. 154. *b.*
 Lycurgus pag. 107. *b.*
 Melissus pag. 164.
 Menander pag. 74. 79. 99. *b.* 100. 104.
b. 116. *b.* 144. 145. *b.* 156. *b.* 161. *b.* 162.
b. 168. *b.* 172. *b.* 177. *b.*
 Menedemus pag. 117.

Metrodorus pag. 90. *b.* 146. *b.* 164.
 Miletus pag. 168. *b.*
 Monimus pag. 147.
 Moschion pag. 171. *b.*
 Mufonius pag. 102. 117. *b.* 150. 151. *a.*
 Myson pag. 100.
 151. *b.* 157. *b.* 161. *b.* 172. *b.*
 Nicolaus pag. 84. 117. 125. *b.*
 Nicostatus pag. 121. *b.*
 Olympiades pag. 177. *b.*
 Παρμενίων (sic) Μακεδονία περὶ ὁμοίας p. 104. *b.*
 Parmenides pag. 111. *b.* 164. *a.* 164. *b.*
 Phalaris pag. 100. *b.*
 Philemon pag. 99. *b.* 121. *b.* 145. *b.* 172.
 Philetas pag. 144.
 Philistion pag. ead. *b.*
 Philoxenus pag. 121. *b.* 147.
 Phocylides pag. 99. *b.*
 Phoenicides pag. 172. *b.*
 Photinus pag. 156. *b.*
 Pindarus pag. 177. *b.*
 Pittacus pag. 125. *b.* 147. *b.*
 Plutarchus pag. 85. *b.* 94. 156. *b.* 157.
b. 169. 171. *b.* 173. 177. *b.*
 Polyaeus pag. 100. *b.*
 Porphyrius pag. 169.
 Posidonius pag. 181.
 Protagoras pag. 164.
 Seleucus pag. 181.
 Serinus pag. 85. *b.* 117. *b.* 122. *b.* 149.
 177. *b.*
 Simonides pag. 168. *b.*
 Socrates pag. 100. 107. *b.* 117. *b.* 122. *b.*
 147. *b.* 171. *b.* 172. *b.* 173. 177. *b.*
 Solon pag. 122. 147. 154. *b.* 172. *b.*
 Sophilus pag. 107. *b.* 121. *b.*
 Sophocles pag. 79. 99. *b.* 100. 108. 116.
b. 144. 145. *b.* 168. *b.* 173. 177. *b.*
 Solstratus pag. 156. *b.*
 Symmachus pag. 180.
 Themistocles pag. 144.
 Theocritus pag. ead.
 Theodectes pag. 162. *b.*
 Theodorus *Εκ τοῦ αὐτοῦ τῶν Τέλειος ἐπι-*
τομῆς περὶ τῶν δυνάμεων, καὶ τῶν εἰναι. p. 101.
 Theophrastus pag. 85. *b.* 100. 146. 151.
 156. *b.* 161. *b.*
 Thucydides pag. 117. 146. *b.* 162. *b.*
 Timaeus pag. 181.
 Timagoras pag. 110.
 Xenocrates pag. 116. *b.* 149.
 Xenon pag. 164.
 Xenophanes pag. 90. *b.* 164.
 Xenophon pag. 103. 117. *b.* 144. *b.* 147.
 152. 153. *b.* 157. *b.* 162. *b.* 169.
 Zaleucus pag. 79. *b.* cuius fragmentum
 satis longum est.
 Zenon pag. 147.
 Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. mi-
 nori Sec. XIII. satis minuto, & compen-
 dioso caractere exaratus. Constat foliis 188.
 cuius specimen damus Tab. V. N. II.

ΑΝΩΝΥΜΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΔΟΓ-
 ΜΑΤΑ ΤΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ.

INTRODVCTIO IN PLACITA
 THEOLOGORVM INCER-
 TI AVCTORIS.

Titulus ita immutandus.

Anonymi tractatus de Processione Spiritus S.
 Nonnulla ex Synodo CPolitana primosecunda;
 Vita S. Paulli Archiep. CPolitani; Ano-
 nymi Theologica quaedam; item Dialectica;
 & Poëma in laudem Io. Palaeologi.

I. p. 1. **P**rima huius Codicis pagina ita est
 tineis, ac vetustate corrupta, ut
 primi opusculi, neque inscriptionem, ne-
 que primos tres versus perlegere valeamus.
 Quartus ita incipit. . . . & γὰρ ὅτε καιρὸς
 εἶδεν, καὶ τὰ πράγματα, τότε. . . γράφους,
 ἔπειτα τὰς τῶν ἱερῶν διδασκαλῶν τε, καὶ θεολό-
 γων περὶ τούτων αὐτῶν παρ' ἐκείνων ἐξεδεχόμε-
 να ῥήσεις, κ. λ. Def. καὶ εἰς αὐτὴν ἀφ' ἧς καὶ
 τὸν Θεὸν λόγον διδόντος, διὰ πάντων συνά-
 ροντα τοῖς προειρημένους, & τὰς τῶν πνεύματος
 θεολόγους, ἄριστα & εὐαγεῖς, & ἀλλήλους, καὶ τῶν
 θεολόγων Θεῶν συμφωνήσας αὐτῶν ἡ δόξα
 εἰς τὴν αἰῶνα, ἀμήν. Agitur autem heic de
 processione Spiritus Sancti, & alicuius for-
 tasse illorum Graecorum, qui Concilio
 Florentino interfuerunt, disputatio est: sed
 quum ita evanidae sint, ac lacerae Codicis
 paginae, ut nonnisi interrupte, ac mutilae
 perlegi ipsae possint, & aliqua fortasse etiam
 in medio desiderantur, hinc neque in ipsis
 Concilii Actis, neque apud alios, qui hac
 de re disputarunt, reperire minime conti-
 git. Auctores, quorum adlegantur senten-
 tiae sunt, Basilii Caesarensis, Cyrilli
 Alexandrini, Dionysii Areopagita, Gre-
 gorii Nazianzeni, Gregorii Nysseni,
 Ioannes Chrysostomus, Maximus, &c.

II. pag. 26. Sequitur excerptum ex
 Actis Concilii Constantinopolitani primose-
 cundi nuncupati sub A. DCCCLXIX. cuius ti-
 tulus est: Πράξεις ἀδελφικαὶ μίαν ἀπὸ τῶν
 πρακτικῶν τῆς ἀγίας συνόδου, τῆς ὀνομασθείσης
 πρώτης, καὶ δευτέρας, ἧτις ἐν Κωνσταντινουπόλει
 κατὰ τὸν περιώνυμον ναὸν συνεθροίσθη τῆς τοῦ
 Θεοῦ σοφίας, καὶ λόγου, τὴν οἰκουμένην ἐβδόμην
 βεβαίως αὖθις συνόδον, καὶ τὰ σκάνδαλα τῶν ἐκ-
 κλησιῶν τῆς τε πρεσβυτέρας, καὶ τῆς νέας Ρώ-
 μης διαλύσασα. Inc. Προκαθίσθεντων τῶν εὐ-
 σεβεστάτων βασιλέων, βασιλείου, Λέοντος, καὶ
 Ἀλεξάνδρου, καὶ τοῦ πατριάρχου Φωτίου, ἔτι δὲ καὶ
 τῶν ἐκ Ρώμης πρεσβυτέρων, Παύλου, καὶ Εὐγενίου
 ἐπισκόπων, καὶ τοποτηρητῶν τῆς πρεσβυτέρας
 Ρώμης, καὶ Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ καρδινάλιου, ἀλ-
 λὰ δὲ καὶ βασιλείου μητροπολίτου Μαρτυροπόλεως,
 καὶ τοποτηρητῆ τῆς Ἀντιοχείας ἐκκλησίας, καὶ
 Ἡλίου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητῆ Ἱεροσολύμων,
 καὶ Κοσμά πρεσβυτέρου, καὶ πρεσβυτέρου Ἀλεξαν-
 δρείας, καὶ πάσης τῆς ἀγίας συνόδου, οἱ ἀγιώτα-
 τοι πρεσβύτεροι, καὶ τοποτηρηταὶ τῆς πρεσβυτέρας

Ρώμης ἐβόησαν. Πρέπον ἐστὶ μὴ ἕτερον ὄρον και-
 νουργήσασθαι, ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἀρχαῖον, κ. λ. Def.
 ἀναθεῖναι, τὰς μὴ τούτῳ κοινὸν συμβολὸν ὁμολογῶν-
 τας τῆς πίστεως. Exstat hoc excerptum pau-
 cis mutatis Conciliorum Labbaei edit. Ve-
 net. A. MDCCXXX. Tom. XI. pag. 335. &
 pag. 489. vers. 49. definit autem in extre-
 ma pag. 492.

III. pag. 28. Πρὸς τὸν ἀγιώτατον Φώτιον
 Ῥώμης πᾶντα ἐπιστολή. Ioannis. Papae ad Jan-
 nissimum Photium epistola. Inscribitur: Ἰωάν-
 νης ἐπισκοπος, δούλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ, Φωτίου
 τῷ αἰδέσῳ, καὶ καθολικῷ ἀδελφῷ, πατριάρχῃ
 Κωνσταντινουπόλεως, χάριν ἁνωθεν πρὸς ἔργα σω-
 τηριώδη. Ioannes Episcopus, servus servorum
 Dei, Photio reverendo & Catholico fratri,
 Patriarchae Constantinopolitano, gratiam cae-
 lestem ad opera salutaria. Inc. Οὐκ ἄγνοεῖν
 συμβαίνει ἡμῶς, ὅτι τινες τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν εἰρήνην
 ἀνθρώπων, κ. λ. Def. ἵνα δὲ & τὸν ὑπὲρ τῆς
 μισθῶν σὺν ἡμῖν ἀπολήφεται. Ἐβόησε ἐν κυρίῳ,
 αἰδεσιμώτατε, & καθολικῷ ἀδελφῷ. Tum sub-
 scriptiones adiunctae nonnullorum Patriar-
 charum. Exstat loc. cit. p. 499. Quam ta-
 men Epistolam a Graeculo aliquo Ioannis
 Papae nomine confictam esse, recte omnino
 censet Baronius ad annum DCCCLXIX. N.
 54. & 59. In margine ab eodem Codicis
 scriptore sequens notula adiecta est: Αὕτη
 ἡ ἐπιστολή εὐρέθη ἐν βιβλίῳ ἐνεχθέντι ἐν τοῦ
 ἀγίου ἔργου τῆς μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, πολλὰ καὶ
 διάφορα ἔχοντι περὶ ἀσκητικῆς βίης, καὶ μετε-
 γράφῃ ἐκείθεν, ὡς κεῖται· εὐρέθη καὶ ἐνταῦθα ἐν
 τῇ Κωνσταντινουπόλει βιβλίον ἕτερον ἔχον. ταύ-
 τη τὴν ἐπιστολήν. Haec Epistola inventa est
 in libro, extra ecc. e sacro monte Monasterii
 Batopedii, qui multa & praeclara de a-
 sctica vita continebat, & heic transscripta
 est, qui iacet. Et heic Constantinopolis alius
 inventus est liber hanc eandem habens Epi-
 stolam.

IV. pag. 30. Βίος, πολιτεία, καὶ ἀγῶνες τοῦ
 ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Παύλου ἀρχιεπισκόπου
 Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁμολογητῆ. Vita, gesta, &
 passionis S. P. N. Paulli Archiep. CPolitani, Con-
 fessoris. Inc. Τὴν πρὸς τὴν ἀληθινὴν ζωὴν ἀγύσαν
 σενὴν καὶ τεθλημένην ὁ θεὸς ἔφωσε λόγος, τὸ
 παχὺ, καὶ γεῶδες ἡμῶν, οἶμαι, καὶ πρὸς τὰ κα-
 λὰ δυσκίνητον ὑποδείκνυσθαι. Def. εἰ δὲ μετα-
 στήμεν τῶν ἐνταῦθα παρὰ ταῖς σαῖς ὑποδεί-
 ξασθαι σκηναῖς, εἰ καὶ μέγα, καὶ ἔσπερ ἡμᾶς τὸ αἰ-
 τήμενον, εἴπερ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ἀδύνατα, δύνα-
 τά σοι πάντως κατέστηκεν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ
 κυρίῳ ἡμῶν τῇ ἀληθινῇ τῶν σωζομένων ἐσπῆ, καὶ
 πανηγύρει, καὶ μονῇ, καὶ τροφῇ· ἐπεὶ καὶ πιστὰ πᾶ-
 σαι αἱ ἐπαγγελίαι αὐτοῦ, ὅτι πρέπει πᾶσα δόξα,
 κ. λ. Ultima verba, quae Graeco more in
 crucem definiunt, hosce duos versiculos ha-
 bent adscriptos:

Σκηπτρον Ἰησοῦ τοῦ θεοῦ λόγου

Ὅραε ἀτάκτως τῆς ψυχῆς μου χαλῖν.

Sceptrum Iesu Dei & hominis Verbi.

Inordinatos animae meae appetitus cohibe.

Diversa est ab iis, quas recenset Fabricius
 B. G. T. IX. pag. 132. & Catalogus Regis
 A a a 2 Gal-

Galliae multis in locis, & Biblioth. Venetae pag. 161. Bollandistae ad diem vii. Iulii eius vitam Graece conscriptam memorant in Cod. Vatic. DCCCXIII.

V. pag. 70. Succedunt Collectanea quaedam ex vetustissimis excerpta Patribus, in quibus agitur de divina natura, & diversis aliis theologicis quaestionibus, quarum praecedit Index, Capita continens XVI. Primum est: Ο'τι, άλλο είναι την θείαν, & άλλο την ανθρωπίνην δύναμιν τε & ενέργειαν οί Θεολόγοι φασίν ἐπὶ Θεῷ. Vltimum: Ο'τι τὸ λογισμὸς ἀνθρώπων, & τῇ κατ' αὐτὸς ἐπιστήμῃ τὴν τῶν θείων γνῶσιν, & κατάληψιν ἐπιτρέπειν, ἀδύνατον ἐστίν, & ἀνατροπὴ τῆς τῷ ἁγίῳ πνεύματι διδασκαλίας. Ex hisce tamen omnibus, VII. tantummodo pertractantur. Eorum, quae in primum Caput congeruntur SS. Patrum testimonia, initium fit a Ioanne Damasceno, ex cuius Capite LIX. de Fide Orthodoxa haec adferuntur: Δύο φασὶν τὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ· εἶχε γὰρ, ὡς μὲν Θεὸς, & τῷ πατρὶ ὁμοούσιος, τὴν θείαν ἐνέργειαν, καὶ ὡς ἀνθρώπος γενόμενος, καὶ ἡμῶν ὁμοούσιος, τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τὴν ἐνέργειαν, κ. λ. Septimi vero Capituli, quod inscribitur, Ο'τι & ἀκτιστὸν ἐστὶ τὸ μετεχόμενον τοῖς ἁγίοις, ἀλλ' ὅχι ἡ θεία τῷ πνεύματι ἐστὶν ἡ μετεχόμενη, ἀλλ' ἡ δύναμις, & ἡ ἐνέργεια, pertractatio, & quidem mutila, desinit in quodam Dionysii Areopagitae fragmento, ex eius Libro de Caelesti Hierarchia desumpto, cuius haec sunt verba, quae Collectaneis finem imponunt; εἰς τὸ ἐπέκεινα πάντων ὁδῶν καὶ τάξεων κατὰ δύναμιν ἄνιμεν ἐν τῇ πάντων ἀφαιρέσει, & ὑπεροχῇ, & ἐν τῇ πάντων . . . In extrema tamen pagina sequenti adhuc aliud S. Athanasii fragmentum legitur ad hoc Caput pertinens. Atque hoc quidem loco, ne quid habeat Lector, in quo nostram desiderare diligentiam possit, lubet ipsa auctorum nomina, ac loca, ex quibus praedicta Collectanea sunt concinnata, alphabetico ordine recensere, & quidem ita:

Anastasius ἐν τῇ βίβλῳ, ἧς ἡ ἐπωνυμία, Ο'δηγός. pag. 75. b.

Athanasius pag. 74. b. 75. 79. b. 81. 93. 106. b. 108. b. 110. 116. ἐν τῇ κατὰ Ἀπολίναριον δευτέρῳ. pag. 79. b. ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν σύνοδον διαλέξεως. pag. 87. ἐν τῇ κατὰ Ἀρειανὸν β' λόγῳ. pag. 103. b. ἐν τῇ κατ' αὐτῶν γ' λόγῳ. ibid.

Basilus pag. 71. 80. 110. b. ἐν τῇ περὶ τοῦ α' λόγου τῶν ἀντιρρήτικῶν. pag. 73. b. 112. ἐν τῇ δευτέρῳ λόγῳ τῶν αὐτῶν. pag. 74. ἐν τῇ πρὸς Ἀμφιλόχιον ἐπισκοπὸν χειροτονηθέντα. ib. & p. 89. 92. b. 111. b. ἐν τῶν ἀντιρρήτικῶν. pag. 77. 85. 89. 90. 104. b. 106. 107. 108. b. 111. b. ἐν τῶν περὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι. pag. 85. 92. 101. b. 112. ἐν τῇ περὶ πίστεως λόγῳ. pag. 85. b. ἐν τῇ περὶ εἰρήνης λόγῳ. pag. 103. ἐν τοῦ περὶ ἡνωμένης, & διακεκριμένης θεολογίας. ibid. ἐν τῶν εἰς τὰ ἀντιλεγόμενα περὶ τῷ ἰού. pag. ead. b. ἐν τῶν πρὸς Εὐνόμιον. pag. 105. b. ἐν τοῦ θ' τῶν πρὸς

Ἀμφιλόχιον. ibid. ἐν τῇ κβ' πρὸς αὐτὸν. pag. 106. ἐν τῇ κς' τῶν πρὸς αὐτὸν. pag. 111. ἐν τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον ἐπιστολῶν. p. 112. b. ἐν τῶν ἡγίων. pag. 107. 108. b. ἐν τῇ περὶ ἀκαταλήπτου λόγῳ. pag. 111. b.

Cyrillus pag. 108. b. ἐν τῶν Θεσσαυρῶν. p. 77. 104. ἐν τῇ β' λόγῳ τῶν αὐτῶν. pag. 86. ἐν τῇ ε' λόγῳ τῶν αὐτῶν. pag. 105. ἐν τῇ ιδ' λόγῳ τῶν αὐτῶν. pag. 86. ἐν τῇ ιε' λόγῳ τῶν αὐτῶν. pag. 70. b. ἐν τῇ εἰς τὸ, προγενέσθαι τὸν ἰὸν τὸ τῆς πίστεως τέλος. pag. 103. b.

Dionysius Areopagita pag. 77. b. 91. 115. ἐν τῇ περὶ ἡνωμένης, & διακεκριμένης θεολογίας. pag. 77. ἐν τοῦ, τίς ἡ τῆς εὐχῆς δύναμις. pag. ead. b. ἐν τῇ ε' κεφ. τῶν θείων ὀνομάτων. pag. 78. ἐν τῇ πρὸς Τίτον ἐπιστολῇ, cum S. Maximi scholiis. pag. 88. ἐν τῇ τρίτῃ τίτλῳ. pag. 104. b. ἐν τῇ περὶ τῆς ἑραβίου ἱεραρχίας ε' λόγῳ. pag. 105. ἐν τῇ περὶ αὐτῆς κεφ. ζ'. pag. 115.

Gregorius Nazianzenus pag. 74. b.

Gregorius Nyssenus ἐν τῶν κατ' Εὐνομίου ἀντιρρήτικῶν. pag. 71. b. 72. 73. 109. b. 112. b. ἐν τῶν αὐτῶν πρώτῳ λόγῳ. p. 84. b. ἐν τῇ δευτέρῳ λόγῳ τῶν αὐτῶν. p. 83. b. 87. b. ἀπὸ τῇ τρίτῳ λόγῳ τῶν αὐτῶν. pag. 91. 100. ἐν τῇ ζ' τῶν αὐτῶν. pag. 79. b. 113. ἐν τοῦ ιγ' τῶν αὐτῶν. pag. 79. b. ἐν τῶν μακαρισμῶν. pag. 72. b. 89. 104. 106. b. ἐν τῇ ἐξαήμερῳ. pag. 88. ἐν τῇ λόγῳ τῇ περὶ θεότητος ἰού & πνεύματος. pag. 90. ἐν τῇ εἰς τὸ ἀποστολικόν, Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ. pag. 100. b. ἐν τῇ εἰς τὸ, καίριος τῷ σιγῶν, & καίριος τοῦ λαλεῖν, τοῦ ἑκκλησιασμοῦ. p. 101. ἐν τοῦ πρὸς Ἀρμόνιον. p. 110.

Ioannes Chrysostomus ἐν τῇ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγῳ. p. 71. ἐν τῇ κατὰ Ἰωάννην, Κύριε δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. pag. 80. ἐν τοῦ περὶ ἀκαταλήπτου πρώτῳ λόγῳ. pag. 88. b. 92. 114. ἐν τοῦ περὶ αὐτοῦ τρίτῳ λόγῳ. p. 114. ἐν τῇ β' ὁμιλίᾳ τῶν ἐξηγήσεων εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἄγιον εὐαγγέλιον. pag. 107. ἐν τῇ ε' ὁμιλίᾳ τῶν αὐτῶν. pag. ead. b. ἐν τῇ ἐξηγήσει τῶν ψαλμῶν. pag. 110. ἐν τοῦ α' λόγῳ τοῦ εἰς τὸ, Εἶδον τὸν κύριον. pag. 114. b.

Ioannes Damascenus pag. 77. 81. b. ἐν τοῦ ιζ' κεφαλαίου. pag. 70. b. ἐν τοῦ ιθ' κεφ. ibid. & pag. 83. b. ἐν τοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. pag. 78. b. ἐν τοῦ περὶ τῶν ἐπὶ Θεοῦ λεγομένων. ibid. ἐν τοῦ περὶ τῆς θείας ἐνώσεως, & διακρίσεως. ibid. ἐν τοῦ περὶ θελημάτων, & αὐτεξουσίαν. pag. 79. a. 79. b. ἐν τῇ ιγ' κεφ. τῶν αὐτοῦ θεολογικῶν. pag. 91.

Iustinus ἐν τοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος κεφ. ιζ'. pag. 71. ἐν τῶν ἐρωτήσεων πρὸς Ἑλληνας, & ἀποκρίσεων. ibid. & pag. 100.

Maximus pag. 80. 82. 87. 104. a. 104. b. 105. 106. b. 110. b. ἐν τῇ πρὸς Ἰωάννην σύμ-πονον ἐπιστολῇ. pag. 76. a. 76. b. 93. b. ἐν τῇ ἐπισκερτέῳ (sic) διαλέξεως. p. 76. b. ἐν τῇ α' ἐκατοντάδος περὶ ἀγάπης κεφ. 45. ibid. & κεφ. ρ'. ibid. & pag. 113. b. ἐν τῇ τῶν περὶ ἀγάπης β' ἐκατοντάδος κεφ. κζ'. pag. 76. b. ἐν τῶν εἰς τὴν ἄγιον Διόνυσιον σχολίων. pag.

77. a. 77. b. 107. b. 113. ἐν τῇ πρὸς Πύρρον διαλέξεως. pag. 82. a. 82. b. 83. ἐν τῶν γνωσκῶν κεφαλαίων ρ' κεφ. θ'. pag. 90. b. ἐν τῇ ε' ἐκατοντάδος τῶν γνωσκῶν. pag. 104. ἐν τῶν ἐν τοῖς ἀπύροις τοῦ θεολόγου θεωριῶν. pag. 107. a. 107. b. ἐν τοῦ πρὸς Θαλάσιον ζα' σχολίου. pag. 108. 113. b.

Thalassius pag. 75. b. 110.

Adferuntur praeterea excerpta ex Conciliis, I. V. & VI. quibus accedunt alia aliorum SS. Patrum fragmenta, a nobis ommissa, quia partim nullum auctoris nomen praefecerunt, (ut a pag. 94. ad pag. 100. videre est) partim ita evanidum, ut oculorum aciem prorsus effugiat.

VI. pag. 117. Sequuntur Dialectica quaedam, auctoris nomine, & inscriptione destituta. Inc. Ο'τι δέκα εἰσὶ τὰ γενικώτατα γένη, εἰς ἃ πάντα τὰ ὄντα ἀνάγονται, οἷον, οὐσία, ποσὸν, ποιὸν, πρὸς τι, ποῦ, πότε, ποι-εῖν, πάσχειν, κείσθαι, ἔχειν, κ. λ. Def. ἔχει δὲ καὶ τοῦτο τὸ σχῆμα, καθάπερ τὸ πρῶτον τὴν ἐλάττωσαν ἀεὶ καταφατικὴν, τὴν κοινὴν τῶν τριῶν σχημάτων, τὴν μὴτε ἐκ δύο ἀποφατικῶν προτάσεων γίνεσθαι συλλογισμὸν, μὴτε ἐκ δύο μερικῶν.

VII. pag. 122. Agmen claudit Poëma satis longum, versibus politicis expressum, in laudem, ut videtur, Imp. Ioannis Παλαιολογί, illius nimirum, qui Eugenio IV. Pont. Max. hortante, ut Orientalis, & Occidentalis Ecclesiae diffidiis tandem sublatis, utraque uno veluti dilectionis vinculo colligata, eadem sentiret, ac coleret, in Italiam ad Concilium profectus est. Auctor poematis, ut ex titulo eiusdem item metrico eruitur, est Ioannes quidam Oeconomus, & Diaconus Ecclesiae Hadrianopolitanae (ita enim Ορεσιάρχος vocem interpretamur.) Hic igitur, ut Polycarpo eiusdem Ecclesiae Antistiti morem gereret, a quo id sibi munus demandatum fuerat, Imperatoris laudes ita carmine profequitur, ut omnes ingenii vires, industriaeque suae nervos in hac provincia naviter obeunda intenderit. A generis namque nobilitate maiorumque regali splendore, poematis initium auspicatus, ad ipsius proprias dotes, cum corporis, tum animi, celebrandas progreditur; quem propterea ab oris forma, ac decore, incessu, motu, & adloquio commendat, Iosepho illi, cuius in sacris litteris pulchritudo memoratur, simillimum praedicans. Animi vero eius praestantiam iis effert laudibus, ut fortitudine Sampsonem, morum suavitatem Davidem, sapientiam Salomonem ab ipso referri pronunciet. In eiusdem postea munificentia erga subditos, ac profusa liberalitate decantanda multus immoratur, quem Tito Romanorum Principi, ac poetico more, Pastolo: Niloque, auro manantibus fluviiis, comparare minime dubitat. Magnam quoque poematis partem complectuntur ea, quae ipse pro salute & incolumitate populorum suscepit itinera, ac

navigaciones, pericula, quae adiit, labores, quos exantlavit, bella, quae gessit; quo quidem in loco sub oculos ponit, quomodo exterae nationes, eius humanitate devinctae, sponte sese illi dediderint, regesque ipsi, novam tanti Imperatoris virtutem, sapientiam, moderationemque admirantes, eius non modo consiliis conatibusque non obstituerint, sed libenti animo operam suam praestare, obsequium exhibere studuerint. Ad haec, rerum quoque ratione carentium propensum quodammodo studium erga ipsum, & quamdam benevolentiae speciem adiungit, ita ut, quemadmodum de Magno Pompeio adfirmat Cicero, eius ut ita dicam cursibus venti obsecundarint, fluctus obedi-erint, maria obtemperarint. Quibus expositis Davidem ab inferis excitat, & ad concinenda praeclara Regis facinora invitat Poëta, unaque Romam ipsam, [Constantinopolim intellige] ut ipsum veluti suum libertatis vindicem, ac liberatorem plausibus excipiat, cohortatur. Tandem ad Deum Optimum Maximum preces effundit, ut ipsum incolumem multos in annos, ac sospitem tueri, eiusque imperium contra omnes inimicorum conatus firmum, ac tutum praestare velit, ubi fere omnia ex divinis litteris hausit, ac praecipue ex Regii vatis psalterio, ex quo, praeter alia multa, totum psalmum CVIII. fere ad verbum in suum poëma derivavit: cuius in fine nonnulla etiam in Polycarpi laudem attingens, singularem eius pietatem in Deum, mirumque pro secundis Imperatoris rebus studium ita effert, ut illum, novum veluti Moysen extensis manibus pro Israelitico populo vota facientem, nobis exhibeat, ac graphice quodammodo depingat. Haec totius Operis summa est, atque compendium.

Nunc sermonis ratio postulat, ut aliquid de ipsius auctore diceremus; sed quum nulla ipsius mentio apud Scriptores, Caveum, Oudinum, ac Fabricium occurrat (quo libentius auctoris antea ignoti opus in medium proferre animum induximus) pauca quaedam de dignitate, qua in Ecclesia Hadrianopolitana fulgebat, delibabimus. Oeconomus igitur, seu Dispensatoris Ecclesiae munus erat; Ecclesiasticarum rerum, ac pecuniarum sacrarum administrationem habere, easque secundum proprii Episcopi sententiam in singulos Christi fideles distribuere, atque erogare, eaque omnia peragere, quae Isidorus in quadam Epistola ad Leodefredum Episcopum Cordubensem fusi- persequitur. Haec dignitas prioribus Ecclesiae seculis ad presbyteros tantum pertinebat, ut ex diversis Conciliis manifestum sit. In Ephesino enim Aët. VI. occurrit Charisius πρεσβύτερος, & οἰκονόμος γεγονὸς τῆς Φιλαδελφείας πόλεως ἁγίας ἐκκλησίας. In Chalcedonensi item Aët. III. Proterius πρεσβύτερος, & οἰκονόμος τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας. Senescente vero Graecia ad

ad Diaconos etiam delata est, eaque prima erat dignitas ex illis quinque, quibus qui fulgebant exornati nuncupabantur, erantque magnus Oeconomus, magnus Sacellarius, magnus Chartophylax, Chartophylax, & Sacellarius: quorum iura ac privilegia recenset Du Cangius Glossar. med. & infim. Graecit. Tom. I. pag. 409. seqq. qui etiam varias Scriptorum de huiusce nominis etymologia sententias refert ibid. pag. 411.

Polycarpi quoque nomen, Ecclesiae Hadrianopolitanae Antistitis, cuius iussu poema conditum fuit, acque ac Ioannis Diaconi, scriptoribus ignotum omnino est, & in Michaelis Lequienii Oriente Christiano T. I. pag. 1171. seqq. ubi Hadrianopolitanus Episcopus enumerat, praetermissum. Fortasse tamen XXII. est illius Ecclesiae Episcopus, & ille ipse, pro quo Georgius Synnadorum Episcopus in synodo Constantinopolitana in templo S. Sophiae circa annum MCCCXII. habita, in qua Graeci sanctam Florentiae cum Latinis unionem eiurauerat, subscripsisse legitur. Aliatus enim in Ad. Lib. III. de Consensu, col. 1387. ubi singulorum Patriarcharum, Metropolitani, & aliorum, qui synodo illi interfuerant, υπογραφας refert, haec ad rem nostram habet: Γεώργιος Συνάδων, ἔχων καὶ τὴν γνώμην Μακαρίου ἐπισκόπου Ρόδου, καὶ Ἀδριανουπόλεως, καὶ Μηνῆ Μιτυλήνης. Quae quidem coniectura non omnino ratione aliena videri cuiquam possit, si tempus praedictae Graecorum eiurationis cum illo confecti poematis, in quo poeta reditum Ioannis Palaeologi in Orientem indigitat, conferatur.

Ad urbem tandem Hadrianopolim quod attinet, notandum plures hoc nomine civitates appellari, ut apud Geographos videre est, qui aliam in Paphlagonia Dioecesis Ponticae, aliam in Caria Dioecesis Asianae, tertiam in Pamphylia, quartam in Pisidia eiusdem Dioecesis collocant. Ab hisce tamen diversa nostra est, quippe quae ad Thraciam pertinet Dioecesis, & Provinciae Haemimonti caput est. Haec olim Orestias ab Oreste, ut ferunt, conditore dicta, Hadrianopolis deinde ab instauratore suo Hadriano Augusto nomen habuit. Ad Hebrum fluvium iacet longitudo. 53. 30. latitudo. 43. 20. & ante captam Constantinopolim, a qua cxxx. mill. pass. distat, regia Turcarum, teste Leunclavio. De hac Phil. Cluverius Introduct. Geograph. Lib. IV. C. XV. p. 459. edit. Amstelod. Secundum a CPoli locum inter Thracicas urbes obtinet Hadrianopolis, Turcis Endrem dicta; magna quidem atque ingens, at moenibus haud cincta, aedificiisque vilibus exstructa. Vid. Mich. Ant. Baudrand in Lexic. Geograph. Christoph. Cellarii notitiam orbis antiqui pag. 1080. & Crusium in Turco-Gr. pag. 336. His praenotatis, ad Poema ipsum progrediamur.

(1) Hanc vocem videtur pro Auctoris nomine accepisse Mont-fauconius, quum in eius Catalogo legatur: Orestiadis Diaconi

Οἱ οὐρανὸς ἔστιν ἀντίοχος οὐρανὸς, καὶ διακόνου τῆς αὐτῆς ὁλβίας ἐκκλησίας, τοῦτον μὲν κατακαλὺν τὴν κλήσιν Γεώργιον, Πόδου κρατὶς πόνημα τῷ Γεῶργι σεφιδόρῳ Παλαιολόγῳ τῷ σεφιδόρῳ, καὶ τῷ χαριτωμένῳ, τῷ χάριτι νικήσαντι τῶν θαλασσοῦν πελάγῃ, τῷ ποιμενάρχῃ προσαγαίς τῷ θεῷ τετυγμένῳ Οἱ οὐρανὸς τῷ λαμπρῷ καὶ ξένῳ Πολυκάρπῳ. Eius, qui Orestiadis humilis Oeconomus, Et eiusdem beatae Ecclesiae Diaconus est, Cognomento autem Ioannes vocatus, Optimaе voluntatis Opus, pro Divo, coronatio, Palaeologo, forti, & pulcrinomini, Dei gratia per maris pelagum late victori Compositum, iussu sancti & incliti, Necnon mirabilis Polycarpi, Orestiadis Antistitis.

Αὐτὸν εἶχον σέβην σεργάνῃ, κατάχαλα τὴν φύσιν, καὶ σέβην πολύγλωττα, καὶ διατρεφὲς ὅπας, μάλλον δ' ἂν ὡς ἀληθῶς εὐρέτη πάντα σέβην, οὗτος δὲ πόλος ὁ πολλός, ἡ χθὼν ὕψος, καὶ τ' ἄλλα, ὅσα τῶν ὄντων ἐσχέθη τὴν σύστασιν τῷ κτίσῃ, καὶ σοὶ προσπλέκειν ἤθελον ὑμνητήριος αἶνον, τὴν δὲ ποιήματα τῆς φθόγγου ἐκ τῆς κρήνης, καὶ τὰς κραυγὰς τῆς φωνῆς ἐκπέμποντα ταῖς κάτω, Αὐτὸν πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ἐπλησαν ἐγκωμίων τῶν σῶν, αὐτάνανξ εὐτοχῆς, καὶ τῶν κατορθωμάτων, οὐδ' ἔτι πέραν ἐμελλόν θείαναι σε τοῖς ἐπαίνοις, ὅποσοι προσπεφύκασι τῇ φύσει σε θεῖον, οὐ κορωνίδα τυτὼν τοῖς κατὰ σὲ πρακτέοις, γὰρ γὰρ νῦν καὶ τὰ διττὰ ξένος συνδράμῃ σοὶ, τὸ μὲν ὅν φέρειν σε λαμπρῶν, & θαυμασίων φύσιν, γένος φημι τὸ πάντιμον, τὴν ἐξ ἀνάγκης βλάστην, Αὐτὸν ἰσχυρῶν, εὐγενῶν, εὐφυῶν, μεγαθύμων, ἔκπαλαι σθένων τὸ λαμπρὸν αἵμασι βασιλείας, Αἰρεῖσιν, καρτερικῶν, λεοντοθύμων, δίων, ὡς σκύμνος ἥσθα καθαρὸς, ὡς τέτοιοι εἰκασμένοι, ὡς σφὼν ἀναλαβόμενοι ἐκ τῆς γονῆς τὴν φύσιν, καὶ τῶνδε περιεκείμενοι τὸ κράτος, καὶ τὸ σέβας, καὶ τῶνδε ἀμπεχόμενοι τὴν ξένην ἀλουργίδα, Πρὸς οἷς τὴν ἐπαυθουσαν σοὶ τῶν ὕψων αἰθρίαν, ἥν' ὁ θεὸς κατηύγαγε κάλλιψεν φῶς ὁλβίον, καὶ τὸ χρωτὸς τῷ φεραυγεί, καὶ τῆς φῶς τῷ ξένῳ, ὡς εἶναι πάντως κρείττονα τῶν ἀνθρώπων κάλλος, ὡς ἰωσήφ ταῖς καλλοῖς εἰλβέν τῇ τῷ παγκάλῳ, ὡς ἐν βοροῖς ἐπίσημος ὠργάνωσεν ἡ φύσις, Εἴτε περ ἔνοιον αὐχεῖς τὸν κατὰ σὲ δεσπότην, ὡς τέτοις φέρων μύμησιν ἐξ ἄλλων εἰκασμάτων, καὶ ζῆς ἐν τέτρω μυσικῶς κατὰ τὰς Παύλου λόγους, καὶ μένεις ὅλως ἐν αὐτῷ τέτον ἡμφοισμένοις, Εἴτε τὴν τὴν σύγκρισιν, Αὐσονοκράτωρ θεῖος, Εἴτε καὶ σὺ γνωρίσματα τὰ τῶν ἀνθρώπων φέρεις, καὶ τῶνδε ἰδιώματα τῆς φύσεως ἀπίσχη, ὅταν σε δὲ τις τὸ σεῖρὸν πρὸς τὸν θεὸν κατῖδῃ, ὡς περ πεισέει ἀκλινῶς, καὶ πέποιθας ὡς πάνυ, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀκίβδηλον φυλάττεις σε τὸ σέβας, ὡς κατὰ τὸν ὅλον σφιδόρῳ τὰ κατὰ σὲ πρακτέα, εἴτα πρὸς τέτοις τῆς λυγρῆς τὸν πλατυσμένον ἀγρήσῃ, τὸν γλυκασμένον τὸν φύσιν αὐτῇ προσπεφυκότα, ἔνδον σου μάλλον ἐμβαλὼν τὰς ὕψεις τῆς καρδίας, καὶ τῆςδε τὸ παράσημα τοῖς τρώτοις σε γνωρίσῃ, καὶ τῆςδε τὸ σερέμιον ἀπὸ τῶν ἔργων μάθῃ, τῶν τε φρενῶν τὸ σαφὲρ καὶ βεβηκὸς ἐκτόπος, τὸ σεῖρὸν, καὶ κραταῖον κατὰ τὰς περιστάσεις, τὸ

Constantinopolitanum nonnulli versus politici in laudem imp. Ioannis Palaeologi.

τὸ νανέχες, καὶ δόκιμον, & ξένον, καὶ γενναῖον, ἥνικα ταύτας ὁ καιρὸς ἀλλεπαλλήλως φέρῃ, τὸ τακτικὸν ἐν ταῖς βουλαῖς, τὸ πόριμον εἰς εὖρος, τὸ πεπηγμένον ἐν αὐταῖς, τὸ γνωσικὸν εἰς κράτος, τὴν ἄλλην πᾶσαν τὴν ἡθὺν κρατίζειν εὐταξίαν, ἡλγυῖον ἐξαπορεῖ ζάλης ἐξ ἀποκρύφου, καὶ τέτρωπεν ὁλοσχερῶς θάμβει ληφθῆς ἀπλήτῳ, Πᾶς γὰρ ὁ φέρει, βασιλεῦ, πῶς ὄντως ὁ θαυμάσει; Πᾶς νοσηχὸς τε, & σοφὸς ὁ βλέπων ἀπορήσει, ὅταν σε φῶσιν ὁ θεὸς ἐβράβευσεν τῷ γένει, οἷος σε προτερήμασιν ἐπόσησεν ὁλβίοις, ὡς τοῖςδε πρῶτος ἐκινῶν τὰς βασιλείας τῆς πάλαι, ὅσοι φυλῆς ἐκράτησαν καὶ γῆς τῆς Αὐσονίδος; Ἄλλος εὐεχθῆς μυσικὸς κήπος ἐξ εὐανθίας, ἡ πάντερος παράδεισος θεῶν τῶν χαρισμάτων, φέρων ὡς δένδρα κάλλιπα, τὸ τῶν χαρίτων σμῖνος, καὶ τέτρωπεν παυθαύμαστα μέγιστα ῥέθρα χέων, Δικαιοσύνην, φρόνησιν, ἀνδρείαν, σωφροσύνην, Σαφῶς ὡς ἡγεῖται θυμασῆς ἐξ εὐανθίας ὅσας, ὅσας λαμπρὰ μινύματα τὰ τῆς ἰσχύος φέρεις, καὶ μένεις ὅλως ἀκλινῆς κατὰ τῶν ἀντιπάλων, ὅλος σεῖρὸς, καρτερικὸς, γενναῖος, βριαρχεῖρ, ὁ προφητῆς δὲ Δαβὶδ πρὸς ἐπλήθει μέγας, τὸ πρῶν γὰρ ἐκτίσας τοῖς ἔργοις πάντων πλέων, Εἴτε ἀνεικάσων τῷ θεῷ μαρτυρηθῆς τῶν κρήτων, τίς δὲ σε, θεῖε βασιλεῦ, τὸ πρῶν ἔσχα πλέων, ὡς τοῖς ἐχθροῖς ὅχι ἤνικα τὸ δύσινον ἀπολύεις; Εἴτε περ εὐμενέστατος, καὶ συρπαθῆς τυγχάνεις, καὶ τέτοις βλέπεις εὐμενῶς ἡμῶν εὐπλάγχθους, καὶ τέτοις σπένδεις καθαρῶς νόμοις φιλανθρωπίας, οὐκ ἔτι δεσποτῆριον τέτοις ἐν σοὶ τῷ πρῶν, οὐ χειροπέδῃ τὸν κτηνὸν, οὐ ποδοκνήκῃ ἀχῆος, οὐδὲ περναυχένιος κλοιδεῖ ἐκ δυσμενείας, τίς δ' εὐεργέτης ἀφθονος ἐφάνη σου βελτίων; Ἄλλος γὰρ ὡς φησὶ Παντωλὸς, ἡ Νείλος χρυσοῖσθας, ῥίον ὡς ῥέθρον ποταμὸς χρυσοῖς εὐεργεσίας, ὡς τίτον δὲ μινύμενος τὸν ἀρξάντα Ῥωμαίων, ὡς ἐκείνον τὸν ἀποκρίσαντα τὴν εὐφροσύνην φύσιν, τὸν διπλοῦντα πλουτίζοντα πυκνῶς τῆς ἰσχύος χεῖρα, τὸν λάμψας φαεινότερα χρυσοῦ τῆς ἰσχυρίας, πᾶσι παρέχει ἀφειδῶς τὸν τῶν χρημάτων πλάτον, καὶ δίδωκε τέτοις ἀκρατῶς συχῶς εὐεργεσίας, καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς χάριτας χυδῶν ἐκτόπος τέλει, φίλους, ἐχθρούς τε, προσνητὴς, δυσπρόσιτος, καλοτρόπος, ὡς Σολομὼν εἰς φρόνησιν μέγας βροτῶν ἐκρίθη τῶν, ὅσοι μάλλον τὸ φρονεῖν ἐσχέκασιν, ἀνθρώπων, ὡς γινώσκιν ἀπαράμιλλος, ὁ συνέσειν βελτίων, οὐδὲρ εἰς δυσπρόσιτον τινα τῆς γνώσεως τὸ βάθος, καὶ τέτοις τὰ μινύματα φέρων ἐν τῇ καρδίᾳ, ὡς τέτοις ἀνιμέμενος τῆς γνώσεως τὸ κράτος, καὶ τῶν φρενῶν τὸ γνωρίσμα τὸ θαυμαστὸν ἐκείνο, εὐεργέτης φυσικώτατος ὡς ἀληθῶς περὶ φρον.

(1) Ita in Codice: sed quid sit θαυμάσιος ignoramus: legi fortasse possit θαυμάσιος, vel θαυμάσιος: nisi dicamus alicuius loci ad Orientem sit nomen esse

Φιλεῖ φοβεῖν, ὡς φοβερὸς, ζῶν τῶν πάντων γένῃ Λέων, φῶσιν, ἐρύχεται, καὶ τίς ὅχι ὑποτρέσῃ; Πᾶν γὰρ τέτοις συσταλὲν ταύτην ἐπὶ τῇ τρέμον, ἡ πρὸς φύσιν καὶ χιμαρὸς καὶ καταδύσει τρέχει; Εἴτε περ ὅδε δύναται εἶναι αὐτῆς τὸν φθόγγον, οὐδ' ἐνεγκεῖν τοσούτοισι τὸν ἐξ ἐκείνης τρέμον, Σὺ δ' ἐρυγὴν ἐκ σέβας τῷ γαλήνῃ σε χέων, τὴν φύσιν ὁ πρῶτατος, ὁ κατευμενισμένος, ταύτη τοῖς πᾶσι προσλαλεῖς, & προσφωνεῖς ἡπίως, καὶ πᾶσαν πτοῖαν ἐξ αὐτῶν μακρὰν ἀπορρίπτεις, οἱ πρὸς σὲ σεφιδόμενοι τὸν πρῶτον σφῶν δεσπότην Μυρίων ἀπολαύουσι τῶν εὐεργετημάτων, τὴν καλὴν τὴν κατ' αὐτὸν ἐπὶ τὴν κρατῶν πῆξας εἰς δένδρον εὐσχυφύλλον, συνηρεφὲς τοῖς πυρνοῖς, ἀθροῖσιν οἷς φορὸν ἐνταῦθα τῶν σεφιδίων τὸ τὴν τῆδε καλὴν τὰς νοστίας πηγυῖντα, ὡς ἔξω βλάβης συντηρεῖ ταῦτα τῇ τέτρω σκέπῃ, καὶ τῷ πρὸς τὸν φυσικὸν πασῶν ὀρίθων τρέμῳ, καὶ γὰρ ὅχι ὅσοις δυσμενῆς, ὁ χρεωβόρος ἔρως, οὐκ ἄλλο πᾶν ἐκ τῶν βορῶν, καὶ δρακύνων ὀνέων, τῶν ἐκ τῶν ῥάμφοις τρωτικῶν, τῶν ἐκ χηλῶν ἀρπάγων βεβηκὸς ὅλως ἡγνίσαν, ἐθλίβει τοπαράπαν, τὸ κράτος δὲ τὸ κατὰ σὲ τὰς πτέρυγας ἐκτείνει, ὡς περ ἀπτήνας νεοτῆς τὴν Ῥωμαῖδα θάλλει, Σκέπων αὐτὴν τὸ κατὰ σὲ, καὶ τῆς φθόρεως ἐντρέπων, ὡς φωλεῖς τῆς ὕπ' αὐτὸν ὁ μέγας πτηνοκράτωρ, ὡς μὲν φωσφόρος ὁ λαμπρὸς ἀπὸ θαμνῶν ἀνίσχων, καθώσπερ ἐπετέτατο τῷ λόγῳ τῷ δεσπότη, καὶ τὴν ἡμέραν δαδῶν ἀχρὶς αὐτῆς ἐσπέρης, Μάχρῃ δυσμῶν τῶν ἀλαμπῶν λήγει τὸν τέτρω δρόμον, καὶ πάλιν ἐξ ἀνατολῶν ἀπάρχεται τὸ δρόμον, καὶ πάλιν μέχρι τῶν αὐτῶν λήγει δυσμῶν τὸν δρόμον, καὶ τῶνδε δρόμων διαπαντὸς δρόν θεῖος δεικνύει, Πληρὸν δεσπότη πρῶταξιν, ὡς περ οἰκῆτης εὐνοῦς, Σὺ δ' ἀλαμπῆς, ἀφώτιστος ἐκ Βυζαντιδος τρέχων, καὶ πρὸς ἐσπέρην τὰς ὁρμὰς ποιούμενος τὸ δρόμον, (ὅταν σε γὰρ τοῖς τέτρω τὸν γνῶστος τῶν πραγμάτων, Ζόφον ἐκχέας κατ' ἡμῶν ἐξ ἀποκρύφου ζάλης, καὶ κρύψας σε τὸ φεραυγῆ, καὶ σελαυγῆς τὸ κράτος, ὡς περ ἡλίος τὸ φαεινὸν ἡ τῶν νεφῶν πυκνότης) φωσφόρος δίκην λάμποντος εἰς χθὼν τῶν Αὐσόνων, ἡλῶς ὅτι χαροπὸς δυσμῶν ἀντανίσχεται, ὡς λαμπρῆς αὐγῆς αὐγῶν τῶν πραγμάτων, ὡς ἄλλος ὡς γίγας ἀντικρὺς τὴν τριβὸν γαιόδρομος, Εἰ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολλῶν καὶ χαλεπῶν σφαλαμῶν Σὺ τὸ φαεινὸν μετήμειψας παπαλὴ τῆς δυσυχίας! Εἴτε περ ἰσχυρὸς ὁ πολλὸς αὐτὸν σε πεπλευκῶτα, ἡ πλάσας ὡς γαλήνην, κλύδωνος οὐκ ἐμνήσθῃ, οὐ ταραχῶδες δυσαχθῆς ἐκ τρικυμίας σάλης, ῥῶστε ἐδεξιώσατό σε τὸν πρῶτον ἡπίως, καὶ κλύδωνος ὑπεδέξατο τέτοις τιθεῖς ἡμέρας, καὶ τὰς δακρύδας ἡνέμεος ὑπέφερε τὸ κράτος, ὡς περ ἐμφρόνων μινύμεις γνωρίσματα καὶ φρένας, ὡς ἄλλος ὡς εὖνος καὶ καλὸς οἰκῆτης ταῦτα πράττων, καὶ νανέχως εὐλαβηθεῖς, ὡς οἶμαι, σε τῆς μόχθου, καὶ τῶν ἀγῶνων τῶν μακρῶν τῆς δρόμου, & τῆς κόπης, οὐδὲ σέβεις μάλα καρτερῶς ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων, εἰπεῖν δὲ μάλλον ἀληθῶς, ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν, θέρει, καὶ ψύχει, καὶ σφοδρῶς ἀντιπαλαίον βίαις, οὐ σέβας φειδόμενος, αὐτάνανξ, ὁ σαρκίς, Ζῶς αὐτῆς ὡς ἀληθῶς καταφρονῶν ἐκτόπος, καὶ σπεύδων ὅτι κραταῖος, ὡς συμπαθῆς τὴν φύσιν, τὴν Ῥωμαῖδα τὴν λαμπρὰν θῆρς τὸ παρανόμιον Ῥύσασθαι πάντῃ χαλεποῖς περιπεσσοῦσαν βρόχοις, οὐχ ἡλυσεν, ἐκ ἐβελῆξεν, ὁ κατελέανέ σε

- Πᾶσα τρυφή σωματική, ἡ χάρις, ἡ ῥεσύνῃ.
Τὸ γὰρ ἀνίστασθαι λαμπρῶς ὑπὲρ τῶν ὑπερήμων,
180 Τὸ φέρει ὅπλα κραταιά, κινδυνεύειν ὅλως
Κατὰ τε γῆν ἡ γάλασσαν, ἡ κατὰ πᾶσαν χθόνα,
Τρυφὴν ἡ γῆν ἡ καύχημα, ἡ χάριν ἐξαισίαν.
Τάπης ἐστὶ σοὶ θυρεὸς, ὅτε πρὸς ὕπνον βλέπεις,
Καὶ θύραξ περιβόλαιον ἀντὶ τῆς πορφύριδος,
185 Ἀντὶ καλύπτρας εὐαγῆς κδρὺς ἀπὸ σιδήρου,
Ἀντὶ πεδύλων σερικῶν περικνημίδες πάλιν.
Καὶ ταῦτα φέρεις δι' ἡμᾶς, ὡς συμπαγῆς τὴν φύσιν.
Εὐβλεψαν Μυρογέτονες τὰ κατὰ σὲ πρακτεία,
Σκυῖται, Γυσοί, ἡ Τριβαλοὶ σὺν τοῖς ἐκ Ρῶς ἀδρόοι,
190 Μήγιστοι, ξένοι, στρατηγοὶ, σατράπαι ταγματάρχαι
Προσέπευσον τῷ κράτει σὺ, ἡ δολικῶς προσήλθον,
Εὐκαμψαν γόνυ σοὶ, πῖσιν ὑπέσχον δύλων σέβας,
Παιῶντι ἐπεκράτησαν, ἡλάλαξαν ἐκθύμως,
Καὶ τ' ἄλλα σφῶν δεδράκασιν εἰς σὲ τὸν Αὐσονάρχην,
195 Ὅσα περ νόμος ἐντελεῖν οἰκέτῃ πρὸς δεσπότην.
Οἶδεν ὁ κράτωρ τῶν Μυσῶν, τῶν σὺν Φρενῶν τὸ κράτος,
Καὶ σφῶν βυβάς τὰς ἐμβριθεῖς τὰς ὑπὲρ νῦν, ὡς φρένας,
Καὶ τέζηπτε τὸ κράτιστον αὐτῶν τῆς ἀρχινοίας.
Οἶδεν ὁ γέρονς ὁ κλεινὸς ὁ ῥῆξ ὁ τῶν Παιῶνων,
200 Ἡ γάδοι σὺ τῆς καλλοῦς τὸ πάντερπον ὡς ξένον,
Ἡ γάδοι σὺ τῆς φύσεως τὸ πάντερλεγεμένον,
Ἡ γάδοι σὺ τῆς γνώσεως τὸ πάντερλεγεμένον,
Ἡ γάδοι σὺ τῆς ἀντιλήψεως τὸ πάντερλεγεμένον,
Ἡ γάδοι σὺ τῆς ἀντιλήψεως τὸ πάντερλεγεμένον,
205 Ὁρμήματ' αὖ σὺ τὰ λαμπρὰ μετήμειψεν ἀδρόν.
Πρὸς δὲ τάφῳ ὁ Δαβὶδ μυσιωτέρως τρέχων,
Καὶ δεῦρο φῶς πρὸς δεῦτερον ταφῆς Φυγῶν ἐσπέραν.
Νῦν σέβει τὸ ψαλτήριον αὖτις ἡ τὴν κινύραν,
Αἶνεσον ὕμνοι ἀγαθοὶ τὸν κράτορα Ρωμαίων,
210 Κρῆσον τὴν λύραν ἐμμελῶς, εὐρύθμως τὴν κιθάραν.
Πάρεσι γὰρ ὁ κράτιστος δὲ εἶπας βασιλεῦ,
Εἴ τοι ψαλμοὶ τοῖς κατὰ σὲ ψάλλων προπύοντες τάδε.
Χρηστὴς τὴν φύσιν, ἀγαθὸς, ἀληθινός, ἡ πρῶτος,
Ρωμαίαν ὅτι ἐσιβυσαν ἀνῶθεν ἐξωσμένους,
215 Καὶ μουσικὴν ἀντίληψιν ἐκείθεν δεδωμένους,
Καὶ σμύρναν αὖτις, ἡ σκεπὴν ἐκχέων σὺν κασίᾳ
Εἰς ἱματίων τῶν αὐτῆς τῆς ξένης ἀλουργίδος
Εἰς τὴν καλὴν ἡ θάυμασθον τήνδε τὴν Ρωμαίδα,
Ἡν ἄλλην, οἶμαι, νοήτην εἶπας Σιδῶν ὁ λόγος,
220 Ζόφον ἐκ ταύτης ἐξέλθον τὸν ἐκ τῆς τυραννίδος,
Ἡν κρείττον φάναι, ἡλίφως ἀναγαγὼν τὴν τάφῳ.
Ὅσον, αὐτάνανξ, τὸ σάυτ' ἡ τῶν ἐν σοὶ πρακτείων.
Νευρὰν γὰρ ταύτην τέζεις φθορεὺς ὁ τῶν πραγμάτων,
Καθάρπερ πρῶτον ὁ Χρῖστος εἰς τὴν Σιδῶν ἱγμένους,
225 Ὡς δεδωμένος δι' ἡμᾶς τὴν κατ' ἡμᾶς ὕσιαν,
Καθάρπερ μου τὸν τύραννον τὸν τῆς φθορᾶς προσάτην.
Ἡ Ρωμαῖς ἡ δυσυχῆς σκίρτησον κατὰ κράτος,
Αἶσον ὡδὴν ἀπὸ ψυχῆς, μέλψον ἀπὸ καρδίας,
Εὔταγον τῶτον ὑψηλοῖς ἐν ἄσμασι ἡ κρότοις,
230 Ἀνύψωσον, μέγαλυνον, εὐφύμησον ἐκτόπως
Τὸν λυτρωτὴν μετὰ Θεοῦ ἡ ῥύσην τῶν Αὐσόνων,
Τὴν τῶν δεινῶν ἀπαλλαγὴν, τὴν τῶν θλιβόντων λύσιν,
Τὴν χαρμονὴν τὴν πάντερπον τῆς γῆς τῆς Αὐσονίδος,
Τὸν πᾶσαν τὴν ὕψιλον πληρώσαντα τοῖς ἔργοις.
235 Τὸν πᾶσαν τὴν περίγειον εὐφράσαντα τοῖς ἔργοις.
Ἀλλ' ὦ τὴν φύσιν ἀναρχε, παντάνανξ, παντοκράτορ,
Καὶ γόνε τῶν συμφορῶν, ἡ πνεύματος τὸ κράτος,
Θεία Τριάς πανσθενεργὸς, αἰτία τῶν κτισμάτων,
Παρεκτικὴ, ἡ δότερα τῶν παρ' ἡμῶν πραγμάτων,
240 Ἡ τῶτον δῶσα πρὸς ἡμᾶς τὸν θεῖον, σεφιδρόνον,
Παλαιολόγον τὸν σεφιδρόνον, τὸ θαῦμα γῆς ἀπάσης,
Τὸν κλέων χαριτώνυμον, τὴν βρύσιν τῶν χειρῶν,

(1) Ex psalmo xx. (2) Ex psalmo lxxiii. (3) Ex psalmo cxxiii.

Αὐ-

- Ὁδὸν χάρις παντοδραπῆς ἐκδομήσας τὸ κράτος,
Ὁ βασιλεῦς τερφθήσεται τῇ κατὰ σὲ δυνάμει,
Εἴν δὲ τῷ σωτηρίῳ σὺ χαρήσεται μεγάλως.
245 Ἐπιθυμίαν τῆς αὐτῆς δὲ πρὸς αὐτὸν καρδίας,
Καὶ τῶν χειλῶν θέλησιν μηδὲλως ὑπερήσας.
Πάσαις χρηστότητος αὐτὸν τέρπον ἐν εὐλογίαις,
Περὶ τὴν τέτη κεφαλὴν πάντιμον θεία σεφός
Κεκοσμημένον τιμαλφῶς ἐξ ἀνικέων λίθων.
250 Μεθ' ὧν ζῶν αἰτῶντί σε δίδω, ἡ πῖον γῆρας,
Μακρότητα τῶν ἡμερῶν μέχρι πολλῶν τῶν χρόνων.
Ἡ δόξα τέτῃ γένοιτο τῷ κράτει σὺ μεγίστη,
Καὶ τῶν μεγαλοπρέπειαν θείας αὐτῷ πρακτείας.
Εὐφρανὸν τῶτον ἐν χαρᾷ μετὰ τῷ σε προσώπῳ,
255 Εἴν σοὶ γὰρ αὐτὸς ἡλπίκε τῇ χορηγῷ τὸ κράτος.
Τὴν χάριν σὺ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀκήρατον παρᾶσχε,
Ὅπως αὐτὸς μὴ σαλευθῇ τῶν ἐκ τῆς κράτους βάρων.
Ἡ χεὶρ σὺ πᾶσι τοῖς αὐτὸν μισῶσιν εὐρεθείη,
Καὶ τῶν φθάρσας κραταιῶς θάττον ἡ δειά σὺ,
260 Ὅς προφανῶς συντάραξον τῷ τῆς ὀργῆς σὺ τρόμῳ,
Ὅς λαύρον καταφάγῃται πῦρ δρακιδὸν ἐκ ῥύμης,
Καὶ γῆς τῆς τῶν τὸν καρπὸν ἀφάνισον εἰς τέλος.
Εἴν δὲ μερόπων τῶν ἡνὶ πάλιν αὐτῶν τὸ σπέρμα,
Ὅτι πρὸς τῶτον ἐκλιναν πλεῖστα δεινὰ ἡ φαῦλα,
265 Διελογίσαντο βυβάς αὐτοῖς οὐχ ἱσαμένους.
Θοῦ τοιοῦτον τὴν ἀφρονᾶς σεφόμενον ὡς νῶτον,
Καὶ τὴν μορφὴν ἐτοίμασον αὐτῶν τοῖς περιόδοις.
Μὴ, μὴ σιγήσης ὁ Θεός, μὴδὲ καταπραυῖς.
Οἱ γὰρ ἐχθροὶ τοῦ κράτορος ἡχῆσαν κατὰ τέτῃ,
270 Ἡδραν γὰρ μὴ τὰς κεφαλὰς πρὸς τῶτον οἱ μισῶντες,
Καὶ πανουργίας ἔρραψαν οἱ δυσμενεῖς ἡ δόλος.
Δράσαν αὐτὸς ὡς Μαδιάμ ἐκείνῳ ἡ Ζεϊσάρφ,
Καὶ τέτῃ ἐξολόθρευσον ἐν Ἀένδρῳ ἀδρόν.
Τότῳ τῷ σῷ τῷ τῆς ὀργῆς ἡ τῆς πανωλεθρίας,
275 Καὶ τέτῃ θῷ περιφανῶς, ὡς περ τῆς τῶν ἐξου
Ὁ ῥῆξ, ἡ Ζῆβ, ἡ Ζεβεῖ, ὡς Σαλμανᾶ δευτέρως.
Ποίησον τέτῃ ὡς τροχὸν κινούμενον ἀνέμῳ,
Καὶ πάλιν ὡς περ κάλαμον σφύμενον ταῖς αὖραις,
280 Ὅς περ δρυμὸν νεμόμενον ὑπὸ πυρὸς βορραῖς,
Καὶ τέτῃ καταδίωξον λαίλαπτι τῆς ὀργῆς σὺ.
Πλήρωσον τέτῃ τὰς μορφὰς αἰσχίσης ἀτιμίας,
Καὶ πάντες ἐντραπήτωσαν μέχρι πολλῶν τῶν χρόνων.
Δεῖ πρὸς αὐτὸν τὸ κρίμα σὺ ἡ τὴν δικαιοσύνην,
285 Ὡς αὐτανάκτων ἀγαθῶν εὐλογημένον γόνον,
Ὡς βασιλέων εὐσεβῶν ἐκλελεγεμένον τέκος.
Δεῖ πρὸς αὐτὸν ὡς ἀγαθὴ πρὸς τὴν αὐτῆς καρδίαν,
Οἶδας γὰρ τῶτον ἀγαθὸν ἀπὸ τῶν ἐνδον ἔργων
Καὶ τέτῃ πᾶσαν βύλησιν πληρώσον τῆς καρδίας,
290 Πέμψον πρὸς τῶτον ἀσφαλῶς ῥάβδον δυνάμειος σὺ,
Ὅπως ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν τῶν τέτῃ κυριεύει.
Εἴν ταῖς ἡμέραις ταῖς αὐτῆς φῶς θέμιδας ἀεράψαι,
Καὶ πληθὺς αὖτις ἀγαθῶν τῆς εὐμενῆς εἰρήνης.
Ὁὐ πρὸ προσώπῳ δυσμενεῖς τεστέωσαν ἀδρόοι,
295 Λεῖξαντες χοῦν ὡς δυστροποὶ ἡ φαῦλοι τὰς καρδίας,
Καὶ προσκομίσαιαν αὐτῷ πάντες σκηπτῆχοι δῶρα,
Καὶ προσκυνήσαιαν αὐτῷ πάντες οἱ γῆς κρατῶντες.
Εἴντος δὲ πᾶν θαλεύσειε κάμψαν αὐτῷ τὸ γόνυ,
Τῆνομα δὲ τὸ κατ' αὐτὸν ἐντιμον τέτῃ εἴη.
300 Καὶ τῶτον εὐλογήσαιαν κατ' ὅλην τὴν ἡμέραν,
Καὶ τῶτον μακαρίσειεν ἐθῶν ἡ παντοπρία.
Αὐτῷ Τριάς τὴν αἶνεσιν μὴ πᾶσα σιωπήσης.
Εἴπερ σῶμα ὁ πονηρῶν ἀνέκτο πρὸς τέτῃ,
Καὶ γλώσσῃ καταλέγῃσι δολίᾳ πάλιν τέτῃ,
305 Καὶ λόγοις ὀνειδίξουσιν περικυλῶντες μίσους,
Καὶ πολεμῶσιν ἀφειδῶς οἱ δυσμενεῖς ἐν φθόνῳ.
Ἀντὶ τῷ τῶτον ἀγαπᾶν διέβαλλον ἀδίστως.

- Αὐτὸς δὲ προσευχόμενος θλίψαι τὰς ἔψην φέρει.
Ἀντ' ἀγαθῶν τὰ χεῖρις δρῶσι τὰ κατὰ τέτῃ,
310 Καὶ μίσος κραταιότατον ἀντὶ σφοδρᾶς ἀγάπης.
Ἀμαρτωλὸν κατὰσχεσον εἰς τέτῃ ἀδικήσας,
Καὶ τέτῃ ὁ διάβολος ἐκ δεξιῶν σεφίτω.
Εἴν τῷ καιρῷ τῆς κρίσεως τῆς σφῶν κατακρίψαι,
Καὶ τέτῃ πᾶσα προσευχὴ πρὸς ἀμαρτίαν εἴη.
315 Οἱ παῖδες ἐνθῆσσαν σφῶν ἀπαρνησμένοι.
Ἡμέραι πάλιν δυσυχῆς αἱ κατ' αὐτὸς δόλῃαι,
Καὶ γαμετὰς τὰς αὐτῶν χήρας ὁ χρόνος θῆσαι.
Μεταναστήτωσαν πικρῶς οἱ ἴονοι σαλευθέντες,
Καὶ βρῶσιν αἰτησάσθωσαν ἀπὸ ἰαγδαίας πείνης,
320 Εἴ οἰκοπέδων τῶν αὐτῶν ῥοφίησαν ἀγῆλως.
Εἴρευσάτω δανειστῆς ὑπαρξῖν τέτῃ πᾶσαν,
Καὶ πάντας πένους τῆς αὐτῶν ἀλλότριος λαβέτω.
Μὴ τις ἀντίληψις αὐτοῖς πρὸς τινος γενήσῃτω,
Μηδὲ τοῖς τέτῃ ὀφθαλμοῖς οἰκτιρῶν εὐρεθῇτω.
325 Εἰς ἐξολόθρευσον οἰκτρὰν ἔσω τὰ τέτῃ τέτῃ,
Ἡ κλήσις τέτῃ ἐν μῶ τῇ γενεᾷ λυθείη.
Ἀναμνησθεῖν πρὸ Θεοῦ τὰ σφῶν πατέρων φαῦλα,
Ἡ δ' ἀμαρτία τῆς μητρὸς τέτῃ φθορὰν μὴ λάβοι.
Εἴσωσαν ταῦτα πρὸ Θεοῦ διαπαντὸς ἐνδίκως,
330 Καὶ τέτῃ τὸ μνημόσυνον κατὰ τὴν γῆν μὴ μείναι.
Ἀντ' ὡς περ ὡς ἐμνήσθησαν ἔλεος ὅτι δρᾶσαι,
Ἀλλὰ καταδίωκσι τὸν θεῖον βασιλεῦ,
Ὅντα πτωχὸν τῷ πνεύματι ἡ καταναυγμένον,
Τῷ θανάτῳ δὲ δυσμενῶς, ἡ κρύφα πρὸς τὴν χθόνα.
335 Φιλοῦσιν ὅτι τὴν ἀρὰν, ἡ τέτῃ θάττον ἔξοι,
Οὐδ' εὐλογίαν θέλῃσι, ἡ τέτῃ μακρυθείη.
Κατάραν ὡς ἱμάτιον ποτῶσιν ἐνδοθῆναι,
Καὶ πρὸς τὰ σφῶν ἐγκάρδια καθάρπερ ὕδωρ δράμοι,
Κᾶν τοῖς ὅσῃς τοῖς αὐτῶν ὡς περ ἐλαίῳ χύσει.
340 Ὡς περιβόλαιον αὐτοῖς, ὡς φέρονται, ὑπάρξει,
Ὡς ζῶνι δὲ διαπαντὸς, ἡ περιζώνονται πῦ.
Τῶν τῶν ἔργων ἐκ Θεοῦ τῶν τέτῃ δὲ μισῶντων,
Καὶ τῶν λαλόντων πονηρὰ κατὰ τῷ βασιλείῳ.
Σὺ τοῖνυν ὁ πανάγαθος Θεός ἡ παντοκράτωρ,
345 Ποίησον ὅλας μετ' αὐτοῦ χάριν τῆς κλήσεως σὺ,
Ὅτι χρηστὸς, ὡς ἀληθὴς, οἰκτός ὁ σὺς, παντάνανξ.
Καὶ ῥῶσαι τέτῃ ὡς πτωχὸν ἡ πένιτα καρδίᾳ,
Τὸ πνεῦμα γὰρ τὸ κατ' αὐτὸν τετάρκῃται ἡ τρέμει.
Ἀνταμνήσῃ κραταιῶς, κατὰ σπῆς ἡ κλήσις,
350 Ὅς περ ἀκρίδες ἐν ἀγρῷ πικρῶς διετενᾶν.
Ἡσθήσαν τὰ γένητα τέτῃ ταῖς δυσυχίαις,
Ἡ δὲ γε σάρξ δι' ἐλαίῳ ἡλίοις ταγνᾶν.
Καὶ γένοιτο τοῖς κατ' ἡμᾶς τιτρώσκειται τοῖς ψόχοις.
Βλέψουσι τέτῃ, κεφαλὰς κραδαίνουσιν ἀδρόοι.
355 Τούτῳ βοήθησον αὐτὸς ὁ κατ' αὐτὸν δεσπότης,
Καὶ σῶσον ὡς φιλόανθρωπος κατὰ τὰς οἰκτιρῆς σὺ.
Καὶ πάντες δὲ μαθέτωσαν, ὅτι ἐν ταῦτα κράτος,
Ὅτι σὺ τέτῃ ἐδράσας τὸν θεῖον βασιλεῦ.
Καταρμένον τῶν ἐχθρῶν σὺ τέτῃ εὐλογήσαις,
360 Καὶ πάντες αἰσχυρήτωσαν οἱ τέτῃ ἀθετῶντες.
Αὐτὸς γὰρ μὴν τερφθήσεται δούλος τυγχάνων σέθεν.

Habes, amice Lector, Poëma, nulla quidem Latina interpretatione donatum, ne Voluminis moles in immensum cresceret, quod & in reliquis, quae deinceps occurrent Anecdotis facere constituimus. In hoc autem si quid minus elegans, immo si barbarum quiddam animadverteris, meminisse volumus, Graecorum rebus iam dilabentibus fuisse conscriptum; eaque potissimum de causa, ut aliquod senescentis Graecitatis specimen haberet, illud prodere in ani-

- μισχύνῃ ἐνδυσάσθωσαν οἱ τὸν Χρῖστον μισῶντες,
Ὅς περ αὐτὸς ἐπὶ τῆς κεφαλῇ τὸ σεφός,
Εἴτα περιβαλέσθωσαν ὡς διπλοῖδα ψόγον.
Αὐτὸς δ' ἐξομολόγησιν προσοίσει σοὶ προσφῶρος,
365 Κᾶν μέσῳ πλείων δὴ λαῶν ὑμνήσει σὺ τὸ κράτος.
Ὅτι τῷ πένιτος αὐτοῦ τοῖς δεξιῶς παρέσῃ,
Τῷ σῶσαι τέτῃ ἐκ φθορᾶς τῶν καταδιωκόντων.
Ταῦτά σοι δείγμα, βασιλεῦ, μέγιστον ξένῃ πότῃ,
(Καὶ γὰρ πρὸς σὲ τὸν κράτιστον αὐτὸς τὸν ἄλφον σεφῶ)
370 Τῷ ποιμένῳ τῆς κλεινῆς τῆς παρ' ἡμῶν φωσφῶρος
Τοῦ Πολυκάρπου, τῷ λαμπρῷ, τοῦ θαυμαστῷ, τῷ πάντι,
Τέτῃ ταῖς θεῖαις προσκαρτεῖ ἐκθύμως τετυγμένα,
Ὅν περ ἡμῶν μετὰ Θεοῦ ἐβράβευσας προσφῶρος
Θείᾳ προκρίσει τῷ σοφῷ ἡ ξένῃ πατριάρχῳ.
375 Ὅς τις πρὸς σὲ τὸν κραταῖον φέρις πτόθον τρέφει,
Καὶ σκέπῃν ὅτι θαυμαστὴν ἀπὸ ψυχῆς ἀδίσας,
Καὶ πῖσιν ὅντως ἀκραιφνῇ, ἡ καθάραν, ἡ ξένῃ,
Καὶ φέρεται δὴ τὸ κράτος σὺ ψυχῇ τε ἡ καρδίᾳ,
Καὶ δι' ἐπαίνων τίθῃσι τὰ κατ' αὐτὸς ἡ κράτος.
380 Ὡς ἀληθῶς εὐχέτης σὺ διάπυρος τυγχάνων,
Ὅλος ἐκκρέμαται τῆς σῆς ἀγάπης ἐξαισίως,
Ὅλος τῶν σὺν ἐξήρτηται ἡ λόγων ἡ πρακτείων,
Καὶ τῆς δεσποίνης τῆς κλεινῆς τῆς καθαρῆς ἀμείνης,
Τῆς ἐκλαμπύσης χάρις ἀπλότοις ὡς παγκάλοις.
385 Εἰ γὰρ τις ἄλλος πέφυκεν ἀρχιθυτῶν τῶν πάντων
Ὅς φιλοῦν τὸν κράτιστον ἐξ ἀνικέων πότῃ,
Καὶ σὲ πνεῦν ἡγάμενος, ὡς τέρπον, ἡ καρδίαν,
Καὶ φῶς πανυπέρλαμπρον τῶν κατ' αὐτὸν ὀμμάτων,
Πρῶτος αὐτὸς καθίστηται τέτῃ, ὡς οἶμαι, πάντων.
390 Ποθεῖ γὰρ ὡς περ ἀνδρῶν κράτος ὕμῳ τὸ μέγα.
Ἀς δὲ διὰ τὸ κράτος σὺ τὰς προσευχὰς προσφῶρι
Τῷ πανοικτιρῶν Θεῷ τῷ βασιλεῖ τῶν πάντων,
Καὶ θείας χεῖς παταμῶς ἐκτόπως τῶν δακρύων,
Εἴσωσμεν ταῖς εὐχαῖς, ἡ φιληθῶν τῇ σάσει.
395 Εἴτῃ δὲ τῆς πόλεως τῆς κατ' ἡμᾶς ἐπέβῃ,
Καὶ θείως ἐπελάβετο τῶν κατ' αὐτὴν οἰκῶν,
Ἰσασί πάντες ἐναργῶς οἱ τῆς Ὁρεσιᾶδος.
Ἡμέρας ὅτι ἡ νυκτὸς τὰς προσευχὰς ἐκτόπων,
Καὶ τὸν δεσπότην δι' αὐτὸν σοφῶς ἐξευμενίζων
400 Ἡ πᾶρ τῷ κράτει. βασιλεῦ, τῷ κατὰ σὲ τοῦ ξένου,
Ὅς τινος ἔργον ἀληθῶς, ὡς τῶν εὐχῶν τῶν τέτῃ,
Ὅ τῶν βαρβάρων βλεψῶς ὁ γεγονὼς θεσφῆν,
Ὅς Σκύθης γὰρ, ὡς Μυσοί, ὡς Τριβαλοί, ὡς Παιῶν
Εἴτῃσαντο τῆς δυσσεβείας, ὡς Λατίνων σμῆνος,
405 Οὐδὲ γὰρ πάλιν κραταῖον ἄλλα τῶν βλάχων γένος,
Ἀλλὰ δακρύων οἱ κρυνοὶ, ἡ τῶν εὐχῶν τὸ πληθὺς,
Δι' ὧν ὁ νέος Μωϋσῆς χερσὶν ἐκτεταμέναις
Τὸν Ἀμαλὴν, τὸν Ἰσραὴλ συνεκτίψεν εἰς κράτος,
Ἀς κατ' ἐκείνην ὡς χρηστὸς δεικνύει ποιμένῳ τῆς
410 Λαμπρῶς, αὐτάνανξ, πεποιθῶς τῇ πρὸς Θεοῦ σὺ σχέσει.
Εἴπερ εὐσεβέστατος διατελεῖς ἐκτόπως,
Καὶ τὰς ἐλπίδας πρὸς αὐτὸν ἀπάσας ἀνατίθῃς,
Μέγιστος γέεις βασιλεῦ, αὐτάνανξ τῶν Αὐσόνων.

mun induxiffe. Codicis praeterea, unde illud exscriptum, ita male adfecta conditio est, partim scribentis vitio, qui atramento ufus est proflus evanido, partim priorum possessorum incuria, quibus loci, in quo iacebat, humiditas minime fuerat animadversa, ut illud non sine magna cura, ac diligentia ab imminente interitu vindicasse videamur.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. min. Sec. XV. characteribus paene evanidis. Constat foliis 129. B b b IOAN-

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩ-
ΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕ-
ΛΙΟΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
INTERPRETATIO IN SAN-
CTVM EVANGELIVM
D. IOANNIS.

Ac praeterea.

Titii Bostrensis Episcopi in Evangelium Lucae
Commentarius.

600. XXIV. I. p. 1. Inc. **Τ**ίτος ἔνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγγε-
λιστῶν ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀρ-
ξαμένου, τοῦτο μὲν ἐν βραχεὶ μετὰ ταῦτα ἡνί-
κατο εἰπὼν, καὶ ὁ λόγος σάξ ἐγένετο, τὰ δὲ ἄλ-
λα πάντα παραδραμὼν, τὴν σύλληψιν, τὸν τό-
κον, τὴν ἀνατροφὴν, τὴν αὐξάν, εὐθέως περὶ
τῆς ἀϊδίου γεννήσεως ἡμῶν διηγείται. Def. ἵνα
καὶ διὰ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς, καὶ διὰ τῆς
τῶν ἀγαθῶν ἐρχασίας τελειωθέντες ἐπιτύχωμεν
τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Huic Com-
mentario simillimum alium habes supra in
Cod. V. Plut. VI. p. 101. §. II. ac profecto
eadem illa Hefychii fragmenta duo, quae
ibi commemorantur, heic etiam in eundem
Evangelii locum isdemque verbis referun-
tur. Ultimis item verbis, quae in illo, Ili-
doro Pelusiotae tribuntur, apposito voci-
bus, ὡς περὶ γὰρ ἡμῶν εὐκόλου, κ. λ. titulo,
Τοῦ Πηλουσιώτου ἐπιστολὴ φησὶ, in hoc etiam e-
iusdem auctoris nomen in margine adscri-
bitur, diverso tamen Epistolae numero adie-
cto; nam pro φησὶ, legitur ἐπιστολὴς σὺν ᾧ. κε-
φάλαιον ἦ.

II. pag. 72. Τοῦ μακαρίου Τίτου ἐπισκόπου
Βοστρῶν ἐρμηνεύεται εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον.
B. Titii Episcopi Bostrensis interpretationes in
Evangelium secundum Lucam. Inc. Ἰστέον, ὅτι
τὴν μὲν ἄλλαν εὐαγγελιστὴς ἐξ αὐτῶν ἀρχομένης
ἔστιν ἰδεῖν τῶν πραγμάτων, τὸν δὲ μακάριον
Λουκᾶν καὶ προομιῶν ἐπιστάλλοντα, καὶ συγγνώμην
ἑαυτοῦ πραγματευόμενον, ὅτι δὴ μέλλοι μεγάλα
ἐκτίθεσθαι, καὶ γὰρ φησιν, Ἐπειδή περ πολλοὶ
ἐπεχείρησαν ἀναλέξασθαι διήγησιν, ἵνα ἐπεχείρησαν
ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, ὅτι χωρὶς χαρίσματος ἡλθον
εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων τινὲς χρη-
νοῖν, κ. λ. Simile initium a verbis, τὸ ἐπε-
χείρησαν ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, κ. λ. eidem Ti-
to, & Origeni tributum, dedimus etiam su-
pra in recensione Cod. XXXIII. Plut. VI.
pag. 160. §. III. catenam plurimorum Pa-
trum in Evangelia continentis. Desinit per-
petuus Commentarius nulla sacri textus fe-
sione apposita, in verbis: καὶ γὰρ διὰ τῶν
σκολιῶν πάντα τὸν διεφθαρμένον βίον ἡνίκατο.
τυτέτι τελώνας, καὶ πόρνας, καὶ ληστὰς, καὶ μάγους,
οἱ τινες ὄντες διεσπασμένοι πρότερον, τὴν ὁρμὴν

(1) Paginam 145. Cod. V. Plut. VI. cuius prima verba,
πολλοὶ δὲ τὸν ἐξ ἰδίων ἀναλέξαντες, ὡς ἡδύμενοι ὄντα, κ. λ.
retulimus supra pag. 101. §. III. & a qua Commentarii

ὑπερον ἐβάδισαν ὁδόν, ὑπερ ἢ καὶ αὐτοὶ ἔλεγε
τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι τελώνας, & πόρνας, προάγουσιν
ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ὀρανῶν.

III. pag. 81. Sequuntur Excerpta quae-
dam interpretationum in idem Evangelium
secundum Lucam, auctoris nomine destitu-
ta. Primum in illa sacri textus verba, &
quidem cynnabari scripta, Ἐλέγεν οὖν τοῖς
ἐκπορευομένοις ὄχλοις, ὥς καὶ εἰς πύρ βάλλεται,
quae sunt Cap. III. v. 7. ita inc. Ἐρωτηθεὶς
δὲ ὁ Ἰωάννης παρὰ τῶν ὄχλων τὸ, τί ποιῶσα-
μεν, αὐτοὶς καθάπερ τις ἐπιστήμων ἰατρὸς ἐκαστῶν
τὸ πρόσφορον τέθεικε βοήθημα, τοῖς μὲν ὄχλοις
φιλαλλήλων φρονήματι κεκρήσθαι κελεύων, τε-
λώναις δὲ τὴν εἰς ἀκαθάρτους πλεονεξίας ἀπο-
κλείων ὁδόν, τοῖς γε μὴν σφατιώταις τὸ μηδὲνα
διασεῖν πανσόφως ἐπιφωτῶν. ἄνεκα γὰρ ἀπο-
βάλλεται ὁ Θεός, ὁρῶν καὶ δικαίως πολιτευό-
μενον. Ὡς δὲ ἦν μέγας καὶ ἀξιάγαθος, ὡς εἰς
ἐσθνοῖαν ἐλθεῖν τὴν τῶν Ἰουδαίων δήμεν, μὴ ἄρα
γε αὐτοὶ εἴη ὁ Χριστός, ὁ ὡς προφητῶν ἀγίων
προκεκηρυγμένος. αὐτοὶ δὲ τὴν τοιαύτην αὐτῶν
ἐσθνοῖαν ἀποκόπτων ἔλεγεν, ἐγὼ μὲν ὕδατι βα-
πτίζω ὑμᾶς. Ultimum est, in quo agitur
Peri τῆ Ἰωσήφ, πῶς ἔθαψεν τὸ σῶμα τῆ κυρίας
ἡμῶν, καὶ Θεὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ περὶ τῶν μυροφό-
ρων γυναικῶν, καὶ περὶ τῆς ἀναστάσεως τῆ δεσπό-
του De Iosepho, quomodo sepelivit corpus Do-
mini nostri, ac Dei Iesu Christi; ac de mu-
lieribus unguenta ferentibus, deque Domini
resurrectione. Inc. Ἐπειδή περ οἱ εἰς τὴν κόμην
Ἐμμεῖς μαθηταὶ πορευόμενοι, ὡς ἐκτί ζῆν τὸν
Χριστὸν προσδοκῶντες. περὶ αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους ἀνι-
σμένοι διελέγοντο. Def. δοξολογῶμεν τοῖς αὐ-
τοῖς ἰσὺν ἐνανθρωπήσαντα δι' ἡμᾶς Θεὸν λόγον, ἵνα
ἐκαστὸς παθόντα σαρκί, & ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν,
καὶ λύσαντα τὴν φθορὰν, τὸν ἀναληφθέντα, καὶ
μετὰ τούτῳ ἔξοντα μετὰ δόξης πολλῆς ἐπὶ τὸ κρι-
ναὶ ζῶντας, καὶ νεκροὺς, καὶ ἀποδύναι ἐκάστῳ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτοῦ, δι' ἡ, κ. λ. Haec excerpta
una cum praecedenti Titii Bostrensis Com-
mentario in Lucam habentur etiam in Codd.
V. & XXXIII. Plutei VI. in altero quidem
ob unius fortasse paginae abscissionem ini-
tio mutila; incipit enim ibi Commentarius
in pag. 146. a verbis: καὶ ἐπειδὴ ἡ πᾶσι φα-
νεται ὁ Θεός, κ. λ. in altero vero una cum
aliis aliorum SS. Patrum interpretationibus
coniuncta.

Vberrima sunt in hoc Codice scholia
marginalia, cynnabari scripta, praesertim ad
Ioannis Chrysostomi Commentarios in Io-
annem; quorum ut aliquod specimen deli-
bemus, quid ad illa verba, Θεὸν ὁδεῖς ἑώρα-
κε πρότερον, εἰπὼν ὁ εὐαγγελιστής, κ. λ. Scho-
liastes adnotaverit, audiamus. Ait igitur pag.
4. Ἐπειδὴ εἶπεν Θεὸν τὸν πατέρα, Θεὸν τὸν
ἱόν τὸν ἀναρχον αὐτῷ, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀφα-
τον, καὶ ὡς ἐν νῦν σχίσιν, καὶ ὅτι ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ
λόγος, καὶ τὸν πατέρα, ἐπειδὴ εἰς τὴν ὑψηλὴν
θραυσίαν ταύτην θεολογίαν ἑαυτὸν καθύκει·
ἵνα μὴ τις εἴπῃ, ἀνθρώπε, ὕψιλά μὲν, καὶ θαυ-
μά-

in Lucam initium, quamvis mutilum defumimus, huius ope
Codici eadem continentis, comperimus ad hosce Commenda-
tarios nequam pertinere.

μάσια, καὶ λέγει· ἀλλὰ πόθεν ἔσχατος γινώσκει
ταῦτα; εἶδε, τὸν Θεόν; ἀλλ' ὁδεῖς εἶδεν· πόθεν
ἔμαθες τὰ ἀπόρητα ταῦτα; τίς ὁ διδάσκαλος; ἵνα
ἂν μαθεῖς τοιαῦτα ἐν νῦν σασιάζῃ τοῖς λογισμοῖς,
αὐτοὺς προφθασάς φησὶ· Θεὸν μὲν γυμνὸν καὶ
χωρὶς σαρκὸς, ὁδεῖς ὁδεῖς ἑώρακεν· εἴτα σὺ
δὲ πόθεν μαθεῖν λέγεις ταῦτα; ὁ μονογενὴς, φη-
σιν, ὃν προσέειπον, ὅτι Θεός, ὅτι φῶς, ὅτι ἐν
ἀρχῇ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι πάντα ἀνθρώ-
πον φωτίζει, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο, ἐκεῖνος ἐδίδα-
ξεν· ἐκεῖνον γὰρ ἔθεσάμεθα μετὰ σαρκὸς, ἐκεῖνον
ἴδομεν ἵνα δόξῃ, δόξῃ ὡς ἀληθὲς μονογενὴς· ἐκεῖ-
νος ὁ μονογενὴς, ὁ τῆς πατρὸς συγγενείας, καὶ οἰ-
κειότητος μηδέποτε ἀφιστάμενος, ἀλλ' αἰεὶ ἐν τοῖς
κόλποις ὢν τῆς πατρὸς, ἐκεῖνος ἡμῶν ταῦτα ἀπε-
κάλυψεν, καὶ διὰ τούτο καὶ ἡμεῖς θαυμάζομεν ταῦτα
κηρύττοντες. Ad illa praeterea verba, ἐπειδὴ
ἔμαθες ἐν σαββάτῳ θεραπεύειν, καὶ πολλὰ ἕτερα
ποιεῖν, κ. λ. haec alia margini adscripsit p.
9. Ἀλλως δὲ καὶ ἵνα τὰς Ἰουδαίας δι' ἔργου
ἀξιοσημειώμεται καὶ σιγῶν ἐλέγχειν αἰετῶν,
ὅτι μάτην ἐπὶ τοῦ ὁμοφυλακεῖν, καὶ γεραίρειν
σεμνύνονται τὸν ναόν· οἱ γὰρ ἀγορᾶν αὐτῶν καὶ
ἐμπορίαν ἀπεργασάμενοι, καὶ ὄρν, καὶ ἐπιτοκίας
καὶ ἀδικίας, καὶ πολλὰς ἄλλας ἀτοκίας ἐργαστήριον
ἀποδείξαντες (ταῦτα γὰρ τῆς ἀγορᾶς ὁδὸν ἦσαν
τῶν ὁνίων τὰ τεκμήρια) τίνα ἄλλην τιμὴν
ἐπιτιθεύον, ἢ ποῖαν ἄλλην φροντίδα ὡς τῆς
αὐτοῦ κοσμιότητος μετὰ πάσης ἐπιστεύοντο ἂν κα-
ταβάλλειν; ἀλλ' ἐνθα μὲν κέρδος ἦν, ὁρᾶν αὐτοὺς
ἀγορᾶν, καὶ ἐμπορίαν τὸν περιβόητον αὐτοῖς να-
όν ἀποδείκνυντες, καὶ ὁδεῖς περὶ τούτου φροντίζ-
ει ἐπιθύμησις. ἐνθα δὲ λόγους μόνον ἔδει σοβαρευ-
θῆναι διακρίνει, ἐκδικηταὶ τῷ ναῷ, ζηλωταὶ τῶν
πατρῶν, καὶ σχήματα τιμῆς, & μεγάλα ῥήμα-
τα· μᾶλλον δὲ ἐνθα μὲν κέρδος ἀργυρίου μικροῦ,
ἐνθα ὁ ναός, ἢ ὁ νόμος· ἐνθα δὲ μεγάλη σωτη-
ρία ἀνθρώπων, ἐκεῖ ὁ πολὺς φθόνος, καὶ προκα-
λυμμα τῷ φθόνῳ ὁ ναός, καὶ ὁ νόμος, καὶ τὰ τῆς
ἀπονοίας ῥήματα. Εὐβαλὼν ἂν αὐτοὺς ὁ δεσπό-
της ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐν τῷ ἱεροῦ, καὶ δείξας λαμπρῶς
& ἀναμφιβόλως καταφρονήτας τοῦ ναοῦ, μεγά-
λην σήλην κατ' αὐτῶν ἀνέγειρεν, ὅτι εἰ τί περ
ἂν ὡς τῷ νόμῳ, καὶ τοῦ ναοῦ λέγοιεν, ὅτι ἐν
ἐσθῇ & πίσει ταῦτα λέγοιεν, ἀλλ' ἡ ἀφροσύ-
νη, ἡ φθόνος ἰδίων ἐπισκιάζοντες, ἡ ἐπὶ τῷ
σφῶν κέρδει, ἵνα καλῶνται Πατριῶν, ἵνα πλατύ-
νουν τὰ φυλακτήρια, ἵνα τὰς τῶν χειρῶν, καὶ τῶν
ἄλλων κατεδίδωσιν οἰκίας. Haec autem scho-
lia quum manu valde rudi atque imperita
fuerint exarata, plurimis, quibus scatebant
mendis pro viribus expurgata exhibuimus.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. ma-
iori Sec. XIV. bene servatus. Constat foliis
scriptis 108.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIAE.

Cod. XXV. I. pag. 1. Continet hic Codex Chryso-
stomi Homilias XXVI. quas
olim plures fuisse, ex primas Homiliae

tum numero, qui littera γ' denotatur, cum
primis tituli verbis apparet. Inscríbuitur
enim: Τῷ αὐτῷ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐπὶ εἰρή-
νῃ, ἐτέρῃ προειπόντος ὀλίγα, ἐλέγξῃ ὁμιλία εἰς
τὴν ῥῆσιν τὴν προφητικὴν τὴν λέγουσαν· ἐγὼ κύ-
ριος ὁ Θεός ἐποίησα φῶς καὶ σκότος, ποιῶν εἰρή-
νῃ, καὶ κτίζων κακὰ. Huiusdem (sc. Io. Chry-
sostomi) in Ecclesia Pacis dicta, quum alius
paucis verba ante fecisset, haec recitata Homilia
in propheticum dictum illud, Ego Dominus
Deus feci lumen, & tenebras: faciens pacem
& creans mala., Inc. Ὀλίγα μὲν τὰ εἰρημέ-
να. Def. καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύσαι, ὡς γένοιτο,
κ. λ. Tom. VI. cit. edit. pag. 145.

II. pag. 15. Τῷ αὐτῷ ἔτι εἰς τὴν ἀσάφειαν
τῆς παλαιᾶς διαθήκης, καὶ εἰς τὴν τῷ Θεῷ φιλι-
θροσίαν, καὶ περὶ τῆς μὴ κακηγορεῖν (in edit. addi-
tur ἀλλήλων). Huiusdem adhuc in obscuritatem
veteris Testamenti, & in Dei clementiam, &
quod alii alios non debeant accusare. Inc.
Χαίρει μὲν βυκόλος. Def. εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
ὀρανῶν εἰσελθεῖν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 180.

III. pag. 37. Τῷ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι τὸ μὴ
λέγειν, ἀπερ ἴσμεν, καὶ εἰς ἑτέρας ἐκφέρειν, πε-
νέτερον ποιεῖ, καὶ τὴν χάριν σβέννυσσι· καὶ εἰς
τὰς εὐχὰς, ὡς ὁ Χριστὸς ἠύξατο, καὶ εἰς τὴν ἐξου-
σίαν, μετ' ἧς ἅπαντα ἐποίησεν, καὶ εἰς τὴν τοῦ
παλαίου νόμου διόρθωσιν· καὶ ὅτι τὸ σαρκωθῆναι
τὴν ἰσότητά αὐτοῦ τὴν πρὸς τὸν πατέρα ὡς
ἐλαττοῦ, ἀλλὰ καὶ συνίστησι μᾶλλον. Huiusdem
Homilia, quod non dicere & ad alios efferre,
quae scimus, pauperiores nos reddit, & gra-
tiam exinguit: & in preces, quibus Christus
est usus, & in auctoritatem, qua omnia facie-
bat, & in veteris legis emendationem: &
quod Incarnatio aequalitatem ipsius cum Pa-
tre non minuit, sed confirmat potius. Inc.
Ἰκανὸς ἐν ταῖς ἐμπροσθεν. Def. τῆς βασιλείας
τῶν ὀρανῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. I.
pag. 529.

IV. pag. 51. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν τὰ
πρῶτα πάσχα νηστεύοντας. Huiusdem Homilia in
eos, qui primo Pascha ieiunant. Inc. Πάλιν
χρεία τις ἀναγκαία. Def. δοξαζόμεν τὸν Θεόν,
καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ.
Ibid. pag. 606.

V. pag. 64. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς λέ-
γος α'. Huiusdem de Precatione Homilia I.
Inc. Αἰμωτέρων ἔνεκα προσήκει. Def. διὰ τοῦ
μονογενοῦς αὐτοῦ ἱσοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom.
II. pag. 778.

VI. pag. 69. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς
λόγος β'. Huiusdem de Precatione Homilia II.
Inc. Ὅτι μὲν παντὶς ἀγαθοῦ. Def. καὶ σωφροσύ-
νην, & πρόνοιαν πτωχῶν, καὶ πάντας τὰς νόμους
τοῦ Χριστοῦ, δι' ἡ, κ. λ. Ibid. pag. 783.

VII. pag. 76. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ
μὴ δημοσιεύειν τὰ ἀμαρτήματα τῶν ἀδελφῶν,
μηδὲ κατεύχεσθαι τῶν ἐχθρῶν. Huiusdem Ho-
milia, quod non oporteat peccata fratrum
evulgare, neque inimicis imprecari. Inc. Μα-
καρίζω τῆς σπουδῆς ὑμᾶς. Def. τὴν ἀμοιβὴν ἡμῶν
ἀποδίδως ἐν τῇ φερεῖ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὡς
γένοιτο, κ. λ. Tom. III. pag. 344.

VIII. pag. 89. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ
Bbb 2 μὴ

μη ἀπογινώσκειν τινὰς ἐαυτῶν, μηδὲ κατεύχεσθαι τῶν ἐχθρῶν, μηδὲ απαγορεύειν ἐν τῷ μὴ λαμβάνειν αὐτοῦτας· καὶ πρὸς ἄνδρας περὶ τῆς πρὸς τὰς γυναῖκας εἰρήνης. *Eiusdem Homilia*, non oportere quemquam de se ipso desperare, aut preces contra inimicum fundere, aut animo deficere, quatenus peccans non accipiat; et ad maritos de pace erga uxores conservanda. Inc. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας. Def. ὡν αὐτέμαθα, ἢ νοοῦμεν· αὐτῷ τῷ Θεῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 354.

IX. pag. 98. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι ἐπικίνδυνον καὶ τοῖς λέγουσι, καὶ τοῖς ἀκούσι τὸ πρὸς χάριν δημηγορεῖν· καὶ ὅτι χρησίμους εἰς δικαιοσύνην μερίση, τὸ κατηγορεῖν τῶν οἰκείων ἀμαρτημάτων. *Eiusdem Homilia*, rem esse periculi plenam, cum iis qui dicunt, tum iis qui audiunt, ad gratiam concionari; atque utile esse, et iustitiam maximam propria inculcare peccata. Inc. Γενῶντες ὁμῶν, οἰμαί. Def. καὶ τῆς βασιλείας τῶν ὁρατῶν καταξιώσεις, χάριτι, κ. λ. Tom. II. pag. 658.

X. pag. 109. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, ἀνδρωπῶς τις κατέβαινεν ἀπὸ Γερουσαλὴμ εἰς Γεριχὼν, καὶ ληστὰς περιέπεσεν. *Eiusdem Homilia in illud* Homo quidam descendebat ab Hierusalem in lericho, et incidit in latrones. Inc. Οὐτως κατὰ τὸν θεόν. Def. γένοιτο πάντας καὶ ἡμεῖς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. X. pag. 810. inter spurias.

XI. pag. 112. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτε θηράπευσεν ὁ Σωτὴρ τὸν ἐν γεννητῇ τυφλόν· καὶ εἰς τὸν Ζακχαῖον, καὶ περὶ κρίσεως καὶ ἐλεημοσύνης. *Eiusdem Homilia*, quum sanabat Salvator caecum a natiuitate; et in Zacchaem, deque iudicio, atque elemosyna. Inc. Πολλὰ καὶ διάφοροι. Def. τὸ ἐρεῶμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. VIII. p. 120. inter spurias.

XII. pag. 127. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν Φαρισαῖον καὶ τὸν τελώνην, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης καὶ προσευχῆς. *Eiusdem Homilia in Pharisaem et Publicanum*, ac de humilitate et oratione. Inc. Καθ' ἅπαν γὰρ νεφῶν συνδρομή. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὡν γένοιτο, κ. λ. Est pars Homiliae V. de Incomprehensibili, cuius initium incidit in Tom. I. pag. 489. vers. 8.

XIII. pag. 131. b. Τοῦ αὐτοῦ, πρὸ ταύτης ὁμιλήσας εἰς τὸν Φαρισαῖον, νῦν πρὸς τὰς οὐκ εἰς θεόν χωρῶμεν τῷ ἀποστολικῷ ῥητὶ τῷ λέγοντι· εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης. *Eiusdem*, quum verba iam fecisset in Pharisaem, nunc in eos, qui male utuntur hoc Apostoli dicto, Sive per occasionem, sive per veritatem Christus annuntiatur. Inc. Τοῦ Φαρισαίου, καὶ τοῦ τελώνου. Def. τυχεῖν ἀγαθῶν, καὶ χρηστῶν ἐπιπιδῶν, ὡν γένοιτο, κ. λ. Tom. III. pag. 300.

XIV. pag. 144. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν· δεῖ δὲ καὶ αἰρέσεις εἶναι ἐν ὑμῖν, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γίνωνται. *Eiusdem Homilia in dictum Apostoli*, Oportet et haereses esse in vobis, ut qui probati sunt, ma-

nifesti fiant. Inc. Γενῶντες ὑμῖν πρῶτον. Def. τῶν σωζομένων χάρις, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 240.

XV. pag. 154. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν· δια δὲ τὰς πορείας ἑκάστος τὴν ἐαυτοῦ γυναῖκα ἔχετω. *Eiusdem Homilia in dictum Apostoli*, Propter fornicationes autem unusquisque suam uxorem habeat. Inc. Πρὸς τὰς τοῦ μέλιτος πηγὰς. Def. καὶ τῆς βασιλείας τῶν ὁρατῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 193.

XVI. pag. 166. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, γυνὴ δίδεται νόμῳ, ἐφ' ὅσον χρόνον ἢ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, ἐλευθέρη ἐστὶν ὃ θέλει γαμῆσθαι, μόνον ἐν κυρίῳ· μακαριότερα δὲ ἐστὶν, ἐὰν ὕτως μένῃ. *Eiusdem Homilia in illud locum*, Mulier alligata est legi quanto tempore vixerit vir eius; si autem mortuus fuerit, libera est cui voluerit nubere, tantum in Domino: beatior autem est si sic manserit. Inc. Περὶ γάμου πρῶτον. Def. τῆς βασιλείας τῶν ὁρατῶν ἐπιτύχωμεν· ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 203.

XVII. pag. 176. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Μάξιμον· καὶ περὶ τοῦ, ποίας δεῖ ἀγεσθαι γυναῖκας. *Eiusdem laus Maximi*, et quales ducendae sint uxores. Inc. Οὔτι μὴ ἀπελθῶν. Def. εἰς τὴν τῶν ὁρατῶν βασιλείαν εἰσελθεῖν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 211.

XVIII. pag. 198. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν Χαναανίαν, καὶ εἰς τὸν Φαραῶν, καὶ ὅτι ἐν τῷ θεῷ, ὅδε τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλευόντος Θεοῦ. *Eiusdem Homilia in Chananaeam et in Pharaonem*, et quod non volentis, neque currentis, sed misereantis sit Dei. Inc. Εἰ καὶ ἐβίλωσεν ἡμεῖς. Def. Θεὸς δόξαν ἀναπέμπειν εἰς τὸς αἰῶνας, ἀμήν. Tom. VIII. pag. 177. inter spurias, ubi finis aliquantum diversus.

XIX. pag. 217. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῆς Χαναανίαι· ἐρρήθη μετὰ τὸ ὑποσέψαι αὐτὸν ἐν τῇ ἐξορίᾳ. *Eiusdem Homilia in dimissionem Chananaeae*; habita est post eius reditum ab exilio. Inc. Πολλὴ ὁ χειμὼν. Def. εὐχαριστήσωμεν τῷ Θεῷ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. III. pag. 432.

XX. pag. 231. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν ἄσωτον, καὶ εἰς μετάνοιαν, καὶ εἰς τὸ ξύλον τὸ γνωστὸν καλοῦ, καὶ πονηροῦ, καὶ εἰς τὸν ληστὴν. *Eiusdem homilia in filium prodigum*, et de poenitentia, et in lignum scientiae boni, et mali, et in latronem. Inc. Πρῶτον ἡμεῖς, ἀδελφοί, ἡ μεγάλη καὶ θεοπρεπὴς τοῦ σωτῆρος ἐπιφάνεια. Def. καὶ δὲ δόξαν τῇ σὴ Οὐλάνθρωπῳ, ἡ πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. VIII. pag. 150. inter spurias. Sed quum eius initium in Indice Operum generali omisum fuisset typographi, ut putamus incuria, parum abfuit, quin eam iterum typis mandaremus, postquam improbum illius ex Codice transcribendae laborem nequidquam pertulimus.

XXI. pag. 244. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμὸν· καὶ ὅποιον δεῖ εἶναι τὸν ἀληθινὸν χριστιανόν· καὶ περὶ ἐλεημοσύνης, καὶ κρίσεως. *Eiusdem Homilia in illud*, Pacem sequimini cum omnibus, et san-

sanctimoniam, et qualem oporteat esse verum Christianum; et de elemosyna, et iudicio. Inc. Πολλὰ μὲν ἐστὶ τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν χριστιανισμόν· κρεῖττον δὲ πάντων, ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη, καὶ εἰρήνη. Def. καὶ καταξιώσωμεν ἀπολαύσαι τῶν ἀγαθῶν τῶν ὑπερβαίνοντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. XII. pag. 284. in fine tamen diversa.

XXII. pag. 255. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ ὑπομονῆς καὶ κατανύξεως καὶ ἐπιθυμίας τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, καὶ περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem Homilia de patientia, et compunctione, et de concupiscentia futurorum bonorum, et de secundo adventu Domini nostri Iesu Christi*. Inc. Παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφοί. Def. τῶν ὑπερβαίνοντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 751.

XXIII. pag. 267. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τελείας ἀγάπης, καὶ τῆς κατ' ἀξίαν τῶν ἔργων ἀνταποδόσεως, καὶ περὶ κατανύξεως. *Eiusdem de perfecta caritate, ac de mercede operum pro merito tribuenda, deque compunctione*. Inc. Πᾶσα πρᾶξις ἀγαθὴ. Def. τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Tom. VI. p. 287.

XXIV. pag. 282. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πάντες παρασησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἵνασθε ὑπὲρ ἐαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ. *Eiusdem in illud*, Omnes habemus ante tribunal Christi, et unusquisque pro se rationem reddet Deo. Inc. Νομίζω μεγάλα τιμὰ. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. VIII. pag. 142. inter spurias.

XXV. pag. 293. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τῆς ἐν κυρίῳ ἀναστάσεως. *Eiusdem Homilia de resurrectione ex mortuis*. Inc. Περὶ δογμάτων ὑμῶν ἐμπροσθεν. Def. τὸν πάντα λόγον ὑπερβαίνοντων, καὶ νοῦν ἀνθρώπινον, ὡν γένοιτο, κ. λ. Tom. II. pag. 422. In Codice inter pag. 305. & 306. videtur aliquid deficere. In calce huius Homiliae rudi calamo delineata est Deiparae ab Angelo salutatae imago.

XXVI. pag. 312. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι θαυμαστὸν ἐστὶ πολλῶν ἀξίων λόγων ἡ παρθένα. *Eiusdem Homilia, quod admiranda, et multis digna sermonibus sit virginitas*. Inc. Εἰ γὰρ τις ἐν τῷ γάμῳ. Def. δικαίως ὃν ἐστὶ κύριος αὐτὸ μοιχείαν ἐκάλει. Haec, quae Homiliae nomen sortitur in Codice, nihil aliud est, quam fragmentum Libri Ioannis Chrysostomi de Virginitate inscripti, & quidem VII. Capitibus constans, quibus singulis Graecus titulus appositus est. Initium primi Capituli, quod mox attulimus, habetur T. I. pag. 292. & est Cap. XXXIV. Finem vero septimi, in edit. XL. reperies ibid. pag. 300. Istorum vero postrema tria a multo recentiori manu sunt exarata, nimirum a verbis παραμυθίας, τὴν δὲ παρθένον ἢ ἀναπαύει τῶν πόνων, quae sunt pars tituli, quinto Capiti praeceuntis.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. initio mutilus, ceterum optime servatus. Constat foliis 322.

IOANNOY ΠΕΡΙ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ.

IOANNIS DE VNITATE ECCLESIAE.

Scilicet.

Ioannis Vecchi de unione Ecclesiarum Veteris, et Novae Romae Liber, ac de Processione Spiritus S. Capita XII. et alia nonnulla. Andronici Camateri eadem super re Sylogismi cum suis oppositionibus. Gregorii Dialogi Liturgia. Nicephori Blemmidae Dogmaticae Orationes II. Constantini Meliteniotae de Graecorum et Latinorum unione Sermo: et alia Anonymi.

In primis paginis chartaceis, quae Codicis.

cis integumento inserviunt, quoddam legitur excerptum ex Synodo CPolitana, recentiori manu exaratum, quod quum in Conciliorum collectionibus non inuenerimus, integrum damus. Fragmento titulus est: Α' πρὸ τῆς ὁρᾶς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας συνόδου ἐπὶ τῆς βασιλείας κυρίου Ἀνδρονικοῦ τοῦ Παλαιολόγου υἱοῦ τοῦ Λατινόφρονος βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου. Ex definitione sanctae CPolitanae synodi, regnante Domino Andronico Palaeologo, filio Imp. Michaelis Palaeologi, qui cum Latinis conveniebat. Ἰωάννη τῷ Βένικῳ, καὶ τοῖς ἐξακολουθήσιν αὐτῷ, Κωνσταντῖνῳ δὴ Φημὶ τῷ Μελητινιώτῃ, καὶ Γεωργίῳ τῷ Μετοχίτῃ, ὅτι ἐξ ἡμῶν γυγνώσκει, καὶ τοῖς ἡμετέροις ἐνεγράφησαν ἡδεῖς τε καὶ δόγματα, καὶ οὐκ ἐνέμειναν τότε, ἐγγενέσιν ὅσις ἐ πατρίοις αὐτῶν, καὶ διὰ πάντες βεβαιώσεται τῷ χρόνῳ, ἐξ ὧς Χριστὸς ἤρξατο καταγγέλλεσθαι, καὶ ἐς δεῦρα· ἀλλὰ τῶν μὲν, καθ' ὃν ἔτε ἦδε πύλαι Ἰσχυρῶσαν, ὅτε μὴ Ἰσχύουσιν ὑπερβῆναι, ἐκ οὗδ' ὅτι καὶ καταγγύναι, ἢ μὴ ἐπαινεῖν αὐτῶν ἔχοντες, δόξαν δὲ ἀντισηγάγον ἀγνωστον παντάπασιν τοῖς πατράσιν αὐτῶν, μήτε τὸ ἀπὸ τῶ χρόνου τῶν νεμμένων αἰδεσθέντες πρεσβεῖον, μήτε μὴν τοῦτε τῶν ἐκφάνταται, οἱ καὶ τὰ τῷ πνεύματι οὐκ ἄλλως ἐλάλουν, ἢ πλήρεις γεγονότες τῷ πνεύματι. Τούτοις ἐν, ὅτι διαφωτισθέντες τοῦτον, ἐκτοπα καὶ πᾶσι τῶν παραδεδομένων ἐπὶ λύμῃ καὶ καταστροφῇ τῆς ἐκκλησίας ἐφρόνησαν, εἴτα τῆς μανίας ταύτης χρόνον δὴ τινα μετεβόλοντο, ἐαυτοὺς ἐπαράττειν ἔσεσθαι λόγοις καὶ γράμμασιν ἐπὶ μυρίας καὶ ὅψεως, καὶ ἀνοήτως ἀποφηνάμενοι, εἰ μὴ ἄλοσχέρως εὐρίσκοντο τῷ λοιπῷ τὰ πάτρια εἰργοντες, καὶ εἰς ἄδεν ἀλλότριον τῆς ἐκκλησίας ἐξελεγκόμενοι φρόνημα, καὶ ἄδεν τοῖς ἐαυτῶν ἐπὶ ταύτῃ τῇ μετανοίᾳ χειρογράφοις ἐνέμειναν, ἀλλὰ μετενόησαν, ὅτι δὴ καὶ μετέγνωσαν, καὶ πάλιν εἰς τὴν προτέραν ἀποστασίαν ἐξέκλιναν, ὥσπερ φύσεως ἀποστάτιδος λαχόντες, καὶ πρὸς τοὺς ὄρους τῆς πατρὸς ἀσύμμετοι. Τούτοις ἀποστροφῇ ἀποστροφῇ πονηρῶν, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας μακρυσμὸν ἀγαπήσαντες, ἢν αὐτοὶ ἐαυτοῖς, εἰ τὸ ποτε τολμήσωσιν, ἐπήγαγον ψήφον, ἐπαγομένη καὶ ἡμεῖς, ἀποτέμνοντες αὐτοὺς ὡς ἔχοντες, τῆς τῶν ὁρθοδόξων ἀπομεινίας, καὶ ἀπο-

ἀποκηρύκτους τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαις, καὶ τῆς ποιήσεως ποιήματα. Historiam autem huius Concilii sub A. C. mcccxxxv. persequitur Pachymeres Histor. Andronic. VII. Videntur Allatius de Ecclesiae Occident. & Orient. perpetua Confens. Lib. II. C. XV.

I. pag. 1. Γράμμα ταπεινὸν ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς ἐνώσεως, καὶ εἰρήνης τῶν τῆς παλαιᾶς, καὶ νέας Ρώμης ἐκκλησιῶν. Ioannis humilis Episcopi CPolizani de unione & pace Ecclesiarum Veteris & Novae Romae. Inc. Τὸ ἐπὶ πάντων ἀψευδὲς τὸ σωτήριον δίδωσι, κ. λ. Def. εἰς τὸ παντελὲς ἐξελθόμενοι εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος τῆς ὁμοουσίου Τριάδος, ἀμήν. Edidit Allatius Graeciae Orthodox. Tom. I. edit. Rom. A. mccciii. a pag. 61. ad p. 224.

II. pag. 36. Τὸ αὐτὸ περὶ τῶν αὐτῶν. Eiusdem de iisdem. Inc. Β'πειθήτερον τὸν περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀπολογητικὸν σχεδιάσαντες πρότερον. Def. εὐρεῖν τὸν μισθὸν παρὰ τῷ μισθοποδῶτι Θεοῦ. Ibid. a pag. 331. ad 339. & est Cap. XII. De Processione Spiritus Sancti, quod suo loco, ut mox videbimus omittitur. Inscribitur autem in edit. Adversus eos, qui dictum S. Cyrilli pronuntiant, Spiritum Sanctum ex solo Patre procedere, ut ab ore, sed apparere per Filium.

III. pag. 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. Eiusdem de iisdem. Inc. Πρόσεχε ὕμνῳ, καὶ λαλήσω. Def. παρὰ τοῦ εἰρηναίου Χριστοῦ. Ibid. Tom. II. pag. 84. (per errorem 104.) ubi inscribitur: Eiusdem Apologia: Nullo modo nostras consuetudines destrui, si Ecclesiarum unionem acceptamus, sed ad conciliandam in Christo pacem multum conducere; quod inter se in asserendo dogmate conveniunt.

IV. pag. 45. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. Eiusdem de iisdem. Inc. Ἦν ἂν μακάριον ἀληθῶς, εἴ γε τὸ τῷ εὐαγγελικῷ κηρύγματι ἀπλοῦν τε & ἀνεξέταστον. Def. τὸ πανάγιον πνεῦμα τὴν ἡμῶν ἀσθενείαν ἐπισχῶσαι πρὸς ἀποσβῆσιν τῶν τὴν ἀληθείαν ἐπηρεάζοντων διακονῶν. Ex hoc Tractatu, qui teste Fabricio Lib. V. Cap. 43. Tom. X. pag. 340. N. 2. inscribitur, περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης τὸ τοῦ σκανδαλοῦ ἀλόγιστον, καὶ ἐν μόνῃ ἰσορίας ἀποδεικνύοντος, De pace Ecclesiastica, ad absurditatem scandalum ex sola historia demonstrandam, ampla excerpta dat Allatius de Aetacibus Ordinum pag. 165. 169. & de Purgatorio pag. 591. 626. & Guil. Beveregius Tom. II. magni Synodici pag. 273. 292. ubi multa de synodo Photiana.

V. pag. 54. Sequuntur eiusdem Vecci de Processione Spiritus Sancti Capita XI. quorum primum inscribitur: Πρὸς τὴν λέγοντας νενοθευμένην εἶναι τὴν παρὰ τῷ λόγῳ τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖ ἐνδοξασμένην ῥῆσιν τὴν λέγουσαν, παρὰ τῷ Τίῳ εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Adversus eos, qui asserunt, magni Basilii dictum, quo affirmatur, ex Filio esse Spiritum Sanctum, & reperitur in illius Oratione, adulteratum esse. Inc. Καὶ ἐπεὶ πρὸ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγη τις ἀνέκυψε ζήτησις, κ. λ. Def. καὶ ἡμεῖς ἐν

ἄλλοις ἡμῶν λόγοις καὶ περὶ τῶν τοιούτων διαληψόμεθα. In Graecia Orthodox. Tom. I. p. 225.

VI. pag. 59. b. Πρὸς τὴν διαπορούσαν περὶ τῆς ἐνδοξασμένης ἐν τισὶ βίβλοις προσθήκης τοῦ ἰσως, διςαντικῶς ἐπιθήματος. Ad eos, qui subdubitant de additione, quae in nonnullis Codicibus reperitur, Fortasse, dubitanti adverbii. Inc. Εἰς τὸν δὲ πῶς ἂν τις ἀνεξέταστον παραδράμῃ. Def. καὶ πρὸς εἰρήνην ἀνένδοτον. Ibid. pag. 252. & est Cap. II.

VII. pag. 61. Πρὸς τὴν λέγοντας, ὡς ἐπεὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ περὶ πίστεως λόγῳ αὐτῷ εἶπε, χρῆσασθαι ποτε λέξεσι πρὸς τὰς κατὰ καιρὸν αἰρέσεις ἀγωνιζόμενος, ἄλλοτε ἄλλαις, ὡς ἂν ἡ χρεία αὐτὸν κατηνάγκασεν, & δεῖ προσέχειν πάσαις ταῖς θεολογίαις αὐτοῦ. Adversus eos, qui contendunt, quod magnus Basilius in Oratione sua de Fide dixerit, aliquando dictiones usurpasse, adversus consurgentes haereticos decernantem, alias, atque alias pro diversis temporibus, ut necessitas ipsum compellebat, non esse omnibus illius theologicis dictis attendendum. Inc. Ὡς ἀπόλοιτο ἡ κακία. Def. καὶ εἰρήνην διεγκαλοῦντες ἡμῖν. Ibid. pag. 258. & est III.

VIII. pag. 64. b. Πρὸς τὴν διαπορούσαν, εἰ τὸ παρὰ τοῦ Τίῳ εἶναι λεγόμενον πρὸς τὸν Πατέρα τὴν ἀναφορὰν ἔχει. Adversus eos, qui addubitant super eo dicto, Quod a Filio esse dicitur, ad Patrem refertur. Inc. Ἀλλ' ἐπεὶ ὁπνῖκα ταῖς παρὰ τοῦ Τίῳ. Def. τὸ ἐν μόνῳ τοῦ Πατρὸς εἶναι τὸ πνεῦμα. Ibid. pag. 274. & est IV.

IX. pag. 66. b. Πρὸς τὴν διαπορούσαν, πῶς ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα διὰ τοῦ Τίῳ; Ad eos qui dubitant Quomodo Spiritus procedit per Filium? Inc. Οἱ τε τὸ τῶν ἀποριῶν ἀναλογισομαι ἄτοπον. Def. περὶ αὐτῆς ἰδογμάτισαν. Ibid. pag. 284. & est V.

X. pag. 68. Πρὸς τὴν λέγοντας, εἰ δι' Τίῳ ἐκπορεύεται, πῶς ἔχει δύο ὑπάρξεις τοῦ πνεύματος; Ad eos qui dicunt, Si per Filium procedit, quomodo non sunt duae existentiae Spiritus? Inc. Καὶ πῶς ἐστὶ, φασὶ, δι' Τίῳ λέγειν. Def. καὶ μία ἡ τοῦ ἐνδὸς πνεύματος ὑπαρξίς. Ibid. pag. 288. & est VI.

XI. pag. ead. Πρὸς τὴν ζητῶντας μαθεῖν, τίς ἐστιν ἡ μεσιτεία τοῦ Τίῳ, ἢ ὁ Νύσσης Γρηγόριος θεολογεῖ λέγων, τῆς τοῦ Τίῳ μεσιτείας, καὶ αὐτῷ τὸ μονογενὲς φυλαττέσης, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς φυσικῆς πρὸς τὸν Πατέρα σχέσεως μὴ ἀπειρούσης; Ad eos qui addiscere cupiunt, quatenam sit mediatio Filii, quam Nyssenus Gregorius tradit, dicens, Filii mediatio, illi unigenitum conservante, & Spiritum a naturalis erga Patrem relatione minime arcente? Inc. Τί σοι ποιήσωμεν, ἀνθρώπε. Def. ἐφ' ἑτέραν ἀπορίαν τραπέμεθα. Ibid. pag. 291. & est VII.

XII. pag. 70. b. Πρὸς τοὺς μὴ ἀποδεχομένους τάξιν λέγειν ἐπὶ Τριάδος, μηδὲ δι' Τίῳ ἐκάρχειν ἐκ Πατρὸς δεχομένους τὸ πνεῦμα. Adversus eos qui ordinem in Trinitate respuunt, neque per Filium ex Patre existere Spiritum accipiunt. Inc. Οἱ τὸ τῆς τάξεως ἐπὶ τῆς Τριάδος

ἀπαρ-

ἀπαρνήμενοι ὄνομα. Def. ὡς ὑπάρχον ἐκ τοῦ πατρὸς. Ibid. pag. 301. & est VIII.

XIII. pag. 72. Πρὸς τὴν λέγοντας, ὡς ἐπεὶ συμπροῖναι, καὶ συμπαραμαρτεῖν λέγεται τὸ πνεῦμα τῷ Τίῳ, ἐκ ἐξὶ διὰ τοῦ Τίῳ. Ad eos qui dicunt, Quando una simul emanare cum Filio, & una simul consequi Spiritus dicitur, non esse per Filium. Inc. Εἰταυθὰ μοι ὁ λόγος πρὸς ἀγῶνα. Def. διὰ τὸ τρισυτά-εσσαν. Ibid. pag. 308. & est IX.

XIV. pag. 73. b. Πρὸς τὴν λέγοντας, ἐπειδὴ ἀναβλύζειν, καὶ πηγάζειν λέγεται τὸ πνεῦμα καὶ ἐκ τοῦ Τίῳ, διατὶ μὴ καὶ ἐκπορεύεται λέγεται ἐκ τοῦ Τίῳ; Ad eos qui dicunt, Quam effluere & emanare dicatur Spiritus ex Filio, quare non dicatur etiam procedere ex Filio? Inc. Ἀ' μὲν περὶ τῆς ἐκπορεύσεως λέξεως ἡμεῖς εἴπομεν. Def. οὐμὲν γινεσθῶν ἐστιν. Ibid. pag. 313. & est X.

XV. pag. 74. Πρὸς τὴν λέγοντας, τὸ ἀναβλύζειν, καὶ πηγάζειν ἐκ τοῦ Τίῳ τὸ πνεῦμα, οὐ κατὰ τὴν τῷ λόγῳ θεότητα, ἀλλὰ κατὰ τὸ πρόσλημμα εἶρηται διὰ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα. Adversus eos, qui dicunt, emanare & effluere ex Filio Spiritum, non secundum Verbi divinitatem, sed secundum rem assumptam dici, propter spiritualia dona. Inc. Εἴπερ δὲ εἰσιν ἄτεροι. Def. ἀλλὰ κατὰ τὸ πρόσλημμα εἶρηται διὰ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα. Ibid. pag. 316. & est XI. Animadvertendum est, paginam 77. in Codice, quae & huius XI. Capituli finem, & sequentis Tractatus initium continet (nam Caput XII. retulimus supra §. II.) totam esse recentiori manu descriptam.

XVI. pag. 77. b. Τὸ αὐτὸ περὶ τῶν αὐτῶν. Eiusdem de iisdem. Inc. Βουλομένους ἡμᾶς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην ἀεὶ προάγειν. Def. ὡς ἐξ αὐτοῦ ὑπάρχον πέμπεται παρ' αὐτοῦ. Ibid. Tom. II. a pag. 287. ad pag. 521. sub titulo tamen longe diverso. Inscribitur enim: Τὸ αὐτὸ ἀντιρρητικὰ τῶν ἐπὶ ταῖς περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος γραφικαῖς χρήσεσιν ἐπιστάων κυρίῳ Ἀνδρονίῳ τῷ Καματηρῷ Δρυγγαρίου τῆς Βίγλας. Eiusdem Refutationes adversus D. Andronici Camateri Viglae Drungarii, super scripto iradiis testimoniis de Spiritu Sancto, animadversiones. Quo quidem loco, quoniam de Camatero mentio incidit, sciendum, Manuelis Comneni Imperatoris, eius, qui ab A. mclxiii. ad mclxxx. praefuit, ad finem fuisse, ab eoque dignitate Sebastii decoratum, tum Praefectum Urbis, ac Drungarium τῆς βίγλας, sive Praefectum Vigilum fuisse constitutum. Scripsit iste Hoplothecam sacram, & Antirrheticos libros Latinis oppositos. Principium Antirrheticorum citat Nicolaus Comnenus pag. 173. Praenot. Mystagogicarum, & pag. 282. libri contra Latinos interrogationem centesimam. Animadversiones vero istae, quas confutandas suscepit Io. Veccus, nihil aliud sunt, quam pars uberioris Libri, in quo ipse Manuelis Imperatoris personam induens cum Cardinalibus Romanis de Processione Spiritus S.

disputat. Vide plura apud Fabric. Bibl. Graec. Tom. X. pag. 286. & Allat. de Confens. Lib. II. Cap. XI. pag. 660. seqq.

XVII. pag. 146. Οἱ τῷ Καματηρῷ συλλογισμοὶ μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ἀντιρρήσεων. Compositi ex syllogismi una cum oppositionibus ad ipsos. Sunt numero XLIV. Prologus praevious inc. Ταῦτα μὲν ἐν ἐπὶ ταῖς ἐπιστάσεσιν τῷ Καματηρῷ ἀντιρρήσεων ἔστι· ὁ δὲ λόγος καὶ ἐπὶ τὸν ἔλεγχον ἴτω, ὃν ἐκείνος κατὰ τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας συλλογιστικῶς συνεγράψατο. Def. πρὸς τὰ συλλογιστικὰ εἰρημένα κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης τῷ σοφωτάτῳ ἐκείνῳ Καματηρῷ, ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀντιρρητικῶς ἀπαντήσομεν. Primus Syllogismus est: Τὸ πνεῦμα ἐκπορεύμενον ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ, ἢ ὡσαύτως ἐκπορεύεται ἐξ ἀμφοῖν, ἢ ἐτέρῳ μὲν ἐξ ἐτέρου, ἄλλως δὲ ἐκ θατέρου· εἰ μὲν ἐκ ἀλλῶς καὶ ἄλλως ἐξ ἐκατέρου, λεγέσθω καὶ τὸ ἴσον τρόπῳ διάφορον· εἰ δὲ τὸ ἕτερον, πάντως ἀμφοῦ αἷτια τῷ αὐτῷ, καίτοι ὅντος ὁμοουσίᾳ αὐτοῖς τῷ αἰτιατῷ· εἰ δὲ τὸτο, ἢ ἕξαι καὶ τὸ πνεῦμα ἄλλως τινὸς ὁμοουσίᾳ αἷτιον, ἢ ὕ· εἰ ἐξὶ καὶ αὐτὸ αἷτιον, ἢ ἐνδὸς τῶν αἰτίων αὐτῷ, ἦγον Πατρός, ἢ Υἱοῦ, ἢ ἀμφοῖν, εἴτα δὴ τετάρτῳ τινὸς· ἄπερ ὅτι ἄτοπα πάντα, τί δὲ καὶ λέγειν; εἰ δ' ἄδενδε, ἡλάντῃται ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἐκ ἐστὶν ἐκείνοις ὕθ' ὁμοδοξον, ὕθ' ὁμότιμον, ἔτε μὴν ὁμοούσιον, ὕθ' ὁμοούσιον. Oppositio vero inc. Πρὸς τὸ ἐτέ-ρω μὲν ἐξ ἐτέρου, ἄλλως δὲ ἐκ θατέρου ἐκπορεύε-σθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἄδενδε ἡμῖν δεήσει τῷ λόγῳ, ἐπεὶ ἄδεις ἐστὶν εὐσεβὲς ποτε τὸ βλάσφη-μον τὸτο ἀπερευξόμενος· πρὸς δὲ τὸ, ἐὰν ὡσαύ-τως τὸ πνεῦμα ἐξ ἀμφοῖν ἐκπορεύεται, πάντως ἀμ-φω αἷτια τῷ αὐτῷ, φανερὸν, ὡς ἐκ πρώτης παρ-αυγίας βαλλίδος τὴν πρότασιν σεσοφισμένην προ-ήνεγκας, κ. λ. Syllogismus XLIV. est: Εἰ αἱ ἰδιότητες ὅχ' αὐτῶν, ἀλλὰ τινων εἰσὶν ἰδιότητες, ἦγον ἡ γέννησις, ἢ ἀγεννησία & ἡ ἐκπόρευσις, καὶ τὴν ὑπαρξὶν ἔχοντι ἐν ἐτέρῳ, καὶ ὅχ' ὑπόκεινται ὡς ἡ ὕψις, ἀλλ' ἐπίκεινται, πῶς ἡμῖν ἡ ἐκπόρευ-σις ὡς ὕψις νομίζεται; καὶ εἰ ὕψις, ὕψις δὲ καὶ ἡ ἀγεννησία, καὶ ἡ γέννησις, βιάζεσθαι δὲ διὰ τὸ, πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ ἡμᾶς ἐστὶ, καὶ τὴν ἐκπό-ρευσιν ὕψις νοεῖν, πῶς οὐ τρισόσιος ἡ θεότης; οὐ γὰρ ταῦτον τὰ τρία, ἡ ἀγεννησία, ἡ γέννησις, καὶ ἡ ἐκπόρευσις. Oppositio inc. Δέχομαι σε ἴδω λόγον, καὶ οὐχ' ἰσχυροῦσθαι φημι ὡς οὐσίαν τὴν ἀγεννησίαν, τὴν γέννησιν, & τὴν ἐκπόρευσιν. Def. μήτε δὲ τρίτην, μήτε τρισόσιον διατυπῶ λέ-γουσθαι τὴν μακαρίαν Τριάδα. Defunt haec una cum insequentibus, in Graecia Orthodoxa: nec mirum; teste enim Fabricio loco mox cit. Camateri ipsius scripta necdum lucem viderunt, nec quae in Biblioth. Bavarica servantur, disputatio sub Manuelis Imp. nomine cum doctore Armeniorum Petro, & libellus de duabus in Christo naturis.

XVIII. pag. 163. Ἐτέροι συλλογισμοὶ μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ἀντιρρήσεων. Alii syllogismi cum oppositionibus super ipsis. Sunt numero XXXIV. quorum primus inc. Εἰ τελεία ἡ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπόρευσις τῷ πνεύματος. Op-positio inc. Παραλογισμοί, καὶ σοφίσματα δια-λεκτικῆς μεθόδου τεχνάσματα. Oppositio ulti- mi

mi def. μη συνέντες τὸ ἐπικτημένον κατάκριμα τοῖς διαιρούσι & ἀποσχίζουσι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Nullum auctoris nomen apparet: sed fortasse eiusdem sunt Camateri.

XXIX. pag. 174. b. Ἀντιρρητικὰ τῷ λόγῳ, ὃν Φώτιος κατὰ Λατίνων πρὸς τινὰ φιλόσοφον Εὐσεβίου ἔγραψεν. *Confutatio sermonis, quem Photius contra Latinos ad quemdam philosophum Eusebium conscripsit, cum textu ipsiusmet Sermonis, qui quidem ita inc. Εὐ πολλοὶς μὲν εἰσιν οἱ ἔλεγχαι πολυσίχως ἐγκατεσπαρμένοι λόγοις.* Confutationis autem initium est: Εἴπε δὲν ἡμῖν ἔδοξεν ἅπασι περὶ Τριάδος ποιούμενοι τὸν λόγον τῆς ἀδελφότητος ὅπως ὑποκειμένης. Ultima Sermonis sectio def. δι' ὃν κατασχύνεται, καὶ πάσης εὐσεβείας ἀπελαύνεται τῆς ἀποστασίας τὸ φρόνημα. *Confutationis vero finis est: οὐ γὰρ πικρῶς σε καταδικάζομεν καὶ ἡμεῖς, ὡς τὰς Ῥωμαίους αὐτὸς, κατὰ πολλὴν αὐθεντίαν, εἰς ἀρπαγὴν αὐτὸς προδίδας τῷ κοινῷ τῷ γένει ἐχθρῷ, ὡς ἀγρίῳ λέοντι, καὶ ὠρμώμενῳ.* Antirrheticorum auctor anonymus. Photii vero Sermonem inter inedita eius Opera reponit Fabric. l. c. Tom. IX. p. 563. (per errorem 363.) hoc titulo instructum: Περὶ τῆς τῷ ἁγίῳ Πνεύματι μυσταγωγίας, καὶ ὅτι ὡς περὶ ὁ Θεὸς ἐκ μόνου τῷ Πατρὶ ἐρολογεῖται γενᾶσθαι, ὅτω καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ μόνου καὶ τῷ αὐτῷ αἰτίῳ θεολογεῖται ἐκπορεύεσθαι, λέγεται δὲ τῷ Θεῷ εἶναι, ὡς ὁμοῖον & ἀποσελλόμενον δι' αὐτῷ. Sane vero luculentissimum appellat Allatius de Consens. pag. 575. testatus in Codice Palatino ad Metrophanem Episcopum Smyrnensem referri.

XX. pag. 203. Τοῦ αὐτοῦ ἀντιρρητικὰ τῶν κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀνεπιγράφων εὐρεθέντων κεφαλαίων. *Eiusdem confutationes capitulum quorundam incerti Auctoris adversus Ecclesiae pacem.* Inc. Πάλιν ἡμῖν ἀγῶνες, καὶ σάβην περὶ τὸ λέγειν ὁρμαί. Def. τῷ δὲ οὐκ εἶναι γένει πολλῶν κακῶν γεγῆνασι πρόβηνοι. Auctor anonymus.

XXI. pag. 228. Ἀπολογία, καὶ τάξις Ῥωμαϊκῆς εἰς χειροτονίαν ἐπισκόπου. *Ritus, atque ordo Romanus in Episcopi consecratione.* Inc. Τῷ σαββάτῳ πρὸ τοῦ ἐσπερινοῦ καθεζομένου τοῦ μητροπολίτου ἐν τῇ αὐλῇ, κ. λ. Def. & συλλειτουργεῖ κατὰ τοῦ χειροτονήσαντος. Auctor anonymus.

XXII. pag. 232. Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, ἣν τινὰ κρατεῖ ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία. *Liturgia, sive Missa sancti Gregorii Dialogi, quam servat Romana Ecclesia.* Inc. Ὅποτε ὁ ἱερεὺς ἐτοιμάζει ἑαυτὸν εἰς τὸ λειτουργῆσαι, εἰσέρχεται ἐνδεδυμένος κατὰ τὸ πρέπον εἰς τὸ θυσιαστήριον. Def. γένοιτό σου ἑλεούτος ἰλασμός εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἀμήν. Καὶ οὕτως τελειοῦται ἡ θεία λειτουργία. Liturgia, seu Missa S. Gregorii edita est Tom. II. Biblioth. Patrum Graecor. Parisiis mdcxxiv. fol. p. 125. & ab Eusebio Renaudoto in collectione Liturgiar. Oriental. T. I. p. 26.

XXIII. pag. 236. Τοῦ ἐν μοναρχίᾳ ἁγίου ἁγίου, καὶ φιλοσοφώτατου κυροῦ Νικηφόρου πρε-

σβυτέρου τῷ Βλεμμίδῃ λόγος ἀποδεικνύων διὰ χρησίων γραφικῶν, δι' Ἰῶ, & ἐξ Ἰῶ θεολογεῖσθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Sanctissimi monachi sapientiaeque amantissimi Domini Nicephori Blemmidae presbyteri Sermo demonstrans sacrae Scripturae testimonia, per Filium, & ex Filio Spiritum Sanctum dici.* Inc. Εἰς μοι πάθος, ὅπερ ἐξαγγεῖ. Def. τοῦ δ' ἀγαθοῦ δένδρου καλὴ ἀραρότης καὶ ὁ καρπὸς. Exstat in Graecia Orthodoxa cit. edit. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 38. & est Oratio I. ad Iacobum Bulgariae Archiepiscopum. De hoc autem Blemmida notandum, quod quum Anno circiter mccciv. designatus fuisset a Theodoro Lascari Imp. Patriarcha Constantinopolitani munus non adiit, sed presbyteri dignitate, ac monastico habitu contentus vixit.

XXIV. pag. 244. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν εὐσεβῆ βασιλέα κύριον Θεόδωρον Δύκαν τὸν Λάσκαριν περὶ τινῶν δογματικῶν ἀζητήσεων. *Eiusdem ad primum Imperatorem Dominum Theodorum Ducam Lascarium de nonnullis dogmaticis quaestionibus.* Inc. Ὁ αἰτῶν ἐν τῷ καιρῷ. Def. καθὼς ἐθεολόγησαν οἱ τοῦ Πνεύματος. Ib. a pag. 39. ad 60. & est Oratio ordine II.

XXV. pag. 248. b. Τοῦ Θεοφιλεστάτου, καὶ σοφωτάτου χαρτοφύλακος τῆς ἀγιοτάτης μεγάλης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, καὶ τιμιωτάτου ἀρχidiaconου τοῦ εὐσεβοῦς βασιλικοῦ κλήρου κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μεληνιότη λόγος περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνώσεως Λατίνων τε καὶ Γραικῶν. *Deo carissimi & sapientissimi, sanctissimae magnae Dei Ecclesiae Chortophylacis, ac sacratissimi Archidiaconi sancti regis Cleri D. Constantini Meliteniote Sermo de Ecclesiastica Latinarum & Graecorum unione.* Inc. Πρόσεχε ἑμὲ, καὶ λαλήσω. Def. εἰς τὴν τῶν λόγων εὐδωσιν. Ibid. Tom. II. a pag. 642. ad pag. 765. & est Oratio I. Fuit autem Constantinus Meliteniota Io. Vecchi Patriarchae CPolitani latiniφρονος archidiaconus, qui cum Praefule suo post annum mcccxxiv. exful obiit. De illo vide Allat. de Consens. pag. 773. seq. de Nilis p. 26. de Purgatorio p. 626. 684.

In ultimi folii averfa pagina haec notula Latine scripta legitur: *Liber editus a reverendissimo in Christo patri & Domino Domino Iobanne patriarcha Constantinopolitano cognomine Beco contra Graecos, quod male sentiunt qui negant Spiritum Sanctum a Patre & Filio procedere.* Recentior Graecus paginarum numerum ita subnotavit: Τὰ τοῦ παρόντος βιβλίου φύλλα εἰς διακόσια ἑβδομηκονταῖς. *Praesentis libri folia sunt ducenta septuaginta sex.* Cui debemus etiam correctiones, & additiones sane multas, quae passim occurrunt, scholia marginalia, & titulos verbis τῷ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν expreflos. Contextus satis correctus est, diligenterque exaratus, & cum cit. editione mirifice consentiens.

Codex Graecus singularis membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. ineuntis. Constat foliis scriptis 275.

IOB

(1) Μοναχοὶ dicti monachi, ob mutuum concordiam, seu communem vivendi rationem. Confule Du-Cangium in Gloss. med. & inf. Graecis.

I O B.

I O B.

Titulus ita corrigendus, ut recte in schedis suis adnotavit Holstenius.

Liber Iob scriptus per versum, cum collatione diversorum interpretum. Item paroemici Salomonis eodem modo scripti per versum. Item Ecclesiastes itidem per versum cum collatione, & Canticum Canticorum eodem modo, liber incomparabilis.

C O D. XXVII.

I. pag. 1. Exhibet primo Codex hic vetustissimus, ac maioribus exaratus litteris, integrum Iobum, Graece conversum, ac σχιρηῶς descriptum, absque tamen versum, & capitum numeris quod & de sequentibus libris intelligendum est. Inc. Ἀνθρώπος τις ἦν ἐν χώρα τῇ Αὐσιτίδῃ. Def. Σωφάρ ὁ Μηναιὼν βασιλεὺς. Huius prima libri pagina, utpote vetustate valde consumpta a recentiori manu suppleta fuit. In fine Iobi haec adnotata leguntur:

Γῶβ κατὰ τὴν ο' εἶπεν λόγους.

Γῶβ β'. Εἰλιφὰς γ'.

Βαλδὰδ γ'. Σωφάρ β'.

Εἰλιφὰς ε'. ἡ αὐθεντία δ'.

Τ' ὁρῶσις τῷ Γῶβ.

Τὸ μὲν ὅλον βιβλίον ὁμοθέτος ἐν περιοχαῖς λέ. ἔχοντος δὲ προσώπων ε'. διαλόγου ββ'. ἐν ἐκαστῇ τῶν περιοχῶν δι' ἑλίκου ἡρηρημένης, καὶ οἱ καθ' ἑκάστον πρόσωπον διάλογοι εἰσιν ἐν ἀριθμῷ, καθὼς ἐποτέταται ἐν τῇδε τῇ γραφῇ, ἐξηγητικῇ μὲν πνεύματος πάντες ἔσται δὲ ἰδίως, κ. λ.

II. pag. 144. Παροιμίαι. *Proverbia.* Inc. Παροιμίαι Σολομῶντος υἱοῦ Δαβὶδ. Def. καὶ αἰνεῖσθαι ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. Subditur: Ὅτι ἐν ταῖς Παροιμίαις ὡς περὶ παιδεῦμα διὰ παραγμάτων & συμβόλων προσφέρει τὰς παραινήσεις.

III. pag. 261. Ἐκκλησιαστής. *Ecclesiastes.* Inc. Πήματα Ἐκκλησιαστῆς υἱοῦ Δαβὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλὴμ. Def. ἰδὼν ἀγαθόν, καὶ ἰδὼν πονηρόν. Subiicitur: Εἰ δὲ τῷ Ἐκκλησιαστῇ τὴν τελείαν ὡς ἀνὴρ μεγάλους καὶ τελείους παρατίθησι τὴν διδασκαλίαν.

IV. pag. 301. Αἰσμα ἁσμάτων. *Canticum Canticorum.* Inc. Αἰσμα ἁσμάτων ὃ ἐστιν τῷ Σαλομῶνι. Φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ. Def. ἡ τῷ νεβρώ τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἁσμάτων. Deinde haec notula adiecta: Εἰ δὲ τῷ ἁσμάτι τῶν ἁσμάτων τὴν τῶν μεγάλων, & θείων μυστηρίων χάριν, καὶ πρὸς τὸν ζῶντα λόγον κοινωνίαν σημαίνει.

Τὸ ἁσμάτος ἡ ὑπόθεσις.

Ἐκκλησία ε'.

Κύριος γ'.

Νεάνιδες η'.

Ἀνδρες χ'.

Πρόσωπα δ'.

Vniversum vero observavimus contextum ipsum parum a vulgata LXX. editione dif-

ferre; varias tamen lectiones subinde admisceri non illas quidem contemnendas, licet auctoris nomine desituras; tum scholia margini passim adscripta, tam brevina, quam valde bona esse, cuiusmodi est illud verbis Iobi, οἱ ἰππεῖς ἐποίησαν ἡμῖν κεφαλὰς τρεῖς, in margine respondens pag. 5. quod ita habet: Χαλδαῖοι ἐθήκαν τρεῖς ἀρχὰς ἀντὶ τοῦ τάγματος τριῶν. In infima extremæ paginae ora recens subscriptio legitur ita male scripta, ut haec tantum exculpere potuerimus: Εἰ γὰρ ὁ γεώργιος . . . . . μῆνας δ'. Iacobus le Long huius Codicis meminit Biblioth. Sacrae T. 1. p. 166. in his verbis: Iobi Prophetia, Proverbia Salomonis, Ecclesiastes & Cantica Graece, omnia litteris grandioribus exarata sunt, & ad singulos libros habentur variorum translationes & lectiones variae. Codex membranaceus & insignis, Florentinae, Bibl. S. Laurentii Pl. VIII. Cod. 27. Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. X. Constat foliis scriptis 322. eiusque specimen exhibet Tab. V. N. III.

IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ ΟΜΙΛΙΑΙ ΕΙΣ ΓΕΝΕΣΙΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE SVPER GENESIM.

Continet ex interpretatione in Genesim Cod. Homilias XXXVII. quarum prima est XXXVII.

in illa Cap. XI. verba, Καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἐν, κ. λ. & inc. Ἰδὲ πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν, κ. λ. Def. καὶ τὸν παρόντα βίον εὐαρέσκει αὐτῷ διανύσμεν, & ἐν τῷ μέλλοντι φιλοανθρωπίας τινὸς ἀειωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Exstat haec cum reliquis usque ad finem Commentariorum Tom. IV. cit. edit. a pag. 193. usque ad pag. 643. & est ordine XXX. licet in Codice numero λβ' designetur. Harum recensionem vide supra Cod III. huius Plutei a N. XXX. usque ad N. LXVII. cum quo fere convenit, iis exceptis, quae identidem ibi intercidisse superius monuimus: quemadmodum etiam Homiliae LXVI. & LXVII. quarum in illo altera fine, altera initio carebat, in hoc integrae habentur, ac propterea LXVI. (in nostro tamen LXVIII.) cuius titulus, Ἡ γένεσις δὲ, Φησιν, αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ, κ. λ. def. καὶ μετὰ ἀκριβείας ταύτην κατορθώσαντας, καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ἐπιτελεῖν, χάριτι, κ. λ. LXVII. vero, & ultima (in nostro LXIX.) quae est in verba, Εἶπε δὲ, Φησιν, Ἰσραὴλ τῷ Ἰωσήφ. ἐγὼ ἀποθνήσκω, κ. λ. inc. Πρῶτον ἐπαγγελλόμενος τέλος ἐπιτελεῖν τῇ κατὰ τὸν Ἰακώβ ὑπόθεσιν, κ. λ. In hoc Codice, sacri textus verba, non ea tantummodo, quae Homiliis praecurrunt, sed ea quoque, quae in ipsarum progressu interferuntur, maioribus, ac paene quadratis characteribus.

C c c

(1) Vid. Catalogum Graecorum Patrum in Iobum Patricii Iunii, qui textum Iobi σχιρηῶς describi curavit ex Codice Anglicano.

racleribus sunt exarata. In fine scriptor
haec de se memoriae prodidit:

Ἦν ὡς βλάπτει πολύτροπον δέλτον, φίλε,
Ἰωάννην τε πατρός τῷ Χρυσόστομῳ,
Ἐξαήμερον τε δευτέρως ἔπος,
Ἰωάννης γέγραφε ἥντις τὴν ἁλίαν,
Νοεμβρίῳ τε μηνί, τρεῖς ἔκ δεκάτῃ,
Ἰνδικτιώνος πρώτης τε ἐν ἔτει
Ἐξακισχιλίου τετρακοσίου
Ὁγδοήκοντος πρώτῳ τε.
*Quem vides multiformentem librum, amice,
Ioannis Patris Chrysostomi
(Sex dierum secundo opus)
Ioannes scripsit sacerdos dignitate,
Mense Novembri, die decimatertia,
Indictione prima, Anno
Sexies millesimo quadringentesimo
Octuagesimo primo.*

Tum haec alia eiusdem manus leguntur:
Μνήσθητι, κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, τὸ δόλυ
σου Λέοντος τῷ πτόλῳ πολλῷ καὶ πίσει τὴν δέλτον
ταύτην κεκτημένην, εἰς λύτρον, εἰς ἄφεσιν πολ
λῶν ἐγκλημάτων, ἀμήν. *Memento, Domine,
in regno tuo servi tui Leonis, qui magna
cura & fide possedit hunc librum in redem
ptionem & remissionem multorum peccatorum.
Amen. Montfaucon. Palaeogr. Lib. I. p. 45.
Cod. Laur. membr. Operum S. Io. Chrysostomi
Pl. VIII. scriptus anno mundi 6481. Chr.
973. a Ioanne sacerdote. Atramentum pri
scum nigrore prorsus servavit. Allatas ta
men subscriptiones praetermisit.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
maiori Sec. X. bene scriptus, atque serva
tus, cuius prima tantum pagina, multo re
centiori manu suppleta est. Constat foliis
275. eiusque specimen damus Tab. V. N.
IV. & V.

IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΥΤΟΜΟΣ ΕΙΣ
ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
INTERPRETATIO BREVIS
EVANGELII SECUNDVM
MATTHAEVM.

COD. XXIX.

Praecedit Tabula praecipuorum Capi
tum, in quae suas Chrysostomus expo
sitiones elucubratus est, in fine tamen muti
la; definit enim in Cap. XCIII. Περὶ τῆς
ἀλειψάσης τὸν κύριον μύ . . . Tabulam ex
cipit Commentarius, qui post titulum exte
riori fere adsimilem ita inc. Εὐαγγέλιον ἢ
παρθσα βίβλος λέγεται, ὅτι κολάσεως ἀναιρεσιν,
καὶ ἀμαρτημάτων λύσιν, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἀγία
σμον, καὶ ἀπολύτρωσιν, καὶ ὁσέσιαν, καὶ κληρονο
μιαν τῶν ὕψων πᾶσιν εὐαγγελίζεται. Def.
οὕτως ἀλειψας, ἔχειρας αὐτῶν τὰ φρονήματα,
καὶ τῇ μνήμῃ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐξέπεμψεν· ἢ
γὰρ ἡμέρα ἐκείνη τοῖς ἐν κατορθώμασι ζῶσι πο
θεινῇ· ὡς περ ἐν τοῖς ἐν ἀμαρτήμασι φοβερά,
καθάρπερ τοῖς καταδικαίοις· διατῆτο ἐν ἀγωνισμῷ

μετα τῶν αἰώνων ἀπολαύσαι ἀγαθῶν, χάριτι,
κ. λ. Concordat cum Commentario in Mat
thaeum, qui habetur in Cod. V. Plur. VI. qui
tamen initio mutilus posset hoc Codice sup
pleri, in cuius pagina 46. b. incidunt pri
ma verba eiusdem Cod. V. Similis quoque
interpretatio legitur in Cod. XIV. huius
Plutei; in quo tamen finis discrepat a nostro.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol.
minori Sec. XI. diligenter, ac nitide exa
ratus. Constat foliis 187.

IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ
ΟΜΙΛΙΑΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIAE.

I. pag. 1. **H**omilia prima inscribitur: Τῷ

ἐν ἀγίοις πατρί τοῦ ἡμῶν Ἰωάν
νου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἱεροῦ Χρυσόστομου
ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, πρεσβυτέρῳ αὐτῷ
ἰωάρχοντος, ἔς τὸ ἥντιν τῷ ἀποστόλῳ· οὐκ
ὀλίγῳ χρόνῳ διὰ τὸν ἐσχατὸν σου, καὶ τὰς πυκνὰς
σου ἀδελφείας. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep.
CPolitani Homilia Antiochiae habita, quum
ad hac presbyter esset, & in illud Apostoli „
Vino modico vivere propter stomachum tuum,
& frequentes infirmitates tuas,,. Inc. Ἡμέ
σατε τῆς ἀποστολικῆς σάλπιγγος, κ. λ. Def. τῶν
ἀποκειμένων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ.
Tom. II. cit. edit. p. 1.

II. p. 22. Τῷ αὐτῷ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀν
τιοχείᾳ, ἐν τῇ λεγομένῃ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ, ἐν
τοῖς αὐτῷ πρεσβυτέρῳ, ἐπὶ ἀταξίᾳ τῆς κατα
στροφῆς τῶν ἀνδριάντων Θεοδοσίῳ τῷ βασιλεὺς τῷ
μεγάλῳ· καὶ εἰς τὸ ἥντιν τῷ ἀποστόλῳ· τοῖς πλυ
σίοις παράγγελλας ἐν τῷ νῦν αἰῶνι· καὶ κατὰ
πλεονεξίας. Eiusdem Homilia habita Antio
chiae in Ecclesia dicta veteri, quum ipse pre
sbyter esset, pro tumultu subversionis imagi
num Theodosii magni Imperatoris; & in di
ctum Apostoli „Divitiis huius seculi prae
cipe,, & contra avaritiam. Inc. Τί εἶπω καὶ
τί λαλήσω. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν
ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 20.

III. pag. 39. Εἰς τὴν ἀποδημίαν τῷ ἐπισκόπῳ
Φλαβιανῷ, ὡς περ τῆς πόλεως πρὸς τὸν βασιλέα
πρεσβεύοντι· καὶ ὅτι τῷ φανερῶν ἀνθρώπων σώ
μα τὸ κατηγορεῖται χεῖρον· καὶ περὶ τῶν διὰ τῆς
σάβου σφαγμένων· καὶ πρὸς τῆς ἐγκαλύντας, ὅτι
πολλοὶ τῶν ἀναιτίων ἐάλωσαν. Οἰμία γ'. In
professionem Episcopi Flaviani, pro civitate
ad Imperatorem legationem obveniens; & quod
destruere, quam humanum corpus comedere
peius sit: & de iugulatis propter seditionem;
& adversus eos, qui querebantur multos inno
cens carnos esse. Homilia III. Inc. Ὅταν εἰς
τὸν θρόνον ἀτίδῃ. Def. καὶ τῶν ἀπορήτων ἀπο
λαύσομεν ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 35.

IV. pag. 54. b. Παράκλησις πρὸς τὸν λαόν
περὶ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς ἐκ παραδειγμάτων
τῷ Ἰωβ, καὶ τῶν τριῶν παίδων· καὶ περὶ τῆς τῶν
ὄρκων ἀποχῆς. Οἰμία δ'. Exhortatio ad po
pulum de patientia & tolerantia, ab exemplis
Iob

Iob, & trium puerorum: & de abstinentia a
iuramentis. Homilia IV. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θε
ός· ὁ παρακαλέσας. Def. καὶ τῶν ἐκεί ἐπιτελούμε
θα ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 48.

V. pag. 66. b. Παράκλησις πρὸς τὸν λαόν
περὶ τῷ φέρειν γενναίως τὴν ἐπικειμένην ἀπει
λήν, ἔχοντα ὑπόδειγμα τῶν Ἰωβ, ἔς τῆς Νινευί
τας· καὶ ὅτι ἐὰν χρεὶ δεδίειναι τὸν θάνατον, ἀλλὰ
τὴν ἀμαρτίαν· ἔς περὶ τῷ μὴ ὀμνύειν. Οἰμία
ε'. Exhortatio ad populum de genere ferendis
imminentibus minis, quum habeat exemplum
Iob, & Ninivitarum; & quod non oporteat
timere mortem, sed peccatum: ac de non iu
rando. Homilia V. Inc. τῶν τριῶν παίδων. Def.
καὶ ἀπορήτοις δωρεαῖς, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid.
pag. 59.

VI. pag. 83. Ὅτι χρησμός ὁ τῶν ἀρχόντων
φύσος· καὶ ὅτι ὁ ἀδίκος τι πάσχω, καὶ εὐχαριστῶν
τῷ συγχωρεῖντι Θεῷ, ἴσως εἰς τὸ διὰ τὸν Θεόν
ταῦτα πάσχωσιν· ἔς τὰ παραδείγματα ἐκ τῶν
τριῶν παίδων, καὶ τῆς Βαβυλωνίας κατὰ· καὶ
περὶ τῆς τῶν ὄρκων ἀποχῆς. Οἰμία ε'. Quod
utilis est magistratum timor: & quod qui
indigna patitur, & gratias agit permittenti
Deo, par sit ei, qui talia propter Deum pa
tiatur. Exempla autem a tribus pueris, &
fornace Babylonica: & de abstinentia a iura
mentis. Homilia VI. Inc. Πολλὰς μὲν ἀνηλώσα
μεν ἡμέρας. Def. ἀπέλθοιμεν τῆς παρήσας,
χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 73.

VII. pag. 97. Τῷ ὀμνύοντι τῶν ἡδὺ αὐτῷ προ
λεχθέντων· ὅτι θάνατον, καὶ λύπην ἢ ἀμαρτίαν
εἰς τὸν βίον εἰσενεγκούσα, ὑπ' αὐτῶν ἀναιρεῖ
ται· καὶ εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός τὸν ἄ
ραν, καὶ τὴν γῆν· καὶ περὶ τῆς τῶν ὄρκων ἀπο
χῆς. Οἰμία ζ'. Eorum, quae ab ipso iam
antea dicta sunt in memoriam revocatio: quod
culpa, quae mortem & dolorem innoxii in
mundum, per ea ipsa tollatur: & in illud
„In principio creavit Deus caelum, & ter
ram,, & de abstinentia ab iuramentis. Homi
lia VII. Inc. Πολλὰ μὲν, καὶ περὶ πολλῶν. Def.
βαδίζοντες κατορθώματα, τῶν μελλόντων ἀγα
θῶν ἐπιτύχωμεν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 84.

VIII. pag. 104. b. Τῷ αὐτῷ ὁμιλία εἰς τὸ,
περιεπάται ὁ Θεός τὸ δειλὸν ἐν τῷ παραδεί
σῳ· καὶ περὶ τῷ φεύγειν τὴν ὄρεα. Eiusdem Ho
milia in illud „Deambulabat Deus in meri
die in Paradiso,, & de fugiendis iuramentis.
Inc. Εἴγνωτε πρῶτον. Def. ἀπολαύσῃτε τῶν αἰ
ώνων εσφάνων, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 91.

IX. p. 111. b. Τῷ αὐτῷ ἔπαινος τῶν κατορ
θώτων τὸ μὴ ὀμνύειν· καὶ ὅτι ἐκ ὀφείλει τις
διακρίνεσθαι μετὰ ἐξίστην θείαν (supple ἀκροῶ
σθαι θείαν) λογίων ἐν ἐκκλησίᾳ· καὶ διὰ τί μετὰ
χρόνον πολλὸν ἐδόθησαν αἱ ἀγίαι γραφαί· καὶ εἰς
τὸ, οἱ ἄνθρωποι διηγνῆναι δόξαν Θεοῦ· καὶ φυσιο
λογία κόσμου· καὶ περὶ τῷ μὴ ὀμνύειν. Οἰμία θ'.
Eiusdem laudatio eorum, qui iurandi consue
tudinem deposuerant: & quod nemo supersti
tione teneri debet, ne post refedtionem divinos
in Ecclesia sermones audiat: quare post mul
tum tempus divinae sunt traditae Scripturae;
& in illud „Caeli enarrant gloriam Dei,,.
Mundi naturalis descriptio; & de non iuran

do. Homilia IX. Inc. Καὶ πρῶτον πρὸς ὑμᾶς.
Def. τῆς βασιλείας τῶν ὕψων, χάριτι, κ. λ.
Ibid. pag. 96.

X. pag. 122. b. Εἴπαινος τῶν μετὰ τὴν ἐξία
σιν ἀπηντηκῶτων εἰς τὴν ἀκράσιν· ἔς φυσιο
λογία κόσμου· καὶ κατὰ τὸν θεοποιούντων τὴν κτίσιν· καὶ
περὶ τῷ μὴ ὀμνύειν. Οἰμία ι'. Eiusdem laus
eorum, qui post cibum ad audiendum venerant,
& naturalis mundi enarratio; item contra
Gentiles creaturam ut Deum colentes; & de
vitando iuramento. Homilia X. Inc. Χαίρω καὶ
συγχαίρω. Def. τὴν ἀμοιβὴν ἀπολάσσωμεν, χά
ριτι, κ. λ. Ibid. pag. 105.

XI. pag. 133. Εὐχαριστία πρὸς Θεὸν περὶ τῆς
ἀπαλλαγῆς τῶν ἐκ τῆς σάβου προσδοκῶντων
κακῶν, καὶ ἀνάμνησις τῶν τότε συμβάντων· ἐτι
δὲ καὶ κατὰ τὸν τὸ σῶμα ἡμῶν διαβαλλόντων· καὶ
περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς· καὶ περὶ τοῦ
κατορθώσαι τῷ μὴ ὀμνύειν. Οἰμία ια'. Gratia
rum actio ad Deum ob liberationem a malis ex
seditione expectatis, & eorum quae tunc oc
ciderunt commemoratio: insuper vero & con
tra eos qui corpus nostrum calumniantur, &
de hominis creatione, & de iurandi consue
tudine tollenda. Homilia XI. Inc. Ἐπειδὴ ἐν
νοήσω. Def. καὶ συνειδότες ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ.
Ibid. pag. 114.

XII. pag. 143. b. Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θε
όν περὶ τῆς συγχωρήσεως τῶν ἡμαρτηκῶτων εἰς
τὸν βασιλέα· καὶ φυσιολογία τῆς κτίσεως· καὶ ὅτι
ποιήσας ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον, νόμον φυσικὸν
ἐγκατέθηκεν αὐτῷ· καὶ περὶ τῷ πάσῃ σπουδῇ
ἀπέχεσθαι τῶν ὄρκων. Οἰμία ιβ'. Gratiarum
actio ad Deum pro accepta venia commisso
rum contra Imperatorem: & naturalis de
mundo sermocinatio: & quod hominem cre
ans Deus, legem ipsi naturalem indiderit: &
de iuramento omni diligentia vitando. Homi
lia XII. Inc. Καὶ ἡμεῖς εἶπον. Def. εἰς δόξαν
αὐτοῦ, ὅτι σοὶ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 123.

XIII. pag. 155. b. Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν
περὶ τῆς μεταβολῆς τῶν συνδρωπῶν, καὶ ἀνάμνη
σις τῶν διὰ τὴν σάβου κατασφηνόντων, καὶ τιμωρη
θέντων· ὁμοίως δὲ πάλιν περὶ τῆς τῷ ἀνθρώπῳ
δημιουργίας, ἔς ὅτι φυσικὸν νόμον ἐδέξατο· καὶ περὶ
τοῦ τελείως κατορθώσαι τῷ μὴ ὀμνύειν. Οἰμία
ιγ'. Gratiarum actio ad Deum de mutatione
vitiis, & commemoratio eorum, qui pro
pter seditionem raptati, poenas luerant. Simi
liter rursus de hominis creatione, & quod le
gem acceperit naturalem: & de iurandi consue
tudine radicis tollenda. Homilia XIII. Inc.
Αὐτὸς αὐτῶν ἀρχῆς. Def. τύχωμεν τῶν ἐπηγ
γεμένων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 133.

XIV. pag. 165. Εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πό
λεως Ἀντιοχείας· καὶ ὅτι χρησμός πανταχῶς φέ
ρος, καὶ ὅτι πένθος γέλωτος λυσιτελέσεν· καὶ εἰς
τὴν ἥσιν τὴν λέγουσαν· ἐπίγνωθι, ὅτι ἐν μέσῳ
παγίδων διαβαίνεις. Οἰμία ιδ'. In calamitatem
civitatis Antiochiae; utilem ubique timorem
esse, lucumque risu utiliore; & in illud
dictum „Agnosce, quod in medio laqueorum
pertransis,, Homilia XIV. Inc. Οὐχ ὡς ἔτυ
χε. Def. οἴσει εσφάνων, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid.
pag. 140.

C c c 2

XV.

BIBLIOTHECAE

MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLVTEVS IX.

CONTINENS GRAECOS CODICES
MANVSCRIPTOS XXXV.

C O D E X I.

ΙΩΑΝΝΟΤ ΤΟΤ ΧΡΙΣΟΣΟΜΟΤ
ΚΑΙ ΕΛΑΒΕΝ ΘΑΡΡΑ ΤΟΝ
ΑΒΡΑΑΜ ΕΩΣ ΤΟΝ ΤΟΤ
ΙΣΡΑΗΛ ΘΑΝΑΤΟΝ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΤ ΨΑΛΤΗΡΙΟΤ.
INTERPRETATIO PSALTE-
RII.

ΙΟΑΝΝΙΣ CHRYSOSTOMI ET
ACCEPIT SARRA ABRAAM
VSQVE AD MORTEM
ISRAEL.

Scilicet.

Io. Chrysostomi Homiliae in Genesim XXXVII.

COD. I.

Rima huius S. Patris Ho-
milie in verba Geneleos
Cap. XI. vers. 31. Καὶ
ἔλαβε θάρρα τὸν Ἀβραάμ,
καὶ τὸν Ναχωρ, κ. λ. inc.
Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας,
κ. λ. & est XXXI. in nu-
pera eius Operum editione Paris. Tom. IV.
Ultima in verba Cap. XLVIII. vers. 21.
Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ τῷ Ἰωσήφ· ἰδὲ ἐγὼ ἀποθνήσκω,
κ. λ. def. Ὡς γὰρ καὶ τὸ πατρὸς ἐπισπασόμε-
θα χάριν, καὶ τὸν παρόντα βίον ἀλύτως διανύσο-
μεν, καὶ μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γέ-
νοιτο, κ. λ. & est LXVII. Quorum singula-
rum recensionem, quum mirifice concor-
dent cum iis, quae habentur in cit. Tom. a
pag. 304. ad 643. brevitatis gratia duximus
omittendam.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol.
Sec. XI. optime servatus. Constat foliis 295.

I. pag. 1. **C**ontinet hic Codex Euthymii cod. II.
Zigabeni interpretationem
in Psalmos¹, cui prooemium praecurrit,
eique titulus: Προοίμιον τῆς ἐξηγήσεως τῆς βί-
βλου τῶν ψαλμῶν, ἡτοι τῷ ψαλτηρίῳ, & ἐγκώ-
μιον τῷ Δαβίδ. Prooemium interpretationis
libri Psalmorum, sive Psalterii, & eucemium
David. Inc. Πατὴρ τῷ παρόντος βιβλίου, τὸ
μὲν ὅλον εἰπεῖν ὁ Θεὸς πατὴρ, ὑπερασπὶς, Φη-
σὶ, τῆς πόλεως ταύτης δι' ἐμὲ, & διὰ Δαβὶδ
τὸν πατέρα μου ὁ Θεὸς πατὴρ, βίβλος φησὶ γε-
νέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαβὶδ· τὰ δ' ἄλλα
συντόμως περιλαβεῖν. Def. οὐ μόνον γὰρ παραι-
νεῖ προσέχειν τοῖς θεοῖς λαοῖς, ἀλλὰ καὶ ἀσε-
βῶν, καὶ τῶν ἄλλως ἀμαρτωλῶν περιέχει κατηγο-
ρίαν, & τιμωρίαν. Huic brevis interpretatio
vocis ἀλληλουῖα subiicitur, diversa quidem,
ac rudi, sed aeque vetusta manu exarata,
quae inc. Ἐρμηνεία τῷ ἀλληλουῖα. Κατὰ τὴν
Ἑβραϊκῶς κεκλιμένην λέξιν αἶνος Θεοῦ ζῶντος,
κ. λ. Def. οὗτος μόνος, τυτῆσι τὸ ἀλληλουῖα,
κραταῖς Θεὸς οὗτος μόνος.

II. pag. 7. Ἐρμηνεία τῷ ψαλτήρι τῷ Ζηγα-
βηνῷ κυρίου Εὐθυμίου. Interpretatio Psalterii
Domini Euthymii Zigabeni. Post primum
primi Psalmi versiculum inc. Μανάριος. Κυ-
ρίως μὲν ὁ Θεὸς, καθὼς φησὶ καὶ ὁ Παῦλος, ὁ
μανάριος λέγων καὶ μόνος δυνάστης· παρεχώρησε δὲ
τῆς προσηγορίας ταύτης καὶ ἡμῖν, ὡς καὶ τῆς Θεός·
ὡς τὸ, ἐγὼ εἶπα, Θεοὶ ἔστε, κ. λ. Persequi-
tur autem omnes ferme Psalmorum versicu-
los, qui rubro caractere ab interpretatione
distinguantur. Huius finis sequens est: τῷ-
το γὰρ ἔργων ἀναγκαῖον, καὶ χρέος, διηγεῖσθαι ἀπαι-
τούμενον, ἵνα εὐπρόσitos, λειτουργία ἀγγελικὴ.

(1) Graecae nondum prodit hic Commentarius, licet hoc
legas apud Caveum, Crovaceum, aliosque. Ms. exstat in Bi-
bliotheca Bodliciana Cod. Barocc. CXXII. in Regia Parisiensi
aliquoties, ut etiam in Vaticana. Fuit & in Bigotiana, & in
Bibliotheca Haecii Vossii, ex cuius Codice praefationem in Psal-
mos lectu dignam G. L. vulgavit Stephanus le Moyne in Va-
riis sacris pag. 150. seqq. sed haec eundem hiantem lacunam, quas
ex Mss. Codd. Patricii Ienii & Christiani Ravii supplere se

omnes, unica excepta, Paralipomenis ad Caricum Colomescius tra-
dit. Aliud quoque exemplar initio, & sine mutilum servat Biblioth.
Regia Taurinensis Cod. chartac. CII. Versio Latina Philippi
Sauli Brugnatensis Episcopi, post auctoris mortem a Paulino
Turchio Ord. Praedic. vulgata, ac Clementi VII. Pont. dicata,
primum Veronae prodit A. mcccc. fol. Recusa est saepius, ac
demum in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. XIX. Vid.
Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. C. 2. Tom. VII. p. 473.

τὸ τοιοῦτον, καὶ τὸν παρόντα βίον ἀποσκοπῶντες ἀνύσμεν, καὶ τὸν μελλόντων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. quae quidem ad ultimum CL. Psalmi versiculum pertinent. Notandum est unam, aut alteram adferri in margine fere sub innum Codicis, B filii Magni, & Gregorii Nysseni in quaedam Psalmorum loca interpretationem, ab eodem scriptore rubris litteris appositam.

III. pag. 223. Sequuntur eiusdem in Cantica X. enarrationes. Prima in illud, Ἀσώμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδοξασαι, κ. λ. inc. Ταύτην πρώτην ἦσαν τὴν ᾠδὴν τοῦ Ἰσραὴλ, ἀβρόχῳ ποδὶ τὴν Εὐφροσύνην διαπεράσαντες θάλασσαν, καὶ αὐτοὶ ἄρμασι, καὶ ἵπποις τὰς διώκοντας Αἰγυπτίους καταποντίζοντες, καὶ ἰσχυροὺς γεγόντας ἰδόντες. Ultima in Canticum Zachariae, Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ κ. λ. def. ὑπὲρ τῆς κατεθῆναι τὴν πορείαν τῆς πολιτείας ἡμῶν εἰς ὅδον εἰρήνης τῆς κατὰ Θεόν. In fine manu valde recenti haec legitur notula: Liber Philippi ser Vgolini Peruzzi Notarii Florentini, nunc autem Monasterii Septimi. Codex Graec. membran. Ms. in fol. min. Sec. XIII. optime servatus. Constat foliis 234.

IOANNOT TOT ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΤ
ΚΛΙΜΑΕ.

IOANNIS SCHOLASTICI
SCALA.

COD. III. I. pag. 1. **P**Raeceunt Scalae tamquam prolegomena, ea omnia, quae in aliis Codicibus superius recensuimus, eoque potissimum ordine, quo in Cod. XXI. Plut. VIII. exhibentur. Vitam tamen Ioannis claudunt versus iambici septem, aureo caractere exarati, quos retulimus supra in Cod. XX. Plut. VII. pag. 266 §. II. Atque haec quidem omnia ad paginam usque 12. pertingunt, in qua incipit Scala, quae paucis exceptis cum dicto Cod. XX. concordat. In quibus vero discrepat, ea sunt, quae subiicimus. Titulus tertii Gradus ita habet: Περὶ ξενιτείας, ἐν ᾗ καὶ περὶ οὐείρων νέων. Titulus quarti: Περὶ τοῦ μαρτυρίου τῆς ἀνδρείας ἰσχυροῦς. Titulus quinti: Περὶ μετανοίας μεμερινημένης ἐν ἀναρχῇ, ἐν ᾗ καὶ ἡ θεάρετος φυλακὴ τῶν ἁγίων καταδίκων. Decimo quinto praeit Prooemium, cui titulus: Προοίμιον τῷ περὶ σωμάτων ἀνθρώπων, & inc. Ἡκούσαμεν τῆς μαϊνάδος, κ. λ. XXVI. Gradus duas partes habet, quarum altera inscribitur: Περὶ τῆς τῶν παθῶν ἀπωλείας, τῆς ὕψις ταπεινοφροσύνης, ἀοράτῳ αἰσθάνει, Altera: Περὶ διακρίσεως λογισμῶν, καὶ παθῶν, καὶ ἀρετῶν. Sub uno Gradu XXVII. quinque haec Capita continentur. I. Περὶ διακρίσεως εὐδιακρίτου. II. Ἀνακεφαλαίωσις ἐν ἐπιτομῇ τῶν προειρημένων αὐτῷ λόγων. III. Περὶ τῆς ἱερᾶς σώματος, καὶ ψυχῆς ἡσυχίας. IV. Περὶ διαφορᾶς, καὶ διακρίσεως ἡσυχῶν. V. Ἐσονται οἱ ἔσχατοι πρώτοι, καὶ οἱ πρώτοι ἔσχατοι Gradus XXVIII. est: Περὶ τῆς ἱερᾶς, καὶ μητρὸς τῶν

ἀρετῶν τῆς μακαρίας προσευχῆς, κ. λ. XXIX. Περὶ τῆς ἐπιγίης ἑρανῆς, κ. λ. XXX. Περὶ τῆς συνδέσεως τῆς ἐκκλησίας τριάδος ἐν ἀρεταῖς. In fine nova tabula Graduum XXXI. retrogrado ordine describitur. S. quitur Sermo ad Pastorem, ut in memoratis Codd.

II. pag. 353. b. Legantur aureo caractere conscripti quidam versus iambici in laudem Operis. Hi vero sunt:

Στίχοι

Τρίδομος κλίμαξ, τρισδεκα βαθμῶν πέλω,
Τρίδωρον χάριν τοῖς βροτοῖς χορηγῶσα
Τῶν ἀρετῶν ἐκ πηγῆς τῶν ἱερῶν.

Versus.

Triginta graduum Scala, cui trina con-
signatio.

Triplicem gratiam mortalibus confero
Virtutum e divino fonte fluentium.

Τριαντάριθμος ἑρανοδότης κλίμαξ,
Εἰς ἑρανὸν φέρεται τὰς βροτῆς βάσις,
Ἡν ὁ ἀνελθὼν σὺν Χριστῷ βασιλεύει.

Terceno gradu caelum attingens Scala,
Ad caelum homines ducens, basis firmissima,
Quam qui conscendit, cum Christo regnat.

Ἄλλοι

Τριφάεις τριπλήσιον ἄγρον φάος,
Σέλας ἀγλαῶτον τρισυποστάτη
Εὐάδος, οὐσίῃ τε τῆς μοναρχίας,
Ἀφ' ἧς γένοντο ἀτέκμαρτον μερόπων νέφ
Τρισὶ τοῖς ἀτόμοις γὰρ εἴτ' ἔνν προσώποις,
Ἡ τὰ ὅλα δῆσασα ἐκ τῆς μὴ ὄντος
Πανακτῆς δυνάμει φορέων, ὡς θέλει,
Δερκομένοις ἅπασιν, καὶ ἀδελφοῖς.
Αὐτὸς ἔνν τριάνταρχος Θεὸς τῶν θεῶν,
Κύριος τῶν κυρίων. Ἡμεῖς ἀνάκτων,
Ταῖς λιτῇσι εὐχαῖς δεσποίνης ἀπειράνδρου
Μητρὸς τῆς ἐνὸς τῆς σῆς ὑπερσίου
Τιοῦ καὶ λόγου γεννηθέντος ἀφ' ὁδῶν,
Καὶ πάντων καθ' ἑξῆς ἀπ' αἰῶνος ἁγίων
Ρ' ὕσαι ταύτην τὴν ποίμνην ἐκ πάσης τρικυμίας,
Καὶ παντοίων πημάτων δυσμενῆς τῷ Βελίῳ,
Καὶ ἀξίωσον εὐσεως δεξιτερὴν ἐμοῦ
Τὸν ποιμένα τῇ ποίμνῃ σὺν τοῖς ἐντευξομένοις,
Ἀλλὰ τε τῷ γράσαντι καὶ τῷ τάσαντι ταῦτα.
Πᾶσιν ἀναπτύσσου τὴν θείαν πτυκτὴν ταύτην
Ἐκλιπαρεῖται λιτάζειν ὑπὲρ τῆς
Τῆς προτρεψαμένης τε καὶ ταῦτα γραψαμένης,
Καὶ ἀνέσεως τυχεῖν ἐν τῇ φανερᾷ ἡμέρᾳ.
Ὅς πάντα κόσμον ἐν λόγῳ κτίσας πάλαι,
Καὶ νῦν δὲ σώζων ὡς φιλάνθρωπος φύσει
Τῇ σωτικῇ σου δέσποτα προμηθία,
Σύμπραττε τῷ γράσαντι καὶ κεντημένῳ.
Ἐν σοὶ γὰρ εἰσι καὶ βροτῶν σωτηρία.

Ἄλλοι

O lux, trina luce trino sole coruscans ingi-
Splendor lucidissime ter subsistentis (ter,
Unitatis, & substantia Monarchiae,
Ineffabili & incomprehensibili nobis modo
In tribus subsistens individuus personis,
Quae cuncta ex nihilo producta
Omnipotenti tua virtute, ut vis,
Rebus visibilibus, & invisibilibus colligasti:
Tu, inquam, principio carens, Deus Deorum,
Domine Dominorum, Rex Regum, [per te
Per preces supplices Dominae, virum non ex-

Ma-

Mairis tui, unius supersubstantialis
Filii, & Verbi incorrupte geniti,
Et omnium deinceps a seculo sanctorum,
Libera hunc gregem ab omni tribulatione,
Et ab omnibus insidiis infesti Belial,
Et velis una simul locare in statione dextera
Pastorem, & gregem cum electis,
Necnon eum, qui haec scripsit, & digessit.
At vos omnes, qui hunc sacrum librum evolvi-
Orate, enixe vos deprecor, tam pro illo, (sis,
Qui fuit auctor, quam pro eo, qui scripsit ista,
Vi veniam consequantur in tremenda die.
Tu autem qui mandum in verbo olim creasti,
Et nunc eundem, quae tua est misericordia,
conseruas

Tua conservatrice, Domine, providentia,
Auxiliare scribenti, & possidenti;
In te enim est mortaliū salutis.

Ὅσπερ λιμὴν πλῆσι, καὶ πατρὶς ξένοις,
Καὶ τοῖς ὁδοιποροῦσι τῆς ὁδοῦ πέρας,
Οὕτως ἐκείνῳ τῶν γραφόντων βιβλία
Ἐράσμιον πέφυκε τῷ γράσαντι τέλος.
Ὡς ἡδὺ τοῖς πλέουσιν εὐδίας λιμὴν,
Τοῖσιν τοῖς γράσαντιν ὕδατος εἰς χοῖον.

Vi portus navigantibus, & patria peregrinis,
Et itinerantibus viae terminus;
Sic quibuscumque libros scribentibus
Amabilis est scribendi finis.

Vi suavis est navigantibus tranquillū portus,
Non secus est scribentibus ultimus versus.

Plurimas habet Codex marginales inter-
pretationes, aut scholia aequae antiqua,
& ab eodem, ut videtur, scriptore Codicis
exarata, quorum unum aut alterum speci-
minis loco subiicimus. Ad illa igitur verba
Vitae Ioannis pag. 6. b. Ὡς εἰσι δ' αὐτὸν προ-
παθείας, κ. λ. haec in margine adnotantur:
Προσπαθείας δὲ θνήσκου λέγουσι διὰ τῆς εἰς αὐτὸν
τῶν δοκούντων χαλεπῶν δεσμῶν ἀναισθησίας, ἡ
ὅτι τὴν δεσμοῦ τῆς προσπαθείας, λύτης σειραῖς
λέγουσι, ἡ ὅτι τοῖς τῆς κατὰ Θεὸν λύτης δε-
σμοῖς τὰς τῆς προσπαθείας σειρὰς διελεύσαστο.
Paulo post initium primi Sermonis ad illa
verba, πάντων τῶν πραιρημένων ὁ Θεός, κ.
λ. pag. 14. hoc legitur scholion: Οἶμαι ἐν-
ταῦθα ἀρμόζειν ἐπιγράφεσθαι, τὸ πλάκες πνευ-
ματικαί· τὸ γὰρ αὐτὸ ἐπιστολὴ εἴσι· τὸ δὲ προ-
κείμενον τότε πρόλογος· ἀπ' ἐντεῦθεν δὲ ὅρος,
ἡ γὰρ νόμος· καὶ ἡ ἀρμόζει ἐπιγράφεσθαι, εἰ βέ-
λοιτο, πλάκες πνευματικαί, καὶ λόγος ἀσκητι-
κός, καὶ τὰ ἐξῆς. Tertium fit illud, quod p.
15. b. ad eiusdem Sermonis verba, Ὅσοι ἐξ
Αἰγύπτου κ. λ. adscribitur, nimirum: Περὶ
καθηγητοῦ, καὶ ὅτι χρεια αὐτῷ εἴσι· καὶ γὰρ ἐπι-
σηναί χρῆ, ὅτι τὸν ἀποτασσόμενον εἰ μὴ κοινο-
βίῳ αὐτόν· διακαρτερεῖν δεῖ, εἰ δὲ μὴ ἐν κοινο-
βίῳ, τότε ὑπὸ καθηγητῆν πρὸς σοχείωσιν, καὶ
μάθησιν διακρίσεως λογισμῶν, καὶ πνευμάτων.
τὸτο γὰρ διὰ τῆς τῷ Μωϋσέει ἡγήσεως, καὶ τοῦ
ἀγγέλου, καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὸν Λωὶ
αἰνίσσεται, καθὼς ὁ ἄλλος πατὴρ λέγει, ὅτι
ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν χωρὶς καθηγητῆ κατὸρθῶν
δυσχερὲς, ἐν δὲ τῇ τῶν τεχνῶν τέχνῃ τὸς οὐ
τούτου τοῦ πνευματικοῦ χρεια;

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.

maiori, Sec. X. nitidissimus, optimeque ser-
vatus, cuius omnes tituli aureis litteris, ac
ferme quadratis, non sine ornamentorum
elegantia, sunt exarati. Constat foliis 354,
cuius specimen damus Tab. VI. N. VII.

IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ
ΟΜΙΛΙΑΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIAE.

I. pag. 1. **P**Raeceunt tabula Homiliarum COD. IV.

XXIV. quarum series sequens
est. Prima pag. 2. inscribitur: Τῇ κυριακῇ
τῶν ἁγίων πάντων. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν
Ἰωάννῃ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυ-
σοστόμου ἐγκώμιον εἰς τὰς ἁγίας πάντας. Δέσπο-
τα εὐλόγησον. Dominica omnium Sanctorum.
S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani En-
comium in omnes Sanctos. Domine benedic. Inc.
Ἐξ ἡ τὴν ἱερὰν πανήγυριν. Def. εἰς τὰς σκηνὰς
ὑποδεχθῆναι τὰς αἰώνιες, ὧν γένοιτο, κ. λ.
Edit. Montfaucon. Tom. II. p. 711.

II. pag. 8. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ δ'. Τῷ αὐτοῦ
κατὰ Ἑλλήνων, καὶ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα
Βαβύλαν. Mense Septembri, die IV. Eiusdem
contra Gentiles, & in sacrosanctum martyrem
Babylam. Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς
μέλλων. Def. τῷ γὰρ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ
μῆνου ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἰσχύς· καὶ αὐτῷ πρέπει
δόξα, κ. λ. Ibid. p. 536. ubi tamen diverfi-
mode clauditur.

III. pag. 52. δ. Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ δ'. Τοῦ αὐ-
τοῦ ὁμιλία ἐγκωμιαστικὴ εἰς τὰς ἁγίας μάρτυρας
Γουβεντίνον, καὶ Μαξιμίνον, τῆς ἐπὶ Ἰουλιανῷ τῷ
ἀποστάτῳ μαρτυρήσαντας. Mense Octobri, die
IX. Eiusdem Sermo panegyricus in SS. mar-
tyres Iuventinum ac Maximinum, qui sub
Iuliano Apostata martyrium sunt passi. Inc. Ὁ
μακάριος Βαβύλας πρῶτῃ ἡμέρᾳ. Def. καὶ τῆς βα-
σιλείας τῶν ἑρανῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ.
Ibid. p. 578.

IV. pag. 58. δ. Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ δ'. Τοῦ αὐ-
τοῦ ὁμιλία ἐγκωμιαστικὴ εἰς τὰς ἁγίας μάρτυρας
Βερνίκην, καὶ Προσδόκην παρθένους, & Δομνίαν τῆς
μητέρας αὐτῶν. Mense Octobri, die IV. Eiusdem
Homilia panegyrica in SS. martyres Berni-
cen, & Prosdocen virgines, & Dominam ipsa-
rum matrem. Inc. Οὐπω εἰκοσι ἡμέρας ἔχομεν.
Def. ἐπισπασώμεθα δι' αὐτῶν τὴν παρὰ τῷ Θεῷ
φιλανθρωπίαν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 634.

V. pag. 71. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ δ'. Τοῦ αὐ-
τοῦ ἐγκώμιον εἰς μάρτυρας Αἰγυπτίους. Mense
Septembri, die XIX. Eiusdem Encomium in
martyres Aegyptios. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεός,
καὶ ἐξ Αἰγύπτου μάρτυρες. Def. καὶ πρὸς τὰς ἑρα-
νίας αὐτῶν καταχθῆναι σκηνὰς, ὧν γένοιτο, κ.
λ. Ibid. p. 699.

VI. pag. 75. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ις'. Τῷ αὐτοῦ
ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Βαρ-
λαάμ. Mense Novembri, die XVI. Eiusdem
laudatio S. magni martyris Barlaam. Inc.
Συνεκάλεσεν ἡμεῖς. Def. τῶν αὐτῶν σεφάνων αὐ-
τοῖς ἐπιτευξόμεθα, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 681.
VII.

VII. pag. 82. Μηνὶ Νοεμβρίῳ η'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Πωμανόν. *Menſe Novembri, die XVIIII. Eiuſdem Encomium in S. magnū martyrē Romanū.* Inc. Πάλιν μαρτύρων μνήμη. Def. πολλὰς ἀπολαύσαμεν δόξης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 611.

VIII. p. 88. b. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μακάριον Φιλογόριον γενόμενον ἀπὸ δικολόγου ἐπίσκοπον· καὶ ὅτι τοῦ προνοεῖν τῶν κατὰ τὴν συμφορὰν οὐδὲν ἴσον εἰς εὐδοκίαν παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ὅτι τὸ ἐμψύμως προσεῖναι τοῖς θείοις μυστηρίοις κέλευσιν ἐφόρητον ἔχει, καὶ ἅπασι τοῦ ἐν αὐτοῦ τοῦτο τολμήσωμεν· ἐλέγχῃ δὲ πρὸ πάντων ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. *Menſe Decembri, die XX. Eiuſdem in beatū Philogonium, qui fuit ex patrone cauſarum factus Episcopus: & quod nihil aequē reddat nos probatos, atque si iudicio sitis eorum verum, quae publicae conducunt utilitati: & quod negligenter adcentes divina mysteria gravissime puniuntur, etiam si semel tantum in anno scelus hoc commiserint.* *Diſta eſt autem quinque diebus ante natalem Chriſti.* Inc. Εἴ γὰρ μὲν ἐ τὴν ἡμέραν. Def. τῆς ὑπακοῆς ταύτης τὰς ἀμοιβὰς, ὧν γένοιτο, κ. λ. T. I. pag. 492.

IX. pag. 97. b. Μηνὶ Γενναρίῳ ζ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Λευκιανόν· ἐλέγχῃ τῇ ἐπαύριον τῶν φώτων. *Menſe Ianuario, die VII. Eiuſdem Encomium in sanctū martyrē Lucianum.* *Diſtum fuit poſtridie ſanctorum Lucianum.* Inc. Ἀπὸ πρὸς χθὲς ἐδοκίμειν. Def. καὶ τῆς ἐκεῖ τιμῆς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Tom. II. p. 524.

X. p. 102. b. Μηνὶ Γενναρίῳ κη'. Τῷ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Ἰγνάτιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης, εἰς Πάμν ἄνευ χθὲς, καὶ αὐτῷ μαρτυρήσαντα, καὶ κελευσέν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν κομισθέντα. *Menſe Ianuario, die XXVIII. Eiuſdem in ſacroſanctū martyrē Ignatium Archiepiscopus magnae Antiochia, Romam abductum, ibique martyrio adfectum, atque inde rursus Antiochiam translatus, laudatio.* Inc. Οἱ πολυτίμοι, καὶ φιλότιμοι. Def. εὐχαρίστησιν αὐτῶν τῶν ἁγίων, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 592.

XI. pag. 113. Μηνὶ Φεβρουάριῳ β'. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐγκωμιαστικὴ εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν συνελθόντων. *Menſe Februario, die XII. Eiuſdem Homilia encomiastica in S. P. N. Meletium Episcopum Antiochenum, & de studio eorum, qui convenerant.* Inc. Πανταχῶς τῆς ἱερᾶς ταύτης ἀγάλης. Def. καὶ τῶν ἀποκειμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 518.

XII. pag. 117. b. Μηνὶ Φεβρουάριῳ κβ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Εὐστάθιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης, καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν συνελθόντων. *Menſe Februario, die XXII. Eiuſdem laudatio S. P. N. Eustathii Archiep. magnae Antiochia, & de studio eorum qui convenerant.* Inc. Σοφὸς δὲ ἀνὴρ. Def. ἵνα καὶ τῶν σεφάνων αὐτοῖς κρινώσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 603.

XIII. pag. 125. Μηνὶ Μαΐῳ η'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν παρθένον μάρτυρα Πελαγίαν. *Menſe Maio, die VIII. Eiuſdem Encomium in S. virginem & martyrem Pelagiam.* Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, καὶ γυναῖκες. Def. διατελεῖν τῷ Θεῷ· ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 585.

XIV. pag. 132. Μηνὶ Ἰουνίῳ κα'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Ἰουλιανόν. *Menſe Iunio, die XXI. Eiuſdem Encomium in S. magnū martyrē Iulianum.* Inc. Εἰ ἐν τῇ γῇ τοιαῦται. Def. μετὰ παρρησίας πολλῆς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 671.

XV. pag. 142. Μηνὶ Ἰουνίῳ κβ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παῦλον. Ἀδελφοί. *Menſe Iunio, die XXIX. Eiuſdem Encomium in S. Apostolum Paulum. Sermo I.* Inc. Οὐκ ἂν τις ἀμάρτοι. Def. καὶ τῶν αὐτῶν ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 476. Sequuntur deinde in idem argumentum aliae Homiliae sex, quas vide loc. cit. a pag. 482. ad pag. 517.

XVI. pag. 182. b. Μηνὶ Αὐγύστῳ α'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους. *Menſe Augusto, die I. Eiuſdem Encomium in S. Maccabaeos.* Inc. Ὡς Φαίδρα, καὶ περιλαμπής. Def. μετασχεῖν παρρησίας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 622. ubi tamen diversum adfertur initium.

XVII. pag. 188. b. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον δεύτερον εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους. *Eadem die. Eiuſdem Encomium alterum in S. Maccabaeos.* Inc. Ἀπαντας μὲν. Def. ἐπιτευχόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 628.

XVIII. pag. 192. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν μεγαλομάρτυρα Δροσίδα, καὶ εἰς τὸ μένησθαι θάνατον. *Eiuſdem laudatio S. magnae martyris Drosidis, & de memoria mortis.* Inc. Οἱ φιλόπονοι τῶν ποιμένων. Def. ἀγαθῶν ἀπολαύσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 688.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. cuius paginae 2. 72. & 79. manu Seculi XV. fuerunt suppletas. Constat foliis 204.

ΤΟΤ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΤ ΤΟΤ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI EXPOSITIO IN EVANGELIUM D. MATTHAEI.

Continet Ioannis Chrysostomi Homilias cod. v. in Matthaeum XLV. quarum prima, quae est ordine XLVI. in cit. edit. Tom. VII. in verba Cap. XIII. vers. 24. Ἀλλὰ παραβολὰν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, κ. λ. inc. Τί τὸ μέσον ταύτης, κ. λ. Ultima, nempe XC. in verba Cap. XXVIII. vers. 11. Πορευθέντων δὲ αὐτῶν, κ. λ. def. καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀπολαύσωμεν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Exstant loc. cit. a pag. 480. ad pag. 845. cum qua editione penitus concordant, praeter pauca quae-

quaedam discrimina, quae dum singularum initium & finem cum editis conferremus, obiter animadvertimus: nimirum pag. 58. in fine Homiliae LV. defunt in Codice verba, ἵνα ἐ παρὰ τῷ Θεῷ εὐάρεστοι, καὶ τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι φανώμεθα. Item pag. 164. in fine Homiliae LXIX. pro verbis, ὃ γὰρ ἐστίν... ἐπιτυχεῖν, habet Codex, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν. Tum pag. 184. in fine Homiliae LXXIII. defunt verba, ἵνα τῶν ὀφθαλμῶν λήμῃ... παρέλθωμεν. Tandem in fine Homiliae LXXVI. defunt haec alia, ἐν ταῦθα καὶ τὰς μελλούσας τιμωρίας διαφευξόμεθα. Animadvertendum praeterea, quandoque Evangelii textum, singulis Homiliis praemissum, cuius in editione principium tantum adfertur, in Codice integrum referri. Denique sciendum, ubi incipiunt cuiuscumque Homiliae Moralia, margini titulos ipsorum esse constanter adiectos.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. diligenter scriptus, atque servatus, cuius postrema tantum pagina manu Seculi XV. suppleta est. Constat foliis 281.

ΙΩΑΝΝΟΤ ΤΟΤ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ ΤΙΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI INTERPRETATIO ACTVVM APOSTOLORVM.

I. pag. 1. Haec Ioannis Chrysostomi in Acta Apostolorum interpretatio, in Homiliis LV. (licet per errorem in prima pagina LVI. numerentur) digesta, exstat in cit. eius Operum nupera editione Tom. IX. a p. 1. ad pag. 416. a qua discrepantem identidem nostri Codicis lectionem licuit animadvertere, dum initia, & fines singularum Homiliarum cum ipsa contulimus. Eae vero Homiliae, quarum initia diversa ab editis comperimus, sunt sequentes: nimirum Homilia IV. pag. 26. b. inc. Εἶδες τὴν τύπον; τίς ἐστὶν αὐτὴ ἡ πεντηκοστή; κ. λ. Homilia XIII. pag. 88. b. inc. Τυτὲς διηγέρετε κινήσεις ἐπὶ τοῖς γενομένοις· καὶ ἔθεντο αὐτὰς ἐν τῇ ἑκῇ δημοσίᾳ· οὐν σφοδρότερον αὐτοῖς ἐπιτίθεται, κ. λ. quae quidem, quam longe diversa sint ab editis nemo non videt. Homilia XXIII. pag. 162. b. inc. Καλῶς πρότερον φιλοφρονεῖται τὸς ἄνδρας, ὅτε ἀπὸ καμάτων ὄντας, καὶ οἰκεῖοι ἑαυτῷ, κ. λ. Homilia XXVII. pag. 189. inc. Ἰσως τινὲς ἀπορῶσι, πῶς περιέτρεν ὁ Θεὸς τὸς ἀδελφὰς ἀπολλυμένους· καὶ οὐν πάλιν, κ. λ. Homilia XLII. pag. 279. inc. Πέμπει τὸν Τιμόθεον, καὶ τὸν Ἐραστον εἰς τὴν Μακεδονίαν, αὐτοὺς δὲ μένει εἰς Ἐφέσον· ἵκανῶς ἐνδιαιτρίψας τῇ πόλει, βύλεται μετασχεῖν πάλιν. Πῶς δὲ ἐξ ἀρχῆς, κ. λ. Homilia XLIX. pag. 318. def. ταῦτα τὰ μυρία ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Homilia LIV. pag. 349. inc. Παρεῖχόν, φησιν, ὃ τὴν τυχεῖσαν φιλανθρωπίαν

ἡμῶν βάρβαροι ἄφαντες πυρὰν· ἐπεὶ ἔθεν ὁφελος τῆς σωτηρίας ἡν, τῷ χειμῶνος μέλλοντος αὐτὰς διαφθεῖρειν· εἴτα ὁ Παῦλος λαβὼν, κ. λ. Homilia tandem LV. pag. 354. inc. Εἰβέλετο καὶ αὐτὸν ἀπαλλάξαι αἰτίας καὶ ἐτέραις, κ. λ. Iterum adnotare volumus, hunc quoque Codicem, singulis, quae pertractantur, Moralibus suos in superiori margine titulos, sive argumenta apposuisse.

II. pag. 358. Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. *Acta sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli.* Inc. Εἴ γένοιτο μετὰ τοῖς ἐξελεῖν τὸν ἅγιον Παῦλον ἀπὸ Γαυδομελέτης τῆς νήσου, ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ Ἰταλίαν, κ. λ. Def. ἐτελειώθη δὲ ὁ δρόμος τῶν ἁγίων ἀποστόλων τε καὶ μαρτύρων Πέτρου καὶ Παύλου μηνὶ Ἰουνίῳ κβ'. τῶν δὲ τριῶν κρατιωτῶν μηνὶ Ἰουλίῳ β'. τῆς δὲ ἁγίας Περπετῆας καὶ Ποτεντιάνας τῷ αὐτῷ μηνὶ καὶ. χάριτι, καὶ Φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Haec Homilia, seu historia de martyrio SS. Apostolorum Petri, & Pauli, nec non SS. Perpetuae & Potentianae virginum, cuiusmodi sic adiudicanda, certo iudicare non possumus; invenitur tamen in nonnullis Codicibus Graecis Mss. sub nomine S. Ioannis Chrysostomi. Hinc in margine sequens notula manu valde recenti fuit apposta: *Haec Homilia habetur etiam in Codice Ms. Monasterii Graecorum Sancti Salvatoris in urbe Messana inter Opera Sancti Ioannis Chrysostomi. Item fuit reperta in Calabria in Monasterio Sanctae Mariae, dicto a Trapizomata, & in Latinum versa a Domino Constantino Lascaire viro eruditissimo: quae omnia magnam fidem faciunt quod sit Sancti Chrysostomi.* Ms. habet Lambecius VIII. p. 376. & Biblioth. Coislin p. 196. Audetorem esse incertum Fabricius adfirmat B. G. Tom. IX. p. 134.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. cuius paginae tres manu Sec. XV. suppletas sunt, nimirum 4. & 5. quae ad Homiliam I. pertinent, & 236. quae in Homiliam incidit XXXIV. Constat foliis 370.

ΤΟΤ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΤ ΤΟΤ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

I. pag. 1. Continet primum hic vetustissimus Codex Homilias S. Ioannis Chrysostomi ad populum Antiochenum XXI. quarum seriem vide tum in Codice XXX. Plut. VIII. tum in edit. toties citata Tom. II. Singularum initium, ac finem, in utrisque simillima, quum in dicto Codice protulerimus, heic brevitatis gratia praetermittimus, discrimina tantum titularum exhibentes. Prima igitur Homilia inferbitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου Ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, πρεσβυτέρου αὐτοῦ ὑπάρχοντος, ἐν τῇ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ. D d d

εία¹ εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν „ Οἶνον ὀλίγω
χρῶ διὰ τὸν εὐμαχὴν σου, καὶ τὰς συννάς σου
ἀσθενείας „² καὶ πρὸς τὰς σκανδαλιζομένους
ἐπὶ ταῖς δυσμερείαις τῶν δικαίων, καὶ ταῖς τῶν
ἀμαρτωλῶν εὐμερείαις, καὶ κατὰ τῶν τολμώντων
βλασφημεῖν. S. P. N. Ioannis Archiepiscopi
Constantinopolitani Chrysostomi Homilia habi-
ta Antiochiae, quum adhuc presbyter esset, in
veteri Ecclesia, in illud Apostoli dictum „ Vi-
no modico utere propter stomachum tuum, &
frequentes infirmitates tuas „ & ad eos,
qui scandalizabantur super iustorum calami-
tates, & peccatorum res secundas; & contra
eos, qui blasphemare audebant. Tom. cit.
pag. 1.

II. pag. 25. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ὁμοίως
λεχθεῖσα ἐν τῇ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ, ὅπως αὐτοῦ
πρεσβυτέρῳ, περὶ τῆς συμβάσεως συμφωρᾶς ἐν τῇ
πόλει Ἀντιοχείᾳ ἐπὶ ἀταξίᾳ τῆς καταστροφῆς
τῶν ἀνδριάντων, & εἰς τὸ ῥητὸν τῷ Ἀποστόλῳ,
τοῖς πλουσίοις παράγγελλε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι μὴ
ὕψιλοφρονεῖν. & κατὰ πλεονεξίας. Κύριε εὐλό-
γησον. Eiusdem Homilia similiter habita in
Ecclesia, dicta veteri, quum ipse presbyter
esset, de calamitate, quae urbi Antiochiae ac-
cidit propter tumultum subversionis statuarum,
& in dictum Apostoli „ Divites huius seculi
praecipe non sublimis sapere „ & contra ava-
ritiam. Domine benedic. Ibid. pag. 20.

III. pag. 44. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποδημίαν,
ἣν ἐποίησαν οἱ ἐπίσκοποι Φλαβιανὸς ὡς πρὸς τῆς
πόλεως πρεσβευόμενος πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδό-
σιον διὰ τὴν εἰς τὴν ἀνδριάντας καταστροφὴν· καὶ
ὅτι μείζων παρὰ Θεῷ βασιλείας ἱερωσύνη, καὶ
χρὴ οὖν διὰ τούτου θαρσύνειν· καὶ τίς ἐστιν ἡ ἀληθὴς
νηστεία; καὶ τίνας ἐνεκεν οἱ Νινευίται τὰ ἔλογα
νηστεύσαι παρεκθύσαν· καὶ ὅτι τὸ σῶμα ἀνθρώ-
που φαγεῖν τὸ κατηγορηθῆναι χεῖρον. & πρὸς
τῷ τέλει περὶ τῶν σφαγέντων διὰ τὴν εἰρήνην, &
πρὸς τὰς ἐγκαλῶντας, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀναιτίων
ἔαλυσαν. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem in iter,
quod susceperat Episcopus Flavianus, quum
pro civitate legationem ad Theodosium Im-
peratorem obiret, ob subversionem statua-
rum; & quod sacerdotium maius sit apud De-
um, quam regnum; quodque ideo oporteat con-
fidere; & quod sit verum ieiunium; & cur Ni-
nivitae, ut bruta etiam ieiunarent effecerint;
& quod detrabere, quam humanum corpus
comedere peius sit: in fine de iis, qui iugulati
erant propter seditionem, & ad eos, qui que-
rebantur multos innoxios captos esse. Domi-
ne benedic. Ibid. p. 35.

IV. Homiliae titulus pag. 61. concordat
cum editione pag. 48.

V. pag. 73. b. item concordat cum edi-
tione, si illud excipias, post verba καὶ τοῖς
Νινευίταις, addi in Codice καὶ τῶν τριῶν παι-
δων, in quo tamen desunt ultima tituli
verba, καὶ εἰς τὸν σεισμόν. Ibid. pag. 59.

VI. pag. 90. concordat in omnibus. Ib.
pag. 73.

VII. pag. 104. Τῷ αὐτοῦ ὑπόμνησις τῶν

ἡδὴ αὐτῷ προλεχθέντων, ὅτι θάνατον καὶ λύπην
ἡ ἀμαρτία μόνη εἰς τὸν βίον εἰσενεγκούσα, ὑπ' αὐ-
τῶν τούτων ἀναρτῆται πάλιν· καὶ εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ
ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν γῆν· καὶ ὅτι ὁ
Θεὸς οὐκ ἔτι τιμὴν μόνον ἡμᾶς, ἀλλ' εὐεργετῶν,
ἀλλὰ καὶ καλῶν ὁμοίως ἐστὶν ἀγαθός· καὶ περὶ τῆς
τῶν ὄρων ἀποχρῆς· Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem
commemoratio eorum, quae ab ipso iam antea
dicta sunt, quod solum peccatum, quod mortem
& dolorem in vitam intulit, per haec ipsa de-
nuo tollatur: & in illud „ In principio cre-
avit Deus caelum & terram „ & quod Deus
non modo bonorans nos, aut nobis benefaciens,
sed & puniens aequae sit bonus; & de abs-
tinentia ab iuramentis. Domine benedic. Ibid.
pag. 84.

VIII. pag. 111. IX. pag. 117. X. p. 127.
XI. pag. 136. b. & XII. pag. 145. concor-
dant cum edit. Ibid. pag. 91. 96. 105. 114.
& 123.

XIII. pag. 155. b. Τῷ αὐτῷ ἐπὶ εὐχαριστία
πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς μεταβολῆς τῶν σκυδρω-
τῶν· καὶ ἀνάμνησις τῶν διὰ τὴν εἰρήνην κατασφύ-
ρτων τε καὶ τιμωρηθέντων· ὁμοίως δὲ πάλιν ἐξηγή-
σις περὶ τῆς τῷ ἀνθρώπῳ δημιουργίας· καὶ ὅτι φυ-
σικὸν νόμον ἐδέξατο διὰ τῆς γνώσεως τῶν πρα-
κτέων, καὶ τῶν ἐπρακτέων· καὶ περὶ τῷ κατορθώ-
σαι τὸ μὴ ὀμνύειν. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem
adhuc gratiarum actio ad Deum de mutatione
iristum, & commemoratio eorum, qui propter
seditionem raptae, poenas luerant. Similiter
rursus expositio de hominis creatione, & quod
legem acceperis naturalem, propter cognitionem
eorum, quae facienda, aut non facienda sunt; &
de iurandi consuetudine tollenda. Ib. p. 133.

XIV. pag. 165. Τῷ αὐτῷ, τῷ δῆμῳ πάντες
ἀφειδύμενοι τῆς ἀγωνίας, & θαρσύναντες, τινεὶ
πάλιν τὴν πόλιν ἐτάραξαν φήμασι φοβεραῖς, καὶ
ἡλέγχθησαν· εἰς τούτῳ γὰρ ἡ ἐπιλία εἰρηται· καὶ
εἰς τὴν περὶ τῶν ὄρων παραίνεσιν. Eiusdem,
populo omni ab angustia liberato, & constitu-
to in fiducia, quidam rursus civitatem com-
misisse rumoribus tremendis turbaverunt, &
convicti sunt. De hoc igitur habita est Homi-
lia, & de iuramentorum abstinentia admo-
nitio addita. Ibid. pag. 140.

XV. pag. 178. XVI. pag. 188. b. & XVII.
pag. 201. concordant cum edit. Ibid. pag.
151. 160. & 170. In titulo tantum Homi-
liae XVI. pro voce τῷ ἀρχόντῳ Codex ha-
bet τῷ κήμῳ, de qua vide notam Fron-
tonis Ducaei ad calcem Tom. II. Operum
S. Io. Chrysostomi.

XVIII. pag. 211. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λε-
χθεῖσα εἰς τὴν μέσσην τῶν νηστειών, καὶ εἰς τὸ ἀπο-
στολικὸν ῥητὸν, Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε, καὶ
περὶ τῆς προειρημένης ἐν τῇ πόλει εἰρήνης. Eius-
dem Homilia habita in medio ieiuniorum, &
in Apostolicum dictum „ Gaudete in Domino
semper „ & in praedictam urbis seditionem. Ibid.
p. 180.

XIX. pag. 220. concordat. Ibid. p. 188.

XX. pag. 231. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὴν διαλλαγὴν

τῶν

(1) Παλαιά, seu vetus vocabatur urbis Antiochiae pars, ad
Orontem fluvium sita, in qua erat Ecclesia, παλαιὰ item dicta.

etiamque Apostolica, quia ab Apostolis, uti ferunt, fundata.
(2) Hic idem titulus legitur in Cod. Colbertino N. 2715.

τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν πόλιν· καὶ εἰς τὴν πλημ-
μελῆσαντα εἰς τὴν τῶν ἀνδριάντων καταστροφὴν·
καὶ εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ ἐπισκόπου. Eiusdem in
reconciliationem Imperatoris cum civitate, &
ad praeparandos in statuum subversionem,
& in Episcopi (Flaviani) reditum. Ibid. p.
213. & est ordine XXI. ad populum An-
tiochenum.

XXI. pag. 243. Τῷ αὐτοῦ κατήχησις πρὸς
τὰς μέλλοντας φωτίζεσθαι· καὶ περὶ γυναικῶν ἰδὼν
ἐν πλέγματι, καὶ χρυσῷ κατακοσμησὼν αὐτάς·
καὶ περὶ τῶν κληδονισμοῦ καὶ περιόπτου, ἡ ἐπα-
δαῖς κεχρημένων· ἀπερ' ἅπαντα ἀλλότρια χρι-
στianισμῷ. Eiusdem Catechesis ad illuminandos,
& de mulieribus se totis crinibus, & auro
ornantibus, & de sectantibus vaticinia, vel
ligaturas, vel incantationes; quae cuncta a
Christianismo sunt aliena. Ibid. p. 234. &
est Catechesis II. &c.

XXII. pag. 254. b. Τῷ αὐτῷ περὶ μνησικα-
κίας, ἥτοι ὀργῆς, καὶ περὶ τῷ πάσῃ σπυδῇ φεύ-
γειν τὴν ὀργήν. Eiusdem de iniuriarum memo-
ria, sive ira, & de fugiendis omni studio
iuramentis. Inc. Πρὸς τὸ τέλος ἡμῖν τῆς νηστει-
ας. Def. τὰ ἐλαττώματα, τυχὲν τῆς βασιλείας
τῶν ἄνθρωπων, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 199. &
est ordine XX. ad populum Antiochenum.

XXIII. pag. 270. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πα-
ραβολὴν τῆς τὰ μύρια τέλαντα ὀφειλόντος, καὶ
τὰ ἑκατὸν δηνάρια ἀπαιτῶντος· καὶ ὅτι πάντες
ἀμαρτήματος τὸ μνησικακεῖν χεῖρον. Eiusdem in
parabolam decem millium talentorum debito-
ris, & centum denarios exigentis; & quod
omni peccato deterior sit iniuriarum recorda-
tio. Inc. Ὡς ἐν μακρᾷ ἀποδημίᾳ. Def. καὶ
τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμενα ἀγαθῶν, ὧν γένοι-
το, κ. λ. Tom. III. pag. 1.

XXIV. pag. 286. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ῥηθείς
εἰς τὴν μεγάλην ἐβδομάδα· ἐν ᾧ καὶ διδασκαλία,
τίνας χάριν καλεῖται μεγάλη ἐβδομάς· καὶ εἰς
τὸ, αἰνεῖ ἡ ψυχὴ μὴ τὸν κύριον· καὶ ὅτι μέγα
ἀγαθὸν τὸ μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς εὐχαῖς. Eius-
dem Homilia habita in magnam hebdomadam,
in qua docetur, cur ea magna hebdomada ap-
pelletur, & in illud „ Lauda anima mea Domi-
num „ & quod magnum bonum sit, animo non
deficere in orationibus. Inc. Διηύσαμεν τῆς νη-
στείας τὸν πλῆθος. Def. πάντων ἡμῶν δεῖναι τῶν
πλημμελημένων ἁφῆσαι, ἥς γένοιτο, κ. λ. Tom.
V. pag. 525.

XXV. pag. 296. b. Occurrit Epistola ane-
pigrapha, cuius initium: Τὰ γράμματα τῆς
ἀγάτης τῆς σῆς, ἀπερ' ὅτι ἔτω βραδέως πρὸς
ἡμᾶς γέγους, θαυμάζομεν ἀναγνόντες, καὶ τῇ
τάξει τῶν ὑπομνημάτων, ἥτις ἐπὶ τῶν ἐπισκό-
πων ἐπράχθη, κ. λ. Finis: ὅτι καὶ παρὰ τῶν τῆς
δυσσεβείας ἐξάρχων οἰκίας κακοδοξία καταδικά-
ζεται. Est Epistola circularis S. Leonis Pa-
pae urbis Romae ad Flavianum Archiepisc.
Constantinopolitani, Exstat G. L. in Legatione Imp.
Manuelis Comneni ad Armenios edit. Basil.
MDLXXVIII. 8. pag. 196. in Bibl. Patr. Paris.
MDCXXIV Tom. I. p. 485. & in Collect. Con-
cil. edit. Venet. MDCCXXVIII. T. IV. p. 1213.

Codex Graecus membranaceus. Ms. in fol.

Sec. XI. cuius octo postremae paginae ma-
nu Sec. XIV. suppletae sunt, in quibus olim
alia characteribus vere uncialibus erant
exarata. Constat foliis 299.

NOMOI EKKLESIASTIKOI.

LEGES ECCLESIASTICAE.

IN primo folio, quod integumento Codicis. VII.
cis inservit, Ant. Augustinus summam
eorum, quae in hoc volumine continentur,
Latine conscripsit. In averfa vero eiusdem
folii parte legitur totius Codicis epigrapha
in hunc modum: Νομοκάνον τῷ ἀγιωτάτῳ πα-
τριάρχῳ Θεοπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας κυροῦ
Θεοδώρῳ τῷ Βαλσαμῶν. Nomocanon sanctissimi
Patriarchae Theopolis magnae Antiochiae Do-
mini Theodori Balsamonis. Tum paullo in-
ferius excerptum S. Ioannis Chrysostomi de
iis, qui cum haereticis communicant, di-
versa manu exaratum.

I. pag. 2. Πρόλογος. Prologus. Inc. Τὰ μὲν
σώματα καταλλήλως ἐνέλε μεταλαμβάνοντα τρο-
φῆς. Def. ὡς αὐγὰς ἡλίου τὴν προκαιμένην
πράξιν προήνεγκεν. Hic Prologus Photii Pa-
triarchae Constantinopolitani in Nomoca-
nonem habetur in Bibl. Iur. Canon. Vet.
Iustelli Tom. II. a pag. 789. ad 793. Sequi-
tur pag. 3. Ἐν τοῖς συνόδων καὶ προσώπων, καὶ
πόσων κανόνων τὸ παρὶν ἡθροῖσθι σύνταγμα.
Ex quibusnam synodis & personis, quotique
Canonibus praesens liber sit composuit & col-
lectus. Ibid. a pag. 793. ad 795. Haec tamen
collectio, sive enumeratio Canonum, syno-
dorum &c. multo uberior est in nostro Co-
dice, quam in editione; LXXIII. enim re-
rum capita complectitur, ut ex ipsorum
peculiari recensione in progressu patebit.
Pag. 5. b. Τίτλοι τῶν κανονικῶν συντάγματος,
καὶ τῶν ἀρμοζόντων ἐκάστῳ τίτλῳ κεφαλαίων.
Tituli canonicae collectionis, & capitum sin-
gulis titulis congruentium. Duo nimirum In-
dices, quorum primus p. cit. titulos XIV. &
capita in unoquoque titulo contenta exhi-
bet. Titulus I. Περὶ θεολογίας καὶ ὁρθοδόξου
πίστεως, καὶ κανόνων καὶ χειροτονιών, De Theolo-
gia, & fide orthodoxa, Canonibus, & or-
dinationibus, habet Capita XXXVIII. Se-
cundus Περὶ ποιήσεως ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ ἱερῶν
σκευῶν, καὶ ἀναθημάτων, καὶ κληρικῶν παρὰ γνώ-
μην ἐπισκόπων ἀνισώντων ἡσιασθήρια, De ex-
struendis Ecclesiis, & sacris vasis, & dona-
riis, & Clericis, qui praeter Episcoporum sen-
tentiam altaria erigunt, numerat Cap. III.
Tertius Περὶ εὐχῶν καὶ ψαλμωδίας, καὶ ἀναγνώ-
σεως, κ. λ. De precibus, & psalmodia, & le-
ctione, κ. λ. Cap. XXII. Quartus Περὶ κατη-
χημένων, καὶ τοῦ ἀγίου βαπτίσματος, De Cater-
chumenis, & sancto baptismo, Cap. XVIII.
Quintus Περὶ τῶν καταφρονούντων ἐκκλησιῶν, καὶ
συνάξεων, καὶ μνημῶν, καὶ τῶν ἐσθίωντων ἐν ἐκκλη-
σίᾳ, καὶ περὶ ἀγαπῶν, De iis, qui Ecclesias,
coetus, atque memorias contemnunt, & qui
in Ecclesia comedunt; & de agapis, Cap. III.
D d d 2 Sextus.

Sextus *Περὶ καρποφοριῶν*, *De fructuum oblationibus*, Cap. II. Septimus *Περὶ νηστίας*, καὶ τῆς μ'. καὶ τῆς πάσχα, καὶ πεντηκοστῆς, καὶ κυριακῆς, καὶ σαββάτου, καὶ περὶ γονυκλισίας, *De ieiunio*, καὶ *Quadragesima*, καὶ *Paschate*, καὶ *Pentecoste*, καὶ *Dominica*, καὶ *Sabbato*, καὶ *genuflexione*, Cap. V. Octavus *Περὶ παροικιῶν*, καὶ πῶς διαγῶσιν ἐπίσκοποι καὶ κληρικοί, καὶ περὶ ἀποδημίας αὐτῶν, καὶ λ. *De Parochiis*, καὶ *quomodo Episcopi & Clerici vivere debeant*, καὶ *de peregrinatione ipsorum*, &c. Cap. XIX. Nonus *Περὶ ἀμαρτημάτων καὶ δικῶν ἐπισκόπων*, καὶ κληρικῶν, καὶ λ. *De delictis*, καὶ *accusationibus Episcoporum*, καὶ *Clericorum*, &c. Cap. XXXIX. Decimus *Περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων*, καὶ περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ ἐπισκόπου, *De administratione rerum Ecclesiasticarum*, καὶ *de rebus Episcoporum propriis*, Cap. IX. Undecimus *Περὶ μοναχικῶν*, καὶ *μοναχῶν*, *De Monasteriis*, καὶ *Monachis*, Cap. XVI. Duodecimus *Περὶ αἱρετικῶν*, καὶ *Iudaicῶν*, καὶ *Εὐαγγέλιων*, *De haereticis*, *Iudaicis*, καὶ *Paganis*, Cap. XVIII. Decimus tertius *Περὶ λαϊκῶν*, *De laicis*, Cap. XLI. Decimus quartus *Περὶ κοινῶν πάντων ἀνθρώπων*, *De omnibus hominibus promiscue*, Cap. VII. Habetur ibid. a p. 796. ad p. 812. Secundus index p. 11. Canonum, ac Constitutionum, quae ad unumquodque praedictorum Titulorum Caput referuntur, indicationem comprehendit. Hic quoque ibid. occurrit a pag. 815. ad p. 1138. sed civilibus textibus, & scholiis uberrimis Theodori Balsamonis locupletatus: quae omnia in nostro Codice desiderantur, Ecclesiasticas tantum leges, sanctionesque continente.

II. pag. 20. Διδακκαλία τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χαρίσματος. *Doctrina sanctorum Apostolorum de charismate*. Inc. Τοῦ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Def. καὶ τρέμοντά μου τῆς λόγου. Exstat Constitutionum Apostolicarum a Cotelerio editar. Tom. I. Lib. VIII. pag. 330. seqq. in duo Capita distributa.

III. pag. 22. b. Διατάξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χειροτονιῶν. *Constitutiones SS. Apostolorum de ordinationibus*. Inc. Ἀπὸ τῶν ὑπάρχοντες ἡμεῖς. Def. λεγέτω πρὸς Θεόν. Ib. pag. 335. & est Cap. IV.

IV. pag. ead. Εὐχὴ χειροτονίας ἐπισκόπων. *Oratio in ordinatione Episcoporum*. Inc. Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὁ πατὴρ τῶν οὐρανῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως. Def. προσφέροντά σοι δόξην εὐδοκίας διὰ τῆς παιδός σου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, μεθ' οὗ σοὶ δόξα, καὶ λ. Ibid. pag. 336. & est Cap. V. in Codice tamen multo brevius, quam in edito.

V. pag. 23. Περὶ χειροτονίας πρεσβυτέρων. *De ordinatione presbyterorum*. Inc. Εἰ γὰρ ὁ φιλούμενος. Def. διὰ τῆς Χριστοῦ σου, μεθ' οὗ, καὶ λ. Ibid. pag. 356. & est Cap. XVI.

VI. pag. ead. b. Sequuntur Constitutiones, *Philippi de ordinatione Diaconorum*, *Bartholomaei de ordinatione Diaconissae*, *Thomae de ordinatione Subdiaconi*, *Matisbaei de Leitoribus* (quae his tantummodo verbis com-

prehenditur: Ἀναγνώσεως καθίσταται ἐπιδιδόντος αὐτῷ ἐπισκόπου· ἂν γὰρ χειροδοτεῖται.) *Iacobi Alpbaci de Confessoribus*, καὶ *Virginibus*, *Lebbaei cognomento Thaddaei de Viduis*, καὶ *de Exorcistis*, *Simonis Cananaei de Episcopo*, a quot *debeat ordinari*. *Eiusdem Canones de Episcopis*, *Presbyteris*, *Diaconis*, καὶ *reliquis Clericis*. *Eiusdem de primitiis*, καὶ *decimis*, ac *de iis*, quae *superfunt*. Ibid. a Cap. XVII. ad Cap. XXXI. inclusive. Deest tamen in Codice Cap. XXIX. *de benedictione aquae & olei*.

VII. pag. 25. Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου διατάξεις περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν· τίνες ὀφείλουσι προσάγεσθαι πρὸς τὸ βάπτισμα. *Sancti Apostoli Pauli constitutiones de Canonibus Ecclesiasticis: quinam ad baptismum sint admittendi*. Inc. Καὶ γὰρ Παῦλος ὁ τῶν ἀποστόλων ἐλάχιςτος. Def. καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἐδιδάξαμεν. Sunt Constitutiones XIX. Ibid. pag. 363. unico Capite XXXII. comprehensae.

VIII. pag. 26. Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἁγίων ἀποστόλων διατάξεις. *Petri, & Pauli sanctorum Apostolorum Constitutiones*. Prima est *Περὶ ἀργίας δούλων*. *De feriis servorum*. Inc. Εἰ γὰρ Παῦλος, καὶ Πέτρος. Def. τῆς ἐαυτῶν ζωῆς. Ibid. sub Cap. XXXIII. Secunda, cui titulus in margine posterius adiectus est, *Λόγος καὶ αἰτία τῶν ὁρῶν εἰς εὐχὰς*, *Quibus horis, & quare in iis orandum*, inc. Εὐχὰς ἐπιτελεῖτε. Def. τῶν τῷ φωτὶ ἐργῶν. Tertia *Περὶ τοῦ μὴ εἰσέρχεσθαι εἰς ἐκκλησίαν αἱρετικῶν εὐχασθαι*, *De non adeundis Ecclesiis haereticorum ad orandum*, inc. Εἰ μὴ δυνατόν. Def. τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Ibid. pag. 365. sed cum superiori coniuncta sub uno Capite XXXIV. Quarta *Περὶ μνημοσύνων*, *De defunctorum memoriis*, inc. Εἰπιτελεῖσθαι τρίτα. Def. καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ibid. pag. 370. duoque constituit Capita, XLII. & XLIII. Quinta *Περὶ τοῦ μὴ μεθύσκεσθαι*, *De se non inebriando*, inc. Εἰ δὲ ταῖς μενίσαι. Def. τοῦ πότου γίνονται. Ibid. pag. 371. sub Cap. XLIV. Sexta *Περὶ τῶν διωκομένων διὰ πίσιν*, *De iis qui persecutionem patiuntur propter fidem*, inc. Τῶς διωκομένους. Def. τὴν ἐντολὴν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐκπληρύνετε. Ibid. p. 372. & est Cap. XLV.

IX. pag. 27. Περὶ εὐταξίας διδακκαλία πάντων τῶν ἁγίων ἀποστόλων. *De recto ordine servando doctrina omnium sanctorum Apostolorum*. Inc. Τοῦτο δὲ κοινὴ πᾶσι παραγγέλλομεν. Def. ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ προεχειρισθῆσαν τοῦ ἀσυγκρίτου. Ibid. pag. 372. & est Cap. XLVI. sub diverso tamen titulo.

X. p. 29. Περὶ εὐταξίας τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνες. *De recto ordine servando, sanctorum Apostolorum Canones*, numero LXXXV. quorum primus: *Ἐπίσκοπος χειροτονείσθω ὑπὸ ἐπισκόπων δύο, ἢ τριῶν*. Ultimus, qui de sacris Scripturae libris agit, ea, quae sequuntur auctorior est in Codice, quam in Collect. Canonum Balsamonis, & in Pandect. Canonum Beveregii T. I. edit. Oxoniens. A. MDCLXXII. a pag. 1. ad 57. nimirum: Ταῦτα καὶ περὶ κα-

κανόνων διατετάχθη ὑμῖν παρ' ἡμῶν, ὡς ἐπίσκοποι· καὶ ὑμεῖς ἐμμένοντες αὐτοῖς σωθήσεσθε, καὶ εἰρήνην ἔχετε· ἀπειθῶντες δὲ κολασθήσεσθε, καὶ πόλεμον μετ' ἀλλήλων ἔχετε ἀίδιον, δίκην τῆς ἀνηκούσας τὴν προσήκουσαν τιμωρίας. In Constitutionibus tamen Apostolicis Cotelerii loc. cit. a pag. 375. ad 398. ubi numerantur tantum LXXXVI. eo quod plura interdum Capita sub uno eodemque numero coniungat, aliis decem circiter versibus hoc ultimum Caput est longius.

XI. p. 34. Περὶ τοπικῶν συνόδων. *De localibus synodis*. Inc. Εἰν τοῖς χρόνοις Αὐρηλιανοῦ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων. Def. τὰ δόξαντα καλῶς ἔχειν διατηρῶσθαι.

XII. pag. 36. b. Περὶ τῶν ἁγίων οἰκουμένων συνόδων, πότε καὶ διατρί, καὶ ἐν ποίοις τόποις συνηθροίσθησαν, καὶ τίνες ἀνεδεματίσταν. *De sanctis generalibus synodis, quando, qua de causa, & quibus in locis fuerint congregatae, & quas condemnaverint*. Inc. Χρὴ γινώσκων, ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἁγία καὶ οἰκουμένη σύνοδος γέγονεν ἐν Νικαίᾳ. Def. βδελυγόμενοι δὲ τὰ βλάσφημα διδάγματα. Numerantur VII. Concilia generalia, numerusque annorum, qui singulis intercesserunt, adnotatur. Haec historica narratio, licet aliquanto brevior, occurrit in Biblioth. Iuris Canon. Veter. Iustelli Tom. II. pag. 1161. titulumque praefert: *Ἀδελφῶν περὶ τῶν ἐξ συνόδων οἰκουμένων*. *De sex synodis oecumenicis auctoritas incerti*; nisi dicamus, nostram potius contrariam esse ex uberiori, quae habetur ibidem pag. 1141. sub Photii Patriarchae CPolitani nomine, ex eius ad Michaelē Bulgariae Principem Epistola. Vid. Biblioth. Taurinens. Cod. LXXXIV. pag. 179.

XIII. pag. 39. b. Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν εἰς ὅ τιτλος διηρημένη. *Collectio Canonum Ecclesiasticorum in L. titulos distributa*. Praecedat Prooemium, cuius initium: *Οἱ τῷ μεγάλῳ Θεῷ, καὶ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ μαθηταί*. Finis: *Εἰσι δὲ καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλεῖος κανόνες τῶν ἀρχαίων πατέρων*. Primus titulus *Περὶ τῆς ὁρθοδόξου τοῦ πατριάρχου ἐκ τῶν κανόνων τιμῆς*, καὶ λ. *De Patriarcharum honore ex Canonibus decreto*, καὶ λ. inc. Τὰ ἀρχαία ἔθη κρατεῖτω, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Λιβύῃ, καὶ Πενταπόλει. Ultimus *Περὶ κανόνων εὐχῶν, καὶ ψαλμοῦν*, καὶ λ. *De Canone precum, & psalmodiae*, καὶ λ. def. τῆς ἐν τῷ Τρέλλῳ συνόδου καν. λς'. εἰ γὰρ πα'. Τῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ β'. καν. ιδ'. Διὰ τ. ιζ'. τοῦ α' τῆς τῶν Νεαρῶν. Exstat in cit. Bibl. Iur. Canon. Veter. Iustelli Tom. II. a pag. 499. ad 602. & Ioannis Antiocheni presbyteri, scholastici, nomen praefert. Index tamen Titulorum L. qui habetur in edit. pag. 502. in Codice desideratur. Aliqua praeterea varietas in Canonum ad unumquemque titulum pertinentium serie comperta est.

XIV. pag. 68. Κανόνες τῶν τῇ ἁγίᾳ τῷ Θεῷ πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἐν ἰστανίᾳ Παύλῳ, καὶ Ἰουλιανῷ τῶν λαμπροτάτων ἔτις χλς' ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, ἐν μηνὶ δεσφῇ ἐν-

νεακαιδεκάτῃ πρὸς ιγ' καλανδῶν Γυλιῶν. *Canones CCCXVIII. de ferorum patrum, Nicaeae congregatorum, sub Consulatū Paulini, & Iuliani clarissimorum, anno DCXXXVI. ab Alexandro, mensis Iunii XIX. die, nupturum XIII. Calendas Iulii*. Sunt Canones XX. quorum primus inc. *Εἰ τις ἐν νόμῳ ὑπὸ ἱατρῶν ἐχειρουργήσῃ*. Ultimus def. τὰς εὐχὰς ἀποδίδοναι τῷ Θεῷ. In Pandectis Canonum Beveregii Tom. cit. a pag. 58. ad 84.

XV. pag. 71. Κανόνες τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ συνελθόντων μακαρίων πατέρων, οἱ τίνες προγενέστεροι μὲν εἰσι τῶν ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθέντων κανόνων, δευτερεύοντες δὲ διὰ τὴν τῆς οἰκουμένης συνόδου ἀνεκτίαν. *Canones beatorum patrum, qui Ancyracae convenerunt; qui sunt quidem priores Nicaenis Canonibus; postpositi vero sunt propter oecumenicae synodi auctoritatem*. Sunt Canones XXV. quorum primus inc. *Πρεσβύτερος τῶς ἐπιθύσαντας*. Ultimus def. κατὰ τῆς ὁρισμένης βαθμοῦς. Loc. cit. a p. 375. ad 401.

XVI. pag. 73. b. Κανόνες τῶν ἐν Γάγγρα συνελθόντων ἁγίων πατέρων, οἱ τίνες μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ σύνοδον ἐκτελέσθησαν. *Canones sanctorum patrum Gangrae congregatorum, qui post Nicaenam synodum expositi sunt*. Sunt Canones XXI. quibus praecedat Epistola patrum Concilii Κυρίως τιμιωτάτοις ἐν Ἀρμενίᾳ συνειλεγμένοις, καὶ λ. *Dominis reverendissimis confacerdotibus in Armenia*, &c. cuius initium: *Εἰπεὶδὴ συνελθῆσα*. Finis: τοιοῦτον τῷ παραφυλάσσεται. Primus Canon inc. *Εἰ τις τὸν γάμον μέμφοιτο*. Ultimus def. γινέσθαι εὐχόμεθα. Loc. cit. a pag. 415. ad p. 428.

XVII. pag. 76. Κανόνες τῶν ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων, οἱ τίνες δευτεροὶ μὲν εἰσι τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ, τῶν δὲ ἐν Νικαίᾳ προγενέστεροι, διὰ δὲ σεβασμιότητα προτέτακται αὐτῶν ἢ ἐν Νικαίᾳ. *Canones SS. patrum, qui Nicaeae convenerunt; qui quidem sunt Ancyracae posteriores, Nicaenis vero antiquiores, sed ob reverentiam praepositur ipsis synodus Nicaena*. Sunt Canones XV. quorum primus inc. *Πρεσβύτερος ἐὰν γήμῃ*. Ultimus def. τῶν πράξεων. Ib. a pag. 402. ad 414.

XVIII. pag. 77. Κανόνες τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἁγίων πατέρων. *Canones sanctorum patrum in Antiochia*. Sunt Canones XXIV. Praecedat Concilii Epistola ad provinciales subditos, cuius initium: *Ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια*. Finis: οἱ ὑποταταγμένοι. Canon I. inc. Πάντας τοὺς τολμῶντας. Ultimus def. τῆς ἁγίας συνόδου. Loc. cit. a pag. 429. ad 452. ubi tamen sunt Canones XXV. Codex enim ex VII. & VIII. unum tantum constituit.

XIX. pag. 81. Κανόνες τῶν ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Φρυγίας συνελθόντων μακαρίων πατέρων. *Canones beatorum patrum, qui Laodiceae in Phrygia convenerunt*. Sunt Canones LX. quorum primus inc. *Περὶ τοῦ δειν*. Ultimus def. πρὸς Φιλήμονα α'. Loc. cit. a pag. 553. (corr. 453.) ad 481. ubi tamen sunt LX. Codex enim per errorem duos Canones eodem LIII. numero designavit.

XX. pag. 84. Κανόνες τῶν ῥ' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνεληθέντων ἐν ὑπατείᾳ Φλαβίου Εὐχερίου, ἢ Φλαβίου, ἢ Εὐαγρίου τῶν λαμπροτάτων πρὸ ἐσπῶ εἰδῶν Ἑλλήνων. *Canones CL. sanctorum patrum Constantinopoli congregatorum, sub Consulatu Flavii Eucherii, & Flavii & Evagrii clarissimorum VII. Idus Iulii.* Canones sunt VII. Praecedat alloquutio synodi ad magnum Theodosium, cuius initium: Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν. Finis: εὐσεβεῖ-
σατον βασιλεῖα. Primus Canon inc. Μὴ ἀθε-
τεῖσθαι τὴν πίσιν. Ultimus def. αὐτὸς βα-
πτίζομεν. Loc. cit. a pag. 85. ad 98. excep-
pta synodi alloquutione, quae deest.

XXI. pag. 86. b. Κανόνες τῶν σ' ἁγίων πα-
τέρων τῶν ἐν Ε'φῶ συνεληθέντων μετὰ τὴν ὑπα-
τείαν Φλαβίου Θεοδοσίου τὸ γ'. ἢ Φλαβίου Οὐα-
λεντινιανῷ τὸ γ'. τῶν αἰώνιων αὐγῶν πρὸ ἰ'
καλανδῶν Ἑλλήνων. *Canones CC. SS. patrum, Ephesi congregatorum post Consulatum Fla-
vii Theodosii XIII. & Flavii Valentiniani III. semper Augustorum X. Cal. Iulii.* Canones
sunt IX. Praecedat synodi Epistola Episco-
pis, presbyteris, diaconis, &c. cuius ini-
tium: Συναχθέντων ἡμῶν. Finis: ἡ ὠφελεί-
τινας. Deest in cit. edit. Canon primus inc.
Ἐπεὶ δὲ ἐχρήν. Ultimus def. ἀκυρον εἶναι ἔδα-
ξε τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ τέτον. Loc. cit. a
pag. 99. ad 106. ubi Canones sunt VIII.
octavus enim in Codice in duos dividitur.
Sequitur eiusdem synodi ad Pamphyliæ syn-
odum Epistola, cuius initium: Μετὰ βουλῆς.
Finis: τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ. Ibid. pag. 106.

XXII. pag. 89. b. Σύνοδος χ' ἁγίων πατέ-
ρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνεληθέντων ἐπὶ Μαρκα-
νῷ τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ. *Synodus DCXXX.
SS. PP. qui Chalcedone convenerunt sub Mar-
ciano piissimo Imperatore.* Canones habet XXX.
quorum primus inc. Τὸς παρὰ τῶν ἁγίων.
Ultimus def. ἡ ἐξωμοσίᾳ καταπιστευθήσονται,
ἀναμένοντες τὴν χειροτονίαν τῷ ἱερωμένῳ ἐπισκό-
πῳ τῆς Ἀλεξανδρείας μεγαλοπύλῳ. Loc. cit.
a pag. 111. ad pag. 150. ubi tamen in fine
Canonis XXX. aliqua varietas intercedit.

XXIII. pag. 94. Κανόνες τῶν ἐν Σαρδικῇ
συνελθόντων ἁγίων πατέρων κα'. *Canones SS.
PP. Sardis congregatorum XXI.* quorum pri-
mus inc. Ο'στος ἐπίσκοπος. Ultimus def. ὁρι-
ζέσθω ἢ τοῦτο. Ibid. a pag. 482. ad p. 508.

XXIV. pag. 99. b. Ε'ν τῶν κανόνων τῶν ῥ'
ἁγίων πατέρων περὶ ψευδοκατηγόρων. *Ex Ca-
nonibus CL. SS. PP. de falsis accusatoribus.*
Inc. Περὶ τῶν ἐπὶ ψυχικῶς. Def. τῷ προὔπαρ-
χοντος βαθμῷ. Videtur esse Canon IV. de
testimoniis contra Episcopos admittendis,
apud Labbaeum sub Anno cccclxxxii.

XXV. pag. ead. Κανόνες τῶν ἐν Καρχαγένῃ
συνελθόντων σιζ' πατέρων. *Canones CCXVII.
patrum, qui Carthagine convenerunt.* Sunt
Canones CXXX. eorum autem numeratio
non ab eodem loco incipit in Codice, at-
que in editione, quamvis quoad rem in
utrisque eadem prorsus habeantur. Pri-
mi numeratio incipit a verbis: Ἡ'ρσε δέ,

ὡς ἐν ἐπίσκοπος κατηγορηθῇ, κ. λ. quae in-
cidunt loc. cit. menia pag. 510. §. Τὰ κα-
ταπιστεύοντα, κ. λ. Quare qui primus in edi-
tione est, & inc. Ω'ς τε τὰ ἐν τῇ Νικαίᾳ
συνόδῳ, κ. λ. in Codice est V. Ultimi Ca-
nonis, qui in edit. est CXXXV. finis est:
ἡ συνεπισκόπων ἡμῶν Βονιφατίῳ ἀντιγράφομεν.
Deinde sequuntur subscriptiones Episcopo-
rum; tum Africanæ synodi ad Bonifacium
Romæ Episcopum Epistola; Cyrilli Ale-
xandriæ Episcopi ad Africanam synodum
rescripta, & Actici CPolitani ad ipsam Epi-
stola: eiusdem synodi ad Caelestinum Ro-
mæ Papam Epistola; tandem monumenta
actorum Constantinopoli de Agapio & Ba-
gadio, utroque Episcopatum Bostrensem vin-
dicante. Quae omnia habentur loc. cit. a
pag. 509 ad pag. 680.

XXVI. pag. 144. b. Κανόνες τῶν ἐν Κων-
σταντινουπόλει ἐν τῷ Τρέλλῳ τῷ βασιλικῷ παλα-
τίῳ συνεληθέντων ἁγίων πατέρων ἐπὶ Γεσινιανῷ
τοῦ εὐσεβεστάτου, ἢ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως
ἐκγόνῳ Ἡρακλεῖ. *Canones SS. PP. qui in
Trullo Imperiali Palatii Constantinopoli con-
venerunt, sub Iustiniano piissimo & Christianis-
simo nostro Imperatore Heraclii nepote.*
Sunt Canones CII. Post synodi ad Impera-
torem alloquutionem Canon I. inc. Τάξις
ἀρίστη. Ultimus def. ἐκδιδάσκει Βασιλεῖος. Loc.
cit. a pag. 152. ad pag. 283. In Codice suc-
cedunt subscriptiones Episcoporum nume-
ro CCXXVII. quae inibi desiderantur; ha-
bentur tamen integrae una cum dictis Cano-
nibus, & alloquutione Tom. VII. Concil.
edit. Venet. mdcclxxxix. pag. 1335. seqq.

XXVII. pag. 170. Κανόνες τῶν ἐν Νικαίᾳ
συνελθόντων τὸ ε' ἐν ἔτει 325 τῆς τῷ κόσμῳ
κτίσεως, ἢ δ'. εὐσεβῶς βασιλευδόντων Κωνσταν-
τίνῳ & Εἰρήνῃ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. *Canones eo-
rum, qui secundo Nicaeae convenerunt anno
6290 a mundi creatione (Christi decclxxxii.)
religiose imperantibus Constantino & Irene
matre eius.* Canones sunt XXII. Primus,
cuius titulus est, Ο'τι δὲ τῆς γείρας κανόνος
κατὰ πάντα φυλάττεσθαι, *Quod oporteat di-
vinos Canones in omnibus servari.* inc. Τοῖς
τῇ ἱερατικῇ. Ultimus def. τῆς χρείας κατε-
πειγέσθαι. Loc. cit. a pag. 284. ad pag. 330.
In Codice tamen singulis Canonibus summa
eorum, quae in iis continentur praefixa est.

XXVIII. p. 176. b. Sequitur Epistola Ta-
rasii Patriarchae CPolitani ad Adrianum Ro-
mæ Papam de non faciendis pecunia or-
dinationibus, cuius initium: Πολυμερῶς, καὶ
πολυτρόπως. Finis: ζωὴς κληρονόμος ἀποδεικνύ-
ται. Exstat Tom. II. Bevereg. cit. edit. a
pag. 184. ad 188.

XXIX. pag. 180. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ
τῆς ἀγίας, ἢ μεγάλης ἐν Κωνσταντινουπόλει α' ἢ
β' συνόδου τῆς συστάσεως ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῶν
ἁγίων, ἢ πανευφύμων ἀποστόλων. *Canones edi-
ti a sancta & magna CRolitana prima & se-
cunda synodo, congregata in venerabili templo
sanctorum & benedictorum Apostolorum.* Sunt
Ca-

Canones XVII. quorum primus inc. Πρᾶγ-
μα σεμνόν. Ultimus def. χρόνον ἀποκληρῶν.
Tom. I. a pag. 331. ad pag. 359.

XXX. pag. 185. b. Sequuntur quaedam
ex Actis Concilii generalis IV. Chalcedone
celebrati, quorum initium: Ἡ' ἀγία μεγάλη
ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ
θέλημα τῶν εὐσεβεστάτων, ἢ φιλοχρίστου ἡμῶν
βασιλέως, κ. λ. Ο' κύριος ἡμῶν, ἢ σωτὴρ ὁ Χριστὸς
τῆς πίστεως τὴν γνώσιν, κ. λ. Finis: τὸν ἐν τριᾷ-
δι Θεὸν ἡμῶν ἀπαύτως δοξάζομεν νῦν ἢ ἀεὶ, καὶ
eis τὴς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Post varias
Fidei Christianae expositiones, doctrina de
duabus in Christo naturis proponitur con-
tra Severi, eiusque sectatorum falsas opi-
niones. Horum initium incidit in citata
Collectione Conciliorum Veneta Tom. IV.
pag. 1454. Quum vero fragmenta tantum
adferat Codex heinc inde desumpta, finis
eius ipsorum, tum eorum, quae sequenti
numero innuuntur, non ita facile reperiri
potuit.

XXXI. pag. 190. b. Alia ex Actis syno-
di generalis VI. Constantinopoli in Trullo
Imperiali Palatii congregatae, quorum ini-
tium: Ἡ' ἀγία μεγάλη, ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος,
ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, ἢ πανευσεβεῖς θέλημα τῷ
εὐσεβεστάτῳ, καὶ πιστάτῳ μεγάλῳ βασιλεῖ
Κωνσταντίνῳ συναχθέντα, κ. λ. Ο' τοῦ Θεοῦ, καὶ
πατρὸς μονογενῆς ἡς τε ἢ λόγος ὁ κατὰ πάν-
τα, κ. λ. Finis: πρεσβείαις τῆς ἀχράντου δε-
σποίνης ἡμῶν θεοτόκου, ἢ ὑμῶν εὐχαίς λήψεσθαι.
Etiam haec Acta in idem argumentum sunt,
contra Theodorum Pharanitem, Pyrrhum,
Paullum, Petrum &c. unicam voluntatem,
& unicam operationem in Christo consen-
tes. Horum initium occurrit in pag. 1056.
v. 16. cit. Collect. Concil. Tom. VI.

XXXII. pag. 194. Alia ex Actis Concilii
generalis VII. Nicaeae secundo congrega-
ti, quorum initium: Ἡ' ἀγία μεγάλη, καὶ
οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, ἢ θέ-
λημα τῶν εὐσεβῶν ἢ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως
Κωνσταντίνου, ἢ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς συνα-
χθέντα τὸ δεύτερον, κ. λ. Ο' τὸ φῶς τῆς
αὐτοῦ ἐπιγνώσεως ἡμῖν χαρισάμενος. Finis:
πρεσβυτέρους τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς
ἀγίας θεοτόκου, καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων
γένοιτο, ἀμήν. Agitur heic de cultu sancto-
rum imaginibus exhibendo contra Arium,
Macedonium, Nestorium, &c. Exstat in
cit. Concil. Collect. Tom. VIII. a pag. 1204.
ad 1228. singulares vero Episcoporum sub-
scriptiones, quae inter voces, τῆς κοινωνίας
ἀφορίζεσθαι, & ἡ ἀγία σύνοδος ἐξεβόησεν, κ. λ.
intercedunt, in Codice desiderantur.

XXXIII. pag. 197. b. Ε'ποφειλομένη πρὸς
Θεὸν ἐτήσιος εὐχαριστία, καδ' ἦν ἡμέραν ἀπελάβο-
μεν τὴν τῷ Θεῷ ἐκκλησίαν, σὺν ἀποδείξει τῶν
τῆς εὐσεβείας δογμάτων, & καταστροφῇ τῶν τῆς
κακίας δυσελημάτων. *Anniversaria Deo debita
gratiarum actio, qua die Ecclesiam Dei re-
cepimus, cum declaratione piorum dogmatum,
& everfione impietatum a malitia profecta-
rum.* Inc. Προφητικαῖς ἐπόμηνος ῥήσεσιν. Def.

τῶν Θεοειδῶν ἀγγέλων, ἢ πάντων τῶν ἁγίων,
ἀμήν. In summo vero margine legitur: Ταῦ-
τα ἐπ' ἀμβωνος ἀναγινώσκονται κατὰ τὴν ἀγίαν
κυριακὴν ἡμέραν τῆς πρώτης ἐβδομάδος τῶν νη-
σειῶν. Deerat haec Epistola sanctae magnae
& oecumenicae Nicaenae synodi II. ad SS.
Alexandrinorum Ecclesiam, circa sacras ima-
gines, in actis eiusdem Concilii editis, qua-
re in publicum prolata fuit a Cl. Montfau-
conio in Biblioth. Coislina. p. 96. Anno igitur
mcccxliv. sub Imp. Michaële, & Theo-
dora matre eius, Methodio Patriarcha, cele-
brata est synodus C. P. ibique confirmatum
synodi Nicaenae II. decretum. Huius vero
synodi anniversaria dies celebrari consue-
vit Dominica II. Quadragesimae, quae
Graecis prima dicitur. Atque ita desit Ico-
noclastarum haeresis post annos circiter cxx.
quam incaeperat. Haec Dominica vocatur
a Graecis τῆς ὁρθοδοξίας. Vid. Iac. Gretseri
observationes in Georgii Codini Librum de
officiis magnae Ecclesiae, & aulae CPoli-
tanæ Lib. III. Cap. VIII.

XXXIV. pag. 201. Ε'κδήσις, ἦτοι ἀνάμνη-
σις τῆς ἐκκλησίας ἐνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ
Ρωμανοῦ, τοῦ μὲν βασιλευσσοτος, τοῦ δὲ τὸ τη-
νικαῦτα τῷ τοῦ βασιλευσπάτορος ἀξιώματι δια-
πρέποντος. *Expositio, sive commemoratio unio-
nis Ecclesiae Constantinii, & Romani tempore;
quorum ille tunc imperabat, hic vero ea di-
gnitate fulgebat, quod Imperatoris pater au-
dires.* Inc. Ο' κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ
Θεὸς τοῖς ἐαυτοῦ μαθηταῖς. Def. καὶ πάντων,
οἱς ἐξ αἰῶνος εὐαρεσθέντες ὤφθη ἀγίοις, ἀμήν.
Exstat in Leunclavio Iuris Graec. Rom. Tom.
I. Lib. II. a pag. 104. ad pag. 109. sed ali-
quanto brevior: nam post verba, πρὸς Θεὸν
ὁδηγεῖν εὐλάβειαν, ἀνάστημα, in quibus edi-
tio desinit, alia pauca subiunguntur in Co-
dice, quorum initium: Τῶν ἑταῶν διωρισμένων
πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ἀγίας ἐκκλησίας, κ. λ.

XXXV. pag. 204. b. Κανόνες ἐκτεθέντες πα-
ρὰ τῆς ἀγίας συνόδου τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῷ,
ἢ ἐπ' αὐτῷ τῷ Θεῷ λόγῳ συστάσεως, τὴν ἐβδό-
μην, καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἐπιβεβαιώσασθαι,
πᾶσαν δὲ σχισματικὴν, καὶ αἰρετικὴν πλάνην
ἀπελασάσθαι. *Canones expositi a sancta syno-
do, quae in celebri templo, quod a verbo Dei
nomen sortitum est, habitata fuit, quaeque septi-
mam & universalem synodum confirmavit, o-
mnemque schismaticum, & haeticum erro-
rem eliminavit.* Canones III. Primus inc.
Ο'ρισεν ἡ ἀγία, ἢ οἰκουμενικὴ σύνοδος. Ultimus
def. ὁ τοιοῦτος ἀνάστημα ἔσω. Tom. I. Pandect.
Beveregii edit. cit. a pag. 360. ad 364.

XXXVI. pag. 205. Sequitur I. Epistola
Dionysii Archiepiscopi Alexandrini ad Ba-
silidem. II. pag. 207. Petri item Archiepi-
scopi Alexandrini Canones XV. ex eius Ser-
mone de Poenitentia. III. pag. 212. Grego-
rii Thaumaturgi Epistola Canonica de iis,
qui in incurfione Barbarorum idolochyta
comederant &c. IV. p. 214. Athanasii Epi-
stola ad Ammum monachum. V. pag. 215.
b. Eiusdem fragmentum ex xxxix. Episto-
la

(1) Intellige Concilium CPolitavum Oecumenicum A cccclxxxi. cuius Acta iam Photii aetate videntur intercidisse.

la de Festis: quae omnia eodem ordine, quo sunt in Codice, existant in cir. Bevereg. edit. Tom. II. a pag. 1. ad pag. 43. VI. pag. 216. b. Gregorii Theologi ex metricis eius poematibus, quinam libri veteris, & novi Testamenti sint legendi. Ibid. pag. 178. VII. pag. ead. Amphilochoi Iconiensis Episcopi ex iambis ad Seleucum de eodem argumento. Ibid. pag. 179. VIII. pag. 217. b. tres Basilii Archiepiscopi Caesareae ad Amphilochoium Iconiensis Epistolae Canonicae. Ibid. a pag. 47. ad 137. licet per errorem sit 367. tertia tamen Epistola in Codice longior aliquanto est ab initio; incipit enim: Α'πὸ ὁδῶ μακρῶς ἐπανελθὼν, ἐγενήμην γὰρ μέ-
χρι τῆ Πόντου, κ. λ. tum post xxxii. ver-
sus occurrit Canon LI. Tò κατὰ τὴν κλη-
ρικὴν ἀδιορίτως, κ. λ. unde initium Epistolae
fit in editione. IX. pag. 229. b. Eiusdem ex
alio Sermonem ad beatum Amphilochoium E-
pistola de ciborum differentia. X. pag. ead.
Eiusdem alia ad Diodorum Tarsensem Epi-
scopum de eo, qui duas sorores in matri-
monium duxit. XI. pag. 231. b. Eiusdem
alia ad Gregorium presbyterum, ut sepa-
retur a muliercula, quacum habitabat. XII.
pag. 232. Eiusdem alia ad Chorepiscopos,
ne sine ipso fiant ministri praeter Canones.
XIII. pag. ead. b. Eiusdem alia ad Episco-
pos sibi subditos, ne propter pecunias or-
dinent. XIV. pag. 233. Eiusdem ex xxvii.
Cap. eorum, quae de Spiritu S. ad B. Am-
philochoium scripta sunt. XV. pag. 234. b.
Eiusdem ex xxvi. Cap. eiusdem Operis.
XVI. pag. 235. Gregorii Nysseni ad Leto-
ium Epistola Canonica. XVII. pag. 240.
Timothei Archiepiscopi Alexandrini Re-
sponsa Canonica: quae omnia existant ibidem
a pag. 138. (per errorem 368.) ad pag. 169.
XVIII. pag. 241. b. Athanasii Περὶ τῆ μὴ κοι-
νωεῖν ἀνεξέταστος τῶν θείων μυστηρίων τὴν ταῖς
ἰδίαις γυναῖδι μιγνυμένων. Inc. Εἰπειδὴ τίττει.
Def. ὑποδέχεσθαι σῶμα. XIX. pag. ead. Theo-
phili Alexandrini edictum, quum sancta
Theophania in die Dominico instarent. XX.
pag. 242. Eiusdem Commonitorium, quod
accepit Ammon propter Lyco. XXI. pag.
243. Eiusdem ad Aphyngium de iis, qui di-
cuntur Cathari. XXII. pag. ead. Eiusdem
ad Agathonem Episcopum. XXIII. pag. ead.
b. ad Menam Episcopum. XXIV. pag. ead.
Cyrilli Alexandrini ad Domnum Epistola
Canonica. XXV. pag. 244. b. Eiusdem ad
Episcopos, qui sunt in Libya & Pentapoli.
Quae omnia ibidem existant a pag. 170. ad
pag. 178. XXVI. pag. 245. Gennadii Pa-
triarchae CPolitani, & synodi cum eo con-
gregatae ad omnes Metropolitanos, & Papam
Vrbis Romae Epistola encyclica. Ib. p. 181.
XXXVII. pag. 246. b. Epistola Athanasii,
cui titulus: Κυρίῳ ᾧ, & ποθεινοτάτῳ συλλει-
τεργῶ Π'εφινιανῶ Α'θανάσιος ἐν κυρίῳ χαίρειν.
Domino filio & optatissimo confacerdoti Ru-
phiniانو Athanasius in Domino salvere. Inc.
Σὺ μὲν τὰ ᾧ πρέποντα. Def. ἡ σὺν ἡμῖν ἐν
κυρίῳ προταγορεύει.

XXXVIII. pag. 247. b. Διὰ τὴν φύσιν ἀσελ-
γαίνοντας, & τὴν ὁμύοντες κατὰ τριχὺς τε &
κεφαλῆς, & τῶν τοιούτων· &c. κελεύει ταῖς ἐσχά-
ταις ὑποβάλλεσθαι τιμωρίαις. Διάταξις οὖν.
Contra eos qui lasciviant contra naturam, &
eos qui iurant per capillos, vel per carnos
(intellige Dei), aut alia similia: quos iubet
extremis subiici suppliciis. Constitutio LXXV II.
Inc. Πᾶσιν ἀνθρώποις τοῖς ἐν Φρονήσιν. Def.
ἔπειτα δὲ & τὴν ἐξ ἡμῶν ἀνανάκτησιν ὑποσέ-
ται. Exstat G. L. in Corp. Iur. Civil. edit.
Amstel. mdcxliii. fol. T. II. pag. 110.

XXXIX. pag. 248. Εἰς τὴν γράφεισιν ἀπὸ
Κωνσταντινουπόλεως Μαρτυρίῳ ἐπισκόπῳ Αὐτιο-
χίας περὶ τῆς, ὅπως χρὴ δέχεσθαι τὴν αἰρετι-
κὴν προσερχομένην τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ. Epistola
scripta Constantinopoli ad Martyrium Episco-
pum Antiochenum, explicans, quo pacto sint
recipiendi haeretici, ad sanctam Ecclesiam ac-
cedentes. Inc. Τινὰ διελέχθη μοι ὁ θεοφιλέτα-
τος πρεσβύτερος Αὐτιανός. Desinit in verbis:
τὴν λέγοντας ἐαυτοὺς καθαροὺς. tum subditur
προεγράφη ὅλον, & ζητεῖ εἰς τὴν β' οἰκουμενικὴν
σύνεον τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καν. ζ'. Haec
Epistola habetur integra in Iure Graec.
Rom. Leucl. Tom. I. Lib. IV. p. 290.

XL. pag. ead. b. Μεθόδιος τῷ ἀγιωτάτῳ πα-
τριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως διάταξις περὶ τὸν
διαφόρῳ τρόπῳ & ἡλικίᾳ ἐπιστρέφοντα. Metho-
dii sanctissimi Patriarchae Constantinopolitani
Constitutio circa illum, qui vario modo &
varia aetate convertitur. Inc. Εἰ μὲν παιδίον
συνελήφθη. Def. ὅτι σὺ εἰ Θεὸς ἡμῶν Θεὸς τῷ
ἐλεεῖν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν. Latine ex
Herveri versione exstat in Appendice Bal-
samonis p. 88. seqq. & in Biblioth. Patrum
Parif. mdcxlv. & apud Baronium ad A. C.
mcccxi. N. 21. Graece vero, & Latine
in Euchologio Goarii p. 689. edit. Venet.

XLI. p. 250. Τάξις γενομένη ἐπὶ τοῖς ἀπὸ
Μανιχαίων ἐπιστρέφουσιν πρὸς τὴν τῶν Χριστιανῶν
πίσιν. Ordo servandus circa eos, qui a Ma-
nichaeis ad Christianorum fidem accedunt.
Inc. Προηγούμενος μὲν ὁ προσὶ τὴν ὁρτὴν πίσει.
Def. ἀξίεται τῆς θείας ἀναγεννήσεως. Apud
Goarium pag. 700.

XLII. pag. 251. Οὔτως χρὴ ἀναθεματίζειν
ἐγγράφως τὴν ἀπὸ Μανιχαίων προσερχομένην
τῇ ἀγίᾳ καθολικῇ & ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ. Qua-
liter oporteat a Manichaeorum haeresi ad san-
ctam Dei universalem & Apostolicam Eccle-
siam accedentes scriptis errorem abiurare.
Inc. Αὐθάδεμα Μάνντι, ἦτοι Μανιχαίῳ. Def.
πάντα τὰ ἐπὶ τῷ βαπτίσματι νενομισμένα.
Eadem formulam adfert Fabricius Tom.
II. operum Hippolyti pag. 203. Cotelerius
ad Lib. IV. Recognition. S. Clementis pag.
368. & Goarius in Euchologio pag. 696.
sed haec ultima multo est brevior. Aliam
adfert Tollius in Insigne Itineris Italici p.
126.

XLIII. pag. 253. Εἴ τι πλατύτερον, ὅπως χρὴ
ἀναθεματίζειν ἐγγράφως τὴν ἀπὸ Μανιχαίων
προσπίοντες τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῇ ἐκκλη-
σίᾳ. Adhuc diffusius, quomodo oporteat a Ma-

Manichaeorum haeresi ad sanctam Dei, &
universalem Ecclesiam accedentes scriptis er-
rorem abiurare. Inc. Αὐθάδεμα Μάνντι, ἦτοι
Μανιχαίῳ. Def. ἀνάθεμα τοῖς ὑβρίζουσιν μὲν τὴν
ἀγίαν θεοτόκον Μαρίαν, προσποιουμένοις δὲ τιμᾶν
αὐτήν. Tum subditur: Προεγράφη τὰ λοιπὰ
ἐν τῷ προτέρῳ ἀναθεματισμῷ ἀπαρallάκτως
ὑπάρχον τριῶν φύλλων. Videtur esse eadem
Constitutio, ac superior, sed aliquanto fu-
sius explicata.

XLIV. pag. 255. b. Πῶς δεῖ δέχεσθαι τὸν
ἐξ Εβραίων τῇ τῶν Χριστιανῶν πίσει προσερχό-
μενον. Quomodo oporteat recipere eum, qui ex
Hebraeis ad Christianorum fidem accedit. Inc.
Εἰς ἀγορεύειν αὐτὸν χρὴ, & ἡμιμυθεῖν. Def. &
ὅτως ἀπολύτως ἐπιτελεῖται πάντα τὰ ἐπὶ τῷ
βαπτίσματι νενομισμένα. Legitur apud I. B.
Cotelerium in notis ad Lib. I. Recognition. S.
Clementis p. 352. & apud Goarium p. 282.

XLV. pag. 256. b. Οὔτως χρὴ δέχεσθαι τὴν
ἀπὸ Ἀθηνῶν τῇ ὁρθόδοξῳ πίσει προσερχομέ-
νην, & βαπτίζεσθαι μέλλοντας. Quomodo opor-
teat recipere eos, qui ab Athinganis ad veram
fidem accedunt, & qui baptizandi sunt.
Inc. Οἱ δὲ καὶ ἀπὸ Μελχισεδεκίων τῶν & Θεο-
δοτιανῶν, κ. λ. Def. πατέρα παντοκράτορα ποιη-
τὴν ὁρανοῦ, & γῆς. Nil apud Goarium. In Co-
dice Bibliothecae Coislinianae, ut ex Catalo-
go eruimus p. 113. Constitutio occurrit κατὰ
τῶν Ἀθηνῶν καὶ Μελχισεδεκίων αἰρέσεων,
Contra haeresim Athinganorum, & Melchisede-
citarum. Hanc aburationis Formulam inte-
gram dedimus supra in calce Plut. VII. p. 330.

XLVI. pag. 257. Τάξις γενομένη ἐπὶ τῶν
ἀπὸ αἰρέσεων προσερχομένων τῇ ὁρθῇ πίσει, ἡγὼν
Ἀρειανιστῶν, Μακεδονιστῶν, Ναυατιανῶν, τεσσα-
ρεσκαδικιστῶν, & Ἀπολιναριστῶν. Ordo con-
stitutus ad recipiendos eos, qui ab haeresibus
ad rectam fidem accedunt, nimirum. Arian-
os, Macedonianos, Novasianos, Quatuordecim-
manos, & Apollinaristas. Inc. Τέττοι γὰρ δε-
χόμεθα διδόντας λιβέλλας. Def. ἀλλὰ καθὼς οἱ
βαπτίζομενοι, ἦτοι διατελεῖ, & τῇ ὁγδὼ ἀπολύ-
εται. Exstat in Euchologio Goarii pag. 694.
sub diverso tamen titulo.

XLVII. pag. 258. Τοῦ ἀγίου Εἰσιφανίου Κό-
πρου περὶ αἰρέσεων ἐν συντομίᾳ, & ὅθεν ἤρξαν-
το, καὶ πῶθεν γεγόνασιν. Sancti Euphaniai
Cypri de haeresibus in compendio, & unde
singulae ortum habuerint, & quomodo prod-
ierint. Inc. Πᾶσιν αἰρέσεων μητέρες, καὶ
πρωτότυποι ἰδ'. ἐξ ὧν αἱ ἄλλαι πᾶσαι ἀνέφυ-
σαν. Def. καὶ βασανίσι ἀμέτρως ἐτιμωρήσαντο,
παλὴν & ἐκ τῆς αἰρεσιάρχου ἑλαβον τὴν ἐπωνυμίαν.
Sunt CII. Capita, five haeticorum sectae,
in quarum octogesima, quae de Massalianis
agit, pag. 268. adfertur Theodoretii frag-
mentum ex eius Historia Ecclesiastica Lib.
IV. Cap. X. cuius initium: Κατὰ τὴν χρό-
νον Οὐαλεντίνου. Finis: & ταύτην τῆς λάβης
ἐπέλησαν.

XLVIII. pag. 275. Εἴ τι περὶ αἰρέσεων καὶ
αἰρεσιάρχων ἐκ τῶν συνοδικῶν τῶ ἐν ἀγίοις Σω-

φρονίῳ πατριάρχῳ Ἱεροσολύμων. Rursus de hae-
resibus, aique haeresiarchois ex synodis Jan-
ci Sophronii Patriarchae Hierosolymitani.
Inc. Αὐθάδεμα τοῖνον εἰς ἀεί. & καταδεμα ἀπὸ
τῆς ἀγίας καὶ δροσίσ τριαδος, κ. λ. Def. καὶ
εἰ τις παρὰ ταύτας κατήσκηκε δυσσεβῆς, & θεή-
λατος αἵρεσις. Exstat etiam in Biblioth. Re-
gia Taurinens. ut ex Catalog. eruitur pag.
198. & in Coisliniana pag. 88.

XLIX. pag. 276. b. Τιμοθέου πρεσβυτέρου
τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινου-
πόλεως, πρὸς Ἰωάννην πρεσβύτερον, & σκευφύ-
λακα τῆς ἀγίας Θεοτόκου τῆς ἐν τοῖς Χαλκο-
πρατείσι, περὶ διαφορῆς τῶν προσερχομένων τῇ
ἐσθλατῇ ἡμῶν πίσει. Timothei presbyteri
sanctissimae magnae Ecclesiae CPositanae, ad
Ioannem presbyterum, & vasorum custodem Ec-
clesiae sanctae Deiparae in Chalcoptatis, de
differentia eorum, qui ad purissimam nostram
fidem accedunt. Inc. Τρεῖς τάξεις εὐρισκομεν
τῶν προσερχομένων, κ. λ. Def. ἀλλὰ & το ὁμοό-
σιον τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὰ τὸν πατέρα καὶ υἱόν,
καὶ πρὸς ἡμᾶς κατ' αὐτὴν ἀνηρῆσθαι μετὰ τὴν
ἐκτίσιν. Numerantur Capita, seu haeticorum
sectae XXXI Meursii Oper. Tom. VIII.
pag. 738. (per errorem 722.) Vid. Fabric.
B. G. T. VII. p. 490. Libellum hunc pluries
L. & G. editum observat Nesselius in Cat-
tal. Bibl. Vindob. P. I. p. 416. in multis
tamen mutilum, ut nova editione opus ha-
beat, cui sane adornandae plurimum Medi-
ceus hic Codex conferre possit.

L. pag. 282. b. Περὶ τῆς γινώσκουσιν εἰς πῶσα
τμήματα γέγονεν ἡ τῶν Ἀ' κεφάλων, ἦτοι Θεο-
πασχιδῶν αἰρέσις, σύντομος ἐκφρασις. Brevis nar-
ratio, ut cognoscatur in quos sectas divisa fue-
rit Acephalorum, five Theopaschitarum haere-
sis. Inc. Πρῶτον κεφάλαιον περὶ τῶν Θεοδοσια-
νῶν. Def. & ἰδιὸν σύστημα ποιησάμενον. Sunt
Capita XVI. Deinde subditur: Ὅπως ἔχει
ἡ ἐν τῷ πατριαρχείῳ ἀποκειμένη βίβλος. Ita ha-
bet liber, qui in Patriarchio, five Patriar-
chali aede repositus est. Oper. Meursii. Tom.
cit. pag. 756.

LI pag. 283. b. Περὶ Μαρωνιστῶν. De Mar-
cionistis. Inc. Μαρωνιστῶν, & Μασσαλιανῶν,
& Εὐχίτας, κ. λ. Def. ἐκ τῆς τῶν διδασκάλων
αὐτῶν παράδοσεως. Sunt Capita XIX. Ibid.
p. 760. (per errorem 744.)

LII. pag. 285. Περὶ τῶν σχισμᾶτων τῶν κα-
λεμένων διακρινομένων. De sectis eorum, qui
vocantur Haesitantes. Inc. Ἠτήσας ἡμᾶς,
ἀγαπητὲ, γνωρίσω σοὶ διὰ βραχείων τὰ σχίσμα-
τα. Def. ὡς ἔντασ σπορὰ τῆ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρω-
ποτήτου Σατάν. Ibid. pag. 763. Sectas autem
continet XII. huiusmodi haeticorum, Haes-
itantium nuncupatorum, eo quod nimi-
um propter Concilium Chalcedonense, Ca-
tholicae Ecclesiae communicare haesitarent.
Vide de his plura apud Cangium in Glos-
sario mediae, & inf. Graecit. ubi simi-
lem notat tractatum laudari ab Hoefschelio ex
Biblioth. Augustana.

E e e

doreto ad verbum in suum librum transtulit.

(2) Ita vocati sunt ii omnes haeretici, qui Concilio Chalcedo-
nensi adversabantur.

LIII.

(1) Est pars ipsius Epistolae ad Acacium & Paulum.
(2) Est autem hic liber de Haeresibus a Mich. Le Quien af-
fectus S. Io. Damasceno, qui praedicta ex Epiphania, & Theo-

LIII. pag. 289. b. Oí ὄροι. *Definitiones*, nimirum theologiae, περὶ ἰσοστάσεως, περὶ φύσεως, περὶ φυσικοῦ θελήματος, περὶ θεῆς θελήματος, περὶ συμβεβηκότος, περὶ ἐνεργείας, τί αἰσθητὸν, καὶ τί νοητὸν, καὶ τί νοερὸν, τί θελημα, καὶ τί θελητικὸν, καὶ τί θελητὸν, τί καινοτομία, περὶ ψυχῆς, περὶ αἰσθήσεως, περὶ φθαρτοῦ, περὶ πίστεως, περὶ ὁδοδείξεως, κ. λ. Initio vero hoc monitum adiectum: Εἴη καὶ τὸ ἄλφα, ὅρος δηλοῦται· ἐνθα δὲ τὸ β' τὴν ἐτυμολογίαν δηλοῖ· ὅπου δὲ τὸ γ' τὰς τρέψεις σημαίνει. Inc. Σὺν Θεῷ ὄροι διάφοροι, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἢ πίσιν τῆς ἀγίας καθολικῆς, καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. Def. πῶς τὰς θείους αὐτοῦ ἐνεργείας ἀπαρτίζονται καὶ αἰσχύονται. Desumptae sunt ex Anastasii Sinaitae Opere, cui titulus, Οἵηδες, eiusque totum ferme secundum Caput constituunt, ut videre est inter Opera Iacobi Gretseri S. I. edit. Ratisbon. A. MDCCXI. Tom. XIV. a pag. 17. ad pag. 36.

LIV. pag. 300. Eἴη ὄροι. *Aliae definitiones*, nimirum, τί ὁμῶνυμον, συνώνυμον, παρώνυμον, ἑτερόνυμον, καὶ πολυνώνυμον. Inc. Ὁμῶνυμόν ἐστιν, ὅταν δύο πράγματα μὴ ὄντως κοινῶνται. Def. μίαν ἀληθῆ ποιῶν, τὴν δὲ ἄλλην ψευδῆ. Excerptae fortasse sunt ex Capitibus Philosophicis S. I. Damasceni.

LV. pag. 301. Oἱ ὄροι σύντομοι ἀγίων πατέρων περὶ οὐσίας, ἢ φύσεως, ἰσοστάσεως τε καὶ προσώπου. *Definitiones breves SS. PP. de substantia & natura, hypostasi, & persona*. Patres vero sunt, Maximus monachus ex Epist. ad Cosmam diaconum p. 301. cuius etiam Capita X. de duabus in Christo naturis p. 305. b. & aliae definitiones, τί οὐσία, καὶ φύσις, πρόσωπον, ἢ ὑπόστασις, τί ἐκείνόν, καὶ ὁμοῖον, ἀνυπόστατόν τε καὶ ὁμοῦπλάσιον, κ. λ. pag. 306. b. Basilii ex Epist. ad Terentium, ad Amphilochoium, ad Neocaesarienses, ad Eustathium Armenium pag. 301. Gregorius Theologus ex prima Oratione de Theologia, ex Oratione in SS. Lumina, & ex Oratione Valedictoria pag. 302. Clemens presbyter Alexandrinus ex Sermonem de Providentia pag. 304. Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus ex Epistola ad Honorium Romae Papam pag. 305. Ioannes Monachus de unione secundum hypostasim, περὶ ὁμογενῶν, καὶ ὁμοειδῶν, ἑτερογενῶν καὶ ἑτεροειδῶν, καὶ ὁμοῦπλάσιον, καὶ ἀρίθμῳ διαφερόντων, pag. 310. Horum omnium, prima est Epistola Maximi ad Cosmam diaconum, quae inc. Εἴη ὅτι πολλοὶ ἡμῶν περὶ τῆς θεῆς σαρκώσεως κενήνται λόγος. Vltimum vero est Ioannis Damasceni fragmentum, quod definit: ἄλλος γὰρ ἐστὶν ὁ θεός, καὶ ἄλλος ἐκείνός, quae sunt vltima verba Capitis XLVIII. eiusdem S. Patris Dialecticae edit. Paris. A. MDCCXII. T. I. pag. 49.

LVI. pag. 311. b. Sequitur Tractatus de rebus Ecclesiasticis LXXXVII. Capitibus comprehensus, & ex Iustiniani Constitutionibus excerptus, non iisdem quidem semper verbis, sed per compendium, & in

modum sylloges, five collectionis. Illi vero perbreve hoc prooemium praecurrit: Εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτηρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰ νῦν συντελεσθέντα μετὰ τοῦ ἱεροῦ κανόνος τῶν τε ἀγίων καὶ μακαρίων ἀποστόλων, καὶ τῶν τοῖς ἰσχυροῖς αὐτῶν κατὰ ἐκείνην συνόδον ἀκολουθησάντων ὁσίων πατέρων μετεγγραφέων ἐκ τῶν σποράδην κειμένων, καὶ ἐκφωνηθέντων ὑπὸ τοῦ τῆς θεῆς λήξεως Ἰουστινιανοῦ μετὰ τὴν Κώδικα θεῶν νεωρῶν διατάξεων· αἱ τινες οὐ μόνον τοῖς τῶν ὁδοδείξων ἡμῶν πατέρων κανόσιν ἀκολουθοῦσιν, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὴν ἐκ τῆς βασιλικῆς ἰσχύος αὐθεντίαν χαρίζονται. μετὰ προσθήκῃ ἐννῦμ τε καὶ θεαρέσου γνώμης τὸ συμπῆρον πάσης τῇ ἀνθρωπίνῃ κτίσει θεομιμητῶς παρέχουσαι. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλαύιος Ἰουστινιανὸς ὁ εὐσεβέστατος Αὐγυςτος Εἰπιφανίῳ ἱω. ἀγιοπλάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῳ. Sunt igitur Constitutiones LXXXVII. quarum prima inscribitur: Πῶς δὲ τὰς ἐπιστάσεις, καὶ κληρικὰς ἐπὶ τὴν χειροτονίαν ἀγεσθαι, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς τοῦ κλήρου καταστάσεως, εἴτε ἀρρένων, εἴτε θηλειῶν. *Quomodo oporteat Episcopos, & Clericos ad ordinationem adduci, & de reliqua Clerici constitutione, five marium, five feminarum*. Inc. Μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα Θεοῦ παρὰ τῆς ἀνωθεν δεδομένης φιλανθρωπίας. Vltima: Περί τοῦ μὴ ἐξείναι μηδὲν κληρῶσαι, ἢ ἐμπαιξάσθαι εὐλαβεῖ σχήματι, ἢ πάσῃ τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει, καὶ τῆς τοιούτων ἐριθείας κολάσεως. Non licere cuiquam uti, vel illudere religioso schemati, aut cuiuscumque Ecclesiasticae disciplinae, & de poena adversus hos definita. Def. καὶ εἰς τὴν ἀπάντων γνώσιν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδι πόλιν προτιθέμενα ἀγάγοι. Haec Collectio auctorem habet Theodorum Balsamonem, ut videre est in Catalogo Bibl. Taurinensis P. I. pag. 96. Cod. XXVI. ubi singulorum Capitum tituli ideo proferuntur, quod in Voëlli, & Iustelli Bibliotheca Tractatus hic fuerit praetermissus Nesselius in Catal. Biblioth. Vindobonensis P. II. p. 22. num. 3. perperam ait existare in dicta Iustelli Biblioth. Tom. II. longe aliter tamen expositum, atque diversum. Noster Codex paucis initio excerptis, cum dicto Codice XXVI. in reliquis concordat.

LVII. pag. 326. Τάξις προκαθηδρίας τῶν ἀγιοτάτων πατριαρχῶν. *Ordo praesidentiae summorum Patriarcharum*, nimirum α' ὁ Ρώμης. β' ὁ Κωνσταντινουπόλεως. γ' ὁ Ἀλεξανδρείας. δ' ὁ Ἀντιοχείας. ε' ὁ Δαλίας, ἢ τοῖς Ἱεροσολύμων. Sequitur Τάξις προκαθηδρίας μητροπολιτῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπων. *Ordo praesidentiae Metropolitanarum, & Archiepiscoporum*, Patriarchae Constantinopolitano subiectorum, per Leonem cognomento philosophum constitutus. Exstat in Iure Graeco. Romano Leuncl. Tom. I. Lib. II. pag. 88.

LVIII. pag. ead. b. Quaedam Capita legum ex sacris bibliis desumpta, quorum praecedit Index. Horum primum περὶ κρίματος, καὶ δικαιοσύνης, *De iudicio, & iustitia*, inc. Οὐ παραλέψει ἀκὴν ματαίαν. Vltimum πε-

ρὶ φαρμακῶν, ἐγγαστριμύων, & ἐπασιδῶν, *De maleficiis, ventriloquis, & incantatoribus*, def. λίθους λιθοβολήσεται αὐτὸν ἔνοχοι εἰσιν. Tum sequuntur pag. 332. b. Capita περὶ ὄρων καὶ ὁδοδείξων ἀγίων, περὶ τῶν ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ, καὶ ἐδάφει κτισάντων, ἢ σπειραντῶν.

LIX. pag. 333. Εἰς λόγῳ νόμων ἐν συντόμῳ γενομένη παρὰ Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου τῶν σοφῶν, & φιλευσεβῶν βασιλέων ἡμῶν ἀπὸ Ἰουστινιανῶν, τῶν Διγέσων, τῶν Κώδικος, τῶν Νεωρῶν τῶν μεγάλων Ἰουστινιανῶν διατάξεων, καὶ ἐπιδιόρθωσις εἰς τὸ φιλανθρωπότερον, ἐκδοθεῖσα ἐν μηνί Μαρτίῳ ἰνδικτ. θ'. ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου 5591. *Delectus Legum compendarius, factus ab Leone, & Constantino, sapientibus, ac religiosis Imperatoribus nostris ex Institutionibus, Digestis, Codice, Novellis magni Iustiniani Constitutionibus, atque etiam correctio in id, quod aequius melius est, edita mense Martio, Indi. IX. anno ab Orbe condito 6248.* (Christi DCCL.) Praecedit Index titulorum XVIII. & capitum ad unumqueque ipsorum pertinentium. Indicem excipit quidam veluti Prologus, cui titulus: Εἴν' ὁνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Λέων, καὶ Κωνσταντίνος βασιλεῖς. Inc. Ο' δεσπότης, καὶ ποιητὴς τῶν ἀπάντων Θεὸς ἡμῶν, ὁ κτίσας τὸν ἄνθρωπον. Def. καὶ μέλλομεν ἐντεῦθεν θεῖκῃς τυγχάνειν ἀγανακτήσεως, τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ παραβάται γενόμενοι. Tituli primi Caput I. περὶ συστάσεως μοναχίας, καὶ λύσεως αὐτῆς; *De contrahendis, & dirimendis sponsalibus*, inc. Συνίσταται μοναχία χρησιανόν. Tituli XVIII. Caput unicum περὶ διαμερισμοῦ οὐλῶν, *de divisione exuviarum*, def. καὶ ἡ μερὶς τῶν ἐν τάλλοις ἐπερχομένων.

Hic Legum compendarius delectus una cum Praefatione cit. occurrit in Iure Graeco Rom. Leunclavii Tom. II. pag. 79. titulis tamen pluribus constans; nam qui primus est in Codice, undecimus est in edito; superiores decem desiderantur: in iis autem, qui in utroque habentur, magna unius ab altero discrepantia comperta est; nonnulli enim breviores, alii longiores occurrunt: unus praeterea, aut alter in Codice legitur, cuius in edito nulla mentio.

LX. pag. 349. b. Sequitur Index Capitum quorundam περὶ στρατιωτικῶν καὶ ἐπιτιμῶν, quorum nonnulla ἐκ τοῦ Ρ' ἔφθ, καὶ τῶν τακτικῶν, alia ἐκ τοῦ μθ' βιβλίου τῶν Διγέσων τίτλῳ μς' desumpta sunt, numerumque efficiunt LIV. Inter paginam 350. & 351. magnus Codicis defectus occurrit. Leges militares Rufi habentur in Leuncl. Tom. cit. pag. 249. ex quibus nonnulla Capita excerpta, quae in nostro leguntur Codice.

LXI. pag. 351. Διατάξεις περὶ καινοτομιῶν Ζήνωνος βασιλέως. *Constitutio de novis aedificiis Zenonis Imperatoris, quae penultima* [ut Ant. Augustinus initio Codicis adscripta] *desideratur Codice Iustiniano, nam deesse notatur quidem, sed non adscribitur*. Inc. Αὐ-

τοκράτωρ Καῖσαρ Ζήνων εὐσεβὴς, νικητὴς, τροπαιοῦχος, ἀειμέγιστος, ἀεισεβέστατος, αὐγυςτος, Ἀδαμαντίῳ ἐπαρχῷ πόλεως & δικῶν, κ. λ. Def. Ζημίαν ἀφόρητον ὑπομένειν τὸν οἰκοδομεῖν βεβληθέντα. Haec Constitutio de novis operibus aedificandis, Graece edita est ab Henr. Scrimgero cum Novellis Iustiniani, Paris. apud H. Steph. MDLVIII. fol. G. vero & L. interprete H. Agylaeo post Constitutiones Leonis Philosophi in Corp. Iur. Civil. edit. Amstel. cit. A. MDCLXIII. Tom. II. sed aliquantum a nostra diversa.

LXII. pag. 353. Sequuntur duo Capita, primum περὶ ἐγγύων, καὶ ἀντιφώνων, ἐκ τοῦ ε' τίτλου τοῦ ιγ' βιβλίου τῶν παρατίτλων, alterum περὶ τῆς τῶν βασιμῶν συγγενείας. ἐκ τοῦ γ' βιβλίου τῶν Ἰουστινιανῶν. Illud inc. Ο' ἐγγυώμενος, ἢ ἀντιφώνων ὑπὲρ τινος, κ. λ. Hoc def. & οἱ ἐξ αὐτῶν τιτλούμενοι κατὰ τὸ παρὸν τῆς καταγραφῆς σχήμα.

Notandum, quae in Pandeſtis Canonum Beveregii adferuntur, Zonarae scholiis illustrata. ea omnia in hoc Codice, omni prorsus interpretatione carere; quod intelligi volumus de Codicibus etiam I. & X. Plut. X. collectiones Canonicas continentibus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. optime exaratus, & servatus. Constitat foliis 354.

NEILVS.

NILVS.

Scilicet, ut Lucas Holstenius restituit.

Ioannis Cantacuzeni ex Praefecto aulae CP. monachi historia suorum temporum, quam sub ficto Christoduli nomine edidit.

Opus hoc Cantacuzeni e Cod. Ms. Bava-cod. IX. ricæ Bibliothecae descripsit, ac Latine vertit Iac. Pontanus S. I. cuius Latina versio cum ipsius argumentis librorum, capitumque, & notis in totum Opus, atque explanatione Dignitatum Aulae, & Ecclesiae CPolitanae, nec minus adiunctis annotationibus historicis Iac. Gretseri S. I. prodit Ingolstadtii MDCLIII. fol. Deinde Graeca ex Cod. Petri Segvierii adiuncta sunt in splendida editione Regia G. L. Paris. MDCLXIV. fol. tribus Volumin. Tandem G. L. recusum inter Byzant. Histor. Scriptor. Venet. edit. MDCCXXIX. fol. Tom. XIV. quam in hoc recensendo Codice prae manibus habuimus.

I. pag. 1. Praemissae sunt Operi binæ Epistolae sub fictis Nili, & Christoduli nominibus. Prima incipit: Νείλος Χριστοδύλω. Εἴπειδή σε βάλειν οἶδα μηδὲν τῶν ἡμετέρων ἀγνοεῖν. Def. ἐξ ὧν ἐστὶ τὸς τε ἄλλος εὐ ποιεῖν, καὶ τὸ σαυτὸ διασώζειν ἥθος, ἐλέ. Resp. inc. Χριστοδύλος Νείλω. Εἴπνεσά σε τὸν τρόπον. Def. τῆς ἀληθείας προτιμήσας μηδὲν. Sequitur pag. 3. Hi-

E e e 2

(1) Confer Iac. Pontani Praefationem ad Cantacuzenum, & Allatum de Nili p. 85. Fabricianae editionis, qui observat,

einde factum esse, ut a quibusdam Nilus historicus pro Cantacuzeno, & pro Cantacuzeni, Nili historia celebraretur.

Historiarum Liber primus, in Capita CLXXVII. divisus (in edit. Venet. cit. Cap. LIX. a p. 1. ad p. 150.) quorum singula brevissimum habent argumentum rubricatis litteris margini adscriptum. Primum Caput, a quo Libri quoque initium ducitur, hunc praefert titulum: Θάνατος Μιχαήλ βασιλέως Παλαιολόγου τῷ β'. Obitus Michaelis Palaeologi II. Inc. Ο' τοῦτον βασιλεὺς ἔσσι Μιχαήλ. Ultimum, quod inscribitur, Ἐπάνοδος πατριάρχου, Reditus Patriarchae (Isaiae) ex monasterio Mangaporum in Patriarchium, incipit a verbis: Ἐκείθεν δὲ εἰς τὴν τῶν Μαγγάνων ἀφίκετο μονὴν, κ. λ. quae incidunt loc. cit. pag. 149 v. 50. Def. δεκάτης ἔσσης ἰνδικτιῶνος, Μαΐου ἐνάτης ἐπὶ δέκα.

II. pag. 90. b. Liber II. Capita continet CXXXV. [in edit. XL.] Inc. Α' μὲν ἔν πολεμῶσι. Def. ἐνάτης ἔσσης ἰνδικτιῶνος. Ibid. a pag. 154. ad 271. Primi Capitis titulus est: Παράκλησις βασιλέως πρὸς πατριάρχην ὑπὲρ τῶν ἀρχιερέων. Adhortatio imperatoris ad Patriarcham, ut in gratiam redeat cum Episcopis: qui tamen titulus non initio Libri praefigitur, sed verbis, μετὰ τὸ ἀπῆλθεν εἰς πατριάρχην, κ. λ. quae incidunt Inc. cit. pag. 154. v. 44. Ultimi titulus est: Τελευτὴ βασιλέως Ἀνδρονίκου τῷ Παλαιολόγου. Mors Imperatoris Andronici Palaeologi, & incipit a verbis, εἰς ἑσπέραν δὲ τῆς τετάρτης ἡμέρας, κ. λ. Ibid. pag. 271. v. 8.

III. pag. 150. b. Liber III. Capita compleretur CCXLV. (in edit. C.) Inc. Τὰ μὲν δὴ τῶν Παλαιολόγων βασιλέων. Def. ἐπὶ τοῖς πέντε, κ. πενήκοντα ἔτεσι πρὸς ἐξακισχιλίαις, κ. ὀκτακοσίαις, ἐν ἰνδικτῷ πεντεκαιδεκάτῃ. Ibid. a pag. 283. ad 558. Primum Caput inscribitur, Γλασμός ἱερῶν ὑπὲρ τῆς τοῦ βασιλέως ψυχῆς, Parentalia sacerdotum pro anima Imperatoris, & incipit a verbis, μετὰ δὲ τὸν μέγαν δομέσικον, κ. λ. quae incidunt in pag. 284. v. 48. Ultimum, cui titulus, Εἰσέλευσις τῷ βασιλεὺς ἐν τοῖς βασιλείαις, Ingressus Imperatoris in Palatium, incipit a verbis, τετελεσμένων δὲ τῶν ἔργων, κ. λ. Ibid. pag. 558. v. 3.

IV. pag. 290. b. Liber IV. dividitur in Cap. CXLII. (in edit. L.) Inc. Τοιοῦτος μὲν ὁ πρὸς ἀλλήλους, κ. λ. Def. πολλῶν κακῶν αἰτίαν γενομένην. Ibid. a pag. 566. ad 724. Primi Capitis argumentum est: Οἱ παρὰ τῶν ἀρχόντων γεγρότες ὅροι. Iuramenta ab optimatibus praestita; idque verbis apponitur, ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς τοιαῦτα εἶπε πρὸς ὁρῆν, κ. λ. quae incidunt in pag. 567. v. 29. Ultimi vero: Ἐῖτι ἀνάστασις Φιλοθέου πατριάρχου εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ. Reditus Philothei Patriarchae in thronum suum. Incipit autem a verbis, δόξαν δὲ πᾶσι τὸν πατριάρχην, κ. λ. Ibid. pag. 723. v. 53. In fine legitur haec subscriptio: Ἐγράφη ἐν ἔτει 560. ἰνδ. η'. μηνὶ Δεκεμβρίῳ η'. Scriptus est anno 6878. (Christi mcccxx.) indictione VIII. mense Decembri, die VIII.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. maximo Sec. XIV. cuius folia a pag. 125. ad 134. alia ex parte, alia ex integro, a diversa manu suppleta sunt. Constat foliis scriptis 391.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΝΙΚΗΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

EXPOSITIO NICETAE IN EPISTOLAS D. PAVLLI.

I. pag. 1. **Ε**ξηγήσεις τῷ μακαριωτάτῃ μητροπολίτῃ Νικήτῃ Ἡρακλείας εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ ἀγίου Παύλου τῷ ἀπ. σόλου. Ἀρχὴ τῆς πρὸς Ῥωμαίους πρώτης ἐπιστολῆς αὐτοῦ. Enarratio beatissimi metropolitae Heracliae Nicetae in Epistolas D. Pauli Apostoli. Initium primae ipsius Epistolae ad Romanos. Sequitur deinde Epistolae textus; tum expositio, quae inc. Τοῦ ἀποστολῆ γράφειν αἴτιον, κ. λ. Def. ταύτην ὁρον ἀεὶ ποιεῖν αὐτῷ φίλον. Hic Commentarius in Epistolas Paulinas Nicetae tributus, idem videtur esse, ac Catena SS. Patrum ab Oecumenio in eadem Epistolas collecta, de qua vide supra Codicem XIX. Plut. VIII. Quod exstet Nicetae explicatio in Acta Apostolorum, in Epistolas Pauli Apostoli, Petri, Ioannis, & Iacobi, auctor est Oudinus de Scriptor. Ecclesiast. Tom. II. pag. 716. sub Seculo XI. qui hunc Codicem ad fidem dictis suis adstruendam citat. Sed quum hoc Nicetae opus, uti & alia quamplurima, nondum in lucem prodierit, collationis ineundae facultate lubiata, certo huic vindicare non audemus; eoque magis, quod illud Νικήτα posterius in Codice scriptum est, & quidem supra lineam inter μητροπολίτην, & Ἡρακλείας; immo titulum integrum una cum primis duodecim Codicis foliis diversae manus, ac paullo recentiori debemus. Ex recensione vero patebit, quanta huic Catena cum illa memorati Codicis XIX. adfinitas intercedat.

II. pag. 65. b. Πρὸς Κορινθίους α'. Ad Corinthios I. Praecedunt tum huic, tum sequentibus Epistolis Hypotheses Euthalianae, quas vide in Codice XIII. Plut. VI. Catena igitur inc. Οὐδὲν ὁ δαίμων ἔγω πολυὺν ἥρωπον τὴν Κέρνθον, κ. λ. quod tamen est initium alterius Theodoretii Hypothesis, in hoc Codice una cum Commentario coniunctae, quaeque in aliis Codicibus ab ipso distincta legitur. Prima Commentarii verba sunt: Ἐκ τῷ κλητὸν ἑαυτὸν καλεῖται. Ultima: ἐν γὰρ Χριστῷ ἔσται ἡ ἀγάπη μὴ μεθ' ὑμῶν.

III. pag. 130. Πρὸς Κορινθίους β'. Ad Corinthios II. Post Hypothesin Euthalianam, quae est circiter versus longior est, quam in dicto Codice XIII. Plut. VI. Catena inc. Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιστολήν ζητεῖς; κ. λ. Initium idem est Theodoretii Hypothesis cum ipso Commentario coniunctae, qui

qui quidem incipit a verbis: Ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ πέμψας. Def. ἐν τῇ ἐπιφοιτῇ τοῦ παραλήτου Θεοῦ τῷ πνεύματι.

IV. pag. 186. b. Πρὸς Γαλάτας. Ad Galatas. Theodoretii Hypothesis inc. Τοῦ μὲν προοίμιον ἔπασσα σχεδὸν ἡ ἐπιστολή. Def. ἀλλ' αὐτοῦ τῷ Χριστῷ ἦν μαθητής. Commentarii initium est: Εὐθὺς ἀναίρει τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητής. Finis: κ. τῇ ψυχῇ τὴν χάριν ἐπέχεσθαι γενέσθαι.

V. pag. 214. b. Πρὸς Ἐφεσίους. Ad Ephesos. Theodoretii Hypoth. inc. Ἡ Ἐφεσος μητρόπολις μὲν ἐστὶ τῆς Ἀσίας. Def. ἐν δεσμοῖς ὑπάρχων. Commentarius inc. Οἷμα πόση ἦν ἡ τότε ἀρετή. Def. μᾶλλον δὲ κατ' ἐκείνην ἐπιδιδῶσα τὴν ἡμέραν ὤφειλεν εἶναι.

VI. pag. 241. b. Πρὸς Φιλιππησίους. Ad Philippenses. Theodoretii Hypothesis inc. Οἱ Φιλιππησίαι τῆς Μακεδονίας ἦσαν. Def. Φιλιππῶν αὐτὸς φαίνεται. Commentarius inc. Ἐν ταῦθα ὡς πρὸς ὁμοτίμους ἐπιστάλων. Def. τὸ σύνθημα αὐτῶν, εὐχὴ παύει τὴν ἐπιστολήν ἔνυν.

VII. pag. 260. b. Πρὸς Κολοσσαίους. Ad Colossenses. Brevis Theodoretii Hypothesis inc. Ἐν πολλοῖς ὁ ἀπόστολος δηλοῖ. Def. τὴν ἐπιστολήν διορθῶται ὁ Παῦλος. Interpretatio inc. Εἰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰμι ἀπόστολος. Def. καὶ τὸ γὰρ τῆς χάριτος τὸ συγχωρεῖν δεῖξαι. Tum hoc Collectoris monitum: Ἐν τῷ ἀντιγράφῳ μὴ εὐρὺν καλῶς τὰς παραγράφας τῷ μακαρίου Ἰωάννου τῆς πρὸς Κολοσσαίς ἐπιστολῆς, συνέγραψα αὐτὰς ὅπως ἠδυνάμην· εἰ ἔν εὐρεθῇ τι ἐν αὐταῖς ἢ κῆρον, ἢ ἐπιλήψιμον, ἴσω ὁ ἀναγινώσκων ἑμὸν εἶναι τὸ πταίσμα. Quae quidem verba in dicto Codice XIX. Oecumenii nomen praeferre animadvertimus.

VIII. pag. 274. b. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. Ad Thessalonicenses I. Post unicam Hypothesin Euthalianam, Commentarius inc. Διατί ἔτε ἀπόστολον, ἔτε δῶλον Χριστῷ. Def. ὅπου δὲ χάρις Χριστοῦ, πάντα τὰ ἀγαθὰ παρομαρτεῖ.

IX. pag. 289. b. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. Ad Thessalonicenses II. Theodoretii Hypothesis inc. Ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔγραψεν. Def. τὰς τῷ κυρίῳ προρήσεις ποιῶν. Commentarius inc. Οὕτω κ. ἐν τῇ πρώτῃ ἤρξατο. Def. πάλιν ὡς ἔθος αὐτῷ, εὐχὴ κατέλυσεν τὴν ἐπιστολήν.

X. pag. 298. b. Πρὸς Τιμόθεον α'. Ad Timotheum I. Commentarius inc. Τί δήποτε κ. ἄλλως ἔχων μαθητὰς ὁ Παῦλος, κ. λ. Est tamen initium brevissimae Theodoretii Hypothesis cum Commentario coniunctae, qui incipit a verbis: Τὸ ἄτυφον κ. νῦν δεικνυσιν. Def. κ. δῆλον ἐξ ὧν περὶ τὴν πίσιν εὐαγγέλιον.

XI. pag. 319. b. Πρὸς Τιμόθεον β'. Ad Timotheum II. Commentarius inc. Τί δήποτε δευτέραν γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν, κ. λ. Item, ut supra, est initium Hypothesis Theodoretii cum Commentario coniunctae, qui incipit a verbis: Α'πόστολός εἰμι, φησι. Def. ὡς τε ἀεὶ χάρισμα ἔχειν πνευματικόν.

XII. pag. 333. b. Πρὸς Τίτον. Ad Titum. Brevis Theodoretii Hypothesis inc. Ο' Τίτος θυμασίος τις ἦν μαθητής. Def. πρώτη δὲ αὕτη

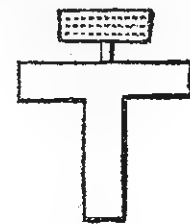
τῆς πρὸς Τιμόθεον μᾶλλον ἐστίν. Commentarius inc. Α'διαφύρως ταῦτα τίθησι. Def. τὸ δὲ ἐν πίσει, εἶον, διὰ τῆς πίσεως.

XIII. pag. 340. Πρὸς Φιλήμονα. Ad Philemonem. Euthalianae Hypothesis haec pauca subiunguntur: Ἦτέον δὲ, ὅτι ἕτος Ὀνήσιμος κ. μαρτυρεῖ ἡξιώθη ἐν τῇ Ῥωμαίων πόλει, Τερτύλλου τὸν κλητικὸν τὴν ὑπαρχον ἐξουσίαν διέποντος, τῇ τῶν σκελῶν κλάσει τὴν ψῆφον ὑπομένειν τοῦ μαρτυρεῖ. Tum Theodoretii Hypothesis, cuius initium: Ο' Φιλήμων θυμασίος τις ἦν ἀνὴρ. Finis: οὐκ ἔδει καταριθμεῖσθαι ταῖς λοιπαῖς. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐκ προοιμίων παιδεύει. Def. σὺν ἐμοὶ παρακαλῶσι σε.

XIV. pag. 343. b. Πρὸς Ἑβραίους. Ad Hebraeos. Tres in hanc Epistolam Hypotheses praecurrunt. Prima est Euthalii. Altera anonymi inc. Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή δονεὶ μὲν οὐκ εἶναι Παύλου. Def. ὡς κ. ἡ ἀνάγνωσις αὐτῇ προῖσα διδάσκει. Hanc Hypothesin, quae in Cod. VII. Plut. X. Chrysostomo tribuitur, cum superiore coniunctam sub uno Euthalii nomine enunciamus supra in recensione Cod. XIII. Plut. VI. Tertia Theodoretii inc. Τίνας ἔνεκεν ἔδωκεν ἀπόστολος ὑπάρχων ὁ Παῦλος. Def. ἐπιστάλων κ. τοῖς Ἑβραίοις. Interpretatio inc. Διαφύρως, καὶ ποιητικῶς ἐλάλησε διὰ τῶν προφητῶν Θεὸς τοῖς πάλαι. Def. εἰ μὴ ὑβρίσωμεν εἰς τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Θεοῦ ἀμαρτανόντες, & βαθυμούντες. Subscriptions, & stichometriae, quae singulis subiunguntur Epistolis, cum iis ferme conveniunt, quae habentur in Codice XXVII. Plut. VI. excepta ad Corinthios I. nullam neque subscriptionem, neque stichometriam habente, & Epistola ad Titum, quae versus numerat σζ'. CCVII.

Auctores, quorum praecipue narrationibus haec in Epistolas Paulinas Catena contexta est, sunt Basilii, Cyrillus Alexandrinus, Dionysius Alexandrinus, Eusebius Pamphilus in Histor. Ecclesiast. Genadii, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Ioannes Chrysostomus, Irenaeus, Isidorus, Methodius, Oecumenius, Origenes, cuius unicum tantum scholium apparet, in margine recentius appositum, Severianus, Theodoretus, & alii fortasse, quorum nomina a scriptore fuerunt omissa. Qui saepius nominantur, sunt Ioannes Chrysostomus, Oecumenius, Severianus, & Theodoretus. Similem Catenam habes inferius Plut. X. Cod. IV. VI. VII. & XIX.

Codex Graecus membranaceus Ms in fol. min. Sec. XIII. Constat foliis 392. cuius specimen damus Tab. VI. N. III.

IOANNOT TOT ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΤ
ΚΛΙΜΑΞ.

IOANNIS SCHOLASTICI
SCALA.

Scilicet,

*Eliae Cretensis in Ioannis Scholastici Scalae
uberrimus Commentarius.*

COD. XL I. p. 1.

Praecedunt, ut in Cod. III. hu-
ius Plutei, Prologus in Ioannis
Scalam cum indice XXX. Graduum, eius
Vita a Daniele conscripta, Ioannis Rhaithu-
ni ad auctorem Scalae Epistola, & huius
ad illum responsio.

II. pag. 5. Εἰρήνη εἰς τὴν ἀγίαν κλίμακα,
εἴτ' ἂν τὰς πνευματικὰς πλάνας τῷ ἀγίῳ Ἰωάν-
νου τῷ καθηγημένῳ τῷ ἀγίῳ ἔρως Σινᾷ, τῷ λε-
γομένῳ Σχολαστικῷ, πονηθεῖσα τῷ μητροπολίτῃ
Κρήτης Ἡλίου. Interpretatio in sanctam Sca-
lam, seu spirituales Tabulae S. Ioannis Prae-
fecti S. montis Sina, dicti Scholastici, ab Elia
Cretensi metropolitano elaborata¹. Prooemium
inc. Οὗ τις μὲν καὶ ὅσας τὴν ἀρετὴν ὁ τὴν παρ-
ῆσαν βίβλον συνθεῖς. Def. πρότερον τοῖς ζητοῦ-
σι τὴν ἰδίαν σωτηρίαν ταῖς πνευματικαῖς ταύ-
ταις πλαξὶ προτίθειν, ὥς ἐξῆς φανέται. In
quo rationem reddit, quare Operi duplex
titulus fuerit additus, nimirum *Scala*, &
Tabulae spirituales. Commentarius in ipsum
primi Gradus titulum, qui est, Περὶ τῆς τῷ
ματὰς βίβλου βίβλου ἀποταγῆς, *De violenta hu-*
ius vitae renuntiatione, inc. Εἰπεὶ δὲ
κλίμακα προσοικεῖται τὰς τῆς μακαρίας ἀσκήσεως
ἀναβάσεις εἰρηκεν, ἐπὶ δὲ τῆς κλίμακος πρώτη
ἀνάβασις ἡ τῆς γῆς ἀναχώρησις, κ. λ. In pri-
ma vero Capitis verba, τῷ ἀγαθῷ, καὶ
ὑπεργάθῳ, καὶ παναγάθῳ, κ. λ. inc. Πρὸς τὴν
εὐσεβίαν μὲν ὁ πιστὸς βιασαμένους τὸν μέγαν τῶ-
νον τὴν βίβλον ταύτην συνθεῖται, τὸ τοῦ παρ-
όντος λόγου προοίμιον ἀποτίθεται, ὥς αὐτὴν δὴ
φανέται σαφέστερον. Finis Commentariorum
sequens est: ἔσως γὰρ τῇ ἀγάπῃ πρῶτον ταύ-

(1) Eliae Cretensis Metropolitae. A. C. circiter MCCXXXVII.
clari, amplissimus hic in Climaci Scalae Commentarius in tria
distinctus Volumina, & ferme Eustathii παραβάσις in Home-
rum mole exaequans, integer adseruatur Taurini in Regia Biblioth.
Cod. XLII. LXXXVIII. Parisiis in Coislin. & Romae in Gbi-
giana: sed capite & sine mutilis exstat Ms. in Biblioth. Augu-
stae Vindelic. In Biblioth. Caesarea Volumen secundum serua-
tur, completens Commentarium a gradu VIII. ad XXV. Vid.
Lambec. IV. p. 193. In Ms. uno Codice Biblioth. Coislin. haec
ἐκτὸς restat ad Photium. Consule Clariss. Montfauconii
Catalog. p. 141. Hanc exegetin non edidit, sed pauca ex illa
excerpta, scholiis aliis anonymi permixta, Raderus in Climaco
suo dedit Graece & Latine.

(2) Nicolaus, Methonenium quondam Episcopus, Graecus,
quem floruisse paulo post Concilium Florentinum, non recte
affirmat Iac. Gassellus in Epist. allata Tom. II. Catalog. Biblioth.
Regis Christian. p. 265. egregium hoc opus posteritati reliquit,
in quo de ente uno trinoque, tribus subsistente hypostasibus
sacris, acutissime disputat, siue, ut nos Latine loquimur, de Deo
tribus in personis, quibus addit alia multa, utpote de praecipuis
Dei attributis, potentia, scientia, providentia &c. Maxime ve-
ro agit de vocabulis Graecorum praecipuis, quibus adorandum
sacrae Triadis mysterium traditum fuit a Patribus Concilii Ni-
caeni, quae parum a Latinis ponderata fuisse ait; remque tam
arduum argumentis tractat Platonicis: quo fit, ut Platonicum

τα· καὶ αὐτὴ ἐστὶν ἡ τελειότης τῶν ἀνθρώπων ἐν
τῇ ζωῇ αὐτῶν, εἰς ἣν φθάσαι τις θέλει κα-
ταβαίνει, εἰς ἀντιπροσέχον τέλος δὲ τῷ λόγῳ πῆ-
σις, ἐλπίς, ἀγάπη, μέζων δὲ πάντων ἡ ἀγά-
πη, καθὼς ὁ ἀρχόμενος τῷ παρόντος λόγῳ εἰ-
πομεν. Textus Climaci, in quosdam veluti
sektionis divisus, rubro caractere est con-
scriptus, usque singulis sua subiicitur Eliae
interpretatio.

III. pag. 344. Vltimum locum obtinet
eiusdem Climaci Sermo ad Pastorem; cui
tamen nullus praecedit titulus, nullusque
adiicitur Commentarius. Habetur hic etiam
in aliis Codicibus, de quibus supra.

Codex Graecus membranaceus. Ms. in fol.
min. Sec. XII. minutissimis scriptus litte-
ris, optimeque servatus. Constat foliis scri-
ptis 350.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΝΑΠΤΤΕΙΣ ΤΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩ-
ΣΕΩΣ.

NICOLAI EXPLICATIO
THEOLOGICAE INSTI-
TUTIONIS.

I. pag. 1. **N**ικολάου ἐπισκόπου Μεθώνης ἀ-
νάπτυξις τῆς θεολογικῆς σο-
φίας. Πρὸς τὸν Λυκίον, Πλατωνικὴ φιλοσό-
φου, πρὸς τὸ μὴ συναρπάζεσθαι τὰς ἀναγνώσκον-
τας ὑπὸ τῆς ὑποφανομένης αὐτῇ πεισανόγης,
καὶ σκανδαλίζεσθαι κατὰ τῆς ἀληθῆς πίστεως. Ni-
colai Episcopi Methonenis² resolutio theologi-
cae institutionis Procli Lycii (alias Diado-
chi)³ Platonici philosophi, eo consilio elu-
cubrata, ne lectores a rationibus in ea appa-
rentibus, quaeque probabiles videntur, cor-
ripiantur, & adversus veram fidem scandali-
zantur. Prooemium inc. Θανασὼν ὁδὸν, εἰς
Εὐαγγελίου οἱ τὴν ἀνθρωπίνην, καὶ καταργημένην ἐν
Χριστῷ σοφίαν ζητῶντες. Def. διὰ τοῦτο καὶ ἐν,
μᾶλλον δὲ αὐτὸ τὸ ἐν, ὅ αὐτῇ ἡ Τριάς ἡ μὲ-
νη, καὶ ὑπερέσσις. Sequitur ipsa Procli Theo-
logica Institutio⁴, siue Propositiones CCXI.
quibus singulis subiicitur Nicolai Methonea-
nis

fecta fuisse illum facile credamus, quod etiam percipitur ex
totius libri contextu. Quae quum exornasset innumeris floribus
Atticis, altissimisque litteraturae doctrinis, tandem feliciter expli-
cavit CCXI. Capitibus. Alii Seculo XI. alii XII. Nicolai acta-
tem referunt. Consule Oudinum de Script. Eccles. Sec. XI.
Tom. II. p. 855. seqq.

(3) Syriani discipulus, & in schola Atheniensii successor fuit
Proclus Lycius, cuius vitam scripsit, qui Proclo A. C.
cxxxv. successit Marinus Neapolitanus. Eam dimidia parte
mutilam, cum Latina versione edidit primus Guil. Xylander,
additam Marci Antonini praefatis, quibus se monet libellis. Tigu-
si m. lvi. B. apud Andream Gesnerum. Praemissa est etiam sex
libris Theologiae Platonicae ab Aemilio Porto, Hamb. m. cxxviii.
fol.

(4) Haec Institutio Latine prodit ex versione Franc. Patricii Fer-
rariae apud Dominicum Mamarellum m. cxxviii. 4. titulo *Ele-
mentorum Theologicorum*. Graece cum Francisci Porti versione
subiecta est Libris VI. Theologiae Platonicae cit. edit. Vetus La-
tina interpretatio Guilielmi de Morbecka, siue Morbecka, abso-
luta Viterbii A. m. cxxviii. servatur Ms. in Bibl. Vindobon. ut
habet Lambec. Lib. VII. pag. 38. Exstat etiam Cantabrigiae
in domo S. Petri, & inter Libros Holstenianos Bibliothecae Vr-
bis Ioannae. Vid. Fabr. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 26. Tom.
VIII. pag. 526.

sis illustratio, & confutatio. Prima Procli
Propositio inc. Πάν πλῆθος μετέχει τῇ τῷ ἐνός.
Tum Nicolai animadversio, cui titulus:
Ὅτι τὸν τὸν πλῆθος τῷ σοφῷ τῷ
δεικνύμενα ἂν ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τῆς θείας Τριά-
δος λόγοις προσέσται. Inc. Τριὰς μὲν γὰρ ἐστίν,
ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τριάδα. Deducitur autem to-
tum Opus¹ usque ad Caput rxi. CIIIC.
quod inc. Πάν τὸ χρόνον μετέχον, αἰεὶ δὲ κινῶ-
μενον, περιόδοις μετρεῖται. Nicolai vero Me-
thonenis oppugnatio inc. Αὐτὸν ὁ ὑπὸ τῆς
ἐν ὑποτίθεται. Def. καὶ ἀεικίνητον, εἶναι αἰδίων.
Ex quo patet desiderari in Codice tredecim
Capita, quae fortasse in vetustiori deerant
exemplari, unde nostrum profuxit; ideoque
a librario vacua aliquot relicta sunt folia.

II. pag. 128. Sequuntur forte eiusdem
quaedam interrogationes, & responsiones,
auctoris nomine descriptae; quarum pri-
ma est: Εἰ ἀδύνατον εἶναι Θεὸν τὸν μὴδὲν πε-
ποιήκατα, πῶς ἐστὶ Θεός, εἰ ὁ κόσμος ἀγέννητος,
καθὰ τισι δοκεῖ. Responsio inc. Ὁ Θεός ἔτε
ἐποίησεν, ὅτε ποιήσει ἐν χρόνῳ, ὥς οὐδὲν ἥσαν
ἔχοντος αὐτοῦ, αἰεὶ δὲ τὰ αὐτὰ ποιῶντος διὰ
τὴν τελείαν αὐτοῦ καὶ ἀμετάβλητον δύναμιν τε καὶ
ἐνέργειαν. Responsioni vero subiicitur repre-
hensio, cum titulo: Εὐαγγέλιος τῆς Εὐαγγελικῆς
ἀποκρίσεως ἐν ὁρῶς γεγεννημένης. Inc. Ὁ ἀναι-
ρῶν τὰ ἔγχρονα, καὶ τίθησι τὰ ἔγχρονα. Def.
ἄρα ἡ ἐνέργεια ἡ τὸν κόσμον ποιήσασα. Altera
Quaestio ead. pag. 6. inc. Εἰ τῷ εἶναι, καὶ οὐ
τῷ βέλεσθαι ποιεῖ ὁ Θεός, κ. λ. Responsio inc.
Οὐκ οἰκτερόν, ὥσπερ ἐν ἡμῖν ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ εἶ-
ναι, κ. λ. Responsionis redargutio brevissima
inc. Εἰ τὸ ποιεῖν ἐστὶ τῆς τῷ Θεῷ δυνάμεως, κ.
λ. Def. ἔτω διαφέρει τὸ εἶναι τῷ βέλεσθαι.
Tertia Quaestio inc. Εἰ πολλὰ μὲν βέλεται
Θεός, πολλὰ δὲ οὐκ ἐστίν, post quam vocem
crux quaedam est appolita, cui responderet
in margine notula: λείπει ἐνθάδε φύλλα τρία
καὶ εἰκοσι, desunt haec folia tria ac viginti.
Sequitur tamen in eadem linea, nulloque
interiecto spatio κρίσις ὁ ἦος· οὐ γὰρ πάν-
τως τὸ ἐν τῷ ἀριθμῷ, πάντως καὶ ἐν ἐστὶ τῇ φύ-
σει, κ. λ. quae ad hanc rem quaestione ter-
tiam, an ad aliam pertineant, non liquet.
Post sex alias paginas, nova quaedam mu-
tilatio operis occurrit inter voces ὅπως μὴ
ἀμφίβολον ἢ παρὰ τοῖς ὁπωσὺν τὴν ἀνὰ . . . . .
& δύο φύσεων, τῆς τε προλαβέσης θεότητος,
καὶ τῆς προσειλημμένης ἀνθρωπότητος, κ. λ. va-
cuo unius mediae paginae spatio relicto.
Def. ἐπὶ τῇ ἀνευδιηγῆται αὐτῷ ὁρωσῶ· καὶ ταύ-
τα μὲν ἐς τοσούτον. Pag. tandem 139. sequi-
tur alia Quaestio ita inscripta: Πρώτη ἐρώτη-
σις Χριστιανικὴ πρὸς τὴν Εὐαγγελίαν. Inc. Εἰ τῷ
μεγίστῳ ἐν ἀνθρώποις ἀγαθῷ μέγιστον ἀντίκειται
κακόν, κ. λ. Responsio inc. Πρῶτον μὲν πρὸς
τὸ πρῶτον ἀπορον ἡρώτων, ὥς μέγιστον κακόν ἐ-

(1) Inter memoratos libros Holstenianae Bibliothecae Ioannae
huius operis exemplar in fol. pollicis altitudine, adseruatur,
cum eodem titulo, quem supra retulimus, ab Holstenio se-
criptum ex Vaticano Codice DCXXVI. In Catalogo etiam Mss.
Holstenianorum apud Morhofium τὸν μακαρίτην I. Polyhistoris
pag. 68. dem opus Methonenis memoratur his verbis: *Ani-
madversiones in Procli elementa Theologica, ne quis eorum proba-
bilitate ad Arianismum seducatur*. Exstat item inter Mss. Codi-

den ἐστὶ, κ. λ. Redargutio responsionis non
recte factae inc. Γκαὺς μὲν ἦν εἰς ἔλεγχον τῷ
ἀσυστάτῳ λόγῳ αὐτός ὁ λόγος νοόμενος. Def. ὁ
φθάρτος δὲ μὴ πρῶτον αὐτῷ ποιεῖν.

III. pag. 146. Τῷ σοφωτάτῳ Νικολάῳ Με-
θωνίῳ βιβλίον περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ ἀγίου Πνεύ-
ματος. *Sapientissimi Nicolai Methonenis Li-
ber de processione Spiritus Sancti*. Inc. Εἴπει-
δή νῦν περὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος ἐστὶν ἡμῖν ὁ λό-
γος, ἀρχόμεθα πρῶτον, καὶ ἐκ ἐξ ἡμῶν ταῦτα
λέγοντες, κ. λ. Def. ἀπ' ἐκείνου ἀρχόμεθα τῶς,
παρ' ὅτι πάντα καλὰ παραγίνεταί τῷ παρέχοντος
λόγον τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ. Est
veluti Praeludium in tria quae sequuntur
syntagma, quorum primum est *de proces-
sione Spiritus Sancti*, & inc. Ὡμολογῆται, ὅτι
καὶ δὴ θεότης μόνος ἐστὶ μόνος εἶναι ὁ τὸ ἐν,
κ. λ. Capita autem continet LX. quorum
finis est: διὰ τῆς τοιαύτης κατατομῆς καὶ συμ-
φύσεως. Hisce Capitibus subiiciuntur alia
quaedam multa ex Photio, quorum titulus:
Πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν τοῦ Φωτίου πατριάρχου.
Inc. Εἰ ἀπλῶν μὲν τὸ πνεῦμα, ἐν τοῦ πατρὸς
δὲ καὶ τῷ υἱοῦ ἐκπορεύεται. Def. ἐστὶ γὰρ λίαν
ἐπαναγνῆς. Tum alia SS. PP. testimonia ad-
feruntur, nimirum Basilii, Gregorii Theo-
logi, Gregorii Thaumaturgi, Gregorii Nyf-
seni, Epiphani Cypri, Cyrilli, Ioannis
Chrysostomi; quorum omnium initium est:
Οὔτε ἐν ἀλλότριον τῆς τοῦ Θεοῦ δόξης τὸ πνεῦ-
μα, κ. λ. Finis: ὥς ἐν κεφαλῇ ταῦτα δι-
δαχθέντες διδάσκωμεν. In fine legitur: Τέλος
τοῦ πρώτου συντάγματος. Excerpta tamen
quaedam sequuntur ad idem argumentum
spectantia, quorum primum ἐκ τῶν συνοδι-
κῶν τῷ ἀγιωτάτῳ Σωφρονίῳ πατριάρχῳ Ἱεροσα-
λύμων, inc. Χρὴ πάντα χριστιανὸν πιστεύειν εἰς
ἓνα Θεόν. Alterum est Ioannis Damasceni.
Tertium Theodori Studitae, cuius finis est:
ὁ τοῦ Θεοῦ ὁ πατὴρ ὁμοούσιος, καὶ συναΐδιος λόγος
ὁ μονογενὴς υἱὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

IV pag. 176. Τοῦ αὐτοῦ δευτέρου συντάγματος
περὶ θείας κοινωνίας· ἐν ᾧ καὶ ἀπόδειξις ἀπλῶς
ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ὅτι ἐνζυμὸς ἄρτος τῇ
ἐκκλησίᾳ παρεδόθη παρὰ τῶν ἀποστόλων προ-
φέρεσθαι, ὥς καὶ μέχρι τῷ ἀγίῳ Γρηγορίῳ τοῦ
Διαλόγου τῆς Ρώμης πρεσβυτέρῳ προσεφέρετο ἐκ-
κλησία· γράφει δὲ καὶ τὴν περὶ τούτου ἐν Κων-
σταντινουπόλει γενομένην διάλεξιν, καὶ πῶς ἀντει-
πεῖν ἐκ ἡβραϊσθῶσαν οἱ Λατίνοι, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον
ἐπῆμεσαν τὸν θείον ἄρτον τὸν ἐνζυμον· καὶ ὅτι εὐ-
ρεθείσης καὶ μερίδος ἐκείνου τῷ ἄρτῳ, ἐν ᾧ Χριστὸς
παρέδωκε τοῖς μαθηταῖς ἐν τῷ δείπνῳ ἐν τῷ τῷ
μεγάλῃ Παλατίῳ σκευοφυλακίῳ, πᾶσα πρόσφασις
ἡρώτη ἐκ μέσου. *Eiusdem de divina communio-
ne alterum syntagma, in quo simpliciter
ostenditur ex divinis scripturis, fermentatum
panem Ecclesiae iraditum fuisse ab Apostolis
ad offerendum, quemadmodum & usque ad*
san-

ces Elestoris Bavariae N. CCXIX. & in Biblioth. Regis Gallici
Cod. MCCLVI. Vult hoc opus Bonaventura Vulcanius, quod
post eius mortem Bibliothecae Lugduno-Batsvae datum est, ut
constat ex eiusdem Catalogo Mss. Codd. p. 396.

(2) Scripsit Photius plura de processione Spiritus Sancti ad-
versus Latinos, ut habemus ex Fabricio B. G. Tom. IX. pag.
561. & alibi.

sanctum Gregorium, cognomento Dialogum, Romanae Ecclesiae Presbyterum, obiit Ecclesia. Describit etiam habitam hac de re Constantinopoli disputationem, & quomodo latini contradicere minime potuerint, sed potius assenserint divinum panem fuisse fermentatum: & quod inventa parte eius panis, quem Christus tradidit discipulis in caena in magni Palatii sceuophylacio, omnis controversia de medio sublata est. Inc. Κοινωνικὸν μὲν ζῶον ὁ ἄνθρωπος, καὶ τῆς ἰδίας φύσεως ἀδιαίρετος πέφυκεν ἐραστής. Def. τὴν ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ, καὶ ἁγίῳ πνεύματι τριάδα ὑπερχύσαν κέντηται· ἢ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ.

V. pag. 186. Τοῦ αὐτοῦ σύνταγμα περὶ τῆς τῶν Λατίνων ἐν σαββάτῳ νηστείας, καὶ περὶ τοῦ, ὅτι καὶ δεῖ ἐν τεσσαρικοσῇ γενέσθαι μυσταγωγίαν, ὡς ἐκ τῶν δόγων κανόνων ἐστὶν ἀπόδειξις· ἔτι περὶ τῶν γάμων ἱερῶν. *Eiusdem syntagma de Latinorum ieiunio in sabbato, & quod non debeat in Quadragesima Missa perfecta celebrari, sicut ex divinis Canonibus demonstratio fit; itidem de matrimoniis sacerdotum.* Inc. Ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, κατὰ φύσιν ὁ ἀπόστολος, μακροθυμεῖν ἡμᾶς ἐκιδάσκει. Def. ἀλλὰ ἡ τῶν ὁρθόδοξων ἁγίων τε πατέρων ἐν Χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. In fine: Τέλος σὺν Θεῷ τοῦ βιβλίου τῆς ἀναμεταξύ Γραικῶν καὶ Λατίνων διαλέξεως. Finis cum Deo Libri disputationis Graecos inter, ac Latinos habitae. Ex hoc Opere Nicolai Methonenfis multa ad verbum repetivit, & expressit Nicolaus Hydruntinus, ut videre est apud Allatium de Consensu pag. 705. & 627. In Bibl. Bavarica, praeter citatam Discussionem Theologicae Institutionis Procli, adservantur etiam haec tria syntagmata; & in Bibl. Veneta, eiusdem Nicolai de Processione Spiritus S. Capita XX. Vid. Catal. p. 83. & 303. ubi etiam de Azyms contra Latinos. In Cod. XXXVI. Plut. V. hoc idem Opus legebatur sub Nicolai Hydruntini nomine. Vide Oudinum de Scrip. Eccles. T. II. p. 854. & T. III. p. 13.

VI. pag. 189. Ultimo tandem loco sequitur Epistola factis longa ita inscripta: Πρὸς τὸν αὐτὸν Νικόλαον ἐπιστολή τινος ἐπισκόπου. *Ad eundem Nicolaum Epistola cuiusdam Episcopi.* Inc. Ἀγάπης μὲν ὡς ἀληθῶς ὁδὸν κτίμα σερμότερον, ὅδὲ τιμιώτερον, καὶ ταῖς κοιναῖς ἐνομίαις ἀνωμολόγηται, καὶ τοῖς θείοις λόγοις ἐπεμαρτύρηται. Δι' αὐτῆς γὰρ τὰ διεσπῶτα συνάπτεται, καὶ εἰρηνοποιεῖται τὰ μαχόμενα, καὶ τὰ οἰκεία μᾶλλον συσφίγγεται, ταῖς εἰσεσσι, καὶ ταῖς φιλοεικίαις παρέδωκεν ὅ παρεχόμενα, κ. λ. Desinit imperfecte in verbis: ἡ πύλη πλατεία τῆς ἀπωλείας ὑπανοίγεται· ἔχουσι γὰρ τῆς δικῆς ἀποφυγὴν τὴν ἐπὶ προφάσει προσευχῆς. . . . Hanc Epistolam, quae nullum auctoris nomen praeferebat, Photio tandem CPolitano Patriarchae adiudicandam comperimus, neque ad Nicolaum Methonensem, ut innuere titulus videtur, sed ad Nicolaum Romae Papam fuisse conscriptam. Exstat autem Lati-

ne tantum apud Baronium ad A. MCCCLX. N. 34. Vid. Fabricium Biblioth. Graec. Tom. IX. pag. 521.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. optimus, ac perspicue exaratus. Constat foliis scriptis 197.

TOT EN AGIOIS IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΗΣΑΙΑΝ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI EXPOSITIO IN ESAIAM PROPHETAM.

Scilicet.

Ioannis Chrysostomi Interpretatio in prophetas Esaiam, Hieremiam, & Iobum.

I. pag. 1. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ ἐξηγήσει εἰς τὸν προφήτην Ησαΐαν. Ὁ ῥασις ἦν εἶδεν Ησαΐαν. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi CPolitani Enarratio in prophetam Esaiam. Viso quam vidit Esaias. Inc. Ὁ ῥασις καλεῖ τὴν προφητείαν. Def. καὶ ὅτι αὐτὸς ἅπαντα ταῦτα διασκεδάσει τὰ μηχανήματα. Tum subditur: Ἐπληρώθη ἡ ἐρμηνεία τῷ Χρυσόστομῳ ἡ εἰς τὸν προφήτην Ησαΐαν. Completa est Chrysostomi interpretatio in prophetam Esaiam. Nulla porro Caput distinctio est in Codice; ac verba tantum Prophetiae characteribus maioribus, & ferme quadratis sunt exarata. Exstat autem in cit. Operum editione Tom. VI. a pag. 3. ad pag. 93.

II. pag. 77. b. Τῷ αὐτοῦ ἐρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Γερεμίαν. *Eiusdem Interpretatio in prophetam Hieremiam.* Inc. Τὸν μὲν ἐν χερσὶν, καὶ ὃν προφήτευσεν, κ. λ. Def. τὸν λεγόμενον, ὃν δὲ θάλασσαν προσηγόρευσεν ἡ γραφή. In fine: Ἐπληρώθη ἡ ἐρμηνεία τῷ Χρυσόστομῳ ἡ εἰς τὸν προφήτην Γερεμίαν. Completa est Interpretatio Chrysostomi in prophetam Hieremiam. Haec expositio, Chrysostomo indigna iudicatur a Fabricio Tom. VII. p. 644. Ampla tamen fragmenta Commentarii genuini Graece, & Latine a Michaële Ghislerio edita sunt cum Catena, & Commentario in Hieremiam Lugd. MDCCXIII. fol. 2. Vol.

III. pag. 123. b. Τοῦ αὐτοῦ ὑπόμνημα εἰς τὸν μακάριον Γάβριηλ. *Eiusdem Commentarius in beatum Iobum.* Inc. Ἀξίων πρῶτον ἐπιζητήσαι, πότε οὗτος ὁ ἀνὴρ γέγονε. Desinit imperfecte in verbis prophetarum: Εἰτά φησιν. Ἐπελθὼν δὲ εἰς ὅρος ἀκρότομον ἐποίησε χαρμῶσιν τετράποσιν ἐν τῷ ταρτάρῳ, τετέστιν . . . quae quidem verba incidunt in vulg. edit. Cap. XL. vers. 15. Reliqua, videlicet expositio in XLI. & XLII. & ultimum Iobi Caput, desiderantur mutilato Codice. Desunt quoque ex hac interpretatione duo folia inter paginas 138. & 139.

Hu-

(1) Nicolai huius Methonenfis Opera maximam partem inedita adhuc in bibliothecis latere animadvertit Fabricius l. c.

Huius expositionis in Iobum, de qua Epistolam Cl. Io. Lamio dedimus, quae in Florentinis Novellis legitur sub die vii. Maii MDCCCLXII. nonnulla fragmenta in Catena a Patricio Iunio G. & L. vulgata reperiuntur. Heic tamen ut aliquod eiusdem specimen lectori exhibeatur, allatum initium longius producendum existimavimus, quod quidem sequens est: Ἀξίων πρῶτον ἐπιζητήσαι, πότε ὁ ἀνὴρ γέγονε. Τίνες μὲν ἐν αὐτὸν φασὶν πρὸ τοῦ Μωσέως εἶναι, καὶ πέμπτον ἀπὸ Ἀβραάμ· τινες δὲ ἐν τῷ νόμῳ· ἀλλὰ μηδέπω ἀποφαινόμεθα, ὥς ἂν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱστορίας μάθωμεν, εἴτε ἐν τούτῳ, εἴτε ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἦν. Οὐδὲ γὰρ, ὅδὲ τὸ μικρὸν ἡμῖν συντελεῖ πρὸς τὸ γινῶναι τὴν ἀρετὴν· ὁ γὰρ ἐστὶν ἴσον ἀπολαύσαντα τῶν Μωσαϊκῶν τοιούτων εἶναι ἔτις ἐμάρτυρον, καὶ θαυμαστὸν, ὅτι πρὸ ταύτης τῆς παραίνεσως τοσαύτην ἐπιδείκνυνται τὴν ἰσχύν· ὅτι μὲν γὰρ μέγας ἦν ὁ ἀνὴρ, καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα δηλοῖ· δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Θεὸς λέγων· ἰδὼν σὴ Νῶε, & Γάβριηλ, καὶ Δανιὴλ, ἡρώς αὐτῶν καὶ θυγατέρας αὐτῶν οὐ μὴ ἐξέλανται. Τίνος δὲ ἐνεκεν αὐτοῦ Μωσὴς οὐχὶ μέμνηται; ποία γὰρ ἦν ἀνάγκη μνησθῆναι, ἢ τίνος ἐνεκεν; εὐδὲ μοι ἦεν, πῶς ὅδὲν αὐτὸν δὲ πρόγονος παρέβλαψεν ὁ Ησαΐ· ὅτι ἦν ἀπὸ τοῦ Ἀβραάμ, μᾶλλον δὲ οὐκ ἦν ἀπὸ τοῦ Γαβριὴλ, ἀλλὰ καὶ χάριτι ἐξῆν· ὁ ῥασις ὅτι πᾶσι διδασκαλίας ἐπέμψεν ὁ Θεός; εὐδὲ μοι βλέπε, πῶς ἀνωθεν ἡ γνώσις τοῦ Θεοῦ πανταχῶς δέχεται· ὁ ῥασις γὰρ καὶ τὴν φίλως αὐτῷ ἐννοίαν ἔχοντα περὶ Θεοῦ. Τίς αὐτῶς ἐδίδαξε; τίς κατήγγειλε; καὶ γὰρ ἐμοὶ δοκεῖ πρὸ τοῦ νόμου εἶναι· καὶ ἄλλοι αὐτόθεν, ὡς τε εἰκότως ἂν τις εἴποι ὅτι πρῶτον τὸ τοῦ βιβλίου, διδασκαλίας τις καὶ κήρυξ ἦν τῆς τοῦ Θεοῦ γνώσεως, ἀλλὰ διὰ βίην μὲν, καὶ ἰσχυροῦς δὲ ἦν. Εἴδει δὲ καὶ σημεῖα γενέσθαι ἐπ' αὐτῷ, ὡς τε καὶ ταύτη ἀπηρτισμένον εἶναι τὸν διδασκαλόν· καθάπερ γὰρ ἐπὶ τοῦ Ἀβραάμ πολλὰ γέγονε σημεῖα, ἔτι καὶ ἐνταῦθα, κ. λ. quae quidem ipsius interpretationis quoddam veluti praeludium sunt. Illa enim pag. 124. b. ita incipit: Ἀνθρώπος τις ἦν ἐν χώρῃ τῇ Αὑσιτίδι, ὃ ὄνομα Γάβριηλ. Ὁ ῥασις πρῶτον ἐγκώμιον τούτου, τὸ ἀνθρώπου εἶναι ἐν χώρῃ φησὶ τῇ Αὑσιτίδι· ὃν καὶ τούτο ἐγκώμιον μέγα· τὸ γὰρ ἐν Ἀραβίᾳ εἶναι, ἔνθα πάντες ἦσαν διαφθαρέντοι, ἔνθα ὁδὸν ὑποδείγμα ἦν εὐνομίας, τούτου ἦν τὸ θαυμαστόν. Καὶ ἦν ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος· πάλιν ἀνθρώπος· ἀμεμπτος, δίκαιος, ἀληθινός, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος. Εἰς ἕνα τῶν τούτων ἰκανὸν παραστήσαι τὴν ὥραν αὐτοῦ τῆς ψυχῆς. Ἀλλ' ὥστε τις ἐραστής μετὰ πολλῆς τῆς ἀκριβείας τὸ κάλλος διηγείται τοῦ ἐρωμένου, ἔτι καὶ ἐνταῦθα· ἀμεμπτός φησι τούτο, ὁλόκληρος ἀρετῇ· δίκαιος, καὶ τούτο· ἀληθινός, & τούτο· θεοσεβής, καὶ τούτο· ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος, καὶ τούτο· ἀπὸ παντός φησι, καὶ ὅτι ἀπλῶς τῷ μὲν, τῷ δὲ οὐ. Πῶς εἰσιν οἱ λέγοντες, ὅτι πρὸς τὸ καλὸν ἡ φύσις ῥέτει μᾶλλον; ποῖος ὁ ὁβός; ποῖα δικαιοσύνη; ποῖοι νόμοι τούτου τοιούτου ἐποίησαν; ἐπειδὴ γὰρ ἔλεγεν, ὅτι ἐστὶ δίκαιος, ὅς ποιεῖ ἀγαθόν, καὶ ὅτι ἁμαρτάνεται· διὰ τούτου φησιν, ἀμεμπτος, ὅτι εἶπεν ἀναμάρτητος, ἀλλ' ἀμεμπτος· οὐ μόνον ἐκείνῳ

ἐκ ἐπαρτε τὰ ἁμαρτίαν ἔχοντα, ἀλλ' ὅδὲ τὰ μεμψιν, & κατὰ γνώσιν, κ. λ. Et haec speciminis loco protulisse satis fuerit. Hoc inter lectorem monemus, ita nostram hanc interpretationem ab iis Ioannis Chrysostomi fragmentis, quae in Catena Niceatae in Iobum per Patricium Iunium edita Londini MDCCXXVII. adferuntur, differre, ut praeter illa prima verba, Ὁ ῥασις πρῶτον ἐγκώμιον . . . τούτου ἦν τὸ θαυμαστόν, & alia identidem pauca, vix quidquam aliud cum iis commune continere videatur.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. X. cuius prima pagina manu Seculi XV. suppleta est. Constat foliis 204. cuius specimen damus Tab. VI. N. I.

ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

MARTYRIA DIVERSORVM MARTYRVVM.

Scilicet.

Vitae, ac martyria nonnullorum Sanctorum, ac praecipue eorum, quorum in Ecclesia Graeca commemoratio fit a die XVIII. usque ad XXXI. Maii.

I. pag. 1. Post Tabulam libri, ab eodem scriptore Codicis praemissam, legitur pag. 2. Μηνὶ Μαΐῳ καὶ. Ἀθλῆσις τῆς ἁγίας μάρτυρος Σιρῆς μαρτυρησάσης ἐν Περσίδι, συγγενίδος τυγχάνουσης τῆς ἁγίας Γολινδύχ, καὶ αὐτῆς μαρτυρησάσης ἐπὶ Χοσρόου τῷ πάππῳ Χοσρόου τῷ νῦν βασιλεύοντος Περσίδος. *Mense Maio, die XVIII. Passio S. martyris Sirae, quae passa est in Perside, cognatae sanctae Golinduch, quae & ipsa sub Chosroë, avo Chosroë illius, qui modo regnat in Perside, martyrium subiit.* Inc. Πάλλαί τῆς σωτηρίας ἀφορμαὶ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων. Def. ἐκ διαφόρων γὰρ ἐπαρχιῶν, καὶ πῶς ὁδὸν διακειμένων κατήγοντο, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec Acta auctoris coevi, exstant Graece ex hoc ipso Codice cum versione Conradi Iannungi in Actis SS. edit. Venet. ad xviii. Maii.

II. pag. 19. Μηνὶ τῷ αὐτῷ 19. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πατριῆς ἐπισκόπου Πέρσης. *Mense eodem, die XIX. Martyrium sancti martyris Patricii Episcopi Brufae.* Inc. Εἰς ταῖς ἡμέρας ἐκείνας, ἡγεμονεύοντος Ἰουλίῳ τῷ Ἀνθυπάτῳ, & νοσοῦντος τὴν τῶν εἰδώλων μανίαν. Def. ἐτελειώθη δὲ ὁ ἅγιος Πατριῆς μηνὶ Μαΐῳ ἐννεακαιδεκάτῃ, χάριτι τῷ κυρίου, κ. λ. Graece in Actis SS. ad calcem Tom. III. April. pag. 65. ubi male adferuntur ex Cod. XIV. Plut. XIV. fuisse descriptum, & Latine ad xxviii. April. ex versione Io. Ravesteini S. I. auctore anonymo.

III. p. 22. Μηνὶ τῷ αὐτῷ 22. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Θαλαλαίου. *Mense eodem, die XX. Martyrium S. Thalelai.* Inc. Εἰς ὑπατείᾳ Νουμμεριανοῦ τῷ βασιλεῶς, ἡγεμονεύοντος Θεοδώρου τῆς

E f f

Al-

Αἰγυῶν πόλεως. Def. ἐτελειώθη ὁ ἅγιος Θαλέ-
λαιος μηνὶ Μαΐῳ εἰκάδι, ἡμέρᾳ ε'. βασιλεὺς τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Grae-
ce & Latine ex hoc eodem Ms. cum ver-
sione Papebrochii ad xx. Maii; ubi alia
etiam Acta minus fide digna e Ms. Vaticano
G. & L. cum versione Dan. Cardoni, in-
cipiunt: Κατὰ τὰς καιρὸς Νημεριανῶ, κ. λ.

IV pag. 26. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Ε'κ τοῦ
ἱστορικῆς Ἀλεξάνδρου μοναχοῦ ὑπέμνημα εἰς τὸν ἐν
ἁγίοις, & μέγαν βασιλέα Κωνσταντῖνον. *Mense
eodem, die XXI. Ex Alexandri Monachi
historia Commentarius in S. & Magnum Im-
peratorem Constantinum.* Inc. Κατ' ἐκείνους τὸν
καιρὸν Διοκλητιανὸς, ὃ Μαξιμιανὸς εἰκοσι καὶ
ἑν ἔτος τῆς βασιλείας κρατήσαντες, ἐπὶ τούτων
ὁ βαρύτερος, ὃ μακρότερος τῶν χριστιανῶν γέ-
γονε διωγμὸς· ἐν ᾧ ἀναριθμητοί, ὃ Θεὸς μόνος
ἠγνωσμένοι μυριάδες ἐμαρτύρησαν. Est pars
Orationis historicae Alexandri Monachi de
Inventione S. Crucis, quae G. L. habetur
inter Iac. Gretseri S. I. Opera edit. Ratisb.
A. MDCCXXXIV. fol. Tom. II. de S. Cru-
ce pag. 1. seqq. Huius autem fragmenti ini-
tium, quod attulimus, incidit in pag. 17. v.
23. Finis vero, quem utpote ab edito di-
versum, aliquanto longiorem referimus,
sequens est: Ὡς ἔπαιον μὲν (haec verba repe-
ries loc. cit. pag. 28. v. 20.) ἐξ αὐτῆς εἰς
τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν συνδραμεῖν τῆς πόλεως τὸ
πλήθος, τὸ τῆς Θεοπτίας φέβου μετ' εὐφροσύνης
συσχεζόν, νέων τε ἄμα ὃ προσβυτέρων, ἀνδρῶν
τε καὶ γυναικῶν ἐκ πάσης ἡλικίας, ὃ μέχρις
αὐτῶν ἡδὴ τῶν κατ' οἴκους θυλακισμένων κορών,
ἐντοπίων τε ὃ ξένων, χριστιανῶν τε ἄμα & ἄλ-
λαχρόν ἐπιδημούντων ἐθνικῶν, ὁμοθυμαδὸν τε
πάντων ὡς ἐξ ἐνὸς στόματος Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν
κύριον ἀνυμνούντων τὸν ἵδον τῷ Θεῷ τὸν μονογε-
νῆ, τὸν θαυματοποιόν, ἔργῳ τε ὃ πείρᾳ παρα-
λαβόντων, ὅτι χριστιανῶν τὸ πανευσεβεῖς δόγμα
ὃ ἐν πειρήσι σοφίας ἐστὶ λόγος, ἀλλ' ἐν ἀπο-
δείξει πνεύματος & δυνάμει, ὃ ὑπὸ ἀνθρώπων
μόνον καταγγελλόμενον, ἀλλ' ἐξ ὀρανοῦ θεοῦ
μαρτυρούμενον. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐπίσκοπος. Ε'κ
δὲ ταύτης τῆς παραδοξοποιίας πολλὰ χιλιάδες
προσετέθησαν τῷ λόγῳ τῆς πίστεως. Δοξάζομεν
ἦν καὶ ἡμεῖς πατέρας, ὃ ἵδον, ὃ ἅγιον πνεῦμα
τῇ ἁγίᾳ, ὃ ὁμοσίᾳ, ὃ προσκυνητῇ τριάδι νῦν
τε ὃ εἰς πάντας τῆς αἰῶνος τῶν αἰώνων, ἀμήν.
Quo tempore Alexander hic Monachus vi-
xerit, non satis constat inter Scriptores.
Cavo, aliisque ipsum sequutis, qui eum
anno MCXX. floruisse tradiderunt, non ad-
sentior omnino, quum Codex noster Seculo
XI. conscriptus aliquanto faciat vetustiorum.
Huius scriptoris praeter memoratum de
Inventione S. Crucis Sermonem, alius etiam
existat de S. Barnaba, cuius initium: Μεγί-
στην λόγων ὑπόθεσιν προέθετο, κ. λ. Citatur
praeterea in Catena quadam Commentaro-
rum in Evangelium Lucae in Cod. CCL.
Bibl. Coisl. pag. 251.

V. pag. 38. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Μαρτύριον
τῷ ἁγίῳ μάρτυρι Ε'πιμάχῳ. *Mense eodem, die
XXII. Martyrium S. martyris Epimachi.*

Inc. Τῶν καλῶς ἀθλησάντων ἐν τῷ τῷ βίῳ
καὶ ἁγῶνι. Def. ἀπέδωκε τὸ πνεῦμα ἐν Χριστῷ,
κ. λ. Acta haec, auctoris anonymi, videntur
diversa ab iis, quae alibi sunt. Apud Lam-
becium Tom. IX. pag. 256. 260. 262. ita
incipiunt: Ἀρτί μὲν ἡ τῆς ἀσεβείας ἀχλύς. In
Biblioth. vero Coisl. p. 186. Ὁ ἅγιος
μάρτυς Ε'πίμαχος οὗτος ἦν ἀνὴρ. Eius comme-
moratio recolitur die xxx. Octobr. in Me-
nolog. Basilii.

VI. pag. 44. b. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Μαρτύριον
τοῦ ἁγίου Δονάτου ἐπισκόπου, Μακαρίου πρεσβυ-
τέρου, Θεοδώρου διακόνου, μαρτυρησάντων ἐν Πο-
μυῖᾳ. *Eadem die. Martyrium S. Donati Epi-
scopi, Macarii presbyteri, Theodori diaconi,
qui passi sunt in Poimvie.* Inc. Μεγάλη τῶν
ἁγίων ἡ δόξα, Σαλονιανὲ, θεοφιλέστατε ἀδελφέ.
Def. δοξάζοντες τὴν ἁγίαν ὁμοῦσιον Τριάδα, ἡ
πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Graece ex hoc eo-
dem Ms. cum versione Danielis Cardoni S.
I. in Actis SS. ad Maii xxii. Tom. V. p.
144. ubi videnda, quae de Actorum, quae
in hoc Codice continentur, fide obiter in-
nuunt Bollandistae. Auctor anonymus.

VII. pag. 53. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Βίος τῆς
μακαρίας Μάρθας μητρὸς τοῦ ἁγίου Συμεὼν, τοῦ
ἀγωνισμένου ἐν νηπίας ἡλικίᾳ τὰ τῆς ἀσκήσεως
ἄλλα ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει. *Mense eodem, die
XXIII. Vita beatae Marthae matris S. Sy-
meonis, qui a tenera aetate aetetica ceria-
mina exasperavit in monte admirabili.* Inc.
Ὅσοι τῆς μακαρίας, ὃ ἀπεράντου ζωῆς ἐπιθυμῶ-
σι. Def. καὶ τῆς δέσεως αὐτῶν εἰσακούσεται,
ὡς ἀγαθὸς, ὃ φιλόδηρος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ.
λ. Occurrit ex hoc eodem exscripta Co-
dice sub die xxiv. Maii apud Bolland. in-
terprete Conrado Ianningo S. I. Tom. cit.
p. 403. In Menologio Basilii eius memoria
recolitur die v. Iulii.

VIII. pag. 90. Μηνὶ Μαΐῳ κα'. Μαρτύριον
τῶν ἁγίων Μελετίου ἐρατηλάτου, καὶ Ἰωάννου,
καὶ Στεφάνου Κωμήτων, καὶ πάντος τοῦ πλή-
θους αὐτῶν. *Mense Maio, die XXV. Martyrium
SS. Meletii ducis, Ioannis, & Stephani Comi-
tum, omnisque multitudinis eorum.* Inc. Κατ'
ἐκείνους τὸν καιρὸν ἐδιώκοντο οἱ χριστιανοὶ ὑπὸ
τῷ βασιλεῖ Α'ντωνίνῳ. Def. καὶ ἐδοξάζετο ὁ
πατήρ, ὃ ὁ ἵδον, ὃ τὸ ἅγιον πνεῦμα· αὐτῷ ἡ
δόξα, κ. λ. Graece item ex hoc Ms. cum
versione Dan. Cardoni S. I. in Actis SS. ad
xxiv. Maii. Ib. p. 436. Acta fabulosa.

IX. pag. 127. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Ε'γκώ-
μιον εἰς τὰ θαύματα τῷ ἁγίῳ ἱερομάρτυρι Θε-
ράποντος. *Mense eodem, die XXVI. Enco-
mium miraculorum S. martyris Theraponis.*
Inc. Πολλὰ μοι τῶν λόγων ἡ πανήγυρις. Def.
εἰρήνην τοῖς μακαρίᾳς, τοῖς ἔγγυς χαρίζομενος,
ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ πανελεήμονι Θεῷ, μετ' ὃ σοι
τῷ πατρί, κ. λ. Graece ex hoc Ms. in Actis
SS. sub die xxvii. Maii.

X. pag. 131. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Α'θλησις
τῆς ἁγίας μάρτυρος Ε'λεονίδος. *Mense eodem,
die XXVII. Passio S. martyris Heliconidis.*
Inc. Ἀσκητὸς, ὃ Παῦλος πᾶσι τοῖς κατ' Α'σίαν
καὶ Φρυγίαν, Πόντον, ὃ Παμφυλίαν ὁμοπίστοις
ἀδελ-

ἀδελφοί, τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. Ὁ δημιουργὸς
Θεός. Def. ἐτελειώθη ἡ πάνσεμος, καὶ ἁγία
μάρτυς βασιλεύσας τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στῷ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Graece ex hoc Ms. (li-
cet per errorem, Plut. VII. appelletur) cum
Danielis Cardoni versione in Actis SS. ad
xxviii. Maii. Tom. VI. p. 83. Acta fabulosa.

XI. pag. 138. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Βίος καὶ
πολιτεία Θεοδῶλου ἐπαρχῆς Κωνσταντινουπόλεως γε-
νομένου μοναχοῦ, καὶ Στυλίου. *Mense eodem, die
XXVIII. Vita & conversatio Theoduli Prae-
fecti urbis CPolisanae, postea Monachi, & Sty-
lii.* Inc. Ε'ν ταῖς ἡμέραις Θεοδοσίου τῷ με-
γάλῳ βασιλεῖς ἦν τις Θεόδωλος ὀνόματι. Def.
ταῖς ὑπὲρ ἡμῶν δέσεσι ἀπαύτως προσφέρων τῷ
σωτῆρι Χριστῷ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Graece ex
Cod. Flor. cum versione Dan. Cardoni S.
I. in Actis SS. ad xxviii. Maii. Ib. p. 101.

XII. p. 149. Μηνὶ Μαΐῳ κα'. Βίος ὃ πολι-
τεία τῆς μακαρίας Μαρίας παρθένης. *Mense Ma-
io, die XXIX. Vita & conversatio beatae
Mariae virginis.* Inc. Τὸ γεγονός πρᾶγμα
κατὰ τὴν μεγάλην Α'ντιόχειαν τῆς Συρίας. De-
sinit imperfecte in verbis: οὐκ ἔχεις θυγαῖ-
να γενέσθαι μάγος, & φυλάττειν τὰ φυλάγ-
ματα τοῦ μάγον· ὃ ἐάν μὴ . . . . .

Quae quidem verba apud Bollandistas inci-
dunt sub initium Capituli III. & ultimi, quum
ibi in totidem Capita dividantur haec Acta.
Reliqua desiderantur in Codice una cum vi-
ta S. Copri, quae hanc sequi debebat, ut
ex praemisso indice, & ex recentissimi Graeci
notula haec apposita, quae videtur Cyrilli
Martini, eruitur. Non multis vero ab hinc
annis hoc Codici vulnus inflatum fuisse cre-
dimus: nam quum B. Mariae vitam inte-
gram exhibeant Bollandistae, ex eoque ipsam
exscriptis testentur (licet per errorem Plut.
XI. nuncupetur), integer tunc fuisse Co-
dex dicendus est. Legitur itaque G. L. in-
terprete Ant. Franc. Destieu S. I. Ib. p. 401.

XIII. pag. 154. Μηνὶ Μαΐῳ κα'. Μαρτύριον
τοῦ ἁγίου ὃ ἐνδόξῳ μάρτυρι Ε'ρμεῖ. *Mense
Maio, die XXXI. Martyrium sancti, & glo-
riosi martyris Hermiae.* Inc. Ε'ν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις ἐδιώκοντο οἱ χριστιανοὶ ὑπὸ τῷ βασιλεῖ
τῶν Ρωμαίων Α'ντωνίνου ἐθνικοῦ τυγχάνοντος.
Def. ἐμαρτύρησε δὲ ὁ ἅγιος Ε'ρμείας τῇ πρὸ
τριῶν καλανῶν Α'πριλίων· ἐτελειώθη δὲ ἐν τῇ
συμπληρώσει τοῦ Μαΐου μηνός, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ.

λ. Adfert hinc descriptum Bollandus ad xxxi.
Maii, vertente Hugone Bollio Carthusiano.
Vide & Tillemont. T. II. pag. 316. & 625.

XIV. pag. 158. Βίος Εὐγενίου, καὶ Μαρίας
τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς, τῆς ὃ Μαρίας. *Vita Eu-
genii & Mariae eius filiae, quae & Mari-
nus dicta.* Inc. Ε'γρονέ τις ἀνὴρ ἐν τῇ Βιθυνίᾳ
διάγων. Def. ἀεὶ δοξάζοντα τοὺς δοξάζοντας
αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Miror haec
Acta latuisse doctissimos Bollandistas sub die
xvii. Iulii, ubi fuisse agunt de S. Marina vir-
gine, quae sub monachi habitu Marinus di-
cta est: quum multa alia ex eodem Codice
Sanctorum gesta, quae huc usque innui-
mus, exscribi curaverint. Apud Fabric. Bibl.
Graec. Tom. IX. pag. 75. ita enunciatur:
*Eugenii & Mariae eius filiae, quae Marini
nomine pro monacho vixit, Kar' ἐκείνους τὸν
καιρὸν ἦν τις ἀνὴρ ἐν τῇ Βιθυνίᾳ. VIII. Fe-
bruar. Ms. Lambecius VI. pag. 305. VIII.
pag. 82 Latine apud Surium sub eadem
die.* Haec notula quaedam eiusdem scripto-
ris subsequerebatur, quae penitus abraza fuit.

XV. pag. 161. Διάλογος ἱστορικῆς Παλλα-
δίου ἐπισκόπου Ε'λενουπόλεως, γενόμενος πρὸς
Θεόδωρον διάκονον Ρώμης, περὶ βίης ὃ πολιτείας
τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῳ ἐπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως
τῷ Χρυσόστομῳ. *Dialogus historicus Palladii E-
piscopi Helenopolis, cum Theodoro Ecclesiae Ro-
manae diacono habitus, de vita & conversa-
tione B. Ioannis Chrysostomi Episcopi CPoli-
sani.* Inc. Τῶν τοῦ Θεοῦ θαυμάτων, τὰ μὲν
ἔστιν. Def. ἐν τῇ φοβερῇ αὐτοῦ τῆς δικαιοκρισί-
ας ἡμέρᾳ· ὃ πρέπει δόξα, κ. λ. In fine repe-
titur iisdem ferme verbis titulus supra
allatus in hunc modum: *Διάλογος ἱστορικῆς
Παλλαδίου ἐπισκόπου Ε'λενουπόλεως πρὸς Θεόδωρον
διάκονον Ρώμης, περὶ βίης καὶ πολιτείας τοῦ ἐν
ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν, ὃ ἀρχιεπισκόπου γενομένου
Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου τε-
τέλεσται. Tum subiiciuntur hi senarii:*

Πάνοις μελίσσας ἐγγλυκαίνεται φάρυξ,
Τοῖς σοῖς πλέον δὲ καρδία, Χρυσόστομε.

Operibus apibus dulcescit gula,
Plus tamen tuis, Chrysostome, animus.

Quibus alia subsequerebatur, sed postea peni-
tus erasa. Ex hoc insigni Codice, Palladii
Dialogum hunc primus omnium Graece in
lucem extulit Emericus Bigotius Rotoma-
gensis Lutetiae Paris. A. MDCLXXX. 4.
F f f 2 qui

(1) Haec habet in Praefatione ad Lectorem Bigotius: *At
vero quidquid hoc libelli est, quantumvis commentarius desit-
tuti, pro magno, certo scio, habiturus = thesaurum, si minime
quanto studio, quantaque diligentia clarissimi Operum S. Ioannis
Chrysostomi editores, Henricus Savilius, & Erenio Duceus, opus
illud quaquaversum perquisierint. Sed quum frustra omnes bi-
bliothecarum forulos excussissent, sancti Doctoris studiosos, scriptis
suis ad eandem curam invitantes, monueruntque hanc vitam ad
paucissima exemplaria redactam esse. Hunc vero archetypum Flo-
rentinae reperit in Bibliotheca Medicea, & eiusque exscribendi copia
perbenigne mihi facta est a Magno Erenio Duce Ferdinando II.
qui verus gentis Mediceae heres, amorem erga litteras & litter-
atos viros, ut patrimonium a parentibus acceptum, ad filium
Costum III. feliciter transmisit. Hic ipse est Codex, quo usus est
Ambrosius Camaldulensis, qui prior hanc vitam Latine vertit:
verit autem Romae, ut ipse testatur in Epistola nuncupatoria ad
Eugenium Papam IV. eiusque versio typis excusa prodit, primum
Venezis in forma octava, cura & studio Nic. Erythraei, Lute-
ciae superius postea recusa. Etiam, inquam, ipsum esse Codicem,*

quo usus est Ambrosius, deprehendi, cum ex pluribus locis, qui
uini, aut alterius litterae mutatione corrupti erant; tum ex
verbis, litterisque perperam continuatis, aut divisis. . . . .
mo fortasse obiciat, diversos sibi videri Codices, Ambrosianum,
ac Florentinum; propterea quod Ambrosius nonnulla Proemii lo-
co praemisit in sua versione, quae in Florentino non continentur.
Idem subinde occurrit in decursu Dialogi, ut cuiusvis legenti ob-
servare licet. Verum quisquis rem accurate perpendit, facile me-
cum existimabit, Ambrosium ista de suo addidisse, ut ad Dialo-
gum, qui nimis abrupto exordio procedebat, viam aperiret:
idemque praestitisse in serie Dialogi, scilicet nimis huius videbatur
oratio. . . . . Quod dixi de Proemio Dialogi, aliisque per Ambro-
sium interpolatis locis, id etiam adfirmare auiam de nominibus
propriis eorum, qui inter se loquentes inibi inducuntur. Nam qui
in versione Ambrosiana dicuntur Palladius, & Theodorus, in Grae-
co Codice Mediceo, Episcopus, & Diaconus simpliciter appellantur:
idque ab interprete Ambrosio contra fidem Ms. ut lectori
consuleret, factum fuisse nullus dubito. Sane omnibus constare
non poterat, Medicum Codicem integrum esse, & bonae fide, uti

qui in Epistola ad studiosos lectores adfirmat, se exscripsisse Florentinum Mediceae archetypum, quo Ambrosius Generalis Camaldulensium usus fuerat. Ille enim, ut Eugenio IV. indulgeret Pontifici, ipsum Romae Latine transtulit, cumque Papae obtulit, eo consilio, ut hoc labore suo *emeretur pecunias in huiusmodi promotionibus solvi consuevit*: qua quidem in re punctum tulit Ambrosius. Haec autem Latina versio, quae iamdiu in turbam data fuerat, in pluribus Florentiae Codicibus adseruatur. Primus in his delitescit in Bibliotheca Abbatiae Florentinae. Alter in Fesulana reconditur, quam Canonici possident Regulares. Tertius exstat inter Mss. Divae Annuntiatae Ordinis Servorum.

XVI. pag. 260. Blos & πολιτεία & ἀγία τῆ ἀγία, & ἐνδόξου ὁσιμαρτύρου Ἀναστασίου τοῦ μαρτυρήσαντος ἐν Περσίδι. συγγραφεὶσα παρὰ τῆ Πισίδου. Vita, & conversatio, & certamen S. gloriosissime martyris Anastasii, qui in Perside passus est, conscripta a Pisida [Georgio.] Inc. Νόμος τις δεινός τῳ εὐσεβοῦσιν οὐράνιος, ἄσβεστον αὐτοῖς διατηρεῖσθαι τὸ τῆς μνήμης ἐμπύρευμα, ἵνα τοῖς ἀγλητοῖς σπινθήρσιν ὁ δράκων ὁσημέραι καταφλέγοιτο. Def. τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν τῷ πιστεύοντι χαρίζομενον· ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Fabricius l. c. p. 53. Encomium in Anastasium martyrem, scriptum fuisse a Georgio Pisida, legas apud Suidam in Γεωργίῳ. ἐστὶ Ms. Suidae Paris. non habet eis τὸν μάρτυρα Ἀναστάσιον, sed eis τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. Sed perperam in Ms. legitur Parisiensis; quum Suidae verba ad Anastasium Persam, de quo Surius & Acta SS. xxii. Ianuarii, ex nostri Codicis auctoritate, referri debeant. Quod & idem Fabricius animadvertenter B. G. Lib. V. Cap. 16. Tom. VII. p. 695.

XVII. p. 284. Διδασκαλία Γαβριήλου Νεοβαπτίστου, βαπτισθέντος ἐπὶ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως, & Γεωργίου ἐπαρχοῦ τῆς Καρθαγεννησίῳ πόλεως παρὰ γνώμην ἰδίων, πρὸς τῆς ἐξ Ἰουδαίων νεοβαπτίστου χαίρειν· προφάσει ἀγαθῆς αὐτῷ γενομένης τοῦ ἐπιγνῶναι τὸν κύριον, ὅτι οὐ δεῖ σαβεβατίζειν μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν, & ὅτι ἀληθῶς αὐτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ ἐλθὼν, & οὐχ ἕτερος. Doctrina Iacobi Neobaptistae, sive recens baptizati, qui praeter sententiam suam baptismum susceperat sub Heraclio Imperatore, & Georgio Carthagenensis urbis Praefecto, ad eos Iudaeos, qui recens baptizati erant, salutem occasione bona ipsi oblata Dominum cognoscendi; quod non oporteat sabbatizare post Christi adventum, & quod ipse sis vere Christus qui venit, &

iacet in Archetypo, a me representatum. Si quis reponat, hanc versionem Romae, ut superius vocabam, adornatam esse ab Ambrosio, neque a vero alienum videri, eum quoquam Ms. Codicem, qui Romae tum exstaret, usum fuisse; respondebo, probabili aequae argumeto dici posse, Ambrosium, aut Codicem Florentinum, seu Mediceum prius habuisse copiam, aut Codicem ipsum Romae Cosmo Magno comparasse, in cuius Bibliothecam Codicem facta versione transferret. Ambrosii enim curis, ac diligentiae institutionem Mediceae Bibliothecae acceptam referri debere, nemo, qui eius vitam & Epistolas legerit, diffitebitur. Haec de Ambrosio interpolata versione Bigotus, cuius sequitur sententiam Dupin de antiqua Ecclesiae Disciplina &c. Diss. II. Cap. I. p.

non alius. Inc. Ο ὁμοῦ, & οἱ προφῆται τῶν ἐρχόμενων Ἰησοῦν τὸν ἡλιον τῆς δικαιοσύνης ἐκέρυξαν. Def. γράψον μοι τὸ πῶς διάγεις. Εἰς ἡλ.θεν δὲ ἀπὸ Καρθαγίνης μὲν Γαβριήλ ἱγ'. ἰνδ. κτιῶνος ζ'. ἰερευχισμένος τῇ πίσει τὰ κυρία ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Nihil apud Fabricium. Ex schedis Montfauconianis erui-mus ἀνέκδοτον hoc, maximi faciendum, ex autographo fuisse descriptum, & Io. Mabillonio traditum: quod an revera lucem adspexerit, omnino ignoramus, quum in eiusdem Analectis minime referatur. Habet hoc ipsum opusculum Bibliotheca Coisliniana Cod. CCXCIX. p. 4. Catalogi pag. 415. In Codice inter p. 331. & 332. duo quaterniones desiderantur, quos reperies inter pag. 387. & 404. sequentis vitae.

XVIII. pag. 335. b. Blos τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Ἰουδαίων. Vita sancti patris nostri Constantini Iudaei. Inc. Ὡς ὀνήσιμόν τι χρῆμα τῷ βίῳ παρὰ τῆς θείας ἀνιδρυνται χάριτος τῶν ἁγίων αἱ πολιτεῖαι. Def. τῆς ἑμα σοι χαρισάμενος ἡμῖν ἀπολαῦσαι χάριτος & γλυκυτάτης μακαριότητος· αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Nihil apud Fabricium. Pauca vero habentur in Actis SS. ad diem xi. Martii, ubi de Constantino Confessore Carthagine. In nonnullis martyrologiis legitur: Carthagine S. Constantinus Confessor, vir clarissimus, multarum virtutum gloria clarus, migrat Confessor sub Valeriano XI. die Martii. Eodem die passio SS. martyrum Heraclii, & Zosimi passionum pro Christo.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XI. Constat foliis scriptis 418. cuius specimen damus Tab. VI. N. V.

ΟΜΙΛΙΑΙ ΑΝΩΝΥΜΟΙ.

HOMILIAE INCERTI AUCTORIS.

Titulus restituendus.

Pars Lectionarii, sive Officii Divini Graecorum. Procli Archiep. CP. in Christi Apparitionem Sermo. Constitutio de festis, ieiuniis, & quadragesima &c.

I. pag. 1. Exhibet primo hic antiquiss. Codex, sed acephalus, lectiones sacras, pericopas nempe V. T. temporum rationi, & Ecclesiastico Graecorum officio accommodatas. Incipit a verbis . . . . . πορεύητε, & εἰπὲ τῷ Ἐξελθῶ· τάδε λέγει κύριος ὁ Θεὸς Δαβὶδ τοῦ πατρὸς σου, κ. λ. quae quidem pars sunt lectionis sacrae,

168 Ab = tamen penitus abhorruit Cl. Ant. Mar. Salvini, qui rogante Francisco Nerlio S. R. E. Cardinali, Medicum Codicem manu sua exscripsit, exemplumque, quod consecrat, muneri dedit Io. Mabillonio, Florentia in Galliam retransiit. Namque in margine Bigotiani libelli ad ea verba, in quibus de verbis ab Ambrosio additis agitur, adnotat Salvini alliciarum Bigotum, quod quidem pluribus, quae adiungit, notulis erudite demonstrat. Confule Vitam Ambrosii a Cl. Laur. Melhus exaratum, & Flor. editam ex Imperiali typographio A. MDCCLX. fol. pag. 109.

(1) Lib. XXIII. Epist. III. col. 957. seq.

crac, quae in Officio feriae secundae μετὰ τὴν μετ' ἑβδωμ. (i. e. μετὰ τὴν μέσην ἑβδομάδα, post mediam ieiuniorum hebdomadam) legebatur: sequitur enim, Τῇ γ'. μετὰ τὴν μετ' ἑβδωμ. A feria itaque secunda post quartam Dominicam Quadragesimae, Lectionum in hoc Codice initium sit: progrediuntur autem usque ad Dominicam Resurrectionis, tum a Dominica Resurrectionis usque ad Dominicam τῶν ἁγίων πάντων, quae est I. post Pentecosten; tandem Officia in diebus Transfigurationis Domini, Exaltationis S. Crucis, Nativitatis Deiparae, Nativitatis Domini, Epiphaniae, Occursus, Annuntiationis Virginis &c. Quorum finis est: ὁ ἀρχηγὸς ζωῆς ἡμῶν κύριε δόξα σοι. In fine perverfis & intricatissimis litteris scriptoris nota apponitur, ex qua nil aliud praeter annum inscriptionis eruiamus, qui sic adnotatur, ςυοβ'. 6472. (Christi MCCCCLXIV.)

II. pag. 167. b. Πρόκλος ἀρχιεπισκόπος Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια. Κύριε εὐλόγησον. Procli Archiepiscopi CPolitani Sermo in S. Christi apparitionem. Domine benedic. Inc. Χριστὸς τῷ κόσμῳ ἐπεφάνη. Def. καὶ μαρτυρῶμεν κύριον· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Haec Homilia uncialibus litteris corruptissime mendosissimeque in hoc Codice scripta, Graece & Latine prodit inter eius Orationes a Riccardo editas.

III. pag. 171. b. Τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τῶν τῶν & ἡ θεοφάνεια πατέρων διάταξι τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ ἑορτῶν & νηστειῶν, & περὶ τεσσαρακοστῆς τοῦ ἁγίου πάσχα. Nicaenae synodi CCCXVIII. De ferarum Patrum Constitutio SS. Apostolorum de festis, & ieiuniis, ac de quadragesima S. Pascha praecedente. Inc. Ἀρχὴ τῶν νηστειῶν, καὶ τῶν γέγραπται, ἡμέρα δευτέρα. Def. ἐν οἷς ἑμαυτοὶς ἐπιστάτης, εὐχόμενος ὑπὲρ ἡμῶν. Et haec uncialibus pariter litteris mendosissimeque sunt exarata, manuque diversa ab ea, cui sacrorum Officiorum scripturam debemus.

Cod. Graec. membr. Ms. in 12. Sec. X. ut ex nota superius allata demonstratur. Constat foliis scriptis 174.

ΝΕΙΛΟΤ ΜΟΝΑΧΟΤ ΔΙΑΦΟΡΑ.

NILI MONACHI VARIA.

COD. XVI. I. pag. 1. Codex est acephalus, ac vetustiore antiquius habuit scripturam. Sed deinde penitus abstergae fuerunt priores litterae, ita ut inscriptionis quidem nullum, abrasionis vero plurima vestigia compareant. Tam perverbia autem, ac compendiarie est scripturae, ut vix aliud, praeter Opusculorum titulos, eorumque initium, ac finem, non sine aliqua molestia adsequi potuerimus. Primus itaque tractatus anonymi, partim philosophicus, uti videtur, partim theologicus incipit a verbis . . . . . Εἰ μὲν ἐν μὴ εἶναι λέγει ἐν

τῶν τεχνικῶς & σοφῶς κατὰ τὸν κόσμον οἰκονομῶμεν προεχθῆσεται, κ. λ. Def. τὸτο γὰρ ἐκ ἐστὶ μετὰ ταῦτα, ἀλλ' ἡ μόνον ἀντίδοσις.

II. pag. 24. Τὸ αὐτὸ τινα τῆς παλαιᾶς ἀναγωγικῶς περιληφθέντα. Eiusdem quaedam e veteri (Testamento) in compendium redacta, Inc. Ὡς περὶ γὰρ διὰ τῆς ἀτακτοῦρας διαίτης φθοροποιεῖ τις χυμός. Def. ὅπερ ἐστὶ κατὰ γὰ τὸν ἐμὸν λόγον ἡ τελειότης τῆ βίῳ. Χριστῷ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Hic aequae, ac superior tractatus ad quem pertineat, adhuc ignoramus: eidem tamen auctori utrumque opus adiudicandum esse ex allato tituloprehenditur. Continet autem nonnullorum veteris Testamenti locorum interpretationem; agitur enim περὶ ἰβ' πηγῶν, περὶ τῶν ὁφεικῶν, περὶ τῶν ὅφρων, περὶ τῶν πλακῶν, περὶ μετρῶν ὕδατος, περὶ τῶ γνόφου, περὶ τῶν προτέρων πλακῶν συντριβῆς, κ. λ.

III. p. 44. b. Εἰς τῆς κατηχητικῆς βίβλου Εὐφρανίου ἐπισκόπου Κύπρου πόλεως Κωνσταντίας, συγγραφεὶς διὰ παρακλήσεως Παλλαδίου, Ταρρασίας, & Μαλιδίου Παμφιλίας πόλεως Σιδεῶν. Ex instructivo Libro (scilicet Ancoratu) Epiphra-nii Episcopi Constantiae urbis Cypri, conscripto adhortatione Palladii, Tarassii, & Matidii Pamphiliae ex oppido Suedris. Inc. Αἱ ἀναφανέσται αἰρέσεις εἰσὶν αὗται. Ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι τοῦ Νῶε βαρβαρισμοὶ ἦν. Def. ὅρα ἐξήκοντα, & περὶ Χριστοῦ παρουσίας κ'. ὅμα πᾶσαι ὀδοὶ κλονετα. Tum quaedam pauca subiungit de Lucianistis, & Manichaeis.

IV. pag. 45. Εἰς τῆς αὐτῆς βίβλου, Ex eodem Libro, excerptum de Noëmo, & eius filii, Sem, Cham, & Iaphet, ac de divisione orbis terrae inter eos facta. Inc. Ο' δικαίος Νῶε λείψανον τῷ κόσμῳ, κ. λ. Def. ὡλεσαν αὐτὸς κρίσει δικαίᾳ.

V. pag. 46. Τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν· καλεῖται δὲ ἡ βίβλος Ἀγκυρα. Eiusdem (fragmentum aliud) ex eodem Libro de resurrectione mortuorum. Vocatur autem liber Ancora. Inc. Ὅτι ἀναστήσεται πᾶσα σὰρξ. Def. τὴν τῶν νεκρῶν αἰνισσομένην τοῦ κυρίου ἀνάστασιν.

VI. pag. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι οὐ δεῖ ἀλληγορεῖν τὰ ὑπὸ τῷ Θεῷ γενόμενα. Eiusdem, quod non debeant ea, quae a Deo facta sunt allegorice sumi. Inc. Εἴνι τοῖνον Ἀδάμ, & ἐν Εὔα. Def. ὅπερ ἐστὶ ἀδύνατον.

VII. pag. ead. Τὸ αὐτὸ. Eiusdem aliud excerptum. Inc. Πλεονέκτης ὢν ὁ Χαναάν. Def. ἐν πλεονεξίᾳ ὠκνητότας.

VIII. pag. 47. Εἰς τὴν δευτέρω βιβλίῳ Γρηγορίου τῷ Διαλόγῳ πάπα Ρώμης, ἐρωτῶντος Πέτρου ἀρχidiaκόνου, αὐτῷ δὲ ἀποκρινομένου. Ex secundo Libro Gregorii Papae Romae, interrogante Petro Archidiacono, ipso autem respondente. Inc. Ο' προσκολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνεύμα εἰς. Def. ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐξελεῖσθαι.

IX. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς θείας λειτουργίας. Eiusdem de Divina Liturgia excerptum. Inc. Εἰς τὴν τῶν ἐν κατανοήσωμεν. Def. ὁμοίως & τὸ αὐτὸ ἵετον αἶμα.

X. pag. ead. b. Eiusdem alia duo fragmenta, quorum primum inc. *Επισκοπὴ τῶν πλεόντων ἀπὸ Συκελίας*. Def. ἔτε ὁ ἐπίσκοπος προσήνεγκεν ἰσὲρ αὐτῇ τὴν προσφορὰν. Alterum inc. *Ἦν τις Σύρος μοναχὸς, ὀνόματι Γισαῖα*. Def. περὶ ἀκριβεστάτης ἀσκήσεως. Haec Excerpta, quae a numero III. huc usque recensuimus, ita brevia sunt, ut unde fuerint desumpta, investigare praetermiserimus.

XI. pag. ead. Νεῖλη μοναχὸς περὶ φιλοσοφίας ἀσκητικῆς. *Nili monachi de Philosophia tractatus asceitici*. Inc. Φιλοσοφεῖν μὲν ἐπετῆδυσαν Ἑλλήνων παῖδες πολλοί. Def. ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῶν βεβιωμένων τῆς ἀληθείας ἡ ἀμοιβὴ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. Exstat inter Opuscula Nili Romanae edit. A. MDCLXXIII. fol. pag. 1. seqq. in LXV. Capita divisus. In Codice vero notandum ultimas undecim huius Operis paginas manu Sec. XV. fuisse suppletas.

XII. pag. 73. b. Τῷ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς κεφάλαια ργ'. Eiusdem de Oratione Capita CLIII. Prologus inc. Πυρέττοντά με τῷ φλογμῷ τῶν ἀκαθάρτων παθῶν. Def. καὶ ἐαυτὸν τὸν κρέββατον λοιπὸν ἄρας περιπατήσῃ, χάριτι Χριστοῦ, ἀμήν. Primum Caput inc. Εἰ τις βούλοιτο εὐδῆς θυμίαμα σκευάσαι, κ. λ. Victimum est: ὅταν παριστάμενος εἰς προσευχὴν ἰσὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν, & χαρὰν γένῃ, τότε ἀληθῶς εὐρημαίε προσευχῇ. Legitur ibid. pag. 475. seqq.

XIII. pag. 78. b. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλίου περὶ ἀσκήσεως, πῶς δεῖ κοσμηθῆναι τὸν μοναχόν. S. P. N. Basilii de asceitica disciplina, quomodo orationis ornari monachum. Inc. Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων. Def. μεθ' ὧν εὐρεθῆναι σπουδάσωμεν, χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. In nupera Operum edit. Parisi. A. MDCCXXII. Tom. II. pag. 211.

XIV. pag. 79. b. Διάταξις τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ Θεβαίου πᾶσι μοναχοῖς. *Regula sancti Stephani Thebani ad omnes monachos*. Inc. Πρὸ πάντων χρῆζομεν τῆς ταπεινοφροσύνης, ἐν παντὶ ἔτοιμοι ὄντες. Def. & παρὰ Χριστοῦ ἔλεος λήψεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Nihil apud Fabricium de hoc Stephano Thebano. Plures autem Stephani apud Caveum, & Oudinum, & quidem Monachi; sed cuiusnam istorum sit haec Regula nondum comperimus.

XV. pag. 81. Sequuntur excerpta nonnulla ex asceitici Basilii Magni, nimirum ex Cap. I. XIX. CXLVI. & CCCVI. Horum initium est: Τὸ μὲν γὰρ σῶμα τὰς φυσικὰς ὁρμὰς ἔλαβεν. Finis: ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἐνδὲ τῶν μικρῶν τούτων.

XVI. pag. ead. b. Accedunt Philosophica quaedam, excerpta, vel ex Symeonis Sethi Opere, cui titulus, Σύνοψις καὶ ἀπάντησις φιλοσοφικῶν δογμάτων, de quo Fabric. B. G. Tom. X. p. 322. vel ex Michaelis Pselli *Omnifaria Doctrina*, &c. de qua in Allatii Diatriba de Psellis Fabriciana edit. in calce Tom. V. p. 51. Plurima enim, eodem Fabricio teste, ex Psello Sethus decerpit. Quam autem in recensione Codicis XIX. Plut. VII. singulorum

Capitum argumenta protulerimus, utpote diverso ordine disposita, quam legantur in dicto Tom. X. pag. 323. idem quoque in hoc faciendum duximus, quippe qui ab utroque differre videatur. En igitur Capitum argumenta. I. Α' τὸ ποῖον πρῶτον σοιχεῖν ἤρξατο τὸν κόσμον ποιεῖν ὁ Θεός. II. περὶ τάξεως κόσμου. III. τίς ἡ αἰτία τῷ τὸν κόσμον ἐγκαλεῖσθαι. IV. εἰ ἐστὶ τι ἐκτὸς τοῦ οὐρανοῦ. V. περὶ τῆς τοῦ οὐρανοῦ οὐσίας. VI. τίνα δεξιὰ τοῦ κόσμου, καὶ τίνα ἀριστερά. VII. εἰς πόσους κύκλους διαιρεῖται ὁ ὕψους. VIII. τίς ἡ ἔσθια τῶν ἀστέρων. IX. ποταπὰ τῶν ἀστέρων τὰ σχήματα. X. περὶ τάξεως ἀστέρων. XI. περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς, καὶ κινήσεως. XII. πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες. XIII. περὶ σημείων ἀστέρων, καὶ πῶς γίνονται χειμῶν καὶ θέρος. XIV. περὶ ὕψους ἡλίου, καὶ εἰ πολλοὶ εἰσιν ἡλίοι. XV. περὶ μεγέθους ἡλίου, καὶ σελήνης, καὶ γῆς. XVI. περὶ ἐκλείψεως ἡλίου. XVII. περὶ ἐκλείψεως σελήνης. XVIII. πόσος ἐκάστου τῶν πλανητῶν ὁ χρόνος τῆς περιόδου. XIX. πόθεν ἂν τις γνοίῃ Ἑλληνικαῖς ἀποδείξεσι τὴν τοῦ κόσμου συντέλειαν. XX. περὶ τῶν ἀστέρων τῶν καλυμένων Διοσκώρων. XXI. εἰ θερμὸς ἐστὶ ὁ ἥλιος. XXII. περὶ τῶν φαινομένων ἐν τῷ ὕψους πυρίνων φασμάτων. XXIII. περὶ τῶν φαινομένων ἐν τῷ ὕψους χρωμάτων αἱματωδῶν, & χασμάτων. XXIV. περὶ κομήτε. XXV. περὶ τῆς φαινομένης ἐν τῷ οὐρανῷ γαλακτοειδοῦς κύκλου, καὶ λεγομένης γαλαξίας. XXVI. περὶ ὕψους, χαλάρης, χιόνος, πάχνης, & δρόσου. XXVII. περὶ δρόσου αὐγῆς καὶ πάχνης. XXVIII. περὶ τῶν ἐν τῷ ὕψους νοημένων κύκλων. XXIX. τίς ἡ τῶν ἀστέρων ὕψιστος. XXX. περὶ σχήματος ἀστέρων. XXXI. περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς. XXXII. πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες. XXXIII. περὶ τοῦ, πῶς γίνονται οἱ δ' καιροί. XXXIV. περὶ μεγέθους, & σχήματος ἡλίου. XXXV. περὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως. XXXVI. περὶ ὕψους, καὶ φωτισμοῦ σελήνης, καὶ σχήματος. XXXVII. πόσας ὥρας λάμπῃ ἡ σελήνη καθ' ἐκάστην ἑσπέραν.

XVII. pag. 88. Quaedam leguntur prognostica ex terraemotibus deducta, qui prout diversis mensibus, die, vel nocte, contigerint, varia portendere perhibentur. Horum initium deest, unius fortasse paginae iactura: incipiunt enim a mense Maio, cuius prima verba sunt.... οἱ πένητες πλανήτουσι, κ. λ. desinunt in mense Martio, cuius ultima sunt: καὶ πόλεις μεταβληθήσονται, ἀπὸ παραχρῆς εἰς ἀγαθὰ ἐλεύσονται.

XVIII. pag. 89. Περί τῆς, πόσαι εἰσὶν αἱ βασιλεῖαι ἐν κόσμῳ. De eo, quod sint Regna in mundo. Qui quidem titulus alteri delecto ad marginem suffectus est. Inc. Παρὰ τοῖς παλαιῶσι σοφοῖς ἱστορικοῖς τε καὶ γεωγράφοις εἰς τρία μέρη ἡ οἰκουμένη πᾶσα διήρηται. Def. καὶ ἐπαρχίαι τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Est tractatus geographicus incerti auctoris, in quo agitur primo de tribus Ecclesiis, Romana, Alexandrina, & Antiochena, cum de duabus aliis Hierosolymitana, & Constantinopolitana, ac de provinciis earum singulis subiectis.

XIX. pag. 95. b. Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου.

ἐπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἰς τὸ, περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας ἀδείας οἰδεῖν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν θράνων, οὐδὲ ὁ ὕψος μόνος, ἐρμηνεία. Sancti Eriphani Episcopi Constantiae Cypri in illud, de illa die & hora nullus scit, neque Angelus caelorum, neque filius solus, Interpretatio. Inc. Πᾶς τις γινώσκων γινώσκει κατὰ τὴν εἰδήσιν. Def. ἔτε κατὰ εἰδήσιν, ἔτε κατὰ πρᾶξιν.

XX. pag. ead. Ψῆφος τῶν χρόνων, ἐν οἷς γεγενῆσιν αἱ ἁγίαι σύνοδοι. *Calculatio annorum, quibus celebratae sunt sanctae synodi*. Inc. Ἐστὶ δὲ ἀπὸ τῆς ἐνανθροπισσεως ἕως τῆς α' συνόδου ἔτη τριῶν. Def. ἀπὸ ε' ἕως τῆς ζ' ἔτη ρκ'.

XXI. pag. ead. Τοῦ μοναχοῦ κυροῦ Γωάννου τοῦ Φωρῆ ἀντιρρητικῆς ἀπολογίας περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. *Monachi D. Ioannis Furne Apologia contradictoria de S. Spiritu*. Inc. Γράψας πᾶτερ ἐβόλα, καὶ διατρανώσας ὡς οἶμι, τὴν ἐκ τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ διττήν, καὶ ὁμοίαν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπόρευσιν. Def. μεῖζον ἀσυγκρίτως τοῦτο συνάντημα, καὶ κερδαλέωτερον εὐρεθήσεται. Nihil de hoc opusculo dictum comperimus apud Fabricium. Euthymium Zigabenum in concinnanda Panoplia, de qua egimus supra pag. 116. a Ioanne Furno adiutum tradit scriptor Graecus apud Allatium de Consensu utriusque Ecclesiae pag. 643.

XXII. pag. 98. b. Νικήτα Βυζαντίου φιλοσόφου, καὶ διδασκάλου κεφάλαια συλλογιστικὰ ἐκ κοινῶν περὶ Θεοῦ ἐνοσιῶν, καὶ ἀποδεικτικῶν καὶ διαριστικῶν μεθόδων, καὶ διαλεκτικῶν ἀφορισμῶν, καὶ φυσικῶν ἐπιχειρημάτων τεχνολογηθέντα κατὰ τῶν δυσεβῶς, καὶ ἀθέως ἐν τῷ συμβόλῳ τῆς ὁρθοδόξου τῶν χριστιανῶν πίστεως προστιθέντων, καὶ δοξαζόντων περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ ζωαρχικοῦ, καὶ θεῖου πνεύματος, τὸ, ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορευόμενον· μὴ μάλιστα ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου, καθὼς ὁ κυριακὸς διδάσκει λόγος, καὶ ἡ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία διαρρήδην ἀνακηρύττεισα καθολολογεῖ. Κύρια εὐλόγησον. *Nicetae Byzantii Philosophi & Magistri Capita syllogistica ex communibus de Deo notionibus, & demonstrativis & dissinativis methodis, & dialecticis rationibus, & naturalibus argumentis artificiose concinnata contra eos, qui irreligiose & impie in symbolo orthodoxae Christianorum fidei adiungunt & opinantur de Spiritu Sancto, & vivifico & Divino Spiritu, illud, ex Patre Filioque procedentem, non autem ex solo Patre, quemadmodum Dominicus sermo docet, & a finibus usque ad fines universalis & Apostolica Ecclesia palam praedicans confitetur. Domine benedic*. Sunt Capita XXV. quibus praecedit Prooemium, cuius initium: Ποιήθη μὲν καὶ πολυσχεδὸς, ὁ φιλευσεβὴς ἀνδρὸς, ἡ τοῦ παντοῦ δαίμονος ἀπάτη. Finis: & εἰς ἐσθρηγμὸν καὶ ὠφέλειαν τῶν ἐντυγχανόντων τροφίμων τῆς ἐκκλησίας. Ἐχει δὲ τὸ πρῶτον κεφάλαιον ὁδε. Primum Caput inc. Εἰ πᾶσι μὲν τοῖς τὰ θεῖα δόγματα ἐκ τῶν ἱερῶν λογίων. Ultimum def. ὁμοφρονεῖν κατὰ πάντα καὶ πιστεύειν· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Exstat in Veneta Card. Bessarionis Bi-

bliotheca Cod. DXXX. Vid. Catalogum pag. 286.

XXIII. pag. 112. Τοῦ ἁγίου Μαξίμου περὶ τοῦ σχήματος τῶν μοναχῶν. S. Maximi de habitu monachorum, per interrogationes, & responsiones. Inc. Τί σημαίνει τὸ μοναχικὸν σχῆμα, κ. λ. Def. τὰ δὲ σάνδαλα τὴν ἀνάβασιν τῆς σωτηρίας τῆς εἰρήνης ὁδῶν. Est fortasse desumptum ex eius Quaestione LXVII. Operum edit. Parisi. A. MDCLXXV. T. I. p. 326.

XXIV. pag. ead. b. Sequuntur nonnullae eiusdem S. Maximi Quaestiones cum suis responsionibus, nimirum: Πῶς λαβεῖν λέγεται πᾶσαι τὰς θείας δυνάμεις ἡ ἴη κυρίου ἐνανθρώπησις, quae est XLII. I. c. p. 316. Τίνος χάριν μετὰ δέκα ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως τοῦ κυρίου τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐπὶ τὰς ἀποστόλους κατέβη, quae est LXI. ibid. pag. 323. Τί δήποτε ὁ ἀπόστολος Παῦλος ῥωμαῖον ἐαυτὸν ἀποκαλεῖ, κ. λ. quae unde desumpta fuerit nondum comperimus. Horum omnium initium est: Ἐπειδή τινες ἀποροῦσιν. Finis: ὅτι ἐγὼ δὲ καὶ γεγεννημαι.

XXV. pag. 113. Νικήτα μονάζοντος, διδασκάλου καὶ πρεσβυτέρου, ἡ Σινηδάτη, Λατινοῖς περὶ ἀζύμων & νηστίας σαββάτων, καὶ γάμου ἱερῶν. *Nicetae monachi, magistri & presbyteri, Pe-dorati, ad Latinos de azymis, & ieiunio sabbati, & nuptiis sacerdotum*. Inc. Περί ἀζύμων καὶ νηστίας σαββάτων, ὡς Λατίνοι, λέγομεν ἀγαπητικῶς πρὸς ὑμᾶς. Def. ὡς οἴομαι, ἔτσι εἰς ὑμᾶς ἀποβήσεται. Prodiit hoc opusculum Latine in editione nova Canisii Tom. III. p. 308. idem, quod habetur Graece in Bibl. Vindob. Cod. CCXLVII. teste Lambecio Commentar. Lib. V. a nostro camen, saltem quoad initium, valde diversum. In dicta edit. sequitur refutatio Humberti Cardinalis, Apostolicae Sedis Legati, cuius hortatu, ceterorumque Legatorum publice combustum est CPoli, ipomet Niceta damnanter, quum resipisset.

XXVI. pag. 117. b. Ἐκ τῶν ἀντιρρητικῶν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου εἰς τὸ, ὅτι τὸ πνεῦμα ἐκχεῖται ἐκ τοῦ πατρὸς, & τοῦ υἱοῦ. *Ex contradictoriis Sancti Cyrilli in illud, quod Spiritus S. ex Patre, & Filio procedit, excerptum brevissimum*. Inc. Τὸ ἐκχεῖται ὅχι ὑπαρξὶν ἐσιώδη σημαίνει, ἀλλ' ἐνέργειαν. Def. φυσικὴ τοῦ πνεύματος ὑπαρξὶς ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς ἐστὶ, καὶ ἐκ μόνου... reliqua reciso inferiori margine perierunt. Inter hanc, & sequentem paginam quatuor deesse folia, ex numeratione in extremis paginarum oris, & quidem antiquitus adiecta, coniecimus.

XXVII. pag. 118. Quaedam sine titulo, ac principio ob memoratum defectum occurrunt, quorum prima sunt: ὁ καὶ ξύμπαν τῆς ἐκκλησίας τὸ πλῆρωμα μεγίστης ἐχ... ἔργον ποιεῖται τὸν ὅπως Ἰησοῦν δεσποτικῶς ἐγκυλεύσασθαι πρὸς μακρὸν σῆμα τοῦτον ἐπὶ τῆς ἀσρογείτονος ταύτης ἑδρας. Ultima: & ἐπεὶ περὶ ὁ δίκαιος γραφικῶς ὡς φοινὴ ἀνθεῖς, ἡ ἡλικία σου γράσσει καθ' ἑτέραν γραφὴν, ὡς στέλεχος φοίνικος πολλὸν χρόνον βιώσαντος.

XXVIII. pag. 122. b. Legitur Epistola, cuius initium: Ἀνδρὶ τέτρω τέχνης ἐπισήμονι χρωματουργίῃς πολλὰ γένοιτο χάρις· χρόνον τε τούτων μετ' εὐθυγνωμοσύνης ἡμῶν συνδιαγαγόντι. Def. ἡ τῆς ἀκαιρίας ὡς εἰπεῖν καταργήσατο. In fine legitur: Ἡ δὲ ἐπιγραφὴ, τῷ σεβασμιωτάτῳ ἀδελφῷ, ἡ προΐσῃ τῆς ἀγίας μονῆς τῶν Κασάων, ἡ ἡμῶν ἀγαπητῷ κυρίῳ Νεκταρίῳ τῷ φιλοσόφῳ, μητροπολίτῃς Κερκύρας Γεώργιος. Duae eiusdem Georgii Metropolitae Corcyrae ad Nestarium Praepositum Monasterii Casulorum adferuntur Latine tantum Epistolae Tom. XIII. Concilior. Labbaei edit. Venet. p. 436. seq.

XXIX. pag. 123. Κανὼν περὶ τῶν ἀζύμων τῆς ε' συνόδου, ἐν ᾗ καὶ Ἀγάθων ὁ ἀγιώτατος πάππας Ρώμης, ὡς προσφέρουσιν οἱ Λατίνοι. *De pace synodi, in qua & Agatho sanctissimus Papa Romae, Canon de Azymis, quae offerunt Latini.* Inc. Μιθεὶς τῶν ἱερατικῶν καταλεγόμενων τάγματι. Def. εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφορίζεσθω.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XIV. pessimae scripturae, quae vetustiori, elegantiorique penitus abrahae superinducta est. Ex vestigiis vero nonnullis apparet, Cantica olim Graeca Ecclesiastica, rhythmos, ac tractus, qui ad sacras notas canuntur, fuisse exaratos. Constat foliis 123.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

MARTYRIA DIVERSORVM MARTYRVVM.

Scilicet.

Orationes Encomiasticae diversorum Patrum, & martyria varia sanctorum.

cod. xvii. I. pag. 1. **I**nitio mutilus est Codex, ac pessime habitus, eiusque paginarum dimidia fere pars usque ad folium 15. male deperit, novo folio suffecto. Quare ex primis duabus Narrationibus, ut apparet de Inventione S. Crucis parum superest. Primae fragmentum inc. ... εὐλογεῖται ἔξωλον, ἐξ οὗπερ ὁ Ἀδάμ μὴ γευσάμενος πρότερον τῆς ζωῆς τὸν θάνατον ἀντηλλάξατο. Def. ἡ νῶτα δίδωσι βάρβαρος, καὶ φεύγει.... Secundae, quae incidit in ead. pag. 1. b. prima verba, quae legi possint, sunt: ἡ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν οὐκ ἐκατέρησε πανταμένῃ, ἀλλὰ πολλὰ σπουδῇ καὶ διανοίᾳ χρησαμένη, ἔσπευσεν ἀχραντὸν δῶρον ἐπιτελεῖν τῷ κόσμῳ, κ. λ. Def. ὅσοι δὲ προσκυνοῦσι τὸν σαυρὸν τῷ Χριστῷ, καὶ ἐπιτελοῦσι τὴν ἡμέραν τῆς εὐρέσεως τοῦ τιμίου σαυροῦ τῷ Χριστῷ, τύχῳσι τῆς μερίδος τῆς δεσπόσης Μαρίας, ἐλεούμενοι ὡς τῷ δεσπότῃ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Parum differt ab iis narrationibus, quae adferuntur a Gretsero Tom. II. de Cruce pag. 417. seqq. & pag. 426. seqq.

II. pag. 5. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κγ'. Μαρτύριον τῶν ἀγίων δέκα μαρτύρων. *Menſe eodem* (ici-

licet Decembri) *die XXIII. Passio SS. decem martyrum.* Inc. Ἄλλος μὲν ἄλλο τι τῆς θρυλλομένης. Def. τῶν ἀποκειμένων αὐτοῖς ἀγαθῶν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίας τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum. Graece Ms. in Biblioth. Coislin. pag. 213.

III. pag. 7. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείῳ, ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρείας Καππαδοκίας, λόγος εἰς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Menſe eodem, die XXV. S. P. N. Basilii, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, Sermo in Nativitatem secundum carnem Domini, & Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi.* Inc. Χριστὸς γέννησις, ἡ μὲν οἰκία. Def. ἡ καὶ αὐτοὶ μεταμορφωθῶμεν ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, χάριτι, κ. λ. Haec Homilia Isidori G. L. prodit in Basilii operibus, & in Paris. edit. A. MDCCXXII. Tom. II. p. 595.

IV. pag. 12. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Πρόκλη, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἄγιον πρωτομάρτυρα, καὶ ἀρχιδιάκονον Στέφανον. *Menſe eodem, die XXVII. S. P. N. Procli, Archiep. CPolitani, Encomium in sanctum protomartyrem, & archidiaconum Stephanum.* Inc. Ὁ μὲν αἰσθητὸς ἥλιος, ὡς γὰρ γὰρ ἀνατέλλων. Def. τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον ἐδοξεν περιφέρειν, Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat hoc Graece & Latine Tom. I. Auctarii Combessiani p. 443. & in Proclo Vinc. Riccardi.

V. p. 15. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῳ τῷ Δαμασκηνῷ λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *S. P. N. Io. Damasceni Oratio in maxime venerandam Nativitatem D. N. I. C. Benedic Pater.* Inc. Ὁ πόταν τὸ ἔαρ ἐπέλθῃ, καὶ τὰ τῶν σωμάτων σοιχεῖα. Def. ὅτι τὸ ξένον ἐδόξασεν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Fabric. T. IX. p. 86. hanc Homiliam adscribit Ioanni Episc. Euboeae. Ac revera Graeculus quidam haec in calce pag. 15. annotavit: Οὗτος ὁ λόγος οὐκ ἔστιν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνῷ, ἀλλὰ ἄλλου τινος Χονδρῷ ἀνθρώπου, καὶ ἀμαθούς.

VI. pag. 23. Μὴν Ἰαννουάριος εἰς τὴν πρώτην. Ἀμφιλοχίῳ ἐπισκόπῳ Ἰκονίᾳ εἰς τὸν βίον, καὶ τὰ θαύματα τοῦ ἀγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. *Menſis Ianuarius, die prima. Amphilochei Episcopi Iconii in vitam & miracula S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae.* Inc. Ἀγαπητοί, οὐκ ἦν ἀπεικὸς εὐγνώμονας. Def. τὰς συγγραφεῖσας ὡς αὐτοῦ βίβλους, εἰς δέξαν, καὶ ἐπαινον τοῦ κυρίου, κ. λ. Exstat Latine ex Combessii versione cum notis Franc. Baërtii Tom. II. Aft. SS. Iunii p. 936. G. L. in Amphilocho Combessii a pag. 155. ad 225. ubi duodecim circiter versus longior. Integrius Ms. Lambec. Lib. VIII. pag. 366. Vid. eundem pag. 382.

VII. pag. 39. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Ἰσὶς μνημα εἰς τὸν ἄγιον Σίλβεστορον πάπαν Ρώμης τῆς

πρε-

πρεσβυτέρας. *Menſe eodem, die II. Commemariatus in S. Silvestrum Papam veteris Romae.* Inc. Εὐσέβιος ὁ Παμφίλος. Def. ἐργασάμενος δαιμόνων τὴν ὄφρυν, εἰς δέξαν πατρὸς, κ. λ. Graece ex Ms. Mediceo, & Mazarino cum versione & notis edidit Combessius Paris. MDCLIX. 8. in lectis Christi martyrum triumphis.

VIII. pag. 55. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἄγιον μάρτυρα Γόρδιον. *Menſe eodem, die III. S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae, Encomium in S. martyrem Gordium.* Inc. Νόμος ἐστὶ φύσεως. Def. καὶ παρὰ τῷ δικαίῳ κριτῇ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. inter Basilii Opera edit. Paris. MDCCXXII. Tom. II. p. 141.

IX. pag. 59. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παύλου τῷ Θεοβαλῆ. *Menſe eodem, die IV. Vita, & conversatio S. P. N. Pauli Thebaei.* Inc. Καὶ ζωγράφος τῶν ἀρχετύπων ἐκείνων. Def. καὶ τῆς μερίδος κοινωνίας· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Hanc vitam a Metaphraste scriptam Graece habuit Rosweidus. Vid. Gudii Epistolae p. 278. Ms. Lambec. Lib. VIII. pag. 340. ubi prologus, & caput I. Auctor non diu post se vixisse testatur.

X. p. 66. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρείας Καππαδοκίας τῷ μεγάλῳ, λόγος προσηπτικὸς εἰς τὸ βάπτισμα. *Menſe eodem, die V. S. P. N. Basilii, Archiep. Caesareae Cappadociae Magni, Oratio exhortatoria ad Baptismum.* Inc. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομών. Def. κατὰ τὴν διαμετὰ τῷ Χριστῷ ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. la cit. edit. Tom. II. pag. 113.

XI. pag. 71. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου, λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν Ἰῶν ἁγίων φώτων. *Menſe eodem, die VI. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi, Oratio in festum SS. Luminum.* Inc. Ἡ τῆς τῶν εὐαγγελικῶν διδασκαλιῶν. Def. ἐπιφανέντα δεσπότην Χριστὸν· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ. Exstat in opera edit. Paris. T. II. p. 809. inter spuria.

XII. pag. 74. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Θεοδώρου τῷ Δαφνιστάτου ἐκδήμνημα εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ τιμίου προδρόμου, καὶ βαπτιστῆ Ἰωάννου. *Menſe eodem, die VII. S. P. N. Theodori Daphnopati commentarius in translationem pretiosae manus venerabilis Praeursoris Io. Baptista.* Inc. Ἰδὲ καὶ πάλιν ἡμῶν ὁ ἱερός τῷ Χριστῷ ἐπεδήμῃς πρόδρομος. Def. ἐπιβραβεύονται πίστεως, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Legitur Latine, sine auctoris nomine apud Lipomannum Tom. VI. pag. 211. & Bolland. Tom. IV. Iunii p. 739.

XIII. pag. 79. Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Μαρτύριον τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Πολυεύκτου. *Menſe eodem, die IX. Martyrium sancti magni martyris Polyeucti.* Inc. Εἴπερ τις ἄλλη καλλιῆς τῶν δημιουργῶν. Def. τῆς μιᾶς θεότητος τε καὶ βασιλείας, ἣ πρέπει τιμὴ, δέξα, κ. λ. Ms.

Lambec. Lib. IV. pag. 62. VIII. p. 336. Latine apud Bolland. ad xiii. Februarii.

XIV. pag. 82. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ κοινοβιάρχου. *Menſe eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Theodosii Coenobiarchae.* Inc. Ἡ δῖος μὲν ἔαρ ἐν ὤραις, κάλλιστος δὲ ἐν ἔσρασις ἥλιος. Def. ἀλλ' ὡς πλεῖτος μάλλον καὶ ἡσυχαστὴς τοῖς φιλοφίλοις ταμιευόμενος, εἰς δέξαν τῷ κυρίῳ, κ. λ. Latine est apud Bolland. sub dicta die.

XV. pag. 105. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τῷ δια Χριστὸν πτωχοῦ. *Menſe eodem, die XV. Vita, & conversatio S. P. N. Ioannis propter Christum pauperis.* Inc. Τυραννικὸν τι χρεῖμα τεκόντων σοργή. Def. ἴν' ἔχη τι καὶ τὸ δένδρον ἀκόλουθον τῷ καρπῷ, εἰς δέξαν τῷ Θεῷ, κ. λ. Latine ex Graeco Codice Vaticano apud Bollandum xv. Ianuar. Confer Tillemontium Tom. XVI. pag. 57. seq.

XVI. pag. 112. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Ἰσὶς μνημα εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἀλύσεως τοῦ ἀγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe eodem, die XVI. Commentarius in adorationem venerabilis ceterae, sancti & Apostolorum principis Petri. Benedic Pater.* Inc. Ὅσοι τῷ τῷ κορυφαίῳ τῶν ἀποστόλων ἱερωῦ ἔρωτι γενόμενοι κάτοχοι. Def. ὃν διὰ πάντων ἐδόξασας τε καὶ ἐμεγάλυνας· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα τιμὴ, καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνέχῳ πατρὶ, κ. λ. Auctoris incerti. Latine sub Chrysostomi nomine apud Surium 1 Aug.

XVII. p. 121. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου συγγραφέως, καὶ ἀποσταλῆς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ξένῃ μοναχῶς, παρὰ τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τῷ μεγάλῳ. *Menſe eodem, die XVII. Vita & conversatio S. P. N. Antonii magni, scripta, & missa ad monachos, qui peregre sunt, a S. P. N. Athanasio magno, Archiep. Alexandriae.* Inc. Ἀγαθὴν ἔμιλλαν ἀνεσθῆσας. Def. τῶν Χριστιανῶν πίστες ἀνακηρύττεται, καὶ δοξάζεται παρὰ πάντων, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Inter Athanasii Opera edit. Paris. MDCCXVIII. T. I. p. 793. in fine tamen diversa. Vide Tillemont. T. VII. Memor. pag. 101. seq. & Fabric. B. G. Lib. V. Cap. 3. T. V. p. 302.

XVIII. pag. 148. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ις'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τῷ μεγάλῳ. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe eodem, die XVIII. Vita & conversatio S. P. N. Athanasii magni, Archiep. Alexandrini. Benedic Pater.* Inc. Πολλοὶ μὲν ἄλλα τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ὑπομνήματα. Def. αὐτὸν ἀμείψεται, ὃν γένοιτο καὶ ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, κ. λ. G. L. in prolegomenis eius Operum edit. cit. p. 106.

XIX. pag. 164. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe eodem, die XX. Vita & conversatio S. P. N. Euthymii. Benedic Pater.* Inc. Καὶ πάντες μὲν ἄλλα πράγματα. Def. Ggg

Def. τῆς μιᾶς καὶ ἀχωρίστου Τριάδος, ἣ πρέπει δόξα, κ. λ. Latine apud Surium xx. Ianuar. G. L. in Cotelieri Monumentis Ecclesiae Graecae Tom. II. p. 200.

XX. pag. 202. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Τῷ μνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Τιμόθεον. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXII. Commem-tarius in S. Apostolum Timotheum. Benedic Pater.* Inc. Τιμόθεον τὸν μέγαν ἡνεγκε μὲν ἡ Λυκαδίων, κ. λ. Def. εἰς σωτηρίαν ψυχῶν, εἰς δόξαν τοῦ κυρίου, κ. λ. Latine apud Surium xxi. & Bolland. xxi. Ian.

XXI. p. 205. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου. *Eadem die. Martyrium sacrosancti martyris Anastasii Persae.* Inc. Τῆς μεγάλης πόλεως Ἱεροσολύμων ὑπὸ τῷ Περσῶν βασιλείᾳ ἀλώσης. Def. ὑποχωρήσαντα εἰς δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Latine apud Surium xxi. Ianuar.

XXII. p. 217. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κγ'. Βίος καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος, ἐπισκόπου Ἀ' γούρας. *Mense eodem, die XXIII. Vita & passio sacrosancti martyris Clementis, Episcopi Ancyran.* Inc. Μετὰ διακοσιῶν καὶ πεντηκοντὸν ἔτος τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς οὐρανοῦ ἀναλήψεως. Def. σὺν ἐκείνῳ μετέσχοντες ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, κ. λ. Latine apud Surium, & cum notis apud Bolland. dicta die Tom. II. Ian.

XXIII. p. 239. β. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ἐύνης. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXIV. Vita & conversatio S. matris nostrae Xenae (quae antea Eusebia vocabatur) Benedic Pater.* Inc. Ὁ καινὸς καὶ ξένος τῆς θαυμασίας ἀληθείας ἔξινος βίος. Def. καὶ πάντων ἀγαθῶν χορηγοί, εἰς δόξαν πατρὸς, υἱοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος. Latine apud Surium xxv. Ianuarii.

XXIV. pag. 245. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Βίος καὶ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου συγγραφεὶς παρὰ Γρηγορίου μαθητῆς αὐτοῦ. *Mense eodem, die XXV. Vita S. P. N. Gregorii Archiep. CPolitani Theologi, scripta a Gregorio eius discipulo.* Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὡ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πᾶν. Def. καὶ Θεὸς φίλον εἶναι λέγουσα τὸ κατὰ δύναμιν. Auctor Gregorius presbyter, Nazianzeni, ut in Codice notatur, discipulus. Latine ex Billii versione apud Surium ix. Maii. G. & L. ex eiusdem Billii versione praemittitur G. L. Nazianzeni Operibus,

XXV. pag. 259. β. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ζενοφῶντος, καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ, Ἀρκαδίου, καὶ Ἰωάννου. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXVI. Vita & conversatio S. P. N. Xenophontis, & filiorum eius, Arcadii, & Ioannis. Benedic Pater.* Inc. Ζενοφῶν ὁ θαυμάσιος ἔφω μὲν. Def. μέτοχος τῶν μενόντων αὐτὸν ἀγαθῶν ἐσόμεθα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Memorat hanc vitam Fabric. loc. cit. T. IX. p. 152. & Metaphraстаe adiudicat. Latine apud Bolland. dicta die.

XXVI. pag. 269. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Εἰς

τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXVII. Sermo in translationem reliquiarum S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi. Benedic Pater.* Inc. Ἀλλὰ πῶς ἂν τις αἰτία. Def. ἕνα καὶ μουσικὸς ᾄδουσα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Auctore forte Symeone Metaphraстаe. Vide Fabricium loco mox citato pag. 66.

XXVII. pag. 274. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Διήγησις διαλαμβάνουσα τὰ περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ τιμίου λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου. καὶ ὅπως ὁ μέγας ἕτος ὁλβος τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων τεθησαύρισαι. *Eadem die. Narratio de reditu venerandarum reliquiarum S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi, & quomodo magnus hic thesaurus in Imperatrice civitatum conditus est.* Inc. Ἦνεν ἡμῖν ἡ λαμπρά. Def. καὶ τῶν ἐν ἐπαγγελίας ἀγαθῶν ἀπολαύσαιμεν, χάριτι, κ. λ. Auctor incertus. Vid. Fabricium l. c. p. 67.

XXVIII. pag. 282. β. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐφράτη τοῦ Σύρου. *Mense eodem, die XXVIII. Vita & conversatio S. P. N. Ephraem Syri.* Inc. Εὐφράτη ὁ θαυμάσιος. Def. τὸς τοιούτους λαμπρότητα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Metaphraстаe. Latine apud Surium i. Febr. & G. L. Tom. I. eius Operum edit Rom. mdcxxxii. p. 20.

XXIX. p. 287. β. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννου μητροπολίτου Εὐχαΐτων, ἐγκόμιον εἰς τὴν ἁγίαν πατέρα ἡμῶν καὶ οἰκουμενικὴν διδασκάλου, Βασίλειον τὸν μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, καὶ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον. *Mense eodem, die XXX S. P. N. Ioannis Metropolitae Eubaitorum, Encomium in SS. PP. NN. & oecumenicos Doctores, Basilium Magnum, Gregorium Theologum, & Ioannem Chrysostomum.* Inc. Πάλιν Ἰωάννης ὁ τὴν γλώτταν χρυσοῦς. Def. ὡς ἡ πᾶς λόγος, καὶ σπύδασμα ὅτι αὐτῇ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Tamquam ineditum Fabric. memorat loc. cit. pag. 62. Habetur etiam in Bibliotheca Coisliniana pag. 418. ubi Montfauconius animadvertit, nullibi se illius mentionem factam reperisse. Fabric. tamen Tom. VII. B. G. pag. 558. ait fuisse manuscriptum hunc Sermonem apud Savilium quamquam illum typis dare operae pretium minime putaverit.

XXX. pag. 295. β. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν ἀββᾶδων, Κύρου, καὶ Ἰωάννου. *Mense eodem, die XXXI. Martyrium SS. & Thaumaturgorum Abbatum, Cyri, & Ioannis.* Inc. Κύρος ὁ περιφανὴς τῶν μαρτύρων ἀσὴρ. Def. μάρτυρές τε τοῖς ἐκείνου καὶ ὑπεργαῖς, χάριτι, κ. λ. Haec vita a pag. 299. usque ad pag. 302. alia manu recentiori exarata fuit. Subscribitur ἔτους 574 μγ'. anni 6943. (Chr. mcccxxxv.) quo anno nimirum dictae paginae suppletae sunt. Legitur autem Latine apud Bolland. dicta die Tom. II. Ian. p. 1084.

XXXI.

XXXI. pag. 303. Τῇ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. S. P. N. Gregorii Episcopi Nysseni Sermo in Occursum Domini, & Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi. Benedic Pater. Inc. Εἶχε μὲν ἡ τῶν γενεθλίων πανήγυρις, σάρκωσιν τε τοῦ ἐμοῦ δεσπότη καὶ κἀδοδόν, καὶ Θεὸς τὴν ἄφραστον κένωσιν· περὶ ὧν καὶ τὰ εἰκότα συνευρτάσαμεν, γένουσι ἄπαν, καὶ ἡλικία πᾶσα, ποιῆν τὴν εὐφροσύνην ἐκτάμενοι· νυνὶ δὲ ἄλλη τοῦ σωτῆρος πανήγυρις, καὶ ἄλλο τὸ ἐπὶ ταύτης μυστήριον· ὅθεν καὶ ἔσθης ὕψ' ἡδονῆς αὐτός τε γίνουμαι ὅλος, καὶ τὸν λόγον ἔχω σικρῶντα, καὶ ἐναλλόμενοι, κ. λ. Def. καὶ λαμπρὸς ἀγαλλισσάμενος, λαμπρότητα Θεοῦ καὶ ἰδόντας, καὶ παρόντας τὴν ἄφραστον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Hunc Sermonem inter Gregorii Nysseni Opera reperire nondum nobis contigit, qui enim ibi legitur, diversus admodum est ab eo, cuius notitiam damus. A Ludovico Thomassino de Festis Lib. II. Cap. XI. pro supposititiis habentur omnes illi εἰς τὴν ὑπαπαντὴν Sermones, qui sub nominibus antiquiorum Patrum feruntur, Methodii, Cyrilli Hierosol. Nazianzeni, Nysseni, Ambrosii, Chrysostomi, & Fulgentii, quum festum illud constet celebrari coepisse in Ecclesia anno XV. Iulianiani Imperatoris.

XXXII. pag. 309. β. Titulus insequens mutilata charta, alia manu suppletus. Τῇ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Κυρίλλῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἱεροσολύμων λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. S. P. N. Cyrilli Archiep. Hierosolymitani Sermo in Occursum Domini Nostri Iesu Christi. Benedic Pater. Inc. Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών. Def. ὅπως καὶ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἔνδοξοι γενόμεθα, χάριτι καὶ αἰτιρημοῖς, κ. λ. In aliis Codicibus tribuitur Cyrillo Alex. Vid. Lambec. Lib. IV. pag. 134. VIII. 174. Latine legitur apud Surium ii. Febr. G. L. cum Sifanii versione in Auctar. Ducaeano Tom. II. pag. 849. & in Cyrillo Hierosol. edit. Thomae Milles p. 318. Haec Homilia in nostro Codice diversa manu est exarata.

XXXIII. pag. 313. Μηνὶ Αὐγύστου εἰς τὴν ε'. Τῷ μακαριωτάτῳ Εὐφράτῃ τῷ Σύρῳ λόγος εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense Augusto, die VI. Beatissimi Ephraem Syri Sermo in Transfigurationem Domini, & Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi. Benedic Pater.* Inc. Εἰς τῆς χώρας θέρους χαρμονή. Def. ἐν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς τὸ ἄδηλον, καὶ ἐν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ υἱοῦ τὸ δεδοξασμένον καὶ σεσαρκωμένον, καὶ ἐν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου· καὶ μία ἐστὶν ἡ φύσις τῆς ἁγίας τριάδος τῆς δεδοξασμένης, καὶ μίαν δόξαν ἀναφέρει ἰσοτίμων καὶ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ πατρὸς, καὶ τῷ υἱῷ, καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν, κ. λ. Exstat in edit. G. L. Romana Tom. II. pag. 41. seqq. sed ut ex fine, quem attulimus, constat, valde diversa.

XXXIV. pag. 317. Ἰουνίου κδ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου λόγος εἰς τὸ γενεθλίον τοῦ τιμίου προφήτου, προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. *Iunii die XXIV. S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi Sermo in natiuitatem venerabilis prophetae, praecursoris, & Baptistae Ioannis.* Inc. Εὐκαιρὸς ἡμέρα, αἰσία ἑορτή. Def. καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. In cit. Chrysost. edit. Tom. X. p. 812. inter spuria.

XXXV. pag. 322. Μηνὶ Ἰουλίου εἰς τὴν β'. Διήγησις ὁ παρὼν λόγος, δηλῶν τὸν τόπον, τὸν τρόπον, καὶ τὸν χρόνον, καδ' ὃν ἐφανερώθη ἡ τιμία ἐσθὴς τῆς Θεοτόκου, ἡ ἀποκειμένη ἐν τῇ σεβασμῇ σοφῇ τοῦ ἐν Βλαχερναῖς θείῃς ναοῦ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ ἔνδον τοῦ ἁγίου βήματος. *Mense Iulio, die II. Enarratio est praefens Sermo, declarans locum, modum, & tempus, quo manifestata est venerabilis vestis Deiparae, recondita in veneranda arca divini templi in Blachernis in sacra altaris sacra mensa.* Inc. Θεῶν τινα καὶ μεγάλα μυστήρια. Def. παρρησίαν ἔχουσα πρὸς τὸν ἐν σὺ σαρκωθέντα Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Est Georgii Metropolitae Nicomediensis. A Possivino vero tribuitur Theodoro presbytero, & Syncello magnae Ecclesiae. G. L. Tom. II. Auctarii Novi Combesii pag. 751. videndus autem pag. 785. Habetur etiam in Codice Taurin. Bibl. LXX. Catal. pag. 166.

XXXVI. pag. 331. Τῇ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Μαξίμῳ ὁμολογητῇ πρόλογος τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ περὶ ἀγάπης. S. P. N. Maximi Confessoris Prologus Capitum ipsius de Caritate. Inc. Ἰδὲ τὸ πρὸς τῷ περὶ ἀσκητικῶν βίβλ. λόγῳ. Def. ἀναφανήσεται. Prima Centuria pag. ead. inc. Ἀγάπη μὲν ἐστὶ. Def. Γρηγόριος καὶ Διονύσιος. Secunda Centuria pag. 336. inc. Ὁ γνησίως τὸν Θεὸν ἀγαπῶν. Def. καὶ ὡς δεῖ προσεύχεσθαι. Tertia Centuria p. 343. β. inc. Ἡ μὲν εὐλογία τῶν ναυματων. Def. καὶ διὰ τοῦτο μείζων πάντων ἡ ἀγάπη. Quarta Centuria pag. 348. β. inc. Πρῶτον μὲν θαυμάζει ὁ νοῦς. Def. ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶν αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat in Maximo Combesii Tom. I. pag. 394. seqq.

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 353.

ΝΕΙΛΟΣ Ο ΜΟΝΑΧΟΣ.

NILVS MONACHVS.

L pag. 1. Q Vum initio Codicis folia quatuor vacua supersessent, recentior Graecus, aut exercitationis, aut animi gratia nonnullos versus iambos in iis descripsit. Primo itaque leguntur Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἰς τοὺς ἱεροὺς κατὰ ἀλφάβητον, ἕκαστος ἔχων τελείαν παραίνεσιν. S. P. N. Gregorii Theologi versus iambi ordine alphabetico, unusquisque perfectam admonitionem continens. Inc. Αἱ

G g g 2

χλν

χρὴν ἀπάντων. Def. καὶ σωθήσεται. Exstant Tom. II. edit. Bill. pag. 186.

II. pag. ead. Ἐτεροι εἶχοι κατὰ ἀλφάβητον παρανεταὶ εἰς νέας. *Alii versus ordine alphabetico adhortatorii ad iuvenes*. Primum est: Ἀΰστον, ὦ παῖ, τῆς ἡμῆς συμβουλίας. Vltimus: Ὡς ἂν δι' αὐτῶν ἡ τύχη σωτηρίας. Sunt, ut ex Cod. IX. Plut. XI. §. XVII. eruitur, Ignatii Diaconi CPolitani.

III. pag. 2. Τῷ μακαριωτάτῃ Γαβριὴ μοναχῷ τῷ Μαυροπόδῳ παράκλησις ἅμα καὶ ἐξομολόγησις εἰς τὸν φύλακα τῆς ἡμετέρας ζωῆς ἁγίου ἄγγελον διὰ εἰχῶν ἱάμβων. *Beatiissimi Iohannis monachi Maurupodis invocatio simul & confessio in custodem vitae nostrae sanctum Angelum versus iambicis*. Inc. Τὴν τῷ συνειδότες μὲν ἄκραν αἰσχύνην. Def. Ἐν ἡμέρᾳ μοι συνδιαγών ἀπάσῃ. Sed haece versibus excipendis quum praedictae quatuor paginae non sufficerent, potior ipsorum pars in inferiori sequentium paginarum margine fuit exarata. Licet autem in titulo allato vox illa Μαυροπόδος aegre intelligatur, tamen quum ex Fabricio B. G. Lib. V. Cap. 16. Tom. VII. pag. 719. constet, hunc Ioannem monachum, varia Carmina iambica in praecipuorum festorum Patrumque pictas in tabulis imagines & historias, ac de aliis varii generis argumentis conscripsisse, continere posse videmur, etiam hos in Angelum Custodem iambicos versus huic esse adiudicandos. Sunt autem numero cccclvi.

IV. pag. 5. Post indicem eorum, quae in hoc Volumine continentur, quem tertia exhibet pagina, & quidem ab eodem Codicis scriptore digestum, primum Nili opus ita inscribitur: Περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίας, καὶ οὗτοι εἰσὶ τὴν ταύτην προσερχομένης καὶ οὗτοι πρὸ τῆς τελείας ἐν τῇ ἀρετῇ ἔξωθεν ἐπικινδύνον τὴν ἐτέρων ἀναδέχασθαι προσασίαν. Λόγος α'. *De Philosophia secundum Christum, & quales oporteat esse eos, qui ad eam accedunt; & quod ante perfectum in virtute habitum periculosum sit aliorum suscipere gubernationem*. Sermo I. Inc. Φιλοσοφεῖν μὲν ἐπετῆδευσαν καὶ Ἑλλήνων πολλοί, καὶ λ. Def. ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῶν βεβαιωμένων τῆς ἀληθείας ἡ ἀμοιβὴ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. Exstat in Opusculorum Nili edit. Rom. typis Barberinis A. mdcxxiii. cum versione, ac notis Iosephi Mariae Suarefii, a pag. 1. ad pag. 84. ubi tamen in fine quinque versus longior est; totusque Tractatus, qui in Codice continenter est exaratus, in Capita LXXV. distributus legitur. Animadvertendum initio huius Opusculi duos iambos fuisse manu item recentiori in laudem Auctoris adiectos, nimirum: Τοῦ Μυτιληναίου.

Ἀγυπτὸν ἄρδει Νεῖλος, ἀλλὰ τὴν κτίσιν
Λόγους κατάρδει καὶ θανὼν Νεῖλος μέγας.
Nilus Canorum, maior hic fonte ingenti
Orbem universum & mortuus Nilus rigat.
Desumta autem haec sunt Carmina ex Graecorum Menologio die xii. Nov. Habes hoc opus etiam in Cod. XVI. huius Plutei §. XI.

V. pag. 47. b. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Νεῖλῳ περὶ τῶν οὐκ ἐν τῇ πονηρίᾳ πνευμάτων. Λόγος β'. S. P. N. Nili de oſſo malitiae spiritibus Sermo II. Inc. Ἀρχὴ καρποφορίας. Def. ἐμφαιδρύνεται ταπεινώσει ἀνδρός. Ibid. a pag. 456. ad pag. 474. ubi in Capita XVIII. est divisus.

VI. pag. 56. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς κεφάλαια πνγ'. Λόγος γ'. *Eiusdem de oratione Capita CLIII. Sermo III. Praecedat Praefatio, cuius initium: Πυρέττοντά με. Finis: τῶν αἰώνων, ἀμήν*. Primum Caput inc. Εἴ τις βέλαιοτο. Vltimum def. εὐρηκας προσευχὴν. Ibid. a pag. 475. ad pag. 511. Habes etiam in dicto Cod. §. XII.

VII. pag. 67. Πρὸς νεωτέρους μοναχὺς διδασκαλία. *Ad iuniores monachos instructio*. Inc. Δεῖ τὸν νέον. Def. ἐν αἰωνίᾳ δωρεᾷ. Exstat inter eiusdem Epistolas Lib. III. N. CCCIII. pag. 446. edit. item Rom. typis Barberinis A. mdcxxviii. cum versione Leonis Allatii.

VIII. pag. ead. b. Παράνεσις πρὸς μοναχὺς. Λόγος δ'. *Admonitio ad monachos. Sermo IV. Inc. Ἀκράσιαν βρωμάτων*. Def. συνεισδίδειν καλόν. In cit. Suarefii Nilo pag. 553.

IX. pag. 69. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ λογισμῶν κεφάλαια πγ'. Λόγος ε'. *Eiusdem de cogitationibus Capita XXIII. Sermo V. Primum inc. Τῶν ἀντικειμένων δαιμόνων*. Loc. cit. p. 512. Vltimum def. ἐν ὧν ἀσεροειδῇ ὄψει ἐν προσευχῇ. Quae quidem verba reperies paullo post initium Cap. XXIV. ibidem pag. 537. Ibi enim hoc Opusculum multo est longius, & ad Caput usque XXVII. protrahitur. Noster vero Codex tum capitum divisione, tum nonnullorum etiam transpositione ab edito valde discrepat.

X. pag. 81. b. Τῷ αὐτοῦ λόγος, ὅτι διαφέρουσι τῶν ἐν πόλεσιν ἀσκημένων οἱ ἐν ἐρήμοις ἡσυχάζοντες, καὶ πολλοὶ τῶν ἀπειρῶν τὸ ἐναντίον δοκῇ. Λόγος ε'. *Eiusdem Sermo, quod iis, qui exercentur in urbibus, praestantiores sint quiescentes in eremis, est multis inexpertis contrarium videatur*. Sermo VI. Inc. Τέχνης μὲν ἀπάτης τὰ τεχνητὰ κρίνοντες ἀπειροί. Def. καὶ μετὰ τὴν ἀποδύωσιν ζῶν τὴν αἰώνιον διὰ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ λ. Ibid. a pag. 377. ad pag. 407.

XI. pag. 96. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς μονάζοντα παρανεταὶ ἐν κεφαλαίοις τρισὶ καὶ πενήκοντα. Λόγος ζ'. *Eiusdem ad monachum admonitiones in Capitibus LIII. Sermo VII. Primum Caput inc. Καὶ μὴδὲς διώκη σε τύραννος Ἑλλήν, καὶ λ. quod est initium Epistolae inter Possinianae XLI. & inter Allatianae LXXI. Lib. III. Vltimum inc. Τόλμησον προσελθεῖν μετὰ κλαυθμοῦ, καὶ λ. Def. μὴ ἰσχυεῖς θεραπεύσαι Χριστὸς φιλανθρωποτάτως αὐτῷ δόξα τῷ Θεῷ, ἀμήν*. Quae est Epistola CCCXXVII. inter Allatianae Lib. III. pag. 453. Confer Suarefium ad Nili Opuscula a pag. 628. usque ad pag. 633. singula Capita ex illis LIII. per Possini & Allatii collectiones dispersa indicantem.

XII. pag. 104. Τῷ αὐτοῦ κεφάλαια διάφορα εβ-

ἐβδμήκοντα πέντε. Λόγος η'. *Eiusdem Capita diversa LXXV. Sermo VIII. Primum Caput inc. Φόβον ἔχε Θεὸς καὶ πόθον*. Vltimum inc. Τὰς δωρεὰς τοῦ ὁγίῳ πνεύματος τὰς ἐπουρανίας οὐδεὶς καταξίεται λαβεῖν, καὶ λ. Def. τοῦ δεσπότη Χριστοῦ βοηθῶντος αὐτῷ ᾧ ἡ δόξα, καὶ λ. Exstant G. L. in Bibliotheca Patrum Paris. A. mdcxxiv. Tom. II. pag. 1168. a numero XXV. usque ad XCVIII. inclusive: prima enim viginti quatuor Capita habentur infra §. XXI. Vltimum vero Caput, cuius initium, ac finem propterea dedimus, in dicta editione desideratur: habes tamen editum, & quidem paullo longius a Suarefio in suis ad Nili Opuscula scholiis p. 625.

XIII. p. 106. b. Τοῦ αὐτοῦ γινώμει ἀπάγασαι τὸν φθαρτὸν, & κολλᾶσαι τοῖς ἀφθάρτοις τὸν ἀνθρωπον. Λόγος θ'. *Eiusdem sententiae abducetes hominem a corruptibilibus, & incorruptibilibus unientes. Sermo IX. Sunt sententiae XCIV. quarum prima inc. Ὅθις εἰς ἀρετὴν ἡ τῷ βίῳ φυγὴ*. Vltima def. τοῦ φοβεροῦ κριτηρίου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. In Suarefii Nilo a pag. 557. ad p. 564 ubi haec ultima est IIC. progrediuntur autem usque ad numerum CXXXV.

XIV. p. 110. Τοῦ αὐτοῦ σκέμματα. Λόγος ι'. *Eiusdem considerationes. Sermo X. Inc. Εἴ τις βέλαιοτο ἰδεῖν τὴν τῷ νοῦ κατάστασιν*. Def. ἡ ἐκ θυμοῦ, ἡ ἐκ λύτης δεσμούσι τὸν νῦν. Sunt Capita XIII. quae non apparent in Diatriba Allatii de Nili apud Fabric. Bibl. Graec. in fine Tom. V. pag. 37. seq.

XV. pag. 111. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολαί. *Eiusdem Epistolae*. In margine vero Λόγος ια'. Sermo XI. Sunt autem Epistolae CCCL. quarum prima inscribitur Θανασιῶν μοναχῷ, *Thamasio monacho*. Inc. Τί δὲ προσέδοκῃσαι. Def. ἐαυτὸς κατεπεξομεν. Μὴ ὦν ὡς ἔτυχε καὶ ἀβασανίσαι μετατιγόμεν ἐαυτὸς ἀπὸ τόπων εἰς ἄλλους τόπους· μάλλον δὲ σήκωμεν μεθ' ἑαυτοῦ προσευχόμενοι, καθάπερ Μωϋσῆς ἔλεγε τῷ Ἰσραὴλ. σήκετε, γαρσίετε, μὴ φοβεσθε, καὶ ὄψοσθε ἴην παρὰ τοῦ Θεοῦ βοηθείαν, ἢν ποιήσῃ ἡμῖν. Quae, ut unufquique videt, longior aliquanto est in Codice, quam in editione Romana cit. ubi est Epistola XXXIII. Lib. III. loc. cit. pag. 307. Vltima, nempe CCCL. def. σεαυτὸν δὲ περιπεκαλυμμένως τῇ ἀσπίδι & τῇ δίψῃ περιφραζόν. Quae est in edit. Epistola VI. Libri IV. pag. 466. In fine: Τέλος τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ὁγίῳ πατρὸς ἡμῶν Νεῖλου. *Finis Epistolarum S. P. N. Nili*. Alia tamen eiusdem Epistola sequitur Ἀφθονίῳ ἡγουμένῳ, *Aphthonio Abbati*, cuius initium, Εἰρήκασι τινες, καὶ λ. & est CCXLI. Lib. III. loc. cit. pag. 411. Editae etiam sunt cum versione & notis Petri Possini Paris. mdcxlvii. 4. quas idem Petrus ex hac Biblioth. eruit, nuncupavitque Eminentissimo Principi Francisco Barberino.

XVI. pag. 206. Τοῦ αὐτοῦ λόγος πρὸς Εὐλόγιον μοναχόν. Λόγος ιβ'. *Eiusdem Sermo ad Eulogium monachum. Sermo XII. Inc. Οἱ τὸν ἑρῆσιον χώρον*. Def. καὶ μὴ ἐπιλάθῃ τῆς

προσκυνητῆς, καὶ δοουσίᾳ τριάδος, εἰς δόξαν πατρὸς, καὶ λ. In Suarefii Nilo pag. 408. ubi dividitur in Capita XXXIV.

XVII. pag. 227. Τοῦ αὐτοῦ λόγος δεύτερος πρὸς τὸν αὐτόν. *Eiusdem Tractatus aliter ad eundem*. Inc. Ἀναγκάσιον δὲ ἡγῆμαι καὶ τὰς ἀντιζυγὰς τῶν ἀρετῶν κακίας. Def. Χριστὸς δὲ ἡμῶν ἔσω ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ θελήματος αὐτοῦ εὐδοκᾷ· αὐτῷ πρέπει δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 451. in Capita tributus IV.

XVIII. pag. 229. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς Μάγναν τὴν διάκονον Ἀγκύρας περὶ ἀντημοσύνης. *Eiusdem ad Magnum Diaconissam Ancyrae de voluntaria paupertate*. Inc. Πράνν μὲν πρὸς τὴν ἀμελίερον μετιόντας. Def. τῆς βασιλείας ἀπόλαυσις, ἐν Χριστῷ, καὶ λ. Ibid. a pag. 233. ad pag. 320. ubi Capita sunt LXVII.

XIX. pag. 273. b. Τῷ αὐτοῦ κεφάλαια εβ'. *Eiusdem Capita LXII. quorum primum inc. Ὁ Χριστὸς ἡ μὲν ἐστὶ Χριστὸς, καὶ λ. Vltimum def. τὰ δὲ τρία καθάρᾳ, ἀνείδεα δὲ ἐκκοσμητῶ· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν πρέπει δόξα, καὶ λ. Ne ista quidem Capita in Allatii Diatriba de Nili loc. cit. reperire nobis datum fuit.*

XX. p. 277. Τῷ αὐτοῦ κεφάλαια ἑτέρα τριᾶκοντατρία. *Eiusdem Capita alia XXXIII. Primum inc. Ἰκτερός ἐστιν*. Vltimum def. τὴν ἀκαθάρτην βάλλειν πεπιστευμέναι. In Suarefii Nilo pag. 543.

XXI. pag. 278. Τῷ αὐτοῦ νοουθεσίαι κατὰ ἀλφάβητον. *Eiusdem admonitiones ordine alphabetico*. Prima est: Ἀρχὴ σωτηρίας ἡ σεαυτὸς κατὰ γνώσιν. Vltima, nempe XXIV. ὁ ἴων καὶ γλώσσης μέγας ὁ κίνδυνος. Editae sunt G. L. in Biblioth. Patrum edit. Paris. mdcxxiv. Tom. & pag. mox cit.

XXII. pag. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ ἀλφάβητον. *Eiusdem secundum alphabetum, nimirum aliae sententiae spirituales ordine alphabetico dispositae*. Prima inc. Ἀρετὸν ἐστὶ. Vltima def. τῆς πάντα μισούσης. In Suarefii Nilo pag. 548.

XXIII. pag. 279. Τοῦ αὐτοῦ εἶχοι ἑτεροί. *Eiusdem versus alii, nimirum sententiae aliae, numero XXVI. Prima est: Ἀρχὴ ἀγάπης*. ὑπόληψις δόξης. Vltima: Ὁ φοβούμενος τὸν Θεὸν κατὰ Θεὸν πάντα ποιεῖ. Ib. p. 552.

XXIV. pag. 280. b. Sequitur Tractatus sine titulo, cuius initium: Συνέβη ποτὲ ὀχληθῆναι. Finis: ἐκέτι ἡγγισεν. Ibid. pag. 355. ubi inscribitur: *Narratio S. P. N. Nili de Pachon patiente bellum meretricium, & vincente &c.* In fine huius Opusculi ab alia manu scriptum legitur: Ἀθανασίῳ μοναχῷ ἐστὶ τῷτο *Athanasii monachi est hoc*.

XXV. p. 282. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν Σινᾷ, καὶ τῇ Παῖθῳ ἁγίων πατέρων. Κύριε εὐλόγησον *Eiusdem in occasionem SS. PP. in monte Sina, & Rbaito. Domine benedic*. In summo vero margine recenti manu additum fuit: Εἰς τὴν ἰδ' τῷ Ἰαννουαρίῳ ἡ μνήμη τάτων. In die XIV. Ianuarii commemoratio istorum. Tum hic versiculus:

Ἀθάνας ἀνυμνεῖν πατέρων κλέος μέγα.
Certamina celebrare Patrum magna gloria.
Inc.

Inc. Α'λώμενος ἐγὼ μετὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων ἦλθον εἰς τὴν Φαράν. Def. δυνάμει καὶ ἀγαθότητι τῆς ἀγίας, καὶ ὁμοσίᾳ τριάδος, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Historia de interemto in Sina monte monachis legebatur Ms. in Biblioth. Sirlitana Cod. XXXIX. Ms. & nunc legitur in Vaticanis Codd. CXVII. CXVIII. MDCCXC. MDCCCVI. & Palatino CCCLI. Bollandus ad diem xiv. Ianuarii Sanctorum martyrum in monte Sina a barbaris occisorum certamen refert a S. Nilo conscriptum Graece, & a se, vel alio quopiam innominato Latine redditum, & brevioribus pro more notis illustratum. Prodiit etiam ex mendosissimo & corrupto Codice Graec. & Lat. cum notis Petri Possini S. I. Paris. per Seb. Cramoisy A. MDCCXXIX. 4.

XXVI. p. 309. b. Ab eadem manu, quae primas quatuor Codicis paginas enunciatis versibus expleat, alia quaedam heic exarata sunt, quibus titulus: Περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τραυὲς διαγορεύουσιν οἱ προφῆται πάντες εἰς ἔλεγχον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐτοι ἐξέλεο . . . De Domino Nostro Iesu Christo disertè loquuntur prophetae omnes in reprehensionem Iudaeorum, quavis isti . . . . . Sunt nonnulla veterum prophetarum, nempe Salomonis, Sirach, Isaias, & aliorum de Iesu Christi per carnem adventu testimonia.

XXVII. p. 310. b. Nonnulli versus iambici leguntur περὶ ἐγκρατείας, περὶ πορνείας, περὶ σωφροσύνης, περὶ ἀκτημοσύνης, κ. λ. ita propere descripti, aevoque consumti, ut in iis expiscandis, quum praesertim nihil magni momenti contineant, tempus terendum minime duxerimus.

XXVIII. pag. 311. E' τερά κεφάλαια τοῦ ἁγίου Νείλου. Alia Capita sancti Nili. Sunt nimirum tetraesticha Elegiaca XCV. quibus singulis suis adscribitur cinnabari titulus. Primum tetraestichum inscriptum, O'τι ἀθάνατος τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἡ ὠφέλεια, Quod immortalis sit legentibus utilitas, sequens est:

Α'νθεμείας παράδεισος ὁ τῶν ἁγίων χορὸς ἐστίν
Οὐμῆς ἡδέως τεύχεται ἐμπιπλάμενος (sic).
Πᾶς ὃν δε παθήσειν ἐπεπλήγη φίλον ἦτορ,
Δεῦρ' ἴτω ἀμβροσίῃς ἀνθεα δρεψόμενος.

Ultimum, nempe nonagesimum quintum, est mutilum, & inscribitur: Τὸ ταπεινότερον ἐνδεώτερον, Quo quid humilior, eo divinius. Inc.

Εἰ δ' τελέωνος καλὸν, ἀπὸδραψι τῷ Φαρισαίῳ,
Εἰ τὰ πάλαι . . . . . reliqua defunt mutilato Codice. Haec autem κεφάλαια metro ἡμελεγεῖσθαι, quae tertiae cuidam manui debemus, occurrunt cum scholiis Graecis interlinearibus & marginalibus adhuc ineditis in Bibl. Vindob. Cod. Theolog. CCLXXXIX. pag. 77-86. Fuerunt etiam apud V. C. Tho. Galeum. Vid. Fabr. in Allatii de Nilis Diatriba in calce T. V. Bibl. Graec. p. 38.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XII. Constat foliis 317.

ANONIMOT ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ.

SERMONES THEOLOGICI INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

Ioannis Damasceni Capita Dogmatica & Philosophica.

I. pag. 1. **H**ic Codex initio ac fine mutilus est: incipit enim a Capite XVII. Περὶ ἀγγέλων, De Angelis; qui quidem titulus posteriori manu correctus est, Περὶ τῆς τῶν ἀγγέλων δημιουργίας, De Angelorum creatione. Huiusmodi vero correctionibus, ne dicam corruptionibus, ac lituris, totus ita scateret Codex, ut vix simile quidquam nobis hoc in genere obvenerit. De hoc autem Codice pauca dicenda; quum enim quoad Capita Dogmatica ferme conveniat cum Codice XVI. Plut. VII. lectorem illuc remittimus. In quibus discrepat, ea sunt. Capicum primo numeratio, quae in illo a XII. usque ad LXXXII. ab edito differebat, in hoc priorius usque ad dictum Caput cum ipso edito convenit; ex hoc vero discrepare incipit ob insertum Caput illud inscriptum, Πρὸς τὴν ἐρωτῶντας, κ. λ. & incipiens, Αἱ μὲν τῷ κυρίῳ φύσεις, κ. λ. quod quum numero LXXXII. notetur, factum est, ut quae sequerentur Capita, uno numero essent auctiora, proindeque ultimum totius Operis Caput, quod in editione C. est, in Codice CI. numeratur. Codicis praeterea XVI. schema genealogicum, aliaque pariter planetarum periodos, Zodiaci signa, Lunaeque varias eclipses exhibentia, Capiti XLV. subiecta, heic nulla sunt: contra vero, quae pauca in fine Capitis LXIX. in illo desiderabantur, in hoc integra habentur. Tandem notandum bibliopegi incuria paginam 88. male fuisse compactam, quippe quae inter paginas 94. & 95. interiaceat. His exceptis, reliqua eodem ordine cum dicto Codice procedunt.

II. pag. 97. Sequuntur eiusdem Damasceni Capita Philosophica, praecedente Epistola ad Cosmam Episcopum Maiumae, quae cum memorato Codice XVI. convenit. In ceteris, quae sequuntur omnibus, & ab ipso, & ab edito discrepantem invenimus. Primum igitur Caput (in edit. IV.) Περὶ τοῦ ὄντος, ὁσίας τε καὶ συμβεβηκότος, De Ente, Substantia, & Accidente, inc. Τὸ ὄν κοινὸν ὀνομά ἐστι, κ. λ. cumque illo, quod secundo loco ex breviori Damasceni Logica adfertur, concordat. Caput II. Περὶ γένους, καὶ εἶδους, κ. λ. De Genere, & Specie, &c. bina complectitur editionis Capita, IX. nimirum & X. iuxta breviorē iudem Logicam. Caput III. Περὶ ἀτόμου, De Individuo, in edit. XI. ultimis verbis caret, ὅπερ ἐπὶ τῆς ὁσίας δηλοῖ τὴν

τὴν ὑπόστασιν. Caput IV. in edit. XLVII. De divisione Substantiae, definit in verbis, καὶ διαίρεσις φύσιν ἀπὸ φύσεως. Cap. V. in edit. XII. de Differentia, incipit a verbis, Αἰδύνατον εὐρεθῆναι δύο τινὰ, κ. λ. definit, ὅπερ ἐστὶ τὸ συμβεβηκός. Cap. VI. in edit. XIII. de Accidente, iuxta compendiosiorē Logicam adfertur. Caput VII. in edit. XIV. de Proprio, definit in verbis, τὰς τῶν ἄλλων σωματικῶν θερμότητας. Capita VIII. IX. & X. sunt in edit. XV. XVI. & XVII. Cap. XI. in edit. XXIX. inscribitur: Περὶ ὑποστάσεως, καὶ ἐνυποστάτου, de Hypostasi, & de Enhypostato. Cap. XII. in edit. XXX. Cap. XIII. in edit. VI. de Divisione, est secundum breviorē Dialecticam. Capita XIV. & XV. sunt in edit. VII. & VIII. quorum postremum definit in verbis, ὃ γὰρ πᾶς ἄνθρωπος γραμματικῶς ἐστίν. Cap. XVI. in edit. XXXI. de Aequivocis, definit in verbis, καὶ περὶ τοῖς σημασιόμενοις ἡ ἐρώτησις γίνεται. Reliqua a Capite XVII. in editione XXXII. de Univocis, usque ad finem Codicis, cuius ultima verba sunt, ὠρισμένον μὲν ἔν ἐστι τὸ δυνάμενον μετρεῖσθαι, ἡ ἀριθμεῖσθαι . . . . . quae ad Caput pertinent in Codice XXXIII. in edit. XL. de Quanto & Quantitate, eodem ordine, quem obtinent in edito, diversa Capicum numeratione excepta, continuantur. Notandum Capita haec Dialectica minori charactere, quam Theologica, esse conscripta, licet eiusdem manus esse videantur, nec quemadmodum illa, expunctionibus, liturisque coinquinata. Editio vero, quam in hisce Capitibus recensendis prae manibus habuimus, eadem est, de qua supra p. 255. §. I. Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. vetustate male habitus. Constat foliis 110.

ANONIMOT ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

SERMONES THEOLOGICI INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

Varia S. Basilii Opera.

cod. xx. I. pag. 1. **I**N primis duabus paginis vetustate & incuria possessorum valde corruptis nonnullae leguntur in quaedam Evangelii loca interpretationes, quibus titulus quidem olim erat adscriptus, sed nunc paene deletus, omnem prorsus legentium conatum eludit. Prima verba, quae oculorum acies vix expiscari potest, sunt: ἐὰν δὲ τις ζητῇ εἰ πάν . . . ὅτι ποτε . . . ἐκ τῶν πατρὸς κατὰ τὸ βῆθος τοῦ πλάτους, καὶ τῆς σοφίας, καὶ τῆς γνώσεως αὐτῷ ἐπίσταται ὁ σωτὴρ ἡμῶν, κ. λ. Ultima vero, quae sequuntur: ἀπὸ τοῦ δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τέτων ἐγεῖραι τέκνα τοῦ Ἀβραάμ. Haec scholia, quaecumque illa sint, eadem omni-

no manus adscripsit, cui alia pariter in Orationem Dominicam scholia in ultimis septem paginis exarata debemus.

II. pag. 3. quae bibliopegi incuria, dum Codicem religaret, inverle compacta fuit, occurrit primo S. Basilii Sermo de libero arbitrio. Inc. Οἷς ἐνυπάρχει ὁ θεὸς νόμοι. Def. ἐν ζωῇ ἀναπαυσάμεθα εἰς τὴν αἰῶνα τῶν αἰώνων, ἀμήν. Exstat in Appendice Tom. II. edit. Paris. A. MDCCXXII. pag. 613.

III. pag. 4. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ βαπτίσματος, ὅτι δὲ πρῶτον μαθητευθῆναι τῷ κυρίῳ, καὶ τότε καταβιβάζεσθαι τὸ ἅγιον βαπτίσματος. Λόγος α'. Eiusdem de Baptismo, quod oportet primum Domini doctrina imbui, ac tum baptismo sancto initiari. Sermo I. Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Def. καὶ ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Ibid. p. 624. & est Caput I. Libri de Baptismo.

IV. pag. 7. Ε'ρώτησις. Πῶς βαπτίζεται τις τὸ ἐν εὐαγγελίῳ τῷ Χριστοῦ βάπτισμα; Interrogatio. Quomodo quis eo baptismo baptizatur, quod in Evangelio Christi commendatur? Responsio inc. Τὸ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐντολήν. Def. τότε ἐκλάμψουσιν οἱ δίκαιοι ὡς ὁ ἥλιος. Ibid. pag. 629. & est Cap. II. dicti Libri, cuius Caput III. habes infra §. VI.

V. pag. 16. b. Τὸ αὐτῷ περὶ βαπτίσματος λόγος δεύτερος: τίμεται δὲ εἰς κεφάλαια ιγ'. Eiusdem de Baptismo Sermo secundus; dividitur autem in Capita XIII. seu Quaestiones, quibus sua subicitur responsio. Prima Quaestio est: Εἰ πᾶς ὁ βαπτισθεὶς τὸ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βάπτισμα, οφειλέτης ἐστὶ νεκρὸς μὲν τῇ ἀμαρτίᾳ, ζῆν δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ; An quisquis baptizatus est baptismo, quod in Evangelio D. N. I. C. traditur, debeat mortuus quidem esse peccato, Deo vero in Christo Iesu vivere? Responsio inc. Εἰ πάντες οἱ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπιποθούντες. Ultima Quaestio solutio def. ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ζῶντος. Ibid. a pag. 652. ad pag. 673.

VI. pag. 26. Τὸ αὐτῷ περὶ βαπτίσματος λόγος γ'. Ὅτι δὲ τὸν ἀναγεννηθέντα διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, τρέφεσθαι λοιπὸν τῇ μεταλήψει τῶν θείων μυστηρίων. Eiusdem de baptismo Sermo III. Quod oportet regeneratum per sanctum baptismum, exinde divinorum mysteriorum participatione nutriri. Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι. Def. ζῆν δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Ibid. pag. 649.

VII. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πίστεως. Eiusdem de Fide. Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι τῷ προσερχομένῳ. Def. τοῦ παραδεδωκότος ἡμῖν κυρίου, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, χάριτι, κ. λ. Ex duobus Basilii Sermonibus de Fide, qui habentur Tom. II. cit. editionis p. 130. & pag. 223. neuter cum hoc nostro concordat, qui multo brevior illis apparet.

VIII. pag. 28. Τοῦ αὐτοῦ διατάξεις ἀσκητικὰς καὶ πρὸς τὴν ἐν κοινῷ βίαν, καὶ καταμύνας ἀσκούντας, ἐν κεφαλαίοις λέ'. Eiusdem constitutiones asceticae ad eos, qui simul ac solitarie vivunt, in Capitibus XXXV. quorum sequitur Index:

deinde Prooemium, cuius initium: Τὴν κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίαν ἐπανελόμενος. Finis: τὸ βλέμμα τῷ λογισμοῦ δρυνυόμενον. Caput primum, quod inscribitur, Περὶ τοῦ δεῖν τὴν εὐχὴν προτιθέναι πάντων, Quod precatio omnibus est anteprecatio, inc. Πᾶσα πρᾶξις, ἀγαπῆται. Vltimum, quod inscribitur, Ὅτι ὁ Χρῆς τὸν ἐν συστάσει πολιτευόμενον ἀσκητὴν ἰδίᾳ τι κεκτῆσθαι τῶν ὑλικῶν, Quod non oportet ascetam in aliquo conventu degentem, quidquam rerum terrenarum privatum possidere, def. καὶ διακοσμεῖν τὴν πολιτείαν. Exstant in dicto Tomo a p. 531. ad 582. Quod autem uno Cagite longiores sint in Codice, inde factum est, quod amanuensis in ipsarum serie Prooemium quoque adnumeravit.

IX. pag. 48. b. Τὸ αὐτοῦ προοίμιον τῶν κατ' ἐπιτομὴν ὄρων. Eiusdem prooemium in regulas breviores. Inc. Ὁ φιλόδημος Θεός. Def. μελετήσῃς ἡμέρας καὶ νυκτὸς. Ibid. pag. 413. Sequitur alter Πρόλογος τῶν ὄρων, Prologus in regulas, & quidem valde brevis, qui sequens est: Πολλὰ ὄντων τῶν ὑπὸ τῆς θεοπνεύσεως γραφῆς δηλωμένων, καὶ τῶν κατορθώσθαι ὁφειλόντων τοῖς ἐσπυδακόσιν εὐαρεσῆσαι τῷ Θεῷ, περὶ μόνων τῶν ἐν τῇ 17 παρόντος κινήσωντων παρ' ἡμῶν, ὡς ἔμαθον δὲ αὐτῆς τῆς θεοπνεύσεως γραφῆς, ἐν συνόρω ὑπομνήσεσι εἰπεῖν ἀναγκαίως προεβλήθη, τὴν περὶ ἐκάστης μαρτυρίαν εὐληπτοῦ ἔσαν καὶ ἀλείψας ἐπιγινώσκοντες τοῖς περὶ τὴν ἀνάγνωσιν ἀσχολούμενοις, ὅτι τινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρως ὑπομνησκοντες. Tum Regulae ipsae numero L. quarum prima est: Ὅτι δεῖ τὸν Χριστιανὸν ἀξίᾳ τῆς ἐπιφανίου κλήσεως φρονεῖν, καὶ ἀξίως τῷ εὐαγγελίῳ τῷ Χριστῷ πολιτεύεσθαι. Vltima, quae inc. Ὅτι δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ ἀκτμησύνην ἀσπάζεσθαι κατὰ πάντα, καὶ λ. def. καρπὸς ἀξίως τῷ πνεύματι ἐπιδειξάσθαι Θεοῦ εὐδοκίᾳ, καὶ συνεργεῖν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἀμήν. Hae Regulae una cum Prologo, quem retulimus, in cit. editione non occurrunt. Excerptas tamen puto, & contractas ex iis, quae habentur ibid. pag. 414. uti scriptor ipse in dicto Prologo testatur.

X. pag. 49. b. Τὸ αὐτὸ παραίσεις περὶ ἀποταγῆς βίῃ, καὶ τελειώσεως πνευματικῆς. Eiusdem exhortatio de renuntiatione seculi, & de perfectione spirituali, Inc. Δεῦτε πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ πεφορτισμένοι. Def. Χριστῷ συναγχαλλόμενος εἰς τὴν αἰώναν, ἀμήν. lb. p. 202.

XI. pag. 53. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος ἀσκητικός. Eiusdem Sermo asceticus. Inc. Ὁ ἀνθρώπος κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐγένετο. Def. τῷ συνεχεῖν τὸς τῷ τοιαύτῳ κακῷ. Ibid. pag. 318.

XII. p. 55. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀσκήσεως, πῶς δεῖ κοσμεῖσθαι τὸν μοναχόν. Eiusdem de ascetica disciplina, quomodo monachum ornari oportet. Inc. Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων. Def. μεθ' ὧν εὐρεθῆναι σπουδάζωμεν, χάριτι, καὶ λ. Ibid. pag. 211.

XIII. pag. 56. b. Τὸ αὐτὸ νοήσεως πρὸς τὰς νέας. Eiusdem admonitio ad iuniores. Inc. Μάθε σὺ ὁ μονάζων. Def. συναριθμῆναι ἐν Χριστῷ, καὶ λ. Est Epistola XLIII. Tom. III. pag. 139.

XIV. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ καὶ δεῖ ἐπιτίμια. Eiusdem & quot sint poenae, nempe in Monachos, & Canonicas delinquentes constitutae. Sunt numero LXXX. habenturque Tom. II. a pag. 526. ad pag. 531. In Codice vero continenter leguntur tum quae ad viros, tum quae ad feminas spectant, nec eundem ordinem servant, qui est in editione. Prima est: Εἴ τις ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ μοναστηρίου μὴ λαβὼν εὐλογία, & ἀπολυθεὶς ἀπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου μετὰ εὐχῆς, ἔσω ἀκοινωνήτος. Vltima est: Ἡ τις ἐπιτιμῇ ὑποβαλλομένη γογγύσῃ, μὴ γνωρίζουσα τὸ ἐαυτῆς ὄφελος ἐν τῇ διορθώσει, αὕτη ἀντὶ μιᾶς ἑβδομάδας δύο ἀφορίζεσθω.

XV. pag. 58. b. Sequuntur nonnullae eiusdem Basilii Epistolae, nimirum ad Chilonem, quae est XLII. citatae editionis Tom. III. ad Gregorium Theologum, quae est II. In Codice tamen iis, quae sequuntur est audior: Ταῦτά σοι παρ' ἡμῶν, ὡς φίλη κεφαλὴ, ἀδελφικῆς ἀγάπης διηγήματα· αὐτὸς δὲ ἡμεῖς ταῖς δόξαις σου εὐχαίς ἀμείβεσθαι καταξίωσον, ὅπως ἰσχυρῶς ἐκ τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος πονηρῶ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀτόπων ἀνθρώπων, ἀπαλλαγέντες πάσης ἀμαρτίας, μᾶλλον δὲ αὐτοῦ τῷ ἐχθρῷ, καὶ ἐπιβόλῃ τῆς ζωῆς ἡμῶν χωρισθέντες, καθαροὶ τῇ καρδίᾳ τὸν Θεὸν τῶν ὄλων ἐν ἐπιγνώσει ὁλώμεθα διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τὴν αἰώναν τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ad Theodorum Canonicam, CLXXIII. Huic Epistolae succedit pag. 63. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν συνεισέκτων. Eiusdem de synisactis. Inc. Ἀρξώμεθα καὶ ἡμεῖς λαλῆσαι ταῖς τῶν ἁγίων Χριστοῦ δόξαις εὐχαίς δι' ἁγίῳ πνεύματι. Def. ἵνα διυνηθῶμεν ἰσχυρῶς ἐκ τῆς ἐνεστώτος καιροῦ πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, δι' ὃ, καὶ μεθ' ὃς δόξα, καὶ λ. Hunc Tractatum περὶ τῶν συνεισέκτων, Basilio tributum, inter eius Opera nondum reperimus: adhuc tamen in lucem dare non audemus: quum contingerit aliquando, ut vel tituli varietas, vel unius auctoris pro altero nomen in Codicibus perperam appositum, in eam nos fraudem impulerit, ut quae primo intuitu inedita viderentur, postea revera lucem donata compererimus. Maiorem itaque diligentiam ad rei veritatem investigandam adhibebimus, ac si ἀνέκδοτον esse compertum fuerit, pro alicuius Plutei coronide integrum exhibebimus. Redeunt nunc pag. 66. b. aliae Epistolae, nimirum duae ad monachum lapsam, quae sunt XLIV. & XLV. una ad virginem lapsam, quae est XLVI.

XVI. pag. 70. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς, πρὸς τινὰ εὐεμπτότως ἔχοντα πρὸς τὰς ἁγίας. Eiusdem de ira, adversus quemdam ad hoc vitium valde pronum, Homilia. Inc. Ὡς περ ἐπὶ τῶν ἱατρικῶν. Def. ὅτι αὐτοὶ κληρονομῶσιν τὴν γῆν, ἐν Χριστῷ, καὶ λ. Tom. II. pag. 83. Hanc Homiliam sequitur alia eiusdem Epistola ad Amphilochoium Heraclidae nomine p. 74. b. quae est CL.

XVII.

XVII. pag. 75. b. Ἐπιστολὴ τῷ Θεολόγῳ πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Γρηγόριον τὸν Νύσσης περὶ τῶν ἀπίστων εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ εἰς ἄλλας τινὰς τόπους. Epistola Theologi ad sanctum Gregorium Nyssenum de aduentibus Hierosolymam, & alia quaedam loca. Inc. Ἐπειδὴ περ ἡρώτης, ὡς φίλε, διὰ τοῦ γράμματος. Def. αὕτη δὲ ἐν τῷ ἀμύκτῳ, καὶ ἰδιόζοντι βίῳ τῆς ζωῆς κατορθύεται. Haec non Gregorio Theologo, sed Nysseno tribuitur in edit. huius Operum Paris. mdcxxxviii. Tom. III. pag. 651. de qua vide Gretseri S. I. notas ad calcem eiusdem Tomi subiectas pag. 71. Est autem in Codice valde mutila, cuius ultima verba relata incidunt in pag. 652. v. 29. Haec Epistola una cum superiori ad Amphilochoium, diversa manu conscripta est. Quae autem sequuntur, alia tertia manus exaravit.

XVIII. pag. 76. Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλεῖν ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρείας Καππαδοκίας τῷ μεγάλῳ πρόλογος, ἐν ᾧ τίς ὁ σκοπὸς τῆς ἀσκήσεως. S. P. N. Basilii Magni Archiepiscopi Caesareae Cappadociae Prologus, in quo quis sit asceticae vitae scopus. Inc. Ὁ ἀσκητικὸς βίος. Def. ὁ δεῖ λαλῆσθαι. Exstat Tom. II. pag. 323. & inscribitur, Sermo Asceticus.

XIX. pag. 78. Τὸ αὐτὸ δροὶ κατὰ πλάτος. Eiusdem Regulae fufus tractatae. Praecedit Prooemium, cuius initium: Ἐπειδὴ Θεὸς χάρις. Finis: ὁ κύριος ἡμῶν ἔρχεται. Tum index Capitum Regularum, numero LV. quotquot sunt in edito. Tandem ipsarum pertractatio per interrogationes & responsiones. Inc. Ἐπειδὴ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ λόγος. Def. πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. Exstant haec omnia ibid. a pag. 327. ad 401.

XX. pag. 120. Succedunt nonnulla fine auctore, quorum initium: Ὁρὸς Χριστιανῶν. Τί ἴδιον Χριστιανῶν πρὸς τὴν ἀγάπην ἐνεργεῖται. Def. εἰδόμενα, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖ, ὁ κύριος ἔρχεται.

XXI. pag. 121. Scholia quaedam occurrunt, & quidem, ut videtur, in Orationem Dominicam, ita tamen partim evanida, partim tineis corrota, & quod peius est, ita confusum, ac perturbate conscripta, ut ipsorum continentem lectionem adsequi vix possis. Incipiunt autem: καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλόμενα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίμεν τοῖς ὀφειλεταῖς ἡμῶν. . . ὡς ὁ Δευκὸς φησι, καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν. . . καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφῆκαμεν παντὶ ὀφειλόντι ἡμῖν, καὶ λ. Finem nullum damus, nam ubi revera desinant, ita sunt omnia confusa, dignosci nequit. Id tantum animadvertimus, aliquando Origenem citari ἀπὸ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐξηγήσεως, ut pag. 124. b. & 127. b.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. diversa manu conscriptus. Constat foliis 127.

MNHMH ΤΡΙΩΝ ΑΓΙΩΝ ΔΑΒΙΔ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΜΙΤΤΛΗΝΑΙΟΥ, ΚΑΙ ΣΥΜΕΩΝΟΣ, Η ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΗΝΙ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΩ.

MEMORIA TRIVM SANCTORVM DAVID, GEORGII MITYLENAEI, ET SYMEONIS, QVAE FIT MENSE FEBRVARIO.

I. pag. 1. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ πρώτη. Μνήμη cod. XXI. τῶν δόξων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, καὶ ἀγαθῶν, τῶν ἐν Μιτυλήνῃ, Δαβὶδ, Γεωργίου μητροπολίτου τῆς αὐτῆς νήσου Μιτυλήνης, καὶ Συμεὼν τῶν ὁμολογητῶν καὶ θαυματουργῶν. Mense Februario, die prima. Commemoratio SS. ac divinorum Patrum nostrorum, & confratrum Mitylenensium, David, Georgii Metropolitae eiusdem insulae Mitylenes, & Symeonis Confessorum, & miraculorum opificum. Incipit Officium: Δεῦτε φιλεῖτε τὸν πληθύν. Def. Συμεώνην, καὶ Δαβὶδ σὺν Γεωργίῳ τὰς ἀγαθὰς ὑμνήσωμεν.

II. pag. 12. Βίος καὶ πολιτεία καὶ διήγησις περὶ τῶν τρισμυκάρων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν Δαβὶδ, Συμεὼν, καὶ Γεωργίου, τῶν ἐν παλαιῇ καὶ δευτέρῃ χρόνῳ φωστῶν ἀναλαμψάντων. Εὐλόγησον πάτερ. Vita, conversatio, & historia beatissimorum & divinorum Patrum nostrorum David, Symeonis, & Georgii, qui in antiquis, ac difficillimis temporibus, veluti luminaria praeluxerunt. Benedic Pater. Inc. Ἀνδρῶν μὲν τισιν, αἱ πρὸς ἀλλήλους μάχαι, καὶ πόλεμοι. Def. καὶ εἰς θαυμαστόβροτος ἀναδείκνυται τάφος ἐπιφειρόμενος εἰς δόξαν πατρὸς, καὶ λ. Nihil de his apud Fabric. loc. cit. Inter pag. 18. & 19. duo folia desiderantur, quae male inserta sunt in Officio praecedenti inter pag. 4. & 7. quod recentiori etiam manu in infimo dictae pag. 18. margine est adnotatum. In fine vero huius vitae, pag. nimirum 63. b. nonnulla scripta sunt ita parvi momenti, ut ea commemorare vix quidquam intersit.

III. pag. 66. Ἀρχαίαι σὺν Θεῷ ἡ ἀπολυθῖα τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Μιχαήλ. Incipit cum Deo Officium caelestis militiae principis Michaelis. Inc. Τρισηλίου θεότητος παραστάτης Φαιδρότατος. Def. οὐ γὰρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ἔνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

IV. pag. 86. b. Παντολέοντος διακόνου, καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐγκύμιον εἰς τὸν παμμεγίστον Μιχαήλ τὸν ἀρχιεπίσκοπον. Κύριε εὐλόγησον. Pantaleonis Diaconi, & Chartophylaeis magnae Ecclesiae encomium in maximum caelestis militiae principem Michaelē. Domine benedic. Inc. Ὁ τῶν αὐλῶν πνευμάτων κύριος. Def. τῶν δικαίων συναριθμεῖ, ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ, χάριτι, καὶ λ. Latine apud Surium xxix. Sept.

V. pag. 95. Τὸ αὐτὸ διήγησις θαυμάτων τῷ παμμεγίστῳ ἀρχαγγέλῳ Μιχαήλ. Κύριε εὐλόγησον. H h h

ἀδελφόν. *Eiusdem narratio miraculorum maxime Archangelis Michaelis. Domine benedic. Inc. Μεγάλη ἡ πολλαὶ ἡ ποικίλαι τῆς ἀσωμάτου. Def. πρὸς καρπὸς εὐκλείας τῶν τῆς ἀρετῆς ἀγαθῶν πόνων. ἐν Χριστῷ. κ. λ. Ms. etiam in Biblioth. Coisl. p. 211. Alia huiusce narrationis exemplaria habes infra Cod. IX. Pl. XI. § IX. & Cod. IV. Pl. IV. § XII. notae multo vetustioris; quorum primus octo circiter versus in fine exhibet longiorem.*

VI. p. 145. Γωάννη ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ, ἐκώμιον εἰς τὴν σύναξιν τῶν Ἀρχαγγέλων. Κύριε εὐλόγησον. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani encomium in Synaxin Archangelorum. Domine benedic. Inc. Ἀγγέλου ἐγκωμιάζειν χρεῖ. Def. ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ· αὐτῶ ἡ δόξα, κ. λ. Eius Operum nuperae edit. Tom. VIII. in spuris pag. 285.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XIV duplici manu conscriptus. Constat foliis scriptis 148.

IOANNOT ΤΟΤ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ ΛΟΓΟΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI ORATIONES.

Scilicet.

Ioannis Chrysostomi Sermones, & Epistolae variae &c.

I. p. 1. **P**raecedunt in primis duabus paginis quatuor Ioannis Chrysostomi Epistolae, quae numerorum serie cum aliis, in fine libri descriptis coniunguntur; quum enim omnibus excipiendis ultimae Codicis paginae non sufficerent, amanuensis quatuor, quae supererant, initio Codicis transcripsit, eisque hunc addidit titulum: Τὰ ἐλλειπόντα τῶν ἐπιστολῶν τῶ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Γωάννη τῷ Χρυσόστομῳ, τῶν εἰς τὸ τέλος γραφεισθῶν τότε δὴ τῷ βιβλίῳ. Reliqua ex Epistolis S. P. N. Io. Chrysostomi in fine huius libri descriptis. Prima, quae est in ordine XIX. inscribi ut: Τοῦ αὐτοῦ Κάτω, Οὐαλερίῳ, Διοφάντῳ, Κυριακῷ πρεσβυτέροις Ἀντιοχείας. *Eiusdem Casio, Valerio, Diophanto, Cyriaco presbyteris Antiochenis.* Inc. Παῖδάϊόν τι χρῆμα, κ. λ. Def. ἡ ἐπιδίδωσιν. Est Ep. cxxx. Operum cit. edit. Tom. III. pag. 675. Tum sequuntur aliae tres, nimirum cxxxi. cxxxi. & cxxxii. Pagina vero 2. b. occurrit index eorum, quae in Codice continentur, exceptis Epistolis, quarum nulla ibi mentio, ut recentius fuisse illas adiectas adfirmare iure possimus.

II. pag. 3. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Γωάννη τῷ Χρυσόστομῳ πρὸς Δημήτριον μονάζοντα περὶ κατανύξεως. S. P. N. Io. Chrysostomi ad Demetrium monachum de compunctione. Inc. Εὔγω σε ὁρῶν, ὃ μακάριε Δημήτριε. Def. διοικῶντι τὸν βίον τὸν ἐαυτοῦ. Oper. Tom. I. p.

122. ubi duo alii circiter versus subsequuntur.

III. pag. 16. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς Στελέχιοι περὶ κατανύξεως. *Eiusdem ad Stelechium de compunctione.* Inc. Καὶ πῶς ἐν γενέσθαι τοῦτο. Def. τῇ ταμψάγῳ γινόμενῳ φλογί. Ib. p. 149.

IV. pag. 26. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολέμοινας τοῖς ἐπὶ τὸ μονάζειν ἐλάττωσιν. *Eiusdem adversus oppugnatores eorum, qui ad monasticam vitam inducunt.* Inc. Ὅτε τὸν ἐν ἱεροσολύμοις. Def. ἀμύνεσθαι δέον. Ibid. p. 44.

V. pag. 35. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀπρίον πατέρα λόγος β'. *Eiusdem ad patrem infidelum Sermo II.* Inc. Γκαὶ μὲν ἐν καὶ ταῦτα. Def. διδάσκαλον ἔχων τῆς ἀρετῆς τὸν ὄν. Ibid. pag. 57.

VI. pag. 52. Τῷ αὐτῷ πρὸς πῖσιν πατέρα λόγος γ'. *Eiusdem ad patrem fidelem Sermo III.* Inc. Φέρε δὴ λοιπόν. Def. ὅτε τῶν ἐπαίνων ὄφελος ὡμῶν ἔδεν. Ibid. p. 75.

VII. pag. 85. b. Τῷ αὐτῷ λόγος παρανετικὸς εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα α'. *Eiusdem Sermo primus adhortatorius ad Theodorum lapsum.* Inc. Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ. Def. ἀνέτι δεισὴν φαρμάκων ἐτέρων. Ibid. p. 1.

VIII. p. 113. Τῷ αὐτῷ πρὸς τὸν αὐτὸν Θεόδωρον λόγος β'. *Eiusdem ad eundem Theodorum Sermo II.* Inc. Εἰ δάκρυα ἡ σεναγμὸς ἦν. Def. πᾶν γὰρ εὐφραίνει ἐν τέτῳ. Ib. p. 33.

IX. pag. 119. Τῷ αὐτῷ παρανετικὸς πρὸς Σταγείριον α'. *Eiusdem Sermo primus adhortatorius ad Stagirium.* Inc. Εἴδει μὲν ἡμᾶς, ὃ φίλτατε πάντων, κ. λ. Def. ἡ σπουδῆς σημειῶν ἐσιν. Ibid. p. 154.

X. pag. 139. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν· ἡ ὅτι ἡ ἀθυμία χαλεπωτέρα ἡ δαίμονος, λόγος β'. Εὐλόγησον δέσποτα. *Eiusdem ad eundem; & quod tristitia, ipso daemone gravior sit.* Sermo II. Benedic Domine. Inc. Ταῦτα μὲν ἡμῶν. Def. τὸν νοῦν κελουσθῆναι ἐκεί. Ibid. pag. 179.

XI. pag. 160. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ ἀθυμίας λόγος γ'. *Eiusdem ad eundem de tristitia Sermo III.* Inc. Γκαὶ μὲν ἐν καὶ τὰ εἰρημένα. Def. ἔση τὰ τῷ βίῳ λυπηρά. Ibid. p. 204. In fine haec legitur subscriptio maioribus characteribus exarata: Ἐγράφη ἡ παρούσα βίβλος τοῦ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Γωάννη τοῦ Χρυσόστομου διὰ χειρὸς Βασιλείου κληρικοῦ ταπεινοῦ καὶ ἀμαρτωλοῦ, μὴν Μαΐου γ'. ἔτους σουβ'. ἰνδ. β'. Scriptus est praesens liber S. P. N. Io. Chrysostomi manu Basilii clerici humilis & peccatoris, mense Maio, die XIII. anno 6482. [Christi MCCCCLXXIV.] Indictione II.

XII. pag. 180. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν τίμιον σαρδὸν λεχθεὶς ἐν τῷ κοιμητηρίῳ. *Eiusdem Sermo in venerabilem Crucem, habitus in Coemeterio.* Inc. Πολλὰς ἐξήγησα πρὸς ἐμαυτὸν. Def. ἴνα ἡ τῆς βασιλείας τῶν ἁγίων ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Tom. II. p. 397.

XIII. p. 185. b. S. Euphrasii Archiep. Cypri in divinum sepulcrum Domini &c. Homilia, ut in Codice XXVI. Plut. VII. § XLIV. ubi tamen mutila est in fine. Supple-

pleri itaque potest ex hoc, in quo ita definit: τὸν ἡμᾶς ἐκ τῆς φθορᾶς Χριστὸν ἀναστήσαντα. ὃ ἡ δόξα, κ. λ.

XIV. pag. 195. b. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Γωάννη ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὸν ἀσπασμόν. Κύριε εὐλόγησον. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Sermo in salutationem. Domine benedic. Inc. Εἰ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος, ἀπολαύτω, κ. λ. Def. Χριστὸς γὰρ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. VIII. in spuris pag. 250. ubi inscribitur: Sermo catecheticus in S. Pascha. In fine: Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν σῶσον τὸν γράψαντα τὸν τοιοῦτον λόγον ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ, ἀμήν. *Christe Deus noster salva eum qui scripsit talem Sermonem in hoc libro. Amen.*

XV. pag. 196. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὰς διάφορας ἀπὸ τῆς ἐξορίας γραφεῖσαι. *Eiusdem Epistolae diversae ab exilio scriptae.* I. Πρὸς Θεόδωρον, ad Theodorum, inc. Γράφω μὲν ὀλιγάκις. Def. τῆς εὐκολίας. Tom. III. Ep. cxvii. p. 658. II. pag. ead. Τῇ δεσποίνῃ μὲν αἰδουμένην καὶ θεοφιλεστέῃ διακόνῳ Ὀλυμπιάδῃ Γωάννης ἐπίσκοπος ἐν κορίῳ χαίρειν. Dominae meae summo vere venerandae, ac religiosissimae Olympiadi, diaconissae, Ioannes Episcopus salutem in Domino, inc. Φέρε δὴ πάλιν. Def. & θεοφιλεστέῃ. Ibid. Ep. I. pag. 527. ubi novem circiter versus est longior. III. pag. 198. Τῇ αὐτῇ, *Eidem, inc. Ἀπ' αὐτῶν ἀναβάς.* Def. καρπύμεθα εὐφροσύνην. Ib. Ep. vi. p. 579. IV. pag. 199. Τῇ αὐτῇ, *Eidem, inc. Μάλισ ποτέ.* Def. γεγεννημένην ἡμῶν. Ibid. Ep. xiii. pag. 592. VII. pag. ead. (nam ut in margine etiam ab eadem manu adnotatur, desunt V. & VI.) Ἐπισκόποις & πρεσβυτέροις ἐν φυλακῇ ὄντιν, *Episcopis & presbyteris in carcere degentibus, inc. Δεσποτήριον.* Def. τὴν παράκλησιν. Ibid. Ep. cxviii. pag. 659. Tum sequuntur aliae undecim eodem ordine, quem obtinent in cit. edit. nimirum a cxix. ad cxxix. inclusive, quas singulas recensere praetermittimus, quum ab editis minime discrepent, praeter cxxi. decem circiter versus in Codice brevior. In fine scriptoris monitum legitur: Ζήτει τὰς ἐπιστολάς ἐπιστολὰς τοῦ αὐτοῦ Χρυσόστομου ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ βιβλίου ὅπως τὸ πῖνακος. *Quaere reliquas Epistolas eiusdem Chrysostomi in principio libri ante tabulam, de quibus supra §. I. Animadvertendum Epistolas istas minori, ac recentiori characterē fuisse exaratas.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. X. quoad Homilias, quoad Epistolas vero Sec. XII. Constat foliis 202. cuius specimen damus Tab. VI. N. VI.

TOT EN AGIOIS IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ ΠΕΡΙ ΒΙΟΤ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI DE VITAE VIRTUTE ET MALITIA.

Titulus reddendus.

Eclogae Morales sub nomine S. Io. Chrysostomi; Leonis Patricii Compendia interpretationum in nonnullos S. Scripturae Libros; Didymi contra Manichaeos; Methodii de libero arbitrio, & alia nonnulla.

I. p. 1. **P**ost Indices duos, alterum Latinum, alterum Graecum, titulos, & initia singulorum Operum, quae continentur in Codice, exhibentem, primus Sermo inscribitur: Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Γωάννη ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ περὶ βίου ἀρετῆς, ἡ κακίας, ἡ ἐκ διαφόρων ποιητῶν ἡ ἀγίων. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani de vitae virtute, & malitia, & ex diversis auctoribus & sanctis. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· σενὴ καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγυσα εἰς τὴν ζωὴν. Def. ἡ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὡν γένοιτο, κ. λ. Qui hic habentur sub Chrysostomi nomine Sermones, nihil aliud sunt, quam Eclogae sententiarum, partim e sacra Scriptura, partim ex eodem Chrysostomo, aliisque sacris auctoribus, nec non profanis collectae & concinnatae.

II. pag. 8. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φρονήσεως, ἡ τοῦ μὴ δεῖν καταπίπτειν ἐν τοῖς πειρασμοῖς, ἡ εἰς τὸν Ἰάβ, ἡ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ α' λόγου, ἡ ἐκ διαφόρων ποιητῶν. *Eiusdem de prudentia, & quod non oporteat animo cadere in tentationibus, & in lob, & ex primo Sermonem in Epistolam ad Corinthios, & ex diversis auctoribus.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· γίνεσθε ἐν φρόνιμοις ὡς οἱ ὄφεις. Def. ἡ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχειν, ὡν γένοιτο, κ. λ.

III. pag. 13. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀγνείας καὶ σωφροσύνης, & τοῦ μὴ ἐρᾶν, ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς. *Eiusdem de castitate & temperantia, & de non concupiscendo, ex secunda Epistola ad Corinthios.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὃ ἐμβλέψας γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν. Def. τῶν αἰώνων ἐπιτύχειν ἀγαθῶν, ὡν γένοιτο, κ. λ.

IV. pag. 17. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀνδρείας & ἰσχύος, ἡ τοῦ ἀγίου Παύλου τοῦ ἀποστόλου, ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς ἐκ τοῦ κ' λόγου. *Eiusdem de virilitate, & fortitudine, ac de S. Paulo Apostolo, ex XXV. Sermonem Epistolae ad Corinthios.* Inc. Εἰ τις θέλει ὀπίσω με ἀκολουθεῖν. Def. & τῆς μελλούσης ἐπιτευξώμεθα ζωῆς, ὡς γένοιτο, κ. λ.

V. pag. 20. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς, ἡ περὶ δικαιοσύνης & μετάνοιας. *Eiusdem ex Epistola ad Corinthios, ac de iustitia, & poenitentia.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· μακάριοι οἱ πενῶντες & διψῶντες τὴν δικαιοσύνην. H h h z De-

Definit imperfecte in verbis: ὁ μόνον ἔδεν ὡφελήσωμεν, ἀλλὰ καὶ . . . mutilato Codice inter pag. 22. & 23.

VI. pag. 23. Sermo VI. qui initio mutilus est, ut ex praemissis Sermonum indice eruitur, itunc habet titulum: Τῷ Χρυσόστομῳ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς, περὶ φίλων, καὶ φιλαδελφίας, καὶ φθόνου, καὶ ἐκ διαφόρων ποιητῶν, καὶ τοῦ εὐαγγελίου, καὶ ἡ ἀρχὴ. Ἐν τούτῳ γνωστέον πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἔσε. Chrysostomi ex II. Epistola ad Corinthios, de amicis, & fraterna caritate, & invidia, & ex diversis auctoribus, & ex Evangelio, cuius initium est. In contextu vero propter memoriarum defectum incipit a verbis: . . . τῶν ἰδίων πρότερον ἢ βούλεται διοικῆσαι, δώσει δὲ ἐγγυητὴν τοῦ θανάτου τῶν φίλων, κ. λ. Def. ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν ἀσπαζόμεθα, καὶ τῶν μελλόντων τευξόμεθα ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ.

VII. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐλεημοσύνης, καὶ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς. Eiusdem de elemosyna, & ex secunda Epistola ad Corinthios. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· προσέχετε ἵνα ἐλεημοσύνην μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. Def. ἵνα καὶ τῆς μελλούσης ἐπιβύχωμεν βασιλείας, χάριτι, κ. λ.

VIII. pag. 34. Τῷ αὐτοῦ περὶ εὐεργεσίας, καὶ χάριτος, καὶ ἐκ τῆς πρὸς Κολοσσαίς ἐπιστολῆς. Eiusdem de beneficentia & gratia, & ex Epistola ad Colossenses. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὅταν ποιεῖς ἄριστον ἢ δέπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου. Def. καὶ ζήσωμεν ἀληθῶς τῷ Θεῷ, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

IX. pag. 39. b. Τῷ αὐτοῦ περὶ ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, καὶ περὶ βασιλείας Χριστοῦ καὶ δικαίου, ἐκ τῆς πρὸς Κολοσσαίς ἐπιστολῆς, τὸ ἡθικὸν ὅλον. Eiusdem de principatu & potestate, ac de rege bono & iusto, ex Epistola ad Colossenses: totum morale. Inc. Αὐξηθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ. Def. imperfecte in verbis: καὶ ἔπεισον χαμαὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· εἰ δὲ ὡς ὁ . . . mutilus enim Codex inter pag. 41. & 42.

X. pag. 42. Decimus Sermo, initio mutilus, ut ex praevio indice eruitur, inscribatur: Περὶ ψεύδους καὶ διαβολῆς καὶ κολακείας, De falsitate, calumnia, & assentione, & incipiebat: Εἶπεν ὁ κύριος· μακάριοι ἔσε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, καὶ διώξωσιν, κ. λ. Nunc propter memoriarum Codicis defectum, incipit a verbis: . . . νῦν ἦσαν ὁμοίως, ἀλλ' ἔχ' ὑμεῖς, ἀλλὰ πολλὰ ἐλάττωμα ἐκείνων, κ. λ. Def. τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ παρασώμεν· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

XI. pag. 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πλάτους καὶ φιλαργυρίας, καὶ πενίας, καὶ ἐκ τοῦ ἡθικοῦ τῆς πρὸς Κολοσσαίς ἐπιστολῆς. Eiusdem de divitiis, avaritia & paupertate, & ex morali Epistola ad Colossenses. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλίας. Def. ἵνα καταξιώσωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ.

XII. pag. 50. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς, καὶ μακαρισμοῦ, καὶ αὐταρκειας, ἐκ τοῦ ἡθικοῦ τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς. Eiusdem de oratione, ac beatitudine, & quod quis sua

sorte contentus esse debeat; ex morali secunda Epistola ad Corinthios. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· προσευχόμενοι μὴ βατολογῆσητε, ὥσπερ οἱ ἔθνη. Def. καὶ ἐπιτυχεῖν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ.

XIII. pag. 55. Τοῦ αὐτοῦ περὶ διδασχῆς καὶ νοουθεσίας, καὶ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς, τὸ ἡθικὸν ὅλον. Eiusdem de doctrina & institutione, & ex Epistola ad Corinthios, totum morale. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος τῷ παραλυτικῷ· ἰδε ὁ ὡς γέγονας. Def. μετὰ παρηγορίας παρασώμεν πάσης, ὡς γένοιτο, κ. λ.

XIV. pag. 62. Τῷ αὐτοῦ περὶ εὐχῆς, καὶ δυστυχίας, καὶ τῆς μελλούσης κρίσεως, πᾶν φασβερὸν. Eiusdem de oratione & infelicitate, & futuro iudicio, valde terribile. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος ἐν παραβολαῖς διὰ τοῦ Ἀβραάμ πρὸς τὸν πλῆσιον. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐκείνων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ.

XV. pag. 67. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς καὶ θυμοῦ, καὶ περὶ σιωπῆς καὶ ἀπορήτων, καὶ περὶ πολυπραγμοσύνης καὶ ἡσυχίας. Eiusdem de ira & indignatione; de silentio & de arcanis; de nimia in alienis rebus occupatione, & de quiete. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ. Def. διανύσαι, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ.

XVI. pag. 73. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πλεονεξίας καὶ κενοδοξίας καὶ δόξης. Eiusdem de avaritia & vanagloria & gloria. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὁράτε καὶ φυλάσσετε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας. Def. τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιοῦμεν, χάριτι, κ. λ.

XVII. pag. 78. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐξαγορεύσεως, ἀκακίας, μνησικακίας, καὶ περὶ κάλλους. Eiusdem de confessione, simplicitate, iniuriarum memoria, & de pulcritudine. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· πᾶς ὁ ποιεῖν τὴν ἀμαρτίαν δουλοῦ ἐστὶ τῆς ἀμαρτίας. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ.

XVIII. pag. 84. Πράξις Γρηγορίου τοῦ ἀγιοτάτου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα τῆς πρεσβυτερίας Ρώμης. Praxis (seu Vita) Gregorii sanctissimi & Apostolici Papae veteris Romae. Inc. Ὁ μακάριος Γρηγόριος ὁ γενόμενος πρόεδρος τῆς Ρωμαίων ἀγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. Def. ἐκδέχουσαι τὴν αἰώνιον εὐφροσύνην, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor anonymus.

XIX. pag. 87. Περὶ ἐπισκόπων χρηστῶν, φυλασσόντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅτι ὁ σεμνὸς, καὶ ἀνεπίληπτος τάτων εἶδος, παιδεύμα γέινεται τοῖς ἰσοτεταγμένοις. De bonis Episcopis, praecepta Dei custodientibus, & quod bonitas & irreprehensibilis ipsorum vita, institutio sit subditorum. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος τῷ Πέτρῳ· ποιμαίνε τὰ πρόβατά μου, ποιμαίνε τὰ ἄρνια μου. Def. ἐκ μακρᾶς συνηθείας μελετηθέντες μόνοι, αὐτοῦτερον προσπίπτουσι τοῖς ἐγγεγραμμάσμενοις. Est satis longa diversorum sacrae Scripturae locorum, nec non SS. Patrum sententiarum Ecloga, in qua non de Episcopis tantum, sed de aliis quoque rebus pertrahatur, nimirum: Περὶ δικαστῶν ληπτῶν, καὶ δωροδοκούμενων, καὶ ἀθέσμως κατακρινόντων. Περὶ γονέων χρηστῶν. Περὶ γερόντων κοσμημένων. Περὶ νέων παιδείας καὶ συνέσεως κοσμημένων. Περὶ νέων

αὐτῶν ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἀφροσύνῃ ζώντων. Περὶ δεσποτῶν χρηστῶν. Περὶ δούλων μοχθηρῶν. Περὶ δανειστῶν χρηστῶν. Περὶ δανειστῶν μοχθηρῶν. Περὶ ἐκμισθωμένων, ἥτοι κυριέων χρηστῶν, καὶ μισθίων χρηστῶν. Περὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν. Περὶ κακῶν καὶ μοχθηρῶν ἀνδρῶν. Περὶ γυναικῶν ἀνδρείων καὶ σωφρόνων καὶ συνετῶν. Περὶ γυναικῶν πονηρῶν καὶ πάσης κακίας πεπληρωμένων. Περὶ συναγωγῆς χρηστῶν ἀνδρῶν. Περὶ ἰσομοῦνης καὶ μακροθυμίας. Περὶ τῆς ἀγίας καὶ ἀρίστης ἀνδρας τιμώντας γεννήσεως. Περὶ μισοπονηρίας, καὶ τῶν τὰ ἄτοπα ἀποσπασμένων. Περὶ μίσεως, καὶ ἐχθρας, καὶ μάχης.

XX. pag. 100. Θυμὰ μέγιστον τὸ γεγονός ἐν Κωνσταντινῷ εἰς μνησικακίαν διακόνου καὶ πρεσβυτέρου. Κύριε εὐλόγησον. Prodigium maximum factum CPoli in similitudinem inter Diaconum & Presbyterum. Domine benedic. Inc. Θaumazeὶς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ, φησὶν ὁ μακάριος Δαβὶδ. Def. ὡς τὸ ἐπιστρέφαι καὶ ζῆν αὐτόν· ὅτι αὐτῷ πρέπει τιμὴ, κ. λ. Auctor anonymus.

XXI. pag. 103. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνης τῷ μαγείρῳ. Κύριε εὐλόγησον. Vita & conversatio S. P. N. Euphrosyni coqui. Domine benedic. Inc. Οὗτος ὁ ἐν ἀγίοις πατὴρ ἡμῶν Εὐφρόσυνος ἐν κόμῳ τινὶ γεννηθεὶς παρὰ πεισῶν γονέων. Def. ἦσαν γὰρ, ὡς προσήκει, ἔξω τῆς φύσεως πάντες μὴλυ κατὰ κόσμον φερόμενοι. In fine legitur: Ὁ λον τὸ σφάλιον τὸ ἐκείθεν τοῦ κειμένου ἐστίν. Auctor anonymus. Exstat etiam Ms. in Cod. Barocc. 147.

XXII. pag. 105. Λέοντος μαγίστρου Ἀνθυπάτου Πατρικίου τῷ Μουσικῷ, ἐπιτομὴ ἐρμηνείας εἰς τὴν Γένεσιν. Leonis Magistri Proconsulis Patricii, cognomento Myssici, compendium interpretationis in Genesim. Inc. Οὐ προτέταξε θεολογίαν ὁ Μωϋσῆς διὰ τὴν νηπιότητα αὐτῶν, ἀλλὰ τὴν κτιστὴν λέγει γεννητὴν, διὰ τὸ Θεὸν αὐτὴν μὴ ἔχειν τὴς ἀνθρώπων. Def. ὅτι τὸ προσεδέχητο πρὸς τὸν λαὸν σου, εἰπόντος τοῦ Θεοῦ τῷ Ἰακώβ, καὶ τῷ Ἀβραάμ, ὅτι σὺ ἐλεήσῃ πρὸς τὰς πατέρας σου, ἀνάσσειν δὲ αὐτοὶ καὶ ζῶντες αἰώνιον. Quae verba incidunt in pag. 129. b. sed propter incredibilem paginarum confusionem inter pag. 112. & 128. quindecim folia sunt inserta, partem interpretationis in Libros Regum continencia, cuius modo recensionem damus.

XXIII. pag. 113. Epitome interpretationis in Libros Regnorum, & quidem initio mutila, incipit a verbis . . . . . προσήλυτον ἦν ὅμως ἐν ὅδ' τοιούτων ὁ Θεὸς ἀνεκδικητόν καταλιμπάνει. Διὰ τὴν γὰρ τῶν παρὰ τὸν πατρίαν παρὰ τὸν πατρίαν; ἵνα μὴ εἰς ἐνείδος τῷ προφήτῃ ζῇ. Quae fortasse ad librum secundum pertinent (nam sequitur Lib. III.) Definit autem hic secundus in verbis: ὅτι τὸ Σολομῶντος παραβάνοντος τὰς ἐντολὰς διαφθαρῆσται· μιστὸς γὰρ ὁ ἀνὴρ καὶ εὐσεβὴς ἀρχηγός.

XXIV. pag. 116. Βασιλείων γ'. Regnorum III. Inc. Διὰ τὴν ἰσχυρὰν προσπεφυγῶτα τῷ

Θεῷ ἀτέκτεινεν; Ὁ τῷ Θεῷ νόμος τῷτο γενέσθαι προσέταττεν. Def. καὶ τὰ λυπηρὰ τῷ Ἀ'χαάβ προαγγείλанта, τῷ λέγειν αὐτόν, ὅτι μεμίσσηκα αὐτόν, ὅτι οὐ λέγει ἀγαθὰ, ἀλλ' ἡ κακὰ.

XXV. pag. 122. Εἰς τὴν δ' τῶν Βασιλείων. In IV. Regnorum. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, Ἡ γέ-τησε Μωϋσῆς ἐν Ἰσραὴλ; Δασμὸν ἔφερον οἱ Μωαβίται τῷ Ἀ'χαάβ ὡς ἐσθλῶς. Def. τί ἐστὶ τὸ, Ἰδὲ ἐγὼ δίδωμι πνεῦμα ἐν αὐτῷ; Τὴν δειλίαν δηλοῖ, ὡς καὶ Παῦλος· οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός. Haec ultima incidunt in pag. 127. b. quae tota a recentiori manu suppleta est. Paginae vero 128 & 129 reliquum interpretationis in Genesim, uti innuimus §. XXII. compleruntur.

XXVI. pag. 129. b. Τῷ αὐτοῦ ἐρμηνείας ἐπιτομὴ εἰς τὴν Ε' ἔξοδον ἀπὸ διαφόρων πατέρων. Eiusdem Interpretationis Compendium in Exodum ex diversis Patribus. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, χυδαῖοι ἐγένοντο; τὸ πολλοὶ ἐγένοντο. Def. Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδὲν ἂν τῆς ἐχθρῆς αὐτῶν ἐταπείνωσα.

XXVII. pag. 138. b. Τῷ αὐτῷ ἐπιτομὴ ἐρμηνείας τῷ Λευιτικῷ. Eiusdem Epitome Interpretationis Levitici. Inc. Τίνος ἕνεκα τὰς θυ-σίας προσέταξεν ὁ Θεός; Ἐπειδὴ ἐδιδάχθησαν θύειν δαίμοσιν. Def. ὅτι τὸ δίδραχμόν τινες τῶν ἐρμηνευτῶν εἰσῆρα ἐβάλεσαν.

XXVIII. pag. 143. Τῷ αὐτῷ ἐπιτομὴ ἐρμηνείας εἰς τὴν Α'ριθμούς. Eiusdem Epitome Interpretationis in Numeros. Inc. Διὰ τί προσέτα-ξεν ἀριθμῆσθαι τὸν λαὸν ὁ Θεός; ἵνα δείξῃ τὴν πρὸς τὸν Ἀβραάμ ἐσθλότητα ἀληθῆ. Def. δι' ἣν τὴν εὐλογίαν ὁ Θεὸς τοῖς ἔθνεσιν ἐπηγγεί-λατο.

XXIX. pag. 147. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομὴ ἐρμηνείας τοῦ Δευτερονομίου. Eiusdem Epitome Interpretationis Deuteronomii. Inc. Διὰ τί τὸ πέμπτον βιβλίον Δευτερονόμιον ἐκλήθη; Τῶν πατέρων ἰθελόντων λαβεῖν νόμον. Def. τοῦτον δὲ μόνον καὶ συλληφθῆναι, καὶ δεθῆναι προσάξας ἐμάρτησεν.

XXX. pag. 152. Τοῦ αὐτοῦ ἐρμηνεία εἰς τὸν Ἰησοῦν. Eiusdem Interpretatio in Iesum. Inc. Διὰ τί ἰσοσχυόμενος ὁ Θεὸς πάντα τοπον θῆναι αὐτοῖς, ὅ ἂν ἐπιβῶσιν, κ. λ. Def. ἐχρή-σατο δὲ καὶ τῷ παλαιῷ ἔχει, ὡς μάρτυς βυβλος, καὶ ὅρα πηγὴ, καὶ ἄλλα τινά.

XXXI. pag. 154. Τοῦ αὐτοῦ ἐρμηνεία εἰς τὴν Κριτάς. Eiusdem Interpretatio in Iudices. Inc. Ὅτι τῆς τῆς βίβλου ἡ ἱστορία ἀνακε-φαλαίωσιν ἔχει τῶν Ἰησοῦ τοῦ Ναυὴ κατορθω-μάτων. Def. ὅπερ ἡ μαντική τῶν ἀκολάστων ἀν-εἶλεν μανία.

XXXII. pag. 158. Εἰς τὴν Ρ'αὶ. In Ruth. Inc. Τί δήποτε τὸ κατὰ τὴν Ρ'οῦθ συνεγράφη διήγημα; Πρῶτον μὲν διὰ τὸν δεσπότην Χρὶ-στὸν. Def. τότε λοιπὸν τῇ ἀξιεπαίνῳ γυναικὶ συνηρ-μύθη.

XXXIII. pag. 159. b. Σχόλια εἰς τὰ ζητά-μενα τῶν Βασιλείων. Scholia in quaestiones Regnorum. Prologus praevius inc. Ἐπειδὴ

(1) Leonis Patricii, & Camiceli Praefecti compendiosam expositionem in Exodum allegat Althaus de Engelstymycho Cap. XX. & expositionem similem in I. lib. Reg. Cap. IX. Exstatque integra huiusmodi expositio & Patribus, & Theodorito po-

tissimum, in Obsteuachum & IV. libros Regum in Codice Vindobonensis Biblioth. e quo Lombec. V. pag. 61. & IV. p. 147. seqq. & Neffius T. I. p. 46.

αὐτῆς θείας χάριτος ἀπολαύσαντες. Def. πρῶτον δὲ τῆς ἱστορίας ἐρῶ τὴν ἐνδόξου. Quaestiones vero ipsae initio, ac sine mutilae sunt propter Codicis defectum: incipiunt enim p. 160. . . . αὐτὰ ἱματίω· συντίθουσιν οὖν ἡ Μελέθλ ἐπὶ τῆς κλίνης τὰ ἱμάτια, ἀνάκλησιν ἀνδρῶν μισθόμενα, κ. λ. Prima quaestio integra hunc habet titulum: Τί δὴ ποτε οἱ παρὰ Σαὺλ πεμφθέντες πρὸς τὸν Δαβὶδ, καὶ τὸν Σαμμελ προσφύγευσαν, ὕστερον δὲ καὶ αὐτὸς; Responso inc. Τὸς μὲν ἄλλοις ὁ Θεὸς διὰ τῆς προφητικῆς ἐξώργισεν χάριτος. Desinunt in quaestione, cui titulus: Πῶς νοητέον, πλὴν ὅτι παροργίζων παρώργισας τὸν κύριον ἐν τοῖς ὑπεναυτίοις; Responso vero ad ipsam inc. Ὁ Αὐλὸς σαφές εἰσεν ἡμῖν νουθεσίαν. Def. καὶ μεγαφρονεῖν κατὰ τὴν Θεοῦ τῶν ὅλων. Reliquas in libris Regnorum interpretationes, licet non integras vide supra sub §. XXIII, XXIV. & XXV. Hic interim notandum, quatuor folia vacua fuisse inserta, ad ea fortasse quae deerant supplenda.

XXXIV. pag. 168. Occurrunt quidam auctoris anonymi fenarii, ut apparet ex literis quibusdam summo margini recentius adiectis, ac semirecis, eis τὸν Βασιλεῖον βασιλέα, In Basilium Imperatorem. Horum initium desideratur, avulsa videlicet pagina, versus LX. ut ex eorum, qui supersunt numeratione marginali colligitur continente. Qui igitur erant olim versus CCXXXI. propter memoratam iacturam reliqui sunt CI. XXI. Inc.

Τὸ πνεῦμα τοῦ κυρίου ἐν παντί σώματος μέρει
Ἀπὸ κρατὸς, καὶ μέχρι ταρσῶν εὐλόγως·
καὶ μαρτυρεῖ δὲ τὸν ὁ Χριστὸς λέγων,
Εὗρον τὸν ἄνδρα Βασιλεῖον τὸν μέγαν,
ὅν εὐκλεῶς ἔχρισεν τῷ ὁ Θεὸς σφραγίσαι, κ. λ.
Def. Λιταίε ἀλήκτοις τῆς παννυμνίας κήρης
τῆς παντανάσεως καὶ πανάγνης παρθένου,
καὶ τῶν ἀπάντων ἁγίων αἰωνίως.

Totum Carmen proferre praetermissimus; praeter enim Imperatoris virtutes, beneficentiam humanitatem, sapientiam, iustitiam, ac reliqua animi bona, nihil historicum auctor persequitur. Sub finem tantum, ubi Deum precatur, ut victoriam ipsi de omnibus inimicis largiatur, haec habet:

Ἀδὲ νίκας αὐτῶν τῶν ἐθνῶν κατὰ κράτος,
τὸ πᾶν τὸ νίκας Δαβιθικῶν μυριάδων,
πρόσπονδα δεικνύς τοις ποσὶν τῷ δεσπότῃ
Ἀπαντα φύλα βαρβάρων κληρυχίας,
τῶν τροπιδῶν τὰς φάλαγγας καὶ σίφη,
καὶ τὸς Μάνεντος μυσαγωγὸς καὶ φίλος, κ. λ.
XXXV. pag. 170 Διδύμης κατὰ Μανιχαίων.

Didymi contra Manichaeos. Inc. Οὐδεμία ἀντίθεσις ἐναντίων ἐξ ὅλων ἀντίκειται, κ. λ. Def. κατὰ τὸν ἐκαστὸν παραβεβηκότων τῶν θεῶν νόμους. Exstat Latin. in Appar. Sacr. Possev. ad calcem litterae D. Venet. mdciii. fol. G. L. edidit Combefisius in Auctar. Noviss. Paris. mdcxxii. pag. II. pag. 21. Donaverat ipsi Graecum apographum suum ex Italia redux Emericus Bigotius. Antequam

Graece prodiret, initium ex illo produxerat Petrus Possinus ad S. Nili Epistolas pag. 342.

XXXVI. pag. 179. Ἀλεξάνδρου Λυκοπολίτου ἐπιστρέψαντος ἐξ ἐθνῶν πρὸς τὰς Μανιχαίων δόξας. Alexandri Lycopolitae, qui ex gentibus ad Manichaei opiniones conversus fuerat. Inc. Ἡ χριστιανὴ φιλοσοφία ἀπλή καλεῖται, κ. λ. Def. ὡς περὶ ἐδὲ ὁ Νεῖλος τὸς ἀπ' αὐτῶν ἀποτεμνομένους κόλπους. G. & L. Bigotii apographo edidit Combefisius Tom. II. Auctar. Noviss. citatae editionis pag. 1. Exstat Ms. in Biblioth. Caesarea teste Lambecio IV. p. 210. Habuit & Allatius p. 30. & 36. ad Hexaëmeron. Videtur scripsisse Sec. IV. Meminit Photius Ms. Lib. I. contra Manichaeos.

XXXVII. pag. 193. Μεθοδίου περὶ αὐτεξουσίας. Methodii de libero arbitrio. Inc. Ὁ μὲν Ἰθακήσιος γέρον, κατὰ τὸν τῶν Ἑλλήνων μῦθον, κ. λ. Def. Ἐν αὐτῷ ὁμοίως ἐκ τῶν. Editum est inter Menrui Opera edit. Florent. An. mdcclxvi. fol. Tom. VIII. a pag. 726. ad pag. 738. (per errorem 722.) In Codice vero in duas partes divisum; cuius secundae, quae incipit a verbis, Ὅτι μὲν ὑπάρχειν ἀδύνατον κ. λ. titulus est: Περί Θεῦ καὶ ὕλης, De Deo, & materia. Notandum, quae a §. XXXIV. huc usque recensuimus, ea diversa manu, item antiquissima fuisse exarata.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. X. grandibus, ac fere dicam uncialibus characteribus. Constat fol. scriptis 197.

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΧΩΝΙΑΤΟΥ ΣΤΑΛΟΓΗ ΤΩΝ ΟΛΩΝ ΣΧΕΔΩΝ ΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ, ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΚΟΝΤΩΝ ΑΤΤΑΣ ΑΝΔΡΩΝ. ΕΤΙ ΔΕ ΚΑΙ ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΙΣ ΕΠ' ΕΝΙΑΙΣ ΤΟΤΩΝ, ΚΑΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΑΙΣ ΠΑΛΑΙΤΕΡΑΙΣ.

NICETAE COLLECTIO OMNIVM FERE OPINIONVM ET SECTARVM, ET HISTORIA HOMINVM QVI ILLAS INSTITVERVNT. PRAETER EA CONTRADICTIONES ADVERSVS QVASSAM EARVM, ET MAXIME ADVERSVS ANTIQVIORES.

I. p. 1. Continet hic Codex Nicetae Choniatae Thesaurum oribodoxae Fidei, in libros XXVII. digestum: quem ipse in gratiam amici, qui capta a Latinis CPolli, solum vertere secum coactus fuerat, in exilio conscripsit, ubi post expositam salutarem doctrinam, omne genus haereticum sectarumque ad suam usque aetatem persequitur, & testimoniis veterum Ecclesiae Do-

ctorum, vel propriis argumentis refellit. Quum vero totum hoc Opus propter molem haecenus lucem, quam meretur haud viderit, quoniam duo facile volumina in folio compleret, librorum argumenta, quorum index praecurrit, ac primas duas Codicis paginas occupat, subicere animus erat; sed quum iam prolata fuerint, & a Fabric. B. G. Tom. VI. pag. 420. seqq. & a Montefalconio Palaeogr. Graec. pag. 327. seqq. nos iis omisiss, quae cum dictis editionibus concordare comperimus, argumentum tantummodo Libri IV. quod aliquantum ab iis differt, proferimus, quod ita habet:

Τόμος τέταρτος. Ἐν τούτῳ κεῖνται πᾶσαι αἱ παλαιαὶ αἵρεσεις αἱ ἀναφανέσασιν μέχρι τῆς Ἀρείου αἵρέσεως. ἐγράφη δὲ πρώτη ἡ τῷ Σίμωνος, καὶ ἡ ἐπ' αὐτῷ ἀντιρρήσις, ἐν ᾗ δηλοῦται καὶ ὅπως ὁ Σίμων κακῶς ἐξέτρεξε τὴν ψυχὴν. δευτέρα ἡ τῶν Νικολαϊτῶν. τρίτη ἡ τῶν Καρποκρατητῶν. τετάρτη ἡ τοῦ Βαλεντίνου, ἐν ᾗ εἰρηκαμέν καὶ περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. πέμπτη ἡ τοῦ Πτολεμαίου. ἕκτη ἡ τοῦ Μάρκου. ἑβδόμη ἡ τῶν Ἀσκηδόνων, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς σκητῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἄλλα τινα, τοῦ παλαιῶν νόμου ἐρρήθησαν. ὀγδόη ἡ τοῦ Κολοβάρου. ἐνάτη ἡ τῶν Ὀφειτῶν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τοῦ, πῶς ἐκλήθη Φρόνιμος ὁ ὄφις, καὶ περὶ αἰώνων, & περὶ τοῦ φυτοῦ τῆς γνώσεως, & τῆς ἀπὸ τῆς παραδείσου ἐκβολῆς τοῦ Ἀδάμ. δεκάτη ἡ τοῦ Προδίου, ὃς κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας παρὲς τοῦ ἀκολούθου τῷ Πλάτῳ. ἐνδεκάτη ἡ τῶν Κανίων. δωδεκάτη ἡ τῶν Σηθιανῶν. τρικαιδεκάτη ἡ τῶν Ἀρχοντικῶν. τεσσαρεσκαιδεκάτη ἡ τοῦ Κέρδωνος καὶ Μαρκίωνος, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς ὕλης. πεντεκαιδεκάτη ἡ τοῦ Λουκιανοῦ. ἑξακαιδεκάτη ἡ τοῦ Ἀπτελλῆ. ἑπτακαιδεκάτη ἡ τοῦ Σεβηριανοῦ. ὀκτωκαιδεκάτη ἡ τοῦ Τατιανοῦ. ἐννακαιδεκάτη ἡ τῶν Ἐγκρατικῶν. εἰκοσὴ ἡ τῶν Ἀσκηδόνων. εἰκοσὴ πρώτη ἡ τῶν Κυντιλιανῶν καὶ Πρισκιλιανῶν & Πετυζιτῶν, καὶ Ἀρτοτυριτῶν. εἰκοσὴ δευτέρα ἡ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατικῶν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῶν θείων μυστηρίων. εἰκοσὴ τρίτη ἡ τῶν Ἀλόγων. εἰκοσὴ τετάρτη ἡ τῶν Ἀδριαμινῶν. εἰκοσὴ πέμπτη ἡ τῶν Σαμψαίων καὶ Ἐλεσαίων, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς σαρκώσεως τῷ λόγῳ. εἰκοσὴ ἕκτη ἡ τῶν Θεοδοσιανῶν, ἐν ᾗ καὶ τὸ, πῶς νοεῖται, τῷ δὲ εἰς τὸ πνεῦμα βλασφημήσαντι ἐκ ἀφεθήσεται. εἰκοσὴ ἑβδόμη ἡ τῷ Νούτῳ καὶ τοῦ Ναβάτου. εἰκοσὴ ὀγδόη ἡ τῷ Σεβελλίῳ. εἰκοσὴ ἐνάτη ἡ τῷ Μαρκελλῳ. τριακοσὴ ἡ τῶν Οὐαλησιῶν. τριακοσὴ πρώτη ἡ τοῦ Ὀμυγένης, ἐν ᾗ καὶ διάφοροι δόξαι Ἑλληνικαὶ περὶ ψυχῆς, καὶ ἐρμηνεία τοῦ ἀποστολικῷ ῥητῷ, ὅ ὅσιν, ἐκάς τὸ ἔργον ὁποῖον ἐστὶ τὸ πῦρ δοκιμάσει. τριακοσὴ δευτέρα ἡ Παύλου τῷ Σαρασσατέως. τριακοσὴ τρίτη ἡ τῶν Μανιχαίων καὶ Καβρίκων, ἐν ᾗ

καὶ ἐξήγησις τῶ ἀποστολικῷ ῥητοῦ τοῦ λέγοντος, ἐν ὁμοίωματι ἀνθρώπου φανῆναι τὸν κύριον, καὶ σχήματι εὐρεθῆναι ὡς ἄνθρωπον. τριακοσὴ τέταρτη ἡ τῶν Ἰερακινῶν. τριακοσὴ πέμπτη ἡ τῶν Κολλυριδιανῶν. τριακοσὴ ἕκτη ἡ τῶν Μαωταλιανῶν, ἐν ᾗ καὶ τὰ κεφάλαια τῆς αἵρέσεως αὐτῶν ἀνατάττονται, καὶ διάφοροι κατ' αὐτῶν ἀντιρρήσεις. τριακοσὴ ἑβδόμη ἡ τῶν Κυρινδιανῶν. τριακοσὴ ὀγδόη ἡ τῶν Ἰκετῶν. τριακοσὴ ἐνάτη ἡ τῶν Γνωσιμάχων. τεσσαρεσκαιδεκάτη ἡ τῶν Οἰνοφύλων. τεσσαρεσκαιδεκάτη πρώτη ἡ τῶν Χρισολυτῶν. τεσσαρεσκαιδεκάτη δευτέρα ἡ τῶν Ἐγνοφρόνων, ἐν ᾗ καὶ διάφορα περὶ ἀστρονομίας. τεσσαρεσκαιδεκάτη τρίτη ἡ τῶν Παρερμηνευτῶν. τεσσαρεσκαιδεκάτη τετάρτη ἡ τῶν Μελιτιανῶν. Ex argumento vero Libri XXV. desunt in nostro Codice ultima verba: ἡμεῖς γὰρ ταῦτα, κ. λ.

Indicem argumentorum sequitur inscriptio totius Operis, hoc pacto: Συλλογὴ τῶν ὅλων σχεδὸν δοξῶν καὶ αἵρέσεων, καὶ ἱστορία τῶν ἀποτεκόντων αὐτὰς ἀνδρῶν· ἐτι δὲ καὶ ἀντιρρήσεις ἐπ' ἐνίαις τούτων, & μάλιστὰ ταῖς παλαιτέραις· καὶ ἑτέρα τινα χρήσιμα τοῖς εὐσεβεῖσι, ποιηθέντα παρὰ τοῦ σεβαστοῦ Νικήτου τοῦ Χωνιάτου, τῷ δὲ γεγονότος κριτῆ τοῦ Βήλου, ἐπι τῶν κρίσεων Ἐφῶρε, γενικῶς ἐπὶ τῷ βασιλικῷ κοίλῳ, ἔπειτα δὲ καὶ μεγάλῳ Λογοθέτῳ τῶν σεκρετῶν. Collectio omnium fere opinionum & haereticarum, & historia hominum qui illas instituerunt; insuper contradictiones adversus quasdam earum, & maxime antiquiores; & alia quaedam piis hominibus utilia, elaborata a venerabili Niceta Choniata, electo iudice Belli, iudiciorum Ephoro, ac generali Imperialis Fisci Praefecto, deinde vero etiam magno secretorum Logotheta. Deinde Prooemium, cuius initium pag. 3. Θεῷ καὶ θεοφιλῆσιν ἀνδράσι τίς ἂν ἀξία προσαγωγὴ γένοιτο; ὃ μὲν γὰρ τὸ ἀκρότατον ὢν ἀπάντων τῶν ἐφετῶν ὕδενος τῶν ὄντων ἐφίσταται. Finis: ὅπως μίαν ἀνεκλίτων εἰδὼν τῷ πολυειδέῳ τοῦ συγγράμματος χαίρει, καὶ τῷ ἑαυτοῦ πνεύματι τῶν ὁλοφύρεως ἀντίμαχον ὀδυμασίαν· ἔνθεν ται καὶ τοῦ λέγειν, ἐνθ' ἔνδε ἀρξομαι. Tum Liber primus pag. 3. b. inc. Ἀδάμ πρῶτος πλασθεὶς ἀπὸ γῆς ὑπὸ Θεοῦ, καὶ λαβὼν τὸ ζωγρῶν ἐμφύσημα ἔσχεν ἐκ μίαν τῶν αὐτοῦ πλευρῶν Εὐάν ἑαυτῷ ὁμοίαν· βιώσας δὲ Ἀδάμ ἔτη ἐνανκόνσια τριάκοντα, γενένηκε Κάιν μετὰ παράβασιν τῆς ἐντολῆς, καὶ τὴν ἐκ τοῦ παραδείσου ἀπέπεμψεν. Liber ultimus def. & δὴ πάντα ἐμῶρανεν ἡ τῆς μίανς θεότητος ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι δύναμις τῇ χάριτι καὶ ἀπλότητι τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος.

II. pag. 362. b. Nicetae Thesaurum excipit pars posterior Historiarum eius, in libros duos divisa, quae quum ab editionibus non

(1) Huius Operis eximii, in quo Euthymii Zigabeni, quam in praefatione laudat, Panopliae dogmaticae multa addidit, quinquae tantum primi libri editi exstant Latine, interprete Petro Morello Turonensi Paris. mclxi. mclxix. & mdcx. in 8. cum Orthodoxi cuiusdam (ut in inscriptione appellatur) notis & indice Genes. mclxix. in 8. & sine illis in Bibliothecis Patrum edit. Colon. mdcxviii. Tom. XII. & Lugd. T. XXV. pag. 54. Fragmentum ex Lib. XX. de ordine oblectando ab iis, qui a Saracenis superstitione ad Christianam fidem transeunt, Latine exstat in Bibl. Patrum edit. Paris. mclxxv. & aliis insequentibus editionibus: G. L. in Auctarii Ducaei Tom. II. Paris. mdcxxv.

& in Bibl. Patrum Paris. mclviii. Tom. XII. & omisso Nicetae nomine in Saracenicis Frid. Sylburgii Heidelb. mdcxv. 8. p. 74. 91. Graece loca quaedam addert Allatius contra Hottingerum pag. 197. & de Purgatorio pag. 696. seqq. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 5. Tom. VI. pag. 418. seqq. a quo noster Codex memoratur, ibid. pag. 420.

(2) Xωνίων apud Graecos mediis & infimis aevi, pro Fisco, seu domo aetarii Imperialis accipitur.

(3) Duo eiusdem operis exemplaria habentur in Biblioth. Regis Christianis. & aliud in Biblioth. Baluziana, ut videre est in Palaeograph. Graec. Montisfalconii loc. cit.

non modo quoad librorum distinctionem, sed etiam in phrasi, & in ipsis quoque rebus, libro praefertim posteriore, discreper, digna profecto esset, quae, si nova pararetur huius Scriptoris editio, cum editis conferretur. Praecedit Titulus: *Εὐταῦθα ἡ ἄλως τῆς πόλεως; καὶ τινὰ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων. Heic captivitas Urbis, & quaedam ex iis, quae postea acciderunt.* Liber primus incipit a Cap. VIII. Lib. III. Alexii Comneni, edit. Paris pag. 345. Genev. pag. 582. a verbis: *Ἀλλὰ μέχρι μὲν δὴ τῶν εὐδρομοῦ ἡμῶν ὁ λόγος, καὶ διαλείας φέρων ὁδοῦ.* Def. τῶν δ' ἡλιπιδίων ἐπὶ κύριον τῇ παιδείᾳ σύνδρομος ἡ παράκλησις τοῦ ἐπανόλητος. Liber secundus pag. 372. incipit a verbis Capituli primi Lib. de Constantinopolis statu edit. Paris pag. 377. Genev. pag. 634. nimirum: *Εἶχε μὲν ἔγω ταῦτα, & ἡ Κωνσταντίνη καλλιπολις τὸ κοινὸν ἀπάντων ἐθνῶν ἐντροφισμῶ τε καὶ περιάλημα, κ. λ.* Def. δε καὶ δίκαιον ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον δέκνυσιν ἐπιβαίνοντα, & λέοντα καὶ παυλάνα καὶ δράκοντα. Vbi notandum ex hoc posteriore libro fragmentum satis longum, in quo de Urbis direptione, & de statuis ac monumentis post captam per Latinos CPolim everfis & confatis agitur, utpote quod in impressis desideratur, a Fabricio referri loc. cit. a p. 405. ad p. 418.

Tandem pro recensione huius coronide, quum Fabricius l. c. pag. 435. indicem Scriptorum, a Niceta Choniata in Historia Byzantina laudatorum exhibeat, nos quoque illius exemplum sequuti, alium SS. Patrum, & aliorum auctorum catalogum, quorum in eiusdem Nicetae Thesaurο referuntur loca atque sententiae, in medium proferre volumus, qui sequens est:

Agatho pag. 343.
Ambrosius Mediol. pag. 233. b. 343. ἐκ τῶ λόγου τοῦ κατὰ Ἀπολινάριον. pag. 178. b. ἐκ τῆς πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα. ibid.
Amphilochius Iconiensis ἐκ τῆς πρὸς Σελεύκιον ἐπιστολῆς. pag. 178. b. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν λόγου. pag. 340. ἐκ τῆς ὁμιλίας εἰς τὸ, Ὁ ἀποστείλας με πατὴρ, μέζων με ἐστίν. pag. ead. b.

Anastasius Sinaita ἐκ τῆς βίβλου τῆς λεγομένης Ὁδηγῆ. pag. 177. b. 178. 188. b. 233. b. ἐκ τῶν ἐκ κεφαλαίων τῶν κατὰ Μονοφυσιτῶν τὸ ζ'. p. 341. b.

Andreas Cretensis ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν βασιλίαν. pag. 330.

Athanasius pag. 342. b. 343. b. εἰς τὸ, καὶ αὐτὸς ἦν ὁ υἱός. pag. 105. b. κατὰ τῶν εἰσαγόντων τὸ ὁμοίσιον. pag. 107. b. ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου. pag. 178. b. χρήσις κατὰ Θεοπασχιδῶν. pag. 187. b. πρὸς τὴν λέγοντας, ἔπαθεν ὁ Θεὸς ὡς ἤθελεν. pag. 188. ἐκ τῆς περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγου. pag. 332. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ εἰς τὸ βασιλικὸν ἱεράτευμα. pag. 333. ἐκ τοῦ διαλεκτικῶ λόγου, ὅν ἐποίησεν ὁ πρὸς τὸν Ἀρείον. pag. 340.

Augustinus. pag. 341. b.

Basilus Magnus pag. 105. b. 107. b. 108. 122. 190. ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιστολῆς. pag. 11. b. 240. εἰς τὸ, ἀεὶ ὁ Θεὸς πατὴρ. pag. 104. b. ἐκ τῆς πρὸς Σωζοπολίτας ἐπιστολῆς. pag. 178. b. ἐκ τοῦ πρὸς Εὐνόμιον πρῶτον λόγου. pag. 234. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρείον λόγου. ibid. ἀπὸ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον τὸν Ἰκονίου τριήκοντα κεφαλαίων. pag. 245. b. ἐκ τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν ἐξηγήσεως. pag. 330. b. ἐκ τῆς εὐχῆς, ἥς ἡ ἀρχὴ, Οὐδεὶς ἄγιος, κ. λ. pag. 332. εἰς τὸ, Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος. pag. 344.

Colmas Indoplevites ἐκ τοῦ εἰς τὸν ψαλλήρα προοιμίου ἐξηγημένου ὡς ἐν παρῶν τῶ, ἡγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν, καὶ τὰ ἔξῃς. pag. 333.

Cyrillus Alexandrianus pag. 105. 106. a. 106. b. 107. a. 107. b. 109. b. 147. b. 190. b. ἐκ τοῦ λόγου, ὃ ἡ ἐπιγραφή, Ἀποδείξεις διὰ τῶν ἀρχαίων γεγενημένων θείων χρησμών τοῖς ἡεσπεσίσις πατριάρχαις περὶ τῆς ἀμείψεως & μεταθέσεως τῶν ἱερατικῶν καὶ τῶν ἐθνῶν. pag. 18. πρὸς τὴν λέγοντας, ὅτι εἰς τρεῖς θεοὺς πιστεύουσιν. p. ead. b. κατὰ τῶν εἰσαγόντων τὸ ἔλαττον τῶ ἡὸ ἐκ τοῦ τὸν Χριστὸν λέγειν ἐν εὐαγγελίῳ, ὃ πατὴρ με μέζων με ἐστίν. pag. 108. περὶ τῆς προκοπῆς τοῦ Χριστοῦ. pag. 111. b. ἐκ τῶν κατὰ τῶν Πνευματομάχων ἀντιρρητικῶν λόγων. pag. 123. b. 124. 125 126. ὅτι ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνανθρωπήσας ψυχὴν μετὰ σώματος ἀνέλαβεν. pag. 131. b. κατὰ Νεστοριανῶν ἐκ τῶν σχολίων τῶν περὶ ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ. pag. 133. b. ἐκ τῆς πρὸς Ἀνάκιον ἐπιστολῆς. pag. 134. 135. b. ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς περὶ ἐνός υἱοῦ. pag. 134. b. 135. ἐκ τῆς περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου. pag. 135. b. ἐκ τοῦ κατὰ πῶσιν & ἀπὸκρισιν λόγου. pag. 136. 137. b. 138. b. ἐκ τῆς πρώτης ὁμιλίας τῆς, ὅτι ὁ Χρὶς λέγειν ἄνθρωπον θεοφῶρον, ἀλλὰ Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα. pag. 140. b. ἐκ τῆς πρὸς Νεστορίον ἐπιστολῆς. pag. 141. ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς, ὅτι εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός. pag. 141. b. ἐκ τοῦ πρὸς τὴν εὐσεβεστάτην βασιλίδαν προσφωνητικοῦ. pag. 141. b. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, καὶ μοναχούς. pag. 142. 143. 146. b. ἐκ τοῦ εἰς τὰς δεσποινὰς προσφωνητικῆς. pag. 143 ἐκ τοῦ ἔκτε ἀναθεματισμοῦ. ibid. ἐκ τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ. ibid. ἐκ τῆς πρὸς Σάκενσον ἐπιστολῆς. pag. 179. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀλεξανδρείας προσφωνητικοῦ λόγου. ibid. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τῶν κατὰ Νεστορίον. pag. 188. b. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν τετάρτου λόγου. p. 204. ἐκ τοῦ τρίτου βιβλίου τῶν κατὰ Ἰουλιανὸν δογμάτων. ibid. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐρμηνείας βιβλίου ὁγδόν. pag. ead. b. πρὸς Ἐρμεῖαν περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος κατὰ πῶσιν καὶ ἀπὸκρισιν. pag. 233. ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτινον ἐπιστολῆς. pag. 234. ἐκ τοῦ πρὸς Θεοδόσιον προσφωνητικοῦ. ibid. εἰς τὸ μυσικὸν δέπνον. pag. 332. b. ἐκ τῶν ἐκ κεφαλαίων τῶν κατὰ Θεοδορίον. ibid. ἀπὸ τοῦ πρὸς βασιλίδας λόγου. ibid. & pag. 340. b. ἀπὸ τῶν περὶ ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ. pag. 332. b. ἐκ τοῦ εἰς τὰ βασιὰ λόγου. pag. 340. b. ἐκ τοῦ

τοῦ α' βιβλίου τῶν Θεσαυρῶν, ἐκ τοῦ ἐκ κεφαλαίου. p. 342. ἀπὸ τοῦ 9' λόγου ἡς ἐν πνεύματι λατρείας κεφαλαία δύο. pag. ead. b.

Cyrillus Hierosolymitanus ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν ὑπαπαντῆν λόγου, ὃ ἡ ἀρχὴ, Χαίρε σφόδρα, κ. λ. pag. 332. b.

Dionysius Areopagita ἐκ τῆς δευτέρης κεφαλαίου τοῦ περὶ ἡνωμένων καὶ διακεκριμένων. pag. 11. ἐκ τῆς κεφαλαίου τοῦ περὶ τοῦ τελείου καὶ ἐνός. pag. ead. b. περὶ Θεοῦ. pag. 15. ἐκ τοῦ πρῶτου κεφαλαίου τῆς περὶ θείων ὀνομάτων. pag. 39. b. ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον τὸν θεραπευτὴν ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τῶν θεολογικῶν συζητήσεων τοῦ ἁγίου Γεωργίου. pag. 40.

Τὸ ἅγιον Ἐφραίμ ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, εἰς ἡς ἐποίησεν ἀπολογία ὑπὲρ τῆς ἐν Καλκηδόνι συνόδου, καὶ τοῦ τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος. pag. 207. b.

Eustratius Metropolitae Nicaenus ἀπὸ τῆς λόγου τῆς πρὸς Γροσολάνον ἐπίσκοπον Μεδιολάνων περὶ τῆς τῆς ἁγίας πνεύματος ἐκπορεύσεως. pag. 206. ἐκ τῆς αὐτῆς πρὸς αὐτὸν ἐπίσκοπον Μεδιολάνων δευτέρου λόγου. pag. 268. b. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐτέρου λόγου. pag. 273. b. τῆς αὐτῆς κεφαλαίας ἐπιστημονικῆς, δι' ἣν δέικνεται ἀδύνατον εἶναι ἐκ τῆς πατρὸς καὶ τῆς υἱοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐκπορεύεσθαι. pag. 275. ἐκ τῆς δευτέρης περὶ τῶν ἁγίων λόγου. pag. 333. b.

Εὐθυμίου μοναχοῦ τῆς Ζιγαβητῆ κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ἡτοι Ἰταλῶν, κεφαλαία ἐκ δὴ λέντα, ὡς ἐκ τῆς υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον. pag. 296.

Gregorius Nazianzenus ἐκ τῆς περὶ Τιού πρώτου λόγου. p. 12. 105. 108. b. 109. 342. ἐκ τῆς περὶ Τιού δευτέρου λόγου. pag. 40. b. 106. b. 109. b. 110. 178. b. 190. 340. ἐκ τῆς λόγου τῆς περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπιστάτων. pag. 13. ἐκ τῆς λόγου τοῦ πρὸς Ἀρειανούς, καὶ εἰς ἐκείνους. pag. 12. b. ἐκ τῆς μεγάλης ἀπολογητικῆς. pag. 16. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὰ γεγνημένα. pag. 40. ἐκ τοῦ εἰς τὰ φῶτα λόγου. pag. ead. b. ἐκ τοῦ πρὸς Κληδόνιον δευτέρου λόγου. ibid. ἐκ τοῦ εἰς τὸ πάσχα δευτέρου λόγου. ibid. ἐκ τῆς λόγου τῆς προεμπτικῆς εἰς τὸ βῆμα. ibid. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν τῶν ῥ' ἐπιστάτων παρουσίαν. pag. 107. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ ἀκαταλήπτου γεννήσεως τῆς υἱοῦ καὶ Θεοῦ. pag. 108. περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. p. 121. 122. 123. ἐκ τοῦ πρὸς Κληδόνιον πρώτου λόγου. pag. 127. b. 128.

Grægorius Nyssenus pag. 105. b. περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἐκ τοῦ κατηχητικοῦ λόγου. pag. 40. b. 246. ἐκ τοῦ λόγου τῆς πρὸς Θεόφιλον Ἀλεξανδρείας. pag. 129. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀπολινάριον ἀντιρρητικοῦ λόγου. pag. ead. b. 130. 131. 179. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ θεότητος υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ. p. 341. b. Πίσις ἀποκαλυφθεῖσα τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τῷ Θαυματουργῷ, ὡς ἐκ διδασκῆς τῆς ὑπεραγίας Θεότητος, καὶ τῆς ἀγίας ἀποδόλου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ. pag. 28. τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς κατὰ μέρος πίστεως, ἥς περὶ τῶν δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεων. pag. 178. b.

Ignacius S. Apostolus, Episcopus Antiochenus pag. 188. b.

Ioannes Chrysostomus pag. 343. ἐκ τῆς βίβλου τῆς περὶ ἀκαταλήπτου p. 16. b. ἐκ τῆς πρὸς Ἀνάκιον ἐπιστολῆς. p. 179 ἐκ τῆς ἐκ ὁμιλίας τῶν ἐρμηνειῶν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου. p. 204. ἐκ τῆς 2' ὁμιλίας τῆς πρὸς Ἐφραίμ ἐπιστολῆς. pag. 233. b. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρείον. καὶ εἰς τὸν εὐαγγελιστὸν ὁμιλίας. ib & p 340. b. ἐκ τοῦ τρίτου λόγου τοῦ περὶ ἱερωσύνης. p. 330. b. ἐκ τῆς κατὰ Ἰωάννην βίβλου. pag. 331. ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἐρμηνείας. ibid. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολῆς. pag. 331. b. 340. b. εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν. pag. 331. b. ἐκ τοῦ εἰς τὰ φῶτα. ibid. ἐκ τῆς κατὰ ὁμιλίας εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου. pag. 344.

Ioannes Damascenus pag. 106. 107. b. 109. b. 112. 146. b. 147. b. 173. b. 174. b. 175. 186. b. 201. b. 202. 334. 339. b. ἐκ τοῦ περὶ πατρὸς & υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένης ἀμα καὶ ἡνωμένης θεολογίας. pag. 13. τοῦ αὐτοῦ ἐκ διαφόρων πατέρων. pag. ead. b. περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. pag. 19. b. περὶ τῆς συλλήψεως τοῦ Χριστοῦ. pag. 34. b. περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀντιδόσεως. pag. 42. ὅτι πᾶσα ἡ θεία φύσις ἐν μιᾷ τῶν ἐαυτοῦ ὑποστάσεων ἡνωμένη τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, καὶ ὁ μέρος μερεῖ. pag. ead. b. περὶ τῆς ἐν εἰδὲι καὶ ἀτόμῳ θεωρουμένης ὑποστάσεως καὶ διαφορᾶς ἐνώσεως καὶ σαρκώσεως. p. 43. περὶ φυσικῶν καὶ ἀδιαβλήτων παθῶν. pag. ead. b. περὶ τοῦ τρισαγίου. pag. 189. περὶ τῆς θεανδρικής ἐνεργείας. pag. 202. b. πρὸς τὴν λέγοντας, εἰ δύο φύσεων καὶ ἐνεργειῶν ὁ ἄνθρωπος, ἀνάγκη ἐπὶ Χριστοῦ τρεῖς φύσεις λέγειν, καὶ τας αὐτάς ἐνεργείας. pag. 235. ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἁγίων καὶ ἀρχαίων τοῦ κυρίου μυστηρίου κεφαλαίου π'. pag. 330. b. πρὸς τὴν λέγοντας, ἡ ὑπόστασις τοῦ Χριστοῦ κτιστή, ἡ ἀκτιστος, κεφαλ. μζ'. pag. 342. περὶ τῶν ἰδιωμάτων τῶν φύσεων, κεφ. αλ. ἰbid.

Ἰωάννης Γεροσολύμων ἐπιστολὴ & τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπιστάτων πρὸς Ἰωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως, ἐπικυροῦσα τὰ κατὰ Σεβήριον πραχθέντα. pag. 167. b.

Isidorus Pelusiota ἐκ τῆς πρὸς Θεωνᾶν ἐπιστολῆς. pag. 236.

Iulius Romae. pag. 188. b.

Iustinianus Imperator ἐκ τῆς πρὸς Ζώϊλον τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην Ἀλεξανδρείας δογματικῆς ἐπιστολῆς. pag. 208. διάταξις κατὰ Ἀνθίμου, Σεβήριον, Πέτρον, καὶ Ζωῦρα. pag. 166. ἐκ τοῦ ἰδίου, ὃ μέμνηται καὶ Ἀγλάδων ὁ ἀγιώτατος πάπας Ῥώμης ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ ἐκείνῃ ἐπιστολῇ πρὸς τὴν ἀοιδίμου βασιλεῖς Ἡράκλειον καὶ Τιβέριον, τῇ καὶ κειμένη ἐν τοῖς πρακτικαῖς τῆς ἐκτῆς συνόδου. pag. 236.

Iustinus philosophus & martyr ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου. pag. 178. b.

Leo papa ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς λεγομένης ἐκ ὁδοδοξίας. pag. 341. b. ἐκ τῆς δευτέρας ἐπιστολῆς πρὸς Λέοντα βασιλέα, ἥς ἡ ἐπιγραφή, Τῷ ὑπερενδοξοτάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ υἱῷ αὐτοῦ Λέων ἐπίσκοπος. pag. 342.

Τοῦ κυρίου Λέοντος τοῦ Βουλγαρίας τοῦ πρώτως προβλή. . . . . παρὰ τοῦ μακαρίτου βασι-

σιλέως κυρίῳ Βασιλείῳ ἐκ τῆς περὶ τῶν ἀζύμων ἐπιστολῆς αὐτοῦ. pag. 330. b.

Εἰς τῶν κεφαλαίων Λεοντίῳ τῶν κατὰ Σεβήρου. pag. 180. 181.

Γράμμα τοῦ βασιλέως κυρίῳ Μανυῇ πρὸς τὸν καθολικὸν τῆς Ἀρμενίας. pag. 216. b.

Maximus pag. 168. 169. 170. 194. 196. b. 197. 199. 331. b. περὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένη ἔμα καὶ ἡνωμένη θεολογία. pag. 13. περὶ Θεοῦ κοινοῦ. pag. 16. περὶ τῆς θείας ἐκκλησιαστικῆς ἀπὸ τῆς ἐκθέσεως τοῦ πρὸς τὴν ὁρθῆς ὁμολογίας λόγου. pag. 41. b. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἔτε διαιρεῖται, ἔτε διαιρεῖται. pag. 168. b. ὅτι ἔχ, ὡς ἔλεγεν ὁ Πύρρος, νεύματι τοῦ ἐνωθέντος λόγου ἡ σὰρξ ἐκινεῖται. pag. 199. b. ἐκ τῆς πρὸς Πύρρον διαλέξεως. pag. ead. & 200. & 205. b. ἐκ τῆς πρὸς Νικανδρὸν ἐπιστολῆς. pag. 201. πρὸς τὴν λέγοντας, ὅτι μίαν Χριστοῦ χρὴ λέγειν τὴν ἐνέργειαν κατ' ἐκκλησίαν. ibid. πρὸς τὴν λέγοντας, ὅτι ὡς περὶ ὄργανον, & τοῦ κινουμένου μία ἐνέργεια, ὥς καὶ θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος μία ἐνέργεια. ibid. πρὸς τὴν λέγοντας μίαν σύνθετον ἐπὶ Χριστοῦ ἐνέργειαν. p. ead. b. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀπολλωνίου τὸν αἰρετικὸν ἀντιρρητικὸν λόγου. p. 204. b.

Meliton Sardensis pag. 188. b.

Nicephorus Patriarcha CPolitanus. Vide infra in voce Photius.

Nicolaus Methonensis Episcopus. p. 307. ἐκ τοῦ κατὰ Λατίνων ὑπὲρ τοῦ πνεύματος λόγου. pag. 262. κεφαλαίως εἰρηγχοὶ τοῦ πατρὸς Λατίνους καινοφανοῦς δόγματος, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται, συνοψισθέντες παρ' αὐτοῦ ἐκ τῶν διὰ πλάτους ἐν διαφόροις λόγοις γεγραμμένων. p. 296. b.

Photius Patriarcha CPolitanus ἐκ τοῦ περὶ τοῦ πνεύματος ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, ἐν ᾗ αἰτιῶνται τῆς Λατίνους, ὡς & ἐκ τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα ἐκπορεύεσθαι λέγοντας. pag. 288. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος μυσταγωγίας. pag. 332. ἐκ τοῦ λόγου, ὅτι ἡ ἀρχὴ, Πῶς θελήσας τῷ πατρὶ ὁ Θάνατος λέγοιτο ἢ εἶναι τοῦ Χριστοῦ, κ. λ. pag. 334. χρήσεις κατὰ εἰκονομάχων ἐκ τῶν συγγραμμάτων Νικηφόρου καὶ Φωτίου τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. pag. 210.

Πρόκλης χρήσεις. pag. 235. b.

Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus ἐκ τῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς. p. 206. b. 343. b. Συλλογισμὸς τοῦ μεγάλου Δρουγγαρίου κυρίου Στεφάνου. pag. 333. b.

Εἰς τοῦ συνοδικοῦ τοῦ ἀναγινωσκόμενου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. pag. 334.

Εὐχέσεις Σωτηρίχου τοῦ παντευγενεστάτου πατριῆς, ὅπως ἐφράνει περὶ τοῦ δόγματος, ὃ φησι, οὐ εἶ ὁ προσφέρων, καὶ προσφερόμενος. p. 327. b. Τὸ ἐπὶ τῷ ἀναφύοντι δόγματι κατὰ τοῦ παντευγενεστάτου Σωτηρίχου γυγνόντος σημείωμα. pag. 334. b.

Theodoretus ἐκ τοῦ κατὰ κεφαλαίων τῶν εἰς τὰ ἀπόρητα τῆς Εὐδόου ἐρμηνείων, ὅτι ἡ ἀρχὴ, Διὰ τί φεύγουσιν ἐπιτελεῖσαι προσέταξε τοῦ πάσχοντος τὴν ἐορτήν. pag. 330. b.

Εἰς τοῦ περὶ τῶν ἀζύμων καὶ τοῦ πνεύματος

λόγου τοῦ . . . . . κυροῦ Θεοδώρου Σμυρναίου. pag. 293. b.

Theodorus Studita. Vide supra in voce Photius

Theophylactus Archiepiscopus Bulgariae ἐκ τῶν περὶ τῷ πνεύματος. pag. 275. ἐκ τῆς τῷ τετραεγγέλιον ἐρμηνείας. pag. 332. b. εἰς τὸ ἡγνὸν τῆς πρὸς Κολασσάδας ἐπιστολῆς τῷ μεγάλῳ Παύλῳ τὸ φάσκον, & δι' αὐτὸ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν. pag. 333. a.

Ex Synodis adferuntur, prima Generalis pag. 178. b. Synodus IV. Chalcedonensis pag. 152. b. & Synodus sexta pag. 193.

III. In ultima tandem pagina Iambici quidam versus leguntur, quibus instar tituli haec praecedunt: Τὸ Θεωτολονικὸν Μεσοποταμίῳ τινὲς διελθόντες τὴν βίβλον ἐξ ἐτοίμου εὐχάρων προσφώνημα ὡς ἐν εἰδεί ἐπιγράμματος . . . . . τὸ φιλοπονήσαντος τὴν συνθήκην τῆς βίβλου προκειμένης, διπλὴν πραγματείαν, τὴν τε προταχθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, καὶ τὴν πρὸς τὸ τέλος . . . . . Thebalonici Mesopotamiae cuiusdam in librum, quem legerat, extemporanea ex iambis acclamatio instar epigrammatis . . . . . in qua huiusmodi libri compositionem, duplicemque traditionis scopum exprimeret, videlicet praepositam historiam Ecclesiasticam, & quae in fine . . . . .

Iambici vero versus ita habent:

Εὐαγγελικὴς ἄλλος οἰκοδεσπότης
Θησαυροφυλάκιον ἡρώχῃ εἰμα.
Εὐχέεται δὲ & παλαιὰ καὶ νέα,
Ἀρχαῖα δόγματα καὶ καινὸν λόγον.
Ἡ βιβλικὴ σύνθετος διατριβή
Ἀνθρωπίνῳ σύγκριμα μικτὸν δεικνύει,
Ψυχὴ δοκεῖ καὶ σῶμα, γνῶσις καὶ φθίσις,
Καὶ ἄρα πρὸς ὕψος, ἢ δὲ γῆ κατῶ.
Κόσμον μίμημα θέλτος ἢ προκειμένη,
Τὰ θεῖα πρῶτον, ὕστερον τὰ πρακτικά.
Καὶ μετρικὸν μὲν γράμμα τὴν Γ'λιάδα
Σμαραγδογλυφῆς ἐνθαλαμῶν θίβη.
Ἀλέξανδρος καὶ τῦτο τῆς εὐφυΐας,
Βασιλικῆς γνῶρισμα φιλοδοξίας,
Ἀνατορικῆς δείγμα λαμπρῆς καρδίας,
Χλωρὸς λίθος, βλάστημα λειμῶνος λόγου,
Σαφὴς διόπτρα τῷ πρὸς Ὁμήρον πόντῳ.
Τ' ἂν δὲ τις καλύπτρα ταύτης πυκνίδος,
Τὰς καρδιακὰς πτυχὰς ἐξανοικτίον,
Καὶ τὴν μεταξὺ χώραν ὕφαπλῶν.
Κλίνην Σολομώντειον εὐτυχισάτω,
Τοῦτο οἶκος ἄξιος ταύτης τόπος,
Ζωὴς ἔμαθον βίβλον. ἄλλ' ἰδὲ βλέπω,
Τὰ ζωτικὰ ῥήματα γράμματα φέροι,
Καὶ ἡγητὰ μικτὰ τοῖς ἀθανάτοις λόγοις,
Προφητικῆς πλήρωμα θεσπιρίας,
Τῆς ἐπτάδος μέρισμα καὶ τῆς οὐτάδος,
Εἰ μὴ τις ἄλλην ἄλλος ἐπτάδα λέγει
Τὴν ἐπτάκυλον συνοδικὴν λυχνίαν,
Ἡ τὴν ἀνῆλθεν ὡδὲ σωστικὴν σέλας.
Evangelicus alter paterfamilias
Os adaperuit thesaurum continens;
Proferuntur autem nova & vetera,
Antiqua dogmata, & nova oracula.

Haec

(1) Vbi puncta illa interposita vides, ibi verba tunc corrupta sunt ac mutilata.

Haec libri bene digesta compositio

Humanam repraesentat mixtam fabricam.

Anima videtur & corpus, cognitio, & corruptio,

Ac si caelum sursum, terra vero deorsum,

Vera mundi imago est praefens libellus,

In quo divina primum, & deinde humana.

Ac metricum quidem illud opus Iliados

Recubuit in arcula smaragdina:

Quod Alexandri ostendit animi praesentiam,

Ei regiae fuit munificentiae indicium,

Regalis & vere splendidi cordis testimonium,

Vivens lapis, germen prae, ut est sermo,

Lucida dioptra in Homerum adfectus. (bri;

Sed quaedam abscondita materies est huius li-

Cordisque sunt evolvendae paginae,

Totusque medius explicandus locus.

Bene ei lectus Salomonis convenit:

Haec eius digna domus, hic dignus locus.

Vitae librum perlegi, & ecce video.

Vitae verba continent litterae,

Licet mortalia, mixta dictis immortalibus,

Propheticae implementum vaticinationis,

Septenarii divisionem, & odenarii, (re,

Nisi quis alius alium malit septenarium dice-

Septemplemic illam synodicam lampadem,

Quae super nos accendit ita salutare lumen.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol.

Sec. XIII. in cuius ultima pagina, Codicis

integumento affixa, ab eadem, ut videtur ma-

nu notatum legitur: βιβλίον τὸ πατὴρ κυρίου Μάρ-

κου τὸ πνευματικόν. Constat foliis scriptis 385.

Cuius specimen damus Tab. VI. N. IV.

ANONTMOT OMIAIAI EIS TA

ETATTEAIA.

HOMILIAE SVPER EVANGE-

LIA INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

D. Ioannis Chrysostomi in Evangelium Ioannis

Homiliae XLIII.

COD. XXV. H

Omiliarum in Ioannem, quae in hoc Volumine continentur, initium fit a XLVI. cuius titulus ex Evangelistae Cap. VI. v. 41. Εὐδγγυζον ἐν οἱ Ἰουδαῖοι, κ. λ. Inc. Ων ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, κ. λ. Finis vero in LXXXVIII. cuius titulus ex Cap. XXI. v. 15. Ὅτε ἐν ἡρίσσαν, κ. λ. quaeque def. καὶ διὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας τελειωθέντες ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Exstant autem omnes in cit. Operum S. Ioannis Chrysostomi edit. Tom. VIII. a pag. 259. ad 530. cum qua penitus convenire codicem comperimus. Notandum de hoc Codice, multis scaturire correctionibus recentius adiectis, aureos singularum Homiliarum titulos, aureoque ornamento instructos exhibere; ubi vero Moralia incipiunt, ibi argumenta margini apposita rubro interdam, alias aureo caractere exarata.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. circiter XIII. Constat foliis 287.

ANONTMOT ΘΕΙΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ.

SACRA PRAECEPTA INCER-

TI AVCTORIS.

I. pag. i. Interior totius Voluminis epi-

graphie, rubris conscripta litte-

ris, sequens est: Αἱ κατὰ ἀπόφασιν θεῖαι ἐντο-

λαί, ὡς ὀφείλει φυλάττειν πᾶς ὁ θείων ζωῆς ἐπι-

τυχεῖν ἀναντιρρήτως, οἰκῶντινι σχήματι πολιτεύε-

ται· καὶ περὶ μετανοίας ἀληθῆς, ἢ κεῖται τοῖς

προλειφθεῖσιν, ἢ χωρὶς ἡδὲς ὕφεται τὴν ζωὴν

τὴν αἰώνιον. Declaratio divinarum praece-

ptorum, quae servare debet quicumque vitam

certo adsequi voluerit, in quocumque statu vi-

verit. Et de vera poenitentia, quae lapsis

proponitur, sine qua nemo aeternam vitam

videbit. Inc. Ποιήτατε καρπὸς ἀξίος τῆς με-

τανοίας. ἡδὲ καὶ ἡ ἀξίη πρὸς τὴν βίαν τῶν

δένδρων κεῖται. πᾶν ὃν δένδρον μὴ ποιῇ καρπὸν

καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Sub-

iungitur inde explicatio: Καρπὸς ἀξίος τῆς με-

τανοίας, ὅτι ὃν ἀρκεῖ τὸ φυγεῖν τὴν ἀμαρτίαν,

ἀλλὰ καὶ ἀρετὴν δεῖ πολλὰν ἐπιδείξασθαι τὴν

μέντοι μετανοίαν, ἣν ὁ Ἰωάννης ἐκήρυττε, καὶ

ἡμεῖς ἀπαιτούμεθα ταύτην γὰρ ὁ Θεολόγος Γρη-

γόριος ὀρίζμενος λέγει, μετανοία ἐστὶν ἡ πρὸς τὰ

κρείττονα στροφή, οἷον, τὸ ἐκκλίνειν ἀπὸ κακοῦ,

καὶ ποιῆσαι ἀγαθόν, κ. λ. Hoc opus contex-

tum non modo ex divinarum librorum sen-

tentiis, sed etiam ex vetustissimis & opti-

mis Patrum operibus cui debeamus colle-

ctori, prorsus ignoramus; id tantum adfir-

mare iure possumus, ea tot & tanta, quae

adferuntur Auctorum fragmenta non sine

fructu cum editis exemplaribus posse con-

ferri. Differt autem haec Collectio ab ea,

quam recensuimus supra in Codice IV.

Plut. VI. quae licet nullum auctoris nomen

praeferret, compertum tamen est ad Ni-

conem monachum Rhaithensem Palaestinum,

qui vixit sub Constantino Duca circa A. C.

mi. pertinere, & hoc titulo insignitum in

variis bibliothecis delitescere: Πανδέκτης τῶν

ἐρμηνείων τῶν θεῶν ἐντολῶν, Πανδέκτης de in-

terpretationibus divinarum praeceptorum: o-

pus adhuc ineditum, & Fabricio teste B. G.

T. X. p. 284 luce dignum: quodque adfer-

vatur etiam in Bibl. Coisl. Cod. XXXVII.

& CXXII. Catalog. pag. 111. & 197. Nos

interim nostro more post allatum totius

Operis finem, Auctorum, quorum in hoc

congeruntur sententiae, catalogum exhibe-

bimus. Finis igitur sequens est: Οὐδὲν ἰσχυ-

ρότερον τῶν πάντα παθεῖν ἐτοίμων· οὐδὲν οὕτω

μικρὸν τὸν διώκοντα, ὡς προθυμία τῷ πάσχοντι·

τί γὰρ εἶναι δεῖν, εἰ τοῖς πράγμασι νικήσας

φέρει τῇ γλώσῃ νικῶμενος. In calce ultimae

paginae legitur: Ἀνοσίων χειρῶν ἔργον, ἡ τῶν

παρόντων τομὴ φύλλον. Impiarum manu

opus, bonum sectio foliorum. Sed auctorum

nomina alphabetico ordine digesta profe-

ramus.

Afterius pag. 164. b.

I i i 2 Atha-

Athanasius pag. 8. b. 22. 36. 48. b. 155. b.
Basilus pag. 2. b. 3. 5. 6. b. 21. b. 25.
27. 35. b. 43. 50. b. 72. 74. 84. b. 101. b.
115. 111. b. 137. 153. b. 161. b. 175. b. ἐκ
τῶν ἀσκητικῶν ὄρων κεφάλ. ο'. pag. 61. b. κε-
φάλ. μ'. & μη'. pag. 112. b. 139. κεφάλ. κ.
& νθ'. pag. 130. κεφάλ. μθ'. pag. 168. b. ἐκ
τῶν διὰ πλάτους ὄρων κεφάλ. κθ'. λ'. λθ'.
λθ'. μγ'. pag. 62. κεφάλ. με'. μς'. μζ'. pag.
63. b. κεφάλ. κδ'. pag. 64. ἐκ τῶν κατ' ἐπι-
τομὴν ὄρων. pag. 136. b. ἐκ τῆς εἰς τὴν κοσμο-
ποιαν λόγου. pag. 141.

Cyrillus Alexandrinus pag. 8. b. 15. 32.
b. 36. 42. b. 45. 47. 75. 155. b. 164. 174.
Dorotheus pag. 5. b. 117.

Eusebius ἐκ τῆς κατὰ Λαζάν. pag. 84.

Gregorius Nazianzenus pag. 3. b. 4. 6.
14. 22. 28. b. 45. b. 49. b. 71. b. 78. b. 154.
b. 162. Loca quae adferuntur sunt ex Ora-
tione I. pag. 126. b. ex IX. pag. 89. ex X.
pag. 198. ex XII. pag. 135. ex XIX. p. 112.
ex XXI. pag. 91. 196. b. ex XXVII. pag.
112. 197. b. ex XXVIII. pag. 196. b. ex
XXXIII. pag. 135. ex XXXIX. pag. 168.
ex XL. pag. 89. b. ex XLII. pag. 91. 134.
b. ex XLIII. pag. 91. Vbi notandum, nos
in hac Oratationum enumeratione eum ordi-
nem servasse, quem obtinent in edit. Paris.
A. MDCLX. per Claudium Morellum.

Στίχον 16 παντεποπτηνὴ κυρίῃ Γρηγορίῳ. pag.
117.

Gregorius Thaumaturgus. pag. 31. b.

Ioannes Chrysostomus pag. 4. 5. 10. 15.
22. 27. 36. & alias saepissime, ὅτι τῆς 15' λόγου
τῆς κατὰ Ματθαίου. pag. 43. ἐκ τοῦ 15'. pag.
44. b. ἐκ τῆς 1'. pag. 45. b. ἐκ τῆς 16'. pag. 26.
ἐκ τῆς 15'. pag. 31. b. ἐκ τῆς 16'. pag. 45. b.
ἐκ τῶν ἡθικῶν κατὰ Ματθαίου. pag. 2. 3. 45.
b. 78. b. & alibi. ἐκ τῶν ἡθικῶν κατὰ Ἰωάν-
νην. pag. 113. ἐκ τῆς α' λόγου τῶν Πράξεων. p.
51. b. ἐκ τῆς 15' ἡθικῶν τῶν Πράξεων. pag. 120.
ἐκ τῆς πρὸς Εἰσαγωγῆς ἐπιστολῆς ὁμιλίας αδ'. pag.
53. b. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ὁμιλίας νά'. pag. 87.
ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἡθικῆς ε'. p. 138.
b. ἐκ τῆς πρὸς Εἰσαγωγῆς λόγου ιδ'. pag. 125.
ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτης ὁμιλίας δ'. pag.
123. b. ἐκ τῆς ἡθικῆς δ'. pag. 189. b. ἐκ τῆς
πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἡθικῆς α'. pag. 129.
ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους ὁμιλίας β'. pag. 107.
ἐκ τῆς ἡθικῆς θ' περὶ γαγγυσμῶν. pag. 194. b.
ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς ἡθικῆς β'.
pag. 55. ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν δευτέρας ἡθικῆς β'.
pag. 194. b. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον ὁμιλίας α'. pag.
56. & ὁμιλίας ε'. pag. 109. ἐκ τῆς πρὸς Ρω-
μαίους ὁμιλίας κα'. pag. 86. b. ἐκ τῆς λόγου ἡθικῆς
περὶ βίης μοναχῶν. pag. 76. ἐκ τῆς λόγου τῆς πε-
ρὶ τῆς δόξης Πλαγίας. pag. 158. b. ἐκ τῆς
περὶ νεκρῶν ἀναστάσεως. pag. 172. b. ἐκ τῆς
περὶ ἰσομοιῆς πειρασμῶν. pag. 184. b. Pag. ve-
ro 64. integra adfertur eiusdem Homilia,
sive Sermo Περὶ ψευδοπροφητῶν καὶ ψευδοδιδα-
σκάλων καὶ ἀθέων αἰρετικῶν, καὶ περὶ σημείων τῆς
συντελείας τῆς αἰῶνος τέτης, ἐκδημῶντος τῆς ἀγίας

ἐκ τῆς σάματος, De falsis prophetis, & fal-
sis doctores, & asheis haereticis, ac de fi-
gnis consummationis huius seculi, habitus paul-
lo ante quam sanctus e vita migraret. Inc.
Οἱ δυνήσας ὁ λόγος. Def. pag. 69. αὐτὸς προσ-
δέχεται ἡμᾶς μετανοήσας. αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.
Exstat Tom. VIII. nuper edit. in spur p. 72.

Ioannes Climacus pag. 126. b. 130. b.
Isidorus pag. 5. 7. b. 13. 16. 25. 44. b.
46. b. 78. b. 84.

Macarius pag. 2. b. 6. 10. 14. 21. b. 27.
32. b. 36. 45. 50. 71. b. 78. 130. b. 154. b.
164. b. 175.

Marcus Monachus p. 75. 121. b. 131. 144.
Maximus pag. 16. 27. 32. b. 42. b. 117.
121. b. 156. 173. 175.

Philippus pag. 101.

Theodoretus pag. 85. 132. ἐκ τῆς κατὰ Λα-
ζάν. pag. 49. 161. b. 184. b.

Codex Graec. membranaceus Ms. in 4.
mai. Sec. XIV. optime servatus, diligenter-
que conscripius. Constat foliis 198.

ΤΟΤ ΑΓΙΟΤ ΜΑΞΙΜΟΤ ΛΕΞΙΚΟΝ.

D. MAXIMI DICTIONARIUM.

I. pag. 1. Interior Codicis epigraphe ita

habet: Εὐλογία διαφορῶν λέξεων
συντεθειτά κατὰ σοιχεῖον παρὰ τοῦ ἀγίου Μαξι-
μου. Selectio diversarum dictionum iuxta li-
terarum ordinem a D. Maximo composita.
Huius autem Collectionis, quae in multis
delitescit bibliothecis, necdum, ut alibi ani-
madvertimus, in lucem prodierit, initium ad-
ferre superledebimus, quum ferme conve-
niat cum Codice VII. Plut. V. de quo su-
pra pag. 16. Finis vero, quippe mutilus,
sequens est: Ὡχέτο, ἐπαυέτο, καὶ ᾤχοντο.
Ὡχήμενος ἐκ τῶ οἰχῶ. Ὡχήμεθα, ἐπαυέθη-
μεν, ᾤχουμεθ' ἐς Θέβην ἡγεῖντες. Ὡχυρωμένους,
ὀχυρώμενος δὲ μικρόν. Ὡχωνε, καὶ ᾤχωνε. Ὡχῶ,
ᾤχωνε . . . . . Defunt pauca, nimirum
quae a littera Ω ante Ψ incipiunt. In hoc
igitur Lexico omnis generis, omnium au-
ctorum, & temporum raras, peculiaries,
difficiles, & perplexas voces, quas Graeci
λέξεις appellant, collectas videmus, ne Lati-
nis quidem, & Hebraicis, quae videlicet in
versionibus V. T. sunt receptae, exclusis.
Addas etiam illud, quod Maximus ceteris
& accuratior, & uberius est in definiendis
vocibus, & minus ineptus. Omnia siquidem
in ipso nitere, mendacis esset dicere. Sunt
sane, quae displicent, quae nugacia sunt,
quae levia, & vulgaria, eiusmodi nem-
pe, de quibus reliqua Maximi opera ab
eruditis reprehenduntur. Sed tamen hos
potius defectus molestis interpolatoribus ad-
scribendos esse censemus, qui quum omnium
sermo Lexica deformaverint, huic multo
magis hoc incommodi accidisse non dubita-
mus, quum saepius litterarum ordinem esse

tur-

(1) Notandum haec est, quod in dicto Codice VII. ad vo-
cem αὐτος legimus μῦθος, in hoc, & quidem rectius legi

Μῦθος; error vero characteris perversum, se compendiarium
formam, quo exaratus ille erat, causam dedisse.

turbatum videamus. Vide quae de hoc O-
pere adnotavimus supra in recensione me-
morati Codicis VII. pag. 17.

II. pag. 191. Glossarium Epistolarum D.
Pauli initio mutilum, quum duo periisse
folia, ex vetusta numeratione paginarum
eruat. Incipit autem in medio primae
ad Thessalonicensis Epistolae, hisce verbis:
Εὐδοκῶμεν. σπουδάζομεν ἰμειρόμενοι ὑμῶν, εὐδο-
κῶμεν μεταδοῦναι ὑμῖν, κ. λ. & persequitur
alteram ad Thessalonicensis, & utramque
ad Timotheum. Def. ὁμοῖ δὲ τὴν ἀκριβέως
καὶ θανάτῳ ἐκφοδῶν. ἐν τῇ πρὸς Εἰσαγωγῆς ἐπι-
στολῇ ἡ λέξις αὕτη.

III. pag. ead. b. Λέξεις ἐκ τῆς Ἡσιόδου βί-
βλου. Voces ex libro Hesiodi. Inc. Ἀφ᾽ αὐτοί, οἱ
ἄλλοι. Ἀφ᾽ αὐτοί τε φᾶτοι τε. Ρῆτοί, διάδη-
λοι. ῥητοί τ' ἀρητοί τε. Εἴκητι, βυλῇ. Δίδε με-
γάλοιο ἔκητι. Def. τέκνειν ἐρσιπότητος, ἐν ἴσῳ
ἀέρι πετόμενος. Τῇ γὰρ τοι τοῖ νύματα ἐρσι-
πότητος ἀράχνης. Subscribuntur haec: Σῶ-
σόν με, σῶτερ, τὸν πῖσιν οἰκέτην σου. Serva
me, Servator, tuum fidelem servum. Tum
haec alia rubrica: Τῷ συντελεσῇ τῶν καλῶν
Θεῷ χάρις. Ὁ Θεὸς σώσει τῷ Ἀθανασίῳ. Per-
fectori honorum Deo gratia. Deus servabit
Athanasiū.

Cod. Graec. papyrac. Ms. in 4. Sec. XIV.
minuto, ac difficillimo charactere exaratus.
Constat foliis scriptis 192.

ΑΝΩΝΥΜΟΤ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ.

TOPOGRAPHIA CHRISTIANA INCERTI AUCTORIS.

Scilicet.

Cosmae, ut ferunt Indopleustae Topographia
Christiana, sive Christianorum opinio
de Mundo.

COD.
XXVIII

I. pag. 1. IN prima pagina pictura quae-
dam occurrit, lupum exhi-
bens tribus canibus dilaniatum, tum Davi-
dem oves pascentem, epigraphe adiecta:
Οἱ Δαβὶδ ποιμαίνων τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐ-
τοῦ. In eiusdem vero paginae posteriori par-
te exhibetur depicta Crux, eique Apostolo-
rum Principes adstantes, Petrus, ac Paul-
lus, ille dextram partem, hic sinistram oc-
cupans. Petri haec epigraphe: Ἐγνωμεν καὶ
ἐπὶ σὺ, ἀνδρῶν τε τοῦ Θεοῦ, κεκαθικέναι ἀνωθεν
γλῶσσαν πυρὸς λαλοῦσαν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.
Pauli vero haec alia: Ἀρκετὸν τῷ . . . .
. . . εἶναι ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Ita enim
tum picturae, tum verba evanida sunt,
ut vix ista potuerimus ex nonnullis littera-
rum vestigiis eruere, quaeque ideo in edi-
tione Montfauconii fuerant omissa. In su-
premo vero margine haec leguntur: Ὅδε μὲν
ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους,
δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους . . . .
αὐτῆς. In infima tandem parte crucis sub-

scriptum est: Θεοῦ δῶρον ὁ μέγας Πατριάρχης.

II. p. 2. Praecedat Inscriptio totius Ope-
ris, ita: Αὕτη ἡ βίβλος Χριστιανικὴ τοπογρα-
φία, περιεκτικὴ παντὸς τοῦ κόσμου, παρ' ἡμῶν
ὀνομασμένη. Hic liter a nobis nuncupatur To-
pographia Christiana, totum mundum comple-
dens. Tum invocatio SS. Trinitatis, cu-
ius initium: Εἰς ὀνόματι τοῦ πατρὸς, κ. λ.
Finis: εὐλογητὸς εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Inde
pag. ead. b. Πρόλογος α'. Prologus primus.
Inc. Πρῶτον μὲν πάντων. Def. ἐν κυρίῳ. Pag.
4. Πρόλογος β'. Prologus II. cui argumentum
praestitit: Χριστιανικὴ τοπογραφία περιεκτικὴ παν-
τὸς τοῦ κόσμου, ἀποδείξει ἔχουσα ἐκ τῆς θείας
γραφῆς, περὶ ἧς ἀμφισβητεῖν Χριστιανὸς ὁ δέον.
Topographia Christiana universi Mundi, quae
probat demonstratōnibus petitis ex divina
scriptura, de qua Christianos dubitare non li-
cet. Inc. Πάλαι μὲν ὤκνου. Def. τὴν παλαι-
αν γραφὴν. In hoc secundo Prologo quaedam
folia male sunt inserta, octo nimirum inter
p. 4. & 13. quae ad secundum librum perti-
nent, & inter pag. 29. & 30. reponenda
sunt: alia septem inter pag. 12. & 20. quae
ad librum primum spectant, & inter pag.
23. & 24. sunt collocanda, ut suis locis
rubro charactere adnotavit Holstenius.

III. pag. 20. b. Κοσμὰ μοναχοῦ Λόγος α'.
πρὸς τὰς Χριστιανίζειν μὲν ἐθελοντας, κατὰ τὰς
ἐξωθεν δὲ σφαιροειδῆ τὸν οὐρανὸν νομίζοντας καὶ
δοξάζοντας. Cosmae Monachi Lib. I. contra eos,
qui quum Christiani esse velint, secundum
exterius sphaericum esse caelum putant &
opinantur. Inc. Ὅσοι πᾶσι τῆς ἀληθοῦς γνώ-
σεως. Finis ob malam Codicis compactu-
ram sumendus est a pag. 18. b. in verbis:
τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἀρνημένους.

IV. pag. 24. Ἐποθέσεις Χριστιανικαὶ περὶ σχη-
μάτων καὶ τοποθεσίας παντὸς τοῦ κόσμου, ἐκ τῆς
θείας γραφῆς τὰς ἀποδείξεις ἔχουσαι. Λόγος β'.
Hypotheses Christianae de figura & situ to-
tius mundi, quae ex divina Scriptura com-
probantur. Sermo II. Inc. Ὅσων μὲν ἀναβολὴν
ἐποιεῖσάντων περὶ τὴν τῶν σχημάτων τοῦ κόσμου.
Def. ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς χάριτος, εἰς τὰς
αἰῶνας, ἀμήν.

V. pag. 59. b. Λόγος γ'. Ὅτι βεβαία ἐστὶ
καὶ ἀξίπιστος ἡ θεία γραφή, καὶ σύμφωνος αὐτῇ
ἑαυτῇ, καὶ καθ' ἑαυτὴν διηγουμένη, παλαιὰ τε καὶ
καινὴ διαθήκη, σημαίνουσα καὶ τὸ χρησιμὸν τῶν
σχημάτων τοῦ παντὸς κόσμου. Liber III. Quod
divina Scriptura firma & fide digna sit, at-
que ipsa, nempe vetus & novum testamentum
una concordet, dum figurarum totius mundi
utilitatem indicat. Inc. Πρῶτον οἱ ἄνθρωποι.
Def. βουλήσει τοῦ κρείττονος, & συνεργείᾳ τοῦ
πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, μεθ' ἡμῶν τῷ πα-
τρὶ δόξα, κ. λ.

VI. pag. 90. Ἀνακεφαλαιώσεως σύντομος, καὶ
διαγραφὴ τῶν σχημάτων τοῦ κόσμου κατὰ τὴν
θείαν γραφὴν, καὶ τῆς σφαιρᾶς ἀνατροπῆς. Λόγος
δ'. Brevis recapitulatio, & descriptio figura-
rum mundi, secundum divinam Scripturam,
& sphaerae confutatio. Inc. Ἐγγραπται ἐν ἀρχῇ
Def. βυλήσει τῶ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Θεοῦ.
VII.

VII. pag. 99. Λόγος ε' ἐν ᾧ ἐστὶ τῆς σκηνῆς ἡ διαγραφὴ, καὶ τῶν προφητῶν καὶ ἀποστόλων ἡ συμφωνία. Liber V. in quo Tabernaculi descriptio continetur, & Prophetarum, Apostolorumque concordia comprobatur. Inc. Περὶ δὲ τῆς σκηνῆς. Def. εὐχαὶς καὶ δέησεις ὑμετέραις, εὐσεβῶς λαγνῆς δὲ ἐφελκυστικῆς καὶ χάριτι τῶ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, μετ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Inde rubris adnotatum est litteris: Χριστιανὴ Χριστιανικὴ τοπογραφία περιεχτικὴ πάντος τοῦ κόσμου. Christiani Christiana Topographia, totum mundum complectens.

VIII. pag. 186. Λόγος σ' συνυμνῶν περὶ μεγέθους ἡλίου. Liber VI. superadditus de magnitudine solis. Inc. Τινὲς μετὰ τὸ πέραν εἰληφέναι τὴν εἰσβολὴν. Def. τὴν ἀλλόθριαν μάλλον ἀποσπερσόμενοι.

IX. pag. 197. Περὶ διαμονῆς οὐρανῶν. Λόγος ζ'. De caelorum duratione. Liber VII. Inc. Τὸν περὶ οὐρανῶν λόγον. Def. ἡμῖν δὲ Χριστιανὰ τὰ τέλη καὶ εὐαγγελία ἐνώπιόν σου χάριται, εἰς τὴν αἰῶνα, ἀμήν.

X. pag. 229. Εἰς τὴν ᾧδὴν Ε' ζην, καὶ εἰς τὸν ἀναποδισμόν τῷ ἡλίῳ. In Canticum Ezechiae, & in retrogressionem solis (Lib. VIII.) Inc. Εὐ εἰδὼς, ὃ φίλε Πέτρο. Def. ἔρρωσθε Χριστιανοὶ ἐν κυρίῳ.

XI. p. 240. b. Λόγος θ'. περὶ δρόμου ἄστρον. Liber IX. de astrorum cursu. Inc. Ο' κύκλος τῶν δεκαδύο μηνῶν. Def. ὁ ἔχων οἰκτιρῆσαι καὶ μέγα ἔλεος, ἀμήν.

XII. pag. 247. Λόγος ι'. Χρήσεις πατέρων. Liber X. Loca Patrum. Inc. Τινὲς τῶν φιλονεικεῖν εἰσβότων. Def. πολυάνυμος χορὴς.

XIII. pag. 267. Καταγραφὴ περὶ ζώων Ἰνδικῶν, καὶ περὶ δένδρων Ἰνδικῶν, καὶ περὶ τῆς Ταπροβάνης νήσου. Indicarum animalium & arborum descriptio, & de insula Taprobana (Lib. XI.) Inc. Τὸ τοῦ ζώων καλεῖται ῥινδ-κερως. Def. ἡ πραγματεία δηλοῖ.

XIV. p. 274. Λόγος ιβ'. Ε' τι ἕτερος λόγος σημαίνει, ὅτι πολλοὶ τῶν ἔξωθεν ἀρχαίων συγγραφέων μαρτυροῦσι τῇ ἀρχαίᾳ τῶν θείων γραφῶν τῶν διὰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν εἰρημένων, & ὅτι ὑπερὸν πάντων οἱ Ἕλληες φαίνονται μεμαθηκότες γράμματα, καὶ περὶ τῶν θείων γραφῶν ἐρριζωμένους ἔχοντες τὴν ἀπιστίαν. Liber XII. Alius item liber, declarans multos exteriorum veterum scriptorum, divinarum scripturarum per Moysen & Prophetas editarum antiquitatem testificari: itemque Graecos omnium postremos litteras edidicisse videri,

(1) Cosmas Aegyptius Alexandrinus, primo mercator, qui negotiis suis & quaestus causa Aethiopiam, Indiam, Orientalemque alias regiones peragraverat; deinde monachus, vir litteris sub Iustiniano Imp. adprime eruditus, plura, quae in hoc opere variis in locis commemorat, elucubratus est: scilicet Cosmographiam, ubi universa terra latius descripta erat; Astronomicas tabulas, quae ad Homologium diaconum misit, ubi astrorum motum, pro systematis sui ratione, delineabat; Commentarium denique in Cantica Cantorum: quae quidem omnia vetustate oblectata & deleta fuerunt.

(2) Magnus Fabricius Biblioth. Graec. Lib. III. Cap. 24. T. II. pag. 609 argumentum operis adfert, quod breviter persequitur Photius Cod. XXXVI ex quo patet nullum in Codice, quo utebatur Photius auctoris nomen esse adscriptum, unde Fabricius dubitat, an revera Cosmas Indicopleustes, proprium eius esset nomen. Nam ut Indicopleustes quidem dictus est a suscepta in loca longe distita navigatione, ita Cosmas appellatus vi-

altiusque defixam circa divinas scripturas incredulitatem retinere. Inc. Ε'ν τοῖς Χαλδαίοις γράμματα. Def. δεικνύναι σπεύδοντες διὰ τῶν πάντων καὶ . . . reliqua desiderantur. Quibus absolutis duo versiculi ab antiqua manu subiiciebantur, qui penitus abradi sunt.

Cosmae, qui Indicopleustes ab Indica navigatione dicitur, Topographia Christiana a Petro Lambecio Biblioth. Caesar. Lib. III. Cod. IX. p. 21. memoratur, diciturque a pag. 28. ad pag. 34. extendi, quo palam fit non totum opus, sed laciniam solummodo in Caesariano Codice exsistere. In Vaticana vero Bibliotheca elegantissimus eiusdem Codex membr. habetur, unciali charactere, IX. circiter Seculi, cum figuris ex vetustiori exemplari, & fortassis ex autographo depictis; sed deest ibi XII. Liber. Cosmas enim editam ab se Topographiam Christianam secundis curis aliam in formam plerisque in locis deduxit, multis partibus auxit, & quum, obstrepentibus naviterque pugnantibus adversae sententiae viris, obiecta refellere opus esset, libros addidit novos, unde accidit, ut ea, quae a primo manarunt autographo exemplaria, longe breviora sint alijs, quae post sarrum & testum opus exscripta sunt. Postremi generis est hic Laurentianus celeberrimus Codex X. Seculi, membranaceus, ad cuius fidem editionem suam adornavit Clarissimus Bernardus Montfauconius in Collectione Nova Patrum Tom. II. Hic enim totos duodecim Cosmae libros complectitur, amisso tantum postremi libri folio ultimo. Huius scriptoris meminere Io. Iacobus Frisius in Biblioth. Universali, ubi Cosmas, Indicopleustes dicitur; & Possévinus, a quo Indicopleus pari lapsu vocatur. Verum illi unam tantum in Plalterium praefationem, quae in quibusdam Mss. praemittitur, se vidisse testantur; quaeque ex hoc opere excerpta fuit, ut a laudato Montfauconio notatum est. Longe maiorem Cosmae notitiam attulit Emericus Bigotius, qui peragratis Italiae partibus, ex hoc Codice quaedam excerptit; videlicet Inscriptionem Ptolemaei Evergetis, & alia nonnulla ad res Aethiopicas & Indicas pertinentia. Sed ut evenire solet iis, qui in transcurso excerpta parant, eiusdem argumenti multa, & quidem praeciara omisit Bigotius. Quare iis, aliisque

detur, quod τὸ κόσμος Topographiam scripsisset. Similiter Abbas Ioannes Sinaita, dictus est Climacus, quod librum, cui titulus κλίμαξ composuit. Cosmam nescio an nostrum Lib. I. Αἰ-γυπτιακῶν laudant scholia Graeca in Apollonium IV. v. 262. Topographiae quidem auctor in Aegypto diu versatus est, atque Alexandriae scripsit, ut testatur Lib. II. edit. Montfauc. p. 114. VI. p. 64. Mercaturam exercuisse se prodit Lib. II. p. 132 III. p. 178. XI. p. 336. Eundem Monachum vocat inscriptio Libri: Κοσμάς Ἀιγυπτίος μοναχὸς χριστιανικὴν τοπογραφίαν. Opificium exercuisse monachos olim, satis constat vel ex Epiphonio LXXX. 3. seq. & Palladii Lausiaca p. 92. 142. 143. praeter ea, quae collegerunt Aitescra in Ascectis, Thomasinus de Disciplina Eccles. &c. Sed commercii rationes, & itinerum frequentia cum monachi instituto minus congruere videntur. Quare negotiis omnibus quum valedixisset, forte Monachi vitam est amplexus.

aliisque de causis laudatus Montfauconius amicorum hortatui cessit, ac quum Florentiae degeret, adiutore Antonio Mar. Salvini, viro in Graecis litteris praestantissimo, totum opus exscripsit, tabulatque nonnullas, quibus bene multis totus exornatur Codex delineandas curavit. Maxime vero dolendum est, eas omisisse, elegantissimas & ab antiquitatis studiosis maximi faciendas, quae occurrunt in p. 103. a. 103. b. 104. 113. a. 113. b. 116. 118. b. 131. 132. b. 134. b. 135. b. 137. 146. 149. b. 170. a. 170. b. 171. b. 229.

Dogmata vero, pro quibus acerrime Cosmas propugnat haec sunt; caelum non esse orbiculari figura, nec terram adeo, sed illud fornicis instar terrae incumbere, hanc longius extensam esse, quam latius, & extrema caeli, ultimis terrae iungi: astra singula moveri ministerio Angelorum, & id genus alia. Digressus in mentionem Geneleos & Exodi, cum primis insistit enarrationi, & contemplationi Tabernaculi. Hinc Prophetas percurrit, ac deinde Apostolos. Solis magnitudinem duobus climatibus metitur terrae, & Angelos non in caelo versari, sed tantum infra firmamentum, & nobiscum degere contendit: Christum vero adscendentem e terris ingressum esse locum medium inter caelum, & firmamentum; idque solum esse regnum caelorum. Adfert & alia absorta.

Insignia tamen antiquitatis monumenta studiosis offert, dum nobis Inscriptionem Ptolemaei III. Regis Aegypti, cognomine Evergetis, in extremis Aethiopiae, qua Aegyptum respicit, partibus exscriptam a se, litteris consignavit; quam egregie, uti solet, illustrat Montfauconius in Praefatione ad Topograph. Christ. Cap. III. Item de Nili scaturigine primus scriptorum Cosmas ipsis in locis peregrinatus, conspicue, & uti se res habet verba fecit: cuius originem investigare ita arduum antiquis visum est, ut in proverbium cederet, *Nili caput quaerere*. Et ad nostram paene aetatem res in incerto mansit, donec Iesuitae, peragratis Evangelii causa Aethiopiae partibus, & situs, & nomina locorum, ubi Nili fontes existerent, aperuerunt. In regione igitur Agau, ut Cosmas multis retro seculis narraverat, & ipsi Iesuitae retulerunt, Nili caput habetur. Ea autem regio in regno Goiami Habissinorum ditionis sita est.

De India pariter agit Cosmas plerisque in locis, atque Sinam, unde sericum advehebatur, in extrema Orientis ora ad Orientalem Oceanum sitam esse. Statum quoque Christianorum ibi describit, adfirmatque omnes, quotquot in Perside, India,

& Arabia Felici Christiani debebant, Archiepiscopo Persidis subduos esse, a quo item ordinabantur earum regionum Episcopi. In Perside vero praedicationem Evangelii a Thaddaeo Apostolo factam memorat. Huic Archiepiscopo sedes erat Babylone, & ipsius Cosmae aetate, Anno circiter DXXX. quidam Thomas Edessenus eius amicus, & Patritii senis discipulus ad Archiepiscopales totius Persidis thronos evectus est. Dirutis deinde in Saracenorum inruptione Cosroës urbibus, Patriarcha, sive Catholicus Seleucensis in urbem Mausel haud procul a veteri Ninive structam receptum habuit. Archiepiscopus Persidis, in Callianam, quam hodiernum Calcutum esse arbitramur, Episcopum ab se ordinatum mittere consueverat. In Male emporio, aderat Christianorum Ecclesia; pariterque in Sielediva insula alia ipsorum Ecclesia, cum Presbytero & Diacono in Perside ordinatis, ac reliquo Ecclesiastico ministerio. Item apud Baetros, Hunnos, reliquos Indos, Persarmenos, Medos, Elamitas, atque in tota Persidis regione Ecclesiae erant plurimae, Episcopi, Christianique populi magno numero, Martyres multi, Monachi, Hefychastae. Ut etiam in insula, quae Dioscoridis vocabatur, nunc Zocotora vitiatum nomine, in mari Indico sita, cuius incolae, ait Cosmas, a Ptolemaeis eo missi coloni, Graece loquebantur, clerici erant ex Perside eodem missi, atque Ecclesia Christianorum, qui ibidem magno numero versabantur.

Veterum Scriptorum loca subinde adferat Cosmas; in his Ephori Aristoteli aequalis, qui XXX. historiae libros conscripserat. Ex quarto autem historiarum libro excerptum refert, ubi videas, quae fuerit antiquorum opinio de situ orbis, deque nationibus extremae terrae incolentibus.

Ait insuper Romanorum numismata & monetas ubique locorum ad commercium ultrapari. Notat hieroglyphica Aegyptiaca, non litteras, sed rerum symbola esse: quae quidem, ut puto, verior est opinio. Nam, ut in obeliscis, qui adhuc Romae superiunt, deprehendas, hieroglyphicae illae litterae, quae magno numero in quadrum digestae videntur, eadem prorsus, cum quadam concinnitate, & elegantia inferius reperuntur bis, ter, quaterve: quod nequaquam praestitisset, si quis sermonem vel narrationem quamdam una serie instituisset.

Litterarum usum, a legislatore Moyse, qui in monte Sina, a Deo litteris fuerat institutus, primum in orbem inductum esse, post multos alios [non tamen recte] arbitratur Cosmas. Ex aliorum fide ait, apud Persas ad suum usque tempus celebritatem Mi-

(1) Patet hoc ex ipsis Montfauconii Epistolis ad eundem Salvinium datis Anno MDCC. editisque Tom. II. pag. 194. seqq. Symbolar. Litter. Cl. Gori. Ex Epist. vero V. pag. 200. eruitur, curam depingendarum tabularum, quae delatae praene erant in Vaticano Codice deinde Cl. Anselmo Mar. Bandurio, a quo tamen nonnullae inscriptiones difficiles capta, ut

observavimus, fuerunt praetermissae. Cuius rei exemplo sunt, quae leguntur in prima pagina.

(2) Babylon haec, longe diversa est a veteri illa Babylone, ad Euphratem posita, quae a multis iam seculis solo aequata fuerat: eadem vero, atque Seleucia ad Tigridem sita, & caput Regni Persarum, quam Arabes Madayeno Cosra, urbem Cosroës vocant.

Mithrae, five Solis, quotannis peragi in memoriam signi sub Ezechia rege editi, quum in extremis agens, impetratae valetudinis indicium accepit, Solis videlicet retrogressionem.

Mira vero sunt, quae narrat Cosmas de LXX. interpretum historia, de loco transitus Israelitarum per mare Rubrum, de vestimentis Hebraeorum in deserto, de Paradiso terrestri, de Epist. ad Hebraeos, Num animae circumscriptae sint, de die Natali Domini¹, de ritu Baptismi², de Orat. pro Defunctis³, de Epistolis Catholicis⁴. Epistolae Festales Athanasii, quarum fragmenta aliquot supersunt, magno olim numero fuisse planum est, quando ex XLV. excerpta quaedam Cosmas adfert. In vita vero S. Athanasii, a Coptis Arabice adornata, cuius versionem Latinam in nupera Athanasii editione adtulit Montfauconius, ad XLVIII. numerantur.

Epistolae autem Festales, a quibusdam Paschales item dicebantur, quia in diebus maxime Paschalibus populo recitabantur. Nec modo illas, quae in ipsis Paschatis solemnitatibus, sed etiam eas, quae per Quadragesimam legebantur, dum Christiani populi ieiuniis, vigiliis, aliisque bonis operibus, sese ad S. Pascha rite celebrandum componerent, Paschaliū, five Festaliū nomine insignitas reperias. Sic Epistola Festalis Athanasii, quae apud Cosmam XXVIII. notatur, in die Palmarum imminente paschali solemnitate dicta deprehenditur. Ex undecim autem Athanasii Epistolis Festalibus fragmenta excerptit Cosmas, nimirum ex secunda, V. VI. XXII. XXIV. XXVIII. XXIX. XL. XLII. XLIII. XLV.

Post illa Athanasii excerpta, Gregorii etiam Nazianzeni pauca adferuntur. Deinde excerpta ex Epistolis Festalibus Theophili Alexandrini, Severiani Episcopi Gabalorum ex Homiliis in Hexaëmeron, quae in editione Saviliana Chrysostomi nomine circumferuntur, Epiphani, Ioannis Chrysostomi, Philonis Carpathii ex Commentariis in Cantica; eiusdem ex Commentariis in Hexaëmeron, quod opus interit: Theodosii Alexandrini, qui tempore Cosmae Episcopatum tenuit, tum eius successoris Timothei iunioris, qui, ut ex fragmentis liquet, elegantia & dicendi copia pollebat. Et haec de praestantissimo Codice dicta sint; ac si quis de Cosmae contento ibi opere plura scire cupiat, adeat eruditissimam

Montfauconii Praefationem, ex qua delibavimus ea, quae huc usque retulimus. Indicem vero plenissimum Scriptorum, & aliorum quorundam in Topographia Christiana memoratorum adfert Cl. Fabricius B. G. Tom. II. p. 613.

Cod. Graec. membranac. Ms. insignis, Montfauconio iudice Sec. X. Constat foliis scriptis 279. Cuius specimen damus Tab. VI. N. II.

ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΤ.

TRACTATUS THEOLOGICI ET PHILOSOPHICI INCERTI AUCTORIS.

Continet hic Codex locos communes D. COD. XXX.

Maximi, initio, ac sine mutilis. Incipiunt enim a Capite VI. Περὶ φίλων, καὶ φιλαδελφίας. Desinunt in Capite LXVI. Περὶ ἀκακίας καὶ μνησικακίας, item mutilo. Inter paginas praeterea 87. & 88. desit pars Capituli XLVII. Περὶ γλωσσολογίας, unius fortasse folii abscissione; quemadmodum etiam inter pag. 104. & 105. extrema Capituli LXI. Περὶ ἀσωτίας, & prima sequentis Περὶ συνήθειας καὶ ἔθους, folio item abscisso desiderantur. Reliqua cum iis concordant, quae in recensione Codicis XV. Plot. VII. pag. 252. §. IV. protulimus: quaeque habentur edita Tiguri per Christophorum Frochoverum MDXVI. Auctorum nomina, quorum dicta ac sententiae in singula congeruntur Capita, alphabetico ordine digesta in eadem pariter recensione exhibuimus. Haec ea tantum adferam, quorum neque in dicto Codice, neque apud Fabric. B. G. Tom. VIII. pag. 741. seqq. scriptorum a S. Maximo laudatorum catalogum exhibentem, nulla sit mentio. Sunt autem quae sequuntur: Agesilaus pag. 9. b. Arcesilaus p. 101. Archelaus pag. 12. b. Artaxerxes p. 14. b. κάσσις five κάσιος pag. 45. b. Fabius pag. 77. Hypsias pag. 8. b. Iphicrates pag. 44. Lysius rhetor pag. 58. b. Photius patriarcha¹ pag. 21. b. 36. b. 46. 64. b. 66. b. 80. b. Seleucus pag. 53. b. σιμωνας. pag. 88. b. Symeon Metaphrastes pag. 82. b. Synesius pag. 14. p. Syrus pag. 18. b. Zonaeus pag. 84.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIII. vetustate valde consumtus, ac mutilus. Constat fol. 107.

ΑΝΩ-

(1) Veteres Aegyptii, & Orientales, ut concursus universorum sententia est, pari ritu Epiphaniae. Natalisque Domini festum VI. Ianuarii celebrabant: ac versus IV. Seculi mediam invecitissimam in regionibus consuetudo fuit, ut xxv. Decembris Natalem diem agerent, unde Athanasius ad xxv. Dec. ortum Christi consignat Com. in Matth. p. 26. Collect. Nov. Patr. edit. Montf. T. II. Verum priscam illam consuetudinem ad aetatem usque suam in Ecclesia Hierosolymit. obtinuisse testis est Cosmas, alius ritum posterioris indocum servantibus. Priscum vero Aegyptiorum ritum, vel ignoravit Cosmas, vel consilio tacuit.

(2) Quisquis baptizabatur, referente Cosma, de S. Trinitate deque resurrectione carnis, confessionem edebat, qui morperantiquus erat, ac etiam S. Athanasii aetate vulgo receptus.

(3) In sacra liturgia sacerdotes non pro vivis modo, sed etiam pro defunctis precabantur hoc pacto: *Animae huius, Domine, requiem concede: resuscitans quoque carnem eius, qua die decrevisti secundum veras tuas promissiones.* Idque, ut ex Cosmae serie deprehenditur, pro defunctis quibusdam nominatum recensitis, quorum cognati munera sacerdoti offerebant.

(4) Epistolae Catholicas iam inde a priscis temporibus inter dubias ab Ecclesia reponi perpetram tradit Cosmas, cuius sententiam Montfauconius refellit in Praefat. ad Topogr. Christ. Cap. V.

(5) Hinc colligas, syllogem hanc scite dictorum, uti iacet in Codice, non S. Maximo, sed iuniori cuidam scriptori, forte Antonio Melissae, adiudicandam esse; quae confusio a Fabricio etiam loc. cit. p. 740. animadvertita fuit.

ΑΝΩΝΥΜΟΤ ΛΟΓΟΙ.

ANONYMI ORATIONES.

Titulus ita reddendus.

Libanii Sophistae, & Demosthenis Orationes quaedam

COD. XXX. L. p. I. Prima Libanii Sophistae Oratio

inscribitur: Εὐδοξοῦ Φιλίππου Δημοσθένει, ἀφ' ὧν, καὶ μὴ πολιτευόμενος κρίνεται δημοσίᾳ. Deditus Philippo Demosthenes, ac deinde dimissus, nec ad Remp. iterum accedens, publico iudicio periturus. Inc. Καίνετα, ὦ Ἀθηναῖοι. Def. ὅτι ὁ γε τῷ βωμῷ ἐκλείσται. Legitur in edit. eius Operum Paris. Morelliana A. MDCVI. fol. Tom. I. p. 411. ubi quinque alios versiculos est longior. Titulus vero praemissus, non ad hanc, quae inibi Relatio de Ara inscribitur, pertinet, sed ad Declamationem XVI. cui titulus Demosthenis Apologia.

II. pag. 7. b. Μονοδία ἐπὶ τῷ παραβάνῃ καὶ ἀσέλγῃ Γουλιανῷ. Monodia, seu Oratio lugubris in Iulianum praevanitatorem & impudicum. Inc. ὦ πόποι· ἡ μέγα τέλχος. Desinit imperfecte in verbis: καὶ τὰ καλὰ ἀντὶ τῶν κακῶν εἰς τάδε. . . . . quae incidunt in Codice pag. 8. b. in edit. vero eiusdem Libanii Operum Paris. A. MDCXXVII. Tom. II. pag. 253. vers. 17. reliqua desunt Codice mutilato. Quae vero sequuntur pag. 9. . . . . οὐσίαν δυοῖν ἕνεκα, τῷ τε ζῆμιαν μεγάλῃ ἐκτίσαι, κ. λ. quo spectent, nondum comperimus. Horum finis est: τὰς τῆς φύσεως ἀμαρτίας ἐπικρατήσεν.

III. p. 12. b. Alia sequitur acephala Oratio, seu Orationis fragmentum, cuius initium: Ἀῖμις Ἀχιλλεῦ, τὸ μὲν θυμὸς οἶσεν καὶ χαλεπαίνειν, ἐφ' οἷς ὑβρίσῃς, ἀδὲν ἀπεικίς· ἔκων ἀχρὶ τέτυγα. Def. εἰ δὲ μετ' αὐτῆς ἀγονταὶ ᾤκοντο, ἀποδιδόναι ἂν ἂν ἡμῖν. Hoc quoque unde desumptum fuerit, adhuc nos latet: pars quidem videbatur esse declamationis Patrooli ad Achillem, auctore item Libanio, sed quum eam perlegerimus, haec verba reperire minime contigit.

IV. pag. 15. Demosthenis Oratio ἀντιγράφοις sequitur, quae in editione Hieronymi Wolfii Aureliae Allobrog. MDCVII. p. 1. inscribitur Olynthiaca prima. Inc. Ἀντὶ πολλῶν ἂν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Def. χρηστὰ δὲ εἶναι πάντας ἕνεκα.

V. pag. 19. Eiusdem Olynthiaca II. cum Libanii argumento. Inc. Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἂν τις ἴδεν. Def. τῶν ὅλων πραγμάτων ὅμιν ἐχόντων. Ibid. p. 6.

VI. pag. 23. b. Eiusdem Olynthiaca III. praevio item argumento. Inc. Οὐχὶ ταῦτά παρίσταται μοι. Def. ὅμιν συνοίσειν μέλλει. Ibid. p. 10.

VII. pag. 28. b. Τῷ αὐτῷ πρώτος κατὰ Φιλίππου. Eiusdem (nempe Demosthenis) Ora-

tio I. Philippica. Argumentum inc. Καὶ ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φιλίππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι. Def. ξένων ὅντων τῶν στρατευομένων. Orat. inc. Εἰ μὲν περὶ καινῶν τινος πράγματος. Def. ὅτι πᾶσι μέλλει συνοίσειν. Ibid. pag. 15. ubi argumentum multo longius occurrit.

VIII. pag. 37. Τῷ αὐτῷ περὶ σεφάνου λόγου. Eiusdem de Corona Oratio. Inc. Πρώτον μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Def. καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ. Ibid. p. 313.

Cod. Graecus papyrac. Ms. in 8. mai. Sec. XV. Constat foliis scriptis 89.

ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΤΗΡΕΑΜΩΜΟΤ ΔΕΣΠΟΙΝΗΣ ΗΜΩΝ ΜΑΡΙΑΣ.

SERMO DE IMMACVLATA REGINA NOSTRA MARIA.

Scilicet.

Sermones diversorum Patrum in varia Deiparae Festa.

I. p. 1. Post Tabulam Latinam, aliamque COD. XXXI.

Graecam, eorum, quae in Codice continentur, primus sermo inscribitur: Τρόνιμα εἰς τὴν ἐπωνυμίαν τῆς ἀχράντου καὶ προσκυνητῆς εἰκόνης τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Πωμάλαι. Commentarius in denominationem immaculatae & adorabilis imaginis integerrimae Dominae nostrae Deiparae semperque Virginis Mariae, quae Romae adseruatur. Inc. Καὶ πάντα μὲν ὁ χρίστος. Def. καὶ ἐγένετο, καὶ γίνεταί, καὶ γενήσεται, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Auctor incertus. Ms. Lambec. VIII. pag. 325.

II. pag. 23. Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς σεβασμίας γεννήσεως & ἀνατροφῆς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῆς Θεοπροποῦς τε γεννήσεως Χριστοῦ τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ὅσα μέχρι τῆς ζωοφύρου αὐτῆς συνέδραμε τελευταῖα· προσέτι & περὶ τῆς φανερώσεως τῆς τιμῆς αὐτῆς ἐσθλῆτος· καὶ ὅπως ὁ μέγας πλῆθος ὅτος Χριστιανὸς τετὴρ σαύριται. Sermo continens ea, quae ad venerandam sanctissimae Reginae nostrae Deiparae nativitatem & educationem, nec non ad Deodicibilem Christi Dei nostri generationem pertinent, & cetera omnia, quae usque ad eius vivificam mortem contigerunt; praeterea & de manifestatione pretiosae eiusdem vestis; & quomodo magnus hic thesaurus Christianis comparatus sit. Inc. Ἐχρὴν ἀληθῶς τὴν παρθένον, ὡς περ αὐτὴ, Θεὸν πρὸς ἀνθρώπου ἐπιφοιτῶν μέλλοντος, ἀξίον τι καὶ Θεοπροποῦς εὐρέτη κατοικητήριον, κ. λ. Def. δε πάντα πρὸς ἐμετέραν λυσικήλειαν τε καὶ σωτηρίαν οἰκονομεῖ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Latine apud Lipomannum Tom. VI. & Surium ad xv. Aug. Vid. Fabr. B. G. Tom. IX. p. 112.

III. pag. 79. b. Andreae Cretenfis Archiepiscopi Sermo in Nativitatem Dei Matris. Habes sup. pag. 30. §. XCII. quum tamen ibi finis desideretur, illum ex hoc damus.

K k k

Co-

Codice, qui ita habet: διαναπαύσασθαι λόγον, Θεῷ τῇ τριάδι τῷ ἐν πατρὶ καὶ αὐτῷ τῷ ᾧ συν ἁγίῳ πνεύματι προσκυνούμενῳ μίαν ἐν τρισὶν ἁγιασθῆναι προσανατίθεντες δόξαν, καὶ τιμὴν, κ. λ.

IV. pag. 94. b. *Iohannis Damasceni in idem argumentum*. Inc. Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη. Def. καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου, Ἰησοῦς Χριστός, ὁ τῷ Θεῷ ἕως αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Gr. & Lat. A. MDLXXVII. edidit Iac. Billius, & emendatus Mich. Le Quien Tom. II. Oper. Damasceni pag. 841.

V. p. 112. Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γερμανῶ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐγκώμιον εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ὅτε προσήνεχθη ἐν τῷ ναῷ τριετίσσεια ὑπὸ τῶν αὐτῆς γονέων. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Sermo in SS. Dei Genitricem, quando triennis a suis parentibus in templo praesentata est. Inc. Ἰδὺ καὶ πάλιν ἑτέρα πανήγυρις, καὶ παῖδρα ἐορτὴ τῆς μητρὸς τῆς κυρίας. Def. τὸν ἀληθινὸν Θεόν, καὶ δεσπότην, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Ms. habetur apud Lambec. IV. pag. 129. VIII. p. 52. editus T. II. Auctarii Ducaeani p. 445. & T. XII. Biblioth. Patrum A. MDCXLIV. p. 689. & ex Combefisii recognitione in eius Auctario Novo Tom. I. p. 1411. Incipit vero noster, ut in Ms. Biblioth. Coislina p. 195. & 385.

VI. pag. 122. b. *Georgii Archiepiscopi Nicomedienfis in idem argumentum*. Inc. Καλὰς ἡμῶν ὑποθέσεων ἀρχαί. Def. εὐμνησάμενη τὸν σὺν ᾧ, καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. Exstat G. & L. sub eiusdem Georgii nomine Tom. I. Auctarii Novi Combefisii p. 1091. Ms. in Biblioth. Coislina p. 212. 388. Fabricius vero l. c. p. 113. Georgio Chartophylaci adiudicat.

VII. p. 142. Ἀμφιλοχίᾳ ἐπισκόπου Ἰκονίης λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Θεοτόκον, καὶ εἰς τὴν Ἀνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα. *Amphilochii Episcopi Iconii Sermo in S. Deiparam, in Annam, & in Symeonem*. Habes supra p. 278. § XIII.

VIII. pag. 153. Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Κυρίλλῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τῆς κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. S. P. N. Cyrilli Archiep. Alexandriae Sermo in Occursum D. N. I. C. Idem est, ac qui habetur in Cod. XVII. huius Plutei §. XXXII.

IX. pag. 162. Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτοκίας ἡμῶν Θεοτόκου. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi Sermo in Annunciationem SS. Dominae nostrae Deiparae. Inc. Πάλιν χαρὰς εὐαγγελίᾳ. Def. ἡς γένοιτο διὰ πάντων ἀπολαύειν ἡμᾶς, χάριτι, κ. λ. G. & L. Tom. II. Operum pag. 797. inter spuria. Sub huius S. Patris nomine exstat etiam Ms. in Biblioth. Coislina p. 389. & 181. & apud Lambec. VIII. p. 384. & 51. Gregorio tamen Episcopo Neocaesariensi tribuit Ger. Vossius p. 90.

(1) Vid. Io. Meursii Glossae Graecobarb. in voce Σακίλλιον.

(2) Nempe a monasterio Montis Galkii, de quo vid. Lambec. V. p. 217.

X. pag. 169. b. *Alius Andreae Cretensis Archiepiscopi Sermo in idem argumentum*. Inc. Εἰς τὴν σήμερον ἡ πάντων χαρὰ. Def. ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Prodiit Martino Hoppero interprete Latine apud Surium xx. Martii. G. & L. in Orthodoxographis, & in edit. Combefisii. p. 11.

XI. p. 190. Τὸ αὐτὸ ἐγκώμιον εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Eiusdem Encomium in sacratissimam dormitionem SS. Dei Genitricis*. Inc. Μυστήριον ἡ παρῶσα πανήγυρις. Def. Θεῷ τὴν διάλξιν ἀναθέμενος αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ms. Lambec. VIII. pag. 129. Latine in Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium ad xv. Aug. Graeco. & Lat. in Combef. Andrea Cretensi p. 131.

XII. p. 203. b. *Eiusdem alius Sermo in idem argumentum*. Inc. Οἱ τὴν ἐν πνεύματι θεωρίαν τῷ αὐτῷ. Def. εἰς μέτρον ἡλικίας τῷ πληρώματος τῷ Χριστῷ. ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Habet Ms. Biblioth. Coislina p. 389.

XIII. pag. 215. Ultimo tandem loco occurrit Sermo anepigraphus in laudem Virginis Mariae, cuius tamen titulus in indice Codici praemisso sequens est: Λόγος τῆς ὑπεραγίας Θεοτοκίας ἡμῶν Θεοτόκου καὶ αειπαρθένου Μαρίας. Inc. Παρέστη δὲ μοι πολλὰς προσευμένῳ, καὶ μηδὲν ἀνεχόμενῳ τοῖς ἑαυτοῦς ὁμοίῳ ἐπιθεωροῦσιν τῆς ἰσῆς ἀπολειφθῆναι δόξαν σπαθῆς, τὴν εἰς ἐμὲ παρ' ἅπαντα τὸν χρόνον πρόνοιαν τῆς Θεομήτορος. Def. ἱκανὸν ἡμῖν καὶ τὸτ' ἀνάστημα, μὴ τὸν λόγον, τὴν δὲ προθυμίαν ἀναμετρεῖσα πρόσδεξαι, καὶ πάσης ἐπιτηρείας με καὶ δυσκόλης συναντήσεως κρείττω τιθεῖσα, τὴν τε ἀλλήν διδοὺ βραβύων καὶ χάριν, καὶ ποιεῖν τοῖς ὁμοίοις ἐπιβαλλόμενῳ, τοῦ παντὸς ἐφινέσθαι παράσχῃ. Hoc initium a Fabricio inter Vitas, & Elogia SS. non adfertur.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. Sec. XI. Constat fol. scriptis 229.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΤ ΛΟΓΟΙ.

NICEPHORI SERMONES.

Titulum corrige.

Nicephori Blemmydae Oratio de regno. Arriani de expeditione Alexandri, & Historia Indica. Procopii, Sexti Empirici, Alcinoi, Pythagorae, Origenis, Pselii opera varia &c.

I. p. 1. **O**ccurrit Tabula eorum, quae in codice continentur rubro charta exarata. Tum pag. 2. primum Opusculum, cui titulus: Τὸ σοφιστῆν κυροῦ Νικηφόρου τῷ Βλαμμύδῃ λόγος περὶ βασιλείας, μεταφρασθεὶς πρὸς τὸ σαφέστερον παρὰ τὸ σακελλίῳ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διακόνου κυροῦ Γεωργίου τῷ Γαλασιώτῃ, καὶ τῷ Οἰναιώτῃ κυρῷ Γεωργίῳ, τῶν λογιστῶν ἀνδρῶν καὶ ῥητόρων.

cod. XXXII.

Id.

(3) Nempe ab Oenaeo, urbe circa Paphlagoniam, ut ex Niceta Choniata, & Mich. Glyca refert Abrah. Ortelius in Theaur. Geograph. Graece appellatur hic locus τὸ Οἰναίον.

Sapientissimi Domini Nicephori Blemmydae Oratio de Regno, seu Imperio, in clariorem Syllum translata a Domino Georgio Galeota Magnae Ecclesiae CPolitanae Sacellario Diacono, & Domino Georgio Oenaeota, eloquentissimis viris, & oratoribus. Inc. Παλαιός τις νόμος. Def. καὶ τὴν ἀποκειμένην ἀπὸ ταύτης ἀτελεύτητον καὶ αἰώνιον μακαριότητα. Τῷ Θεῷ χάρις. Exstat hoc opusculum, cuius locum producit Allatius in Libris Ecclesiasticis Graecor. p. 121. Ms. in variis bibliothecis, & nominatim in Vindobonensi, de quo vide Nesselii Catalog. Part. IV. p. 12. N. V.

II. pag. 18. Ἀρριανὸς ἀναβάσσειν Ἀλεξάνδρῳ βιβλίων πρῶτον. *Arriani de expeditione Alexandri Liber I*. Inc. Πτολεμαῖος ὁ Λάγυς. Lib. VII. & ultimus def. ἐς τὴνδε τὴν συγγραφὴν. Concordant omnia cum G. L. edit. eius Operum Amstelodam. A. MDCXLVIII. in 8. ex interpretatione Bonavent. Vulcanii, & Nicolai Blancardi animadversionibus. In Libro vero VII. inter verba πρὸς Θυμοῦ ἀντί . . . . & ὁφείτων intercedit lacuna unius fore folii cum dimidio.

III. pag. 148. Τὸ αὐτὸ Ἰνδική. *Eiusdem Historia Indica*. Inc. Τὰ ἔξω Ἰνδοῦ ποταμοῦ. Def. ἐς Ἀλέξανδρον τὸν Φίλιππον τὸν Μακεδόνα. Concordat & haec cum dicta editione. Iacobus autem Gronovius hos Arriani Libros ex Ms. Perusino, & quatuor Codicibus Mediceis emendatos, in Capita dividit, & cum versione Vulcanii, suisque animadversionibus edidit Lugd. Bat. MDCCL. fol.

IV. p. 170. Προκοπίῳ ῥήτορος περὶ τῶν τοῦ δεσπότη Ἰουστινιανοῦ κτισμάτων. *Procopii Rhetoris de Imp. Iustiniani aedificiis*. Prooemium inc. Οὐκ ἀρετῆς ἐπιδείξιν ποιησέσθαι ἐθέλων. Def. τελεῖσθαι ἔξω. Liber I. cui titulus Περί τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, *De magna Ecclesia*, inc. Ἀνδρες ἀγαθαί τοις. Sextus def. καὶ φιλονεικίᾳ κλέος ἀπενεργεῖν.

V. p. 207. b. Περιποίησις ἀπὸ τῷ β' λόγου τῆς χρονολογίας τῶν Περσικῶν Ἰουστινιανῶ βασιλέων, τῷ ῥήτορος Προκοπίῳ, περὶ τῷ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους γενομένῳ λοιμοῦ. *Excerptum ex Libro II. Annalium rerum Persicarum Iustiniani Imp. Rhetoris Procopii de peste, quae per ea tempora exorta est*. Inc. Τῶν δὲ τοῦ χρόνου ἰσῆς λοιμοὶ γέγονε. Def. καὶ ἐς βαρβαρὰς τὰς ἀλλὰς ἅπαντας. Sunt Libri II. Capita XXII. & XXIII.

VI. pag. 210. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῷ τῶν Λιβυκῶν πρῶτον λόγῳ, περὶ τοῦ τῶν Ρωμαίων κράτους. *Eiusdem ex primo rerum Libycarum Libro, de Romanorum imperio*. Inc. Τὸ Ρωμαίων κράτος ἀνῶθεν. Def. τῶν ἐκείνους ὁρίων συνίσταται κεῖσθαι. Est pars Capituli I. Lib. I. de Bello Vandalico.

VII. pag. 211. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρώτου

(1) Primus Graece edidit e Cod. Comadi Pestingeri, multi cum lacunis Io. Hervagius ad calcem Historiar. Procopii & Agathiae Latinae excusarum Basilicae MDCXXI. fol. Sed Graeca ex Mss. longe auctiora & emendatiora dedit David Hoefchelius ad calcem Historiar. Augustae Vindelic. MDCXVI. fol. Deinde Claudius Maltretus nova Latina versione, capitibus, & argumentis distinctum opus recudit Parisiis MDCCLXII. fol. Tandem prodit inter Byzantinae Historiae Scriptores edit. Venet. A.

λόγῳ τῶν Γοτθικῶν αὐτῷ, περὶ τῇ Ἰονίᾳ κολυμ. *Eiusdem ex primo rerum Gothicarum Libro, de Ionio sinu*. Inc. Πέλαγος τὸ Ἀδριατικόν. Def. ταῦτα μὲν δὴ ὡς εἶχε. Est pars Capituli XV. Lib. I. de Bello Gotthico.

VIII. pag. 212. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τῶν Γοτθικῶν περὶ τῆς Θούλης νήσου. *Eiusdem ex secundo rerum Gothicarum Libro de insula Thule*. Inc. Ἐστὶ δὲ ἡ Θύλη νήσος. Def. ἔτω μὲν θαλίται βίβισιν. Est pars Capituli XV. Libri II.

IX. pag. 213. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῷ μετὰ τὰ Γοτθικὰ λόγῳ αὐτῷ, ὅγδον ὄντος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ὅλης ἱστορίας, περὶ τῶν Ἀμαζόνων. *Eiusdem ex eo rerum Gothicarum Libro, qui ostendit a principio totius historiae, de Amazonibus*. Inc. Τὰ μὲν ἐν ἀμφὶ τῷ ὄρει. Def. τοσαῦτα εἰρήσθω. Est pars Capituli III. Lib. IV.

X. pag. ead. b. Τὸ αὐτὸ ἐκ τῷ αὐτῷ λόγῳ περὶ τῶν ὁρίων Ἀσίας καὶ Εὐρώπης. *Eiusdem ex eodem Libro de Asiae & Europae finibus*. Inc. Ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμεθα. Def. ὅπως αὐτῷ φίλον. Est integrum Caput VI. eiusdem Libri IV.

XI. pag. 215. b. Τὸ αὐτὸ ἐκ τῷ αὐτοῦ λόγῳ περὶ τῆς μετακομίσεως τῆς σκώληκος τῆς μετὰ τῆς ἐξ Ἰνδίας. *Eiusdem ex eodem Libro de transportatione vermis ferici ex India*. Inc. Τὸ τῶν τὸν χρόνον. Def. ταύτην πη ἔσχον. Est pars Capituli XVII.

XII. pag. 216. Τὸ αὐτὸ ἐκ τῷ αὐτῷ λόγῳ περὶ Βρυτίας τῆς νήσου, καὶ τῷ ἐνταῦθα γενομένῳ παραδόξῳ. *Eiusdem ex eodem Libro de Brytia insula, & de iis, quae inibi prodigiose fiunt*. Inc. Κατὰ δὲ τῶν τὸν χρόνον. Def. ταῦτα μὲν ἐν οἱ τῆς ἀνθρώπων συμβαίνειν φασίν. Est integrum Caput XX.

XIII. pag. 218. Σέξτου Ἑμπερικῆς πρὸς ἄστρολόγους. *Sexti Empirici adversus Astrologos*. Inc. Περί ἀστρολογίας. Def. καὶ τὴν πρὸς τὰς λόγους αὐτῶν ἀντίρρῳσιν ἀποδόσσομεν. Legitur inter eius Opera, ex recensione Io. Alberti Fabricii Lipsiae MDCCLXVIII. fol. p. 337. seqq.

XIV. pag. 226. Ἀλκινόῳ διδασκαλικῶν τῶν Πλάτωνος δογμάτων. *Alcinoi doctrina de Platonis placitis*. Inc. Τῶν κυριωτάτων Πλάτωνος δογμάτων τοιαύτη τις ἂν διδασκαλία γένοιτο. Φιλοσοφία ἐστὶν ὁρεξίς σοφίας, κ. λ. Def. καὶ τῶν λοιπῶν αὐτῶν δογμάτων γίνεσθαι.

XV. pag. 247. Ἀντισθενικοῦ πρὸς Πλωτίνον, ὅτι μήτε τῶν σωμάτων προϋπάρχουσιν αἱ ψυχαί, μήτ' ἐξ ἐτέρων μεταπαρῶσιν εἰς ἑτέρα' ἀλλ' ἀπ' ἐν τοῖς ἁλόγοις ἐστὶ νοῦς, ὅθ' ἡ μήποτε γένοιτο. Πιλλὰς δὲ καὶ ταῖς ἀποδείξεσι πέχρηται, πρὸς ἐκεῖνο ἅπαντων, τὸ τὰς ἐπιστήμας, ἀναμνήσεις εἶναι· ἐξ ὧν δὴ δόγματος αὐτῷ τῷ Πλωτίνῳ, καὶ πρὸ αὐτοῦ Πλάτωνι κατεσκευάσαι, πρὸ τῶν σωμάτων τὰς ψυχὰς εἶναι. Καὶ περὶ ἐγέρσεως σωμάτων τελεντικῶν ἀγωνίζεται, καὶ

K k k z

δεῖ-

μπερικῆς T. II. p. 393. quam tum in hoc Opere, tum in sequentibus eiusdem excerptis recensendis prae magis habuimus.

(2) Alcinoi editio Latina cum adiuncto Iacobi Carpentarii amplissimo Commentario prodit in lucem Parisiis ex officina Iac. de Puy A. C. MDCXXII. in 4. Edidit eundem Alcinoi librum Daniel Heinsius G. & L. Lugd. Batav. MDCXV. in 8. Plures autem editiones vid. apud Phil. Labbaeum in brevi Conspectu Graecor. Interp. Platonis Parisi per Gramoyum MDCXIII.

δείκνυσιν ταύτην ἄλλαι· δὲ ἀνάγκαις, καὶ γὰρ ἐξ αὐτῶν τῶν τῶ Πλάτωνος, περὶ τῆς τῆς ψυχῆς ἀναβίωσης καὶ ἀπολαύσεως δείκνυσιν αἰεὶ μενόντων αγαθῶν, καὶ κλάσειν ψυχῶν ὅμῃ καὶ σωμάτων μηδέποτε λήγουσαν. *Sermo contra Plotinum*, in quo probatur, nec animas praeesistere corporibus, neque ex aliis in alia transire: deinde bruta non habere mentem, idque nunquam posse contingere: multa autem argumenta addibentur, ut ei sententiae occurratur „scientias esse rerum reminiscencias, ex quo dogmate Plotinus ipse, & ante eum Plato contenderant, prius, quam corpora, esse animas: praeterea de resurrectione mortuorum disputatur, atque ostenditur, idipsum ex aliis quidem rationibus evinci, sed etiam ex placitis Platonis, circa animas dari reviviscencias: tandem demonstratur, esse bonorum semper manentium fruitionem, & animarum unaque simul corporum nunquam deficientem punitionem. Inc. Εἰ μὴ τὸ παρὸν σπένδασμα πρὸς Πλωτίνον, ὃ τὸς ἐκείνου περὶ ἀφάρτου ψυχῆς λόγους· ὃ γὰρ ἔστι μὲν ὃ ἐν ἡμῶν νοῦς ἀπλῶς, καὶ ἀσύμμετρος, καὶ καθ' ἑαυτὸν ὁφείσκει, καὶ ζῶν ἐν ἑαυτῷ ἔχων, καὶ γε κρείττω πάσης φθορᾶς καὶ παντὸς ὀλέθρου, τῷτο καὶ κελίῳ, καὶ τῇ ἀληθείᾳ, καὶ μὴ δυνάμει, καὶ εἴ τις ἕτερος ὁρῶς βέλοιο σκοπεῖν, κ. λ. Def. εἰ δ' ὁρῶς ἀντίσχομεν, εἰδότες ἂν οἱ καὶ τ' ἀληθῆς εἰδότες ἀσφαλῶς δοκιμάζωμεν. Τέλος. Hunc Tractatum tamquam ineditum adnotavit in schedis suis Mss. Holstenius.

XVI. pag. 257. Πυθαγορικὰ ἔπη τὰ καλούμενα χρυσά. *Pythagorae Carmina, aurea dicta*. Inc. Ἀθανάτου μὲν. Def. οὐκ ἐστὶ θνήσκου. Pag. ead. b. Subiicitur Γερακλῆος φιλοσοφικὸν ὑπόμνημα εἰς αὐτὰ. *Hieroclis philosophi Commentarius in eadem*. Praecedat eiusdem Prologus, cuius initium: Ἡ φιλοσοφία ἐστὶ ζωῆς ἀνθρωπίνης κἀγαθῆς καὶ τελειότης. Finis: καὶ πρῶτον γε ἀπὸ τῶν πρῶτων ἀρετῶν μετὰ τῶν ἡγεμῶν ἡ εὐσέβεια. Def. ὅψῃ γὰρ ποτε κτήσασθαι. In fine duo hi leguntur versiculi:

Γερῶν γυνυσὶν τῶν ἐπὶ ἀναπτύξας
Γερῶν εὐρεῖν Γερακλῆς τὸ κλεῖος.

Sacram verborum scientiam explicans
Sacrum invenis Hierocles honorem.

XVII. pag. 297. Ὁ γένους φιλοσοφούμενον. *Origenis Philosophumena*, nempe, *Origenis contra haereses universas redargutionis Liber primus*, ut ex titulo Tabulae philosophorum in IV. classes divisionem exhibentis, Operi praemisso colligitur, qui sic habet: Τάδε ἐνεσιν ἐν τῇ πρώτῃ τῷ κατὰ πασῶν αἰρέσεων ἐλέγχῳ. Post Tabulam Liber inc. Οὐδένα μὲν τῶν παρ' Ἑλλήνων ὀνομασμένων παραιτητέον. Def. ἔπειτα ἀκολούθως τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀδρανῆ δόγματα φανερώσωμεν. Hoc opus sub ti-

tulo *Fragmenii Philosophumena* ex hoc Codice Mediceo primus edidit, versionemque & notas, quibus Origeni illud vindicat, addidit Iac. Gronovius Thesaur. Antiquit. Graecar. Tom. X. pag. 257. edit. Venet. mcccxxx. fol. Vide plura tum de Opere, tum de eius auctore apud Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 1. Tom. V. p. 225. Iam antea Lucas Holstenius perlustrata Medicea Bibliotheca sic adnotaverat „*Origenis Philosophumena liber, qui est primus eius Operis, quod adversus haereses scripsit. Dividit Philosophos in IV. classes, Physicos, Ethicos, Dialecticos, Barbaros, idest, Brachmanes, & Druidas, singulorumque opiniones refert, & refutat.*

XVIII. pag. 309. Τὸ ἑλλὰς κυρίῳ Μιχαῆλ καὶ ὑπάρχει τῶν φιλοσόφων Τιμόθεος, ἢ περὶ δαιμόνων. Pselli Domini Michaelis & philosophorum principis Timotheus, seu de Daemonibus, Dialogus. Inc. Τιμόθεος. Χρόνιος, ὃ Θράξ, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἀπαντᾷ Θράξ. Χρόνιος, ὃ Τιμόθεος. Def. καταγνησόμεθα.

De hoc autem optimo Codice haec habet Iac. Gronovius in Praefatione ad Origenis Philosophumena data a. d. x. Kal. Iulias mdcxcix. ad Ant. Magliabechium: *Ille enim (scilicet Codex) licet sit chartaceus, plane tamen auro undequaque pretiosior, quippe unicus, in quo emendatissimum est Arriani Ἀρχιερατῆς Alexandri Magni exemplar, eadem manu scriptum. & unde nos olim egregia illa eius scriptoris supplementa edidimus, cui simile, & par propterea existat nolumus. Praeterea is ipse Codex est, in quo Hieroclis ad aurea Pythagorae Carmina eruditissimus Commentarius tam integer & inviolatus exhibetur, ut non aliunde aequae, ac ex hoc ipso volumine colligi possit, quam maculosis codices a typographis nostris ad multiplicanda exemplaria usurpati fuerint, ut scriptor eius omnino fuerit vir & ipse doctissimus, & qui fidelissima ad Bibliothecam suam exemplaria conquisiverit. Quibus postremum adiecit hoc Origenis fragmentum, quod nomine falsi ac spurii deferre, & hinc adeo eruditam manum pro levi traducere, non est alterius hominis, quam qui optima egregia tamquam nugae adspicit. = Hinc quoque meam operam requiri existimaui ad observandam aequabilitatem loquutionis ab Origene tum heic, tum alibi retentam, unde aliquod certe monumentum colligetur ad suum Origeni reddendam. &c.*

Cod. Graecus chartac. Ms. in 4. Sec. XIV. minuto caractere emendateque conscriptus, notisque marginalibus ab eadem manu rubrica exaratis undequaque refertus. Constat foliis scriptis 310.

ME-

(1) Huius Hieroclis philosophi Stoici Alexandrini, qui seculum post Christum V. sub Imp. Leone Thrace potissimum floruit, Commentarium primus ex Cod. Ms. Venetis a se empto, Latine venit A. C. mcccxxiv. & Epistola ad Nic. Papam V. praefixa edidit Patavii Io. Aurispa Sitalus. Graece deinde cum nova versione Latina Io. Curterii prodit Parisiis apud Nic. Nivellium mclxxxiii. & quidem ex alio quodam Cod. quam quo Aurispa usus fuerat. Vide Fabricium Bibl. Graec. Lib. II. Cap.

12. Tom. I. pag. 472. ubi eximium Hieroclis Codicem Ms. in Bibliotheca Laurentiana exstare adserit. Nos vero duos alios infra huius Scriptoris Codices Graecos habemus, & unum Latinum.

(2) Primus hunc Pselli Dialogum Graece cum Latina Petri Morelli versione edidit, & illustravit Gilbertus Gaultierus Molienensis Parisi apud Hieron. Drozait A. mdcxv. 8. Vide plura de hoc Opere in Leonis Allatii Diatriba de Psellis apud Fabric. B. G. Tom. V. pag. 27. §. XXXIX.

METAPHRASTHES EN AMΦΩΤΗΡΙ-
ΔΕΣΙΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΙΟΥΝΙΟΥ,
ΙΟΥΛΙΟΥ, ΚΑΙ ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ
ΜΗΝΩΝ.

METAPHRASTES IN FESTIS
SANCTORUM IUNII, IV-
LII, ET AVGVSTI
MENSIVM.

Scilicet.

Vitae & Orationes diversorum Patrum in
laudem SS. a die VIII. Iunii usque ad
XXXI. Augusti.

COD.
XXXIII.

I. pag. 1. Post Tabulam Sermorum initio ac sine mutilam (incipit enim a XIX. & desinit in titulo Sermone XLVIII.) primus ita inscribitur: Μηνὶ Ἰουνίῳ ἡ. Μαρτύριον τῷ ἁγίῳ καὶ ἐνδόξῳ μεγαλομάρτυρι Θεόδωρῳ τῷ κρατηλάτῃ. *Mense Iunio, die VIII. Martyrium S. & gloriosi magni martyris Theodori militem praefecti*. Inc. Αἰκινίῳ τῷ βασιλεὶ πολλῇ κεχρημένῳ τῇ περὶ τὰ εἰδωλὰ δαισιδαιμονίᾳ. Desinit imperfectis in verbis: ὃ τῇ πλάνῃ δαλεῦσόμεν, οὐ τῷ σκότει προσηγόμεθα, ἐν . . . . quae sunt ultima pag. 10. b. inter quam, & sequentem, octo folia vacua recentius inserta sunt ad ea supplenda, quae inter has duas paginas satis multa desiderantur. Inter diversorum Patrum Sermones in laudem huius martyris, a Fabricio B. G. Tom. IX. pag. 147. relatos, nullius initium cum nostro concordat. Bollandistae quoque ad diem vii. Februarii, in quo agunt de S. Theodoro Duce, & martyre, nullum ita incipientem exhibent.

II. Pagina igitur 11. incipit a verbis. . . . βέλτερος ὡς ἦτο παλαιῶν, κ. λ. quae quidem pertinent ad alium Sermonem, qui propter memoratum Codicis defectum inscriptione caret, atque initio: videtur autem conscriptus in laudem plurium martyrum, quorum Iunii xvii. die recolabatur memoria. Huius finis est: ἀλλὰ διδόντι τοῖς αὐτῶν ἀγαπῶσι ταχέως τὴν σωτηρίαν & ἐλπίδος μερίζον· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ.

III. p. 14. Μηνὶ τῷ αὐτῷ δαυκαυδακτῇ. Μαρτύριον τῷ ἁγίῳ καὶ πανενδόξῳ μεγαλομάρτυρι Λεοντίῳ. *Mense eodem, die XVII. Martyrium sancti, ac gloriosissimi magni martyris Leontii*. Inc. Τὸ μὲν τῆς παροιμίας προσέσεται. Def. καὶ τῶν ἡτοιμασμένων ἀγαθῶν ἰσχυόμεν. *χαρίτι*, κ. λ. Ex Ms. Mediceo, interprete C. I. legas sub eadem die in Actis SS. edit. Venetae T. III. Iunii p. 562.

IV. pag. 19. Μηνὶ τῷ αὐτῷ καδ'. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρί τοῦ ἡμῶν καὶ ὁμολογητῇ Θεόδωρῳ ἡγουμένῳ τῶν Στανδίου, ἐγκώμιον εἰς τὸ γενέσιον τῷ τιμῇ προφήτῃ Προδρόμῳ & Βαπτιστῇ Ἰωάννῳ. *Mense eodem, die XXIV. S. P. N. & Confessoris Theodori Studitae Encomium in nativitate venerabilis Prophetiae, Praecursoris, &*

Baptistae Iohannis. Inc. Ἀἰδοῦναι τὴν κελευσθῆναι περὶ τῆς ἐαρινῆς ἑρας εὐκλῆς ἡμῶν ὁ λόγος. Def. τῇ τε ἐλαχίστῃ σε πόμην ταύτῃ σὺν τῷ ποιμένι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Latine exstat Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium die xxiv. Iunii.

V. pag. 24. b. Die eadem. *Leontii Monachi Sermo in idem argumentum*. Inc. Φαῖδρᾷ & ἐπελάμπυσσᾷ τῇ τῷ πνεύματος χάριτι. Def. καὶ βαπτισθέντος Χριστοῦ τῷ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν, μετ' ὃ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Nulla huiusce Leontii monachi adfertur a Fabricio inter Elogia SS. Tom. cit. pag. 100. in Iohannis Baptistae natalem diem Homilia: quae autem Leontio presbytero CPolitano adscribitur in eiusdem conceptionem, ea inc. Πολλοὶ μὲν ἦδη πολλάκις.

VI. p. 36. Eadem die. *Antipatri Episcopi Bostrorum Sermo in idem argumentum*. Inc. Ἐν γεννητοῖς γυναικῶν ὑδὲνα Ἰωάννη μερίζον. Def. ὃ μὲν γὰρ φησιν, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ· ἐγὼ δὲ φημι, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Latine in Tom. VI. Lipomanni ad xxiv. Iunii.

VII. p. 41. Eadem die. S. Io. Chrysostomi *Sermo in idem argumentum*. Inc. Οὐδὲν τοῖς δεσποτικαῖς ἀνυπότακτον ὄρει. Def. παρὰ τῷ Θεῷ δυνατὰ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Inter eius Opera nuper edit. Parisi. T. II. p. 790.

VIII. p. 43. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ καδ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαυλῶν τῷ ξενόδοχῳ. *Mense eodem, die XXVII. Vita & conversatio S. P. N. Sampsonis Xenodochi*. Inc. Ἀἴμα μὲν χάριτος ἔργον καὶ θεραπείας. Def. ἐγὼ δὲ πλῆθει ἀμαρτιῶν, ὅμοιοι, ἀδινγήτως παύρυσσα· ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Auctor Metaphrastes. G. & L. interprete Gentiano Herveto apud Bolland. Tom. V. Iunii cit. edit. Venet. pag. 265. seq.

IX. p. 57. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ καδ'. Τρόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τῆς ἀγῶνας, καὶ ἄθλα, καὶ ἀποδημίας, & τελείωσιν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου & Παύλου. *Mense eodem, die XXXIX. Hypomnema singillatim exponens passiones, certamina, peregrinationes, & mortem SS. & Apostolorum Principum Petri & Pauli*. Inc. Καὶ τῶν τεχνῶν ὃ μόνον ἴτε ἐξ ἀρχῆς πατέρας ἀποδεχόμεθα. Def. τύχομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. G. & L. apud Bolland. Tom. cit. pag. 411. seq.

X. pag. 71. Die eadem. S. Iohannis Chrysostomi *Encomium in eosdem SS. Apostolos, Petrum & Paulum*. Inc. Οὐρανὸν καὶ γῆν ἀμιλλαν ὁρῶ. Def. ἴνα λάβωμεν δι' αὐτῶν ἔλεος ἔμπροσθεν τοῦ θύματος αὐτῶ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Cit. edit. T. VIII. in spuris p. 7.

XI. p. 74. b. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους καὶ κορυφαίους Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον, συντεθέν παρὰ Θεόδωρῳ τῷ φιλοθέῳ καὶ φιλοπόνο μαγίστῳ, ἐκ διαφόρων λόγων Ἰωάννου τῷ ἐν ἁγίοις πατρί τοῦ ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ. *Eadem die. Encomium in SS. & coryphaeos Apostolos Petrum & Paulum, concinnatum a Theodoro pio*

& di-

(1) Compertum tandem est fragmentum esse martyrii SS. Ismaelis, Sabelis, & Manuclis fratrum Persarum, quorum Acta refert Bollandus edit. Venet. Tom. III. Iunii pag. 290.

ex diligenti Magistro, ex diversis Sermonibus S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi. Inc. Α'πας μὲν ἐγκωμίων νόμος, ὃς λόγος ἔχει τήν τε τῶν ἁγίων ἐπιτυχίαν, ἡ δὲ χάρις, ἡ δὲ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Αὐτορ Theodorus Daphnopates, qui e Chrysostomo collegisse se quae de Paullo scripsit non diffitetur. Latine apud Surium dicta die. Ex Chrysostomo in Paulum confer, quae Photius refert Cod. CCLXX.

XII. pag. 90. Μηνὶ τῷ αὐτῷ α'. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γ'αύνῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ, ἐγκωμίων εἰς τὴν δώδεκα ἁγίαν ἐ πανευφύμῳ τῷ Χριστῷ ἀποδό- λω. *Mense eodem, die XXX. S. P. N. Io. Arch. CPolitani Chrysostomi, Encomium in duodecim sanctos & celeberrimos Christi Apostolos. Inc. Εὐκότως ἐ τήμερον. Def. εἰς τὴν ἀποκληρωθεῖσαν αὐτοῖς βασιλείαν, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Cit. edit. Tom. VIII. in spuris pag. 11.*

XIII. pag. 94. Μηνὶ Γ'αύλῳ β'. Θεοδώρου πρεσβυτέρου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας λόγος δη- λῶν τὸν χρόνον, καὶ δὲ τῆς Θεομήτορος ἐσθῆς τῇ βασιλίδι ἐπεδήμησε, ὃς ἔπος, ὃς ἔπε κατετέ- θη ἐν Βλαχίνοις. *Mense Iulio, die 11. Theo- dori presbyteri magnae Ecclesiae Sermo de- clarans tempus, quo vestis Deiparae regiam urbem ingressa est, & quomodo, & quando reposita est in Blachernis. Habes in Codice XVII. huius Plurei §. XXXV.*

XIV. pag. 107. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Προκοπίου. *Mense eodem, die VIII. Martyrium S. & gloriofi magni martyris Procopii. Inc. Δουλη- τικῶν ἐ Μαξιμιανῶν τὴν βασιλείαν ἱδρύνοντων ἀρ- χὴν. Def. τῆς μῆρας ἐ ἀληθῆς θεότητος. ἡ πρέ- πει δόξα, κ. λ. Αὐτορ incertus. G. & L. interprete I. P. apud Bolland. Tom. II. Iulii pag. 556. seqq.*

XV. p. 130. Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Τοῦ μακα- ρίου Θεοδώρου τοῦ Βίβου ἐγκωμίων εἰς τὴν ἁγίαν ἐ πανευφύμῳ μεγαλομάρτυρα Εὐφροσύνην. *Mense eodem, die XI. B. Theodori Bebae Enco- mium in S. & celeberrimam magnam marty- rem Euphrosinam. Inc. Τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ὡσεὶ ὄρεος; Φησὶν ἡ τῶν ἀσμάτων γραφή. Def. τοῦ σε ἐ ζῶσαν, ἐ πανῶσαν τιμήσαντός τε, ἐ θαυμασώσαντός ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Hoc initium non adfert Fabric. nec Tom. VI. p. 524. nec Tom. IX. p. 76.*

XVI. pag. 147. β. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Ε'γ- κωμίων εἰς τὴν ἁγίαν ἐ καλλιπάρθεν μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Κήρυκον ἐ Γ'αλίταν. *Mense eodem, die XV. Encomium in SS. & triumphatores martyres Cerycum & Iulittam. Inc. Ὡς περ ἐκ ἐξὶ συνεχόμενον τῷ κυρίῳ Γ'αδαῶν. Def. τὸ ὑπεράγιον ὄνομα σε τοῦ Πατρὸς ἐ τοῦ Υἱοῦ ἐ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. ὃς πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Αὐτορ Nicetas Rhetor. Latine apud Lipomannum Tom. VI. dicta die.*

XVII. p. 153. β. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Α'γλη- σις τῆς ἁγίας, ἐνδόξου ἐ καλλιπαρθένου μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Μαρίνης. *Mense eodem, die XVII. Passio sanctae, gloriosae, & pulchrae virginis*

martyris Christi Marinae. Inc. Οὐδὲν οὕτως ἡδύνη ἐ καλλιπαρθένου ψυχῆν. Def. ἔχει πρεσβύ- τωσαν ἀδιαλείπτως ὑπὲρ ἡμῶν. ὃς πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Αὐτορ Metaphrastes. Latine in T. VI. Lipomanni ad dictam diem. Me- morat haec Afta Bolland. T. V. Iulii p. 33.

XVIII. pag. 162. Sequitur Nicephori Callisti Xanthopuli Sermo satis longus in lau- dem Mariae Magdalene, qui quum neque apud Fabricium B. G. Tom. IX. inter Vi- tas & Elogia SS. neque in Biblioth. Concio- nar. Combescii inter Homilias in eadem encomiasticas ullus occurrit, integrum subii- cere visum est. Scimus equidem, a Bol- landis sub die XXII. Iulii, de hac Sancta fuisse uberrime disputatum, atque ita do- cte, ac diserte eorum argumenta, qui tres distinctas mulieres, sub uno eodemque ipsius nomine in evangelio indicari contendunt, fuisse confutata, atque unitatem ipsarum adfertam, ut vix quidquam novi ex hoc Sermonem, in quo ipsarum distinctio suppo- nitur, hauriri posse videatur. Tamen quum is sit illius auctor, qui propter styli ele- gantiam *Thucydides Ecclesiasticus* fuerit nun- cupatus; si minus, qua historiam attingit, Ecclesiasticarum rerum studiosos adiuverit; saltem, qua nitide, nec sine eloquentiae flo- ribus conscriptus est, iis certe, qui Grae- cae linguae operam navant, non iniucun- dum fore arbitramur. Is igitur sequens est.

Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Τοῦ σοφωτάτου ἐ λογιω- τάτου κυρίου Νικηφόρου Καλλιῆς τοῦ Πανθοπέλου λόγος εἰς τὴν ἁγίαν ἐ ἱσαπόστολον μυροφόρον Μαρίαν τὴν Μαγδαληνὴν. *Mense eodem (nem- pe Iulio) die XXII. Sapientissimi & eloquen- tissimi Domini Nicephori Callisti Xanthopuli Sermo in sanctam & Apostolicam aequalium im- guentiferam Mariam Magdalenam.*

Εἴπερ ἄλλοτε ἐ λόγῳ τῷ προσήκοντι πρῶτος, ἐκ τῆς ἐκκλησίας, τοῦτ' αὐτὸ ἐ νῦν δοκῶ μοι πράξαι in quo tri- ἐκ προφανοῦς, εἰς τὸν καθεῖναι τοῖς τῆς μακα- ρίας Μαγδαληνῆς ἀγῶσιν ἐγκαταφυγῆσαν, καὶ ταύτην προφείναι τῆς νῦν ὑποδείσεως ἀφορμῇ, habendi r- σπευδῆς ἔργον προσημαίνω. ἡ δὲ τῷ μὲν ὑπὲρ λόγον ἐνυποσάτω λόγῳ ἐκ ἀνυπερβλήτων καὶ ἐ μαθητεῖαν ἐτέλεσε, λόγῳ δὲ ζῶσι τοῖς τοῦ κηρύγματος ἐ μικρὰν τόγαν αὐτῆς μέρος εἰδήνευσεν δύναμιν. Ἡμῖν δὲ πανταχόθεν σκοπευμένοι ἀναγα- καὶος ἐ οἰκείος ἐ περὶ ταύτης λόγος εἶναι δοκεῖ. ἡ γὰρ ἂν ἐπ' ἄλλῳ τῶν ἀπάντων διατεθείη, ἡ

λόγῳ ὡς ἐνὸν τὰ ταύτης διεξίσει, καὶ παρατι- θεῖσιν ἀκοαῖς φιλολόγων διήγημα. ἡ γὰρ ἰσχυρ- ῆς λόγῳ μυηθῆναι ἐ μύσαι τὰ ἐπεράνια, σπε- δὴ τε πᾶσα τὸν τῆς πίστεως λόγον διαδύναμι τοῖς πέρασιν, πάντως ἂν αὕτη λόγῳ ὡς εἶκτε τιμω- μένη, ἐ ἡδυνείη τῷ πνεύματι, ἐ χάριν ἔμεν- ῃς ἐ μικρὰν τοῖς γε τῷ περὶ ταύτης λόγῳ θαρ- σήσασιν οἶδ' ὅτι παρέξειεν. ὅτῳ γὰρ ἂν ἔκαστος ἔργῳ ἔτι τῷ ζῆν περιῶν, εἰς τὸν ἐπιδοῖν καὶ ἡδύτο, τῷ δὲ καὶ τῶν ἐνδείξει μεταχωρήσας, εἰ τιμὴ τῶν ἀπάντων ὁρῶν τιμώμενος, γάννη- ται ἐπὶ μᾶλλον, ἐ ἀνεκλήθη χάριτι χαρᾶ. Διὰ τοῖς ταῦτα προσήκον ἐ οἰκείον τῷ τοῦ ἀ- γαθῆς μαθητῆς τὸ ἐκ λόγων ἐγκωμίων. ἡ μὲν ἄλ- λὰ

λα ἐ καὶ ἑτέρον γε τρόπον ἀναγκαῖος ἡμῖν ὁ περὶ ταύτης λόγος εἶναι. ἀνδρὶ γὰρ ἐξέτι νέ- ος λόγος ἀσκήσαντι, ἐ τῷ τῷ ὡς μάλιστα συντα- φέντι, δευτέρῳ τε τῶν τιθεμένων τὰ πάντα, ἐ χρεῶν γε ὅν Θεῷ ἀντιτίθεναι τῶν λόγων τὰς ἀπορίας, τὴν πατ' ἂν μᾶλλον ἐκείνῳ γε ἡδύον εἴη, ἡ λόγος ὁ περὶ λόγῳ. ἐ ἡ περὶ τῶν λόγων πίστεως διαδραμόντων τὴν οἰκουμενὴν διήγησις; καὶ τρίτον ἀλογίαν, μᾶλλον δὲ ἀχαρίαν ἀν- δρῶν ἔγωγε κρίνω, προγόνους μὲν τοῖς ἐξ ἀμα- τοῖς χάριν ἐκτείνειν ἐθέλειν ὅση πέρ ἐστι δυναμέ- νους, τοῖς δὲ τῷ κρείττονος ἡμῖν ἀρχηγῶς ἐ αἰ- τίοις τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν μὴδ' ὅπως οὖν προσημαίνονται τὰ εἰκότα χαρίζεσθαι. Οὐκ ἄδη- λον δὲ πάντως, ὡς ἀρχηγός καὶ αὕτη τῶν ἀνα- γεννημένων τῷ πνεύματι ἡ μακαρία Μαγδαλη- νὴ ἀναμφιβόλως λελογίσαι. Βί γὰρ τὰ τῶν παί- δων τῷ πατρὶ λογιζέσθαι τῶν ἐνομοτάτων τε καὶ δικαιοτάτων, καθὼς ἄρα δῖτα ἐ ἐστὶ ἐ λέγεται, πάντως καὶ τὰ τῶν μαθητῶν τῷ διδά- σκαλῳ δοῖν τις ἂν. διδάσκαλον δ' ἄλλον τῶν ἀπο- στέλων μετὰ γε Χριστὸν εἰ τις ἑτερον τιθέναι ἐθέλοι τοῦ λόγου τὴν μακαρίαν ὑπεξέλῃ, ἐς Χριστιανὸς δοκῶν τελεῖν τε ἐ ὀνομάζεσθαι, οὐκ ἔγωγε οἶμαι ἐκ τοῦ βίβου τοῦτον εὐρεῖν, ὅς ἐ τὰ τῶν ἀποστόλων ἐν γε τῷ παρόντι ταύτης λο- γίζεσθαι, ἐ μοι ἀπο τῶν εἰρησέται, ἐ τῷ λόγῳ τὴν πίσιν ἐξ αὐτῶν δῖτα προσσημαίνω πα- ρέσχοιμεν. Εἰ γὰρ χρὴ τῷ Θεοπεσίῳ πείθεσθαι

Παύλῳ τοῖς ἐν Κορίνθῳ γράφοντι, ἐ εἰ δὲ νε- κροὶ ἐκ ἐγείρονται, ὅδε Χριστὸς ἐγήγερται. ἐ εἰ δὲ Χριστὸς ἐκ ἐγήγερται, καὶ αὐτὰ ἡ πίσιν ἡμῶν. Ταύτην δ' ὑπὲρ πρῶτον ἀνασάντα κατεῖναι τὸν Χριστὸν, ἐ τὴν ἀνάστασιν τοῖς ἀποστόλοις εὐαγγε- λισσάσθαι, καὶ ἡμεῖς τὰ ταύτης ὡφείδωμεν ἡμα- τα. ταύτην δὲ τῶν πάντων ἐ τὰ τῶν ἀποστόλων, εἴπερ τῷ πρώτῳ εὐρόντι τὰ τῆς εὐρέσεως παρὰ τοῖς εὐ φρονούσις λελογίσαι. Τὸ δ' ἐντεῦθεν τῷ λόγῳ ἀναβαλέσθαι τὰ τοῦ ἀγῶνος ἀμεινον ἐξυμ- βαίνει εἶναι, ἡμεῖς λογιζόμενθ' ὅσον ἀπαρσένω- νη μέγα πένθος διαπλεῖν, ἐλαχίστῳ τε ἀκα- τήφῳ μέγα κύμα διαπερᾶν, ταῦτα δ' εἰπεῖν, βραχέι τε ἐ φιλοτάτῳ λόγῳ τὰ τῆς μακαρίας ταύτης διεξίειναι μεγαλουργήματα, ἐτέρῳ δὲ τοῦ ἔργου τοῦδε, ἐ τῆς ἐντεῦθεν φιλοτιμίας παρα- χωρήσας, οἷς δύναμις τε λόγων ἀρκούσα τυγχά- νει. ὅσα, ἐ δυνατὰ ἐς ἐκείνους τασούτων ἀγῶ- να διαχειρίσασθαι. Πλὴν ἀλλ' εἰπεῖν ἀναδύναμι ἐκ ἐν, ὅτ' ἀποφυγεῖν τὸ ἐγχείρημα, ὅπως πᾶς κατατολήσαντι. πῶς γὰρ ἂν ἐ τῷ μῶ- μῳ καὶ ἡμῶν αὐτῶν νεανεύεσθαι δοίμεν, εὐαγγ- γελικῶς ἔως ἐπ' ἀρότρῳ χεῖρα βαλοῦσι, καὶ πρὸς τὸναντίον μεταχωρήσασιν; ἔργῳ χεῖρα ἐπι- βαλόντι συνοῖσι μᾶλλον ἐ εἰς τέλος ἀφίχθαι, ἡ ἀτελεῖς καταλιπόντι ὀπίσω ἵεναι. Πότε δ' ἂν ἐ λόγῳ, ἐ λόγῳ εὐλόγως τὰ προσήκοντα ἀφο- σιωσάμεθα, ἡ τοῖς ἐμοῖς δὲ πατράσι τύτοις τὸ δέον ἀποχαρισσάμεθα, διέλκασί τε καθέκαστην ἡμᾶς, ὡς εἰπεῖν, ἐ σκαρᾶνται, ἐ ἐκ ἀνῆσειν διίσχυριζόμενοις τὰ μάλιστα, ἔως ἂν τοῖς τῆς μα- καρίας λόγῳ ἐμαυτὸν ἐπιδοῖν; Εἴπερ τοῖς ταῦ- ταῦθ' ἔβω, φέρε δὲ τὴν τῆς ταύτης βοήθειαν ἐπιπα- λεσάμενοι, τοῦ ἐγχειρήματος ἐφαπόμεθα, πάν- τα φόβον ἐ δειλὴν ἀποσεισάμενοι. Εἴη δ' ἂν τῷ λόγῳ κηρύξω, ὅπως τε ἐ ὅθεν, ἐ τίνα ἔσχε

τοῦ γένους ἀρχὴν. εἴτ' ἐφεξῆς προσθεῖναι, πῶς τε Χριστῷ προσέλθοι, ἐ πῶς αὕτη γένοιτο τῷ εὐαγγελίῳ ἐ τὸν ταύτης φθόγγον συνεξακείσθαι.

Πατρίδα μὲν ἐν ἐ γένος τῆς μακαρίας τῆςδε Quae sit iu- τάγε νῦν ἔχον διεξίειναι παντάπασιν ἀκαίρων τε forum p- τῆς. ἡ σκοποῦ τοῦ προκειμένου ἐκτός. δὴ- λον γὰρ ὅτι τοῖς κατὰ Θεὸν ζήσας πατρίς μὲν ἡ ἀνάληθρος ἐ μακαρία ἐκείνη διαγωγή, ὁ πα- ράδεισος. πρόγονοι δὲ πατριάρχαι ἐ προφῆται. φίλοι δὲ ἀπόστολοι, ἐ ἡ τῶν δικαίων δμῆγυρις, ἐ τὰλλα ὅσα τῇ ἁγίᾳ Γερουσίᾳ σεμνὰ τε καὶ τίμια. Ἡ γ' ἐξὸν ἐκ τῶν σεμνύνεσθαι, πε- ριττόν οἶμαι πάντως καὶ ἐκτόπως τῷ καιρῷ μὴ προσήκον, ἐ ἐκ τῶν μικρῶν τῶν, ἐ κακείνη ὡς ὅθεν ὅντα τοῖς βυλομένοις κατέλειψε, προσε- ρανίζεν τὸν ἔπαινον. ἀνθρώπῳ γὰρ δεινῶς ἐξε- χομένης τῆς ὕλης, ἐ πρὸς τὴν ἐκ ταύτης εὐδαι- μονίαν ἐσχολακότης ἐξέσαι τὰ τοιαῦτα διερευνᾶ- σθαι. εἰ πατρίς αὐτῷ ἐστὶ βοσκομένη εὐφορία τὰς ἄλλας ὑπερβύσας, εἰ θέσσεως εὐ ἔχουσα, ἐ τειχῶν ἐ τῆς ἄλλης εὐπρεπείας ἐκ ἀμοιρεῖ, εἰ γειτονεῖσα θαλάσῃ, τὰ παρ' ἄλλοις ἐξιδύται σεμνὰ, ἐ τῶν μὲν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐ μετέ- χει κακῶν, μικρὸν αὐτῆς ὑποσελλομένη. ἐ τοῦ συνέγγους εἶναι ἀναχωροῦσα. Ἡ δ' ἰσχυρῆς ἀντὶ πάντων τῆς μακαρίας ἐκείνης εὐδαιμονίας γενέ- σθαι, ἐ πάντων ἀμελήσας, Χριστὸν κερδᾶναι, πατρίδα τε τὴν ἁγίαν κηρύσσειν Γερουσίᾳ, ἐ τῆς γεῶδος ταύτης ὕλης ὑπεραρθῆναι, καὶ μετὰ Θεοῦ γενέσθαι, μᾶλλον δὲ συγκραθῆναι, παρ' ἂν δὲν αὕτη τὰ κάτω, ἐ ὅσα μὴ ἐκ τῶν οἰκείων φέρεται τὸν ἔπαινον. Καίπερ ἐ ἐυλογομένοις ἡμῖν ἐ τὴν αὐτῆς πατρίδα εἰπεῖν ἐξήν, παρ' ὅθεν δοκᾷ μοι τὰ τῶν ἄλλων ἐλέγχεις τερπνὰ, οἷς ὅτι ἐ ὅσα ἂν εἴποι τις ταῖς ἄλλαις πύλαις ἐξαι- σία εἶναι ἐ τίμια, λόγῳ τε πολλοῦ ἀξιόμηναι, ἐ κρείττον ἢ ἐ ἐκείναις ἀνυχοῦσα ἐν τῷ τῷ τῶν πλεονεκτεῖ, ὅτι δὴ μὴ τὰ ταύτης σεμνὰ, πολλά τε ὄντα, ἐ λόγῳ δεόμενα, ἐτίσις ἐκεί- νας κηρύσσειν ἐξεγένετο. Ἀλλ' ἵνα μὴ τῷ δο- κεῖν ὑπερτιθῆναι δόξωμέν τις περικαλύπτειν τὸ ὕψος, ἐ τοῦτο δὲ ποιῶν, οἷς μὴ ἔχουμέν τι τῶν εὐκαίων περὶ αὐτῆς διηγῆσθαι, φέρε δει- ξόμεν ἐκ πρώτης, ὅ φασι, τῆς ἀφειρησίας, οἷας δὲμαται πατρίδος, ἐ ὅτι ἐκ ὅσον ἡ πατρίς αὐ- τῆν, ἡ αὕτη τὴν πατρίδα ἐκείνησε.

Πατρίς τοῖνυν τῇ μακαρίᾳ ταύτῃ μαθητῆς Mariae Ma- τοῦ λόγου Μαγδαληνῆς, ἡν ὁ Θεὸς τῷ μεγάλῳ gdaenae pa- πατριάρχῃ Ἀβραᾶμ ἐ τοῖς ἐξ αὐτοῦ ἐπηγγεί- tris, genus, & educatio- λατο, ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἐ κληροδοτηθεῖσα τῷ Ἰσραὴλ, τὴν Αἰθιοπῆαν διαφυγοῦσι πλημμέ- λειαν. Καὶ παραχωρήσειν μοι δοκῶ τῇ ἱερᾷ γρα- φῇ τὰ ταύτης ἐπαίρειν καλὰ, ὅση τε ἀρχαιό- τητις ἔχεται, ἐ ἡ τὸ νέον ἐκ τῷ ὀνέματος πρόσ- εσι. ποῖοις γὰρ ἂν τις λόγοις χρησάμενος, τό- γε περιὸν αὕτῃ τῆς δόξης καὶ πρὸς βραχὺ πα- ραθήσειν; ἀμεινον ἐν σιγῇ χρησάμενος ἐπαίνε- σαι, ἡ λέγειν ὁρμήσαντα μὴ δυνήθηναι ἰσχύσαι, ἐ γέλωτα ὀφλήσας μάλιστα ἐ διατριβῇ. αὕτη μὲν ἐν τῆς μακαρίας Μαγδαληνῆς ἡ πατρίς. Ἀλλ' ἔγω πατρίδος, εὐ ἔχουσα, οὐκ ἐλαττον ἔσχε τὰ τοῦ γένους εἰς περιφάνειαν. πατράσι ἐ τὰ ἐχρήσατο, οὐχ οἷοι τῶν ἄλλων ὀδεῖσθαι, ἐ ἄλλοις τῶν τε τῆς πατρίδος πρωτείων, ἐ τῶν ὅσα πλουτοῦ αὐτοῖς ὑπεξέσασθαι. ἄνωθεν καὶ γὰρ

γὰρ αὐτοῖς ὡς ἐκ σερῆς τὸ τῆς εὐγενείας κα-
λόν· τὸν αὖτ' ἡλίον ἀνατολῶν καὶ ὅτοι ὁρμώμενοι,
εὐγενεῖς τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν εὐγενέστεροι. ὅρμα
τέτοις κατὰ τὸν ἰσὺ πάντ' πενομένη ἀνέωκτο,
ἐκ ἐπιζυγομένη κατὰ προσώπων, καὶ πόρρω τοῦ-
της ἐλαύνουσα· πόδες ἦσαν χωλῶν ὅσα καὶ
ὀφθαλμοὶ ἐχρῶντο τέτοις, οἱ πεπηρωμένα τὰ
ὄμματα περιέφερον. χηρεῖα δὲ τὰ μάλιστα βοή-
θεντες, ἐκ πολλὰ τὸν βίον ἀπολιπόντων πατέ-
ρων, παῖδας ἐξοικιζόμενοι, τῆς ὀφθαλμίας περιήρ-
τον πλείστον, ἅτε μὴ τὸν ἐξ αὐτῆς κακῶν ἐς
πεῖραν τῇ ἐκείνων ἐπιμελείᾳ γινόμενοι. Τί ἄν;
ἀρα μὴ τοῖς ἐξω καλῶς ἔχοντες, τοῖς ἐνδον ἐν
ῥαζῶνι δέκοντο, τρυφαίᾳ αὐτοὶ καὶ ὅση βλακείᾳ
σχολάζοντες; ὁμοῦν, ἀλλ' ἔργον ἦν αὐτοῖς
ἀπαυσον, ἢ τῇ παιδαγωγῇ νόμῳ μελέτη· ἐτι καὶ
γὰρ αὐτῶ, καὶ ἐπὶ ξυρῇ ἀκμῆς τὰ τῆς σκιάς
ἐνεσκήκει, καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον δι' αἱμάτων, καὶ
κνίστης οἰκείας. Γεννῶσι τοίνυν τὴν μακαρίαν
ταύτην Μαρίαν περὶ τὰ μέσα πε τῆς μοναρχίας
τῷ Καίσαρι Οὐκταβίῳ, καὶ καὶ σεβαστῶς ἐπικλησὶς
ἐσιν ἕτερον ὄνομα. καὶ ἀποχρῆν αὐτοῖς εἰς φι-
λοτιμίαν ἡγήμαι, ὅτι πατέρες τοιαύτης ἡκούσαν
θυγατρὸς. εἴπερ γὰρ ἔδει τὴν τοιαύτην, καὶ τοσ-
αυτὰ δὴ τῷ βίῳ χαρισάμενον, ὡς πρὸς καὶ λό-
γον τυγχάνοντα, τῷ βίῳ δοθῆναι, ὡς πρὸς τὸν
πάλαι μέγιστον ἀγαθόν, μὴ ἄλλοις αἰτίαις τοῖς
εἰς φῶς προόδῳ πατρὸς χρησάται, καὶ δι' ὧν ἰε-
γόνε, καὶ κείνους μὴ ἄλλης, ἢ ταύτης πατέρας
ὀφθῆναι. Ἐπεὶ δ' ἀπέσχετο γάλακτος, καὶ πόρρω
τιτθῶν ἦν, καὶ ἄρτι πρὸς οἰκείας ἐπιβαίνειν τῆς
γῆς ἤρθετο, ὡς ἐπὶ ἀτρακτοὶ ἐρείδειν πῆχυν κα-
τὰ τὸν Σόλομωντα μαρτυρεῖν ἐκδίδοται, οὐδ'
ἔρια νῆθεν, ἢ τοῖς ἐκ σερῶν νήμασιν ἐπικεῖσθαι,
καὶ εἰς ἄλλους ἐξυφαίνειν, καὶ καταποικίλλειν τῷ
τὰ πάντα βιαζομένῳ χρυσῷ, ἀλλ' ἐς γραμμα-
τικῶν φοιτῶν ἐγκολεῖται. Ἐπεὶ δὲ τὸ πρὸς λόγῳ
δαδὸς ἦν εἰς πῦρ, καὶ ἔπος, ὅ φασιν, εἰς πε-
δίον, ὁλίγος ὁ μεταξὺ χρόνος, καὶ ἀσκήσεται μὲν
αὐτῇ, ὅσα τῷ θεόπτη γέγραπται Μωϋσεῖ, καὶ
τῇ λοιπῇ σκιάδῃ γραφῇ, ὅσα τε προφῆται καὶ
ψαλμοὶ διεξέρχονται· τοῖς μὲντοι ψαλμοῖς καὶ
προσετέθηκε τὰ μάλιστα, καὶ τέτοις νυκτὶς ἦν καὶ
ἡμέρας ἐμμελεῖσθαι, καὶ τῶν προφητικῶν ἐκείνης
ἐγκειμένη διηγεῖσθαι, ὅσα περὶ Χριστοῦ, εἴτ' ὅν περὶ
τῷ ἡλεμμένου καὶ Μεσίου ἐμφανέστατα διαγγέ-
λονται.

Eius post
parentum o-
bitum, vir-
tutum exer-
citatio.

Ἄρτι δὲ τῶν γονέων ταύτη διαμετρησάμενον
τὸ ζῆν, αὐτῇ καὶ παρῶς ἐξουσίας εἰς τὸ ῥαζυ-
μεῖν, ἐκ ἡμεῖν ἐν ἀπαιδεύσει· καὶ γὰρ πρὸς
τρυφᾶς ἀπεῖδε, καὶ βλακείᾳς ἀνῆκε τὸ σῶμα,
καὶ τῇ λοιπῇ ῥαζῶνι ἐκδεδιήγρητο· καὶ ταύτα παρ-
ηβῶσαν ἦδη τὴν ἡλικίαν ἐπαγομένη, πλάττω τε
βριθόμενῃ, καὶ ἄρτι παθῶν τῶν ἐκ φύσεως ἐπι-
βαίνουσα· ἀλλ' ἀσχολον ἔργον ταύτῃ νηστεία καὶ
προσευχῇ, τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον νεύ-
σις τε καὶ οἰκείωσις, νόμῳ μελέτῃ, γραφῶν ἀνα-
γνωσι, καὶ διὰ τῶν ὅντων τοῖς χρηζέουσιν ἀνι-
εῖναι, ὅλας χερσὶ καὶ ἰσχυρῇ, καὶ προθυμότερόν γε
ἢ ἐκείνοις λαμβάνειν ἐξῆν, τὰ μέλλον, ὅς ἐνδον κα-
τακτάσθαι, καὶ τοῖς ἐσσοῖς ταμείοις διὰ τῶν,
οἱς ἐνδεῖν τὸν βίον συνέβαινε, τὰ τοῦ βίου τοῦ
πλῆθους ψυχῆς γενναίᾳ ἀποθησαυρίζειν. Ἀλλ'
οὐδὲ χερσὶν οἰκείαις ἀπηγόρευτο τῇ μακαρίᾳ,
μὴ καὶ διεφθορῶσι καὶ διεφθαρμένοι ἀνθρώποις

τὰς σάρκας, τὰς πληγὰς ὑδατὶ ἀπονίζειν, καὶ
καταπλάσσειν ἀνεσώδυνους φαρμάκοις, καὶ παντὶ
δὴ τρόπῳ τῇ αὐτῶν βοηθεῖν ἀδελφείᾳ· ἦν γὰρ
αὐτῇ καὶ πρὸ τῆς χάριτος τὰ τῆς χάριτος σπα-
δαζόμενα. Ἀγνεία μὲντοι βίῳ τοσαύτῃ ἐκέρχρητο,
καὶ ἔτω διὰ στυγῆς ἦν αὐτῇ τὸ τῆς παρθένης
καλόν, ὡς ἀποσχέσθαι μὲν ἐορτῶν, ἀπειπαρῆσαι
δὲ πανηγύρεις, καὶ τοῦ θανάτου παραβάλλειν προσ-
ήκοντι, καὶ ἀνδράσιν αὐτοῖς ἐς ὕψιν τὸ παράπαν
ἀνομίλῃται εἶναι· τὸν αἰότων καὶ γὰρ ἔκρινε, παρ-
θενεῖν ἐλομένη, καὶ τῆς κατὰ τὴν πρᾶξιν ἀφῆς
ἀφεςῶσα διὰ τῶν αἰσθησέων, οἷον τισιν ἀσώμα-
τοις ἀφαις, τῇ ποθούμενῃ δρᾶν τεσσάρις πόρρωθεν,
καὶ δὲ δρᾶν αἰσχροὺς διὰ σώματος, τὸ τοιαῦτα δια-
νοίαις ἐπὶ τῇ τῇ νύ ἐμπαθεῖ συναφείᾳ ἐργάζε-
σθαι, ταῖς τε τῶν ὁμιλιῶν ἐπιβολαῖς περιτρί-
σεσθαι, δι' ὧν ἀπεμάχεται τύπων· ὁ πολλὸς δὲ
σι περὶ αὐτῶν εἰδέναι, αἱ οὖν ἀσκήσιν παρθενίαν
προεῖλοντο. Διότι ταῦτα καὶ γὰρ ὡς ἀσκήσιν
συνέελλε, καὶ παρθένης ἀφῆρετο τὸ πλείστον, καὶ
ἡσυχίᾳ ἐντροφώσα συνῆν αἰετῇ τῷ Θεῷ, νοσε κα-
θαρότητι συγγινόμενῃ, καὶ τῇ συνεχεῖ τῶν γρα-
φῶν ἀναγνώσει, καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ πρὸς πάντων
τῇ καὶ μέλει αὐτῆς παροράσεως παρθενίᾳ καὶ κα-
θαρότητι.

Οὕτω δὲ τῆς μακαρίας βίβης, καὶ βίον ἔνθεν
τε καὶ ὑψηλὸν ἐπιδεικνυμένης, ἐκ ἧν ἡρεμεῖν τὸν
τῷ Θεῷ πατέρα· ἀλλ' ἀρχέκακος ὢν, καὶ αἰετῇ
τοῖς καλοῖς ἐφειδόμενος, καὶ τῶν πτέρων ἐπὶ
ὁδῷ, ἢ φησὶν ἡ γραφή, ἐπιτίθεται καὶ ταύτῃ
μετὰ σφοδρῶν τῶν πνευμάτων, καὶ ἐλεεινέων
ὅλας τὸν οἶκον τῆς ἀγνείας τοιχομαχεῖ, καὶ λη-
στρικαῖς ἐφόδοις εἰς τὸν οἶκον τὸν πύργον κατα-
σεῖ τῆς παρθενίας· καὶ διὰ τῶν ὡς ἀπὸ τινος
ἀκροπόλεως περιγενόμενος, ἀπάσης κατατρέχει
τῆς πόλεως, ταύτην τε πορνήσας, καὶ ὅλην ἐαν-
τὴν ποιησάμενος, ἀφαιρεῖται μὲν αὐτῆς εἴ τι
θεῖον καὶ ὑψηλόν· λεηλατεῖ δ' ἔχθρῳ, ὅσον πε-
ρίῃ αὐτῇ τῆς ἀρετῆς γενναῖον, ἀσκήσεται τε καὶ
τριβῇ μακρῶ χρόνῳ κτηδὲν, καὶ γυνῆν τὴν πρὶν
κομῶσαν πολλοῖς προτερήμασιν ἐργασάμενος ἔχει-
σιν, ἐπὶ δὲ δαίμονι τὴν αὐτῆς φυλακὴν ἀπασαν
ἀναδέμενος, τοῦ Θεοῦ παραχωροῦντος, οἶμαι, καὶ
καὶ πόρρωθεν προκατασκευαζόμενος τῶν μεγάλων
πραγμάτων τὰς ὑποθέσεις. δένον γὰρ εἶναι καὶ
σχέτιον ὁ τῆς κακίας εὐρετῆς ὡσεὶ ἀμύβαντες,
προπατόρων μὲν περιγενόμενος, ἀδελφοκτόνον δὲ
Καῖν ἀποφύγωντα, γένος δὲ ἄπαν ἀνθρώπων
κατακλυσμῷ παραδεδωκότα, Σοδόμοις πῦρ ὑετί-
σαντα, εἰδωλοατρία δὲ ἐ τοῖς λοιποῖς πάθεσι
τὸ ἐξῆς τῶν ἀνθρώπων γένος κατασφραγίσαντος,
μὴ γυναικὸς ἦν τῶν ὀφθῆναι. Εἰ δὲ δεῖ καὶ μυ-
στικώτεροις πείθεσθαι λόγοις ἐξ ἀρχαίων καὶ ἐκ
ἡμῶν ἡκούσι περὶ τῆς εἰς τὴν μακαρίαν τῶν ἐπὶ
δαίμονι ἐπιδρομῆς, ὅτι περὶ φῶρος ὡσεὶ αἰετῇ
Σατανᾶν, ἀπὸ ἑπὶ ἀκούσει τὸ προφῆτη εἰπόν-
τος, Ἰδοὺ ἡ παρθένη ἐν γαστρὶ λήψεται· καὶ διὰ τῆς αἰῶνος VII.
τὸ τοῦ ἐπιστάτῃ καὶ ταύτῃ, καὶ τῇ παρθενίᾳ¹⁴
ἀποσυλᾶ, δεδωκεν μὴ πως δι' αὐτῆς τὸ τῆς οἰκο-
νομίας πρᾶξις μυστήριον· κατὰ δὲ καὶ πρὸ ταύ-
της ὁ μάταιος φετο διὰ τῆς μνηστείας τῷ Ἰωσήφ,
τὴν ὁμολογῶν ταύτῃ καὶ μακαρίαν ὅπως παρθένον
καὶ ἀφῆρεν εἰς τὸν ἀνδρῶν ποιήσασθαι. Ἀλλ' εἰς
μάτην σοὶ τὰ ἐνεδρα, πονηρῇ. Ὁ γὰρ τοῦ
Θεοῦ λόγος, ὁ τῷ πατρὶ συναΐδης, ὁ ἀπαρχὸς
τε

A septem
demonibus
obsidetur.

τε καὶ ἀπερίληπτος, καὶ σε σοφὸν ὄντα τῷ
κακουργεῖν δρᾶσθαι σὺ τῆς πανουργίας· σπλάγ-
χνος γὰρ οἰκείους παθῶν τὸ αὐτοῦ πλά-
σμα ἐς τοσοῦτον εἰσὶ σοὶ λευμασμένον μὴ ἀνα-
σχόμενος, εὐδοκῶντος μὲν τοῦ ἀνάρχου Πα-
τρὸς, συνεργῶντος δὲ τοῦ συμφῶς καὶ ὁμοτίμου
αὐτῷ Πνεύματος, λαθὼν σε τὸν τοῦ σκότους ἀρ-
χόντα, τὸν ἀπάτη ἡμᾶς δελεάσαντα, ἀμεταβά-
τως μὴ ἐκείνῃ ἦν, ἡρέμα κατεῖσι κλίνας τοὺς
ὕδρας, καὶ μήτρας τῆς ἀγνείας καὶ ἀμύβαντες παρθένης
κατασκευαῖ.

Ad Chri-
stum deduc-
turus obsec-
ra.

Γεννᾶται τοίνυν καὶ τί μοι λέγειν καιρὸς, ὅσα
περὶ τὴν γέννησιν ἔδραμον, ἴνα σε τὴν σκηνὴν
διαλύσῃ, τὴν Βηθλεὲμ, τὴν Φάτνην, τὰ σπάρ-
γνα, τὰ πρὸ τοῦ βαπτίσματος, τὰ με-
τὰ τὸ βάπτισμα, τὰλλα, δι' ὧν τὸ τῆς ἐμῆς
σωτηρίας κατεργάσθη μυστήριον; ἀλλ' ἐπανα-
στῶν τὸν λόγον, καὶ κατ' εἰρήνῃ βαίνειν πα-
ρασκευάζειν. Τῷ Θεῷ καὶ Λόγῳ τὰς κατὰ
γῆν ποιήματα διατριβᾶς, καὶ τὰ κατ' ἡμᾶς
λόγοις ἀρρήτως οἰκονομῶντι, καὶ κατὰ καιρὸν πάν-
τα πράττοντι, ὅτε παρασκευάσῃ τὰ τῆς θεότη-
τος διὰ τῶν ὑπὲρ φύσιν σημείων δεῖν ἔγνωσεν,
τότε δὴ τότε καὶ ἡ θαυμασία αὐτῇ Μαργα-
ρίτῃ, ἐπὶ δὲ δαίμονι, ὡς εἴρηται, ἐχομένη,
ἐς τε ὕψιν αὐτῇ ἔρχεται, λόγων τε θεῶν ἐν
μεγέθει γίνεται, καὶ τῇ πάθῃ παραυτίκ' ἀπαλ-
λάττεται. ἔκκει αὐτῇ τῇ ἱερουσαλὴμ ἐπιδιμη-
σάσης, τοῦ σωτῆρος δ' ἐν τοῖς τῆς Συρίας μέρε-
σιν εἰσβαλόντος μετὰ τῶν μαθητῶν, διαγγε-
λόντων πᾶσι τῆς βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον. με-
τὰ γὰρ τὸ διασπείρειν τὸν λόγον εἰς τὰ μέρη
τύρῃ καὶ Σιδῶνος, καὶ τὴν Φιλίππου Καίσαρειαν
διελθεῖν, καὶ τῆς λίμνης πέραν γενέσθαι Γενη-
σαρέ· ὅτ' ἐπὶ αὐτῇ αὐτῇ ἐξ ἐπὶ δὲ ἄρτων τετρα-
κισχιλίας ἐκθῆναι, ὡς φησὶ τὸ ἱερὸν εὐαγγέ-
λιον, μετὰ τὸ φάναι· οἱ δὲ ἐσθιόντες ἦσαν ἄν-
δρες τετρακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων,
καὶ ἀπολύσας, φησὶ, τὴν ἔχλην, ἀνέβη εἰς τὸ
πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ἑρῖα Μαργδαλᾶ· ὅπερ
ἕτερος εἰς τὰ μέρη λέγει Δαλμανουθά· ὁ δὲ τῇ
Ἐλθῶν διαλέκτῳ μεγαλυτέρως ἐρμηνεύεται. Πολ-
λὸν τοίνυν θαυμάτων ἐπιφάνειαν, προσήλθον
γὰρ, φησὶν, αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μετ'
ἐαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κωλούς, καὶ ἐξηράπτευσεν
αὐτούς, κατέκκοι τῶν θαυμάτων καὶ οἱ τῷ γέ-
νει ταύτης προσήκοντες γίνονται· ἀγασσὶ τοίνυν
παρ' αὐτῶν αὐτῇ ἔνθεν καὶ κείθεν περιερεπομένην,
τὴς ὁδόντας τε τετριγῶν, καὶ ἀφρον τοῦ εἰμα-
τος παραπτύσων. Ἐπεὶ δὲ καὶ πλοῖον τοῦ
Ἰησοῦ γένοντο, ἐκείθεν, ἐλπίσαν, τὸν τρότερον
βίον ταύτης κατέλεγον, καὶ ἀπαλλάξαι τῷ πά-
θῃ ἐδόντο, οἵκαυρον δέσποτα, λέγοντες, γύ-
καιον ἀνδρὸς μὲν ἔφημον, ὀφθαλμῶν δὲ ὡς ὅσον ἐκ
πολλοῦ παῖδα, καὶ ἐς τὸ παντελὲς ἀπολέσθαι μι-
κρὰ δέουσιν, ἅτε δὴ τῶν πραττομένων ἡκούσας
ἐπαισθανομένην.

A demo-
nibus libe-
ratur.

Τί ἔν ὁ συμπαθὴς καὶ φιλάγαθος; καὶ θάττον ἢ
λόγος τῶν δαίμονιων ταύτην λυτρεῖται, καὶ κείνους
μὲν τοῖς ὅρεσιν ἐνδιατρίβειν δίδωσιν· αὐτῇ δ' ἐν
τῷ κατῆσθαι τῷ φρονήματος γεγονῆα, καὶ οἱ κα-
λὸ γένοντο διαγινώσκοντες ὡς μέλλειν ἔκρινε δεῖν, ἀλ-
λὰ πᾶσι χαίρειν εἰπῶσα, οἱ ποδῶν εἶχε κατ'
ἴχνη βαίνειν, ἡγάπα τοῖς τοῦ διδασκάλου καὶ
σωτῆρος ποσὶ, μικρὰ ἢ ἔδεν τῷ γένει, καὶ τῆς

κάτω περιφορᾶς φροντίσασα. Ἐντεῦθεν ὁρῶσα
χωλούς μὲν ὡσεὶ ἔλαφον ἀλλομένους, τυφλούς δὲ
τὸν χρόνιον σκότον ἀποδεμένους, καὶ τῷ γλυκυτά-
τῳ ἡδύς πᾶσι ἄν εἰποις ἡλίῳ παραδόξως ὁρμα-
σιν ἀτενίζοντας, λεγεῖν τε πνευμάτων ἐπιτι-
μώμενος, καὶ ὡσεὶ καπνὸν ἐξαίφνης διαλυόμενος,
ἐκέραι χεῖρὸς τὰ δεσμὰ ἀνιέμενα, καὶ ὡς ἰσὺν ἀ-
ράχνης διαλυόμενα, συνήγεν ἐκ τῶν, καὶ τῶν
γραφῶν, αὐτὸν εἶναι τὸν ἐπ' ἐλευθερίᾳ τοῦ Ἰσ-
ραὴλ προσδοκώμενον· ὡς γὰρ συνέσεως ἀντιποιοῦ-
μένη καλῶς διεγίνωσκεν, ὡς ἐπὶ αὐτῇ μὲν καὶ ἄλ-
λοισι τὰ ἴσα ἐργάσασθαι, πλὴν ὅ μετ' αὐτῇ
τίς τοσαύτης καὶ περιστάς δυνάμεις, ἀλλὰ δου-
λικῶς ἐκείνῃ καὶ μετ' εὐχῆς τὰ πάντα διέπραττον·
τῷ δὲ τὸ, σοὶ λέγω, καὶ τὸ, θέλω, καθαρίσθητι,
κατὰ πολλὴν αὐθεντίαν προβαλλόμενα, καὶ θάτ-
τον ἢ λόγος εἰς ἔργα προβαίνοντα μερίζοντα τε
ἐδείκνυ, καὶ ὅ τῆς αὐτῆς ἐκείνους ἐξουσίας καὶ κυ-
ριότητος. οὖν μὲν γὰρ πεζεύει κατὰ θαλάσσης
εὐσεβῶς καὶ κέφως καὶ ἀβροχῶς, ἐπιτιμᾷ πνεύμα-
σι περιστάς δυνάμεις, ἀνίστα νεκρῶς, τὸν θάνατον
ὡς ὕπνον ἀποδεμένους, καὶ τὰλλα ὅσα θεῖα δύνα-
σις προσηκε κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν ἐργάζεται.

Οὕτως ἔν ἐν τῶν χειραγωγηθεῖσα, καὶ αὐ-
τὸν εἶναι τὸν τοῦ Θεοῦ ἱδὸν ἀληθῶς ἐπιγινώσκον, οὐ
μεθίει τοῦτον, ἀλλὰ πᾶσι μὲν τοῖς αὐτοῦ δια-
κονῶσα παρῆν, ὁμιλιῶν, διδασκαλίας ἀρωμαμένη, ἐπι-
τιμωμένη, χαίρουσα, σελλομένη, θάττον ἢ λέ-
γος τὸ ἔργον ἀνύσσει. ἐντεῦθεν καὶ γνώριμον
ἐαυτῇ τῇ τῷ Χριστῷ μητρὶ κατῆσθαι, καὶ τοῖς αὐ-
τῇ κατὰ γένος προσήκουσιν, καὶ ἐς Φιλίαν συνδεῖ-
ται τὰ μάλιστα· ἐκ αὐτοῖς δὲ μόνους, ἀλλὰ καὶ
τοῖς ἐπομένους Χριστῷ, καὶ οἱς παραβάλλειν ὡς
συνήγες εἶχεν, τῇ τε οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου Σί-
μωνος, καὶ τὸν Λάζαρον ἔσχεν οἰκήτορα· εἰκό-
τε καὶ τῶν ἐ ταῖς ἀδελφαῖς αὐτοῦ ἐς Φιλίαν
χρησθῆναι, ἀγαπωμένους Χριστῷ, ὡς φησὶν ὁ θεσπέ-
σιος Ἰωάννης, Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρ-
θαν καὶ τὴν Μαρίαν τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ, καὶ τὸν
Λάζαρον, ὡς δὴ τῇ τε κώμῃ καὶ τῷ οἴκῳ ἐπε-
χωρίσας, καὶ τοῖς αὐτῶν εἰσφύριζον, ἅτε δὴ μὴ
οἰκίαν, μὴδὲ πᾶ κατασκευασαί ἔχον, τῶν ἀσπεί-
κων φωνῶν ἐχόντων, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ ἔρως
κατασκευασίας. Καὶ τὸτο ἐκ πολλῶν μὲν καὶ ἄλ-
λων τεκμηρίωσασθαι ἔδει, ἐκείθεν δὲ τοῦτο
μάλιστα γίνεται γνώριμον, εἰσβαλόντι γὰρ, φη-
σὶν, τῷ Ἰησοῦ εἰς κώμην τινὰ (τὴν Βηθανίαν δὲ
οἰκίαν αὐτῇ, αὐτῇ γὰρ Λάζαρος καὶ τῶν ἀδελ-
φῶν ἡ πατρίς) γυνὴ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέ-
ξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ ἦν ἀδελ-
φὴ καλυμένη Μαρίας, καὶ τὰ ἐξῆς. Μετὰ γὰρ τὸ
φάναι τὸν Χριστὸν, Μαρίας δὲ τὴν ἀγαθὴν με-
ρίδα ἐξελέξατο, ἢ τις ἐκ ἀφαιρεθῆσθαι ἀπ' αὐ-
τῆς, ἐπάγει, ἐπάρασα δὲ τις γυνὴ φωνὴν ἐκ ΧΙ. 27.
τῷ ἔχῃ εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βα-
σάσασα σε, καὶ μασοί, οὐδὲ ἐθήλασας. Ταύτην
δ' ἀκαμφθῆναι βίβλοι ἡμῖν ἱερὰ τὴν μακαρίαν
εἶναι Μαργδαλινὴν ἐκδεδώκασιν, ὡς ἐκείθεν εὐδὴ-
λον γίνεσθαι. Τοῦ γὰρ θαυμασίου Λυκαῖα κα-
τὰ τὴν Μάρθαν καὶ Μαρίαν διεξελεῖντος, εἴτα
καὶ τὰ περὶ τῆς ἐπάρας τῆς φωνῆς τῆς γυναικὸς,
μετέπειτα δὲ καὶ περὶ τοῦ τὸ κωφὸν δαίμονιον
ἔχοντος διαγγέλλοντος, τῶν τε Φαρισαίων ἐν
Βεελζεβὺλ ἐκβάλλειν τὰ δαίμονια διαβαλλόντων
Χριστὸν, αὐτὸς τὴν αὐτῶν ἀκατρεῖτων δόξαν, φη-
σὶν.

Ex miris
quae facie-
bat leius-
veum esse
Dei filium
agnosceit.
ipsumque
sequitur.

Luc. XI. 2.

Luc. XI. 2.

Luc. XI. 2.

Luc. XI. 2.

Luc. XI. 2.

Luc. XI. 2.

Luc. XI. 2.

Luc. XI. 2.

Luc. XI. 2.

Luc. XI. 2.

Luc. XI. 2.

ibid. 17. σὺ δὲ πάντα βασιλεία ἐφ' αὐτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημωθήσεται, καὶ μετὰ ταῦτα, εἰ δὲ ἐγὼ ἐν
ibid. 19. Βεελζεβὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν
τίνι ἐκβάλλουσιν; καὶ μετ' ὀλίγα, ὅταν τὸ ἀκά-
θαρτον πνεῦμα ἐξέλθοι, διέρχεται δι' ἀνθρώπου
τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὐρίσκον λέγει·
ἰσχυρὲς εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξήλθον· καὶ ἐλ-
θὼν εὐρίσκει σεσσωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε
πορεύεται καὶ λαμβάνει ἐπὶ ἑτέρα πνεύματα πο-
νηρότερα αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν κατοικεῖ, καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου χειρότερα τῶν πρώτων.

ibid. 17. Ἐπειδὴ μὲν τοι τῷ συνεχεῖ τοῦ λόγου, ἐγγέ-
το δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρσά τις
γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ, μακαρία
ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοί, ὅτι ἐθήλα-
σας, ὡς συνάγεσθαι μὴ ἄλλην, ἢ τὴν Μαγδα-
ληνὴν εἶναι ταύτην, ἀκούσας περὶ τῶν ἐπὶ τὰ
δαιμόνια, καὶ εἰς μνηστῆρας ἐλθούσας τοῦ πλά-
του, ὃν αὐτὴν ἀπήλαξε Χρῆστος ἐν Μαγδαλαῖς γενό-
μενος, ὡς τὸ ἱερὸν διέξεισιν εὐαγγέλιον.

Qui Magda-
lenae fen-
sus, dum
Lazarum a
mortuis ex-
citavit vi-
dit.
Ἐπειδὴ δὲ εἶδε καὶ τὸ διὰ σαυροῦ ὑπὲρ ἡμῶν τε-
λεσθῆναι μυστήριον, εἶδε δ' ἕκ ἑκαστοῦ, ἢ διὰ τοῦ
κατὰ τὸν Λάζαρον θαύματος· ἐντεῦθεν γὰρ
ὑπῆρξε καὶ τῷ ὄχλῳ γυνὴν, ὅσον ἔγωγε τὴν αὐτὴν
δυναστεῖαν εἰς ἃδὲν ὠφελήσασαν, καὶ τῷ τῶν Εἰρη-
ων λαῷ εἰς φθόνον διανασησῆναι, καὶ τὰ παντὸς ἐπ-
έκεινα λόγῳ ἐργάσασθαι· παρὴν καὶ ἡ θαυμασία
Μαγδαληνὴ, τὸ μὲν ἐπομένη Χριστῷ, τὸ δὲ καὶ ταῖς
ἀδελφαῖς Λαζάρου ὅσα γε νόμος εἰς παραμυθίαν
διατελέσασα. Ὡς δὲ τὸ, ποῦ τεδείκναι αὐτὸν,
ἡκούει, καὶ ὡς ἐπιστάνα τῇ τῷ φίλῳ σαυρὶ θα-
κρύνοντα εἶδε, καὶ διὰ τὸν λῆγον κελεύοντα, ἐξ-
πλήττετο, καὶ τί ἂν αὐτῷ βωλομένη εἴη τὸ ποιη-
τέον μαθεῖν ἐβόλετο. ὡς δὲ καὶ τὸ, Λάζαρε δεῦρο
ἔξω, διάτορον ἠνωτίσαστο, καὶ ἴδω τεταρταῖον θάλλον
ἢ λόγος ὡς ὕπνον τὸν θάνατον ἀποτιναξάμενον,
ἔσα καὶ ἀνδριάντι τῷ παραδόξῳ τοῦ θαύματος, ἡ-
φανος εἰσῆκει ἐφ' ἱκανῶς· μόλις δ' εἰς αὐτὴν ἐλ-
θῶσα, καὶ κατ' αὐτὴν συμβάλλουσα τὸ πραχθῆναι,
τὰ τῷ Θεοῦ μεγαλεῖα κατὰ καὶ πρώτα διετέλει
θαυμάζουσα.

Ac deinde
omnium,
quae in Do-
minica pas-
sione conti-
gerunt, in-
spectrix ef-
fic voluit.
Ἀμέλει καὶ τῷ φθόνῳ ἐντεῦθεν ἐκ ἡν ἀνεκτά·
ἀλλ' εἰς μεταρσίον ἐξαφῆς, Γραμματεῖς καὶ Φα-
ρισαῖοι εἰς ταῦτον ἄγει, καὶ συνέδριον καθίζει
κατὰ Χριστοῦ, καὶ τὸ τοῦ θανάτου συμβόλιον
ἀπαρτίζεται· ἐπεισὶ τῷ συνεδρίῳ τῷ τῷ καθε-
δρῶν τῶν λοιμῶν εἶπεν ἂν προσφῶρος ὁ θεῖος Δα-
βὶδ, καὶ μαθητῆς τῷ καλῷ διδασκάλῳ τῷ μα-
θητευτῇ, Φιλαργυρίῳ δ' ἐκ προαιρέσεως συνῶν
τὰ πολλὰ, καὶ ἀργυρία τὰ πάντα πρότερος· ὅ
τοσούτον ἵνασθαι τῆς τῷ διδασκάλῳ μαθητείας
ἐμέλησεν, ὅσῳ καὶ τριάκοντα τῶν ἀργυρίων τι-
πράσκει ὁ τοσούτων ἀληθῶς ἄξιος. Ἐντεῦθεν
νύξ, καὶ λαμπάδες ἀπτόμεναι, τὰ ῥόπαλα ἐν χει-
σὶ, γυμνόμενά τε ξίφει καὶ μάχαιραις, καὶ ὁ μυσ-
τὸς μαθητῆς φιλίας προσχέματι τὸν καλὸν δι-
δάσκαλον παραδίδωσιν· εἶχε μὲν ὕψος ταῦτα· καὶ
ἡ τοῦ ἀρχιερέως αὐλὴ τὸν μέγαν εἶχεν ἀρχιερέα
δέσμιον. Πόσον δ' ἄρ' εἰκάσει τὴν μακαρίαν λαύ-
την τῷ τότε παθεῖν, ἐπομένην, παρεπομένην,
πλαττομένην τὴν μὴ εἰδῆσαν, ἐν χρεῷ θυρῶν γε-
νομένην, τὰς εἰσόδους, τὰς ἐξόδους κατανοῶσαν,
ἐσμάσι τε τοῖς ἀπάντων προσέχεσαν, τίνες μὲν
οἱ τῇ κατ' αὐτὴν ἀποφάσει συνευδοκῶντες, τίνες
δὲ μέμψαντες τὸ πρᾶγμα ἐκρίνετο, καὶ ὅσα ἀνμά-

θοι, τῇ μητρὶ διαγγέλλουσιν, ὅχι ἦσαν ἢ ἐκεῖ-
νη τὰ σπλάγχνα σπαρασσομένην, τὴν ψυχὴν τε
μετέωρον ἔχουσαν, τὰ τοῦ πρᾶγματος ὑποὶ ποτ'
ἂν λήξειαν, ἐφιεμένην μαθεῖν; καὶ μὴ κῆκετο
συνορᾶν ἔξω, τίς ἦν ἐκεῖνη τὰ καὶ λόγῳ μόνῳ
δυσχερῆς ἐπ' αὐτὴν πραττόμενα καθορῶσα, τὰς
ψευδεῖς μαρτυρίας, τὰς ἐμπαιγνύς, τὰς μάστι-
γας, τὴν φραγγέλωσιν, τὴν ἄτιμον ἐκείνην ἐν
ὑβρεὶ περιπατοῦσαν, τὰ βεβήματα, τὰ κολα-
φίσματα, τὴν τῆς ψευδοῦς πορφύρας ἀναβολὴν,
τὴν τῇ ἀκαθαρτίᾳ σεφάνῳ περιέσσειν, τὰλλα ὅσα
κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν τῆς σῆς, ἀνεξίκακε Λόγε,
μακροθυμίας τοῖς μαιφάνοις πράττειν ἔξω. Ἐπειδὴ
δὲ ὅσα περ ἦν τοῖς ἀγνώμοτοις διαπραξαμένοις,
εἴτα καὶ ἐς τὸν τῷ Κρανίῳ τόπον τὸ τελευταῖον
κατέλαβον, δεινὸν πνέοντες, φονεῖς τε καὶ ἀγριοὺς
βλέποντες, καὶ ὁ σαυρὸς ἦδη ἤρτο μετέωρος, αὐ-
τὸς δὲ τοῖς ἡλοῖς ἐμπεταρμένους ὑψοῦτο, ὡσανεῖ
ἐπλητεῖον τὸν ὄφιν, καὶ πᾶσι καταφανὲς γινόμε-
νος θάλασσα, τότε δὴ ταύτην εἰκὸς ἀψαμένῳ ἀδεί-
ας, μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ μαθητῆ αὐτῷ προσ-
εῖναι, ὅπως ἔχοντι κατὰ σχῆμα, καὶ ποδῶν
ἄψασθαι τῶν ἀχράντων ἐκείνων, ἐσμάσι τε κα-
ταφιλεῖν τὰς πληγὰς, καὶ τοῖς αἵμασι μιγνύειν
τὰ δάκρυα, καὶ τοῖς δάκρυσι τοιαῦτα προσεῖναι
τὰ ῥήματα· τί τὸτο, δέσποτα καὶ Θεέ; τί σου
τὸ τῆς εὐσπλαγγίας ἀπειρον πέλαγος; τί τοις
ἀμείβουσι σε τῆς εὐεργεσίας οἱ πολλῶν καλῶν
ἀπολαύσαντες; χιτῶνα ὑβρεως περιβάλλουσιν, καὶ
κατασπῶν ἀφθαρσίας ἐνέδυσας, καὶ ὡς ἀεὶ διε-
τὰς πτέρυγας, ἐπὶ τῶν μεταφρένων τύτῃς ἀνέ-
λαβες; σεφάνῳ σοι περιτιδέασιν ὑβρεως, καὶ αὐ-
τὸς δὲ τῇ τιμῇ ἐσεφάνωσας; ῥάπισμα κατεδέ-
ξω, καὶ αὐτὸς τῶν Αἰγυπτιακῶν ἀπήλαξας θυ-
λειῶν; καλὰ μὲν σου τὴν ἀκήρατον παῖσι κεφα-
λήν, οἷς ῥάβδῳ πληγέσας διέσαστο θάλασσα; χο-
λὴν σὺν ὄξει διψῶντί σοι κεραννύουσιν, καὶ ἐν ἐρή-
μῳ μάννα ἐπὶ ὠμῶν σου, καὶ ἐκ πέτρας πληγὴ ῥά-
βδῳ κρυνήδων ἐξέβλυσας νῆματα; πόνος σοι τοῦτε
ἐκ τῶν ἡλῶν προσάγεσιν, καὶ ἀπόνως τὴν ἔρημον
διελεῖν παρεσκεύασας; ἀλλὰ φθίγγει τι καὶ ἡμῶν
ὅπως ἀθλίως παρισταμέναις· ἡμασιν ἐξοδίους τὴν
μητέρα παρισταμένην ἀνάβλυσον· μέγα λόγος ἐξέ-
δος ἐκ τῆς μεταλαύτα μητρὶ. Καὶ ταῦτα παῖδες ἐνδὲς
τοιαῦτα διὰ μνήμης ἀγόμενοι· τίτι παρατίθης αὐ-
τὴν ἀπὸ τῶν κατ' αὐτὴν ἀνδύων σε ἔτεκεν, ἀλ-
λά ῥομφαίᾳ τὴν ψυχὴν ὅπως ἔχοντα οὐκ ὁρῶσα
τιτρώσκειται. εἰπέ ῥῆμα τῷ μαθητῇ, καὶ τῇ μη-
τρὶ ἐσόμενον παραμύθιον.

Quibus ὅν ἐχούσας περιπατῶν θεασάμενος, εἰ-
κός ἦν ἐκεῖνο φάναι, ὅτι ἐκ τῆς μητρὸς προμνησθείας
ἡξίωσε, καὶ τῷ μαθητῇ τιμῆς ἀπάσης αἰτίον γέ-
γονε, τὸ γύναι, ἴδε ὁ ὕψος σου, ἴδε ἡ μήτηρ σου.
Παρεῖναι μὲν τοι ταύτην, ὡς εἶρηται, καὶ τοιαῦτα
διεξίεναι, καὶ αὐτὸς ὁ φιλέμενος μαθητῆς, ἀπὸ χρεῶς
δὲ φάναι καὶ ἀδελφός, παρὶς λέγων, εἰσῆκει-
σαν δὲ παρὰ τῷ σαυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἦτε μήτηρ αὐ-
τοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρία ἡ τῇ
Κλωπᾷ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. Ἐπειδὴ δὲ
διὰ τὴν παρασκευὴν, ὡς τὸ ἱερὸν διέξεισιν εὐαγ-
γέλιον, ἵνα μὴ ἐπὶ τοῦ σαυροῦ μείνῃ τὰ σώ-
ματα, ἐρωτῶσι τὸν Πιλάτον οἱ ἀνομοῦντες ὄντως
διακνής, ἵνα κατεργασθῶν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ
ἀρῶσιν· ἡλθον, Φησὶν, οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ
μὲν πρώτου κατέσταν αὐτοῦ τὰ σκέλη, καὶ τοῦ
ἑλ-

ἄλλῳ τοῦ συσπαυροῦ αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰη-
σοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἦδη τεθνηκότα, καὶ
κατέσταν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ἀλλ' εἰς τὸν στρατι-
ῶν λόγῳ τὴν πλευρὰν αὐτῷ ἐνυξ, καὶ εὐθὺς
ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Τί χρεὶ νομίζειν τὴν
διάπυρον τότε ταύτων παθεῖν; μικρὸν ἂν καὶ τὸν
στρατιώτην διέσπασεν, εἰ μὴ κατὰ γυναῖκα συσελ-
λομένη ἀνεδύετο, καὶ τὰ γυναικῶν φρονεῖν ἠναγ-
κάζετο· καὶ ἀνδρείου ἔχουσα φρόνημα, ἔπεχε,
λέγει, τὴν χεῖρα, τολμῆρε στρατιώτα, μὴ σοι
ῥομφαία ἐπέλθῃ θεήλατος. Πῶς ἦν εἰκὸς ἐνορῶσαν
ταῦτα δριμύντεσθαι τὴν ψυχὴν; ῥομφαία γὰρ
τὰς καρδίας ἐτρέποντο, ἐκείνη τὴν πλευρὰν διο-
ρυσσάμενη. Πῶς δὲ καὶ τεθνηκότα εἶδον, πῶς οὐ
πρότερον αὐταὶ τὴν ψυχὴν ἀπὸ βάλαντος, πῶς ὁ
διέρρηξαν τὰ ἱμάτια, πέτρας ῥηγνύμενας ὁρῶσαι,
ἡλιον σκότον ὑποδύμενον, σελήνην ἀμαυρωμένην,
ὡς περ αἰσθανομένην καὶ κτίσαντος πάσχοντος;
ἀλλ' ὅτε τῷ κατ' ἡν κατὰ χώραν μείνειν· καὶ ὁ
τοῦ γὰρ ὡσανεῖ τὸ παράνομον εὐλαβόμενος, τῷ
τε νομοδότῃ γνῶς ἐπὶ ἑλὼν ἠωρημένον γυμνόν,
θυμοῦ δικαίου πλησθεῖς, τὸ κατεπέτασμα διαρ-
ρήγνυσιν, ὡς ὁ ἀρχιερεὺς τοπρότερον τὸ χιτῶ-
νον. ἀλλὰ περὶ τούτων τὸ ἱερὸν διεξίτω μοι
εὐαγγέλιον.

Matiae
Magdalene
circa Sepul-
torem Do-
mini solli-
citudo.

Τούτων γε μὴν ὕψος παρὰ δόξαν μεγενημέ-
νων, ἡ Μαγδαληνὴ οὐκέτι μέλλειν ἔκρινε δεῖν,
ἀλλ' ὅλη τῆς ταφῆς γεγονῆα τῷ ἐξ Ἀρι-
μαθίας προσεῖσιν Ἰωσήφ· τῷ γὰρ ἦδει καὶ
μνήματος εὐπορήντα καινοῦ, οὐδενὸς ἔγωγε πρότε-
ρον σώμα δεξάμενον· καὶ ὁ χῶρος ἔνθα ἔκειτο εὐ-
πρεπὲς λίαν, καὶ αἶρος ἐν καλῷ κείμενος, καὶ εἰς
ὅραν κήρυ διανενοσμένης. τῷ γὰρ προσεῖσιν,
καὶ οἷα ἐκεῖνη ἔτι αὐτὸν ἀρρηνώσασα διανίστησι,
διωρυγὰς τε καὶ καταδύσεις πρότερον ἀνιχνεύοντα,
ἀποδεικνύσας παρασκευάζει τὸν κίνδυνον· τολ-
μήσας γὰρ, Φησὶν, εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ
ῥήσαστο τὸ σῶμα τῷ Ἰησοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς
τὸ ἱερὸν ἱσορεῖται μοι εὐαγγέλιον. Ὡς δὲ καὶ τοῦ
σαυροῦ τὸ θεῖον ἐκεῖνο σῶμα κατὰ γυνὴν ἐμελλον
Ἰωσήφ καὶ Νικοδήμους, εἶδε δὲ καὶ τὰ ἱκανὰ πρὸς
τὴν τῶν ἡλῶν ἐκσπασιν ἐκείσε παρῆναι, λαβίδα
καὶ σφύραν, καὶ ὅσα τοῖς περὶ αὐτὰ ἐπιτιθέμενα,
αὐτὴ τὴν ψυχὴν μετέωρος ὦσα, ὡσανεῖ δειλαίνα-
μένη, καὶ τὸ συντριβέν τῶν δεσποτικῶν ἀε-
ων, τῷ Νικοδήμῳ προσέχειν ἀκριβῶς παρηγγύειν,
τὰς ἡλῶς τε κατεφίλει, καὶ τὰ λακίσματα προσε-
τίθει τοῖς ὅμοις, ποδῶν τε ἐκείνων ἦτοτο τῶν
ὄντως ὡραίων, καὶ εἰρήνην ἄπασιν εὐαγγελισαμέ-
νων, καὶ χερσῶν, ὃν ἔργον κόσμος ἄπας, καὶ πρὸ
πάντων πλάσμα κυρίως ὁ ἀνθρώπος, περιεχεῖτο
τὸ ὅλον τῷ σώματι, καὶ προσεφύετο τοῖς ποσὶ·
τῷ προσώπῳ γε μὴν καὶ πόρῳ ἀπείχετο ἄψασθαι,
τούτο μὲν εὐλαβούμενη, τὸ δὲ καὶ τῇ μητρὶ πα-
ραχωρῶσα, ἐχούσῃ ἐκ τῆς τῶν τοῦ δικαίου ἐξῆρ-
χε γῶν, λυσαμένη τὰς τρίχας, καὶ τὰς παρειὰς
τοῖς ὄνυξιν κατεδαίνουσα, ἐκ μέρας δὲ καὶ τὴν μη-
τέρα ἀνακτομένη, ἐπέχεσθαι χεῖρας, καθόλου τοῦ
προσώπου ὁρμύσας, τὴν κεφαλὴν τε παρεγυμνί-
σαν, τῇ ἀνυπαίσει λύπῃ καταβαρυνόμενον ἀνέχου-
σα, καὶ λόγοις ἡπίοις τὸ πλεῖστον ἀφαιρούσα τῆς
λύπης· ἀλλὰ τῷ φόβῳ τῶν δικαίων οὐκ ἦν αὐ-
ταῖς ὡς βυλομέναις ἐξῆν, τοῖς ἐξοδίους καὶ ἐπιτα-
φίσις χρῆσθαι μέλει. ἀμέλει καὶ τῇ μητρὶ,
τῶν ὅντων ἐκ εἰπούσας καιρὸς, Ἰωσήφ καὶ Νικοδήμους

ἐνεκελεύετο, οἱ τάχως εἶχον ἐνεῖλησαι σινδόνι τὸ
σῶμα, θεοσπερῶς τε συμυρίσαι, καὶ ὡς θησαυρὸν
τινα τῷ ταφῇ ἐναποθέσθαι, τὴν τε σινδὸνα καὶ
τὴν σμύρναν τῷ Ἰωσήφ ἐγχειρίσασα, σοί, Φησὶ,
τοῦ λοιποῦ μελήσει, ὅπως τῶν ἐνεῖλησαι, καὶ
τῇ ταφῇ παραδῶς, καὶ τ' ἄλλα δὴ ὅσα περὶ τὸν
τάφον ἀμφεπονέιτο· τὰ δεύτερα μετὰ τὴν μη-
τέρα κατὰ τε λύπην καὶ τὴν λοιπὴν διακειμένην
σπυδῆν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ νεκροσπερῶς ἀνακέναιτο, κα-
τὰ νῶτα τε ἔκειτο, καὶ ἦδη πρὸς τὴν ταφὴν ἐκ-
φορεῖσθαι ἐμελλε, τίς ἂν ἱκανὸς διηγῆσάτο,
ὅπου τὴν μακαρίαν ταύτην τὸ πένθος, καὶ τὸ τῆς
λύπης δεινόν; καὶ κρείττον ἔγωγε οἶμαι σιγῇ
αὐτὸ παρῆναι, ἢ διηγέσθαι ἐθέλειν· πῶ γὰρ
ἂν καὶ λόγος τοσούτῳ πένθει ἐξισωθῇ; εἶχε μὲν
ἔγωγε ταῦτα, καὶ ὁ πᾶσι τὸ ζῆν ἐμπνέων, τῷ ζω-
φόρῳ ἐναποτίθεται μνήματι.

Ὅ γε μὴν τῶν ὄλων Θεὸς τὸ τῆς οἰκονομίας ἔρ-
γον τεπληρωκὸς, τῇ ἐβδόμῃ τῷ τάφῳ κατεπαυ-
σε, καὶ ἡν σαββάτιζον ὄντως τὴν τελεῖαν τῶν ἔρ-
γων κατέταυσιν. Ἀλλὰ ἐνταῦθα τῆς μακαρίας visiones.
ταύτης γυναικὸς τὸ κατεσπευδασμένον καὶ φιλόσο-
γον ὅρα μοι. Τῶν γὰρ φίλων καὶ πλησίον ἀπάν-
των, ὡς τῷ προφήτῃ δοκεῖ, τῶν μὲν φόβῳ μα-
κρόθεν ἱσαμένων, τῶν δὲ καὶ φυγῇ χρησασμένων,
τῶν δὲ καὶ σάντων ἐξεναντίας, αὐτὴ πάντα φέ-
ρον, καὶ τὰλλα παρ' ἃδὲν ἡμεῖς, ἀνδρισμένη
τε καὶ τὸ φρόνημα ἀρρηνώσασα, καὶ ὅς ἂν οὐδὲ
πλήθος ἔδρασεν, αὐτὴ μόνῃ κατατολμᾷ καὶ δοκῶ
μοι παραχωρήσειν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελισαῖς τὰ
ταύτης ὡς οἶόν τε διεξελεῖν. Πόσον δ' εἰκά-
σεις ἐκ τούτων αὐτῇ τὸ ἐγκάμιον; ὁ γὰρ ἄπαξ
εἰπόντες τὰ περὶ αὐτῆς ἀπηλλάγησαν, ὅτε ὁ
μὲν, ὁ δ' ὅ· ἀλλ' ἐκ τούτων οἱ τέσσαρες αὐτῆς
ἐμνημόνευσαν· ἐν γὰρ τοῖς ἀναγκασιότατοις ξυνα-
ραμένῃ ἀναγκαίως καὶ μνημονεύσαι ταύτης ἐπ-
ήλθεν αὐτοῖς. τετάρτῃ καὶ γὰρ εὑρίσκει παρὰ τὸν
τάφον ἐλθῶσα, καὶ δεινὸν ἐμφορηθεῖσα ὀπτασιῶν·
τὸ μὲν πρῶτον, μόνῃ· δεύτερον δὲ, μετὰ τῆς
ἄλλης Μαρίας, ἡν Μάρκος τε καὶ Ματθαῖος Ἰωσήφ
τε καὶ Ἰακώβου καλῶσι μητέρα· καὶ τρίτον, συνάμα
Πέτρου καὶ Ἰωάννη κατὰ τὴν αὐτὴν ὁραν, ὡς
Φησὶ Ἰωάννης· τέταρτον, ἅμα Σαλώμῃ καὶ τῇ
ἐτέρᾳ Μαρίᾳ, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ὡς Φησὶ
Μάρκος. καὶ δὴ πρᾶξεν αὐτῶν τὰ περὶ αὐ-
τῆς. Μετὰ τὸ ἐνταφιασθῆναι τὸ σῶμα σὺν τῇ
ἄλλῃ Μαρίᾳ, ἡ Φησὶν ὁ θεῖος Ματθαῖος, οὐκ
ἀφίσταται τῷ τάφῳ, ἀλλ' ἀπεναντίας καθήμε-
ναι ἐθεώρειν, Φησὶ, πῶς τίθεται· εἴτα εἰκὸς ἦν
οἰκᾶς ἀναχωρήσαι, τὸ μὲν διὰ τὸ σάββατον,
τὸ δὲ διὰ τὸν τῶν θεοκτόνων φόβον.

Ὅψεν δὲ σαββάτων, οἰοῖν περὶ ἀλεκτρούων
φίδας (βλέπε γὰρ αὐτὸν αὐτὸν σαφηνίζοντα)
τῇ ἐπιφωσκύσῃ εἰς μίαν σαββάτων, οἰοῖν τὴν
πρώτην τῆς ἐβδομάδος, ἥτις ἐστὶν ἡ κυριακὴ,
ἡλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία
θεωρήσας τὸν τάφον· ἡ δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις
Μάρκῳ τε καὶ Λευκῷ, Ἰακώβῳ μὲν καὶ Ἰωσήφ
ἐπιτεγγράτται, ἥτις ἀναμφιβόλως ἡ Θεοτόκος εἶ-
ναι νομίζεται. καὶ ἰδὼ, Φησὶ, σεσημῶς μέγας ἐγέ-
νετο ἄγγελος γὰρ κυρίως καταβάς ἐξ οὐρανοῦ,
προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας,
καὶ ἐκώστητο ἐπάνω αὐτῷ, καὶ ὅσα ἐξῆς. καὶ ἰδὼ μίαν
τῆς Μαγδαληνῆς ἀφίξις ἐπὶ τὸ μνημαῖον. Ὅψεν
δὲ προύστας, ἀπήγγειλεν αὐτὰς ὁ Χρῆστος λέγων,
L i l 2 Χαί-

δὲ τὴν Ἰταλίαν πᾶσαν, καὶ τὰ περὶ αὐτῶν Γαλιλαίων, εἴτα οἱ ἐκ γῆς ὁ Νεῖλος ὑετίζων ἐσχυροφρεῖ ἐπιστάσας, Φοινίκην τε καὶ Συρίαν, ἔτι δὲ καὶ Παμφυλίαν εἰς αὐτὴν ποιήσας, καὶ πᾶσι τὸν τῆς πίσεως λόγον ἐσπεύραςα, διὰ πολλὰ τῶ μέσου εἰς Παλαιστίνην αὐτὸς ἐπᾶναι, καὶ σὺν τῇ παρθεῖναι καὶ θεοτόκῃ χρίσιν ἐπὶ βραχὺν διατρίψας, ἐς τὴν Ἀσίαν ἔρχεται, ἐκείσε καὶ γὰρ ἠνυκάει τὸν παρθένον καὶ ἐπιστήριον μαθητὴν διατρίβειν, κληρὸν λαχόντα τὸ εὐαγγέλιον, ἐξαισίου τινα φόρτον τῶ μετανοοῦν, λίθον τὸν ἐρυθρὸν, ἐν ᾧ λόγος τὸν ζωοδότην Χριστὸν μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ θείου ἔξυλον κατὰ βῆσιν ἀνακλιθῆναι νεκροτρεπῶς, ὡς εἰληθῆναι σινδὸν πρὸς Ἰωσήφ τῷ εὐσχήμονος, ὃ καὶ παράδοξόν ἐστι θεωρεῖν· ἐντετηκότα καὶ γὰρ εἰσέτι πάντη περὶ δίκην θρόμβων φαίνεται· τὰ τῆς Θεομήτορος δάκρυα, ἐπιπτιύσας δὲ μυρομένης τὸν παῖδα, καὶ πρὸς τὸ φαῖν τὴν χρυσὴν τῶ λίθου μετὰ γυναικὸς ὡς ἐσώτερον λίθος εἰς τὴν Κωνσταντίνῃ ἐκείθεν διαβιβάζεται, εὐσεβῶν βασιλέων ὑποσχόντων τῶ τῶν ὁμοίων.

Etus obitus
as sepul-
ta.

Ἰκανὸς ὁν ἐκείνῃ συνδιαγαγῶσα, πολλοῖς δὲ καὶ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν ὁδηγὸς γενομένη, καλῶς τε καὶ ὡς ἐχρὴν τὴν πίσιν τηρήσας, ὡς τὸν δρόμον τελείσας, ὡς πολλὴν τὴν περὶ αὐτῆς δόξαν τῶ ἀπᾶντων ἐναποθεμένη ψυχῇ, ἐπ' ὀλίγον νόστον κατεργασθεῖσα, πρὸς τὴν ἀγῆρω καὶ μακαρίαν ζωὴν μετατίθεται, τὴν μὲν ψυχὴν εἰς χεῖρας παραθεμένη Θεῷ, τῷ ἐπιστηθίῳ δὲ τὸ καὶ αὐτοῖς ἀγγέλοις αἰδέσιμον καταλείψασα σκήνος, μετ' ὃ τῆς ἑσπέρης Χριστὸς διακρίσει ἀγῶνας καὶ περιμανεῖς ἐξήνυσεν ἔρωτας· ὃ καὶ τῆς ἀξίας ὅσας τυχὸν σεμνῶς τε καὶ ὡς ἐχρὴν τὸ τοῦτον παρὰ τῷ μακαρίῳ παρθένῳ καὶ Θεολόγῳ περιεσπᾶν, ἐν τινι τῶν ἀποκρύφων σπηλαίων τῆς τῶν Ἐφρεσίων ἀρχαῖς πύλῃς ὡς πολῦτιμος θησαυρὸς κατορύττεται, τὸ τῶν ἐπερανίων θαλάμων ὡς ἀληθῶς ἔξιν.

Exm inter,
et clariore
veteris Te-
stamenti
enuncietur e-
legans com-
paratio.

Ἰστοῖα μὲν ἀνδρείαν τῷ σοφῷ Σολομῶντι εὐμενῶς ὡς ἡκιστὰ βῆσιν· ἡμεῖς δὲ ταύτης ἐν πείρᾳ γενέσθαι ὡς πολλὰ τινος ἐδεῖσθαι. ἀνδρὶ γὰρ ἔργα ταύτην ἀπασὼν διαπραγμαμένη μὴν ἐνρίσκον, καὶ τοσούτον, ὡς μηδὲν ἐνδεῖσθαι τῶν ἄνδρῶν καὶ διηγουμένων τῷ πνεύματι. Ἀλλ' εἰ δοκῇ, ταύτης παραβαλόντες, ὅσαι διαφερόντως πρᾶξιαι τι γενναῖον ἐξέρχεται, δεῖξωμεν ὅσον ταύτῃ ἐν ἀνδρείᾳ τὸ περιόν, καὶ τῇ λοιπῇ ἀρετῇ. Εἰ μὲν ὅν φορτικῶς ἔμελλον δεῖξαι τῇ Βίβλῃ παραβάλλων αὐτὴν, ἐνὴν λέγειν, ὅπως ἰερεὺς καὶ τὴν ἐντολὴν οὐκ ἐφύλαξε· τὸν ἀντίον μὲν ὅν καὶ τὸν ἀνδρα παρήγαγε τῇ δουλειᾷ πεισθεῖσα τῷ ὅφει συμβολῇ, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα δὴ τῆς πρώτης ἐξήρτηται παραβάσεως, αἰδοῖ δὲ τῆς προμήτορος σόγης νῦν διαγράφωμαι. ἐν δ' ὅν μόνον ταύτῃ τὸ πρωτεῖον δις ἀρεσθῆσομαι. ἐκείνῃ μὲν γὰρ περὶ τὸ δειλὸν ἐν τῷ παραδείσῳ περιπατῶντα γυνῶν Θεὸν ἀπεκρύβη, αἰσχυνομένη τὸ ἀσεμον· ἡ δὲ ἐν τῷ κήπῳ περὶ δεῖλῃ ἔσαν, καὶ ὡς κηπῶν ἐκπύρω, καὶ τῶν ὁραίων αὐτῷ ποδῶν ἤπτετο, καὶ φωνῆς αἰσθημένη μᾶλλον προσέτρεχεν. ἔω γὰρ λέγειν, εἰ καὶ παράδοξον, ὅτι καὶ δι' αὐτῆς τὸ ἐκείνης ἀνεπλήρωτον ὑστέρημα τὸ χαίρειν, ἀκυσάσης, τὸ τῆς λύπης ὡς ἂν τις εἴποι ἀντίθετον. Σάρραν καὶ Ρεβέκκαν μεγάλως τὸ συνοικῆσαι πατρίσιν ποιῇ. τῇ δὲ

πόσον τὸ ὑπερφερόν αὐτῇ γ' ἐκείνῃ, πρὸς δὲ ἐκείνοισι ἡ πίστις, συνδιατρίψαι, καὶ μέχρι τέλους ἐς μαθητεῖαν ἐγκατερεῖσθαι; Λαμπρὰ μὲν ὅν καὶ τῷ Μωσῶς ἀδελφῇ Μαριάμ, μετὰ τὴν τῆς Εὐφροδῆς διάβασιν σκιρτῶσα, καὶ ἀνακρουμένη τὸ τύμπανον, καὶ Θεὸν ὑμῶσα μετὰ τῶν νεανίδων, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀργάνων ἐπικροτῶσα φωνάς. Ἀλλὰ μὴν καὶ αὕτη πολλὰ λαμπροτέρα τῷ μέσῳ, ὅτι γε καὶ τὰ τυτθέμενα ἐκείνη πραγματικῶς ἐθεάσατο, καὶ τὸν τῆς ἀναστάσεως λόγον τυμπάνῳ δίκην σὺν ταῖς ἄλλαις, τοῖς ἀποστόλοις καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκήρυξε. Τῇ θαυμαστῇ Δεβώρα ποιῇ τὸ σεμνὸν ἡ τῷ Ἰησοῦ ἐνὸς ἀρχῇ, καὶ ἡ κατὰ τῶν πολεμίων νίκη, καὶ τὰ λαμπρὰ στρατηγήματα. τῇ δὲ πόσον εἰς εὐφημίαν τὸ τῷ Χριστῷ πληρώματος ἀφῆγησάσθαι, καὶ τῶν ἀοράτων περιγενέσθαι κατακράτος ἐχθρῶν; Ἡ Ἀννα Ζήλω τῆς ἀτελεῖς ἐν τέκνοισι, ἐπὶ τεκεῖν ἀναγέγραπται. ἡ δὲ τῷ πρὸς τὸν ἴδιον νυμφίον διατρίψαι ζήλω καὶ ἔρωτι, ὃ μόνον τῶν ἐπὶ πνευματικῶν ἀπῆλκεται, ἀλλὰ καὶ τὰ παρὰ τῷ Ἠσαΐᾳ τέτοις ἀντίθετα, τῷ πρὸς Θεὸν φόβῳ καὶ ἔτεκε καὶ ὠδίνῃ, καὶ τῇ νοστή γαστρὶ ἔλαβε, καὶ τὸ παραδοξότατον, καὶ αὐτὴν Θεῷ κατέδωκεν. Εὐμενῶς καὶ αὕτη πολλὰ τῷ μέσῳ τὴν τῷ Νοτῷ βασιλείαν· κατὰ γὰρ ἔρωτα τῆς ἀληθείας καὶ πρώτης σοφίας τῷ εἰρηνικῷ καὶ πρᾶφ Σολομῶντι Χριστῷ προσέρχεται, ὡς τὴν ἐν ἐκείνῃ αὐξηθεῖσαν, μᾶλλον δὲ φυσικῶς ὅσον σοφίαν καὶ χάριν ἐθαύμασεν. Ἐπᾶναις Σαραφθίαν καὶ Συμαντιδὸς τὴν τῶν ἁγίων ἀνδρῶν ξενίαν, καὶ τὴν ἀφιλότιμον τράπεζαν, καὶ τὸν καμψάκην τῷ ἐλαίῳ ὅν ἐλαττοῦμενον; ἐπαίνει καὶ ἐκείνη τὴν ὑπερηλικὴν ἐν βίῳ ζωὴν καὶ τὰ προκομισθέντα μῦρα τῷ τῶν ἁγίων ἀγίῳ, τὸν φυσίζων ὑπὸν ἐκπύπτουσι, τὰ μέχρι ὅν πάντα καὶ τῇ φήμῃ χεῖμα τὰ καὶ ῥέουσιν. Ἰαὴλ καὶ Ἰυδὴ τὸν ζήλον ὑπερηκότισαν· ἡ μὲν γὰρ τῷ Σισάρα τὸν πάσσαν διελθὼν τῷ τραχήλῳ· Ἰυδὴ δὲ τὸν Ἀσούριον Ὀλοφέρνην ἀφαιρεῖται τῆς κεφαλῆς. τῇ δὲ ὡς Πιλάτος μόνος, καὶ Καϊάφας, καὶ Ἀννας ἠττήθησαν κατὰ Χριστὸν μελετήσαντες, καὶ διὰ Καίσαρος φόνος γεγῶσιν παρανάλωμα, ἀλλὰ καὶ οἱ συμπράττειν τῶτοις δεῖν νενομίσαι, τὴν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι οἱ δὲ πάντες ἀκούει. Καὶ τί δεῖ ἱερεῖς καταλέγειν, Σωάνναν, Εὐδὴρ, Σολομῶνην; πᾶσας γὰρ ἄρδην ὑπερηκότισε σωφροσύνη, προσοία τῷ ἔθνε, καὶ τῇ ὑπὲρ Χριστὸν καὶ διὰ Χριστὸν καρτερία. ὑπερῆρε τὰς μετὰ τὴν χάριν ἀπάσας, ὅσαι τε μαρτυρίαι ἐσφᾶν κατεκομήθησαν, ὡς αἱ δὲ ἀσκητικῶς βίος διεργασαί, αὐτῶν τῶ ὀφθῆναι, κατιδεῖν, ὡς διακονῆσαι Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν νυμφίον τῶν τῶν ἐραστῶν. ἔτι δὲ συντομώτερον εἰπεῖν ἔχω· ὃ γὰρ ἐν ἄπασιν ἁγίοις ἀπόστολοις, τῷ Μαργδαλινῷ γυναικὶ εὐαρέως πολιτευσάμεναις Θεῷ· ταῖς μὲν γὰρ ἡμιλλήθη, τὰς δ' ὑπερῆρε, πᾶσαι δὲ βίαι ὡφθη παραδείγματα.

Ἀλλ' ἔγω μὲν ἱσαγγέλω βιάσας, καὶ αὐτοῖς ἀγγέλοις φανείσαι αἰδέσιμος, τῶν τῆδε μεδίσασθαι, καὶ τῷ σπηλαίῳ, ἡπὲρ μοι εἴρηται, κρύπτειται. Χίλιος δ' ἐξ ἐκείνων σχεδὸν παραρρημέντος ἐκισυτῇ, Ἀίων ὁ ἐν Ἐσπερίῳ αἰδισμός, ὃ πατὴρ μὲν ὁ ἐκ Μακεδόνων Βασίλειος, Σοφὸς δὲ οἱ οἱ αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον, ἐμφανεία Ζήλῃ τῆς μακαρίας ὑπαρ.

Etus reli-
quorum
Constanti-
nopolim
translatio, &
in templo S.
Lazari de-

(ὅπαρ ὅκ ἔναρ) τὸ ταύτης ἱμῖον λείψανον ἐκείθεν μετανομισάμενος, καὶ σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἀλέξανδρῳ τοῖς ὁμοῖς μετέωρον θύμενος, ἐν τῷ κατὰ τὴν Βύζαντος ἀνεγερθέντι παρ' αὐτῶν νεφ' ἰω Ιεραρχίῳ καὶ φίλῳ Χριστῷ Λαζάρῳ ἐς ἀριστερὰ εἰσίντι, ἐνθα τὰ ἄρρητα τελεῖν ἔδος, σεμνῶς καὶ εὐλαβῶς κατετίθησαν, ἀργύρῳ πᾶσαν τὴν γῆν διαλαβόν. Ἀλλὰ πῶς ἂν τοσούτον ἔργον παραδραμὸν ἐκ ἂν τὰ μέγιστα ζημιῶν δόξω; ὃ γὰρ τοῖς νεῶς ἔτος ἐς τοσούτον κάλλος ἐξείργασαι, ὡς τε καὶ ἀμήχανον ἔμοι γε τὸ ἐσᾶπαν μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἄλλην ἀπασαν ἐν καλῷ τάξιν διαλαβεῖν, καὶ σπυρίδες ἔργον ὡς τῆς τυχῆς ἐμοί, ἐν κεφαλῇ δὲ φάναι· τοῖτον τὸ τελεῖται τῷ Χριστῷ φίλῳ ὁ σοφώτατος βασιλεὺς ἐδομήσατο, ὅποιον εὐπρεπείᾳ μὲν ἐξαισίου εἶναι, μεγέθει δὲ ὡς πολλῶν δεύτερον, ἀνεγείρει δὲ βασιλεὺς Ἀέοντι πρέπον, ἀνακείσθαι δὲ Χριστῷ φίλῳ ἔξιν· οὐ καὶ τὸν νεκρὸν Κυρῶθεν διακομίσας, ἐς δεξιὰ τὸν ναὸν εἰσίντι φιλονίκως κατέθετο· ὃ ἐς ἀριστερὰ κατὰ τῆς τῆς ἱερᾶ ἐμπροσθίου τοίχης, ἡπὲρ μοι εἴρηται, καὶ τὴν μακαρίαν Μαργδαλινῇ ἐναπέθετο. Καὶ νῦν εἰσιν ἔτοι, Φύλακες μὲν τῆς πόλεως Ἀγρυπταί, σωτῆρες δὲ καὶ χορηγοὶ χαρισμάτων παντοίων, τοῖς αὐτοῖς προσῆσιν ἐν πόδι, καὶ πρὸς Θεὸν μεστὰ ἀνυσκιάται, εἰ γε μαθητὴ καὶ φίλου μηδὲν οἰκειότερον.

Epilogus.

Ταῦτά σοι παρ' ἡμῶν, ὡς σεμνὴ τῷ λόγῳ μαθήτρια· αὕτη τῶν ἐμῶν λόγων ἡ ἀπαρχὴ καὶ χάρις, ἡ τις ἐ μὴν ἐμοίγε ὡς ἀληθῶς εὐλογεῖς σοι ἀφοσίωται· ἰστί σοι τῶν ἐμῶν λόγων σκιαγραφία τις καὶ προμνήσευμα, καὶ τῆς ὑπὲρ λόγῳ σῆς καρτερίας ἐλάχις δόρυμα, μᾶλλον δὲ χρεὸς τοῖς λόγῳ γευσάμενος ὡς μάλα ἀπαραίτητον· εἰ δὲ τοιμῶν ἐμοί τὸ ἐγχείρημα, διπλὴν δεκάδα τῶν χρεῶν ἐτι ἀνύοντι, καὶ ἐς τοσούτον ἔργον τὴν σὴν εὐφημίαν ἰω περὶ σὲ πόδι κατατολήσαντι, ὡς καὶ τῆς ἐσθῆς ἀγροικίας ἐπιλαθῆσαι, καὶ μὴ κατ' ἐξίν τῶν σὴν καὶ λόγων καὶ πόνων προβέβληται τὸ ἐγκάμιον· ἀλλὰ συγκοίης τῆς τόλμης, καὶ τὸ κατὰ δύναμιν δέχοιο, ἐπεὶ καὶ τῷ σὲ διδασκάλῳ τῷτο σπυδαζόμενον ἔγνωμεν, φίλον καὶ οἰκεῖον ἡγεῖσθαι τὰ κατὰ δύναμιν· καὶ μοι τὸν λόγον ἐν ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ λόγον σῆς ἐκτελείας εὐμαρτηθείς καὶ ὑψηλότερον. τότε γὰρ ἴσως καὶ μικρὸν τι τῆς σῆς ἀξίας εἰπεῖν ἐξισχύσωμεν, καὶ ὅκ ἐς τοσούτον, ὅσον νῦν ἐνδεῖς ὁρώμεθα, ὑπερήσομεν· ἐν αὐτῷ τῷ ἐλθόντῳ λόγῳ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὃ πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις, μεγαλοσύνη τε καὶ μεγαλοπρέπεια, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτῷ πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

XIX. p. 181. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κ'. Ἐπὶ δὲ μνημῆμα εἰς τὸν μέγαρ Ἡλίαν τὸν προφήτην. *Menfe eodem, die XX. Hypomnema in magnum Eliam Prophetam.* Inc. Ἀ' ρ' μὲν αἱ δόδεκα τοῦ Ἰσραὴλ φυλαί. Def. καὶ εἰς σηνᾶς τὰς ἐπουρανίας ἐγκαθορμίζοντα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine in Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium xx. Iulii. Hic Commentarius praecedere debuerat superiore Nicophori Sermonem: quem animadvertens errorem amanienfis sua ipse manu, initio praecedentis Homiliae adscripserat: Ζήλῃ μετὰ τὴν πλῆ-

ρωσιν τέττε τῷ λόγῳ εἰς τὴν κ' τῷ ἁγίῳ Ἡλίῳ. XX. pag. 191. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Μαρτύριον τῷ ἁγίῳ καὶ ἐνδεῶς μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος. *Menfe eodem, die XXVII. Martyrium sancti, & gloriosi magni martyris Panteleemonis.* Inc. Τῆς εἰδωλικῆς ἀχλὺς. Def. ἱερῶς ἐς ὁσίως κατεθέντο, εἰς δεξιὰν Θεοῦ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Exstat Latine tantum apud Bolland. I. VI. Iulii cit. edit. p. 412.

XXI. pag. 206. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Ἀ' θᾶναις τῷ ἁγίῳ μάρτυρος Καλλίνικῳ. *Menfe eodem, die XXVIII. Passio S. martyris Callinici.* Inc. Τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατήσης. Def. τοῦ κούριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα Χριστὸν· ὃ πρέπει πᾶσα τιμὴ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine apud Bollandum Tom. VII. Iulii p. 40.

XXII. pag. 211. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Βίος καὶ πολιτεία τῷ ὁσίῳ καὶ δικαίῳ Εὐδοκίμῳ. *Menfe eodem, die XXXI. Vita & conversatio venerabilis & iusti Eudocimi.* Inc. Εὐδοκίμου τῷ κατὰ Θεὸν φερωνύμῳ. Def. καὶ διὰ πάντων δοξάζεται· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine apud Bolland. loc. cit. p. 310. Auctor Metaphrastes.

XXIII. pag. 219. Μηνὶ Αὐγύστῳ α'. Διήγησις ἱστορίας εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων Μακκαδαίων. *Menfe Augusto, die I. Enarratio Iosephi in martyrium SS. Maccabaeorum.* Inc. Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιτείνουσθαι μέλλων. Def. ἐς ἀθανάτους ἀπειληθέντες παρὰ τῷ Θεῷ, ὃ καὶ δόξα, κ. λ. Auctor est Flavius Iosephus. Vid. Fabr. Bibl. Graec. Tom. III. p. 239.

XXIV. p. 238. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Λέντος ἐν Χριστῷ βασιλεὺς αἰωνίῳ βασιλείῳ, λόγος εἰς τὸν πρῶτον διάκονον τῶν μαρτύρων καὶ διακόνων Στεφάνον τὸν μακάριον. *Menfe eodem, die II. Leonis in Christo Rege sempiterno Imperatoris Sermo in protomartyrem & Archidiaconum B. Stephanum.* Inc. Νόμος ἄωθεν ἀγλητικός. Definit imperfecte in pag. 242. b. in verbis: εἶχε τῶν ἀγώνων θεατὴν τὸν δεσπότην ἐπιπλέον τῷ γεννᾶν τῆς . . . reliqua desunt una cum initio sequentis Sermonis ob duorum fortasse foliorum iacturam; totidem enim inter hanc & sequentem paginam vacua folia inserta sunt.

XXV. pag. 243. Sequitur, ut ex Indice praemisso constar, Sermo S. Cyrilli Alexandrini in Transfigurationem Domini, initio mutilus: incipit enim a verbis. . . . μετέξιν τὰς ὡπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας ἀγῶνας, κ. λ. quae reperies paullo post initium Sermonis, edit. Paris. A. mdcxxviii Tom. V. P. II. p. 366.

XXVI. pag. 245. b. *Menfe eodem, die VI. Andreae Cretensis Archiepiscopi, Hierosolymitani, Sermo in Transfigurationem Domini.* Inc. Ὅσοι τῇ κενώσει τῷ λόγῳ. Def. τῷ ποθημένῳ συνανακραθίζομεν, χάριτι, κ. λ. G. & L. in Andr. Cretensi Combefissi edit. Paris. A. mdcxlii. p. 38. Deest in Codice unum folium inter pag. 248. & 249.

XXVII. pag. 256. *Die eadem. Anonymi Sermo panegyricus in idem argumentum.* Inc. Χριστὸς δὲ τοῦ ἐμοῦ σωτῆρος, καὶ Θεῷ μεταμορφω- μένῳ.

μένον, κ. φωνῆς ἀνωθεν ἐκ τῆ πατρὸς φωτεινῆς ἐκ νεφέλης ραγείσης. Def. ὡν ἀπὸ καταβολῆς ἡτοίμασας κόσμον, τῆς σὺς βασιλείας αἰώνων, ἀφ' ὧν τῶν, ἀκηράτων, κ. ἀει μενόντων ἀγαθῶν, εἰς δόξαν τοῦ σου πατρὸς, κ. Θεοῦ ἡμῶν, κ. λ. Hoc initium non adfert Fabric. B. G. Tom. IX. p. 87. seq. In Codice vero ante initium adlatum duorum versuum lacuna ad auctoris nomen excipiendum relicta fuit.

XXVIII. pag. 266. Die eadem. Sancti Ioannis Damasceni Sermo in idem argumentum. Inc. Δεῦτε πανηγυρίσωμεν σήμερον. Def. ἐξ οὐρανὸν ἀποκαλύψει αὐτοῦ τοῦ κυρίου κ. Θεοῦ, κ. λ. G. L. in novissima Damasceni editione Mich. Le Quien Tom. II. pag. 791. Ms. etiam in Bibl. Coislinaiana pag. 182. Codices quidam Io. Antiocheno tribuunt.

XXIX. pag. 279. Die eadem. S. P. N. Anastasi Sinaitae Sermo in idem argumentum. Inc. Ὁς φοβερός ὁ τόπος οὗτος, συνεξισάμενος κἀγὼ τῷ πατριάρχῃ Γακώβ. Def. ὅρος ἔδρασαν τῷ πατριάρχῃ Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ, κ. λ. Huius meminit Sermonis Aliatus Lib. de Symeonibus p. 116. & citat Io. Cyparissiotas.

XXX. pag. 287. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Νικήτα φιλοσόφου δόλου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον κ. πανεύφημον ἁπόστολον τῷ Χριστῷ Ματθαίαν. Mense eodem, die IX. Nicetae philosophi & servi Iesu Christi, Encomium in S. & celeberrimum Christi Apostolum Matthiam. Inc. Πῶς δαὶ ἄρα τὸν ἱερὸν Ματθαίαν. Def. παρ-εληφώς εὐπαρήσιως ὁφθῆναι τῷ Θεῷ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. G. L. in Austario Combef. Noviss. Part. I. pag. 422. Latine T. XXVII Biblioth. Patrum Lugd. p. 417. Vide & eiusdem Combef. Bibl. Concionat. Tom. VI. p. 282. seq. Lambec. VIII. p. 124. Tillemont. Tom. I. p. 431. seq. & 685.

XXXI. pag. 304. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Θεόστιγμα ἐπὶ τῇ μεγάλῃ κ. τελευταίᾳ ἑορτῇ τοῦ κατὰ Χριστὸν παντός μυστηρίου· αὐτοῦ μὲν ὅθεν κ. κατηλθεν, εἰς οὐρανὸς αὐθις μετὰ σαρκενῆς ἀναβ-βηκότος, ἐξ ἀγνῆς Παρθένου προσληφθείσης αὐ-τῷ, τῆς δὲ παναγίας ταύτης μητρος αὐτοῦ τὸ γυνὴ δολοῦντι τελευτήσαν, τρόπον δὲ ὑπόδεικναι εἰς αὐτὸν μετασάσης. Καὶ γοῦν τὸ θεόστιγμα ἐγ-λεται, μὴ κατὰ μίαν μόνον ἡμέραν κατὰ τὸ πά-λαι κρατήσαν ἔθος, τὴν ἑορτὴν ταύτην τελεῖσθαι, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς τῆς καὶ πρώτης τῆς μηνός, ἐν ᾗ τὸ μυστήριον, ἀρεαμένην μέχρις αὐτοῦ παντὸς ἐξήκειν, κακεὶ δὲ συμπραίνειν, ὅποι κ. ὅ μὴν πε-ραίνει. Mense eodem, die XV. Sanctio circa magnum, & eorum omnium, quae ad Chri-stum adinent, ultimum mysterium, factio soli-ces initio ab eius in terram descensu, eius-que reditu in caelos cum carne, quam ex intemerata sibi adsumpsit Virgine, usque dum haec ipsa sanctissima eius mater, eo plano modo, quo Christo placuit, ad eum esset trans-lata. Sanctio autem haec est: ne uno tantum die iuxta veterem consuetudinem hoc festum transigatur, sed ut a principio & a prima die mensis, in quo incidit mysterium, inci-piens, sic per totum mensem excurrat &

exeat, atque illic finiat, ubi & mensis con-cluditur. Inc. Α' μὲν ἡ τῆ Θεοῦ μήτηρ εὐ δια-παντός τὸ τῶν ἀνθρώπων ποιῶσα γένος. Def. φαιδρῶς πανηγυρίζειν, κ. τήνδε τὴν ἑορτὴν ἀκα-τάλυτον εἶναι διδὼν διὰ παντός αἰῶνος. Apud Fabric. inter Elogia SS. Tom. IX. nulla mentio.

XXXII. pag. 304. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Αδ-γος διαλαμβάνων κ. λ. Mense eodem, die XV. Sermo comprehendens ea, quae a venerabili nativitate & educatione sanctissimae D. N. Mariae Virginis, usque ad ipsius dormitio-nem contigerunt; & de apparitione, seu manifestatione venerabilis eius vestis. Idem priorius est, ac qui supra Cod. XXXI. hu-ius Platei §. II.

XXXIII. pag. 331. b. Die eadem. S. Io-annis Damasceni Sermo in dormitionem Vir-ginis Mariae. Inc. Μνήμη δικαίων. Def. σαρ-κωθέντος Θεοῦ λόγῳ, μεθ' ἧ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. G. & L. inter eius Opera citatae edit. Tom. II. p. 857.

XXXIV. pag. 341. Alius eiusdem Sermo in idem argumentum. Inc. Εἴς μὲν ἀνθρώ-πων οὐδεὶς. Def. συμπαραλήψεται. ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 868.

XXXV. pag. 353. b. Eiusdem alius Sermo in idem argumentum. Inc. Εἴς ἐπὶ τοῖς ἑρω-τινῶς. Def. οἰκονομήσαντι Χριστῷ τῷ ᾧ τοῦ Θεοῦ, κ. λ. Ibid. pag. 882.

XXXVI. pag. 357. b. Die eadem. S. P. N. Andreae Cretenensis Archiepiscopi, Hieroso-lymitani, Sermo in idem argumentum. Idem qui supra in dicto Cod. XXXI. §. XII.

XXXVII. p. 364. b. Eiusdem Sermo alter in idem argumentum. Ibid. §. XI.

XXXVIII. p. 371. b. Eiusdem Sermo al-ter in idem argumentum. Inc. Ὅσοι τὸ σεπτόν τυτό. Def. πρὸς τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα κύριον κ. Θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. in Combef. Andr. Creten. p. 115. ubi finis diversus.

XXXIX. p. 384. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Διήγη-σις ἀπὸ διαφόρων ἀφροισχέσις ἱεραίων περὶ τῆς πρὸς Αὐγάρων ἀποσταλείσης ἀχειροτομήτου θείας εἰκόνης Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ὃς ἐξ Ἑδέσσης μελεκομένης πρὸς τὴν πανευδαίμονα Ἰαβ-τὴν κ. βασιλίδι πόλει Κωνσταντινέπολιν. Mense eodem, die XVI. Narratio ex diversis collecta historiis de non manufacta divina I. C. D. N. imagine missa ad Abgarum; & quomodo ex urbe Edessena translata fuerit in felicissimam hanc & regiam urbem CPolim. Inc. Οὐκ ἄρα μόνος ἀκατάληπτος ἦν. Def. δοξολογούντας κ. ἀνυμνοῦντας αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα. Auctor est Constantinus Porphyrogenetus. G. & L. in Combef. Fasciculo rerum CPolitanarum. Vid. Lib. VIII. Comment. Lambec. pag. 195. seqq. Menaea Graecor. eodem die, Leonis Allatii Diatrib. de Sy-meonum scriptis p. 103. & 104. Nessel. P. V. 89. Fabric. Bibl. Graec. Vol. VI. p. 490.

XL. p. 397. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιη'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων κ. ἐνδόξων μεγάλων τοῦ Χριστοῦ μαρ-τύρων Φλάγου κ. Λαύρε τῶν αὐταδέλφων. Με-

se eodem, die XVIII. Martyrium SS. & gloriosorum magnorum Christi martyrum Flo-ri & Lauri fratrum germanorum. Inc. Ἦδε κ. ἄλλη δύο ἀδελφικὴ κρὶν εἰς λόγῳ τὴν σήμερον ἐσθῆσιν πρόκειται. Def. πηγὰς θαυ-μάτων τοῖς πίσις προσῖεν ἐκβλύζοντα, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Non adfert hoc initium Fabric. Innuit tamen haec Aeta Bollandus Tom. III. Augusti initio pag. 522.

XLII. pag. 403. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Τοῦ μα-καρίου Ἀνδρέα ἀρχιεπισκόπου Κρήτης τῷ Ἱεροσολυ-μίτῃ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον κ. μακάριον, καὶ πανεύφημον τῷ Χριστῷ ἁπόστολον Τίτον. Mense eodem, die XXV. B. Andreae Cretenensis Ar-chiepiscopi Hierosolymitani Encomium in S. & beatum, celeberrimumque Christi Apostolum Titum. Inc. Ἀποστολικὸν ἐγκώμιον. Def. εἰς τὸ θαυμάσιον αὐτοῦ φῶς, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. in Combef. Andrea Cre-ten. pag. 155.

XLIII. pag. 414. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Αδ-γος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς γενήσεως, ἀνα-τροφῆς κ. ἀποτομῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτου, κ. Βαπτιστῆ Ἰωάννου τῷ προδρόμῳ, κ. περὶ τῆς εὐρέσεως τῆς τιμῆς αὐτοῦ κεφαλῆς. Mense eodem, die XXXI. Sermo comprehendens quae spe-ctant nativitatem, educationem, ac decollatio-nem S. & gloriosi prophetae, & Baptistae Io. Praecursoris; & de inventione eius veneran-di capitis. Inc. Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος τῆς οἰκουμένης, τὸν Βαπτιστὴν. Def. τῷ ἀθανάτῳ βα-σιλεὶ παρασάμην, αἰώνιος ἀγαλλόμενος· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ. Latine in Tom. VI. Li-pomanni, & apud Surium ad dictam diem. Symeoni Metaphrastae adiudicat Fabric. loc. cit. pag. 99. Narratio vero de inventione capitis inc. pag. 425. Μοναχοὶ δύο τῆς ἐώας, κ. λ. quam videre potes G. L. apud Bol-land. Tom. IV. Iunii pag. 716. seq. ex ver-sione Dionysii Exigui.

XLIII. pag. 431. b. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῃ ἀρχιεπισκόπου Κων-σταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὴν ἀπο-τομὴν τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ τῷ προδρόμῳ κ. Βαπτιστῇ. Eadem die. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi Sermo in decollationem S. Prae-cursoris & Baptistae Ioannis. Inc. Ὅσπερ τις ἀνὴρ φιλέημος. Def. ἵνα κ. τῶν μελλόντων ἀγα-θῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Cit. edit. Tom. VIII. p. 39 in spuris. Auctorem ta-men esse Anatolium Episcopum Thessalo-nicensem notat Allatius. Vid. Fabric. B. G. Tom. IX. p. 100.

XLIV. p. 435. b. Eiusdem alius Sermo in idem argumentum. Inc. Πάλιν Ἡρώδιος μαίνε-ται. Def. ἵνα τὸν αὐτὸν τῶν ἁγίων δρόμον ἰχνολατῆσαντες, εἰς τὸν αὐτὸν τῶν ἁγίων χορὸν συναρῶμεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. in spu-riis pag. 1.

XLV. p. 441. Die eadem. S. P. N. An-dreae Cretenensis Archiep. Hierosolymitani Ser-mo in idem argumentum. Inc. Πηδᾷ κ. γῆρας ὡς τὰ πολλά. Def. ἡ γῆρας ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ms Lambec. VIII. pag. 218. Gr. & Lat. in Austario Novo Combef. Tom. I. p. 1327.

XLVI. pag. 454. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῃ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσό-στομου περὶ πολιτείας εὐαρέσκῃ, καὶ εἰς τὴν ἀπο-τομὴν τοῦ Προδρόμου. S. P. N. Ioannis Pa-triarcae CPolitani Chrysostomi de recte com-posita vivendi ratione, & in decollationem Praecursoris. Inc. Φέρε δὲ καὶ τὸν ἡμέτερον πρότον, τὴν ὑμετέραν προτιμήσωμεν λυσιτέλειαν. Desinit imperfecte in verbis: ὁμοῦ κατὰ τῆς θηρεῦσας μετὰ τὸ ὑμᾶς θηρεῦσαι τὰ νοήματα... Deest enim fol. inter pag. 465. & 466. Tom. VIII. in spuris p. 287. ubi inscribitur Πε-ρὶ μετανοίας, καὶ εἰς Ἡρώδη κ. Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν.

XLVII. pag. 466. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὰ ἐγκαινία τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Χαλκοκρατιῶν τῆς ἁγίας σοφοῦ, κ. εἰς τὴν κατάρθεισιν τῆς τι-μῆς κ. ἁγίας ζώνης, κ. τῶν σεβασμίων σπαρ-γάνων τῷ σωτήρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Mense eodem, die XXXI. S. P. N. Germani Ar-chiep. CPolitani Sermo in Encaenia templi SS. Deiparae Chalcopratorum sancti loculi, & in depositionem venerabilis & sanctae zo-nae, & venerabilium fasciarum Salvatoris Nostri Iesu Christi. Inc. Δεδοξαμένα ἐλαλήθη. Def. τοῦ αἰώνιου ἡμᾶς ἐκαγαγεῖν πυρὸς, ἵδν αἰώνιον ἀξιώσον ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Latine in T. VI. Lipomanni, & apud Surium dicta die, Gr. & Lat. apud Com-bef. in manipulo rerum CPolit. p. 232.

XLVIII. pag. 470. Εὐθυμίου μοναχοῦ ἐγκώ-μιον εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμῆς ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Euthymii monachi Enco-mium in adorationem venerabilis zonae san-ctissimae Deiparae. Inc. Πρόκειται σήμερον ἡμῖν εἰς προσκύνησιν. Def. καὶ γὰρ ἐν παντὶ Χρ-ιστιανικῷ τάγματι. . . reliqua desideran-tur. Latine apud Lipomannum Tom. VI. pag. 217. & Surium xxxi. Aug.

Cod. Graecus membr. Ms. in fol. Sec. XIV. nitidissime exaratus, ac mutilus in fi-ne. Constat fol. scriptis 474.

TOT EN AGIOIS IOANNOT TOT
XPRISTOTOMOT TPOMNHMA
EIS TON AGION MATΘAI-
ON ETATTELISTHN.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI
EXPOSITIO IN D. MAT-
THAEVM EVANGELI-
STAM.

Continet Ioannis Chrysostomi Homilias
in Matthaum XXV. quarum prima, quae habetur loco Proemii, inc. Εἴς μὲν ἡμᾶς μὴδὲ δεῖσθαι, κ. λ. Ultima in verba Cap. VII. vers. 28. Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰη-σοῦς, κ. λ. def. πᾶσαν ἐπιδεικνύμεθα ταπεινοφρο-σύνην, κ. φιλοσοφίαν, ἵνα κ. τῶν παρόντων, κ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Exstant Tom. VII. cit. edit. Paris. a pag. 1. ad pag. 313. cum qua concordant, nisi
M m m quod

cod.
xxxiv.

quod interdum breviores in Codice tituli Homiliarum adferuntur. Argumenta vero Moralium, quibus unaquaeque concluditur Homilia, in summo margine rubris characteribus apponuntur, quae tamen nonnullis in locis a bibliopogo refecata perierunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XII. cuius duae postremae paginae manu Sec. XV. suppletae sunt. Constat foliis 201.

ΙΩΑΝΝΟΤ ΤΟΤ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΙΟΑΝΝΙΣ CHRYSOSTOMI
VARIA.

Quibus adde.

Aliquot SS. Vitas, ac Martyria.

COD.
XXXV.

I. p. 1. **T**ABULA brevis occurrit titulos singulorum Operum, quae in Codice continentur complectens, in fine tamen mutila: dein pag. 3. vetus pictura Chrysostomum exhibens, insequentis Homiliae titulo apposita, quae tamen temporis diuturnitate detrita paene evanuit. Titulus igitur primi operis est: Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῆς Χρυσοστόμου πρὸς τὴν ἐγκυκλοπαιδικὴν ἀπολογία τοῦ λόγου α'. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. Constantiniani ad eos, qui ipsum redarguebant, propterea quod sacerdotium fugiebat, Liber primus apologeticus. Inc. Ἐμὸς μὲν πολλοί. Def. τὸν οὐκ ἀπατηθέντα εἰργάσατο. Tom. I. cit. edit. pag. 362. & est I. de Sacerdotio Liber, quem sequuntur alii quinque, suis instructi Capitulum argumentis, quos urpote editis loc. cit. a pag. 371. ad pag. 436. tum quoad titulos, & Capitulum numerum, tum quoad initium, & finem omnino consimiles, singillatim referre praetermissimus: recensionem tamen singulorum habes supra in Codice XIV. Plut. VII.

II. pag. 75. Τὸ αὐτὸ πρὸς Ἀνομοίους, ἀπὸ τοῦ ἐπισκόπου, λόγος α'. Eiusdem contra Anomaeos, absente Episcopo, Homilia I. Inc. Τί τῆτο; ὁ ποιμὴν οὐ πάρεσι. Def. τὴν εἰρήνην, ἧς γένοιτο, κ. λ. & est Sermo I. de Incomprehensibili Dei Natura, cui alii septem succedunt in idem argumentum. Primi quinque habentur Tom. cit. a pag. 444. ad pag. 491. cum quibus concordat Codex, praeterquam in titulis IV. & V. quorum verba, πρὸς τῆς Ἀνομοίους, defunct in Ms. Sextus pag. 121. in editione est XI. pag. 541. cuius titulus diversus ita habet: Τοῦ αὐτοῦ ἐν ῥέσῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς Ἀνομοίους λόγος δ'. Septimus pag. 127. b. [in edit. p. 501.] illis tituli verbis, κ. δὲ ἐλάττωσιν, caret. Octavus tandem pag. 139. b. [in edit. pag. 513.] hunc praefert titulum: Τὸ αὐτοῦ κατὰ αἱρετικῶν, κ. εἰς τὴν αἵτησιν τῶν ἡμῶν Ζεβε-

δαίου, λόγος η'. His exceptis utraque exemplaria conveniunt. Priorum sex Sermonum recensionem vide supra in Codice II. Plut. VIII. a §. LX. ad LXV. inclusive: duorum vero posteriorum in Codice X. dicti Plutei §. XIII. & XIV.

III. pag. 148. b. Τὸ αὐτοῦ κατὰ Ῥουδαίων λόγος πρῶτος. Eiusdem adversus Iudaeos Homilia I. Inc. Ἐβραῖοι ἡμῶν. Def. πολλῶ τῷ μέτρῳ οὐ γένοιτο, κ. λ. T. cit. p. 587. Hanc sequuntur aliae quinque contra Iudaeos Homiliae, quae in edito sunt IV. V. VI. VII. & VIII. Secunda enim, & tertia defunct in Codice. Harum quoque recensionem omittimus: praeter enim titulum Homiliae II. (in edit. IV.) qui est: Τὸ αὐτοῦ κατὰ Ῥουδαίων λόγος β'. reliqua in utroque conveniunt. Notandum praeterea in Homilia VI. (in edit. VIII.) folium 225. suo loco motum, inter pag. 216. & 217. fuisse a bibliopogo compactum. Habentur autem hae quinque Homiliae ibid. a pag. 616. ad p. 688. Aliud ipsarum exemplar innuimus supra in dicto Cod. X. Plut. VIII. §. I.

IV. pag. 227. Τοῦ αὐτοῦ μετὰ τὰς Καλάνδας τῇ ἐξῆς κατὰ μεθύοντων καὶ περὶ τῶν εἰς καπηλείαν εἰσόντων. & ὅτι τὸν διδάσκαλον οὐ χρὴ ἀπογινώσκειν τῶν μαθητῶν, κ. λ. πρὸς τὸ παρὸν μὴ πείθονται. κ. εἰς τὸν Λάζαρον, λόγος πρῶτος. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Homilia prosterdie Kalendas habita contra eos qui inebriantur; deque iis, qui commeant ad cauponas; praeterea quod non oporteat praecipio-rem desperare de discipulis, etiam si in praesens non obtemperent: postremo de Lazaro, Homilia I. Domine benedic. Inc. Τὴν χεῖρ ἡμέραν. Def. κ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθόν, ὃν γένοιτο, κ. λ. Hunc alii tres de Lazaro Sermones consequuntur, ab editis nullatenus diversi, quorum propterea recensionem omittimus: habentur autem omnes Tom. cit. a pag. 707. usque ad pag. 761.

V. pag. 275. Τοῦ αὐτοῦ ἐπαινοὶ τῶν ἀπατησάντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, κ. περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς δοξολογίαις, κ. εἰς τὸ, εἶδον τὸν κύριον κατῆμενον ἐπὶ ἵρβου ὑψηλῆ καὶ ἐπὶ ῥυτίδος. Eiusdem Homilia in laudem eorum, qui compa-ruerunt in Ecclesia; quaeque moderatio sit servanda in divinis laudibus; item in illud, Vidi Dominum sedentem in folio excelso, & elevato. Inc. Πολλὴν ἔρω τὴν στυγὴν. Def. βυλόμενος ἡμᾶς ἐν τέτοις κατασκευαῖς, ὃν γένοιτο, κ. λ. Prima est ex quinque in Oziam Homiliis, quae habentur Tom. VI. cit. edit. a pag. 93. ad pag. 137. cum quibus etiam Codex concordat in omnibus, praeterquam in titulo Homiliae II. in quo defunct verba, & ὅτι ὁ δὲ χρίνον, κ. λ. Quintam sequitur sexta inscripta, Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφίμ, quae exstat ibid. pag. 137. Harum sex Homiliarum recensionem vide in dicto Codice X. Plut. VIII. a §. II. ad VII. inclusive.

VI. pag. 312. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία πρὸς τὴν ζή-

ζήτων, τίνος ἕνεκεν οὐκ ἐκ τοῦ μέσου γέγονεν ὁ διάβολος. & ὅτι οὐδὲν ἡμᾶς βλέπτει ἡ τέταρτη πονηρία, ἐὰν προσέχωμεν καὶ περὶ μετανοίας. Eiusdem ad eos qui quaerunt, cur a medio sublati non sit diabolus; & quod huius malitia nihil nos laedas, si attendamus; & de poenitentia. Inc. Ο' μὲν Ἰσαὰκ ἐπιθυμήσας. Def. ἀπαντήσωμεν τῷ βασιλεὶ τῆς δόξης Χριστῷ, κ. λ. Tom. II. pag. 260.

VII. pag. 318. Eiusdem Libri duo paraenetici ad Theodorum lapsum. Exstant Tom. I. a p. 1. ad 42. recensionem vero vide in Codice XXII. huius Plutei §. VII. & VIII.

VIII. pag. 350. Eiusdem Libri III. paraenetici ad Stagirium a Daemone vexatum. Ibid. a pag. 154. ad pag. 227. Istorum recensionem habes in dicto Codice §. IX. X. & XI.

IX. pag. 411. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ δεῖν κ. ἐν τῇ Πεντηκοστῇ, & αὐτὴν νηστίας μεμνησθαι, καὶ ὅτι οὐ παρουσία μόνον, ἀλλὰ κ. μνήμη νηστίας ὠφελεῖ. κ. περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας, καὶ ὅτι μετὰ τῶν ἄλλων οὐ μικρὸν μέρος αὐτῆς ἡ φυσικὴ τῶν γονέων περὶ τὰ τέκνα φιλία, κ. ὅτι οὐ πατρῴς μόνον, ἀλλὰ κ. μητρῴς ἐπιτέτακται τὰ παιδία ὑπομίζειν. κ. πρὸς τῷ τέλει περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Λόγος α'. Eiusdem, quod oporteat & in Pentecoste, & semper ieiunii meminisse, & quod non praesentia solum, sed etiam recordatio ieiunii sit utilis: & de Dei providentia, quodque non minima pars ipsas sit praeter alia parentum erga liberos amor; quodque non patribus solum, sed & matribus praecceptum sit, ut liberorum mores componant; & ad extremum de Anna. Sermo I. Hunc sequuntur alii quatuor Sermones in Annam, quos omnes cum editis concordantes reperimus Tom. IV. a p. 699. ad p. 747. Ultimus tantum paucis verbis mutilus est in fine: desinit enim: & ἄλλο οὐδὲν τῶν δονάντων εἶναι λυ . . . quae incidunt in pag. 747. v. 17.

X. pag. 453. Τοῦ αὐτοῦ λόγος, ὅτι τὸν ταυτὸς μὴ ἀδικεῖται, οὐδεὶς παραβλάψαι δυνήσεται, κ. εἰς τὴν ἀγίαν τρεῖς παῖδας, πεμφθῆς ἐκ τῆς ἐξουρίας ἀπὸ Κικασίου πρὸς τὴν μακαρίαν Ὀλυμπιάδα, κ. πρὸς πάντας τὴς πικρῆς. Eiusdem Liber, quod qui se ipsum non laedit, nemo laedere poterit, & in sanctos tres pueros, missus, quum in exilio esset, & Cucuso ad beatam Olympiadem, & ad omnes fideles. Inc. Οἶδα μὲν, ὅτι τοῖς παχυτέροις. Def. ὁδὸν μικρὸν τῶτον παραβλάψαι δυνήσονται. Tom. III. pag. 444. ubi quinque alios versus longior est.

XI. pag. 473. Μαρτύριον τῶν ἁγίων κ. ἐν δόξῃ τῷ Χριστῷ μαρτύρων Εὐφρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Μαρδάρου, κ. Ὁρέου. Martyrium SS. & gloriosorum Christi martyrum Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae. Inc. Βασιλεῦστο: Διοκλητιανῷ καὶ Μαξιμιανῷ. Def. ἀπαντα τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ προσεχθέντα ἐπὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος ἐποίησεν εἰς δόξαν τῷ μεγάλῳ Θεῷ, κ. λ. Latine apud Surium xiii. Decembris, & apud Lipomannum. Allatus

in Libro de Symeonibus pag. 83. notat, martyrium hoc non esse Symeonis. Metaphrastae, cui illud tribuit pag. 125. sed Eusebii monachi Sebasteni, qui sub finem horum Actuum sibi illa a iuvene quodam extorta esse scribit. Vid. Bibl. Coislin. pag. 565. Aliud exemplar huiusce martyrii occurreret inferius in Codice VIII. Plut. IV. §. XLV. unde illius auctor certius evincitur.

XII. pag. 490. b. Βίος κ. πολιτεία τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, τῆς ἀπὸ ἐταιρίδων ὁσίας ἀσκησάσης. Vita & conversatio S. Mariae Aegyptiacae, a meretricia ad asceticam sanctamque vitam conversae. Inc. Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν. Def. διὰ θεωρίας κ. πράξεως, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec vita Mariae Aegyptiacae, & Zosimae adservatur etiam in Biblioth. Coisliniana p. 126. 196. 401. & apud Lambec. VIII. pag. 231. Graece e Ms. Mediceo Regis Christianis. & Bavarico legitur in calce Actuum SS. ad diem II. April. T. I. eiusdem mensis. Allatus auctorem huius vitae ait esse Sophronium Patriarcham Hierosolym. sub cuius nomine bis exstat in Coisliniana, & in nostro etiam Codice: nam ab alia, antiqua itidem manu additum fuit rubris litteris, συγγραφή παρὰ Σωφρονίου Ἱεροσολυμίτου.

XIII. pag. 506. Μὴνὶ Ὀκτωβρίῳ καὶ Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ἀρέθῃ κ. τῶν συν αὐτῷ ἐν Νεγρῇ τῇ πάλαι τῶν Οὐμητικῶν καὶ ἱστορίας τῶν κατὰ τὴν χώραν παραχθέντων. Mense Octobri, die XXIV. Passio S. Arethae & sociorum eius sub Homerite in urbe Negra, & historia earum rerum, quae eo in loco gesta sunt. Inc. Ἐτὶς πέμπτῃ τῆς βασιλείας Ἰουστίνου. Def. ὁδὸν τὴν ἀπαρχὴν τῆς ἀναστάσεως, κ. τῆς ἀφθαρσίας ἐποίησαντο ἡμῖν Χριστὸς, κ. λ. Eandem vitam habet Ms. etiam Lambecius VIII. p. 387. Auctor incertus, Nonnosus fortasse, ut opinatur Cl. Fabricius I. c. Post pag. 511. folium desideratur, ideoque charta vacua apposita est. Quod tamen deest, a recentiori Graeco in margine memoratae paginae, & sequentis suppletum fuit.

XIV. pag. 522. b. Agmen claudit S. Ioannis Chrysostomi in beatum Philogonium Sermo, quem vide in Codice IV. huius Plutei §. VIII. Huius autem Sermonis postremi versus septem diversa manu, item vetusta, sunt exarati.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. maiori Sec. XI. cuius in fine legitur: ἡ βίβλος αὐτὴ πέφυκε τῆς μονῆς τῶν Μαγγάνων Γεωργίου μάρτυρος, οὗ μέγα κλέος. Constat fol. scriptis 530.

Habeto nunc, amice Lector, pro huiusce Plutei coronide Sermonem illum de Synisafis, cuius initium ac finem nostro more dedimus in recensione Codicis XX. huius Plutei §. XV. integrum daturus polliciti, quum ἀνέκδοτος esset nec ne, certius aliquanto nobis innotuisset. Id ut adsequeremur,

mur, pro certo teneas, non mediocri nos diligentia usos fuisse. Primum enim omnia S. Basilii opera (huius enim sancti Patris nomen praefert in Codice) pervolutavimus; in quibus quum nullus occurrisset, duas illas S. lo. Chrysostomi Orationes, alteram eis tunc exhortas parvulus συνεισάκτους, alteram eis tunc exhortas συνεισάκτους, consulimus, si forte alterutrus esset fragmentum, & error in titulum inrepsisset. Sed nihil simile in illis reperimus. Occurrebat S. Gregorius Nazianzenus acerrimus Synisfacturum, & Agapetorum infestator; sed qui hac de re metrica tantummodo scripserat, omnem spem praecidebat. Tandem Muratorii perlegimus Dissertationem illam De Synisfactis, quae Anecdota eius Graecis adnexa est edit. Patav. mcccix. p. 218. si qua forte apud illum huius Basilii Sermonis mentio fieret; sed quum hec quoque mirum de illo silentium occurreret, in eam sententiam venimus, ut tamquam ineditum publica luce donaremus. Idque eo libentius facimus, quod ea res in ipso agitur, in quam tot sanctissimi Patres calamum adripuerunt, pessima nimirum illa confuendo primis Ecclesiae seculis inter Christianos inventa, qua virgines cum viris, ac vicissim viri cum virginibus cohabitare non erubescerant. Quae quidem in hoc Sermone totis eloquentiae viribus, omnique argumentorum pondere profigitur. Quod autem Basilii opus revera sit, adfirmare certo non audemus; tamen quum ipsi tribuatur in Codice, eius auctoritatem sequuti, sub eius nomine producimus. Ita igitur inscribitur in ipso pag. 63.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν συνεισάκτων. Eiusdem (nempe S. Basilii, cuius est praecedens Epist. cxxiii. ad Theodorum Canonicam) de Synisfactis, vel subintroductis.

Ἀρξάμεθα καὶ ἡμεῖς λαλῆσαι ταῖς τῶν ἁγίων Χριστὸ δόλων εὐχαῖς δι' ἁγίου πνεύματος ὑπὸ τοῦ μονογενοῦς τοῦ Θεοῦ υἱοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἁνδραμόμενοι ῥήματα ὑποσεβείας καὶ σωφροσύνης. Ἀποφύγετέμεθα λόγους χάριτος καὶ ἀληθείας ὑπὸ τῆς μεγάλης ἑνδυναμέμενοι χάριτος. ἀνοίξαντες τὸ στόμα ἐν Χριστῷ προκομίσωμεν ἡσυχαστὴν τινα μικρὸν ἐναποκείμενον τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, μικρὸν μὲν τῇ αἰσθητῇ ὑποστάσει, μέγαν δὲ τῇ νοητῇ φύσει· καὶ προβάλωμεν χρυσίον καθαρὸν σατῆρα, καὶ καθαρῶσαντες τὸν ὅλον, ὥστε ἐν χωνευτηρίῳ, τῷ εἰλικρινεῖ φρονήματι, τηλαυγέστατον πᾶσιν ὑμῖν ἐπιδείξωμεν. πρῶτος γὰρ ὁ νοῦς, καὶ τὸ πνεῦμα πρῶτον, ἀσθενεῖ δὲ ἡ σὰρξ. ἦλθεν γὰρ εἶναι δυνατόν ὑπὲρ τῶν ὑπερτάτων ἀκρωτηρίων ἐπιστάτα σαλπίζειν με ὥστε διὰ τοῦ στόματος, ἐβροντῆς δίκην κατὰ πάσης ἐξαποσεύεται τῆς οἰκουμένης τὰ τῆς σωφροσύνης ῥήματα, ὥστε εἰς μαρτυρίαν ἔσονται πᾶσι τοῖς παραφθέρουσι τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ἀδύνατον τὸ πρᾶγμα· ἄνθρωπος γὰρ εἰμι ὀλιγόβιος καὶ εὐτελής μὲν τὴν ἡλικίαν, μικρὸς δὲ τὴν φωνήν, καὶ ἄλλως δὲ ταπεινὸς τὴν ψυχὴν, πολλὰς ἀμαρτίας ἐμπεφυρμένος. Ἀλλὰ

καὶ βροντῆς δίκην εἰς ὕψος ἐπάρω τὴν φωνήν, καὶ βοῇ μου μεγάλα, ἐκ ἀκυσθησώμαι. Χριστὸς γὰρ ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ υἱός, ὁ πῆξας τὴν οὐρανὸν ὡσεὶ καμάραν, καὶ ἡμελιώσας τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ἐς ἐσπεύσας τὴν θάλασσαν, ὁ πῦρ, καὶ θεῖον, καὶ ἰένον, καὶ φῶς, καὶ τρομὸν αἰώνων κριτηρίων ἐτοιμάσας τοῖς ἀμαρτάνουσιν, ὅπως δι' εὐαγγελίων βοῶν καὶ παραγγέλλων παρακύβηται. ἀπόστολοι δ' αὖ πάλιν ἄγιοι, τέλει τοῦ Χριστοῦ μαθηταί, καὶ υἱοὶ βροντῆς ὀνομαζόμενοι, δι' ἐπιστολῶν γράφοντες καὶ παρακαλῶντες καταφρονεῖν· ἀλλ' ἔγε προφῆται ἄγιοι τοῦ Θεοῦ, ἔγε νόμος, ἔγε ἄνθρωποι νοσητέοντες ἐντρέψασιν· καὶ τίς ἄλλος δυνήσεται ἔρα τὸ τηλικῆτον ἀπηνὲς διαρδύσασθαι καὶ ἀνήμερον πρᾶγμα; ὅτε λοιπὸν τραῦμα κατὰ πάσης γέγονε τῆς οἰκουμένης, καὶ μοι δοκεῖ πολλὰς λόγους καυτήρων δίκην προσάπτειν τῷ πάθει. ἐπιτέχεται γὰρ τὸ νόσημα, καὶ κεκράτηκε πλείων, ἵνα μὴ πάντων λέγω, καὶ ὥστε ἄχλυν σκοτεινότητι ἐπέσχε τῶν πολλῶν τὸ βλέπειν τῆς διανοίας. Ἐγὼ δὲ ἐρῶ μετὰ παρήσας, λαμπρά εὐσεβείας διὰ σώματος ῥήματι ἁγίοις ἐξάπτων, ἐς σεμνὰ πρῶτων ἀρετῆς παραδείγματα διηγούμενος, μὴ ἄνθρωπον εὐλαβέμενος, ἀλλὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχον τὸν ἀπροσπολήπτως κρίοντα ζῶντα καὶ νεκρὸν, ἐς ὃ βυθόμενος κοινῶς γενέσθαι τῶν ἐν τῷ κακῷ δικτύῳ σαγηνευθέντων, ὥπως δίκην ἡλίου ὁ λόγος τὰς ἀκτῖνας ἐκπετάσας διαλύσῃ τὸ ζοφώδες τῆς διανοίας τῶν εἰσακκύντων ἐκ καθαρῆς καρδίας, καὶ τὸ πάθος παύσῃ τῇ αὐτοῦ μαρμαρυγῇ.

Ρίξα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἡ Φιλαργυρία, ἡ ἀδ. Tim. φησὶν ὁ θεὸς ἀπόστολος, ἀληθῶς ρίξα πολλοὺς VI. 10.

κλάδας πονηρίας ἐκφέρουσα, δι' ἣν τὰ πάντα ἐν τῷ ποτηρῷ βίῃ ἐπιτελεῖται. Ρίξα δὲ πάντων τῶν κακῶν ἡ φιλογυνία, καὶ ἡγεμὼν τῆς ἀπωλείας, ἡ τῶν ἀγαπητρίδων λέγω δὴ μαρία, ρίξα ἀπώλειαν βλαστάνουσα, ἐξ ἧς ἀνίσταται ἡ μαρία. Ἰσχυραὶ γὰρ τυγχάνει ἐκ σοδομῶν μετενεχθεῖσα, καὶ ὅτι ὑπευλὸν τινα καὶ πεποιμένην τῆς ἐξωθεν ἐπιπλάσας ἀγάπης τὴν φαντασίαν ἐκτετατα. Καὶ μοι λαβὼν κόμισε λοιπὸν εἰς μέσον τὸ τῷ ἀποστόλῳ λόγιον ἐκεῖνο τὸ φάσκον, μὴ ἐκ ἔχοντες ἐξουσίαν ἀδελφῶν γυναῖκα περιάγειν, ὥς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ Κηφᾶς; ὡς ἐπείδονται οἱ τοῦ τῆς ταλαιπωρίας πάθους δεδουλωμένοι, τὸ καλῶς πρὸς ὀφέλειαν γράφειν, τῇ αὐτῶν ματαιοφρονίᾳ πρὸς ἀπώλειαν ψυχῶν ἐκλαμβάνοντες. καὶ ἐξετάσωμεν παράλληλα τοῖς ἀποστόλοις, καὶ τοῖς νῦν πεισέμενοι τὰ πρακτόμενα. Τίς ἦν ὁ γράφων πρῶτον μὲν ὡς, καὶ εἰ δι' ἐπιστολῆς ὁ μακάριος ἀπόστολος ἐπέτρεψε, καὶ ὅχι μᾶλλον ἐκάλυπτεν αὐτὸς, αὐτὸν τύπον παρεχόμενος πᾶσιν ἡμῖν· οἶδαμεν γὰρ αὐτὸν μετὰ ἀνδρῶν εὐλαβεστάτων πάντα τὸν χρόνον ἀναστροφέντα, καὶ ὅχι μετὰ γυναικῶν ἀπρεπείων διαγόντα. Οὔτε καὶ αἰδοῦνται τῷτο λέγοντες. Αἰσχύνειν καταχεύουσιν οἱ αὐτοὶ Πέτρον τῷ πρωτοστάτῃ τῶν ἀποστόλων, καὶ κλειδύχῳ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν συγκρίνοντες, καὶ φάσκοντες, εἰ ἐκεῖνος εἶχεν ἀγαπητὴν, καὶ ἡμεῖς τοῖς ἐκείνου ἔχουσιν ἐπακολουθήμεν. καὶ τάχα καλῶς ἔχεις. Ἐγειρόν μοι γυνὴν ὡς αὐτὸς τὴν Ταβιθά ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἵνα πει-

ad Gal. 40.

σεύσω σοι, ὅτι καὶ σὺ πνευματοφόρος εἶ, ἐκπεπληγμένος θείας δυνάμεως. ἐξέλασόν μοι τὴν δαίμονα, ὅς ἐκείνος ἐξήλασε, τὰς νόσους, καὶ τὰς ἐτέρας ἐργασαὶ θεραπεύει, ὅσας ἐπέτελεσεν ἐκεῖνος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἐγὼ γὰρ τᾶλλα. ὅταν μοι δείξῃς, τότε σοι πεισέσω, ὅτι ἐπυροῦσαι πρὸς τὸ θυρίον. ἡ ἐκ ἀκείας τί λέγει ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅτι ὁ ἐμβλέψας γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἡδὴ ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῇ; καὶ μὴδὲ σοι καταφαίνεται τὰ τοῦ εὐαγγελίου ῥήματα; ὅπως, ὥστε ἐμὸν τὸ πράττειν ἐκάλυπτεν, ἀλλὰ καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ὁψως ὁρᾷ ἀπέτρεψεν, εἰδὼς ὅτι σκανδαλὸν τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸ ἐνεδρεῖν; ἀλλὰ σοι τῷ πάσχοντι παίγνιον καταφαίνεται τὸ πρᾶγμα· ἐπὶ τῷ πάθει γὰρ σὺ τὸ φρόνημα τῇ ἀναισχυρίᾳ, προσωπεῖον δίκην τῷ προσώπῳ σὺ ἐμπεριχόμενος· ἀγνοεῖς γὰρ ἡλικίαν ναυαγίῳ περιπέτωκας. Ἐπ' ἀνέλθωμεν ἐπὶ τὰς τῶν ἁγίων προφητῶν χαρακτῆρας, ὥπως τὸν ἄπαντα χρόνον τῆς ζωῆς ἐν ὅροις καὶ σηκαιοῖς διέτριβον, καὶ μόνον τῷ ὁρᾷ γυναῖκα ἀπαλαττόμενος, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῷ ἐνθυμίσθαι. ἡ καὶ τῷτο σοι πάντως λῆρος καταφανήσεται; βλέπω γὰρ σε καὶ ἀντιφύεσαι πολλῶν λόγων κενῶν σαυτὸν παραμυθούμενον. Μνησθήτι τῆς ἐκ τοῦ παραδείσου ἐκβολῆς, καὶ τοῦ ἐλέθρου τῷ κατακλυσμῷ, καὶ τῆς τῶν σοδομῶν καταστροφῆς, ὅτι διὰ γυναῖκα πάντα τὰ κακὰ ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους γίνεται, τῆς τῷ Σαμψὼν τοῦ δικαίου προδοσίας, καὶ τῆς τοῦ Ἰωσήφ ἐκείνου τοῦ ἐναρέτου ἐπιβουλῆς. Μνημόνευσον τῆς τοῦ ἐκλεκτοῦ γένους τῶν Ἰουδαίων ἀπωλείας, εἰ δὲ ταῦτά σε ἐπείθει, Σολομὼν ὁ σοφὸς σε πεισάτω ὡς ἐπὶ λέγων, οἶνος ἐστὶν ἡ ἀποσῆσθαι καρδίας σοφῶν. σοφῶν, εἶπεν, ἵνα μὴ καὶ τῷτο παρελθῇς τι, καὶ εὐτελὲς φρονήσεις περὶ τοῦ ῥήματος. ὁ γὰρ οἶνος εἰς τὸν ἄνθρωπον εἰσδύων, καὶ κάρσιν μέγας ἐν αὐτῷ ἐργαζόμενος, ὥστε ποταμὸς πλημμυρῶν, ὅλον τὸ φρόνημα τῷ αὐτοῦ ῥοιζήματι παρασύρει, καὶ εἰς μαρίαν ἄγει τὸν ἄνθρωπον. τὰ αὐτὰ καὶ ἡ γυνὴ τῷ οἴῳ διαπράττεται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. διὸ δὴ καὶ ὁ Παροιμιαστής παρεπλησίασε τὸν οἶνον τῇ γυναικί, καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται διαφόροις κακοῖς καὶ θηρίοις ἰοβόλοις παρεπλησίασαν τὸ γένος τῶν γυναικῶν, τὸ ἀπόλλαν τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά σε πείθει. παίγνιον γὰρ ὡς εἶποι πάντα σοι καταφαίνεται. ἐβυσσας γὰρ ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς τὰ ὠτά σου μὴ εἰσακύν τῶν θείων γραφῶν. καὶ λοιπὸν δὲ καὶ αὐτοὶ εἰς θηριώδη τρόπον μετέλλαξας σὺ τὴν φύσιν, τῇ τῷ θηρίῳ συνεικὶς ἡμότροπος αὐτῇ γενόμενος, ἥς τὰ μὲν ῥήματα εὐλαλα, καὶ ἡ φωνὴ ἡδέα, ἡ δὲ ψυχὴ ἀγρία, καὶ τὸ φρόνημα δρεκόντων, καὶ ἡ προαίρεσις ἐρησιζόντων, καὶ τὸ βλέμμα πυρίπνοον, καὶ τὸ φίλημα ἰοβόλον· καὶ ἄγων αὐτῇ, ὥστε τῇ τῶν λόγων κολακείᾳ, ἐπὶ τῆς προσόψεως ἀπάτης, καὶ τῇ τοῦ φιλήματος προσβολῇ ἐκπύττει τὸ θυρίον τὸν ἴον εἰς τὸν τοῦ ἀγλίου λάρυγγα. παρασύρει γοῦν λοιπὸν τὴν διάνοιαν, καὶ καταρῶν τὸ φρόνημα, καὶ αὐτὸ τὸ ἡγεμονικὸν ἀρωγνίσκει, καὶ ἐξίσχισι τὸν νοῦν· καὶ ὥστε τὰ φάρμακα τὰ διδόμενα πρὸς ἀναίρεσιν τοῖς ἀν-

θρώποις, σκοτοῖ τὴν σύνεσιν, καὶ ὅλον τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀναισθησίαν παρασύρει τῇ τοῦ δηλητηρίου ἀποτομίᾳ, τῷ αὐτῷ λόγῳ καὶ ἡ γυνὴ διὰ τοῦ φιλήματος καταβάλλει τὸν λογικὸν ἄνθρωπον ἀλόγῳ ὁρμῇ ἰσχυρόντα, καὶ τὸ διὰ πολλῶν χορδῶν καὶ ἀρετῶν συγκείμενον κινητικὸν ὄργανον, τὸ αὐτεξούσιον, τὸ θεωρεῖν τῆς ψυχῆς, δι' ἐνὸς δολεροῦ ῥήματος, ἡ χειλέων συρίσματος, ἡ ὀφθαλμῶν νεύματος, ὥστε τι ἀψυχον ὄργανον ὡς κἀκείσε ὅπερ βέλεται περιφέρει, καὶ ὥστε ὁλόκληρον κυμαίνουσα, ὅλον τὸ σῶμα ταῖς αὐτῆς ὁρμαῖς παρασύρει. Καὶ ἐστὶν ἰδεῖν λοιπὸν τὸν ἄγλιον, τὸν ἐλεεινὸν, τὸν παντὸς οἴκτου ἄξιον, τὸν συνετὸν ἐν φρονήσει, τὸν εἰς ἄκρον γραμματικῆς ἐπιστήμης ἔμπειρον, καὶ σοφιστικῆς τεχνίτην διδασκαλίᾳ, τὸν ἱατρικῆς μετέχοντα ἐπιστήμης, τὸν παντοῖων ἔμπειρον γραμμάτων, ἡ καὶ τῶν θείων λόγων ἀναγνώσει αὐτὸν ἐπιδεδωκότα, καὶ τὸν μονήρῃ βίῳ πολλὰς ἐπανεβόμενον, καὶ ἐκκλησίας προύχοντα, ὥστε τι ζῶν εὐτελὲς σχοινίον δεδεμένον, καὶ ὡς κἀκεῖ ῥιπιδόμενον· ἔδρασε γὰρ διὰ τῆς ἐπιπλάσας ἀγάπης, μᾶλλον δὲ, εἰ δὲ τάλῃθις λέγειν, τῆς αἰσχρᾶς· καὶ γίνεται λοιπὸν ἐπιταφίῳ θρήνου ὁ τοιοῦτος ἄξιος, καὶ ζῶν κλαίόμενος, καὶ ἀποθανὼν πενθόμενος· καὶ γὰρ ζῶν ἀπέθανεν, ὥστε ἐν τάφῳ τῷ ἰδίῳ σώματι κατοικῶν· καὶ ἀποθανὼν, δις σὺς ἀπέθανεν, κρίσει γένεως πυρὸς αἰώνιου κολαζόμενος.

Τί νῦν λέγεις, ὦ τῶν ἀγλίων ἀδελώτερη, ὦ τῆς κακίας γείτονος; πῶς σὺ τὰ σεμνὰ βαδίσματα; πῶς σὺ ἡ εἰς ἄκρον παιδείαν; ποῦ δὲ ὁ τῆς σοφίας κάματος; ποῦ σου τὸ σεμνὸν τῶν τρόπων; ποῦ τὸ εὐτακτὸν; ποῦ αἱ πλείους ἐπιτελεσθεῖσαι ὡς σὺ χαμευνεῖς τῆς φιλοσοφίας χάριν; ποῦ ἡ σύνεσις; ποῦ τὸ φιλόσοφον; πῶς τὸ φιλόσοφον σὺ; ἀλλὰ τῶν μακρῶν ἐγένετο κακῷ θυρίῳ συνοικήσας, μᾶλλον δὲ αὐτὸν εἰς τὸν τῆς ἀπωλείας τάρταρον ἐνεβρίψας. Τίς γὰρ σε ἠνάγκασεν εἰς τὸ τῆς παρνομίας ἐργαστήριον εἰσεῖναι; τίς δὲ σε ἠνάγκασεν εἰς τὸν αὐτῆς κόλπον, ὥστε εἰς βυθὸν ἀγριαινέσης θαλάσσης εἰσδύναι; μὴ γὰρ ἡ ἡσθα αὐτεξούσιος; αὐτοκατάκριτον αὐτὸν πεποίηκας· ἐπειδὴ ἐκ ἡβουλήσεως πρὸ τῆς τῷ πάθους ἀκμῆς ἀπολῦσαι ἀπὸ σὺ τὸ ἀργαλέον, πάντως σου ὑλαβήσεως μὴ σου τὰ μυστήρια θριαμβεύσῃ ἐκβλήσῃς. Τί δὲ αὐτῇ καὶ ἀνετίθου μυστήρια τὰ ἐν σοὶ καλῶς ἀποκείμενα; μὴ γὰρ σενοχωρίαν παρεῖχέ σοι ἐν θησαυροῖς σοφίας σου φυλαττόμενα; Εἴτα τὸν μὲν ὡς τοῦ ἰδίου δεξιῦ ὀφθαλμοῦ σκάνδαλον. καὶ ὡς τοῦ ἰδίου δεξιῦ ὀφθαλμοῦ σκάνδαλον. καὶ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, αὐτὸν δι' αὐτοῦ ἐκκόπτειν τὸ σκάνδαλόν σου μέλος. σὺ δὲ ἐχθρὸν καὶ ἐναντίον πρᾶγμα, τὸ μὴ μόνον σκάνδαλόν σου, ἀλλὰ καὶ θανάτου τὴν ψυχὴν ἐκ ἐμβάλλεις ἀπὸ σὺ ἀγαπητῇ γὰρ ἦτο διὰ Χριστόν ὡς τοῦ χαίρειν· ἐὰν δὲ βλάβη ψυχῆς, μὴδὲ τὸ χαίρειν αὐτῇ· μόνον ἐπισκέψασθαι ἀσθενῆτα, καὶ μὴ τὸν ὑγιαίνοντα σκάνδαλίσαι, ἡ ἐν καιρῷ θλίψεως, διωγμοῦ, ἡ ἐν ἐκκλησίᾳ· ἐπειδὴ πάντες εἰς ἔσμεν ἐν Χριστῷ, ἀλλὰ νῦν ἐκ ἔσμεν. διατί; ἐπει-

ad Gal. III. 28.

Maccabaeorum initio mutilum completitur. Ea vero sequens est.

GENESIS. *Genesis*. Huius Capita sunt. Peri tou theos. Peri tēs adelphoktonias. E'th A'dām. Peri tēs kibwtō. Peri tēs purgationis. I'. Chrematismos A'braām. Peri tou poleμου tōn β' βασιλέων. Peri tēs aichmalosis tou Awt. Peri Melchisedek. Δ'. Chrematismos A'braām. Diathēkē prōs A'braām. Tā katā tēn Sārrān, kai tēn A'gar. Tā upō tou āγγέλου lechthenta I'h A'gar. Diathēkē prōs A'braām peri peritōmēs k' peri tou dōmatos. E'p'anggelia I'saāk. Peri tē I'smaēl. Peri tōn peritōmēntōn upō A'braām. Peri tēs optasias tēs γενομένης en tē drutē tē Mambrē prōs A'braām, k' peri tēs xenodochias autō. Peri tēs katastrofēs Sodōmōn. Peri tēs xenodochias tou Awt. Peri tou ēmpturismou Sodōmōn. Peri tōn θυγατέρων tou Awt. E'v'gen Mωαβίται k' A'mωνίται. Peri tēs Sārrās k' tou A'ειμέλεχ βασιλέως Γεράρων. O'ti προφήτης ο A'braām. Peri tēs ekbolēs A'gar metā tou hōu autēs I'smaēl. O'te tōn A'braām επείραζεν ο Θεός peri I'saāk tou hōu autō. E'th tēs Sārrās εζ'. (sic) E'th tou A'braām ros'. Peri tēs κλίμακος. Peri tē I'ωσηφ. E'th I'akōb.

EXOΔΟΣ. *Exodus*. In Exodo hi sunt tituli. Peri tēs βάτους. O'νομα Θεού. Peri tēs rādēs. Peri tou āγγέλου tou ζητήσαντος αποκτείνει Mωυσήν en tē dōf. A'. Peri tēs rādēs tēs μεταβληθείσης eis drakonota. B'. Tō ūdwr eis aīma, prōtē dē plēgē. I'. Peri tōn βατράχων. Δ'. Peri tōn σκιδων. E'. Peri tēs κυνομίας. ε'. Peri θνήσκων κτηνών. Z'. Peri tēs αιδάλης. H'. Peri tēs χαλάζης. Θ'. Peri tēs ακίδος. I'. Peri tou ψιλαφου σκότους. ΙΑ'. Peri tēλευθēs tōn πρωτοτόκων. Peri tē Πάσχα. E'th παροικίας hōn I'sraēl ul'. Peri tou ποντισμου Φαραώ. Peri tēs όρτυγομήτρας, k' tou μάν. Peri A'malek. Peri I'ōdō. Peri tēs διατάξεως tēs σκηνής, hē ēπηξε Mωυσēs. Peri tou λογίου. Peri tou μύρου. Peri tēs μοσχόποιας. Peri tōn πλακων. Peri tōn πλακων tōn δερτέρων. Peri tou καλύμματος. Peri Βεσελαή.

ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ. *Leuiticus*. Tituli sunt. Peri tē ālatos. O'λοκάρπωσις. Peri Nadāb kai A'biōd. Peri νόμου κτηνών καθαρών k' ακαθάρτων. Peri λέπρας. Peri γονόρριους.

ΑΡΙΘΜΟΙ. *Numeri*. Tituli hi sunt. A'ριθμός tōn Λευιτών. A'ριθμός tōn πρωτοτόκων tōn άρσενικων. Peri ζηλοτυπίας. Nόμος εύκαμένων. Peri tou εγκαινισμού tēs σκηνής. A'φαγισμός tōn Λευιτών. Peri tou γογγυσμου tōn hōn I'sraēl. Peri tēs επιθυμίας tōn κρεών. Peri tēs όρτυγομήτρας. Peri Μαρίας & A'arōn γογγυσόντων κατὰ Mωυσή. O' I' A'υσēs ηκουν πρήν I'ησοῦς ο Ναυή. Peri tou εύρεθέντος συλλέγοντος ξύλα. Peri tōn κρασπέδων. Peri Δαθάν k' A'βιρών. Peri άπομένων νεκρού. Τελευτή Μαρίας. Peri tēs πέτρας. Τελευτή A'arōn. Peri tou χαλκού θφέως. A'ίσμα I'sraēl. Peri tē μάντιος Βαλαάμ. Peri tēs ūn tēs λαλησάσης. Peri tē Zήλου Φινέας. Παράταξις I'sraēl prōs Μαδιάμ kai εκλογή. Peri tēs A'arōn τελευτῆς en μίτ' tou A'υγέση.

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ ε'. *Deuteronomium* V. Capita in marginibus haec habet: Tā themitā k'thēn. Tā āgēmita. Peri I'chzūn. Peri pe-tēnōn. Diā tē āzūma ūrisai. Eulogia. Katāra. O'idh β' Mωυσέως. Eulogia Mωυσέως. E'th Mωυσέως ρ' k' x'.

ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΥΗ. *Iesus Nave*. Vbi haec sunt Capita. Peri P'āb tēs πόρνης. Peri tēs διαβάσεως tēs kibwtō en tō I'ordān potamō. Peri tōn πετρίνων μαχαιρών. Peri tou dφθέντος tō I'ησοῦ en I'ερίχō άρχαγγέλου. Peri tōn τειχων I'εριχō, k' peri P'āb tēs πόρνης. Peri tē νοσφισμῶ A'char. Peri tēs Γαί. Peri tēs πανουργίας tōn Γαβαωνιτών. Peri tōn πέντε βασιλέων tōn Γεβουσαίων. O'te ēxi o hlios k' h seλήnē en I'ησῶ. Peri I'abīn. O'ti tēn Βαλαάμ άπέκτεινεν I'sraēl. Peri tou βωμοῦ, οὔ ἐποίησαν οί hoi Γάδ, & οί hoi P'ubīn.

ΚΡΙΤΑΙ. *Indices*. Haec adscribuntur Capita & Argumenta. Peri tou Κλαυθμώδους. Peri δουλείας I'sraēl tō Χουσαρσαζών. Peri δουλείας I'sraēl tō Aιγλώμ. Peri A'wd. Peri Δεββώρας. Peri tou πατάλν, en φ' πεφόνευται Σισάρα. O'idh εύχαριστήριος Δεββώρας k' Βαράκ. Peri Μαδιάμ. Peri Γεδεών. Peri tou πόκου Γεδεών. O'ti k' Γεροβάαμ ηκουσεν o Γεδεών. O'ραμα. Λύσις. Peri Ζεβεὶ & Σαλμανά. Τελευτή Γεδεών. Peri A'βιμέλεχ. Παραβολή. O'πως πεφόνευκε γυνή κόμματι μύλα tōn A'ειμέλεχ. Peri Θωλά. Peri I'air. Peri I'εφτάς. Peri E'seβών. Peri E'dām. Peri Λαβδάν. Peri Μανωέ. Peri Σαμφών. Peri tou λόντος. Peri tōn άλωπέων, en αἷς ενέπηρεσε τὰ δράγματα tōn άλλοφύλων Σαμφών. Peri tēs σιαγόνος, en h' επάταξεν α'. άνδρας. Τελευτή Σαμφών. Peri Σεμέγαν. Peri Μιχά.

ΡΟΥΘΟ. *Ruth*. Hic nulla adnotantur Capita.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ Α'. *Regnum I*. Capita sunt. Προσευχή A'ννης. O'idh A'ννης. Peri tōn hōn H'ali. Peri tēs σουδεσίας H'ali. Peri tēs γενομένης prōs Σαμουήλ Φωνής. Peri tēs kibwtō, k' tou θανάτου tōn β' hōn H'ali. Peri tou τέλους H'ali. Peri tēs ηττης tōn άλλοφύλων. Peri tōn hōn Σαμουήλ. Peri tou I'sraēl αιτάντων βασιλεία. Peri tōn διεμαρτύρητο Σαμυήλ τοῖς hoiς I'sraēl ζητῶσι παρ' αὐτοῦ βασιλεία. Peri Sābā α' βασιλέως I'sraēl. Peri tēs άρῆς, hē ηράσατο Sābā tō λαῶ. O'te παρτάξατο Sābā prōs A'malek. Peri Δαβίδ hōu Γεσσαί. Peri Γολιάθ tou άλλοφύλου. Peri Nάβαλ. Peri A'βιγαίας. Peri Sābā kai tēs έγγασμίδος. Peri tōn A'malekitōn. Peri Sābā & tou θρους Γελοβουέ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ Β'. *Regnum II*. Capita haec sunt. Θρήνος Δαβίδ en Sābā k' I'ωνάθαν. Tē peri I'ωάβ k' A'βεννēr. Θρήνος Δαβίδ en A'βεννēr. Peri tōn άποκτεινάντων Γεβοσθ' en κλίμας αὐτοῦ. Peri tēs kibwtō κυρίου, kai peri O'zāb. Peri Melchōl. Peri tou hēmatus κυρίου tou prōs Ναθάν. Προσευχή Δαβίδ. Peri A'dραζάρ. Peri Μεμφιβοσθί. Peri A'nnōn. Tā peri Βηρσαβέε k' O'drian. Peri Nadān έλέγχοντος tōn Δαβίδ, & peri tēs tē Θεῷ άπειλής παραβολή. Tā peri A'mōn & O'āmar. Tā peri A'βεσαλώμ, kai

A'mōn. Tā peri tēs γυναικός tēs Θεωτίδης. Peri tou κλάυου A'βεσαλώμ. Peri tēs μεριδος, hē έπέπηρεν A'βεσαλώμ. Peri Δαβίδ άποδιδρασκόντος από προσώπου A'βεσαλώμ. Peri Σεμεί. A'ρά. Peri tōn σουλόν A'χιτόφελ tō A'βεσαλώμ. Συμβουλία Χουσί. Τέλος tou A'χινόφελ. Peri tē πολέμου A'βεσαλώμ, k' tē θανάτου αὐτοῦ, k' peri tēs σήλης αὐτοῦ hē έσησεν. Θρήνος Δαβίδ. Peri Σεμεί tō δεύτερον. Peri Μεμφιβοσθί. Peri tōn i' παλλακων. Peri A'meσaί. Peri tēs γυναικός tēs σοφής, k' peri Sasee. Peri tou λιμοῦ. Peri tou αιτήματος tōν Γαβαωνιτών. Peri I'εσβί. O'idh tou Δαβίδ. Τέλος tēs φδής. Peri tēs tou ūdatos tō Δαβίδ επιθυμίας. Peri tēs άνδρείας Βαναία. Peri tēs άριθμήσεως tōν hōn I'sraēl k' I'ōda. I'sraēl ω'. I'ōda φ'. Peri tōn είπεν Γάδ tō Δαβίδ. A'πόκρισις Δαβίδ. Peri tou θανάτου tōν ο'. Peri Γερσαλήμ. Peri tē θυσιαστήν, οὔ φηκόμηνσε Δαβίδ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΡΙΤΗ. *Regnum III*. Capita, seu tituli hi sunt: Peri A'doniu. Συμβουλία Ναθάν tē Βηρσαβέε. Peri Σολομώντος δ' βασιλέως I'sraēl. E'ντολή Δαβίδ tō Σολομῶντι. Peri tou τέλους Δαβίδ. E'th tēs βασιλείας Δαβίδ. Peri tou αιτήματος, οὔ ηήσατο A'donias tē Βηρσαβέε. Peri tou θανάτου A'doniou, kai peri A'βιάζαρ, kai peri tēs φυγής I'ωάβ, kai peri tou θανάτου αὐτοῦ. Peri tēs οικουδομῆς tō οίκου, & φηκόμηνσε κυρίῳ Σολομῶν. Peri Σεμεί. Peri tēs βασιλείσεως Sābā. Peri tēs παρανομίας Σολομῶν. Peri A'chiā tō Σολομῶντι. E'th βασιλείας Σολομῶν. Peri P'obām, ε' βασιλέως I'sraēl. Peri tēs βασιλείας Γεροβάμ δάμν Σολομῶν, ε' βασιλέως I'sraēl. Peri tēs χρυσῆς δαμάλεως. Tā peri tōn β' προφητῶν. Peri tē παιδὸς Γεροβάμ. E'th βασιλείας Γεροβάμ. Peri Eusankim. Peri tēs βασιλείας A'sā. Peri Nabāt η' βασιλέως I'sraēl. Peri Bκατά, θ' βασιλέως I'sraēl. Peri H'la, i' βασιλέως I'sraēl. Peri Zambrē, iā βασιλέως I'sraēl. Peri A'chāb, iβ' βασιλέως I'sraēl. Peri H'liou tou προφήτου. Peri tēs χήρας. Peri tē hē tēs χήρας. Peri tōn προφητῶν tēs αίσχυνος. Peri I'ezābel. Peri E'liotaiē. Peri Nabuhal k' A'chāb. Tā peri tou hōu A'der k' tou A'chāb. Peri tōn σιδηρῶν κεράτων. Peri tē τέλους A'chāb. I'ωράμ, iγ' βασιλέως I'sraēl.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ Δ'. *Regnum IV*. Capita haec habet. Peri I'ωράμ iδ' βασιλέως I'sraēl. Peri tēs αναλήψεως H'liou. Peri tōn άλμυρῶν ὕδατων. Peri tēs γυναικός, k' peri tēs εὐλογίας tōν σκευῶν tē έλαίου. Peri tēs γυναικός tēs Συμανιτίδος. Peri tēs τολύπης, k' peri tōn προφητῶν. Peri tōn άρτων k' tōν παλαδων. Peri Nešān tou Σύρου. Tā peri Ριεζί. Peri tou σιδηρίου. Peri tou πολέμου tou βασιλέως Συρίας, k' peri tēs άσρατίας. Peri tēs λιμῆς Σαμαρείας, kai peri tōν γυναικῶν tōν tē I'dia hētiβ βεβρωκῶν, k' peri tōν τεσσάρων λεπρών. Peri tē συμπατηγμένης kai άποθανόντος. Peri tōν έπτά έτών tou λιμοῦ, kai peri tēs Σουμανιτιδος. Peri tou hōu A'der. Peri I'ωράμ. Peri tēs βασιλείας I'ησοῦ, iε' βασιλέως I'sraēl. Peri tou τέλους I'εζάβελ. Peri tēs σφαγῆς

tōν ο' hōn A'chāb. Peri tēs σφαγῆς πάντων tōν θεραπόντων tou Βάαλ. Peri I'ωās. Peri I'ωάχαζ, iε' βασιλέως I'sraēl. Peri I'ωās β'. iε' βασιλέως I'sraēl. Peri E'liotaiē kai I'ωās. Σημεῖον peri tou τέλους E'liotaiē. Peri Γεροβάμ hōu I'ωās, iη' βασιλέως I'sraēl. Peri A'zarion hōu Γεροβάμ, iγ' βασιλέως I'sraēl. Peri Sēlōm, κ' βασιλέως I'sraēl. Peri Manāim, κα' βασιλέως I'sraēl. Peri Fakē, κβ' βασιλέως I'sraēl. Peri Fakē, κγ' βασιλέως I'sraēl. Peri I'ωāzām. Peri A'chāz. Peri O'ahē, κδ' βασιλέως I'sraēl. A'. Aichmalosis. Peri tōn λεόντων. Ποιηταί πόλεων. Peri E'zekiā, οτι έως E'zekiā ὑπέρχει o χαλκός όφιος. Peri Συναχηρίμ. Peri tēs μαλακίας E'zekiō βασιλέως I'dā. Peri tōn άποσπαιέντων παρὰ Μαρωάχ prōs E'zekiān. Peri Mavazē. Peri A'mōs. Peri Γωσίμ. Peri tou βιβλίου tou νόμου, οὔ εύρε Χελούας en o'κω κυρίῳ. Peri I'ωāchāz. Peri E'liankim tou kai I'ωankim. Peri Nabuchodonosor. Peri I'ωankim hōu E'liankim. B'. Aichmalosis. Peri Sedekim hōu I'ωankim. Γ'. Aichmalosis. Peri Nabuzardan. Δ'. Aichmalosis.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΟΝ Α'. *Paralipomenon I*. In eo haec leguntur. Βασίλεις. H'γεμόνες. Sābā. Peri Σολομῶν.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΟΝ Β'. *Paralipomenon II*. Haec habet nomina: A'μασίας. O'zias. A'chāz. E'zekias. Mavazēs. A'mōs. I'ωσίας. I'ωāchāz. E'liankim. I'echonias. Sedekias.

ΕΞΔΡΑ Α. *Esdrae I*. Capita, seu tituli marginales hi sunt. Peri tēs τελευτῆς I'ωσίου. Peri A'chāz. Peri Sedekim. Peri tou προσάγματος Κύρου. Peri tou άριθμοῦ tōν σκευῶν tōν en tē aichmalosis. Peri tōn καταγραφάντων I'ουδαίων. Peri Δαρείου, k' peri tōν γ' νεανίσκων tōν tā προβλήματα γραψάντων. Peri tou αιτήματος Zorobābel, k' έπως έγραψε Δαρείος tēn έλευθερίαν eis tēn Γερουσαλήμ τοῖς I'ουδαίοις. Peri tōν άναδάντων από tēs aichmalosis. A'ντιγραφον έπιστολής, hē έγραψε Δαρείω, kai άπέστειλεν. Σισίνης κ. τ. λ. O'ti έξ kai δέκατος από A'arōn o E'sdras. Liber hic numerationem habet ρθ'. ut puto είχαν, quibus constat, nimirum Versuum CIX.

ΕΞΔΡΑ Β'. *Esdrae II*. Hic nulla habet Capitum argumenta marginalia, quemadmodum neque qui sequitur Maccabaeorum Liber I. initio mutilus; versuum tamen numerationem, ut superior, exhibet, qui sunt πα'. nempe LXXXI. Interim notandum, praedictos Titulos, sive rerum, quae in-textu exponuntur, Argumenta, in margine Codicis esse descripta caractere vere quadrato, & unciali, quorum pleraque, ea nimirum quae in exteriori margine leguntur, deorsum versus Sinico more sunt exarata.

Tandem quum in apparanda recensione Codicis X. Plut. IV. Seculo XI. conscripti, in quo Compendium Basilicorum LX. Librorum cum suis adlegationibus, ac scholiis nonnullis, continetur, Tractatus quidam N n n oc-

occurrerit prope finem de quatuor Fluminibus e Paradiso exeuntibus, in quo Auctor anonymus praeter cetera contendit, Istrum, seu Danubium eundem esse ac Phison, Nilumque Geon, visum est nobis hunc in lucem proferre. Nullum quidem in contextu titulum praefert, quum in Tabula tamen Operum Codici praemissa, Περὶ τοῦ Ἰστροῦ ποταμοῦ, non satis apte inscribatur. Quare nos novum hunc ipsi titulum adiungimus: Περὶ τεσσάρων τῶν Παραδείσου ποταμῶν. De quatuor Paradisi Fluminibus. Tractatus vero sequens est: Οἷον ὁ Ἰστρος ὁ ποταμὸς λεγόμενος Φισὼν παρὰ τῇ γαίᾳ γραφῇ, καὶ τοῦ Παραδείσου ἐξίον, ὡς περ καὶ οἱ λοιποὶ Τίγρις, Εὐφράτης, καὶ Γεὼν, καὶ ὑποδύς τὰς μυχὰς τῆς γῆς, καὶ εἰς δύοσιν ἀπερχόμενος, ἐκδιδοὶ τοῦ Ἀ' πεννίου ἕως τῆς διήκοντος ἀπὸ τῆς Σικελικῆς θαλάσσης ἕως τῶν Γερμανῶν τῶν πρὸς τῶν Βορρείων ὠκεανῶν· κἀκεῖθεν εὐρεται πρὸς ἀνατολὴν, καὶ χέει εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον διὰ τὰς εἰς τοιαύτων. Οὗτος ἐν τῇ ἀνατολῇ ὀνομάζεται Γάλλης· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ δύσει, Ἰστρος προσαγορευθεῖς, καὶ ὑπὸ Θρακῶν Δανέβιος πάλιν καλούμενος. Καὶ ὅτος μὲν μέγιστός ἐστι ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν μὲν ἦγνων τοῦ Νείλου, ὑποδύμενος δὲ τὰς εἰσρέοντας ἐν αὐτῷ, καὶ τῷ Νείλῳ μείζων γίνεται. ἰς' γὰρ ποταμοὶ εἰσβάλλουσιν ἐν αὐτῷ. εἰσὶ δὲ οἱ· ἕκ μὲν Σκυθίας ἐ. Παρὰ τὰς, ὁ καὶ Περσέας, Τιβέριος, Ἀ' ραρος, Νάπατος, ὁ καὶ Περσέας, ὁ δὲ Ἀ' γαβύρων Μάρις. . . .

(1) Multata
est Codici
pagina.

ἀμετρίας, αἷτος αὐτοῖς συνεχῶς ἐπομβρίζει τομίζεται. Δανέβιον δὲ τὸν νεφέλοφον ἐκεῖνοι καλοῦσι πατριῶς ἐντεῦθεν μεταβέβληκεν ὁ Ἰστρος τὴν ἐαυτοῦ ὀνομασίαν, Δανέβιος μετακληθεῖς. Οὐδὲν δὲ θαυμάσιον ὁ Ἰστρος ἐξορμώμενος τῷ Παραδείσῳ, καὶ παρὰ τῇ γραφῇ λεγόμενος Φισὼν, ἐκ τοῦ τῆς δύσεως ὄρους, λέγω δὴ τῷ Ἀ' πεννίου φαίνεται ἀνακρύων. καὶ γὰρ καὶ ὁ Νείλος ὁ λεγόμενος Γεὼν ἐκ τῷ αὐτοῦ Παραδείσου προΐων, μίαν μὲν πηγὴν ἔχει εἰς Λιβύην, ἐτέρως δὲ δύο εἰς τὴν ἄνω Αἰθιοπίαν κατὰ Νότον, ὅν μισγομένον πλημμυρεῖ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, καὶ ποτίζει τὴν Αἰγυπτὸν Ἀγέσου μηνός. καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς δοκεῖ ἀπορίας πολλὰς τίπτειν, πᾶς ἐν καιρῷ ἀχμῶδες πλημμυρεῖ, ἥνικα λιψυδρία ὑπάρχει τῇ παντί. τοῖς δὲ τὰ τῆς γραφῆς ἀσυνεπείᾳ ὑδεῖαν τίπτει ἀμφιβολίαν· ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς ἱεροτελεσταῖς τῶν Αἰγυπτίων, ὡς ἐρευνῶσι τὰ κρύφια Ἀ' σάστως ὀνομάζεται, δὲ ἐρμηνεύεται κατ' Αἰγυπτίους ἐκ σκότης ὕδωρ, διὰ τὸ ἀδελφὸν τῆς ἀναδύσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς γῆς. οἱ γὰρ μὴ ταῦτα περὶ αὐτοῦ δεδιόντες εἰς μυρίας ἐκπίπτουτες ἀπορίας, μένουσιν ἕως τέλους τῆς ἀληθείας ἀποπλανώμενοι. Καὶ μέντοι καὶ περὶ Τίγριδος καὶ Εὐφράτης τὸ αὐτὸ δεδιόσιν. ἐκ τῷ Παραδείσῳ γὰρ ἐκότεροι τὴν γένεσιν ἔχοντες, ὑποδύοντες τὴν γῆν ἀναφαίνονται κατὰ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος, καὶ ὁ μὲν Εὐφράτης δὴλὸν ἔχει τὴν ἀνάλυσιν κατιῶν δὲ ἐκ τῶν Βορείων μερῶν πρὸς τὰ Νότια πλησιάζων τῷ Περσικῷ κόλπῳ ἔλη ἐμποιεῖ καὶ καλαμῶδες τέλματα, καὶ περὶ αὐτὰ μὲν εἰλόμενος, ἀδελφῶς ἀφανίζεται. ὁ μὲντοι τις ἀπὸ τίνος λίμνης λεγομένης Θωνίτιδος ἀδελφῶς ἐξίον, καὶ αὐτὸς οἴχεται πρὸς τὰ Νότια μέρη, καὶ διακόπτων τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος περὶ Μασαβάτας ἐνταὶ τῷ Εὐφράτῃ, καὶ διασχίζων τὴν Βαβυλῶνα, καὶ κατιῶν πλησίον Τερηδῶνος εἰσβάλλει εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. πρὸ δὲ τῆς ἐνωθῆναι τῷ Εὐφράτῃ, ἀμφοτέρω ἀδελφῶν διηρημένοι ῥέοντες ποιεῖσι τὴν λεγομένην Μεσοποταμίαν ἔχουσαν πλάτος ἀπὸ Εὐφράτου μέχρι Τίγριδος μίλια κη'. ἡ σάδια δ' κατὰ τὴν ἀναμέτρησιν ἑξαποσθέντες τῷ πολυμαθῆς. Ἐπεὶ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ Ἰστροῦ ποιησάμενοι ὠλισθήσαμεν καὶ περὶ τοῦ Νείλου εἰπεῖν, οὐκ ἀκαιρον ἡγούμεθα καὶ ἐτέρω μνησθῆναι κεφαλαίου καταλήλου ὑπάρχοντος τοῦ περὶ τῆς ἐκροίας αὐτοῦ. καὶ γὰρ τὸν καιρὸν τῆς ἀνάδου τοῦ Νείλου ἀνεώγνυσαν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ μεγάλα τῶν δημοσίων λουτῶν, καὶ διότι ἡ ἀνάχυσις αὐτῶν γίνεται ἡλίου ὄντος ἐν Λέοντι, τὰς κρουνοὺς τῶν ὑδάτων λεονταεῖς ἐποῖον· ὅθεν ἐξ ἐκείνου ἐπεκράτησε, καὶ τῶν ὑποληνίων τὰς κρουνοὺς λεοντοπροσώπως κατασκευάζουσι, ὅτι ἡ τῷ οἴνῳ ἀπόρροια μιμεῖται τὴν τοῦ Νείλου χύσιν, ὅτι ἐν τῷ τρύγῃ ὁ ἥλιος τὴν πάροδον αὐτοῦ ἐν τῷ Λέοντι ποιεῖται κατὰ τὰς εὐκράτους τάτας.

FINIS PLVTEI NONI.

PLVT. IX.

Specimen Cod. XIII. Sec. X. ex pag. 123b.

I. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

τὸν ἀπ' ἐπὶ τῆς Κ' κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρν

σοφίαν ὑπό μνημα

εἰς τὸν μακάριον ἰώβ·

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σόφῳ

γάρβ· τὸν μόνον

αὐτομφασί πρὸς τὸν

σώσω εἶμαι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμρ αἰν· τὸν δὲ

Τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

II. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

III. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

IV. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

V. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

VI. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

VII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

VIII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

IX. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

X. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XI. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XIII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XIV. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XV. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

Vita Io. Chrysostomi Cod. XIV. Sec. XI. ex pag. 161.

+ Δι' ἄλλοις τοῖς τοῖς παλαιὰ δι' ὅτι ἐπὶ τῷ

πονελένοῦ πόλεως· γενόμενος πρὸς θεὸν

ρον διδόνον ῥώμης· περὶ βίου καὶ πολιτείας

αὐτοῦ μακαρίου ὁγιωδῆς

ἐπὶ τῷ πόλεω κωνσταντίνου πόλεως τὸν χρν

σοφίαν ὑπό μνημα

εἰς τὸν μακάριον ἰώβ·

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σόφῳ

γάρβ· τὸν μόνον

αὐτομφασί πρὸς τὸν

σώσω εἶμαι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμρ αἰν· τὸν δὲ

Τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

II. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

III. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

IV. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

V. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

VI. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

VII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

VIII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

IX. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

X. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XI. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XIII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XIV. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

Tab VI.

pag. 466.

+ τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

II. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

III. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

IV. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

V. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

VI. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

VII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

VIII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

IX. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

X. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XI. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XIII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XIV. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XV. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XVI. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XVII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XVIII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XIX. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XX. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XXI. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

XXII. + τὸν τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· τὸν ἐπὶ

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν νόμο μαρτυρεῖται·

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLUTEVS X.

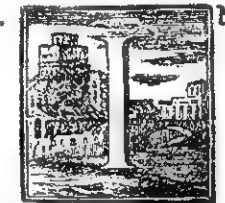
CONTINENS GRAECOS CODICES XXXII
OMNES MSS. PRAETER VNVM EDITVM.

C O D E X I.

ΣΥΝΟΔΟΙ.

CONCILIA.

I. p. 1.

N summo margine
legitur: Η' βιβλος
αυτη μοναχου Φιλο-
θου. Hic liber est
monachi Philothei.
Deinde habentur
Capita quaedam

ἐκ τῶν διατάξεων, ex Constitutionibus, nimirum
περὶ ἐπισκόπων, De Episcopis. Inc. Ὅτι ἔοι-
κεν ἡ ἐκκλησία νῆϊ. Pag. ead. b. περὶ κατα-
στάσεως ἐκκλησιαστικῆς. De Ecclesiastica consti-
tutione. Inc. . . . ἡ ἐκκλησία κατὰ ἀνατολὰς
τετραμήνη. Ibid. περὶ καρποφοριῶν, De fru-
ctuum oblatione. Inc. Ὅτι οὐ χρὴ δέχεσθαι
καρποφορίας ἀπὸ μοιχῶν. Vbi notandum pa-
ginam secundam, quae partem Capitulum
primi Tituli Canonum Ecclesiasticorum
continet, male collocatam fuisse, & inter
paginam 8. & 9. reponendam esse.

II. pag. 3. Τὸ ἅγιον ἱερομάρτυρος Παμφίλου
ἐκ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῶν ἀποστόλων συνόδου, τῆς
ἐκείνης ἐν τῶν συνοδικῶν αὐτῶν κανόνων μέρος
τῶν εὐρεθέντων εἰς τὴν Ὀριγένης βιβλιοθήκην.
Sacrosancti martyris Pamphili ex Apostolo-
rum Synodo Antiochena, scilicet ex Synodi-
cis ipsorum Canonibus ex parte in Origenis
bibliotheca repertis. Sunt Canones IX. quo-
rum primus inc. Μετὰ τὴν τὸ μεγάλου Θεοῦ
καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνάστασιν τε καὶ
ἀνάληψιν. Ultimus def. Διαπίσαντες καὶ κανό-
νας διὰ Κλήμεντος διαφόρων κεφαλαίων τὸν ἀρι-
θμὸν πέντε.

III. pag. 4. Occurrit quaedam Concilio-
rum localium historia, cui sequens monitum
praefixum: Ἰστέον ὅτι ἡ ἐκθεσις τῶν προκειμένων
συνόδων οὐ γέγονε πρὸς τὴν τάξιν τῶν χρόνων,
καθ' ὅς συνήλθον, κ. λ. Sciendum, quod ex-
positio subiectionum synodorum non facta est
iuxta ordinem temporum, quibus congregatae
sunt, &c. Tum titulus rubrica conscriptus:
Ἐγένοντο σύνοδοι πρὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ ἁγίας οἰ-
κουμένης συνόδου αὐταί. Concilia ante san-
ctum Generale Nicaenum celebrata, haec sunt.

Inc. Ε'ν τοῖς χρόνοις. Def. διατυπώσασθαι.
Habetur & in Codice VIII. Plut. IX. §. XI.

IV. pag. 7. Sequuntur Tituli Canonum
Ecclesiasticorum numero XIV. & Capita
in unoquoque comprehensa Titulo cum suis
Breviariis; ab iis tamen, quae in dicto Co-
dice VIII. §. I. recensuimus in hoc diversa,
quod heic unico tantum Indice continen-
tur ea, quae duplici in illo exhibeban-
tur. Praeterea unicus hic Titulorum In-
dex multo uberius est duobus iis, quos
ibi invicem distinctos animadvertimus, pro-
pterea quod praeter Canones, ac Con-
stitutiones Ecclesiasticas ad unumquodque
Caput pertinentes, civilium etiam textuum
citationes exhibet, solis Theodori Balsamo-
nis scholiis praetermissis, adeoque cum
Codice X huius Plutei convenit; pro-
greditur autem ad paginam usque 68. in
qua legitur Caput inscriptum, περὶ τῆς τῶν
βασιλέων συγγενείας διάλεξης, quod in fine
memorati Codicis VIII. §. LXII. enuncia-
tum est. Accedunt tandem diversa manu
conscripti Canones, seu Anathematismi sex,
quorum primus inc. Τοῖς διαφόροις ταῖς τῆς
μῆτις καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ὁμογενεῖσι τρισὶν
ἁγίαις ἐποσάσσει διδόναι τὰς ἐνεργείας, κ. λ.
Ultimus inc. Τοῖς φρονέσι καὶ λέγουσι τὴν παν-
όμνητον παρθένον καὶ θεοτόκον, κ. λ.

V. p. 71. Occurrunt I. Canones Aposto-
lici LXXXV. ut in dicto Cod. VIII §. X. II. Ca-
nones cccxviii. Patrum, qui Nicaeae con-
venerunt. III. Canones Synodi Ancyrae.
IV. Canones Synodi Neocaesariensis. V.
Canones Synodi Gangrensis. VI. Canones
Synodi Antiochenae. VII. Canones SS. PP.
qui Laodiceae in Phrygia convenerunt.
VIII. Canones Synodi CPolitanae sub Theo-
dolio magno Imperatore, quibus subditur
Caput περὶ ψευδοκατηγήρων, de falsis accu-
satoribus. IX. Canones Synodi Ephosi-
nae primae sub Theodosio minore Arca-
dii Imperatoris filio. X. Canones sanctorum
ccxxx. Patrum, qui Chalcedone conve-
nerunt sub Marciano Imperatore. XI. Ca-
nones Synodi Sardicensis. XII. Canones san-
ctorum ccxvii. Patrum, Carthagine con-

gregatorum. Quae omnia vide in dicto Codice a §. XIV. ad §. XXV. inclusive, cum quo omnia conveniunt, si illud excipias. Caput nimirum de falsis accusatoribus, Sardicensi Synodo inibi esse subiectum.

VI. pag. 142. Sequuntur I. Petri Archiepiscopi Alexandriae & Martyris Canones allati in eius Sermone de Poenitentia. Exstant in Pand. Canon. Beveregii T. II. a p. 8. ad p. 23. II. Gregorii Thaumaturgi Epistola Canonica. Ibid. a pag. 24 ad pag. 35. Codex tamen definit in Canone x. III. Basilii Magni ad Amphilochem Epistolae Canonicae tres. Ibid. a pag. 47. ad pag. 137. (per errorem 367.) IV. Eiusdem fragmentum ex Epistola ad eundem Amphilochem scripta, quod Dominus non ignorat diem, & horam consummationis mundi. Ibid. pag. 138. (per errorem 368.) V. Dionysii Alexandrini Epistola, qua hora S. Sabbati illucescente S. Dominica oporteat ieiunium solvere. Ibid. a pag. 1. ad pag. 7.

VII. pag. 166. Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπιστολὴ πρὸς Νικοπολίτας. Sancti Basilii Epistola ad Nicopolitanos. Inc. Καὶ ἐπιστάσαντες ἡμῖν, καλῶς ἐποιήσατε. Def. μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ φοβουμένου τὸν κύριον ἀσπαζόμεθα δι' ὑμῶν. In edit. Paris A. MDCXXX. Tom. III. pag. 369. Epist. cccxi.

VIII. pag. 167. Τῆς γενομένης συνόδου ἐπὶ Κυπριανῷ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καρχηδό- νοι, ἐπισκόπων πρὸ συναχθέντων εἰς τὴν αὐτὴν Καρχηδόνα, περὶ τοῦ δεῖν βαπτίζεσθαι τοὺς αἰρε- τικοὺς ἢ τῆς συνόδου προγενεστέρῳ μὲν εἰς τῆς ἐν Νικαίᾳ, δευτερεῖ δὲ διὰ τὴν τῆς οἰκουμένης συνόδου αὐθεντίαν. Acta Synodi celebratae sub Cypriano sanctissimo Carthaginis Archiepiscopo, LXXXIV. Episcopis in ipsa Carthagine congregatis, de baptizandis haereticis; quae Synodus, Nicæna quidem antiquior est, secundo tamen loco ponitur propter Synodi generalis auctoritatem. Praecedunt loco Proemii quaedam, quorum initium: Α' ὁφθαίς ἐπισκόπων ἀριθμῶ πρὸ ἑρμηνεύσεως Ἐκκλησί- ας. Finis: ἔτι καὶ τῷ μεγάλῳ Κυπριανῷ, ἀποστείλας σοι ἐπέδασα. Sequitur Cypriani & Episco- porum cum eo congregatorum ad Iovianum, eiusque Coepiscopos Epistola, quae post titulum varia nomina Episcoporum continet, inc. Εἰν κοινοβουλίᾳ ὄντες, ἀγα- πητοὶ ἀδελφοί. Def. ἐνότητος τε καὶ πίστεως ἀληθείας. Tum singulorum Episcoporum proposita super re sententiae numero lxxv. quarum prima incipit: Κυπριανὸς εἶπεν Ἡ κλῆ- ρος, ἀγαπητοὶ συνεπίσκοποι, τί μοι ἔγραψεν Ἰοβιανός. Ultima def. καὶ ἐξ ἀντιχρίστου Χρι- στιανοί. Cum Epistola, tum sententiae ex- stant in Pand. Canon. Beveregii Tom. I a pag. 365 ad pag. 374. (per errorem 372.)

IX. pag. 178 h. Canones cii. Concilii sexti in Trullo Imperiali Palatii CPoli con- gregati sub Iustiniano Imperatore, & Oratio Patrum ad eundem Dedicatoria; quae omnia habentur ioc. cit. a pag. 152. ad pag. 283.

X. pag. 204. Canones xxii. Concilii VII. Generalis Nicaeae secundo congregati an- no ab O. C. 6296. [Christi MDCXXXVIII.] Indiſt. XI. sub Imp. Constantino & Irene matre eius. Ibid. a pag. 284. ad pag. 330.

XI. pag. 211. h. Ὁρὸς τῆς ἁγίας καὶ οἰκου- μενικῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ β'. Definitio san- ctae & generalis Synodi Nicaenae II. Inc. Ἡ ἁγία μεγάλη καὶ οἰκουμένη συνόδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ θεσπισα τῶν εὐσεβῶν, κ. λ. Def. καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων γένετο, ἀμήν. Exstat etiam in dicto Codice VIII. §. XXXII.

XII. pag. 215. Epistola Tarasii Patriar- chae CPolitani ad Adrianum Papam. Incipit: Πολυμερῶς. Def. ἀναδεικνύντες. Tom. II. Beveregii a pag. 184. ad 188. Epistola Ca- nonica Gregorii Nysseni ad Letoium Epi- scopum Melitines. Ibid. a pag. 151. (per errorem 381.) ad pag. 164. Binae Cyrilli Epistolae Canonicae, altera ad Domnum, altera ad Episcopos Libyae & Pentapolis. Ibid. a pag. 175. ad 178. Gennadii CP. & Synodi cum ipso congregatae Circularis Epi- stola ad omnes Metropolitanos. Ibid. p. 181. Timo-hei Alexandrini Episcopi re- sponſa Canonica. Theophili Archiepiscopi Alexandrini Editum, quum sancta Theo- phania in die Dominico instarent. Eiusdem Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyco. Eiusdem ad Aphyngium de iis, qui dicuntur Cathari, ad Agathonem, & ad Menam Episcopos. Omnia habentur ibid. a pag. 165. ad 175. Basilii Epistolae ad Diodorum Parfensem Episcopum, & ad Gregorium Presbyterum. Ibid. a pag. 159. (per errorem 319.) ad 144 (per erro- rem 374.) Athanasii ad Ammum mona- chum, & ex xxxix. Epistola de Festis. Ibid. a pag. 36. ad 43. Gregorii Theologi ex eius metricis poematibus. Ibid. p. 178.

XIII. pag. 240 h. Canones xvii. CPoli- tanae primae & secundae Synodi, in vene- rabili templo SS. Apostolorum congrega- tae: tum alii tres editi a S. Synodo, in templo Sapientiae habita. Tom. I. Beve- reg. a pag. 331. ad 364.

XIV. pag. 247. Διδασκαλία τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χαρισμάτων. Doctrina SS. Apo- stolorum de charismatibus. Inc. Τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ μέγα τῆς εὐσε- βείας ἡμῶν παραδιδόμενος μυστήριον. Def. καὶ τρέ- μοντά μιν τὰς λόγους. Vide dictum Codicem VIII. § II. Subditur huic brevis notitia de martyrio XII. Apostolorum.

XV. pag. 249 h. Σίμωνος τοῦ Καναναίου, ἐπὶ πόντων ἐπισκόπων ἀδείλῃ χειροτονεῖσθαι ἐπίσκο- πον. Simonis Cananaei, a quo Episcopis con- secrari debeat Episcopus. Inc. Καὶ ὁ Σίμων ὁ Καναναῖος διατάσσεται. Def. τῆς ἐπιτροπῆς πλει- οντων ἐπισκόπων. Sequuntur eiusdem Cano- nes Ecclesiastici, quorum primus inc. Ε' τί- σκοπος εὐλογεῖ, καὶ εὐλογεῖται. Ultimus def. καὶ εὐταξίας ἐξ ἐκείνου. Est pars illarum Constitutionum SS. Apostolorum de Con- se-

secrationibus, quae habentur in dicto Co- dice VIII. §. VI.

XVI. pag. 250. h. Παύλου τοῦ ἀγιοτάτου ἀποστόλου διατάξεις περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν, τίνες ὀφείλουσι προσάγεσθαι πρὸς τὸ φώτισμα. Paulli sanctissimi Apostoli Constitutiones de Canonibus Ecclesiasticis, quinam debeant ad baptismum admitti. Inc. Καὶ ὁ Παῦλος τῶν ἀποστόλων ἐλάχιστος τάδε διατάσσεται. Def. καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἐκείνου. Ibid. §. VII.

XVII. pag. 251. h. Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἁγίων ἀποστόλων διατάξεις. Petri & Paulli SS. Apostolorum Constitutiones. Inc. Εἰς Παῦ- λος καὶ Πέτρος διατάσσεται. Def. ἐκπληροῦντες. Ibid. §. VIII.

XVIII. p. 252. h. Περὶ εὐταξίας διδασκα- λία πάντων τῶν ἀποστόλων. De recto ordine servando doctrina omnium Apostolorum. Inc. Τὸ δε καὶ κατὰ. Def. τὸ ἀσυνκρίτου. Ibid. § IX.

XIX. pag. 254. h. Τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τοῦ Θαυματουργοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος ἐπαγορευ- θέν δια ζέας ἀποκαλύψεως ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Sancti Gregorii Thaumaturgi de Sancta Trinitate (Expositio Fidei) signifi- cata per divinam revelationem a Ioanne Theo- logo. Inc. Εἰς Θεὸς ἀρχὴ καὶ πατὴρ λόγος ζῶν- τος. Def. ἀλλ' ἀτρέπτως καὶ ἀναλλοίτως ἡ αὐ- τὴ ἁγία Τριάς ἀεὶ, εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Adfert integram, identidem tamen di- versam, Fabricius Bibl. Graec. Tom. V. pag. 249. Habes etiam in quinta Synodo Tom. II. Binianae edit. Colon. MDCXVIII. p. 774. & apud Nicetam Lib. I. Theſauri or- thodoxae Fidei Cap. XXXII.

XX. pag. ead. Εἰς τῶν μετὰ τὸν Κόδικα δεινῶν Νεαρῶν διατάξεων τοῦ τῆς ζέας ἀγίου Ἰωαννῆς διάφοροι διατάξεις, συναρτάσαι ἐξαιρέ- τως τοῖς ζέαις καὶ ἱεροῖς κανόσι, καὶ ἐκ περιουσίας τὴν οἰκίαν ἰσχυρὴν νέμονται. αἱς τάξιν τινὰ καὶ ἀριθμὸν ἐπεθήκαμεν πρὸς σύντομον εὐρεσιν τοῦ ἐπιζητουμένου κεφαλαίου. διὰ τὸ ὅς ἐζηταῖ ἐκ διαφόρων διατάξεων εἶναι τὰ συνταχθέντα, καὶ ὑποτίττανται. Ex divinis divinae memoriae Iustiniani post Codicem editis novis Consti- tutionibus diversae Constitutiones, consentientes eximie divinis sacrisque Canonibus, iisque ex abundantia propria vim tribuentes; quas ordine quodam numeroque collocavimus ad comprehendendam quaeſiti capitis inventionem: propterea sicut ex diversis Constitutionibus collecta haec dicuntur, ita subiecta sunt. Constitutio prima Περὶ τῶν πρώτων καὶ μεγί- των Θεοῦ δωρεῶν, καὶ τῆς προσήκουσας τοῖς θεοῖς καὶ ἱεροῖς κανόσι τιμῆς. De primis & maximis Dei donis, & de honore divinis sacrisque Canonibus impendendo. Inc. Μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα Θεοῦ. Ultima, nempe X. Περὶ τοῦ ἔχειν ἀδειαν τὸν ἀποτασσόμενον τὰ οἰ- κεία δοῦναι πρὸς τὴν ἐν τῷ μοναστηρίῳ εἰσόδου· εἰ δὲ καὶ παῖδας, ἢ γυναῖκα ἔχον, τί δέου πρᾶ- ξαι. De facultate quam habet renuntians mundo, de propriis rebus testandi ante ingres- sum in monasterium. Si vero filios, aut uxorem habuerit, quid ipse faciendum. Def. τὸ τέταρτον τῆς ἐξ ἀδιαδέτου τῆς αὐτοῦ περιουσίας,

μηδεμίαν ἐπὶ τοῖς λοιποῖς. Est pars Constitu- tionum, quae multo plures leguntur in di- cto Codice VIII. §. LVI. quem confuse.

XXI. pag. 257. Κανὼν τοῦ ἀββᾶ Κασσιανοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Κάσσορα ἐπίσκοπον περὶ ἀποτασσόμε- νων μοναχῶν. Regula Abbatis Cassiani ex eius Opere ad Castorem Episcopum de mun- do renunciantibus monachis. Inc. Ὁφείλομεν λοιπὸν περὶ τῶν ἀποτασσόμενων τῷ κόσμῳ διη- γήσασθαι. Def. ἀλλὰ τὸν μὴ ἐμμένοντα κατὰ πάντα τρόπον τῇ ὁμολογίᾳ, μετενδύεσθαι τὴν κοσμητὴν ἐσθήτην, καὶ οὕτως ἀπολύεσθαι τοῦ μοναστηρίου. Graece & Latine exstat inter Scripta Athanasio supposita, edit. Montfau- con. A. MDCXVIII. fol. Tom. II. pag. 367. paullo post initium §. III. Epistolae I. ad Castorem. Sequuntur Anonymi nonnulla de septem aetatis hominis gradibus: tum Cap. Περὶ ἀκριβείας καὶ ἀσκήσεως, καὶ δυνάμεις ἐπιτιμίου. De diligentia & exercitio, & va- lore poenae, cuius initium: Πρεσβύτερος τις ὀνόματι Πέτρος, ἀπὸ Ρώμης ἐλθὼν διηγέσαστο ἡμῖν περὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου τοῦ πάπα τῆς αὐτῆς πόλεως, κ. λ. Inter Opera Anastasii Sinaitae inedita vel deperdita reponi vide- tur a Fabric. B. G. T. IX. p. 335. §. 17. Ms. Lambec. VIII. p. 425.

XXII. p. 258. Εἰς τῶν συλλογῶν τῶν ἁγίων πατέρων, ὅτι μεγάλη ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν, καὶ ὅτι αἰῶνιοι καὶ ἀμετάθετοι οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ τοῦ εἰπόντος τοῖς ἱερῶσιν· ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, κ. λ. Ex Collectionibus sanctorum Pa- trum, quod magna sit fides Christianorum, & quod aeterna & immutabilia sint verba Chri- sti dicentis sacerdotibus: Quaecumque ligaveri- tis super terram, &c. Inc. Οὕτως παράδειξον καὶ φρίκης γένον. Def. κανονικῶς εἰς τοῦτο ἐλ- θόντας. Sequitur Caput Περὶ εὐνύχων. De eunuchis. Inc. Εἴπειδὴ δὲ διέλαθεν ἡμᾶς. Def. μὴ παύσει ὑπὲρ τούτου καὶ πεινῶν καὶ κλαίων.

XXIII. pag. 259. h. Εἰς τῆς διαλέξεως τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου. Ex disputatione S. Iacobi Apostoli. Inc. Βλέπετε ὅν, ἀδελφοί μου. Def. imperfecte: διὸ καὶ οἱ ἐν τῷ λαῷ τῷ τάγματι ὑπάρχοντες. . . . Agitur heic de pia Ecclesiae consuetudine radendi sacerdo- tum, ac monachorum comam.

XXIV. pag. 260. Εἰς τῆς ἐπιστολῆς τοῦ βι- βλίου α'. Eriphani Cypri ex Libro I. de haere- sibus. Inc. Ἰστέον, ὅτι ἐκατὼν εἰσιν αἵρεσεις, πασῶν δὲ τούτων μητέρες καὶ πρωτότυποι τέσσα- ρες. Definit in LXXII. haeresi in verbis: καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ὅτι οὐ- δὲ. . . . reliqua defunt mutilato Code- ce. Quid simile habes in memorato Codice VIII. §. XLVII.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIII. vetustate valde consum- tus, ac tuncis corrosus, in primis prae- fertim & ultimis paginis. Constat foliis 267.

ΩΔΑΙ ΓΕΡΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

SACRAE LAVDES DIVERSAE.

COD. XL. IN huius Codicis primo folio Lucas Holstenius rubro caractere hanc epigraphen appoluit: *Anthologion, sive Breviarium Ecclesiae Graecae*. Continet autem sacra cantica, tractus, & rhythmos iuxta ritum Ecclesiae Graecae ad sacras notas cantari solita in festis sanctorum diebus. Ea autem a prima mensis Aprilis die ad ultimam Maii pertingunt. Nos igitur ad huius recessationem Codicis satis esse arbitramur, si Sanctorum, quorum duobus hisce mensibus apud Graecos recolitur memoria, catalogum, iisdem prorsus verbis, quibus indicantur in Codice, subiecerimus; qui quidem sequens est:

Μην Απρίλιος.

- α'. Τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.
- β'. Τῶν ὁσίων πατρὶς ἡμῶν καὶ θαυματουργῶν Τίτου.
- γ'. Τῶν ὁσίων πατρὶς ἡμῶν Νικήτα μονῆς τοῦ Μηδικίου.
- δ'. Τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Γωσήφ τοῦ ὁμοεργάτου, καὶ Γεωργίου τῶν ἐν τῷ Μαλαίῳ.
- ε'. Τῶν ὁσίων μαρτύρων Θεοδότου καὶ Ἀγαθόδοτου.
- ς'. Τῶν ἐν ἀγίοις πατέρων ἡμῶν Εὐτυχίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
- ζ'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γεωργίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης.
- η'. Τῶν ὁσίων ἀποστόλων Ἡρωδίου, Ἀγάβου, Βάβου, Ἀσυχρίτου, Φλέγοντος, καὶ Ἑρμῆ.
- θ'. Τῶν ὁσίων μαρτύρων Εὐφυσίου τοῦ ἐν Καισαρείᾳ.
- ι'. Τῶν ὁσίων μεγάλων μαρτύρων Μαξίμου, Τερτυλίου, Πομπιλίου, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς.
- ια'. Τοῦ ὁσίου ἱερομάρτυρος Ἀντίπα τῶν ἐν Περγῇ.
- ιβ'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητῆ Βασιλείου ἐπισκόπου Παρίου.
- ιγ'. Τῶν ὁσίων ἱερομάρτυρος Ἀγρίμαντος.
- ιδ'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητῆ Μαρτίνου πάπα Ρώμης.
- ιε'. Τῶν ὁσίων ἀποστόλων Ἀριστάρχου, Παύλου, καὶ Τροφίμου.
- ισ'. Τῶν ὁσίων παρθενομαρτύρων Εἰρήνης, Ἀγάπης, καὶ Χιονίας.
- ιζ'. Τοῦ ὁσίου ἱερομάρτυρος Συμεὼν ἐπισκόπου Περσίδος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὁσίων, καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς.
- ιθ'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου μαθητῆ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ δεκαπολίτου.
- ιθ'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τῶν παλαιολογίτου.
- κ'. Τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Θεοδώρου τῶν Τριχινῶν.
- κα'. Τῶν ὁσίων ἱερομάρτυρος Ἰαννουαρίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, καὶ τοῦ ὁσίου μαρτύρου Θεοδώρου τοῦ ἐν Πέργῃ.
- κβ'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου τῶν Σικεώτων.
- κγ'. Τοῦ ὁσίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.
- κδ'. Τοῦ ὁσίου μαρτύρου Σάβα τῶν στρατηλάτου.
- κε'. Τῶν ὁσίων καὶ ἐνδόξων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν Μάρκου.
- κε'. Τῶν ὁσίων ἱερομάρτυρος Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀμασίας.

(1) Nempe Κωνσταντινουπόλεως, quam Civitatem quum Constantinus Magnus aedificasset, Mariae Virgini dedicavit, eiusque veluti natalem diem constituit.

κζ'. Τῶν ὁσίων ἱερομάρτυρος Συμεὼν συγγενὲς τῷ κυρίῳ, ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.

κη'. Τῶν ὁσίων ἀποστόλων Ἰάκωβου ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου, καὶ τῶν ὁσίων μαρτύρων Δάδα, καὶ Κωνσταντίνου.

κθ'. Τῶν ὁσίων μαρτύρων τῶν ἐν Κυζίκῳ, καὶ τῶν ὁσίων Μένωνος τῶν θαυματουργῶν.

λ'. Τοῦ ὁσίου καὶ ἐνδόξου ἀποστόλου Ἰακώβου ἀδελφοῦ τῷ κυρίῳ Ἰωάννου τῶν Θεολόγων.

Μην Μάιος.

α'. Τῶν ὁσίων προφήτων Ἰερεμίου.

β'. Τῶν ὁσίων μεγάλων πατέρων ἡμῶν Ἀθανασίου.

γ'. Τῶν ὁσίων μαρτύρων Τιμοθέου, καὶ Μαύρας.

δ'. Τῆς ὁσίας μαρτύρου Πελαγίας.

ε'. Τῆς ὁσίας μαρτύρου Εἰρήνης.

ς'. Τῶν ὁσίων καὶ δικαίων Ἰωβ.

ζ'. Ἡ ἀνάμνησις τῶν ἐν ὕμνῳ φανέντων σημείων τῶν θαυμάτων.

η'. Τῶν ὁσίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν Ἰωάννου τῶν Θεολόγων.

θ'. Τῶν ὁσίων προφήτων Ἡσαίου, καὶ τῶν ὁσίων μαρτύρων Χριστοφόρου.

ι'. Τῶν ὁσίων ἀποστόλων Σίμωνος τῶν Ζηλωτῶν.

ια'. Τῶν γενέθλια τῆς κ. (Ε. πόλεως) καὶ τῶν ὁσίων μαρτύρων Μωκίου.

ιβ'. Τῶν ἐν ἀγίοις πατέρων ἡμῶν Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, καὶ τῶν ἐν ἀγίοις πατέρων ἡμῶν Γερμανῶν πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

ιγ'. Τῆς ὁσίας μαρτύρου Γλυκερίας.

ιδ'. Τῶν ὁσίων μαρτύρων Ἰσιδώρου.

ιε'. Μνήμη τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Παχωμίου, καὶ τῶν ὁσίων καὶ θαυματουργῶν Βαρδάρου.

ισ'. Τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Θεοδώρου τῶν ἡγιασμένων.

ιζ'. Τῶν ὁσίων ἀποστόλων Ἀνδρόνικου, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς.

ιθ'. Τῶν ὁσίων μαρτύρων Πέτρου, Διονυσίου, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς, καὶ τῶν ὁσίων μαρτύρων Θεοδώρου τῶν ἐν Ἀγκύρῃ, καὶ τῶν ὁσίων καὶ παρθέτων.

ιβ'. Τῶν ὁσίων ἱερομάρτυρος Πατρικίου, καὶ τῆς συνόδου αὐτῆς.

κ'. Τῶν ὁσίων μαρτύρων Θαλαλαίου.

κα'. Τῶν ὁσίων βασιλέων καὶ ἱσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ελένης.

κβ'. Τῶν ὁσίων μεγαλομάρτυρος Βασιλείου.

κγ'. Τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν καὶ ὁμολογητῶν Μιχαήλ ἐπισκόπου Συνάδων.

κδ'. Τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Συμεὼν τῶν ἐν τῷ θαυμασῷ ὄρει.

κε'. Ἡ τρίτη εὐρεσις τῆς τιμῆς κεφαλῆς τῶν Προφῶν.

κς'. Τῶν ὁσίων ἀποστόλων Κάρπου ἐνδὲς τῶν ο'.

κζ'. Τῶν ὁσίων ἱερομάρτυρος Θεράποντος.

κη'. Τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Νικήτα ἐπισκόπου Καλαχιδόνος.

κθ'. Τῆς ὁσίας μαρτύρου Θεοδοσίας.

λ'. Τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Ἰσαακίου Δαλαμάτων.

λα'. Τῶν ὁσίων ἀποστόλων Ἑρμεῖ. Sed quae in hunc Apostolum adferuntur cantica, & rhythmi, mutilato Codice, imperfecta sunt. Notandum quoque inter paginas 39. & 42. bina folia, quae ad aliud Euchologium pertinent, fuisse inserta; legitur enim pag. 41. Μνήμη τοῦ αὐτοῦ λ'. Τῶν ὁσίων παλαιμαρτύρων Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου, καὶ Παύλου τοῦ νέου. Quinam autem mensis sit, nondum comperimus.

Co-

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XIV. Constat foliis 214.

ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ.

PARADISVS.

Scilicet.

Varia SS. PP. Opera Ethica, & Ascetica.

COD. III. I. pag. 1. Occurrunt primo sententiae quaedam morales, quibus titulus praecedat: Οἰκιστικὴ ψυχῶν ὑποτύπωσις: Gubernatoria animarum hypotyposis. Sunt autem numero LX. quarum prima est: Εὐτρεπτος ἡμῶν ἡ ζωὴ, ἐντεταμένη τῶν ἀρετῶν ἢ ἀκρίβεια, εὐδολισμός ἢ φύσις, καὶ ἡ ἐπίκρισις δυσδιάγνωστος. Ultima: Δύσφωρος σάλπιγξ πνεύματος πόρνησις.

II. pag. 3. b. Sequuntur praecepta item moralia breviter C. appposito titulo Βιβλίου γ'. Liber III. Primum est: Ἐπιβουλὴ τῶν κατὰ λόγον ἀγῶνα φιλόσοφα ἔδωκε πείρασιν· τότε δὲ χωρὶς παλινῶσι φοβερώτατον. Vltimum, quod longiusculum est, definitur: Ἦν εὐμενὲς ἐπίδοις συγγνωμόνων τὰ σφάλματα.

III. pag. 8. b. Πρακτικὴ πολιτείας ἀκροθιγῆς ὑποθήκαι, σωματοπειποιημένη γεωρητικῶς εἰς παραδείσιν. Praecepta vitae summaria praecepta, speculative in hortulum, veluti in unum corpus collecta. Inc. Τὸ τῶν παραδείσιν ὄνομα, ἦτοι λειμῶνος, μεταφορικῶς ἐννευγμένον. Def. ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὁνόματι κυρίου τῶ ποιήσαντος τὸν ὕμνον καὶ τὴν γῆν. αὐτῶν ἡ δόξα, κ. λ. Opus anonymi, in quo similitudine ducta a viridario, variisque eius partibus, atque arboribus, quibus constitum est, varia ad recte vitam traducendam praecepta traduntur, virtutumque exercitia proponuntur: variis autem Latinis interlinearibus vocum explicationibus adpersum est. In fine verficulus hic legitur:

Ἰδὼν τὸ τέρας τῷ Θεῷ δόξαν φέρω.

Finem videns Deo gloriam reddo.

IV. p. 34. Ἀρχὴ τῶν διηγήσεων τῶν λειμῶνα-ρίων ἐν ἀγίοις πατέρι ἡμῶν Ἰωάννῳ τῷ Εὐκράτῃ. Λειμῶν πνευματικῶς, ἡ γονὴ προοίμιον. Εὐλόγησον δεσποτα. Initium Enarrationum Viridarii S. P. N. Ioannis Eucrati. Pratum spirituale, vel Prooemium. Benedic Domine. Prologus, cui nullus quidem titulus praefixus, sed est ad Sophronium Sophistam inscriptus, inc. Τῶν λειμῶν λειμῶνων. Def. ἀρυσάμενος κατορθώματα Dividitur haec Enarratio in Capita CCC. quorum primum inc. Ἦν τις γέρον οἰκῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀββᾶ Εὐσεργίου, ὁνόματι Ἰωάννης. Vltimum def. λέγων, ἢν ἔτι χρεῖται· καὶ μεγάλως ὠφελήσῃς ἐδόξασα πατέρα, καὶ ἡν, καὶ ἄγιον πνεῦμα, ὃ πρέπει πρῶτος καὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τὴν αἰῶνα, κ. λ. Hoc Opus, auctore Ioanne Moscho, & interprete Ambrosio Camaldulensi ex Graeco Latine verbum exhibet Heribertus Rosvveidus S. I.

in sua de Vita & Verbis seniorum edit. Antuerp. A. mdcxv. Lib. X. a p. 856. ad 928. in Capita tantum CCXIX. divinum, quod parvi refert. Codex enim nonnulla Capita, quae sub uno tantum numero in editione comprehenduntur, in plura subdivisit. Notandum praeterea est, rerum summam, quae singulis Capitibus in edito praefigitur, in Codice nullam haberi. G & L. edicum est in Auditorio Bibl. Patrum Ducaeano Paris. mdcxxiv. Tom. II. pag. 1057. & in Bibl. Patr. Paris. A. mdcxlv. mdcxlv. Tom. XIII. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 32. Tom. IX. pag. 23.

V. pag. 138. Εἰς τὴν λόγῳ τῶν εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ὁσίων πατέρων τῶν ἐν Παύλῳ ἐξήγησις. Ex Sermone habito in occisionem SS. PP. commorantium in Rhaithit, Enarratio. Inc. Κατέλαβέ τις ἐκ τῆς Παύλῳ τῶν ἐκείσε ἀσκητῶν. Def. μετὰ τῶν προκομηθέντων ὁσίων πατέρων.

VI. pag. 141. Νέον παραδείσιν τῶ κυρῷ Δανιὴλ τῷ Σκητιώτῃ. Novus Paradisus D. Danielis Scetiotae. Inc. Ἦν τις γέρον ἐν τῇ Σκήτει ὀνόματι Δανιὴλ. Def. τὸν διδόντα τοσαύτην δόξαν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ὥν καὶ εἰς τὴν αὐτολεωτήτως αἰῶνα. Habes & in Coisl. Biblioth. Cod. ccxxxii. Catalog. pag. 195.

VII. pag. 142. b. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Δανιὴλ. De Abbate Daniele. Inc. Ο' αὐτὸς ἀββᾶς Δανιὴλ παιδιδόθεν ἀπετάξατο εἰς Σκήτην. Def. ὑπὲρ δὲ τῶν ἀπάντων δόξαν ἀναπέψωμεν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν.

VIII. pag. 144. Περὶ τῶ μακαρίου Εὐλογίου τοῦ Λατίμου. De beato Eulogio Latomo. Inc. Γέγονε κατὰ τὴν Θεββαῖδα ὁ ἀββᾶς Δανιὴλ ὁ πρεσβύτερος τῆς Σκήτης. Def. εὐχαίς τῆς δεσποτικῆς ἡμῶν τῆς παναγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ πάντων τῶν ὁσίων.

IX. pag. 149. Τῶ αὐτῷ ἀββᾶ Δανιὴλ περὶ τῆς Πατρικίας τῆς μετασχηματισθείσης εἰς εὐνύχον. Eiusdem Abbatis Danielis de Patricia transfigurata in eunuchum. Inc. Εὐνύχος τις ἦμεν εἰς τὴν ἔρημον τὴν ἐσδοτέραν τῆς Σκήτης. Def. ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ.

X. pag. 151. Ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἀπέσειλεν ὁ ἀββᾶς Μωϋσῆς τῷ ἀββᾶ ποιμένι· καὶ ὁ φυλάκτων αὐτὰ ῥύεται ἀπὸ πάσης κολάσεως, καὶ ἀναπαύεται ὅτε ἂν κἀνήται, εἴτε ἐν ἐρήμῳ, εἴτε ἐν μέσῳ ἀδελφῶν. Septem Capita, quae misit Abbas Moyses Abbati Praefidi: qui haec servat, liberatur ab omni punitioe, & quiescit in eo loco in quo stat, sive in eremo, sive in medio fratrum. Inc. Ο' φεῖλει δ' μοναχὸς ἀποθάνειν ἀπὸ τῆς πλησίον αὐτοῦ Def. καὶ εἰς αἰῶνα αἰῶνων ἡ ἀνάπαυσις· ἢ ἀξιοδότη-μεν χάριτι, κ. λ.

XI. pag. 152. Τῶ αὐτῷ περὶ ἀρετῶν κεφαλῇ. Eiusdem de virtutibus Capita XI. Primum inc. Ο' φόβος τῷ Θεῷ δίδκει πᾶσαν ἀκρίβειαν. Vltimum def. καὶ τῶ ἔχειν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν θάνατον.

XII. pag. 153. Τῶ ἀββᾶ Ζωσιμᾶ. Abbatis Zosimi. Inc. Ο' μακάριος Ζωσιμᾶς ἔλεγεν ὅτω·

πρώτον πωήσας τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ
στοματί. Def. ἡ σὺν αὐτοῖς κληρονομήσαι τὴν
τῶν ἑρανῶν βασιλείαν εἰς αἰῶνας αἰῶνων, ἀμήν.
In fine litteris quadratis subscriptum: Τέλος
τῆς δέλτης τῶν ἀοιδίων πατέρων. Finis libri
celeberrimi Patrum.

XIII. pag. 171. Sequitur Florilegium
praeceptorum moralium, & spiritualium,
in tres veluti sectiones divisum. Primae hi
duo praecurrunt versiculi:

Πηλὴν ἡμῶν ἡθικῶν δρόσον λόγων
Εὐταΐα ἐστὶν οἷον, εἰ μετέλθῃς γνησίως. (re
Fontem manantem moralium Sermonum ro-
Heic invenies, si ingenuae adceseris.

Inc. Εἴς τὴν παντὶ Χριστιανῶ τῷ ὁρῶς πιστεύοντι
εἰς τὸν Θεόν. Def. ἡ τὰ ἐξῆς εἰς τὴν ἐνάγει
τὸν προσευχόμενον. Secundae pag. 179. item
duo iambi praecedunt, nimirum:

Φωτίζεται νῦν γνωσικὴ θεωρία
Πρὸς ὕψος ἀρθεῖς, τοῖς δ' ἐπεντροφῶν λόγοις.
Illuminatur animus sapiens contemplatione
Ad alta elatus, his sermonibus fruens.

Inc. Ἀναγκαῖον εἶδέναι τὸν γνωσικόν, πότε δ'
νῦν αὐτοῦ εἰς τὴν χάριν τῶν νοημάτων ἐστίν.
Def. ἡ ὅσα πάντων εὐφραυνόμενων ἡ καρποκία ἐστίν.
Tertia tandem pag. 182. inscribitur: Περὶ
πράξεως, ἡ θεωρίας πνευματικῆς. De actione,
& contemplatione spirituali. Inc. Ἀπαρχὰς
ἄλματος ἡ ληρὴ πάλαι μὲν τοῖς παλαιαῖς προσ-
φέρειν. Def. τὴν ὡς ἀμπελον εὐδυνυμένην ψυχὴν
θεωρίας τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

XIV. pag. 192. Τοῦ δαίτη πατρὸς ἡμῶν ἀβ-
βᾶ Κασσιανοῦ τῷ Ῥωμαίῳ περὶ τῶν τῆς κακίας
λογισμῶν. S. P. N. Abbatii Cassiani Romani
de oculo malitiae cogitationibus. Inc. Πρῶτον ἰδὼν
περὶ τῆς διατυπώσεως τῶν κοινοβίων συντάξαν-
τες λόγον. Def. δι' ὃν ἡ τελεία ἀγάπη κατ-
ορθεύεται χάριτι Θεοῦ, ἀμήν. G. & L. inter scri-
pta Athanasio supposita cit. edit. T. II. p. 374.

XV. pag. 210. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Λεόντιον
περὶ τῶν κατὰ τὴν Σκήτιν πατέρων. Eiusdem
ad Leontium (Collatio) de Patribus Scetiosis.
Inc. Τὸ χεῖρος, ὅπερ ἐπηγγελάμεν τῷ μακα-
ριωτάτῳ πατρὶ Κασσιῳ. Def. ταῦτα, ἃ ὁ κύριος
δίδωσιν ἀναγγελλόμεν ὑμῖν.

XVI. pag. 234. b. Συνεισφορά τῷ ἀββᾶ Σε-
ρήνῳ περὶ τῆς παναρέτου. Collatio Abbatii Se-
reni de invisibilibus huius mundi potestatibus.
Inc. Πληρωθῶν τῶν ἡμερῶν τῆς τεσσαρακοστῆς
ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ τῆς συνάξεως. Def. κατατρο-
φῆσαι τοῦ ἁγίου γέροντος τῆς διδασκαλίας· τῷ
δὲ Θεῷ ἡμῶν ἡ δόξα, κ. λ.

XVII. pag. 244. Τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῳ ἐπι-
κόπῃ τῷ Καρπαφίου πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς Ἰνδίας
προτρέψαντας μοναχὸς παρακλητικὰ κεφάλαια
ἑκατον. Beati Iohannis Episcopi Carpathii ad
Monachos indiat, qui hoc ab eo flagitaverant,
consolatoria Capita centum. Praeedit prooe-
mium, cuius initium: Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλευ-
σιν ἑαρινὰ ἔλθῃ προσφέροντες τινες τῶν προσ-
αυτίτων. Finis: ἡ τὴν τῶν εὐχῶν δωρεὰν παρ'
ὑμῶν ἀντιλαβοίμι. Primum Caput inc. Οἱ σφ'
διηγεῖς τὸν δῶρον βασιλεῖς. Ultimum def.
χορηγεῖς ὑμῖν παράκλησιν αἰώνιον καὶ ἐλπίδα
ἀγαθὴν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Habentur &

in Coislino. Biblioth. Cod. CCLX. Catalog.
pag. 305. Vid. Fabr. B. G. T. IX. p. 446.

XVIII. p. 268. Τῷ αὐτοῦ κεφάλαια πρα-
κτικὰ μὲν. Eiusdem Capita practica CXVII.
Primum Caput est: Καλὰ ἐξ ἀγαθῶ τὰ πάν-
τα γέγονασιν, ἡ δὲ ἐξ ἐστὶν πονηρῶν ἐν τοῖς ὕσιν,
ἐπεὶ μὴ ἐκ τοῦ κατ' ὁσίαν ἀγαθῶ οἶόν τε γε-
νέσθαι τι πονηρὸν. Ultimum, quod tamen
est CXVI. sequens est: Χριστιανισμὸς ἐστὶ δόγ-
μα τοῦ σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ ἐκ θεοποιῶν συγκεί-
μενον ἐντολῶν, αἱ τὸν κατορθοῦντα κατ' εἰκόνα
ἡ ὁμοίωσιν ἀπεργάζονται Θεοῦ. Pars horum
Capitum, nempe a XLI. ad CXVI. existat
etiam supra in Cod. XV. Plut. VII. §. II.
sed quum ibi initio, & inscriptione destituta
essent, auctorem innuere minime potuimus.

XIX. pag. 282. b. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡ-
μῶν Νείλου παραίνεσις πρὸς μοναχὸς. S. P. N.
Nili admonitio ad Monachos. Inc. Ἀφρασίαν
βρωμάτων. Def. συνεισδίδειν καλόν. Vt in Co-
dice XVIII. Plut. IX. §. VIII.

XX. pag. 284. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ὀκτὼ
λογισμῶν Eiusdem de octo cogitationibus, seu
de octo vitiis capitalibus. Inc. Ἀρχὴ καρποφο-
ρίας. Def. ἐμφαιδρύνεται ταπεινώσει ἀνδρός. In
dicto Codice §. V.

XXI. pag. 293. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Χαράκλῃ-
τον πρεσβύτερον αὐστηρὰς & ἀποτόμως ἐπιχειρή-
μενον τοῖς πταίσις, καὶ φάσκοντα, μὴ ἀρκεῖν
τὴν διὰ τῶν λόγων ἐξομολόγησιν εἰς μετάνοιαν.
Eiusdem ad Characterum presbyterum autere
& crudeliter invehentem in peccantes, & di-
centem non sufficere verbalem confessionem ad
penitentiam. Inc. Πάντο μοι δοκεῖς τὴν θείαν
ἡγνοῦνται γραφήν. Def. ἡ μετὰ πλείους τα-
πεινώσεως ἐξαγορευόντων σοι.

XXII. pag. 296. Τῷ ἀββᾶ Ἀμωνα κεφά-
λαια ὀφέλιμα ἰθ'. Abbatii Ammonae Capita
utilia XIX. Primum inc. Τίμει σεαυτὸν ἀκρι-
βῶς, ἀγαπητέ. Ultimum def. ἵνα ὕμνος εὐρυς
ἔλκος παρὰ κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, ὃ ἡ δόξα, κ. λ.
In fine legitur: Ζωαρχικὴ τριὰς βοήθει μοι τῷ
παρὰ πάντας ἀνθρώπους σοι τῷ μόνῳ Θεῷ ἀμαρ-
τήσαντι.

Multa ex iis, quae in hoc egregio Volu-
mine continentur, inedita esse arbitramur,
iis exceptis, in quibus aliquid a nobis adno-
tatum est. Notum exploratumque est plura
eiusmodi olim existisse Volumina, quae iam
sub μοναχικῶν, iam sub γεροντικῶν titulo me-
morantur, saepius descripta, & frequentibus
monasteriorum usibus trita, in quibus ad men-
sam illa legi, & ἀναγνώσει ἐκ τῷ πατερικῷ
usurpari consueverunt, ut vel ex Typico Sa-
bae Cap. VIII. observavit praestantissimus
Cangius Multa horum perisse accidit, non
modo hominum incuria, sed etiam iniuria,
ut de Constantino Copronymo narrant Theo-
phanes, & Cedrenus, omnes eiusmodi li-
bros flammis ab ipso fuisse datos, fortasse
quod nonnulla etiam in ipsum, & factio-
nem eius iactata Patrum dicta continerent.
Vid. Fabric. Bibl. Graec. T. IX. pag. 26.

Codex Graecus membranaceus Ms. in
4. Sec. XII. diligenter accurateque con-
scri-

scriptus, optimeque servatus, cuius Opera
pleraque in Graecam crucem desinunt. Con-
stat foliis 301. cuius specimena damus Tab.
VII. N. I.

TOT AGIOT PATATOI EPISTOLAI.

D. PAVLLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius in Epistolas Paulinas.

COD. IV. Continet hic vetustissimus Codex Cate-
nam perpetuam SS. PP. in Epistolas
D. Pauli, collectore fortasse Oecumenio;
nam cum illa convenit, quae habetur supe-
rius in Cod. XIX. Plut. VIII. p. 362. seqq.
ubi interpretum nomina singulis Epistolarum
Commentariis subieccimus, editionemque
Veronensem A. MDXXXII. citavimus; heic
nequid desiderari possit, paginas etiam edi-
tionis, in quibus unusquisque Commentarius
incidit, innuemus.

I. pag. 1. Πρὸς Ῥωμαίους. Ad Romanos.
Commentarius inc. Τὸ ἀπῆκε γράφειν αἴτιον
τοῦ κείσθαι αὐτοῦ τὸ ὄνομα. Def. ταύτην ἔρην
ἀεὶ ποιεῖν αὐτῷ φίλον. In dicta edit. p. 245.

II. pag. 73. b. Πρὸς Κορινθίους α'. Ad Corin-
thios I. Hypothesis inc. Ὅραν ὁ δαίμων ἔτω
πολυάνθρωπον τὴν Κόρινθον. Def. τὸ πᾶθος ἐν
πρώτοις. Commentarius inc. Εἰς τὴν κλητὴν
ἐαυτὸν καλεῖται. Def. ἐν γὰρ Χριστῷ ἔσαι ἡ
ἀγάπη μὴ μεθ' ὑμῶν. Ibid. pag. 383.

III. pag. 138. Πρὸς Κορινθίους β'. Ad Corin-
thios II. Hypothesis inc. Τί δήποτε δευτέραν
τίμησιν ἐπιστολὴν ζητεῖς. Def. ἐπιδόσωσιν πρὸς
ἀρετὴν. Commentarius inc. Εἰς τὴν πρώτην ἐπι-
στολὴν πέμψας. Def. ἐν τῇ ἐπιφανίσσει τοῦ πα-
ρακλητῆ Θεοῦ τοῦ πνεύματος. Ibid. p. 499.

IV. p. 197. b. Πρὸς Γαλάτας. Ad Gala-
tas. Hypothesis inc. Τὸ μὲν προοίμιον ἡ πᾶ-
σα σχεδὸν ἡ ἐπιστολὴ θυμῷ γέμει. Def. ἀλλ'
αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ ἡ μαθητῆς. Commentarius
inc. Εὐθὺς ἀναίρει τὸ εἶναι. Def. ἡ τῇ ψυχῇ
τὴν χάριν ἐπεύχεται γενέσθαι. Ibid. p. 579.

V. pag. 222. Πρὸς Ἐφεσίους. Ad Ephesios.
Hypothesis inc. Ἡ Ἐφεσος μητρόπολις μὲν ἐστὶ
τῆς Ἀσίας. Def. ἐν δεσμοῖς ἐπαρχῶν ὁ Παῦλος.
Commentarius inc. Ὅρα πόση ἦν ἡ τότε ἀρε-
τή. Def. ἐπιδιδῶσα ὥφειλεν εἶναι. Ib. p. 613.

VI. pag. 250. Πρὸς Φιλιππησίους. Ad Phi-
lipenses. Hypothesis inc. Οἱ Φιλιππησίους τῆς
Μακεδονίας ἦσαν, κ. λ. Def. σφόδρα φίλων αὐ-
τὸς φαίνεται. Commentarius inc. Εὐταῦθα
ὡς πρὸς ἐμοὶ ἐπιστέλλον. Def. εὐχὴ πάυει
τὴν ἐπιστολὴν ἡ νῦν. Ibid. pag. 655. Subscri-
ptio sequitur: Ποῦς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ
Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου, εἰχων σή. Ad Philip-
penses scripta est a Roma per Epauroditum,
versum CCVIII.

VII. pag. 272. Πρὸς Κολοσσαίους. Ad Colof-
senses. Hypothesis inc. Εἰς πολλοὺς ὁ ἀπόστο-
λος δηλοῖ. Def. τὴν ἐπιστολὴν διορθῆται ὁ Παῦ-
λος. Commentarius inc. Εἰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰ-
μι ἀπόστολος. Def. ἡ τῷ γὰρ τῆς χάριτος, τὸ

συγχωρεῖν δεῖναι. Ibid. pag. 687. ubi septem
alios versus longior est in fine. Subscriptis
sequens est: Πρὸς Κολοσσαίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώ-
μης διὰ Τυχικοῦ ἡ Ὀνησίμου. Ad Colossenses
scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum.

VIII. pag. 287. b. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. Ad
Thessalonicenses I. Commentarius inc. Διατί
ἔτε ἀπόστολον, ἔτε δῶλον. Def. ὅπου δὲ χάρις
Θεοῦ, πάντα τὰ ἀγαθὰ παρομαρτεῖ. Ibid. pag.
707. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐγράφη
ἀπὸ Ἀθηνῶν. Ad Thessalonicenses I. scripta
est ab Athenis.

IX. pag. 305. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. Ad
Thessalonicenses II. Hypothesis praevia inc.
Εἴπειδ' ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. Def. τὰς τοῦ
κυρίου προρρήσεις ποιῶν. Commentarius inc.
Οὕτω καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔρηστο. Def.
εὐχὴ κατέλυσε τὴν ἐπιστολὴν. Ibid. p. 729. In
fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β' ἐγράφη ἀπὸ Ἀθην-
ῶν, εἰχων ρς. Ad Thessalonicenses II. scripta
est ab Athenis, versum CVI.

X. pag. 314. b. Πρὸς Τιμόθεον α'. Ad Ti-
motheum I. Brevis Hypothesis inc. Τί δήπο-
τε ὁ Παῦλος ἡ ἀλλὰς ἔχων, κ. λ. Def. πρεπον-
τα λοιπόν. Comment. inc. Τὸ ἀνυφὸν ἡ νῦν
δείκνυσιν. Def. περὶ πῶς ἐναυάγησαν. Ibid. p.
741. ubi duos alios circiter versus in fine
longior. In fine: Εἴ γὰρ ἀπὸ Λαοδικείας, ἥ τις
ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Παλαιστίνης, εἰχων
σλ. Scripta est a Laodicea, quae est metro-
polis Phrygiae Pacatiana, versum CCXXX.
XI. p. 338. Πρὸς Τιμόθεον β'. Ad Timotheum
II. Brevis hypothesis inc. Τί δήποτε δευτέ-
ραν γραφεῖς. Def. τῆς ἐκκλησίας ἐγνεχρονικῶτα.
Commentarius inc. Ἀπόστολος εἰμί, Φίσιον.
Def. ἡ ὡς ἀεὶ χάρισμα ἔχειν πνευματικόν.
Ibid. pag. 767.

XII. pag. 355. Πρὸς Τίτον. Ad Titum.
Brevis Hypothesis inc. Οἱ Τίτος θαυμασίως
τις ἦν. Def. μᾶλλον ἐστὶν Comment. inc. Ἀ-
διαφόρως ταῦτα τίθῃς. Def. οἷον διὰ τῆς πί-
στεως. Ibid. pag. 786. In fine: Πρὸς Τίτον τῆς
Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονη-
θέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας,
εἰχων ςς. Ad Titum Cretensium Ecclesiae pri-
mum Episcopum ordinatum scripta est a Ni-
copoli Macedoniae, versum XCVI.

XIII. pag. 364. Πρὸς Φιλήμονα. Ad Phile-
monem. Hypothesis inc. Οἱ Φιλήμων θαυμασίως
τις ἦν. Def. καταριθμεῖσθαι ταῖς λοιπαῖς.
Comment. inc. Εὐθὺς ἐκ προοιμίων παιδεύει.
Def. εὖν ἐμοὶ παρακαλεῖσθαι σε. Ibid. pag. 793.

XIV. pag. 368. Πρὸς Ἑβραίους. Ad He-
braeos. Duplex Hypothesis praevia. Prima
inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἰταλίας. Def. τα-
λεῖοι τὴν ἐπιστολὴν. Altera, & quidem paul-
lo posterius in margine adiecta, inc. Τίνος
ἐνεκεν ἐθνῶν ἀπόστολος ἐπαρχῶν. Def. ἐθνῶν
κέρμα καὶ ἀπόστολον εἶναι, ἐπιστέλλει καὶ τοῖς
Ἑβραίοις. Comment. inc. Διαφόρως ἡ ποιικίως
ἐλάλησε διὰ τῶν προφητῶν. Def. ἀμφοτέρωθεν
ἡ ῥαθυμύντες. Ib. p. 801 Notandum Hy-
potheses omnes, quas recensuimus. Theo-
doreti esse, praeter primam in Epistolam
ad Hebraeos, cuius auctor Euthalius, ut
O o o vi.

videre est in edit. cit. ubi singulae referuntur. In ultima pagina haec legitur notula: *Liber Monasterii S. Salvatoris de Septimo Ordinis Cisterciensium Florentinae Dioecesis.* Tum haec alia: *Χριστέ μου σῶσον τὸν μοναχὸν Βαβύλαν καὶ ξένον. Ὁρίστε μοι σῶσα μοναχὸν Βαβύλαν καὶ peregrinum.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. nitidissimus, optimeque servatus, scholiis etiam marginalibus ex iisdem auctoribus, quibus Catena constat, excerptis abundans. Constat fol. 426.

ΣΥΝΟΔΟΣ ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΙ.

CONCILIVM FLORENTINVM.

cod. v. Sancta & Oecumenica Synodus Florentina impressa in papyro Romae apud Franciscum Zannetium A. MDLXXVII. iussu Gregorii Papae XIII. una cum tribus Georgii Scholarii ad ipsam Synodum Orationibus, eiusdemque, qui postea ad CPolis Patriarchatum euectus, Gennadius dictus est, pro quinque in ipsius Synodi definitione contentis Capitibus Apologia. Constat p. 406.

ΤΟΤ ΑΓΙΟΤ ΠΑΤΑΟΤ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

D. PAVLLI EPISTOLAE CVM EXPOSITIONE DIVERSORVM.

cod. vi. Hic venerandae prorsus vetustatis Codex, in cuius fronte recentiori manu scriptum est, *ἐν τῷ ἀγγέλιῳ*, Commentarios exhibet in Epistolas Paullinas, quales in Codice IV. superiori recensimus pag. 473. his quae sequuntur exceptis; in hoc enim varia quaedam praemittuntur Prolegomena.

I. pag. 1. *Διήγησις περὶ τοῦ ἀγίου Παύλου τοῦ ἀποστόλου. Narratio de S. Paulo Apostolo.* Inc. Παῦλος ὁ ἀπόστολος Ἑβραῖος μὲν ἦν τὸ γένος. Def. *ὡς ἐν συντόμῳ εἰπεῖν, αὐταί.* Auctore Euthalio Diacono, ut videre est in cit. Oecumenii Catena, pag. 237.

II. pag. 2. b. *Ἀποδημία Παύλου. Peregrinatio Pauli.* Inc. *Ἀπὸ Δαμάσκου ἤρξατο, καὶ ἀνῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ.* Def. *μέχρι τῆς τελείωσης τριάκοντα καὶ ἑ.* Ibid. p. 239.

III. pag. 4. b. *Τὸ αὐτὸ μαρτύριον. Eiusdem martyrium.* Inc. *Εἰπὶ Νέρωνος τοῦ Καίσαρος Ῥωμαίων.* Def. *τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίας.* Ibid. p. 241.

IV. pag. 5. *Ἱποθέσεις τῶν ἐπιστολῶν Παύλου ἀποστόλου. Argumenta Epistolarum Pauli Apostoli.* eadem nimirum, quae in dicta Catena singulis primo loco praefiguntur Epistolarum Commentariis, quaeque singillatim recensimus in Codice XIII. Plut. VI. Euthalio Episcopo Sulcensi tributa. Quae in hoc habentur Codice, adamussim cum

editione citata concordant; quod si Hypothesis Epistolae ad Hebraeos in Cod. XIII. diverse definit, quam in editione, inde factum est, quod duas coniunctim Hypotheses in illo sub uno eodemque Euthalii nomine dedimus, quae in editione separatim leguntur pag. 797. (per errorem 497.) Hypotheses excipit numerus Capitum, quorum unaquaeque continet Epistola, numerus, inquam, solus; nam Capita ipsa singulis praecedunt Epistolis; numero deinceps testimoniorum, quae ex Sacris litteris desumit Apostolus, adiecto. Pag. 13. b. loca adnotantur, unde scriptae sunt Epistolae.

V. pag. 16. Occurrunt tandem Epistolae ipsae Paullinae cum scholiis, qualia memoratus Codex IV. exhibebat. In quibus vero discrepant haec sunt. Hypotheses primum ex Theodoro defumtae, ac singulis ferme Commentariis in illo praemissae, in hoc nullae sunt, praeter eam, quae Epistolam ad Colossenses praecedat. Unica vero Hypothesis, quam habet Epistola ad Hebraeos, eaque anepigrapha, inc. *Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ δοκεῖ μὲν ἐκ εἶναι Παύλου.* Def. *ὡς καὶ ἡ ἀνάγνωσις αὐτῆς προϊούσα διδάσκει,* quae quidem in Codice sequenti, Chrysostomo tribuitur, habeturque edita in citata Catena pag. 797. (per errorem 497.) Huius vero Epistolae Commentarius incipit a verbis: *Τίνι τρόπῳ Παῦλος ἐκ ἔθνης τὴν ἰδίαν ὁνομασίαν, καὶ λ. quae sunt pars Theodoretii Hypothesis, quae in dicto Codice IV. secundo loco adferebatur. Differt etiam in hoc, quod ibi interpretationes cum ipso textu erant coniunctae, heic vero, integro textu in medio paginarum grandiori character exarato, scholia minori conscripta, totum undequaque marginem ambiunt, numeris Graecis locum, quo spectent, indicantibus. Capita rerum, quorum tabulae singulis praecurrunt Epistolis, quaeque suo etiam loco in margine repetuntur, vide in recensione Codicis XXVII. Plut. VI. cum quo concordant; licet enim aliquando ipsorum divisio non utrobique par comperta fuerit, re tamen ipsa simul sumta, eadem omnino continent. Primum tantum heic Epistolae ad Romanos Caput, quod in dicta recensione ob Codicis defectum adferre minime licuit, subiungam, quod sequens est: *Εὐαγγελικὴ διδασκαλία περὶ τοῦ ἐξ ἡμῶν χάριτος Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐν χάριτι, καὶ περὶ ἐλπίδος καὶ πολιτείας πνευματικῆς.* Subscriptions item Epistolarum eadem omnino sunt cum dicto Codice XXVII. quemadmodum etiam Stichometriae, exceptis quinque; nam Epistola ad Galatas numerat versus *τξ'. CCCXX.* prima ad Thessalonicenses versus *ς'. CC.* prima itidem ad Timotheum versus *σλς'. CCXXXVI.* ad Titum versus *ρς'. CVII.* ad Philemonem *μς'. XLVII.**

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. X. nitidissimus, optimeque servatus. Constat foliis 285.

TOT

ΤΟΤ ΑΓΙΟΤ ΠΑΤΑΟΤ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. PAVLLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius in Epistolas Paullinas.

cod. vii. I. p. 1. Praemittitur Indiculus Capitum Epistolarii, quae in Ecclesia Graeca leguntur per Sabbata & Dominicas.

II. pag. 3. Vita, peregrinatio, & martyrium D. Pauli, ut in Codice superiori, sed ob unius paginae defectum deest tota vita, peregrinatio vero incipit a verbis... *καὶ Λύτραν, ἐνθα Τιμόθεον περιέτεμεν, καὶ λ. quae in edit. cit. incidunt in p. 239. v. 9.*

III. pag. 6. Sequuntur Epistolae cum Commentariis marginalibus, ut in dicto Codice VI. quibus singulis praecedunt Hypotheses Euthalii, quae tamen heic Chrysostomo tribuntur, plerisque vero etiam Theodoro, ut in Codice IV. huius Plutei. Epistola ultima ad Hebraeos triplicem habet Hypothesim. Prima est Euthalii, & inc. *Ταύτην ἐπιστέλλει, καὶ λ. altera Chrysostomi, & inc. Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ δοκεῖ, καὶ λ. habeturque etiam in Codice superiori; tertia Theodoretii, cuius initium: *Τίνος ἕνεκεν ἐθνῶν ἀπίστολος, καὶ λ. Codex tamen duas priores eidem Chrysostomo tribuit. Initium & finis Commentariorum penitus cum superioribus IV. & VI. Codicibus concordant. Subscriptiones & Stichometriae eadem sunt, quae in Codice XXVII. Plut. VI. exceptis Epistolis ad Titum, & ad Hebraeos, quarum altera numerat versus *σς'. CCVII.* altera *ψς'. DCCL.* Capita rerum, de quibus agitur, suo loco in margine adscribuntur, & quidem rubro character, quemadmodum etiam loca Scripturae, quae in suis Epistolis adfert Apostolus; quod & de Codice superiori intelligendum est.**

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. nitidissimus, optimeque servatus. Constat foliis scriptis 270.

ΠΡΟΦΗΤΑΙ.

PROPHETAE.

Scilicet.

XII. Prophetiae Minores, & IV. Maiores cum scholiis marginalibus.

cod. viii. IN prima pag haec notula legitur, manu Sec. XIV. exarata: *Ἀφιέρωθι ἡ βίβλος αὕτη τῶν προφητῶν ἐν τῇ μονῇ τῆς ὑπερυψίας Θεοῦ καὶ τῆς Οὐρανίας παρὰ τοῦ μοναχῶ κυρῶ Κλήμεντος ἅμα τῇ ἐτέρᾳ βίβλῳ τῷ*

ἐξηγημένον ψαλτήριον Θεοδώρου Κύρου ἐπὶ τῷ ψαλμῷ σωτηρίας αὐτοῦ. Ο' δὲ βυβλίαις ἀποσπερμασαι ταῦτα τὴν μονὴν, εἴτω ἐκδοκίμος ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἀράς. ἔτσι γωνή. Tum paulo inferius: *Γρηγορίου σοφοῦ πατριάρχου πτέ- ar ἦν τῶδε. Dedicatus est hic Propetarum liber in monasterio sanctissimae Deiparae Hodegetriae (sc. Ded. Erics) a monacho Domino Clemente una cum alio libro interpretationis in psalterium Theodoretii Cyri pro salute animae suae. Qui autem voluerit hunc monasterium fraudare, sit sanctorum Patrum maledictionibus obnoxius. Anno 6828. (Christi mcccxx.) Gregorii sapientis Patriarchae haec erat possessio De hac subscriptione nihil Montfauconius in Palaeogr. Graec.*

I. pag. 2. *Ὡς δ' ὁσέας I. Prophetia inc. Ἀγος κυρίου. Def. ἀσθενήσουσιν ἐν αὐταῖς.* Deinceps brevitatis gratia Prophetiarum initium, ac finem adferre omitemus, quum a vulgata secundum LXX editione minime discrepent. Scholia marginalia incipiunt a S. Basilio Magno, cuius nomen in summo margine adscriptum legitur; & quidem ita: *Σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν, ὡς τῶν κηρίων ἐχειροτονήθη, καὶ λ. Desinunt in Theodoro, cuius haec postrema sunt: οἱ δὲ ἀσεβεῖς συζῶντες, καὶ τὴν ἐναντίαν ὁδεύοντες, δραπεταὶ τοῦ τῆς ἀσεβείας καρχή.*

II. pag. 12. b. *Ἀρχὴ προφητείας Ἰωὴλ β'. Initium prophetiae Iohannis II. Scholia praecedat Hypothesis, & quidem Theodoretii, cuius tamen nomen (ut ferme in omnibus sit) nullum est adscriptum. Inc. Ἰωὴλ ὁ γέγονος προφήτης, τὸν μὲν χρόνον. Def. τὸν τῆς προφητείας ἐγνώκαμεν χρόνον. Scholia inc. *Διὰ το πολλοῦ, ὡς εἶκος, καὶ λ. Def. αὐτοῖς ἐν Ἱουδαίῳ πρῶτον γεγενῆσθαι τῆς εἰς τὰ ἔθνη διασποράς, κατὰ τὸ εὐεργέτη λυτῆσαντες.* Initium & finis cum Theodoro Commentariis concordant, praeter pauca quaedam, quae in editione relatis verbis in fine adiciuntur. In Codice vero nonnulla de Iohannis nomine sequuntur, nimirum *Ἰωὴλ ἐρμηνεύεται ἀγαπητὸς κυρίου, καὶ λ. quae in Codice IV. Plut. XI. longior in hunc prophetam Hypothesim concludunt.**

III. pag. 17. *Ἀμὼς γ'. Amos III. Hypothesis Theodoretii inc. Συνήκαμε καὶ ὁ θεσπίσας ὅτος προφήτης τοῖς θαυμασίῳ ἐκείνῳ, καὶ λ. Def. μαθησόμεθα τὴν διάνοιαν.* In editione longior est ab initio. Scholia inc. *Εἰδίδασκεν ἡμᾶς ὁ προφήτης, ὡς ἐκ Θεοῦ, καὶ λ. Def. τῶν ἀγαθῶν ἐπαγγελιῶν σφᾶς αὐτῶς ἀπεστέρσαν.* Itidem Theodoretii sunt.

IV. pag. 26. *Ὁρασις Ἀβδίου δ'. Visio Abdiae IV. Hypothesis inc. Ἰδύμενοι πρόγονον ἔχοντες τὸν Ἡσαΐ.* Def. *ποιήσωμεν τὴν διάνοιαν.* Scholia inc. *Ἀντὶ τῷ ἡ θεῖον γενομένη.* Def. *δοξησόμενην αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δύναμιν.* Theodoretii omnia.

V. pag. 27. *Ἰωνᾶς ε'. Ionas V. Hypothesis inc. Πάντας ἀνθρώπους δημιουργήσας.* Def. *καὶ μὴ*

O o o z

382. seqq. unde hoc illi nomen fuerit inditum, fufius declarat.

(2) Huius Ecclesiae, ac Monasterii mentio non infrequens occurrit in calligraphorum subscriptionibus, ut videre est in Palaeograph. Graec. Montfauconii pluribus locis, qui Libro VI. p.

Ἰεροσ. δὲ ἐξ ὧν, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἐκατέρων . . .
Est contracta ex longiori Theodoretī Hypothesi. Scholia inc. Ο' μακάριος Ἰωνᾶς καὶ ἄλλαι ἐποιήσατο προφητείας. Def. ἡ μὴ βυλομένων αὐτῶν τοῖς ἀμαρτωλοῖς μετανοῦσιν ὀρέγεται τὸν ἕλεον. Theodoretī pariter.

VI. pag. 30. Μιχαίας 5'. *Michaeas VI.* Hypothesis inc. Τὴν αὐτὴν ἡ ἔτος ποιεῖται πρὸς ῥησιν τοῖς θαυμαστοῖς ἐκείνοις, κ. λ. Def. τῆς δυσσεβείας ἀπαλλαγῶσι. Est Theodoretī, sed ab initio multo brevior, quam in edito. Scholia inc. Εἰπεὶ δὲ περὶ Σαμαρείας. Def. διὰ τὰς πρὸς τὰς ἡμετέρας προγόνους συζητήσεις. Itidem Theodoretī; longiora tamen in fine.

VII. pag. 36. b. Ναὺμ. 7'. *Nahum VII.* Hypothesis Theodoretī inc. Οἱ Νινευῖται τὴν θείαν δέξαντες ἀπειλὴν. Def. ταῦτας ἔχει τὰς προρήσεις ἡ παρῶσα προφητεία. Scholia inc. Ἡ τὴν παναγίαν πνεύματος χάρις. Def. ἔτω σοὶ τῇ ζωῇ ἐμφυσήματα τὴν σωτηρίαν παρέχει, quae pertinent ad prophetiae Cap. II. vers. 1. incidunt autem in dicta Theodoretī edit. pag. 840. v. 11. Deinceps scholia omittuntur, quemadmodum & in sequentes Abbacuc, Sophonias, & Aggaei prophetias.

VIII. pag. 39. b. Ἀββακὺμ 11'. *Abbacuc VIII.* Pag. 41. b. Προσευχὴ Ἀββακὺμ μετ' ὧδης. *Oratio Abbacuc cum Cantico.*

IX. pag. 42. b. Σοφονίας 3'. *Sophonias IX.* Hypothesis valde brevis inc. Οὗτος καὶ Ἱερεμίας συνεχρόνισαν ἀλλήλοις. Def. ἡ κατὰ τὸν Αἰθίοπων. Diversa est a Theodoretī Hypothesi.

X. pag. 46. Ἀγχαῖος 1'. *Aggaeus X.* Hypothesis item brevissima inc. Οὗτος ἐτέχθη μὲν εἰς Βαβυλῶνα. Def. προφητεύει δὲ ἔτος ἡ περὶ τῆς παρελεύσεως τῶν σκιῶν, καὶ τῆς κλήσεως τῶν ἐθνῶν. Contracta videtur ex Theodoretō.

XI. pag. 49. Ζαχαρίας 14'. *Zacharias XI.* Hypothesis brevissima inc. Καὶ ἔτος μετὰ μῆνας 48' προφητεύει. Def. ἐτάφη ἐγγὺς τῇ Ἀγγαίᾳ. Redeunt Scholia, paullo tamen rariora, quam in superioribus prophetis. Inc. Ἀρμὸς ἄγων τοῖς ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ἀνασωθεῖσι, κ. λ. Def. τῶν ἀλλογενῶν ἡ εἰδωλοκρατῶν ὡς Χαναανῶν ἀλλοτριώμενος. Nec Hypothesis, nec Scholia huius Prophetiae cum illis Theodoretī concordant.

XII. pag. 62. b. Μαλαχίας 13'. *Malachias XII.* Hypothesis Theodoretī inc. Οὗτος μετὰ τὰς προφῆτας πάντας ὑπερὸν προσφῆτευσεν. Def. Μαλαχίας δὲ τῇ Εβραίων. Initio paululum diversa ab editione. Scholia marginalia nulla sunt.

XIII. pag. 70. Ἡσαίας 17'. *Esaias XIII.* Plures praecedunt in hunc Prophetam Hypotheses, ac primo ipsius Collectoris Prooemium ad lectores, cuius initium: Τῆς προφητείας τῆς θεοσεβείας Ἡσαίᾳ τῷ μεγαλοφρονότα τῶν προφητῶν τὴν βίβλον μετὰ χεῖρας λαβὼν, ἡ ταύτης τὴν ἀνάγνωσιν ποιησάμενος, & μὴ εὐρίσκων τῆς τῶν γεγραμμένων διανοίας ἐφίκεσθαι, πρὸς τὰς ταύτης ἡρμηνεύσας, ἡγοῦν ὑπομνηματίσαντας ἐνέδραμον, κ. λ. Finis: Χρὶ

(1) Evanida est ultima vox.

ἐν & δεύτερον ἡ τρίτον κεφάλαιον τῷ ἰδάρου τῆς ἀγίας γραφῆς ἀναγινώσκων, καὶ ἔτω τὰς ἐγκειμένους ἐρμηνείας, ἡ εὐσύννοπα ἡ τοῖς ἐν-τυγχάνουσιν τὰ νοήματα. Prima Hypothesis, & quidem in tres partes divisa, est Basilii, quae inc. Εἰπεὶ δὲ κατὰ χρόνους γέγονεν ὁ προφῆτης, ἐν οἷς ἐπλεόνασεν ἡ κακία. Def. ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν συγκεχυμένον ἐχέσας ἀπὸ τῶν τῆς ἀμαρτίας σπύλων ἡμέτε. Altera est Theodoretī, licet eius nomen nullum in Codice. Inc. Ἀπαντες οἱ θεοσεβῆσαι προφῆται. Def. πλὴν καὶ τῶν φροντῶν τῆς συντομίας εἰς δύναμιν. Terria, ut ex Codice IV. Plut. XI. eruitur, ex Cyrillo desumpta, inc. Προφητεύει τοῖς ὁ μακάριος Ἡσαίας ἐν καιροῖς βασιλείας Ὁχοζίου ἡ ἰωάθαμ. Def. ἐκ ἡμοιρηκότας τὰς τῆς εὐ-τῆ συγγραφῆς ποιεῖται λόγους. Hisce adnectuntur pauca quaedam de prophetandi ratione, ac de Scripturarum obscuritatis utilitate. Tandem Vita prophetae legitur, cuius initium: Ἡσαίας ἦς Ἀμὸς ἦν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, κ. λ. Finis: ἡ ἀκαρπὸν ἐποίησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. His omnibus praemissis, Scholia marginalia, & quidem uberrima consequuntur, quorum primum inc. Τὸν παρ' ἡμῶν αἰσθητῶν τὸ ἐναργεστάτην τὴν κατάληψιν ἔχον τῶν αἰσθητῶν, ὅρασις ἐστὶ διότι τῶν ἀληθῶν θεωρεῖα διὰ τὸ ἐναργὲς καὶ ἀναμφίβολον ὅρασις προσαγορεύεται. Ultimum in verba πα-ση σαρκί, ita habet: Ποῖα σαρκί; ἡ πάντως ἡ μὴ κολασθησομένη, τῆς δὲ ἐπερανίᾳ τρυφῆς καὶ δόξης καταξιώθησομένη, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἔλεγον. ἔχει πᾶσα σὰρξ τοῦ προσκυνῆσαι ἐνώπιόν μου; λέγει κύριος. ἡ ἡμεῖς ἀξιοζήνημεν προσεβείαμε τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, τῶν ἐ-ρανίων δυνάμεων, ἀποστόλων, προφητῶν, ἡ πάντων τῶν ἀγίων τῶν εὐαρεστησάντων Θεῷ. Ἀμήν. Subsequentur alii versiculi decem, qui deinde penitus erasi. Nullum Scholii hisce nomen appositum legitur; sed, ut ex Prooemio supra memorato colligitur, decerpta sunt ex Apollinario, Basilio, Cyrillo, Eusebio Caesareae, Eusebio Emeseno, Origene, Theodoretō Cyri, Theodoro Hera-acleae &c.

XIV. pag. 176. Ἱερεμίας 18'. *Hieremias XIV.* Rarissima in hunc, ac brevissima Scholia apparent; quale illud est fere sub initium prophetiae: Σμεῖνόςαι, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν αἱ προφητεῖαι διὰ τὸν παρ' αὐτῶν κατηγγεγμένον Χριστὸν, ὅς ἐστι προσδοκία ἔθνῶν. Nullum vero in sequentes Libros, nimirum *Baruch, Lamentationes, Orationem, & Epistolam Hieremias.*

XV. pag. 303. Ἐζεκιήλ 18'. *Ezechiel XV.* XVI. pag. 395. b. Δανιήλ 15'. *Daniel XVI.* Praecedit Historia Susannae, quam deesse in hoc Codice perperam adfirmat Mont-fauconius Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 265. litt. D. Dividitur Prophetia in Visiones XII. Prima inc. Ἐν ἔτει τρίτῳ. Undecima est historia de Belo, quae inc. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀβδύλῃ προσετέθη. Duodecima de Dracone, quae inc. Καὶ ἦν δράκων μέγας. Def. ἐνώπιον αὐτοῦ.

XV. pag. 303. Ἐζεκιήλ 18'. *Ezechiel XV.* XVI. pag. 395. b. Δανιήλ 15'. *Daniel XVI.* Praecedit Historia Susannae, quam deesse in hoc Codice perperam adfirmat Mont-fauconius Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 265. litt. D. Dividitur Prophetia in Visiones XII. Prima inc. Ἐν ἔτει τρίτῳ. Undecima est historia de Belo, quae inc. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀβδύλῃ προσετέθη. Duodecima de Dracone, quae inc. Καὶ ἦν δράκων μέγας. Def. ἐνώπιον αὐτοῦ.

ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΤΩΝ
ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΔΙΑΤΑ-
ΞΕΙΣ.

PETRI ET PAVLLI SANCTO-
RVM APOSTOLORVM
PRAECEPTA.

Titulus restituendus.

Collectio Canonum Ecclesiasticorum.

I. pag. 1. Π' ἔτρε & Παῦλος τῶν ἀγίων ἀπο. cod. x.

σώλων διατάξεις. Petri & Pauli SS. Apostolorum Constitutiones. Inc. Εἰς Πέτρος ἡ Παῦλος διατάσσωμεν. Def. ἀφετὴ τὸν ἀποστείλαντά με, καὶ τὰ ἔξῃ. Habentur etiam in Cod. VIII. Plut. IX. §. VIII. & IX. in fine tamen diversae; nam ex doctrina de recto ordine servando, quae habetur ibi §. IX. initium tantum in hoc adferretur, additurque in fine: Περὶ τῷ φυλάττειν ἑκαστον τὴν τάξιν ἡ λειτουργίαν.

II. pag. 3. Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν εἰς πενήκοντα τίτλους διηρημένη. Collectio Canonum Ecclesiasticorum in L. Titulos distributa, duplici prooemio praefixo. Primum inc. Οἱ τῷ μεγάλῳ Θεῷ ἡ σωτήριος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μαθηταί. Def. τὸν ἀριθμὸν πδ'. In dicto Codice §. XIII. Alterum inc. Τὰ μὲν σώματα καταλλήλως. Def. πρᾶξιν προηγούμενων. Ibid. §. I. Huic adnectitur syllabus Canonum, Conciliorum, & Auctororum, quibus totum Opus contextum est, minor tamen illo, qui in dicto Codice exhibebatur. Tum duo Indices, quorum alter Titulos XIV. in sua Capita distributos; alter variorum Canonum ac Constitutionum, nec non civilium textuum, ad singula praedicta Capita pertinentium citationem complectitur, adeoque cum primo huius Plutei Codice convenit. Multis praeterea abundat adnotationibus, ac scholiis in ora libri perscriptis, progrediturque ad pag. ultique 60.

III. pag. 60. b. Occurrunt Canones Apostolici LXXXV. quorum ultimus, post voces τὴν προσήκουσαν τινύντες, in quibus desinit memoratus Codex VIII. §. X. alia pauca subiungit, quorum initium: Ο' Θεὸς δὲ ὁ μένος ἀδίας, κ. λ. ut in Constit. Apostol. Cotelerii Tom. I. p. 389.

IV. pag. 65. b. Sequuntur I. Canones Concilii Nicaeni cccxviii. Patrum, Generalis primi. II. pag. 68. b. Canones Concilii Ancyran. III. pag. 70. b. Canones Concilii Neocaesariensis. IV. pag. 71. b. Pars Canonum Concilii Gangrensis. V. pag. 73. Pars Canonum Concilii Antiocheni; quum enim inter pag. 72. & 73. folium desit, Canonum Gangrensis finis, & initium Antiochenorum desideratur. VI. pag. 76. b. Canones Concilii Laodicensi in Phrygia. VII. pag. 79. b. Canones Concilii Constantinopolitani sub Theodosio magno Impera-

Notandum praedictis Prophetarum Libris adiectas fuisse in margine Capitum Sectiones. Hinc Oseas numerat Capita XII. Joel III. Amos V. Ionas III. Michaeas VII. Nahum III. Sophonias V. Aggaeus III. Zacharias XII. Malachias V. Esaias LXXXVIII. Hieremias C. Ezechiel CCCLXV. Daniel CXL. Abdias, & Abbacuc carent omni divisione. Ex his vero aliquot stichometriam etiam in fine praefecerunt, nimirum Nahum, qui versus habet cccix. Abbacuc versus clvii. Hieremias mmmmd. Baruc dxiv. Threni Hieremiae d. Oratio xl. Epistola ccx.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio minori, Sec. XI. optimus. Constat foliis 429.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ
ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

THEOPHYLACTI PARAPHRASIS
IN EPISTOLAS D.
PAULLI.

cod. ix. Huius Paraphrasis, seu Commentarii re-

censionem habes inferius in Codice V. Plut. IV. cum quo noster hic Codex concordat, iis tantummodo exceptis, quae mox adnotabimus. Primum enim Epistolarum series diversa, ita habet: Ad Romanos, ad Hebraeos, ad Corinthios 1. & 11. ad Galatas, ad Ephesios, ad Philipenses, ad Colossenses, ad Thessalonicenses 1. & 11. ad Timotheum 1. & 11. ad Titum, & ad Philemonem, quarum duae, nimirum ad Philipenses, & 1. ad Thessalonicenses mutilae sunt. Prima enim desinit in verbis sacri Textus: ἡ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα, quae sunt Cap. II. vers. 9. altera in verbis Commentariorum: περὶ τῶν γὰρ ἐστὶ ἡ ἀσύμφορον τὸ τὰς καὶ τὴς χρόνους τῆς συντελείας εἶδεναι, ἡ γὰρ . . . quae pertinent ad Epistolae Cap. V. v. 1. περὶ δὲ τῶν χρόνων, κ. λ. quorum quidem defectuum alter inter p. 407. & 408. alter inter p. 471. & 472. occurrens, vel ex dicto Codice V. Plut. IV. vel ex Cod. VII. Plut. XI. integros eiusmodi Commentarios continentibus suppleri commode possent. Tota praeterea Epistola ad Romanos, & tres ultimae Codicis paginae partem Commentarii in Epistolam ad Philemonem complectentes, diversa manu, Sec. nimirum XV. conscriptae sunt. Nonnullis tandem Epistolis subscriptiones adiunctae, quales in recensione aliorum Codicum proculimus.

Codex chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. exeuntis, tuncis valde corrosus, ac propria manu, nec satis accurata descriptus. Constat foliis 602.

ratore, Generalis secundi. VIII. pag. 82. Canones Concilii Ephesini, Generalis tertii. IX. pag. 84. b. Canones Concilii Chalcedonensis sub Marciano Imperatore, Generalis quarti. X. pag. 89. Canones Concilii Sardicenis. XI. pag. 94. Canones Concilii Carthaginensis cccvii. Patrum, cum eorumdem subscriptionibus, adiectis Epistolis Africanæ Synodi ad Bonifacium Romæ Papam, Cyrilli Alexandrini, Attici Constantinopolitani, &c. XII. pag. 138. Canones Concilii CPolitani in Trullo, Generalis quinti, & sexti, cum subscriptionibus Episcoporum cccxvii. XIII. pag. 164. b. Canones Concilii Nicaeni secundi, Generalis septimi. XIV. pag. 170. b. Tarasii Patriarchæ CPolitani ad Adrianum Romæ Papam Epistola de non faciendis pecunia ordinationibus. XV. pag. 174. b. Canones Concilii CPolitani primo-secundi, in templo SS. Apokolorum congregati. Quæ omnia vide in memorato Codice VIII. a §. XIV. ad §. XXIX. inclusive.

V. pag. 179. b. Succedunt Canones tres Synodi congregatæ in templo, cui nomen a vera Dei sapientia inditum, cum reliquis omnibus, quæ habentur in dicto Codice a §. XXXV. ad XXXIX. inclusive, exceptis Amphilochoi Iconiensis Episcopi iambis ad Seleucum, & Athanasii Capite illo, quod inscribitur, Περὶ τοῦ μὴ πεινῶν ἀνεξέταστος τῶν ἁγίων μυστηρίων τὰς τὰς ἰδίαις γυναῖξιν ἡ γυνὴν, quæ duo in hoc desiderantur. Præterea Gregorii Theologi Carmina de germanis novi, ac veteris Testamenti libris, quæ in illo Athanasii fragmentum ex xxxix. Epist. de Festis sublequebantur, in hoc Gregorii Nysseni ad Letorium Epistolæ Canonicae succedunt. Tum Gennadii Patriarchæ CPolitani, ac Synodi cum eo congregatæ ad omnes Metropolitanos, & ad Papam urbis Romæ circularis Epistola, subscriptionibus Episcoporum, quæ in illo nullæ erant, in nostro concluditur. Tandem Epistola CPolitani scripta ad Martyrium Episcopum Antiochenum de ratione excipiendorum hæreticorum, qui ad Catholicam Ecclesiam accedunt, cuius in illo tantum initium adferebatur, in hoc integra exhibetur; definit enim: Ταῦτα ὡς ὑμεῖς ἐσπούδασα σηµάναι. His exceptis reliqua conveniunt. Hæc autem omnia ad paginam usque 116. progrediuntur.

VI. pag. 126. Capita excerpta e novellis Constitutionibus divinæ memoriæ Iustiniani, quæ cum divinis & sacris Canonibus consentiunt, & iis ex abundanti proprium robur attribuunt. Præcedit Index Capitum, quæ sunt LXXXVII. Indici succedit Titulus valde longus, Eis δὲξαν τὸ μέγα Θεοῦ & σωτὴρος ἡµῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, & τὰ νῦν συνεθεσµένα, κ. λ. Titulo vero Constitutiones ipsæ, de quibus vide memoratum Codicem VIII. §. LVI.

VII. pag. 244. b. Διατάξεις νόμων πολιτι-

κῶν ἐκ τῶν Νεαρῶν Ἰουστινιανῶ βασιλέως, συνεγγραψάσαι, & ἐπικυροῦσαι τὰς τῶν ἁγίων πατέρων ἐκκλησιαστικὰς κανόνας. Constitutiones legum civilium ex Novellis Iustiniani Imperatoris, consentientes, & confirmantes sanctorum Patrum ecclesiasticas Canones. Sunt autem XXV. quarum prima, quæ tamquam loco prooemii reliquis omnibus præmittitur, est editum Theodosii & Valentini Imp. ad Ormisdam Praetorio præfectum, cuius initium: Θεσπίζομεν πάντα ἅσα Παρφύριος. Finis: Ἰὴν ἐν Νικαίᾳ & ἐν Εἰσῶ λέγειν τι, ἢ διδάσκειν. Exstat in Aut. Augustini Episc. Herdensis Collectione Constitutionum Graecarum Codicis Iustiniani Imp. Herdae A. MDLXVI. 8. pag. 1. & est Constitutio III. Lib. I. Tit. I. Codicis.

Secunda Iustiniani Constitutio est Περὶ τελευτώνων & καταλιπαρούντων κληρονόμων ἐκκλησιαν οἰονόησεν. De decedentibus, & quamcumque Ecclesiam heredem insistentibus. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Ἰουλιανὸς ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Εἰπεδὴ περὶ ἐν πολλοῖς ἤδη διαθήκαις. Def. ἦτοι τὴν κληρονομίαν. Ibid. p. 31. & est Constitutio XXVI. Lib. I. Tit. II.

Tertia Leonis pag. 245. b. Περὶ τοῦ μὴ ἐξελθῆναι μοναχὸν ἐξελεῖν ἐκ τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ, & περιάγειν ἐν πόλει. Quod non liceat monacho exire de monasterio suo, & in urbe vagari. Inc. Αὐτοκράτορες Λέων & Αἰθέριος αἱ. Ζήνωνι στρατηγῷ. Οἱ ἐν τοῖς μοναστηρίοις διατρίβοντες. Def. Ἰὴν νόμων ὑποβληθέντων αὐτῶν. Ibid. p. 33. Constit. XXIX. eiusdem tit.

Quarta Iustiniani pag. 246. Περὶ τοῦ τρεῖς ἄνδρας χρῆναι δοῦναι εἰς ψήφισμα ἐπισκόπου, & τὸν γινόμενον, ἀγύοναι & ἀτενοῦ εἶναι χρῆ. Quod tres viri debeant in electionis Episcopi decreto interrogari; electusque, sine uxore ac liberis esse debeat. Inc. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς αἱ, Αἰταρίῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Πᾶσαν αἰεὶ ποιούμενοι πρόνοιαν. Def. ἔπειτα δὲ τὰς ἐγκειμένους τῇ αὐτῇ νομοθεσίᾳ ποιῶν. Ibid. pag. 36. Constit. XLI. tit. III.

Quinta eiusdem pag. 248. b. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἔχειν καλεῦσθαι βασιλικὴν ἀνέναντι ἐν Βυζαντίῳ. Quod non debeat Episcopus sine Imperatoris iussu Byzantium accedere. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Εἰσιφανίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως & πατριάρχῳ. Πᾶσαν αἰεὶ ποιούμενοι πρόνοιαν τῶν ἀγιοτάτων ἐκκλησιῶν, δι' ἃν & τὴν, κ. λ. Def. εἰς τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν ἐνεργεῖν. Ibid. pag. 45. Constit. XLII. tit. eiusdem.

Sexta eiusdem pag. 249. b. Νόμος ἀπαγορεύων εἶναι μοναστήρια διπλᾶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἢ συνδιατρίβειν μοναχὸς μοναστίαις. Lex prohibens esse monasteria viris & mulieribus communia, seu monachos cum monialibus cohabitare. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Μηνᾶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τῆς τῶν ἀγιοτάτων ἐκκλησιῶν. Def. τὰς ἐγκειμένους τῷ θεῷ ἡµῶν νόμῳ τῷ τῷ ποιῶν. Ibid. pag. 48. Constit. XLIII. eiusdem tit.

Septima eiusdem pag. 250. b. Νόμος μὴ ἐξελθῆναι γαμῆν μετὰ χειροτονίαν ἐποδιακόνον, ἢ

διά-

διάκονον, ἢ τριεσβύτερον, εἰ μὴ μόνος ψάλταις & ἀναγνώσταις. Lex, quod non liceat Subdiacono, vel Diacono, vel Presbytero post ordinationem uxorem ducere, sed solis Cantoribus, & Lectoribus. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Ἰουλιανὸς ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τῶν ἱερῶν κανόνων. Def. ἀλλ' εἰς τὴν ἀσπιτάτην ἐκκλησίαν ἔρχεσθαι. Ibid. pag. 53. Constit. XLIV.

Octava eiusdem pag. 251. b. Περὶ τελευτώνων & διατρίβοντων ποιεῖν ξενῶνα τὴν κληρονομίαν αὐτῶν ἐκ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων, ἢ ἄλλον εὐαγγέλιον, & ἀμελόντων τῶν κληρονόμων, ὅτι χρὴ τὸν τῆς πόλεως ἐπίσκοπον καταναγκάζειν τὸν κληρονόμον ποιεῖν τὰ περιεχόμενα τῇ διαθήκῃ. De defunctis, qui testamento heredibus mandatarunt xenodochium ex propriis bonis instituere, vel aliam religiosam domum, quodque negligentes heredes ab Episcopo civitatis compelli debeant ad ea implenda, quæ in testamento contenta sunt. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Ἰουλιανὸς ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν, εἰ τις τελευτῶν εὐσεβῆ ποιῶν διατύπῳσιν. Def. ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων διηγεῖται διασώζεσθαι. Ibid. pag. 56. Constit. XLV.

Nona eiusdem pag. 254. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κατὰ τάξιν & βαθμὴν πρωτείῳ γίνεσθαι τὴν ἡγεμένην, ἢ τὰς ἡγεμένης, ἀλλὰ κατ' ἐκλογὴν ἰνάρετον καὶ ἱκανὸν ἀντέχεσθαι ψυχῶν. Quod non debeant secundum ordinem & gradum prioritatis fieri Abbates, vel Abbatisæ; sed eum eligendum esse, qui & virtute præditus, & animarum curæ capeffendæ idoneus sit. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Ἰουλιανὸς ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τοῖς ἱεροῖς ἡµῶν νόμοις. Def. καὶ ὅθεν ἐκ τοῦ παρόντος ἡµῶν κανονιστικῆς νόμου. Ibid. pag. 65. Constit. XLVI.

Decima eiusdem pag. ead. b. Οἱ εἰς τὴν ἐπίσκοπον ἔχοντα γυναῖκα ἢ τέκνα γενέσθαι. Quod non debeat eligi Episcopus, qui coniugem aut liberos habeat. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Ἰωάννης ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδὲν εἰς ἐπίσκοπὸν προχειρίζεσθαι. Def. καὶ τῷ Θεῷ διὰ πάντων ἀρεσκούσης. Ibid. pag. 67. Constit. XLVII.

Vndecima eiusdem pag. 255. Νόμος βουλεύτας, ἢ ταξέοντας μὴ γίνεσθαι ἐπισκόπους, ἢ κληρικούς, εἰ μὴ πε παιδίδεν ἑμῶσαν· μηδὲ κληρικός οἰοῦντος λαγματος ἀφίστασθαι τῷ κλήρῳ, & στρατεύεσθαι. Lex, ne curiales, aut apparitores fiant Episcopi, aut Clerici, nisi ab ineunte ætate inter monachos vixerint; neque Clerici cuiuscumque ordinis possint a clerico recedere, & militiae nomen dare. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Ἰωάννης ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδὲν εἰς ἐπίσκοπον παντελῶς. Def. εἰ τινα εἴη, φυλαττομένῳ. Ibid. pag. 68. Constit. LII.

Duodecima eiusdem p. 257. Περὶ τῶν καταλιπαρούντων ἀναλίων πτωχείας, ἢ ξενῶν, ἢ ἄλλοις τισὶν εὐαγέσι συστήσασιν· ὅτι οὐ χρὴ ἀπόρρυσιν αὐτῶν γενέσθαι εἰς πόσον χρυσίου ἅμα, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου κατ' ἔτος δίδεσθαι. De annali legato relicto pauperum, aut peregrinorum domibus, aut quibuslibet aliis piis cactibus; non licere super tali actione certa

pecuniae summa transigere, sed omnino singulis annis solvi debere. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Ἰωάννης ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Οἱ παρὼν νόμοι εἰς ἑτέρῳ νόμῳ. Def. θυσιᾶν & ταύτην προσάγοντες. Ibid. pag. 76. Constit. LV.

Decimatertia Leonis pag. 258. b. Περὶ τοῦ μὴ ἐξελθῆναι εἰς θυμέλην καλεῖσθαι σώματα ἐλεύθερα, ἢ δούλα ἄκοντα. Quod non liceat quempiam sive liberum, sive servilis conditionis, invictum in scenam producere. Inc. Αὐτοκράτωρ Λέων αὐτῷ δήμῳ. Μήτε δούλον, μήτε ἐλεύθερον σῶμα τολματω τις. Def. ἐν τοῖς θεάτροις ἐκτελεῖν ἀναγκάζεσθαι. Ibid. pag. 81. Constit. XIV. Tit. IV.

Decimaquarta Iustiniani pag. ead. Περὶ τοῦ μηδὲν ἐμβάλλεσθαι εἰς φυλακὴν διχὰ βασιλικῆς προσάξεως, ἢ ἀρχόντων, ἢ δημοκρίτων· διὰ δὲ τῆς ἐβδομάδος τῆς ἐμβιβλημένης ἐπισκέπτεσθαι χρὴ τὴν ἐπισκόπου, & ἀναφέρειν τῷ βασιλεῖ, ἢ τοῖς ἀρχουσιν. Quod nemo debeat conisci in custodiam citra Imperatoris mandatum, aut magistratum, aut populi defensorum; quodque bis in hebdomada invisendi sint ab Episcopo in carcere detenti, qui Principi, aut magistratibus causam referat. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Μηνᾶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Οὐδὲν ἐμβάλλεσθαι. Def. ἐνχεῖρῃ κίτησις. Ibid. p. 83. Constit. XXII. eiusdem tit.

Decimaquinta eiusdem pag. 259. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν εἶναι φυλακὴν ἰδιωτικὴν. Quod non debeat admitti carcer privatus. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Μηνᾶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ἰδιωτικῆς φυλακῆς. Def. τῆς κατοχῆς ἀφισταμένων. Ibid. pag. 84. Constit. XXIII.

Decimasexta eiusdem pag. ead. Περὶ τῶν καυβούντων. De iis qui tessera ludunt. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Δημοσθένει ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Οἱ αὐτοὶ περὶ τῶν καλυμένων κύβων, ἦτοι κύβων, κ. λ. Def. ἐπὶ σωφροσύνῃ ἐπανάγειν. Ibid. p. ead. Constit. XXV.

Decimasextima eiusdem pag. ead. Περὶ πολιτικῶν προσέδων. De civilibus supplicationibus. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Ἰουλιανὸς ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Περὶ τῶν κατ' ἑκάστον ἔτος. Def. πέρας ἐπιτιγῆναι προσήκον. Ibid. p. 85. Constit. XXVI.

Decimaostava eiusdem pag. 261. b. Περὶ κληρικῶν ἐν αἰτίᾳ γινόμενων, μὴ πρότερον ἐπὶ τῆς πατριάρχας αὐτοῦ αἰτιάζεσθαι, πρὶν ἢ οἱ ἐπίσκοποι συνιδόεν. De Clericis in ius vocatis, quod ipsi non prius apud Patriarchas conveniantur, quam Episcopi causam novenerint. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Ἰουλιανὸς ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδὲν εἰς εὐλαβεστάτων. Def. ἐκ τῶν ἁγίων ἔχων κανόνων. Ibid. pag. 93. Constit. XXIX.

Decimanona eiusdem pag. 263. Περὶ κηδεμόνων, ἡγῶν κατεργῶν ὀρφανῶν. De patronis, idest curatoribus orphanorum. Inc. Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Ἰωάννης ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν ταῖς κηδεμονίαις. Def. καθάπερ ἤδη νενομοθέηται. Ibid. pag. 98. Constit. XXX.

Vigesima eiusdem pag. ead. b. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀκυσαν δάλην, ἢ ἐλευθέραν εἰς σκηνὴν, ἢ ἀρχήσαν κατέναι. Quod nulla sive libera, sive

ΣΧΟΛΙΑ ΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ ΕΙΣ ΤΗ
ΡΗΤΟΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΝ
ΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΕΞΑΗΜΕΡΟΥ.

SCHOLIA PSELLI IN QVOD
DAM DICTVM BASILII IN
APOLOGIA HEXAEME-
RONIS.

Ac praeterea.

Eiusdem Basilii in Hexaëmeron Homiliae IX.
Gregorii Nysseni de Opificio Hominis Li-
ber, Explicatio Apologetica in Hexaëmeron,
Antirrheticus contra Apollinarium, & alia
nonnulla.

COD. XII. I. p. 1. **P**ost Tabulam eorum, quae in
hoc volumine continentur, oc-
currunt Σχολία τῷ Ψελλῷ εἰς τὸ ῥητὸν τῷ ἐν
ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείῳ, τὸ ἐν τῇ Α' το-
λογία περὶ τῆς Ἑξαήμερας, τὸ ὅτι φάσκον. Διὰ
τὸ τοιοῦτον οἱ μὲν ἐπὶ τῆς ὑλικῆς ὑποθέσεως κατέφυ-
γον, τοῖς τῷ κόσμῳ σοφίαις τὴν αἰτίαν τῷ
παντὶ ἀναφέροντες, & τὰ ἐξ ἑ. Σχολία αὐτῶν τοῦ
ἐγγρηγόσιου. Scholia Pselli in dictum illud S.
P. N. Basilii in Apologia de Hexaëmero,
quod ita habet, „ideo ipsi ad materiales sup-
positiones confugerunt, omnium rerum caus-
sam elementis mundi tribuentes, &c.“ Dis-
putationes adversus hoc verbum ἐγγρηγόσιου.
Inc. Ἰνάνως ἐνεάσας τοῖς ἐκ τῆς περιπάτου δόγ-
μασιν ὁ μέγας Βασιλεὺς. Def. τὸν περὶ τῶν
δογμάτων ἐλεγχον ἐς καιρὸν ἄλλον ἀναβεβλήμε-
θα. Pag. 6. b. Ἐτέρων σχολῶν εἰς τὸ αὐτὸμα &
ἀμερῇ. Aliud scholium in illud αὐτὸμα & ἀμε-
ρῇ. Inc. Α' τομα καὶ ἀμερῇ σώματα λέγουσιν.
Def. τῆς διαμονῆς τὴν αἰτίαν παρέχει. Adser-
vantur Mss. haec Scholia etiam Romae in
Vaticana. Gesnerus in Bibliotheca.

II. pag. 7. Sequuntur Divi Basilii Archie-
piscopi Caesareae Cappadociae in Hexaë-
meron Homiliae IX. quarum prima inc. Πρέ-
πειτα ἀρχή. Ultima def. δεξαμένη τὸ κύριον, ὃ
ἡ δόξα, κ. λ. Concordant cum edit. Montfau-
con. Tom. I, a pag. 1. ad pag. 88. Discrimen
aliquod occurrit in titulis; nam qui ab
Homilia III. usque ad ultimam in edito se-
guntur, ii omnes defunt in Codice, qui
ipsorum loco, singulis sacri textus verba ru-
bro charactere exarata praepont. Homilia
igitur III. loco tituli haec habet: Καὶ εἶπεν
ὁ Θεός, γεννηθήτω σπέρμα, κ. λ. IV. Καὶ εἶ-
πεν ὁ Θεός, συναχθήτω τὸ ὕδωρ, κ. λ. V. ea-
dem, quae in edito. VI. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός,

(1) Versus istos, tamquam anonymi, adfert Allatius in Dis-
sert. de Dominic & Hebdomad. Graecor. recentior. in calce O-
peris de perp. Eccles. Occid. & Orient. consens. p. 1406.
(2) Has porro LXXV. Epistolas, ex alio huius Bibliothecae
Codice ab Andrea Schotto descriptas accepit, & primus cum
suis castigationibus Graece edidit Io. Meursius Lugduni Ba-
tav. mdcxvii. 4. Latina Marinerii versio in Bibl. PP. Colon.
mdcxxxii. Tom. XV. edita, & Legd. Tom. XVIII. pag. 533.
recusa. Cl. Lamius in Praef. ad cit. Meursii Tom. p. xi. haec
ad rem nostram scribit: Codices Mss. Biblioth. Mediceae Laur.
in quibus Theophylacti Epistolae continentur, sequentes indicantur
a praefatissimo monacho Bern. Montefalconio in sua Biblioth.

γεννηθήσαν σπέρμα, κ. λ. VII. & VIII. ea-
dem item, quae in edit. IX. denique, Ἐξ-
γαγέτω ἡ γῆ ψυχὰς ζώων, κ. λ. His exce-
ptis, reliqua in utroque conveniunt. Eas-
dem homiliae habemus etiam infra in Co-
dicibus XVIII. & XXVII. Plut. IV. in il-
lo tamen initio mutilas; in hoc variis etiam
marginalibus scholiis instructas.

III. pag. 121. Sequitur Gregorii Nysseni
Liber De Opificio Hominis in Capita XXX.
distributus. Libro praecedat Tabula, quae
ideo Capita XXXI. complectitur, quod duo-
decimum in duo subdivisit: Tabulae vero
prooemium ad Petrum Fratrem. Huius
Operis recensionem vide in Codice IV.
Plut. VII. §. I. cum quo penitus concordat,
etiam in iis, quae circa nonnullorum Capi-
tum divisionem ibi animadvertimus.

IV. pag. 176. b. Praedictum Opus exci-
piunt definitiones illae item S. Gregorio
Nysseno tributae, de Angelis, de Anima,
eiusque facultatibus, ac virtutibus, de ele-
mentis, de triplici lege, de centum dena-
riis, &c. tum eiusdem senarii versus duo-
decim: quae omnia Latina interpretatione
donata vide in dicto Codice IV. a §. II.
usque ad §. VIII. inclusive.

V. pag. 179. Eiusdem Nysseni ad Petrum
Fratrem Explicatio Apologetica in Hexaë-
ron. In dicto Codice IV. §. IX.

VI. pag. 207. Tandem eiusdem Antir-
rheticus adversus Apollinarium. Ibid. §. X.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
maiori Sec. XV. optime scriptus, & ser-
vatus. Constat foliis 256.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ. THEOPHYLACTI EPISTO- LAE.

Eπιστολαὶ τοῦ μακαριωτάτου ἐπισκόπου Βουλ-
γαρίας κυρίου Θεοφυλάκτου. Epistolae
beatissimi Episcopi Bulgariae D. Theophyla-
cti, numero XXXIX. Prima est τῇ δεσπο-
τῇ κυρῇ Μαρτῇ. Inc. Δέσποινά μου ἄγιστε. Πολ-
λοὶς μὲν. Ultima τῷ αὐτῷ (nempe Ro-
mano Theophylacto) def. & κακώσεως. G.
& L. leguntur in calce Tom. VIII. Ope-
rum Meursii edit. Florent. a pag. 937. ad
990. & quidem ex hoc ipso Codice descri-
ptae, quatuor tantum exceptis, nimirum
X. XXII. XXIV. & XXV. Ista enim ha-
bentur inter alias LXXV. eiusdem Theo-
phylacti Epistolas, in eodem Tomo editas
a pag. 791. ad pag. 932. sub numeris XIV,
XV. XVII. & XVIII.

Co-

Bibliothecarum Mss. Pl. X. N. XIII. Epistolae XXXVIII. (verge
XXXIX. sunt.) Plut. LIX. N. XII. Epistolae LXXVI. sed ve-
re LXXV. quoniam una duplicata bis repetitur in Codice insigni &
vetusto, ex quo haec Epistolae LXXV. Theophylacti a Meursio edi-
tae, descriptae fuere eodem ordine quo inagunt in Codice. At qui-
cumque ille fuit, qui eas descripsit, certe non videtur quaevis-
se, an aliae Theophylacti Epistolae in Laur. Biblioth. Codicibus ex-
starent, & quidem a descriptis diversae. Nam XXXIX. illarum
Epistolarum, quae in Cod. XIII. Plut. X. exstant, pleraeque
omnes ab aliis iam descriptis, & tandem editis, differunt; quare
operae pretium esse duxi, eas etiam describendas curare, & in
aliarum Epp. calce appendicis loco publici iuris facere.

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4.
Sec. XV. a scriptore non satis perito exa-
ratus, ac nonnullis lacunis adspersus. Con-
stat foliis scriptis 27.

ΤΟΤ ΘΩΜΑ ΤΟΥ ΑΓΧΙΝΟΤ ΕΘ-
ΜΟΛΟΓΗΣΙΣ.

THOMAE AQUINATIS CON-
FESSIO.

Scilicet.

Varia ad Concilium Florentinum pertinentia.

COD. XIV. I. p. 1. **T**οῦ ἀγίου Θωμᾶ τοῦ Α' γλίνου ἐκ
τῆς τάξεως τῶν ἀδελφῶν τῶν Κη-
ρύκων ἐξομολόγησις μετενεχθεῖσα ἀπὸ τῆς Ἑλλη-
νικῆς (lege Λατινικῆς) εἰς τὸ Ἑλληνικὸν παρὰ
τοῦ μακαρίτου κυρίου Δημητρίου τῷ Κυδάνη. S.
Thomae Aquinatis ex Ordine Fr. Praedicatorum
Confessio e Latino sermone in Graecum
conversa a beato Domino Demetrio Cydone.
Inc. Ἐξομολογῆσαι τῷ κυρίῳ μου. Def. τῆς μα-
καρίας ζωῆς. Α' μὴν. Ex adlato principio &
fine, constat Opusculum hoc aliud esse ab
eo, quod inter edita prostat ordine LXIV.
Quale autem sit, alii doceant.

II. p. 4. Δογματικὴ, ἢ περὶ ἐνώσεως. Ora-
tio dogmatica, sive de Unionis, auctore Card.
Bessarione. Inc. Τὴν μὲν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ
Θεοῦ ἱερὰν εἰρήνην. Def. ἄλλα τὰς μὴ πεισθέν-
των τὸ ἔκκλημα. Exstat G. L. in edit. Con-
cilior. Venet. A. mcccxxii. T. XVIII. a
p. 399. ad pag. 466.

III. p. 23. b. Τοῦ σοφωτάτου καρδινάλιως
κυρίου Βησσαρίωνος, τοῦ κοινῶς λεγομένου Νι-
καίας, πρὸς Ἀλέξιον Λάσκωριν τὸν Φιλανθρωπί-
κον περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἀγίου πνεύματος.
Sapientissimi Cardinalis Domini Bessarionis,
vulgo dicti Nicaeni, ad Alexium Lascarum
Philanthropenum de Processione Spiritus San-
cti. Inc. Σὺ μὲν ἐν οὗ τὰ ἀνθρώπινα μένον.
Def. ἄλλα & ἱμασι συμφωνῶντα. Latine tan-
tum ibid. a p. 1244. ad 1280. G & L. in-
ter Opuscula aurea Theologica Petri Arcu-
dii Romae mdcxxx. 4. pag. 164.

IV. p. 47. b. Τῷ μακαριωτάτῳ Ἰωάννῳ Βέ-
να πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως ἐπιγραφῆς, εἰς
ἃ συνελέξατο ῥητὰ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ
ἀγίου πνεύματος. Beatissimi Io. Vecci Patriar-
chae CPolitani Inscriptiones in sententias SS.
Patrum, quas collegit de Processione Spiritus
Sancti. Sunt autem XII. cum totidem Gre-
gorii Palamae confutationibus, & Card.
Bessarionis apologiis. Prima Vecci Inscr-
ptio inc. Χρήσεις διάφοροι γραφικαὶ συλλεγεῖ-
σαι εἰς ἀπόδειξιν, κ. λ. Gregorii Palamae ἀν-
τιρρήσεις inc. Οὐτὸν ἐπὶ τῆς θεολογικῆς ἰσοδυνα-
μίας ἀλλήλας, κ. λ. Bessarionis pro Vecco
ἀπολογία inc. Οὐ γενναῖος ἔτος ἀνὴρ, κ. λ. De-
finit totum opus in verbis: & μαρτυρῶν καὶ
αὐτὸς τὴν ἴσιν ἐαυτοῦ ἀσφένειαν τε & ἀθέλειαν.
His succedunt in Codice quaedam alia ane-
pigrapha, item eiusdem argumenti; eadem

tamen omnino sunt cum illis, quae haben-
tur infra §. VI. ubi auctor innuitur.

V. pag. 62. Τοῦ σοφωτάτου ἀρχιεπισκό-
που Νικαίας Βησσαρίωνος προσφώνημα εἰς τὴν
ἀγίαν καὶ οἰκουμένην ἢ σύνοδον, ἀναγνω-
σθέν ἐπὶ τῇ ταύτῃ προτάξει ἐπὶ κοινῇ ἀκρόα-
σει, Οὐκτωβρίῳ ἢ. ἰνδ. β'. Sapientissimi Ar-
chiep. Nicaeni Card. Bessarionis Oratio ad
sanctam & oecumenicam VIII. Synodum,
publice pronunciata in eiusdem principio,
Octobris die VIII. Ind. II. Inc. Τῶν μεγάλων
πραγμάτων. Def. ἀπονείμαντα ἐν Χριστῷ τῷ
Θεῷ, ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. in
dicto Conciliorum Tom. a p. 35. ad p. 46.

VI. pag. 65. b. Μαξίμου μοναχῷ τῷ Πλα-
νάδῃ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἀγίου πνεύματος
κατὰ Λατίνων. Maximi monachi Planudae de
Processione Spiritus S. contra Latinos, Syll-
ogismi IV. cum Bessarionis responsionibus.
Inc. Ἐρωτητέον πρότερον. Def. δυναμένοις ἀνακα-
λύπτων. G. & L. inter Opuscula P. Arcudii
a p. 614. ad 629.

VII. p. 68. Βησσαρίων καρδινάλιος τῷ σοφῷ
Θεοδώρῳ εὐπράττειν. Bessarion Card. sapientis
Theodoro salvere. Inc. Α' μὲν περὶ τῆς ἀκρι-
σίας. Def. αὐτὸς ἂν εἰδείη. Ms. Lambec.
VII. p. 162. seq.

VIII. p. 69. Τῷ αὐτοῦ πρὸς τὰ Πλήθυνα
πρὸς Ἀριστοτέλην περὶ θείας. Eiusdem ad dicta
Plethonis in Aristotelem de substantia. Inc.
Εἴ τις ἀπλῶς τε ἄμα & ἀκριβῶς. Def. προσθε-
τέον τὴν ψήφον. Meminit Gesnerus in Bi-
blioth. & Allatius pag. 387. de Georgiis.

IX. p. 70. Ὡς παρὰ τῷ σοφωτάτῳ μου κυρίῳ
ἀνέκοια τῷ καρδινάλιῳ, καὶ ἔτος ὁ λόγος τοῦ
ἀγίου Αὐγουστίνου ἐστὶ περὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος εἰς
τὸ ῥητὸν τῆς εὐαγγελικῆς τῆς λέξιν, ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ
ἀπέλθω, ὁ παράκλητος ὃν ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς.
S. Augustini de Spiritu S. in dictum illud
Evangelii „nisi ego vadam, Paracletus non
veniet ad vos“, hic Sermo dicitur esse S.
Augustini ab exscriptore, qui id se audisse a
sapientissimo Bessarione fatetur. Inc. Οὐ κύριος
ἡμῶν ἦσθε Χριστὸς. Def. τοιαῦτα λογίζεσθαι.
G. & L. inter Arcudii Opuscula sub titulo
tamen diverso a p. 632. ad pag. 670. No-
tandum tamen in nostro Codice nullam lo-
corum citationem adferri.

X. pag. 78. b. Τῷ αὐτοῦ Αὐγουστίνῳ ἐν τῷ
βιβλίῳ τῷ περὶ τῆς γνώσεως τῆς ἀληθινῆς ζωῆς
ἐπιγραφόμενῳ, ἐν ᾧ ὡς ἐν διαλόγῳ, ἐρωτῶσι
μὲν οἱ ἀδελφοί, ἀποκρίνεται δὲ ὁ διδάσκαλος.
Eiusdem Augustini in libello de cognitione
verae vitae inscripto, in quo, in forma dia-
logi interrogant fratres, respondet magister.
Inc. Ἀδελφοί. Ὡς περὶ τὸ τῆς σαρκὸς βάρος πιέ-
ζει τὴν ψυχὴν. Def. τὸ τῆς περιεργασίας ἐπλάσσει
σῶμα. G. & L. ibid. a p. 672. ad p. 684.

XI. pag. 81. Τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῳ Κων-
σταντινουπόλεως κυρίῳ Γρηγορίῳ πρὸς τὸν βασιλέα
Τραπεζούντος. SS. Patriarchae CPolis D. Gre-
gorii ad Imp. Trapezuntis. Inc. Ἡμεῖς, ὃ
θεοῦ βασιλεὺς. Def. εὐφροσύνην ἡμῶν. G.
& L. in Allatii Graecia Orthod. T. I. p.
419. seqq.

P p p 2

XII.

XII. p. 94. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία εἰς τὴν τῆς Ἐφέσου ὁμολογίαν. *Eiusdem Apologia in Confessionem Marci Ephesi.* Inc. Ο' τῆς Ἐφέσου πόλεως ἀρχιερεῖς. Def. ὅπως γένηται μία ποίμνη καὶ εἰς ποιμὴν. ὧς ἡ δόξα, κ. λ. Adhuc inedita, sed lecta Arcudio, teste Fabricio B. G. Tom. X. p. 382.

XIII. p. 118. b. Ἀπολογία Γρηγορίου ἱερομονάχου τῷ μεγάλῳ πρωτοσυγκέλλῳ καὶ πνευματικῷ, τῷ ὑπερὸν χρηματίσαντος πατριάρχῃ, καὶ ἐν Ρώμῃ ταφέντος, καὶ θαυματουργήσαντος, εἰς τὴν τοῦ Ἐφέσου ἐπιστολὴν, ἐκ διαφόρων ἀγίων, κ. λ. *Gregorii hieromonachi, magni Protosyncelli & a confessionibus, qui postmodum creatus est Patriarcha, & Romae sepultus coruscavit miraculis, responsio ad Epistolam Marci Ephesi, & variis SS. sententiis.* Inc. Τὸ μὲν προοίμιον τῷ αἰδεσίμῳ Ἐφέσῃ Def. ἀναπέμψωμεν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα. G. & L. in cit. Concil. Tom. a p. 753. ad 840.

XIV. p. 148. Μάρκος μητροπολίτης Ἐφέσου τῷ Εὐγενίῳ κεφάλαια συλλογιστικὰ πρὸς Λατίνους. Ἀπόκρισις δὲ πρὸς ταῦτα τοῦ σοφώτατου κυρίου Γεωργίου τῷ Σχολαρίῳ ἐκ αἰτήσεως τῷ μακαριωτάτῃ πατριάρχῃ Γρηγορίῳ τῷ νέῳ ὁμολογητῇ. *Marci Eugenici Metropolitae Ephesi Capita syllogistica adversus Latinos. Responsio vero ad ista est sapientissimi D. Georgii Scholarii, facta rogatu beatissimi Patriarchae Gregorii iunioris, confessoris.* Primum Caput inc. Εὐρώμεθα τῆς Λατίνους, κ. λ. Georgii Scholarii responsio inc. Οἱ Λατῖνοι τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ἀκούοντες, κ. λ. Perducta autem est ad Caput usque XVII. inclusive, in quo quum e vita Georgius decessisset, reliqua XXI. Bessarion Cardinalis confutanda suscepit; ut ex ipso titulo palam sit, qui postremam hanc responsionis partem praecedat pag. 183. nimirum: Ταῦτα τὰ κεφάλαια ἀντέπειν ὁ σοφώτατος κύριος Γεώργιος ὁ Σχολάριος ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει αἰτήσας τοῦ μακαριωτάτου κυρίου Γρηγορίου τῷ πατριάρχῃ, ὅντος αὐτοῦ ἐπὶ μεγάλῃ πρωτοσυγκέλλῳ, ὑπελείφθησαν δὲ καὶ ἄλλα, & ὅσα ἔφθασεν ἐπεξεργάσασθαι. γενόμενος γοῦν ὁ μακαρίτης πατριάρχης ἐν Ρώμῃ, ἤξισσε τὸν σοφώτατον Καρδινάλιον τὸν Νικαῖον, ὅπως τὰ πλείοστα ἀπολογηθῇ. ἔτος τῷ Ἐφέσου κεφάλαια μήπως, φησὶν, εὐμεγέθῃ ἀνεξέταστα, καὶ δόξῃ τοῖς ἀπλοῦς ὅτι κατελείφθησαν ὡς ἀναντίρρητα, ἐπινεύσας δὲ τῇ αὐτοῦ αἰτήσῃ, ἐπεσκορήσεν αὐτὰ, ὀλίγοις ἀκριβοῦς λόγοις. Haec Capita refellit sapientissimus D. Georgius, Scholarius C'Polii, petitione beatissimi D. Gregorii Patriarchae, quum adhuc esset magnus Protosyncellus. Supererant autem & alia, quae non potuit absolvere. Quum igitur beatus ille Patriarcha Romae versaretur, rogavit sapientissimum Cardinalem Nicaenum, ut ad reliqua ipse responderet. Hic, Ephesi Capita ne quando, inquit, inveniuntur inexaminata, & simplicioribus viderentur ideo omissa, quod ipsis contradicere minime posset, huius petitioni assensuens ea confutavit, paucis contentus rationibus. Primum Marci Ephesi Caput,

quod tamen ordine est XVIII. inc. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐκπορευόμενον, ὃ ὡς ἐκ δύο ὑποστάσεων πρῆσιν, κ. λ. Responsio Cardinalis Bessarionis inc. Ο' Λατίνων τε καὶ Γραικῶν πρὸς ἀλλήλους. Responsionum finis est: ἡ Λατίνων, ταῦτ' ὁ εἰπεῖν, ἡ Χριστιανῶν ἀκηλίδωτος θεολογία καὶ πίστις. Hanc alteram Marci Ephesi Caput partem a Bessarione confutatam memorat Lambecius VII. pag. 111. Vid. Arcudium Lib. II. de Concordia p. 113. & Allatium de Ecclef. Occid. & Orient. perp. Confess. Lib. III. Cap. III. pag. 932. & in Diatriba de Georgiis a Fabricio recula in calce Tom. X. Bibl. Graec. pag. 779.

XV. pag. 211. Ἐπιστολὴ Νικολάου πύμπτου Ρώμης ἀρχιερέως μεγίστου πρὸς Κωνσταντῖνον βασιλέα Ρωμαίων ἐκ τῆς Λατίνης μετρημενυμένης φωνῆς ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ. *Epistola Nicolai V. Maximi Romae Archiepiscopi ad Constantinum Romanorum Imp. ex Latino in Graecum sermonem conversa a Theodoro Gaza.* Post inscriptionem, Νικολάος ἐπίσκοπος δούλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ, κ. λ. inc. Ἀνδρόνικον Βρυέννιον Λεοντάριον. Def. παρεσχέτως φανῆναι παντάπασιν. Εἰρήσο, καὶ εὐτύχει. Εἰ Ρώμῃ ἔτει τῆς κυρίας ἐνανθρωπήσεως χιλιοσῶν τετρακοσιοσῶ πεντηκοστῇ πρώτῳ, πέμπτῃ πρὸ καλανδῶν Ο'κτωβρίων, ἐνιαυτῷ τῆς ἡμετέρας ἀρχιερατείας πέμπτῳ. Inter Arcudii Opuscula p. 685. seqq.

XVI. pag. 214. Ὁρος τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμένης ἡ συνόδος τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ γενομένης. *Definitio S. & oecumenici VIII. Concilii Florentini,* cum subscriptionibus Graecorum. Inc. Εὐσέβιος ἐπίσκοπος δούλος τῶν δούλων τῷ Θεῷ, κ. λ. Εὐφραίνεσθωσαν οἱ οὐρανοὶ, & ἀγαλλιᾶσθω ἡ γῆ, Def. καὶ δικαίων αὐτῶν. Εἰδόθῃ ἐν Φλωρεντίᾳ, κ. λ. ἔτει ἀπὸ τῆς τῷ κυρίῳ σαρκώσεως αὐτοῦ. Γαλλίᾳ 5'. ἡμέρᾳ β'. ἰνδ. β'. ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου ἔτει 5774. καὶ τῆς ἀρχιερατείας ἡμῶν ἔτει 9'. Inde sequuntur subscriptiones Patrum. Prima est Ioannis Palaeologi Imp. ultima Pachomii ἐν τῷ Λάτρῳ Abbatibus. Existat in Actis Concilii Florentini.

Cod. Graec. papyraceus Ms. in 4 maiori Sec. XV. Constat foliis scriptis 217.

ΕΤΧΑΙ, ΤΜΝΟΙ ΚΑΙ ΨΑΛΜΟΙ, ΑΛΕΓΟΝΤΑΙ ΕΝ Τῇ ΕΛΛΗΝΙΚῃ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

PRECES, HYMNI, ET PSALMI, QVAE DICUNTUR IN ECCLESIA GRAECA.

I. p. i. Continet typicon Ecclesiasticae acoluthiae, sive formam recitandi Divini Officii iuxta ritum Ecclesiae Graecae. Titulus autem ita oscitanter ac mendose scriptus est, ut ex ipso vix ea, quae sequuntur, expiscari potuerimus: Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τῆς ὁσίας καὶ Θεοφύρου πατρὸς ἡμῶν Σάββα. Ordo recitandi Officium sancti & divini Patris

cod. xv

ris nostri Sabae. In duas autem partes dividitur. Prima continet Officia singulis diebus recitanda a prima Septembris ad ultimam Augusti, cui titulus praefixus pag. 19. b. ita habet: Σύνοψις τῶν ἱβ' μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀρχομένων ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίου μέχρι Ἀυγύστου. *Synopsis duodecim mensium anni incipiendo a mense Septembri usque ad Augustum.* Altera pag. 118. continet Officia recitanda a Dominica, quam Graeci appellant τὴν τελώνη καὶ τὴν Φαρισαίαν, quod in ipsa legatur parabola Publicani, & Pharisei, apud nos Dominica, quae Quinquagesimam praecedat, usque ad feriam secundam post Dominicam τῶν ἀγίων πάντων, primam nempe post Pentecosten. Huius Titulus sequens est: Ἀκολουθία τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης τεσσαρακοστῆς. Ἀρχὴ ἀπὸ τῆς τελώνης καὶ τοῦ Φαρισαίου. *Officium sanctae & magnae Quadragesimae. Initium a Publicano & Phariseo.*

II. pag. 178. b. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τῷ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὸ πάσχα. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Sermo in Pascha. Inc. Εἰ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος. Def. καὶ ἀπαρχὴ τῶν πεκοιμημένων ἐγένετο· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. VIII. cit. edit. p. 250. in spuris. Sequitur p. 180. amanuensis subscriptio, & ipsa ita analphabete, ac negligenter exarata, ut praeter ipsius nomen, quod est Ioannis Lectoris, τὸ εὐαγγέλιον (sic) ἐκ χώρας Σαραγέσσας, & annum 5774. ἰνδ. δ'. nempe 6844. (Christi mcccxxxvi.) Indict. IV. reliqua divinandi fastidium minime requirant. In fine tandem nonnullae Orationes sacrae subnectuntur, illae quidem non magni momenti.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XIV. mendosissime scriptus. Constat foliis 183.

ΘΕΟΦΙΛΟΤ ΑΝΤΙΚΗΝΣΕΩΡΟΣ
ΙΝΕΤΙΤΟΤΤΑ.

THEOPHILI ANTECESSORIS
INSTITVTA.

cod. xvi. I. pag. 1. Praeedit Index Titulorum, qui in quatuor Institutionum Theophili Libris continentur. Primi Libri Tituli sunt XXV. totidemque secundi. Tercii sunt XXIX. Quarti denique XVIII. Indicem sequitur Ἀρχὴ τῆς πρώτης συν Θεῷ Ἰνδ. 5774. *Initium cum Deo primae Institutionis Theophili Antecessoris. Constitutio confirmans Institutiones.* Inc. Βασιλικῆς μεγαλοφροσύνης. Def. τῆς αὐτοῦ πολιτείας ἀρχὴν μερῶν. Existat una cum reliquis, quae recensibimus in Theophili nuperima editione Hagae Comitum A. mdccli. 4. Tom. I. pag. 1. seqq. Tum Libri I. Titulus primus Περὶ νόμου φυσικοῦ, ἑθικοῦ, καὶ πολιτικοῦ, De Lege naturalis, gentium, & civili, inc. Φυσικὸν νόμιμον

ἐστίν. Hic in edit. citata est Titulus II. Nam primus, qui est de iustitia & iure, in Codice desideratur. Ultimus Περὶ ὑποπόρων ἐπιτροπῶν, καὶ κηρατόρων, De suspectis tutoribus, & curatoribus, def. ὡς σόσπεκτος ἀνὴρ ὀφείλει ἐξωθεῖσθαι. Ibidem a pag. 12. ad p. 206.

II. pag. 26. b. Secundi Institutionum Libri Titulus primus Περὶ διαίρεσεως πραγμάτων, De rerum divisione, inc. Εἰν τῷ προλαβόντι βιβλίῳ. Ultimus Περὶ κωδικέλλων, De codicillis, def. καὶ ὅτι πέντε μόνον μάρτυρες ἀρκούν. Ibid. a pag. 207. ad p. 514.

III. p. 57. b. Tercii Libri Titulus primus Περὶ κληρονομίων τῶν ἐξ ἀδιαθέτου προσφερομένων. De hereditatibus, quae ab intestato deferuntur, inc. Μετὰ τὴν ἐκδασιν. Ultimus τίσις τρόποις ἡ ἐνοχὴ αἴρεται, Quibus modis tollitur obligatio, def. καὶ τίνα ὑπὸ τὴν consensu ἐνοχὴν ἀνάγεται. Ibid. a pag. 515. ad pag. 725. quae incidit in Tom. II.

IV. pag. 81. b. Quarti denique Libri Titulus primus Περὶ ἐνοχῶν τῶν ἀπὸ ἀμαρτίας γινόμενων, καὶ ἐγειρομένων, De obligationibus, quae ex delicto nascuntur, inc. Εἰν τῷ προλαβόντι βιβλίῳ. Ultimus Περὶ δημοσίων δικαστηρίων, De publicis iudiciis, def. τοῖς ἀναγιγνώσκουσιν προσγενήσεται, ἀμήν. Ibid. a p. 726. ad pag. 926. In Codice subnectitur alia quaedam brevis adnotatio de publicis iudiciis, quae ad hoc ultimum Caput videtur pertinere. In ultima vero pagina schema graduum cognationis delineatum est.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XIII. notulis marginalibus posteriori manu adiectis adpersus. Constat foliis 101.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΤ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

THEODORETI CYRATIO
GRAECARVM AFFECTIO-
NVM.

I. pag. 1. Τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀγιωτάτου cod. xvii πατρὸς ἡμῶν Θεοδορίτου ἐπισκόπου Κύρου Ἑλληνικῶν θεραπευτικῇ παθολογίᾳ, καὶ εὐαγγελικῇ ἀληθείᾳ ἐξ Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἐπίγνωσις. *Beatissimi & sanctissimi P. N. Theodoretii Episcopi Cyri Curatio Graecarum affectionum, sive Evangelicae veritatis & Graeca philosophia agnisio.* Dividitur in XII. Sermones. Praefatio inc. Πολλὰς μοι. Def. τὸ κέρδος κομίσασθαι. Primus Sermo Περὶ πίστεως, De fide, inc. Γατρικὴ θεραπεία. Ultimus Περὶ πρακτικῆς ἀρετῆς, De virtute activa, def. κατεσκευάσας φάρμακον. Concordant omnia cum edit. G. L. Paris. A. mdcxlii. fol. T. IV. a p. 461. ad p. 679.

Cod. Graec. chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. cuius prima pagina affabre virginis auroque depicta Annunciationem Virginis, & Christi Nativitatem exhibet. Constat foliis scriptis 229.

ΘΕΟ-

(1) Vide quae de Typico Sabae erudite edisserit Leo Allat. in Dissert. de Libris. Ecclef. Graecor. p. 5. Obiit Sabas ille magnas Laurae Hierof. Abbas A. C. mxxxi.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ.

THEODORETI CVRATIO
GRAECARVM AFFECTIO-
NYM,

Ac praeterea.

Historiae Ecclesiasticae Libri V. ac de Provi-
dentia Orationes X.

cod. xviii. I. pag. 1. **P**rimae quatuor huius insignis Codicis paginae recentiori manu suppletæ sunt, una tamen antiquae scripturae adhuc in principio superstitæ, quae multis vulneribus adfecta est. Legitur autem pag. 2. Τὸ μακάριον Θεοδωρίτην ἐπισκόπον Κύρου, θεραπευτικὴν Ἑλληνικῶν παθήματων. B. Theodoretī Episcopi Cyri Curationis Graecarum Affectuum, in Sermones XII. distributa, cui praeuia Hypothesis, ut in Codice superiore. Textus multas praefert varias lectiones ac correctiones margini appositæ, quae si nova Theodoretī operum editio pararetur, magno usui esse possent. In fine legitur manu recentiori: Μανὴλ δίκονος καὶ πατριάρχης Νοταρίου ὁ εἰρηνικὸς. Tum duo versiculi:

Ἀνατελεῖ σοι τῶν ἱαμάτων χύσις,
Δεινὸν ἀνεῖς ψυχικῶν νοσημάτων.
Larga exhibetur tibi curationum copia
Ad graves sanandos spiritales morbos.

II. pag. 66. Sequuntur Eiusdem Ecclesiasticae Historiae Libri V. quorum unicuique Capitulum elenchus praebet. Primi Capita sunt xxxiv. Secundi xxxiii. Tertiū xxviii. Quarti xxxviii. Quinti xlii. Initium primi sequens est: Ζωγράφοι μὲν. Ultimi finis: ἡγεμονεύσαντας πύλεων. Concordat cum citata editione Tom. III. a pag. 521. ad pag. 755. ubi numerus Capitulum tantum diversus; propterea quod nonnulla ex iis in Codice subdividuntur. Haec quoque duo alii iambici versus adscripti, nimirum:

Κατεγγραφεῖς τῇ σεσωσμένων βίβλῳ
Ἑκκλησιογράφῳ συνέγραψας τόδε.
Electionis inscriberis libro

Ecclesiasticum hoc scriptum conferens.

III. pag. 146. Eiusdem de Providentia Orationes X. Primae titulus est: Αἱ ἀποδείξεις ἀπ' οὐρανοῦ καὶ σελήνης καὶ ἀστέρων, ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν, καὶ τῶν τῷ ἔτιω ὥρων, λόγος α'. Demonstrationes a caelo, luna, astris, diebus, noctibus, & anni tempestatibus, Oratio I. Inc. Νόμος ἐστὶ. Ultimae titulus: Περὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἐνανθρωπήσεως, καὶ ὅτι ἀνέθεν ὁ Θεὸς οὐκ ἰσχυρῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντων ἀνθρώπων κηδόμενος διετέλεσε. De Salvatoris incarnatione, & quod olim Deus non Iudaeorum modo, sed omnium quoque hominum curam gesserit. Def. προσενέγκτε μετ' ἡμῶν τῷ ποιητῇ, καὶ σωτῆρι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In cit. edit. Tom. IV. a pag. 319. ad pag. 459. Postremas duas paginas huius Codicis eidem scripto-

ri, qui primas quatuor supplevit debemus. Notandum, heinc inde brevissima in margine summaria fuisse conspersa.

Cod. Graec. membranac. Ms. insignis Sec. XI. in 4. Constat foliis scriptis 210. cuius specimen damus Tab. VII. N. III.

TOT EN AGIOIS PATAOT EPI-
STOLAI.

D. PAVLLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius diversorum SS. PP. in Episto-
las Paulinas.

I. pag. 1. **P**raecedunt duo Synaxaria, quorum primum lectiones Epistolarum Sabbatis, & Dominicis totius anni, alterum lectiones diebus festis sanctorum, qui peculiari quodam ritu apud Graecos coluntur, a mense Septembri ad Augustum occurrentium legendas complectitur. Sed huius secundi paginam ultimam in fine Codicis require.

II. pag. 4. Sequitur Epistolarum textus cum scholiis marginalibus, ut in Codice VI. huius Plutei. Commentariorum in singulas Epistolas initium, & finis mire concordat cum Codice IV. item huius Plutei, ubi singillatim omnia retulimus. Quoad Hypotheses, non solum eas habet, quae in ipso leguntur, ex Theodoro desumptae, sed etiam Euthalianas. Epistola tantum ad Romanos nullam habet Hypothesim. Ad Colossenses bis repetit illam Theodoretī, quae tamen caret ad Timotheum secunda. Ad Titum caret tantum Euthaliana. Ad Hebraeos denique triplici instructa est Hypothesi, ut in Cod. VII. huius Plutei. Prima anepigraphi inc. H' πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ δοκεῖ, κ. λ. Secunda Euthalii: Ταύτην ἐπέλαλει ἀπὸ Ἰταλίας, κ. λ. Tertia Theodoretī: Τίνας ἐνεκεν ἐδύον ἀπόστολος ὑμᾶς, κ. λ. Capita rerum, quae in Epistolis ad Romanos, I. & II. ad Corinthios, & ad Ephesios, in margine tantum suo loco apponuntur, in reliquis etiam initio praefiguntur in Indicem digesta. Subscriptiones & stichometriae cum praedicto Codice VI. conveniunt, excepta Epistola ad Romanos, cui sola tantum apposita subscriptio est, & Epistola ad Ephesios, in qua utrumque desideratur. In fine legitur ἔτιω, & α'. Τιμώδεος θύτης τε καὶ Ναξίρεος ὁ Παραδεισίης. Anno 6826. (Christi mcccxxviii.) Indic. I. Timotheus sacrificulus & Naxireos, Paradisi F. quae tamen non amanuensis, sed recentioris Graeci nota existimanda est; Codicis enim scriptura, si non XI. saltem XII. ineuntis Seculi videtur esse.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. ineuntis. Constat foliis scriptis 260.

ΦΙ-

ΦΙΛΩΝΟΣ ΔΙΑΦΟΡΑ.

PHILONIS VARIA.

cod. xx I. pag. 1. **P**ost indicem eorum, quae in hoc Volumine continentur, manu Seculi XIV. exaratum, primum Opus inscribitur: Φίλωνος νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας, τῶν μετὰ τὴν ἐξαήμερον. Philonis sacrarum legum allegoriae post sex dierum opus Liber I. Inc. Καὶ συνετελέσθησαν ὁ ἕρανος καὶ ἡ γῆ, καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν. Def. συνδέτη τῷ σώματι. Exstat in eius Operum edit. G. L. Colon. Allobrog. A. mdcxiii. fol. pag. 31. quam nos editionem in hoc recensendo Codice prae manibus habuimus; nam recentissimam A. mdcxxlii. Londin. in fol. reperire minime contigit, in qua fortasse illa etiam occurrent, quae infra deesse in nostra hac editione suis locis adnotantur, quum & omnium plenissima habenda sit, & ad huius etiam nostri Codicis exemplar fortasse adornata, quem A. mdcxxxiii secontulisse cum Turnebi editione, sua ipse manu Antonius Cocchius vir praestantissimus initio Codicis scriptum reliquit.

II. pag. 9. b. Tū αὐτοῦ εἰς τὸ ποιῶμεν βουθὸν κατ' αὐτόν. Eiusdem in illud „faciamus ei adiutorium secundum ipsum“. Inc. Καὶ εἶπε κύριος ὁ Θεὸς, ὃ καλὸν εἶναι τὸν ἀνθρώπον μόνον. Def. ὃν ἀδεῖα πανήγυρις ἀνθρώπων ἐχώρησεν. In dicta edit. pag. 841. ubi titulum habet: Sacrae Legis allegoriarum post sex dierum opus Lib. III.

III. pag. 18. b. Tū αὐτοῦ περὶ τῶν ἱερουργῶν Αβελ τε καὶ Κάιν. Eiusdem de sacrificiis Abelis & Caini. Inc. Καὶ προσέφηκε τῷ κυν. Def. ὁλοκαυτῶν Θεῷ. Ibid. pag. 101.

IV. pag. 31. b. Tū αὐτοῦ περὶ τῶν Χερουβίμ, καὶ τῆς φλογίνης ῥομφαίας, καὶ τῷ κτισθέντος πρώτου ἐξ ἀνθρώπου Κάιν. Eiusdem de Cherubim, & flammeo gladio, & de Caino, qui primus ex homine procreatus est. Inc. Καὶ ἐξέβαλε τὸν Αδάμ. Def. ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ ὡς αἰτίῳ τὸ σώζεσθαι. Ibid. pag. 83.

V. pag. 42. Tū αὐτοῦ περὶ γεωργίας. Eiusdem de Agricultura. Inc. Καὶ ἤρξατο Νδὸς ἀνθρώποις. Def. τὰ δὲ περὶ τῆς φυτουργίας εἰρημένα αὐτῷ λέγονται. Ibid. p. 146.

VI. pag. 54. b. Tū αὐτοῦ, ὅτι ἀτρέπτον τὰ θεῖον. Eiusdem, quod immutabilis sit Deus. Inc. Καὶ μετ' ἐκείνῳ φησιν. Def. αὐτῷ γνωσθέντων ἀναδικάζοιεν. Ibid. p. 229.

VII. pag. 66. b. Tū αὐτοῦ περὶ γιγάντων. Eiusdem de gigantibus. Inc. Καὶ δὴ ἐγένετο, ἥνικα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι. Def. ἐστὶ δὲ ταῦτα. Ibid. p. 221.

VIII. pag. 70. b. Tū αὐτοῦ, βίος σοφῶ τοῦ κατὰ διδασκαλίαν τελειωθέντος, ὃ περὶ νόμων ἀγράφων. Eiusdem, Vita sapientis per doctrinam perfecti, seu de legibus non scriptis. Inc. Τῶν ἱερῶν νόμων. Def. καὶ Θεοῦ ἀγγραφῆς. Ibid. p. 274.

IX. pag. 88. b. Tū αὐτοῦ περὶ ἀποικίας.

Eiusdem de migratione (sc. Abrahami). Inc. Καὶ εἶπε κύριος τῷ Αβραάμ. Def. τὸ πρῶτον ἐργον. Ibid. pag. 301.

X. pag. 106. Tū αὐτοῦ περὶ τῆς πρὸς τὰ προταυδεύματα συνόδου. Eiusdem de congressu quaerendae eruditionis gratia. Inc. Σάρρα δὲ ἡ γυνή. Def. τῆς δὲ τῆς ἀρετῆς ἡδύτης διαγλάσεως. Ibid. pag. 332.

XI. pag. 118. b. Tū αὐτοῦ περὶ τῆς Θεοπέμπτου εἶναι τῆς οὐσίας. Eiusdem de eo, quod a Deo mittantur somnia. Inc. H' μὲν πρὸ ταύτης γραφῆ. Def. καὶ ἀνύπντον ζάλην ἐκφυγεῖσα. Ibid. pag. 440.

XII. pag. 136. Tū αὐτοῦ περὶ κοσμοποιίας Μωϋσῆος. Eiusdem de ea, quam Moyses describit mundi creatione. Inc. Τῶν ἄλλων νομοθετῶν. Def. ὁ δὲ οὐσιότητος χαραχθεῖς. Ibid. p. 1.

XIII. pag. 155. Tū αὐτοῦ περὶ νόμων ἰδέας. Eiusdem de legum specie. Inc. Τῆς βίβου τῶν κατὰ Μωϋσῆν σοφῶν. Def. οἱ δ' ἐποδίακονοι πολέμων ἡγεμόνες εἰσιν. Ibid. p. 574. & inscribitur: De Decalogo, quod est iuris summarium.

XIV. pag. 167. Tū αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφομένων ἐν εἰδει νόμων εἰς β' κεφάλαια τῶν ἐ' λογίων, τὰ τε μὴ νομίζεσθαι ἔξω ἐνὸς Θεοῦ ἐτέρους αυτοκρατοῖς, καὶ τὸ μὴ χειρότητα θεοπλασεῖν. Eiusdem de specialibus legibus, quae referuntur ad duo Decalogi Capita, nimirum de non habendis aliis diis praeter unum, cuius imperio parent omnia, ac de non fingendis simulacris. Inc. Τὰ μὲν γέννη τῶν ἐν εἰδει νόμων. Def. τὰς τιμὰς ἐξῆς υπογράφει. Ibid. p. 625. sed inscribitur de Circumcisione, & de Monarchia Lib. I.

XV. pag. 171. b. Tū αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφομένων ἐν εἰδει νόμων εἰς γ' γέννη τῶν ἐ' λογίων, τὸ περὶ εὐορκίας, καὶ σεβασμῶ, καὶ τῆς ἱερᾶς ἐβδόμης, καὶ γενέων τιμῆς. Eiusdem de specialibus legibus, quae referuntur ad tria Decalogi Capita, videlicet de iureiurando, ac religione, de sancto sabbato, deque honore habendo parentibus. Inc. Ἐν μὲν τῇ πρὸ ταύτης συντάξει. Def. τὰ δ' ἐν τῇ δευτέρᾳ διὰ τῶν μετὰ ταῦτα καὶ διδόντος ἐπισκεψόμεθα. Ibid. pag. 593. sed multo brevius; primam enim tantummodo partem, quae est de iureiurando, ac de religione complectitur: licet etiam ibi titulus promittat agere περὶ τῆς ἱερᾶς ἐβδόμης, καὶ γενέων τιμῆς. Huius autem primae partis postrema verba sunt: ὁρκῶν μὲν δὴ πέρι, & εὐχῶν ἄλλοις. Altera itaque pars praeceptum illustrans περὶ τῆς ἱερᾶς ἐβδόμης & τῶν ἐορτῶν. De sancto sabbato, & diebus festis, inc. pag. 74. b. Ἐξῆς ἐστὶ κεφάλαιον τὸ περὶ τῆς ἱερᾶς ἐβδόμης, ὃ μυσία καὶ ἀναγκαῖα ἐμφέρεται τὰ εἰδη τῶν ἐορτῶν, κ. λ.

Def. καὶ περὶ ἐορτῶν, αἱ συγγένειαν ἔχουσι πρὸς ἐβδόμην διεξήλθον ἐπόμενος εἰρημῶ τῶν προκειμένων κεφαλαίων κατὰ τὴν ἐν λόγοις ἀκολουθίαν ἐπισκεψόμεθα δ' ἐξῆς τὸ ἐπόμενον, ὃ περὶ γενέων ἀναγράφεται τιμῆς. Haec secunda pars occurrit p. 1173. seqq. edit. Paris. A. mdcxli. fol. Primus Graece edidit David Hoefche. lius e Codice Ms. Augustae Vindelicor. A. mdcxiv.

INDEX. 4. Latine vertit Fed. Morellus Paris. dicto anno in 8. Tertia vero pars ad praeceptum *περὶ γυναικῶν τιμῆς, de honore parentibus habendo* pertinens inc. pag. 191. b. Τέτταρα εἶδη πρότερον ὡσιπῶν, ἃ καὶ τῇ τάξει καὶ τῇ δυνάμει πρῶτα, κ. λ. Def. δὲ καὶ μετὰ σώματος ὁρέσεις, ψυχῇ κεκαθαυμένη τελεία καθάρσει βιών. Ταῦτα μὲν ἐν ἀποχρώτως λέλεκται, σὰ δ' ἐν τῇ δευτέρῃ, κ. λ. reliqua ut supra. Haec tertia pars teste Fabr. B. G. Tom. III. p. 110. non exstat; fortasse tamen in nupera Londin. edit. editam habebis.

XVI. pag. 195. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφομένων ἐν εἰδῶ νόμων εἰς δύο γένη τῶν ἀγαθῶν, τὸ τε ε' καὶ τὸ ζ'. τὸ κατὰ μοιχῶν καὶ παντὸς ἀκολούθου, ἔ τὸ κατὰ ἀνδροφόνων καὶ πάσης βίας. Eiusdem de specialibus legibus, quae referuntur ad duo Decalogi Capita, sextum, & septimum, contra moechos omnesque libidinosos, & contra homicidas omnemque violentiam. Inc. Ἦν ποτε χρόνος. Def. τὰ γινόμενα τοῖς δρῶσιν ἐξομοιοῦσθαι. Ibid. pag. 599.

XVII. pag. 212. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφομένων ἐν εἰδῶ νόμων εἰς γ' γένη τῶν ἀγαθῶν, τὸ η' καὶ τὸ θ'. καὶ τὸ περὶ μὴ κλέπτειν, καὶ ψευδομαρτυρεῖν, καὶ μὴ ἐπιθυμεῖν, καὶ τῶν εἰς ἑκάστον ἀναφομένων καὶ περὶ δικαιοσύνης, ἢ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς ἐφαρμόζει. Eiusdem de specialibus legibus, quae referuntur ad tria Decalogi Capita, octavum, & nonum, ac de furto non faciendo, de falso testimonio non dicendo, ac de non concupiscendo; tum de iis, quae ad haec singula referuntur; denique de iustitia praeceptis decem universis congruente. Inc. Τὰ μὲν ἐπὶ μοιχείᾳ & ἀνδροφονίᾳ. Def. ἱερωτάτω χωρίῳ ἡεῖα ἀγάλατα. Hic Liber Fabricii tempore, ut testatur ipse l. c. p. 111. lucem nondum viderat, excepta particula, Περὶ ψευδομαρτυριῶν ad praeceptum nonum, quae sub titulo Τὰ περὶ δικαιοσύνης, exstat in nostra edit. p. 555. Latine translata a Io. Christophorino. Integrum vero ex Ms. Codice Seldeniano descripserat, & edendum in se receperat Cl. Benzeli. Confer quae de eodem Codice Seldenus Lib. II. de Synhedriis Cap. XIII. pag. 353.

XVIII. pag. 231. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τοῦ βίου Μωσέως α'. Eiusdem de vita Moysis Liber I. Inc. Μωσέως τὴν κατὰ μὲν τινας. Def. ὡς ἀποστρέφεται μέλιστα βασιλείᾳ. Ibid. p. 468.

XIX. pag. 261. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τοῦ βίου Μωσέως λόγος δεύτερος. Eiusdem de vita Moysis Liber secundus: qui quidem titulus recte est additus. Inc. Ἦ' μὲν πρότερον συνέταξεν ἐγώ. Def. αἰδίου γεννητή. Ibid. p. 506.

XX. pag. 267. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ βίου Μωσέως λόγος γ'. Eiusdem de vita Moysis Liber III. Inc. Δύο μὲν ἦδη μέρη. Def. γραμμάτων μνημονεύεται. Ibid. pag. 514.

XXI. pag. 289. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρετῶν, ἧτοι περὶ ἀνδρείας, καὶ εὐσεβείας, καὶ φιλανθρωπίας, καὶ μετάνοίας. Eiusdem de virtutibus, nempe de fortitudine, de pietate, de caritate, ac de poenitentia, Inc. Περὶ δικαιοσύνης

καὶ τῶν κατ' αὐτήν. Def. τοσαῦτα καὶ περὶ ἀνδρείας εἰς τὸ παρὸν ἀποχρώτως λελέχθω. Ibid. pag. 568. sub solo titulo De Fortitudine.

XXII. pag. 294. Τοῦ αὐτοῦ, βίος τοῦ πολιτικοῦ, ὅτι ἐστὶ περὶ Ἰωσήφ. Eiusdem, Vita viri civilis, sive de Ioseph. Inc. Τρεῖς μὲν εἰσιν ἰδέαι. Def. πρυτανεύειν ἱκανώτατος. Ibid. pag. 411.

XXIII. pag. 319. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ, πάντα σπουδαῖον ἐλεύθερον εἶναι. Eiusdem, quod liber sit quisquis virtutis suadet. Inc. Ο' μὲν πρότερος λόγος. Def. τὸ ἀκολούθως τῇ φύσει ζῆν. Ibid. pag. 670.

XXIV. pag. 330. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ βίου θεωρητικῆς, ἢ ἱκετῶν ἀρετῶν. Eiusdem de vita contemplativa, sive supplicum virtutibus. Inc. Εἰσοῦτον περὶ διαλεχθεῖς. Def. ἐπ' αὐτὴν ἀκρότητα φθάνουσιν εὐδαιμονίας. Ibid. pag. 688.

XXV. pag. 337. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Φλάκκον. Eiusdem in Placcum. Inc. Δεύτερος μετὰ Σηϊανόν. Def. ἐπικυρίας τῆς ἐκ Θεοῦ. Ib. p. 747.

XXVI. pag. 350. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρετῶν, ὅ ἐστιν αὐτοῦ πρεσβείας πρὸς Γάϊον. Eiusdem de virtutibus, seu de eius legatione ad Gaium. Inc. Ἀ' χρεῖς τίνος ἡμεῖς. Def. λεκτέον δὲ καὶ τὴν παλινωδίαν. Ibid. pag. 768.

XXVII. pag. 373. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως. Eiusdem de mundi generatione Inc. Ε' π' μὲν παντὸς ἀδελφῶν. Def. ἐν τοῖς ἑπειτα δηλωτέον. Ibid. p. 727. sub titulo, Quod mundus sit incorruptibilis.

XXVIII. pag. 387. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φυτῶν καὶ Νῆος τὸ β'. Eiusdem de plantatione Noë Liber II. Inc. Ε' ν μὲν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ. Def. ἔτε ἀποδείχθηκε ὁ σοφός. Ibid. p. 167. Vide, quae in singula Philonis Opera notat Fabric. loc. cit. a pag. 106. ad pag. 116.

Cod. Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XIII. minute, sed accurate, emendataeque exaratus. Constat foliis 399. cuius specimen damus Tab. VII. N. IV.

ΕΤΧΑΙ ΑΙ ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΕΝ Τῇ
ΕΛΛΗΝΙΚῇ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝ
Τῷ ΟΛΩΙ ΕΝΙΑΤΤΩΙ.

PRECES QVAE TOTO ANNO
DICVNTVR IN ECCLESIA
GRAECA,

Quibus addo.

Aristotelis, Pollucis, Nicephori Gregorae, Heraclitidis, Phalaridis, &c. Opera varia.

I. pag. 1. IN primis duabus paginis occurrunt anonymi Epistolae V. addito in margine illius nomine, ad quem scriptae sunt. I. Εὐδελίᾳ inc. Εὐβελήμην ἐτι μοι μένειν. II. Σαλουσίᾳ inc. Νῦν πλέον ἐπαυῶ. III. ανεπιγράφη inc. Τοιαῦτα καὶ τὰ τῷ Ηρακλέει. IV. Σεπτάρῳ inc. Οὐλοῦν ἑμαυτὸν τέτρω. V. Ἀνατολίᾳ inc. Παρεκαθήμην τῷ ἡέρι. Def. καὶ γὰρ οἱ λύκοι μισοῦσι τὸν

τοῦ κόνας. Cuius autem sint divinare minime licuit.

II. p. 3. Sequuntur cantica, tractus, ac rhythmus in Ecclesia Graeca cani soliti in sanctorum diebus festis; incipiunt autem a prima die mensis Septembris, unde novum anni initium fit, usque ad xvii. Ianuarii. Inde p. 67. alia quaedam eiusmodi Cantica a die prima Iunii usque ad sextam inclusive eiusdem mensis, & quidem diversa manu exarata, quorum in fine amanuensis legitur subscriptio, arcanis hisce litteris expressa, ψλχ' ὁ ζῳολογισμὸς ἡσθητικῆς, nimirum τοῦ ἀγαθοπύλου Γωσκέμ. Tandem pag. 83. Canones tres paracletici in SS. D. N. Deiparam.

III. pag. 91. Ἀριστοτέλους περὶ ψυχῆς βιβλίον α'. Aristotelis de Anima Liber I. Inc. Τῶν καλῶν καὶ τιμίων τῶν εἰδησιν ὑπολαμβάνοντες. Def. ὅθεν ἀνευ ταύτης ἔχει. Aristotel. Oper. editionis Guil. Du-Val Paris. mdcix. T. I. p. 616.

IV. pag. 104. Πολυδεύκης ὀνομαστικὸν βιβλίον πρῶτον. Pollucis Onomasticum, Liber I. Praecedit Epistola, quae inscribitur: Κομμῶδῳ Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. Commodo Caesari Iulius Pollux salvere. Inc. Ω' παῖ πατρός ἀγαθῶ. Def. τὰ δὲ ἄλλα, ὡς ἀνέκασον ἐτέλετο, τάξομεν. Εἰρησώ. Tum Index Capitum Libri I. quae sunt XV. quorum primum continet Θεῶν καὶ τῶν περὶ αὐτῶν ἀνδραγαθῶν, Deorum, eorumque, quae ad eos pertinent, appellationes. Vltimum est περὶ μελιτῶν. De apibus. Caput primum inc. Θεός, ἔ θεός, καὶ δαίμονες. ἔτω γὰρ ὁμήρῳ δοκοῖ δαίμονας καλεῖν τὸς θεούς. Vltimum def. τὰ δ' ἔργα, μέλι, κήρια, μελίμυρα· εἰς δὲ σχαδόνες καὶ ἰδωδμοί. Subsequuntur in editione Amstelae. cum notis varior. Anni mdcxvi. fol. Tom. I. p. 151. duodecim alii versus, quibus Libro finis imponitur.

V. pag. 150. Νικηφόρου φιλοσόφου τῷ Γρηγορίᾳ προζωρία εἰς τὴν ἐξήγησιν, ἣν αὐτὸς πεποίηκεν εἰς τὴν περὶ ἐνυπνίων λόγον τοῦ Συνεσίτου. Nicephori Gregorae philosophi Protheoria in Commentarium, quem ipse composuit in Synesii Librum de Insomniis. Inc. Οὐδὲν καινὸν, εἰ πολλὰ τε τοῖς πάλαι καλῶς εὐρημένους καινοτομήσιν. Def. τῶν μὲν γὰρ αὐτὸς χωρηγός, τῶν δ' ἡμεῖς αἵτιοι. Tum pag. 152. b. Commentarius inc. Ως τὰ τῶν βασιλέων κειμήλια. Def. παραγγέλλουσι λέγοντες, ὀνόματα ἐὰν βαρὰ μήποτ' ἀλλάξῃς. Est tantum particula. Integer, cum praefatione ad magnum Logothetam exstat Ms. in Codd. Regiis, & in lucem editus est a Petavio cum operibus Synesii. Latinus vero interpret Pichonius Gregoram in libri inscriptione Patriarcham Cyprianum fecit. Vid. Fabricium B. G. T. VI. p. 312.

VI. pag. 156. Η' Φαισίωνος περὶ μέτρων. Heraclitidis de metris. Inc. Ἰστέον, ὅτι πῶς ἐστὶ μετρικὸν σύστημα συλλαβῶν. Def. διὰ τὸ ἀπὸ τῷ τέλει πρὸς τὴν ἀρχὴν μετρεῖσθαι, καὶ μὴ ἐν ἑτέρῳ μέτρῳ ἐμπέτειν. Hic eruditus libellus

prodiit Graece cum scholiis Graecis, excerptis ex Longino, atque aliis scriptoribus, auctore Christiano, ut ex p. 88. perspicue adparet, Venetiis apud Aldum mdcxvi. 8. atque einde emendatior, & cum locupletissimo indice nitide excusus Paris. mclm. 4. ab Adriano Turnebo.

VII. pag. 162. Φαλάριδος ἐπιστολαί. Phalaridis Epistolae, numero XIII. omnesque inscriptione carentes. Prima inc. Πολύκλειτος ὁ Μεσσηνίος, ὃ κατηγορεῖται παρὰ τοῖς πολιταῖς. Vltima def. μετὰ δὲ τὴν προσδοκίαν αὐτὸ τὸ παθεῖν. Sunt autem primae tredecim ex iis, quae Graece editae primum sunt inter variorum scriptorum Epistolas Graecas ab Aldo Manutio vulgatas Venet. mccccxcix. 4. excepta illa ad Evenum, quae inc. Γνώμη γενόμενος, κ. λ. haec enim in Codice desideratur. Multa de his habet Fabricius B. G. T. I. p. 409.

VIII. pag. 163. b. Βησσαρίωνος ἐπιστολὴ πρὸς τὸς παῖδας Πλήθωνος. Bessarionis Epistola ad filios Plethonis. Inc. Πέπυσμαι τὸν κοινὸν πατέρα καὶ καθηγμένον. Def. ἐς τὸν ἐς ἀεὶ παραπεμφθήσεται χρόνον. Edidit Leo Allatius in Libro de Georgiis, ubi agit de Gemisto, sive Plethone, apud Fabr. B. G. T. X. p. 757.

IX. pag. 164. Leguntur duo disticha Elegiaca adscripto nomine Πτολεμαῖος, Ptolemaeus. Ea vero sunt:

Old' ὅτι θνήσκεις ἔφην καὶ ἐφ' ἡμέρας· ἄλλ' ὅταν ἄσπερον
Μαυσεύω πυκνὰς ἀμφιδρόμους ἑλικας,
Οὐκέτ' ἐπιψαύω γαίης ποσὶν, ἀλλὰ παρ' αὐτῆς
Ζηνὶ θεοτροφέος πίμπλαμαι ἀμβροσίης.
Novi me esse mortalem, & brevi moriturum;
sed quando asporum
Considero varios recurrentes gyros,
Non amplius humum calco pedibus, sed apud
ipsum
Iovem ambrosiā impleor, Deorum cibo.

His subiecta est interpretatio, cuius initium: Βυλῆθετε ὁ φιλόσοφος δεῖξαι τὴν γε τοῦ ἐν αἰδήσει ταυτοῦ τῷ ἀνθρώπῳ κίνησιν. Finis: ἀθανασίας δῆπν πληρῆμαι.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XV. diversa manu exaratus. Constat foliis scriptis 164.

ΠΟΙΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΑΝΘΡΩ-
ΠΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

POEMA DE HUMANITATE
CHRISTI.

Scilicet.

Eudociae Augustae Centones Homericis, Phocylidis, Menandri, ac Pythagorae Carmina quaedam, nec non Emmanuelis Chrysolorae Epistolae duae, & alia nonnulla.

I. pag. 1. Ο' Μηρόκνετρα περὶ τῆς ἐκωνθρωπώσεως τῷ Χριστῷ ποιήματα τῆς δεσποίνης κυρίας Εὐδοκίας τῆς ἀδελφῆς τῆς κυρίας Ζωῆς τῆς γυναικὸς τῷ Μονομάχῳ. Homero-
90-

rocentones de Incarnati one Christi. Poëma Reginae Dominae Eudociae, sororis Dominae Zoës uxoris Monomachi.

Inc. Κένυσε μύρια φύλα πολυπορφύρων ἀνθρώπων.

Def. ὅς ἐστιν Ἰησοῦς εὐαγγέλιον δέ τοι ἔσω.

Hoc poëma multum differt ab edito in

Appendice Bibliothecae Patrum Graeco-

Latina Bigneana Paris. mdcxxiv. fol. p. 95.

seqq. nam & multo brevius illo est, quum

tantummodo versibus conficitur dccxxxi. &

Capita numero xxxv. diverso ordine sunt

disposita: quorum heic elenchum proferimus.

Primum igitur Caput, cui relatus

titulus praecurrit, est tamquam Introductio.

β'. Περὶ τῆς συμβολῆς τῶ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν.

γ'. Περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶ ἀγγέλου. δ'. Περὶ τῆς

θείας τόνου. ε'. Περὶ τῆς ἀσέως καὶ τῶν μάγων.

ς'. Περὶ Ἡρώδου καὶ τῆς βρεφοντοκτονίας. ζ'. Περὶ

τῆς εἰς Αἴγυπτον φυγῆς. η'. Περὶ τῆς ἐξ

Αἰγύπτου ἐπανόδου θ'. Περὶ τῆς βαπτιστῆς. ι'. Περὶ

τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀποστόλων. ια'. Περὶ τῆς δι-

δασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. ιβ'. Περὶ τῆς ἀγίας Τριά-

δος. ιγ'. Περὶ τῆς ἀναστάσεως. ιδ'. Περὶ τῆς πα-

ραδείας. ιε'. Ἀρχὴ τῶν θαυμάτων, περὶ τῆς πα-

ραλυστῆς. ις'. Περὶ τοῦ χωλοῦ. ιζ'. Περὶ τοῦ

τυφλοῦ. ιη'. Περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου.

ιθ'. Περὶ τοῦ δαιμονιζόντος. κ'. Περὶ τῆς αἰμορ-

ροῦσης. κα'. Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων διδασκα-

λίας. κβ'. Περὶ τῆς νικητικῆς. κγ'. Περὶ τῆς θείας

ἀρετῆς. κδ'. Περὶ τοῦ ἰσάου τοῦ προδότη. κε'. Περὶ

τῆς νυκτὸς, ἐν ᾗ παρεδόθη ὁ Χριστός. κς'. Περὶ

τῆς εὐχῆς, ἣν ὁ Χριστὸς μέλλων προδοθῆναι

ἐποίησεν. κζ'. Περὶ τῆς ἐγείσεως, ἀγῶνι ἐν-

τεῦθεν. κη'. Περὶ τοῦ σωτηρίου πάθους. κθ'. Περὶ

τῆς ἐν τῷ σαρῶ παραστάσεως, καὶ τῆς θήνης τῆς

θεοτόκης. λ'. Περὶ τοῦ τάφου. λα'. Περὶ τῆς ἀνα-

στάσεως. λβ'. Περὶ τοῦ ὕψους τῶν ἐλαίων. λγ'.

Περὶ τοῦ Θωμᾶ. λδ'. Περὶ τῆς ἀναλήψεως. λε'.

Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως, ἣν τῆς β' παρου-

σίας. Multis autem abundat marginali-

bus correctionibus ab eadem manu exaratis,

& initio omnium ferme versuum loca ex-

hibet Homeri, unde illi desumpti sunt. Alia

huius Operis exemplaria duo, mucida tamen

innuimus in Codd. X. & XXXI. Plut. V.

II. pag. 22. b. Φωκυλίδου τοῦ ποιητοῦ βιω-

φελὴ πάντων ἐωραϊστάτα ἔπη. Phocylidis poëtae

Carmina vitae valde utilia, ac pulcherrima.

Inc. Μῆτε γάμον κλοπεῖν, μήτ' ἀρετὴν κλέ-

πειν ὀρίνειν.

Def. Ζῶν ἐκτελεῖται ἀγαθὴν μέχρι γήραος ὕψος.

Sunt versus cxxvi. Exstant autem inter ve-

teres Poëtas Graecos heroici carminis scri-

ptores edit. G. L. Aureliae Allobrogum

Anni mdcvi. fol. pag. 712.

III. pag. 30. Μενάνδρου γυνώμαι μονόστιχοι τοῦ

ποιητοῦ κατὰ σοιχείον. Menandri poëtae sen-

tentiae unico versu constantes, & alphabetico

ordine dispositae. Prima est:

Ἀνδρὸς τὰ προσπίπτοντα γενναίως φέρεται.

Vltima: Ὅς αἰσχρὸν τὸ ζῆν ἐν πονηροῖς ἔχειται.

(1) Ex tribus Homocententum Collectionibus, quarum mo-

nit Fabricius B. G. Tom. I. p. 358. in not. secundam ex-

hiberi a nostro Codice, eam nimirum, quae exstat etiam in

Cod. Reg. Paris. mcmxxviii. probant tum titulus illi similis,

tum Caput ultimum, in quo supremi iudicii peculiaris descri-

Sunt versus cxxi. Exstant & in Codice

CXXVIII. Biblioth. Vindob. Vid. Nessel.

P. I. p. 214 sed non idem habent initium.

Fragmenta Menandri, & sententias collegerunt

Henr. Stephanus, Guil. Morellus, Her-

telius praecipue, & Hugo Grotius: diligen-

tiorum vero συναγωγήν promittit Io. Cleri-

cus Tom. IX. Biblioth. telestae p. 185. Vid.

Fabric. B. G. T. I. p. 769.

IV. pag. 42. Πυθαγόρεως ἔπη τὰ καλέμενα

χρυσᾶ. Pythagorae Carmina aurea nuncupata,

quorum primum est:

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεοὺς, νόμῳ δὲ διακρίνεται,

ultimum:

Ἐστὶν ἀθάνατος θεὸς ἄμεινός τε καὶ ἐνὶ θυῷ.

Sunt versus lxxi. Inter Poëtas Graecos ve-

teres cit. edit. pag. 726.

V. pag. 45. Ἐμμανυὴλ τοῦ Χρυσοῦργου εἰς

τὸν αὐτοκράτορα Ἐμμανυῆλιν περὶ τῆς πρεσβυ-

τέρας & νέας Ρώμης διαγραφὴ τῆς & σύγκρισις.

Emmanuelis Chrysolorae ad Imperatorem Em-

manuellem de veteri & nova Roma descriptio

quaedam, & comparatio. Inc. Ἀρετὴ βασι-

λεῦ. Def. τὰ νῦν δὲ ἀνάσχει μου τῆς πολυλο-

γίας, βασιλεῦ. Vide superius Cod. XX.

Plut. VI. pag. 139. §. I.

VI. pag. 65. b. Ἐτέρα περὶ τῶν αὐτῶν εἰς

Ἰωάννην τὸν Χρυσοῦργον. Eiusdem alia de eo-

dem argumento ad Ioannem Chrysoloram. In-

scribitur: Ἐμμανυὴλ Χρυσοῦργος Ἰωάννῃ Χρυ-

σοῦργῳ χαίρειν. Emmanuel Chrysoloras Ioanni

Chrysolorae salvere. Inc. Ἐμοὶ τε ἡδίων. Def.

διὰ πολλῶν. ὕψιαινε. Vide eundem Codicem,

ibid. §. II.

VII. pag. 68. Πύρρου βασιλέως Ἡπειρωτῶν

ἐπιστολὴ πρὸς Πόπλιον Οὐαλέριον Ρωμαίων ὑπα-

τον. Pyrrhi Epistolarum Regis Epistola ad Pu-

blum Valerium Romanorum Consulem. Inc.

Πεπύδαι μὲν εἰκός σε παρ' ἐτέρων, ὅτι πάρεμι

μετὰ τῆς δυνάμεως. Def. περαιτέρω γὰρ ἔα ἂν

ἔτι δυνάμην.

VIII. pag. ead. b. Ἀποκριτικὴ Ποπλίου ὑπα-

τον πρὸς βασιλέα Πύρρον. Responsiva Epistola

Publii Consulis ad Regem Pyrrhum. Inscr-

ibitur: Πόπλιος Οὐαλέριος Λαβίνιος στρατηγὸς

ὑπατος Ρωμαίων βασιλεῖ Πύρρῳ χαίρειν. P. Va-

lerius Latinus imperator Consul Romanorum

Regi Pyrrho salvere. Inc. Ἀνδρὸς ἔργον εἰ-

ναί μοι δοκεῖ σῶφρονος. Def. ὅτι τῶν δικαίων,

ὅτι τῶν εὐγνωμόνων. Quum Pyrrhus Tarenti-

nis contra Romanos suppetias ferens, ca-

duceatorem praemississet, placeretne iis, an-

tequam congregarentur, ut se iudice ac di-

scipatore ipsis satisfacerent Itali, hoc a P.

Valerio responsum tulisse fertur, Populum

Romanum neque disceptatorem capere Pyr-

rum, neque hostem formidare. Ex Plutar-

cho in Pyrrhi Vita. Ad hanc igitur histo-

riae partem memoratae pertinent Epistolae.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4.

min. Sec. XIV. Constat foliis 69.

ΦΙ-

ptio sit. Adde etiam, II vis. versuum, quibus constat, nume-

rum; licet enim aliquanto plures fiat, quam in dicto Codice,

longissime tamen abeunt & a prima Collectione, quae versus

tantummodo cxxi. continet, & a tertia, quae quadruplo ex-

hibet ampliores.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΜΟΥ-
ΣΕΩΣ.

PHILONIS DE VITA MOYSIS.

Scilicet.

Nonnulla Philonis Iudaei Opera cum scholiis
aliquot marginalibus.

Cod.
XXIII.

Conciner hic Codex Philonis Iudaei Opera
quae sequuntur, nimirum De vita Moysis
Libros tres, quorum primus incidit in p.
I. secundus pag. 32. tertius pag. 37. b. De
virtutibus, nempe fortitudine, pietate, ca-
ritate, ac poenitentia, p. g. 57. b. De vita
viri civilis, seu de Iosepho, pag. 63. ac tan-
dem pag. 87. b. Περὶ τοῦ, τίς ὁ τῶν θεῶν
πραγμάτων κληρονόμος. Eiusdem, quis sit re-
rum divinarum heres. Inc. Ἐν μὲν τῇ πρὸ
ταύτης βίβλῳ περὶ μισθῶν. Def. αἱ οἰκειώσεις
γίνονται πρὸς τὰ ἀφάρτα. Ex hisce Philonis
scriptis prima quinque habes in Codice
XX. huius Plutei a §. XVIII. ad XXII. in-
clusive; ultimum in edit. ibi citata p. 376.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XII.
cuius ultimae paginae a N. 96. usque ad fi-
nem alia recentiori manu suppletur. Con-
stat foliis scriptis 116.

ΛΟΓΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΝ.

SERMONES DIVERSORVM.

Titulus restituendus.

Aristidis Orationes nonnullae.

Cod.
XXIV.

I. pag. 1. Primae Orationis titulus pror-
sus evanuit. Est tamen in
Asclepiadas. Inc. Κλῦτε φίλοι. Def. βίη ἰσ-
χύων. In edit. Aristidis Oper. Oxoniensi ex
recensione Gul. Canteri A. mdcxxii. T. I.
pag. 41.

II. pag. 3. b. Διονύσιος. In Bacchum. Inc.
Ἡγείσθω μὲν αὐτὸς Ἀσκληπίδης. Def. ἡ φιλο-
τησία. Ibid. p. 28.

III. pag. 5. Ἡρακλῆς. In Herculem. Inc.
Ἀλλ' ὃ φίλτατε Ἡράκλεις. Def. ἐν προθύροις
Ἀπόλλωνος. Ibid. p. 31.

IV. pag. 7. Γερῶν λόγος α'. Sacrorum Ser-
monum I. Inc. Δοῶ μοι κατὰ τὴν ἑλπίδα.
Def. ἐν εἰς μακρὰν. Ibid. p. 273.

V. p. 14. b. Γερῶν λόγος δεύτερος. Sacro-
rum Sermonum II. Inc. Φέρε δὲ καὶ τῶν ἀνυπέ-
ρω μνημονεύσωμεν. Def. παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ibid.
pag. 291.

VI. pag. 23. b. Γερῶν λόγος τρίτος. Sacro-
rum Sermonum III. Inc. Εὐτυχὸν μὲν διατρέ-
βαν. Def. & οἱ μεταστροφέντες ἀπῆσαν. Ibid.
pag. 309.

VII. pag. 29. b. Γερῶν λόγος δ'. Sacrorum
Sermonum IV. Inc. Ἐτεῖ δεκάτῃ. Def. ὑπε-
χόμεν τῷ Θεῷ. Ibid. p. 321.

VIII. pag. 42. b. Ἀγῶς Γερῶν πέμπτος.

Sacrorum Sermonum V. Inc. Θέρους ὥρα. Def.

πρὸς πολλοὺς ἄλλους ἐδηλώθη. Ibid. p. 347.

IX. p. 50. b. Περὶ τῆς παραφθέγγματος. De
paraphthegmate. Inc. Δεινοὶ τινὲς εἰσι. Def.

ἱκανὸς γὰρ ὁ προσάτης. Tom. II. p. 365.

X. pag. 69. b. Περὶ τοῦ πέμπτου βοήθειαν

τοῖς ἐν Σικελίᾳ. De subsidiis ad Athenienses,

qui in Sicilia erant, mittendis, sive Oratio

Sicula I. Inc. Τὸ μὲν κατηγορεῖν. Def. ἡ πλέον

ἄδεν ἔχουσιν. T. I. p. 363.

XI. p. 76. Εἰς τὸ ἐναντίον. In Contrarium,

sive Oratio Sicula posterior. Inc. Συνεύξα-

σαι μὲν. Def. ἐξ ἀπάντων ὄφελον. Ib. p. 376.

XII. p. 83. b. Περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους

εἰρήνης. Oratio de pace Lacedaemoniis peten-

tibus concedenda. Inc. πρῶτον μὲν. Def. γε-

νέσθαι τὴν τύχην. Ibid. p. 391.

XIII. p. 88. Ἐπεὶ τῆς πρὸς Ἀθηναίους εἰρή-

νης. Oratio de pace Atheniensibus petentibus

concedenda. Inc. Ἡν μὲν ἐν πολλῇ πάντες.

Def. καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ. Ibid. p. 399. Huius

brevissima praecurrit hypothesis.

XIV. p. 91. Φιλίππου διδοὺν αἰτῆντος παρὰ

Θηβαίων ἐπ' Ἀθηναίους, ἧσαν Ἀθηναῖοι ἐκόν-

τες, εἰς αὐτὸς συμμαχίαν δίδόντες τοῖς Θηβαίοις.

Quum Philippus legatos Thebas misisset, ut

per Boeotiam transitum in Atticam impeira-

ret, Atheniensium legati eodem profecti,

Thebanis, ut Philippo transitum negent, ac

secum belli societatem contra ipsum ineant,

persuadent. Inc. Οὐτε Φιλίππου θαυμάσαι.

Def. ἐκ ὁρῶς ἐγίνωσκον. Ibid. p. 477.

XV. p. 98. b. Πρὸς Θηβαίους περὶ τῆς συμ-

μαχίας β'. Ad Thebanos de societate belli

Oratio II. Inc. Ἀφικόμεθα μὲν. Def. καὶ Θη-

βαὶ συνασπίζουσιν. Ibid. p. 490.

XVI. pag. 105. Sequitur sine ullo titulo

Oratio Leuclitica I. Inc. Οὕτως ἔχων, ὃ Ἀθη-

ναῖοι. Def. καὶ μνήμην πρὸς ἀπάντων ἔχον διηγε-

σθ. Ibid. p. 407.

XVII. pag. 115. Αἰγυπτιακὰ. Aegyptiaca.

Inc. Ὁ πρῶτος ἦν με περὶ τοῦ Νεῖλου. Desinit

imperfecte in verbis: κινῶντες δ' ἐλαύνουσιν πα-

σαν φύσιν πρὸς μεσημβρίαν. . . . quae in-

cidunt in Tom. II. pag. 358. v. 7.

Cod. Graecus papyrac. Ms. in 4. Sec.

XIV. in fine mutilus, & a tinea pessima

habitus. Constat fol. scriptis 129.

ΣΥΝΟΔΟΣ ΦΛΩ

superius a nobis recensita in Codice V. huius Plutei a pag. 19. ad 23. & nst sessio III. Progreditur deinde ordine usque ad actionem VI. quae in cit. edit. est VIII. Desinit autem in verbis: καὶ οὕτως δείξετε ἡμῖν ἀληθὲς εἶναι τὸ δόγμα . . . quae. incidunt loc. cit. pag. 62. v. 29.

II. pag. 47. Diversa manu sequitur: Τοῦ αὐτοῦ Μενέξενος, ἢ περὶ Τριάδος. Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα, Μενέξενος Κυδωνίτης, Διοφάνης Γορτύνιος, Λαόνικος Βυζάντιος· προλογίζει Διοφάνης. Eiusdem [intellige Michaelis Apostolii] Menexenus, seu de Trinitate Dialogus, in quo introducuntur Menexenus Cydoniates, Diophanes Gortynius, Laonicus Byzantius. Praefatur Diophanes. Inc. Ποῖ δὲ καὶ πόθεν, ὦ φίλε Μενέξενε; Def. Διοφάνης. Θάροισ' ἂν ἀδίκως, εἰ σε λαλοῖμην, Λαόνικε· αὐτίς χαίρετον. Ms. Lambec. VII. pag. 114. Ex prima adlati tituli voce Τὸ αὐτὸ, Eiusdem, conicitur, manum esse hoc loco Codicem.

III. pag. 51. Τοῦ αὐτοῦ λόγος συμβουλευτικός πρὸς τὸν αὐτοῦ κηδεστὴν μνησθέντα, ὅτε ἐς δευτέρους ἀφίκετο γάμος. Eiusdem Oratio deliberativa ad affinem suum iratum, quia ad secundas nuptias transferat. Inc. Εἴν' ἀλλοὺς ἴων ἀναγκαῖον ἢδ' σχολάζοντα. Def. καὶ γὰρ αὐτοῖς τοῖς ὑβρίζουσιν ἐπισταμένους. Ms. Lambec. VII. p. 115. & in Bibl. Bodleiana, Cod. Barocc. LXXVI.

IV. pag. 55. Χαριτώνυμη Ἐρμωνύμου δέκα κεφάλαια ἀποδεικνύοντα πῶς αὐτὸς καὶ ἀντιπρόθετος λόγος καὶ ἀποδείξεσι, ὡς ὁ Χριστὸς ἐστὶν ὁ Θεὸς, καὶ Θεὸς ἀληθὴς ἀντιπρόθετος καὶ ἀναμφισβήτητος, καὶ ἄλλως ἀδύνατον. Charitonymy Hermonymi Capita X. demonstrantia claris & evidentibus rationibus, & probationibus, quod sine controversia, & ambiguitate Iesus Christus est filius Dei, & verus Deus, & quod aliter fieri non possit. Inc. Πρῶτον, ὅτι τωσάτων ὄντων μεγίστων ἐν ἀνθρώποις ἀξιομάτων, στρατηγίας, βασιλείας, νομοθεσίας, φιλοσοφίας. Def. εἰ καὶ μηδὲν ἡμῖν μνήμης ἔξουσιν, ὅσον τε ἐμὰ εἶδέναι. Haec Capita tertiae cuidam manui debemus.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XV. Constat foliis 61.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΛΟΓΟΙ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΟΙ.

THEODORI SENIORIS TRACTATUS THEOLOGICI
ET DIALECTICI.

Scilicet.

Theodori Rhaithuni Oratio Dogmatica de Incarnatione Verbi, Io. Damasceni Capita Philosophica, Ammonii Hermeneae, Ioannis Philoponi, Pselli, & anonymi opera quaedam dialectica.

cod. I. pag. 1. Εὐδῶρος πρεσβύτερος τῆς Πατρὸς προπαρσκευὴ τις καὶ γυμνασίου.

(1) Michaeli Apostolius, patria Byzantinus, exsul ē Graecia in Italiam venit medio Sec. XV. a Basilione primum benigne exceptus, eius postea liberalitate destitutus, in Creta insula li-

σία τῷ βυζαντινῷ μαθεῖν τίς ὁ τρόπος τῆς θείας ἐκπαίδευσης, & οἰκονομίας, καθ' ὃν πέτραν κταί, καὶ τίνα τὰ πρὸς τοὺς ταύτην μὴ ὀρθῶς νοῦντας λεγόμενα παρὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας τροφίμων. Theodori presbyteri monasterii Rhaithuni praeparatio quaedam, & meditatio in eius gratiam, qui discere cupit quomodo facta sit Incarnatio & Dispensatio Divina, & quae ab Ecclesiae alumnis contra eos, qui non recte de ea senserunt, dicta sunt. Deinde haec alia sequuntur rubro charactere conscripta, instar tituli: ἵνα παντὶ τῷ ἐκτινυχάνοντι τῷ προκειμένῳ πονήματι εὐλητὰ γίνωται τὰ πρὸς τὰ δι' ἐναντίας λεγόμενα, μικρὰ τινὰ πρὸς εἰσαγωγὴν συντάξαι ἀναγκαῖον ἐδόμισα, οἷς καὶ ἀρχόμενος ὕψω φημί. Vi facilia fiant lectori huius libri ea, quae contra adversarios dicuntur, visum est necessarium pauca quaedam ad operiendum aditum scribere, inde principio sumto. Tum in medio; Δόξα Μάνιτος. Opinio Manichaei. Inc. Μάνις ὁ τοῦ ἀντιθέτου σκότους ἐφευρετής. Def. πρὸς τὴν κατάληξιν τῶν ἐαυτοῦ θεωρημάτων παραμποδίζοντα. Exstat in Auctario Biblioth. Patrum Ducaeano Paris. mdcxxiv. Tom. I. p. 319. De hoc Opere vide Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 232.

II. pag. 5. Sequuntur Capita quaedam dialectica, nullo auctoris nomine appposito, περὶ ὁσίας, καὶ φύσεως, περὶ ὑποστάσεως καὶ προσώπου, περὶ διαφορᾶς, περὶ ἰδίου, περὶ συμβεβηκέντος, περὶ ἔξεως καὶ ἐσρήσεως, περὶ διαζήσεως, περὶ ποσῆς, περὶ ποιᾶς, περὶ τοῦ πρὸς τι, περὶ τῶν ἀντικειμένων, κ. λ. Horum initium est: Τὸ μὲν τῆς ὁσίας ὄνομα, αὐτὴν τὴν κλήσιν, φημί, κ. λ. Finis: διανοία ἐστὶ νοῦ οἰκεία ὑπεκώτερα κίνησις· φρόνησις ἐστὶ φρονεῖν οὐ.

III. pag. 12. Occurrunt sine ullo item titulo, S. Ioannis Damasceni Philosophica Capita L. Huius autem effigies instar doctis, initio depicta est, unaque alia, e regione ex ipsius ore verba excipiens, ac fortasse Cosmam Maiumae Episcopum, cui Opus istud nuncupatur repraesentans Haec tamen pictura aevo valde corrupta est. Praecedat Prooemium, cuius initium: Τὸ μὲν σενὸν τῆς διανοίας. Finis: τὴν τῶν εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτε. Primum Caput est: Περὶ τοῦ ὄντος, ὁσίας τε & συμβεβηκέντος. De Ente, substantia, & accidente. Inc. Τὸ δὲ καὶ πᾶν ὄνομα ἐστὶν. Ultimum quod inscribitur, Εἴτε περὶ τῆς καθ' ἑωσέας ἐνώσεως, Adhuc de unione secundum hypostasin, deφ φυλάττον ἀσύγχυτον τε καὶ ἀτρεπτον. Haec Damasceni Dialectica Capita eo ordine pertractantur in hoc Codice, quo exhibentur in breviori eiusdem Logica, edit. Paris. A. mdcxxii. fol. curante Le Quienno Tom. I. p. 6. ubi post adlata longioris Logicae Capita, brevioris etiam subiungit. Quae igitur Le-Quienno circa Codices brevioris Logicae continent animadvertit, ea scias huic quoque Codici adcommodari posse. In fine tantum additur Caput inscriptum, Εἴτερον κεφάλαιον ἐν

bris describendis vitem toleravit. Pater fuit Arsenii Monembasensis Episcopi, & Aristobuli Hierodiaconi. Plura scripsit, quorum elenchum vide apud Fabric. B. G. Tom. X. p. 223

ἐν ἐπιτομῇ. Alterum Caput in compendio. Inc. Τὸ γένος διαιρεῖται εἰς εἶδη· τὸ γένος ἐπ' αὐτῷ ἐστὶ. Def. καὶ τὸ ἀντιπρόθετον, ποτὲ μὲν τὸ ἀντιπρόθετον ὁλοῖ, ποτὲ δὲ τὸ συμβεβηκένος. Caput XVII. Περὶ πολυωνύμων, De polyonymis, suo loco omisum, in fine Operis reditum fuit.

IV. pag. 35. Ἀμμωνίου Ἑρμεῖς ἐξηγήσεις τῶν πέντε φωνῶν. Ammonii Hermeneae expositio in quinque voces (Porphyrri). Inc. Μέλλοντας ἡμᾶς ἀρχεσθαι φιλοσόφον λόγον, ἀναγκαῖον ἐστὶ μαθεῖν, τί ποτὲ ἐστὶ φιλοσοφία. Def. ἀλλ' ἐξαρκεῖται & αὐτὰ εἰς διάκρισιν τε αὐτῶν, καὶ τῆς κοινωνίας παράστασιν. Editus est hic Commentarius Graece Venetiis apud Aldi filios A. mdcxvi. 8. a pag. 1. ad pag. 78. In Codice subiiciuntur tabulae quaedam divisionem quinque Porphyrii vocum, nimirum γένος, εἶδος, διαφορᾶς, ἰδίον, καὶ συμβεβηκέντος exhibentes.

V. pag. 76. Τῇ αὐτῇ ὑπόμνημα εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν Πορφυρίου τῆς φιλοσοφίας. Eiusdem Commentarius in Isagogen Porphyrii philosophi. Inc. Αἱ ἴσες ψυχῆς δυνάμεις πέντε. Def. συμβαλεῖται τὸν ἀνθρώπον τετράπτην γίνεσθαι καὶ ἑνχείρον.

VI. pag. ead. b. Τῷ Πλάτωνος ὅρος καθολικώτερος φιλοσοφίας. Platonis definitio universalior philosophiae. Inc. Εἴς τι γὰρ τῶν ὄντων ὁ δέν. Def. καὶ μὴ τὸ δρᾶσθαι δεχόμενον. De summa videtur ex Platonis definitionibus. Huic subditur Σχόλιον Εὐστατίου πρεσβυτέρου, ὅπερ ἐξέθετο ἐρωτήσας ὑπὸ Τζέτζιρος. Scholium Eustatii presbyteri, quod exposuit interrogatus a Tetzziro. Inc. Τυτῆσιν, ἂν ἐστὶν ὃν λεγόμενον, ὃ μὴ ὑπάρχει. Def. καὶ ὃ πέποιθε πεπότηνεν. Tum pag. 77. b. alia quaedam de terminis philosophicis, quorum initium: Γένος, ὅτι οἱ φιλόσοφοι, τῶν τοις μόνους χρῶνται, κ. λ. Finis: ὅτι πρὸς ὁμοίαν ἀναφέρεται. In fine tabula quaedam substantiae divisionem exhibens subiicitur.

VII. pag. 80. b. Τῷ φιλοπόνῳ Γωάννῃ σχόλια εἰς τὰς κατηγορίας. Ioannis Philoponi Scholia in Categorias (Aristotelis). Praecedit Vita Philoponi, cuius initium: Ἀριστοτέλης, τῷ μὲν γένει, ἢν Μακεδόν. Finis: τὴν ὕλην κατὰ ὁμοίαν φιλοσοφίαν. Scholia inc. Καθ' ἅπερ ἀρχόμενοι τῶν εἰσαγωγικῶν, ἐλέγομεν τὰ πρὸς πᾶσαν φιλοσοφίαν συντείνοντα. Def. ἅπαντες ὅφ' ἡμῶν ἡριθμῆνται. In fine tabula vocis divisionem repraesentans. Graece in cit. Venet. edit. Anni mdcxvi. a p. 2. ad pag. 152. sub nomine Ammonii Hermeneae, ubi inter vitam Aristotelis, quae aliquanto longior est in fine, & scholia, medium est prooemium, quod in nostro Codice desideratur.

VIII. pag. 149. Παράφρασις τῷ περὶ ἐρμηνείας ἀπὸ Φωτῆς Κωνσταντίνου ὁ βεσάρχης, καὶ ὑπάρχου τῶν φιλοσόφων τοῦ Ψελλῆ. Paraphrasis Libri de Interpretatione (Aristotelis) ex ore Constantini Vesararchae & philosophorum principis Pselli, in V. Sectiones divisa. Prooemium inc. Πρὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐκφράσεως τῶν προτάσεων, κ. λ. Def. καὶ ἐστὶ κατὰ τὴν αὐρίον.

Prima sectio inc. Τὸ δὲ ὄνομα ἐπεὶ σύνθετον ἐστὶν. Def. παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἀποδεικτικῶς λόγος. Sectio II. pag. 154. inc. Ἐπεὶ δὲ δεῖ τὸν φιλόσοφον. Def. χρὴ ἴσας καταφάσεις προβαίνειν, καὶ τὰς ἀποφάσεις. Sectio III. pag. 161. inc. Ἐπεὶ τοίνυν περὶ τῶν ἐξ ὑποκειμένου. Def. τὸ τρίτον εἴληφε τὰ περὶ ἐρμηνείας σύνταγμα. Sectio IV. pag. 167. inc. Τῶν δὲ διωρισμένων, τῶν τε προσεχόντων. Def. ἀλλ' αἰετμένον, τμηθῆσεται· καὶ τὸτο εἰς ἀπειρον. Sectio V. pag. 172. b. inc. Τί δὲ εἰ ῥητορικὴ τῇ φιλοσοφίᾳ ἐγκυκαλιζαίμεν. Def. προσκαίμενος τῇ δεινότητι τοῦ ἀνδρός, ἂν ἀπεκρυφάμεν. Edidit Aldus Venetiis A. mdciii. fol. post Magentini metropolitae Mytilenes in eundem Aristotelis Librum Commentarios. Notandum, tertii syntagmatis finem una circiter pagina longiore esse in editione, in qua praeterea cuilibet sectioni verba praemittuntur Aristotelis: quod secus est in Codice, qui ab ipsa statim paraphrasi exorditur.

IX. pag. 176. Sequitur Opusculum philosophicum Περὶ διαίρεσεων, de Divisionibus, incerti auctoris. Prima est Διαίρεσις τῆς λογικῆς τῆς ψυχῆς. Inc. Διαίρεται ἡ ψυχὴ εἰς τρία. Desinit in definitione mentis, cuius ultima verba sunt: οὗ ἐστὶν ὁρασις ἀσώματος, ἀκράματος, εἰς πάντα διατρέχουσα. Tandem tabulae satis multae adferuntur in fine, generis, speciei, differentiae, proprii, & accidentis divisiones, & alia exhibentes.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. minutissimae, compendiosaeque scripturae, ut ex specimine constat, quod exhibemus Tab. VII. N. V. Constat foliis 186.

ΛΟΓΟΙ ΘΕΙΟΙ.

SERMONES SACRI.

Titulus corrigendus.

Lectionarium Graecorum, & Gregorii Nysseni in S. Stephanum Oratio mutila.

I. p. 1. **C**ontinet Lectiones sacras, quae in Ecclesia Graeca leguntur a xxvii die viii. mensis Septembris, qua Deiparae Nativitas colitur, usque ad xxiv. mensis Iunii in nativatem Praeursoris, non tamen pro singulis diebus, sed pro iis tantum, quae peculiari cultu in ipsa celebrantur, cuiusmodi sunt xiv. Septembris in sanctae Crucis Exaltationem, xxv. Decembris in D. N. Iesu Christi Nativitatem, ii. Februarii in eiusdem Occursum, xxv. Martii in Annunciationem Deiparae, &c. Tum quae singulis Quadragesimae diebus, quaeque Dominicis a Paschate Resurrectionis, usque ad Dominicam, quam ipsi vocant τὴν ἀγίαν πάντων, primam nimirum post Pentecosten, recitantur. In fine diversa manu adiectae fuerunt Lectiones diei xi. Novem-

(1) Sic habet Codex; puto tamen pro Κωνσταντίνου legendum βεσάρχης, vel βεσάρχης, quum facile in huius vocis compendiosa nota unum pro altero intelligi possit.

vembris, & antiphonae cum versiculis pro die tōn ἁγίων γεφανίων.

II. pag. 165. D. Gregorii Episcopi Nysseni in S. Protomartyrem Stephanum Encomiastice Orationis fragmentum; definit enim in verbis: ἐπειδὴ τοῖνυν ἀπηλλάχθη διὰ τῶν ἀληθευμάτων τὸ ψεύδος, & ἀνέτι οἶος . . . . . In tegram habes infra in Cod. IV. Plut. IV. §. XXVIII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XIII. initio, & sine mutilis, cuius scripturae veteri abrafac nova fuit superinducta. Constat foliis 168.

ΟΡΑΙΘΕΙΑΙ.

HORAE SACRAE.

Continet stichera, & cantiones sacras iuxta ritus Ecclesiae Graecae recitari solitas, quae quum initio, & sine sint destitutae, ad quam anni partem pertineant, investigare minime licuit, videntur tamen Dominicis diebus accommodatae, singulis enim adscribitur titulus: Τῷ σαββάτῳ ἐστέρας. Sabbato ad vespertas.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XIV. Constat foliis 108.

ΟΑΤΜΠΙΟΔΩΡΟΤ ΤΗΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΝ.

OLYMPIODORI COMMENTARIUM IN ECCLESIASTEM.

Huic adde.

S. Maximi ad Theocharistum, & Catenam SS. PP. in Iobum.

Cod. XXIX. I. pag. 1. Olympiodori in Ecclesiasten Commentario praecedit Hypothesis, cuius initium: Τῶν ὄντων τὴν γνῶσιν ἀψευδῆ δεξιόμενος. Finis: ἀνασώζεσθαι ὑπὸ τῆς ἐν ἡμῖν λογικῆς ἀσίας τὴν σάρκα. Commentarius inc. Ρήματα. Πάντα τὰ ῥήματα τοῦ σοφοῦ Εὐκκλησιαστῆ διδάσκοντα ἡμᾶς καταφρονεῖν τῆς τῷ βίῳ ματαιότητος. Def. τὸ γὰρ ὅλον ἡμῶν τῆς σωτηρίας ἐν οἰκτιρμοῖς κεῖται, & τῇ τοῦ Θεοῦ φιλανθρώπιᾳ δι' ἧς καὶ μεθ' ἡμῶν πατρὶ δέξα, κ. λ. G. & L. exstat in Auctario Biblioth. Patrum Ducaeano Paris. MDCCXIV. T. II. p. 602.

II. p. 43. b. Τῷ ἁγίῳ Μαξίμῳ πρὸς Θεοχάριστον περὶ τοῦ, πῶς & ποῶ τρέπω συμβολικῶς εἰκονίζει τὸν ἀνθρώπου ἢ ἄγία τὸ Θεοῦ ἐκκλησία, & αὐτὴ ὡς ἀνθρώπος ὑπ' αὐτῷ εἰκονίζεται. S. Maximi ad Theocharistum de hoc, quomodo & qua ratione hominem symbolice referat sancta Dei Ecclesia, ipsamque vicissim ut hominem homo referat. Inc. Καὶ πάλιν κατ' ἄλλον τρόπον θεωρίας, κ. λ. Def. & ταῖς αὐτοῦ παμφανταῖς αἰγλαῖς ἐνσημανθέντα. Est Caput IV. Mystagogiae S. Maximi, eius Operum edit. Combefisi. Tom. II. p. 498.

III. pag. 44. Sequitur Catena SS. PP. in Iobum, nonnullis praeviis Hypothesibus. Prima Olympiodori inc. Πολλὰ τοῖς παλαιότεροις ἔδοξε περὶ τῆς προκειμένης συγγραφῆς, κ. λ. Secunda Polychronii inc. Ἡ ἐν ταῖς δέαις γραφαῖς ἀσάφεια πολλὰς ἔχει τὰς αἰτίας, κ. λ. Tertia anepigraphi inc. Εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ῥωβ διαφύκει ἡνέχθησαν οἱ ὑπομνηματισαί, κ. λ. Hypotheses excipit Commentarius, seu Catena perpetua ex SS. PP. contexta, quorum primus Olympiodorus. Inc. Ἡ χάρις ἡ Αὐσίτις, χάρις ἡν τῷ Ἡσαῦ· ἀπὸ γὰρ Ἡσαῦ Αὐσίτις ἐκλήθη, ἥτοι ἀπὸ Αὐς ἐνδὲ τῶν ὕδων Ἡσαῦ, κ. λ. Sequitur Io. Chrysostomus. Inc. Κατὰ φύσιν μὲν εἰς τῶν πολλῶν, κατὰ ἀρετὴν δὲ πολλῶν ὑψηλότερος. Τοῦ αὐτοῦ. Ὁρᾷ πρῶτον ἐγκώμιον· ἀνθρώπος γὰρ ἦν· οὐ μίσην ἐγκώμιον τὸτο τὸ ἀνθρώπου εἶναι, φησιν, ἐν χάριτι τῇ Αὐσίτιδι· & τοῦτο μέγα ἐγκώμιον· τὸ γὰρ ἐν Αἰθραβίᾳ εἶναι, ἐνθα πάντες διεφθαρμένοι, ἐνθα ἂν ἐν ὑπόδειγμα ἦν εὐνομίας, τοῦτο ἦν τὸ θαυμαστόν, κ. λ. Tum Polychronius, Basilus, Didymus, alique, de quibus in Codice XXVII. Plut. V. supra pag. 52. Definit Textus, ut in edit. Paris. LXX. Interpretum A. MDCCXVIII. Commentarius vero in verbis: τὸ δὲ ἡμεῖς πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, ὅχι ὅτι ἡγνόντο τὰ τῆς συμφορᾶς, ἀλλ' ὅτι ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον πάντα ἔλεγεν, τὰ τε . . . . . & τῆς θείας ἐπισκέψεως· καὶ ἡδὺ πᾶσιν & ἐπιφελὲς διήγημα ἦν.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIII. vetustate, & incuria possessorum male habitus, tunc vero ita corrosus, in primis praesertim paginis, ut non exigua etiam scripturae pars interierit. Constat foliis 154.

ΕΚΛΟΓΗ ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ.

SELECTIO A BEATIS PATRIBVS.

Cod. XXX. I. pag. 1. Haec sententiarum, seu capitulum asceticorum Collectio sequentem habet titulum: Ἐκλογή νεφελῶν ἀπὸ τῶν ἁγίων πατέρων. Selectio Capitulum ex sanctis Patribus. Est autem a reliquis omnibus, quas recensuimus, diversa. Praecedit Praefatio, in Catalogo Montfauconiano Nicetae tributa, cuius initium: Επειδήπερ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι ἀποταξάμενοι τῷ Σατανᾷ & τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, τῷ Χριστῷ συνεταξάμεθα ἐν τῇ τοῦ αὐτοῦ τῆς παλιγγενεσίας, κ. λ. Finis: λοιπὸν εἰ γενόμεθα δίκαιοι, οὐδὲν μέγα· ἀλλὰ μᾶλλον τὸ ἐκπεσεῖν δικαιοσύνης ἔλεεινόν, καὶ καταγνώσεως ἄξιον. Collectio vero inc. Οἷς μὴ κατὰ πρόθεσιν τὸ μετανοεῖν, τῷτοις συνεχὲς & τὸ πλημμελεῖν· οἷς δὲ παρὰ πρόθεσιν τὸ ἀμαρτάνειν, ἐμπληροφύητος ἢ μετάνοια, καὶ τὸ αἴτιον ταύτης οὐχὶ συγχόν. Def. & ἐν πάλιν τὰ ἐξ ἡμῶν κατὰ σοῦ, ἄφες τὴν συζητολογίαν, & σοῦ τὸ γόνο εἰς προσευχὴν, & εἰπὲ, ἐγὼ οὐ ῥήματα θέλω μετρήσαι, ἀλλὰ τὰς μοῦνας καταφθέσκει· ἐν πᾶσι.

ση γὰρ τρίβω με, ἢ ὁδηγήσεις με, ταχέως πορεύσομαι. Patres vero, = quibus haec adornata collectio est, quique in margine adscribuntur, sunt Diadochus, Helias, Hefychius, Io. Carpathius, Io. Chrysostomus, Isaac Syrus, Macarius, Marcus, Maximus, Niceta, Nilus, Thalassius, Theodorus Edeffenus.

II. pag. 238. Sequuntur duae ad S. Angelum Custodem Orationes. Prima inc. Ἀγγελε τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Secunda: Ἀγγελε, ὁ ἐφεσῶς τῆς ἀγίας.

Cod. Graec chartac. Ms. in 12. Sec. XIV. mendosissimae scripturae, Constat foliis 239.

ΟΜΙΛΙΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

HOMILIAE DIVERSORVM.

Seu potius,

Sermonarius Graecorum a die VIII. Septembris ad XXI. Augusti.

Cod. XXXI. I. p. 1. Post Tabulam Sermonum legitur: Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἡ'. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρί ἡμῶν Ἀνδρέᾳ Κρήτης τῷ ἱεροσολυμίτῃ, λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου. Mense Septembris, die VIII. S. P. N. Andreae Cretensis Archiep. Hierosolymitani, Homilia encomiastica in maxime venerabilem Nativitatem SS. Dei genitricis. Inc. Εἰ μετρεῖται γῆ σπιδαμῇ. Def. & διανοίας τὰ διηγήματα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Vide quae in hanc Homiliam animadvertimus in Cod. X. Pl. V. §. XCII.

II. pag. 19. Τῷ αὐτῷ μηνὶ ιδ'. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμῆς & ζωοποιῆς σωτῆρος. Mense eodem, die XIV. Eiusdem Sermo in exaltationem venerabilis, & vivificae Crucis. Inc. Σταυρὸς πανήγυριν ἄγομεν. Def. & συμβασιλεύσομεν Θεῷ τῇ Τριᾷδε περιχρυσούμενοι, τῇ ἐν πατρὶ & υἱῷ, & ἁγίῳ πνεύματι, κ. λ. Gr. & Lat. apud Gretserum de Cruce Tom. II. p. 71. & in Andrea Cretensi Combefisi. p. 96.

III. p. 41. Τῷ λογιωτάτῃ κυρίῳ Δημητρίῳ τοῦ Χρυσολωρᾶ λόγος εἰς τὸν μέγαν Δημήτριον, & εἰς τὰ μέγα. Eloquentissimi Domini Demetrii Chrysolorae Sermo in magnum Demetrium, & in unguenta. Inc. Δημήτριος, τὸ γλυκὺ πρᾶγμα. Def. ἐν θεραπεύῃ ψυχῶν ἅμα καὶ σωμάτων ἡμῶν, πρᾶξις τῆς παναχράντου μητρὸς τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Memoratur a Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 71. & X. p. 394.

IV. p. 53. Ἀ' θλῆσις τοῦ ἁγίου & ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου. Passio S. & gloriosi magni martyris Demetrii. Inc. Εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκήπτρα Μαξιμιανὸς ὁ Ἐρπύλειος. Def. τῆς ἀδικτικῆς ἐκείνης φερόμενης χλαμύδος ἀτέλῳ, χάριτι, κ. λ. Auctor Metaphr. Latine apud Lipoman. T. VI. ad xxvi. Octobr. & Surium VIII. Octobr. Graece Ms. Lambec. VIII. p. 225. Bibl. Coisl. p. 211.

V. pag. 64. Passio S. & gloriosi magni martyris Theodori. Inc. Λικνίω τῷ βασιλεῖ. Def. νοσημάτων πάντων φυγαδευτήριον, εἰς δόξαν τῷ μεγάλῳ Θεοῦ, κ. λ. Vt in Cod. XXXIII.

Plut. IX. §. I. ubi tamen mutila in fine.

VI. pag. 78. Mense Novembri, die XXI. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Homilia in sanctissimam Deiparam, quando praesentata est in templo, tertium annum agens. Inc. Ἰδὺ καὶ πάλιν ἑορτὴ ἑτέρα. Def. ἡ τῶν δλων τὴν προσδοκίαν ὑπὲρ λόγον τεκῆσα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστόν, ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Vid. supra in Codice XXXI. Pl. IX. §. V.

VII. p. 86. Βίος & πολιτεία & μερικὴ θαυμάτων διήγησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Νικολάου, & ἐν θαύμασι περιωμένου, ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Αὐκίας ἐπαρχίας. Vita & conversatio, & particularis miraculorum narratio S. P. N. Nicolai, & miraculis insignis, Archiep. Myrae provinciae Lyciae. Inc. Σοφὸν τι χρῆμα ζωγράφῳ χεῖρ. Def. & τὴν προτέραν τιμὴν, τῇ διευτέρᾳ διαδεξάμενον, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Ms. Biblioth. Coisl. p. 212. Lambec. VIII. p. 288.

VIII. pag. 109. S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae encomium in Christi natiuitatem. Vide in Cod. XVII. Pl. IX. §. III.

IX. p. 115. Eiusdem exhortatorius Sermo ad Baptismum, ad quosdam ipsum procrastinantes. In dicto Cod. XVII. §. X.

X. pag. 125. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ β'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρί ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Σωτῆρος, & τῆς Θεοτόκου, καὶ εἰς τὸν Συναῶνα. Mense Februario, die II. S. P. N. Archiepiscopi CPolitani Io. Chrysostomi in Occursum Servatoris, & Deiparae, & in Synconem. Inc. Οὐ μόνον φορεῖ σάρκα ὁ κύριος ἡμῶν. Def. καὶ σεφάνων, ὅν γένετο, κ. λ. Oper. T. II. p. 812. inter spuria.

XI. p. 133. Eiusdem Homilia in Annunciationem maxime immaculae nostrae Deiparae, & semper Virginis Mariae. Vide in Cod. XXXI. Plut. IX. §. IX.

XII. p. 139. Δημητρίῳ τοῦ Χρυσολωρᾶ ἀπόδειξις εἰς τὸ θαῦμα τῆς Θεοτόκου τὸ γενόμενον ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡμέρᾳ τρίτῃ, ὅτι ἀληθεῖς εἰσι. Demetrii Chrysolorae demonstratio de veritate miraculi Deiparae, quod factum est CPolitania die. Inc. Παρθένω κῆρη, ἥς τῶν χαρίτων ἅμα καὶ τῶν θαυμάτων ὁ κόσμος. Def. αὐτοῖς δὲ πάλιν ὁ πειθομένους ἴλεος μὲν. Nihil apud Fabric. B. G. T. X. p. 394.

XIII. p. 149. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου. Eiusdem Sermo in annunciationem SS. D. N. Deiparae. Inc. Ὁ μὲν ἐξαισιος ἐκείνος Δαβὶδ ὁ καθαρὸς. Def. & συνδοξαζῆς τῷ συλληφθέντι, & τῇ μητρὶ, οἷς πρέπει δόξα, κ. λ. Memoratur in Gerii Append. ad Caveum De Scriptor. Eccles. T. II. pag. 130.

XIV. p. 165. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου & ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. Passio S. & gloriosi magni martyris Georgii. Inc. Διοκλητιανὸς ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ. Def. ἡ ἱστορία, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Latine legas in Actis SS. Tom. III. April. pag. 117. Graece vero ex hoc Codice descriptum in calce Tomi p. ix.

XV. pag. 186. b. Θαῦμα τοῦ ἁγίου μεγα-

λομάρτυρος Γεωργίου περί τῆς εἰκόνος αὐτοῦ. *Miraculum S. & magni martyris Georgii factum ad eius imaginem*. Inc. E'ν τῷ κατ' οὐρανόν. Def. Γεωργίου προσβείας. Graece ad calcem dicti Tomi p. xlv. ex hoc Codice exscriptum.

XVI. p. 189. Δωροῦν τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Μιτυληνῆς διδασκαλία λεχθεῖσα, ὅτε ἡ ἐφοδος ἐγένετο τῶν ἀγίων Δ'γαρηνῶν κατὰ ταύτης τῆς βασιλείδος τῶν πόλεων κατὰ μῆνα Γ'βίου ἡμέρᾳ ιε'. *Dorothei sacratissimi Metropolitae Mitylenes, Dissertatio habita tempore incursionis impiorum Agarenorum in hanc regionem urbium (nempe CPolim) mense Iunio, die XV. Inc.* Βλέπετε πάντες, ἀγαπητοί, τὴν ἐπενεχθεῖσαν ἡμῖν ἀπειλήν. Def. καὶ ἀτελευτήτων κατακρίσεως, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

XVII. p. 193. b. Μηνὶ Γ'νίῳ κδ'. Ε'γκώμιον εἰς τὴν σεβάσμιον γέννησιν τοῦ τιμίου, ἐνδόξου προφήτου, προδρόμου καὶ βαπτιστῆ Γ'ωάννου. *Mense Iunio, die XXIV. Encomium in venerandam nativitatem honorabilis, & gloriosi Prophetae, Praecursoris, & Baptistaе Iohannis*. Inc. Εἰ μὲν δ' τῷ λόγῳ κήρυξ. Def. ἐπηγγελμένην παρέχοντες ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Theodorus Daphnopates. In Codice tamen Vaticano, ut Allatius notat, refertur ad Theodorum Cyri Episcopum, atque in Auctario Oper. Theodorit. Garneriano prodit G. L.

XVIII. p. 205. b. *Mense eodem, die XXIX. Commentarius singillatim exponens passiones, certamina, peregrinationes, & consummationem SS. Apostolorum principum Petri & Pauli*. Vide in Cod. XXXIII. Pl. IX. §. IX.

XIX. p. 225. b. S. P. N. Io. Damasceni *Sermo in transfigurationem D. N. I. C.* Vide in dicto Cod. XXXIII. §. XXVIII.

XX. pag. 249. *Vita & conversatio S. Irenaei Antiochiae monasterii Chrysobalanti*. Inc. Ἡ δὲ μὲν οὖν ἐπίταυτο. Def. μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ, ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. legitur in Actis SS. Tom. VI. Iulii pag. 602. ex hoc ipso Codice descripta.

XXI. pag. 304. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γ'ωάννῳ Εὐχαρίστων λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου. S. P. N. Io. *Euchariae Sermo in maxime venerabilem dormitionem SS. nostrae Deiparae*. Inc. Ε'πὶ τὴν μητέρα τῷ λόγῳ μετὰ τὸν λόγον ὁ λόγος. Def. ἐγνώκαμεν τὸν κύριον ἡμῶν Γ'ησὺν Χριστὸν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Meminit Fabric. T. IX. p. 116.

XXII. p. 237. *Mense Augusti, die XXI. Encomium in decollationem venerabilis, & gloriosi Prophetae, Praecursoris, & Baptistaе Iohannis*. Vide in Cod. XXXIII. §. XLIV.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XV. optime servatus. Constat foliis scriptis 335.

Iamblichi de Mysteriis Aegyptiorum Liber, Athenagorae de Resurrectione. Iustini ad Gentiles exhortatorius Sermo, & aliorum philosophorum fragmenta.

Cod. XXXII. **H**uius nitidissimi Codicis, qui quum in Mediceam Bibliothecam sequiori ae-

(1) Plura de hoc opere, & de Porphyrii ad Anebonem Epistola, cuius argumentum S. Augustinus, Lib. X. de Civit. Dei Cap. XI. late persequitur, vide apud L. Holstenium Cap. ix. Dis-

vo inlatus fuerit, externo caret titulo, & in Montfauconii Catalogo desideratur, primum Opus ita inscribitur: Α'βάρωνος διδασκαλία πρὸς τὴν Πορφύριον πρὸς Α'νεβὼν ἐπιστολήν ἀπόκρισις, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀπορημάτων λύσεις. *Abamonis Magistri Responso ad Porphyrii Epistolam ad Anebonem, & solutiones dubiorum, quae in ea continentur*. Inc. Θεὸς ὁ τῶν λόγων ἡγεμὼν Ε'ρμῆς. Def. τῆς πρὸς ἀλλήλους. Titulo autem adlato scholium illud praecurrit, quod refert Fabric. B. G. T. IV. p. 285. in not. Hic Iamblichi, qui sub nomine Abamonis latet, de mysteriis Aegyptiorum liber, mutilus Latine editus fuit Marsilio Ficino interprete Venet. apud Aldum A. mdcxvi. fol. integer vero Romae mdcxvi. ex infelici versione Nic. Scutelli Tridentini; Graece tandem ac Latine ex nova, & accurata Th. Galei interpretatione, Oxoniae & theatro Scheldoni. mdcxxviii. fol. II. p. 118. *Amelius de Iobannis Theologia*. Inc. Καὶ ἔτος ἄρα ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Def. καταχθῆναι. Hoc Amelii philosophi Platonici, testimonium de incarnatione Christi vide apud Eusebium de Praepar. Evang. edit. Colon. A. mdcxxxviii. Lib. XI. initio Cap. XIX. p. 540.

III. pag. ead. *Numenius Pythagoreus de ente*. Inc. Φέρ' ἐν ὅσῃ δύναμις. Def. προαναγκάζεσθαι. Hoc Numenii fragmentum de Ente ex eiusdem lib. II. de Bono, vide I. cit. Cap. X. p. 525.

IV. p. 119. *Philon de secunda causa*. Inc. Εὐπρεπὲς γὰρ τοῖς ἑταίριον. Def. πρωτόγονον αὐτῷ λόγον. Ibid. Cap. XV. p. 533.

V. pag. ead. Πρόκλῳ περὶ τῆς κατ' Ε'λληνας ἱερατικῆς τέχνης. *Procli de Gentilium sacerdotum arte*. Inc. Ὡς περ οἱ ἑρωτικοί. Def. εἰ δέαις ἐχρήσαντο δυνάμεις.

VI. pag. 121. b. *Porphyrii textus, quod anima non sit actus corporis, sed quod immortalis*. Inc. Αὐτῶν λόγον ἰσχυρὸν εἶναι. Def. ὡς ψυχρὸν ἐν κατ' εἰς αὐτῷ. Apud Eusebium loc. cit. Cap. XXVIII. p. 554.

VII. pag. 122. b. *Numenius de secunda causa*. Inc. Τὸν μέλλοντα δὲ συνήσειν Θεοῦ. Def. πρεσβύτερος καὶ γειότερος. Ibid. Cap. XVIII. p. 536.

VIII. p. 124. Α'θηναγόρῳ Α'θηναίῳ, φιλοσόφῳ Χριστιανῷ, περὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. *Athenagorae Atheniensis, philosophi Christiani, de resurrectione mortuorum*. Inc. Παντὶ δόγματι. Def. ἡ δικαιοσύνη. Hic Liber cum novis Commentariis Eduardi Dechair, post multas editiones, castigatissime prodit Oxon. e theatro Scheldoniano A. mdcxvi. 8.

IX. p. 145. b. Γ'εσίνῳ φιλοσόφῳ καὶ μάρτυρος λόγος παραινετικὸς πρὸς Ε'λληνας. *Iustini philosophi & martyris Sermo exhortatorius ad Gentiles*. Inc. Α'ρχόμενοι. Def. διδασκόντων ὑμᾶς. De huius Operis editionibus vid. Fabric. B. G. T. V. p. 53.

Cod. Graec. papyrac. Ms. in 4. min. Sec. XV. Constat foliis scriptis 172.

BI-

fert. de vita & scriptis Porphyrii, quae editioni librorum eius de abstinentia ab esu animalium, & de vita Pythagorae, subiunguntur.

BIBLIOTHECAE

MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLVTEVS XI.

CONTINENS GRAECOS CODICES XXII.
OMNES MANVSRIPTOS.

C O D E X I.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΩΝ
ΑΓΙΩΝ ΚΟΣΜΑ ΚΑΙ ΔΑ-
ΜΙΑΝΟΥ.

VITA ET POLITIA DIVO-
RVM COSMI ET DA-
MIANI.

Scilicet.

Vitae Sanctorum a die I. ad XIII. Novembris.

I. p. 1. **P**raecedit primum Tabula Libri, enarrationum titulos, & initia repraesentans, in cuius fine legitur rubris litteris:

Χριστῷ, προηγῶ τῶν ἡμῶν πονημάτων.
Christe, dux esto meis laboribus.

Tum pag. 2. Μηνὶ Νοεμβρίῳ α'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων ἀναργύρων Κοσμά καὶ Δαμιανῶ. *Mense Novembri, die I. Vita, & conversatio, & particularis miraculorum Cosmae, & Damiani*. Inc. Α'ρτι τῆς εὐσεβείας. Def. ὅδε πρὸς τὸ μέλλον ἡμᾶς ἐπιλείψουσιν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Hanc Vitam Fabricius B. G. T. IX. p. 68. Symeon Metaphrastae, quemadmodum & reliquas, quae in hoc Codice continentur, adiudicat. Memorat tantum, sed non adfert haec Acta Bolland. edit. Antwerp. Tom. vii. Septembr. pag. 433. §. 31.

II. p. 6. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Α'θλησις τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τῷ Χριστῷ μαρτύρων, Α'κινδύνου, Πηλαγίου, Α'νεμοπόδου, Α'φθονίου, καὶ Ε'λπιδοφόρου. *Mense eodem, die II. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Acindyni, Pelagii, Anemopodisti, Aphthonii, & Elpidiphori*. Inc. Εἰ καὶ πρῶτος Πέτρος Χριστὸν ἐκ παρθένου γενόμενον προσεκύνησαν. Def. πολλὰν ὁσὴν τὴν χάριν τοῖς προσκυνοῦσι πηγάζοντα, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Latine apud Surium dicta die.

III. p. 19. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ τρίτῃ. Α'θλησις τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τῷ Χριστῷ μαρτύρων, Α'κεψιμῶ, Γ'ωσήφ, καὶ Α'ειθαλᾶ. *Mense eodem, die III. Passio SS. & gloriosorum Christi marty-*

rum, Acepsimae, Iosephi, & Aithalae. Inc. Ε'λὺττα κατὰ χριστιανῶν Σαβώριος ὁ Περσῶν βασιλεὺς. Def. βοηθεῖ καὶ χάριτι Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν, ὃ πρέπει δόξα, κ. λ. Latine Herveto interprete in Actis SS. ad xxii. Aprilis, Tom. III. eiusdem mensis pag. 23. Graece vero e Ms. Mediceo Regis Christianis. in Append. Tomi pag. 2.

IV. p. 35. Μηνὶ τῷ αὐτῷ τετάρτῃ. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τῷ δόσι καὶ θεοφύρῳ πατρὶς ἡμῶν Γ'ωαννίῳ τοῦ μεγάλου. *Mense eodem, die IV. Vita, & conversatio, & martyrism S. ac deiferi P. N. Ioannicii Magni*. Inc. Τὴν πρὸς ἀρετὴν ὁδὸν φέρουσαν τραχεῖαν εἶναι. Def. ὅφ' ὃν ἡ μακαρία Τριάς δοξάζεται καὶ μεγαλύνεται, νῦν καὶ εἰς τὰς αἰῶνας, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum.

V. p. 65. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων, Γαλακτίωνος, καὶ Ε'πισήμου. *Mense eodem, die V. Vita & conversatio & martyrism SS. & gloriosorum Christi martyrum, Galactionis, & Epistemes*. Inc. Τῆς πρὸς τῷ Αἰβάδῳ ὄρει Φοινίκης. Def. διὰ τιμῆς αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγεσθαι παρεσκευασεν, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Latine apud Surium, & Lipomannum sub dicta die.

VI. p. 73. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Βίος καὶ πολιτεία τῷ δόσι πατρὶς ἡμῶν Παύλῳ τοῦ ὁμολογητοῦ. *Mense eodem, die VI. Vita & conversatio S. P. N. Paulli Confessoris (Archiep. CPolitani)*. Inc. Ἡνίκα Κωνσταντῖος ὁ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τρίτος υἱός. Def. τῶν ἐν ἑρανοῖς ἀκηράτων νεφῶν γέγονεν ἕξις, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Graece habuit Rosweidus. Latine apud Surium vii. Iunii. Diversa est ab ea, quae habetur in Cod. XXIII. Plut. VIII. §. IV.

VII. p. 79. b. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γ'ερονος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων Ἰωάννου ἐν Μελιτηνῇ ἀθλησάντων. *Passio S. magni martyris Hieronis, & sociorum eius, qui passi sunt in Melitene*. Inc. Γ'ερωὶ τῷ γενναίῳ πατρὶς μὲν ἡ δευτέρα τῶν Καππαδοκῶν, πόλις δὲ Τυάνα. Def. καὶ τὰ διατυποθέντα πάντα εἰς πέρας ἤγαγε, δοξάζουσα Χριστὸν, κ. λ. Latine apud Surium vii. Nov. & Lipomannum.

R r r

VIII.

VIII. p. 85. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀσκήσις τῆς ὁσίας Μαρτῶνης. *Mense eodem, die IX. Vita & conversatio & exercitatio S. Martonae.* Inc. Τῆς σφόδρας τὸν βίον καὶ φιλαρέτης. Def. καὶ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ σωτηρίαν, ἕνα τῶν τῆς ἀδαιρέτου Τριάδος δεξιζόντι, καὶ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Graece habuit Rosweidus. Latine apud Surium VIII. Nov. & Lipomannum.

IX. p. 103. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας καὶ ἀειμένης Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας. *Mense eodem, die X. Vita & conversatio S. aeternaeque memoriae Theoctistae Lesbiae.* Inc. Εὐκλόνες, καὶ σῆλαι, καὶ ἀνδριάντες. Def. καὶ ἰσχυρὸν γενόμενον ἐν πολέμῳ, εἰς δόξαν καὶ αἰνεσὶν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, κ. λ. Loca quaedam Graece profert Allatius de Symeonum scriptis p. 49. seq. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum.

X. p. 113. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Μηνῆ τοῦ Αἰγυπτίου, τῷ ἐν τῷ Κοιναίῳ μαρτυρήσαντος. *Mense eodem, die XI. Passio S. & gloriosi magni Christi martyris Menae Aegyptii, qui martyrium subit in urbe Coisae.* Inc. Βασιλεύοντος Διοκλητιανῆος τοῦ Μαξιμιλιανοῦ. Def. παρὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ γέγονε προμνησίαις, καὶ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine apud Surium, & Lipomannum dicta die.

XI. p. 119. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ Ἐλεήμονος. *Mense eodem, die XII. Vita & conversatio S. P. N. Ioannis Archiep. Alexandriae, cognomento Eleemosynarii.* Inc. Τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀναγραφὰς τίθεσθαι πράξεις. Def. τὴν μίαν εἰς τρισὶ θεότητά τε καὶ δύναμιν, νῦν καὶ ἀεὶ, κ. λ. Graece Ms. in Bibl. Coislin. p. 584. Latine apud Surium, & cum notis apud Bolland. ad xxiii. Ianuar. T. II. p. 517.

XII. p. 157. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου. *Mense eodem, die XIII. Vita & conversatio S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi.* Inc. Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος, τοῖς εὐσεβέσιν ὠφελιμότητος, ὅς ἐκ δόξης μόνον ἐτύπος, ἀλλὰ καὶ παράκλησις. Def. ἐχόμενα που βασιλίσκου τοῦ μάρτυρος κατετέθη, εἰς δόξαν Θεοῦ, οὗ πάντα εἰς δόξαν αὐτοῦ ἐποίησεν, καὶ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τοῦ ζωοποιῶν πνεύματος, κ. λ. Latine Herveto interprete legitur apud Lipomannum Tom. V. ad dictam diem, & Surium xxvii. Ianuarii. Graece in Chrysostomo Savillii Tom. VIII. pag. 373. 428. Notandum, in hac vita integrum quaternionem, qui inter pag. 199. & 208. est insertus, inverse fuisse a bibliopego religatum; ita ut legenti Codex sit invertendus, ut suus lectioni constet ordo.

In fine rubris litteris est adnotatum: Ἰωάννην ὄνομα τῷ γεγραφέτι. Ἐτελείωθη κατὰ μὴνα Ὀκτωβρίου τῆς ια' ἰνδ. τῷ σωλῆ. Τὸ παρὸν

βιβλίον ἐγράφη διὰ ἁγίων καὶ συνδρομῆς τοῦ τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυρῆ Ἰγνατίου τοῦ χρηματίσαντος δικαίου, ἐν τῇ περιουσίᾳ τῶν ὁδηγῶν μονῇ, καὶ ἐτέθη ἐν αὐτῇ· ὁ δὲ γε βυβλιθεὶς ἐκποιήσασθαι τοῦτο τῆς τοιαύτης μονῆς, ἵνα ἐπισπάται τὰς ἀρκὰς τῶν θείων πατέρων. *Ioachim est nomen scribae. Complesus est mense Octobri, Ind. XI. A. 6836. (Christi mccccxxviii.) Hic liber scriptus est studio & opera venerabilissimi inter hieromonachos Domini Ignatii, cognomento Iusti, in celebri monasterio τῶν ὁδηγῶν, & in illo postius est. Si quis autem voluerit illum educere ex tali monasterio, maledictionem divinorum Patrum incurrat.* Hanc subscriptionem adfert Cl. Montfauconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 69.

Cod. Graec. membr. Ms. in fol. min. Sec. XIV. nitidissimus, binis columnis exaratus. Constat fol. scriptis 245.

ΒΙΟΙ, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ, ΑΙ ΜΗΝΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΩ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

VITAE ET POLITIAE ET MARTYRIA SANCTORUM PATRVM, QVAE MENSE IANVARIO LEGVNTVR.

Continet nimirum hic antiquissimus Codex Vitas Sanctorum,

I. p. 1. Athanasii Archiepisc. Alexandrini.

II. pag. 34. Euthymii.

III. pag. 109. Timothei Apostoli.

IV. pag. 116. Anathasii Persae.

V. pag. 139. Clementis Ancyran.

VI. pag. 184. b. Xenae, sive Eusebiae.

VII. pag. 196. Gregorii Nazianzeni.

VIII. pag. 224. Xenophontis, ac filiorum eius Arcadii & Ioannis, omnes teste Fabricio a Metaphrasse conscriptas, praeter primam, cuius auctor incertus, & VII. Gregorio presbytero, Gregorii Theologi discipulo adiudicatam. Singularum recensionem vide in Cod. XVII. Plut. IX. a §. XVIII. usque ad XXV. inclusive.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. maior. Sec. X. plurimis in locis a recentiori, sed eleganti manu suppletus. Constat fol. 292.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΙΕΖΕΚΙΗΛ.

THEODORETI INTERPRETATIO IN EZECHIELEM.

Addas etiam

In Daniele, & Curationem Graecorum Adfectionum.

Præcedunt Operi in laudem Theodoretus cod. III. ti versiculi quidam a Codicis scriba fortasse apposit, qui sunt isti:

Εν-

(1) De hoc Monasterio vide Montfaucon. Palaeogr. Graec. Lib. VI. p. 382. seq.

Ενισορήσας τὰς σοφὰς διδασκαλίας, Καὶ τὸν Θεοδώριτον αὐτοῖς συγγράφω, ὡς ἄνδρα θεῖον, ὡς διδάσκαλον μέγαν, ὡς ἀκράδαντον ὁρθοδόξιας εὐλόν. Ἀν' δ' ἐκλονήθη μικρὸν ἐκ τινος τύχης, Ἀνθρώπος ἦν· ἀνθρώπε, μὴ κατακρίνης· Οὐ γὰρ τοσούτον δυσσεβὴς ἦν ὁ κλόνος, ὅσον μετέβη τῆς ἐριστικῆς βίας. Τί γὰρ Κύριλλον πανταχῶς νικᾶν ἔδει, Καὶ δογματιστὴν ἅντα καὶ λογογράφον; Ὅμως δὲ τούτῳ καὶ διώρεται πάλιν. Τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν μεγίστων ποιμένων βλέπων τὸν ἄνδρα μηδαμῶς ἀλειψμένον, Ἐνταῦθα τέτοιαις εἰκότως συνεγράφω.

Recensens sapienties magistratos, Etiam Theodoretum illis adnumero, Ut sanctum virum, ut magnum magistrum, Ut firmam orthodoxae fidei columnam. Ac si forte, ut turbis quateretur, contigit, Homo erat; homo, ne condemnes: Nec enim erant illae turbae tam impiae, Quae tanta inerat vis contentionis. Nonne Cyrillum oportuit omnino vincere, Qui talis fuit dogmatistes, & scriptor graecus?

Sed & in huius rectam rediit sententiam. Quam autem in aliis omnibus a maximis Pastoribus Videam hunc virum nullibi alienum, Hinc recte ipsis illum adnumero.

I. pag. 2. Τοῦ μακαρίου Θεοδορίτου ἐπισκόπου πόλεως Κύρου ἐπὶ θεοῖς τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἰεζεκιήλ ἑρμηνείας. Beati Theodoretii Episcopi Civitatis Cyri argumentum expositionis in Prophetam Ezechielem. Inc. Οἱ μὲν τῷ σώματι ὁφθαλμοί. Def. φέρε τῆς ἑρμηνείας ἀψώμεθα. Inde sequitur Tomus I. cuius initium est pag. 4. b. Καὶ ἐγένετο. Finis Tomi XVI. ἀφῆσιν ἡμῶν ἀμαρτημάτων παρὰ τῷ σωτήρι τῶν ὅλων αἰτούμετας· μεθ' οὗ τῷ πατρὶ καὶ δόξα, κ. λ. Convenit cum edit. G. L. Parisi. A. mdcxii. fol. Tom. II. p. 300. seqq. ubi tamen dividitur in Capita XLVIII.

II. pag. 139. b. Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Δανιήλ. Eiusdem expositio in Prophetam Daniele. Praecedat pag. 138. Cap. I. Prophetiae, cuius initium, καὶ ἦν ἀνθρώπων. Finis: καὶ ἐπέκεινα. Tum Prologus, qui inc. Εἰ πᾶσι ἱερίδιον ἦν. Def. τῆς σαφηνείας ἀρξώμεθα. Succedit pag. 143. ipsa Expositio in Libros X. divisa. Λόγος α'. Liber I. inc. Ἐν ἔτει τρίτῳ. Λόγος β'. Liber X. def. ἀλλ' εἰς ζωὴν ἀναστρέψω αἰώνιον, ἥς γενοίτο, κ. λ. Cuius postremi Libri divisio ab editione diversa comparet. Tom. cit. a pag. 541. ad pag. 698. Inde adfertur pars Capituli XII. prophetiae, incipiens a verbis: Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀνταόχης προσετέθη, κ. λ. usque ad finem, cui adscribitur titulus: Ὁρασις ιγ'. Visio XIII. Tandem pag. 225. adiecta est notitia quaedam brevis de Daniele, cuius initium: Δανιήλ ἦν ἐκ Βεθλὴν, κ. λ. Finis: ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον τῆς ἀλλοιώσεως αὐτῆς.

III. pag. 229. Τῷ αὐτῷ θεραπευτικῇ ἑλληνητικῇ παθημάτων. Eiusdem Curatione Graeca-

tum adfectionum. Ut in Cod. XVII. Plut. X. §. I. Huius Operis descriptionem diversae manus debemus.

Codex Graecus papyraceus Ms. in fol. mai. Sec. XV. diligenter perspicueque exaratus, optimeque servatus. Constat fol. 304.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΣ ΕΙΣ ΙΒ' ΠΡΟΦΗΤΑΣ.

THEODORETUS IN XII. PROPHETAS.

Titulus corrigendus.

Catena SS. PP. in XII. Prophetas minores, & IV. maiores.

Præcedit τῷ μακαρίῳ Θεοδορίτῳ ἐπισκόπῳ COD. IV.

Κύρου εἰς ιβ' προφήτας ὑπόμνημα. Beati Theodoretii Episcopi Cyri in XII. Prophetas Commentarius. Inc. Οἱ δυσκαίδεκα προφῆται. Def. προφῆταις συναγαγόντες μίαν ἀνέφνησαν βίβλον. Est tantum pars longioris Prologi, in qua Theodoretus de tempore agit, quo quisque ex his duodecim prophetis prophetiam docuit: incidit autem in eius Operum edit. cit. Tom. II. pag. 701. Sequuntur deinde Hypotheses XII. in totidem Prophetas minores, ex Theodoro omnes desumptae, ab iisque, quae loc. cit. singulis praecedunt prophetarum libris, in hoc tantum diversae, quod in fine singularum Codex quaedam pauca subiungit, nominis prophetarum interpretationem, genus, tribum, obitumque continentia, quae in edit. desiderantur. Pro omnibus speciminis loco sint, quae hypotheseum in Prophetam Amos claudunt, nimirum: Ἀμὼς ἑρμηνεύεται σερῶσις, ἢ ἰσχύς. Ἀμὼς ἦν ἐκ Θεμὼ, καὶ Ἀμασίαν συχνὰς αὐτὸν τυμπανίσας, τέλος ἀνείλεν αὐτὸν ἔχειν. ἔτι δὲ ἐμπνέοντος αὐτοῦ, πλήξας αὐτὸν ἐν ῥοπαλῷ κατὰ τῷ κροτάφῳ, καὶ ἔτι ἐμπνέοντος αὐτοῦ, ἀνῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ μεθ' ἡμέρας δύο ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. Hypotheses Theodoretii in XII. Prophetas minores, excipiunt aliae aliorum SS. PP. in Prophetas maiores; tres quidem in Esaiam, quarum prima p. 70. est Basilii Magni, quam vide in Cod. VIII. Plut. X. §. XIII. Secunda Cyrilli, quae inc. Ἀστυμφανὴς μὲν αἰεὶ τῶν ἁγίων προφητῶν ὁ λόγος, κ. λ. longior aliquanto ab initio, quam quae in dicto Codice VIII. exhibebatur, quam Hypothesis in Esaiam adiunctum quoque sit Prooemium in omnes Prophetas. Tertia Theodoretii, qualis est in dicto Codice, & in cit. Tom. pag. 1. tribus item versibus longior in fine. Duae in Hieremiam; prima Io. Chrysostomi inc. Δεκτέον τίς ἡ προφητεία, καὶ πότε ἠρξάτο, καὶ πότε πέταται. Def. εἰν μὴ ἀποκαλύψῃ τοῖς δούλοις αὐτοῦ τοῖς προφῆταις. Altera anepigraphi inc. Προφητείας ἐν Γερασαλίμ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἄσκημος ἐν τῷ γένει. Def. ἀγνωμονίας δὲ μετὰ ταῦτα παιδεύεται. Unica tan-

tandem Theodoret in Ezechielem inc. Ο μακάριος Γερεμίας ο προφήτης ἤρξατο τῆς προφητείας ἐν τῷ ε' ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακείμ, κ. λ. Def. ε' τοῦ θεῖου νεῶ τὴν οἰκοδομήν, κ. ἄλλα μυρία. Longior est in Tom. cit. pag. 300. seqq. quum nostrae initium incidat ibid. pag. 302. v. 38. finis vero p. 305. v. 1. Sequitur nunc textus Prophetarum cum scholiis uberrimis marginalibus = SS. PP. ac praecipue ex Theodoro defumtis, ipsorum tamen suppressis nominibus. Librorum vero series sequens est.

I. p. 17. Οσηέ. *Oseas*. Scholia marginalia inc. Σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν, κ. λ. Def. ἐλέγχων δίκην αὐτῶν τὴν συνείδησιν μασιζόντων. In hoc Propheta folius nomen Hefychii apparet paullo post initium.

II. p. 29. β. Αμώς. *Amos*. Scholia inc. Εἰδὼς ἡμᾶς ὁ προφήτης, ὡς ἐκ Θεοῦ ἐρμώμενος, κ. λ. quae ex Theodoro decerpta sunt, loc. cit. pag. 766. Def. κ. βελτίως γενόμενοι τῶν λυπηρῶν τὴν πείραν διατεφύγασιν.

III. pag. 39. Μιχαίας. *Michaeas*. Scholiorum initium: Εἰτοιμάζεσθαι κελεύει πρὸς τὸ εὐήνιον, κ. κατακλίναντας τὸ εἰς τῶν θεῶν συνίεναι λόγων τὴν δύναμιν. Def. ἐξαπέστειλε γὰρ, φησιν ὁ Δαβὶδ, τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, κ. ἤμοσε κύριος τῷ Δαβὶδ ἀλήθειαν.

IV. p. 46. β. Ἰωήλ. *Ioel*. Scholia inc. Προλέγει ὁ θεσπέσιος προφήτης, ὡς ὁ λογισμῶν ἀνθρωπίνων εἰσὶν ὠδίνες, κ. λ. Def. τὴν νοητὴν μάλλον κ. ἐπυρρίονιον ἱερουσαλήμ, ἐχλ τὴν κάτω κ. πεπορημένην.

V. pag. 51. β. Αβδίας. *Abdias*. Scholia inc. Οἶλον ἡμῖν τὸν τῆς αὐτοῦ δράσεως, ἵπουν προφητείας σκοπὸν, κ. ὅποι βλέπει, διατρανοῖ. Def. ἀναβήσεται φάσκε, κ. ἐκδικήσιν τὸ Ἰσραὴ ἔρει, κ. ὅφ' αὐτοῖς ποιήσιν.

VI. pag. 53. Ἰωνᾶς. *Jonas*. Scholia inc. Ἦν κ. πρὸ τῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως καιρῶν φροντίδα, καὶ περὶ τοῦ ἐξ ἀμαθίας πλημμελῆντος ἐκείνου ὁ Θεός. Def. ἄδεν ἀπεικὸς κ. τὸν τῶν ἄλων γενεσιουργὸν οἰκτιρῶν ἀπονέμειν κ. τέτοις, μηδεμίαν ὑπὲρ τῶν ἀμαρτημάτων δίκην ὀφείλυσιν.

VII. pag. 56. β. Ναύμ. *Naum*. Scholia inc. Ορίζεται πρῶτον τὸν τῆς προφητείας σκοπὸν, κ. ὅποι βλέπει, διατρανοῖ. Def. ἀφανίσασα γὰρ τὴν πρῶτην μετάνοιαν, ἐκτί ἐστὶν ἀξιοπείρας ἐπὶ δευτέραν ἔρχεσθαι.

VIII. pag. 59. β. Αββακούμ. *Abbacuc*. Scholiorum initium: Λήμμα. Οἱ μὲν τὴν τῆς δράσεως, ἵτοι προγνώσεως λήψιν, οἱ δὲ τὴν τῆς διανοίας λήψιν, κ. τὴν ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπὶ τὴν θεῖαν μετάβασιν ἀποκάλυψιν, κ. λ. Finis: κ. νίκην κατὰ τῶν ἐναντίων βραβεύσει δοξολογῶντι αὐτὸν, κ. τὸν ἐπινίκιον ἄδοντι.

IX pag. 63. β. Σοφονίας. *Sophonias*. Scholia inc. Μετὰ τὸν γεφυλῆ Εἰλίαν ὁ τοῦτο παῖς Μανασσῆ βασιλεύσας εἰς δυστέβειαν τὸν λαὸν ἐξέμηνεν, κ. ὁ τέτῃ αὐθις Αμώς ὁμοίως. Def. κ. τὸν ἡμέτερον θεραπεύσαντες δεσπότην, τῆς τῶν ἄντων ἀπολαυσόμεθα βασιλείας, χάριτι, κ. λ.

X. pag. 67. β. Αγγαῖος. *Aggaeus*. Scholia inc. Πρὸ μὲν τῆς αἰχμαλωσίας, ἐκ τῶν τοῦ Ἰσραὴλ κ. Ἰῶδα βασιλέων ἐπέγραφον οἱ προφῆται τῆς χρόνης. Def. ἔτις ἐν σοὶ τετύπωται τὰ ἐμὰ ἐντάλματα, θάρρειν πάντως διὰ τέτων αὐτὸν παρεγγυῶν.

XI. pag. 70. Ζαχαρίας. *Zacharias*. Scholia inc. Εἴν ἐν μὲν ἔτει καὶ Αγγαῖος κ. Ζαχαρίας τῆς προφητείας ἤρξαντο. Ita incipit Theodoretus loc. cit. pag. 884. Def. ἀλλὰ γνήσιος κ. πιστός, τῶν ἀλλογενῶν, καὶ εἰδωλοπατρῶν ὡς Χαναναίων ἀλλοτριέμενος.

XII. pag. 85. β. Μαλαχίας. *Malachias*. Scholia inc. Διὰ τῆς προγραφῆς, τίνος πρόσχημα φέρων ἦκει, κ. περὶ τίνος, οἶονε λέγων· ληφθεῖσά μου ἡ διάνοια, κ. λ. Def. καὶ λαλήσει αὐτοῖς κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαι αὐτοῖς. τὴν Χριστὸν παρεστῆσαν ἐκπαλαί προαναφώνων.

XIII. pag. 90. β. Ησαΐας. *Esaias*. Prologus inc. Τὸ πνεῦμα τῷ προφῆτῃ ἐδείκνυτο ποτὲ μὲν σαφῶς τὰ δηλούμενα, ὡς μὴ δεῖσθαι τρόπων ἀλληγορίας ἐν τῇ τῶν φωνῶν ἐρμηνείᾳ. Def. ἀμπελὼν ἐγεννήθη τῷ ἡγαπημένῳ ἐν κέρατι ἐν τότῳ πτόνι, κ. τὰ ἐξῆς. Scholia inc. Οἶρασι δὲ οὐ κοινὴν λέγει, ἀδὲ σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς ὥσπερ ἴπυσαν, ἀλλὰ προφητικῶν, κ. λ. Def. τὸν αὐτῶν σκόληκα ἀτελεύτητον ἐν τῇ ψυχῇ φέροντες, εἰς θεῖαν ἐκκείσονται τὸν τῆς ἐνθέου μακαριότητος καταξιώθησομένων.

XIV. pag. 174. β. Γερεμίας. *Hieremias*. Scholia inc. Τὸ μὲν ὄνομα Γερεμίας, ὡς κ. ἡ βίβλος φησὶ, τὴν δὲ φυλὴν Λευίτης, τὴν δὲ πατρίδα, Α'ναθούτης. Def. καὶ τὸτο τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύσσει· κολάζων γὰρ ἔλεει, κ. παιδεύων ἐπάγων ψυχαιγωγῇ, κ. τὴ δικαίᾳ τὴν ψῆφον τῇ φιλανθρωπίᾳ νεκρῇ. Interpretes in hunc Prophetam adlati, sunt Apollinarius, Aquila, Basilus Caesarensis, Cyrillus, Didymus, Eusebius Caesarensis, Exanepigraphus, Gregorius Thaumaturgus, Ioannes Chrysostomus, Isidorus Pelusiota, Olympiodorus, Origenes, Polychronius, Septuaginta, Severus Antiochenus, Symmachus, Syrus (nempe Ephraem) Theodoretus, Victor presbyter, &c.

XV. pag. 264. β. Βαρέχ. *Baruch*. Primum Scholion est anepigraphi, cuius ista sunt: Ἦ' ἄθεν εἰς Αἴγυπτον μετὰ τῶν ἄλλων φυγάδων, ὡς ἐγνωμεν, ὁ Βαρέχ. Ultimum Theodoretus, cuius haec sunt extrema: ἐκείνους δὲ μανικωτέρως κ. δυσσεβετέρας ἢ νίκῃ πεποίηκεν. Interpretes accedunt Athanasius, Cyrillus, Olympiodorus, & Severus, praeter multa anepigraphi: omnium autem saepissime Olympiodorus, & Theodoretus.

XVI. pag. 272. β. Θρηνοὶ Γερεμίου. *Threni Hieremiae*. Scholia inc. Ο' Γερεμίας αἰχμαλωτισθέντος τοῦ λαοῦ, κ. ὅτος ἐν Βαβυλῶνι ἤρηνε τὴν πόλιν, κ. τὴν χώραν. Def. καὶ τὴν παράδοξον γενομένην αὐτοῖς σωτηρίαν. Interpretum nomina sunt, Olympiodorus, Origenes, Theodoretus, & Victor; omnium saepissime citatur Origenes.

XVII. pag. 281. β. Επιστολὴ Γερεμίου. *Epistola Hieremiae*. Scholia, & quidem valde

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΥΤΕ ΨΑΛΜΟΥΣ.

THEODORETI EXPOSITIO IN PSALMOS.

I. p. 1. Εοδωρίτῃ ἐπισκόπῃ Κύρῃ ἐρμηνεία εἰς τοὺς ψαλμοὺς. Theodoretus Episcopi Cyri Expositio in Psalmos. Prooemium inc. Ε'μοὶ μὲν πρὸ τῶν ἄλλων ψαλμῶν λογίων. Def. τῆς κατὰ μέρος ἐρμηνείας ἀψώμεθα. Interpretatio primi psalmi inc. Καὶ ἐντεῦθεν ῥάδιον συνιδεῖν. Interpretatio ultimi def. ὁ γὰρ ποιήσας, φησὶ, κ. διδάσκει, μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Concordat cum editione cit. Tom. I. a p. 393. ad 982.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XII. optime servatus, cuius ultima pagina a recentiori Graeco suppleta est, in primae vero inferiori margine legitur: Βιβλίον . . . τῆς μονῆς Ε'λεῦσης. Constat foliis scriptis 542.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΣ ΕΙΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

THEOPHYLACTVS IN EVANGELIA.

I. p. 1. Continet hic Codex Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae Commentarios in IV. sacrosancta Evangelia, Romae editos A. MDCXII. fol. cum quibus ita concordat, ut singulorum initium, ac finem adferre supervacaneum duxerimus, quum praesertim in recensione Codicis XXVI. Plut. VI. eadem ferme continentis, diligenter id praestiterimus. Haec ea tantum innuemus, in quibus a citata editione recedere Codicem animadvertimus. Caret itaque primo iis Evangelistarum vitis, ex Sophronio, ac Dorotheo defumtis, quae ibi singulis praecurrunt Evangeliiis. Caput praeterea Indices praeter primum, qui nullus est, reliquos breviores habet, quam sint in editione; quorum ultimus in Ioannem, Commentarium non praecedit, sed subsequitur. Evangelium Matthaei, praeter eam, quae ibi edita est, alia quoque instructum videas hypothesi, cuius initium: Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. Finis: πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἀμήν. Idem fit in Commentario Marci, cuius altera hypothesi, quae in edito desideratur, inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. Def. ἵνα κ. αὐτὰ ἀπαγγέλωσι τοῖς μαθηταῖς. Lucae pentastichon illud iam bicum praefigitur, quod habes in recensione Codicis XXXIV. Plut. VI. §. III. Hypothesin denique uno circiter versu brevior habet Ioannes; desinit enim in verbis, ἡ μήτηρ σου. Reliqua prorsus conveniunt.

Cod. Graec. membran. Ms. in fol. Sec. XII. nitidissimus ac perspicue exaratus. Constat foliis scriptis 287.

ΘΕΟ-

tara, inc. Πνεύματι πληροφορηθεὶς ὁ προφήτης, ὡς μέλλουσιν αἰχμαλωτοὶ γίνεσθαι κελεύεται ἰσθὶ τοῦ Θεοῦ κ. πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας γράψαι τὴν ἐπιστολήν. Def. μετὰ τῶν εὐλογημένων, κ. τῶν καταρωμένων τὴν δεξιὰν λήψεται εἶσιν. Praeter Olympiodorum nemo alius apparet.

XVIII. pag. 287. Γερεμίας. *Ezechiel*. Praecedunt Σχόλια εἰς τὴν τῷ Γερεμίᾳ ὅρασιν, Scholia in Ezechielis visionem, Apollinarius, Cyrilli, Origenis, Polychronii, Theodoretus, & anepigraphi; tum alia duo Origenis, & Apollinarius in illa verba: εἰς τὸ πρόσωπον ἀνθρώπου, κ. πρόσωπον λέοντος, κ. τὰ ἐξῆς. Scholiorum vero in prima sacri textus verba, initium fit ab Origene, cuius ista sunt; Ο' Γερεμίας τύπον φέρει κατὰ πολλὰ τῷ Χριστῷ. & γὰρ ἐν ταῖς τῆς προφητείας προομιῶσι ἐγένετο, ταῦτα κ. περὶ Χριστοῦ γέγραπται, κ. λ. Ultimum est Hefychii, quod ita habet: τῆς γὰρ νοητῆς ἱερουσαλὴμ κύριον ὄνομα ὁ Χριστός, ὅς τις αὐτὴν ὡς Θεὸς συνεστήσατο, πολίτης δὲ αὐτῆς ὡς σὰρξ, ὑπὲρ ἡμῶν σαρκωθεὶς. Praeter istos accedunt interpretationes Apollinarius, Basilii Caesarensis, Cyrilli, Polychronii, Severi Antiocheni, Theodoretus, & aliorum fortasse, quorum nomina a scriptore praetermissa sunt.

XIX. pag. 391. β. Δανιήλ. *Daniel*. Primum scholium Hippolyti in verba, Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν, κ. λ. inc. Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι βασιλεὺς ὢν τῷ Ἰῶδα, κ. λ. Ultimum anepigraphi in verba, Καὶ ὁ βασιλεὺς Α'σούργης προτετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, κ. λ. (a quibus duodecimae visionis initium fit in Codice) def. εὐαριστος δὲ, φησιν, ἦν τοῦ βασιλέως κ. σύνοικος, κ. πάντων αὐτῶ τῶν συνήθων προτεταγμένος ὁ μακάριος Δανιήλ. Praeter Hippolytum, cuius expositio adfertur a Cl. Fabricio inter eius Fragmenta, Operum Hippolyti. Tom. I. p. 273. leguntur etiam in margine descripti, Ammonius, Eudoxius, Io. Chrysostomus, Polychronius, Theodoretus, &c.

XX. pag. 438. Adiecta sunt nonnulla anonymi scholia in quaedam Prophetarum Ezechielis, & Danielis loca, quorum primum est in ea verba: Ε'γεννήθη γὰρ, φησιν, ἄμωρος ἐν ταῖς ἡμέραις σου, κ. λ. quod inc. Τοῦτος γὰρ ἦν πρὸ τῆς ἐκπτώσεως ὁ διάβολος, κ. λ. Ultimum vero quo pertineat, propter extremae paginae deletos omnino characteres expiscari minime licuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. insignis, in cuius pagina 15. b. haec notula recentiori manu legitur exarata: Ε'τιμῆθη ἡ παρῶσα βίβλος φλωρίνα λ'. ἐν δὲ τῷ καλῷ καιρῷ φλωρίνα με'. ὡς πάντῃ ὅσα δυσεύρετος ἐν τῷ κόσμῳ. *Aestimatus est hic liber florinis XXX. feliciori autem tempore florinis XLV. utpote perquam difficilis inventu in mundo.* Videtur autem apposta post captam a Bulgaris Constantinopolim. Constat foliis scriptis 443.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ
ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΠΑΥ-
ΛΟΥ.

THEOPHYLACTI EXPOSITIO
IN EPISTOLAS PAULI.

COD. VII.

Commentariis hic titulus praeit: Εξήγησις εἰς τὰς τοῦ Θεοφύλακτος Παύλου ἐπιστολὰς ἐκρινθεῖσα ἀπὸ τοῦ Χρυσόστομου, καὶ ἐτέρων διαφόρων ἁγίων, καὶ ἐκτεθειμένη ἀπὸ Φωτῆς Θεοφύλακτου τοῦ ἁγιοτάτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας. Enarratio in Epistolas divini Pauli collecta ex Chrysostomi, aliorumque diversorum SS. operibus, & exposita a voce Theophylacti sanctissimi Bulgariae Archiepiscopi. Singulorum Commentariorum recensionem praetermittimus, illam in Cod. V. Plut. IV. utpote antiquiore datur. Haec ea tantum adnotabimus, in quibus hunc ab illo discrepantem invenimus. Ac primo quidem, praeter titulum adlatum, ordo etiam Epistolarum diversus occurrit, qui ita habet: Ad Romanos, ad Corinthios I. & II. ad Hebraeos, ad Galatas, ad Ephesios, ad Colossenses, ad Philippeneses, ad Thessalonicenses I. & II. ad Timotheum I. & II. ad Titum, & ad Philemonem. Hypothesis deinde in I. ad Corinthios Epistolam initio item diversa est: incipit enim: Ἡ Κορινθίος πολλὰ πλάττω καὶ σοφίᾳ κομῶσα ἐπίστευσεν μὲν τῷ Χριστῷ, πλὴν μετὰ τὸ πιστεῦσαι, ἐκινδύνευεν Χριστῷ ἐκτεσεῖν. In fine tandem Commentariorum sequentes iambi ab eodem scriptore Codicis fuerunt appositii:

Ἐπερταλὴς, ἀναρχα, τριλαμπεστάτη,
Τριὰς ὑπεράσσει, πάτερ, καὶ λόγε,
καὶ πνεῦμα θεῶν ἐκπορευτὸν πατρὸθεν,
Ἀρχὴ καὶ τέλος, μέση τε, καὶ πέρας πέλειε.
Ὁ θεὸς καὶ μὲν δίδωκε εὐκλῶς πέρας
ταύτην παρὰσχέιν τῇ καλῇ δέλτῳ τάχως.
Ἀθανασίῳ τῷ σοφῷ θεῷ ὁ ἁγίος
Παύλος ἀγαθὴν τὴν μετυσίαν νέμοις,
τῷ κτήματι θεῶν τήνδε νῦν κτησαμένην.
Βαρλαάμ οἰκτρὸς ἀλιτρός γύτης τάδε.
O sine carens & initio, trino splendore fulgida,
Super substantialis Trinitas, Pater, & Verbum,
Et sancte Spiritus a Patre procedens,
Tu omnium bonorum initium, medium, & finis existis.
Hinc a te mihi datum, ut facile finem
Huic bono imponerem libro velociter.
Athanasio sapienti & sancto sacerdoti
Multorum bonorum largitionem tribuas,
Qui hanc ipsam (libri) sanctam possessionem possidet.

Barlaam miser peccator sacerdos talia.
Haec Theophylacti Commentaria post varias editiones Latinas, Graece tandem ex Codice Ms. Arundeliano cum duobus Codd. Oxoniensibus collato, una cum Latina Phi-

(1) Versio haec Latina addita (profiteatur editores) est quidem Philippo Montani, verum ubique adeo a nobis interpolata, atque ad Graecorum veritatem revocata, ut (si per opera sy-

lippi Montani versione) prodierunt e typographio regio Londin. mdcxxvi. fol. quam nos editionem reperire minime potuimus.

Codex Graecus chartae. Ms. in 4. min. Sec. XIV. nonnullis in margine notulis Graecis partim, partim Latinis adpersus; in prima vero pag. ita legitur: *Expositio Chrysostomi & aliorum doctorum in Epistulas Pauli Conventus sancti Marci de Florentia ordinis fratrum praedicatorum de hereditate Nicolay de Nicolis.* Constat foliis 529.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ
Δ' ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

THEOPHYLACTI EXPOSITIO
IN IV. EVANGELIA.

In hoc recensendo Codice nihil immorabimur; ita enim Codici VI. huius Plutei similem in omnibus deprehendimus, ut adfirmare possumus, vel unum ab altero, vel utrosque ab eodem exemplari fuisse descriptos; uter autem recentior sit, non ita facile diiudices, quum idem prorsus seculum praeferant. Id unum in hoc notandum, fuisse nimirum nonnulla in fine Commentariorum ab eodem amanuensi subiecta, ipsius fortasse nomen, annumque scriptionis indicantia, quae deinde partim vetustate evanida, partim abrasa perierunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XII. nitidissimus, minutoque character exaratus. Constat foliis 207.

ΒΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΙΝΩΝ
ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ.

VITAE ET POLITIAE QVORVNDAM SS. PATRV.

Quibus adde.

Varia S. Ioannis Chrysostomi Opera.

I. p. 1. **O**ccurrit fragmentum Vitae S. Hilariionis olim Latine conscriptae a D. Hieronymo, & a B. Sophronio in Graecum conversae, cuius hoc a Fabricio datur initium: Εἰς Παλαιστίνην πάλαι ἐστὶν ὁ ἁγίος ἢ πέντε & τεσσαράκοντα καθ' ἡμέραν γάλα, quaeque adservatur Graece Ms. in Biblioth. Coislin. p. 211. & ab eodem Fabricio Metaphrasis opus creditur. In hoc igitur antiquissimo Codice extrema tantum pagina huius vitae superest, incipiens a verbis . . . καὶ πῶς ἡδυνήθη ἐνεχθῆναι, καὶ λ. ubi de Constantia sanctissima femina, Hilariionis devota, de Hefychio monacho, cui sua legaverat Hilariion, ac de postremis eius verbis: ἐβδόμηκοντα σχεδὸν ἐνιαυτὸς δουλεύει τῷ Χριστῷ, καὶ θάνατον εὐδα-
βῆ;

graphicas licet importune festinandas) minime tantum fecit novae prorsus condendae, id quod commissariis liquet.

βῆ; Def. ἐπειδὴ πλέον τὸν τέτον ἐκείνον ἡγάπησεν. εὐλογητὸς ὁ Θεός, καὶ λ.

II. p. 1. **b.** Bίος τῷ ἐν ἁγίοις πατρί ἡμῶν καὶ δόξῃ Εὐθυμίου. Vita S. P. N. Euthymii. Prae-
cedit haec Prologus cum titulo: Τῷ τιμω-
τάτῳ καὶ ἀληθῶς ἐναγέτῳ πατρί, πνευματικῷ Α'ββᾷ Γεωργίῳ πρεσβυτέρῳ & ἡγουμένῳ, γεμίστως ἡσυχάζοντι ἐν τῷ κατὰ Σκυθόπολιν τόπῳ κα-
λυμένῳ Βέλλα, Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Πρό-
λογος τῷ βίῳ τῷ ἁγίῳ Α'ββᾷ Εὐθυμίου. Hono-
ratissimo & vere virtute praedito Patri, spi-
rituali Abbati Georgio Presbytero & Hegumeno, ex praescripto divino quiescenti in loco iuxta Scythopolim vocato Beella, Cyrillus in Domino gaudere. Prologus vitae S. Abbatis Euthymii. Inc. Πίστις προηγέσθω τῶν περὶ Εὐ-
θυμίου τῶ φερνύμεν λόγων. Def. τῷ τῇ ἐπὶ-
θεσί τῶν λόγων παρασχομένῳ. Vita inc. Ὁ
μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τῷ Θεῷ, Def. καὶ εὐρεῖν
ἐλεος ἐμπροσθεν τῷ βήματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ, καὶ λ. Capita sunt LX. Haec vita
Euthymii a Cyrillo Scythopolitano conscrip-
ta, edita est G. L. e Codice Biblioth. Col-
bertinae a Monachis Benedictinis in Ana-
lectis Graecis post Cotelerii Monumenta a p.
1. ad 99. Paris. mdcxii. in 4. ut habet Fa-
bricius l. c. Tom. IX. p. 78. Initio vitae
adiectus fuit recentiori manu, commemo-
rationis dies, nimirum, Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ καὶ
Μεσὶ Ἰαννουαρίου, die XX. quod & de reli-
quis diebus, qui in hoc Codice sanctorum
vitis adponuntur, dictum intelligas.

III. p. 24. **b.** Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ε'. Bίος καὶ
πολιτεία τῷ δόξῃ πατρί ἡμῶν Σάββα. Mense
Decembri, die V. Vita & conversatio S. P. N. Sabae. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεός, Def. καὶ
τὸν νόμον αὐτοῦ ἐκζητήσωμεν. αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ λ.
Capita continet lxxix. Auctor est idem
Cyrillus Scythopolitanus circa A. C. dliii.
monachus Monasterii S. Euthymii, eamque
Georgio Abbati Laurae Novae inscripsit.
G. & L. legitur in Cotelerii Monumen-
tis Ecclesiae Graecae Tom. III. pag. 220.
seqq. in Capita xc. distributa.

IV. p. 56. **b.** Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Bίος καὶ
πολιτεία τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῳ τοῦ ἐπισκόπου καὶ
ἡσυχαστῆ τῆς Λαύρας τῷ Α'ββᾷ Σάββα. Mense
eodem, die VII. Vita & conversatio B. Io-
annis Episcopi, & Silentarii Laurae Abba-
tis Sabae. Inc. Πρῶτον προτίθηναι τῷ λόγῳ.
Def. μηνὶ Δεκεμβρίῳ ἐβδόμῃ, βασιλεύοντος τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ δόξα, καὶ λ. La-
tine in Aethi SS. ad diem xiii. Maii T. III.
pag. 232. Graece vero in calce eiusd. Tom.
p. 779. Auctor Cyrillus Scythopolit.

V. p. 62. Μηνὶ Μαΐῳ ιβ'. Bίος τοῦ ἁγίου
Ἐπιφάνιου ἐπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύ-
πρου. Mense Maio, die XII. Vita S. Epipha-
nii Episcopi Constantiae urbis Cypri. Inc.
Ἐπιφάνιος, γένος μὲν ἦν Φοινίκων. Def. ἦν γὰρ
ἀληθῶς ἰδεῖν τὴν ἐκκλησίαν ὡς νόμῳ καλὴν
περικεκοσμημένην ἀπὸ τῆς ἱερουσύνης. Auctor pro-
fitetur se Ioannem Epiphani discipulum. G.
& L. Tom. II. Oper. Epiph. p. 318. edit.
Petavianae.

VI. pag. 72. **b.** Πολυβίου ἐπισκόπου πόλεως
Ῥινοκουρέων, εἰς τὰ ἐπὶλοῖπα τοῦ βίου τοῦ
ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφάνιου ἐπισκόπου πόλεως
Κωνσταντίας τῆς Κυπρίων νήσου. Polybii Episco-
pi Civitatis Rhinocururum, in reliqua vitae
S. P. N. Epiphani Episcopi urbis Constantiae
insulae Cypri. Inc. Δόξα τῷ παρέχοντι.
Def. ἐπίσκοπον τῆς ἐκκλησίας Ῥινοκουρέων
G. & L. in cit. Tom. pag. 353. seqq.

VII. p. 80. **b.** Ἐπιστολὴ Πολυβίου ἐπισκόπου
πόλεως Ῥινοκουρέων πρὸς Σαβίνον ἐπίσκοπον πό-
λεως Κωνσταντίας. Epistola Polybii Episcopi Ci-
vitatibus Rhinocururum ad Sabinum Episcopum
urbis Constantiae. Post inscriptionem, Κυρίῳ
θεοφιλέτῳ, καὶ λ. inc. Οἱ μάγοι τῆς χάριτος.
Def. ἄξιε τῆς ἱερουσύνης ὅσιε πάτερ. G. & L.
ibid. p. 379. Hanc sequitur Ἐπιστολὴ Σαβίνου
ἐπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου πρὸς
Πολύβιον ἐπίσκοπον πόλεως Ῥινοκουρέων. Epi-
stola Sabini Episcopi Constantiae Civitatis Cy-
pri ad Polybium Episcopum Civitatis Rhino-
cururum. Inc. Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ καὶ τῇ ὑμε-
τέρῃ προθυμίᾳ. Def. ὑπερέχου μοι τὰ πάντα
θεοφιλέστατε, Latine tantum ibid. p. 380.

VIII. p. 81. **b.** Μηνὶ Νοεμβρίῳ ια'. Τιμο-
θέου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τὰ θαύ-
ματα τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου.
Mense Novembri, die XI. Timothei Archiep-
scopi Alexandriae de miraculis S. martyris Menae
Aegyptii. Inc. Εὐγένετο μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τῷ
ἀσβεσθέντι & θεοσυγγεῖ Διοκλητιανῷ βασιλεῖ.
Def. καὶ διηγούμενος πᾶσιν τὰς θαυματουργίας τῷ
ἁγίῳ & πανενδόξῳ μάρτυρι Μηνᾷ, χαίρει, καὶ λ.
Latine apud Surium x. Novembris. Mi-
raculorum Capita sunt XIII. Primum non
habet titulum. II. Περί Εὐτροπίου τῷ πλυσίῳ
καὶ τῶν δίσκων. III. Περί τῆς γυναίκος τῆς καλυ-
μένης Σοφίας. IV. Περί τῆς Εὐφραῖας τῆς πραγ-
ματευτῆς. V. Περί τοῦ κυλλῆ καὶ τῆς βωβῆς.
VI. Περί τῆς γυναίκος τῆς Σαμαρείτιδος. VII.
Περί τῶν τριῶν ἀδελφῶν. VIII. Περί τῆς πλε-
σίας, & τῆς χάριτος. IX. Περί τῆς καμῆλης. X.
Περί τοῦ πλυσίου Ἑλλήνου. XI. Περί τοῦ ταξά-
μενου τὰ ξύλα. XII. Περί τοῦ δαιμονιζομένου.
XIII. Περί τοῦ κλέψαντος τὴν χοίρειν.

IX. p. 89. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ιγ'. Παντολέοντος
διαβόλου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διήγησις τῶν
θαυμάτων θαυμάτων τῶν ἁγίων Ἀρχαγγέ-
λων. Mense Novembri, die VIII. Pantaleonis
diaconi magnae Ecclesiae narratio maximo-
rum miraculorum SS. Archangelorum. Inc.
Μεγάλαι καὶ πολλαί. Def. καὶ βασιλεὺς τῆς δόξης
Χριστοῦ τὸν Θεὸν ἡμῶν. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα,
καὶ λ. In fine uncialibus litteris scriptum le-
gitur: ΧΡΙΣΤΕ ΧΑΡΙΝ ΠΑΡΑΧΟΤΟΙΣ
ἩΕΛΙΟΤ ΠΟΝΟΙΣ. CHRISTE GRATIAM
PRAEBE ESAIAE LABORIBVS. Ex
quo huius antiquissimi Codicis scriptor qui
fuerit, eruitur. Interim notandus Fabricii
error, qui B. G. Tom. X. p. 422. Pantaleonem
hunc magnae Ecclesiae CPolitanae
Diaconum, & Chartophylacem, & quidem
huius ipsius de miraculis S. Michaelis Ora-
tionis auctorem, Dominicanae Familiae no-
men dedisse A. mclm. restatur, fallique
ait

ait Margarinum de la Bigne, & Iacobum Coccium, quorum alter ad VIII. alter ad IX. Seculum Pantalconem reiciunt. Nostri Codicis auctoritas, ineunte Seculo XI. conscripti, istorum sententiam confirmat; quemadmodum etiam ex alio Codice Plut. IV. eiusdem ferme vetustatis ulterius probatur.

X. p. 103. b. Μηνὶ Γ' ἡλίω κ'. Πράξεις Ἡλίου τῷ Θεοβίτῃ, καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἐλισσαίου. *Mense Iulio, die XX. Acta Eliae Thesbitae, & discipuli eius Elissaei.* Inc. καὶ εἶπεν Ἡλίου ὁ Θεοβίτης ὁ προφήτης, ὁ ἐν Θεοβίτῃ τῆς Γαλακκίδος Ἀρχαῖος. Def. ὁ Ἐλισσαῖος ἀπέθανε, καὶ θάπτεσθαι αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Inter ea, quae a Fabric. Tom. IX. p. 74. adferuntur Sermonum in Eliam prophetam initia, hoc non apparet.

XI. pag. 109. Μηνὶ Γ' ἡλίω κ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ διὰ Χριστὸν ἐπωνομασθέντος Σαλῶ, καὶ Ἰωάννη τοῦ ἐρημίτου, συγγραφῆς ὑπὸ Λεοντίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τῆς Κυπρίων νήσου. *Mense Iulio, die XXI. Vita & conversatio S. P. N. Symeonis, qui propter Christum cognominatus est Salus, & Iohannis Eremitae, conscripta a Leonzio, sanctissimo Neapoleos in insula Cypri Episcopo.* Inc. Οἱ τὸ διδασκαλῶν πρὸς ἀλλήλους σπεύδοντες. Def. ἐν τῇ ἀγίῳ αὐτοῦ βασιλείᾳ, ὅτι αὐτοῦ ἐστὶν ἡ δόξα, κ. λ. Capita continet LXV. G. & L. apud Bollandum sub die prima Iulii, Tom. I. p. 136.

XII. p. 123. Μηνὶ Οκτωβρίῳ κδ'. Βίος καὶ μακαρία Ἀβραμίου συγγραφῆς ὑπὸ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραίμ. *Mense Octobri, die XXIX. Vita S. Abramii conscripta a S. P. N. Ephraem.* Inc. Ἀδελφοί, βύλομαι ὑμῖν διηγέσασθαι πολιτείας. Def. μετὰ πάντων τῶν εὐαρεστησάντων σοι, ὅτι σοι πρέπει δόξα, κ. λ. In Romana operum Ephraimi editione G. L. Tom. II. p. 1. Heic iterum uncialibus litteris suum scriptor nomen apposuit. ΔΟΣ ΧΡΙΣΤΕ ΧΑΡΙΝ ΤΟΙΣ ΗΣΑΙΟΥ ΠΟΝΟΙΣ. ΑΜΗΝ. ΔΑ, ΧΡΙΣΤΕ, GRATIAM ESAIAE LABORIBVS. AMEN.

XIII. pag. 129. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ τοῦ ἀσκητοῦ καὶ ἀναχωρητοῦ τοῦ Σύρου λόγος περὶ ἀποταγῆς καὶ μοναχικῆς πολιτείας. S. P. N. *Isaaci ascetae & anachoretae Syri Sermo de renunciatione & monastica disciplina.* Inc. Ἡ ψυχὴ τὸν Θεὸν ἀγαπᾷσα ἐν τῷ Θεῷ καὶ μόνῃ τὴν ἀνάπαυσιν κίνηται. Προκατάλαβε. Def. καὶ καταλαβόντος ἐκείνου τὸ πρόσαγμα, διὸ ἐπέθηκεν ὁ Χριστὸς, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Laudatur hic Isaacus Syrus a Gregorio Magno Lib. III. Dialogor. Cap. xiv. ubi ait, eum de Syriae partibus ad Spoletanam urbem venisse, & ad extrema paene Gothorum tempora ibi versatum esse, hoc est ad medium usque Seculum VI. Hebed Iesu in Catalogo librorum Chaldaeorum pag. 29. *Isaac Niniuita septem composuit tomos de regimine spiritus, de divinis mysteriis, de*

iudiciis & politia. In Codice Graeco Caesareo occurrunt eiusdem Sermones ascetici LXXXVII. ex quibus, ut animadvertit Lambecius, sermones priores LIII. sunt qui velut unus liber de contemptu Mundi Latine sub Isaacii Antiocheni presbyteri nomine in Bibliothecis Patrum utcumque leguntur. Primi Sermonis titulus & initium millimum est nostro, quod supra recitavimus. Consule Fabric. B. G. Tom. X. pag. 171.

XIV. pag. 132. b. Τοῦ Ἀββᾶ Κασσιανοῦ τοῦ Ρωμαίου πρὸς Κάσσορα ἐπίσκοπον περὶ τυπώσεως καὶ διαγωγῆς τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ Ἀνατολὴν κοινοβίων. *Abbatis Cassiani Romani ad Cassorem Episcopum de institutione & disciplina coenobiorum Aegypti, & Orientis.* Inc. Ἐπειδὴ μοι προσέταξας. Def. ἡ ἀποστολικὴ τελεσίδικη παραγγέλνεται. G. & L. inter scripta Athanasio supposita edit. Paris. MDCXCVIII. Tom. II. pag. 366.

XV. pag. 136. b. Ἰγνατίου διακόνου Κωνσταντινουπόλεως ἀλφάβητον παρανετινῶν. *Ignatii Diaconi CPolitani admonitiones ordine alphabetico dispositae.* Inc. Ἀκούσον, ὃ καὶ, τῆς ἐμῆς συμβουλίας. Def. Ὡσάν δι' αὐτῶν καὶ τύχοι σωτηρίας. Sunt versus iambi xxiv. praecepta moralia continentes, de quibus apud Fabricium Bibl. Graec. Tom. I. pag. 398. & Tom. V. pag. 45. ubi de huiusmodi Ignatii operibus agit, ne verbum quidem.

XVI. p. 137. Εἰς ἱβ' τῷ Δεκεμβρίῳ μηνός, βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἀγίου καὶ θαυματουργῆ ἐπισκόπου Σπυρίδωνος πόλεως Τριμιθιάντος ἐπαρχίας τῆς Κυπρίων νήσου. *Die XII. mensis Decembris. Vita & conversatio S. & miraculorum opificis Spyridionis, Episcopi civitatis Trimihiuntis provinciae insulae Cypri.* Inc. Τὸν εἶον τοῦ τριστάκτου καὶ ἀοιδίμου πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. Def. παρ' αὐτοῦ αἰτούμενον τὰ χαρίσματα, χάριτι, κ. λ. Diversa ab iis, quarum initia adfert Fabric. Tom. IX. p. 143.

XVII. pag. 143. b. Τῇ κγ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός. Βίος τοῦ Ἀββᾶ Κυριακοῦ τῆς Λαύρας τῷ Συρίᾳ. *Mensis Septembris die XXIX. Vita Abbatis Cyriaci Laurae Suae.* Inc. Τοῦ ἀναχωρητοῦ καὶ πάντων ἀναχωρητῶν ἀρίστου Κυριακοῦ, κ. λ. Def. ἀκολουθήσαντες τοῖς ἔχουσιν αὐτοῦ, τύχουμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Auctor incertus apud Fabricium loc. cit. p. 69. Est tamen Cyrilli monachi Scythopolitani, Cyriaci discipuli, ut ex primis verbis apparet, & sub eius nomine ediderunt Bollandistae in Actis SS. Tom. viii. Septembr. edit. Antwerp. MDCCLV. p. 147. Haec omissa fuit in Catalogo Montfauc. Tom. I. p. 268. Interim animadvertas, paragraphum hunc XVII. male citatum a nobis fuisse supra pag. 420. verſ. 8. nam pro numero XVII. substituendus XV.

XVIII. pag. 147. Μηνὶ Γ' ἡλίω ια'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἀγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀββᾶ Θεοδο-

δοσίῳ τοῦ ἀρχιμανδρίτου πάσης τῆς ἐρήμου τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλιν, συγγραφῆς ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Περτρῶν γενναίου αὐτοῦ μαθητοῦ. *Mense Ianuario, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Abbatis Theodosii Archimandrita totius eremi prope sanctam Christi Dei nostri Civitatem, conscripta a Theodoro SS. Episcopo Peritrarum, qui fuit eius discipulus.* Inc. Ἡ τρισυτάτος καὶ ἀδαιρέτος μία ὁσία. Def. εἰς τὰς κατὰ Θεὸν εἰσάγων καὶ ἐξάγων νομᾶς, σὺν Χριστῷ, κ. λ. Memoratur a Fabric. l. c. pag. 148. Fragmenta adfert Allatius in Dissert. de Missa Praefandis. in calce Libri de Occident. & Orient. Ecclesiae perpet. Consens. edit. Colon. Agripp. MDCXVIII. pag. 1569. In hac Vita inferitur pag. 155. Εἰς τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὸν βασιλέα Ἀναστασίον γραφείσης παρὰ Θεοδοσίῳ ἀρχιμανδρίτῃ, καὶ λοιπῶν τῆς ἐρήμου ἡγουμένων. Ex epistola ad Imp. Anastasium scripta a Theodosio Archimandrita & reliquis eremi Abbatibus, Excerptum, cuius initium: Πῶς οὖν μετὰ πεντακόσια καίπερ ἔτερες τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας ἔτει. Finis: εἰς καύχημα τῆς Θεοφιλεῆς ὑμῶν βασιλείας. Ec pag. 156. Ἐπιστολὴ ἀντιγραφείσα παρὰ Ἀναστασίῳ βασιλεῶς τῷ μακαρίῳ Ἀββᾶ Θεοδοσίῳ ἀρχιμανδρίτῃ. *Epistola rescripta ab Anastasio Imp. beato Abbati Theodosio Archimandrita.* Inc. Ἐγγραφὴν ἡ σὴ Θεοφιλία. Def. οἱ παρ' ὑμῖν ἀποσταλέντες ἀδελφεοὶ μοναχοί.

XIX. pag. 162. Μηνὶ Γ' ἡλίω ιε'. Κυρίως μοναχοῦ περὶ τοῦ ἐν ἀγίοις Ἀββᾶ Θεοδοσίῳ. *Mense Ianuario, die XI. Cyrilli monachi de S. Abbate Theodosio.* Inc. Θεοδοσίος ὁ ἀξιωμακάρης καὶ οὐρανοπολίτης. Def. ἡ πρὸς τὸν Θεὸν σωφρονίᾳ παρήσια. Memoratur a Fabricio loc. mox cit. & ab Allatio de libris Ecclesiasticis Graecorum pag. 9. & 54. Aliam ex Metaphraste Latine dedit Bollandus in Actis SS. ad dictam diem, cuius initium: *Inter tempora ver quidem est incun-*

dissimum. XX. pag. 163. b. Βίος τοῦ ἀγίου Παχυμίου. *Vita S. Pachomii.* Inc. Ὁ λόγος τοῦ τὰ πάντα κτίσαντος Θεοῦ ἀληθεῖα. Def. ἔρρωσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχόμεναι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότεροι ἀδελφοί. Auctor supparis aevi monachus. Habetur autem Latine, Daniele Cardono S. l. interprete, in Actis SS. Tom. III. Maii pag. 295. Graece vero ex hoc Codice, & ex Vaticano, & Ambrosiano in Append. ad dictum Tom. p. 788.

XXI. pag. 183. b. Εἰς τῶν ἐντολῶν τοῦ ἀγίου Παχυμίου. *Ex praeceptis S. Pachomii.* Inc. Αὕτη ἡ ἀρχὴ τῶν οἰκοδομῶν, κ. λ. Def. ἡνα κληρονομήσουσι τὴν αἰώνιον βασιλείαν ἐν Χριστῷ, ἀμήν. In dicto Tomo Latine p. 346. Graece pag. 826.

XXII. pag. 184. b. Ἐπιστολὴ Ἀμμωνίου ἐπισκόπου περὶ πολιτείας καὶ βίου μερικῶν Παχυμίου καὶ Θεοδώρου. *Epistola Ammonii Episcopi (Blacarchiae) de conversatione & particulari vita Pachomii & Theodori* (ad Theophilum Patriarcham Alexandr.) Inc. Ἐπειδὴ τῶν ἀγίων

τῷ Χριστῷ θεραπεύοντων, κ. λ. Def. ταῖς ἐκκλησιαίς διαφυλάττοι, δέσποτα ἀγιώτατε ἀδελφε. Ibidem Latine pag. 347. Graece p. 827.

XXIII. p. 191. b. Responsiva Theophili Epistola, cui titulus: Κυρίως μὲν ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἀμμωνίῳ Θεόφιλος ἐν Χριστῷ χαίρειν. *Domino meo dilecto fratri, & consacerdoti Ammonio Theophilus in Domino salutem.* Inc. Τὸν ἀγαθὸν ζήλον. Def. ἔρρωσθαι σε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητὲ καὶ ποθεινότερε ἀδελφε. Ibidem Latine p. 357. Graece p. 835.

XXIV. pag. ead. Εἰς τοῦ βίου τοῦ ἀγίου Παχυμίου. *Ex vita S. Pachomii Paralipomena.* Inc. Αὐταρκῶς μὲν τὰ γραφέντα περὶ τοῦ ἀγίου. Def. ἐκ τῶν εἰρημένων, ἀμήν. Ibid. Latine pag. 334. Graece pag. 814. In nostro vero Codice tituli, seu argumenta Capicum sunt adnotata, numero XVIII. quorum primum est: Περὶ τοῦ ἀγίου Θεοδώρου, II. Περὶ Σιλβανῆ, III. Περὶ τοῦ Ἰωάννου ψαλμοῦ ταφέντος ἀδελφοῦ, IV. caret titulo, V. Περὶ τοῦ γέροντος μαρτυρήσαντος ἀδελφοῦ, VI. item titulum non habet, VII. Περὶ τῆς θεωρίας τῆς ψυχῆς, VIII. Περὶ τῶν δαιμόνων τῶν λεγόντων, Ἰδε ὁ εὐλογημένος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, IX. Περὶ τῆς ἀποκαλύψεως, X. Περὶ τῶν ἐκατὸν νομισμάτων τοῦ σίτου, XI. Περὶ τῆς νουτερινῆς φαντασίας, XII. Περὶ τοῦ Ρωμαίου, XIII. Περὶ τῆς συκῆς, XIV. Περὶ τοῦ εὐκτηρίου, XV. Περὶ τῶν τὰ τριχίνα φορούντων αἰρετικῶν, XVI. Περὶ τοῦ δείξαντος τὰ ψαθία, καὶ ἐποίησεν, XVII. Περὶ τοῦ κελεφοῦ. XVIII. κατὰ εἰδωλολατρείας.

XXV. p. 200. b. Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσοστόμῳ πρὸς τὴν ἐγκυκλίοντα φεύγειν τὴν ἰερωσύνην. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi ad eos, qui ipsum redarguebant, quod sacerdotium fugeret, Apologetici Sermones VI. cum Capicum argumentis unicuique praefixis, praeter primum, cui nullus est Index. Horum recensioem vide in Cod. XIV. Plut. VII. In hoc tamen deest pars Lib. III. unius folii inter p. 211. & 212. iactura, & nonnulla ex Lib. VI. propter dimidium folium p. 224. recisum.

XXVI. pag. 225. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀκαταλήπτου ἐν λόγοις θ'. *Eiusdem de Incomprehensibili Sermones IX.* Primi sex iidem sunt, atque illi, quos recensuimus in Cod. II. Plut. VIII. a §. LX. ad LXV. inclusive, exceptis titulis, qui cum editis concordant, praeter titulum quinti, qui sequens est: Τὸ αὐτοῦ περὶ ἀκαταλήπτου, καὶ περὶ προσευχῆς, & ὅτι ῥίζα καὶ πηγὴ καὶ μήτηρ ἐστὶ, καὶ αὐτῆς τῆς βασιλείας δυνατωτέρα, καὶ εἰς τὸν Φαρισαίων καὶ τελόνων. Tres vero reliquos habes in Cod. X. eiusdem Plut. VIII. a §. XIII. usque ad finem, cum quo penitus concordant. Heic tamen nonnulli defectus occurrunt. Binis enim foliis abscissis inter pag. 226. & 227. deest finis Sermonis I. & initium II. cuius praeterea alia non pauca desiderantur in medio, propter alterius folii inter pag. 227. & 228. iacturam.

XXVII. p. 263. b. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν λέγει τῶν

(1) Lauree erant cellae anachoretarum, & solitariorum loca, in quae vix admitti, qui monasticam coenobitarum vitam iam per plures annos egissent. Vid. Cangii utrumque Glossarium. (2) Haec ideo a nobis editio consulenda fuit, quia ex octo Voluminibus, quibus Acta SS. Mensis Septembris comprehen-

duntur, prima tantum quatuor novae editionis Venetae ad nos pervenerunt. Quae igitur diem xiv. Septembris, in qua definit Volumen IV. consequuntur Sanctorum Vitae, in iis recensendis scias editione Antwerp. nos usos fuisse, in reliquis vero omnibus, quae dictam diem praecedunt, Veneta.

περὶ τῆ Χρυσοστόμου ἐκ τῶν ἐπιστολῶν πρὸς Θεόδωρον διάκονον Ῥώμης λεχθέντος. Ὁ ἐπίσκοπος. Ex historico Sermone de Chrysostomo ab Episcopo quodam habito cum Theodoro Diacono Romano Episcopus. Inc. Θεωμάζω σε, ἀνδρῶν τιμώμεται, τὸ πολλοῦ τὴν ἀφελειαν ἐμολογῶντος. Def. τρία εἰσὶν, μὴνός λόγος, ἀσάφεια λέξεων, καὶ νοημάτων βλάβος. Excerptum est ex Dialogo Palladii de vita S. Io. Chrysostomi, de quo verba fecimus supra Plut. IX. Cod. XIV. §. XV.

XXVIII. p. 264. Διαδόχου ἐπισκόπου Φωκίδος τῆς Ἡπείρου¹, κεφάλαια γνωστικά. Diadochi Episcopi Phocidis Epiri Capita gnostica, sive definitiones X. Prima est: Πρῶτος ὅρος τῆς πίστεως, ἡνοια περὶ Θεοῦ ἀπαθή. Ultima: Δέκατος ὅρος τῆς τελείας ἀλλοιούσεως, ἐν τρυφῇ Θεῷ χαρὰν ἡγεῖσθαι τὸ συγγνὸν τῇ θανάτῳ.

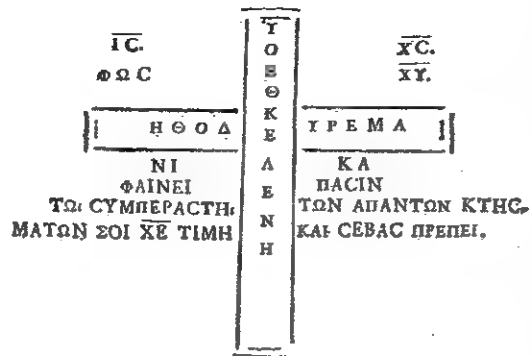
XXIX. pag. ead. Ecloga sententiarum e SS. PP. Basilio, Cyrillo, Gregorio Nazianzeno, Io. Chrysostomo, Iosippro, Maximo, Nilo, tum quaedam ex libris de Theologia, quae ecloga inscribitur. Inc. Ἐχρῆν ἐν τῆς θέλοντας συνδιατῆσθαι τῷ πληθεὶ τῶν ἀρετῶν. Def. καὶ σώματος δίχα σοί, Θεέ, προσομιλεῖται, τῷ πατρί, κ. λ.

XXX. p. 265. b. Sequuntur Io. Chrysostomi in Oziam Orationes V. ordine tamen diverso, quam sint in edit. Tom. VI. pag. 95. seqq. Secunda enim est in hoc Codice, quae est IV. in edit. Tertia (in edit. II.) Quarta (in edit. III.) Harum reconfectionem dedimus in Cod. X. Plut. VIII. a §. II. ad VI. inclusive.

XXXI. p. 279. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφεῖμ, ἡ ὅσον ἐστὶν ἀξίωμα πλησίον ἐστάναι τοῦ Θεοῦ τῷ βασιλικῷ, καὶ ὅτι καὶ ἀνθρώποις τὸ ἀξίωμα τοῦτο κεντῆσθαι δυνατόν. καὶ περὶ μετανοίας λόγος ε'. Eiusdem Homilia in Seraphim, & quanta sit dignitas stare prope thronum regium, & quod etiam hominibus possibile sit, hanc consequi dignitatem, & de poenitentia Sermo VI. Vide in dicto Cod. X. §. VII. Subscribitur uncialibus litteris haec scriptoris nota: Τὸ ἐπονομαζόμενον τῷ Χρυσοστόμῳ Μαργαρίτῃ βιβλίον τῆ τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ χάριτι διὰ χειρὸς ἐγγράφῃ Λευκῆ ἀμάρτωλὸς μοναχῆ, κατ' ἐπιτροπὴν Ἰσιδώρου θυγατρὸς καὶ κατήγου μόνῃς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀπείρου τῷ εὐφρανέει τοῦ κόσμου, ἰνδ. δ'. . . . .² (f. legendum Σεπτεμβρίου μηνὸς ἰβ'. ἡμέρας ε'.) Ὁ δὲ Θεὸς διὰ τῶν εὐχῶν τῶν συνετῶς τοῖς ἀναγνώσμασιν ἐντυγχάνοντων σωσὴν τὴν αὐτῶν ψυχὴν. δόξα τῷ κυρίῳ πάντοτε, ἀμήν. Μνήσθητι κύριε τοῦ ἐν πολλῷ πόθῳ γράψαντος, ἀμήν. Liber Chrysostomi, cui titulus Margaritae, Domini Iesu Christi gratia, scriptus est manu Lucae peccatoris monachi, iussu Isidori sacerdotis & Praefecti monasterii S. Io. Apeirī, anno mundi 6529. (Christi mxxi.)

(1) Diadochus Photices in veteri Epiro, seu Illyrico Episcopus ad A. cccc. vel cccc. lxx. refertur ab Oudino de Scriptor. Eccles. Tom. I. pag. 1262. Scripti Capita C. de perfectione spirituali, quae Latine possunt impressa sunt ex interpretatione Franc. Turretiani S. I. Graece vero tantum cum duobus Centariis sententiarum spiritualium S. Nili collatis cum tribus Mss. exemplaribus & scholiis adpositis, Florentiae prodierunt apud Bartholom. Sermartellum A. MDLXXVIII. S. Habentur eiusmodi

Indic. IV. mensis Septembris die XII. fer. V. Deus autem precibus eorum, qui scienter lectiones has recitaverint, salvam faciat animam ipsorum. Gloria Domino semper, Amen. Memento, Domine, eius qui magno desiderio haec scripsit. Occurrit deinde Crux calamo delineata in hunc ferme modum³:

XXXII. pag. 282. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν ἀσπασμὸν τοῦ ἁγίου πάσχα. Eiusdem in salutationem S. Paschatis. Vide in Cod. XV. Plut. X. §. II Subscribitur item uncialibus litteris: Δος, Χριστὲ, χάριν τοῖς Ἰσραὴλ πόντοις, ἀμήν, τληπαθῆς τε ἀζυγοῦς χθαμαλωτάτου. Da, Christe, gratiam laboribus Esaiæ, amen: Esaiæ, inquam, miseri, caelibus, humillimi.

XXXIII. pag. 283. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ψαλμοῦ, εἰς τὸν Δαβὶδ, καὶ εἰς τὸν Οὐρίαν, ὅτε εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Νάθαν ὁ προφήτης. Eiusdem in titulum L. psalmi, in Davidem, & Uriam, quum venis ad ipsum Nathan propheta. Inc. Οἱ ζωγράφοι μιμοῦνται. Def. ὅτι ἐν τῷ δὲ ἰσὺν ἀπάντων εὐχαριστήσωμεν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, κ. λ. T. V. pag. 572. inter spuria.

XXXIV. pag. 287. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ὕψαλμὸν, καὶ περὶ μετανοίας λόγος β'. Eiusdem in psalmum L. & de poenitentia Sermo II. Inc. Τὰ λείψανα τῆς χθονὸς. Def. ὅμιον ἀναμείψωμεν εἰς τὴν αἰῶνα, κ. λ. Ib. p. 583.

XXXV. pag. 291. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μετανοίας λόγος γ'. Eiusdem de poenitentia Sermo III. Inc. Ἰδετε τῇ προτέρᾳ κυριακῇ. Def. δόξαν ἀναπέμφωμεν τῷ σωτήρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. T. II. p. 287.

XXXVI. pag. 294. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Δαβὶδ τὸν βασιλέα, καὶ Παῦλον τὸν ἀπόστολον, περὶ μετανοίας, καὶ εἰς διάφορα ῥήματα τῷ ψαλτῆρος ἑρμηνεία εἰς τὸν Χριστὸν τέλος ἐσχηκῆτα, καὶ περὶ τοῦ μὴ ἀπογινώσκειν ἡμᾶς τῆς ἐαυτῶν σωτηρίας, λόγος δ'. Eiusdem in Davidem Regem & Paulum Apostolum, de poenitentia: & in varia dicta Psalmistae, quae in Christo finem habuerunt: & quod non debemus desperare de salute nostra, Sermo IV. Inc. Ἀπρίως ἡμῶς τε. Def. ἵνα ἐ βασιλεύειτε ἑαυτῶν καταξιώντες, χάριτι, κ. λ. Tom. V. p. 535. inter dubia.

XXXVII.

S. Diadochi Capita in Bibliotheca Vindob. facius, de quibus agit Lamber. Lib. IV. pag. 151. Decem autem supra memoratae definitiones praecitantur in Codice Vindob. totum operi de perfectione spirituali, quod tamen in hoc Codice desideratur.

(2) Notas reliquas compendiaras, quas typographus imitari non potuit, vide in Specimine Codicis Tab. VII. N. VI.

(3) Epigrapha sequens est: Ἰωάννης Χρυσόστομος, ὁ ὅς ἐστιν Χρυσός. Verba autem in cruce inclusa ita legenda: Ἐξέδω ἐν ῥήματι Ἐλπίς ἐν Θεῷ.

XXXVII. pag. 295. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μετανοίας καὶ ἐλεημοσύνης, καὶ Δαβὶδ τοῦ βασιλέως, λόγος πέμπτος. Eiusdem de poenitentia & eleemosyna, & de Davide Rege, Sermo V. Inc. Πάντοτε μὲν. Def. καὶ ἀπείλειται εἰς τὸν αἰῶνα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. T. II. p. 326.

XXXVIII. pag. 300. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης λόγος ε'. Eiusdem ex Epistola ad Romanos, & de eleemosyna, Sermo VI. Inc. Ἀγαπητοί, τίνοις ἂν εἴμεν ἀξιοί. Def. μυρίων ἐπιτύχομεν ἀγαθῶν, ὅν γένοιτο, κ. λ. Hic ut spurius praetermissus est a Montfauconio.

XXXIX. pag. 301. Τοῦ αὐτοῦ ἡμῶν ἐκ τοῦ λόγου τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης. Eiusdem moralia ex Sermonibus interpretationis Epistolae ad Romanos, ac de eleemosyna. Inc. Ἀγαπητοί, παιδεύει ἡμᾶς. Def. ἐπηγγελμένον ἀγαθόν, ὅν γένοιτο, κ. λ. Hunc quoque omisit Montfauconius.

XL. pag. 302. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἥρωτα τῶν Φαρισαίων τὸν Ἰησοῦν, ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτοῦ, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης, λόγος η'. Eiusdem in illud (Luc. VII. 36.), rogavit quidam e Pharisaeis Iesum, ut pranderet apud se., & de eleemosyna, Sermo VIII. Inc. Ὡς περὶ πατὴρ φιλότεχνος. Def. ἵνα λάβετε ἰάματα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. T. VIII. in spuris p. 110.

XLI. pag. 303. Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης, λόγος θ'. Eiusdem de ieiunio & eleemosyna, Sermo IX. Inc. Καλὴ νηστεία. Def. ἵνα ἐ τῆς βασιλείας τῶν ἑρῶν καταξιώντες, χάριτι, κ. λ. Tom. I. pag. 817. inter spuria.

XLII. pag. 304. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν, μὴ θυσαυρίζετε ἑαυτοὺς θυσαυρίζετε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὰ ἐξῆς, λόγος ι'. Eiusdem in illud (Matth. VI. 19) „ nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, & reliqua, Sermo X. Inc. Ὁ φιλόνητος δεσπότης. Def. ἐλεῶμεν ἐστὶν αὐτῷ πρέπει, κ. λ. Spurius, & omittus a Cl. Montfauconio.

XLIII. p. 305. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἔχοντα χάριν οὐκ ἀπὸ τοῦ ἐπιστήμονος μεταδίδοναι τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ περὶ πρεσβυτέρων, λόγος ια'. Eiusdem in eum qui gratiam quamlibet scientiae habeat, quod illam ei, qui opus habet, impertire debeat, & de presbyteris, Sermo XI. Inc. Ὁ φιλόνητος Θεὸς οὐκ ἐκείνων. Def. ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ. τῷ δὲ Θεῷ δόξα, κ. λ. T. X. p. 840.

XLIV. pag. 306. b. Τοῦ αὐτοῦ νοουθεσίαι πνευματικαί, λόγος δωδέκατος. Eiusdem admonitiones spirituales, Sermo XII. Inc. Καίριος σε λοιπὸν διανέμει. Def. καὶ χαίροντες εἰς τὴν αἰῶνα, κ. λ. Tom. XI. p. 813. spurius.

XLV. pag. 307. b. Eiusdem in Coemeterii appellationem, & in honorabilem & salutiferam Crucem, Sermo XIII. Vide in Cod. XXII. Plut. IX. §. XII.

XLVI. pag. 309. b. Repetit tandem duas eiusdem Chrysostomi ex recensitis Orationes, quintam nimirum in Oziam, quae in edit. exstat Tom. VI. pag. 131. & Homiliam in Seraphim, mutilam tamen in si-

ne; definit enim in verbis: ἀπεσάλη γὰρ, φωνή. . . quae incidunt ibid. p. 141. v. 35.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. ineuntis, initio & fine mutilus, cui pluribus in locis margines rescissi; initiales Sermonum litterae calamo depictae sunt, exhibentque varia Christianorum symbola; in p. vero 198. b. legitur notula, mendosissime scripta, quam nos ita restitimus: Τὸ τῷτο βιβλίον λεγόμενον μαργαρίται, ἡγέρῃ δ' ἀδελφοὶ Ἀμβρόσιος ἐκ τῆς πόλεως Ῥηγίου τῆς Καλαβρίας διὰ ταρίνα ιγ'. τῶν χρόνων, τοῦ ἡλθεν ὁ κύριος ἡμῶν πάπας Οὐρβανὸς ε'. εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἐν μηνὶ Αὐγύστῳ εἰς τὴν ἡ'. ἰνδ. ζ'. τοῦ ἔτους σωμγ'. Hunc librum, qui dicitur Margaritae, emisit Fr. Ambrosius ex urbe Regini Calabriae tarinis XIII. horum temporum, cum D. N. Papa Urbanus VI. venit Messaniam mense Augusto, die VIII. Indic. VII. anno 6893. (Christi mccc. lxxv.) Constat foliis 312. cuius specimen habes in Tab. VII. N. VI.

BIOI ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITAE DIVERSORVM MARTYRVM.

Scilicet,

Eorum SS. quorum memoria recollitur a die IV. ad diem XV. Decembris.

I. p. 1. Post Tabulam enarrationum, COD. X. prima inscribitur: Μηνὶ Δεκεμβρίῳ δ'. Ἀθλήσεις τῆς ἀγίας καὶ καλλινίκης μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Βαρβάρας. Mense Decembri, die IV. Certamen sanctae & invictissimae Christi martyris Barbarae. Inc. Μαξιμιανῷ τῷ δουρὶ βασιλεῖ. Def. ἐν τῷ ῥήματι πολυέταπον, εἰς δόξαν Χριστοῦ, κ. λ. Auctor incertus. Huic vero praecedat ipsius S. Martyris effigies, circulo aureo, variisque coloribus exornato inclusa, cuius tamen extrema tantum lineamenta temporis diuturnitate apparent.

II. pag. 11. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Βίος καὶ πολιτεία τῷ δαίμ πατρὸς ἡμῶν Σάββα. Mense eodem, die V. Vita & conversatio S. P. N. Sabae. Inc. Οὐδὲν ἔτι κινήσαι. Def. καὶ ἐρημικὴν διαγωγὴν, χάριτι, κ. λ. Lambec. VIII. p. 302. seq. Latine T. V. Lipomanni, & apud Surium ad dictam diem. Huius vero Vitae, nec non reliquarum, quae in hoc habentur Codice, auctor creditur Symeon Metaphrastes.

III. p. 112. Mense eodem, die VI. Vita S. P. N. Nicolai Archiep. Myrensis Lyciae provinciae. Eadem, quae in Cod. XXXI. Plut. X. §. VII.

IV. p. 140. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ δαίμ πατρὸς ἡμῶν Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων. Mense eodem, die VII. Vita & conversatio S. P. N. Ambrosii Episcopi Mediolanensis. Inc. Οὐδ' ἀνεντιμῶς μετὰ λαοῦ τὴν ἰοβυνίαν. Def. καὶ ἐσφάνων ἐπιτοχέων, χάριτι, κ. λ. Vid. Fabric. B. G. T. IX. p. 52. V. pag.

V. pag. 155. Μηνί τῇ αὐτῇ ἡ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Παταπίου. *Mense eodem, die VIII. Vita & conversatio S. P. N. Patapii.* Inc. Οὐ πολλοὺς Αἰγυπτίους ἐπ' αὐτὸν ἐτίμησαν. Def. καὶ δοξαζόντων πατέρων, καὶ ἡμῶν, καὶ ἁγίων πνεύματος, καὶ ἁγίων. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum.

VI. pag. 162. b. Μηνί τῇ αὐτῇ ἡ. Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Μηνῆ, Ἑρμογένους, & Εὐγράβου. *Mense eodem, die X. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Menae, Hermogenis, & Eugarbi.* Inc. Μετὰ τὴν ἐπὶ γῆς, καὶ ἁγίων. Def. ἀψευδὲς παραμύθιον, εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ ἁγίων. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum. Graece Ms. Lambec. VIII. p. 227.

VII. pag. 198. Μηνί τῇ αὐτῇ ἡ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Danielis Stylitae.* Inc. Ὁ σπερ ἐπὶ τῶν ἀρίστων. Def. καὶ ἡμῶν μετέχειν παρασκευάζει, χάριτι, καὶ ἁγίων. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum. Vide Tillemontium Tom. XVI. Memor. p. 439. seqq. 779.

VIII. p. 245. Μηνί τῇ αὐτῇ ἡ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν καὶ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Τριμιθύντων. *Mense eodem, die XII. Vita & conversatio S. P. N. & miraculorum opificis Spyridionis Episcopi Trimituntis.* Inc. Μέγιστον εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν. Def. ἡτοιμασμένων αὐτῷ γενόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, καὶ ἁγίων. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum.

IX. pag. 280. *Mense eodem, die XIII. Passio SS. MM. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae.* Eadem, quae in Cod. XXXV. Plut. IX. §. XI. ubi vide Allatii de illius auctore animadversionem.

X. p. 310. b. Μηνί τῇ αὐτῇ ἡ. Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Θύρσι, Λευκίου, Καλλινίκου, Φιλεμόνου, Ἀπολλωνίου, καὶ τῆς συνοδείας αὐτῶν. *Mense eodem, die XIV. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Thyrsi, Leucii, Callinici, Philemonis, Apollonii, & coetus ipsorum.* Inc. Τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κοινωνοὶ σαρκὸς. Def. ἐκείνης δόξης ποντοῦ τῆς καρπίας, εἰς δόξαν, καὶ ἁγίων. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum, Meminit Suidas, Logothetam laudans in καταπέλτει.

XI. p. 349. Μηνί τῇ αὐτῇ ἡ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἑλευθερίου. *Mense eodem, die XV. Passio sacrosancti martyris Eleutherii.* Inc. Αἰλίου Ἀδριανοῦ Ῥωμαίων μὲν βασιλεύοντος. Def. χρημὰ τι ἀλεξίκακον, εἰς δόξαν, καὶ ἁγίων. Graece e Ms. Vaticano in Actis SS. Aprilis Tom. II. p. 976. Haec sanctorum vitas eodem ordine, quo recensuimus, exhibet etiam Graece Mss. Bibl. Coislin. Cod. cxlvii. Catalog. pag. 212.

Cod. Graec. membr. Ms. in fol. Sec. XI. binis columnis, nitidissime exaratus, cuius in fine legitur alia manu isthaec subscriptio: Κωνσταντίνου Καβασιλά τοῦ καὶ Εὐφροσύνης. Constat fol. scriptis 360.

BIOI, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, Α ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

VITAE, POLITIAE ET MARTYRIA SS. PP. ET MARTYRVM CHRISTI, QVAE MENSE DECEMBRI LEGVNTVR.

Continet Vitas Sanctorum mensis Decembris, eisdem, ac superiores, eodemque ordine digestas, nimirum;

I. pag. 2. S. Barbarae.
II. pag. 6. S. Sabae.
III. pag. 70. S. Nicolai Episcopi Myrensis.
IV. pag. 94. b. S. Ambrosii Episc. Mediolanensis.

V. pag. 106. S. Patapii.
VI. pag. 112. SS. Menae, Hermogenis, & Eugarbi.

VII. pag. 141. S. Danielis Stylitae.
VIII. pag. 176. b. S. Spyridionis Episc. Trimituntis.

IX. pag. 201. b. SS. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae, quorum effigies titulo praemissae, aevi diuturnitate paene evanuerunt.

X. pag. 222. SS. Thyrsi, Leucii, Callinici, Philemonis, Apollonii, & sociorum.

XI. pag. 238. S. Eleutherii.
Cod. Graec. membr. Ms. in 4. mai. Sec. XI. cuius primae viginti quatuor paginae, totidemque postremae, alia recentiori, sed peritissima manu suppletas sunt. Constat foliis scriptis 243.

ΒΕΠΕΡΙΝΑΙ ΕΤΧΑΙ.

VESPERTINAE PRECES.

Quibus adde.

Quaedam S. Ephraem Syri, & Athanasii.

L. pag. 1. Exhibet primo antiphonas, can-

tionones Ecclesiasticas, & theotocia iuxta consuetudinem Ecclesiae Graecae, quae praecipue Sabbato in Vesperis, ac exinde ad sacram liturgiam cantari consueverant. Inc. Τὰς ἐσπερινὰς ἡμῶν εὐχὰς προσδέξαι, ἅγιε κύριε. Def. ὅτι εὐλογητὸς εἶς & δεδοξασμένος, καὶ ἁγίων.

II. p. 139. Τοῦ ἁγίου καὶ μακαριωτάτου Ἐφραίμ λόγιος περὶ ἀγάπης, καὶ καταπόσεως, καὶ περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας. Εὐλόγησον πάτερ. ὁ δὲ ἱερεὺς λέγει, δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, καὶ ὁ ἀναγνώστης ἀρχεται τοῦ λόγου. S. & beatissimi Ephraem Sermo de caritate, & compunctione, & de secundo (Domini) adventu. Benedic Pater. Sacerdos autem dicit: Per preces SS. Patrum nostrorum; & Lector in-

cipit Sermone. Inc. Ἀγαπητοί, μηδὲν προτιμησώμεθα. Def. ὑπερέμμενοι, ἡλιθίοι, κακώμενοι, ὁ δὲ ἡν ἄξιος ὁ κόσμος, καὶ πάντες οἱ ὑπομεινάντες ἐγίνοντο κληρονόμοι τῆς ζωῆς οὐρανίου βασιλείας τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ, καὶ ἁγίων. Nonnullis lacunis est adpersus. G. & L. edit. Rom. mdcxliii. Tom. II. p. 209. ubi finis est longior; verba enim illa, ὑπερέμμενοι, ἡλιθίοι, κακώμενοι, incidunt in pag. 221. v. 32.

III. pag. 159. Τὸ τῷ ἁγίῳ Ἀθανασίῳ σύμβολον. S. Athanasii symbolum. Inc. Ὁς τις ἀνὴρ βύληται σωθῆναι. Def. ἡν ἐὰν μή τις πιστῶς πιστεύσῃ, σωθῆναι οὐ δύνηται. G. & L. inter scripta Athanasio supposita edit. Maurinae Tom. II. pag. 728.

IV. p. 162. Theotocia quaedam sequuntur, cum titulo: Εἰς τὸ ποιῆσαι παράκλησιν. De facienda invocatione. Inc. Τῇ Θεοτόκῳ ἐκτενῶς νῦν προσδραμῶμεν, ἁμαρτωλοὶ καὶ ταπεινοί. Def. ἀκαταπόνητον θαῦμα, πῶς γαλαχῆς ἴδν δεσπότην.

V. pag. 172. Ultimo tandem loco occurrunt Orationes, seu troparia ad sanctos, nimirum, ad SS. Anargyros, Antonium, Basilium, Constantinum, Demetrium, Eliam, Thesbitem, Georgium, Gregorium, Theologum, Io. Chrysostomum, Io. Evangelistam, B. Mariam Virginem, Michaellem Archangelum, Nicolaum Myrensem, Panteleemonem, Petrum, & Paulum Apostolos, Prodromum, Sabam, Stephanum, Theodorum: cum aliae in Angelos, Apostolos, Evangelistas, Virgines Martyres, in Crucem, in Transfigurationem Domini, &c. Cod. Graec. chartac. Ms. in 12. Sec. XV. diversis manibus conscriptus. Constat fol. scriptis 190.

ΜΩΣΕΩΣ ΒΙΟΣ ΑΝΩΝΤΜΟΤ.

VITA MOYSIS INCERTI AVCTORIS.

Titulus reddendus.

Philonis Iudaei de vita Moysis, Pselli Epistolae duae, & Luciani Opera varia.

cod. xiii. I. pag. 1. Philonis Iudaei de vita Moysis Liber primus, quem vide in recensione Cod. XX. Plut. X. § XVIII. cum quo concordat.

II. pag. 33. Ἐπιστολαὶ τοῦ Ψελλᾶ. Epistolae Pselli, duae nimirum, quarum prima ἐγκωμιαστικὴ. Inc. Ἐγκωμίων ὡς ἀληθῶς ἄξιος κατέβηκε. Def. εἰς φιλίαν προκαλούμενος. Altera παρανετηκὴ. Inc. Ἀμέμπτως καὶ σωφρόνως πολιτεύμενος. Def. καὶ τοῖς κακῆς σπουδάζουσιν ἀντιτάσσεται. Fabric. in Diatriba de Psellis ad calcem Tom. V. B. G. pag. 48. huius Pselli Epistolae memorat circiter xxxiii. ex quibus novem ab Allatio post syntagma de Symeonibus G. & L. editae.

III. pag. 34. Λυκανοῦ εἰκόνες. Luciani ima-

gines. Inc. Ἀλλ' ἡ τοῦτόν τι. Def. ἑκατὶ ἐμφανίσαν. Exstant inter Luciani opera edit. Amstelod. cum notis varior per lac. Weitenium mdcxliii. 4. Tom. II. p. 458.

IV. pag. 38. b. Τέξαις, ἡ Φιλία Τοχαρίς, seu Amicitia. Inc. Τί φησι, ὡς Τέξαις; Def. ἀπὸ τῶν λόγων. Ibid. p. 507.

V. pag. 54. b. Ἐπεὶ τῶν εἰκόνων. Pro imaginibus. Inc. Ἐγὼ σοι, ὡς Λυκίῳ. Def. τὸ τέλος τῶ ἀγῶνος ἐστί. Ibid. p. 484.

VI. pag. 60. b. Πρὸς ἀπαιδευτὸν καὶ πολλὰ βιβλία ὠνέμενον. Contra inducendum, & multos libros ementem. Inc. Καὶ μὴν ἐκωντίον. Def. ἀκρόση πολλὰκις. T. III. p. 99.

VII. pag. 67. Δίκη φωνήεντων. Iudicium vocalium. Inc. Μέχρι μὲν ὡς φωνήεντα δικασαί. Def. ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ὀνομάζεται. T. I. p. 83.

VIII. pag. 69. Ρητόρων διδασκαλος. Rhetorum magister. Inc. Ἐρωτᾷ, ὡς μεράκιον. Def. τραπέζαι τὴν ὁδόν. T. III. p. 1.

IX. pag. 75. Περὶ τοῦ οἴκου. De domo. Inc. Εἴτα Ἀλέξανδρος. Def. βελομένην ἂν εὐδοκίμειν. Ibid. p. 190.

X. pag. 80. Ἡρόδοτος, ἡ Ἀετίων. Herodotus, vel Aetion. Inc. Ἡρόδοτος εἶδε μὲν. Def. ἱκανὸν ἐμοὶ γὰρ καὶ τῶτο. T. I. p. 831.

XI. p. 81. b. Ζεῦξις, ἡ Ἀντιόχος. Zeuxis, vel Antiochus. Inc. Ἐναγχοῦς ὅμιν δείξας. Def. ἄξια τοῦ θεάτρου δεικνύειν. Ibid. p. 838.

XII. pag. 84. Ἐπεὶ τὸ ἐν τῇ προσαγορεύσει πταισματος. Pro lapsu in salutando. Inc. Χαλεπὸν μὲν. Def. ἀφορμὴν εἶναι δοκεῖν. Ibid. pag. 724.

XIII. pag. 85. b. Ἀρμονίδης. Harmonides. Inc. Ἀρμονίδης ὁ αὐλητής. Def. τῷ νενηκητόν. Ibid. pag. 850.

XIV. p. 87. b. Περὶ τῆς Περεγρίνου τελευτῆς. De Peregrini morte. Inc. Λυκανὸς Κρονίῳ εὐπράττειν. Ὁ κωμωδίαμων Περεγρίνος. Def. θαυμάζοντων αὐτόν. T. III. p. 325.

XV. pag. 93. Δραπέται. Fugitivi. Inc. Ἀληθὴ ταῦτά, φασί. Def. ὡς γνωστὴς ἦν. Ibid. pag. 365.

XVI. p. 97. b. Χάρωνος καὶ Ἑρμῆ. Charontis, & Mercurii. Inc. Ἀκούσατε, ὡς ἔχει. Def. ὁ ἐκείνου βίος. T. I. p. 363.

XVII. p. 99. Διογένης, & Ἡρακλῆς. Diogenis, & Herculis. Inc. Οὐχ Ἡρακλῆς. Def. ψυχρολογίας καταγελῶν. Ibid. p. 402.

XVIII. pag. ead. b. Ἀνάχαρις, ἡ περὶ γυμνασίων. Anacharsis, vel de Gymnasiis. Inc. Ταῦτα δὲ ἡμῖν. Def. ἐσπέρα γὰρ ἦδη. T. II. pag. 883.

XIX. pag. 111. Σκύθης, ἡ πρόξενος. Scythae, seu conciliator hospitii. Inc. Οὐ πρῶτος Ἀνάχαρις. Def. καὶ ὁ λιμὴν πλῆστον. T. I. p. 859.

XX. pag. 115. Ζεὺς τραγῳδίας. Iupiter tragœdus. Inc. Ὡς Ζεῦ, τί σύννευς. Def. βαθυλόγος ὑπάρχειν. T. II. p. 642.

XXI. p. 125. b. Πλάτωνος. Platonis, nempe Axiarchus, vel de morte dialogus adulterinus. Inc. Ἐξίοντι μοι ἐς Κυνόσαργες. Def. ἀπόθεν δεῦρο μετεκλήθην. Exstat in editione Operum G. L. Francof. per Claudium Mar-

XXII. p. 129. b. Fragmentum quoddam anepigraphum, quod tandem comperimus esse partem Dialogi Luciani, qui inscribitur, *Piscator, vel Reviviscens*. Inc. *Ἐλ- λας*. Definit in verbis: *Εἰς αὐτὴν* . . . quae incidit in T. I. p. 586. v. 24. Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. aquis valde corruptus. Constat fol. 131.

ΠΕΡΙ ΒΙΟΥ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΥ.

DE VITAE VIRTUTE ET
MALITIA EVANGELII.

Titulus ita corrigendus.

*Collectio sententiarum ex sacris profanisque
auctoribus, ac specimen sapientiae Indo-
rum veterum.*

COD. XII. **I**N ipso limine notandus externi tituli error; quum enim huiusmodi sententiarum Florilegium ex sacris profanisque scriptoribus excerptum, in Capita sit distributum, ut exhibet Cod. XV. Plut. VII. primusque semper locus Evangelio tribuatur, qui externam Codici epigraphem adiecit, non animadvertit vocem τὸ εὐαγγέλιον, sacrae scripturae locum indicare, unde prima sententia desumpta est; quare illam cum ipso Capitis primi Titulo, qui est, Περὶ βίης ἀρετῆς καὶ κακίας, male coniunxit. Hoc praenotato, Codicis recensionem aggrediamur.

I. pag. 1. Praecedit Index Capitum LXXV. quorum primum mox retulimus; ultimum est Περὶ τῆς, ὅτι ἔδωκεν ὁ θεὸς τὰς ἐν αὐτῇ. Pag. 31. Sequuntur sententiae ipsae, ut in memorato Cod. XV. Plut. VII. & in Codice XXI. Plut. IX. quorum tamen uterque quum nonnullis sit defectibus obnoxius, ex hoc, qui integrum opus complectitur, suppleri commode posset. Interim animadversione dignum, Collectionem hanc scite dictorum, ubertorem videri illa, quae sub Maximii nomine circumfertur edit. Combefis. Tom. II. p. 528. pluribus enim Capitibus constat in Codice, quam in editione, ubi sunt tantum LXXI.

II. pag. 165. Sequitur Opus, cui duplex titulus appositus; primus litteris maioribus exaratus, ita habet: Τὰ κατὰ Στεφανίτην, καὶ Ἰχνηλάτην. *Stephanites, & Ichneutes*; alter minoribus, sequens est: Συγγραφή περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον πραγμάτων ἐκτελεσθῶσα διὰ μυθικῶν παραδειγμάτων, ἀρμόζοντα τῇ ἐκείνῃ ὑποθέσει ὑπὸ τινος τῶν ἐν Ἰνδία φιλοσόφων προτροπῇ τοῦ ἐν αὐτῇ βασιλεύοντος, γραφείσα μὲν τῇ πατρικῇ διαλέκτῳ καὶ τοῖς γράμμασιν, ἑξελληνισθεῖσα δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει προσάξει

(1) Sive *Coronatum*, & *signatorem* dicere mavis; de qua titulo vide Petri Possini animadversiones in Glossario ad primum Pachymeris Historiarum volumen, pag. 389.

(2) Videlicet a Symeone Setho circa annum Christi m.

(3) Polita prodit Graece ex Codice Holsteniano, qui exstat Hamburgi in Bibl. Ioannes cum nova Seb. Godfridi Starckii versione Berolini mdcxcvii. 8. Liber iucundus, & utilis lectu,

τοῦ ἀοιδίου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ. *Scriptio de rebus ad vitam pertinentibus, fabularibus exemplis exposita, ad unum quodque argumentum accommodata a quodam Indiae philosopho, horzatu Principis in ipsa regnantis; patria primum lingua, & characteribus exarata, in Graecum deinde sermonem conversa* 2. CPoli, iussu celeberrimi Imperatoris D. Alexii Comneni. Inc. Ο' τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς Ἀβραάμ. ἤρεθ' ἑνὶ τῶν περὶ αὐτὸν φιλοσόφων λέγων. Def. καὶ ταύτην ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, πᾶν περιχαρὴς γενοὺς, πολυτελεῖται τοῦτον δεξιόμαστιν ἐφιλοτιμήσατο. Latine habes ex versione Petri Possini una cum eiusdem prolegomenis in calce prioris Pachymeris Tomi pag. 563. sub titulo *Speciminis sapientiae Indorum veterum* 3. In duabus ultimis paginis, quae vacuae supererant, recentior Graecus quaedam Cantica, ac preces exaravit in laudem S. Nicolai. Titulus est: Κανὼν τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Νικολάου, Canon S. P. N. Nicolai.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XI. minuto, sed perspicuo characteris conscriptus, optimeque servatus. Constat foliis 222. cuius specimen exhibetur Tab. VII. N. VII.

ΒΙΟΙ, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ, ΑΘΛΗΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΕΓΚΩΜΙΑ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑ-
ΤΕΡΩΝ, Α ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝ-
ΤΑΙ ΜΗΕΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΩ,
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΩ, ΚΑΙ ΙΟΥ-
ΛΙΩ.

VITAE, POLITIAE, MARTY-
RIA ET LAUDES SANCTO-
RUM PATRUM, QUAE LE-
GVNTUR MENSIBVS
SEPTEMB. FEB. ET
IULIO.

I. p. 1. **L**atinus occurrit Sermonum index recentissimus. Pag. 2. Latini item scriptoris precatio ad Virginem; tum alia accuratissima totius Codicis tabula Graece conscripta. Primus Sermo pag. 5. inscribitur: Μὴν τῷ αὐτῷ 4. Τοῦ μακαριωτάτου Ἀνδρέου Ἱεροσολυμίτου, ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, εἰς τὸ γενέσιον τῆς πανηγύως, ὑπερενδόξου, εὐλογημένης δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. *Mense eodem, (nempe Septembri) die VIII. Beatissimi Andreae Hierosolymitani, Archiep. Cretae, in ortum SS. gloriosissimae, benedictae D. N. Deiparae, semperque Virginis Mariae.* Inc. Ἀρχὴ μὲν ἡμῶν ἑορτῶν ἡ παρθενα πανήγυρις. Def. ἔτις ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ Θεὸς, καὶ ζωὴ αἰώνιος· αὐτῇ ἡ δόξα, κ. λ. G. L. in Auctario Novo Combefis. T. I. pag. 1289. & in eiusdem Andr. Cret. p. 1. II. pag. 14. S. P. N. Germani Archiep.

CPo-

referturque fabulis lepide & ingeniose excogitatis, quibus malitia, fraudes, & stultitia hominum in vita communi, & in oculis frequens ad vnum depingitur. Plura vide apud Fabric: B. G. Tom. VI. p. 461. & Tom. X. p. 324.

(4) Ex illa vaco τῷ αὐτῷ conicere licet, mutilum initio Codicem esse.

CPolitani Homilia in SS. Deiparam, quum deducta est in templum, tertium annum agens a parentibus suis. Eadem enunciata est in Cod. XXXI. Plut. IX. §. V.

III. p. 20. *Andreae Cretensis Archiep. Hierosolymitani. Homilia extemporanea in exaltationem Crucis.* Habes in Codice XXXI. Plut. X. §. II. Finis tamen ab illo diversus, cum edit. G. L. Andreae Cretensis per Combefis. p. 96. concordat.

IV. p. 27. Τοῦ μακαρίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου, λόγος εἰς τὰ βατὰ. *Beati Epiphani Episcopi Cypri Sermo in festum Palmarum.* Inc. Χάρις σφόδρα θύγατερ Σιών. Def. οἱ παῖδες ἀπεκρίναντο, ὁ σάββα, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. G. & L. in Tom. II. cit. edit. Petav. pag. 251. mutilus tamen in Codice finis.

V. pag. 32. Fragmentum vitae S. Nicolai Episcopi Myrensis, cuius prima verba sunt . . . ὡς τε πάντων διαφεύγειν τὸς οφθαλμοὺς, κ. λ. Ultima: ἔδδ' μὴν εἰς ἀγαθὸν περιήσσεσθαι τέλος.

VI. pag. 40. *Ioannis Chrysostomi Encomium in Synaxin Archangelorum*, ut in Codice XXI. Plut. IX. §. VI. Finis tamen diversus.

VII. p. 44. *Vita S. Nicolai Episcopi Myrensis*, ut in dicto Codice XXXI. §. VII.

VIII. pag. 60. b. *Vita S. Patapii.*

IX. pag. 65. b. *Martyrium SS. Menae, Hermogenis, & Eugraphi.*

X. pag. 92. b. *Vita Danielis Stylitae*: quae omnia vide supra in Codice X. huius Plut. §. V. VI. & VII.

XI. pag. 123. Μὴν τῷ αὐτῷ 12. Τ' ἑορτήματα εἰς τὸν μέγαν προφήτην Δανιὴλ, καὶ τὴν ἀγίαν γ' παῖδας, Ἀνανίαν, Ἀζαρίαν, Μισαήλ. *Mense eodem, (nempe Decembri) die XVII. Commentarius in magnum Prophetam Daniel, & SS. tres pueros, Ananiam, Azariam, Misael.* Inc. Ἀρχὴ Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Ἱερουσαλὴμ πολέμῳ κατακτεσάμενος. Def. ἀφιστάμενος εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine apud Surium ad xxi. Iul. Graece Ms. Biblioth. Coislin. p. 212.

XII. pag. 141. b. *Mense eodem, die XX. Passio S. & gloriosi sacri martyris Ignatii Theophori.* Inc. Ἀρχὴ Τριταίου τὰ τῆς Ρωμαίων βασιλείας σὺμπτα παραλαβόντος. Def. καὶ βίᾳ καθαρότητος ἐπιμέλεια, χάριτι, κ. λ. Auctor Metaphrastes. G. L. in Patribus Apostolicis Cotelerii Part. II. pag. 991.

XIII. pag. 150. Μὴν τῷ αὐτῷ κα'. Μαρτύριον τῆς ἀγίας μάρτυρος Ἰουλιανῆς τῆς ἐν Νικομυδίᾳ μαρτυρησάσης. *Mense eodem, die XXI. Passio sanctae martyris Iulianae, quae passa est Nicomediae.* Inc. Καὶ ἡ καλλιότης τῶν πόλεων, ἡ Νικομήδους Φηλ, Μαξιμιανὸς τοῦ δουλοῦτος ἄρξαντος. Def. ἡμῶν δὲ τῶν πιστῶν, ὃ καὶ εἰς αἰὲς Θεὸς τε & βασιλεὺς ὁ κύριος ἡμῶν, κ. λ. Latine apud Surium xvi. Febr. Graec. Ms in Coislin. p. 213. Auctor Metaphrastes.

XIV. pag. 158. *Mense eodem, die XXII.*

Passio SS. decem martyrum in Creta. Vide in Cod. XVII. Pl. IX. §. II.

XV. p. 163. Κυριακὴ πρὸς τῆς Χριστοῦ γέννησεως. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραίμ τοῦ Σύρου λόγος εἰς τὸν πάλαλον Γωσήφ. *Dominica ante Christi Nativitatem.* S. P. N. Ephraem Syri Sermo in pulcherrimum Ioseph. Inc. Ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ. Def. ὑπὲρ δὲ τῶν πάντων εὐχαρισθῶμεν τῷ κυρίῳ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. L. in cit. edit. Rom. T. II. p. 21.

XVI. pag. 176. b. S. P. N. Gregorii Theologi Oratio in sanctam Christi Nativitatem. In edit. Billiana Tom. I. pag. 613.

XVII. pag. 186. b. *Eiusdem in SS. Lumina.* Ibid. pag. 624.

XVIII. pag. 197. *Eiusdem in Pascha & in iarditatem*, mutila in fine; definit enim in verbis: καὶ πλαξὶν ἐντυποὶ λιβάνου . . . Ibid. pag. 675. v. 11.

XIX. pag. 199. *Mense Ianuario, die I. S. P. N. Amphilocho Episcopi Iconii in vitam, & miracula S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae.* Vide in Cod. XVII. Pl. IX. §. VI.

XX. p. 229. *Mense Februario, die VII. Martyrium S. & gloriosissimi magni martyris Theodori.* Inc. Ὁ σπέρμα φαίνει ὁ ἥλιος. Def. καὶ αὐτὸ κατέθεντο, ἔνθα νῦν ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν . . . Pauca desunt in fine. Latine cum notis apud Bolland. dicta die, Tom. II. Febr. pag. 28.

XXI. pag. 236. *Mense Iunio, die XXI. Commentarius singillatim exponens passionem, certamina, peregrinationes, & consummationem SS. Apostolorum Petri & Pauli.* Habes in Cod. XXXIII. Plut. IX. §. IX. Heic tamen in fine mutilus; definit enim in verbis: ἀνήγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν . . . quae incidunt in Actis SS. Tom. V. Iunii pag. 419. v. 20.

XXII. pag. 247. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Encomium in eosdem Apostolos Petrum, & Paulum. Habes in dicto Codice §. X.

XXIII. pag. 252. *Mense Augusto, die VI. Eiusdem Sermo in transfigurationem D. N. I. C.* Inc. Ἡ νύκτες τοῦ δεσπότητος ἡμῶν. Def. καὶ γὰρ τῆς δόξης αὐτοῦ, ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. A. Montfauconio praetermissa, tamquam spuria.

XXIV. p. 256. *Mense Iulio, die XXXI. Vita S. & iusti Endocimi.* Vide in dicto Cod. XXXIII. §. XXII.

XXV. p. 267. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Sermo historicus in dormitionem sanctissimae Deiparae. Inc. Φίλην καλὴν καὶ ἀγαθὴν λιπαίνει κατὰ τὸ γεγραμμένον ἱσθῶ. Def. μακαρίζομενον ἐν πάσαις γενεαῖς γενεῶν ἀπὸ τῆς νῦν καὶ ἕως τῆς αἰῶνος τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ms. Lambec. VIII. pag. 131. Edidit G. & L. Combefis ad calcem Theodoti Ancyran, Paris. mdcclxxv. 8.

XXVI. p. 275. *Mense Augusto, die XXIX. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Sermo in Decollationem honorabilis Praeursoris, & de improba muliere.* Inc. Πάλιν Ἡρώδης μαίνεται. Def.

Def. προσβέβηται ἐν ἱερείᾳ τῷ πανευδόξῳ προφήτῃ, προδρόμῳ καὶ βαπτιστῇ Ἰωάννῃ, ὃν γένοιτο, κ. λ. Habes etiam in Cod. XXXIII. Pl. IX. §. XLIV. ubi finis diversus. Latine apud Surium xxix. Aug. & in Tom. VI. Lipomanni p. 203.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XIV. scripturae satis mendosae. Constat folijs scriptis 281.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΡΩΜΗΣ.

VITA D. CLEMENTIS EPI-
SCOPI ROM.

Addas etiam

Vitam S. Clementis Ancyran.

COD. XL. I. pag. 1. **M**ηνὶ Νοεμβρίῳ, εἰς τὴν κε'. Βίος τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος ἐπισκόπου Ῥώμης. μαθητῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου. *Menſe Novembri, die XXV. Vita ſacroſancti martyris Clementis Episcopi Romae, discipuli S. Petri Apostoli.* Post inscriptionem, Κλήμης ἱκανῶς τῷ κυρίῳ ἐπισκόπῳ, κ. λ. inc. Γνωρίζον ἔγω σοι, κύριε μου, κ. λ. Def. τοιαύτη θραύματων υπερβολή, τοιαύται λαμπρότηται, ὃν γένοιτο, κ. λ. G. & L. in Patribus Apostolicis Cotelerii Paris. mdcclxxii. Tom. I. a p. 747. ad p. 827. sub titulo: *Clementina Epistola de gestis S. Petri.* II. p. 118. Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ κγ'. Αἰθλησὶς τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος Ἀγκυράς, καὶ Ἀγαθὰγγέλου. *Menſe Ianuario, die XXIII. Passio ſacroſancti martyris Clementis Ancyra- ni, & Agathangelii.* Eadem, quae habetur in Codice XVII. Pl. IX. §. XXII. Cod. Graecus membr. Ms. optimus in 8. Sec. XII. Constat folijs scriptis 182.

ΣΤΙΧΟΙ ΣΙΒΥΛΛΙΑΚΟΙ.

VERSUS SIBYLLINI.

COD. XVII. I. p. 1. **I**nc. Εἰς ἡμεῖς μεγάλης ὁρῆς ἐπὶ κόσμον ἀπειθή. Def. παγγενετήρα Θεόν, πινυτέφρονα. Haec Carmina, quae tum in nostro, tum in Regio Codice Bibliothecae Paris. primum locum obtinent, Librum VIII. constituent Sibyllinorum Oraculorum ab Io. Opsopaeo editorum Paris. A. mdcxix. 8. a pag. 363. ad 403. In Codice subiungitur stichometria sic, Στίχοι φβ'. *Versus DII.* II. p. 11. Εἰς τὴν πρώτην λόγῳ. *Ex primo Libro, eorumdem scilicet Oraculorum.* Inc. Ἀρχομένη πρώτην γενεῆς μερόπων ἀνθρώπων. Def. Δεξιμέναι μετὰ τοὺς θεοὺς ὅλον ἐν κόλποισιν. Ibid. a p. 159. ad 191. ubi praecedat Prooemium septem versibus constans. III. pag. 19 Ὁσαύτως καὶ τὰς πολυθεῖαν νο-

(1) Vide Ioannis Opsopaei notas in Oracula Sibyllina cit. edit. p. 1. seqq. magna enim huic nostro Codici cum Codice Regio,

σύντας ἐλέγχει, τὰς τε ἀδίκους καὶ ἀμαρτωλοὺς, καὶ συμβασιλεύει (lego συμβασιλεύει) ὡς συγγενεῖς, τὸν ἕνα καὶ μόνον σέβειν Θεόν· εἴτα παροιμιάζει τὴν ἀδελφὴν τῶν ἁγίων· καὶ τελευταίον περὶ τοῦ φρικτοῦ βήματος τοῦ σωτῆρος ἡμῶν φησι, λέγουσα τάδε. *Similiter tam eos, qui multitudine deorum laborant, quam iniustos & peccatores reprehendit, & hortatur tamquam cognatos ad unius & solius Dei cultum; deinde proverbio de sanctorum certamine loquitur; postremo de horrendo tribunali Servatoris nostri sermonem facit, haec dicens;*

Inc. Ἡμεῖς δὲ κατέπαυσε θεὸς πολυτάλαντον ὄψιν. Def. Ἀἴτιον μαννοδόξα βασιλεὺς μεγάλης βασιλείης. Ibid. a pag. 192. ad 212. ubi pro adlato titulo, hunc habet: *Liber II. de Graecis, & de Deo, & de Sanctis, & de Iudicio.* Codex in fine subiungit stichometriam, nimirum: Στίχοι ψμγ'. *Versus DCCXLVI.* tum senarios illos, quos habet etiam Codex Regius, magis tamen correctos, quam sint in illo; etenim pro λέξει habet λήξει, & pro ἐσιγμένοι, ἐσιγμένος. Ex adlata vero stichometria patet hunc librum cum superiori, cuius initium, Ἀρχομένη, κ. λ. coniunctum esse.

IV. p. 26. Πάλιν ἐν τῇ τρίτῃ αὐτῆς τέμει τάδε φησὶν, in margine vero, ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου. *Rursus in tertia parte haec inquit. Ex secundo Libro.*

Inc. Οὐράνι' ὑψιβερέτα μάκαρ, δε ἔχεις τὸ Χερσβίμ.

Def. Ὅσας ἐν πύλεσιν μέρωτες, κακότητες φέρουσιν. Ibid. a p. 214. ad 219. tamquam eiusdem Libri II. pars altera.

V. pag. 27. b. Sequitur sine ullo titulo, littera tamen maiori, ac rubra Liber, qui in edit. est III.

Inc. Εἰς δὲ σεβαστηνῶν ἡγεῖ βασιλᾶρ μετόπισθεν.

Def. Ὡς τ' ἀπ' ἐμῶν σέματος ἰδὲ ἀληθινὰ πάντα λελέχθω. Ibid. a p. 220. ad p. 283. In fine legitur: Στίχοι αλδ'. *Versus MXXXIV.* ex qua versuum summa colligitur, hunc quoque librum in Codice cum superiori coniungi. Notandum vero post versum Διώνος μεγάλου, κ. λ. cit. edit pag. 223. ubi nota defectus apponitur, haec rubris litteris fuisse exarata: Εὐλαΐα ζητεῖ τὰ λειπόμενα ἀπὸ τοῦ δευτέρου λόγου, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς τρίτου.

VI. pag. 43. Λόγος τέταρτος. *Liber IV.* Inc. Κλαίει λέως Ἀσίης μεγαλαύχου, Εὐρώπης τε.

Def. Ὡς μακαρίζεις ἐκείνους, δε ἐς χρόνον ἔσονται ἄνθρωποι. Στίχοι ρπα'. *Versus CLXXXI.* Ibid. a pag. 285. ad 299.

VII. p. 46. b. Λόγος πέμπτος. *Liber V.* Inc. Ἀλλ' ἄγε μοι συνένοιαν χρόνον κλεινώμεν Λατίνων. D. Πύσαν γαίαν ἁπασάν' ἐμείνει δ' ἀναστέρας αἰθέρας. Στίχοι φλγ'. *Versus DXXXVIII.* Ibid. a p. 300 ad p. 343.

VIII. p. 57. Λόγος ἕκτος. *Liber VI.*

Inc. Ἀναλάμμεν γὰρ ἡμῶν αἰσίδαμον ἐκ φρενὸς αὐτῶν. Def. Ἡμεῖς ἀσπράτουμεν τὸν θεόν θεῶν ἑμπύρον ὄμμα.

Στίχοι κη'. *Versus XXVIII.* Ibid. p. 344. IX.

cuius variantes lectiones inibi adferuntur, adfinitas intercedit. (2) Vide praedictas notas pag. 27.

IX. pag. ead. b. Εἰς τὸ ἐβδόμη λόγῳ. *Ex VII. Libro.*

Inc. Εἴς τὴν δὲ πρώτην πόλεων, πρώτην δ' ἀπολείσει.

Def. Οὕτω γὰρ ζήσω, καὶ ἐς ἑρᾶν ὁμολογῶ πᾶσι. Στίχοι ρεζα'. *Versus CLXI.*

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. min. Sec. XV. Constat fol. scriptis 61.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ
ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΤΑΓ-
ΓΕΛΙΟΝ.

THEOPHYLACTI INTERPRE-
TATIO IN EVANGELIUM
D. MATTHAEI.

Addas etiam

In Marcum, & Ioannem.

COD. XVII. **C**ontinet hic Codex Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae interpretationem in tria tantum Evangelia, Matthaei, Marci, & Ioannis. Concordat autem cum Cod. VI. huius Plutei, si illud excipias, cum hypothefes illas, quarum altera inc. Κατὰ Ματθαίον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, κ. λ. altera, Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, κ. λ. tum etiam Capitum indices, in hoc desiderari. Notandum in fine interpretationis in Matthaeum fuisse rubris litteris adiectum. Τέλος τῆς ἐπιτομῆς τῶν Χρυσόστομου ἐξηγητικῶν εἰς τὰ κατὰ Ματθαίον ἅγια εὐαγγέλια. *Finis compendii enarrationum Chrysostomi in sanctum Matthaei Evangelium.* Hypothesis in Ioannem finis est in verbis, ἀρτίως ἦδη καὶ τῆς τῷ ἡμῶν ἀναπτόμεναι, ut in editione inibi citata. Cod. Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. in cuius prima pagina scriptum legitur: *S. Marci de Florentia ordinis Praedicatorum in banco X. Librariae Graecae.* Constat folijs scriptis 277.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ.

VITA D. NICOLAI.

Ac praeterea

SS. Eustathii, Theopistis, ac filiorum, & alia anonymi.

COD. XIX. I. p. 1. **V**ita, & conversatio S. P. N. Nicolai Archiep. Myrensis provinciae Lyciae Thaumaturgi, quam vide in Cod. XXXI. Plut. X. §. VII.

II. p. 21. b. Βίος καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Εὐσταθίου, καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Θεοπίστης, & τῶν τέκνων αὐτοῦ Ἀγαπίου καὶ Θεοπίστου. *Vita & passio S. Eustathii, & uxoris eius Theopistis, & filiorum eius Agapii, & Theopisti.* Inc. Προκεῖται τοῖς ἀνθρώποις. Definit imperfecte in verbis: ἀλλ' εὐμενὲς ἔκτισον, & φράσον μοι τὴν ἀρχαίαν. . . G. & L. in Actis SS. edit. Antwerp. mdcclv. Sept. Tom. VI. p. 123.

(1) Si partim hexametri, partim iambici; illos ex Menologio Graeco metrico desumpsit, quod Tom. I. Act. SS. Maii pra-

III. p. 33. Sequuntur alia manu dialectica quaedam ἀνεπίγραμμα, & ἀκρόαμα. Inc. . . . γορεῖσθαι ἀρμόττει τῷ γένει κατ' αὐτὸ, ἐπεὶ ἐν τῷ ὁρισμῷ αὐτῷ τίθεται. Def. ἐν τῇ καὶ τοῦ λόγου τοῦ παρόντος εἰκότως τὸ τέλος καὶ ἡ συμπλήρωσις γίνεται. Agitur autem de genere, specie, ac differentia, &c.

IV. pag. 40. Prooemium anonymi in versionem alicuius Operis S. Thomae Aquinatis e Latino in Graecum. Inc. Οὗτος ὁ Θωμάς, Λατίνος μὲν τῷ γένει καὶ τῇ δόξῃ, καὶ διαφερόμενος πρὸς ἡμᾶς, κ. λ. Def. διὰ τὴν αὐτοῦ καὶ ἄλλων τῶν δυναμένων ὠφέλειαν. Forte est Maximi Planudae, aut alterius Graeci viri Latinis infensū, illos enim in hoc Prooemio valde carpit. Consule Echardum in Historia Scriptorum Ordinis Praedicator. T. I. p. 346.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 8. Sec. XV. Constat folijs scriptis 40.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΙΝΩΝ
ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITA ET MOS QVORVMDAM
MARTYRV.

Scilicet

Vitae SS. qui mense Septembri apud Graecos coluntur, auctore Symeone Metaphraste.

I. p. 1. **M**ηνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ ἐν τῇ Μάνδρᾳ. *Menſe Septembri, die I. Vita & conversatio S. P. N. Symeonis Mandritae.* Inc. Συμεῶν τὸν πάνυ. Def. ἐκ μιᾶς τῆς θεότητος εἰσδεχόμενος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. La. inc. ex versione Guilielmi Gratii S. I. in Actis SS. T. I. Ianuarii pag. 274. II. p. 23. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Αἰθλησὶς τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Μάμαντος. *Menſe eodem, die II. Passio S. & glorioſe martyris Mamantis.* Inc. Μάμας ὁ μέγας ἄγιος. Def. διαβαίνει δευτέρῳ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός. ὃν γένοιτο, κ. λ. Innuit tantum haec Acta Bollandus ex Codice Mediceo Regis Franciae, Tom. III. Augusti pag. 427. Animadvertendum est a recentiore Graeco additos esse initio cuiuscumque vitae duos, aut tres versiculos, quos in praefens brevitatis gratia omittendos censuimus.

III. pag. 31. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Αἰθλησὶς τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου ἐπισκόπου Νικομηδείας, παθόντος ὑπὸ Μαξιμιανῷ. *Menſe eodem, die III. Passio S. P. N. & hieromartyris Anthimi, Episcopi Nicomediae, qui passus est sub Maximiano.* Inc. Τίς οὐκ οἶδε τὴν Νικομήδους. Def. θεότητά τε & βασιλείαν, ἥ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine in Actis SS. ad xxvii. Aprilis T. III. p. 483. Graece vero in calce eiusdem Tomi p. lx.

IV. pag. 37. Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Αἰθλησὶς τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βαβύλα ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, παθόντος ὑπὸ Νουμμεριανοῦ τοῦ ἀσεβέως.

T t t misit Papebrochius; hos fortasse ex Menaeis magnis impressis, quorum mentio ibid. Tom. III. Aug. pag. 428. §. III.

βύς. *Mense eodem, die IV. Passio S. P. N. Babylae Archiep. Antiochia, qui sub impio Numeriano passus est.* Inc. Νεμεριανὸς τῷ Ρωμαίων σκῆπτρῳ. Def. τὸν οἰκεῖον δοξάζων ἀγωνοθέτην. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Latine apud Bolland. Tom. II. Ianuarii pag. 576.

V. pag. 43. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Διήγησις μερικὴ περὶ τοῦ γενομένου θανάτου παρὰ τοῦ πανευδόξου Μιχαὴλ τοῦ ἀρχιερατῆρος ἐν Χώναις. *Mense eodem, die V. Narratio particularis de prodigio, quod factum est a gloriosissimo archiepiscopo Michaele in urbe Chonis.* Inc. Καὶ τὸ περὶ τῶν ἄλλων ἁγίων διεξέναι. Def. πρεσβείας αὐτοῦ τῷ τῶν ἀσωμάτων ἀρχηγῷ Μιχαὴλ, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium xxix. Sept. & Lipomannum Tom. VI. ad v. Sept.

VI. pag. 49. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων κ' ἐνδόξων τῷ Χριστῷ μαρτύρων Εὐδοξίου, Ρωμύλου, Ζήνωνος, & Μακαρίου. *Mense eodem, die VI. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum Eudoxii, Rhomyli, Zenonis, & Macarii.* Inc. Τραϊανῷ τοῦ δυσσεβοῦς βασιλέως. Def. ἔστησαν τροπαῖόν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. G. & L. in Actis SS. ad diem v. Septembr. Tom. II. pag. 511.

VII. pag. 55. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Αἰθλῆσις τοῦ ἁγίου κ' ἐνδόξου μάρτυρος Σώζοντος. *Mense eodem, die VII. Passio S. & gloriosi martyris Sozoniis.* Inc. Μαξιμιανῷ τῇ Κιλικίας ἡγεμονεύοντος. Def. ἀνεκρήρυττοτο σεφανίτης, εἰς δόξαν Θεοῦ, κ. λ. Antiquiora profert Acta auctoris synchroni Bollandus ad dictam diem, Tom. III. Sept. p. 15. quorum tamen initium cum nostris concordat.

VIII. pag. 58. Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σευηριανῷ. *Mense eodem, die IX. Passio S. martyris Severiani.* Inc. Λικινίῳ τοῦ δυσσεβοῦς βασιλεύοντος. Def. κ' θερμῶς προϊστάμενος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Diversa haec sunt ab iis Actis, quae adfert Bolland. l. c. ad dictam diem.

IX. pag. 64. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων γυναικῶν, Μητροφάρας, Μητροδόρας, & Νυμφιδόρας. *Mense eodem, die X. Passio SS. mulierum Menodora, Metrodora, & Nymphodora.* Inc. Οὐδὲ γυναῖκιν. Def. κ' τῆς χρηστότητος ἀπολαύσαν. ὡς γένοιτο, κ. λ. Latine tantum in Actis SS. Tom. cit. p. 490.

X. pag. 70. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος & πολιτεία κ' ἀγῶνες τῆς ὁσίας κ' μακαρίας ἡμῶν μητρὸς Θεοδόρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio, & agones S. & beatissimae matris nostrae Theodorae Alexandrinae.* Inc. Ζήνων μὲν ἦδη τὴν αὐτοκράτορα Ρωμαίους. Def. τῆς τῶν σωζομένων γενέσθαι μερίδος, χάριτι, κ. λ. A Bollandio tamquam fabulosa praetermittitur.

XI. pag. 82. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Αἰθλῆσις τῷ ἁγίῳ κ' ἐνδόξῳ ἱερομάρτυρος Αὐτονόμου. *Mense eodem, die XII. Passio S. & gloriosi hieromartyris Autonomi.* Inc. Τῆς ἰσῆς ἀτοπίας. Def. δοξάζει προελεγμένους, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. in Actis SS. Tom. IV. Sept. pag. 16.

XII. p. 86. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Πράξις καὶ

τελείωσις τῷ ἁγίῳ Κορηλίῳ τοῦ ἑκατοντάρχου. *Mense eodem, die XIII. Acta & consummatio S. Cornelii Centurionis.* Inc. Μετὰ τὴν σωτηρίαν. Def. εὐχάρει αὐτοῦ τοῦ ἁγίου, κ' χάριτι, κ. λ. Latine in Actis SS. Tom. I. Febr. pag. 281.

XIII. pag. 94. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ'. Μαρτύριον τῷ ἁγίῳ μεγαλομάρτυρος Νικήτα. *Mense eodem, die XV. Passio S. magni martyris Nicetae.* Inc. Νικητικὸς ἀγῶνας. Def. τεθησαυρισμένα, ὡς γένοιτο, κ. λ. G. & L. in Actis SS. edit. Antwerp. MDCCCLV. Tom. V. Sept. pag. 40.

XIV. pag. 98. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας κ' πανευδόξου μάρτυρος Εὐφημίας. *Mense eodem, die XVI. Passio S. & celeberrimae martyris Euphemiae.* Inc. Διοκλητιανῷ τῷ Ρωμαίων σκῆπτρῳ διέποντος. Def. κ' πάσης προσφορᾶς ἱερώτερον, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Diversa est ab ea, quae in Actis SS. refertur Tom. cit. p. 266.

XV. p. 107. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ις'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων γυναικῶν Σοφίας, κ' τῶν θυγατέρων αὐτῆς Πίσσης, Ἐλπίδος, κ' Ἀγάπης. *Mense eodem, die XVII. Passio SS. mulierum, Sophiae, & filiarum eius Pissae, Elpidis, & Agapae.* Inc. Μετὰ τὸ διαγγελθῆναι πανταχῶς τὸ σωτήριον κήρυγμα. Def. μίαν αὐτῶν εἶναι τὴν κατοικίαν, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Tamquam fabulosa praetermisit haec Acta Bollandus die 1. Aug. Tom. I. p. 16.

XVI. pag. 115. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιθ'. Αἰθλῆσις τῶν ἁγίων μαρτύρων Τροφίμου, Σαββατίου, καὶ Δορυμέδοντος. *Mense eodem, die XIX. Passio SS. martyrum Trophimi, Sabbatii, & Dorymedontis.* Inc. Πρίβου τῷ δυσσεβοῦς. Def. κατατιθέασιν, δοξάζοντες πατέρα & ὦν, κ' πνεῦμα ἁγίων, κ. λ. Diversa incipit ea, quae legitur in Actis SS. Septembris Tom. VI. p. 12. In hac Vita definit tum huius Codicis recensio, tum ipsius Plutei XI Catalogus in Montfaucon. Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 270.

XVII. pag. 124. *Mense eodem, die XX. Passio S. & gloriosi magni Christi martyris Eustathii, & Theopistes, & eorum filiorum Agapiti, & Theopisti.* Inc. Τραϊανῷ τῷ Ρωμαίων σκῆπτρῳ διέποντος. Def. κ' εὐκτήριον οἶκον οἰκοδομήσει τοῖς καλλινίκῳ, δοξάζοντες πατέρα, κ. λ. Diversa est ab ea, quae enunciat in Codice praecedenti, §. II.

XVIII. pag. 143. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Αἰθλῆσις ἐπισκόπου Ἀμασείας ἐγκύμιον εἰς τὸν ἅγιον κ' ἐνδοξόν μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Φωκῶν. *Mense eodem, die XXI. Asterii Episcopi Amaseae Encomium in S. & gloriosum Christi martyrem Phocam.* Inc. Γερὸς μὲν, κ' θεοπίσιος. Def. κηρύσσουσα κύριον, ὃ πρέπει πᾶσα τιμὴ, κ. λ. G. & L. edidit Combessif. Tom. I. Aug. Nov. p. 170. ubi aliquanto longius est ab initio, incipit enim; Καλὴ καὶ συμφέρουσα τοῖς ἀσκημένοις.

XIX. p. 147. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Αἰθλῆσις τῆς ἁγίας & ἐνδόξης κ' καλλινίκης μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Θεκλας τῆς ἐν Γκονίᾳ. *Mense eodem, die XXIV. Passio S. & gloriosae & inuictae Christi-*

Christi martyris Theclae Iconiensis. Inc. Αἰθλῆσις τοῦ μεγάλου τῆς ἀληθείας εὐαγγελιστοῦ κ' κήρυκτος, Παύλου Φημί. Def. ὄξεν ἐν κινδύνοις ἀντίληψιν, ὥς ταῖς πρεσβείαις, κ' τῶν αἰώνων τύχοιμεν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. G. & L. edidit Petrus Pantius Antuerpiae MDCCIII. 4.

XX. pag. 158. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Βίος καὶ πολιτεία κ' ἀγῶνες τῆς ἁγίας μητρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνης τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. *Mense eodem, die XXV. Vita & conversatio & certamina S. M. N. Euphrosynes Alexandrinae.* Inc. Ἀρετὴ τὰ Ρωμαίων σκῆπτρῳ Θεοδοσίῳ τῷ παιδὶ. Def. εἰς μνήμην διηγεῖται, κ' δόξαν τοῦ ταῦτα ὄντος φιλονομήκτου Θεοῦ, ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine cum notis apud Bolland. Febr. Tom. II. pag. 541.

XXI. pag. 165. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. Τῷ δόμῳ εἰς τὸν ἅγιον κ' ἐνδοξόν ἀπόστολον τῷ Χριστῷ καὶ εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ. *Mense eodem, die XXVI. Commentarius in S. & gloriosum Christi Apostolum & Evangelistam Iohannem.* Inc. Ὅτι μὴ πολὺ τῶν ἀγγέλων ἀφίστηεν ἄνθρωποι. Def. ἐαυτὴ μάλλον γινόμενος, χάριτι, κ. λ. Graece ad calcem Oecumenii in Epistolae & Arethae in Apocalypsim, Veronae MDCCXII. fol. p. 999.

XXII. p. 175. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου κ' ἐνδόξου μάρτυρος Καλλιστάτου, κ' τῶν ἐν αὐτῷ ἀθλησάντων. *Mense eodem, die XXVII. Passio S. & gloriosi martyris Callistrati, & sociorum eius.* Inc. Τὴν τοῦ Χριστοῦ τοῖμην ὅσαι ἡμέραι πληθυνομένην. Def. ἀπιδειξάμενος, εἰς δόξαν τοῦ κύριου, κ. λ. Latine apud Boll. Tom. VII. Sept. pag. 191.

XXIII. pag. 183. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Βίος κ' πολιτεία κ' ἀγῶνες τῷ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν κ' ὁμολογητῇ Χαρίτωνος. *Mense eodem, die XXVIII. Vita & conversatio & certamina S. P. N. & Confessoris Charitonis.* Inc. Πολλὰ τῆς διδασκαλίας τῶν εὐ, & ὡς Θεὸς φίλον ἐβιωκόντων τὰ ἰσοδείγματα. Def. σωματικῇ τέ, φημι, καὶ πνευματικῇ, μέχρις ἡμῶν διεσώσατο, εἰς δόξαν πατρὸς, & υἱοῦ, κ. λ. Gr. & L. Tom. cit. pag. 612.

XXIV. pag. 191. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Βίος κ' πολιτεία κ' ἀγῶνες τοῦ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητῆ. *Mense eodem, die XXX. Vita & conversatio & certamina S. P. N. Cyriaci anachoretae.* Inc. Τοὺς εὐλογώντας σε. Def. κ' ὅλην τῆς ἁγίας τριάδος τὴν ἑλλαμψὶν εἰσδεχόμενος, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. G. & L. ex tribus Mss. Colbertinis in Analectis Graecis per monachos Benedictinos post Monumenta Cotelerii editis pag. 100. seqq. Paris. MDCCXXXVIII. in 4. Aliam huius Cyriaci Vitam recensimus in Codice IX. huius Plut. §. XVII. auctore Cyrillo Scythopolitano.

XXV. pag. 201. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ'. Βίος κ' πολιτεία & μαρτύριον τῷ ἁγίῳ ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας. *Mense eodem, die XXX. Vita & conversatio & martyrium sacrosancti martyris Gregorii magnae Armeniae.* Inc. Τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς εἰς Πάρθους διαλυθείσης. Definit imperfecte in verbis: κ'

τῆς τοῦδε πρὸς ἀνθρώπους φιλανθρωπίας διαλεχθείς· προδίδε δὲ & ὡς ἄγγελος αὐτῷ ἐπικαθαρτικῆς ζωῆς ἐν... Reliqua mutilato Codice desiderantur. Latine apud Lipomann. Tom. VI. & Surium xxx. Sept. Graeco Ms. Lambec. VIII. p. 246. Aliam Vitam inuimus in Codice XXV. Plut. VII. §. II. quae adfertur etiam in Actis SS. T. VIII. Sept. p. 320. auctore Agathangelo.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XI. optime exaratus. Constat foliis 216.

BIOI ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITAE DIVERSORVM MARTYRV.

Scilicet

Eorum, quorum memoria colitur a die V. ad XIX. Ianuarii.

I. p. 1. Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ ε'. Βίος & πολιτεία COD. XXI.

τῷ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν Παύλῳ τῷ Θηβαίῳ. *Mense Ianuario, die V. Vita & conversatio S. P. N. Pauli Thebaei.* Vide in Cod. XVII. Plut. IX. §. IX. Prima pagina blattis, ac temporis vetustate fere deleta est.

II. p. 12. b. *Mense eodem, die IX. Passio S. martyris Polyucti.* In dicto Codice, §. XIII.

III. pag. 20. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Βίος & πολιτεία τοῦ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν Μαρκανθοῦ οἰκονόμου τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας. *Mense eodem, die X. Vita & conversatio S. P. N. Marciani Oeconomi Sanctae Dei magnae Ecclesiae.* Inc. Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα. Def. τῶν ἐκείνου συμμελασχεῖν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Latine apud Bolland. ad x. Ian. Tom. I. p. 609.

IV. p. 37. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Theodosii coenobiarchae.* In dicto Codice XVII. §. XIV.

V. p. 84. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων τῷ Χριστῷ μαρτύρων Ἐρμούλου κ' Στρατονίου. *Mense eodem, die XIII. Passio SS. Christi martyrum Hermolyli, & Stratonici.* Inc. Βασιλεύοντος Λικινίου τοῦ δυσσεβοῦς. Def. ἡ ἐφ' ἧς τότῃ τῶν σωματικῶν κατάθεσις, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium xxi. Ian.

VI. p. 91. b. *Mense eodem, die XIV. S. P. N. Nili in SS. PP. in monte Sina, & Rhaithu consummatus.* Habes in Cod. XVIII. Plut. IX. §. XXV.

VII. p. 124. b. *Mense eodem, die XV. Vita & conversatio S. P. N. Iohannis propter Christum pauperis.* In dicto Cod. XVII. §. XV.

VIII. p. 136. *Mense eodem, die XVI. Sermo in inventionem honorabilis Catenae S. & gloriosi Apostolorum principis Petri.* Ibid. §. XVI.

IX. pag. 154. *Mense eodem, die XVII. Vita & conversatio S. P. N. Antonii, scripta a S. P. N. Athanasio Archiep. Alexandriae.* Ibid. §. XVII.

T t t 2

Cod.

A P P E N D I X
AD VOLVMEN GRAECORVM PATRVM
MEDICEAE BIBLIOTHECAE
EXHIBENS RECENSIONES CODICVM PLVTEI IV.
IN CALCE VOLVMINIS CODD. ORIENTAL. IAM EDITAS;
NVNC VERO A PLVRIMIS MENDIS PVRGATAS.

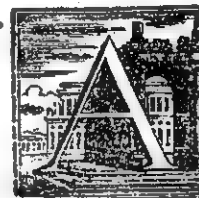
ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Ticulum ita restituimus.

Acta Apostolorum, & Epistolae Catholicae, & Paulinae cum scholiis SS. PP. marginalibus.

COD. L. I. p. I.

πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων. *Acta SS. Apostolorum.* Initium, & finem scholiorum in hunc Librum habes supra in Codice XIX.

Plut. VIII. §. I. cum quo mirifice concordat. In hoc tantum notandum, sacrum textum maiori caractere in medio paginarum exaratum, scholiis marginalibus undequaque circumdari, minori conscriptis: brevibus quoque summariis eorum, quae in singulis pertractantur Capitulis, in margine instructum esse; tum initio expositionis adscriptum habere monogramma τῷ Χ, unde colligas, hos Commentarios cum ex aliis, tum praecipue ex S. Ioanne Chrysostomo fuisse excerptos, ut in recensione dicti Codicis XIX. adnotavimus, ubi nomina quoque Patrum, ex quibus contexta Catenam est, singillatim retulimus. Capita porro XL. numerantur. Primi argumentum est: Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διδασκαλίας Χριστοῦ, καὶ ὁπτασίας πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ τῆς ἐπαγγελίας τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς, ἧς τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ περὶ τῆς ἐνδόξου β' αὐτοῦ παρουσίας. Vltimi est: Περὶ διαλέξεως Παύλου τῆς πρὸς τοὺς ἐν Ρώμῃ Ἰουδαίους. Singula autem vide in prolegomenis ad Oecumenii Catenam edit. Veron. quam citavimus in dicta recensione.

II. pag. 47. b. Ἐπιστολὴ καθολικὴ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. *Epistola Catholica S. Iacobi.* Praecedunt tum huic, tum sequentibus Epistolis Catholicis, Hypotheses Euthalianae, & Capitulum Tabulae. Hypotheses vide supra in Codice XIII. Plut. VI. a §. XX. ad XXVI. cum quibus ferme conveniunt. Capitulum

vero tabulas exhibet tibi Codex XXVII. eiusdem Plutei VI. totum Novum Testamentum complectens, a §. VI. ad XII. His igitur omnibus omisiss, quum praesertim habeantur etiam in edit. cit. initium tantum, ac finem scholiorum, quae ab ipsa discrepant, in medium proferemus. Scholia igitur in hanc Epistolam inc. *Εἰ τελεσιόγηται τὴν κατ' ἀνδρίαν ἐκ καρτερίας προτρέπων.* Def. ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τῷ Θεῷ τὸ λαλῶν ἐν ὑμῖν. Inter hanc, & sequentem Epistolam mala Codicis compactura duo folia inserta sunt, finem secundae Petri Epistolae, eiusque Commentarii continentia, quaeque inter p. 62. & 63. sunt reponenda.

III. pag. 55. b. Πέτρου ἐπιστολὴ πρώτη. *Petri Epistola prima.* Scholia inc. *Καὶ οὗτος ὁ ἀπόστολος τοῖς ἐκ περιτομῆς κηρύττειν προσηχθεῖς.* Def. ὃ καὶ ἐπέτρεψε γράψαι τὸ εὐαγγέλιον. In ultima huius Epistolae pagina habetur diversa manu, vetusta tamen, exarata enarratio martyrii S. Pauli, eadem quae in dictae editionis Prolegomenis legitur, nimirum ubi singulorum Apostolorum nomen, praedicationis locus, & martyrium referuntur. Incipit autem: *Ἐπὶ Νέρωνος τοῦ Καίσαρος.* Def. *μηνὸς Ἰουνίου καὶ ἡμέρας.* Ex hoc monumento, in quo legitur, *ἔστιν ὃν ὁ πᾶς χρόνος, ἐξ ἧς ἐμαρτύρησεν τὰ ἔτη μέχρι τῆς παρουσίας ταύτης ὑπατίας, τετάρτης μὲν Ἀρκαδίου, τρίτης δὲ Οὐαρίου, κ. λ.* occasio data est Langio adferendi, Codicem hunc esse IV. Seculi: quod iudicium falsum omnino evincunt, tum characterum IV. & X. Seculi discrimen, tum orthographiae errores, ubi ω pro o, & η pro i & e contra apponuntur, tum etiam locus, in quo collocatum est, qui aperte demonstrat, posterius scriptum fuisse, quam Epistolae textum.

IV. pag. 61. b. Πέτρου καθολικὴ ἐπιστολὴ δεύτερα. *Petri Catholica Epistola secunda.* Inc. scholia: *Διὰ μακροῦ μὲν ἀποδίδωσιν.* Def. *λαλεῖ γὰρ Χριστὸς ἐν αὐτῷ, ἡ ὕψους σοφία τοῦ πατρὸς.* Quae quidem postrema requirenda sunt in pag. 54. b. una ex illis duabus, quas male fuisse compactas innuimus supra §. II.

V. pag. 64. Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη. *Ioannis Epistola Catholica prima.* Inc. schol. *Πῶς ὁ αὐτὸς εἰπὼν.* Def. *ἐκεῖνων ἕνεκα τὴν λέξιν ἐχάραξεν.*

VI.

VI. pag. 71. *b. Γράμμα ἐπιστολῆ καθολικῆς δευτέρᾳ. Ioannis Epistola Catholica secunda.* Inc. schol. Καὶ αὐτὴ ἐστὶν ἡ ἀγάπη. Def. ἡ τῷ ἀδελφίμῳ Φρονήματος.

VII. pag. 72. *b. Γράμμα ἐπιστολῆ καθολικῆς γ'. Ioannis Epistola Catholica III.* Inc. schol. Ὁ ἀγαθοποιὸς, φησὶν, ἐν τῷ Θεῷ ἐστίν. Def. ἡ τῶν παραπλησίως γεγραμμένων. Ex hilce scholiis periere nonnulla, ob paginae 73. lacerationem.

VIII. pag. 74. *Γάδα ἐπιστολῆ καθολικῆς Iudae Epistola Catholica.* Inc. schol. Παριστὰς γὰρ τινες ἄνθρωποι. Def. κατὰ τὴν προειρημμένην λόγους. In fine Epistolae adiecta stichometria hoc pacto: Ἐπιστολὴ Γάδας ἑξῶν ἑξή. *Epistola Iudae versuum LXVIII.*

IX. pag. 77. Sequuntur Epistolae Paulinae XIV. item cum scholiis marginalibus uberrimis, qualia exhibebat Codex IV. Plut. X. ubi singulorum initium ac finem produximus¹. In hoc tamen praecedat unicuique Epistolae Hypothesis Euthaliana, & quidem posterior adiecta: quae in nonnullis Epistolis cum Theodoretiana, unius instar coniungitur. Binis igitur instructae Hypothesibus sunt, ad Corinthios secunda, ad Colossenses, ad Thessalonicenses secunda, ad Timotheum, ad Titum, & ad Philemonem; tribus vero illa ad Hebraeos, ut in Codice VII. Plut. X. §. III. quarum tamen ultima, nempe Theodoretica, desinit in verbis, ὡς ὕστα ἀλλήθειαν. Reliqui quinque versus, qui tum in dicto Codice, tum in edit. cit. supersunt, initio Commentarii in Epistolam apponuntur, qui propterea inc. *Τὴν τῷ Πάυλῳ τὴν ἰδίαν ἐκ ἐξήκον ὁνομασίαν*, κ. λ. Hae tamen tres Hypotheses instar unius sunt, & quidem, ut aliae superiores, sequiori manu conscriptae; ita ut secunda, quae inc. *Ἡ πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολὴ δυνάει*, κ. λ.² quum ab eodem Codicis scriptore iam ante Capitulum indicem fuisset exscripta, bis repetatur. Praeter Hypotheses, Capitulum quoque indicem unaquaeque praefert Epistola, praeter primam ad Romanos; quorum numerum, & argumenta eadem prorsus reperias in dicta editione, nisi quod nonnulla ex iis, quae ad Epistolam I. ad Corinthios, & primam ad Timotheum spectant, in plura alia subdivisit Codex. Subscriptionem, & stichometriam habent tantum Epistola ad Romanos, & secunda ad Corinthios, quae vide in Codicibus XIII. & XXVII. Plut. VI. suis locis. Mutilus est in fine Codex; desinit enim ubi scholia in Epistolam ad Hebraeos perveniunt ad ea verba, *ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον*, quae incidunt in medio versus 21. Cap. XIII. ita ut pagina desiderari videatur; quem tamen defectum ex aliis supra memoratis Codicibus supplere com-

(1) Hoc loco monitum lectorum volumus, specimen expositionis in primam Epistolam ad Corinthios, Nicetae, Heraclae Archiepiscopo tributae in Codice X. Plut. IX. a Cl. Io. Lamio Tom. IV. Delic. Erudit exhiberi, & quidem ex eodem Codice X. excerptum. Huius autem expositionis, uti & aliarum in reliquis Paulinas Epistolas initium, & finem quum

mode possis. Scholiorum finem, uti faceret, non damus; ita enim ultimum folium partim vetustate detritum, partim tineis corrosum est, ut perlegi scriptura vix possit: quod & alibi nescio quo adverso fato huic contigit volumini, ac praecipue in Epistolis ad Galatas, & ad Ephesios, ubi cum multae maculis paginae sunt adspersae, tum praefertim folia 165. 167. 168. 173. 174. & 177. ita corrosa ut membranis vacuis suffectis restaurata fuerint.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. X. exeuntis, in fine mutilus. Constat foliis 244.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΗΣΑΙΑΝ.

BASILII EXPOSITIO ESAIAE.

I. p. 1. **Τ**ΟΥ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείου COD. II.
ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἑρμηνεία εἰς τὴν προφήτην Ἡσαΐαν. S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae Enarratio in prophetam Esaiam. Prooemium inc. *Εὐχάρις μὴ γενέσθαι τὴν φυγὴν ὑμῶν*. Def. ἡ τῷ μουσικῷ συγκαταπεπλεγμένη. Exstat hic Commentarius in edit. Operum Basilii Paris. A. MDCXXI. fol. Tom. I. a pag. 378. ad pag. 617. in Capita XVI. divisus. In Codice vero nostro per Sermones proceditur, ut ex recensione patebit.

II. pag. 8. *Ὁρασις α'. Visio I.* Textus prophetas inc. *Ὁρασις*, ἢ εἰδὼν Ἡσαΐας ὅδε Α' μὲν, κ. λ. Expositio inc. *Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων*. Def. ἡ ἀπαγωγὴς τοῖς πολεμίοις ἐκκεῖμεθα. Haec Visio in sectiones XXI. divisa, quarum unicuique verba prophetas praemissa rubris litteris conscripta; quod de ceteris etiam dictum intelligas. Habetur in cit. edit. a pag. 383. ad pag. 395.

III. pag. 24. *Λόγος γ'. Sermo III.* Prophetas textus inc. *Καὶ εἰ μὴ κύριος Σαβαώθ*. Expositio inc. *Εἰ ὅλον τὸ ἔθνος ἁμαρτωλόν*. Def. ἐκ τοῦ ἐφ' ἡμῖν ἡρτηται. Sunt sectiones XXXVII. Ibid. a pag. 395. ad p. 415.

IV. pag. 51. *Λόγος δ'. Sermo IV.* Prophetas verba inc. *Πῶς ἐγένετο πῆρην πόλις πρὸς Σιών*. Commentarius inc. *Θαυμαστικὴ ἡ ἐπαπόρρησις*. Def. ἀναρρίπτιζόμενος, ἢ ἐξαπτόμενος. Sect. XXVI. Ibid. a pag. 415. ad p. 426.

V. pag. 65. *b. Ὁρασις (supple β'). Visio II.* Inc. *Ὁ λόγος γενόμενος πρὸς Ἡσαΐαν*, κ. λ. Expositio inc. *Μετὰ τὴν περιγραφήν τῆς προτέρας ὁράσεως*. Def. κύριος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Sect. XXXI. Ibid. a p. 426. ad p. 440.

VI. pag. 83. *b. Λόγος ε'. Sermo VI.* Prophetas textus inc. *Ἡμεῖς κυρίως ἐπὶ πάντα*, κ. λ. Expositio inc. *Τάχα πρώτη ἁμαρτία*. Def. τῶν ἐξαυγμένων αὐτῶν. Sect. XXXII. Ibid. a pag. 440. ad p. 458.

VII.

proflus Catenae illi confirmem invenimus, quae sub Occumenii nomine edita est. Verone anno MDCXXI. fol. mirum videri non debet. Si nobis in dicto Codice recensendo, an revera Nicetae adiudicanda esset, suspicio aliqua suborta est.

(2) Haec in dicto Codice VII. Plut. X. Chrysostomi nomen praefert.

VII. pag. 107. *b. Λόγος ζ'. Sermo VII.* Prophetas verba sunt: *Οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν*. Comment. inc. *Ταῦτα λοιπὸν ὁ προφήτης*. Def. *ὡς ἀρχαῖον αὐτοῖς*. Sect. XLI. Ibid. a pag. 458. ad p. 476.

VIII. p. 133. *Λόγος η'. Sermo VIII.* Scripturae textus inc. *Ἄσω δὴ τῷ ἡγαπημένῳ ἄσμα*, κ. λ. Expositio inc. *Τὰ ἄσματα πάντα*. Def. ὡς ἀναρρίπτιζοι αἱ ψυχαί. Sect. XVII. Ibid. a pag. 476. ad p. 488.

IX. pag. 148. *b. Λόγος θ'. Sermo IX.* Prophetas verba sunt: *Οὐαὶ οἱ ἐγγερόμενοι τὸ πρῶν*. Comment. inc. *Τῆς ἀποστολικῆς λέξεως*. Def. ἐπὶ τῆς γῆς. Sect. XXI. Ibid. a p. 488. ad p. 512. Huius sermonis octo folia, manu Sec. XV. suppleta sunt.

X. pag. 181. *b. Λόγος ι'. Sermo X.* Prophetas textus inc. *Καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ*, κ. λ. Expositio inc. *Πρὸς τὴν ἀπὸ κτίσεως κόσμου*. Def. *ἡν διεκρινάσθαι*. Sect. XVII. Ibid. a pag. 512. ad pag. 526.

XI. pag. 201. *Λόγος ια'. Sermo XI.* Prophetas verba sunt: *Καὶ προσέφητο κύριος λαλήσαι*, κ. λ. Expositio inc. *Εἰ μὴ τοῖς κατόπιν*. Def. *τῇ ἰδίᾳ δόξῃ ὑπερέψαυν*. Sect. XC. Ibid. a pag. 526. ad pag. 573.

XII. pag. 266. *b. Ὁρασις γ'. Visio III.* Inc. *Ὁρασις κατὰ Βαβυλῶνος*. Comment. inc. *Οὐκ αἰσθητὴ τίς ἐστιν*. Def. *ὅτι ἀπέχουσι τὴν παράκλησιν αὐτῶν*. Sect. XL. Ibid. a pag. 573. ad pag. 600.

XIII. pag. 304. *b. Ὁρασις δ'. Visio IV.* Inc. *Τὸ ἵμαρ τῆς Μωαβιτιδίας*. Comment. inc. *Συνέλαγε τὰ περὶ τοῦ Μωάβ*. Def. *ἡ ἐντεῦθεν παιδεύσει*. Sect. X. Ibid. a pag. 600. ad pag. 617. Ultimum folium eadem recenti manu, de qua supra, suppletum est.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. Constat foliis 326.

ΑΘΗΝΑΓΟΡΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ATHENAGORAE ATHENIENSIS PHILOSOPHI CHRISTIANI DE RESURRECTIONE.

Ac praeterea

Stephani Byzantii de Urbibus & Populis.

COD. III. I. p. 1. **Ο**ccurrit titulus Operis Athenagorae de resurrectione mortuorum, exteriori simillimus, tum opus ipsum, cuius recensioem vide supra in Cod. XXXII. Plut. X. §. VIII. In fine legitur sequens amanuensis subscriptio: *Μεταγράψαν ἡ ταῦτα τοῦ περὶ ἀναστάσεως λόγου, χιλιοσφῶ τετρακοσιοσφῶ ἐνενηκοσφῶ πρώτῃ, μηνὸς Γανίου. Ἐκτὴ δὲ χειρὸς καὶ τοῦ ἰωάννου ἱερέως Ρώσου τῷ Κρητὸς Οὐναντίου. Transcriptus est hic Liber de Resurrectione anno MCCCXCXI. mensis*

(1) Haec omnium ferme titulorum, qui sequuntur, conclusio est.

sis Iunii die vi manu mei Ioannis Rhoῦs sacerdotis Cretensis Venetiis.

II. pag. 23. *Στεφάνου Βυζαντίου περὶ πόλεων & δήμων. Stephani Byzantii de Urbibus & Populis.* Inc. *Αἱ βῆαι, πόλεις Φωκικῆς, ἀπὸ εὐθείας ἐκίχθη τῆς Αἰῶν.* Def. *τὸ μέντοι Ὁφθίς, κατὰ κῆρσιν οὕτω τέως εὐρον*. Hoc Lexicon geographicum & historicum, alphabetico procedens ordine, editum est G. & L. Amstelæd. MDCXXV. fol. apud Rud. & Gerh. Westenios. In littera K inter pag. 162. & 163. quinque folia sunt vacua, ut inde colligas multa desiderari; nam a voce *Καλαῖστρα* transit ad vocem *Κόρακος πέτρα*. In calce vero pag. 162. *b. amanuensis ipse ita adnotavit: Ὡς εὐρον ἡ εἰς τὸ πρῶτον κατὰ λέγει ὁδε*. Hunc defectum in citata quoque editione videre est. In fine totius Operis leguntur hi duo versiculi:

*Θεοῦ δίδόντος, ὅθεν ἰσχύει φόβος,
καὶ μὴ δίδόντος, ὅθεν ἰσχύει πόνος.
Deo dante, nihil potest invidia.*

Et non dante, nihil potest labor.

Tum haec alia calligraphi subscriptio: *Ἡ βίβλος αὕτη μεταγράφη Οὐναντίου, ἀναλώμασι μὲν τοῦ μεγίστου κυρίου ἡμετέρου κυρίου Λαυρεντίου Διμήδους, χειρὶ δὲ ἰωάννου πρεσβυτέρου Ρώσου τῷ Κρητὸς τῇ ἀπὸ τῆς Χριστῆ γεννησεως χιλιοσφῶ τετρακοσιοσφῶ ἐνενηκοσφῶ δευτέρῃ, μηνὸς Μαρτίου τριακοσφῶ πρώτῃ. Liber hic transcriptus est Venetiis, sumptibus quidem magnifici Domini nostri Domini Laurentii de Medicis, manu vero Ioannis Rhoῦs presbyteri Cretensis, anno a Christi Nativitate MCCCXCXI. mensis Martii die XXXI.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XV. nitidissimus, & pulcherrimus. Constat foliis scriptis 303.

ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΕΓΚΟΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΤΗΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

ANDREAE ARCHIEPISCOPI CRETENSIS LAUDATIO IN NATALEM DIEM BEATISSIMAE MARIAE DEIPARAE.

Titulus corrigendus.

Diverforum SS. PP. Orationes Panegyricae in nonnullas Domini, Deiparae, Sanctorumque festivitates.

COD. IV. I. p. 1. **Μ**ηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἡ' Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης ἐγκόμιον εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Πάτερ εὐλόγησον¹. *Mense Septembri, die VIII. Andree Archiepisc. Cretensis laudatio in Nativitatem SS. Deiparae. Pater benedic.* Inc. *Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν ἑορτῶν*. Def. *ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ ζωὴ αἰώνιος, αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L.*

& L. in Aut. Novo Combesil. Tom. I. p. 1289.

II. pag. 6. Γωάννη μοναχῷ τῷ Δαμασκηνῷ λόγος εἰς τὸ γενέσθαι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Ioannis monachi Damasceni Sermo in Nativitatem SS. Deiparae*. Inc. Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη, κ. λ. G. & L. in eius Operum edit. Paris. mdciii. ex recensione Iac. Billii pag. 329. b. Huius Sermonis folium 3. recentiori manu suppletum est.

III. pag. 13. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὴν αὐτὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς παναγίας Θεοτόκου. *Eadem die. Eiusdem in ipsam maxime venerabilem Nativitatem SS. Deiparae*. Inc. Εἰ μετρίται γῇ σπιθαμῇ, κ. λ. Titulo tamen allato alius recenti manu suffectus est, nimirum: Τῷ ἐν ἀγίαις πατρὶς ἡμῶν Ἀνδρῶν ἀρχιεπισκόπῳ Κρήτης τῷ Γεροσολυμίτου εἰς τὴν, κ. λ. sub cuius nomine exstat G. & L. in Autario Novo Combesil. Tom. cit. p. 1306. Huius quoque Orationis folium tertium posterius suppletum est.

IV. pag. 19. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ γενέσθαι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἡμῶν Θεοτόκου, μετὰ ἀποδείξεως, ὅτι ἐκ σπέρματος κατέγεται τοῦ Δαβὶδ. *Eiusdem Sermo in Nativitatem SS. D. N. Deiparae, cum demonstratione, quod ex semine David descendit*. Inc. Ἄλλοι μὲν ἄλλας ἑορτῶν ὑποθέσεις. Def. εἰ ἡ προσκύνησις παρὰ πάντων ἡμῶν ἀναφέρεται σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, κ. λ. G. & L. ut ineditus prodit, Cl. Ang. Mar. Riccii in Florentino Lyceo Graecarum litterarum publici Professoris opera, ex hoc descriptus Codice, Florentiae apud Bernard. Paperinium mdcxxxi. in 4. Vulgatus tamen antea fuerat G. & L. sub nomine S. Ioannis Damasceni in cit. eius Operum edit. p. 335. b. ubi est II. de hoc argumento, Andreae Cretensi tribuit Codex CCLXXIV. Biblioth. Coisl. Catalog. pag. 388. Quid de huius, & sequentis Orationis auctore sentiat Leo Allatius, vide in Prolegomenis ad Io. Damasceni Opera edit. Lequien. A. mdcxxii. p. xxxvii. §. LXIV.

V. p. 26. b. Τῷ αὐτῷ λόγῳ, κ. λ. *Eiusdem Sermo alius in idem argumentum*. Inc. Πάλιν ἑορτῇ, κ. πάλιν πανύγῃ. Def. ἀνατείναντος Χριστοῦ Ἰησοῦ τῷ πάντων ἡμῶν δεσπότῳ, & σωτῆρι Θεῷ αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat G. & L. sub nomine item S. Ioannis Damasceni in cit. edit. Paris. pag. 343. & est Oratio III. de hoc argumento. Andreae vero Cretensi adiudicat memoratus Codex Bibl. Coisl.

VI. pag. 32. Μὴν τῷ αὐτῷ ἰδ'. Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Γεροσολυμίτου λόγος εἰς τὴν ὑψώσιν τοῦ τιμίου σαυρῆ, κ. εἰς τὴν ἀγίαν ἀνάστασιν.

(1) De huiusce argumenti Orationibus, ipsarumque auctore, ac etiam de aliis Deiparae festis Cassim. Oudin de Script. Ecclesiast. Tom. II. pag. 181. agit, adfirmatque Orationes de Mariae Virginis Nativitate, & Assumptione, huic Andreae Cretensi Archiep. tribuit, ad eum pertinere nequaquam posse, quum nondum eius aetate Virginis festa celebrarentur, ideoque in Miss. Cod. nunc Andreae, nunc Io. Damasceni, nunc Germani CPolitani, iunioris nimirum, qui seculo floruit XIII. cuique probabilius adscribendas putat, nomen praeferre. Quod si ab illis, subiungit, conscriptae fuissent, non eas certe Nicæna Synodus II. anno dcccxxxvii. coacta, ad sanctorum cultum

Mense eodem, die XIV. Sophronii Archiep. Hierosolymitani Sermo in exaltationem venerabilis Crucis, & in sanctam resurrectionem. Inc. Σταυροῦ πανύγῃ, κ. τίς ὁ σκιρτήσεν; Def. κ. ζῶν τὴν αἰώνιον εὐρωμὴν ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ. G. & L. apud Gretserum Tom. II. de Cruce, pag. 67.

VII. pag. 34. b. Παντοκράτορος πρεσβυτέρου μονῆς τῶν Βυζαντίων λόγος εἰς τὴν ὑψώσιν τοῦ σαυροῦ. *Pantaleonis presbyteri monasterii Byzantinorum Sermo in exaltationem Crucis*. Inc. Πάλιν ὑψῆται σταυρὸς. Def. ἔξιστασι εἰ πόδες τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. p. 107.

VIII. pag. 36. Εὐχαρίστησις εἰς τὸν τιμίου σαυροῦ. *Eucotium in venerabilem Crucem*. Inc. Τί εἶπω, ἢ τί λαλήσω; Def. ὑπὲρ δε τῶν ἀπέντων δοξάζωμεν τὸν Χριστὸν, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Licet titulus antiquus fuerit abbasus, & in margine recentius appositum nomen Χρυσόστομῳ, Chrysostomi; inter huius tamen spuria recensetur Tom. II. nuperae eius Operum edit. pag. 820.

IX. pag. 40. Λόγος τῆς εὐρέσεως τοῦ τιμίου κ. ζωποιοῦ σαυρῆ. *Sermo de inventione venerabilis ac vivificae Crucis*. Inc. Ἐνταῦθα διακοσιοσὸν τρίτον ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον βασιλεύοντος Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως, ἡ Θεοφιλεστάτη Εὐλένη. Def. τύχῳσι τῆς μερίδος τῆς ἀγίας Θεοτόκου κ. ἀειπαρθένης Μαρίας, δοξάζοντες πατέρα, κ. λ. Graece apud Gretserum pag. 426-429. non sine aliqua lectionis varietate. Notandum, initio huius Sermonis, ita postulante temporis supputatione, correctum fuisse in margine inferiori; ἔντα τριακοσιοσὸν τρίτον.

X. pag. 44. Μὴν Σεπτεμβρίου ἰδ'. Βίος καὶ πολιτεία κ. μαρτύριον τῆς δόξης μητρὸς ἡμῶν Σωσάννης. *Mense Septembri, die XIX. Vita, conversatio, & martyrium S. M. N. Susannae*. Inc. Κατὰ τὴν καιρὸς τῆς βασιλείας Μαξιμί. Def. καὶ θαυμαστῆς παρθένης Σωσάννης, μὴν Σεπτεμβρίου ἰδ'. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Auctor incertus, G. & L. apud Bolland. Tom. VI. Sept. sub die xx. pag. 153.

XI. p. 50. b. *Mense Septembri, die XXIII. Encomium in conceptionem sancti Praeursoris, & Baptistae Ioannis*. Eadem, quae in Codice XVII. Plut. IX. §. XXXIV. ubi inscribitur, In Io. Baptistae Nativitatem, & adfertur sub die xxiv. Iunii.

XII. p. 55. b. *Mense Novembri, die VIII. Pantaleonis Diaconi magnae Dei Ecclesiae enarratio maximorum miraculorum Archangelis Michaelis*. Eadem, quae supra in Cod. XXI. Pl. IX. §. V. & in Cod. IX. Plut. XI. §. IX. quem vide.

XIII. pag. 82. b. Μὴν Νοεμβρίου ια'. Τοῦ ἐν

probandum omisit. Sed haec eius opinio tum ex nostri Codicis antiquitate diluitur, tum ex alio celeberrimo Syriaco Codice A. dcccxxvi. exarato, cuius recensione dedit clariss. Steph. Evodius Asserianus Archiep. Apameae in Catalogo Codicum Orientalium Bibl. Mediceae, & Palatinae, ex quo habemus, seculo VII. & etiam antea festivitates Deiparae & sanctorum exstitisse, nec non in Officio, ac Missa Orationes, & commemorationes pro defunctis recitare veteres Christi fideles consuevisse.

(2) Nempe Ioannis Damasceni, si vetustioris tituli superioris Sermonis, ad quem refertur videtur, ratio habeatur.

ἐν ἀγίαις πατρὶς ἡμῶν κ. ὁμολογητῷ Θεοδώρῳ τῷ Στεδίτῳ διαθήκῃ. *Mense Novembri, die XI. S. P. N. & Confessoris Theodori Studitae Testamentum*. Inc. Ἀκούων τοῦ γένε Δαβὶδ λέγοντος. Def. τὴν παρακαταθήκην φυλάξατε, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Graece, & Latine edidit Iac. Tollius in Insignibus itineris Italici, Traiecti ad Rhen. mdcxcvi. 4. pag. 178. Versionem vero, quam addidit, non Sirmondi, cuius est illa, quam edidit Baronius ad A. dcccxxvi. sed Livineii esse, qui confectet reperiet. Vide plura apud Fabric. B. G. Tom. IX. p. 236.

XIV. pag. 87. Εὐστολὴ Ναυκρατίου. *Epistola Naucrati*. Post inscriptionem: Τοῖς διὰ κύριον δεδιωμένοις, κ. λ. *Ad persecutionem patientes propter Dominum &c.* Inc. Ἐὖς μὲν τοῦ παρόντος, ἀδελφοί μου, κ. λ. Def. προσαγορεύουσι τὴν ἀγιωσύνην ὑμῶν. Haec Naucrati Epistola encyclica, de Theodori obitu, cuius in Abbacia Studii successor fuit, G. & L. edita est a Combesilio Tom. II. Autar. Nov. Bibl. Patr. p. 855-882.

XV. p. 96. *Mense Novembri, die XVIII. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Encomium in S. magni martyrem Romanum*. Vide in Cod. IV. Plut. IX. §. VII.

XVI. pag. 101. *Eiusdem Encomium in S. martyrem Barlaam*. Ibid. §. VI.

XVII. pag. 106. *Mense Novembri, die XXI. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Encomium in ingressum (sive Praesentationem) SS. Deiparae*. Idem quod in Codice XXXI. Plut. IX. §. V.

XVIII. p. 109. b. Τῷ ἐν ἀγίαις πατρὶς ἡμῶν Πρόκλῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως ἐγκώμιον εἰς τὴν παναγίαν Θεοτόκον Μαρίαν. S. P. N. Procli Archiep. CPolitani Encomium in SS. Deiparam Mariam. In margine vero superiore notatum fuit: Δεῖ γινώσκειν, ὅτι τὸ παρὸν ἐγκώμιον ἀναγινώσκεται εἰς πᾶσαν ἑορτὴν τῆς Θεοτόκου. Sciendum est, hoc Encomium legi in omni festivitate Deiparae. Inc. Παρθενικὴ πανύγῃ. Def. κ. βασιλείας θρανῶν τύχῳ μὲν εἰς τὴν αἰώναν, κ. λ. G. & L. in T. I. Autarii Novi Combesil. pag. 302.

XIX. pag. 112. b. Eadem die. *Georgii Metropolitae Nicomedienfis Sermo in Ingressum (sive Praesentationem) SS. Deiparae*. Vt in dicto Codice XXXI. Plut. IX. §. VI.

XX. pag. 119. b. Μὴν Δεκεμβρίου β'. Βίος τῷ δότῳ πατρὶς ἡμῶν Γωάννου τοῦ Δαμασκηνῷ συγγραφῆς παρὰ Γωάννου πατριάρχου Γεροσολυμίτου. *Mense Decembri, die II. Vita S. P. N. Io. Damasceni scripta a Io. Patriarcha Hierosolymitano*. Inc. Τοῖς τετηρηκόσι. Def. σὺν σοὶ τῷ Θεῷ παραστήσομαι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. inter eius Opera edit. Lequien. Tom. I. pag. 1. De qua Vita vide Fabric. B. G. Tom. VIII. pag. 775.

XXI. pag. 134. b. Μὴν Δεκεμβρίου γ'. Γεωργίου μητροπολίτου Νικομηδείας λόγος εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Mense Decembri, die IX. Georgii Metropolitani Nicomedienfis Sermo in Conceptionem SS. Deiparae*.

Inc. Οὐρανὸς κ. γῆ ταῖς τῆς χάριτος μαρμαρυγαῖς, κ. λ. Def. τῷ τῶν ἀγαθῶν αἰτίῳ κ. πατρὶ. ὅτι αὐτῷ πρέτει τιμὴ, κ. λ. Est Georgii Nicomedienfis, vel Iacobi monachi ex monasterio Coccinobaphi. Gr. & Lat. Tom. I. Autar. Novi Combesil. pag. 1043.

XXII. pag. 143. Μὴν Δεκεμβρίου δ' ἡ κυριακὴ τῶν ἀγίων προπατέρων. Τῷ ἐν ἀγίαις πατρὶς ἡμῶν Γωάννῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὸ μὴ πλησιάζειν θεάτροις. κ. εἰς τὸν Ἀδραμ. *Mense Decembri Dominica sanctorum progenitorum*. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Sermo de non appropinquando theatris, & de Abraham. Inc. Πολύς οἱμαι τῶν πρώην καταλιπόντων ἡμᾶς. Def. μετὰ Ἰσαὰκ ἀναπαυσόμεθα, χάριτι, κ. λ. G. & L. inter eius Opera nuperae edit. T. IV. p. 768. sub diverso titulo. Prima huius Homiliae pars, in qua de fuga spectaculorum agitur, cum nostro Codice concordat, nonnullis variantibus exceptis. Secunda vero discrepat; ubi enim de tolerantia Davidis in Saulem agitur in editione, in Codice de Abrahamo differitur.

XXIII. pag. 156. Sequuntur quatuor Danielis Prophetae visiones, hoc ordine: Οἱ ἄνθρωποι πρῶτη. *Visio I.* Inc. Καὶ ἦν ἄνθρωπος οἰκῶν. Def. καὶ ἐπέκεινα. Est autem Susannae historia, quae in edit. Paris. G. L. A. mdcxxviii. secundum lxx. Interpretes, Danielis principium est. Οἱ ἄνθρωποι δευτέρα. *Visio II.* Inc. Δαρεῖος ὁ Μῆδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὡς ἐτὼν ἐξήκοντα δύο, κ. ἤρεσε Δανιὴλ, κ. λ. Def. κ. Κύρου τῷ Πέρσῳ. Est Cap. VI. cit. edit. Οἱ ἄνθρωποι γ'. *Visio III.* Inc. Βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς. Def. κ. Δαρεῖος ὁ Μῆδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Est Cap. V. Οἱ ἄνθρωποι τετάρτη. *Visio IV.* Inc. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀβδαχά. Def. ἐνώπιον αὐτῶν. Est ultima pars Capituli XII.

XXIV. pag. 162. *Mense Decembri, die XX. Eiusdem Chrysostomi in beatum Philogonium &c.* Vide in Codice IV. Plut. IX. §. VIII.

XXV. pag. 169. b. Μὴν Δεκεμβρίου κδ'. Τῷ ἐν ἀγίαις πατρὶς ἡμῶν Ἀθανασίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας λόγος εἰς τὴν ἀπογραφὴν, κ. εἰς τὴν ἀγίαν παρθένον κ. θεοτόκον Μαρίαν, καὶ εἰς τὸν Γωάννῳ. *Mense Decembri, die XXIV. S. P. N. Athanasii Archiep. Alexandrini Sermo in descriptionem, & in S. Virginem ac Deiparam Mariam, & in Ioseph*. Inc. Ὡς περ αἱ τὴν χευστήν γῆν. Def. ἀγιασθῆναι τὸ ὄνομα σου, ἐν Χριστῷ, κ. λ. G. & L. inter eius opera spuria edit. Paris. mdcxcviii. T. II. p. 404.

XXVI. pag. 175. Μὴν Δεκεμβρίου κε'. Λόγος εἰς τὸ γενέσθαι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Mense Decembri, die XXV. Sermo in Nativitatem Salvatoris nostri Iesu Christi*. Inc. Μυστήριον ἔξον. Def. δόξαν ἀναπέμφωμεν σὺν τῷ πατρὶ, κ. λ. Inter Chrysostomi Opera cit. edit. Tom. VI. p. 392. ubi praefixum Monitum videndum, quum Chrysostomus ne, an Athanasii, live neutrius opus sit, in dubium vertatur. Haec porro suspicio antiquitus etiam viguisse, ex Chrysostomi nominis

nis abrasione, quod relato titulo praeibat in Codice, deprehenditur.

XXVII. pag. 180. *Eadem die. Eiusdem S. Io. Chrysostomi Sermo in idem argumentum.* Inc. Α' πάλα πατριάρχαι. Def. δυνήσμεν επιτυχέιν τῶν ἐπηγγελμένων αἰώνων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Inter eius Opera T. II p. 354.

XXVIII. pag. 189. *Menſe Decembri, die XXVII. Gregorii Nyſſeni Encomium in S. proiomartyrem Stephanum.* Inc. Ως καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολούθια. Def. εἰς καθαίρεσιν τῶν ἀντιδίων, κ. δέξαν τῇ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. G. & L. inter eius Opera edit. Paris. MDCCXXVII. Tom. III. pag. 354. Aliud exemplar, in fine mutilum, dedimus supra Plut. X. Cod. XXVII. §. II.

XXIX. pag. 196. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κθ'. Τῷ αὐτοῦ Γρηγορίου λόγος εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὰ νήπια τὰ ἐν Βηθλεὲμ ἀναρεθύντα ὑπὸ Ἡρώδου. *Menſe Decembri, die XXIX. Eiusdem Gregorii Sermo in Nativitatem D. N. I. C. & in Infantes in Bethelem ab Herode sublatos.* Inc. Σαλπίζατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι. Def. εὐλογητὸς εἰς τοῦτε αἰῶνα τῶν αἰώνων, ἀμήν Ibid p. 339.

XXX. pag. 205 b. *Menſe Ianuario, die I. Amphilochoii Episcopi Iconii in vitam & miracula S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae.* Inc. Α' γὰρ τοὶ, ὅτι ἦν ἀπεικέ. Def. ἐνεργαμύνης αὐτῶν. Exstat G. & L. in Amphilochio Combessii edit. Paris. A. MDCLIV. pag. 155 Alia tria exemplaria inuimus supra, unum in Cod. XXVI. Plut. VII. §. V. ubi miraculorum argumenta protulimus, alterum in Cod. XVII. Plut. IX. §. VI. tertium in Cod. XV. Plut. XI §. XIX. in quibus duobus postremis duodecim circiter versus brevius habetur.

XXXI. pag. 227. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Λόγος εἰς τὴν ὀκταήμερον περιτομὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. ἔπαινος διὰ βραχίων εἰς τὸν μέγαν βασιλεῖον. *Eadem die. Sermo in Domini N. I. C. octava die Circumcisionem, & brevis laudatio in Magnum Basilium.* Inc. Σικάν μὲν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. Def. κ. συμβασιλεύσωμεν αὐτῷ εἰς τοῦτε αἰῶνα, κ. λ. Auditor idem Amphilochoius, G. & L. loc. cit. pag. 10.

XXXII. pag. 232. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Βίος & πολιτεία τῇ ἐν ἀγίοις πατρίσι ἡμῶν Σιλβέστρου ἐπισκόπου γενόμενου Ρώμης. *Menſe eodem, die II. Vita & gesta S. P. N. Silvestri, qui fuit Episcopus Romae.* Habes in Cod. XVII. Plut. IX. §. VII. Finis tamen ab illo diversus, sequens est: ἐν κυρίῳ ἀνεπαύσατο μηνὶ Ἰαννουαρίῳ δευτέρᾳ· ὅτι αὐτῷ πρέπει ἡ δόξα, κ. λ. Huius Vitae folium 13. recentiori manu suppletum est.

XXXIII. p. 249 b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρίσι ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας τῷ θαυματουργῷ λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. *Menſe eodem, die VI. S. P. N. Gregorii Episc. Neocaesareae Thaumaturgi Sermo in SS. Theophania.* Inc. Α' ἰδὲ φιλόχριστοι. Def. τῷ ἐν πνεύματι κ. πυρὶ βαπτίζοντι Χριστῷ τῷ

ἀληθινῷ ἡμῶν Θεῷ, κ. λ. Latine tantum in Bibl. Patr. Lugdun. MDCLXXII. Tom. III. pag. 314. interprete Ger. Vossio.

XXXIV. pag. 253. b. *Eadem die. S. P. N. Ioannis Chrysostomi in idem argumentum.* Inc. Πάντες ὑμεῖς ἐν εὐθυμίᾳ. Def. καὶ τῶν αἰώνων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὅν γένοιτο, κ. λ. Inter eius Opera Tom. II. cit. edit. p. 367.

XXXV. pag. 259 b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Βίος καὶ θαύματα τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Δομνίας. *Menſe eodem, die VIII. Vita & miracula S. M. N. Domnicae.* Inc. Δομνίαν τὴν τῷ ὄντι κυριώτατον. Def. κ. τῆς ἀκηράτης ζωῆς καταξέμενοι κ. διαμονῆς, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Nihil de hisce Actis Fabricius Bibl. Graec. Tom. IX. ubi Vitae SS. recenset, neque Bollandus ad dictam diem.

XXXVI. pag. 267. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ εβ'. Μαρτύριον τῆς ἀγίας μάρτυρος Τατιανῆς. *Menſe eodem, die XII. Martyrium sanctae martyris Tatianae.* Inc. Βασιλεύοντος ἐν τῇ μεγαλοπόλει Ρώμῃ κατὰ Θεοῦ συγχώρησιν Α' λείξανδρου. Def. κ. τῆς μερίδος τῶν σωζομένων καταξιώσθαι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec quoque Acta Fabricio ignota fuerunt, itemque Bollando ad dictam diem.

XXXVII. pag. 281. b. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Archiep. CPolitani in Occursum Salvatoris, & Deiparae, & in Symeonem. Vide in Codice XXXI Plut. X §. X.

XXXVIII. pag. 285. S. Cyrilli Archiep. Hierosolymitani Sermo in idem argumentum. Vide in dicto Codice XVII. Plut. IX. §. XXXII.

XXXIX. pag. 288. b. S. Ioannis Chrysostomi Encomium in S. Meletium Episc. Antiochie, & in Eudium conviciensium. Vide in Codice IV. Plut. IX. §. XI.

XL. pag. 292. b. Λόγος διαλαμβάνων ἐν ἐπιτομῇ τὴν πρώτην, κ. δευτέραν, κ. τρίτην τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου εὐρεσιν. *Sermo comprehendens in compendio primam, secundam, & tertiam venerabilis capitis Praecursoris inventionem.* Inc. Πάλιν ἡμῖν ὁ Θεὸς ἐφείση Προδρόμος. Def. κ. τῷ ἐκείνῳ φωτὶ ἐλλαμψέσθαι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auditor, Fabricii iudicio, Metaphrastes.

XLI. pag. 297. b. Βίος ἐν ἐπιτομῇ, & ἐγκώμιον τῷ ἐν ἀγίοις πατρίσι ἡμῶν Θεοφάνει τοῦ τῆς Συγριανῆς. *Vita in compendio, & Encomium S. P. N. Theophanis Sigrianensis.* Inc. Ὅσπερ λειμὼν εὐαρώθῃ. Def. κ. εὐχαριστῶν ἀναπύκνοντες, ὅν καὶ ἀεὶ, κ. λ. Auditor Metaphrastes. Exstat apud Bolland. Tom. II. Martii Latine pag. 224. Graece pag. 700. ubi de hoc nostro Codice mentio fit.

XLII. pag. 303. b. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Α' λείξου τοῦ ἀνδρώπυ τοῦ Θεοῦ. *Vita S. P. N. Alexii viri Dei.* Inc. Ε' δεῖ μὲν, ὁ ἱερωτάτη, κ. θεοσύνδετος ἄνθρωπος. Def. δαξάσονται ἐν παντὶ καιρῷ Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, κ. λ. Auditor incertus. Omisā haec Acta a Bolland. Tom. IV. Iulii pag. 238. seqq. ubi fufius de hoc differitur.

XLIII. pag. 311. b. Μαρτύριον τοῦ ἀγίου ἱε-

ἱερομάρτυρος Βασιλείου πρεσβυτέρου τῆς ἐν Α' γκύρῃ ἐκκλησίας. *Martyrium S. hieromartyris Basilii presbyteri Ecclesiae Ancyranae.* Inc. Ἡδὴ μὲν θέαμα. Def. πρεσβεύων ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Memorat tantum haec Acta Bolland. Tom. III. Martii pag. 380. Adfert tamen alia ex Ms. Graeco Vaticano, quorum meminit Fabric. loc. cit. pag. 62.

XLIV. pag. 317. b. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρίσι ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Νεοκαισαρείας ἐγκώμιον εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν τῆς παναγίας Θεοτόκου & ἀειπαρθένου Μαρίας. S. P. N. Gregorii Archiep. Neocaesareae Encomium in Annunciationem SS. Deiparae semperque Virginis Mariae. Inc. Ε' οὐτως μὲν ἀπάσαις & ὑμνωδίαις. Def. μετὰ σὺ καὶ ἡμεῖς καταξίωσον μετασχεῖν τῆς τελείας σου χάριτος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec verba una cum reliqua conclusione, nova manu suppleta sunt. Secundus hic est ex tribus Sermonibus, quos in Annunciationem Virginis Gregorius iste elucubravir, omnes Latine editos in Bibl. Patrum cit. edit. Tom. III. pag. 309. seqq. interprete item Ger. Vossio.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Montfauconio iudice, Sec. XI. ineuntis. Constat foliis 323.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Titulum ita corrigimus.

Theophylasti Expositio in Acta Apostolorum, & in Epistolas D. Pauli.

cod. v. I. pag. 1. **C**ommentario in Acta Apostolorum praecedit Praefatio brevis in eadem, & in eorundem scriptorem S. Lucam. Inc. Α'ντιοχεὺς ἐπαρχὼν τὸ γένος ὁ Λυκάς. Def. οἱ ἀπόστολοι πολλῶν κ. μεγίστων. Commentarius vero, qui singulis sacri textus sectionibus subiicitur, inc. Τίνας ἐνεκεν ἀναμνησκεί αὐτὸν τῷ εὐαγγελίῳ, κ. λ. Def. κ. πάσαν ἐμπλήσας τὴν οἰκμένην, οὕτω κατέλυσε τὸν βίον. In fine legitur: Πράξεις ζωηραὶ τῶν Χριστοῦ μυσθῶν πρώτων. *Acta vniuersae primorum Christi sacerdotum.*

II. pag. 40. b. Commentarii Epistolarum D. Pauli praecedit Tabula Lctionum pro singulis Dominicis totius anni. Numerantur autem primo triginta octo, quarum trigesima sexta, & septima nominantur τῆς ἀπόκρυφου, seu Carnisprῶν, trigesima octava τῆς τυροφάγῃ. His succedunt aliae sex Ieiuniorum, tum magna feria quinta, magna parasceve, & magnum sabbatum. Tandem alius Indiculus, qui incipit a Dominica Paschatis, usque ad octavam Dominicam, quae est Pentecostes. In hisce Lctiones assignantur ex Actibus Apostolorum: in reliquis ex Epistolis Pauli sunt desumptae. Succedit deinde: Ε'ξήγησις σύντομος ἐν εἰδει παραφρασικῇ εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ ἀγίου ἀποστόλου

Παύλου, συνθεθεῖσα παρὰ Θεοφύλακτου τοῦ ἱερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας. *Expositio brevis, paraphrasis specie, in Epistolas D. Apostoli Pauli, composita a Theophylasto sacratissimo Archiepiscopo Bulgariae.* Ac primo quidem Ἰ' πόθῃσι τῆς πρὸς Ρώμᾶς ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam ad Romanos.* Inc. Ἡ συνεχὴς ἀνάγνωσις τῶν θείων γραφῶν. Def. καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα ὠφέλησε. Commentarius inc. Οὕτε ὁ Μωϋσῆς, ὅτε πολλοὶ τῶν μετ' αὐτὸν. Def. τῶν τῷ Σατανᾷ παγίδων συντριβομένων ὑπὸ τῆς πύδας ἡμῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

III. p. 34. b. Πρὸς Ε'βραίους ἐπιστολή. *Epistola ad Hebraeos.* Argumentum inc. Ε' θνῶν μὲν ἀπόστολος ἦν ὁ μακάριος Παῦλος. Def. ὅτε κ. ὑπὸ Νέρωνος ἀνηρέθη. Commentarius Epistolae inc. Ε'πειδὴ ταλαιπωρούμενοι. Def. ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ εὐεργετῇ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, μεθ' οὗ, κ. λ.

IV. p. 124. Πρὸς Κολοσσαίς. *Ad Colossenses.* Argumentum inc. Πᾶσαι μὲν αἱ ἐπιστολαὶ Παύλου ἅγιοι. Def. πρὸς τὸ γράψαι ταύτην τὴν ἐπιστολήν. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐν ἀρχῇ. Def. τὸ πολὺ πάχος τῶν ἁμαρτιῶν ἐκπνέουσιν, εἰς δέξαν, κ. λ.

V. p. 137. b. Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη. *Prima ad Thessalonicenses.* Inc. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφων. Def. ἵνα καὶ πρὸς δέξαν ζήσωμεν τῷ πατρί, κ. λ. Nullum heic argumenti ab ipso Commentario discrimen apparet.

VI. p. 146. Ἰ' πόθῃσι τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς. *Argumentum in secundam Epistolam ad Thessalonicenses.* Inc. Δευτέραν πρὸς Θεσσαλονικεῖς ποιεῖται τὴν ἐπιστολήν ὁ μακάριος Παῦλος. Def. δι' ὃν ἐπὶ νόσονται τὰς γυνεῖς αὐτοῦ ἐπιστολάς. Commentarius inc. Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. Def. τοῦ προσλαβομένου ἡμεῖς κ. προσαγαγόντος τῷ πατρί, ἐν ἀγίῳ πνεύματι, κ. λ.

VII. pag. 151. b. Ἰ' πόθῃσι τῆς πρὸς Τίταν ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam ad Titum.* Inc. Τῶν τῷ Παύλῳ συνόντων δοκιμώτατος ὁ Τίτος ὢν. Def. ἀλλ' οἷον ὑπομνήσεως τινός. Commentarius inc. Α' διάφορος ταῦτα τίθησι. Def. κ. ψυχᾷ ἡμῶν, κ. σώματι ἐν ἀγίῳ πνεύματι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

VIII. p. 156. b. Ἰ' πόθῃσι τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam primam ad Corinthios.* Inc. Ἡ Κορινθὸς ἐστὶ μὲν πόλις τῆς Ε'λλάδος. Def. διὸ κ. ὕτως ἀρχεται. Commentarius inc. Ο'ρα προοίμιον εὐθὺς καθαρτῶμεν τῶν ψευδοδιδασκάλων. Def. τοῦ Χριστοῦ σκηνομάτων καταξιώσθημεθα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

IX. p. 198. b. Ἰ' πόθῃσι τῆς πρὸς Κορινθίους δευτέρας ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam secundam ad Corinthios.* Inc. Δευτέραν πρὸς Κορινθίους τίθησιν ἐπιστολήν ὁ μακάριος Παῦλος. Def. ὡς ἰδιώτην, κ. ἀδελφὸν ἔχον λόγῳ. Commentarius inc. Ε'ν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ πέμψαι ἐκεῖ τὸν Τιμόθεον. Def. τῷ τελείῳ ἐν τριάδι Θεοῦ δεικνύμενοι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

X. p. 224. b. Ε'ξήγησις τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς. *Enarratio in Epistolam primam*

nam ad Timotheum. Argumentum inc. Τὸν τῷ Παύλῳ μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν. Def. ἀλλ' οὐα διδασκάλῳ πρέπει. Commentarius inc. Εἴπειδ' ἡ μέλλει νομοθετεῖν. Def. καὶ δοξάζοντες Χριστὸν τὸν τῶν χαρισμάτων δοτῆρα, σὺν πατρὶ, κ. λ.

XI. p. 236. b. Τ' ὁδοίσεις τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς. Argumentum in Epistolam secundam ad Timotheum. Inc. Τί δήποτε καὶ δευτέραν ἐπιστέλλει τῷ Τιμόθεῳ ἐπιστολήν. Def. πρὸς γὰρ τῷ τέλει ἦδη ἦν. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐκ τοῦ προοιμίου διανέσχεσεν. Def. ἔβλεψεν τῆς ἐκείνου προνοίας διὰ πάντων ἐπιτεύχεται. αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

XII. p. 244. b. Τ' ὁδοίσεις τῆς πρὸς Εὐφροσύνης ἐπιστολῆς. Argumentum in Epistolam ad Euphrosin. Inc. Ἡ Εὐφροσύνη μητρόπολις μὲν ἐστὶ τῆς Ἀσίας. Def. πρὸς κατανόησιν τῶν ἐν ταύτῃ μυστηρίων. Commentarius inc. Ἰδὲ τὸ διὰ τῶν πατρὶ δέδωκε. Def. ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ τῷ ἀφ' ὁδοῦ νυμφίῳ τῶν παρθένων καὶ ἀδιαφθέρων ψυχῶν, ὡς ἡ δόξα, κ. λ.

XIII. p. 260. b. Τ' ὁδοίσεις τῆς πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολῆς. Argumentum in Epistolam ad Philemonem. Inc. Οὐτε δούλον, ὅτε δεσπότην ὁ Χριστὸς προσκύντας αὐτῷ ἀποβάλλεται. Def. τοσαύτης ὠφελείας γέμειν. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐκ προοιμίου παιδεύει τὸν δεσπότην. Def. δι' ἡμᾶς δούλου φανέντος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν. ὡς ἡ δόξα, κ. λ.

XIV. p. 262. Τ' ὁδοίσεις τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς. Argumentum in Epistolam ad Galatas. Inc. Πολλὰ τὸ προοίμιον γέμει θυμοῦ. Def. διὸ καὶ ὅτως ἀρχεται. Commentarius inc. Εὐθὺς ἀναίρει τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητὴν. Def. τῇ ἀναίρεσει τῆς παλαιᾶς καὶ σωματικῆς ἐσποδείξεσιν. ὡς ἡ δόξα, κ. λ.

XV. p. 275. Τ' ὁδοίσεις εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολήν. Argumentum in Epistolam ad Philippenses. Inc. Οἱ Φιλιππησίαι ἀπὸ πόλεως εἰς μίαν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Φιλιππῶν. Def. φιλῶν αὐτοὺς καὶ τιμῶν φαίνεται. Commentarius inc. Ἐνταῦθα ὁ τίθησι τὸ αὐτῷ ἀξίωμα. Def. ἀπολαύσωμεν τῆς πλῆθους τῆς χρηστότητος αὐτοῦ. ὡς ἡ δόξα, κ. λ. De variis horum Commentariorum editionibus cum Graecis, tum Latinis vide Fabric. B. G. Tom. VI. p. 288. seq. Nobis Latinam tantum editionem Antuerp. MDLXIV. in 8. per Philippum Montanum adornatam consulere licuit. Alia nos exemplaria huius paraphrasticae Expositionis inuenimus supra Plut. VI. Cod. VIII. Plut. X. Cod. IX. & Plut. XI. Cod. VII. quorum prima duo mutila sunt.

XVI. pag. 285. b. Occurrit fragmentum quoddam, ob foedam, mutilamque paginam vix legendum, in quo de rebus astronomiacis agitur, quodque nescio quis iereus τὸ παρὸν ἔγραψεν, ita enim in fine legitur.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. min. Sec. XIII. cuius prima & ultima pagina, marginibus laceris, vix legi possunt. Constat foliis 285.

ΤΟΤ ΑΓΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ.

DIVI ANASTASII RESPON- SIO.

Titulus sic reddendus.

Anastasi Patriarchae Antiocheni Responsio- nes, & aliorum SS. Patrum Excerpta varia.

I. pag. 1. Τὸν ἁγίον Ἀναστάσιον ἀποκρίσεις COD. VI.

πρὸς τὰς προσεχθεῖσας αὐτῷ ἐρωτήσεις παρὰ τινων ὁδοδίων. Πρῶτον περὶ διαφόρων κεφαλαίων. S. Anastasi Responsiones ad interrogationes a quibusdam Orthodoxis sibi propositas. Primum de diversis Capitulis. Inc. Ερώτησις. Τί ἐστὶ τὸ σημεῖον τοῦ τελείου Χριστιανοῦ; Ἀποκρίσις. Πίστις ὁρθὴ καὶ ἔργα θεοσεβῆ, κ. λ. Ex CLIV. Quaestionibus, quibus respondet Anastasius, ut videre est Operum lac. Gretseri edit. Ratisb. MDCCXI. Tom. XIV. p. 161. quam nos prae manibus habuimus, in hoc Codice LXXXVI. tantum exhibentur, ut ex marginalibus numeris posterius additis apparet. Primae LIX. cum dicta edit. concordant, nisi quod XXVIII. numero bis repetito, & ex Quaestionibus XXXIII. & XXXIV. una constata, quae in edit. est LIX. in Codice LVII. enunciat. Inter hanc & sequentem LX. inseruntur aliae decem, nempe a CXLII. usque ad CLI. inclusive; quare LXVIII. est in Codice, quae in editione est LX. tum ordine procedunt usque ad LXXIV. inclusive; ac deinde reliquae omnes usque ad CLII. desiderantur. Harum finis est: εἴτε διὰ λόγου, εἴτε διὰ ἐπιστολῆς, quae sunt extrema verba fragmenti ex Basilii Libro de Spiritu Sancto desumpti, & ad ultimam Quaestionem pertinentis; incidunt autem cit. Tom. pag. 444. Sciendum in hoc exemplari quasdam sententias Patrum reticere, ac alias reponi, quae in aliis Codicibus desiderantur: quorum nomina ac loca heic adferre praetermittimus, quum id muneris iam Fabricius praestiterit Bibl. Graec. T. IX. pag. 325. Monemus tantum, quum minor heic Quaestionum numerus, uti mox inuenimus, habeatur, pauciorum quoque scriptorum nomina recenseri; unius praeterea Titi Bostrensis, cuius in Fabriciano elencho nulla mentio, in nostro Codice excerptum referri.

II. pag. 215. Διάλογος τῶν ἁγίων Βασιλείου καὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Dialogus SS. Basilii & Gregorii Theologi. Inc. Βασιλείος. Τί ἐστιν ἀρχή; Γρηγόριος. Τὸ πρῶτον αἶτιον τοῦ δευτέρου αἰτίου. Def. ὡς οἶδεν αὐτὸς φησὶν ὁ αὐτοῦ. Personarum nomina in Codicis margine apponuntur. Legitur etiam in dicto Codice Coisl. CXX. pag. 209.

III.

(1) Habentur etiam in Codice Coisl. CXX. Catalog. pag. 193, ubi tamen typographi lapsu pro Anastasi legitur Athanasii.

III. p. 218. Θεόδωρος ἐκ τῆς περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. Theodori ex Libro de S. Trinitate. Inc. Μία ἐστὶν τῶν ὁλῶν ἀρχή. Def. καὶ ἐκ ἡλολώματος. Ibid. p. 210. ubi pro Theodori legitur Theodoretii.

IV. pag. 222. b. Περὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἐκ τῶν ἀποστολικῶν διαταγμάτων. De apparitione Domini ex Apostolicis Constitutionibus. Inc. Εἰτέχθη μὲν γὰρ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Def. ἀνεληφθῆναι δὲ παχῶν τρίτη, ὥρα 9' τῆς ἡμέρας. Edidit Cotelerius Not. ad Lib. I. Constit. Apostol. pag. 119.

V. pag. 223. Εὐσεβίου ἐκ τῶν χρονικῶν. Eusebii ex Chronicis. Inc. Μετὰ γὰρ τὸ πληρωθῆναι. Def. τριήμερος ἀνέστη ἡμέρα κυριακή.

VI. pag. 224. Ἡσυχίου ἐκ τῆς εἰς τὴν Χριστῷ γέναν. Hesychii ex Sermone in Christi ortum. Inc. Ἐν γὰρ τῷ τεσσαρακωσῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας Αὐγύστου. Def. εἰς τὸ 4' ἔτος πληθύναι τὸν κύριον. In dicto Cod. pag. 214. Hunc Sermonem edidit Carolus Du-Fresnius in Append. ad Chronic. Pasch.

VII. pag. ead. b. Γωάννου Δαμασκηνῆος περὶ τῶν Μακεδόνων (intellige μνηδῶν) ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκδόσεως. Ioannis Damasceni de mensibus Macedonicis ex Ecclesiastica traditione. Inc. Φασὶν γὰρ οἱ Ἕλληες. Def. καὶ ἀνύεται τάχιον. Inter eius Opera edidit Mich. Lequienius T. I. pag. 577.

VIII. pag. 225. b. Ἐπιφανίου περὶ τῶν οὐβ' προφητῶν, καὶ προφητῶν. Epiphani de LXXII. Prophetis, & de Prophetis. Inc. Ἀ' Ἀδάμ. β' Ἐνῶχ. γ' Νῶε. Def. δ' Ἐλισάβετ ἡ μήτηρ Ἰωάννου. Μαρία ἡ θεοτόκος. Edidit Cotelerius in Not. ad Lib. IV. Constit. Apost. p. 220.

IX. p. 226. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν 15' προφητῶν, πῶθεν καὶ πῶς ἐτελειώθησαν. Eiusdem de XVI. Prophetis (h. e. xii. Minoribus, & iv. Maioribus) quomodo, & ubi mortui sunt. Inc. Ἀ' Ὡς ἐν ἡμέρᾳ Βερίλ ἦν ἐκ Βελεμῶν φυλῆς Ἰσάχαρ. Def. καὶ ἐκ αἵματός σου, φόνος ἔσται τῷ Βερίλ ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Pag. vero 232. narrationi de Hieremia propheta, qui in ordine XIV. est. subnectuntur quaedam, quorum titulus: Τὰ παραλειπόμενα Ἱερεμίου τοῦ προφήτου. Paralipomena Hieremiae prophetae. Inc. Ἐγένετο ἡνίκα αἰχμαλωτεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Χαλδαίων. Def. οὐκ ἰδὲ ἐνταῦθα ἐγγέγραπται ἐν τῇ ἐπιστολῇ Βαρέχ.

X. pag. 249. b. Περὶ Ἡλίου. De Elia. Inc. Ἡλίας δὲ ὁ θεοσίτης. Def. πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. Hic propheta additus videtur supra dictis XVI.

XI. pag. 250. Subsequitur alia manu recentiori: Περὶ τῶν Χριστιανῶν βασιλέων. De Christianis Imperatoribus, scilicet a Constantino Magno ad Alexandrum Leonis successorem, indicatis annis regni uniuscuiusque. Inc. Ἀ' Κωνσταντῖνος ὁ μέγας ἔτη λβ'. Def. μζ' Ἀλέξανδρος ἔτη α'. ἡμέρας ιε'.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. min. Sec. XI. cuius primae duae paginae

diversa manu, item antiqua, suppletac sunt. Constat foliis 250.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

ANASTASII RESPONSIONES.

I. pag. 1. Ἀ' Ἀναστάσιον ἀποκρίσεις πρὸς τὰς COD. VI.

ἐπερωθεῖσας αὐτῷ ἐπερωτήσεις παρὰ τινων ὁδοδίων περὶ διαφόρων κεφαλαίων. Anastasi Responsiones ad interrogationes ipsi propositas a quibusdam Orthodoxis de diversis Capitulis. Habentur autem in hoc Codice, ut ex numeris margini recentiori manu adiectis apparet, tantum LXXXI. eodemque ordine procedunt, quem in superiori Codice VI. notavimus; nisi quod inter paginam 140. & 141. duo folia exciderunt, Quaestiones XLII. XLIII. & XLIV. continet; & inter pag. 144. & 145. alia item duo, in quibus pars Quaestionis XLVII. tota XLVIII. & initium XL. habebatur. Initium, & finis cum memorato Codice concordat. Sequitur heic tamen alia Quaestio, numero LXXXII. notata, quae inter Anastasii Quaestiones non habetur. Ea est huiusmodi: Τί τὰ ἱεσάρα θηρία, ἀπερ ἐώρακε Δανιὴλ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀναβαίνοντα; Responsio inc. Εἴθεός σου γὰρ, φησὶ, καὶ ἰδὲ τίς τῶν ἀνέμων, κ. λ. Def. ὁ μακρότης ζωῆς ἐδόθη αὐτῷ ὡς καιροῦ. Patrum vero nomina, unde auctoritates in Responsionibus adductae, plura sunt, quam in dicto Codice, ac fere quotquot recensentur a Fabricio loc. cit. haeticorum scriptorum nominibus exceptis. Legantur praeterea in hoc Codice duo illa scholia, quae adfert Montfauconius in Biblioth. Coisl. Codice CXX. pag. 194. alterum de maximis mundi Fluminibus & Montibus p. 115. alterum de Api, & Mendete Aegyptiorum, pag. 144. b.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. min. Sec. XII. Constat foliis 209.

ΤΟΤ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. BASILII HOMILIAE.

Scilicet.

D. Basilii Homiliae XL. Epistolae IV. & martyrium SS. Eusebii, Auxentii &c. auctore Eusebio monacho Sebasteno.

I. pag. 1. Totius Voluminis haec est COD. VIII.

epigraphe: Τὴ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρείας Καππαδοκίας ἡδικῇ. S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae Moralia. Deinde Homilia prima sic inscribitur: Ομιλία εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πρώτης ψαλμοῦ. Κύρις εὐλόγησον. Homilia in principium primi Psalmi. Domine benedic. Inc.

(1) Verba, ἔκρινε ἐλόγησον, omnibus ferme Homiliis huius Codicis praefixa, indicio sunt adhibitas eas fuisse pro lectionibus

Divini Officii, quae nocturno tempore in choro recitabantur.

Inc. Πᾶσα γραφή θεόπνευστος. Def. ὃν ἠκούσατε, χάριτι τοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Gr. & Lat. Tom. I. Operum edit. Parif. A. mcccxxi. fol. p. 90. In fine vero cuiuslibet Homiliae titulus repetitur, interdum ab illo, qui initio proponitur, diversus; quod monuisse semel satis fuerit.

II. pag. 9. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, τρέσχετε σεαυτοὺς. *Eiusdem in illud, Attende tibi ipse...* Inc. Τοῦ λόγου τὴν χάριν. Def. ἵνα προσέχητε Θεῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. cit. edit. p. 16.

III. pag. 19. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου, κατὰ μὲν τὰς ἀποδόσεις, καὶ τὰ ἐξῆς. *Eiusdem in dictum illud Evangelii secundum Lucam, Deservam horrea mea, &c.* Inc. Διπλὴν τὸ εἶδος. Def. εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 43. Titulus in fine diversus ita habet: Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου τοῦ κατὰ Λουκᾶν περὶ πλουτύντων.

IV. pag. 28. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πλουτύντων. *Eiusdem contra divites.* Inc. Εἴρηται ὁ πρῶτος. Def. ζωὴ τῆς ἐν αὐτῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 51.

V. pag. 40. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν 18' ψαλμὸν. *Eiusdem in Psalmum XIV.* Inc. Κύριε, τίς παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματί σου. Def. ἡ βασιλεία τῶν ὀρατῶν, ἥς γένοιτο, κ. λ. In Appendice Tom. I. pag. 352. tamquam supposita. Ex nostri tamen Codicis antiquitate, XI. conscripti Seculo, qui forte alicui Graecorum Monasterio, pro eorum temporum liturgia inserviebat, argui posset, Homiliam hanc ante illud tempus etiam S. Basilio adiudicatam fuisse, eique propterea locum assignatum ante sequentem, cuius titulus, ac prima verba, aliam in eundem Psalmum Homiliam supponunt.

VI. pag. 46. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς μέρος τοῦ 18' ψαλμοῦ κατὰ τονίζοντων. *Eiusdem in partem XIV. Psalmi contra foeneratores.* Inc. Χθὲς εἰς τὸν τριακονταίδεκατον. Def. ἀποληψόμενοι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. I. p. 107.

VII. p. 54. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηστείας λόγος α'. *Eiusdem de ieiunio Sermo I.* Inc. Παρακαλεῖτε, φησὶν. Def. τῆς ἐν τῷ νυμφῶνι εὐφροσύνης, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. II. pag. 10. secundo loco positus.

VIII. pag. 61. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηστείας λόγος β'. *Eiusdem de ieiunio Sermo II.* Inc. Σαλπίζατε, φησὶν. Def. ἐν τῇ δικαιοκρασίᾳ τοῦ Χριστοῦ αὐτῷ, κ. λ. Ibid. pag. 1. primo loco positus.

IX. pag. 71. b. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ μεθύοντων. *Eiusdem contra ebriosos.* Inc. Κινεῖ μὲν με. Def. τοῦ Θεοῦ ἢ σωτῆρος ἡμῶν, κ. λ. Ib. p. 112.

X. pag. 81. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς πρὸς τινὰ εὐμπεπτότως ἔχοντα πρὸς τὸ πάθος. *Eiusdem de ira adversus quemdam in hoc vitium valde pronum.* Inc. Ὡς περὶ τῶν ἱατρικῶν. Def. κληρονομίᾳ γῆν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 83. inscriptus, κατὰ ὀργιζομένων.

XI. pag. 90. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν. *Eiusdem in principium Proverbiorum.* Hoc expuncto titulo, alia ma-

nu suffectus est insequens: Τὴν αὐτὴν περὶ φθόνου. *Eiusdem de invidia, qui in fine etiam repetitur.* Inc. Ἀγαθὸς ὁ Θεός. Def. ἐχαρίσατο ἡμῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 91.

XII. pag. 98. b. Τῆ αὐτῆς ὁμιλίας περὶ εὐχαριστίας. *Eiusdem Homilia de gratiarum actione.* Inc. Ἡκούσατε τῶν ῥημάτων. Def. ἐνοικῆσαι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 24.

XIII. p. 108. Τῆ αὐτῆς ὁμιλίας εἰς τὴν μάρτυρα Γαλιτταν, ὃς εἰς τὰ παραλειπόμενα τῆς προλεχθείσης ὁμιλίας περὶ εὐχαριστίας. *Eiusdem Homilia in martyrem Galitiam, & in reliqua praecedentis Homiliae de gratiarum actione.* Inc. Ἡ μὲν ὑπόθεσις. Def. τῆς χάριτος τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. Ibid. pag. 32.

XIV. pag. 120. b. Τῆ αὐτῆς εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν. *Eiusdem in principium Proverbiorum.* Inc. Ἀγαθὸς ὁ τῆς εὐπειθείας. Def. τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 97.

XV. pag. 139. b. Τῆ αὐτῆς ὁμιλίας εἰς τὸ, ὅτι ὁ Θεὸς τῶν κακῶν αἴτιος ὁ Θεός. *Eiusdem Homilia in illud, quod Deus non est auctor malorum.* Inc. Πολλοὶ τῆς διδασκαλίας. Def. τῆς ἀπολαύσεως τῶν καλῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 72.

XVI. pag. 152. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν πεντηκοστὸν 6' ψαλμὸν. *Eiusdem Homilia in Psalmum LXI.* Inc. Πρὸς τὸ πρόθυμον. Def. δυνάμει ἐπιζόμενος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. I. pag. 188.

XVII. pag. 157. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν 18' ψαλμὸν. *Eiusdem in LXI. Psalmum.* Inc. Δύο ψαλμοὶ ἔγνωμεν. Def. τῶν ἀμαρτημάτων διαφυγῆν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 193.

XVIII. pag. 164. Τῆ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν ἐκατοστὸν τριακονταίδεκατον ψαλμὸν. *Eiusdem Homilia in CXIV. Psalmum.* Inc. Πάλαι καὶ ταλαβόντες. Def. τὴν ἀληθῆ ζωὴν ἵδν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 199.

XIX. pag. 170. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν ἐκατοστὸν πεντηκονταίδεκατον ψαλμὸν. *Eiusdem Homilia in CXV. Psalmum.* Inc. Ἐπίστευσαν διὰ ἑλπίδα. Def. ταῖς ἐντολαῖς τοῦ κυρίου, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In Append. eiusdem Tom. I. p. 371.

XX. pag. 176. b. *Eiusdem Encomium in SS. XL. martyres.* Habes in Codice XXVI. Plut. VII. §. XVII.

XXI. pag. 185. *Eiusdem Encomium in Gordium martyrem.* Vide in Cod. XVII. Plut. IX. §. VIII.

XXII. pag. 194. Τῆ αὐτῆς ὁμιλίας ῥητέισα ἐν Λαυζοῖς. *Eiusdem Homilia habita in Laeizis.* Inc. Ἀνταγωνίζεται. Def. τῷ κυρίῳ φιλανθρωπίας. In Appendice Tom. II. pag. 587.

XXIII. pag. 204. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐν λιμῷ ῥητέισα ἢ αὐχμῷ. *Eiusdem Homilia, dicta in fame & siccatate.* Inc. Λέων ἐρεύξεται. Def. ἀντιμετρηθήσεται αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 62.

XXIV. pag. 216. b. *Eiusdem Homilia exhortatoria ad S. Baptistam.* Vide in dicto Codice XVII. Plut. IX. §. X.

XXV. pag. 227. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πίστεως. *Eius-*

Eiusdem de Fide. Inc. Θεὸς μεμνησθαι. Def. ἀπολαμβάνειν, ἐν χάριτι τοῦ κυρίου, κ. λ. Tom. cit. p. 130.

XXVI. pag. 231. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem Sermo in S. Baptisma.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς σῶμα ἑαυτοῦ καταδέξαμενος. Def. ἡν ἔχετε πρὸς τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς ἀδελφότητος. Titulus in fine diversus ita habet: Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς δύσεως. *Epistola ad Episcopos Occidentis:* & quidem rectius; quum non inter eius Homilias, sed inter Epistolas habetur Tom. III. p. 372. N. cccxiii. sub titulo: Πρὸς Ἰτάλους ἢ Γάλλους ἐπισκόπους περὶ τῆς καταστάσεως ἢ συγχύσεως τῶν ἐκκλησιῶν.

XXVII. pag. 235. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν 7' ψαλμὸν. *Psalmus τῷ Δαβὶδ, ὃν ἦσεν τῷ κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων Χυσι τοῦ Ἰεμεεὶ.* *Eiusdem in Psalmum VII. Psalmus David, quem cecinit Domino pro verbis Chusi filii Iememi.* Inc. Δοκεῖ πως ἐναντίως. Def. συνέχειν αὐτοῖς. Tom. I. p. 97.

XXVIII. pag. 246. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν 11' ψαλμὸν. *Eiusdem in XXVIII. Psalmum.* Inc. Ὁ εἰκοστὸς ὄγδος ψαλμός. Def. μετασχεῖν ἐν εἰρήνῃ, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 113.

XXIX. pag. 259. Τῆ αὐτοῦ εἰς τὸν 23' ψαλμὸν. *Psalmus ᾧδῆς τῆς ἐγκαινισμοῦ τοῦ κύριου Δαβὶδ.* *Eiusdem in XXIX. Psalmum.* *Psalmus captus dedicationis domus David.* Inc. Ψαλτήριον μὲν. Def. ποιῆσαι δυνήσεται. Ib. p. 124.

XXX. p. 267. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν 18' ψαλμὸν. *Eiusdem Homilia in XXXII. Psalmum.* Inc. Ἀγαλλιάσθε δίκαιοι ἐν κυρίῳ. Def. σύμμορφον τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ. Ibid. p. 131. ubi initium adlatum ponitur pro Homiliae titulo.

XXXI. pag. 287. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν 11' ψαλμὸν. *Eiusdem in XXVIII. Psalmum.* Inc. Προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ, κ. λ. Def. ἵστε ἀξίους αὐτοῦ. ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In Appendice eiusdem Tomi, veluti spuria reponitur pag. 358. ubi prima verba, quae attulimus, tituli loco sunt.

XXXII. pag. 285. b. Εἰς τὸν 13' ψαλμὸν τῷ Δαβὶδ, ὅπως ἠλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίον Ἀβιμέλεχ, ὃς ἀπέλευσεν αὐτόν, ἢ ἐπ' ἡλθεν. *In Psalmum XXXIII. David, quando immisavit faciem suam coram Abimelech, & dimisit eum, & abiit.* Inc. Ἐπὶ δύο ὑποθέσεις. Def. τῶν ἐλπίζοντων ἐπ' αὐτόν. Tom. I. pag. 142.

XXXIII. pag. 305. Εἰς τὸν 13' ψαλμὸν. Διδασκαλία ἐξομολογήσεως. *Psalmus τῷ Δαβὶδ εἰς ἀνάμνησιν.* *In Psalmum XXXVII. Doctrina confessionis.* *Psalmus David in recordationem.* Inc. Οἱ τῆς ἡσυχίας γραφεῖς. Def. τῆς ἐμῆς σωτηρίας. In Append. dicti Tomi p. 362.

XXXIV. pag. 316. Εἰς τὸν 18' ψαλμὸν. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησόμενων, τοῖς ἰσὺς Κορὲ εἰς συνέσειν, ᾧδῃ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. *In Psalmum XLIV. In finem pro iis, qui immutabuntur, filiis Core ad intellectum, canticum pro dilecto.* Inc. Φαίνεται μὲν ἢ ἔτος. Def. ἡ ἐξομολογήσεως τῶν λαῶν. In dicto T. I. p. 158.

XXXV. pag. 331. Εἰς τὸν 18' ψαλμὸν. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἰσὺς Κορὲ, ὑπὲρ τῶν κρυφίων ψαλμῶν. *In Psalmum XLV. In finem pro filiis Core.* *Psalmus pro arcanis.* Inc. Προφητεῖαν μοι δοκεῖ. Def. καινὸν ἄνθρωπον. Ib. p. 170.

XXXVI. p. 340. Εἰς τὸν 18' ψαλμὸν. Εἰς τὸ τέλος τοῖς ἰσὺς Κορὲ ψαλμός. *In Psalmum XLVIII. In finem filiis Core Psalmus.* Inc. Ἐφαντάσθησαν. Def. ἢ ὁμοιωθῇ αὐτοῖς. Ibid. pag. 176.

XXXVII. pag. 355. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν νέαν, ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῦντο λόγων. *Eiusdem Homilia ad iuvenes, quomodo possint ex Gentilium libris fructum capere.* Inc. Πολλὰ με τὰ παρακαλοῦντα. Def. ἀποφύγοντες. Tom. II. pag. 173. In fine subicitur stichometria hoc pacto: Στίχοι χλζ'. *Versus DCXXXVII.* Tum haec subscriptio manus multo recentioris, seculi fortasse X: V. Ἰωσήφ ἱερομονάχου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Εὐεργετίδος, τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἢ κοπροκαυτάρου. *Iosephi hieromonachi SS. Deiparae Benefactoris, peccatoris & immunditiae vasis.* Fuit fortasse possessor Codicis.

XXXVIII. pag. 369. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθένον ἐκτεσοῦσαν. *Eiusdem ad virginem lapsam.* Inc. Νῦν καιρὸς ἐκβοῆσαι. Def. ἢ ἀπολωλῆ, ἢ ὑμνήσῃ. Est Epistola xlv. T. III. p. 135. In fine: Στίχοι σσ'. *Versus CCLXXXV.*

XXXIX. pag. 375. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς μονάζοντα ἐκτεσόντα. *Eiusdem ad monachum lapsam.* Inc. Διττὸς μοι ὁδὸς. Def. τίνας ἐξέ. Est Epistola xlv. ibid. p. 133. In fine: Στίχοι π'. *Versus LXXXV.*

XL. pag. 378. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα πρὸς τὴν συνοφάντην ἡμᾶς, ὅτι τρεῖς θεοὶ λέγομεν. *Eiusdem Homilia adversus calumniantes nos, quod tres Deos adferamus.* Inc. Μεγάλη παράκλησις. Def. ὡς αὐτὸς οἶδεν. ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 609 in Appendice. Varius titulus in fine: Περὶ τοῦ μὴ εἶναι τρεῖς θεοὺς καταγγέλλειν.

XLI. p. 382. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ μὴ προσηλωθῆναι τοῖς βιωτικοῖς, ἢ περὶ τοῦ γενόμενου ἐκπρησμοῦ ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας. *Eiusdem Homilia, quod rebus mundanis adhaerendum non sit: & de incendio extra Ecclesiam facto.* Inc. Ἐγὼ μὲν ᾤμην. Def. διαφύγει. αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 163. In fine prima tantum tituli pars repetitur.

XLII. pag. 395. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, πῶς δεῖ σωφρονεῖν. *Eiusdem Homilia, quomodo oporteat modestos esse.* Inc. Ὁφείλει ἀνθρώπος. Def. ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 156. ubi titulus: Περὶ ταπεινοφροσύνης.

XLIII. pag. 402. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν παράδεισον. *Eiusdem Homilia in Paradisum.* Inc. Καίτοι ἐφύτευσεν. Def. πάντα ταῦτα τῇ διανοίᾳ καταμαζών, δόξατε τὸν Θεόν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. I. p. 347. in Appendice, ubi in fine quatuor ferme versus longior.

XLIV. pag. 407. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον. *Eiusdem*

dem Epistola ad S. Gregorium Theologum. Inc. Επειγών σε τὴν ἐπιστολήν. Def. ἐπιζητοῦντος. Est Epistola II. Tom. III. p. 70.

XLV. pag. 414. Μαρτύριον τῶν ἁγίων Εὐεράτιου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Ορέστη, καὶ Μαρδαρίου. Martyrium SS. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Orestae, & Mardarii. Habes alibi, ac praecipue in Cod. XXXV. Plut. IX. §. XI. quem vide. Heic adnectuntur sequentia: Εὐὸ δὲ ὁ ἀμαρτωλὸς Εὐσέβιος ἐκπαιδίσθεν μονάζων τὴν Σεβαστήν, ὅταν πόλιν ἐν τῇ κέλλῃ με διαγών, καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἄλλων μαρτυρολογίων εἶχον καὶ τὰ ὑπομνήματα τοῦ ἁγίου τέτυκται ἐν τῷ γλωσσόκομῳ· καὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Εὐεράτιου ἐν τῇ πόλει. . . . . Ego vero Eusebius peccator, iam inde a puero monachus habitabam in urbe Sebaste, in mea cella degens, & cum multis aliis Martyrologiis habui quoque in scrinio huius sancti monumenta; & quia non erant S. Eustratii reliquiae in urbe. . . . . Reliqua desiderantur, avulso scilicet folio. Ex hac subscriptione conicitur auctor huiusce martyrii fuisse Eusebius monachus Sebastenus, ut in dicto Codice obiter innuimus.

Cod. Graec. membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. cum titulis ut plurimum minio exaratis, & aliquando ornatis. Constat foliis scriptis 434.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

BASILII HOMILIAE.

Scilicet.

Basilii Magni Homiliae XLVII. Epistolae X. & Liber de Virginitate.

COD. IX. Post Indicem eorum, quae in hoc continentur Volumine, ab eadem manu, cui totum debemus Codicem, exaratum, occurrunt primo S. Basilii Homiliae XVII. in Psalmos, quarum quum initium, & finem in superioris Codicis recensione dedimus, heic, brevitatis gratia, seriem tantummodo diversam ac stichometriam, quae fere singulis subiicitur, innuemus. Earum itaque series sequens est.

I. p. 2. Homilia prima est in principium primi Psalmi, cuius in fine repetitur titulus (quod huic Codici etiam in reliquis, quae sequuntur, omnibus solemne est) & additur stichometria hoc pacto: Στίχοι φδ'. Versus DIV. In edit. cit. Tom. I. p. 90.

II. pag. 7. Secunda Homilia est in Psalmum VII. In fine: Στίχοι ψζ'. Versus DCCVII. & haec verba: ἔως ὧδε ἀτελὲς ὁ ψαλμὸς φέρεται. In cit. Tom. pag. 97.

III. pag. 12. b. Tertia in Psalmum XIV. cuius initium: Κύριε, τίς παροικῆσει, καὶ λ. Στίχοι τπδ'. Versus CCCLXXXV. Ibid. p. 352. in Appendice.

IV. pag. 16. Quarta in reliqua Psalmi XIV. & contra foeneratores, quae inc. Χθ'ε

εἰς τὸν τεσσαρεσκαίδεκατον, καὶ λ. Στίχοι υνέ'. Versus CCCGLV. Ibid. pag. 107.

V. p. 20. b. Quinta in Psalmum XXVIII. quae inc. Ο' καὶ ψαλμὸς, καὶ λ. Στίχοι ωγ'. Versus DCCGXIII. Ibid. p. 113.

VI. pag. 27. b. Sexta in reliqua Psalmi XXVIII. cuius initium est: Προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ, καὶ λ. Nulla heic stichometria. Ibid. pag. 358. in Appendice.

VII. pag. 30. Septima in Psalmum XXIX. Στίχοι φναδ'. Versus DLI. Ibid. p. 124.

VIII. p. 35. Octava in Psalmum XXXII. quae def. σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ. In fine: Στίχοι ωξβ'. Versus DCCGLXII. Ibid. p. 131.

IX. p. 42. b. Nona in Psalmum XXXIII. Στίχοι αρμδ'. Versus MCXLIV. Ib. p. 142.

X. pag. 53. Decima in Psalmum XXXVII. Στίχοι ηζζ'. Versus DCCCVII. Ibid. pag. 362. in Appendice.

XI. pag. 59. b. Undecima in Psalmum XLIV. Στίχοι ωλ'. Versus DCCCXXX. Ibid. pag. 158.

XII. pag. 67. b. Duodecima in Psalmum XLV. stichometriam non habet. Ib. p. 170.

XIII. pag. 72. Decima tertia in Psalmum XLVIII. Στίχοι ωη'. Versus DCCCVIII. Ibid. pag. 176.

XIV. pag. 80. Decima quarta in Psalmum LIX. Στίχοι σοσ'. Versus CCLXXVI. Ibid. p. 188.

XV. pag. 83. Decima quinta in Psalmum LXI. Ibid. pag. 193. Nullam neque haec, neque aliae deinceps Homiliae stichometriam habent.

XVI. pag. 87. Decima sexta in Psalmum CXIV. Ibid. pag. 199.

XVII. pag. 90. Decima septima in Psalmum CXV. Ibid. p. 371. in Appendice.

XVIII. pag. 93. Τὴ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. Eiusdem Homilia in illud „In principio erat Verbum“. Inc. Πᾶσα μὲν ἡ τῶν εὐαγγελίων. Def. τῶν λειπομένων, ἐν Χριστῷ, καὶ λ. Tom. II. p. 134.

XIX. pag. 96. b. Eiusdem Sermo in Christi Nativitatem. Idem, qui in Codice XVII. Plut. IX. §. III.

XX. p. 101. b. Τὴ αὐτοῦ λόγος περὶ πνεύματος ἁγίου. Eiusdem Sermo de Spiritu Sancto. Inc. Ο' βαπτισθέντες εἰς τριᾶδα. Def. τῇ κατὰ τὸ πνεῦμα προσηγορίᾳ καὶ ὁμοίᾳ. Tom. II. pag. 583. in Appendice. In Codice tamen mutilus est; finis enim adlatus incidit in pag. 585. v. 36.

XXI. pag. 103. Eiusdem Homilia in di-ctum illud Evangelii secundum Lucam „De-struam borrea mea, &c.“. Vide in Codice superiori §. III.

XXII. pag. 107. b. Eiusdem Homilia ad-versus divites. In dicto Codice, §. IV.

XXIII. p. 114. b. Eiusdem Homilia in prin-cipium Proverbiorum. Ibidem §. XIV.

XXIV. pag. 124. b. Eiusdem Homilia ex-bortatoria ad Baptismum. Vide in Codice XVII. Plut. IX. §. X.

XXV.

XXV. pag. 130. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ βαπτίσματος. Λόγος β'. Eiusdem Homilia de Baptismo. Sermo II. Inc. Ο' κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ λ. Def. τότε ἐκλάμψαν οἱ δίκαιοι, ὡς ὁ ἥλιος. Tom. II. pag. 624. in Appendice; & sunt duo prima Capita Libri I. de Baptismo.

XXVI. p. 147. b. Eiusdem Homilia prima de Ieiunio. Vide in Codice superiori, §. VIII.

XXVII. pag. 153. Eiusdem Homilia secunda de Ieiunio. Ibid. §. VII.

XXVIII. pag. 157. b. Eiusdem Homilia, Quod non est auctor malorum Deus. Ib. §. XV.

XXIX. pag. 164. b. Eiusdem Homilia in illud „Attende sibi ipsi“. Ibid. §. II.

XXX. pag. 170. Eiusdem Homilia de Ira, adversus quemdam dicta, qui ad hoc vitium valde pronus erat. Ibid. §. X.

XXXI. pag. 175. b. Eiusdem Homilia de Invidia. Ibid. §. XI.

XXXII. pag. 180. Eiusdem Homilia adver-sus ebriosos. Ibid. §. IX.

XXXIII. pag. 185. b. Eiusdem Homilia de gratiarum actione. Ibid. §. XII.

XXXIV. pag. 191. Eiusdem Homilia in martyrem Iulittiam, & in reliqua praecedentis Homiliae de gratiarum actione. Ib. §. XIII.

XXXV. pag. 198. Eiusdem Encomium in SS. Quadraginta martyres. Ibid. §. XX.

XXXVI. pag. 202. b. Τὴ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Βαρλαάμ τὸν μάρτυρα. Eiusdem Encomium in Barlaam martyrem. Inc. Πρότερον μὲν τῶν ἁγίων. Def. ἀγωνοδότης Χριστὸς, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ λ. Tom. II. Operum p. 138.

XXXVII. p. 204. Eiusdem Encomium in martyrem Gordium. Vide in Codice XVII. Plut. IX. §. VIII.

XXXVIII. p. 209. Τὴ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Μάμαντα, & περὶ πίστεως. Eiusdem Encomium in S. martyrem Mamantem, & de fide. Inc. Οὐκ ἄγνοῦ τὸ μέγεθος. Def. χάριν τοῦ πνεύματος· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ λ. Tom. cit. pag. 183.

XXXIX. pag. 212. Eiusdem Homilia de Fide. In dicto Codice VIII. superiori §. XXV.

XL. pag. 214. b. Eiusdem Homilia adver-sus calumniantes nos, quod tres Deos adse-ramus. Ibid. §. XL.

XLI. pag. 216. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία κατὰ Σαβελλιανῶν, Ἀρειανῶν, καὶ τῶν Ἀνομοίων. Eiusdem Homilia adversus Sabellianos, Ari-anos, & Anomaeos. Inc. Μάχεται Ἰουδαίους Ἑλληνισμῶ. Def. εἰς τὰς ἀξίας ἐνοίας περὶ τοῦ πνεύματος. Tom. cit. p. 189.

XLII. pag. 221. b. Eiusdem Homilia ad iuvenes, quomodo possint ex Gentilium libris fructum capere. In dicto Codice VIII. §. XXXVII.

XLIII. pag. 229. Eiusdem Homilia dicta in Lacizis. Ibid. §. XXII.

XLIV. pag. 235. Eiusdem Homilia dicta in fame & siccitate. Ibid. §. XXIII.

XLV. pag. 241. b. Eiusdem Homilia, quod rebus mundanis adhaerendum non sit: & de

incendio extra Ecclesiam facto. Ibid. §. XLI.

XLVI. p. 249. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς μοναχὸν ἐκπεσόντα. Eiusdem Epistola ad monachum lapsum. Inc. Χαίρειν ὁ λεγομεν. Def. καὶ πάντας ἡμεῖς. Est Epist. XLIV. Tom. III. p. 131.

XLVII. pag. 250. Eiusdem alia Epistola ad monachum lapsum. In dicto Codice VIII. §. XXXIX.

XLVIII. pag. 251. Eiusdem Epistola ad virginem lapsam. Ibid. §. XXXVIII.

XLIX. pag. 254. Eiusdem Epistola ad Episcopos Occidentis. Ibid. §. XXVI. sub titulo: Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα.

L. pag. 256. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς ὁπτιμον ἐπίσκοπον εἰς τὰ ἐπὶ τὰ ἐκδικώμενα τῷ Κρίν. Eiusdem Epistola ad Optimum Episcopum in septem ultiones Cain. Inc. Καὶ ἄλλως ἡδέως. Def. τῷ κυρίῳ δεικνύῃ. Est Epist. CCLII. Tom. III. pag. 395.

LI. pag. 260. Τὴ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ μετανοίας. Eiusdem Homilia de poenitentia. Inc. Τὸν τὴν μετάνοιαν ἀναιρεῖν, καὶ λ. Def. ἡμῶν τὰ ἀγαθὰ, Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ λ. Tom. II. p. 603. in Appendice.

LII. pag. 264. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Μελετίον ἐπίσκοπον. Eiusdem Encomium in Meletium Episcopum. Inc. Ἡἔξησεν ἡμῶν τὸν ἀριζμὸν. Def. περισφαιῖναι τὸ πάθος. Hoc Encomium funebre Meletii Antiocheni perperam Basilio heic tribuitur, quum sit Gregorii Nysseni, ut videre est in eius Operum edit. Paris. MDCXXXVIII. Tom. III. p. 587.

LIII. pag. 267. Τὴ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τῆς ἐν παρθενίᾳ ἀληθοῦς ἀφθαρσίας. Eiusdem Homilia de vera virginitatis integritate. Inc. Οἱ μὲν πολλοί, καὶ λ. Def. ἄλλοι εὐθεθώμεν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' ἧς ἡ δόξα, καὶ λ. Est Liber integer de Virginitate ad Letoium Episcopum Meletienos. Tom. III. pag. 589. in Appendice.

LIV. pag. 310. b. Τὴ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς Εὐνόμιον τὸν αἰρετικόν. Eiusdem Epistola adversus Eunomium haereticum. Inc. Ο' ἐφικτὴν εἶναι λέγων. Def. μεγαλαυχεῖ φαντάζεσθαι. Est Epist. xvi. ibid. p. 95.

LV. pag. 311. Eiusdem Epistola ad Gregorium Theologum. Vide in dicto Codice VIII. §. XLIV.

LVI. pag. 314. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς Γρηγόριον τὸν ἐαυτοῦ ἀδελφόν περὶ διαφορᾶς ὁσίας & ἰσοστάσεως. Eiusdem Epistola ad Gregorium fratrem suum de differentia essentiae, & hypostasis. Inc. Επειδὴ πολλοί. Def. ἐναργῆ τῶν ἰσοστάσεων. Est Epist. xxxviii. in dicto Tom. III. p. 115. sed tribuitur Gregorio Nysseno ad Petrum fratrem, ut videre est Tom. III. eius Operum cit. edit. p. 28.

LVII. pag. 318. b. Τὴ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς Νεκτάριον τὸν υἱὸν ἀποβαλόντα. Eiusdem Epistola ad Nectarium, qui filium amiserat. Inc. Οὕτω εἶχον τρίτην. Def. ἀναπαύσεως τύχωμεν. Est Epist. v. ibid. p. 77.

LVIII. p. 319. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς τὸν ὁμόζυγον Νεκταρίου παραμυθητική. Eiusdem Epistola ad coniugem Nectararii consolatoria. Inc. Ε'μελλον ἀποσιωπᾶν. Def. εἰπέιν ἰσχυρὸν ἔχω.

X x x

ἔχω· φέσαι τὸ ὅμοιόν . . . . . reliqua desiderantur. Est Epist. vi. ibid. p. 78. Ultima autem verba mox adlata incidunt p. 79. v. 47. Codex Graecus membranaceus. Ms. in fol. min. XII. Sec. incunabulis. Constat foliis 320.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.

COMPENDIUM LIBRORVM D. BASILII.

Titulum corrige.

Compendium LX. Basilicorum Librorum, & aliae aliorum Imperatorum Constitutiones.

cod. x. I. pag. 1. **P**ost duos Indices, alterum Basilicarum Constitutionum cum suis adlegationibus ordine alphabetico digestum, alterum Novellarum Romani, Constantini, Leonis, Nicephori, &c. occurrit pag. 9. titulus sequens: Ἐκλογὴ καὶ σύνοψις τῶν βασιλικῶν ἐξήκοντα βιβλίων σὺν παραπομπαῖς κατὰ σοιχείον, τὴν περὶ πίστεως μόνον τίτλων προτεθέντος πάντων τῶν σοιχείων διὰ τὸ τίμιον. *Ecloga & synopsis Basilicorum LX. Librorum cum adlegationibus, ordine alphabetico, solo titulo de Fide, honoris causa, litteris omnibus praemisso.* Sexaginta Basilici Libri auctores habent Basilium Macedonem, Leonem philosophum, ac Constantinum Porphyrogenitum. Eos edidit immortalis Fabricius Paris. mdcxlvii. Horum Basilicorum plura sunt facta compendia. Basilicorum synopsis Attaliarum Michaelis, sub titulo, Πόνημα νομικόν, ἥτοι πραγματικὴ, iussu Michaelis Ducae Imp. conscripita, edita est T. II. Iur. Graec. Rom. edit. Francofurt. A. mdcxvi. Hanc vero nostram, qua de agimus, quaeque μικρὸν κατὰ σοιχείον nuncupatur, videlicet parvum manuale, ordine alphabetico titulos dispositos habens, Romani iunioris Lecapeni quidam esse opus autumant; editum autem primus Gr. & L. ex Codice Io. Sambuci, Io. Leunclavius una cum Novellis quibusdam Imp. CPolitanorum antea ineditis Basil. mclxxv. fol. sed quum in versione sua alphabeti ordinem repraesentare minime potuisset, illum plane etiam in Graecis turbavit, atque deseruit, solo Titulorum cccxlvi. indice, qualem in Ms. repererat, iuxta ordinem litterarum exhibitum. Huius igitur synopses auctor, per xxiv. alphabeti litteras excurrens, quasi totidem libris, suo ponit ordine omnes leges, quas in lx. illis Basilii, Leonis, ac Constantini repererat Libris, sub unaquaque littera suos titulos comprehendens, qui simul omnes sunt cccxlvi. excepto primo de Fide, qui honoris causa ceteris omnibus praepositus. Nos vero titulorum singulis litteris xxiv. contentorum recentionem nostro more quum essemus daturi, comperimus hanc nobis provinciam a Nesselio prae-

reptam Bibl. Caesareae Mss. Catalog. Part. II. pag. 3 ubi Codicis L. nostro ferme consimilis perquam accuratam descriptionem persequitur; quare brevitati consulentes, quae ille fufius recenset, nos tantummodo attingemus. Titulos interim huius synopses vide in dicto Codice §. I.

II pag. 244. Occurrunt Imperatorum aliquot CPolitanorum Novellae Constitutiones, nempe I. Romani senioris de potentibus in consortia pauperum succedentibus, quae inc. Ἀνδράποισ ἐν ζήλωτον, x. l. II. p. 247. Constantini Porphyrogeniti de potentibus in praedia pauperum succedentibus. III. p. 248. Eiusdem alia de militaribus fundis. IV. p. 251. Romani iunioris, item de militaribus fundis. Huic autem instar tituli praecedunt ista. E'κ τοῦ ἐκφωνηθέντος βασιλικοῦ ἐδίκτου πρὸς τοὺς ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακησίων, μὴν Μαρτίου, ἰνδ. ε'. ἔτους ζυό. Ex Edicto Principis ad eos publicato, qui sunt in Provincia Thraciorum, mense Martio, Indi. V. anno 6470. (Christi mccccxxi) V. pag. ead. b. Nicephori Phocae de novis Monasteriis non condendis. VI. pag. 254. Romani senioris de alienatione fundorum &c. VII. pag. 255. b. Eiusdem alia de agentibus duplandi pretii nomine. VIII. pag. ead. Cosmae Magistri Officiorum sententiae duae de colonis. Pag. vero 256 b. habetur Excerptum quoddam de variis mensuris, cuius initium: Χρὴ γινώσκειν, ὅτι ὁ μὲν κάλαμος, x. l. quod in dicto Codice Viennensi legitur in calce. Reliqua § II. continentur, praeter Basilii iunioris Novellam de praescriptione XL annorum, quae in nostro desideratur.

III. p. g. 257. Eustathii Antecessoris Liber de temporalibus intervallis a momento ad centum annos. Ibid. §. III. Adcedunt autem in nostro scholia marginalia Athanasii Scholastici Emeseni, quorum primum inc. Τρίτον γεννῶ καὶ ἡ τρίτη ἐν μίᾳ γαστρὶ γεννησασα x. l.

IV. pag. 270. b. Aliae redeunt Imperatorum CPolitanorum Novellae Constitutiones; nimirum Romani senioris duae, quarum altera, potentes artes ab emisionibus in universitate praedii faciendis, altera pag. 272. est de praelatione cognatorum &c. Constantini Porphyrogeniti Novellae abbreviatae XI. quarum prima pag. 273. est de potentibus in praedia pauperum succedentibus. II. pag. 274. de Militibus. III. pag. 276. de restitutione pretii militarium praediorum. IV. pag. ead. b. de fugis mancipiorum, & de iumentis perditis. V. pag. 277. de non deferendo iudicio ab iis, qui actionem insistent. VI. pag. ead. b. quod iudices civiles nihil accipere debeant. VII. pag. ead. de sportulis. VIII. pag. 278. de consuetudinibus. IX. pag. 279. de testamentis aperiendis. X. p. ead. de consuetudine Scribae. XI. p. ead. de iis qui caedes committunt gladio, vel magnis fustibus, vel lapidibus, idque consulto. Nicephori Phocae Novellae item abbreviatae

tae VI. quarum prima pag. 280. est de Armenicis fundis. II. pag. ead. de militibus caedes patrantibus. III. pag. ead. b. de monasteriis, hospitalibus, & gerocomiis. IV. pag. ead. quod potentes a potentibus emere debeant. V. pag. 281. de aedificiis. VI. pag. ead. de iis, qui ante penuriae tempus emerunt. Haec omnia ibid. sub §. IV. sunt contenta.

V. pag. 281. b. Ecloga, sive Epitome Novellarum Leonis Imperatoris, pii, sapientis. Sunt autem numero LVII. quarum series a Nesselio praetermissa, haec subiicitur, addito etiam singulis numero, quem obtinent in syllabo, quem exhibet Fabricius Bibl. Graec. Vol. XII. pag. 409. seq.

a'. nullum habet titulum, sed est ad Indices, ut secundum sequentes Constitutiones causas diiudicent. i.

β'. περὶ τοῦ διατίθεσθαι τὸν μονάσαντα εἰς τὰ ἐπικτηθέντα. v.

γ'. περὶ τῶν μονάζειν δευατην ὄντα παῖδα. vi.

δ'. περὶ κληρικοῦ τῶ μὴ γίνεσθαι αὐδὶ λαϊκόν. vii.

ε'. περὶ δόλων γενοῦτος κληρικῷ ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότη. ix.

ς'. περὶ δόλων μονάσαντος ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότη. xi.

ζ'. περὶ δόλων γενοῦτος ἐπισκόπου ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότη. x.

η'. περὶ ἀνακρίψεως. xiii.

θ'. περὶ τῶν καλαμπόνης ἀλεῖς μοναχῶν. xiv.

ι'. περὶ τοῦ ἀπατεῖσθαι τὸ γαμικὸν πρόσμον. xviii.

ια'. περὶ συμφώνων πατρῶν τοῦ ἐπίσης κληρονομεῖν τὸν παῖδα. xix.

ιβ'. περὶ τῶ μὴ λαμβάνειν τὸν ἄνδρα ὡς περ τῆς γυναῖκα ὑπόβολου. xx.

ιγ'. περὶ τῶ φυλάττεσθαι τὴν ἐπαγγελίαν τῆς προικὸς, ἢ ἐκ πατρῶος, ἢ μητρῶος περιουσίας. xxi.

ιδ'. περὶ τῶ μὴ δευτερογαμήσασαν γυναῖκα λαμβάνειν δεσποτεῖν παῖδας μοῖραν, ὁμοίως καὶ πατέρα. xxii.

ιε'. περὶ τῶ μνηστῆρας ποιεῖν ἰδίᾳ τῆς κατὰ τὸν τόπον ἀρχοντας. xxiii.

ισ'. περὶ λύσεως ὑπεξουσιότητος, καὶ ἀναδόσεως προικῶς. xxv.

ις'. περὶ ὑποποιεῖσθαι εὐνόχως καὶ γυναῖκα. xxvi.

ιη'. περὶ τῶ ἐπίσης πάντας ὑποποιεῖσθαι. xxvii.

ιθ'. περὶ τῶ ἐπ' αὐτοφῶρῳ ἄλόντος μοιχῶ, ἢ μοιχαλίδος. xxviii.

κ'. περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι τὰς τῶν αἰχμαλώτων γαμετὰς ἐτέροις συνάπτεσθαι. xxxiii.

κα'. περὶ τῶ ἐπιτροπῆς φθέρωντος τὴν ἐπιτροπευθεῖσαν παῖδα. xxxiv.

κβ'. περὶ ἀρπαγῆς καὶ βίας γυναῖκός. xxxv.

κγ'. περὶ τοῦ κληρονομεῖν τὸν τῶ αἰχμαλώτῳ παῖδα. xxxvi.

κδ'. περὶ τῶ τὸν ἄσπτον τὰ συμφέροντα διοικεῖν. xxxix.

κε'. περὶ τῶ τῶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ διατίθεσθαι. xl.

κς'. περὶ τῶ μὴ εἰσχωρίζεσθαι τὴν οἰκίαν τῶν ἀδελφῶν καὶ ἀκληρονομίαν τελευτώντων. Videatur pars superioris Novellae xl.

κζ'. περὶ ἀγρῶν διατυπώσεως, ἢ τῆς ἡδὴ γεφείσης. xlii.

(1) Haec in dicto Codice Viennensi, cum superiore coniungitur.

κη'. περὶ τῶ κυρῶσθαι διὰ ἰσογράφων τὰς διαθήκας, καὶ περὶ τῶ εἰς ἱερεῖς ὑστέραναι μάρτυρας. xliii.

κθ'. περὶ τῶ τὰς δωρεὰς τὰς μέχρι φ' νομισμάτων ἕως ἐγγράφους γίνεσθαι. l.

λ'. περὶ προθύρων θαλαττίων. lvi.

λα'. περὶ ἀποσάσεως ἐποχῶν. lvii.

λβ'. περὶ ἀνδραποδισμῶ. lxxvi.

λγ'. περὶ αὐτομολησάντων πρὸς ἐχθροὺς, καὶ ἐκείνους ἐπανελθόντων. lxxvii.

λδ'. περὶ τῶ ἐπιτροπεύειν μοναχὸς καὶ κληρικὸς, ἀπειργασθαι δὲ οἰκονομίας καὶ προστασίας ὀρφανῶν. lxxviii.

λε'. περὶ τῶ διατίθεσθαι τυφλοῖς καὶ ἀγράμματοις καὶ γυναῖξιν. lxxix.

λς'. περὶ ἐφῶδων, ἐ τῶ τεθνηκότος ἀνθρώπου πάντας ἀμύνασθαι. lxxx.

λζ'. περὶ τῶν μελλόντων κτίζειν ἢ ἀροσίμοις τόποις καὶ ἰσχυροῖς. lxxxi.

λη'. περὶ τῶ κυρῶσθαι τὰ σύμφωνα τὰ ἀνευ προσίμου γεγεννημένα. lxxxii.

λθ'. περὶ πλαστογραφίας. lxxxvii.

μ'. περὶ τῆς ἀσφραγίσου διαθήκης παρὰ τοῦ ἀρχόντος. lxxxiii.

μα'. περὶ τοῦ ἀγοράζειν τὴν ἀρχοντας τὰς ἐν τῇ πόλει, καὶ νεοκτείν ὁμοίως ἐ τῶ ἐξω πλὴν στρατηγῶ. lxxxiv.

μβ'. περὶ τῶ τὴν μὴ διγαμήσαντας πατέρας λαμβάνειν μοῖραν. lxxxv.

μγ'. περὶ τῶ ἐκτυφλώσαντος ἐκοντί. xcii.

μδ'. περὶ τῶ ἀποσπασθέντος ὑπεργεῖν ἴδου. xcvi.

με'. περὶ τῶ ὁμύσειν τὸν κριτὴν ἐν ἀρχῇ τῆς δίκης, καὶ εἰς τὸ προβληθῆναι ἀρχοντα. xcvi.

μς'. περὶ τῶ μὴ εὐνόχως ἐγγαμίζεσθαι. xcvi.

μζ'. περὶ τῶ τὸν ἐνάγοντα πρῶτον ὁμύσειν τὸν περὶ καλυμνίας ὄρκον. xcix.

μη'. περὶ συγκαταμένων οἰκετικῶν προσώπων ἐλευθέρων. c.

μθ'. περὶ δόλων ἐν συντροφίᾳ ὄντων, καὶ τοῦ εἶναι μέρους ἐλευθερωθέντος. ci.

ν'. περὶ τῶ παραχαλασίων χωρίων πρὸς ἐποχῆς κατὰσασιν ἀναμέρος μὴ ἀρκούντων, καὶ ἀκόντων τὸν μὴ θέλοντα ἀγεσθαι. cii.

να'. περὶ τῶ ἐν θαλασσίοις νομαῖς ποιουμένων κοινονίας. ciii.

νβ'. περὶ ἐποχῶν μὴ ἐχυσῶν τὸ ἐκ τῶ νόμου διάμετρον. civ.

νγ'. περὶ ἀπρόικων γυναικῶν τοῦ λαμβάνειν παῖδας μοῖραν. cvi.

νδ'. περὶ τοῦ ἐγγράφεσθαι τὴν εἰσάγοντας δίκην ἐγκλήματος. cvii.

νε'. περὶ τῶ τῶ καλαμηνυθέντας τρίτον, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας εἰς τὸ κριτήριον εὐθύνεσθαι καὶ κατακρίνεσθαι. cviii.

νς'. περὶ τῶ μὴ γίνεσθαι μνηστῆραν ἐνδοθεν τῶν ἐπὶ τῶν, εἴτε ἱερολογίαν ἐνδοθεν τῶ ἴδ' ἔτας, καὶ τοῦ ἰγ' ἐπὶ γυναικῶν. cix.

νζ'. περὶ τῶ τὴν γυναῖκα ἀπογραφὴν ποιεῖσθαι τῆς τε οἰκίας προικῶς, καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, ἐ τῆς ἀλλῆς ἀπάσης ὑποσάσεως· ἐπειδὴ τὸν γάμον λυθῆναι συμβαίη, καὶ τῇ προενέξει τῆς ἀπογραφῆς ἐπιζητεῖν, εἴ τινα λέγοι παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ὑποσῆναι καινοτομίαν εἰς τὰ ἀνήκοντα αὐτῇ· χωρὶς δὲ ἀπογραφῆς, εἴτε ἐνεργῶς ἀποδείξεως μὴδὲν ζητεῖν, μὴτε ζητῶσαν ἀπολαμβάνειν. cx.

X x x 2

VI.

(1) Haec in Codice Viennensi, Constantino Porphyrogenito tribuitur.

VI. pag. 193. *b. Δεσφινίβης· περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν*. Opus Anonymi Iuriconsulti de *Actionibus*, ut ipse titulus Latino-Graecus perperam tamen scriptus indicat, ac sequens Graeca paraphrasis manifestius declarat, περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν, de specialibus actionibus, seculo fortasse X. conscriptum. Fabricius cum Lambecio primum falsus, qui B. G. Tom. X. pag. 501. illud *Δεσφινίβης* pro Iuriconsulti *Datianebris* nomine invecrat, errorem recantavit Tom. XII. p. 563. hūc verbis: *Nomen Δεσφινίβης, quod pro nomine Icti Datianebris idem Lambecius p. 8. & 65. ponit, non dubito esse Graecis litteris male expressa verba Latina tituli „de actionibus“, additurque Graeca verso περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν*. Huius autem Tractatus, qui publicam mereretur lucem, praeter illud, quod exstat in Biblioth. Caesarea Vindob. apud Nessel. loc. cit. §. V. aliud etiam exemplar habet Bibl. Marciana Veneta Cod. CLXXXIII. Catalog. pag. 102. Inc. *Εν τῷ διατέμπεσθαι βιβλίον ἀνάγκη δρίζεσθαι τὴν ἀγωγὴν*. Def. *ὃ τῷ παραγγέλλεται τῶν ἀγορανόμων εἰς τὸ τετραπλῆν*.

VII. pag. 198. *Exemplum Testamenti S. Gregorii Theologi*, ut in dicto Codice Viennensi §. VI. In fine post verba *ὃ τὰ ἐξῆς*, legitur in nostro Codice: *Μετὰ τὴν ἐκ τῶν ἀρχαίων τῶν συγκειμένων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ναζιανζῆς*. Transcriptum est ex archetypo reposito in Ecclesia Nazianzi.

VIII. p. 199. *b. Tandem leguntur Moschionis Praecepta vitae*, & Anonymi Opuscula quaedam, quorum unum Chronologicum de *Bissexio*, aliud Medicum de *generatione hominis*, tertium Geographicum de *quatuor fluminibus Paradisi* ², quartum Historicum de *origine indictionis ab Imper. Augusto derivata*. Quae omnia vide in dicto Codice Viennensi a §. VII. ad XI. inclusive.

Adnotandum in fine est, quod in praemisso omnium rerum in hoc Codice contentarum Indice, innuuntur & alia non pauca, quae minime fuisse descripta, nimirum τὰ τῶν ζ' σοφῶν ἀποφθέγματα, περὶ τῶν εἰς γεωμετρικὴν μέτρον συντελούντων, ἱερατικῶν ὅρων ³, Λεξικὸν λατινικὸν κατὰ σοιχεῖον, praeter alias Basilii, Nicephori, Constantini Novellas, &c.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. scholiis plurimis marginalibus sequioris aevi repletus. Constat foliis 302. qui fuit olim, ut grandibus in fine litteris legitur, τὸ Καντακουζηνῶ.

(1) Moschion iste Christianus videtur esse, quom praeccepta Christiano homine digna tradat, eundemque esse arbitramur, cuius γινώμαι tum in locis Communibus S. Maximi, tum in Arsenii Monembasiensis Violaria Compositione adferuntur.

(2) Hunc Geographicum Tractatum, integrum protulimus

ΑΝΔΟΚΙΔΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΩΝ.

ANDOCIDIS DE MYSTERIIS.

Titulus ita reddendus.

Andocidis, & aliorum Graeciae Rhetorum Orationes variae.

I. pag. 1. **A**ndocidis Rhetoris Atheniensis Orationes IV. Prima est de *Mysteriis*. II. pag. 14. de suo ipsius reditu. III. pag. 16. *b. de pace cum Lacedaemoniis ineunda*. IV. pag. 20. contra *Alcibiadem*. Duabus vero postremis praecurrit argumentum. Concordant cum Aldina editione Vener. A. MDXIII. a pag. 1. ad pag. 32.

II. pag. 23. *b. Isaei Orationes XI. praevia ipsius vita, auctore anonymo, ut in dicta edit. pag. 32. Prima cum hypothesi, pag. 24. est περὶ τοῦ Κλεωνύμου κλήρου, de Cleonymi hereditate*. Inc. Πολλὴ μὲν ἡ μεταβολή. Def. ὃν οἱ ἀντίδικοι συγχωρῶσιν ἡμῖν. Haec dimidia fere parte manca legitur in editione; post enim verba, ἡ τὴν ὕψιν ἔχειν βεβαιωτέραν, pag. 35. v. 10. duarum vel trium vocum lacuna interiecta, sequuntur haec: ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα εἰς ὅπως ἀφικται, ὃ ὑμεῖς κύριοι γυγνῶντε, κ. λ. quae sunt fere sub finem sequentis Orationis. Secunda igitur Isaei Oratio est περὶ τοῦ Μενεκλέους κλήρου, de Menecleis hereditate. Argumentum inc. Μενεκλέος ποιησάμενος ἦν. Def. ὅτι ὁ πεισθεὶς γυναικί, ἐποίησάτο με. Oratio inc. Ἡ γυνὴ μὲν, ὃ ἀνδρες, εἴ τις ἢ ἄλλος ἐποίησεν ὑπὸ τινος. Def. τὰ δίκαια κατὰ εὐνοίαν, κατὰ τὴν νόμον ψήφισσας. Huius ultimi tantum quinque versus exstant in dicta editione, ut innuimus; totus autem defectus est quinque nostri Codicis paginarum; unde conicere est, exemplar illud, ex quo Aldina profluxit editio, uno fortasse quaternione mutilum fuisse. Tertia Oratio pag. 31. (in edit. II.) περὶ τοῦ Πύρρῃ κλήρου, κατὰ ποιήσιν πρὸς τὸ γένος διὰ μαρτυρίαν. De *Pyrrhi hereditate, contra actionem in genere contestationis*. IV. pag. 36. *b. (in edit. III.) περὶ τοῦ Νικοστράτου κλήρου. De Nicostрати hereditate*. V. pag. 38. *b. πρὸς Δεόχαρον ὃ Διογένην (in edit. IV. περὶ τοῦ Δικαιογίνους κλήρου) adversus Leocharim, & Diogenem*. VI. pag. 42. *b. (in edit. V.) περὶ τοῦ Φιλοκλήμονος κλήρου. De Philocemonis hereditate*. VII. pag. 47. *b. (in edit. VI.) ὑπὲρ τοῦ Ἀπολλοδώρου κλήρου, pro Apollodori hereditate*. VIII. pag. 51. περὶ τοῦ Κλήρωνος κλήρου (in edit. VII. περὶ τοῦ Κίρωνος κλήρου) de *Cleronis hereditate*. IX. pag. 54. *b. (in edit. VIII.) περὶ τοῦ Ἀεσφίλου κλήρου. De Aesphili hereditate*. X. pag. 57. *b. (in edit. IX.*

supra in cake Plat. IX. pag. 466.

(3) Iustiorum fortasse, quod Iustiniano, & Theodora coniugi praestabant, qui publicam administrationem suscipiebant, quod tamen Graece reperitur in Codice IV. Plat. LV.

IX.) πρὸς Ξενακτετον περὶ τοῦ κλήρου τοῦ Ἀριστάρχου. *Adversus Xenactetum de hereditate Aristarchi*. XI. pag. 60. (in edit. X.) περὶ τοῦ Ἀΐου κλήρου. De *Anii hereditate*. Praecedunt autem singulis hypotheses, sive argumenta, quorum initium, & finis, sicuti etiam Orationum, cum editis loc. cit. a p. 35. ad p. 80. adamussim concordant. In fine ultimae, utpote imperfectae, lacuna octo versuum relicta est.

III. pag. 64. *b. Dinarchi Orationes III. Prima κατὰ Δημοσθένους, contra Demosthenem*. II. pag. 73. *b. κατὰ Ἀριστογέροντος, contra Aristogitonem*. III. pag. 75. *b. κατὰ Φιλοκλέους, contra Philoclem*. Ibid. a pag. 81. ad pag. 99. Secunda tamen Oratio, eo quod titulo erat destituta in Codice, Langium, & Montfauconium effugerat.

IV. pag. 77. Antiphontis Orationes XV. praevia ipsius vita, auctore anonymo. Prima inscribitur: Ἀντιφώντος, Φαρμακείας κατὰ τῆς μητρὸς. *Antiphontis, accusatio veneficii contra novercam*, cui praecedat hypothesi, ut etiam reliquis, quae sequuntur, exceptis VIII. IX. & XIII. Secunda p. 80. Κατηγορία φόνου ἀπαράσχημος. *Accusatio super caede, de cuius auctore non liquebat*. III. p. ead. *b. Ἀπολογία εἰς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Apologia super eadem caede*. IV. pag. 81. *b. Κατηγορία ὕπερος. Accusatio posterior*. V. p. 82. *b. Ἐξαπολογία ὁ ὕπερος. Apologia posterior*. VI. pag. 83. Κατηγορία φόνου ἀκυσίου. *Accusatio caedis ab invito perpetratae*. VII. pag. ead. *b. Ἀπολογία φόνου ἀκυσίου. Apologia eiusdem caedis*. VIII. pag. 84. Ὁ ὕπερος ἐκατηγορίας. *Accusatio secunda*. IX. pag. 85. Ἐξαπολογίας ὁ ὕπερος. *Apologia secunda*. X. pag. 86. Κατηγορία φόνου κατὰ τὴν λέγοντον ἀμύνεσθαι. *Accusatio caedis contra eum qui dicebat vim vi repellendam*. XI. pag. ead. *b. Ἀπολογία φόνου, ὃν ὡς ἀμυνόμενος ἀπέκτεινε. Apologia eiusdem caedis*. XII. pag. 87. Ἐκατηγορίας ὁ ὕπερος. *Accusatio secunda*. XIII. pag. ead. *b. Ἐξαπολογίας ὁ ὕπερος. Apologia secunda*. XIV. pag. 88. *b. Περὶ τοῦ Ἡρόδου φόνου. De Herodis caede*. XV. pag. 96. Περὶ τοῦ χορευτοῦ *Dechorago, seu saltatoris*. Exstant omnes ibidem a pag. 99. ad pag. 132. In edit. vero Hanov. G. L. MDCCIX. 8. sexdecim numerantur, quia XIV. de *Herodis caede* in duas partes divisa legitur.

V. pag. 100. Lycurgi Oratio unica *adversus Leocratem*, cum hypothesi. Ibid. a pag. 132. ad pag. 151. Notandum inter p. 100. & 101. decem integra huius Orationis folia propter malam Codicis compacturam suo loco mota, in Alcidasantis Oratione inter pag. 108. & 119. fuisse inserta.

VI. pag. 103. Gorgiae Orationes duae. Prima est *Ἐλένης ἐγκώμιον, Helenae encomium*. Inc. Κόσμος πόλει μὲν εὐανδρία. Def. Ἐλένης μὲν ἐγκώμιον, ἑμὲν δὲ πατριος. Altera pag. 104. *b. Ἐπὶ Παλαμῆδους ἀπολογία, Pro Palamede apologia*. Inc. Ἡ μὲν κατηγορία. Def. τὰ λεχθέντα. Ex his duabus se-

cunda tantum in cit. editione, quam prae manibus habemus, edita est a pag. 151. ad pag. 155.

VII. pag. 107. Ἀλκιδამαντος Ὀδυσσεὺς κατὰ Παλαμῆδους, προδοσίας. *Alcidamantis Vlysses contra Palamedem, proditoris*. Inc. Πολλὰς ἡδὴ. Def. τιμωρησάμενοι. Ibid. Part. I. pag. 177.

VIII. pag. 119. *b. Lesbodaeis Orationes duae*. Prima inscribitur: Πολιτικός (intellige λόγος) περὶ τοῦ πολέμου τῶν Κορινθίων. *Politica Oratio de bello Corinthiaco*. Altera p. 120. Προτρεπτικός. *Exhortatoria*. Ibid. Part. II. a pag. 155. ad 159.

IX. pag. 122. *b. Ultima est Herodis Oratio de Republica*. Ibid. pag. 160. Has Orationes omnes post Aldum edidit Graece etiam Henricus Stephanus Paris. MDLXXV. dehinc Gr. & Lat. Ianus Gruterus Hanov. MDCCIX.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XV. Constat foliis 125.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ.

D. ATHANASII CONFESSIO CATHOLICAE FIDEI.

Titulus corrigendus.

Variorum Scriptorum Opera Theologica, & Conciliorum fragmenta ad synodum Florentinam pertinentia.

I. pag. 1. **P**ost duos indiculos, alterum Latinum manu Sec. XVI. conscriptum, & alicubi rubro charactere a Luca Holstenio correctum, alterum Graecum manu, ut putamus Antonii Eparchi, antiqui eiusdem Cod. possessoris, exaratum, occurrit primo τὸ ἐν ἀγίοις πατὲρ ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου ὁμολογία τῆς καθολικῆς πίστεως, ἣν ἔδωκε πρὸς τὸ ἴδιον πᾶσαν Ῥώμην. S. P. N. *Athanasii Magni Confessio Catholicae Fidei, quam dedit ad lulum Papam Romae*. Inc. Τῷ θελοντι σωθῆναι. Def. ὃς οὗτος τε ἔσται σωθῆναι. Exstat inter Opera Athanasii supposita edit. Paris. A. MDCCXVIII. fol. Tom. II. pag. 729.

II. pag. 4. *b. Σε τὸν θεὸν ὑμῶμεν. Hymnus, Te Deum laudamus*, qui dicitur heic Ἀμβροσίῳ μοναχῷ, Graece fortasse translatus, ut legitur in margine, per Καλέκαν, Manuelem scilicet illum Calecam, Graecorum interpretem. Auctor vero huius ita incertus, ut Sisebuto, Niceto, vel Nicetio, & Hilario antiquissimi quidam ex nostris Codicibus adjudicent. Vide Natal. Alex. T. IV. pag. 161. qui auctorem esse contendit Sisebutum monachum, qui seculo vixit XI.

III. pag. 5. Ἐκθέσις τῶν ἀγίων τῆς Θεοφάνους πατέρων κατὰ Πάυλον τὸν Σαμουουῆως. *Expositio SS. CCCXVIII. deiferorum Patrum contra Paul-*

Paulum Samosatenum. Inc. Ομολογῶμεν τὸν κύριον ἡμῶν, κ. λ. Def. ἔτω κ' τὰ τῆς ἀδιαίρετου συνθέσεως πρεσβεύμεν.

IV. pag. ead. b. Ἀναστάσις ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐρμηνεία εἰς τὸ σύμβολον. *Athanasii Archiep. Alexandrini interpretatio in symbolum*. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεόν, κ. λ. Def. ἡ μόνη καθολικὴ ἐκκλησία. Tom. I. cit. edit. Part. II. pag. 1278.

V. pag. 6. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκφρασις πίστεως. *Eiusdem Expressio Fidei*. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα ἀγέννητον Θεόν. Def. ὁ οὐκ ὁδὸν ἢ φύσιν ἀδιαίρετα, δι' ἣν τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Tom. cit. Part. I. pag. 99.

VI. pag. 9. Occurrit fragmentum initio mutilum Concilii fortasse Chalcedonenfis, in quo de duabus Christi naturis in una persona agitur. Inc. . . . ἐκδιδάσκει τὸ τέλειον, κ' τὴν κυρίαν τὴν ἐνανθρώπησιν τοῖς πιστοῖς δεχομένοις παρίσσειν, κ. λ. deest autem, ut ex veteri Graeca numeratione colligitur, unum folium. Def. εἰ δὲ μὴ ἀνέστησαν, ἡ λαῖκα, ἀναθεματίζονται αὐτοί.

VII. pag. 10. b. Ὁρὸς τῆς ἀγίας κ' οἰκουμένης ἐν Κωνσταντινουπόλει ἕκτης συνόδου. *Definitio S. & oecumenicae CPolitanae VI. Synodi*. Inc. Ἡ ἀγία μεγάλη κ' οἰκουμένη συνόδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, κ. λ. Ὁ τὸ Θεὸν κ' πατέρα μονογενῆ υἱὸς τε κ' λόγος, ὁ κατὰ πάντα ὁμοιος, κ. λ. Def. θεοπνεύτως ἐπεσφράγισε σύνοδος. Graece & Latine in Collect. Concil. Vener. A. mdcxxxii. Tom. XVIII. pag. 80. Succedit rubro caractere conscriptum monitum: Ζῆτε τὴν ἐκφρασιν πρότερον τῶν τῶν ὁμοίων εἰς τὸν ἔντα λέγε. Tum Excerptum, quod inc. Ἡρκεῖ μὲν ἔν, κ. λ. quale innuimus supra in recensione Codicis XVII. Plut. VIII. § XIII.

VIII. pag. 14. Ὁρὸς τῆς ἀγίας μεγάλης κ' οἰκουμένης ἐν Νίκαιᾳ συνόδου τὸ δεύτερον. *Definitio sanctae magnae & oecumenicae Nicaenae Synodi secundae*. Inc. Ἡ ἀγία μεγάλη κ' οἰκουμένη συνόδος, κ. λ. Ὁ τὸ Θεὸν τῆς αὐτῆς ἐπιγνώσεως ἡμῶν χαρισάμενος. Def. ἐν τῇ θεοφιλῶς κ' βασιλικῇ πόλει. In dicto Tom. pag. 81. Tum post rubricam, Εὐχάριστος τῶν ἡμετέρων, εἰτα λέγει, sequitur: Βδελυσσόμεθα δὲ ὡς ἀναθεματίζομεν. Def. μονάζοντας δὲ, ἡ λαῖκα τῆς κοινωνίας ἀφορίζεται.

IX. pag. 17. Γυλιανὸς Καρδινάλιος τῷ ἁγίῳ Ἀγγέλῳ εἰς τὸ ζήτημα τοῦ πότερον ἐξῆν, ἢ ἔξῃς προσιδέναι ἐν τῷ συμβόλῳ τὰ ἀληθῆ, ἢ μή. ἐρμηνεύειν ὑπὸ Νικολάου ἐρμηνείας τῶν Γραικῶν. *Iuliani Cardinalis S. Angeli in quaestionem, utrum licuerit, vel liceat adponere in symbulo vera, necne? ex interpretatione Nicolai Graecorum interpretis*. Inc. Λέγουσιν οἱ Γραικοὶ μὴ ἐξείναι τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ τιθέναι ἐν τῷ συμβόλῳ τὴν εἰς τὸ ἦν λέξιν. Def. δὲ ζῆ καὶ βασιλεύει σὺν πατρὶ, κ' υἱῷ, κ. λ. Hunc Iuliani Card. Caesarini Tractatum ex nostro Codice, cum Latina versione sua edidit Florentiae A. mdcclxii. typis Mouckianis in 4. Rudensindus Andossilla Ordinis Vallumbrosani

(1) Hic Nicolaus vulgo dictus *Sacardinus*, patria fuit Euboicus, & Episcopus Saguntinus.

Monachus Abbas. Sed quum in eo describendo non satis diligens fuerit, atque fidelis, ut ex variantibus lectionibus patebit, quarum nonnullas speciminis loco subiicere heic constituimus, si cui forte illius recudendi in aliqua Conciliorum Collectione occasio detur, hunc monemus, manuscriptum esse potissimum consulendum. Ea igitur editi exemplaris a manuscripto discrimina, quae in primis tribus Opusculi Capitulis nobis obiter legentibus occurrerunt.

Edit. pag. 2. vers. 9. εἰ κατὰ τὸν λαῖκον. Ms. κ' ἀναθεματίζομεν κατὰ τὸν λαῖκον.

v. 11. μετὰ ταῦτα. Ms. μετὰ ταῦτα.

v. 12. κ' διδάσκουσιν. Ms. ἡ διδάσκουσιν.

Pag. 4. v. 22. μετὰ ἀκριβείας ἐξηγεύθη. Ms. μετὰ ἀκριβείας ἀνιχνεύθη.

v. 23. λυθῆναι αὐτῇ. Ms. λυθίσεται αὐτῇ.

Pag. 6. v. 14. ἐκρίναντο. Ms. ἐκρίναν.

Pag. 8. v. 1. βεβαίωθαι. Ms. βεβαίωθαι.

v. 2. ἀπὸ τούτου. Ms. ἀπὸ τούτων.

v. 6. ἐκείνα ἐν τῷ ὄρω. Ms. ἐκείνα τὰ κείμενα ἐν τῷ ὄρω.

v. 13. ἢν Κύριος εἶναι θεοτόκον. Ms. ἢν κυροῖ εἶναι θεοτόκον.

v. 24. εἰσηγάγε. Ms. εἰσηγάγε.

Pag. 10. v. 4. ἐντεῦθεν. Ms. ἐντεῦθεν.

v. 6. ῥήματα. Ms. ῥήματα.

v. 12. ἐκτεθείσθαι. Ms. τῇ ἐκτεθείσθαι.

v. 22. vox ἀντιθέτη deest in Ms.

v. 23. εἶπε. Ms. εἶπε.

v. 26. κ' σαφέστερον ἐσαφηνίσει ἐκείνα, ἢ ὅσα ἀνεπτυγμένα, κ' ἐσαφηνισμένα. Ms. εἰ σαφέστερον τινὰ ἐσαφηνίσει παρὰ τὰ ὅσα ἀνεπτ...

ἢ ἐσαφ...

Pag. 12. v. 2. ἀντιφωνεῖν. Ms. ἀντιφρονεῖν.

X. pag. 31. Sequuntur fragmenta nonnulla, ut arbitramur, ex Actis Concilii Florentini excerpta, in quibus agitur de Processione Spiritus Sancti. Horum initium, quum inter paginam 30. & 31. duo folia desint, mutilum, sequens est: Ὅσπερ τι λαμβάνων παρὰ τοῦ υἱοῦ τῶτον ἀγαπᾷ, κ. λ.

Finis est: διὰ τούτου εἶπον, ὅτι ἐκ τῆς ἐμῆς λαμβάνει, κ' ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Praeter memoratum defectum, alia etiam media duobus in locis, paginarum iactura, desiderantur. Ex qua lectionis interruptione, unde fuerint desumpta, reperire minime licuit.

XI. pag. 44. Διάληψις τῶν λόγων τῆς πίστεως ἐκδοχῆσα παρὰ Θεοῦ τοῦ ἐν τῷ Ἀγγέλιῳ πρὸς ψάλλον Ἀντιοχείας. *Expressio articulorum Fidei edita a Thoma Aquinate ad Cantorem Antiochenum*. Inc. Ὁ μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος ὁ ἐπαγγελίαν λαβὼν. Def. ἀλλὰ ἡ ἀκριβέστερον διελέχθη. Est opus D. Thomae de recta fide, ut Lucas Holstenius manu sua in fronte adnotavit, Graece versum fortasse a Demetrio Cydone, qui varia illius Doctoris Opera in Graecum sermonem transtulit.

XII. pag. 71. Εἰς τοῦ κατὰ Ἑλλήνων τρίτου βιβλίου τοῦ αὐτοῦ κεφάλαιον ρβ'. ὅτι γὰρ ἀδιαί-

ἀδιαίρετος εἶναι ἐφείλει. Ex eiusdem Libro III. contra Graecos Caput CXXII. quod matrimonium inseparabile esse debeat. Inc. Εἰ δὲ τις ἀκριβῶς θεωροῖ, ὁ προειρημένος λόγος, κ. λ. Def. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρίζεται. Ex versione fortasse eiusdem Demetrii Cydonis.

XIII. pag. 73. Occurrit Excerptum illud ex D. Augustini Libro „de cognitione verae vitae“, inscripto, quod habes in Codice XIV. Plut. X. § X. Finis tamen in hoc diversus.

XIV. pag. 76. Εἴτι ὁ ἅγιος Γερώνυμος πρὸς Δάμασκον περὶ τῆς καθολικῆς πίστεως. Item S. Hieronymus ad Damasum de Catholica Fide. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα. Def. τὰ-σα ἡ δύναμις αὐτῶν.

XV. pag. ead. Εἴτι ὁ μακάριος Γρηγόριος ὁ Διάλογος ἐν τῷ συμβόλῳ αὐτῷ, ὅπερ ἐν τῇ προσλήψει αὐτοῦ ὁμολόγησε, καθάπερ κ' πάντες οἱ ἄγιοι ἀρχιερεῖς τὴν πίσιν ὁμολογῶσιν ἐν ταῖς ταῦτων προσλήψεσι, κ' τίθεται ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἀντιγράφων αὐτῷ. Etiam B. Gregorius Dialogus in suo Symbolo, quod in sua adsumptione confessus est, quemadmodum & omnes summi Pontifices fidem profitentur in suis adsumptionibus, & ponitur in principio ipsius exemplarium. Inc. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν παντοκράτορα. Def. ἀλλὰ συναΐδιον ἐκ πατρὸς κ' υἱοῦ ἐκπορευόμενον, κ' τ' ἄλλα.

XVI. pag. ead. Sequuntur Excerpta breviter ex nonnullis Toletanis Synodis, nempe I. contra Priscillianistas, III. IV. VI. VIII. XI. & XII. Tum pag. 78. b. iterum aliud fragmentum ex Primo Toletano Concilio, & pag. 80. aliud ex Concilio III. Haec autem omnia nihil aliud continent, quam varias Catholicae Fidei expositiones, Conciliorum celebrationibus praemitti solitas.

XVII. pag. 85. Λεοντίου Σχολαστικῆς Βυζαντίου σχολία ἀπὸ φωνῆς Θεοδώρου τῷ Θεοφιλεστάτῳ ἀββῆ, κ' σοφωτάτῳ φιλοσόφῳ τὴν τε ἡσίων κ' ἔξωτικὴν φιλοσοφίαν ὡς γενομένην. Leontii Scholastici Byzantini scholia ex ore Theodori Deodilectissimi Abbatis, ac sapientissimi philosophi in divinis pariter externisque litteris eruditae, excerptae. Inc. Ἀναγινώσκοντες ἐπεὶ μέλλοντες ἡμεῖς αἰδέσθων ἐπιμενησόμεθα. Def. ἐκτομήν Χριστοῦ ὁ Θεός, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Est Tractatus de deis in X. Actiones divisus, G L. editus in Augustario Biblioth. Patrum Ducaeano Paris. mdcxxiv. Tom. I. pag. 493. & alibi.

XVIII. pag. 123. Sequuntur Basilii Magni ad diversos Epistolas XXV. huc fortasse translatae, quod in iis de SS. Trinitatis mysterio differatur. Eae vero sunt I. ad Amphilochoium, in cit. edit. Paris. Tom. III. Epist. ccxxxiii.

II. ad eundem, in cit. edit. ccxxxiv.

III. ad eundem, ccxxxv.

IV. ad eundem, I.

V. ad eundem, ccxxxvi.

VI. ad Caesareenses, viii.

VII. ad Gregorium Episc. Nyssenum, xxxviii.

VIII. Quod non debeamus tres Deos annuntiare. Inter Homilias Tom. II. pag. 609.

IX. Epistola, cui subscriptus Eustathius, cxxv.

X. ad Canonicas, xii.

XI. ad Terentium Comitem, cxxiv.

XII. ad Diaconissas filias Terentii, cv.

XIII. ad Evagrium, clvi.

XIV. ad Presbyteros in Tarso, cxiii.

XV. ad eosdem, cxiv.

XVI. ad Ecclesiam Antiochenam, cxl.

XVII. ad Optimum, cclx.

XVIII. ad Gregorium, ii.

XIX. ad Sozopolitas, cclxi.

XX. ad primores Neocaesareae, ccx.

XXI. ad Evaeferos, ccli.

XXII. ad Episcopos Galliae & Italiae, cclxiii.

XXIII. ad Episcopos Occidentis, cclxiii.

XXIV. ad eosdem, xc.

XXV. ad Innocentium Episcopum, l.

XIX. p. 196. Sanctissimi Patriarchae CPolitani Ioannis Vecchi Inscriptiones XII. in dicta sanctorum ab ipso collecta de Processione Spiritus Sancti, una cum Gregorii Palamae confutationibus, & Bessarionis Cardinalis pro Vecco apologiis. Habes supra in Codice XIV. Plut. X. § IV.

XX. pag. 206. Συναγωγή θαυμασία. Collectio mirabilis, seu Ioannis Vecchi opus, cui titulus: Epigraphae, seu Praescriptiones XIII. in dicta, ac sententias SS. PP. a se collectas de Processione Spiritus Sancti. Exstat in Graecia Orthodoxa Leonis Allatii Romae mdcxix. Tom. II. a pag. 522. ad pag. 641. Codex tamen post verba, κ' ἐπιτίθεται φυσικῶς, in quibus definit editio, alia adfert Excerpta ἀπὸ τῶν διαφόρων ὁρῶν, & ὁ σωματικὸς κλήμας συνήθετο. ἐν τῷ αἵνῳ Ἀθανασίου περὶ τῆς ἐνσαρκῆς ἐπιφανείας τῷ Θεῷ λόγῳ. ἐν τῇ πρὸς Σεραπίωνα ἐπιστολῇ, ἥ ἐ ἀρχῇ, τὰ γράμματα. ἐν τῶν τῷ ἁγίῳ Ἐπιφανίῳ Παναρίῳ ἀπὸ τῷ τμήματος τῷ κατὰ Ἡμεριέων. ἐν τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὴν θεόσωμον ταφήν, ἐν τῇ πρὸς Ἰορδάνην ἐπιστολῇ, κ. λ. quorum finis est: ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ πνεῦματός εἰσιν ἅπαντες μαθηταί.

XXI. pag. 246. Ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἰορδάνην ἀρχιεπισκόπον περὶ τοῦ τρισυγίου ἡμῶν. Epistola (Ioannis Damasceni) scripta ad Iordanem Archimandritam de Hymno Trisagio. Post inscriptionem: Τῷ θεοτιμῆτῳ, κ. λ. inc. τοῦ πρὸς σὲ μοι πόθῳ. Def. ἀδιαλείπτως ἡμῶν ὑπερευχόμενοι. Inter eius Opera edit. Lequien. Tom. I. p. 480.

XXII. p. 262. Τὸ αὐτοῦ κατὰ Μανιχαίων. Eiusdem contra Manichaeos, Dialogus inter Orthodoxum, & Manichaeum. Inc. Ἐπειδὴ συνεληλύθαμεν. Def. κ' οἱ ἀγαθοὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον. ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 429.

XXIII. p. 308. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν βασιλεῖς ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοσίας λόγος περὶ πίστεως. S. P. N. Basilii Archiep. Caes.

(1) In Codice appellatur f. V.

(2) In Codice f. IX.

(3) In Codice f. XII.

(4) In Codice f. XIII.

(5) Huius Epistolae initium, quae inscribitur: Τῷ αὐτῷ, & inc. καὶ πρὸς νεμίζονται γὰρ παρὰ τῆς ἀγίας ὁμοῦ γράμματα, κ. λ. inter Basilianas non invenitur.

Caesareae Cappadociae Sermo de Fide. Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάρις τὸ ἐπίταγμα. Def. αὐτὰρ κες ἐλογισάμην. Tom. II. cit. edit. p. 223.

XXIV. p. 314. Sequitur Tractatus sine titulo, cuius initium: Οἱ βαπτισμένοι εἰς τριάδα. Finis: προσηγορίαι καὶ ὁμοιώσεις. Est eiusdem Basilii Homilia de Spiritu Sancto, ut in Cod. IX. huius Plutei §. XX.

XXV. p. 318. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ μεγάλου, ἐπιστολὴ πρὸς Σεραπίωνα ἐπίσκοπον, περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. S. P. N. Athanasii Archiep. Alexandrini Magni, Epistola ad Serapionem Episcopum, de Spiritu Sancto. Inc. Τὰ γράμματα. Def. μετ' ἐκείνων ὑπομείνωσιν. Tom. I. cit. edit. Part. II. p. 647.

XXVI. p. 342. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον Σεραπίωνα κατὰ τὸν λεγόντων κτίσμα τὸν ὦν ἐπιστολὴ β'. Eiusdem ad eundem Episcopum Serapionem contra dicentes Filium creaturam Epistola II. Inc. Ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον. Def. τῇ ἐαυτῶν ἀγνοίᾳ οἱ Ἀρειανοί. lb. p. 683.

XXVII. p. 347. Τοῦ αὐτοῦ καθολικὴ ἐπιστολὴ. Eiusdem Epistola Catholica. Inscr. Τοῖς κατὰ τὸν αἰῶνα ἀδελφοῖς, κ. λ. Inc. Οἱ σοὶ τὴν ἀσέβειαν. Def. κριτὴν ζώντων καὶ νεκρῶν· φ' ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 29.

XXVIII. pag. 349. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ πρὸς Ἑρμείαν περὶ τῆς ὁμοουσίας Τριάδος. S. Cyrilli Alexandrini ad Hermitam de consubstantiali Trinitate. Inc. Μὴ γὰρ δὴ τινες ὕλως τῶν ὁρθότητος ἐπιμελητῶν, κ. λ. Def. ἡ ἰδιότης δι' ἐκείνου κινεῖσθαι φιλεῖ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. varia manu conscriptus. Constat foliis scriptis 354.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

BASILII VARIA.

Ticulum ita corrigimus.

Commentarius aliquot SS. Patrum in XIV. Divi Gregorii Nazianzeni Orationes, collectore Basilio Minimo, seu iunioris Caesarensi.

cod. xxi. I. pag. 1. Praecedit Commentariis Epistola nuncupatoria ipsius Basilii Minimi ad Constantinum Porphyrogenitum, quam utpote auctoris, cuius nulla in lucem adhuc prolata sunt opera, speciminis loco integram hanc damus. Ea autem sequens est: Βασίλειος ἐλάχιστος ὁ Καισαρείας Καππαδοκίας τῷ φιλοχρίστῳ δεσπότη Κωνσταντίνῳ· ἔχει δὲ καὶ Γεωργίῳ τῷ βιβλίῳ ἐρμηνείαν τοῦ Μωκηνῆ¹, καὶ ἄλλων·

(1) Ita legitur potius, quam Μαρκίον, quemadmodum videtur legitur Montfaucon. qui Bibl. Biblioth. Tom. I. p. 252. D. ita Codicem hunc describit: Basilii Minimi Caesareae Cappadociae ad Christi amicum D. Constantinum cum Georgii Marcesii, & aliorum expositione in S. Gregorii Nazianzeni orationes in Natalium Domini, in funere S. Basilii Magni, in sancta Lumina. f. h. deest. Cuiusmodi enim non modo inter Gregorii Nazianzeni sermones nullus apparet, sed ne scriptoribus quidem Graecis usquam accensetur a Fabricio. Γεωργίῳ utique Μωκηνῶ, sive Μωκηνῶ scholia in eiusdem S. Patris Homiliis in Pascha

τὰ δὲ προοίμια τοῦ πρωτοδρόμου. Basilii Minimi Caesareae Cappadociae ad Christi amicum Constantinum. Continet autem liber interpretationem quoque Georgii Marcesii, & aliorum. Haec autem sunt prooemia primae sedis (nempe Basilii).

Ἐν ταῖς μεγίσταις καὶ δημοτέλει τῶν πανηγύρεων, μέγιστε αὐτοκράτωρ, ὃ μόνον οἱ ἐν τέλει εἰς βαρεὶ πλάτῃ καὶ δόξῃ ἐξωγαμμένοι εἰς ὑπερφέροντες, ἀλλ' ἢ δὴ καὶ οἱ ἐν αὐταρκείᾳ ζῆν ἡρμμένοι, καὶ μετρίαν ἡδὴ ἔχοντες τὴν ὑπαρξίν, κατὰ δύναμιν ὑμᾶς καταγεραίρειν ἐπείγονται· ἀλλ' οἱ μὲν χροσφ' τε καὶ ἀργύρῳ, καὶ μαργάρους, ἢ λίθους διαυγείς, ἢ τισὶ σκευαῖς πολυτελέσιν, ἢ καὶ πέπλοις πολυανθέσιν ἀφοσιῦνται τὸ φιλότιμον ἐπιδεικνύμενοι· οἱ δὲ τινες ἄλλοις καὶ ἄλλοις, ὡς ἂν ἔχουσι προθυμίας, ἢ εὐνοίας, γνώμης ὅτι μάλα καὶ εὐστοχεῖν ἔμενοι σύμπαντες τῷ δεξιμένῳ, καὶ τὸ φίλτρον οἶον, εἰ μάλιστα προσφερομένη ἡσθεῖν πραγματευσάμενοι. Πολλῶν ἂν ὡς εἰκὸς συντελούντων, καὶ ποικίλῃ ὑμῖν καὶ πολυειδίᾳ τὴν εἰσφορὰν ἐμποιούντων, εἰ μάλιστα κατὰ τὴν τῶν Χριστῶ γενεθλίων πανηγυρίαν, καὶ τὴν κατ' ἐχθρῶν νικητήριον εὐχαριστίαν, ἐδόκει μὴ μόνους ἡμᾶς ἀτελεῖς ἔστω καθύσταται, ἢ κενὴ ἄλλως ἀνύειν, εἰ μὴ ἄνθρωπον τῆδε καὶ τῆδε, κατὰ τὴν τῷ κυρῶ² ἐκείνου παρακλησίαν ἐπιμοχθύν- τοις, καταμωκωμένῳ δῆθεν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ' ἢ χερσὶν αὐταῖς ὕδωρ εὐγνωμόνως ἀρύειν, καὶ πᾶν ὃ τι γε τῶν δυνατῶν ἡμῖν καὶ τιμίων ἀγαθῶν σοὶ βασίλει καὶ τιμῇ προσκομίζω. Τῶν δὲ ἐκ ἄλλῃ τι τῷ φιλολόγῳ, ἀλλ' ἢ λόγος ἐδόκει· ἐδόκει δὲ εἰ καὶ αὐτὸν πῶς εἶναι τοιοῦτος, οἷος βασιλικὴν εὐδιαθεῖναι, καὶ σοφὴν εὐφραίνει διάνοιαν. ὅπως γὰρ ὡς ἀγλευκῆς τις εἰ ἀκαλλῆς ἐστὶ, καὶ ὡς εἰπεῖν λόγῳ, ἀνεπαφρόδιτος· πλὴν ἀλλ' ἡμῖν τῶν πάντων καὶ ὑπὲρ ἐστὶ τιμίων, ὅτι δὴ καὶ τίς τις καὶ αἰθίοψ μέγιστον τίθεται ἐκάτερος, καὶ οἶεται κάλλιστον τῶν οἰκείων ὠδίνων τὴν ἀμορφίαν. Εἰ δὲ καὶ σοὶ τῷ παντρίῳ κριτεῖ τοιαῦτό, οὐ κατ' ἀλλῶ τι, ἀλλ' ἢ κατ' αὐτὸ δῆλον τὸ τῆς ὑποθέσεως ἡδίων ὀφθήσεται, καὶ χαρίεις. τί γὰρ σοὶ τῶν ἀπάντων ἐρασιμώτερον, ἢ τί γε τιμωρότερον ἄλλο, ἢ Γρηγόριον, καὶ τὰ τοῦ Γρηγορίου ἐνοπτιζέσθαι τε, εἰ ἀκντίζεσθαι; τίνος ἡδίων λόγος, ἢ τοῦ ἀνιχνεύειν ἢ τοῦ Γρηγόριον ὡς τῆδε; ἔτω γὰρ καλεῖν αὐτὸν ἐστὶν οἰκωότερον τίνος ἄβυσσον σοφίας, τίνος ὕψος θεολογίας, ἢ φράσεως ἅμα κάλλος, καὶ μέγεθος, ἢ ὅσα παντοίας ἐστὶ τέχνης, καὶ θεωρίας, καὶ χάριτος; τῶν ἐν πανσόφῳ λόγῳ, εἰ καὶ τοιμηρόν, ὅμως ἐδόξε καὶ τὰ πατράσιν εἰς ἐξήγησιν καὶ διασάφηνσιν ἡμῶν τινων ἐσπευδασμένα, ἐπιτομωτέρῳ πῶς καὶ σαφέστερον κατὰ τὸ ἐνὸν διαφθεῖσθαι, πρὸς δὲ τινὰ εἰ ἡμῖν προτεγεῖσθαι εἰς ἐξάπλωσιν νοημάτων, καὶ τῆς ἐν βλάβει διανοίας ἐνέργειαν, . . . καὶ πολλοῖς ὅσοις χωρίοις ὑπεροραθεῖται μὲν

memorantur in Bibl. Coislin. pag. 296. Cod. cexxvi. similes Commentarios continet. Errori vero animum dedit, opinor, qui primae paginae characteres acro proflus evanidos, novo atamanto exprimere, veterum vestigiis insistent conatus est: quum enim in voce μωκηνῶ littera τ fortasse proflus esset deleta, novus scriptor τ substituit; unde factum est, ut pro μωκηνῶ legere-tur, non μωκηνῶ, quemadmodum etiam compendiarie illa nota littera μ superscripta, accipienda est.

(2) In margine hanc notulam recentior manus apposuit: Κονίς φησι, εἰ κοινὴ φιλοσοφία, τοῦ Διογένης τυχόν, ἢ ἑτέρου.

μὲν ὡς ἐπιδήλοισι ἴσως ἐκείνοις, δεομένοις δὲ τινος, ἢ κατ' ἐννοίαν ἐρμηνείας, ἢ κατὰ σύμφρα- σιν, ἢ σύνταξιν ἀκολουθίας, ἢ κατὰ θεωρίαν ἐπι- στάσις, ἢ κατὰ τινὰς τεχνικὰς ἐφάδες περιόδων τε καὶ σχημάτων, εἰ ἰδεῖν ποικίλων ἐπιστημῶν. Τῷ τοῖς ἐν ὁ πόνος ἡμῖν ἔστω ἐπεσπυδάσθῃ. προσδέτι εἰς τινων ἀρμωστήσας ἐπιδεικνύ- σις ἴσως, καὶ τόπως προσήκοντες τῶν ἐκείσας, ἐκ ἀπὸ τινος ἡμεῶν ἀλογίστη ἐμπειρίας, ὅποια τῶν μικρὰ βλέπόντων θέλξει μόνον ὑπάρχειν τὴν αἴσθησιν, ἐν οἷς περιορᾶν ἐστὶν ἀλαμύνει ἐνίης τας αὐτάς του περιόδους, τὰ αὐτὰ συνδε- τικά τῶν μερῶν τῷ λόγῳ μόρια, ἄλλοτε ἄλλως ἐξαγγελλόντων, καὶ τὴν ὑπόκρισιν διαφθερόντων, καὶ τὸ ἡδὸς ἄπαν λυμαινόμενων, καὶ οἷον ψυχρά τι- να . . . περὶ . . . των, τὰ ἀνεμένα ἐστὶν ὅτε ἐντείνωνται, εἰ διαλυόντων ἔμπαιιν τὰ τε- ταγμένα· ἀλλὰ τέχνης ἡμεῖς ἐπιβεβλημένοι, καὶ περιόδῳ εἰρήμῃ, καὶ τάξει τῶν συνδεόντων μο- ρίων περιεσπυμένας. Τοιοῦτόν τι τὸ ἡμέτερον, γαληνότερον, δῶρον· τοιοῦτό σοι τῷ φιλολόγῳ τὸ προσφερόμενον· τῷ τοῖς σε δεξιόμεθα παντὸς ἐπαίνου καὶ παιάνων κρείττοσιν ἐπιστημῶν, τοῖς ἡμῖν προσηγορευμένοι κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνθεν χάριτος χορηγηθείσης, ὑμῖν δὲ προσερχέσθαι εἰ προσδεχέσθαι οὐκ ἀήδως οἶμαι, ὅπως ἐστὶν εἰ- κᾶσαι τὸ εὐγενὲς καὶ φιλεπίσημον τῆς ἡμετέρας διανοίας. Ἐχέει δὲ ὧς μοι τὰ τῆς ὑποθέσεως. Epistolam sequitur ipse Commentarius in- editus Basilii Minimi, Georgii Μωκηνῶ, Ma- ximi, Theophili, Apollinaris, & Anonymi; hosce enim interpretes partim ex adlatas Epistolae titulo, partim ex contractis in margine nominibusprehendimus. Prima igitur Oratio Gregorii Nazianzeni est pag. 2. Eius τὴν Χριστοῦ γέννησιν. In Christi Nativitate. Hypothesis Basilii Minimi inc. Οἱ λό- γος ὁ κατὰ ἀποτάδην καὶ διεξοδικῶς, σώματι ζῶον ἔοικεν, ἀναλογουσαν ἔχον ψυχῇ μὲν τὴν ἐννοι- αν, σώματι δὲ τὴν φράσιν. Def. ἄδεν καὶ δεξά- ζειν καὶ εὐφραίνεισθαι παρακελευμένη. Commen- tarius Georgii Μωκηνῶ inc. Χριστὸς γεννᾶται, δεξάσαστε. Τῶν παρόντων λόγων τινὲς μὲν φασὶ τὸ προοίμιον ἔχειν ἐξ ὑπολήψεως, τινὲς δὲ ἀπὸ καιροῦ, καὶ ἕτεροι ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος τοῦ ἐν αὐτῇ γενομένου τῇ ἐορτῇ. Def. ὅτι τινὰ Θεὸν καὶ ἀρτίως μετὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς σαρκὸς ὄντες εὐχό- μεθα πλέον καὶ παρ' αὐτοῦ ἐλλάμπεσθαι, καὶ ὅπως ἴσως εἰ δυνατόν, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

II. p. 24. b. Eius τὴν ἐπιτάφιον τῷ μεγάλῳ Βασίλει. In Funerem Orationem Basilii Ma- gni. Hypothesis Basilii inc. Ζητεῖται ἐν πρώτοις, διατί οὐχὶ ἐγκώμιον, ἀλλ' ἐπιτάφιος ὁ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἐπιγέγραπται λόγος, καὶ τί ἐπιτάφιος διενήνοχεν ἐγκώμιον. Def. τῇ τε μακροκωλίᾳ, ὅπερ οἰκεῖν φασὶ προοίμιον, καὶ τῷ διπλασιασμῷ τῶν τε κώλων καὶ τῶν νοημάτων. Alia Hypothesis Georgii inc. Μετὰ τὴν ἐξέ- λευσιν αὐτοῦ τὴν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ὁ μέγας Γρηγόριος ἐν Ναζιανζῷ ἐν τῷ προγονικῷ αὐτοῦ κτήματι τὸν ἡσύχιον ἀσπασάμενος βίον, ἐκεῖ καὶ τὸν παρόντα λόγον συνέγραψε. Def. ὡς τῇ θείᾳ πρηνείᾳ προάριος πρὸ ἐμοῦ τελευτήσοντα τὸν μέ- γαν Βασίλειον. Commentarius Basilii inc. Ἐμελλεν ἄρα. Οἱ μωκηνῶ ταύτης ὑπαρχούσης τῆς

φωνῆς διασελλομένης τῆς δι' ἐνός λ, ὅπερ μέλει ἐπὶ τοῦ φροντίζειν τάττωσιν. Definit in Com- mentario Georgii, cuius ista sunt: τὸ γὰρ εὐρεθε ἐν ἡμῖν ἴσως ἐπαίνου ἄξιον, τῇ σμικρότητι ἀντ' ὁδεῖς τοῖς πολλοῖς λογιζήσεται.

III. pag. 61. Eius τὰ ἄγια φῶτα. In sancta Lumina Commentarius Georgii inc. Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐρὸς. Προοίμια καὶ ἐννοίας μετὰ παρα- δειγμάτων ἐν τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ ὁ Ἑρμολόγιος παραθεῖ, ἀφορμὰς καὶ αἰτίαις τοῖς ταῦτα ἐξηγι- ταῖς δέδωκε προσδεῖναι. Definit Commentarius Basilii: Τὸ ζωτικὸν τοῖς ἄλλοις ἀνδράσιν δύνα- μιν τὴν πνευματικὴν μεταδιδόντες ζῶν, φησι, καὶ ὠφέλειαν, ὡς ἀπέρει τῷ φωτισμῷ ὑμῶν πᾶσι τοῖς ζωτικοῖς συντελούντες.

IV. pag. 71. Eius τὸν προτροπικὸν τοῦ Θεο- λόγου. In Adhortatorium Orationem Theologi (ad sanctum Baptisma). Commentarius Georgii inc. Χθες τῇ λαμπρῇ. Οἱ μετὰ χεῖρας οὐτοὶ λόγος τῷ τοῦ φθάσαντος τέλει εἰ τῇ διαβολῇ ἕτερος δοκεῖ πῶς εἶναι. Def. οἱ αἱ τινες ματαίαις θεμαίνοντο ἐλπίσιν ἀπατάμεθα πολλὰ καὶ ἀγνοεῖ- σθαι τεθαπηνκότες, ἢ τινι ἐτέρῳ τῶν σεμνοτέρων πολιτείᾳ, μυρίων ἀμαρτημάτων ὄντες ἀνάπλοιοι. Quae quidem verba ad quem pertineant, non satis constat, quum superioris paginae refecato margine, novoque suffecio, inter- pretis nomen in illo fortasse adnotatum ex- ciderit.

V. pag. 87. Eius τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανὸν συμ- φοιτητὴν αὐτῷ γενόμενον καὶ ἐκδικῶν Ναζιανζῷ. In exactionem Iulianum eius condiscipulum & vin- dicam Nazianzi. Hypothesis prima, & qui- dem anonymi, ut & reliquae quae sequun- tur, inc. Οἱ μετὰ χεῖρας λόγος τῷ συμβουλευ- τικῷ εἶδος ἐστὶν. Secunda inc. Οἱ σκοπεῖς τοῦ προκειμένου λόγου ἀπολογία ἐστὶ τῆς ἐαυτῶ σιω- πῆς. Tertia inc. Οἱ παρὸν λόγος ἐπιγέγραπται εἰς τὰς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν, κ. λ. Commentarius, item nullo interpretis no- mine ad marginem adiecto, inc. Τίς ἡ τυ- ραννίς. Τυραννίδα λέγει, ὅτι σιωπᾶν ἐθέλων ἐπὶ τὸ λέγειν ἡγήρετο· ἐξ ἀγάπης δὲ ἔφη, ὅτι οὐ μισούντες αὐτὸν ἐτυράνναν οἱ βιαζόμενοι. Def. τῆς θεότητος δόξαν μία γὰρ τῶν τριῶν ἡ δόξα, καὶ ἡ αὐτὴ, ὅπερ καὶ ἡ δόξα.

VI. pag. 101. Eius τὸν συντακτικόν. In Va- ledictoriam. Hypothesis inc. Ἰπὸ τὸ πανηγυ- ρικὸν εἶδος ἀναγέται καὶ ἔστω ὁ λόγος. Def. τὸ δὲ προοίμιον ἐπιεικείας αὐν εἰρωνείᾳ πλεούμενον. Alia hypothesis inc. Τῇ κοινῇ συνηθείᾳ, εἰ τῇ τῶν πολλῶν χεῖρσι ὁ παρὸν λόγος συντακτικῶς κέκληται. Def. σχήματα δὲ βαρύτητος κεκρα- μένης εἰρωνείας. Commentarius inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα. Πῶς παρ' ὑμῖν τὰ κατ' ἡμᾶς ἔχει, φησὶν. Δημοσθένους, πῶς ὑμῖν, φησιν, ἰσὺ τῶν χρηστῶν τάτων ἔχει τὰ πράγματα, κ. λ. Def. Φυλάσσετε μοι τὴν παρακαταθήκην, τὴν διδασκα- λίαν περὶ τῆς πίστεως, τὴν νεδεύσαν τὴν περὶ τὰς θεοποιῶς ἀρετὰς· φυλάσσετε μοι, φησι, ταῦ- τα καθαρῶς, ὡς ἐλάβετε.

VII. pag. 131. b. Eius τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτάτη. In Pascha, & in tarditatem. Hypothesis inc. Φαίνεται ἔστω ὁ λόγος πρὸ τῆς μεγάλης ἀπολογητικῆς εἰρημένης αὐτῶ. Def. τῷ- Y y y του

τον δὲ καὶ ἐπ' ἐκκλησίᾳ ἐξεφώνησε. *Commentarius inc.* Ἀναστάσεως ἡμέρα, κ. λ. Τοῦτο καὶ ἐαυτὸ ἐκτέλει τὸ νόημα, ἐλλείπει δὲ, ὡς εἰ καὶ ἴλεται ἢ, κ. λ. Def. ἐν οἷς καὶ ἐν εἶναι πάντας ἐπεύχεται, καὶ ποιμνιομένους, καὶ ποιμνιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

VIII. pag. 136. Λόγος β' εἰς τὸ πάσχα. *Oratio secunda in Pascha.* *Commentarius inc.* Τὸ τῷ λόγῳ προοίμιον εἰληπταὶ ἀπὸ τῆς προφητείας Ἀμβακὺμ, μεταμορφωθὲν εἰς τὴν παρῶσαν ὑπόθεσιν. Ἰδὲ πρὸς τὰς σκανδαλίζομενους ἢ καὶ ἐκδιώκοντας εἰς τὰς προνοίας τρέπεται. Def. καὶ ταύτην παραβάλλει διηγεῖται, διὰ τοῦ ἀπεμφανιστοῦ καὶ ἀτιμῶν ἀποφθίγγεσθαι τῇ τυραννίδι πιεζομένην.

IX. pag. 162. Λόγος εἰς τὰ ἐγκαίνια. *Oratio in Encenia.* *Hypothesis inc.* Τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας καὶ ἔτος ὁ λόγος ἐστὶ κέντραται δὲ πῶς τῷ συμβουλευτικῷ, παραίνεσιν ἔχων. Def. ὁ γνώρισμα τῷ τοιαύτῳ εἶδει καθίσταται. *Alia Hypothesis inc.* Ὁ παρὼν λόγος τῷ πανηγυρικῷ εἶδει ἐστὶ. Def. ὁ γνώρισμα τῷ τοιαύτῳ εἶδει καθίσταται. *Tertia Hypothesis inc.* Τὸν παρὼν λόγον ἐν τῇ πόλει Ναζιανζῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος ναῶ. Def. καὶ πλεον τοῦ πανηγυρικῷ εἶδους ἔχει τὸ συμβουλευτικόν. *Commentarius Basilii inc.* Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι, κ. λ. Παλαιός, φησὶν, ἐστὶ νόμος τιμᾶσθαι τὰ ἐγκαίνια, ἥτοι τὸ κρατῆσαν ἔθος, νόμον οὕτω καλεῖται ἐπειπερ καὶ βάρβαροι, ὡς Ἑλλήνες μόνον, κ. λ. Def. ἔτι καὶ μετασχεῖν ἡμᾶς ἐπεύχεται ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα καλῶν πρὸς τὸν ἐκείσε βίον ὑπαλλογῶντας τὰς μετατεθέντας.

X. pag. 186. b. Εἰς τὴν Πεντηκοστήν. *In Pentecosten.* *Hypothesis inc.* Ὁ λόγος πανηγυρικῶν ἐπισκευῇ τὴν ἰδέαν. Def. ἡ κατασκευὴ ἀπὸ τῆς αἰτίας. *Commentarius Basilii inc.* Περὶ τῆς ἐορτῆς, κ. λ. Μὴ φοβηθῆς τὰ βραχέα, ὡς δὴ πῶς ἐξετελιζομένης τῆς τηλικαύτης ἐορτῆς, πολλῶν καὶ μεγάλων ἀξίας ὑπαρχούσης. Def. in anonymo: ἔνθα καὶ τὰς λόγους, ὡς τὰς τῶν αἰτίας μαθησόμεθα καθαρώτερον καὶ σαφέστερον ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ καὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, τῇ ἀληθινήν τῶν σωζομένων ἐορτῇ καὶ ἀγαλλιάσει, μετ' ἧς ἡ δόξα.

XI. pag. 216. b. Τῷ λόγῳ τοῦ εἰς τὰς Μακκαβαίων. *Orationis in Maccabaeos* (subintellige *Commentarius*). Brevissima *Hypothesis inc.* Ὁ εἰς τὰς Μακκαβαίων λόγος ἔτος πρόδηλον ὡς τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας ὑπάρχων, κ. λ. *Commentarius Basilii inc.* Τί δα οἱ Μακκαβαῖοι, κ. λ. Ἡ πόρρηται τισι τῶν κατ' ἡμᾶς, τί δήποτε ἀπὸ τῆς, ἡ ἥρατο μορὴ ἀσυνήθως ἔτος ὁ μέγας Γρηγόριος. Def. in anonymo: καὶ τῷ ἀπὸ τῆς εὐαγγελίας μετενήκεται, δόξασον σε πάτερ τὸν ὅν λέγοντος τῷ σωτήρος, ἵνα καὶ ὁ ἦς σε δοξάσῃ με.

XII. pag. 224. b. Εἰς Κυπριανὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκων μετὰ μίαν τῆς νυκτός ἡμέραν. *In Cyprianum ex agro rediens postridie eius festi.* *Hypothesis inc.* Ὁ παρὼν λόγος τοῦ πανηγυρικῷ, εἴται τῷ ἐπιεικτικῷ ὡν εἶδος. Def. καὶ συντακτήριοι, καὶ οἱ ἐπιτάφιοι. *Alia Hypothesis Basilii inc.* Ἡ μὲν ὑπόθεσις δὴλη· ἐγκώμιον ἴαρ ἐστίν. Def. καὶ ἀπολογεῖται. *Eiusdem Com-*

mentarius inc. Μικροῦ Κυπριανός, κ. λ. Μικροῦ, φησὶ, διέφυγεν ὁ Κυπριανός, μὴ τῇ περὶ ἐκείνου διὰ τὸ λόγου μνήμη καὶ πανηγύρεϊ ἀγιάσας καὶ ὠφελήσας ἡμᾶς. *Anonymi inc.* Εἰ ὑπερ-ἡμερος καὶ μετὰ μίαν ἐκδίδεται ὁ λόγος, ἐκτέ-φεν γὰρ πῶς Κυπριανός, καὶ δόξει παρέλκειν τὸ μικρόν, κ. λ. Def. καὶ ἐν ταῖς πληγαῖς διενκατέμεν ἐπίδειξιν τοιαύτην, δῆθεν ἀνδρείας, καὶ τὰς δυσ-χίας ταύτας ποιούμενοι: quae cuius sint verba, ob recisum marginem, latet.

XIII. p. 228. b. Λόγος εἰς τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον. *Oratio in sanctum Athanasium.* *Hypothesis inc.* Ὁ παρὼν λόγος γενικωτέρῳ ὀνόματι τῷ πανηγυρικῷ εἶδει ἐστίν, ἰδικωτέρῳ δὲ τοῦ ἐγκωμιαστικοῦ. Def. ὡς ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν ἐστὶ κατὰ τὸν. *Alia Basilii Hypothesis inc.* Ὁ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον λόγος πρόδηλον ὡς τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας ὑπάρχων, ἐγκωμιαῖον ἐστίν. Def. ἀλλ' ἀπὸ τῶν μεγίστων καὶ πλεονάζοντων τὰς ἐπιγραφὰς ποιητόν. *Commentarius Georgii inc.* Εἰ ἐγκώμιον τὸ προοίμιον εἰληπταὶ τῷ πατρὶ, ἰδέας δὲ σεμνότητος καὶ σχήματος συλλογιστικῆς. Def. *Commentarius Basilii:* καὶ τὸ μέγιστον ἀξίωσιν εἶναι μετὰ αὐτοῦ, καὶ τῶν ὁμοίων σε ἁγίων ἐν τῇ τῶν ἁγίων λαμπρότητι.

XIV. pag. 256. Πρὸς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χυλῆς. *Ad patrem tacentem ob plagam grandinis.* *Hypothesis inc.* Ὡς ἡναγκασμένος ὑπὸ τῷ πατρὶ εἰς τὸν λόγον ἐλθὼν ταῦτα φηγγεται. Def. ἀλλ' ὅδε τῆς συνήθους πάντῃ ἀπὸλλανται θεολογίας. *Commentarius inc.* Τί λυεῖς, κ. λ. Τάξις ἐστὶν ἐπαναμένη εἰκεν νέος τοῖς πρεσβυτέραις, καὶ παιδῶν προτιμᾶσθαι πατέρας καὶ λέγοντας τι, καὶ δαδασκοντας. *Definit in verbis:* ἀλλ' ἔτι καθαιρέ-μενος, ὡς τὸ μὲν . . . Reliqua defunct, mutilato Codice.

Hi autem Graeci interpretes, quos memoravimus, quibus alter etiam adiungendus, qui ob brevium nomen in margine Codicis haud legi potuit, eorum numerum augent, quos Io. Alb. Fabric. laudat B G. Tom. VII p. 538. & novae Theologi editioni, si quis hanc capebat provinciam, inservire commode possent.

XV. pag. 257. Sequuntur Explicationes mythicarum historiarum, quarum meminit Gregorius Nazianzenus in Orationibus in SS. Lumina, & in S. Basilium, sed initio, ac fine mutilae, & inverso paginarum ordine valde confusae: quod animadvertens lector Graecus Sec. XVI. haec in summo margine adscripsit: Ἐνταῦθα λείπει τετραδίων ἵσως, ἐν ᾧ ἐπληρύντο οἱ λόγοι, καὶ ἤρχοντο αἱ ἱστορίαι, ὡν ἐμνησθῇ ἐν τῷ Ἐπιστολῇ, καὶ ἐν τῷ Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς. Hoc loci deest fortasse integer quaternio, in quo complebantur Orationes, & incipiebant Historiae, quas memorat (Nazianzenus) in Epitaphio (D. Basilii) & in Oratione, Πάλιν Ἰησοῦς (nempe SS. Lumina). Prima ergo Fabula mutila est. II. de Rhea & eius sacris. III. de Cerere & Proserpina. IV. de Baccho. V. de capite Iovis. VI. de Venere, eiusque turpibus mysteriis. VII. De Bacchi phallis. VIII. De tau-

taurorum mastatione, imperfecta: quae quidem pertinent ad Orationem in SS. Lumina. Sequuntur aliae ex Oratione funebri in S. Basilium; quarum defunct primae sex; septima initio mutila est de Abaride. VIII. de Pegaso. IX. de Alphaeo. X. de Salamandra. XI. de Lydio currui. XII. de Oreste & Pylade. XIII. de Molionidibus. XIV. de Labyrintho. XV. de Minoë & Rhadamantho. XVI. de Gadiris. XVII. de equo frena rumpente. XVIII. de facis natifque eodem die Gigantibus; & haec etiam mutila. Redeunt nunc aliae in SS. Lumina, nimirum XV. de Castalio fonte. XVI. de magorum prognostica haruspicina. XVII. de astrologia. XVIII. de Thraciis orgiis. XIX. de Mithrae suppliciis. XX. de Osiride. XXI. de Iside. XXII. de capro Mendefio. XXIII. de Apide, & haec etiam mutila; in qua definit Codex. Omnium tamen fabularum, quarum tum in dictis Orationibus, tum in duabus adversus Iulianum Investivis mentio fit, explicationes integras habes supra in Codice XII. Plut. VII. Vide etiam Codicem V. eiusdem Plutei pag. 206. in notis, ubi de Nonni Collectione verba fecimus. Interim Langii error animadvertendus, qui in schedis suis Mss. Basilium hunc Minimum cum Basilio Magno confundit, auctoremque Orationum facit.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. Sec. X. minutissimo ac breviter, nonnullis in locis vetustate etiam deleta character. Constat foliis 261.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. BASILII ET GREGORII NAZIANZENI EPISTOLAE.

Seu potius

Gregorii Nazianzeni, & Basilii Epistolae.

COD. XIV. H Allucinati sunt omnes, qui Codicem hunc mancum, ac mutilum serio non perpenderunt, quum Gregorio Epistolas Basilii, & Basilio e contra Gregorii tribuerint, nullo titulo edocti, immo inscriptione XII. Epistolae illius, & postremae CCXXXII. quae licet Basilii sint, Gregorianis tamen ab amanuensi commistae fuere. His praenotatis

I. pag. 1. Occurrunt Divi Gregorii Nazianzeni, ut e numeris marginalibus apparet, Epistolae CCXXXII. quarum tamen sex priores omnino defunct, mutilato Codice, septima vero incipit cum Codice a verbis . . . ἡμῶν ἐσπυδάζετο· ἀλλήλοις γὰρ ἐσμεν εἴπερ ἄλλοι τινες ἀξιώσις μάρτυρες, κ. λ. quod est fragmentum Epistolae ad Basilium in edit. Billiana XI. Decimaquinta (in cit.

edit. XXXII.) item ad Basilium est imperfecta, definit enim, ἐν μεσῷ κατ' ἀλλήλων ὕμνῳ . . . . . Decimatexta tota desideratur. Decima septima (ibid. XXII.) ad Caesarienses acephala incipit a verbis . . . . . ζῆται καὶ πρὸς ἡν τὸ κοινὸν βλέπει, κ. λ. pro quibus defectibus membrana est inserta vacua. Defunct etiam vitio amanuensis CCIX. & CCX. Ultima tandem, nempe CCXXXII. non Gregorii, sed Basilii ad *Simpliciam haereticam* (in edit. Montfaucon. CXV.) mutila in fine, definit in verbis: ἀλλ' ὡς οἶδε κρῖναι Θεός.

II. pag. 86. Divi Basilii Magni Epistolae CCCXLIV. In hac quoque Epistolarum sylloge varii occurrunt defectus. Primo itaque nulla inscriptio, nullus titulus, adeoque Epistola prima principio caret, atque incipit a verbis . . . τῶν ἀσκήτων ἰορῶν ἀπὸ λανταῖ, κ. λ. quod est fragmentum Epistolae (in edit. Montfaucon. XIV.) ad Gregorium sodalem. Secunda est Gregorii ad Basilium, (in edit. Billiana VII) responsiva ad antecedentem; quaeque ideo errori praedicto occasionem dedit. Biniae Epistolae, (nimirum ad Genethlium presbyterum CCXXXIV. & ad Hilarium CCXII.) errore amanuensis, eodem numero CXIX. adnotantur. Contra vero omittuntur numeri CLXXXVIII. & CLXXXIII. Ultima tandem Epistola, nempe CCCXLIV. ad Hefychium, est LXIV. apud Montfauconium.

III. pag. 360. b. Περὶ τῶ μὴ δεῖν τρεῖς θεοὺς καταγγέλλειν. *Quod non sint tres Dii annuntiandi.* Inc. Μεγάλη παράκλησις. Def. imperfecte in verbis: τὸ, ἢ, περιγράφει τὸ, ἢ, καὶ . . . . . Fragmentum est Homiliae Basilii tributae, quae in edit. cit Tom. II. pag. 609. titulum praefert: Πρὸς τοὺς συνοφανεύοντας ἡμᾶς, κ. λ. Ultima autem verba allata incidunt in pag 611. v. 41. Praeter hunc defectum alia etiam defunct in medio, unius folii iactura.

IV. pag. 362. Tres tandem occurrunt Libanii Sophistae Epistolae, quae in nupera Amstelæd. edit. mccccxxviii. ex recensione Io. Christoph. Wolfii sunt mccccxvi. xxvii. & xxviii. Ultima tamen, quae inscribitur ad Aristophanem, in fine mutila definit in verbis: τὸ λανθάνων κεφάλαιον, ᾧ καὶ τὸ . . . . . In calce postremae paginae haec a recentiori Graeco notula apposita est: Σημείωσαι, ὅτι ἐπὶ Οὐδέωντος ἐπισκόπουσαν ὁ ἅγιος Βασίλειος, καὶ ὅτι Γρηγόριος καὶ Βασίλειος νέοι ὄντες Ἰμερίῳ, καὶ Προαιρεσίῳ τοῖς τότε εὐδοκίμοις σοφισταῖς ἐν Ἀθήναις ἐφοίτευσαν, μετὰ τὸ τὸ ἐν Ἀντιοχείᾳ Λιβανίῳ τῷ Σύρῳ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. X. initio, & fine mutilus, cuius character ad illum Codicem X. Plut. VII. quam maxime accedit. Constat foliis scriptis 362.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΚΛΟΓΗ.

BASILII ET GREGORII THEO-
LOGI SELECTIO.

Scilicet

Origenis Philocalia. & Clementina de gestis
D. Petri Epitome.

cod. xv. I. pag. 1. Philocaliae titulus hic prae-

currit: Εκλογὴν ἢ παρῶσα περιέχει βιβλος γραφικῶν ζητημάτων καὶ ἐπιλύσεων ἐκ διαφόρων βιβλίων τῶν ὀριγένης ποιηθεισῶν ἡθροισμένην ὑπὸ τῶν τὰ θεῖα σοφῶν βασιλείων καὶ Γρηγορίου, ἐν πυκνῇ τε παρὰ γὰρ τέρου τέτων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου Θεοδώρου τῶν τῆνικαυτὰ ἐπισκοπῶντι τὰ τίνα ἐπεσαλέμεν, καὶ ὡς ἢ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴ δεικνύσιν ἔχουσα ἕως. Ἐορτὴ καὶ τὰ γράμματα, κ. λ. Liber hic continet quaestiones & solutiones Biblicas selectas ex variis libris ab Origene conscriptis, quae collectae sunt a Basilio & Gregorio in divinis rebus doctissimis, & ab altero eorum, scilicet Gregorio Theologo, missae fuerunt in pugillaribus Theodoro tunc temporis Episcopo Tyanenfi, ut Epistola ad illum ostendit, sic se habens: Festum quoque & litterae, &c. quae est Epist. LXXXVII. edit. Paris. Biliannae mdcix. Tom. I. pag. 843. ex qua illud tantum in medium adferimus, quod ad rem nostram facit, nimirum: ἵνα δὲ τι καὶ ὑπόμνημα παρ' ἡμῶν ἔχῃς, τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τοῦ ἁγίου βασιλείου, πυκνὸν ὑπεσάλλακέν σοι τῆς ὀριγένης φιλοκαλίας, ἐκλογὰς ἔχον χρησίμους τοῖς φιλολόγοις. Epistolam sequitur Index Quaestionum, quae in duos libros partitae sunt. Primi Quaestiones sunt XXI secundum XII. Liber I. inc. Ἐπειδὴ περὶ τηλικύτων ἐξετάζοντες πραγμάτων, Def. δε ἂν αὐτὸς βούληται. Secundus pag. 81. b. inc. Ἀρξάμεθα τοῖνυν ἀπὸ τῶν περὶ τοῦ Φαραὼ εἰρημένων. Def. καὶ τῶν γνήσιων πράξεων. In fine legitur: Τέλος βιβλίου τῶν κατὰ Κέλσον ἢ λεγομένην Φιλοκαλία. Finis Libri contra Celsum, qui dicitur Philocalia. Adnectantur autem suis locis varia Origenis Opera, e quibus auctoritates ad solvendas Quaestiones petita sunt. Huius Philocaliae plures sunt editiones. Nos Graeco-Latinam Paris. Io. Tarini mdcxxiv. in 4. consulimus, in qua unico tantum libro continetur, in Capita XXVI. distributo: quare initium secundum, quod mox attulimus, incidit ibid. in pag. 275.

II. pag. 131. Κλήμεντος τῶν Πέτρων ἐπιδημιῶν καὶ κηρυγμάτων ἐπιτομή. Clementis Epitome itinerum & praedicationum Petri. Initium & finis concordant cum Codice XVI. Plut. XI. §. I. ubi titulus diversus.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. maiori, Sec. XV. nitidissimus, cum duabus initialibus litteris auro, minioque affabre elaboratis. Constat foliis scriptis 181.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

ANASTASII RESPONSIONES.

CONTINET hic Codex Anastasii Sinaitae, cod. xv.

ac Patriarchae Antiocheni Quaestiones, & Responsiones CLVII. (licet in indice in extremis duabus Codicis paginis manu Seculi XV exarato CLVI. tantum numerentur) ac proinde plures, quam Codices VI. & VII. huius Plutei exhibeant. Initium & finis cum editione inibi citata concordat. Auctores vero iidem ferme nominantur cum dicto Codice VII. In fine, nimirum pag. 248. b. legitur haec subscriptio: Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν γραφεὶ Νικηφόρον τὸν ἀμαρτωλὸν καὶ πτωχὸν καλλιγράφῳ. Ἐτελειώθη μὲν ὁ πτωχὸς δικτύωνος α' ἔτους 590α'. Salva Deus scriptorem Nicephorum peccatorem, & pauperem calligraphum. Completus est (hic liber) mense Octobri, indictione I. Anno 6571. (Christi mclm.) Deinde eadem manu pag. 249. Εὐκομήθη ὁ πανοσιώτατος πατὴρ ἡμῶν κύριος Ἀντωνίος ὁ ἐν τῇδε τῇ θεοκορυφῶτι νήσῳ τῇ Πανόρμῳ ἀσκήσας, ἡ καὶ τοῦ Ἀντιγόνου λέγεται, ὁ καὶ τὸ κέλλιον ἐν τῇ κορυφῇ ταύτης οἰκοδομήσας, μὲν Νοεμβρίῳ ζ'. ἡμέρᾳ ε'. ὥρα τῆς νυκτὸς ζ'. ἔτους 590α'. Ind. α'. Ohiis sanctissimus Pater noster Dominus Antonius in hac a Deo cecuminitibus instructa Insula Panormo, quae & Antigoni dicitur, vitam asceticam emensus, qui etiam cellulam in eius cacumine struxit, mense Novembri, die VII. feria V. hora noctis VII anni 6571. (Christi mclm.) indict. I. Adfertur haec subscriptio etiam a Montfauconio Palaeogr. Graec. Lib. I. pag. 52.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XI. Constat foliis 250.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΕΡΙ ΝΗΣΕΤΡΙΑΣ.

BASILII DE IEIUNIO.

Scilicet

D. Basilii de Ieiunio Homilia I. & Ioannis
Chrysostomi Homiliae V.

NOTANDUM ipso in limine est, Codicem

hunc fuisse miserrime mutilatum, ita ut dimidium ferme perierit: quod ipsam rem diligenter investiganti manifestum sit. Quum enim totus Codex duodecim olim constaret quaternionibus, quorum singuli octo continent folia, Graecis litteris in superiori margine distinctis, patet, nunc desiderari integros quaterniones A' B' Γ' Δ' Ε', quaternionis vero Σ' tria folia; a quarto enim incipit Codex, eoque manu Seculi XVI. suppleto. Alius inter pag. 14. & 15. defectus occurrit foliorum sex, quae ad quaternionem H' pertinebant. His praenotatis, recensionem eorum, quae supersunt, & quorum indiculum more suo Lucas Holste-

nus rubro caractere in principio Codicis appositus, aggrediamur.

I. pag. 1. Τὸ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν βασιλεῖν ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας περὶ νηστίας λόγος α'. S. P. N. Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae de Ieiunio Sermo I. Habes supra in Codice VIII. huius Plut. §. VIII. ubi inscribitur de Ieiunio Sermo II.

II. pag. 10. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Γωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὴν παρυσίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἀνάστασιν. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. Constantinopolitani in Adventum D. N. I. C. & in communem resurrectionem. Inc. Εὐμνήσθη. Def. καὶ τῇ δεξιᾷ σεφανώσῃ, χάριτι, κ. λ. Exstat haec Homilia in edit. Paris. mdcxxxii. Tom. X. pag. 739. inter spuria. In Codice vero propter memoratum defectum mutila est in medio.

III. pag. 17. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν μάταιον βίον, καὶ περὶ κατακύσεως ψυχῆς. Eiusdem Sermo in vanam vitam, & de corruptione animae. Inc. Ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια. Def. καὶ προσκύνῃσιν ἀνατίκτομεν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἱψί, κ. λ. Tamquam spurius praetermittitur in dicta editione.

IV. pag. 22. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ ψαλμοῦ ἀποπλήρωσις περὶ μετανοίας. Eiusdem in reliqua Psalmi L. complementum de poenitentia. Inc. Τὰ λείψανα τῆς χηρείνης τραπέζης. Def. καταπαύσω μὲν τὸν λόγον ἐν Χριστῷ, κ. λ. In cit. edit. Tom. V. p. 583.

V. pag. 34. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐμπεσόντα εἰς τὴν ληΐαν. Eiusdem in eum, qui incidit in latrones. Inc. Ὅντως κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. Def. τοῦ τοιαύτου σεφάνου. ὡς γένοιτο, κ. λ. Tom. X. pag. 810. inter spuria.

VI. pag. 36. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν ἀσωτον υἱόν. Eiusdem Sermo in filium prodigum. Inc. Ἀεὶ μὲν τὴν τῷ Θεῷ φιλανθρωπίαν. Def. αὐτῷ ὑπαντήσωμεν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. T. VIII. p. 33. inter spuria. Notandum obiter, bis legi in hoc Codice Ἰάννην pro Γωάννη.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. X. ut ex characteribus maiusculis quadratis, aliisque conicere licet, in quo positis notare calligraphi manum non constan-tem, ut a duobus scriptus videatur. Constat foliis 44.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

BASILII HOMILIAE.

Scilicet

Basilii Magni, & Gregorii Nysseni quaedam.

cod. xviii. I. pag. 1. Codex est acephalus, deest enim prima pagina, titulum & initium Homiliae primae S. Basilii in Hexaëmeron continens, quae propterea una cum Codice incipit a verbis . . . μισοπόνηρον μέχρι θανάτου τις κακὸς ἀμυνόμενος, κ. λ. quae in editione Montfauconiana incidunt

in Tom. I. pag. 2. vers. 21. Def. ἀποπλήρωσαι τὴν κτίσαντι, ἢ τὰς δόξα, κ. λ. Reliquae Oraciones usque ad nonam ita cum dicta edit. loc. cit. p. 288. concordant, ut singularum initium ac finem exhibere supervacuum duxerimus. Ultima igitur def. ἀγαλλέσθω τοῖς δόγμασι τῆς ἀληθείας ὁ εὐσεβὴς, δοξασθῆτω ὁ κύριος, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Notare tantum lubet, titulos illos, qui Homiliis in edito. praefiguntur, in Ms. Codice desiderari, ac tantummodo auctoris nomen, & Homiliae numerum singulis adscribi.

II. pag. 111. b. Τὸ αὐτοῦ ὁμιλία δεκάτη. Eiusdem Homilia X. Huic tamen alius diversa manu titulus est superadditus, nimirum: Τὸ ἁγίον πατὴρ ἡμῶν βασιλεῖν ὁμιλία περὶ τῆς τῷ ἀνθρώπῳ γενέσεως, καὶ εἰς τὸ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν. S. P. N. Basilii Homilia de hominis generatione, & in illud, ad imaginem & similitudinem, . . . Inc. Παλαίη χρεὶς ἐκτασιν. Def. τῶν θεῶν λόγων καρπὸν πεπληρωμένον, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. cit. pag. 324. inter Opera dubia.

III. pag. 124. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐνδεκάτη. Eiusdem Homilia XI. Alius vero titulus recentior ita habet: Τὸ ἁγίον βασιλεῖν ὁμιλία εἰς τὸν ἀνθρώπον. S. Basilii Homilia in hominem. Inc. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομὼν. Def. διὰ τὴν τῆς σαρκὸς εὐπάθειαν. τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν δόξα, κ. λ. Haec item ut superior, dubia habetur ibid. pag. 337. & coniungitur cum sequenti Homilia, cuius prima verba incidunt sub finem paginae 340.

IV. pag. 129. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, δωδεκάτη εἰς τὸ, κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. Eiusdem Homilia XII. in illud, Cessavit Deus ab omnibus operibus suis die septima, . . . Inc. Ἀγέτωσαν οὖν ἀριθμητικοί. Def. τοῦ κτίσαντος ἡμᾶς τῇ αὐτοῦ χάριτι. ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In fine bis legitur:

Ἐλθετε τέσσα δέλοισι Ἐξαήμερον.

Finem habuit Liber Hexaëmeri.

V. pag. 137. Sequitur Gregorii Nysseni de Opificio Hominis Tractatus in XXX. Capita tributus, Epistola ad Petrum fratrem, prooemii loco, praefixa; cuius tamen extrema, bibliopecti incuria, una cum primis sex Operis Capitibus, suo loco mora, inter paginam 153. & 154. inserta reperies, quae si in suam restituantur sedem, omnia inter se convenient. Concordat cum editione Paris. A. mdcxxxviii. Tom. I. pag. 44. si pauca illa excipias, quae circa divisionem Capitum adnotavimus supra in recensione Codicis IV. Plut. VII. §. I. quae in hunc quoque convenire deprehendimus.

VI. pag. 219. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἀπορήμενα τῆς Ἐξαήμερον, & ἀπολογία ὑπὲρ τῆς θείας μνήμης βασιλείου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Eiusdem in loca dubia Hexaëmeri, & apologia pro divinae memoriae Basilio fratre. Habes in dicto Codice IV. §. IX. haec tamen in fine mutila; desinit enim in verbis: τὴν φυσικὴν θεωρίαν συναγορεύειν . . . quae

quae incidunt in Tom. cit. pag. 43. vers. 22. Codex Graecus membranaceus Ms in 8. Sec. XI. initio, & fine mutilus; duplicibus accentibus, ac spiritibus Graecis, atramento alteris, cinnabari alteris notatis, a pag. 1 ad pag. 147. & a pag. 217. ad pag. 221. distinctus. Constat foliis 263.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΨΑΛΜΟΥΣ.

D. BASILII HOMILIAE IN PSALMOS.

cod. xix. I. pag. 1. **O**ccurrunt primo S. Basilii Homiliae XVI. in Psalmos, eodem ordine digestae, quem in IX huius Plutei Codice obtinere supra innuimus. Deest tantum in hoc Homilia in reliqua Psalmi XXVIII. quae ibi sub §. VI. enunciata fuit. Post Homilias in Psalmos aliae eiusdem sequuntur, nimirum:

II. pag. 119. b. In dictum Evangelii secundum Lucam de divitiis. Habes in Codice VIII. huius Plutei, §. III.

III. pag. 126. Eiusdem contra avaritiam. Ibid. §. IV.

IV. pag. 135. b. Eiusdem in illud „ In principio erat Verbum „ In Codice IX. huius Plutei, §. XVIII.

V. pag. 139. b. Eiusdem de gratiarum actione. Ibidem §. XII.

VI. pag. 147. Eiusdem in martyrem Iulianam, & in reliqua praehabita Homiliae de gratiarum actione. Ibid. §. XIII.

VII. pag. 156. b. Eiusdem, quod non est causa malorum Deus. Ibid. §. XV.

VIII. pag. 166. Eiusdem in illud „ Attendite vobis ipsi „ Ibid. §. II.

IX. pag. 174. Eiusdem contra irascenses. Ibid. §. X. sub titulo diverso.

X. pag. 181. b. Eiusdem de Invidia. Ibid. §. XI.

XI. p. 187. Eiusdem de Fide. Ib. §. XXV.

XII. pag. 190. b. Eiusdem Homilia dicta in Lacizis. Ibid. §. XXII.

XIII. pag. 198. Eiusdem ad iuvenes, quomodo possint ex Gentilium libris fructum capere. Ibid. §. XXXVII.

XIV. pag. 208. b. Eiusdem Homilia dicta in fame & siccitate. Ibid. §. XXIII.

XV. pag. 218. Eiusdem de Ieiunio. Ibid. §. VIII.

XVI. p. 226. Eiusdem Oratio altera de Ieiunio. Ibid. §. VII.

XVII. pag. 231. b. Eiusdem contra ebriosos. Ibid. §. IX.

XVIII. pag. 239. b. Eiusdem in principium Proverbiorum. Ibid. §. XIV.

XIX. pag. 254. Eiusdem Homilia adhortatoria ad Baptismum. Ibid. §. XXIV.

XX. pag. 263. Eiusdem Encomium in XL. Martyres. Ibid. §. XX.

XXI. pag. 269. b. Eiusdem Encomium

in martyrem Gordium. Ibid. §. XXI. XXII. pag. 276. b. Eiusdem Encomium in martyrem Barlaam. In Codice IX. huius Plutei §. XXXVI.

XXIII. pag. 278. b. Eiusdem in Christi generationem. Ibid. §. XIX.

Codex Graecus membranaceus Ms in 4. mai. Sec. XI. Montfauconio iudice, imperita tamen manu Seculi XVI. in calce paginarum relictus. Constat foliis 286.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΛΟΓΟΙ.

SERMONES ATHANASII.

Ante primam Codicis paginam indiculum rerum, quae in eo continentur adposuit Montfauconius. In primae vero paginae anteriori parte fragmentum asceticum Anonymi occurrit de prophetandi facultate; in posteriori vero Graecobarbaro charactere sub anno MDXVI. mense Augusto, legitur nomen, ut videtur cuiusdam Παγονάτου; tum paullo inferius manu Sec. XV. τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχει καμὲ Γρηγορίου ἱερομονάχου. Hic liber est & mei Gregorii bieromonachi.

I. pag. 2. Τὸ ἅγιον Ἀθανάσιον ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας κατὰ εἰδὼλον. Λόγος α'. S. Athanasii Archiep. Alexandrini contra idola. Sermo I. Inc. H' μὲν περὶ τῆς θεοσεβείας. Def. ὡς ἔγνωσαν ἑπράξαν. In edit. Paris. superius citata Tom. I. p. 1.

II. pag. 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου, & τῆς διὰ σώματος πρὸς ἡμᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ. Λόγος β'. Eiusdem de Inbunatione Verbi, & de eius corpore apud nos apparitione. Sermo II. Inc. Αὐτάρτως ἐν τοῖς πρὸ τέτων, κ. λ. Def. & ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, & πατέρα ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ib. p. 47.

III. pag. 89. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου. Λόγος γ'. Eiusdem de Incarnatione Dei Verbi. Sermo III. Inc. Εὐλόγει μὲν. Def. ἡμᾶς ἐαυτῷ. Tom. II pag. 33.

IV. pag. 92. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ μονογενοῦς Λόγου ἐνανθρωπήσεως κατὰ Ἀρείου καὶ Ἀπολλινάριου. Λόγος δ'. Eiusdem de Unigeniti Verbi Incarnatione contra Arium & Apollinarianum. Sermo IV. Inc. Οἱ κακοτέχνους. Def. ἐκ τῆς πατρικῆς ὁσίας γεγεννηται. Tom. I. Part. II. pag. 871.

V. pag. 108. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ κατὰ Ἀπολλινάριου. Λόγος ε'. Eiusdem de Incarnatione Christi, & contra Apollinarianum. Sermo V. Inc. Ο' μὲν τρέπος. Def. τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ib. p. 922.

VI. pag. 122. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τῆς σωτηρίας ἐπιφανείας τοῦ Χριστοῦ, & κατὰ Ἀπολλινάριου. Λόγος ς'. Eiusdem de salutari Christi adventu, & contra Apollinarianum. Sermo VI. Inc. Οἱ τὸν κύριον ἡμῶν. Def. ἀδεύειν τὴν ἀλήθειαν. Ibid. pag. 940.

VII. pag. 134. b. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πάσαν τὴν αἰρέσιν. Λόγος ζ'. Eiusdem contra omnes haereticos. Sermo VII. Inc. Τὸ προκείμενον. Def.

Def. ὁμὴν βασιλείαν. Σένοιτο. ἀμήν. T. II. p. 230.

VIII. pag. 142. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἐπίκτιτον ἐπίσκοπον Κορίνθου, κατὰ αἰρετικῶν. Eiusdem Epistola scripta ad Epictetum Episcopum Corinthi, contra haereticos. Post Inscriptionem, Κυρίῳ μν, κ. λ. inc. Ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον. Def. περὶ τὸ λέγειν ἀσθενέει. Tom. I. Part. II. pag. 901.

IX. pag. 149. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκθεσις πίστεως. Λόγος θ'. Eiusdem Expositio Fidei. Sermo IX. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα ἀγέννητον Θεόν. Def. ἡ φύσις ἀδιαίρετος, δι' ἣ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Tom. cit. Part. I. pag. 99.

X. pag. 152. Τοῦ τρισμακαριωτάτου Λιβερίου ἀρχιεπισκόπου Ρώμης πρὸς τὸν θεοφιλέστατον Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, ὅτι τέλειον ἀνθρώπων ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς Λόγος. Λόγος ι'. Ter beatissimi Liberii Archiepiscopi Romae ad Deo dilectissimum Athanasium Archiep. Alexandrinum, quod perfectum hominem adsumserit Deus Verbum. Sermo X. Inc. Ἐστὶν ἐν ἡμῖν. Def. κατὰ τὰ εὐαγγέλια, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. Tom. II. pag. 664. (per errorem 668.)

XI. pag. ead. b. Τὸ αὐτοῦ Ἀθανασίου ἀντίγραφον, ὃ ἔγραψεν ἀρχιεπισκόπου Λιβερίου Ρώμης, ὅτι τέλειον ἀνθρώπων ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς Λόγος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. Λόγος ια'. Eiusdem Athanasii Responso, quam misit ad Liberium Romae Archiepiscopum, quod Deus Verbum, perfectum hominem adsumserit pro nostra salute. Sermo XI. Inc. Εἰς Θεὸν ἀθάνατος. Def. ὑπὸ τῷ Θεῷ, ἀμήν. Ibid.

XII. pag. 153. b. Τοῦ αὐτοῦ τόμος πρὸς Ἀντιόχειον. Λόγος ιβ'. Eiusdem Tomus ad Antiochenos. Sermo XII. Inscribitur: Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις, κ. λ. Inc. Περὶ σεμνότητος μὲν. Def. ἀρῶμεθα ὑμᾶς εὐχόμενοι ἐγὼ καρτέρους. Ἐς δὲ πόλει Συρίας. T. I. Part. II. p. 770.

XIII. pag. 159. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς αἰδίου ὑπάρξεως τοῦ ἰσοῦ καὶ τοῦ πνεύματος σὺν Θεῷ, & πρὸς τὴν σαβελλιζόντας. Λόγος ιγ'. Eiusdem de aeterna existentia Filii & Spiritus cum Deo, & contra Sabellianos. Sermo XIII. Inc. Ἐν δαίμονος ἀντίκειται. Def. ἀπὸ τῶ πέρποντος πατρὸς. Tom. II. pag. 37.

XIV. pag. 168. Τὸ αὐτοῦ, ὅτι εἰς ὁ Χριστὸς. Λόγος ιδ'. Eiusdem, quod unus est Christus. Sermo XIV. Inc. Ἐδεῖ μὲν. Def. & καθαιρέμετοι ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 49.

XV. pag. 171. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἀδελφίον ἐπίσκοπον καὶ ὁμολογητὴν, κατὰ Ἀρειανῶν. Λόγος ιε'. Eiusdem Epistola scripta ad Adelphium Episcopum & Confessorem, contra Arianos. Sermo XV. Inc. Ἐντυχόντες. Def. ἑρακῶ τῷ πρεσβυτέρῳ. Tom. I. Part. II. pag. 911.

XVI. pag. 176. b. Τῷ ἀγαπητῷ & ἀληθῶς ποθεινοτάτῳ ἡμῶ Μαξιμῷ φιλοσόφῳ Ἀθανάσιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Λόγος ις'. Dilecto, & vere optatissimo filio Maximo philosopho Athanasius in Domino salutem. Sermo XVI. Inc. Ἐντυχόν. Def. προσαγορεύσά σοι πάντες οἱ ἐν ἡμῖν. Ibid. pag. 918.

XVII. pag. 179. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πορευ-

θέντες εἰς τὴν κατέναντι κώμην εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον. Λόγος ιζ'. Eiusdem in illud „ Profecti in pagum, qui est e regione, invenietis pullum adligatum „ Sermo XVII. Inc. Οἱ τὰ ἐπὶ γῆς φρονήσαντες. Def. βασιλείαν ὁρῶν κληρονομήσομεν ἐν Χριστῷ, κ. λ. T. II. p. 73.

XVIII. pag. 185. Ἐλεγχος ὑποκρίσεως τῶν περὶ Μελέτιον καὶ Εὐσέβιον τὸν Σαμοσατεύα κατὰ τοῦ ὁμοουσίου. Λόγος ιη'. Refutatio hypocrisis Meletii & Eusebii Samosatensis contra substantialitatem. Sermo XVIII. Inc. Ἀνθρώπος καθ' ὁμοίωσιν. Def. ἔδωκεν ἡμῖν. Ib. p. 31.

XIX. pag. 186. Πρὸς Ἐπίκτιτον ἐπίσκοπον Κορίνθου. Λόγος ιθ'. Ad Epictetum Episcopum Corinthi. Sermo XIX. Haec Epistola eadem est, atque illa, quam enunciamus supra §. VIII. In fine tamen iis, quae sequuntur, est audior. Προσαγορεύει πάντας τοὺς μετὰ σὺ ἀδελφούς. σὲ οἱ σὺν ἡμῖν πάντες προσαγορεύουσιν. ἔρρωμενος ἐν κυρίῳ διάγοις ἀγαπητὲ, καὶ ἀληθῶς ποθεινότατε.

XX. pag. 193. Εἰς τὸ ῥητὸν τῆς εὐαγγελίας „ δε ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ ἰσοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ „ δε δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, ὃν ἀφεθήσεται αὐτῷ, ὅτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ὅτε ἐν τῷ μέλλοντι. Λόγος κ'. In dictum Evangelii „ Quisquis dixerit verbum contra filium hominis, dimittetur ei; qui-cumque vero dixerit contra Spiritum Sanctum, non dimittetur ei neque in hoc saeculo, neque in futuro „ Sermo XX. Inc. Περὶ δὲ ἡ γράφων ἐδήλωσας εὐαγγελικῶς ῥητὴν, κ. λ. Def. αἰρόντες τὰ δρᾶγματα αὐτῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Est pars Epist. IV. eiusdem S. Athanasii ad Serapionem, incipiens a §. VIII. Incidit autem Tom. I. Part. II. pag. 701.

XXI. pag. 203. Εἰς τὸ πάθος τοῦ Σωτῆρος. In Passionem Salvatoris. Inc. Τὸν μὲν ἀνθρώπων ἡ ἀμαρτία πολλὴ τις ἦν. Def. ὅπως ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιήσονται.

XXII. pag. 205. Πρὸς Μαρκελλίον εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν ψαλμῶν. Ad Marcellinum, in interpretationem Psalmorum. Inc. Ἀγαπαί σε τῆς ἐν Χριστῷ προαιρέσεως. Def. λαλήσαντες ἄνδρες ἄγιοι. Ibid. pag. 982.

Codex Graecus membranaceus. Ms. in 4. min. Sec. XII. Constat foliis 218.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΘΩΝ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΔΟΓΜΑΤΩΝ.

ANASTASII DE RECTIS VERITATIS PLACITIS.

Seu potius

Marci Eugenici, Anastasii Antiocheni, Basilii Magni, Cyrilli, & aliorum nonnulla.

I. pag. 1. **M**άρκην τοῦ Εὐγενικοῦ εἰκὼν καὶ μῆσεως τῷ ἁγίῳ Ἐφραίμ τοῦ Σύρου. Marci Eugenici imago dormitionis S. Ephraem Syri. Inc. Καὶ νεκρὸν ἐστὶν ἐνταῦθα ἰδεῖν, ὅς ἐστι ζώντας ἐφ' ἑαυτὸν συγκινῶντα. Def. ὅθεν αὐτὸν ὁ παρὲς διωπνίζει, καὶ τῶν παρόντων αἰσθάνεται ποιῆσαι.

II. pag. 2. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰκὼν, μάρτυρες φεφάνται. *Eiusdem imago, Martyres Corporati.* Inc. Χαρίεν μὲν ἰδεῖν καὶ ἀγωνιζομένους ταῦτο τῆς ὁπάτας, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πίπτειν νικῶντας. Def. ἐπ' αὐτῇ τῇ γύγραφεν, ἵνα μήποτ' αὐτῇ θεατῆς ἐπιλίπη. Haec duo Marci Eugenici Opuscula, quae in primis tribus Codicis paginis diversa manu posterius fuerunt exarata, bibliographos omnes hactenus latuerunt, ac praecipue Fabric. qui B. G. Tom. X. pag. 529. eius scripta recensuit.

III. pag. 4. Τὸ ἐν ἀγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἀναστασίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀντιοχείας τῆς Συρίας περὶ τῶν κατ' ἡμᾶς ὁρῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων λόγος πρῶτος. Κύριος ὁ Θεὸς μὲ καὶ δύναμις μου, καὶ κατεύθυνός τις πόδας μου ἐν ἐκτασίᾳ ἵνα εὐαγγελίῳ τῆς ζωῆς. S. P. N. *Anastasio Archiep. Antiochiae Syriae de rectis Christianorum veritatis dogmatibus Sermo I. Dominus Deus meus, & robur meum, & dirigat pedes meos in praeparatione Evangelii vitae.* Inc. Τὸν περὶ τῆς ὑγιᾶς ἡμῶν πίστεως, κ. λ. Def. καὶ εἰ τὸ ὑποκείμενον ἐναλλάττει τὰ ἐπιχειρήματα.

IV. pag. 38. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος δεύτερος περὶ ἀπεριγράπτου. *Eiusdem Sermo II. de Incomprehensibili.* Inc. Πάντα τοῖμα γλῶσσα δολία. Def. βασιλεὺς καὶ ἰδιώτης πρὸς ὑγιᾶν προσφέρονται. Sunt primi duo ex quinque Anastasii Antiocheni de orthodoxa fide Sermonibus, quos exstare Mss. Graece in Biblioth. Caesarea, Vaticana, aliisque; Latine vero editos pluribus in locis, ac praesertim in Bibl. Patrum Lugdun. Tom. IX. p. 923. testatur Fabric B. G. Tom. IX. pag. 333. Trium posteriorum, qui heic desunt, primus est περὶ θείας οικονομίας, de divina dispensatione; secundus περὶ πάθος καὶ ἀπαθείας Χριστοῦ, de passione, & impassibilitate Christi; tertius περὶ ἀναστάσεως, de resurrectione.

V. pag. 46. S. P. N. *Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae Sermo contra Sabellium, Arium, & Anomoeos.* Vide in Codice IX. huius Plutei §. XLI.

VI. pag. 59. *Eiusdem adversus eos, qui nos accusant, quod tres Deos dicamus.* Habes item in hoc Pluteo Codice VIII. §. XL.

VII. pag. 64. b. Sequitur Cyrilli Archiep. Alexandrini Epistola, quae inscribitur: Τὸς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις, Ἀναστασίῳ, Ἀλεξάνδρῳ, Μαρτινιανῷ, Γεωργίῳ, Παρηγορίῳ πρεσβυτέρῳ, καὶ Μαξιμῷ διακόνῳ, καὶ λοιποῖς ὁρθόδοξοις πατράσι μοναχοῖς, καὶ τοῖς συν ἡμῖν τὸν μονήριβιον ἀσκήσοι, & ἐν πίσει Θεῷ ἰδρυμένοις, Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Dilectis, & carissimis Anastasio, Alexandro, Martiniano, Ioanni, Paregorio presbytero, & Maximo Diacono, & ceteris orthodoxis Patribus monachis, & iis qui nobiscum monasticam vitam agunt, & in Dei fide confirmati sunt, Cyrillus in Domino salutem.* Inc. Τὸ φιλομαθὲς καὶ φιλότιμον. Def. εἰ δὲ τῶν λαϊκῶν, τῷ ἀναδέματι παραπέμπομεν. Exstat inter Cyrilli Epistolas edit. Patris A. MDCXXXVIII. Tom. V. Part. II. pag. 174. In Codice tamen aliquanto longior est

in fine: etenim post verba, ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος, quibus in edit. subiicitur conclusio, δι' ἧς, καὶ μετ' ἧς τῷ Θεῷ, κ. λ. in Codice sequuntur alia, quorum initium: τὸτο φρονῶμεν, ἐν ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως ἐβαπτίσθημεν, κ. λ. Finem vero mox attulimus. Haec autem unam circiter paginam complent cum dimidio.

VIII. pag. 88. *Eiusdem S. Cyrilli Anathematismi XII.* cum eorum declarationibus, Theodoretii obiectionibus, ac demum eiusdem Cyrilli defensionibus, seu responsis. Anathematismi cum explicationibus exstant edit. Tom. VI. pag. 147. Obiectiones vero Theodoretii cum Cyrilli responsionibus ibid. pag. 204. seq. Notandum interrim, Obiectionem primam septem circiter versus initio longiorem esse in Codice; incipit enim: Πρὸς δὲ τέτοις τὸ μὴ μόνον ταῦτα πρεσβεῦσαι, κ. λ. Cyrilli vero responsionem decimam, quae incidit in pag. 231. in fine longiorem esse; etenim verbis, καὶ ἀποστολικοῖς θεοπίσμασιν, in quibus definit editio, adnectuntur alia, quorum initium: Θεὸς ἐστὶ ἐν σαρκὶ, κ. λ. Finis: τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ, quae sunt extrema eiusdem Cyrilli defensionis contra Orientalium obiectiones, ibid. pag. 189. Undecimi tandem, ac duodecimi Anathematismi obiectiones, ac defensiones non esse eas, quae leguntur ibidem a pag. 236. ad pag. 240. sed quae exstant in Apologetico adversus Orientales a pag. 190. ad pag. 198. usque ad verba *δωρεάν ἑλάβετε, δωρεάν δότε.*

IX. pag. 132. Occurrunt postremo loco fragmenta Epistolae, seu Tractatus anonymi ad quemdam θεοτίμητον πατέρα. Inc. Νόμῳ θεῷ κατὰ Θεὸν εὐδυνάμενος, θεοτίμητε πάτερ, νόμον ὑπερίδες ἀνθρώπινον. Def. καὶ ἀκυρώσαι τὸ μέγα καὶ πάμφωτον καὶ πανύμνητον τῆς χριστιανῶν ὁρθόδοξης θρησκείας μυστήριον. Agitur autem heic de duabus in Christo naturis, & voluntatibus, & e scriptore sunt desumpta, qui medio circiter Seculo VII. florebat, quum τῶν τοῦ νῦν ἀγιωτάτου πάπα Μαρτίνου συνδικῶν, ac Θεοδώρου τῆς Φαράν menstio fiat: ac si quis sit divinandi locus, suspicaremur, fragmenta esse ex aliquo Maximi CPolitani Opusculo excerpta. Sed haec obiter.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4 min. Sec. XV. varia manu conscriptus, Constat foliis 134.

ΓΝΩΜΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΟΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

AUCTORITATES DE PROCESSIONE SPIRITVS SANCTI.

Continet hic Codex diversarum sententiarum collectionem ex SS. Patribus de Processione Spiritus Sancti, 20 de SS. Trinitatis mysterio; anonymi opus, & ut pu-

putamus, anecdotum; nisi forte auctor sit Ioannes Veccus Patriarcha CPolitanus anno MCLXXVI. aut aliquis eius discipulus, seu exceptor. Illud pro certo adfirmamus, auctorem esse antiquiorem aetate Conciliorum Ferrariensis & Florentini, quum Codex Seculo XIII. sit exaratus. Sic igitur descriptionis loco Praefatio, & Tabula Capitulum, operi praefixa, quae sequens est.

Τὸ παρὸν βιβλίον εἰς δέκα διαιρεῖται τίτλους. καὶ ἵνα διασυντόμως εὐρήσῃ ὁ ἀναγινώσκων τὴν ἔννοιαν τῶ ἐκάστου τίτλου, ἐν τῷ παρόντι πινυται διακρίτως καὶ διαιρέτως κατὰ ἀριθμὸν καὶ κατὰ τάξιν τὸν ἕκαστον τίτλον ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐννοίας καὶ διὰ ἰδίᾳ σοιχείᾳ τίθῃται.

Ὁ πρῶτος μὲν τίτλος περιέχει τὴν θεωρητικὴν καὶ ἀκρίστον Τριάδα, ὑπὸ σοιχείᾳ Τ.

Ὁ δεύτερος δὲ τίτλος περιέχει, ὅτι τὸ προχέεται καὶ τὸ πρὸς, καὶ τὸ πρὸν, καὶ τὸ ἐκπορεύεται, & τὸ εἶναι, καὶ ὑπάρχειν τοῦ ἁγίου πνεύματος, εἴτε παρὰ πατέρα, εἴτε παρὰ υἱόν, εἴτε παρ' ἀμφοτέρων, τὸ αὐτὸ ἀδιαφόρως δηλοῖ, ὑπὸ σοιχείᾳ Α.

Ὁ γ' τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ πατὴρ, οὔτε παρὰ τοῦ υἱοῦ, οὔτε παρὰ τοῦ πνεύματος, οὔτε παρ' ἄλλου τινὸς λαμβάνει, ἢ ἔχει τὸ εἶναι· ἀναρχὸς ἀεὶ γὰρ ὑπάρχει, καὶ ἐξ ἑαυτοῦ οὐσιωδῶς καὶ ἀμείωτος τῷ συναϊδίῳ ἡμῶν δίδωσι τὸ εἶναι, καὶ δι' αὐτὴν τὴν υἱὸν μεσιτεύοντος τῷ συναϊδίῳ πνεύματι παρέχει τὸ εἶναι, ὑπὸ σοιχείᾳ Γ.

Ὁ δ' τίτλος περιέχει, τίς τῶν τῶν πατέρων τῷ υἱῷ δίδωσι τὸ εἶναι, καὶ ὁ υἱὸς τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ὑπὸ σοιχείᾳ Δ.

Ὁ ε' τίτλος περιέχει, ὅτι ἐν τοῖς θεοῖς τὸ ἕκαστον πρόσωπον πεμπόμενον, παρ' ἐκείνου ἐν χρόνῳ πέμπεται, ἐξ ἧς τὸ εἶναι ἔχει συναϊδίως, ὑπὸ σοιχείᾳ Ε.

Ὁ ε' τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ υἱὸς ὁ λαμβάνει τὸ θεῖον εἶναι παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὸς αὐτῷ τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὸ θεῖον δίδωσιν εἶναι· λαμβάνει δὲ παρὰ πατέρα, καὶ δι' ἑαυτοῦ καὶ ἐξ ἑαυτοῦ αὐτὸ τὸ θεῖον πνεῦμα, εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀνθρωπότητα, ὑπὸ σοιχείᾳ Φ.

Ὁ ζ' τίτλος περιέχει, ὅτι τὸ ἕκαστον πρόσωπον τῆς ἁγίας Τριάδος, τὸ κύριον καὶ προσηγορικὸν ὄνομα λαμβάνει ἐκονομαστικῶς ἀπὸ τῆς ἰδίας, καὶ ἀσυγχύτως ἰδιότητος, & τακτικῶς καὶ ὁμοφώνως ἀντιστρέφει· ὅθεν ἀπὸ τῆς πατρότητος πατὴρ, καὶ ἀπὸ τῆς υἱότητος υἱός, καὶ ἀπὸ τῆς γεννητικῆς ὁ γεννητὴρ, καὶ ὁ γεννηθεὶς ἐκονομάζεται, & ἀπὸ τῆς πνεύσεως καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἐκπορεύσεως τὸ πνεύμενον πνεῦμα ἐκονομάζεται καὶ ἐστὶ, ὑπὸ σοιχείᾳ Ρ.

Ὁ η' τίτλος περιέχει, ὅτι ἡ παλαιὰ τε καὶ νέα διαθήκη παντὶ τρόπῳ ἴσως καὶ ἀδιαφόρως τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ τὸ πανάγιον οἰκειοῖ πνεῦμα, ὑπὸ σοιχείᾳ Σ.

Ὁ θ' τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ υἱὸς τάξει τῆς φυσικῆς ὑπαρξεως τὰ ἑαυτοῦ, ἢ γονὺν ἔχει οὐσιωδῶς τῆς ἑαυτοῦ ὑποστάσεως, καὶ ὁ φυσικῶς ἐξ ἑαυτοῦ τῷ ἁγίῳ δίδωσι πνεύματι, καὶ ἄπερ δι' αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τῇ κτίσει παρέχει, πρὸς τὸν αὐτὸν πατέρα τακτικῶς ἀνάγει, ὑπὸ σοιχείᾳ Ν.

Ὁ ι' τίτλος περιέχει, ὅτι ἡ, διὰ, πρόθεσις

(1) Blattis corrofa est pagina.

ἐν τοῖς θεοῖς & ὁμοφύεσιν, ἐν ὁδῷ διαφέρει ἀπὸ τῆς, ἐκ, &, παρα, & τῶν ὁμοίων προθέσεων, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ δηλοῖ, εἰ μὴ ὅταν τακτικῶς καὶ διακριτικῶς τῶν ἀσυγχύτων προσώπων δεικνύει τὴν ἀσύγχυτον τάξιν, ὑπὸ σοιχείᾳ Δ. Patres vero, & Concilia, quae in hoc Tractatu citantur, haec sunt:

Amphilochius Iconiensis, Anastasius Antiochenus, Athanasius Alexandrinus, Basilus Caesariensis, Caesarius, Cyrillus Alexandrinus, Cyrillus Hierosolymitanus, Dionysius Areopagita, Ephraemus Syrus, Epiphanius Cyprius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Thaumaturgus, Ioannes Chrysostomus, Ioannes Damascenus, Maximus, Oecumenius, Severianus Gabalensis, Sophronius Hierosolymitanus, Synodus I. II. III. ex Epist. ad Nestorium. IV. & V. Synodus Ephesina I. & V. sub Petro Archiep. Nicomedienf. Theodoretus, &c. Opus inc. Η' πολιτεύεσα Ἐκκλησία τῇ ἁνῇ Ἱερουσαλὴμ συνενῶται, ἐὰν τὴν μορφήν καὶ τὴν τάξιν αὐτῆς. . . . . κατανέμεται. Def. τῇ ἰσοδοξείᾳ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ.

II. pag. 61. b. Anonymi item Tractatus περὶ ἄρθρου, de Articulo; ita enim in margine inscribitur. Inc. Τινὲς μὲν ἀγνοοῦντες τῆς ἀψευδῆς θεολογίας τὴν δύναμιν, καὶ τὴν διάκριτον τάξιν τῆς φύσεως τῶν ἀσυγχύτων, κ. λ. Desinit in verbis Epist. Pauli ad Rom Cap. VIII. v. 10. εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, ἢ γινώσκῃ τὴν οὐσίαν τοῦ Χριστοῦ προῖον, πνεῦμά μου πνεύσει καὶ ὁμολογήσῃ, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. Probat itaque Auctor, indistincte ac promiscue usurpari apud Graecos Scriptores cum articulo & sine articulo haec nomina, Θεός, Πατήρ, Υἱός, Πνεῦμα ἅγιον, Παράκλητος, Ἰησοῦς Χριστός, Σωτὴρ, Ἐμμανουὴλ, Μιχαὴλ, κ. λ. ut evincat, Christi verba, λαβετέ πνεῦμα ἅγιον, ubi deest articulus, non de eius donis, energia, influxu, aut charismatibus, sed de vero Spiritu Sancto, tamquam tercia Trinitatis persona, sumenda esse, ne quot dona sunt, & charismata Spiritus Sancti, totidem concludantur esse iidem Spiritus Sancti, atque adeo septem evadant Divinae Personae. Sed praestat ipsius auctoris verba ita hofce Ἐπταπροσωπολάτρης urgentis ac traduentis audire: Ἀρα ὅταν λέγει ὁ Σωτὴρ τοῖς μαθηταῖς, λάβετε πνεῦμα ἅγιον, ὃ τὸ πνεῦμα ἅγιον, τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς Τριάδος δεικνύται· διότι ἄνευ ἄρθρου ἐτέθη, πνεῦμα ἅγιον· & εἰς αὐτῶν αἰσχύνῃν λέγουσιν, οὐ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔδωκε τότε, ἀλλὰ μᾶλλον δώρον καὶ ἐνέργειάν τινα τοῦ πνεύματος ἔχαρίσατο. ἀρα κατ' αὐτὸς τὰ δῶρα καὶ αἱ ἐνέργειαι τῷ ἁγίῳ πνεύματι, μᾶλλον δὲ τῆς ἁγίας Τριάδος κληθήτωσαν πνεύματα ἅγια. ἀρα ὅσα δῶρα καὶ ὅσαι ἐνέργειαι τῷ πνεύματι, τόσα πνεύματα ἅγια, ἀρα τόσα πρόσωπα ἐν τῇ θεότητι, ἀρα οὐχὶ Τριάς καὶ ἐν Τριάδι ἡ θεότης, ἀλλὰ ἐπτάς. ἀρα ἐπτά πρόσωπων ἡ θεότης, προσκυνήτωσαν οἱ τοιαῦτοι ἐπταθεοπροσωπολάτραι τὴν θεότητα, οὐχὶ ἐν τρισὶ πρόσωποις, ἀλλ' ἐν ἐπτά ὑποστάσεσι. Z z z τῇ

τί μοι πολυπραγματεῖν τὴν ἀμαθίαν & ἀπαιδευσίαν καὶ ἡ ἀπίστιαν τῶν τοιούτων ἀφρόνων; κ. λ.
III. pag. 64. b. Περὶ εἰκόνας. De Imagine, five, ut alius titulus habet: Ὡς εἰκὼν τοῦ πατρὸς ὁ ἦτορ, ἔως εἰκὼν τῆς ἡμῶν πνεύματος. Sic ut imago Patris est Filius, ita imago Filii est Spiritus. Inc. Ὅτι ἡ ὑπερέστος Τριάς τάξις ἐστὶν ἀσύγχυτος. Def. αὕτη ἡ λύσις ἡ ὁρὸς τῶν προσηρημένων. Auctor anonymus.

IV. pag. 65. b. Περὶ Τριάδος καὶ ἀσυγχύτου τάξεως. De ordine Trinitatis Personarum distinctio. Inc. Ὅτι ὡς γὰρ ὁ πατὴρ ἀμέσως διδωσὶ τῷ υἱῷ τὴν ἰδίαν οὐσίαν τῷ φυσικῷ γεννήματι, ἔτω τακτικῶς καὶ καὶ ἀμέσως ὁ υἱὸς τῷ ἁγίῳ δίδωσι πνεύματι. Def. ὅτε τοῖνυν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν ἡμῖν γενόμενον, συμμόρφως ἡμᾶς ἀποδεικνύει Θεῷ, πρὸς τοὺς δὲ καὶ ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ, πρὸς δὲ τὴν Τριάδα ἐστὶν οὐσίας, οὐσιωδὸς ἐν αὐτῇ & ἐξ αὐτῆς προῖον. In fine legitur: Σύνοψις τῶν κατὰ βραχὺ τῶν θεῶν καὶ πατρικῶν χρήσεων τῶν ὧν ἐν τῷ βιβλίῳ υπογράφοντων. Synopsis, seu breve compendium auctoritatum ex Scriptura, & Patribus heic in fine adscriptarum: ex quo fortasse conicias, haec ex Vecco desumpta, qui simile quoddam opus confecit editum a Petro Arcudio Romae MDCXXX.

Codex Graecus bombycinus Ms. in fol. min. Sec. XIII. qui fuit olim, ut ex evanido, ac paene deletio charactere deprehendimus, *Conventus S. Marci de Flor. Ord. Praed. de hereditate Nicolai de Nicolis*. Constat foliis 69.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΑ ΕΙΔΩΛΩΝ.

ATHANASIVS CONTRA IDOLA.

Seu potius

Athanasii Sermones varii.

COD. XXIII

QUum multa in hoc Volumine ex iis, quae in Codice XX huius Plutei recentius continerentur, monitum lectorem volumus, nos brevitatis gratia, ne eadem repetantur, eorum tanrummodo, quae nova occurrunt, titulos & initia, ut iacent in Codice, de more adlaturos, reliqua innuere satis habentes. Hoc praemisso, recensio sit.

I. pag. 1. S. Athanasii Archiep. Alexandrini contra Idola Sermo. Habes in dicto Codice XX § I.

II. pag. 44. Eiusdem de humana natura a Verbo assumpta, ac de eius inter nos corporali apparitione. Ibid. § II.

III. pag. 98. Tὸ αὐτὸ ἐκ τῆ περὶ πίστεως μείζονος λόγῳ. Eiusdem ex Sermone maiori de Fide. Inc. Τὸ ἐγγερόμενον ἐκ νεκρῶν ἄνθρωπος ἢ ἡ Θεός; Def. καὶ τὸ λέγειν, ἵνα τί με ἐγκατέλειπες. Sermo hic varia continet Excerpta ex Sermone de Fide, ex Apologia pro Dionysio Archiep. Alexandrino, de Christi Nativitate secundum carnem, ex Sermone de

Veste, De eo quod Iesus proficiebat aetate, sapientia & gratia, De Baptismo Christi contra Arianos, De conflictu Christi cum Daemone, De divisione vestium, De glorificatione Christo, ex Sermone minori de Fide, ex Epist. ad Maximum philosophum, ex Homilia in Golgotha, ex Sermone minori de Incarnatione, ex Epist. ad Germanum, ex Homilia in Semen, ex Opere in Canticum Canticorum, ex interpretatione in dictum, quod omnis impietas, & iniquitas remittetur hominibus, ex Sermone III. & IV. contra Arianos.

IV. pag. 124. b. Τὸ αὐτὸ κρητικὸν εἰς τὴν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν τῆς Θεοτόκου καὶ μητρὸς τοῦ Θεοῦ (sic) Eiusdem Praeconium in Annuntiationem SS. Dominae nostrae Deiparae, & matris Dei. Inc. Τὴς ἡμεῖς ἱεροκήρυκας. Def. σαρκοφόρος Θεὸς ἡμῶν, ὃ ἡ δέξα, κ. λ. T. II. cit edit. p. 393.

V. pag. 138. b. Eiusdem Sermo in illud, Euntes in Caesarem, quod contra vos est, &c. In dicto Codice XX. § XVII.

VI. pag. 146. Eiusdem Epistola ad Episcopum Episcopum Corinthi contra haereticos. Ibid. § VIII. Initio tamen huius Epistolae duo leguntur scholia marginalia, recentiori manu Sec. XIII. apposita. Primum est: Σημειώσαι τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὡς παρὰ τινος ἀμφιβάλλεται μὴ ὀρθῶς ἔχουσα τὴν εὐσέβειαν. Alterum ita habet: Ὅ μὲν λόγος ἔτος καὶ γνήσιος ἐστὶ τῷ μεγάλῳ τῷ καὶ σοφωτάτῳ πατρὶ, τὴν αὐτὴν χαρακτῆρας ἀπαρτάλλαντες φέρων καὶ εὐσεβιστος. σὺ δὲ ὁ τῶτον συνοφαντῶν, ὅς τις ποτε εἶ, καὶ ἐξ ἄλλου φῆς συνοφάντας, ὅν οἶδατε δὲ λέγετε, ἢ πῶς οὐκ ἐλέγχετε τὰ ἐσφαλμένα τίνα ποτ' εἰσὶν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ κωφῶν ἔτω καὶ τυφλῶν τὴν κατηγορίαν εἰσάγετε κολοῖοι τινες ὄντες ἄφρονες πρὸς τὸν οὐράνιον τῶτον κύριον, καὶ κόσμον ὅλον τῇ μεγαφωνίᾳ τῆς εὐσεβείας φθάνοντα καὶ φωτίζοντα.

VII. pag. 155. Eiusdem Expositio Fidei Ibid. § IX.

VIII. pag. 159. Liberii Archiepiscopi Romae ad Athanasium Epistola, quod perfectum hominem adsumpsit Deus Verbum. Ibid. § X.

IX. pag. ead. b. Athanasii ad Liberium Responsio. Ibid. § XI.

X. pag. 161. Eiusdem Tomus ad Antiochenos. Ibid. § XII. Heic tamen initio mutilus propter unius paginae abscissionem, incipit a verbis: ὑπόθεσιν, καὶ κοινῇ τῆς τοιαύτης ἀπολαύσωμεν εἰρήνης, κ. λ. quae in edit. cit. incidunt in Tom. I. Part. II. p. 771. v. 25.

XI. pag. 167. Eiusdem de aeterna subsistentia Filii & Spiritus cum Deo, & contra Sabellianos. Ibid. § XIII.

XII. pag. 180. Eiusdem, quod unus sit Christus. Ibid. § XIV.

XIII. pag. 185. Eiusdem Epistola ad Adelphium Episcopum &c. Ibid. § XV.

XIV. pag. 191. b. Eiusdem Epistola ad Maximum philosophum. Ibid. § XVI.

XV. pag. 195. Eiusdem de Incarnatione Dei Verbi. Ibid. § III.

XVI.

XVI. pag. 198. Eiusdem de Inhamanatione Unigeniti Verbi contra Arium & Apollinarium. Ibid. § I.

XVII. pag. 216. b. Eiusdem de Incarnatione Christi. Ibid. § V.

XVIII. pag. 235. b. Eiusdem de salutari Christi apparitione, & contra Apollinarium. Ibid. § VI.

XIX. pag. 252. Eiusdem contra omnes haereticos. Ibid. § VII.

Codex Graecus membranaceus. Ms. in 4. maiori, Sec. XI. Constat foliis 162.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΤΕΣ.

D. BASILII M. SERMO AD IVVENES.

Ac praeterea

Isocratis Atheniensis Orationes XI.

COD. XXIII. I. pag. 1. Praeedit XI. Orationum Isocratis Index ab ipso amanuensi exaratus, singularum titulos, & initia repraesentans; tum pag. 2. Basilii Magni Sermo ad Iuvenes, quomodo possint ex Ethnicorum scriptis fructum percipere. Habes supra in Codice VIII. huius Plutei § XXXVII.

II. pag. 17. Γενεσίου λόγος παρανευτικὸς πρὸς Δημόνικον. Λόγος α'. Isocratis Oratio admonitoria ad Demonicum. Oratio I. Inc. Εὐ πολλοῖς μὲν, ὡς Δημόνικος. Def. ἐπιμαρτυρεῖται. In eius Operum edit. Basil. MDCXX. fol. p. 1.

III. pag. 27. Τὸ αὐτὸ πρὸς Νικολαίαν πρὸς βασιλείας. Λόγος δεύτερος. Eiusdem ad Nicodemum de Regno. Oratio II. Inc. Οἱ μὲν εὐχόμενοι. Def. αὐτὰς ποιήσεις. Ibid. pag. 20.

IV. pag. 36. b. Νικολάου, ἡ συμμαχία. Λόγος γ'. Nicocles, seu Socialis. Oratio III. Inc. Εἰσὶ τινες, οἱ δυσκόλως ἔχουσι. Def. ταῦτα διαπραχθῆναι. Ibid. pag. 37. ubi pro συμμαχίᾳ, legitur συμβουλευτικῆς.

V. pag. 48. b. Εὐλένης ἐγκώμιον. Λόγος δ'. Helenae laudatio. Oratio IV. Inc. Εἰσὶ τινες, οἱ μέγα φρονέοντες. Def. περὶ αὐτῆς. Ib. p. 301.

VI. pag. 60. Εὐαγόρας. Λόγος ε'. Eugaras. Oratio V. Inc. Ὁρῶν, ὡς Νικηλαίος. Def. οὐκ οὐ προσήκει. Ibid. pag. 276.

VII. pag. 75. Εὐκλείδης εἰς Βύσιον. Λόγος ε'. Euclemius Bysiridis. Oratio VI. Inc. Τὴν μὲν ἐπιείκειαν. Def. περὶ τῶν τοιούτων συμβουλευτικῆς. Ibid. p. 324.

VIII. pag. 83. b. Κατὰ σοφιστῶν. Λόγος ζ'. Contra Sophistas. Oratio VII. Inc. Εἰ πάντες ἤθελον. Def. φανερόν καταστήσειν. Ib. p. 428.

IX. pag. 88. Πλαταῖος. Λόγος η'. Plataea. Oratio VIII. Inc. Εἰδότες ὑμᾶς. Def. τὰ δίκαια περὶ ἡμῶν. Ibid. pag. 436.

X. pag. 99. Αἰγινήτιος. Λόγος θ'. Aeginetica. Oratio IX. Inc. Εὐνομιζόν μὲν. Def.

αὐτοὶ τυχεῖν ἀζήσῃτε. Ibid. pag. 568.

XI. pag. 108. b. Κατὰ Λοχίτου. Λόγος ι'. In Lacbrien. Oratio X. Inc. Ὡς μὲν τοῖνυν ἔλυπέ με. Def. εἰς ὑμᾶς λέγεται. Ibid. p. 584.

XII. pag. 112. Πρὸς Εὐθύνην ἀμαρτυρῶς. Λόγος ια'. Contra Euthynum sine testibus. Oratio XI. Inc. Οὐ προφάσεως πύρρον. Def. μὴ ἀρηθῆναι δύνασθαι. Ibid. pag. 592.

XIII. p. 117. Agmen claudit Oratio funebris in eos, qui in Chaeronea clade fortiter pro patria pugnando occubuerant, vulgo Demostheni tributa. Inc. Εἴπειδ' ἔτι ἐν τῷδε τῷ τάφῳ κεῖμεναι ἄνδρας, κ. λ. Def. καὶ ὑμῶν ποιήσαντες ἄπαιτες. In edit. eius Operum G. L. Colon. Allobr. MDCVII. fol. p. 152.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 124.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΟΓΟΣ ΣΥΜΒΟΛΑΕΤΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΤΕΣ.

D. BASILII SERMO CONSILIVM AD IVVENES.

I. pag. 1. ΤΟΥ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασί-
λεως Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας
Καππαδοκίας τοῦ μεγάλου λόγος συμβουλευτικὸς
πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐκ τῶν λόγων (libintelligit Εὐαγγελικῶν) ὠφελοῦντο. S. P. N. Basilii Magni, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, Oratio suavis ad Iuvenes, quomodo ex Gentilium libris utilitatem capere possint. Habes in Codice VIII. huius Plutei § XXXVII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. Constat fol. scriptis 14.

ARZENII IONIA STINΘΗΚΗ.

ARSENII VIOLARIA COMPOSITIO.

Continet hic Codex Arsenii Archiepiscopi Monembasiae 'Lexicon philologicum, seu alphabeticam Syllogem phrasium, sententiarum, praeceptorum, proverbiorum, apophthegmatum, historiarum, ac fabularum, ex Graecis Historicis, Oratoribus, Poëtis, & Philosophis, quorum mox catalogum dabimus, collectam, ac Leoni X. Pont. Max. dicatam, ut praecedens Epistola testatur, quam utpote satis multa continentem, quae tum hanc collectionem, tum Medicarum gentis, ac praecipue Petri, Laurentii, ac Leonis Pontificis laudes spectant, integram heic subiicimus.

Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ κυρίῳ ἡμετέρῳ κυρίῳ Λέοντι δεκάτῳ τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ Ρωμαϊκῆς καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας ἀρχιερεὶ Ἀρσένιῳ ὁ Μονεμβασίας ἀρχιεπίσκοπος σὺν Θεῷ εὐτυχεῖν. Sanctissimo ac beatissimo Domino nostro Domino Leoni X. sanctae Dei Romanae & Catholicae Ecclesiae summo Pontifici Arsenius Mo-

Z z z

(1) Narratio de vita & obitu Arsenii huius Monembasiae Archiepiscopi extat Bibl. Caesar. Vindobon. Catalog. Nessel. Tom. V. pag. 31. N. 12. Nos etiam nonnulla protulimus supra in recensione Cod. II. Plut. VI.

ΤΟΤ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

D. BASILII VARIA.

COD.
XXVII.

I. pag. 1. Praeedit index Graecus manu XV. Seculi exaratus, in quo omnia huius Voluminis Opera recensentur; tum p. ead. b. occurrit primum D. Basilii Opus, quod est de Spiritu Sancto, Amphilocho Iconii Episcopo inscriptum, & in XXX. Capita divisum; in hoc tamen Codice, primis quinque Capitibus mutilum. Incipit enim a Cap. VI. cuius titulus est: Α' πάντῃς πρὸς τὴν ἀποφαίνοντα, κ. λ. prima autem verba: Καὶ μὴν ἡδὲ πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἀγνοίας σύγχωρῶμεν. Desinit in XXX. cuius finis est: κατὰ τὴν ἐπιχορηγούμενην τοῖς ἀξίως αὐτῇ γνώσιν ὑπὸ τοῦ πνεύματος. Concordat cum edit. Paris. superius citata Tom. III. a pag. 10. ad pag. 67. paucis quibusdam exceptis, quae mox innuimus, nimirum: Caput VIII. in Codice desinit in verbis: ἐκ τῆς ἀγνάφου παραδόσεως τῶν πατέρων διεδεχόμεθα, quae in cit. edit. sunt paullo post initium Capitis IX. quod propterea incipit a verbis immediate sequentibus: Πρῶτον μὲν ἐν, κ. λ. Contra fit in Capite X. cuius initium sit a postremis IX. Capitis verbis: Ἡ δὲ πρὸς τὴν ἀντιλογίαν, κ. λ. In titulo Capitis XIV. desunt verba: κ. πρὸς ταύτην ἀπάντησις. In fine autem adnectitur prima sequentis Capitis perihodos. Tituli Capitis XXII. & XXV. ab editis aliquantum discrepant; alter enim ita habet: Σύστασις τῆς κατὰ τὴν φυσικὴν κοινωνίας, κ. λ. alter sequens est: Ὅτι τὴν, ἐν, συλλαβὴν ἀντὶ τῆς, καὶ, ἡ γραφὴ χρεῖται, κ. λ. Initium tandem ultimi Capitis sit a verbis: Ἐπὶ ταῖς τοῖς πολέμοις τούτοις, κ. λ. quae sunt longe ante finem Capitis XXIX. praecedentis, & incidunt in edit. pag. 63. vers. 39. In fine legitur caractere quadrato: Βασίλειον Καίσαρος ἐπισκοπῶν ὁρθόδοξον. Χριστὸς τ' ἐκτενὲς χεῖρα ἡμῶς καμάτων. Basilii Caesaris Episcopi orthodoxi. Christifideli laboribus meis manum suam extendat.

II. pag. 39. Sequuntur eiusdem Basilii contra Eunomium Libri V. quorum initia, & fines, ut in Codice iacent, cum editione conferentes, in his, quae sequuntur, ab eadem differre comperimus. Primi, secundii, & tertii eadem in utrisque divisio, tituli, & initia comparent. In fine Libri I. post verba, αὐτὸ δαυτῷ, in quibus desinit editum exemplar, in Ms. additur conclusio, οὗ γένετο λυτρωθῆναι ἡμᾶς χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. In fine Libri II. repetitur titulus, itemque in fine III. qui praeterea voci ἀξιώθημεν, quae ultima Libri est in edito, conclu-

sionem adnectit, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. quam in Codicibus vetustioribus minime reperiri, falso affirmatur in notis ibi subiectis, quum nostri Codicis antiquitas, octingentorum circiter annorum, aperte refragetur. Et haec omnia habentur in dicta edit. Tom. I. a pag. 207. ad p. 278. Quarti, & quinti Libri nulla in Codice neque divisio, neque numeratio apparet; sed universa illa Capita, quibus hi duo constant Libri, sub unico titulo, Τοῦ ἀγίου Βασίλειου ἀρχιεπισκόπου Καίσαρος Καππαδοκίας ἀντιρρήτικα κατὰ Εὐνομίον, ἀπορίαι κ. λύσεις, κ. λ. (ut habetur loc. cit. pag. 279.) comprehensa videntur. Horum vero Capitum discrimina sunt eiusmodi. In fine Capitis, cuius initium, Εἰ τὸ ἀγέννητος ὁ αἰὼς ἐστίν, κ. λ. pag. 283. repetuntur illa, εἰ τὴν τῷ πατρὶ, κ. λ. usque ad verbum σάζηται, quae reperire poteris pag. 285. v. 21. Ante titulum Capitis, quod inc. Εἰ θεῖος ὁ υἱός, κ. λ. pag. 288. alter titulus legitur: Εἰ τὰ ἀντιλεγόμενα περὶ τοῦ υἱοῦ τῶν ἐν τῇ καινῇ & παλαιᾷ διαθήκῃ. Titulus Capitis, Εἰ μὴ κύριος τῆς κτίσεως, κ. λ. pag. 295. desit in Codice. In titulo Capitis, Εἰ δὲ ταῦτα, κ. λ. pag. 301. pro γινόμενον legitur γινόμενα. Caput, Πῶς ἐν τῷ πνεύματι, κ. λ. pag. 302. ita desinit: ἀλλ' ἵκανως προσηρῆσται. Sequentis vero titulus pag. ead. pro κυρίῳ habet υἱόν. Caput denique, Οὐδὲ γὰρ ἑλαττόν τι, κ. λ. pag. 306. desinit in verbis, κατὰ τὸν ἀνδρώπινον. Cetera concordant; habentur autem haec omnia cit. Tom. a pag. 279. ad pag. 322.

III. pag. 114. Tertio loco occurrunt eiusdem in Hexaëmeron Homiliae IX. Primae titulum ista praecedunt: Προόμιον, ἐν ᾧ ὅτι ἀναγκαῖται κ. περὶ τῶν μικροτάτων μερῶν τῆς Θεολογίας ἔρευναι. Prooemium, in qua agitur de necessitate inquirendi minutissimas etiam Theologiae partes. Deinde Titulus: Τῷ ἐν ἀγίοις πατρί τοῦ ἡμῶν Βασίλειου ἀρχιεπισκόπου Καίσαρος Καππαδοκίας ὁμιλία εἰς τὴν ἐξαήμερον πρώτη. S. P. N. Basilii Archiepisc. Caesareae Cappadociae Homilia in Hexaëmeron prima. Post Scripturae textum, Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν, κ. λ. inc. Πρέπιστα ἀρχή. Ultima des. δοξαζέσθω ὁ κύριος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Exstant in edit. cit. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 88. cum qua concordant, excepto Homiliae III. titulo, qui in Codice ita habet: Περὶ τῶν πρώτων τῆς γενέσεως, ac titulis VI. VII. VIII. & IX. qui nulli sunt in Codice. In fine legitur: Τῷ αἰσὶ Βασίλειον ὁμιλία εἰς τὴν ἐξαήμερον ἐν ἀλόγῳ 9'. Nonnulla sunt in hoc Opus adpersa scholia marginalia manus synchronae, alia Severiani Gabalorum Episcopi², alia Gregorii Nysseni, & alia anepigraphi. Severiani

apud Christi ceterum. Ignota fuerunt haec scholia in Hexaëmeron diligentissimo Fabricio, qui eius Operum catalogum exhibet B. G. Lib. V. Cap. 34. Tom. IX. pag. 267. nisi excerpta quaedam velimus esse ex eius Homiliis in Genesim, quas manuscriptas se habere testatus est Alexander Braccianus Praefat. in Salvianum; & ex quibus Sermones VI. et ceteros Graeca edidit Henricus Savilius inter S. Chrysostomi scripta Tom. VII. p. 587.

(1) Quum Capita ista neque in manuscripto, neque in edito exemplari, ulla numerorum serie invicem distinguantur, in iis indicandis, primas ipsorum voces adferre coacti sumus, adiecto quoque paginarum numero, prout in editione iacent.

(2) Severianus Gabalorum in Syria Episcopus, Io. Chrysostomi amicus primum, mox aemulus, & inimicus, quo ipso non levi homini adpersit maculam. Obiit Theodosii iunioris, quem sacro baptismate tinxerat temporibus, adeoque post

ni scholion istud in medium adferimus ad principium Homiliae I. ubi Basilii de Moyse sermonem habet: Αὐτὴ ἡ ἱστορία ἐστὶ μὲν Μωϋσέως τῷ νομοθέτῃ σύγγραμμα, κ. πνεύματος ἀγίου ἀποκάλυψις. περιέχει δὲ δημιουργίαν, δυνάμει μὲν ἐν γενεᾷ, προφητικῇ δὲ χάριτι τῷ Μωϋσέϊ ἀποκαλυφθεῖσαν. ὃ γὰρ εἶπεν ταῦτα Μωϋσῆς ὡς ἱστοριογράφος, ἀλλ' ὡς προφήτης. εἶπεν γὰρ ὃ μὴ ἰδὲν, κ. διηγήσατο ταῦτα, ὡς θεοῦ ἐκ ἐγγύτου. Cetera referre superfluum est.

IV. pag. 186. b. Quartum locum obinet Gregorii Nysseni de Officio Hominis Liber in XXX. Capita distributus, quorum index Libro praecedit, indici vero Epistola, seu Prooemium ad Petrum fratrem. Concordat cum edit. Paris. A. MDCXXXVIII. fol. Tom. I. a pag. 44. ad pag. 138. excepta quorundam Capitum divisione, in qua sequitur Codicem IV. Plut. VII. §. I. quem consule. In hoc etiam Opus leguntur Anonymi scholia in margine exarata.

V. pag. 241. Agmen denique claudunt duae Basilii Homiliae, altera in illud, In principio erat Verbum, κ. λ. ut in Codice IX. huius Plutei, §. XVIII. altera adversus Sabellianos. Arium, & Anomoeos, ibid. §. XLI. Haec tamen mutila est in fine, ac desinit in verbis: ἀνάματος δὲ τοῦ ἡλίου ἡ κίνησις, διὰ τοῦτο . . . . . quae in edit. cit. incidunt in Tom. II. p. 189. v. 47.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. Sec. X. duplici columna distinctus. Constat fol. 249. in cuius prima pagina legitur, ut in aliis etiam huius Bibliothecae Codicibus: Ludovicus Beccatellus Bononiensis Archiepiscopus Ragusinus, & Praepositus Pratenfis, Mediceae Bibliothecae dicavit. MDLXIX.

ANTIOXOT MONAXOT ΛΟΓΟΙ.

ANTIOCHI MONACHI SERMONES.

Scilicet

Antiochi monachi S. Sabae Pandectes S. Scripturae, Capitibus CXXX. distinctus.

COD.
XXVIII.

I. pag. 1. Praeedit Epistola ita inscripta: Εἰς τὴν ἀντιόχου μοναχὸν τῆς λαύρας τῷ ἀββᾷ Σάββα πρὸς Εὐστάθιον ἡγούμενον μονῆς Ἀττάλης. πῶς ὁ ἀγύρας τῆς Γαλατίας. Epistola Antiochi monachi Laureae Abbatis Sabae ad Eustathium Abbatem monasterii Attalinae, civitatis Ancyrae Galatiae. Inc. Ἐπειδὴ γεγραφένης μοι, τίμῃ πατέρ Εὐστάθιε, πολλὴν θλίψιν ὑπομεμενημένας, κ. λ. Des. κ. πάντας δοξάζειν τὸν Θεόν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Sequitur pag. 5. Τοῦ αὐτοῦ Ἀντιόχου πρόλογος. Eiusdem Antiochi Prologus. Inc. Φησὶν ἐν τοῖς ᾠσμοῖς ὁ Σολομών. Des. τὰ εἰρημένα κεφάλαια εἰς δέξαν & ἔπαινον τοῦ πατρὸς, κ. λ. Tom. p. 7. index, cui titulus: Τῷ αὐτῷ πρὸς τὸν αὐτὸν Εὐστάθιον κ.

Φάλαρα διάφορα εἰς προσευχὴν ἐξομολογήσεως. Eiusdem ad eundem Eustathium Capita varia CXXX. & Oratio Confessionis. Tandem pag. 9. Caput I. περὶ πίστεως, de Fide, inc. τοῦ κυρίου συνεστῶτος: κ. τὸν λόγον βεβαιῶντος, κ. λ. Caput CXXX. περὶ βασιλείας, de Regno, desinit imperfecte in verbis: κ. ἀναμετατίζομεν μετὰ τῶν ἐπογεγραμμένων αἱρέσεων τῶν μετὰ τὴν τῷ . . . . . Reliqua desiderantur una cum toto Capite illo, quod in Indice praemisso inscribatur, Περὶ προσευχῆς, ἥτοι ἐξομολογήσεως. Hoc opus lectione dignissimum, & monitis saluberrimis refertum prodit primum Latine, cum subiuncta Exhomologesi ex Godfridi Tilmanni Carthusiani monachi interpretatione Paris. MDCLIII. 8. Graece vero primus dedit Fronto Ducaeus T. I. Auctar. Bibl. Patrum Paris. MDCXXIV. Vid. Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 262. ubi elenchum haereseum, quas relict, ac detestatur Antiochus, ex Cap. CXXX. excerptum refert. Novae huius Pandectis editioni praeter Codices Mss. Caesareum, de quo Lambecius III. p. 138 & Coistitianos p. g. 189. & 190. memoratos, magno ului esse posset noster hic Codex, utpote optima notae, & antiquissimus.

Codex Graecus membranac. Ms. in 8. Sec. XI. Constat foliis 278. ac fuit olim Conventus S. Marci de Florentia, quod est in primo folio abrasum, cum titulo ibi adposito manu Zenobii Acciaoli eiusdem Conventus Monachi, ex hereditate, ut credere par est Nicolai Niccoli, cutus manu in calce paginae primae scriptum est: remittas hunc quaeso.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Quibus adde

Epistolas Catholicas, & Paullinas cum scholiis nonnullis marginalibus.

I. pag. 1. Οὐκ εὐαγγελιστὴς πρᾶξις τῶν ἀγίων ἀποστόλων. Lucae Evangelistae Acta SS. Apostolorum. Initium & finem tum huius Libri, tum sequentium Epistolarum omittimus, quum & alibi ea dederimus, & a vulgata secundum LXX. editione minime recedant. Quae huius Codicis peculiaris sunt, ea breviter innuimus. Capita igitur rerum, de quibus agitur, margini apponit, quae in hisce Actis sunt XL. ut in Codice I. huius Plutei, tum scholia quaedam brevissima, & rara, sed optima, quorum nonnulla sunt Isidori (Pelusiota) Origenis, & Ioannis (forte Chrysostomi) pleraque anepigraphi: ea autem ex Oecumenii Catena citatae editionis ut plurimum excerpta, inita collatione, comperimus; unum tamen, quod ab ipsa aliquantum differt, haec adferemus. Aduum igitur Cap. VIII.

COD.
XXIX.

VIII. v. 27. ubi de Candace Aethiopum Regina mentio fit, ita Scholiastes adscripsit in margine pag. 22 Κανδακην Αἰθίοπες πᾶσαν τὴν τῷ βασιλείῳ μητέρα καλεῖσιν· οὕτω γὰρ βίων ἐν πρώτῳ Αἰθιοπικῶν· Αἰθίοπες τὰς βασιλέων πατέρας ἢ ἐκφαίνουσιν, ἀλλ' ὅς ὄντας ἡμεῖς ἡλίου παραδίδασιν· ἐκείνου δὲ τὴν μητέρα καλεῖσιν Κανδακην. Vbi animadvertas Scholiasten Aethiopica Bionis Solensis vidisse, quae citata a Diogene Laërtio in Bione, a Philone, & Antigono Carystio in Historiar. Mirabil. Collectione Cap. 160. iam periere. Capite vero XVII. vers. 28. Codicis pag. 49. ad ea Paulli verba, τὴ γὰρ ἐ γένος ἐσμέν, adnotatur, ea esse Ἀράτω ἀστρονόμῳ, ἢ Ομήρου ποιητῇ. In fine legitur: Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων συγγραφεῖσαι παρὰ τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ καὶ εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ. Acta SS. Apostolorum conscripta a S. Apostolo & Evangelista Luca.

II. p. 82. b. Sequuntur Epistolae Catholicae VII. cum praevis argumentis, Capitulum indicibus, scholiis quibusdam marginalibus, ac praeterea interlineari Latina versione, ab industria manu Sec. XV diligenter apposita, & Graeco textui quammaxime respondente. Argumenta, sive Hypotheses, ac Capitulum Tabulas quum alibi protulerimus, heic tantum notandum, tres Ioannis Epistolas, & ultimam Iudae eiusmodi Capita rerum in margine tantum suo loco exhibere, nullo Indice praemisso. Scholia vero, quae itidem rarissima occurrunt, ex Oecumenii Catena scias esse desumpta. Praeterea Iacobi Epistola, & prima Petri stichometriam in fine subiectam habent, quarum altera versus numerat σμβ. CCXLII. altera σλς' CCXXXVI. In Epistola tandem Ioannis prima desideratur versus 7. Cap. V. de quo magna quaestio.

III. pag. 122. b. Catholicas Epistolas excipiunt Paullinae XIV. Hypothesis item, ac Capitulum Tabulis instructae, Latina interpretatione interlineari donatae; quae tamen desinit in Cap. IV. vers. 3. Epist. I. ad Timotheum, ac tandem scholiis marginalibus adspersae. De Hypothesis (Euthalianas intellige) & Capitibus alias loquuti sumus; heic tantum animadvertas, singulis ferme Capitulum Indicibus hunc titulum apponi: Κεφάλαια τῆς πρὸς (tum eorum nomen, ad quos mittitur Epistola) ἐπιστολῆς ἔχοντα καὶ μερικὰς τινὰς ἐσποδιαρίσεις τὰς διὰ τῶν σημείων τῶν ἀσπίδων. Capita Epistolae (ad Romanos, ad Corinthios, &c.) habentia quoque particulares quasdam subdivisiones αἰσθητοῦ signo notatas. Ex quo fit, ut aliquando, licet re eadem sint, numero videantur ab aliis aliorum Codicum tabulis discrepare. Eiusmodi vero Indices in Epistola ad Colossenses desinunt; in reliquis enim, quae sequuntur, Capita suo tantum loco in margine designantur, nulla tabula praemissa. Epistolae ad Romanos haec nota praecurrit: Περιέχει ἡ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴ κατήχησιν εἰς Χριστὸν, καὶ μάλα διὰ τῆς ἐκ

φυσικῶν λογισμῶν ἀποδείξεις, διὰ ἐ α' τίταται οἷα δὴ πρὸς ἀρχὴν ἔχοντα εἰς θεοσέβειαν γραφεῖσα. Eadem manui, quae Latinam interpretationem exaravit, varias etiam aliquot lectiones, ad marginem positas, & nonnullarum dictionum origines Graecas debemus. In scholiis, quae item ut superiora, ex Oecumenii Catena videntur excerpta, Basilus, Maximus, & Cyrillus nominantur: reliqua sunt anonymi. Singulis denique Epistolis subscriptiones, & stichometriae subiectae. Illas habes etiam in dicta Catena; has vero in Codice XXVII. Plut. VI. in fine §. XIII. Discrimen tantum occurrit in Epistola IV quae est ad Galatas, & in X. quae est prima ad Timotheum; quarum altera versus numerat τμγ' CCCXCIII. altera σν' CCL.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. X. Montfauconio iudice, vel fortasse etiam IX. optimus, nitidissimus, ac pulcherrimus, cum litteris initialibus aureis, itemque titulis, qui characterē vere quadrato conscripti sunt. Constat foliis 294.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Quibus adde

Epistolas Catholicas, Paullinas, & Apocalypsin.

I. pag. 1. Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Acta SS. Apostolorum, in τμήματα, seu περικοπὰς distincta, ad liturgiae Ecclesiasticae usum. Lectiones vero invicem distinguuntur verbis ἀρχή. & τέλος, in margine appositis. Prima lectio est Ἀρχὴ τῷ Πάσχατος, καὶ τῆς ἀναλήψεως. Initium Paschalis & Ascensionis. Ultima vero τῷ σαββάτῳ τῆς Ν' Sabbato Pentecostes. Citantur autem itidem in margine Libri Veteris Testamenti, unde sumuntur auctoritates.

II. pag. 108. Epistolae Catholicae occurrunt cum praevis Hypothesis, & Librorum V. T. citationibus marginalibus. Iacobi Epistola, & Petri prima stichometriam habent, ut in Codice superiori. Ex Hypothesi in Epist. primam Ioannis pauca desunt in fine; desinit enim in verbis ἐσπομνησκει λέγων, ὅτι ὁ τῷ . . . avulsa fortasse pagina. Huius autem Epistolae deest vers. 7. Cap. V. Ioannis Epistola II. & III. & alia Iudae praeter Hypothesin, Capitulum quoque tabulas habent praevis. Tandem in hac ipsa Iudae Epistola ad verba Libri Enoch, in margine legitur: Ἐνδὲξ ἀποκρύφου.

III. pag. 357. Catholicis Epistolis succedunt Paullinae, cum suis Hypothesis, & Capitulum tabulis, ut in Codice superiori, ac praeterea Librorum V. T. citationibus. Primae tantum ad Romanos nulla Hypothesis, abscessio uno fortasse, aut altero folio; quae

quae tamen olim fuisse ex eo colligitur, quod titulus indici Capitulum praevis ita habet: Κεφάλαια τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς 19'. ubi illud τῆς αὐτῆς, quovis iudice, ad aliquid praecedens referri oportet: numericae vero notae 19' errorem licet animadveras; nam revera in tabula ipsa viginti recensentur, quam quidem Capitulum summam in ceteris quoque Codicibus videre est. In Epistola ad Corinth. I. ubi Heliae locus citatur, in margine adscribitur, Ἡλία ἀποκρύφου, itemque sub finem Epistolae ad Galatas legitur. Μωσῆος ἀποκρύφου, & in sequenti ad Ephesios, ἀποκρύφου Γερεμίου. Ad ea praeterea verba Cap. XV. v. 33. eiusdem ad Corinth. Epist. φτείσουσιν ἡμεῖς χρηστὰ ὁμιλία κακὰ, haec legitur notula: Μενάνδρου κωμωδιογράφου γνώμη. μέμνηται δὲ ταύτης καὶ Ἡσαΐας. Sola autem Epistola ad Corinth. II. subscriptionem habet, & stichometriam, quam suo loco sis in aliis Codicibus videre poteris.

IV. pag. 349. Ἀποκάλυψις τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ τῷ θεολόγῳ. Apocalypsis S. Ioannis Theologi, cuius initium & finis cum vulgata secundum LXX. editione concordat. Postrema huius libri pagina manu Seculi XVI. suppleta fuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XI. Montfauconio iudice, cum initialibus litteris, Capitulum tabulis, ac titulis aureis, ac pictura exornatis, more Sec. X. Constat foliis 377.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Quibus adde

Epistolas Catholicas, & Paullinas.

COD.
XXXI

I. pag. 1. Hic Codex ad Liturgiae Ecclesiasticae usum destinatus, ut ex verbis τῆς ἀρχῆς καὶ τέλους apparet, Lectionum τμήματα, seu περικοπὰς invicem dirimentibus; eadem continet, quae superior Codex, praeter Apocalypsin. Paucis quibusdam scholiis marginalibus est adspersus, quae tamen ita sunt evanida, ut perlegi vix queant, cuiusmodi illud est ad eum Actuum locum, ubi Demetrii argentarii Ephesii fit mentio: textus enim narrat fabricasse illum ναὺς ἀργυρίας, Scholiastes vero adnotat, ἵσως κινδύρια μικρά. Argumenta Capitulum in paginarum fronte exhibet. In Epistolis Catholicis, quibus nullae Hypotheses, nulla Capitulum argumenta sunt, duorum quaternionum transpositionem animadvertas, nullum tamen defectum. Ex Paullinis vero, prima ad Romanos excepta, proximae quinque Hypothesin, una cum Indice Capitulum praeferunt, octo reliquae indicem solum: subscriptionem vero & stichometriam, omnes praeter Epistolas ad Galatas, & ad Titum, quarum postrema, folii unius abscessione, si-

ne etiam caret. In hisce concordat cum Codice XXVII. Plut. VI. Epistola tantum ad Romanos versus numerat τμ'. CCCXX. quod fortasse amanuensis errore factum est, qui notam τ pro Ν supposuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. min. Sec. XI. Constat foliis 200.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

His adde

Epistolas Catholicas, Paullinas, & alia nonnulla.

I. pag. 1. Praecedunt Actis Apostolorum primo Iambici morales, ordine alphabetico, viginti quatuor, auctore Gregorio Nazianzeno. Inc. Ἀρχὴν πάντων. Def. καὶ σωθήσεται. Exstant in eius Operum edit. Paris. mcccxxx. Tom. II. pag. 186. qui tamen paene omnes una cum titulo evanuerunt. Deinde litterarum Graecarum in vocales & consonantes divisio.

II. pag. ead. b. Ἀρχοτέλειαι τῷ ἀποστόλῳ Ἰωάννῳ σαββάτων κυριακῶν. Initia & fines Lectionum D. Paulli Epistolarum pro liturgia Sabbatorum & Dominicarum, quae sunt XXXIII. adiectis insuper σαββάτῳ, καὶ κυριακῇ τῆς ἀπὸ κρείως, seu Carnisprivii.

III. pag. 3 Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου, ἀρχαίου ἀνδρός, πνευματοφύρου & μαρτυρὸς γεγονότος ἐν τοῖς καιροῖς Λικινίου καὶ Κωνσταντίνου βασιλέων Dorothei Episcopi Tyri, viri antiqui, spiritui pleni, ac martyrium passi sub Licinio, & Constantino Imperatoribus Vita brevissima. Inc. Οὗτος ὁ ἀσπίδης ἀνὴρ. Def. ἐν οἷς καὶ τὰ περὶ τῶν ο' μαθητῶν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐστέρησεν, καὶ ἐνθα ὁ καθεὶς τὸν βίον ἐτέλεσεν. Tum ipse LXX. Discipulorum indiculus, quorum primus Γάβριος ὁ ἀδελφὸς τῷ κυρίῳ, καὶ ἄ. ultimi sunt Πέδης, καὶ Τρόφιμος. . . ὑπὸ Νέωνος τῷ βασιλείῳ τὰς κεφαλὰς ἀποδημήσαν. Exstat hic in Appendice Chronici Paschalis Cangiana p. 426. Hunc sequitur XII. Apostolorum elenchus, cui titulus: Ο' δὲ αὐτοὶ ἱερόμαρτυρ τῷ Χριστῷ Δωρόθεος μνήμην ποιεῖται καὶ τῶν δώδεκα ἀποστόλων, σημαίνων ἐνθα ὁ καθεὶς αὐτῶν ἐκήρυξεν εἰπών. Inc. Ἀ'. Πέτρον μὲν τὸν ἀπόστολον Def. σαυρωθεὶς ὑπ' αὐτῶν καὶ τελευτωθεὶς θάπτεται ἐκεῖ. Quid simile etiam apud Cotelierum in Constitutionum Apostol. Lib. II. Cap. ult. Tum subditur: Ταῦτα ἐν ταῖς ἱστορικαῖς συγγραμμάσι τῷ θεῷ ἀνδρὶ Δωροθέῳ εὐραμεν, ὅτι & Σίμων ὁ Κυρηνάιος ἐσαυρωθὴ ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ. De hoc Dorotheo vide Fabric. B. G. Lib. V. C. 4. Tom. VI. pag. 145.

IV. pag. 6. Ἐρμηνεία περὶ τῶν ἡ' τῆς κακίας λογισμῶν. Expositio de octo vitiositatis rationibus (h. e. de octo vitiis Capitalibus.) Inc. Οὕτως εἰσι τῆς κακίας περιεκτικοὶ λογισμοί. Def. ἀπὸ τῆς συνεχῆς ἐξαγορευσεως, χάριτι Χριστοῦ, ἀμήν.

A a a a

V.

η ... ραδία ... φυλακίς . corr. διασχυρμένης ... ραδία ... φυλακίς . Pag. 18. col. 1. v. 3. αινιγματικός . corr. αινιγματικός . vers. 14. ιντυκαδίν . corr. ιντυκαδίν . vers. 20. seq. επισχυλός ... λαπτός ... επιμαλίων ... διακός ... παλλανίς ... όρι . τοσούτο δι' τι ... και επί τας ... αλόγως ... Η' λίας μιδ' όσαι διασχυρμένης . corr. επισχυλός ... λαπτός ... επιμαλίων ... διακός ... παλλανίς ... όρι . Τσού- τος δι' τις ... και επί τας ... αλόγως ... Η' λίας μιδ' όσαι δια- σχυρμένης . Col. 2. v. 32. καθελικά τού τού παυσσάδι . corr. καθε- λική τού τού παύση . vers. 49. Maioris . corr. Pluris . Pag. 21. col. 1. v. 23. έπει τακτισμέναι . corr. έπειτα κτισμέναι . vers. 36. confiliorum . corr. operum . Pag. 23. col. 1. v. 38. De his Carminebus . corr. De hoc Martyrio . vers. 25. έαμβόι ... δια- γαρλόγι . corr. έαμβοι ... διαγάρ λόγι . Col. 2. v. 11. χαμροί . corr. χαμροί . vers. 19. narratio . corr. notitia . v. 48. Α. ΜΩΣΕΚΚΥΝΗ . corr. Α. ΜΩΣΕΚΚΥΝΗ . vers. 57. libellus άδίσποτος . corr. Encomium, au- ctore Gregorio Nysseno . Pag. 24. col. 1. v. 16. de linguae no- cumento . corr. de maledicentia . vers. 64. άφωρξ . corr. άφωρξ . Col. 2. v. 38. σιβας . corr. σιβας . Pag. 25. col. 1. v. 46. de bono maloque visu . corr. de nimis verecundo . Pag. 26. col. 2. v. 41. ύλως . corr. ύλως . Pag. 27. col. 1. v. 56. έλφον συ- ζία . corr. έλφον συ ζία . Col. 2. v. 7. philosophi, ad gloria- sissimum . corr. philosophi, qui fuit Basilii Amoerae confobei- nus, ad gloriosissimum . vers. 54. seq. κατασφύρον τι ... δέξια ... άρμυ . corr. κατασφύροντι ... δέξια ... άρμυ . Pag. 28. col. 1. v. 54. Πισιδίη ... βασίλειον . corr. Πισιδίη ... βασίλειον . (nempe Heracleum) Hi duo iamhi Pisdiae referuntur a Cidreno, qui dicit eos fuisse Pisdiam coram Heracleio : videtur igitur pro περιόχων legendum Περσικών . Col. 2. v. 4. Νικηφόρου τού αινού . corr. Νικηφόρου τού άρμυ . vers. 15. Θεότοκος . corr. Θεότοκος, έφ' hoc infra v. 44. έφ' 59—vers. 61. κοσμοσωτήριος . corr. κοσμοσώτης . Pag. 29. col. 1. v. 54. seq. καλώς ... έπένει ... κατασφύροντο

και φησὶ ... μέντοι άνομιμαί ... κίδνα ... έχρησασίνας ... έ- δολος . corr. κλειού ... έπένει ... κατασφύροντο και φησὶ ... μέ- ντοι ... άνομιμαί ... τιν κίδνα ... έχρη σκαπίας ... δολος . Col. 2. v. 2. seq. πλῆθειον ... άμφοί ... τσάδα ... δέφοντι μαι . corr. πλῆθειον ... άμφοί ... τσάδα ... δέφοντι μαι . vers. 8. seq. έμπαλι ... νικησ, ός έγην ... αλόβια και παρὰ πολέμου . corr. έμπαλι ... νικησ, ός έγην ... αλόβια και παρὰ πολέμου . vers. 16. καταλμπακίτες . corr. καταλμπακίτες . vers. 28. seq. τυχασμάτων ... Ταύτη ... λαμπα ... έπαγγελλόσθαι . corr. τε- χασμάτων ... Ταύτη ... λαμπα ... έπαγγελλόσθαι . vers. 47. seq. Ηύχον ... δίακα τέτες, ήγάπα ... χρρσν ... έμμοσ ... γε- λω . corr. Ηύχον ... δίακα, τέτες ήγάπα ... χρρσν ... έμμοσ ... γε- λω . Pag. 30. col. 1. v. 4. έχην . corr. έχην . vers. 8. seq. πρι λόςας ... έπει πη ... άπκός . corr. πρι λόςας ... έπει πη ... άπκός . vers. 21. seq. όσαι έχρημύον, Ο' σι (sic) μη ... δια τσα ... Θηρίος ... ταυτ' έλκον . corr. όσαι έχρημύον, Ως μη ... Τυίς δια ... Θηρίον ... ταυτ' έλκον . vers. 31. seq. Ο' ρ- γη ... ποού τίκος ... Φουσός έαυτον και ραγής όλη, Προς όδον αύ- τή έμφορής έση . corr. Ο' ργη ... ποού τίκος ... Φουσός έαυτον και ραγής όλος, Προς όδον αύτῃ μπειρ έμφορής έση . Pag. 32. col. 1. v. 48. Demetrio Cydoniensis Praefule . expung. Praefule . Pag. 33. col. 1. v. 10. vivificare . corr. unum efficere . Pag. 34. col. 1. v. 28. λίσκη τί . corr. λίσκη τί . Pag. 43. col. 2. v. 11. munda- di 6839. (Christi mcccxxxi.) corr mundi 6939. (Christi mcccxxxix.) vers. 15 Sec. XIV corr. Sec. XV. Pag. 167. col. 2. v. 1. Ecclesiasticas . corr. Ecclesiasticas . vers. 5. solo . corr. soli . Pag. 279. col. 2. v. 27. incederet . corr. incesleret . Pag. 281. col. 2. v. 53. caussabant . corr. caussabantur . Pag. 300. col. 2. v. 7. derivabat . corr. dimanabat . Pag. 305. in notis col. 1. v. 4. δέσπιν . corr. έσπιν . Pag. 451. col. 1. v. 13. έτρίνωτο . corr. έτρίνωτο . Pag. 462. col. 2. v. 62. πεισιτήρ . corr. πεισιτήρ . Pag. 496. col. 2. v. 20. έ 56. Scheldoniano . corr. Sheldoniano .

DEO AVSPICE

AC SS. MARTYRIBVS LAVRENTIO COSMA ET DAMIANO

BIBLIOTHECAE MEDICEAE LAVRENTIANAE

PRAESIDIBVS CVSTODIBVSQ.

HOC MAGNIFICVM OPVS

FLORENTIAE ANNO CLO. IO. CC. LX. MENSE IVLIO DIE XXIV.

ADORNARI ET IMPRIMI CAEPTVM

DIE II MENSIS IAN. A. CLO. IO. CC. LXIII. FELICITER ABSOLVTVM EST

IVBENTE FRANCISCO I. ROM. IMPERATORE SEMPER AVGVSTO

QVI VIVAT REGNET TRIVMPHET

PIVS FELIX INVICTVS

NON NOBIS DOMINE NON NOBIS

SED NOMINI TVO DA GLORIAM.

Bol. 1-3

34 Mac Luan.
Kantag ar i

104 2000